

Vilko Novak
**Slovar stare knjižne
prekmurščine**

A
STAN
GOSZPOD

USA
NA SZTÁRI
OVENSZKI JEZIK OBRNYENI
PO
N KÚZMICSI SURDÁNSZKOM.
F.

A
B
C
Č
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
Q
R
Š
S
T
U
V
W
X
Y
Z
Ž

KNIGA

Vilko Novak
MOLITVENA,

**Slovar stare knjižne
prekmurščine**

V ŠTEROJŠZE NAHÁJAJO

RÁZLOCSNE PONIZNE

MOLITVI, Z-DVOJIM

PRIDAVEKOM,

NA HASZEK

SZLOVÉNSZKOGA

NÁRODA

NA SZVETLOSZT DÁNA,

I ZNOUVICS.

Zbirka Slovarji

Urednik zbirke

Marko Snoj

Vilko Novak

Slovar stare knjižne prekmurščine

© 2006, 2015, ZRC SAZU, INŠTITUT
ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

Redakcija

Milena Hajnšek - Holz

Oblikovanje naslovnice

Dušan Grobovšek, Idejološka ordinacija

Prelom

Brane Vidmar

Izdal

Inštitut za slovenski jezik
Frana Ramovša ZRC SAZU
zanj Marko Snoj

Založila

Založba ZRC, ZRC SAZU
zanjo Oto Luthar
glavni urednik Aleš Pogačnik

Tisk

Cicero Begunje, d. o. o.

Naklada

300 izvodov

Prva izdaja, drugi natis.

Digitalna različica (pdf) je pod pogoji
licence CC BY-NC-ND 4.0 prosto dostopna:
<https://doi.org/10.3986/9789612548100>

Za HTML različico z iskalnikom glej
<https://fran.si>.

Izid knjige so omogočili

Mura, d. d., Murska Sobota

Regionalna razvojna agencija Mura, d. o. o.,
Murska Sobota

Pomurska banka, d. d., Murska Sobota

Zavarovalnica Triglav, d. d.,
območna enota Murska Sobota

ICL, d. o. o., Murska Sobota

Podjetje za informiranje, d. d.,
Vestnik, Murska Sobota

Petrol, d. d., Ljubljana

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6'282(497.411)(038)

NOVAK, Vilko, 1909-2003

Slovar stare knjižne prekmurščine / Vilko Novak. - 1.
izd., 2. natis. - Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2015. -
(Zbirka Slovarji, ISSN 2232-3759)

ISBN 978-961-254-810-0

279945216

Vilko Novak

**Slovar stare knjižne
prekmurščine**

Ljubljana 2015

P

Slovenci, živeči na ozemlju med Muro in Rabo, so v ogrski monarhiji razvili svoj knjižni jezik, ki temelji na prekmurskih govorih. Za jezik in kulturo tega območja je bila značilna močna izoliranost od osrednjeslovenskega ozemlja, hkrati pa nadaljevanje cirilo-metodijske tradicije, zato tudi paralele z zahodnoslovanskimi jeziki in kajkavščino. V jezikovnem in kulturnem življenju je bilo za ogrske Slovence najpomembnejše obdobje protestantizma, ko so se prvič povezali z osrednjimi slovenskimi območji. Prekmurski protestantski pisci so v dvesto letih izdali vrsto pesmaric, molitvenikov in različnih nabožnih besedil, močno pa so vplivali tudi na razvoj katoliškega prekmurskega slovstva. Stara knjižna prekmurščina je jezik, ki se je v Prekmurju uporabljal in razvijal v času od prve knjige (1715) v prekmurščini do leta 1919, ko se je Prekmurje združilo s preostalo Slovenijo v skupni državi.

Delo za slovar stare knjižne prekmurščine je na pobudo akademika Franceta Bezlaja ter ob vodenju in sodelovanju Komisije za historične slovarje Inštituta za slovenski jezik pri SAZU prevzel prof. dr. Vilko Novak, priznani etnolog, literarni zgodovinar in jezikoslovec, predvsem pa odlični poznavalec stare prekmurske književnosti in njenega jezika. Izpisovanje virov je potekalo v letih 1977–1981. Po določenih načelih in izboru virov iz obdobja 1715–1886 je izpisal 25 jezikovno, avtorsko in vsebinsko najznačilnejših del. Zastopani so vsi pomembni avtorji. V izbor je zajeta vsa tematika, ki jo je obravnavala starejša prekmurska literatura. Največ je verskih besedil (11), sledijo učbeniki in vzgojne knjige (8), nekaj besedil obravnava zgodovino (2) in ljudske običaje (1); izpisan je tudi časopis *Prijátel*. Izpisovanje je bilo popolno ali izbirno. Popolno so bila izpisana štiri dela: Temlinov Mali katechismus iz 1715, Abecedarium szlowenszko iz 1725, Severjev Réd zvelicsánsztva iz 1747 in Küzmičev Vöre krsztsánszke krátki návuk iz 1754. Druga dela so bila izpisana delno, prvih deset ali petdeset strani popolno, drugo pa po izbirni metodi.

Kartoteka za slovar stare knjižne prekmurščine ima okrog 160.000 izpisov (listkov formata A 6). Listki so kseroksirani, opremljeni z iztočnicami (gesli) in bibliografskimi podatki. Na podlagi tega gradiva je bila narejena osnovna redakcija iztočnic in podiztočnic, delno opremljena z opozorili. Osnovna redakcija je tipkana na listkih formata A 5 in je shranjena v kartotečnih škatlah na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Redakcijo gesel je po posvetovanju s člani Komisije za historične slovarje opravil dr. Vilko Novak v letih 1981–1987 (približno 16.000 slovarskih sestavkov).

Za Poskusni snopič (Vilko Novak, *Slovar stare knjižne prekmurščine: Poskusni snopič*, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Ljubljana, 1988, 73 str.) je bilo odbranih 124 iztočnic. Izbor je reprezentativni vzorec besednih vrst, glasovno, oblikoslovno, skladenjsko, pravopisno in stilno značilnih besed ter zgradbe in obsega slovarskega sestavka. Med odbranimi iztočnicami so tudi značilni prekmurski leksemi, etnološki izrazi, prevzete besede in lastna imena. Pri pripravi poskusnega snopiča so sodelovali dr. Franc Jakopin, France Novak in Stane Suhadolnik. Natisnjen je bil kot interna publikacija Inštituta v 250 izvodih. Poskusni snopič je doživel razmeroma velik odmev. Pokazala se je potreba po čimprejšnji izdaji slovarja, upoštevajoč pripombe strokovne in druge javnosti, saj je izdaja zgodovinskega slovarja pomembna za slovensko in primerjalno jezikoslovje in je hkrati spomenik trdoživosti in ustvarjalnosti Prekmurcev v težkih geopolitičnih razmerah.

Pri pripravi slovarja stare knjižne prekmurščine je v letih 1993–1995 sodelovala mag. Jožica

Narat, ki je pri delu upoštevala načela Poskusnega snopiča, dopolnjena s kritičnimi pripombami nanj. Ker se je pokazalo, da bi delo na ta način trajalo predolgo, je bil 25. 1. 1996 sklenjen dogovor med dr. Vilkom Novakom, vodstvom Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša in direktorjem ZRC SAZU, da delo preide iz Sekcije za historične slovarje v Leksikološko sekcijo, kjer se bo opravil računalniški vnos celotnega tipkopisa. Sprejet je bil sklep, da se Slovar stare knjižne prekmurščine izda kot osnovna redakcija gradiva dr. Vilka Novaka. 1. 4. 1997 je ZRC SAZU z avtorjem sklenil pogodbo o odkupu gradiva za slovar stare knjižne prekmurščine, v kateri se zavezuje, da bo gradivo izdal kot »*Slovar stare knjižne prekmurščine. Osnovna redakcija. Na podlagi gradiva prof. dr. Vilka Novaka v skladu s prilagojenimi leksikografskimi načeli izdal Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*«.

Računalniški vnos tipkopisa gradiva so opravile Irena Javšnik A–G v letih 1996–1997, Nanika Holz H–Š v letih 1998–2002, Lučka Uršič in Alenka Lap T–Ž v letih 2005–2006. Dopolnila, popravke, uskladitve vnosa je opravila Lučka Uršič. Delo vnašalk in korektorice je spremljala Milena Hajnšek - Holz. Korektore končnega redakcijskega vnosa in preloma so opravile mag. Alenka Gložančev, Polona Kostanjevec in Ivanka Šircelj - Žnidaršič. Konverzijska dela in strojno izvedljive prilagoditve gradiva je opravil dr. Primož Jakopin.

V letih 2005 in 2006 je potekala redakcija slovarja. V skladu s prilagojenimi leksikografskimi načeli je bil poenoten zapis iztočnic, podiztočnic in stalnih zvez. Dodani so bili manjkajoči naglasi in dvojnice, usklajen zapis druge osnovne oblike, pregledane besednovrstne oznake, dodana manjkajoča kvalifikatorska pojasnila in preverjeni pomeni oz. razlage. Opuščeni so bili oblikoslovni podatki v zaglavju iztočnic in opozorila na narečno rabo ali tuji izvor, ker ti podatki v tipkopisu niso bili dosledni.

Slovar stare knjižne prekmurščine, ki obsega 14.880 iztočnic in 2.407 podiztočnic, je tip zgodovinsko-narečnega slovarja. V slovarju so zajete besede in besedne zveze, izpisane iz del prekmurskih piscev 18. in 19. stoletja. Glede na metodo izpisovanja – popolni in izbirni izpisi – je večina besed občnoimenskih; v osnovni redakciji večkrat manjka osnovni pomen oz. navadna zveza, veliko pa je prenesene rabe, stalnih zvez in fraz.

Poleg izrazja verske vsebine je potrebno opozoriti na strokovno rabo, npr. v jezikoslovju, naravoslovju, upravno-pravnem področju (npr. glasnik, prirečje, šiba; štruc, turbar; orsag, poslavočvahiža, spravišče).

V slovarju je precejšnje število lastnih imen, in sicer *osebna imena*, npr. Abel, Almoš, Andraš, Bőrčojca, Borkovič, Geric, Hunjadica, Margeča, Rahel; *veroslovna in bajeslovna imena*, npr. Baalim, Boug, Sveti Düh; *imena narodov in prebivalcev*, npr. Aleksandrianec, Anglianec, Dobrovničar, Got, Grk, Hercegovinancar, Hercegovinanec, Hercegovinar, Sloven; *živalska imena*, npr. Sivka; *zemljepisna imena* – imena krajev, pokrajin, dežel, držav, npr. Böltinci, Carigrad, Gorejni Senik, Kio, Martjanci, Sobota; Bolgarska, Bosnia, Crnagora, Genezaret, Gorutania, Slovensko; Afrika, Balkan polotok, Horvački orsag; vodna imena, npr. Müra, Raba, Tigriš; *stvarna imena* – naslovi časopisov, knjig, npr. Abecedarium szlowenszko, Prijatelj. Nekaj lastnih imen je pisanih z malo začetnico, npr. ravenšina za Ravensko, kruc za Kruc.

Iztočnice so eno- ali večleksemske, npr. **bàba**, **dòli príti**. Slovarski sestavki so razvrščeni po abecedi iztočnic ne glede na to, ali je iztočnica eno- ali večleksemska. Enakopisnice, ki pripadajo različnim besednim vrstam, so razvrščene tako: samostalnik (**ràven** ž, **čí** ž); pridevnik (**ràven** -vna -o); števnik glav. (**dvàjseti**, **èn**), vrstil. (**dvàjseti**); nedoločni člen (**èn**); zaimek vpraš. (**kà**), ozir. (**kà**), nedol. (**kà**); prislov (**ràven**, **čères**, **kà**); medmet (**jáj**); predlog (**čères**); veznik (**či**, **jèli**, **kà**); členek (**jèli**). Enakopisnice iz iste besedne vrste so razvrščene po spolu (**trst** -a m : **trst** -i ž); po mestu naglase (**skópati** : **skopáti**); po kvantiteti naglašene samoglasnika (**déra** : **dèra**, **méd** : **mèd**); po tem, ali je iztočnica brez dvojnice ali z dvojnico (**kóruš** : **kóruš** in kóuruš). Če iztočnici ni mogoče razvrstiti po gornjih pravilih, se označijo z izpostavnimi znamenji (eksponenti), npr.

kònec¹ : **kònec**², **léčti**¹ : **léčti**². Pisava z malo začetnico ima prednost pred pisavo z veliko začetnico, npr. **čòba** : **Čòba**.

Podiztočnice. Nekatero slovarske enote niso prikazane kot samostojne iztočnice, ampak so dodane kot podiztočnice: pri pridevniku primernik (**dràgši**), presežnik (**nájdràgši**); samostalniška raba pri pridevniku (**dóbri**, **dràgi**), pri zaimku (**mòj**, **vàš**), pri števniku (**edenájseti**), pri glagolu oblika na se (**držàti se**); deležja oz. deležniki na -či (**delajóuči**), deležnik na -vši (**dèlavši**), deležnik na -ni (**dokončàni**), deležnik na -ti (**gòrivzèti**) in samostalniška raba pri ustreznem deležniku (**vidóuči**); pri prislovu in deležniku primernik (**glòbše**, **blagoslòvlenejši**), presežnik (**nájglòbše**), pri medmetu samostalniška raba (**hòžiana**, **jáj**).

Slovarski sestavek ima te dele: glavo iztočnice, razlago oz. knjižno vzporednico, ponazarjalno gradivo; dopolnjujejo ga lahko podiztočnice. V *glavi* je zapisana iztočnica v osnovni obliki: a) pri samostalniku v imenovalniku in rodilniku ednine, npr. **bród** -a m, **hiža** -e ž, **drvo** -á s oz. množine, npr. **gàrice** -ic ž mn., **Bòltinci** -nec m mn., b) pridevniki, pridevniški števnik in pridevniški zaimki imajo obliko za vse tri spole, npr. **bèsen** -sna -o, **brítki** -a -o, **dvájseti** -a -o, **mòj** -a -e, c) druge besedne vrste v svoji edini obliki, npr. **blúzi** prisl., **bògme** medm., **do** predl., **či** vez., **gòder** člen. Izjemoma so obdelane iztočnice v neosnovni obliki, npr. **bóugši** -a -e prid., **bojéči** -a -e prid., **práva** -e ž, **glédaj** medm. Osnovni obliki iztočnice je dodan osnovni slovnični kvalifikator, ki označuje besedno vrsto (m, ž, s, prid., dov., nedov., štev., zaim., prisl., predl., člen., medm., določni člen, nedoločni člen). Druga osnovna oblika uvršča besedo v ustrezní sklanjatveni ali spregatveni vzorec, npr. **méd** -a tudi -ú m, **goréči** -a -e prid., **gúčati** -ím nedov. Izgovor besed, prevzetih iz tujih jezikov, se navaja v oglatem oklepaju, npr. **gulyas** [gùjaš], **invocavit** [invokávit], **philosophia** [filozofija], **praedikator** [predikátor]. Če je prevzeta beseda z *ö*, *ü* ali *ia*, se izgovor ne navaja, npr. Dòmölk, Bùdina, Àbia.

Iztočnice imajo pogosto *dvojnice*, te so pisne, izgovorne, pisno-izgovorne, oblikoslovne, npr. **cérkev** tudi církev, **híštvo** tudi híztvo, **kàgda** in kàkda, **obèčanje** tudi obečanje, **námestnik** tudi namestnik, **kéjp** in kèp, **kobilica** tudi kubílica, **nevèra** tudi nevòra, **trón** tudi trónoš tudi trónuš, **teštamèntom** tudi teštamènt. Dvojnične oblike so lahko tudi pri drugi osnovni obliki, npr. **včéla** -e tudi -é, **tkàti** tkém in tčém. Pisava skupaj, narazen, z vezajem se ne navaja kot pisna dvojnica. Nekatero redke oblike, lahko tudi tiskarske napake, niso upoštevane kot dvojnice. Kot dvojnice se ne navajajo tudi nedoločna in določna oblika pridevnika, upoštevana je le ena oblika, predvsem glede na rabo, npr. **gládek**, **gláden**, **genlívi**, **gníli**. Deležje in deležnik se obravnavata pod eno podiztočnico. Glede na večino primerov so posplošeni zapisi deležnikov na -či, -ni, -ti.

Iztočnica je podana v izhodiščni obliki, npr. imenovalnik, nedoločnik, in je praviloma povzeta po izvirnem zapisu. Zapisana je v slovenski latinični pisavi, pomnoženi s črkovnimi znamenji, ki ustrezajo glasovnim vrednostim stare knjižne prekmurščine. Iztočnica ima tudi podatek o naglasi; dolžine so označene z ostrivcem, npr. **réjč**, **račún**, kračine pa s krativcem, npr. **bèteg**, **gùč**. Pri zaznamovanju naglase so bili upoštevani Pleteršnikov slovar, Slovar beltinskega prekmurskega govora in Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar.

Iztočnice so razložene z vzporednicami iz slovenskega knjižnega jezika, večinoma z nevtralnimi sopomenkami, pomensko-funkcijskimi oznakami ali samostojnimi pomenskimi razlagami. Razlage so usklajene s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika (Ljubljana, 1994). Pri pomenski opredelitvi so upoštevani tudi Pleteršnikov Slovensko-nemški slovar (Ljubljana, 1894–1895), Slovar beltinskega prekmurskega govora Franca in Vilka Novaka (Murska Sobota, 1996) ter Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar Franceka Mukiča (Szombathely, 2005), delno tudi Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika (ur. B. Finka, Zagreb, 1984–). Pomeni pri večpomenskih besedah so označeni s številkami. Prikazani so samo tisti pomeni, ki so izpričani v izpisanem gradivu. Slovnične besede imajo razložene svoje funkcije.

Ponazarjalno gradivo predstavljajo izpisi iz zbranega gradiva. Razvrstitev navedkov glede na časovnost in skladenjske zveze ni vedno dosledna, stalne zveze pa so prikazane kot samostojni

pomeni. Izpust v notranjosti navedka je nakazan z dvema pikama. Navedki so ločeni s podpičji, opremljeni so z bibliografskimi podatki – avtorsko značko, letnico in stranjo.

Za opredeljevanje besed, pomenov ali stalnih zvez uporablja slovar kvalifikatorje in kvalifikatorska pojasnila. Kvalifikatorji so slovnični, npr. m, ž, dov., prid., elipt., slovarski, npr. pren., vrednostni, npr. in, tudi. Natančneje so opredeljeni števniki, npr. glav. štev., vrstil. štev., zaimki, npr. os. zaim., svoj. zaim. Tudi kvalifikatorska pojasnila so slovnična, npr. v vezalnem priredju, slovarska, npr. v zvezi, kot zvalnik, kot pozdrav. Kvalifikatorsko pojasnilo dopolnjuje pomensko ali slovnično razlago.

Pri rabi ločil je potrebno opozoriti na posebnosti: *dve piki* za izpust sredi navedka, npr. kameni oli .. nafta; *podpičje* za razmejitev med slovenskim in tujim ustreznikom, npr. Kendö; briszacsca; *vezaj* pri predlogih, npr. k-rimszkomi Pápi; v-Abrahámovom krili (v primerih, ko si sledita vezaj in deljaj, je uporabljen samo en znak, npr. v-csasi, v-Bóugi); *pomišljaj* za ločevanje posameznih sestavin, npr. ne vsiniti toga – Bogá moli; *oklepaji* ločujejo dodatke v navedku, npr. Na teli [pirušlek] teško lazi; lüčati sztare lonce (pizskre); *narekovaj* zaznamuje poseben pomen, vrednost izraza, npr. “Prijátel”; *opuščaj* zaznamuje opuščeno črko, npr. tva’vola, vel’ki trüd.

V slovarju je uporabljenih več vrst tiska. Iztočnice so tiskane v krepkem pokončnem brezserifnem tisku; v krepkem ležečem brezserifnem tisku so rimske in arabske številke znotraj slovarskih sestavkov. Podiztočnice in stalne zveze so v krepkem serifnem tisku. Slovnične oz. besednovrstne oznake ter kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila so v navadnem serifnem tisku. Razlage oz. knjižne vzporednice so v ležečem serifnem tisku; v ležečem serifnem tisku so tudi zgledi v ponazarjalnem gradivu. Krajšave virov so tiskane s kapitelkami. Vse ostalo slovarsko besedilo (druga osnovna oblika, dvojnice ter ponazarjalno gradivo) je v navadnem serifnem tisku.

Seznam izpisanih del in njihovih kratic

Ferenc Temlin, <i>Mali katechismus</i> , Halle 1715	TF 1715
<i>Abecedarium szlowenszko</i> , 1725	ABC 1725
Mihal Sever, <i>Réd zvelicsánsztva</i> , Halle 1747	SM 1747
Števan Küzmič, <i>Vöre krsztsánszke krátki návuk</i> , Halle 1754	KŠ 1754
Števan Küzmič, <i>Nouvi zákon</i> , Halle 1771	KŠ 1771
Mikloš Küzmič, <i>Krátká summa velikoga katekizmussa</i> , Sopron 1780	KMK 1780
Mikloš Küzmič, <i>Szlovenszki silabikár</i> , Sopron 1780	KMS 1780
Mikloš Küzmič, <i>Kniga molitvena</i> , Sopron 1783	KM 1783
Mihal Bakoš, <i>Nouvi Gráduvál</i> , Sopron 1789	BKM 1789
Mikloš Küzmič, <i>ABC kni'sicza</i> , Budim 1790	KM 1790
Mikloš Küzmič, <i>Sztároga i nouvoga testamentoma szvéte histórie kratka summa</i> , Szombathely 1796	KM 1796
Števan Sijarto, <i>Mrtvecsne peszmi</i> , Szombathely 1796	SŠ 1796
<i>Sztarisinsztvo i zvacinsztvo</i> , Sopron 1807	SIZ 1807
Mihal Barla, <i>Krscsánszke nove peszmené knige</i> , Sopron 1823	BRM 1823
Jožef Košič, <i>Krátki návuk vogrszkoga jezika za zacetnike</i> , Gradec 1833	KOJ 1833
Jožef Košič, <i>Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov in Rábov</i> , Körmend 1845	KOJ 1845
Janoš Kardoš, <i>Krsztsánszke czerkevne peszmi</i> , Köszeg 1848	KAJ 1848
Aleksander Terplan, <i>Knige 'zoltárszke</i> , Köszeg 1848	TA 1848
Jožef Košič, <i>Zgodbe vogerszkoga králesztva</i> , Szombathely 1848	KOJ 1848
Jožef Košič, <i>Starine</i> , Časopis za zgodovino in narodopisje, 11, 1914, 93–154 (rokopis, nastal pred letom 1850)	KOJ 1914
Janoš Kardoš, <i>Nóve knige cstenyá za vesznicski söl drügi zlócs</i> , Budim 1870	KAJ 1870
Imre Agustič, <i>Prijátel I</i> , Budimpešta 1875	AI 1875

Imre Agustič, <i>Prijátel 2</i> , Budimpešta 1876	AIP 1876
Imre Agustič, <i>Návuk vogrszkoga jezika</i> , Budimpešta 1876	AIN 1876
Imre Agustič, <i>Prirodopis s kepami za národne šole</i> , Budimpešta 1878	AI 1878
Jožef Bagary, <i>Perve knige – čtenýá za katholičánske vesničke šolé</i> , Budimpešta 1886	BJ 1886

Krajšave in kvalifikatorji

člen.	členek	nedol. zaim.	nedoločni zaimek
daj.	dajalnik	nedov.	nedovršni glagol
Div.	Devica	neskl.	nesklonljivo
Djan.	dejanje	nik. zaim.	nikalni zaimek
določni člen		or.	orodnik
dov.	dovršni glagol	os. zaim.	osebni zaimek
dv.	dvojina	ozir. zaim.	oziralni zaimek
elipt.	eliptično	poljub. zaim.	poljubnostni zaimek
Epift.	epistola	povr. os. zaim.	povratni osebni zaimek
Evang.	evangelij	povr. svoj. zaim.	povratni svojilni zaimek
glav. štev.	glavni števnik	predl.	predlog
im.	imenovalnik	pren.	prenesena raba
in		prid.	pridevnik
kat.	katoliški	prisl.	prislov
kaz. br.	številka lista	rod.	rodilnik
kaz. zaim.	kazalni zaimek	s	samostalnik srednjega spola
količ. zaim.	količinski zaimek	sam.	samostalniška raba
Kriřt.	Kristus, Kristusov	sv., fz.	sveti
ločil. štev.	ločilni števnik	svoj. zaim.	svojilni zaimek
luth.	luteranski	štev.	števnik
m	samostalnik moškega spola	tož.	tožilnik
m.	meter	tudi	
medm.	medmet	vez.	veznik
mest.	mestnik	vprař. zaim.	vprařalni zaimek
mn.	množina	vrst. zaim.	vrstni zaimek
morfem		vrstil. štev.	vrstilni števnik
nasl. str.	naslovna stran	zaim.	zaimek
nedoločni člen		ž	samostalnik ženskega spola

Črkovna znamenja

Za posamezne črke oz. glasove so pri različnih avtorjih uporabljena različna črkovna znamenja oz. dvočrkja.

a – á, à, a	f – f, ff, ph
b – b, bb	g – gh; gy
c – cz, c, tz	h – h, ch
č – cf, cs, ch, ts, č	i – í, ì, i; y
d – d, dd	j – j, ï, y, jj
e – é, è, e; éi, ej, ê	k – k, ch, c, kk

l – l, ll; ly	š – f, ff, s, fs, ss, š; fch, sch, fcs, fzcs, šč
m – m, mm	t – t, tt, th; ty, tj
n – n, nn; ny	u – ú, u
o – ó, ò, o; ou, ô	ü – ü, ů, ű, ù **
ö – ö, ő, ô, ô*	v – v, w
p – p, pp	x – ks
q – kv	y – i, y
r – r, rr; er	z – z
s – fz, sz, ff, z	ž – f, s, 'z, 's, ž

Stara knjižna prekmurščina oz. prekmurščina se kot nadnarečni pokrajinski knjižni jezik ohranja v zasebnem sporazumevanju, kot obredni jezik pri evangeličanih ter kot publicistični in umetnostni jezik prekmurskih avtorjev. Glede na bogato knjižno izročilo in arhaičnost prekmurščine tako v oblikoslovju, skladnji in leksiki je naravno in nujno, da se ta ustvarjalnost in samobitnost prikaže v slovarju. Izdaja zgodovinsko-narečnega slovarja je pomembna za slovensko etimologijo, zgodovinsko slovnico ter primerjalnojezikoslovne in dialektološke raziskave.

Z izdajo Slovarja stare knjižne prekmurščine izpolnjujemo obvezo, dano prof. dr. Vilku Novaku, ki je zbral gradivo in opravil osnovno redakcijo. Za izvedbo projekta se zahvaljujemo predstojnici Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU prof. dr. Varji Cvetko Orešnik, zlasti pa direktorju ZRC SAZU prof. dr. Otu Lutharju, ki je z veliko zavzetostjo in naklonjenostjo spremljal dokončanje tega za slovensko in mednarodno jezikoslovje pomembnega dela.

Hvala vsem, ki so sodelovali pri delu za Slovar stare knjižne prekmurščine.

Milena Hajnšek - Holz

Ljubljana, avgust 2006

* V drugem natisu je znak ö zamenjan z ô.

** V drugem natisu je znak ů zamenjan z ű.

A

- a** vez. *toda, pa, a*: akofze opitajo, a ni edne piknyicze neodgovorio TF 1715, 4; á ti fzi pa Gofzpodne za greisnikov volio tvoiga [sina] na fzevit pozlral SM 1747, 60; vragé razdrefzeli, A angyele razvezfzeli KŠ 1754, 258; dnefz jefzte, a vútro fze pa vpécs vr'ze KŠ 1771, 20; A gizdáve zvisávcze, On krouto odüri BKM 1789, 13; a ki pa 's nyega nebode pio SIZ 1807, 6; A gizdáve zvisávcze vkastigo posztávi BRM 1823, 6
- ába** m neskl. *oče*: kricsécsega Abba KŠ 1754, 154; Abba, Ocsa KŠ 1771, 148
- Ábadon** -a m *Abadon*: fteroga imé je 'Zidovfzki Abaddon KŠ 1771, 783
- ábas** -a m *opat*: Asztrika Szvéto-martinszkoga Abbasa odprávi k-rimszkomi Pápi Szilvesztri KOJ 1848, 12
- abc** -a [abecé] m *abeceda*: Trí papíre szem z-abcôv Precsteo KAJ 1870, 23
- abecedárium** -a m *abecednik*: Abecedarium Szlowenszko ABC 1725, Ala
- abecéski** -a -o prid. *abeceden, abecedarski*: Vucsiteo zvün réda v-Ábécézfzki knjigaj SIZ 1807, 44
- Ábel** -a tudi Ábeo -ela m *Abel*: Abel ABC 1725, A3a; Kaj Ábela KŠ 1754, 55; Prikázao je Bougi i Abeo dári KM 1796, 8; pravicsen Ábeo KM 1796, 8; zátó fzo Ábela dári bili prijétni Bougi KM 1796, 8
- Ábelov** -a -o prid. *Abelov*: Ábelova krv je za zadomescsávanye kricsala KM 1796, 9; I csész tvoja – szlü'zba Ábelova KAJ 1848, 217
- Ábia** -a m *Abija*: Roboám je pa poroudo Abia, Abia je pa poroudo Afa KŠ 1771, 4
- Ábiašov** -a -o prid. *Abijev*: zréda Abiáfovoga KŠ 1771, 161
- Ábiud** -a m *Abiud*: Abiud je pa poroudo Eliákima KŠ 1771, 5; Zorobábel je poroudo Abiuda KŠ 1771, 5
- Ábjatar** -a m *Abijatar*: za vrejmena Abjátára KŠ 1771, 108
- Ábraham** -a m *Abraham*: Abrahám ABC 1725, A3a; je szlü'zo Ádam, Ábrahám KŠ 1754, 9b; ár Abrahám ne vej náfz KŠ 1754, 150; Abrahám je poroudo Izáka KŠ 1771, 4; da je Boug mogao Abraháma zbolvansztva zvati KŠ 1754, 11a; od Abraháma KŠ 1771, 5; Boug Abrahama KM 1783, 8; Boug Abrahama BRM 1823, 2; zbüditi fzini Abrahámi KŠ 1771, 9; je on gucló Abrahámi BKM 1789, 17; Abrahámi je obecsao ocsó mámo Abraháma KŠ 1771, 9; doli fzi fzédejo z Abrahámom KŠ 1771, 25
- Ábrahamov** -a -o prid. *Abrahamov*: Boug Abrahámov KŠ 1771, 141; Abrahámovo fzemen fzmó KŠ 1754, 293; Abrahámova jákofzt BKM 1789, 7; Abrahámovoga pokolejnja KŠ 1771, 3; v-Abrahámovom krili KŠ 1754, 142
- Ábšalom** -a m *Absolon*: gda je bê'zao pred Absalomom TA 1848, 4
- Ábšolonov** -a -o prid. *Absolonov*: Ábsolonova lepota KM 1783, 97
- Ádam** -a m *Adam*: ocsa náššega Ádama TF 1715, 19; fztári Ádam TF 1715, 33; je szlü'zo Ádam KŠ 1754, 9b; Ádami i Ejvi KŠ 1771, 440
- Ádamov** -a -o prid. *Adamov*: Ádamovo dejte, doszta de ti fztahá KM 1783, 284; Ádamovo dejte vszáko more mrejtí KOJ 1845, 131; vfzega Ádamovoga pokolejnja KŠ 1754, 114; Od Ádamovoga fziná KM 1796, 9; Po Ádamovom fzpadáji KŠ 1754, 251; Od Ádamovi drügi Ofztánkóv KM 1796, 9
- ádjektívum** -a m *adjektiv*: kak i v-táksi adjectivumai, steri szo KOJ 1833, 11
- adjutórium** -a m *adjutorium*: Nedelni Adjutorium BKM 1789, 1
- adomáš** -a m *pitje po delu, napitnica*: Kíkoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; kíkoli dvá pinta ádomása fzmej fzpiti SIZ 1807, 18; ádomás etak naj gori nakloni SIZ 1807, 5; prinézfli fzmó dvá pinta na ádomás SIZ 1807, 6; Boug dáj vnogo táksi ádomásóv piti SIZ 1807, 6
- Adriánci** -nec m mn. *Adrianci, kraj v Prekmurju*: Adriánci (od Sz. Adriana Mántrnika tak ozváni) KOJ 1845, 71
- adriánski** -a -o prid. *jadranski*: na Adriánfzskom mourji KŠ 1771, 425
- ádvenski** tudi ádventski -a -o prid. *adventen*: na IV. Advenfzko Nedelo KŠ 1771, 599; Ádvenfzka Pefzen KM 1783, 229; Advenszki hymnuske

BKM 1789, 1; Advenszke peszmi BKM 1789, 6; Adventszke peszmi BRM 1823, 1, V; Adventszke peszmi KAJ 1848, V

Aétius -a m *Aetij*: junácsi Aetius nyemi zoucsi sztáne KOJ 1848, 4

Áfrika -e ž *Afrika*: v Afriko odplavali KŠ 1771, A6a
afrikánski -a -o prid. *afriški*: živé po püščavaj afrikanski AI 1878, 18

Ágar ž neskl. *Hagara*: ftera je Agar KŠ 1771, 566

Agéjta -e ž *Agata*: Sz. Agejtha KM 1783, 95

ágneć -a m *jagnje*: ino Ágneć Vűzenfzki, fzkim fzo 'ziveli KŠ 1754, 185; i pripravili fzo te ágneć vűzenfzki KŠ 1771, 88; gda bi ágneća vűzenfzkoga klali KŠ 1771, 146; ágnyeczi KM 1796, 61; Zaká jöcses, máli ágneć KAJ 1870, 101; pren. ti fzi on Agneć Bosi, ki odimles toga fzevita grehe SM 1747, 59; Ar te Agneć, fteri je nafzreidi SM 1747, 31; vnebéfza Na gostűvanye Ágneća KŠ 1754, 259; od Ágneća Krifztusa KŠ 1771, 123; zvajoucsi Krifztusa za ágneća KŠ 1771, 762; Ágnyecz Bo'si, ki odjimles KM 1783, 10; Krifztus ágneć Bo'zi BKM 1789, 133

ágnećov -a -o prid. *jagnjetov*: obejlili fzo gvant fzvoj vu Ágnećzvoj krvi KŠ 1771, 780; pren. bodete popejvali Moj'zesovo i Ágnećzovo pefzen BKM 1789, 8

ágnećec -a m *jagenjček*: Ágnećec KAJ 1870, 101

Ágneš ž neskl. *Neža*: Sz. Agnes KM 1783, 95

agoštánski -a -o prid. *avgsburški*: níkej nezajoucsi od Agosztanzke vere KOJ (1914), 133

Ágoštón -a m *Avguštín*: Ágoftón Doctor KŠ 1754, 65; Ágoftón Doktor KŠ 1771, 725; Szvéti Ágoftón KM 1783, 94

Águstič -a m *Agustič, prekmurski pisatelj*: Agustich Imre AI 1875, AIN 1876, I; Agustich Imre AI 1878, 1

áh medm. *ah*: Ino ah kako jáko krouto TF 1715, 7; Ah ti Gofzpodne ABC 1725, A8a; Ah fzteim SM 1747, 72; Ah kak hitro KŠ 1754, 242; Ah! ka nám je fztebom KŠ 1771, 177; Ah kak ti morem KM 1783, 6; Ah! – te bi nam i blá'zensztva 'zelénye Szopilo KAJ 1848, 7; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8; Ah! – csi vucsitel tó vára KAJ 1870

áhah medm. *ahaha*: i právjio: ahah, ahah TA 1848, 28

ahaínski -a -o prid. *ahajski*: Ár fze je dopadno Maczedonfzkim i Achainfzkim KŠ 1771, 483

Ahája -e ž *Ahaja*: Gda bi pa Galion namefztnik bio v-Acháii KŠ 1771, 398; je potom z-Achaje Conftantinus zapovedao prinefzti KŠ 1771, 159

Aház -a m *Ahaz*: je poroudo Acháza KŠ 1771, 5; je pá gucsao Gofzpod Acházi KŠ 1771, 816

Ahím -a m *Ahim*: Achim je pa poroudo KŠ 1771, 5

áj medm. *ah*: Aj tak bojdi KŠ 1754, 262; Aj Jöžek BJ 1886, 5

ája medm. *ne, nikakor*: Jeli nevernofzt nyihova Bo'zo vernofzt na níkej fzprávi? Aja KŠ 1771, 452; Ofztánemo vgrejhi? Aja KŠ 1771, 458

ájati -am nedov. *ajati, spančkatí*: Aj-ja. -Sto aj-ja? .. ajjaj ajjaj dejte moje KOJ 1845, 11

Akèldama -e ž *Hakeldama*: fze nyiva ona zové po lafztivnom nyihovom jeziki Akeldama KŠ 1771, 343

áko vez. *ako, če*: Poftui Ocza ino Mater, ako fchés dugo fiv bití TF 1715, 14; Teili i Dussi daie hráno, ako na nyé glih fzmertne opadneio kastige SM 1747, 87; Ako gli on níkej neima KŠ 1754, 263; csi bi ga najšli, ako je gli nej dalecs KŠ 1771, 396; Ako nyega 'zelejte BKM 1789, 11; Ako vi vszi merjéte BKM 1789, 10; Ako tejlo nevoule trpi SŠ 1796, 154; ako ne vörjete, hodte glédát SIZ 1807, 18

akóuv -a m *vedro, mera za vino, 56 I*: akouv KOJ 1833, 149; moremo aköv nücati AI 1875, br. 1, 2

Ákvila -e m *Akvila*: 'Zidova po iméni Akvilo KŠ 1771, 397

Akviléja -e ž *Oglej*: v Aquileji KŠ 1771, 102

alabáštrom -a m *alabaster*: je alabafstrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87

Albánija -e ž *Albanija*: Bosnia i Albánia AI 1875, kaz. br. 3

áldov -a m **1.** *žrtev, dar*: táksi áldov dopádne Bougi KŠ 1754, 52; fzmilenofzt fcsém i nej áldov KŠ 1771, 29; gorécsi ftfáni áldovov KŠ 1771, 142 **2.** *dar, daritev*: nedufne fzmerti Aldov SM 1747, 61; Primi gori za áldov KM 1783, 5; nyegove áldove KM 1796, 8; nyegove áldove KM 1796, 8; Neszémo áldov pobo'znosztí KAJ 1848, 8; Áldújte áldove pravícze TA 1848, 4

áldűvanje -a s **1.** *žrtvovanje*: csiniti áldűvanya KŠ 1771, 417; tou áldűvanye KM 1783, 243; Ár fzi priso na áldűvanye BKM 1789, 205 **2.** *darovanje*: Áldűvanye KMS 1780, 52

aldűvati -űjem nedov. *darovati, žrtvovati*: te ífzte áldove ese fztoukrát áldűje KŠ 1771, 688; tebi áldűjem moj Boug KM 1783, 3 **aldűvajóúci** tudi áldűjóúci -a -e *darujoč, žrtvujóč*: fzam fzebe áldűvajoucsi KŠ 1771, 683; pofzujhni milosztivno áldűvajoucséga Redovníka molítve KM 1783, 108; Áldűjous BKM 1789, 86 **áldűvani** -a -o *darovan, žrtvovan*: nedű'zno áldűvan KAJ 1848, 117; Od bolvanom áldűvani pa známo KŠ 1771, 504; Ocsi Nebefzkomí áldűvani KMK 1780, 108

Aleksánder -dra m *Aleksander*: ocsó Alexandra KŠ 1771, 152

- Aleksàndria** -e ž *Aleksandrija*: v-Alexandrio KŠ 1771, 101
- Aleksandriànc** -nca m *Aleksandrijec*: zřzpràvìfcsa Alexandriànczov KŠ 1771, 357; Sz. Marko je vcfìo, i ravnao Alexandriàncze KM 1796, 132
- aleksandriànski** -a -o prid. *aleksandrijski*: ládjo Alexandriànfzko KŠ 1771, 424
- Aleksandrínuš** -a m *Aleksandrinec*: Klemens Alexandrinus KŠ 1771, 158
- alélúja** medm. *aleluja*: fzo rekli: àlleluja KŠ 1771, 801; Alleluja, vcfìni: Hvàlte Bogá BKM 1789, 7
- àlfa** ž neskl. *alfa*: ja fzam Alfa i Omega KŠ 1771, 768
- Alféuš** -a m *Alfej*: je bio Alféus KŠ 1771, 1
- Alféušov** -a -o *Alfejev*: fzin Alfeušov KŠ 1771, 31
- ali** vez. **I. ali**: skoulniki eden ali dvá kraiczara datì TF 1715, 4; Nouvi Zákon ali Testamentom KŠ 1771, 1Aa; ka bi vòrvali ali je pìfzano ali nej KMK 1780, 4; Csi ogen, ali vojszka, vzeme BKM 1789, 10; csi obetesá, ali 'salofzt ga obide SIZ 1807, 5; haszek, ali diko KOJ 1833, VII; privoli ali nê AI 1875, kaz. br. 2; szo obrázki ali znamènya glásza KAJ 1870, 7 **2. toda**: Ali oh jai ino jai! TF 1715, 3; Ali náz obarui od vřzega hùdoga ABC 1725, A4b; Ali jafz neznam Gofzpodne moih grehov velikouce SM 1747, 68; Ali dónok tiszto je to právo vadlùvanye KŠ 1754, 10b; je mr'ù, ali je trétyi dén je gori fztano KŠ 1771, 3; Angyelje volo májo, ali tejla nemajo KMK 1780, 9; Zdaj me 'se denejo v-grob moj, Ali na drùgom fřzevjeti sŠ 1796, 4; Ali mocogse bode sto pitao BRM 1823, II; ali oni szo ga preovládali KOJ 1848, 8; ali naszkoroma eden boj zacsno AI 1875, kaz. br. 3
- alkorán** -a m *koran*: Amurát pa na Alkorán priszègne KOJ 1848, 56
- Álmos** -a m *Almoš, madžarski vojvoda*: Álmos vkùpnarédi KOJ 1848, 7
- àlmošnja** -e ž *miloščina*: àlmosnya se deli SM 1747, 88
- àlmoštvo** -a s *miloščina*: àlmoštvo vafe ne csinte KŠ 1771, 17; Naj bode tvoje àlmoštvo KŠ 1771, 18; Àlmoštvo KMK 1780, 80; Jancsek je àlmostvo sò proszit KAJ 1870, 125
- alóeš** -a m *aloja*: myrrhe i aloefa KŠ 1771, 331; prinefzao je zmejlfanye mirhe, i Áloèffa KM 1796, 112
- Ambrúš** -a m *Ambrož*: Krizofztomus i Ambrúš KŠ 1771, 601; Szvéti Ambrúš KM 1783, 94
- àmen** medm. *amen*: Amen TF 1715, 23; Amen SM 1747, 87; Amen KŠ 1771, 261; tak bojdi BKM 1789, 7
- Amèrika** -e ž *Amerika*: vu Americo KŠ 1771, A5b; Amerika KM 1790, 8; Gdare szo krumpise z-Amerike v-Europo prineszli KAJ 1870, 154; v-Ameriki toliko prpòvalo AI 1875, 8; v vroči kraji Amerike AI 1878, 7
- amerikánski** -a -o prid. *ameriški*: amerikanszko blago AI 1875, 8
- ametistuš** -a m *ametist*: te dvanájfzeti amethifztus KŠ 1771, 806
- Aminadáb** -a m *Aminadab*: Aminadáb je pa poroudo KŠ 1771, 4
- Ámon** -a m *Amon*: Amon je pa poroudo KŠ 1771, 5
- Amonitánc** -nca m *Amonit*: je fřzrecsno obládao Ámonitáncze KM 1796, 53
- Ámoš** -a m *Amos*: Kak je Amos prorokúvo BKM 1789, 5
- Ána** -e ž *Ana*: Anna ABC 1725, A3a; Anna prorokojca KŠ 1771, 170; fř. Anna KM 1783, 79; Anna je k-lògi odbežjala BJ 1886, 12
- Ànaniaš** -a m *Ananija*: mou'z pa po imèni Anániás KŠ 1771, 353; niki Vucsenik po imèni Ananiás KM 1796, 125
- Ànaš** -a m *Ana*: Za vifesnyi popouv Annáfa i Kajafáfa KŠ 1771, 172
- Andráš** -a m *Andrej, Andraž*: po Zeitler Andrásì TF 1715, 1; Andráfa KŠ 1771, 12; Szvéti András KM 1783, 93; od Leykam Andrása KOJ 1833, I
- Andrášin** -a -o prid. *Andrejev, Andražev*: po szrejdi Andrásinoga tábora idoucs na glász kricsi KOJ 1848, 33
- Andrášov** -a -o *Andrejev, Andražev*: je bio nik-sega Jónáfa ribicsa fzin, brat Andrášov KŠ 1771, 699
- Andrášovo** -ga s *andrejevo, 30. november*: Pridte mi k Andrasovimi KAJ 1870, 138
- Andréjci** -jec m mn. *Andrejci, kraj v Prekmurju*: Andrejci (od Sz. Andrása Ap) KOJ 1845, 71
- andrèšček** -a m *november*: prvoga andrèscseka bode vödáni AI 1875, 8
- àngjel** in àngel -a tudi àngjeo -ela m *angel*: Tvoj Sz. Angyel TF 1715, 47; Tvoi dobri Angel ABC 1725, A5b; Posli Gofzpodne tvoje fřvéte Angele SM 1747, 64; naj bodo okouli náfz tvoji Sz. Angyelje KŠ 1754, 224; Angyel Gofzpodnov fze je nyemi fřkázao KŠ 1771, 6; fzo ofztanoli vfzi Angyelje vu Bo'soj milofcsi KMK 1780, 10; Bo'zi angyel BKM 1789, 39; Angyeo KM 1790; Teda od angyalov k-Bougi fze odnefzè sŠ 1796, 25; fzo ga Angyelje zvisávali BRM 1823, 4; ti szi mi angel mira KAJ 1848, 3; Kak angelje v-szvetloszti KAJ 1848, 7; szi ga nihao od angelov TA 1848, 7; I z-angelmi szvét' szpèvali KAJ 1848, 10
- àngjelček** -čka m *angelček*: angyelcska máte v-nèbi KOJ 1845, 134
- àngjelski** -a -o prid. *angelski*: Angyelfzko Pozdrávlanye KMK 1780, 31; Krùh Angyelszki KM 1783, 57; fereg angyelfzki BKM 1789, 1b;

rejcs anygelfzko SŠ 1796, 60; anygelfzko moucs KŠ 1754, 251; z-Angyelfzkov KŠ 1771, 669; Po anygelszkoj právoj povészti BRM 1823, 4; Na anygelszko nedelo KOJ 1845, 93; Koróno anygelszko je dáó prineszti KOJ 1848, 113

àngjelvarüváč -a m *angel varuh*: naš anygelvarüváč BJ 1886, 7; moj anygelvarüváč BJ 1886, 7

Angliánec -nca m *Anglež*: Jenner Eduárd angliánecz KOJ 1845, 118

angliánski -a -o prid. *angleški*: Angliánfzka (Kralevsina) KM 1790, 8

Àngliuš -a m *Anglež*: te angliuš de törki pomágo AIP 1876, br. 7, 2

Angliuško -ga s *Angleško, Anglija*: Na Angliuskum, v-Londoni szo láni pokastigali AIP 1876, br. 6, 8

anglúški -a -o prid. *angleški*: velkoga glásza angluski brodrár KAJ 1870, 154

ani vez. *niti*: Farar ani Mešter TF 1715, 4; da ani glafzá neiga csüti TF 1715, 5; szlúsbenicza tvoja, ani fivince tvoje TF 1715, 14; ani fze nyemi volya ne szpuni ABC 1725, A6a

Antikristuš -a m *Antikrist*: od Antikrifztufa KŠ 1771, 625

Antikristušov -a -o *Antikristov*: dűh je Antikrifztufov KŠ 1771, 732

Antiòhija tudi Antiokija -e ž *Antiohija*: Poroudo fze je vu Antiochii Sirie KŠ 1771, 157; odnet pa vu Antiokió Pizídie KM 1796, 127

Antipaš -a m *Antipa*: kárati Herodeffa po iméni Antipála KM 1796, 101

Antóni -ja m *Antone*: Dalmata Antoni KŠ 1771, A6b; Szvéti Antóni KM 1783, 94; Antóni je pa groubi, bedák ofztao KM 1790, 36; pri Sziesz Antoni SŠ 1796, 1; pri Siefs Antoni KM 1796, (1); Sziesz Antona SIZ 1807, 1

àpa -e m *òce*: Vefzéli je Apa SIZ 1807, 36; Samuel apa Kráo KOJ 1848, 16

àpatica -e ž *redovnica, nuna*: Apaticza KOJ 1833, 150; vnougih klostrov za Benediktinare, ino Apatice KOJ 1848, 13

apatníja -e ž *opatija*: Apatnija v Boreczi KOJ 1914, 103

àpatur -a m *opat*: fz. Bernárda Apátura KM 1783, 37

Àpiušov -a -o prid. *Apijev*: notri do Appiufovoga placza KŠ 1771, 428

àpokalipsis -a m *apokalipsa, razodetje*: knjige, ftere fsze Grcski Apocalypsis zovéjo KŠ 1771, 761

Apòlion -a m *Apolion*: imé pa má Apollion KŠ 1771, 783

Apòlos -a m *Apolon*: po iméni Apollos KŠ 1771, 399

Apòlošov -a -o prid. *Apolonov*: jafz pa Apollošov KŠ 1771, 491

apòštol -a m *apostol*: mi Apofstolje ino Vucfeniczi TF 1715, 19; po nyegovi Apofstoláj KŠ 1754, 9b; Evangelistje ino Apofstolje KŠ 1754, 3; po fzmrti Apofstolov KŠ 1771, A5a

apòštolski -a -o prid. *apostolski*: Vadlíványe Apofstolszko ABC 1725, A5a; Vadlűványe Apofstolfzko SM 1747, 44; Apofstolfzko Vadlűvanye KŠ 1754, 6b; od Apofstolfzki mo'zákov KŠ 1771, A5a; Od Apofstolfzke Vóre vadlűványa KMK 1780, 8; Denefz Apofstolfzka frca BKM 1789, 119; Apofstolfzka Mati Czérkev KM 1790, 107

apòštòlstvo -a s *apostolstvo*: Zové na Apofstolfztvo KŠ 1771, 103; fzmó vzéli milofcso i Apofstolfztvo KŠ 1771, 447; i na Apofstolfztvo je nyé podigno KM 1796, 101

ar vez. *I. ker*: hafzen fztoga nevolna Decza neima, ár fze nahájajo fztanovito Vucfítelje TF 1715, 5; ne bránte decsiczi kmeni priti, arie táksi ország nebefzki ABC 1725, A6b; Dai fze náiti, ar me fzerceze tebe scsé SM 1747, 91; Blá'zeni fzo ti milofztivni, ár oni milofztfo dobijo KŠ 1754, 41; i nej fze je podrla, ár je na pecsini fundálivana KŠ 1771, 23; Ar nyemi je Ivan pravo: nej je fzlódobno tebi nyóu meti KŠ 1771, 47; Vórvati moremo ono, ka je Boug nazvejfzto, zato, ár je Boug vekivecsna pravicza KMK 1780, 5; na nouto merkaj, ár nouta fznáj'zi pefzen BKM 1789, 8; Blá'zeni je on, ki má vórno i dobro 'seno, ár je dobra 'sena hí'se lepota SIZ 1807, 3; Jezik je domovine náj dragsi Kincs, ár sze po nyem razpoznáva KOJ 1833, VIII; Ar ovo ti neverni nategujejo lok, i sztréle szvoje nalekujejo na tetivo TA 1848, 9; Ali záto bom je dónok varvao, ár rad mam csisztócso KAJ 1870, 6; ka tô naprêpomore, ár dácsa potáksem doszta leh'zé bode plácsana AI 1875, kaz. br. 1 **2. namreč**: Ar Herodes bode ífzkaó tó dejte KŠ 1771, 8 **3. zakaj**: Ar fztébe bode zhájao voj KŠ 1771, 7; Porodi pa Szina, ár onzvelicsa lufztvo fzvoje KŠ 1771, 6

Arabiánec -nca m *Arabec*: Cretánczi i Arabiánczi csűjemo KŠ 1771, 345

Arábija -e ž *Arabija*: gora Sinajfzka je vu Arábii KŠ 1771, 566

arabínski -a -o prid. *arabski*: gde le'si ország Arabinfzki SIZ 1807, 44

Àram -a m *Aram*: Ešrom je pa poroudo Arama KŠ 1771, 4

árenda -e ž *najem*: Králeszka imánya szo v árendo vödána KOJ 1848, 72; Almásyovo

- poszesztvo v árendo sze tüdi pregdá AI 1875, br. 1, 8
- areopág** -a m *areopag*: Sztojécsi pa Paveo nalzrejdi vu Areopagi veli KŠ 1771, 396; I popadnovfi ga vu Areopagus fzo ga pelali KŠ 1771, 396
- Areopagita** -e m *Areopagit*: Dionizius Areopagita KŠ 1771, 397
- arestànt** -a m *zapornik*: da priliko podvori aresztanti z-temnice vö KOJ 1848, 101
- arèšt** -a m *zapor, ječa*: Hunyadi Janka Szamoga v-arest djáti KOJ 1848, 58
- árestvo** -a s *zapor, ječa*: ino Tivárisice v-árestvo djánye KOJ 1848, 49
- arhángjel** in arkángjel -a tudi arhángjeo -ela m *archangel*: Miháo Archangyeo KŠ 1771, 758; Angyelje i Arkangyelje KM 1783, 92; Gábiel Archangyel BKM 1789, 6
- arhángjelski** -a -o prid. *arhangelski*: zarchangyelfzkim gláfzom KŠ 1771, 621
- Árhelaus** -a m *Arhelaj*: Archelaus Kralúje nad Judeum KŠ 1771, 8
- arhiepískopuš** -a m *arhiepiskop, nadškof*: liki Provinciálif ali Arciepiškopuša KŠ 1771, 655
- Ariánuš** -a m *Arijanec*: ka je prouti Ariánufom vcsio KŠ 1771, 762
- Arimatía** -e ž *Arimateja*: cslovik od Arimathie KŠ 1771, 96
- armádía** -e ž *armada*: Czaszar z-armádiov szvojov pride KOJ 1848, 22; zevszov nezmernov armádiov KOJ 1848, 78
- armališta** -e m *plemič brez posesti*: Armaliste tou je: plemenitáse brezi poszesztva (ládanya zemlé) zacno KOJ 1848, 52
- armeniánski** -a -o prid. *armenski*: armenianszke 'zenszke AIP 1876, br. 6, 7; armenijanszke deklina AIP 1876, br. 7
- Árnulf** -a m *Arnulf, nemški cesar*: szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs KOJ 1848, 7
- Áron** -a m *Aron*: Govorécsi Ároni KŠ 1771, 362
- Áronov** -a -o prid. *aronov*: i 'zena nyegova z-Áronovi csér KŠ 1771, 161
- áronski** -a -o prid. *aronski*: Áronfzko puno zmenkanya KŠ 1771, 670
- Arpád** -a m *Arpad, madžarski vojvoda*: Arpád je nej dugo mogao KOJ 1848, 8; ino Arpáda szmrt pokoszi KOJ 1848, 8
- Arpádov** -a -o prid. *Arpadov*: za Krále Arpádovoga Roda KOJ 1848, 13
- artikuluš** -a m *člen*: Kako je popifzan te Articuluss TF 1715, 23; Trie Articulussje TF 1715, 11; te Vöre naivékfi Artikulusi SM 1747, 33
- Ása** -a m *Asa*: Afa KŠ 1771, 4
- áserski** -a -o prid. *Aserjev*: csi zplemena Afferfzkoga KŠ 1771, 170
- asiriánski** -a -o prid. *asirski*: po Affiriánfzkoj vouzi KŠ 1771, 700; Afziríánfzki kráo Szalmanazar je pozájao váras KM 1796, 70
- Atanáziuš** -a m *Atanzij*: Atanáfius KŠ 1771, 762; Sz. Athanázius Püspeka KM 1783, 12
- Átelkuza** -e ž *Etelköz*: Veliko jih je v-Atelkuzo, tou je tou: v-zdájno Valakio, Moldavio, i na persiánszke mejé odislo KOJ 1848, 6
- Aténa** -e ž *Atene*: pelali fzo ga notri do Athene KŠ 1771, 395
- Atenašánc** -nca m *Atenec*: Athenasánczi pa vfzi KŠ 1771, 396
- atenašánski** -a -o prid. *atenski*: mo'zjé Athenasánfzki KŠ 1771, 396
- Athenaeum** -a [atenéum] m *Athenaeum, tiskarna v Pešti*: Štamparija "Athenaeum" AI 1878, 2; Štampane vu "Athenaeum" štamparii BJ 1886, 1
- Átila** -e m *Atila*: I Attila tomi fzevjei kak radúvao fzeje SŠ 1796, 66; Atila je bio Nyihov náj strasnejsi Kráo KOJ 1848, 3
- Átilov** -a -o prid. *Atilov*: Atilovi szinovje KOJ 1848, 5
- Áuersberg** -a m *Auersberg*: Na Horvatskom szta tüdi szrecsna bilá Dráskovics ino Auersberg proti Törkom KOJ 1848, 106
- Áugsburg** -a m *Augsburg*: pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9
- augburski** -a -o prid. *augsburski*: na tanáts augburszkoa Püspeka KOJ 1848, 9
- Áugustuš** -a m *August*: od Augufstus Czafzara KŠ 1771, 167; Te Augufstus Rimfzki Czafzar BKM 1789, 28; fzi je Augufstus veliko bradou napravo KM 1790, 20; Frideriki Auguszstusi bavarszkomu Kurfirsti KOJ 1848, 108
- Auguštínuš** -a m *Avguštin*: Augufstinus KŠ 1771, 762
- Áurah** -a m *Urah*: Truber, Bo'ze rejcsi vu Aurachi fzluga KŠ 1771, A6a
- Austriánc** -nca m *Avstrijec*: da szo nyemi ausztriáni pomágali KOJ 1848, 3
- austriánski** -a -o prid. *avstrijski*: Erneszta austriánszkoa Hercega KOJ 1848, 20; za Krále Austriánszkoa Roda KOJ 1848, 76; ausztriánszko poszlaniksztvo szvoja szedsztva dr'zi AI 1875, br. 1, 1
- Avárec** -rca m *Avar*: Tej divji Avarci KOJ 1848, 6; junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; szvojim priátelom Avarczom KOJ 1848, 5; szo ogrutni Avarci pali goszpoudje tü gratali KOJ (1914), 96
- Ázija** tudi Ázia -e ž *Azija*: Opice se v velki logáj v

azijátski

vroči kraji Afrike, Azije i Amerike zdržavaju AI 1878, 7; czejla A'zia KŠ 1771, 402; Ki fztojijo v-Afii BKM 1789, 121; A'sia KM 1790, 8; Vougrov, steri szo z-Asie szem prisli KOJ 1833, VIII; Avarci szo z-Azie v-Europo prisli KOJ 1848, 5; Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Azii meli KOJ 1848, 6; szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Azije i Amerike AI 1878, 7

azijátski -a -o prid. *azijski*: živé po püščavaj afrikanski i srednje azijatski AI 1878, 18

Āzor -a m *Asor*: Azor KŠ 1771, 5

ažianiški -a -o prid. *azijski*: vŕzejm obsifzkim A'ziánfzkim gmajnam KŠ 1771, 725

B

- Báal** -a m *Baal*: Baál KŠ 1754; Baál-Zebub KŠ 1754; Bógovje, liki Baál KŠ 1754, 10; Baál-Zebub KŠ 1754, 10
- Báalim** -a m *Baalim*: Bógovje, liki Báalim KŠ 1754, 10
- bàba** -e ž *I. stara mati*: dede i baba KŠ 1754, 31; vu babi tvojoj Loidi KŠ 1771, 646; Baba KMS 1780, A8b **2. babica**: po babo bezfo AIP 1876
- Bábel** -a m *Babilon*: Babel ABC 1725, A3a; pren. ka sze vogrszki Bábel ne more dogotoviti KOJ 1833, X
- bábelski** -a -o prid. *babilonski*: vu glaszovitoga Bábelszkoga túrna pre'smetnom zidanyi KOJ 1833, IX; liki bábelszki túren KOJ 1833, IX
- bábica** -e ž *babica, stara mati*: Bábica je beté'zna AIN 1876, 15; Dedek ino babica BJ 1886, 10
- Babilónija** -e ž *Babilonija*: od tífztec z v Babiloniji prifas KŠ 1771, 700; ftera je v-Babilonii KŠ 1771, 714; v vel'koj Babilonii SŠ 1796, 91
- babilónski** -a -o prid. *babilonski*: za vrejmena Babilonfzkoga fzeljenya KŠ 1771, 5; od Babilonfzkoga turna KM 1796, 13; Babilonfzko robfztvo je trpelo KM 1796, 73
- bábinski** -a -o prid. *babji*: Szveczke i babinfzke fabule pa zavrzy KŠ 1771, 639
- bábji** -a -e prid. *babji*: Bábja kokoš KAJ 1870, 145; od bábjevère AIP 1876, br. 8, 7
- bábnji** -a -e prid. *babji*: Bábnje võre lüdje stímajo, da mrtvi nazá domou hodijo KOJ 1845, 96
- báči** -ja m *stric, starejši moški*: drági moj bajcar bácsi KAJ 1870, 84
- báčki** -a -o prid. *bački*: niki Vid bácski veliki Spán KOJ 1848, 21; vu bácskom vármegyévi KOJ 1848, 121
- báhati se** -am se nedov. *bahati se, postavljati se*: za vogerszkoga Krála sze báhao KOJ 1848, 90
- bàjati** -am nedov. *čarati*: jafz ne vejm, ka bajajo lidje KM 1790, 46
- bàjavec** -vca m *čarovnik*: Naj necstuje glasza kautlara, i bajavca vuvcenoga TA 1848, 46
- bájca** -e ž *rudnik*: zbajczami bogati záton KŠ 1771, 765; nablúzi le'zécso kameno bajco vu Máriadóli KAJ 1870, 80; Ország ima bajce AI 1875, br. 2, 2
- bàjcar** -a m *rudar*: Jancsi bi rad bajcar bio KAJ 1870, 156
- bàjcarski** -a -o prid. *rudarski*: oblècsi gori eto bajcarszko nosnyo KAJ 1870, 84
- bàjcki** -a -o prid. *rudniški*: odegnani je na bányfzko, ali fzi bojdi, bajczko delo KŠ 1771, 765
- bajilo** -a s *čarovno sredstvo*: Šatringe, bajila Boug prepovidáva KM 1783, 274; Ki verje czomper i bajilo BRM 1823, 334; nemorejo nikaj z-bajilom priczomprati KOJ 1845, 107
- bajusi** -ov m mn. *brki*: Na gobci má [tulen] duge ščetinjaste bajusi AI 1878 P, 20
- bajžolek** -a m *bazilika*: Jütkiné lice szo ednôg tak erdecse grátalo, kak bajžolek AIP 1876, br. 10, 6
- bàk** -a m *oven*: te najtücsnése ovcé (bake) meszári odá KAJ 1870, 140
- Bàkoš** -a m *Bakoš*: Bakos Mihály BKM 1789, 8 b
- Bàlamber** -a m *Balamber, hunski vodja*: Hunovje stere je Balambér z-ütransyh krajov Ázie v-Europo privodo KOJ 1848, 3
- Bálamov** -a -o prid. *Balamov*: Gori je zísła lejpa Bálamova zvezda BKM 1789, 38
- baligáč** -a m *levičar*: Redovno z-právov rokôv delamo baligácske z-lévov KJ 1870, 35
- báliš** -a m *sejmar, kramar*: na podi szpajôcsi bálisje szo sze komaj rêsili AIP 1876, br. 6, 8
- Balkán pólotok** ~ -a m *Balkanski polotok*: csi bi sze na Balkán polotoki szlovenszki národje za edno oblászt vküpszpravili AIP 1876, br. 8, 1
- bàlžam** in bálžom -a m *balzam*: od balsoma dragfi KM 1783, 251; Liki drági bal'sam TA 1848, 110
- bàlžamni** -a -o prid. *balzamor*: I nyé bal'zamna szaga KAJ 1870, 20
- bán** -a m *ban*: Fráncépán Kristóf horvatszki bán KOJ 1848, 74
- Banát** -a m *Banat*: v-Banáti KM 1790, 8
- bànda** -e ž *banda, drhal*: je pa polovlena ta tatinfzka banda KM 1790, 72
- bandèra** -e ž *bandero, zastava*: csarna bandera viszila AIP 1876, br. 2, 3; edno prelejpo bandero

- (zásztavo) KOJ 1845, 20; pren. ki szo Deák Ferenc Sztáre bandere võrni osztali AI 1875, br. 2, 1
- Bàndi** -ja m *Bandi, ljubkovoalno za Sandor, Aleksander*: Te máli Bandi KAJ 1870, 9; Bandii vcsenyá nêtrbê KAJ 1870, 9
- bánjski** -a -o prid. *rudniški*: odegani je na bányfzko, ali fzi bojdi, bajczko delo KŠ 1771, 765
- bank** -a m *banka*: vogrszki szamosztálen bank bode goriposztávlen AIP 1876, br.1, 8
- banka** -e ž *bankovec*: edna lêpa nôva banka bila zaszükana v-te sztári raztergani papér AIP 1876, br. 10, 6; popadno to banko i be'zo AIP 1876, br. 1, 7; szta dvá csloveka drügacsila banke AIP 1876, br. 3, 8
- banski** -a -o prid. *banski*: banska pout KOJ (1914), 107
- bánstvo** -a s *banstvo*: ki je mogao z-Bánsztva dolisztoupiti KOJ 1848, 34
- bánta** -e ž *krivda, napaka*: vnouge bánte, vnoga pomenlánya vu fzebi nahájamo TF 1715, 7; Te neverni dofzta bánte ma SM 1747, 96
- bantüvanje** -a s *žalitev*: Szrbszko vladarsztvo je zastópniki za eto bantüvanye daló zadovolsztvo AIP 1876, br. 5, 3
- bantüvati** -űjem nedov. *žaliti, prizadeti*: Ár dühá szvétoga Vnêmar bantüje KAJ 1848, 4; Ali lüdszko bantüjete KAJ 1870, 103
- bár** vez. **1.** *vsaj*: Ah bár dabi fze fzegrejvao KŠ 1754, 261; Bár da bi me trpeli KŠ 1771, 546; Csüduj bár szuncze szvetlo szprávo KAJ 1848, 7 **2.** *čepprav*: Naj sze bár pekeo vrág fzrdi BKM 1789, 33; Primi mojo düso, Bár szam nej zaszlü'so, V-nebeszko tvo hi'so KOJ 1845, 128 **3.** *sicer*: Eto nyemi je bár prepovêdano bilo BJ 1886, 8
- Bàrabaš** -a m *Barnaba*: fze je zváo Barabbás KŠ 1771, 93
- baráčki** -a -o prid. *meniški*: je Luther vu baracs-koj halí prisao KOJ 1845, 60
- Bàrakiášov** -a -o prid. *Barakijev*: Barakiášovoga fziná KŠ 1771, 78
- Bárány** -ja m *Bárány, madžarski šolnik*: správlene po Bárány Ignáci BJ 1886, 1
- barát** -a m *menih*: nistera imánya vkrajzeme barátom KOJ 1848, 37; po csednoszti ino delavnoszti teh barátov KOJ (1914), 105
- barátanje** -a s *ravnanje*: malo prevecs osztroga 'snyim barátanya je tak bojécs bio KOJ 1845, 53; za volo nepravicsnoga z-szebom barátanja KOJ 1848, 16; stere szo v-cslovecsánszko tiváristvo i barátanye notripipelane KOJ 1845, 21
- barátati** -am nedov. **1.** *ravnati*: ednom Talláni, ki je z-erdélszkimi plemenitási krouto oszro barátao KOJ 1848, 86; [Avari] szo sze z-podlo'snimi lüdmí neszmlno barátali KOJ 1848, 6; lutheranszko goszpodo, steri szo neszmlno barátali z szvojimi kmeti KOJ (1914), 118 **2.** *družiti se*: Rejdki Grof je szmeo z-szvojim Kráлом barátati
- Barbára** tudi Barbóra -e ž *Barbara*: Barbora ABC 1725, A3a; Barbára KMS 1780, A2
- barbaruš** -a m *tujec*: Kak fzo pa barbaruske vidili KŠ 1771, 427; bodem tomi gucsécsemi barbarus KŠ 1771, 518
- bárda** -e ž *tesarska sekira, bradlja*: z szekerami i z bárdami TA 1848, 59
- bárka** -e ž *barka*: i napravo je bárko KŠ 1771, 691; Noe bárke dveri ti fzi BKM 1789, 4; vu Bárko vzéte fztvári KM 1796, 11; Noeva bárka KŠ 1754, 185
- Bàrila** -e m *Barla, prekmurski pisatelj*: Barla Mihál BRM 1823, IV
- Bárnabaš** -a m *Barnaba*: fsvéti Barnabás KM 1783, 93; je Paveo z-Barnabáfom prejk fou KM 1796, 127
- Bárnabašov** -a -o prid. *Barnabašev*: Barnabáfove fšezfztré KŠ 1771, 100
- barón** -a m *baron*: kâ szo, csi vecs nê, dönok barónje KAJ 1870, 117; grofi, baroni AI 1875, kaz. br. 2
- barónstvo** -a s *baronstvo*: ga je v-baronsztvo podigno KOJ 1848, 67
- báršon** in báršonj -a m *žamet*: Bárson ABC 1725, A3a; oblekli fzo ga vu báfony KŠ 1771, 152; Vbárson oblecsenoga BKM 1789, 76
- báršonsti** -a -o prid. *žameten*: z-bársonsztimi ocsámi AIP 1876, br. 9, 4
- Bártimeuš** -a m *Bartimej*: Bartimeus preglédne KŠ 1771, 132
- báša** -e m *paša*: nyegovoga lüblénoga Basso i zeta Mehameda razbili KOJ 1848, 83
- bášta** -e ž *utrdba, trdnjava*: fzo fze varaske báfte okolivrat doli porüsile KM 1796, 43
- bátritel** -a m *tolažnik, hrabritelj*: Düha Bátritela nász vszejh Poszvetitela KOJ 1845, 136
- bátriv** -a -o prid. *pogumen*: Prvle fzo bojazlívi Bílí, zdá pa bátrivi BRM 1823, 94; pren. Bátriv bojdi, nikaj fze ne boj tvoj grejhov, Ar te je odküpo Krifztus fzvojom fzmrtjom SŠ 1796, 84
- bátriven** -vna -o prid. **1.** *pogumen*: kak huszar vu francuskom boji po vnógi batrivni csineny szpômenek posztavo szebi AI 1875, br. 2, 5 **2.** *trden, primeren*: Szkrben vért je i na tom, da tak szenô kak ôtavo na sühom i batrivnom meszti szprávi vküp na zimo KAJ 1870, 122 **3.** *miren, varen*: ár mili tí Goszpodne szam bátrivno prebivalisce TA 1848, 4
- bátrivitel** -a tudi bátriviteo -ela m *tolažnik*,

hrabritelj: O, batrivitel fzvėti Důh SM 1747, 56; bátriviteo Dujh fzvėti KM 1783, 229; Vu szmrți nas bátrivitel BKM 1789, 70; Szvéti Duh nas bátrivitel BRM 1823, 87; V-szmrți nam je bátrivitel KAJ 1848, 6; Nejmano bátriviteľa SŠ 1796, 43; obvzétom Szrdcz tú'zni bátriviteľa KAJ 1848, 9; Angele bátriviteľa KAJ 1848, 30

bátriviti -im nedov. **1. tolažiti, hrabriti**: I bátrivis vu szmrți KAJ 1848, 104; Bátrivi nasz KAJ 1848, 121; Bátrivi nářz fzvétim Duhom BKM 1789, 56 **2. opogumljati, bodriti**: ali bátrivao je nyé Angyeo Bo'si KM 1796, 89; krouto je bátrivio SŠ 1796, 64 **bátriviti se** -im se *tolaziti se, hrabriti se*: kaibi fze mi vu kristuffi veľze(e)lili ino bátrivili TF 1715, 41; Jafz fze fžtem bátrivim SM 1747, 77; Z bo'zov ricsjouv fze bátrivim KŠ 1754, 269

bátrivno prisl. **1. pogumno**: bátrivno dopreneľzé KM 1783, 101; Csi Bogá bátrivno vadľujemo KMS 1780, 40; 'živéte, Vu grejhi bátrivno BKM 1789, 10; bátrivno je gláfzo Gofzpodna Jezuffa KM 1796, 122; nefzstanoma bátrivno na pomoucss SIZ 1807, 6; po cesztáj bátrivno hodila KAJ 1870, 38 **2. mirno, varno**: tak bátrivno 'živéjo KŠ 1754, 118; i tělo moje bode bátrivno pocsivalo TA 1848, 11 **3. z zaupanjem**: ino kai ga mámo bátrivno profžiti TF 1715, 26; Bátrivno jo dájte te nyemi SŠ 1796, 167

bátrivnost -i ž **1. hrabrost, pogum**: mojega teĵla bátrivnofzt me obvzene KŠ 1754, 227; Bátrivnofzt veľ'ko záto mámo SŠ 1796, 45; fto je dáo bátrivnofzt k naffemi deli KM 1790, 32; Szká'zi nam tvojo bátrivnoszt BRM 1823, 86; Neprebiva Král v bátrivnoszti po vno'zini vojszké TA 1848, 25; szam escse ne meo bátrivnoszti gori glédati AI 1875, br. 2, 5 **2. tolažba, opora**: I 'zalofžnim dúľiczam ti fži bátrivnofzt BKM 1789, 145

bátrivost -i ž *pogum, hrabrost, prevzetnost*: naj me mirovna mojega teĵla bátrivofzt ne obvzeme KŠ 1754, 227

bátuř -a m *votla mera*: fztou bátuřov olija KŠ 1771, 225

Bavárij -e ž *Bavarska*: (Otto) sze je v-szvojo Bavárijjo prikláto KOJ 1848, 44

Bavárkinja -e ž *Bavarka*: Nyegova 'sena Bavarkinya KOJ 1848, 89

Baziliuř -a m *Bazilij*: Pofzľusaj fž. Baziliusa KM 1783, 211

Bèatriksa -e ž *Beatrica*: z-podmitanov Kraliczov Beátrixov KOJ 1848, 67

Bèč -a m *Dunaj*: ino marsira z-pripomoucssnimi Francúzi nad Bècs KOJ 1848, 109; poszlaniksztvo eto leto v-Becsi vkůprijde AI 1875, kaz. br. 2

Bèčan -a m *Dunajčan*: da Becsanje Maximiliana zoberoucs 'selejo KOJ 1848, 69; Gda bi 'se becsanje v-náj vėksoj sztiszki vczágali KOJ 1848, 98

bèčka -e ž **1. sod**: kre ceszte vinszke becske na csep vdarili KOJ (1914), 151; pripravľajo lagve (becske) KAJ 1870, 28 **2. kad**: Kád, kad, bečka KOJ 1833, 161

bèčki -a -o prid. *dunajski*: Csi stoj od cente i od fũnte gucsi, more szvetlo vōpovedati, steroga razmi, becsszkoga i zákonszkoga AI 1875, br. 2, 2

bèčni -a -o prid. *dunajski*: odked sze bécni mir imenuje KOJ 1848, 85

bedáča -e ž *neumna ženska*: bedáka i bedacso v-migi szpoznajo KOJ 1845, 113

bedák -a m *bedak, neumen človek*: Antóni je pa groubi, bedák, i manyák ofžtao KM 1790, 36; Veliki bedák je tak tiszti cslovik KOJ 1845, 107; I tak bedák osztao KAJ 1870, 157; szo nyim Radgoncsanye pravili: dummer windischer (szlovenszki bedák) KOJ (1914), 123

bedásti -a -o prid. *bedast*: Ostoba; bedászti KOJ 1833, 167; i tak bedáfzta ofžtánem KM 1790, 60; Oh bedáfzta fžam bila SIZ 1807, 60; stere szí bedászti ľudjé szami napravijo KOJ 1845, 10

bèdra -e ž *bedro*: Nōga sze doli do kolena bedra zové KAJ 1870, 35; Bèdra KMS 1780 47; csrvou, i bedré z meda KM 1796, 78; na bedráj fžvoji KŠ 1771, 802

bèdro -a s *bedro*: Tzomb; bedro KOJ 1833, 178; pren. fzo z-Abrahámovoga bedrá žifli KŠ 1771, 681; vu bedri ocsé bio KŠ 1771, 681

Bèelzebul -a m *Belcebub*: fzo gofzpodára Beelzebula zvali KŠ 1771, 33; Beelzebuli pripisůjo KŠ 1771, 37; kaj Beelzebula má KŠ 1771, 110

bèg -a m *beg, bežanje*: trijé szo pa vbėgi vuisli szmrți KAJ 1870, 165; v bėg vdárijjo odůrjávzci nyegovı TA 1848, 52; Vidilo je mōrje i vbėg je vdarilo TA 1848, 95

bèjli -a -o prid. *bel*: lepo belo ľiřo má AI 1878, 10; nego z-bėlov krájdov KAJ 1870, 9; Planine szo bėle AIN 1876, 12; gvant pa nyegov je bejli KŠ 1771, 56; liki fzneig bejli bodo KŠ 1754, 210; do Bejloga (mourja) KŠ 1771, A5b **bilejši** tudi belėři -a -e *bolj bel*: i bilejři bodem od fzneiga KŠ 1754, 232; bilejři bodem od KM 1783, 174; od fzneiga bilejsi bom BKM 1789, 217; da od sznėga belėři bodem TA 1848, 41 **bėjlo** -ga sam. *belo, belo oblačilo*: stiri szesztre sznájсно vu bejľom oblecsene KOJ 1845, 95

bėjsiti -im nedov. *jeziti*: Csi je je fto bejszo BKM 1789, 328

bėjzanje -a s **1. tek**: Bej'sanye dáj mi doprineľzti

SŠ 1796, 72; Czio mojega bej'zanya dojdem BKM 1789, 175; veszeli sze, kak jünak na be'zanye po pôti szvojoj TA 1848, 15; pomagajo njemi pri bežanji AI 1878, 22 **2. beg:** Od Jo'zefovoga v Egyptom bej'zanya KŠ 1771, 6; naj nebode bej'zanye vafe vzimi KŠ 1771, 80

béjzati -ím nedov. **1. teči, hiteti:** Bej'sati Futni KM 1790, 93a; Té je na touzácsao bej'sati KM 1790, 18; jařz lacsen ino 'zéden bi'zim ktomi nebefzkomi krúhi KŠ 1754, 234; Jařz záto tak bi'zim; nej, liki na negvúšno KŠ 1771, 508; Záto tak nej je nad tom, kifcsé, niti ki bi'zi KŠ 1771, 468; naj rejcs Gofzpodnova bi'zi ino fze dicsi KŠ 1771, 629; kaj lúřzto vkúp bi'zi KŠ 1771, 130; Boug-cslovik I be'zi na fzmrt te kacse BKM 1789, 20; Neznate, kaj, ki vu fztávi bi'zijo, vfzi ifztina bi'zijo KŠ 1771, 507; Tak bej'zi ktvojmi Jezusi KŠ 1754, 258; ino beifimo po terpleinyi vu boyno SM 1747, 28; po trplivofzti bej'zmo KŠ 1771, 694; Bej'zmo knyemi, gda on knám prihája BKM 1789, 44; Bejfte zgyedrnim Szrczom, Pred vasega Krála BKM 1789, 11; njegov pes svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8; Záto Mártha pred nyega je bej'zala KŠ 1771, 304; Peter pa, i János fřta k-grobi bej'fala KM 1796, 114; i doli je bej'zao knyim KŠ 1771, 409; Bej'zala fřta pa obá kcsafzi KŠ 1771, 331; Bej'zali fřte lipou KŠ 1771, 567; bej'zali fřo ino fřo nazvejfřtli vmejfřtjaj KŠ 1771, 115; I vó idouce hitro fřo bej'zale od groba KŠ 1771, 155; da bi kak zobřztom ne drkao, ali zamán naj ne bi'zim KŠ 1771, 559; Tak bom bej'zo za tebom BKM 1789, 114; bej'zale fřo nazviřcsávat vucsenikom KŠ 1771, 98 **2. bežati:** řto vám je pokázao bej'zati od priřefřztné fřzrditofzti KŠ 1771, 173; Te nájmnik pa bi'zi KŠ 1771, 300; vzemi to dejte i bej'zi vEgyptom KŠ 1771, 8; Bej'zte od práznofzti KŠ 1771, 501; Záto, bej'zte od bolvánřzta KŠ 1771, 509; Teda naj bi'žio na goré KŠ 1771, 242; rávno řzmo bej'zali vu Szamothrářzio KŠ 1771, 392; Dávida 'Zoltár, gda je be'zao pred Absalomom TA 1848, 4 **bej'žajóuči** -a -e **bežeč:** ednáko bej'žajoucsi priřli řzmo vu Kous KŠ 1771, 407 **bižéči** -a -e **bežeč:** I naprej bi'žécsi pred nyega KŠ 1771, 23; i bi'žécsi řzpadno je na Sinyek nyegov KŠ 1771, 223

bélec -lca m **1. belilec:** liki mujvalo bejlczov KŠ 1771, 815 **2. bel konj:** po fárbi razločevámo belce, sivce, erjávce, vrance AIP 1878, 14

bélenje -a s **beljenje:** Nüca se za žveplenke, za belenje plátna AIP 1878, 55

Bélgřad -a m **Beograd:** Belgrád razderé KOJ 1848, 26; nasega poglavársztva zastôpnika v-Belomgrádi vóospotali AIP 1876, br. 5, 3

Béliál -a m **Belial:** I kak fze gliha Krifřztus z-Beliálom KŠ 1771, 539

beličica -e ž **jajčece:** Csi szi belicsice vözle'zé KAJ 1870, 20

bélika -e ž **bela žival:** Za nyôv ide bélika KAJ 1870, 171

béliiti -im nedov. **1. beliti, pokrivati z beležem:** Moka Tvoja li nářz béli BRM 1823, 63 **2. delati skrbi:** Zdaj szo pá Erdélci glávo Rudolfi belili KOJ 1848, 86

bélnat -a -o prid. **belkast:** Belnate fárbe je z debelim telom [svilopřejec] AI 1878, 33

beločenáras -a m **beljakovina:** csisztli otrôbi, vnogo zdr'zavávo z-belocsenárasza, méoke AIP 1876, br. 3, 6

belójna -e ž **beločnica:** belojna nyihovi ôcsi KAJ 1870, 92

bélosívi -a -o prid. **belosinjli:** Beli sklez stéblo z belosivimi listi AI 1878, 50

Benečán -a m **Benečan:** Stevani II. szo Beneťsáni taki zadenili tou KOJ 1848, 25; Benetsánje szo primorszke krajine pod šzé potégnoli KOJ 1848, 41

Benedek -a m **Benedikt:** Benedek KMS 1780, A2; Szvétli Benedek KMS 1783, 94; Szvétoga Benedeka Fare Dúhovniki KMS 1796, 1; pohváli Sz. Benedeka KOJ 1845, 77; za Redovnike szvétoga Benedeka KMS 1848, 11

benediktínar -a m **benediktinec:** ino Benedictinarom za 'sivesz darúje KOJ 1848, 12

Benétk Benétk ž mn. **Benetke:** napravijo csúдно meszto Benetke KOJ 1848, 4

Bénjaminov -a -o prid. **Benjaminov:** pokolejnja Benjaminovoga KŠ 1771, 596

benjúj -a m **trebuh:** I 'ze vecs netrôbi benyüj KAJ 1870, 79; Trôbi vuká vôtli benyüj KAJ 1870, 137

béranje -a s **volitve:** Ete sztran csésztnike po béranyi scsé vcsészť postzavítli AIP 1876, br. 2, 3

Berdenica -a ž **ženska oblika priimka Berden:** Berdenicza KMS 1780, A2

Berengár -a m **Berengar:** je 'snyimi v Taliánszkom Berengára Krála potuko KOJ 1848, 9

bergjüše -üř ž mn. **breguše:** kak nemske bergyuse (kranjszke plundre) KOJ (1914)

bérmanje -a s **birmanje:** Potřdjenýé (od szveřztva) bérmanje KOJ 1833, 152

Bernárd -a m **Bernard:** Szvétli Bernárd KM 1783, 94

bernardínski -a -o prid. **bernardínski:** na Bernardínskoj gori v Švájci AI 1878, 8

bésen tudi béjsen -sna -o prid. **besen:** Dühös, bejszen KOJ 1833, 154; bejszni rod poganřzki BKM 1789, 321; kakti bejsznoga psza KOJ 1845,

97; dvá vragometna beľzna jáko KŠ 1771, 27; odvrni kraj od náľz ete beľľzni ľzvejť KŠ 1771, 831; bráni odvľzej beľľzni KŠ 1771, 844

besněti -ím nedov. *divjati*: Beľľzni ľzveit i ľzkácsi SM 1747, 76; Csi gli beľľnej, i troubi SŠ 1796, 114; Zaka besněňo poganye TA 1848, 3; jáko ľzam beľľno KŠ 1771, 422; bode vrág beľľno KŠ 1771, 763; ľzo biľľneli poganye KŠ 1771, 352; 'zalosť je escse něbesněľa KAJ 1848, 261; plameň je beszno KAJ 1848, 130; je kuga hűdo besznela KOJ (1914), 142

besnják -a m *divjak*: Besznyáčke z-velkov prászkov sze szűnejo na Cėrkve KOJ 1848, 17; Bocskejovim besznyákom KOJ (1914), 121

besnőca tudi besnőca tudi bisnőca -e ž *divjanje*: pekel ľzvom beľľnocsom SM 1747, 68; od vřaj'ze biľľnouce KŠ 1771, 819; sze ti grozi Bláľňnikov besznőcsa KAJ 1848, 88; Ár i besznőcsa ľűdi tebi csėsťt dati more TA 1848, 61; Ti vř'zes nyi besznőcsi KAJ 1848, 15; nyegovo besznouco spoznati KOJ 1848, 4; Vu besznőcsi protivnika KAJ 1848, 10; pekel ľzvom beľľnouce som BKM 1789, 212; I na nász z-besznőcsov tr'o KAJ 1848, 165; podigni sze nad besznőcsov protivnika TA 1848, 6

Betania -e ž *Betanija*: vő je ľou zmeľľta v-Bethánio KŠ 1771, 69; Gda bi pa bio Jezus v-Bethánii KŠ 1771, 87

betániánski -a -o prid. *betanijski*: Od bethánián-ľľzoga Lázara KŠ 1771, 302

beteg -ėga m *I. bolezen*: tomi betegi AI 1878, 8; po etom teskom betegi AI 1878, 57; prisli ľzo vřácsit ľze od betegouv ľzvoji KŠ 1771, 184; V-betegi bití KM 1790, 93; s svojim betegom jáko nevarna AI 1878, 8; pren. ako je eta moia nevolia (beteg) nei ľzmertna SM 1747, 57; z-ľzvojege betego KM 1790, 42; po etom betėgi KŠ 1754, 242 **2. bolečina, teľava**: Betege naffe je on preterpo KŠ 1754, 10

betegűvati -űjem nedov. *biti bolan, bolehati*: szamė tűdi betegűjejo KOJ 1845, 107; gda bi oni betegűvali TA 1848, 27

betėžen -ľžna -o prid. *bolan*: bete'žen le'zim KŠ 1754, 241; betė'žen AIN 1876, 14; vľzigďár je betė'sna bila KM 1790, 46; Betėsnoga Csloveka molitve SM 1747, 56; zľledni ľze na ovoga nallėga betėsnoga SM 1747, 61; zvana rėd pa tim betėsnim SM 1747, 214; doľľta betė'ľni zvrácsi KŠ 1771, 47; pren. na betė'ľnoj posťteli TA 1848, 34 **betėľni** -oga sam. *bolnik*: nego ti betė'ľni KŠ 1771, 27; vřácl'i betė'sne KM 1783, 11; Betėsne ľcsė vřácl'iti BKM 1789, 18

beteľživost -i ž *bolehnost*: Nega ni bete'ľživost'i, Szabofťti BRM 1823, 244

beteľňnik -a m *bolnik*: tesko trpi bete'snik KOJ

1845, 12; Bete'ľňnik AI 1878, 1; je le'zalo veliko vno'ľina bete'ľňnikov KŠ 1771, 278; i zvrácsjo je bete'ľňnike KŠ 1771, 48; Vřácsi vľze betesnike BKM 1879, 49; se nűca za beteľňnike AI 1878, 47

betėľňnost -i ž *bolezen*: ka sze dugo trpėcse bete'ľňnosťt na lagoje obrnőlo AIP 1876, br. 2, 1; za volo szvojga bete'ľňnosťti AIP 1876, br. 7, 7; Csi betė'ľňnosťt vėrtov bin zrokűje AIP 1876, br. 1, 3

Betľfága -e ž *Betľfaga*: I gda ľze pribli'zavajo v-Bethľfágo KŠ 1771, 136

Bethabára -e ž *Bethabara*: Eta ľzo vu Bethabari vcsinyena KŠ 1771, 266

Bethėsda -e ž *Betesda*: jezera, ľtera ľze veli 'Zidovľľki Bethesda KŠ 1771, 278

Bėtlehem -a m *Betlehem*: I ti Betlehem, zemla Jude KŠ 1771, 7; ľze je pa Jezus poroudo v Betlehemu Jude KŠ 1771, 6; V Betlehemu rodi ľze BKM 1789, 6; V-Betlehemu ľze rodi BRM 1823, 4

bėtlehemski -a -o prid. *betlehemski*: Od Bethlehemľľzke dicėľ vmárjanyá KŠ 1771, 6

bėťva -e ž *betev*: tak da bi na vsakoj betvi sedela stvár AI 1878, 3

betvo -a s *betev*: na ednom ľziljenom betvi KM 1796, 27; Szemen bėťva szpűsťti KAJ 1870, 57

Betzájda -e ž *Betzajda*: jaj tebi Beth'zajda KŠ 1771, 36; priľao je vu Bethľfajdo KŠ 1771, 127

bėzovec -vca m *bezeg*: Bezovec tűdu drevi podoben grm AI 1878, 47; v-szenci ednoga bezovca KAJ 1870, 137

beľžáj tudi biľžáj -a m *tek*: Nyegov be'ľzaj BKM 1789, 20; vas beľžáj BRM 1823, 69; zemelszki be'ľsáj dokoncavsi KOJ 1845, 3; dokoncav szvoj zemelszki be'ľsaj KOJ 1848, 60; szkocsani nas be'ľzáj KAJ 1848, 6; temno pőt be'ľzájja KAJ 1848, III; hitri v beľžaji AI 1878, 8; Gda bi pa ľzpuno Ivan bi'ľzáj KŠ 1771, 383; bi'ľzáj ľzam dokoncav KŠ 1771, 654

bibic -a m *priba*: Bibic (a bibicz) je tak velki, kak golob AI 1878, 27

biblija -e ž *biblija*: Szvėto Pifľmo ľze i Biblia zovė KŠ 1754, 1; ľzo doubili Deacsko czejlo Biblio KŠ 1771, A5a; Dalmatina Juri i czejlo Biblio obrně Stajerľľki jezik KŠ 1771, A6b

bibor -a m *škrlat*: Bibor ABC 1725, A3a

bic -a m *pretapač*: Nej piánczi, nej biczi nego krotkomi KŠ 1771, 637

bič -a m *I. bič, palica z jermenom za udarjanje*: napravo ľzi je bics zmotvozcov KŠ 1771, 269; pren. je ozdrávl'a od toga bicsa KŠ 1771, 116; Tva bicsa 'zmėtna ne cľni BKM 1789, 68; Bogá velikoga bicsa ne vidis nad ľzebom SŠ 1796, 10; Ftisaj bics ľzrditofťti BKM 1789, 34; je ji pa doľľta zvrácsjo od betegouv i bicsov KŠ 1771, 189; tvoje ľzrditofťti bicse od náľz odvrni

KM 1783, 101 **2. nasilje, sila, pritisk:** nářz pod bicsom řsés dr'zati Kř 1771, 830

bičúvanje -a s *bičanje*: dájo ga na ofpotávanye i bicsúvanye Kř 1771, 65; zbiesúvanyem řzpitávajte 'znyeга Kř 1771, 412; Po tvojem bicsúvanyi KM 1783, 75; pren. i boležno bicsúvanye trpo Kř 1754, 237; Pun je 'řivot bicsúvanya BKM 1789, 68

bičúvati -újem nedov. *bičati*: bodo vářz bicsúvali Kř 1771, 32; pren. Gofřpoud bicsúje pa vřzákoga, řteroga za řziná řrimle Kř 1771, 694; Kak dober otecř te je bicsúvo BKM 1789, 354 **bičúvani** -a -o *bičan*: za nařřih grehov volo bicsúvan SM 1747, 12; bicsúvan i bit Kř 1754, 107; nej řzamo bicsúvani KM 1796, 108; Jezufa bicsúvanoga Kř 1771, 152; Jezus bicsúvani KM 1783, 73

bik -a m *bik*: krv bikouv i kozlouv te ofřkrúnyene pořzvecsúje Kř 1771, 686; tú nehámo ednoga biká tretyáka SIZ 1807, 6; Múv biká je nenářzladen KAJ 1870, 10

bilica -e ř *jajce*: Ali csi profři biliczó Kř 1754, 154; i z-bilicz vřzáke řéle hráne zdr'sávamo KM 1780, 55; eden korbeo bilicz SIZ 1807, 30

bilolájna -e ř *galun*: Bilolejna KMS 1780, A2

bilolén -a m *galun*: Bilolen se núca v řárbariji AI 1878, 54

bin -a m *greh*: csi takři bin má Kř 1754, 56; bina nemajoucega Kř 1771, 415; za moj bin Sř 1796, 144; nas pogúbelen bin KAJ 1848, 6; véřtov bin zrokúje AIP 1876, br. 1, 3; pren. sři odpúřzto bin gréha mojega TA 1848, 24

birka -e ř *ovca*: Birke tak 'ze zná precřteti KAJ 1870, 9

biróuv tudi biróv -a m *sodnik*: řzo řze pandurje i biróv vópopascřili AIP 1876, br. 2, 8; Birouvi obtou'so KOJ 1845, 50; řzodeři (birouvi) naznánye dani bio KOJ (1914), 149

birovija -e ř *sodiřce*: řze more birovii krajine naznánye datí AIP 1876, br. 10, 8

bisnéjnje -a s *divjanje*: Na 'řidovov prouti Křifřtufi biřznejnye KP 1771, 262

bister -tra -o prid. **1. bister, prodoren, oster**: Cslovek je bisřter bio AI 1875, kaz. br. 7; dveř okej bistrivi BJ 1886, 42; Nogé nyihove řzo biřřtre na krvi preleřávanye Kř 1771, 453 **2. hiter**: Kako biřřtra řřtrejla BKM 1789, 166 **najbiřřřři** -a -e *najhitreřři*: Najbiřřreřřega konja dojde AI 1875, 11

biřřriřki -a -o prid. *biřřriřki*: za bisřřricřkoga Grofa vcsini KOJ 1848, 59

bisřřina -e ř *bisřřost*: Bisřřina povoudni tvoje BKM 1789, 5

bisřřiti -im nedov. *řpodbujati*: Biřřři je na evangyelicsánřřki 'řitek Kř 1771, 538

bisřro prisl. **1. bisřro**: po biřřřro tekouceř potoki Kř 1771, 788; Oři so nyim pa bisřro na vuřřtela obernjene BJ 1886, 3 **2. hitro**: Ogen i voda biřřřro hodijo BKM 1789, 187; Bics bo'ři te doide bisřřro KAJ 1848, 190; bisřřro na nyega řzřřelájo TA 1848, 49; bisřřro řzo odpłavali KAJ 1870, 165

bisřřóča -e ř *hitřost*: je nyegova láđja z-řetra bisřřřócsov tekla KAJ 1870, 92; Eto řze řzvelkov bisřřřócsov řgodi AIP 1876, br. 9, 6

bisřřóřkavec -vca m *hitři tekač*: Bisřřro be'řécsi lúđjé (bisřřřóřkavci) KAJ 1870, 36

bisřřvo -a s *bisřřvo*: ali csloveka bisřřřvo, lasřřřivnosřř je izřředa vřnogoféle AIP 1876, br. 5, 7

biti bijem nedov. *biti, tolči, řepřti*: ka me bijeř Kř 1771, 326; řzapovedali řzo nyidva řibami biti Kř 1771, 393; i bili řzo ga Kř 1771, 399; i bijeta řzemlo řzevřřákim vdárcřom Kř 1771, 785 **biti se** bijem se *biti se*: řze v-prři bije KM 1783, 128; řze je bio vu prři Kř 1771, 231 **biti** -a -o *bit, řepen*: je bicsúvan i bit Kř 1754, 107; řřluga pa bit bode řznouřim Kř 1771, 214

Bitinija -e ř *Bitinija*: ka je v-Bithynii 73. leta premino Kř 1771, 158; med Kapadocřiov Bithyniov bodoucsó dr'řélo Kř 1771, 554

bitje¹ -a s **1. bitje, řepřep**: tve bitřte, i kervni řlaki obefřelio mene SM 1747, 69; bi řze bitje řzacsno KOJ 1848, 91; kaj bi řze bojali od bitya Kř 1754, 14; je i koneř najsao vu bitři KOJ 1848, 23; pred bitřjom opúřřili KOJ (1914), 153 **2. udarjanje, naznanjanje z řvočnim řznakom**: vóre je řbitřja vóre mođócsé znati KAJ 1870, 158

bitje² -a s *obřřtoř, obřřřtajanje*: Verbum bitřje řnamenúje KOJ 1833, 46; pod řřzpodobom, i nej bitřjom, řřkřite řzo nám řřkřovnosřřti KM 1783, 62

bitva -e ř *bitka*: ino řze řpriřřávla k-řelikoř bitři KOJ 1848, 120

bitviřce -a s *bořiřce*: z bitřviscsa odb'eřřio KOJ 1848, 57; da řih je 20 jeřřer na bitřviscsi zobé nihálo KOJ 1848, 100; na mohatskom bitřviscsi KOJ (1914), 115

bivanje -a s *bivanje, obřřtoř*: verjem nyegovo bivanje BRM 1823, 99

bivati -am nedov. *bivati, řřveti*: biva řerjav po močřvarni krajii AI 1878, 26; gde lidjé bivajo AI 1878, 8 **bivájóči** -a -e *bivájóč*: Te bivájócsi vu Nébi TA 1848, 3; bivájócsi vu púscřávi TA 1848, 57; řzasři řze pred nyim vsze bivájócsé na řzemli TA 1848, 25; bistra řřvár bivájóči na ři najviřřiři řéčiniř AI 1878, 16 **bivani** -a -o *obřřtořeč*: řzamo vu miřřlěnyi bivano dugóvanye řnamenúje AIN 1876, 10

bívec -vca m *pretepač*: Ár je potrebno púšpeki bití, nej bivczy KŠ 1771, 657

bívol -a m *bívol*: Bivaly; bivol KOJ 1833, 152

bívost -i ž *bivanje*: Bivolzt i nárava Bôga BRM 1823, V; Bôga bivoszt KAJ 1848, V; i bivoszt moja je kak nicsesz TA 1848, 32; "Priřátelj" bivoszt szvojo pokázo AI 1876, br. 1, 1; Sztácse vö vsze bivosztí vretina KAJ 1848, 6; ki je nyim dao bivoszt KAJ 1848, 8; V-bivosztí bôgi ednomi KAJ 1848, 9; Mi vszi szmo cslovecse bivosztí KAJ 1870, 30; Ár od nyega vszêm bivosztam KAJ 1848, 12

bižáj -a m *tečaj, daljinska mera*: vmefzto, fteroga je na séftzdefzét bižájov od Jeru'zálema KŠ 1771, 255

bižica -e ž *kamela*: bi'zicze z-Midie i z-Efe KŠ 1771, 814

blágo -a tudi *blagó* tudi *blagóu* -á s *premoženje, lastnina*: nai nyegovo blágo pri nyem ofztáne TF 1715, 16; kako tou blagou TF 1715, 29; nyegovo lařztívno blágo KŠ 1754, 61; k nallémi blági ne prilozmo KŠ 1754, 59; kákfe je blágo odicsene řzkrovnofztí KŠ 1771, 605; kaj ga nadevfzejm blágom pofztávi KŠ 1771, 83; Naj blisnyega blága ne po'seleimo KM 1783, 10; Naj fze ne radúje niscse řzvojemí blági SŠ 1796, 89; Mou'z zmo'zem vu blági BKM 1789, 419; Z-řzvetzkim blágom csedno 'zivlenye BRM 1823, VII; 'snyihovim blágom KOJ 1848, 28

blagoslávlanje -a s *blagoslavljanje*: gda je blagoszlávanye dokoncsao AIP 1876, br. 2, 7

blagoslávlati -am nedov. *blagoslavljati*: moliti i nyega blagofzlávlati KŠ 1754, 104; Blagoszlávlam Goszpodna TA 1848, 11; pehár, řteroga blagofzřlavlamo TA 1848, 204; nego prouti bole blagofzřlávajte KŠ 1771, 709; csi bos blagofzřlávao KŠ 1771, 518; gda bi je on blagofzřlávao KŠ 1771, 258; blagofzřlávaj düsa moja Gofzpodna KM 1783, 4; Blagofzřlávajmo Gofzpodna KM 1783, 28 **blagoslavlajúči** -a -e *blagoslavlajúč*: blagofzlávajúcsi Bogá KM 1783, 258; blagoszlávajúous KOJ 1845, 137

blagoslöv -a m *blagoslov*: tvoj blagofřlov BKM 1789, 24; Blagofřlov KM 1790, 111; řztvojjim řzvětím blagofřlovom TF 1715, 47; řztvojjim řzvětím blagofřlovom ABC 1725, A6a; nai blagofřlov Abrahámov med pogane pride SM 1747, 17; Otsé blagofřlov potrdi KŠ 1754, 33; po blagofřlovi krúh i vino zovéta KŠ 1754, 8b; Agneczi blagofřlov i poftenyé KŠ 1771, 776; vu vřzem blagofřlovi KŠ 1771, 574

blagoslövén -vna -o prid. *blagoslövjen*: Kak drúge tvoje blagofřlovne BKM 1789, 398; pôt

blagofřlovna BRM 1823, 348; Blagoslovna kapla BJ 1886, 33

blàgoslövitel -a m *blagoslövitelj*: I dela blagoszlövitel KAJ 1848, 251

blàgoslöviti -im dov. *blagoslöviti*: ino ga je blagofřlovo TF 1715, 39; blagofřlovi ti náz TF 1715, 47; Bogh blagofřlovi ti náz ABC 1725, A7a; Blagofřlovi náz Boug BKM 1789, 153; zevřzim dobrim blagofřlovis SM 1747, 85; řteri je náz blagofřlovo KŠ 1754, 104; vtebi fze, praj, blagofřlovijo vřzi národje KŠ 1771, 561 **blagoslövívši** -a -e *ko je blagoslövil*: I blagofřlovívři vlomo ga je KŠ 1771, 513; i blagofřlovívři dáo ga je vuscenikom KŠ 1771, 283 **blagoslövleni** tudi *blagoslövleni* -a -o *blagoslövjen*: Blagofřlovlen Boug BKM 1789, 7; csi gli blagofřlovleno KŠ 1754, 86; Telou řze meni vu blagofřloveni ofri dáva TF 1715, 40; Blagofřloveni bodejo SM 1747, 9 **blagoslövlenější** -a -e *bolj blagoslövjen*: I z-dobrotami ocsé tvojea Blagoszlövlenési KAJ 1848, 386

blagoslövlenjé -á s *blagoslövitev*: Pehár blagofřlovenyá, řteroga blagofzřlávamo, nej je vjedinyanye kri Krifřtufove KŠ 1771, 509

blagoslövno prisl. *blagoslövjeno*: Pelaj náz blagofřlovno Vu blázenřfřtvo BRM 1823, 23

blagoslövnost -i ž *blagoslov*: Ti řzi mi bio radofřt, v-histvi blagofřlovnofřt BRM 1823, 423; Za řzvéta blagofřlovnofřt BRM 1823, 53

blánja -e ž *deska*: med dve ocelne blanye sze sztiszne AIP 1878, br. 9, 6; szo po vkúp zbitíh blanyaj ropotali KOJ (1914), 100

blánjica -e ž *deřčica*: je z-borovimi blanyicami vszeokóli zaopásejo KAJ 1870, 81

blátiti -im nedov. *blatiti, mazati*: Düse z-zlom blatiti nehényas KAJ 1848, 190

bláto -a s **I. blato** Nai řzi má řzvoje blato SM 1747, 74; Vtvoji 'řlakouv járkí blato KŠ 1754, 259; i napravo je blato zřřline KŠ 1771, 296; ta zeprána řzvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; pren. V-blati grêhote KAJ 1848, 7 **2. ilovica**: ár řzi ti mené zblata napravo KŠ 1754, 242; nema oblářti loncsár nad blatom KŠ 1771, 468; řzem bio pun jařz blata BKM 1789, 78; z-blata řřtejne KM 1790, 68; zblata ali zemlé napókane stené BJ 1886, 6

blázen -zna -o prid. *brezbožen, bogokleten*: Te blázen právi KŠ 1754, 9; Blázna řřpitávanya KŠ 1771, 660; I rú'znofřt i blázni gucs KŠ 1771, 583; priglihávani bode kbláznomi mou'zi KŠ 1771, 23

blazina -e ž *pernica*: Pulvinarium. Blazina KMS 1780, A8b; Naj bode milofřsa tvoja, Eto nous blazina moja BKM 1789, 393; Nemárnofřt je pa práznofřti blazina BRM 1823, 355; blazina KOJ 1833, 154; I trda zemla mi je blazina KAJ 1870, 135

blazinica -e ž *blazinica*: Tvoje szvilene blazinicze BKM 1789, 32

bláznik -a m *brezbožnik, bogokletnik*: Jaj blázniki KM 1783, 286; Bo'ze szvéte recfi bláznik BKM 1789, 67; Krizstufša je imenüvao za bláznika KM 1796, 107; blázniczzi scsėjo Czerkev tvojo vtoniti KAJ 1848, 164

blázniti -im nedov. *brezbožno, bogokletno govoriti*: prouti Bougi blázniti KM 1796, 79; nikaj nezna, nego blázní okouli špítaványa KŠ 1771, 642; velí: bláznis Paveo KŠ 1771, 423; oni, ki bláznijo TA 1848, 39; Ár ali bláznijemo, Bougi bláznijemo KŠ 1771, 537

bláznost -i ž **1.** *norost, nespamet*: vnouga pířzma te na bláznofzt obrácsajo KŠ 1771, 423; z-velikim špotom, i z-bláznofztyom napu-nyena KM 1783, 64; za volo bláznofzti moje TA 1848, 31 **2.** *bogokletje*: Niháj tá tou bláznofzt BKM 1789, 450; Ar rejcs kri'za teim, ki fze šzkvarijo, je bláznofzt BKM 1789, 491; Jezus je trpo bláznofzti KMK 1780, 15

blážen tudi blájžen -a -o prid. *blažen*: Blá'zen, ki szvoje vadlúványe postúje KAJ 1848, 4; ter na bláfeni navuk poznánya Kriřtufševoga pripelala TF 1715, 3; bláfenó ino tiho preminénye engedüvau TF 1715, 30; Blášen je on Cslovik SM 1747, 91; Bláj'zen bojdi BKM 1789, 7; Od blášenoga zvelicsánřztva BKM 1789, 95; vu vecsznoszti blá'zenoj KAJ 1848, 4; blá'zeno vúpazen KŠ 1754, 126; na blá'zeni 'zitek KŠ 1771, 590; Blá'zeno Sz. Trojřztvo KM 1783, 10; bláj'senomi Trojřztvi SŠ 1796, 7 **bláženejši** -a -e *bláženejši*: Blá'zenejša je pa KŠ 1771, 504 **nájbláženejši** -a -e *nájbláženejši*: Nebefko Králestvo je náj blá'senejše prebiványa meřzto KMK 1780, 100

bláženstvo tudi blájženstvo -a s *blaženost*: po řteroi bi mogli sitka vekivecsnoga bláfenřztvo zadobiti TF 1715; Dáj mi 'zitka bláj'zenřztvo BKM 1789, 8; Návuk od bláfenřztva SM 1747, 9; Z-řteroga blá'zenřztva KŠ 1754, 76; fze od jezero lejt blá'zenřztva řzpominajo KŠ 1771, 761; blásensřztva diko zadobimo KM 1783, 19; te bode pelao vu bláj'senřztvo SŠ 1796, 11; Pri tebi je blá'zensřztva isřtina KAJ 1848, 9; On vářz zblá'zenřztvom darúje BKM 1789, 43

bleděti -ím nedov. *bledeti, rumeneti*: Lisztje drevja blědi i dolikáple KAJ 1870, 27

blědi -a -o prid. *bled*: Bledoj materi bi sze krěto 'zmajila AIP 1875, kaz. br. 7

bledičen -čna -o prid. *bledičen, slabokrven*: steri szo v-bledicsnom betegi AIP 1876, br. 7, 3

blědožúti -a -o prid. *bledorumen*: Má velko bledo-žuto cvetje AIP 1878, 51

blějati blejém nedov. *blejati*: ágneći blejéjo za mater KAJ 1870, 138; Mati je blejála KAJ 1870, 101

blěka -e ž *trebuh*: Vu tom je 'zalědec i blěka (bónya, trobúj) KAJ 1870, 33

blěn -a m *črni zobnik*: Blen jáko čeměrnati náras AIP 1878, 49

blěščava -e ž *bleščava*: Od bliszcsave pred nyim szo obláčzke razegnáni TA 1848, 13

blěščiti se -im se nedov. *bliščati se*: Ni vno'řzina zvězd sze něbliszcsila KAJ 1848, 12

blěšk -a m *blisk*: Blizk; Fulgur KMS 1780, A7; Ar liki blifřk zhája KŠ 1771, 81; prszi eden 'zarjav bliszř presřmekno AIP 1875, kaz. br. 7; pren. Csi vdeli blifřk od řzě dá BKM 1789, 246; Tvoje dike bliszř KAJ 1848, 8

blěškanjca -e ž *bliskanica, bliskanje*: vido řzam Satana, liki blifřkanyczo KŠ 1771, 203; I od toga králeřzkoga řztoucza řzo vř sle blifřkanycze KŠ 1771, 774; i vcsinyene řzo blifřkanycze KŠ 1771, 787; pren. Vgáři 'ze řzrd tvoj zblifřkajczom BKM 189, 351

blěškanje -a s **1.** *bliskanje*: řzblifřkanyem ino řztrejřkanyem KŠ 1754, 7; med trejřkanyem i blifřkanyem vř dáo KM 1796, 38; med grumlejnjom i bliszřkanyom řpovedao KOJ 1845, 120; pren. Naj řze mi řzvetlo blifřkanye řzká'ze licza tvojega BKM 1789, 320; Naj řze mi řzvetlo blifřkanye řzká'ze licza tvojega SŠ 1796, 124 **2.** *svetloba*: gda te řzvescsa zblifřkanyem řřřzveti KŠ 1771, 209

blěškati se -am se nedov. **1.** *bliskati se*: bliszřkati sze KOJ 1833; Gda řze blifřřka BKM 1789, 362; Csi gli blifřřka i germi SM 1747, 76; Blifřřka řze KM 1790, 92; blizřka sze AIP 1876; pren. Csi zocsmi řzemo tamo blifřřkamo KŠ 1754, 43 **2.** *bleščati se, svetiti se*: I gvant nyegov řze je blifřřkao KŠ 1771, 129 **blěškajúči** -a -e *bleščěč*: i gvant nyegov je bio bejli i bliszřkajúcsí řze KŠ 1771, 199; vu blifřřkajúcssem gvanti KŠ 1771, 254

blěšketāti -kěčem nedov. *bleščati*: deci v-ocsí blesřkece AIP 1876, br. 1, 6 **blěšketěči** -a -e *bleščěč*: kača z blěšketěčimi očámi AIP 1878, 3

blěšketěnje -a s *blěšketanje, svetlikanje*: bliszřketěnye őcsi AIP 1876, br. 5, 6

blěščati se -im se nedov. *bleščati se, řlesketati se*: Zvejzde řze 'ze bliszřsijo KŠ 1754, 250; proti řarizeusřok řzkazřivofřzti, řtera řze li zvřna zřřrávde blifřřsí KŠ 1771, 743; liki jařpis kamni, blifřřsěcsemi, kako kriřtal KŠ 1771, 805; Dáva nous řřřkim řze blifřřřijo BKM 1789, 20

blěřávati se -am se nedov. *blřřati se*: Törsřkiorřřzág de sze vsze bolje řazřřsěnyí blizřávo AIP 1876, br. 9, 2

- blíziti se** -im se nedov. *blízati se*: vszigdár sze bolje i bolje blízita AIP 1876, br. 6, 5
- blížánji** -a -e prid. *blížnji*: na bli'sányi brejg odneľzao KM 1796, 50 **blížánji** -a -e sam. *blížnji*: i moji bli'zányi ôzdalecs posztánejo TA 1848, 31
- blížati** -am nedov. *blížati, približevati*: K-popolnoszti czili Bli'zaj szam düso mojo KAJ 1848, 159 **blížati se** -am se *blížati se*: štere se hitro k bregi blížajo AI 1878, 3 **blížéči** -a -e *blížajoč se*: oznanávlaš blížéče proletje AI 1878, 27
- blížávati se** -am se nedov. *približevati se*: Blížávajmo se k potoki AI 1878, 3
- blíženje** -a s *blížanje, približevanje*: za iménaj bli'zenya dosztavkom AIN 1876, 27
- blížšnji** -a -e prid. *blížnji*: nyegova blifefnyá nevolja TF 1715, 42; hodmo vu bli'zneyjľa mejľzta TF 1715, 105 **blížšnji** -a -e sam. *blížnji*: tvojeja blifefnyega fené SM 1747, 46; fto fze eti trej vidi tebi bli'zesnyi biti toga fzpádnyenoga KŠ 1771, 205; nafe bli'zesnye lúbimo KŠ 1771, 840
- blížina** -e ž *blížina*: V blížini začüjemo pokanje AI 1878, 3
- blížiši** -a -e prid. *blížnji*: v-eden bli'zisi váras ô KAJ 1870, 54
- blížnik** -a m *blížnji*: sze i bli'snik nepohüjša KOJ 1845, 31
- blížnji** -a -e tudi blížni -a -o prid. *blížnji*: vu blisnyo trsztino KOJ 1848, 4; v-bli'znyem lôgi AI 1875, kaz. br. 7; bli'zni lidjë me ne povr'zejo AIP 1876, br. 5, 6 **blížnji** -a -e sam. *blížnji*: Naj blisnyega blága ne po'seileimo KM 1783, 10; blisnyemi tvojemí TF 1715, 9; proti tvoiemí blisnyemi ABC 1725, A4a; Bougi i bli'znyemi KŠ 1771, 725; nasemi bli'znyemi BRM 1823, VII; Blisnyega fszvojega vbogoga obleicsi SM 1747, 88; lübi bli'znyega KŠ 1754, 28; fszvojega bli'snyega KM 1790, 18; kágda fze mámo mi znařřim blisnyim glihati TF 1715, 14; Preporácsam tí bli'snye, priátele KM 1783, 10
- blóda** -e ž *blodnja*: Voľa nam naj csiszta bode Od vsze rú'znoszti i blóde KAJ 1848, 52
- blóden** tudi blóuden -dna -o prid. *bloden, zmeden*: blouden brat KOJ 1845, 94; ki povrné grejsnika zbloudne nyegove pouti KŠ 1771, 754; Kak blóde ovczé fzmo BKM 1789, 46; pout i blodni ľüdi BKM 1789, 244; blóдне vcsio BRM 1823, 38; Od blóдне szteze zla KAJ 1848, 5; na porob dao Blódnim spotlivezom KAJ 1848, 4
- blódiťi** tudi blódiťi -im nedov. **I. biti v zmoti**: i jaľz blodim SM 1747, 67; blódim AIN 1876, 65; bloudite, neznajoucsí piľzma KŠ 1771, 141; Ne bloudte KŠ 1771, 500; vřteroj efce zdaj bloudi KŠ 1771, 667; Blódiťo, ki tebe nepoznajo KAJ 1848, 10; je szpoznao, kak je blódo KAJ 1870, 126
- 2. zmedeno govoriti**: bloudi kaksté lejpi KOJ 1845, 141
- 3. spravľjati v zmedenost**: Csi nafz dobrotá blódi BRM 1823, 34 **blódeči** -a -e **I. blodeč, tavajoč**: szem jazs blódecsi KAJ 1848, 127; blódecsa ovcsicza KM 1783, 165; blódecsa szvekclosca AI 1875, kaz. br. 7; tve blódeče ovcsicze SM 1747, 67; ovczo nyegovo blódecsó KŠ 1754, 66; liki blódecsé ovczé KŠ 1754, 708
- 2. ki je v zmoti**: nad neznajoucsimi blódecsimi KŠ 1771, 678 **blóđjeni** -a -o *zmeden*: Vnogi blóđjeni bodo AI 1875, br. 2, 3
- blóđjenjë** -á tudi blóđjenje -a s *zmota, zabloda*: Blóđjenje fto razmi KŠ 1754, 73; I vřzacskovoga blóđjenýá BKM 1789, 62
- blóđnik** tudi blóđudnik -a m *blóđnik*: je blóđudnik pošztano KM 1796, 9; Kelki blóđnik jocse KAJ 1848, 31; V-blóđniki trák vere netim KAJ 1848, 272; voditel blóđnikov KAJ 1848, 48; I blóđnikom vremen nihás KAJ 1848, 23; Blóđnikom pot i fszvecsa BRM 1823, 37; Povrni blóđnike KAJ 1823, 152
- blóđnost** tudi blóđnost -i ž *zmota, hudobija*: Da ne bodo vmeni blóđnosť BKM 1789, 128; blóđnosť KOJ 1845, 175; Blóđnosť nepotere nyega vere KAJ 1848, 10; Scsejýo náľz zapelati vblóđnosť KŠ 1754, 174; od vřzáke blóđnosťi BRM 1823, 2; fzpádnejo vu blóđnosť KŠ 1771, 442; naj zblóđnosťyov ti hüdi vó ne fzpáđnete KŠ 1771, 723; Ah nori! fszlejpa blóđnosť KM 1783, 286; Kossuth za Deákovo blóđnosť právi AIP 1876, br. 3, 3
- blúzi** in blúzi prisľ. *blizu*: Gofzpodnov prihodek blúzi jeľzte SM 1747, 28; blúzi k tífztoj dr'zéli KŠ 1771, 274; křteromi je blúzi bilou meľzto KŠ 1771, 424; ka blúzi nász në bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; je nyemi jáko blúzi fücsko kre gláve AIP 1876, br. 1, 5; blúzi AIN 1876, 27, 64, 38; Blúzi koga KOJ 1833, 131; pri Kapeli blúzi Radgone KOJ (1914), 96 **blíže** *blíže*: Gda bi pa on bli'ze ľou glédat KŠ 1771, 361; Ar je zdaj bli'ze knám zvelicsanye KŠ 1771, 478; I bli'ze fzem prisao BKM 1789, 385; Poj, peszics moj, bli'ze eszi KAJ 1870, 10 **nájblíže** *nájblíže*: tisztiť ľüdiť Jezike, s-sterimi náľ bli'se má 'řiveti KOJ 1833, XII
- bób** -a m *bob*: Bob v sztejne metati KOJ 1845, 12; Sztejne sze bob neprime, tak sze neprime náľuk okorne decé KOJ 1845, 12
- bobén** -a m *boben*: bobén KOJ 1833, 154; vszi bobénje zahrumíjo KOJ 1848, 91; na bobén ne vdári KAJ 1848, 277
- bobínki** -ov m mn. *koze*: Komi szo bobínki na prsza vdarili KOJ 1845, 117; szo prisľe oszepnice (bobínki) KOJ (1914), 130; József I. v-bobínkaj (oszipniczaj) je vmr'ó KOJ 1848, 105

bobnjáriti -im nedov. *bobnati*: devojke, stere bobnyárijó TA 1848, 53; niki fzo 'fveglárilí, i bobnyárilí KM 1796, 60

bobôčnoti -em dov. *zahrumeti*: Voda nisterokrát bobocsne i zmehéri sze AIP 1876, br. 3, 1

bòbov -a -o prid. *bobov*: sze namérijo na bobovo zrno AIP 1876, br. 10, 7

Bòčkajov -a -o prid. *Bočkajev*: je Botskajova maszlácska prászka vtihníla KOJ 1848, 88

bòdanje -a s *zbadanje*: med vnougim dúsnevejfzti bodanyem KM 1796, 9

bòdati -am nedov. *zbadati*: rezali fzo fze, i bodali KM 1796, 75; i bodalo me je vu obisztaj moji TA 1848, 58

bodávati -am nedov. *nabadati*: je metule lôvo i na iglo bodávo AI 1875, kaz. br. 7

bodéčast -a -o prid. *bodičast*: Ščipek je bodečast AI 1878, 44; Sád (žér) má bodéčasto glavico AI 1878, 46

bodéči -a -e prid. *bodeč*: Med bodécsim scsetáljom SŠ 1796, 117; bodécese, kak ješ, zvunejscine KOJ 1845, 21

bodélj -a m *gladež*: Po rò'zaj i bodélji KAJ 1848, 30; Po trnyi i bodélji KAJ 1848, 236

bòdikaj tudi bòjdikaj prid. neskl. *slab, hudoben, ničvreden*: niki bodikaj csevkácske KOJ 1833, VI; toga bodikaj csloveka AIP 1876, br. 6, 6; za tejlo pa pri bojdikaj mazeczaj KOJ 1845, 10; z vmárjajoucsimi bojdikaj lüsztvami KOJ 1848, 71; Mésnike pa na teliko za bojdikaj dr'sali KOJ 1848, 103

bodišče -a s *bodice, bodičje*: [Jež] pri tem bodišče našopiri AI 1878, 10

bòdnoti -em dov. *vbosti, zabosti*: bodnoti KOJ 1833, 154; falácsec szala bodne KAJ 1870, 58; Szvèto rebro bodnejo BKM 1789, 74; kak da biga igla bodnola KAJ 1870, 83; gda mi bodne lzmrt me fzcrcze BKM 1789, 65

Bòdonci -nec m mn. *Bodonci, kraj v Prekmurju*: v-Bodonce KOJ 1848, 122

bodóuči -a -e prid. *navzoč, bivajoč*: vu fšvétom hiftvi bodoucfim KŠ 1754, 46; I válz bodoucese mrtve KŠ 1754, 72; zadovolte fze nazoucfi bodoucsim KŠ 1754, 64; pokoren bodoucfi Otfi KŠ 1754, 106; vu nafem vrejmeni bodoucsi KŠ 1771, A3a; pravicsen bodoucsi KŠ 1771, 6; tebi eti zaisztino nazoucsi bodoucssemi ponizno naklányam KM 1783, 55; 'znyimi bodoucs BKM 1789, 123; Boug bodoucfi fšzramoto trpo BKM 1789, 72; vu dobrouti bodoucsi KM 1796, 27; brezi tívárisa bodoucsi SIZ 1807, 4; pod Korounov bodoucsi Národje KOJ 1833, VIII; na klánye bodócese ovczé TA 1848, 36; brez jálnoszti

bodócsim TA 1848, 11; Vu knigaj bodócese pizske KAJ 1870, 6

bodóust -i ž *navzočnost, bivanje*: Tvoja zmenom bodoufzt, fšzpune vúpaznofzti SŠ 1796, 85; najzvejsztsenoga dogoványá v-accusativusi bodouszt KOJ 1833, 58; Geto dugoványí zvün bodouszti tüdi ládanye priszvájamo KOJ 1833, 123

bogabojázen -zni ž *bogaboječnost*: Bogábojazen je zacšétek modrószti TA 1848, 94; tu más sôlo bôgabojazni KAJ 1848, 304; büdi me na vúpazen, I sztálno bôgabojazen KAJ 1848, 111; navcsim vász bogábojazen TA 1848, 26

bogabojáznost -i ž *bogaboječnost*: Ka fze dáva tebi vBogábojaznofzti BKM 1789, 237; Bogábojaznofzti nám lejpo példo ofztavo KM 1796, 65; bôgabojaznoszti Odicseno példo vszem dao KAJ 1848, 117

bogabojéči -a -e prid. *bogaboječ*: Bogáboječfi Magifstratus SM 1747, 29; bogáboječfi Kerfzcseniczi SM 1747, 28; dabi bogábojécsi bili KŠ 1754, 20; csi je fto Bogábojécfi KŠ 1754, 147; pobo'zen i Bogábojécsi KŠ 1771, 371; Bogábojécsa Divicza KOJ 1845, 85; da Bogábojécssemi dobro bode KM 1783, 202; nad bôgabojécssemi, i csakajócsimi TA 1848, 25 **bogabojéčejši** -a -e *bolj bogaboječ*: gdfszo naime Bogábojecsfeifli TF 1715, 5

bogamoliti -mòlim nedov. *moliti*: ino bogámoliti navči BJ 1886, 10

Bogarodíca -e ž *Bogorodica, Kristusova mati*: odicsena Bogá-Rodicza KM 1783, 170; Szvéta Bogá Rodiczka KM 1783, 86

bogástvo tudi bogátstvo -a s *bogastvo*: pogine vúzako bogáfztvo SM 1747, 82; Bogásztvo je nesztálno BKM 1789, 15; vkanenyé bogáfztva zadavi to rejcs KŠ 1771, 43; Na proszim bogatfztva BRM 1823, 130; Neproszim te ni bogátsztva KAJ 1848, 19; I nej vu bogátsztvi BRM 1823, 17; kak vu vszem bogátsztvi TA 1848, 99; zemlo fzi napuno fšztvom bogáfztvom BKM 1789, 156; pren. Bogátsztvo, veszeljé v-Tebi BRM 1823, 10; mojega blá'zenfztva bogáfztvo KŠ 1754, 236; Po bogátsztvi tvojeja blá'zenfztva KM 1783, 9

bògat -áta -o prid. *bogat*: fzem nei tak bogati SM 1747, 72; Ali Boug, bogat bodoucfi vu fšzvojój miloscsi KŠ 1754, 117; Boug bogat bodoucsi BKM 1789, 306; idem kbogatomi Goszpoudi BKM 1789, 234; Bogáti i veliki bodete BKM 1789, 10; érseki i püspöki, ti bogáti, vnogo szrebra i zláta noszécsi AI 1875, kaz. br. 1 **nájbogatéjši** -a -e *najbogatejši*: Szamo dvá najbogatejšiva farara szta denok nej szilo pricsakala KOJ 1914, 150 **bogáti** -oga sam. liki bogátomi notri

- vu kráľeľstvo Bo'ze KŠ 1771, 63; i vnougi bogati vrgli ľzo doľzo doľzta KŠ 1771, 142; Te bogáte napunyene Je pa prázne odpúszto BKM 1789, 16
- bogátec** -tca m *bogataš*: Bogátecz KŠ 1771, 745; Bogátecz KMS 1780, A2; kak bogátec ne zamüdi AIP 1876, br. 1, 6; Zbogácza vcfinitü fziromáka BKM 1789, 175; jaj vám bogáczi KŠ 1771, 184; navküpe bogátzi i sziromaczkze TA 1848, 39; Bogátci vnöge dóbi hráno jejo KAJ 1870, 44; i bogácze je odpúfzto KŠ 1771, 165
- bogaten** tudi bógoten -tna -o prid. *ubogljiv*: Engedelmes, bogaten -a -o AIN 1876, 23; naj je samo ono [dête] bógotno BJ 1886, 11
- bogátost** -i ž *bogatost*: Posténoszt-bogátoszt AIP 1876, br. 10, 4
- bogaznánec** -nca m *bogoslovec*: fze je Theologus, tou je, Bogáznánecz zváo KŠ 1771, 260
- bógec** -a m *malik*: i drá'zd'zili szo ga z szvojimi bógeczmi TA 1848, 65
- bogica** -e ž *boginja*: nyihove Szerápis Bogicze KŠ 1771, 101; velike Bogicze Diáne KŠ 1771, 101
- bögme** medm. *bogme*: tesko je bogme ete manyoufzti raclun dávanje TF 1715, 6; Té bogme tam ne ofztáne KŠ 1754, 271; Bo'semi pitanyi bogme ti ne vujdes SŠ 1796, 92; Lübéznofzti bogme 'ze vnikom nega BKM 1789, 202; ár bogme zgoris KAJ 1870, 8; Bogme prav más KAJ 1870, 10; Bog me, mi szmo AIP 1876, br. 12, 7
- bogméčiti** tudi bojhméčiti -im nedov. *zaklinjati se, bogme govoriti*: Neprisrzégaj, nebogmécsi KAJ 1848, 191; Csi za vľzákoga dugoványa volo bojhmécesemo KŠ 1754, 17
- bogmét** -a m *zaklinjanje z besedo bogme*: brbravna recslivoszt, Bogmet i nanizávanye KAJ 1848, 173
- bogojánski** -a -o prid. *bogojnski*: na csetvernih faraj, najmre: Bagojanskoj KOJ (1914), 104
- Bogojína** -e ž *Bogojina, kraj v Prekmurju*: Bogojína KOJ 1848, 92
- bogolübnost** -i ž *bogoljubnost*: da Küzmics Miklósi, bogolübnoszt z csela szija KOJ (1914), 153
- bogopsüvec** -vca m *bogokletnik*: szo pápinszke kmete za bogopszüve ospotováli KOJ (1914), 127
- bogoslövstvo** -a s *bogoslovje*: Doktorsztvo Modro- i Bogoszlovsztva zadobivsi KOJ 1845, 54
- bógšanje** -a s *poboljšanje*: obecsas, Bógšanye z-vüsztamí BRM 1823, 276
- bógšati se** -am se nedov. *boljšati se*: Naj sze bógsati nemüdis BRM 1823, 3
- bóhar** -a m *beraç*: szta dvá bóhara 'zivela KAJ 1870, 37
- bój** -a m *boj, bojevanje*: ino boy ob cfímo TF 1715, 30; proti fztáli vu boji SM 1747, 26; Boute pa csüli boje i bojouv gláľzi KŠ 1771, 79; nej je drügo nego boj KM 1783, 272; je boj nasztáo KOJ 1848, 5; boj szopijo TA 1848, 114; boj pelati AI 1875, kaz. br. 3; v boji AI 1878, 6; z-bojom prehenyali KOJ 1848, 8; Z-bojom nemrejo nikaj opraviti AIP 1876, br. 1, 3; pren. Boj dühá prouti tejli KŠ 1754, 192
- bojáti se** -ím se nedov. *bati se*: Zakai vreidnofze je bojati TF 1715, 18; kaj fze bojím BKM 1789, 92; ki fze boji SM 1747, 63; koteri fze nyega bojijo TF 1715, 47; koteri fze nyega bojo ABC 1725, A6a; neboifze kľzebi prijéti Mário KŠ 1771, 6; Bój fze cslovík KM 1783, 280; Bojtelze ga SŠ 1796, 159; kai bi fze mi Bogá bojali TF 1715, 13; kaj bi fze bojali KŠ 1754, 14; bojao fze je ľufztva KŠ 1771, 47; Ar ľzo fze ga bojali KŠ 1771, 138; fze bode bojála KM 1790, 20; szosze doszimáo bojali KOJ 1848, 9
- bojázen** -zni ž *bojazen, strah*: ľzmertna bojazen ne preobláda SM 1747, 58; Okoul' náľz je vľzigdá bojazen SŠ 1796, 24; Vasa bojazen BKM 1789, 94; Bojazen Bóga KAJ 1848, VI; ľzi mené obarvo od bojazni BKM 1789, 370; Ga vsze cseszti z-bojaznov KAJ 1848, 113
- bojazlívi** -a -o prid. *bojazljiv*: ka ľzte tak bojazlívi KŠ 1771, 114; ka sze bojazlívim ľüdém zdi KOJ 1845, 100
- bojaznost** -i ž *bojazen, strah*: Bojaznofzt Gofzpodna KMK 1780, 19; Bojaznofzt Gofzpodna BKM 1789, 3; Bojaznofzt Gofzpodna BRM 1823, VI; bojaznoszt KOJ 1833, 156; utvoioi bojasznozsti ABC, A7b; vu Bogá bojaznofzti KŠ 1754, 158; Od bojaznofzti pa nyega KŠ 1771, 97; V bojaznofzti BKM 1789, 130; vu Bogá-bojaznofzti SIZ 1807, 10; I z-bojali ľzo fze zbojaznofztyov velikov KŠ 1771, 114; Naj z-Bogá bojaznofztyov KMK 1780, 87; Iscfí záto z-bojaznosztyom KM 1783, 202; Erjúje vrág zbojaznoftyom BKM 1789, 91
- bójdi** vez. *bodi*: bojdi on priáteu ali nepriáteu TF 1715, 14; pörgar, ali ľzi bojdi, meľztáncsar KŠ 1771, 589
- bójdisi** vez. *bodisi*: bojdi szi v-déscsi, v-szejgi KOJ 1845, 51
- bojéčen** -čna -o prid. *boječ*: szo posztrassüvali bojejsno ľüstvo KOJ (1914), 134
- bojéči** -a -e prid. *boječ*: I bojécsi ľou ľzam KŠ 1771, 85; Oh kak bojécsi bode BKM 1789, 444; bojécsi ľzo fze pa csüdivali KŠ 1771, 194; ľüfztvo bojécsse SŠ 1796, 64; bojécssoj divojki KOJ 1845, 87; bojécsso 'fenľzko KM 1796, 129; šteri bojéča

teléta z lajanjom goni AI 1878, 8 **bojéči** -a -e sam.
boječi: Ti bojécsi pa KŠ 1771, 805

bòjna -e ž *vojna, boj*: Bojna KAJ 1848, IX; nê bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; Za odvrnênye bojne BRM 1823, IX; Mir po bojni BRM 1823, IX; sze od szedem krajov bojne zacsnejo KOJ 1848, 109; pren. pojdti na fzljejdnyo bojno z-satanom KM 1783, 196; neimamo mi boine proti kervi SM 1747, 26, BRM 1823, IX; beifimo po terpleinyi vu boyno BRM 1823, 28; v-fzmrtnoj bojni KM 1783, 271

bòjni -a -o prid. *vojen*: Angyel bojni mimo ide BKM 1789, 95

bòjnik -a m *vojak, vojščak*: Ne skodi nám 'ze bojnik BKM 1789, 96; Bojniki szo rane dika KAJ 1848, 264; obdvá bojnika AI 1875, br. 1, 2; vnogo mládi bojnikov AI 1875, kaz. br. 3; vszem bojnikom morejo roké povisznoti TA 1848, 60

bòjovališče -a s *bojišče*: na bojovaliseci KOJ 1848, 60

bojovánje -a s *bojevanje*: vu tábor na bojovanye KOJ 1845, 73; po vnougom krivicnom bojovanyi KOJ 1848, 16

bojaváti -űjem nedov. *bojevati se*: prouti törki bojovati KOJ 1845, 59; pa bi tudi rad dale bojovao KOJ 1848, 99; neiga nikoga drugoga, fteri bi bojovao zanáz TF 1715, 46 **bojavajúči** -a -e *bojujoč se*: szrecsno bojovajoucisi Napoleon KOJ 1848, 119; z-poganmi bojovajoucsega KOJ 1848, 58; z Svedmi na Nemskom bojovajoucsimi KOJ (1914), 138

bojavína -e ž *vojni davek*: na placšuvanye bojovine primora KOJ 1848, 3; escse i bojovino engedűje KOJ 1848, 46; za bojovino terjati KOJ 1848, 8

bojštvo -a s *božanstvo*: náj popolnejše Bojstvo KMK 1780, 8; Jedino Bojštvo BKM 1789, 120; niti bojstva loucsivsi KM 1783, 12; bláj'senomi Trojštvtvi, Li jedinomi Bojštvi SŠ 1796, 7; vu ednom bojštvi KM 1780, 5; vjednom Bojštvi BKM 1789, 2; edno bo'ztvo KAJ 1848, 9

bojtár -a m *pastirjev pomočnik, pogonič*: Bojtár de iz-têm 'ze vsze má KAJ 1870, 9; z-bojtármi zeperé csredo KAJ 1870, 14

bojúvanje -a s *bojevanje*: vnogo konyouv bi'zi na bojúvanye KŠ 1771, 782

bojüvati se -űjem se nedov. *bojevati se, boriti se*: proti vrági sze bojüvati SM 1747, 23; On vucesi bojüvati TA 1848, 14; Csi fizam fze zdívjácsinov bojüvao KŠ 1771, 523; fteri bi bojuval za náz ABC 1725, A7a **bojüvajúči** -a -e *bojujoč se*: naj fze bojüvajoucisi ne najdete KŠ 1771, 523; seregami bojüvajoucisi KOJ 1848, 93

bòk -a m *oven*: bok med ovcámi KOJ 1833, 151

Bòkrači -ov m mn. *Bokrači, kraj v Prekmurju*: v-Bokracsí AIP 1876, br. 2, 8

Bòldižar -a m *Baltazar*: Boldi'žár krao BKM 1789, 449; Bold'sár Krála KM 1796, 80

bòle tudi bòlje prisl. *bolj*: nego bolie tvoie licze oberni knyemu SM 1747, 63; fzem mojo zkvarjeno voljo bole nafzledűval SM 1747, 48; od koga bole eden krfztsenik KŠ 1754, 69; nego bole nátom bojdmó, da KŠ 1771, A4b; nego bole to húdo z dobrim obládaj KŠ 1771, 72; i lidjé fzo bole lűbili kmiczo, liki fvetlofzt KŠ 1771, 121; nego dofzta bole dűsevnoga KM 1783, 141; od koga bole BKM 1789, 7 b; od toga bole szo KM 1790, 90; vendar je bole KOJ 1833, 82; kêm bole popolno KAJ 1848, 1; je bole nocliva s tem AI 1878, 10; vucsenike bolje povcsiti KOJ 1833, 32; sze pá 'zelénje bolje zglasovala AIP 1876, br. 1, 5; malo bolje premiszli AIP 1876, br. 7, 2; rázum bolje raztolmacsi AIN 1876, 69 **nájbòle najbolj**: fztákfov páfztkov, zkákfov fzem naibole mogau, prelofo TF 1715, 9; te drűge dni, naj bole te fzvétéfnye liki KŠ 1754, 26; Naj bole nyemi je zoucsi velika miloscsa i vugodnofzt glédala KŠ 1771, 432; prinefzi, i knige, naj bole módre KŠ 1771, 652; ftera zdr'sávajo fze naj bole vu Apofztolfzke vøre vadlűványi KM 1780, 7; tebi hválo dájem, ali náj bole, ka fzi me oszloubodo KM 1783, 4; ali níkéd, i náj bole vu fztári pefzmaž BKM 1789, 4b; 'Zivi tak na tròst vu trplénýi, i naj bole na zvelicšanye BKM 1789, IV; Gda moremo nájbole 'siveti KOJ 1833, 141; náj bolje vu nomenaj KOJ 1833, 44

bolénje -a s *bolečina, trpljenje*: Od bolenyá gláve AIP 1876, br. 1, 7; nyega bolénye BRM 1823, 69; hafzek bolénya BRM 1823, 50

bolèst -i ž *bolečina*: gde od bolesti žarjave gorzdígáva nogé AI 1878, 11

bolèti -ím nedov. *boleti*: fteroga tejlo krouto boli KŠ 1754, 243; Komi szrcé boli AI 1875, kaz. br. 7; boli AIN 1876, 45; Rane czvekouv bolijo me BKM 1789, 75 **boléči** -a -e *boleč*: Me bolécfé dűse BKM 1789, 65

bolèzen -zni ž *bolečina*: bolezen fzerczá cslovecfega TF 1715, 35; fzerczna bolezen KMK 1780, 71; Kelko bode mogao bolezní te'zi KAJ 1780, 52; bode mogao vfze fzmrtne bolezní pretrpèti KŠ 1754, 244; betege naffè je on pretrpo i bolezní naffè KŠ 1754, 107; eti bodo zacsétki bolezen KŠ 1771, 143; vfze bolezní SŠ 1796, 28; Trpi za náfz bolezní BKM 1789, 50

bolèzen -zna -o prid. *boleč*: za mené fzi boleznó bicsűvanye trpo KŠ 1754, 237; Tô je drugomi boleznó BRM 1823, 398; Vu vszákóm boleznóm szrcdzi KAJ 1848, 118

- bolèznost** -i ž **1.** *bolezen*: kralice boleznoszt AI 1875, kaz. br. 8 **2.** *bolečina*: Vtíši veliko boleznofzt SM 1747, 63; 'zmetna ti je tvoja boleznofzt KŠ 1754, 176; brezi boleznofzti KMK 1780, 16; šzrczá boleznofzti KM 1783, 241; Nede boleznofzti SŠ 1796, 6; kou šzluže na boleznofzt BKM 1789, 43; kou zboleznofztyov šzrczá šzpoznati moremo KŠ 1754, 3b; zboleznofztyom šzva te ífzkala KŠ 1771, 172; z boleznofztyom rodi deczo KM 1796, 7; zrzálocsnimi boleznofztni obvzète KŠ 1771, 13
- Bolgárska** -e ž *Bolgarija*: Boszna i Bolgárszka AIP 1876, br. 9, 2
- bòlši** -a -e prid. **1.** *boljši*: Tákfemi šze nemore bolfi tanács dati SM 1747, 42 **2.** *ki je višje, bolj kakovostne vrste*: znám bolfe blágo BKM 1789, 282 **nájbòlši** -a -e *nájboljši*: Bôg je nájbolši BJ 1886, 45; On bode tákše vucsil nato nái bolso pout SM 1747, 94
- Bòltinci** -nec m mn. *Beltinci, kraj v Prekmurju*: nize Bòltinec AIP 1876, br. 1, 8
- bòlvan** -a m *malik*: Bolvan je pa ona šztvár KŠ 1754, 9; szta on Bolvan KOJ 1833, VII; áldov tomi bolvani KŠ 1771, 362; varte šze od bolvanov KŠ 1771, 735; šteri šze hválio vbolvanih KŠ 1754, 13
- bolvánčar** -a m *malikovalec, pogan*: ki je bolvánčsar KŠ 1771, 583; ga je za bolvánčsara spotao KOJ 1845, 60; šzi šze šzmlúvao bolvánčsari KŠ 1754, 232; i bolvánčsarov nyihov táo bode KŠ 1771, 805; bolvánčsarov tivářištva KM 1796, 70
- bolvánski** -a -o prid. *malikovalski, poganški*: od húdoubé bolvánfzke KŠ 1771, 433; od bolvánfzkoga áldúva KŠ 1771, 504; bolvánfzke Bogé SŠ 1796, 64; ofztavo je bolvánfzko Kaldeo KM 1796, 15
- bolvánstvo** -a s *malikovalstvo, poganstvo*: Kelikátero je tou Bolvánfztvo KŠ 1754, 9; bolvansztvo KAJ 1848, 172; Abraháma zbolvansztva zvati KAJ 1848, 11a; hodécsi vu bolvanfztvi BKM 1789, 224; Neblodimo v-bolvansztvi KAJ 1848, 58; vu vodúrni bolvánfztvaj KŠ 1771, 711
- bòmblek** -a m *mačica, socvetje v oblíki podolgovate kepice*: kuszte mácice (bombleci) KAJ 1870, 153
- bòmski** -a -o prid. *češki*: obláda bõmszkgoa Holubára AI 1875, br. 1, 4
- bònja** -e ž *trebuh*: 'zaloudec i blèka (bõnya, trobüj) KAJ 1870, 33
- Bóoz** -a m *Booz*: Boóz je pa poroudo Obeda KŠ 1771, 4
- bór** -á m *bor, drevo*: Sztári borõvje klumnejo KAJ 1870, 86
- bòr** -a m *boj, bojevanje*: vu vnuogom bori KŠ 1771, 616
- Bòrčojca** -e ž *ženska oblíka priimka*: Bõrcojca KMS 1780, A2
- bòrec** -rca m *vojak*: Ar Bog raztepé koszti borczov TA 1848, 43
- Borèča** -e ž *Boreča, kraj v Prekmurju*: Cérkve goriposztaviti v-Borecsi KOJ 1845, 72
- boréči** -a -e prid. *bojevit*: nepokoren i borécsi rod TA 1848, 62
- borítev** -tve ž *boj, bojevanje*: Boritev szamo edno minuto trpelo AIP 1876, br. 10, 6
- boríti se** -ím se nedov. *boriti se*: Ar teilo felei (bori, terefze) SM 1747, 53; pravdo štera šze bori KŠ 1771, 463; šze bori BRM 1823, 70; prouti nepriátelom šze borimo KŠ 1754, 105; šteri šze borijo KŠ 1771, 441; da šze zmenom vrét borte KŠ 1771, 483; sze za domovino borio AIP 1876, br. 1, 5; borili šzo šze govorécsi AIP 1771, 414; ti bi šze ne boro SŠ 1796, 67; pren. proti grehi šze boriti SM 1747, 53; šze prot' grejhom bori BKM 1789, 248 **borivši se** -a se -e se *ko se je boril*: borivlí šze pouleg moucsi nyegove KŠ 1771, 605
- borjenjé** -á s *bojevanje, boj*: i borjenjá pravdena, zalštávlaj KŠ 1771, 660; praviczí prouti borenyé KMK 1780, 91; i borenye národov TA 1848, 50
- bòrkle** -kel ž mn. *burklje*: Bõrkle KMS 1780, A2
- Bòrkovič** -a m *Borkovič*: Borkovics KMS 1780, A2
- borlívi** -a -o prid. *bojevit*: toga borlivoga lúdsztva TA 1848, 14
- borójca** -e ž *brinje*: borojco zobati KAJ 1870, 148; Borojca má čarne jagode AI 1878, 47
- borójčni** -a -o prid. *brinjev*: sze meszó v-borojesnom díni poszúsi KAJ 1870, 69; v-mirnom borojcsnom lôgi AIP 1876, br. 5, 3; borojčno semen nájráj lübi AI 1878, 12
- bòrovička** -e ž *brinjevec*: z borojce palinko borovičko žgèjo AI 1878, 47
- borovjé** -á s *borovje, borov gozd*: i veke zelénom borovjê KAJ 1870, 147
- Bòsnia** -e ž *Bosna*: Boznio KŠ 1771, A5b; Bosnia AI 1875, kaz. br. 3; Z-Bosnie Na Horvatszko prislo AI 1875, kaz. br. 3; V-Bosnií lidjé AI 1875, kaz. br. 3; zadoubó Bosnio KOJ 1848, 28
- bošniánski** -a -o prid. *bosenski, bosanski*: szpölovlenih bosniánszkíh vojákov KOJ 1848, 63
- bòt** -a m *palica*: koudis šzvoj bot csifzti SIZ 1807, 46; ka ti z-bottom nad mené ides KM 1796, 56; zvelíkimi botmi BKM 1789, 74
- bòtati se** -am se nedov. *pogajati se*: szte sze szváka [cesarja] navolila bõtati KOJ 1848, 26
- bòter** -tra m *boter*: moj boter KM 1790, 46; boter KOJ 1833, 163; Boter z-botrov na botrine AIP

1876, br. 1, 1; Botri i Botre KMK 1780, 61; csi botre zovómo KŠ 1754, 188

Bòtond -a m *Botond, madžarski vojvoda*: Botond KOJ 1848, 9

bòtra -e ž *botra*: Botri i Botre KMK 1780, 61

botrina -e ž *botrina, gostija ob krstu*: na botrina Naj noszita vrtanke AIP 1876, br. 1, 1

Bóug Bogá m *Bog*: Gofzpodin Boug TF 1715, 15; fze radüe Bogh ABC 1725, 6a; Gofzpon Bog SM 1747, 57; Boug zmošen SM 1747, 72; kaftiga Boug KŠ 1754, 75; Oh! Bôg, ki fzi vřzamogoucsi BRM 1823, 3; Jeszte bôg KAJ 1848, 6; Ar szi ti ne Bôg TA 1848, 5; Lübi Bôg BJ 1886, 7; Bôga zvisávanye BRM 1823, II; je od Bogá nyihov Jezik KOJ 1833, IX; Bôga bivoszt KAJ 1848, 6; Podlo'znoszt k Bôgi BRM 1823, VI; hváli Bôga BRM 1823, 2; Vüpoznoszt v-Bôgi BRM 1823, VII; je Boug eto KŠ 1771, A5a; Boug KMS 1780, A7; Oh Boug KMS 1783, 11; Gofzpon Boug SŠ 1796, 9; mi Bogá bojali TF 1715, 14; od Bogá SM 1747, 54; od Boga KŠ 1754, 743; proti Bougi kricsécfi TF 1715, 53; vu ednom Boghi ABC 1725, A5a; vu Bougi KŠ 1754, 86; Gofzpodne Bosje TF 1715, 46; Bose KŠ 1715, 47; Gofzpodne Boše SM 1747, 54; Bosje SM 1747, 55; Goszpodne Bo'ze BRM 1823; Goszpodne Bo'ze TA 1848, 6; trijé Bogouve KM 1783, 13; dofzta Bogouv KŠ 1754, 85; pred bogóvmi ti bodem 'zoltáre szpévao TA 1848, 113

bóuganje tudi bóganje -a s *uboganje*: štero bi ne delalo Krifřtus po meni na boganye poganov KŠ 1771, 482; Ar vaféga bouganya gláfz KŠ 1771, 485

bóugati tudi bógati -am nedov. *ubogati*: bole trbej Bogá bougati KŠ 1771, 355; vcsi me glász právde Bógati KAJ 1848, 175; koga vóter i mourje bouga KŠ 1771, 114; roditele li na teliko bougamo KŠ 1771, 822; i bougajo ga KŠ 1771, 194; ki ga radi bógajo BRM 1823, 6; te nebógajo KAJ 1848; bougala de vářz KŠ 1771, 228; Ali nej fzo vřzi bougali KŠ 1771, 471; je je nêbógala KAJ 1870, 8; Rêcs nyegovo bógajte BRM 1823, 8 **bogajóuči** -a -e *ubogajoč*: nepremisleno bougajoucs KOJ 1848, 33; Ta modrouřzt pa je bougajoucsa KŠ 1771, 750; Nyega rêcs bógajoucsa KAJ 1848, 13

bóugi -oga m *revež, siromak*: poleg tvega trüda, i bouge nadeljaj BKM 1789, 183

bóuřši -a -e prid. *boljši*: je eden den od drügoga dnéva bougfí KŠ 1771, 479; notri pripelanyé bougféga vüpanya KŠ 1771, 682; to fztáro je bougfé KŠ 1771, 182; Jeli ne bi tou bilou bougse KM 1790, 84; fz-kelikim je bogsi KM 1796, 5; nejmas bougse zibeli KM 1796, 32; Bougse je od kincsa KM 1790, 16; je lepse i bougse meszto KOJ 1848, 10 **nájbugři** -a -e *najboljši*: Tou mi naj

bougsi táo bode KŠ 1754, 261; náj bougsi táo moj KM 1783, 2; Ti fzi moj náj bougfí táo BKM 1789, 7; mojega naj bougféga Otso KŠ 1754, 231; Vsze, ka náj bougsega jafz mám BKM 1789, 272; drevje, štero je náj bougsi fřzad rodilo KM 1796, 5; gde je vodou na náj bougse vino obrno KM 1796, 96; mojega fřzvoritela, náj bougsega Ocsó razdréřzelo KM 1790, 108; nyegove naj bougse ricsi i csinejnje na oupak preobrácsmo KŠ 1754, 56; lüczke náj bougse reje KOJ 1833, V **bóugše** -oga sam. *boljše*: Trostajmo sze bogsemi AIP 1876, br. 1, 1; naj kaj bougsega perneřzé BKM 1789, 8 b; Vüpamo fze pa od vářz, lübleni, bougfa i tákfa KŠ 1771, 680

bóuta -e ž *trgovina*: bouta KOJ 1833, 152

božánski -a -o prid. *božji, božanski*: Bo'sánřzka Perřona KMK 1780, 18; Ztanácsa Bo'zánřzkoga BKM 1789, 24; Bo'zánřzke KŠ 1754, 86; Bo'zánřzke KŠ 1771, 263; Bo'zánřzko KŠ 1754, 100; Bo'zánřzkov KŠ 1754, 106; Bo'sánřzkom KM 1783, 56; z-Bo'sánřzkim KM 1796, 5; jeřzo Bo'sánřzke KMK 1780, 92; vecs Bo'sánřzki Perřon KMK 1780, 8

božánřtvo -a s *božánřtvo*: ka je bo'sanřztvo priglihno kzláti KŠ 1771, 397; nerazlocseno Bo'sánřsztvo KM 1783, 8; bi se melo Bo'sansztvo nosziti KOJ (1914), 134; punofzt Bo'zánřftva KŠ 1734, 150; proti tvojemí fřzvétomí Bosánřftvi SM 1747, 54; tri razlocsne Perřone v-Bo'ánřftvi TF 1715, 38; vu Bo'sánřftvi KM 1790, 107; pred tvoim fřzvétim Bosánřftvom SM 1747, 54

božen -řna -o prid. **1.** *řlab*: pôv [řridelek] je letosz bo'sen AI 1875, kaz. br. 8; poleg bo'zne zemlé AI 1875, br. 1, 6; szvoj bo'zen řzad pod sztreho szpraviti AIP 1876, br. 8, 6; bo'zna letina AI 1875, kaz. br. 8; Bo'zna lêta velko breme AIP 1876, br. 1, 1 **2.** *řudoben*: bo'zne plemenitáse KOJ 1848, 47

boži -a -e prid. **1.** *božji*: boři fřztráih TF 1715, 4; Bosja zápoved TF 1715, 11; Bo'sa milofcsa KMK 1780, 6; bo'sja hi'sa KOJ 1845, 24; Bosje ime SM 1747, 86; Rêd Bořji SM 1747, 36; Bo'zi dár KŠ 1754, 82; Bo'za fřzrditofzt KŠ 1754, 74; králefřtvo Bo'ze KŠ 1754, 39; Agnyecz Bo'si KM 1783, 10; od právoga Bosjega návuka TF 1715, 3; iména Bosega ABC 1725, A4a; Duhá Bo'zega KŠ 1771, 71; Bo'so fřzrditofzt SŠ 1796, 10; k-Bo'soj fřzlu'sbi KMK 1780, 50; med szlu'zbov bo'zov KAJ 1848, 1; defřét zapoveidi Boři TF 1715, 18; Deszétere Bosie Zapovidi ABC 1725, A4a; csudni dejl Bo'si KM 1796, 4 **2.** v zvezah: **boži řlak kap**: bo'si 'řlak KOJ 1833, 157; **božapout božja pot**: Z-té bo'sepouti KOJ 1848, 34

božični -čna -o prid. *božičen*: vete Bo'zicsne dni BKM 1789, 35

božično -ga s *božič*, *božični prazniki*: na steroga konec szpádnejo kolede (bo'zicsno) KAJ 1870, 160

bòžika -e ž *pikapolonica*: Božika (a hétpöttös-böde) je okrogla, má erdëca krila s sedmimi piknjami AI 1878, 32

božopotüvãti -üjem nedov. *romati*: na szvéto zemlo bo'sopotüvãti KOJ 1848, 3

božoslúžiti -im nedov. *opravljati božjo službo*: neszmejo bo'soslüzü'siti KOJ 1848, 108; naj fararje bo'soslüzü'sijo KOJ (1914), 148

bráč -a m *trgač*, *obiralec grozdja*: brácsov juvkanye KAJ 1870, 28

bráčka -e ž *tesarska sekira*: borovjé ali raszke z-osztrimi bráckami lepò vòpoglãdijo KAJ 1870, 74

bráda -é ž **1.** *brada*, *spodnji del obraza*: Bráda KMS 1789, A7; za sztolom brado podpirati sze nedosztãja KOJ 1845, 29 **2.** *dlakava rast na obrazu*: Dëte scso za brado cukalo AI 1875, kaz. br. 7; po túhoj brádi KM 1790, 20; goufzto dugo bradou je meo KŠ 1771, 432; fzi je veliko bradou napravo KM 1890, 20

bradãjica -e ž *bradavica*: májo pávuki bradãjice AI 1878, 39

bradinje -a s *mah na drevesu*: bradinye raszté AIP 1876, br. 5, 3; pod méhkim bradinyem sze je vretina bliszcsala KAJ 1870, 80; Csi gëcs lüknyo z travov i zbradinyom jáko zaphsé AI 1875, br. 2, 3; [severni jelen] z bradinjom i listjom živé AI 1878, 18

brámba -e ž *obramba*: brámbe nevrejdnoqa KOJ 1845, 58; po junácskoj brámbi KOJ 1848, 40; szo v brambo vzeli KOJ (1914), 150

brána -e ž *brana*: Occa Brána KMS 1780, A9

Brádenburska -e ž *Brandenburg*: Brandenburfzka KM 1790, 8

braníca -e ž *zaklonišče*: ki szo v-ete hranice pribej'sali KOJ 1848, 37

bránitel -a m *branitelj*: vernih bránitel BKM 1789, 104; veren branitel BRM 1823, 92; ki fzi branitel Dúfëvni SM 1747, 66; bránitela i pomocsnika má KM 1783, 91

brániti -im nedov. **1.** *braniti*, *varovati*, *ščititi*: more brániti BKM 1789, 355; nyegovo poštenyé braniti KŠ 1754, 57; me hráni ino bráni TF 1715, 21; Czirkev plánta bráni SM 1747, 35; náfz varje, bráni KŠ 1754, 30; bráno ga je KŠ 1771, 360; bode i vász bráno BKM 1789, 10 **2.** *preprečevati*, *ne dovoljevati*: knam priti bránio TF 1715, 28; šterokoli bi mi bránilo ktebi priti KŠ 1754, 226; ka bi komi bránili KŠ 1771, A4b; ne bránte nyim

KMK 1780, Ab (2) **brániti se** -im se **1.** *braniti se*, *varovati se*: od nyih fze brániti moremo KŠ 1754, 116; recsjom fze bránimo BKM 1789, 131 **2.** *odklanjati*, *ne marati*: I bráno fze 'zeniti KŠ 1771, 376

branjé -á s *pobiranje*: i na zbëricze branyé je tá pozflani KŠ 1771, 654; na branyé i notriszprãvlanye potrëbni sztroski AI 1875, br. 1, 6

brãski -a -o prid. *svinjski*: je ráj steo mrejtí, kak prouti právdi brafzfkò mefzou jezfti KM 1796, 83

brãsklav -a -o prid. *hrapav*: ceszta z-kamnom popodjena i ka je nê braszklava KAJ 1870, 116; kakse dugoványe braszklavo KAJ 1870, 34; vlecseni po brafzklavoj zemli fzemo tá KŠ 1771, 101; po brafzklavoj czefzti BKM 1789, 32 **nájbrãsklavëjši** -a -e *najbolj hrapav*: szta i po najbraszklavësi cesztáj bátrivno hodila KAJ 1870, 38

brãt -a m **1.** *brat*: brat tvoj KŠ 1754, 171; nyegov brat KM 1790, 20; brati tvojemi KŠ 1754, 66; tejva dvá brata KM 1790, 8; bratovje nyegovi KAJ 1870, 117; Stiri brátov KŠ 1771, 10; od brátov BJ 1886, 3; bratom i sestram BJ 1886, 3; med dofzta brátmi SM 1747, 30 **2.** v nagovoru *tovariš*, *prijatelj*: brãczí moji KŠ 1771, 730; primte brátýe kupico AIP 1876, br. 1, 1; drága brátýa SIZ 1807, 6; bratovje i szesztre KOJ 1845, 89; brátýe KŠ 1754, 33

brátãnec -nca m *bratranec*: fszëfztre i brátãnczi BKM 1789, 422

brátec -tca m, v nagovoru *tovariš*, *prijatelj*: Ne csúдите fze, brãczí moji KŠ 1771, 730; oh moj brátec SŠ 1796, 134; brátec odküpleni KAJ 1848, 143; Hodi bratec BJ 1886, 6; csi nájnoga bêloga brátca notrinepüsztis KAJ 1870, 6

brãti berém nedov. *nabirati*, *trgati*: more keszno brãti AI 1875, kaz. br. 8; brati AIN 1876, 18; včële méd i vosk beréjo AIN 1878, 3; Gyüteni, szedni, ár ztrnya ne beréjo fige KŠ 1771, 186 **bráni** -a -o *pobiran*: je od 30 do 260 rainskih 'zój bráni na edno leto od sztò rainskih AIP 1876, br. 7, 1

brãtinski -a -o prid. *bratski*, *bratovski*: bratinfzka lûbezen KŠ 1771, 671; bratinfzke lûbeznofzti KŠ 1771, 620; bratinfzko lûbezen TF 1715, 14; Bratinfzko lûbezen BKM 1789, 143; v-bratinfzkoj lûbeznofzti KŠ 1771, 828; Zbratinfzkov lûbeznofztyov KŠ 1771, 476

brãtja -e ž *bratje*: drága brãtja SM 1747, 26; Moja brãttja BKM 1789, 67; brãtja KM 1796, 118; Brãttýa TF 1715, 6; drága brátýa SIZ 1807, 6; za brãtjo pozftavo KMK 1780, 26; brátýo lûbte KŠ 1771, 707; znãncze zbrãtjom BKM 1789, 367

brátovčina -e ž *bratovščina*: zdrü'ste sze

- v-Angyelszko Bratovcsino KOJ 1845, 89; Bratovcsine szo ponicsane KOJ 1848, 114
- bratovlűbec** -bca m *bratoljuben lovek*: vkűptrpte, bratovlűbeczi, fzmileni KŠ 1771, 709
- brätovski** -a -o prid. *bratovšinski*: lejpa bratovszka kniga KOJ 1745, 90
- brätzni** -a -o prid. *bratski, bratovski*: Zbrätznov lűbėznofztjov edenkrűgomi KŠ 1754, 41
- brätva** -e ž *trgatev*: Brätva BRM 1823, 436; brätva KOJ 1833, 174; Brätva KAJ 1848, IX, 357; bratva 'ze zacsnjena AI 1875, kaz. br. 8; vrėmen brätve KŠ 1771, 70; vrėmen brätve KAJ 1870 28; brätvo domá oprávio AI 1875 kaz. br. 2; Po brätvi KŠ 1771, 853; pri brätvi vsze csiszto AI 1875, kaz. br. 8; sze k brätvi szprávla AIP 1876, br. 10, 1
- bráv** -á m *prašič*: ednoga tűcsnoga bravá SIZ 1807, 6; moja bráveta KAJ 1870, 149
- bravétina** -e ž *svinina*: Suilla Bravetina KMS 1780, A7b
- braviek** -ka m *prašiček*: Süldő bravicsek KOJ 1833, 172
- brázda** -e ž *brazda*: Brázda KMS 1780, A9; na ménfė brázde k-fzejjanyi KM 1790, 66; Orzácske szo dűge brázde rezálí TA 1848, 108
- břbati** tudi bėrbati -am nedov. *drezati*: Preci tak zacsnje v-Ottokari vszákó dób berbati KOJ 1848, 39; v-sztároj kat. vőri brbati KOJ 1845, 68
- brėbətati** -ėem nedov. *klepetati, govoriti*: csevkecse i brbecse KŠ 1771, 443; tak brbecseta SIZ 1807, 48
- brbötanje** -a s *klepetanje, govorjenje*: sze je taksega goszpouda berbotanye nej prijelo KOJ (1914), 115
- brbötáš** -a m *klepetav lovek*: Brbotasa neszlánoga AIP 1876, br. 9, 3
- brbötati** -öem nedov. *klepetati, govoriti*: Tsatsogni; brbotati KOJ 1833, 176; kaj nedosztójnoga szlías brbotati KOJ 1845, 31
- břbraven** -vna -o prid. *klepetav*: Odűrna brbravna recslivoszt KAJ 1848, 173
- brėati** -ím nedov. *kriati, jokati*: brėcsati KOJ 1833, 170; vngokrát brecsím BRM 1823, 367; na mé brecsí BRM 1823, 392; ednáko brecsijo KOJ 1833, V; bodo brėcfalı BKM 1789, 451
- brėnoti** -em dov. *zajokati*: je ni brecsnola KAJ 1870, 67
- brėjg** in brėg -a m *breg, hrib, gora*: bregj KŠ 1771, 46; Breig BKM 1789, 13; Brejg KM 1790, 95; Brėg BRM 1823, 6; zbrejga KŠ 1771, 129; na vrh brigá KŠ 1771, 177; Po brejgi KŠ 1754, 261; pri brejgi KŠ 1771, 115; na brejgi KM 1796, 101; bregov goric AI 1875, kaz. br. 8; brėgov AIN 1876, 10; fzedem brigouv KŠ 1771, 797; zacsnete praviti brigom KŠ 1771, 252; csi mám vfzo vőro tak, da brigė
- prenáfam KŠ 1771, 516; v-brgáj AIP 1876, br. 5, 7; vtí veliki brgáj AIP 1875, 3; med visziki bregáj AIP 1875, 3
- brėmen** -a tudi brėme -na s *I. breme, tovor*: Csi vidis, ka bremenom le'zi onoga ofzeo, fteri tebé odűrjáva KŠ 1754, 52; moji greihi kakti edno 'zmetno breme te'zijo me KŠ 1754, 241; i bremen moje je leihko KŠ 1771, 37; naj nikfėga bremena vecs na váfz ne nakládamo KM 1796, 128; Ar tá denem bremen moje KŠ 1754, 261; Ar na fteroga bremen nakláda SŠ 1796, 94; zdihávamo pod bremenom záto, ka fze nefcsemo fzlejcsi KŠ 1771, 536; Ar 'zmetna i neprenofėna bremena vkű vé'zejo i lidėm na plėcsa nakládajo KŠ 1771, 76; pren. I dejva vbremen fzpádne BKM 1789, 6; Grejhov bremen me vmárja KŠ 1754, 255; Zlejhkouti me od grejhov moji bremena KŠ 1754, 232; od greihov nyih bremena SM 1747, 68; zdihávam pod grejhov moji bremenom KŠ 1754, 229 **2. težava, nadloga**: Tu sze zlehkötiti zná Bremen dűsam okladjenim KAJ 1848, 6; ka odtoga bremena sze moremo rėsiti AI 1875, kaz. br. 2; Breme moje zleikhkouti SM 1747, 71; ki fzmno fzfzili czejjoga dnėva bremen KŠ 1771, 65; Toga fzfvejta breme, Vzėo na rame BKM 1789, 105
- brėskev** -kvi ž *breskev*: Perfica Brezkev KMS 1780, A9; Brezkvi z-Amerike AIP 1876, br. 9, 7
- brėšec** -a m *hrib*: brescsece z vinszkim tersztjom naszaditi KOJ (1914), 99
- brezöntnik** -a m *brezkostnik, žival, ki nima kosti*: Brezhrbetnici ali brezotnici AI 1878, 32
- brezglávi** -a -o prid. *brezglav*: májo brezgláve telo AI 1878, 40
- brezhrbetnini** -a -o prid. *brezhrbetnien*: Stvari k drűgomi šeregi se slišijo brezhrbetnini AI 1878, 5
- brezhřbetnik** -a m *brezhrbetniar, žival, ki nima hrbtenice*: Brezhrbetnici, ali brezontnici AI 1878, 32
- brėzi** in brez predl. z rod. *brez*: brezi greiha TF 1715, 6; brezi kastige ABC 1725, A4a; brezi prosnye KŠ 1754, 159; brezi poštenyá KŠ 1771, 47; brezi vőre KMK 1780, 5; brezi cadentie BKM 1789, 2b; brezi tűvarissa SIZ 1807, 4; Brezi nevől BRM 1823, 14; brezi mislejnya KOJ 1833, VII; brezi steroga KOJ 1845, III; brezi vűh KOJ 1848, 8; 'brez' tébe KAJ 1848, 4; brez skode SM 1747, 89; brez nevőle TA 1848, 8; brez pėlde AI 1878, 8
- brezobrámben** -bna -o prid. *nezavarovan*: Po nasoj brezobrámboj szlovensini szta dvá z-szvojimi kmeti stoverjala i robila KOJ 1848, 79
- brezotröčen** -na -o prid. *ki je brez otrok*: steroga szí je brezotrocen Matyas II. zvoló KOJ (1914), 126

- brezrédni** -dna -o prid. *nepravilen*: sze vugiblejo esce i drügi csi gli od brezrédnoga verbuma szhájani verbumi KOJ 1833, 80
- brezrédnik** -a m *nerednež*: opominajte brezrednike KŠ 1771, 622
- brezôbec** -bca m *brezzobec*: Brezzobci AI 1878, 5
- bréžen** -žna -o prid. *hribovit, gorat*: fla je vu bre'zno krajino KŠ 1771, 164
- bréžič** -a m *hribček*: na szvéto-Martinszkom bre'sicsi KOJ 1848, 11
- brežína** -e ž *hrib*: V-dolinaj i v-bre'zinaj BRM 1823, 330
- bríanje** -a s *britje*: Roglátoj zivine more z-brianyem pomáhati AIP 1876, br. 2, 8
- brijáč** -a m *brivec, strižec*: liki ágnez pred brijácsom szvojim neglafzni KŠ 1771, 366; liki ovcza pred szvojim brijácsom obnejmi KŠ 1771, 815
- briliánt** -a m *briljant*: či je [diamant] na kükle obrüšeni, te je briliant AI 1878, 54
- brisáča** -e ž *I. brisača*: Kendö; briszacsá KOJ 1833, 162; je szbrifzácsosv obdáni bio KŠ 1771, 305; faczalejge i brfzacse KŠ 1771, 401 **2. namizni prtíček**: sztolno briszacso [mizni prtíček] AIP 1876, br. 1, 7
- brísati** brišem nedov. *brisati*: zvlafzmi glavé szvoje je brifzála nogé nyegove KŠ 1771, 190
- britki** -a -o prid. **I. bridek, žalosten**: té je esce veľz britek SŠ 1796, 142; fzmert britka SM 1747, 69; ete britek moj 'sítek SŠ 1796, 145; britko nenávednofzt KŠ 1754, 39; Po britkoj fzmerti KŠ 1754, 256; po tvojoj britkoj SM 1747, 67; zbritkov 'zalofztyov KŠ 1754, 235; ne bojzte knyim britki KŠ 1771, 609; Britke fzkuzé dávam tebi SM 1747, 90; britke moke trpo BKM 1789, 62; zbritkimi fzkuzámi KŠ 1754, Aa **2. grenek**: britki csemér bodo tvoja pitvina KM 1783, 287; Sör [pivo] je redovno britek KAJ 1870, 46; V vsej táli [regrat] je britka mlečna vloga AI 1878, 50; pren. nak kákľi britki korén ne podrafzté i zburka vafz KŠ 1771, 695
- britkiti** -im nedov. *delati bridko, žalostno*: 'zaloszt naj nam 'zivot ne britki AIP 1876, br. 1, 1
- britko** tudi bridko prisl. *bridko, žalostno*: szo lüdjé tak szpohüjsali, da szo sze nyé vsze szoszedszine bridko tou'sile KOJ 1845, 3; britko vcsinijo KŠ 1771, 784; Keserü bridko AIN 1876, 32; i britko je ofztaviti Gofzpodna KŠ 1754, 75; joukao fze je britko KŠ 1771, 249
- britkôča** -e ž **I. bridkost**: Oh tu'zni dén, oh 'zalosztni! Britkoucfé pun i bolezní BKM 1789, 87 **2. grenkost**: sze neszmi brániti britkôcse AIN 1876, 65
- britkost** -i ž **I. bridkost**: Vfzaka britkofzti i csemér kraj bojdi od vafz KŠ 1771, 516; vu britkofzti potrtoga fzczá KŠ 1754, 229; Zjocsom i zbritkofztyom KŠ 1754, 25; kraj odloucsi Britkofzti i tekoucse SŠ 1796, 6 **2. grenkoba**: vu britkofzti 'zúcsa KŠ 1771, 365
- brítóf** -a m *pokopališče*: bi nyegovi vucseniczke bogatejse mrtvecze na Cintor (britof) szprevájali KOJ 1845, 20
- brítva** -e ž *britev*: kak osztra britva TA 1848, 42
- brnásti** -a -o prid. *rjavkast*: [konji] jeszo brnászti KAJ 1870, 88
- brnéenje** -a s *brenčanje*: vcsélic brnenye KAJ 1870, 10
- brnéti** -im nedov. *brneti*: Pengeni; brneti KOJ 1833, 168; nyemi vsze brnijo peróti KAJ 1870, 20 **brnéči** -a -e *brneč*: vcsinyen fzam brnécsi med KŠ 1771, 516; brnécsi glász KAJ 1870, 59; Brnécs szpévajo KAJ 1870, 96
- brnja** -e ž *cunja*: Rongy; czota brnya, czapa KOJ 1833, 170
- brnjavi** -a -o prid. *cunjast, strgan*: Vertinya i decza szo brnyavi kak sztrasilo KOJ 1845, 39
- bród** tudi bróud -a m *brod, breg ob morju, reki, kjer se da pristati*: Neprilicsni pa brod bodoucsi KŠ 1771, 424; nárocsa, ftera fzo brod mela KŠ 1771, 426; k-brodi fzo prifztoupili KŠ 1771, 122; pri Actiácskom broudi KŠ 1771, 655; pren. pridem k-broudi vekivecsnoga blá'senfztva KM 1783, 183
- brodár** -a m *ladjar, mornar*: angluski brodár KAJ 1870, 154; vrgli fzo fors brodárje KM 1796, 81; Máli brodárje BJ 1886, 32
- brodáríti** -im nedov. *veslati, pluti*: Evezni; brodáríti KOJ 1833, 156
- brodárski** -a -o prid. *mornarski, ladijski*: Vu brodárszkom várasí AIP 1876, br. 1, 8; zbrodárfskim kricsanyem KŠ 1771, 620; Vitorla; jadro, brodárszka ponyáva KOJ 1833, 183
- bròditi** -im nedov. **I. raziskovati, premišljevati**: grejhov Goszpodne ne brodi KM 1783, 268; Kí brodi szrdez szkrovnoszti KAJ 1848, 119 **2. veslati, pluti**: Törci szo brodili prouti Búdini KOJ 1848, 74
- brodjenjé** -á s *raziskovanje, premišljanje*: Brodjenye szvéta KAJ 1848, VII, 303
- brodnína** -e ž *brodnina*: brodnine ali czelou doli, ali pa na nisisjo cejno szpravo KOJ 1848, 19
- bròj** -a m **I. števílo**: broj szlovenszkih pápinczov KOJ (1914), 136; AI 1875, kaz. br. 1; z-velikim brojom AI 1878, 24, 31 **2. številka lista**: Kazajócsi broj AI 1875, kaz. br. 1, 8; Vszákóm broji AI 1875, kaz. br. 8
- brojénje** -a s *šetje*: na brojenye núcajo KAJ 1870, 7; K-brojenyi pa nema vôle KAJ 1870, 9

- bròjiti** -im nedov. *šteti*: Na szténnoj tábli je tуди brojiti i rovatati mogòcse KAJ 1870, 9 **brojëći** -a -e *ki šteje*: Brojëcsi skolnik KAJ 1870, 155
- bròmblek** -a m *brst*: Záto dén denésnyi sze veli Kalmovszkim bromblekom Széchu Sáře rou'se KOJ (1914), 108
- bròncen** -cna -o prid. *bronast*: vrata bronzna TA 1848, 90
- brònz** -a m *bron*: Esi [k bakru] se sliši bronz AI 1878, 56
- bròzda** -e *ž brzda*: steri [konj] csobe sze z vùzdov i brozdámi zavreti morejo TA 1848, 24
- brsàti** -šëm nedov. **1.** *brcati*: kony z-zágnými nogámi brsza KAJ 1870, 10; Konj berše BJ 1886, 15 **2.** *upirati se*: prouti šzpiczi brzfati KŠ 1771, 367; Prouti meni brfza BKM 1789, 194
- brslívi** -a -o prid. *zibajoč se*: zakój brszlivoj poszteli mirnoga szehna nêga AIP 1876, br. 1, 6
- brsnoti** -em dov. *brcniti*: Rugni; brsnoti KOJ 1833, 171
- brščas** prisl. *bržčas, najbrž*: brscsaszs KOJ 1833, 44; ka bi sze brscsaszs i zgoudilo da nebi pravo KOJ 1845, 58; Brscsaszs bi nema tema boj vòvdaro KOJ 1848, 33
- Brtálan** tуди Bertálan -a m *Jernej*: Filip i Brtalan KŠ 1771, 31; Andrása Filipa i Brtalana KŠ 1771, 110; Szvéti Bertalan KM 1783, 93
- brülénje** -a s *kruljenje*: zacsüje ropotanye i brülénje [svinje] AIP 1876, br. 8, 6
- brúlití** -im nedov. *rjuti*: Nepriátelje tvoji brúlijo TA 1848, 59
- brúnc** -a m *bron, med*: Ertz; bruncz, med. etc. KOJ 1833, 155; od zbruncza naprávleni KŠ 1771, 601; z-bruncza KM 1796, 10
- brúnčeni** -a -o prid. *bronast*: bruncseno kacso KM 1796, 40
- brús** -a m *brus*: Brúsz KAJ 1870, 12
- brúsár** -a m *brusač*: tak icsi za szébe dobroga brúszára KOJ 1833, 146
- brúsiti** -im nedov. *brusiti*: brúsziti KOJ 1833, 163; díamant samo ga s svojim prahom mogočno brúsiti AI 1878, 54; brúszí mecs szvoj TA 1848, 6; náprava, stero z-kolom gonijo, gda brúszijo KAJ 1870, 12; pren. brúszijo jezík TA 1848, 49; szo szí zobé brúszili KOJ 1848, 7; szta szí brúszila zobé KAJ 1870, 94
- brúsni** -a -o prid. *brusen*: z-brúsznim kaménem brúszijo KAJ 1870, 12
- brúšenje** -a s *brúšenje*: zbrúsenyom na kamlí AIP 1876, br. 9, 6
- brútív** -a m *pokopališče*: Brútív BJ 1886, 26; Do brútíva pot AIP 1876, br. 2, 2; na brútívi križí AI 1876, br. 9, 8; brútívje AI 1875, br. 1, 5
- brv** -i *ž brv*: Kí fze šzühne z-'zitka brvi BRM 1823, 248
- brvénce** -a s *brunce, kol*: prek tê brvénc KAJ 1870, 82; szo nê z-plòtom ali brvéncami notrizagrajene KAJ 1870, 119
- brvno** -a s *bruno*: z-brven pa teszács cimpra sztené KAJ 1870, 74; stero z-brvnami ali kamnom popoda KAJ 1870, 88
- búčaven** -vna -O prid. *neraven, grbast*: zemla je szkakavna ali búčavna, t. j. gde vise, gde globse sztojí KAJ 1870, 145
- Búda** -e m *Buda, hunski vojvoda*: Brata szvoje-ga Budo KOJ 1848, 4
- Búda** -e *ž Buda, del Budimpešte*: Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1
- budálití** -im nedov. *govoriti, ravnati nespametno*: szo nej henyali budaliti KOJ (1914), 128
- búdalo** -a s *omejen, neumen človek*: Bohó; budallo, bukiesz KOJ 1833, 152
- Búdapešt** -a m *Budimpešta*: Budapest AIN 1876, 1; Buda-Pest AIN 1876, 1; Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1; AIN 1876, 2; v-Buda-Pesti AI 1875, kaz. br. 8
- Búdimpěšta** -e *ž Budimpešta*: V-Budimpešti BJ 1886, 1
- Búđina** -e *ž Budim*: szvoje sztolno meszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Búđina KMS 1780, A2; V-Búđini KM 1790, 1; v Búđini AI 1875, kaz. br. 1
- búđinski** -a -o prid. *budimski*: Búđinszki grad KOJ 1848, 77; na búđinszkoj szteni AIP 1876, br. 1, 5
- Búđišin** -a m *Budišin, kraj v Lužici*: czejli Nouvi Zákon 1706, darúvao vBudiffi in 8vo. KŠ 1771, A6b; vu Budiffi KŠ 1771, A6b
- búđiti** -ím nedov. *buditi, spodbujati*: Ti búdi na lúbézen KAJ 1848, 27; dejmo példo, gda váfz búđijo KM 1790, 82; da náfz moke Tvoje, búđijo ne poti Tvoje BRM 1823, 44 **búdejóći** -a -e *budeč*: 'zaloszt búdejóče delo AIP 1876, 11, 1 **búđívši se** -a se -e se *opogumljajoč*: Búđívši sze na vùpazen KAJ 1870, 59
- búđjenje** -a s *spodbujanje*: Ti je szvéta czészst, kak drúgi búđjenje Na tó csinénje KAJ 1848, 199
- búgati** -am nedov. *gruliti*: golób búga KAJ 1870, 106
- búha** -é *ž bolha*: Buha KM 1780 S, A 2; búha KOJ 1833, 151; Esi se sliši buha AI 1878, 35; pren. edno buhou tí pregányas KM 1796, 59
- bújti** -jem dov. *ubiti*: ífzkali fzo ga bujti KŠ 1771, 279; vcselé bujti AI 1875, kaz. br.; da ne bujes zro'zjom BKM 1789, 183; buje KŠ 1754, 36; steroga i búje KOJ 1848, 4; csi [človeka] skerjouv bujemo KŠ 1754, 38; nike bujete KŠ 1771, 78; gofzpodára bujjejo KŠ 1771, 67; v najvékšoj síli gamilo bujejo AI 1878, 18; bujmo ga KŠ 1771, 70; me bujo

- KŠ 1771, 462; fzo je pa bujli KŠ 1771, 210 **bùjti** -a -o *ubit*: fztvari fzo bujte KŠ 1771, 72; bujt je v-Perfii BKM 1789, 329
- bùkev** -kvi ž *bukev*: Fagus Bùkev KMS 1780, A9; Bùkev AI 1878, 46; pod ednov prhlávov bùkevjav KAJ 1870, 56
- bùkov** -a -o prid. *bukov*: rastov, bùkov leis BJ 1886, 30
- Bulgárec** -rca m *Bolgar*: szo nyihovi szrdniczke, Bulgarczi szpomourili KOJ 1848, 7; je neprilicsen bio Bulgáreczom KOJ 1848, 10
- Bulgária** -e ž *Bolgarija*: liki je i Bulgário 'znyim napuno KŠ 1771, A5b
- Búlzo** -a m *Bulzo, madžarski vojvoda*: Bulzo KOJ 1848, 9
- bùnda** -e ž *kožuh, težka suknja*: meszto posztele, na steroj v-bundo zagrnjen le'zê szpi KAJ 1870, 140; na bunde ko'ze dáva KAJ 1870, 93
- bùndaš** -a m *kosmat pastirski pes*: ka bundasa vecs nevês KAJ 1870, 10
- bùrkati se** -am se nedov. *razburjati se*: ka fze burkate ino joucsete KŠ 1771, 117
- Bùrkuš** -a m *Prus*: Burkus KMS 1780, A2
- bùtara** -e ž *butara*: szo od szebe zlücsali lutheranszko butaro KOJ (1914), 137
- bùtasti** -a -o prid. *neumen, zabit*: Buta; butaszti KOJ 1833, 153
- bùtora** -e ž *jedila za porodnico*: je z-ednov bütörov hitro sla SIZ 1807, 30
- búvnoti** -em dov. *butniti*: na ednôk v-nekso grabo AIP 1876, br. 8, 8
- bzèkanca** tudi bzèkanica -e ž *brizgalka*: Fecskendezö; bzekancza KOJ 1833, 156; Vizipuska, spriczkanicza, bzekanicza KOJ 1833, 183

- cácvan** -vna -o prid. **1.** *občutljiv*: Prszi szo jáko cácvan tál tēla KAJ 1870, 33 **2.** *razvajen*: le'zi v-plámni czáčzavni gizdávecz BKM 1789, 451
- cáčavnost** -i ž *nežnost, občutljivost*: Mo drágo czáčzavnofzt Oblák je 'se zakrio SIZ 1807, 60; Da neszpádne vu rú'zno czáčzavnoszt KAJ 1848, 246
- cáganje** -a s *obupavanje*: Vu onoj sztrasnoj nôcsi Groze i czaganya KAJ 1848, 88; V-hipi czaganya KAJ 1848, 160; vu mojem czaganyi TA 1848, 97
- cágati** -am nedov. *obupavati*: Bojim fze, i czagam BRM 1823, 184
- cáglivi** -a -o prid. *obupan, boječ*: sze Bránim czaglivo dvojnoszti KAJ 1848, 404
- cáglivo** prisl. *boječe*: [živina] cáglivo blejéjo, Gda sze dale i dale paszéjo KAJ 1870, 141
- cáglivost** -i ž *boječnost, malosrčnost*: Kak za tebov vczaglivoszti omedlejam KŠ 1754, 274; v-czaglivoszti, liki dejte omedlejam KŠ 1754, 274
- cáglost** -i ž *obup*: Od vtrágloszti, i czágloszti Ofzloubodi náfz KM 1783, 9
- cájar** -a m *gostilniški izvesek*: Bár da bi vszáki lejpi czajgar dobro vino odávao KOJ 1845, 61; vecs ostari na steri szo cifraszti cajarje (kazárje) bili KAJ 1870, 116
- cájt** -a m **1.** *čas, neomejeno ali omejeno trajanje*: Idō vrēmen, cajt AIN 1876, 42; Tou je na bougsi czait nehál SM 1747, 73, BKM 1789, 314; Da nam je pa 'se czajt odhájati, záto profzi SIZ 1807, 37; i v-tom cájti itak eden mládi szin na trónus sztópo AI 1875, kaz. br. 3; odetoga cajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8; i lagoji czájt netou'si KOJ 1845, 30; pren. Dáj mi pomoucs v-fzti'fzkávanyi, Czajt je lzmilenofzti BKM 1789, 320; Czajt je lzmilenofzti SŠ 1796, 124 **2.** v predložnih zvezah: Docájta szam jasz za volo priaznivoszti kricsao AIP 1876, br. 1, 7; Csi [ga] nepravicno i pred czajtom na moko i lzmrt ofzoudimo KŠ 1754, 55; prifao fzi fze pred czajtom mantrati ná fz KŠ 1771, 27; Pred czajtom nikoga, naj bole pa dúševne pafztere, ne lszoudmo KŠ 1771, 495; ka sze naj na palinko ne navádi, ár eto ga pri caji predčasno zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; proszim pri cájti na znánye dati, ki naprêplácsati 'zelejo AI 1875, kaz. br. 8; Etak je moj 'sitek, Mino je priczájti SŠ 1796, 110
- calina** -e ž *scalina*: Vizellet; czalina KOJ 1833, 183
- cándravi** -a -o prid. *smrkav*: decza szo czandravi KOJ 1845, 39
- Càrigrad** -a m *Carigrad*: vu Czárigrádi KOJ 1848, 10; Vu Cáromgrádi AIP 1876, br. 10, 3
- càrigradski** -a -o prid. *carigrajski*: od czarigrádszkoga Czaszara KOJ 1848, 6
- casar** -ára m *cesar*: Czaszar, Kráu KŠ 1754, 30; Henrik Czaszar KOJ 1848, 8; od Arnulf Czaszara KOJ 1848, 7; nassemi lszveklomi Czaszari ABC 1725, A 7a; Trjé caszarje AIP 1876, br. 11, 3
- casarica** -a ž *cesarica*: Czafzaricza KMS 1780, A2
- casarov** -a -o prid. *cesarjev*: dájte záto, ftera fzo Czafzarova, Czafzari KŠ 1771, 73
- casarski** -a -o prid. *cesarski*: czaszarszka posta KOJ 1845, 51; Od Czafzarfzke dácse KŠ 1771, 139; vu czaszarszki dr'sányaj KMK 1780, A (1)
- casarstvo** -a s **1.** *cesarstvo*: Czafzarfztvo KM 1790, 8; czafzarsztvo BKM 1789, 413; Czaszarsztvo ravnati KOJ 1845, 59 **2.** *vladanje*: Nero Czafzar Czafzarfztva 14. leta KŠ 1771, 433; Za Czafzarfztva Nerve KŠ 1771, 261; Tiberiulflovoga Czafzarfztva KM 1796, 93
- casus** -a [kázus] m *sklon*: po racsunai ino casusai KOJ 1833, 19
- càti** ščim nedov. *scati*: Vizelleni; czükati, czati KOJ 1833, 183
- cecàlo** -a s *sesalo*: Múha Na glávi má i raztégnjeno cecalo AI 1878, 37
- cécanje** -a s *sesanje*: s cécanjom AI 1878, 29
- cecátek** -tka m *dojenček*: czeczátki máli dicsijo BKM 1789, 7; liki czeczátkim vu Krifztiuíš KŠ 1771, 494
- cécati** -am nedov. *sesati*: czeczati KOJ 1833, 174; prfzi, ftere fzi ti czeczao KŠ 1771, 208; je cécalo AI 1875, kaz. br. 7 **cecajúoč** -a -e *sesajoč*: zvúfzt málicski i czeczajoucsi KŠ 1771, 69; Po vüsztaj i czeczajôcsi TA 1848, 7
- cecátji** -a -e prid. *sesajoč, ki še sesa*: dete sze cecátje zové KAJ 1870, 30; kako czeczátja

ceremoniánski -a -o prid. *ceremonijski, obredn:* Nej pa od Czeremoniánfzke i Szveczke KŠ 1754, 6

ceremònivati se -am se nedov. *streči si, slaviti se:* ka fze dáte czeremonivati KŠ 1771, 607

cèringa -e ž *I. preživnina:* zejlo czeringo svojo KŠ 1771, 142 *2. hrana za na pot:* hrána Sztrosek bode Na mojoj fzejldnoj pouti KŠ 1754, 259; Sztrošek bode i czeringa BKM 1789, 229; dáo nyim czeringo SIZ 1807, 41

Cerintuš -a m *Cerintus:* bifzejnyje Cerinthufa KŠ 1771, 262

cérkev tudi církev -kvi ž *I. cerkev, stavba:* Tak domá kako vczerkvi KŠ 1754, 28; na perotniczo czerkvi KŠ 1771, 11; zvúna czerkvi BKM 1789, 50; I prífao je vu Dúhi vczerkev KŠ 1771, 170; vu Cérkvi KOJ 1845, 6; Cérkve goriposztavili KOJ 1848, 10 *2. Cerkev, skupnost vernikov:* Mati Czerkev KŠ 1754, 7b; Czerkev Kerfchánfzka SM 1747, 37; Mati Czerkev KMK 1780, 20; Mater Czerkev KMK 1780, 7; od fzvete Matere czirkvi TF 1715, 20; Materé Czerkvi KMK 1780, 6; fzveto Mater Czerkev SM 1747, 44; Mater Czirkev SM 1747, 35; mater Czirkev ABC 1725, A5a; Mater Czerkev BKM 1789, 7; Mater Czerkev KM 1783, 113; vu fzvétói Materi Czirkvi TF 1715, 35; vu czerkvi KŠ 1754, 214; szvétoj Czerkvi TA 1848, 5; vtvojoj fzvétój Czirkvi BKM 1789, 37; Vörjem i fzvétó Czirkev BKM 1789, 7

cérkevni tudi církevni -a -o prid. *cerkven:* moucs czirkevna TF 1715, 11; Moucs czerkevna KŠ 1754, 193; Moucs Czirkevna SM 1747, 36; od Moucí Czerkevne TF 1715, 34; moje czerkevne cséfzti BKM 1789, 3b; Czerkevno, Szveczko i Hi'zno KŠ 1754, 217; moucs Czirkevno TF 1715, 48; na zláto czerkevno KŠ 1771, 77; v-Czerkevnoj fztavi KŠ 1754, 30; pred czerkevnov Ladiczov KŠ 1771, 142; Czerkevni Poglavárje KM 1796, 128; czerkevne peszmi KAJ 1848, I; Ka je czerkevni tudi csefzt KŠ 1754, 217; Sztáva Czerkevni vucsitelov BRM 1823, VIII; vfze czerkevne lidi BKM 1789, 347

cerkovnják -a m *cerkveno posestvo:* Tissinszki farar je cerkovnjak natihoma oudao KOJ (1914), 139

cerkvèni -a -o prid. *cerkven:* Czerkveni Réd KM 1790, 111; Peszmaricza Cérkevna KOJ 1845, 5; Cérkveno ino szvetszko Goszpodo KOJ 1848, 33; Czerkevne zapouvidi KM 1790, 110; Czerkveni Voditelov KMK 1780, 42; cérkvenih peszem KOJ 1845, 4; Országa crkveni prednyarov AI 1875, kaz. br. 8

cérkvenstvo -a s *cerkvenost:* sze je pri Dühovsztví ino Cérkvensztví veliko premenilo KOJ 1848, 113

cérkvica -e ž *cerkvica:* czerkvicza krfztsánfzka BKM 1789, 322; czerkvicza krfzcsanfzka BRM 1823, 157

cèsta -e ž *cesta, pot:* firouka je ta czeftza KŠ 1771, 22; ceszta AIN 1876, 46; kak ti na czeftzi BKM 1789, 399; pren. na práve vore pout ino czeftzo TF 1715, 7; Czeftzo mojo opasuješ KŠ 1754, 88; jakfo czeftzo vam pokázem KŠ 1771, 516; ceszto nájsli KOJ 1848, 7; pelaj po kfzebi czeftztáj BKM 1789, 55

cetriba -e ž *kit:* liki je bio Jonás v 'zalouczí czet ribe KŠ 1771, 40; Hválte Goszpodna zemla, cze Tribe TA 1848, 119; Ti z-czet ribami ládas BKM 1789, 326

cév -í ž *cev:* je s pükšinov cevjav cilo AI 1878, 6

cévkasti -a -o prid. *cevkast:* má cevkasto cvetje AI 1878, 45

Cézar -a m *Cezar:* po Julius Czaezari podvr'zeni bili KŠ 1771, 434

Cezárea -e ž *Cezareja Filipova:* I vó je fou Jezus i vucseniczke nyegovi vu mejfzta Czezáree Filippa KŠ 1771, 127; prisli fzmó vu Czezárió KŠ 1771, 407

cífra -e ž *okrasek:* na dráge cifre nepotrosi KOJ 1845, 46

cífranje -a s *krašenje, leptičenje:* Záto vfzo cizifranje z-tejla tá néhávam SIZ 1807, 44; nedelo na cizifranje i norúvanje núcajo KAJ 1870, 160

cífrasti -a -o prid. *okrašen, olepotičen:* cizifrazti Zvacsin SIZ 1807, 56; cizifrazti KOJ 1833, 178; cizifrazti gabánye KOJ 1845, 44; cizifrazti cajarje KAJ 1870, 116; nê je cizifrazta AIP 1876, br. 10, 5; Dekle cizifrazte gizardáve AIP 1876, br. 9, 4; 'zeno cizifrazto szí vzeme KAJ 1870, 152

cigán -a m *cigan:* Vszáki Czigán fzamo fzvójga konya hváli SIZ 1807, 46

ciganica -e ž *ciganka:* szo pogibelnejsi cigánje i ciganice KOJ 1845, 112

ciganija -e ž *zvijača, prevara:* szama Ciganija KOJ 1845, 106

cigànjski -a -o prid. *ciganski:* edno Cziganjfzko nágo dejte SIZ 1807, 15

cigánski prisl. *cigansko:* po czigánszkom KOJ 1845, 110

cigel tudi cígeo -gla m *opeka:* na tri leszéke cigel dene KAJ 1870, 58; czígeo fzo 'sgáli KM 1796, 14

ciglèni -a -o prid. *opečnat:* po cziglenoj fztrehi fzo ga doli púfztíli KŠ 1771, 180

ciglénica -e ž *opekarna:* je nej pécs gorécsa Czígléncz na etom fzvejti KM 1783, 299

cigútanje -a s *škripanje (vozila):* Czigútanye KMS 1780, A2

cigútati -am nedov. *škripati:* csi gli czigútajo one gariczte KOJ 1833, VI

cíl -a tudi cíó cíla m *cilj:* czil Csloveka BRM 1823,

- v; Veliki Czil KAJ 1848; Bougi ne prepisuj czila BKM 1789, 307; viszikoga czila KOJ 1833, VIII; voposztávenomi czili KOJ 1833, IIII; velkomi czili proti KAJ 1848, 3; k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; Czio nyegovoga pifzanya je KŠ 1771, 3; Moj náj bougsi tao, i czio naj bode BKM 1789, 172; na té czio KM 1796, 133; ka szam na té czio od tébe fztvorjeni KM 1783, 3; moj 'zitek czio má KŠ 1754, 240; Vekivecsnofzt nejma czila KŠ 1754, 273; kcziili fze vgányam KŠ 1771, 597
- cílanje** -a s *ciljanje*: brezi czilanya KOJ 1833, 46; Zastávla tvoje poti, i czilanye KAJ 1848, 306; z-môdrim czilanyem KAJ 1848, 231
- cílati** -am nedov. *ciljati, meriti*: je s pükšinov cevjov cilo AI 1878, 6; pren. kai na náz czila strájfánye TF 1715, 7; eto pa na nefzrecso czila KŠ 1754, 171; na eto trouje czila KŠ 1771, 744; na vfzákoga czila SŠ 1796, 147; na szubstantivum czila KOJ 1833, 100; i czila TA 1848, 6; Kama czilajo KM 1796, 84; z recsmi czilajo TA 1848, 49; de czilalo na diko KM 1783, 32
- cílavén** -vna -o prid. *smiseln*: za czilavno prevídi KAJ 1848, 209; jáko cilavno kre potáj poszaditi AIP 1876, br. 7, 8; odebráni po czilavnom szpêványi KAJ 1848, III
- címbole** -ol ž mn. *cimbale*: csinyen szam brnécsi med, ali czinkajouce czimbole KŠ 1771, 516; Vu sznájśni czimbolaj BKM 1789, 6b; fzo pa z-czimbolami KM 1796, 60; Hválte nyega zglasznimi czimbolami TA 1848, 120
- címer** -a m **1.** *grb*: ftere cizer je bio Dvojseti KŠ 1771, 428 **2.** *šopek*: fzmo jo z-táksim czimérom pokrili SIZ 1807, 42
- címerman** -a m *tesar*: drejvo-delavecz (czimerman) KOJ 1833, 151
- címetov** -a -o prid. *cimetov*: Cimetovo drevo AI 1878, 52
- címetoven** -vna -o prid. *cimetov*: s címetovnov fárbov AI 1878, 32
- címper** -pra m **1.** *lesena stavba*: na kom czejlí ete czimper fztoji KŠ 1754, 5b **2.** *ostrešje*: i kázali fzo nyemi czimper te czérkvi KŠ 1771, 79; leis za cimper BJ 1886, 30; sztojijo vkúpnalücsani cimpri KOJ 1845, 39; pren. lejpi fzvejta czimper BKM 1789, 280; na düsni czimper KAJ 1848, 133; cimper szvoji gnêzd KAJ 1870, 26; potrejbna k-cimpri szvejta KOJ 1845, 1
- címpranje** -a s *grajenje, graditev*: Takáj v-cimpranyi KAJ 1870, 63; pren. csi je ftera dobra na czimpranya düsevnoga hafzek KŠ 1754, 44; rafenyé tejla csini na czimpranye fzvoje KŠ 1771, 581; dühovno czimpranye glásziti má KAJ 1848
- címprati** -am nedov. *graditi, zidati*: szam nakáno czimprati KOJ 1833, VI; cimprajo hiže stené BJ 1886, 6; na eto pecsino bom czimprao czérkev mojo KŠ 1771, 54; 1754, 132; pren. kaj czimprate grobe prorokov KŠ 1771, 210; verne tvoje czimpraj KAJ 1848, 164 **címprajóúci** -a -e *gradeč, zidajoč*: csloveki czimprajoucemi KŠ 1771, 186 **címprani** -a -e *grajen, zidan*: stíridefzét i fêfzt lejt je czimprana eta czérkev KŠ 1771, 270
- cínamom** -a m *cimet*: I cinamoma i difanya i máfzti KŠ 1771, 799
- cínkanje** -a s *cingljanje, zvončkljanje*: bogátecz pejnesz czinkanya ne csüje BKM 1789, 413; glaszno igrajte z czinkanyem TA 1848, 25
- cínkati** -am nedov. *cingljati, zvončkljati*: czinkati KOJ 1833, 177; Czinka BKM 1789, 114; cinga KOJ 1845, 12; Naj czinka czirkev pefzنامi BKM 1789, 42; Czinkaj tak glász tvoj KAJ 1848, 216; steri lepô cinkali KAJ 1870, 125 **cínkajóúci** -a -e *cingljajoč, zvončkljajoč*: czinkajouce czimbole KŠ 1771, 516 **cínkavši** -a -e *ko je cingljaj, zvončkljal*: fzepejvavli i czinkavli vu fzczi vašem Gofzodni KŠ 1771, 584
- cíntor** -a m *pokopališče*: mrtvecze na Cíntor (britof) szprevájali KOJ 1845, 20; Idi negdanegda na Cíntor (britov) KOJ 1845, 47; bi fze po czintori ednouk séto BKM 1789, 433
- Cipriánec** -nca m *Ciprčan*: na rod gledoucs Czipriánecz KŠ 1771, 353
- Cípruš** -a m *Ciper*: notri do Feniczie i Czíprufa i Antiochie KŠ 1771, 377; Czíprus, i Szeleuczio je obhodo KM 1796, 126
- cireánski** -a -o prid. *cirenski*: z-Leviovoga plemena Czireánfzki 'Zidov zmezta Quabursha KŠ 1771, 100
- cirenájski** -a -o prid. *cirenski*: csloveka Czirenájfzkoga z-imenom Simona KŠ 1771, 94
- cireneánski** -a -o prid. *cirenski*: Luczius Czireneánfzki KŠ 1771, 380
- cirinéuški** -a -o prid. *cirenski*: zgrabili fzo níkoga Simona Czirineuskoga KŠ 1771, 251; Czireneuskoga Simona KM 1796, 109
- cirúliški** -a -o prid. *cirilski*: z Glagolfzkimi i Czyruliskimi pífzkimi KŠ 1771, A6b
- cískati** -am nedov. *cviliti*: müsi ciszkajo KOJ 1845, 100
- cisterciénski** -a -o prid. *cistercijanski*: za Cisztercienszke baráte KOJ 1848, 31
- cistercita** -e m *cistercijanec*: Cisztercítam ino Premonstratenzerom KOJ 1848, 122
- cistercitski** -a -o prid. *cistercijanski*: cvisztercitszki redovniczke KOJ (1914), 136
- cítara** -e ž *citire*: te dícsim na czithari TA 1848, 35; pridoucfi z-fzvojój czitarov Dávid KM 1796, 55;

- ki fzo na czitare igrali KM 1796, 10; Na czitaro je dobro znao igrati KM 1796, 54
- citeráš** -a m *citrar*: je tam Czitherás SIZ 1807, 55
- cmàriti** -im nedov. *naganjati*: nagányati, czmariti KOJ 1833, 162
- cmũnckati** -am nedov. *stokati, sitnariti*: je britko cmũnckao KAJ 1870, 129
- cmũnkanje** -a s *cviljenje*: z-cmũnkanyem pokazavsi veszeljé AIP 1876, br. 3, 6
- còl** -a m *cola, meter*: teszác s i sztolar z-colum KAJ 1870, 65
- còmper** -pra m *čar, čaranje*: Csi je bilou, czomper KM 1783, 147
- còmpranje** -a s *čaranje*: fczompranyem KŠ 1754, 17; Ar fzo fztvojim czompranyem zapelani KŠ 1771, 800
- còmprati** -am nedov. *čarati*: Ka je tou, czomprati KŠ 1754, 19; kai bi ne czomprali TF 1715, 13; ne czomprajmo KŠ 1754, 16
- còmprnica** -e ž *čarovnica*: pri bojdikaj czomprniczaj KOJ 1845, 10
- còmprnija** -e ž *čarovnija*: czomprnija KŠ 1771, 568; Czompernija KOJ 1845, 106; nej fzo fze povrnoli niti zczomprnije fzvoje KŠ 1771, 783; kákse comprnije delajo AIP 1876, br. 1, 6
- còmprnik** -a m *čarovnik*: czomprnikov KŠ 1771, 805
- còmprnjek** -a m *čarovnik*: Simon Mágufa, priétnoga Nero Czafzari czomprnyeka KŠ 1771, 700
- còmprnski** -a -o prid. *čarovniški*: Czomprnfzke knige fze ze'zgejo KŠ 1771, 400
- còndrati** -am nedov. *capljati, mahati jo*: domô condrá KAJ 1870, 96
- Constantius** -a [konstánciuš] m *Konstancij*: nyegov fzin Constantius KŠ 1771, 159
- Constatinus** -a [konstatínuš] m *Konstantin*: ftera je za Velikoga Contantinufa bila KŠ 1771, 101
- copóutati** -am nedov. *copotati, bežati*: Futni; bej'sati, pobegnoti, czopoutati KOJ 1833, 157
- cótar** -a m *cunjar*: rokodelavci cotarje AI 1875, br. 2, 6
- còtasti** -a -o prid. *cunjast*: rép cotaszti KAJ 1870, 96; cotaszta odévka KAJ 1870, 61; obrije cotaszto bundo KAJ 1870, 140
- cóucati se** -am se nedov. *majati se*: (vrhje) fteró fze je czouczalo KM 1790, 76
- cóuna** tudi cóna -e ž *vzdevek, hišno ime*: Krifztus nyemi je i brati nyegovomi Jakubi eto czouno dáó KŠ 1771, 259; na oszmejávanye i czóne TA 1848, 36; V-(.) ino priiméni (Czouni) KOJ 1833, 10
- cóunivati se** -am se nedov. *imenovati se, imeti* *vzdevek*: Jo'zefa, ki fze zové Barlabás, ki fze czounije Julztus KŠ 1771, 343
- Črnagóra** -e ž *Črna gora*: Crnagora ne ká'ze volo k-boji AI 1875, br. 2, 2
- cũg** -a m *vpřežni voz, vprega*: páverszki cüg KAJ 1870, 88
- cũgeo** -gla m *vajet*: Gyeplü; czũgeo KOJ 1833, 158; gibanye cügla KAJ 1870, 88
- cũkati** -am nedov. *potegovati, vleči*: za brádo cukalo AI 1875, kaz. br. 7
- cũker** -kra m *sladkor*: nyega drefzélnoftzi fzlakofzt fzo czukra SM 1747, 77; Czuker KMS 1780, A2; czuker KOJ 1833, 178; se cuker dela AI 1878, 43
- cũkerrépa** -e ž *sladkorna pesa*: to je ta cukerrepa AI 1878, 43
- cũknoti** -em dov. *potegniti, povleči*: na peklén-szko fzkvarjenyé Czuknoti od nébe KŠ 1754, 249; Czuknoti od nébe BKM 1789, 383; Ne czukne kraj BKM 1789, 84 **cũknoti se** -em se **I. potegniti se**: da fze czuknem BKM 1789, 229; róka sze cukne AIN 1876, 63 **2. zganiti se**: Naj fze fzcza czukno BKM 1789, 149
- cũkrov** -a -o prid. *sladkoren*: Cukrov trst AI 1878, 51
- cũrek** tudi cõrek -rka m *curek*: Patak; potok, járek, czürk KOJ 1833, 168; Zdrávje po czürki prejde KOJ 1845; Czõrek KMS 1780, A2
- cüriti** -ím nedov. *curljati*: Cürí vretina, cürí KAJ 1870, 109 **cüréči** -a -e *curljajoč*: tam mimo cürécsi KAJ 1870, 47; Pri cürécsém járki KAJ 1870, 98
- cvéjt** -a m *cvet*: liki czvejt tráve KŠ 1771, 705, 745; Daj, da nyega czvét raszté KAJ 1848, 6; pren. fzcvezcke dike vfzáki czvejt KŠ 1754, 273; dike vefz czvejt BKM 1789, 250
- cvéjtice** -a s *cvetje*: zprevnougim prelejpim czvejticefom BKM 1789, 156; pren. Szkuzi fze i ti czvejticef BKM 1789, 87; vu lúbézni prelejpo czvejticef SŠ 1796, 128
- cvéjtje** -a s *cvetje*: lejpo czvejtje BKM 1789, 173; kako czvejtje BKM 1789, 355; to polfzko czvejtje SŠ 1796, 10; Lepsi bomo od vfzákoga czvejtja SŠ 1796, 8; Zczvejtjem BKM 1789, 21
- cvèk** -a m *žebelj*: Czvek KM 1790, 93; Tvoje rane czvezci SM 1747, 68; znamejnja czvekouv KŠ 1771, 333; Rane czvekou bolijo me BKM 1789, 75; bi trbelo v-nyé escse cveke KAJ 1870, 72
- cvèsti** cvetém nedov. *cvesti*: czveszti KOJ 1833, 182; czvetés Bougi na diko KŠ 1754, 12b; Vezdáj czvetémo BKM 1789, 410; lepou czvetéjo BKM 1789, 6b; Virágozni cvetém AIN 1876, 44; pren. dela do czvela KAJ 1848, 5; naj czveté vu vfzem dobrom deli KŠ 1754, 238 **cvetéči** -a -e

cveteč: czvetécsa Áronova fíba BKM 1789, 37; vu czvetécsaj doubi KOJ 1848, 27; czvetécsse trávicze náfz vefzelijo BKM 1789, 95; kakti czvetécsse rou'se KOJ 1845, 84; od cvetéči korin BJ 1886, 3; pren. czvetécsse mladine KOJ 1845, 92

cvétek in cvéjtek -tka m *cvetek*: nisteri cvétek sze szka'zúje escse KAJ 1870, 27; Kak med szlapmi czvetek Nevedôcs povêhne KAJ 1870, 265; 'sitek lzpodoben je k-czvejtki SŠ 1796, 40; pren. Jaj czvejtek dévojjztva SIZ 1807, 60; Vgája czvêtek szrecse lüdi KAJ 1848, 176; blagoszlovnomi czvêtki právoga krsztsansztva na vugoden odraszek KAJ 1848, X

cvetèti -im nedov. *cveteti, dobro uspevati*: Tak czveti tvoja isztina med nami Tü KAJ 1848, 180

cvétič -a m *cvetek*: müsice oblê'zejo cvêticse KAJ 1870, 97; ki czvêticse tak koronújes KAJ 1848, 260

cvètni -a -o prid. *cveten*: ali czvetno Nedelo KŠ 1771, 594

cvétnica -e ž *cvetnica*: odpri nam gori tvojo cvétnico KAJ 1870, 24

cvikètati -kèčem nedov. *čivkati*: V-máalom gnêzdi cvikecsejo mláde KAJ 1870, 114; Eti szo cviketali KAJ 1870, 15

cvíl -a m *stok*: plac i jocs i czvil vnougi KŠ 1771, 8

cvòknoti -em dov. *poginiti, crkniti*: je Szoliman II. z-gutom vdárjeni czvokno KOJ 1848, 83

cvréti cvrém nedov. *cvreti*: Z-zmòcsaja krávjo maszt cvréjo KAJ 1870, 77

čáča -e ž *igrača*: lzvojega lona na dráge cifre, csáče i moske nepotrosi KOJ 1845, 46

čákan -a m *palica s kovinskim koncem*: i z-csákanom ga [kamen] je 'zmetno sztrêti KAJ 1870, 12; ospicsene csákáne KAJ 1870, 85

čákanje -a s *čakanje*: na gyedrnó csákanye KŠ 1771, 614; milofztivno csákanye KM 1780 K, 110; Nyegovo csákanye dúgo KM 1783, 290; dávnó csákanye BKM 1789, 45; je od csákanya tesko KŠ 1754, 272; je od csákanya teško BKM 1789, 437

čákati -am nedov. **1.** *čakati, biti, ostati na kakem mestu, zlasti koga pričakujoč*: csakao bom AIN 1876, 45; bo csakao AIN 1876, 47; tebé csákam vez dn KŠ 1754, 157; ki tebe csáka SM 1747, 93; Pride gofzpodár vu dnévi, vfterom ga ne csáka KŠ 1771, 214; Gda bi je pa Paveo vu Atheni csakao KŠ 1771, 395; Pride gda ga ne-bomo csakali SŠ 1796, 8; I lúfztvo je csakalo Zakariáfa KŠ 1771, 162; ár lzo ga vfzi csakali KŠ 1771, 195; Priso je 'ze fteroga lzo csakali BKM 1789, 34; Z velikov potrpljivostjov čáka na miši AI 1878, 9; Ár escse jáko, jáko malo vrejmena csákajte KŠ 1771, 690; Gotovi ga csákajte BKM 1789, 12; Nyega tak vszi csákajte BRM 1823, 7; pren. tanácsnik, ki je túdi csakao králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 154; ti fzi te pridoucsi, ali pa drugoga mámo csakati KŠ 1771, 35; vfzak dn csákam tebe [Bog] SM 1747, 93; vmoje lzcrcé Hodi, ár csáka tebé BKM 1789, 8; odkud i zvelicsitela csákamo KŠ 1771, 598; Gda on k-tebi pride na tve preminejnye, Vefzelo ga csákaj SŠ 1796, 10; Gofzpodna Kristussa batrivno csákajmo SM 1747, 84; Tak csákajmo Gofzpodna BKM 1789, 20; odkud i zvelicsitela csákamo KŠ 1771, 598; Gda on k-tebi pride na tve preminejnye, Vefzelo ga csákaj SŠ 1796, 10; Gofzpodna Kristussa batrivno csákajmo SM 1747, 84; Tak csákajmo Gofzpodna BKM 1789, 20 **2.** *biti pripravljen, da se bo kaj zgodilo*: Komaj čákala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4; ár li od tébe lizamoga csáka dúsa moja lzvoj trouft KŠ 1754, 230; Trebeje prissefno vefzelo csakati tvoje reči SM 1747, 83; i od nyega [Boga] li pomoucs profziti ino csakati KŠ 1754, 15; Májo

pa gvifno odkúplenye zonih tfakati SM 1747, 30; Bo'zo kaftigo za gvúšno na nálfz csakati moremo KŠ 1754, 213; tou pa ni lzfTruberovoga niti znikakfega drúgoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; niti tákfega kaj nám nej trbej csakati KŠ 1771, A4a; i' nigdár nej eden od toga drúgoga prevecs dofzta 'seleti, ali csakati SIZ 1807, 10; ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Od nyega csákam vecsnosztí prebitek KAJ 1848, 7; Ovo, Oráts, tsáka zemléi drági lzfád SM 1747, 28; deca naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; Ár mi po Dúhi zvôre vúpanye pravicsnofzti csákamo KŠ 1771, 567; eden lejpi i veszéli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; kaj me vézanya i lzftizkávanya csákajo KŠ 1771, 405; od nyega lejko batrivno csákajo pomoucs SIZ 1807, 8; Zátó tou ofzlobodjenyé mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; Dozdaj szam trplivo csakao od drúgih Zemlákov áldov KOJ 1833, IIII; Ár je csakao mefzto, fteró fundamentome má KŠ 1771, 691; Simeon je csakao obefzeljé Izraela KŠ 1771, 169; Zaváhlo csako AI 1875, kaz. br. 7; kints lzo tvoji lzfzarífi 'zelno csakali AI 1875, A8a; Gda bi pa lúfztvo csakalo, i vfzi bi fzi miflili od Ivana AI 1875, 174; pren. Na nász véрте lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *ne začeti kakega dela*: izda eden na drugoga csáka, – niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; Vnogih, ráj csákajo szejanyom, ka naj velika szétva ne zraszté KOJ 1833, 1 **4.** *biti v prihodnosti namenjen za koga*: 'ze naprepolo'zeno, koliko dohodkov miniszter csáka AI 1875, kaz. br. 2; orszácsko szpráviscse, na stero vnogo dugovány oprávlanya csáka AI 1875, kaz. br. 1 *čakajóci* -a -e *čakajoč*: csakajoucsi doubó je obecsanye KŠ 1771, 680; Csakajócs szem csakao TA 1848, 32; zdihávamo csakajoucsi lzinovcsino KŠ 1771, 465; nad timi csakajócsimi TA 1848, 25

čákovski -a -o prid. *čakovski*: na szvoje csakovszko imánye KOJ 1848, 95

čálarija -e ž *čaranje*: nyegova csalaria KM 1783, 56; csalaria TA 1848; Compernia – csalaria AIP 1876, br. 8, 7; od vlze vraisje cfálarie TF 1715,

46; vraise csalarie ABC 1725, A5b; neigacsalarie SM 1747, 95; zevfzov cfalariov TF 1715, 43; ali zcsalariov TF 1715, 16; zevfzov cfalariov SM 1747, 42; zcsalariov noro KŠ 1771, 365

čalárni tudi čelárni -a -o prid. *zvijačen, varljivi*: Vrag tsalarni SM 1747, 65; vrág csalárni BKM 1789, 362; Odfztoupi csalárna Cséfzt BKM 1789, 280; z-etoga csalárnoga fzevjeta KM 1783, 220; z-csalárnov leptov KAJ 1848, 243; Alnok; jálen, cseláren KOJ 1833, 150 **čalárnejši** -a -o *zvijačnejši, varljivejši*: kacsza je csalarneifa SM 1747, 5

čalárno prisl. *varljivo*: Gda fze od fzve 'sené pocsalárnom vodo Vu fzmrtno boleznofzt SIZ 1807, 35

čalárnost -i ž *zvijačnost, varljivost*: csalárnoszt fatana KM 1783, 267; pela ta vraj'sa csalárnofzt SŠ 1796, 39; szvéta csalárnoszt KAJ 1848, 118; Ino vraj'ze csalárnofzti BKM 1789, 5; ne osztávis veliko csalárnofzt SŠ 1796, 9; vu csalárnofzti lúfztva KŠ 1771, 581; Z etaksov csalárnosztjov KOJ 1848, 81

čaléjr -a m *goljuf, čarovnik*: niki Simon csalejr KM 1796, 123; najfla fza nikséga csalejra KŠ 1771, 381; pri csaléraj KOJ 1845, 10

čaléjríti -im nedov. *goljufati, čarati*: je vu onom mefzti csalejro i noro lúfztvo KŠ 1771, 364

čalmásti -a -o prid. *pokrit s turbanom*: prisumeri z-300 jezero csalmásztimi KOJ 1848, 98

čám -a m *gnus*: Tsömör; grzdenyé, csám KOJ 1833, 177

čamúr -a m *jeza*: vu csamúri szrditoszti szvoje TA 1848, 64

čamúren -rna -o prid. *jezen*: szí cêlo útro csamuren KAJ 1870, 50; neká'zi tak csamurnoga obráza KAJ 1870, 17

čamúrno prisl. *jezno*: csamurno zacsné lajati KAJ 1870, 140

čanadínski -a -o prid. *čanadski*: csanadinszkiga Pispéka KOJ 1848, 71

čápla -e ž *čaplja*: zagledno edno csaplo KOJ 1848, 4

čárda -e ž *čarda, samotna gostilna*: Tü szo csádre KAJ 1870, 141

Čárnagóra -e ž *Črna gora*: od Csarnegore poglavnikov AI 1875, kaz. br. 3; Szrbio i Csarnogoro dopunijo AI 1875, kaz. br. 3

čas -a m *I. čas, neomejeno ali omejeno trajanje*: Od csafzov pa i vrejmenov vám je nej potrejbno pífzati KŠ 1771, 621; da bi eden csafz bilá, odifla fza KŠ 1771, 390; do etoga cfafza TF 1715, 46; do etoga csasza ABC 1725, A5b; do malo csafza SŠ 1796, 40; po vfzem csafzi cféfzti fzvoje TF 1715, 5; po tri vóre csafzi SŠ 1771, 354; dokecs csafz mámo SŠ 1771, 570 **2.** v zvezah: do

časa začasno, krajši čas: 'živémo eti do csafza KŠ 1754, 160; je záto odifáo do csafza KŠ 1771, 666; ta vidoucsa fzo do csafza KŠ 1771, 536; ali pa do csafza vu Purgatorium KMS 1780, 82; Natom fzevjeti fzi do-csafza SŠ 1796, 24; tam je nihá docsafza Szpati SŠ 1796, 17; Od dácese docsasza je vözvéta AI 1875, br. 1, 5; **po časi čez čas**: jo po csafzi kraj vzeme KŠ 1754, 178; po császi KOJ 1845, 5; **enčas nekaj časa**: dveri encsasz gori odprejti KOJ 1845, 41; ino encsasz escse v Rimi pokouro csinio KOJ 1845, 81; Beccs, steroga szo encsasz bránili KOJ 1848, 69

časár -a m *cesar*: czarigrádszkoga Csaszara KOJ 1848, 3

čási prisl. *včasih*: fze glih nám csáfzi vidi SM 1747, 73; Csáfzi klecsécs KŠ 1754, 148; Csáfzi prvle KŠ 1754, 183; fze csáfzi od Bogá fzkusávajo KMK 1780, 30; Csi fze gli nám csáfzi vidi BKM 1789, 314; ober toga je csáfzi csáfzi kaj dávaó KM 1790, 28

časkratéjnje -a s *kratkočasenje*: Luther za csaszkratejnje SZ. Piszmo na nemski jezic presztavo KOJ 1845, 62; da negdanegda za csaszkratejnje páli presteti more KOJ 1845, 5; plemenítasom za csaszkratenje KOJ (1914), 117

časomiseo -sli ž *sodobnost*: po k-csaszomiszli primerjenih popravkaj KOJ 1848, 123

čata -e ž *zaseda*: Zasedjáva na csataj TA 1848, 8; na csataj vmori TA 1848, 8

čeden -dna -o prid. *pameten, razumen*: mouder i csedn KŠ 1771, 750; fzem jazs vlzebi nej csedn BKM 1789, 368; kcsednomi mou'zi KŠ 1771, 23; csedno 'zivlenye BRM 1823, VII; z-fzvojjim csednim ponáffnyem KM 1796, 58; Bojdite csedni KOJ 1845, 89; Pét ji je pa 'znyih bilou csedni KŠ 1771, 83 **čednéjši** -a -e *pametnejši, razumnejši*: da ti csednejsi premiszlivsi tou KOJ 1833, VI

čedno prisl. *pametno, razumno*: csedno, i vmodroufzti BKM 1789, 7b; more on csedno profziti KM 1790, 48; ino csedno i jedrno oprávla SIZ 1807, 6; odgovori čedno BJ 1886, 5

čednost tudi čednóust -i ž *pametnost, razumnost*: csednofzti Cántora BKM 1789, 240; sze csednoszti navcsiti KOJ (1914), 154; csednoufzt tejla je fzmrt KŠ 1771, 464; fzvojo csednoufzt KM 1796, 23; vojnicsko csednoszt KOJ 1848, 56; vu vfzvoj modroufzti i csednoufzti KŠ 1771, 574; Po csednoufzti KM 1790, 20; z szvojov csednosztjov KOJ 1848, 10

čednúvati -űjem nedov. *modrovati, biti pameten*: ali csednújemo, vám csednújemo KŠ 1771, 537; liki dejte fzam csednúvaó KŠ 1771, 517

čefkétanje -a s *klepétanje, čevkanje*: zamán

- valon csefketanye KŠ 1754, 25; fze ogible zobfzton valon csefketanya KŠ 1771, 641; po hűdom csefketanyi KŠ 1754, 164
- čefketlivi** -a -o prid. *klepetaťav*: fzo pa manyicze, nego i csefketlive KŠ 1771, 640
- čeh** -a m *Čeh*: Premágani Csehovje KOJ (1914), 128
- čejšati** -šem nedov. *trgati, cefrati*: csejšzati KOJ 1833, 157
- čelo** -a s *čelo*: Cselo KMS 1780, A7b; na cseli nyihovom KŠ 1771, 778; znamenye tvojeja fz. Kri'sa na cseli KM 1783, 175; z-nagrbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7
- čelűst** tudi čalűst -i ž *čelűst*: Cselűftz KMS 1780, A7b; cselűftzi mojoj KŠ 1754, 4; me vcsi, Na greh fcsalűftzami BKM 1789, 386
- čemér** -a m *I. strup*: csemér KOJ 1833, 165; Brezi cleméra te kacfe BKM 1789, 57; zcsemérom zmejšani gyefzi KŠ 1771, 95; z-csemérom on je napájani KM 1783, 237; pren. Grejha csemér KŠ 1754, 251; fzmrti csemér SŠ 1796, 10; vrejmen csemérom puno BKM 1789, 85 **2. jeza**: csemér i fzrd KŠ 1771, 450; puni bi grátali cseméra KŠ 1771, 402; fzo zevreli v-nyem csemérje KM 1796, 8; hábajmo fze csemérov KM 1796, 9; od csemerouv obájani KOJ 1845, 81; sztráha i csemérov KOJ 1845, 7; fzvoje csemére KM 1796, 24; je nelűden bil vu čeméráj BJ 1886, 6
- čeméren** -rna -o prid. *I. strupen*: pitvine on mi csemérne nedá SM 1747, 75; pren. Csemérni pehár neoulev SM 1747, 75; Trucsó takái csemérnoi fzmerti SM 1747, 74; tvo tesko csemérno fzmrt SŠ 1796, 42 **2. jezen**: vládnik fszprávficsa csemeren KŠ 1771, 216; csemérno neovfcsenofzt máte KŠ 1771, 750; ne glédaj na csemérne moje hűdoube KM 1783, 193
- čemeriti** -ím nedov. *jeziti*: mené poszili scsés csemeriti AI 1875, kaz. br. 7; bole ga csemeri SIZ 1807, 52; szo pa Luthera z tem csemerili KOJ 1845, 69 **čemeriti se** -ím se *jeziti se*: fze ne bode potrejbno nyemi cfeimeriti KM 1790, 42; fze na náfz cfimeris BKM 1789, 344; Nai fze csemeri SM 1747, 79; ne csemeri fze KŠ 1771, 516; zakaj fze csemerite na méne KŠ 1771, 289; fze je pa csemerio KŠ 1771, 676
- čemérnati** -a -o prid. *strupen*: šcergetača je celo čémernata AI 1878, 29
- čemérnost** -i ž *jeza, slaba volja*: Znaménje tomi betegi je čemernost AI 1878, 8; v gorecsoj csemérnoszti ode prejk Mure KOJ (1914), 108
- čemi** prisl. *čemu, zakaj*: ino csemi fárniczke KOJ 1845, 16; ne pozábi tak tesko csemi cslovek KOJ 1845, 38; ino csemi mo'sáke szem vpelati KOJ 1848, 12
- čenstohiánski** -a -o prid. *čenstohovski*: Csensztochiánszkih Paulinarov Glavára KOJ 1848, 77
- čep** -a m *čep, zatič*: csep KOJ 1833, 176; na dveri i obloke dobre csepe vőposztaviti KAJ 1870, 75
- čéra** -e ž *okras*: Kerfzt fsvéti neije leprai cféra TF 1715, 31
- čeres** prisl. *zelo*: je cseresz pomali slo znezáj posztávlanyom AIP 1876, br. 1, 5; tkálecsine fárbá cseresz lepa AI 1875, br. 1, 6; vezalo na Vogerszkiorszáđ cseresz skődnó AI 1875, br. 1, 1
- čeres** predl. s tož. *čez*: cefztou cserefz leta KMK 1780, 63; kricsim cseresz dnéva TA 1848, 16; redovno cseresz nőcsi KAJ 1870, 25
- černiti** -ím nedov. *črneti*: (nojétov) kak zacsejno cserniti KOJ 1845, 43
- černjé** -óv ž mn. *nožev držaj*: zbelimi černyámi BJ 1886, 43
- červ** -a m *črv*: dare cfervjé teilo moje poczeirajo SM 1747, 32; od csrvouv zejdeni KŠ 1771, 380; pren. nyih csrv ne merjé KŠ 1771, 132
- česki** -a -o prid. *češki*: Csefzki orfzág napuno KŠ 1771, A6a; szo sze pa Ottokari csehszkomi Králi podlo'sili KOJ 1848, 38
- Česko** -ga s *Česka*: vu Austrio i Csehszko prejk peliszno KOJ 1848, 25; je tudi Cseszko, Moravszko vkrajpograbo KOJ 1848; najlepši se na Českom nájde AI 1878, 54
- česnek** -a m *česen*: na pamet nám prihajajo lűk, i csefznekm KM 1796, 39; nejfzta doubila niti eden csefznekm SIZ 1807, 46; Česnek je AI 1878, 42
- česnekov** -a -o prid. *česnov*: odegnévši česnekovo vonjuho AI 1878, 42
- čest** -i ž *čast*: Cséfztz hisnikov SM 1747, 37; naffa cséfztz KŠ 1754, 105; Cséfztz dufevni paftzterov KŠ 1771, 21; Csésztz Jezusi KAJ 1848, 9; fze zchéfztzi fzvoje zpozábio TF 1715, 4; Cséfztzi fzvoczke díka SM 1747, 77; ne dám moje cséfztzi KŠ 1754, 150; Od zacsetka cséfztzi Ivanove KŠ 1771, 172; czérkevne cséfztzi BKM 1789, 3b; more szcsésztzi doli povedati AI 1875, kaz. br. 2; Vtoj cséfztzi KŠ 1754, 105; Vkoj cséfztzi KŠ 1771, 632; v-duhovnoj csésztzi KAJ 1848, 1
- čestitel** -a tudi častíteo -ela m *častilec*: bránis tvoje csesztitele KAJ 1848, 162; sztarodavne csaszttitele Marie KOJ (1914), 106
- čestiti** -ím nedov. *častiti*: jedinfztvo vu trojftzvi cseftziti KŠ 1754, 84; cseftziti Bogá KŠ 1771, 398; zlampami me cseftziti KŠ 1754, 13, 1771, 50; dőnok ga cseftzite KŠ 1771, 396; Zobfztom me cseftztijo KŠ 1754, 13; zamán me cseftztijo KŠ 1771, 50; fteró bi ga prav csesztilo KŠ 1754, 11a; cseftztili fzo i fzlűzili KŠ 1771, 449; Nyega sztálno csefttiti KAJ 1848, 11; Naj fze cseftziti povfzéd BRM 1823, 315; Odkűpitela cseftztijo BKM 1789, 24; Jeli te bode

- csesztió práh TA 1848, 22; Gofzpodna cséfztimo BKM 1789
- čéstni** -a -o prid. *uraden*: Vogrszki jezik je országa csésztni jezik AIP 1876, br. 4, 7
- čestník** -a m *uradnik*: Eden csésztnik poste deklino na rôdo (narôdo) AIP 1876, br. 12, 8; kak vármegyovszki csésztnik služo AI 1875, br. 2, 6; csésztnik AIN 1876, 41; szta bila ona dvá prednyar csésztnika AI 1875, br. 1, 7; Sztáva visefztni Csefztníkov BRM 1823, VIII
- čestou** prisl. *često, pogosto*: csefztou i fzekebzúvanyem KŠ 1754, 4; fze pofztijo csefztou KŠ 1771, 181; csefztou cserelfz leta KMK 1780, 63; Csefztou fzo od Bouga odftzoupili KM 1796, 45; Sze csesztô nadeljávás KAJ 1848, 177; csesztô je odvrno szrditoszt szvojo TA 1848, 64
- čestoukrat** prisl. *čestokrat, pogosto*: záto csefztoukrat za tej hafzkov volo 'ziveti moremo KŠ 1754, 212; ka bi csefztoukrát fzám fzebé aldúvao KŠ 1771, 687; csefztoukrát tvoje nemocnofzti volo KŠ 1771, 641
- četrtek** -tka m *četrtek*: Csetrtek KMS 1780, A8; KM 1790, 94; četrtek BJ 1886, 36
- četvéri** -a -o ločil. štev. *čever*: Pravicsnofzti csetvéri fzád KŠ 1771, 456; táksa je csetvéra KŠ 1754, 85; Od fzemena vcsetvéro zamlou KŠ 1771, 41; Szcfetvérim tálom KŠ 1754, 43; Zcsetvérim tálom pride BKM 1789, 18; kricsécsi csetvéri grejhi KMK 1780, 90; znaménya fzo nafzledúvajoucsa csetvéra KMK 1780, 20; od csetvéri fzejdnyí Dejl KMK 1780, 4
- četvéra** -e ž *čeverica*: dáo ga je ftiri csetverám vitézov fztráziti KŠ 1771, 378
- četreroküklátí** -a -o prid. *štirioglat*: Kamenica je i csetvéroküklátá KAJ 1870, 7
- četrerorókec** -kca m *četrerorocek*: I. re. Četvérorokci AI 1878, 5, 6
- četrerorókni** -a -o prid. *četrerorok*: Četvérorokne stvári AI 1878, 6
- čevkáč** -a m *čvekač*: ka fcsé ete csevkács praviti KŠ 1771, 396; niki bodikaj csevkácske KOJ 1833, VI; mifzli i nehafznoviti csevkácsov KŠ 1771, 444
- čevkétati** -kěčem nedov. **1.** *klepetati, čvekati*: je znao csevketai KAJ 1870, 21; csevkecse i brbecse KŠ 1771, 443; vcsi i csevkecse KŠ 1771, 446; csevkecseta gratis SIZ 1807, 47; zhúdimi ricsmi csefketajoucsi prouti nám KŠ 1771, 740 **2.** *čivkati*: je csevketao vrábel KAJ 1870, 144
- čí** čéri tudi čerí ž *hči*: ani Csi tvoja TF 1715, 14; Vupai fze fzinék (csih) SM 1747, 63; vupaj fze csi KŠ 1771, 30; Csi KMS 1780, A9; csi erdélzskoga Glavara KOJ 1848, 10; tvoiega fzina (csér) SM 1747, 63; králeszko csér KOJ 1848, 5; cserí zadoubili KOJ 1848, 8
- či** vez. *če*: Ino csi glih bi jasz ABC 1725, A8b; csi vsalofzt opádnes SM 1747, 89; csi drúgo ne vcsinis KŠ 1754, 12b; cí gli, kak ftimam KŠ 1771, A3a; csi gli je Krifztus KMK 1780, 80
- čič** -a m *sedenje, posedanje*: Csics ne dá nics KOJ 1845, 1
- čiden** -dna -o vpraš. zaim. *čigav*: nej znála csidna je KOJ 1848, 3
- čidi** -a -o prid. *čigav*: v-csida ogradi to KAJ 1870, 103; i znao csida püksa pocsila AI 1875, kaz. br. 7; csida je bila ta velika hrámba AIP 1876, br. 1, 7
- čiga** -e ž *vzvod*: i na csigi (z-sterov sze medina vövlácsi) KAJ 1870, 85
- čigli** vez. *čepprav*: csi gli nevrejdnoga KM 1783, 5; Csigli fzmo mi efese decza KM 1790, 20; cí gli fzo vnougi krivi KM 1796, 107; csi gli bi nifteri fteli BKM 1789, 5; Cí glih rano BKM 1789, 10; Csigli Kossuth AIP 1876, br. 3, 3; csiglih to AI 1875, br. 1, 1; čiglih nikaj nepráviš BJ 1886, 47
- čikoš** -a m *konjski pastir*: Csikós, gulyás KAJ 1870, 141
- čili** vez. *če, ali*: csi, csili AIN 1876, 66
- čin** -a m *dejanje*: nyi csin gledôcs KAJ 1870, 103; Luczke csine KOJ 1845, 35; csine szvétošti tvoje KOJ 1845, 125
- činíišnji** -a -e prid. *storjen, narejen*: kak vnofína cfineisnyi grehov fzem jalz vcfino SM 1747, 51
- činénjje** tudi činénje -a s *dejanje, delovanje*: moie csinenye ABC 1725, A5b; moje cfínénje priétno boude SM 1747, 43; cfineinye fzerczá SM 1747, 51; csinejnye dr'zi KŠ 1754, 184; Csinejnye KMS 1780, A2; fze fzpominajoucsi zcsinejnya vóre KŠ 1771, 615; csinejnye dokoncsajte KŠ 1771, 542; na zadoszta csinejnye KM 1783, 4; zcfineinyem SM 1747, 48; vu cfínényem SM 1747, 49; fzcinejnyem KŠ 1754, 21; za vlza tvoja zmenom dobro cfineinya SM 1747, 47; vidite vsza moja csinejnya KM 1783, 3
- činiteo** -ela m *izvrševalec*: je nego csiniteo dela KŠ 1771, 747
- činiti** -ím nedov. *delati, opravljati*: dugoványa cfiniti TF 1715, 44; dobro csiniti SM 1747, 88; moremo csiniti KŠ 1754, 28; tou cfínim SM 1747, 68; csinis praviczó SM 1747, 89; v Reidnofzti csini TF 1715, 21; Boug csini SM 1747, 75; fzedofztvo csinimo SM 1747, 19; dobro csinimo KŠ 1754, 14; dobro csinite SM 1747, 24; dela pa csinijo KŠ 1754, 21; ne csinmo KŠ 1754, 67; Tou cfínte TF 1715, 44; dobro csinte KŠ 1771, 17; bom csinil SM 1747, 77; bode csinio KŠ 1771, 14; de csinio TA 1848, 3; cfínili bodete SM 1747, 40; naj csinite KŠ 1771, 311; bi cfínio TF 1715, 19; bi dobro cfínil

SM 1747, 7; fzo csinili KMK 1780, 18 **činéči** -a -e *delajoč, opravljajoč*: pokouro csinécsega grejsnika KŠ 1754, 78; pokouro cfinécsema TF 1715, 35; pokouro cfinécsema KM 1783, 73; tak csinécsega KŠ 1771, 83; pokouro csinécési lidjé KŠ 1754, 147; tou csinécési KŠ 1771, 179; pokouro csinécsema KŠ 1771, 222

čipka -e ž *čipka*: kak da bi z-csipkmi zaroblenu bilô KAJ 1870, 101

čiravno vez. *čepprav*: Pa csiravno kurvo kurveis za 'seno vzeme KOJ 1845, 87

čirip medm. *čirip*: Zmirom kricsi: csirip, csirip, csirip KAJ 1870, 20

čirkati -am nedov. *čivkati*: Csi vrábli vgojndno rano csirkajo AI 1875, br. 2, 8

čisek -ska m *čizek, ptič*: čisek AI 1878, 28

čislo -a s *rožni venec*: csiszlo (petli, pater noster, molek) KOJ 1845, 23

čistějnje -a s *čišćenje*: i se za čistejnje sũknje nũca AI 1878, 53

čisti -a -o prid. **1.** *čist, brez umazanije*: voda cšifzta TF 1715, 32; csiszte rejsi KŠ 1754, 2a **2.** *ki ima pozitivne lastnosti v moralnem pogledu*: csifzti duhovje KMK 1780, 9; csifzte fzo BRM 1823, II; fzo vfza csifzta KŠ 1754, 46; vfza bodo vám csifzta KŠ 1771, 209; je nifcfe nej csifzti KŠ 1754, 46; Devfzstvo nyé cšifzto BKM 1789, 3; zchifztoza fzerzã TF 1715, 9; V-cšifztoj pokornoszti BRM 1823, 8 **3.** *brez primesi*: v-cšifztozm jeziki BRM 1823, II **čistějši** -a -e *čistějši*: je dofzta lepfé Grcski i csifztejsje KŠ 1771, 159 **nãjčistějši** -a -e *nãjčistějši*: Te nãjcsifztejši i nedu'zni Ágnezc Gofzpon Jezus KŠ 1771, 488; Nãj cšifztejši Áldov KM 1783, 57; Nãjcsisztejsi Goszpon cslovecsãnszkih szrec KOJ 1845, 91; Mati nãj cšifztejsa KM 1783, 86

čistina -e ž *čistina, jasa*: li odva nacsisztni AIP 1876, br. 7, 6

čistiti -im nedov. *čistiti*: Jezus je pa csifzтити dá KŠ 1771, 488; csiszтити AIN 1876, 18; csiszтим AIN 1876, 18; Csiszти gingave peroti KAJ 1870, 47; fzklede csifzтите KŠ 1771, 209; cšifzto je mlãdo vrbje KM 1790, 76 **čistivši** -a -e *ko je čistil*: Cšifztivši to bolvãnfzto BRM 1823, 91

čisto prisl. *čisto*: csifzto i fzrame'zljivo 'živěmo KŠ 1754, 42; fze Bo'za rejs csifzto glãfzi KŠ 1754, 129; csifzto vô povej BKM 1789, 7b; vido je dalecs csifzto vfza KŠ 1771, 127

čistost -i ž *čistost*: csisztoszt AIN 1876, 28; csisztoszt szvojga szreczã zgũbiti KOJ 1845, 85

čistouča -e ž **1.** *čistoča, stanje brez umazanije*: Notrejsnyo i vũnejsnyo csifztoucso KŠ 1754, 45; rad mam csisztočso KAJ 1870, 6 **2.** *čistost*: Cšifztoucsa i praviczã obdersio mené SM

1747, 94; nyegova cšifztoucsa KŠ 1771, A3a; 'Zitka csifztočsa BRM 1823, VII; k vretini vfze cšifztoucse KŠ 1754, 234; vu cšifztoucsi nyemi fzluz'zijo KŠ 1754, 220; zfzrameslivofztyov i zcsifztoucsov KŠ 1771, 636

čizma tudi čizma -e ž *škorenj*: veliko 'zũto csizmo vido KAJ 1870, 117; Moje csizme bi ji velke bilé KAJ 1870, 62

čizmár tudi čizmár -a m *čevljar*: eden sziomák csi'zmár AIP 1876, br. 1, 6; eden szirmaski csizmár AIP 1876, br. 6, 8

člěči -a -e prid. *človeški*: je fzin cslecfi ponizen BKM 1789, b; Národa cslecsega BKM 1789, 17; Szinov cslecési táksi BKM 1789, 189

člěk -a m *človek*: je za nãfz cslek poufzto BKM 1789, 33

člěnek -nka m *členek*: Pa je Napoleona vsze potrto, vsze z-cslenka vr'seno KOJ 1848, 120

člěnkasti -a -o prid. *členkast*: člěnkasti rép má nakonci plavote (rakovica) AI 1878, 38

človečãnski -a -o prid. *človeški*: národ cslovecsãnfzki KM 1796, 8; cslovecsãnfzko tejlô KM 1796, 4; cslovecsãnfzkomi fítiki TF 1715, 29; zdr'zãvãnyã cslovecsãnfzkoga národa KŠ 1754, 46; Bo'zãnfzko i Cslovecsãnfzko KŠ 1754, 100; vfzili cslovecfãnfzkoi TF 1715, 67; fzcslövecsfãnfzkov natũrov KŠ 1754, 101; potrejbcsinã cslovecsãnszki SIZ 1807, 8; zcslovicsãnszkimi i zãngelfzkimi jeziki KŠ 1771, 516

človečãnstvo -a s **1.** *človečnost*: Prãvo cslovecsãnfzto BKM 1789, 38; pouleg cslovecsãnfzta tvojeãa KŠ 1771, 822; pouleg cslovecsãnfzta KM 1783, 15; Vu fzvõjem cslovecsãnfzti BKM 1789, 227 **2.** *človeštvo*: Jãj bi bilou cslovecsãnszti KOJ 1848, 5; Nakõj? Cslovecsãnszto, pravico AIP 1876, br. 1, 11

člověči -a -e prid. *človeški*: fzin cslovecfi KŠ 1754, 108; cslovecsã vupãznõfzt BKM 1789, 3; fzrszé cslovecsã preftimãlo SŠ 1796, 5; fzerzã cslovecsãga KŠ 1754, 71; Szini cslovecsãma KŠ 1754, 73; cslovecsãj krhkoucfi BKM 1789, 20; cslovecfõ témno pamet TF 1715, 3; Szinõvje cslovecsã TA 1848, 4; fzo zapouvidi cslovecfõ KŠ 1754, 13; vu cslovecsã fzerzãj KŠ 1754, 91

člověčki -a -o prid. *človeški*: prelejavje cslovecsãke krví KOJ 1848, 87; sze zemlã z-cslovecsãkov krvjov gnoji KOJ 1848, 4

člověčnik -a m *človečjak, človeški iztrebek*: je teliko cslovecsãnikov i govencsãkov KOJ 1845, 39

človějstvo -a s **1.** *človečnost*: poštenýé i cslovejfzto doli teremo KŠ 1754, 57; Julius cslovejfzto zkãzãvfí Pavli KŠ 1771, 424; lejpe

cslovejsztva segé KOJ 1833, XIV; právoga cslovesztva KOJ 1845, 4 **2. človeškost:** Cslovefztvo na fze oblejko BKM 1789, 56; polübi cslovészstvo KAJ 1870, 166; Csini cslovefztvo BRM 1823, 139

človek -a m, mn. lüdjë lüdi *človek:* cslovek bodem KAJ 1870; cslovek AIN 1876, 14; kakfté réda cslovik fzi je KŠ 1754, 9a; cslovik ne 'živé KŠ 1771, 11; Cslovik KMS 1780, A7b; Szpomenifze cslovecse TF 1715, 13; ô cslovecse KŠ 1754, 80; ô cslovecse KŠ 1771, 468; drugoga csloveka bogáfztvo KŠ 1754, 51; kerfchánfzkomi csloveki TF 1715, 10; po csloveki fzekrv nyegova prelijé KŠ 1754, 40; Boug fzeslovekom KŠ 1754, 258; naj za náfz zcslovekom pofztáne KŠ 1771, 845; z-Cslovekom poufztao KM 1783, 242; dvá csloveka KŠ 1771, 292; Bo'zi lidje KŠ 1771, 338; fzetvoszt lüdih KM 1783, 132; vfzejm lidé SS 1796, 4; druge lidi KŠ 1771, 443; vu lidih KŠ 1771, 495

čoba -e ž **1. živalska ustnica:** csoba KOJ 1833, 172; szpôdnja csoba KAJ 1870, 32; steri csobe sze z vuzdov zavréti morejo TA 1848, 24 **2. ustnice, usta:** erdecse csobe KAJ 1870, 92; csobe do modre AI 1876, br. 5, 7

Čoba -e ž *Nemescsó, kraj na Madžarskem:* Csoba blüzi Kószega KOJ 1848, 102

čobica -e ž *majhna ustnica, usteca:* Csobicza KMS 1780, A2

čohati se -am se nedov. *praskati se:* Necsohaj sze po glávi KOJ 1845, 26

čóliiti se -im se nedov. *praskati se:* Tam se csóli, gde te szrbi KAJ 1870, 97

čonkél -klá m *členek, gibljiv stik dveh kosti:* eden csonkél nasega pálcá KAJ 1870, 65; menyé csonklôv má KAJ 1870, 35; po vfzej csonkláj KŠ 1771, 581

čonklav -a -o prid. *kruljav:* plantavomi, ali csonklavomi KŠ 1771, 58

čonta tudi čünta -e ž *kost:* Csonta KMS 1780, A7b; Edna csonta je nej vmefzti BKM 1789, 68; Turen z-Csonte elefantove KM 1783, 87; moie csonte fzo fze prefztrasile ABC 1725, A8a; csonte moie SM 1747, 95; Primi csonte mojega tejla KM 1783, 5; ešče čonte razgrzé AI 1878, 20; szvoje lagoje csunte AIP 1876, br. 8, 6

čontica -e ž *koščica:* Obarje mi vfze csonticze BKM 1789, 411; Obarje mi vfze csonticze SŠ 1796, 144; Čonte i čontice májo ribe AI 1878, 30

čòp -a m *čop:* Trafrang; kvaszt, csafrang, csop KOJ 1833, 178

čòpàtati -am nedov. *žuboreti:* Voda tak csopátala AI 1875, kaz. br. 7

Čòpinci -nec m mn. *Čepinci, kraj v Prekmurju:*

Csöpinczi KMS 1780, A2; v-Csöpinczi KOJ 1845, 72

čòuvati -am nedov. *drgniti:* Dörgölni, glodati; csouvati KOJ 1833, 154; Csi pecsatni vojszk po szuknyi csouvas KOJ 1845, 103

čřčavka tudi čřčavka -e ž *sodra:* Csřčavko fzejas gofztou BKM 1789, 350; Z-oblákov ide dežč, snejg ino toča, čřčavka BJ 1886, 35

čřředa tudi čřřjda -e ž *čřředa:* velika csřřjda fzviny KŠ 1771, 115; csřřjda KOJ 1833, 177; csřředa AI 1876 N, 10; varjüje čřředo AI 1878, 7; Pazite i na vfzo csřřjdo KŠ 1771, 406; pren. i bode edna csřřjda KŠ 1771, 300; bodoucsó csřřjdo Bo'zo KŠ 1771, 712; csřředa jezusova KAJ 1848, III

čřředár -a m *kravji pastir:* Konyár, csřředár KAJ 1870, 141

čřředen -dna -o prid. *množilen:* Csřředen (a tömegesitö) AIN 1876, 21

čřřediti se tudi čřřjdti se -im se nedov. *zbirati se, vrstiti se:* csřřjdti KOJ 1833, 180; sze vu pobo'snih peszmah csřřjdi KOJ 1845, 95; vküp sze csřřjdi pröti meni TA 1848, 46

čřřjpp -a m *čřřpinja:* Csřřjpp potere loncsára KM 1783, 280; nekolko csřřjpp KOJ 1845, 116

čřřjvlár -a m *čřřvjar:* Varga; soustar, csřřjvlár KOJ 1833, 181

Čřřenovci -vec m mn. *Čřřenovci, kraj v Prekmurju:* v-Csřřencovci KOJ 1848, 122

čřřèpnja -e ž *čřřpinja:* csřřèpnja KOJ 1833, 177; kak csřřèpnja TA 1848, 17; je z-csřřèpnjami KM 1796, 37

čřřèpnjeni -a -o prid. *lončen:* poszôdo csřřèpnjeno TA 1848, 3; vu csřřèpnjenój poszôdi TA 1848, 10; vu csřřèpnjeni pofzoudaj KŠ 1771, 535

čřřes predl. s tož. *skozí:* fzuoczze csřřez te meglé pride SŠ 1796, 30

čřřeslo -a s *čřřeslo:* sze mi nebi trbelo za csřřeslo ceknoti KAJ 1870, 149

čřřèšnja -e ž *čřřèšnja:* Csřřesnja KMS 1780, A9; Csřřesnja KAJ 1870, 128; Čřřèšnja AI 1878, 45

čřřèšnjasti -a -o prid. *čřřèšnjast:* má čřřèšnjaste jagode AI 1878, 51

čřřèšnjín -a -o prid. *čřřèšnjín:* Čřřèšnjino zrnje nezdravo požřřeti AI 1878, 45

čřřëveo tudi čřřèveo -vla m *čřřèvelj:* kako tou cřřèivli TF 1715, 29; Ne nofzte niti csřřèjvlov KŠ 1771, 202; i csřřèjvle na nogé KŠ 1771, 223; M'e csřřèjvle briseta SIZ 1807, 44; vövtégnem csřřèvle moje TA 1848, 47; csřřèveo AIN 1876, 36; čřřèvle za delavne slovene BJ 1886, 15

čřřkancá -e ž *ivje, sren:* Zúzmará; csřřkancá, innye, szren KOJ 1833, 185

čřřkati -am nedov. *raztresati:* Hinteni; toriti, csřřkati KOJ 1833, 159

črn -a -o tudi čaren tudi čeren -rna -o prid. *črn*: Csrn KMS 1780, A7; csrna zemla SŠ 1796, 88; Licojna sztenne táble je csrna KAJ 1870, 9; csrne ko'ze lüd'je KAJ 1870, 30; Peklénfzki csrni angyelje BKM 1789, 398; csrne gôszte obláke TA 1848, 13; z-csaren-bêli rôbcom AI 1875, br. 2, 7; naprej je pa čaren AI 1878, 10; Čarni šimpans AI 1878, 7; čarno kožo ma AI 1878, 10; pokrito s čarno-žamatnim kožúhom AI 1878, 10; cserni KOJ 1833, 156; cserna tábla KOJ 1845, 6; notri v-cserno zemlo zakopati SŠ 1796, 52; deczi ráj cserno kameno táblczo kupile KOJ 1845, 15; Cserne obláke prefztéras BKM 1789, 350

črnilo -a s *črnilo*: po papéri i csrnili KŠ 1771, 738; pifzani nej zcsrnilom KŠ 1771, 533

črnkanec -nca m *črniec*: Kandáczeske Csrnkan-czov Kralicze KM 1796, 123

črnkasti -a -o prid. *črnkast*: Csrnkaszto deklino AIP 1876, br. 9, 3; Medved má črnkasto dlako AI 1878, 11; Črnkastov dlakov AI 1878, 15; z csrnkastami glávami AIP 1876, br. 1, 6

črnkav -a -o prid. *črnkast*: csrnkavi -a -o KOJ 1833, 152

črnkavec -vca m *črniec*: mou'z Csrnkavec z vkopleni KŠ 1771, 366; da bi csrnkavec grátao z-méne AIP 1876, br. 1, 7; tak zváni csrnkavci KAJ 1870, 92; Csrnkavec zom Krifztusa Gláfzi BKM 1789, 329; zCsrnkaveczi navküpe TA 1848, 71

črstvi -a -o prid. *čvrst*, *krepek*, *močen*: csrsztvi -a -o KOJ 1833, 166; csrsztvi i jászni KOJ 1845, 4; boj csrsztvi TA 1848, 21; Ete csrsztvi fticsek KAJ 1870, 20; pridáva csrfztvo krepkofzt BRM 1823, 134

črstviti -im nedov. *utrjevati*, *kreptiti*: vfza csrfztvis, ponovis BRM 1823, 440; kak sze vsza csrsztvijo KAJ 1848, 36

črv -a m *črv*: Csrv nyihov KŠ 1754, 145; nyih csrv KŠ 1771, 132; cserv grizécsi BKM 1789, 266; csrv'je zvrtajo KŠ 1754, 139; od csrvouv zejdeni KŠ 1771, 380; od csrvouv zejden BKM 1789, 305; Csrvôv gola ko'za KAJ 1870, 16; vno go črvov AI 1878, 10

črvič -a m *črvič*: Kak tí csrvics SŠ 1796, 125; Te csrvics fze raduje BRM 1823, 115; je csrvics v-práhi KAJ 1848, 8; Tve csrvicse BKM 1789, 338

črvóu tudi črvóu črvá tudi čr'éjvo -a s **I.** *črevo*: Csrvou KMS 1780, A7b; Csrvou KM 1790, 92; csrvou z-'feleza KM 1796, 78; nyé csrvou SIZ 1807, 35; potoczke zcsrvá nyegovoga KŠ 1771, 290; Hrána je csrejvi i csrvou hráni KŠ 1771, 500; nego vu csrvou KŠ 1771, 23; Napunis nyihovo c'rvou BKM 1789, 308; vo fzo fze nyemi vlejala vfza csrejva KŠ 1771, 343; pren. Oblecjzte csrejva milofztivnofzti KŠ 1771, 608 **2.** *trebuh*: csrvou,

trobüj KOJ 1833, 159; f'zvojemi csrejvi KŠ 1771, 485; vcsrejvo ide KŠ 1771, 51

čtenjé -á s *branje*: na čténye réd pride BJ 1886, 3; Knige cstenyá KAJ 1870, 2, 6; Perve knige čtenyá BJ 1886, 1

čtétel tudi čtítel -a m *bralec*: postúvanim cstetelom AIP 1876, br. 6, 1; drági moj cstitel AI 1875, br. 2, 6

čtèti čtém nedov. *brati*, *čitati*: Csteti i piszati nevé KAJ 1870, 9; Včim se čteti BJ 1886, 6; csteti králeszko récs AI 1875, kaz. br. 1; Gda cstém KAJ 1870, 6; hitrê cstéjo KAJ 1870, 6; csti, i brodi KAJ 1848, X

čúbiti -im nedov. *čepeti*: je nakányeno csúbo KOJ 1848, 74

čúda -e ž *čudež*: náj vecs csúd nyegovi KŠ 1771, 36; na tvoji csúd vidénye KAJ 1848, 6; po'fzvedocso zcsúdami KŠ 1771, 673; z-csúdami oznányenoga KOJ 1845, 79

čúdapún -a -o prid. *čudežen*: k čúdapunoj Marii KOJ (1914), 109

čúdavréden -dna -o prid. *čudovit*: Návucsnoszt pszôv je csúdavrédna KAJ 1870, 39

čúden -dna -o prid. **I.** *čuden*, *nenavaden*: f'zpadáj csúdni BKM 1789, 13; Csúdna radofzt BKM 1789, 33; vu csúдно f'zvetlofzt KŠ 1754, 104; zcsúdnim tálom BKM 1789, 154; Zcsúdnom f'zmrtjom BKM 1789, 449; csúдно je pred ocsmi nafimi KŠ 1771, 71 **2.** *čudežen*: csúdna dela potrdjávajo KŠ 1754, 10b; nyegovi csúdni dejl KM 1796, 102; csúdnoga dela KMK 1780, 57 **čúdnéši** -a -e *čudnejši*: Szpoznanye eto je csúdnése TA 1848, 113

čúdití se -im se nedov. *čuditi se*: Ne csúdi fze KŠ 1771, 271; Ne csúдите fze nad tejm KŠ 1771, 280 **čúdíjôúči** -a -e *čudeč se*: Csúdíjôucs erscém BKM 1789 b

čúdivanje tudi čúđivanje -a s *čudenje*, *občudovanje*: csúdivanye KOJ 1833, 113; nase csúdivanye AIN 1876, 68; **Z**-vrêdnim csúdivanyem KAJ 1848, 72

čúdivati se -újem se nedov. *čuditi se*: csúdivati sze KOJ 1833, 150; Csúdíjem fze KŠ 1771, 557; naj fze csúdíjemo nad onov KM 1796, 13; csúđívao fze je KM 1790, 38; fzo fze pa csúđivali KŠ 1771, 27; csúdivala f'zta fze KM 1796, 114 **čúdivati** -újem *občudovati*: fvejt naj ne csúdíje SŠ 1796, 94; Vesi me csúdivati BRM 1823, 107; csúdíjem KAJ 1848, 101; Ne csúdíj ti f'zrditofzt SŠ 1796, 10 **čúdivajôúči se** -a se -e se *čudeč se*: Csúdivajôucsi KOJ 1833, 113; csúdivajoucsi fze nad odgovorom KŠ 1771, 240 **čúđívajôúči** -a -e *občudujôč*: Diko tvojo csúđívajôcs KAJ 1848, 8

čúdnost -i ž *čudežnost*, *čudovitost*: t'êla

- cslovecsega fzpráva 'ze ká'ze csüdnoftz BRM 1823, 122
- čüdnoviti** -a -o prid. *čudežen*: Jezus Kráo csüdnoviti KM 1783, 247
- čüdo** -a s *čudež*: Csüdo veliko BKM 1789, 78; csüdo KOJ 1833, 177; nikse csüdo KOJ 1845, 3; od velikoga csüda KM 1796, 66; *Vezdásnya csüda fzo pa zmislena* KŠ 1754, 11 b; csinili bodo csüda KŠ 1754, 12a; i csüda csinio KŠ 1771, 3 (B2a); vö bodem gucsao vsza csüda tvoja TA 1848, 7
- čüdovanje** -a s *čudenje, občudovanje*: Dvouje csüdovanya vrejdnó KŠ 1771, A2a
- čümanje** -a s *čemenje*: Csumihanye KMS 1780, A2
- čün** -a m *čoln*: pufztili bi csun vu mourje KŠ 1771, 426; Pri vszákoj velikoj ládji jeszo csüni KAJ 1870, 107
- čüpkati** -am nedov. *čofotati*: necsupka KAJ 1870, 170
- čüpnóti** -em dov. *štrbunkniti, slišno pasti*: do podjásza v-vódo csupne KAJ 1870, 11
- čüskanje** -a s *podrsavanje*: szam dale delao szvoje csuszkanje AI 1875, br. 2, 7
- čüt** -a m *čut, občutek*: Érzék; csütejnye, csüt KOJ 1833, 155
- čütéjnje** tudi *čütenje* -a s **1.** *čut, občutek*: Csütejnye KMS 1780, A2; Érzék; csütejnye KOJ 1833, 182; dragega csütejnya KM 1783, 246; Ma dobro čütejnye AI 1878, 16; z-csütényem KAJ 1848, 14; moja csütejnya KM 1783, 5; fzvoja csütejnya KM 1790, 76 **2.** *čut, čutilo*: Csüténya mam pét BJ 1886, 40
- čüti** čüjem nedov. *čuti, bedeti*: vörofztuite (zhuite) SM 1747, 25
- čüti** čüjem nedov. *slišati*: reicfi neiga csüti TF 1715, 42; gláfzá csüti SM 1747, 77; Csüti KM 1790, 93; csüjem AIN 1876, 18; ftés i csüjjes KŠ 1771, A7a; fto csüje KŠ 1754, 126; ino csüete SM 1747, 14; ne csüjejo KŠ 1771, 43; gláfz csüjo BKM 1789, 26; bode vfzáki csüo KŠ 1754, 27; csüli bomo SM 1747, 84; bodete gláfz nyegov csüli KŠ 1754, 126; vuhou je ne csülo KŠ 1754, 142; Csüli fzte KŠ 1771, 15; Gda bi pa csüo KŠ 1771, 12 **čüvši** -a -e *ko je slišal*: tou csüvsi KOJ 1845, 81; I csüvsa ga KAJ 1870, 101 **čüjeni** -a -o *slišan*: Nigdár nej csüjeno BRM 1823, 339 **čüti** -a -o *slišan*: Csüta je pa eta rejcs KŠ 1771, 377; Kou je nigdár nej csüto BKM 1789, 40
- čütiti** -im nedov. *čütiti*: csüto je KŠ 1771, 106 **čütivši** -a -e *ko je čutil*: csütivsi pomenkávanye KOJ 1848, 15
- čütivati** -üjem nedov. *čütiti*: I tu csütüjem AIP 1876, br. 4, 6; ne csütiva (3. ed.) AIP 1876, br. 5, 3
- čütliivi** -a -o prid. *ganljiv*: jáko je csütljivo bilou KM 1790, 58
- čüvati** -am nedov. *varovati*: on csuva tebé BKM 1789, 160; On čuva na hižo AI 1878, 7; Lejpo csuvajo ga BKM 1789, 27; fzi ti náfz cüvo BKM 1789, 380
- čvrčkati** -am nedov. *cvrčati*: kak füčkajo i čvrčkajo pernáti pevci AI 1878, 3

da vez. *I. da:* kako dabi fžám Farar FT 1715, 4; po fteroi da mocfni pofztánete TF 1715, 8; nego da naz poterdi TF 1715, 28; da vrág nikakse moucsi ABC 1725, A5b; kako dabi fže vám SM 1747, 30; pomagajmo, da fže vřza nyegova obdr'zijo KŠ 1754, 59; Da je pa dúhovna KŠ 1771, 437; da szo sze na nyé tou'sile KOJ 1845, 3; bom na tom, da bom csteti znao KAJ 1870, 6. *2. ko:* ráj bi drúgacs csinio, da právda ne bi bila KŠ 1771, 437; Etak da bi pšenicza lipou zácsala ráfzti, fzkáze fže i etakouko KŠ 1771, 434; Edenkrát, da bi domou sli KM 1790, 66; Da ti praviczto szpoznas TA 1848, 9; zabérati i da je to oprávljeni AI 1876, kaz. br. 2; ne vüpo, da znao ka AI 1875, kaz. br. 9; Zmifzli da fzi cslovik fztvoji grejhov SŠ 1796, 62

dáblati -am nedov. *dobivati:* Adjectivum za substativomom dábla meszto KOJ 1833, 122

dáča -e ž *davek:* Dácsa KMS 1780, A2; dohodkov dácsa AI 1875, kaz. br. 2; níti dácsé KŠ 1754, 219; Od Czafzarove dácsé KŠ 1754, 238; jako veliko dácsó KŠ 1754; zvelikimi dácsami AI 1875, kaz. br. 3

dáčni -a -o prid. *davčen:* dácsni pejnez KŠ 1771, 73

dáčnik -a m *davkoplačevalec:* Dácsniki (kmetovje) ino za vszáksega réda persóne KOJ 1848, 14; za olejkotenyé Dácsnikov KOJ 1848, 123

dačopoberávnija -e ž *davkarija:* more sze pri pri dácsopoberávniji notri povedati AI 1875, br. 1, 5; br. 2, 8

dačopotróšnja -e ž *potrošni davek:* dácsopotrosnya tudi austriánczi notri beréjo AIP 1876, br. 5, 1

dačoterjáš -a m *davčni izterjevalec:* Eden dácsoterjas AI, br. 2, 8; Dácsoterjás ne poznam te AIP 1876, br. 1, 1

dačúvati -čűjem nedov. *plačevati davek:* szamo nyemi naj dacšüva KOJ 1848, 84

Dágon -a m *Dagon:* Bógovje, liki Dágon I. Sam. 5, 2 KŠ 1754, 10

dajáven -vna -o prid. *dajalen:* Dosztavki iména szo eti 3. dajáven AIN 1876, 21 **dajáven** -vnoga sam. *dajalnik:* Dativus (tulajdonító, Dajáven) KOJ 1833, 20

dàle prisl. *I. dalje, izraža premikanje od*

določenege mesta: dale idoucsi odnut KŠ 1771, 12; vszáki dén dale naprêido AI 1875, kaz. br. 3; dale AIN 1876, 27; Mérovno je dale šô BJ 1886, 5. *2. naprej, nadalje:* ino dale vdvaifzetom oufzmmom verfüffi TF 1715, 19; Profyim tebé dalle tüdi ABC 1725, A5b; I na dale opomina KŠ 1771, 540; da bi 'ze dale ne mogli trpeti KŠ 1771, 618; tak dale pride i tvoj rázum KM 1790, 20; Ki brs zacsné, dale pride KAJ 1870, 11; Na dale dvá závca AI 1875, kaz. br. 7 **nájdale najdalje:** od právoga Bofiega návuka naidale vkrai zabloudi TF 1715, 3

dàleč prisl. *daleč, izraža veliko razdaljo:* Bio je pa dalecs od nyih KŠ 1771, 27; vido je dalecs KŠ 1771, 127; dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8; rovanje pod zemlov, štero včási jáko daleč ségne AI 1878, 10; pren. frczé pa nyegovo je dalecs od méne KŠ 1754, 13; nej fzi dalecs od králefztva Bo'zega KŠ 1771, 142; Nej je dalec od vász BKM 1789, 9; dalecs szo od nyega szôdbe tvoje TA 1848, 8

dalečina -e ž *daljava:* Dalecsina KAJ 1870, 92; eden dén 30 mile dalečine obhodi AI 1878, 18; Dalecsino dve etaksi vör KAJ 1870, 66

dàleki tudi dálki -a -o prid. *daljen:* vdalko vozo pelas SM 1747, 85; odifao je vu daleko dr'zélo KŠ 1771, 222; Vdalko vouzo odpelas nyé BKM 1789, 339; v-dalko dr'sélo SŠ 1796, 110

dàleko tudi dálko prisl. *daleč:* ftera zdalekoga prináfa fzvoj krűh KŠ 1771, 817; Moudri od daleka prido BKM 1789, 57; zaka tak daleko sztojis TA 1848, 8; blodim zdai dalko TF 1715, 67; Dalko od méne grehota KM 1783, 291; 'zalofzt dalko goni BKM 1789, 196

daléšnji -a -e prid. *daljen:* môrja dalésnyega TA 1848, 50; Od dalésnzni ftic KAJ 1870, 163 **nájdalešni** -a -o *najbolj oddaljen:* Včási njemi odgovárjajo kokotje z najdalešnoga mesta AI 1878, 3

dalína -e ž *daljava:* šterk zdalíne nezájprileti BJ 1886, 17

Dalmácia -e ž *Dalmacija:* Horvacskiország i Dalmácia KAJ 1870, 162; vřzo Dalmátzio KŠ

- 1771, A5b; vľzo Dalmátzio KŠ 1771, 652; gor vu Dalmacio KOJ 1848
- Dàlmata** -e m *Dalmata*: Dalmata Antoni KŠ 1771, A6b
- Dàlmatin** -a m *Dalmatin*: Po eti ide Dalmatina Jůri KŠ 1771, A6b; Jurisics Miklós rojen Dalmatin KOJ 1848, 7
- Dàlmatinov** -a -o prid. *Dalmatinov*: ni Dalmatinovoga KŠ 1771, A7a
- dalmatínski** -a -o prid. *dalmatinski*: pôleg Dalmatinszke granice AIP 1876, br. 2, 3
- dálnji** -a -e prid. *daljen*: dalnjega i velikoga sveta AI 1878, 4
- Damáškuš** -a m *Damask*: v-Damaskus pela KŠ 1771, 432; Vu Damaskufi KŠ 1771, 549
- Damaškušánc** -nca m *Damaščan*: je fztráz'zo Damaskusánczov meľzto KŠ 1771, 549
- Damián** -a m *Damijan*: Szvéti Kozma i Damián KM 1783, 94
- danájkat** -am tudi -čem nedov. *veselo peti*: danilni, danájkat KOJ 1833, 153; Jancsi d'nájcese KAJ 1870, 12
- Dániel** -a m *Danijel*: Daniel ABC 1725, A3a; povejđano po Dánieli KŠ 1771, 80
- danjé** -á s *dajanje, dar*: Vľze dobro dánye KŠ 1771, 746; kih je právđe dánye KŠ 1771, 467; komi danyé, danyé KŠ 1754, 49; danyé KOJ 1833, 149; Obecsanye dánye csáka KAJ 1870, 97
- dár** -a m *dar*: je bo'zi dár KŠ 1754, 82; Milofcsa i dár KŠ 1771, 441; dár AIN 1876, 39; Vzemi dár KŠ 1754, 12a; hocses zdárom SM 1747, 69; Bosji dári kak tou jeľzo SM 1747, 36; dárovnik vľzej dárih BKM 1789, 4; tvoje dári ABC 1725, A6a; za dobre dári KŠ 1754, 126; nyegovomi dármi SM 1747, 19; Z-Bo'fimi dármi KM 1790, 78; tvojimi dári BJ 1886, 8
- dárda** -e ž *sulica*: Vzemi dárdo TA 1848, 27; zdárdov fzvojov KŠ 1771, 330; czveke zdárdov BKM 1789, 63
- dàre** vez. *ko, kadar*: dare naľľa pozľeidnyá vora pride TF 1715, 30; Rano dare gori vľztávas TF 1715, 45; dare cfervjé poczeirajo SM 1747, 32; dare nyegov paszuz KOJ 1845, 61; dare je mro Széchi KOJ 1848, 102
- darežľivi** -a -o prid. *darežľjiv*: dare'sľiva Tivárisicza KOJ 1848, 112
- darežľivost** -i ž *darežľjivost*: z-etov oszebujnov dare'sľivosztjov KOJ 1848, 35
- daritel** -a m *darovalec*: Bóg je daritel BRM 1823, 5; dobrôt daritel KAJ 1848, 223; vszega daritel KAJ 1870, 28
- dariti** -ím nedov. *darovati, obdarovati*: scsés dariti BRM 1823, 313; nam darís BRM 1823, 461; náfz darí BRM 1823, 434; bi nam dario BRM 1823, 11; Tò fze mi je darilo BRM 1823, 189
- Dáriuš** -a m *Darij*: Zmo'sen liki Darius KM 1783, 281
- darovitel** -a m *darovalec*: vľzej dobrôt darovitel BRM 1823, 439
- daroviten** -tna -o prid. **I. darežľjiv**: Daroviten sziromák KM 1790, 50; daroviten KOJ 1833, 149, 153; darovitna dovicza KOJ (1914), 153 **2. nadarjen**: Darovitno Dejte KM 1790, 42
- darovitost** -i ž *darežľjivost*: Darovitofzt pred Szkopouľzt KMK 1780, 95
- dárovnik** -a m *darovalec*: ki je darovnik moj SŠ 1796, 154; Krifztus dárovnik BKM 1789, 4; dárovnik radofzti BRM 1823, 6; dárovnik dobrôt BRM 1823, 4
- dárovnost** -i ž *darežľjivost*: v-Bo'zoz dárovnofzti BRM 1823, 131; dárovnofzt BRM 1823, 439
- darůvanje** tudi darívanje -a s *darovanje*: Z-darůvanya KMS 1780, A3b; zdarůvanjem KŠ 1754, 52; zdarůvanjem klucsov KM 1783, 90; vľze darívanje BRM 1823, 399
- darůvati** tudi darívati -űjem nedov. *dajati, darovati*: fcsém darůvati BKM 1789, 9; Tebi darűjem KM 1783, 5; darűje pobo'snofzt KMK 1780, 82; darűjo fztvoje pravice KŠ 1754, 238; darűj mi prvľe KM 1783, 33; je leipo daruval SM 1747, 86; je darůvao KŠ 1771, A6b; je daruvao SŠ 1796, 97; darůvali fzo KŠ 1771, 7; Darívati scsé váfz BRM 1823, 8; fzi me darívao BRM 1823, 367 **darůvani** -a -o *darovan*: nám darůvani Agnyecz KM 1783, 82; nám darůvan BKM 1789, 107; od Krifztusa darůvano KŠ 1754, 135; fzo obecsanya darůvana KŠ 1771, 717
- dàti** dám dov. *dati*: hocse dati ABC 1725, A4a; nyemu das SM 1747, 85; dá ga SM 1747, 39; priliko dámo KŠ 1754, 74; dai da bi SM 1747, 53; dájte meľzto KŠ 1754, 40; je zapovid dáu KŠ 1754, 34; je dáo KŠ 1771, 433; tam dalou fze BKM 1789, 36; fzo dáli SIZ 1807, 5 **dàn** -a -o *dan*: nám je dáni SM 1747, 87; bode dáno SM 1747, 39
- dávanje** -a s *dajanje*: manyouľzti racľún dávanje TF 1715, 6; fztán dávanya KŠ 1771, 476; racsun dávanya ni ne premisľávajo SŠ 1796, 105; na racsun dávanje SŠ 1796, 73
- dávati** -am tudi dájem nedov. *dajati*: dári dávati KŠ 1754, 126; dári dávati KŠ 1771, 22; diko dájem Tebi TF 1715, 46; Hválo tebi dájem ABC 1725, A6a; stero dávas SM 1747, 90; vľze dobro dáva TF 1715, 21; tebi dájemo TF 1715, 47; vrági dávamo KŠ 1754, 17; oftio dávajo KŠ 1754, 203; bom dávo SŠ 1796, 66; dávali bodo KŠ 1771, 81; ne bodo fze dávale KŠ 1771, 74; nej ľzam príľao mér dávát KŠ 1771, 34; Tebi dájem SM 1747, 43 **davajúči** -a -e

dajajoč: od zgora dávajoucsi KŠ 1771, 386; gláfz dávajoucsa dugoványá KŠ 1771, 518

dávec -vca m *dajalec, darovalec*: Právde Dávecz KMK 1780, 12; dávecz dárov BRM 1823, 298; závec = dávec KAJ 1870, 67; vefzélóga dávcza KŠ 1754; vefzélóga dávcza KŠ 1771

dáven -vna -o prid. *daven*: dávno csákanye BKM 1789, 45

Dávid -a m *David*: Szvétóga Dávid Krála SM 1747, 91; je pa poroudo Dávid Krála KŠ 1771, 4; Nátan Dávidi KŠ 1754, 198; Dávída 'Zoltár TA 1848, 10

Dávidov -a -o prid. *Davidov*: Davidov Soltar SM 1747, 92; fzin Dávidov KŠ 1771, 30; Davidova ponizna molitev SM 1747, 92; fzini Dávidovimi BKM 1789, 2; Z-Dávidovi 'Zoltárov BKM 1789, 5

daviti -ím nedov. *daviti*: daviti KOJ 1833, 157; davi brez szmilenosztí KOJ 1845, 133; pren. Gda de me fzmrt dávila BKM 1789, 65

dávka -a ž *obrok, porcija*: goszpod szí edno dávko pecsén dá vöprineszti KAJ 1870, 38

dávnji -a -e prid. *daven*: od dávnnya sterie vám napravlen SM 1747, 84; bio od dávnnya BKM 1789, 36; Ta dávnnya bloudnoftz BKM 1789, 5; od Ocsákov dávnnyi BKM 1789, 164; z-dávnnyim csemérom KM 1796, 22; Premislávam szí od dávnnyi dnévov TA 1848, 61

dávno prisl. *davno*: dávno nigda TF 1715, 1; dávno bi vu vrecsi i vpépéli pokouro csinili KŠ 1771, 36; ftere fzem dávno 'zelo BKM 1789, 3 b; bi i 'fe dávno víze tá prejslo KM 1790, 82; Ne dávno szem k-bajcari sô KAJ 1870, 84

dávnopremινόči -a -e prid. *predpretekli*: Dávnopremínoucse [vremen] KOJ 1833, 55; dávnopremínócse vrêmen AIN 1876, 47; Dávnopremínócse vrêmen AIN 1876, 55

dávnostári -a -o prid. *zelo star*: szvoje dávnosztáre dendénсныí stojécse Cérkve KOJ 1845, 71; Vu dávnosztárom vremení AIP 1876, br. 9, 6; v-dávnosztárom vremení AIP 1876, br. 10, 2; Dedek ino babica sta dávnostara BJ 1886, 10

deàčki -a -o prid. *latinski*: je pízfao nej Deacski KŠ 1771, 102; Rimfzki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b; Marko, z-Deacskoga Marcus KŠ 1771, 100; Deacsko czejlo Biblio KŠ 1771, A5a; zDeacskimi pífzkmi KŠ 1771, A6b; z-deacskimi recsmí KOJ 1833, V

deák -a m *dijak*: nedáte deáka KOJ 1845, 141; trijé fzirmaski deáčzke SIZ 1807, 50

Deák -a m *Latinec*: Deákom, ali Vlahom KŠ 1771, 102

debeliti se -ím se nedov. *debeliti se, rediti se*: Na žalodi se kermci debelijo BJ 1886, 30

Dèbrecin -a m *Debrecen*: Debrecin vásar KAJ 1870, 117

dèca -é ž *otroci*: dobra decza TF 1715, 29; drobna decza SM 1747, 1; za droubne Deczé volo TF 1715, 1; diczé tvoje golouto KŠ 1754, 267; diczé vmárjanyá KŠ 1771, 6; máloi Deczi TF 1715, 8; fzvojoj deczi SM 1747, 73; detzi nazvescsávati KŠ 1754, 103; deczi vafoj KŠ 1771, 22; detzo, nyive KŠ 1754, 85; zdiczouv botri do vodé KŠ 1771, 407; zvasov deczov BKM 1789, 6b; zdevéterov decôv AIP 1876, br. 1, 6; Da doszta dèc máte AIP 1876, br. 1, 6

dečák -a m *deček*: Eden dečák BJ 1886, 8; Ali ovoga dečáka roditelov BJ 1886, 9; Na nyih sedijo dečácje čerstvi BJ 1886, 39; k-vszákoj dicsákov sztoliczí KOJ 1845, 10

dečarija tudi dečerija -e ž *otročarija*: po táksi decseriaj KM 1790, 20; navolivsi sze decsárije té KOJ 1848, 64

dèčica -e ž *otročički*: czeczátja decsicza KŠ 1771, 339; tvoja decficza BKM 1789, 181; za decsicze gori zhránenye BKM 1789, 267; ne bránte decsiczi kmeni priti ABC 1725, A6b; fzvojoj decsiczo vö dejvati KŠ 1771, 360

dèčko -a m *deček, fant*: dvá krepkiva decska KAJ 1870, 133

dèd dèda m *ded, stari oče*: Ded KMS 1780, A9

dèdek -a m *ded, stari oče*: dede(k) i baba KŠ 1754, 31; Gde ešče dedek ali babica živéta BJ 1886, 10; Dèdek je sztári AIN 1876, 15; Zdávnnyi dèdoci KAJ 1870, 164; vnuki dèdekov KAJ 1870, 51

dédje -dov m mn. *stari starši*: Roditelje ocsé i materé sze dèdje zovéjo KAJ 1870, 51

dèh -a m *vonj*: Má dobro čütenje, deh, vid i slüh AI 1878, 16

dejánje tudi djánje -a s *dejanje*: s tem dejanjom KOJ (1914), 105; Djánye Apoftolov KŠ 1754, 3; toga djányá po'zelejnye KŠ 1754, 60; na szvoje djánye paziti KOJ 1845, 15; tak i vdjányi naffem TF 1715, 15; Zdjányem i zgovorjejnem poftúj Otso KŠ 1754, 33; z-rejcsom i djányom KOJ 1845, 4

dèjsna tudi dèсна -e ž **1.** *desnica*: ka csini dejfzna tvoja KŠ 1771, 18; zdejfzne moje KŠ 1771, 673; zdejszne Ocsé BKM 1789, 133; na fzvojoj dejszno KM 1783, 53; na dejfznoj tvojoj KŠ 1771, 66; zdejfznov fzvojoj KŠ 1771, 356 **2.** *desna stran*: Deli z-dèsznov lübézni KAJ 1848, 141; Csi z-dèszne píse veter KAJ 1870, 144

dèjsni -a -o prid. *desni*: dejfzna tvoja rouka KŠ 1771, 16; okou tvoje dejfzno KŠ 1771, 16; fzedécsega zdejfzne fztráni KŠ 1771, 155; Rani Dejfzne Rouke KM 1783, 66; na dejfznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; je fzedo na defzno fztrán SM 1747, 28; záto na dèszno levo vösztopi KAJ 1870, 86

dèjva -e ž **1.** *devica*: dejva bode nofzécса KŠ

- 1771, 6; Dejve Marie KŠ 1754, 227; Dejve Marie KM 1783, 37 **2. dekle**: kak noure dejve, doklam nám vlejéjo BKM 1789, 395
- déjvanje** -a s *dajanje, polaganje*: Etakse naprej odzaja dejvanye KOJ 1833, 124; fze po dejvanyi Apofstolŕzki rouk KŠ 1771, 365
- déjvati** -am nedov. *dajati, polagati*: fze ne ŕzmejmo ktejm dejvati KŠ 1771, 546; prilo'sek dejvati KOJ 1833, 44; ovo dejvam kamen vogléní KŠ 1771, 706; ricsi któj molitvi dejvas KŠ 1754, 180; Koga vejszt dejva vouzo KŠ 1754, 255; da ne dejvate poteknyé, ali ŕzpáke brati KŠ 1771, 480; na bet'ézne bodo roké dejvali KŠ 1771, 156; vu viliczaj fzo dejvali te nemocsne KŠ 1771, 122 **dejvajóuči** -a -e *dajajoč, polagajoč*: pred nyé dejvajoucsi KŠ 1771, 669; na ŕzébe rokou dejvajoucsega KŠ 1771, 369
- dékla** -e ž *dekla, služabnica*: Dobra Dekla KM 1790, 40; dekla, slü'zbenica AIN 1876, 17; zdr'zi ŕzvojo deklo KŠ 1771, 504; edna zdekéo toga vifenyega popa KŠ 1771, 150
- dekličina** -e ž *dekle, deklica*: fze je vecs dobra navcsila ta deklícsina KM 1790, 60; k deklícsinam pa deklícsko KOJ 1845, 10
- deklička** -e ž *dekle, deklica*: gori je ŕztánola ta deklícska KŠ 1771, 30; ta diklícska KŠ 1771, 326; szírmasko deklícsko KAJ 1870, 61; edna deklička BJ 1886, 4
- deklina** -e ž *dekle*: deklina KOJ 1833, 164; ta deklina AI 1875, br. 1, 6
- deklínstvo** -a s *deklíštvo*: nyé deklínŕtva lejpi czimer SIZ 1807, 42
- délanje** -a s *delovanje*: Dúhá Sz. znamivrét delanye KŠ 1771, 463; pouleg delanya moucsi KŠ 1771, 575; na delanye vŕze necsifztoucse KŠ 1771, 581; Gléda na nyi delanye BKM 1789, 269; Daj, da moje delynne BRM 1823, 35
- dèlati** -am nedov. *delati*: ddobro delo delati TF 1715, 20; i delam boriví fze KŠ 1771, 605; ŕzkákŕov obláfztyov delas KŠ 1771, 138; Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; ino delamo KŠ 1754, 13; hüdo delate ABC 1725, A8a; steri hüdo delajo ABC 1725, A7b; naj ne delava KŠ 1771, 506; da bi kak zobŕztom ne delao KŠ 1771, 565; czejlo noucs ŕzmo delali KŠ 1771, 179; Séfzt dni delai TF 1715, 13; Delajmo mi kaksté KŠ 1754, 167; vu goricze delat KŠ 1771, 70 **delajóuči** -a -e *delajoč*: kaj tak delajoucsi je potrejbno KŠ 1771, 406 **dèlavši** -a -e *ko je delal*: 'znyimi delavŕi KŠ 1771, 156
- dèlavec** -vca m *delavec*: ár je vrejden delavec hráne KŠ 1771, 32; ti delavczov je pa malo KŠ 1771, 202; je je dáo delavczom KŠ 1771, 139; vu ládji zdelavczí KŠ 1771, 104
- dèlaven** -vna -o prid. *delaven*: delaven AIN 1876, 23; Kak de stoj deláven AIP 1876, br. 3, 8; vóra je 'ziva, delavna KŠ 1771, 443; V-delavni dnévi BRM 1823, 1; za lejpmi delavnimi nedú'snimi cserámi KOJ 1845, 86
- dèlavnica** -e ž *delavnica*: delavnica KOJ 1833, 166; Rokodelavci vu delavnicaj delajo BJ 1886, 7
- dèlavnik** -a m *delavnik*: szo prvi prehenyali po delavnika mesüvati KOJ 1845, 63
- dèlavno** prisl. *delavno*: delavno bi prebivali KOJ 1833, VII
- dèlavnost** -i ž *delavnost*: delavnofzt BRM 1823, VII; Delavnoszt KAJ 1848, V; neutrüdlive delavnosztí KOJ 1848, 22; po csednosztí ino delavnosztí KOJ (1914), 105
- dèlba** -e ž *delitev*: Od delbe talentumov KŠ 1771, 83; naj bi delbo prektáto KOJ 1848, 21; V-delbi bratov ne vkanim KAJ 1848, 282
- dèlinga** -e ž *delitev*: delinga, deo KOJ 1833, 167
- deliti** tudi diliti -ím nedov. *deliti*: právicfno fze meni deli TF 1715, 40; Csi vcsászi radoszt deli BKM 1789, 15; vefzeljé deli BRM 1823, 10; krsztsánszke návuke delit KOJ 1845, 13; Ki dilís nebefzke dári KM 1783, 46; dobrouto 'snyimi dilís SŠ 1796, 151; fze na trouje dilí KŠ 1754, 159; ôrocsine ne dilí KŠ 1771, 210 **dèlèči** -a -e *deleč*: Dáre delécs KAJ 1848, 23
- delíven** -vna -o prid. *deležniški*: Deliven nácsin AIN 1876, 57 **delíven** -vnoga sam. *deležnik*: Participium (részesülö, deliven) KOJ 1833, 12; Deliven (az osztó) AIN 1876, 21
- deljenjé** -á s *delitev*: deljenyá tí ŕzvétí Sakramentomov KŠ 1754, 131
- dèlnik** -a m **1. kdor je česa deležen**: Delnik ABC 1725, A3a; fitka, vekivecsnoga delniczje TF 1715, 33; blasenfztva nebote delniczi SM 1747, 84; vŕzi delniczi nepravicsnofztí KŠ 1771, 217; Delnike 'zitka náŕz vcsini BKM 1789, 126 **2. delivec**: ŕto me je polŕztavo ŕzodecza ali delnika med vami KŠ 211; Ki ŕzi vcsni dobrôt delnik KAJ 1848, 143
- dèlo** -a s *delo*: eto moje delo TF 1715, 9; bi ŕze hüdo delo dopadnolo ABC 1725, A7b; pravicsnoga dela TF 1715, 32; vu vŕzem dobrom deli KŠ 1754, 12 b; zvinejsnyim delom KŠ 1754, 9; moja dela TF 1715, 46; Dobri Dejl KŠ 1754, 6; a, po dobri delaj KŠ 1754, 82
- dén** dnéva m *dan*: ŕzédmi den je ŕzobotha TF 1715, 13; prvi dén vu tyédni KŠ 1754, 24; Nedelnoga dnéva KŠ 1754, 23; cseresz dnéva TA 1848, 16; Zadofzta je dnévi KŠ 1771, 21; czeili dén obaruval ABC 1725, A5b; vu ŕterom dnévi SM 1747, 6; vtom dnévi KŠ 1754, 24; po dvóma dnévoma KŠ 1771, 87; dnévi pridó KŠ 1754, 4b; od dnévov pa KŠ 1771, 36; vsze dni sítká ABC 1725, A5b; ete dnih AI 1875, kaz. br. 8; vŕzlejdnji

- séfzti dnévi KŠ 1771, 263; V-delavni dnévi BRM 1823, 1; po etih dnévi SM 1747, 18
- denár** -a m *denar*, *kovanec* ali *bankovec*: Pokázfte mi eden denár KŠ 1771, 239
- déndenésnji** prisl. *danes*, *dandanes*: dén denésnyi varvati KMK 1780, 102; den denesnyi sztojécsó velko cerkev KOJ (1914), 106
- denéska** prisl. *danes*: Vu etoj vóri denefzka BKM 1789, 75
- Dengézik** -a m *Dengezik*, *Atilov sin*: Dengezik KOJ 1848, 5
- deníca** -e ž *danica*: zorjánfzka zveizda (Denicza) SM 1747, 25; denicza gori zide KŠ 1754, 158; pobofznoszti denicza BRM 1823, 3
- deniti se** dení se nedov. *daniti se*: zoriti, deniti sze KOJ 1833, 187; Dokesz fze je denilo KŠ 1771, 426; Révno gda fze je denilo BKM 1789, 97; pren. pomaloma sze je denila sztrasna gvisnoszt KOJ (1914), 13
- dènok** tudi dènk tudi dònok vez. *vendar*: denok bi nyim krivicza bila KOJ 1845, 111; Medtétoga denok Petra imenüje KOJ 1848, 14; na zádnye denk ednoga Kunaniáncza sztrejla ga zavádi KOJ 1848, 38; mífzeu nemore prav razmeti, dònok vórjem kaje tou tak TF 1715, 40; Csi gli terpim nevoulo, dònok fzi ti meni fzlatkofzt SM 1747, 77; eti máli, ali donok zvelikim dugoványem puni, kni'zicz KŠ 1754, 3 a; csi gli ji je dofzta, dònok fzo li edno tejlo KŠ 1771, 514; Dònok KMS 1780, A2; pa fzi dònok lampe nej znao odprejti BKM 1789, 5b; Csi gli fzmo decza, nej nám trbej dònok na fzé táksega kejpa gori vzéti KM 1790, 20; Dònok fze pa tifzti SIZ 1807, 6; dònok liki bábelszki türen sze je nej mogo zvrstiti KOJ 1833, IX; ki je szpoznao I dònok obarvati nêznao Nyega KAJ 1848, 4; dònok szí ga z dikov korunüvao TA 1848, 7; záto bom dònok varvao KAJ 1870, 6; Csi miniszterium dònok ono dogoványe v-právdo szklenoti 'zelé AI 1875, kaz. br. 2; Jòžek donok začne Ferkeca mériti BJ 1886, 5
- dènoti** -em dov. *dati*, *položiti*: V-skrinyo fze more denoti SŠ 1796, 16; me 'se denejo v-grob SŠ 1796, 4
- dèpluir** -a m *velika sveča*, *svečnik*: je pa bio fzkriti gorécfi depluir KM 1796, 48
- déra** -e ž *razpoka*, *luknja*: i húfa déra fze zgodi KŠ 1771, 29; i húfa déra bode KŠ 1771, 108
- dèra** -e ž *dnina*: Z-derov nyim je iszkala krüh KAJ 1870, 21; Z-derov sze kocvárím szirmák KAJ 1870, 134
- derár** -a m *dninar*: pred níkim fzkrlblivim derárom KM 1790, 66; mi nevolni derárje KM 1790, 66
- dèraš** -a m *dninar*: kak prószti deras delao KAJ 1870, 55; szami domácsi deraske KAJ 1870, 75
- derénje** -a s *dretje*: vszigdar edne koze derenya KOJ 1848, 133
- desét** glav. šte. *deset*: kotera defzét Bofi zapoveidi zderfáva TF 1715, 11; od Galilee, i defzét mejfzt KŠ 1771, 13; I fzlifávfi ti defzét KŠ 1771, 66; Od defzét devicz KŠ 1771, 83; Ali oni defzét i ofzen KŠ 1771, 215; deszét keblov pejnez KOJ 1848, 9; Na deszét sztrúnaj TA 1848, 76; na deszét sztopájov AI 1875, kaz. br.
- desetéri** -a -o ločil. šte. *deseter*, *deset*: Defzétera Bosja zápoved TF 1715, 11; Defzétera Bosja Zápovid SM 1747, 45; ta defzétera Bo'za zapouvid BKM 1789, 183; Defzétero deczé merlo je BKM 1789, 423; od Defzétere Bosje zapovedi TF 1715, 11; na Defzétero Bosjo zápoved TF 1715, 11; Vdefzéteroj Bo'zój zapouvidi KŠ 1754, 6; To fzo defzétere Bosje Zapoveidi SM 1747, 89; Od Defzéteri Bosi Zapovedi SM 1747, 87
- deséti** -a -o vrstil. šte. *deseti*: Deszétí táó KŠ 1771, 31; Deszéta ABC 1725, A 4 b; Defzéta SM 1747, 46; defzéto Bosjo zápoved TF 1715, 17; defzéto zápovid KŠ 1754, 64; vu Defzétój fzvojoj zapouvidi KŠ 1754, 6a; ob 10-oj vóri AI 1875, kaz. br. 1; med devétov i defzétov zapouvidov KŠ 1754, 61
- desètina** -e ž *desetina*: defzetino dám zevfzega, ka ládam KŠ 1771, 231; defzetino mrtelni lidjé jemléjo KŠ 1771, 681; Csi fzo fz-koj defzetino mogli dati KM 1790, 70; darüje Somogyszko deszétino KOJ 1848, 12
- desetiniti** -im nedov. *desetiniti*: zápovid májo defzetiniti lúfztvo KŠ 1771, 681; kaj defzetinite meticzó KŠ 1771, 209
- desetivati** -ijem nedov. *desetiniti*: ÁR defzetinijete meticzó i koper KŠ 1771, 77; Té je pa defzetinivao Abrahama KŠ 1771, 681
- desetinjar** -a m *desetinar*: bi dopüszto deszetinyare szpoklati KOJ 1848, 19
- desétjezéro** glav. šte. *deset tisoč*: gda bi fze po defzétjezéro lúfztva vkúp fzprávlalo KŠ 1771, 210; csi defzétjezér vucsitelov máte KŠ 1771, 497
- desétka** -e ž *desetak*, *bankovec*: Defzетка KM 1790, 94; tüdi sze edna deszетка plácsa AIP 1876, br. 8, 3; deszetto v-prijisceso vteknoli KOJ 1845, 18
- desétni** -a -o prid. *desetinski*: vu deszétinom rédi neprávimó etak KOJ 1833, 33
- dèska** -e ž *deska*: ki na defzkáj KŠ 1771, 427
- dèskič** -a m *skodla*: niti deskič nezmore BJ 1886, 7
- dèskurde** medm. *hajd*, *hitro*: v-'zebko szí ga potiszne i deszkurde 'z-nyim KAJ 1870, 21
- dèsnica** -e ž *desnica*: fzedo na defzniczo Bosjo

SM 1747, 13; fzedi fzi na defzniczo mojo KŠ 1771, 75; na defzniczi nyegovoi TF 1715, 22; abarui je defzniczom fzvom SM 1747, 66; z-podignyenov deszniczov KOJ 1845, 9

deščevnjek -a m *mavrica*: descsevnyek dës'sdnyevni roug KOJ 1833, 173

déte tudi déjte detëta s *dete*, *otrok*: dobro déte moje KAJ 1870, 8; je právila deteti KAJ 1870, 187; z-detetom v-pole odísala AI 1875, kaz. br. 7; Dvé deteti i nyagova szesztra AIP 1876, br. 6, 8; edno málo deite ABC 1725, A6b; liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1754, 5a; gde je bilo dejte KŠ 1771, 7; ginglavoga Deteta TF 1715, 7; fzpitávajte od deteta KŠ 1771, 7; ednoga diteta KOJ 1845, 133; fztvoim nevolnim detetom SM 1747, 48

détece tudi déjtece tudi détece -a s *detece*, *otrok*: Czevzátko détece, csi v-Cérkvi zabrecsi KOJ 1845, 23; kak nevolno détece sze nosziti dao KAJ 1870, 38; to dejtece prouszto BKM 1789, 8; Dejtece fze práj porodi nám BKM 1789, 29; bláj'zensztvo détece povéksalo AI 1875, kaz. br. 7; détece szpi AIN 1876, 43

detéči -a -e prid. *otroški*: detecsi szvét KAJ 1870, 175; Detecsi oblék AIN 1876, 36; Detecse szrcé nyé to právi AIP 1876, br. 3, 1; od detecsega zibela odpelala AI 1875, kaz. br. 7; ka so zveplenice nej za deteče rôke BJ 1886, 8 **detéča** -ih sam. *otročarija*: tá fzam niháo ta détecsa KŠ 1771, 517

dételca -e ž *detelja*: Návadna travnikna detelca rasté AI 1878, 44; na jësztvino detelco dene KAJ 1870, 88

detelični -a -o prid. *deteljčen*: detelicsno szemen ocsiscseno AI 1875, br. 2, 8

dételja -e ž *detelja*: bogse z-deteljov vküp-zmésati AIP 1876, br. 2, 8

detélka -e ž *detel*: Hücs, detélka, hücs KAJ 1870, 8

dëti dënem dov. *deti*: V nébo deti BKM 1789, 106

dëtič -a m *obrtniški pomočnik*: Dvá vandrajocsa pojeba (deticsa) KAJ 1870, 129; deticske, ki na eden meszec AI 1875, br. 2, 6

dëtinski -a -o prid. *otroški*: csi je za káksega detinfzkoga bina pokárani KM 1790, 56; nágib Detinszke vüpažni KAJ 1848, 207; I detinszko zahválnoszt KAJ 1848, 149; sze je po detinszkom presetávao KOJ 1848, 43

dëtinstvo -a s *otročtvo*: Sámuelovo detinfztvo KM 1796, 51; od moiega detinsztva, do etoga csasza TF 1715, 46; ABC 1725, A5b; Milofcfo Bosjo, ino Detinfztvo SM 1747, 20; vu detinfztvi v-Egyptom nefzao KŠ 1771, 844

dévaj -a m *šaljivec*: i on dévaj pregovori KAJ 1870, 86; etim málim dévajom KAJ 1870, 20

dévati -am nedov. *dajati*: spota nedéva na blí'znyega szvojega TA 1848, 11; v-kosare je

déva KAJ 1870, 26; obcsinszko imé déva AIN 1876, 11; i drúga tákša dévajo BJ 1886, 7

devér -a m *dever*, *svak*: Devér KMS 1780, A9

devét glav. šte. *devet*: Devét KM 1790, 96; i devét lejt 'fíveo KM 1796, 10; je rávno toliko, kak devét lahkétov AI 1875, kaz. br. 6

devétdeset glav. šte. *devetdeset*: Devétdefzét KM 1790, 96

devétdeset devét glav. šte. *devetindevetdeset*: jeli ne nihá ti devét delzét devét idoucsi na goré KŠ 1771, 59; ne nihá ti devétdefzét i devét vu püfcsávi KŠ 1771, 222

devétdeseti i devéti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. šte. *devetindevetdeseti*: je premino okoli devétdefzétoga i devétoga leta KM 1796, 132

devéteri -a -o ločil. šte. *deveter*, *devet*: Steri fzo ti devéteri lüczki grejhi KMK 1780, 91; Ete devétere návuke ti szporoucsim KOJ 1845, 49; zdevéterov decôv AI 1876, br. 1, 6

devéti -a -o vrstil. šte. *deveti*: Devéti KŠ 1771, 27; Devéta SM 1747, 46; devéto Bosjo zapoved TF 1715, 16; vetoj devétoj KŠ 1754, 60; rázlocsek med devétov i defzétov zapouvidov KŠ 1754, 61

devétina -e ž *devetina*: od szvojih kmetov Devetino terjati KOJ 1848, 47

devetnájset glav. šte. *devetnajst*: Devetnájset KM 1790, 96

devetnájseti -a -o vrstil. šte. *devetnajsti*: Devetnájseti táo KŠ 1771, 328, 61

devéttstóu glav. šte. *devetsto*: Devéttztou KM 1790, 96

devéttstóu šestdeset i devét glav. šte. *devetsto devetinšestdeset*: ár je on devéttztou, séfztdefzét, i devét lejt 'fíveo KM 1796, 10

devéttreseti glav. šte. *devetintrideset*: Má devéttreszeti naszledüvajocsih liter AIN 1876, 5

devica tudi dívica -e ž *devica*: porodil sze ie od Devicze Marie ABC 1725, A5a; edna Devicza je fmétna SM 1747, 10; geto je Devicza Mária KŠ 1771, 260; od Devicze Marie TF 1715, 22; zdivicze KŠ 1754, 107; od Divicze KMK 1780, 23; K Deviczi Márii BKM 1789, 17; Diviczó Mário KŠ 1771, 158; díviczó Mario KOJ (1914), 149; po Diviczi Márii KOJ (1914), 847; Od defzét devicz KOJ (1914), 83; zárocsnik Divicz KM 1783, 41

dëvinstvo -a s *devištvo*: Devinfztvo ofztáne czejlo BKM 1789, 20

devòjka tudi dívòjka -e ž *dekle*, *devica*: csi bou kmou'zi sla dévojka KŠ 1771, 503; divojka tebi velim, fztani gori KŠ 1771, 117; i dána je toj divojki KŠ 1771, 48; csér dévojko 'Su'so SIZ 1807, 4; ér fzo dévojke KŠ 1771, 791; Od dévojok fzlobofcsine KŠ 1771, 501; fzo gori fztanole vfze one divojke KŠ 1771, 84; lejpe divojke sŠ

1796, 131; jászne divojke pa gde bodi za nyimi poszkúsale KOJ 1845, 15

devójtvo tudi divójtvo -a s *devištvo*: devojštvo, i vdovštvo je vugodno Bougi KŠ 1754, 46; šzedem lejti od devojštva šzvojega KŠ 1771, 170; Divicze Marie divojštvo KM 1796, 88

dévstvo -a s *devištvo*: Devštvo nyé cšifzto ofztáne BKM 1789, 3; Vkoterom obarjes, Ti devštva tvojeja BKM 1789, 17; Ako fzi vu devštvi BKM 1789, 183

dežčévník -a m *deževnik*: Dežčévník, ali dežčévní glista AI 1878, 39

děždž tudi děžč tudi děšč tudi děž -a m *dež*: pridoucsi de'zd'z popijáva KŠ 1771, 680, 754; Kako de'zd'z doli prífo BKM 1789, 128; de'sd's KOJ 1833, 159; zavolo de'zd'za KŠ 1771, 427; Ki bi nám mogo znébe De'zd'za dati BKM 1789, 341; nikaj de'zd'za nê bilô AI 1875, kaz. br. 8; što je dáo k-tomi rofzou, i de'sd's KM 1790, 38; csi veliki de'zd'zôvje bodo AIP 1876, br. 2, 8; Dežč je jáko potrêben BJ 1886, 32; pri toplom dežči AI 1878, 40; (pofni) defčh na nyou prime SM 1747, 2; dá defčs na pravicsne KŠ 1771, 17; Defčh KMS 1780, A7; dá desd'za tim pravicsnim KŠ 1754, 168; Ki desch dá pravicsnim KM 1783, 23; Naprávi sze de's KOJ 1845, 102; Zdežom nigda i toča káple BJ 1886, 32

děždžek -a m *dežek*: I drevje szí de'zd'zek prozsi KAJ 1870, 47

děždžéven tudi dežčéven tudi deščéven -vna -o prid. **1.** *deževen*: znamenye bode de'sd'sevni roug KM 1796, 13; Ta de'zd'zevna voda šzúho zemlo vlá'zi BRM 1823, 281; Vu de'zd'zevnom vrêmeni BRM 1823, IX; Sto zná de'zd'zevne megle I szpár vküpszpraviti KAJ 1848, 15; Dežčévník ali dežčévní glista AI 1878, 39; descsevno vodo v-glá'sek nalijejo KOJ 1845, 110 **2.** v zvezi **deždževni roug mavrica**: de'sd'sevni roug KM 1796, 13; descsevnyek, dés'sdnyevni roug KOJ 1833, 173

děždžévnati -a -o prid. *deževen*: Szreca ka de'zd'zevnato vrêmen minôlo AIP 1876, br. 6, 8

děždžiti -í nedov. *deževati*: On na te neverne dá de'zd'ziti TA 1848, 9

děždžóvje -a s *deževje*: dávajoucsi nám de'zd'zovje KŠ 1771, 386; csi veliki de'zd'zôvje bodo AIP 1876, br. 2, 8

diák -a m *dijak*, *učenec*: sze pa vszáko szoboto po ednom diáki páli na glász precstéjo KOJ 1845, 8

diákonuš -a m *dijakon*: Diakonuske pa naj bodo KŠ 1771, 638; Diakonuske lejhko krštsávajo KMK 1780, 59; diakonufov KŠ 1771,

633; Od Diakonuffov KM 1796, 121; šzpušpekmi i z-Diákonusmi vrét KŠ 1771, 591

diákonušojca -e ž *diakonisa*: Kákfi Diakonus i Diakonufojca KŠ 1771, 637

Diána -e ž *Dijana*: je napravlo šzrebrne czérkvi Diáni KŠ 1771, 402

díčenje -a s *slavljenje*: naj bodejo veszéli vu dicsenyi TA 1848, 120; zvisávo bom ga zdicsényem TA 1848, 55

díčiti -im nedov. *slaviti*: naj te morem, tebé dicfiti KŠ 1754, 229; Te dicfim vekvekoma SM 1747, 70; dicsim nerazlocseno Trojsztvo KM 1783, 5; Da fze dicsi v Nébi otecz SM 1747, 84; ino dicsimo po Jesussi SM 1747, 55; da dicsio Otso vallega KŠ 1754, 156; mrtvi ne dicsijo tebé KŠ 1754, 228; Tebé Angyelje dicsio KOJ 1845, 135; nai te zAngelmi dicsin SM 1747, 79; Sztvoritela mocus dicsite KŠ 1754, 265; dicsio me bode KŠ 1754, 183; bos pa mené dicsil SM 1747, 57; Dicsio bom Goszpodna TA 1848, 7; kai bi zhválo zdávanyem dicfili TF 1715, 13; i dicsili fzo Bogá KŠ 1771, 28 **díčééi** -a -e *slaveč*: pafztérje dicsécfi i hvalécfi Bogá KŠ 1771, 169; Oni fzo fze pa nazaj povrnoli dicsécfi i hvalécfi Bogá KM 1796, 89 **díčéni** -a -o *slavljen*: Mocno dicsen' Golzpodin Boug BKM 1789, 304

dídrakma -e ž *didrahma*: oni, ki didrakmo jemléjo KŠ 1771, 57

dihálo -a s *vonj*: etim ifztina dihalo fzmrti na fzmrt KŠ 1771, 532

dihét -a m *vonj*: kadila dihét se visiko k-nébi zdígáva BJ 1886, 20

dihéten -tna -o prid. *díšeč*: Drevje je pa zdihétnim cvetjom oklajeno BJ 1886, 17

díjati -am nedov. *dihati*, *širiti se*: Küzmicš Miklosi z perszih pa domorodsztvo dija KOJ (1914), 153

díka -e ž *slava*: Ar je tvoje dika TF 1715, 25; Dika ABC 1725, A3a; Ar ie tvoie dika ABC 1725, A 4 b; tebi boidi Dika SM 1747, 54; O Kral Dike SM 1747, 90; nazvejscsenyé dike KŠ 1754, 12b; Hválo ino diko dájem Tebi TF 1715, 46; szlufio Bougi na diko TF 1715, 26; tvojemu lúfztvo Israelu Diko SM 1747, 58; bi delao Bougi na diko KŠ 1771, A7a; po Diki ocse šzvojega TF 1715, 33; uu nefzkoncsanoi diki TF 1715, 23; puna je vfza zemla 'znyegovov dikov KŠ 1754, 88; pridoucega zdikov velikov KŠ 1771, 81; i dikom KŠ 1771, 145

dikežèlni -a -o prid. *slavohlepen*: dike'selni Matyas KOJ 1848, 62

dile dil ž mn. *podstrešje*: dille, gornyi-szpoudnyi pod KOJ 1833, 168

din -a m *dim*: I gori je fou din toga kadila KŠ 1771, 781; Kako ti fze te din vótra nefzé SŠ 1796, 30; i

- diná fzpár KŠ 1771, 345; Din KMS 1780, A8b; sze v-díni zadúhsila AIP 1876, br. 9, 8
- dínaten** -tna -o prid. *dimnat*: postenejsa od dinnatne KOJ 1833, XV
- dinja** -e ž *dinja*: na pamet nám prihájajo ougorke, i dinye KM 1796, 39
- dinják** -a m *dimnik*: dinnyák KOJ 1833, 162; okajeni kak dinnyák KOJ 1845, 39; dinnyák AIN 1876, 62
- Dioníziuš** -a m *Dionizij*: med fterimi je bio i Dionizius Areopagita KŠ 1771, 397
- díš** tudi diž -a m *duh, vonj*: Z-cvetja vlage, disa, práha KAJ 1870, 11; Naszládki di'z oznanúje AIP 1876, br. 7, 6; gucsala od disa rô'z AIP 1876, br. 2, 7; či glih diša nema AI 1878, 44; Njegovo cvetje razšúrja močen diž AI 1878, 47
- díšanje** -a s *duh, vonj*: Apofolje fzo difanye Kriřtuflovo KŠ 1771, 531; difanye znanofzti fzvoje nazvifcsáva KŠ 1771, 532; Bougi na dobro difanye KŠ 1771, 583; I czinamoma i difanya i máfzti KŠ 1771, 799
- díšati** -ím nedov. *dišati*: Gofypodne, 'ze disí KŠ 1771, 305; niháj, ka ti nedisí KOJ 1845, 36 **díšéči** -a -e *díšéč*: dissécsi KOJ 1833, 172; kak disécsi lilium KOJ 1845, 89; vu vóri disécsoga áldova KŠ 1771, 161; Zdisécsim olijom BKM 1789, 7
- díšava** -e ž *duh, vonj*: Rezedica je po prijétni dišavi svoji cvetov celo lüblena AI 1878, 44
- díšaven** -vna -o prid. *dišéč, dehteč*: Semen je močno dišavno AI 1878, 51
- díšék** -a m *duh, vonj*: disék, szaga, zdüha KOJ 1833, 172
- díšénje** -a s *dišanje, vonj*: dihalo dobrega diffenya KŠ 1771, 600; Hi'za je pa napunyena zdifejnyem te mafzti KŠ 1771, 306
- díšni** -a -o prid. *dišéč*: Po lépom, disnom cvéticsi KAJ 1870, 127
- divířki** -a -o prid. *deviřki*: zgübiti divisko diko KOJ 1845, 85
- divířtvo** -a s *deviřtvo*: naj nezgibis divistva KOJ 1845, 37
- divjáčina** -e ž *divjačina*: naj bi fze nyemi z-divjácsine hrána pripravila KM 1796, 20; vrág po fzvojoj divjácsini, ali zvirini KŠ 1771, 763; bio je zdivjácsinov KŠ 1771, 104; fzo vfzigdár la'zczi, húdede divjácsine KŠ 1771, 658; meszó szo, kak divjácsine grizli KAJ 1870, 43; koszmate kô'ze divjácsin KAJ 1870, 93
- divjáčki** prisl. *divjačko*: pobegnoti, je po divjáckom KOJ 1845, 28
- divjajúč** prisl. *preteče*: záto na znánye dáli divjajoucs Andrásí KOJ 1848, 17
- divjázen** -zni ž *divjačina*: i divjázen polszka sze je na nyem pászla TA 1848, 66
- divji** -a -e prid. *divji*: kak divji orofzlán SM 1747, 76; malo sze locsijo od divje sztvári AI 1875, kaz. br. 3; dvá divjiva pojbcisa KAJ 1870, 114; vfzáka natura i divji i letécsi fztvár fze vkroti KŠ 1771, 750; divjim poganszkim Magyarom KOJ 1848, 10
- divjóči** -a -e prid. *divjaški*: pri v-divjócsen sztá-liscsi 'zivécsi lidém AIP 1876, br. 10, 2
- djalina** -e ž *urok*: mejnijo, da nyim je djáno, da szo na djalini KOJ 1845, 109
- djánost** -i ž *delovanje, dejavnost*: ete na szilno djánoszt pritrüca AIP 1876, br. 4, 7
- djánski** -a -o prid. *tvoren, aktiven*: Djánszka je vrêmena-rêcs, csi tó znamenúje, ka oszoba, ali meszto oszobe vzéto dugoványe nekaj dela AIN 1876, 43; Ka more znati od djánszkoga, i djátizapovedajoucsoga verbuma vküpvézanya KOJ 1833, 139; v zvezah: **djánski verbum tvorní glagol**: Vszáki djánszki verbum na eto pitanye: kit? mit? vu accusativus dene KOJ 1833, 129; **djánsko-srejdni verbum neprehodni glagol**: te prve za djánszko-szrejdnye verbume bomo zváli KOJ 1833, 47
- djásti** dènem nedov. *dejati, ravnati*: szloboscino zadoubili po szvojoj vóri ocsiveszno i odkrito djászti, i oprávlati KOJ 1848, 87; po szvojoj veri djaszti (obrejüvati) KOJ (1914), 124
- djáti** dènem dov. *dati*: vu lauloke polositi (djati) SM 1747, 96; Példo denem AI 1875, kaz. br. 6; denem példo AIN 1876, 7; kai na mé dene SM 1747, 76; vi vezdaj denete SŠ 1796, 59; tudi fzem djáo KŠ 1754, 8b **djávři** -a -e *ko je dal*: V-zemlo djávři SŠ 1796, 19 **djáni** -a -o *dan*: recsi Bo'zej kvodej djáne KŠ 1754, 190; Ali zdjánov riesjouv Bo'zov KŠ 1754, 190; na edendrügoga djániva konya KAJ 1870, 92
- djáti-zapovedajúči** -a -e prid. *tvorno ukazujoč*: od djánszkoga, i djáti-zapovedajoucsoga verbuma szhájani KOJ 1833, 139; razlocsávati od tih djátizapovedajoucsih KOJ 1833, 140
- dláka** -e ž *dlaka*: Po hrbti je sive dlake [jazbec] AI 1878, 10; Nad lépov dlakov se je vnogokrát razčüdivao BJ 1886, 28
- dlákasti** -a -o prid. *dlakast, dlakav*: (Lisica) Erjávo-erdéčo dlakasto kožo má AI 1878, 9
- dlàn** -i ž *dlan*: Pomágaj mi tvoja dlan KŠ 1754, 271; Dlán KMS 1780, A7b; Ar na moje dláni gori fzem te fzipifzao BKM 1789, 336; ki fzo z-dláni fzvovjih rouk vodou lizali KM 1796, 47; Mám zvelicsanye i dlanaj BKM 1789, 421; nájdem troust v-nyegovi dlanaj SŠ 1796, 146; pokajte vküp z dlanami TA 1848, 36
- dnès** tudi dènes prisl. *danes*: dnesz, i vu vfzem mojem fitki SM 1747, 65; Poroudo fze je vám dnefz zvelicsiteo KŠ 1754, 91; ftera dnefz jefzte KŠ 1771, 20; fzi Zvelicfítela dnesz porodila KM

1783, 235; Csi gli dnefz vefzeljé deli BRM 1823, 10; Jasz szem te dnesz poródo TA 1848, 3; vcsera i dnez KAJ 1870, 8; I dnes smo hráno i pilo dobili BJ 1886, 8; fzem Sze fzpominao denesz BKM 1789, 386; réd je denesz nad menom BKM 1789, 407; csi fzi gli denefz SŠ 1796, 70, 122, 132

dněsvütro prisl. *danés zjutraj*: Csi bi dnezsvütro KOJ 1845, 17; da more 'snyim dnezsvütro drásciti KOJ 1845, 62

dněsnji tudi deněsnji -a -e prid. *današnji*: nám je potrebná i deněsný dén TF 1715, 7; I dněsný dén varui me SM 1747, 64; Hvála bojdi na dněsný dén BKM 1789, 31; po dokončanom dněsným deli AI 1875, kaz. br. 1; tebi deněsný dén KŠ 1754, 4; dokecs fze deněsný dén zové KŠ 1771, 831; dněsnýga dněva fzetlofzt KŠ 1754, 233; dněsnýa mislejnyá KM 1783, 165

dněvnik -a m *metulj dnevnik*: se imenujejo dněvniki AI 1878, 33

do predl. z rod. *do*: do trétyega ino do ftertoga pokoleinya TF 1715, 17; Zderí me do koncza SM 1747, 58; vže dni fitka naffega do fze dobe SM 1747, 55; od dněva do dněva KŠ 1754, 12 b; od fzevra do fzunčenoga fzhoda KŠ 1754, 4b; Notri do tiftoga dněva KŠ 1771, 341; engedüvanye do csafza trpěcsi kaftig KMK 1780, 81

dób tudi dóub -i ž *I. doba, starost*: zacne v-Ottokári vszako dób berbati KOJ 1848, 39; v maternoj utrobi, ali véksoj dóbi vmorila KOJ 1845, 117; Ne 'zivte vhdoubi Vu nikakfój doubi BKM 1789, 396; je vu fzvojoj náj bougsoj doubi je mrla KM 1790, 46; je vu fzvojoj palztérfzkoj doubi i orofzlána zadávo KM 1796, 54; tak vu czvetěcsoj doubi sze vu mater zemlo posúkne KOJ 1848, 27; ka fzi me do fzej doub vu pretrpěsem zdrávji obdr'zao KŠ 1754, 225; ka fcsém od eti doub 'seleti KMK 1780, 109 **2. način**: Pista bá dób govorěnyá erdélyszki székelyov KAJ 1870, 21; Szkrovno dób znányá bo'zega KAJ 1848, 16; Pszi szo vnóge dóbí KAJ 1870, 39; Pápinceze szo dráscsili v vszako dob KOJ (1914), 134; sze tüdi v zvünesnyo dob vöszkazüje KOJ (1914), 140; [Paveo] geto na vékse tákse ricsí má i vtou doub gucsi, kákse má i kak gucsi v-Evangyeliomi KŠ 1771, 724

dóba tudi dóuba -e ž *doba, čas*: velká dóba szmrt AIP 1876, br. 6, 2; do sze dobe SM 1747, 55; v-sztároj dóbi KOJ 1848, 3; Od dněvov pa Ivana krfztítela do fzej doub KŠ 1771, 36; Vnogom táli i vnougo doubó je nigda Boug gúcsao Ocsákom KŠ 1771, 672

dóber -bra -o prid. *I. dober*: dober mir TF 1715, 29; Tvoi dobri Angel ABC 1725, A5b; arie on dober ABC 1725, A6a; O Dobri, vfzamogocfi

Bog SM 1747, 61; Bosja dobra vola TF 1715, 28; fzvoje dobre ocfinfzke volje TF 1715, 21; zdobre voule KŠ 1754, 230; vu táksoi dobroí fztalnofzti SM 1747, 5; vu vfzákóm dobrom cfíněnyem SM 1747, 49; mati dobri dejl KŠ 1754, 82; vfze dobro je SM 1747, 75 **2.** v zvezi **dobro djanje dobrota**: vu tvojeга fž. Sziná znami dobrom djányi nikaj ne dvojmimo KŠ 1771, 843 **dóbri** -a -o sam. *dobri*: vfze dobro ífse SM 1747, 75; gotov vfzáksemi dobro csiniti KŠ 1771, 444; fteri louna to dobro, ino kaftiga to húdo KMK 1780, 5; Vzemi za dobro TF 1715, 9; po dobrom ga fzpomináli TF 1715, 16; vu vfzem dobrom prav vjedina SIZ 1807, 7; zefzem dobrim blagofzlovís SM 1747, 85; Dülfěvna i Telovna dobra profzimo TF 1715, 25; od koteroga vfza dobra csüli bomo SM 1747, 84; telovna dobra od Bogá profzimo KŠ 1754, 152; vkúp fžprávim dobra moja KŠ 1771, 212; morete dobra gucsati KŠ 1771, 40; ki fzo dobra csinili KM 1783, 16; Nikai dobroga TF 1715, 37; tou dobro gráta SM 1747, 25; vu meni nikai dobra nei SM 1747, 67; szami nikaj dobra neznajoucsi szpěcsati KOJ 1833, V; vfze dobro dáva TF 1715, 21

Dóber bród Dóbrogá -a m *Dober Brod*: prísli fzmó vu mefzto niko, ftero fze zové Dober brod KŠ 1771, 424

dóber státi ~ stojím nedov. *zagotavljati, jamčiti*: za tebi zavüpano 'sivinszko szprávo i goszpodárszko skér mores dober sztáti KOJ 1845, 52

dóbiček -čká m *dobiček*: fzmert mi je dobitsek SM 1747, 70; Po vóri nas dobitsek KŠ 1754, 252; je dáó defzetino zdobicská KŠ 1771, 681; i vdobicski fze nyemi nikaj ne zmenka KŠ 1771, 816; naj bo za szmej ali dobiček KOJ 1845, 32

dóbiti -ím dov. *dobiti*: da bi Kristussa mogo dobiti SM 1747, 21; Csi li nebéfza dobim SM 1747, 74; koteri tem recfém vörje te dobi TF 1715, 44; odpüscsanye dobimo KŠ 1745, 79; milofzftó dobijo KŠ 1745, 41; fzi Orfzág nebefzki dobil SM 1747, 70; doubó fzi brata tvojeга KŠ 1754, 195; fzi milofcso dobila KŠ 1771, 163; je rad pod szvojo oblászt dóbó AI 1875, kaz. br. 3

dóbívatí -am nedov. *dobívatí*: kruha fzi dobívai SM 1747, 89

dóbravóla -e ž *dolžnost*: 'Zeni mou'z naj du'zno dobrovoló dá KŠ 1771, 501

dobročínějnje tudi dobročíněnje -a s *dobro delo, dobrodelnost*: 'zivlěnye je Tvoje dobrocsiněnye BRM 1823, 34; Zdobrocšinejnyá ino podeljenýá fze pa ne fzpozábte KŠ 1754, 52; pomocs K-voli dobrocsiněnyá KAJ 1848, 142; Za vfza tá dobra-cfínejnyá ne 'selei KM 1790, 32; ni

sze neszpozábí z vszê dobrocsinény nyegovi TA 1848, 85

dobročiniteo -ela m *dobrotnik*: nikih plemeni-tih dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; z-mojih dobrocsinitelov KM 1783, 124; sze szpomenê z-szvoji dobrocsinitelov KAJ 1870, 102; Zgledni sze na dobro-csinitele moje KM 1783, 35

dobročiniti -ím nedov. *delati dobro*: Búdim fze dobrocsiniti BRM 1823, 45; Dobrocsinis, kak z-dobrimi KAJ 1848, 297; nega ga, ki bi dobrocsinio TA 1848, 10 **dobročíněci** -a -e *dobro delajoč*: fze je nej nináo dobrocsiněci KŠ 1771, 386; Znáam dobročíněci Boug moj KM 1783, 222; Da dobrocsiněci obogátijo KŠ 1771, 643; na hválo pa tim dobrocsiněsim KŠ 1771, 707

dobrodělnica -e ž *dobrotnica*: dobro delnikom ino delnicam SM 1747, 2

dobrodělnik -a m *dobrotnik*: ki obláftz májo nad nyimi, dobrodelniczke fze zovéjo KŠ 1771, 246; postenim dobro delnikom ino delniczam SM 1747, 2

dobrohotějne -a s *dobrohotnost*: szercze puno milúvanya i dobrohotejna KOJ (1914), 136

dobrotiven -vna -o prid. *dobrotljiv*: Ar je on dobrotiven KŠ 1771, 185; nas Boug dobrotivni BKM 1789, 298; Dobrotiven bôg AI 1875, br. 1, 7; Lúběznofzt je trpliva, dobrotivna KŠ 1771, 516; Krotka dobrotivna BKM 1789, 278; Mila i dobrotivna Mária Therezia KOJ 1848, 111; Dobrotivna deklicska KAJ 1870, 64; Dobrotivno živinče BJ 1886, 15

dobrotivnost -i ž *dobrotljivost*: Szád Dúha je pa dobrotivnofzt KŠ 1771, 568; Dobrotivnofzt BRM 1823, VI; velika je dobrotivnoszt tvoja TA 1848, 24; je nájvėkse dobrotivnoszt AI 1875, kaz. br. 3; bogáfztvo dobrotivnofzti KŠ 1771, 450; Z-ocsinfzke dobrotivnofzti BRM 1823, 193; nê je mogao dobrotivnoszti nyegove odv'zti KAJ 1870, 126; po dobrotivnofzti fzvojoj KŠ 1771, 576; po tákføj dobrotivnofzti KM 1790, 64

dobrotliven -vna -o prid. *dobrotljiv*: véksi táo na dobrotliven cil bode daruavo AIP 1876, br. 3, 5; Mati je dobrotliva AIN 1876, 15

dobrotlivnik -a m *dobrotnik*: nyihove nájvėkse dobrotlivnike AIN 1876, 9

dobrótnik -a m *dobrotnik*: pokojni kak dobrot-nik je poznan AI 1875, kaz. br. 8

dobróuta tudi dobróta -e ž *dobrota*: Dobrouta ino miloscha ABC 1725, A8b; dobrouta dáva KŠ 1754, 184; Bo'za dobrouta na pokouro pela KŠ 1771, 450; fze je dobrouta Bo'za vö fzkázala SIZ 1807, 8; tvoja dobróta BJ 1886, 7; velike dobroute TF 1715, 46; ino dobrote ABC 1725, A5b; milofcě, ino dobroute SM 1747, 47; po

vno'zinoszti dobrôte TA 1848, 5; vretina vsze dobrôte KAJ 1848, 1; ne pozabi niedne dobrote AI 1878, 8; stvoje dobrôte BJ 1886, 8; vu vfzjoj dobrouti KŠ 1771, 584; Z-touv dobroutov KOJ 1848, 10; prifefztni dobrout vífěsnyi pop KP 1771, 685; drúgih dobrout KMK 1780, 110; Dobróť sze vcsákajo BRM 1823, 6; punoszt dobrót KAJ 1848, 9; On fzam dobrôte tála BRM 1823, 6; vífavy vfzemi dobroutami SM 1747, 18

dobrovčinenjě -á s *dobrotnost, dobrodelnost*: Hválo tebi daiem za tvoie znami dobro vcsinenya ABC 1725, A6b; ki fzo dobrovcsinenyá Bo'zega táo vzéli KŠ 1771, 642; da fzpoznamo tvojo znami dobro vcsinenyě KŠ 1771, 835

dobrovčiniti -ím dov. *storiti dobro*: ár ti Go-szpod dobrovcsini TA 1848, 96

Dobróvničar -a m *Dobrovničar*: je Dobrovni-csare z nekimi varoskimi szloboscsinami obdarúvao KOJ (1914), 131

dobróvnički -a -o prid. *dobrovniški*: na csetverih faraj Dobrovničskoj KOJ (1914), 104

dobrovölen -lna -o prid. **1.** *dobrovoljen, dobrohoten*: dobrovolna vfza igra BKM 1789, 286; nega frczá dobrovolnoga 'zelejnya KŠ 1771, 436; dobro volno prefztoplennyé Bo'se Právde KMK 1780, 89; bojdte dobrovolni KŠ 1771, 709; dobrovolni bodo zagovárjali moje falinge KOJ 1833, VI; mojim lúblénim dobrovolnim málim Zemlyákom KOJ 1833, IIII **2.** *prostovoljen*: liki dobro volna zběricza KŠ 1771, 544

dobrovölno prisl. **1.** *dobrovoljno*: nevoule dobro volno pretrpeti KŠ 1754, 244; ka bi dobro volno fzpunili KMK 1780, 28; ftera fzi meni dobrovolno darúvao KM 1783, 188; Sztrpi Szmrť on dobrovolno BKM 1789, 328 **2.** *dobrohotno, naklonjeno*: Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; Primi té áldov dobrovolno KAJ 1848

dobrovölnost -i ž *dobrohotnost, naklonjenost*: je fteo i dobro-volnofzt pobúđiti SIZ 1807, 8; Naj to dobrovolnofzt Nyegovo fzpoznávam BRM 1823, 7

dobroživlěnje -a s *dobro življenje*: za volo szvojega dobro'živlěnya AIP 1876, br. 4, 3

docecávati -am nedov. *vzrejati z dojenjem*: Za cecávce, štere svoje mláde sami docecávajo AI 1878, 5

dočákati se -am se dov. *dočákati, doživeti*: fzi fze meni dopúfzto docsakati KM 1780, 101; Kak fze morem Bo'ze tebé docsakati BKM 1789, 443; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9

dođati -đám dov. *dođati*: K-nisterim sze dođá: ott KOJ 1833, 133

dodávati -am nedov. *dodajati*: na konczi dodávajo pouleg potrejbne KOJ 1833, 109

doga -e ž *doga, deščica pri sodu*: da bi nyega lész na doge mogao núcati KAJ 1870, 148

dogotòviti -im dov. *dokončati, narediti*: edna dr'sina pofzebi ne more zacséti, ali dogotoviti KM 1790, 88; sze pacsijo caszara novi oblek dogotoviti AI 1875, br. 1, 7; Gda je dogotovo to pizmò AI 1875, br. 2, 7; fzo jo fzcresno dogotovili KM 1796, 82 **dogotòviti se** -im se *dokončati se, narediti se*: sze vogrski Bábel nemore dogotoviti KOJ 1833, v; Ablativus sze vszigdár z-káksim zaposztavkom dogotovi KOJ 1833, 129; kak právda sze dogotovi AI 1875, kaz. br. 3; testament sze dogotovi AIP 1876, br. 3, 2; Právde sze po szprávisci dogotovijo AI 1875, kaz. br. 2 **dogotòveni** tudi dogotòvlení -a -o *dokončan, narejen*: stük je dogotoven AI 1875, br. 1, 8; nego z-ete dogotoviten oblék AI 1875, br. 1, 6; je v-Bécsi takáj i dogotovlení KOJ 1848, 87

dogrúmiti -im dov. *prigrmeti, prihrumeti*: (Kara-Musztafa) dokecs je nej pod Becs dogrumo KOJ 1848, 98

dogúčanje -a s *dogovor*: Bethlen Gábor pouleg dogúcsanya k nyemi pripela tocskar odszkocsene erdélce KOJ 1848, 87

dohájati -am nedov. **1.** *dohajati*: fzcvetlofztjov, Stere cslovek nedohája BRM 1823, 108; fárnikom je tudi kumaj szapa dohájala setúvati tá KOJ 1845, 19 **2.** *obhajati*: Nyega v-drefzélnoftzi, Radolft dohája SŠ 1796, 115, 280 **3.** *prizadevati*: Csi me kagodi kri'z Ino 'zaloszt dohája KAJ 1848, 199; trplejnye i vfzákò nevolò nyim zlejhkouti, stera bi nyéh morebiti na fzcvejti dohájala SIZ 1807, 12

dohán -a m *tobak*: dohán KOJ 1833, 154; Dohan (a dohány) se zdaj po vsej tálov sveta sadi AI 1878, 43

dohán-pòv -a m *pridelek tobaka*: Dohán-pòv letosz vu célom je jáko dober AI 1875, br. 2, 8

dohódek -dka m *dohodek*: da szo dohodki z-Horvátszkoga Andrásì oszodjeni KOJ 1848, 32; kak dohodki dopústztijo AI 1875, kaz. br. 1; i dohodkov vrejdnoqa bode cenilo KOJ 1845, 4; 'snyhovih dohodkov nekaj je luth. fararom pripiszano KOJ 1845, 64; je zadoszta dohodkov za dosztojno 'sivlejnye doubò KOJ 1848, 23; vise dohodkov potrêbcšina sze ká'ze AI 1875, kaz. br. 2; drúgi dohodkov dácsa AI 1875, kaz. br. 2; po obdarúvanyi z-obilnimi dohodkami goriposztvávenih Puspekijh KOJ 1848, 13

doistine prisl. *zares, zagotovo*: Marzini je doifztine bouglé grátalo KM 1790, 42; Ali fzo i doifztine lagoji lidjé bili MK 1790, 70

dojiti -im nedov. *molsti*: Kravo dojjjo ino mléko dá BJ 1886, 14; 'senszk mládih po rokáj prijéli, stere szo dojile KOJ 1845, 118

dòjka -e ž *dojlja*: ta Doika pomali zmertukom püfcsa mleiko TF 1715, 6; kákfi fzo tútorje, dojka KŠ 1754, 31; ete mile Doike nyé verna fzlüsba TF 1715, 7; Loucsiti fcséjo od dojke BKM 1789, 8; fzám fzebé Doiko imenúje TF 1715, 6; za dójko rávno lafztivno nyegovo Mater najéla KM 1796, 33; gda matere, babe ali dójke presztrassújejo KOJ 1845, 100; od fzcvoji dojk fze vu nárocsaj KŠ 1771, 814; pren. matere czérkvi dojka KŠ 1771, 854

dójni -a -o prid. *molzen*: nede steo za dojno kravo slu'ziti austriánczom AIP 1876, br. 3, 3; sztvaré szamé pripravíjo kakti vcselé méd i dojne mleko KAJ 1870, 43; od dójni óvcz TA 1848, 65; brezi szile dojnih krav sze znebiti KOJ (1914), 143

dójti dójdem dov. **1.** *dovolj biti, pripasti*: dójti KOJ 1833, 161; naj tejm, ftere fzo zaiftino vdovicze, dojde KŠ 1771, 641; vfzejm dojde eden falácficsek zemlé KM 1783, 201; ka nyemi dojde szpòvanoga AI 1875, kaz. br. 8; Dójde tudi obilno vsakoga BJ 1886, 33 **2.** *pritti*: Krifztus na fzcoudbo dojde knám BKM 1789, 434; Kjednoj dovczi je dojso BKM 1789, 167; fzo knyemidojsle BKM 1789, 97 **3.** *dohiteti*: Najbiztrejšega konja dojde AI 1878, 11; tou je nej dojfao KŠ 1771, 472; Fárao, ka je nyédójsao KM 1796, 36 **4.** *doleteti, prizadeti*: ako fze dojde telovna nemocnofzt SŠ 1796, 84; junáfztvo, ki je more dojti SŠ 1796, 125; je velika neszreca doisla KAJ 1870, 164

dokazávati -űjem nedov. *dokazovati*: szo nyim dokazávali, ka szo vszi preminoli KOJ (1914), 136

dòkeč vez. *dokler*: tecsáfz dokecs fze gori vzeme TF 1715, 7; fze fcsém zroucsiti, Dokecs bom fiv SM 1747, 72; ofztani, Dokecs pridem SM 1747, 78; tecsáfz, dokecs v'zivanye trpi KŠ 1754, 8b; dobro csinite, dokecs fze dén rafzveti KŠ 1771, 718; tr'zte, dokecs nazáj pridem KŠ 1771, 235; fzo csakale, dokecs je Jezus k-nyim doli fztoupo KMK 1780, 16; fze bátrivim, Dokecs na fzcvejti 'zivém BKM 1789, 7; ne jej, dokecs vfziko gori zrafzté KM 1790, 80; ne zacsni drúgi verfus, dokecs toga prednyejsega ne fzckoncfas BKM 1789, 7b; mi engedűjte, dokecs vam naprej prinefzém SIZ 1807, 3; Dokecs szo nassi Sztarisje bili, tecesz je KOJ 1833, IX; szo sze dokecs je vrejmen dopústztilo, kotali KOJ 1848, 6; je rávno tak bilo, dokecs nôvo racsunanye ne gori prislo AI 1875, kaz. br. 6

dòkečkoli vez. *dokler*: kai dokecskoli on natom fzcveiti, od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; piknyiczta ne prejde zprávide, dokecskoli fze vfza ne zgodíjo KŠ 1771, 14; natom fzcvejti

dokecskoli 'sivé vnouge, 'salofzti trpi SŠ 1796, 130; ne odľztoupi od nyih, dokecskoli oni 'siveli bodejo SIZ 1807, 12; Dokecskoli sze bo nad Szlovenszkom nébo plavilo, bo szlavilo KOJ (1914), 154

dòklam vez. *dokler*: Doklam vtom satori Der'zis me kak vtemniczi BKM 1789, 205; má ľzvoj pokoj, Doklam pride ľzoudnyi dén tvoj BKM 1789, 412; Oh! cslovik, doklam ľzi v-'sitki SŠ 1796, 155

dòkle vez. *dokler*: vu tebi fze bodem vüpal, dokle te vezfel bom glédal SM 1747, 69

dòklem vez. *dokler*: nai tak raszté doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a

dòklen vez. *dokler*: je terpesliv, doklen ráni, ino vecserásni (pofni) deľch na nyoui prime SM 1747, 28; kai doklen on natom ľzveiti jelfzte SM 1747, 42; moj voditel, doklen bodem živo BJ 1886, 7

dokončánje -a s **I. dokončanje, konec**: steri je zecsétek i dokoncsánye Vöre SM 1747, 28; liki je gotova bila vola, tak i dokoncsanye ztoga ka máte KŠ 1771, 542; k-odicsenomi dokoncsanyi gotovoga boja KOJ 1848, 118 **2. sklep, odločitev**: Dokoncsanye sze szlavanyom zgodí AI 1875, br. 2, 3; Zdokoncfányá ľcsés tvojega Kraj vzeti BKM 1789, 404; pouleg ľzvojega moudroga dokoncsanya KM 1790, 44; nega sztálnoga dokoncsanya KOJ 1833, 5; (poszlavci) sze nadale k-szvojemi dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; je obľübo, ka obcsinľzko dokoncsanye na meľzti nihá KM 1790, 88; Pofzľüsa nyé dokoncsanye BKM 1789, 269; Po dokoncsanyem goripisza AI 1875, kaz. br. 2; vľzákó ľüľztvo je melo dokoncsanya KM 1790, 90; nyé dokoncsanya szpunyávati KOJ 1833, VII; je orszácškoga szpráviscsa Dokoncsanya dopüszto vogerszki szpiszati KOJ 1848, 123

dokònčati -am dov. **I. dokončati, končati**: Dokoncsa ľifzt KŠ 1771, 598; Dokoncsao ľzam jafz 'sitek moj SŠ 1796, 4 **2. skleniti, odločiti**: szpráviscsa dokoncsa jeli privoli AI 1875, kaz. br. 2; ľzi dokoncsal, kai nyega odküpis SM 1747, 51 **dokončávši** -a -e *ko je dokončal*: dokoncsavsi nas'sitek KM 1783, 35; be'sáj dokoncsavsi KOJ 1845, 3 **dokončáni** -a -o **I. dokončan, narejen**: csi kaj dobro Scsé biti dokoncsano KŠ 1754, 268; je nafé delo dokoncfáno BKM 1789, 164; po dokoncsanom dnésnyem deli AI 1875, kaz. br.; greih pa dokoncsani porodi ľzmrt KŠ 1771, 746; ki je vu dokoncsanom vrejmeni z-Cslovekom pouľztao KMK 1780, 13; je dokoncsano vcsenyé vogerszkoga Jezika KOJ 1833, III **2. sklenjen, odločen**: Dokoncsano je etak vu szprávisci

KOJ 1845, 61; Po právde dokoncsanoga réda AI 1875, kaz. br. 2; ľzo nej gori vzelé tühoga poglavárľzftva dokoncsane ľzoudbe KM 1790, 90; Pòleg orszácškoga szpráviscsa dokoncsane právde AI 1875, kaz. br. **3. končujoč se**: szamo sze z-glasznikom dokoncsane k-récsi pridrü'zi AIN 1876, 22 **4. v zvezah: dokončani razum določna oblika glagola**: Pouleg dvòje forme, ta edna je dokoncsanoga, ta druga pa nedokoncsanoga rázuma KOJ 1833, 57; **dokončana forma predmetna oblika glagola**: steri csinénnye dugoványa dokoncsano vopoká'zejo, te je vu dokoncsanoj-formi AIN 1876, 49

dokončávanje -a s **I. konec**: Dokoncsávanye ľifztá KŠ 1771, 569; Da bi fze vu dokoncsávanyi punofzti vrejmena KŠ 1771, 574 **2. sklep, odločitev**: poszlaniksztva dokoncsávanye, ka na koliko nasztroski vovdárijo AI 1875, br. 1, 1 **3. zbor, skupščina**: dokoncsávanye KOJ 1833, 184 **dokončávati** -am nedov. **I. dokončevati, končevati**: szvoj krátki 'sitek dokoncsáva KOJ 1845, 135; Szkim dokoncsávamo ino zapéramo te Otsa nás KŠ 1754, 179; da zdaj vtejlí bodte dokoncsáváli KŠ 1771, 561 **2. izpolnjevati, porabljati**: gòszanca szkoro cèli 'zitek z-jelom dokoncsáva KAJ 1870, 111; Vľza, stera scsés, dokoncsávás BRM 1823, 106 **3. sklepati, odločati**: neobrizávanye, ľtero právdo dokoncsáva KŠ 1771, 452; **dokončavajúči** -a -e *dokončujoč*: dokoncsávajoucsi pofzvecsenyé nafé KŠ 1771, 540 **dokončáváni** -a -o *dokončevan*: bodo ravnani, oprávlani i dokoncsáváni AIP 1876, br. 4, 1; Na a i e dokoncsavlane recsi AIN 1876, 13

dokončávni -a -o prid. *sklepalen*: Dokoncsávni [vezniki] (zádnýis, tepa) AIN 1876, 67; ár szo lasztivni nomeni 'se vu szebi dokoncsani brezi dokoncsavnoga pronomena KOJ 1833, 59

dokònček -čka m **I. konec**: steroj dokoncsak niscse nevê naprê AIP 1876, br. 1, 3 **2. končnica**: to je dosztávek, ali dokoncsak AIP 1876, 12; dosztávlavsi etakse dokoncske KOJ 1833, 17

dokònčenek -a m *končnica*: med korenaszto-récs i med dokoncseneka v litero gorivzeme AIN 1876, 14

dokončenjë -á s *sklep*: (me) Z-dokoncsenyá scsés tvojega Kraj vzéti SŠ 1796, 137

dokončétek -tka m *konec*: Ti boj i nyé dokoncsétek V-meni KAJ 1848, 157

dokončíteo -ela m *dopolnitelj*: glédajoucsi na voja, liki na zacsitela i dokoncsitela vore Jezufa KŠ 1771, 694

dòktor tudi dòctor -a m *doktor, učitelj*: Ar csi je gli Agofton Doktor KŠ 1771, 725; vaffega

vreimena Doctorje ino Vucsitelje biti TF 1715, 7; Krisztus je bio v Cerkvi f med Doktormi KOJ 1845, 139; Agofton Doctor KŠ 1754, 65; niti ne bos Doctor SIZ 1807, 45; fzi fzi med Doctore fzeo KŠ 1771, 822

dól -a tudi dó tudi dóu dolá m *dolina*: Vfzáki dól fze naj zviszi BRM 1823, 6; zovoga placsnoga dola SM 1747, 57; vu fzmrtni dól pridete BRM 1823, 29; Potok v-dól hiti KAJ 1870, 107; vu tom placsnom doli SM 1847, 57; V-szmrtnom dólí KAJ 1848; v-dólí sztála AI 1875, kaz. br. 2; znizijo sze dolóvje TA 1848, 84; nyi surki dolóvje KAJ 1870, 146; csi bi hodo po szmrti kmicsni dolé TA 1848, 18; dô AIN 1876, 11; Vfzáki dou fze naj napuni KŠ 1771, 173; Vszáki dou fze naj zviszi BKM 1789, 13; Dou KM 1790, 95; z-ete szkúzpune douli v-nebeszki paradí'som sze preszadijo KOJ 1845, 84; Naj nász milosztivno zetoga placsnoga doula kfzebi vu nebéfza gori vzeme KŠ 1754, 179; I vu fzmrtnom dauili BKM 1789, 10; da szo bregouvje i dolouvje hrünili KOJ 1845, 15; csi glih bi jasz hodil po témnih douli ABC 1725, A8b

doléjnji -a -e prid. *dolnji*: Dolejnji szlovenje szo szí nej dáli vzéti KOJ 1845, 71

Doléjnji Siník -ega -a m *Dolnji Senik, kraj v Porabju*: i na dolejnjem Sziniki nász je z-nouvimi Farami odobrouto KOJ 1848, 122

Dolénci -ov m mn. *Nizozemci*: szo sze Józsefova nouva premenyanya Nizozemczom (Dolenczom) zamerila KOJ 1848, 11

dóli prisl. *dol*: znébe doli leti TF 1715, 38; Ne pride vecs doli knám KŠ 1754, 11; hodi doli zkri'za KŠ 1771, 95; fetúj doli idti KŠ 1771, 234; z-glávom je doli obrnyeni KM 1796, 131; Szin Bo'zi knám doli pride BKM 1789, 18; doli sze vr'ze TA 1848, 8; je gori doli letéla KAJ 1870, 8; Doli sze vr'ze z-jabláni KAJ 1870, 17; lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; spi tak, ka doli obernjenov glavov visi AI 1878, 7

dólibòdnoti -em dov. *zabosti*: Kupo z-konya dolibodne KOJ 1848, 12

dóli bráni ~ -a ~ -o prid. *obran*: Szád i vütro de doli bráni AIN 1876, 44

dóli bújti ~ -a ~ -o prid. *zatr*: je malonej dolibújto katolicsánsztvo goripomógao KOJ 1848, 102

dólidéjvanje -a s *I. očíšćenje*: nej tejla rú'znofzti doli dejvanye, nego dobre dúsnevejzti z-Bogom fšpítávanye KŠ 1771, 710 **2. razdiranje, podiranje**: nafzkori bode dolidejvanye fatora mojega KŠ 1771, 718

dólidjáti -dènem dov. **1. odložiti**: priszilo dolidjáti rimszko-nemsko czaszarszko Koróno KOJ 1848, 118; jasz moje rad doli denem BKM 1789,

8b; doli dejmo vfze bremen KŠ 1771, 694; Doli dejte fztároga csloveka KŠ 1754, 191; doli dejte i vi vfza eta KŠ 1771, 608; pren. je on fzlaboftz csloveco doli djáo KŠ 1754, 109 **2. odstaviti**: so Jozsefa I. dolidjáti KOJ 1848, 104; I, gda bi nyega doli djáo, zbuódo nyim je Dávida KŠ 1771, 382 **3. dati, izročiti**: Dúfo mojo za tébe doli denem KŠ 1771, 313; kaj je on za náfz fšvojo dúfo doli djáo KŠ 1771, 731; 'Zitek je za náfz doli djao BRM 1823, 101; Gotov szem Dolidjáti ete 'zitek KAJ 1848, 417 **dólidjáni** -a -o **1. narejen, zapisan**: pri králeszkom notarosi dolidjánom obszojnom testamenti AIP 1876, br. 3, 2 **2. pripravljen**: doli mi je djána korouna pravicze KŠ 1771, 652 **dólidjáni** -a -o sam. *izročeni*: moje doli Djáno obarvati KŠ 1754, 78

dóli ftíšati tudi dóli vtišati ~ -am dov. *pomiriti, potolažiti*: da fze moja nepokojna dúsna vejfzt po tom doli ftisa KŠ 1754, 236; fzi ti Otsé fzditoftz doli ftisao KŠ 1754, 237; da je nej li fšamo doli ftifao fzditoftz Ocsé fšvojega KŠ 1771, 633; Dúsno vejszt doli ftisaj KŠ 1754, 256; pižács pa geto je doli vtišao lúfztvo KŠ 1771, 403

dóli ftíšiti ~ -im dov. *pomiriti, potolažiti*: ka doli ftisis, Moje 'zalofzno fšrcze BKM 1789, 213

dólihitéjnje -a s *hitenje*: Odnekot gibanye dolihitejnye, doliidejnye KOJ 1833, 131; Dolihiténye (a beható) AIN 1876, 20

dóliidejnye -a s *I. sestop*: Odnekot gibanye doliidejnye KOJ 1833, 132 **2. prihod**: Od toga nouvoga Jeru'zálema I. doli idejnya KŠ 1771, 804

dóli idóuči ~ -a ~ -e prid. *prihajajoč, gredoč*: I doli idoucsi vido je Levija KŠ 1771, 107; vido je Dúhá Bo'zega doli idoucséga KŠ 1771, 10; vido fšam doli idoucsó nikakfo poszoudo KŠ 1771, 376; doli idoucfí oni zbergá KŠ 1771, 199; bodte vidili angyele Bo'ze doli idoucsé KŠ 1771, 268; Zracsúnan szem k tim doliidócsim v pekel TA 1848, 71

dóli jemáti ~ jemlém nedov. **1. manjšati se**: Nyemi je potrejbno ráfzti, meni pa doli jemati KŠ 1771, 273 **2. snemati**: naj vidimo, csi ga pride Eliás doli gyemat KŠ 1771, 153

dóli jèsti ~ jém nedov. *obgrizovati*: 'fivino dájmo páfzti, naj mládoga drevja doli ne jej KM 1790, 80

dóli kápáti ~ káplem nedov. **1. odpadati**: czvejť, steri szám dolikáple z-drevja KOJ 1833, 145; Lisztje drevja blédi i dolikáple KAJ 1870, 27 **2. padati, poklekati**: Doli pred tebom káplemo BKM 1789, 141; doli fšo pred nyega kapali KŠ 1771, 110

dóli klàsiti ~ -im nedov. *klatiti*: je pavozino

(scsáp) popádnola i doli je klaszila kilave grúske KAJ 1870, 142

dòli kositi ~ -im nedov. *kositi, moriti*: fzte z-fzmrti, i 'snyé kofzé, fzkomkoli dol'kofzi SŠ 1796, 124

dòli léčti ~ léžem dov. *leči*: szi je rávno doli stéla lé'zti KAJ 1870, 50; Lé'zen fzi kéfzno doli KŠ 1754, 269; Doli szi lé'zem TA 1848, 4; gda doli lé'zes KŠ 1754, 4; Na tô szi je dolilégao KAJ 1870, 91; Idte, doli fzi leszte KŠ 1754, 250

dòliléganje -a s *leganje k počitku*: Czefzto mojo i doli léganye moje opasűjes KŠ 1754, 88; vtvojem doli léganyi, i gori fztánejni, Ne fzpozábí fze BKM 1789, 377; vu tvojem doliléganyi, I gorisztaněnyi KAJ 1848, 386; Med doliléganyem KAJ 1870, 49; vecsér pred doli lejganyem KMK 1780, 73

dòli légati ~ -am nedov. *legati*: Jasz doli legam vu Imeni Bogá TF 1715, 46

dòli légnoti ~ -em dov. *leči*: Vecfér dare doli fchés na Tvoje pocfiválífche légnoti TF 1715, 46

dòlilűčávati -am nedov. *metati*: [Holubár] vogrszke vítéze jáko lehko dolilűcsávo szkonyi AI 1875, br. 1, 4

dòlilűčiti -ím dov. *sleči*: Baracsko halo je náimre z-szébe dolilűcsó KOJ 1845, 64

dòli málati ~ -am nedov. *slikati*: odkűplenyé cslovecsánfzkoga národa doli mála KŠ 1771, 663

dòlimárjati -am nedov. *moriti*: Ár je taki dolimárajo vnouge velikáse KOJ 1848, 17

dòli moždžiti ~ -ím nedov. *mečkati, mužiti*: Ali doli mo'zd'yiti, kakti i drevje pošzekávati je prepovejđano KŠ 1754, 35

Dòlina -e ž *Dolina, kraj v Prekmurju*: tákse vino, kak sze v-Dolini pòva, malo gde nájti AIP 1876, br. 2, 8

dòli nagnovši se ~ -a se ~ -e se prid. *ko se je sklonil, nagnil*: Jezus fze pa doli nagnovši piľzao je KŠ 1771, 291

dòli namálati ~ -am dov. *naslikati*: Ni doli nenamála vrág tejla nyegovoga SIZ 1807, 56

dòliniháti -ám dov. *opustiti*: Od dugi glasznikov ne szlobodno doliniháti AIN 1876, 73

dòli obléiči ~ -čem dov. *sleči*: Dai dabi toga fztároga Csloveka doli mogel obleicsi SM 1747, 53

dòliodítí -idem dov. *izginiti, skopneti*: na szprotolétje sznêg doliodide KAJ 1870, 119

dòliodpárati -am dov. *odparati*: Kò'zo mi doliodpára KAJ 1870, 8

dòli opádnoti ~ -em dov. *pasti*: jaj tomi jedinomi, ár csi doli opádné SIZ 1807, 5

dòli opráti ~ operém dov. *oprati*: fz-tvojom plemenitom Krvjom doli operi KM 1783, 67

dòli pobiti ~ -bijem dov. *pobiti, ubiti*: je léfzt fztou Filifzteulov doli pobio KM 1796, 46; [bi] doli pobio dvanájszet jezér Edomitánczov TA 1848, 47; ár fzo doli pobiti vu pűfcsávi KŠ 1771, 508 **dòli pobivši** ~ -a ~ -e *ko je pobil*: i vesino je zadomefcsanyé doli pobivši Egyptáncza KŠ 1771, 360 **dòli pobiti** ~ -a ~ -o *pobit, potrt*: Celó dolipobiti je grátao KAJ 1870, 41

dòli pobráti ~ -berém dov. *pobráti*: i doli je steo pobráti nyé mláde KAJ 1870, 15 **dòlipobrávši** -a -e *ko je pobral*: z szvojimi nepobosnimi rokámi dolipobravsi KOJ (1914), 121

dòli počinóti si ~ -ém si dov. *odpočiti si, leči*: ino bi fzi pocsino, i zadrejmao KM 1796, 46

dòlipojěsti -jém dov. *požreti*: na silje hodijo, ino nyé dolipojejo BJ 1886, 31; csrvjé eti szo dolipojeli lisztje KAJ 1870, 113

dòlipokáplen -a -o prid. *odpadel*: Z-drevja dolipokápleno szúho lisztje AIP 1876, br. 2, 6

dòli poklěknoti ~ -em dov. *poklekniti*: liki fze cslovik zacsne fzpovidávati, doli poklěkne KMK 1780, 78; bej'zao je i doli poklekno pred nyega KŠ 1771, 115; da je k-nogam rimszkoga Pápe dolipoklekno vu cěrkvi KOJ 1845, 81; Potom toga doli poklekni na Tvoia greifna koulina TF 1715, 45 **dòli poklěknovši** ~ -a ~ -e *ko je pokleknil*: potomtoga doli pokleknovši na TF 1715, 46

dòlipokòšeni -a -o prid. *pokošen*: Na trávníkaj je tráva 'ze dávno dolipokosena KAJ 1870, 27; Či se dolipokòšena tráva na košelini že posűhši BJ 1886, 28

dòlipokváríti -im dov. *pokvariti*: ka bi eto lèpo drevò za volo csreszla dolipokvárili KAJ 1870, 149

dòli položiti ~ -lòžim dov. *položiti, odložiti*: Dokecs ga na czili, Ocsa, v-tvojem krili Dolipolo'zi KAJ 1848, 274; polofimo doli vfzeh grehe SM 1747, 27 **dòli polòženi** ~ -a ~ -o *položen, shranjen*: To dobro pri tebi doli polo'zeno vari KŠ 1771, 647

dòli pometàti ~ -mèčem dov. *pometati*: de jeszenszko vrèmen lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 2

dòlipopádnoti -em dov. *pograbití, potegniti*: Dolipopádné hòbo KAJ 1870, 11

dòli porűšivši ~ -a ~ -e *ko je bil porušen, premagan*: I doli porűfivši fzedméro národa vu Kánaánfzkój zemli KŠ 1771, 382

dòli posaditi ~ -ím dov. *posaditi, dati sedet*: vfze Doli pošzadis BKM 1789, 360; fze opáfe i doli je pošzadi KŠ 1771, 213; doli je pošzádite vfzáksem fzedejnyi po pétdefzét KŠ 1771, 198; kaj bi vfze doli pošzádili po rédi KŠ 1771, 121

dòli poséjsti ~ -sédem dov. *sesti*: zapovedao je lúfztvi doli poľzejľzti na zemlo KŠ 1771, 126; vesinte lúfztvo doli poľzejľzti KŠ 1771, 283

dòli potégnoti ~ -em dov. *odtegniti, odtrgati*: na one dnéve sze nyemi plácsa dolipotégne AI 1875, kaz. br. 3; Z-ete sume sze potégne na edno leto AI 1875, br. 2, 6

dòli potěžiti ~ -těžim dov. *potlačiti*: naj váľz vľze doli ne potěžim KŠ 1771, 531 **dòli potěženi** ~ -a ~ -o *potlačen*: Pravicza vecskrát jécsa dolipote'sena KOJ 1833, 145

dòli potrějti ~ -těrem dov. *zlomiti, potreti*: vľze doli potere TF 1715, 1; pren. Gda Boug tanáčě doli potere TF 1715, 28; da fze i nyé velikoucsa doli potere KŠ 1771, 402; grejha Králeľzto pa naj doli potere KMK 1780, 28; (Gofz pou) záto je doli potere TA 1848, 21; poteri doli vľzáko skodlivofzt KŠ 1754, 224; poteri doli, ka je nej tvojege KŠ 1754, 228; poteri doli vszo vřaj'so jákofzt KM 1783, 19

dòli povědati ~ -vém dov. *odpovedati se*: minisťerium more szvoje csészti dolipovedati AI 1875, kaz. br. 2; barátom i apaticzam je zvelicsanye dolipovedao KOJ 1845, 62 **dòli povědavši** ~ -a ~ -e *ko se je odpovedal*: sz-králesťzta dolipovedavši, odiso Spanyol'szkoga AI 1875, kaz. br. 3; minisťter od ete csészti dolipovedavši AI 1875, br. 1, 2

dòli pověhnjen ~ -a ~ -o prid. *povešen*: 'Zene doli povehnyeno glávo sztrepetěcsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7

dòlipovéjdanje -a s *odpoved*: Odnekot gibanye dolipovejdanye KOJ 1833, 131

dòli požěti ~ poźnjěm dov. *požeti*: nego je moj ocsa doli po'seo KM 1790, 32

dòli požgati ~ -žgém dov. *požgati*: [Tatárje] szo vesznicze i varasé dolipò'zgali KAJ 1870, 164

dòli pranjé ~ -á s *umivanje*: da bode nej na teľla rú'znofzti doli pranyé KŠ 1771, 822

dòli preštěti ~ -štém dov. *našteti, plačati*: pejneze, ftere fzo za fzilje doli preťteli KM 1796, 29

dòli prìgnoti se ~ -em se dov. *prìpogniti se, skloniti se*: ovcé, gda vidijo, ká sze pasťtěr doliprigne, hitro vkupbe'zijo KAJ 1870, 139

dòli prišestje ~ -a s *přihod*: Po tvojem na okřfztenoga Krifzťuffa doli přifěľztyi KM 1783, 47

dòli priti ~ pridem dov. **1.** *priti*: zNebefz opet doli pride, fzodit SM 1747, 13; Nebefzka Rejcs doli pride BKM 1789, 1; fzi kmeni doli prisao KŠ 1754, 237; fzam zneběľz doli přifáo, KŠ 1771, 285; je angyel doli přifáo zneběľz KŠ 1771, 97 **2.** *prìhrumeti, prìvršati*: i doli je přifáo vřtělec

vòtra na jezero KŠ 1771, 193; I doli je prisla ploha KŠ 1771, 23

dòli püstiti ~ -ím dov. *spustiti, znižati ceno*: ednoga 'zukavca nesese dolipüsztiti KAJ 1870, 134; Ki je Szvojege Düha, Zneběľz knám doli püľzto BKM 1789, 124 **dòli püšťeni** ~ -a ~ -o *spuščen, povešen*: lelahaen veliki na řtiri kikľej zvězani i doli püľcseni na zemlo KŠ 1771, 372; pren. Gda bi Luther z-dolipüscsenim greběnom proti Witebergi mandigao KOJ 1845, 62

dòli séjsti tudi doli sésti ~ sédem dov. *sesti*: zapovedao je lufztvi doli fzeľfzti KŠ 1771, 52; velijo vszém doliszěszti KOJ 1845, 17; Na steriva doliszědeta KAJ 1870, 118; i doli fzi fzeđeđo zAbrahámom KAJ 1771, 25; doliszěđeđo pocsvat KAJ 1870, 25; doli fzi je fzeo KŠ 1771, 245, 274; doli je fzeo tam KŠ 1771, 52; ino fzi je doli fzeo na nyega KŠ 1771, 97; Doli szi je szěla KAJ 1870, 13; Doli fzi je fzeo lúfztvo k jeľfzťvini KŠ 1754, 45, 4 a; doli fzi je fzeo lúfztvo jeľfzť KŠ 1771, 509; I doli fzo fzeľi po ředi po ľztou KŠ 1771, 121; grejsniczke fzo fzi doli fzeľi z-Jezusom KŠ 1771, 107; grejsniczke, doli fzo fzi 'snyim fzeľi KM 1796, 100; fzedte fzi doli eti KŠ 1771, 89; eti doli fzedte SIZ 1807, 43; i gda bi doli fzeo, přifzťoupili fzo knyemi KŠ 1771, 13 **dòli seděci** ~ -a ~ -e *seděč*: I doli fzeděcsi prizové ti dvanáľfzet KŠ 1771, 131; I doli fzeděcsi pá nyim veli KŠ 1771, 311; Doli fzeděcsi, Apolfťe fzo Knyemi přifzťoupili BKM 1789, 254

dòlisěkanje -a s *sekanje, posek*: ka vu ednoj leti pod doliszekanye pride AI 1875, br. 2, 3

dòliskläčiti -áčim dov. *potlačiti, pomendrati*: na silje hodijo, ino nyé dolipojejo ali doliskläčijo BJ 1886, 31; pren. da bi doli szklacsili düso mojo TA 1848, 45

dòlisklěstiti -ěstim dov. *sklestiti, oklestiti*: Szühe věke i prevecсно mladjé doliszklěszťijo KAJ 1870, 16

dòli sláčiti ~ -im nedov. *slačiti*: Gvant doli fzebe fzláčsi KŠ 1754, 250; Gvant doli fzebe fzláčfi BKM 1789, 382

dòli slějčti ~ -čem dov. **1.** *odvreči, odstraniti*: Szlejcste doli lás KŠ 1754, 58; Sztároga csloveka ľztěbe doli fzeľjezi BKM 1789, 237; Gvant doli fzebe fzlecsém BKM 1789, 393; pren. Szlejcste doli lás KŠ 1754, 58 **2.** *razorožiti*: Doli je fzeľjkaio takáj poglavářľzťva i obláľzti KŠ 1771, 607 **dòli slějčti se** ~ -čem se *slěči se*: delavci szo sze na pòli zcěla doliszleklei KAJ 1870, 132; odprě ga i doli fze fzliesé i notri idoucsi KŠ 1771, 261

dòli spadnenjé ~ -á s *padec, pogubljenje*: Krifťuš vnougim na doli fzapadnenjé i vnougim na gori ľztánenjé bode KŠ 1771, 821

dòli spádnoti ~ -em dov. *I. odpasti*: Potáce i locsi lünkí dr'zijo da dolinespádnego KAJ 1870, 72; i czvejt nyé je doli fzapadno KŠ 1771, 745, 705; I preczi fzo doli fzapadnole zoucsi nyegovi, liki lúfzke KŠ 1771, 368 **2. pasti na tla, poklekniti**: fzkriknovlí doli je fzapadno pred nyega KŠ 1771, 194; Doli je fzapadno Lajos KM 1790, 20; fztariske fzo doli fzapadnoli i molili fzo KŠ 1771, 776 **3. znižati se**: od szilja cěna goriszkoecila ali zdaj pá doliszpádnola AI 1875, kaz. br. 8 **dòli spádnovši** ~ -a ~ -e *ko je padel na tla, pokleknil*: csi doli fzapádnovlí me molo bodes KŠ 1771, 11; Doli fzapádnovlí záto te fzluga, molo fze KŠ 1771, 60; doli fzapádnovlí, tá je púfzto dúfo KŠ 1771, 354

dòli spisati ~ spišem dov. *napisati, popisati*: ki je 'sitek fteo doli fzapifzati KM 1790, 60; govori doli znam szpiszati KAJ 1870, 7; Ete glászi je mogocsno doliszpiszati AI 1876, 5; pefzmi, ftere je doli fzapifzao BKM 1789, 3 **dòli spisani** ~ -a ~ -o *napisan*: kim je Krisztus tak doli fzapifzani KŠ 1771, 561; Jezufa 'zitek doli fzapifzani KŠ 1771, 337; toga doliszpisanoga glásza kěp AI 1876, 5; Evangyliom, doli fzapifzanoga fzo fzebom nefzli KŠ 1771, 3; dofzta peifzen doli fzapifzani BKM 1789, 2

dòli spišávati ~ -am nedov. *opisovati*: koteró nakrázci doli fzapifzáva KŠ 1771, 670

dòli spišúvanje ~ -a s *opisovanje, popis*: Czio pa toga Apoftol'fzkoga djánya doli fzapifšúvanya je pokázati KŠ 1771, 338

dòli spišúvati ~ -ùjem nedov. *opisovati*: Záto ga doli fzapifšúje KŠ 1771, 160; Doli fzapifšúje fzvoje Apoftol'fztvo KŠ 1771, 557; Doli fzapifšúje KŠ 1771, 160; Doli fzapifšúje nyih pogibelno 'pred'z zivlejnye KŠ 1771, 719

dòli spokàpati ~ -kápem dov. *I. odpasti*: liztje zdrevja doliszpokáple AIP 1876, br. 11, 8; Listje drevja dolispokáple BJ 1886, 38 **2. pasti na tla, poklekniti**: lúfztvo doli je na zemlo fzapokapalo KM 1796, 76

dòli sposéjsti se ~ -sédem se dov. *posesti*: Gda fzi Vúnejsnyi Szvatovje 'se doli fzapofzédejo SIZ 1807, 31

dòlisposèkati -sékam dov. *pobiti, usmrtniti*: je dáó Stiri Krále takáj doli fzapofzekati SŠ 1796, 63; szo prászko delajouce kmete nekaj doliszposzekali KOJ 1848, 19

dòlisprávití -ávím dov. *I. uničiti*: szí je prizadejvao vőro katolicsanszko po vogerszkom doliszpraviti KOJ 1848, 92; krtsánsztvo doli, indasnye pogansztvo pa nazájspzávi KOJ 1848, 17 **2. odpraviti**: naj sze dohána samoodávanye doliszprávi AIP 1876, br. 3, 1; tudi je Sz. meso doliszpravo KOJ 1845,

68; mosztovine je ali czelou doli szpravo KOJ 1848, 19; na grob kri's vtikati szo doliszpravili KOJ (1914), 147 **dòlisprávení** -a -o *odpravljen*: Te je tá právda doliszprávena AIP 1876, br. 7, 1; oszkrbleni z-doliszprávenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112

dòlisprávlati -am nedov. *odpravljati*: vecs sztárih krsztsánszkih návukov doliszprávla KOJ 1845, 59

dòli stěcti ~ stečém dov. *miniti, poteći*: da vas 'zitek Na bláj'zeni prebitek doli fztecsé BKM 1789, 426; da vas 'sitek doli fztecsé SŠ 1796, 114

dòli stěpsti ~ -pém dov. *stepsti, otrešti*: mokrouco z-gvanta dolisztepi KOJ 1845, 25; doli fztepte prájh noug vafi KŠ 1771, 32; On je pa doli fztepao to fztvár vu ogyen KŠ 1771, 427; On je pa to vipero doli fztepao vu ogyen KM 1796, 130; Onedva fza pa doli fztepla prájh KM 1796, 127; pren. szo priliko popadnoli Hunov odurno oblászt dolisztepszti KOJ 1848, 5

dòli stojěci ~ -a ~ -e prid. *viseč*: ozimicze doli fztójěcse je meo KŠ 1771, 432

dòli stoplenjé ~ -á s *sestop, prihod*: nyegovo i na pekeo doli fztopenyé KŠ 1754, 110

dòli stóupiti ~ -im dov. *stopiti, iti, priti*: dolie na pekeu fztoupo TF 1715, 22; dolie na pekel sztoupil ABC 1725, A5a; doliefztupil SM 1747, 44; doli je fztoupo na pekeo KŠ 1754, 98; fteri fzam znébe doli fztoupo KŠ 1754, 206; Sztoupo je doli na pekle KMK 1780, 7; Na pekeo fzi doli fztoupo BKM 1789, 109

dòlistréiti -stěrem dov. *I. polomiti, odlomiti*: Ete vėke vrěmen dolisztere dnesz AI 1876 P, br. 2, 1 **2. porušiti, podreti**: jazf doli fzterem eto zrokámi napravleno czérkev KŠ 1771, 150

dòlistrgàti -trgam dov. *strgati, odtrgati*: je z-liszta zákonszkoega pecsáti je dolisztrgala KOJ 1848, 54 **dòlistrgávši** -a -e *ko je strgal*: i vitězov voji doli fztrgavlí gvant 'znyidva zapovedali fzo KŠ 1771, 393 **dòlistrgani** -a -o *potrgan*: Kukorica je 'ze dolisztrgana KAJ 1870, 28

dòlisúkati se -súčem se nedov. *viti se*: potoke i velike vodé, stere sze po dolé doliszúcsejo KAJ 1870, 147

dòli súnoti ~ -em dov. *suniti, s sunkom spraviti kam*: I potom sze z-rümom súmom doliszúhne z-rěberja KAJ 1870, 86; ino je doli szúhni, o Goszpodne TA 1848, 47; na vríh brigá, da bi ga doli fzúnoli KŠ 1771, 177

dòli ščístiti ~ -im dov. *očistiti*: tvoja krv je Moj greh doli fcsifztila BKM 1789, 387

dòli šuknoti ~ -em dov. *vreči*: da szo i Voger-szkoega Krála z-konya doli súknoli KOJ 1848, 57

dòlitàžiti -téžim nedov. *zafirati*: szo ino pápince dolitěsili KOJ 1848, 85

dòli tréiti ~ těrem nedov. **1.** *lomiti*: Z-drevja vremen veke ednom po ednom doli tere AI 1876 P, br. 2, 1 **2.** *zafirati*: vraj'ze králefztvo doli trti KŠ 1754, 161; Kakda pa Boug tou volo doli tere KŠ 1754, 164; Csi cslovejžtvo doli teremo KŠ 1754, 57; To húdo teri vnáfz doli BKM 1789, 118; kai bi naffega blisnyega ani doli ne terli TF 1715, 16; Pokedob bi po szili doli terli katolicsansztvo KOJ (1914), 123

dòli trgàti ~ trgam nedov. *rušiti*: Lěhko je dolitrğati, ali 'zmetno goricimprati KAJ 1870, 69

dòli vdàriti ~ -àrim dov. *znižati*: vogerszkomi szilji na tühinszkomi mesztaj cěno doli vdàri AI 1875, kaz. br. 8

dòli vrěti ~ vrěžem dov. **1.** *vreči*: (Kamenica) je ne szlobodno dolivr'zti KAJ 1870, 7 **2.** *sleči*: naj povolijo oblěk dolivrcsti AI 1875, br. 1, 7; vrzi fze doli KŠ 1771, 11 **3.** *odstraniti*: Doli vrřzti řztároga Adama SŠ 1796, 20; Kejp te mrtelnoszt, Tak doli vr'zem toga KŠ 1754, 250; i kralico dolivrgo AI 1875, kaz. br. 8; ka bi járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3 **dòli vrěti se** ~ vrěžem se *vreči se*: do pekla fze doli vr'zes KŠ 1771, 36 **dòli vrěženi** ~ -a ~ -o *odstranjen*: ár je doli vr'zen to'zecz bratov naffi KŠ 1754, 118; jeli je te zczěrkvi doli vr'ženi KŠ 1771, 743

dòli vsějči ~ -čěm dov. **1.** *posekati*: drejvo doli fze vfzcesě KŠ 1771, 23; boróvje pri zemli je dolivsžesě KAJ 1870, 86; glávo je nyemi dolivsžěko AI 1876, br. 2, 6 **2.** *premagati*, *usmršiti*: Ákusa nyihovoga Vojvoda dolivsžesě KOJ 1848, 23; (Bertalan) Doli ga vzcesějo BKM 1789, 328; szo namesztí 68 velikášov dolivsžekli KOJ 1848, 28 **dòli vsěčeni** ~ -a ~ -o *premagan*: (Filifzteuffe) fzo mocsno doli vfzceseni od 'Sidovřzkoga lůfztva KM 1796, 52

dòli vtřgnoti ~ -em dov. **1.** *odtrğati*: Nyé trnye je lěhko dolivtrğnoti KAJ 1870, 19; ár fze doli vtřgne tákša záplata od nyegovoga gvanta KŠ 1771, 29; te řzrejdnje řztejne plout je doli vtřgno KŠ 1771, 577; pren. vu lejpom czvejti řzmrt me doli vtřgla SŠ 1796, 76; Li dónok te dolivtrğnem KAJ 1870, 127 **2.** *zmanjšati izplačilo*: ali zobecane pláce kaj doli vtřgnemo KŠ 1754, 50 **dòli vtřgnjeni** ~ -a ~ -o *odtrgan*: liszt od nyegovoga preklěsztva z cerkvenih dvěr dolivtrğnyenoga KOJ 1845, 60

dòli vzěti ~ vžěmem dov. *sneti*, *vzeti s česa*: doli ga je vzéo [s križá] KŠ 1771, 154; je pa profzo Pilátufa, da bi doli vzéo tejlo Jezufovo KŠ 1771, 331; Krifřztuffa tejlo, řtero je on doli vzéo z-kri'sa KM 1796, 112 **dòli vzěti** ~ -a ~ -o *snet*,

vzet: Jeuzus z-kri'sa doli vzěti KM 1783, 73; tejlom, liki je řzkri'za doli vzéto KŠ 1754, 235; Vecřěr je doli vzéto, Zkri'za řzvéto tejlo BKM 1789, 77; z-korónov, Marii z-gláve dolivřzětov KOJ 1848, 66

dòli zahájati ~ -am nedov. *zahajati*: Da doli řzuncze zahája BKM 1789, 118

dòlizahvalěnje -a s *ostavka*, *odpoved*: vo-grszkoga miniszteriuma od csészti dolizahvalěnye králi přęgdao AIP 1876, br. 5, 1

dòlizahváliti -im dov. *dati ostavko*: Nisteri právjio ka Tisza dolizahváli AIP 1876, br. 2, 3; Deák z-poszlavcove csészti dolizahválo AIP 1876, br. 2, 2

dòli zájti ~ zájdem dov. *zaiti*: Da gda řzuncze doli zájde BKM 1789, 140

dòli zaprăvlati ~ -am nedov. *uničevati*: Prôti nevernim, ki me doli zaprăvlajo TA 1848

dòli zaprějti ~ -ém dov. *zapreti*, *zakleniti*: idi notri vkámro, i doli zapri dveri tvoje KŠ 1771, 18

dòli zaslůžiti ~ -im dov. *odslužiti*, *nadomestiti*: szem véksi nájem dôbo, kak szem vreden bio, zdâ ga doli scsém zaslůžiti KAJ 1870, 55

dòli zavďariti ~ -dàrim dov. *iti*, *zaiti*: nikam zete pouti doli ne zavďario KŠ 1754, 143

dòli zavěrtivati ~ -am dov. *zagospodariti*, *zapraviti*: ona szkoncsávanye, pôleg stere je ország tak doli zavěrtivo AI 1875, br. 2, 1

dòli zavězati se ~ -věžem se dov. *zavezati se*: řzta fze na 'sitek řzvětoğa hiřtva doli zavězala SIZ 1807, 13

dòli zavězovati ~ -ùjem nedov. *obvezovati*, *zavezovati*: hi'sniczke mitmá eden-drůgoga doli zavesűjejo SIZ 1807, 9

dòli zbrisanje ~ -a s *zbrisanje*, *uničenje*: vcsinyena právda ne zaprăvi na doli zbrifřzanye obecsanyá KŠ 1771, 562

dòli zbrisati ~ zbrifřem dov. *zbrisati*, *odpustiti*: ja řzem, řteri doli zbrifřzem tvoje jálnofřti za mojo volo KŠ 1754, 134; i jafř zbrisem doli, kakti kuřřti oblák, přřřztoplennyé tvoje KŠ 1754, 216; I Boug doli zbrifře vfze řzkuzé 'znyihovi oucsi KŠ 1771, 804; doli zbrifře Boug vfze řzkuzé KŠ 1771, 780; Doli nám Boug zbrise Nase řzkuzé SŠ 1796, 5; vsze veszělnosztí Dolizbrise i tebi Bôg KAJ 1848, 176; I prájř doli vam ga zbrifřzemo KŠ 1771, 202; řteroga oucři fze vfze joukanye Ino řzkuzé doli zbrisejo KŠ 1754, 142; moje grejhe doli zbrifřiř KM 1783, 141; i doli zbrisi vsze grěhe moje TA 1848, 19; naj doli zbrise szpômenek nyihov z zemle TA 1848, 26; ki je řzmrt doli zbrifřzao KŠ 1771, 647; nyi imé szí doli zbriszao TA 1848, 7

dòlizčistiti -im dov. *očistiti*: tisztoga, na dvajsžeti

- sztopájov dúgoga küklá dolizcsisztiti KAJ 1870, 91
- dòlizdèjvati** -am dov. *odložiti*: na grob dolizdevajo szvoje prineseno zelené KOJ 1845, 96; Caszar oblék doli szébe z-devo AI 1875, br. 1, 7
- dòlizdèjvavši** -a -e *ko je odložil*: na örok oro'sjé dolizdejvavsi vtihnejo KOJ 1848, 105
- dòlizdregàti** -drégam dov. *spraviti, odstraniti*: Kráo szi je toti nej mire dáó, naj bi Wladislava dolizdregao z-csehszkoga tróna KOJ 1848, 65
- dòli zepràti** ~ zeperém dov. *oprati, postati moralno čist*: okrřzti fze i zeperi doli grejhe tvoje KŠ 1771, 412
- dòli ziti** ~ zídém dov. *zaiti*: Szuncze ne zide vecs doli KŠ 1754, 273; Szuncze ne zide vecs doli BKM 1789, 455
- dòlizlámati** -am tudi -lem dov. *polomiti, podreti*: dolizlámle Goszpòd czedrusé Libanona TA 1848, 22
- dòlizletèti** -ím dov. *zleteti, odleteti*: Vrábel je dolizleto pred nyò KAJ 1870, 144; pròti jaboki da je preci dolizletelo z-vêke KAJ 1870, 82
- dòli zmálati** ~ -am dov. *naslikati*: bi Apofstole doli zmálao KŠ 1771, 158 **dòli zmàlani** ~ -a ~ -o *naslikan*: je csizmo vido dolizmàlano KAJ 1870, 117; med kejpom, i doli zmàlanim veliki rázlocsek KM 1790, 38
- dòlizosèkati** -sékam dov. **1.** *posekati*: szo nyé zvéksega dolizszoszekali KOJ 1848, 71 **2.** *odsekati*: roké, Jeli bi szi je dao dolizszoszekati za sztò rhanski KAJ 1870, 78 **dòlizosèkani** -a -o *posekan*: vu ete réd dolizszosèkanoga logá zemla AI 1875, br. 1, 5
- dòli zosúnoti** ~ -em dov. *suniti, s sunkom spraviti s česa*: Nyi szodczy sze naj doli zoszúnejo z pecsin TA 1848, 11
- dòlizračúnati** -am dov. *odračunati*: Z toga sze na vértüvanya sztroske dolizracsunati má gnója vrédnoszt AI 1875, br. 1, 6 **dòlizračúnavši** -a -e *ko je odračunal*: z-ete sume dolizracsunavsi pri 100 rainskih 20 rainskih AI 1875, br. 2, 3; z-etoga dolizracsunavsi vértüvanya sztroski AI 1875, br. 1, 5
- dòlizrovàtani** -a -o prid. *narisan*: Etak je zdá 'ze vszákoga országa mera dolizrovatana na edno palico KAJ 1870, 65
- dòlléganje** -a s *leganje k počitku*: vrêmen dolleganya BJ 1886, 11; pri dolleganyi BJ 1886, 7
- dólnasti** tudi dólnjasti -a -o prid. *nižinski*: V-ti dólnasztaj mesztaj voda za 2–3 mészcece de sze páрила AIP 1876, br. 4, 5; dolnyaszta meszta szo 'ze pod vodòv AIP 1876, br. 5, 3
- dòlnji** -a -e prid. *dolnji, spodnji*: cři fze řzpome-
- némo řzKrájnczov i zdolnyi Stajerczov KŠ 1771, A6a
- dòlnjolèndavski** -a -o prid. *dolnjelendavski*: dolnyolendavszko imónye je Bethlen dáó szporobiti KOJ 1848, 92
- doložiti** -lòžim dov. *dodati, pridati*: more k-verbuma korèni *t*, ali *ott, ett, ütt* dolo'siti KOJ 1833, 84
- dòlpožènjati** -am dov. *požeti*: Silje se dozori ino dolpožènya BJ 1886, 37
- dòlski** -a -o prid. *dolinski*: toga ocsi dolřzki kouvránye vò řzklivéjo KŠ 1754, 32
- dòlspísati** -spíšem dov. *napisati*: Dolspíšajo, ka nyim právi BJ 1886, 3
- dóm** -a m *dom*: dom, domovina KOJ 1833, 159; dom AIN 1876, 12; tak pri dómi KAJ 1848, III; I od nafí doumov po neznánoj zemli hodejnye SŠ 1796, 130
- domá** prisl. *doma*: Tak domá, ali gde indri KŠ 1754, 28; vucseni domá KŠ 1771, 432; Pa mlájsi domá KOJ 1845, 7; domá biti KOJ 1848, 7; brátvo domá oprávio AI 1875, kaz. br. 2; v jüžnoj Ameriki domá AI 1878, 7; domá svojim roditelem BJ 1886, 4
- domáči** -a -e prid. *domač*: Házi, hi'zna, domácsa AIN 1876, 32; ništera domáča stvar AI 1878, 6; Eti fze li domácese zadomeřtsávanye razmi KŠ 1754, 40; májo jo za domáčo stvár AI 1878, 8 **domáči** -a -e sam. *domači*: Etaksi domácsi neszmejo nikaj gucsati KOJ 1845, 73; kak szo solarje pri sztoli radovednim domácsim pripovedavali KOJ 1845, 15
- domáçija** -e ž *domaçija*: i nyegova domacsija nej v-táksem sztálisi, ka bi rad pri szebi goszta vido KOJ 1845, 29; vogerszko lüsztvó teccasz neosztáne na pokoji pri szvojoj domacsiji KOJ 1848, 11
- dománji** -a -e prid. *domač*: Nego dobra-vórna 'senicska dományia SIZ 1807, 50; sze je dományim Püspekom krouto zamero KOJ 1848, 32; řzo 'se v-defzétom leti vu dományi oupraviczaj nyemi lejhko hafzek vzéli KM 1790, 58 **dománji** -a -e sam. *domači*: I nepriátelje csloveka bodo ti dományi nyegovi KŠ 1771, 34; řzte dományi bo'zi KŠ 1771, 577; za dománye ne řzkrbi KŠ 1771, 640; Pozdravte te dománye KŠ 1771, 484; i dománye szvoje hrániti KAJ 1870, 137; naj bole pa zdományimi vóre nafé KŠ 1771, 570
- domèstiti** -im dov. *nadomestiti*: domesztiti KOJ 1833, 169; kváre navdárjene domesztiti KOJ 1848, 35; more zdrügoga vrédnoszti nyagovoga domesztiti AIP 1876, br. 1, 3; po znojènyi i po drügi szaka'zúvavnyi zgübicsek domesztitjo AIP 1876, br. 3, 5

domestvajóúči -a -e prid. *nadomeščajoč*: zmenkano nezevcsenoszt z pobo'snov pro-sztoucsov domesztvajoucsí KOJ (1914), 150

doměščani -a -o prid. *nadomeščan*: domeszsáni zmenkanya znaményom KOJ 1833, 127

doměščanje -a s *zamenjava*: ali meszto drúge na domeszsanye té litere polo'sene KOJ 1833, 87

domeščavajóúči -a -e prid. *nadomeščajoč*: k-toj zgora szpomenotoj domeszsávajoucsój szlejdnyoj literi KOJ 1833, 87

Domiciánuš -a m *Domicijan*: na zapovid Domicziánus Czafzara KŠ 1771, 262; od Domicziánus Czafzara vu vrejlom olii kúhani KŠ 1771, 765

Dòminik -a m *Dominik*: Szvétí Dominik KM 1783, 94

domislek -a m *domislek, domislica*: Zápola János szí je zdáj z-tém práznim domiszlekom prilizávo KOJ 1848, 79

domisliti se -im se dov. *spomniti se, domisliti se*: Gda fze ni ne domifzlimo SŠ 1796, 140

domišlávati si -am si nedov. *premišljevati, misliti si*: On pa szí domisláva, jeli bi sou ali nej med csúдне Magyare KOJ 1848, 51

domobránec -nca m *brambovec, domobranec*: vu 1848-om leti kak prósztí domobránec dokonca szlú'zo AI 1875, br. 2, 6

domobránitel -a m *brambovec, domobranec*: je miniszter od domobránitela dugovány AIP 1876, br. 1, 5

domobránitelstvo -a s *obramba, domobranstvo*: je domobránitelosztva dugovány ravnyane v-róke dóbo AIP 1876, br. 1, 5

domoljúbec -bca m *domoljub*: te sztári domoljúbec [Kossuth] pôleg szvoji 72 leti zdrav AIP 1876, br. 10, 8

Dómölk -a m *Dömölk, kraj na Madžarskem*: Dómölk pri málom Celi KOJ 1848, 102

domolúbnost -i ž *domoljubnost*: sze najmre z plascsom domolúbnoszti ogerne KOJ (1914), 146

domoródec -dca m *domoljub*: sze vszáki isztínszki Domorodecz rad podáva KOJ 1833, VII; on kakti vören domorodecz KOJ 1848, 86; Álmosa kati náj vecs vrejdnoqa domorodca KOJ 1848, 7; Postúvani szlovenszki domorodci AI 1876, br. 6, 1; szlú'sbe nej domorodczom, nego prisavczom prepúszto KOJ 1848, 33; kak sze vernim ino postenim domorodczom prisztája KOJ (1914), 140

domoródstvo -a s *domoljubnost*: [Küzmic Miklosi] bogolúbnoszt z csla szija, z perszih pa domorodszto dija KOJ (1914)

domóu tudi domó prisl. *domov*: domou nyemi ga 'zeni KŠ 1754, 52; midí fze moj gofzpodár

domou priti KŠ 1771, 214; dopúfzti mi prvlé nazáj domou idti KŠ 1771, 26; Tak 'ze vefzéli podmo Domou BKM 1789, 149; gda je 'sivina domou sla KM 1790, 46; more vszáki posteno domou iti KOJ 1845, 10; Domou je komaj nikeliko prezovicsov neszrecse vujsló KOJ 1848, 9; mogli szo nazáj domó odidti AI 1875, kaz. br. 3; Jo'zefa itak nê domó bilo AI 1875, kaz. br. 7; Domó v-szvojo hi'zo pridévsi AIP 1876, br. 2, 6; domo nájdejo AI 1878, 8

domovina -e ž *domovina*: oh lejpa domovina KM 1783, 218; Tam je moja domovina BKM 1789, 115; Domovina, i Kráo KOJ 1833, VII; sze dvouja Domovina odpira KOJ 1833, IX; domovina AIN 1876, 46; Z-domovine KMS 1780, A3b; Jezik je domovine náj dragši, ino háklivejsi Kincs KOJ 1833, VIII; Lübézen domovine KAJ 1848, VIII; Csúli od lübeznoszti domovine AI 1875, kaz. br. 1; liki i domovino Heraclita i Pythagora KŠ 1771, 571; pridoucsí vu domovino fzvojo KŠ 1771, 46; nazáj k-tebi vu domovino KM 1783, 184; naso nevolno králevcsino (domovino) ofzlobodis BKM 1789, 349; Domovino szí pomiszli kakti tvojo Mater KOJ 1833, XI; nego lí vu fzvojoj domovini KŠ 1771, 118; dober gláfz vnasoj domovini KOJ 1833, X; fzo sli nazáj vu fzvoje domovine KŠ 1771, 8; pren. vu Nebefzko vekivecsno domovino pripelai SM 1747, 57

domovinčar -a m *domoljub*: ka za du'znoszti more dopuniti eden domovincsar AI 1875, kaz. br. 1; Ete vszáki domovincsar 'zelé poznati AIP 1876, br. 3, 3

domóvnik -a m *domačín, rojak*: Na radofzt nasim drágim rodjenikom, I domovnikom BRM 1823, 285; Darúj bátrivnoszt nasim domovnikom BRM 1823, 443

dóna -e ž *pesem*: Dall, popévká, doná KOJ 1833, 153

Donáj -a m *Dunaj*: nister vesznicze okoli Donája szo pa zcsiszta vkoncsali KOJ 1848, 86

donamèstiti -im dov. *nadomestiti*: prisesztno vrejmen donameszti i to zdásnye KOJ 1833, 85

dopadénje -a s *ugajanje, zadovoljstvo*: Kralezska zapouved eta je pri protesztantnih dopadenye nej najsla KOJ (1914), 149

dopadnenjé -á s *ugajanje, zadovoljstvo*: vu lidih pa dopádnenyé KŠ 1771, 168; Dopádnenye tvojqga namesztnika Bojdi nasa radoszt KAJ 1848, 308; ár je vu nyé dopádnenye moje TA 1848, 100; nifteri pa zdopádnenyá prejdgajo Krifztufa KŠ 1771, 592; Zrendelúvavfi náfz naprej vu fzebi pouleg dopádnenyá voule fzvoje KŠ 1771, 574; nema on Dopádnenya vi vszem mojem deli KAJ 1848, 210; Naj hodite na

vŕze dopádnenyé vu Vŕzem dobrom deli KŠ 1771, 603; i napuni vŕze dopádnenyé dobroute ŕzvoje KŠ 1771, 627; dopádnenyé má KAJ 1848, 207; csi dopádnenyé má nad nyim TA 1848, 17; szo veliko dopádnenyé zroküvali AIP 1876, br. 5, 2

dopádnoti se -em se dov. *biti všeč, ugajati*: Ali iŕcem ŕze lidém dopádnoti KŠ 1771, 557; dopádnoti ŕze Bougi KŠ 1771, 619; da ŕze more dopádnoti BKM 1789, 128; dopádnoti se KOJ 1833, 175; Kakti ŕze i jaŕz vŕzákomi dopádnem KŠ 1771, 511; náj ŕze Tebi bole dopádnem KOJ 1845, 91; Da ŕze ti vu vszem dopádnem KAJ 1848, 21; da ŕze dopádnem nyemi BKM 1789, 15; tím nepobo'znim ŕze pa dopádnem KŠ 1771, 73; kak ŕze nyemi dopádnem KŠ 1771, 595; Tak ŕze dopádnem Bougi BKM 1789, 8; ka ŕze nyemi dopádnem KOJ (1914), 154; ki ŕze ŕzebi dopádnem KŠ 1771, 720; komi ŕze ŕze dopádnem KM 1796, 67; dopádnem ŕze je Herodeŕi KŠ 1771, 119; vtebi ŕze mi je dopádnem KŠ 1771, 174; se je nyój dopádnem BJ 1886, 4; Ali nej ŕze dopádnem Bougi KŠ 1771, 508; szo ŕze nej dopádnem niki ŕze peszmi KOJ 1845, 14; Dopádnem ŕze, komi ŕze BKM 1789, 280; Naj ŕze dopádnem tebi TA 1848, 15; Da bi ŕze té návuk Krizŕtufi dopádnem KŠ 1754, 203; komi bi ŕze húdo delo dopádnem ABC 1725, A7b; kak bi ŕze dopádnem mou'zi KŠ 1771, 503; ka bi ŕze ŕzebi dopádnem KŠ 1771, 481

dopélanje -a s *dovoz*: zapré vszo dopridejnye i dopelanye KOJ 1848, 4

dopokázan -a -o prid. *prepričan*: csi ŕze dopokázan biti, ŕze z-pámetjov pregledni KOJ 1845, 79

dopovédati -vém dov. *dopovedati*: niden ŕze nedá dopovédati, vszáki v-ŕzvoje roug troubi KOJ 1845, 87; Ali nedájo ŕze dopovédati, i ne razmijo TA 1848, 68; Ali csi meni tou zdaj nedopovejta SIZ 1807, 47 **dopovédani** -a -o *določén*: gda je z-verbomom dugoványe czelou, i ŕze ŕze dopovédano KOJ 1833, 58

dopridéjnje -a s *dohod*: zapré vszo dopridejnye ino dopelanye KOJ 1848, 4, 67

doprinášati tudi doprnášati -am nedov. **1. opravljati**: pouleg ŕze májo ŕzevoje cšéŕzt doprnášati KŠ 1754, 34; ŕze je paŕcso vŕza ona doprnášati KM 1796, 25; táborŕzko ŕze ŕzevoje doprnášajo KM 1790, 9 **2. izkazovati**: cšéŕzt ŕzevoje doprnáša SIZ 1807, 10; ino ŕzevoje cšéŕzt verno doprnášajo TF 1715, 17; naj cšéŕzt gyedno doprnášajo KŠ 1754, 64 **3. izpolnjevati**: ŕze ŕze jaŕz moj 'zitek húdo doprnášao KŠ 1754, 240; [ete kejp] vu vŕzakenénym ponávlanji, vŕterom ga doprnášati moremo KŠ 1754, 96; csi

kráŕezko právdo doprnášate pouleg piŕzma KŠ 1771, 748 **4. delati, početi**: Tou doprnášajo kautlarje, komediáske KŠ 1754, 50; on ŕze brezi náŕe moucfi ŕze doprnáša KŠ 1754, 124; dónok milocsa teliko doprnáša KŠ 1771, 442 **5. prinašati, dajati**: liki rozga ŕzevoje od ŕzebe ne more ŕzevoje doprnášati KŠ 1771, 845; Náj nám zemla ŕzevoje ŕzevoje doprnáša BKM 1789, 302 **6. pluti**: Mi ŕzevoje pa plavanye doprnášali i od Tirufa ŕzevoje doli ŕzevoje Ptolemais KŠ 1771, 407, Apd 21, 7

doprinésti tudi doprnésti -nesém dov. **1. narediti, izpolniti**: ako cšéŕs doprnéŕzt, koje Bogu drágo SM 1747, 87; Boug je more zacséti i doprnéŕzt KŠ 1754, 80; je prepovedao té tanács doprnéŕzt KŠ 1771, 427; zmo'sna dela doprnéŕzt KM 1796, 57; naj ouzdalecs po liŕzt doprnéŕzt KŠ 1771, 624; naj ŕzevoje dobro doprnéŕzt KM 1790, 42; to z-gláve tesko doprnéŕzt AI 1875, kaz. br. 6; gde ga cziŕou doprnéŕzt KŠ 1754, 96; poŕeŕeinye ne dokonŕate (ne doprnéŕzete) SM 1747, 26; právde zapóvdi gvúŕno doprnéŕzjo AI 1875, kaz. br. 2; vecs húdo Szam doprnéŕzo BKM 1789, 386; Ka ŕze v'zítiki doprnéŕzo BKM 1789, 437; je ŕzevoje ono doprnéŕzao KŠ 1754, 115; nego je eto doprnéŕzao KŠ 1771, 663; malo je doprnéŕzao KM 1790, 88; ki je to 'ze doprnéŕzo AIP 1876, br. 2, 3; je tó doprnéŕzao BRM 1823, 72; Dobro delo doprnéŕzao BJ 1886, 41; ŕzevoje i húdo doprnéŕzli KŠ 1754, 115 **2. nadomestiti**: Ka ŕze zamudo, dnesz tetúj Doprnéŕzti KAJ 1848, 158; ona se paŕči doprnéŕzti BJ 1886, 12; Eto doprnéŕzti AIP 1876, br. 1, 2 **doprinésti se** tudi doprnésti se -nesém se *nadomestiti se*: ŕzevoje doprnéŕzt KŠ 1754, 18 **doprinéŕeni** tudi doprnéŕeni -a -o *storjen, izpolnjen*: od náŕz doprnéŕenoga pretrpo KŠ 1754, 115; to je doprnéŕeno AI 1875; Doprnéŕena ŕzevoje 'ze vŕza po Jezus Krizŕtusi BKM 1789, 440; ktm prvím doprnéŕenim 'zelám KŠ 1771, 704

doprnášanje tudi doprnášanje -a s **1. delanje, počenjanje**: Na nikakŕi grejhov doprnášanje BKM 1789, 297 **2. izkazovanje**: ŕzebi i drúgim du'zne cšéŕzt doprnášanje KŠ 1771, 757 **3. poravnavanje**: országa dohodki nebi za doszta bili za doprnášanje nyagovi ŕzevoje AIP 1876, br. 6, 7 **4. opravlanje**: i z-doprnášanjem ŕzevoje dú'snoŕzt vóro ŕzevoje Gofzpodni KM 1796, 52

dopunéjnje -a s *dopolnjenje, izpolnjenje*: Lübéznofzti dopunéjnje KM 1783, 252; Angyelfzkim kourusom dopunényé BKM 1789, 267

dópuni -a -o prid. *dopolnilen*: vu vszákom

táli zemlé-poszesztvarje tri rédozne i tri za dôpune kotrige zeberéjo AI 1875, br. 2, 3

dopùiniti -im dov. *I. opravitì, izpolniti*: da bi mogli dopuniti zmenkanya vôre vafé KŠ 1771, 618; pokouro dobro dopuniti KM 1783, 257; nej dugo odlasala dopuniti ka je obezsala KOJ (1914), 108; ka za du'znoszi more dopuniti AI 1875, kaz. br. 1; nafega szrczá 'zelejnye dopunis BKM 1789, 349; Dopunis nyemi 'zelénye szreza nyegovoga TA 1848, 16; odebránih 'selejnye czilou dopuni KMK 1780, 23; Bo'za récs, Dopuni fze povfzegavécs BRM 1823, 3; Ocsé volo szpunio, Vfza dopunio BRM 1823, 56; Dopuni Bôg vsze prosnye tvoje TA 1848, 15; i tak dopunte právdo Krifztufovo KŠ 1771, 569 *2. dopolniti, dodati*: nej szamo dopuni zmenkanya ti fšvétì KŠ 1771, 544; da bi dopuno zmenkanye vafze kmeni zkázane fzlú'zbe KŠ 1771, 596; zmenkanye moje fzo dopunili bratje KŠ 1771, 547; eden lagev sztáksim blágom dopuno AIP 1876, br. 1, 8; Szrbio i Csarnogoro szvojov vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3 **dopùnivši** -a -e *ko je opravil*: fza fze povrnola z-Jeru'zálema nazáj, dopunivši fzlú'zbo KŠ 1771, 380 **dopunjeni** -a -o *izpolnjen*: ka Stevan verta blá'zensztvo dopunyeno bilô AIP 1876, br. 3, 7

dopunjávanje -a s *I. opravljanje*: na dopunyávanye grejhov fšvoji KŠ 1754, 164; tou csinijo na dopunyávanye fšvoji grejhov vfzigdár KŠ 1771, 617 *2. izpolnjevanje*: navcì mené na dopunyávanye tvoje fz. voule KM 1783, 130; ár je Boug vóren vu dopunyávanyi fšvojega obezsanya KMK 1780, 24; Boug vu dopunyávanyi obezsanya nefzkoncsano vóren KM 1783, 143

dopunjávati -am nedov. *I. izpolnjevati*: Ország dvôje sztroske more dopunyávati AI 1875, br. 1, 1; Nego dopunyávam vernofzt BRM 1823, 272; fzlú'zbo tvojo fzcresno dopunyávaj KŠ 1771, 651; fzem jalz obdr'závao Bo'zo právdo, i dopunyávao BRM 1823, 12 *2. dopolnjevati*: i dopunyávam zmenkanya nevoul Krifztufovi KŠ 1771, 605

dopúnjenost -i ž *izpolnjenost*: Vfze obezsanye má dopunjenofzt BRM 1823, 115

dopunjénje -a s *izpolnitev*: Rusz od dopunylénya szvoje 'zele odsztôpo AIP 1876, br. 8, 2

dopüstéjnje -a s *dopustitev, dovoljenje*: szo vnougi Goszpoudje brezi dopüstzejnya notriprisli KOJ 1848, 51

dopüstítì tudi dopistítì -im dov. *dopustiti, dovoliti*: 'Zenám pa ne dopifztim vu czérkvi vcsiti KŠ 1771, 636; nakeliko pravicza dopifzti KŠ 1754, 57; Ár fze ne dopifzti proroka pogibiti

KŠ 1771, 217; i fšpoznati dopúfzti, ka i v-kom fzmo pregrejsili KMK 1780, 1780, 68; I fšvojemu Dùhi vtébe priti dopifzti BKM 1789, 306; Nedopifzti on nyim prejti SŠ 1796, 4; Ka nyemi dönok nedopüszi Püspek KOJ 1848, 32; Záto sze nedopüszi deci na rust goriidti KAJ 1870, 74; Escse vecs pocsinka dopüszi dvôja piknya AIN 1876, 9; nede v-ednoj leti vecs vodáno, kak dohodki dopüsztijo AI 1875, kaz. br. 1; hercegovináne z nasega kraja pomágti dopisztijo AIP 1876, br. 2, 6; dopúfzti mi tvoje dobroute v'zivati KŠ 1754, 234; Dopúfzti, nai odhájam fnyimi prebivam SM 1747, 71; dopúfzti mi gúcsati klufztvi KŠ 1771, 201; dopúfzti mi, naj idem prvle i pokopam ocsó mojega KŠ 1771, 201; Dopúfzti meni milosztivno eto nous KM 1783, 175; Veta nám Gofzpon dopúfzti BKM 1789, 413; Eta nám Gofzpon dopúfzti SŠ 1796, 29; Dopúfzтите te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); Dopüsztite mi, da nyemi moje 'zebne pêneze KAJ 1870, 70; da bi nyemi rázumna mati nyegova dopüsztila KAJ 1870, 43; Nej nyim je dopúfzto KŠ 1754, 34; I dopúfzto nyim je preci KŠ 1771, 115; fzi dopúfzto fšpoznati KM 1783, 11; Nej fzi dopúfzto vrági BKM 1789, 391; i dopúfzto je nyim KM 1790, 26; je Gejza dopüszo szvojo deczo szloveszno okrsztiti KOJ 1848, 10; i ne bi dopúfzto podkopati KŠ 1771, 213; naj nyim dopifzti vu nyé idti KŠ 1771, 194 **dopúščeni** -a -o *dopuščen, dovoljen*: je nyim nej dopúfcseno gucsati KŠ 1771, 520; da bi fzkvarjenomi dopúscseno bilou KM 1783, 211

dopüstlivi -a -o prid. *popustljiv*: szo nikak né steli dopüsttlivi bidti AIP 1876, br. 5, 2

dopüstlivost -i ž *popustljivost*: ki vu Hercegovini mir ráj dopüsttlivosztjov, kak krvi polevanyom nazáj posztaviti 'zelejo AI 1875, br. 1, 2; Austriánici szo v-niksem táli nésteli dopüsttlivoszt pokazati AIP 1876, br. 5, 1

dopúščanje -a s *dopuščanje, dovoljenje*: Tou pa právim pouleg dopúfcsanya, nej pouleg zapovidi KŠ 1771, 501

dopúščati -am nedov. *dopuščati, dovoljevati*: 'Ziveti mi dopúfcsas BKM 1789, 285; liki mi je pozványe moje, vrejmen dopúfcsalo BKM 1789, 3 b

dopúščenénje -á s *dopustitev, dovoljenje*: csi molbeno-piszmo za dopúscsenénnye od minisztera pênez poszluhnyeno bode AIP 1876, br. 1, 8

dopúščenjé tudi dopúščejnje -á s *dopustitev, dovoljenje*: brezi dopúfcsenyá delo KMK 1780, 49; brezi dopúscsenyá KM 1790, 54; malo dopúscsejnja SIZ 1807, 3; od dopúscsenyá

AIP 1876, br. 2, 2; kalvinarom i nezjedinyenim Grkom dopüscsenyé darüvao gdebodi molitvárnice szi gorposztavití KOJ (1914), 113; brezi roditelszkoga dopüščejnja nej vlomila BJ 1886, 11; Filipi dao dopüštsenyje KOJ (1914), 113; je dopüščeňnye proso BJ 1886, 23; z-fterih dopüscsenyom KMK 1780, 59; z-Pilátusovim dopüscsenyom KM 1796, 112

Dorotéa -e ž *Doroteja*: Dorothea ABC 1725, A3a

dosegamáo prisl. *dozdaj, doslej*: fzem jaž dofzéga máo moj 'zitek hūdou doprnásao KŠ 1754, 240; vkmiczi je do fzéga máo KŠ 1771, 727; fze je dofzéga máo tak fzkrlblivo pascso KŠ 1771, A4b; Ka fzi do fzéga máo, Szkrb nofzo BKM 1789, 163; Ka je dofzéga mao nej dáo BKM 1789, 314; ká szi do szegamao Szvéto czérkev varvao KAJ 1848, 167

doséganje -a s *doseganje*: doszéganye KOJ 1833, 131

doségati -am nedov. *segati, prihajati do koga*: Hvála naj bode tebi za tvojo dobróto, štera nás doséga vsaki dén tak rédno BJ 1886, 8

doségnoti -em dov. *I. doseči, z iztegnjeno roko ali predmetom priti do česa*: pejnze vzeme, csi do nyih more dofzégnoti KM 1790, 52; doszégnoti KOJ 1833, 155; liki da bi ne dofzégnoti kvám, fze nategújemo KŠ 1771, 546; pren. tebé li zvörov morem dofzégnoti BKM 1789, 89; Bo'za rejcs dofzégne notri do razdeljenjá KŠ 1771, 677; ár me zdaj noucs doszégne KM 1783, 227; me zdaj noucs dofzégne BKM 1789, 388; Nyegova miloszt doszégne, Od roda do roda BKM 1789, 16; dácsa naj vszákoga popravici doszégne AI 1875, br. 2, 6; naj mo'zá neszreca ne doszégne AI 1875, kaz. br. 7; naj moj žitek nevolá nedoségne BJ 1886, 6; ga je nefzreca dofzégnotla KMK 1780, 70 **2. pri širjenju, napredovanju biti do kod**: da vnosina povoden pride, one od nyih ne dofzégneio SM 1747, 95; povódní ednoga ne doszégnejo TA 1848, 24 **3. biti, nahajati se v prostoru**: lefzficzó, ftera je od zémle do nebélfz dofzégnotla KM 1796, 21; da fzmó i notri do válz dofzégnotli KŠ 1771, 546; imé nyegovo doszégne do odvétka TA 1848, 37 **doségnjeni** -a -o *dosežen*: Vaso mené na gósztom doszégnyeno pomaganye AI 1875, kaz. br. 1; pretrpijo nyih doszégnyeno nevoló AIP 1876, br. 3, 7

dosehmál prisl. *dozdaj, doslej*: na stere je Bog dofzehmal poterpleinye mel SM 1747, 17

dosejdóub prisl. *dozdaj, doslej*: Ti fzi pa dofzejdóub to dobro vino zadr'zao SIZ 1807, 14; kaj fzte ga do fzej doub z-méfzom dr'sali SIZ 1807, 58

dosejmáu prisl. *dozdaj, doslej*: Escse fzi fze dofzejmáu ti nej zadovolila SŠ 1796, 128

dosihmáo prisl. *dozdaj, doslej*: ka nyemi do szih máo szpojémáo KOJ 1848, 67; koga szo sze doszimáo bojali KOJ 1848, 9

doslúžiti -im dov. *doslužiti, končati služenje*: Jákob geto je 'fe dofzlú'so, vkanyeni je KM 1796, 21

dosòdbeni -a -o prid. *sklepalen*: Doszodbeni: azért, ahozképest, lám i. t. v. KOJ 1833, 112; Doszodbeni (kiemelok): (ráj, vszebolje, témráj) AIN 1876, 67

dospèti -spém dov. *I. uspeti*: Ali prvle nego bi doszpeo szvoje nepopiszlive falinge popraviti, je na ov szvejz zezvání KOJ 1848, 35 **2. utegniti**: Gda fzo pa ti Diákonuske dofzpelí, tüdi fzo predgali KM 1796, 121 **3. priti**: Kráo z-porednov vojszkov doszpej vu Morávszko KOJ 1848, 64

dòsta -ih prid. *mnogi*: i dosztih mesztaj cèla bregov goríc zaprávila AI 1875, kaz. br. 8; V dosztih mestáj gorice lepô kázejo AI 1875 kaz. br. 8

dòsta prisl. *dosti, mnogo*: oni ifcfeio dofzta meftrie SM 1747, 5; Elcfé dofzta vets obejese fz. pífzmo KŠ 1754; csi gli fze zvúna dofzta dobri dejl fzka'zúje KŠ 1771, 436; ne bo'm pravo: doszta je KM 1783, 273; pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7; Oči nema dosta vékši od volovski oči AI 1878, 21

dostánjanje -a s *pripadanje*: Komi dosztájanye na eto pitanye KOJ 1833, 131

dostájati se -am se nedov. *I. spodobiti se*: ako i mi fzvétó, kako fze fzinouv Bofi dofztája, pouleg nyé fivémo TF 1715, 27; vu Gofzpodní, kak fze dofztája fzvéczov KŠ 1771, 424; hodite tak, kak fze dofztája pozványa, fzkim fzte pozváni KŠ 1771, 580; ár fze tak dofztája náj fzpuniti v vízo praviczó KŠ 1771, 10 **2. pripadati**: ocsa, dáj mi vó táo blága, ki fze mené dofztája KŠ 1771, 222; Po praviczí bi sze králesztvo dosztájalo Vazula KOJ 1848, 14; naj ne obhodi nakráci v-tom, ka ga po pravici dosztája AIP 1876, br. 5, 2 **3. tikati se, zadevati**: na Oczó, koga fze dofztája a) Sztvorjeinye SM 1747, 34; Tebé fze fšamoga dofztája poftenyé KŠ 1754, 225; Ka fze dofztája mefzta i vrejmena, gde i gda je tou vpifzmo djáo KŠ 1771, 765; Tak, da, ka fze mené dofztája, fšam gotov nazvifésávati Evangeyeliom KŠ 1771, 448; Jeli fze dofztája i drúgi ftrta zapouvid KMK 1780, 42; právda fze mené ne dofztája KM 1790, 90; Ka sze dosztája znati od Participiuma KOJ 1833, 104 **dostajajúóci** -a -e *pripadajoč*: stero drúgimi országami navkúpdosztájajúócsa dugoványa

vözravna AI 1875, kaz. br. 2; vojszke, zvänesnye i eta dosztájajöcsi pénez szo vöповédani AI 1875, br. 1, 1

döstakrat prisl. *dotikrat, velikokrat*: dofzta krát me fché poterti SM 1747, 68; da dofzta krát ne csinijo, ka fcséjo KŠ 1754, 72; fteroga je dofztakrát opoumeno KŠ 1754, 195; kaj fze je dofzta krát vkúp fšpravo KŠ 1771, 324; fzam vám dofztakrát pravo KŠ 1771, 598; Kaj fze dofztakrát csüo dávno BKM 1789, 430; Dosztakrát sze lüdjé edendrügoga ogiblejo KOJ 1845, 21; Dosztakrát sze pripeti KAJ 1870, 54; v kunjaj je dostakrát oblizliva AI 1878, 9

dostánoti -em dov. *nastati*: dokecs zdásnyi növi sztran në dosztano AIP 1876, br. 2, 2

dostáti se -stojím se dov. *tikati se, zadevati*: Dofztoinolzt, kai fze Bogá fzamoga dofztoy SM 1747, 33; Tebé fze vfzigdár dofztoji, Dika i vfze bláj'zenfztvo BKM 1789, 147

dostáviti -ávím dov. **1.** *datati*: K-adjektivumi more *bb* dosztaviti KOJ 1833, 30 **2.** *nadomestiti, zamenjati*: je szvojo oroslánszko kou'so z-liszicsnov dosztávo KOJ 1848, 30 **dostávleni** -a -o *nadomeščen*: lüdi, ki szo z-leszom dosztávlene nogé meli KAJ 1870, 35

dostávlanje -a s *dodajanje*: v-dosztávlanyi sze one [litere] na dúgo premenijo KOJ 1833, 13; Z-dosztávlanyom *nak, nek* KOJ 1833, 22; je Sz. Pizsmo na nemski jezik presztavo z táksim dosztávlanyom KOJ 1845, 68; ali globoko- ali viszikoglászna dosztávlanya potrejbna KOJ 1833, 56

dostávlati -am nedov. *dodajati*: kriviczo dofztávla BRM 1823, 386 **dostávlavši** -a -e *dodajajoč*: dosztávlavsi etakse dokoneske KOJ 1833, 17

dostignoti -em dov. **1.** *doseči, dohiteti*: szta nyé tirala, pri Esztergomi dosztignola KOJ 1848, 99; steri szo ga pri Tokaji dosztignoli KOJ 1848, 77 **2.** *doleteti, prizadeti*: Matyasa I. je v-tom boji velika neszreca dosztignola KOJ 1848, 64

dostignjeni -a -o *dosežen*: ki szo prvle od ognya dosztignyeni KOJ 1848, 120

dostójati se -am se nedov. *blagovoliti*: Dosztójaj fze dnez Goszpodne, od grejha náz varvati KM 1783, 30; Dosztójaj fze povrnouti Goszpodne zvšzejm dobro cfínécím 'sitek vekivecsni KM 1783, 100; Naj náz poszkusati dosztójo KOJ 1845, 17; Hváló Krifztuflí, ka fze je k-nám pridti dofztójo KMK 1780, 66; ki fzi fze dosztójao na ete fšvejpt pridti KM 1783, 55; Záto sze je dosztójao Benedektinarom povrnouti grünte KOJ 1848, 12; Té sze je pa nej dosztójao priti KOJ 1848, 66

dostójen -jna -o prid. *vreden, primeren*: Ar

je tou vrejmen dofztojno BKM 1789, 62; vu fšvefztva dofztojnóm nofeney KŠ 1771, 658; naj fze Bo'se imé polfzveti, i dofztojním tálom fze poftúje KMK 1780, 40; mou'si vu vfzej dofztojni dugoványaj naj pokorna bode KMK 1780, 88; z-drügimi dofztojnimi dobrouтами 'selejjó vámvas trüd nazáj povrnouti SIZ 1807, 16; Na nyegovo dofztojno vrejdnofzt SŠ 1796, 32

dostójno prisl. **1.** *dostojno, častno*: Gda fivé dofztoino fztov vecfërjev Gofzpodnovov TF 1715, 44; niti dácese vecs ne profzijo, liki je dosztojno KŠ 1754, 219; Ki bi fze mogao dofztojno fzmilúvati nad neznajoucsimi KŠ 1771, 678; Dofztojno je, naj ti zvrejdním tálom hváló dám KŠ 1771, 818; Bogá hváliti dofztojno BKM 1789, 357; Zaisztino, je vrejдно, dosztojno, naj tebi hváló dámo KM 1783; naj túha ino pokorna bode, nyega fze dofztojno poftúje SIZ 1897, 10; naj bi eto tesko delo dofztojno i pobo'zno fškoncsao BRM 1823, IV; nyega dosztojno csesztijo KAJ 1848, 8; Dofztojno fze sztoga fšpomenouti SŠ 1796, 12 **2.** *dostojno, spodobno*: Vszáki more dosztojno oblecseni v-solo priti KOJ 1845, 8; solarje znájo dosztojno paziti KOJ 1845, 16; vu šolo dostójno vnyö fšöpi BJ 1886, 4; se je tebi voprositi dostójno BJ 1886, 5

dostójnost -i z *dostojnost, čast*: za v Reidnoszt i dosztoinoszt tvojeja drágoga Szina ABC 1725, (A7a); gledocs na nyegovo Dofztojnofzt, kai fze Boga fšamoga dofztoy SM 1747, 33; Zpoznanye etih Dofztojnofzti Bosji opominati ino obúdjávati nálfz more SM 1747, 33; dofztojnofzt moucsi Bo'za bode KŠ 1771, 535

dotéc prisl. *dotod*: od Galilee notri do técz KŠ 1771, 250; szí mi na trost dao, I Meni dotéc obdr'zao KAJ 1848, 291; Dotéc szem na kamenico z-rovatkom pizsao KAJ 1870, 7

dotecmáo prisl. *dozdaj, doslej*: Ki je, od detinsztva Nasega, do téczmao, Nam z-szvoje milosztí Teliko dobra dao KAJ 1848, 214

dotegamáo prisl. *dozdaj, doslej*: ki szo do tega máo komaj nekaj zacšüli AIP 1876, br. 1, 1

dotèknoti se -em se dov. *dotakniti se*: dobro je csloveki nedoteknoti fze 'zené KŠ 1771, 501; sto sze Krála szmej doteknoti KOJ 1848, 33; csi fze doteknem gvanta nyegovoga KŠ 1771, 29; te húdi fze ga ne dotekne KŠ 1771, 735; fšzami fze zedním prfztom vfím ne doteknete 'zmécsave KŠ 1771, 210; fze je ni te nájménse piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 115; dotekno fze ga je erkoucfí KŠ 1771, 180; doteknola fze je rouba gvanta nyegovoga KŠ 1771, 195; kelikokoli fze ji je doteknolo KŠ 1771, 49; ne dotekni fze, niti ne koftaj KŠ 1771, 607; ne doteknitelfzega,

dabi ne mreła SM 1747, 5; necsifztoġa fze ne doteknite SM 1747, 539; naj fze li skricza gwanta nyegovoga doteknejo SM 1747, 122; ino bi fze te fšvéte skryne nedofztojno dotekno KM 1796, 60; da bi fze li fšzamo doteknoli kraja gwanta nyegovoga KŠ 1771, 49 **dotèknovši se** -a se -e se *ko se je dotaknil*: I doteknovši fze vùhá nyegovoga KŠ 1771, 248

dotík -a m *dotik*: Med plészanyom sze vari neszrámnoga pogléda, dotika KOJ 1845, 37

dotíkanje -a s *stík*: Ono vezalo, stero nasega országa vu vnôgi sztáliscsaj dotikanye med ausztrianci v-právdi gori obdr'zalo, tó 'zelé AIP 1876, br. 5, 1

dotíkati se -am se tudi -čem se nedov. **1. dotíkati se**: kákasa je eta 'zena, fštera fze ga doticse KŠ 1771, 190; [Lasztvice] gde se pa zemlé doticsejo z-perotami KAJ 1870, 104 **2. tikati se, zadevati**: jeli sze korôna sziná ali pa nyegovoga brata doticse KOJ 1848, 20; Poszebno, ka sze vogerszkoga Kralesztva dotika KOJ 1848, 116; Ka sze Marie na pusztini doticse KOJ (1914), 106; Eto sze vszákoga vértá doticse AI 1875, br. 2, 4; Nász eto dugoványe v-prvom rédi doticse AIP 1876, br. 5, 3 **dotikajúóci** -a -e *tikajoč se, zadevajoč*: protestantszko vero dotikajoucsih 'selejnyov KOJ (1914), 128

dotistec prisl. *do tam*: Mesztovezniki dotisztec AIN 1876, 67

do tisztihmáo prisl. *do takrat, do tedaj*: tak je do tisztihmáo túdi nej bilou krszta KOJ 1845, 77

dóubuš -a m *namesznik*: Vu Damaskufi dóbús Aretás Krála je fšztrá'zo KŠ 1771, 549

dovédeti se -véjm se dov. *nadejati se, zavedati se*: Pride gofzpoud vu dnévi, všterom fze ne dovej KŠ 1771, 83; Niki Vcsáfzi fze fšzám ne dovej, Zgibi fšzrecso BKM 1789, 171; Vnogokrát fšzmrť pride, gdafze ne dovejmo BKM 1789, 406; dás fšzvoj krüh tam priéti, Gde fze fšzami ne dovejjo BKM 1789, 360; Hitro preminéjo oni z-toga fšzvejta, gda fze ni nedovejjo SŠ 1796, 130; Etak miné od tébe, gda fze ne dovejs SŠ 1796, 110

doveršiti -ím dov. *dokončati*: Dáj nam jo razmeti, z'zitkom doveršiti BKM 1789, 150

dovica -e ž *vdova*: nyegovo doviczo Bore Katiczo KOJ 1845

dòvinstvo -a s *vdovstvo*: dovinsztvo KOJ 1833, 168; sze je na leto vu dovinsztvi v szobotskoga preszelila KOJ (1914), 107

dovolénjje -a s **1. dovoljenje**: múcsanye Andrása na dovolejnye raztolmácsivsi KOJ 1848, 17; od Horvátov, ki szo z-dovolejnyom Heráklius Czaszara KOJ 1848, 6 **2. naklonjenost**,

zadovoljstvo: Rinasz v-ti visisaj mesztaj velko dovoljenyé kázo próti ruszkoj volí AIP 1876, br. 8, 1

dovoliti -vòlim dov. *dovoliti*: jasz szam lih tou dovolila KOJ 1845, 86 **dovòljeni** -a -o *dovoljen*: csi ti je nej dovoljeno KOJ 1845, 35; ka je nyemi denok nej dovoljeno bilou KOJ 1848, 55

dovsegamáó prisl. *dozdaj, doslej*: Ti fzi dovfzega mao Meni 'zitek zdr'závao BRM 1823, 127

dòzdaj prisl. *dozdaj*: Dozdaj szam trplivo csakao KOJ 1833, IIII

dozidanje -a s *dozidava, zgraditev*: ki bi ino k-dozidanyi velicsánszke cèrkve Sz. Petra vu Rimi pripomágali KOJ 1845, 54

dozorénje -a s *dozoreenje, dozoritev*: jagode, šštere so po dozorenji čarno-erdéče AI 1878, 51

dozòriti se -ím se dov. *dozoreti*: szád sze je 'ze dozoro KAJ 1870, 27; geto fze je 'ze dozorila zemlé 'zétva KŠ 1771, 792; naj fze fšzilje dozori KM 1790, 38 **dozòrjeni** -a -o *dozorel*: Filifšzteuffovo dozorjeno fšzilje KM 1796, 49

dozvřšati -am dov. *dokončati*: Apatnija v Borecsi nej sze je dozvršati mogla KOJ (1914), 103

drághi -a -o prid. **1. drag, ki stane veliko denarja**: fštera je alabafrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; gda bi najfao eden drághi d'zúnd'z KŠ 1771, 46; Ar fšzte za drágo czejno kùpleni KŠ 1771, 501; kaménye drágo KŠ 1771, 495; Drágo kožo má AI 1878, 10; eta je pa zdrágim mazalom mázala nogé moje KŠ 1771, 191; za drage leipe dari SM 1747, 86 **2. do katerega ima kdo pozitiven čustveni odnos**: stere czeina je tak drága pred tebm SM 1747, 61; ono csiniti, ka je nyemi drágo KMK 1780, 34; tvoiega drágoga Szina ABC 1725, A7a; fze tebé drágoga Zvelicsitela zgrabi SM 1747, 64; za nyega dráge kervi preleanya SM 1747, 61; naffemi drágomi oczi TF 1715, 31; dai mi eto drágo Priilosenye SM 1747, 52; po mojem drágom zvelicíteli TF 1715, 46; fšzvojov drágov kervjov TF 1715, 22; fšztoioiv drágov kervjov odkùpo ABC 1725, A6b; fzi fšzvojom drágom kervjom odkùpil SM 1747, 63; fšzvoim drágim fšzvétim fšzinom SM 1747, 65; zdrágov krvjouv KŠ 1754, 119; drága bráttya SIZ 1807, 6; fšzvoje dráge ocze TF 1715, 26; v nagovoru: naff drághi otec nebefzki TF 1715, 27; moj drághi nebeszki Ocsa ABC 1725, A5a; Oh Jezus! drágo imé KŠ 1754, 228; drága Bráttya vkriřtuffi TF 1715, 6; Zátó drága bratja SM 1747, 23 **drágši** -a -e *dražji*: Ino dragsi od fšzrebra od zláta SŠ 1796, 8; té od fšzrebra i zláta dragfi kints KŠ 1771, A8a; ete lejpi i od vřzega zláta dragsi lifzt KŠ 1771, 435; [Gospodova sodba] Od cšisztoga zláta Dragsa je od fšzrebra BKM 1789, 3; bi mi

moglo dragse biti, kak tebé, Bog, szpoznati KAJ 1848, 179; Zkelikim je pa draglí cslovik od ovczé KŠ 1771, 38; Moje szrczé jafz tebi dám, Nikaj dragsega nemam BKM 1789, 273; Nejga csloveki dragfega od Bogá SŠ 1796, 48 **nájdražši** -a -e **1. najdražji, ki največ stane:** je diamant najdragši AI 1878, 54; je prizpodobna knaj dragfemi kamni KŠ 1771, 805; drevje, fteró je naj dragsi szád rodilo KM 1796, 5 **2. ki ima največjo čustveno ali duhovno vrednost:** Jezus Krisztus! naj draglí kincs moj KM 1783, 156; Krifztus, Ti fzi moj naj draglí kincs BKM 1789, 113; naj-dragši priáteó nyéni SIZ 1807, 9; Ka je vu tebi naj dragse, Dáj nyemi BKM 1789, 272; Csiszta dekla je szkrbnih roditelov naj drágse blágo KOJ 1845, 84; Krv nouvoga zákona, Naj dragsega áldova BKM 1789, 236; mojega Ocsó, i naj dragso dobrouro razdréfzelo KM 1790, 108; Jezik je Domovine naj dragsi Kincs KOJ 1833, VIII; Kak najdragsi kincs KAJ 1848, 4 **drági** -a -o sam. *dragi:* Pofzlühjhните moji drági SIZ 1807, 3

dragina -e ž *dragocenost:* nyou od vsze dragine i lepote szlekli KOJ 1848, 75; ino ovakse dragine szo k-nyemi pokapane KOJ 1848, 5; szo zevsze okrogline szvoje dragine vküpynoszili KOJ 1848, 25

drágoča -e ž **1. draginja:** drágocsa i vfze telovne nevoule KŠ 1754; da fze náfz glád i drágocsa ne dotekne KŠ 1771, 853; Od küge, i drágocse Vari náfz BKM 1789, 163; Za odvrnénye drágocse BRM 1823, IX; Naj drágocso, glád od náfz odvrné KMK 1780, 29; Drágocsa KAJ 1848, IX; Teda je püsztó drágocso na dr'zélo TA 1848 **2. dragocenost:** Cseri králevszke szo vu tvoji drágocsaj TA 1848, 37; vszáke dôbi drágocso vkuppóberé KAJ 1870, 51; Tr'zci tiszti dr'zél drágocso vdáblajo od csrnkavcov KAJ 1870, 93

drágost -i ž **1. dragocenost:** Kak velika vrédnofzt, drágofzt Je BRM 1823, 78; Drágoszt mira i jedinsztva TA 1848, 110 **2. ljubeznivost:** tou szam praj z-dobre-voule ino z-drágofzti pripravó SIZ 1807, 38; tou praj z-drágofzti vcsiníti scséjo SIZ 1807, 31

drágše prisl. *dražje:* z-onoga je eden kebeo rad plácsao z-dvöma tolaroma dragse KM 1790, 68; od vnougi vrábczov szte draglí vi KŠ 1771, 33

drápati dráplem nedov. *trgati, cefrati:* lifztje káple I vetra môcs je dráple BRM 1823, 250; z-drevja lisztje vihér Z-szilov dráple KAJ 1848, 421

drástejnje -a s *spodbujanje:* z-drasztejnyom je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, III

drástiti -im nedov. *spodbujati, nagovarjati:* drasztiti, rátati, nagovárjati KOJ 1833, 152

dráščenje -a s *draženje:* vbo'sanye, drascsenye, nazaj posztavlanje KOJ (1914), 136

dráščiti -im nedov. *dražiti, razvnmati:* da more kam Czaszara kam Pápo dráscsiti KOJ 1845, 62; eden drügomi nacsiso voro v-oucsi metsajo, 'snyouv sze dráscsijo KOJ 1845, 82; Nikoga niti ndráscsi ovim za szmej KOJ 1845, 32; Plebanuse je sz tem dráscso, da je KOJ (1914), 114; Vouгри szo ga pa z-tém dráscsili KOJ 1848, 85; Pápince szo dráscsili v vszako dob KOJ (1914), 134

drážba -e ž *draženje, razvnmanje:* Pápi na drásbo je ludi vküpnábrao KOJ 1845, 60; nyegovim priáteólo za drásbo sze je presetávaó KOJ 1848, 43; goszpoudje, steri szo pispekó na drásbo luteránje grátali KOJ (1914), 115

dráždžanje -a s *draženje, razburjanje:* za volo tēla velikoga drá'zd'zanya medlôven bôde AIP 1876, br. 5, 6

dráždžec -a m *dražilec:* Ne bojdmó edendrugoga drá'zd'zczi KŠ 1771, 569

dráždženje -njá s *draženje, razburjanje:* pri vodi drá'zd'zenyá TA 1848, 89; szkrijes je vu Satori pred drá'zd'zenyom jezikov TA 1848, 24; tejla dela csemérje, dra'zd'zenyá KŠ 1771, 568

dráždžiti -im nedov. *dražiti, razburjati:* predé, či jo dráždžiš AI 1878, 9; eden drügoga ne drá'zd'zimo KŠ 1771, 61; vi ocese ne drá'zd'zite otroke vafe KŠ 1771, 586; Po dnévi jo dráždžijo drügi ftiči AI 1878, 26

dráždžlivi -a -o prid. *razdražujoč:* te je 'ze za dohodke eti drá'zd'zlivi dács velika potrēbsina bila AIP 1876, br. 3, 1

drážiti -im nedov. *dražiti, razburjati:* je katolicsanczom prepovedano Protesztante v-kom táli drá'siti KOJ 1848, 103

drègniti -em dov. *dregniti, vznemiriti:* Csehov neszreca je i Bethlen Gábora mocsno v rebro dregnila KOJ 1848, 91

dréjmati -lem nedov. *dremati, biti med budnostjo in spanjem:* Manyák kuma, drejmle KM 1790, 36; Sznene ocsi drejmlejo KŠ 1754, 250; Sznene ocli drejmlejo BKM 1789, 385; s smiselnim osebkó v dajalniku Drejmle fze mi KM 1790, 8; liki fze nifterim drejmle KŠ 1771, 2; liki fze je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; pren. varivács Izraela, fteri ni ne szpis, ni ne drejmles KŠ 1754, 227; Ka tak drejmles nevolna dšsa KM 1783, 216 **drejmajóuči** -a -e *dremajoč:* nej fze je kázao za drejmajoucsega, okornoga KM 1790, 56

dréjmnost -i ž *dremavica, omótičnost:* dáó nyim je Boug dhá drejmnosti KŠ 1771, 472

- dréjti** derém nedov. *dreti, razdirati, podirati*: hramba Da je vetrôvje nederé KAJ 1870, 76; da nyemi je nej potrejbno vszigidár edno kozo drejti KOJ 1845, 4 **deréči** -a -e *dereč*: pod szvojjo derécsó oblászt zmetali KOJ 1848, 6
- dréjvo-dèlavec** -vca m *tesar*: drejvo-delavec (czimerman) KOJ 1833, 151
- drèk** -a m *drek*: fzem jařz vfzah za kvár racsunal, ino za drek derřim SM 1747, 21
- drémar** -a m *zaspanec*: Nisteri drémar bi ji i dvanájszet prészpaó KAJ 1870, 48
- dreséln** -lna -o prid. *žalosten*: jáko drefzélno zdihávanye TF 1715, 35; řzrczé je 'zmetno Od grejha ino drefzélno Kř 1754, 257; gda zdrefzélnim řzrczom premislávamo Kř 1754, 4a; I drefzélni pořztánovski jáko, zácsali řzo Kř 1771, 88; trouřt vfzej řzrcz drefzélni BKM 1789, 132; drefzélne peřzmi řzmo vám řzpejvali Kř 1771, 36
- dreséli** -a -o prid. *žalosten*: ino řzem jáko drefzéli TF 1715, 37; ka řzte tak drefzéli BRM 1823, 5
- dreseliti** -ím nedov. *žalostiti*: Ne drefzélte toga řzvetoga Dúhá Kř 1754, 126; I ne drefzélte Bořzega řzvetoga Dúha Kř 1771, 582; Drefzelila ga je KM 1796, 37 **dreseliti se** -ím se *žalostiti se*: Ka řze mam 'ze dreszeliti KAJ 1848, 110; Drefzeli řze prekrouť BKM 1789, 194; Ka řze tak drefzelite BKM 1789, 419; Drefzélte řze i placřte řze Kř 1771, 751; ka bi řze drefzelili Kř 1771, 498; řzi nad nyim řze nezrecseno dreszelila KM 1783, 84 **dreseléči** -a -e *žalosteč*: vi 'řivoučři lidjë, zadofřtécs, Drefzelécs BKM 1789, 86
- dresélje** -a s *žalost*: řzam pun vfzega drefzeljá BKM 1789, 399; Odřzemi od nász dreszeljé KM 1793, 252; má kriřz, drefzeljé BKM 1789, 411; Priřo na drefzeljé BKM 1789, 71; Obářrivi řetim tve drefzeljé řř 1796, 35; I nê na vecsno dreszeljé KAJ 1848, 108; Bio řzam vam v-drefzéljji řř 1796, 77
- dreselník** -a m *žalosten člověk*: Trôřtaj te drefzelniko BRM 1823, 34
- dresélnost** -i ř *žalost*: dreszélnosť, 'salosť KOJ 1833, 153; puna drefzélnořzti BKM 1789, 275; ne řzpomené řze vecs zdrefzélnořzti Kř 1771, 321; zakaj ji drefzélnořzť řzprávlate Kř 1771, 146; naj nejdem kvám pá vu drefzélnořzti Kř 1771, 531; nyega drefzélnořzti řzlatkofřť řzo czukra SM 1747, 77
- drevenénje** -a s *drevenenje*: potom obráza drevenênje 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8
- drevenëti** -ím nedov. *dreveneti, biti negiben, tog*: i drugi dén je tam dreveno, mrmrajoč KAJ 1870, 91; vu vrêmeni 'zétve je András v-szenci ednoga bezovca dreveno KAJ 1870, 137
- drevëni** -a -o prid. *negiben, tog*: řzo řztáli drevëni Kř 1771, 368; Da do mi vsze kotrige drevëne KAJ 1848, 379
- drevënka** -e ř *kořara*: med preljami drevënke, kosáre, kosse i t. v. pletéjo KOJ 1845, 42
- drevëno** prisl. *negibno, togo*: drevëno le'ři na posřteli KAJ 1870, 86
- drevëřni** -a -o prid. *drevesen*: je pa pod drevëřnimi korënami skřiti AI 1878, 10
- drëvje** tudi drëvjve -a s *drevje*: Zdaj pocsivajo lidjë, Drevje Kř 1754, 249; řeszo Drevjve, tráva i czvejtje BKM 1789, 35; Ali pa řztoga drevja řzada SM 1747, 5; řzo pa vejje řzekali zdrevja Kř 1771, 137; na drevja vejkej popejvajo BKM 1789, 6; od drevja duga řzënca tak tá vtëgnyna le'řála AI 1875, kaz. br. 7; řzi drevje i 'řivino napřej řzťvouro Kř 1771, 853; kakti i drevje pořzekávati je prepovejdano Kř 1754, 35; Pořztavo je lejpo drevje KM 1796, 5; kokôři řzo na drevjji řzedeli AI 1875, kaz. br. 7; zemlou zdřevjom i řzřávov napuno Kř 1754, 93; řze je zemla řz-trávov, i z-zadovenim dřevjom zelenila KM 1796, 4
- drëvni** -a -o prid. *drevesen*: i v-nyem drevno řzemen pořzejjamo KM 1790, 80; Kukovica se po gosti drevni vřehi skřiva AI 1878, 28
- drëvo** in drëivo -a s **I. drevo**: On je kako edno vfzádjeno drevo SM 1747, 92; kako edno dreivo vfzádjeno SM 1747, 25; Liki drëvo pri jářki poszadjeno TA 1848, 3; Vřzákó drëvo má korený KAJ 1870, 15; z-Dřeva znánye dobroga SM 1747, 6; řzřigovoga dřevá SM 1747, 6; na dřeva řtěbli AI 1878, 3; ali dveř drevji řzta náj věkfega glářza KM 1796, 5; na dřevi řzapázimo AI 1878, 3; po vejaj dřevaj AI 1878, 3; ár řze řzřáda dřevjo řzpozna Kř 1771, 40; Dřevjo KMS 1780, A8b; Řigovo dřvou pořzejhne Kř 1771, 67; Ali řzádite dřevjo dobro Kř 1771, 40 **2. navadno v zvezi kriřno drevo kriř**: na krisnom dřevi řerpelo TF 1715, 40; nořzo vřejli řzvojem na dřevji Kř 1747, 109; bi nález na kriř'nom dřevji odkúpila KMK 1780, 5; je nález grehe nořzo na dřevi SM 1747, 13; řze je na kriř'nom dřevji ofřřváo Kř 1754, 103
- drğëtanje** -a s *drgetanje*: Drgetanye KM 1790, 8
- drgetàti** drğëčem nedov. *drgetati*: Kôřlina mi drğecsejo od posřta TA 1848, 93; řtera je vu vszákóř kotřigi drgetala od mřazi KAJ 1870, 61; řzo v zimi vu votlinaj drgetali KOJ (1914), 131 **drğëčëči** tudi drgetajóči -a -e *drgetajoč*: Drğecšëči pa i řrepecšëči ercsé Kř 1771, 367; One řzo i drgetajócsó violo pod obrambo vřéle KAJ 1870, 101

pa KŠ 1771, A6a; vkákso drúgo veliko nevoljo ne pripela TF 1715, 30; vu meľtzi etom, beifte vdrúgo KŠ 1771, 33; Ali na drúgom ľzvejti SŠ 1796, 4; zdrúgim vľzakovaeskim dugoványem SM 1747, 48; edno kokoľ za drúgov AI 1878, 9; drúgiva dvá talentoma KŠ 1771, 85; vido je drúga dvá brata KŠ 1771, 12; drúgi ľidjé KŠ 1754, 10; drúga tákľa dugoványá TF 1715, 29; Nemaí drúgi Bougov TF 1715, 12; Neimai drúgi Bogouv ABC 1725, A4a; ľzedem drúgi dűhouv hűľi KŠ 1771, 41; ino kdrúgim greifńnikom SM 1747, 41; ne zapéramo vo te drúge dni KŠ 1754, 26; kak v-drúgih letaj AI 1875, kaz. br. 8; od ednoga mourja do drúgoga mourja KŠ 1754, 4b **drúgi** -a -o sam. **1. drugi:** neiga nikoga drúgoga, fteri bi bojovao zanáz TF 1715, 46; Bogi, poleg steroga nám drúgoga ne terbei SM 1747, 35; csi bi vám drúgi Evangyliom nazvescsávao KŠ 1754, 2b; neiga vu nikom drúgom zvelicsanya TF 1715, 46; neiga vu nikom drúgom zvelicsanya ABC 1725, A7a; rávno kak i ti drúgi SM 1747, 8; vu mojem ľzerczi drúgo nei SM 1747, 69; ali kaj drúgo, na tou nűczamo KŠ 1754, 19; Nad drúgim ľzmilenoszt KŠ 1754, 247; Drúgoga ľzkrivnofťti vű ne nazvejťti KŠ 1754, 55; csűje od drúgoga KOJ 1845, 9; drúgi právjio, ka KŠ 1771, 102; naj drúgi vzeme KŠ 1771, 343; ľén vidila i drúgoga je bio KM 1790, 46; Ki drúgomi jamo kopa KM 1790, 18; dokecs ľze drúgi vű zgucsijo KM 1790, 18; vľze ta drúga nehám SM 1747, 74; vľza oľťzaviti naľfa drúgim SM 1747, 72; drúge uu vűri ľzľabe vodili TF 1715, 7; Ali drúga vám ne piľfemo KŠ 1771, 530; Po drúgi KŠ 1754, 39; Petra punicza zdrúgimi KŠ 1771, 103 **2.** v zvezi z **eden** *izraľa zaporedje, medsebojno razmerje:* eden drúgoga kak na dobro opominati TF 1715, 37; razľoucfi eden od drúgoga SM 1747; Ona ľzta eden drúgomi prouti SM 1747, 26; govorécsi eden drúgomi KŠ 1771, 194; Eden drúgoga na tűhoga Bogá naprávi KŠ 1754, 11; hi'ńniczke mitmá eden-drúgoga doli zavesűjejo SIZ 1807, 9; obefzeljávajte edendrúgoga zetimi recsmi KŠ 1771, 621; je tak veliki, kak dvá velikiva na edendrúgoga djaniva konya KAJ 1870, 92; Valdűjte edendrúgomi valľe grejhe KŠ 1754, 198; obiljáva ľűbėzen ednoga vľzakoga vľzej váľz kedendrúgomi KŠ 1771, 626; Nyive sze po meháj ľocsijo od edendrúge KAJ 1870, 119

drúgi -a -o vrstil. řtev. *drugi:* drúgi tau katechifmuffa TF 1715; Drúgi zrok TF 1715, 5; Drúga molitev SM 1747, 62; drúgo Bosjo záповed TF 1715, 13; Drúgo ľszveľtvo KŠ 1754, 6; i drúgomi, trétyemi KŠ 1754, 7b; Vdrúgi knigai Mozľeffľovi TF 1715, 17; vdrúgi knigai

Moyľefľovi SM 1747, 46; gda ľze je ob drúgim poľťzavo KŠ 1771, 338; Ob drúgim pa pride vu Dűhi BKM 1789, 18

drúgikrat prisl. *drugič, drugikrat:* Drúgi krát ľze je pá ľzenyalo Jűsefi KM 1796, 24; Ka ѕzi ednouk v-grejsjo, drúgikrát popravi KOJ 1845, 33

drúgűc tudi drúgűc prisl. *drugič:* Drúgűc, nai on ľzam ľzėbe pogľedne SM 1747, 42; Drúgűc kai bi ľze vľľili dobro delo delati TF 1715, 20; drúgűc pa, naj i teľjo ľzpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; Páli drúgűc idoucsi je molo KŠ 1771, 90; Jeli ľzmo du'ńni i drúgűc vu etom ľzveľťvi táo meti KMK 1780, 63; Drúgűc pogľedni ľzpaťmetjom BKM 1789, 75; je dáo 'se ednouk, ľe drúgűc nickeliko groľľou v peľnez KM 1790, 26; Poľzvedocsim naj drúgűc, z krűhom SIZ 1807, 22

drúgorűdjeni -a -o prid. *drugorojen:* z-sterov ѕze od tiѕťtih máo drúgo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

drúmbľa -e ř kol, *krepelce:* Ki ľűcsa tocsjo, kak drumble TA 1848, 119; Sani so pa samo kak drumble nazáj vu dvor priľe BJ 1886, 3

drűzba -e ř **1. družba, družina:** drűsba KOJ 1833, 178; pűntarszke drű'sbe glávar KOJ 1848, 95; Drűzbe ѕvetoga řtevana AI 1878, 1; Drűzbe ѕvetoga řtevana BJ 1886, 1; ki ѕzo na nouvo prislí v drű'sbo KOJ 1845, 93; nej malo pomėnsao Tokoliovo drű'sbo KOJ 1848, 97; Rad gűcsi v-drű'sbi KOJ 1845, 31 **2. skupina, skupnost:** Divje koze v drűzbi řivėjėo AI 1878, 16; řkvorc řivė v veliki drűzbaľ AI 1878, 28

drűzban -a m řeninov, *nevėstin ѕpremljevalec k poroki:* Vűfėny drűsban KOJ 1833, 183

drűzbenik tudi drűzbenik -a m tovariř, *za-veznik:* je Rákotzi Ferentzi i nyegovim dru'sbenikom precí ponűdo odpűsťtseny KOJ (1914), 146; glazoviten řzėchi Gyűri, drű'sbenik Bethlena KOJ (1914), 128; vkűpźberė ѕzvoje drű'sbenike KOJ 1848, 108

drűzbeno prisl. *skupinsko, v skupinah:* Oseo řivė drűzbeno v velkom brojí AI 1878, 36

drűzina -e ř *sluźabniki, sluźinčad:* pokorna drűľina TF 1715, 29; tou ľzvojoi Drűľini predľofiti more TF 1715, 43

drűzĩnče -ta s *sluźabnik, hľapec ali dekla:* Da bom dű'znofťti moje Kak dobro drű'zĩnce delao BRM 1823, 416

drűzĩnčni -a -o prid. *sluźabńiški:* Je drű'zĩncsna vernoľťt BRM 1823, 416

drűzĩnica -e ř *sluźabniki:* řzvojoi Drűľiniczí more predľoziti TF 1715, 31; Gofźpodár ľzvojoi Drűľiniczjo more navcsiti TF 1715, 11

drűva řiv tudi drűv s mn. *drva:* Drva KM 1790,

93; potomtoga fzo drva bilá potrejbna KM 1790, 30; ali drv tak pripraviti mogli, ka bi gorela KM 1790, 48; Csi záto fto czimpra na té fundamentom drva KŠ 1771, 495; zofzejkanoga na drva polo'fijo KM 1796, 75; Za drva moro szkrbeti AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice pa derva dávajó BJ 1886, 7

drvár tudi dervár -a m *drvar*: Drvárije pridejó v-gószto KAJ 1870, 57; máli dervár AI 1878, 3

drvarica -e ž *drvarska sekira*: moski pa z-haklami i drvariczami sztrejho trgajó KOJ 1845, 105

drvéni -a -o prid. *lesen*: Drvena i pízfikrena pofzouda KŠ 1754, 131

drvó tudi drvóu -á s *drevo*: Sliva je drvo srednje visikostí AI 1878, 45; Golob se szpát szeo na drvó AIN 1876, 63; liki dobro rodno drvou, rafztés ino czvetés KŠ 1754, 12 b; Csi drvou fzpádne kpodnévi ali kponoucsi KŠ 1754, 146

drvótan -ana m *prostor na dvorišču za sekanje drv*: Drvotan sze more vecskrát poravnati KOJ 1845, 44; kak da bi na drvotani sto drva szekao KAJ 1870, 55

držanje tudi déržanje -a s **I. zasedanje**: Szedsztva dr'žánye sze ete mészec 8-moga zacne AIP 1876, br. 1, 2 **2. vzdrževanje**: ocsa, i mati fzta fze moglá za nyihovo dr'sánye, i gori odhranyenyé fzkrbeti KM 1790, 84 **3. vedenje**: Jezus dika lejpoga dr'sánya KM 1783, 40; za volo finoga dr'sánya KOJ 1833, XIV; I z-táksim dr'žányom odísla, tak da bi kralica bila AIP 1876, br. 9, 5 **4. opravljanje**: Na pokouro dr'žánya dén KŠ 1771, 852; vu pokoro dersányi SM 1747, 54 **5. vsebina**: dr'žánye ti knjig BRM 1823, V **6. država, dežela**: z-ednoga dr'sánya v-drugo dr'sánye KM 1790, 22; po vřzem 'Sidovřzkom dr'sányi KM 1796, 97; prejkvzeme ládanye vszejh austriánszkíh Dr'sányov KOJ 1848, 109; Zdr'fi Goszpodne Krála naffega, i dáj nyemi milosceso, naj fzvoja dr'sánya ravnati more KM 1783, 118; tiváritftva, ftera fze za obsinfztvo, národe, ali za dr'sánya imenujejo KM 1790, 88; vu czaszarszki, i králeszki dr'sányaj KMK 1780, A(1)

držáti tudi deržáti -ím nedov. **I. imeti kaj z rokami oprijeto**: i ono je (pavozino) eden csáfz vu kejpí toga fzunca dr'sao KM 1790, 38; Ti mo'zjé pa, ki fzo dr'zali Jezufa KŠ 1771, 249; na szlédnye 'ze dete proti nyemi dr'zála AI 1875, kaz. br. 7; za drek dersim SM 1747, 27 **2. imeti, ohranjati**: On je fšám dr'sao fzvojo zemlou KM 1790, 66; bode zemlo zúrocsinye dersal SM 1747, 94; Ki je pa kaj dobroga dr'sao, tá je drúgoga nerad púfzto KM 1790, 86; pren. Ki dr'zi vřzáko fztvár BRM

1823, 5; ár te jařz dr'zim KŠ 1754, 264; kako Bo'zo rejcs dr'zati moremo KŠ 1754, 27; Der'zi nářz do koncza vřázumi BKM 1789, 136; sitka ne dersí vřzebi SM 1747, 82; dr'zmo eto vadlúvanye KŠ 1771, 677; Vucsécsi dr'zati vfza KŠ 1771, 99; kak dugo dr'zis vu dvojnofzti dúřo nařo KŠ 1771, 301; obcfínszka vóra zaisztino dr'si KM 1783, 208; trétye liki meřzto dr'zi vu Bo'zanzřtvi KŠ 1754, 123 **3. zadrževati, gostiti**: tri dni nářz je po priáteřřzkom dr'sao KŠ 1771, 428 **4. ujemati**: To tudi z-substantivumom dr'si adjectivum vu racsúni KOJ 1833, 116; more na nacsise dr'sati KOJ 1833, 6 **5. zagotoviti**: ka bi nyemi edno ládjiczó gotovo dr'zali KŠ 1771, 109 **6. opravljati dejanje, kot ga določa samostalník**: tanács fzo dr'zali KŠ 1771, 73, 92; Zakaj fzo dr'fali Apóstolje Szpráviscse KM 1796, 128; poglavárje tanács dr'zijo TA 1848, 3; Szpráviscse nede szedsztvo dr'zalo AI 1875, kaz. br. 2; cslovik zdávanye dr'zo AI 1876 br. 3, 8 **7. ohranjati v določenem stanju**: Tak i Boug mertik dr'zi BKM 1789, 314; Boug mertik dersí SM 1747, 73; Jeli je fřzlobodno priřřzgo dr'zati KŠ 1754, 18; Ne de vecs potreбно toliko v-glávi dr'zati AI 1875, kaz. br. 6 **8. imeti določeno prostornino**: séřřt kameni vejder řteri je vřzáko dr'zalo dveř ali tri mericze KŠ 1771, 268 **9. imeti, řteti za**: ludsztvo ga kak szvetcza v postenyi dr'si KOJ (1914), 154; da ne vredno dr'zo kral bidti AI 1875, kaz. br. 3; drúgi szive ocsi dr'zijo za lepse KAJ 1870, 31; za veliko rusno dugovanje dersati SM 1747, 40 **10. meniti, misliti**: Jařz tou dr'sim, ka fřzmo jo mi pripravili KM 1790, 48; Ar tak dr'zim: ka fzo nej vřejdne trplivofzti KŠ 1771, 465; Vrednoszt nyegovo v-miszli dr'ze KAJ 1848, 10 **II. trajati**: dokecs delo i csinejnye dr'zi KŠ 1754, 184 **držáti se** tudi deržáti se -ím se **I. delati, kot je primerno, dobro**: řteri fze k právomi vadlúvanyi dr'zijo KŠ 1754, 130; da fze jařz Bogá dr'zim KŠ 1754, 14; křteroj fze naj vecs luřřtva i naj zmo'znejsa Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754, 10b; Vkom fze trbeř Farizeuřov dr'zati KŠ 1771, 75 **2. biti enakega prepričanja, čustvovanja**: řfeřřzkouřř fze je Petra dr'zao KŠ 1771, 101; Dr'zte sze szredbenika KAJ 1848, 120; József II. sze je pa bole řúske Czaráricze dr'sao KOJ 1848, 114; Krifřřtusa fze z-verov dr'zi BRM 1823, 3; da fze li etoga krála dr'zimo KŠ 1771, 818; i ne dr'zte fze 'znyim KŠ 1771, 630; fze nářz vřzelei, (vřřzigdár) dersio SM 1747, 27 **3. vesti se, kazati razpoloženje**: kak fzo fze dr'zali knyim KŠ 1771, 614; I vřřzákom deli řřzam fze tak dr'zao, i efcse na dale bodem fze dr'zao KŠ 1771, 547; Csi fze okorno prouti

nyim dr'zimo KŠ 1754, 32; I on fze je dr'zao, liki dabi dale fteo idti KŠ 1771, 256; Kakda sze more dr'sati vu i okol Cérkvi KOJ 1845, 22; Kiszilo sze ne dr'si KOJ 1845, 30; ali premore vfzáki fznáj'sno fze dr'sati KM 1790, 18 **4. opravljati, delati:** Jeli je dr'sao Dávid pokouro KM 1796, 62; gda fze molitvi dr'sijo KŠ 1771, 348 **5. ohranjati svoj položaj kljub ogroženosti:** Hercegovinanci proti tórkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Csi poszlavci i sze nadale k szvojemi dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; pren. czérkev ovesárnico imenűjes, za ftere dveri fzedr'zi fzaam tvojj fz. Szin KŠ 1771, 832; Ka fze Kejpove dr'sijo jeli fze neprotivi KMK 1780, 38 **6. zadrževati se:** ki fzo fze pri nyem dr'zali KŠ 1771, 371; idoucsi od Judee vu Csezário, tam fze je dr'zao KŠ 1771, 380; poredno vrejmena fzo fze tam dr'zali KŠ 1771, 385; v-Rimi fze dvejj leti dr'zi KŠ 1771, 427 **7. imeti, šteti za:** Steri fze dr'zijo, ka dabi bogábojécsi bili KŠ 1754, 20; Csi fze fto za moudroga dr'zi KŠ 1754, 21; ki fze dr'zijo za vládnike poganov KŠ 1771, 135 **8. hraniti, imeti:** Vu klejti se vsakojáčka stvár za jelo derži BJ 1886, 7 **držěci -a -e držěc:** fztrá'zo dr'zěcěi vnocěi KŠ 1771, 168; tanács pa dr'zěcsi kupili fzo KŠ 1771, 93; za malo dr'sěcsi KM 1796, 19; táksi rěd dr'sěcse zvezjde KM 1796, 4 **držávši -a -e ko je držal:** Dr'zavši zvėzanoga BKM 1789, 76; Dr'zavši vpűscěini národ 'Zidofzki BKM 1789, 326; vfzáko (vejdro) dvejj ali tri mericze dr'savsi SIZ 1807, 14; v-kőpálnici sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8 **držáni -a -o I. s silo zadrževan:** I tak je Peter dr'záni vu temniczi KŠ 1771, 378; pren. od právde vu fteroj fzmó prvle dr'záni bili KŠ 1771, 461 **2. trajajoč:** 2 ³/₄ vőre dr'zánóm gucusi na szpráviscsi napredáno AI 1875 kaz. br. 2 **3. opravljan, izvajan:** Szpráviscse nede szedsztvo dr'záno AI 1875, kaz. br. 2

država -e ž država: vnogo dr'sav pod szvojo derěcso oblászť zmetali KOJ 1848, 6

državati se -am se nedov. držati se: [Bog] Nyega fze dr'závaj BRM 1823, 132; Ki falinge nevé fzpoznati, Ali fze je pa dr'záva BRM 1823, 336

držéla -e ž dežela, pokrajina: méněfě Ázie Ikónie dr'žéla KŠ 1771, 571; I vo je fľa knyemi vfza Judee dr'žéla KŠ 1771, 103; szo 'ze od nigda tőrszka dr'žéla AI 1875, kaz. br. 5; Greskoga orfzága dr'žéle po iměni Achaie mefzto KŠ 1771, 487; okouli bodoucsega dr'žéla KŠ 1771, 178; vu czejlo okouli dr'žélo Galilee KŠ 1771, 105; vu daleko dr'žélo KŠ 1771, 222; Vdr'žéli Genezaret KŠ 1771, 47; v tőrszkój dr'žéli AI 1875, kaz. br. 3; okouli Jordána le'zajoucse dr'žéle KŠ 1771, 9; té tri dr'žěl bogáti prednyari AI 1875, kaz. br. 3;

zvön ti najmrzlejší držel AI 1878, 8; odide od nász, v-toplěse dr'žéle KAJ 1870, 24; na dr'žéle i rázlocnsne jezike gledoucs KŠ 1771, A5b; Za one držéle je celo bogastvo AI 1878, 18; tam vtfzťti dr'žélaj KŠ 1771, 546; štera so po tej držélaj AI 1878, 4

držina tudi deržina -e ž **I. služabniki, služinčad:** pobo'zna dr'zina KŠ 1754, 165; Zlteroga fze Vfza dr'zina vu neběfzaj i na zemli umenűje KŠ 1771, 579; dr'sina KOJ 1833, 177; K-nővomi leti sze dr'zina premenyáva AIN 1876, 24; Dr'zine i delavezov KŠ 1754, 221; prizové dvá dr'zine fzvoje KŠ 1771, 371; Szlű'zbene dr'zine KAJ 1848, VIII; detzi, dr'zini i bli'znyemi nyo nazvescsávati KŠ 1754, 10; Gofzpodua fzlű'fila, ki je fzvojoj dr'fíni malo dávaov selzťti KM 1790, 40; pri deczi i dr'sini fzvojoj SIZ 1807, 9; fzpriátelom i naffe vőre dr'zinom KŠ 1754, 29; zhi'znov dr'zinov KŠ 1754, 224; gofzpodár nad dr'zinov fzvojoj KŠ 1771, 213; med vértom ino med dr'zinov AIP 1876, br. 1, 2; Zvűn rodovine deržine i drűge peršone prebivajo BJ 1886, 10; več decé i deržine BJ 1886, 44; Dobri lűdjé zderžinov dobrodenejo BJ 1886, 10 **2. družina:** ali pa dr'sina, nájmere roditelov, i deczě KM 1790, 86

držinče -ta s služabnik, hlapec ali dekla: Nikse dr'zincse nemre dvőma gofzpodoma fzlű'ziti KŠ 1771, 225; Drsincse more vszelé vőszprosziti, gda kam scsě KOJ 1845, 52; ka fzoudis drűgoga dr'zincse KŠ 1771, 479; Vő je poszlo gofzpdőd edno dr'zincse KAJ 1870, 55

držinski -a -o prid. namenjen služabnikom, služinčadi: ino bos v dr'sinszko hi'so vábłeni KOJ 1845, 25; in szamo za der'sinszki krűh ospotani bi KOJ (1914), 151

dűdnjati -am nedov. bobneti, grmeti: Zgoraj vzráki dűdnya csűdno BKM 1789, 350; te zrák dűdnya csűdno BRM 1823, 105; te grom csűdno Dűdnya BRM 1823, 23; Dűdnjali do stűki KAJ 1870, 111

dűg -ám I. dolg, kar mora kdo vrniti, poravnati: v-preminocsih letaj dug i drugi sztroskih AI 1875, kaz. br. 8; nede vecs potrěbno nőve dugé rěditi AI 1875, kaz. br. 1; to sze z-gorivzětom nővom dugi zgłiha AI 1875, kaz. br. 2; i po csaszom znővim dugim na prěsztopi AI 1875 br. 2, 1 **2. krivda, greh:** nász je pote'zo Lűczki dűg SM 1747, 251; I tou je grejha dűg SŠ 1796, 4; Ne vzemi, tak od dugá KŠ 1754, 253; On je zadofzta vcsino grejha dűgi KŠ 1754, 115; moj veľz dűg plácsao KŠ 1754; veľz dug nyemi je odpűľzto KŠ 1771, 60; Odpufzťti nám dugé naffe TF 1715, 25; dugé nasse ABC 1725, A 4 b; dugé naffe SM 1747;

dugé nafé KŠ 1754, 169; odpúfzti nám dugé nafe KŠ 1771, 18; velike dugé BKM 1789, 104

dúgasti -a -o prid. *podolgovat*: Oburka má dugasti sád AI 1878, 43

dùgčasti -a -o prid. *podolgovat*: slive, šterim je sád i koščica dugčasta AI 1878, 45

dúgi -a -o prid. **I. dolg**, *ki ima med skrajnima koncema veliko razsežnost*: dúgi KOJ 1833, 160; da je tó jáko dugi racsun AI 1875, kaz. br. 6; Dô je dugi AIN 1876, 12; od drevja duga szénca AI 1875, kaz. br. 7; opice májo dugi rép AI 1878, 7; goufzto dúgo bradou KŠ 1771, 432; Gori je tak vzéo edno dúgo pavozino KM 1790, 38; do gle'znja vdúgom gvanti KŠ 1771, 768; z-ednoga kraja po dúgom erdecse ténke linije KOJ 1845, 6; szo meli velke na pét sészt mil dúge z-zemlov notrozagrajene oploute KOJ 1848, 6; Na dugi stolicaj deca eden kre drúgoga sedíjo BJ 1886, 3 **2. ki traja veliko časa**: na racsún dávanya fzlú'zi dúgi 'zitek SM 1747, 35; Matu'sálema dúgi 'sitek je velikoga gláfza KM 1796, 10; bodes dúgoga vrejmena na zemli KŠ 1771, 586; ako dugi sitek ti seles imeti SM 1747, 88; Steri poszlavec na dugo vrémen vösztáne, tákse AI 1875, kaz. br. 3; pod obrázom dugi molitev KŠ 1771, 76; Na duge (glasnike), kak AIN 1876, 6 **dùgši** -a -e *daljši*: je vnougom mefzti dugsi KŠ 1771, 102; Eden centimeter szkor malo dugsi od ½ páleca AI 1875, kaz. br. 6; Od lahkéta je pa méter dugsi AI 1875, kaz. br. 6; velki kak edno tele, ešče malo dugši AI 1878, 11

dúgo prisl. *dolgo*: ako schés dugo siv biti TF 1715, 14; ako schés dugo siv biti ABC 1725, A4a; ako hocfes dugo siv biti SM 1747, 45; i dugo 'zivés na toj zemli KŠ 1754, 29; i zvúnejsnye delo dugo vó ne ofztáne KŠ 1771, 437; kaj fze tak dugo midi vu czérkvi KŠ 1771, 162; 'Zivi dugo lejt ti naféga Krála BKM 1789, 37; notri pa nemore tak dugo, da bi szkoro KOJ 1848, 4; Kak dugo de sze pozdigávao nad menom TA 1848, 10; sztári mertúki szo nam dugo szlu'zili AI 1875, kaz. br. 6; Zima je dugo ne odisla AI 1875, kaz. br. 8; svojemi gospodi bejžo, koga tak dugo let ne vido AI 1878, 8 **dúže bolj dolgo**: csi du'se tém bli'se k-grobi KOJ 1845, 134; da bi Atila du'se 'sivo KOJ 1848, 5; Kí od 15 dnévov na du'ze vösztáne AI 1875, kaz. br. 3; nemorem sze 'se du'se zadr'sati, ka nebi prikázao KOJ 1833, IIII; vu nevoljái fzevczki dufe fiveti SM 1747, 57; Csáfzi Boug du'ze 'zivé te húde KŠ 1754, 34; fzam nej mogao du'ze trpeti KŠ 1771, 618; tvoje ime ne dr'zi du'ze BKM 1789, 327

dúgoča -e *z dolžina, dolgost*: Vu kázajocsem broji "Prijátel"-a je szpoznávlaní dugócese

mertúk AI 1875, br. 1, 2; eden trétji tao vse njegove dugoče AI 1878, 21; stuca, stera na dugócsó, súrkócsó zadene AI 1875, br. 1, 3; szo sze mi z-dúgocsov pa mláde pámeti zaszípávajoucese vidile KOJ 1833, IIII

dugočakanje -a s *potrpljenje*: Opomina za volo Bo'zega dugocsákanya KŠ 1771, 721; Dújh dugo-csákanya KM 1783, 46; Gofzpodna naféga dugocsákanye za zvelicsanye mejte KŠ 1771, 723

dugóči -a -e prid. *dolžinski*: Pri dugócsó meri zdaj stiri razlocne mertúke núcamo AI 1875, kaz. br. 6; Csi stoj pri dugócsó meri klaftre na pálece sesé vözracsunati AI 1875, kaz. br. 6; Fünt sze pa dugócsó meritúki i literi tak vkúpszlisi AI 1875, br. 2, 2

dugóčni -a -o prid. *dolžinski*: Sztári dugócsni mertúkov obracsunanye na nóve AI 1875, kaz. br. 6

dugotrplivi -a -o prid. *potrpežljiv*: Ti pa, Goszpodin Bôg, szí i dugotrplivi TA 1848, 71; Goszpod, dugotrplivi TA 1848, 83

dugotrplivost -i *z potrpljenje*: Dugotrplivofzt BRM 1823, VI; Da tak zdugotrplivofztjov Znásas BRM 1823, 118; Dugotrplivoszt KAJ 1848, V

dugovánje -a s *stvar, reč*: Kotere recfi fzo nai vékfe dugoványe TF 1715, 44; csi je tákfe dugoványe csloveka z-'Zenouv KŠ 1771, 62; Dugoványe KMS 1780, A2; dugoványe KM 1796, 10; od dúhovnoga dugoványa nai poglaviteife TF 1715, 3; od vúzega greisnoga dugoványa SM 1747, 49; od velikoga dúhovnoga dugoványa KŠ 1771, 445; dvouje naime dugoványe vu fzebi zderfzáva TF 1715, 35; za veliko rufno dugovanye derfati SM 1747, 40; Ti szí mojo právdo ino dugoványe vó szpelao TA 1848, 7; Po sterom dugoványi SM 1747, 51; i drúgom tákfem dugoványi KŠ 1754, 12; túdi v-etom dugoványi SIZ 1807, 8; Pri vszákóm dugoványi AI 1875, kaz. br. 8; zdrúgim vfzakovacsím dugoványm SM 1747, 48; csi fze dvá z-váfz zglihata na zemli nad kakfté dugoványm KŠ 1771, 59; lovi za kákfim dugoványm KM 1790, 20; Ta naprei hodécsa dugovanya, kákfa jefzo SM 1747, 37; Domácsi dugoványi AI 1875, br. 1, 1; Zvünszki országov dugoványi AI 1875, kaz. br. 3; vecs persón ali dugovánov csinejnye KOJ 1833, 138; Ka je vszê eti dugoványi díka KAJ 1848, 8; Od pénez dugoványi miniszter AI 1875, kaz. br. 2; z-vecs ednoféle ali razlocne oszôb ali dugoványa sztojécse vno'zino zamenúje AIN 1876, 10; Kágda more tákfa velika dugoványa cfiniti TF 1715, 44; huda dugoványa delati KŠ 1754, 19; ne flimana dugoványa fzmó dnefz vidili KŠ 1771, 181; dokecs dugoványa dobro

ne pofzlújhnes KM 1790, 18; dosztájajòcsa dugoványá vozravna AI 1875, kaz. br. 2; šolska dugoványá vkúppoberéjo BJ 1886, 4

dúh tudi dújh -á m *I. duh, razumsko-spoznavna stran človeka*: Ar teilo felei proti Dúhi, i Dúh proti teili SM 1747, 26; tak je pofztano Cslovik fivocfi Dúh SM 1747, 4; i dúh, ka fze notrejsnyega vszrczi dosztája KŠ 1771, 445; kriviczo lúbcza odúrjáva dúh nyegov TA 1848, 9; kai fze zdúha porodi SM 1747, 7; nego poleg Dúha SM 1747, 23; odnefeni vu púfcsávo od Dúhá KŠ 1771, 10; do razdeljenja dúfe i dúhá KŠ 1771, 677; Nega nyemi ni dúha, ni sztopnye KOJ 1845, 115; Ar teilo felei proti Dúhi SM 1747, 26; ftero kdúhi i kpriseftzomi 'zitki szlifí KŠ 1771, 446; fzmó vu eden Dúh napojeni KŠ 1771, 514; ki pa fzejja naDúh, z-Dúhá bode 'zeo KŠ 1771, 570; pozdignem k-Bògi dúh moj KAJ 1848, 202; Ako pa po Dúhi telovna dela morite SM 1747, 23; pravicsen pofztano vu Dúhi SM 1747, 12; Ponoviti fze je vám potrejbno vdúhi pámeti vaffe KŠ 1754, 97; ki fzo fziromáccke vdúhi KŠ 1771, 13; ga pa Dávid vu Dúhi za Gofzpouda zové KŠ 1771, 75; pride vu Dúhi BKM 1789, 18; i vu dúhi právoga cszisztoga krsztsansztva KAJ 1848, X; vodi fztvoim dúhom SM 1747, 90; i zdúhom vufzt nyega KŠ 1754, 93; da fze cslovik zdúhom i fztejlom tá vnefzé KŠ 1771, 440; I z-mòdrim dúhom zbrodjávati KAJ 1848

2. bitje netvarne narave: Oni dúhovje, fteri fzo KŠ 1754, 94; Ti hudi dúhovje KŠ 1754, 95; I ti necsifzti dúhovje KŠ 1771, 110; Angyelje fzo csifzti dúhovje KMK 1780, 9; Od rázlocsni dúhovv KŠ 1771, 731; od necsifzti dúhovv ofzloubodo KM 1796, 99; Vesino hüdi duhòv roba KAJ 1848, 3; vu temniczi bodoucfim dúhom KŠ 1754, 111; vò je vrgao te dúhé KŠ 1771, 25; zhüdimi Dúhmi pod Nébov SM 1747, 27; dáo nyim je obláfzt nad necsifztimi dúhovmi KŠ 1771, 31

3. v zvezi sveti Dúh tretja božja oseba: kako ifzvéti Duih TF 1715, 39; fkoterimi náfz vucsi, fzvéti Dúh Bog SM 1747, 87; O Szvéti Dúh SM 1747, 60; Szin, Sz. Dújh SM 1747, 16; Sz. Dújh vu pofzvecseneyj KŠ 1754, 92; Dújh je ifztina gotov KŠ 1771, 90; Szin, i Szvéti Dújh KM 1780 K, 5; Szvéti Dújh Boug KM 1783, 7; od Dúhá fsvétoga TF 1715, 22; vu jedinofzti Dúhá Szvétoga KŠ 1754, 12 b; nofzécса zDúhá fsvétoga KŠ 1771, 5; dári Dújhá fsvétoga KM 1796, 118; Dika boidi i Dúhi fsvétomi SM 1747, 46; Oczu fzinu Dúho vekvekoma SM 1747, 81; prouti Sz. Dúhi fentávanye KŠ 1754, 73; dika i Sz. Dúhi KM 1783, 2; nám fsvojega fsvétoga Dúhá podeli TF 1715, 27; Dai mi fsvétoga Dúhá

Bogá SM 1747, 61; ino je vnyega fivocfi Dúh vdehno SM 1747, 3; fz. Dúhá je pofzlau KŠ 1754, 24; i te mocsni dújh ponouvi vu meni KŠ 1754, 63; vido je Dúhá Bo'zega KŠ 1771, 10; Polo'zim na nyega Dújh moj KŠ 1771, 39; dartuj nám Dúhá Szvétoga KM 1783, 10; toga novorodgyenyá vu fsvétom Dúhé TF 1715, 32; vu fsvétom Dúhei TF 1715, 23; vòrjem vu fsvétom Dúhi SM 1747, 44; molécsi vu Sz. Dúhi KŠ 1754, 2b; vSzvétom Dúhi, i vognyi KŠ 1771, 10; fztvoim fsvétim Dúhom SM 1747, 46; Sz. Dúhom gori namazao KŠ 1754, 104; I zfvétim Dúhom vjedinifzti BKM 1789, 2; nej trijé fz. Dúhovje KM 1783, 14

dúhati -am nedov. *dihati*: [ribe] dúhajo s škrkami AI 1878, 30

dúhòven -vna -o prid. *I. duhoven*: **1.** Dúhovni 'zitek toga nouvoga csloveka KŠ 1754, 206; Ka je ta dúhovna fzmrt KŠ 1754, 74; od dúhovnoga dugoványá nai poglaviteife TF 1715, 3; Zrok ete nyihove Dúhovne velike fzelepofzti TF 1715, 4; dúhovno nagibanye vu clovecsi fzcrczaj nadigáva KŠ 1754, 91; vzemite gori ino mecs Dúhovni SM 1747, 27; takáiffe i vDúhovnom fztávi TF 1715, 5; fzelejpi vdúhovnom dugoványi KŠ 1754, 71; i rázumnofzti dúhovnoj KŠ 1771, 603; vu dúhovnoj kmiczi Kricsimo KAJ 1848, 180; ftákfzim dúhovnim fzcrczom KŠ 1771, 438; mo'zki i zenfzke dúhovni popeve KŠ 1754, 104; Od dúhovni dárov KŠ 1771, 489

2. duševen: telovno i dúhovno zvelicsanye KŠ 1771, A8b; prouti dúhovnim húdoubam KŠ 1754, 106; fzo ta dúhovna i nebefzka KŠ 1754, 60

3. verski: szamo nikeliko dúhovnih knjig májo KOJ 1833, XV; zhválnimi i zdúhovnimi pefzmami fzepejvavfi KŠ 1754, 28; i zdúhovnimi pefzmami fzepejvavfi KŠ 1771, 584

4. duhovniški, cerkven: podlo'zni bojmo, liki dúhovni králove KŠ 1754, 105; dúhovne, orfzacske, Gofzpode fze ti boi SM 1747, 88; pred Dúhovnim oczom vadlúvati TF 1715, 35; Dúhovni Pafztér BRM 1823, IV

dúhòvni -a -o sam. *duhovni*: Goszpon Dúhovni pridejo KOJ 1845, 13; nego vu vcseni Dúhá fsvétoga k-Dúhovnim Dúhovna priglihávajoucsi KŠ 1771, 493; 'zelte pa ta dúhovna KŠ 1771, 517

dúhòvnik -a m *duhovnik*: Sztári zamedlani Dúhovnik KOJ 1845, 3; Návod dúhovnika KAJ 1848, VI; Szvétoga Benedeka Fare Dúhovniki KM 1796, 1; Dúhovnikov KAJ 1848, VIII

dúhòvno prisl. *duhovno, duševno*: ár fze dúhovno fzoudi KŠ 1754, 71; naj Dúhovno gori fztanem KŠ 1754, 245; kaj fze dúhovno fzoudijo KŠ 1771, 493; da dúhovno, Zgrejhov jařz gori fztánem BKM 1789, 369

dühòvnost -i ž *duhovnost*: Da bom bogat v-dühovnofzti BRM 1823, 358

dühòvski -a -o prid. *duhovniški*: pa z-prepovedov dühovszkih opravil KOJ 1848, 3

dühòvstvo -a s *duhovniki, duhovščina*: na goricskom jejako po szkoupoma na dühovsztvo pomiszleno bilo KOJ (1914), 144; Za Józsefa II. sze je i pri Dühovsztvi ino Cérkvensztvi veliko premenilo KOJ 1848, 113

dühòvšina -e ž *duhovščina*: zvün nisjega réda Dühovsine KOJ 1848, 77

dühšnazvést -i ž *vest, zavest*: ka pôleg dühšnezvêszti po pravici bode szkoncsávalo AI 1875, br. 2, 3

dühšovnost -i ž *navdušenje, navdušenost*: Dühšovnost je velika bila na tô vu cêlom országi AIP 1876, br. 2, 2

Dùnaj -a m *Dunaj*: Dunaj ABC 1725, A3a

Dùnaj -a m *Donava*: Dùnaj KAJ 1870, 109; Z-lêve sztráni Dùnaja KAJ 1870, 164; Zmorja pride v Dùnaj AI 1878, 31

Dunája tudi Dùnája -e ž *Donava*: szo ga tudi z-ednoga brejga pri Bùdini v-Dunájo doliszünoli KOJ 1848, 17; Tam gde voda Dùnaja AIP 1876, br. 3, 1

dùnkanye -a s *topotanje, butanje*: vcsászi pa grozno trùpanye, dùnkanye KOJ 1845, 98

dùnkati -am nedov. *topotati*: dùnkati KOJ 1833, 163; znogámi je dùnkala BJ 1886, 13

dupléjr -a m *velika voščena sveča*: Z-duplejrmi KMS 1780, A3b; dupléjr KOJ 1833, 156

dupléraš -a m *svetilničar*: vise 10 jezér lüdi je na hodi dupléraši nazôcsi bilô AIP 1876, br. 5, 2

dùplišni -a -o prid. *dvojni*: Papa tudi posle duplišni kris KOJ 1848, 12

dùplom prisl. *dvojno, dvakrat*: Po dùplom fze radis, Csi druge vefzelis BRM 1823, 354

dùrkanje -a s *tresenje*: On je leprá z-durkanya kôl na pamet vzéo, kâje ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

dúša -e ž **1.** *duša, netvarni, neumrljivi del človeka*: moja Dùssaie terdno presztrásena ABC 1725, A8a; Dùfa KMS 1780, A7; Dùsa mi diési SŠ 1796, 5; zcezeile Dùfle tvoje TF 1715, 18; zevfze dùše, pámeti KŠ 1754; dùfe pa nemorejo vmoriti KŠ 1771, 33; Cslovik lztoji fztejla, i znemrtelne dùfe KMK 1780, 10; ino dùše zvelicsanye SIZ 1807, 4; Li Dùše pogubelnofzt BRM 1823, 9; Mojoi dùfi tesko SM 1747, 76; fze je dopadnolo dùfi mojoj KŠ 1771, 39; Mojoj dùfi je 'zalofzt BKM 1789, 15; Kaje k-haszki mojoj dùsi SŠ 1796, 3; Kakda právite dùsi mojoj TA 1848, 9; ka je meni Teilo i Duffo dáu TF 1715, 21; kako dabi fzám Farar Dùffou meu TF 1715, 5; ino obráni

moio Dùsso ABC 1725, A8a; Bog fzkerbi za mo Dùffo SM 1747, 70; naj fze za dùfo fzkrbimo KŠ 1754, 28; vò je pùfzto dufo KŠ 1771, 354; dùso mojo, ftero fzi z-nicesza fztvouro KM 1783, 5; Oudpri nyemi tvojo dùso BKM 1789, 15; Da bom vefzél' fzpüscsávalo Dùso SŠ 1796, 3; od vfzega hüdoga na Dùsfi obarvau TF 1715, 46; ino ga i vu Teili i vu Dùfi ponovi SM 1747, 61; Na dùfi pa KŠ 1754, 39; v-tejli i v-dùsi fzkoznújemo SŠ 1796, 7; V-Dùsi fze vefzelijo BRM 1823, 9; bom sze sztarao vu dùsi mojoj TA 1848, 10; ne trpi i ne na szvojoj dùhsi AIN 1876, 63; dabi z-teilom ino z-Dùfom bláfensztva mogel vfívati SM 1747, 54; i zrzumnov dùsov gori ofznáj'zeni KŠ 1754, 94; czejloga csloveka zdùfom i fztejлом KŠ 1771, 445; vfzej Dùs zvelicsitel BRM 1823, 7; I vszê dùs verni varivács KAJ 1848, 6; i nájdete pocsinék dùfam vafim KŠ 1771, 37; zlohkôiti zná Bremen dùsam okladjenim KAJ 1848, 6; da on nasse Duse obaruie SM 1747, 84; mi nafše dùše i tejla preporácsamo KŠ 1754, 224; K-szebi vzeme Krisztus nafe dùše SŠ 1796, 8 **2. človek**: Hválo defze z-vörnimi dùsami SŠ 1796, 8; Verna Dùssa tebi fzpeiva SM 1747, 91; Vízáka dùfa podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34

dùševen -vna -o prid. **1.** *duševen*: ki fzi branitel Dùševni SM 1747, 66; fzlatkofzt dùševna KŠ 1754, 127; od vszáke dùševne i telovne pogibeli obarval ABC 1725, A 5 B; ako tákfé Dùševne nevoule vu fzebi ne osláta SM 1747, 41; dùševnoj temnofzti vzeme moucs BKM 1789, 3; naflo dùševno fzkrb na pope nehámo KŠ 1754, 13; vfzáksem blagofzloví dùševnom KŠ 1754, 104; vu vszákoj dùševnoj potrebcsini BRM 1823, 11; Vfze dùševne i telovne dobroue KŠ 1754, 151; vfza dùševna i telovna dobra KŠ 1754, 152; Zvrácfi me dùševne rane BKM 1789, 14; vu vszeih nassi dùševni, i telovni potrebcsinai ABC 1725, A7a; vu vfzeih nafsih dùševni, i telovni potrebcfinai SM 1747, 55; zdùševnimi ocfimi KŠ 1754, 143 **2. verski**: zmenkanye Szlovenfzkoga dùševnoga pífzma KŠ 1754, 3a **3.** v zvezi **dùševni paster duhovnik**: Ni eden dùševni pafztér KŠ 1754; Dùševni Pafztér Surdánfzke Fare BKM 1789, 3; pafztérje dùševni KŠ 1771, 434; Cséfzt dùševni pafztérov KŠ 1771, 21; právim dùševnim pafztérom KŠ 1754, 193; Na dùševne pafztére gledoucs KŠ 1754, 197 **dùševno** -ga sam. *duševnost*: Stero je to dùševno KŠ 1754, 175; za ta dùševna czilou niscse nikajnemára KŠ 1754, 5a

dùšica -e ž **1.** *dušica*: Dùficza KMS 1780, A2; moja dùficza BKM 1789, 4 b; Z-dùficze KMS 1780, A3b; nyegovoj dùsiczi pa na zvelicsanye KŠ 1754, 244;

oszuodis mojo nevolu důficzu KŠ 1754, 231; Oh 'zaloszne důficzu BKM 1789, 9; Důsicz radofzt SM 1747, 91; Ki je Gofzpoud důsicz valí BKM 1789, 23; Nase důsicze ne vmorí BKM 1789, 6

2. člověk: fztroskom vnougi vōrni důsicz vō zoftámpani KŠ 1771, A7a; Vi 'zalofztnu důsicze BRM 1823, 5; nezracsunano vnogo Důficz TF 1715, 3

důška -e ž *dih*: Mládi i fztár, Kak vfzáka ftvár, Dobi to k-důski právo BRM 1823, 124; poj gori, csi důsko más KAJ 1870, 144; Gda si důsko zemeno, te zraka vu sēbe vlečemo BJ 1886, 34

důšni -a -o prid. **I. dušen:** Odpré sztezo I důsnoga zvelicsanya KAJ 1848, 6; Nejga csloveki dragfega Ino po fzmrti důsna zvelicsanya SŠ 1796, 48; voj Z-důsne kmicze KAJ 1848, 10; fivi fzám fzebi pak na Důfno zvelicfanye TF 1715, 9; veszt grozi, I 'zelen mir důsni vmárja KAJ 1848, 4; polei mojo důfno fzpoznanye SM 1747, 49; taki vDůfnoi falofzti razvezeliti TF 1715, 37; Szprávajmofze na fmrť i v-důsnom molejnji SŠ 1796, 8

2. v zvezah: důšni den vernih duš dan: Taki potom je Důšniděn BJ 1886, 38; **důšni paster duhovnik:** Důfnomi Palftéri oznániti TF 1715, 36; **důšna vejst vest:** fteroga nafzledúje Bo'za fzrditofzt, hůda důsna vejfzt KŠ 1754, 74; I důfnavejfzt takáj Tvoj vfzakdenésnyj grejh BKM 1789, 385; da nyim důsnavejszt bráni sze podlo'siti KOJ 1848, 11; proti nyega Dufne vezfti tosbí SM 1747, 62; od důsnevejfzti kárani KŠ 1771, 292; Důjh důsne-vejfzti KM 1783, 46; med vnouгим důsne-vejfzti bodanyem KM 1796, 9; szlobodnoszt szvoje důsnejszti niksoj zemelszkoj oblászti nedájo podjármati KOJ 1845, 68; mo Dusno Zvezft vtfis SM 1747, 69; naj nevraženo důsnovejfzt mám KŠ 1771, 417; jařz fzam vfzákov dobrov důsnovejfztyov fzlůzo Bougi KŠ 1771, 413; ka fzmo i vu valí důsnivejfzťaj ocšivefzni KŠ 1771, 537

důžava -e ž *dolžina, dolgost*: ftera je ta fěrjava i dů'zava KŠ 1771, 579; i dů'zava je telika KŠ 1771, 806; ftere du'sava bi bila trífzťou KM 1796, 11; ali nyi dů'zava i sūrjava je rázlocsna KAJ 1870, 66; Dů'zavo dněva najle'zē tak zvemo KAJ 1870, 158

důžedále prisl. *čimbolj*: Prouti tomi du'sedale razsirejnji lutheransťva szo szklenili KOJ (1914), 114

důžen -žna -o prid. **I. dolžen, ki ima dolg:** Dájte vfzákomi, ka fzte du'zni, komi danyé, danyé, komi máuto KŠ 1754, 49; Gofzpodé ino Vládnikov, csi nyim ne dámo, ka fzmo nyim du'zni dati KŠ 1754, 48; eden nyemi je du'zen bio pétfzťou fzoudov KŠ 1771, 190; tak nyemi plácsa, ka nyemi je du'zen KŠ 1771, 445; Od 10000

talentumov du'znoga fzluga KŠ 1771, 58

2. obvezan komu kaj izkazovati, storiti: za ftero fzem jařz nyemi fzlůsbov ino zpokourov duřen TF 1715, 21; fzem jařz vekivecfnoga fzkvárjenja duřen pořztano SM 1747, 51; cséřzt, ftero je du'zen Bougi KŠ 1754, 9a; vkákřem pořteneyj i vřejdnofzti fzi du'zen dr'zati KŠ 1771, A8a; fzam Du'sen lůbiti Bogá KM 1783, 301; Du'sna fřta oneva pripravlati SIZ 1807, 10; fzo nej řtimali za du'zno Bogá meti vu fzpoznanyi KŠ 1771, 449; dusni fzmo, nei teili, kaibi poleg teila fiveli, nego poleg Důha SM 1747, 23; ka fzmo du'zni Bougi i nafřemi bli'znyemi KŠ 1754, 7; I tim hudim fzmo du'zni pokorni biti KŠ 1754, 34; nego i du'zni fzmo, kak za prvo hválo dati KŠ 1771, A2a; dů'sni szmo naso Králevcsino brániti KOJ 1833, VII; Velikási szo du'zni na szpřavicsi nazocsi bidťi AI 1875, kaz. br. 3

důževen -vna -o prid. *vztrajen:* Veli profziti dů'zevne 'znyecze KŠ 1771, 27

důžnik -a m **I. dolžnik, kdor mora komu kaj plačati, vrñiti:** fzam jařz du'znik KŠ 1771, 448; prineřen je nyemi eden du'znik KŠ 1771, 60; Dva du'znika je meo KŠ 1771, 190; Naffi du'zniczke fzo KŠ 1754, 170; pren. du'zniczke fzmo nej teřla KŠ 1771, 464

2. kdor je obvezan komu kaj izkazovati, storiti: Kak velki du'znici roditelov szo KAJ 1870, 52; odpůřchamo duřnikom naffim TF 1715, 29; dusnikom nassim ABC 1725, A4b; duřnikom naffim SM 1747, 44; naffim du'znikom KŠ 1754, 170; du'znikom naffim KŠ 1771, 18; mořim du'snikom KM 1783, 21

důžno prisl. *dostojno, pravično:* kak te du'zno zvati morem KŠ 1754, 234; te Plakati du'zno more BKM 1789, 88

důžnost -i ž *dolžnost:* Hi'snikov du'snofzt SIZ 1807, 6; je doszťojno i du'snoszt KOJ 1833, XI; Eto dopřneszti szkrblivoszti moje prva du'znoszt bode AI 1875, kaz. br. 8; je tvoja prva dužnost BJ 1886, 5; nego pouleg du'znofzti KŠ 1771, 454; pōleg fzvoje palftéřfzke dů'znofzti BRM 1823, IV; fvojoj du'znofzti zadofzta vcsiniti KM 1796, 23; nej dr'zo za fzvojo du'znoszt BKM 1789, 6; sze vcsim mojo dů'znoszt KAJ 1848, 6; Te druge du'snofzti csloveka fzo pa efce i poganom znáne bilé KM 1796, 128; Dů'znofzti proti nasemi bli'znyemi BRM 1823, VII; za steri du' snofzti volo SIZ 1807, 9; Kákře du'snofzti máta hi'snika KMK 1780, 88; naj csini dů'snofzti fzvoje SIZ 1807, 10; ka za du'znoszti more dopuniti eden domovincsar AI 1875, kaz. br. 1

dvá dvěi dvěi glav. řtev. **I. dva a)** v samostalñiški rabi: Petrova dvě KŠ 1754, 3; fřta dvě bilá KŠ 1771, 259; fřta li dveř bilej KŠ 1754, 185; Dveř KMS 1780,

B3; Sz. Dűjh pa od oboj dvůj fzhája KŠ 1754, 92; fteroga fcséte zdvůj naj vám pifztim KŠ 1771, 94; eden eti dvůj KŠ 1771, 267; csifztouca, i dvůj jedinifzto BKM 1789, 265; Dvá naime TF 1715, 26; kákfiiva fzem jafz li dvá moje dni vido KŠ 1754, 3b; zácsao je je posilati po dvá dvá KŠ 1771, 118; Gucsi zdvůma od fzvojeja nafzledűvanya KŠ 1771, 24; Krifztus lepou gucfi zdvůma BKM 1789, 94; geto sze korén z-dvůma ednákima vkűpglaszniki dokoncsa KOJ 1833, 82; Dvej bodeta mlele KŠ 1771, 82; edno milo idi 'znyim dvej KŠ 1771, 17 **b**) v prilastkovi rabi: Dvá sztarejsiva Átilova sziná KOJ 1848, 5; escse dvá sztrána sze nájdeta AI 1875, kaz. br. 2; kaj je dvá czloveka fzvedufzto ifztfnfko KŠ 1754, 292; dvě-kotríg AIN 1876, 7; Nifcse nemre dvůma Gofzpodouma fzluziti KŠ 1771, 19; Na dvá tála fze razdeljávajo TF 1715, 26; vido je drůga dvá brata KŠ 1771, 12; kaj po dvůma dnévoma vűzen bode KŠ 1771, 87; Ka fze zapovidáva po dvůj fzlejdnji zapovidaj KMK 1780, 45; dvej novej majoucsi KŠ 1754, 146; od dvej lejt KŠ 1771, 8; Za dvej leti KOJ 1848, 4; Po dvej gibej je kalfigani KM 1790, 74; Od polklaftra méter szkoro z-dvůma pálecoma dugsi AI 1875, kaz. br.; szamo v-etima dvůma meszta toliko sze půva AI 1875, kaz. br. 8; vu steroi fzta dvei Naturi SM 1747, 34; dvej drejvi fzta naj vékfega gláfza KM 1796, 5; Vu etivi dvej zapovidaj vífzi czejla pravda KŠ 1771, 75 **2. izražá približnost:** vu vűfztaj dvá ali tri fzvedouk KŠ 1754, 195; naj vu dvá, ali trej fzvedouk vűfztaj fztoji KŠ 1771, 59

dvádväjseti -a -o vrstil. řtev. *dvaindvajseti:* dvádvajseti táo KŠ 1771, 807

dväjseti tudi dväjsti glav. řtev. *dvajset:* bilou je pa lűfztva liki fztou dvajfzeti KŠ 1771, 342; Dvajfzeti KM 1790, 96; Boug je zapovedao dvej dvajfzeti jezér odpifztfiti KM 1796, 47; to detinfzto, do dvajfzet lejt trpi SŠ 1796, 125; Csi dug jeszte pėldo denem dvaiszti jezero AI 1875, br. 2, 6

dväjseti -a -o vrstil. řtev. *dvajseti:* Dvajseti (XX.) táo KŠ 1771, 64; V drůgi knigai Moyfessovi na dvaifzetom táli TF 1715, 17

dväjseti i devėti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *devetindvajseti:* Dvajseti, i devėti táo KŠ 1771, 121; Dvajseti, i devėti táo KM 1796, 67

dväjseti i drůgi ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *dvaindvajseti:* Dvajseti i drůgi táo KŠ 1771, 71; Dvajseti, i drůgi táo KM 1796, 113

dväjseti i óusmi ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *osemindvajseti:* Dvajseti i ouszmi (XXVIII.) táo KŠ 1771, 97; ino dale vdvaiszetom oufzomom verfulli TF 1715, 19

dväjseti i pėti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *petindvajseti:* Dvajseti i pėti (XXV.) táo KŠ 1771, 83; Dvajseti, i pėti táo KM 1796, 57, 116

dväjseti i prvi ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *enaindvajseti:* Dvajseti, i prvi táo KM 1796, 111

dväjseti i sédmi ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *sedemindvajseti:* Dvajseti i sédmi (XXVII.) táo KŠ 1771, 92; Dvajseti, i sédmi táo KM 1796, 118

dväjseti i řėsti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *řestindvajseti:* Dvajseti i řėstzi (XXVI.) táo KŠ 1771, 87; Dvajseti, i řėstzi táo KM 1796, 59

dväjseti i řtirje glav. řtev. *řtiriindvajset:* I ti dvajfzeti i řtirje fztarifš KŠ 1771, 786

dväjseti i řtrti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. řtev. *řtiriindvajseti:* Dvajseti i řtrti (XXIV.) táo KŠ 1771, 79; Dvajseti, i řtrti táo KM 1796, 115

dväjseti i trėtji tudi dväjseti ino trėtji ~ ~ -a ~ ~ -e vrstil. řtev. *triindvajseti:* Dvajseti i trėtyi (XXIII.) táo KŠ 1771, 75; Dvajseti i trėtyi táo KM 1796, 53; Vu fzvojem dvajfzetom i trėtyem 'zoltári BKM 1789, 160; Dvaiszeti ino trėtyi Soltár ABC 1725, A8b

dväjsetikrat prisl. *dvajsetkrat:* fzta dvajfzeti-krát preftela KM 1790, 28

dväjstipot prisl. *dvajsetkrat:* Dvaisztipót szam sze ponizo na právo, na levo AI 1875, br. 2, 7

dväjřčica -e ř *dvajsetica, novec za dvajset krajcarjev:* Dvajscsicza KM 1790, 94; skolniki pri odhájanyi, ki dväjsiczo, ki desetko, v-prijiscso vteknoli KOJ 1845, 18; vűzėvsi edno dvajscsico, erkao je KAJ 1870, 135; sze vladársztvi pėt dvajscsic plácsa AIP 1876, br. 8, 3

dvàkrat prisl. *dvakrat:* Steri kaj hűdoga fzprifzėganyem obecsa: dvakrat pregrish KŠ 1754, 18; napravite ga fziná gehenne dvakrat bole, liki fzte vi fzami KŠ 1771, 76; prvle, liki dvakrat bode kokout popejvao KŠ 1771, 148; drevje dvakrat mrtvo i fzkorėnyom vű ftrgnyeno KŠ 1771, 759

dvanájset glav. řtev., v samostalniřki rabi: doli fzi je fzeo fztimi dvanájfzetimi KŠ 1771, 88; Dvanájfzet KM 1790, 96; Erkao je záto Jezus tim dvanájfzetim KŠ 1771, 287; I prizvao je te dvanájfzete KŠ 1771, 118; v prilastkovi rabi: Dvanájfzet Apofstolov je meo KŠ 1771, B2a; vkrvávom otouki bodoucsa dvanájfzet lejt KŠ 1771, 29; prizvavfi ti dvanájfzet vucsenikov fzvoji KŠ 1771, 31; drobtinya dvanájfzet kosárov KŠ 1771, 48; gda bi fzkoncsao Jezus zapovidávati tim dvanájfzet vucsenikom fzvojim KŠ 1771, 34

dvanájseteri -a -o ločil. řtev. *dvanajster, dvanajst:* Jakub tomi dvanájfzeteromi rafztepenomi plemeni zdrávje KŠ 1771, 745; dvanájfztera

pokolejnja naša KŠ 1771, 421; zidino, ftera je mejla dvanájfztera vráta KŠ 1771, 805; dvanájfzetera vráta z-dvanájfzet d'sund'sov KM 1783, 215

dvanájseti -a -o vrstil. štev. *dvanajsti*: Dvanájfzeti táo KŠ 1771, 139; Od Krifzt. vdvanájfzetom leti dela KŠ 1771, 167

dvátrèseti -a -o vrstil. štev. *dvaintrideseti*: 32. Soltár SM 1747, 95

dváživòta ž neskl. *dvoživka*: Dváživota stvári se záto tak imenüjejo, ár tej v vodi i na sühoj zemli tüdi živéjo AI 1878, 28

dvégübé prisl. v *dve gube, pripognjeno, sključeno*: da je bajcar dvégübé mogao idi po nyem KAJ 1870, 84

dvéjstou glav. štev. *dvesto*: Dvejfztou KM 1790, 96; nego liki na dvejfztou lakti KŠ 1771, 334; kúpimo za dvejfztou fzdouov krúha KŠ 1771, 121; pripravte dvejfztou vítézov KŠ 1771, 415

dvéjstou sédendeset i šest glav. štev. *dvesto šestinsedemdeset*: na ládji dvejfztou fzedendefzét i séfzt düs KŠ 1771

dvérca -ric s mn. *vratca*: z-szrebra pa nyé dvérca KAJ 1870, 148; odzajah dvérca szojo AI 1875, kaz. br. 8

dvèri dvér ž mn. *vrata*: dveri bi pa zaprte bílé KŠ 1771, 333; Dveri KMS 1780, A8b; Dveri KM 1790, 93; dveri AIN 1876, 40; ne zaglufaj mi, 'ze fzo dverí zaprte KŠ 1771, 206; Odprite sze dveri szvéta TA 1848, 19; odválo je te kamen od dvèri TA 1848, 97; priválavfzi kamen veliki kdrevam toga groba KŠ 1771, 96; priválo je eden kamen dveri toga groba KŠ 1771, 154; i doli zapri dveri tvoje KŠ 1771, 18; Hiža má dveri BJ 1886, 7; Na dveri vu stanico hodimo BJ 1886, 7; 'zrbé privézano pri dveraj vinej KŠ 1771, 137; ki nejde notri po dveraj vu ovsárnico KŠ 1771, 299; Nouis je pred dvèrmi vfzej BKM 1789, 381; Nad dvèrmi tvoimi trüpam BKM 1789, 205; je petlao pred dverami KM 1790, 36; pren. Ti fzi Jezus milofese dveri BKM 1789, 79; Ar fzo fze mi dveri odprle velike i mocsne KŠ 1771, 525; ka bi fze on na dveri, pout ali trfz preobrno KŠ 1754, 8a; Naj nallega fzczá dveri ne zaprémo KŠ 1754, 125; Vfzejm nevolám dveri zapré KŠ 1754, 263; Ovo fztójim pred dvèrmi, i trüplem KŠ 1754, 126; znájte, ka je blüzi pred dvèrmi KŠ 1771, 81

dvòjčeti -i m, ž dv. *dvojčka*: ftere czimer je bio Dvojcseti KŠ 1771, 428; fteriva fzta bílá dvojcseti KM 1796, 19

dvojenjé -á s *dvom*: brezi mrmranya i dvojenyá KŠ 1771, 595; Zatajenyé, ali dvojenyé znamenüvajoucsi KOJ 1833, 10

dvojiti -ím nedov. *dvomiti*: vu koterom neima

dvoiti TF 1715, 36; zrázumom kre ifztine nemore dvojiti KŠ 1771, A3b; Vu fterom jafz ni ne dvojim KŠ 1754, 271; etim recfem ne vörje ali dvoiy TF 1715, 45; Ár fteri dvoji KŠ 1754, 148; dvojjimo, ali ne zdvojimo KŠ 1771, 535; ki v-tebi dvojjijo KAJ 1848, 10; Ne dvojji, nego li vöri KŠ 1754, 257; Ne dvoji, kaj bi nemogoucse bilou SŠ 1796, 36; i ne bode dvoji vu fzczi fzvojem KŠ 1771, 138; i nebodte dvojili KŠ 1771, 69; zakaj fzi dvojio KŠ 1771, 49; Niti je nej dvojio KŠ 1771, 456; niki fzo pa dvojili KŠ 1771, 98 **dvojéči** -a -e *dvomeč*: vu tebi dvojecsi SM 1747, 54; nefztálni ali dvojecsi bodoucsi KŠ 1754, 183; vucseniczke, dvojecsi, od koga bi pravo KŠ 1771, 312; Dvojécsim dober tanács dávatí KMK 1780, 98

dvojlívi -a -o prid. *dvomeč*: da je etaksega dvojlivoga pitanya razszodjenyé nej delo krátkoga vcsenyá jezika KOJ 1833, 42; mislejnya vu Vöri dvojliliva KM 1783, 146

dvòjnik -a m *dvojček*: Tomás, ki fze zové dvojník KŠ 1771, 303

dvòjnost -i ž **1.** *dvom*: kaibi mi brezi vfze dvojnofzti vorvali TF 1715, 26; brezi vfze dvojnofzti je gvüsen KŠ 1754, 138; brezi vfze dvojnofzti záto KŠ 1771, 431; Od vfze dvojnofzti KM 1783, 47; Radüvavali fze bomo brez dvojnofzti SŠ 1796, 151; Brezi dvojnofzti mogoucse KOJ 1833, XVI; Nemam tak 'ze v-tom dvojnofzti KAJ 1848, 110; nyegovo popolnofzt ino csifztoucouso vu dvojnofzt zvati KŠ 1771, A2b; obrnífze kmeni vu mojoj dvojnofzti KŠ 1754, 236; kak dugo dr'zis vu dvojnofzti düfo nafo KŠ 1771, 301 **2.** *obup*: Obari náfz Od dvojnofzti BKM 1789, 345; a ni nezapela vdvojnofzt TF 1715, 30; vu dvojnofzt ne opádnem SM 1747, 76; vdvojnofzt opádjenyé KŠ 1754, 176; Vu nefzrecsi v-dvojnofzt ne fzapadni KM 1790, 16; Záto v-dvojnofzt nejmano fzapádnoti SŠ 1796, 7

dvojüvanje -a s *dvom*: Neverni szrdcz dvojüvanye KAJ 1848, 422; V-dvojüvanyi i vupanyi Me je krepio KAJ 1848, 29

dvòr -a m **1.** *dvorišče*: Jáko se je veselio, či je dvor i vulica süha bila BJ 1886, 23; (Lisica) Pazlivo okroži dvor AI 1878, 9; Peter je vinej fzedo na dvouri KŠ 1771, 92; Ki sze za knige nesztára, Nego li po dvöri kricsi KAJ 1870, 6; tam na samošnom dvöri plodi pes velko vnožino kür AI 1878, 3; i ni eden je nej mogao vö zvoziti vzimi z-fzvojega dvora gnojá brezi truda KM 1790, 80 **2.** *gospodarska poslopja*: Kai razmis po krúhi vfzak denesnyem Vfza ona hífa, dvor, nyive TF 1715, 29; Ka fze razmi po krúhi? Vfze, ftero fzlu'zi, liki: hí'za, dvor, nyive KŠ 1754, 165; Boug hífo, dvor, feno, dáva

TF 1715, 21; Ktomi hi'zo i dvor priglédne KŠ 1754, 85; Blagofzlovi goricze, Nafa polá fzejjanya, Dvor, márho BKM 1789, 169 **3. dvor, dvorec**: I dônok je vu Pilátuffovom dvouri nej fzamo bicsüvani Gofzpon Krifztus KM 1796, 108; Teda fzo fze vkûp fzpravili i ti Sztarifi lûftva vu dvor vifesnyega popa KŠ 1771, 87; Gda eden mocsen ro'znáti varje fzvoj dvor KŠ 1771, 207 **4. v zvezi nebeski dvor nebesa**: bojdi meszto méne od vszega tvojega Nebeszkgoga dvora blagoszlovleni KM 1783, 172; Pozovi me k-fzebi gori Na nebefzke fzetle dvori SŠ 1796, 98, 5; nebeszki dvor te zviszáva KOJ 1845, 135

dvõrba -e ž *strežba*: v-zimi pa od lagoje dvorbe KOJ 1845, 108; vu vfzakdenésnyoj dvorbí KM 1796, 121

dvõriti dvõrim nedov. *streči, pomagati*: ftera je túhíh lúdíh otrokom mogla dvõriti KM 1790, 60; Fürge je 'ze znao dvõriti KAJ 1870, 41; Angyelje nyemi dvõrijó BKM 1789, 116; kaibi nyemi fzlúfo ino dvoro TF 1715, 23; Vetom tejlí bodes dvoro Bougi SŠ 1796, 25; Nyemi vfzigdár dvõrili bodemo SŠ 1796, 8; okouli fztola nyemi do dvõrili BKM 1789, 445; ki fzo G. Krifztuffí dvõrili KM 1796, 88

dvõrjeník -a m *I. dvorjan*: fzo ga oudali Putifári, Fáraona Krála velikomi dvõrjeníki KM 1796, 25; Naj pa vöszpelati morejo dvõrjaníki KOJ 1848, 14 **2. strežnik**: Blá'feni fzo tvoji dvõrjeniczke KM 1796, 67; Sto fzo bili dvõrjeniczke G. Krifztufa KM 1796, 88; snajžno oblečeni dvõrjenícje nyemi dvõrijó BJ 1886, 20

dvõrni -a -o prid. *dvoren*: niti dvorne Goszpé, niti Goszpoudje KOJ 1848, 14

dvõrnik -a m *dvornik*: znanüvo zdaj glávni dvõrnik AI 1875, br. 1, 7

dvõrski -oga m *dvorjan*: dvorszki KOJ 1833, 176; Nádasdi Ferecz králevszki Dvorszki KOJ 1848, 95; Battyany Adam, králevszki dvorszki (iudex curiae) KOJ (1914), 144; Herodefovega dvorfzkoga KŠ 1771, 191; je za dvorfzkoga pofztávleni KM 1796, 44; je pofzlaó Jó'sef fzvojega dvorfzkoga KM 1796, 30

dvõuja piknja -e -e ž *dvopiče*: dvouja piknya (:) KOJ 1833, 9

dvõuje-rednáti -a -o prid. *dvoreden, dvovrsten*: Zrnye vu redê sztoji na vlatovjê, záto sze nistero dvõje-, drúgo trõje rednáto zové KAJ 1870, 120

dvõují -a -e ločil. šte. *dvoj*: Kelikáteri je te grejh? Dvõuji KŠ 1754, 71; Kakda je 'fíveo té douji odvejtekm KM 1796, 10; lúbéznofzt jezte dvouja KŠ 1754, 14; sze dvouja Domovina odpira KOJ 1833, 1; je to grdo po'zelejnye? Dvõuje KŠ 1754, 60; nej dvoujega jezika KŠ 1771, 637; Mou'z dvoje pámeti KŠ 1771, 745; i z dvõjega szrczá TA 1848, 9; Boug-Cslovak dvõuje nature BKM 1789, 20; Szprávisce z-dvoje kuce sztoji AI 1875, kaz. br. 2; da bi fzvojo dvõujo fzenyo pripovidávao KM 1796, 24; je Boug po nyegovoj fzmrti na dvõuje vtrgno nyegovo Králefztvo KM 1796, 68; kotero dvõuje naime dugoványe vu fzebi zderfáva TF 1715, 35; Naj po tom dvõjem pridemo v-králesztvo KM 1783, 278; z-dvõjim pridavekom KM 1783, nasl. str.; Racsún ino szta dvõujiva KOJ 1833, 55; ka fzo dvõuji krfztseniczi, csifzti i fzkazlivi KŠ 1771, 851

džũndž -a m *biser*: D'sũnd's KMS 1780, A8b; Jezus d'sund's predrági KM 1783, 41; D'sũnd's KM 1790, 94; Od d'žũnd'za KŠ 1771, 42; iscejoucsemi dobri d'žũnd'z KŠ 1771, 46; nej vu kondroványi ali d'žũnd'zi KŠ 1771, 636; je oblecsena bila i zd'žũnd'zom KŠ 1771, 796; ino d'sũnd'som obilno okincsenov korónov obdaruje KOJ 1848, 87; niti ne mecste d'žũnd'ze vafe pred fzvinyé KŠ 1771, 21; dvanájfzetera vráta z-dvanájfzet d'sũnd'sov KM 1783, 215

džũndžaven -vna -o prid. *biseren*: Potom je k-d'žũnd'zavnomi cvéti prisao KAJ 1870, 126

džũndžgõmbavi -a -o prid. z *bisernimi gumbi*: sze oblêko vu nõvi d'žũnd'zgõmbavi kapút AI 1875, br. 2, 7

džũndžni -a -o prid. *biseren*: D'žũnd'žni cvét KAJ 1870, 13

E

edenájset tudi edemnájset glav. štev. *enajst*: najsla fžta vkůp fžprávlene ti edenájfzet KŠ 1771, 257; Edenájfzet KM 1790, 96; trifertálye na edemnájfzet je rávnok vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

edenájseteri -a -o ločil. štev. *enajsteri, enajst*: Ti edenájfzeteri vucseniczke fzo pa sli KŠ 1771, 24; da bi i edenájfzetera zvezjde nyega molile KM 1796, 24

edenájseti -a -o vrstil. štev. *enajsti*: edenájfzeti (XI.) táo KŠ 1771, 34; Vóra valdůványa edenájfzetoga Stůka KMK 1780, 22; Okouli edenájfzete vóra KŠ 1771, 64; na edenájfzetom táli govorécfi TF 1715, 25; ki fzo obedenájfzetoj vóri najéti bili KŠ 1771, 65 **edenájseti** -a -o sam. *enajsti*: fzo nazvejfztile tim edenájfzetim KŠ 1771, 254; Sztojécsi pa Peter fžtimi edenájfzetimi KŠ 1771, 345

èdendvájseti -a -o vrstil. štev. *enaindvajseti*: edendvájfzeti (XXI.) táo KŠ 1771, 67, 34

èdenísti èdnaísta èdnoísto vrst. zaim. *ísti*: Csi sze ednaíszta lítera podrůgacsi KOJ 1833, 7

èdenkrat tudi èdemkrat prisl. **1. enkrat**: vfzako leto edenkrát, i tou okoli Vůzma KMK 1780, 63; Eden krat edno je 1 KMS 1780, B4b; Povno'zni: egyszer (edemkrát) AIN 1876, 31 **2. nekoč**: Dávid kráo, Edenkrát veliko BKM 1789, 213; je lovio edenkrát vu ográczi KM 1790, 20; Vu czérkev edenkrát gda bi on notri fou SŠ 1796, 64; Edenkrát pũkso pod pláscs szkrio AI 1875, kaz. br. 7; ka on edenkrát miniszter bode AI 1876 P, br. 2, 6

èdenvfzáki -a -o vrst. zaim. *vsak*: Ne glédajte edenvfzáki li ta fžvoja, nego i ta drůga edenvfzáki glédaj KŠ 1754, 52; 'Zelejmo pa, da váfz edenvfzáki pokázte to ífžto fkrblivofšt KŠ 1771, 680; Edenvfzáki, líki je vzéo dár, tak fži 'znyim fžlů'zte KŠ 1771, 711

Edèsa -e ž *Edesa*: Potom ide v-Edefzfzo KŠ 1771, 755

edíni -a -o prid. *edini*: kai je nyemi fžvojega edinoga fžiná pofžlati SM 1747, 9

ednáčfen -čna -o prid. *enak*: ráven, ednácsen -a -o KOJ 1833, 154

ednáči -a -e prid. *enak*: Nej je vfzako meffzou ednácsé meffzou KŠ 1771, 523

ednákešni -a -o prid. *enak*: Proti vszake déli veri ednákesni krao Maximilian KOJ (1914), 119

ednáki -a -o prid. **1. enak**: nífteri pa fžoudi, ka je vfzáki dén ednáki KŠ 1771, 479; Orszácski Ocsáki pa szprávlajo ednáki Jezik KOJ 1833, III; Stera je pa vfzej ednáka cséfzt KŠ 1754, 222; Vfzigdár vednákoj fžtálnofžti KŠ 1754, 273; Edna, i ednáka Zmo'snofšt KM 1783, 7; ár je tvoje fžrczé ednáko pred Bogom KŠ 1771, 365; Ár nikoga nemam ednáke zmenom dúfe KŠ 1771, 595; ednáke z-Ocsom Natůre KM 1783, 112; ka fzo vfzi vu fžlů'zbi ednáko moucs meli KŠ 1771, 655; bodo v-ednákom vefžélji SŠ 1796, 151; fžo 'znyimi vednákoj vóri KŠ 1754, 105; geto fži vu ednákoj fžoudbi KŠ 1771, 252; Trétye ofzoba vu Bo'zánfžtvi, fžtera od Otsé i Sziná zednákim tálom vo fžhája KŠ 1754, 122; i fžunoli fžo fže zednákim tálom na oglejůvanya placi KŠ 1771, 402; vkup fžtanimo z-ednákim hotejnyem KM 1790, 88; Vidilo fže je nám zednákov voulov vkup fžprávlénim odebráne mo'z'é pofžlati kvám KŠ 1771, 389; Zednákov zmo'znofžtyov pofžvejt BKM 1789, 119; Zmo'znofžtyom ednákom BKM 1789, 420; v-jeszén szta dén i nôcs ednáki KAJ 1870, 159; ni od knám ednáki, ni od náfz KŠ 1754, 48; Kakda sze dr'sis med ednáki KAJ 1845, 28 **2. raven**: gde je nê ednáka sztena KAJ 1870, 74

ednáko prisl. **1. enako**: Radofšt i 'zalofšt ednáko trpeti KŠ 1754, 133; Tej fžo vfzi bili fžtální ednáko vmolitvaj i vprofnyaj KŠ 1771, 342; ár vfze ednáko lůbis KM 1783, 18; ino bi ednáko dvorili Grkom i 'Sidovom KM 1796, 121; bogate kam nevolne ednáko kraj jemlé SŠ 1796, 52; teskoucsó ednáko vkup trpeti SIZ 1807, 24; na húdo i dobro ednáko brecsijo KOJ 1833, V **2. prav**: gúcsao je ednáko KŠ 1771, 125; známo, kaj ednáko gucsis i vcsis KŠ 1771, 239 **3. naravnost**: Paveo pa ednáko na tanács glédajoucsi ercsé KŠ 1771, 413; ednáko bej'zajoucsi prislí fžmo vu Kous KŠ 1771, 407; Piroška je pa ednáko k-materi szvojój b'ž'zala KAJ 1870, 62

ednákoča -e ž *enakost*: nego naj fze zednákoce
vu vezdásnyem vrejmeni vafa obilnofzt KŠ
1771, 542

ednákost tudi enákost -i ž *enakost*: tak, da bode
enákofzt KŠ 1771, 542; ednákofzt KOJ 1833, 154

édnokrat prisl. *enkrat*: Prouti nyej nigdár
ednokrát ne fztoupi SŠ 1796, 93

édnoočni -a -o prid. *enook*: csehszkih huszitov
ednoocsnoga voja KOJ 1848, 55

édnorógec -gca m *enoróžec*: Moj rog pa zviszis,
kak ednorógcza TA 1848, 76

édnoròglica -e ž *enoroga žival*: oszlóbodi me
od roglòv ednoroglicz TA 1848, 17

ednostáven -vna -o prid. *preprost, enostaven*:
(Včéla) poleg tej temeni troje ednostávne pik-
njaste oči AI 1878, 35

ednóuk tudi ednók prisl. *I. enkrat*: Operi me
escse ednoug Zmojega grejha KŠ 1754, 253; ár
je tou vesino ednouk fzamoga fzebé ofrúvavfi
KŠ 1754, 103; Nej fzamó ednouk vu czejlom
'zitki ali leti KŠ 1754, 215; ednouk kamenúvani
KŠ 1771, 549; fteroga nífcse nemre vecskrát od
ednouk gori vzéti KMK 1780, 59; moje delo
efcse ednouk pregledno BKM 1789, 4; Komaj
ednók je gori letela KAJ 1870, 82. *nekoč*: Ah bár
dabi 'ze ednouk tá KŠ 1754, 274; Ednouk mrejtí
dobra fzrecsa je KM 1783, 282; Ki fze ednouk
vu lá'si zapópádne KM 1790, 16; kaj vfzi Ednouk
moremo mi mrejtí SŠ 1796, 4; csi sze ednouk
pokopa vogrszka rejcs KOJ 1845, III; I zviszi ga
ednók V-nemrtelnosztí KAJ 1848, 5; Ednók kak
szta domò prísła z-sole KAJ 1870, 17

ednovólno prisl. *enodušno*: szpráviscse dr'sao,
vu sterom je ednovólno dokoncsano KOJ
1845, 66; ki szo ga zdaj ednovólno za Krála
pozdrávlali KOJ 1848, 22

éfata medm. *odpri se*: Efata, tou je, odpri fze
KŠ 1771, 125

Éfezuš -a m *Efez*: Efezus je ménfe Azie Ikónie
dr'zéla KŠ 1771, 571; Príľao je pa vu Efezus KŠ
1771, 399; ka je v-Efezufi vò premíno KŠ 1771,
158; Vu Efe'sus váraffi KM 1796, 132

Efežánc -nca m *Efežan*: k-Efe'zánczom KŠ 1754,
3; k-Efe'zánczom pizsani liszt KŠ 1771, 571, 588

efežánski -a -o prid. *efeški*: Diana Efe'zánfzka
KŠ 1771, 402; Efe'zánfzke czérkvi KŠ 1771,
653; Efe'zánfzkoga Trofimufa KŠ 1771, 409;
Efe'zánfzko púľpekíjo KŠ 1771, 632

Éfraim -a m *Efracim*: vmefzto, fztero fze zové
Efracim KŠ 1771, 306

egeánski -a -o prid. *egejski*: le'zi v-Egeánfkom
mourjji KŠ 1771, 765

egéumski -a -o prid. *egejski*: med Joniumfzkim
i Egeumfzkim mourjom KŠ 1771, 487

Egiptánc -nca m *Egipcán*: Jeli fzi nej ti ov
Egiptáncz KŠ 1771, 410; fztero da bi fzkúsávali
Egiptánczi KŠ 1771, 693; na vfzo modroufzt
Egiptánczov KŠ 1771, 360; Ka je Egiptánczov
'fivina fzpoginola KM 1796, 34

Egiptom -a m *Egipt*: kak fzo 'Zidovje
z-Egyptoma vò prísli KŠ 1754, 7; Ti pobegnyeni
z-Egyptoma vNázařeth prífefztje KŠ 1771, 6; i
bej'zi vEgiptom KŠ 1771, 8; v-Egyptomi i vtáli
Libie KŠ 1771, 345

egiptomski -a -o prid. *egiptovski, egipčanski*:
da bi je vo fzpelano z-Egyptomfzke zemlé
KŠ 1771, 684; znamenuje fzedem obilni lejt na
czejlo Egyptomfzko dr'sánye KM 1796, 28; pred
Faraó Kráľom Egyptomfzkim KŠ 1771, 359

Egiptomsko -ga s *Egipt*: v-mesztí Alexandrii
na Egyptomfzkom KOJ 1845, 64

Egiptuš -a m *Egipt*: ftero fze po dúhovnom zové
Sodoma i Egiptus KŠ 1771, 786

ègriš -a m *kosmulja*: Egris i ribiszke szo 'ze tak
zřéle KAJ 1870, 131

èja medm. *eja*: Eja, pero, hajh! KAJ 1870, 7

Éjva -e ž *Eva*: prva mati Ejva KŠ 1754, 96; Ejva je
mati vfzejh lúdih KM 1790, 84; Ino Ejve fzcřezé
notr vczejpo KŠ 1754, 5b; nikomi od Adama i
Ejve máo rou'se ne rodi KOJ 1845, 4; Adami i
Ejvi vparadi'zomi KŠ 1771, 440; Kacsá Ejvo KŠ
1754, 55; je kacsá Eivo vkanila KŠ 1771, 547

ekléšia -e ž *cerkev*: lutherenam nyih Ekklesie
zakřivalo odgřeniti KOJ 1845, 74; je zacsnó nou-
vo Ekklesio KOJ 1845, 64

eksemplár -a m *primerek, izvod*: Nouvoga
Zákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a; kak
nafi exemplárje ká'zejo KŠ 1771, A6b; Nouvoga
Zákona exempláre KŠ 1771, A3b

Èlak -a m *Elak*: Atilovi szinouvje Ellak KOJ 1848,
5

Elamitánc -nca m *Elamitanec*: Medi i Elami-
tánczi KŠ 1771, 345

Èlba -e ž *Laba*: od Elbe i Visztule KOJ 1848, 6

Eleázar -a m *Eleazar*: Eleázar je pa poroudo
Máthána KŠ 1771, 5; Eliud je pa poroudo
Eleázara KŠ 1771, 5

elefánt -a m *slon*: Elefánt AI 1878, 19

elefántov -a -o prid. *slonov*: z-Csonte elefántove
KM 1783, 87

Èliakim -a m *Eliakim*: Eliákim je pa poroudo
Azora KŠ 1771, 5; Abiud je pa poroudo Eliákima
KŠ 1771, 5

Eliáš -a m *Elija*: Eliás KŠ 1754, 140; on je ov
Eliás KŠ 1771, 36; je opomináo Eliás KM 1796,
69; Eliáfa zové KŠ 1771, 153; po Eliáfi ka právi
piřzmo KŠ 1771, 472

- Eliášov** -a -o prid. *Elijev*: vu Dúhi i moucsi Eliášovoj KŠ 1771, 162
- Èliud** -a m *Eliud*: Eliud je pa poroudo Eleázara KŠ 1771, 5; Achim je pa poroudo Eliuda KŠ 1771, 5
- Elizéuš** -a m *Elizej*: je Elizeuffa za Proroka pofztavo KM 1796, 76
- Emánuel** -a m *Emanuel*: Emmánuel, fteroj je razklajeno: znami Boug KŠ 1771, 6
- Èmaus** -a m *Emavs*: komi je imé Emaus KŠ 1771, 255; vu Emaus idoucsima KŠ 1771, 828
- èn** èna -o glav. štev., v zvezi z **drügi** *izraža zaporedje, medsebojno razmerje*: En za drüгим lže tá nefzé SŠ 1796, 142; nyega szád pa, kak láni, za endrügim notriszprávimo KAJ 1870, 160; Endrügoga naveke va lübila AI 1875, br. 2, 8
- en** ena -o nedol. člen Tudi en grejsnik potrti KŠ 1754, 255
- engedüvanje** -a s *odpušćanje*: Vekivecsni kaftig engedüvanye KMK 1780, 67; Obecsno nyim je engedüvanye vszega hüdogo KOJ 1848, 103
- engedüvati** -üjem nedov. **I. odpušćati**: da nám on vřza veta řzvoje velike dobroute nai engedüje TF 1715, 29; Dúg mi engedüje KŠ 1754, 269; vrejmenitne kaftige, nego onih niki táo lže engedüje KMK 1780, 82; Dug mi engedüje BKM 1789, 264; ali kaftige je nej engedüvao KM 1796, 62; je na tri lejta dácsó engedüvao KOJ 1848, 29 **2. dovoljevati, dopušćati**: Gofzpodnovoj právdí naj engedüjejo SŠ 1796, 63; malo dopüscsenya mi engedüjte SIZ 1807, 3; bláseno ino tiho preminenyé engedüvau TF 1715, 30; Ki je i lafztivnomi Szini nej engedüvao KŠ 1771, 466
- èngleški** -a -o prid. *angleški*: konji so arabski i èngleški AI 1878, 14
- èni** tudi èjni -a -o kaz. zaim. *tisti*: eni tören z-léda plava AIP 1876, br. 3, 7; ena je tvoja AIN 1876, 38; V-èno vrócso zvédo leti KAJ 1870, 94; I etomi je dáo pét talentumom, ejnomi pa dvá, ovomi pa ednoga KŠ 1771, 84
- èni-le** èna-le èno-le kaz. zaim. *tisti-le*: eni-le AIN 1876, 38
- ènkraj** prisl. *nastran, postrani*: i csobe na enkraj vlecsejo AI 1848, 17
- ènkrat** prisl. **I. enkrat, izraža, da kaj nima ponovitve**: Kris enkrét Zakaj bi ne nořzo KŠ 1754, 263; Kri'z enkrát Zakaj bi ne nořzo BKM 1789, 309; tu szo zdaj enkrat lüdomeszárni Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9; Komaj je čakala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4 **2. nekoč**: i szkoro volo meo odned oditi, da nebi enkrát pri naglejüvajoucsi zagledno KOJ 1848, 4; Enkrát sta kre edne edne hiže klantivala BJ 1886, 15
- éno** prisl. *tam-le*: ka je èno za fticsa na sztrehi KAJ 1870, 20
- ènoqlásen** -sna -o prid. *enoglasen*: nike sztäre – enoglászne – peszmi KOJ 1845, 14
- Ènok** -a m *Enoh*: Enok KŠ 1754, 140
- Ènon** -a m *Enon*: vu Enoni blüzi pri Sálemi KŠ 1771, 273
- Ènos** -a m *Enos*: Enofz KM 1796, 9
- ènpot** prisl. *nekoč*: Enpôt je ov dečák vu kühnyi žveplenice najřao BJ 1886, 8
- epikuréuški** -a -o prid. *epikurejski*: Niki pa z-Epicureuski i Stoikuski Filofofufov KŠ 1771, 396
- Èpimenidešov** -a -o prid. *Epimenidesov*: Epimenideřova KŠ 1771, 432
- epiřtola** -e z *epistola, berilo*: Pod stejnyom Epiřtole KM 1783, 109; Epiřtol Kazács KŠ 1771, 810; vu Evangyeliomi i Epiřtolaj KŠ 1771, 762
- èrci** tudi èrci tudi èrciti tudi èrciti erčém dov. *reči*: Ali kakda mores erczi brati tvojemi KŠ 1771, 186; Ka je le'zi erczi: odpüscsávajo lže KŠ 1771, 181; ali erczi: řztani gori KŠ 1771, 28; poskropiti ino ercsi KŠ 1754, 188; niřce nemre ercsi KŠ 1771, 514; Bátrivno moro tou ercsti SŠ 1796, 164; tebé ne zatajim i ercsém KŠ 1754, 222; i csiercsém etomi KŠ 1771, 25; I ercsé Nátan KŠ 1754, 198; i ercsé KŠ 1771, 7; Ercsé vu szrczi TA 1848, 8; i ercséte etoj gori KŠ 1771, 57; ercséjo nyemi KŠ 1771, 46; erczi z-řzrczá KŠ 1754, 267; erczi, naj eta kaménja KŠ 1771, 11; Erczi: Bláj'zena řzi BKM 1789, 17; vřzáki etak ercsi SŠ 1796, 150; Erczi meni potrtomi KAJ 1848, 143; Amen erczimo vefzélo BKM 1789, 8 b; I erczimo diko SŠ 1796, 92; i erczite nyemi KŠ 1771, 88; moje koszti ercsite TA 1848, 27; Erkao řzem KŠ 1754, 198; Erkao řzem Goszpodni TA 1848; liki řzi erkao KŠ 1754, 233; Erkao řzi Goszpodne KM 1783, 121; je Bog erkal SM 1747, 5; erkao je toj divojki KŠ 1754, 45; ár je on erkao KŠ 1754, 64; Erkao je nyemi Jezus KŠ 1771, 11; On je pa, odgovorécfi erkao KŠ 1771, 11; Teda je erkla SM 1747, 5; Ona pa erkla je KŠ 1771, 47; je etak erkao SIZ 1807, 7; Oni řzo pa erkli nyemi KŠ 1771, 7; nikomi řzo nikaj nej erkle KŠ 1771, 155; erkli řzo nyemi KŠ 1771, 38; ki si vefzélo erki ABC 1725, A6b; Ino je Bog erkal SM 1747, 3 **erkouči** -a -e *rekoč*: lže je Goszpodin Boug nigda řzvojemi lüřztvi prtio erkoucfi KŠ 1754, 4 b; lže povrné ktebi eden dén, erkoucsi KŠ 1754, 171; Angyel Gofzpodnov řzeje nyemi řzkázao vu řzneh, erkoucsi KŠ 1771, 6; Erkoucsi: řztani gori vzemi to deřte KŠ 1771, 8; Erkoucs: idi poveř, Dober glářz BKM 1789, 17;

vifziko Erkoucfi vpefzmi etako BKM 1789, 24; Blázeno erkócsi V-Bo'zój dobroj vóli BRM 1823, 10; tak erkócs v szrczi szvojem TA 1848, 8; je povejdano od Jeremiás proroka erkoucsega KŠ 1771, 8; je erkao tomi erkoucsemi KŠ 1771, 41; I erkoucsoj: 'zveglárilí fzmó vám KŠ 1771, 366; po proroki erkoucsem KŠ 1771, 6 *èrčeno rečeno*: na tifztom mefzti, gde nyim je ercseno: vi fzte nej KŠ 1771, 469; Ercseno je, od zlocsasztnozsti neverni TA 1848, 28

erdéčasti -a -o prid. *rdečkast*: Njegova dlaka erdečasta AI 1878, 12

erdečeti -ím nedov. *rdečeti*: i jagode erdecisjo KAJ 1870, 131

erdéči -a -e prid. *I. rdeč*: cfí bodo erdečfi KŠ 1754, 210; je liki krv erdecísi grátao KŠ 1771, 777; erdecísi prpeo AI 1875, kaz. br. 8; Nyé licojna je erdecísa KAJ 1870, 18; kakfté fzi je ono, bejlo, ali erdecse KŠ 1754, 203; i gvanjt erdecísi fzo vrgli okouli nyega KŠ 1771, 328; Erjávo-erdéčo dlakasto kožo má AI 1878, 9; odeli fzo ga zerdécsim plačsom KŠ 1771, 94; s plávimi licami i erdečim nosom AI 1878, 7; zvodouv i zerdécsov vunov vrét KŠ 1771, 686; cfí bodo grejhi vafi, liki erdecse fžúknye KŠ 1754, 210; rokavice szo erdecse AIN 1876, 36; po dúgom erdecse ténke lenije za pizsanye majoucsa KOJ 1845, 6 2. v zvezi *erdeče mourje Rdeče morje*: Prejg idejnye erdecsega mourja KŠ 1754, 185; i vu erdecsem mourji KŠ 1771, 361 *èrdečejsi -a -e bolj rdeč*: Vu liczi fzi erdecsejsi BKM 1789, 426; Vu liczi fzi erdecsejsi SŠ 1796, 155

erdečilo -a s *rdečilo*: cfí bodo erdečfi kako erdecisilo KŠ 1754, 210

erdečiti se -ím se nedov. *rdečiti se*: Za útra fze ró'za erdecísi BKM 1823, 375

erdéčkasti -a -o prid. *rdečkast*: Je erdečkasto-erjáv AI 1878, 11

Erdélec -lca m *Erdeljčan*: od zbontáranya Erdélczov KOJ 1848, 64

erdélski -a -o prid. *erdeljski*: csi erdelszkoga Glávára KOJ 1848, 16; erdelszke Saxoncze KOJ 1848, 45

Erdélsko -ga s *Erdeljsko, Transilvanija*: z-Erdelszkoga nisteri AI 1875, kaz. br. 1; po Erdélyszkom KOJ 1833, 13; Vu Erdélszkom szo pa Vlahi KOJ 1848, 11; v-Erdélszkom je naszelo Szaxoncze KOJ 1848, 28

ergjúlenje -a s *rjovenje*: velki medved z-ergýulenjom sze na ednoga lovca szune AIP 1876, br. 11, 7

ergjújóučí -a -e prid. *rjoveč*: Med vrágmi ergjújousimi, etak hocses kricsati SŠ 1796, 172 **èrja** -e ž *rja*: ni erja ne fzkvari KŠ 1771, 19; i erja

nyihova vám na fšvedoufztvo bode KŠ 1771, 752; konc bodes meo, koga erja ne zej SŠ 1796, 83; i z-erjov vdárjeni vláti potroffene KM 196, 28 **erjáva** -e ž *rja*: Ka sze naj od erjávce obráni AIP 1876, br. 9, 6

erjávce -vca m *rjavec*: Po fárbi razločávamo erjávce AI 1878, 14

erjáví -a -o prid. *rjav*: erjáví orangutang AI 1878, 7; erjáví rošč AI 1878, 32; Erjávó-erdéčo dlaksto kožo má AI 1878, 9; Je erdečkasto-erjáv AI 1878, 1

erjávoremèn -a -o prid. *rjavorumen*: Kože fárba erjávoreména AI 1878, 11

erjevénje -a s *rjovenje*: Njegovo strašno erjevenje se na edno vóro daleč čuje AI 1878, 20

erjóléc -lca m *skalni jazbec*: i pecsine erjólczom sztánek TA 1848, 84

erjúti erjovém nedov. *rjoveti*: Naj erjuje Satan SM 1747, 76; liki orozslány erjúje KŠ 1771, 784; Erjúje vrág zbojaznofztyom SŠ 1796, 91 **erjújóučí** -a -e *rjoveč*: kako te erjújoucí Oroszlány TF 1715, 43; kako te erjúocí orozslány SM 1747, 42; kako eden erjúoucí orozslány SM 1747, 25; liki erjújoucí orozslány KŠ 1771, 713

éršek -a m *nadškof*: szolgrádszki Érsek KOJ (1914), 100; ali fzi bojdi Érfeka KŠ 1771, 655; Kolocsánszkoga Érseka KOJ 1848, 22; od Haynald érseka AI 1875, kaz. br. 8; baroni i érseki AI 1875, 2

éršekija -e ž *nadškofija*: stera je na Ersekijo podignjena KOJ 1848, 12

eržéni -a -o prid. *ržen*: psenicni, ali er'žéni KŠ 1754, 202; na ednom er'sénom betvi SIZ 1807, 14

èsi tudi èse prisl. *sem*: Ka escse vecs efzi fzlisi KŠ 1754, 15; prineszte mi je efzi KŠ 1771, 48; ér fzo nej efzi valoun bilé BKM 1789, 4; Eszi neprirazmivsi korenászšte nomene KOJ 1833, 15; Poj, peszics moj, bli'ze eszi KAJ 1870, 10; Esi se sliši gálic AI 1878, 55; Sztári, mládi esze prihájajo KAJ 1870, 59; csreda protivnoga lúdsztva esze notrivárila KAJ 1870, 164

Èster ž neskl. *Estera*: Ešfzther kralicze KŠ 1754, 2

èstergomski -a -o prid. *estergomski*: z-esztergomszkim Érsekom KOJ 1848, 41

èšče prisl. *I. še, izraža dodajanje, nadaljevanje, ponavljanje*: ino i esche zdai me hráni ino bráni TF 1715, 21; poglédne, ino na vpamet vzeme, ako je on efscse na tom fšzeiti SM 1747, 42; kai je fztvoro, efscse obdersi, ráhni SM 1747, 34; Ketim ricsém fze escse lejhko denejo molitvi KŠ 1754, 188; Grejsniczke fzmó escse za volo ne vmorjenoga tejlá KŠ 1771, 442; liki je on Krifztušá, tak je Krifztus, i efscse bole, nyega lúbo KŠ 1771, 259; Ovczé i vsze 'zivino,

escse i vsze zvirje TA 1848, 7; Margêca escse eden pogléd vrgla na dete AI 1875, kaz. br. 8. 2. *poudarja pomen besede, na katero se nanaša*: ali escse fze je nej fzkázalo, ka bomo KŠ 1754, 97; Vûpas fze efche zvelicfati TF 1715, 37; Neili escse fzamo tou, nego i vu Bogi fze hválimo SM 1747, 18; Efçse malo, i te fšvejti me vecs ne de vido KŠ 1771, 314; escse fzte i vi brezi rázuma KŠ 1771, 51; Ka vadlûje efçse Katolitsanfzki krfztsenik KMK 1780, 9; gda je Bo'za fzluzba na mefzti bila efçse med našim národom BKM 1789, 2b; Csigli fzmo mi efçse decza, nej nám trbej KM 1790, 20; escse i szvojo krv, ali 'sitek gorialdûvati KOJ 1833 VII; kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; Csteti tudi znam, ali escse nê zadoszta nalehci KAJ 1870, 6; Po novom leti, zná bidti escse prvle AI 1875, kaz. br. 8; ka so ešče pod zemlov neobtrúdni delavci AI 1878, 3; Med tém se ešče zmejne spozábijo BJ 1886, 3

ěšperes -a m *dekan*: Zádnycs szo G. Esperes (Sinjour) pokázali KOJ 1845, 18; naj pápinszki esperesje (sinjori) pazijo KOJ (1914), 149

Ěšrom -a m *Esrom*: Esrom je pa poroudo Arama KŠ 1771, 4

etak prisl. *tako*: etak právi TF 1715, 19; dá ga vucfenikom fzvoim, etak rekocfi SM 1747, 39; i etak je mogo Kristus terpeti SM 1747, 20; Etak bode moj jezik gláfzo KŠ 1754, 233; Etak da bi Bo'ze rejcsi pfenicza lipou zácsala ráfzti KŠ 1771, 434; da fze etak tvoja czerkev od dnéva do dnéva vu vfzme dobrom potrdjáva KŠ 1771, 849; Apofťolfzke vóre valdûványe je etak KMK 1780, 7; Kak fze more cslovik prekrí'siti Etak KMS 1780, B; Ino etak právijo BKM 1789, 121; Etak fze 'se kvám obrném SŠ 1796, 156; koga Boug etak blagofzlovi SIZ 1807, 3; Gda vidim stere szi ti sztívoro, etak szi miszlim TA 1848, 7; Mati je obete'zála i etak je právila deteti KAJ 1870, 8; tó sze sztáble etak nájde AI 1875, kaz. br. 6; záto etak molimo BJ 1886, 8

etako prisl. *tako*: ino nyim etako recse BKM 1789, 31

etakov -a -o kaz. zaim. *tak, takšen*: da nám nai etakove prošnye nezadresi TF 1715, 29; zetakovom reicsjom onda oszodi nyé SM 1747, 83

etakši -a -e kaz. zaim. *takšen*: gdare je etakfi gláfz prineseni knyemi KŠ 1771, 718; Etaksa sega te britke fzmrti SŠ 1796, 97; Zetakfega nyegovoga pífzma KŠ 1771, 433; Etaksa Bo'za zmo'znofzt BRM 1823, 95; fzmo pa mi pífzali etakse fzkonsanye, KŠ 1771, 409; zavûpa tudi vu etaksem tûváristvi fzvojem SIZ 1807, 6; Pri etaksem znamenitom tûváristvi SIZ 1807, 9;

Z-etaksim tálom sze je resovala KOJ 1845, 5; Etakši so AI 1878, 28; profzili fzo etakse knige BKM 1789, 5; Etakfe fzo nyegove ricsi SŠ 1796, 44 **etakši** -a -e sam. *tak*: Etakši, csi merjéjo, kakti czvetécse rou'se KOJ 1845, 84; etaksi vszigdár bisztrése delajo AIP 1876, br. 4, 7; etakse fzo pa vfze, ftere KŠ 1754, 60

etam prisl. *tam*: dokecs idoucsi molim etam KŠ 1771, 89; ti etam fztój, KŠ 1771, 747; etam KOJ 1833, 150; Sto hodi etam po nyivaj KAJ 1870, 138; Etam pod zeléno listje gnezde nosijo ftice BJ 1886, 44

ète èta ète kaz. zaim. *ta*: Ar ete pehár je Nouvi Testamentom TF 1715, 44; kai bi fze ete kris nad menom odviše posméhcsal SM 1747, 56; Ete fšvejti fze preobrné KŠ 1754, 273; Ete nyegov fzin SIZ 1807, 4; Liki ete dén sze nyej AI 1875, kaz. br. 7; ár reics eta za váz TF 1715, 45; ino eto je kerv moja TF 1715, 40; bojdi eto moje ráno hválo dávanje KŠ 1754, 223; Eto je te Zákon SM 1747, 18; pod zapelávanyem etoga fšveita SM 1747, 52; Radofzt zetoga májo KŠ 1754, 220; Zrok ete fšlepoftzi TF 1715, 4; nikam zete pouti doli ne zavdário KŠ 1754, 143; Trucz boidi etomi fšveiti SM 1747, 74; meni i etomi fšvejti 'zivo KŠ 1754, 240; prífzpodobna ketoj KŠ 1771, 75; na fzoudbo prouti etomi národi KŠ 1771, 41; etomi je vrémen priteklo BJ 1886, 4; da mené ete bláseni dén TF 1715, 45; i pio ete Gofzpodnov pehár KŠ 1754, 208; dai mi eto drágo Prilofénye SM 1747, 52; je Boug eto fšvojo fšzkrb KŠ 1771, A5a; i vu etoi máloi knificzí TF 1715, 48; na etoi zemli, ABC 1725, A4a; Obfzťojí vetoj jakofzti KŠ 1754, 273; po etoj fšvojoj rejcsi vcsi KŠ 1771, A8b; pri etoj poftenoj hi'si SIZ 1807, 4; etoj velikoj nevóli BJ 1886, 3; i po etom fitki TF 1715, 23; oni fzo vu etom blásenom fztáli SM 1747, 50; na etom fšvejti vec táksega pretrpo KŠ 1754, 10a; Po etom známo, ka KŠ 1754, 84; v-etom Katekizmuffi KMK 1780, A2; Po etom je odébrao Gofzpod KŠ 1771, 202; v-etom lôgi AI 1875, kaz. br. 7; zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; fze lejhko zetim vefzelijo KŠ 1754, 218; z-etim pred postuvane scsitele sztopi AI 1875, kaz. br. 8; Pred etim smo se domá zmenjali BJ 1886, 3; Zetov nocsjouv tá prejde, nad etov prigodbov KOJ 1848, 7; z-etov tûhnov prosnyov AI 1875, kaz. br. 7; etiva dvá fziná KŠ 1771, 66; Etiva szta delala TA 1848, 86; fzta fze etivi ofzobi polúbile SIZ 1807, 4; Etivi soli zdaj prázno sztojita AIP 1876, br. 1, 2; ka od etiva sztrána AI 1875, kaz. br. 2; Etima hisnikoma SIZ 1807, 6; Pri etima AI 1875, br. 2, 6; Vu etivi dveje zapouvidaj KŠ 1771, 75; szamo v-etima dvóma meszta AI 1875, kaz. br. 8; I odido eti na moko vekivecsno KŠ 1754, 141;

Naj bodo ricsih ete KŠ 1754, 54; zá ete moucsi delajo KŠ 1771, 47; vřza eta pokolejnja KŠ 1771, 5; od etih vřzeih řzkůřvani TF 1715, 30; Delai od etih mau SM 1747, 49; zvůn etí jefzo KŠ 1754, 3; řtámpanye etí máli kni'zicz KŠ 1754, 3a; kak edno zetih KŠ 1771, 20; Eti dvanářfzet je pořzľao KŠ 1771, 31; Vidimo etí vřaj'so jálnofzt KM 1796, 7; řcsés zeti peřřzen řtero popejvati BKM 1789, 6b; Poszlavcov, z-eti je 197, ki szo AI 1875, kaz. br. 3; řteri pak etim řecřem ne vřrje TF 1715, 45; kak etim prisavczom KOJ 1848, 10; ino etetvoje dobre dári TF 1715, 47; ete lidé pocřlovecřiti AI 1875, kaz. br. 3; uu etih řecřeh řztoy vřza právda TF 1715, 18; po etih dněvi SM 1747, 18; po etí ricsějh KŠ 1754, 206; Po etí je pa prořzo Pilátufa KŠ 1771, 331; nad vřzejmi etimi KŠ 1754, 136; zetimi ricsmi KŠ 1771, 261; zetimi knigami BKM 1789, 8b; tak z-etimi řzamomi Bogi BRM 1823, IV; řze podsztava z-etimi ponárcřisnyami AI 1875, kaz. br. 2 **éte** éta éte sam. *to*: Čři je eto Bogá Ocsé řzvéta vola řIZ 1807, 4; Na eto řztarissina pita řIZ 1807, 5; Zetoga řzem gvufen KŠ 1754, 113; kaibířze eta vřza nařřfemi blisnyemi obdersala TF 1715, 17; í eta vřa řze vám privř'zejo KŠ 1771, 20; Odkud řzo záto etomi eta vřza KŠ 1771, 47; Ako gli eta vidijo řze řeska BKM 1789, 7; kaj vřza eta zadobi SM 1747, 41; Ka řzmo mi nyemi za eta du'zni KŠ 1754, 109; ki bode eta řteo KŠ 1771, A2a; dář nam vřza eta BKM 1789, 52; gde řzte řze návcřili vřza eta KM 1790, 22; Eta nám Gořzpon dopůřłzi řř 1796, 29; záto, ka je eta vcsino TA 1848, 18; Dečák eta viděvři se je jáko preřrařo BJ 1886, 9

étec prisl. **I. tod**: ki řcsějo prejk idti od etecz kvám KŠ 1771, 227; vzemte eta od etecz KŠ 1771, 269; od etecz med pogane pojdem KŠ 1771, 398; pren. Odkud je vojřřzkuvanye? Neřli od etecz, tou je zvařli nářzľobofzt KŠ 1771, 751; od etecz za řtiri ľeta je vu Pári'z odiso AIP 1876, br. 6, 6
2. odsľej: ne bodete me vidili od etecz máo AIP 1876, 79

éti prisl. *tu, tukaj*: Májo, neili řzamo etí vu nevoljái SM 1747, 30; řzvetľofzt Od'zené etí vřzo temnofzt KŠ 1754, 273; nemamo etí vecř, nego pét ľejbov krůha KŠ 1771, 48; mocřno vřřjem, ka řzi tí etí KM 1783, 3; Kteri etí řtrpíte BKM 1789, 12; peshmi etí pred tće polo'zene KAJ 1848, X; Eti í v-nebészaj KAJ 1848, 5

étihmáo prisl. *takrat*: Od etihmao je protesztantsztvo KOJ (1914), 125

etimáo prisl. *dozdaj, dosľej*: Geřza řze je do etimáo zadržsávao KOJ 1848, 11; Tí řzi do etimáo í meni Tak řzmileni KAJ 1848, 251; Čři řzem řze řasz řáľo do etimáo KAJ 1870, 96; da řih je do

etimáo niscře nej řzmeo KOJ (1914), 109; Od etí maó BKM 1789, 24

Etiópija -e ř *Etiopija*: je řou v Ethiopio KŠ 1771, 2(B1b)

éto medm. *glej*: Eto más í miřzli Vu řzrczá řkrinyczi KŠ 1754, 247; eto čři nej lí řzamo ne vřřřjemo preczi KŠ 1754, 58; Eto más eden gros KAJ 1870

Éufrateř -a m *Evfrat*: pri tom velikom potoki Eufrateři KŠ 1771, 783; Eufrátes KM 1796, 6

Európa -e ř *Evropa*: Europa KM 1790, 8; z-cejľe Europe KOJ 1848, 10; pogľavniki Europe AI 1875, kaz. br. 3; z-ůřtrasnyih krajov Ázie v-Europo KOJ 1848, 3; Tou řzo nářzľedůvale vu Europi KŠ 1771, A5b; v-Ářzii í v-Europi KŠ 1771, 340; V Europi se nářde AI 1878, 7

europějski -a -o prid. *evropski*: na europeiszko pelanye řcsě posřztaviti AIP 1876, br. 10, 4; prořzi europejszke Poglaváre KOJ 1845, 54; med europejszkimi Poglavári KOJ 1848, 52

Eusébiuš -a m *Evzebij*: kakřsě Eufébius KŠ 1771, 2; pouľeg Hieronimuľa í Eufébiuľa KŠ 1771, 668

evangeličánc -nca m *evangeličan*: Záto řze ľutheránje ovak í za Evangelicsánce dájo zvati KOJ 1845, 61

evangeličánski -a -o prid. **I. evangeličanski**: brat moj evangelicsanszki KAJ 1848, X; Evangelicsánřzka, ali Litaránřzka KŠ 1754, 85; ovak evangelicsánřzka KOJ 1845, 75; Evangelicsářzko Voro SM 1747, 2; řztáre práve Evangelicsánřzko-Litaránřzke vore KŠ 1754, 9a; evangelicsánřzkim gmainam BRM 1823 **2. evangelijski**: Biřřtri na evangelicsářzki 'řiteč KŠ 1771, 538; vcsí Evangelicsánřzki návuk KŠ 1771, 701

evangěliom tudi evangělium tudi evangjěliom tudi evangjělium -a m *evangelij*: Tě řzvetľofzt je Evangelium KŠ 1754, 127; Evangelium pouľeg piřzma řřvėtoga Mářaja KŠ 1771, 1; Evangeliuma nářřega Gořzpodna řeřuffa Kriřtuffa TF 1715, 24; řřvėtoga Evangeliuma SM 1747, 39; Návuk Právde í Evangelia KŠ 1754, 5; Po evangěľjoma bo'žanszkoř isřřtini KAJ 1848, 166; řzo neí pokorni tomi Evangeliumi SM 1747, 15; Priřřtoupiti k-Evangjěliumi KŠ 1754, 209; vám družgi Evangelium nazvescsávao KŠ 1754, 2b; predgajoucsi Evangelium kráľeřřtva KŠ 1771, 12; ki tvoi řřvéti Evangelium isřřtinszkim tálom gľaszio ABC 1725, A 6 b; Ino řze řařřtála na Právdo Ino Evangelium SM 1747, 36; Evangelium KŠ 1754, 3; po řřvojem řřvětom Evangeliumi řzvař TF 1715, 23; meně řzi po Evangeliumi dal pozvati SM 1747, 52; me je po

Evangyliomi zváo KŠ 1754, 122; tak fcsé Boug Vevangyliomi KŠ 1754, 162

evangèliomski -a -o prid. *evangelijski*: To moucs Evangeliomfzko BKM 1789, 5; knige napiszati, kakti: Evangeliomszko KOJ (1914), 153; János Evangelifsta vu fzvoh Evangeliomfzki knigai TF 1715, 34; Evangyliomfzki tanácsí fzo eti KMK 1780, 98

evangelišta -e m *evangelist*: Tak píffè fzvéti János Evangelifsta TF 1715, 34; bio je Evangelifsta KŠ 1771, 1; idoucsi vu hi'zo Filip Evangelifsta KŠ 1771, 407; pri fzvétom Lukácí Evangelifsti TF 1715, 25; Tak píffo Sz. Evangelifste TF 1715, 43; Tak píso fzvéti Evangelifstje KŠ 1754, 201; Evangelistje ino Apoftolje KŠ 1754, 3; Vszí fz. Apoftolje, í Evangelifstje KM 1783, 93; on je dáo níftere Evangelifste KŠ 1754, 102; dájo ftámpati vednom táli ftiri Evangelifste KŠ 1771, A6b

Evòdiuš -a m *Evodij*: pouleg Evodiuša KŠ 1771, 432; Evodiáfa opominam KŠ 1771, 598

Ezdrášov -a -o prid. *Ezdrov*: Ezdrásove KŠ 1754, 2
Ězekiel -a m *Ezekiel*: knige fzvétoga Ezechiela TF 1715, 6

Ězekijaš -a m *Ezekija*: liki fzi vcsino nad Ezekiás králom KŠ 1754, 242; Ezekiás je pa poroudo Manafféfa KŠ 1771, 5; kricsécsemi Ezekiás Králi KM 1783, 37; Salamon í Ezechiás KŠ 1771, 854; Acház je pa poroudo Ezekiáfa KŠ 1771, 5

Ěžaijaš -a m *Izaija*: Ar E'žaiás právi KŠ 1771, 471; Tou Esaiás Prorok, Tak nám je popířzao BKM 1789, 27; E'sajás Prorok tak právi SŠ 1796, 17; prorofztvo E'žaiáfa, štero právi KŠ 1771, 42; vu knigaj ricséjh E'žaiás proroka govorécsega KŠ 1771, 173; od E'žaiáfa proroka govorécsega KŠ 1771, 9; povejdanye po E'žaiáfi proroki govorécsem KŠ 1771, 12

Ěžau -a m *Ežav*: E'faua fzam pa oduro KŠ 1771, 468; E'faua í Jákoaba KM 1796, 19

- Fabián** -a m *Fabijan*: Fabian ABC 1725, A3a; Szvéti Fabián KM 1783, 94
- fabrika** -e ž *tovarna*: Jáko se nūca na železnoj cesti, v fabrikaj AI 1878, 55
- fábula** -e ž *I. bajka*: Niti ne kebzújo na fabule KŠ 1771, 634 **2. čenča, izmišljotina**: babinfzke fabule pa zavrzi KŠ 1771, 639; Ar fzmó nej zmodroufztyov zmislene fabule nafzledúvali KŠ 1771, 718
- facaléjg** -a m *robec*: Faczaleig (Strophium) KMS 1780, A8; faczalejk (roubecz) KOJ 1833, 162; fteró fzam meo vu faczalejgi djáno KŠ 1771, 235; z robczóm (faczalejkom) vūsztá zakrij KOJ 1845, 26; Preci ji je z-facalêgom zavézaó cselo KAJ 1870, 83; od tejlá nyegovoga faczalejge i brfzace KŠ 1771, 401
- fáčuk** -a m *nezakonski otrok*: kak facsuki, fotivje KOJ 1845, 77
- fájno** prisl. *lepo*: je vrglá na krumpise fajno pecseno kolbász AIP 1876, br. 10, 7
- fál** prid. neskl. *poceni, cenen*: jesztvina ár je fál ino hranliva AIP 1876, br. 7, 3; Nájdi szi fál kruh sziromák AIP 1876, br. 1, 1
- fála** -e ž *hvala*: blázni gucs, ali fála, ftera fze ne dofztájajo KŠ 1771, 583
- faláčec** -čca m *košček*: komi jafz te namocseni faláčecz dám KŠ 1771, 312; Je ifzkaó ete cslek na-tom fzvejti, Vfzáki faláčecz krüh SŠ 1796, 74; na eden faláčecz szala bodne KAJ 1870, 58
- faláček** -čca m *košček*: ká je szvoj potrêben faláček deci tázdávála KAJ 1870, 21
- faláciček** -čca m *košček*: vszejm dojde eden faláciček zemlé KM 1783, 201
- fálat** -àta m *kos*: fteró je vfzákoj rouki eden falat krúha melo KM 1790, 42; falat zemlé szi obdr'si KOJ 1848, 116; nyima mati po ednom faláti krúha podelila KAJ 1870, 17; tejló fzo pa na falate rafztrgali KM 1796, 69; falate fztáre hrambe KM 1790, 68; po nájbougsih 'salozaj (falataj) KOJ 1845, 36
- falé** prisl. *bolj poceni, ceneje*: falé sze nyim prilika dá kúpiti AIP 1876, br. 8, 8
- fálinga** -e ž *napaka, slabost*: Velika fálinga je, psze gdakoli naganyati KAJ 1870, 40; Vzemes 'ze napamet, gde je bila fálinga AI 1875, br. 2, 7; i za kákse fálinge volo opomené KM 1790, 90; Brezi moje fálinge be'zijo TA 1848, 46; da sze ti dosztójis falingo naflo nadomesztiti KM 1783, 125; Ki faling szvojih nevidi KAJ 1848; Nej fálinge, nego fálinge, nego dobre jákofzti KM 1790, 18; bodo zagovárjali moje fálinge KOJ 1833, VI; bi doszpeo szvoje nepopiszlive fálinge popraviti KOJ 1848, 35
- falingásti** -a -o prid. *slaboten, prizadet*: Z-starcov ali ovači falingásti ludi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23
- falíti** -ím nedov. *manjkati*: falí esche pervi grunt TF 1715, 7; Ka ti tak falí KŠ 1754, 9 a; ka mi efése falí KŠ 1771, 63; jeli ti kaj falí KM 1790, 60; ka ti falí KAJ 1870, 71; Tü szte mi vsze? – nefalíte KAJ 1870, 87; níkai nebode falílo ABC 1725, A8b; csi bi sto v-tisztoj sztoliczi falio KOJ 1845, 1; da nebi sztroski ino vojáczke falili KOJ 1848, 70; i malo je falílo, ka je KM 1796, 127
- fánčost** -i ž *maščevanje*: jasz na dén moje fánčosztí raz'seném kak cesztíni práh KOJ 1845, 122; Friderik z-fánčosztí vogerszkoga krála kintse po künsti dobi KOJ 1848, 37; naj stokoli szvojo zevreto fánčoszt na nyega vövlíje KOJ 1845, 34
- fándati** -am dov. *uničiti*: cslovecsánfzki národ fze tak, kak vidimo, ne bi povnou'sao, nego bi fze hitro fándao KM 1790, 88
- fántlivi** -a -o prid. *čekanast*: fantlivi, szándocsni, kanzobáti -a -o KOJ 1833, 149
- Fánuelov** -a -o prid. *Fanuelov*: Anna prorokojca Fanuelova csí KŠ 1771, 170
- fàra** -e ž *župnija*: Dúševni Pafztér Surdánfzke Fare BKM 1789, 3; Szvétoga Benedeka Fare Dúhovniki KM 1796, 1; Kóvágo-Órske Fare Dúhovni Pafztér BRM 1823, IV; té pogiblávajoucse fare dugoványá KOJ 1845, 3; V-ednoj fari KOJ 1845, 3
- fárah** -a m *faraon*: Ar veli pífzmo Farahovi KŠ 1771, 468
- fárahov** -a -o prid. *faraonov*: fzin cséri Farahove KŠ 1771, 692
- fárao** -na m *faraon*: dáó nyemi je milofcso i

modroufzt pred Farao Kráľom Egyptomľzkim KŠ 1771, 359; Fáraona Kráľa velikomi dvorjeniki KM 1796, 25

fárar -a m *I. protestantski župnik, pastor*: da bi šzám Farar Duffou meu TF 1715, 4; Farar Sopronľzki KŠ 1771, A8b; má odvezanye ino grejhov odpuľchenye od Farara TF 1715, 35; Surdánľzkoga Farara KŠ 1771, A7a; popüczonszkom farari TA 1848, 1; mi vľze grejhe pred fararom naprej ne zracúnamo KŠ 1754, 199; Po procs odidejnyi luth. fararov KOJ 1848, 109 **2. duhovnik**: Duffëvnim Pafztërom, touje Fararrom dána TF 1715, 34; Efe'zánľzke farare opomina KŠ 1771, 403

fárba -e ž *barva*: Kože fárba je erjávoremëna AI 1878, 11

fárbani -a -o prid. *obarvan, okrvavljen*: Záto bode tvoja nõga v tvoji protivnikov krvi fárbana TA 1848, 53

fárbar -a m *barvar*: gvant je bejli jáko, liki ľzneig, káksega fárbar nemre obejľiti KŠ 1771, 129

farbilo -a s *barvilo*: Farbilo KMS 1780, A2

Fáreš -a m *Fares*: Fáres je pa poroudo Esroma KŠ 1771, 4

farizeuš -a m *farizej*: Vu Krifztusevom vrejmeni pa ľteri Farizeus KŠ 1754, 11b; Paveo na csëfzt gledoucsi, je bio Farizeus KŠ 1771, 432; Farizeuske pa, gda bi je vidili, erkli ľzo nyemi KŠ 1771, 38; Gda bi pa vido vnouge zfáriezeuľov KŠ 1771, 9

farizeuški -a -o prid. *farizejski*: varte ľze od kvafzá Farizeuskoga KŠ 1771, 53; ka je Paveo prouti Farizeuskoj ľzkazľivofzti KŠ 1771, 743

fárni -a -o prid. *župnijski*: morejo pouleg dú'snoszti vszi Fárni skolniczke vcsiti KOJ 1833, III

fárnik -a m *župľjan*: z-vszákím náj szíromaskejsim fárnikom sze szpriáľľiti KOJ 1845, 5; steromi sze fárniczke veszelijo KOJ 1845, 92; Fárnikom pámetnejšim sze je niksi trud i sztrosek nej vnou'sao KOJ 1845, 6

fárt -a m *krat*: pa vszáki fárt z-nikelikim dobieskom KOJ 1848, 92

fášenk -a m *pust*: fassenk KOJ 1833, 156; i za nistere dnëve pá sze odprëjo fassenka vráta AIP 1876, br. 1, 6; Dokecs na te zelëni Fasënik odprem ocsi SIZ 1807, 58

fášenski -a -o prid. *pusten*: ideta eden fasenszki vecsër k-szouszedi KOJ 1845, 101

fáže s neskl. *mimohod (Gospodov)*: Onoga Ágnyeczka áldüvanye je vüzen, ali Fá'se, tou je, preik idejnye imenüvano KM 1796, 35

fčéla -e ž *čebela*: fcséla KOJ 1833, 165

fčélica -e ž *čebelica*: Fčélica BJ 1886, 19

féla -e ž **1. vrsta**: moreno zgrüntati i félo, i racsun velikih grejhov KMK 1780, 68; nebom vam gúcsao nikakfe féle frliczo SIZ 1807, 3 **2.** v zvezah: **dostafele** *ki je mnogo vrst*: Kelkoféle je racsúnszki Nomen? Dosztaféle je: nájmre, 1. glavni KOJ 1833, 32; ino csloveki doľzta-féle pogibelnofzt naprávla SIZ 1807, 9; **drugefele** *drugacën, druge vrste*: doszta szrebra, 'selezja ali drugeféle bronza z-szebom nenoszi KOJ 1845, 104; **dvoujefele** *dvojevvrsten*: Dvoujeféle: glaszniczke KOJ 1833, 2; Nistera rêcs dosztavek po dvôjefëlom gorivzeme AIN 1876, 14; **ednefele** *koliko vrst*: Nassi Sztarisje szo vszi z-edne féle jezikom gúcsali KOJ 1833, IX; **etakšefele** *take vrste*: sztolmacsimo z-etakšeféle podrügcäsenim ládanye znamenüvajúcsim govorejnyem KOJ 1833, 45; ino etakšeféle znamenüvanye KOJ 1833, 136; Etakšeféle medsztavki KOJ 1833, 128; **etefele** *takšen, te vrste*: Eteféle KOJ 1833, 107; i eteféle verbumami KOJ 1833, 128; **kelkofele** *enak*: Kelkoféle szo vogrszke litere AIN 1876, 5; **štirifele** *štirivrsten*: Na zgovárjanye gledôcs szo rêcsi štiriféle AIN 1876, 8; **troujefele** *treh vrst*: glászniczke? Escse szo troujeféle KOJ 1833, 3; Vugovorënyi razlocsávamo vecsféle recsi AIN 1876, 9; **večefele** *več vrst*: po Országi vecsféle rejcsi národje grizëjo KOJ 1833, XIV; Tü szo sze oni na vecsféle národe namerili KOJ 1848, 7; V morji ešče večféle rib jeste AI 1878, 31; Vugovorënyi razlocsávamo vecsféle recsi AIN 1876, 9; **vnogofele** *mного vrst*: Kakda sze dr'sis v-drü'sbi vnogoféle ľüdih KOJ 1845, 31; szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5; falofzni jeľzte vu vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; Naj znána bode vnoge féle modroufzt Bo'za KŠ 1771, 578; hiľtvo ľzvëto, ľtero csloveka od vnouge féle ľzküsávanya varje SIZ 1807, 8; Ka nám halznio vnouge féle miľzli SM 1747, 72; Naj znána bode po gmajni vnouge féle modroufzt Bo'za KŠ 1771, 578; Bo'ze vnougom vrejmeni vnogo féle gúcsanye KŠ 1771, 672; vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; I zvnouge féle jezimi BKM 1789, 123; **vsakefele** *vsake vrste*: vľzáke féle nefzrecse menë csuva ino varje TF 1715, 21; steri zdai falofzni jeľzte vu obatori moje ľzercze proti moiega nepriatela vľzake féle ľzküsávanya SM 1747, 60; Ki vszáke féle ľzlatkoucsó má vu ľzebi KM 1783, 60; je v-Paradi'ľon vľzáke féle leipo drevje KM 1796, 5; na zemľi z-vszákeféle nevolüami haszniti nakano KOJ 1833, IX; bogáľztvo vľzákeféle radofzt, Ali náglo preminë SŠ 1796, 125; ogibati sze sesëm vszákeféle telovnoj naszľádnoszti

KOJ 1845, 91; zmetávaeo ino vszákeféle csészti vouseco KOJ 1848, 16; ino od vřzáke féle nefzrecse mené csuva TF 1715, 21; Pofřztavo je vřzáke féle drevje KM 1796, 5; *vsefele različen*: Vszefelé csésztniki na szprévedi bodo AIP 1876, br. 2, 1

Fèliks -a m *Feliks*: Felix ABC 1725, A3a

Fenícia -e ř *Fenicija*: řzo sli notri do Feniczie Kř 1771, 377; idoucsu vu Feniczio Kř 1771, 407

feobnica -e ř *klet pod hiřo*: Skoro pri vsakoj hiři je kühnya, klejt ino feobnica BJ 1886, 7; Vu feobnice pa vino, mlejko dévajo BJ 1886, 7

fèřckati -am nedov. *bezati*: Vu etom franciskani szo radi fereskali i vertali pod obedivanym KOJ (1914), 145

Fèrenc -a m *Franc*: Szvéti Ferencz KM 1783, 95; Gori ga je zbudó Ferencz KM 1790, 34; Ferencz I. Kráó KOJ 1848, 117; zvűn Temlin Ferencza Kř 1754, 3a; pri Udvary Ferenci KOJ 1845, 1

Fèrkec -a m *Francek*: Ferkec nyemi je eta nej nazáj pláčao BJ 1886, 5; Jořek dönok začne Ferkeca mériti BJ 1886, 5; ka je Ferkeci pisanye zrók skűbno BJ 1886, 5

Fèrkojca -e ř *Ferkojca*, *řenska oblika priimka*: Ferkojca KMS 1780, A2

fertáo -ála m **I.** *četrť, četrťi del merske enote*: komaj eden fertáo vore v-toploj hiři neháli SIZ 1807, 42; Pri pět fertáli lahkéti méter szkoro z-ednim pálecom dugsi AI 1875 kaz. br. 6; Eden hektoliter szkoro toliko dr'zi kak eden i tri fertále aków AI 1875, br. 1, 3 **2.** *posoda za tako mero*: Etaksa poszóda je kebel, skaf, fertál i oktál KAJ 1870, 65

figa -e ř *figa*: gda řzi pod Figov bio Kř 1771, 267; Jeli beréjo řztrnya grozde, ali řzřetálja fige Kř 1771, 22; je v-Radgonyo sla po řácsimbo, po fige, mandale SIZ 1807, 30

figov -a -o prid. *figov*: Figovo drvou pofzejhne Kř 1771, 67; I vidoucsi edno figovo drejvo Kř 1771, 69; ino řzta zfigovoga drevá lifřtke vkűpe plela SM 1747, 6; řzta z-lifřtyom figovoga drejva zakrivala KM 1796, 7; nejli řzamo tou figovomi drejvi vcsinite Kř 1771, 69

Filadèlfia -e ř *Filadelfija*: Sardis, Filadelfia, Laodiczea Kř 1771, 260

Filemon -a m *Filemon*: k-Filemoni Kř 1754, 3; k-Filemoni pizšani liszt Kř 1771, 662

Filip -a m *Filip*: Filip, i Brtalan Kř 1771, 31; idoucsi vu hiřo Filip Evangyelifřta Kř 1771, 407; i najřao je Filipa i veli nyemi Kř 1771, 267; od Filipa Velikoga Sándora ocsé Kř 1771, 589

Filipénc tudi Filipínc -nca m *Filipljan*: k-Filippenczom pizřani liszt Kř 1771, 589; k-Filipinczom Kř 1754, 3

Filipis -a m *Filipi*: Filippis je Maczedonie plemenito meřzto Kř 1771, 589; je piřzao nej z-Filipiřa Kř 1771, 488; budoucsim vu Filippi Kř 1771, 591; Odnud vu Filippiřz Kř 1771, 392; piřzani od meřzta Filipis Kř 1771, 526

Filipov -a -o prid. *Filipov*: 'žené Filipove Kř 1771, 47

Filistèuř -a m *Filistejec*: Pűřzto je nyé i Filifřteuffe KM 1796, 46

Filológuř -a m *Filologus*: Pozdravte Filologufa i Julia Nerea Kř 1771, 485

Filovci -vec m mn. *Filovci*, *kraj v Prekmurju*: Filovci KMS 1780, A2

filozofija -e ř *filozofija*: vkűp mejsavři 'Zidovcsino i Filozofiřo řz-Krifřtuřovim návukom Kř 1771, 602

filozòfuř -a m *filozof*: Niki pa z Stoikuski filofofuřov řzo řze 'znyim řtűkali Kř 1771, 396

fini -a -o prid. *fin*: za volo vcsenyá i finoga dr'sánya KOJ 1833, XIV

firmamèntom -a m *nebo*, *nebesni obok*: drugi dén firmamentom KM 1796, 4

firtok tudi firtug -a m *predpasnik*: vu szvoj predpertiscsek (firtok) KOJ (1914), 108; ino řzta řzi firtuge rédila SM 1747, 6

fiřkálif -a m *odvetnik*: Etaři so fiřkálifje i drugi BJ 1886, 22

Fizon -a m *Fizon*, *řeka v Edenu*: Fizon KM 1796, 6

řlanca -e ř *sadika*: plánta, řlancza KOJ 1833, 169; Gredárje drevje i řlance sadijo BJ 1886, 37

řlaška -e ř *steklenica*: řlaska KOJ 1833, 168

řletno prisl. *lepo*, *spretno*: vousej sztrassili okoli rouk řletno zasřukneta KOJ 1845, 99

řlis -a m *pridnost*: na tom bodem z-vřzejm mogoucsim řlifřzom, naj řze řteti navcsim KM 1790, 24

řlisanje -a s *prizadevanje*: Ár telovno řlifřzanye malo valá Kř 1771, 639; dale pridti po tvojem řlifřzanyi KM 1790, 20; Oni řzo pa hválili nyegovo řlifřzanye KM 1790, 58

řlisano prisl. *pridno*: pa tak řlifřzano i neobtrudjeno delala AI 1875, kaz. br. 7

řlisati se -am se nedov. *prizadevati si*, *truditi se*: Vu etom řze pa řlifřzam Kř 1771, 417; řlifřzam řze vu dobrom BRM 1823, 138; řlifřzaj řze pa vu pobo'znofřti Kř 1771, 639

řoispán -a m *veliki řupan*: pűřpóki i řoispáni od kralá pozvánom pizřmom szedijo AI 1875, kaz. br. 2

řolař -a m *hodnik*: zgla'zom pokriti řolasaj grozje szpovala AIP 1876, br. 4, 8

řórar -a m *voznik*, *prevoznik*: řzvun eti eřče sojo řórarje, brodárje BJ 1886, 22

řóringa -e ř *vořnja*, *prevoz*: Foringa KMS 1780,

- A2; Moj oca szo v-preminôcsi lètesni dnévi niksó foringo gorivzéli KAJ 1870, 80
- foringáš** -a m *voznik, prevoznik*: foringás z-velikim bremenom sze nemore ognoti KOJ 1845, 51; najbolje pa vinszkim foringásom, steri seséjo po tój zanemárjenoj pôti AIP 1876, br. 8, 7
- fórma** -e ž **I. oblika**: Krátki moudus ino forma moljený TF 1715, 25; ka bi ga napravo pouleg forme KŠ 1771, 362; fze prepovidáva na formo gledoucs KŠ 1754, 61; Grdo formo má AI 1878, 7; eta podstavo sze vtáksoj formi velikásom prêgposle, kak je AI 1875, kaz. br. 2 **2. videz, zunanji izraz**: Ki májo formo pobo'znofzti KŠ 1771, 650; Krifztus vu formi Bo'zój bodoucfi KŠ 1754, 106
- formálüvati** -üjem nedov. *oblikovati*: Ne dáí poginoti onomi, ko fziti fzám formáluval SM 1747, 59 **formálivati se** -am se *tvoriti se, delati se*: Kakda sze formáliva Prisesztno vrejmen KOJ 1833, 85
- Förtnik** -a m *Fortnik*: Fortnik ABC 1725, A3a
- förtój** tudi förtok -a m *predpasnik*: edna dekljeska, v-förtój pográbila SIZ 1807, 15; zvé'zi szí odzaja eden veznék (förték) KAJ 1870, 84
- Fortunátuš** -a m *Fortunat*: Vefzelim fze Stevana i Fortunátufa KŠ 1771, 526
- fötiv** -iva m *nezakonski otrok*: niki z-Gethapo iméni Goliát, fotiv KM 1796, 55; tiszti je fotiv KOJ 1845, 76; János Matyasa I. fotiv KOJ 1848, 68; iaifztno fotivge fzte, i nei fzinouve SM 1747, 29; tak fzte fotivje i nej fzinovje KŠ 1771, 694
- fotivojca** -e ž *nezakonska mati*: krcsmárje i fotivojce ga tudi terjajo KOJ 1845, 50
- Francel** -a m *Franczel, lužiškosrbski prevajalec Svetega pisma*: Franczel Miháo KŠ 1771, A6b
- Francija** -e ž *Francija*: ka fze zdaj Franczia, ali Franczusi orfzág zové KŠ 1771, 554
- francòski** tudi francùški -a -o prid. *francoski*: gda bi franczòszki Kráo Lajos XIV, steri je KOJ 1848, 97; v-Francuskom országi v-kôpalnici sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Franczia, ali Franczusi ország KŠ 1771, 554; ki kak huszár vu francuskom boji po vnôgi batrivni esineny AI 1875, br. 2, 5
- Francòško** tudi Francùško -ga s *Francija*: Ide pa Atila nad Franczusko KOJ 1848, 4; Szvetli král v-Francusko potévsi AI 1875, kaz. br. 8; kak v-Talianszko, v-Francuskom AI 1875, kaz. br. 6; na Talianskom i južnom Francoškom AI 1878, 33; Na Katalanszkih poláj vu Franczúszkom KOJ 1848, 4
- Francúš** -a m *Francoz*: szo francusi 1793-ga leta goriposztavili AI 1875, kaz. br. 6; rusz vu 1854-tom leti od angliusa i francusa tak nazgruntano zbiti bio AIP 1876, br. 6, 6
- Francùška** -e ž *Francija*: Franczuska KM 1790, 8
- Frángepan** -a m *Frankopan*: Frángepán Kristóf horvatszki bán KOJ 1848, 74
- Fránklin** -a m *Franklin, založnik v Budimpešti*: Stampao v-Buda-Pesti vu Franklin-Tivaristve násztavi AI 1875, kaz. br. 8
- fránkoski** -a -o prid. *frankovski*: veliki Károl frankoszki KOJ 1848, 6
- frèča** -e ž *prača*: Glih kako ti kamen fteri z-frecfè ide SŠ 1796, 30; djáo ga je vu frecso KM 1796, 56; Bole je vórvati káncseczi vu frecfi BKM 1789, 417; On je z-szvojov klopcov, frecsov ali sztrélöv nê malo kvára delao KAJ 1870, 82
- Frèncelov** -a -o prid. *Francelov*: tou pa ni ni Frencelovoga, niti znikakfega drúgoga obracsanya (verfio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a
- Frigija** -e ž *Frigija*: vu ménsoj Ázii Frigieyie dr'zèla KŠ 1771, 601
- frísek** -ška -o prid. **I. svež**: i frisko vretino je pífztila KM 1796, 3; ino me kfriskim vodám pela ABC 1725 **2. ki se duševno in telesno dobro počuti**: Ki je dnefz zdrav ino frisek BKM 1789, 222; jasz fzem frisk i zdrav BKM 1789, 408; jafz fzam frisk i zdrav SŠ 1796, 140; ino friske dekle KOJ 1845, 39 **fríškejši** -a -e *bolj svež*: csi fzi od rou'se friskejši SŠ 1796, 155
- fríško** prisl. *hitro, naglo*: szo sze frisko vküpzapriszégli KOJ 1848, 95; Palinka sze v-teli frisko na vodó obrné AIP 1876, br. 5, 7
- fríškóča** -e ž *svežina, svežost*: sze dá 'zitki friskôcsa KAJ 1848, 362
- frkati** -čem tudi -am nedov. *smrčati*: frkati KOJ 1833, 159; escse du'ze je frkao KAJ 1870, 100
- frlica** -e ž *šaljiva zgodba*: nebom vam gúcsao nikakfe, féle frliczo SIZ 1807, 3; Nebom vam rafzkládao, nikokso frliczo SIZ 1807, 34; Ar fzo nej tou nej frlicze, Neg' fzo recsi praviczte KM 1783, 299
- frlika** tudi frilika -e ž *šaljiva zgodba*: Frlike, i pripoveszti KAJ 1870, 173; Tadanke nesztálne, I frlike jálne je zmesao KAJ 1848, 131; Tê tvoje recsi fzo v-tojé dúgój friliki Znás tou ti kaje nej dobro vu priliki SIZ 1807, 48
- ftálati se** -am se nedov. *dodeliti se*: Tvoj Dùh fze nám naj ftála BKM 1789, 178
- ftáplati** -am nedov. *utapljati, usmrčevati*: deczo vu vodou metati, i ftáplati KM 1796, 32; pren. fze te fztári Adam vnami má ftáplati KŠ 1754, 191 **ftáplati se** -am se *utapljati se*: zácsao fze je ftáplati KŠ 1771, 49
- ftégnoti** -em dov. *iztegniti*: ftégni rokou tvojo KŠ

1771, 183 **ftégnjeni** -a -o *iztegnjen*: Gda bi nyim pa zftégnynenimi rokámi ftariffé po gmajnaj pozftávila KŠ 1771, 387

ftegüvati -üjem nedov. *jemati od plače, plačevati*: Gofzpodo i pávre ednáko ftegüje BKM 1789, 413; Gofzpodo i pávre ednáko ftegüje SŠ 1796, 133

ftèknoti -em dov. *vtakniti*: Steroga fzi ftekno vzrák BKM 1789, 342

ftica -e ž *ptica*: ftica AIN 1876, 44; od nyé kak ftica odletim BJ 1886, 6; májo i fticze nebelzke gnejzda KŠ 1754, 108; Glédajte na fticze nebefzke KŠ 1771, 20; prisle fzo fticze ino fzo je pozobale KŠ 1771, 42; i te nebeszke fticze, fzvojega fztvoritela Bogá dicfijo BKM 1789, 5b; péti dén fzo fztvorjene ribe, i fticze KM 1796, 4; Fticze nebeszke, i ribe mórszke TA 1848, 7; Najlepše sztváré szo ftice KAJ 1870, 10; nad nebefzkimi fticzami KŠ 1754, 95

ftič -a m *ptič*: zdrávanye odúrnoga fticsa KŠ 1771, 798; drügacs ga fticsi gori pozobljejo KM 1790, 46; Fticsi szo 'ze zatúhnili AI 1875, kaz. br. 7; se slišijo, k drügomi ftiči AI 1878, 5; od koga bole fzte vi bougfí od ftics KŠ 1771, 212; pa túdi od bilic ftičov AI 1878, 7; ino po Nébov letocfimi Fticfmi SM 1747, 4; zrák fticsami napuno KŠ 1754, 93

ftičár -a m *ptičár*: Ino kakti fticsar SŠ 1796, 131; ovak fticsar zváni KOJ 1848, 8; Lovski pes i ftičár AI 1878, 8; Máli ftičár BJ 1886, 17; szmrť Henrika fticsara KOJ 1848, 9; pszi najbôgsega priduha fticsarje KAJ 1870, 39

ftiček -a m *ptiček*: Szlávicsék fticsek vis BKM 1789, 377; naj leti na goré vase, liki fticsek TA 1848, 9; Pojbícs i ftičsek KAJ 1870, 14

ftičica -e ž *ptičica*: kak rano droubne fticsicze fzejvajo BKM 1789, 377

ftičji -a -e prid. *ptičji*: mefzou drügo je pa fticsje KŠ 1771, 523; Zfticsjem, i 'zivinľzkim mefzom BKM 1789, 188

ftički -a -o prid. *ptičji*: Fticske gnezdô KAJ 1870, 114; Znanci vnogo ftički plemenov poznajo AI 1878, 23

ftični -a -o prid. *ptičji*: zúz; fticsno csrejvo KOJ 1833, 185

ftišanje -a s **I. tišina, utišanje**: i vcsinyeno je veliko ftifanye KŠ 1771, 26; Po ftifányi pa te harabuke KŠ 1771, 404 **2. sprava, zadošćenje**: I on je ftisanye za grejhe naffé KŠ 1754, 104; Steroga je pozftavo Boug na ftifanye po vóri KŠ 1771, 454; Ftisanye ti je fšpravo BKM 1789, 15

ftíšati -am dov. **1. povzročiti, da postane kaj tiho, tišje**: Ftíša mourje KŠ 1771, 24 **2. pomiriti, umiriti**: Nasega Bouga ftifajmo BKM 1789, 53; ár fzi ga ti ftiso SŠ 1796, 85; Na kri'zi fzi

ftisao Oco BKM 1789, 411; komaj je ftíšao to lúľztvo KŠ 1771, 386 **3. povzročiti, da postane kaj manj izrazito**: Ftisati tou nevolu BKM 1789, 14; Sztejem fzi boleznofzt ftífi BKM 1789, 21; ftisai eto teskouco SM 1747, 71; Ftisaj rázum KŠ 1754, 258 **ftíšati se** -am se *usmiliti se*: Boug, ftifaj fze meni grejsniki KŠ 1771, 231 **ftíšani** -a -o *spraven, zadostilen*: je vecs od vŕzej gorécsi i ftíšani áldovov KŠ 1771, 142

ftíšaven -vna -o prid. *spraven*: na brejgi Kalvaria neprecenyeni ftisavni áldov opravo KOJ (1914), 100

ftíšiteo -ela m *tolažnik*: fšzredbenik i ftifíteo fze je pozftavo za náľz pri nyem KŠ 1771, 663

ftopljenjé -á s *utopítev*: Kakda fze je tak Mo'fes brat Árona od ftoplenýa ofzloubodo KM 1796, 32

ftrágati ftrága nedov. *ne ľjubiti se*: mené je ifztina nej ftrága KŠ 1771, 596

ftraglívi -a -o prid. *len, lenoben*: To veljjo od nyega, ka je praj ftraglíví SIZ 1807, 27 **ftraglívi** -a -o sam. *leni, lenuh*: Opomina te ftraglive na delo KŠ 1771, 629

ftraglívost -i ž *lenoba*: Ftraglívofzt naj fze ne nahája BKM 1789, 398

ftrgávati -am nedov. *odtrgovati, oddaljevati*: Ti ftrgávas to decsiczo od dráge rodbine SŠ 1796, 128 **ftrgávati se** -am se *odtrgovati se, oddaljevati se*: znikľim fze od nyé ne ftrgávamo KŠ 1771, 834

ftrgnjenjé -á s *razdor*: Ki vu obrázi Bo'zem bodoucsi nej je za ftrgnenyé dr'zao, ka je ednáki bio z-Bogom KŠ 1771, 594

ftřgnoti -em dov. *utrgati*: ftergnola je nyega fšzád SM 1747, 6; pren. Ftrgne me fzte fšzmrťi rouk BKM 1789, 352

fúčkati -am nedov. *žvižgati*: fűcskati AIN 1876, 18; fűcskam AIN 1876, 18; osztro vetróvje fűcska po kukoricsci KAJ 1870, 28; kak fűčkajo i čvrčkajo pernáti pevci AI 1878, 3; niti szi nefűcskaj KOJ 1845, 2; da je nyemi jáko blizi fűcsko kre gláve AIP 1876, br. 1, 5 **fűčkajóci** -a -e *žvižgajóč*: mile note szi fűcskajocs KAJ 1870, 47

fűčkávanje -a s *požvižgavanje, žvižganje*: Szfűcskávanyom v-lôg odiso AI 1875, kaz. br. 7

fűčkávati -am nedov. *požvižgavati, žvižgati*: On popeva i fűčkáva AI 1878, 27

fúkaš -a m *kdor huka, piha*: Fukas KMS 1780, A2 **Fúkašica** -e ž *Fukašica, ženska oblika priimka*: Fűkašicza KMS 1780, A2

fűkati fűčem nedov. *pihati, sopsti*: Trôbi, fűcse on i cekne KAJ 1870, 96; pren. fűcse na vsze protivnike szvoje TA 1848, 8

fundálivati -am nedov. *utrjevati, delati temelje*:

I tífzi od zacsétka, Gofzpodne, zemlo fundálivao KŠ 1771, 672; ka je vu nyem, szí ti fundálivao TA 1848, 73 **fundálivani** -a -o *utrjevan, utemeljevan*: Csi li ofztánete vu vóri fundálivani i krepki KŠ 1771, 605; ár je na pecsini fundálivana KŠ 1771, 23; On je trdno fundálivan na szvéti goráj TA 1848, 71

fundamèntom tudi fundamèntum -a m *temelj, osnova*: ftere fundamentum je czejlo Szvéto Pifzmo KŠ 1754, 1; polo'zécsi nyegov fundamentum KŠ 1771, 221; V-kom sztoji fundamentum vugibanya verbumov KOJ 1833, 55; prvi grünt ino fundamentom reicfi Bosje szvéte TF 1715, 7; i polo'zo je fundamentom KŠ 1771, 393; je nálf odébrao pred fundamentomom szvejta KŠ 1771, 574; fteroga fundamentom je z-drágoga kaménya KM 1783, 215

fűndati -am dov. *uničiti*: jeli fcsés vfze ze'zgati Poule nafe i fundati BKM 1789, 342; je namejno

nyé z-czejla fundati KM 1796, 32; fteroga Gofzpoud pogibi z-Dűhom vűfzt fzvoji, i funda fzkázanyem prifefztyá fzvojega KŠ 1771, 628; Záto szvéta bláznoszt Nefunda nyé sztáve KAJ 1848, 54; kifzi me nej taki z-náglom fzmrtjom fundao KM 1783, 135; Tak fzo fzvėti Templom czilou fundali BKM 1789, 325; szo pa tatarje razrűsili, ino fundali vsze KOJ 1848, 37

fűnduű -a m *fundament, zemljiűűe za hiűo*: Popom po szili pográblene funduse nazájpusztijo KOJ 1845, 67

fűnt -a m *funt*: je eden fűnt dráge mafzti KŠ 1771, 306; Fűnt KM 1790, 95; okoli fztou fűntov KŠ 1771, 331

fűűer -a m *űűmar*: ka bi k-tomi vszaki fűűer i vszáka baba razmila AIP 1876, br. 8, 7

- gabán** -a m *gaban, plašč*: bratje brezi gabana KOJ 1845, 94; logár ednomi pasztéri gaban vzéó AIP 1876, br. 5, 8
- Gàbata** -e ž *Gabata*: 'Zidovščki pa Gabbatha KŠ 1771, 329
- gàber** -bra m *gaber*: Gaber KMS 1780, A2b
- Gábríel** -a m *Gabrijel*: pofzlan je angyel Gábríel KŠ 1771, 163; Sz. Gábríel KM 1783, 92; Gábríel Archangyel, Vu Názareth pofzlan je BKM 1789, 6; Pofzlo je Gábríel angyela BKM 1789, 17; V-Názareth je pofzlaó Gábríel Angyela BRM 1823, 10
- Gadarénuš** -a m *Gadarenec*: I prisli fzo vu dr'zélo Gadarenufov KŠ 1771, 114
- Gádov** -a -o prid. *Gadov*: zplemena Gádovoga KŠ 1771, 779
- gágti** -am nedov. *gagati*: gôszka gága KAJ 1870, 106
- gáj** -a m *gaj, gozd*: Gáj nafztavimo, pravili fzo ti ftirje KM 1790, 80
- gájiti** -im nedov. *gojiti drevje*: Gájis szád drevja KAJ 1848, 27; Liki neobtrúdjén vrtník Gáji, csiszti czepike KAJ 1848, 311; Ogradcsar rási okóli cvétja i nárasza, gáji, poléva KAJ 1870, 97; Ki drevje szadi i gáji, dobro csini KAJ 1870, 112
- Gájuš** -a m *Gaj*: Rimščki Gájus KŠ 1771, 761; je pífzao, níkfemi Gájufi KŠ 1771, 739
- Galáci** -ov m mn. *Galačani*: k-Galácžom KŠ 1754, 3
- Galácija** -e ž *Galacija*: fžam zrendelúvao gmajnam vu Galácžii KŠ 1771, 525
- Galátánc** -nca m *Galačan*: fž. Pavla kRimlácžom i Gálátáncžom lífzt KŠ 1771, A6b
- gálge** gálg tudi gáoge gáog ž mn. *vislice*: vizšlice (galge) goriposztavívi KOJ (1914), 117; i naj nafzlejdnje na gaogaj ne merjés KM 1790, 92
- gálic** -a m *galica*: Esi se slíši gálic (gálicž) vitriol AI 1878, 55
- gántar** -a m *lega, gantar*: Gantar KMS 1780, A9b
- gárda** -e ž *garda*: vogerszko plemenitno Gárdo za varvanye szvojega králeszkoga 'sivota KOJ 1848, 111
- garice** -ic ž mn. *ročni voziček*: csi gli czigütajó one garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI
- gasiti** -ím nedov. *gasiti*: I vsaki se je paščo ognja gasiti BJ 1886, 9
- gasítje** -a s *gašenje, potešitev*: mlade 'senszke kakti 'sivino odegnali na gasítje szvojih 'sivinszkih 'sel KOJ (1914), 101
- Gáspar** -a m *Gaspar*: szprávlene po Gáspar Jánosi KAJ 1870, 3
- Gášpar** -a m *Gášper*: Gašpar je po polfžkom deli KM 1790, 66
- gát** -a m *jez, pregrada*: Ki mlin scsé goriposztavíti, gát more vr'zti. Gát sztávi vodô KAJ 1870, 108; Najvecs kvára zrokúje z posztávlanyom vodé gát vu Dömölki AI 1876, br. 4, 5
- gatiti** -ím nedov. *ovirati*: Tákse oupravícze štera toga polžvecsenyé gatíjo KMK 1780, 49
- gázda** -e m *gospodar*: bojte gazdi gotovi KOJ 1845, 142
- gázdarica** -e ž *gospodinja*: dober gazda gazdarica KOJ 1845, 143
- gazdíja** -e ž *posestvo, kmetija*: velika gazdíja SIZ 1807, 52
- gdà** prisl. **I. ko, kadar**: gda bou fžodecz justus TF 1715, 1; govorecži: gda fchéte molíti ovako reczite TF 1715, 25; Kai nam je potrebno cfiniti, gda mi nyegovo fžvéto Teilo jeimo SM 1747, 40; Gda vidimo, ka fžmo zgrejhi okouli opáfžani KŠ 1754, 212; nadehno fžvoje Apofštole, gda je je kvfžejem národóm pofzlaó KŠ 1771, A4b; Gda bi pa eta vfžebi premislávao KŠ 1771, 6; Gda Krířztufa pride fžoudba BKM 1789, 9; na dén Krířztusevi, Gda on k-tebi pride SŠ 1796, 10; Ki gdabi fži ífžkao med Mürov ino Rábóv SIZ 1807, 4; je obečsao, Gda nyemi je táksi trost dao BRM 1823, 2; steri bi ove solare, gda szám nebi csasza meo, vöpitali KOJ 1845, 10; Gda vidim nébo, rok tvoji delo TA 1848, 7; Gda cstém, videne píszke na szlúsane premenyávam KAJ 1870, 6 2. *kdaj*: Gda i gde trbej Krířztiti KŠ 1754, 187
- gdàbòdi** prisl. *kadar koli*: ino 145 lejť tú gdabodi robo, vmárjao KOJ 1848, 81
- gdàkòli** prisl. *kadar koli*: Gdakoli bom tá fou v-Spanyolfžki orfžág KŠ 1771, 483; Hválo dájem

- Bougi mojemi, gda koli fze zváfz fzpominam KŠ 1771, 591
- gdàre** prisl. *ko, kadar*: Ar je vzéo od Bogá Ocsé cséfzt i diko, gdare je etakfi gláfz prineseni knyemi KŠ 1771, 718; Teda verni fzf'cze vezélo fcsé biti, Gdare zacсне Krifztus etak govoriti BKM 1789, 442; Gdare zacсне Krifztus etak govoriti SŠ 1796, 102; Gdare krüh, szád ali peneze mam, rad podelim 'znyi i drügim KAJ 1870, 43
- gdàsté** prisl. *kadar koli*: da, gdafté pride Gofzpon Jezus, vfzigdár náfz gotove nájde KŠ 1771, 842; Gdafté fzi merjémo, vzimi, ali v leti BKM 1789, 413; Gda fté fzi tak moj konecz pride SŠ 1796, 146
- gdàte** prisl. *včasih*: Te jálen toti isztino Pred szvêtom gdate szkrije KAJ 1848, 189; Gdate táblo obrnéjo, i teda sze i nyé drüga sztrán vidity dá KAJ 1870, 9
- gdè** prisl. *I. kje*: Gdeje tou popifzano TF 1715, 33; Gde fze more vò fzlúziti 1754, 214; Gde je te porodjeni kráo 'Zidovfzki KŠ 1771, 7; bode sto pitao, gde fzo ti nedelni Hymnuske BRM 1823, II; Ar gde je popolnê szpoznávate Ka vam na právi mir vgája KAJ 1848, 3 *2. kjer*: v nifterih meifzti, gdefzo naime Bogá bojecfeifli TF 1715, 5; Ár gde je odpücsanye grejhov, tam je i 'zitek SM 1747, 206; zMefzta Bethlehema, gde fze je meo Mefliás poroditi KŠ 1771, 3 (B2a); ktebi pride, Gde bos me vtvojoj radofzti páfzlo BKM 1789, 129; Gde na sztrêho, gde na drevje széde, gde pa pá po zemli i szmetáj hodi KAJ 1870, 20; k-tebi na diko pridemo, Gde mo te vu szvetloszti glédali KAJ 1848, 10; szo domovino v Ázii meli, gde szo 'se glaszovitni bili KOJ 1848, 6; V taksih országaj gde meszto právdeládnozsti ednoga csloveka vola sze more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; Máčko nájdemo povsédi, gde lidjé bivajo AI 1878, 8
- gdèbòdi** prisl. *kjer koli*: szo gücsali po vszój vészí, ino Marka gdebodi voszmeháli KOJ 1845, 116; Mésnikom szloboscsino dá gdebodi po Vogerszkom bo'so rejcs glásziti KOJ 1848, 11
- gdè gödi** prisl. *kjer koli*: Na toj vfzój zemli gde godi jefzte BKM 1789, 356
- gdèkòli** prisl. *kjer koli*: More, gde Koli je Krfztsenik 'zivetí KŠ 1754, 263; vfzákssem mefzti, gdekoli ga v-Dúhi i praviczí molimo KŠ 1754, 182; gdekoli bode predgani ete Evangyeliom KŠ 1771, 88; Gde koli fztánem, hodim, Za tve dáre te hválím BKM 1789, 240; Gde koli sze nekaj zgodí, od toga glász bode prineszo AIP 1876, br. 1, 2; Za toga zroka dekoli v orszácskom ravnanyi mogöcsno bilò kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2
- gdèr** prisl. *kje*: i gda gder zmenkávam, Zmágaj me BRM 1823, 178; Csi bi pa grum vtégno gder vu'sgáti kaj KOJ 1845, 105; po poli, ali gder indri, sprehájamo AI 1878, 3
- gdèsté** prisl. *kjer koli*: ino hipi gdesté krfztsávati KŠ 1754, 188; je on naffe grobe, gde fté fzi bodo, na fzpanyá kamure fzfpravo KŠ 1754, 109; da gde sté merjémo, Sztoza 'sitka preminémo SŠ 1796, 68
- gdètám** prisl. *kje, kdaj*: csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI
- gdète** prisl. *kdaj kdaj, včasih*: pod méhkim bradinyem sze je gdete nistera csiszta vretina bliszcsala KAJ 1870, 80; Gdete je bole mrzlo, gdete bole toplo KAJ 1870, 92
- gdò** nedol. zaim. *kdo*: Ar ako gdo Defzétero Bosjo zápoved nevei TF 1715, 48
- gè** prisl. *I. kjer*: Ge toga nejga, tam nejga Szvezftva KŠ 1754, 184; Ge 'ze nega fzfrczá dobrovolnoga, tam fze fzfrczé zgrúnta ne gliha KŠ 1771, 436 *2. kje*: Ge, gda i kakda je odpifzti KŠ 1754, 135
- gècati** -ím nedov. *ječati*: Tak pa morem gécsati BKM 1789, 316; Gecsím v-nemirovnofzti BRM 1823, 429 *gečéči -a -e ječeč*: Strtics, v-bolezni gečsécsi BRM 1823, 52; Hitis blodécse pôtiti, I gečsécsse lehkôtiti KAJ 1848, 47; Proszí pojba britko gečsécs KAJ 1870, 12
- Gèčemáne** m mn. neskl. *Gecemani*: na mefzto, ftero fze veli Gecsemáne KŠ 1771, 89
- gèčmen** -èna m *ječmen*: Gecsmen KMS 170, A9; tri mericze gecsmena KŠ 1771, 777; Sör sze z-gecsmena szprávla KAJ 1870, 46
- gèčméni** tudi gječméni -a -o prid. *ječmenov*: z-dvajfzetimi kolácseczi gecsménoga krüha nahráno KM 1796, 77; pét lejbov krüha gyecs-ménoga KŠ 1771, 282
- Gedèrovci** -vec m mn. *Gederovci, kraj v Prekmurju*: Gederovci (od Sz. Gédrté Div.) KOJ 1845, 71
- gédzni** tudi gjédzni -a -o prid. *priden, prizadeven, zavzet*: Gábor je gédrni AIN 1876, 24; Ár csi mo gedrni vu nasem krsztsanszftvi KAJ 1848, 133; boj gyedrni vu ftejnji KŠ 1771, 639; pšenicsno zrno, Stero Zegnili, i pá gyedrno, Z-zemlé vò pride SŠ 1796, 4; brata nafega vnogokrát gyedrnoga bodoucsega KŠ 1771, 543; popolni ki po návadi gyedrni rázum májo KŠ 1771, 679; opomina I. na gyedrno csákanye Krifztuša na fzfoudbo KŠ 1771, 614; po Apoftolov gyedrnom deli KŠ 1771, 338 *gjédrnejši -a -e bolj priden, prizadeven*: zdaj pa dofzta gyedrnejšega po velikoj vúpaznofzti kvám KŠ 1771, 543

Gédrt -i ž *Jedrt*: Gederovci od Sz. Gédrte Div. KOJ 1845, 72

gehèna -e ž *gehena*, *pekel*: gehenne KŠ 1771, 76; fze vrcsi vu gehenno KŠ 1754, 1146; bi fze czejlo tvoje tejló vrglo v gehenno KŠ 1771, 16; Vu gehenni KŠ 1754, 144; bo's mogao 'sarki ogyen v-gehenni podnásati KM 1783, 287

gehènski -a -o prid. *gehenski*, *peklenski*: vrejden bode gehenfzkoga ognja KŠ 1771, 15; majoucsemi fze vrcsi vu gehenfzki ogyen KŠ 1771, 58

Gèhon -a m *Gehon*: Gehon KM 1796, 6

Gejza -e m *Gejza*: Gejza Vojvoda KOJ 1848, 10; Gejzo i Mihála KOJ 1848, 10

generál -a m *general*: ki kak generao do Ormosda priso AI 1875, br. 2, 6; drügi Generáli kesznüjejo KOJ 1848, 107

Gènezaret -a m *Genezaret*: V dr'zéli Genezàret KŠ 1771, 47; pouleg jezere Genezàret KŠ 1771, 179

genlívi -a -o prid. *premičen*: sze genlívo i negenlívo vrèdnost sze vkupszpise AIP 1876, br. 4, 1; ino zevszim genlívim poistvom preszelíti KOJ 1848, 81

gènoti tudi genòti -em dov. **I. ganiti**, *čustveno vznemiriti*: kâ ti negenes za tó TA 1848, 9; nej jo je mogao genoti KŠ 1771, 186; ne bi na po'salüvanye grejhov genola KM 1783, 149; csüda, ftera fzo ga i genola na nazfledüvanye Gofzpodna Zvelicfítela KM 1796, 100; Naj fze hitro ne dáte gyenoti od pámeti valé KŠ 1771, 627 **2. premakniti**: Gda ne-gyenem vecs me gláve SŠ 1796, 163; Ki szí zemlô geno TA 1848, 47 **gènoti se** tudi genòti se -em se **I. čustveno se vznemiriti**: kaj lúczkoga za fzé gyenoti KŠ 1754, 48 **2. premakniti se**: zemla fze je genola KŠ 1771, 96; vsza drüga fztvár fze gyene KM 1783, 242; ni ne gyenejo fze BKM 1789, 272; Vi brigouvje fze genite BKM 1789, 86; da fzo fze i fundamentomi temnicze genoli KŠ 1771, 393; naj fze ne gyenem KŠ 1771, 346; roka sze me gjenola AIP 1876, br. 12, 7 **gènjeni -a -o I. ganjen**: je Gejza tak vu szrci genjeni KOJ 1848, 22 **2. premaknjen**: záto morejo fundamentomi zemlé genjeni biti TA 1848, 68

gerdóba tudi grdóuba -e ž **I. grdoba**: je la'zlivoszt gerda gerdóba AIN 1876, 28 **2. grdobija**: szo sze ino v drügh grdoubaj kotali KOJ 1848, 6

Gergezènuši -ov m mn. *Gergezeni*: bi prejk prífao vu Gergezenufov dr'zélo KŠ 1771, 27

gergezènuški -a -o prid. *gergezenski*: Od Gergezenuski vragometni KŠ 1771, 24

Gègor -a m *Gregor*: Gergor ABC 1725, A3a

Gèrica -e ž *Jerica*: Gericza KM 1780, A2b

Gervázi -ja m *Gervazij*: Szvétí Gervázi KM 1783, 94

gèto tudi gjèto vez. **I. ker**: Vu Krfzti fze csloveki vfzi grejhi odpifztijo, i geto je prvle za nyih volo fzrditofzti fzin bio KŠ 1754, 190; geto fzo málare prvi Krfztsanye, liki 'Zidovje, med fzebom nej trpeli KŠ 1771, 158; Mou'z je nej du'zen pokriti glavou fzvojo, geto je on kejp i dika Bo'za KŠ 1771, 511; Dùjh Sz. náfz polfzveti, gda ali geto polfzvecsenýa milosco vu nami povéksáva KM K1780, 19; Vu tvojo fzmrt geto fzam jafz okrfztsen BKM 1789, 90; kaj, geto fze je zadofzta naprèplacsárov nej naislo, fzo BRM 1823, IV; i szamo te szo mogli od zacsnynoga dela henyati, geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; Nesztoji pod právdov telovnoszti, Geto je szam duh vsze popolnoszti KAJ 1848, 8; Vó me je ftrgno odürjávczom mojim, geto szo od méne zmo'znèsi bili TA 1848, 13; Zakaj fze zvisávas? Gyeto neznas, jeli vütro 'sivo bodes SŠ 1796, 88 **2. ko**: csi fze za pravicsnoga ftima, geto je nej KŠ 1754, 11; vfze mefzto je vó slo pred Jezufa, i geto fzo ga vidili, profzili fzo ga KŠ 1771, 27; Divicza, geto je po Angyeli ona pozdrávléna KM 1783, 52; me posztávis na dejszno tvojo, geto bom z-radosztyom poszlúsao KM 1783, 66; Károl je Gofzpodna fzlú'so, geto nyemi je nej bilou vfzigidár dobro KM 1790, 50; Poprejk, geto dvá verbuma vküpszprideta vu govorjenyi KOJ 1833, 142

gètra -ter s mn. *jetra*: Csi od scsuke gétra na pré szo piknyaszte AI 1875, br. 2, 8

gèzditi tudi géjzditi tudi gjéjzditi -im nedov. *jezditi*: Konyenik sze z-bedrami dr'zi na konyi, gda gézdi KAJ 1870, 35; Niki pojbar, ki je na ednoj fibi gezdo, ono je KM 1790, 18; Krifztus gejdzi v Jeru'sálem KŠ 1771, 67; na ofzelniczi v-Jeru'zálem gyejdzi KŠ 1771, 136; Krifztus gyejdzi v-Jeru'zálem KŠ 1771, 234 **gezdévši -a -e jezdec**: Kralica vszáki dén gezdevsi, kony, csi glih jáko krotki AI 1875, kaz. br. 8

gèzdni -a -o prid. *jezden*: Gézdna zména KAJ 1870, 36

gibanica -e ž *gibanica*, *jed iz vlečenega testa v več plasteh z različnimi nadevi*: Gibanicza KMS 1780, A2b

gibanje tudi gjíbanje -a s **I. gibanje**: csakajoucsi te vodé gibanye KŠ 1771, 278; Czaszar zvedivsi púntarszko gibanye KOJ 1848, 96; Po deli i vnogom gibanyi obrüdi cslovek KAJ 1870, 48 **2.** v zvezi **zemle gibanje potres**: I ovo veliko zemlé gibanye fze je zgoudilo KŠ 1771, 97; veliko zemlé gibanye je vcsinyeno KŠ 1771,

- 777; vidoucsi zemlé gibanye KŠ 1771, 96; i bodo zemlé gibanya KŠ 1771, 134; Hitro je pa veliko zemlé gyibanye poľztanolo KŠ 1771, 393
- gibati** -lem nedov. *gibati, premikati*: Ar ľzo mejé z-mejľzt gibali KM 1790, 70 **gibati se** tudi gjíbati se -lem se *gibati se, premikati se*: i moucsi nebefzke fze gyibale bodo KŠ 1771, 81; od svoje vole se nemrejo gibati AI 1878, 4; puno vlát gde gible vöter AIP 1876, br. 3, 1; Tak se gible na vse strani AI 1878, 3; zcsaszoma sze pröti dômi gibleta KAJ 1870, 139; ár vnyem 'zivémo, i gyiblemo fze KŠ 1754, 88; Vu kom 'sivémo, giblemo fze KM 1783, 8; ľtera fze pobüdjávajo i giblejo KŠ 1771, 440; od svoje vole se giblejo AI 1878, 4; zmo'znofzti nebefzke fze gibale bodo KŠ 1771, 243 **gibajöüci** -a -e *gibajöc*: Jeli trľzt od vötra gibajouco KŠ 1771, 35; ocsiveľzno ká'ze, ti gibajoucsi prelo'zenyé, liki ti napravľeni KŠ 1771, 696
- gibčnosť** -i ž *gibčnosť*: Tu sze zovádi gibcsnosť grla i prsztov KOJ 1845, 5
- gibek** -bka -o prid. *šibek, slaboten*: K-toj pouti me ľzrczé gibko, I teľlo je nedovolno SŠ 1796, 162; ľzmrt mi je odvzĕla, I gibkoga mojga telovna 'sivľejnya SŠ 1796, 148; nepridrüzi sze k tim gizdávím, i k tim na ľáz gibkim TA 1848, 33
- giben** -bna -o prid. *premičĕn*: Zrák je teköcsi i gibni. Nyega tiho gibanye KAJ 1870, 150
- giblen** -a -o prid. *gibľjiv*: Jezik májo tenki, jáko giblen AI 1878, 29
- Gibraltar** -a m *Gibraltar*: pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7
- gingav** tudi gjíngav -a -o prid. *slaboten, šibek*: Tve gyíngavo teľlo neznas ti kak boude SŠ 1796, 40; tvoja decsicza kako olikovoga dreva gyíngave sibe SIZ 1807, 25; bolye po gingavom kak t KOJ 1833, 5; Csiszti gingave peröti KAJ 1870, 47
- gingavec** -vca m *slaboten, šibek otrok*: Mále vere gingavecz BRM 1823, 133; Male vere gingavecz KAJ 1848
- ginglavi** -a -o prid. *slaboten, šibek*: vu vüľzta ľzvojega gínglavoga Deteta TF 1715, 7
- ginglavost** -i ž *šibkost, slabotnosť*: koteri rái vginglavofzti ľzvoje dráge ľzinke gori zhránio TF 1715, 4
- gizdati se** -am se nedov. *bahati se, postavľjati se*: Negízďaj fze nigďár BRM 1823, 215
- gizdav** -a -o prid. *ki s svojim videzom ali vedenjem vzbuja pozornost*: gizdav gvant noľzimo KŠ 1754, 43; ne bi tak gizdav bio KŠ 1771, 700; Te neveren je tak gizdav TA 1848, 8; Boug je gizďave Angyele odvrgao KMK 1780, 10; A gizďave zvisávcze, On krouto odüri BKM 1789, 13 **gizdavi** -a -o sam. *bahati, ošabni*: Ti gizďavi nyih misľejnya Je raszpüsztö BKM 1789, 16; Boug tim gizďávím prouti ľztoji KŠ 1771, 713; razegno je te gizďave KŠ 1771, 165
- gizďavec** -vca m *gizďalin, ošabnež*: ka hodi gizďavecz BKM 1789, 413; ka hodi gizďavecz SŠ 1796, 134; vszákoga za gizďavca stima KOJ 1845, 21; Naj potih gizďavczom, Tere ľzvojom zmo'znofztyom BKM 1789, 17
- gizďavo** prisl. *bahaško, ošabno*: gizďavo hodĕcsi zamán nadüti KŠ 1771, 607; jezík gizďavo gucsĕcsi TA 1848, 9; pa sze gizďavo pred nyo posztavo AI 1875, kaz. br. 7
- gizďavstvo** -a s *bahaštvo, ošabnosť*: Nepüľzti me na gizďavľstvo BRM 1823, 318
- gizďiti se** -im se nedov. *bahati se, postavľjati se*: gvant na pouzodo prosziti, ino sze 'snym gizďiti KOJ 1845, 35
- gizďost** -i ž *bahaštvo, ošabnosť*: Greihov mati gyjzďofzt SM 1747, 77; z-ľzrczá zhájajo gizďofzt KŠ 1771, 124; glávni grejhi ľzo eti: Gizďofzt KMK 1780, 91; Od Farizeuľov gizďofzti KŠ 1771, 139; Od gizďoszti KM 1783, 9; naj veliko bogáľztvo na gizďofzt neproľzimo KŠ 1754, 166; Mojo veliko gizďofzt BKM 1789, 82; Ali nyegovo gizďoszt je Boug KOJ (1914), 115; vu gizďofzti KŠ 1771, 487; Opászani szo gizďosztjov TA 1848, 58; ľze pa hváľite vu gizďofztaj valí KŠ 1771, 752
- gjedrno** prisl. *pridno, prizadevno, zavzeto*: ľüľztvo ľazťivno gjedrno vu dobri delaj KŠ 1754, 120; ľzvojo csĕľzt gjedrno doprnásajo KŠ 1754, 64; nego i gjedrno ľze jo trbej vcsiti KŠ 1754, 27; proľzili ľzo ga gjedrno govorĕcsi KŠ 1771, 187; I sli ľzo gjedrno i najšli ľzo Mário KŠ 1771, 168
- gjedrnosť** tudi gĕdrnosť -i ž *pridnosť, prizadevnosť, zavzetost*: Najbögsi kincs je gedrnosť KAJ 1870, 135; Gedrnosť sze 'zelĕ k-tomi KAJ 1870, 6; nikľi ľztopájov ľzvoje gjedrnofzti nej neháli KŠ 1754, 3b; Obrnte gedrnosť na zid nyegov TA 1848, 39; Me vcsi vernoszt i gedrnosť KAJ 1848, 25; Tak vľzo gjedrnofzt náto prinĕľzte KŠ 1771, 717; vu Dühí i vtom íľztom vörfzťüvájoucsi vu vľzój gjedrnofzti KŠ 1771, 587; gori ľzo prijali rejs Bo'zo zevľzov gjedrnofztyov KŠ 1771, 395
- gjemant** -a m *diamant*: Gyemant kamen, ľzvetli kristal BKM 1789, 432; Gyemánt kamen, ľzvetli kristal SŠ 1796, 169
- gjemati** gjemľém nedov. *jemati*: od toga, ki ti pláľcs gyemľé, i ľzúknye ne bráni KŠ 1771, 184
- gjĕsi** -ja m *kis*: Dáli ľzo nyemi piti zcsemĕrom zmejsani gyĕľzi KŠ 1771, 95; pridoucsi i gyĕľzi ponűjájoucsi nyemi KŠ 1771, 252

glád -a tudi -i m *lakota*, *glad*: Dúhovni glád te mantrá KŠ 1754, 258; da je veliki glád gráto KŠ 1771, 177; ne csúje vřzebi ino ne gládi TF 1715, 42; ne csúje, ni té V. gládi KŠ 1754, 213; Naj gláda ne trpimo KŠ 1754, 267; Ne púszti knám rejcsi gláda BKM 1789, 176; eden veliki tál fticsov od gládi mogao vesznoti KAJ 1870, 25; Ka sze naj od gláda szmrți resijo AI 1875, kaz. br. 3; Gofzpodnove rejcsi pofzlúsenya glád i 'zėjo KŠ 1754, 4b; vu gládi i 'zěji BKM 1789, 549; V velikom gládi človeka AI 1878, 9; Zgládom pofzlusenýa řzvoje řz. rejefi KŠ 1754, 25; i zgládom i zvirinov KŠ 1771, 777; i bode gládove i zburkanya KŠ 1771, 143

gládek -dka -o prid. *gladek*: Da mi ne vzeme nyegva glatka Láz BKM 1789, 416; glatka Lá's SŠ 1796, 145; Kamenica je gladka KAJ 1870, 7; Ténki i gladki sinyek má KAJ 1870, 88; vzéo je Dávid řz-potoka pét glatki kámnov KM 1796, 56; i skráblanycze na glatke poti KŠ 1771, 173; Zmafznimi i glatkimi ricsmi KŠ 1754, 173 **gládři** -a -e *bolj gladek*: Nyega vúsztá szo gladsa od zmócsaja TA 1848, 44

gláden -dna -o prid. *lačen*: gda je razdrařđen ali jáko gláden AI 1878, 10; ár je gláden bio BJ 1886, 40

gláditi -im nedov. *stradati*: ako ni negládi, ni ne séia ete řzvėti Sacramentom SM 1747, 41; ta ménsa deca gládi KAJ 1870, 61

gláditi gládim nedov. *gladiti*: Mo'sá, ona lepou gládi SIZ 1807, 52 **gláditi se** gládim se *gladiti se*: gládimo řze ino řze ľeji napravlamo KŠ 1754, 43

gládko prisl. *gladko, prav*: Páli zdaj je povszéd, gde ide, gladko vsze pokoncšano KOJ 1848, 4

gladúvanje -a s *lakota*: gladúvanya i pomorje bodo KŠ 1771, 242

gladúvati -újem nedov. *stradati*: řzam navšeni i nařzítiti řze i gladúvati KŠ 1771, 599; i gladújemo i 'zėjamo KŠ 1771, 497; řteri jo gladújo KŠ 1754, 208; Blá'zeni řzo, ki gladújejo KŠ 1771, 13; Blá'seni, ki gladújejo KMK 1780, 97; Ki tebé jejjjo, gladújo KM 1783, 249; ne bode gladúvao KŠ 1754, 207; mládi orozslánye bodo sztrádali i gladúvali TA 1848, 26; szam je celi dén rad gladúvao KAJ 1870, 8; pren. kak mi pamet gladúje BKM 1789, 230; praviczjo gladújemo KŠ 1771, 851

glágolski -a -o prid. *glagolski*: Zglagolfzkimi pifzkmi vó dáo KŠ 1771, A6a; zGlagolfzkimi i Czyruliskimi pifzkmi KŠ 1771, A6b

glás -a m **1.** *glas*, *zvok, ki ga dela človek z govorilnimi organi*: tvega řzinka glářz kričsi SM 1747, 91; Glářz je v Rámi řzliřani KŠ 1771, 8; da ani glářzá Bosje řzvéte reičři neiga csúti

TF 1715, 5; ni vec glářzá csúti SM 1747, 77; na konczi rejcsi nema glářza KOJ 1833, 6; piřzki szo obrářzki ali řznaměnyá glářza KAJ 1870, 7; za premenyávanya glářza volo zmislena AIN 1876, 9; zdignovři nika 'zena glářz řzvoj KŠ 1771, 208; skolnik szám na glářz presté KOJ 1845, 6; Na glářz gledócs sze razlocšávajo AIN 1876, 6; od boleznoszti ne mogo glářz dati AI 1875, kaz. br. 7; cři rázlocřka vglářzi ne dájo KŠ 1771, 518; otecz Boug pak zNebéřz zřivřokim glářzom kričři TF 1715, 38; Jezus je pa zvelikim glářzom kričřečři mr'u KŠ 1754, 108; čři gli zevřzim glářzom tvoje lampe brniřjo BKM 1789, 7; vecř glářzov vkúř AIN 1876, 7; Gucs nasztáne z-glářzi AIN 1876, 5; csúři bodte boje i glářze bojov KŠ 1771, 143; Ete glářzi je mogocřno dolišzpiszati AIN 1876, 5; pren. vcsinyen je glářz Gofzpodnov knyemi KŠ 1771, 361; Gda bi řze záto ete glářz řzgoudo KŠ 1771, 344; I vu bodoucsem glářzi nářden je Jezus řzám KŠ 1771, 199 **2.** *zvok, ki ga daje kak predmet, pojav*: I vcsinyei řzo glářzove i grmlajcze KŠ 1771, 795; Od ognja, gláři gosla se boji AI 1878, 9; Bodete pa csúři boje i bojov glářzi KŠ 1771, 79; Trombónte glářz KŠ 1754, 271; řzvoje trombónte glářzom KŠ 1771, 81; Voda tak csopátala, misřlévři, ka té glářz razmi AI 1875, kaz. br. 7 **3.** *sporočilo*: řze radúje nad glářzom záročsnika KŠ 1771, 273 **4.** *kar se řiri s řripovedovanjem*: Na glářz toga csúda KM 1796, 130; Blá'zeni glářz BRM 1823, 7; Csifřti 'sitek, i poften glářz SŠ 1796, 3; řtera řzo dobrogla glářza KŠ 1771, 599; Sámřona moucs je velikoga glářza KM 1796, 49; csúř je Herodes řtrtář glářz od Jezufa KŠ 1771, 47; I vó je raziařo té glářz po vřzvoj onoj zemři KŠ 1771, 30; idi povej, Dober glářz Mářri BKM 1789, 17; pávři řzo po vřzvoj bli'snyoj krařini jáko lagoji glářz meli KM 1790, 70; csuvajte dober glářz KOJ 1845, 89; Na glářz dobite, ka sze řzun vaze vėszi godi AI 1875, kaz. br. 1; sze vszi národje Z-glářzom 'řitka otávřlajo KAJ 1848, 6; Rázlocřne glářzi AI 1875, kaz. br. 8; kak ete dni glářzi právřijo AI 1875, 3; po řúři i dobři glářzi KŠ 1771, 539

glášen -sna -o prid. **1.** *glasen, řřřen*: glářzni veliki řzmejh je pofřtano KM 1790, 20; nyegova rejcs glářzna BKM 1789, 75; Zglářznom recřřjom BKM 1789, 372; recři zglářřznov recřřjov TF 1715, 45 **2.** *řnan*: je vóra povřřzem řzveřti glářzna bila KŠ 1771, 434; Mej řzi imé řlaszno KM 1783, 280 **3.** *ki ima močēn řlas*: Na glářzne angelfřzke trmbónte SŠ 1796, 22; řspejvalo řřřčřmi glářřnimi BKM 1789, 136

glasitel -a m *glasnik, oznanjevalec*: z velikov vno'řzinov řlasřitelov TA 1848, 52; Domini-

kánom, kakti glaszitelom Jubileuma KOJ 1845, 55

glásiti -im nedov. *razglašati, oznanjati*: Nyegovo nedusno moko imómo gláfziti TF 1715, 41; Evangelium toga méra goniti (gláfziti) SM 1747, 27; Dá nám fzvojo rejcs gláfziti KŠ 1754, 125; Tak fze pa pafcsim glásziti Evangyeliom KŠ 1771, 483; dúhovno czimpranye glásziti má KAJ 1848, IV; tvoio zmosnofzt povfzud gláfzím SM 1747, 57; Evangyeliom gláfzím KŠ 1771, 507; Gda fze mi gláfzis BKM 1789, 452; Ako fze Bosja reics gláfzi KŠ 1771, 507; grejhov odpúscsanye gláfzi KŠ 1754, 197; vfza fztvorjena fztvár nyé gláfzi KM 1796, 5; králeszka recs tüdi pobogsanye glászi AI 1875, kaz. br. 1; tvojo milofcso gláfzimo KŠ 1771, 837; Evangelium isztinszkím tálom glaszio ABC 1725, A6b; Bo'zo rejcs pravicsno gláfzijo KŠ 1754, 217; brezi vfzega fztrahá glászijo BKM 1789, 2; je je pofzlaof fzvoj fz. Evangyeliom gláfzit KŠ 1771, A4b; Gláfzmo tak rojftzto nyegovo BKM 1789, 22; ftojécfi gláfzte lüfztvi KM 1796, 119; Vfzákomi gláfzte zgláfzom BKM 1789, 110; naj fze tvoje fz. ime glászi KM 1783, 19; Gláfzila bom miloscsó BKM 1789, 16; Etak bode moj jezik gláfzo KŠ 1754, 233; da bi Evangyeliom gláfzili KŠ 1771, 736; kaj fzam Evangyeliom Bo'zi glázo KŠ 1771, 547; je Evangyeliom gláfzo KŠ 1771, 3 (B2a) **glásiti se** -im se *izgovarjati se*: s sze tak glászi, kak sz AIN 1876, 6 **glášeni** -a -o *razglašen, oznanjan*: Jeli bode glasena miloszcza tvoja TA 1848, 72; tu szo tüdi gucsi glášeni AIP 1876, br. 5, 2

glasník -a m *samoglasnik*: csi to eden drügi glasznik naszledüje AIN 1876, 6; ednoga glasznika völücsijo AIN 1876, 13; c pred glasznikom sze tak glászi AIN 1876, 6; Csi eden vküpglasznik med dvema glaszníkma sztoji KOJ 1833, 6; glaszníczke (vocalis, magánhangzó) KOJ 1833, 2; csi vu nyih osztri glaszniki szojo AIN 1876, 8; glasznícke, steri sze morejo brezi pomocsi drüge litere zgovárjati AIN 1876, 5; steri sze brezi pomocsi glasznikov nemrejo zgovárjati AIN 1876, 5; pred ovimi drügi glaszniki sze etak glászi AIN 1876, 6

glásno prisl. *glasno*: Glaszno szem zezávao Goszpodna TA 1848, 4; na glaszno zacsevsi csteti AI 1875, kaz. br. 1

glasoviten -tna -o prid. *slaven, zelo znan*: merjé tüdi glaszoviten Pázmány Péter KOJ 1848, 93; stvari so ne jáko glasovitna AI 1878, 13; je glaszovitnoga püscsenika kak varivácsa naposztaviti vcsino KOJ (1914), 152 **glasovitnejši** -a -e *bolj slaven*: vszako leto na glaszovitnejša szenya tá hodili KOJ (1914), 113

glasoviti -a -o prid. *slaven, zelo znan*: szo sze znali zjedinati vu glaszovitoga Bábelszkgoga türna pre'smetnom zidanyi KOJ 1833, IX

glasovitnost -i ž *slava*: Od zacsetka glaszovitnosti toga romarszkgoga meszta KOJ (1914), 105

glášenje -a s **1.** *slišanje*: Ete dosztavek sze za lepsega glasenya volo ne nüca AIN 1876, 19 **2.** *razglašanje, naznanjanje*: Vuicsitelom visno modroszt Na nyé glášenye dávaj KAJ 1848, 130; Pod glášenjom bože reči ali pod predgov BJ 1886, 21

glášüvati -üjem nedov. *razglašati, razširjati*: Radofzt mírglasüje BRM 1823, 4 **glášüvati se** -üjem se *naznanjati se*: V-oroszági, kak sze glasüje, szétfve vszepovszéd dobro sztojio AIP 1876, br. 1, 8

gláva -e ž **1.** *glava, del človeškega ali živalskega telesa*: Ti másés moio glavo zoleiom ABC 1725, A8b; ono bode tebi glávo terlo SM 1747, 9; nejma, kama bi glavou nafzlono KŠ 1754, 108; trnavo korouno na fz. glávi nofzo KŠ 1754, 237; zodkritov glavouv KŠ 1754, 149; rafzpéti na kri'z, zglavom doli KŠ 1771, 700; fzo ga preklínyali, kivajoucsi zglavmí fzvójmi KŠ 1771, 153; Jo'zef z-glávov klomno AI 1875, kaz. br. **72.** *ta del pri človeku kot središče razumskega in zavestnega življenja*: zviszis glávo mojo TA 1848, 4; nyegova oliféfnyá nevola ftera nyemi vfzigdár na glávi lefi TF 1715, 42; navajen v-etom táli glávó tréti AI 1875, kaz. br. 6; dúg nezáj fzebi na glávo ne potégnemo KŠ 1754, 138; gyedrho vglavo kúcsi KŠ 1754, 4; gyedrho vglavo kúcsi SM 1747, 41; nevola, ftera nám na glávi vífzi KŠ 1754, 212; Níti na glávo tvojo ne prífzégaj KŠ 1771, 16; V-nyega glávi szo li ovcé KAJ 1870 **3.** *najpomembnejši, vodilni človek ali stvar*: mou'z fze naj za 'zeno, ftere je gláva, fzkrcbi KŠ 1754, 220; ftere ricsi fzo kakti gláva i fumma etoga fvefztva KŠ 1754, 207; i nyega je dáo, naj bode gláva nad vfzejm te czérkvi KŠ 1771, 575; je Rim czejloga fzevejta gláva KŠ 1771, 433; Vu vsakoj rodovini sta prejdnyá gláva oča ino mati BJ 1886, 9; 'Sena je pa dú'sna páli Mou'si fzvójmi, kakti glávi podlo'sna biti SIZ 1807, 10 **4.** *glavi podoben del česa*: vcsinyeni je k-glávi voglá KŠ 1771, 71

glaváč -a m *debeloglavec, svojeglavec*: Ali dönok glavács ti naj zvejs fto fzam jafz SIZ 1807, 45

glavár -a m **1.** *poglavár*: púntarszke drü'sbe glavár KOJ 1848, 9; csi erdészkgoga Glávára KOJ 1848, 10 **2.** *predstojnik*: Czensztochiánszkíh Paulinarov Glávára KOJ 1848, 77

glaváti -a -o prid. *glavnat*: Glaváto zelje, pri šterom je listje v glavo stišnjeno AI 1878, 42; i li hitro zosejka zelje glaváto BJ 1886, 16

glavática -e ž *glavnata solata*: Glavatica včási na tak velko zrasté AI 1878, 31

glavič -a m *glavič*: té je vcsinyeni na glavics voglá KŠ 1771, 239, 351, 706

glavičav -a -o prid. *glavičast*: Sád je glavičav AI 1878, 49

glávni -a -o prid. *glaven*: I. Glávni Táo KMK 1780, 4; III. Glávni tao AI 1878, 53; Steri fzo oni petéri glávni táli KMK 1780, A2; Katolitsánfzke Vöre glávni Návukov znati KMK 1780, 6; v-etom Katekizmuffi vu petéri glávni táli KMK 1780, A2; Steri fzo med glávnimi jákofzctmi, vu fteri KMK 1780, 95

glávník -a m **I. *poglarar***: ka za du'znoszti more dopuniti eden domovincsar, hi'zni glávník AI 1875, kaz. br. 1; ne szpádne nova dácsa na tákse hi'zne glávníke AI 1875, br. 2, 6 **2. *načelnik***: sze edna nova csészt goriposztávi, stere glávník pazkácsdáce bode AIP 1876, br. 4, 1

glávnja -e ž *glavnja, veliko tleče poleno*: kôszti moje szo pregorele kak glavnya TA 1848, 82; Obe'zgána glavnya csrna KAJ 1870, 171

glavobítje -a s *obglavljenje*: Dvajszetih zacsitelov reberije czaszar dá glavobitjom kastigati KOJ (1914), 128

gláž -a m **I. *steklenica***: Glas KMS 1780, A8; zglaža zátik vovzéti AI 1878, 19 **2. *steklo***: zláto prífzpodobno kcsifzctomi gla'zi KŠ 1771, 806

glázar -a m *steklar*: glá'sar KOJ 1833, 180; sporar i glá'zar KAJ 1870, 75

glážárnica -e ž *steklarna*: Z-gla'zárníc (gla'zeni hüt) KAJ 1870, 13

glážek -a m *kozarec*: descsevno vodo v-glá'sek nalijéjo KOJ 1845, 110; Domá te pa v-glá'zek denem KAJ 1870, 102

glážèni -a -o prid. **I. *steklen***: pred králefzckim fztouczom je bilou gla'zeno mourje KŠ 1771, 774 **2. *steklarski***: gla'zeni hüt KAJ 1870, 13

glážojna -e ž *steklo, šipa*: Gla'zojna KAJ 1870, 13; szo viszleke solszke regule pod gla'sojnov KOJ 1845, 6; za gla'zojno, drágocso vdáblajo KAJ 1870, 93

glážovati -a -o prid. *steklen*: Csi pa glásovato kolou tak szegrejes KOJ 1845, 103

glážovèni -a -o prid. *steklen*: sztanüjem v-gla'zovenom grádi AIP 1876, br. 10, 7

gléd -a m **I. *ogled***: ki bi te naj lepši pów znao na gléd vö posztaviti AI 1875, br. 1, 8 **2. *pogled, vitez***: Na gléd je nej lepa AI 1878, 55

glédaj medm. *izraža opozorilo*: Vucsíteo, glédaj,

kákfe kaménye i kákfe zidine fzo tou KŠ 1771, 143

glédàlo -a s *ogledalo, zrcalo*: gledalo KOJ 1833, 178; gledalo vód KAJ 18790, 145; Ár zdaj glédamo, kak vglédali KŠ 1771, 517; i vu gledali kázani tvoj kejp fze loucsi od tébe KM 1790, 38; eti pred velikom gladali AI 1875, br. 1, 7; pren. Gledalo praviczze KM 1783, 86; Jezus gledalo 'sitka KM 1783, 40; Jefzte tou gledalo czejlomi fzvejti BKM 1789, 89; Prejdoucsjoj dobrouti kak gledalo te fzvejti SŠ 1796, 77

glédanje -a s **I. *gledanje***: I ocsi fztvouro na glédanye BKM 1789, 351; fze je vkúp fzpravílo na glédanye etoga KŠ 1771, 253; Ár po glédanyi i pofzlúfanyi ete pravicsen KŠ 1771, 720; Vefzelécsi fze bom razdúvao v-fzvetlofzti, Gofzpodna Jezusa na licze gládanyi SŠ 1796, 61 **2. *pogled, vitez***: je bio prífzpodoben na glédanye kamni jafpífi KŠ 1771, 773 **3. *obisk***: Csi mi prido na glédanye TA 1848, 34

glédarica -e ž *vedezevalka*: Tou doprnásajo kautlarje, komediáske, koczkarje, zabajariczze, glédariczze KŠ 1754, 50

glédati -am nedov. **I. *gledati, usmerjati pogled kam***: i veli nyemi gori glédati KŠ 1771, 127; nej v-kresmi plész glédati KOJ 1845, 10; Nezáj glédati nej vüpo AI 1875, kaz. br.; glédati AIN 1876, 18; mujo fzam fte i tak glédam KŠ 1771, 297; glédam AIN 1876, 18; kai fztoite, ino glédate vNébo SM 1747, 15; Naj gledoucsi glédajo i ne vidijo KŠ 1771, 112; i pred fíz je nej glédao, fzpadno je KM 1790, 20; On pa gda bi vu nébo glédao, vido je KŠ 1771, 363; Gda bi za nyim glédali, Na nébo vucseniczi BKM 1789, 111; pren. I té zláte palacse: Nemrem zdaj glédati KŠ 1754, 262; tvoje fz. licze na vsze veke glédati KM 1783, 6; Boug Na mé gléda fzvoimi ocsmi SM 1747, 76; Ocsa tvoj, ki vu fzkrižno gléda, povrné ti vu ocsvifznom KŠ 1771, 19; Goszpod gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; zbritkimi fzkuzami glédamo KŠ 1754, 4a; Vfzeih fztvári ocfi, na Tebe glédajo Gofzpodne Boše TF 1715, 47; na tébe glédajo Goszpodne bosie ABC 1725, A6a; Ocsi moie vfzigdár na Gofzpodna glédaio SM 1747, 94; Angyelje glédajo obráz Ocsé mojega KŠ 1771, 58; Gofzpodne glédaí tvojega fzvétoga fzina moko SM 1747, 61; Ne glédaj na moje grejhe KŠ 1754, 254; glédaimo na Jesussa SM 1747, 2; da Boug náí negléda naffe vnouge greihe TF 1715, 29; te vefzel bom glédal, Jefus SM 1747, 69; zGofzpodnam bodemo Nyega zdúfèvnimi i telovnimi ocsmi od licza do licza glédali KŠ 1754, 143; Gde mo te vu szvetloszti glédali KAJ 1848, 10; i ocsih moje

bodo nyega glédale SM 1747, 32; i moje ocsi bodo ga glédale KŠ 1754, 139; bi zoucfi voucfi glédao Trojftzvo KŠ 1754, 274 **2. ogleđovati:** prisla je Mária glédat grob KŠ 1771, 97; Margêca sztráhom glédala szêm-tam, AI 1875, kaz. br. 7; Maria pa .. glédale fzo, gde je polo'zeni KŠ 1771, 154 **3. skrbeti, paziti:** Steri hodi ktomi fztoli, Té naj gléda kfzvojmi deli KŠ 1754, 257; Ne glédajte edenvfzáki li ta fztvoja, nego i ta drúgi edenvfzáki glédaj KŠ 1754, 52; glédajte, naj váfz to ne zapela KŠ 1771, 79; pren. glédajte i varte fze od kvalzá Farizeuskoga KŠ 1771, 53 **4. preiskovati:** Ka pa glédas trouho vouki brata tvojega KŠ 1771, 21; ár ne glédas ofzobo lúdi KŠ 1771, 73; Bogátoga ne glédajte BKM 1789, 270; Glédajte na ffcize nebefzke BKM 1789, 20 **5. nanašati se:** te pofzleidnye pak ftiri profnye, na naff fztvezcki fitek glédajo TF 1715, 26 **glédati se** -am se *skrbeti, paziti:* Glédajte fze, naj ne zgibimo, ftera fimo delali KŠ 1771, 737 **gledajouči** -a -e *gledajoc:* liki vglédali glédajoucsi vtfizti obráz KŠ 1771, 534; 'zene vnouge ouzdalecs glédajoucse KŠ 1771, 96; prorokivanya i na nafe blá'zenfztvo glédajoucsa nazcescsávanya KŠ 1771, A7b **gledéči** tudi **gledouči** -a -e *gledajoc:* vnynga gledécsa ercsé KŠ 1771, 248; mujo fze je i prífao je gledécsi KŠ 1771, 296; mo'zjé Galileánfzki, ka fztjojite gledécsi vu nebfzsa KŠ 1771, 342; Na fztvo vrejdnofzt gledécfi BKM 1789, 108; Ka fztjojite gledécsi, Vu vífzoka nebfzsa BKM 1789, 111; Mi tebé, v-szetvoszti gledécs, Zvisávamo KAJ 1848, 11; Gledécs na praviczto, Stera mi vódá nájem moj KAJ 1848, 239; Naj gledoucsi glédajo i ne vidijo KŠ 1771, 112; I okouli gledoucsi, da bi vido, ono, ftera je tou vcsinila KŠ 1771, 116

gledéc tudi **gledóc** tudi **gledouč** prisl. *gledé:* Na ftero gledécs milofztivni Gofzpodin Boug, dáu nam je reics fitka vekivecsnoga TF 1715, 3; Na ftero gledécs akofzmo glijh fe vön zotrocsega racsúna zráfzli dónok ne neboidi náz fzráf TF 1715, 8; Szmiluj mi fze na tou gledécs BKM 1789, 438; Szmiluj fze mi na tou gledécs SŠ 1796, 47; Neobergenofzt, na stero gledoucs je Boug vfze eden SM 1747, 33; Zobcfinfzkm Zákonom gledoucs na nyegovo A. O fztálnofzt SM 1747, 33; Ne právim pa tou na moje zmenkanye gledoucs KŠ 1771, 599; na té konec, na fteroga gledoucs fzo vó ftámpane BKM 1789, 5b; nej fztzamo na te mále, nego telikájse na fztarejse gledoucs KM 1796, 52; csifzte fzo i na krfzcsanfztvo gledócš BRM 1823, II; Ali na eto lêpo domovino gledócš mámo vszi i szvéte dú'znoszti KAJ 1870, 162; Na polobdelanye, tr'ztvo i rokodelavce glédócš

sze naj vsze mogocsno zgodih AI 1875, kaz. br. 1; Ka pa escse na tejló gledoucs mámo cfíniti KŠ 1754, 210; Na meftrio gledoucs je bio vrács KŠ 1771, 158; ali tou je na nyé gledoucs jako veliko delo bilou KM 1790, 78; Mi szmo toti na Vero gledoucs vsi Krsztseniczke KOJ 1833, XI; Na glász gledócš sze razlocsávajo AIN 1876, 6; pri té znaményaj na pocsivanya gledócš AIN 1876, 8 **glédenica** -e ž *zgléd:* geto fztmo glédenicza vcsinyeni fztvejti i Angyelom i lidém KŠ 1771, 497

gledüvati -újem nedov. *pogledovati:* szam szkrivomá na te pástétom gledüvao AI 1875, br. 2, 7

gléženj -žnja m *gleženj:* Glej'seny KMS 1780, A7b; oblecsenoga do glej'znya vdúgom gvanti KŠ 1771, 768; Z-ramami szta po gle'znyé vküpszklenyenivi KAJ 1870, 34; Preczi fzo fze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znyi KŠ 1771, 348; naj gle'zni moji nevkleknejo TA 1848, 14

glibár vez. *čepprav:* Toga nejtrbej pohaszni, glibár je on nedokoncsanoga znamenüvanya KOJ 1833, 120; i potáksem glibár je szramotlivo, delo be'zati, eteksi lidjé AIP 1876, br. 1, 2

glica -e ž *klica:* I fzhénejo ji glicze BRM 1823, 225 **glijh** tudi **glí** prid. neskl. *enak:* Kakda vkradnemo od oni, fteri fzo knám glijh KŠ 1754, 49; Krifztus nej je za vtrgnenyé ftimao glijh biti z Bougom KŠ 1754, 106; Oh! ki fzi fztvojim Ocsom gli, Obládaj BKM 1789, 20; Ki je Krifztusev ífcese tou, Naj vuvfzem k-Krifztusi gli bou BKM 1789, 260

glijh tudi **glí** prisl. **I. enako, ravno tako:** ali gda glijh fchem opafzti, Jezus na pomocs pridi mi SM 1747, 68; Nas 'sitek je na toj zemli, Glijh kakoti czvejt na pouli SŠ 1796, 16; tak gli preczi vnouge bánte vufzebi nahájamo TF 1715, 7 **2. v zvezi glijh ravno prav tako, ravno tako:** glijh rávno fzteim tálom ani edne knige ne naides TF 1715, 48; Glijh rávno tak i kriftufseva fztvéta kerv fze meni deli TF 1715, 40; I ti lidjé natom fztvejti gli rávno táksi fzo SŠ 1796, 126; Glijh rávno tak i ete nas mladénecz nej je mogao fztám biti SIZ 1807, 5 **3. v zvezah: ako glijh, či glijh čepprav:** akofzmo glijh fe vön zotrocsega racsúna zráfzli, dónok neboidi náz fzráf TF 1715, 8; Ako glijhe Bosje fztvéto imé fztzamo pofzebi fztvéto, dónok profzimo TF 1715, 26; Ako glijh jafz merjém, fzmert mi je dobitsek SM 1747, 70; ako na nyé glijh fzmertne opadnejo kastige SM 1747, 87, I; csi gli bomo od vfzej eti fztkúsávani, naj ne KŠ 1754, 172; Tou je ífztina, ka csi je gli nej zdvanáfzset Apoftolov, dónok je eden KŠ 1771; Zátó, csi fzo glijh poznali Bogá, dónok fzo KŠ 1771, 448;

Du'sen je grejsnik, csi gli je Krifztus zadofzta vcsino 'se za grejhe KMK 1780, 80; nikaj ne valá, cfi gli zevfzim glázom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7; Za toga volo, csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI; Vêmda znás, csi gli nepovês KAJ 1870, 10; mené poszili scsês csemeriti, csi glih znás ka jazs AI 1875, kaz. br. 7

gliha -e ž *enakost*: Sztvorimo Csloveka na nas Keip, ino na nafšo gliho SM 1747, 4

glíhanje -a s **I. primerjanje, enačenje**: dicsijo Bogá nad bouganyem glihanya vafega z-Krifztufovím Evanngyeliomom KŠ 1771, 544 **2. poravnava**: za sztroske glihánje szkoro 18 – 20 milliúnov rainskih sze káze AI 1875, kaz. br. 2; escse potrêbno bude na glihanye sztroskov AI 1875, kaz. br. 2

glíhati se -am se nedov. **I. razumeti se s kom**: kákda fze mámo mi znaffím blisnyim glihati TF 1715, 14 **2. enáčiti se**: Agar gora Sinajfzka je vu Arábii, gliha fze pa zvezdásnyim Jeru'zálemom KŠ 1771, 566 **3. soglašati, strinjati se**: tam fze szrczê zgrúnta ne gliha z-Bo'zov právdov KŠ 1771, 436; Dobro je ono, ftero fze z-Bo'sov právdov gliha KM 1780, 92; ona trétya vóra fze gliha z-naffov devétov vórov KM 1796, 118; I fztejm fze glihajo ricí prorokov KŠ 1771, 389; Moja vola fztvojom volom fze naj gliha BKM 1789, 366; da vasse i nasse recsí bodo fze glihale SIZ 1807, 21; nyihova fzedoufzta fzo fze nej glihala KŠ 1771, 150 **4. pristajati**: ktomi fztáromi fze ne gliha nouvoga fzüknya záplata KŠ 1771, 182

glíhni -a -o prid. *enak*: fzi na tvoí glihni keip fztvoro SM 1747, 50; fzebé glihnoga csinécsi Bougi KŠ 1771, 279; Glihno vcsini k-fzebi ti nyé SŠ 1796, 163; kai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; Mámo, glihne zonim pífzmom KŠ 1771, A3b; Ki fzi fteo nász glíhne vcsiníti KM 1783, 24; najsao k-fzebi glihne fztvári SIZ 1807, 7

glíhnost -i ž *enakost*: táksa glihnoszt na vámo i na tr'ztvo gledôcs AI 1875, br. 1, 2

glíhost -i ž *enakost*: je nájna ednáka glihofzt BRM 1823, 398

globlína -e ž **I. globočina**: i z-globline fzczá mojego ponízno tebi hválo dájem KM 1783, 4; Z-globline fšam jazs k-tebi kricsao Goszpodne KM 1783, 168 **2. globina**: ka fšam vtou globlino Nej vr'seni jafz dávno KM 1783, 301; Vmorfzko globlino fztoupo bi BKM 1789, 206; 'Zalofz'te fze i morfzke globline BKM 1789, 86; jeszo gvúsne globline, i tó szo tak zváni dolôvje KAJ 1870, 146

globočina -e ž **I. globina, razsežnost v navpični smeri navzdol**: i globocsina mourszka KŠ 1754,

265; ni vífzina, ni globocsina KŠ 1771, 340; liki naj véksa globocsina TA 1848, 28; Rávno tú globocsina zija AIP 1876, br. 5, 3; vu prepafzt morfzke globocsine KŠ 1754, 134; Ino morszke globocsine szkrovnoszt KAJ 1848, 7; pelaj na globocsino KŠ 1771, 179; fto bude fou doli vglobocsino KŠ 1771, 470; ino je kmitza bila vu globocfíni SM 1747, 3; noucs i dén fšam bio vglobocsini KŠ 1771, 549; Szvetlofzt fzi fztvouro vkmicsnoj globocsini BKM 1789, 154; ládas zmorfzkom globocsinom BKM 1789, 326; Gda fzo escse níkse globocsine nej bílé KŠ 1754, 91; i z globocsin vód TA 1848, 54; po grabaj i kre globocsin KAJ 1870, 88; i dú'zava i globocsina KŠ 1771, 579; ali odfzpodi vu globocsini KŠ 1771, 816 **2. globočina**: O! globocsina bogáfzta i modroufzti KŠ 1754, 88; Oh globocsina bogáfzta KŠ 1771, 474; ki fzi zacsétek, i globocsina vfze dobroute KM 1790, 108; Bog, globocsina szkrovnoszt KAJ 1848; pouleg globocsine fziromaftvo nyihovo KŠ 1771, 542; z-globocsine fzczá KM 1783, 1; Po globocsini tvoje fšoudbe KM 1783, 9

glòboki tudi globóuki -a -o prid. **I. globok, ki ima veliko razsežnost v navpični smeri navzdol**: i fztúdenecz je globoki KŠ 1771, 275; Potok je globoki AIN 1876, 12; kaj je nej melo globouke zemlé KŠ 1771, 42; kaj je nej melo globoko zemlo KŠ 1771, 111; Níftere fzo pa vu vodáj globoki BKM 1789, 157 **2. ki se pojavlja v veliki meri**: gda bi globoki fšen na nyega fšpadno KŠ 1771, 404; ka je pouleg fšvoje globoke modroufzti tak zravnáo KM 1790, 82; Gda je v-Paradi'somi globoki fšen pífzto Boug na Ádama KM 1796, 6; ftera znatúre pohája fztákfov globokov témnofztyov zakrita TF 1715, 3; za nafega globoukoga fškvarjenyá volo KŠ 1754, 69; to globouko Zkvárjenye moje nature SM 1747, 53 **glòbši** -a -e *globlji*: Bajca je globsa KAJ 1870, 84 **globóuki** -a -o sam. Ár Dúh vfza zbrojáva i tá globouka Bo'za KŠ 1771, 493

glòboko prisl. *globoko*: je prejlog dobro gori zourao, i tak globoko, kak KM 1790, 66 **glòbše globlje**: vszelé globse grabêcs tak dugo KOJ 1845, 55 **nájglòbše najgloblje**: tak je i on [Janez evangelist] od pravice fšuncza naj globlé pífzao KŠ 1771, 262

glòbokoglásni -a -o prid. *nizek, zamolkel*: Escse szo troujeféle: 1. globokoglásni KOJ 1833, 3; Na globoko- ali kusztoglászne AIN 1876, 6

globokóuča -e ž *globina*: vto veliko globokoučo te kmicze TF 1715, 4

glòboust -i ž *globokost*: zakaj moja ne trpi Düsa v-etoj globoufzti KM 1783, 301

glòdar -a m *glodavec*: Glodari AI 1878, 5

glòdati -am nedov. *gladiti, drgniti*: Dorgolni, glodati, csouvati KOJ 1833, 154; Szrame'sliva 'senszka sze krouto negloda okoli mo'skih KOJ 1845, 32; szo obláccke puni nebeszkoga ognya, steri sze po vötri glodajo KOJ 1845, 103; Či jo glodamo, predé AI 1878, 9

glóubanje -a s *dolbenje, izrezovanje malikov*: Szráam je bojdi vfze, fteri fzlú'zijo gloubanyi, fteri fze hváljio vbolvanih KŠ 1754, 13

glóždje tudi glóžje -a s *grmovje, goščava*: Gyö po trnyi, gló'zdji, grabaj KAJ 1870, 36; je vosztrébo trnye i glo'zje KAJ 1870, 137; be'zijo i tu po trnyi, gló'zji KAJ 1870, 67

glúhi -a -o sam. *gluhi*: Glúhi i nejmi fze zvrácsi KŠ 1771, 122; I nefzli fzo nyemi glúhoga 'zmetnogucsécsuga KŠ 1771, 124; glúhi csújejo KŠ 1771, 35; sze rada csüda godijo nad glúhimi, szlejpimi KOJ (1914), 106

glúhonémi -a -o sam. *gluhonemi*: Kí ne gucsi, ni necsüje, glúhonémi sze zové KAJ 1870, 32

glúhost -i ž *gluhost*: bi vözméno z-glúhosztjov za kincse kralá KAJ 1870, 78

glúpost -i ž *neumnost, zabloda*: oh fzasna glúpofzt, vu fteroj fzam glafzá nej pofzlúfao tvoje rejesi KMK 1780, 107

gmàh -a m *mir, pokoj*: fzam nej meo gmaha vdúhi mojem KŠ 1771, 32; Vecs má gmaha eti vfzákfí BKM 1789, 451; níkfí gmajh je nej melo tejló nafé KŠ 1771, 540

gmájna tudi gmájna -e ž *cerkvena skupnost, zlasti pri evangeličanih*: czejla czérkev ali gmajna KŠ 1771, 519; Csuta je pa eta rejs vu vúhaj te gmajne KŠ 1771, 377; Gmajne za Evangelioma fzsrecsno naprej idejnye, molitev KŠ 1771, 350; skolnika nemske Gmajne vu N. Csobi BKM 1789, 3b; z-gmájne krsztsánszke vövrhao KOJ 1848, 64; povej czérkvi (gmajni, fzpráviscfí) KŠ 1754, 195; Gmajni Bo'zój bodoucsój vu Korinthufí KŠ 1771, 490; fzte pozváni vu tívárostvo (gmaino) nyegovoga fzina Jezussa Kristussa SM 1747, 19; nám je pa vucsitela posztavo Sz. Mater Cérkev (obesino, szpráviscse, gmájno krsztsenikov) KOJ 1845, 74; po czejloj gmajni KŠ 1747, 195; te znamenitejse vu gmajni pozdrávla KŠ 1771, 484; vu Antiochie gmajni KŠ 1771, 380; pofztano je veliki fzrájh nad czejlov gmajnov KŠ 1771, 354; vfzejm obesinfzkim Á'ziánfzkim gmajnam KŠ 1771, 725; Evangyelicsánszkim gmainam BRM 1823, I; poglednovsi te Szlovenfzke Gmaine BRM 1823, IV; ka bi vám eta fzedocso po gmajnaj KŠ 1771, 808

gmájnstvo -a s *skupnost*: po sterom náfz Bog

vu fzvojo tívárostvo (paidástvo, Gmainfztvo) dá notri zvati SM 1747, 18

gnàti ženém nedov. *gnati*: kak je fivincse fega pred fzebom gnati KM 1790, 54; gnao fze je vefz fereg ti fzviny na fzkakouv vu mourje KŠ 1771, 27; Koza ne bi sla na szenye, da je nebi gnali KAJ 1870, 136; zabloudjenoga gúncza ali ofzla, domou nyemi ga 'zeni KŠ 1754, 52; pren. lubézen Te je gnála znebfézf doli BKM 1789, 21 **gnàti se** ženém se *gnati se*: Ali raztrgao je i vezala, i gnao fze je od vrága vu púfcsáve KŠ 1771, 194; kruci nyih edna csrejda sze je nad Bisztrico gnála KOJ (1914), 146; prizfpodobno je kváalom morfzskim, fteri fze od vötra fzemó tamo 'zenéjo i premetávajo KŠ 1754, 148 **gnáni** -a -o *gnan*: Od 'zelnoszti [I 'zaloszti] Gnán pojbies 'ze idti csé KAJ 1870, 29; Klára k-ednoj jabláni gnána KAJ 1870, 17

gnéjzditi -im nedov. *gnezditi*: pod nyegovov fzcenczov fticze nebefzke morejo gnejzditi KŠ 1771, 113; Eti fticski sze vu topli dr'zélaj negnézdijo KAJ 1870, 25 **gnéjzditi se** -im se *gnezditi*: fticze nebefzke fzo fze gnejzdile na vejkej nyegovi KŠ 1771, 216

gnéjzdo -a tudi gnezdó -á s *gnezdo*: fticze nebefzke fzi gnejzda napravljajo na vejkej KŠ 1771, 44; lúknye májo, i fticze nebefzke gnejzda KŠ 1771, 26, 210; lúknye májo, i fticze nebefzke gnejzda KŠ 1754, 108; szí je eden pizsani lépi fticsek gnezdó napravo KAJ 1870, 14; Vu gnezdé je pét lepi mládi bíló KAJ 1870, 14; pren. Gde szo nam nasa gnezdá KAJ 1870, 27; Djánya po'zelejnye na formo gledoucs pa fzvoje gnejzdo vetój devétoj zapouvidi má KŠ 1754, 61

gnès tudi gnjès prisl. *danés*: Krúha naffega vfzakdenésnyega dáí nám ga gnefz TF 1725, 25, 28; dai nam ga gnesz ABC 1725, A 4 b; cfí gnefz al' vútro merjém SM 1747, 70; Kakda fzem gnesz 'zivo KŠ 1754, 248; gnefz zmenov bodes vparadicsomi KŠ 1754, 143

gnéšnji -a -e tudi gnéšni -a -o prid. *današnji*: da mené ete bláféni gnésnyi dén obari TF 1715, 45; ete gnéfní bláféni czeili dén TF 1715, 46; ete gnésnyi czeili dén od vszega húdoga milofztivno obaroval ABC 1725, A5b; da mené i ete gnésni dén obarui SM 1747, 43; ete gnéfní dén obaroval SM 1747, 47

gnída -e ž *gnida*: Serke, gnida KOJ 1833, 171

gníli -a -o prid. **1.** *gnil*: drejvo, ftero gnili fzád prináfa KŠ 1771, 186 **2.** *slab, malovreden*: Níkfá gníla rejs zvúfzt valíí naj nejde KŠ 1754, 44; Níkfá gníla rejs zvúfzt valíí naj vó nejde KŠ 1771, 582; Gnile i mrtve kotrige, koukol KŠ 1754, 131

gnjíliti -im nedov. *gniti*: Rothadni, gnyiliti KOJ 1833, 170

gnój -á m *gnoj*: Pejŕzek, gnoj BKM 1789, 310; Trágya, gnoj KOJ 1833, 176; i vr'zem gnoj knyey KŠ 1771, 215; Iváncseka je gnoj na nyou zvozo KM 1790, 66; pren. Jezus je pa csíŕztiti dá i po Sz. Pavli té gnoj vó metati i fzebi lejpo ovcsárnico 'znyega napraviti KŠ 1771, 488

gnójiti -ím nedov. *gnójiti*: csi je pejŕzecsno zemlou potrejbno bilou gnojiti KM 1790, 68; pren. tak neszmileno vmárja, da sze zemla z-csloveckov krvjov gnoji KOJ 1848, 4 **gnójiti se** -ím se *gnójiti se*: Moje rane sze gnojijo TA 1848, 31

gnójnica -e ž *gnójnica*: Gnojniczo zaveliko dr'sao KM 1790, 68

gnójšnica -e ž **1.** *gnójšnica jama*: Za nášz vérté je za veliki haszek na dvóri gnójšnica AIP 1876, br. 8, 8 **2.** *gnójnica*: gnójšniczo more na trávniki pusztiti KOJ 1845, 44

gnòstikuš -a m *gnostik*: Nikolaitánczov i Gnofztikufov KŠ 1771, 744; Kákfi fzo bili Gnofztikuske KŠ 1771, 725

gnús -a m *gnus*: Tej fzo gnúŕz gofztuvajoucsi fze zvami KŠ 1771, 759; jálni szo gnúsz pred Goszpodom TA 1848, 5

gnúsen -sna -o prid. *gnusen*: Na gnúszno po'zelejnye náŕz ne púŕfti BKM 1789, 158; Ali cslovek v-gnúsnoy gizdoszti Tebé, oco zametáva KAJ 1848, 160; csi gli fzmo odúrni i gnúŕzni KŠ 1771, 820; i trejh drúgih gnúŕznih váraffov fzejdnyo pogibelnofzti KM 1796, 17; Záto je je dáo Boug vu gnúŕzne náklonofzti KŠ 1771, 449; Vcsi nasz zavr'zti gnúszne Tadanke blodnoszti KAJ 1848, 5

gnúšiti -im nedov. **1.** *mazati, skruniti*: naj gnúŕzijo tejla fzvoja fazmi vu fzebi KŠ 1771, 449 **2.** *iztrebljati se*: v-ednom kouti v-tretjem tele gnúszti KOJ 1845, 39 **gnúšéči** -a -e *skrunec*: gnúŕzécsi czejlo tejlo KŠ 1771, 750

gòba -e ž **1.** *goba, rastlina*: Fomes. Goba KM 1780S, A8b **2.** *kresilna goba*: Tapló, goba za kreszanye KOJ 1833, 175; csi ona v-dobre gobe z-dobroga oczla szkresena nede KOJ 1833, IIII **3.** *gobavost*: preczi je ociscsena goba nyegova KŠ 1771, 24; eden mou'z pun gobe KŠ 1771, 180; fzáam je pa z-ru'snimi gobami poŕzipani KM 1796, 37; pren. Ofzloubodo fzi náŕz od grejha rú'zne gobe KŠ 1771, 837

gòbav -a -o prid. *gobav*: fzeŕztra je gobava grátala záto, ka je mrmrala KM 1796, 40 **gòbavi** -a -o sam. *gobavi*: gobave ociscsávajte KŠ 1771, 32

gòbavec -vca m *gobavec*: I ide knyemi eden gobavec KŠ 1771, 106; ovo eden gobavec

pridoucsi, molo ga je KŠ 1771, 24; Od gobavca KŠ 1771, 24; vhi'zi Simona gobavca KŠ 1771, 87; gobavci fze ociscsávajo KŠ 1771, 35; I vnougi gobavci fzo bili za Elizeufa proroka KŠ 1771, 177

gòbica -e ž *gobica*: Gobicza KMS 1780, A2b

gód -a m *god*: Névnep, gód KOJ 1833, 166; eto szam tebi na tvoj gód prneszo AI 1875, kaz. br. 7; steri szo szvoje godé obszl'závali AIP 1876, br. 11, 4

gòder člen. *koli*: kai kako goder ta Doika púŕcsa mleiko TF 1715, 6; Törk ali Sidov, kákŕega goder národa TF 1715, 14; cslovik fteri goder vörje TF 1715, 10; koliko goder krát pili boudete TF 1715, 44

gòdi člen. *koli*: steri godi nyegovo szvéto Imé zaobsztom iemlévu szvoia vúsza ABC 1725, A4a; Ki fze godi Od Adama narodi BKM 1789, 433; Kaj godi je ono, Li malo vrejmena trpi BKM 1789, 168; Vŕze gde godi jefzte natoj zemli BKM 1789, 85

goditi se -ím se nedov. **1.** *dogajati se*: Gda fze pa zacsnejo eta goditi KŠ 1771, 243; kaj je mokroufzt moia fzuha poŕztánola, kako fze vleti godi SM 1747; vidimo, ka fze i vezdásnyem vrejmeni nám tak godi KŠ 1771, 339; stero sze proti tebi vszkákdén od neszpametni godi TA 1848, 60; ka sze zvün vase vézsi godi AI 1875, kaz. br. 1; ka fze tákse moucsi po nyegovi rokáj godijo KŠ 1771, 118; Vŕza vafa fze naj vu lúbeznofzti godijo KŠ 1771, 526; znamejnye toga, gda bodo fze eta godila KŠ 1771, 241 **2.** *biti, živetí v dobríh razmerah*: naj fze ti dobro godi, i zdrav bodes KŠ 1771, 7420

Gòdöllö -ja m *Gödöllö, kraj pri Budimpešti*: sztan v-Gödöllöi AI 1875, kaz. br. 8

godovná -á s *god, godovanje*: knigo, štero je za svojo godovná dobila BJ 1886, 21; Gda bi enkrát etoga dobroga oço godovná obszl'závali BJ 1886, 41

gójdna -e ž *jutro*: Med ütrov i pôdnévom je gojdna KAJ 1870, 158

gójdno prišl. *zjutraj*: Gojдно, Reggel KM 1790, 9; Gojдно je szedsztvo od 9-toj vóri zacsnyeno AIP 1876, br. 1, 2

goléjni -i ž mn. *goleni, noge*: fze nyim fzterejo nyihove golejni KŠ 1771, 330; nej fzo fztrli nyegove golejni KM 1796, 111; nema dopádnennyá vu moŕ'zki golénaj TA 1848, 119

goléjr tudi golér -a m *ovratnik*: Gallér, golejř KOJ 1833, 157; Zakâ sze siva na pláscs golér KAJ 1870, 170

Gòlgota -e ž *Golgota*: I nefzo ga je na Golgothe

- meľzto KŠ 1771, 152; Stero fze veli 'Zidovľzki Golgatha KŠ 1771, 329; na Golgathi KŠ 1771, 92
- Gòliat** -a m *Goljat*: hüdoga 'sitka Goliátje KM 1796, 10
- golnica** -e ž *golen*: Noga sze zové, ni'ze kolena pa golnica KAJ 1870, 35
- golobèči** tudi golobèčji -a -e prid. *golobji*: bliszcsi sze, kak golobecse peròti TA 1848, 52; ľzvéti Düh uu keipi golobecssem znébe doliteti TF 1715, 38
- golóbek** -a m *golobček*: Máli golóbek si na strehi snájži peròti BJ 1886, 43; Vido sam ednoga lepoga golóbka BJ 1886, 13
- golobíč** -a m *golobček*: vr'zte doli ednoga golóbca KAJ 1870, 144
- golobúk** -a m *golobnjak*: zapreti je escse golobúk KAJ 1870, 100
- golómbiš** -a m **1.** *krogla*: golombis sztároga trplena odszlóbodo AI 1875, br. 1, 2; Czlou dvá golombisa szo vu Krála hi'so notrisztrejľili KOJ 1848, 71 **2.** *kepa*: gda szneg méhki gráta 'z-nyega velki golombisov ľudi szkláda KAJ 1870, 60
- golóub** tudi golób -a m *glob*: tak je velki, kak glob AI 1878, 7; doli idoucsega, liki golouba KŠ 1771, 10; ali dvá mláda golouba KŠ 1771, 169; prouľzti liki goloubje KŠ 1771, 32; je ľzpremetao i ľztoucze goloub odávczov KŠ 1771, 68; ľztoucze odívajoucsi goloube je ľzpremetao KŠ 1771, 137
- golóuta** tudi golóta -e ž *golota*: ne ľzká'ze ľze ľzrám goloute tvoje KŠ 1771, 773; odeivas diczé tvoje golouto KŠ 1754, 267; i goloto odeni KMK 1780, 108; oblecseni vrufenľzkom gvanti na golouti KŠ 1771, 149
- gómba** -e ž *gumb*: s toga [karneola] prstane, gombe rédiĵo AI 1878, 54
- gómbošnica** -e ž *bucika*: jajčica [kolibriĵa] so gombošnice gláve velikosti AI 1878, 23
- gomilski** -a -o prid. *kamelĵi*: je meo odeteo ľzvojo zgomilľzkoga kofzminy KŠ 1771, 9
- gómorski** -a -o prid. *gomorski*: le'zi bode Sodomľzkoi i Gomorľzkoi zemli KŠ 1771, 32
- gonitev** -tvi ž *gonitev*: márhse goszpoda szvojga Gonitvi zná podati KAJ 1848, 237; Kony razmi nyegovogonitev KAJ 1870, 89
- goniti** gònim nedov. **1.** *goniti, delati, povzročati, da se kaj gibľje, premika*: ľzprľztami vreteno goni KŠ 1771, 817 **2.** *naganĵati, preĵanĵati*: pošleĵo pse jazbičare, naj ga [jazbeca] vö gonĵo AI 1878, 10; Negonte me vecs na paso KAJ 1870, 23; Mesárski pes, šteri bojéča teléta z laĵanjom goni AI 1878, 8 **3.** *razĵlašati*: kako gotovni te Evangelium toga méra goniti (gláľziti) SM 1747, 27 **4.** *gnati, poganĵati*: Pri cürécsem járki ibojne gonĵo KAJ 1870, 98 **goniti se gònim se hitro se premikati**: válovĵi, ľtero fze od vötra goni KŠ 1771, 745; ľádje od trdi vötrov fze gonĵo KŠ 1771, 750; Gda bi fze pa jáko odľzlápa gonili KŠ 1771, 425; pren. fze ne dáĵmo od vľzákoga vötra kakľté návuka okouli goniti KŠ 1771, 339
- góra** -é ž *gora*: vľzáka gora i gumila fze ponizi KŠ 1771, 173; eden od Sinaifľzke gore rodi na ľzlú'zbo KŠ 1771, 566; poszľühno me je z szvoje szvéte gore TA 1848, 4; vo ľzo ľli na goro oliveczko KŠ 1771, 89; na Synai Goré vönka zgláľzo TF 1715, 12; zapouvidi na Sinajszkoi gori vö dáo KŠ 1754, 6a; na oliveczkoi gori KŠ 1771, 79; na Bernadinskoi gori AI 1878, 8; nad Sionom, szvétoĵ gorov moĵov TA 1848, 3; szo preĵk tatranszkoi gór vu Dalmacio prislĵi KOJ 1848; naj ľeti na goré vase TA 1848, 9; Tá po goráj KAJ 1870, 9; Gda bi pa on doli zgoré sou KŠ 1771, 24; na ľzveľztva moĵga gorou KŠ 1771, 105; gda ľzmo 'znyim bili na ľzvétoĵ gori KŠ 1771, 718
- górasti** -a -o prid. **1.** *gorat*: i v-toĵ máloĵ gorasztoĵ domovini ľúbĵo zľáto szloboscsino AI 1876 P, br. 8, 6 **2.** *gorski*: Svedrec rasté po gorasti tráĵnikaj AI 1878, 50
- górdáni** -a -o prid. *naložen*: je preĵlédnola ka je gordáno meĵla BJ 1886, 10
- górdavánje** -a s *dajanĵe za nalogo*: Eta knĵga za vcsenyé za gordávanye pėld v-piszmi vucsenikom AIP 1876, br. 4, 7
- górdobiti** -ím dov. *dobiti za nalogo*: Včenyé verno poslúšam i ka gordobim, se vsigďár navčim BJ 1886, 6; Domá se je vsigďár navčila, ka je vu šoli gordobila BJ 1886, 4
- górďrzáti** tudi górderžáti -ím nedov. **1.** *vzďrževati, ohranĵati*: steri szo katholicsánszko voro krepko bránili ino gordr'sali prouti szilnim Protesztantom KOJ 1848, 82; Na pűščavaj tam se tršťvo z gamilami gordrži AI 1878, 18 **2.** *imeti, hraniti*: lepe dári za vás gorderžim BJ 1886, 46
- goréči** -a -e prid. **1.** *ki gori in dáĵe svetľobo*: Liki gorécsa ľzveĵcsa KŠ 1754, 253; okoli gorécsse szvecse letala KAJ 1870, 8; ľzte nej príľztoupili kgorécssemi ognĵi KŠ 1771, 695; Dečák goréčo žveplenico táhiti BJ 1886, 9; ľze prikáse zĵorecľim plaménom SM 1747, 15; kak gorécsse ľzveĵcsse BKM 1789, 157; Gorécsi áldovĵe ľzo fze ti nej dopadnoli KŠ 1771, 688; Naj bodo vafe ledevĵé opáľzane i ľzveĵcsse gorécsse KŠ 1771, 688; je vecs od vľzeĵ gorécsi fľiľsani áldovov KŠ 1771, 142; pren. On je bio gorécsi i ľzvetécsi poľzveĵt KŠ 1771, 281; liki edna velika gora zognyom gorécsa je vr'zena KŠ 1771, 781; Nyih

táo bode vmlaki zognyom i 'zveplom gorécsøj KŠ 1754, 75; vfterom fze nebéfza gorécsa rafzpfiztijo KŠ 1771, 723; vgařziti morete vřze gorécsa řztreile toga hidicfa SM 1747, 27 **2. ki se pojavlja z veliko intenzivnostjo:** Lübibm te oh gorécsa lübv KM 1783, 3; gorécsa, i Vfze mogoucsa lübéznofzti KM 1790, 108; Za ono gorécsa Lübv KM 1783, 58; na gorécsa 'selejnye moremo fze pobüditi KMK 1780, 53; na gorécfo lübéřznofzti med vřzemi nami SM 1747, 50; po gorécsi molitvaj vřzega hüdoga korenyé vř řztrejbjm KŠ 1754, 239

goréčobüden -dna -o prid. *spodbuden:* je nye z szvojim gorecsobüdnim nagovorejnyom oszercso KOJ (1914), 142

goréjnje -a s *gorenje:* vidoucsi din gorejnja nyegovoga KŠ 1771, 799; liki je nemogoucsa gorejnje i řzvetlořt od ognja odloucsiti KŠ 1771, 444

goréjnji -a -e sam. *gornji, prebivalec gornjega Prekmurja:* Gorejnji (v-'seleznom vármegyévi) szo po nesřzrecsnom pobitji v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71; vsze nesřzpodobnoszti tih gorejnyih zvedevsi KOJ (1914), 133

Goréjnji Senik -ega -a m *Gornji Senik, kraj v Porabju:* na Gorejnnyom Szeniki KOJ (1914), 136; na gorejnnyem Sziniki KOJ 1848, 1

goréti -ím nedov. *goreti:* je potrebno vognyi vám goreti AM 1747, 84; je pa goreti začnola BJ 1886, 9; Da negorim vekiveke BKM 1789, 438; kak gori etam KM 1790, 38; je z-goubcza ogeny goro KOJ 1845, 115; ali drv tak pripraviti mogli, ka bi gorela KM 1790, 48; pren. dáj mi tvojo lubav, naj ona gori vu meni KM 1783, 181; i bode gorela szrditoszt tvoja kak ogen TA 1848, 74; nej je naj řzcreé gorelo vu nama KŠ 1771, 256; ka bi i jařz ne goro KŠ 1771, 549

goréglédati -am tudi -ím nedov. *gledati kviřku:* ktebi moj Bog gorgledim BJ 1886, 7; folnéz (gorgléda) AI 1876, 64

gorhrániti -im nedov. **I. rediti:** Za volo řzmajnoga mesá se gorhránijo (pure) AI 1878, 24 **2. preživljati, vzdrževati:** Roditelje deteti, nyé gorhránijo BJ 1886, 39; řto bode nyé kermo ino gorhráno BJ 1886, 18

gòri prisl. *zgoraj:* řteroga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9; I gori řzpoudnyega pekla KŠ 1754, 145

gòri áldüvanje ~ -a s *darovanje, řrtvovanje:* ki je drva nefzao na řzvoje gori áldüvanye KM 1796, 18

gòri áldüvati ~ -üjem nedov. *darovati, řrtvovati:*

'sitek gorialdüvati KOJ 1833, VII; Gori moremo za nyó áldüvati vsze KAJ 1870, 163; tvojoj nezrecsenoj dobroui kajkoli řzam, i mám, gori áldüjem KM 1783, 5; ali Bougi gori áldüjemo KM 1780, 40 **gòri áldüvani** ~ -a ~ -o *darovan, řrtvovan:* Ki je za nářz na kri'zi, Bil gori áldüvani BKM 1789, 101

gòri bráti ~ berém nedov. *nabirati, pobirati:* Bog řzam gori beré Vfze ogrizávanye BRM 1823, 384; Povszéd je goribráo, kak vséla méđ, stera szo za nyega bílá KOJ 1845, 4

gorice -íc ř mn. *vinograd, gorice:* Nafféga bli'řnyega goricze KŠ 1754, 61; V dosztih mesztáj gorice lepo kářzejo AI 1875, kaz. br. 8; vřzo ga vřgli zgoricz KŠ 1771, 140; Od goricz delavczov plácsa KŠ 1771, 64; i dosztih mesztáj cela bregov gorice zaprávila AI 1875, kaz. br. 8; vovzéta táksi goric zemla, gde AI 1875, br. 1, 5; najimat delavcze vu goricze řzvoje KŠ 1771, 64; eden cslovik je goricze zafzádo KŠ 1771, 139; i vinfzke goricze od vřřákoga zla obarjes BKM 1789, 348; kaj bi mi Jüncze, ino goricze odávali SIZ 1807, 6; eden je meo figovo drejvo vu řzvoji goriczaj polzajeno KŠ 1771, 215; za blagoszlov na pouli i goriczaj Bogá molili KOJ 1845, 105

gòri cimprati ~ -am nedov. *graditi, zidati:* Lehko je dolitrgati, ali 'zmetno goricimprati KAJ 1870, 69; pren. Vi pa, lübléni, gori cimprajte vářz na řzvétó valřo vřro KŠ 1754, 2b; csi bom tá, řtera řzam razmetao, pá gori cimprao, řzám řzebé přřřztoplávca vřcsinim KŠ 1771, 560; [Gospod] záto je doli potere, i nede nyi gori cimprao TA 1848, 21 **gòri cimprati se** ~ -am se *oblikovati se, řzpopolnjevati se:* lübléni, csimprajte fze gori na nářz řzvetejřlo vřro Vařo KŠ 1771, 759

goričánc -nca m *viničar, vinogradnik:* Od ludomorřřzki goricšanczov KŠ 1771, 139

Goričko -ga s *Goričko, pokrajina v Prekmurju:* Na goricškom itak sztojijo níkéđik kak-tak vküpnalücsani cimpri KOJ 1845, 38-39

gòri dáti ~ dám dov. **I. dati, postreči:** tvoja mati jo je řzkühala, i na řzto gori dála KM 1790, 48; Navécsar goridá mati vecsérjo KAJ 1870, 44 **2. dati za nalogo:** Táksim pa, řteri pizšati znájo, more i na dom goridati KOJ 1833, 145 **gòridáni** -a -o *dan, dodan:* goridáni nomen KOJ 1833, 21; dokonseke more k-goridánoga verbuma koréni dosztávlati KOJ 1833, 80

gòri dávati se ~ -am se nedov. *dajati, řtreči:* je tou dr'sao ka fze hrána, i pítvina záto gori dáva, naj fze KM 1790, 78

gòri déjvanje ~ -a s *polaganje:* od gori dejvanya rouk i gori řztanejnja mřtvi KŠ 1771, 679

gòri djánje ~ -a s **I. sklepe:** napřej řzrendelüvani

pouleg gori djánya toga KŠ 1771, 574; náfz je zvelicsao nego pouleg gori djánya i milofcse KŠ 1771, 646; stimali fzo, ka bodo vgori djányi fzcresni KŠ 1771, 424; Oh! boj nam nazôcsi Pri nasem goridjányi KAJ 1848, 329 **2. namen:** Ti fzi pa zapopadno moje gori djánye KŠ 1771, 650 **gòri djáti** ~ dènem dov. **1. naložiti:** naj vám níkfè bremen vecs gori ne denemo KŠ 1771, 390 **2. označiti:** csi je gli pouleg legé fúzvojega iména naprej gori nej djáo KŠ 1771, 668 **3. skleniti:** Nas nepriatel gori djál, náfz czeilo vfze fzkoncsati SM 1747, 79; mocsno goridene, Kâ od voglá kak najprvle szlobôd vzeme KAJ 1870, 152; Jasz szem vu szebi goridjao, naj TA 1848, 12; Zakaj fzi gori djáo vu fzcrci fúzvojem ete delo KŠ 1771, 353; kak je gori djáo vfrczi KŠ 1771, 544; fzam dofzta krát gori djáo iti kvám KŠ 1771, 448; gori je djáo, ka dá zgrabiti i Petra KŠ 1771, 378; da je gori djáo vu fúzvojem fzcrci KM 1796, 20; gori je djao pri szebi KAJ 1870, 18 **gòri djáni** ~ -a ~ -o **1. določen:** liki je gori djáno lidém ednouk mrejtí, potom pa fúzoudba KŠ 1771, 687 **2. označen:** Csi je pa gli nej gori djáno, komi je pífzani [list] KŠ 1771, 715 **gòridržàti** -im nedov. **1. zdrževati, ohranjati:** ednákoszt vere obsinszki dober sztan goredr'si ino krepša KOJ (1914), 151; goszpodaricza pa tri voglé hrama goridr'si KOJ 1845, 41 **2. imeti:** Te vóre je gori dr'sao Gyüri KM 1790, 74 **gòridržéçi** -a -e *kvišku držeç:* edno rokò goridr'zècsi, tak da bi kaj kázala AI 1875, br. 1, 7 **gòri ftrgnoti** ~ -em dov. *vdreti, vlomiti:* mo'zé, ki fzo ni czérkev gori nej ftrgnoli KŠ 1771, 403 **gòri glédati** ~ -am nedov. *kvišku gledati:* Saul brat, gori glédaj KŠ 1771, 411 **gòrigoniti** -gònim nedov. *buditi:* dete sze escse i ob szédmoj vóri more gorigoniti KAJ 1870, 48 **gòrihitéjnje** -a s *hitenje:* na kaj gorihitejnye KOJ 1833, 131; Gorihiténye (a folható) AIN 1876, 20 **gòri hòd** ~ -a m *vzhod:* ftero okoli fúzcsenoga gori hoda 'zivé KŠ 1771, A5a **gòrihránenje** -a s *reja, vzgoja:* povszéd szo gruntane sziotne hi'ze na gorihránenye vbôgi sziotic KAJ 1870, 52; da szam pøleg lagovoga gorihránènya bojazlivi bio AI 1875, br. 2, 7 **gòrihranitel** -a m *rednik:* Ti szí mi dao Verne gorihranitele BRM 1823, 328 **gòrihrániti** -im nedov. *rediti, vzgajati:* Nevelni, gori hrániti, krmiti KOJ 1833, 166; da je vu tvojem sztráhi Gorihránim eti v-prahi KAJ 1848, 319; i fúzvoje deczo pobo'sno gori hránita KM 1780 K 86; nyé tak gori hránio KŠ 1754, 188; nevejjo, za zrok káksi jo gori hránijo SŠ 1796, 67; Za fúzvoje deczo Gori jo hráni zradfofztjom

BKM 1789, 268; csi je deczo hránila KŠ 1771, 640; Szvoje deczo je pobo'snofzt, i na delo gori hráno KM 1790, 68 **gòrihránjeni** -a -o *vzrejen, vzgojen:* Vu szkrblivoj vucsitelnoszti je gorihrányen AI 1875, br. 2, 4; Od Deák Ferencza gorihrányeno csér o'zeno AI 1875, br. 2, 5 **gòri idéjnje** ~ -a s *vnebohod:* Po tvojem gori fztanejnji, I vnébo gori idejnji BKM 1789, 293 **gòri iskati** ~ iščem nedov. **1. iskati:** iscfi gori pogüblene KM 1783, 117 **2. preiskovati, ugotavljati:** more gori ifzkati, jeli je to prvo fúzuno KŠ 1754, 209; miloscse bogáfztvo vfzebi gori ifzkati KŠ 1754, 209; gori iscse vfzebi, jeli nyemi je fúz fzczá 'zao, ka je pregrejso KŠ 1754, 208 **gòri iti** ~ idem dov. **1. iti:** kako fzte ga vidili vu Nebéfza gori iti SM 1747, 15; potom kai fzi vu Nebéfza gori ifal SM 1747, 52; gori je fou na gorou KŠ 1771, 48; nífcse je nej gori fou vu nébo KŠ 1771, 272; preczi je gori fou od vodé KŠ 1771, 10 **2. vziti:** gda bi gori slo fúzuncze KŠ 1771, 154 **gòri idóuçi** ~ -a ~ -e *gredoç:* gori idoucsi vu vífzino vlovleno je pelao vlovlenyé KŠ 1771, 580; gori idoucsi vu Jeru'zalem doli je fou vu Antiochijo KŠ 1771, 399; bodete vidili Sziná cslovecsega goriidoucsega KŠ 1771, 286; bodte vidili gori idoucse KŠ 1771, 268 **gòri jemánje** ~ -a s **1. napredok:** ofztánem na vafe gori jemánye i radofzt vóre KŠ 1771, 593 **2. privzemanje:** Ka je potrebnò znati od gorijemánya ali odsztávlanja van i vannak verbuma KOJ 1833, 122; Niki pred -i zaposztavki z-gorijemányom personszkih pronomenov KOJ 1833, 110 **3. sprejemanje:** Od pláçse gorijemánya sze niti eden ne szpozábi AI 1875, br. 2, 1 **gòrijemàti** -jemlém nedov. **1. sprejemati:** szta dvá krepkiva decska sla, 'zétvo gorijemát KAJ 1870, 133; Za volo véksega zapametüvanya sze Imenik gorijemlé KOJ 1833, 119; neradi nyihove zapouvídi gori jemlémo KŠ 1754, 32; Ki me zdaj gori jemléte SŠ 1796, 153; Poganye To fúzvetlofzt gori jemléjo BRM 1823, 92; pren. Bo'ze imé zamán gori jemlé vu fúzvoja vüfzta BKM 1789, 7 **2. privzemati:** Kákse dosztavke zná vrémena récs gorijemati AIN 1876, 48; z-drügim zaposztavkom gorijemléjo kre szébe nomene KOJ 1833, 110; Pridávniko escse kákse dosztavke gorijemléjo AIN 1876, 29 **3. prijemati:** Kacse bodo gori gymáli KŠ 1771, 156 **4. napredovati, razvijati se:** Nego za Matyasa I. szo krouto gorijemále vszákeféle mestrije, vucsenoszti KOJ 1833, 68; Od etihmao je protestantsztvo jako gorijemalo KOJ (1914), 125 **5. popisovati, ugotavljati:** Escse nikaj ne csujemo, kak de

sze kvár v-országi gorijemao AIP 1876, br. 6, 7
gòrijemàti se -jemlém se *sprejemati se, šteti se*:
 Po kom sze gorijemlémó v-krsztsansztvo KAJ
 1848, 138 **gòrijemajóuči** -a -e *naraščajoč*: tak jih je
 vszáki dén od gorijemajoucse zime na jezere
 i jezere zmrznilo KOJ 1848, 120

gòri kričati ~ -ím nedov. *klicati, vpiti*: Lúfztvo
 je pa gori kričsalo: Bo'za rejcs je eto KŠ 1771,
 380; gda bodete znevoul kmeni gori kričsali
 SŠ 1796, 108

gorila -e ž *gorila*: najvékša opica je gorila AI
 1878, 6

gòri letèti ~ -ím nedov. *leteti*: Komaj ednòk je
 gori doli letèla KAJ 1870, 8

gòriloviti se -ím se nedov. *vzpenjati se, napredovati*: ino se je luth. vóra po nemskih
 országaj vszele bole gorilovila kak scsipek
 KOJ 1845, 68

gòrimeniti -ím dov. *zamenjati*: ino substantivum
 gorimeni z-drúgov recsjouv KOJ 1833, 35

gòrimèrkati -am nedov. *pričakovati, paziti*:
 rano fze hocsem jasz ktebi pripraviti ino gori
 merkati ABC 1725, A7b

gòri nadigávati ~ -am nedov. **1.** *spodbujati, izzivati*:
 Nej trbej zpianfztvom Bogá na fzdítófzt gori
 nadigávati BKM 1789, 448; Nej trbej zpianfztvom
 Bogá na fzdítófzt gori nadigávati SŠ 1796, 106 **2.**
hujskati: Oni fzo fze pokrejpili govorècsi: kaj
 gori nadigáva lúfztvo KŠ 1771, 250

gòri nadignoti ~ -em dov. **1.** *spodbuditi, izzvati*:
 Gori te nadignem znevoulami mojimi BKM
 1789, 288; na fzdítófzt prouti meni krouto gori
 nadigno KŠ 1754, 226; je na preobrácanye fz.
 pífzma gori nadigno KŠ 1771, A7b; Gori fzcza
 nadigni BKM 1789, 146 **2.** *nahujskati*:
 Vlédniczke popovfzki fzo pa gori nadignoli
 lúfztvo KŠ 1771, 152 **3.** *darovati*: ino k-nyej
 fzvojo lubézen vu fzczi fzvojem je nadigno
 SIZ 1807, 4 **gòri nadignjeni** ~ -a ~ -o *spodbujen*:
 na eto goscsenyé, Ki fzte z-lubéznofzti gori
 nadignjeni SIZ 1807, 32

gòri nàgnoti ~ -em dov. *nagniti*: Vidim, kaj fzi
 rocsko jáko gori nagno SIZ 1807, 35

gòri nájti ~ nájdem dov. **1.** *najiti*: Ako máte
 táksega poštenoga ino gyedrnoga mladéncza,
 ki jo gori more nájti, naj jo pojiscse SIZ 1807, 30;
 na Jezusa, gda ga szrecsen gorinájdes KOJ 1845,
 126; Ino té grejh fze escse pri ti prepordjeni
 gori nájde KŠ 1754, 72; Vsze gorinaidemo vu
 nyé [v hiži] KAJ 1848, 331; ki tebé iscsejo,
 Srecsnejfi ki gori nájdo KM 1783, 247 **2.**
izumiti, iznajti: naj fze ne zvisáva fztejm, kak
 da bi on vfzo mestrio gori najfao KM 1796, 10 **gòrinájdeni**

-a -o *izumljen, iznajden*: Kòla szo keszné
 gorinaidena KAJ 1870, 73

gòri nakloniti ~ -klònim dov. *nazdraviti*: Gda
 Sztarissina fznehou fzprofzi, ádomás etak naj
 gori nakloni SIZ 1807, 5

gòri namázati ~ -mázem dov. *maziliti*: Kriřtus
 je vu křfzti vfze křfztsane na tou dúhovno
 popoufztvo Sz. Dúhom gori namazao KŠ 1754,
 104

gòri napísati ~ -pišem dov. *napisati*: Boug je
 fzvétó zápoved gori napifzao TF 1715, 12 **gòri**
napísani ~ -a ~ -o *napisan*: kaifzo Bosje fzvétó
 zápoveidi na dvei kameni Tábli gori napifzane
 TF 1715, 12

gòri napraviti ~ -ím dov. *postaviti, zgraditi*:
 razmecsés czérkev i po trej dnévi jo gori
 napravís KŠ 1771, 95

gòri nèsti ~ nesém dov. *nesti*: i nefzi gori on dár,
 řteroga je zapovedao Moj'zes KŠ 1771, 24; Ki je
 grejhe nafé fzáam gori nefzao vu tejli KŠ 1771,
 708 **gòri nèšeni** ~ -a ~ -o *nesen*: i gori je nefeni
 vu nébo KŠ 1771, 258; i gori je Nefeni v-Nebéfza
 KM 1796, 116

gòrinihávati -am nedov. *opuščati*: Vu Angluskom
 vòvdarnyenyom gòrinihávajo AIP 1876, br. 9, 6

gòri nositi ~ nósim nedov. *prinašati*: pop fze za
 toga volo poftzávi, naj gori nofzi dári i áldove
 KŠ 1771, 683

gòriobèsiti -obèsim dov. *obesiti*: je dáó ino 50
 goriobesziti KOJ 1848, 16; mokre gabáne v-toplo
 prebiválniczo notriprineszéjo i goriobeszijo
 KOJ 1845, 42 **gòriobèšeni** -a -o *obešen*: goriobesene
 dráge i lejpe dáre dolipobravsi KOJ (1914), 121

gòri oblèjčti ~ -čem tudi ~ -čém dov. *obleči*:
 Poj, oblècsi gori eto bajczarszko nosnyo KAJ
 1870, 84; pren. Obleicste gori toga nouvoga
 Csloveka SM 1747, 5; Oblejcsste gori vfze Bosje
 rosjé, kai vfzoi vraifoi jálnofzti proti fztánoti
 morete AM 1747, 26; vu Kriřztusove pravicze
 fzüknýo me gori obleiczi KŠ 1754, 233; i vi
 fze fztejm ifztim mislejnyem, kak zrosjom,
 gori oblejczte KŠ 1771, 710; Ar kteri godi fzte
 okerfcseni, Kristussa fzte gori oblekli **gòri**
oblèjčti se ~ -čem se tudi ~ -čém se *obleči se*:
 Ne bi znáo escse sze i gorioblècsti ne KAJ
 1870, 33; Gori szam sze oblèko vu szvètesnyí
 gvant AI 1875, br. 2, 7; Tejlo zodetelom Gori fze
 obleklo KŠ 1754, 247; Potomtoga fze je vu náj
 lepfo fzvojo oupravo gori oblejkla KM 1796,
 72; pren. vpravicze fzüknýo fze gori oblejczí
 BKM 1789, 237 **gòri oblèčeni** ~ -a ~ -o *oblečen*:
 z-vnougimi poszvètesnyem gorioblecsenimi
 prestimanejsimi prebivavci proutipridoucsega
 KOJ 1848, 4

gòri obléjkanje ~ -a s *sprejemanje*: Dúfevnoga ro'zjá gori oblejkanye na dúfevno vitel'ztvo KŠ 1771, 586

gòri obúđiti tudi gòri obiditi ~ -im dov. *I. obuditi*: vfze mertve gori obúdi TF 1715, 24; náfz vfze na fzkrádnyi dén od fzmrti gori obúdi KŠ 1754, 122; Krifztus, gori obúđjeni zmrtvi, vecs ne merjé KŠ 1771, 459; on me gori obudi SM 1747, 78; fteroga je Boug gori obúdo zmrtvi KŠ 1771, 349 **2. zbuditi**: jafzga na pítan dén gori obúdim SM 1747, 24; Obúdi me gori po grejhi mrtvoga KM 1783, 145; ka fzi ti náfz gori obúdo KŠ 1754, 223; fteroga je gori obúdo zmrtvi KŠ 1771, 306; Elizeus ga je od mrtvih gori obúdo KM 1796, 77; gori fzo ga obúđili govorécsi KŠ 1771, 193; zefzna vefzélo gori obidi KŠ 1754, 227 **gòri obúđiti se** tudi gòri obiditi se ~ -im se *I. obuditi se*: Da fze cslovik ni na povrnený gori obúđiti nemore KŠ 1754, 124; Mo'zjé Ninivinfzki fze gori obidijo na fzoudbo KŠ 1771, 41; Vnougí fze zmed oni, fteri fšpíjo vu práhi zemlé, gori obidijo KŠ 1754, 139; Kraliczá júga fze gori obidi na fzoudnyi dén KŠ 1771, 41; po etom 'zitki fze fztvojm Szinom na 'zitek vekivecsni gori obidimo KŠ 1771, 829; Vnougí fze obidijo: eti na 'zitek vekivecsni KŠ 1754, 139 **2. zbuditi se**: ako fze zbudim (gori obúdim) SM 1747, 32; gda fze gori obúdim KŠ 1754, 139; da sze je slú'zbenica escse obúđila AI 1875, br. 2, 7 **gòri obúđeni** tudi gòri obúđjeni ~ -a ~ -o *obujen*: kteri je túđi gori obúden SM 1747, 14; Krifztus, gori obúđjeni zmrtvi, vecs ne merjé KŠ 1771, 459

gòri obzdignoti ~ -em dov. *dvigniti*: dácsa potáksem doszta leh'zê bode plácsana, csibi gori obzdignoti potrebno bilo AI 1875, kaz. br. 1

gòri odhrániti ~ -im dov. *vzrediti, vzgojiti*: nyegovo Mater najéla i gori ga je odhránila KM 1796, 33; dónok je je lepô goriodhránila KAJ 1870, 21; goriodhránim jasz tvoje brate z-Bogá pomocsjôv, liki szem i tebé na nôge sztepla KAJ 1870, 22 **gòri odhrániti se** ~ -im se *biti vzrejen, vzgojen*: János fze je od lagoji roditelov gori odhráno KM 1790, 62 **gòri odhránjeni** ~ -a ~ -o *vzrejen, vzgojen*: Kakda je gori odhrányeni Sámfon KM 1796, 49

gòri odhranjenjé ~ -á s *vzreja, vzgoja*: ocsa, i mati fza fze mogla za nyihovo dr'sánye i gori odhrányenyé fzkrbeti KM 1790, 84

gòriodpírati se -am se nedov. *spregledovati*: Nasim szoszedam sze ocsi dúhovne csi du'se tém bole goriodpirajo KOJ 1845, 82

gòri odpréjti ~ odprém dov. *I. odpreti*: Gor' szam odprla 'ze vráta AIP 1876, br. 2, 7; odpri nam gori tvojo cvetnico, da mokri nebomo

KAJ 1870, 24; pren. je Gejza na Vogerszkom vráta goriodpro osznáj'zeni KOJ 1848, 10; Goszpodne! goriodpri lampe moje TA 1848, 129 **2. ustanoviti**: On je za mladino soule goriodpro KOJ 1848, 102 **gòri odpréjti se** ~ odprém se *I. odpreti se*: Dveri sze gori odpréjo AI 1875, br. 2, 7 **2. spregledati**: vái Ocfi fze goriodpréio, ino bodeta kako Bog SM 1747, 6; Zdáj szo sze ocsi Andrásí goriodprle KOJ 1848, 3 **gòri odprévši** ~ -a ~ -e *ko odpre*: odzajah dvérca szojo, eta goriodprévši z-jarp tiszto vözememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8

gòri odrásti ~ -rastém dov. *odrastí*: Dai nam siveti ino gori odráfzti ABC 1725, A6b

gòri odvézati se ~ -véžem se dov. *vstati*: Vgojđno fze kdéli Zefzna gori odvéžem BKM 1789, 382

gòri ofrúvati ~ -rújem nedov. *darovati*: tak moremo náfz i vfze nafše Bougu gori ofrúvati KŠ 1754, 104

gòri opásati ~ opášem dov. *opasati*: naj prouti nyemi vecskrát száble neopásza gori KOJ 1848, 78

gòri oprávití ~ oprávim dov. *vzravnnati, dvigniti*: gori je oprávim KŠ 1771, 389; Goszpod podpera vsze i gori oprávi vsze pobite TA 1848, 118; Opravi me nazáj gori i ozdravi me KŠ 1754, 242; I priavfi ga za dejfzno rokou gori ga je opravo KŠ 1771, 348; Bog tēlo v-zemlo pofztávi, I potom gori oprávi BRM 1823, 24 **gòri oprávití se** ~ oprávim se *vzravnnati se, dvigniti se*: nej fze je mogla nikako gori opravití KŠ 1771, 216; I gori fze je opravo te mertvecz KŠ 1771, 188; Opravi fze gori záto oh Bo'ze BKM 1789, 327; i kak da bi fze moj fznop gori opravo, i kumefz fztáo KM 1796, 24; Pá fze je gori opravio BRM 1823, 71 **gòrioráti** -orjém nedov. *orati*: [travnik] ka ga netrbé vszáko leto goriorati KAJ 1870, 121

gòri osnájžiti ~ -im dov. *olepšati, okrasiti*: [svet] fteroga je vséfzt dnévi gori ofznáj'zo KŠ 1754, 93; [može] kotere je zjezimi, zgyedrnofztjom i fšpobo'znofztjom gori ofznáj'zo KŠ 1771, A7b **gòri osnájženi** ~ -a ~ -o *I. olepšan, okrašen*: [ljudje] fzo pa fztejlm i zrázumnov dúsov gori ofznáj'zeni KŠ 1754, 94 **2. okrepljen**: da tak fztvojev csifztov lubeznofztjov gori ofznáj'zen mocsno obládam vfze ono KŠ 1754, 226

gòri oštánoti ~ -em dov. *I. ostati*: lepi szpomenek nyegov naveke goriosztáne KAJ 1870, 54; jafz fzam fzám gori ofztano KŠ 1771, 472; nábrali fzo, ka je gori ofztanolo zlámánya drobtinya KŠ 1771, 52 **2. ostati buden**: Lúdjé i po záhodi szunca goriosztánejo i pri poszvēti delajo KAJ 1870, 48 **gòri oštánjeni** ~ -a ~ -o *I. preživel*: Naj

iľcsejo ti gori ofztányeni lidjé Gofzpodna KŠ 1771, 389 **2. preostal, neporabljen:** i nábrali fzo gori ofztányenoga drtinya fzedem kosárov KŠ 1771, 126

gòriovèsiti -ovèsim dov. *obesiti:* [klobuki] esi sze v-nisterom sztouci nemorejo goriovesziti KOJ 1845, 23

gòri pelàti ~ pèlam nedov. *peljati, odpeljati:* gori fzo ga pelali vu Jeru'zálem KŠ 1771, 169

gòripis -a m *spomenica:* ki de kaj proti meo praviti goripiszi AI 1875, kaz. br. 2

gòriplèziti -plèzim nedov. *plezati:* I dònok je mogòcse na nyé goripleziti KAJ 1870, 146; Da goriplèzi na jablan KAJ 1870, 17; vr'zte doli ednoga golobicsa, nacsí bom goriplèzila KAJ 1870, 144

gòri pobràti ~ -berém dov. *pobratí:* Poberte gori to ofztányeno drtinye, naj kaj ne prejde KŠ 1754, 53; i vnogo gvanta fzo na poufzodo gori poubrali od Egyptánczov KM 1796, 36

gòri pobùdjeni ~ -a ~ -o prid. *spodbujen, izzvan:* da bi fzpopolnim právde fzpunyávanyem tvojo prouti nám gori pobùdjeno fzrditofzt ftiľao KŠ 1771, 821

gòri pocimprati ~ -am dov. *zgraditi, postaviti:* Jafz morem razmetati czérkev Bo'zo, i po trej dnévi gori pocimprati KŠ 1771, 91; i po tri dnéj drugo brezi rouk naprávleno gori pocimpram KŠ 1771, 150 **gòri pocimprani** ~ -a ~ -o *zgrajen, postavljen:* Nazáj gori pocimprani KŠ 1754, 2a; pren. ka fzmó vu právoj M. czérkvi gori pocimprani na fundamentum Apoftolov i Prorokov KŠ 1771, 339; kakda je Sz. M. czérkev krfztsánfzka gori pocimprana KŠ 1771, 340; Gori pocimprani na fundamentum Apoftolov KŠ 1771, 577

gòri podigávanje ~ -a s *dviganje:* Molitev vu nafé pameti k-Bogi gori podigávanyi fztoji KMK 1780, 24

gòri podigávati ~ -am nedov. *dvigati:* Mi tak glász jezika Gori podigávamo, Hválo Tebi szpevamo BRM 1823, 6

gòri podignoti ~ -em dov. **1. dvigniti:** Podigni fzi gori cslovik tvojo glávo SŠ 1796, 26 **2. upreti se:** Gda bi fze Filifztesuske znouvics gori podignoli prouti 'Sidovfzkomí lüfztvi KM 1796, 55 **3. spodbuditi:** i tebé na fzrditofzt prouti fzebi ne podignemo KŠ 1771, 853

gòri poglédnovši ~ -a ~ -e prid. *ko je pogledal kvišku:* I gori poglédnovši ercsé: vidim lidi KŠ 1771, 127

gòri poiskati ~ -iščem dov. *poiskati:* Verno fzi poifzkal gori tve blodécfé ovcsicze SM 1747, 67; csi sze korén verbuma goripoiscse KOJ 1833,

55; Nyò goripoiscse deca vu nyé szkrivnom meszti KAJ 1870, 102; Závec vu ostroj zimi gorpoišce ograde ino cepike pokvarí BJ 1886, 31; naj gori poifcse Sauluffa KM 1796, 125; gori je poisczkao nyé gnezdó KAJ 1870, 15; sztári pokoren miniszter goripoisczko obadvá vkanyca AI 1875, br. 1, 6; Jagode je gorpoiskala BJ 1886, 12; da bi nász ráj gorpoisczkali tr'sczy KOJ 1833, XIII; je vitéze za Dávidom poľzľao, ki bi ga gori poifzkali KM 1796, 63

gòri položiti ~ -lòžim dov. *položiti, nastaviti:* I gori polo'zi szmrtne sztréle TA 1848, 6

gòri pomágati ~ -am nedov. *podpirati:* Leopold je zevszim prizadejnyom malonej dolibújto katolicsánstvo goripomágo KOJ 1848, 102; Goszpod gori pomága te nevolne TA 1848, 119 **gòri pomáhati se** ~ -am se *krepiti se:* Komaj je zacsnila nasa Szlovensina pri vszem gori sze pomagati KOJ (1914), 129

gòri pomòčti ~ -mòrem dov. *pomoči, podpreti:* Hválo ti dájemo, ka fzi i náfz fzi gori pomogao, ka fzmó ti mogli czérkev napraviti KŠ 1771, 852; nikoga nejma, kibi ga gori pomogao SIZ 1807, 5

gòri popádnoti ~ -pádnem dov. **1. zgrabiti:** [lev] kravo z-tácov zlehka buje, goripopádne i vneszé KAJ 1870, 93 **2. privzeti:** dokoncek gori popádnejo KOJ 1833, 30

gòri posaditi ~ -ím dov. *posaditi, dati na kaj:* I 'zivincse poľztavte, da gori poľzadite Pavla KŠ 1771, 415; Pripelala fza to ofzelniczó i gori fza ga poľzádila na nyega KŠ 1771, 68

gòri postánejnje ~ -a s *vstajenje:* Szpoumenifze I nafega teľja gori z-poľztánejnja SŠ 1796, 24

gòri postánoti ~ -em dov. *vstati:* Ne dvoj, kaj bi nemogoucse bilou, Tebi z-mrtvi gori poľztánoti SŠ 1796, 36; Ár mrtvi gori poľztánejo BKM 1789, 19

gòri postáviti ~ -stávím dov. **1. postaviti, zgraditi:** Nasim lutheránom je túdi vola bila molitvárniczé szí goriposztaviti KOJ 1848, 115; Ki mlnin scsé goriposztaviti, gát more vr'zti KAJ 1870, 108; zrúste eto czérkev i vu tréj dnévi jo nazáj gori poľztávím KŠ 1771, 270; vu velikoj Cérkvi, stero je on goriposztavo KOJ 1848, 18; gda szo oni goriposztavili nove skolnicske hrame KOJ 1848, 6; pren. I da szí pá goriposztavo sztolec szveta KAJ 1848, 375 **2. ustanoviti:** i v-Budapesti eden bank goriposztaviti AIP 1876, br. 6, 2 **3. določiti:** Po etom sze násztop dohodkov goriposztávi AI 1875, br. 2, 4 **gòri postaviti se** ~ -stávím se *upreti se:* Te szo sze honvédje goriposztavili AIP 1876, br. 1, 5 **gòripostávleni** -a -o **1. ustanovljen, imenovan:** Vu 1948-mom leti, gda je prvi vogrszki

miniszterium goriposztávlen AIP 1876, br. 2, 2.2. *imenovan*: je pa poleg krála goriposztávlenoga ministzera csészta obdr'zao AI 1875, br. 1, 2; sze je nájmre szkrbo goriposztávlenih Püspekijh KOJ 1848, 13

gòri postávlanje ~ -a s *I. postavitev, zgraditev*: eden tao v dár prikáse na goriposztávlanje kat. cerkev KOJ (1914), 97 **2. ustanovitev**: I nadale 'zeléno goriposztávlanje vogerszkoga banka AI 1875, br. 1, 2; Szpominavsi od goriposztávlanja vogerszkoga banka AI 1875, kaz. br. 1

gòripostávlati -am nedov. *postavljati, graditi*: [hiše] i kálhatne goriposztávlanje na olepotejnye vészí KOJ 1845, 38; [cerkev] gornjolenjavszko szo ponovili czelo z nouva goriposztávlati KOJ (1914), 149; Nepriátelje i goriposztávlanje kazala szvoja TA 1848, 59; pren. nego po vòri právdo gori pofztávlamó, tou je, mi fzpunyávamo právdo po vòri KŠ 1771, 440

gòripostávlenje -a s *ustanovitev*: naj ministzterium ne müdláva goriposztávlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1

gòri postávši ~ -a ~ -e prid. *postavljen*: Dvòja kròsna gori posztávši, zkala szta AI 1875, br. 1, 6

gòri posvèčenje ~ -a s *posvetitev*: Na czérkvi gori pofzvecsenyá dén KŠ 1771, 852

gòri posvečúvanje ~ -a s *posvečevanje*: zapouvidi od Popofzkoga gori pofzvecsüvanya KM 1796, 38

gòri posvečúvati ~ -ùjem nedov. *posvečevati*: fza predgala, i Pope fza gori pofzvecsüvala KM 1796, 127

gòri posvetiti ~ -ím dov. *posvetiti*: Ár fze jasz li tebi gori pofzvetim BKM 1789, 364; je te fzedmi dén za fzobotto gori pofzvéto KM 1796, 4 **gòri posvèčeni** ~ -a ~ -o *posvečen*: Timotheuši prvomi gori pofzvecsenomi püspeki KŠ 1771, 653; gori pofzvecseni Popevje májo moucs grejhe odpúfcsávati KMK 1780, 22

gòripotégnoti -em dov. *dvigniti, položiti*: szo Csáki Jánosa na rásen goripotégnotli 'sivoga KOJ 1848, 71 **gòripotégjnjeni** -a -o *dvignjen, potegnjen gor*: na csigi (z-sterov sze medina vövlácsi), szmo goripotégnyeni KAJ 1870, 85; i pá fzo gori potégnyena vfza vu nébo KŠ 1771, 376

gòri povédani ~ -a ~ -o prid. *rečen, omenjen*: kai je Kristus mrel, kak je gori povejdano SM 1747, 41

gòri povéjšeni ~ -a ~ -o prid. *obešen*: Eden pa tí gori povejšeni húdodelnikov ga je preklinyao KŠ 1771, 252

gòri povèsivši ~ -a ~ -e prid. *ko je obesil*: i gori ga pofevzivši fze vmourili KŠ 1771, 346

gòri povzdignoti ~ -em dov. *dvigniti, povzdigniti*: mlájsi szvoje nedu'sne roucsice k-Bougi goripovzdignejo KOJ 1845, 19

gòri pozdignoti ~ -em dov. *dvigniti, povzdigniti*: Gori pozdigni k-Bougi fzcrczé tvoje BKM 1789, 7b; Zátó glász jezika, Vszi gori pozdignimo BKM 1789, 11; Roké gori pozdignite BKM 1789, 8b; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16 **gòri pozdignoti se** ~ -em se *povzdigniti se*: Gori fze pozdigni, oh moje fzcrczé k-Bougi BKM 1789, 305

gòri pozòbati ~ -zòblem dov. *pozobati*: ki bi moj rásecz notri povlácsó, drugacs ga fticsi gori pozoblejo KM 1790, 46

gòri prebùditi se ~ -ím se dov. *prebuditi se, zbuditi se*: L'ézen fzi kéfzno doli, Prebidim fze pá gori KŠ 1754, 269; Prebidim fze pá gori BKM 1789, 264; i gori sze prebùdim TA 1848, 4

gòriprejéçi -a -e prid. *sprejet*: kak kázavnoga nácsina preminòcse vrêmen goriprejécsi légyen pomágajòcso rêcs AIN 1876, 51

gòri priétje ~ -a s *sprejem*: kak je lounao Boug tou radovolno gori priétje KM 1790, 64

gòri prihájati ~ -am nedov. **1. prihajati na površino**: Ni ribe neosztánejo vecs na dne potokòv, nego goriprihájajo na lice vòd KAJ 1870, 97 **2. vzhajati**: Toga fszvétá fszuncze V-nyem gori prihája BRM 1823, 6

gòri prijéti ~ primem dov. *sprejeti*: ki potrdjenýe zvrejdním tálom fcsé gori prijéti KMK 1780, 60; k-literi *t* more escse *s* goriprijéti KOJ 1833, 86; k literi *t* more escse *s* goriprijéti AIN 1876, 51; Oh! kak te gori primem BKM 1789, 20; kikoli gori prime edno tákse dejte KŠ 1771, 200; fto me gori prime KM 1783, 145; Naj tvojega Sz. Iména zaman gori ne primemo KM 1783, 9; gda ftero fzfvetvo vrejdno gori primemo KMS 1780, B3; i váfz gori primejo, jejte KŠ 1771, 202; Ki ga gori tú primejo, Tam vecsno radofzt vzemejo BKM 1789, 126; more biti váfz gori primejo, ino váfz ne ospotajo SIZ 1807, 41; Gori primi moie kricsanye, moi králl ABC 1725, A7b; Primi me gori tvojga, Gofzpodne lasztivnoga KŠ 1754, 246; primi gori milosztivno naflo molítev KM 1783, 100; Radi ga gori primmo BKM 1789, 12; Nemocsnoga pa vu vòri gori primte KŠ 1771, 479; ftere fzi zanász gori prijao KM 1783, 58; Me vnougo plakanye kak fzi gori prijao BKM 1789, 303; naj bi vogerszki národ vu krilo Szvéte Materé Cérkve gori prijao KOJ 1848, 12; Ali Bog ár me je gori prijao TA 1848, 40; da bi náz Boug kfzebi gori priau vu nebefzko králefztvo TF

1715, 30; Ár ga je Boug gori prijao KŠ 1771, 479; ino lzmo te gori prijali BKM 1789, 86; geto lzte gori prijali rejcs Bo'zo KŠ 1771, 615; ka lzo gori prijali Apoŝtolov rejcs KŠ 1771, 613; so nyega tũdi lũdno gorprijali BJ 1886, 24

gòri prijímanje ~ -a s *sprejem, sprejemanje*: Ne lzpozábí fze z-rado-volnoga gori prijímánya KM 1790, 64

gòri prijímati ~ -jímlẽm nedov. *sprejemati*: lidjẽ, ki lzo gofztĩ radi gori prijímali KM 1790, 64

gòriprikeliti -kẽlim dov. *prilepiti*: [Luther] je na dveri Cẽrkvẽ Witerberszke 95 povedkov goriprikelo KOJ 1845, 55

gòriprikřmleni -a -o prid. *vzrejen*: za lepe, zdrave i dobro gorprikřmlene konye AIP 1876, br. 8, 8

gòri primavši ~ -a ~ -e prid. *sprejemajoč*: pobegnece i odszkocsenike, dobrovolno gori primavsi KOJ 1848, 66

gòriprĩmivši -a -e prid. *sprejemajoč*: goriprĩmivši [preminoče vremen] volna pomágajocso recs AIN 1876, 52

gòri prinẽsti ~ -nesẽm dov. *prinesti*: Csi zátõ gori prinẽfzẽs dár tvoj na oltár KŠ 1771, 15; nego naj lze gori prinẽfzẽ za ednoga vřzákoga nyih áldov KŠ 1771, 409

gòri prĩti ~ prĩdem dov. *I. vziti*: Gda bi pa lzuncze gori prislo KŠ 1771, 42; [Szuncze] Kou je ednouk prislo gori KŠ 1754, 273; Gda szuncze goriprislo AIP 1876, br. 2, 7 **2. priti**: álmofztva tvoja lzo gori prisla na lzpominanye pred Bogá KŠ 1771, 371 **3. uvesti**: dokecs nõvo računanye nõ gori prislo AI 1875, kaz. br. 6 **gòri pridõuči** ~ -a ~ -e *ki je prišel na povrřino*: vrzi vodiczõ vmourje, i gori pridõucso to prvo ribõ võ potẽgni KŠ 1771, 57

gòriprivẽzati -vẽžẽm dov. *privezati*: csonte mesznate je goriprivẽzao na szlemen KOJ 1845, 99; szo Grofa podbádali, i sũntali, naj zvonecz goriprivẽse KOJ 1848, 86

gòri prizdignjeni ~ -a ~ -o prid. *dvignjen, povzdignjen*: I eta erkoucsi, gori je prizdignjeni KŠ 1771, 342

gòri račúnati ~ -am nedov. *priřtevatĩ, ohranjati v spõminu*: Nafře grejhe ne racsúnaj nám nyih gori KM 1783, 225; Csi bos grẽhe nase gori racsúnao, o Goszpõdne TA 1848, 109

gòri ráspiti ~ -pnẽm dov. *razpeti*: lzi ga na vřfzõkom kri'zi med dvõma razbojnikõma gori ráfzpõ KŠ 1771, 828

gòri rasprávitĩ ~ -správim dov. *razkosati*: ino lzmo ga [brava] gori rafzpravili SIZ 1807, 15

gòri rásti ~ rastẽm nedov. *rastĩ*: jalz pa tak gori rafztẽm, liki lagoja tráva KM 1790, 60; gda bi lztrnyõm vrẽt gori rafzlo, zadifõlo je je trnye

KŠ 1771, 19; pren. reicsi Bosje ono cřfřzto mleiko feleite, dabi po nyem gori ráfzli SM 1747, 24

gòri se oprávvĩši ~ ~ -a ~ ~ -e prid. *ko je vřstal*: Gori fze pa oprávvĩ Jeus ercse nyej KŠ 1771, 292

gòri sẽsti ~ sẽdem dov. *sesti*: na Defřzniczõ Bosjo lzi gori řzedil SM 1747, 52

gòri řhájati ~ -am nedov. *vřhajati*: Boug lzuncze lzvoje vcfĩnĩ gori řzhájati na hũde ino dobre KŠ 1754, 168; oh zveřzda zorjánřzka, ki vřzak dẽn gori řzhájas SŠ 1796, 118

gòri řhoditi ~ řhõdim dov. *vřtati, ozdraveti*: i naj bi te kráo võrvao, ka gori řzhõdi z-lzvořega betega KM 1796, 73

gòriřkákati -am tudi -čẽm nedov. *řkakati*: nej jũvkati, na repice gorisřkákati KOJ 1845, 10

gòri řkõčiti ~ řkõčĩm dov. *I. řkõčiti, vřtati*: I gori je řzkõcso i hõdo je KŠ 1771, 386; Na té recsi je csamurnõ gorisřzkõcso szõdec KAJ 1870, 155 **2. dvigniti se, zviřati se**: Po 'zẽtvi od szilja cena gorisřzkõcsila AI 1875, kaz. br. 8; ka szilji cena gorisřzkõcsi AI 1875, kaz. br. 8

gòriřkřĩčanje -a s *vřkřik*: gorisřzkřicsanya znamẽnye (!) KOJ 1833, 9; Pitanya, gorisřzkřicsanya, i ova znamẽnya AIN 1876, 9; gorisřzkřicsanyaznamẽnye (!) AIN 1876, 8

gòri řkřĩčati ~ -ĩm dov. *řkřĩčati, řkřĩcati*: Kolman z-oblãdnõszti glãszõm gorisřkřicsi KAJ 1870, 82; Dober Bog moj! řzkřicsi gori KAJ 1870, 125; eden cslovik vu necsřfřzõm dũhi i gori je řzkřicsao KŠ 1771, 104; Saulus negõ je gori řzkřicsao; Gõfřzõpõdne KM 1796, 124; Gori je pa řzkřicsala vřza vno'řina gõvorẽcsi KŠ 1771, 251

gòri řkřĩknõti ~ -ẽm dov. *řkřĩkniti, řzvpiti*: eden mou'z je gori řzkřĩknõ KŠ 1771, 199

gòri řkřĩmitĩ ~ -ĩm dov. *I. vřzreditĩ*: kmetõvavci nej kãkřega lejõga 'řivincřeta szmeli gorisřkřĩmitĩ KOJ 1848, 79; Skvorjãnec mlãde řzkřĩbno gorisřkřĩmi KAJ 1870, 99 **2. vřzõjiti**: Paszko je meo na mladino, naj sze vu bo'sem szřráhi po soláj ino vu potreřbnih znãnyaj gorisřkřĩmi KOJ 1848, 122 **gòri řkřĩmleni** ~ -a ~ -o *vřzõjen*: dober řzluga bõdes Jezus Křřĩřřtũfõv, liki ki lzo gori řzkřĩmleni vu ricřej võre i dobroga návuka KŠ 1771, 639; mořki õdvetki negõ nej szo vszãksi za křalũvanye gorisřkřĩmleni KOJ 1848, 14

gòri řpĩsani ~ -a ~ -o prid. *řzapisan*: nikřĩ lidjẽ, ki lzo 'ze dãvno napřej gori řzpfřzani na tou řzõũdõ KŠ 1771, 758; Ako lzo tak gori Moji grehi řzpfřzani BKM 1789, 382; sze ona suma za dãcso vřacsun vřzeme, řtera je za hi'řno ářẽndo gorisřpřřzana AI 1875, br. 2, 6

gòrispiti -spijém dov. *izpiti, popiti*: Gdare je szunce visziko goriprislo i roszo goriszpilò KAJ 1870, 122

gòrisplèziti -splèzim dov. *splezati*: Na tò te z-'zlakom vdárjeni goriszplèzi na krepka plècsa KAJ 1870, 37

gòrispostánoti -em dov. *vstati*: Teda vszi goriszposztánejo solarje KOJ 1845, 13

gòrispràviti -spràvim dov. *uvesti*: Eto prinasz tñdi gorivzèto nõvo mero szo francusi 1793-ga leta goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Francuzi da szo nõve mertũke goriszpravili AI 1875, br. 1, 3

gòrispràvlati -am nedov. *spravljati, postavljati*: Szpràvlajte zdà 'ze rust gori KAJ 1870, 76

gòri stànenje tudi gòri stànejnje ~ -a tudi gòri stanenjé ~ -á s *vstajenje*: Tih mertvi gori stànenye SM 1747, 37; Ja fzem gori stànejnye i 'zitek KŠ 1754, 117; Ti fzi i moje gori stànejnje KM 1783, 145; Gorisztanènye KAJ 1848, VI; Od tejla gori sztànejnya KŠ 1754, 138; od gori stànenyá mrtvi KŠ 1771, 679; na fzpomenek fzvojega gori stànejnya KM 1796, 4; Dai mi bláseno gori stànenye SM 1747, 54; ti znás moje fzidejnye i gori stànejnye KŠ 1754, 87; Vòrjem vu Tejla gori stànejnye KMK 1780, 7; Gori stànenyé nazvišcsáva KŠ 1771, 263; Ki gor' stànejnye csákamo SŠ 1796, 17; po tvojom gori stànenyi SM 1747, 52; po gori stànejnyi KŠ 1754, 114; po gori stànenyey Jezus Krifztufovom KŠ 1771, 710; Po tvojem gori stànejnyi KM 1783, 75; po blásenoy fzmerti, i gori stànenyem SM 1747, 30; Pred fzvojom gori stànejnyem KŠ 1754, 110; Sztvojom fzvètim gori stànejnyem BKM 1789, 35; 2.) gori stànenyé KŠ 1754, 110; Jafz vòrjem vu tejla gori stànejnye KŠ 1754, 121; Gori stànenyé nazvišcsáva KŠ 1771, 263; po gori stànejnyi KŠ 1754, 114; Pred fzvojom gori stànejnyem KŠ 1754, 110

gòri stanjùvati ~ -ùjem nedov. *vstajati, upirati se*: Ki fzo prouti meni gori stànyùvali BKM 1789, 311

gòri stánoti ~ -em dov. *I. vstati, spraviti se v pokonèni položaj*: vfzáki dén gori stánoti KŠ 1754, 191; gda válz jejszt zovèjo, gori stánoti KM 1790, 82; veli vszem goriszstánoti KOJ 1845, 7; Gori stánem vùtro KŠ 1754, 249; Gorisztanem, nászpao szem sze KAJ 1870, 168; gda doli lé'zes i gori stánés KŠ 1754, 4; fztani gori, ìdi v-Damaskus KŠ 1771, 411; Vefzéli gori stánmo BKM 1789, 9; Sztante gori, hodmo odnut KŠ 1771, 316; I ovo pravdenik niki je gori stánmo fzkúsávajoucfi nyega KŠ 1771, 203; Gori fzo pa stánoli mladènczi, vkùp fzo ga zagrnoli KŠ 1771, 354; i gori fzo stánoli na zmejno KŠ

1771, 509; Pojdmò, i gori stánmo BKM 1789, 38; mladèncz, tebi velim, fztani gori KŠ 1771, 188 **2. upreti se**: csi pouleg prifzpodobnofzti Melchizedekove drũgi pop gori stàne KŠ 1771, 682; bode korén Jeffe, i gori stàne gofzpodùvat poganom KŠ 1771, 482; Ar gori stàne národ na národ KŠ 1771, 143; v-Bosnii lidje so tudi pròti tòrkom gorisztanoli AI 1875, kaz. br. 3; lùfztvo gori je stánolo na zmejno KŠ 1754, 45 **3. priti v stanje združítve duše s telesom ob koncu sveta**: Gori stánem, i pojdem k-mojemi Ocfi KM 1783, 133; je mogo Kristus od fzmerti gori stánoti SM 1747, 20; nyemi je potrejbno i na trètyi dén gori stánoti KŠ 1771, 55; Zdà tak más goriszstánoti BRM 1823, 3; na szoudnyi dén odicseno gori stánem KŠ 1754, 239; po trètyem dnèvi gori stánem KŠ 1771, 97; Stero tejlo gori stàne KŠ 1754, 139; Krifztus gori stàne KŠ 1771, 154; Tejlo Ali gori stàne vrlej SŠ 1796, 4; V-etom tejlom vfzi gori stánemo KŠ 1771, 8; gda gori stànejo KŠ 1754, 140; ti mrtvi vu Krifztuŕi gori stàno KŠ 1771, 621; Ki fzo mrlí, Gori stàno oni SŠ 1796, 14; Sztani gori, Goszpodne, vu szrdi tvojem TA 1848, 6; Vém de naci gda goriszstánemo AIP 1876, br. 4, 4; kakoje i on od mrtvi gori stàno TF 1715, 23; ie od fzmerti gori stàno ABC 1725, A5a; on je od fzmerti gori stàno SM 1747, 13; je gori stàno KŠ 1754, 120; je od mrtvi gori stàno KMK 1780, 7; pá gori z-velikov Sztáno mocsjouv SŠ 1796, 4; je Trètji dén gori stàno BRM 1823, 4; Gori je sztano zviseni KAJ 1848, 9; Csi fzte záto gori stánoli fz.Krifztufovom KŠ 1771, 608; Trbej Szinej cslovecsemi na trètyi dén gori stánoti KŠ 1754, 111; Kralicza jũga gori stàne na fzoudnyi dén KŠ 1771, 208; Na trètyi dén je gori stàno KŠ 1754, 98; ka je mr'ũ i gori stàno KŠ 1771, 439; na trètyi dén je od mrtvi gori stàno KMK 1780, 7; je Trètji dén gori stàno BRM 1823, 4; od telovne, fzmrti gori stánemo KŠ 1754, 111 **gòri stánovši** ~ -a ~ -e *ko je vstal*: On pa gori stánovŕi vzèo je to dejte KŠ 1771, 8; I, gori stánovŕi vu onoj vòri, povrnola fza fze KŠ 1771, 257; gori stánovŕi fze je Vučenikom fzkázao KM 1783, 52; Ti palztèrje gori stánovŕi ìno pojdo BKM 1789, 30; on pa gori stánovŕi poŕtráfao je vòter KŠ 1771, 193 **gòri stánjeni** ~ -a ~ -o *vstali*: fzpoumeni fze z-Jezus Krifztafza zmrtvi gori stànyenoga KŠ 1771, 648; Cséfzt Zmo'zno gori stànyenomi Jezusi BRM 1823, 65; Gori stànyenoga Krifztafza vgrobi ìfcsò Márie KŠ 1771, 331 **gòri stánjeni** ~ -a ~ -o sam. *uporni*: Barabbás zvèzani fztimi gori stànyenimi KŠ 1771, 151

gòri státi ~ stojím nedov. *obstajati*: dokecs navkúpnoszt med nami i med Ausztrie gori sztoji AI 1875, br. 2, 1; dokecs je te prvi fator gori fztáo KŠ 1771, 685; je vrêmen priteklo, na stero je váme vezalo gorisztao AIP 1876, br. 5, 1; poleg ete návade je mogôcsno, ka trsztvo 'zenszkami itak gorisztoji AIP 1876, br. 6, 7 **gòristojéçi** -a -e *obstajajoč*: je minolo nyihovo do tiszti mao gorisztojécs szamosztálnoszt AIP 1876, br. 8, 1 **gòristáli** -a -o *obstoječ*: Pri logi od 1855 do 1874 leta szégnovsi vremená gorisztao szrednya cena sze vzeme brezi doliracsuna AI 1875, br. 2, 3

gòrivrženjé -á s *stvarjenje*: csi fzo gli tá dela od gorivr'zenyá fzevjeta vcsinyena KŠ 1771, 676

gòri vstájati ~ -am nedov. *vstajati*: Zaman fzi csuvalo, ino gori vftztaio, ako reicsi Bosje nelcheio priéti SM 1747, 80

gòri vstánenje ~ -a s *vstajenje*: Vòrjem teilom gori vftzánenye TF 1715, 23

gòri vstánoti ~ -em dov. *vstati*: vfzáki dén gori vftzánoti TF 1715, 33; od mortvie gori vftztaio TF 1715, 22; kakoje koli on gori vftztaio od fzmerti TF 1715, 33 **gòri vstánovši** ~ -a ~ -e *ko je vstal*: I gori vftzánovfi fou je KŠ 1771, 366

gòri vstáti ~ vstánem dov. *vstati*: Jafz fzaam hocsem gori vftzátati BKM 1789, 185

gòri vstávati ~ -am nedov. *vstajati*: Jafz gori vftzátavam z moje greifne polfztele TF 1715, 45; Rano dare gori vftzátavas nai pervle reczi TF 1715, 45

gòri vtrgnenjé ~ -á s *strganje, uničenje*: Séfzt pecsátov gori vtrgnenyé KŠ 1771, 776

gòri vužgáti ~ žgém dov. *prižgati*: Vu'zgi ro'za gori szvécsno AIP 1876, br. 2, 7

gòri vzéti ~ vzmém dov. **I. vzeti, dvigniti**: gori je vzéo edno dejte, i polfztavo je je pouleg fzébe KŠ 1771, 200; Gori je tak vzéo edno dúgo pavozino KM 1790, 38; tejló gori vzmémó sŠ 1796, 75 **2. prevzeti**: Szamo t litero gorivzemejo táksi nomeni, steri KOJ 1833, 23; v litero gorivzeme AIN 1876, 14; No, li vzemte je [peneze] gori, posteni sztarec KAJ 1870, 55; ki je na nyega kô'zo 'ze zádavo gorivzéo KAJ 1870, 94 **3. sprejeti**: Dú'zni fzmó etak mi tákfe gori vzéti KŠ 1771, 740; i ne vzemete me gori KŠ 1771, 281; tvojeja fzina, fteroga vu Vòri gori vzéti SM 1747, 53; návade, ftere je nám nej fzlóbobno gori vzéti KŠ 1771, 393; drúgo fzfvefztvo gori moremo vzéti KMK 1780, 58; szo na nyegovo ponújanye nej zdájsnyega Kalendára steli gorivzéti KOJ 1848, 85; Od nikoga je nej opombe steo gorivzéti KOJ 1848, 45; Vfze rad gori vzmém KŠ 1754, 269; jafz polo'zim dúfo mojo, naj jo pá gori vzmém KŠ 1771, 300;

moio molitev Gofzpon gori vzeme ABC 1725, A8a; náfz vu nebéfza gori vzeme KŠ 1754, 175; dvá bodeta na nyivi: eden fze gori vzeme, i te eden fze tá nihá KŠ 1771, 82; Boug Profnye gori vzeme BKM 1789, 371; ali fze v-Nebefzko Králefztvo gori vzeme KMK 1780, 99; [Dete] I rado gorivzeme vsze KAJ 1870, 53; naj tou dobro, naj jé gori vzmémó KŠ 1754, 213; vzmémó gori opominanye TF 1715, 8; vzméte gori vfze Bosje rosje SM 1747, 27; fteró fzfkerfb fzem jafz na fzébe gori vzéu TF 1715, 9; vúha nej fzflifila, Niti pamet gori vzéla KŠ 1754, 274; fzo nej gori vzéli ofzlóbobdenyé KŠ 1771, 693; fzo nej gori vzelé túhoga poglaváfzftva dokoncsane fzoudbe KM 1790, 90; molitev mojo je Goszpod gori vzéo TA 1848, 5; szo mohamedánszko vóro gorivzéli AI 1875, kaz. br. 3; cslovek ni ponújano gori vzéti nemore KŠ 1754, 124; Deteta, dokecs fze ono vmoucs gori vzeme TF 1715, 7 **4. upoftevatí**: ta dobra dela níkdár vracsun gori ne vzeme KŠ 1754, 82; I fteri mené gori ne vzeme KŠ 1771, 34; vzmémó gòri opominanye TF 1715, 8 **5. imenovati**: Bo'ze imé zamán gori vzéti KŠ 1754, 16 **gòri vzéti se** ~ vzmém se **I. zavzeti se za koga**: Etak fze i Boug kre nyih gori vzeme KŠ 1754, 221 **2. popraviti se, dobiti telesno moč**: Deteta, vfze tecsáfz dokecs fze ono vmoucs gori vzeme TF 1715, 7 **gòri vzévši** ~ -a ~ -e *ko je sprejel*: Zátó, králefztvo negibajoucs gori vzévfi, mejmo milofcsno KŠ 1771, 696 **gòrivzéti** -a -o **I. vzeti**: je on zanaflo volo gori vzéto fzlóbobftz cslovecsno doli djáo KŠ 1754, 109; i pá je gori vzéta ta polfzouda vu nébo KŠ 1771, 372; gori je vzéti vu nébo KŠ 1771, 156; Bog gori je vzét vu Diko SM 1747, 12; gorie vzét bil vu Nebéfza SM 1747, 14; Jezus kteri je od váfz gori vNébo vzét SM 1747, 15; nébo, vftero je Krifftus gori vzéti KŠ 1754, 112 **2. dvignjen**: fzfpadno je od trétyega réda doli i mrtev je gori vzéti KŠ 1771, 404 **3. prevzet**: z-odánoga tatinszkoga blága gori vzéti pejnez KM 1790, 72; Eto prinasz túdi gorivzéto nóvo mero AI 1875, kaz. br. 6 **4. sprejet**: gori fzo vzéti od gmajne i Apofstolov KŠ 1771, 388; Taksi návuki szo hitro bili gorivzéti KOJ (1914), 113; Eto je zhválóv i zveszéljom gori vzéto AI 1875, br. 2, 8; Vu ete racsun szo vifisnye solé nê gorivzéte AI 1875, br. 2, 2; to sze z-gorivzétom novom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2

gòri vzétje ~ -a s **I. pridobitev**: Ar csi je zav'rzenyé nyihovo zmérjenje fzevjeta, ka bode gori vzétje, nego 'zitek zmrtvi KŠ 1771, 473 **2. sprejetje**: nego po gori vzétyi cslovecsanfztva vu Bo'zánfztvo KM 1783, 15 **3.**

prevzetje, sprejetje: [Madžari] po gorivzétji nezbrojenih szlovenszkijh rejcsih med szvoje szo szvoj szlóki jezik obogatili KOJ 1848, 8 **4. upoštevanje:** Verna je ta rejcs i vfzega gorivzétja je vrejdna KŠ 1771, 635 **5. imenovanje:** Bo'zega iména zamán gori vzétje KŠ 1754, 16

gòrizamerškati -am dov. *zapisati, zapomniti si:* Nyegovo imé je vredno gorizamerškati AIP 1876, br. 5, 5; ki vu pizsmi more vsze porédom gorizamerškati, kak velika je okroglina AI 1875, br. 2, 4; zgdjênye sze vu zaperne knige gorizamerška AI 1875, br. 2, 3

gòrizamerkávati -am nedov. *zapisovati:* ki od szvojga vérsztva racsun gorizamerkávajo AIP 1876, br. 4, 1

gòri zapèriti ~ -pèrim dov. *zapisati:* Vucsiteo i gori je zapero nyemi ete recsi na lzpómenek: vu tvojoj pobo'snofzti ofztani, dobro csini KM 1790, 58 **gòrizaperjeni** -a -o *zapisan:* Od král Matyasa je vnogogorizaperjeno, szkáksim ponásanyom i popascenyom je AI 1875, br. 1, 4

gòri zapísati ~ -píšem dov. *zapisati:* je lszvojo lsz. rejcs, kak jo je dáo gori zapifzati KŠ 1771, A2b; ka bi tam lszvoje imé vadluvaó, i gori dáo zapifzati KM 1796, 87; Skolnik vszákoga po iméni gorizapise KOJ 1845, 7; Ti fzi pa gori vfze Zapifzao, gde szem vgrejsó BKM 1789, 382 **gòri zapísani** ~ -a ~ -o *zapisan:* nego i gori zapifzano za toga volo KŠ 1754, 9b; ka lzo iména vaía gori zapifzana vu nebélfzaj KŠ 1771, 203; prvordjenih vu nebélfzaj gori zapifzanih KŠ 1771, 696

gòri zastóupiti ~ -im dov. *stopiti, iti:* Vnébo fzi gori zaftoupo BKM 1789, 109

gòri zavrèti ~ -vrém dov. *pojavití se v visoki stopnji:* Gda bi tou lszpoznao Kájñ, gori lzo zavreli v-nyem csemérje KM 1796, 8

gòrizazvàti -zovém dov. *poklicati:* najsztaresi sészt najmlájsi poszlavcov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1; nájevksi tao ete novin gorizazové te prednyate szlovenszkoga lúsztvá AI 1875, br. 1, 7 **gòrizazévèti** -a -e *pozivajoč:* králeszka recs na neobtrúdnjeno delo gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

gòri zbòntati ~ -am dov. *razdreti:* da ete nasse lszkoncsávanye fze ne bode moglo pred lidmi, nikak gori zbontati SIZ 1807, 5

gòri zbùditi ~ -ím dov. **1.** *obuditi, zbuditi:* je i zmrtvi zmo'zen gori zbuditi Boug KŠ 1771, 692; lzi me na gnefz gori zbùdil SM 1747, 64; kaj je gori zbùdo Krifztfusa KŠ 1771, 58; i gori lzo ga zbùdili KŠ 1771, 114 **2.** *spodbuditi:* mené na dobro gori zbùdi KŠ 1754, 232; zbùdi gori nafa lszrcza KŠ 1771, 840 **gòri zbùditi se** ~ -ím se

zbuditi se: Gori fze 'se zbùdi SŠ 1796, 10 **gòri zbùdjeni** ~ -a ~ -o *obujen:* niti Krifztfus je nej gori zbùdjeni KŠ 1771, 52; i gori je zbùdjeni za volo pravicsnofzti nafa KŠ 1771, 456

gòri zbùdjávati ~ -am nedov. *obujati, buditi:* Gda bos na dén lszkrádnyí, Zbùdjávo mrtve gori BKM 1789, 252

gòrizdájani -a -o prid. *vzrejen:* gde szmo rodjeni i gorizdájani KAJ 1870, 162

gòrizdèhniti ~ -em dov. *vzdihñiti:* Nisteroucs szo gorizdehnili KOJ 1845, 3

gòri zdigávati ~ -am nedov. *dvigati:* Gori glavé zdigávamo BKM 1789, 362

gòri zdignoti ~ -em dov. **1.** *dvigniti, premakñiti z nižjega položaja na višjega:* gori zdigne roké KŠ 1771, 261; Gori ga zdigni 'znyim vrét KŠ 1754, 52; gori jo je zdigno prijécsi jo za rokou KŠ 1771, 105; i notri idoucsi gori zdigne roké KŠ 1771, 261; pren. Gofzpodne ktebi gori zdignem Dússó moio SM 1747, 92; Da opádnjene gori zdignes BKM 1789, 348; ár szi me gori zdigno TA 1848, 82; Té ricí lszvétí Paveo gori je zdigno SŠ 1796, 15 **2.** *zvišati:* dácsó gorizdignoti AI 1875, kaz. br. 2

3. *pogledati kvišku:* Zdigni gori ocsi SŠ 1796, 149; Zdigni gori okouli tvoje ocsi i glédaj KŠ 1771, 814; Jezus je pa gori zdigno ocsi KŠ 1771, 305; Ocsi jafz moje zdigno lszem gori BKM 1789, 159 **4.** *upreti se:* ki je gori zdigno petou lszvojo prouti meni KŠ 1771, 311; je gori zdigno petó proti meni TA 1848, 34 **gòri zdignoti se** ~ -em se *vstati:* Zdignilfze gori, vóruftzui SM 1747, 81; Deca gor se zdignejo BJ 1886, 4 **gòri zdignovši** ~ -a ~ -e *dvigajoč:* naj mou'zje molio gori zdignovfi csifzte roké KŠ 1754, 149; naj mou'zje molio gori zdignovfi csifzte roké KŠ 1771, 636

gòri zdignjeni ~ -a ~ -o *dvignjen, povzdignjen:* Gori zdignyenimi rokámi KŠ 1754, 148

gòri zdržàti ~ -ím dov. *vzdrževati, ohranjati:* Dúlfševno mleiko, fsterim fze Decza fivi ino gori derfi TF 1715, 6

gòri zevrèti ~ -vrém dov. *pojavití se v visoki stopnji:* gori lzo zevreli v-nyem csemérje na teliko KM 1790, 8 **gòri zevrèti** ~ -a ~ -o *silovit:* i z-nouvics gori zevretim z-dávnyim csemérom fze je napouto pred nyega KM 1796, 22

gòri zgrùntati ~ -am dov. *spoznati, rešiti:* ako glih jafz tou, zmojouv pámetjov gori zgrùntati nemorem, ka gda tou more biti TF 1715, 40

gòri zhájati ~ -am nedov. *vzhajati:* ki lszuncze lszvoje gori zhájati csini KŠ 1771, 17; pren. i dika Gofzpodnova gori zhája KŠ 1771, 814; i zakaj zhájajo gori mifzli vu lszrczáj vaí KŠ 1771, 257

gòri zhránenje ~ -a s *vzreja, oskrba:* Te prvi

zrok je I za decsicze gori zhránenye BKM 1789, 267

gòri zhrániti ~ -im dov. *vzrediti, oskrbeti*: ga za szina vzezem, gorigazhránim AIP 1876, br. 1, 7; fzvoje dráge fzinke gori zhránio TF 1715, 4; stero szí ti gorizhráno KOJ 1833, XIII **gòri zhrániti se** ~ -im se *odrastí*: I prífao je v-Názareth, gde fze je gori zhráno KŠ 1771, 176 **gòri zhránjeni** ~ -a ~ -o *vzrejen*: Manaen, ki je z-Herodes ftrtákom gori zhrányeni KŠ 1771, 381; gori zhrányen pa vmefzti etom KŠ 1771, 410

gòri zídati se ~ -am se nedov. *oblikovati se, izpopolnjevati se*: I vi fze gori zidajte, naj bodete dúhovna hi'za KŠ 1771, 705

gòrizískati -iščem dov. *poiskati*: Kak sze more korèn verbuma gòrizískati KOJ 1833, 56

gòri zítí ~ zídem dov. *vzítí*: Ki fzunce vcsinis gori zítí KM 1783, 23; [sonce] Ono gori zide na ednom kráji nébe TA 1848, 15; Gda bi pa fzunce gori zíslo KŠ 1771, 111; Ar líki je gori zíslo fzunce zvrocínov KŠ 1771, 745; Szunce je 'ze gori zíslo BKM 1789, 140; Gori je zíslo Bálámová zvezda BKM 1789, 38; Szunce je gòrizíslo KAJ 1870, 100; pren. i zorjánfzka zvezda gori zide vu vaslíh fzercaí SM 1747, 25; V mojem fzerci gori zides KŠ 1754, 273; v-mojem fzerci gori zides KM 1783, 292; Moj Jezus, gori zide vmojem fzerci KŠ 1754, 250; i zorjenicza gori zide vu fzerczáj valí KŠ 1771, 718; edna vecsna míloszt gòrizide TA 1848, 72 **gòri zídóúči** ~ -a ~ -e *ki vzkali*: [seme] i dalou je fzáda gori zidouce i raztéce KŠ 1771, 112

gòrizletèti ~ -ím dov. *vzleteti*: gdate gòrizletí pred koszôv edna i druga prepelica KAJ 1870, 132

gòri zmáhati ~ -am nedov. *pomagati*: Te fzpádnene gori zmága BRM 1823, 25

gòri znéjtíti ~ -im dov. *razvnetí, spodbudítí*: te opominam: da gori znejtis dár Bo'zi KŠ 1771, 646; dáj nám tvojeja fz. Dúhá, da nám gori znejtí vu nafí fzerczáj lúbézen KŠ 1771, 851; Oni szo vszáko prászko, i zbontáranya gòriznejtíli ino podkúríli KOJ 1848, 102; oni szo punt za puntom (reberíjo) gòriznejtíli KOJ (1914), 140

gòri zoràti ~ zorjém dov. *zorati*: je prejlóg dobro gori zourao KM 1790, 66 **gòri zoràni** ~ -a ~ -o *zoran*: V-naj vecs mesztaj je gòrizoráno AI 1875, kaz. br. 8

gòri zozídati ~ -am dov. *sezídati*: fzo nej nyim vousefíli, ka bi to Czérkev gori zozídali KM 1796, 82

gòri zrásti ~ zrastém dov. *zrasti, odrasti*: fzvoim fzinoum gori dájo zráfzti TF 1715, 4; Da zJessevoga korenyá Gori zráfzti imá,

Ta plemenita fíba BKM 1789, 39; gda pa gori zráfzté, vékse je od kakfté zelenyá KŠ 1771, 44; csi gori zráfztémo, Zvisávajoucsi tve ime dicsimo BKM 1789, 292; Prvle gor'zráfztéjo SŠ 1796, 90; Czaszarje i Králi zrászto KOJ 1848, 140; Gda je pa gori zráfzla tráva KŠ 1771, 44; i gda je to dejte gori zráfzlo KM 1790, 44; od rasztja, stero je tam okoli cerkve po lejszih gòrizraszlo KOJ (1914), 140; Jeli szmo mi nê z-mrtvoga ôcsi i vüszto gòrizraszlí AIP 1876, br. 2, 7

gòri zrovàti ~ zrôvam dov. *odkrtí, poiskati*: ár da vsze de sze vözvedávalo, ino gòrizrovalo, ka pod dácsó more pridti AIP 1876, br. 4, 1

gòri zvézani ~ -a ~ -o prid. *privezan*: Ali kak je 's-nyouv gori zvézanov naprej prífao KM 1790, 20

gòri zvisítí ~ -im dov. *povelícati, povišati*: Zátó ga je i Boug gori zvisífo KŠ 1754, 110 **gòri zvisítí se** ~ -im se *povišati se*: zapovej, naj fze gori ne zvisíjio KŠ 1771, 643 **gòri zviséni** ~ -a ~ -o *povelíčan*: Ti Gofzpodne i gori zviseni na veke KM 1783; gori zviseni moj pre'selni Jezus KM 1783, 157

gòri zvisávanje ~ -a s *povelíčanje*: ka je li on nafe pravícze gori zvisávanye KŠ 1771, 838; bojdi Tebi fzvétó Trojsztvo, gori zvisávanye BKM 1789, 368

gòri zvisávati ~ -am nedov. *povelíčovati, poviševati*: Dobro i vezélo je tebé Gori zvisávati BKM 1789, 6; da tvoio zmosnoszt i obláfzt gori zvisávam SM 1747, 57; naj tebé gori zvisávam KM 1783, 3; Gori zvisáva ma dúsa Goszpodna BKM 1789, 16; tebé dicsimo i gori zvisávamo KŠ 1771, 818; te vzfzgdár hváílil, i bom gori zvisával SM 1747, 65; tebé i gori zvisávali bodo KŠ 1754, 233; nyega imé gori zvisávaj BKM 1789, 1b; nyé lúbimo i gori zvisávajmo KŠ 1754, 33; hválte Gofzpodna i gori ga zvisávajte KŠ 1771, 482; ga gor'zvisávajmo SŠ 1796, 17 **gòri zvisávati se** ~ -am se *povelíčovati se, poviševati se*: On, ki gori fze zvisáva KŠ 1771, 628

gòrizvláçiti -im dov. **1. pobranati**: [travníke] csi je vszáko szprotletje dobro gòrizvláçsimo KAJ 1870, 121 **2. zvleçí**: gòrizvláçsijo celi rust na sztené KAJ 1870, 75

gòrizvrtati -am dov. *najti*: preci ga je gòrizvrtala KAJ 1870, 43

Gòrlinci -nec m mn. *Gerlinci, kraj v Prekmurju*: Gòrlinczi KMS 1780, A2b

gorljívi -a -o prid. *gorljiv*: gorljivo kopalinje i kovine AI 1878, 53; Gorljivo kopalinje AI 1878, 55

gòrnapràviti -právim dov. *naredítí, postavítí, zgradítí*: je vcsino meszta gòrnapràvítí KOJ 1848, 31

- gòrnatégnjeni** -a -o prid. *napet*: csi stoj sztoji pred gornatégnjenim karabinom AIP 1876, br. 11, 6
- Gòrnja Lèndava** -e -e ž *Gornja Lendava, kraj v Prekmurju, danes Grad*: Tak je zrouk zvijana Hospitalárszkim Redovnikom i Gornyalendava KOJ 1848, 38; v Gornjolendavi KOJ (1914), 136
- gòrnjepetróvski** -a -o prid. *gornjepetrovski*: dva najbogatejsiva farara, i gornjepetrovski, sztadenok nej szilo pricsakala KOJ (1914), 150
- gòrnji** -a -e prid. *gornji*: pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7
- Gòrnji Petróvci** -ih -vec m mn. *Gornji Petrovci, kraj v Prekmurju*: je pa dopüsztó v-GornyoPetróvce soule poszaditi KOJ 1848, 122; v Gornyopetrovci KOJ (1914), 136
- Gòrnji Siník** -ega -a m *Gornji Senik, kraj v Porabju*: z-gornyega-szinika bi vu 1834 leti odposzlali KOJ 1833, XVI
- gòrnjosiníčki** -a -o prid. *gornjeseniški*: gornjoszinicski farar (Vitus) KOJ (1914), 132; po Gornyo-Szinicskom Plebánosi KOJ 1833, I
- gòrno** -a s *gorščina, dajatev*: da je veliko gorna vu farofe dao vküpzvoziti KOJ (1914), 114; gda je gorne dug notribráni AIP 1876, br. 2, 7
- gòrobèsiti** -obèsim dov. *obesiti*: ki szo nyé vnouge gorobeszili KOJ 1848, 71 **gòrobèšeni** -a -o *obešen*: tiszti szo gorobeseni KOJ 1848, 9
- gòrobèšenje** -a s *obešenje*: szta na gorobèsenye obszójeni AIP 1876, br. 1, 8
- gòroblèčeni** -a -o prid. *oblečen*: gda mlájse po szvétésnyem goroblecsene prvle obima KOJ 1845, 19
- gòroprávití se** -právim se dov. *dvigniti se, vstati*: poklacsen národ szó zná goropravití AIP 1876, br. 3, 3
- gòrpis** -a m *napis*: venec tudi beli pantlik má z-etaksim gorpiszom AIP 1876, br. 2, 1
- gòrpodržáni** -a -o prid. *ustavljen, zajet*: Kráo i Kralicza szta po pouti gorpodr'sána KOJ 1848, 117
- gòrpoiščívši** -a -e prid. *ko je poiskal*: Jütka vértá gorpóiscsivsi, 'zerjavim licom prednyaga sztópila AIP 1876, br. 10, 6
- gòrpòkati** -pókam nedov. *odpirati*: Popovjé Gorpokati zacsne AIP 1876, br. 7, 3
- gòrpopàdnóti** -pádnem dov. *prijeti, dvigniti*: 'Zene doli po vehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7
- gòrpostávití** -stávim dov. *postaviti, zgraditi*: je Gejza dopüsztó Cíkve gorposztavití KOJ 1848, 10; molitvárnice szí gorposztavití KOJ 1848, 113
- gòrpotégnóti** -em dov. *dvigniti, položiti*: vnouge je dáó nará'sen gorpotégnóti KOJ 1848, 16
- gòrprijéti** -prímem dov. *sprejeti*: vnogo vojnikov Z-ti eden táó prek po nasem országi i té szo tüdi eti v-Budapesti gorprijali AIP 1876, br. 9, 1
- gòrskopàti se** -skòplem se dov. *izkopati se, dvigniti se*: Krála, steri od 'smetnoga oro'sjá sze nemore gorszkopati KOJ 1848, 74
- gòrstanénje** -a s *vstajenje*: Gorsztanénya szvétek, vüzem je tü AIP 1876, br. 4, 4; Z-szvojga szina gor'sztanényem KAJ 1848, 2
- Gorutánia** -e ž *Karantanija*: Ete kraj je szlisao z dolnyim Stajerom vred k Gorutánii KOJ 1914, 97
- gorutánski** -a -o prid. *karantanski*: Szamo-a, ednoga gorutanszkoga ter'sca KOJ (1914), 96
- gòrvrèzani** -a -o prid. *urezan*: turbari na trbühi kakti edno gorvrezano turbo májó AI 1878, 13
- gòrvtrèganje** -a s *odpiranje*: pizsmo brezi gòrvtrèganya AIP 1876, br. 11, 7
- gòrvtrègnjeni** -a -o prid. *odtrgan, uničen*: peccat gòrvtrègnjena KOJ 1845, 124
- gòrvužgáni** -a -o prid. *zažgan*: V-Büdino szo Törcezi gorvu'sgáno odsztavili KOJ 1848, 75
- gòrvzèti** -vzèmem dov. *sprejeti*: Napreplácsa sze od zacsétke vszákoga meszeca gorvzeme AIP 1876, br. 9, 8
- gòrzastávlanje** -a s *ovira*: Szamo ka szo na tó gorzasztávlanye ne racsunali AIP 1876, br. 9, 1
- gòrzdígávati** -am nedov. *dvigati*: [medved] gòrzdígáva nogé AI 1878, 11
- gòrzglèdnóti se** -zglèdnem se dov. *pogledati kvišku*: Či se gòrzglèdnemo, on prelèpi móder obòd váramo BJ 1886, 35
- gòrzhrániti** -im dov. *vzrediti*: Dosta skrbi, dokeč se pure gòrzhránijo AI 1878, 24
- gòrzmèrjeni** -a -o prid. *izmerjen*: Vsze zemle szo gòrzmèrjene KOJ 1848, 113
- gòrzmotóvilítí** -im dov. *namotati*: ete drot sze na 5–6 méter velki potács gòrzmotóvili AIP 1876, br. 9, 6
- gòrzbèšeni** -a -o prid. *obešen*: na véke gòrzbèseno deci v-ocsi bliszkece AIP 1876, br. 1, 6
- gòrzopréti** -a -o prid. *odprt*: kak szo okna szpálnice gòrzoprèta AIP 1876, br. 2, 7
- gòrzoràti** -zorjém dov. *zorati*: szo në csakali z notri szprávlanyem i szo gòrzorali AIP 1876, br. 9, 8; Polodelavci prevle nyivo gòrzorjéjo BJ 1886, 27
- gòrzhásti** -zrastém dov. *zrasti*: z-lôga prinese szadike naj lepò gòrzasztéjo AIP 1876, br. 11, 8
- gós** tudi góus -í ž *gos*: Tücsna peccsena goulf SZZ 1807, 36; divje goszi itv. odidti morejo KAJ 1870,

24; Po dvori goszi, pure pobežavajo BJ 1886, 14; Doszta goszi szvinjő ovláda KAJ 1870, 136

gosák -a m *gosak*: ednoga gofzáka petáka SIZ 1807, 6

gósanca -e ž *gosenica*: Metüli ležéjo jajčica, z šteri zléžejo gosance (gosanca – hernyó) AI 1878, 33; so se gósance zvün réda zaplòdile BJ 1886, 26; I dao je nyi szád gòszenczam TA 1848, 64

gosèci -a -e prid. *gosji*: Jeli je goszecese pérje csrno KAJ 1870, 14

gòslar -a m *godec, violinist*: Záto naj fzi Gofzlar, fztrune má kupiti SIZ 1807, 37; Od Gofzlarov SIZ 1807, 37; goslar, ki je z ruske svatovčine kesno vnoči domo šo AI 1878, 9

gòslarski -a -o prid. *godčevski, violinistov*: Gofzlarfzko nouto komaj kak fzte ví zacsütüli SIZ 1807, 56

gòsli -i ž mn. *gosli, violina*: Hegedü goszli KOJ 1833, 159; gda fzo 'ze fzvoje gofzli fztariske na verbo povelzili BKM 1789, 2b; V-goszljaj, zlejpom mu'zikom BKM 1789, 6b; glási gosla se boji AI 1878, 9

gospá -é ž **I. *gospa***: goszpá (Urhölgy) AIN 1876, 17; níkføj Bogá bojécsøj gofzpej pízfani KŠ 1771, 736; Ednoj bogatoj Gofzpej KM 1796, 77; 'sene, Gofzpé, mérajo SŠ 1796, 131 **2. *Kristusova mati***: Goszpá náffa KM 1783, 88; Gofzpá vfzega fzvejta KM 1783, 81

gospá lástvica -é -e ž *podlasica*: Goszpá lasztvica pa i krt sze notritiszkata KAJ 1870, 57

gospòcki tudí gospòcki -a -o prid. *gosposki*: zafzfzino ga je on Gofzpoczki cslovik zgübo KM 1790, 34; nífteri Goszpockoga réda verni Bo'zi mou'zov KŠ 1754, 4b; Goszpocski oblèk je bogat AIN 1876, 36; Tákso goszpocsko noszbo má AIP 1876, br. 10, 4

gospòčina -e ž *gospoščina, podložniške datjavte zemljiškemu gospodu*: Najoprvm je goszpocsina doliszprávlena AIP 1876, br. 3, 2; Pod nyegovim vladorüvanyom sze goszpocsina doli szprávilla AIP 1876, br. 11, 3

gospód tudí gospód -a m **I. *gospodar***: naj je, i fzlüga, líki gofzpoud nyegov KŠ 1771, 33; Nej je níti fzluga vífe gofzpouda fzvojega KŠ 1771, 33; csloveki, líki nyih gofzpoudi, podvrgao KŠ 1754, 94; fzluga on nazvejfzto je gofzpoudi fzvojemi eta KŠ 1771, 220; 'Sena je pa du'sna Mou'si, glávi i Gofzpoudi fzvojemi podlo'sna biti SIZ 1807, 10; pes svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8; Krifztina je ednoga lagojega Gofzpouda fzlü'fíla KM 1790, 40; [pes] nájde svojega gospoda AI 1878, 8; Nífse nemre dvóma Gofzpoudoma fzlü'zítí KŠ 1771, 19 **2. *spoštljiv naslov za odraslega***

moškega: Goszpod ABC 1725, A3a; goszpòd AIN 1876, 17; eden fzveczki Gofzpoud BKM 1789, 7b; ino je gospòda učítela poslušála BJ 1886, 4 **3. *duhovnik***: Tomi szo Goszpod taki regulo povedali KOJ 1845, 4 **4. *Kristus, Bog***: moi Gofzpoud ino moi odküpitel TF 1715, 22; právi Goszpod vdrügi Knigai Moysessovi ABC 1725, A4b; Dober, i pravicsen je Gofzpod SM 1747, 93; fto je Gofzpoud KŠ 1754, 222; Ocsa, Gofzpoud nébe ino zémle KŠ 1771, 37; Szvétí Goszpod Boug KM 1783, 8; Vadlúje te, kaj fzi Gofzpoud BKM 1789, 2; Nébe, zemle Gofzpòd BRM 1823, 2; je molitev mojo Goszpòd gorivzéo TA 1848, 5; Stoie Cslovik ki fze boji Gofzpada SM 1747, 93; mojega Gofzpouda fzlejdnja zapovid KŠ 1771, 261; Próti velkoszti goszpòda 'zitka KAJ 1848, 8; idem kbogatomi Goszpoudi KŠ 1754, 234; vfze Gofzpòdé Gofzpoudi BKM 1789, 7b; kaj je vidila Gofzpouda KŠ 1771, 332; tebé Bogá, i Goszpouda KM 1783, 9; Nebész Gospòd BJ 1886, 8; po Postüvanom Gofzpoudi KM 1796, 1; Vu Jezuffi Gofzpoudi náffem KMK 1780, 7; fzo nej tríje Gofzpoudje nego je eden Gofzpoud KM 1783, 13

gòspoda -é ž *gospoda, pripadniki plemiškega ali meščanskega sloja*: Nisteroj Goszpodi sze tudí rouka more küsnoti KOJ 1845, 27; Z-goszpodòv i pávri, ki szo jeli, pili KAJ 1870, 118; kai bi náffe fztareífse ino Gofzpodo ne odürjávali TF 1715, 15; kfteroj fze naj vecs lüfztva i naj zm'znejša Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754; Kráu, zemelfzka Gofzpoda KŠ 1754, 30; Gofzpada, Králi fzo SŠ 1796, 97; dühovne orfzacske Gofzpode fze ti boi SM 1747, 88; etoga fzveita Gofzpòdé SM 1747, 27; Vládnike i fzvojo Goszpodo poftújo KŠ 1754, 219; Dühovne i Szveczke Gofzpode fze ti boj BKM 1789, 183; Ar fzo oni fzvoje zemelfzke gofzpòdé mejé z-mejftz gibali KM 1790, 70; pren. vfze Gofzpòdé Gofzpoud KŠ 1754, 220; Kráu i gofzpòdé Gofzpoud KŠ 1771, 802; vsze Gofzpòdé Gofzpoudi BKM 1789, 7b; Hválte vsze goszpòdé Goszpòda TA 1848, 111

gospodár -a m *gospodar*: Kagda na tou Hifni Gofzpodár more navesiti TF 1715, 20; kákfi fzo gofzpodár KŠ 1754, 31; fzlugi toga gofzpodára KŠ 1771, 44; bio je eden Gofzpodár cslovik KŠ 1771, 70; etoga poftenoga Gofzpodára hi'si SIZ 1807, 5; kak ocsi szlugov na rôko goszpodára szvojega TA 1848, 106; prífzpodoben kcsloveki gofzpodári KŠ 1771, 46; Hi'zni goszpodárov KAJ 1848, VIII; Hi'zni Gofzpodárov Sztáva BRM 1823, VIII; Goszpodárov i Goszpodaricz KŠ 1754, 221; ftero káple fzlftola nyihovi gofzpodárov KŠ

1771, 51; ľzvoje Gofzpodé i Gofzpodárov KŠ 1754, 26; naj ľalfztivnim gofzpodárom podľo'zni boudo KŠ 1754, 66; prináfala gofzpodárom ľzvojim KŠ 1771, 392; naj znikim ne vkanyűjo ľzvoje Gofzpodáre KŠ 1754, 49

gospodarica -e Ź *gospodarica, gospodinja*: Steri na náfz ofľinľzko ľzkrb noľzio gofzpodaricza KŠ 1754, 31; Pomilűvala jo je gofzpodaricza KM 1790, 60; tomi ona bode gofzpodaricza SIZ 1807, 22; blűzi má goszpodaricza (vertinya) ográfecz KOJ 1845, 38; ľzvojov dráfgov Gofzpodariczov SIZ 1807, 16; Goszpodárov i Goszpodaricz KŠ 1754, 221

gospodáriti -im nedov. *gospodariti*: naj te mláfde gofzpodárijo KŠ 1771, 641

gospodárski -a -o prid. *gospodarski*: za tebi zavűpano goszpodárszko skér mores dober sztáfati KOJ 1845, 52

gospodárstvo -a s *gospodarstvo*: Pa mláfji domáf okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

gospodič -a m *gospodič*: Osrsztvi, bogat goszpodics KAJ 1870, 41

gospodičina -e Ź *gospodična*: Kisasszony, goszpodicsina AIN 1876, 17; Edna bogata goszpodicsina KAJ 1870, 50; Naj Gédrtó goszpodicsino bli'ze szpoznam AI 1875, br. 2, 7

gòspodin -a tudi gòspodna m **I.** *gospodar*: gofzpodne, jeli ľzi nej dobro ľzemen poľzejiao KŠ 1771, 44 **2.** *zemľjiški gospod, plemič*: Besznyáfcke, stere je niki Váfha Goszpodin podpihao KOJ 1848, 17; Odned ednoga polszkoga Goszpodina k-tòrszkomi Cszazari Szolimani II. odpráfvi KOJ 1848, 77; mláfdi vľovec dvora Gofzpodina ľzvojega KAJ 1870, 41; Ogradesar goszpodina szta szedela KAJ 1870, 155 **3.** navadno v zvezi z **Bog Kristus, Bog**: milofztivni Gofzpodin Boug TF 1715, 3; Goszpodin Bogh blagosľzovi ti náfz ABC 1725, A7a; Gofzpodin Bog je Csloveka napravó SM 1747; i nyim zapovidáva gofzpodin Boug ľteti KŠ 1771, A7a; Otecz Gofzpodin Boug BKM 1789, 8; Jafz ľzam Gofzpodin Boug KM 1790, 110; Znáfno Gofzpodin Boug SŠ 1796, 5; kaj je Gofzpodin Boug nafztavo hiftvo ľzvétó SIZ 1807, 8; Boug seregov nebeszki i Goszpodin angylszki KOJ 1845, 136; Evangelioniama naflega Gofzpodna Jefuffa TF 1715, 24; tvoiega dráfgoga Szina Gofzpodna Jéfuffa ABC 1725, A7a; Milofcso naflega Gofzpodna Jesussa SM 1747, 2; vu Gofzpodna Jezusa Krifztusa iméni KŠ 1754, 223; Testamentom Goszpodna nasega Jezusa KŠ 1771, A1a; znamejnye od Gofzpodnoga Bogáf KŠ 1771, 816; Lűbi tvojega Gofzpodna Bogáf KMK

1780, 3; ľzproszí mi miloscso od Goszpod'na KM 1783, 90; Gofzpodna Bogáf iména zamán gori ne vzemi KM 1790; blagosľzov Gofzpodina Bogáf SŠ 1796, 77; dabi te prvi cslovik ľztvorjen bio od Gofzpodnoga Bogáf SIZ 1807, 7; Rűcs Gofzpodna tak posľzlűsaj BRM 1823, 3; Právda Goszpodna je popolna TA 1848, 15; Daite hváfó Gofzpodno Bougo TF 1715, 47; Vadľűem jálnofzt moio Gofzpodni SM 1747, 95; povrnmofze k-Gofzpodni KŠ 1754, 210; vgřejso ľzem prouti Gofzpodni KŠ 1754, 198; Gofzpodni fatrije KŠ 1771, 479; Popejvajte tak Gofzpodni BKM 1789, 8; Radűje sze vsza zemla goszpodni KAJ 1848, 21; je szpevao Goszpodni TA 1848, 6; Molimo mi vľzigdáf Gofzpodina Boga SM 1747, 84; Ocsi moie vľzigdáf na Gofzpodna glédajo SM 1747, 94; Hváfte Goszpodna KŠ 1754, 266; Nilfcse nemore Jezusa za Gofzpodna zvati KŠ 1754, 123; ne ľzkűsávaj Gofzpodna Bogáf tvojega KŠ 1771, 11; Gofzpodnoga Bogáf tvojega molí KŠ 1771, 11; Blagosľzlűvaj dűsa moja Goszpodna KM 1783, 4; Ar je dobro Gofzpodna dicfiti BKM 1789, 8; Krifztufa, nasega Gofzpodna BKM 1789, 1; Profzimo vľzi Gofzpodnoga Bogáf BKM 1789, 133; V-Gofzpodina Bogáf diki bomo SŠ 1796, 8; Nasega Goszpodna imOdkűpitela BRM 1823, 1; szem zezávao Goszpodna TA 1848, 4; oh nafľ milofztivni Gofzpodne Bosje TF 1715, 46; O batrivitel ľzvétí Dűh Gofzpodin Bog SM 1747, 56; Záfó Gofzpodne ne glédai moih grehov SM 1747, 61; Oh Gofzpodne Bo'ze KŠ 1754, 223; Ti pa, Gofzpodne dáf KŠ 1771, A8b; Primi gori Goszpodne za áľdov KM 1783, 5; Sztoupi kmeni Gofzpodne BKM 1789, 7; Szòdi mené Goszpodne TA 1848, 6; Goszpodne Bo'ze BRM 1823, 1; Goszpodne bo'ze KAJ 1848, 1; po mojem Gofzpodni Jefuffi TF 1715, 45; vu ľzinki nyegovom jedinom Gofzpodni nafľem TF 1715, 22; vu Jűsusi, Goszpodni nassem ABC 1725, A5a; mocfni boidite vu Gofzpodni SM 1747, 26; po moiem Gofzpodni Jesussi SM 1747, 47; po Jezusi Krifztusi Gofzpodni nafľem KŠ 1754, 244; vu Gofzpodni nafem KŠ 1771, A2a; vu Gofzpodni preminoucsi BKM 1789, 3; V-Gofzpodnom Bougi mi ľze vefzelmo BKM 1789, 300; Po Krifztufi mem Gofzpodni SŠ 1796, 4; Pri Gofzpodni Bougi vľzigdáf boude SŠ 1796, 8; Pri Goszpodni je obramba TA 1848, 4; vűpajte sze vu Goszpodni TA 1848, 4; Vu fteroj ľztálnofzti vľzigdáf z-Gofzpodnam bodemo KŠ 1754, 143; ZGofzpodnom na ľzoudbo pridejo BKM 1789, 19; szo gnűsz pred Goszpodnom TA 1848, 5

Gòspodnov -a -o prid. *Kristusov, Bo'zi*: náfuk Gofzpodnov nyim predkláfali TF 1715, 7;

odebrána poľzouda Gofzpodnova TF 1715, 6; Molitev Gofzpodnova ABC 1725, A4b; Důh Gofzpodnov pri meni jezte SM 1747, 10; Molitev Gofzpodnova SM 1747, 43; Zové fze Gofzpodnov fzo KŠ 1754, 200; Molitev Gofzpodnova KŠ 1754, 6; ftera te Důh Gofzpodnov po etoj fzvojoj rejesi vesi KŠ 1771, A8b; Molitev Gofzpodnova KM 1790, 109; od Vecsérje Gofzpodnove TF 1715, 43; zpehára Gofzpodnovoga pié SM 1747, 24; naj fze ne vidi od Gofzpodnovoga oká hůdo KŠ 1754, 40; krvi Gofzpodnove KŠ 1754, 208; Tenya velikosztí goszpodnove KAJ 1848, 8; molitev Gofzpodnovo nevei TF 1715, 48; je fzedo na fztolec z Gofzpodnov SM 1747, 28; fzmert Gofzpodnovo nazveifzcsávaite SM 1747, 23; bode vido Krifztafa Gofzpodnovoga KŠ 1771, 170; naprávlajte pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 9; zapovidáva znati Gofzpodnovo Molitev KMK 1780, 6; v Goszpodnovoi hisi bodem prebival ABC 1725, A8b; mi vGofzpodnovi vecsérgyi, greihov odpůlchenyé zadobimo TF 1715, 44; ako fze vu Rédi Gofzpodnovom dersi SM 1747, 20; po reicfi Gofzpodnovovi naprávlena SM 1747, 3; vu právdi Gofzpodnovoi SM 1747, 25; fteri v-Gofzpodnovoj právdi má vezelje KŠ 1754, 5; ki je prífao vu Iméni Gofzpodnovom KŠ 1771, 68; hodécsevu bojznozfti Gofzpodnovoj KŠ 1771, 370; vu Gofzpodnovom vinogradi BKM 1789, 3; koteri zGofzpodnovov fzvétov vecférjov fchéjo fiveti TF 1715, 37; Zricsjouv Gofzpodnovov fzo nebéfza naprávlena KŠ 1754, 93; Gofzpodnovijelzmo KŠ 1771, 479; Vfzeh poti Gofzpodnove fzo SM 1747, 93; fze fzkrcbi za Gofzpodnova KŠ 1771, 503

gospódov -a -o prid. *gospodarjev*: [pes] preživé gospodovo smrt AI 1878, 8

gòspodski -a -o prid. *gosposki*: odpovedavsi zse skolnicisiji goszpodszi osterjás je pousztao KOJ 1845, 4

gospódstvo tudi gospòstvo -a s **1.** *gospokost*: Urasag; goszposztvo KOJ 1833, 179; Ki sze v-souli vesijo na goszpodsztvo pridó KOJ 1845, 140 **2.** *oblast, vladanje*: lutheranszke grofinye goszpodsztvo ne bode dugo terpelo KOJ (1914), 118; Arje preisefzno vfzákó Gofzpozftvo SM 1747, 82; Naj fze Gofzpozftvo vo fzká'ze KMK 1780, 51; I tu je bilo prvo gofzpozftvo, ali obláfzt KM 1790, 86; Nebo ti hafznilo veliko Gofzpozftvo SŠ 1796, 27; vu ftero je i Gofzpozftva kejp pritífzno KM 1796, 4; ftero vkůp zlága na gofzpozftvo gledoucs KŠ 1771, 669; ki je Jó'sefa pelao na gofzpozftvo KM 1796, 25; Ar fzo vu nyem fztvorjena vfza: .. ali

gofzpozftva KŠ 1771, 604; Po fterom hválíjo, Goszposztva molíjo KM 1783, 116

gospòdšina -e ž *gospoščina, podložniške dajatve zemljiškemu gospodu*: goszpoudje szo kmete na goszpodsino prisziljávali KOJ 1914, 111; szo kmetje z goszpodsini nalo'seni KAJ 1848, 71

gospodůvanje -a s *gospodovanje, vladanje*: naj brezi gofzpodůvanya palzėjo Bo'zo csrejdo KŠ 1771, 702; fzpoumnilo fzo fze nyegovoga gofzpodůvanya KM 1796, 24; On je zadofzta vcsino i gofzpodůvanyi KŠ 1754, 115; je pa Boug csloveka fztvouro? Na gofzpodůvanye KŠ 1754, 95

gospodůvati -űjem nedov. *gospodovati, imeti, izvajati oblast*: Uralkodni; goszpodůvati KOJ 1833, 179; otecz nafł, fives ino goszpodűes TF 1715, 48; ki sivés i kralűes, i Goszpodűies ABC 1725, A6b; Jezus! ki goszpodűvas KOJ 1845, 136; steri na gornyoj Vogriji goszpodűve, ino sztráh dela KOJ 1848, 59; Sz. Důhom navkup 'zivé i gofzpodűje KŠ 1754, 225; kaj právda gofzpodűje nad cslovekom KŠ 1771, 461; Krisztus goszpodűje KM 1783, 174; kteri vu kmiczí etoga fzveita gofzpodűio SM 1747, 27; ti odicseni Bo'zi pocsvajó i gofzpodűjo KŠ 1754, 130; poglavniczke poganfzki gofzpodűjo nad nyimi KŠ 1771, 66; Jezus hiti .. Naj 'znyim gofzpodűjo BKM 1789, 425; naj i nad mrtvimi gofzpodűje KŠ 1771, 480; 'Sena naj ne gofzpodűje nad mo'zom SIZ 1807, 10; Gde je oprvics gofzpodűvao Dávid KM 1796, 59; i gori fztáne gofzpodűvat poganom KŠ 1771, 482; pren. Ne dáj nad nami, gofzpodűvati, prevelikim grejhom BKM 1789, 215; naj eden Jezik goszpodűje KOJ 1833, IX; Grejh vám ne bode gofzpodűvao KŠ 1754, 116; grejh ne bode gofzpodűvao nad vami KŠ 1771, 460; ti fzam goszpodűj ober nafłega rázuma KM 1783, 19; nad nafłimi náklonofztni gofzpodűjmo KŠ 1754, 105 **gospodűvajóuci** -a -e *gospodujóč*: Gofzpoud vfzej gofzpodűvajoucsi KŠ 1771, 643; liki gofzpodűvajoucsi nad Gofzpodnovov orocsinov KŠ 1771, 713

gòspon -a m, tudi neskł. **1.** *gospod, spořtljiv naslov za odraslega mořkega*: vódáni od Goszpona fzalay Imrea KOJ 1833, I; preodébrao szam szí Gofzpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmacsiti KOJ 1833, IIII; knige, stere szo nyemi Goszpon poszójávali KOJ 1845, 5; tó je prevecs, moj goszpon, teliko szem dnesz nezaslű'zo KAJ 1870, 55; Gda je goszpon sztríc dogotovo to pizsmo AI 1875, br. 2, **7.2.** navadno v zvezi z **Bog Kristus, Bog**: Dafze dicsi fzvėti Důh

slí na gofztúvanye znasim zárocsnikom BKM 1789, 395

gostúvati se -újem se nedov. *gostiti se*: Vnougi, ki fze zdaj gofztúje BKM 1789, 451 **gostúvajóúci se** -a se -e se *gostec se*: ki fze vefzelijo vu vkanyúvanyaj fzvoji zvami fze gofztúvajoucsi KŠ 1771, 720; Tej fzo vu vafem lúbeznivom gofcsenyej gnuřz gofztúvajoucsi fze zvami KŠ 1771, 759

góšča tudi góštša -e ž *gozd*: Na nyi vozi drva z-góštsze KAJ 1870, 71; Kak ogen po'zgé góscso, i plamén TA 1848, 68; Nasa mála mis v-góštszi sztoji KAJ 1870, 56; fticsi sze nad pôdné le'zécsi góštsz i szadoveni ôgradov dr'zijo KAJ 1870, 25; Naide tam meszto nyiv lêpe gosztsé KAJ 1870, 147; Kukovica zdržava se po naši goščaj AI 1878, 28; Vlaška črešnja po goštaj rasté AI 1878, 50

góšča tudi góušča -e ž *I. gošča, gozd*: Glász Goszpodna ogóli goszcsé TA 1848 **2. zmeda**: Boug zná vetoj fzevczkój goufcsi Kak dugo bos fžám prebivao BKM 1789, 427

goščaría -e ž *dobrava, gaj*: Bereg; goscsaria KOJ 1833, 152; ovcze, najde nyé vu goszsariji KOJ (1914), 109

goščávanje tudi gostšávanje -a s *gostija*: Kama je bogátecz z-fzvetlim gofztsávanjem BKM 1789, 417; Kama je bogátecz z-fzvetlim goscsávanjem SŠ 1796, 88

goščenjé tudi gostčenjé tudi gostšenjé -á s *gostija, pojedina*: Oh preszvéto, i csúdnó Goscsenyé KM 1783, 129; Vendégség; gosztsenyé, máo KOJ 1833, 181; Eti sze précimbnó gosztsenyé zacsné KAJ 1870, 57; gda gofcsenyé csinis KŠ 1771, 219; na kákfe drúgo gofcsenyé bio pozváni KM 1790, 76; ka fzi doli fzeo vu bolvanřzkom gofcsenyej KŠ 1771, 505; Kakda sze dr'sis na káksem gosztsenyej KOJ 1833, 33; Efzi fzlifí gofztúvanye i vřzákó gofztsenyé KŠ 1754, 25; Vszákí dén veliko gosztsenyé pri králi AI 1875, br. 1, 2

goščèra -e ž *goščava*: V-kanylivec za tem szkocsi vgoszto gosccero AIP 1876, br. 11, 6

goščína -e ž *gozd*: Tur. V litvanski goščínaj na Ruskom živé AI 1878, 15

Gót -a m *Got*: Atíla je bio, ki z-Gotmi ide zPannonie KOJ 1848, 3

gòtov -a -o prid. *I. pripravljen, voljan*: Zmosni Bog jafz fzem gotov SM 1747, 91; Gofzpodne, fztebom fžam gotov i v temniczo i na fzmert idti KŠ 1771, 247; Dújh je ifřtina gotov, ali tejlo je fžlabo KŠ 1771, 90; gotov fžam vřza trpeti KMK 1780, 72; Goszpodne, gotova je dúsa moja KM 1783, 2; povedalí fzo Sauli, ka je natou gotov

Dávid KM 1796, 56; vafe vřejmen je pa vřzigidár gotovo KŠ 1771, 288; niti za grdi dobicsek, nego zgotovoga fřzrczá KŠ 1771, 712; Vesini me Vu vřzem gotovoga BRM 1823, 7; Gotov szem, o Bog, csiniti volo tvojo TA 1848, 33; Na tó je pojbar gotov bio KAJ 1870, 91; Pobo'zen, na szlú'zbo gotov AI 1875, br. 2, 7; On je domá ino vinej Gotovi na obrámbo KŠ 1754, 265; Záto i vi bojđte gotovi KŠ 1771, 82; On je fřpomocsjom gda trbej, Gotovi na obrambo BKM 1789, 352; priřáo je te 'zenin, i te gotove fzo notri sle 'znyim KŠ 1771, 84; i vřza fzo gotova, pojte na gofztúvanye KŠ 1771, 72 **2. popoln**: najobrné fřzrczá ocsév priřávlati Gofzpodni lúřtvo gotovo KŠ 1771, 162; napřepriřávla na gotovo prijétje vszáké isřtine KAJ 1848, IV **3. narejen, izdelan**: Ka je gotovo ino se itak vszaki dén znóva BJ 1886, 8; ka bi nyemi edno láđjiczó gotovo dr'žali KŠ 1771, 109

gòtovčina -e ž *gotovina*: Rudolfi, da je té do szvoje szmrći z-gotovcsine gvisne mogao 'siveti KOJ 1848, 88; Ki pa nebi zadovolen bio ali szkáksov drugov gotovcsinov AIP 1876, br. 5, 1

gòtoven -vna -o prid. *priřavľjen, voljan*: ino na nogai obudti, kako gotovni te Evangelium toga méra goniti SM 1747, 27

gotovlénje -a s *sestava, izdelava*: Na gotovlénye toga pizsma je Andrassy miniszter oprosen AIP 1876, br. 2, 3

gòtovnost -i ž *priřavľjenost, voljnost*: Gotovnoszt na szlú'zbo KAJ 1848, 289; Vcsi me Vszém z-gotovnosztjov szlú'ziti KAJ 1848, 219; Z gotovnosztjov bom ti áldov darúvao TA 1848, 43

gòtovost -i ž *priřavľjenost, voljnost*: Ar znám gotovofřt vařo, fřkoterov fze od vář hváľim KŠ 1771, 543

gòbuc -bca m *I. gobec, prednji del glave živali*: gyünczi mlatécsemi ne zavé'zi goubcza KŠ 1771, 641 **2. prednji del ladje**: I goubecz ifřtina, kak je vézno, olřtano je tak KŠ 1771, 426

gòulen -a -o prid. *gol*: Goulen fzi priso fřtve materé utrobe SŠ 1796, 11

gòuli tudi góli -a -o prid. *I. gol, ki je brez dlake, perja*: Csrvôv gôla kô'za je ne najľpsa KAJ 1870, 16; Pirušľeki golo mreño májo razprestreto AI 1878, 7; drúge [stvari] szo gôle KAJ 1870 **2. ki je brez obleke**: Pogľej na fze cslovik! goul, i greřľen fzi BKM 1789, 200 **3. ki je brez česa drugega**: ka fšejjas, nego goulo zrno KŠ 1771, 523; z-goulim olřřtrim mecsom KM 1796, 7; pod goulov nébov na 'sivinszkih kou'saj KOJ 1848, 6

góuska -e ž *gos*: Lud; gouszka KOJ 1833, 164

góusto prisl. *pogosto*: Na konczí fzmó fzevjta goulžto racsunamo BKM 1789, 405

góuževka -e ž *gož*: ino je gou'sevka nej mogla dr'sati SIZ 1807, 15

gověči -a -e prid. *goveji*: Goveči obád je tak velki AI 1878, 37

govédina -e ž *govedina*: Bubula Govédina KMS 1780, A7b; krava i técsno govédino dá lüdem KAJ 1870, 77

govědo -a s *govedo*: I csi fze govedo dotekne te goré KŠ 1771, 695

gověnski -a -o prid. **I.** *goveji*: ednécese mefzou: drůgo je pa govenszko KŠ 1771, 523 **2.** *živalski, težek*: Niti z-govenszkov hotlivosztjov Oszkrúnti KAJ 1848, 173; eto je govenszko delo, vu celom 'zitki mojem je komaj oprávim KAJ 1870, 91

gověňšček -a m *govejak, goveji iztrebek*: je teliko cslovecsnikov i govencscekov KOJ 1845, 39

govno -a s *govno*: vfze tá niháli i za govno dr'zali KŠ 1771, 339; za govno dr'zim KŠ 1771, 597

govór -a m *govor*: Jasz vöповědani govor doli znam szpizati KAJ 1870, 5; Vöповědani govor je csuti mogocse KAJ 1870, 6; pri vszákem etaksem govori kaksí lejpi návuk povej KOJ 1845, 11

govoriti -ím nedov. *govoriti*: pocsne Kristus etak govoriti SM 1747, 83; Vám je potrejbno govoriti teda BKM 1789, 119; z-gvüsnosztjov szmem govoriti KAJ 1848, 256; da bi jasz znao kak ti govoriti KAJ 1870, 14; Govorim vam vezdáj BKM 1789, 187; Od koga govori drůgi Articulus TF 1715, 21; kai ono od toga govori SM 1747, 42; Te Krifžtus govori BKM 1789, 18; Govori vu szvojem szrezi TA 1848, 8; I řteri, jálnoszt govoriyo BKM 1789, 8b; praviczó govori ni ne ztrasífze je SM 1747, 89; Nebom vecs govoro SŠ 1796, 80; Potom govoríla bode SŠ 1796, 171; Jo fzam, pio gouvoro SŠ 1796, 70; etak szem govorio KAJ 1870, 84; Naszlédnye je etak govorio KAJ 1870, 129; Dávno fzo govorili BKM 1789, 107; Tou gdabi jafz tim koufztam gouvoro SŠ 1796, 35 **govorěči** -a -e *govoreč*: pri Lukáčfi govorečfi TF 1715, 25; dáó ga je nyim govorečfi KŠ 1754, 201; Zapovedao je Boug govorecsi KM 1796, 6; I govorecfi: povrnte fze KŠ 1771, 9; Sztarisinom fznehé govorecsi SIZ 1807, 3; fze je Bougi molila govorecsa KM 1790, 40; csúdivalo fze je lúfztvo govorecse KŠ 1771, 30; veli vszem sze oglásziti govorecsi KOJ 1845, 8; Jožek začne Ferkeca mériti, govoreči BJ 1886, 5; kaje povejdano od E'zaiáfa proroka govorecsega KŠ 1771, 9; Prifzpodobni fzo kdeczi govorecsoj

KŠ 1771, 189; povejdanye po E'zaiáfi proroki govorecsem KŠ 1771, 12; kricsala fžta govorecsa KŠ 1771, 27; Otec z Mati fzvoim fzinoum gori dájo zráfzti govorecsi TF 1715, 4; krfztsenikov, řteri li řtamo oftio dávajo govorečfi KŠ 1754, 203; Ne fzkrbte fze tak govorecsi: ka bomo jeli KŠ 1771, 20

govorjénje tudi govórjénje tudi govorejnje -a s **I.** *govorjenje*: Goszpodne merkai na moie govorgeinye ABC 1725, A7b; fztálno tve govorjeinye SM 1747, 71; Ka nam valá I Gofzpon, Gofzpon govorjeinye BKM 1789, 260; Govorejnye (Jezik, Rejes) vu szebi szamom pomiszleno je ono, po sterom KOJ 1833, VII; Od grejsnoga govorjeinye BKM 1789, 3; Nega rěcsi ni govoreňya TA 1848, 15; Na liztě govoreňya jeszo KAJ 1870, 6; kak tó govoreňya vnogofěle sztáliscse 'zelě KAJ 1870, 19; Szvojemi govorejnyi szo znali moucs szpraviti KOJ 1845, 14; Naj vu govoreňyi Sztálen bodem KAJ 1848, 199; táksa rěcs vu govoreňyi AIN 1876, 24; zgovorjeinyem bole nafzledůval, kako SM 1747, 48; Kakda zgovorjeinyem KŠ 1754, 44; zlejpim govorjeinyem BKM 1789, 377; Za tém opobougslivim czvetěcse mladine govorejnyom KOJ 1845, 92; vidis vsza moja govorjeinye KM 1783, 3 **2.** v zvezi **tao govorejnja besedna vrsta**: Od govorejnya tálov possebno KOJ 1833, 13; ovih tálov govorejnya KOJ 1833, 8

govornost -i ž *govorjenje, beseda*: Robert Károla na szto posztávlenoga z-lejpvov govornosztjov za Krála priporácsa KOJ 1848, 44

grába -e ž *grapa, jarek*: Oh 'sarkoga ognya graba KM 1783, 296; Hercegovinanci pa szakso grabo poznajo AI 1875, kaz. br. 3; niháli náfz vu grabi SŠ 1796, 142; da bi z nogámi prek po grabi sli TA 1848, 51

grábasti -a -o prid. *grapast*: na bli'snyem grabasztom brejgi KOJ 1845, 113

grábiti grábitm nedov. *grabiti, močno prijemati*: Vfze ti grábis, i po'séras SŠ 1796, 128; Ti drůgi fzo pa grabili fzluge nyegove KŠ 1771, 72 **graběči** -a -e *grabeč*: vszelé globse graběcs tak dugo KOJ 1845, 55

gráble grábeo ž mn. *grablje*: Rafrum. Grable KMS 1780, A9

grablívost -i ž *grabežljivost*: znoutra fzo pa puna zgrablivořztyom i znemertűslivořztyom KŠ 1771, 77

grácia -e ž *milost*: fzam ofzloubodo Krále od fzmrti nyih Gráczió SIZ 1807, 46

gračůvati -űjem nedov. *postajati*: Pót trnava gracsűje BRM 1823, 33

grád -a m *grad*: Terdi grád je nas Bog SM 1747, 79;

- Nas mocsen grád BKM 1789, 115; A vár, kastély, grád AIN 1876, 12; zapovedao ga je vu grád KM 1796, 129; ti zmo'sni gradi fzo zidali sš 1796, 126; gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8
- Grádec** -dca tudi Gráca m *Gradec*: ino do Grácza vsze dá szporobiti KOJ 1848, 67; Stero fzmó fze fzami mi návcsili v-Gráczi SIZ 1807, 50; V-Gráczi KOJ 1833, I
- grádina** -e ž *utrdba*: Zmo'snofzti cslovece Gradino porácsis BRM 1823, 288; razválas gradino nyegovo TA 1848, 74
- gradovèni** -a -o prid. *grajski*: ino v Stajari gradoveno szli'sbo dobo KOJ (1914), 150; zevszov szvojov gradovenov der'sinov edno csiszlo je zmolo KOJ (1914), 107; szvojim kat. gradovenim Officèra prilúdno kmetov ravnanye zapovedála KOJ 1848, 112; veli gradovena vrata goriodprejti KOJ 1848, 83
- Graduvál** -a m *gradual, stopniški spev*: Novi Gráduvál BKM 1789, 1; Vogrfzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; V-tom prvom Gráduváli BRM 1823, II
- Graecia** -e [grécija] ž *Grčija*: naj bole pa v-Jeru'zálemi, Graecii, ali Greskom Kš 1771, 338
- gráh** -a m *fižol*: Bab; grah KOJ 1833, 151; Grah, na cent odáni AI 1875, kaz. br. 8; Grah (paszuly) AI 1878, 43
- gráhka** -e ž *grahor, grašica*: na jésztvino detelco, grahko ali szenô dene KAJ 1870, 88
- grája** -e ž *graja*: od steroga zvün osztre graje nikaj veszljá je nej doubó KOJ 1848, 22
- gràjanje** -a s *ograditev, ograja*: za prilicsno ograjenje trbe szkerbeti, csi zdругim ne, zglobokov grabov i eto sze z-'zivém grajanyom zorobi AIP 1876, br. 10, 8
- gràjati** -am nedov. *grajati*: ki bi moje prvo delo zácso grajati BKM 1789, 8b; Gyalázni; grajati, spotati KOJ 1833, 157; Hunyadi Janka grajati, i podgloubati nigdár nepresztáne KOJ 1848, 60; Ócsárlok, grajati AIN 1876, 23; Grajá 'Zidove ino fze nyim prti Kš 1771, 34; Naj szí grajajo spotlivci Vero mojo KAJ 1848, 221; Nikakse hráne ne grajaj KOJ 1845, 38 **gràjati se** -am se *grajati se*: naj fze ne grajá nafa fzlű'zba Kš 1771, 538
- grájčičov** -a -o prid. *grahov*: golób cêlo grájcsicsovo szemen po'zrêh AIP 1876, br. 5, 7
- grájka** -e ž *ograj*: ograd. Okoljezèti zidanov stejnov, zkládjom ali zgrájkov BJ 1886, 16
- gràmatika** -e ž *gramatika, slovnica*: pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov pizano Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; sze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hváliti KOJ 1833, IIII
- granát** -a m *granat, poldrag kamen*: Menje vreden je erdèči granát AI 1878, 54
- gràorka** -e ž *grahor, grašica*: nárasz za krmo, kakti: detelca, graorka KAJ 1870, 119
- grášec** -a m *grah*: ki bi moj grášecz notri povlácso KM 1790, 46
- grášič** -a m *grah*: Borsó; grásics KOJ 1833, 152; Grah, grášič (borsó) i léča dájo jáko hranlivo i zdravo jestvino AI 1878, 43; Da nyemi poszôdi pô kebla grásicscsa KAJ 1870, 153
- grátati** -am dov. **1. postati**: Tvoj obráfz veřz fztári gráta sš 1796, 170; da je grátao nej súslavecž KOJ 1845, 5; urocsniczke králesztva nebeszkoga grátamo Kš 1754, 7b; Prémocsni grátajo BRM 1823, 6; fzin fzi grátao páli BKM 1789, 321; Na to je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; pogléd obráza nyegovoga je nácsifi grátáo Kš 1771, 199; i nazáj je grátala zdrava Kš 1771, 38; I vnougi bratov fzo fzcrcnejši grátali Kš 1771, 592; krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6
- 2. nastati**: Gda bi pa vecsér grátáo, prineřzli fzo Kš 1771, 25; Vecsér je grátáo AIN 1876, 9; Vecsér je grátalo AI 1875, kaz. br. 7; da je veliki glád grátáo Kš 1771, 177
- 3. posrečiti se**: kai on dela, tou dobro gráta SM 1747, 92 **grátavši** -a -e *ko je postal*: od sztráhote trda grátavsa, je etak kricsala KAJ 1870, 130
- grátüvati** -űjem nedov. **1. postajati**: bradou, řtera je z vřazmi vrét zácšala řzeřra grátüvati, je meo Kš 1771, 432; vékse řburkanye grátüje Kš 1771, 94
- 2. nastajati**: gda vecsér grátüje Kš 1771, 53 **grátüvavši** -a -e *ko je postajal*: Vu vřzákoř moucsi mocsnejši grátüvavři pouleg zmo'znofzti dike nyegove Kš 1771, 604
- grba** -e ž **1. grba**: Rántz; grba KOJ 1833, 170; ka bi ne mejla řpreglo, ali grbo Kš 1771, 585; preglédejo z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845, 82
- 2. guba**: Rántz; grba, güba KOJ 1833, 170
- grbani** -a -o *naguban, zguban*: pa nej z-grbanim cselom KOJ 1845, 26
- grbánj** -a m *goban, jurček*: Grbánj (a vargánya) .. so najbole za hráno núcane AI 1878
- grbavi** -a -o prid. *grbav*: Grbavi i szklücseni szem krôto TA 1848, 31
- grčki** -a -o prid. *grški*: [vere] křfztsánřzke naj poglaviteřse fzo řtiri: Greska, ali Sztarovörzcov Kš 1754, 85; bila je pa ta 'zena Greska po národi Sirofenicsánka Kš 1771, 124; 'Zidofzko i Gresko imé řzvedocsi Kš 1754, 99; fzo řz. piřzmo Sztároga i Novovoga Zákona z'Zidovřzkoga i Greskoga obrnoli Kš 1771, A2b; zdaj oprvics zGreskoga na sztári szlovenszki jezik obrnyeni Kš 1771, A1a; Lukács zkákse rejsi, Greske? ali Deacske? zhája Kš 1771, 159;

- vu 'Zidovfzkom i Grcskom jeziki bodoucoj KŠ 1771, A7b; Bio je pa napifzek napifzani obr nyega z-Grcskimi i Rimfzskimi pifzkmi KŠ 1771, 252
- grčki** prisl. *grško*: Sto je knige pifzau? Evangelistje ino Apoftolje Grcski KŠ 1754, 3; Ar je nej vľzákomi dáno Bogá ali 'Zidovfzki, ali Grcski, fzebom gucsécsega razumeti KŠ 1771, A4a
- grden** -dna -o prid. *grd*: Csunya, grden -a -o, ru'zen AIN 1876, 28
- grdi** -a -o prid. **1.** *grd*: Tsunya; grdi -a -o KOJ 1833, 177 **2.** *slab*: niti za grdi dobicsek KŠ 1771, 712; Grdo formo má AI 1878, 7 **grděši** -a -e *slabši*: Z-eti robov te lepse vcsijo csteti, ti grděši pa drúgim szlů'zbeniki bodo AIP 1876, br. 7, 3 **nájgrđši** -a -e *najgrđši*: Bogme, velim, steroga zmed nami imé je najgrdse, pojěmo ga k-obedi KAJ 1870, 67
- grđia** -e ž *nesnaga, umazanija*: Vůha necsiszte decé szo puna grđie KAJ 1870, 32
- grđo** tudi grđou prisl. *grdo*: z-'senszkami grdo delali KOJ 1848, 8; grdou fzam 'zivo KŠ 1771, 433; Ar je grdou 'zeni vu czérkvi gúcsati KŠ 1771, 520 **grše** prisl. *slabše*: Gerfe 'zivés od nyega BKM 1789, 262
- grđóca** -e ž **1.** *nesnaga, umazanija*: Pod városom za vőpelanya grđócese naprávleni 'zlebővje szo zadelani AIP 1876, br. 3, 8; Vsigdár v gerdoči rova AI 1878, 28 **2.** *grdobija*: Ár me ta 'zitka grđócsa Nehenya potvárjati BRM 1823, 191; Ár me prevnőga grđóca Nehěnya nē szagati KAJ 1848, 157
- grđost** -i ž *grdota*: grdost grejhov pa, kak i kváre prázne vőre mocsno pokázajoucs odvrcasati KOJ 1845, 13
- grđúh** -a m *grduh*: sze lehko namerimo na vnogo grđúhov KOJ 1845, 42
- grđún** -a m *grdun*: odked bi bio té grđún KOJ 1845, 121
- grebén** -a m **1.** *greben, priprava za grebenanje*: Gereblje; grebén KOJ 1833, 157 **2.** *povešena glava*: Gda bi Luther z-dolipűcsesenim grebénom preti Witebergi mendigao KOJ 1845, 62
- greblo** -a s *greblja, priprava za razgrebanje žerjavice*: Rutabulum. Greblo KMS 1780, A8b; grebla, lopáre i drűgefěle skéri narėdijo KOJ 1845, 42
- grėda** -e ž *greda, obdelana ploskev na vrtu*: ográdecz, v-sterom sze nahájajo grede KOJ 1845, 38; Ograd je na gredé razdeljeni BJ 1886, 17
- gredár** -a m *vrtnar*: Gredárje drevje i flance sadijo BJ 1886, 37
- gredárstvo** -a s *vrtnarstvo*: Gredárstvo posebno ľubi BJ 1886, 16
- grėdno** -ga s *povrtnina, zelnik*: [Kozá] Taki se zglási, či gredno vidi BJ 1886, 16
- gregorácija** -e ž *gregoracija, obhod na Gregorjevo*: Sztára Gregorácia KOJ 1845, 138
- grėhota** -e ž *greh, pregreha*: ne prefztáne pri tebi grehota KM 1783, 256; Grėhota Dűse te'zila BRM 1823, 44; sze je rozpűcsenoszt, ino grehota tak sirila KOJ 1845, 68; Pelaj sz-kmicze blődnoszti I grėhote odűrne KOJ 1848, 136; Vzemi od náfz vľzo grehoto BKM 1789, 61; je Pekla zaszľűfűla vu fzvojoj grehoti BKM 1789, 443
- gréih** tudi grėjh tudi grėh -a m *greh*: Greih je fztanovito eto TF 1715, 5; kak je po ednom Csloveki greih na fzevit prífel SM 1747, 7; vľzáki grejh fze odpűfűti ľedém KŠ 1771, 40; Da náfz greh ne fzkvari BKM 1789, 2; Grėh je ta moja nevola BRM 1823, 9; grozen je grėh toga KAJ 1848, 4; Bűn, grėh AIN 1876, 28; nei brezi greiha TF 1715, 6; zavoly toga greiha SM 1747, 88; brez grejha ne more biti KŠ 1754, 214; i brezi grejha fzo KŠ 1771, 38; Pouleg greha ne plácsai nám BKM 1789, 350; Od grejha, od vrága SŠ 1796, 6; Na grėha pőt BRM 1823, 2; Od grėha zmo'znoszti KAJ 1848, 2; proti grehi fze boriti SM 1747, 53; da nigdár grejhi ne privolimo KM 1783, 21; Naj vecs grėhi nefzľűzimo BRM 1823, 3; fzmertelni greih oznániti TF 1715, 36; na grejh nagibajoucs fzbľisávanye KŠ 1754, 224; ki greh odurjávás KAJ 1848, 1; ino ta fzmert po greihi SM 1747, 7; je Bo'so milofcso po grejhi gizardofűti pogűbűlo KMK 1780, 10; V-grėhi nelűbi vász BRM 1823, 5; fzkákűm znamenitim greihom obteffen TF 1715, 36; ka fzo vľzi pod grejhom KŠ 1771, 453; du'sni fzmo pod fzmrtnim grejhom vľzako leto k-nám vzėti KMK 1780, 63; zdicsenoszt z-grėhom BRM 1823, 9; fze nyegovi greihi odpűfűtio TF 1715, 34; Grejhi me bodo te'zűli KŠ 1754, 270; odpűfcűseni fzo tvoji grejhi KŠ 1771, 28; steroga grehi fzo pokriti SM 1747, 95; náfűh greihov odpűfcűenyé TF 1715, 32; mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; kak fze greihov varuje SM 1747, 89; Nefzpmenifze zgrehov mladofűti moie SM 1747, 93; za náfű grejhov volo KŠ 1754, 223; zvelicsa ľűfűtvo fzvoje od grejhov nyegovi KŠ 1771, 6; Grejhov odpűfcűsanye KMK 1780, 7; nikaksi grejhov dopernáfanye BKM 1789, 297; Naj fze z-grehov fzna obudis BRM 1823, 3; Vőrjem greihom odpűschenyé TF 1715, 23; vőriem grehom odpűschanye ABC 1725, A5a; da grehom moim odpűfcűsanye fztalno vőrujem SM 1747, 60; náfűim grejhom merjěmo KŠ 1754, 217; Vľzejm grejhom odpűcsanye

BKM 1789, 7; kaftigam greihe ocsév na fzini TF 1715, 17; od púlžti meni vsze moie grehe ABC 1725, A5b; on vfzei verni greihe fzmertyom platil SM 1747, 89; ne fšprávlai grehe na drúge grehe SM 1747, 82; i grejhe odpúlžti nám KŠ 1754, 268; vadlúvajoucsi grejhe fšvoje KŠ 1771, 9; moucs grejhe odpúlšávati KMK 1780, 22; Za grejhe ne odverzi nářz BKM 1789, 2; Ofztavi fšve grejhe SŠ 1796, 10; Nedaj nam v-grehe fšpádnoti BRM 1823, 2; inofze zevfzeimi greihi i zhüdim vtopiti TF 1715, 33; fšem zmoimi greihi Jesussa razdrefzelil SM 1747, 77; fze salofztis, nad tvoimi greihi SM 1747, 38; boidi milofztiv moimi greihi, steri fšo veliki SM 1747, 93; Dai mi Obláfzt nad grehi SM 1747, 53; vidimo, ka fšmo zgrejhi okouli opáfzani KŠ 1754, 212; Naj fše prefžtráfimo nad nařfimi grejhi KŠ 1754, 216

greišiti tudi grejšiti tudi grešiti tudi grišiti -ím dov. *grešiti*: fšmo fše nej fšzame'slúvali grifiti KMK 1780, 77; Zná fšamo li grejšiti BKM 1789, 13; Véteni; gresiti KOJ 1833, 188; ino ako sto greiři SM 1747, 14; vrág od zacsetka grisi KŠ 1754, 70; Ármí vřzákí dén vnogo grefimo TF 1715, 29; vnogo grisimo KŠ 1754, 169; ki grisijo KŠ 1771, 641; da bi vi ne greifili SM 1747, 14; idi i vecs ne grejsi KŠ 1771, 292; ali ne grejřte KŠ 1771, 582; ne bom vecs grifio KMK 1780, 79; Gresijo ne bodem BKM 1789, 3b; Grejšili bomo KŠ 1771, 460; vám piřem: naj ne grisite KŠ 1771, 727 **grišěči** -a -e *grešěč*: Tak pa grisěsí prouti bratom, prouti Krifžtuři grisite KŠ 1771, 505

greišni tudi grejšni -a -o prid. *grešen*: cslovik greifni má vfže fšvoje greihe vadlupati TF 1715, 35; ár fšzam jafz grejsni cslovik KŠ 1771, 179; kakda more grejsni cslovik tá znamějnya csiniti KŠ 1771, 297; Touje nasa Zafžlúřila grejsna bloudnofzt BKM 1789, 2; řterie od greisnoga ocza nařřega Adama nanáz fšpadno TF 1715, 19; gori vřztávam zmoje greifne pořztele TF 1715, 45; za nář greisnoga vřfino SM 1747, 12; od vřzega greisnoga dugoványa SM 1747, 49; Radofzt Na etom fšvejti vřřákoga Grejsnoga národa BKM 1789, 39; Paveo fšzebé grejsnoga vadlúje KŠ 1771, 442; Dabi mi nařo greifno nevoulu zpoznali SM 1747, 19; on naře grejsno poprietyé pořzvéto KŠ 1754, 107; Zvřřzelo fži grejsno lúřztvo BKM 1789, 4; ne fšpoznas tvojo grejsno fštálnofzt SŠ 1796, 10; vu etom národi praznivom ino grejsnom KŠ 1771, 128; Po natúri fšo vfzi grejsni KŠ 1771, 575; Vszi řzo pred menom grejsni BKM 1789, 14; dati vu roké grejsni lúři KŠ 1771, 254; kvřřzeim greifnim lúřém TF 1715, 41; je nářř greisne lúřih odkúpo SM 1747, 12; ki řzi grejsne Adamove řzini na teliko

polubo KM 1783, 55; Grejsne düse je odkupo BKM 1789, 71; doli poklekni na Tvoja greisna koulina TF 1715, 45

greišnik tudi grejšnik -a m *grešnik*: kaifzem jafz veliki greisnik TF 1715, 37; nego nai fže te greisnik poverné SM 1747, 8; Da bi grejsnik düsa tvoja KM 1783, 288; ne 'zelejs grejsnika fšmrti KŠ 1754, 232; Bog je nei hotel tomi greisniki fšmrti SM 1747, 8; ne 'zelejs pogibelnoszt grejsniki KŠ 1754, 243; ne ofztavime nevolnoga greisnika SM 1747, 57; toga vö zvr'zenoga grejsnika KŠ 1771, 531; greisnika od grejhov odvěse KMK 1780, 66; ino fšo nevolni greisniczi SM 1747, 51; vnougi fšo grejsniczi pořžtanoli KŠ 1754, 119; Grejsniczke fše ktebi vrnějo KŠ 1754, 254; ka fšo 'Zidovje vři greisniczke KŠ 1771, 436; Mi greisniczke KM 1783, 59; ki je proti řzebi od greisnikov preterpo SM 1747, 28; odlóceni od grejsnikov KŠ 1754, 103; grejsnikov priáteo KŠ 1771, 36; Od Bo'ze voule k-greisnikom KŠ 1771, 58; Grejsnikov zvelicřiteli BKM 1789, 3; nám greifnikom kjeifřtvini zrendelüvana TF 1715, 43; ino kdrúgim greifnikom SM 1747, 41; bode gláfšo grejsnikom KŠ 1754, 233; Milosřtiv nám bojdi grejsnikom KM 1783, 10; Grejsnikom ga je pořžlo BKM 1789, 8; okorne greisnike zpráviřřa vönka zaprejo TF 1715, 35; vucsi te greisnike na pravo pout SM 1747, 93; kotero řzi za grejsnike vö preleao KŠ 1754, 228; zřvat nego grejsnike na pokouro KŠ 1771, 29; Zakaj jej zgrejsnikmi KŠ 1771, 28

grejšnica -e ř *grešnica*: 'zena, řtera je bila grejsnicza KŠ 1771, 190

grenöti -ém nedov. **I.** *zgrebati*: Grene, rova li v-preidöcsi KAJ 1848, 82; da je vřřákí páli k-fšvojemi piřřkri bole ogen greno KM 1790, 88 **2.** *zřirati*: Grene, vlácsi mála mravla KAJ 1870, 105; "Greni kurtav!" tó řěcs je mogao bögati KAJ 1870, 152

greřenje -a ř *greřenje*: Zrok Tvoje boleznofzti Je nase gresěnye BRM 1823, 50; znásas pokorno, Oh Bög, nase gresěnye KAJ 1848, 2; je gresěnya robom blüzi KAJ 1848, 124; obarjem řze od gresěnya z jezikom TA 1848, 32

greřivati -üjem nedov. *greřiti*: kakřté bi gresivao BRM 1823, 98

greřlívost -i ř *greřnost*: Nej je pred Bogom Prijětna, niti greslivofzt BRM 1823, 24; I proti Tebi greslivofzt Sztálno odürjávati BRM 1823, 186

greřnost -i ř *greřnost*: Varte fše vfže grěsnofzti BRM 1823, 5

griba -e ř *griva*: duga griba AI 1878, 11; má malo gřibo AI 1878, 12

grísti grizém nedov. *I. gristi, drobiti z zobmi:* zácsali grizti KŠ 1771, A2b; je nej ľzlobodno grifzti KŠ 1771, A2b; je nej ľzlobodno grifzti KŠ 1771, 458; Rágni; grizti KOJ 1833, 170; falat krúha, ali kaj drugo griszti valón AI 1875, br. 2, 7 **2. napadati z zobmi, pikati:** kak csemérna kacsa grizé BKM 1789, 14; medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; Ošťijo, ľtere ne grizémo KMK 1780, 65; nyi jeziczke ofztri Grizéjo me BKM 1789, 5b; Kak dugo te kacse bodo grizle KM 1783, 286 **3. vznemirjati, povzročati neprijetnosti:** Naj szi me grizé jezik jálnikov KAJ 1848, 239; eden toga drugoga grizéjo KOJ 1833, XIV; Csi te pa edendrugoga grizli i jeli KŠ 1771, 568; I grizli fzo jezike ľzvoje KŠ 1771, 795 **grizéči -a -e grizeč:** Kak cšerv grizécsi grejh csemérni Grizé mené BKM 1789, 206; Luthera vozostampane grizécese predge i povedki KOJ 1845, 55; májo grizéča vüsta AI 1878, 32; miszli, oh cslovak! cšrv grzécľi KM 1783, 211

gríva -e ž *gríva:* z-steroga lepe grive viszijo KAJ 1870, 88

grívi -a -o prid. *praví, resničen:* je gornya in o dolnya szlovensina gríva puscsava posztala KOJ (1914), 96; je 'selo v-piszmi prosnýe i to'sbé pred szébe posztaviti, nej pa z grívov recsjouv KOJ 1848, 31; Bajce szo grívi grobi za 'zivôcese bívoszti KAJ 1870, 85; grívi razbojnicke AIP 1876, br. 9, 2

gríža -e ž *gríža:* Vérhas; grí'sa KOJ 1833, 181; tréslíko i grí'zo majoucsi KŠ 1771, 428; je ocsa rávno teda vu grí'ľi, i v-tréslíki le'sao KM 1796, 130

Grk tudi Gèrk -a m *Grk:* Sidove na ime, potom i Gerke SM 1747, 19; Grk po natúri KŠ 1771, 435; Nej ga 'Zidova, ni Grka KŠ 1771, 154; 'Zidovov i Grkov vnouga vno'zina KŠ 1771, 385; prejdgame Kríľztufa, 'Zidovom íľztina ľzpáko, Grkom pa bláznofzt KŠ 1771, 492; je Gejza neprilicsen bio Bulgárczom ino Grkom KOJ 1848, 10; tam Grke, eti pa Szlovene nafzledűvajoucí KŠ 1771, 5b; ki ľzo med Grkmi rafztepeni KŠ 1771, 290

grľica -e ž *grľica:* Nedáj zvirini duse grľicze tvoje TA 1848, 60; dáli bi áldov eden pár grľicz KŠ 1771, 169

grľiti se -im se nedov. *daviti se:* szkáz'em pomôcs, tèm, ki sze grľijo TA 1848, 9

grľo tudi gèrlo -a s *I. grlo, zgornji del sapnika:* naj fze vfzáki do grla nafzűhne KM 1790, 78; Tu sze zovádi gibcsnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5; Tomi jálnomi vnyega grlo páľzti BKM 1789, 376; I ľzvoje grlo bi napunila SŠ 1796, 96; nego rai ľzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4 **2. kar je temu podobno:** odprti grob je nyi grlo

TA 1848, 5; Zgrla peklénľzkoga pocsinék fzem doubó BKM 1789, 303; nyih gerloie eden odperti grob TF 1715, A7b; zvráifega gerla ino vládanya vönka ofzlobodo TF 1715, 22 **3. vrat:** Na grli lepo belo ľišo má AI 1878, 10

grm tudi gèrm -a m *grm:* Bokor, germ AIN 1876, 68; V-gôsztom grmê on vu miri szedi KAJ 1870, 114

grmèti tudi germèti tudi grumèti -i nedov. *grmeti:* Csi gli blifzka i germi SM 1747, 76; Dörögni; grumeti KOJ 1833, 154; Grmí. Manydörög KM 1790, 92(a); Bliszka i grumí KOJ 1845, 102; Csi je gli grmelo mocsé BKM 1789, 361; pren. ka ti zdaj tva vűha grmíjo SIZ 1807, 47; Goszpod je grumio vu nébi TA 1848

grmíç -a m *grmíç:* Ali naidem vleti vu grmicsi Pocsinka sztan KAJ 1870, 56

grmíçek -a m *grmíçek:* Zľati grmíçek rasté AI 1878, 51

grmlajca tudi grmlajnca tudi gèrmlanca tudi grmlaca tudi grúmlaca -e ž *grmenje:* grmlajcza fze je zgodila KŠ 1771, 308; Grmlajncza. Menydörgés KM 1790, 92; Grmlacza BRM 1823, IX; tou je, ľzinovje grmlajcze KŠ 1771, 110; Malo grmlajcze brezi bojazni BKM 1789, 444; fzo vò sle blifzkanycze i grmlanycze i gléľzove KŠ 1771, 774; i fzedem grmlajncz na fzedem koflike kázajoucsi KŠ 1771, 766; neba je dála grúmláczó TA 1848, 62; Po grúmláczí sze dá zráki csiszôtócsa KAJ 1848, 361; Zvihérom zvékšine blisk i germlanca hodi BJ 1886, 35

grmlavica -e ž *grmenje:* I v-grmlaviczi mi Tebé hválimo BRM 1823, 440

grmlenca tudi grúmlenca -e ž *grmenje:* ka letosz pá vnogo szilnoga de'zd'za i vnogo grmlence bode AIP 1876, br. 6, 8; vnookrát je "éljen" grumlence csuti bilo AIP 1876, br. 5, 2

grmlénje tudi grumlénje -a s *grmenje:* Csűli szmo grmlénje AIP 1876, br. 4, 8; na gori sinajszkoy med grumlejnyom i bliszkanjom KOJ 1845, 120; pren. nego szlisavsi grumlejnye z-Rima za volo Robert Károla KOJ 1848, 43

grmóuvje tudi grmóvje -a s *grmovje:* i v szodisinszko grmovuje notrilűcsó KOJ (1914), 108; cvetje je brála med grmóvjem KAJ 1870, 13; se zadržáva pod grmovjom AI 1878, 10

gròb -a m *I. grob:* nyih gerloie eden odperti grob TF 1715, A7b; i grob tvoí SM 1747, 68; i grob tvoí SM 1747, 68; Bio je vu ográczí grob novuí KŠ 1771, 331; odprti grob je nyi grlo TA 1848, 5; Sztani gori zgroba BKM 1789, 88; Pokopan je vgrob KŠ 1754, 109; Zdaj me 'se denejo v-grob moj SŠ 1796, 4; vu kmicsnom grobi mojem SM 1747, 78; Lefal bom vgroubi kmicsnom SM 1747, 74; gda fze je vgroubi o'zivo KŠ 1754,

110; je 'ze stiri dni bio vu grobi KŠ 1771, 304; vszi pokopicsi pri grobi vmorjeni KOJ 1848, 5; Csi bi mogli v-grobi preidti KAJ 1848, 7; I grobovje fzo fze odpirali KŠ 1771, 96; pribi'zi knyemi zgrobov eden cslovik KŠ 1771, 114; dvá vragometna, zgrobov vó idoucsa KŠ 1771, 27; prilfzpodobni k-grobom obejljenim KŠ 1771, 77; Ar czimprate grobe prorokov KŠ 1771, 77; je on nalfé grobe na kamure napravo KŠ 1754, 109; vli, ki fzo vgrobájh KŠ 1754, 139; nego vu grobáj KŠ 1771, 194 **2. konec življenja, smrt:** ide kfzvojemj grobi KŠ 1771, 261; i prek groba KAJ 1848, 3

gröbenica -e ž *korito pri stiskalnici:* Mergus. Grobenicza KMS 1780, A9

grobiánstvo -a s *grobijanstvo:* grobiánfztvo pa odörnolft pobúdi KM 1790, 18

grobjánčivanje -a s *grobo ravnanje, divjanje:* nezaroblencza, ki je k-grobijáncsivanyi 'se tak privajani KOJ 1845, 33

grobjánstvo -a s *grobijanstvo:* nisteri cslovek, ki sze nyegove toposzti, grobjánstvtva i hüdovolnoszti hába KOJ 1845, 21; Z tém grobjánstvtvom sze je krouro zamero KOJ 1848, 32

gröf -a m *grof:* imenüvani szo "mejni grofovje" KOJ (1914), 97; grofi, baroni szedijo AI 1875, kaz. br. 2

gróm tudi grón tudi grúm -a m *grom:* Kak grom, fzcrcé mi pobije KŠ 1754, 255; Fulmen. Gron KMS 1780, A7; Kak gron fzcrcé mi pobije BKM 1789, 215; Bliszk i grum trószí viszine KAJ 1848, 13

grónski -a -o prid. *gromski:* kak fzi kamen gronfzki SŠ 1796, 149; Oh kak je gronszka rejcs tá BKM 1789, 14; je Boug pufzto blizkjajnczo, i gronfzko kaménye KM 1796, 52

gröš -a m *groš:* Grofs. Garas KM 1790, 94; Garas; gross KOJ 1833, 157; mi vsze radi vzememo, en gros ali putoro KOJ 1845, 142; Od grofa KŠ 1771, 221; Eto más eden gros KAJ 1870, 8; nyemi je dao eden jedini gros szvoj KAJ 1870, 8; Li eden po ednom, dvá grossa naj dejje SIZ 1807, 37; je dáo nikeliko grossfouv pejnez KM 1790, 26; je dáo kújse (debelejse) grose ozváne zlejati KOJ 1848, 44

gróubi -a -o prid. *grob:* Antóni je pa groubi, bedák ofztao KM 1790, 36; Goromba; groubi -a -o KOJ 1833, 157; velika Szlepofzti fzvoje oslátati, ako je glih jáko grouba nemorejo TF 1715, 4

gróubje -a s *pokopališče:* eden cslovik vu necsifztom dúhi Ki je fztanyé meo vu groubji KŠ 1771, 114

gróuzati -am nedov. *mešati:* Zavarni; moutiti,

grou'sati, mejsati KOJ 1833, 184; Vrouco hráno dugo grou'sati, je grdo KOJ 1845, 36; pren. grcski Czaszar tak je dugo grou'sao vogerszke Velikáse KOJ 1848, 29; V-neprisztojna sze negró'zaj KAJ 1870, 166

gròza -e ž *groza, strah:* I groza je obisla vfsze tak KŠ 1771, 105; Ár ga je groza obvzéla i vfze KŠ 1771, 179; ár je trepetanye i groza na nyé prisla KŠ 1771, 155; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdce KAJ 1848, 7; za tvoje groze volo KŠ 1754, 241; geto ti grozo odúrjavas KŠ 1754, 17; Z-grozov sze zglédne on Prék KAJ 1848, 4

gròzd -a m *grozd:* Uva Grozd KMS 1780, A9b

gròzdje tudi grózje -a s *grozdje:* Jeli beréjo fztrnya grozdje KŠ 1771, 22; niti zfcspka ne trgajo grozdje KŠ 1771, 186; i zrejlo grozje fzo prinefzle KM 1796, 26; Mravle grozje iščejo AI 1878, 37

grózen -zna -o prid. *grozen:* Grozen je greh toga KAJ 1848, 4; te Visesnyi je grozni TA 1848, 38; Razbejszni grozno moucs nyihove vojfzke BKM 1789, 271; obnêmi, grozno obcsüténye KAJ 1848, 7; Gde vfza grozna fzo BKM 1789

groziti se -ím se nedov. **1. groziti, pretiti:** Fenyedetni; priteti sze, groziti sze KOJ 1833, 157; ka sze grozis KAJ 1870, 95; Pokeidob fze mi Vrag grozi SM 1747, 68; Szkim fze grozi Boug KŠ 1754, 65; ki fze mi grozi KM 1783, 295; Szkom fze mi grozi jáko BKM 1789, 388; pred kim bi sze mi grozilo TA 1848, 20; nej li fzamo fze je nyim grozio KŠ 1771, 527; da sze nyim je z-cérkvenim preklinsztvom grozio KOJ 1848, 43; z-sterimi sze je Zvelicsiteo grozio KOJ 1833, X; sztrasi protivniczke szo sze nyemi grozili KOJ 1848, 115 **2. upirati se:** od vodé i vszáke pitvine sze nyemi je grozilo KAJ 1870, 41

gròzlek -a m *grozdek:* ka pod szpódnym grozlekom sze vêka okoli zare'ze AIP 1876, br. 8, 8; stero sze eno 25 grozlekov ozorilo AIP 1876, br. 4, 8

gróznost -i ž *groznost:* steri szo sze tou'sili od lútoszti i necslovecske groznoszti szvojega Krála KOJ 1848, 26; szmrt, Pri vszjoj szvojjoj groznoszti KAJ 1848, 419

grozovíten -tna -o prid. **1. grozen:** tákse grozovitno klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9 **2. velikanski, ogromen:** Okoli mesa grozovitnoga tela je opásani zdebelim špehom AI 1878, 21

grozovitnik -a m *grozovitež:* Poganszki grozovitnik szí nekaj sztrasznejsega zmiszli KOJ 1845, 85

grozovitnost -i ž *grozovitost, grozota:* Od ete

- grozovitnoszti nad szvojim rodjâkom vcsi-nyene KOJ 1848, 14
- grôžanje** -a s *mešanje*, *zmeda*: Grôžanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3; Grôžanye, mészanye itak trpi AIP 1876, br. 7, 2; Szprâvlanye, grôžanye tak dugo trpelo, ka bôj je zacsnyeni AIP 1876, br. 8, 1; Po telkom grôžanyi Obôžani AIP 1876, br. 6, 2
- grstiti se** -im se nedov. *gnusiti se*, *studiti se*: Grftzim fze escse fzam fzebi BRM 1823, 191; naj sze drugim negruszti od hrâne KOJ 1845, 36; Escse sze nisteroj pâpinszkoj persóni gruszti z-lutherânszkov vu hi'sni zâkon sztoupiti KOJ 1845, 82
- grstlívost** -i ž *gnus*, *stud*: ali pûszto je grsztlívost na dûse nyihove TA 1848, 88
- grûda** -e ž **1.** *gruda*: Zgrûde zemlé fzi ti náfz vô ofznouvo BKM 1789, 158; Teda vért edno grûdo ali kamen vzeme gori KAJ 1870, 139 **2.** *prst*, *zemlja*: Csloveka zedne grûde napravo SM 1747, 3; ka bi zedne grûde delao polzoudo KŠ 1771, 468; pren. nevoule puna grûda BKM 1789, 410; nevoule puna grûda SŠ 1796, 142
- grûdica** -e ž *grudica*, *kepica*: szâki brat i szesztra tudi popadne grûdiczo KOJ 1845, 96
- grûdje** -a s *grudje*, *grude*: Grûdje vu ogradi z-grablami drobijo KAJ 1870, 119
- grûmbeo** -bla m *kup*, *kopica sena*: szûho vkûppograblâjo, v-grumble raztrôszijo KAJ 1870, 122
- grûnt** tudi grûnd -a m **1.** *zemljišče*, *posest*: Plebânosom szo povrnyeni grûnti KOJ 1848, 107; na fzejdi Jordâna fzo na fzûhom grûnti fztâli KM 1796, 42 **2.** *temelj*: Kotere recfi fzo grûnd, fundamentom TF 1715, 44; Trdi grûnd Bo'zi obfztoji KŠ 1754, 130; Bog mi je tak grûnt mojga vûpanya KAJ 1848; ka ni eden zgrûnta fzczá fzvojega ne zdr'záva KŠ 1771, 436; ár dobrogra grûnta nemajo BKM 1789, 4; od zlocsasznoszti neverni z grûnta szrcza mojega TA 1848, 28; Ino tu más grûnd ino fundamentom czeile fzvête Troicze TF 1715, 38; Trbej je znati, fzczá grûnt KŠ 1771, 440; Oni razvr'zejo i grûnt TA 1848, 9; ka má V-szebi grûnt dûsne skode KAJ 1848, 29; je nevôra vu fzczá grûnti na teliko KŠ 1771, 440; drûgi zvékfim grûntom právijo KŠ 1771, 725
- grûntati** -am nedov. **1.** *utemeljevati*: on preprâvla bolvanszto, I grûnta právo krsztsanszto KAJ 1848, 9; Ti szi od zacsétka zemlo grûntao TA 1848, 83; Grûntao dûs zvelicsanye KAJ 1848, 61 **2.** *premišljevati*, *razglabljati*: Po vûsztaj ti málicski ino czeczajoucsi grûntao szi szi zmo'znoszt TA 1848, 7 **grûntani** -a -o *utemeljevan*, *utemeljen*: Vôre naivékfi Artikulusi, vu polzleidnym leipom rédi grûntani Jefzo SM 1747, 33; Vidis krsztsanszto oltâre, Grûntane na rûs bolvanszto KAJ 1848, 103
- grûntni** -a -o prid. **1.** *zemljiški*: Grûntni goszpoudje szo sze 's nyimi djâli, kak z robmi KOJ (1914); ki z-grûntnov knigov poszvedocsi nyagovo szvojoszt AI 1875, 2, 3 **2.** v zvezi **grûntni vert** *posestnik*: Grûntni vért bom, grûntni vért jasz KAJ 1870, 122
- grûška** -e ž *hruška*: Pyrus. Grûška KMS 1780, A9; Grûška je visiko drevo AI 1878, 45
- grûškov** -a -o prid. *hruškov*: jé grûškovo, čreš-njovo, slivovo drevje BJ 1886, 17
- grzdenjé** -â s *gnus*, *stud*: Tsômör; grzdenyé, csâm KOJ 1833, 177
- grzdlív** -a -o prid. *dolgočasen*, *zoprn*: Unalmas; dúgoga csasza, grzdlív -a -o, odûren KOJ 1833, 179
- gûba** tudi giba -e ž **1.** *guba*: Rántz; grba, gûba KOJ 1833, 170; Po dveje gibej je kaftigani KM 1790, 74 **2.** v zvezah: **po dveje gibej sklonjen**: nego fze je po dveje gibej paľcso KM 1790, 42; **po sedmi gibaj sedemkratno**: nazâ plâcsaj szôszedom nasim po szedmi gibâj TA 1848, 66
- gûbač** -a m *šiška*, *ježica*: ka sze z-logâ odâva: gubacs AI 1875, 6; Hrâst dá žalod, i gubače AI 1878, 46
- gûbačov** -a -o prid. *šiškov*, *ježicin*: Gubacsov pov je letosz bo'zen AI 1875, kaz. br. 8
- gûč** -a m **1.** *govorjenje*, *oblikovanje besed*, *stavkov z govorilnimi organi*: Gucs nasztâne z-glâszai AIN 1876, 5; za nyidva vilzokoga gucsa i piľzanya volo KŠ 1771, 260; znamênja szo nê za pocsíka, nego za razmênja gucsa AIN 1876, 9; zvelikov fzcrcsnofztyov 'zivémo vgucsi KŠ 1771, 533; o'zivávaj Nâsz v-gucsi i djânyi KAJ 1848, 5; pren. Pannonii z-sterov szo po gucsi negda Hunovje i Avarci ládali KOJ 1848, 7; Nadale je v-gucs prineseno bilô AIP 1876, br. 1, 1 **2.** *izražanje misli z govorjenjem*: Eti je li od te legé právde gucs KŠ 1754, 6; ka je zdaj od mira nej gucs KOJ 1848, 120; Naj te pa zvnougim gucsom ne dr'zim KŠ 1771, 416 **3.** *sestavek o čem, ki se podaja v javnosti*: od minisztera 2 ³/₄ vôre dr'zânom gucsi napredâno AI 1875, kaz. br. 2 **4.** *stavek*: Kelkoféle gucsov razlocsávamo AIN 1876, 73
- gûcanje** -a s **1.** *govorjenje*: nego valfê gúcsanye naj bou, tak, tak KŠ 1754; i gúcsanye tvoje je príľzpodobno KŠ 1771, 151; vu fzvojem vnogom gúcsanyi polzľúhnejo KŠ 1771, 18; Kak fzlatka fzo cselúszti mojoj gúcsanya tvoja KŠ 1754, 4 **2.** *jezik*: pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov KOJ 1833, VI
- gúcati** -im nedov. **1.** *govoriti*, *oblikovati besede*,

stavke z govorilnimi organi: Gúcsati KM 1790, 93; Doszta ne negučí semtám BJ 1886, 5; fteró bom miszlo, gúcsao KŠ 1754, 248; Ne bom vecs dofzta gúcsó zvami KŠ 1771, 316; je te fzelejpi i nejmi, gúcsao KŠ 1771, 39 **2. izražati misli, mnenje:** Prepovidávajo nám gúcsati KŠ 1754, 164; kakda morete dobra gúcsati KŠ 1771, 40; Gučfati za nářz BKM 1789, 44; Eta gúcsi i opominaj KŠ 1771, 659; dobro od nyega miřzlimo i gúcsmo KŠ 1754, 54; gúcsste iřztino KŠ 1754, 58; zakaj nyim gucsis vprilikaj KŠ 1771, 42; z-fzvojega lařztivnoga gucsi KŠ 1754, 95; Gucsí zdvóma od řzvojega nafzledúvanya KŠ 1771, 24; Eden zdrúgim márna gucsí TA 1848, 9; Csi hidou gucsimo KŠ 1754, 32; jálno gucsijo TA 1848, 5; vó bodem gucsao vsza csúda TA 1848, 7; dűjh Ocsé vafega bode gucsao KŠ 1771, 33; Ar nebudete vó gucsali KŠ 1771, 33; i gucsali bodo vfzo húdo rejcs KŠ 1771, 14; řzem od Molitvi naduzi gúcsao KŠ 1754, 7a; geto řzem jafz nej gúcsa KŠ 1754, 20; potom kak je on řnyimi gučfal SM 1747, 14; Drűgo priliko je nyim gúcsao SM 1747, 45; Kak je on Gučfo BKM 1789, 17; lidjé řzo gucsali nadignyeni KŠ 1771, 338; naj gucsi, kako KŠ 1754, 22; naj ne gucsijo jálnofzi KŠ 1754, 59; od nyega ne gucsali TF 1715, 16 **3. znati, obvladati:** tűdi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; kak zdaj nafi Szlovenye gucsijo KŠ 1771, A5a; szo vszi z-edne fěle jezikom gúcsali KOJ 1833, IX; bi po nyem gúcsali KOJ 1833, VIII **gučěči** -a -e *govoreč:* odidouci molo je to iřzto rejcs gucsěcsi KŠ 1771, 148; z-kacse gucsěcsi vrág KM 1796, 6; Szlovenszki jezik gucsěcsi národ AI 1875, kaz. br. 3; řzliřavřli to rejcs gucsěcso KŠ 1771, 117; Gucsěcsi med řzebom z-'Zoltármi KŠ 1771, 584; řztrebi vó vszo řzkazlivoszt i jezik gizdavo gucsěcsi TA 1848, 9; Ország sze imenűje Vogrszki od po Vogrszkom gucsěcsih Vougrov KOJ 1833, VIII; lidjé, vidoucsi nejme gucsěcse KŠ 1771, 52 **gučěči** -a -e sam. *govoreči:* je nej vfřákomi dáno řzebom gucsěcsega razumeti KŠ 1771, A4a; lepó gucsěcsega KOJ 1848, 5 **gúčani** -a -o *govorjen, povedan:* stero je melo potom gúcsano biti KŠ 1771, 675; kak řze řzpozna, ka je gúcsano KŠ 1771, 518; gúcsano bode i tou, ka je ona vcsinila KŠ 1771, 88

gúčma -e z *kučma:* Gucsma ABC 1725, A3a

gúgati se -am se nedov. *gugati se:* Szedecsi sze negugaj KOJ 1845, 26

gúiliti -im nedov. *guliti, dreti:* kak dabi okrszts-enoga bete'snika trbelo 'řivoga gúiliti KOJ 1845, 110

gulyas -a [gűjař] m *črednik, pastir:* Csikós, gulyás KAJ 1870, 141

gumila -e ř **1. grič, hrib:** Měnsė visesozti řztrmce ali gumile zovémo KAJ 1870, 145; vfřáká gora i gumila řze ponizi KŠ 1771, 173; Collis. Gumila KMS 1780, A9 **2. grob, gomila:** Naj prineszějo gumile praviczó TA 1848, 57; Teda zacsnete praviti i gumilam, pokrí nářz KŠ 1771, 252

gumilica -e ř **1. griček, hribček:** Pri ravnici gumilica KAJ 1870, 171 **2. grob, gomila:** ete gumilice řzkrivajo mrtvece KOJ 1845, 131

gűmlo -a s *gumno:* Gűmlo KMS 1780, A2b; Horreum. Gűmlo KMS 1780, A9

gűmno -a s *gumno:* řesifřzi gűmno řzvoje KŠ 1771, 10

gút¹ -a m *řzelo, grlo:* Guttur Gűtt KMS 1780, A7b; Nyih gut je nej změrom BKM 1789, 377; Ftics je z-punim gűtom kricsao KAJ 1870, 21; krědi dr'ste glafřze guté řIZ 1807, 13

gút² -a m *kap, bolezen:* je Szoliman II. z-gutom vdárjeni czvokno KOJ 1848, 83

gutàn -a m *soteska:* Po gutani szva 'ze překprisla KAJ 1870, 84; Celó vóřzki dolóvje sze gutanje ali vráta bregóv zovéjo KAJ 1870, 146

gvànt -a m *obleka, oblačilo:* kotera řzo fitki potreibna kako gvant, cřreivřli TF 1715, 29; gvanta pa nyegov je beřli grátao KŠ 1771, 56; Věftis. Gvant KMS 1780, A8b; Gvant. Ruha KM 1790, 94; Ruha; oblacsilo, gvant KOJ 1833, 171; nemajoucsi gvanta řzvadbenoga KŠ 1771, 72; Da řze te kak řscetálje Gvanta, mocno dr'sim řř 1796, 120; ino řzo nyihov gvánt prářli SM 1747, 31; Gvant doli řzěbe řzlácsi KŠ 1754, 250; vnosenyej, gvánti KŠ 1754, 212; djalá řzta na nyidva gvant řzvoj KŠ 1771, 68; posřlavci szo horvacski gvant nosřili AI 1875, kaz. br. 1; Jeli csloveka vmeřhkom gvánti oblecsenoga KŠ 1771, 35; Ni vu gvanti nemřem zebérati KAJ 1870, 56; velikási vogerszkom gvanti AI 1875, kaz. br. 1; ki je nej bio oblecseni zgvantom gořztűvanya KŠ 1771, 72; přefřřla řzta řzvoje gvante na 'řrbé KŠ 1771, 236

gvàntanje -a s *oblačenje:* Vu řoli i vu deli řzam vřřli bio, ali vu gvantanyi necsřzřten i nerėden AI 1875, br. 2, 7

gvèranje -a s *povračilo:* ki ga je za volo gveranya řzvojega kvára obtou'so KOJ 1845, 50

gvèrati -am dov. *vrniti, povrniti:* Maximilián řzi je praviczó vzéo řzvoje po řzřli gverati KOJ 1848, 82

gvint -a m *přprava za dviganje:* pa gvint je tudi jáko potreben za vőzdřgávanye z-tákse grde grabé AIP 1876, br. 8, 8

gvűřen tudi gvűřen -řřna -o prid. **1. gotov, nedvomen:** vfřzej verni kotřig Krifřtusevi

gvúšno blágo KŠ 1754, 137; Od šteroga, ka mi je gvúšnoga piřzati gofřzpodni, nemam KŠ 1771, 420; Májo pa gvifno i czeilo odkúplenyé zoniř tľakati SM 1747, 30; prepovidávanye oni dejľ, od šteri řzmo gvúšni KŠ 1771, 161

2. prepričan, trden: Ja řzem gvúřen, ka ni řzmrť nemore nář odloucfiti KŠ 1754, 137; naj vuvřzem etom gvúřen bodem KŠ 1754, 237; Vete kaibi jařz gvifni biu, kaiřzo tálove profnye priétné oczi TF 1715, 31; Sztejm nářz gvúšne cfini, ka řzmo mi odkúpleni KŠ 1754, 111; Ka bi nářz gvúšne vcsino KMK 1780, 17

3. določen, neki: ka řzo řyllabe nej bílé vu gvúřen mertik vzéte BKM 1789, 2b; z-sterov sze dugováňya gvisna kelikôcsa znamenúje AIN 1876, 31; ne bos vido Szuncza do gvúšnoga vřejmena KŠ 1771, 381; Ali ni gvúšnoga rázuma je níkéď cslovik nej mogo nářti BKM 1789, 2b; da řzi stevecz med stenyôm odejhne do gvisnoga csasza KOJ 1833, 9; ki vszákóm řeti na gvisno vřemen sze za řzoldáka pozové AIP 1876, br. 1, 3; je potreбно bílô edno gvúšno mero řztopáňa gorivřeti KAJ 1870, 65; vsze ono, štero gvúšno ořzobo znamenúje AIN 1876, 10; da vu gvúšnom dugováňyi eden od drúgoga viřzi KM 1790, 84; ka ři se řrmijo v gvúšnom vřemeni AI 1878, 24; naj gvúšne Čzérkvéne řzvoje Čseřzti

řzpunyávati morejo KMK 1780, 85; z-šterimi de ľúřztvo na gvisna meřzta řzřrávľano AIP 1876, br. 2, 7 **gvúšnejši** -a -e *bolj gotov, zanesľjivejši*: nouva vöra je ľe'sejsa, ta řztára gvisnejsa KOJ 1845, 79 **nájgvúšnejši** -a -e *najbolj zanesľjiv*: Tá malopřvo povejdana regula je nájgvúšnejsa KOJ 1833, 22

gvúšno prisl. *gotovo, zares, zanesľjivo*: kai je vu řzvojoi reicľi oblúbo, gvifno řzřpuni SM 1747, 33; Amen je tak, bojďi, gvúšno, zařřztino KŠ 1754, 181; Gďa je pa i gďe piřzao: nej je gvúšno KŠ 1771, 159; ár za gvúšno vöřje, kaj je Ivan prorok bio KŠ 1771, 238; Nase teřlo řze gvúšno pokvari řř 1796, 19; tak je gvúšno ka řzilji cena gorisřzkocsi AI 1875, kaz. br. 8 **gvúšné** *bolj gotovo, zanesľjiveje*: ľáďje pa gvúšné řodijo po nyé KAJ 1870, 110

gvúšnosť -i ř *gotovost, zanesľjivost*: Eta je gvúšnosť, štero mámo KŠ 1754, 148; Gvúšnosť zvelicsanya KŠ 1771, 463; gďe je isřtinsřzka gvúšnosť KM 1783, 131; Gvúšnosť greřhom odpúřcsanye BKM 1789, 134; Bivosřti řzvoje gvúšnosť KAJ 1848, 8; Od Křiřřtuřovoga gori řřtanenyá gvúšnosťi KŠ 1771, 520; Naj řpoznas gvúšnosť oni řejs KŠ 1771, 161; i vu vnuřgoj gvúšnosťi KŠ 1771, 615; řřpunov gvúšnosťřvov řřřřzimo KŠ 1754, 153

hà medm. *ha*: I ti mimo idoucsi govorécsi: ha, ki porúfís czérkev KŠ 1771, 153

Hàbakuk -a m *Habakuk*: Habakuk KŠ 1754, 2

hábanye -a s *varovanie, izogibanje*: hábanye od rejsnoga ftúkanya KŠ 1771, 647; Za volo telovni necsifztoucs grejhov hábanya KMK 1780, 86; Za volo hábanya vékse teskoucse KOJ 1833, 45; kri'z fzi na náfz púfzto na hábanye grejha KŠ 1771, 823; Ne'zeles od nikoga, Li hábanye odrú'znosztí KAJ 1848, 160; Hábanye od bátrivnosztí TA 1848, 60

hábati se -am se nedov. *varovati se, izogibati se*: pomoucs mi dáj Od grejha, fzráma hábati BKM 1789, 276; Vraifa dela odúriti, ino nyih fze hábati SM 1747, 52; Scsém grejsne prilike fze hábati KMK 1780, 107; Örizkedni; hábati sze KOJ 1833, 167; daj sze mi tak hábati Jálnosztí KAJ 1848, 190; Daj fze mi ga hábiti BRM 1823, 339; da fze vfzega hüdoga hábamo KŠ 1771, 853; Hábjaj sze od taksi lüdi KAJ 1870, 149; Od grejha fze hábjaj BKM 1789, 253; Hábjaj fze vfzega hüdoga KM 1790, 8; Hábjaj fze od dvojnofzti BRM 1823, 165; tak hábjajmo fze grejha KŠ 1771, 458; hábjajmo fze pa nevoscscenoufzti KM 1796, 9; naj i od tatije fze hábajo KŠ 1754, 222; Naj fze hábajo práznofzti KŠ 1771, 489; grehov, da fze hábao bom BKM 1789, 363

hácár -a m *kurjač*: More biti nigda, kaj ti bodes háczar SIZ 1807, 45

hàdra -e ž *peča, ruta*: na kiklej pecse ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinski vejnezc KOJ 1845, 91

hájda medm. *hajd*: on dévaj pregovori: hajda, pojdmó pá na pót! KAJ 1870, 86

hájdína -e ž *ajda*: Pannicum. Hajdína KMS 1780, A9; i hajdína i proszô bo'zno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; Hajdína má lepo belo cvetje AI 1878, 42

hajdinjáča -e ž *močnata jed iz ajdove moke*: Niti hajdinyače nebi meli jesti BJ 1886, 15

hajdúčni -a -o prid. *biriški, razbojniški*: Bougso hráno ali pitjé od goszpodára terjati, je hajdúcsno grobjánsztvo KOJ 1845, 36

hajdúk -a m *birič, madžarski plemiški sluga*: da je grátao nej súslavecz, pa nej ozúrni

hajdúk za vucsenike KOJ 1845, 5; oni bi mogli za 'fúpane, Hajdúke, Hlápce i.t.v. posztávlati KOJ 1833, XVII

hájh medm. *hej, oj*: Eja, pero, hajh KAJ 1870, 7; Hajh – té szpádne i oblok vküpzmu'zd'zi KAJ 1870, 12; Hajh, moj prijátel! odgovori te z-'zlakom vdárjeni KAJ 1870, 37

hájiti -im nedov. *nameravati, prizadevati si*: Za toga volo szo z hüdím hajili szvojo namembo vöszpelati KOJ 1914, 134

hajjöv -a m *ladja*: Letéča riba v letejnji včási na hajove spádne AI 1878, 32; szo na hajovaj vcsaszi szoldácke v-Szalonik poszlani AIP 1876, br. 6, 6

háklivi -a -o prid. *občutljiv*: Jezik je Domovine náj dragsi ino háklivejsi Kincs KOJ 1833, VIII

hàla -e ž *halja*: je Luther vu baracskej hali prisao KOJ 1845, 60; v-nyihovo halo sze szám tüdi oblecsé KOJ 1848, 27

Hála -e ž *Halle*: vMefzti Halla imenüvanom TF 1715, 1; v-Háli 1754 BKM 1789, 3; v-Háli, 1754 BKM 1789, 3b; V Halli, v-Halli KŠ 1754, 3b; v Halli Saxonskoj KŠ 1771, A1a; v Halli Saxonskoj KŠ 1771, A7b

halabúka -e ž *hrup, ropot*: Zaj; halabuka, krics, lárma; praszka KOJ 1833, 183; vu neporednosztí, halabuki szo szvojo szrecso iszkali KOJ 1914, 147

haldeánski -a -o prid. *kaldejski*: Teda vó idoucsi zemlé Chaldeánfzke prebivao je KŠ 1771, 358

háleluja medm. *aleluja*: Hálleluja Bojdi hvála BKM 1789, 34

hám -a m *konjska oprema za vožnjo*: V-háme v-kóla naprégata KAJ 1870, 42; Hám; konyszka óprava, hámi KOJ 1833, 158

hàmer -mra m *kladivo*: Hamer, mecs i ofztra fztrejla KŠ 1754, 56; Nemre hamra zdigávati KAJ 1870, 156

hàmica -e ž *krača*: Hamicza KMS 1780, A2b

hàmičen -čna -o prid. *zavisten, hudoben*: Jáko je hamična stvár AI 1878, 9; Ka fze po hamicnom fzprávla Ono vfze more preidti BRM 1823, 337; ino fzo hamiczni ABC 1725, A7b

hamičija -e ž *zavist, zloba*: Vafsa hamicfija

razlucfí váfz SM 1747, 6; ino fze von zcfízfzi hamicfiha SM 1747, 16; Potere fze hamicsia BRM 1823, 260; Od krádnena i hamifije, Vari fze BKM 1789, 182; hamicsije nikse nej znáo KOJ 1845, 130

hamičnják -a m *zavistnež, zlobnež*: Ráj bom fziromák pobo'zen, Kak hamicsnyák bogat, zmo'zen BRM 1823, 384

hàmično prisl. *zavistno, zlobno*: Hamicsno fzo Te fzdódi BRM 1823, 59

hàmrič -a m *kladivce*: i z-hamricsom gorvdárijó AIP 1876, br. 9, 6; zhamricsom na edno skér vdári AIP 1876, br. 1, 8

hánjen -a -o prid. *ponosen, domišljav*: Búzke; gizdav, hányen -a -o KOJ 1833, 153

harabúka -e ž *hrup, ropot*: Po ftiányi pa te harabuke prizvao je Paveo KŠ 1771, 404

hàsek -ska m *I. korist*: Záto, ka hafzek molitvi nadigáva KŠ 1754, 152; hafzek vcseny KŠ 1771, 291; ftimau fzem, kaibi nebilo brezi váfzega hafzka TF 1715, 8; Bo'ze, ka ti bode hafzka fztoga KŠ 1754, 231; Od fzvojega zatájena hafzka KŠ 1771, 61; Ka ti bode haszka Goszpodne Bo'se, csi fze jasz KM 1783, 38; fzlátki Jezus, dobim hafzka BKM 1789, 418; Pri polskom deli nyemi telikájše vnogo haska vzemejo BJ 1886, 14; nyim na radofzt ino hafzek obrné KŠ 1754, 218; na hafzek vnougoga národa KŠ 1771, A4a; roditelje fzo nyemi lejhko hafzek vzeli KM 1790, 58; Krisztus nevolna na haszek zná vernouti BKM 1789, 15; szam on haszek KOJ 1833, V; od tébe fze vcsi Lejpi návuk zhaszkom BKM 1789, 3b

2. prid, dobro: Tou pa kvafemi hafzki právim KŠ 1771, 504; fzi fzmrt trpo, Khafzki mojoj dúsi BKM 1789, 81; mi váfze dobro ifcse na teila, dűse hafzek SM 1747, 75

3. uspeh, učinek: Sztáksim hafzkom tebé ete fzevjt darúje SŠ 1796, 10; za tej hafzkov volo 'znyouv 'zivetí moremo KŠ 1754, 212; Kriřtufovoga vnami prebivanya hafzki KŠ 1771, 463

hàsen -sna m *I. korist*: nikakvi hafzen fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; blisnyemi tvojemí na hafzen TF 1715, 9; Tá hrána ti je na hafzen KŠ 1754, 257; Tá hrána ti je na hafzen BKM 1789, 238; z velkim hasnom dela AI 1878, 33

2. vrednost, pomen: Koterie hafzen te reicfi Amen TF 1715, 31

hàsniti -im nedov. *koristiti, pomagati*: Sztvoriteo je haszniti nakano KOJ 1833, IX; Kainám hafzni vadlűvanye TF 1715, 24; proti fzmerti nám hafzni SM 1747, 87; nyim nikaj ne hafzni KŠ 1754, 208; či že drugo vrástvo ne hasni AI 1878, 40; řterikoli dár je od méne, háfzni tebi KŠ 1771, 50; Eti nám li Kriřztus háfzni BKM 1789, 125; ali ne

hafznijo mi váfza KŠ 1771, 500; Ka nám háfznijo vnouge miřzli SM 1747, 72; Ka nám háfznijo vnouge miřzli BKM 1789, 165; mlájši premalo hasznijo KOJ 1845, 7; nikaj ji je nej hafznilo KŠ 1771, 116; blágo nám nebo hafznilo SŠ 1796, 49; Ka bi nam haszno ves kincs zemlé KAJ 1848, 4

hàsnoti -em nedov. *koristiti, pomagati*: hafzno je dofzta tim vórvajoucsim KŠ 1771, 400; ali nej nyim je hafznola KŠ 1771, 676; Zidovom je nikaj nej hafznolo KŠ 1771, 508; Dofzta je hafznolo KM 1796, 96; ár ka de ti hasznolo, csi jasz prejdem KM 1783, 34

hasnoviten -tna -o prid. *koristen*: Poznana i hasnovitna hižna stvár AI 1878, 24; ár je tiszto za nyega nej hűdo, nego hasznovitno KOJ 1845, 120; z-dobroga oczla szkresena nede z-hasznovitnov szvetlosztjov vőpelala KOJ 1833, IIII; divji ftiči sojo jáko hasnovitni AI 1878, 25; v-sterom sze nebi zmogle nike hasznovitne rasztline KOJ 1845, 78; je pa nike hasznovitne artikuluse vcsino szklenoti KOJ 1848, 93

nájhasnovítnejši -a -e *najbolj koristen*: Žito je naše najhasnovítnejše silje AI 1878, 41

hasnoviti -a -o prid. *koristen*: Ár je járem moj hafznoviti KŠ 1771, 37; niti vu gnoj je nej hafznovita KŠ 1771, 221; da je tou tak mocfno hafznovito TF 1715, 35; Váfze piřzmo je i hafznovito je na vcsenyé KŠ 1754, 1; řtero je ni nej hafznovito KŠ 1771, A4a; meni pa na dűse moje zvelicsanye potrejbno, i hasznovito KM 1783, 151; řtero je tak jáko hafznovito SIZ 1807, 8; řzam nikaj nej zaműdo hafznovitoga KŠ 1771, 405; Tak csednoga, i hafznovitoga fzvojega csloveka KM 1796, 28; Ali nifcse je nej naprej vzéo eto hafznovito delo BKM 1789, 2b; I nam hasznovita Podeliti oblűbis KAJ 1848, 158; vecs nikeliko hafznoviti potreibni redov priverglo TF 1715, 9

nájhasnovítnejši -a -e *najbolj koristen*: V severni krájí zemlé živé najhasnovítnejši vsej jelenov AI 1878, 17

hasnovitno prisl. *koristno*: Za toga zroka bi jáko hasznovitno bilo AI 1875, br. 2, 8

hasnovitnost -i ž *koristnost*: hasznovitnoszt jákoszti i pobo'snoszti KOJ 1845, 13; szo nasi zacsűli hasznovitnoszt hajdine KOJ 1914, 107

határ -a m *meja*: Nemas Mejé ni határa BKM 1789, 253; goriposztávlenyom váme határa AI 1875, br. 2, 1; Razsűri po nasem határi KAJ 1848, 366

hèbet -a m *habat*: Váfze zlocsafzte tráve, Ofzet, hebet, trnye, Meni rodilo bode BKM 1789, 192

hèj medm. *hej*: Hej, pero, 'zibe pero, perce KAJ 1870, 7

héjnjanje -a s *nehanje*: Pápince szo drascsilí v

vszako dob, v nyimi vertali brezi hejnyenya KOJ 1914, 134

hénjati in héjnati -am dov. *prenehati*: te szo mogli od zacsnyenoga dela henyati KOJ 1833, IX; ne hejnyas odvracsati rávne poti Gofzpodnove KŠ 1771, 381; ete cslovik ne hejnya ricsí prokletne gúcsati KŠ 1771, 358; ka tu tvojt 'sitek hejnya sŠ 1796, 104; ne henyamo za váfz Bogá moliti KŠ 1771, 603; ali jeziczke, hejnyajo KŠ 1771, 517; Tak fze henyai falofzt SM 1747, 77; Tak 'se henyaj 'salofzt sŠ 1796, 115; Hényajte i szpoznajte TA 1848, 38; geto je té dár jezikov henyao KŠ 1771, A4b; Ár, ki trpi vu tejlí, hejnyao je od grejha KŠ 1771, 710; Potom je henyao Boug od fztvárjánya KM 1796, 4; Csaszar je lih nej henyao z-szvojimi naspikati KOJ 1848, 29; je nej hejnyala kúsúvati nogé moje KŠ 1771, 191; Vfze je od dela hejnyalo KŠ 1754, 248; Vfze je od dela hejnyalo BKM 1789, 383; Ki geto fzo fze 'zalofztiti henyali KŠ 1771, 581; I nej fzo hejnyali vfzáki dén vcsiti KŠ 1771, 357; Ne bi fze henyao posztiti KM 1783, 300; Nacsi bi hejnyali áldúvati KM 1783, 687; Gda bi pa hejnyao gúcsati, erkao je KM 1783, 179

henjávati -am nedov. *nehavati*: I da 'se te dén henyáva KM 1783, 227

Hènok -a m *Henoh*: Henok je z-Bougom hodo KM 1796, 9; Kájñ je za volo iména fziná fzvojega Hénoka za Hénokio imenüvao KM 1796, 10

Hènrík -a m *Henrik*: teccasz, ka je Henrik fticsar 'siveo KOJ 1848, 9; Szlisavsi szmrt Henrika fticsara KOJ 1848, 9

hér -a m *glas, vest*: Dobroga vecséra Nega fzsrecsi héra BKM 1789, 333

Hèraklit -a m *Heraklit*: domovino Heraclita i Pythagora gledoucs KŠ 1771, 571; naj fze po fzvojega zemláka Heraclita i Pythagora fzsveczkój modroufzti KŠ 1771, 572

Heráklius -a m *Heraklij*: szo z-dovolenyom Heráklius Cszazara prisli KOJ 1848

hèrb -a m *dediščina*: méla je edno bogato tetico, po steroj cèli herb na nyó glédo AIP 1876, br. 9, 5

hèrbaš -a m *dedič*: naj szo ti právi herbasje nê od nagnyeni z-örocšine AIP 1876, br. 3, 1

hèrbati -am dov. *podedovati*: Od ednoga bratánca szam te gyvant herbo AIP 1876, br. 10, 6

hèrceg -a m *knez*: Bavarszki Herczeg szvojo cser nebi steo za 'seno dati KOJ 1848, 11; Jo'zue Herczega velko fzsrecso BKM 1789, 51; ster sze je zacsno za Herczega pizšati KOJ 1848, 84; Tak fzo nafztanoli Herczegi KM 1790, 90; velikásova kucsá, v-steroj po rodnyeni hercegi, grofi szedjío AI 1875, kaz. br. 2

hercegia -e ž *kneževina*: Hertzegség; Herczegia KOJ 1833, 159

hercegovija -e ž *kneževina*: je austriánszka Hi'sa Toskánumszko Hercegovijo pridobila KOJ 1848, 110

Hèrcegovina -e ž *Hercegovina*: Hercegovina, Bosnia AI 1875, kaz. br. 3; v-Hercegovini je prászka AI 1875, kaz. br. 3

Hercegovináncar -a m *Hercegovec*: kakda bi mogocsno biló hercegovinancare zmiriti AIP 1876, br. 6, 3

Hercegovinánec -nca m *Hercegovec*: Hercegovinanci prôti torkom sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Za tórke záto tesko proti hercegovinancóm boj pelati AI 1875, kaz. br. 3

Hercegovinar -a m *Hercegovac*: ne moro hercegovinare vöszplódití AI 1875, br. 1, 2

Heródeš tudi Heróudeš -a m *Herod*: Herodes ABC 1725, A3a; fteri Herodes KŠ 1754, 11b; vu dnévi Herodes Krála KŠ 1771, 6; mefzto Herodefa ocsé fzvojega KŠ 1771, 8; i dopádnola fze je Herodefi KŠ 1771, 47; Herodes KMS 1780, A2b; kako Heroudes KŠ 1754, 18; i dopadnola bi Heroudefi KŠ 1754, 45; Tou pa fzlifavfi Heroudes Kráo KŠ 1771, 7

Heródešov -a -o prid. *Herodov*: 'zena Kuzova Herodefovoga dvorfzkoga KŠ 1771, 191; I bio je tam notri do fzmrti Herodefove KŠ 1771, 8; zapovedao ga je vu Herodefovoj pravdenoj hi'zi varvati KŠ 1771, 416; I pořzlali fzo knyemi vucsenike fzsvoje z-Herodefovimi fzlugi KŠ 1771, 73

Herodiášev -a -o prid. *Herodijásev*: Gda bi pa notri sla Herodiáseva csi KŠ 1754, 45; pléřzala je csi Herodiáfova KŠ 1754, 47

Herodiášojca -e ž *Herodiada*: djáo ga je vtemniczo za volo Herodiášojcze 'zené Filipove KŠ 1771, 47, 119, 174; ka fzi je on Herodiášojczo brata fzvojega Filipa lafztivno 'feno, za tivárificzó fzmeo vzéti KM 1796, 101

hèrt -a m *hrt*: Hert (az agár), má duge ténke nogé AI 1878, 8

hèrtar -a m *vaški pastir, črednik*: kaj ti bodes, Ali pa pri csrejdi kaksí lagov hertar SIZ 1807, 45; Eden hertar, koga je vtrága bilou KOJ 1845, 106

heržéni -a -o prid. *ržen*: Z-heržéne mele je téčen krüh BJ 1886, 27

hiacint -a m *hiacinta*: Hiacint (a jáczint) tüdi lüblena dišéča korina AI 1878, 44

hiacintus -a m *hiacint, dragi kamen*: te edenáfžzeti hiacinthus KŠ 1771, 806

hica -e ž *vročina*: ako vářz te nevoule hicza fžréčla SM 1747, 30; ftere i delo Te'zi i trákov hicza KŠ 1754, 261; Vkom fzi vhiczi, i vu mrazi

- BKM 1789, 80; Leta hica, prázen trobúj KAJ 1870, 137
- hidóubnik** -a m *hudobnež*: Navuk od kaftige ti hidoubnikov SM 1747, 91
- hidóučí** -a -e prid. *gredoč*: notri hidoucsi vu hi'zo mojo, ofztante KŠ 1771, 392
- Hierapóliš** -a m *Hierapolis*: nej dalecs od Láodiczee i Hierapolifa KŠ 1771, 601; pokopani vu Hierapolifí KŠ 1771, 2 (B1b)
- Hierònimuš** -a m *Hieronim*: kak Hieronimus pife KŠ 1771, 662; pouleh Hieronimfa fzedocsánftva KŠ 1771, 668; fz. Hieronymus KŠ 1771, A5a
- himnuš** -a m *himna*: Tebé sze prisztája himnus, o Bog TA 1848, 36; tebi na császt szpévati Himnus nemrtelnoszti KAJ 1848, 103; Koledni hymniske BKM 1789, 22; I hválne himnuse goszpodni szpévájôcs KAJ 1870, 47
- hintóva** -e ž *kočija*: i vu hintôvi je trosi KAJ 1870, 38; Omedléno kraliczso szo v-hintôvi domô pelali AI 1875, kaz. br. 8; gda je várao telko cifraszti hintôvov, vu stere szo KAJ 1870, 117
- hip** -a m **1.** *določen čas, trenutek*: Zgoudilo fze je pa tou okoli tifztoga hipa, gda je v-Jeru'zálem fou KŠ 1771, 555; Béla II. od toga hipa je z-pomáganyom szvoje 'sene szrecsno kralüvao KOJ 1848, 28; Kim sze toga hipa vidi v-nyega pridti KAJ 1870, 117; Csi ne pomore vfzáki hip SM 1747, 73; Gda i gde trbej Krfztiti? Vu vfzákom vrejmeni, vóri ino hipi KŠ 1754, 187; Bogá vu vfzákom Hipi zvisávala BKM 1789, 386; sze szkrivas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8 **2.** *primer*: gda tajimo nazoucsnoszt káksega dugoványa, ali etaksega hipa meszto *van* i *vannak* sze dejva *nincsen* KOJ 1833, 123; Táksega hipa je rêcs vu nedokoncsanoj formi AIN 1876, 48 **3.** v zvezah: **v eden hip, k ednomi hipi istočasno**: nyegovo fz. tejlo ino fz. krv navkúp vzéto, kednomi 'zlaki i eden hip jejmo ino pijémo KŠ 1754, 205; dvôji csizmov i dvôjega oblecsala tak nemorem k-ednomi hipi na szebi meti KAJ 1870, 62
- hípek** -pka m *hipček*: Tak ti te preminôcsi hipek fzpráví vecsno odicsenye BRM 1823, 36; Be'záj moj je hipek szenye KAJ 1848, 266; vu ednom hipki Zisla KAJ 1848
- híesni** -a -o prid. *slaven*: jáko fzam hiresni SIZ 1807, 46; hiresni Doktorje v-souli zrászso KOJ 1845, 140
- Híšpánia** -e ž *Španija*: naj bole pa ali vlaskom, Híspánii, tou je, Spanyolfzkom orfzági KŠ 1771, 339; Jeli fzi gda ti bio v-lejpoj Hispanii SIZ 1807, 45
- híštória** -e ž *zgodovina*: Sztároga, i novovga Testamentoma szvéte histórie kratka summa KM 1796, (I)
- híštóriánski** -a -o prid. *zgodovinski*: Eti je li od te zvelicsánfzke vore rejcs, nej pa od híštóriánfzke KŠ 1754, 77
- híštvo** tudi híztvo -a s *zakon, zakonska zveza*: Vfze, ftero fzlú'zi pobo'zno híftvo KŠ 1754, 165; Zvúna fz. Híftva 'zivoucí KŠ 1754, 220; Ar je híftvo fzvétó edna fztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; híftva csifztoucsa KŠ 1771, 671; pri nafztávlanyi fzvétoga híftva SIZ 1807, 7; Steri vu fz. híftvo fztoupiti fcséjo KŠ 1754, 220; Híftvo poftúj BKM 1789, 182; ino povejm to fzvétó híftvo SIZ 1807, 3; Vu fz. híftvi bodoucí KŠ 1754, 220; tou je tou, vu híftvi fzvétom SIZ 1807, 6; ino v neednákom híftvi deczo vu katolicsanszkoj veri vcsiti KOJ 1914, 151; Pofteno je híztvo vu vfzem KŠ 1771, 697
- hitéjnje** -a s *hitenje, naglica*: Müdnoszti, hítejnye, i primárjanye znamenüvajúousi adverbiumi KOJ 1833, 108; sla je vu bre'zno krajino zhitejnyem vu mefzto Judee KŠ 1771, 164
- híter** -tra -o prid. **1.** *híter*: Hert je neznano hítri v bežaji AI 1878, 8; jezik moj je, liki pero hítroga pizsácsa TA 1848, 36; Bár na hítri Vfzkorom csáfzi, Angyelje bi me nefzli BKM 1789, 234 **2.** *zvít, zvijačen*: Hítri Králi, i Czafzari na fzevjeti fzo bili SŠ 1796, 125
- híteti** -im nedov. *híteti*: Hitim, ni sze ne müdim TA 1848, 101; Tejlo na fzpányé hiti KŠ 1754, 250; Lajos po mourji hiti KOJ 1848, 46; Potok v-dól hiti KAJ 1870, 107; kama tak híтите BKM 1789, 450; Ki hitijo gresiti BRM 1823, 404; Hiti mi na pomagáj BKM 1789, 290; Hiti mi na pômoc TA 1848, 32; deca moja, hitte prek KAJ 1870, 165; Ti szí vsze doprineszti hito KAJ 1848, 87; je pa v-Ázio hito KOJ 1845, 5; Ár je hito csi bi nyemi mogoucs bilou, kaj bi KŠ 1771, 405; Nê je hito, nego je ômurno KAJ 1870, 143; Z-punov radosztjov je hítila domô KAJ 1870, 13; Zaka fzi hitio odidti BRM 1823, 239; z-máterjov szo nyemi prôti hitili KAJ 1870, 165
- hítiti se** -im se nedov. *híteti*: I 'z-nyega sze vôszkopati hititi KAJ 1848, 45; hititi sze KOJ 1833, 171
- hitréjnje** -a s *hitenje, naglica*: Ov fze doprnefzé znemocsnofzti i fzhitejnyem KŠ 1754, 73
- hitrína** -e ž *naglica*: Eugenius Herceg sze pa na nyé szüne, ino v-hitrini z-sztrejlanyom nyé tak preobláda KOJ 1848, 100
- hitro** prisl. *hitro*: Ah kak hitro fzem fze porúso KŠ 1754, 242; I hitro idoucs povejte vucsenikom KŠ 1771, 98; Hitro vnáglofzti pride BKM 1789, 19;

nego bi fze hitro fundao KM 1790, 88; Prejde hitro cslovik tvoj dén SŠ 1796, 10; sze more vö prosziti ino hitro nazáj pasciti KOJ 1845, 9; názdrt sze naj sztirajo i oszramotijo hitro TA 1848, 6; Hitro zbüdi Jaboko KAJ 1870, 29; štere se hitro k bregi bližajo AI 1878, 3; Vremen etak hitro preminé BJ 1886, 3 **hitré** in hitréj *hitreje*: Moj vucsitel doszta hitré estéjo, kak jasz KAJ 1870, 6; merjém fzkoro, hitrei pridem SM 1747, 78; drugi vucsenik je prebej'zao hitrej Petra KŠ 1771, 331; Naj pridem hitrej v-velfzélje tvoje BKM 1789, 284 **nájhitré** tudi **nájhitréj** *najhitreje*: lahko sze zná zgoditi, ka sze ovi kak naj hitré proti nyemi obrnéjo AIP 1876, br. 2, 6; **Záto**, kak je naj hitrej moglo biti, pošzlaó fzam ga kvám KŠ 1771, 596; Psi té beteg náj hitrej dobijo, či AI 1878, 8

hitroma prisl. *hitro*: csi stoj na hitroma zazvediti 'zelé AI 1875, kaz. br. 6; pôleg stere sze pravica lahko i na hitroma nájde AI 1875, kaz. br. 1; je ogen hitroma vdirao AIP 1876, br. 6, 8

hiža -e ž **1.** *hiša, stavba za bivanje*: Vfza ona koterafzo cslovecsánfzkomi fítiki potreibna kako tou hiša, dvor TF 1715, 29; Hisa ABC 1725, A3a; Vfze, fztero náfšemi 'zitki fzlú'zi, liki hi'za KŠ 1754, 165; Domus Hi'sa KMS 1780, A8b; Hi'sa Ház KM 1790, 93; napunila fze je ta fsvadbena hi'za zgoftzmi KŠ 1754, 130; ka sze hisa nanyih poderé AI 1875, kaz. br. 3; ház (hi'za) AIN 1876, 10; Hiža má dveri i okno BJ 1886, 7; Ne pošelei Tvojega blifnyega hife TF 1715, 16; tvoiega blisnyega hise ABC 1725, A4b; blifnyega hife SM 1747, 46; bli'znyega hi'ze KŠ 1754, 59; vö idoucsi zhi'ze doli fztepte prájh noug valí KŠ 1771, 32; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Pes je jáko nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8; ifzpadnoli fzo konoj hi'zi, i nej fze je podrla KŠ 1771, 23; pes, navádi se bole k hiži AI 1878, 8; hišo dáva TF 1715, 21; hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; potépane pelaj vu tvojo hi'zo KŠ 1754, 169; I idoucfi vu hi'zo, najšli fzo KŠ 1771, 7; On čuva na hižo AI 1878, 7; ovoga dečáka roditelov hižo BJ 1886, 9; šteri prebiva vhiíi tvojoj TF 1715, 14; kare valz je Boug dáó vu hi'si etoga poštenoga Gofzpodára SIZ 1807, 5; Hrambo ne poznajo i v-hisi nikak nescso osztáti AI 1875, kaz. br. 3; skoro pri vsakoj hiži BJ 1886, 9; ovo tvoje hi'se púszte bodo KOJ 1833, XI; Vnassih hisai vmirovnofzti, nefztoimo SM 1747, 85; Brezi rázlocska i vhi'zaj KŠ 1754, 274; vu králefzki hi'zaj fzo KŠ 1771, 35; požgao, ka je pri hiži najšao BJ 1886, 9 **2.** *soba, glavni stanovanjski prostor*: Szoba; hi'sa KOJ 1833, 159; gda fzidis vhi'zi tvojoj KŠ 1754, 14; v hiži,

gde štoj spi AI 1878, 9 **3.** *dom, družina*: Vöri vu Gofzpodni ti i hi'za tvoja KŠ 1754, 79; bli'znyega pomágamo da fze nyegova hi'za pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 62; Náfšega bli'znyega hi'za, tou je: hram i vfze, ka khrami fzlisi KŠ 1754, 61; právi Gofzpod: zapovej hi'zi tvojoj KŠ 1754, 179; Okrfzto fzam pa i Stevanovo hi'zo KŠ 1771, 491; nyegovo hi'so je povéksao z-ednim fzinom SIZ 1807, 4; lúczko 'zelej na poveksávanye fzvoje hi'ze KŠ 1754, 62; Kralúvao bode nad Jákovovov hi'zov KŠ 1754, 161 **4.** *navadno v zvezi hiža boža svetišče, cerkev*: Nej je zlifzá, ali fzkamna naprávljena Bo'za hi'za KŠ 1754, 129; Kakda je notri fou vu hi'zo Bo'zo KŠ 1771, 38; Velkoszt sztvoritela, Gda odrpés nyegovo hi'zo KAJ 1848, 5; sao bodem vu Hi'zo tvojo TA 1848, 5; vküpszprávla raztepene lidí vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI; ino vGoszpodnovoi hisi bodem prebival ABC 1725, A8b; tak pri dômi, kak vu hi'zi bo'zov KAJ 1848, III; pren. czérkev fzcrczá mojega je vfzegavejcs necsifzta i rú'zna hi'za KŠ 1754, 235; Oh Boug! Szvej je tva velika hi'za BKM 1789, 359; vnebefzkoj hi'zi KŠ 1754, 142; v-Paradicsomi v-Otsé hi'zi KŠ 1754, 142; I priti z toga fsvzejta Vu hi'zo vfze radofzti KŠ 1754, 262; czimper od bogá mámo, hizo brezi rouk naprávljeno, vekivecsno vu nebésaj KŠ 1771, 536 **5.** *narod, ljudstvo*: zakai hocsete mreiti, vi Ifzraélszka hiša SM 1747, 8; Zákon, steroga jařz hocfen vcsiniti zhiřov Ifzraélfzkov SM 1747, 18

hižešni -a -o prid. *zakonski*: kaibi vfzáki fzvojeja Hifesnoga Túvariffa lübo TF 1715

hižica -e ž **1.** *hišica*: Hi'sicza KMS 1780, A2b; Sztoupi vpreprouszto hi'ficzo KM 1783, 229 **2.** *polžja hišica*: z velikim trüdom svojo hižico za sebov vláči AI 1878, 3

hižička -e ž *hišica*: odpri nam malo gori tvojo hi'zicsko KAJ 1870, 24; ár nyim boj hi'zicsko zapravo AI 1876, br. 9, 2; Ovcsár sze pa vu szvojoj máloj hi'zicski na pocsinék szpráví KAJ 1870, 139; Na toj hižički je trojno svilo AI 1878, 34

hižni -a -o prid. **1.** *hišen, nanašajoč se na hišo*: nasa vrla hi'zna lasztvica KAJ 1870, 103; prejdgate na hi'znom pokrivi KŠ 1771, 33; hasnovitna hižna stvár AI 1878, 24; vol ino szvinya szo nüclivi hi'zni sztvári AIN 1876, 8; Jeli ká krotke ali hi'zne sztvaré KAJ 1870, 10; Záto hižne pse ne trbej zaprávlati AI 1878, 8 **2.** *domač, družinski*: Kágda Hifni Gofzpodár fzvojo Drúfniczo na Defzétero more navcsiti TF 1715, 11; ka da bi znao hi'zni gofzpodár vfteroj vöri tát pride KŠ 1771, 213; Nas hi'sni Gofzpodár escse i tou 'selej SIZ 1807, 33; kralice hi'zni sztan na kralszkom imányi bode AI 1875, br. 8; Pitala jo je hi'sna

gofzpodaricza KM 1790, 60; tákso deklino stera je lepa, hi'zna, jákosztna AI 1875, br. 2, 7; Na tri lztáve: Czerkeveno, Szveczko i Hi'zno KŠ 1754, 217; ka l'zoudis drúgoga hi'zno dr'zincse KŠ 1771, 479; hi'zno blájzensztvo detice povéksalo AI 1875, kaz. br. 7; naří roditelje vu Hi'znoj lztávi KŠ 1754, 31; Obari nářz i zhi'znov dr'zinov na kúpe KŠ 1754, 224; Hi'zni Gofzpodárov Sztáva BRM 1823, VIII; Hi'zni goszpodárov KAJ 1848, VIII **3. zakonski, poročen:** kak fze májo vhi'znom rédi bodoucsi oponáfati KŠ 1771, 607; Ka je Hi'zni lúdi cséfzt KŠ 1754, 220 **4. v zvezah: hižni gospod gospodar:** hi'znigoszpôd AIN 1876, 17; Pesz na hi'znyeagoszpôda hi'zo merka AIN 1876, 32; **hižni zakon zakon, zakonska zveza:** VII. Hi'sni zákon KMK 1780, 57; Szédmi: Hi'sni zákon KM 1790, 111; vu jáko l'zmoutnom hi'snom zákoni 'siveo KM 1790, 66; **hižna gosa gospodinja:** Háziasszony, hi'znagoszpá AIN 1876, 17; **hižna tivarišica zakonska žena:** je nyemi Abraham z-lafztivne l'zvoje l'ztáre domovine hisno tivarišico l'zpravo KM 1796, 19

hižnik -a m *zakonec:* Obá-dvá hí'snika pa, mou's ino 'sena SIZ 1807, 10; Etima hí'snikoma pa SIZ 1807, 6; Dobri hi'zniczi, vi pořzlúsjate BKM 1789, 265; ti pobo'sni, pokorni hi'sniczke SIZ 1807, 8; Cséfzt hisnikov SM 1747, 37; Od 'zenitve i hi'znikov cséfzti KŠ 1771, 501; Pri zdávanyi novi Hi'znikov BRM 1823, VIII; Zdávanye hi'znikov KAJ 1848, VIII; Hi'snikov dú'snofzt SIZ 1807, 6; pouleg ponávlanya pořzvecsenyá milofse l'zprávi hi'snikom KMK 1780, 87

hižop -a m *ožepek:* napuniví l'pongio zjefzjomi i okouli hi'zoupa jo zafzúkaví KŠ 1771, 330; Poskroupi me Boug zhisopom KŠ 1754, 254; zvoudouv i zerdécsov vunov vrét i zhiřopom KŠ 1771, 686; Poskroupi me Goszpodne z-hi'sopom KM 1783, 174

hjá medm. *hja:* Hja tó je escse v-medini szkrito KAJ 1870, 85

hláče hláč ž mn. *hlače:* Nadržg, hlacse AIN 1876, 36

hlád -a m *hlad:* Krisztusa moka Ie nám vteskoucí drági hlád BKM 1789, 63; Nyega tiho gibanye sze hlád, krepse veter zové KAJ 1870, 150; daj I 'z-nyé hládom dúso otavití KAJ 1848, 132

hláden -dna -o prid. *hladen:* l'zpoznao je, ka je mokra, i hladna KM 1790, 38; Kako k-hladnoj vodi jelen BKM 1789, 4b; kak 'zédni jelen khládnój, Vretini tekoucsój BKM 1789, 140; i k hladnim vodam me pela TA 1848, 18

hladiti -ím nedov. *hladiti:* Hülni; hladiti KOJ 1833, 160; Ona mi hládi szmrten znoj KAJ 1848, 22

hladiti se -ím se *hladiti se:* Sze je szam nehladio KAJ 1870, 112

hlakét -a m *laket:* Réř; hlakét KOJ 1833, 170

hlapčijski -a -o prid. *hlapčevski:* szo vesz národ oudali na hlapesijszki 'zitek KOJ 1848, 100

hlápec -pca m *hlapec, služabnik:* liki ov nemilofztiven hlápecz KŠ 1771, 76; Szolga, hlápec, szlú'zbenik AIN 1876, 17; Nej ga 'Zidova, ni Grka i nej ga hlápeca KŠ 1754, 154; i l'zodecz te dá hlápczi KŠ 1771, 15; ino nedol'ztoini hlápczi pořztanoli TF 1715, 19; nevrejdni hlápczi l'zmo KŠ 1754, 82; eden ti hlápczov tam l'ztojécsi KŠ 1771, 326; Teda ercsé te Kráo hlápczom KŠ 1771, 73; Boug nářz nejma za hlápece KŠ 1754, 153; Návuk za hlápece KOJ 1845, 50; doli fzi je fzeo zhlápczmi KŠ 1771, 91; nej vřzako vóro mogo poglédnoti za l'zvojimi hlápczi KM 1790, 74

hlapica -e ž *dekla, služkinja:* Po pôdnevi je 'Zofiko z-hlapicov na nyivo poszlála KAJ 1870, 44; Hlapica je krumpise vökopala KAJ 1870, 44

hléjv -a m *svinjak:* Óř; hlejv KOJ 1833, 167; Ognjeni lidjé szo ete vkúppolóvili i v-hlev záprli AIP 1876, br. 2, 8

hóba -e ž *čepica:* Dolipopádne hóbo i na nyega jo scsé podveznoti KAJ 1870, 11

hoblič -a m *oblič:* Hoblics KMS 1780, A2b; Gyalu; hoblics KOJ 1833, 157

hód -a m **1. hoja, sprevod:** i vise 10 jezér lüdi je na hódi duplérasi nazócsi bilo AIP 1876, br. 5, 2 **2. mera za označevanje oddaljenosti:** sze jepred vcserásnyem od etecz dén hoda dalecs szlú'sit odprávlala KOJ 1845, 44 **3. vzhod:** gori idoucsega od l'zuncsenoga hoda KŠ 1771, 778; Od l'zuncsenoga hoda fzo bilá trouja vráta KŠ 1771, 805

hodáj -a m *hod, pot:* od one goré stera fze zové oliveczka, stera je blúzi k-Jeru'zálemi, na eden l'zoboutni hodáj KŠ 1771, 342

hódba -e ž *hoja:* Ár je pred tehom nê v-kmiczi Hodba dobri KAJ 1848, 18; Nyega [konja] bisztra hodba i rêtka návucsnoszt KAJ 1870, 87; Blá'zeni szo, ki szo nepokárane hodbe TA 1848, 98; pren. o Boug! i ravnaj Mojo hodbo KŠ 1754, 245; mej l'zkrb na hodbo mojo BKM 1789, 169; Ravnaj eti naso hodbo BRM 1823, 93; Zdr'zi hodbo mojo na sztezaj tvoji TA 1848, 12

hodéjnje -a s *hoja:* Kako vu nocí, ki fcsé krádnoti hodejnye tátovo BKM 1789, 395; I od naří doumov po neznánoj zemli, l'zemetamo hodejnye SŠ 1796, 130; Po trnyi, l'zpiczaj hodénye Kak bi me drefzelilo BRM 1823, 251

hoditi hódim nedov. **1. hoditi, premikati se s korakanjem:** da je niřse nej mogao hoditi po pouti onoj KŠ 1771, 27; Hoditi. Jární KM 1790,

93; ovo tri lejta hodim ífzkat fšzád na etoj figi KŠ 1771, 215; i gda hodis po pouti KŠ 1754, 4; Nistere sztvare hodijo, drsejo KAJ 1870, 10; gda je eti na zemli hodo KŠ 1754, 102; Peter, hodo je po vodáj KŠ 1771, 49; da szo nej v-solo hodili KOJ 1845, 7; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; pren. Vrág okouli hodi TF 1715, 43; Jafz bodem tebi pout kázal, po steroy bodes hodil SM 1747, 96; ino miloscha za menom bode hodila ABC 1725, A8b; Ino csi glih bi jasz hodil po témnih douli ABC 1725, A8b **2. biti:** navékse, csi pred nyimi *l* ali *t* hodi, dp. hold KOJ 1833, 44; Léd bi túdi tak hodo, csi bi ga sto vugnoti steo KAJ 1870, 13; Navküpní sztroski na edno leto vise hodijo od 100 milliona AIP 1876, br. 6, 7 **3. živetí, ravnati:** tak i nám vnuovom fitki terbei hoditi TF 1715, 33; da bom mogel hoditi, i fiveti poleg tve fšvéte volje SM 1747, 65; kak Krisztuffi ráj po vouli hoditi KM 1783, 289; Cslovik, ki ne hodi vu tanácsi teh neverníkov SM 1747, 25; Steri mi po vouli hodi SM 1747, 265; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; túdi vu Dúhi hodimo SM 1747, 23; i mi vu novoti 'zivota hodimo KŠ 1754, 192; Nego v-praviczi hodimo BRM 1823, 3; Vu Dúhi hodite SM 1747, 26; Králove pri toj hodijo KŠ 1754, 273; vnogo ji je, ki po nyej hodijo KŠ 1771, 22; Záto vnovoti 'zitka hodmo KŠ 1754, 112; Vu moji zapovidáj hodite KŠ 1754, 70; vu fštopái Jesussa Kristussa, bodem hodo SM 1747, 49; ar fšem jafz nei fšerczá boleznofzti pred tebom hodo SM 1747, 48; Henok je z-Bougom hodo KM 1796, 9; Ár je dúsi po vóli hodo TA 1848, 40 **4.** kot velelník *iti, priti:* Hodi bratec, všolo BJ 1886, 6; fštani gori i hodi KŠ 1771, 28; hodi fšzodecz veren KŠ 1754, 272; hodi i glédaj KŠ 1771, 776; On je velo: hodi kmeni SŠ 1796, 4; Hodi k-nam, oh duh szvétí KAJ 1848, 136; Hodte moi verní SM 1747, 83; hodte blagoszlovleni Ocsé mojega KM 1783, 66; Hotte kmeni, Vi nevolní grejsniczi BKM 1789, 233; Hodte, ino podajte Nyemi vase fšzrdcze BRM 1823, 6; I erkao je Jezus: hodta za menom KŠ 1771, 104; I ercsé nyim: hodmo vu bli'zneyjfa mejfzta KŠ 1771, 105; Hodimo vu Soulo KOJ 1845, 138; hodte kmeni vfzi, ki fze tridite KŠ 1771, 37; hodte hitro vu ográdecz KM 1790, 38 **hodéči -a -e hodeč:** Tak ednáko v-tvem pozványí vfzigdár hodécs delas SŠ 1796, 128; vtemnofzti hodécsi vidis veliko fšzvetlofzt KŠ 1754, 12a; Hodécsi pa Je'zus kre mourja KŠ 1771, 12; v-foulo hodécsi pojbiacs KM 1790, 56; Ífzkao fzi me vnogo hodécs SŠ 1796, 47; I vidoucsi ga vucseniczke po mourji hodécsoga KŠ 1771, 49; Predgovor, ali

ta naprei hodécsa reics TF 1715, 26; teda z-touv literov hodécsa globoko- ali viszikoglászna, lasztivnoszt KOJ 1833, 80; Nisese je ne csúo, ka bi dobro hodécsa vóra vdárila KAJ 1870, 158; Obá pred Bougom hodécsa vu vfzej zapovidaj KŠ 1771, 161; vidoucsi nejme, plantave hodécsa KŠ 1771, 52; vu solo du'zno hodécsa soláre AI 1875, br. 2, 2; Radofzt nad vífztini hodécsimi KŠ 1771, 737

Hódoš -a m *Hodoš, kraj v Prekmurju:* molítvárnice szí goriposztavítí ino na Hódosi KOJ 1848, 115

hohár -a m *krvnik:* Hohár ABC 1725, A3a; Hóhár; hohár KOJ 1833, 159; Hohár szí ti vnógim nedú'znim KAJ 1848, 190; preczi je pofzlaó kráo hohára KŠ 1771, 120; da je dáó glávo odszecsti po hohári KOJ 1848, 61; Pofzтали fzo moji hohári BKM 1789, 67; dáó ga je hohárom KŠ 1771, 61; Jaj, I hohárom pravicez KAJ 1848, 119

hohárski -a -o prid. *krvniški:* szo nesteri po hoharszkom mecsi szpokoncsani KOJ 1914, 141

hohótanje -a s *hohotanje:* kníge je po'sgao med glásznm hohotanyom KOJ 1845, 60

hókospòkosivati -am nedov. *čarati, govoriti hokuspokus:* Zdáj Cigán zacsne hokospokoszivati KOJ 1845, 114

Holoférneš -a m *Holofern:* i vo je odisla z-Betúlie k-Holoferneffí KM 1796, 72; je odpofzlaó z-velikim viteskim fšeregom Holoferneffa KM 1796, 71

honvéd -a m *pripadnik ogrskih delov vojske v Avstro-Ogrski:* Máli honvéd, cšrsztví, szrdcsen KAJ 1870, 45

honvédski -a -o prid. *nanašajoč se na honvede:* ka vojszka honvédscka kak poszebna vojszka de vboj sla AIP 1876, br. 12, 2

honvédvòjska -e ž *ogrski deli vojske v Avstro-Ogrski:* Záto je cšeresz pomali slo nezáj pomali slo nezáj posztávlyanom honvédvojszke AIP 1876, br. 1, 5

hòrčičen -čna -o prid. *gorčičen:* csi bodete meli voro, liki horsicsno zrno KŠ 1771, 57; Od horsicsnoga zrna KŠ 1771, 41; prífzpodobno je králefztvo nebefzko, kZerni horsicscnomi KŠ 1771, 44

Hòreb -a m *Horeb:* Teleta kej p fzo zlejllali ('Zidovje) pri Horebi KŠ 1754, 9

horváchki -a -o prid. *hrvaški:* Sz-horvacskoga országa poszlani poszlavci AI 1875, kaz. br. 1; liki je Horvacski ország 'znyim napuno KŠ 1771, A5b; csi neznam horvacski SIZ 1807, 47; Horvacski poszlavcov je 29. AI 1875, kaz. br. 3; i 1558 horvacski jezík gucsécsi solárov AI 1875,

br. 2, 2; poszlavci szo horvacski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1

Horvácki orság -oga -a m *hrvaška država*: nadale: Slavonia, Horvacskiország KAJ 1870, 162

Horvát -a m *Hrvat*: Horvátje szo nyim pa toga nej privolili KOJ 1914, 129; Avarci szo toti od Horvátov odned do Müre odporinyeni KOJ 1848, 6; na nyé nalükávajouce horváte csini KOJ 1848, 49

horvátski -a -o prid. *hrvaški*: da sze Horvatszki Ország z-Vogerszkim na örok zdrúsi KOJ 1848, 23

Horvátsko -ga s *Hrvaška*: tak, da szo dohodki z-Horvátszkoga Andrásí oszodjeni KOJ 1848, 32; Med'zimurje v-cerkveni dugovány sze k-Horvátszkomi szlisi AIP 1876, br. 6, 8; Z-Bosnie vise 40.000 ludi na Horvatszko prislo AI 1875, kaz. br. 3

hošpitalárski -a -o prid. *hospitalski*: Tak je zrouk zvjiana Hospitalárszkim Redovnikom i Gornyalendava KOJ 1848, 38

hoštija -e ž *hostija*: kak je vcezejloj hoštiji KM 1783, 63

hotéjnje -a s *hotenje, želja*: i hotejnye, naj ti 'fivé na poftenyé KM 1783, 259; na kou gléda vfze hotejnye nyega BKM 1789, 186; Od kmicze i hotejnya BKM 1789, 375; tvojemí telovnomi hotejnji po vouli hodis KM 1783, 200; Bili fzo vküp fžprávleni zednákim hotejnyem vfzi BKM 1789, 120; fze ne pařsi fžvoje mrlžka telovna hotejnya obládati KM 1796, 40; niti ga nedás hotényi protivnikov TA 1848, 33; On zná csloveka hoténye KAJ 1848, 12; kai fžmo mi pregreifili zhotenyem SM 1747, 54

hotéti hòcem nedov. *hoteti*: Jafz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; jafz hocfem fžit biti SM 1747, 32; Hocsem vám jasz dober otecz biti BKM 1789, 449; Hocsem vám jafz biti SŠ 1796, 107; ako hocfes dugo siv biti na toi zemli SM 1747, 45; szo dühovniczke zapouvedi nej hteli spunyávati KOJ 1914, 104; hocses náfz vfzígdar 'sgati SŠ 1796, 173; je obecfaú kai náfz hocfe pořzlühnoti TF 1715, 31; kotoero tebi tvoi Bogh hocse datí ABC 1725, A4a; kotoero tebi Tvoi Boug hocse datí TF 1715, 15; Gofzpon Kristus hocse na pitanye priti SM 1747, 83; Vučenik hocfe biti SM 1747, 28; Konecz hocse biti BKM 1789, 9; Kak on hocse SŠ 1796, 67; ino zakai hocsete mreiti SM 1747, 8; vasse recsi fžkoro hocsejo zglihati SIZ 1807, 28; kak bi hotel, ne fivém SM 1747, 68; Jemie pa Bog hotel, kai SM 1747, 8; Bog je nei hotel SM 1747, 8; Ofztaviti vfze hocsem SŠ 1796, 99; Ofztaviti vfze hocsem

SŠ 1796, 99; Hocse Gofzpodin Bogh SM 1747, 80 **hotéč** *hote*: fteri fžmrtni grejh fžám hotécs zamúcsao KMK 1780, 76; Hotécs vtemnoszti hodite BKM 1789, 270; i fžám-hotécs fze je nagno na vfze dobro KM 1790, 56; Szami hotécs bole nad fzebom placsite SŠ 1796, 61 **hotejóúci** -a -e *hoteč*: ki szám szvoj Goszpoud biti hotejoucei, nyegove oblászti nescse szpoznati KOJ 1848, 44; zahválnoszt szkázati hotejoucei sztálisi KOJ 1848, 47; szvojim recsam valavnoszt szpraviti hotejoucei KOJ 1914, 149

hotlívi -a -o prid. *pohoten*: Stera je pa hotliva KŠ 1771, 640; dönok je ta hotliva, i necsamurna 'fenfzka KM 1796, 26; Vmárjajte záto hotlivo náklonofzt KŠ 1771, 608; fze prepovidávajo vfza hotliva csinejnja KMK 1780, 43

hotlíviti -im nedov. *biti pohoten*: gda hotlivijo prouti Kriztuři KŠ 1771, 640; naj ne hotlivijo KŠ 1754, 221; i hotlivali fzte fze KŠ 1771, 733

hotlívost -i ž *pohotnost*: ftera fzo hotlivofzt (libido) KŠ 1754, 44; od znoutra zhájajo hotlivofzt KŠ 1771, 124; nej fzo fze povnoli od hotlivofzti KŠ 1771, 552; Od hotlivoszti, i vsze necsisztouce KM 1783, 9; fžami fzebé fzo tá dáli hotlivofzti KŠ 1771, 581; vfze, ka na hotlivofzt more pobúdití KMK 1780, 43; V-hotlivoszti sze nevtopi KAJ 1848, 174; Szkim 'zivéte vhotlivofzti BKM 1789, 450; vu 'sivinszkoj hotlivoszti kotali KOJ 1848, 6; sze te neveren hváli z hotlivoszťjov TA 1848, 8; hodécsi vu hotlivofztaj KŠ 1771, 711

hòžana tudi hòžiana tudi hòšiana medm. *hozana*: Hozanna na Vizini KM 1783, 116; Ho'zána Bougi zmo'znomi BKM 1789, 2; Ho'fanna fžini Dávidovomi KM 1796, 105; Ho'zanna na vířzini KŠ 1771, 68; Hofanna blagofzlovleni KŠ 1771, 137; Ho'zanna, blagofzlovleni KŠ 1771, 307; Ho'ziánna, vefini: pomágaj Gofzpodne BKM 1789, 7; Pofzvejť, Moj czvejť, Hosianna, düfe manna BKM 1789, 285 **hòžiana** -e sam. *hozana*: Ho'ziánno fžpejvajmo BKM 1789, 9, 11

hrabúka -e ž *hrup, ropot*: Na vszákóm dvori je hrabuka KAJ 1870, 28

hram -a m *hiša, dom*: Naffega bli'znyega hi'za, tou je: hram i vfze ka khrami fžlisi KŠ 1754, 61; fterim pérjom okouli hrama nafztelemo SIZ 1807, 14; ka khrami fžlisi KŠ 1754, 61; gda oni tá pridejo szlú'sit, hram nacimprati KOJ 1914, 153; Ovo, vhrámi je, ne vörte KŠ 1754, 12a; Szmrt ne csáka vfžákoga do fžtarofzti vu hrámi SŠ 1796, 66; da szrecso má nyih pri szvojem hrami viditi KOJ 1845, 27; vszejh hramov sztrehe dá doli KOJ 1848, 7; od ognja zavarvane, skolnicske hrame KOJ 1845, 6; pren.

Jezus tam, I djáti vmojga fzrcza hram BKM 1789, 55

hrámba -e ž *hiša, stavba*: Nas mocsen grád zmo'zna hramba BRM 1823, 65; A ház, hi'za, hrámba AIN 1876, 12; drüge falate sztáre hrámbe KM 1790, 68; gda je hramba 'ze gotova KAJ 1870, 73; gvant i topla hrambo KAJ 1870, 61; hrambo zaklenola i v-lôg odisla AI 1875, kaz. br. 7; Margêca pri hrámbi z-nôvics sztrêljeno sztvár vidévsi AI 1875, kaz. br. 7; da znao, ka pred hrambov z-detetom 'zena sztoji AI 1875, kaz. br. 7; ogen 122 hrámbov zapelió AI 1875, kaz. br. 8; pren. Kak verni szvoji hramba KAJ 1848, 165; Bog, moja hramba TA 1848, 1; Ár bom vnáj bolloj hrámbi, Vu Gofzpodna obrambi BKM 1789, 392

hrána -e ž *hrana*: Ar hrána náfz Bougi priétné ne vefíni KŠ 1754, 211; Nej je 'zitek vecs, liki hrána KŠ 1771, 20; Cibus Hrána KMS 1780, A7b; Hrána Étek KM 1790, 93; To je njegova hrána AI 1878, 7; naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrejbno bode KŠ 1754, 167; ár je vrejden delavec z hráne fzvoje KŠ 1771, 32; dáva ino hráno tim mládim vranicsom ABC 1725, A6a; Teili i Dússi daie hráno SM 1747, 87; Ki vpotrejbnom vrejmeni dávas hráno KŠ 1754, 267; naj idoucsi vu vefznicze, fzi kúpijo hráno KŠ 1771, 48; či slabo pokvarjeno hráno dobijo AI 1878, 8; I dnes smo hráno i pilo dobili BJ 1886, 8; nemertúcslivo vu hráni i odeteli 'zivé KŠ 1754, 36; Csi fze pa po hráni brat tvoj razdrefzeli KŠ 1771, 480; hráni me kmeni fzpodobnov hránov KŠ 1754, 222; nej zhránov, ftera je nikaj nej valála KŠ 1771, 697; pren. Krisztuffovo tejlo nám na hráno düsevno darüvano KM 1783, 119; Krifztus hrána nafa BKM 1789, 97; 'zelno hráno dühovno naide KAJ 1848, III; Goszpon Jezus Krisztus! nebeszka hrána KM 1783, 128

hránenje -a s *prehranjevanje*: deczé rodjenje, Szkrbno hránenye KAJ 1848, 317; csi nebi te szoldacsko hranênye bosnêse grátalo AIP 1876, br. 6, 7; záto sztoga hranênye dönok malo haszka vlecsé AIP 1876, br. 4, 6; kaj rasté z hránenjom AI 1878, 41

hránitel -a tudi hrániteo -ela m *hranitelj, rednik*: Jó'sef je Jezuffa fzamo hrániteo KMK 1780, 13; Boug, Sztvoritel, Hránitel BKM 1789, 85; Nemam 'ze hranitelov BRM 1823, 424; 'saloszt za szvojega rodjáka i hránitela KOJ 1848, 61; Szi ti bio moj varitel, i szmileni hranitel KAJ 1848, 213; nyim vu dobrovolni prijáteli szmilene hranitele naidti dá KAJ 1870, 52

hrániti -im nedov. *hraniti, dajati hrano*: nam do tisztoza dnéva lepou morete hrániti to nasso

dévojko SIZ 1807, 6; On je gotov vsze hrániti KAJ 1848, 9; ár ti nyé hránis ABC 1725, A8a; Otsa drági nebeszki, fteri vfze hránis KŠ 1754, 243; esche zdai me hráni TF 1715, 21; nyé varuie ino hráni SM 1747, 86; naj i tejlo fzpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; On bode i váfz hránio BRM 1823, 6; tam fzo ga kouvranye hránili KM 1796, 75; pren. Tak i nadale hráni Dúso KŠ 1754, 267; Ocsa vas nebefzki nyé hráni KŠ 1771, 20; nass Ocsa nebeszki, hráni naffe duse KM 1783, 20; Naj tih vórnih nyih Dúfe hráni KMK 1780, 62; nego je hránte vu fztráhi i opominanyi Gofzpodnovom KŠ 1771, 586 **hrániti se** -im se **I. preživljati se**: z-vogrszkim krúhom sze hránis KOJ 1833, XIII; Ar zdelom rouk tvoji bodes fze hráno KŠ 1754, 168; kaj fze je nyihova dr'zéla hránila fzkrálefzke zemlé KŠ 1771, 380 **2. jesti, uživati**: Zgrablivci se s temi slabejšimi stvári hránijo AI 1878, 7 **hránjeni** -a -o *hranjen*: Moj'zes: vugoden je bio Bougi, ki je hrányeni tri mejfzeczce KŠ 1771, 360; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3

hránjenik -a m *hranitelj, rednik*: Vu právom híftvi fšám je hrányenik BKM 1789, 268

hrástje -a s *hrastje*: Vküpnavo'zeno borovjé ali raszke z-szekerami vosztesejo KAJ 1870, 74

hrêbet -bta m *hrbet*: i nyihov hrbet nyim vfzelzkoufz nagibli KŠ 1771, 472

hrêbtenični -a -o prid. *hrbteničen*: k prvomi šeregi se slišijo hrbtenični AI 1878, 5

hrbüt -a m *rabud*: Hrbüt AI 1878, 48

hrček -čka m *rilec*: [slon] meszto nôsza k-dúgoj kusztoj rôki priglíhni hrcsek má KAJ 1870, 93; [svinja] Na pasi z-hrcskom korenyé i csrve kopajo z-zemlé KAJ 1870, 69

hrípati -lem nedov. *hripati*: vsze 'sive dni je hropio i hripao KOJ 1845, 117

hrjavajúóci -a -e prid. *rjoveč*: ki iscsejo, kak hrjavajoucsi oroszlanje, koga bi po'srli KOJ 1845, 86

hrópsti -pim nedov. *hropsti*: vsze 'sive dni je hropio KOJ 1845, 117

hrft -a m *hrt*: pszi .. najbisztrêsi hrti KAJ 1870, 39

hrúb -a m *hrup*: Škvorc živé veliki družbaj, fteri delajo veliki hrúb AI 1878, 28

hrúniti -im nedov. *hrumeti*: szo priszpevali, da szo bregouvje i dolouvje hrúnili KOJ 1845, 15

hrúška -e ž *hruška*: je drevje oklajeno bilo z-jábokmi, hrúškami BJ 1886, 25

hüba -e ž *öop*: Bub; hüba KOJ 1833, 153

hübasti -a -o prid. *öopast*: [škrjanec] zaká osztáne pri nasz li te hübaszti KAJ 1870, 99

hüó medm. *huš*: Hücs, detélka, hücs KAJ 1870, 8

hüdačineči -a -e prid. *ki dela hudo*: tá Goszpöd pre'zené ztimi hüdacsinécsimi TA 1848, 107; zadomefztiteo vu fzdridofzti tomi hüdocsinécsimi KŠ 1771, 478; trpite, liki hüdocsinécsi KŠ 1771, 710; za kaftigo tim hüdocsinécsim KŠ 1771, 707

húdi -a -o prid. **1.** *slab v moralnem pogledu*: kie hüdi, tiszti pred tobom ne osztane ABC 1725, A7b; i hüdi cslovik zhüdoga fzcrczá hüda prináľa KŠ 1771, 40; hüda düsna vejľzt KŠ 1754, 176; komi bisze hüdo delo dopadnolo ABC 1725, A7b; kak jáko je mislenye, i cfineinye fzcrczá mojega hüdo od mladofzti SM 1747, 51; Hüdoga nepriátela hüdo naminyávanye KŠ 1754, 246; Csi pa okou tvoje bode hüdo KŠ 1771, 19; nej zhüde, dönok znezrele náklonofzti KŠ 1771, A3a; Od hüdoga po'seļejnya KM 1783, 9; Tak bode i etomi hüdomi národi KŠ 1771, 41; Hüdo zmislenye zav'r'zi BRM 1823, 3; vu telovnom hüdom pošeļeinyi SM 1747, 48; 'Se natom hüdom fzejviti SŠ 1796, 4; po vnougoj hüdoj segej KŠ 1754, 4b; inofze zev'zeimi greihi i zhüdim pošeļeinyem navküpe vtopiti TF 1715, 33; naj fze zetim hüdim fzejvtom ne fzkvarim KŠ 1754, 240; fzhüdov jálnofztyov ne popajűjmo KŠ 1754, 59; rávno fz-tejm hüdim nakányanyem KM 1796, 124; Vlädnike poľűjo, csi fzo gli hüdi KŠ 1754, 219; Csi záto vi, hüdi bodoucsi, znáte dobre dári dávati KŠ 1771, 22; Ar zfzcrczá zhájajo hüda mi'zlejnya KŠ 1771, 51; csűdna i hüda dugoványa delati KŠ 1754, 19; od Angelov, dobri ino hüdi SM 1747, 34; Szpravi na nikoj hüdi ľüdi na nas kvár hüdo naminyávanye KŠ 1754, 224; Boug dáj vnogo táksi áldomásov piti, a ti hüdi nam pa Boug ne dáj piti SIZ 1807, 6; escse i tim hüdim lidém KŠ 1754, 165; Gda Boug vfze hüde ino skodlive tanácfé doli potere TF 1715, 28; Salűiemo vfzeh nafse hüde ino teske grehe SM 1747, 55; ki fzte nigda tühénczi i nepriátelje bili fzpámetyov vu hüdi delaj KŠ 1771, 604; kteri gofzpodűio, zhüdimi Dűhmi SM 1747, 27; Zhüdimi mi'fzlami KŠ 1754, 173; i huda fzkusávanya SM 1747, 65; ki ne hodi vu hüdi ľüdi tanácsi SM 1747, 92; ni zhüdim vcsinenyem SM 1747, 88 **2.** *ki ima odklonilen odnos do koga*: je on na Hunyadia tak hüdi bio, da ga je Wladiszlavi steo v-rouke dobiti KOJ 1848, 55 **3.** *ki napada koga*: [krokodil] strašno hüda stvár AI 1878, 30 **4.** *slab, neprijeten*: Vu vfzákóm hüdom vrejmeni BKM 1789, 347; to'ziti zácsao nad hüdov szrecsov szvojov KAJ 1870, 78; Da hüd' fzen na nász ne pride BKM 1789, 381; Da hüd fzen na náfz ne fzpádne KM 1783, 225; i gucsali bodo vfzo hüdo rejcs KŠ 1771,

14; i pripetjé je hüdi konec melo KAJ 1870, 41; po hüdom csefketanyi KŠ 1754, 164; ali ti hüdi pout preide SM 1747, 92 **5.** *strgan*: obütel ji je hüda bila KAJ 1870, 61 **hűsi** -a -e *hujši, slabši*: Hűsi fzi kak prvle BKM 1789, 261; Hűsi szem tak jasz, krsztsenik KAJ 1848, 168; ár fze doli vtrgne táksa záplata od nyegovoga gvanta, i hüfa déra fze zgodi KŠ 1771, 29; med dobrimi angyeli jefzte réd .. nifteri hűsi KŠ 1754, 95; vcsinyena fzo nyim ta fzeļejdnya dugoványa hüfa od ti prvi KŠ 1771, 721; fzebom vzeme fzedem drűgi dűhov hűfi od fzebe KŠ 1771, 208 **nájhűsi** tudi **nájhűjši** -a -e *najhujši, najmočnejši*: Njegovo najhűse orošjé je rog na nosi AI 1878, 20; ino sou kak naj hűjsa tocsa KOJ 1848, 4; Najhűsa pitvina je palinka KAJ 1870, 46; ranyen je mogao z náj hűjsega ognya procs nesen biti KOJ 1848, 104 **hűdi** -a -o sam. *hudi*: te hüdi fze ga ne dotekne KŠ 1771, 735; nede prebivao pri tebi te hüdi TA 1848, 5; I zvodi te ta hüdi KAJ 1848, 231; tak i med hüdimi nifteri fzo zmo'znejši KŠ 1754, 95; po kom vfze hüdo na náfz prihája KŠ 1754, 176; Ka je Hüdo KMK 1780, 89; ne odávli níkaí hűdá od nyega TF 1715, 16; me vfzigdár pomocsi mori znevol i hüda SM 1747, 70; kako od düsevnoga i telovnoga hüda KŠ 1754, 177; Naj náfz od vfzákoga telovnoga hüda obráni KMK 1780, 30; Oszlobodi nász od hüda BKM 1789, 290; Ti fzi meni bila Od hüda brániła SIZ 1807, 39; kailven cslovek ni hüda necsini KAJ 1870, 105; kailfzi mené od vfzega hüdoga obarvau TF 1715, 46; hocfe nye od vfzega hüdoga odkupiti SM 1747, 30; Nikaj fze mi ne zgodi Hüdoga KŠ 1754, 269; Nego osloubodi nász od hüdoga KM 1783, 11; On bode i vász od hüdoga bráno BKM 1789, 10; On bode i vász od hüdoga bráno BRM 1823, 6; kaj je pa vífse toga, zhüdoga je KŠ 1771, 16; ne fztante prouti hüdomi KŠ 1771, 16; Prouti fztánem hüdomi BKM 1789, 129; szí mi obecsao, ka hüdoga odprávis KOJ 1845, 99; Ki kaj hüdoga vidi KOJ 1845, 9; procs od méne vi vszi, ki hüdo delate ABC 1725, A8a; Boug níkoga ne fzkűfáva na hüdo KŠ 1771, 30; kai je on na hüdo nágliv SM 1747, 7; Vfze ono hüdo, fteró cslovik doprnesfzé KŠ 1754, 72; zakaj za hüdo máte eto toj 'zeni KŠ 1771, 87; je pa Pápa tak za hüdo szpoznano KOJ 1848, 43; Naj cslovik hüdo z-hüdim ne plácsa KM 1790, 16; Csi szem z hüdim plácsao TA 1848, 6; Zato tu hüdi ne ofztaneio vu fzdobi SM 1747, 92; ki fzcuncze fzvoje gori zhájati csini na hüde i dobre KŠ 1771, 17; naj ta hüda od náfz odvnrné KŠ 1754, 155; zakaj mi'fzlite vi hüda vu Szrczáj vaľi KŠ 1771, 28; Ár szo me okoli vzelá hüda brez racsúna TA 1848, 33; ki hüda miszľijo

prouti meni TA 1848, 27 **húsi** -a -e sam. *hujši*: nego bole escse je na húšle prisla KŠ 1771, 116; nego na húše fze vkúp lzprávlate KŠ 1771, 512; vecs ne grejfi, naj fze ti kaj húšfega ne zgodi KŠ 1771, 279; Niháj kmiczo i vfza húsa BKM 1789, 229

húditi -im nedov. *grajati*: csi gli do bodikaj csevkácske eto szprávo húdili KOJ 1833, VI

hüdöben -bna -o prid. *slab, nemoralen*: Psüvati, ali lagati vsze je hüdobno KOJ 1845, 32

hüdöbnják -a m *hudobnež*: Tak sze trôsta hüdöbnyák KAJ 1870, 83; Hüdöbnyácze szo preobrnyeni TA 1848, 46; Ta példa ti hüdöbnyákov Me naj v grêh nenavné BRM 1823, 483; Odürjávamo szpráviscse hüdöbnyákov TA 1848, 20; Okólivrat je vsze puno hüdöbnyákov TA 1848, 10

hüdöbnost -i ž *hudobnost, hudobija*: etakso hüdöbnoszt Boug i poglavárje osztro pokastigajo KOJ 1845, 106

hüdočinénje -a s *hudodelstvo, slabo dejanje*: Csi me li nete'zi 'Zivlénya hüdočinénye BRM 1823, 346; Za volo I vnogo hüdočinénya BKM 1789, 176

hüdödelnik -a m *hudodelec*: Hüdödelnik ABC 1725, A3b; da nebi bio ete hüdödelnik KŠ 1771, 327; Hüdödelnik KMS 1780, A2b; Szka'slivecz je náj mrfzkejfi hüdo-delnik KM 1790, 74; Hüdödelnika lidjé zamatávajo KM 1790, 16; Pelana fzta pa i dvá drúgiva hüdödelnika KŠ 1771, 252; ocfivefzni hüdödelniczi pa nescsejo KŠ 1754, 208; I okorni hüdödelniczi BKM 1789, 9; Ar sze hüdödelniczi vö sztrébijo TA 1848, 29; pekeo, vouza hüdo delnikom KM 1783, 273; Jeretnikom ino vfzeim hüdo delnikom TF 1715, 28; Ár fzo poglavniczke nej na fztrájh tím dobrocsinécsm, nego hüdo delnikom KŠ 1771, 477

hüdóu tudi hüdó tudi hidóu prisl. *slabo v moralnem pogledu*: blisnyega hífe ani Uroka hüdou ne polelei TF 1715, 17; jaj tomi, fteri je rejcs Bo'zo hüdou zavrgao KŠ 1754, 271; naj ne krádnem i hüdou ne 'zivém zmojega Bogá iménom KŠ 1754, 222; prinefzli fzo knyemi vfze, ki fzo fze hüdou meli KŠ 1771, 12; Hüdou fzi miszlila, gúcsala, cfínila KM 1783, 255; geto je l'fmael hüdou meo l'fáaka KM 1796, 17; nai fze ospotaio kteri hidou csinijo SM 1747, 93; kak hüdó materi dejte placšuje KOJ 1845, 11; kak hüdo je meni KAJ 1870

hüdóuba in hüdóba -e ž **I. hudobija**: naj me ne fzkvari hüdouba moja KŠ 1754, 228; ftera je naj dúhovnejfa hüdouba KŠ 1771, 446; i jáko mrfzka hüdouba KM 1790, 28; naj káksa hüdouba k-sivini, ona pa vö nemore KOJ 1845,

53; bláznikov Hüdóba tebé blódi KAJ 1848, 237; nai fze te greisnik poverné od fzvoje hüdoube SM 1747, 8; za volo vnouge hüdoube tvoje KŠ 1754, 176; od vfze hüdoube zcsifcseni KŠ 1771, A4a; Na názf od dúševne hüdoube ofzlobodi KMK 1780, 30; od gládi, i druge hüdoube vari nász BKM 1789, 345; nesetúje módro Hüdóbe odüriti KAJ 1848, 147; teda fze konec z vcfini hüdobi SM 1747, 10; zgoni zmojega fzcrczá vfzo hüdoubo KŠ 1754, 238; da bi nyegovo hüdoubo doli mogel obleicsi SM 1747, 53; Znajoucsi pa Jezus hüdoubo nyihovo KŠ 1771, 73; i prisesztno hüdoubo od nász odvzemi KM 1783, 22; Odürjávajo hüdoubo BKM 1789, 140; Nazâ plácsa hüdóbo nepriátelom mojim TA 1848, 43; ne nazfledúimo Deczo nego vu máloj hüdoubi TF 1715, 8; csi vu fzvojoj hüdoubi vmerjéjo KŠ 1771, 35; Napunyeni vfzákov hüdoubov KŠ 1771, 449; Naj me bar fztrási fzvom hüdoubom SŠ 1796, 72; ráj gotov mrêti, Kako fz-hüdóbov 'ziveti BRM 1823, 308; prouti dúhovnim hüdoubam KŠ 1754, 106; ládajo, prouti dúhovnim hüdoubam KŠ 1771, 587; na fzkvári me z-mojimi hüdoubami KM 1783, 134 **2. teža, težava**: Zadofztaje dnévi hudouba nyegova KŠ 1771, 21

hüdóuča -e ž *hudobnost, hudobija*: nyéno nekrivo, csiszto szrczé od hüdócese szvéta níkaj ne vé AIP 1876, br. 5, 6

hüdövölec -lca m *hudobnež, nasprotnik*: Ne vidi sze tém hüdövolcom, ka szlovenszki písem vam AIP 1876, br. 12, 1

hüdövölen -lna -o prid. *hudoben, zavisten*: Hüdövolen Vid zdaj pá ogeny razgrene KOJ 1848, 21; Roszakaratu, hüdövolen -a -o AIN 1876, 15; je znao nyegovo hüdövolno namenývanye ftissati KOJ 1848, 108; nej fze je kázao za hüdo-volnoga KM 1790, 56; szo szouszedje hüdövolni KOJ 1845, 73; szo hüdövolni tanácsniczke pá razbili KOJ 1848, 82; kak od hüdövolnih pretpleno oszramotejnye KOJ 1845, 32; Palatina hüdövolnim lá'sam prevecs vörvavsi KOJ 1848, 35

hüdövživanje -a s *zloraba*: Visszaélés; hüdöv'sivanye, lagoja sega, odváda KOJ 1833, 183

húj medm. *hej*: húj vö z-sôle KAJ 1870

húkati -čem nedov. *sopsti, dihati*: Csrni vrázje vtvoja vúha húkali do ogen BKM 1789, 451

húlití -im nedov. *grajati, zaničevati*: te véksi táo ali ne vej steti, ali csi zná, szkoro vsze hüli kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV

Hün -a m *Hun*: szo po gucusi negda Hunovje i Avarci ládali KOJ 1848, 7; Po Hunov z-Pannonie preminejnyi KOJ 1848, 5

- Hùnjad** -a m *Hunjadi*: I járem robsztva je sztrla
Tù rama Hunyada AIP 1876, br. 6, 2
- Hùnjadica** -e ž *ženska oblíka od Hunjadi*: je
pred ednim letom Hunyadici z-priszegov
oblúbo KOJ 1848, 61
- hùnovski** -a -o prid. *hunski*: gde je hunovszki
vítész Atila pokopan KOJ 1848, 5; Hunovszkoga
roda Vogrinje KOJ 1848, 6
- hùpkaš** -a m *smrdokavra, vodeb*: Hupkaš je záto
té imé dobo, ár se tak glási: hup, hup AI 1878, 28
- husár** -a m *huzar*: Husárje KAJ 1870, 90; ki kak
husár vu francuskom boji AI 1875, br. 2, 5
- husárski** -a -o prid. *huzarski*: Ob 11-toj vöri kral
v-huszárszkom gvanti na trónus idévesi AI
1875, kaz. br. 1
- husít** -a m *husít*: szo pacs i szem prisli cseszki
husítje KOJ 1914, 109
- hùšati** -am nedov. *delati hujše, slabše*: nyegova
düsa, Stere sztávo greha mrák Od dna do dna
vszigdár hüsa KAJ 1848, 231
- hùštivanje** -a s *draženje, ščuvanje*: Huftivanje
KMS 1780, A2b
- hùta** -e ž *koča*: ednoga szirmáka hùta KAJ 1870,
45; Hùto Boug BKM 1789, 2b; Hùto je na konci
vészí KAJ 1870, 136; Ár me zakriva vu szvojoj
hùti TA 1848, 20
- hùtica** -e ž *koča*: Ti hùtica, gde szem rodjen
KAJ 1870, 163
- hütistánek** -nka m *šotorski praznik*: Bio je pa
blúzi szvétek 'Zidovszki, hütíftánek KŠ 1771,
287
- hvála** -e ž **I. hvála, zahvala**: tebi boidi Dika i
hvála SM 1747, 54; fze nyega dika, hvála dofztája
KŠ 1754, 180; bojdi Bougi hvála KŠ 1771, A3b;
Naj bode nyegova hvála KM 1783, 4; Hvála
Ocfi Bougi BKM 1789, 9; Hvála bojdi Bôgi KAJ
1848, 2; ár sze tebi hvála dáva TA 1848, 7; Tebi
naj bode hvála ino poštenýé BJ 1886, 4; keliko
hvále i poníznoga szrczá nyemi mores datí
KŠ 1771, A7b; nafí sztariske i pouleg toga hvále
vrejdní BKM 1789, 2; Iména i hvále je vrédna
szkrb BRM 1823, IV; Bogme szí mi hvále vrédno
KAJ 1870, 7; Bougi na Diko ino na Hválo TF
1715, 9; Hválo ino diko dájem Tebi TF 1715, 46;
Dáite hválo Gofzpodni Boghi ABC 1725, A6a;
i nyemi hválo szpejvajte KŠ 1754, 265; Bougi
hválo datí KŠ 1771, A2a; tebi hválo dájem za
KM 1783, 4; Z-fzrcza nyemi hválo dájte BKM
1789, 8b; Pofzvéti nam szrdceza, Tebi na diko
ino hválo BRM 1823, 1; Diko, csész, hválo
szpevajte KAJ 1848, 10; Da preszámmam vszo
hválo tvojo TA 1848, 8; uu nefzkoncsanoi diki
ino hváli kralúje TF 1715, 23; vu Tvojoj hváli
SM 1747, 49; Mir dobro volo v-hváli BRM 1823,
4; ftero mi vfzigdár i povfzud vfzákov hválov
vzememo KŠ 1771, 416 **2. slavospev**: Gucsécsi
med fzebom z-'Zoltármi i zhválni szpejvavfi
KŠ 1771, 584; Med hválni Izraela prebivajoucsi
BKM 1789, 8b; prebivajöcsi med hválni Izraela
TA 1848, 17
- hválec** -lca m *bahač, laskač*: zvisávczi, hválczi
KŠ 1771, 449; Kára fzkazlivi hválczov brezi dejl
vöro KŠ 1771, 747
- hvaléka** -e ž *slavospev*: Zimszka hvaléka KAJ
1870, 60
- hvalékati** -čem nedov. *žvrgoleti*: fticsek I lepô
hvalécse KAJ 1870, 114; szo szpévajöcsi lepô
hvalékali KAJ 1870, 113
- hválen** -lna -o prid. *hvalen, slavilen*: I hválne
hímnuse goszpodni szpévajöcs KAJ 1870, 47;
Szkoncsaj z-hválnimi peszmami KAJ 1870, 167;
zhválnimi i zdühovnimi pefzmami szpejvavsi
KŠ 1754, 28; Hválne pefzmi fzo po rédi BKM
1789, 4
- hvalevréiden** -dna -o prid. *hvalevreden*:
Ditséretes; hválevreiden -a -o KOJ 1833, 153
- hválíti** -im nedov. *hvalíti, slavíti*: dabi fze tak
tvoie fzvétó Imé moglo dicsíti ino hválíti
ABC 1725, A6b; Hválím jazf tebe, Gofzpodne
SM 1747, 64; Záto te hválím, moj Bo'ze KŠ 1754,
265; kim nej lí fzamo jazf hválím KŠ 1771, 484;
Hválím te, i dicsím KM 1783, 5; hválím praj,
kako mojemi drágomi Ocsi SIZ 1807, 32; Hválím
jazf Tebé BRM 1823, 7; fzfzpráznov nyega vörov
hváli KŠ 1754, 5a; Vfzáki hváli tebé BKM 1789,
11; csi ga hválím KŠ 1754, 74; liki vtífti ne
hválím KŠ 1771, 546; Za ftero ga hválím
BKM 1789, 17; Nyega mi vfzigdár hválím sš
1796, 168; nai veki vekom hválio ABC 1725, A8a;
Tou vszigdár kerubini – hválo i szerafini KOJ
1845, 136; naj te za nyé hváli KŠ 1754, 244; Sto
bi te nehválo KAJ 1848, 1; Hváli Kerfzcenik
Gofzpodna Bogá SM 1747, 81; Otso Bogá hváli
krouto KŠ 1754, 257; Ah hváli vszigdár düsa
moja KM 1783, 159; Verno lüdfztvo, hváli Bóga
BRM 1823; Hválmo nafšega Bogá KŠ 1754, 266;
Hválímoga vu peszmi BKM 1789, 13; Hválte
Goszpodna KŠ 1754, 266; Hválte Bogá BKM 1789,
7; Za stero te vfzigdár hválil bom SM 1747, 65;
Jasz te vfze dni 'zitka moja Bom hválo KŠ
1754, 266; Tak bom te hválo vezdáj BKM 1789,
13; Tak bomo te vfzi hválili BKM 1789, 2; Sztimi
fzvéczí Bogá mo hválili sš 1796, 9; hválili i
gori zvisávali bodo zevfzejmi fzvéczí KŠ 1754,
233 **hválíti se** -im se **I. zahvaljevati se**: naj te
morem vu tebi fze hválíti KŠ 1754, 229; Hválím
fze KM 1790, 8; i hvális fze vu Bougi KŠ 1771,
451; Naj fze pa hváli te ponízni KŠ 1771, 745;

fteri fze hválio vbolvanih KŠ 1754, 13; naj fze vu vašem tejli hválijo KŠ 1771, 570; Ne hváli fze prouti vejkam KŠ 1771, 473; Da sze nehváli nepriátel TA 1848, 10; vu Bogi fze hválimo SM 1747, 18; Hválodefze z-vörnimi dšdami SŠ 1796, 8 **2. ponašati se:** sze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hváliti KOJ 1833, III; naj fze ne bi hválili Izraelitánczi KM 1796, 47 **hvaléči -a -e hvaleč:** Tvo praviczto krouto Hvalécs fzpomina vnocsi BKM 1789, 6b; Tebé hvalécs szpoznávamo KOJ 1845, 135; Hvalécs sze zezávao Goszpodna TA 1848, 12; Hvalécsi Bogá i majoucsi milofcso KŠ 1771; vu czérkvi hvalécsi i blagofzlávajoucsi KŠ 1771, 258 **hváleni -a -o hvaljen, slavljén:** Ar bi jaľz mogao od váľz hválen biti KŠ 1771, 551; Bojdi ti od náľz verni hválen BKM 1789, 345; Bojdi hválen fztvojim fzvétim Szinom SŠ 1796, 9; bojdi vizsiko hválen TA 1848, 33; tebé hváleni racsun Prorokov KM 1783, 29; Obhodo fzam lejpi hvál'ni Nemski Orfzág SIZ 1807, 44

hválnost -i ž *hvaležnost*: njegova hválnost ne pozábí niedne dobrote AI 1878, 8

hvalo dánje ~ -a s *zahvaljevanje*: Bojdi vekivecfnomi Bogi fzpejvanye, i hválo dánje BKM 1789, 128

hvalodávani -a -o prid. *zahvalen*: Vu

hválo-dávanom fzpominanyi od Krifztuffa Jezuffa fzmrti KMK 1780, 64

hvalodávanje -a s *zahvaljevanje*: eto moje hválo dávanye KŠ 1754, 223; Hválo dávanye za dobroue KŠ 1771, 574; Hválodávanye BRM 1823, VII; Od hválo dávanya BKM 1789, 351; nego fze naj zhválo dávanyem vzeme KŠ 1754, 168; fzkak veliko hválo-dávanyem mores zviľavati KŠ 1754, A8a; i z-hválo-dávanyem fzi moremo miľzliti KMK 1780, 32; Popejvajte zhválodávanyem BKM 1789, 8; Idte notri na vráta nyegova z hválo dávanyem TA 1848, 81; naj pred vľzejm naj prvle bodo i hválo dávanya KŠ 1754, 151

hvalo zdánje ~ -a s *zahvala*: da bi mi mogli zhválo zdányem naľf vľzak denésnyi krüh mogli prieti TF 1715, 28

hvalo zdávanje ~ -a s *zahvaljevanje*: Hválo zdávanye za Bo'zo fzkrblivoszt BKM 1789, 4; ercsé amen na tvoje hválo zdávanye KŠ 1771, 518; kaibi zhválo zdávanyem dicfili TF 1715, 13; Naj mi fz fzcrcsnim hválo zdávanom merjémo KŠ 1754, 217; naj fze pred vľzejm csinijo hválo zdávanya KŠ 1771, 636; naj milofesa obliľávajoucsa po vnougi hválo zdávanyi bole obiljáva KŠ 1771, 535

I

i vez. **I.** med členi v stavku **I. in:** Jako i krouto je potreibno TF 1715, 48; Postüi Ocza tvoiega i mater tvoio ABC 1725, A4a; Hvála boidi navkúp i šzvetomi dúhi SM 1747, 86; moji gyúnczi i túcsne šztvári šzo bujte KŠ 1771, 72; Vszamogoucsi, i vekivecni Bo'se KM 1783, 11; pa poglédnes ete, i prve pefzmi BKM 1789, 4b; od koga mámo vřzo naffo dobrouto, i lepoto KM 1796, 5; Brezi vřzej mouk, i nevoule SŠ 1796, 4; ki má vórno i' dobro 'seno SIZ 1807, 3; brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; Vu šzvetloj i šznáisnoj vucsilnici KOJ 1845, 6; vu túžnoszti i sztiszkávanyi TA 1848, 10; visni poszvét, I vecsnoszti blá'zeni szvét KAJ 1848, 10; Od glászi i litere AIN 1876, 5; Najmočnejša i najvékša opica je gorila AI 1878, 6; od sestér i od deržine BJ 1886, 3 **2. tudi:** Drügi zrok nahájafze takáífle i vDühovnom šztávi TF 1715, 5; Ino i on šzám šzebé Doiko imenüje TF 1715, 6; Proszim tebé, da mené i ete gnésnyi dén obari ABC 1725, A5b; I on je ftisanye nego i za czejloga šzvejta KŠ 1754, 104; tak je i eto piřzmo od Bogá vdejnyeno KŠ 1771, 338; jařz pa fcsém teliko dati, liki i tebi KŠ 1771, 65; Efcse i záto lúbiti moremo Bogá KMK 1780, 33; kak na Nébi, tak i na zemli KMS 1780, A4; Tak i zdaj vmoje šzrczé Hodi BKM 1789, 8; nej šzamo dobri, nego i lagoji lidjé KM 1790, 16; i lejepe šzmo toti i mi KM 1796, 5; Dáj Boug i vám té prebitek SŠ 1796, 5; rávno tak i' ete nas mladéncz SIZ 1807, 5; Eti i vrág na tom hodi BRM 1823, 9; more z-obrásza zemlé potünoti i vogrszki národ KOJ 1833, III; Záto i mi k-tebi prihájamo KAJ 1848, 9; I ona obcsüti radoszti i bolezen KAJ 1870, 10 **II.** v vezalnem priředju **I. in:** fze na nyega zanefzti i od nyega li pomoucs profziti KŠ 1754, 15; je priřao nyegov Vucfiteo, i pokázao KM 1790, 20; Li Tebi fze podávam, I Nebéfz nezgübig BRM 1823, 9; razbijajoucs pride i odide KOJ 1848, 3; Sztvár szi odüháva i 'živé KAJ 1870, 10; da szo 'ze vecskrát vkanyeni i zdaj orosjé nepisztiyo AI 1875, kaz. br. 3 **2. tudi:** potrejbno je znati, i vórvati KMK 1780, 5; Odpüsztü nám kako i mi odpüsčamo ABC 1725, A4b; ki sze je teccasz vu nyegove prejdnye pravice zaletó, steroga i

búje KOJ 1848, 4; Nego deca neposlüşajó samo, liki kaj i delajo BJ 1886, 3

idéjnje -a s I. hoja, potek: notr idejnje vu 'zitek KŠ 1754, 117; vcsinyeno je na nágli znebéřz šúmlejnye, liki mocsnoga vótra idejnje KŠ 1771, 344; On dá bláj'zeno idejnje, Sztoga šzvejta preminejnje BKM 1789, 126; ino steri z-ednoga na to drügo meszto idejnje znamenüjejo KOJ 1833, 142 **2.** v zvezi v **nebo idejnje vnebohod:** Ka nyegovo vnébo idejnje, Csi fze zemlé efcse dr'zis BKM 1789, 260; Po tvojem v-Nébo idejnji KM 1783, 74

igla -e in -é ž igla, šivanka: Acus Igla KMS 1780, A8; Tu; igla KOJ 1833, 178; le'zejře je kumili šzkouřz iglé vüjh idti KŠ 1771, 63; je metüle lóvo i na iglo bodávo AI 1875, kaz. br. 7

iglar -a m iglar: ár tamo szo iglarje 'ze te družtvo meli AIP 1876, br. 9, 6

iglasti -a -o prid. iglast: Iglasto drevje má imé AI 1878, 47

igra -e ž godba, glasba: Ti fzi mi igra vu vüháj KŠ 1754, 272; Ti fzi mi igra vu vühaj KM 1783, 292; Naj šzpejva vřza igra BKM 1789, 286; Muzsika; igra, mu'sika KOJ 1833, 166; Vcsász gosztüvanye tudi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; da szo sze z-turobnoszti cejla tri lejta od vszáke igre zadr'sávali KOJ 1848, 15

igranje -a s igranje na glasbilo: csüo je igranye KŠ 1771, 223; V-orgole igranyi szo ga prestimávali KOJ 1845; na njegovoga gospóda igranja tüdi pleše AI 1878, 11

igrati -am nedov. igrati na glasbilo: Na czitaro je dobro znao igrati KM 1796, 54; ka fze 'zveglári, ali igra KŠ 1771, 518; glaszno igrajte z czinkanyem TA 1848, 25; ka je svojim zgrablivim poslušancóm igro AI 1878, 9; ki šzo na czitare, i orgole igráli KM 1796, 10 **igrájöci -a -e igrájöc:** Naprêido szpévájöcsi, odzaja igrájöcsi TA 1848, 53

Ikónia -e ž Ikonija: Efezus je Ikónie dr'zela KŠ 1771, 571

ikra -e ž ikra: i pobéra ribja ikre AI 1878, 26

İldika -e ž Hilda: gda bi k-szvojjm vnouggim

'senam králeszko csér Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5

llešov -a -o prid. *Elijev*: Na Illésovi kouli SŠ 1796, 119

llírium -a m *Ilirik*: notri do Illyriuma, fzlovenfzke krajine fzvoj zacsétek vzéla KŠ 1771, 339; da fzam od Jeru'zálema i okouli notri do Illyriuma vfze napuno predgajoucsi Krifztufov Evangyeliom KŠ 1771, 483

ilojca -e ž *ilovica, glina*: Mi fzmo illojca i lonczy KŠ 1754, 242; Agyak; illójca KOJ 1833, 149; ár je vu zemli escse méhko, kak loncsárszka ilojca KAJ 1870, 81; Jeste lončárska ilojca z štere se piskri redijo AI 1878, 53

ilojčni -a -o prid. *ilovnat, glinast*: liki ilojcsna polzouda fze vkup fzterejo KŠ 1771, 771

iloini -a -o prid. *ilovnat, glinast*: Ilojna zemla AI 1878, 53

imánje -a s *posestvo, imetje*: Uradalom; Imánye goszposzko KOJ 1833, 179; za steroga volo nistera imány vkrajzeme barátom KOJ 1848, 37; na kralszkom imányi v-Gödöllői bode AI 1875, kaz. br. 8; bi on i luth. farare z szvojih imányov pretirao KOJ 1914, 145

Imánuel -a m *Emanuel*: i zvála bode imé nyegovo Immánuel KŠ 1771, 816

imé iména s **I. ime, beseda za določevanje posameznega človeka**: koga imé je neznano KŠ 1771, 434; za szvoega Iména volo ABC 1725, A8b; I bodete odúrni vfzeim za mojega iména volo KŠ 1771, 33; da na szpomenek nyegovoga iména szvoje sztolnomeszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Dén iména KAJ 1848, VIII; Lasztivnoga iména zacséteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; i zváo bos imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 6; i zváo je imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 6; nyi imé szí doli zbriszao na vsze vek i veke TA 1848, 7; nas mladéncz po iméni Lambertus Józef SIZ 1807, 5; vszákoga po iméni gorizapise KOJ 1845, 7; najšli fzo ednoga csloveka z-iménom Simona KŠ 1771, 95; Povej mi z-iménom te Proroke KM 1796, 74; Bila je edna deklíčka ziménom Julika BJ 1886, 4; Ti dvánajšzet Apostolov iména fzo pa eta KŠ 1771, 31; Csi je pa pitanye od rejcsi i iménov KŠ 1771, 398; geto 'Zidovfzka iména razkláda Greski KŠ 1771, 2 (B1b) **2. oseba, kot jo določa sobesedilo, zlasti Bog**: fsvetifze imé tvoje TF 1715, 25; dabi fze tak po vszeh náz tvoie fsvéto Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; fsvétifze Imé tvoje SM 1747, 43; Szvétifze imé tvoje KŠ 1754, 268; i fsvéto je Imé nyegovo KM 1783, 4; Szvéto je nyegovo imé BKM 1789, 16; Nomen (imé, név) KOJ 1833, 12; kak odicseno

je Imé tvoje TA 1848, 7; Iména Bosjega zamán nevzemi vu tvoja vűfzta TF 1715, 13; Iména Bosjega zaman ne vzemi vu tvoja vűfzta SM 1747, 45; obdr'zis na tvojeja fz. iména diko KŠ 1754, 224; Naj tvojeja Sz. Iména zaman gori ne primemo KM 1783, 9; i nyegovomi iméni pefzen popejvati BKM 1789, 8; szvétomi iméni szvojemi na csészti i diko KAJ 1848, X; 'zoltáre bom szpevao Iméni visnyega Boga TA 1848, 6; fteroga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9; ki lűbio tvoie Imé ABC 1725, A8a; steri godi nygovo fsvéto Imé za obfztom jemlé vu fzvoja vűfzta SM 1747, 45; steri godi nygovo fsvéto Imé za obfztom jemlé vu fzvoja vűfzta ABC 1725, A4a; fzmó tvoie Imé zbantűvali SM 1747, 55; vfzákí, fteri iménűje imé Krifztusevo KŠ 1754, 130; Jezus za tvoje fz. Imé bojdi milosztiven meni KM 1783, 38; Bo'ze imé zamán gori jemlé BKM 1789, 7; naj ne i hűdou 'zivém zmojeja Bogá iménom KŠ 1754, 222; Naj 'znegovim fz. iménom ne preklinyjmo KŠ 1754, 16; Tri iména eden fzám Boug právi BKM 1789, 132 **3. v zvezi vu imeni izraša posrednost glagolskega dejanja**: vu imeni Bogá Ocfé, i Sziná TF 1715, 45; Vu Iméni Bogha Ocsé ABC 1725, A5a; Vu Imeni Bogá Ocsé, i fziná SM 1747, 47; vu tvojeja fz. Sziná iméni KŠ 1754, 223; gori vzemte tákse dejte vu iméni mojem KŠ 1771, 58; vu Iméni Ocsé KMK 1780, 9; Vu mem fsvétom iméni BKM 1789, 19; Vu iméni Bogá zacsnem KAJ 1870, 5 **4. beseda za določevanje posameznega iz iste vrste**: te csetvère vodé iména fzo eta KM 1796, 5; fzem Moj'zesovim petéram knigam nouva iména dáo KŠ 1754, 5; Skéri novih mertűkom szo na nove iméne krsztili AI 1875, kaz. br. 6; ali vu sztári rodovinszki iménaj sze nűcajo AIN 1876, 6; Zdáj preminé tűdi imé sztare Pannonie KOJ 1848, 10; Toje po iméni trsztnavűs AI 1875, kaz. br. 8; ali greihe ziménom po ednom na prei zracfunati TF 1715, 36; Iména i hvále je vredna pri etom deli fzkrb BRM 1823, IV

imedostávlanje -a s *sklanjatev*: Csi k-iménam dosztavke prilo'zimo, eto sze za imédosztávlanje iménűje AIN 1876, 12

iméjnje in iménje -a s *posestvo, imetje*: Lejpi obráz, hi'ze, imejnja, gde fzo BKM 1789, 203; nikomi bogátomi csloveki je dobro prinefzlo iménye KŠ 1771, 211; preporácfam vfze me iménye BKM 1789, 367; edno málo iménye fzi je kűpo KM 1790, 58; Iménye vfze bi dáli SŠ 1796, 128; králevszka iménya szpojémao KOJ 1848, 36

iménik -a m **I. člen v madžarščini**: more on vűodszttái z-imenikom vréd KOJ 1833, 136; Govorénja-tálov szo eta naszledűvajűcsa:

imenik (névelo) AIN 1876, 9; Gde ne trbe núcati imenika AIN 1876, 24. **2. imenik, kazalo:** Imenik (névmutató) KOJ 1833, 12

imeniten -tna -o prid. **1. imeniten, ugleden:** da szta dvá imenitniva táborszakiva Mosáka z-Vougrov KOJ 1848, 10; Vnougí imenitni mo'sácze, kakti KOJ 1845, 59 **2. zanimiv:** Vszákom bróji kepi bod imenitne prigodbe szpoznávali AI 1875, kaz. br. 8 **imenitnejši -a -e imenitnejši:** Ti imenitnejši [zgrablivci] so AI 1878, 7 **nájimenitnejši -a -e najpomembnejši:** za pomocnika k-náj imenitnejšim skolnikam KOJ 1845, 4

imeniti -a -o prid. *imeniten, ugleden:* Na te dén imeniti, Vrejden je, da fze hváli BKM 1789, 99; I vřzákomi no obeca imenito řtálnofzt SŠ 1796, 124 **nájimeniteši -a -e najpomembnejši:** Te najimeniteši med njimi je manjivec AI 1878, 13; náj imenitejsi szo bili Longobardi KOJ 1848, 5

imeniti -ím nedov. *imenovati:* Kaj ona Szina bô rodila, Jezusa imenila BRM 1823, 4

imenitno prisl. *pomembno, zanimivo:* Tou je imenitno vu 'sitki Stevana II., da je Kumaniáncom tiszto zemlisce prepuszto KOJ 1848, 26

imenitnost -i ř *pomembnost, zanimivost:* z-Cárigráda imenitnoszt vrédno zgodbo glászijo AIP 1876, br. 6, 6

imenováni -a -o prid. *imenovan:* na brejgi Zvarcz imenovanom KOJ 1914, 152

imenovánje -a s **1. imenovanje:** delo, brezi steroga sze imenovánje Králevcsine moglo ovarvati KOJ 1833, III **2. ime:** tót, pod steromimenovánjom sze gornyi szloveni razmijo AI 1875, br. 2, 2

imenůvati -űjem nedov. **1. imenovati:** i řzřvojega iména Galáczió imenůvati zácsalo KŠ 1771, 554; Zakaj pa li Otso imenűjes KŠ 1754, 153; on řzám řzebé Doiko imenűje TF 1715, 6; řteri imenűje imé Krifztusevo KŠ 1754, 130; ino ga je za Hénokio imenűvao KM 1796, 10 **2. imeti, řteti:** steroga szo lűdjé za bo'si bics imenűvali KOJ 1848, 5; Krifztus li řzamo nevôro grejh imenűje KŠ 1771, 441; hi'sni zákon za Szakramentom imenűje KOJ 1845, 78; Ka imenűjemo za máli grejh KMK 1780, 90; Ete vkűpe za rodovino imenűjemo BJ 1886, 9 **imenűvati se** -űjem se *imenovati se:* i kak fze imenűjejo KMK 1780, 57; řzkopouřzt fze naj ni ne imenűje med vami KŠ 1771, 583; ti fze 'Zidov imenűjes KŠ 1771, 451; ki fze imenűje brat KŠ 1771, 499 **imenűvani** tudi imenivani -a -o *imenovan:* Iezus je imenűvani BKM 1789, 52; Prvi dén řteri je za Nedelo imenűvani KM 1796, 113; so imenűvani

za piruřleke AI 1878, 7; nej, gde je imenűvan bio Krifztus KŠ 1771, 483; szo meli dúge z-zemlov notřizagrajene oploute var imenűvane KOJ 1848, 6; naprej imenűvanoga Kűzmics Stevana BKM 1789, 3b; vMefzti Halla imenűvanom TF 1715, 1; Betlehem imenűvanom KM 1783, 233; Odkűpítel moj řzem v-Tebi imenivan BRM 1823, 65; Na eto meszto je zdaj Tisza Kálmán imenűven AI 1875, br. 2, 1

imenűváven -vnoga m *imenovalnik:* Nominativus (nevezô, imenűváven) KOJ 1833, 20

imètek -tka m *imetje, premoženje:* Vagyon; Imetek KOJ 1833, 180; nihá sze nyim plemensina, postenyé ino imetek KOH 1848, 99; majo praviczto cerkvene grűnte i duhovszke imetke pod řzé potegnoti KOJ 1914, 113

imèti imám nedov. **1. imeti:** pomocs řche imeti SM 1747, 80; vsze kai imam TF 1715, A5b; vsze kai imam SM 1747, 47; I jařz imám SŠ 1796, 73; Ki tákso vôro ima BKM 1789, 246; Ország má praviczto od nasz terjati KOJ 1833, X; Ország ima vnogo vrédnoszti AI 1875, br. 2, 2; Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; Csi nám vzemejo, vřze ka imamo BKM 1789, 321; veřzeljé bom imeo SŠ 1796, 86; Csi bos vu-nyem imeo vôro SŠ 1796, 11; ktero řzi na ime teda imel, gda SM 1747, 59; Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Ázii meli KOJ 1848, 6; ki řzte leprai vmeni vűpanye imeli SM 1747, 83 **2. morati:** Ka jařz csiniti imam BKM 1789, 251; Nyegovo nedusno moko imámo glářziti TF 1715, 41; vu postenom sitki ti imei řiveti SM 1747, 88 **imajouči -a -e imajoč:** Ár je je vcsio, liki oblářzt imajoucsi KŠ 1771, 104; edna deklicska imajoucsa dúhá vujvicze KŠ 1771, 392; vřteroj je bilo to zláto vejdro imajoucse manno KŠ 1771, 685; Toga pořzejnhnyeno rokou imajoucsega zvrácsi KŠ 1771, 109; dveř novej imajoucsemi řze vrcsi vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 58; Imajoucsi záto tákřo vűpazen KŠ 1771, 533

ímre -ja m *Imre, Emerik:* Szalay Imre Professora Grammatiko řztoľmacsiti KOJ 1833, III; Imre Kráo KOJ 1848, 32; Augustich Imre AIN 1876, 1; vodáni od goszpona Szalay Imrea KOJ 1833, I

ímrek -a m *Imrek:* Margejta ino Imrek sta mater bógala BJ 1886, 14

in vez. **1.** med řleni v stavku *in:* dobre řzouřzide in drűga tákřa dugovánja TF 1715, 29; jařz řzám řzebé in vřze kai imam SM 1747, 47 **2.** v vezalnem priredju *in:* me verno vunka ořzľobodil in na gneřz gori zbudil SM 1747, 64

inam tudi inan prisl. *drugam:* i odiffao je inam KŠ 1771, 70; idem vô napolé, ali kam inam SIZ 1807, 27; zdaj z-Marka pejnezi inan je odfűkno

KOJ 1845, 115; Nyihovo pászko inan zaviniti setúje KOJ 1848, 50

ínaš -a m *vajenec, sluga*: Na tô velí goszpôd inasi szvojemi KAJ 1870, 38; i pridavsi i cifraszte kocsise i inase KAJ 1870, 117

inda prisl. *nekoč*: ka páli, kak za inda, szami katoliki bodemo KOJ 1845, 82; da szo sztárimi mertúkami od inda nyegovi sztarisov sztarisje zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6; Bor se inda za skale nüco AI 1878, 47

indašnji -a -e prid. *nekdanji*: Indasnye ládanye v-Spanyolszkom nezadovolnoszt obüdilo AI 1875, kaz. br. 3; Herceg, ki sze je po nazájszprávlanyi indasnyega pogansztva tro KOJ 1848, 12; sze nemore na indasnyi dober sztán nazáj obogatiti KOJ 1848, 92; ino naj indasnye pápinsztvo nazáj povrnéjo KOJ 1848, 67; Indasne szvéce vid'limo SŠ 1796, 16; Z-indasnimi vnougi szvéczí prebivanye SŠ 1796, 60

inder prisl. *drugje, drugod*: Inder pocinka nemam BKM 1789, 5

indi prisl. *drugje, drugod*: szo tüdi nouve Cérkve kak indí posztávlene KOJ 1848, 112; stere, da indí nebi mogao dobiti KOJ 1848, 32; indi pa protesztantje májo mésnike pohaszni KOJ 1914, 148; i kak indí, tak i tü szo siroma vsze szporobili KOJ 1914, 10

indiánski -a -o prid. *indijski*: Ki vzátóni Indiánfzkom náide fze BKM 1789, 432; Ki vzátóni Indiánfzkom náide fze SŠ 1796, 169

índija -e ž *Indija*: szo Bo'zo fz. rejcs vu Indio med pogane nefzli KŠ 1771, A5b

indívija -e ž *endivija*: Znána šaláta je tüdi indivija AI 1878, 42

indri prisl. *drugje, drugod*: Tak domá, ali gde indri KŠ 1754, 28; dáj nám tákfe pafztére, ki indri vtvojo ovcšárnico notri ne pridejo, nego po dveraj KŠ 1771, 832; ali gde je on indri na-fzami mogao biti KM 1790, 62; Žvüna tébe indri nejmam zvelicsanye SŠ 1796, 85; ali csi indri nede nikaj vido KOJ 1833, XV; mraz doszta bole mantrá potnika, kak indri gdekoli KAJ 1870, 146; vszáká vész sze more szkrbeti za tákse drevje, stero pri potáj i gder indri poszadi AIP 1876, br. 7, 8; Vu ništeroj hiži je samo edna stanica, indri pa več BJ 1886, 7

injasti -a -o prid. *ivnat*: Deres; innyasztí KOJ 1833, 153; beteg, steri pride od inyaszte ali czvetéce passé KOJ 1845, 108

inje -a s *ivje*: Dér; szlána, innye, mraz KOJ 1833, 153

ino vez. **I.** med členi v stavku *in*: Ino ah kako jáko krouto námje potreibna TF 1715, 7; Té 'sitek je

Krifztus meni Ino vŕzejm lidém fzpravo SŠ 1796, 4; Po vüsztaj ti málicski ino czeczajôcsi grüntao szí TA 1848, 7; je dvá sziná meo, Gejzo ino Mihála KOJ 1848, 10; Oh 'zitka ino szmrti goszpôd KAJ 1848, 3; vol ino szvinya szo nüclivi AIN 1876, 8; od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3 **2.** v vezalnem priredju *in*: vafše vcfenyé tak rendeluite ino ravnaite TF 1715, 6; koteri fze nyega boyo, ino nyegovo miloscho zcsakávaio ABC 1725, A6a; i nyé varuie ino hráni SM 1747, 86; odpúscsanye nam pripisúje ino ofzvojáva SM 1747, 134; vóra pravicsne csini i düjh ino radofzt prinefzé KŠ 1771, 440; fteri louna to dobro, ino kaftiga to húdo KMK 1780, 5; ravnaj me na vsze dobro, ino me obari KM 1783, 3; Teda fze nebéfza gyenejo, Ino znamejnja vnogo bodo BKM 1789, 19; Té 'sitek je Krifztus meni Ino vŕzejm lidém fzpravo SŠ 1796, 4; vam naprej prinefzém ino povejm to fzvétó hiftvo SIZ 1807, 3; sze more vö prosziti, ino hitro nazáj pasciti KOJ 1845, 9

interes -a m *obresti*: Csi veliko zalogo ino interes 'zelejmo KŠ 1754, 50

invocavit [invokávit] m neskl. *prva postna nedelja*: Ev. Na Invocavit, ali na I. poŕztno Nedelo KŠ 1771, 10

írnak -a m *Irnak*: Atilovi szinovje ino Irnak szo sze za ocsovino nej mogli pogoditi KOJ 1848, 5

iskanje -a s *iskanje*: Opomina I. na nebefzkoga dugoványa ifzkanye KŠ 1771, 607; Opominanye na ovoga pocinka ifzkanye KŠ 1771, 676; pouleg vŕzega toga krivicsnoga blága ifzkanya KM 1790, 70

iskati iščem nedov. **I.** *iskati, prizadevati si priti do česa*: Nej nám ga tak trbej ifzkati KŠ 1754, 183; Jezusa ifzkati nemüdis BRM 1823, 3; Csi iscsem Tvoje králevszto BRM 1823, 10; Koga ifcses KŠ 1771, 332; ka iszczses et KAJ 1870, 58; orofzlány, ino ifcfe, koga bi mogel pofreiti SM 1747, 25; Dússa moia, Iscese tebe Zarocsnik SM 1747, 91; vŕze vu nyem ta telovna ifcse KŠ 1771, 445; ni kincse, Na fzvejti ne iscese BKM 1789, 12; rejtko dobi, ka ifcse KM 1790, 20; naj ifcse, i fzprávla KM 1796, 7; Tebé tüdi mi iscsemo BRM 1823, 2; koga iscsete KŠ 1771, 325; Ka iscseta KŠ 1771, 267; i mojo düfo ifcsejo KŠ 1771, 472; jo z'zelejnyem ifcso BKM 1789, 299; oni iscsejo tebé, Goszpodne TA 1848, 7; ni eti je ne ifcsi BKM 1789, 4; ino ifcfimo i povrnmofze KŠ 1754, 210; izcfíte, ino naidete SM 1747, 25; iscsite ino nájdete KŠ 1754, 244; iscfinite, i nájdete KŠ 1771, 21; Prebivalicsa mir iscsite KOJ 1833, VII; nafše zvelicsanye iscsemo KŠ 1754, 69; Da bom iszko jazsz tebé BKM 1789, 371;

Ár Herodes bode ifzkao tó dejte na pogibeo KŠ 1771, 8; Jezus, sto bi Te neifzkao BRM 1823, 9; gda fzi nyega ifzkala KM 1783, 83; Izkala je fztán Divicza Maria KM 1796, 88; kaj jo je nej zvôre, nego liki zdejł právde, ifzkao KŠ 1771, 469; Vô je pa fou vu Tarfus Barbanás ifzkat Saulufa KŠ 1771, 377; i priľao je fzád ifzkat na nyem KŠ 1771, 215; Pojdmo ga ifzkat BKM 1789, 58 **2. skuřati, prizadevati si:** Ali ifcsem lže lidém dopádnoti KŠ 1771, 557; vszi, ki iscsejo dũso mojo pogubiti TA 1848, 33; Zetoga je ifzkao Pilátus odpifztiti ga KŠ 1771, 329; ne ifcsi fzi odvėzanya KŠ 1771, 502; Ár Herodes bode ifzkao tó dejte na pogibeo KŠ 1771, 8 **3. řeleti, hoteti, pričakovati:** pri nyem moremo troust ifzkazati SM 1747, 34; Tou miloscsa iscse zdelom KŠ 1754, 257; Miloscsa váľz iscse BRM 1823, 8; zvelicsanye nafše iscsemo KŠ 1754, 216; poftenyė i nemrtelnofzt iscsejo KŠ 1754, 82; I od tifztoga mao je ifzko priliko, da bi ga vrokė dáo KŠ 1771, 88; ali oni ifcfeio dofzta meľtrie SM 1747, 5 **iskajouči** tudi iščejouči tudi iskavči -a -e *iřčoč:* necsifzti dũh obhodi řzũha mejľzta ifzkajoucsi pokoj KŠ 1771, 208; naj ga po právoj pokouri iszkajoucsi řzrecsno morem gori nájditi KM 1783, 83; Ki Iszkajôcs trôst KAJ 1848, 145; trôst ino môcs iszkajôcsega KAJ 1848, IV; i řvuna tebé drũge Bogė ifzkajoucsemi Manafšeli KŠ 1754, 232; poľztanoli řzo vinej, ifzkajoucsi priliko KŠ 1771, 41; priřzpodobno kráľefztvo nebeľzko k Csloveki tr'zczi iscsejoucsemi dobri d'řzũd'z KŠ 1771, 46; bratje tvoji vinej řztojijo, ifzkajoucsi ztebom gucsati KŠ 1771, 41; Elymás csalejr ifzkajoucsi odvnrouti nameľztnika od vore KŠ 1771, 381; Nouvi mėsniczke iszkajoucs z pogovárjanyom vu dũse vėkse postũványe posztaviti KOJ 1914, 144; z-veszėľjov řzo sze od vsze té nevôle řzmrť iszkavcsi řėřili AI 1875, kaz. br. 3 **iskani** -a -o *iskan:* Orehov les je jáko iskan AI 1878, 45; tomi drũgomi ne bi bilou meľzto ifzkano KŠ 1771, 684; řzilje pôľeg velike cėne bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8

iskra -e ř *iskra:* Scintilla Ifzkra KMS 1780, A8b; prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; pren. Za'řiga iszkro vernořti KAJ 1848, 9

iskriti se -ím se nedov. *iskriti se, řareti:* a řze řzilno, ino mocsno peklėnszki ogyen iszkri KM 1783, 291

isti -a -o vrst. zaim. *isti:* te ifzti je pa Boug, delajoučĩ KŠ 1771, 514; I ona ifzta Reics je bila Teilo poľztála SM 1747, 11; Da pa mámo toga ifztoga Dũhá vore KŠ 1771, 535; Boug dáj vám tou ifzto miľzłiti KŠ 1771, 481; Na ono iszto

Nouto KM 1783, 264; po onom ifztom tvoiem predrágom řzini SM 1747, 58; i vtom ifztom vouruľztũvajúoučĩ KŠ 1754, 148; ka řzo vtom ifztom vřzigidár KŠ 1771, 478; Po onom isztom Krisztuľfi KM 1783, 89; řzi na onom isztom meřti ředi gnezdo KAJ 1870, 26; vi řzte řzfejtm ifztim mislejnym gori oblejczte KŠ 1771, 710

istina -e ř **I. řesnica:** Tou je ifztina, ka csi je gli nej KŠ 1771, 100; Ifztina je ta Bo'za řėcs BRM 1823, 3; Isztina o'řivávaj Nász KAJ 1848, 5; Boug řcsė i na řzpoznanye te ifztine priti KŠ 1754, 162; niľcse řzázumom kre ifztine ne more dvojiti KŠ 1771, A3b; naprėpriřrávla na gotovo priřėtje vszáke isztine KAJ 1848; gũcsanye řtero je prouti ifztini KŠ 1754, 54; Ja řzem, řteri ifztino gučřim KŠ 1754, 150; je pa potreľbno ifztino Bo'zo řnati KŠ 1771, A4b; vľza za ifztino dr'řati, ka je Boug nazveľřzto KMK 1780, 4; nego ifztino poľztávım pred váľz řiz 1807, 3; je dũ'sen vsáki povedati isztino KOJ 1845, 10; ki je řzpoznao Nyega bo'řanszko isztino KAJ 1848, 4; moliti vu Dũhi i vu ifztini KŠ 1771, 147; vũpavľi řze vu ifztini KŠ 1771, A2b; Moli nyega v-řzveřstvi i v-isztini KAJ 1848, 8; ľũbimo z delom i řifztinom KŠ 1771, 340 **2. izrařa podkrepitev trditve:** Morejo terpeti? Ifztina, morejo KŠ 1754, 2; Poľztitiřze je ifztina ľejpa řznájga KŠ 1754, 210; Bilou ři je ifztina nej malo KŠ 1771, A2b; Meli řzo ifztina naľi řzťariske dofzta peľřzen BKM 1789, 2; Teľlo ifztina, kaj řzprhnej řř 1796, 4; Isztina, řzťari mertũki řzo nam dugo řzľu'řili AI 1875, kaz. br. 6

istinec -nca m *řesnicoljub:* Bole bojdi Boug ifztinecz KŠ 1771, 452

istinėřše prisl. *řesničneję:* Pouľeg řzvojęga ľaľztivnoga vadľũvanya je ifztinejřę, ka je ni řzđvanájřzet Apořtolov nej bio KŠ 1771, 157

istinga -e ř *ľlavnica, kapital:* naj řze od 100 poszjojenih řájnsk vecs kak 6. za 'řo (interes) nejmeľł pod kastigo řzľũbľnyá isztinę KOJ 1848, 94

istinnost -i ř *řesničnosť, řesnica:* Isztinoszt Bôga BRM 1823, 114; Isztinoszt KAJ 1848, V; Ifztinofzt me naj vodi BRM 1823, 389; Isztinoszt moja bode 'ř nyim TA 1848, 73; I řzľalno řze dr'řati tvoje isztinoszt KAJ 1848, 21; Porok isztinosztĩ obėcs KAJ 1848, 52; ino vorevati isztinoszt řzťare priřoveszti KOJ 1848, 60

istinski -a -o prid. *řesničęn:* Boug je ifztinľzki KŠ 1754, 87; vucsiteo, řznámo, ka řzi ifztinľzki KŠ 1771, 140; Jeřuľfa, ki je ifztinľzki Boug KMK 1780, 32; Bolvan, řteromi řze vszáki isztinszki Domorođecz řad pođáva KOJ 1833, VII; i kak řzvedog vu obláki, isztinszki bode TA 1848,

74; Ifztinfzka je Gofzpodnova rejcs KŠ 1754, 88; Eta je ta Ifztinfzka fzetvoflftz KŠ 1771, 264; znáte, kaj je nafé fzedoufztvo ifztinfzko KŠ 1771, 741; isztinszko, i edno Trojszto KM 1783, 7; Razmimo ifztinfzko pripravlyane SŠ 1796, 20; i toga ifztinfzkoga tvojeja fziná SM 1747, 51; tebé fzamoga ifztinfzkoga Bogá KŠ 1771, 322; ki náfz je ofzloboudo od prifefztné fzdrtiofzti KŠ 1771, 615; Na eto tvoje ifztinszko oblubo zavupavifze KŠ 1754, 244; ne more na isztinszko pot najti AI 1875, kaz. br. 1; fztvorjenoga vpraviczí i vu ifztinfzkóm fzevfztvi KŠ 1754, 97; jeli je zdanyesnye sztáliscse po isztinszkóm gorivzétó AI 1875, br. 2, 4; ki tvoí Evangelium isztinszkím tálóm glaszio ABC 1725, A6b; ino je za nyé fzvojom ifztinfzkóm kervjom plácfal SM 1747, 12; Du'sna fza ifztinfzkiva i pravicsniva bití SIZ 1807, 11; ifztinfzkei pravicsne fzo fzoudbe tvoje KŠ 1771, 794; szodbe Goszpodnove szo isztinszke i pravicsne vszegavecs TA 1848, 15; ftera je lí példba tí ifztinfzki KŠ 1771, 687

istinsko prisl. *zares, resnično*: daje tou tak mochno hafznovito ino ifztinfzko vu Nebefzaih takaiífé TF 1715, 35; Velim pa vám ifztinfzko KŠ 1771, 198

Ístria -e ž *Istra*: je vfzo Dalmátzio, Ifztrio 'znyim napuno KŠ 1771, A5b

istriánski -a -o prid. *istrski*: Stevan Ifztriánfzki KŠ 1771, A6b

Íškarióteš -a m *Iškarijot*: Judás Iskariotes KŠ 1771, 31; Bilá fza pa dvá, eden Iskariotes, ki je Gofzpon Jezufa oudao, drugi pa Thaddaeus KŠ 1771, 755; dáó ga je Judás Iskariotefí Simonovomi fzíni KŠ 1771, 312; I Judás Iskariotefa, ki ga je i oudao KŠ 1771, 110; Pravo je pa Judása Simonovoga Sziná po iméni Iskariotefa KŠ 1771, 287

ítak prisl. *I. vendar*: Csi poszlavci velikásovo ponácisanye zavr'zejo te eto itak velikásom naznánye dájo AI 1875, kaz. br. 2; Itak vnogo zmeslingarov bilô AI 1875, kaz. br. 3; Môdri korín plamén itak szveto AI 1875, kaz. br. 8; Ka je gotovo ino se itak vsaki dén znova rédi BJ 1886, 8 2. *še vedno*: je szpizsao Verböczí Stevan ono právdno Knigo, stera sze itak obdr'sáva KOJ 1848, 72

Ítal -a m *Italijan*: Vtom táli fzo naj prednyejfi Vlahi, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a

Italiánsko -ga s *Italija*: Longobardi, ki v-Italiánszko odidoucsi KOJ 1848, 5

Itálija -e ž *Italija*: ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; naj bole pa v-Jeru'zálemi Itálii, ali vlaskom KŠ 1771, 339

italijánski -a -o prid. *italijanski*: Biblio, ftero fz. Agoston za Italiánfzko zové KŠ 1771, A5a

íti tudi idti idem nedov. *I. iti, premikati se s korakanjem zlasti v določeno smer*: jafz bom mogao iti KŠ 1754, 269; Gda je vrémen všóli idti BJ 1886, 6; zapovedao je vucsenikom idti preik mourja KŠ 1771, 26; na prej idti KM 1790, 8; posteno domou iti KOJ 1845; jafz tá idem SM 1747, 15; jafz ktebi idem KŠ 1754, 256; Ár ako jafz tá neidem SM 1747, 15; jafz ktebi idem KŠ 1771, 49; Ides ponizno BKM 1789, 2; vfterom i nadale idejo KŠ 1754, 73; A neidi pa zmenom SM 1747, 48; i csi ercsém etomi, idi, ino ide KŠ 1771, 25; Neidi blúzi KAJ 1870, 15; Idita vu eto véfz KŠ 1771, 67; Ite povfzém firoukom fzeveiti TF 1715, 31; Idte trúдне kotrige, idite po vfzém firoukom fzeveiti KŠ 1754, 187; Idite notri po tefzni vrátaj KŠ 1771, 22; I erkao nyim je: idte KŠ 1771, 27; i vmeftzo Samarítánufsov nejdite KŠ 1771, 31; Pred nyega fzepefzmami idte BKM 1789, 7b; lí idte, idte KAJ 1870, 26; I kak bom pred te fou BKM 1789, 20; sao bodem vu Hi'zo tvojo TA 1848, 5; kamakoli bos fou KŠ 1771, 26; Tak bode vfze zrédóm slo vfzáksega hi'zi KŠ 1754, 222; I bojécsi fou fzam i fzkrio fzam talentom tvoje KŠ 1771, 85; Ali gda szem mimo sao TA 1848, 30; Kama je fou KŠ 1754, 112; fou je gori na goro KŠ 1771, 13; I nej je fou KŠ 1771, 70; ino sou kak naj hüjsa tocsa KOJ 1848, 4; Pojbics je so KAJ 1870, 8; ki je domo šó AI 1878, 9; pa domô sla AI 1875, kaz. br. 7; pred nyimi je sla KŠ 1771, 7; i sli fzo potoczke KŠ 1771, 23; Domô bi sô AIP 1876, br. 2, 7; Eden krát, da bi domou sli KM 1790, 66; Gda bi pa on doli zgoré fou KŠ 1771, 24; Záto fteri zváfz moro, praj, najdo zmenom KŠ 1771, 419; odve'zte ga i púfztite ga, najde KŠ 1771, 305; pren. Csi bi brez' Bôga mogli z-szvéta idti KAJ 1848, 7; fzte ga vidili vu Nebéfza gori iti SM 1747, 15; i na fzmrt iti KŠ 1771, 339; Lí vpekeo more idti BKM 1789, 13; idem vu vecsni 'sitek SŠ 1796, 6; Ár nejde vu fzczé nyegovo KŠ 1771, 123; Oh Jezus, ktebi ido KŠ 1754, 255; Ár v-nebéfza pojdemo SŠ 1796, 7; Idi fzi, drágo fzungce KŠ 1754, 250; Gofzpodne, nejdi na fzoudbo KŠ 1754, 68; i vecs nejdi v nyega KŠ 1771, 130; pojdi k-milomi Jezusi KOJ 1845, 20; na pout poganov nejdte KŠ 1771, 31; V-nebo isao bode SŠ 1796, 155; ne bodete sli vkrálefztvo nebefzko KŠ 1771, 15; i prázniczke bodo pred vami sli vu králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 70; Kí fzi za mé na krisno moko in fzmert isfal SM 1747, 56; on je od fzmerti gori fztano ifal vu Nebéfza SM 1747, 13; ké fzo vu ogen isle na fzkvarjenje SM 1747, 67; nej fzam vrejden, ka bi pod mojo fztreho fou KŠ 1771,

25; gnila rejcs zvůfzt valři naj nejde KŠ 1754, 44; Csi je tou od tēbe, najde, Csi je pa nej, naj nebode BKM 1789, 172 **2. opravititi kako pot z določenim namenom:** idem knige vzemem BJ 1886, 6; zakai ides ti k-fzvétoimi Sacramentomi SM 1747, 41; ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; i ide samo po noči na lov AI 1878, 10; idi povej, Dober gláfz Márii BKM 1789, 17; jafz bom sou, i zvrácsim ga KŠ 1771, 25; Ali ka fzte vō sli glédat KŠ 1771, 35; Ferkec i Jožek sta všólo šla BJ 1886, 5 **3. izhajati, prihajati:** odket krüh ide KM 1790, 30; Ide zvel'kov moesjouy BKM 1789, 11; Od Bouga vfza ido BKM 1789, 10 **4. pojavljati se, padati:** Tam nigdár neide szneg KAJ 1870, 93; Din je sao z nōsza nyegovoga TA 1848, 13 **idóuči** tudi idévči -a -e **gredoč:** je i v temniczi bodoucfim dūhom idoucfi predgao KŠ 1754, 111; i notri idoucsi gori zdigne rokē KŠ 1771, 261; da fzi v-Nébo idoucsi tvojo fz. rokou ober nyih podugno KM 1783, 55; Idócsa eden lēpi odvecsarek naszprehájanye AIP 1876, br. 10, 7; vfze, notri idoucese vu vűfzta KŠ 1771, 51; Na pout idoucféga csloveka pefzem BKM 1789, 169; Pavli v-Rim idoucsemi KŠ 1771, 701; vido fzam angyela doli idoucsega znebēfz KŠ 1771, 803; Szlifavři pa lűfztvo mimo idoucese KŠ 1771, 233; Idoucsa pa vucsenika vcsinila fzta tak KŠ 1771, 68; vu Emaus idoucsima dvōma vucsenikoma KŠ 1771, 828; naj fze idoucfi, vu okouli bodoucsa mejfzta i vefznicze rafzpifztijo KŠ 1771, 197; Radi idócsi sz-tűhne KAJ 1848, 222; Idócs sli bodo i jókali TA 1848; Poszlavci i velikási szvojo kucso idévcsi i tam sze je AI 1875, kaz. br. 1; kral na trónus idévcsi AI 1875, kaz. br. 1

Ituréa -e ž *Itureja:* Filip pa brat nyegov Strták Ituree i Trachonitiske krajine KŠ 1771, 172

Ivan -a m *Janez, Ivan:* Jafz Ivan fspadnofzem pred nogé nyegove KŠ 1754, 150; ka právi Sz. Ivan na 20. táli KŠ 1754, 194; Ár nyemi je Ivan pravo KŠ 1771, 47; Evangélium Ivana KŠ 1754, 3; ki je vzéo glavou Ivana vtemniczi KŠ 1771, 47; dájo štámpati i fz. Ivana Oznanofztyom vrēt v Tibingi KŠ 1771, A6b; Ivani krfztiteli fze gláva vzeme KŠ 1771, 47; ka fzem Jánosa Ivana zváo KŠ 1771, 5

ivánjšček tudi ivánjšček -a m *junij:* vu 1843-ga leta 8-ga ivánjscseka rodjen AI 1875, br. 2, 5; rafzpéti na kri'z Ivánfseka 29. dnéva KŠ 1771, 700; Pofrttom tyédni Ivánscseka je gnoy na nyou zvozo KM 1790, 66; Ivánscseka Mejfzeczca 29^{toga} dnéva KM 1796, 131; riszále pa riszálcseka ali ivánscseka KAJ 1870, 160; za meszece riszálcseka, ivánscseka AIP 1876, br. 4, 1; Buda-Pest, 1-ga ivánscseka AIP 1876, br. 6, 1

Ivánov -a -o prid. *Janezov, Ivanov:* Predganye i krfzt Ivanov KŠ 1771, 9; Pope od Ivanovoga krfzta fzpítava KŠ 1771, 67; Ivanovi trijé [listi] KŠ 1754, 3; I pofztili fzo fze vucseniczke Ivanovi KŠ 1771, 108

Ivánovo -ga s *šentjanževo, kres:* Lêtesne dni, okóli Ivanovoga KAJ 1870, 140; Na Ivánovo KOJ 1845, 125

ivánščica -e ž *kresnica:* Ivánščica sveti v kmici s svojimi zádnyimi obročki na trbűhi AI 1878, 32

Ivek -a m *Ivek:* Ivek ino Petrek sta jáko razbijájstiva dečáka bílá BJ 1886, 15

Izashárov -a -o prid. *Izasharjev:* Mária Devicze Márie fzezfztra, ali teticza zIzafchárovoga plemena KŠ 1771, 1 (B1a)

izda prisl. *še vedno, še zdaj:* Jezik je izda vszakojacskoga dobroga nasztávlanya KOJ 1833, VIII; nemajo ednoga obcsinszkoga ravnitela, izda nega med nyimi práve szlo'snoszti KOJ 1845, 70; brázda fze escse izda zná SIZ 1807, 14; da vnougi Velikási escse izda z-Petrom vlecséjo KOJ 1848, 16; bouvo pout proti Turnicsi preszekati, od stere sze izda tamosnyim trávníkom KOJ 1914, 107; szo vogerszka Goszpoda escse izdáj nej szí zvolili KOJ 1848, 43; Z bratom izdaj v szváji bodoucsi KOJ 1914, 125

izhájanye -a s *izhajanje:* gda "Prijátel" vu trétji létni tecsáj szvojeja izhájanya sztōpi AIP 1876, br. 6, 1

izlándijski -a -o prid. *islandski:* Izlandijski lišáj AI 1878, 53

izláziti -im dov. *iziti:* Edno leto sze je dopunilo, ka szlovenszki "Prijátel" najoprvm izlazo AIP 1876, br. 10, 1

izobrazénje -a s *izobrazba, izobraženost:* "Prijátel"-a cíl je pôt kázati vszákomi na izobrážēnye AIP 1876, br. 10, 1

Izrael -a m *Izrael, izraelsko ljudstvo:* Izrael ne pozna náfz KŠ 1754, 150; Izrael, vcfíni N. T. Bo'ze verno lűfztvo BKM 1789, 7; Izrael, ne fspozábifze zméne KŠ 1754, 216; Izrael! v tvojem Goszpodni Polo'zi tvoje vűpanye BKM 1789, 8b; Oh varivács Izraela KŠ 1754, 250; Med hválmi Izraela prebivajoucsi BKM 1789, 8b; fzetlofzt i tvojemu lűfztvo Israelu Diko SM 1747, 58; Bog ofzlobodi Israela vlze nyegove nevoile SM 1747, 94; Izraela fzlugo fszvoja Je kszebi verno prijao BKM 1789, 16; fze je nigdár nej tak csúдно delo fzkázalo v Izraeli KŠ 1771, 30; niti vu Izraeli fzam tákse vore nej najfao KŠ 1771, 25

Izraelita -e m *Izraelec:* ovo, právi Izraelita, vu kom jálnofzti nega KŠ 1771, 267; i jafz Izraelita z-Abrahámovoga fzemena KŠ 1771, 471

Izraelitánc -nca m *Izraelec*: Ki fzo Izraelitánczi, kih je fzinovcsina KŠ 1771, 467; Izraelitánczi fzo KŠ 1771, 548

izraèlski -a -o prid. *izraelski*: Krifztus kráo Izraelfzki naj fztoupi KŠ 1754, 108; hocsete mreiti, vi Ifraèlfzka hifa SM 1747, 8; nej fzam pofzlan, nego kpogiblénim ovczám hi'ze Izraelfzke KŠ 1771, 51; i fou je vlzraelfzko zemlo KŠ 1771, 8; Zákon, fteroga jař hocfen vcsiniti zhifov Ifzraelfzkov SM 1747, 18; Zákon, fteroga pofztávim zhi'zov Izraelfzkov KŠ 1771, 684; ne fzkoncsate mejfzta Izraelfzka KŠ 1771, 33; fteri je vczejnyen bio od fzinouv Izraelfzki KŠ 1771, 93; návcso je na nyou fzini Izraelfzke BKM 1789, 5; nad nami, Kak nad Izraelfzkimi fzinmi zhránov Manne BKM 1789, 174

izak -a m *Izak*: I'zák je pa poroudo Jákoaba KŠ 1771, 4; Mi fzmo pa pouleg I'zaáka obecsanyá decza KŠ 1771, 566; Boug I'sáka KM 1783, 8; Ábrahám je poroudo I'záka KŠ 1771, 4; gda je I'zaáka Sziná fzvojega na oltár gori nefzao KŠ 1771, 749; doli fzi fzédejo zÁbrahámom, i zI'zaákom KŠ 1771, 25

izakov -a -o prid. *Izakov*: Boug Ábrahámov i I'zakov i Jákovov KŠ 1771, 349; Boug I'zaákov KŠ 1771, 141

Izmaelitánc -nca m *Izmaelit*: ka fzo rávno teda tam mimo potüvali I'smaelitánczi, i Madianitánczi KM 1796, 24

J

- já** os. zaim., samo imenovalnik *jaz*: Ia-szem tvoji mocsni Bogh ABC 1725, A4b; Ja fze li ofzmeávam fnyih SM 1747, 74; Ja fzem te mocsni Boug KŠ 1754, 14; Ovo ja fem zvami vfzákóm vrejmeni KŠ 1754, 112; ja fzam, ne bojte fze KŠ 1771, 49; ja fzem Krifztus KŠ 1771, 79; I ja fzam fze jáko joukao KŠ 1771, 775; Tak bodem zadofzta Etak ofznáj'zen ja BKM 1789, 366
- jà** prisl. *da*: nejlji fzo csúli? Kapa. Ja bole vu vfzo zemlo je vù zifao gláfz nyihov KŠ 1771, 471; reca, čapla – ja vse si pérje prebérajo BJ 1886, 43
- jablan** -i ž *jablana*: Pomus. Jablan KMS 1780, A9; Jablan je núclivo sadoveno drevo AI 1878, 45
- jaboko** -a s *I. jabolko, sad jablane*: Jaboko KM 1790, A2b; Alma; jaboko KOJ 1833, 150; vfzi fztém prvím cslovekom, Jaboko fzmo jeli BKM 1789, 105; ki vecs-krát li edno jaboko vkrádne KM 1790, 52; kam fzmo prislji po jaboki ocsév SŠ 1796, 147; Vino, lêpi szád, jáboka KAJ 1870, 28
2. jabolku podoben predmet: Obari me, liki jaboki vu ôki TA 1848, 12
- jadro** -a s *jadro*: Vitorla; jadro, brodárszaka ponyáva KOJ 1833, 183
- jäger** -gra m *lovec*: Slo je vö dvajfzeti Jágrov na gyagrijo SIZ 1807, 15
- jagerija** in jagrija -e ž *lov*: [Kocel] je prisao k Szlovenom med Mürov i Rábov sztanüvajoucsim v zimi z jagerijov sze razveszeljávát KOJ 1914, 99; Vadászni; po jagrii hoditi KOJ 1833, 180; Zrinyi Miklósa eden divji kan'sar pri Csakovci na jagriji búje KOJ 1848, 95; Slo je vö dvajfzeti Jágrov na gyagrijo SIZ 1807, 15
- jágerski** -a -o prid. *lovski*: szo i nyegovim jágerszkim pszom mogli kosto dati KOJ 1914, 114
- jahanec** -nca m *jahanec, jahalni konj*: Paripa; jahanecz KOJ 1833, 168; dokecs András z-jahancza na kla sze neprekupiczne KOJ 1848, 18; szo tü lih zadoszta pase najslji za szvoje jahancze KOJ 1914, 121
- jahanje** -a s *jahanje*: szo 'seglaszovitni i sztrahovitni bili od jahanya KOJ 1848, 6; da nebi enkrát pri naglejüvajouci okolizidja jahanyi zagledno edno csaplo KOJ 1848, 4
- jáhar** -a m *jahanec, jahalni konj*: Obszedláni i ovüzdzani jahar nemirovno csáka vértá szvojega KMS 1780, 88
- jahaš** -a m *jahač*: da nyemi jahas szamo do ôcsi doszégne KAJ 1870, 88
- jáhati** -šem nedov. *jahati*: Lovagolni; jezdziti, jahati KOJ 1833, 154; Z-daleke tuhine Huszárje jahsijo KAJ 1870, 90
- jáj** medm. *joj, gorje*: Ali oh jai ino jai TF 1715, 3; Jaj onomi, fteri hudou to luczko 'zelej KŠ 1754, 62; jaj tebi Beth'zajda KŠ 1771, 36; Jaj tebi na veke dusa KM 1783, 255; Jaj, tvoji 'sitek je kakti to polfzko czvejtte SŠ 1796, 10; Ár jaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5; Jáj bi bilou cslovecsánsztvi, da bi Atila KOJ 1848, 5; Jaj vam, ki nyé ospotávate KAJ 1848, 3; Jaj pojebi, jaj KAJ 1870 **jáj** -a sam. Da jai za ifztino nevernikom bode SM 1747, 83; Od 'zalofzti jajja, vari náfz fzáam BKM 1789, 52; I nasi jaji prevnougí BKM 1789, 174; Ké moremo mi trpeti natom fzejvti zjajmi BKM 1789, 422; moremo mi trpeti z-jajmi SŠ 1796, 65; Dalecs je csüti i jaj nevolni vögrov KAJ 1870, 164; Vekivecsnoga pekla Jaj naszledüje KAJ 1848, 4
- jájce** -a s *jajce*: Ali pa csi bode jajce profzo, jeli nyemi skorpioná dá KŠ 1771, 206
- jájckanje** -a s *javkanje, stokanje*: Sztrásno jájckanje je nasztanolo AI 1875, br. 2, 7
- jájckati** -am nedov. *javkati, stokati*: Jajgatni; jávkati, jajczkati KOJ 1833, 161
- jájčice** -a s *jajčice*: dvá grčkiva redovnika prinesla jajčica szviloprejca AI 1878, 33
- jaje** -a s *jajce*: Páli edno jaje máš BJ 1886, 16
- Jájruš** -a m *Jair, svetopisemska oseba*: Jairufa csi gori fztáne KŠ 1771, 27; eden zpoglavnikov fzprávifcsa po iméni Jajrus KŠ 1771, 116
- Jájrušov** -a -o prid. *Jairov*: Jajrušova csi fze o'zivi KŠ 1771, 114; Jajrušovo csér je od mrtvi gori zbüdo KM 1796, 101
- jáki** -a -o prid. **I. krepek, močen**: Vfzáki, Jáki Cséfzt, postenyé Tebi dáva BRM 1823, 85; Vu jákoj fztálnofzti bomo SŠ 1796, 161 **2. ugoden, dober**: krouto jáka prilika SIZ 1807, 57 **jákši** tudi jakšéjši -a -e **I. lepši**: Krifztus je jaklí pop KŠ 1771, 683; I efce od toga jakfo czefzto

vam pokázem KŠ 1771, 516; I od toga je jakfejfi vcsinyeni od angyelov KŠ 1771, 672 **2. boljši**: od drugih odmené jaksih Zemlákov KOJ 1833, IIII; Zdaj je pa od toga jakfejfo szlú'zbo doubo KŠ 1771, 684 **nájjakši** -a -e **1. najmočnejši**: 'sitka mojega naj jaksa obramba KM 1783, 154 **2. najlepší**: zidárje, te naj jakfi kamen zavr'zejo KŠ 1771, 67 **3. največji**: ár csi gli je Boug povlžéd nazoucsi, dónok znáj jakfim tálom v-Nébi prebiva KMK 1780, 26

jako prisl. *zelo, močno*: nefzpametnim ino jako szlabim TF 1715, 34; jako krátka fumma TF 1715, 10; Ah kak jako je mislenye húdo od mladofzti SM 1747, 51; po opádnnyeni pa jako porúseno KŠ 1754, 6a; rafzrdo jako KŠ 1771, 8; i jako trdno szo fze vu fzebi sztrfznoli KŠ 1771, 122; sztála je jako tú'sna KM 1783, 238; On te vó ofzlobodi Jáko fzrecsno BKM 1789, 106; da je jako dofzta potrejbno k-tomi KM 1790, 30; ali pa jako nefzrecsen posftáne SIZ 1807, 6; Z szreza te jako lúbim TA 1848, 1; Ró'za je jako lêpi cvet KAJ 1870, 18; Jáko prilicsne kose núcajo 'ze vcselárje AI 1875, kaz. br. 6; voda je puna z jako razločnimi stvári AI 1878, 3; Zamúdiťi se jas bojim jako BJ 1886, 6 **nájjakše najboljše**: liki dabi naj lepse i naj jakse csino KŠ 1754, 58

Jakob in Jákab in Jákub -a m *Jakob*: Jákob je pa poroudo Jó'zefa KŠ 1771, 5; ti dvanájfzet szinouv Jákob Pátriárcha KŠ 1771, 260; Boug Jákoba KM 1783, 8; I'zák je pa poroudo Jákoba KŠ 1771, 4; doli fzi fzeđejo zAbrahámom, i zI'zákom ino zJákobom KŠ 1771, 25; Szvéti Jakab KM 1783, 93; Sz. Jakab KM 1796, 128 Jakub fzin Zebedeufov KŠ 1771, 31; je bila Mária Jakuba KŠ 1771, 96; Na fz. Jakub Apoštola dén KŠ 1771, 848; i brati nyegovomi Jakubi KŠ 1771, 259; vido je drúga dvá brata, Jakuba Zebedeufovoga Sziná KŠ 1771, 12

jakobešček in jàkopešček -a m *Julij*: vu prisesztnom leti jakobescsek i méсныек meszec bode AI 1875, br. 2, 8; za meszece i jakobescseka AIP 1876, br. 4, 1; V jakobeščeki i méšnjeki zrasté AI 1878, 38; Na pokonczi Jakopescseka je pa znouvcis gori zouro KM 1790, 66

jakobinarski -a -o prid. *jakobinski*: s szvojim jakobinarszkim pricsinejnyom KOJ 1848, 115

Jákobov in Jákubov -a -o prid. *Jakobov*: Jákobov lífzt KŠ 1754, 3; Boug Jakobov KŠ 1771, 141; Jákobova vupasznofzt BKM 1789, 7; i Ivana brata Jakubovoga KŠ 1771, 110; obari te imé Bôga jákobovoga TA 1848, 15; Kralúvao bode nad Jákobovov hi'zov KŠ 1754, 161; Kralúvao bode nad Jákobovov hi'zov KŠ 1771, 163

jákoszt -i ž **1. moč, sila**: Jezuffa Krisztuffa, jákoszt nyegove fz. fzmrti KM 1783, 173; Jezus Moja pomoucs, i jákofzt BKM 1789, 14; Ki bi obráno mene, Zmo'zno od jákofzti nyega BKM 1789, 363; Kaj fzi mi fzka'süvao szvojo jákofzt krouto SIZ 1807, 38; Moja pomocs, i jákofzt BRM 1823, 9; Ne dáj ni edne nad nami oblászti, Vraj'soj jákoszti KM 1783, 279; poteri doli vszo v'raj'so jákoszt KM 1783, 19; Po jákoszti tvoje vszemogocsnoszti KM 1783, 9; Nebésza, i Nebész Jákoszti zvisávajo KM 1783, 116 **2. krepost, vrlina**: Dobro noucs, oh jákofzt SM 1747, 77; Edna, i vekivecsna Jákoszt KM 1783, 7; Abrahámova jákofzt BKM 1789, 7; Jákoszt KAJ 1848, VII; zmosno od jákofzti SM 1747, 65; Dvouji: fzlafofzti i jakofzti KŠ 1754, 73; za volo nyegovoga vitéstva, i ovakse jákoszti KOJ 1848, 84; Kakda jákoszti i szvetsztvi szlú'ziti KAJ 1848, 7; Krepkoszt jákofzt ti nyemu dás SM 1747, 85; Obfztoji vetoj jakofzti KŠ 1754, 273; Po csednoufzti, i dobroj jákofzti more prevzéti KM 1790, 20; z-fzvétoga Dúhá jákosztyom KM 1783, 168; Goszpoud Boug vszejh jákofzt povrni nász KM 1783, 27; Naj i ete jákofzti vu meni povéksáva KMK 1780, 28

jákosten -tna -o prid. *kreposten*: deklino stera je lêpa, hi'zna, jákosztna AI 1875, br. 2, 7

jál -a -o prid. *zavisten, zloben*: jala fzerda nemai dobro csiniti vfzeim SM 1747, 88

jálec -lca m *slepar, goljuf*: te krivicsni 'zuka-vec Vnóđe drúge razfzípáva, Ka te kvárni jálec f'zprávla BRM 1823, 390

jálen -lna -o prid. *sleparski, goljufiv, hinavski*: Jálen cslovik, krivi mou'z zjálnimi vufztami hodi KŠ 1754, 55; Pri vecférji Iudás jálni BKM 1789, 84; Tou pogodbo je jálen Czaszar razvrgao KOJ 1848, 30; kako ti tátov jalna natura SM 1747, 82; Od jálnoga šafara KŠ 1771, 224; da bodte mogli fztáti prouti jálnomi v'raj'zemi súťanyi KŠ 1771, 586; Csi zjálnov prosnyouv kaj od nyih profzimo KŠ 1754, 50; z jálnimi vúsztami, i dvôjega szrezá vcsijo TA 1848, 9

jálič -a m *smreka*: jalič lepi beli i lehki les dá AI 1878, 47

jáliti se -im se nedov. *hliniti*: Csi gli fze on do csafza jáli, Oládas ga BRM 1823, 370; Csi szo bár jalili z szvojimi vusztami i z jezikom szvojim szo nyemi lagali TA 1848, 63; lutheranszki fararje szo sze znali jáliti pri nasz KOJ 1914, 132

jálnik -a m *slepar, goljuf*: On je mené odao jálnik BKM 1789, 67; Ki je jálnik bio, pravo je: právda fze mené ne dofztája KM 1790, 90; Iálniczke krivi 'zidovje, Lotra profzijo púfztiti BKM 1789, 84

jálno prisl. *sleparsko, goljufivo*: Záto nász Boug 'Znyegovi rouk Nedá vtrgnoti jálno KŠ 1754, 252; Preftimanye je jálno BRM 1823, 10; z jezikom szvojim jálno gucsijo TA 1848, 5; Törći sze szpüsztijó vu pobég jálno za teliko, da szo sze vougri za nyimi zegnali KOJ 1848, 73

jálnost -i ž *krivičnost, zlobnost*: Blásen je, steroga jálnofzt jefzte odpúcsena SM 1747, 95; Vřzakovacska jálnofzt je vnyegovom řzrczi KŠ 1754, 55; z-szrczá cslovecsega zhájajo .. jálnofzt KM 1783, 53; nego jálnofzti zlo delo SM 1747, 67; Operi me zmoje jálnofzti KŠ 1754, 232; vu kom jálnofzti nega KŠ 1771, 267; Vari nález Od toga řzvéta jálnofzti BRM 1823, 2; Vcsi nász zavr'zti Kak mre'ze jálnofzti KAJ 1848, 5; kai vřzoi vřaifoi jálnofzti proti řztánoti morete SM 1747, 26; teda odpufzti ti jálnofzt moih grehov SM 1747, 95; Grejsniczke .. Steri jálnofzt ti, oh Goszpoud! Odpifzti KŠ 1754, 254; známo jálnofzt oni, ki řzo KŠ 1771, A2b; To řzvéta jálnofzt zavr'zi BRM 1823, 3; Vidimo eti vřaj'so jálnofzt KM 1796, 7; Ovo řajř zřem vu jálnofzti popriř SM 1747, 7; Toga hitro Vřág na húdo Po jálnofzti zapela KŠ 1754, 252; kakda bi ga vu jálnofzti zgrabili KŠ 1771, 146; hi'ze bli'znyega řzhúdiv jálnofztyov ne popajújmo KŠ 1754, 59; Ali ni ovi řzvojim jálnofztyom řzo nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a; Vö je pouzvao Abela z-jálnofztyom na polé KM 1796, 9; Napunyeni, puni z jálnofztyov KŠ 1771, 449; Vüszta nyegova szo puna z preklésztvom, z jálnosztjov TA 1848, 8; pokláci naffe jálnofzti KŠ 1754, 134; Gofzpoud, ti odpúcsas grehe, i jálnofzti onim SM 1747, 58

jálov -a -o prid. *jalov, nerodoviten*: Jalova 'zétva BRM 1823, IX, 435; nego spara za jalove letine KOJ 1845, 33

jám -a m *jan, pas vinograda, njive, ki ga delavci obdelajo naenkrat*: Za'senija ji v-niksem ino v-nindri vrhej eden gyám-goricz na dvajřzeti kopácsov SIZ 1807, 29

jáma -e ž *jama*: Oh 'svepléna řztrasna jama KM 1783, 296; vucsá jama KAJ 1870, 66; Steri jamo kopa KŠ 1754, 62; csi bi řzpádnola vřzobotto vu jamo KŠ 1771, 38; řzpadno je medtejmtoza vu edno jamo KM 1790, 20; Vtonyeni szo poganye v jamo TA 1848, 8; Vu gorécfój jami zřzveplom BKM 1789, 193; řlřzicze jame májo KŠ 1771, 201; Gyamo mi řzkopavsi vu nyou řzo řzpadnoli Szami BKM 1789, 311; Gödör; graba, djama KOJ 1833, 157

Jánček -a m *Janček, Janezek*: Jancsek: vis, vis, té je pa na moje imé křsztsen AIP 1876, br. 1, 7

Jànči -ja m *Janči, Janezek*: Jancsi KAJ 1870, 12, 156

jánež -a m *janež*: janež se nuca pri betežni slaboga řelodca AI 1878, 50

jáničarski -a -o prid. *janičarski*: ki je nouvo Janitsárszko vojszko osznouvo KOJ 1848, 63

jánkati se tudi gřánkati se -am se nedov. *prepirati se*: ka sze törřzki Czaszar řzelim I. z-szvojov rodbinov jánka KOJ 1848, 70; ocsáki, ki řzo řze za keje gyankali KŠ 1771, 158

Jánoř -a m *Janoř, Janez*: Kako tou řz. János řzvedocř TF 1715, 43; Ivan, (nej János) KŠ 1771, 259; Z-Jancsia je János grátao KAJ 1870, 157; Kako Vértés jánosa csér dévojko 'Su'so SIZ 1807, 4; Superintendensa G. Kis Jánořa řzkrb BRM 1823, IV; ka řzem Jánořa řvana řzáo KŠ 1771, 5b; Ranolder Jánořa je řzmrť ete meszec AI 1875, kaz. br. 8; Zpifřzkmi řiefs Jó'sef Jánořa KMK 1780, A (1); kak pifřzno jefzte pri řzvětóm Jánossi SM 1747, 41; pri řiefs Jóřef Jánosi KM 1783, nasl. řtr.; řzřávlene po Gářpér Jánosi KAJ 1870, 3; Peter z-Jánoffom gori idoucř KM 1796, 118

Jánořko -a m *Janořko, Janezek*: Jánosko je prořzo řzvojega ocsó KAJ 1870, 115

jára -e ž *mlada kokoř*: řerce, jara AIN 1876, 32

járčec -a m *majhen jarek*: řzi ti pri tvojoj vřetini li máli jářsec KAJ 1870, 110

jářec -řca m *jarec*: nego je meřzto nyega eden jářecz, med kopinyom zapřeteni, napřej pořřtávleni KM 1796, 18

jářek -řka m *jarek*: vö je řou řzvucsenikmi prejk Kedron jářka KŠ 1771, 324; Té je, liki dřvo pri jářki pořřzadjeno TA 1848, 3; Máli potoci sze jářci ('řile) zovéjo KAJ 1870, 107; Pouleg jářkov řze přáj dř'řzijo řřicze nebeřřzke BKM 1789, 6; přen. Vřvoji 'řlakouv jářki blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259

jářem -řma m **1.** *jarem, pripravá*: Jářom; jářem KOJ 1833, 161; 'řřbėti pod jářem navajene ofřzelnice KŠ 1771, 68; jářme i drugeřele, řkéri naréřdijo KOJ 1845, 42 **2.** *par volov*: pět jářmov gyünczév řzam křpo KŠ 1771, 220 **3.** *nadloga, stiska, suřnost*: Ář je jářem moj řařřnoviti KŠ 1771, 37; cšemérne řzmřti pře'salofřtni jářem řř 1796, 147; Přáve jářem řzo ni nářři ořřáki nořřziti nej mogli KŠ 1754, 68; Vřzeme na řzé jářem moj KŠ 1771, 37; vřřzmo z řzébe nyih jářem TA 1848, 3; Steri řřřugi řzo pod jářřmom KŠ 1771, 642

jární -a -o prid. *řpomladanski*: řřenica je řudi jářna ali řimska AI 1878, 41 **járno** -ga sam. *řpomládí pořejano řřito*: je goriřoráno i jářno pořřejáno AI 1875, kaz. br. 8; nisteri věřt de mogo

na protolje gororati i z-jãrnõm poszëati AIP 1876, br. 1, 8

jãrni -a -o prid. *odločen, vnet*: Od nyénõga jãrnõga gucsa v szrczãj genyeni vogerszki sztãlisi KOJ 1848, 110

jãrpa -e z *sat*: Jarpe májo mále hižice AI 1878, 36; eta goriodprëvsi z-jarp tiszto vözememo AI 1875, kaz. br. 8; vcsële edna od ove na jarpaj viszi AIP 1876, br. 11, 8

jãs tudí jës ménë os. zaim. *jaz*: vorjem kaifzem jãfz veliki greisnik TF 1715, 37; Ino csi glih bi jasz hodil po temnih douli ABC 1725, A8b; Vu vfzãkom vreimeni jãfz vu moiem litki SM 1747, 83; Toga fzelejõga fzem jãfz ocsi bio KŠ 1754, 52; Jãfz ifztina krfztsãvam vãfz vu vodi KŠ 1771, 10; Moj Jezus, jãfz te fzkrijem BKM 1789, 20; Jãfz fze vüpan v-tebi fzamõm SŠ 1796, 3; prouti tomi ne sztãnen ni jãfz, ni Mati SIZ 1807, 4; Hvãlim jãfz tebë BRM 1823, 7; jasz szamsze nej zbojao lagõjih jezikov KOJ 1833, v; Kabi bio jasz brezi tébe KAJ 1848, 3; Jasz pa po vno'zinoszti dobrõte tvoje sao bodem TA 1848, 5; Jasz 'ze i z-téntov znam pizãti KAJ 1870, 7; tõ jasz dobro znam AI 1875, kaz. br. 7; Jaz szam cslovek AIN 1876, 15; zamüditi se jas bojim jáko BJ 1886, 6; on bode kazal od ménë SM 1747, 15; mocsnejši je od ménë KŠ 1771, 10; Ka 'selejs Goszpodne od ménë KM 1783, 2; drugih od ménë jaksih Zemlãkov KOJ 1833, III; kak dugo sze scsës z ménë vszegavëcs szpozãbiti TA 1848, 10; I csi de kre ménë moj Bog KAJ 1870, 5; milõfcha nyegova kmeni TF 1715, 41; vfterõm fzeje meni vola fzpunila TF 1715, 38; meni nikai nebode falilo ABC 1725, A8b; meni fze je potrejbno od tébe krfztiti KŠ 1771, 10; i ti kmeni prihãjas KŠ 1771, 10; Dopüfztite te mále k-meni prihãjati KMK 1780, Ab2; Oh da bi' 'ze kmeni sztõupo BKM 1789, 14; Té 'sitek je Krfztus meni Ino vfzejm lidëm fzpravo SŠ 1796, 4; Hodi k-meni z-milõfztjov BRM 1823, 9; Vido szam loczné prouti meni natëgnyene KOJ 1833, v; stero szí meni zapõvedao TA 1848, 6; kak hüdõ je je meni KAJ 1870; Oblübi meni, Jo'zef, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Põveimi na konecz konczi, koterie hafzen etõga katechifmuffã TF 1715, 48; ino moi pehãr mi pun natãcses ABC 1725, A8b; ino mi da blãfenfztvo SM 1747, 78; Põvej mi pëto Bo'zo zapõvid KŠ 1754, 35; vkõm fze mi je dopãdnolo KŠ 1771, 10; Szpravõfzi mi nebëfza BKM 1789, 403; Drejmle fze mi KM 1790, 8; I dãj mi k-fzebi vlejcsi SŠ 1796, 3; edno malo dopuscsejnya mi engedüje SIZ 1807, 3; Vermo mi v-ednom Bõgi BRM 1823, 4; med sterimi szõ sze mi te edne KOJ

1833, III; Prepadno mi je obrãz moj TA 1848, 5; ka szí mi dön'k vcsino KAJ 1870, 8; ár sze me kucsã podërala AIP 1876, br. 3, 7; On ménë paszë vu ednom zelënom travniki ABC 1725, A8b; nejmaj drügi Bogõv pouleg ménë KŠ 1754, 8; nafzledüj ménë KŠ 1771, 26; ka fzi ménë etõ nous obãrvão KM 1783, 1; Düsna vëfzft mene tou'zi BKM 1789, 14; Da bi ménë zapelão BRM 1823, 5; Szprevãjaj ménë KAJ 1848, 4; To ménë, Jo'zef, jáko 'zãloszti AI 1875, kaz. br. 7; jas povem vüctiteli, ka si ménë šãlo BJ 1886, 5; kakoje pravicõno za mé na kris dãno TF 1715, 40; ino me kfriskim vodãm pela ABC 1725, A8b; Ne vtergne me precz od nyega SM 1747, 78; Zrok, fteri me je na pifzãnye podigno KŠ 1754, 3a; nafzledüjta me KŠ 1771, 12; za grejsnika me vadlüjem, ka fzam KMK 1780, 79; moj Boug! põmozi me BKM 1789, 273; Vzemí me vu tvoje krilo SŠ 1796, 3; Vcsini me nevolnõga BRM 1823, 7; obãtrivalõ me je vüpanye KOJ 1833, v; posztavi me vu csëszt TA 1848, 6; On me naj svojõv milõšõv põmozi BJ 1886, 3; Ar szí ti primeni ABC 1725, A8b; kifzte leprãi vmeni vüpanye imeli SM 1747, 83; ár fzte vi od pocšëtka pri meni bili SM 1747, 15; te mocsni düjh ponõvi vu meni KŠ 1754, 63; ka ne vörjejo vmeni KŠ 1771, 441; Vüpj fze vmeni cslovek grejsni BKM 1789, 67; Drãgi gõufzt primni fze fztavi BKM 1789, 32; Bojdi vumni, Jãfz vu tebi BKM 1789, 234; za vfza Tvoja zmenõm dobra vcfinenýã TF 1715, 46; nikãkve oblãfzti nad menõm nebodo mogli vzëti TF 1715, 46; Ti naprávlas pred menõm eden fztõl ABC 1725, A8b; ravnai tvoio pout pred menõv ABC 1725, A7b; da vrãg peklëni nikãkfe moucfi nad menõm ne vzeme SM 1747, 47; nefztanõma hodi pred menõv KŠ 1754, 14; ki pa za menõm pride KŠ 1771, 10; Vszi szõ pred menõm grejsni BKM 1789, 14; kak scsës vcsini zmenõm SŠ 1796, 3; Ne placste vecs nad menõm SŠ 1796, 5; szem z hüdim plãcsão tomi zlo'znõmi z menõm TA 1848, 6; Preszvëti nad menõm, Ocsã, tvoje lice KAJ 1870, 5; ti zmenõm bojdi BJ 1886, 7; Muva szva mladëncã AIN 1876, 15; Muvi delave AIN 1876, 18; fzmiluj fze nad nama fzin Dãvidõv KŠ 1771, 30; Vnõgo vrejmena fzam Hudõu potrosõ jëfz BKM 1789, 386; tolikõ szam jesz tebi vrëdna AI 1875, kaz. br. 7

jãsen -sna -õ prid. *jasen, čist*: Virgantz; friski, naszkocsëcsi, jaszen -a -õ KOJ 1833, 182; Za skolnika je eden mlãdi, csrsztvi i jãszni kak ribje okõu, zvoleni KOJ 1845, 4 *jasnejši* -a -e *jasnejši, čistejši*: naj tvoja lübezen mocsnejša i jãfznejša bode KŠ 1754, 226

jãslí jãseõ ž mn. *I. jãslí*: 'Ze fze fzevjtiõ tve jãfzli

- BKM 1789, 3; jeli vľzobotto ne odvé'ze gyuncza ľzvojega, od jáľzeo KŠ 1771, 216; Tej [Živali] zjáseo jejo BJ 1886, 14; 'sivina, tak jo je vrouco ali k-jáľzlam privézao KM 1790, 62 **2. jaslice**: i polo'zila ga je vjaľzli KŠ 1771, 167; Polo'zen vu jaľzli BKM 1789, 6; Polo'zen je v-jáľzli BRM 1823, 4; Le'zi vjaľzľaj polo'zeni BKM 1789, 23
- jáľlice** -lic ž mn. *jaslice*: Jezus v-jasľlicze polo'seni KM 1783, 72; Ovo le'zi, vu jaľzľicaj Poviti BKM 1789, 22
- jasnéjše** prisl. *bolj jasno*: nám ta ľzvetľofcha od jaľznofzti ľzuncfene jaľzneifše ľzveiti TF 1715, 3
- jáľnost** -i ž *jasnost, svetloba*: ta ľzvetľofcha reicľi Bosje ľzvéte, od jaľznofzti ľzuncfene jaľzneifše ľzveiti TF 1715, 3
- jáľstrb** tudi jáľstreb -a m *jastreb*: ali lacsen jáľstrb nebi krò'zo kumesz nýe KAJ 1870, 57; Jáľstrb cvili, kolòb búga KAJ 1870, 106; Szamo tomi jáľstrbei scsém povu'zgatí AI 1875, kaz. br. 7; Te je ednoga letécsega jáľstrepá sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7
- jáľšpiš** -a m *jaspis*: je bio prifszpodoben na glédanye kamni jáľpifí KŠ 1771, 774
- jáľša** -e ž *jelša*: Jauša rasté náľrjáv v vlažnoj zemli AI 1878, 47
- jáľvanje** -a s *javkanje, stokanje*: zadrevenele szo kòszti moje od vszákdenésnyega jáľkanya TA 1848, 24
- jáľvati** -čém nedov. *javkati, stokati*: Jajgatni; jáľvati, jajczkati KOJ 1833, 161; so na ves glás začnoli jáľvati BJ 1886, 33; I jáľvce na gláľzno BKM 1789, 194; Jokao bi se, jáľvkaó ino BJ 1886, 18 *javkajóci* -a -e *javkajoč, stokajoč*: je edna jáľvkaócsa mati sztála KAJ 1870, 130
- jáľzbec** -a m *jazbec*: Jáľzbec Má ošpičeno glavo AI 1878, 10
- jáľzbičar** -a m *jazbečar*: gda pošlejo pse jazbičare, naj ga vò gonijo [jazbeca] AI 1878, 10
- jáľčanje** -a s *ječanje*: Od kricsa i jécšana szo sze mi vszusile kòszti moje TA 1848, 82
- jáľčati** -ím nedov. *ječati*: Nyògni; jécšati, sztonyati KOJ 1833, 167; Pravicza vecskrát jécša dolipote'sena KOJ 1833, 145; Gde gyecsi ino etak veli vel'ka nedú'snofzt SIZ 1807, 58
- ječmen** -èna m *ječmen*: cena jecsmena 2 frt 80 kr AI 1875, kaz. br. 8
- jed** -i ž *jed, hrana*: oli, šteri se nüca za jed i posvet AI 1878, 52
- jedén** -dna -o glav. štev. *eden*: ľzvéto Troyfztvo, jeden ľzam právi Boug TF 1715, 48; jeden ľzam právi Bog SM 1747, 84; Hvála boidi jednomi, pravomi troifsztví SM 1747, 86; Hvála bojdi Jednomi Bougi BKM 1789, 31; Vòrjem jedno ľzvéto Mater Czirkev TF 1715, 23; Szvétí Pavel vjednom ľzvojem ľfzti právi TF 1715, 3; Vòrjem uu Jefuľfi Kriľtuľfi vjednoj právoj vori TF 1715, 23; vjednom ľztoi dokonca SM 1747, 89; Vòrmo vjednom Bougi BKM 1789, 6; Boug cslovek vjednoj ofzoubi je BKM 1789, 3; zjednim ti stouih obladas SM 1747, 85
- Jéderta** -i ž *Jedrt*: Jéderta csi sze je omó'sila KOJ 1848, 28; bougajocs szvojo 'seno Jéderto KOJ 1848, 33
- jedín** -a -o prid. *poedin, posamezen*: egyes (jedin) AIN 1876, 31
- jedínanje** tudi jedínanje -a s *sporazum*: med Vogrszkom-orzági i med Ausztriöv jedínanye zgòdilo AIP 1876, br. 1, 5; ár do jészeni moro ztanácsivanyem opraviti jedínanye na vámo i bank gledòcs AIP 1876, br. 7, 1; Gda sze vezalo jedínanyá med dvoma országo má dogotovilo AIP 1876, br. 3, 1
- jedíniec** -nca m *edinec*: Kaj ľzam jaľz jedinecz SIZ 1807, 34
- jedinéjnje** -a s *združitev*: ino jedinejnyom szvojih vüszť ino gradovenih officerov rouk KOJ 1914, 144
- jedínen** -a -o prid. *sam*: po kmicsnom lógi szam jedinen sò AIP 1876, br. 2, 6
- jedíni** -a -o prid. **I. edini**: dika ti boidi ľzin jedini Bog SM 1747, 82; Jezus! moj jedini ľszredbenik KŠ 1754, 234; eti ľzam jaľz ľám jedini KM 1790, 76; Szám eden jedini pojbičs je bio KM 1790, 28; ľzám cslovek je bio jedini SIZ 1807, 20; moja jedina vüpazen KŠ 1754, 234; oh Jedina Lúbav moja KM 1783, 1; Gresnikov jedina radofzt BRM 1823, 2; jedina csi bogati roditelov KAJ 1870, 64; naj morem tebé jedinoga lübiti KM 1783, 4; z-Ocsom ľzi navküpe jedine zmo'snofzti SŠ 1796, 87; Dika Vľzigdár Bougi jedinomi BKM 1789, 20; tebi poltenýe Li jedinomi Bojství SŠ 1796, 7; tá nyemi je dao eden jedini gros szvoj KAJ 1870, 8; vòriem iedino ľzvéto mater Czirkev ABC 1725, A5a; jedino ľzvéto Mater Czérkev SM 1747, 44; vi ľzinki nyegovom jedinom Gofzpodni naffem TF 1715, 22; Vu ľzini nyegovom jedinom SM 1747, 44; I vu jedinom nyegovom Szini KMK 1780; I vu Szini nyegovom jedinom KM 1790, 109; vu Jezusi Jedinom odküpiteli KAJ 1848, 9; razľocsávajoucsa znamenýa .. Dvojeféle: ta edna szo za jedine recsi KOJ 1833, 8; eden glásznik, steri ali jedino sztoji AIN 1876, 7 **2. združen**: Jedinei bomo z-vľzejmi ľzvéczí SŠ 1796, 151 **jedíni** -a -o sam. *edini*: Ár jaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5
- jedinoròdjeni** -a -o prid. *edinorojen*: jedino-rodjeni ľzin on ga je nám nazveľszto KŠ 1754, 102; ki je bio materé ľzvoje jedino-rodjeni ľzin

KŠ 1771, 188; Szin Boug Jedino-rodjeni KM 1783, 7; Ocsé jedonorodjeni, Krifztus BKM 1789, 3; tá Rejcs .. vidili fzmó nyé diko, liki diko jedonorodjene od Ocsé KŠ 1771, 265; je Sziná fzvojega jedonorodjenoga dáó KŠ 1754, 121; Ar je meo jedonorodjeno csér KŠ 1771, 195; I vu Jezufi Krifztufi Szini nyegovom jedonorodjenom Gofzpodni KŠ 1754, 97

jedínost -i ž *enotnost*: Preszvéta, i nerazlocsena Jedínoszt KM 1783, 7; Rggyesség; jedínsztvo, jedínoszt KOJ 1833, 154; Trplivoszt, jedínoszt i takfi Mir naj bode na szvéti AIP 1876, br. 1, 1; nê bilô nikse jedínoszt AIP 1876, br. 3, 1; Opomina na jedínofzt KŠ 1771, 593; 'zelevsi szloboscino i jedínoszt AIP 1876, br. 3, 2; vu jedínofzti Dúhá fzvétoga KŠ 1754, 12b

jedínski -a -o prid. **1. edninski**: jedínszkiracsun AIN 1876, 33; jedínszkoga (singularis) KOJ 1833, 19; trétja oszoba vu jedínszkom i vno'zinszkom racsuni AIN 1876, 33; te je vu jedínszkom-racsuni AIN 1876, 13 **2. posamezen**: Lasztivno imé, stero sze prisztája szamo jedínszke oszobe AIN 1876, 10; Jedínszke oszobe AIN 1876, 10

jedínsstvo -a s *enotnost*: Eggyesség; jedínsztvo KOJ 1833, 154; vzaki noví farar naj priszégne na knigo jedínsztva KOJ 1914, 125; Trojftzvo vu jedínftzvi i jedínftzvo vu trojftzvi KŠ 1754, 84; Pafcsivfi fze zdr'zati jedínftzvo dúhá vu vezali méra KŠ 1771, 580; dopúfzto vu zmo'snofzti Jedínftzvo moliti KM 1783, 11; Dáj mir ino jedínftzvo BKM 1789, 49; Lübi i privoli to lejpo jedínftzvo SIZ 1807, 51; Vermo v-Dúhi I jedínftzvo Krfzesanov BRM 1823, 4; vu jedínsztvi Dúhá fzvétoga KM 1783, 61; I fzfvétim Dúhom vjedínftzvi BKM 1789, 2; fztá du'sna vu právom jedínftzvi ino zlo'snofzti 'siveti SIZ 1807, 10; Naj v-jedínsztvi národov Czvete szreca porodov KAJ 1848, 79; Mi z-nasimi szôszedmi vu najlepsem jedínsztvi 'ziveti moremo KAJ 1870, 161; Eden nego z-jedínftzvom Persóne KM 1783, 15

jednáki -a -o prid. *enak*: naj vu právom Krsztsánzke Obcfínszke Vöre Vadlúvanyi z-jednákov voulov do koncza osztánovfi fze moremo tak povékávati KM 1783, 111

jednákost -i ž *enakost*: Poskáló szam sze i zgübvísi osobno i politicsno jednákoszt 'zmécsave AI 1875, br. 2, 7

jedrni -a -o prid. *priden, prizadeven, hiter*: Ona, naj bode fzkrlbiva, pokorna, i' jedrna verthinya hi'se SIZ 1807, 10; vu Gofzpodnovom vinogradi gyedrni delavec BKM 1789, 3; na tou je nafé lidi gyedrna pobo'znofzt nadignola

KŠ 1771, A5b; Ako máte táksega poftenoga ino gyedrnoga mladéncza SIZ 1807, 30; Bejfte zgyedrnim fzcrczom, Pred vasega Krála BKM 1789, 11 **jedrnejší** -a -e *hitrejší, prizadevnejší*: naj med nyimi li ti gyedrnejší fztrá'sijo KM 1790, 92

jedrniti se tudi jederniti se -ím se nedov. *uriti se, vaditi se*: Vu dobrom fze jedrnijo BRM 1823, 413; naj v-Nedelo vu pobo'sni delaj fze gyedrnimo KMK 1780, 40; Máli pávok mrežo pleté, vse, ja vse se jederni BJ 1886, 45

jedrno prisl. *prizadevno, hitro*: tifzti, ki ino csedno i' csedno i' jedrno fzvoja dela oprávla SIZ 1807, 6; naj on pozványe i' cséftz fzvojo prav jedrno doprinása SIZ 1807, 10; pozflúsjaj je gyedrno KŠ 1771, A8a; naj gyedrno Bogá molio KŠ 1754, 218; I proufzto lúftzvo, gyedrno bodi Na pozflúsanje Bo'ze fzvéte rejcsi BKM 1789, 356

jedrnost -i ž *prizadevnost, vnema*: Ali na tou je nafé lidi pobo'zna gyedrnofzt nadignola KŠ 1771, A5b; pouleg fvoje vrejle gyedrnofzti, zacсноje pobogsávati BKM 1789, 3; naj mirovno ino vgyedrnoszt 'živéjo KŠ 1754, 221; po pobo'zni i moudri mo'zákov gyedrnofzti na lafztivni jezík obrnyeno dáó fleti KŠ 1771, A5a; ki je zvelikom gyedrnofztyom na ete jezík obrnyeni KŠ 1771, A7a

jedro -a s **1. jedro, notranji del semena**: Kilav szád .. kosztsice (pecsjé; jedro) bêlo KAJ 1870, 16 **2. jedro, bistvo**: Jedro fzvetoga pífzma SM 1747, 1, 32

jegnjed -a m *jagned*: Jegnjed (az ezüst nyárfa) má šürki vreh AI 1878, 46

Jèhoniaš -a m *Jehonija*: je pa Jechoniás porou-do Salathiela KŠ 1771, 5; Jofiás je pa porou-do Jechoniáfa KŠ 1771, 5

Jèhova tudi Jèhovah Jèhove m *Jehova*: Jehova, Gofzpoud, Boug KŠ 1754, 16; Oh odicseni Jehova Gofzpodne Bo'ze KŠ 1771, 842; Jehova chanan KŠ 1771, 259; Nego vu Právdi Jèhove má radoszt TA 1848, 3; oh Jèhovah, v'fzej feregouv Boug KŠ 1771, A8b; kak csüdno vodi Jèhovah szvoje odebráne TA 1848, 4; ár Jèhovah obráni méné TA 1848, 4

jèklavi -a -o prid. *jecljav*: Kolman Kráo je bio szklucseni ino jèklavi KOJ 1848, 24

jèklavo prisl. *jecljavo*: Na mé sze zgledno i jèklavo pito AIP 1876, br. 12, 6

jèlen -a m *jelen*: Kakkoli 'sédén jelen setüje k-mrzlomi fztüdenczi, tak KM 1783, 2; Kako k-hládnoj vodi jelen Setüje BKM 1789, 4b; szrne i jelene sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7

Jeléna -e ž *Jelena, Helena*: Jeléna KMS 1780,

A2b; Dobro sze je zdelo Jelèni Kralici, da KOJ 1848, 27

Jelénka -e ž *Jelenka, Helenca*: Jelénka je jáko vrla deklicska bila KAJ 1870, 142

jèli vez. **I. ali**: delo sze naprêpolo'zi i szpráviscse dokoncsa jeli minisztera 'zelénye privoli ali ne AI 1875, kaz. br. 2; jeli sze ga ognemo, ali nej KŠ 1754, 173; Jeli beréjo fztrnya grozdje, ali zlcsetálja fige KŠ 1771, 22; Nevejs, jeli fzrecsno, ali neszrecsno KM 1783, 197; Vsaka stvár .. radi bi zvedli, kak živé, kakša je njèna lastivnost, jeli je nücliva, ali je škodliva AI 1878, 3 **2. kajne**: nej li fzte sze du'sni ravnati jeli, ka morete na prej idti KM 1790, 8; Moj – Jo'zef – jeli – nebodes vecs divjacinsno sztrêlo AI 1875, kaz. br. 3

jèli člen. **ali**: Jeli moremo mi odbersati ino napuniti delžetero Bosjo zápovid TF 1715, 18; cslovik nai osláta, jeli má Teilo ino kerv TF 1715, 42; Jeli Kristus vu fzmerti ofztano SM 1747, 13; le'zi onoga ofzeo, fteri tebé odúrjáva, jeli nyemi nebos kpomoucsi KŠ 1754, 52; I csi bode ribo profzo, jeli nyemi kacso dá KŠ 1771, 22; Jeli vecs Bo'sánfzki Perfon KMK 1780, 8; Ka pa ti oh cslovik! Jeli nebos dicso nyega BKM 1789, 378; Záto fzlobodno zdaj'se pitam nyé, jeli lübi eden drugoga ali nej SIZ 1807, 5; Ugy-e? jeli? KOJ 1833, 178; Jeli bi mi znao povedati, keliko vor dúgi je te eden KAJ 1870, 159

jèlibár vez. *kajne*: Pitajocsi .. (jeli? ali – ali? jelibár?) AIN 1876, 66

jèlič -a m *smreka*: da sze na szvéto-nocs v-hi'zo posztávlenom jelicsi zvécsse zvu'zgéjo AIP 1876, br. 1, 6; strk, steroga sztális je na jelicsaj TA 1848, 84

jèlo -a s *jed, hrana*: Étél, jelo, hrána AIN 1876, 33; csi jelo fzpáka brata mojega, ne bom jo KŠ 1771, 505; pofztné dni i od drúgoga sze moremo zdr'sávati, nájmre drúgoga do fzitofzti jela KMK 1780, 55; Za jelo i pitvino: Jafz tebi dájem hválo KŠ 1754, 259; to tefztou fzam fšpekla, i fz-toga je grátao na fzlejdnje za jelo valen zdrav krúh KM 1790, 30; Cslovecsó têlo razlocsno jelo potrebüje AIP 1876, br. 5, 7; Vu kljeti se vsakojačka stvár za jelo derži BJ 1886, 7; Po jeli pa etak Bôgi hválo dávamo BJ 1886, 8; Pred jelo zátou etak molimo BJ 1886, 6

jemánj -a s *jemanje, prejemanje*: Ne'fzlányam fze Na tvo fzlouboudo jemánye SŠ 1796, 163; Lajos po mourji hiti v-zburkani Neápol na zadovolsine jemánye KOJ 1848, 46; Vu plácse jemányi KŠ 1771, 505; Kakda sze moremo dr'sati pod jemányom Szvéte Oftije KMK 1780, 65

jemáti jemlém nedov. **I. jemati, prejemati**: fzirmasko lüfztvo z-práha gori k-fzebi jemlès

SŠ 1796, 151; da Gofzpod moj kraj jemlé fafarfztvo od méne KŠ 1771, 224; Ar vrejdna, stera fšva delala, jemléva KŠ 1771, 252; verno mater, od ké teliko dobrega jemlémo KAJ 1870, 163; geto diko eden od drúgoga jemléte KŠ 1771, 281; oni, ki didrakmo jemléjo KŠ 1771, 57; ka je li drobis jemáo KM 1790, 52 **2. sprejemati**: velike dári i mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; Diko od ludi ne jemlém KŠ 1771, 281; ete tvoje drobne dári kotere bomo zdai kfzebi jemáli TF 1715, 47; dári, kotere bodemo zdai kszebi jemáli ABC 1725, A6a **3.** v zvezah: **slobo jemati poslavljati se**: Szlobo mojo od váfz jemlém BKM 1789, 427; Szlobou jemlém jafz vezdáj SŠ 1796, 154; **na pamet jemati omenjati, spominjati se**: Ar lübezvolfzti vassa vecs napamet ne jemlém SIZ 1807, 58; **v usta jemati omenjati, izgovarjati**: fteri goder nyegovo fšvéto imé zaobfztom jemlès uu tvoja vüfzta TF 1715, 13; i zakaj jemlès mojo závezo vu tvoja vüfzta KŠ 1754, 17; steri godi nyegovo szvéto Imé zaobsztom iemlévu szvoia vüsza ABC 1725, A4a; fšvéto Imé za obfztom jemlé vu fšvoja vüfzta SM 1747, 45 **jemáti se** jemlém se **I. prihajati, pridobivati**: da bi z-laszktivnimi ocsmi vido, odked sze jemlé zláto KAJ 1870, 84 **2. uporabljati**: dönok sze jemlé [madž. mind] vcsászi meszto mindnyájan KOJ 1833, 137; Participiumi sze dosztakrát i meszto substantivumov jemléjo KOJ 1833, 102

jénje -a s *jedenje, uživanje jedi*: kocscice sze moro vcsászi po jényi toga szadü poszaditi AIP 1876, br. 10, 8

Jèremiaš -a m *Jeremija*: ka je povejdano od Jeremiás proroka erkoucsega KŠ 1771, 8; koga mené právijó lidjé bidti, drügi pa Jeremiáfa KŠ 1771, 54; ka je povejdano po Jeremiás proroki govorecsem KŠ 1771, 93; ki je mefzto pífzácsa bio pri Jeremiáfli KM 1796, 74

jeretínstvo -a s *krivoverstvo, herezija*: Ka za hudo od grejha na náfz fšpádne .. Jeretinfztvo KŠ 1754, 176; zonoga, ftero je Szadduczeufov, jeretinfztva KŠ 1771, 355; Vari náfz od jeretinfztva BKM 1789, 143; Ar je potrejbno i jeretinfztvi med vami biti KŠ 1771, 512; gda on jeretinfztvo i fšrditofzti tejlja delo zové KŠ 1771, 446; ki pouleg Bo'ze rejcsi notri pripelajo pogibelna jeretinfztva KŠ 1771, 719

jerètnik -a m *krivoverec*: ka je Luther escse nej zakúnyeni jeretnik (krivovörecz) KOJ 1845, 58; Opomina ga, naj nehafzznovita fšpitávanya i jeretnikov sze hába KŠ 1771, 659; Da Boug krúh efche i tim Jeretnikom TF 1715, 28; Davfze jeretnike poteres BKM 1789, 349

Jèriha -e ž *Jeriha*: I priľli fzo vu Jericho KŠ 1771, 136; fzkouz je sou po Jerichi KŠ 1771, 234

Jèrihov -a -o prid. *jerihonski*: Po vòri je zidina Jerichova fzpádnola KŠ 1771, 693

Jèroboam -a m *Jerobeam*: da ne bode Roboam niti Jeroboám, nego Dávid KŠ 1771, 854

Jeruzálem -a m *I. Jeruzalem, mesto*: vno'zina ľúftva od Galilee, i defzét mejfzt, i Jeru'zálema KŠ 1771, 13; moudri fzo prisli od fzcuncsenoga zhoda v Jeru'zálem KŠ 1771, 6; Ka gyejzdis na ofzelniczi, Vu Jeru'zálem kmefzniczi BKM 1789, 2; Pod Pontzius Pilátufem v-Jerusálemi na kri'z rafzpéti KŠ 1754, 108; kakda je Sz. M. czérkev krfztsánfzka gori poczimprana v-Jeru'zálemi KŠ 1771, 340 **2. prebivalci Jeruzalema**: zburkao fze je, i 'znyim vefz Jeru'zálem KŠ 1771, 7; Jeru'zálem, Jeru'zálem, ki vmárjas proroke KŠ 1771, 78

Jeruzálemec -mca m *Jeruzalemčan*: I vò je sla knyemi vfza Judee dr'zèla i Jeru'zálemczi KŠ 1771, 103; Pravili fzo záto niki z-Jeru'zálemczov KŠ 1771, 289

jeruzálemski -a -o prid. *jeruzalemski*: liki fze nifterim z Papiáfa Jeru'zálemfzkoga Půfpeka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); sze je Zvelicsiteo grozio Jeru'sálemszkomi váraši KOJ 1845, X; Od pogibelnofzti Jeru'zálemfzke KŠ 1771, 79; Vi pa fzejдите vu mefzti Jeru'zálemfzkom KŠ 1771, 258; blúzi pri Jeru'sálemfzkom KMK 1780, 15; Pred Jeru'zálemfzkim pogúblejnyem ka bode KŠ 1771, 143; Teda fzo prifztopili k Jezufi Jeru'zálemfzki pifzácske KŠ 1771, 50

Jèse -ja m *Jese*: Jeffe je pa poroudo Dávid Krála KŠ 1771, 4; Bo'zi fsveti fzin zvifzoki nebéfz, zJesseva korenyá BKM 1789, 26; Obed je pa poroudo Jeffea KŠ 1771, 4

jesén -i ž *jesen*: Autumnus Jefzén KMS 1780, A8; Jefzén Ófz KM 1790, 94; Jeszén KAJ 1848, IX; Készno jeszén vönè pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101; csi jeszén lepi bode AI 1875, kaz. br. 8; V-leti povejhnejo, na gyefzén pridejo SŠ 1796, 90

jesénovec -vca m *pajesen*: Jesenovc je lepo drevo AI 1878, 46

jesénski -a -o prid. *jesenski*: Nistero szilje sze na jeszen szejja, i jeszenszko (zimszko) sze zové KAJ 1870, 119; v-lôg odiso, de jeszenszko vrèmen lisztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; Jeli bi mi znao imenüvati vsze szprotolètesne, lètesne, jeszenske i zimszke meszece KAJ 1870, 160

jèsi -ja tudi -ha m *kis*: Eczet; jeszi KOJ 1833, 156; Na kri'zi pil fzem jefziha BKM 1789, 66; Jesziji

dober dis i 'zmah dá [vrtnica] KAJ 1870, 19; napuni jo [gobo] zjefziom KŠ 1771, 96

jèsti jéjm tudi jém nedov. *I. jesti*: kai je ztoga dreva fzáda dobro jefzti SM 1747, 6; fzlobodnoje pred K. Vecsérjov jefzti KŠ 1754, 211; fteroga je nej fzlobodno bilou nyemi jefzti KŠ 1771, 38; Jefzti Enni KM 1790, 93; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; Njegovo [jazbečev] meso je dobro jesti AI 1878, 10; Nej so meli kaj jesti BJ 1886, 9; csi piem, ali jem vu koterom mefzti SM 1747, 83; csi jejm, ali pijém KŠ 1754, 239; kteri nevreidno jei, i pie SM 1747, 24; Csi prevecs jej i pijé KŠ 1754, 36; Zakaj jej vas Vučitel KŠ 1771, 28; naj krüh jej KM 1796, 7; Ki de ga [kruh] gyo, vfzigdár de 'zivoucsi BKM 1789, 177; Midva jeiva zetoga ograda drevja fzád SM 1747, 5; Csi jejmo, piém KŠ 1754, 24; Pri stoli delamo i jeimo BJ 1886, 8; Koliko godikrát zetoga krúha jeite SM 1747, 23; Záto, ali jejte, ali piéte KŠ 1754, 80; zakaj zpublikánusmi jejte i piéte KŠ 1771, 181; gda krüh jejo KŠ 1771, 50; gda váfz jejfzt zovéjo KM 1790, 82; naj fzpokojnofztyov delajoucfi fsvoj krüh jejo KŠ 1754, 166; Ne jeita fnyega SM 1747, 5; Vzemte ino jeite TF 1715, 39; Vzemite, ino jeite SM 1747, 40; Jète mi 'ze KAJ 1870, 87; vu fterom dnèvi fnyega bodes jel SM 1747, 6; Gda bos jo i nafzitis fze KŠ 1754, 168; fteri dén bodes 's-nyega jo KM 1796, 6; Sterikoli bode jo ete krüh KŠ 1754, 208; Csi bode fto jo zetoga krúha KŠ 1771, 286; ka bomo jeli, ali ka bomo pili KŠ 1754, 90; ka bomo jeli KŠ 1771, 20; zetoga dreva bodeta jela SM 1747, 6; csi bodeta te prepovejđani fzád jela KM 1796, 7; keliko krát jeli boudete TF 1715, 39; ka bodte jeli, i ka bodte pili KŠ 1771, 20; Jelie Bog erkal, kaibi zetoga ograda nikakfega fzáda ne jela SM 1747, 5; Jo fzam, pio SŠ 1796, 70; dnesz szem nika nèjo KAJ 1870, 8; i on je túdi jel SM 1747, 6; Ivan krfztiteo nej je jo, ni pio KŠ 1771, 36; ka je i on jo 's-nyega KM 1796, 7; ka je fz-prepovejđanog drevja fzáđ jejla KM 1796, 7; Niti fzmo zobfztom nikoga krúha nej jeli KŠ 1771, 629; jeli fzo i pili fzo KŠ 1771, 82; pren. ágencz vűzenszki, koga Boug veli jeszti BKM 1789, 96; gde jejm zmojmi vucsenikmi ágnecca KŠ 1771, 245; gde fcsés da jeis vűzenfzkoga ágnecca KŠ 1771, 88; gda mi nyegovo fsvéto Teilo jeimo SM 1747, 40; vűzenfzkoga ágnecca, naj ga jejm KŠ 1771, 245; z-Dreva znánye dobroga ino hűdoga ne jei SM 1747, 6; z-Dreva znánye dobroga ino hűdoga ne jej KM 1796, 6; vzemte i jejte, eto je moje tejlo KŠ 1754, 8b **2. uničevati**: 'sabe, tejlo nam jele bodo SŠ 1796, 49 **3. mučiti, vznemirjati**: Csi te pa endendrűgoga grizli i jeli KŠ 1771, 568 **4. v**

nedoločniku *jed, hrana*: nemorem gorisztánoti, jeszti ti szpraviti KAJ 1870, 8; Zató je zdaj velo gor' prineszti jezti SIZ 1807, 32 *jedóúci* -a -e *jedoč*: I prineszti to krmлено tele, zarezte je i jedoucsi vezélmo fze KŠ 1771, 223

jéštšina tudi *jéistšina* in *jéjstšina* -e *žjed, hrana*: kako tou jeifztšina ino pitšina TF 1715, 29; Káгда more Telovna jeifztšina ino pitšina tákfa velika dugoványa cfiniti TF 1715, 44; teilo moje jezte práva jeifztšina SM 1747, 24; liki: jeifztšina KŠ 1754, 165; liki: jeifztšina KŠ 1771; fze od nike jeifztšine zdr'sávaj KMK 1780, 47; V jestvine sránbaj AI 1878, 9; Jefuffa Kriftuffa právo Teilo nám greifnikom kjeifztšini SM 1747, 43; jeifztšino ino pitšino dáva SM 1747, 21; naj ji dá jeifztšino KŠ 1771, 83; mámo Jéštšino BRM 1823, 115; Molitev po jeifztšini ABC 1725, A6a; Kotere recfi fzo pri Telovnoj jeifztšini ino pitšini vtom Sacramentomi gründ SM 1747, 44; Kako fze molis po jeifztšini SM 1747, 47; Mertúcsliivo 'zivlejnye vu jeifztšini KŠ 1754, 211; Po Jéštšini BRM 1823, X; Po jéštšini KAJ 1848, IX; koterá fze pred jeifztšinov ino po jeifztšini fzkonclávajo SM 1747, 45; kako pred jezštinov ABC 1725, A6a; Pred jéštštinov KAJ 1848, IX; z jéštštinov AI 1878, 4

jéš tudi *jéž* -a m *jež*: ár nescsemo od nyegove 'se poznane neprilúdnoszti, i bodécse, kak jés, zvúnejscsine rászálени biti KOJ 1845, 21; Jež (a sun) AI 1878, 10

jétro -a s *jetra*: Máj; jétro KOJ 1845, 164

jézdec -a m *jezdec*: z ednim razkovánim zlátom bi se mogo konj z jezdecom pokriti AI 1878, 55

jézditi tudi *jéjzditi* -im nedov. *jezditi*: Lovagolni; jezditi, jahati KOJ 1833, 164; Nyargalni; jezditi, jahati KOJ 1833, 166; Ka gyejzdis na ofzelniczi, vu Jeru'zálem BKM 1789, 2

jézera -e *ž I. jezera*: tak fze je zburkala jezera po iméni Genezaret KM 1796, 98; on je lztáo pouleg jezere Genezáret KŠ 1771, 179; je pokopán vu Tihanyi kre Balaton jezere KOJ 1848, 18 **2. kopališče, toplice**: Je pa vu Jeru'zálemi pri svéti vrátaj jezera, ftera fze veli 'Zidovfzki Bethesda KŠ 1771, 278

jezéni -a -o vrstíl. štev. *tisoči*: Lêta Tvoja Jezero jezérna Li tebé dicsijo BRM 1823, 104; ezeredik (jezéni) AIN 1876, 31

jezéniik -a m *polkovnik, poveljnik*: ti bogati i jezerniczke fzo fze fzkriili vlúknje KŠ 1771, 778; Naj jejte mefzou králov i mefzou jezernikov KŠ 1771, 802; gda bi Herodes vecsérjo napravo tim vílesnyim fszvojim i jezernikom KŠ 1771, 119; Priľao je pa Jezernik z-vítézmi KM 1796, 129

jézero rod. mn. jezér glav. štev. **I. tisoč**: Jezero

1000 KM 1790, 96; Amilofcho pak vcfinim nad jezero pokoleinya onih TF 1715, 18; nad jezero pokoleinya onih ABC 1725, A4b; nad jezero pokoleinya onih SM 1747, 46; Jezeroih snyim pobies SM 1747, 85; [pes] med jezero ludi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; keliko jezero 'Zidovov je vorvajoucsi KŠ 1771, 408; milostso pa csinim nad jezero Téjh, fteri KŠ 1754, 67; da jih je 10 jezér na meszti koncza dálo KOJ 1848; I telko jezér dus v-szuncza tráhi KAJ 1848; Kaj nebefzki Angyelov jezér vnougi, Sztoji znami BKM 1789, 234; knige ka fzo valále pétdefzét jezér pejnez KŠ 1771, 401; fzte prifztoupili kvnogo jezér angyelom KŠ 1771, 696; Nebojim sze vnogo jezér lúdszta TA 1848, 4; fzi vezf szvejt hüdi, vjezero nevoljáj Okouli vzéo vezdáj BKM 1789, 21; csi more zdefzét jezérmi pred onoga idti KŠ 1771, 221 **2.** v zvezi **jezero jezer zelo veliko, mnogo**: Jezero jezér zangyelmi fzpejva KŠ 1754, 273; Jezero jezér lejnt miné KM 1783, 287; Jezero jezér z-angyelmi, Szpejva BKM 1789, 455; Ár je moja i zvirina na jezero jezér goráj TA 1848, 40

jezero dvéjstou i šéštideset glav. štev. *tisoč dvesto šestdeset*: i prorokúvala bodta jezero dveifztou i séfztdefzét dni KŠ 1771, 785

jezerokrat prisl. *tisočkrat*: Jezerokrat jafz tak právim KŠ 1754, 261; bi rá jezero krát pouleg nyé mrú KŠ 1771, 444; bio je racsún nyih fztou krát jezero i jezero krát jezér KŠ 1771, 776; Lúbav Jezuffa Jezero-krát prijetejša KM 1783, 248; Jezerokrat te dicsim, Jezus BKM 1789, 81; Hválím jezerokrat jafz eto dobrouto SIZ 1807, 38; Bo'zi kol vnogo jezerokrat jezér TA 1848, 52

jezičnost -i *ž jezičnost, zgovornost*: protesztantje szo z-szvojov nevminevnov jezicsnosztjov 'seleli, da naj bi Jezuite z Vogerszkoga pretirali KOJ 1848, 93; protestantje szo zacsnili po szvoji navádi z szvojov neminovnov jezicsnosztjov prouti Ferdinandi III. szauricati KOJ 1914, 137

jèzik -íka m **I. jezik, organ v ustih, zlasti pomemben za govorjenje**: Lingua Jezik KMS 1780, A7b; Ah! naj ti fzpejva moj jezik KŠ 1754, 254; Odprla fzo fze pa vúfzta nyegova i jezik nyegov KŠ 1771, 165; Efzi fzlifi jezika ravnanye KŠ 1754, 58; dotekno fze je jezika nyegovoga KŠ 1771, 125; Mi tak gláfz jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; naj zdr'zi jezik fszvoj od húdoga KŠ 1754, 59; naj rafzladi jezik moj KŠ 1771, 226; Gda escse na jeziki nejmam ricsi moje KŠ 1754, 88; Gofzpodne ako te zjezikom nemre na pomocs zvati SM 1747, 64; Kakda [grešimo] z jezikom KŠ 1754, 37; edendrúgoga lúbimo nej li fzamo zricsjom i zjezikom KŠ 1771, 340; z jezikom

szvojm jálno gucsijo TA 1848, 5; I vidili fzo fze nyim razdeljeni jeziczke KŠ 1771, 344; Od ludi jezikov nyegovo poštený bráníti KŠ 1754, 57; szam sze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, v; I grizli fzo jezike fzojeje od boleznofzti KŠ 1771, 795; fzvoimi jeziki fze oni prilizávaio ABC 1725, A7b **2. sredstvo sporazumevanja:** tej naí Vogrfzki fzlovenov jezik dofzta lafztivnoga má KŠ 1771, A7a; Govorejnye (Jezik, Rejcs) vu szebi je ono KOJ 1833, VIII; je pa potrejbno vfzákomi fzakoga jezika i národa csloveki KŠ 1771, A4b; fzem pouleg lafztivnofzti naíega jezika pobougso BKM 1789, 4b; zdai pak na szlovenszki jezik prelofeni TF 1715, 1; mesztancsarje szo krcsásnzke vöre, i szlovenszki jezik gucsécsi národ AI 1875, kaz. br. 3; kai vu naílem fzlovenfzkom jeziki TF 1715, 8; tak je i vfzákfem toga národa rázlocnom jeziki nike nadigno KŠ 1771, A6a; v-csifztom Tvojem Szlovenfzkom jeziki BRM 1823, II; more zadovolen biti fzfifztim jezikom, fteroga fze je návcso KŠ 1771, A4a; 'zelejousi fzvojm lafztivnim jezikom gucsécsiga zvelicsanye KŠ 1771, A4b; teliko národa ino jezikov KŠ 1771, A5a; dáo na druge jezike razkládati KŠ 1771, A4b; znouvimi jezikmi bodo gúcsali KŠ 1771, 156

jezikásti -a -o prid. *jezikav:* Jezikászti cslovek neobsztoji na zemli TA 1848, 115

Jèzu m, kot zvalnik *Jesus:* Jesu ki fzi mojo Dufo vunka ofzlobodil SM 1747, 67

Jèzuš tudi Jèzuš -a m *Jesus:* Ino fzeje zdehno Jèfus na Vuclenike TF 1715, 34; oh nas milofztivni Gofzpon Jèfus ABC 1725, A6b; Jesus me obráni SM 1747, 76; Moj Jezus, gori zide KŠ 1754, 250; Márie zftere je porodjen Jezus KŠ 1771, 5; Erkao je nyemi Je'zus KŠ 1771, 11; Szladki Jezus KAJ 1848, 5; dosztoinoszt Goszpodna Jèfulfa ABC 1725, A7a; rodjenyé Jezufa KŠ 1771, 4; Gofzpon Jezufa 'zitek KŠ 1771, 337; profzo je tejlo Jezuffa KM 1796, 112; Vu Jezusa zmo'sni rokáj boude SŠ 1796, 8; Jezusa velkoszt KAJ 1848, v; od máloga Jezufa BJ 1886, 4; Hvala boidi Jesussi Kristussi SM 1747, 90; nazvejfztili fzo Jezufi KŠ 1771, 48; Dú'znoszti prôti Jezusi KAJ 1848, VI; Jesussa ne odpufztim SM 1747, 77; csi Jezusa zezávamo KŠ 1754, 21; vfze mefzto je vó slo pred Jezuffa KŠ 1771, 27; zvisávajte Jezusa KAJ 1848, 10; i náfz po Jezufi zbidi KŠ 1771, 535; Daj nam V-Jezusi fze zvelicsati BRM 1823, 3; fzeli fzo fzi kfztoili z Jezusom KŠ 1771, 28

Jèzušek -a m *Jezušček:* oh ti fzlatki Jezuffek KM 1783, 232; Oh Jezusek BKM 1789, 89; Pri tebi Iezufek, Je fzetlofzt BKM 1789, 382

Jèzušev in Jèzušov -a -o prid. *Jezusov:* csrèda

jezusova sze vu szpráviscsi neprèpripráva KAJ 1848, III; Nikakfa fztvár me ne odloucsi od Jesusseve lúbézni SM 1747, 73; Naj fze vu iméni Jezufevem vfzáko koleno naklekne KŠ 1754, 110; gucsécsi vu Gofzpon Jezufovom iméni KŠ 1771, 369; Ár vu jezusevi ranaj Mám zvelicsanye SŠ 1796, 115

Jèzuš Kristuš -a -a m *Jesus Kristus:* Oh Goszpon Jèfus Kriftus ABC 1725, A6b; Jesus Kriftus je SM 1747, 79; Gofzpodna Jèfulfa Kriftuffa TF 1715, 24; Milofeso Jesussa Kristussa SM 1747, 2; nego li Jeus Krifztusa imé KŠ 1754, 2b; za volo vrejdnoszti Jezusa Krifztusa KŠ 1754, 9b; Testamentom Jezusa Krisztusa KŠ 1771, A1a; rojftva Jezus Krifztufa KŠ 1771, 4; Kteri fzo Jesussa Kristussa gori vzéli SM 1747, 21; naj poznajo Jezufa Krifztufa KŠ 1754, 77; okrfztseni vu Krifztus Jezufa KŠ 1771, 459; za Jezufa Krifztufa BKM 1789, 1; Za Jezusa, Krifztusa BRM 1823, 1; za Jezusa Krisztusa, nasega goszpodna KAJ 1848, 1; vorjem uu Jèfulfi kriftuffi TF 1715, 10; po naílem Gofzpodni Jesussi Kristussi ABC 1725, A6b; po Jesussi Kristussi SM 1747, 87; vfzini nyegovom Jezufi Krifztuffi KŠ 1754, 100; vu Gofzpodni naíem Jezufi Krifztufi KŠ 1771, A2a; vu naíem Gofzpon Jezus Krifztufi KŠ 1771, 340; vu Jezusi Krifztusi BKM 1789, 6b; Po Jezusi Krifztusi SŠ 1796, 3; pri Jezus Krifztufi SŠ 1796, 4; fnyegovim fzinom Jesussem Kristussem SM 1747, 19

jižica -e ž *ježica:* Ji'sicza KMS 1780, A2b

Jóatam -a m *Joatham:* Joatham je pa poroudo Acháza KŠ 1771, 5; Oziás je pa poroudo Joathama KŠ 1771, 5

Jób -a m *Job:* [knige] Joba KŠ 1754, 2

jòč -a m *jok:* Gláfz je vRámi fzlifani, plac i jocs i cszvil vnougi KŠ 1771, 8; Gde plač ino jocs bodte csüli BKM 1789, 446; Vnôgi jocs skôdi ocsam KAJ 1870, 31; Steri vu detinfzvti fztoga z-fzvejta preminéjo, jocs ofztávlajo SŠ 1796, 125; Grozi fze i zognyom, Zjocfom i zbritkofztyom KŠ 1754, 25; Milán vladik, da je za csüo neszrecso, vjocs szpadno AIP 1876, br. 11, 3

Jóel -a m *Joel:* [knjige] Joel KŠ 1754, 2; ka je povejdano po Joel proroki KŠ 1771, 34

Johàna -e ž *Johana:* Bilé fzo pa Mária Magdalejna i Johanna KŠ 1771, 254

jój medm. *joj:* O! oh! joj meni! AIN 1876, 68 **jój** -a sam. *joj:* poskropte me z-jojom, polejte licza moja KM 1783, 177; je podigno gláfz fzojeje rejcsi z-jojom govorecsi KM 1796, 30

jókanje tudi jóukanje -a s *jokanje:* tejlo, fteroga oucli fze vfze jóukanye Ino fzkuzé doli

zbrisejo KŠ 1754, 142; tam bode joukanye i zobno skripanye KŠ 1771, 25; Veliko joukanye je pa vcsinyeno KŠ 1771, 406; okoli pounocsi nasztáne tákse milo joukanye KOJ 1845, 98; ar Gofzpon szlisi moie jókanye ABC 1725, A8a; [Bog] nazvíšcsávajoucsi nám vafe joukanye KŠ 1771, 540; Ino fzam vam fzpravo veliko joukanye SŠ 1796, 77; je dolipoklekno z-táksim milim joukanyom, da je nikaj nej mogao gúcsati KOJ 1845, 81

Jónaš -a m *Jona*: Jonas KŠ 1754, 2; liki je bio Jonás v'zalouczy czet ribe tri dni KŠ 1771, 40; Ar fzo fze oni fzpokourili na prejdganye Jonáfa KŠ 1771, 41; znamejnye fze nyemi ne dá nego znamejnye Jonás proroka KŠ 1771, 40; blázeni fzi Simon fzin Jonáfa KŠ 1771, 54; níklega Jónáfa ribicsa fzin KŠ 1771, 699

Jónašojca -e ž *Jonašojca*, ženska oblika priimka *Jonaš*: Jonásojca KMS 1780, A2b

Jónašov -a -o prid. *Jonov*: tifzi Simon, fzin Jónašov KŠ 1771, 267

jóniumski -a -o prid. *jonski*: dr'zéle po iméni Achaie med Joniumfzskim i Egeumfzskim mourjom KŠ 1771, 487

jopa -e ž *jopa*: v-szvojem reklecti, ali v-jopi zvrš rozmarina vteknyeni KOJ 1845

Jopa -e ž *Jopa*: Vu Joppi je pa bila nika vucsenicza KŠ 1771, 370

Joram -a m *Joram*: Jorám je pa poroudo Oziáfa KŠ 1771, 4; Jofáfát je pa poroudo Joráma KŠ 1771, 4

Jordan -a m *Jordan*: od Galilee i prejk Jordána bodoucfi KŠ 1771, 13; Teda je prífao Je'zus od Galilee k Jordáni KŠ 1771, 10; ar Kristus na Jordáni fztoy ino fze okerscháva TF 1715, 38; I okrfzcsávali fzo fze v Jordáni od nyega KŠ 1771, 9

jordánski -a -o prid. *jordanski*: Kakda je fzpoznani G. Krifztus pri Jordánfzskoj vodi KM 1796, 94

jörski tudi györski -a -o prid. *györski*: ka szo nye jörszki pispek obiszkali KOJ 1914, 144; Od toga je vó dáni zvogrfzkoga Györfzki Katekizmus fšámpani KŠ 1754, 3b

jóša -e ž *jelša*: Na bregê vöd raszté, naimre vrbace i jöše KAJ 1870, 107

jókati tudi jókati -am in -čem tudi jóukati se tudi jókati se -am se in -čem se nedov. **I. jokati**: Joukati Sirni KM 1790, 93(a); Sirni; joukatisze KOJ 1833, 171; kaj ide kgrobi, naj fze tam joucse KŠ 1771, 304; Blázeni fzte, ki fze zdaj joucsete KŠ 1771, 184; kaj fze vi bodete joukali i plakali KŠ 1771, 320; placfte fze i joucfté fze KŠ 1771, 751; Profzím váfz, da fze ne joucste SŠ 1796,

153; erkao je nyej: ne joucsi fze KŠ 1771, 188; jáko britko fze je joukao KŠ 1771, 92; Gda bi fze Peter krouto joukao, i fzprejcsao KM 1790, 52; 'Zenszka je namilo jókala AI 1875, kaz. br. 7; pefzmi fzmo vám fzpejvali, i nej fzte fze joukali KŠ 1771, 36; i vidi zburkanye, i, ki fzo fze joukali KŠ 1771, 117; O kak tužno so jókali siromaški roditelje BJ 1886, 9 **2. objokovati**: Ráchel je joukala fzvoje Szini KŠ 1771, 8; vidoucsi to mefzto joukao je nad nyim KŠ 1771, 237; [žene] ftere fzo fze bile i joukale fzo ga KŠ 1771, 251 **jočéči** tudi jóučiči -a -e **jokajoč**: Mária je pa fšála pri grobi jocsécs vinej KŠ 1771, 332; zdaj pa i jousics právim KŠ 1771, 598; dugo vrejmena je jousics 'salúvao KM 1796, 25; ino milo joucsecs Bougi zahválila KOJ 1845, 45 **joukajóučí** -a -e sam. **jokajoči**: i joucste fze zjoukajoucsimi KŠ 1771, 476

Jožafat -a m **I. Jozafat**, svetopisemska oseba: Afa je pa poroudo Jofáfata KŠ 1771, 4 **2. svetopisemska pokrajina**: vu douli Jo'safat da Boug fzoudo bode KM 1783, 285

Józef tudi Jóuzef -a m **Jožef**: Torkos Jo'zef prednyeifí Farar KŠ 1771, A8b; Zpílfzki Sief Jó'sef Jánofa KMK 1780, A(1); pri Siess Jó'sef Jánosi KM 1783, nasl. str.; Oh blá'seni Jó'sef KM 1783, 89; nas mladéncz po iméni Lambertus jósef SIZ 1807, 5; Szpiszao Kossics József KOJ 1848, 1; Jo'zef – právla 'zena AI 1875, kaz. br. 7; Jo'zefa itak ne domo bilo AI 1875, kaz. br. 7; zarocsena mati nyegova Mária Józefi KŠ 1771, 5; Ki tak veli Jousefi BKM 1789, 27; nê pravo, da Jo'zefi nê kastigo 'zelo AI 1875, kaz. br. 7; Po Siesz Jou'zefi BKM 1789, 1; po Kossics Jó'sefi KOJ 1833, 1

Józefin -a -o prid. *Jožefov*: Vougrom Jósefine novine nejdo vglávo KOJ 1848, 115

Józefov -a -o prid. *Jožefov*: mati Salome, fšefztra Jo'zefova KŠ 1771, 260; zplemena Jo'zefovoga dvanajfzet jezér KŠ 1771, 779

Jóžefuš -a m *Jožef*: kak Jofefus i Klemens Alexandrinus fšvedocsita KŠ 1771, 158

Jóžek -a m *Jožek*: Ali natô se je Jóžek tak razserdo, ka je BJ 1886, 5; Jóžeki odpústo ino se žnjim zméro BJ 1886, 6

Jóžiaš -a m *Jošija*: Jofías je pa poroudo Jechoniáfa KŠ 1771, 5; Amon je pa poroudo Jofíáfa KŠ 1771, 5

Józua -e m *Jozua*: [knjige] Jo'zua KŠ 1754, 2; da bi je Jo'zua vu pocsiválifce pripelao KŠ 1771, 677; Od Izraelfzki Poglavnikov po Jó'fua fzmrti KM 1796, 45

Józuev -a -o prid. *Jozuov*: Od Jó'fuevoga Obládanya KM 1796, 43

jubilèom -a m *jubilej*: szo vogerszki protesztantje jubileom szvoje vere dr'sali KOJ 1914, 126

júckanje -a s *vriskanje*: knigo je po'sgao med glásznim hohotanyom i júczkanyom KOJ 1845, 60

Júda -e m *Juda*: Juda je pa poroudo Fárefa KŠ 1771, 4; I ti Betlehem, zemla Júde KŠ 1771, 7; ár je obládao oroslán z-Júda pokolejnja, korén Dávída KM 1783, 33; Jákob je pa poroudo Juda, i brate nyegove KŠ 1771, 4

júdajski -a -o prid. *judejski*: je prifao Jezus i vucseniczke nyegovi vu Judajfzko zemlo KŠ 1771, 273

Júdaš -a m *Juda, Judež*: Júdás KŠ 1754, 55; Judás Iskariotes, fteri ga je i oudao KŠ 1771, 31; Sz. Judasa apostola liszt KŠ 1771, 755; dáo ga je Judás Iskariotefi Simonovomi fzini KŠ 1771, 312; Brate je meo Júdafa i Jofefa KŠ 1771, 742

Júdašica -e ž *Judeževka*: Judasicza KMS 1780, A2b

Júdašov -a -o prid. *Judov, Judežev*: Judásov lifzt KŠ 1754, 3; ifcsi vu Júdafovoj hi'zi Saulufa KŠ 1771, 368

Judèa -e ž **I. Judeja, dežela**: Ivan krfztiteo predgajoucí vu púfcsávi Judee KŠ 1771, 9; v Judei i Samárii KŠ 1771, 340; ki fzo vu Judeji, naj be'zijo KŠ 1771, 80; Archelaus Kralúje nad Judeom KŠ 1771, 8 **2. prebivalci Judeje**: Teda je vò sou knyemi Jeru'zalem, i v'fza Judea KŠ 1771, 9

jüg tudi jük -a m **I. jug, južni veter**: I, gda jüg pífe, právite KŠ 1771, 214; Gda bi pa jüg pihao, ftimali fzo, ka bodo KŠ 1771, 424; Púszto je pihati zdólcz pod nébov, i zbúdo je po mócsi szvojoj jüg TA 1848, 63; za nistere dnéve jük podpino AIP1876, br. 1, 8 **2. jug, stran neba**: Kraliczza júga gori fztane na szoudnyi dén KŠ 1771, 208

Jugoslòvèn -a m *južni Slovan*: Ár jugoszloveni 'ze znájo ka je szloboscšina AIP 1876, br. 10, 3

júha -e ž *juha*: krava, zajtra nam dáva mléko, poldné pa juho ino mesó BJ 1886, 15

juhé medm. *juhe*: Medsztavék je táksa mála recs: juhé! AIN 1876, 68

Júlika -e ž *Julika, Julka*: Julika je bila ešče mála BJ 1886, 4

júmlo -a s *gumno*: Pajta, júmlo AIN 1876, 46; Vu ništerom dvori se júmlo i párma najde BJ 1886, 14

junáčki -a -o prid. *junaški*: junácski Aetius nyemi zoucsi sztáne KOJ 1848, 4; po tom jo na junácsko vojuvanya obátri KOJ 1848, 91; Ottokar po junácskoj brámbi szmrti v-rouke dáni KOJ 1848, 40

junáčko prisl. *junaško*: szo sze Kregarje junacsco vöszkázali KOJ 1914, 110

junák tudi jünák -a m **I. vojak**: Katona; katana, szoldák, vojnik, junák KOJ 1833, 162; je rimszki Czaszar bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; Kupo Vencellin nemski junák z-konya dolibodne KOJ 1848, 12; Nyegove vojszke .. pri nyoy doszta nej po rédi oboro'sjenih junakov KOJ 1848, 119 **2. junak**: veszeli sze, kak jünak na be'zanye po poti szvojoj TA 1848, 15; Szirmák jünák KAJ 1870, 56

junástvo -a s *mladost, mladeništvó*: Ifjuság; mladoszt, junásztvo KOJ 1833, 160; Liki csifzto junáfztvo, devojfztvo i vdovfztvo je vugodno Bougi KŠ 1754, 46; tak vu junáfztvi, kak vu fzvétom hi'ftvi bodoucfim KŠ 1754, 46; Naj dragse je to junáfztvo, ki je more dojtí SŠ 1796, 125; Ni probúvano junáfztvo .. Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122

jü nec tudi gjü nec -nca m *junec, vol*: Ne po'felei tvoje bli'snyega ni gyüncza KM 1790, 110; Jü nec dá zdravo meszo AIN 1876, 32; kaj bi jüncze, ino goricze odávali SIZ 1807, 6; fztimi neimimi jünczi navküpe gori dájo zráfzti TF 1715, 4; Gyü nec z-rogmí peja KAJ 1870, 10

Jü piter -a m *Jupiter*: I zváli fzo Barnabáfa Jupitera KŠ 1771, 386

Jüri -ja m *Jurij*: Jüri Jurjavics KŠ 1771, A6b; Po eti ide Dalamtina Jüri KŠ 1771, A6b; Živo je móž, Jüri ziméno BJ 1886, 24; Gyüri je szlúso KM 1790, 74; Sz. Gyüri KŠ 1771, 812; szo Lutheri potájenomi Goszpon Gyüri pravili KOJ 1845, 68; Na fz. Gyürja dén KŠ 1771, 845; Liki, od fz. Gyürgya BKM 1789, 4

Jürjav -a -o prid. *Jurijev*: gda tifzti vezéli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Terminus pa néhámo do Jürjavoga dnéva SIZ 1807, 5

Jürjavič -a m *Jurjevič*: Dalmata i Jüri Jurjavics, dájo ftámpati ftiri Evangyelifte KŠ 1771, A6b

jürješček -a m *april*: rafztrgani je vleti po Krifztfufovom rojfztvi 66. Jürjefcseka 25. dnéva KŠ 1771, 101

Jürjevo -ga s *jurjevo*: szlú'sbenice sze rade k-Jürjevom szelijo KOJ 1845, 44

Jüstuš -a m *Justus*: Barfabás, ki fze czounije Jufztus KŠ 1771, 343; prifao je vu hi'zo nikoga po iméni Jufztufa pobo'znoga csloveka KŠ 1771, 398

Jütka -e ž *Judita*: fze je pripetilo, ka je Jutka Holoferneffí glávo vzéla KM 1796, 71

jütro -a s *jutro*: Škvorci delajo po jütraj i večér veliki hrúb AI 1878, 28

jütrovni -a -o prid. *jutrov, vzhoden*: sto de oblászt

meo v-prisesztnom vrěmeni v-jütrovni dr'zélaj
AIP 1876, br. 7, 1

juvčéc prisl. *vriskaje*: juvsécs sztôpi vu hi'zo
KAJ 1870, 125

jùvkanje -a s *vriskanje*: brácsov juvkanye
KAJ 1870, 28; szo nyegovo glávo na stangi
z-júvkanyom po tábori okoli kázali KOJ 1848, 57

júvkati -čem nedov. *vriskati*: Po souli more i po
pouti nej júvkati KOJ 1845, 10; Filiszteus mi naj
prôti juvse TA 1848, 47; juvsi i kricsi, ftera
zboleznofztyom ne plodis KŠ 1771, 566

júžina -e ž *južina*: Jú'sina KMS 1780, A2b; Merenda
Jú'sina KMS 1780, A7b; trikrát jêmo duse dni i
júžino KAJ 1870, 43

júžni -a -o prid. *južen*: Vampir krvcécaš, je v
júžnoj Ameriki domá AI 1878, 7; Nosorog živé
v júžnoj Afriki AI 1878, 20

júžnik -a m *južnjak*: szo toplim krajom navájani
Francúzski jüsničzke nej meli rimszkoga
oblecsa KOJ 1848, 120

k predl. z daj. **I. k, za izražanje cilja, ki ga gibanje doseže:** Pridi knám kráľeštvu Tvoje TF 1715, 25; ino me kfrif'kim vodám pela ABC 1725, A8b; ľúštvu fze pribli'záva kmeni KŠ 1754, 13; prinefzli fzo knyemi vfze betésne KŠ 1771, 49; cslovik .. i pridrú'zi fze k'zeni fsvovoj KŠ 1771, 585; púštzite te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); Hotte veli kmeni BKM 1789, 9; Ar v-nebéfza pojdemo k-Bouguvi SŠ 1796, 7; je nyou k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; szo roditelje dejte szvoje k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7; vszaki ednoga poszlanika k hercegovinancom poszlo AI 1875, kaz. br. 3; gda bi se že kšoli približávala BJ 1886, 5; tvoje dobre dári kotere bomo zdai kfzebi jemáli TF 1715, 47; nai fze vfzih kpokori obernéo SM 1747, 9; zakai ides ti k-fzvétomi Sacramentomi KŠ 1754, 41; Prifztoupiti k-Evangyeliomi KŠ 1754, 209; bi mogouce bilou Szloveni k-znanyi vogrszke rejesi pridti KOJ 1833, XVI; kak k brati szem sze pridrú'zo TA 1848, 27; po etoj póuti vküpidévcsi k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; pren. Kak k-pámeti pride KMK 1780, 93 **2. za izražanje splošne usmerjenosti:** obrnés nyéh od kmicze k-fzvetlofzti KŠ 1754, 76; ftera je brod Krete glédecsi kpodnévi i kvecséri KŠ 1771, 424 **3. za izražanje usmerjenosti dejanja:** ino je erkla k-feni SM 1747, 5; vu naľi molitvaj k-Bougi zdihávamo KŠ 1754, 211; Ar fze zľzrczom vörje kpraviczí KŠ 1771, 470; vi fzami glédajte ktomi KŠ 1771, 398; naj fze dobro k-fzmrti morem pripraviti KM 1783, 90; knám vö fzkázano dobrou BKM 1789, 6b; fze je dobrou Bo'sa vö fzkázala k-národí SIZ 1807, 8; ľúbézen kmeni ino kvfzeim greifnim ľudém TF 1715, 41; nai meni onih dári hafznio na terdno vóro ktebi SM 1747, 50; ľubéznofzt kmeni SM 1747, 41; bode ľubézen knyim fzka'zuvao KŠ 1754, 221; ľubézen fzo meli kJezufi KŠ 1771, 339; da tvojo knám ocsinfzko dobro volo fzpoznamo KŠ 1771, 844; tvoja k-nám fzkázana ľubav KM 1783, 158; Knyemi fzi fzkázao tvo volo BKM 1789, 4; fzam pripravo, ino mojo dobro-volo k-nyemi SIZ 1807, 38; Lúbéznofzt

k-Bôgi BRM 1823, VI; Pokornoszt k-Bôgi KAJ 1848, 186; veliko ľubézen májo ti stári k mládím AI 1878, 7; Pavla apostola k-Filippénczom pizani liszt KŠ 1771, 589; potrplivi bojte kvfzejm KŠ 1754, 103; i k-fzmrti je pobio jezero Filifzteuffov KM 1796, 49; szo vsze okoline k-püscsávi napravili KOJ 1848, 80; profzo fze je k-Czaľzari KM 1796, 129 **4. za izražanje dodajanja, dopolnjevanja:** katechifmus, kfteromi fze je vecs rédov priverglo TF 1715, 9; ktomi odeteu dáva TF 1715, 21; ne racsunai knyim mene SM 1747, 68; Ktomi escse tudi fzem djáo Pridavek KŠ 1754, 8b; kfteroga 'zitki fzi escse petnájfzet lejť privrgao KŠ 1754, 242; ka bi fze zracsunali k-tvojím fsvéczom KM 1783, 24; i niftere znouvics obrnyene [pesmi], czejle kmojim prilo'zo BKM 1789, 4; kaj bi mi cseri k-mó'si dávali SIZ 1807, 6; K-tomi szta obá jáko velikiva szirmáka bilá KAJ 1870, 37; fztotnik je krokám dáo vítérov poglavniki vouznike KŠ 1771, 428; Ali mi fzmó dönok k-zráfzti nikaj nej mogli zmocsti KM 1790, 48 **5. za izražanje namena:** Nalféga Gofzpodna Teilo nám gréifnikom kjeifzťvini TF 1715, 43; On je fsvovim kpmoucsi SM 1747, 253; je on vfzejh Gofzpod, bogat kvfzejm KŠ 1771, 471; fzi fze nám naroudo k-vefzélji KM 1783, 234; je bio fteri med Izraěľszkimi Kráľmi k-csemi KM 1796, 96; bio fzam vam k-radofzti SŠ 1796, 76; Vera K-dobromi deli prilocsna BRM 1823, 2; poloobdelavczí plük k-orányi je neogibljivo potrejbén KOJ 1833, III; Boj k-poszvěti vszemi szvěti KAJ 1848, 123; On je szvoj sztolecť k szôdbi pripravo TA 1848, 7; pridí nam k pomôcsi TA 1848, 66; K-brojenyi pa nema vôle KAJ 1870, 9; i sze nadale k-szvojemi dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; da fzo fzi vnougi krokám vzéli vréd fźpraviti prepovidávanye KŠ 1771, 161 **6. za izražanje pripadnosti:** ftere nefzmejmo 'zeleti? vfze, ka khrami fzlisi KŠ 1754, 61; da bi ti poznalo, ftera fzlisijo kméri tvojemi KŠ 1771, 237; tak vszi szlisimo k-ednomi obcsinszkomi Tiváristvi KOJ 1833, XII; k prvomi řeregi se ľiřijo hrbtenični AI 1878, 5; i nyidva k rodovini

slišita BJ 1886, 10 **7. za izražanje vzroka:** moreio ino na nágli kszramoti posztánoti ABC 1725, A8a; Boga kpómocsi zovimo SM 1747, 81; Bilou je pa pripravlanje k-Vúzmi KŠ 1771, 329; liki je kralúvao grejh k-fzmrti KŠ 1771, 458 **8. za izražanje časovne, krajevne bližine:** ár je szuncze 'ze kvecséri KŠ 1771, 256; K-novomi leti sze dr'zina prminyáva AIN 1876, 24; Bila pa je Bethánia blúzi k-Jeru'zálemi KŠ 1771, 304; nyegovo fz. tejlo ino fz. krv navkúp vzéto kednomi 'zlaki i eden hip jejmo ino pijémo KŠ 1754, 205; eden kdrúgomi lúbezniven KŠ 1754, 41 **9. za izražanje podobnosti:** tejlo, da bode prifzpodobno kodicsenomi nyegovomi tejli KŠ 1754, 140; prifzpodobno je králefztvo nebefzko, kZerni horcsicsnomi KŠ 1771, 44; Mi lidjé fzmo ktomi, ka je Dúhovno, nefzpodobni BKM 1789, 178; niti ga za tehom nebode k-tebi fzpodobnoga KM 1796, 66; Têlo sztvári je vu vnôgom priglihno k-têli csloveka KAJ 1870, 10; Divja koza je spodobna k domáčojoz kozi AI 1878, 16

kà kóga vpraš. zaim. *kaj:* Kaje molitev? TF 1715, 25; Ka nám hafznio vnouge mifzli, za bogáfztvo fze fzkrbeti SM 1747, 72; Ka obejse Boug onim, fteri zdr'zijo KŠ 1754, 23; Ka je Boug KMK 1780, 8; nego da razmis vfzáko rejcs, i ka vfzáka rejcs zadene BKM 1789, 7; Ka je ta fzvtfzka zdicsenofzt Z-grêhom BRM 1823, 9; Ka je vszé eti dugovány dika KAJ 1848, 7; Ka je eto BJ 1886, 8; Odkoga govori drúgi Articulis TF 1715, 21; ali od koga bole je on nyim prepovedao, od toga bole fzo oni nazvifcsávali KŠ 1771, 125; Szkoj more poznati, jelije vgrejso prouti Bougi KŠ 1754, 209; Szkoj fztjoji Gofzpodnova Molitev KMK 1780, 26; Za kój voloszo eta znaménya v-steneyj KOJ 1833, 9; Povê mi, ti z-koj 'zivés KAJ 1870, 11; má vzimi skôj živeti BJ 1886, 29; Ah! ka mi je zacseti SM 1747, 77; Na koj náfz vcsi ta prva tábla KŠ 1754, 8; Ne fzkrbte fze tak govorécsi .. ali, ka bomo oblácsali KŠ 1771, 20; Premifzlimofzi, ka náfz od toga vcsi nafše vadlúványe SIZ 1807, 9; ka tak more pravicsen opraviti TA 1848, 9; Locs! ka szi mi dön'k vcsinilo KAJ 1870, 6; Ka razlocsávamo vu govorényi AIN 1876, 9; Na kój trbé paszko meti pri imédosztávlanji AIN 1876, 13; Vkom fztjoji ta fzmrt KŠ 1754, 145; csi pa fzhou nefzlána bode, vkom jo ofzolite KŠ 1771, 132; Po kom sze razlocsávajo ete litere edna od te drúge KOJ 1833, 3; Szkim té nafše roditele ne fzmeymo zavrcfi KŠ 1754, 31; Szkim náfz je odkúpo KMS 1780, B2b

kà kóga ozir. zaim. **I. kar:** Ne pofelei tvojeja blis-

nyega ani nikaj kaje nyegovo TF 1715, 17; nikai kaie nyegovo ABC 1725, A4b; Morem vzéti jafz tou fzkruhóm, Ka je fzkri'za vifzilo KŠ 1754, 258; Vfze, kou fze vmefzárniczi odáva, jejte KŠ 1754, 211; Na ime, ka fze Novoga Zákona knj dofztája KŠ 1771, A2b; Teda fze je fzpunilo, ka je povejdano od Jeremiás proroka KŠ 1771, 8; Boug je fztvouro vfze, ka jefzte KMK 1780, 9; I dáj mi k-fzebi vlejsi Ka je k-hafzki mojoj dúsi sŠ 1796, 3; vuvfzem, ka je dobro podlo'sna biti SIZ 1807, 10; Vfze, Ka fze mi kvárno vidi BRM 1823, 10; gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; je vsze na pobêgi, ka lih odbej'sati more KOJ 1848, 4; Ka Boug csini, vfze dobro je SM 1747, 75; neg ko nefcsen, tou cfínim SM 1747, 68; Kako ocsa fzvojoj deczi, kou ga profzi, ne dá preczi SM 1747, 73; ne cfínite, ká vam právim KŠ 1754, 105; ino tak meni lejhko dá, kou ga profzim KŠ 1754, 180; Csi fze zadovolimo, ka on nám dá KŠ 1754, 14; Ka pa preczi nemres zapopádnoti, fztvojom i zdrúgi pomocsjom zgrúntávaj KŠ 1771, A8a; je vó dao ftámpati, ka je pred nyim nifcse ne cfínijo BKM 1789, 3b; Ka fzi hüdoga ti vcfino, Tou ti je odpúscseno BKM 1789, 15; Pofzlhúnimo, Na koj náfz vcsi fzvéto piřzmo BKM 1789, 62; Ne gúcsi ono, ak dobro nevejs KM 1790, 16; vsze, ka tú potrebúje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; Moremo 'ziveti sztoga, ka je nam vkúp szpraviti mogócsno bilo AI 1875, kaz. br. 8; vse na pepél pözgao, ka je pri hiži najšao BJ 1886, 9; da, vu kom prouti vám gucsijo, vas 'zitek dicsijo KŠ 1771, 706; tifzto, ftero fzprávoga fzcrcá zhája, i vkom fze fzpominamo zBo'ze velike dobroute BKM 1789, 7b; pét lejbov krúha, fzkim fze je pétjezero nafzilito KŠ 1771, 53; Szkém stoj láda, on je ládavec AIN 1876, 16; Ne lúfte ete fzevj, niti, ká fzo vu etom fzevjti KŠ 1754, 12; fzlabo od mifzli, odpúřzti mi je ne racsunai k-nyim mene, ké fzem vcfínil pród tebe SM 1747, 68 **2. v vezniški rabi ki, kateri:** ja fšam fzebe vfzgeaveics na tvoio volio, kaie vfzigdár nai bolsa, zavúpam SM 1747, 57; On náfz znevoud ofzlobodi, ka je na náfz zdai prisla SM 1747, 79; je tvoja rejcs, Liki gorécsa fzevejcsa, Ká mi pout ká'ze vfzgeavejcs KŠ 1754, 253; tvoie Zvelicfánye, ko fzi fzpravil pred obliczem vfzega lúdfztva SM 1747, 58; radofzt i moucs, Kou cslovik potrebúje KŠ 1754, 265; rejcs Bo'zo on vfzigdár pofzlúsa, Na ko on pafzko vfzo náj vékfo imá BKM 1789, 186; i na kou gléda vfze hotejnje nyega BKM 1789, 186; Ono fšemen .. Na kamni kou ofztáne BKM 1789, 179; Zátó nyega Nefztanoma Bom

vu vřzem nafzledűvau, ka bo on zapovidávau SM 1747, 75

kà kóga nedol. zaim. *kaj*: Ar ka hafzni csloveki, csi ete czejli fzvejť dobi KŠ 1771, 55; vkom pak kerfchánfztvo fztoy ni edne piknicze neodgovorio TF 1715, 4; Csi fzem vkom od zapouvidi Tvoje kraj zavdaro KŠ 1754, 248; Vkom fze trbej Farizeufov dr'zati KŠ 1771, 75

kà prisl. *kaj, zakaj*: Jezus ercsé: ka me řzkűsávate zkazlivezi KŠ 1771, 73

kà vez. *da*: Boug náz fche pritėgnoti kaibi mi vřrvali, kaje on nafř drági otecť TF 1715, 26; Sztejm vadlűjem, ka fzem gvűsen, ka fzo tákse nafře prosnye KŠ 1754, 181; Znájte, ka fzte nej řzpreidocsen řzrebrom odkűpleni KŠ 1754, 119; ár fzo tajili, ka bi on bio Melfiás KŠ 1771, 262; milosca teliko doprnása, ka fze mi za pravice dr'zimo KŠ 1771, 442; znati, i vřrvati je potrejbno, Ka je đűfa Csloveka nemrtelna KMK 1780, 6; vřrjem, ka fzi ti eti KM 1783, 3; peřzmi fzo tak pořztávľene, ka fze lejko nájdejo BKM 1789, 4; tak, ka je vu niřteroj řtrofi vecs tálov recsicť (řyllab) bilou BKM 1789, 2b; on řzi je pri deczi řzpot řzpravo meřzto toga, ka bi jo pořztrařo KM 1790, 20; i rávno té je zrok, ka je vogrszki Jezik pote'seni, i zavř'seni, ka sze vogrszki Bábel ne more dogotoviti KOJ 1833, V; vszáki malo krvi vu edno szklejzce pűszťećs, ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao naszľedűvali bodejo KOJ 1848, 7; Te neveren je tak gizard i řzrdit, ka nikoga neprestima TA 1848, 8; racsunali szo, ka pomáľanye dobijo [Hercegovci] od Szrbie i od Csarnegore pogľavnikov AI 1875, kaz. br. 3; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; Vampir pa to návado má, ka tém spajėćim lidém i stárim krv seca AI 1878, 7; naj vsaki tvojo pėľdo vidi ino zná, ka je notri tákře đete stűpilo, řtero BJ 1886, 4

káč -a m *kaćji samec*: Ti szi szpotro glavė kácsom vu vodáj TA 1848, 59

kàća -e ř *kaća*: Teda je erkla kacfa křeni SM 1747, 5; vgriznega katsa KŠ 1754, 62; I kacsá csalarneifá bila SM 1747, 5; Kacsá Ejvo KŠ 1754, 55; Zvodė kaća nas zavárala AI 1878, 3; je nazvejscseno med 'zenė i kacsė řzemenom protivniřztvo KŠ 1771, 441; I be'zi na řzmrt te kacse BKM 1789, 20; z-kacse gucsėcsi vrág KM 1796, 6; Teda je erkla řena katři SM 1747, 5; Trucz toi řztároi kacři SM 1747, 76; Poteri kacři glávo BKM 1789, 8; jeli nyemi za ribo kacso dá KŠ 1754, 154; jeli nyemi za ribo kacso dá KŠ 1771, 22; Bojđite záto řzpaľmetni, liki kacse KŠ 1771,

32; i od kács řzo pogűbleni KŠ 1771, 509; nyihovi řėpove řzo řzpodobni kacsam KŠ 1771, 783; Kacse bodogori gymáli KŠ 1771, 156; dám vám obláľzt hoditi po kacsaj KŠ 1771, 203; Hráni se [jeř] i eřře s kaćami AI 1878, 10

káčin -a -o prid. *kaćji*: De v-kaniga vrág v-kacsinom keřpi řř 1796, 12

káčji -a -e prid. *kaćji*: řtero fze vu piřzmi záto kácsja gláva zovė KŠ 1771, 441

kád -i ř *kad*: Cadus Kad KMS 1780, A9b; eden cslovik vkopao je pod preřfo kad KŠ 1771, 139

kadár -a m *sodar*: verjem tů, goszřpůd kadár KAJ 1870, 148

kadilni -a -o prid. *kadilen*: Naj priėtne bodo pred tebm molitve moje, kak kadilni áľdov TA 1848, 115

kadilnica in *kadionica* -e ř *kadilnica, posoda za zařiganje kadila*: řteri je meo zľáto kadilniczo KŠ 1771, 685; angyeo, ki je meo zľáto kadioniczoz KŠ 1771, 780

kadilo -a s *kadilo*: Kadilo KMS 1780, A2b; i dáno nyemi je vno'zino kadila KŠ 1771, 780; i darűvali řzo nyemi dári, zľáto, i kadilo, i mirho KŠ 1771, 8; Zľáto, kadilo i myrho W. Nouvomi králi darűjo BKM 1789, 57; szlepáre, ki kákso bajilo, kadilo nűcajo AIP 1876, br. 8, 7; Etakse krave bedászte 'sene z-kadilom sesėjo zvrácsiti KOJ 1845

kaditi -ím nedov. *kaditi s kadilnico*: na nyega [Zaharija] je priřao řéd, ka bi kadio KŠ 1771, 161
kaditi se -ím se *kaditi se*: csi sze dotekne gůr, kadijo sze TA 1848, 85 **kadėći se** -a se -e se *kadėć se*: i predivo kadėcse ne vľafzi KŠ 1771, 39

Kagán -a m *Kagan, avarski vojvoda*: Avarėzi szo z-Azie v-Europo pod vojvodstvom Kagána prisli KOJ 1848, 5

kágda in *kákda* prisl. **I. kako, izraľa vprařanje po naćinu đejanja, dogajanja, stanja**: Kagda more biti tou TF 1715, 27; Kagda, ino pokom fze vűpas SM 1747, 38; Kakda more dobro delo biti KŠ 1754, 80; Ali kakda právis brati tvořemi: niháj KŠ 1771, 21; I erkao nyim je: kakda, da ne razmite KŠ 1771, 127; Kakda je řztvouro Boug Angyele KMK 1780, 10; Kakda nasztáne dávno preminoucz vřjemen KOJ 1833, 85; Kakda sze dr'sis nazoucsi Goszřpouda KOJ 1845, 2; Kakda jákoszti i szvetszťvi szľű'ziti KAJ 1848, 7; Kakda právite dusi mořoj, naj leti na gorė vase, liki řticsek TA 1848, 9; Kakgda sze zovėjo med ľűdmi prebivájőcse szťvarė KAJ 1870, 10; Ali csi sze nede ráj vcsio, Kakda bi popůvszťto đőbo KAJ 1870, 6; Kakda sze moro z-vecs szľľab szťojėcse recsi na szľľabe razľeliti AIN 1876, 7 **2.** v vezniřki rabi, v vprařalnih odvisnih stavkih

kako: Vcsio náz te tri zapoveidi, kákгда mámo mi vczeilom naffem lítki fíveti, ino naff líték ravnati TF 1715, 12; fze knige preftéjo, Vki je pífzano zrédóm: Kakda na zemli 'zivéjo fztári i mládi fzvejtóm KŠ 1754, 271; vcsite fze: liliomi polfzki kakda rafztéjo, ne delajo KŠ 1771, 20; Zgledni fze Zevfzej fztráni kakda vfzi na tébe ido BKM 1789, 413; Vu vrejmeni fzvádbe, kakda more Zvacsin pozávati fzvate na gofztúvanye SIZ 1807, 13; Eto scsém zdaj szpoznávati, koga i kakda eta nôva dácsa doszégna AI 1875, br. 2, 6; Törcei sze krôto trücajo, kakda bi nyim mogocsno bilo hercegovinancare zmiriti AIP 1876, br. 1, 3 **3.** v prilastkovi rabi *kateri*: Sz-kakda národa je rodjeni Ábrahám KM 1796, 15

káhla -e ž *I. peč*: Peci (kähle) morejo dú'znoszt szvojo szpunyávati KAJ 1870, 60 **2. pečnica**: szegré sze pri topli káhlaj KAJ 1870, 61

kàj kóga ozir. zaim. *kar*: nébo ZEMLO mourje i kaj vu nyih boude vfze doli potere TF 1715, 1; Nego, ka on fzám vidi, Kaj mi je na dobro KŠ 1754, 268; Csúli fzte, kaj je povejdano KŠ 1771, 17; kaj je pa vífe toga, zhüdoga je KŠ 1771, 16; Vse, kaj na sveti živé, je plemen AI 1878, 4; Szkoj lže i tou razmi, ka fže je KŠ 1754, 40; koteri teim recfém vörje te dobi kai one obeicfajo TF 1715, 44; potom toga nai vörje tomi kai pífzmo od toga právi TF 1715, 42; imámo inofze fzpominati fztoga nakoi náz je opomnau TF 1715, 41; i vsze kai imam, vu tvoie fzvéte roké preporácsam ABC 1725, A5b; ino kai te vucsi predikátor SM 1747, 88; Li kaj mi je na hafzek Dáj BKM 1789, 372; vnougim on ne fzpuni tou vfze kaj obecsa SŠ 1796, 124; Vučfil fzi me tve pouti, Po koj je v nébo pojti BKM 1789, 391; Ali tvoji fzin me je rejso, Szkim pred tebm zdaj fztojim BKM 1789, 393

kàj kóga nedol. zaim. *kaj*: Jeli jefzte efche kai zvüna toga, na fteroje v Reidno navcsiti TF 1715, 45; Csi kai oblübi zmilofce, dá SM 1747, 75; ali piéte, ali kaj delate KŠ 1754, 81; Trüdim fze za koj pozno KŠ 1754, 268; gde zftátroga zákona kaj naprej prináfa KŠ 1771 2 (B1b); nemajo kaj jefzti KŠ 1771, 52; niki vdúsnój vejfzti bolvana za koj dr'zijo KŠ 1771, 505; Eta rejcs fztvoriti vcsini teliko, kak z-nicsefza kaj vó prinefzti KMK 1780, 9; nego fcsé kaj prebránoga meti BKM 1789, 7b; csi tak zacsnemo kaj vcsiti KOJ 1833, v; Ki kaj hüdoga vidi ali csüje KOJ 1845, 9; dekoli v orszácskom ravnanyi mogócsno bilo kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2; Nej so meli kaj jesti BJ 1886, 9

kàj česa vpraš. zaim. *kaj*: Kai potribuje ta Zápoved TF 1715, 12; Kaje tou TF 1715, 22; Szkoj fztoji

cslovik KMK 1780, 10; Jeli je bio dónok fteri med Izraelfzkimi Králmi kaj k-csemi KM 1796, 69; I k-csemi je k-tomi vcsenyé KAJ 1870, 9; Nakoi náz vcfio te Tri zapóveidi TF 1715, 12; Kai fzi pa ti pred Bogom fztvoimi greihi zazflúfo SM 1747, 38; Na koj je pa Boug csloveka fztvouro KŠ 1754, 95; Kaj fzte vidili BKM 1789, 58; Na koj je napelala fzdritofzt, i nevoscscenoufzt Kájna KM 1796, 9; Kaj placsemo SŠ 1796, 18; Pokój dobra fzte fze pa fzem navernoli SIZ 1807, 17; Na kaj more dónok merkatí KOJ 1833, 39; povej, po kaj szí priso KOJ 1845, 29; Pa za kaj volo? KOJ 1848, 110; Na kój more merkatí v-stenyé pri té znaményaj AIN 1876, 8; vu koj moucsi, ali vkom iméni fzte vi tou vcsinili KŠ 1771, 350; Szkim fze prti Boug tejm táksim tatom KŠ 1754, 51

kàj vez. *I. da*: Vörjem ino .. kaje meni Teilo i Düffo dáu TF 1715, 21; tou je tou, kai vfze, kai je fztvoro, efce obdersi SM 1747, 34; Nedela je nafztávléna záto, kaj je vtóm dnévi Krifztus od fzmrti gori fztano KŠ 1754, 24; dabi fze fzpunilo povejdanye po prorokáj, kaj bode fze Nazarenfzki zváo KŠ 1771, 9; Eto je vám znamejnye, kaj Le'zi vu tefzni jafzliczaj BKM 1789, 31; Tou csini, kaj ga dicsili SŠ 1796, 17; Etak veli fzám Gofzpodin Boug nebeszki, kaj je nej dobro csloveki fzamomi biti SIZ 1807, 5; Blá'zeno erkócsi v-Bozój dobroj vóli, Kaj Bog nyo odlócsi, I za mater zvolí BRM 1823, 10 **2. ker**: Záto: i, kaj nífcse za drúgoga nemore vórvati KŠ 1754, 86; Niti na zemlo záto, kaj je podnogáonicza nyegova KŠ 1771, 16

kàjgòdi ozir. zaim. *kar koli*: To kai godi fzveti pofzluhni kai veli SM 1747, 88; Ne kradni, ne kani tak kai godi dobis brez skode SM 1747, 89

kàjkòli ozir. zaim. *kar koli*: Naj vfze ono odvrné, kajkoli bi zadr'sávati moglo KMK 1780, 28; Kajkoli more ali düso, ali tejló mantrati KM 1783, 209; kajkoli fzam prouti tebi pregrejso KMK 1780, 103; vfza, kajkoli mám, vu tvoje fz. roké preporácsam KMS 1780, A6; kajkoli bom dnezš ali dobra csinio KM 1783, 3; zavr'se, kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV; Maximilian je nej márao, kajkoli sto verje KOJ 1914, 119

Kájn -a m *Kajn*: Kajn Ábela KŠ 1754, 55; Jeli je Káj n meo ofztánke KM 1796, 10; Od Ábela, i Kájna KM 1796, 8; Ábelova krv je kricsala k-Bougi prouti Kájni KM 1796, 9; na Kájna pa fze je nej zgledno Gofzpoud KM 1796, 8

Kajnán -a m *Kenan*: Etak: Szet, Enofsz, Kajnán KM 1796, 9

Kájnov -a -o prid. *Kajnov*: Kájnov odvejték fze zové za fzini cslovece KM 1796, 10; kaj po

Kájnovoj pouti hodijo KŠ 1771, 759; fze je vkúp zo'seno z-Kájnovim odvejtkom KM 1796, 10

kàj šté ozir. zaim. *kar koli*: ali jejte, ali pijéte, ali kaj fté csinite KŠ 1771, 511

kàjti vez. *kajti*, *ker*: Prednje nogé [krta] so práve lopate za kopanje, kajti so šúrke i krátke AI 1878, 10

kàk -a -o vpraš. zaim. *kakšen*: Za kak zroka volo je nafztávljeni hi'sni zákon KMK 1780, 86

kàk prisl. **I.** *kako*, *izraža vprašanje po osebi, načinu dejanja*: Kak fze zové on, šteroga je Bog z-tákfim tálom za Odkúpítela, ino Zvelicítela pozljal SM 1747, 10; Oh! kak te gori primem BKM 1789, 20; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs lúbiti KAJ 1848, 7 **2.** *izraža vprašanje po meri ali stopnji povedanega*: Kak dugo de sze pozdigávoa nad menom nepriátel moj TA 1848, 10 **3.** v vezniški rabi za *dopolnjevanje nadrednega stavka glede na predmet*: csi fze na prekléte Zglédnemo i na nyih mántre, Kak brezi fzmrti vmérajó KŠ 1754, 274; Nafzlejndnye fze mámo vcsiti kak je pogibelno vu húdo tiváristvo fze zmejlati, i pízfziti KM 1796, 10 **4.** ekspr. *izraža veliko mero ali stopnjo povedanega*: Kak fzlátka fzo cselúfzti mojoj gúcsanya tvoja KŠ 1754, 4; Oh Jezus Krizftus! kak dugo Odlásas tvoj fzoudnyi dén KŠ 1754, 272; Ah kak ti morem za ono tvojo nezrecseno miloscso zahváliti KM 1783, 6; Kak velika potrejbčina je pa bila na ete knige zdaj vetom vrejmeni, vfzáki fzi lejko premifzli BKM 1789, 5; Kak velika obláfzt je bila potrebna k-tómi, naj bi KM 1796, 4; Kak je Boug veliko Szpravo fzvojim diko SŠ 1796, 5; Ka máte vi csiniti, I kak blá'zeni biti BRM 1823, 6; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti [Boga], Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; Goszpôd nas, kak odicseno je Imé tvoje po vszój zemli TA 1848, 7; szinek moj, vidis, kak hüdô je meni KAJ 1870, 8; Kak rad szem, kâ szem sze prisao KAJ 1870, 5; O kak tužno so jôkali siromaški roditelje BJ 1886, 9

kàk vez. **I.** med členi v stavku **I.** *kakor*, *kot*, za *izražanje primerjave glede enakosti*: I tó vero csém varvati, Za nyé volo ráj vsze prenezém, Kak kâ bi jo steo odati KAJ 1848, 4; Eden kak te najvéksi je med timi vogerszki kralov Matyas král AI 1875, br. 1, 4; *oe* tak, kak ô: Croezus AIN 1876, 7 **2.** za *izražanje primerjave sploh*: Ah Boug! kak csésé vcsini zmenom Vu fzmrti i v'sivoti SŠ 1796, 3; Grejhi me bodo te'zili, Kí je vecs kak pejfzka vmourji KŠ 1754, 270; vcsenyé vogrszkoga Jezika brezi steroga sze imenüványe Králev rávnotak nebi moglo

ovarvati, kak sze niscse nemore za ocsó zvati brezi diteta KOJ 1833, III; Sztêнна tábla je véksa, kak moja kamenica KAJ 1870, 9; Krma .. sz-trávnikov vecs vozôv odpelano, kak v-drúgih letaj AI 1875, kaz. br. 8 **3.** za *izražanje podobnosti*: je nas sitek Nei drúgo li kak ta megla SM 1747, 78; Eta rejcs fztvoriti vcsini teliko, kak z-nicsefza kaj vó prinesfzti KMK 1780, 9; Povszéd je goribráo, kak vcséla méd KOJ 1845, 4; Rêcs Goszpodna je csiszta, kak ocscsesceno szrebro vu csrepnjenoj poszôdi TA 1848, 10; Máčka svojemi gospodi ne tak nagjena kak pes AI 1878, 8; Streha se je vužgála. I plamén je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9 **4.** za *izražanje funkcije, položaja*: Za štero bláj'zenfztvo, Bomo ga dicfili, Kak lafztivno lúfztvo BKM 1789, 18; Na nyega [Jezusa] fze nafzlányamo Kak na zvlicsitela BRM 1823, 7; Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajoucs pride i odide kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; od etoga cajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8 **II.** v odvisnih stavkih **I.** za *izražanje primerjave*: Bosji dari kak tou jefzo, a) te milofcse SM 1747, 36; kai je Kristus mrel, kak je gori poveidano SM 1747, 41; Vfzejm lidém, tak vu junfztvi, kak vu fzvétom hiftvi bodoucfim KŠ 1754, 46; nego i du'zni fzmó, kak za to prvo, tak i za to drúgo, Bougi hválo dati KŠ 1771, A2a; Teda plácsa pravicsno, Vfzákomí kak je 'zivo BKM 1789, 7; Hercegovinanci, kak ete dni glászi právjio, prôti tórkom sze sztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3; Kak največ njej mogočno sveta spraviti živáti, to včini AI 1878, 10; kaibi mi fzvétó ino pošteno fiveli, kak vrecsei tak i vdjányi nalfsem TF 1715, 15; ki fzo štejnje vkupe prináfali cfí gli, kak ftimam, nej zhúde, dönok znezrele náklonofzti KŠ 1771, A3a **2.** v zvezi z **da**, **naj** naj fze ne zvisáva fzejm pozlejdnyi fzvejti, kak da bi on vfó mestrió gori najfao KM 1796, 10; i na roké te vzemejo, da kak ne vdáris vu kamen nogé tvoje KŠ 1771, 11; to lúfztvo da kak na pouti ne pomenkájó KŠ 1771, 52; Zapovej tak fzftráziti te grob, da kak pridoucsi vucseniczsche nyegovi vnocsi, vkrádnjejo ga KŠ 1771, 97; nej, kak, pobérajoucsi koukol, ne fzftrgate vó navkúp 'znyim i psceniczo KŠ 1771, 44; Odgouvorile fzo pa te csedne govorécse: nej tak, naj kak zadofzta nebode nám i vám KŠ 1771, 84

kàk vez., v časovnih odvisnikih **I.** *ko*, *izraža a)* da *se dejanje odvisnega stavka godi istočasno z dejanjem nadrednega*: Cfí vu Krisztfúfi 'zivés, Kak vó fzfvejta preminés, Zangyelmi vnebéfzi BKM 1789, 15; Ali kak je 'snyou

[brado] gori zvézanov naprej prišao, glafzni veliki fzymejh je pofztano KM 1790, 20; Ednók, kak szta domò prisla z-sòle, je nyima mati jaboki podelila KAJ 1870, 17; Kak je szuncza toplòcsa nàrasztvo goriobüdila, pokazalo sze, ka sznêg szetvam skòdo AI 1875, kaz. br.; Te [Srbi] szo tüdi krédi, ka do sze prêk granice pascili, kak sze boj zacsnè AIP 1876, br. 7, 1; te je nazáj prišo i kak se domá zgláso [gospod], njegov pes na to z radüvanjom bejžo AI 1878, 8 **b) da se dejanje odvisnega stavka zgodi pred dejanjem v nadrednem stavku:** Vtísi nyega veliko boleznofzt pervle, kak preminé SM 1747, 63; Gofzpoud, potom kak je on snyimi gucfal, gorie vzébil vu Nebéfza SM 1747; jo je vřczé csloveka vřzáo, řterò je potom kak szo 'Zidovje z-Egyptoma vò prisli vozglážo KŠ 1754, 7; řze je du'sen cslovik ponávlati vu jákofztaj: 1. Kak k-pámeti pride KMK 1780, 93; Koga kak szo zaglednoli, Vřrczi szo řze radüvali BKM 1789, 94 **2. kakor hitro:** [Kristus] ki kak řze jenaroudo taki řze preganyao KM 1783, 235; Czafzar ga prime, kak tá pride BKM 1789, 328; Ti pobo'zni řze preczi 'zalofztio, kak naj prvle vpamet vzemejo, ka szo vgřejřili KŠ 1754, 73; právo volo má, da kak náj prvle de mogoucse, řzvoji grejhov řze řzpojev KMK 1780, 73

kàkgòdi ozir. zaim. *kakřšen koli:* Vu vszákòm boleznòm szrdczi Vu kàkgodi te'zkòcsi, I boj Vszêm voj KAJ 1848, 118; I csi nasz sztrási kàkgodi bojazen KAJ 1848, 163; Csi nasz kàkgodi nevòle te'zijo KAJ 1848, 62; V-kàkgodi szkoncsávanyi KAJ 1848, 308

kàkgòdi prisl. *kakor koli:* kàkgodi daleč bos sò KAJ 1870, 94

kàkkòli vez. **I. kakor, kot:** ka bi nyegovo Bo'sánřzko volo tak řzpunili, kakkoli Angye-lje, i řzvéczi řzpunývavajo KMK 1780, 28; Kak-koli 'sédèn jelen setüje k-mrzlomi řztüdenczi KM 1783, 2; je potrebno tüdi racsun i řélo grejha povedati, kakkoli vu vszákòm grejhi KM 1783, 147 **2. kakor koli:** vsza prepovidáva, Stera szo kàkkoli nařfega bli'snyega KM 1783, 276; Nesznájsna vértinya, kakkoli bogata, je odürna KOJ 1845, 41; i gdakoli je kakkoli velika goszpoda obèdivala pri nyegovom sztòli KAJ 1870, 54

kàko prisl. *kako, izraža vprařanje po nařinu dejanja:* Kakofze pak molis TF 1715, 25

kàko vez. **I.** med řleni v stavku **I. kakor, kot, za izrařanje primerjave glede enakosti:** On je kako edno vřzádjeno drevo poleg potoka SM 1747, 92; Bio je gvant nyegov bejli, kako řznejh

KŠ 1771, 97; Nazáj řzam řze 'se povrno kako rászipni řzin k-tvojoj dobrouiti KM 1783, 151 **2. za izrařanje primerjave sploh:** ti nyé koronues zmiloschov, kako zednim paisom ABC 1725, A8a; [Kristus] priřzpodoben je bio k lidém, i vnoseneyj je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; Kako řzencza řzo, řzprávľajo i řzkrbijo řze KŠ 1754, 240; odpűřzti nám dugé naře, kako i mi odpűřsamo du'znikom nařim KŠ 1771, 18; Sidoni le'zej bode na řzoudnyi dèn, kako vám KŠ 1771, 36; odpűřzti nám dugé nařfe, kako i mi odpűřsamo du'snikom nařřim KMK 1780, 25; Kako k-řládnoj vodi Setüje BKM 1789, 4b; Kako řzuncze tak řzvetli bodemo SŠ 1796, 8; Csini nogé moje, kako jelena TA 1848, 14 **3. za izrařanje položaja osebe:** zvolí řzi je edno pořteno Oszobo, kako Vértès Jánosa csér SIZ 1807, 4 **II.** v odvisnih stavkih *za izrařanje primerjave:* Kako ta verna mati, řcsé deczi pomòcs dati, Tak Bòg te řzvoje zmága, Bráni BRM 1823, 37; Kako řzte pofztavili kotrige vařfe na řzlű'zbo pravice KŠ 1754, 120

kàkokòli vez. *kakor koli:* Kakokoli řzeje eřche ani eden cslovik nei naroudo, a niřze ne narodi, koteri bi biu brezi vřzega greiha ino makule, glih rávno řzteim tálom ani edne knige ne naides TF 1715, 48

kàkòli ozir. zaim. **I. kar koli:** Kakoli je nas Boug řztvouro, Tou řcsé i on řzřzati KŠ 1754, 265; je vřze lá'z, kakoli je brezi vòre, ali kakoli řze vnevòrnofzti zgodi KŠ 1771, 445; řzem jařz zadovolen, kakoli mi dá Boug SM 1747, 73; Kakoli je on řzkoncsao KŠ 1754, 269; ři je obecsao dati, kakoli ga bode profzila KŠ 1771, 47; Kakoli řzi na ete řzvejt řztvouro BKM 1789, 6; Nega nikaksega haszka, Ka koli mi delamo BKM 1789, 49; Kakoli je pa právo v-oni prvi peřzmaj, tò vřze řze i v-eti nahája BRM 1823, II; i vsze kakoli de csinio, szrecsno bode TA 1848, 3; i popejavajo vkakòli vřejmeni BKM 1789, 4; ali vkakoli 'zaloszti BKM 1789, 4b **2. kaj neki:** I vřzi govoréřci: kakoli bode ztoga deteta KŠ 1771, 166

kàkoti vez. *kakor, kot:* Placřimo řze Kakoti pred zmo'znim řzodczom BKM 1789, 61; Ka szo rejcsi Bo'ze csifzte, Gli kakoti řzrebro csifzto BKM 1789, 185; Nas 'sitek je na toj zemli, Glih kakoti czvejt na pouli SŠ 1796, 16

kàkov -a -ò vprař. zaim. **I. kak, kakřšen:** Kakove vòre cslovik řzi ti TF 1715, 10 **2. izraža visoko stopnjo:** řřugomi na 'saloszt na kvár, na kakov, i na kak veliki kvár KM 1783, 147; Oh! cslovik Kakov konecz bos meo, miřzli BKM 1789, 426; Oh řzlatki Jezus! Za kakovi dug le tve trplejnye BKM 1789, 77; Jaj kakovo moucs

za grejha! Ta fzmrt je nad nami vzeła SŠ 1796, 122; kakovo fzkrb on náfz má Vfzamogoucí Boug nas BKM 1789, 337

kákši -a -e vpraš. zaim. *I. kakšen, kateri, izraža vprašanje po kakovosti, lastnosti, značilnosti*: Kaksa zapouvid je dána Ádami v-Paradi'somi KM 1796, 6; Szkáksega krúha KŠ 1754, 202; Kákši hafzek mámo fzté jejšztvine i pitvine KŠ 1754, 206; Kákse je tak tou Kráľeftvo KŠ 1754, 160; ki váfz ľúbijo, kákľi nájem bodete meli KŠ 1771, 17; Vu kákľem mezti fze je naroudo Krifztus KM 1796, 88; vu kákľoj obláfzti eta csinis KŠ 1771, 69; Szkákľim tálom tou csifztoucoľo dobimo KŠ 1754, 47; Z-kákšim tálom sze zgotovi pogodbeno priseszto vrejmen vu zvesúvánom móduši KOJ 1833, 2; Kákse litere esese naprêprijájajo vu vogszskom jeziki AIN 1876, 6; Kaksa bodo [teles], gda gori fztánejo KŠ 1754, 140 **2. izraža veliko mero ali stopnju tega, kar določa samostalnik**: Ah! kákša radoszt fze odpré KŠ 1754, 274; Kaksa groza bi nam vmárjala szrdce, Gda bi nam KAJ 1848, 7 **3. v odvisnih stavkih za izražanje nedoločnosti v glavnem stavku imenovane osebe, predmeta, dejanja ali stanja**: Pifzács je bio, nej, kákľi Novacziánus, liki fze je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; i fzfucľena hicza, ali kákľa drúga hicza nebo nyim skoudila SM 1747, 31; Vsaka stvár .. radi bi zvedľi, kak živé, kákša je njena lastivnost AI 1878, 3; liki licze kákľega angyela KŠ 1771, 358; Rêcs je vópovedanye káksega dugoványá AIN 1876, 7; Naj fze vó fzká'ze i vidí, kakse fzmó vóre KŠ 1754, 172; prepovidáva nadigávanye k-káksoj fztvári, fzf-fterov bi radi ládali KŠ 1754, 59; náj zvejím, za kákľi zrok kričsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; neznamo, kákse vino je Krifztus dáo KŠ 1754, 203; máľoi Deczi, kotera mleiko, nei kákľo vládno jejšztvino potribúje TF 1715, 8; Kákľo ľúbézen fzo meli prvi krfztsanye k-Jezufi da liki fzo za KŠ 1771, 339; Na kákso nouto fze má popejvati pefzen, napifzek ká'ze BKM 1789, 5; neznamo, kákse vino i v kákšem pehári je Krifztus dáo KŠ 1754, 203; eti knig fzfpraviteľa pa vkákľem poštenyef fzi du'zen dr'zati KŠ 1771, A8a; Dabi fze záto tá nevola fzkákľim tálom zvrácfiti mogľa KŠ 1754, 5a; esi ga fzami fzkákľov skerjouv bujemo KŠ 1754, 38; znamenúvajoucsi fzkákľov fzmrtýov nyemi je mrejtí KŠ 1771, 309; liki kákse szove v-kmiczi na hüdo i dobro ednáko brecsijo KOJ 1845, V; nej nám trbej táke kákse návade zdr'závanym ifzkati KŠ 1754, 4; Ár znáte, kakľe zapouvidi

fzmó vám dáli KŠ 1771, 619; Z-kákšimi recsmi je potrejbno profziti SIZ 1807, 3

kákši -a -e ozir. zaim. *I. kakšen, kateri*: I kaj te na roké vzemejo, da fzkákľim talom ne vdáris vkamen nogou tvojo KŠ 1771, 176 **2. v vezniški rabi, v oziranih odvisnikih kakršen**: bode vfzáki csúo, Kákši je on tú nigda bio KŠ 1754, 271; je Nouvi Zákon .. Sirianfzki jezik kákľi je teda rasérjeni bio KŠ 1771, A5a; kákľaje vrasja zľa volja TF 1715, 28; velika moka, kákľa je nej bila od zacsétka fzevejta KŠ 1771, 80; na ete, kákľega ftés jezik obrnyeni KŠ 1771, A7a; fztákľov páfzľov, zkákľov fzem naibole mogau TF 1715, 9; Katekizmus .. kákľíva fzem jafz li dvá vido KŠ 1754, 3b; Steri .. kákľí fzo tútorje KŠ 1754, 31; Ta dugoványá, kákľa jefzo, a) Ta fzmert SM 1747, 37; teľa dela, kákľa fzo eta KŠ 1771, 568; Evangyelifte, kákľi je i vecs bilou KŠ 1771, 158

kákši göder ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli, kateri koli*: boidi on priáteu ali nepriáteu kákľega goder národa ino réda cslovik TF 1715, 14

kákši gödi ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli*: Ako szi vu deifzvti ali vu detinfzvti, vkaksem godi rédi vjednom fztoi dokonczá SM 1747, 89

kákši kóli ~ -a ~ -e ozir. zaim. *kakršen koli*: Nyim sze mili kákši koli betesnik KOJ 1845, 111; ár sze je nyemi nej milo kákši koli sztrosek KOJ 1848, 68; Vu priszfpodáblanyi káksegakoli dugoványá k-tomi drúgomi KOJ 1833, 134; ki fze za koj ftimajo, kákšikoli fzo nigda bili, meni je za tou nikáj KŠ 1771, 559

kákšištéc kákšaštéc kákšeštéc ozir. zaim. *kakršen koli*: Csi verbum ail kákšastécs drúga vojvoszka rejes znamenuje KOJ 1833, 129; na ete, kákľega ftés i csujes, jezik KŠ 1771, A7a

kákšitákši kákšatákša kákšetákše ozir. zaim. *kakršen koli*: szo nyemi z-kákšimtáksim tálom postenye szkázali KOJ 1845, 18

kákšnost -i ž *kakovost*: Táksiega hipa more z-substantivuma kákšnoszt znamenuvajoucsi adjectivum napraviti KOJ 1833, 22

kákšost -i ž *kakovost*: Adverbium, steri dugoványá ino csinejnýa kákšoszt naprejdá i zravna KOJ 1833, 104; [dostavki] 3. Kákoszt kázajocsi AIN 1876, 38; Govedo se po tem svojem kákšosti i starosti imenuje AI 1878, 15

kákšté ozir. zaim. *kakršen koli*: Naides na vfzáko priliko, vu kaksojsté fztávi fzi pripravno Boga zvisávanye BRM 1823, II; vfterom lejhko vfzáki, kakťé réda cslovik fzi je, gori nájde fzfvojo cséfzt KŠ 1754, 9a; [krúh] er'zéni, ali fzkakťé drugoga fzilja KŠ 1754, 202; jo je nej fzflobodno odpifziti za kak fté zroka volo KŠ 1771, 62; ki

bi fze okouli gonili od vřákoga votra kakfté návuka KŠ 1771, 581; [gorčično zrno] vékse je od kakfté zelená KŠ 1771, 44; fze prepovidáva bli'snyega nafféga kakfté zbantúvanye KMK 1780, 43; naj fze navesis, nej taki kaksté řzvetlini vörvati KM 1790, 38; moremo ga vu kakfté vodou pogroziti KŠ 1754, 188; Pomágaj Goszpodne, vu kakfté nevouli KM 1783, 34; csi řzmo vřak fté kvári BKM 1789, 345; Na koga sze naszłányamo Vu kaksté dreszłnoszti KAJ 1848, 58

kàkšté prisl. *kakor koli*: Nai me kak sté ogrizáva, Nemáram za tou SM 1747, 74; ne opádnem vu dvoínofzt, kak ste řzi bou nyih okornofzt SM 1747, 73; Delajmo mi kaksté, csi Boug ne blagofřzovi naffé delo KŠ 1754, 167; Naj řzi bou, kakfté řzi bou KŠ 1754, 269; Csi li je zmele i zvodé pecseni, kakfté řzi je KŠ 1754, 202; Kakfté řzi je; kak je komi Boug vdejlo KŠ 1771, 502; Csi me kakfté kri'z pokrije, Dönok vdvojnofzt ne řzpádnem BKM 1789, 313; Kak fté řzi bou nyih okornofzt BKM 1789, 166; bi po vogrszkom mogli gücsati kaksté 'zmetno KOJ 1833, XVII; Nam szveti v-nyi, Kaksté szo řzi zmo'zna KAJ 1848, 8; Kaksté 'zelno bi je proszo KAJ 1870, 6

kàkštéc prisl. *kakor koli*: kakštécš prigotovleni sze nepovupa voskázati KOJ 1845, 18

kàkti vez. *I.* med členi v stavku *kakor, kot*: Úgymint; kakti, nájmre KOJ 1833, 179; Bili řzmo řzinovje řzrdítöfzti po natúri, kakti i drůgi KŠ 1754, 117; zdrágov krvjouv, kakti řzkrvjouv Agnecca KŠ 1754, 119; [Jezus] kakti Clovka je Mati bila Blá'sena Divicza Maria KMK 1780, 14; [greh] řteri je od nyega kakti örocsina KMK 1780, 89; vcsini mené kakti ednoga řz-tvoji pokornikov KM 1783, 133; naj i jařz tebé, kakti 'sivo vretino, vřzigdár 'séjam KM 1783, 79; Kak je on gucfo Ocsákom, Kakti Abrahámi rávno BKM 1789, 17; řtero fze vu vodi, kakti vu ednom ogedali, ká'se KM 1790, 38; tvoj 'sitek je kakti to polřzko czvejte SŠ 1796, 10; [tűvárissa] ino fze, kakti ürocsnika miloscse Bo'se, za ta nebefřka pascsiti SIZ 1807, 10; ár szo oni szvetlou kakti za nász Vandale namejnili pizšati KOJ 1833, IIII; Pokosen szam kakti tráva KOJ 1845, 127; vcsi prav szpoznávati Bogá, kakti sztvoritela KAJ 1848, 3; sze morejo brezi pomocsi drůge litere zgovářjati, kakti: *a, á* AIN 1876, 5 *2.* v primerjalnih odvisnikih: fze je řzlobodno vojřzkűvati, kakti je tou i řřám Boug zapovedau KŠ 1754, 40; Kakti i vu naprej zřacsúnani fze veliki řázlocsek nahája KŠ 1771, A7a; Kriřtufá ne řřkűsávajmo, kakti i niki 'znyih řzo ga řzkűsáváli KŠ 1771, 509; mödre korine glédala, stere kakti modri

plaménje szo szvetile v-mráki AI 1875, kaz. br. 7; Vse, kaj na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárasi AI 1878, 4 *3. kakor hitro*: Vsze tomi zmésanomi racšuni konec bode, kakti novi mertűki vnűcanye bodo vřzėti AI 1875, br. 1, 3

kalamářiř -a m *črnilnik*: Kalamářiř; tintnyek, kalamářiř KOJ 1833, 161; Pred szebom mam tétavnik (kalamářiř) KAJ 1870, 7

kálati -am nedov. *I. cepiti, klati*: Hasadni; kálati, pokati KOJ 1833, 159 *2. deliti*: Czeřli ste liřz fze pa kála na trouje KŠ 1771, 632; Arřze nyegova miloscša kála i ne tála liki dári KŠ 1771, 442

kálauz -a m *vodnik*: Kalauza je meo KŠ 1771, 3 (B2a); Kriřztus, Bořdi dober Kalauz BKM 1789, 430; Bořdi mi dober Kalauz SŠ 1796, 98; boj vören kalavuz SŠ 1796, 175

kálcedon -a m *kalcedon*: Idrágim kaményem .. tetrétyi kalcedon KŠ 1771, 806

Kaldeánec -nca m *Kaldejec*: kráo Boldi'sár Káldeánec KM 1796, 80

kaldeánski -a -o prid. *kaldejski*: Siriánřzki jezík řzKaldeánřzkim vkűp zlo'zeni KŠ 1771, A5a

kalendár -a m *koledar*: szo na nyegovo ponűjanye nej zdájsnyega Kalendára steli gorivřzėti KOJ 1848, 85

kálha -e ř *peč*: Kályha; kálha, pécs KOJ 1833, 161

kálhatni -a -o prid. *opečnat*: dvouje prebiválnice – na pou drugi řtirják (klafter) vizšike – i kálhatne goriposzťavłajo KOJ 1845, 37

kálhena -a -o prid. *opečnat*: Zakaj je kálhena hi'sa zdravejša i postenejša od dinnatne KOJ 1833, XV

kaliř -a m *kaluřa, mlaka*: Vo me je potégno z grozne jame, z kaliřa blata TA 1848, 32; i ta zeprána řzvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; pren. Kakda bi tak le'zao V-kalisi grehov rű'zni KAJ 1848, 152

kaliřati se -am se nedov. *kaluřati se, kopati se*: [řvinje] Jáko rade sze kalisajo vu mocšvari i mlakaj KAJ 1870, 69; pren. vnogo dekeo tam prhnej, stere szo sze szvoje dni vu necšisztoj naszłádnoszti kalisale KOJ 1845, 47

kálmovec -vca m *kolmeř*: Okoli Szobote obilno raszté kálmovecz KOJ 1914, 108

kálmovski -a -o prid. *kolmeřev*: Zátö dén denéřnyi sze veli kálmovřzkim bromblekom Széchi Šare rou'se KOJ 1914, 108

Kálóča -e ř *Kalocsa, kraj na Madřarskem*: V-Kalocsi 30-toga méšnyeka 14 vör trplevši AI 1875, kaz. br. 8

kálpag -a m *čepica s kořuhovinastim robom*: i velikáše na trónus idévcsi, řz kalpagom pokritov glávov AI 1875, kaz. br. 1

kalvariánski -a -o prid. *kalvarijski*: Kakda je odpořzlani na breřj Kalváriánřzki KM 1796,

108; Jezus je rafzpéti na Kalváriánfzkom brejgi KMK 1780, 15

kalvínar -a m *kalvinec*: po sterom sze lutheránje i kalvinarje vu Vogerszkom szloboscino zadoubili KOJ 1848, 87; szo vnogo terpeli od kalvinarov KOJ 1914, 131

kalvínski -a -o prid. *kalvinski*: krfztsánsfzke .. fzo ftiri .. Reformáta, ali Kalvínszka KŠ 1754, 85; szo sze vkoreníle dvej nouve vöre, Lutheránszka nájmre, ino Kalvínszka KOJ 1848, 82; na kalvínszko solo je 60 jezér rainskih daruvo AIP 1876, br. 9, 7

kám prisl. **1.** *kam, izraža vprašanje po kraju, proti kateremu je dejanje usmerjeno: hová? (kam?)* AIN 1876, 26; Oh kam fzmó prisli po jaboki ocsév SŠ 1796, 147 **2.** *izraža usmerjenost v nedoločen kraj: Csi bi odleto dalecs kam, Vej m bi me ti najso i tam* BKM 1789, 220 **3.** v oziralnih odvisnikih *kamor, za izražanje poljubnosti kraja, proti kateremu je dejanje usmerjeno: na czejlom fzvejti kam fzo vó pozlani predgat* KŠ 1771, 338; Kam pride, tam je vsze na pobegi, ka lih odbejsati more KOJ 1848, 4 **4. delno:** Vnougí fzvoj fundamentom kam fzvojega blá'senfziva, Kam fzvojga prifefztnoga tú'snoga dugoványá Zdaj je polo'so SIZ 1807, 55; szo namejnili pizsati: kám záto, da sze potrebna skér more szpraviti KOJ 1833, V; kám záto, ár szo oni rodjeni kám záto, da sze potrebna skér more szpraviti KOJ 1833, IIII; vszáki genitivus casus je vugibliv vu vogrszkom jeziki kám v jedninszkom, kám vno'sinszkom racsúni KOJ 1833, 20; kam záto, ka szo szkoro ne zmogli, kam záto, ka szo sze tak bojali KOJ 1914, 102; Csi kam ládavcov, kam ládanya vecs jeszte AIN 1876, 17

kàma prisl. **1.** *kam, izraža vprašanje po kraju, proti kateremu je dejanje usmerjeno: Kama je po fzvojem gori fztánenyi fou* KŠ 1754, 112; Oh fzveto fzfucze, kama KŠ 1754, 250; Kama ido po fzmrti vórnih dúfe KMS 1780, B2; Celi sereg fticsov, kama dalecs, kama KAJ 1870, 26; hová? kama? AIN 1876, 35 **2.** *izraža usmerjenost v nedoločen kraj: ali neznas, odkud ide, i kama odhája* KŠ 1771, 271; Nej so znali, kama bi legli BJ 1886, 9 **3.** v oziralnih odvisnikih *kamor, za izražanje poljubnosti kraja, proti kateremu je dejanje usmerjeno: Ino Evangelium ... Kama fze racsuna Vucfenye Nebefzkgoga Orfzága Klúfcov SM 1747, 36; Ah bár dabi 'ze ednók tá, Kama 'zelej m priti* KŠ 1754, 274; pozlao je je vu mefzto, kama je on bio idoucsi KŠ 1771, 202; Oh kak je lej p' orfzág tam kama jalz idem SŠ 1796, 61; ga pelajo tá, kama ovak ne more

pridti KOJ 1833, VI; je vu šolo hodila, kama je nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4 **4.** *čim, izraža stopnjevanje časa dogajanja: Kama dale na tórszkoj zemlji je szpletanca tak velika, ka sze vóvdárjénye boja mámo csakati* AIP 1876, br. 6, 3

kàmakòli vez. *kamor koli*: nafzledúvao te bodem, kamakoli bos fou KŠ 1771, 26; ár kamakoli drejvo fzpadne, tam ofztáne KM 1783, 206; ga szprevájajo, kamakoli ide KOJ 1845, 95; vsepovséd nájdemo življenje, kamakoli se zglédnemo AI 1878, 3

kámči prisl. *vsaj*: gori do nébe Ali kamcsi po globocsini zraka KAJ 1870, 14; da szí kamcsi edno (kravo) szprávi KAJ 1870, 77

kamélíja -e ž *kamelija*: Kamelija rasté pogostoma po našem poli AI 1878, 50

kámén -mna m *kamen*: Lapis Kamen KMS 1780, A8b; kö (kamen) AIN 1876, 10; Nej je zlífzá, ali fzkamna naprávléna Bo'za hi'za KŠ 1754, 129; grob, ki je bio zofzejkani zkamna KŠ 1771, 154; Steno zidár zkamna zida BJ 1886, 6; je bo'zánfzto priglihno kzláti, ali kfzrebri, vózrejzanomi kamni KŠ 1771, 397; jeli nyemi kamen podá KŠ 1754, 154; da kak ne vdáris vu kamen nogé tvoje KŠ 1771, 11; pren. fteroga vogléni kamen je Jezus Krfztsus KŠ 1771, 577; da bi fze nyemi mlinfzki kamen okoli fínyaka djáo KŠ 1771, 132

kamenár -a m *kamnosek*: Ki kaménye re'ze, sze kamenár zové KAJ 1870, 12

kaménčec -a m *kamenček*: jí z-sztrehe kaméncsec szpádne naglavó KAJ 1870

káméne -nca m *vrček za vino*: Pun kamenecz vina, na fzto prineszti dáó SIZ 1807, 33; Korsó; pútra, kaménecz KOJ 1833, 163

káméni -a -o prid. **1.** *kamnit*: Kamena tábla KAJ 1870, 7; Tvoj pét rán meni da bode Mefzto te goré kamene SŠ 1796, 162; Boug je na dvei kameni Tabli fzvojo fzveto zápoved gori napifzao TF 1715, 12; na dvej kameni Tábli fzpifzao defzétéro zapouvid vo dáó KM 1796, 38; Bilou je pa tam séfzt kameni vejder KŠ 1771, 268; da bi ne molili bolvane, medene i kamene KŠ 1771, 783; da bi fze kak na kamena mejfzta ne namerili KŠ 1771, 426; nej, na kameni táblaj, nego na KŠ 1771, 533; fzpremini Na vino voda vkameni, Séfzt vejdráj BKM 1789, 54; pren. vmemem fzcrcé kameno fztejla vaffega KŠ 1754, 96; Razmécsi nam okorna, Trda fzcrczá i kamena BKM 1789, 118 **2.** v zvezah: **kaméni oli nafta**: Kaméni-oli je rada gorljiva tekočina AI 1878, 55; **kaména bajca kamnolom**: je szkrita ta bogata kamena bajca KAJ 1870, 80; **kaména**

- sol kamena sol*: Kúhinjska ali kamena sol se AI 1878, 54
- kàmenica** -e ž *kamnita šolska tablica*: moja kamenica KAJ 1870, 9; Moja kamenica je z-kamna, v-lêsz zaopászana KAJ 1870, 7; Kamenico ne szamo na piszanye, nego i na brojenye ino rovatanye nucajo KAJ 1870, 7; Na kamenici piszani redôvje nasztánejo KAJ 1870, 7; máriadolszke nidne kamenica KAJ 1870, 81; naprejvzemejo kamenice BJ 1886, 3
- kaménje** -a s *kamenje*: kaménye bode kricsalo KŠ 1771, 237; Kaménye sze je pokalo BKM 1789, 46; je zmo'zen Boug zetoga kaménya zbiditi fzíni Ábrahámi KŠ 1771, 173; Popadnoli fzo záto kaménye KŠ 1771, 296; rezajoucsi szebé zkaményem KŠ 1771, 114; poštafzrajmo véfz fz-kaményem KM 1790, 80; naj eta kaménya krúh bodo KŠ 1771, 11
- kamenûvanje** -a s *kamenjanje*: od Stevanovoga kamenûvanya KŠ 1771, 432
- kamenûvati** -ûjem nedov. *kamenjati*: je pa nám Moj'zes zapovedao té tákse kamenûvati KŠ 1771, 291; ki vmárjas proroke i kamenûjes KŠ 1771, 78; nyiva za Bogá stímajo i kamenûjo KŠ 1771, 385; fzo sze bojali lûfztva, naj je ne kamenûje KŠ 1771, 355; lûfztvo bode náfz kamenûvalo KŠ 1771, 238; da bi ga kamenûvali KŠ 1771, 301; I kamenûvali fzo ga KŠ 1771, 363 **kamenûvavši** -a -e *ko je kamenjal*: i kamenûvavsi Pavla, vlekli fzo ga vô zmefzta KŠ 1771, 387 **kamenûvani** -a -o *kamenjan*: Sztrpi kri'zi kamenûvan fztrasno Szmrť on BKM 1789, 328; ednouk kamenûvani KŠ 1771, 549; od 'Sidovov kamenûvani KM 1796, 132
- kamínski** -a -o prid. *kamelji*: Ivan je meo odeteo z-kaminfzkoga kofzminya KM 1796, 93
- kàmkòder** prisl. *kamor koli*: Kamkoder se na brutivi zglédnemo, okòl nás same grobe vidimo BJ 1886, 26
- kàmkòli** prisl. *kamor koli*: ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao naszledovali KOJ 1848, 7
- kàmnovògelje** -a s *crni premog*: Vò zemlé dobimo kamnovogelje BJ 1886, 34
- kámra** -e ž *shramba*: Kámra Kamara KM 1790, 93; kouvrane niti kámre nemajo, niti skegnya KŠ 1771, 212; idi notri vkámro tvojo KŠ 1771, 18; dvá 'zakla V-kámri nyidva dene na tla KAJ 1870, 45; ovo vu kámraj je, ne vòrte KŠ 1771, 81
- kàmšté** prisl. *kamor koli*: Csüdûjem nyé szkrovnoszti Kamsté vr'zem pogléd KAJ 1848, 15
- kàmura** -e ž *kamra, manjša soba*: Zide vo fzvoje kamure, Boug-Cslovik BKM 1789, 20; Ovo le'sim csrvics máli, Vu ednoj tefznoj kamuri SŠ 1796, 97; je on naffe grobe na fzpanyá kamure fzpravo KŠ 1754, 109; ftera fzte vu vûha gúcsali vkamuraj KŠ 1771, 211
- kamûrnik** -a m *komornik, oskrbnik*: Kanda-czeske kralicze kamurnik sze okrfzti KŠ 1771, 364; Povrno sze je telikájfe Kandáczeske Csrnkanczov Kralicze Kamurnik KM 1796, 123
- Kána** -e ž *Kana*: Bili fzo vkûp i Nathánael od Káne Galilee KŠ 1771, 334; je gofztûvanye bilou vu Káni Galilee KŠ 1771, 268
- kánaanski** -a -o prid. *kanaanski*: Prifao je pa glád na czejlo zemlo Egyptomfzko i Kánaánfzko KŠ 1771, 359
- Kánaneanec** -nca m *Kanaanec*: Pûfzto je na nyé Kánaneáncze KM 1796, 46
- kánaneanski** -a -o prid. *kanaanski*: vu nebfzko Cananeánsko zemlo bi mogli pridti KM 1783, 158
- kánaninski** -a -o prid. *kanaanski*: Simon Kananinfzki i Judás KŠ 1771, 31; edna 'zena Kananinfzka od krajín tifzti KŠ 1771, 51; Od Kananinfzke 'zené KŠ 1771, 49; Kananinfzke 'fenfzke molbo je pozflûjhno KM 1796, 102; i Simona Kananinfzkoga KŠ 1771, 110
- kanás** -a m *svinjski pastir*: Odorna Kanáfzfa zdaj povejta meni SIZ 1807, 46
- kancéjr** -a m *žrebec*: Tsödör; kanczejr KOJ 1833, 177
- kánclar** -a m *kancler*: grof Nádasdi Leopold králevszki kaczar KOJ 1914, 152
- kánčec** -a m *kamenček*: Bole je vorvati kácseczi vu fzrecfi, Kako fzevjta nefztálnoj fzrecfi BKM 1789, 417; Bole je vorvati kácseczi vu fzrecfi, Kako fzevjta nefztálnoj fzrecfi SŠ 1796, 87; i dâm nyemi kácsecz bejli i na kácsecz imé nouvonapifzano KŠ 1771, 770
- kándaceški** -a -o prid. *kandacejski*: Kanda-czeske kralicze kamurnik KŠ 1771, 364
- kandidíratí** -am nedov. *kandidirati*: naj dvá protesztanta za Palatina kandidirata KOJ 1848, 88
- kánfor** -a m *kafra*: Z korenja i penja se kanfor kuha AI 1878, 52
- kánfrni** -a -o prid. *kafrn*: Kánfrno drevo je domá na Kitajskom AI 1878, 52
- kániti** -im nedov. *ukanjevati, varati*: Kaniti Tsalni KM 1790, 95; Ki druge scsé kaniti na vékse sze fizam vkani KM 1790, 16; Ako me je gli kano Te fzevjť SŠ 1796, 135; Ne kradni, ne kani tak SM 1747, 89
- Kániža** -e ž *Kaniža*: vnouga meszta pográbili .. Kani'so KOJ 1848, 86
- kánka** -e ž *bergla*: Plantavi ludjé po kanki hodijo KAJ 1870, 35

kànkola -e ž *bergla*: Mankó; kankola KOJ 1833, 165

kánon -a m *kanon, seznam svetopisemskih knjig*: geto je té dár jezikov hen Yao i Kánon od fž. Bo'zi mo'zákov je zvršeni bio KŠ 1771, A4b

kanonér -a m *topničar*: ino z-povolnim sztroskom, i vrlimi kanonérami oszkrblen KOJ 1848, 103

kanoničanski -a -o prid. *kanoničen*: Rimfzka czérkev ga je nej ftejla za Kanonicsánfzko pífzmo fžpoznati KŠ 1771, 668

kanònik -a m *kanonik*: da nyoj nebi tamosni kanóniczke z-'siveszom podvorili KOJ 1848, 52

kantár -a m *povodec pri konjski vpregi*: sterim Cslovik more vúzdo ino kantár vu lauloke polositi SM 1747, 96

kántor -a m *kantor, orglar, pevec*: pouleg csednofzti Cántora BKM 1789, 240; popejvanje vu czérkvi liki dabi tou li fzamoga Kántora delo bilou BKM 1789, 6; Nikelko protesztantszkih Predgarov, i Kántorov je z-Országa tüdi pretirano KOJ 1848, 98

kanzobáti -a -o prid. *čekanast*: Agyar; fantlivi, szándocsni, kanzobáti -a -o KOJ 1833, 149

kanzóbec -bca m *I. čekán*: Sztárim szvinyam kanzobci rasztéjo KAJ 1870, 70 **2. okel**: Ete kanzóbec včási 50 kilogramov teži AI 1878, 19

kànžar -a m *merjasec*: Zrinyi Miklósa eden divji kan'sar pri Csakovci na jagriji búje KOJ 1848, 95

kàoni -a -o prid. *kalen, moten*: Zavaros; moutni, kaoni -a -o KOJ 1833, 184

káos -a m *kaos, zmeda*: je Boug fzmoutnofzt, ali kháofz fztvouro KŠ 1754, 93

káp -a m *slap*: voda vu veliko globocsino szpádnotti more, teda netecsé, nego sze szünyáva, i tô káp (szün) vodé zovémo KAJ 1870, 108

kàpa -e ž *čepica*: kapo na glávo denem BJ 1886, 6

kàpa prisl. *seveda*: velita nyemi: kapa Gofzpodne, vorjeva KŠ 1771, 30; Veli Peter: kapa KŠ 1771, 57; I erezé nyim: kapa, liki mi pravili bodete KŠ 1771, 177; Oh kapa lüblena moja mati KM 1790, 32

Kapadócija -e ž *Kapadokija*: ki fžtojijo i vu Kapadoczii KŠ 1771, 345; med Kapadocziov Bithyniov bodouco dr'zélo KŠ 1771, 554

kápati káplem nedov. **I. padati**: Esni; szpadnoti, kapati KOJ 1833, 155; fšsenczi jejo zdrobtinya, fštero kápke zfztola nyihovi gofzpodárov KŠ 1771, 51; zvezjde bodo znebéfz doli kapale KŠ 1771, 144; i zvezjde bodo kapale znebéfz KŠ 1771, 81; zdritinyom, fštero je kapalo z-fztola toga bogácza KŠ 1771, 226; da fžo kapali knyemi, da bi se ga doteknoli KŠ 1771, 109; pren. szeka i

Friderik po Magyari tak, da kápkejo kak tráva pod kozsov KOJ 1848, 38 **2. biti naglašen**: za toga volo, ka fžo fžlejdnye recsi nej ednáko kapale brezi cadentie BKM 1789, 2b; jedine szillabe nomeni sze vövezemejo, i na drügo viszikoglászno formo kápkejo KOJ 1833 **kapajóuči** -a -e *padajoč*: fži glédala Sziná tvojega na zemlo kapajoucsega KM 1783, 83 **kápavši** -a -e *ko je padel*: Ali medved .. Kapavsi na sztran KAJ 1870, 96

kápčica -e ž *zaponka*: Fibula Kapcsicza KMS 1780, A8; Kapcsicza Kapots KM 1790, 94

kapéjla -e ž *kapela*: tü i tam kapejle, Pile goriposztaviti dalá KOJ 1848, 112

kapéjlíca -e ž *kapelica*: je vnogo kejpov i kapejlicz zozidao KOJ 1914, 152

kápelca -e ž *kap, napušč*: gda bliszka i grumi, nesztój pod kapelczov KOJ 1845, 104

Kapernaitánc -nca m *Kafarnaumec*: liki fžo fšimali Kapernaitánzci KŠ 1754, 8a; Kapernaitánzci fže od telovnoga kdühovnomi krúhi pelajo KŠ 1771, 282

Kapernaum -a m *Kafarnaum*: I ti Kapernaum, ki fži do nebéfz zvifeni KŠ 1771, 36; Gda bi pa Jezus notri vKapernaum fou KŠ 1771, 24; je prebivao vKapernaumi KŠ 1771, 12

kápernaumski -a -o prid. *kafarnaumski*: Od gobavcza i Kapernaumfzkoga fztotnika KŠ 1771, 24

kápica -e ž *čepica*: po opicsjem na glávi kápiczó KOJ 1845, 5

kapitán -a m *vojskovodja*: nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; serege teliko Kapitánom narocsene vküpnarédi KOJ 1848, 7

kapitánija -e ž *kapitanstvo*: Steli fžo mi dati cséfzt Kapitánijo SIZ 1807, 49

kapitáo -ála m *kapital*: banka kapitao razdeli AIP 1876, br. 5, 1

kápka -e ž *kaplja*: Gutta Kapla KMS 1780, A7; Kapla Tsepp KM 1790, 92; pren. li edno kaplo dopúfzti mi tvoje dobroute v'zivatí KŠ 1754, 234

kaplaníja -e ž *kaplanija, podružnica*: nouve fare, kaplanije, i soule napravo KOJ 1848, 113

káplanik -a m *kapnik*: i dela kaplanik (a cšepkó) razločne podobe AI 1878, 54

káplanje -a s *kapljanje*: Pri káplanji v votlinaj se pa séde i obrtdi AI 1878, 54

káplica -e ž *kapljica*: Kako ti káplicza nafí dnévi tak fžo SŠ 1796, 30; Ni káplicz telko vmourji KM 1783, 298

kápóra -e ž *ara*: Kapore suma zná bidti kakkoli mála AIP 1876, br. 1, 3; I vkanyca obülnó kaporo dobita AI 1875, br. 1, 6

- kapút** -a m *suknjič, plašč*: eto je kaput AI 1875, br. 1, 7
- karabin** -a m *karabinka*: vzemem fzi szvetli Karabin SIZ 1807, 27; csi stoj sztoji pred gornatégjenim karabinom AIP 1876, br. 11, 6
- káranje** -a s *karanje, opominjanje*: Zadofzta je tákfemi eto od vnougi káranje KŠ 1771, 531; za šteroga volo je vrejden káranya KŠ 1754, 56; (Izvéto) pižmo hafznovito je na vcsenyé, na káranje KŠ 1754, 1; da fžta nikaj nej genola niti na káranje, niti na csüdna dela KM 1796, 69; Paveo I. po káranyi Korinthusáncsov ká'ze, ka KŠ 1771, 494; i ne vezágaj pod nyegovim káranyem KŠ 1771, 694; Geto odürjávás karanya TA 1848, 40
- káráti** -am nedov. *karati, opominjati*: zácsao ga je káráti KŠ 1771, 55; Sto me more zváfz káráti za volo grejha KŠ 1771, 294; Grejsnike káráti KMK 1780, 98; ftere koli lubim, karam je i kaštigam KŠ 1771, 773; Pravicsno me szoudis ino káras KŠ 1754, 240; nego fze 'znyim káras BKM 1789, 451; Kriřtus kára Farizeufe KŠ 1771, 122; Szvetlořzt pa dela nyihova zla kára BKM 1789, 127; Za šteroga volo je trdno káraj KŠ 1771, 658; O Goszpodne nekáraj me vu szrdi tvojem TA 1848, 5; nego je bole kárajte KŠ 1771, 584; gda on pride, kárao bode ete szvejť od grejha KŠ 1771, 319; bi ny'vcřili ino zgreihov kárali TF 1715, 7; Vucseniczke fzo je pa karali KŠ 1771, 62 **káráti se** -am se *grajati se*: naj fze ne kárajó dela nyegova KŠ 1771, 272 **karájóuči** -a -e *karajoč, opominjajoč*: ovak nářz řzpádnejo one kárajóuce recsi KOJ 1833, X **káráni** -a -o *karan, opominjan*: Herodes Strták je pa káran od nyega KŠ 1771, 174; Oni pa od dšsnevejřzti káráni vř fzo sli KŠ 1771, 292
- káravéc** -vca m *opominjevalec*: Toga neprilicsnoga káravcza Matyas lih brs od szébe odporine KOJ 1848, 63
- kárdinal** -a tudi kárdinao -ala m *kardinal*: Pápe poszlanik Gentiliz Kardinal priporácsa KOJ 1848, 44; Esztergomszki kardinao nazđcsi biló AIP 1876, br. 2, 2
- káre** vez. *kar*: Ali razmite vfzi kare vafz je Boug dáó vu hi'si etoga pořtenoga Gofřpodára SIZ 1807, 5, 31; Steri je te najvéksi řtics, kare szi ga vido KAJ 1870, 14; Tiszto jaboko, kare kre práve sztráni na spisi véke viszi KAJ 1870, 82
- Kárlovéc** -vca m *Karlovéc*: Károl zozida mocsen grád od szvojega iména Kárlovéc ozváni KOJ 1848, 85
- kárlovski** -a -o prid. *karlovřki*: Zrinyi Peter karlovřzki kommandant KOJ 1848, 95
- Kármeluř** -a m *Karmel*: je dáó řzpraviti vfze bolvanřzke Proroke na brejg Karmelus KM 1796, 75
- Károl** -a m *Karel*: Károl fze je pripravo KM 1790, 44; Veliki Károl je naszelo KOJ 1848, 6; je petlao pred dverami Károla KM 1790, 36
- karpátski** -a -o prid. *karpatski*: prejk karpatszkih gór pridejo KOJ 1848, 7; Ona v-karpátszki goráj nasztáne KAJ 1870, 110
- kárta** -e ř *karta, zemljevid*: Karta ABC 1725, A3a; řzi je premogao kúpiti orřzácske kárte KM 1790, 28
- kářa** -e ř *kařa*: Kářa; kasa KOJ 1833, 162; zimski i kařa ječmen se povséd seja AI 1878, 41
- Kářava** -e ř *Kořice*: imenitna mezřta, kakti: Kassava, Eperjes szo sze z-Bocskajom zdrřsili KOJ 1848, 87
- kářeo** -řla m *kařelj*: Hurút; kaseo KOJ 1833, 160
- kařlát** -ám nedov. *kařljati*: Křhřgni; kaslati KOJ 1833, 163; Křhřgřk, kaslam -ati AIN 1876, 18
- kářté** křgařté ozir. zaim. *kar koli*: Kářté bodete prosili Otso KŠ 1754, 148; Na oltári ali pa na komřté KŠ 1754, 214; Vfze je edno řzkimřte řzi je od duřevnoga pařřtera vzemes KŠ 1754, 203; řzkémřté je prigledávás KAJ 1848, 262
- kařtiga** -e ř *kazen*: Kařtiga na nyem lesi SM 1747, 12; Nalo'zi fze kařtiga BKM 1789, 9; kařtiga ti hřdi TA 1848, 3; ga neřche Boug brezi kařtige niháti TF 1715, 13; csini pa kařtige vrejdna dela KŠ 1771, 214; Ako řzte vi brezi kařtige SM 1747, 29; i od grejha kařtige KMK 1780, 12; je zadofzta vcsino grejha kařtigi KŠ 1754, 115; kařtigo zařlřřimo TF 1715, 29; kteri kařtigo bodo terpeli SM 1747, 15; zařlřřo řztrařno kařtigo SM 1747, 38; kikoli řzo kákso kařtigo meli KŠ 1771, 109; zvisávcze v-kařtigo pořřtávi BRM 1823, 7; řzkařtigov vréd řzpoznamo KŠ 1754, 76; nyim pod řzmrřnov kařtigov naj fze niřse ne podřřtoupki skouditi KM 1790, 90; ako na nyé glih řzmertne odpadnejo kařtige SM 1747, 87; odpřřzti nám vsze dugé grejhov, i kařtig KM 1783, 21; On je za nářz vfze kařtige preřřpo KŠ 1754, 116; Ka naj ne řzpádnejo vu kařtige řř 1796, 37; fze nám vfzi řzkařtigami vrét odpřřřtijo KŠ 1754, 199
- kařtiganje** -a s *kazen, kaznovanje*: tiřřto je nej za grejha volo kařtiganye KŠ 1754, 135; (řzvéto) piřřmo hafznovito je na kařtiganye KŠ 1754, 1; ne zavřzi kařtiganye Gofřzpodnovo KŠ 1771, 694
- kařtigati** -am nedov. *kaznovati*: kakobi nyé řztov skouřřřzkov řřbov kařtigati dáli TF 1715; Hocse Bogh, vfze nyé kařtigati SM 1747, 80; hocses Nevřrne pa kařtigati BKM 1789, 2; se proti pořřtávi tiřřim, ki jo řče kařtigati AI 1878, 9; řařzem řteri kařtigam greihe ocsév TF 1715,

17; steri kastigam SM 1747, 46; fteri kaftigam Otfino nepravicsnofzt KŠ 1754, 67; za moji grejhov volo kaftigas KŠ 1754, 240; nálz na nas hafzek kastiga SM 1747, 30; Stere tak kaftiga Boug KŠ 1754, 75; od tebe fze kastigamo SM 1747, 85; za volo hùdoga kaftigajo KŠ 1754, 221; Ki pride Grejsnike pa kaftigat BKM 1789, 9; ino bode kastigal one, ki SM 1747, 15; kak da bi je kaftigali KŠ 1771, 352; fzam je kaftigao KŠ 1771, 421; Kakda je kaftigao Boug KMK 1780, 10; fzo nász kastigali SM 1747, 30 **kaštigani** -a -o *kaznovan*: fzvojega véрта, ki je 's-nyouv vrét ednáko kaftigani KM 1790, 72; Kakda je kaftigani Kajn KM 1796, 9; Vészih prednyari do kastigani AIP 1876, br. 1, 8

katalàunski -a -o prid. *katalonski*: Na Katalaunszkih plójá vu Francúzszkom KOJ 1848, 4

Kataléjna -e ž *Katarina*: Sz. Kataléjna KM 1783, 95; szvojo csér Kataléjno zaroucsi KOJ 1848, 62

katàna -e m *vojak*: Luther .. ka bi ga i katanom z-rouk zmeknoli KOJ 1845; je k-szebi zapovedao katane KOJ 1848, 19

katanija -e ž *vojskovanje*: Nej dávno, kaj fzo me zvalí v-katanijo SIZ 1807, 49; szo sze í mlájsi v-kataniji vajali KOJ 1848, 49

katànski -a -o prid. *vojaški*: Katanszko soulo je vousesila KOJ 1848, 111; za mláde katanszke officire KOJ 1848, 122

Kataréjna -e ž *Katarina*: Sz. Kataréjna KŠ 1771, 813; Na fz. Kataréjne dén KŠ 1771, 851

katastrálski -a -o prid. *katastrski*: racsunavsi na vszáki katasztralszki plüg toliko AIP 1876, br. 4, 1

catekizmuš tudi catehismuš -a m *catekizem*: Mali catechismus TF 1715, (1); akobilze catechismus nemfki na náff fzlóvenfzki jezík TF 1715, 8; Kaje catechifmus TF 1715, 10; Keliko tálov má te Catekizmus KŠ 1754, 5; Ka je Catekizmus KMK 1780, A2; trétyi tau catechifmuffa TF 1715, 25; pouleg D. L. M. máloga Catekizmusa KŠ 1754; Krátka summa velikoga Catekizmussa KMK 1780, A (1); Vcatekizmusi KŠ 1754, 5; v-etom Catekizmuffi vu petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3); on je vu fzvojem Catekizmusi, niftere fzlóv. pełzmi BKM 1789, 3b

katèri -a -o ozir. zaim. *kateri*: Od kateroga vfza dobra csüli bomo SŠ 1796, 103

Kàtica -e ž *Katica*: nyegovo doviczo Bore Katiczo KOJ 1845, 70

Kàtika -e ž *Katica*: mála Katika vu ogradi KAJ 1870, 13; Kak se je Katika zarán prebùdila BJ 1886

katoličànec -nca m *katoličan*: naj sze vszelé

dvá katolicsàncza kandidirata KOJ 1848, 88; je katolicsànczom prepovedano Protesztante drá'siti KOJ 1848, 103

katoličànski -a -o prid. *katoliški*: geto Grecski napifzek má Katolicsànfzki, tou je, obcfinfzki KŠ 1771, 725; Katolitsànfzki krfztsenik KMK 1780, 9; Katolitsànfzkoga znánya Návuk KMK 1780, 12; Katolicsànfzka, ár je povfzem froukom fzevjeti vò razdeljena KŠ 1754, 129; Katolitsànfzka, Apofitolfzka Mati Czérkev KM 1790, 107; Katolitsànfzke vóre návukov KMK 1780, 107; Cérkve katolicsànszke KOJ 1845, 84; Katolitsànfzkomi krfztseniki KMK 1780, 6; Sz. krfztsànfzko Katolitsànfzko Mater Czérkev KMK 1780, 19; Po Katolitsànfzkom vòrvati je KMK 1780, 4; za katoličànske vesničke šolé BJ 1886, 1

katoličànstvo -a s *katoličanstvo*: Leopold je dolibújto katolicsànszstvo goripomágao KOJ 1848, 102; stere szo volo napravile katolicsanszstvo voliti KOJ 1914, 153

katolik -a m *katolik*: szami katoliki bodemo KOJ 1845, 82

katólski -a -o prid. *katoliški*: sterim sze nebi stejla katolszka vera KOJ 1914, 123; ga je szploh vu katolszkih miszlih potrdjávala KOJ 1848, 89

Káukazuš -a m *Kavkaz*: Kameni oli .. nafta, te naj imenitnejši se v Kaukazuši nájde AI 1878, 55

kàutlar -a m *čarovnik, rotilec*: Naj necsüje glásza kautlara TA 1848, 46; Tou doprnásajo kautlarje KŠ 1754, 50

kautlùvanje -a s *čaranje*: Kakda vkrádnemo fzkautlùvanyem KŠ 1754, 49

kàveč prisl. *še več*: Pod šterim se léd stere, tisti jáko hitro zná obetežati, kaveč, ešče se zná zalejáti BJ 1886, 32

kávka -e ž *kavka*: Jeli je pérje kávkke takse, kak golobecse KAJ 1870, 14

kávovec -vca m *kavovec*: Kávovec rasté navádn po zhodnoj vročoj Afriki AI 1878, 51

kazáč -a m **1.** *kazalec, prst*: Index Kazács KMS 1780, A7b **2.** *kazalec na številčnici*: Tzégér; kazács, czajgar KOJ 1833, 178; vóre je z-kazácsa vor ali zbitja vóre mogócse znati KAJ 1870, 158 **3.** *seznam, kazalo*: Evangyeliomov i Epiftol Kazács KŠ 1771, 810 **4.** *kar kaže na kaj*: Ti fzi kazács te pravice BRM 1823, 87; Ti, I kazács bo'ze szkrovnoszti KAJ 1848, 122

kazàlo -a s **1.** *kar kaže na kaj*: Vóra je pa nevidoucsega dugoványa kazalo KŠ 1771, 690; kazalo ti nevidoucfi KŠ 1754, 77; Nepriátelje goriposztavlajo kazala szvoja meszto tébe TA 1848, 59 **2.** *kazanje*: fzo pa z-krvjom pofárbano nyegovo fzüknýo na kazalo pofzlali KM 1796, 24

kázanje -a s *I. podoba*: Itero je nyim ifztina kázanye fzkvarjenyá KŠ 1771, 593; Koteró je kázanye práve fzdobé Bo'ze KŠ 1771, 626 **2. razstava**: sze v-Ameriki kázanye szvéta odpré AIP 1876, br. 4, 3; Vu Kecskeméti kázanya-póva obdr'zeno bilo AI 1875, br. 1, 8 **3. kazalec**: K-zmesznoga sztálicsa-dosztavkom sze szlisijo: 5. Kázanye (mutató) AIN 1876, 20

kázár -a m *kazalec, znak*: szta vecs ostari vidila z-odprétimi vrátami, na steri szo cifraszti cajarje (kazárje) bili KAJ 1870, 116

kázati -žem nedov. *I. kazati, delati, da kdo lahko kaj gleda, opazuje*: Jesus, je zapovedal nám .. ino kázati, kai je on od Boga rendeluvan fzodecz SM 1747, 15; fzo naminyávali zmenkanye fz. pífzma kázati KŠ 1771, A2b; Koga Otecz fzprlztom káza BKM 1789, 67; Ka tebi vučitel právi ali káže BJ 1886, 5; Tou nam ká'zejo ete recsi KŠ 1754, 206; kak nasi exemplárje ká'zejo KŠ 1771, A6b; Te drúge [pismi] pa fzame ká'zejo, gda je más naprvézéti BRM 1823, II; Gofzpodne pouti tvoie kási meni SM 1747, 93; Jafz bodem tebi pout kázal SM 1747, 96; Duh te pravice .. on bode kázal od méne SM 1747, 15; I vi bodete túdi kázali SM 1747, 15; Tou je vprávdí kázalo BKM 1789, 99; Józsek je svoje pisanye ino Ferkeci kázao BJ 1886, 5; Ti fztári fzo ga pod cslovecem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); szo Magyarom kázali, da je lepse KOJ 1848, 10 **2. dajati podatke o čem**: Ali kagda réd káse nám Bog SM 1747, 19; fzvéta rejs, Itera nam ká'ze, ka fzmo du'zni Bougi KŠ 1754, 7; Ete razlocek szamo do II palecov ká'ze AI 1875, kaz. br. 6; centiméter pa cm. litera kazala AI 1875, kaz. br. 6 **3. imeti kaj vidno, opazno**: kertovinjecke nam ká'zejo, ka so ešče pod zemlov neobtrúdni delavci AI 1878, 3 **4. biti izraz, posledica določenega stanja**: nyemi znaffim 'zivlejnem na húdo pout ká'zemo KŠ 1754, 39 **5. imeti znake, iz katerih se da predvidevati kaj**: gorice lepô ká'zejo AI 1875, kaz. br. 8; nej fze je kázao za drejmajousega KM 1790, 56; Zaprva sze lepo kázalo AI 1875, kaz. br. 8 **kazajóúči** -a -e *I. kažoč*: ocsivefzno kázajoucsi po pífzmaj: ka je Jezus, te obecsani Krifztus KŠ 1771, 400; Kázajócsi nyim pót szvetsztva KAJ 1848, 289; sze je pred nyimmazáj sztráh kazajoucs vlekla KOJ 1848, 119 **2. kazalen**: jeszo kázajoucsi, kakti: az KOJ 1833, 35; Kolkoféle jeszte zaiménov .. **4. kázajócsi** AIN 1876, 33 **3. poskusen**: Kazájócsi broj AI 1875, kaz. br. 1; Prijátel-a kázajócsi broj AI 1875, kaz. br. 8 **kazéči** -a -e *kažoč*: Dojka govorécsa i kazécsa KOJ 1845, 101 **kázani** -a -o *kazan*: i vu gledali kázani tvój kejp fze loucsi od tébe KM 1790, 38

kázavec -vca m *kazalo*: Poredűvani Kázavec z vszega Dela KOJ 1833, XIX

kázaven -vna -o prid. *poveden*: Kázaven (indicatus, jelentő) [način] KOJ 1833, 54; Kázaven nácsin AIN 1876, 54; vu kázavnom nácsini AIN 1876, 45

kázec -a m *kazalec, prst*: Z-klűcsenim káze-czom (z-drűgim prsztom) na ráhi szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25

kázitel -a m *kazalec, kazalnik*: Kak te pravice kázitel BRM 1823, 101; Ti, szteze 'zitka kázitel KAJ 1848, 129; Práve pôti kázitele BRM 1823, 151

kázitelkinja -e ž *kazalka*: Ali da mi je rêcs tvoja kázitelkinya pôti BRM 1823, 19

káziven -vna -o prid. *poveden*: substantivumi od verbumov navékse kázivnoga módusa vu zdásnyem vrejmeni KOJ 1833, 17

kázajűvati -lem nedov. *kazati*: vkanyca pa z-djányom kázajűvata tak dabi AI 1875, br. 1, 7

kažűvati -lem nedov. *kazati*: caszar, gda je nôvi oblék ka'zűvo AI 1875, br. 1, 6; táksi obráz ka'zűjo, tak da bi AIP 1876, br. 5, 3; Vlejpom tűvárfítvi Szebé ka'sűvala SIZ 1807, 59

kčasi prisl. *takoj*: Tou je, vŕze grejhe kcsafzi 'znyihovov kaltigov navkűp KŠ 1754, 135; Po tom fze je fzkázao vecs pét fztou bratom kcsafzi KŠ 1771, 521; ali Boug je k-csafzi nyihov jezík zmejsao KM 1796, 14; Gdate mi kcsaszí doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7

kčemi prisl. *čemu*: Kcsemi szi je nam bo'za rêcs KAJ 1848, 131; Kcsemi je vama teliko penez? pita nyidva vért KAJ 1870, 134

kebeo -bla m *kebel, mernik*: Pri szilji sze kebel, polkebel nűca AI 1875, br. 1, 2; po kébli cėna 17–19 frt. AI 1875, kaz. br. 8; farar je meszto negdasnyega kebla szamo skaf'sita proszo KOJ 1914, 132; i z-onoga je eden kebeo rad plácsao KM 1790, 68

kebzűvanje -a s *pazljivost*: nego i fkebzűvanyem na fzcrcé KŠ 1754, 47; Krifztus veli tou za-kebzűvanye SŠ 1796, 20

kebzűvati -űjem nedov. *paziti, biti pozoren*: Potrebno nám je záto kebzűvati SŠ 1796, 38; [človek] na steroga vu návuki krsztsanszta pazko kebzűvati nebi potrebno bilô KAJ 1848, III; Níti ne kebzűjo na fabule KŠ 1771, 634; nyegova vűha na nyih molitev kebzűjo KŠ 1771, 709; Kebzűj na fžebe i návuk KŠ 1771, 639; Kebzűj na glász kricsanya mojega TA 1848, 5; Kebzűjmo vŕzi verno BKM 1789, 19; kebzűjite na te tak hodécs KŠ 1771, 598; On je pa kebzűvao na nyidva KŠ 1771, 348; Kebzűvali fzo pa na nyega KŠ 1771, 183 **kebzűvajóúči** -a -e *pazeč, opazujoč*: I kebzűjoucsi na nyega pozfzlali

- fzo zafzivávcze KŠ 1771, 239 **kebzùvani** -a -o *opazovan*: i na tò je poprèk kebzùvano KAJ 1848, 1V
- kèčka** -e ž *šop las*: Ustok; kecska KOJ 1833, 179; Vnougova kecska, kako cziganjŕzka je krlava SIZ 1807, 56; Jaj fzmrt, V-kecsko bi ŕteo z-tebom idti SŠ 1796, 128; szo sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132
- kèden** -dna m *teden*: saláto, stera sze vszáki strti keden znouva poszejja KOJ 1845; proseeie i v-kri'snom kedni KOJ 1845, 83
- Kèdron** -a m *Kedron*: prejk Kedron járka KŠ 1771, 324
- kèfa** -e ž *krtača*: 'Z-nyé scsetinye raszté z-steroga scseti i kefe zgotávlajo KAJ 1870, 70
- Kèfaš** -a m *Kefa*: ti bos fze zváo Kefas KŠ 1771, 267, 699; I kaj fze je ŕzkázao Kéfáfi KŠ 1771, 521
- Kèfašov** -a -o prid. *Kefov*: vŕzáki právi jaŕz pa Kéfáfov KŠ 1771, 491
- kèfica** -e ž *krtačka*: Keficza KMS 1780, A2b
- kèhnoti** -em dov. *kihnti*: Tüszögök, kehnem -otí AIN 1876, 18
- kéjp** in kèp -a m *podoba, slika*: koga kejp je ete i napifzek KŠ 1771, 73; Imago Kejp KMK 1780, A8b; ŕzuncza kejp je nej to ifztinŕzko ŕzuncze KM 1790, 38; pod nyim kejp preciszite Matere bo'se KOJ 1845, 6; Teleta kejp fzo zlejjali KŠ 1754, 9; Ti ŕztári fzo ga [evangelista Janeza] vu orla kejpí záto kázali KŠ 1771, 261; Ti ŕztári fzo ga [evangelista Marka] pod orofzlányŕzkim kejpom kázali KŠ 1771, 102; Ka je tejh toliki grejhov zrok? Te naj vékŕi zrok je .. kejpove KŠ 1754, 44; vszákom bróji kèpi bodo AI 1875, kaz. br. 8; Csi bode fto ŕteu kejpe naprávlati KŠ 1754, 12; ocsáki, ki fzo fze za kejpe gyankali KŠ 1771, 158; vu Czérkvi Kejpove dr'sijo KMK 1780, 38; szo denok nej szmeli kejpove vozlúcsati KOJ 1914, 135; sze poká'zeta v-kèpaj AIP 1876, br. 1, 5; Prirodopis s kepami AI 1878, 1; pren. Zakai fze zové Cslóvik Bosji keip SM 1747, 4; geto je on kejp i dika Bo'za KŠ 1771, 511; Oh ŕzmileni kejp BKM 1789, 89; nej nám trbej dönok na fzé táksega kejpá gori vzéti KM 1790, 20; dabi nyegovga fзина keipi glihni bili SM 1747, 30; fzo tvoi leipi keip zgùbili SM 1747, 51; ponávlyane na Bo'zi kejp KŠ 1754, 127; dúŕe, ŕtera je na Bo'si kejp ŕztvorjena KMK 1780, 10; Da ŕzmo 'se kejp nofzili Ádamov SŠ 1796, 15; gda je Ádama na ŕzvoj kejp ŕztvouro SIZ 1807, 3; Ti szi mené na kèp tvoj sztvóro KAJ 1848, 224; Szamo eden ali vtrojem je keipi TF 1715, 37; Vu nevolnom ŕzlu'zbenom kejpí KŠ 1754, 108; Angyeli, ki fzo vu kejpí mladénczov prihájali KM 1796, 16; Pamet ŕztvojjim kejpom Ponouvi KŠ 1754, 247
- keléči** -a -e prid. *lepljiv*: i pripravili fzo fiz 'ŕilavo, i kelécsó zemlou KM 1796, 14
- Kèlemen** -a m *Klemen*: nej ni Rimŕzki Kelemen KŠ 1771, 668; fzo fze borile i ŕz-Kelemenom KŠ 1771, 598
- kèlih** -a m *kelih*: ino zetoga Keliha piéte SM 1747, 23; Pod Podigávanyom ŕz. Keliha KM 1783, 120; vtom blagofzlovlenom kelihi TF 1715, 40
- kelikatèri** -a -o vpraš. zaim. *koliker, koliko vrst*: Kelikáter je te grejh KŠ 1754, 71; Kelikátero je to húdu po'zelejnye i ka je KŠ 1754, 60
- kelikéši** -a -e vpraš. zaim. *koliker, koliko vrst*: Racsun pitajócsi [zaiméni] .. keliko? kelikéši? AIN 1876, 40
- kèliki** -a -o vpraš. zaim. **I. kateri**: Na keliki dén je gori ŕztano od mrtvi KŠ 1754, 111; ta kmicza kelika bode KŠ 1771, 19; Szkelikim tálom fze tou zgodi KŠ 1754, 43; ob kelkoj vóri má szuncze zidti KAJ 1870, 159; ne csùjes, kelika prouti tebi ŕzvedocsio KŠ 1771, 93 **2.** v vezniŕski rabi *kolikor*: i dú'zava nyegova je telika, kelika i sérjava KŠ 1771, 806; kai ŕzkelikim bole nám ta ŕzvetlofcsa reicfi Bosje ŕzveiti, ŕzteim vecs TF 1715, 3; Szkelikim bole potrebna, Gofzpon Boug nám dá BKM 1789, 241; Oh ŕzkelikim bole náŕz, Boug tve grejsne ŕzini BKM 1789, 173; csi fze z-etim priŕzpodobim, z-kelikim fam jaŕz ŕzrecsnejsi KM 1790, 52
- kèliko** prisl. **I. koliko, vprašuje po številu ali količini**: Keliko je Bogouv TF 1715, 37; Keliko tálov má KŠ 1754, 76; Keliko tálov, ali ŕtukov má vadlúványe KMK 1780, 7; Vu keliko glávni táli fze naprej dáva znánye KMK 1780, A2 (3); Keliko dni je ŕztvářjao Boug KM 1796, 3; Z-keliko tálov sztoji Znánye Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Keliko glasznikov jeszte vu rêcsi AIN 1876, 7 **2. izraža veliko količino ali mero**: Ah! keliko je polékao Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; csi ŕzta dvá teliko vcsinila, keliko tak vŕzi KŠ 1771, 337; keliko hvále i ŕzvedouŕztva nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; Oh keliko ji je ovo noucs na ŕzoudbo vnèŕŕeni KM 1783, 4
- kèliko** vez. *kolikor*: naj, nakeliko je mogócsé, ni edna dúhovna potrèbcsina nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, 1V; naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrebno bode KŠ 1754, 167; Csi je mogoucsé, na keliko od váfz more biti KŠ 1771, 477; vteliki rázlocsni jeziki, kelko ji je na ŕzveiti KŠ 1771, A7b
- kelikóča** in kelikóuča -e ž *količina*: Racsun-szkoimé je tákksa rêcs govorènya, z-sterov sze dugovánjev gvúna kelikócsa znamenúje

AIN 1876, 31; sze dugoványov gvisna kelikoucsa znamenuje KOJ 1833, 32; Kelikoucsa znamenuvajoucsí KOJ 1833, 107

kèlikokòli ozir. zaim. *kateri koli*: i, kelikokoli fze ji je doteknolo, ozdrávljeni fzo KŠ 1771, 49

kèlikokòlikrat prisl. *kolikorkrat*: Tou cfinite, kelikokolikrát bodete pili KŠ 1754, 202; bijeta zemlo, kelikokolikrát fcséta KŠ 1771, 785; I kelikokolikrát z-fterim fzevftvom vrejdnó 'sivémo KMK 1780, 18; Kelikokolikrát bos ga vidila, szpoumeni sze KOJ 1845, 49

kèlikokrat prisl. *1. kolikokrat, izraža vprašanje po številu ponovitev*: Kelikokrat moremo 'znyom 'ziveti KŠ 1754, 215; Gofzpodne, kelikokrat pregresi prouti meni brat moj KŠ 1771, 59; i kelikokrat v-dnévi KMK 1780, 69; Sto zná, kelikokrat szfali TA 1848, 15 *2. izraža veliko, nedoločeno število ponovitev*: Tou cfinte keliko krát jeli boudete TF 1715, 39; Keliko krát naffa potrejbefina 'zelej KŠ 1754, 149; Jeru'sálem, kelikokrat szám steo vkupszpraviti szini tvoje KOJ 1833, XI

kèlikov -a -o vpraš. zaim. *koliker, koliko vrst*: Kelikova je tá cséftz? Trouja KŠ 1754, 102

kèlikrat prisl. *kolikokrat*: kelikrát fzem fteo vküp fzpraviti otroke tvoje KŠ 1771, 78

kèljasti -a -o prid. *lepljiv*: Szledi je sz-keljasztimi sibami vráble i sztrnápe lôvo AI 1875, kaz. br. 7

kèljavina -e z *lepilo*: Fticsko keljé nistere tjedne keljavino obdr'zi AIP 1876, br. 5, 8

keljé -á s *1. lepilo, klej*: Enyv; keljé KOJ 1833, 155 *2. v zvezi ftičko kelje evropsko ohmelje*: Fticsko keljé AIP 1876, br. 5, 8; zfticsnim keljom obránijo AIP 1876, br. 5, 8

kèljeni -a -o prid. *lepljiv*: blato vküp szklácsi, med nyé zméša szvoje keljene szline KAJ 1870, 104

keljivi -a -o prid. *lepljiv*: [muha] má dve mehki keljivi blazinici AI 1878, 37

kèlkošte prisl. *kolikor koli*: csreseny .. csi bi szí ji kelkosté nábrala KAJ 1870, 128

kèlnarca -e z *natakarica*: Moja luba je rávno tam kelnarca AIP 1876, br. 2, 7

kém prisl. *čim*: Ti, oh Bôg, me csini Kém popólnésega KAJ 1848, 40; Jasz bom tüdi na tom, da bom kém hitrê csteti znao KAJ 1870, 6

kengurú -ja m *kenguru*: Kenguru, šteroga zád-nje nogé so jáko dúge AI 1878, 13

Kërka -e z *Krka*: Kerka ABC 1725, A3a

kèrmec kèrmca m *prašič za pitanje*: Vu levi kermci BJ 1886, 14

kèrmleńik -a m *prašič za pitanje*: Zječmenom ino kukoricov se kermleńiki kermijo BJ 1886, 27

kèrstelnica -e z *krstilńik*: Eto je kerstelnica BJ 1886, 19

kèrubim -a m *kerub*: pred Paradi'som je pa Kerubim pofztávleni KM 1796, 7; Odzgora pa na nyej fzo bili Kerubini dike obfzenczávajoucsi ftisávniczo KŠ 1771, 685; I vfzi fsvéti Kerubimje BKM 1789, 421; Czejli fereg Kerubimov, vnogo jezér Serafimov BKM 1789, 114

késen -sna -o prid. *pozen*: Késô; készen, müden KOJ 1833, 162; i vu késznoj sztaroszti je tiho zászpao KAJ 1870, 54

késno prisl. *pozno*: Lé'zen fzi kéfzno doli KŠ 1754, 269; da bi mogao vujdti, i v-Nébo pridti, ali 'se je kesznó KM 1783, 211; Lé'zem fzi kéfzno doli BKM 1789, 264; Kefzno odpirate dönok vase ocsi BKM 1789, 449; eden je rano priffao, drügi kelfznó KM 1790, 88; Gda bos vecsér keszno trüdna KOJ 1845, 48; 'Ze na-keszno hodi vora AI 1875, br. 1, 6; szprotolesnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; more keszno brati AI 1875, kaz. br. 8; ki je kesno vnoči domo šo AI 1878, 9 *kesnej pozneje*: Krifztus na fsvétek kelfznej od rodbine ide KŠ 1771, 287; Steri kesznej pride, tou more KOJ 1845, 9; Ki sze keszné zglászijo, záto dobijo AI 1875, br. 1, 8 *nájkesné najkasneje*: navécsar pa nyidva legla doli najkeszné KAJ 1870, 134

kesnúvati -űjem nedov. *zamujati, biti pozen*: Ali da drügi Generáli kesnújejo, tak czaszarszka vojszka veliko zgibi KOJ 1848, 107

ki ozir. zaim. *1. kateri, ki*: po Jefulfí kriftuffí, kie zanáz právdo napuno TF 1715, 20; Boghi, Ki vszákoí fztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; dai fze naiti Meni ki fzem praih SM 1747, 90; zftere je porodjen Jezus, kifze zové Krifztus KŠ 1771, 5; Gofzpoudi naffem, Ki fze je poprijao od Dúhá fsvétoga KMK 1780, 7; Csloveki, ki fze fcsé zvelicsati KMK 1780, 5; Bo'se, ki fzi tvojim fzlugom vu vadlűványi dopűftzo KM 1783, 11; fze vefz fzevjt csűdije, Ki nyegovo rojűftvo csűje BKM 1789, 20; i lepsi on, ki je náfz fztvouro KM 1796, 5; Dönok fze pa tífzti, ki sze boji SIZ 1807, 6; Bôg, Ki dávas áldov BRM 1823, 3; Atila Kráo, ki z-Gotmi zdru'sen ide zPannonie KOJ 1848, 3; Oh Bôg, ki grêh odűrjávás KAJ 1848; mŏ'z, ki nehodi po tanácsi ti neverni TA 1848, 3; Znáń da mo Dűsno Zvefzt vtífis, ká od znotra tofi SM 1747, 69; Szuncze, Kou je ednouk prislo gori KŠ 1754, 273; delo veliko, Kou je ober moje moucsi BKM 1789, 8; lakomnofzt, ká je fzezci 'smetno SŠ 1796, 32; te dén, Komi fze radűjo Angyelje BKM 1789, 30; tvojega vernoga, koga fzi odkűpil SM 1747, 63; gospodi bejzo, koga tak dugo let ne vido AI 1878, 8; fzerceze, ko fzi opral

SM 1747, 69; delo, vkom fze nám dobrouta dáva KŠ 1754, 184; ono vrejme, vkom fzeje fzkázala ta zvejzda KŠ 1771, 7; koupeo, vkoj fze odeperémo KŠ 1754, 7a; rejcs, po koj nafša fzcza pobudjáva KŠ 1754, 125; fzo od vöre odftzoupili, po koj je pravicsnofzt KŠ 1771, 561; Tü je vöra, vkoj idem vu Paradi'zom BKM 1789, 424; Tü je vöra, vkoj idem vu Paradi'zom SŠ 1796, 112; On dá, fzkim bom zadovolen SM 1747, 72; Ágnezc Vüzenfzki, fzkim fzo 'ziveli KŠ 1754, 185; fzkrfztom, fzkim fze jafz krfztim KŠ 1771, 66; od te temnicze, fzkom fze mi grozi KM 1783, 228; fzkim fzi teda zgucsávas BKM 1789, 439; vodé, fzkouv fze more kruh fzpecfi KŠ 1754, 202; mojva kmeta, Kêva mi 'zivis iszcseta KAJ 1870, 134; szojo táksi, ki szo escse nê bili AI 1875, kaz. br. 3; Od prorokov, ká fzo povejdana BKM 1789, 440; onim, od kifzmo vkradnoli KŠ 1754, 53; od lüdi szvéta, kê tál je vu 'zitki TA 1848, 12; vucsenikoma, Kéh fzcza za'zga BKM 1789, 94; nevoule trpeli, Z-kej fzo fze 'se mentüvali SŠ 1796, 164; ne primlejo vfzi eto rejcs, nego kim je dáno KŠ 1771, 62; i kém z kincsom napunis trbüh TA 1848, 12; Kim je protivna szilaVerno mater vkrazvéla KAJ 1870, 19; po apostolszki jezika, kém sze dalo znányá AIP 1876, br. 6, 8; lejpe dári, Ké fzmó od nyega vzéli BKM 1789, 358; Vi vbogi, ké szvet zametáva KAJ 1848, 298; z nevoljami, ké moremo mi trpeti SŠ 1796, 65; Imenuje one, po kej fze álmoftvo má pozfzlati KŠ 1771, 541; Pred kimi je predgao KM 1796, 117; med kejni je bila i Mária Magdalejna KŠ 1771, 153 **2. kdor**: Ki nevredno prífztápla, Té za 'zitek fzi fzmrt fzcpráva KŠ 1754, 257; vören Krfztšenik, ki eta ftés KŠ 1771, A7b; I ki fze fcsé fztebom právdivati KŠ 1771, 17; Ki je pa kaj dobroga dr'sao, tá je drügoga nerad püfzto KM 1790, 86; dá razmeti, ka ki lübi Dobro KOJ 1833, VIII; Ki kaj hüdoga vidi ali csüje KOJ 1845, 9; Ki sze za knige nesztára KAJ 1870, 6; Ki dobro vino 'zele dobiti, more AI 1875, kaz. br. 8; on, ki je náfz fztvouro, od koga mámo vfzo naflo dobrouto KM 1796, 5; Bôg, koga je zadomescsávanye TA 1848, 77; Koga edna nôga je kratsisa od te drüge KAJ 1870, 35

kíčiti -im nedov. *tíçati, çepeti*: Toga je denok rad za szvojo 'seno, stera je v-Bécsi kicsila, zamenyao KOJ 1848, 100

kihati se -še se nedov. *kihati se*: Sztáromi skolniki sze je od toga kihati zacsnilo KOJ 1845, 4; Csi sze ti kiha, ali zejva; z-robczom vüsza zakrij KOJ 1845, 26; Szücse nôsz, ka sze mi kíse AIP 1876, br. 9, 4

kíhnoti se -ne se dov. *kihnniti se*: Csi sze pa komi kihne, pravi: Bog pomágaj KOJ 1845, 26

kikél tudi kikéo -klá tudi kúkeo -kla m *vogal*: meszto sztolne briszacse szam szí sztolnice kikél zvézao na pruszlesnyi gomb lüknyo AIP 1876, br. 1, 1; na kiklej pecse ali hádre vejnezc KOJ 1845, 91; fzam vido ftiri angeye fztójécse na ftiri kikláj zemlé KŠ 1771, 778; leláhen veliki na ftiri kiklej zvézani KŠ 1771, 372; Nasa tábla stiri kúklé má KAJ 1870, 9; diamant, či je na kúklé obrüšeni, te je briliant AI 1878, 54

kíkòli kògakòli ozir. zaim. *kdor koli*: kikoli te vdári na dejfznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; naj fze vfzáki fzmrtym kaftiga, kikoli fze podfztoupi blázniti KM 1796, 79; vfzákomi cloveki, ki te koli 'selej za hráno vzéti KMK 1780, 108; Kikoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; Ar ki koli vtebi vörje BKM 1789, 93; rad fzlü'zi vkomkoli táli more KŠ 1771, 445; kikoli fzo kákso kaftigo meli KŠ 1771, 109; Pokoj fzo vfza vcsinyena, Kakoli fzo fztvorjen BKM 1789, 39; i, kékoli nájedete, zovte je na gofztúvanye KŠ 1771, 72; i preklínyanya, fzkejmikoli bodo preklínyali KŠ 1771, 111

kilav -a -o prid. **1.** *slab, nekvaliteten*: cêle kúpe kilavoga szadá zmláto doli KAJ 1870, 16; ali k-kilavomi szádi neszégne KAJ 1870, 131 **2.** *slaboten, šibek*: i kilavimi mládami navküp z mladiçi KAJ 1870, 20

kilogram -a m *kilogram*: Odensé 400 kilogram žmêçe AI 1878, 19

kimpèterica -e ž *otročnica*: kimpeterice (posztelkinye) szo szpelavali KOJ 1914, 13

kinč -a m *zaklad, dragocenost*: Ar, gde je kincs vas, tam je i fzcrcé vafe KŠ 1771, 19; Jantar inda velki kinč bio AI 1878, 55; Od fzkritoga kincsa KŠ 1771, 42; Bougse je od kincsa dobro zdrávje KM 1790, 16; prífzpodobno je králefztvo nebefzko k Kincsi fzkritomi KŠ 1771, 46; Pokedob bi pokojni Ocsa szkoro vesz kints na kri'soboj poroucsó KOJ 1848, 32; Szrebro, i zláto, i drügi kincsi BKM 1789, 168; i oudprli fzo kincse fzvoje KŠ 1771, 7; Ni koroune, ni kincse, Na fzczejti ne iscse BKM 1789, 11; fzo meli bogáfztvo, kincse SŠ 1796, 51; zdravi nôg nebi dao niti za vsze kincse krála KAJ 1870, 38; ki je bio pozfztávleni nad vfzejmi nyé kincsi KŠ 1771, 366; pren. Dúfvevni kincs KŠ 1771, 210; neszkoncšani je kincs dobroute KM 1783, 31; On je vas kincs náj bougfli BKM 1789, 12; Moj náj véksi kincs nebefzki SŠ 1796, 5; Nepreczenyen kincs mi boj, Oh Bôg KAJ 1848, 5; szlo'snoszt, i mirovcšina (o! ti náj prestimanejsi szveczki kincs!) KOJ 1833, IX; Dober cslovik zdobroga

- kincsa szrczá szvojega dobra prináfa naprej KŠ 1771, 40; fzi meni vezfz kints tvojega zažlúfenýa fenkal SM 1747, 52; i bodes kincs meo vnébi KŠ 1771, 63; Vu fterom fzo vfzi kincsi modroufzti KŠ 1771, 606; Vladár je dúhovni kincsov BRM 1823, 8; Szprávajte fzi pa kincse vu nébi KŠ 1771, 19; Dá vam kincse vnoge BRM 1823, 9
- kinčni** -a -o prid. *zakladni*: fzo metli dári szvojega vu kincso ladico KŠ 1771, 241; i vesini prepaszt kincso kámro TA 1848, 25
- kinčnik** -a m *zakladnik*: Nádasdi Tomás králeszki kintsnik KOJ 1914, 117
- Kiov** -a m *Kijev*: Pri Kiov grádi sze je nyemi pripetilo KOJ 1848, 25
- kipèti** -ím nedov. *kipeti, obstajati v veliki meri*: vnebefzki fcsem hram, Ki zradofstjom kipi BKM 1789, 419; szrczé moje vré, kipi Vru'znofzti BKM 1789, 220
- kiseli** tudi kisili -a -o prid. *kisel*: Kizsel ABC 1725, A3a; kisilo zelje AI 1878, 42
- kisilák** tudi kisilják -a m *skuta*: Turó; kiszilák KOJ 1833, 178; Ár se kiszilják zmléka rédi BJ 1886, 15; kiszeláka, szlanine je povóli KAJ 1870, 57; szédeno mléko pa szegréjejo i kiszilák ali szir szprávajajo 'z-nyega KAJ 1870, 77
- kisilásti** -a -o prid. *kiselkast*: Loška grúška má kisilasti sád AI 1878, 45
- kisilína** -e ž *kislina*: Savany; kiszilina KOJ 1833, 171
- kisilo** prisl. *kislo, nejevoljno*: Kiszilo sze nedr'si KOJ 1845, 30
- kisvéjni** -a -o prid. *obseden*: Zkifzvejnoga pojbara vrág voide KŠ 1771, 196
- kisvéjnski** -a -o prid. *obseden*: Kifzvejnfzki pojbies fze zvrácsi KŠ 1771, 128
- kít** -a m *kit*: Kit je najvékša stvár na sveti AI 1878, 21; Kitovi so spodobni ribam AI 1878, 21
- Kitánsko** -ga s *Kitajska*: Njegova [sviloprejca] prva domovina je Kitansko AI 1878, 33
- kitica** -e ž *trak*: Pántlika; kitezca, pántlik KOJ 1833, 168; máli zvézek z-bejle kitice (pántlika) KOJ 1845, 90
- kivanje** -a s *kimanje*: Kivanje KMS 1780, Ab
- kivanùvati** -ùjem nedov. *želeti*: Tou ti felej i kivántuje zchifztoga szrczá TF 1715, 9
- kívati** -am nedov. *kimati*: Inteni; opomenouti, kivati, migati KOJ 1833, 160; Kivao je záto tomi Simon Peter KŠ 1771, 312; Kivali fzo pa ocfi nyegovomi KŠ 1771, 165; Niki fzo z-glavami kivali KM 1796, 109 **kivajóuči** -a -e *kimajoč*: preklinjali fzo ga kivajoucsi fzvojimi glavami KŠ 1771, 95
- kívnoti** -em dov. *pokimati, migniti*: Či se je nyénim roditelem kaj nej vidilo, so nyój samo kivnoti BJ 1886
- klá** kléo s mn. *tla*: Po klej plúvati je po szvinszkom KOJ 1845, 26; szo sze za keesko po klej vlácsile KOJ 1914, 132
- kláčár** -a m *klatež, potepuh*: Vu vühnicaj 'zenszke i klacsárje návühnice noszijo KAJ 1870, 32; Konyár, esredár, ino be'zajócsi klacsár Po tebi szlobodno hodi vszigdár KAJ 1870, 141
- kláčiti** kláčim nedov. *tlačiti, povzročati neprijetno stanje*: Cfí zdaj v-etom 'sitki dejszno pout jasz kláčfím KM 1783, 283; I on klácsi preffó vina zadomefsávanya i fzdítóftzi KŠ 1771, 802; Gláve fztrasmim vrágom Naj klácsi fzvom petom BKM 1789, 17; Szmrt, pekel, i fzkvarjenje, Klácsijo ob'r me gláve BKM 1789, 192; od koga hufi kaftig bode vrejden, ki bode Sziná Bo'zega znogami klacso KŠ 1771, 689 **kláčiti se** kláčim se *biti stisnjen na kakem prostoru*: gda bi fze po defzétjezéro lúftvta vkup szprávvalo tak, da bi fze klacsili KŠ 1771, 210 **kláčeni** -a -o *tlačen*: i Jeru'zálem bode klácseni od poganov KŠ 1771, 243; I klácsena je ta preffa od zvúna mefzta KŠ 1771, 793
- kláčnik** -a m *tlačitelj*: Jakub je teliko, liki fzpétouv klácsnik KŠ 1771, 742
- kláda** -e ž *klada*: i fztifzno nyima je nogé vklado KŠ 1771, 393; tam fzo pa vklado fztifznyene nyegove nogé KM 1796, 129; noge vama fzam dáó djáti v-klado SIZ 1807, 48
- kládje** -a s *kladje*: ograd .. Okoljezéti zidanov stejnov, zkládjom ali zgrájkov BJ 1886, 16
- kláfter** -tra m *klaftra*: Ől; klafter KOJ 1833, 167; Zdaj eden klafter na 72 pálecov raztálani AI 1875, kaz. br. 6; on mertúk, steri de meszto klaftra nucani AI 1875, kaz. br. 6; 300 klaftróv je toliko kak 568 m AI 1875, kaz. br. 8; ka je morje dvajfzeti klaftróv globoko bilou KŠ 1771, 425; Csi stoj pri dugócsóv meri klaftré na pálece scsé vözracsunati AI 1875, kaz. br. 6
- klájfarica** -e ž *ženska, ki kvanta*: 'Zene naj bodo poftene, nej klájfaricze KŠ 1771, 638
- klájfarija** -e ž *kvantanje*: Csi po ogrizávanyi i klájfarii od nyega drugim prepovidávamo KŠ 1754, 56
- klájfati** -am nedov. *kvantati*: i pri ognji nej klájfati KOJ 1845, 105
- klánje** -a s *klanje*: krmili fzte szrczá vafa, liki kdnévi klánya KŠ 1771, 753; tak fze dr'zimo, liki na klanýe valon ovczé KŠ 1771, 466; tak fze dr'zimo, liki na klanýe bodócsé ovczé TA 1848, 36; tákse grozovitno klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9; lovijo na klanýe zebrána

'zivincseta KAJ 1870, 39; med klányom vedno ládjo szkocsi KOJ 1848, 78

klàntivati se -am se nedov. *klatiti se, potepati se*:

Enkrát sta kre edne hiže klanivala BJ 1886, 15

klasiti -ím nedov. *uničevati*: grom csüdno Dúdnya, fztrási, i klaszí BRM 1823, 238; Ki Tvoje fztvorjênye klaszí i tere, On nema vere BRM 1823, 407; 'Zalúje, gda csúje, kakda szvét Po nyê klaszí lasztivne szrecse czvét KAJ 1848, 254; Jablan za csido dr'zíte, Ka jo tak vnêmar klaszíte KAJ 1870, 103

klasovjé -á s *klasje*: Toki zrnya (pleve) klaszovjé májo, ali ne KAJ 1870, 120

klásti kladém nedov. *dajati, polagati*: vküpberéjo Jáboka, i v-'zeb kladéjo KAJ 1870, 103

klatáríti se -im se nedov. *klatiti se, potepati se*: Dúhe, ki bi fze klatárili, I Tvoje lüdfztvo fztrasili BRM 1823, 334

kláteš -a m *klatež*: Korhely; klátes, tepeski -a -o KOJ 1833, 163

klàti kòlem nedov. **1.** *klati*: Olni; vmoriti, bujti, klati KOJ 1833, 167; gori fztani, Peter, koli i jej KŠ 1771, 372; gda bi ágencza vűzenfzkoga klali KŠ 1771, 146 **2.** *ubijati*: varvao fzam gvant oni, ki fzo ga klali [Štefana] KŠ 1771, 412 **3.** *uničevati*: Nafe polé kole mocsá BKM 1789, 351; Ne koli nas orfzág fztocsom, Ni fzprevelikom fzühocsom BKM 1789, 361 **klàti se** kòlem se *napadati se, tepsti se*: kolete fze i zdihávate i nemorete dobiti KŠ 1771, 751

klátíti se -im se nedov. *klatiti se, potepati se*: Kóborlani; potepati sze, klátíti sze KOJ 1833, 163; Csúj, nekláti sze, kak veter KAJ 1870, 79; Ni dúhòv, ki bi sze klátíli, I tvoje lüdsztvo sztrasili KAJ 1848, 230

Klàuidiuš -a m *Klavdij*: záto, ka je zapovedao Kladius Czafzar vò idti vfzejm 'Zidovom z-Rima KŠ 1771, 397; ki fze je i zgoudo za Kladius Czafzara KŠ 1771, 377; Pifzani je pa vu vrejmeni Kladius Czafzara KŠ 1771, 434

kléčati -ím nedov. *klečati*: Csi v-sztouci klécsas, i pride od tébe imenitnejši KOJ 1845, 23; Marko 'se po szili klecsi, moli KOJ 1845, 115; Oh, kak 'zmetno delo je tou Pod bremenom kléčati BKM 1789, 316; pren. Tak pa morem gécsati, I pod kri'zom kléčati BKM 1789, 316 **klečéči** -a -e *klečeč*: fzo fsvéti Bo'zi lidjé Bogá molili Csáfzi klecsécs KŠ 1754, 148; Stevan fze je pa na koulinaj klecsécs moló KM 1796, 122; tou more klecsécs natihoma zmoliti KOJ 1845, 9; pren. Molte vszi, vu práhi klecsécs KAJ 1848, 10; Oh krao díke! Pred tebom jazf klecsécsi BKM 1789, 1789, 299

klefetàti -èčem nedov. *klepetati*: Klefecsejo, i rúžno gucsijo TA 1848, 77

kléjšče kléjšč ž mn. *klešče*: Tspíovas; klejcsce KOJ 1833, 177

kléjt tudi klét -i ž *klet*: Cellarium Klejt KMS 1780, A9b; Klejt Pintze KM 1790, 93(a); Kamara, klét AIN 1876, 40; Klejt je nej zaprta SIZ 1807, 36; Skoro pri vsakoj hiži je kühnya, klejt ino feobnica BJ 1886, 7; Vu klejti se vsakojáčka stvár za jelo derži BJ 1886, 7; 'Znyé nám vò nofzis obilno, Kak fzklejti, krüh ino vino BKM 1789, 360

Klèmens -a m *Klement*: kak Jofefus i Klemens Alexandrinus Szvedocsita KŠ 1771, 158

klènckati -am nedov. *klenkati*: Zvoné so klenckali BJ 1886, 9

Klèofaš -a m *Kleofa*: komi je imé Kleofáš KŠ 1771, 255; nyé fzeltré Marie mo'zá Kleofáfa KŠ 1771, 742

klepáč -a m *kladivo*: je tam bilou, 'Zelezni klepácsov níkeliko fztou BKM 1789, 325

klepàti klèplem nedov. **1.** *klepati, počasi hoditi*: Szú'zen strk kleple po dvòri KAJ 1870, 27 **2.** *tolči, biti*: klepati je zácsalo v-nyima szrdce KAJ 1870, 94

klepètanje -a s **1.** *klepet*: szo ga z glasznim klepetanyom ino szadoukanyom sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132 **2.** *bitje*: Od velikoga klepetanya vila ne mogla zaszpati AIP 1876, br. 2, 6

klepètati -čem nedov. *tolči, biti*: csi bi trepetòcse szrcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; mi je szrcé tak klepetalo AI 1875, br. 2, 7

kléščice -ic ž mn. *kleščice*: je potácek ali srajf z-kléscsícami szvojimi gorivzéo KAJ 1870, 14

klèti prisl. *prihodnje leto, ob letu*: Bog zná, cei kleti Bodemo na szvéti Vküp 'zíveli AIP 1876, br. 6, 7

klíca -e ž *klica*: cfífzto je mládo vrbje od vodeni klicz KM 1790, 76; po vnògom dé'zd'zi zaosztanyeno szemén tüdi vklice príslo AI 1875, br. 1, 8

klícanje -a s *klitje*: Csi sze keszno szèja, te je 'ze za klicanye zemla nê tak vla'zna AIP 1876, br. 2, 8

klíčica -e ž *klíčica, bilka*: Lúbézen szi, Bòg, tí! tò prédga vszáka klicsica KAJ 1848, 405; Veliki je on v-vszákøj klicsici KAJ 1848, 304

klín -a m *klin*: Szeg; czvek ('selezni) klin (leszeni) KOJ 1833, 173; ár csi fze li eden klin fzttere, taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20

klincov -a -o prid. *klinčevčev*: Klincovo drevo rasté vu Jamaiki AI 1878, 52

klínčec -a m *nagelj*: Szegfű; klincsecz KOJ 1833, 173; i nej odczveo klincsecz KOJ 1845, 133

- klinček** -a m *nagelj*: Klinček ali nagelj je lüblena i jáko razširjena korina AI 1878, 44
- klínc** -nca m *I. nagelj*: Na ednoj grédi tulipe, klinci ino modrice cvetéjy BJ 1886, 17 2. *klinček, nageljnova žbica*: Posüšene glavice njegovoga cvetja so znáni dišéči klinci AI 1878, 52
- klínga** -e ž *rezilo, ostrina*: Ednoga nadvej klingi zbelimi černými zgüblenoga noža BJ 1886, 43
- kliti** klíjem nedov. *kliti, nastajati*: na podrejtinaj palacs luteranszkih klilo in raszlo novo 'sivlenye KOJ 1914, 191
- klivkati** -čem nedov. *cviliti*: Pesz pa okóli nyí klivese KAJ 1870, 106
- klobás** -a m *klobasa*: Hurka; klobász KOJ 1833, 160; za nyim neszé zábeo i klobásze KOJ 1845, 107
- klobúk** tudi klobúg -a m *klobuk*: Pileus Klobúk KMS 1780, A8b; Klobúk Süveg KM 1790, 94; Kalap; krnscsák, klobúk KOJ 1833, 161; pren. vzmite gori zvelicsánfztva Sifsak (felezni klobúg) SM 1747, 27; Lebko ('zelezni klobúk) toga zvelicsanya vzemte KŠ 1754, 63
- klòmati** -am nedov. *kimati, migati*: i pri tom szo z-glávami tak csüdno kломalí AIP 1876, br. 2, 7
- klòmnoti** tudi klòmnoti -em dov. *pokimati*: Jo'zef z-glávov kломno AI 1875, kaz. br. 7; z-glávov dobrótno kломno AI 1875, br. 1, 7; Sztári boróvje klumnejo z-vrihkimi szvojimi KAJ 1870, 86
- klònckati** -am nedov. *trkati*: klonckajo mi na dveraj AIP 1876, br. 12, 7; Itak vu drúgom meszti kloncko AI 1875, br. 1, 4
- klónja** -e ž *kletka*: Tréjtji trák je v-kürecso klonyo sô KAJ 1870, 100
- klónjica** -e ž *kletkica*: málicski fticsek, Dao szem ti klonyico z-zláta zgotoviti KAJ 1870, 148
- klópca** -e ž *past, nastava*: On je z-szvojov klopcev, frecsov ali sztrelov ne malo kvára delao KAJ 1870, 82; Z-klopcami ga pozdrávijo KAJ 1870, 79
- klopòtanje** -a s *klepetanje*: kaj povej ali pitaj, i tak lagoje klopótanye sztavi KOJ 1845, 32
- klopòtati** -čem nedov. *klepetati*: V-Cerkvi neklopocsi KOJ 1845, 23; i veliko neklopocsi KOJ 1845, 31; gde je teliko i tak dugo szmejsno i spotno klopótao KOJ 1914, 117
- Klòšek** -a m *Miklavžek*: te je v-rédi Klosek AIP 1876, br. 1, 7
- klóšter** -tra m *samostan*: Szvéto-Martinszki kloster zgotovi KOJ 1848, 12; Cérkve, klostre szporobili KOJ 1848, 8
- klóup** in klóp -i ž *klop*: Kloup Pad KM 1790, 93(a); Pad, klôp AIN 1876, 37
- klóupati** -am nedov. *trkati*: kloupaite, in fze vám odpré SM 1747, 25
- klúč** -a m *ključ*: Clavis Klücs KMS 1780, A8b; Klücs, Kúltš KM 1790, 93(a); Kultš; klüts KOJ 1833, 163; pren. Kaje pak klücs Orzfága Nebefzkoga TF 1715, 34; Dvá fzta: zavézanya i odvézanya klücs KŠ 1754, 194; i dáni ji je klücs te prepašzti fztudencza KŠ 1771, 782; od Nebefzkoga orzfága klücsa TF 1715, 34; kaj fzte vkraj vzéli klücs znánya KŠ 1771, 210; Klücsi kraléšzta nebefzkoga KŠ 1754, 193; Kama fze racsuna Vuclenye Nebefzkoga Orzfága Klücsfov SM 1747, 36; Keliko je tak tej klücsfov KŠ 1754, 194; zdarüvanyem klücsfov Nebefzkoga králeszta KM 1783, 91; tebi dám klücese králeszta nebefzkoga KŠ 1754, 194; I dám tebi klücese Králeszta nebefzkoga KŠ 1771, 54; ki más klücese fzmrti, i pekla KM 1783, 214
- klüčenic** -e ž *ključavnica*: Zár .. klücsenicza KOJ 1833, 164
- klüčki** -a -o prid. *kriv, vijugast*: Da tak znam potüvati Po rávni, klücski sztezaj KAJ 1848, 352
- klükasti** -a -o prid. *kljukast*: [Divja koza] má zgoraj klükaste nezáj zavite, gladke roglé AI 1878, 16; i sze zvelkimi klükasztimi literami podpiszo AIP 1876, br. 12, 7
- klükati** -am nedov. *I. šepati*: Koga edna noga je kratsisa od te drüge, klüka KAJ 1870, 35 2. *kljuvati*: [žolna] máli dervár neprehenjano klüka s svojim klünastom klüni na dreva stébli AI 1878, 3 3. *majati se*: i nyi ledevjé nyim vszeszkosz naj klükajo TA 1848, 55
- klün** -a m *kljun*: Kakda sze zové nacsí nõsz fticsov? Klun KAJ 1870, 14; tak popejva, Da fze vnyegovom klüni vnogokrát Krvelicza prelejva BKM 1789, 377; je kokout z ostijov v klüni vödletó KOJ 1914, 150; Szamec pleve i szenò noszi v-klüni KAJ 1870, 104; Golób je hitro z-klünom vèkico vtrgno AIP 1876, 63; [žolna] klüka s svojim klükastom klüni na dréva stébli AI 1878, 3
- klünasti** -a -o prid. *kljunast*: [žolna] klüka s svojim klünastom klüni na dreva stébli AI 1878, 3
- klünčec** -a m *kljunček*: Z-klünsecem pa pojbcseki tak septá KAJ 1870, 15
- kmènt** -a m *kment, fino laneno blago*: Kráma .. kmenta i skarlata KŠ 1771, 799; ki fze je oblácsó vu skarlat i kment KŠ 1771, 226
- kmèsti** prisl. *takoj*: Tüstént; vcsaszí; preczi, kmeszti KOJ 1833, 178; Kmezti fzo ga odali [Kristusa] BKM 1789, 71; k-mezti eti na fzmrt ofzodjen je SŠ 1796, 12; ino kmeszti domou zezvála z-Polszkoga poszlance KOJ 1848, 54
- kměsto** prisl. *takoj*: Praviczá i me fzevfzstvo, Od méne kmezto odislo BKM 1789, 192; Dáj naj

csinim kmeřtzo, Zvrejmenom dofztjono BKM 1789, 251

kmèt -a m *kmet*: Podlo'zancı i kmetje KŠ 1754, 30; oni pa, ki bougajo, fzo decza, officzeirje, kmetje ali fzlugi KM 1790, 82; V-zdájsnyem csaszi csemi kmetovje szi dvouje prebiválnice goriposztávľajo KOJ 1845, 37

kmètójca -e ž *kmetica*: Da je nyemi kmetojca nej dáła, ide csemeren na dvor KOJ 1845, 107

kmetováti -űjem nedov. *kmetovati*: da Vougri drűgo nevejo kak kmetovati ino vojszkovati KOJ 1848, 28

kmetovávec -vca m *kmetovalec*: da szo kmetovavci nej káksega lejpora 'sivincseta szmeli goriszkrmiti KOJ 1848, 79

kmètovski -a -o prid. *kmečki*: Cseden toti ne'selej od kmetovszkoga csloveka tak velike prebrisanoszti KOJ 1845, 21; szo meszárili pri ednoj kmetovszkoy hi'si KOJ 1845, 107; Záto nisteri kmetovszki mlájši dugo nevejo KOJ 1845, 73; teliko plemenitih ino kmetovszkih lűdih k-rédi bilou KOJ 1848, 101; Dosztakrát sze je potajeni podáo vu kmetovszke kocsicze KOJ 1848, 68

kmica -e ž *tema*: Zemla je bila pufftzná ino je kmitza bila vu globocfini SM 1747, 3; pofztánola je kmicza po czejloj zemli KŠ 1771, 153; Tenebrae Kmicza KMK 1780, A7; ka je kmicza pofztánola po vfzoy zemli KM 1796, 110; Ke fzo vlámpafe fsvoye olia vzelé brezi kmicze BKM 1789, 395; ino liki kákse szove v-kmiczi na hűdo i dobro ednáko brecsijó KOJ 1845, V; Tak se nebojim niti vu kmici, ka se kaj zgodi meni BJ 1886, 7; pren. Csi je záto ta řzvetlořzt, řtera je vtebi, kmicza, ta kmicza kelika bode KŠ 1771, 19; Preisla je grejhov kmicza BKM 1789, 97; vto veliko globokoucfó te kmicze ino tẻmnofłti TF 1715, 4; řteri je váfł fłkmicze pouzvao vu csűdnó řzvetlořzt řzvojó KŠ 1754, 104; nego bole etak je nyegova cfłřfłtoucša i popolnofłt zkmicze pofłřtávľena KŠ 1771, A3a; On boj Vszem voj Z-dusne kmicze KOJ 1848, 10; i lidjé řzo bole ľűbili kmiczo, liki řzvetlořzt KŠ 1754, 121; I toga nehařznovitoga fřlugo vű vrzte vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 85; Kmiczo razegnyáva BRM 1823, 8; křteri vu kmiczi etoga řzveita gořzpodűio SM 1747, 27; Bo'řega milofłřtivnoga licza, vu kmiczi bodoucfł, ne bodo vidili KŠ 1754, 145; Lűřftvno řzedécfse vkmiczi, je vidilo KŠ 1771, 12; Gde je ta řmrt? Vu mokaj, Vinejsnyi kmiczaj KŠ 1754, 144

kmíće prisl. *temno, mračno*: Kẻm globse szva sze pűřtszala, tẻm bole kmícfse je bilo KAJ 1870, 84

kmícfen -cfna -o prid. *temen, mračen*: odhájas

Notri vu kmicřni grob za nářł BKM 1789, 88; kako na řzvetlořzt, (řzveicso) stera vu kmécsnom meřłti řzveiti SM 1747, 25; i vu kmicsnom grobi moje SM 1747, 78; Le'zo bom vgrobi kmicsnom BKM 1789, 315; řzvetlořzt řzi řřtvouro vkmicsnoj globocřni BKM 1789, 154; řisice řzo za prebivanye znoutra cserne i kmicsne kak noucs KOJ 1845, 39; pren. Nego i vdűhovnom je kmítsen nas rázum KŠ 1754, 124; On [řazum] je hűdi, kmicsen i řzeřpi v đűhovnom dugovanyi KŠ 1754, 71; czejlo tejlo tvoje kmicsno bode KŠ 1771, 19; řótét, kmicsen -a -o AIN 1876, 11; ono varje vu krili Nász na 'řitka kmicsni potáj KAJ 1848, 6

kmícfnost -i řž *tema, mrak*: Dobis i ti groba kmicsnofłt BRM 1823, 247; Vu kmicsnofłti szmo bili, i blodili BRM 1823, 14; cři ona řzkresena nede z-kmicsnosłti vnouge vűpelala KOJ 1833, III

knádi prisl., v *zvezi knadi oditi zaiti*: Prvle kak je eto dokoncsala, řzunce k-nádi odislo AIP 1876, br. 2, 6

knézovija -e řž *kneřevina*: v-kákři řztális pridó kre Đúnaja le'řécfři knézoviji, to Vlaski- i řzřbszkiország AIP 1876, br. 8, 2

kniga -e řž *knjiga*: Liber Kniga KMS 1780, A8; Kniga molitvena KM 1783, nasl. řtr.; Kniga Konyv KM 1790, 9; ani edne knige ne naides TF 1715, 48; řaszek, řteri sze zná nigda po etoj knigi řzřavití KOJ 1833, V; Po tom řze knige preřtéjó KŠ 1754, 271; I dáne řzo nyemi knige Eřáiás proroka KŠ 1771, 176; Peřzmene Knige BRM 1823, I; Knige 'řoltárszke TA 1848, I; Knige KAJ 1870, 6; Perve knige-řtenyá BJ 1886, 1; lepraí drűgi nábosni knjig velika je řřűkésina TF 1715, 8; řregor D. IX. Knig 9. lifłti piře KŠ 1754, 12; ka řze Novovoga Zákona knjig dofłřtáj KŠ 1771, A3b; řřzánye ti knjig BRM 1823, V; Lisłřtűvje knjig řzo z-papirořv KAJ 1870, 6; řzem Mořzesovim petéřam knjigam nouva iména đáo KŠ 1754, 5; řgleđnitelřze vřrořetinfłzke knige KŠ 1754, 6; gđa bos řteo Té knige KŠ 1754, 272; i knige i vľze ľűřftvno je pořkřoupo KŠ 1771, 686; nej řzo knige meli peřřmene BKM 1789, 5; tudi peřřmene knige potrebűjejo BRM 1823, IV; bi pri vcfřenyj nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; I za knige bole KAJ 1870, 6; řvrűgi knjigai Mořřefłvoví etak právi TF 1715, 17; řvrűgi Knigai Mořřessoví ABC 1725, A4b; právi Gořłzpoud v drűgi knjigai Mořřefłsoví etak SM 1747, 46; Naj řze vknigaj po iméni Najđem gori řapířzan KŠ 1754, 271; řřti prvi knjigaj BKM 1789; V-eti Knigaj BRM 1823, II; Vu knjigaj bodűcfse piřszke KAJ 1870, 6; Cři

- fzem ti zetimi knígami volo najso BKM 1789, 8b; pren. fteri iména fzo vu knigaj 'zitka KŠ 1771, 598
- knigevárnica** -e z *knjižnica*: könyvtár knigevárnica AIN 1876, 69
- knigovezár** -a m *knjigovez*: pri Udvary Ferenci Knigovezári KOJ 1845, 1; Ocsa szo mi jo kúpili od knigovezára KAJ 1870, 6
- knížica** -e z *knjižica*: tak fze zové zobcsinfzkim tálom i kni'sicza, vu fteroj sze ete návuk zapéra KMK 1780, A2 (3); ABC kni'sicza KM 1790, 1; ete male ino nai potrebniffé knifcize, velika je fzükesina TF 1715, 8; V-rokaj mej molítveno kni'siczó KOJ 1845, 23; ako vu etoi máloi knifcizi nikteri error naides TF 1715, 48; eti máli, ali puni kni'zicz KŠ 1754, 3a; Sti té na tvoj hafzek vó dáne kni'zicze KŠ 1771, A8a; Pod pazdjami mam kni'zice KAJ 1870, 5
- knížiče** -a s *knjižnica*: On je ino Knisiscse oznóvo za preszvecsenyé králevsánczov KOJ 1848, 122; könyvtár knigevárnica, kni'ziscse AIN 1876, 69
- knížni** -a -o prid. *knjižen*: Da je rad v-knige steo kni'sni Kolman je imenüvan KOJ 1848, 24
- knížnica** -e z *knjižnica*: je bila v-Büdiní náj dragsa, i glaszovitnejsa kni'snicza KOJ 1848, 68
- kobilica** in kubilica -e z *kobilica*, *žuželka*: nyegova hrána je pa bila, kobilicze i polfzki méd KŠ 1771, 9; I zdina fzo zisle kobilicze na zemlo KŠ 1771, 782; i jo je kubilicze ino méd polfzki KŠ 1771, 103
- kobiljánski** -a -o prid. *kobiljanski*: na csetverih faraj, najmre: v Kobiljanskoj KOJ 1914, 10
- Kòbilje** -a s *Kobilje*, *kraj v Prekmurju*: Kobilje KMS 1780, A2b; Od tisztihámo se nemore Kobilje na indasnyi dober sztán nazáj obogatiti KOJ 1848, 92
- kobilni** -a -o prid. *kobilji*: Tri léta sztare kobilne 'zrebeta AIP 1876, br. 8, 8
- kóca** kóuc s mn. *voziček*: Ta prva kôla szo na dvá potácsa bilá, kak zdásnyá kóca KAJ 1870, 73
- Kòcel** -cla m *Kocelj*: Privinov szin Kocel, ovak tуди Hezilo imenüvan KOJ 1914, 99
- kocén** -a m *kocen*: kolerába z okroglim kocénom AI 1878, 42
- kòcka** -e z *kockanje*: Bóg Ti pènez na koczko nepüscsáva BRM 1823, 350
- kockár** -a m *kockar*: Tou doprnásajo koczkárje, zabajaricze KŠ 1754, 50
- kòckarski** -a -o prid. *kockarski*: Zná, kaj fze táksi ofzramoti, Ki fze dr'zí te koczkarfzke poti BRM 1823, 350
- kočáriti se** -im se nedov. *životariti*, *preživljati se*: Borbála z-Polszkoga na csehszko pobegnóti primorana, sze je tam do szmróti po szikesnom
- kocsáрила KOJ 1848, 53; Z-derov sze kocsárim szirmák KAJ 1870, 134
- kòčica** -e z *kočica*: sze je podáo vu kmetovszke kocsicze KOJ 1848, 68
- kočija** tudi kočúja -e z *kočija*: Kotsi; kotsie KOJ 1833, 163; na kocsiaj odzaja 'zagdile KOJ 1833, 151; Kcsaszi szo notrirógátale précimbné kocstúje KAJ 1870, 38; Vu eto se potisnejo kôla ali kočúja BJ 1886, 14; i konyouy i kocsúhov i tejl KŠ 1771, 799
- kòčíš** -a m *kočijaž*: I vsze trészka vu kocsisa Rôki bics KAJ 1870, 36; sze dá po osterjásovom kocsisi vóodpelati KOJ 1845, 57; i pridavsi segave konye i cifraszte kocsise KAJ 1870, 117
- kód** prisl. *kod*: Kod je sou, vszepovszed je robo, 'sgáo, i kláo KOJ 1848, 98
- kòdkòli** prisl. *koder koli*: i kodkoli ide, povszéd tú'sna pusztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4
- kòflik** -a m *kotel*, *zelo velika količina*: fzedem koflikov Bo'ze fzdridofzti KŠ 1771, 766, 793
- kójna** -e z *tvarina*: omészí z-klünom i nogami, da sze kojna cimpra tem bole vküpzgrábi KAJ 1870, 104; V-mlejki za krv potrèbna kojna szojo, cukér AIP 1876, br. 4, 6; spinyacsa, stera od nature vszebi 'zelezno kójno obdr'záva AIP 1876, br. 7, 3
- kokodáč** medm. *kokodak*: I te to právi [kokoš]: Kokodáč BJ 1886, 16
- kokodákati** -čem nedov. *kokodakati*: Prvle zneszé kokòs, potom kokodácse KAJ 1870, 69 *kokodakajóči* -a -e *kokodakajóč*: kokòsi szo dolizletele z-szedala, kokodákajocs szo iszkale záütrik KAJ 1870, 100
- kokošèči** -a -e prid. *kokošji*: Štruca jejece pol drugi kilogram teži i je za 24 kokošèči AI 1878, 22
- kokóšji** -a -e prid. *kokošji*: Dropla má kokošji klün AI 1878, 27
- kokóuš** tudi kokòš -i z *kokoš*: liki kokous vkúp fzfprávla pífcсанcze KŠ 1771, 78; Kak kokous BKM 1789, 23; zgrábi edno kokoš za drügov AI 1878, 9; kokòsi szo na drevji szedeli AI 1875, kaz. br. 7
- kokóút** tudi kokót -a m *petelin*: I preczi je kokout popejvao KŠ 1771, 92; szo goszpoudje po sali cristatus (kokout) imenüvali KOJ 1914, 135; Kakas, kokòt AIN 1876, 32; pita kokòt to bežécsó KAJ 1870, 66; Kokòt má na nogáj ostroge AI 1878, 24; neznate, gda gofzpodár hi'ze pride, ali za kokouta szpejvanye, ali rano KŠ 1771, 145; tú nehámo ednoga kokouta popevcza SIZ 1807, 6; Zdaj vzeteta csernoga kokouta KOJ 1845, 114; Včási njemi odgovárjajo kokotje z najdaléšnoga mesta AI 1878, 3

kokvāča -e ž *koklja*: Návada je rece z kokvačov dati vozlečti AI 1878, 24

koláč -a m *I. hlebec kruha*: je precí eden kolács krúha poszlála KAJ 1870, 62; Kelko koláčsov sze pecsé do leta KAJ 1870, 170; fz-petimi kolácsmi gecsménoga kruha KM 1796, 102 **2. potica**: Z-pšenične mele žemlo, koláče, vertanike ali kruha pečéjo BJ 1886, 27

koláčec -a m *hlebček*: je z-dvajšzetimi koláčsceczi gecsménoga krúha nahráno KM 1796, 77

kolárnica -e ž *kolnica, shramba za vozove*: Pôleg štale je kolárnica BJ 1886, 14

koléde koléd ž mn. *božič*: prozimec (predzimec), na steroga konec spzdánejo kolede (bo'zicsno) KAJ 1870, 160; fztejm ne zapéramo vó te druge dni kolede KŠ 1754, 26; Evang. na Nedelo po Koledaj KŠ 1771, 170; Epif. na I. po Koledaj Nedelo KŠ 1771, 564

kolédni -a -o prid. *božičen*: I kak veszélo tecséjo koledni szvétki KAJ 1870, 60; Epif. na Koledni dén KŠ 1771, 659; Evang. na Koledno Nedelo KŠ 1771, 167; Koledni hymnuske BKM 1789, 22; Koledne Pefzmi KM 1783, 231; nejlí fzamo v Koledni szvétki, nego vó fzlú'ziti KŠ 1754, 214; Koledne BRM 1823, V; Koledne peszmi KAJ 1848, V

kolék -a m *kol*: Palus Kolek KMS 1780, A9b; ka je ládjo od koleka odvézao BJ 1886, 32

kolénčni -a -o prid. *kolenčen*: escse i szledi rávno taksa koléncsna bétva 'žené, kak trava KAJ 1870, 120

koléno -a s, mn. kóulina *I. koleno, del noge*: Genu Koleno KMS 1780, A7b; Koleno Térd KM 1790, 93(a); Naj fze vřzákó koleno naklekne KŠ 1754, 110; vřzákó koleno KŠ 1771, 594; I na fzklenyeniim kolenom fzcrcé moje te profzi KŠ 1754, 256; tvoje koleni prevertane SM 1747, 68; i nenakleknite kólin drúgomi bôgi TA 1848, 67; fšpadno je k-Kolenám Jezufovim KŠ 1771, 179; doli poklekni na Tvoja greifna koulina TF 1715, 45; i na koulina fšpadnovfi fšvoja pitao je KŠ 1771, 133; ki fšo nej nakleknoli kolena Baáli KŠ 1771, 472; na koulinaf klecsécs nyega dicfimo KM 1783, 235; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7 **2. stopnja sorodstva**: Vtrétyem ino vftrtom koleni, Kaftigo bom nevernike BKM 1789, 181

kolérikuški -a -o prid. *koleričen*: [Pavel] vroucsega kolerikuskoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 421

kóli člen. *koli*: I vfzi govorécfi: kakoli bodete ztoga deteta KŠ 1771, 166; záto kakoje koli on gori vfztano od fzmerti, tak je i nám hoditi TF

1715, 33; koterim koli nyihove greihe odpüfztite TF 1715, 34; greihe ziménom po ednom na prei zracfunati, kako koli mi nemoremo TF 1715, 36; od koga koli, stera szo za nyega bilá KOJ 1845, 4; ali kak koli szi mislénye trüdi, ne more na isztinszko pot nájti AI 1875, kaz. br. 1; drügih kaksoj koli vóri sze szlisih, je tak zavřzen AI 1875, kaz. br. 3; premisláva, ka de sze koli godilo AIP 1876, br. 11, 3

kólica -ic s mn. *voziček*: I ti naveke vláčiš moja kólica BJ 1886, 13

kóligòdikrat prisl. *kolikokrat*: Tou cfinite, koligodi krát cfinili bodete SM 1747, 40

kóliko in kólko prisl. **1. koliko, vprašuje po številu ali količini**: Koliko je Bogouv? SM 1747, 38; Koliko tálov má molitev vřzak denéfnya TF 1715, 26; Csi bi stoj pitao, koliko méterov i centiméterov AI 1875, kaz. br. 6 **2. izraža nedoločeno število ali količino**: 'ze napřepri'zeno koliko 1876-tom leti dohodkov miniszter csáka AI 1875, kaz. br. 2 **3. kolikor**: dá nyemi, koliko je potrebno KŠ 1771, 206; dönok vszigdár z-tolko szillabih, kolko sze v-rejcsi glasznikov nahája KOJ 1833, 6

kólikogòdikrat prisl. *kolikorkolikrat*: Koliko godikrát zetoga kruha jeite, fzmert Gofšpodnovo nazveizesávate SM 1747, 25

kólikokólikrat prisl. *kolikorkolikrat*: Ar kolikokolikrát jeite té kruh KŠ 1771, 513

kólje -a s *kolje*: Kolje zná bidti z-kaksegasté leszá AIP 1876, br. 8, 8; Z-lóga vozimo drva, kolje, plotje KAJ 1870, 16

Kólman -a m *Koloman*: Kolmán Kráo KOJ 1848, 24; Máloga Šándora je Kolman kakti svojega šolskega pajdáša etak pozávao BJ 1886, 23

Kólmanček -a m *Kolomanček*: Kolmancsek je ednok drkao po ogradi KAJ 1870, 11

koločánski -a -o prid. *kaločki, nanašajoč se na kraj Kalocsa*: po predgi Kolocsánszkoga Érseka KOJ 1848, 22; szo po Kolocsánszkom Érseki za Krála okronúvali KOJ 1848, 43

Kolóša -e ž *Kolose*: Kolofá je bilou polo'zeno meřzto KŠ 1771, 601; Tim vu Kolofsi fšvétim i vernim bratom KŠ 1771, 603

Kološánec -nca m *Kološan*: k-Kolofánczom KŠ 1754, 3; Sz. Pavla apostola k-Kolossánczom pizšani list KŠ 1771, 601

kološásti -a -o prid. *kolobarjast*: Kriřznati pávuk s kriřom razprestráva vednáko spostávleno kološazto mrežo AI 1878, 39

kolóu kolá s *kolo*: Kerék; kolou, potács KOJ 1833, 162; je zapovedalo nyegovo tejlo na kolou djáti KM 1790, 56; Voda žené mlinska kolá BJ 1886, 32

kolóvrat -a m *kolovrat*: Roké na kolovrat dene KŠ

1771, 817; tam zdaj májo delo roké i kolovratje AIN 1876, br. 12, 8

kòma prisl. *kam*: Koma bom sla SIZ 1807, 60

kòmaj prisl. **1.** *komaj*, *izraža težavno uresničitev dejanja*: i komaj odftzoupi od nyega vkúp ga sztrvfi KŠ 1771, 199; I tá govorécsi, komaj je ftífao to lúftzvo KŠ 1771, 386; je tákse dejte domá komaj csakalo vrejmen za v-souloidejnye KOJ 1845, 7; Komaj je čakala, naj bi že enkrát všolo mogla BJ 1886, 4 **2.** *izraža zelo majhno mero*: Ka je toga szvejta blágo? Komaj li edne Roké pejfszka vrejдно KŠ 1754, 264; Domou je komaj nikeliko prezovicsov neszrecse vujšlo KOJ 1848, 9 **3.** *izraža pravkaršnje izvršitev dejanja*: Komaj je tou vo povedao, i tak fze je pripetilo KM 1790, 20; i komaj bi prišli Knidufi, plavali lzmo pod Kretov KŠ 1771, 424 **4.** v zvezi **komaj preminouče vremen nedovršni pretekli čas, imperfekt**: komajpreminoučse (imperfectum) KOJ 1833, 55; Komaj preminóčse vremen, da je csiněnye komaj dokoncsano AIN 1876, 47

komànda -e *ž komanda*: Komanda vszejh szvojih seregov zroucsi lotrinszkomi Hercegi KAJ 1848, 107

komandànt -a m *poveljnik*: szo szigetvárszkoga kommandanta Zrinyi Miklósa KOJ 1848, 83; na mejjaj erdecse Rúszie szo Kommandantje vsze branisca lytvánszkomi ercegi Zoudali KOJ 1848, 48

komandíratí -am nedov. *poveljevati, ukazovati*: stere je lothrinszki Herceg Károl kommandírao KOJ 1848, 98

komár -a m *komar*: ki preczidjávate komára KŠ 1771, 77; Vúk i komárje KAJ 1870, 137

komèdia -e *ž komedija*: Táksi fzo i komédie ino vfzákfe zamán valon csefketanye i gusc KŠ 1754, 25; Med etaksimi komédiami merjé Fridrik Kurfírst KOJ 1845, 64

komediáš -a m *komedijant*: Tou doprnásajo kautlarje, komediáske KŠ 1754, 50

komisár -a m *komisar*: vesz Ország je na deszétere Krajsije (Okrogline) od telikih králevszkih Komiszárov ravnane razdejlo KOJ 1848, 113

kònci prisl. *vsaj*: je koncsi Mario na púsztni (v Turnicsi) obiszkaio KOJ 1914, 110; szo navado mejli pokúpoma koncsi ednouk okoli Vúzma potúvati KOJ 1914, 151

kòncimar prisl. *vsaj*: pohaszni moje trúde, koncsimár za nyih volo me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; ár v-drugi jezíkaj naprej, ali koncsimár razlocseno sze vkúpprikapsijo KOJ 1833, 39; koncsimár z

ednim sztopájom do pá bli'ze k-szvojemi cili AIP 1876, br. 8, 2

kòncínek -a m *končnica, končni del besede*: verbumi csigli nácsisi koncsinek májo KOJ 1833, 98

kòncni -a -o prid. **1.** *končen*: Z-káksimi obcsinszkimi koncsnimi prilo'sekmi naprejpríhájajo ládanya pronomeni KOJ 1833, 39 **2.** v zvezi **končna piknja pika, ločilo**: Stera szo znaménya? Eta, koncsna piknya (.) KOJ 1833, 9; Nájvecs pocsinka dopúszti koncsnapiknya AIN 1876, 9

kòndrastí -a -o prid. *kodrast*: Nyi vlaszké szo kondraszti KAJ 1870, 92

kòndrovanje -a s *kodranje*: 'zene fze naj lznáj'zijo, nej vu kondrovanyi vláfz KŠ 1771, 636

kòniec¹ -nca m **1.** *konec, del, najbolj oddaljen od izhodišča*: Finis Konecz KMS 1780, A9b; Konecz TF 1715, 48; posli Lázara, naj namocsi konecz prfzta szvojega vu vodou KŠ 1771, 226 **2.** *kar je najbolj oddaljeno od izhodišča glede na a) čas*: doli fzi je fzeo zhlápemi, da bi vido konecz KŠ 1771, 91; Od koncza szvejta KŠ 1771, 79; kai fze Bogá fzamoga dofztoy, kai je rezi zacsétka, i koncza SM 1747, 33; I lzteim fzklenyem ali prikapsenim koncjom etoga szveita SM 1747, 37; Ja fzem A ino O, zacsétek i konecz KŠ 1754, 89; Oh dobroua vekivecsna, zacsétek moj, i konecz KM 1783, 3; K-konczi nyim kpomoucsi bou BKM 1789, 314; Ka-je 'sitka konecz SŠ 1796, 7; potom obzára drevenyene 'zitka koncza pokazalo AI 1875, kaz. br. 8 **b) dogajanje**: teda fze konecz vfíni hűdobi SM 1747, 16; Satan razdejlo fze je, nemore ofztáti, nego konecz má KŠ 1771, 110; Kteri grejhom koncza ne vfíniyo BKM 1789, 46; Králefzstvo nyegovo Koncza nede melo BRM 1823, 10; Mecci nepriátelov je konecz na veke TA 1848, 7; Ki bojni konecz vr'ze po vszem szvéti TA 1848, 38; ka bi eti poszlavci pogodbov zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3 **3. smrt**: Ár oni konecz je fzmrt KŠ 1771, 460; Zdr'zi ga vu právoj vóri notr do koncza KŠ 1754, 244; Ki konecz je pogibelnofzt KŠ 1771, 598 **4.** v zvezi z **dati, vzeti umreti, poginiti**: da jih je 10 jezér na mesti koncza dálo KOJ 1848, 9; ruszki boj 'saloszten konecz je vzeo KOJ 1848, 119 **5. izraža najvišjo možno mero, namen**: Ki pa do koncza ofztáne, téfze zvelicsa KŠ 1771, 33; szluga pa beté'zen bodoucsi fze je k-konczi pribli'závao KŠ 1771, 187; 'Zívi tak 'znyimi na té konecz, na steroga gledoucs fzo vó ftámpane BKM 1789, 5b; Vszákoga Národa napinyávanye, i konecz v-tom sztoji KOJ 1833, IX **6.** v prislovni rabi *končno, nazadnje*: i na konecz fzo ga

escse vmourili KŠ 1754, 10b; nakoncz da donok obládamo ino boy ob TF 1715, 30; Dai mi i na konczi bláfeno mreiti SM 1747, 54; Na konec veli tam lztojécsim: mér vám bojdi KŠ 1771, 261; Kakda je szpadno Sámfon konczeni vu Filifzteuffove roké KM 1796, 50; ina konec konczi dare nafła pozszleidnya vóra pride TF 1715, 30; Na konec koncza pa dáj da jasz vu etoj vóri KŠ 1754, 239; naj, na konec, kmeni hodécsa, me ne razdrá'zdzi KŠ 1771, 231

kòniec² -nca m *nit*: Filum Konecz KMS 1780, A8; na kiklej pecse ali hadre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnec KOJ 1845, 91

koniček -a m *kobilica*, *žuželka*: Z-Beszarabie pisejo v-okroglinaj bolgrápa i ismaili pôle vsze puno konicsekov AIP 1876, br. 6, 8

kónj -a m *konyj*: Ne boidite kako kony ino Oszel SM 1747, 96; i ovo eden bejli kony KŠ 1771, 776; i bej'sao je 's-nyim navkúp i nyegov kony KM 1790, 18; kony z-zágnymi nogami brsza KAJ 1870, 10; Kralice kony bi edno ranto mogo prégszkocsiti AI 1875, kaz. br. 8; kony, krava AIN 1876, 8; Licojna konyév je rázlocsna, jeszo béli, csrni konyi KAJ 1870, 88; Ovo, konyom vúzde v csobe mecsemo KŠ 1771, 750; krave, konye szo szebov prneszli AI 1875, kaz. br. 3; Eti vu kólaj, ovi vu konyej, mi sze pa bomo hválili TA 1848, 16

kónjár -a m *konjar*: Konyár, csredár, ino bē'zajócsi klacsár KAJ 1870, 141

kónjenik -a m *konjenik*: Konyenik sze z-bedrámi dr'zi na konyi, gda gēdzi KAJ 1870, 35; konya, i konyenika je vrgao vu mourje KM 1796, 36; dobi od dvájszetih Kmetov ednoga konyenika Huszár ozvánoga KOJ 1848, 63; I racsun vojfzke vfzej konyenikov je bilou dvejftou krát jezero jezér KŠ 1771, 783

kónjič -a m *1. konjič*, *konjiček*: Gyö, konyics! KAJ 1870, 36 *2. kobilica*, *žuželka*: Zeléni konjič imé má od toga AI 1878, 35

kónjski -a -o prid. *konjski*: konyszka óprava, oro'sje szo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; Hám; konyszka óprava, hámi KOJ 1833, 158; Zátó je v-zími z-dvoriscsa konyszki, krávji gnoj na eden kúp dáó znořziti KM 1790, 68; Koterifze ne vefzeli vnikákfoi konyfzkoi moučli TF 1715, 47; Ki fze vupajo vu moucsi konyfzkoi BKM 1789, 292

konkordáncia -e ž *konkordanca*: da je Szaxonszkomi Kurfirsti potrejbno bilou dati Konkordancio (edno knigo, vu sterój bi sztalo, ka májo vórvati Lutheránje) KOJ 1845, 70

konópla in konóupla -e ž *konoplja*: Kender; konoupla KOJ 1833, 162; Konopla AI 1878, 43; Jeli

szi 'ze vido z-konopél toren KAJ 1870, 170; Toti, csi szem v-konopláj bio KAJ 1870, 176

konoplásti -a -o prid. *po barvi podoben konoplji*: Mam edno kokóš konoplásto BJ 1886, 16

konópleni -a -o prid. *konopljen*: konópleno szemen je iszkano AI 1875, br. 1, 8

konoplénka -e ž *laška konopeljščica*, *ptica*: Pevci so túdi konoplenka AI 1878, 28

konóplin -a -o prid. *konopljin*: Konoplino semen je lübléna hrána ftičom AI 1878, 43

Konštancinápol -a m *Konstantinopol*, *Carigrad*: Steroga tejlo je zapovedao v-Conftancinápol prinelfzi KŠ 1771, 159

Konštantinuš -a m *Konstantin*: Conftantinus, ali nyegov fzin KŠ 1771, 159

kóp -a m *kop*, *rahljanje v vinogradu*: či letina nagodi te kôpa trüde obilne pláčajo BJ 1886, 30

kôpa -é ž *kopa*, *zloženi snopi žita*: szilje z-nôg szpádne, i kopé sze notrivozijo KAJ 1870, 57; v-sznopje zvézati, eto pa v-kri'ze (kopé) szkládszti KAJ 1870, 120; se jümlo i párma najde, vu ete se szkládajo vlatnaté kopé BJ 1886, 14

kopáč -a m *kopač*: Za'senijo ji eden gyám goricz na dvajfzeti kopácsov SIZ 1807, 29; pren. Té kopáč [krt], bole oráč, je celo za svoje podzemleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10

kopalinje -a s *rudnine*: Vse, kaj na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárasí i kopolinje AI 1878, 4; náraszí i kopolinya vcsenyé AIN 1876, 9

kópalnica -e ž *kopališče*: vogerszka kralica v-Francuskom országi v-kópalnici sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Ország ima vnogo vrednoszti, kak kópalnice AI 1875, br. 2, 2

kopálnični -a -o prid. *kopališki*: ruszki caszar, te rávnok v-kopalnicso meszto pôtavsi, túdi v-Berlini bio AIP 1876, br. 6, 3

kopànja -e ž *svinjsko korito*: kopanya naj bode pred lejvom KOJ 1845, 39; Szvinyé pri dómi z-kopanye jéjo KAJ 1870, 69; dene obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88; v-kopanyaj i vu vědraj zmř'znyena voda AI 1875, br. 1, 8

kópanje -a s *kopanje*: Prednje nogé so práve lopate za kopanje AI 1878, 10

kopànjica -e ž *koritce*: Srebro szo nyé [kletke] dvérca, gyemant kopanyica KAJ 1870, 148

kòpati kópam nedov. *kopati*: Kopati ne morem KŠ 1771, 224; Ások, kopam -ati AIN 1876, 18; Steri jamo kopa KŠ 1754, 62; Ki drügomi jamo kopa KM 1790, 18; On jamo kopa TA 1848, 6; Lisica živé v lüknjaj, štere sí sáma kopa AI 1878, 9; To zemlo kopao bom BKM 1789, 192; odísła krumpise kopat AI 1875, kaz. br. 7

- kòper** -pra m *kamilica*: defzetinijete meticzó i koper KŠ 1771, 77
- kopinje** -a s *robidje*: eden járecz, med kopinyom zapleteni KM 1796, 18
- kopítar** -a m *kopitar*: Kopitari AI 1878, 14, 5
- kopito** -a s *kopito*: dokecs András .. ino z-kopitami neszpoclácsi na szmrt KOJ 1848, 18
- koprivojezičen** -čna -o prid. *jezikav*: szo fararje szvoje nousze visye povzdignovsi z szvojimi koprivojezicsnimi 'senami KOJ 1914, 134
- kopün** -a m *kopun*: Kappan; kopün KOJ 1833, 162; je nej kopüna pecsenoga vtégno kostati KOJ 1848, 91
- kopünár** -a m *nakupovalec jaje in perutnine*: Med tém mimo nyegovoga vozá kopünár vozi KOJ 1845, 50
- korát** -a m *žaba, krastača*: Túl korátov je në kâ prijetnoga KAJ 1870, 10
- Kòrazim** -a m *Korazim*: Jaj tebi Korázim KŠ 1771, 36, 202
- kòrb** -a m, v zvezi **korb dati zavrñiti**: Polszkoga Krála oprosena csi nyemi je tudi korb dála KOJ 1848, 66
- korbáč** -a m *korobač*: Korbács; korbács KOJ 1833, 163
- kòrbeo** -bla m *košara*: doli fzo ga pűftzili vu korbli KŠ 1771, 369; Lêpe korble pleszti AI 1875, br. 2, 8
- kòrc** -a m *korec, posoda*: ne vu'zgéjo pofzvejta, naj ga pod korcz denejo KŠ 1771, 14; néháó fzam eden korcz pseniczne mele SIZ 1807, 22; szo nyé primorali protesztanszkim fararom korce dávati KOJ 1914, 140
- kòrčič** -a m *kebel, mernik*: Krála potuko, i 'snyega deszét keblóv (korcsicsóv) pejnez za mira odküplený vosztruczao KOJ 1848, 9
- korén** -a in -rná m **1. koren, del rastline**: ali z-ednoga korná vecs szteblovja 'zené KAJ 1870, 18; ali je pa pod drevesnimi korénami skriti [jež] AI 1878, 10 **2. vznözje gore**: Najszpòdnyi tál bregòv sze korén zové KAJ 1870, 146 **3. osnovni del besede**: Csi korén vöide z-literov t AIN 1876, 51 **4. rodovni izvor**: Ovo obládao je z-Judovoga plemena bodoucsi orofzlány, korén Dávidov KŠ 1771, 775; Vu fterom Dávidov korén, Jezus Ide z-fvejta temnicze BKM 1789, 116 **5. začetek, izvor**: nevõra liki korén, vloga i moucs vfzej grejhov KŠ 1771, 441; Ár lűbézen pejnez je vfze hűdoube korén KŠ 1771, 642; Csi je prvotina fsvéta i csi je korén fsvéti, fsvéte fzo i vejke KŠ 1771, 473; naj kákfi britki korén ne podrafzté i zburka váfz KŠ 1771, 695 **6. v zvezi korena-obraz korenska oblika besede**: Vréména-récs je na formo gledòcs dvõje fêle,
- kakti .. ino táksa, stere koréna-obráz brezi ik dokoncseka sztoji AIN 1876, 45
- korenásti** -a -o prid. *korenski, osnoven*: Pokom sze szpozna korenaszta-recs AIN 1876, 12; Na szhájanye gledoucs a) szo korenaszti ali neszhájani pronomeni KOJ 1833, 35; Kelkoféle szo szamosne recsi? korénaszte i szhájane recsi KOJ 1833, 11
- koreníčka** -e ž *korenina*: Nyé [vijolice] nidno korenicse szpodí piti zacsne nadájajòso vlogo zemlé KAJ 1870, 101
- korenják** -a m *korenjak*: cšrsztvi korenyák na obema nogama ráven sztoji KOJ 1845, 26
- korenjé** -á s **1. korenine**: To; korenyé KOJ 1833, 176; vidili fzo to figovo drejvo pofzejhnyeno zkorenyá KŠ 1771, 138; i da je nej melo korenyá, pofzejhnolo je KŠ 1771, 42; Eto je pa, csi Bo'zo rejcs, trávo, korenyé na tou nűczamo, na kou je nej dáno KŠ 1754, 19; 'ze je pa fzekera na korenyé drevja polo'zена KŠ 1771, 9; Vszáko drevo má korenyé KAJ 1870, 15; ár vnògih mesztaj na trsztovej korenyé máli sztvári szojo AI 1875, kaz. br.; vtrgni fze vò fzkorenyom KŠ 1771, 228 **2. rodovni izvor**: Bo'zi fsvéti fzin zJesševa korenyá BKM 1789, 26; Bo'fi fsvéti fzin z-Ješševa korenyá KM 1783, 231 **3. začetek, izvor**: Nema pa [rejč] korenyá vfzebi KŠ 1771, 43; Ár grejha korenyé pritekne KŠ 1754, 81; vfzega hűdoga korenyé vò fsztrejbim KŠ 1754, 239
- korénski** -a -o prid. *korenski*: Csi vu korénszkom verbumi vecs szillab KOJ 1833, 80
- korina** -e ž **1. cvetlica**: z-edne korine na drűgo széla AIP 1876, br. 2, 8; Za lepim krcsákóm lêpo Korino KAJ 1870, 123; Za náras se imenűje tráva, korine AI 1878, 41; Mòdri korin plamén szveto AI 1875, kaz. br. 8; Potom mòdre korine glédala AI 1875, kaz. br. 7 **2. šopek**: Bokréta; korina KOJ 1833, 152; cvétje je brála med grmovjem i v-korino je je zvézala KAJ 1870, 13
- korinčrèpnja** -e ž *cvetlični lonček*: to náj vékso korincsrepyo gorpoiszkala AIP 1876, br. 2, 6
- korinica** -e ž *cvetličica*: edno lêpo korinico je naisla KAJ 1870, 13; zarazmila, ka szo korinice vcsinole AIP 1876, br. 2, 7
- Korintuš** -a m *Korint*: Korinthus je Grcškoga orfzága dr'zèle mefzto KŠ 1771, 487; pífe nyim z-Korintuša KŠ 1771, 435; Paveo fou je v-Korintus KŠ 1771, 397
- Korintušánčar** -a m *Korinčan*: Korinthusánčarje fzo Apostolov lifzt KŠ 1771, 532
- Korintušánc** -nca m *Korinčan*: Titus more biti na zle'zený Korinthusánecz KŠ 1771, 654; oKorinthusáneci KŠ 1771, 539; i vnougi Korintusánčov, fzlifavfi, vorvali fzo KŠ 1771,

398; za Korinthusánczom dáne dári KŠ 1771, 490; k-Korinthusánczom dvá KŠ 1754, 3

korintuški -a -o prid. *korintski*: je velo po Korintuskom 'ziveti KŠ 1771, 487

kòriti -im nedov. *kuriti*: Kòri KMS 1780, A2b

korito -a s *korito*: Linter Korito KMS 1780, A8b; Teknò; korito KOJ 1833, 175

Körmendín -a m *Körmend*, *kraj na Madžarskem*: Od Obtúja do Körmendina KOJ 1848, 16; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1

Kornéliuš -a m *Kornelij*: Kornelius kfzebi zové Petra KŠ 1771, 371

koróniti -im nedov. *kronati*, *podeljevati čast*, *priznanje*: I vekivecsno bláj'zenfztvo, Koronim vam vaľó glávo BKM 1789, 151

koronúvanje -a s *kronanje*: komaj sze je veszelo korunúvanye opravilo KOJ 1848, 64; Na Krála pozftávlený i korunúvanya dén KŠ 1771, 854; po oprávnenom Koronúvanya szvétki KOJ 1848, 18; V-Koronúvanyi KŠ 1771, 813; Po tvojem korunúvanyi KM 1783, 75

koronúvati -űjem nedov. *I. kronati*, *podeljevati čast*, *priznanje*: Gofzpodne ti nyé korunües zmiloschov ABC 1725, A8a; Koronújes leto z dobròtov tvojov TA 1848, 50; On pòt naso korunúje KAJ 1848, 9; On korunúje te vnòge z oszlobodjenym TA 1848, 120; Koronúj nám eto leto BKM 1789, 52; szpoftenyom fzi ga korunúvao KŠ 1771, 673; szi ga z dikov i postenyom korunúvao TA 1848, 72. *poplačevati*: nyive z-kopámi okladjene korunújejo trüde delavcov KAJ 1870, 133 **koronúvani** -a -o *kronan*: Jezus je i ztrnyom je korunúvani KMK 1780, 15; gláva fz-trnyom korunúvana KM 1783, 64; vidimo, Jezufa szpoftenyom korunúvanoga KŠ 1771, 674; po ednom z-széncsnimi gòsztsami korunúvanom nászladnom dòli pelala KAJ 1870, 80

koròšeski -a -o prid. *koroški*: Pokedob bi pa stajerszki, koroseszki ino krajnszki lutherane vnogo nepokornoszti delali KOJ 1914, 123

Koròško -ga s *Koroška*: nazájszpojémavsi Stájer, korosko, Krájnszko KOJ 1848, 69

koròuna in koróna -e ž *I. krona*, *okrasni predmet*: Ni kincse ne isce BKM 1789, 11; Ni korón, niti kincsov Ne'zelé BRM 1823, 8 **2. kar je po obliki podobno kroni**: trnavo korouno na fz. glávi nofzo KŠ 1754, 237; I ztrnya fzpleteno korouno fzo nyemi okouli na glávo djáli KŠ 1771, 94 **3. monarhija**, *država*: bi nyihov Jezik vszi pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Nárødje polúbili KOJ 1833, VIII **4. čast**, *priznanje*: Gde fze lescsi tá korouna, Stero nám dá Krifztus nigda KŠ 1754, 274; bratje

moji, radofzt i korouna moja KŠ 1771, 598; Po Krifztufi mem Gofzpodni Korouna Vfzejm SŠ 1796, 4; naj szprjhivo korouno vzemejo, mi pa, nefzprjhivo KŠ 1771, 508; Ár, geto je vardenyeni, vzeme 'zitka korouno KŠ 1771, 746; Darüvao bi náfz szvojom koronom BKM 1789, 56 **kóruš** -a m *korec*, *mernik*: On pa ercsé: fztov korufov pñenicze KŠ 1771, 225

kóruš in kóruuš -a m **I. kor**, *prostor za pevce v cerkvi*: Zgor od veliki dvér je kóruš BJ 1886, 20; naj morejo csuti, na kórusi popevati KOJ 1848, 19; deacsco szpejvanye na korusi KOJ 1914, 147 **2. zbor**, *skupina*: Tebé odicseni Korus Apofzolszki KM 1783; korus vfzej Prorokov BKM 1789, 137; I v-nebefzki korus na mefzto mi fzejfzti SŠ 1796, 78; Vfzelzkousz v-angyel'fzkom korufi BKM 1789, 401; Vfzelzkousz v-angyel'fzkom korufi SŠ 1796, 4 **kòsa** -e ž *kosa*: Falx Kofza KMS 1780, A9; pren. Szmrt te pod koszou vr'se KM 1783, 281; Szpoumenmofze I fzte z-fzmrti, i 'snyé kofzè SŠ 1796, 124

kòsec -sca m *kosec*: Falcator kofzecz KMS 1780, A9; pren. fzmrt kako kofzecz trávo, tá podéra BKM 1789, 423; fzmrt je britki kofzecz SŠ 1796, 149

kòšečki -a -o prid. *kòšeški*: rojen Dalmatin pa z-Kòszecsoga meszta sztrehe dá doli KOJ 1848, 79; On sze je z-dobrotivne kòszecske szirotnicze podáo vu Zobráznovniczo KOJ 1845, 4

Kòseg -a m *Kòszeg*, *kraj na Madžarskem*: V Kòszegi, 1848 TA 1848, 1

kosídev -dvi in kosítev -tvi ž *košnja*: Gdare koszidev pride, vòidejo koszci KAJ 1870, 121; szo szi navkúpe koszitvo, 'setvo i mlatitvo pogoudili KOJ 1914, 152; Etaksa decza bi na koszidvi vékso plácsó mela KOJ 1833, XVII

kositi -ím nedov. *kositi*: Kaszálni; kosziti KOJ 1833, 162

kositrín -a -o prid. *kositrín*: sze morejo nüczana poszouda v-kropi z-koszitrínov tráfov ali szlamov sesouvati KOJ 1845, 41

kosmáti -a -o prid. *kosmat*: fzuncze je grátalo csrno, liki kofzmáto vrecse KŠ 1771, 777

kosmínje -a s *dlaka*: Nyegovo [konjevo] koszminye je krátko KAJ 1870, 88; Doszta sztvaram je koszminye odetel KAJ 1870, 10; I na obrázi mo'zki jeszte koszminye KAJ 1870, 31; za gorobdr'zánye tela escse je potrebna .. koszminye AIP 1876, br. 7, 3; I nyéno [kozino] kosmínje se na hasek oberné BJ 1886, 16; Ivan, je meo odeteo fzvojo zgomil'fzkoga kofzminya KŠ 1771, 9; je meo odeteo z-kamin'fzkoga kofzminya KM 1796, 93

kòspric -a m *bodalo*: Ti premèni on krvni kospricz, Z-sterim zdà bojnik szmrt vèja KAJ 1848, 373

kòstan -a m *kostanj*: Caftanea Kofztan KMS 1780, A9

kòš -a m *koš, pleten čebelji panj*: Včéla Živé v družbi v roji ali v koši AI 1878, 35; Tè kosi szo tak naprávleni AI 1875, kaz. br. 8; Jáko prilične kose nūcajo AI 1875, kaz. br. 8; z-táksimi kosi jáko vrédno róje pôvati AI 1875, kaz. br. 8

košár -a m *košara*: Kosár ABC 1725, A3a; Tá sze je vöpotégnola z-kosára KAJ 1870, 100; je gori ofztanolo zlámánya drobtinya fzedem kosárov puni KŠ 1771, 52; moski kosáre, kose i t, v, pletejo KOJ 1845, 42

košára -e ž *košara*: I fzkoufz obloka vu kofári fzam púfzcsen doli po zidi KŠ 1771, 549

košárica -e ž *košarica*: ga je vu kosariczo polo'sila KM 1796, 33

kòšav -a -o prid. **I.** *kuštrav*: I naj košav neostánem, gda zmesta idem BJ 1886, 15 **2.** *košat*: Na to formo rasté, kak košavo drevo AI 1878, 40; kak kosavi grn AIP 1876, br. 1, 2

koščica -e ž *pečka, koščica*: kosztsice (pecsjé; jedro) belo KAJ 1870, 16

košelina -e ž *pokošen travnik*: Doli poide, kak de'zd'z na koselino TA 1848, 57; Či se döl'pokošena tráva na košelini že posühši, te bode senò žnyé BJ 1886, 28

košenjé -á s *košnja*: vu vugodnom vrèmeni tráva pá na kosénye zraszté KOJ 1848, 122

kòšta -e ž *hrana, oskrba*: ga je edna dovicza k-szebi na kosto vzéla KOJ 1845, 53

kóštati in kóuštati -am nedov. *poskusiti, okusiti*: da je nej kopūna pecsenoga vtégnó kostati KOJ 1848, 91; kaj nífcse oni pozváni lūdi ne kofta vecsérje KŠ 1771, 220; ka tecsáfz nikaj ne koftamo, dokecs ne bujemo Pavla KŠ 1771, 414; niti ne koftaj, niti knyemi ne fžégni KŠ 1771, 607; i gda bi ga koftao, nej ga je fteo piti KŠ 1771, 95; pren. Akoie pa bolje meni to telno fzmert kostati (fzterpeti) SM 1747, 57; Ali csi ti toga tròsta Düsa z-gvūsnosztjov nekosta KAJ 1848, 144; Ako glih telovno fzmrt koustamo SŠ 1796, 13; fteri ne koftajo fzmrti, dokecs ne bodo vidli Sziná cslovecséga KŠ 1771, 55; fzi britko fzmrt koufto BKM 1789, 135

koštávanje -a s *okušanje*: fzi tvojo düso po telovne, düsevne i vekivecsne fzmrti koštávanyi vò fzpúfzto KŠ 1754, 237

koštávati -am nedov. *okušati*: z-jezikom kostávamo KAJ 1870, 32

kotár -a m *okolica, vaško ozemlje*: Velz ete fzvét je Tvoj kotár BRM 1823, 318; Kotár KAJ 1870, 118;

Kre vészi okòli le'zi kotár KAJ 1870, 118; Za nasim kotárom drúgi kotár pride KAJ 1870, 92

kotáren -rna -o prid. *vaški*: Gdate i kotárno kaménye vkápajo med nyive vdiljek po meháj, ali na konce nyiv KAJ 1870, 119

kotàti se -ám se nedov. **I.** *valjati se*: To Dobro sze nekota pod nogámi KOJ 1833, 145 **2.** *biti, zadrževati se*: ka sze nemska vojszka itak tu kota KOJ 1848, 100; pren. szo sze vu drugih grdoubaj kotáli KOJ 1848, 6

kotèri -a -o vpraš. zaim. *kateri*: Koterie biu pervi tau katechisfmuffa? TF 1715, 11

kotèri -a -o ozir. zaim. **I.** *kateri, ki*: Boghi, Koteri fze ne vezeli vnikaksoi konyfzkoj moucsi ABC 1725, A6a; Vszak Clovik, koteri od Boga pomocs fche imeti SM 1747, 80; meni, koteri tvoje fz. imé na pomoucs zezávam KŠ 1754, 228; Deczi, koterá mleiko potribuje TF 1715, 8; rejcs .. tou je, koteró je pouleg poti fzejjano KŠ 1771, 43; Kristuffa, od koteroga vfza dobra csuli bomo SM 1747, 84; Milofcsa, zkotere je napunyeni Krifztoffa vlejáti KŠ 1771, 441; rejcs Bo'za, koterój fze cslovik vüpa BKM 1789, 7; zkerfzta kriftuffévoga, koteroga je fsvéti Matay popífzau TF 1715, 38; [Frencel] Koteroga fzo nazfzedüvali drúgi ftirje moudri vucfítelje KŠ 1771, A6b; glász, Koteroga zdaj vám nazvescsávam BKM 1789, 26; fsvéto pífzmo, koteró pred fzebom más KŠ 1771, A8a; na etoi zemli, koteró tebi tvoi Bogh hocse datí ABC 1725, A4a; moljenýa po koterom vfza dobra profzimo TF 1715, 25; Vu vfzákom vreimeni, vu koterom mefzti SM 1747, 83; fzina Bo'zega, Vkoterom obarjes BKM 1789, 17; uu onoi noucfi, uu koterói predan beffe TF 1715, 39; vu onoj krajini, vu koterój 'živé KŠ 1771, A4a; Med koterim kerfchánfztvom on meni TF 1715, 23; vöro, zkoterov vörjemo TF 1715, 20; Dáj mi moucs, fzkoterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; Ar znám gotovofzt vafo, fzkoterov fze od váfz hválim KŠ 1771, 543; pokoleinya onih, koteri mené lúbio TF 1715, 18; vranicsom, koteri nyega na pomoucs zovéio ABC 1725, A6a; Vandalufov, koteri fzo odplavali KŠ 1771, A6a; je fztvouro vfza koterá fzo vu nyih TF 1715, 14; koterim koli nyihove greihe odpúfzтите TF 1715, 34; blagofzlovi dári, kotere bomo zdai kfzebi jemáli TF 1715, 47; kotere bodemo zdai kfzebi jemáli ABC 1725, A6a; mo'záke, kotere je zjezimi goti ofznáj'zo KŠ 1771, A7b; vfólai náfh, vkoterih je obderfalo TF 1715, 5; mo'záke, po koteri je dáó razkládati KŠ 1771, A4b; Kerfzt i vetsérja, fzkoterimi náfz vucsi SM 1747, 87; vnouge druge, zmed koterimi

- kóutnjek** -a m *kočnik*: Zábfog; koutnyek KOJ 1833, 184
- kóuvran** in kóvran -a m *krakar*: Varjú; kouvran KOJ 1833, 181; Najvékší vsej vran je kovran AI 1878, 25; je vö püfzto Noe na okno te bárke ednoga kouvрана KM 1796, 12; toga ocsi dolfzki kouvranýe vo fzklivéjo KŠ 1754, 32; geto fzo ga kouvranýe pojeli KM 1790, 56; Vzemte na pamet kouvране KŠ 1771, 212
- kóuža** tudi kóža -e ž **1.** *človeška koža*: Cutis Kou'sa KMS 1780, A7b; Kou'sa Bor KM 1790, 93(a); mené potom eta moja koufa okouli vzeme SM 1747, 32; Prifzehnole fzo mi K-kou'zi koufzti od bolezní BKM 1789, 319; Ino gda kou'zo mojo csrvjé zvrtajo KŠ 1754, 139; fzkou'zov i zmfzom fzi me pokrio KŠ 1754, 90 **2.** *živalska koža*: szo sze na 'sivinszkíh kou'saj kotali KOJ 1848, 6; Csrvôv gôla kô'za AI 1878, 9; Lisica dlakasto kožo má AI 1878, 9; pren. Zdáj je greski Czaszar szvojo oroslánszko kou'so z-liszicsinov dosztávo, tanács dávajoucsi KOJ 1848, 30 **3.** *usnje*: Bio je pa Ivan odeti ftrfztni kumile, i zkou'ze pojáfz je nofzo KŠ 1771, 103
- kóužica** -e ž *kožica*: naj ne navlicsuje kou'ziczo KŠ 1771, 502
- kováč** -a m *kovač*: Tubálkajn, ki je kovács bio KM 1796, 10
- kováčki** -a -o prid. *kovaški*: vöter píse hüjsi kak kovacsí meh KOJ 1845, 102
- kováčnica** -e ž *kovačnica*: Nego visziko pod nébov je csúdna kovacsnicza KOJ 1845, 102
- kováti** kovém nedov. *kovati*: Koholni; zmiszliti, kovati KOJ 1833, 163; Kovácsolok, kovém -ati AIN 1876, 65; pren. Gizdávczi la'zi kovéjo na méne TA 1848, 101
- kovina** -e ž *kovina*: Kovina (érc) sam, znam se glásiti BJ 1886, 21; kopolinjé i kovine AI 1878, 53
- kóza** -e ž, v zvezi *kozo drejti delati isto, ponavljati*: da nyemi je nej potrejbno vszigdár edno kozo drejti KOJ 1845, 4
- kòzeo** -zla m *kozel*: Kozli KŠ 1754, 131; krv bikouv i kozlouv KŠ 1771, 686; ali pijem krv kozlov TA 1848, 40; liki paftér odloucsi ovczé od kozlouv KŠ 1771, 85
- kòzica** -e ž *kozica*: Meso mládi kozic je žmajno AI 1878, 15
- kòzin** -a -o prid. *kozín*: Kozino mleko je zdravo AI 1878, 15
- kòzji** -a -e prid. *kozji*: vzéo je krv telecso i kozjo KŠ 1771, 686
- kòzlič** -a m *kozlič*: meni fzi nigdár nej dáo efcse li ednoga kozlicsa KŠ 1771, 224
- kòzlov** -a -o prid. *kozlov*: Nej náfz je zkozlovom krvjom, Odküpo BKM 1789, 64
- Kòzma** -e m *Kozma*: Szvéti Kozma KM 1783, 94
- kozór** -a m *kozol, posoda*: mo'z, ki napuni 'z nyimi kozôr szvoj TA 1848, 108
- kozóula** -e ž *kozol, posoda*: Ar fzo nyiva glavé, kak' kozoule, prázne SIZ 1807, 49
- kožár** -a m *kožar, usnjar*: pri nikom Simoni ko'zári KŠ 1771, 371
- kóžnati** -a -o prid. *kožnat*: májo štiri krila, spodnja pa kožnata AI 1878, 32
- kóžovina** -e ž *kožuhovina*: Tenka siva dlaka kengeruva dá izvrstno kožovino AI 1878, 14
- kòžüh** -a m *kožuh*: Bunda; kosüh, december KOJ 1833, 153; je fzamó skricz nyegovoga ko'süa odrezao KM 1796, 59; telo [krta], štero je pokrito s čarno-žamatnim kožühom AI 1878, 10
- kožühvina** -e ž *kožuhovina*: Dá [volk] dobro kožühvino AI 1878, 9
- kradlívi** -a -o prid. *kradljiv, tatínski*: Csi je bilou mislejnye tvoje kradljivo KM 1783, 146
- krádnenje** -a s *kraja, tatvina*: Od krédnenýa ino tatije Vari fze BKM 1789, 182; Ka prepovidáva Boug Krádnenyé i tatijo KŠ 1754, 48
- krádniti** -em nedov. *krasti*: je gli Vzamogoucsi prepovedao krádniti KOJ 1845, 120
- krádnoti** -em nedov. *krasti*: delati i nej kradnoti KŠ 1754, 53; naj ne krádnem KŠ 1754, 222; on naj vecs ne kráadne KŠ 1754, 53; Ki drúgim prejdga, naj ne kráднеjo KŠ 1771, 451; Oblübi, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Ne kradni KŠ 1754, 48; Ne kradni KŠ 1771, 478; Ne krádni KM 1790, 110; Steri je pa kradno KŠ 1754, 53; Ki je kradno KŠ 1771, 582; je drobis kradno KM 1790, 52
- kràj** -a m **1.** *kraj, del zemeljske površine*: bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8; stere je Balambér z-utrasnyih krajov Ázie privodo KOJ 1848, 3; Opice se v velki logáj v vroči kraji Afrike zdržávajo AI 1878, 7 **2.** *določeno mesto v prostoru*: Skolnik vszákomi vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7 **3.** *konec, stran zemlje ali neba*: liki blifzk, ki fze zbliifzne zednoga kraja, ki je pod nébov KŠ 1771, 229; Na fzejdi vilicze nyegove pa i toga potoka zetoga i zovoga kraja je 'zitka drejvo KŠ 1771, 807; szo sze Czaszara Friderika III. razbojniski seregi szkraja Krájnszkoga v-Horvatszko zemlo zaleтели KOJ 1848, 58; vnogo jezér lüdsztva, stereo na vsze kraje obl'éze pröti meni TA 1848, 4; Ar je ona prisla zkrajouv zemlé pofzlfúfat modroufzt Salamonovo KŠ 1771, 41; vkúp fzprávijjo te odebráne nyegove od štiri vötrouv od edni krajouv nebéfz notri do drúgi KŠ 1771, 81 **4.** *rob obleke ali stran predmeta*: da bi fze li fzamó doteknoli kraja gvanta nyegovoga KŠ 1771, 49; cserna tábla z-ednoga kraja po dúgom erdecse

ténke linije za píszyane majoucsa KOJ 1845, 6
5. izraža veliko mero lastnosti: Oh dobrouta koncza, i kraja nemajoucsa KM 1783, 149; Nejga Boug Kraja koncza nega tvojoj lúbéznofzti BKM 1789, 302

kràj prisl. *proč, vstran:* preklinyane kraj bojdi od váfz KŠ 1771, 582; Od méne pa tou kraj bojdi, ka bi fze hválo KŠ 1771, 570; fzcrczé je pa nyihovo dalecs kraj od méne KŠ 1771, 123; Ni eti fztanka nemamo, Kraj moremo BKM 1789, 410; Temnofzt má kraj od nyih biti BKM 1789, 20

kràjcar -a m *krajcar:* Krajczar Krajtzár KM 1790, 94; prisparaj szi káksi krajczar KOJ 1845, 46; ftrti táo ednoga krajczara KŠ 1771, 142; za vcfenyé otrouk fzvoih skoulniki eden ali dvá kraiczara dáti TF 1715, 4; v-ednom rainskih szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; Jeli je ne leh'zesi racsun 100 krajcarmih AI 1875, kaz. br. 6

krájda tudi kréida -e ž *kreda:* Creta Crájda KMS 1780, A8; Krájda Kréta KM 1790, 94; erdéča i čarna kreida AI 1878, 53; soula je potrebüvala krájdo KOJ 1845, 20; krájdo v-róke vzéti AI 1875, kaz. br. 6; Na szténnoj tábli napisemo z-rovatkom, nego z-bêlov krájdiv KAJ 1870, 9

kràj idéjnje ~ -a s *odhod, odhajanje:* gda od náfz vnougi kraj idejnye, Vidimo SŠ 1796, 55; Od moji fzíroticz, fzejdnje kraj idejnye SŠ 1796, 175

krajina -e ž **1. pokrajina, dežela:** Nasa krajina BRM 1823, 437; Megye; okroglina, krajina KOJ 1833, 165; Vidék; krajina KOJ 1833, 182; poglavár Trakonitiske krajine KM 1796, 93; násztop sze more za vszáko krajino dogotoviti AI 1875, br. 1, 6; fzo po vfzvoj bli'snyoj krajini jáko lagoji glász meli KM 1790, 70; naj odide 'znyihovih krajín KŠ 1771, 27; prehodo je Paveo zgoránye kraíne KŠ 1771, 400; ali vküp fze je písztila z-obouje kraíne voda KM 1796, 36; dam ti krajine zemlé tebi na ládanye TA 1848, 3; mefzta nemam vu eti krajínaj KŠ 1771, 483 **2. rob obleke:** kak fze je doteknola krajine Krízfztuffovoga gvanta KM 1796, 101

kràj íti ~ ídem nedov. *odhajati, oditi:* Da kraj ídem ne joucste sze SŠ 1796, 154 **kràj idóúči** ~ -a ~ -e *odhajajoč:* I kraj idoucsi Jezus ondu, vido je ednoga csloveka fzedécsega na máuti KŠ 1771, 28

kràj jemàti ~ jemlém nedov. *odvzemati:* pokrivalo neodkrito ofztanyúje, stero fze vu Krízfztuffi kraj jemlé KŠ 1771, 534; ka bom csinio, da Gofzpod moj kraj jemlé safarfztvo od méne KŠ 1771, 224

Krájna -e ž *Krajna, kraj v Prekmurju:* [Temlin Ferenc] Zkrájne zle'zenyá KŠ 1754, 3b

kràj nàgnoti se ~ -em se dov. *odmakniti se:* Vfzi fzo fze kraj nagnoli KŠ 1771, 453

kràjni -a -o prid. *skrajni:* Zacsnovfi vu Judei Do fzejdnje zemlé krajne BKM 1789, 110

krájnski -a -o prid. *kranjski:* je Krajnfzki orfzág 'znyim napuno KŠ 1771, A5b; Primus Truber Nouvi Zákon po Krajnfzskom jeziki vó dáo KŠ 1771, A6a

kràj obrnúoti se ~ -em se dov. *obrniti se proč:* i nyé odürjávamo in fze czílou kraj od nyih obrnémo KŠ 1754, 76; kaj fzo fze kraj od méne obrnoli KŠ 1771, 647 **kràj obrñeni** ~ -a ~ -o *obrnjen proč:* Od dobroga je [vola] kraj obrnyena KŠ 1754, 71

kràj odhájati ~ -am nedov. *odhajati:* Csi gli more od náfz zdaj kraj odhájati SŠ 1796, 56

kràj odločúvanje ~ -a s *ločevanje, ločitev:* Njemi fzlü'zi nyeg'vo kraj odlocsüvanye BKM 1789, 406; Njemi fzlü'zi nyeg'vo kraj odlocsüvanye SŠ 1796, 56

kràj odlóúčiti ~ -im dov. *ločiti:* naj ga od fzejta kraj odloucsis KŠ 1754, 244; Od tébe me fzmrti fziła Kraj ne odloucsi KŠ 1754, 270; I takáj od náfz vfze kraj odloucsi Britkofzti i teskoucse SŠ 1796, 5

kràj odpústiti ~ -ím dov. *odsloviti:* Jezus ga je pa kraj odpúfzto KŠ 1771, 195

kràj odrínoti ~ -em dov. *odvrniti:* Szrditofzt je kraj odrino BKM 1789, 24

kràj odstóupiti ~ -im dov. *odstopiti, umakniti se:* Od vfzake nevoule teda kraj odfztoupis SŠ 1796, 82; Ki fze eti odloucsi, Od nyega kraj odfztoupi BKM 1789, 274; Ofsztoupí kraí márna Cséfzti fzveczke dika SM 1747, 77

kràj odválati ~ -am dov. *odvaliti:* Kak 'zmeten kamen me te'zi! Sto mi ga kraj odvála BKM 1789, 105

kràj odvráčúvati ~ -újem nedov. *odvráçati:* pífzmo fzvétó náfz túdi mocsno kraj odvracsúje od vfzákoga necsífztoğa tüvárfftva SIZ 1807, 8

kràj odvřči ~ -vřžem dov. *odvreči, zavreči:* fsvoj fžád fzkřivoma kraj od fžebe odvřzejo KŠ 1754, 38

kràj odvrnúoti ~ -ém dov. *odvrniti:* nyegov kvár i skodo kraj odvrnouti KŠ 1754, 52; naj je kraj odvrné od zapelávczov KŠ 1771, 744; Odvrni kraj od náfz vfze fzkúsávanye KŠ 1754, 224; odvrni kraj vfzo kaftigo KŠ 1771, 853

kràj odvzétí ~ -vzémem dov. *odvzeti:* Ako tešlo nevoule, I bolezní trpi, Od méne kraj od vzemi SŠ 1796, 154

kràj pelàti ~ pèlam dov. *odvesti, odpeljati:* Hodi, i pelaj me kraj KŠ 1754, 262

kràj píhnoti ~ -em dov. *odpíhnuti*: Kelikokrát fzapó píftzis, 'Sitka en táo kraj píhnes SŠ 1796, 139

kràj potégnoti ~ -em dov. *odtegniti*: ftero bi me od tébe moglo kraj potégnoti KŠ 1754, 227 **kràj potégnoti se** ~ -em se *odtegniti se, umakniti se*: i, csi fze kraj potégne, ne dopádne fze dúfi mojoj vu nyem KŠ 1771, 690; gda fzo pa oni prisli, kraj fze je potégo KŠ 1771, 560

kràj pústiti ~ -ím dov. *odpustiti, pustiti*: Púftzite me 'se zmérom kraj SŠ 1796, 154

kràj rátati ~ -am nedov. *odgovarjati od česa*: Ráta kraj od húdoga na pozflúfanye i zdr'zavanye rejcsi Bo'ze KŠ 1771, 745

krájsija -e ž *okraj*: vesz Ország je na deszétere Krájsije (Okrogline) razdejló KOJ 1848, 113

kràj spádnoti ~ -em dov. *odpasti*: vkanila Ejvo, ka je od Bo'ze Rejcsi czilou kraj fzapádnola KŠ 1754, 251

kràj súnoti ~ -em dov. *odriniti, zavreči*: pridem ti hitro i kraj fzuñem tvoj pozzvecsnýek zfzvojga mefzta KŠ 1771, 769; I más vóro i dobro dúsnovejftz, ftero fzo niki kraj fzuñoli od fzébe KŠ 1771, 635

kràj vléjči se ~ vlejčém se nedov. *odtegovati se, odmikati se*: Zapovidávamo pa naj fze kraj vlicséte od vfzákoga brata nerédno hodécsega KŠ 1771, 629; Od nyega fze kraj ne vlecsém BKM 1789, 411; Ar fzam fze nej kraj vlejkao, kaj bi vám ne nazvejftzo veřz tanács Bo'zi KŠ 1771, 406 **kràj vliéči** ~ -a ~ -e *odtegujoč, odmikajoč*: Szlugi naj Nej kraj vlicsécsi KŠ 1771, 659

kràj vráčanje ~ -a s *odvráčanje*: Od práznofzti nefzmrtnoga grejha i kraj vrácsanya KŠ 1771, 499

kràj vráčati ~ vráčam nedov. *odvráčati*: i od toga znánya nikoga nej trbej kraj vracfati ino vó zapirati KŠ 1771, A4b; Oh Jezus, tve trplejnye, Dáj naj me vrácsa kraj Od grejha BKM 1789, 69

kràj vréjzati ~ vréjžem dov. *odrezati*: Vfzáko rozgo, ftera vu meni ne prináfa fzáda, kraj jo vře'ze KŠ 1771, 316 **kràj vréjzani** ~ -a ~ -o *odrezan*: Ár je od zemlé ti 'zivoucsi kraj vřejzani KŠ 1771, 815

kràj vsejči ~ vsejčém dov. *odsekat*: Vfzejkla nyemi je kraj glavom SIZ 1807, 53

kràj vřrtnoti ~ -em dov. *odtrgati*: ne dájo kraj vřrtnoti KŠ 1771, 555 **kràj vřrtnjeni** ~ -a ~ -o *odtrgan*: lúbézen, Od stere szam kraj vřrtnyem AI 1875, br. 1, 6

kràj vzéti ~ vřemem dov. *odvřeti, reřiti nepřijetnega stanja*: Kakda bi tak mogao kraj vzéti te naj ménfi grejh KŠ 1771, 445; naffo nevoló nam kraj vřeme KŠ 1754, 178; Rejcsi

tvoje kraj od méne Ne vřemi KŠ 1754, 253; Kraj fzo vřéli záto te kamen KŠ 1771, 305; Gofzpoud je tudi kraj vřéo tvoj grejh KŠ 1754, 198; I kraj je vřéo od czejne znányom fzvoje 'zené KŠ 1771, 353 **kràj vřéti se** ~ vřemem se *ločiti se*: i teda fze kraj vřeme od nyih 'zenin KŠ 1771, 182 **kràj vřéti** ~ -a ~ -o *odvřet, vřet*: do tifztoga dnéva, vřterom je kraj vřéti od nářz KŠ 1771, 343

kràj zavdàriti ~ -vdàrim dov. *zaiti*: Csi fzem vkom od zapouvidi Tvoje kraj zavdaro KŠ 1754, 248; Od fterih dabi niki kraj zavdarili, obrnoli fzo fze na márnogúcsanye KŠ 1771, 634

kràj zgoniti ~ zgónim dov. *odgnati*: i preczi ga je kraj zgono KŠ 1771, 106

Krakóvia -e ž *Krakov*: 'Sigo Svedszkoga Krála sziná prizvala, ino v-Krakóvii za Krála okoronúvala KOJ 1848, 85

krákrivati -am nedov. *kokodakati*: Ednòk je edna mála kokòs krákrivala KAJ 1870, 66

král -a in kráo krála m **I. kralj**: Vládniczke, tou je Kráu KŠ 1754, 30; Tak sze szprehája kak káksi kral AIN 1876, 68; szlovenszki kráo Szamo KOJ 1848; Szvetli král AI 1875, kaz. br. 8; zPálmuffa Sz. Dávída Krála TF 1715, 47; Szvétoga David Krála SM 1747, 91; na stere meszto sze od krála táksi mô'zi posztávijo AI 1875, kaz. br. 2; na pomoucs prouti Szvatopluki Králi KOJ 1848, 7; more králi na znánye dati AI 1875, kaz. br. 2; Jaz szem szi pa namazao Krála mojega TA 1848, 3; je Berengára Krála potuko KOJ 1848, 9; szina szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; liki fzi vřsino nad Ezekias kráлом KŠ 1754, 242; kfteroj fze Goszpoda ino králove dr'zijo KŠ 1754, 10b; Zdá tak, Králi pametújte TA 1848, 3; popouv i králov KŠ 1754, 102; je med timi vogerszki kralov Matyas král AI 1875, br. 1, 4 **2. Kristus**: moi králl, ino moi Bogh ABC 1725, A7b; O Kral Dike SM 1747, 90; Jezus, Ti nebefzki král BRM 1823, 6; Sto je té Král dike TA 1848, 19; Dr'zte fze toga Krála BRM 1823, 6; Etomi králi podlo'zni bojmo KŠ 1754, 105 **3.** v zvezi **tri krali Sveti trije kralji**: po tri Králi Nedela KŠ 1771, 24 **králeski** in králevski -a -o prid. **I. kraljevski, nanařajóč se na kralja**: sze je králszka recs razglászila AI 1875, kaz. br. 2; Od králefzkoga Sziná goftzúvanya KŠ 1771, 71; eden sz-králeszkoga roda rodjen AI 1875, kaz. br.; csi králefzko právdo doprnáfate KŠ 1771, 748; sze je podao vu králevszko Zobráznovnico KOJ 1845, 4; na králeszko rěcs dáni odgovor AI 1875, kaz. br. 2; Herodes, fřidéczi na králefzkom fztouczi KŠ 1771, 380; Po králeszkom ovencsani Sz. Stevan KOJ 1848, 13; dokoncsati v-králeszkoj rěcsih napřédáne dugovánje AI 1875, kaz.

br. 2; vu králežzki hi'zaj fzo KŠ 1771, 35; vu králeszki dr'sányaj KMK 1780, A (1); Stampana z-králežzkimi visnye Soule pi'fzkmi KM 1790, 1
2. nanašajoč se na Kristusa: cséftz králežzka KŠ 1754, 102; králežzko popoufzstvo KŠ 1754, 104; Boug-Cslovik Szkráležzke fzvoje palacse BKM 1789, 20

králestvo in králevstvo -a s **I. kraljestvo:** Ar fztáne králežzstvo prouti králežzstvi KŠ 1771, 79; Králežzstvo koncza nede melo BRM 1823, 10; po sterój je zdaj vogerszko Králeszstvo razpresztranyeno KOJ 1848, 3; Zgodbe vogerszkoga Králeszstva KOJ 1848, 3; král .. i sz. králesztva dolipovedavsi AI 1875, kaz. br. 3; gde szi je Králeszstvo vpravno KOJ 1848, 3; da v-ednom Králeszstvi naj eden Jezik goszpoduje KOJ 1833, IX; i pokáze nyemi v'za králežzstva toga fzvejta KŠ 1771, 11; Obari náfz zevfzejmi Krfztsánfzkimi králežzstvami KŠ 1754, 224
2. nebeško kraljestvo, nebesa: Pridi knám králežzstvo Tvoje TF 1715, 25; Ár-ie tvo-ie Krá-lesz-tvo ABC 1725, A4b; Tve králežzstvo knám pridi SM 1747, 268; ár fze je pribli'zalo Králežzstvo nebefzko KŠ 1771, 9; ár je tákfí Králežzstvo Bo'ze KMK 1780, Ab (2); Korouna ino králežzstvo Vfzejm, ki fzo nyemi vugodni SŠ 1796, 4; Nebode örocsnik králežzstva nebefzkoga KŠ 1754, 45; predgajoucsi Evangyeliom králežzstva KŠ 1771, 12; ino nyegovo králežzstvo knám priti bránio TF 1715, 28; pridem ta na mefzto vu nebefzko Králežzstvo SM 1747, 78; dabi mogao priti Vu vekivecsno králežzstvo KŠ 1754, 274; ne bodete sli vkráležzstvo nebefzko KŠ 1771, 15; iscse Vu nebézsi králeszstvo BKM 1789, 12; vu tom vekivecsnom Králežzstvi SM 1747, 55; Vcezejlom nyegovom králežzstvi KŠ 1754, 265; bode fze veliki zváo vkráležzstvi nebefzkom KŠ 1771, 15; Delnike náfz vcsini Vkráležzstvi Ocsinom BKM 1789, 18; Dühovno králevstvo bo'ze KAJ 1848, VI; Proroküvanye od vecsnoga králevszstva TA 1848, 3

kraleščánc -nca m *kraljevčan, prebivalec kraljevine:* Naj bi sze kralevsánci po trstvi bole zobrázili KOJ 1848, 19; On je Knisiscse osznóvo za preszvecsenyé králevsáncov KOJ 1848, 122; je znao kralevsánce ftisati KOJ 1848, 108; Naj sze tak vogrszki Jezik med kralevsánci vkorni KOJ 1833, III

králevčina -e ž *kraljevina:* Kralevsina KM 1790, 8; naj dúgi 'sitek má vogrszka Králevcsina KOJ 1833, XIII; koteri fzo zete králevcsine Vlaski orfzág odplavali KŠ 1771, A6a; tá goszpoda králevcsine gofzpouda .. pokoren biti KM 1790, 84; brezi steroga sze imenüvanye Králevcsine

nebi moglo ovarvati KOJ 1833, III; Daj blagofzlov králevcsini BRM 1823, 410; Da naso nevolno králevcsino (domovino) ofzlobodis BKM 1789, 349; dú'sni szmo nasso Králevcsino brániti KOJ 1833, VII; vu naffoj Králevcsini .. návada KMK 1780, 55; pokázao nyemi je vfze králevcfine toga fzvejta KŠ 1771, 175

kralíca -e ž *kraljica:* Kralicza júga fze gori obidi KŠ 1771, 41; Mária kralicza KOJ 1848, 47; [knjige] Elzther kralicze KŠ 1754, 2; Kralice kony AI 1875, kaz. br. 8; pren. Kralicza Angyelov KM 1783, 87; Maria Kralicza Nébe KM 1783, 80; Bój fze kralicze fzvejta [smrti] KM 1783, 280

kralič -a m *kraljevič:* Tvártko Bosnie kralics sze je znevöro KOJ 1848, 47; Kralics je ne tak zvíseni KAJ 1870, 145; Nikoga Kralicisa fziná je zvrácco KM 1796, 98

kralični -a -o prid. *kraljičin:* I bio je niki kralicsni cslovik KŠ 1771, 277

královski -a -o prid. *kraljevski:* Néba je meni královfzki fztolecz KŠ 1771, 362

králski -a -o prid. *kraljev:* kralica na kralcszkom imányi v-Gödöllöi bode AI 1875, kaz. br. 8

králstvo -a s *kraljestvo:* od Králszstva szpraviti KOJ 1848, 25; Vogerszko Králszstvo szvojemi szini pomejno KOJ 1848, 41

králüvanje -a s *kraljevanje:* vu 14. leti nyegovoga králüvanya KŠ 1771, 765; Dávidovoga králüvanya gledalo TA 1848, 81; vu zacsetki králüvanya KOJ 1848, 32; Od zacsetka Saulovoga králüvanya KM 1796, 53; nej szo vszáksi za králüvanye goriszkrmleni KOJ 1848, 14; Vu Lajosa I. králüvanyi sze má imenüvati KOJ 1848, 47

králüvati -üjem nedov. *kraljevati:* Archelaus králüje nad Judeom KŠ 1771, 8; Mefztáncsarje govorécsi: nefcsemo, ka bi ete nad nami králüvao KŠ 1771, 235; Zdáj bi Gejza II mirovno králüvao KOJ 1848, 29; Augufthus, gda je králüvao BKM 1789, 28; Otto je nej dugo králüvao KOJ 1848, 43; pren. ta fzmrt nad tebom králüje SŠ 1796, 9; fzmrt sztrasna, Na zemli fzi vnogo králüvala SŠ 1796, 96; Nego králüvala je fzmrt KŠ 1771, 457; Ar more on králüvati KŠ 1771, 522; Kristussi, ki sivés i králües ABC 1725, A6b; vu jedinoufzti fsvétoga Duha, fivés i králües SM 1747, 50; Jezus! po vszem szvejti králüvas KOJ 1845, 136; fivé ino králüje vekivekouma TF 1715, 23; 'zivé i králüje vekivekouma KŠ 1754, 98; Boug .. Sziná, ki králüje vNebéfzaj BKM 1789, 100; brezi náfz králüjete KŠ 1771, 496; naj telovna hüda 'selejnya vu meni ne králüjo KM 1783, 108; Králüvao bode nad Jákovov hi'zov KŠ 1754, 161; i 'znyim králüvali bomo KŠ 1771,

648; Gde bomo 'znyim kralüvali BKM 1789, 40 **kralüjõuci** -a -e *kraljuoç*: Boug, Kralüjõucsi vekvecsni Boug BKM 1789, 296 **kralüvajõuci** -a -e *kraljuoç*: csi nebi meo kralüvajõucsi austriánszki Herceg sziná KOJ 1848, 107; zmo'zni kráo vñzej kralüvajõucsi KŠ 1771, 643; pren. na Szlovenszkom dugo kralüvajõuce lutheransztvo KOJ 1914, 151

krám -a m *krama*: i v-obloki vöszkładjeni vnõge dôbi kram KAJ 1870, 116; nyihovoga kráma nifcse ne bode vecs kûpüvao KŠ 1771, 799; ni fzkřivim krámom knám ne potégnimo KŠ 1754, 48

krámar -a m *kramar, trgovec*: Judás nepravícni krámar BKM 1789, 84; I krámarje zemelfzki fze bodo joukali KŠ 1771, 799; doklam nám vlejëjo, Oli krámarje BKM 1789, 395

Kránjec -jca m *Kranjec*: zadofzta nám bode: cfí fze fzpomenémo fzkřájnczov i zdolnyi Stajerczov KŠ 1771, A6a

kransčák -a m *klobuk*: Petafus Kranfcsák KMS 1780, A8

kráplica -e ž *kapljica*: drage kervi preleanya, stere leprai edna kraplicza vñze moie grehe more odvzëti SM 1747, 61

krásta -e ž *krasta*: Seb; kraszta, rana KOJ 1833, 171

krástav -a -o prid. *krastav*: Sebes; krasztav, ranyen, biszter -a -o KOJ 1833, 171

krástica -e ž *krastica*: sze je mála kraszticza narédla KOJ 1845, 118

krát prisl. *krat*: Tou cfínte keliko goder krát pili boudete na moje fzpominanye TF 1715, 44; To koliko godi krát bodete pili, vcsinite na moie fzpominanye SM 1747, 39; da bi mogoucse bilou, bi ráj jezero krát poleg nyé mrú KŠ 1771, 444

krátek -tka -o prid. **1.** *kratek, ki ima med skrajnima koncema razmeroma majhno razsežnost*: nogé so krátke AI 1878, 10; Má krátke nogé AI 1878, 10; telo na krátki nogáj AI 1878, 10; jazbičar s svojimi krátkimi nogámi AI 1878, 8 **2.** *ki traja razmeroma malo časa*: Ov dén krátek bode BKM 1789, 19; ka fzem tak hûdou ete krátke krátke vrejme 'zitka mojega potroso KŠ 1754, 240; Za krátke vrëmen se je pisati ino čteti navčila BJ 1886, 4; a po etom fzevczkom krátkom fítiki vidimo SM 1747, 55; Po krátkom vřemeni AI 1875, kaz. br. 7; fzkřátkim 'zitkom ka fzo fze nej mogli povrnouti KŠ 1754, 35 **3.** *ki je po obsegu omejen*: Krátki modus ino forma moljenjá TF 1715, 25; touie tou krátki návuk vñre kerfchánfzke TF 1715, 1; Vñre křsztsánfzke krátki návuk KŠ 1754, 2a; Krátki návuk KM 1790, 16; Krátki návuk Vogřszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Krátka fumma

vñzega fźvétoga piřzma TF 1715, 20; fźvétoga piřzma práva i krátka fumma KŠ 1754, 5; Krátka summa velikoga Katekizmussa KMK 1780, A (1); Křfztsánfzke vñre krátke vcsenyé KŠ 1754, 5; Krátke Preporácsanye k-fz. Jó'sefi KM 1783, 89; Ktomi escse túdi fzem djáo eden krátki Prídavek KŠ 1754, 8b; eto krátke molitev .. blagofzlovi ti náz TF 1715, 47; sze z-krátkov popevkov zacsne KOJ 1845, 9; vu kterom i tak niftere krátke molitve SM 1747, 1 **4.** v zvezi **krátki glasnik** *kratki samoglasnik*: sze dúgi glasznik na krátkoga obrné KOJ 1833, 24; Na krátke, kaka: *a, e* AIN 1876, 6 **krátkéjši** -a -e *krajši*: Menye szoldákov i na kratkése vřemen dr'zati AIP 1876, br. 6, 7 **kráčiši** -a -e *krajši*: Toti je ete szvetli ali szuncsni dén gde dugsi, gde kratsisi KAJ 1870, 158; Eden centimeter doszta kracsisi, kak eden pálec AI 1875, kaz. br.; Na jésen so dnévje kračiši BJ 1886, 38; Koga edna noga je kratsisa od te drúge, klúka KMK 1780, 35; geto szo proti jeszeni dnévi kratsisi KAJ 1870, 122; ki fzo pa kracfisa piřzma nám niháli KM 1796, 74 **nájkráčiši** -a -e *najkrajši*: szo oni náj krátscise-šzvetlou namejnili pizsati KOJ 1833, IIII **krátiki** -a -o sam. *kratki*: po krátkom lepse právimo etak KOJ 1833, 100; bi mogao poulek pogodbe pred krátkim pridobiti KOJ 1848, 81 **kráči** -a -e sam. *krajši*: csi je fto fteo na kráczí vñzo necsifzoucso vñ povedati KŠ 1771, 487 **kráčiši** -a -e sam. *krajši*: Sámuel to krátcsiso potégnovsi pobegne KOJ 1848, 16

krátenje -a s *krajšanje*: Za zřoka kratënya méter de m. AI 1875, kaz. br. 6

krátiti -im nedov. *kratiti, braniti*: Devéta zapouvid nám krati mislejnya KM 1783, 276; Sto de tak kráto nafim med Múrom i Rábom prebivajõucsim fzlovenom té fz. Bo'ze knige na fzvoj jezík obracsati KŠ 1771, A7a; Bog Ti nekráti radoszti KAJ 1848, 2248

kratkočasovánje -a s *kratkočasenje, zabava*: Nouvi mësniczke szo sze iszkajõucs z pogovárjanyom i kratkocsaszoványom vëkse postüvanje posztaviti KOJ 1914, 144

krátkorépni -a -o prid. *kratkorep*: Sojo túdi krátke répni raki ali rakovice AI 1878, 39

krátkost -i ž *kratkost*: Pronomen je táksa rejs, stera v-govorejnyi za volo krátkoszti, ali lepote meszto ali pouleg substantivuma sztoji KOJ 1833, 34

krátkovíden -dna -o prid. *kratkoviden, ki ne vidi poteka vnapřej*: András II. nepremiszlivsi krátkovíden eto sztáro pripoveszt KOJ 1848, 35

kráva -e ž *krava*: kony, krava, vol AIN 1876, 8;

krave, konye i druge ka je mogocno bilo, szo szebov prneszli AI 1875, kaz. br. 3

krávji -a -e prid. **I. kravji:** Zató je v-zimi z-dvoriseca konyfzki, krávji, i drúge féle gnoj na eden küp dáo znofziti KM 1790, 68 **2.** v zvezi **kravja mast precvrto surovo maslo:** Z-zmôcsaja krávjo mászt cvrêjo KAJ 1870, 77

krávnji -a -e prid. **kravji:** szkousz kuszte krávnye kou'se KOJ 1845, 10

krbûla -e ž **košara:** Láni je z-toga szadü za 125 jezér krbül odo AIP 1876, br. 9, 7

krčkatí -am nedov. **oglašati se z glasom krc:** Krcka 'zerjav pôleg szvoje dôbi KAJ 1870, 14

krč -a m **krč:** Gorts; kres KOJ 1833, 157

krčavka -e ž **rovnicá:** Kam du'ze pa logôv vszigdár menyé, kresávke jáko nahitroma delajo AIP 1876, br. 7, 7

krčma -e ž **krčma, gostilna:** Po souli nej v-krcsmi plész glédati KOJ 1845, 10; vô fzo prisli prouti nám notri do Appiufovoga placza i ktrém krcsmám KŠ 1771, 428

krčmár -a m **krčmar:** Tsapláros; krcsmár, ostarjás KOJ 1833, 176

krčmáriti -im nedov. **ravnati nemoralno:** Ár nej fzmó, liki vnougi, ka bi krcsmáriti rejcs Bo'zo KŠ 1771, 532

krè predl. z rod. **ob, zraven, za izražanje stanja ali premikanja v bližini:** mellöl (kre) AIN 1876, 35; Oni pa, ki fzo kre nyega fztáli, fzo erkli KŠ 1771, 413; ovo dvá mo'zá fzta poftzanola kre nyih vu blifzkajoucem gvanti KŠ 1771, 254; I ovo dvá fzelepca fzdédca kre pouti, kričsala fzta KŠ 1771, 66; Mimo idoucsi pa kre Mi'zie, doli fzo sli vu Troado KŠ 1771, 391; komaj ednok je gori doli letela, szemta kre szvecse KAJ 1870, 8; Nas tábla stiri küklé má, dvá kre práve i dvá kre lêve rôke KAJ 1870, 9; Elefant má kre dvá kraja z gornji čelüsti dvá dugiva kanzobca AI 1878, 19; Na drugi stolicaj deca eden kre drügoga sedijo BJ 1886, 3; pren. vzemtefze gori kre vdovicze KŠ 1754, 210; Etak fze i Boug kre nyih gori vzeme KŠ 1754, 221; da nífcse vu nyihovoj čifstoucí i cejlofzti zrazumom kre ifztine nemore dvojití KŠ 1771, A3b; Vfzoudbi kre nász fztani BKM 1789, 307; Benjamin, steroga fzo i bratje nafzledüvali, ka bi fze kre nyega molíli KM 1796, 30; Kaj Gofzpodin Boug vfzigdár krenyi bode sŠ 1796, 50; Zbudi sze i sztani kre pravicez moje TA 1848, 28; Da sze vno'zine pá kre tébe vkup szprávijo TA 1848, 6; i csi de kre méne moj Bog KAJ 1870

krédi prisl., v zvezi z **bití, imeti pripravljen, nared:** Friderik je hitro krédi bio KOJ 1848, 36; bi on i luth. farare pretirao, da bi k rédi bili méšniczke

KOJ 1914, 145; Vszakdén mi daj krédi bidti KAJ 1848, 389; Vu Szerbii je 'ze vsze k-boji krédi AIP 1876, br. 5, 3; i vszigdár niksá potrebcšina krédi bila AI 1875, br. 1, 1; Ali törci szo tüdi krédi bili AIP 1876, br. 1, 5; nego fzi krédi dr'ste: trde mosnyé SIZ 1807, 13; Vučitelje morejo krédi meti vecs etaksih péld KOJ 1845, 145; pükso küpo, naj jo za lagoje lídi krédi má AI 1875, kaz. br.; Zápola je 3000 Törkov poszádo krédi za obrámbo KOJ 1848, 78

krédunájski -a -o prid. **obdonavski:** sze náglo poberé Szoliman II. ino kredunájszkih okolínaj vnogo kvára delajoucs hiti v-büdino nazáj KOJ 1848, 78

kréjga -e ž **prepir, prerekanje:** Ar gde je necšemurnofzt i krejga, tam je zmeifanye KŠ 1754, 39; Naj fze kak krejga, nenávidnofzti ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552

kréjgati se -am se nedov. **prepirati se, prerekati se:** Za ono naj fze krejga zmenom sŠ 1796, 72

kréjpiti -im tudi krepiti -im nedov. **krepiti, utrjevati:** Jezus tva fzmrt me more Krejpiti vu vöri BKM 1789, 81; Gofzpodne ti krepiti mores mene SM 1747, 69; i vöro na 'zitek vekivecsni krepis ino potrdjávás KŠ 1754, 238; Vöro obüdí, kreipi, obdersi SM 1747, 35; Oprávla, potrdjáva i krepí KŠ 1754, 124; Dáj naj me tvoji dári, Obogatijo vu düsi, Krejpijo vtvojoj milofcsi BKM 1789, 128; Tü sze verni krepijo V-vüpanyi KAJ 1848, 216; angeyo, fteri ga je krepio KŠ 1771, 247; Nyegova 'sena ga je krejpila prouti szküsávanyom KOJ 1848, 89; Krejpi moje fzlabo szrczé BKM 1789, 14; Krêpi moje fzlabo fzrdceze BRM 1823, 9; Krêpmo hodécse vu praviczí KAJ 1848, 289; naj bi fztvojom fz. Tejlom, i fz-krvjom eti krejpili naffe düse KM 1783, 158; i rama moja ga bode krepila TA 1848, 73 **kréjpiti se** -im se tudi krepiti se -im se **krepiti se, utrjevati se:** To dejte je pa rafzlo, i krejpilo fze je vdühi KŠ 1771, 171

Krèml -a m **Kremelj:** ide zráven v-czaszarszki grád Kreml KOJ 1848, 120

krèpek -pka -o prid. **močen, krepék:** ár mi je szkázao dobroto szvojo na krepkom meszti TA 1848, 24; Ka fzi nász Zdr'zo Vu zdrávji, i krepkoj moucí BKM 1789, 37; szta dvá krepkiva decska vu dolino országa sla KAJ 1870, 133; Moje krepke nogé pa tebé neszti májo KAJ 1870, 37; pren. mlejko rejcfi Bosje fzvéte, po fteroi da mocfni ino krepki poftzánete TF 1715, 8; Csi li ofztánete vu vöri fundálivani i krepki KŠ 1771, 605 **krèpši** -a -e **močnejši, krepkejši:** gda je 'se fztarejsi, i krepsi grátao, níkoga je nej steo bougati KM 1790, 54; K-szpouvedí idi vecsfarti,

da bos krepša vu szkúsávanyi KOJ 1845, 47; Zrák .. Nyega tiho gibanye sze krepse veter zové KAJ 1870, 150; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; divje szvinyé doszta huse i krepse szo, kak te krotke KAJ 1870, 70 **nájkřepši** -a -e **najmočnejši**: I ta najkrepša gla'zोजना sze sztere KAJ 1870, 13

krěpko prisl. *močno, krepko*: steri szo katholicsánsko vōro krepko bránili KOJ 1848, 82; szvoje vojszke prav krepko na nouge posztavo KOJ 1848, 8; Komi szrczé boli, on more krepko delati AI 1875, kaz. br. 7; pren. doli dejmo vfze bremen i okoli náfz krepko fztojěcsi grejh KŠ 1771, 694

krěpkost -i ž **I. telesna moč**: dáj mi nazáj krepkoszt tejla KŠ 1754, 242; Krepkofzt, jákoszt ti nyemu das SM 1747, 85; da sze z-Maximiliána krepkosztjov nemore meriti KOJ 1848, 83 **2. duhovna, duševna moč**: Ar fzi ti moia pomocs, i moia krepkofzt SM 1747, 59; Dúhovna Krepkofzt KMK 1780, 95; Sz. Duhá Dári 4. Krepkofzt KMK 1780, 19; Jezus krepkofzt Mantrnikov KM 1783, 41; Ti fzám bojdi moja krepkofzt BKM 1789, 129; on je krepkoszt nyihova TA 1848, 30; vō ne fšpádnete zlafzti vne krepkofzti KŠ 1771, 723; Dújh krepkofzti KM 1783, 45; pun nebefzke krepkofzti bodoucfi KM 1796, 122; vrejden je te vmorjeni Ágnečz vzěti i krepkofzt i pošteny KŠ 1771, 776; Szvétoga Dúha krepkofzt naj mi vzmemo BKM 1789, 147; Za eto dúhovno krepkoszt ga je Boug blagoszlovo KOJ 1914, 128; vcsi od vore i krepkofzti KŠ 1771, 725; hválte ga vu krepkoszti nébe TA 1848, 120; Ali 'se fze ne vúpajoucsi vu mojoj krepkofzti KMK 1780, 108

kreplivi -a -o prid. *krepčilen*: More szkrbeti naj dr'zina trězen, szkrblivi i kreplivi 'zitek pela AIP 1876, br. 1, 3

krěpost -i ž *krepost*: Erkolts; jákoszt, krěposzt KOJ 1833, 155; Erkolcs, kreposzt AIN 1876, 25; Na kreposzt i prijátelnoszt AIP 1876, br. 1, 1; Csulite od od kreposzti i AI 1875, kaz. br. 1

krěposten -tna -o prid. *kreposten, pošten*: szamo te, csi od lagojega 'zivlenya odpově, i de delaven ino kreposztni cslovek AIP 1876, br. 4, 6

krěsanje -a s *bojevanje*: vu Moravszko, i tam sze dugo z-droubnim kreszanyom drá'sita KOJ 1848, 64

kresàti krěšem nedov. *kresati*: Ognya nekresi pred nyimi KOJ 1845, 27 **kresàti se krěšem se bojevati se**: Encsasz szta sze rejszan i kreszala KOJ 1848, 55

krěšelni -a -o prid. *kresilen*: Zvon drági kamlov ešče sojo krěšelni kamen AI 1878, 54

Kretánec -nca m *Krečan*: Cretánzci i Arabiánzci

csújemo KŠ 1771, 345; Kretánzov lagoja fęga KŠ 1771, 657

kretánski -a -o prid. *kretski*: K-Titufi Kretánfzke czérkvi prvomi púšpeki KŠ 1771, 661

Křezuš in Krózuš -a m *Křez*: Bojdi bogat liki Kroezus KM 1783, 281; je bio bogáti kako ti Kresus Kráo SŠ 1796, 51

krhěci -a -e prid. *krhek*: Ah, ka fšam jasz? krhěcfi loncez BKM 1789, 415; Ah, ka fšam jařz? krhěcsi loncez SŠ 1796, 144; Gla'zोजना je previdna i krhěcsa KAJ 1870, 13

krhek -hka -o prid. *krhek, slaboten*: naj domá Te krhki cslovik fšvoje vrářztvo má BKM 1789, 267

krhkóci -a -e prid. *krhek, slaboten*: 'Zitka Gofzpd! jáko fšem krhkócsi BRM 1823, 211; Ne szi ti práh krhkócsi KAJ 1848, 209; Tělo mi je krhkócese BRM 1823, 374

krhkóuča in krhkóča -e ž *krhkost, slabotnost*: kak velka je Szrdczja mojga krhkócsa KAJ 1848, 149; I csi bi fze nám pripetilo z-krhkoucse potrte vu grejh fšpádnoti KM 1783, 21; Pomágaj mojoj krkócsi BRM 1823, 9; Naj Krhkoucso, i fšlabofzt nařfo pomore KMK 1780, 82; V-krhkócsi nyé potrdjávás BRM 1823, 147

krič -a m *krik*: Zaj; halabuka; krics, lárma, praszka KOJ 1833, 183; Vfzaka britkofzt i fšrd i krics i preklinyane kraj bojdi od vářz KŠ 1771, 582; da bi sze eti naszkoroma tūdi bojne krics zglászo AIP 1876, br. 5, 3; Doszta gucsa, kricsa AIP 1876, br. 1, 8; Jo'zef krics obcsūo te, da je kruglo szkósz vek poszlo AI 1875, kaz. br. 7; strkovje i prepelice slobod jemlějo z-kricsom KAJ 1870, 25; 'Zenszka sze sz-kricsom oglašzi AI 1875, kaz. br. 7; pren. Krics moj, Gofzpodin Boug BKM 1789, 303; pianofzt, krics, tou je vafě vefzeljé SŠ 1796, 106; i krics moj je prisao pred vūha nyegova TA 1848, 13; ne bode niti kricsa KŠ 1771, 804

kriča -e ž *kričanje, vpitje*: Dečácje so kabi kákšo sprevejdno kričo delali BJ 1886, 24; i vi taki zacsnite pihati vafě trombonte, i kricse KM 1796, 48

kričanje -a s *kričanje, vpitje*: Vcsinyeno je pa veliko kricsanye KŠ 1771, 414; Opou noucsi je pa kricsanye pořztanolo KŠ 1771, 83; pred Bougom je ođurno tvoje kricanye BKM 1789, 7; je priětnejša peřzen, liki nikeliko kricsanya BKM 1789, 4b; nepozábi kricsanya ti vbōgi TA 1848, 7; Gori primi moie kricsanye ABC 1725, A7b; I me kricsanye pořzlūhni BKM 1789, 8; Gofzpod zbrodárřzkim kricsanyem bode doli řou zneběřz KŠ 1771, 620; Szkricsanyem Iudás ino 'zidovje, Idejo nad Gofzpodna BKM 1789, 74; Tak bos, gda z-vořfzke kricsanyem SŠ 1796, 141

kričati -im nedov. *kričati, vpiti, klicati*: Kiáltani; kricsati KOJ 1833, 162; zácsao je kricsati KŠ 1771, 136; odpúšťti jo, ár kricsi za nami KŠ 1771, 51; nego li po dvóri kricsi KAJ 1870, 6; zbcisúvanyem fzpitávajte 'znyega, naj zvejm, za kákľi zrok kricsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; gda bi opet kricsao zvelikim gláfzom KŠ 1771, 96; Kricsao je záto govorécsi: Gofzpodne KŠ 1771, 49; Nyegov brat je knyemi kricsao, ali nej fzi fzpameten KM 1790, 20; edna 'zena je kricsala nyemi govorécsa KM 1790, 51; To ľúftvo je kricsalo govorécsa KM 1790, 68; Lúdstvo sploh prestrašeno je kričalo: Ogen je BJ 1886, 9; dvá fzlepca kricsala fzta govorécsa KŠ 1771, 66; Oni fzo pa efcse bole kricsali govrecesi KŠ 1771, 94; pren. Zakaj kricsis za volo tvojeга porúšený KŠ 1754, 176; otec Boug pak zNebéfz zvfízokim gláfzom kričfi govorécfi TF 1715, 38; tvega fzinka gláfz kricsi SM 1747, 91; Boug Nesztanoma tou kričfi BKM 1789, 14; vfza fztvorjena fztvár kricsi KM 1796, 5; velki szvet! K-tebi krcsi on zdaj AIP 1876, br. 6, 2; vkom kricsimo Abba, tou je, Ocsa KŠ 1771, 464; Záto ktebi kricsimo mi vfzi BKM 1789, 135; fzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; znevolni ludi, kteri ktebi kricse SM 1747, 67; Serafimi: nepresztanim glászom kricsijo KM 1783, 29; fzvét, kricsijo Bogá nefztanoma dicsijo BKM 1789, 1b; Bláj'zeni oni, ki fzplacsom kricso BKM 1789, 254; Tebé Angyelje dicsio i vsze zmo'snoszti kricsio KOJ 1845, 135; vfzéli fze neplodna, juvcsi i kricsi KŠ 1771, 566; Nebode fze nyevkao, niti kricsao KŠ 1771, 39; csi eti bodo múcsali, kamenye bode kricsalo KŠ 1771, 237; Bode prvle, liki bodo kricsali, i ja fze ogláfzim KŠ 1754, 182 **kričéči** -a -e **kričéč**, **vpjioč**: Greihje fztanovito eto, vnébo prouti Bougi kričécfi TF 1715, 5; Vnebéfza kricsécsi grejh KŠ 1754, 73; jafz fzam gláfz kricsécsa vu púfcávi KŠ 1771, 265; ki fzi k-tebi kricsécsa Ezkiás Králi 'sitek podú'sao KM 1783, 37; Prifzpodobni je kdeczi, kricsécsaj tivarifom fzvojim KŠ 1771, 36; vó je púfzto Boug Duhá Sziná fzvojega, kricsécsa Abba KŠ 1754, 154; Vidoucsi pa deczo kricsécsa vu czérkvi KŠ 1754, 68; nafzedúvala fzta ga dvá fzlepca, kricsécsa i govorécsa KŠ 1754, 30; K-tomi i glávne grejhe i v-nébo kricsécsa grejhe KM 1783, 148

kriľiti -im nedov. *kriľiti, mahati*: nekrili z-rokámi KOJ 1845, 28

krilo -a s *naročje*: Kebeľ; krilo KOJ 1833, 162; Jezus Kriřztus, ki fzi fzkriľa tvojeга Ocsé z-nebéfz na zemlo doli fztoupo KM 1783, 76; nefeni je od angyelov vu krilo Ábrahámovo

KŠ 1771, 226; tvojo fz. düso vu Ábrahámovo krilo preporouco KM 1783, 90; Boug moj, i vu krilo tvoje fzlatke obrambe mené preporácsam KM 1783, 169; Vzemi me vu tvoje krilo SŠ 1796, 3; jedinorodjeni fzin, fteri je vu krili Otsé KŠ 1754, 102; v-Abrahámovom krili KŠ 1754, 142; Szin, ki je vu krili Ocsé KŠ 1771, 265; Jasz fzem bio vtvojem krili BKM 1789, 374; Naj pocsi va v-tvem krili SŠ 1796, 119; Ti szii, v-krili szmrti Nedú'zno vkúpsztrti KAJ 1848, 117; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6; pren. nase szpráviscse szvojga krila 60 poszlavcov zaberé AI 1875, br. 1, 1; Sto zná 'z-nyi kapľami zemlé Krilo navľaziti? KAJ 1848, 15; Tú szem v-krili vucsevnicse KAJ 1870, 5

Kristina -e ž *Kristina*: Kriřtina je ednoga lagojeга Gofzpodna fzlú'ľila KM 1790, 40

Kriřtuř -a m *Kriřtus*: vítěz chriřtus TF 1715, 1; Zvelicřitel kriřtus Jefus TF 1715, 11; Jefus Kriřtus právi Boug TF 1715, 22; Goszpon Jefus Kriřtus ABC 1725, 40; Kriřtus právi Bog SM 1747, 40; moi ľúbléni odkúpitel Kriřtus SM 1747, 46; Kriřztus vu formi Bo'zoi KŠ 1754, 106; kaje Kriřztus zřifzřtoga KŠ 1771, 3 (B2a); Kriřztus fzmiluj fze KM 1783, 10; Gofzpodin Kriřztus rodi fze BKM 1789, 6; Steroga je Kriřztus Szpravo SŠ 1796, 6; liki Kriřztus Jezus SIZ 1807, 9; v-Tebi, Jezus, Kriřztus, posztávím BRM 1823, 10; Kriřztus mi je moj 'zitek KAJ 1848, 5; moucs od Gofzpodna kriřtuřľa TF 1715, 34; zmiloscse Jessusa Kriřtussa SM 1747, 49; oblářzt Kriřztusa nyegovoga KŠ 1754, 118; vľeti narodjenoga Kriřztuřľa 1562 KŠ 1771, A6a; I za vřejdnofzt Kriřztusa BKM 1789, 7; Kriřztusa fze z-verov dr'zi BRM 1823, 3; Hvala boidi i nyega fzinovi Jessusi Kriřtussi SM 1747, 90; ona je voj k-Kriřtuřľi KŠ 1754, 6a; Prvle, liki fzeje Kriřtuřľi poudo KŠ 1771, 1 (B1a); Hvalo dájmo Kriřtuřľi BKM 1789, 1; liki je fzvéta Mati-Czérkev Kriřtus Jefussi podľo'sna SIZ 1807, 10; Hváľo dájmo Kriřztusi BRM 1823, 1; prôti Kriřztusi nyegovomi TA 1848; Hváľo dájmo Kriřztusi KAJ 1848, 1; Ka je pak kriřtuřľa na tou prineřzľo TF 1715, 41; Kai je pa Kriřtuřľa nadignilo SM 1747, 40; kikoli fzmokriřztuseni vu Kriřztus Jefuřľa KŠ 1754, 459; je Paveo razgláľzo v-Rimi Kriřtuřľa KŠ 1771, 434; Jezik, z-sterim túdi Kriřztusa vadľujemo KOJ 1833; ár je on vfze nářz za Kriřztus Jefuřľa tivarifse pofztavo KMK 1780, 26; Kaj bode rodila Jezusa Kriřztusa BRM 1823, 10; drága Brářtya vkriřtuřľi TF 1715, 6; kaibřzi mi vu kriřtuřľi Jefuřľi vřzelili TF 1715, 41; po nassem Gofzpodni Kriřtuřľi Jefussi ABC 1725, A6a; ino bi fze vucľili v

szamom Kristuffi vezeliti SM 1747, 40; Vu krifztufi mámo odrejánye KŠ 1754, 116; vu Gofzpodni našem Jezufi Krifztufi KŠ 1771, A2a; I vu Jezuffi Krifztuffi KMK 1780, 7; Vörmo, i vKrifztuffi BKM 1789, 6; Po Krifztufi mem Gofzpodni SŠ 1796, 4; Vermo tak v-Krifztusi BRM 1823, 4; Mifzmo vfzi navküpe zkrifstufsem pokopani TF 1715, 33; fnyegovim fzinom Jesussem Kristussem SM 1747, 19; o'zivo náfz je fz-Krifztufom KŠ 1754, 117; Od Jo'zefovoga fzKrifztufom bej'zanya KŠ 1771, 6; Znařim Gofzpon Krifztusom SŠ 1796, 6

Kristuřev in Kristuřov -a -o prid. *Kristusov*: steri Kristusev Vučenik hocfe biti SM 1747, 28; Paveo Apoftol Jezus Krifztufov KŠ 1771, 529; Vecfërja krifstufleva TF 1715, 11; Krifstusseva Zápoved SM 1747, 41; Krifztuseva cséfzt KŠ 1754, 101; Sto je Kriftuřova rodbina KŠ 1771, 37; Ni Krifztuřova fzmrt ne hafzni vfzákomi SŠ 1796, 23; nego pravicsno krifstuflevo Telou terpelo TF 1715, 40; právo Kristussevo Teilo SM 1747, 30; Krifztuřovo fztanyé KŠ 1771, 10; vcsenyé Krifztusevo SIZ 1807, 9; pořvedocfiti zkerfzta krifstuflevoga TF 1715, 38; Mené je nei fzřám Kristufevoga Evangelioma SM 1747, 18; notr do Krisztusevoga rojsztva KŠ 1754, 11a; od Kriftuřovoga rojřztva KŠ 1771, A3a; K-fzvétój Rani Krisztuffovoga Rebra KM 1783, 69; nikákfe znamenye krifstufleve kervi TF 1715, 40; nego za Krifztuseve vrejdnofzti volo KŠ 1754, 135; Krisztuseve krvi moucs BKM 1789, 15; on vgreřsi proti Kristusevomi Teili SM 1747, 24; fze je kprávomi Krifztusevomi návuki pridřu'zo KŠ 1754, 11b; kaibifze kvعفërgyi Krifstuflevoi pripüfzto TF 1715, 48; Vefzelo fze fzřávlaj na dén Krifztusevi SŠ 1796, 10; Tebé na právo krifstuflevo poznánye pripela TF 1715, 9; Kristussevo praviczto SM 1747, 20; fzo ji vnogo jezero na Krifztuřovo fzpoznanye pripelali KŠ 1771, A5b; Düsno zvelicsanye v-Krifztusevo vrejdnofzt vüpanye polo'si SŠ 1796, 23; Vu Krifztusevom vrejmeni pa řteri Farizeus KŠ 1754, 11b; koteri fzo po Krifztuřovom rojřztvi vAfriko odplavali KŠ 1771, A6a; Pravicza po Jezus Krifztuřovoj vöri KŠ 1771, 453; Pred Krifztusevov Vecsërjov KŠ 1754, 234; Vucseniczki krifstuflevi TF 1715, 19; örocsniczke Krifztusevi KŠ 1754, 137; fzlifavři vu vouzi del Krifztuřova KŠ 1771, 35; vfzej verni kotrig Krifztusevi gvüšno blágo KŠ 1754, 132; mleiko návuka nebefzkoga krifstusevim vernim predkláda TF 1715, 7; csigli v-nisternom táli negubi pod Krisztusovi peroutai KOJ 1833,

XI; fzem zlasztivnimi Krifzusevimi ricřmi pokázao KŠ 1754, 7b

Kristuř Jezuř -a -a m *Kristus Jezus*: na řtero, názje fzřám nařf drági Zvelicřitel kristus Jezus návесо TF 1715, 11; Krifztus Jezus je nám vcfinyen modroufzt od Bogá KŠ 1754, 97; fze naj tak ponása liki Krifztus Jezus k-fzvétój Materi Czerkvi SIZ 1807, 9; liki je fzvéta Mati-Czerkv Krifztus Jefussi podlo'sna SIZ 1807, 10; Nego oblejczte Gofzpon Krifztus Jezufa KŠ 1771, 479; Naj blagofřzlov pride po Krifztus Jezufi KŠ 1771, 562

Kristuř Jezuřov ~ -a ~ -o prid. *Kristus Jezusov*: zvezani Krifztus Jezusov rob KŠ 1771, 578; fzvoja ifcsejo, nej pa tá, řtera fzo Krifztus Jezufova KŠ 1771, 595; tá, řtera fzo Krifztus Jezufova KŠ 1771, 595

Kriřpuř -a m *Krispus*: Krispus pa, vládnik fzřřáviřfca, je vörvao KŠ 1771, 398

kriřtál -a m *kristal*: fzvetlořzt nyegova je priřzpodobna kako krifřtal KŠ 1771, 805; mourje priřzpodobno kkrifřtali KŠ 1771, 774; kristál-csiszte potoke KAJ 1870, 80

kriřtavec -vca m *kristavec*: Kriřtavec raste po grabaj AI 1878, 48

Kriřtof -a m *Kriřtof*: Cfři je Kriřtof na gofztüvanye bio pozřáni KM 1790, 76

kriřti krijem nedov. *pokrivati*: Födni, krijem -iti AIN 1876, 62; Njegovo telo krije debela, razpokana kořa AI 1878, 19

krív -a -o prid. **1.** *kriv, zakrivljen, neraven*: Görbe; krivi -a -o KOJ 1833, 157; Kriva naj bo rávna BKM 1789, 13; Vcsini rávno ka je krivo BKM 1789, 118; Krivo fze naj zravna BRM 1823, 6; i naj bodo ta kriva na ravniczo KŠ 1771, 173 **2.** *ki povzročá kaj slabega*: kriv bode tejla i krvi Gofzpodnove KŠ 1754, 208 **3.** *ki ni v skladu z dejřtvi*: Elři fzlifři kriva vága KŠ 1754, 50; naj krivo vcsenyé i nepobo'zni 'zitek odvrásajo KŠ 1754, 217; Ár fřzřczá zhájajo krivo fzvedouřztvo KŠ 1771, 51; Krivo vcsenyé tiraj od náfz SŠ 1796, 3; Kriva fzvedocsánřztva ti křoto varifze SM 1747, 89; Kakda bli'znyega vkřive la'zi zmejsamo KŠ 1754, 54; Ne gücsi krivoga fzvedocsánřztva prouti tvojemi bli'snyemi KM 1790, 110; Krivoga zmiřlěnya nevervanye BRM 1823, VII; krive priřzege zdr'závanyem KŠ 1754, 18; vari fze od tvoje lařztivne krive mifzli KŠ 1771, 444; ifzkali fzo krivo fzvedouřztvo prouti Jezufi KŠ 1771, 91; fzvoje vu krivom vadlúvanyi i vöri potrdjávanye KŠ 1754, 196; kai fzmö pregreifřili zkrivim priřžéganyem SM 1747, 54; dvakřat pregrisih, I. fzkřivim priřžéganyem KŠ 1754, 18; kakda fze křfřzřánřzki návuk

szkrivim vcsenyom olzkrúni KŠ 1771, 716; Csi ali ga pa szkrivimi ricsmi vkanimo KŠ 1754, 55
4. ki je v nasprotju s priznanim, pravilnim: Jáln cslovik, krivi mou'z z jálnimi vufztami hodi KŠ 1754, 55; Sztánejo krivi Krifztusje i krivi Proroczke KŠ 1754, 12a; nego i krivi Apoftolje szo fze pobúdíli KŠ 1771, 434; Varte fze pa od krivi prorokouv KŠ 1771, 22; szo rávno tak csinili krivim prorokom ocseve nyihovi KŠ 1771, 184; Molitev za Czérkev próti krivim vucsitelom TA 1848, 4; I pofztavili szo krive szvedoke govoréce KŠ 1771, 358; Vrág .. po krivi vucsiteli KŠ 1754, 164 **krívi** -a -o sam. **krívi:** je argumentum, gde opomina proti tim krivim KŠ 1771, 757; Csi kaj krivoga, ali negvusnoga prepovidávamo KŠ 1754, 56

krívec -vca m **krívec:** Kardinál Luthera za krivca nájdenoga prigovárja KOJ 1845, 57; Krivczi sze ogiblejo Goszpodé KOJ 1845, 28; Krivci otemnejna Bele II. sztrepetani szo KOJ 1848, 27; i na kaftigo te krivceze zvati KŠ 1754, 18; je krivce do szmrta na vouzo oszodjene vöpüszto KOJ 1848, 123

krivica -e ž **I. krivica:** vò fze scifzti krivicza KŠ 1754, 120; Kako fzte pofztavili kotrige vafè i krivicze na kriviczo KŠ 1754, 120; níkfó kriviczo fzte mi nej vcsinili KŠ 1771, 565; ne csinim ti kriviczo KŠ 1771, 65; toga nevernoga i kriviczo lübcza odürjáva düh nyegov TA 1848, 9 **2. krivda:** Proszimo te, vfza krivicza, Naj ide znafega lzrcza BKM 1789, 130; i krivicza je vu rokáj moji TA 1848, 6; Kristus je nafè krivicze volo ranyen bil SM 1747, 12; Krifztus, dabi náfz odkúpo od vfze krivicze KŠ 1754, 120; Krifztus brezi krivicze fze mantrá KŠ 1771, 92; Krifztus je na fzmrt dáni tá, Za vol' nafè krivicze BKM 1789, 96; Poroudo fzem fze v kriviczi KŠ 1754, 253; Kako fzte pofztavili i krivicze na kriviczo KŠ 1754, 120

krivičen -čna -o prid. **I. krivičen:** Krivicsno blágo nema szreze KOJ 1845, 120; Krivicsnoga, ali dñok pokouro cfínécsega, csloveka KŠ 1754, 134; da sze lüszto po vnougom krivicsnom bojovanyi krouto vösztrejbi KOJ 1848, 10 **2. kriv:** Ár fztánejo krivicsni Krifztuske KŠ 1771, 81 **krivičnejši** -a -e prid. **krivičnejši:** ftimate, ka szo eti Galileánczi krivicsnejši bili od vfzej drúgi Galileánczov KŠ 1771, 215 **krivični** -a -o sam. **krivični:** Krivicfne pravicsnimi vfze Doli pofzadis BKM 1789, 360

krivično prisl. **krivično:** kaibifze mi krivicsno znasfím úrokom ne zmeifáli TF 1715, 17; fteri krivicsno szvedocsi prouti bili'znyemi szvojemi KŠ 1754, 56; I níki gori fztanovfi

krivicsno szo szvedocsi prouti nyemi KŠ 1771, 150; denok krivicsno tou'siti edendrügoga, je prepovedano KŠ 1754, 10

kriviti -ím nedov. **dolžiti, kriviti:** Okozni; zroküvati, kriviti KOJ 1833, 167; necsamurna 'fenfzka pred Putifarom csifztoga Jó'sefa krivila, i tou'fila KM 1796, 26

krivnja -e ž **krivda:** Luther je szvojih naszlednikov grdoga 'sivlejnya krivnyo ocšiveszno Fararom priszvájao KOJ 1845, 69; da rimszki Pápa Johanni krivnye neprimerja KOJ 1848, 46

krivo prisl. **krivo:** kaibi mi krivo ne prizégali TF 1715, 13; Prouti tvojemi blisnyemi krivo nefzvedocfi TF 1715, 16; krivo ne szvedocsi ABC 1725, A4a; krivo ne szvedocsi SM 1747, 45; Csi kaj kriv znaffov ricšjouv potrdjávamo KŠ 1754, 17; Csi krivo vcsimo KŠ 1754, 19; krivo ne prizégaj KŠ 1771, 16; Rejcs na krivo obrácsamo KMK 1780, 39; Naj na bli'snyega krivo ne szvedocsimo KM 1783, 10

krivoprišegávec -vca m **krivoprišeznik:** kaj je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego krivoprišezgávczom KŠ 1771, 634

krivovërec in **krivovërec** -rca m **krivoverec:** Eretnek; krivoverecz KOJ 1833, 155; i grátao je krivo-vörecz KM 1796, 123; da sze trdokoren krivovörecz Luther more zgrabiti KOJ 1845, 61; Ali, da bi je níki krivovörczi zácsali vcsiti KŠ 1771, 601

krivovören -rna -o prid. **krivoveren:** Luther je obecsao, ka vecs níkaj nede krivovörnoga predgao KOJ 1845, 57

krivovörstvo -a s **krivoverstvo:** Od krivo-vörfztva, i vfze bloudnofzti KM 1783, 47; Od bloudnofzti, krivo-vörfztva, Vari náfz BKM 1789, 143; fze prepovidáva i Krivovörfztvo KMK 1780, 37; Csi te pa krivovörfztvo nafzledüvali KM 1796, 45; Püspeczke szo pa tak z novim krivovörštvom poszeo meli KOJ 1848, 72

krizolituš -a m **krizolit:** te fzedmi krizolitus KŠ 1771, 806

krizoprašúš -a m **krizopraz:** Te prvi fundamentum je bi te defzèti krizoprafus KŠ 1771, 806

Krizòstomuš -a m **Krizostom:** kak ftima Krizofztomus KŠ 1771, 601

kríž in **kríš** -a m **I. kríž:** naj fze kris Krifztusov ne szprázni KŠ 1771, 491; Ka je szkri'za vífzilo KŠ 1754, 258; po znaményi Sz. Kri'sa KMK 1780, 9; Kako je pravicsno za mé na kris dáno TF 1715, 40; na kris rafzpéti vu veliki mántraj KŠ 1754, 237; na kri'z KŠ 1754, 108; na kri'fi fzi za me mrel SM 1747, 70; ftero je Krifztus na kri'zi nyemi pourocso KŠ 1771, 260; zlífzenimi kri'zi

krnščák -a m *klobuk*: Kalap; krnsacsák, klobúk KOJ 1833, 161

krobŭla -e ž *košara*: Vido fzam vu fzneħ, kak da bi tri krobŭle mele meo na mojoj glávi KM 1796, 27

kròf -a m *golša*: Begy; krof, pŭta KOJ 1833, 152

kropliva -e ž *kopriva*: Urtica Kropliva KMS 1780, A8; Tsalán; kropliva KOJ 1833, 176; Kropliva .. Žgéc̃a náras AI 1878, 44; Szvinyé jéjo kroplive KAJ 1870, 69

krópni -a -o prid. *voden, nekvaliteten*: Tõnye meszò kròpna 'zupa KAJ 1870, 136

kròsna -sen s mn. *statve*: Dvòja kròsna gori posztávsi, tkala szta AI 1875, br. 1, 6

kròtek -tka -o prid. *krotek, ponižen*: Jámbor; krotki, pobo'sen KOJ 1833, 161; Oh krotki Jezus KŠ 1754, 228; kaj fzam jafz krotki i ponizen KŠ 1771, 37; Krotki ágnez i nedu'zni BKM 1789, 87; Krotek Cslovik KM 1790, 68; kony, csi gliħ jáko krotki AI 1875, kaz. br. 8; Ponizno i krotko fzcrcé Boug vfzigdár rad lŭbi BKM 1789, 13; naj fze pokorni i krotki knyey fzka'zujó KŠ 1754, 221; Nego fzmo bili, liki decza krotki KŠ 1771, 616; Bláseni fzo ti krotki KMK 1780, 96; Jeli ká krotke ali hi'zne sztvare KAJ 1870, 10; nej fzamo tim dobrim i krotkim KŠ 1771, 707 **krotkéjši** -a -e *krotkejši, ponižnejši*: csi erdélsczkoga Glavara, na krotkejse miszli, návade i segé privesila KOJ 1848, 10 **nájkrotkéjši** -a -e *najkrotkejši, najponižnejši*: Jezus naj krotkejfi KM 1783, 40; Najkrotkésim szmrtoem je mrla AIP 1876, br. 2, 7

kròtko prisl. *krotko, ponižno*: Krifztus krotko ide po Samárii KŠ 1771, 196; Hŭdo z-hŭdim ne placstijte, nego ono krotko pretrpte KM 1790, 70; vsigdár krotko i dobro bodem hodo BJ 1886, 7

kròtkost -i ž *krotkost, ponižnost*: Ka efce efzi fzlisi krotkofzt KŠ 1754, 41; Szád Dŭhá je pa krotkofzt KŠ 1771, 568; ali zlŭbéznofztyov i v-Dŭhi krotkofzti KŠ 1771, 498; Ti fzi Duh práve krotkofzti BKM 1789, 129; da je lepse na krsztsánszko krotkoszti mirnoszt sze vaditi KOJ 1848, 11; môdroszt, I 'znyé zhájajõcso kortkoszt KAJ 1848, 206; da vu krotkofzti ktebi priglihnejfi bodem KŠ 1754, 239; váfz po krotkofzti i milofztivnofzti Krifztufovoj KŠ 1771, 545; Vkrotkofzti leipo tiho hodi BKM 1789, 8; Zevfzov poniznofztyov i krotkofztyov KŠ 1771, 580

krotkóuča -e ž *krotkost, ponižnost*: Dŭjh krotkoucse KM 1783, 46

króto in króuto prisl. *zelo, močno, hudo*: Krouto i jáko vòrjem TF 1715, 37; Kriva fsvedocsánfztva ti kroto varifze SM 1747, 89; Krouto, i jáko vòrjem SM 1747, 37; ár je dober krouto KŠ 1754,

266; ka fzmo prouti tebi krouto nefzmerno pgregrejfi KŠ 1771, 852; A gizdave zvisávcze, On krouto oduri BKM 1789, 13; Gda bi fze Peter krouto joukao KM 1790, 52; Krouto nepobo'sno KM 1796, 69; Szkuzis fze krouto nad menom SŠ 1796, 159; Oni sze nájbole od 179 ½ leta máo krouto szkrbijo nej szamo za obarvanye szvojega Jezika KOJ 1833, VIII; Vszegavejcs nám je krouto potrejbna KOJ 1845, 5; nepriátelje sze naj kròto szrame'zljŭjejo TA 1848, 6; vidévsi Gejza, da sze lŭszto po vnugom krivicnom bojovanyi krouto vosztrejbi KOJ 1848, 10; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze kròto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7

kroutodòstakrat prisl. *zelo mnogokrat*: Kroutodosztakrát pri nomenaj, steri zádnyo litero májo b KOJ 1833, 44

kroutovnogokrat prisl. *zelo mnogokrat*: Kroutovnogokrat, nájbolje z-neokoncsivnim módusom kákse rejcsi sze raztrgajo KOJ 1833, 124

króuziti in kròziti -im nedov. *krožiti, obkroževati, hoditi okrog*: Po vòri je zidina Jerichova fzpádnola, ftero fzo fzedem dni krou'zili KŠ 1771, 693; Eti i vudné letijo, ár z-vodami doszta krò'ziti morejo [ptiči] KAJ 1870, 25

kròžano prisl. *krožno*: Bibic sem tam krožano leče AI 1878, 27

króžina -e ž *okrožje*: Pod vszákó kro'zino sze vecs okroglin szlisi AI 1875, br. 2, 3

króžinski -a -o prid. *okrožen*: Nadale vszákó okroglini edno okrogliniszko i vszákó kro'zinszkoj edno kro'zinszko zemlé-dáce nazavŭpsztvo sze goriposztávi AI 1875, br. 2, 3

kròžni -a -o prid. *okrožen*: Szprávlene po Gáspár Jánosi krò'zno-sòlszkom ravniteli KAJ 1870, 1

krpliva -e ž *kopriva*: Jaj szpekla me krpliva AIP 1876, br. 9, 4

krst in kèrst -a m *krst*: Kerfzt i vetsérja nyega SM 1747, 87; Krfzt i Krifztuseva Vecsérja KŠ 1754, 184; Predganye i krfzt Ivanov KŠ 1771, 9; Prvi je Krfzt KM 1790, 111; Szvéti Krfzt BRM 1823, VI; Szvéti krszt KAJ 1848, VI; od Szvétoga kerfzta TF 1715, 31; nego i to zavezo mojega kerfzta prfztoupo SM 1747, 48; edno fzfvtvo krfzta KŠ 1754, 132; Od Krifztufovoga krfzta KŠ 1771, 172; Gda bi pa vido vnouge prihájayouse kfzvojemi krfzti KŠ 1771, 9; ako gdo kerfzt, vecférjo Kriftuffevo nerazmi TF 1715, 48; je Krifztus li dveje nafztavo .. Krfzt KŠ 1754, 185; Kai znamenŭje vtom kerfzti ta voda TF 1715, 33; kai fzi meni vezf kints vu mojem kerfzti zobfztom fenkal SM 1747, 52; Záto voda po Krfzti KŠ 1754, 184; pokopani fzmo 'znyim po

krfzti vu fzmrt KŠ 1771, 459; I v-krfzti je nazócsi BRM 1823, 5; i fzkrfztom, fzkim fze jafz krfztim KŠ 1771, 66; Nego od krfztov návuka KŠ 1771, 679

krstiteo -ela m *krstitelj*: Vu oni dnévi prífao je Ivan Krfztiteo predgajoucí KŠ 1771, 9; On je eti krfztiteo BKM 1789, 227; Teda fzo prisli knyemi vucseniczke Ivana krfztitela govorécsi KŠ 1771, 29; Teda fzo prisli vucseniczke Ivana krfztitela KM 1796, 100; Ivani krfztiteli fze gláva vzeme KŠ 1771, 47; koga me právjio lidjé biti .. Ivana Krfztitela KŠ 1771, 127

krštiti -im nedov. *I. krštiti*: Keresztelni; krsztiti KOJ 1833, 162; Kakda moremo krfztiti KŠ 1771, 10; i fz-krfztom, fterim fze jafz krfztim, fze okrfztite KŠ 1771, 135; Jafz te Krfztim KMK 1780, 59; Teda je prífao Jezus k-Ivani, da bífze krfzto od nyega KŠ 1771, 10; Pravo je záto lúfztvi, ftero je vó slo, da bi fze krfztilo od nyega KŠ 1771, 173; Hválo dájem Bougi, kaj fzam nikoga med vami nej krfzto KŠ 1771, 491 **2. dati ime, poimenovati**: Skéri nóvih mertükom szo na nóve iméne krsztili AI 1875, kaz. br. 6 **krštšeni** -a -o *krščen*: té je pa na moje imé krsztsen AIP 1876, br. 1, 7; Boug Otsa tomi krfztsenomi obecsa eto KŠ 1754, 188; I vfzi fzo po Mojzefi krfztseni vu obláki KŠ 1771, 580; Ar fze krfztsanye zovémo krfztseni BKM 1789, 225; kot vzklik oh krfztseni cslovik BKM 1789, 433

krštítje -a s *krstna pojedina*: Efzi fzlifi Krfztítje, torbina KŠ 1754, 25; obszlú'sávanye gosztsenyá, nájmre, gda sze nyemi prvo dejte narodi (Krsztítje) KOJ 1845, 34; Da szo ete nóve pörgare z-krsztítja domô neszli AIP 1876, br. 7, 7

krštni tudi kërštni -a -o prid. *kršten*: Ako bi kerfztno obecsanje prelomo SM 1747, 52; Krsztnoimé sze vszigdar za pridovkom pise AIN 1876, 10; poleg kerfztnoga obecsanja SM 1747, 22; Káksa du'snofzt je krfztnoga Ocsé KMK 1780, 59; Krfztni zavezek mámo ponouvíti BKM 1789, 226; V-krsztnom iméni, ino priiméni (Czouni) KOJ 1833, 10; Lasztivne i krsztné iméne moremo vszigdar z-velikimi literami pizati AIN 1876, 73

krštšanski in kerščanski -a -o prid. *krščanski*: Drúgi tau je Vora kerfchánfzka TF 1715, 11; Czérkev Kerfchánfzka SM 1747, 37; Ka je vóra Krfztsánfzka KŠ 1754, 84; Czérkev krfztsánfzka KŠ 1771, 338; Je krfztsánfzka Praviczka KMK 1780, 4; Jeli fze je povéksávála Krfztsánfzka vóra KM 1796, 126; nyegova krsztsánfzka tivárisiczka Sároltá KOJ 1848, 10; Krfzcsanfzka Sz. Mati Czérkev BRM 1823, V; Krsztsanszka trplivoszt KAJ 1848, VII; Krfztsánfzko vadlúvanye je KŠ 1754, 1; Vu keliko táli fze naprej dáva

krfztsánfzko znánye KMK 1780, A2 (3); vcsi naffe Krfzcsánfzko valdúványe SIZ 1807, 9; Katechifmus je kerfchánfzkoga návuka krátka fumma TF 1715, 10; vfzega Krfztsánfzkoga návuka krátka fumma KŠ 1754, 5; krfztsánfzkoga Katolitsánfzkoga znánye Návuk KMK 1780, A2 (3); vfze kerfchánfzke vóre krátki návuk TF 1715, 10; Kerfzcánfzke Vóre Vucfenye náfz vučí SM 1747, 33; vtrétyem táli naffe vore krfztsánfzke KŠ 1754, 121; Od krfzcsánfzke fzlobofcsine KŠ 1771, 489; krfztsánfzke vóre glávni návukov KMK 1780, 6; mesztancsarje szo krszcsánfzke vóre AI 1875, kaz. br. 3; Jeli potreibno kerfchánfzkomi csloveki tak znati TF 1715, 48; Vcfio náz na kerfchánfzko lúbézen TF 1715, 14; mater Czírkev kershánzko ABC 1725, A5a; Dai mi Kerfzcsánfzko fivleinye SM 1747, 53; Jafz vórjem vu Mater Czérkev krfztsánfzko KŠ 1754, 121; Paveo ga je na krfztsánfzko vóro pripelao KŠ 1771, 631; szta vu Czárigrádi krsztsánfzko vóro gorivzela KOJ 1848, 10; Zderfi me vu kerfzcsánfzkom Vadlúvanyi SM 1747, 58; Vu fzpráviscí krfztsánfzkom KŠ 1754, 135; fze z-fzuhim Krfztsanszkim Iménom hváli KŠ 1754, 4b; fzo nej fzamo hudom zácsali fz-fzkrfztsánfzkov fzloboscínov 'ziveti KŠ 1771, 434; fzmiluj fze nad národom krfzcsánfzkim BKM 1789, 184; sze je pomiro z-szoszedmi, krsztsánfzkim sztránfzkim mestrom je nej bráno KOJ 1848, 10; Páli krfztsánfzke naj poglavitejse .. fzo fíri KŠ 1754, 85; V-eti Knigaj fze ti Krfzcsánfzke nóve Pefzmi dávajo v-róke BRM 1823, II; Krsztsanszke Czérkevne peszmi KAJ 1848, I; ka bi fze od krsztsánfzki fztarifšov naroudo KM 1783, 6; je potreibno i vu peszmi krsztsanszki KAJ 1848, III; Obari náfz zevszejmi Krfztsánfzkimi králefztvami KŠ 1754, 224

krštšansko prisli. *krščansko*: Krfztsánfzko ne 'zivés BKM 1789, 260; Po krfztsánfzkom, Katolitsánfzkom vórvati je KMK 1780, 4

krštšánstvo tudi krščánstvo in kerščánstvo -a s *I. krščanstvo*: vkom pak kerfchánfzto fztoty TF 1715, 4; Právo Krfzcsánfzstvo BRM 1823, VI; fummo vfzega kerfchánfzstva TF 1715, 6; ino sze navcsiti právoga krsztsánfzstva KOJ 1845, 4; czvétki právoga krsztsánfzstva KAJ 1848, X; i za vsze Krsztsánfzstvo KM 1783, 117; opomina na krfztsánfzstvo obrnyene KŠ 1771, 669; Krfztsánfzstvo fzo zácsali preganyati KM 1796, 122; Zdr'zim tak moje krfzcsánfzstvo BRM 1823, 7; Zdr'zmo tak nase krsztsánfzstvo KAJ 1848, 58; Vfterom Krfztsánfzvti odpúftsáva KŠ 1754, 122; Vu vfzem nasem krfztsánfzvti BKM 1789, 19; ino

tak fzebe vu právom Krfzcsánfztvi ponávlati SIZ 1807, 11; Med koterim kerfchánfztvom odpúfzti TF 1715, 24 **2. kristjani**: Ki fzi náfz tvoje krfztsánfztvo Ofzlobodo BKM 1789, 237; kao i czeilo kerfchánfztvo zové ino vkúp zbira TF 1715, 23; Steri fzi nás tve krfztsánfztvo Oszloboudo KŠ 1754, 256

krstšávanje -a s *krščevanje*: nej po drúgoucs krfztsávanyi KŠ 1754, 193; Zgoudilo fze je pa vu krfztsávanyi vřzega lúfztva KŠ 1771, 174

krstšávati in kerščávati -am nedov. *krščevati*: fteroga fcsémo krfztsávati KŠ 1754, 188; Jafz te krfztsávam KŠ 1754, 188; Jafz ifztina krfztsávam váfz vu vodi KŠ 1754, 10; zakaj tak krfztsávás KŠ 1754, 266; vřzáki clovik fzlodobno krfztsáva KMK 1780, 59; dúhovnik te nóvorodjene kerščáva BJ 1886, 19; Od vřzej trej fze krfztsávamo BKM 1789, 227; ino je krfztsávajte KŠ 1754, 187; Gda bi Ivan vřze lúfztvo krfztsávao KM 1796, 94; on bode váfz krfztsávao vSvétom Dúhi KŠ 1771, 10; kaj fzam vu mojemi iméni krfztsávao KŠ 1771, 491 **krstšávajouči** -a -e *krščujoč*: Bio je pa Ivan krfztsávajoucsi vu puľcsávi KŠ 1771, 103; Idoucsi záto, vcsite vřze národe, krfztsávajoucsi KŠ 1771, 99 **krstšávani** -a -o *krščevan*: vi bodte pa krfztsávani vu fsvétom Dúhi KŠ 1771, 376

krstšenica -e ž *kristjanka*: je bila obto'sena, da je krsztsenicza KOJ 1845, 84; Nyegova 'sena Bavarkinya, kat. krsztsenicza KOJ 1848, 89; szo sze krsztsenat i krsztsenice priporocsat prihajali KOJ 1914, 109

krstšenik tudi krščččnik in kerščččnik -a m *kristjan*: Kaje kerfchenik TF 1715, 10; vóruie kerfchenik SM 1747, 80; ár jafz i vřzáki kerfztsenik vóro more meti KŠ 1754, 86; V'zivaj záto vóren Krfztsenik KŠ 1771, A8a; Katolitsánfzki krfztsenik tou vadľuje KMK 1780, 9; Vu kri'zi More Krfztsenik trpeti BKM 1789, 309; Verni Krfzcsenik BRM 1823, II; Zdrzi tak tvoje vadľuványe, Krsztsenik KAJ 1848, 5; Blázensztvo krsztsenika vu etom 'zitki KAJ 1848, II; Vřzákomi Krfztseniki KŠ 1771, A2a; Vřzákomi Katolitsánfzkomi krfztseniki fze zapovidáva znati KMK 1780, 6; bogábojčľfi Kerfzčeniczi SM 1747, 28; Mi krsztseniczi verni BKM 1789, 13; Krfzcseniczi právi BRM 1823, 4; Veszélte sze, krsztseniczi KOJ 1848, 126; Záto je velika noria oni krfztsenikov, fteri KŠ 1754, 203; Tak i vzemli krsčcsenikov SŠ 1796, 4; szo vno'sino krsztsenikov szpoklali KOJ 1848, 8; vernim kerfchenikom TF 1715, 12; nam krfztsenikom na jejfztvino i pitvino nafztávlena KŠ 1754, 200; Vu tom mefzti

bodoucsim krfztsenikom pífe Paveo ete lifzt KŠ 1771, 527; drúge kerfzcsenike SM 1747, 78; Gda bi Saulus pregányao Krfztsenike KM 1796, 124; kersztsenike escse i mářjali KOJ 1914

kršččák -a m *klobuk*: Kalap, krsčcsák AIN 1876, 36; Szodec szi je na ocsi potégno krsčcsák KAJ 1870, 156

kršččän in krsččän -ána m *kristjan*: I ka krfztsan má vórvati BKM 1789, 227; Kak sze meni, krsztsani dosztája KAJ 1848, 171; Krfztsanye KŠ 1754, 102; zváni fzo naj prvle vu Antiochii vucseniczke krfztsanye KŠ 1771, 377; Kákso Obscino májo med fzebom právi Krfztsanye KMK 1780, 21; vnougi pobo'sni krsztsanye KM 1783, 129; Ar nyega dicľfjo, Z-fzrczá vřzi krfztsanye BKM 1789, 131; fřzkrb noľzti na Tvoje krfzcsanye BRM 1823, 151; Vefzélte sze, krsztsanye KAJ 1848, 57; Krfztsánfzka, ár fřzkrfztsanov fztoji KŠ 1754, 129; Krfztsanov cséřzt KŠ 1771, 13; Tvoji krfztsanov molitvi, Zmilofscse tvoje poľzľuhni BKM 1789, 132; I jedinfztvo Krfztsanov BRM 1823, 4; Domiter fřzebrnár prouti krfztsanom zburkanye pobidi KŠ 1771, 400; Zdaj je radoszt Krfzcsanom BKM 1789, 43; csi fze za Bo'ze fřzini i verne Krfztsane dr'zimo KŠ 1754, 21; ka fzi náfz med tvoje krfztsane pripelao KŠ 1771, 841

křt -a m *křt*: Křt AI 1878, 10; řtere křt po ogradaj i trávnikaj zrova AI 1878, 10

křtnica -e ž *křtina*: [křt] pod zemľov, gde po křtnicaj hodi z-ednoga meszta na drúgo KAJ 1870, 151

křtovinjek tudi kertovinjek -a m *křtina*: řto nebi pozno küpiče zemľé – křtovinjeke, řtere křt po ogradaj i trávnikaj zrova AI 1878, 10; kertovinjecke nam kážejo ka so eřče pod zemľov neobtrüdni delavci AI 1878, 3

krúc -a m *kruc*: steri szo sze za Kurucz, kruce imenüvali (od diacske rejcsi ete: Crux, kri's) KOJ 1848, 71

krúcovski -a -o prid. *krucovski*: Med etov krúcovszkov prászkov Leopold I. z-szvejta odide KOJ 1848, 101

krügla -e ž *krogla*: Jo'zef krics obscüo te, da je kruglo szkôsz věk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7

krüglica -e ž *kroglica*: cvetna glávica, řtero je po obcvetenji kruglica AI 1878, 50

krúh -a m *kruh*: Panis Krúh KMS 1780, A7b; Krúh Kenyér KM 1790, 95; krúh i vino po v'zivanyi fzo nej fřzveřztvo KŠ 1754, 184; erczi, naj eta kaménya krúh bodo KŠ 1771, 11; Krúha nafřega vřzakdenéřnyega dái nám ga gneľz TF 1715, 25; Krúha nassega ABC 1725, A4b; Krúha nafřega dai nám SM 1747, 4; Csi Otso bode fřzin krúha

profzo KŠ 1754, 154; Krúha nafega dáj nam ga KŠ 1771, 18; Krúha naflega dáj nám KM 1783, 140; Krúha naflega dáj nám KM 1790, 109; Nej so meli krúha BJ 1886, 9; ino je te fšvétí krúh jo KŠ 1771, 38; naj z-znójom fšvojega obráza krúh jej KM 1796, 7; idi i krúh szi küpi KAJ 1870; Ka je po krúhi dánom cfinio KŠ 1754, 203; právo tejlo i práv kerv fšzkrúhom i zvinom KŠ 1754, 200; clovik ne 'živé zšzamim krúhom KŠ 1771, 11; ne 'livé cslovik fšzamim krúhom KM 1783, 141; Ar fzo nej razmeli od ti krúhov KŠ 1771, 122; i jo je krúhe polo'zenyá KŠ 1771, 108; pren. bi'zim ktomi nebefzkomí krúhi KŠ 1754, 234; Jafz fšzam te 'zitka krúh KŠ 1771, 286

krúhni -a -o prid. *krušen*: Mláda kukovica je strašno požrejna i návodno poje právo deco svoje krúhne matéré AI 1878, 28

krúhov -a -o prid. *kruhov*: Krúhovo drevo je domá na Ceylon otoki AI 1878, 58

krumpír -a m *krompir*: ki sze k-vecsérji graha, 'sgánkov, krumpirov namecsejo KOJ 1845, 108

krúmpiš -a m *krompir*: Krumpiša domovina je jüžna Amerika AI 1878, 43; vszákdenésnyá jésztvina je krúh i krumpiske KAJ 1870, 44; Krumpisov cêna po centi 1 frt. AI 1875, kaz. br. 8; Z-krumpišov se vsakojačka téčna hrána správla BJ 1886, 27; Margêca v-pôle odisla krumpise kopat AI 1875, kaz. br. 7; Vu feobnice pa krumpíše i drúga tákša devajo BJ 1886, 7; Te drúgi z-krumpisi 'živé, ka je jedino lagoja hrána AIP 1876, br. 3, 6

krúšni -a -o prid. *krušen*: Jezuffa, pod Krúsnim, i Vinszkim kejpom moremo moliti KMK 1780, 53; nego pod Krúsnim, i Vinszkim kejpom nazoucfí bodoucfí KM 1783, 105; précsescsávanye pod ednim kejpom (krúsnim) KOJ 1845, 66; gostom mále krúhšne drobtinice mečemo AI 1878, 3

Krúšno póule -ga -a s *Kenyermezo, kraj v Transilvaniji*: Ta prva csrejda Torkov je po Báthori Stevani, ino Kinisi Pávli na Krúsnom poulji pobita KOJ 1848, 66

krv krví ž *I. kri pri človeku*: Sanguis Krv KMS 1780, A7b; Krv Vér KM 1790, 93(a); Ábelova krv je za zadomescsávanye kričsala k-Bougi KM 1796, 9; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Na to je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; Vi fšzte efcé nei do kervi proti fštáli vu boji SM 1747, 26; krv, štera prelijána na zemlo od krvi Ábelove KŠ 1771, 78; z-rouke szvoje vszáki malo krvi vu edno szklejczó püsztécs KOJ 1848, 7; Nafšé vojúvanye je nej prouti krvi i tejli KŠ 1754, 105; ie fšzvojo fšvéto kerv preleao TF 1715, 39; ie merszki nad tisztimi,

koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; gda je na kri'zi fšzvojga tejla vodou i krv púfšzto KŠ 1754, 185; Dete szlatko mleko 'zelévcsi, piló materne szrcá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8; Vampir, ka tém spajéčim lidem i stárim krv scéca i spijé AI 1878, 7; mámo mi Odkúplenye po nyegovoi kervi SM 1747, 21; Vu Krifšztfúfi mámo odrejfanye po krvi nyegovoj KŠ 1754, 116; ne bi bili tálniczke 'znyimi vrét vu krvi prorokov KŠ 1771, 78; [Atíla] ino tak v-szvojoj krvi sze zalezao KOJ 1848, 5; vónka ofšzloboudo .. nego fšzvojoj drágov kervjov TF 1715, 22; ino fši náz fšzvojoj drágov kervjov odkúpo ABC 1725, A6b; ino je za nyé fšzvojom ifšztsnzkom kervjom pláčfal SM 1747, 12; koga fši fšzvoiom drágom kervjom odkupil SM 1747, 63; polei mojo dušno fšzpoznanye fšnyegovov kervjov SM 1747, 49; je náz odkupo fšz-fšzvojoj drágov krvjov KŠ 1754, 119; nej fšzam fši zgovárjao fšztejlom i fšzkrvjov KŠ 1771, 558; Náfz fši fšzvom Krvjom odkupo BKM 1789, 4; Zmojom krvjom, štere fšzam odkupo SŠ 1796, 8; da sze zemla z-csloveckov krvjov gnoji KOJ 1848, 4; I na Kri'zi za náfz mrao, fšzvo fšvéto Krv prelejo BKM 1789, 6; Szvéto krv vopreleajo BRM 1823, 4; pren. Krisztuseve krvi moucs BKM 1789, 15; kaje vu fšzvéto Sacramentomi právo Telou, ino prava kerv krifštuséva TF 1715, 40; Ar teilo moje ješzte prava jeifšztvina, i kerva moja práva pitvina SM 1747, 24; Jezusa Krifšztusa právo tejlo i práva krv na pitvino nafštávléna KŠ 1754, 200; fšnyegovoga fšzvétoğa Telá ino kervi TF 1715; Liki krfšztfšztoji .. ino Krifšztuseve krvi KŠ 1754, 186; on vgrefsi proti Kristusevomi Teili i prouti nyegovoi kervi SM 1747, 24; Ki kerv moio pié, on ofšztáne vu meni SM 1747, 24; Píte ztoga vfši, eto je pehár novoga Teštamentoma vu moji kervi koterafze za válz prelejé TF 1715, 39 **2. kri, katere izguba pomeni izgubo življenja**: Na szpanyolszkoj zemli 'ze tri leta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; [vera] i kakda je ráfšzla med vnougim pregányanyem i krvi preleávanyem KŠ 1771, 339; ár je tejlo i krv nej oznánila tou tebi KŠ 1771, 54; kaj fšzam tou nekričicsno krv oudao KŠ 1771, 93; [domovini] escse i szvojo krv, alí 'šitek gorialduvati KOJ 1833, VII; Ar voziscse nyih krv TA 1848, 7; gde je i vu 60. leti fšzvoje fšztarofšzti fšzkrvjom návuk fšzvoj zapecsáto KŠ 1771, 2 (B1b) **3. sorodstvo**: Ali da szi tak dobro szrdcze szka'žüvao k-meni i k tvojoj vbógoj krvi, tá ti mam szranyüvati péneze tvoje KAJ 1870, 22

krvajica in krvavica -e ž *krvavica*: Véreshurka; krvavicza KOJ 1833, 181; Z-ednoga tála szvinýé

sze krvajice rázlocsne dôbi naděvajo KAJ 1870, 69

krváren -rna -o prid. *ki krvavi*: Ka te krvárni jálec z fžprávla, to vfze poginyáva BRM 1823, 390

krváríti -im nedov. *krvaveti*: Nogé od kamla, lice od trnya, Krvári i tō vsze ne csütiva AIP 1876, br. 5, 3

krvásti -a -o prid. *krvav*: Csi krave módraszto ali krvaszto mlejko dojijo ali scsijo KOJ 1845, 108

krvašnji -a -e prid. *krven*: je 'seleznim szlovenszkim fararom szkradnyi den na odvandrane po krvasnyem (vármegyszkom) szodczi (birouvi) na znanye dani bio KOJ 1914, 149

krvávi -a -o prid. *krvav*: i pót kervávi oh Jesus vfze tve moke obefzelio me SM 1747, 69; Bo'zi ágnecz le'zi Vlzvojoj krvi krvávi BKM 1789, 88; prvle neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno, szvoje ocsi na veke zapré KOJ 1848, 90; za méne fzi krvávi znoj tocso KŠ 1754, 237; I ovo edna 'zena vkrvávom otouki bodoucsa doteknola fze je KŠ 1771, 29; i kcfafzi vkrvávom betégi 'zena fze zvrácsi KŠ 1771, 114; nika 'zena, ftera je vu krvávom otouki bila KŠ 1771, 116; ka fzi tvojemí Nebeszkomí Ocfi fžkrvávím Áldovom gori áldüvao KM 1783, 158; Szpominao fze bom fztve fzmrti Jezus! fztvoji rán krvávi KŠ 1754, 270

krvávo prisl. *zelo, močno*: prisparaj szí kákasi krajczar na sztáre i beté'sne dni, steroga bos krvávo potrebüvala, pa nej mogla zaslü'síti KOJ 1845

krvcécaš -a m *krvoses*: Vampir, krvcécaš, je v jüžnoj Ameriki domá AI 1878, 7

krvčica -e ž *krvca*: Da fze vnyegovom klüni vnogokrát Krvčica prelejva BKM 1789, 377

krven tudi kërven -vna -o prid. **1.** *krven*: Szvéta Meffa je brezi krvnoga prelējánya Áldov KMK 1780, 50; Nyegovo kervno preleánye imámo gláfziti TF 1715, 41; ino te profzimo Gofzpodne Bosje za Kristussevo kervno preleánye SM 1747, 55; Nyegovo fzmert, ino kervno preleánye moremo nazvefcšavati SM 1747, 40; kak bodo ti verni Bo'zi vmárjanye i krvno preliávanye tpele KŠ 1771, 763; náj nám bodo tvoje prevelike moke, ki Krvno prelejánye na 'sitek vekivecsni KM 1783, 77; szí je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; Kai je pa Kriřtus fžvoim kervnim preleányem nám zafzľü'zo SM 1747, 16; tve bittye, i kervni slaki obefzelio mene SM 1747, 69 **2.** *krvav*: kak gvant krvni BKM 1789, 201; Vidili szo ti tvoji Licz tvoji krven znoj KAJ 1848, 88; Li z vüsztami szpominajo Vnôgi tvoj presztrasen boj, I licz tvoji krven znoj KAJ 1848, 147

krviprelējvanje -a s *prelivanje krvi*: szo zamogli Krála nagovoriti, da sze je 'snyimi brezi krviprelejvanya poglihao KOJ 1848, 21; nekaj szo szí jih pa nej naci kak z-krviprelejvanyom podlo'sili KOJ 1848, 7

krvižeden -dna -o prid. *krvi žejen*: je krvi'séden Gejza neprilicsen bio Bulgárczom KOJ 1848, 10

krviželec -lca m *krvoločnej*: ino bi odsztöpili od méne krvi'zelczi TA 1848, 114

krviželen -lna -o prid. *krvi žejen, krvoločen*: Nefundaj z krvi'zelnimi 'zitka mojga TA 1848, 20; krvi'zelni i jálni szo gnüsz pred Goszpodnom TA 1848, 5

krvolöčen -čna -o prid. *krvoločen*: Tigriř Jáko je krvoločna [stvár] AI 1878, 11

krvoscánje -a s *krvomočnost*: Prouti krvaszto-mi mlejki, ali krvosczányi náj bougse domáce vrásztvo je eto KOJ 1845, 16

krvžeden -dna -o prid. *krvi žejen, krvoločen*: Komárji so krvžedni žüžeki AI 1878, 37; je krv'séden Gejza neprilicsen bio KOJ 1848, 10

krznár -a m *krznar*: Szüts; krznár KOJ 1833, 174

křznati -a -o prid. *krznen*: Potomtoga je Boug nyidva z-krznatov oupravov odeno KM 1796, 7

kšénki prisl. *zastonj, brezplačno*: fžpominamo fze z-řib, ftere fzmo ksenki jeli v-Egyptomi KM 1796, 39

ktëri -a -o ozir. zaim. *kateri, ki*: Nemai drüği Bogov nego kteri lada SM 1747, 87; Kteri fzedis zdejszne Ocsé BKM 1789, 133; toie moja kerv, ktera fze za váľz vön preleie SM 1747, 39; zvezjdo, Ktera preľzvejti váras Betlehemfzki BKM 1789, 58; Právo cfiszto szrczé, Ktero grejh odürjáva BKM 1789, 13; fziná porodi, kteroga Immé bode Jesus zvál SM 1747, 10; Kteroga moucs velíka, Naj náfz tak ohráni BKM 1789, 18; ednoga fziná porodi, kteroga bode zvála Immanuel SM 1747, 10; za tvoio britko moko, ktero fzi naime teda imel, gda SM 1747, 59; vu onoi Nocfi, vu kteroi je bil predán SM 1747, 39; po nafsem Gofzpon Jessusi .. i po kterom tudi mi prihodek mámo SM 1747, 17; i praviczá, onim, kteri nyegov zavezek, i pravdo dersio SM 1747, 93; Poglej na náfz znébe, Kteri ktebi kricsimo BKM 1789, 104; Ktere fzo one reicfi SM 1747, 39; Lüfztvo tákse vpelas na nyé, kterim reicsi ne razmeio SM 1747, 85; Kterim obecsa pofzlati Szvétoga Dúha BKM 1789, 112; odpűfzti nam vfzeh náfz zle, i teske greihe, zkterimi fžmo tvoie Imé zbantüvali SM 1747, 55

ktëri gödi ktëra ~ ktëro ~ ozir. zaim. *kateri koli, kdor koli*: Záto kteri godi znevreidnim tálom zetoga krúha jei SM 1747, 24; Ár kteri godi fzte okerfcšeni SM 1747, 20

- ktòmi** prisl. *obenem*: ta mála hi'zicska, ktomi sze i znotra lepo more ogladíti KAJ 1870, 104; Ocsa ga je pomeno, ka bi to vesznica i ktomi li vész bila KAJ 1870, 115
- kùcanje** -a s *kolcanje*: Vecs je nej mogla od prav miloga joukanya i kuczanya KOJ 1845, 45; ino z-milim 'senszkim joukanyom i kuczanyom sze tou'si KOJ 1848, 27
- kùča** -e ž *I. koča*: Kunyhó; kucsá KOJ 1833, 164; A gunyhó, kucsá AIN 1876, 12; kama mo jo neszo, ér sze me kucsá podérala AIP 1876, br. 3, 7 **2. dom, posvetovalno ali zakonodajno telo**: Pokedôp poszlavcov-kucsá neima .. nemore szkocnsanya doprneszti AI 1875, kaz. br. 2; Csibi sze od kuce vecsevnoszti táksi goripisz narédo AI 1875, kaz. br. 2; Poszlavci i velikási szvojo kucso idévsi i nam sze je králeszka rêcs razglászila AI 1875, kaz. br. 1; poszlavci v-oršzácskoj kucsi vküpprisli AI 1875, kaz. br. 1
- kùčáríti** -im nedov. *kočevati*: I naj sze potepajôcs potêple decza nyegova, ino sze kutsári med opüszcsenyem szvojim TA 1848, 92
- kùčati** -ím nedov. *čepeti*: Te z-'zlakom vdárjeni je pri ceszti kücsao KAJ 1870, 37
- kùčavêče** -a s *starinarnica*: prisesztni tjedem sze ete 'zalod na kucsavecsí odávao bode KAJ 1870, 149
- kùčet** -čta m *kolk*: Nájprednyêši deili so: gláva, kučte BJ 1886, 39
- kùčti** in kùči -ém nedov. *tolči*: Vszáki zmed nyimi [rudarji] je medino kúkao i v-talige szipávao KAJ 1870, 85; rokodelavec, gda je vszászí prêg polnôcsi na péni poplat kúko AIP 1876, br. 1, 6; pren. ricsih ete ofztri nyé (gyedrno je vglavo kúcsi) tvojoj deczi KŠ 1754, 4
- kùfer** -fra m *baker*: Kufer je erdecákaste färbe AI 1878, 56; Za volo mékote se s trdejšimi kovinami .. s kufrom, mejša AI 1878, 55
- kùfreni** -a -o prid. *bakren*: Kufreni pejnezi Réz pénz KM 1790, 94
- kùga** -e ž *kuga*: Dög; küga, mrlina, mrczina KOJ 1833, 154; Stero je telovno kùga KŠ 1754, 176; Küga KAJ 1848, IX; je nej fzmó v-Rimi od kùge 30000 lúfztva mrlo KŠ 1771, 433; Za odvrenye küge BRM 1823, IX; Ár fzmó nej najslí etoga mo'zá, kùgo KŠ 1771, 416; Po kügi KAJ 1848, 372; Lüdjé szo szi dugo nej znali pred touv kügov pomáhati KOJ 1845, 117
- kühäca** -e ž *kuhálnica*: Za mo'za je plüg, za 'zeno pa kühacsa AIP 1876, br. 8, 6
- kühájncá** -e ž *kuhálnica*: Tudicula Kùhájncza KMS 1780, A8b
- kùhanje** -a s *kuhanje*: Z špeha se dobi za mázanje i za kùhanje mást AI 1878, 21; fzmó nej mogli niti fzmó fzi vodé k-kùhanyi fztvoriti KM 1790, 48
- kùhar** -a m *kuhar*: Cocus Kùhar KMS 1780, A2b; Szakács; kùhar KOJ 1833, 172
- kùharica** -e ž *kuharica*: Kùharicza Szakátsné KM 1790, 93(a)
- kùhati** -am nedov. *kuhati*: Kùhati Fözni KM 1790, 94; Fözök, kùham -ati AIN 1876, 18; Z-zrnyá rô'z (scsipka) técsno hráno (kaso) kùhajo KAJ 1870, 19; Vu kùhnyi pečéjo, kùhajo, peréjo BJ 1886, 7; pren. zuncze pecsé, kùha BKM 1789, 342; Ki hüdi miszel vu szrdczi nekùha KAJ 1848, 170; ete lá'z kùha TA 1848, 6 **kùhani** -a -o *kuhan*: je Ivan vu vrejlom olii kùhani i mázani KŠ 1771, 765
- kùhinja** tudi kùhnja tudi kúnja -e ž *kuhinja*: Skoro pri vsakoj hiži jé kùhnja BJ 1886, 7; Od kùhinje teda nikaj fzi ne mifzlis SIZ 1807, 35; Znáj, ka sze i pesz ogible poparüvajoucse kùhinje KOJ 1845; glédala na zemlô, na kùhnye visziko mestrio AI 1875, br. 2, 7; Enpôt je ov dečák vu kùhnyi žveplenice najšao BJ 1886, 8; Vu kùhnyi pečéjo BJ 1886, 7; pren. Cslovik 'ze preczi, kak fze o'zivi, Szvo kùhnyo pred fzebom má Vu fzvoje materé tejlí BKM 1789, 360; Culina Kùnya KM 1780, A8b; Kùnya Konyha KM 1790, 93; V jestvine sránbaj i v kúnjaj je dostakrát oblizliva [mačka] AI 1878, 9
- kùhrjenje** -a s *kurjenje*: Jáko se nüca [premog] na železnoj cesti, v fabrikaj i v várašaj za kùhrjenje AI 1878, 55
- kükma** -e ž *čop na robu slamnate strehe*: Zdâ je tak rust goriposztávlen, i na toga znamênje te najprilicnsêši tesszácsov na nyega kükmo zeléno lisztnáto veko opicsi KAJ 1870, 75
- kükorica** in kükorca -e ž *koruza*: Kukorica je 'ze dolisztrgana KAJ 1870, 28; i tam sze kukorca poszühsila AI 1875, kaz. br. 8; cêna kukorce 2 frt 60 kr. AI 1875, 8; polevavsi kukorco AI 1875, kaz. br. 8; vu kukoricí vnogo kvára zroküvano AI 1875, br. 1, 8
- kükoričen** -čna -o prid. *koruzen*: Siromaškeši lüdjé sebi êšče zječméne ino kukorične mele krüha pečájo BJ 1886, 27
- kükorišče** -a s *koruzišče, njiva*: osztro vetrôvje fúcska po kukorisési i sztrnyisecsaj KAJ 1870, 28
- kükovica** -e ž *kukavica*: Kükovica je po svojem glási dobro poznana AI 1878, 28
- kükujca** -e ž *kukavica*: Kükujcza KMS 1780, A2b
- kükurica** in kükurca -e ž *koruza*: Kukurca je z jüžne Amerike prinešena AI 1878, 42; Opice živéjo od sadü kukurce AI 1878, 7; Karl VI. napravó po velejnyi kukurice i krumpira szadíti KOJ 1914, 151

Kultsár -a m *Kultsar*: Stampane sz-Kultsár Kataline pižkmí BRM 1823, I

kùm -a m *boter*: Koma; boter, kum KOJ 1833, 163

kùmaj prisl. *komaj*: da szo sze kumaj vesakale nedele KOJ 1845, 19

Kumaniánec -nca m *Kuman*: szo sli nad .. ino nad Kumaniánce, ki szo okoli Tisze razbijali KOJ 1848, 21

Kumaniánka -e ž *Kumanka*: szvojega sziná Stevana z-Kumaniánkov o'seno KOJ 1848, 36; Z-kumaniánkami je teccasz szprevedüvao, da je obete'sao KOJ 1848, 26

Kumánija -e ž *Kumanija, madžarska pokrajina Nagyknység*: ka je z-Moldávie pretirane Kumaniánce na rodnom presztori, steri sze od nyih zdáj velika Kumánia imenüje, naszelo KOJ 1848, 36

kumár -a m *komar*: Szunyog; kumár KOJ 1833

kùmati -am nedov. *kinkati*: Manyák kuma, drejmle, ali vnejmar bloudi KM 1790, 36

kumba -e ž *klev*: Átok; preklénsztvo, kumba KOJ 1833, 151

kúmes prisl. **1. pokonci**: kak da bi fze moj sznop gori opravo, i kumefz fztáo KM 1796, 24 **2. čez, prek**: Ár grêhi moji idejo kumesz gláve moje TA 1848, 31; Sztrêle lécsejo Nam szemtam kumesz gláve KAJ 1848, 13 **3. navzgor, kvišku**: Kúmez glédajoucsi na voja Jezufa KŠ 1771, 694; Glédajte tak kumefz BKM 1789, 397; zná pogléd szvoj z-vupanyem kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; Kúmesz tak pozdignite Szrdca z-verov KAJ 1848, 11; Potom kumesz vr'ze on pogléd szvoj KAJ 1870, 26

kumila -e ž *kamela*: Bio je pa Ivan odeti szfzftmi kumile KŠ 1771, 103; le'zejfe je kumili fzkoufz iglé vüjh idti, liki bogatomi notri vu králefztvo Bo'ze idti KŠ 1771, 63; kumilo pa po'zérate KŠ 1771, 77

kumín -a m *kumina*: Kumin rasté povsédi po trávníkaj AI 1878, 51

kùmp -a m *čolnu podobna priprava, ki drži mlin nad vodo*: V tej csaszih szo tüdi na Müri naredli mline na kumpaj KOJ 1914, 97

kùn -a m *kumina*: Ár deszetinjete meticzó i koper, i kùn KŠ 1771, 77; kùn po centi 17 frt AI 1875, kaz. br. 8

kúna -e ž *kuna*: Potom je szkopcom liszice i kúne lovo AI 1875, kaz. br. 7; Kúna AI 1878, 10

kùnov -a -o prid. *kuminov*: na eden plüg eden kilogramm kúnovo szemen poszêjati AIP 1876, br. 2, 8

kúnstno prisl. *pametno, spretno*: Károl II. szka'slive králice szvojo fancoszt kúnstno zakrivajouce vecskrát obiszka KOJ 1848, 48

kúnšt -a m *spretnost*: Friderik z-fancoszti vogerszkoga krála kincse po kúnsti dobi KOJ 1848, 37

kùp -a m *kup*: i drüge féle gnoj na eden kùp dáó znofziti KM 1790, 68; i z Jerusálema szo kúpe napravili TA 1848, 65

Kúpa -e ž *Kolpa*: Károl kre kúpe zozida z pripomoucsnim sztroskom eden mocsen grád KOJ 1848, 6

kúpec -pca m *kupec*: Kúpci i odávci notri vöidejo KAJ 1870, 117; Kúpcze i tr'zce zCzérkvi vö zgoni KŠ 1771, 67

kúpica -e ž *kozarec*: Voda sze v-kupicze vleva na pitjé KAJ 1870, 46

kùpič -a m *kupček*: Što nebi pozno kúpiče zemlé – krtovinjeke AI 1878, 10

kúpilo -a s *kupovanje, nakup*: Sojo, šteri z-kúpila ino z-odaje živéjo BJ 1886, 22

kúpiti -im dov. *kupiti*: Kúpiti Venni KM 1790, 95; tákse kose kúpiti, ka nede potrešno vcselé bujti AI 1875, kaz. br. 8; jeli idoucsi kúpimo za dvejfztou fzdouov krúha KŠ 1771, 121; naj idoucsi vu vesznicze, fzi kúpijo hráno KŠ 1771, 48; idite bole k-Odávczom i kúpte fzi ga KŠ 1771, 84; Kúpte mi potrebné knige KAJ 1870, 23; kaj bi kaj hráne kúpili KŠ 1771, 274; nyivo fzam kúpo KŠ 1771, 220; kúpo je nyivo ono KŠ 1771, 46; kúpili fzo za nyé edno nyivo KŠ 1771, 93; Ocsa szo mi je kúpili KAJ 1870, 6; kúpile fzo zácsimbo KŠ 1771, 154; pren. i kúpo fzi náz Bougi fztvojev krvjouv KŠ 1771, 776 **kúpleni** -a -o *kupljen*: Psenice je čena na szprotlétje kúplene je 5 frt 10 kr. AI 1875, kaz. br. 8; pren. Za drágo czejno fzte kúpleni KŠ 1771, 503; ti fztou ftriridefzét ftiri jezero, ki fzo kúpleni od zemlé KŠ 1771, 791; Po Krifztusi fzo kúpleni SŠ 1796, 164 **kúpleni** -a -o sam. *kupljeni*: vnogo lüdsztvo, ki z-kúplenim okladjeni domo odhájali KAJ 1870, 117

kúplénje -a s *kupovanje*: Na kúplénye sze nê vola szka'zúvala AIP 1876, br. 2, 8

kúpoma prisl. v *kupih, množično*: szo po kúpoma le'sali mertveci KOJ 1914, 142; vnogo Szlovenov i Szlovenk, stere szo oni kúpoma odegnali KOJ 1914, 130

kúpüvanje -a s *kupovanje*: verbum znamenüje káksega dugoványa vidlivo polo'senyé, za czejno-kúpüvanye KOJ 1833, 130; tak je ole'sejsao odávanye i kúpüvanye KOJ 1848, 19; Vkúpüvanyi drág'ga blága, Nej nam je níksa fztvár drága BKM 1789, 229; Daj, naj tak vu odávanyi, Kako i vu kúpüvanyi, Poleg praviczze fztójim BRM 1823, 392

kúpüvâti -üjem nedov. *kupovati*: I naj nífse

- nemre kúpúvati ali odávati KŠ 1771, 790; i, ki kúpújo, líki ki nemajo KŠ 1771, 503; trszczom pa, gda kaj ocsivesztno odávajo ali kúpúvajo KOJ 1845; Gda bi pa one odisle kúpúvat KŠ 1771, 84; da bi nasi Szlovenje raj nye kúpúvali KOJ 1914, 154; fızta fızı kúpúvala za nyé káksi fızlacsecz KM 1790, 26; kúpivali fzo, odávati fzo KŠ 1771, 230; ki fzo tam odávati, i kúpúvali KM 1796, 97 **kúpívajóúci** -a -e *kupujóč*: zácsao je vó metati te odávajoucese vu nyej i kúpívajoucese KŠ 1771, 237
- kúra** -e ž *kura*: Tyuk, kokóš, kúra AIN 1876, 32; v-ednom kouti praszczí jejjo, v-drúgom kúri szedijo KOJ 1845, 39; Kúri AI 1878, 24; na samošnom dvóri plodi pes velko vnožino kúr AI 1878, 3; jásztrebi, steri nase kúre tá noszi AI 1875, kaz. br. 7
- kuráža** -e ž *pogum*: Potom je Vougrom Kurása tak narászla, da szo KOJ 1848, 8; kurá'so szo doubili Tórci vu nezgovornoj vno'sini do meszta Zentha vu Vogerszki prisútati KOJ 1848, 100
- kurážen** -žna -o prid. *pogumen*: Dúhovnik poslejo kurásnoga cérkvenoga czéhmeštra KOJ 1845, 98; Prednyejsi Bassovje szo bole na kurásno v-grad sziljenje pobisztrili KOJ 1848, 83
- kurážno** prisl. *pogumno*: Bécs pa grof Stahrenberg dvá mejszecza tak kurásno i cshedno bráni KOJ 1848, 98
- küréči** -a -e prid. **I. kurji**: Trétji trák je v-kürecso klonyo sô KAJ 1870, 100 **2.** v zvezi *kürece oči zadelbelina s poróženelim strženom*: Vószka obütel sztiszkáva na prsztê i kürecse ocsi sze zvr'zejo na nyi KAJ 1870, 35
- kürecína** -e ž *kuretina*: Lisica Nasledúje závce, mláde srne i vse kürecino AI 1878, 9; Sova kürecini je nevarna AI 1878, 26
- küréčnik** -a m *kurnik*: Kúna V kürečnikaj vnogo kvára včini AI 1878, 10
- küréčnjek** -a m *kurnik*: kokósi szo dolizletele z-szedala (kürecsnyeka) KAJ 1870, 100; [kuna] zná se okrásti v kürečnjek i zgrábi edno kokoš za drúgov AI 1878, 9
- küretína** -e ž *kuretina*: Küretine nepo'zeli KAJ 1870, 145
- kürfíršt** -a m *volilni knez*: je on pomogao Frideriki Augusztusi bavarszkomi Kurfíršti polszko Králesztvo zadobiti KOJ 1848, 108
- kúriti** -im nedov. *kuriti*: ta drúga nestela kühriti AIP 1876, br. 10, 5; Ona kühri AIN 1876, 18; Peci napuni sze kúrijjo KAJ 1870, 60 **kúriti se** -ím se *jeziti se*: Csi fze pa fto fcsé kúriti KŠ 1771, 512
- kürnjek** -a m *kurjak, kokošji iztrebek*: kürnye-
- kov teliko, da szí posten cslovek nemore szeszti KOJ 1845, 39
- kürtav** -a -o prid. *zakrnel, nerazvit*: Na gumilici grmicsek, V-tom pa niki kurtav fticsek KAJ 1870, 171; Greni kurtav! tó rêcs je mogao bógati KAJ 1870, 152
- kürva** -e ž *vlačuga, prostitutka*: Szoudba te velike kurve KŠ 1771, 796; kaj je ofzudo to veliko kurvo KŠ 1771, 800; Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69
- kurváliti** in kurváriti -im nedov. *vlačugati se*: ki nihás 'zeni Jezabel kurváriti KŠ 1771, 771; Kí po nocsi kurvári KOJ 1845, 52; z-ednov po iméni Bore Katiczov sze je encasz Kurváro KOJ 1848, 65; Zšterov fzo kurválili králove zemelfzki KŠ 1771, 796; Fararje szo sze potepali kurváriti KOJ 1914, 133
- kurvárianje** -a s *vlačuganje*: sze je od kumaniánk omámieni Ladiszlav IV. naj 'snyimi kurvárianye zpacsliivo razvúzdo KOJ 1848, 40
- kurvarija** -e ž *vlačugarstvo*: Sz-fzrczá fzhájajo kurvaria KŠ 1754, 72; szo Krála zopszúvali za volo nyegove kurvarije KOJ 1848, 51
- kurvéjš** -a m *vlačugar*: Pa csíravno kurvejs za 'zeno vzeme KOJ 1845, 87; niti kurvejske KŠ 1771, 500; práznike pa i kurvejse de Boug fzoudo KŠ 1771, 697
- kurvéjški** -a -o prid. *vlačugarski*: Ete hűdi i kurvejski národ znamejnye profzi KŠ 1771, 53; Csi fze fszprevedno i po kurvejskom nofzimo KŠ 1754, 43
- kurvéjštvo** -a s *vlačugarstvo*: Ocfivefıztna fzo toga tejla dela, kurvejštvo KŠ 1754, 44; Ár zlfzrczá zhájajo kurvejštvo KŠ 1771, 51; nego csi za kurvejštva volo KŠ 1771, 62; Ár od znoutra z-fzrczá cslovecsega zhájajo kurvejštva KŠ 1771, 124
- kürvinski** -a -o prid. *vlačugarski*: Korinthus fze je kurvinfzke ru'znofzti fta zvalou KŠ 1771, 487
- kürviški** -a -o prid. *vlačugarski*: Lutheráne je pa szrám bilou, ka szo sze táksemi kurviskomi vucsiteli podáli KOJ 1845, 65
- kúsa** -e ž *psica*: Ete kúsza, ov peszics KAJ 1870, 41
- Kúseg** -a m *Köseg, mesto na Madžarskem*: Kúszeg ABC 1725, A3a
- kústi** -a -o prid. *debel, tolst*: Vastag; debeli, kuszti -a -o KOJ 1833, 181; jafz zbrisem doli, kati kufzti oblák, prefztoplennyé tvoje KŠ 1754, 216; velike i kufzte knige napúniti BKM 1789, 4b; pren. Bolvánfıztvo .. je? Dvouje: Kufzto i Ténko KŠ 1754, 9; kufzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; kusztiglaszniki szojo AIN 1876, 8; Ka fze

lejhko na te kufzte bolvane obrné KŠ 1754, 10
kújši in kúši -a -e *debelejši*: 2. meszto sztárih
 droubnih pejnez je dáo kújse (debelejse) grose
 ozváne; Nasa kô'za je na nisterom meszti kúsa
 i trdsa KAJ 1870, 30 **kústi** -a -o sam., v zvezi na **kuszti**
zelo, močno: On je znao mládoga Krála tak
 na kuszti nalagati KOJ 1848, 59

kustoglásni -a -o prid. *nizkoglasen*: pazlivi
 mormo bidti, ka sze kustoglászni dosztavek
 prilô'zi AIN 1876, 13

kustoglásnik -a m *nizkoglasnik*: Na zgovárjanye
 gledôcs szo rêcsi stiri fêle: 1. Kusztoglaszniki,
 csi vu nyih kusztiglaszniki szojo, dp. fal, ház,
 óra AI 1878, 8

kûš -a m *poljub*: Kûš fzi mi nej dáo KŠ 1771, 191

kûšçar -a m *kušçar*: kûšçari pa žûžavke lovijo
 AI 1878, 28

kûšec kûšca m *poljubček*: od materé moje seli
 eden kûšec mam BJ 1886, 13

kûšivâti in kûšivâti -ûjem nedov. *poljubljati*:
 Kûšûjemo obimlemo šcfigetamo KŠ 1754, 43;
 Kûšûjte Sziná, da sze neraszrdi TA 1848, 3; je
 brifzala, i kûšûvala nogé nyegove KŠ 1771, 190;
 šzpadnovfi na finyek Pavlov kûšivali fzo ga
 KŠ 1771, 406

kûšlêni -a -o prid. *ljubljen, drag*: To kûšlêno
 dête KAJ 1870, 12; Lêpi, kûšlêni moj evêtek KAJ
 1870, 102

kûšnoti -em dov. *poljubiti*: šteroga kûsnem, té
 je KŠ 1771, 90; i kûsno ga je KŠ 1771, 223; i kûsno
 ga je erkoucsi KM 1796, 53; I na moji liczaj bi
 mené kûsnola SIZ 1807, 46

kûšûvanje -a s *poljubljanje*: Pozdravte
 edendrûgoga vu fzvêtom kûšûvanyi KŠ 1771,
 485; Júdas, fzkûšûvanyem Sziná cslovecsega
 odás KŠ 1771, 248; Júdas, fzkûšûvanyem odás
 Szina cslovecsega KM 1796, 106

kûzdománski -a -o prid. *kuzemski*: Battyaniijov
 rod je prepovedao, kûzdomanszko cérkev
 pápinczom KOJ 1914, 124

Kûzdomlan -a m *Kuzemčan*: Kûzdomlan (od Sz.
 Kozma i Domjána Mántr.) KOJ 1845, 72

Kûzmič -a m *Kuzmič*: Dûševni Pafzter
 Surdánfzke Fare, Pofztûvani Kûzmicš Stevan
 zacсноje BKM 1789, 3; fzem vrouke doubó
 preminoucsega Kûzmicš Stevana pefzmi BKM
 1789, 3; Liki je i Gofzpodin Boug na tou nadigno
 Stevan Kûzmicša KŠ 1771, A7a; na szlovenszki
 jezik obrnyeni po Stevan Kûzmicš KŠ 1771,
 A1a; po Pofztuvanom Gofzpoduđi Kûzmicš
 Miklósi KM 1796 (1)

kûžni -ega m *kužni*: Krejpi vu vûpanyi kûžne
 BKM 1789, 294

kvâpa -e ž *madež*: Mocsok; nesznájga, kvapa
 KOJ 1833, 165

kvár -a m *škoda*: Kaj fzi me od nefzrecse ino
 kvára Varvao KŠ 1754, 245; Jafz vfzah za kvár
 derfim SM 1747, 21; Ka za kvára vcsini fzmrtni
 grejh KMK 1780, 90; morejo vszi domácsi na
 nyé glédati i paziti, naj kvára nevcsinijo
 KOJ 1845, 113; trsztnavûs, stera vnogo kvára
 zrokûje AI 1875, kaz. br. 8; Szpravi na nikoj
 hûdi lûdi na nas kvár hûdo naminyávanye
 KŠ 1754, 224; potrejbno je bilou dobiti skodo
 eto i kvár KŠ 1771, 425; táksega nej csiniti, ka
 bi nyemi na kvár moglo biti KMK 1780, 34;
 Vkvár 'zalofzt ovo noucs, dafzem nej prifao
 BKM 1789, 363; Odvrni, kaj na kvár fzlû'si SŠ
 1796, 3; radofzt nad lûczkim kvárom KŠ 1754,
 39; vidim, kaj zskodom i zvelikim kvárom
 bode eto plavanye KŠ 1771, 424; i ka bli'znyemi
 priszégne, sz kvárom zdr'zi TA 1848, 11; Kaj
 fzi náfz ti milofztivno Od kvárov csuvo BKM
 1789, 47; fzlóboden 'sitek je zrok vnougi kvárov
 KM 1790, 62

kvár -i ž *škoda*: On bode verno csuvao nyega,
 Vu vfzej kvári BKM 1789, 174

kvárati -am nedov. *krakati*: Reca sakca, vrana
 kvára KAJ 1870, 106

kvárdelaš -a m *škodljivec*: erjávi rošč vérti je
 pa te najvêkši kvárdelaš AI 1878, 32

kváren -rna -o prid. *kvaren, škodljiv*: Csi šteroga
 delo zgori, kváren bode KŠ 1771, 495; i plavanye
 je tûdi kvárno bilou záto KŠ 1771, 424; Vsze
 márne i kvárne 'Zelé tu czil májo KAJ 1848, 215

kváriti -im nedov. *kvariti*: Romlani; kváriti,
 raznúczati sze KOJ 1833, 170; na etoj figi drûgo
 ne valá, ka li zemlo kvári KŠ 1771, 215

kvárno prisl. *kvarno, škodljivo*: Ka fze ti kvárno
 vidi BKM 1789, 15; Ka fze mi kvárno vidi BRM
 1823, 10

kvartér -a m *stanovanje*: tiszti hram, vsterom
 je Béla I. szvoj kvartér meo, sze je szporûso
 KOJ 1848, 20

kvás -a m *kvás*: i brezi kvafzá fzkruhóhom moj
 'zitek pokrejpi KŠ 1754, 235; Pribli'zao fze je
 pa fzvêtek brezi kvafzá krûha KŠ 1771, 244;
 Jejmo zdaj krûh brezi kvafzá BKM 1789, 94;
 prífzpodobno je kráfêfztvo nebefzko k Kváfzi
 KŠ 1771, 45; [kruh] kakfê fzi je, fzkváfzom,
 ali brezi kvafzá KŠ 1754, 202; melo, i vodou
 fzam vzéla, zmejsala fzam, fz-kváfzom fzam
 nadignola, ka bi fze geno KM 1790, 30; pren.
 glédajte i varte fze od kvafzá Farizeuskoga i
 Szadduczeuskoga KŠ 1771, 53

kvâst -a m *čop*: Trafran; kvaszt, csafrang, csop
 KOJ 1833, 178

kvèca -e ž *raca*: néháó ľzam pri ovoj poltenoj
hi'si: edno reczo kveczo SIZ 1807, 22

kvíntli -ja m *utežna mera, četrina lota*: Pri jáko
máloj 'zmécsi je zdaj kvíntli, tóje eden stritáó
od lota núcáni AI 1875, br. 2, 2

lábüd -a m *labod*: Labüd je lepa čista stvár AI 1878, 27

lāče lāč ž mn. **I. hlače**: Čaliga Lacsá KMS 1780, A8; Lacse Nadrág KM 1790, 94; Viste, eto szo lacse AI 1875, br. 1, 72. v zvezi **lāče platene platnene hlače**: Gatya; lacse platene KOJ 1833, 157

lāčen -čna -o prid. *lačen*: jafz lacsen ino 'zeden bi'zim KŠ 1754, 234; ka je csinio Dávid, gda je lacsen bio on KŠ 1771, 38; moja lacsna ino 'zédna dūsa nahráni i napoji KŠ 1754, 236; Vlomi lacsnomi tvój krúh KŠ 1754, 169; gda fzmó te vidili lacsnoĝa KŠ 1771, 86; zdaj fzi mené nevolnoga lacsnoĝa csloveka nahrániĝo KM 1790, 44; vucseniczke nyegovi fzo pa lacsni bili KŠ 1771, 37; Nebodo vórni tam lacsni SŠ 1796, 161; csi je odpifztiť lacsné KŠ 1771, 126; Te lacsné, vbouge Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

lāda -e ž *skrinja*: Lāda; skrinja, lada KOJ 1833, 164; Cifta Lada KMS 1780, A8b; Steri je meo zlāto kadilniczo i lado zákona KŠ 1771, 685; naj vrejdnó glédam nej fztároĝa Teftamentoma Lado, nego pod Krūsniť i Vinszkim KM 1783, 105; táble i rovatke v-ménse lade szklāda KAJ 1870, 81

lādanja-dostávek -vka m *svojilna končnica*: Zvön vno'zinszki i lādanya-dosztavkov szoĝo escse drūĝi dosztavki iména AIN 1876, 19

lādanjaimé -na s *svojilni samostalnik*: Lādavno zaimé je táksa rēcs, stera – kak to lādanyaimé – níkáĝoga lādanye, poszvoĝanye znamenūĝe AIN 1876, 34

lādanja-znamenūvaš -a m *svojilna končnica*: Dosztavki iména vszevkūp szo eti naszledūvajōcsi 2. lādanya-znamenūvas: nak, nek, dp. ház-nak, kert-nek AIN 1876, 21

lādanje -a s *imetje, posest*: Ka fze razmi po krūhi? VÍze, ftero nafemi 'zitki fzlū'zi, liki dobro lādanye KŠ 1754, 165; Indasnye lādanye v-Spanyolszkom nezadovolnoszt obūdilo AI 1875, kaz. br. 3; te mladéncz ár je meo vnogo lādanya KŠ 1771, 63; naj potereĝo moucs Vraisó, víze ladanye nyegovo SM 1747, 65; Ne fzprávlajte na lādanye zlāta, niti fzrebra KŠ 1771, 32; nego nyemi je obecsáom, ka nyemi

jo dá na lādanye KŠ 1771, 359; Ino ribe vmourĝi plávajoucsé, Dao fzi csloveki na lādanye BKM 1789, 2; Geto pouleg lādanye znamenūvajoucsé recsi *nak, nek* dokoncsék sztoĝi KOJ 1833, 22; i dam ti krajine zemlé tebi na lādanye TA 1848, 3; Czaszari obecsáó, csi ga on v-lādanye z-rouk zvianoga Králesztva nazáj posztávi KOJ 1848, 22; *én (-am)* znamenūĝe lādavca, *ház* pa lādanye AIN 1876, 16; fteri fzo zĝakfť tálom vu drūĝoga lādanyi KMK 1780, 42; Vu nyega zmo'znom lādanyi BKM 1789, 46; Batthyáni Ferencza je pa Ferdinand tak za szé doubó, da ga je niháo vu lādanyi Nouvoĝráda KOJ 1848, 77; da fze mi pod nyihovim lādanyem od toga bole blagofzlovimo KŠ 1771, 840; I vzeme ti vfzo moucs zevfzim, Lādanyem nefzmernim BKM 1789, 38; Kama je Julius fzpremo'snim lādanyem SŠ 1796, 88; I lādanya i poifťva fzo odávali KŠ 1771, 347

lādanstvo -a s *vladarstvo*: naj Álmosa zevszega szvoĝega lādansztva pretira KOJ 1848, 26; János tak je i po vszem szvoĝem lādansztvi zapovedáo KOJ 1845, 64

lādarstvo -a s *vladarstvo*: za szvoĝo Kraliczó Mário Therezio, i za nyé lādarsztvo scsēĝo vsze szvoĝe bláĝo dati KOJ 1848, 110

lādati -am nedov. **I. imeti**: defzetino dām zevfzega, ka lādam KŠ 1771, 231; Szin Ocsé Nebeszĝoga, ki fzczeť moje lādas KM 1783, 159; [Pronomen] da on meszto substánitivuma sztoĝēcsi, z-toga lasztivnosztmi lāda KOJ 1833, 35; nadigávanye k-káksoĝ fztvári, fz-fťerov bi radi lādali KŠ 1754, 59 **2. ravnati s čim**: vfzákfi valz zná fzvoĝo pozfzoudo lādati vu pozfzecsényej KŠ 1771, 619; Lādaj znami Düh fzvėti BKM 1789, 99 **3. gospodariti, vladati**: Nemai drūĝi Bogov nego kteri lada, nebom ino zemlom SM 1747, 87; 'Zenám pa ne dopifztiť niti lādati nad mo'zom KŠ 1771, 636; Szteĝm fzvedocsim, ka on nad nébov i zemlouv lāda KŠ 1754, 180; poglavniczke poganfzki gofzpodūĝo nad nyimi, i ti veliki lādajo nad nyimi KŠ 1771, 66; prouti poglavnikom, ki vu kmiczki etoga fzveĝta lādajo KŠ 1771, 587; ete je te ōrocsnik,

pojte, bujmo ga i ládajmo nyegovo ôrocsino KŠ 1771, 70; Vu trplivofzti vafoj ládajte dûfe vafe KŠ 1771, 242; hodte blagoszloveni ládajte pripravleno vám králesztvo KM 1783, 66; Ádam, Ejva, Tejva fzta ládala z-vfzov zemlouv KM 1790, 84; [Bog] Ze-vszém láda KOJ 1848, 9; gda zamán lüdjé med fzinmi cslovecsimi ládajo TA 1848, 10; ár szo z-vogerszkih Králov pokopaliszsom 'se Törçi ládali KOJ 1848, 82; Ládaj, i ravnaj me vszidgár pouleg tvoje fz. voule KM 1783, 5 4. *dobivati*: kaj ftimas, ka fze Bo'zi dár za pejneze láda KŠ 1771, 365 *ladajóuči* -a -e *imajoč*, *vladajoč*: liki nikaj nemajoucsi, i vfzákřim ládajoucsi KŠ 1771, 539

ládavcov-dostávek -vka m *svojilna končnica*: Dosztavki iména vszevküp szo eti naszledüvajoucsi: 1. ládavcov-dosztavek: *é*, dp. ház-é AIN 1876, 21

ládavec -vca m *I. lastnik*: Kám ládavec, kám ládanye je szamo eden, dp. késem KOJ 1833, 39; az *én ház-am: én* (-am) znamenüje ládavca, ház pa ládanye AIN 1876, 16 2. *vladar*, *gospodar*: tak nyim je nyihov goszpoud i ládavec Ferdinand zapovedao KOJ 1914, 123; gda szo Ausztrijanszki ino stajerszki ládavci na bo'so pout v Jerusálem odisli KOJ 1914, 104

ládaven -vna -o prid. *I. svojilen*: Vrejmena, etakseféle znamenüvnaye, na eto pitanye: mennyi ideje? i.t.v.; z-ládavnim prilo'sekom trétye persóne vöpraviti KOJ 1833, 136; [pronomeni] f) jeszo ládavni, kakti: *enyém*, *tied*, *ové* KOJ 1833, 35; Ládavni-dosztavki sze za tó nücajo, ka sze 'znyimi zgovárja ládanye oszob i dugovány AIN 1876, 15; Kolkoféle jeszte zaiménov? Vecsféle 2. ládavni AIN 1876, 32 2. v zvezi **ladavni pronomen svojilni zaimék**: Ka more od ládavnoga, ali poszvájajoucsoga Pronomena znati KOJ 1833, 37

ládavnozaimé -na s *svojilni zaimék*: Ka je ládavnozaimé AIN 1876, 34

ládica -e ž *skrinjica*: Ladicza KMS 1780, A2b; nej je fzlododno vresi vu czérkevno ladiczo, ár je krvi czejna KŠ 1771, 93; Ete ricsi je gücsao Jazus pri ladiczi KŠ 1771, 292

Ladislav -a m *Ladislav*: Szvéti Ladislav Krao KOJ 1848, 22

laditi se -im se nedov. *hladiti se*: Poszlanci sze kôplejo, ali sze v-szénci ladijo AIP 1876, br. 8, 1

ládja -e ž *čoln*, *ladja*: dabi fze ládja pokrivala od válovja KŠ 1771, 26; okoli vóre fzo ládje trtyé pretrpeli KŠ 1771, 635; I völdoucsi zládje Peter KŠ 1771, 49; I gda bi on fztoupo vu ládjo KŠ 1771, 26; Onedva fzta pa preczi tá nihála ládjo KŠ 1771, 12; vido je drüga dvá brata vládji

KŠ 1771, 12; I vido je dvej ládji fztójécsivi KŠ 1771, 179; Ovo i ládje, kakfté velike fzo KŠ 1771, 750; i trétyi táo ládj je fzkvarjeni KŠ 1771, 781; Sztoupiví pa vu edno ti ládj, ftera je bila Simonova KŠ 1771, 179; I vfzáki ravnács i vfza na ládjay bodoucsa vno'zina KŠ 1771, 799

ládjar -a m *čolnar*, *mornar*: okoli pou noucsi fzo ftimali ládjarje, ka fze nyim pribli'záva níkřa dr'zéla KŠ 1771, 425

ládjica -e ž *ladjica*, *čolničék*: I erkao je ka bi nyemi edno ládjiczo gotovo dr'zali KŠ 1771, 109; pren. Nedáj potopiti ládjicze tvoje BKM 1789, 333

laganje -a s *laganje*: zlaganyem ino zvakanyüvanyem KŠ 1754, 17; Ne obsálim váfz Niti z-laganyem BRM 1823, 401

lagati lážem nedov. *lagati*: Lagati Hazudni KM 1790, 95; vkom je nemogoucsa lagati Bougi KŠ 1771, 680; Na pitanye Vuicsitela nej lagati KOJ 1848, 10; nescsem Dávidi lagati TA 1848, 74; ifztino právim vu Krizftufi i ne láz'em KŠ 1771, 636; ali dofzta la'se KM 1790, 16; láz'emo i ne csinimo ifztino KŠ 1771, 726; ne la'zmo i ne vkanyüjmo KŠ 1754, 16; Nigdár ne la'simo KM 1790, 8; ne hválte fze i ne la'zte prouti ifztini KŠ 1754, 39; kaibifze mi ne lagali TF 1715, 13; Nei fzi lagao lidém KŠ 1771, 353 **lagajóuči** -a -e *lagajoč*: Hüdovolen Vid zdaj pá ogeny razgrene, Králi lagajoucs KOJ 1848, 21 **lažéči** -a -e *lagajoč*: i gücsali bodo vfzo hüdo rejcs prouti vám la'zécři KŠ 1771, 14

lágér -a m *taborišče*: Eugenius Herceg tam v-gousztoj megli vdári nad törszki lágér KOJ 1848, 106

lágév -gva m *sod*: Vas Lagev KMS 1780, A9b; Lagev Hordó KM 1790, 95; Zátó je Gofzpodár lagev zvrtati dáo SIZ 1807, 33; Vino sze z-grózdja přesa, i v-lagvê dr'zi KAJ 1870, 46

lagóča -e ž *hudobija*: grêh je velika lagócsa AIN 1876, 28

lågogi -a -e prid. *slab*, *hud*: Erköltselén; lagoji -a -o KOJ 1833, 155; i fząd nyegov lagoji KŠ 1771, 40; níkářfa lagoja voda TF 1715, 31; Na nász vérté lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8; lagoje drejvo pa lagoji fząd prináfa KŠ 1771, 22; Eto leto za nász verté lagoje bilo AI 1875, kaz. br. 7; Ki sze na lagoje obrné, od toga odevcsiti je tesko AI 1875, kaz. br. 7; Zamán hvála lagoje fztvári KŠ 1754, 50; lagoji fząd prináfa KŠ 1771, 22; Kára lagojo prosnyo KŠ 1771, 751; Ki lagoje fzcrcé ká'se KM 1790, 18; vlagojem i v dobrom vrejmeni KŠ 1771, 433; csi fzo hüdi, lagoi Vládniczke KŠ 1754, 34; Lagoje ribe KŠ 1754, 131; za volo tákři lagoji lüdi KŠ 1754, 196; ali jasz szamsze nej zbojao lagojih jezikov

KOJ 1833, V; Ar vřzákí, ki lagoja dela csini Kř 1771, 272; naj jo za lagoje lidi krédi má AI 1875, kaz. br. **lagojéši** in lagojéši -a -e *slabši, huřši*: Csi fze pa fto za lafztivne řzvoje ne řzkrbi, od nevernoga je lagojeřfi Kř 1771, 640; ka je zemljé pów vsigdár lagojesi AIP 1876, br. 3, 8; druęi dén řzo to lagojeso náklado vó řzlúcsali Kř 1771, 425; oprvim dobro vino polo'zi pred gořzti, i gda řzo řze napójlili, teda to lagojeřfe Kř 1771, 269; Zdaj za hercegovinánce lagojese AIP 1876, br. 4, 3 **nájlagojéši** -a -e *najslabši*: Jáko varno hodi po najlagojeři i nevarnejři potáj AI 1878, 14 **lagoji** -a -e sam. *slabi*: řterekoli řzo najřli, i dobre i lagoje Kř 1771, 72

lagojina -e ř *hudobija, zlo*: Gonoszág; hűdoubá, lagojina KOJ 1833, 157; Tak vu etoj řzlovenszkoj řécsi lagojina korén je lagoj AIN 1876, 70; lagojine nečini BJ 1886, 47; naj řze rano nezalűbijo vu lagojine KOJ 1845, 13

lagojůuča -e ř *slabost, hudobnost*: niti vu kváři hűdoubě i lagojouse Kř 1771, 498

lagota in lagóuta -e ř *slabost*: Ednok, gda vőpreminémo, Táosztávimo vszo lagoto KAJ 1848, 263; Napunjeni lagoutov Kř 1771, 449

lagov -a -o prid. *hud, slab*: i řzűkali řzo řze, kak lagov lok TA 1848, 64; O lagov sors, morem idti AIP 1876, br. 3, 7; Ář řto je lagov je dobre řéči něvřejden BJ 1886, 5; Ti lagovi ľudi pėlde ti ne ľubi řř 1796, 63

lagovia -e ř *hudobija*: Vnůga lagovia i blázna noria Zalěva řzrdce moje KAJ 1848, 45

lagovo prisl. *slabo*: csi bár řzo nase solé te escse zadoszta lagovo bilé vu řéd vzéte AI 1875, br. 2, 6

lajanje -a s *lajanje*: Z-nocsnoga řzna ga li pesz zbűdi gdate z-lajanyem KAJ 1870, 140; Mesárski pes řteri bojěča teléta z lajanjom goni AI 1878, 8

lajati -am nedov. *lajati*: Ugatni; lajjati KOJ 1833, 178; pesz laja AIN 1876, 24; lajajo kak pszi, i okůli drsejo po vřrasi TA 1848, 47

lajhár -a m *lenuh*: řterikoli pa ercsé brati řzvojemi, lajhár, vřejden bode řzpráviscsa Kř 1771, 15

lájnski in lainski -a -o prid. *lanski*: Od lainszke sume letosnya řz- 3 millionov i 600 jezěr véksa AI 1875, br. 1, 1; Ocsa lájnszkoga řzvojga hlápca řzpozná KOJ 1845, 99; I ftice nebeszke gda prido k-nám lájnszke KOJ 1845, 138

lájnsnji -a -e prid. *lanski*: kaj je Achaia gotova od lájnsnyega leta Kř 1771, 543

Lájoš -a m *Ludvik*: pravo je Lajos KM 1790, 20; Lajos I. kráo KOJ 1848, 45

lakat -i ř *obeřanka*: Lakat Lakat KM 1790, 93(a); Lakat; lakat KOJ 1833, 164

lahkét in lahkét -a m **I. del roke med zapeřtem in**

komolcem: Ulna Lakét KMS 1780, A7b; 'Zidovje csi do laktá neoperéjo rouk, ne jeřjo Kř 1771, 122; Csi řze nam rame v-laktě nebi obracsale KAJ 1870, 34 **2. stara dolžinska mera**: 4. Lahkét AI 1875, kaz. br. 6; Od lahkéta je pa méter dugsi AI 1875; Pri pét fertáli lahkéti méter řzoro z-ednim pálecom dugsi AI 1875; Sto pa řzvář řzkrblivajoucš more pridati k Viřzokofřti řzvojoj eden lakét Kř 1771, 20; z-kēm je návada meriti? řzabů z-laktom, řeszács z-colum KAJ 1870, 65; I zmero je nyegovo řzidino na řztou řtirideřzét i řtiri lakti řzclovecšov merov Kř 1771, 806; ár řzo nej dálecs bili od zemlé, nego liki na dveřřztou lakti Kř 1771, 334; Goliát, fotiv, řészť lakti, i edno poudlanczo viřziki KM 1796, 55; nego je i ober vřnejh gour, i náj viřřfi břegouv voda na petnájřzet laktouv viřřfe nářztánola KM 1796, 12; Vküp 148 ³/₄ lahkétov je toliko kak 115" 58' AI 1875, kaz. br. 6

lakomnost -i ř *lakomnost*: Od lakomnořzti řzř'zi nářř BKM 1789, 143; řznáte kak je hodo niki Boldi'sár kráo v-velikoř lakomnořzti řř 1796, 106

lakota -e ř *lakomnost, požřeřnost*: Eřzi řzľifi vřzákřa lakota Kř 1754, 25; řzedměri glávni greřhi řzo eti V. Lakota KM 1796, 91; Vidimo eti i lakote řzřrasno kařtigo KM 1796, 7

lakoven -vna -o prid. *lakomen, požřeřen*: Jaj! jaj lakovno goscsenyé KM 1783, 269

lakovneti -im nedov. *hoteti ři prilastiti*: Encsasz řzo austrianszki Hercegi krouto lakovnetli tűdi za nas kraj KOJ 1914, 105

lakovnica -e ř *posoda za vľivanje v sod*: Infundibulum Lakovnica KMS 1780, A9

lakovnják -a m *lakomnik, požřeřneř*: lakovnyáke, Ki řzamo těli řzľű'zijo BRM 1823, 264

lakovno prisl. *lakomno, požřeřno*: Ář mřlina bode czejlo [teřlo], kou eti ne řzřráda: Neg' parovno, i lakovno vřze vu řzěbe řzkláda BKM 1789, 452; Ali jaj tomi, ki té dár Lakovno zapřávla KAJ 1848, 358

lakovnost -i ř *lakomnost, požřeřnost*: Lakovnořzť, pianořzť tou je vase veřzělje BKM 1789, 448; prořzěcsi hráno pőleg lakovnoszti řzvoje TA 1848, 63; Nagni řzrdce moje i nej k lakovnoszti TA 1848, 100

láloka tűdi láluka -e ř *čeljust, gobec*: Laloka Ál KM 1790, 92(a); Ál!; laloka KOJ 1833, 150; řzpadno je tam na zemli le'séco řzomářřzko laloko KM 1796, 49; řředny i tál gláve, od csela do lalok, řze lice ali obráz zové KAJ 1870, 31; řvno ribo vő potėgni, i odpri ji laloko Kř 1771, 57; řterim Cslovik more vűzdo ino kantár vu laloke polositi SM 1747, 96

- lámanje** -a s *lomljenje*: Vole Tvoje lámanye Ká'ze, kaj fzem nevugoden BRM 1823, 341; i nábrali fzo, ka je gori ofztanolo zlámanya drobtinya KŠ 1771, 52; gda bi fze vkúp fzpravili vucseniczke na krúha lámanye KŠ 1771, 404; i kakda je fzpoznani od nyidva vu lámanyi Krúha KŠ 1771, 257
- lámati** -am tudi -lem nedov. *lomiti*: tou je moje tejló, kótero fze za váfz lámle KŠ 1771, 513; Te krúh, fteroga lámlemo KŠ 1771, 510; ka csinite, kaj fze joucsete i lámlete mi Szczé moje KŠ 1771, 408 **lamajúči** -a -e *lomeč*: Lámajoucs krúh fzpoznajo ga BKM 1789, 94 **lámavši** -a -e *lomivši*: I vfzáki dén bodoucsi vu czérkvi, i lámavši krúh po hi'zaj, jemáli fzo jejfztvino KŠ 1771, 347
- Lámbertuš** -a m *Lambertus*: Lambertus Stevana je Boug blagofzlovo SIZ 1807, 4
- lámpa** -e ž **I.** *ustnica*: Labium Lampa KMS 1780, A7; cfi gli zevfzim gláfzom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7 **2.** *usta*: tou je, fzád lamp nafi KŠ 1771, 698; dónok lampe fztifznes KŠ 1754, 12b; liki te nejmi bolvan lampe nej znao odprejti vu czérkvi BKM 1789, 5b; mámo lampe, sto je nas goszpod TA 1848, 9; Eto lúfztvo zlampami me cselzti KŠ 1754, 13; csemér vipere je pod lampami nyihovimi KŠ 1771, 453
- lámpaš** -a m *svetilka*: Vszáki zmed nyimi je pri na sztenó povésenom lampasi medino kúkao KAJ 1870, 85; Bilou je pa poredno lampafov vu zgorányoj hi'zi KŠ 1771, 404; deviczam, ftere fzo vzelé lampafé fzvoje KŠ 1771, 83; Ké fzo nej vzelé v-fzvoje fzlampe olia BKM 1789, 395; ide tá fzpofejtom i zlampasmi BKM 1789, 325
- lámptica** -e ž *majhna svetilka, lučka*: Lampica je vgásznola AIP 1876, br. 10, 7
- lámpace** -ic ž mn. *usteca*: Kak fzo obracsali fzv'e nekepesne lampicze SIZ 1807, 56
- lámpičin** -a -o prid. *svetilkin, lučkin*: meszto disáve sze zible goszti lampicsin dim szemtam po hi'zi AIP 1876, br. 10, 7
- lânc** -a m **I.** *veriga*: i lancza mojega fze je nej fzrame'zlúvala KŠ 1771, 647; je meo klúcs te prepafzti i veliki lancz vu fzvojoj rouki KŠ 1771, 803; Nad fterim pofzefztvo nofzim vu lânczi KŠ 1771, 587; Peter zvézani zdvóma lanczoma KŠ 1771, 378; I doli fzo fzapdnoli lanczi znoug nyegovi KŠ 1771, 379; i niti zlanczmi ga je nifcse nej mogao zvézati KŠ 1771, 114; pren. ki fzo z-lanczmi grejhov zvézani KM 1783, 101 **2.** *gorska veriga*: Tê sze redóvej ali lancovje bregóv zovéjo KAJ 1870, 146
- lânkivati** -am nedov. *potepati se*: vnocsi szi ne lankivo AIP 1876, br. 3, 7
- Laodicéa** -e ž *Laodikeja*: Koloffa je bilou nej dalecs od Láodiczee polo'zeno mefzto KŠ 1771, 601
- Laodičánčar** -a m *Laodikejec*: lifzt naj fze i vu Laodicsánčarov fzprávífcsi prefté KŠ 1771, 611
- lápéc** -pca m *hlapec*: Etiva dvá fzta li mojva vórna lápcza SIZ 1807, 44
- lármati** -am nedov. *kričati, vpiti*: Zajogni; halabuko gnati, lármati KOJ 1833, 183
- lárva** -e ž *krinka*: na ceszti szi obráz zcsarnov larvov pokrijejo AIP 1876, br. 6, 7
- lâsnost** -i ž **I.** *last, lastnina*: Laszsnoszt vogr. král Vladársztva KAJ 1870, 2, 3 **2.** *lastnost, značilnost*: Jelénka 'z-nyé lêpi laszsnoszt je li tó falilo KAJ 1870, 142; Májo pszi i hude laszsnoszt KAJ 1870, 40
- lastínstvo** -a s *last, lastnina*: ino Ország za szvéte Matere Cérkve lasztinsztvo dr'sao KOJ 1848, 43; plemenitim rodóm szo povrnyena tiszta lasztinsztva, sterih szo sze znebiti mogli KOJ 1848, 106
- lastiven** -vna -o prid. **I.** *lasten*: záto kaibi jafz nyegov lafztivni biu TF 1715, 22; Jafz pa tvoj ofztánem, na veke lafztiven BKM 1789, 366; Jeli je nej mogo ofztánoti vfzáki fzvoj lafztiven gofzpoud KM 1790, 84; Naj tva lasztivna bou KŠ 1754, 247; Tou je tou lafztivno preftimanye pejnez KM 1790, 30; Kak lafztivno lúfztvo, Na veke fzlú'zili BKM 1789, 18; Grejhe tvoje tvojemi lafztivnomi Szpovedniki vadlúj KM 1790, 111; právo láfztivno krv nafega Gofzpodna KŠ 1754, 204; je fztvouro csloveka na fzvojo lafztivno fzpodobnofzt KM 1796, 4; fzvojom lafztivnim jezikom gucsécsega KŠ 1771, A4b; kaifzmo mi nyegovi lafztivni fzinovje TF 1715, 26; naj lafztivnim gofzpodárom podlo'zni boudo KŠ 1754, 66; fzem zlafztivnimi Krifztusevimi ricsmi pokázao KŠ 1754, 7b **2.** v zvezah: **lastivni nomen lastno ime**: Lasztivni nomen, steri sze prisztája szamo jedinszke persone, ali dugoványa KOJ 1833, 15; **lastivno ime lastno ime**: Pred nisterim lasztivnomiméni, dp. Gábor AIN 1876, 24; Lasztivnoimé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10 **lastivni** -a -o sam. *lastni*: nikaj nejmam lafztivnoga KŠ 1754, 167; Prisao je med lafztivne BKM 1789, 39; bránimo nafla lafztivna prouti protivnikom KM 1790, 88
- lastivno** prisl. *lastno*: i tebi je lasztivno odpúszttiti KM 1783, 208
- lastivnost** -i ž *lastnost*: kákša je njéna lastivnost AI 1878, 3; Szlejdnye recsi terminatie fzem pouleg lafztivnofzti nafega jezika pobougso BKM 1789, 4b; lasztivnoszt znamenúje KOJ 1833, 14; Szamosztavnik je vsze ono, stero ali

tisztoga dugoványa lasztivnoszt znamenüje AIN 1876, 10; Ka fze po Bo'sánfzke dobroute, lepote, i drugi nyegovi lafztivnofzti dofztája KM 1796, 5; je edna drugoj vfze fzvoje lafztivnofzti podilila KŠ 1754, 101; je on zlafztivnofztni nej 'ziveo KŠ 1754, 106

lástnik -a m *lastnik*: Széchi Gyüri Szobote i Gornyelendave lasztnik KOJ 1914, 137

lástno -ga s *last*: Lástno Drůžbe svétoga Števana AI 1878, 1

lástvica -e ž *lastovka*: fticsek szi je naisao meszto, i lasztvicza szvoje gnězdo TA 1848, 69; Lasztvica i nyé gnezdô KAJ 1870, 103; lastvica, kos i več drůgi AI 1878, 28

lástvični -a -o prid. *lastovičji*: viditi más tam nikelko lasztvicnsi gnezd KAJ 1870, 103

laški -a -o prid. *laški*: Laška topola má visiko stojěče veje AI 1878, 46

latínski -a -o prid. *latinski*: z-szrdczá gucsi po latinszkom nazoucsim sztálisom KAJ 1848, 109

latoš -a m *letev*: Létz; latos KOJ 1833, 164

láulaš -a m *gobezdač*: Pa csi sze télaulaske za tak dobre vōgre dr'zijo AIP 1876, br. 12, 1

Lázar -a m *Lazar*: Bio je pa niki fziromák ziménom Lázar KŠ 1771, 226; Od Bethániánfzkoga Lázara betega KŠ 1771, 302; Po fzmrti fze dokoncsa fziromaftvo Lázarov KM 1783, 196

lázenje -a s *lazenje, plazenje*: njegovo [krtovo] valjasto telo se najbolje pripraví za lazenje po zvoranoj lůknji AI 1878, 10

láziti -im nedov. *laziti, lesti, plaziti se*: Tsuzni; láziti, pleziti, posplesnoti KOJ 1833, 177; navfzem, kai na Zemli lázi SM 1747, 4; Pred pestisom, steri v kmiczi lazi TA 1848, 76; Po pouti nelázi KOJ 1845, 2; Na teli [pirušlek] teško lazi AI 1878, 7; kak lazijo rošči prek poti AI 1878, 3 **lazéči** -a -e *lazeč, plazeč se*: fzi fztvouro Po zemli lazécso fztvár BKM 1789, 158; Vu kom fzo bilé i lazécse i letajoucsé fztvári nebefzke KŠ 1771, 372; Troubite I fztvári lazécse BKM 1789, 86 **lazajúči** -a -e *lazeč, plazeč se*: sézti dén je fztvouro Boug lázajoucsé puzécse, i drůge fztvári KM 1796, 4; naj gofzpodůje nad na zemli lazajoucsimi fztvárimi KŠ 1754, 95

láz -i ž *laž*: Jeli je nej vaffe prorokůvanye láz KŠ 1754, 20; Lás je pa vfze ono gúcsanye KŠ 1754, 54; i ifztina je i nej je láz KŠ 1771, 729; ár je on la'zecz i Ocsa nyé, tou je lá'zi KŠ 1754, 95; ki lůbijo i csinijo láz KŠ 1771, 808; ete láz kůha TA 1848, 6; Csi je záto ifztina Bo'za vu mojoj lá'zi oblíjávala KŠ 1771, 452; Ki fze ednouk vu lá'si zapopádne KM 1790, 16; i tak z-tem lázom po szvétí hodijo AIP 1876, br. 10, 2; i lá'zi zmislávecz

pogine KŠ 1754, 57 Tak ne-vōri nyega la'sém SŠ 1796, 51; kaibi mi nafféga blisnyega vnikakfě lasi nenamákali TF 1715, 16; bl'fznyega vkrive la'zi ne zmej'zajmo KŠ 1754, 54; i máte radi la'zi TA 1848, 4; fteri ga zla'zmi i jálnofztyov fůta porinouti KŠ 1754, 213

lázec -žca m *lažnivec*: la'zecz je i vtom ifztine nejga KŠ 1754, 84; ár je la'zecz i ocsa lá'zi KŠ 1771, 294; la'zcza ga vcsinimo KŠ 1771, 727; Odkud fze vfzi lidjé la'zczi zovéjo KŠ 1771, 436; Ti lasceze umárjas ABC 1725, A7b; Pogůbis la'zceze TA 1848, 5

lažlívec -vca m *lažnivec*: Odhájaj la'slivecz, niscse ti ne vōrje SIZ 1807, 54

lažlíví -a -o prid. *lažniv*: i vō je po nyih razifao té la'slíví gláfz KM 1796, 114; Nedáj od náfz odevzétí Nego hūd' návuk lá'zlíví Odrvni BKM 1789, 184; To je to: vszele isztina, ár la'sliva vūsza dūso vmorijo KOJ 1845, 11; ár la'zliva vūsza sze májo zateknoti TA 1848, 49; La'zlive zle gláfzi fzo vō zmislávali BKM 1789, 311; vu znamejnyaj i csúdaj la'zlíví KŠ 1771, 628

lažlívost -i ž *lažnivost*: la'zlivoszt gerda gerdōba AIN 1876, 28; Daj sze mi tak varvati szvéta gnūszne la'zlivosztí KAJ 1848, 21; Oh nedaj mi zlazlívofztjov Drůgi volo ifzkati BRM 1823, 389

lěbka -e ž *čelada*: Lebko ('zelezni klobůk) toga zvelicsanya vzemte KŠ 1754, 63; oblecseni vprfznyek vōre i lůbeznofzti i vlebko, tou je vu vūpanje zvelicsanya KŠ 1771, 622

lěcati -am nedov. *hreveneti, koprneti*: Kak jelen lecza za hladnov vodōva TA 1848, 34

lěča -e ž *leča*: Lentse; lěcsa KOJ 1833, 164; lěcsa ta velka 6 frt AI 1875, kaz. br. 8

lěčti¹ lěžem dov. *leči, spraviti se v vodoraven položaj*: ni nescsem na lego moje posztele lězti TA 1848, 109; Doli szi lěžem, i zaszpim TA 1848, 4; Z ednim szi i vu miri lěžem i zaszpim TA 1848, 4; csi sze nenaszítijo, tak szi naj lěžejo TA 1848, 47; Nej so znali, kama bi legli BJ 1886, 9

lěčti² lěžem nedov. *leči, valiti mladiče*: fticsek szi je naisao meszto, i lasztvica szvoje gnězdo, gde szvoje mláde le'zé TA 1848, 69; Kokodácsce, neszte, lězte Rece, piscsance, golóbe KAJ 1870, 87; zná lasztvica za gnezdô, vu sterom je preminōcs lěga KAJ 1870, 26

léd -a in -ú m *led*: Glacies Léd KMS 1780, A7; Léd Jég KM 1790, 92(a); Jég, léd KOJ 1833, 161; Vōri na-ledi, vecs pífzmi bodoucsemi SŠ 1796, 87

leděni -a -o prid. *leden*: csi krave ledeno vodô pijéjo AIP 1876, br. 2, 8; pren. ledena vuszta kūsnota AIP 1876, br. 2, 6

lěder -dra m *usnje*: Z volovski kož se delajo podplati, z krávji i teleči kož pa leder AI 1878,

15; Olijovo drevo Má ledri podoben list AI 1878, 52

léderni -a -o prid. *usnjen*: deca, ki za lederni sörcc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Má duge šlátalnice i eden pár lederni kril AI 1878, 35

ledevjé in ledovjé -á s *ledje*: Far; ledovjé KOJ 1833, 156; Záto vřzi navkup nafe ledevjé mi gori podpafmo BKM 1789, 395; Naj bodo vafe ledevjé opáfzane KŠ 1771, 213; Ár kroto tá szehnejo ledevjé moje TA 1848, 31; ka zřzáda ledevjouv nyegovi pouleg tejla obidi Krifřtufa KŠ 1771, 346; meo je remeni pojáfz okouli ledevjouv řzvoji KŠ 1771, 9; i zkouřze pojáfz je nořzo okoli ledevjá KŠ 1771, 103; pren. opafte ledevjé pámeti vafe KŠ 1771, 704; Sztojte záto opáfzani na ledevjáj vafi zifřtinov i oblecseni KŠ 1771, 587; Sztaite záto zpretpazanimi ledevjami pravice SM 1747, 27

lédicřen -čna -o prid. *samski*: ár je leidicsen řřtális na řzlobodne perfone gledoucs popolnejři KMK 1780, 86; Zsedényi je ledicsen cslovek AIP 1876, br. 3, 5; do szmrti v-ledicsnom řřtálisi 'řiveti KOJ 1845, 63; Licentiatusi szo bili nepozřvecseni, ledicsni mo'sáczke KOJ 1914, 136

le-éni -a -o kaz. zaim. *le-oni*: Na ozdalecsino kázajocsi le-eni, le-ena AIN 1876, 38

lèga -e ř *leřiřče*: Katika taki je zlege stánola BJ 1886; z skuzami mocsam lego mojo TA 1848, 109; Ti vszo lego nyegovo preobrnés vu betegi nyegovom TA 1848, 34

lègio m neskl. *legija*: ka ti je imé? On pa ercsé: legio KŠ 1771, 194; naprej bi mi polřtavo vecs, liki dvanářszet legio angyelov KŠ 1771, 90

Lèhel -a m *Lehel, mařřarski vořskovodja*: trijé Kapitánje: Bulzo, Lehel i Botond KOJ 1848, 9

lèhki in lèjhki -a -o prid. **I. lahek**, ki ima *razmeroma majhno teřo*: morska pena je jáko lejka AI 1878, 54; pren. bremen moje je leihko KŠ 1771, 37 **2. ki ne prinařa dosti teřav, neprijetnosti**: Dáj mi, tou je lahko tebi, Da tiho vř preminém BKM 1789, 404; vogrszke Domovine Jezika znati je mogoucse, i lahko KOJ 1833, XI; řnyegvov pomočřjöv je lahko vse BJ 1886, 3; Po'zelejnye lejhkoga 'řitka KŠ 1754, 61; szin te odtirane kralicze z-lehkov prilikov na trónus szřôpo AI 1875, kaz. br. 3; 'řiho z-lehkimi odgoni AI 1875, kaz. br. 1; kot pozřrav lahko noucs KOJ 1845, 30; Bôg daj vszém lahko dobro nôcs KAJ 1870, 49 *leřiřři* in *leřiři* in *leřiři* -a -e *laři*: Nego vcsini nasřtaviti za pravicz le'sejse i hitrejse szkoncsávanye Táble KOJ 1848, 107; Csinimo szi britko 'zalořzt le'řšo KAJ 1848, 289; Jeli je nê leh'řši raesun 100 krajcarmih,

kak je bilô 60-timih AI 1875, kaz. br. 6; Nôvi mertüki leh'řši bodo vracšuni AI 1875, kaz. br. 6

lèhko in lèjhko in lèjko prisl. **I. lahko**, *izrařa dejanje, za katerega ni potreben velik trud*: Nemci szo nej tak lahko mogli zgübo Pannonie pozábiti KOJ 1848, 8; Hercegovinanci tak lahko proti sztojio AI 1875, kaz. br. 3; SZO mocsni i řřda lahko trpécsi lidjë AI 1875, kaz. br. 3 **2. izrařa mořnost kakega dejanja**: da li tebé mám, Leihko vřze ta řřga nehám SM 1747, 7; vu ednom vadřüvany i vři pobo'řno lejhko 'řivéjo KŠ 1754, 220; Pri váfz pa lejhko ofřřtánem KŠ 1771, 525; Kteri ako je glih dobro veřřeljë leiko mogo meti, je on kris preterpo SM 1747, 28; Csi gli bi ga Boug v-ednom ocsnom megnyeni lejhko řřřvouro, dönok je KM 1796, 3; Zdá lejko mi merjëmo řř 1796, 75; lahko poká'semo, ka 'se známo KOJ 1845, 17 *leřiřři* in *leřiři* *laři*: le'řři je kumili řřřouřř iglé vřjř idti KŠ 1771, 63; Lüdje svoje hiže vküpeřzidajo, naj tém leřiři eden toga řřřoga pomářajo BJ 1886, 22 *leři* in *leři* *laři*: jeli vnyem, ali pa řřüna nyega, bodo le'ři mogli 'řiveti KŠ 1754, 220; Ar ka je le'ři povedati: odpüřcseni řzo tebi grejři KŠ 1771, 28; le'ři bode Sodomřřřoj i Gomorřřřoj zemli KŠ 1771, 32; Le'ři pa je nébi i zemli prejři, liki právde ednoj piknyiczi řřřádnoti KŠ 1771, 226; Dávid, igrao je prinyem, i le'ři je grátalo Sauli KM 1796, 55; csi sze řřák vsřřidár leh'řé ponávla AIN 1876, 62; ár dácsa potáksem dořza leh'řé bode plácsana AI 1875, kaz. br. 1; ka leh'ře orjés AIN 1876, 46; le'ři dobijo za málo plácsa rokodelavce AIP 1876, br. 2, 3; Tiruři i Sidoni le'řej bode na řřřoudnyi dén KŠ 1771, 36; kaj Sodomřřřoj zemli le'řej bode na řřřoudnyi dén KŠ 1771, 37; najbi oni tejm lesej eden-řřřoga řřřcsnoga vcsiniti mogli řřř 1807, 8

lèhkost -i ř *lahkota*: Ta lèta řřřócsa na lehkořř obrnéjo BRM 1823, 36

lehkótiti -im nedov. *lařiřati*: On zná, gda ti trebê lehkótiti bremena BRM 1823, 321; Hitis I gečřécsse lehkótiti Z-děsznov mile krotkosřřti KAJ 1848, 47; Nyima na etoj poti, Lehkóti Ti to nevoló BRM 1823, 417

lèhnoti -em dov. *miniti, preminiti*: Mi, ki szmo vcserányi pred nyim, Lèhnemo z-dněvom üřřřnyim KAJ 1848, 11; Vsza zemelszka, liki szenya, Lèhnejo v-hipi megnyenya KAJ 1848; je Lèhno nyega globoki szen KAJ 1870, 30; Moji dnévi szo lèhnoli kak szencza TA 1848, 82

léis in léřs in léř -á m **I. les**: Fa; drejvo, lejsz KOJ 1833; tak veliki lejřř vu'řgé KŠ 1771, 750; Ali za derva je ete leis tüdi dober BJ 1886, 30; Ne je řřřřá, ali řřřamna napřřvlena KŠ 1754,

129; Sztolar jo je zgotovo z-leszá KAJ 1870, 9; Ništeri siromácie zlesá cimprajo hiže stené BJ 1886, 6; Moja kamenica je z-kamna, v-lesz zaopászana KAJ 1870 **2. križ**: doli fzo ga vzéli zlifzá KŠ 1771, 383

léiv -a m *svinjak*: Na dvôri sôjo levôvje ino štale BJ 1886, 14

léjb -a m *hleb, hlebec*: fzi ftiri fztou lûfztva fzedem lejb krúhom nafzito KŠ 1771, 835; niti fze ne fzpomenéte z-ti pét lejbov krúha KŠ 1771, 53; i te lebe pofztávenya je vzéo KŠ 1771, 182; Szpetimi lejbmí fze vecs 5000. lûfztva nahráni KŠ 1771, 47

lejhkôúča tudi lehkôča in lehkôúča -e ž *lahkota*: Ár nefcsem naj drúgi lejhkouco, vi pa teskouco máte KŠ 1771, 542; Jafz fšám tebi lehkocso, Szprávím i mirovcsino BKM 1789, 235; v-leti pa lehkouco more gvant meti KOJ 1845, 44; Vuvfzoy 'zalofzti nyemi klehkoucsi BKM 1789, 267; Tou záto premislávajoucsi jeli fšam zlejhkoucsov 'zivo KŠ 1771, 530

lejhkôuta in lehkôta -e ž *lahkota*: Ár ta ocsnomegnyena lejhkouta trplejnja naféga KŠ 1771, 536; Ne bo' lejhkoute vûpanya KM 1783, 297; I zapovedao je fztotniki varvati Pavla i meti lejhkouto odpûscsenyá KM 1783, 418; kak povôden válas lehkôto bremen KAJ 1848, 256

lejpolicni -a -o prid. *ki ima lep obraz*: Vougri i lejpolicsne 'senske polûbili KOJ 1848, 7

léjtanje -a s *letanje*: A letijo vgrejne, kak ftics na lejtanye BKM 1789, 252

léjtati léjčem nedov. **I. letati, premikati se po zraku z letalnimi organi**: Repdesni; lejtati KOJ 1833, 170; pirušlek Po večeráj lejče sem-tam AI 1878, 7; fticze Vradofzti lejčsejo BKM 1789, 95; Da nike fztvári ober náfz lejčsejo BKM 1789, 157; vidimo kak lejčejo pisani metûli AI 1878, 3 **2. pog. tekati**: nej trbej na pouli szem i tá lejtati KOJ 1845, 103

léjva -e ž *levica*: naj nezna lejva tvoja, ka csini dejfzna tvoja KŠ 1771, 18; I pofztávi ovczé zdejfzne fšvoje, te kozle pa zlejve KŠ 1771, 85; Ali, fšideti zdejfzne moje i zlejve moje, nej je moje dati KŠ 1771, 135; naj fšedita etiva dvá fšziná mojava eden na dejfznoj tvojoj, i eden na lejvoj vu králefztvi tvojem KŠ 1771, 66

léjvanje -a s *vliivanje, polivanje*: Vu lejevanyi navkûpe naj právi: Jafz te Krfztim vu Iméni Ocsé KMK 1780, 59

léjvati -am nedov. *vliivati, polivati*: Gda fze voda tú zrecsjom na náfz lejva, Grejh, kak verdécsem mourji fze zalejva BKM 1789, 225

léjvi tudi lévi -o prid. *levi*: i z lejvoga plecsa na právo KMK 1780, 9; onim, ki bodo zlejve fštráni

KŠ 1771, 86; K-Szvétoj Rani Lejve Rouke KM 1783, 67; Ali cí po lejvoj bo'm do fzmrti hodo KM 1783, 283; stiri kûkle má dvá kre lêve rôke KAJ 1870, 9; sze szlisijo szkrágnymi lêvomi sztráni AI 1875, kaz. br. 3

lèkaj prisl. *menda, morda*: Poslem Sziná mojega lekaj fze toga, vidoucsi, zafztoupijo KŠ 1771, 239

lèkcia in lèkcija -e ž **I. lekcija**: Lekcizjo fze vfzáksi fšvojo dobro navcí KŠ 1754, 222 **2. nauk**: Gyürko je uprav k-szrdci vzéo eto lekcio KAJ 1870, 129

lekmèsto prisl. *naenkrat, hipno*: Lekmfzto recse: tá kofzt je ma kofzt BKM 1789, 266

lèknoti se -em se dov. *zdrzniti se*: Szam szebé sze je mogao on z-grozov lèknoti KAJ 1848, 6; Naj sze lèknejo nad szramôtov szvojov TA 1848, 33; I vidoucí ga lèknoli fzo fze KŠ 1771, 172; Oni to vidivsi lèknoli szo sze i sztrasili TA 1848, 38

lèlahen tudi lilahen -a m *tančica*: pofzoudo, liki kákfi lelahen veliki KŠ 1771, 372; i vu lelahen fš. Tejlo povijéjo KM 1783, 238; Vu grob polo'zijo, Vu lilahen nyegovo BKM 1789, 77; pren. ocsifzti lelahen mojega fšrczá KŠ 1754, 235

lén -ú m *lan*: Len; lén KOJ 1833, 164; Csi je na polej dober lén vidila, právila je KM 1790, 46

lènov -a -o prid. *lanen*: edno prijicsco lenovoga szemena v-maszli vodé kûhaj KOJ 1845, 108

Léon -a m *Leon*: postenyávrejdnoga sztarcza Leona I. Pápo KOJ 1848, 4

Léonhard -a m *Leonard*: Leonhard ABC 1725, A3a

Léopold -a m *Leopold*: Leopold je lovio edenkrát vu ográczí metûla KM 1790, 20

lépi tudi léipi in léjpi -a -o prid. **I. lep**: Pofztitífze leipi je réd TF 1715, 44; Eden leipi keip Bosji SM 1747, 4; csi jeszén lepi bode AI 1875, kaz. br. 8; Pofztitífze je lejpa fšznájga KŠ 1754, 210; Metûlec je túdi lépa sztvár KAJ 1870, 10; Krma sze letosz lépa pripôvala AI 1875, kaz. br. 8; Obrni tvoje okou od lejpe 'zené KŠ 1754, 65; k naprêszpévanyi od te lêpe mladézni TA 1848, 7; fzo tvoi leipi keip zgûbili SM 1747, 51; Csi nasi lûbléni V-léipi úrok pridejo BRM 1823, 5; Gde szem lépo deco naisao KAJ 1870, 5; Cslovek je meo edno lépo 'zeno AI 1875, kaz. br. 7; Na grli lépo belo lišo má AI 1878, 10; vu pofzleidnyem lépom rédi grúntani ježzo SM 1747, 33; ki vu fšrczi lejpom fšzilíaví KŠ 1771, 193; te vefzel bom glédal vu vecsnoi lepoi Diki SM 1747, 69; hrámba v-ednom lépom dôli sztála AI 1875, kaz. br. 7; Či se v lepom letnom dnévi sprehájamo AI 1878, 3; Moremo i zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; ino fze leipi napravlamo KŠ 1754, 43; Hváló zdaimo za drage leipe dari SM 1747, 86 **2. izražá visoko stopnjo pozitivnega**: Oh lejp Jezus KM 1783, 236; Oh

Jezus! lejpo imé KŠ 1754, 228 **lepši** -a -e *lepši*: Lepsi bomo od vřákoga czvejtja SŠ 1796, 8; od leipih szlovenszkih 'senszk szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8 **najlepši** -a -e *najlepši*: Gde naj lepsa paffa rafzté KŠ 1754, 259; Mati naj lepsa KM 1783, 86; Gde naj lepsa paffa rafzté BKM 1789, 163; Csrvôv gôla kô'za je nê najlepša KAJ 1870, 10; Na etom řzvejti naj lepse obcsinfzto BKM 1789, 279; Dokecs pridem řzám ktomi Naj lepsemi Jezufi BKM 1789, 262; Geto bom brezi řzkrbi Pri naj lepsem Jezusi KŠ 1754, 261; Najlepse sztvaré szo ftice KAJ 1870, 10

lepilo -a s *lepotilo*: Nikse lepilo je tak nej na tolko pripomoglo k-lepoti cslovecsánszkoga roda, kak krava KOJ 1845, 119

lepó tudi léipo in lepóu in lipóu prisl. *lepo*: lepou pomali prekláda TF 1715, 7; greisnike zval, leipo vřze na pokoro SM 1747, 67; řtere je lepou opominao KM 1796, 109; poszlúhsa k-nyemi ponizno i lepo gucsecsega KOJ 1848, 5; Navcsim te lepô szedeti KAJ 1870, 10; V dosztih mesztáj gorice lepô ká'zejo AI 1875, kaz. br. 8; Gde řzi lipou pocsiném KŠ 1754, 261; ti řzi efzi řzedi lipou KŠ 1771, 747; Gde řzi lipou pocsiném BKM 1789, 281; czvejtte, Kou rano lipou preczveté SŠ 1796, 11 **lepše** *lepše*: lepse je tebi idti vu 'zitek KŠ 1771, 132; ka je dofzta lepře Grcski pífzao KŠ 1771, 159; vlepsi réd pofztávleno BRM 1823, 11; da je lepse i bouge meszto razbijanya na mirnoszt sze náditi KOJ 1848, 10 **najlepše** *najlepše*: liki dabi naj lepse i naj jakse vcsino KŠ 1754, 58; Razdili fze pa naj lepře na tri tále KŠ 1771, 556

lepota -e ř *lepota*: Ék; záglozda, lepota KOJ 1833, 154; Lepota i opúřcsávanye czérkvi KŠ 1771, 79; lepota nigdár ne povéhne KM 1783, 184; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Cerkve so lepota i kints katolicsánszke vöre KOJ 1845, 22; Bo'sánřzke dobroute, lepote KM 1796, 5; Nebi meo za nász szvét nikse lepote KAJ 1848, 7; Nikse lepilo je tak nej na tolko pripomoglo k-lepoti cslovecsánszkoga roda, kak krava KOJ 1845, 119; ne 'zeli poznati túho lepoto KŠ 1754, 65; od koga mámo vřzo nařřo dobrouto, i lepoto KM 1796, 5

leprái tudi lepráj prisl. *samo*: vu naffem řzlovenřzkom jeziki, neili leprai drúgi nábosni knjig, nego efche TF 1715, 8; na Defzétero Bosjo zápoved řzprouřzto leprai more navcsiti TF 1715, 11; inofze leprai v-nyem řzamom procs odvergovři vüpazen TF 1715, 13; Ár lepraj po Křifřtusí, Dobis zvelicsanye BKM 1789, 196; Neznas bos li 'sivo lepraj do megnyena SŠ 1796,

10; da leprai edna kraplicza more odvřzti SM 1747, 61; Lepraj řz-tejm je on řteo mené Vřtrnoti KŠ 1754, 249; Vu řzmrta mi lepraj troft moj, Bode Jezus SŠ 1796, 123; On je leprâ z-durkanya kôl na pamet vřéo, kâ je ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

lepřevánje -a s *okrařevanje*: 4. Nárasi lepřeványa AI 1878, 44

lesék -a m *kořček lesa*: na tri leszéke cigel dene KAJ 1870, 58; i na eden leszék falácsec szala bodne KAJ 1870, 58

lësen -sna -o prid. *blestëc*: Vřremen je zimsko, po snejgi vse lesno, sni se ponyem řkalijo vesélo BJ 1886, 39

lesëni tudi lisëni -a -o prid. **1.** *lesen*: pofzouda: nego i leřzena KŠ 1771, 649; 'senszke leszene napravke omijejo KOJ 1845; i meřzto nyega je eden liřzeni kejp v-pofřtelo polo'řila KM 1796, 58; vkakřté pehári liřzenom KŠ 1754, 203; sze je glád odegno zliszenov 'zlicov AI 1875, br. 1, 4; da bi ne molili vřagé, i bolvane i liřzene KŠ 1771, 783; Nej nám ga tak trbej zliřzenimi kri'zi iřzkatí KŠ 1754, 183 **2.** v zvezi *leseni janči tepček*: szam dönok ka leszeni-jancsi trdno szkocso notri vu velko hi'zo AI 1875, br. 2, 7

lësfica -e ř *lestvica, lestev*: kak je řztáo viřziko na ednoj leřzřiczi KM 1790, 20

lëskev -kvi ř *leska*: Corylus Lëřzkev KMS 1780, A9

lesnína -e ř *leseni predmeti*: vküpnamecese sztolice i drúgo lesznino v cerkvici ino po'sge do teo KOJ 1914, 122

lësnoti se -em se nedov. *lesketati se*: Ragyoní; szvetliti, lesznoti, lescsiti sze KOJ 1833, 170; Tündökleni; lesznoti sze KOJ 1833, 178

lesóvje -a s *lesovje*: Živé [jazbec] samotno v kmičnom lesovji, v lükňjaj AI 1878, 10

lëstvica -e ř **1.** *lestev*: moski lopáre, lesztvice, narédijo KOJ 1845, 42; pren. Ti řzi Jákoba leřztvicza BKM 1789, 4 **2.** *lojřnica*: Na dve náredaj le'zita dvá oplena, na oplenoma rebernice i lesztvice KAJ 1870, 72 **3.** *gornje jasli*: szenô dene pred nyega na lesztvico i obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88

leščati se -im se nedov. *svetlikati se, bleščati se*: gde řze lescsi tá korouna KŠ 1754, 274; gde řze lescsi tá korouna KM 1783, 293; Na mojoj glávi korouna Sze leřsi BKM 1789, 422; Csi gli řze lescsite BRM 1823, 100; Tvoje jafřli řze lescsijo BKM 1789, 20; zláte, steri szo lepo cinkali ino sze lescsili KAJ 1870, 125 **leščëti** -a -e *svetlikajoč se, bleščëc*: Villagó; leščsëcsi -a -o KOJ 1833, 182; Preci nikâ leščsëcsega vára v-práhi KAJ 1870, 125; szo z-pecsine velke falate kálali

z-níksega lescscésega kaménya KAJ 1870, 85; tiváritfvo ne vcsini lescscésega licza KM 1796, 39; I nogé nyegove fzo prilzpodobne bílé klefcscésemi medi KŠ 1771, 768; je vido vu ednoj mlaki fzuncza lefcscési kejp KM 1790, 38; vidile fzo dvá mladéncza vu lefcscésem gvanti KM 1796, 113

leščénje -a s *lesketanje*, *svetloba*: bodo prihájali i králove klefcsejnji tvojea fzhoda KŠ 1771, 814; I zvezjde fzvoje lefcsejnje, Zdr'zavajo BKM 1789, 5; Szvetloftz fzi fztvouro vkmicsnoj globocsini, vlejpom lefcsejnji BKM 1789, 154; pren. ofznájasi mojo dúso fztvojov zlescsejnjem lúbeznoftzi KŠ 1754, 235

lešnjek -a m *lešnik*: Mogyoró; lesnyek KOJ 1833, 165; Lešnjek rasté AI 1878, 47; Z-drevja i grmóvja 'zalod pa lesnyeci káplejo KAJ 1870, 56; Na leskovom germi lešnyecje rastéjo BJ 1886, 30

lét -a m *let*: Szlaboga léta vodeni fticisi sze kre vód dr'zijo KAJ 1870, 25

létanca -e ž *krilo*: bisztra sztvár vcsélica, Ka má tak brnécese létance AIP 1876, br. 8, 7

létanje -a s *letanje*: Zátó sze premenyávanye vréména z-létanya lásztvic na keliko teliko vgoniti dá KAJ 1870, 104; Pirušleki mreno májo, štera i za letanje slúži AI 1878, 7

létati léčem nedov. *letati*: Nistere sztvárê hodijo drúge léčsejo KAJ 1870, 10; Lasztvic sereg Gori doli léčsejo KAJ 1870, 27; Edna mühica je zmirom okoli goréscze szvéscse létala KAJ 1870, 8 **letajúči** -a -e *leteč*, *letajoč*: fzo bílé i letajoucse fztvári nebefzke KŠ 1771, 372; I te nebeszke fticze letajoucse BKM 1789, 2; na priglihnoftz i letajoucsi i lazécsi fztvári KŠ 1771, 448; govorécsi vfzejm fticzam letajoucim na fzejdi nébe KŠ 1771, 802

le-té le-tóga kaz. zaim. *le-ta*: Kázajócsi zaiméni szo triféle, kak: 1. Na blizi kázajócsi: ez le-te AIN 1876, 38

leténje -a s *letenje*: Letéča riba i v letejnji včási na hajove spádne AI 1878, 32

létéšni -a -o in létešnji -a -e prid. *poleten*: Lêtesna peszem KAJ 1870, 132; Lêtesno delo KAJ 1870, 132; Lêtesne dni znamenita ópravica csáka na ovcára KAJ 1870, 140; Jeli bi mi znao imenúvati vsze szprotolésne, lêtesne mészce KAJ 1870, 160; Na létéšnye mésece ništeri svétki spádnejo BJ 1886, 38; Moj ocsa szo v-preminócsi lêtesni dnévi gorivzéli KAJ 1870, 80

letéti -im nedov. *I. leteti*: nu keipi golobescjem znébe doli leti TF 1715, 38; liki orlove, ednáko k-fzunczi letijo KŠ 1771, 262; mühica, neleti tak blúzi k-plámnji szvéscse KAJ 1870, 8; Komaj ednók je gori doli letéla KAJ 1870, 8; pren. I dáni

fzo toj 'zeni dvej velikoga orla perouti, ka bi letejla vu púfcšávo KŠ 1771, 788; Kakda právite dúsi mojoj naj leti goré vase TA 1848, 9; A letijo vgrejhe, kak ftics na lejtanye BKM 1789, 252 **2. teči**: Po pouti neleti KOJ 1845, 28 **letéči** tudi letóči -a -e *leteč*: Letéča riba AI 1878, 32; ta ftrta fztvár je prilzpodobna kletécsemi orli KŠ 1771, 774; Te je ednoga letécsega jásztrepa sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7; Dvá anyela letécsa, zkoteri eden nazvilcsáva Evanyeliom KŠ 1771, 790; Ar vfzáka natúra i divjji letécsi, lazécsi i morfzki fztvár fze vkroti KŠ 1771, 750; fzi fztvouro Vnounge féle csudne fztvári letéscse BKM 1789, 157; ino pod Nébov letocfimi Fticfimi SM 1747, 4

létina -e ž *letina*: prinasz túdi bo'zna letina bila AI 1875, kaz. br. 8; molijo Bogá za dobro letino KOJ 1845, 83; V-dobroj letini Bratovscsina nekaj száma vkúpdá KOJ 1845, 95

létni -a -o prid. *poleten*: Či se v lepom letnom dnévi po poli sprehájamo AI 1878, 3

le-tó le-tóga kaz. zaim. *le-to*: Na blizi kázajócsi le-tó AIN 1876, 38

létó -a s *I. leto*, *čas dvanajstih mesecev*: Leto KMS 1780, A2b; Leto Elftzendö KM 1790, 94; Annus Leto KMS 1780, A8; Esztendö; letto KOJ 1833, 156; pétdéfzeto letto KŠ 1754, 23; Eto leto za nász véрте lagoje bíló AI 1875, kaz. br.; Na leta fzlédnyi vecsér BRM 1823, X; Oni sze nájbole od 179 ½ letta máo krouto szkribjio KOJ 1833, VIII; lipa stera je cserez leta jáko lepó cvela KAJ 1870, 112; vleti narodjenoga Kriřztuřa 1562 KŠ 1771, A6a; vu czejlom 'zitki ali leti KŠ 1771, 542; vpreminoucsem leti KŠ 1771, 542; Za dvej leti ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4; Nistera leta 'ze bitje teccé AI 1875, kaz. br. 3; křteroga 'zitki ři escse petnářřzet lejt privrgao KŠ 1754, 242; I gda bi bio dvanářřzet lejt sztar KŠ 1771, 171; i devét lejt 'fiveo KM 1796, 10; tú'sna púsztina za nyim osztáne na vnogo lejt KOJ 1848, 4; pred 60 lejtih je vecskrát pri kravaj zapázo KOJ 1845, 118; koga tak dugo lejt ne vido AI 1878, 8; 25 let noszévsi púspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8; Za nistera léta szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; kak v-drúgih letaj AI 1875, kaz. br. 8; pred szedmi leti kralica z országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3; pred řtirinářřzetimi lejtmi KŠ 1771, 550; Koje pred vnogo fztou letmi, Szkrivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5 **2. poletje**: Leto Nyár KM 1790, 94; gda je 'ze vejka nyegova mejhka znájte, kaje blúzi leto KŠ 1771, 81; Leto KAJ 1848, IX; Potrejbén je i vleti či vértinya ščé kaj na stol djáti BJ 1886, 8 **3. řivljenjska doba**: zdihávajo, da szo nej v-szvojih mládih lejtih v solo hodili KOJ 1845, 7 **4. s** prilastkom *novoletni*

dan: Ev. Na Nedelo po mládom leti KŠ 1771, 10; Na tom mládom leti, Krifztusa mi hválimo BKM 1789, 53; Po novom leti zná bidti escse prvle, szilje bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; od 1876-toga nôvoga leta AI 1875, kaz. br. 6

lětos prisl. *letos:* Krma sze letosz lěpa pripovala AI 1875, kaz. br. 8; Letosz sze nê v-Ruszkom toliko pripovalo AI 1875, kaz. br. 8

lětošnji -a -e prid. *lětošnji:* erděcsi prpeo letosnyi pov AI 1875, kaz. br. 8

lěvati -am nedov. *vlivati:* stúke zacšno lěvati AI 1875, br.1, 1

Lévi -ja m *Levi:* Nacfi fze zové Levi KŠ 1771, Bla; I doli idoucsi vido je Levija KŠ 1771, 107

Léviiov -a -o prid. *Levijev:* z-Leviovoga plemena Czireánfzki 'Zidov KŠ 1771, 100

levita -e m *levit:* fteri ali Levita? fze je kprávmi Krifztusevomi návuki pridrú'zo KŠ 1754, 11b

levitánski -a -o prid. *levitanski:* niki stímajoc: ka je Levitánfzki pop bio KŠ 1771, 101; a. Levitánfzko KŠ 1771, 670; Da bi záto popolnofzt po Levitánfzkom popoufztvi bíla KŠ 1771, 682

ležališče -a s *ležišče:* I mácska sze na ognýscsi Zoblí'ze na le'zaliscsi KAJ 1870, 47; ino szí lě'zejo na le'zaliscsa szvoja TA 1848, 85

ležati -ím nedov. **1.** *ležati:* Le'sati Fekünni KM 1790, 93(a); fze mi nej trbej groba bojati, ár tebé lezus, vidim, vnyem le'zati BKM 1789, 90; Sztvoritel Zakaj fzi vtáksem szrmaštvi? Ka le'zis na szúhi fztéráj BKM 1789, 32; Csi vidis, ka pod bremenom le'zi onoga ofzeo KŠ 1754, 52; taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20; gda fzem escse na prfzaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; poglednite mefzto, gde je le'zao Gofzpoud KŠ 1771, 98; od drevja duga szénca tak tá vtégnýena le'zála AI 1875, kaz. br. 7; Vu tifztih [jezerih] je le'zalo vno'zina bete'znikov KŠ 1771, 278; pren. nego kaj szam nej nad vami manyükivajoucsi le'zao KŠ 1771, 551 **2.** *biti bolan:* naj jalz bete'zen le'zim KŠ 1754, 241; fzlúga moj le'zi vhi'zi mojoj 'zlakom vdárjeni KŠ 1754 **3.** *biti mrtev:* Le'zo bi vgrobi globokom BKM 1789, 331; Lefal bom vgroubi kmicsnom SM 1747, 74 **4.** *biti, nahajati se v neprijetnem stanju:* vu grejh fšpádnemo: oh! ne dáj nam vnyem le'zati KŠ 1771, 819; ne dáj nam Goszpodne v-nyem le'sati KM 1783, 21; O Kral Dike lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; nevola ftera nyemi vfzigdár na glávi lefi TF 1715, 42; nevola ftera nyemi vfzigdár na glávi lefi SM 1747, 41; I vfterom pékli szám le'zi BKM 1789, 14; Da ne le'simo vu grejhi sŠ 1796, 43; zkmicze, vfteroj je le'zála KŠ 1771, A3a; Vu veliki ru'zni grejhi fšzmo vfzi le'zali BKM 1789, 72; Ki fzte le'zali vtemnoj kmiczi BKM 1789, 396

ležéi -a -e *ležéč:* Na poszteli le'sécs fzi dobro premiszli KM 1783, 175; Gda sze na posztelo le'zěcs szpominam ztěbe TA 1848, 49; molimo za ovoga na fzmertnoi pofzteli lefecsega naflega brata SM 1747, 62; vidocs vu grejhi le'zěcsega KŠ 1754, 195; prinefzli fzo nyemi ednoga 'zlakom vdárjenoga na pofzteli le'zěcsega KŠ 1771, 28; fzi vefz fšzejt hüdi, Vjezero nevoljáj, Le'zefcega od lüdi, Okouli vzéo vezdáj BKM 1789, 21; vidoje puniczto nyegovo le'zěcso vu trěslíki KŠ 1771, 25; i drúga okouli le'zěcsa mejfzta KŠ 1771, 101; Ni Krifztulova fzmrt ne hafzni vfzákomi, Ni v-grejhi le'sécfim sŠ 1796, 23; vido je le'zěcse prti KŠ 1771, 332 **ležajúči** -a -e *ležéč:* i vfze okouli Jordána le'zajoucse dr'zěle KŠ 1771, 9

li prisl. **1.** *le, izraža omejenost glede na navedeno:* kai vu nafšem fšzlovenfzkom jeziki, nei-li leprai drúgi knj, nego nai potrebneifše kníficze, velika je fšúkesina TF 1715, 8; dabi nei li fšzamo drobna decza zetoga mleika SM 1747, 1; I tá vfza li fšzamo fšz-šzvoje Otfínfzke dobroute KŠ 1754, 86; ár je li eden Krifztus KŠ 1754, 85; po fterom fšzomom li vu fšzvoji Prorokov pišzmaj razmijo KŠ 1771, A7a; fšzkrb Bo'za fze je vó fšzkázala nejli fšzamo med onim lúfštvom KŠ 1771, A5a; Gda je li fšzamo pouleg natúre po 'salüvanye KMK 1780, 70; kak fté popejvanye, nego li tifzto, ftero zhája BKM 1789, 7b; i gde je li mogoucse bilou, na cadentie prnefzo BKM 1789, 4b; Vu zacšétki je li eden pár lüdih bio KM 1790, 84; pogledni cslovik li ti sŠ 1796, 129; kaj je Boug, li za etoga volo nasztavo hištvo SIZ 1807, 8; Ki ga li z-vfšztami Vadlúje BRM 1823, 7; ár mi li ti Goszpodne szam dás bátrivno prebiváliscse TA 1848, 4; Nebôgaj nágibov tēla, Nego li glász goszpodna KAJ 1848, 160; Piszki sze nemorejo csüti, nego li viditi KAJ 1870; Človeka li te zgrábi, gda je razdráždžen AI 1878, 10 **2.** *poudarja nasprotje s povedanim:* Grô'zanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3; 'Zenzska pa li poszlúhsala AI 1875, kaz. br. 7 **3.** *poudarja pogojenost:* Szvolnim fšzerczom bom nofzo, li povéksai mi vóro SM 1747, 71 **4.** *ali:* Morejo li verni ino bogábojecfi terpeti SM 1747, 28; Nej li i publikánuske tou csinijo KŠ 1771, 17 **5.** *izraža zadovoljstvo:* Gofzpodne! da li tebé mám SM 1747, 74; Nas Boug je li právi Goszpoud KŠ 1754, 266

Liban -a m *Libanon:* Czvetéjo Kak pálmovo drejvje I czedrovo drejvje, Ko rafzté na Libáni BKM 1789, 7

libertínuš -a m *libertinec, svobodomislec:* Gori

fzo pa fztanoli niki zlfzpráviľcsa, ftero fze zové Libertinuľov KŠ 1771, 357

libído -a m *spolna sla, hotľjivost*: Ocfiveľzna fzo toga teľla dela hotľivofzt (libido) KŠ 1754, 44

Libija -e ž *Libija*: fou je vu Lybio KŠ 1771, 101

libra -e ž *libra, kovanec*: Bár bi meli ftiri grosse ali libre SIZ 1807, 50; mi vsze radi vzememo, ali pa edno libro KOJ 1845, 142

lice -a s *lice*: **1. del glave, navadno obraz**: Facies Licze KMS 1780, A7b; Licze Ortza KM 1790, 92(a); i licze tvoje muj KŠ 1771, 19; kikoli te vdári na dejľznom tvojem liczi KŠ 1771, 16; Lajos, vdaro fze je na liczi KM 1790, 20; Ár zgrdijo fľzvoja licza KŠ 1771, 19 **2. zunanjost, povrřina, obľiľje zemľje**: Oni fzo pa vľ sli od licza fľzpráviľcsa radúvali fzo fze KŠ 1771, 356; Kak szem rad bio, ká szem na lice zemľe prisao KAJ 1870, 85; na vľze, ki fľzidijo na liczi vľze ete zemľe KŠ 1771, 244; Gda voda tecsé, pene nasztánejo na nyé lici KAJ 1870, 108; Stero fzi pripravo pred liczom vľzega ľufztva KŠ 1771, 170 **3. Bog, boľže obľiľje**: fzeje zkrilo nyegovo licze od vľľz SM 1747, 6; bodo terpelí, to vekivecno fľzkarjenje, od licza Gofľzpodnovoga SM 1747, 16; Bo'zega milofľztivnoga licza ne bodo vidili KŠ 1754, 145; Ali ti Goszpodne pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojega TA 1848, 4; Goszpodin Bogh, oberni knám fľzvoie milosztivno licze ABC 1725, A7a; Jafľz bodem vidli tvoje licze vu pravici SM 1747, 32; bi vľľz polľztavo pred licze fľzvoje KŠ 1771, 605; Licze kmeni obrné, Oh moj milosztivni Bo'ze BKM 1789, 5; kak dugo bos szkrivao licze tvoje pred menom TA 1848, 10; Preszvėti nad menom, Ocsa, tvoje lice KAJ 1870, 5; Ár bos naprej hodo pred liczom Gofľzpodna KŠ 1771, 166; Gde fze vľľzej nyegovim liczom verni vľra fľzvejti BKM 1789, 287; Pred Gofľzpodna Bogá fľzvétim liczem SŠ 1796, 8; naj sze oszödijo vsi poganye pred liczom tvójim TA 1848, 8

licenciátuř -a m *licenciat, nameřnik duhovnika*: szo nyim licenciatuse priszkerbeli KOJ 1914, 136

licitácia -e ž *licitacija*: ka je vkúpszpizano szo po liciácii odá AIP 1876, br. 4, 1

lícojna -e ž *zunanjost*: Lícojna szténne táble je csrna KAJ 1870, 9; tvoja deca i privszemtom je tak ľepe lícojne KAJ 1870, 45; Zrêla jáboka ali 'zúto lícojno dobijo KAJ 1870, 16

lićiti tudi ľüćiti -ím dov. *zalućati, vreći*: Te se [lenivec] na tla lići AI 1878, 13; té naj prvi kamen na nyou liczi KŠ 1771, 291; ali kony sze potekno i kralico přég gláve na deszét sztopájov ľucso AI 1875, kaz. br. 8; Na czeszto je ľucso AIN 1876, 24

liħ prisl. *le*: gda velijo po nemskom herein – (liħ

notri) KOJ 1845; [Madžari] szo szvoj szľóki jezík obogatili, steri je liħ vu pszűvanyi ino prekľinyanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; denok je liħ veliki Károl frankoszki Krao bio on junák KOJ 1848, 6; tam je vsze na pobêgi, ka liħ odbej'sati more KOJ 1848, 4

liki vez. **1. kot, kakor, za izražanje primerjave glede enakosti**: vcsino je tak: liki je zapovedao nyemi Anγγελ KŠ 1771, 6; Lübi bli'snyega tvojega, liki ľzamoga tebé KMK 1780, 36; ľtero je ľzám Boug, liki nász od toga piľzmo fľzvéto vcsi, nafztavo SIZ 1807, 7; Medtemtoga liki soustari silo k-sivanyi je neogibľivo potreľben, rávnotak skolnik KOJ 1833, III; nezadovoljena neosztáne, liki sze to z-nyí napiszko vľzlehka previditi dá KAJ 1848, IV; dokoncsamo ľéta nasa, liki gucs TA 1848, 35 **2. za izražanje primerjave glede neenakosti**: Ár je bole tebi, da fze pogibi edna kotrig tvójí, liki, ka bi fze czejlo tvoje teľlo vrglo vgehenna KŠ 1771, 16; Eto fľzpiľzávanye je prvľe vľľinyeno bilou, liki je Sirie poglavár bio Czirenius KŠ 1771, 167; Prvľe, liki fzeje Kriřztuľí poudo, bio je Publikánus KŠ 1771, I (Bla) **3. toda**: Liki vnogokrát sze nyemi tak zdilo, da bi tú ednoga závca vido AI 1875, kaz. br. 7; Liki ete dén sze nyej delo nikak nê pripravilo AI 1875, 7; Nego deca neposľűřajo samo, liki kaj i delajo BJ 1886, 3

Líkuř -a m *Likus, potok*: nej dalecs od Láodiczee i Hierapolíľa pouleg Likus potoka polo'zeno meľzto KŠ 1771, 601

lilah -a m *tanćica*: I z-tvojim lilahom csifztim, Teľlo, mi zagri profzim SŠ 1796, 163

lilíom -a m *lilija*: Oh beľli cfisztí lilíom BKM 1789, 87; Predrági lilíom bodem v-nyega hi'si SŠ 1796, 77; vcsite fze, lilíomi polľľzki kakda raľztéjo KŠ 1771, 20; Vzemte na pamet lilíome, kakda raľztéjo KŠ 1771, 212

Límburg -a m *Limburg*: Limburg ABC 1725, A3a

limbuř -a m *limb, predpekcl*: Eto meľzto fze Pekla trnácz, ali Limbus imenűje KMK 1780, 16

línija -e ž *ćrta*: stera linia med recsjouv KOJ 1833, 9; erdecse ténke linije za pizszane majoucsa KOJ 1845, 6

lipánje -a s *ľupina*: je tam v-edno lesnyekovo lipanye fľzráníla SIZ 1807, 15

lípni -a -o prid. *lipov*: ona [vila] je v-ednom vkúppovitom lipnom lisztí szedêla AIP 1876, br. 2, 6

Lípnica -e ž *Lipnica, kraj v Avřtřiji*: Radgono, Lipniczo, ino do Grácza vsze dá szporobiti KOJ 1848, 67

lisica tudi lesica -e ž *lisica*: Lificzca KMS 1780,

- A2b; Herodes lifzicza KŠ 1771, 215; Lisica živé v podzemlasti ľúknaj AI 1878, 9; Lifzicze ľúknje májo KŠ 1754, 108; Trifztou lifzicz je vlouvo KM 1796, 49; leszica je pa nad nyega vszékla, erkôcsa KAJ 1870, 144; Sztánek szvoj májo leszice KAJ 1848, 375; i bodejo jêsztvina leszicz TA 1848, 49
- lisični** -a -o prid. *l. lisičji*: Csi zavecsá, liszicsná vuna jáko gôszta AI 1875, br. 2, 8; grcski Czaszar szvojo oroslánszko kou'so z-liszicsinov dosztávo KOJ 1848, 30 **2. zvit, prebrisan**: Goresakoff, eden sztári i liszicsni cslovek AIP 1876, br. 11, 4
- lisično** prisl. *zvito, prebrísano*: pitao eden, ki liszicsno glédavcsi tkao AI 1875, br. 1, 7; od sztrána rusza je liszicsno tak naprávleno bilo, ka AIP 1876, br. 8, 2
- lísk** -a m *lesk, svetloba*: Fény; szvetloszt, liszik KOJ 1833, 157
- líst** -á m *l. pismo*: Lifzt Levél KM 1790, 94; Judásov lifzt KŠ 1754, 3; K-Kolossánczom pizsani liszik KŠ 1771, 601; Svétó pismo je nyegov list BJ 1886, 46; ľzvétí Paveo k-Rimlánczom pířzoucsi lifztá ľzvojega KŠ 1754, 192; Zaprtek lifztá KŠ 1771, 586; ľz. Pavla Galatánczom lifzt darúvao KŠ 1771, A6b; naj ji dá razlocsenyá lifzt KŠ 1771, 16; Pavel Apoftol, vjednom Szvojem lifzti TF 1715, 3; řterekoli bodte řtimali řzpodobne po lifzti KŠ 1771, 525; Ali potrebújemo preporácsani lifztouv kvám KŠ 1771, 367; Profzo je od nyega lifztí vu Damaskus KŠ 1771, 367; Líki i vu vřzej lifztéj, gucsécsi KŠ 1771, 723; Apoftolov Djánye zLifztmi i řz. Ivana Oznanofřtjom KŠ 1771, A6b **2. list, del rastline**: Niti edno liszik sze nê genolo AI 1875, kaz. br. 7; i ono řfta z-lifztyom řigovoga drejva zakřivala KM 1796, 7 **3. list v knjigi**: Na liszítê govoreňya jeszo KAJ 1870, 6; Lisztôvje knjig szo z-papirořv KAJ 1870, 6
- lístek** in řistik -tka m *lístek, del rastline*: Pêt môdri liszítêkov (kehlí) obrázi nyé korino KAJ 1870, 101; Szkoz řistik je zacsúla mlado'zenca AIP 1876, br. 2, 6; za vszákoy liszítiki ro'ze je mela edno szpálnico AIP 1876, br. 2, 6; řfta zřfigovoga dřevá řifztké vķúpe plela SM 1747, 6
- lístič** -a m *lístek, písemce*: Paveo tak vu málom řifzticsi veliko dugoványe ká'ze KŠ 1771, 663
- lístje** -a s *lístje*: drevo, steroga řifzťje ne povéhne SM 1747, 92; gda je 'ze vejka nyegova mejhka i řifzťje řzpuřcsáva KŠ 1771, 81; řigovo drejvo ouzdalecs majoucse řifzťje KŠ 1771, 137; nego li řzamo řifzťje KŠ 1771, 69; de řeszenszko vrêmen liszťje zdřevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; keliko je zveřzd, řifzťja vlougi BKM 1789, 453; i med nyega řifzťje, [dáo znofřziti] KM 1790, 68
- lístjiče** -a s *lístjiče*: Lêpo zeléno liszťjicse rô'ze na ednoj szpici vķúp raszté KAJ 1870, 19
- lístnáti** -a -o prid. *lístnat*: na nyega kukmo zeléno liszťnátó vêko opicsi KAJ 1870, 75; Pod liszťnátimi vêkami je nezřacsúnano KAJ 1870, 80
- lístor** vez. *le, samo*: listor Boga vřřizgdar na pomocs zovimo SM 1747, 81; Líki .. Tak i od eti rejsi řifzťtór BKM 1789, 4
- liša** -e ř *liša*: Jegy; znaménye, zaruř, lisa KOJ 1833, 161; Na grlí lepo belo liřo má AI 1878, 10; Kre řinjeka tri řute liře má AI 1878, 13; s řárnimi pepřečními natégnjenimi liřami AI 1878, 11
- lišč** -a m *lesk*: V-szvetlom ľiscsi plava KAJ 1870, 167
- liščava** -e ř *ploha, nevihta*: Imber ľifcsava KMS 1780, A7
- lišpati se** -am se nedov. *lepřati se, lepoticíti se*: je rávno, kak da bi sze pura z pářovim pěrjom řispala KOJ 1845, 35
- litaníje** -níj ř mn. *litanije*: Litanía BKM 1789, 346; Litaníe od Presřvétoga Trojsřtva KM 1783, 6; Litaníe k-Ocsi Bougi KM 1783, 22
- litarán** -a m *luteran, protestant*: moj ľúbléni Litarán KŠ 1754, 9a; nepříateo právi, ka řze ni eden Litaran ne zvelicsa KŠ 1754, 10a
- litaránski** -a -o prid. *luterski, protestantski*: Evangelicsánřzka, ali Litaránřzka [vera] KŠ 1754, 85; te řftáre práve Evangelicsánřzko-Litaránszke vóre nyé nářvuk KŠ 1754, 9a
- líter** -a m *líter*: Eden hektoliter rávno 100 líterov dr'zi AI 1875, br. 1, 3
- lítera** -e ř *řrka*: centiméter pa cm. lítera kázala AI 1875, kaz. br. 6; Lasřtvínogaiména zacséteklítera sze z-velikov líterov píse AIN 1876, 10; Nářvadno letíjo teř řtiči, kak V lítera AI 1878, 26; Od glászi i lítere AIN 1876, 5; doliszpisanoga glásza kêp sze imenúva za lítero AIN 1876, 5; t csi před i líterov szťoji AIN 1876, 6; Szlovenřzke velike lítere KM 1790, 2; Kelkoféle szo vogsřzke lítere na glászi gledôcs AIN 1876, 5; Pizsani pizřki (lítere) szo nê celó taksi, kak řtampani KAJ 1870, 7; poznánye i zgovárjánye líter KOJ 1833, 1; Má devéřřtesřzeti nasřledúvájôcsi líter AIN 1876, 5
- Líthostroton** -a m *Lithostroton*: na meřřti, řtero řze zové Lithofřtroton KŠ 1771, 329
- lítka** -e ř *meča*: Za golnicov je lítka KAJ 1870, 35; keřp, řteroga lítke z-'feleza KM 1796, 78
- Lízániáš** -a m *Lizánija*: i Lizániáš Ahilene Strťák KŠ 1771, 172
- lízati** -řem nedov. *lízati*: Jáko je snajřna [mačka], líže se nepřehenjano AI 1878, 9; ki bodo vodou

- z-jezikom lizali, kak pfzi májo fegou lizati KM 1796, 47; i nepriateľje nyegovi bodo préh lizali TA 1848, 57; Ali i pfzi pridoucsi lizali fzo mozole nyegove KŠ 1771, 226 **lízani** -a -o *polizan*: Nego i máčka se zmivle zlizaniami tacami BJ 1886, 43
- locén** -cná m *locen, lok*: i ovo eden bejli Kony, i te fziďecsi na nyem je meo loczén KŠ 1771, 776
- locné** -óuv ž mn. *ovira, zanka*: Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni natégnyene KOJ 1833, V
- lôč** medm. *loč*: Locs! – ka szí mi dño'k vcsinilo KAJ 1870, 8
- lôd** -a m *hlod*: Z-szteszani brven potom je raz'zagajo, da vszáki falat (lôd) szvojo potrebnó dú'zavo má KAJ 1870, 75
- lôda** -e ž *otroška igra*: Eden dén zednov drúgi dén zdrúgov lôdov BJ 1886, 13
- lôditi se** -im se nedov. *igrati se*: Ár sze lom, kak decza, lôdi KAJ 1848, 131; Eden dečák se je rad žveplenicami lôdo BJ 1886, 8; Deteta pa szta teccasz lôdila 'znyim AIP 1876, br. 10, 7; oh kak nászladno sze je lôdila 'z-nyôv KAJ 1870, 13
- Lodomér** -a m *Lodomer*: szta sze dvé brata, Míciszlav nájmre, ino Lodomér, za Gallicio vlekla KOJ 1848, 31
- lôg** -á in lôug -a m *gozd*: Lôg i pojbar AIN 1876, 11; Az erdő, lôg AIN 1876, 11; Lôg BJ 1886, 30; ki nemajo logá AI 1875, kaz. br. 8; táksa zemla, csi sze za lôg púsztí AI 1875, br. 1, 5; hrambo zaklenola i v-lôg odísla AI 1875, kaz. br. 7; pôť po logé, goráj, vodáj KAJ 1870, 25; Pa csibi v-etom lôgi edno AI 1875, kaz. br. 7; logôvje, vu sterih sze drva székajo AI 1875, br. 1, 6; Bükev dela cele logé AI 1878, 46; Jelen V logáj se zdržáva AI 1878, 16; Bela III sz tem vcsino z logámi zemlo obnyivati KOJ 1914, 105; Kak vlougi, fzekejr je vnogo tam bilou BKM 1789, 325; i od Lámecka za divjácsino stimani vu lougi je prefztreljeni KM 1796, 9
- logèven** -vna -o prid. *gozden*: Bôr je telikájše jáko hasnoviten logeven leis BJ 1886, 30
- logíč** -a m *gozdič*: Eden bogat polodelec je meo eden préčimbni logics KAJ 1870, 91
- lój** -a m *loj*: Fagyjű; lój KOJ 1833, 156
- lòk** -a m *lok, orožje*: natégne lok i czila TA 1848, 6; ti neverni nategújejo lok TA 1848, 9
- lòmber** -bra m *lovor*: ki sze je zelenilo, liki lombra drevo TA 1848, 30
- Lömergje** -a s *Lemerje, kraj v Prekmurju*: Lömergye KMS 1780, A2b
- lomiti** lómim nedov. *prelamljati*: Zaman zové nyega Za szvojega goszpodna, Ki nyegovo právdó Lomi od dna, do dna KOJ 1848, 177
- lón** in lóun -a m *plačilo*: Jutalom; nájem, plácsa; lon KOJ 1833, 161; nej je potroffo vřzega lonna KM 1790, 44; ár szo sze svábszki nyegovi szoldáczke zbontárali za volo neplácsanoga lona KOJ 1848, 69; pa z-deszét talêrov lóna niti ednoga 'zukavca nescse dolipúsztiti KAJ 1870, 134; i nyihov nájem, ali lón, nyim pravicsno naj vó dájo KŠ 1754, 221; ár vzeme loun BKM 1789, 3b; Csi me fzná'zi za pobo'znofzt, Lón mam vu vó pozványi BRM 1823, 374; Z-grozov sze zglédne on Prék na pravicez lón KAJ 1848, 4; i 'ze na drúgo leto nyemi je pobôgsao lón KAJ 1870, 22; nema toliko pêneze, ka bi szoldákom i csesztnikom lón plácsó AIP 1876, br. 9, 2
- lončár** -a m *lončar*: a ti fzi pa nas loncsár KŠ 1754, 242; Ali nema obláftzi loncsár nad blatom KŠ 1771, 468; Csrejp potere loncsára KM 1783, 280
- lončárski** -a -o prid. *lončarski*: ár je vu zemli escse méhko, kak loncsárszka ilojca KAJ 1870, 81; kúpili fzo za nyé edno nyivo loncsárszko KŠ 1771, 93
- lonec** -nca in lõnc -a m *lonec*: Ah! ka szam jazf? krhécsi lonecz SŠ 1796, 144; Loncz loncsára hváli KOJ 1845, 10; Mi szmo illojca i lonczy KŠ 1754, 242
- Longobárd** -a m *Langobard*: náj imenitnejši szo bili Longobárdi KOJ 1848, 5
- lopár** -a m *lopar*: Lopár KMS 1780, A2b
- lopàta** -e ž *lopata*: Prednje nogé so práve lopate za kopanje [krtove] AI 1878, 10
- lopàtica** -e ž *lopatica*: Z-prgiscsov grábimo, kak z-málov lopaticov KAJ 1870, 34
- lòskati** -am nedov. *čofotati*: reca, gòszka z-perôťjov po vodi lôszka KAJ 1870, 47
- lòši** -a -e prid. *suh, vitek*: Sovány; lossi, hitváni -a -o KOJ 1833, 172; Lôsega csloveka rébra sze viditi dájo KAJ 1870, 33; ali one fzo od drugi fzedem loufi, i mřzki kráv posrejte KM 1796, 27
- lòški** -a -o prid. *divji, necepljen*: Vad; divji, loski -a -o KOJ 1833, 180; ti fzi pa loska oliva bodoucsa vnyé vzezpleni i vcsinyen fzi tálnik korenyá i túcsave olive KŠ 1771, 473; Vandra k-grobi szvojemi on, kak szlêpi, I kak lo'zka vêka, vu vszem 'zitki Rodio bode szád gnili i britki KAJ 1848, 341; Loška grúška má kisilasti sád AI 1878, 45; Drevje logôv sze lo'zko zové KAJ 1870, 16; Ar csi fzi ti zprirodjene loske olive vó vřzecseni KŠ 1771, 473
- lót** -a m *lot, utežna mera*: Pri jáko máloj 'zmécsi je zdaj kvintli, to je eden strti táo od lota núcani AI 1875, br. 22
- Lót** -a m *Lot*: Prilika je Lot KŠ 1754, 44; Prifzpodobno liki je bilou i vu dnévi Lotá KŠ 1771, 229

- lötarinški** -a -o prid. *lotarinški*: Kommando vszejh szvojih seregov zroucsi lotarinszkomi Hercegi Ferenci KOJ 1848, 107
- lötér** -tra m *prešuštnik, nečistnik*: Loter ABC 1725, A3b; Ah jaj lotri, razbojniki KM 1783, 286; Zlotri fze je zvárafša, On je fszprevodo vö zmfzta BKM 1789, 71
- lotríja** -e ž *prešuštvó*: Práznoftzi lotrie ti krotó varuífze SM 1747, 88; ár gda fze je nyemi fzin z-lotrie naroudo KM 1796, 62
- lóučiti** -im nedov. *ločítí*: dejte loucsiti fcséjo od dojke BKM 1789, 8; rávno tak more *dzs* od *cs*, *dz* od *cz* ali *z* litere loucsiti KOJ 1833, 6; gda bodo na fzoudbi grejsne od pravicsni Angyelje loucsili KM 1783, 283 **lóučiti se** tudi **lóčiti se** -im se **L. ločiti se**: gda fze je tvoia Duřa od fsvétoga teila procs loucsila SM 1747, 59; Válni; loucsiti sze KOJ 1833, 180; vfzejm vnyem 'sivoucsim, Od fteri fze zdaj loucsim SŠ 1796, 62. **razlikovati se**: Govorejnye je ono, po sterom sze lidjé loucsijo KOJ 1833, VIII; kak szo tê lidjé zapüscseni, malo sze lócsijo od divje sztvári AI 1875, kaz. br. 3 **lóučivši** -a -e **ločéč**: Niti Persóne vküp mejsavsi, niti bojstva loucsivši KM 1783, 12
- lóunati** -am nedov. *plačati, nagraditi*: Boug fteri louna to dobro KMK 1780, 5; Boug fzvoje verne fzluge louna BKM 1789, 330; Boug louna fzvoje vörne SŠ 1796, 117; dáj fze Ti korouna, Z-fterov fzvoje vörne, Gofzpon Jezus louna SIZ 1807, 39
- löv** -a m *lov*: Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10
- lovár** -a m *lovski pes*: Najvéksé pszi szo lovárje KAJ 1870, 39
- lövéc** -vca m *lovec*: Vadász; jágar, lovecz KOJ 1833, 180; prvoga závca sztrlécsi lovec csüj sztrláj AI 1875, kaz. br.; Lovski pes je lovcom jáko nüclívi AI 1878, 8
- lovína** -e ž *lov*: Vadászat; jagaria, lovina KOJ 1833, 180; czaszar esce i teda vecs junákov má pri szebi, gda na lovino vöide KOJ 1848, 56; Po lovini je pofzlaó ocsa E'faua KM 1796, 20; Rad po lovini hodi AI 1875, br. 2, 5; i dokonca na lovini bila z-ovími AIP 1876, br. 4, 8
- lovíti** -im nedov. *lovítí*: Fogdosok, lovím -ítí AIN 1876, 18; ki jáko z-velikím 'selejnyem lovi KM 1790, 20; píruřlek müřlice lovi AI 1878, 7; fou bom ribe lovit KŠ 1771, 334; liki na razbojnika fzte prisli zro'zjem i zdrogami me lovit KŠ 1771, 91; Jázbéc po noči ide lovit mláde závce AI 1878, 10; Peter, gda je ládjo pelao i ribe lovio KŠ 1771, 446; Leopold je lovio edenkrát metüla KM 1790, 20; Potom je szkopcom lizice i küne lóvo AI 1875, kaz. br. 7; pren. ár fzmrt fzdítóftzjom lovi SŠ 1796, 148; I pofzláli fzo knyemi nike, kaj bi ga lovili zricsjom KŠ 1771, 140 **lövleni** -a -o **ujet**: Tak je bio lovlen eden voj hercegovinancarom AIP 1876, br. 4, 3
- lovlenjé** -á s *lov*: Od Petrovoga rib lovlénjá KŠ 1771, 178; i pufztíte vlaké vafe na lovlénýé KŠ 1771, 179; Za lovlénye závcov se nuca [hrt] AI 1878, 8
- Lóvrenc** -a m *Lovrenc*: Na fz. Lovrancza dén KŠ 1771, 848; Szvétí Lovrencz, moli Bogá za nász KM 1783, 94
- lövski** -a -o prid. *lovski*: Lovski pes AI 1878, 8; kovran, řteri je lovskim stvárim celo řkodlívi AI 1878, 25; Njegova [jazbečeva] kořa se nuca za lovske turbe AI 1878, 10
- lözni** -a -o prid. *gozden*: Poj esze! odgovori ló'zni glász KAJ 1870, 124
- lúba** tudi ljúba tudi lúba -e ž *dekle, ljubica*: Lejpi, mládi i bogáti moski bi jo radi meli za zákonszko tivárisiczo, ali za lúbo KOJ 1845, 112; Mátka; zárocnsicza, lyüba KOJ 1833, 165; Odpri gori lúba zeléna vráta AIP 1876, br. 2, 7; Jócse sze lúba AIP 1876, br. 2, 7
- lúbav** -i ž *ljubezen*: 3. Je Lúbav KMK 1780, 4; oh Jedina Lúbav moja KM 1783, 1; brezi lúbavi nemre vekivecsnoga 'sitka zadobiti KMK 1780, 34; Zdaj vörje, ka je negda vu támli szvoje lúbavi vorvati nejstejla KOJ 1845, 88; Povéksaj vu meni i csiszto lúbav KM 1783, 6; naj fztvojev lúbavov na veke gorím KMK 1780, 110
- lúbéc** -bca m *ljubitelj*: Nej kak bl'znyega lúbécz BRM 1823, 393; Goszpod szküszí toga pravicsnoga, toga nevernoga i kriviczo lúbéca odürjáva düh nyegov TA 1848, 9; náfzladnofzti bole, kak Bogá lúbézi KŠ 1771, 650; Tela, Duse fztřtina Je vfzej lúbéczov plácsa britka BRM 1823, 356
- lúben** -bna -o prid. *ljubljen*: ve je on tvojí lúben, dober ocsa AI 1875, kaz. br. 7 **nájľúbnejši** -a -e **najľjubři**: je bio človeki najľúbnejřa stvár AI 1878, 14
- lúbézen** -zni ž *ljubezen*: Nyegova velika lúbezen kfzvojemi oczi TF 1715, 41; lúbézen ne omerzne SM 1747, 58; Oh Jezus! moja lúbezen KŠ 1754, 234; zmrzne lúbézen vnougi KŠ 1771, 80; Csífzti 'sitek, i poften gláfz, Lúbézen k-tvojoj rejcsi SŠ 1796, 3; Obsinľzka lúbézen BRM 1823, VII; Lubézen Boga KAJ 1848, VI; ka je křiftoš zvelike lúbezni umreu TF 1715, 42; Nikakfa fztvár me ne odloucsi od Jesusseve lúbezni SM 1747, 73; ne more náfz odloucfíti od lúbézni Bo'se KŠ 1754, 137; Pobüdejnye Lúbézni Bo'se KM 1790, 108; ar lubezen křiftuffevo zamudio TF 1715, 5; on fzam bode fzvojo Otfínszko lúbezen knyím fzka'zúvao KŠ 1754, 221; Kákfo lúbézen

fzo meli prvi křzťfanye k-Jezufi KŠ 1771, 339; Zavelikoga Bogá lűbezen BKM 1789, 433; ino knyey fzvojo lűbėzen gori je nadigno SIZ 1807, 4; Posebno veliko lűbėzen májo ti stári k mládim AI 1878, 7; Ponávľaj me vu lűbėzni KŠ 1754, 259

lűbezńik -a m *1. lűbľjenedec*: Poszľao je z-viszine Szvojga lűbezńika KAJ 1848, 54 *2. lűbimec*: Kűsűjta sze lűbezńika AIP 1876, br. 9, 4

lűbezńiven -vna -o prid. *lűbezńiv*: Zbrátrnov lűbefzńofzťov eden kďřűgomi lűbezńiven KŠ 1754, 41; Gofzpodin Boug Szka'zujje fze nám lűbezńiven BKM 1789, 44; Bio je nyegov 'sitek vnougim lűbezńiven SŠ 1796, 55

lűbezńivi -a -o prid. *1. lűbezńiv*: András je dober, lűbezńivi pojeb bio KAJ 1870, 49 *2. lűbľjen*: Abba, tou je lűbezńivi Otsa KŠ 1754, 154; ti fzi on moj lűbezńivi Szin KŠ 1771, 104; liki lűbezńivoga Otso, zvati i profziti moremo KŠ 1754, 154; Dicfimo lűbezńivoga Jezus Krifzťusa BKM 1789, 23; Dá Ocsa fzam Szina toga lűbezńivoga BRM 1823, 22; po lűbezńivom na fzvoje du'zne csėfzti doprnáfanye KŠ 1771, 757; Pozdravte edendřűgoga vlűbezńivom kűsűvanyi KŠ 1771, 714; Stero zľűbezńivov geto k-Pavli fzlű'zbov potrdi KŠ 1771, 663; zátó, ka fzte nám lűbezńivi bili KŠ 1771, 616; Bojđte liki lűbezńiva decza KŠ 1771, 583

lűbezńivo prisl. *lűbezńivo*: Boug náfz lűbezńivo fztejm vábi KŠ 1754, 153; ka trbej pobo'zno k-Bougi i kbl'i'znyemi lűbezńivo 'ziveti KŠ 1771, 725

lűbezńnost -i ų *lűbezen*: Ta velika lűbezńofzť kfzvoiem i Ocz i Nebefzkom i SM 1747, 41; V etom fze je fzkázala lűbezńofzť Bo'za vnami KŠ 1771, 732; Jezusa odkűpitela lűbezńofzť BRM 1823, VII; lűbezńoszt AIN 1876, 10; kai je Kristus zvelike lűbezńofzťi kmeni, mrel SM 1747, 41; on nyou zľűbezńofzťi kfzvojemi Szini, gori vzeme KŠ 1754, 136; nifľa fztvár od lűbezńofzťi Bo'ze ne odloucsi KŠ 1771, 340; I molim te zľűbezńoszt i BKM 1789, 8b; ki fzi zacśetek i vľze mogouce lűbezńofzťi KM 1790, 108; Margėca od materne lűbezńoszt i puna, tak sze nyej vidlo AI 1875, kaz. br. 7; Milofco fzľatko lűbezńofzť Ocsė Nebefzťkoga SM 1747, 2; vľej vu mėne lűbezńoszt KŠ 1754, 229; naj i mi knafėmi Jezufi tákfo lűbezńofzť fľka'zujmo KŠ 1771, 340; Hváľim lűbezńofzť tvojo BKM 1789, 239; Boug dáj csifzťo lűbezńofzť SIZ 1807, 6; jafz vu lűbezńofzťi rafztem SM 1747, 49; vľze, ka v-Bougi i vu nyegovoj lűbezńofzťi dobroga nájdemo KŠ 1754, 60; Ofzťante vu mojoj lűbezńofzťi KŠ 1771, 316; Kdeviczi Márii, Stera je bila vu lűbezńofzťi BKM 1789, 17; V-toj angyelfzťkoj

lűbezńofzťi SŠ 1796, 168; V-lűbezńoszt i eden ovoga bláj'zne dnėve szta 'zivela AI 1875, kaz. br. 7; naj te zcsifzťov lűbezńofzťov povijėm KŠ 1754, 235; Zbratinfzťkov lűbezńofzťov edenkďřűgomi na lűbezen nagnyeni bojđte KŠ 1771, 476; Ali právdo fzpuniti je zradofzťom i zľűbezńofzťom nyė delo csiniti KŠ 1771, 439; i z-lűbezńoszt i tvojom jo zasgi KM 1783, 1

lűbi -a -o prid. *lűb*: Lubi Bog! ti zmenom boj BJ 1886, 7; Lubi moj angyel-varűvác BJ 1886, 7

lűbiteo -ela m *1. lűbitelj*: Oh Boug lűbiteo pravice KM 1783, 11; Jezus Lubiteo mėra KM 1783, 40 *2. lűbimec*: je nyegova nevőrna Tivárisicza Borbála, csi celjeszťkoga Grofa z szvojimi lűbitelmi KOJ 1848, 52

lűbiti in lűbiti -im nedov. *1. lűbiti*: Lűbiti Szreťni KM 1790, 93a; Szreťni; lűbiti, rad biti KOJ 1833, 173; kaibifze vćfio od nyega Bogá ino mojega blisnyega lűbiti TF 1715, 42; po steroi bi te mogli lűbiti SM 1747, 50; Steri fcsė 'zitek lűbiti KŠ 1754, 59; I lűbiti ga zcezejloga fźerczá KŠ 1771, 142; naj morem tebe popolno lubiti KM 1783, 4; dáj mi lűbiti BKM 1789, 129; Kak bi 'zeľeli 'zitek lűbiti KAJ 1848, 7; deca jih moro lűbiti AIN 1876, 9; ka delam, ne ľűbim KŠ 1771, 462; Bogá hváľim, postűjem, ľűbim KM 1783, 3; Da Te fztáľno ľűbim BRM 1823, 9; Ti nász fztejm ľűbis krouťo BKM 1789, 11; Zvun tebe nikai na zemli me fźerczá ne ľűbi SM 1747, 76; ka nyė Boug ľűbi KŠ 1754, 220; csi eden fźveczki Gofzťpoud, ne ľűbi kak fťė proufzno mú'ziko BKM 1789, 7b; nyega fze doľzťojno poľťuje, ľűbi SIZ 1807, 10; V-grehi nelűbi váfz BRM 1823, 5; ki ľűbi Dobro szvoje Kráľevcsine KOJ 1833, VIII; Goszťpod, i ľűbi pravice TA 1848, 9; nego ľűbi tudi sladki sád [ľisica] AI 1878, 9; kaj Bogá ľűbimo KŠ 1754, 14; I ľűbimo preszťajocsa KAJ 1848; Vu zimi ga jáko ľűbimo BJ 1886, 8; zaka ľűbite márna TA 1848, 4; koteri menė ľűbio TF 1715, 18; ki menė ľűbio SM 1747, 46; Ar ľűbijo vu fźprávfcsaj moliti KŠ 1771, 18; naj nyega ľűbijo KMK 1780, 10; ki nyega ľűbijo BKM 1789, 11; naj bodo veszėľi vu tebi, ki tvoje imė ľűbijo TA 1848, 5; dobre sestře edendřűgoga ľűbijo BJ 1886, 9; Lűbi Bogá zcezejloga fźerczá TF 1715, 18; Lűbi bli'znyega KŠ 1754, 257; ľűbi bli'znyega tvojega KŠ 1771, 17; Zátó ľűbimo Bogá TF 1715, 18; Zátó Bogá ľűbimo KŠ 1754, 68; ne ľűbmo fze zricsjom KŠ 1771, 731; Naj te z-czejloga fźerczá, i duse ľűbimo KM 1783, 10; I jáko krouťo je ľűbte KŠ 1754, 33; fźinki, ľűbte fze med fzeboťm KŠ 1771, 261; ľűbte nepriáťele vafė KŠ 1771, 184; kaibi fźáki fźvojega Hifėsnoga Tuvarifľa ľűbo TF 1715, 15; Kaibifze mi Bogá nyega ľűbili TF 1715, 13; da bi Boug

vas Ocsa bio, ľúbili bi me KŠ 1771, 294; naj li Jezusa ľúbijo KŠ 1754, 220; Zváo bom ľúftvo i ľúbo KŠ 1754, 127; Ár ali ednoga bode odúrjávao i toga drůgoga ľúbo KŠ 1771, 19; Ár ali ednoga bode drůgoga ľúbilo KŠ 1771, 225; Ar, csi bodete ľúbili li té KŠ 1771, 17; Krifztus je náfz tak ľúbo KŠ 1754, 215; Lůbo je pa Jezus Mártho KŠ 1771, 303; i lidjé fzo bole ľúbili kmiczo KŠ 1754, 121; fzo bole ľúbili kmiczo KŠ 1771, 272; vřzi, ki fzo pefzmi ľúbili BKM 1789, 5; Kákda moremo naffega bli'znyega ľúbiti KŠ 1754, 28; vcsini, da te zevfze duse, pámeti ino moucfi moje ľúbim KŠ 1754, 226; Nego tvoio miloscfo, stero davas, stere lubis SM 1747, 90; steri te prav lubi SM 1747, 90; Záto kak nyemi ľúbi, Naj fzi dela po vouli KŠ 1754, 268 **2. ugajati:** oh fzrecsa! jálna důfe mreľa, ti mi ne ľúbis SM 1747, 77 **3. imeti:** verbumi pa, steri v-jedinszkoy trétyoj persóni ik szillabo ľúbijo KOJ 1833, 49 **ľúbléni** -a -o *ľjub, ľjubljen:* Kedves, ľublen -a -o AIN 1876, 15; Ovoje moi ľubleni fzin TF 1715, 38; Dai meni o ľúbléni Bog SM 1747, 53; nas ľúbléni Otsa nebefzki KŠ 1754, 158; Szin moj, te ľúbléni KŠ 1771, 10; I fzin Márie ľúbléni BKM 1789, 3; moj ľúbléni máli Zemľák KOJ 1833, VI; Jáko ľúbléni je vu stanici BJ 1886, 8; Ne bi, ľúbléna decza KM 1790, 84; ľúbléna csi Márie KOJ 1845, 84; je roditeľom i vučiteľi jáko ľúbléna bila BJ 1886; boidi milofztiv meni za tvoiega ľublenoga fzina britko moko SM 1747, 60; Kaj Bog nyo odlocsi, I za mater zvolí Szina ľúblénoga BRM 1823, 10; Lůúblénomi fzlovenľzkomi Národí SM 1747, 2; Te fztarifí ľúblénomi Gájufi KŠ 1771, 740; Gda bi pa efse ednoga ľúblénoga fzvojega Sziná meo KŠ 1771, 139; stere je náfz fzébi zoubfztom prietne vcsino, vu tom ľúblénom SM 1747, 21; po Kristussi tvoiem ľúblénom fzini SM 1747, 48; vu tebi, mojem ľúblénom Jezusi KŠ 1754, 239; mámo profziti, kako ľubleni fzinkove TF 1715, 26; Lůúbléni moji, mi fzmzo zdai Bosji fzinouve SM 1747, 32; profzimo, kako ľúbléni fzinovje KŠ 1754, 153; Moji ľúbléni prijátelje sztojijo TA 1848, 31; za oszrecsanye szvojih ľúblénih otrokov KOJ 1845, 6; ka nebi mojim ľúblénim dobrovolnim málim Zemľákom prikázao KOJ 1833, IIII; kako ľúbléni fzinovje fzvoje ľúbléne Otseve KŠ 1754, 153; nego, liki ľúbléne moje fzini, opominam KŠ 1771, 497 **ľúblénejši** -a -e *bolj ľjubljen:* Jezus, Od vsze fztvári lublenejfi KM 1783, 252 **nájľúblénejši** -a -e *najľjubši:* Ete je deci te nájľubleněši svétek BJ 1886, 38; Slaviček záto za volo lepoga pevanja je najľublenejši ftič AI 1878, 27 **ľúbléni** -a -o sam. *ľjubi, ľjubljeni:* Vi pa, ľúbléni gori cimprajte váľz KŠ 1754, 2b;

Lubléni! ne vřrte vřzákomí důhi KŠ 1771, 732; Csinasi lubléni Rano vř preminéjo BRM 1823, 5; Vidilo fze je nám pozľzlati kvám, zľúblénimi nafimi Barnabáfom i Pavlom KŠ 1771, 390

ľúblánski -a -o prid. *ľjubljanski:* Za'seni ji: vfze Trshke goré, ino Lůúblánfzke dolé SIZ 1807, 29

ľúbléjnje -a s *ľjubljenje, ľjubezen:* Tou je pa .. Pekľénfzke kmicze neznájsno ľublejnje, Nafzledůvanye BKM 1789, 127

ľúblé nec -nca m *ľjubimec:* Lůúbléna méľa, znoro je AIP 1876, br. 5, 3

ľúblézni -a -o prid. *ľjubeč:* csi sze toga slédnyega [moža] szvojo domovino tak cseresz ľúbléžno szrcé obtůhi AIP 1876, br. 3, 2

Lůbova vés -e -i z *Lůbova vas, izmišľjen kraj:* od nyegove zárocnsicze z-Lůbove véfzi SIZ 1807, 13

Lucía -e z *Lucija:* Sz. Lucia, moli Bogá za nász KM 1783, 95

Lůciper -a m *Lucifer:* Odidite vřzi na ogen vecsni Steri je fszprávlen hůdomi vrági, tomi Luciperi BKM 1789, 446; Zmo'zna moucs Luczipera BKM 1789, 194

ľúcki in ľúdski -a -o prid. *tuj:* Idegen; ptůhinszki, ľútzki -a -o KOJ 1833, 160; Záto, ka nász je pote'zo Lůczki dúg vfze v-Adami KŠ 1754, 251; Tak nász je vfze z-Bougom zméro Lůczki 'zój vu Krifztufi KŠ 1754, 251; Lůczko blágo fze pa nazáj more povrnouti KM 1783, 147; profzim Bogá, naj náfz na ľúczki, ali tatinfzki, krůh ne pifzti KŠ 1754, 16; ne selei ni fzľugo ľúczkoga SM 1747, 89; sze nema bojati ľúdszkoga posztrassůvanya KOJ 1845, 80; Ne vofzte ľúczki járem znevernimi KŠ 1771, 539; Nemárai za ľúczko nikokovo blágo SM 1747, 89; Práznofzt je teliko, liki fz. hiftvo prefztoupiti i zľútzkim fzpouľom necsifzto i nepofsteno 'ziveti KŠ 1754, 42; Vľúckoj vouzi je moru BKM 1789, 423; V-ľúczkoj vouzi je mrou SŠ 1796, 66; pop notri ide vu fzvetino vřzáko leto zľúczkov krvjouv KŠ 1771, 687; i ocsih moje bodo nyega glédale, i nei ľúczke (tůinfzke) SM 1747, 32; i moje ocsi bodo ga glédale, i nej ľúczke KŠ 1754, 139; ne selei ľúczki sen SM 1747, 89; Ne pofťútjefze ľúczki Bogouv KŠ 1754, 9; i 'zenám je prepovejdano ľúczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; radi ospotávajo ľúczke náj bougse reje KOJ 1833, V; niti táľnik ne boj vľúczki grejhi KŠ 1771, 641 **ľúcki** -a -o sam. *tuji:* Jaj onomi, steri hůdou to ľúczko 'zelej KŠ 1754, 62; Krádnoti je kaj ľúczkoga za fzé gyenoti KŠ 1754, 48; I csi fzte vu ľúczkom nej verni, to valé fto vám dá KŠ 1771, 225

Lúcova -e z *Lucova, kraj v Prekmurju:* Luczova

KMS 1780, A2b; Luczova [od Sz. Lucie D.] KOJ 1845, 72

lűč -a m *met, lučaj*: Tiszto jaboko z-prvim lűcsom zavaditi mam KAJ 1870, 82

lűčaj -a m *lučaj*: I on fze je vtrgno od nyih, liki na ednoga kamna lűcsáj KŠ 1771, 247

lűcati -am nedov. *lućati, metati*: ino zacsnе nıkák od vszejh krajov sztáre lonce (piszkre) lűcsati KOJ 1845, 115; Ogyen fšzam prifao lűcsat na zemlo KŠ 1771, 214; Popadnoli fzo záto kaménye, kaj bi na nyega lűcsali KŠ 1771, 296; Gda bi pa oni prájh vu zrák lűcsali KŠ 1771, 412; nego je i kaménye prouti nyemi lucsaó KM 1796, 63 **lűčeni** -a -o *zalućan, vržen*: Lűcseni kamen KAJ 1870, 82

lűdemesáren in lűdomesáren -rna -o prid. *ubijalski*: meszto lűdemeszárnih mešov vszém hasznovitna plisna 'seleza vrouke vzėti KOJ 1848, 11; Tu sze zdáj enkrát lűdomeszární Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9

lűden -dna -o prid. *prijazen, vljuden*: Lűden bojdi stvojimi bratmi BJ 1886, 11

lűdikrádec -dca m *tat, ropar*: ka je pravicsnomi právda nej polo'zana, nego lűdikrádczom KŠ 1771, 634

lűdimòrec in lűdemòrec -rca m *ubijalec, morilec*: Lűdomorecz KMS 1780, A2b; Vrág je lűdomorecz bio KŠ 1754, 95; On je lűdomorecz bio KŠ 1771, 294; Eden lűdimorec AIP 1876, br. 11, 7; liki fzi fze fzmilűvao necsifztnomi lűdomorczy KŠ 1754, 232; i pogűbo je lűdomorczy one KŠ 1771, 72; je právda nej polo'zana, nego lűdomorczom KŠ 1771, 634

lűdjé lűdi in lidjé lidí m mn. **I. lűdje**: uu naffem pak rázumi fztári ino moudri lűdje boimo TF 1715, 8; nai fze vfzih lidjé zvelicsaio SM 1747, 8; fzvėti Bo'zi lidjé KŠ 1754, 148; fterakoli fcséte, naj vám vcfinijo lidjé, tak i vi csinite nyim KŠ 1771, 22; jafz ne vejm, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Geto fzo ftenyá vcseni lidjé ni domá nej znali fzebé razvezeliti BKM 1789, 5; Govorjentye je ono, po sterom sze lidjé od sztvári loucsijo KOJ 1833, VIII; Atila, steroga szo lűdjé za bo'si bics imenűvali KOJ 1848, 5; gda zaman lűdjé med szinmi cslovecsimi ládajo TA 1848, 10; Lidjé se ga bojijo AI 1878, 7; ki ne hodi vu hudi ludi tanácsí SM 1747, 92; je fzebé fšám dal za vfzeh lűdi za odkűplený SM 1747, 13; ka je on vfzej lűdi zvelicfíteo KŠ 1754, 99; jefzo vkopleni, ki fzo od lűdih vkopleni KŠ 1771, 62; fze vo vr'ze, i fzkłácsi od lűdi KŠ 1771, 14; Kama nepobo'snih ludih dűfe ido KMS 1780, B2b; ftera je tűhíh lűdih otrokom mogla dvoriti KM 1790, 60; Sztáve ti lűdi BRM 1823, VIII; Rázlocsne

sztáve ludi KAJ 1848, VII; med jezero lűdi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; lűbezen kvfzeim greifnim ludém TF 1715, 41; onda vernim lűdim vefzelo sché biti SM 1747, 83; tim hűdim lidém KŠ 1754, 165; Csi pa ne odpűfztnite lidém KŠ 1771, 19; navádi se bole k hiži kak lidém AI 1878, 9; je ta fzmert na vfze lűdi preik prisla SM 1747, 7; kai je náfz greisne lűdih odkupo SM 1747, 12; tak je na vfze lűdi fzmrt razisla KŠ 1754, 71; i tak bode vcfio lűdi KŠ 1771, 14; Boug je senitev eti na fzevjeti na lidih zavűpao SIZ 1807, 41; zvon vkűpszpráva raztepen lűdi vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI; rejšűvao je (pes) v Švájci lűdi snegá AI 1878, 8; pűkso kűpo, naj jo za lagoje lűdi krédi má AI 1875, kaz. br. 7; rejcs nám po fzvėti lidjé nazvejfztsena KŠ 1754, 1; ercsé nyim: pri lűdi je tou, ilfztna, nemogouse KŠ 1771, 63; vu lidih pa dopádený KŠ 1771, 168; fzevedok bodes pri vfzej lűdi tifztnoga, ftera fzi vido KŠ 1771, 411; zevfzejmi lidmi mirovno 'zivte KŠ 1754, 41; Tak fze naj fzevjeti fzetvolfzt váfa pred lidmi KŠ 1771, 14; pošteno bode ponássanye nyegovo povfzud pred Bogom i lidmi SIZ 1807, 9; pred Bougom i lűdmi pa nej KOJ 1845, 3; Kakda sze zovéjo med lűdmi prebivajocse sztvere KAJ 1870, 10 **2. določena skupnost lűdi**: je nej fteo, kaibi li v'Zidovfzkom i Grcskom jeziki, da fzo ga vfzi lidjé nej znali, ofztalo KŠ 1771, A4b; V-ednoj fari szo sze lűdjé tak szpohűjsali KOJ 1845, 3; Hercegovinanci szo trűda lahko trpécsi lidjé AI 1875, kaz. br. 3; Ali i na tou je náfz lűdi pobo'zna gyedrnofzt nadignola KŠ 1771, A5b; nego i med onimi lidmi, ki fzo priti fzcncsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; z-podlo'snimi lűdmi neszmilno baratali KOJ 1848, 6; Z-Bosnie vise 40.000 lűdi na Horvatsko prislo AI 1875, kaz. br. 3; odiso Spanyolszkoga, da ne vredno dr'zo kral bidti táksim lidim AI 1875, kaz. br. 3; Tak je tørszko lűdanye pozábilo ete lidé pocslovecsiti AI 1875, kaz. br. 3; záto szo eti lidji za sztrahsne opoznani [Črnogorci] AIP 1876, br. 6, 6

lűdno prisl. *prijazno, vljudno*: Kolmana roditelje so nyega tűdi lűdno gorprijali BJ 1886, 24

lűdomòrski -a -o prid. *ubijalski, morilski*: i oszlobodis Dávda szlugo tvojega od lűdomorszckoga mecsa TA 1848, 117; Od lűdomorfzki goricsánczov KŠ 1771, 139; Od lűdomorfzki delavczov goricz KŠ 1771, 238

lűdomòrstvo -a s *umor*: Sz-fzrczá fzhájajo hűde mifzli, lűdomorfztvo KŠ 1754, 72; Zvoulv vcsinyeno lűdomorfztvo KMK 1780, 91; Lűdomorstvo AIP 1876, br. 11, 7; Od vfze lűdomorstvta kaftige KŠ 1754, 254; Od ognya,

povoudni, lúdomorfztva BKM 1789, 346; fztimi gori fztányenimi, ki fzo lúdomorfztvo vcinili KŠ 1771, 151; Ar od znoutra zhájajo lúdomorfztva KŠ 1771, 124; Znána fzo nyegova vnouga lúdomorfztva KM 1796, 83

lúdstvo in lústvo -a s **I. ljdstvo, ljudje, človeštvo**: da fze nevolno lúststvo li z-fzúhim Krfztsanszkim Iménom hváli KŠ 1754, 4b; Lúfztvo fzedése vkmiczi, je vidilo fzetvofzt KŠ 1771, 12; lúfztvo te psé i fztifzkáva KŠ 1771, 195; Verno lúfztvo! fzprávaj fze BRM 1823, 6; i lúdstvo zaka miszli zobsztojna TA 1848, 3; Nôvi mertúki leh'zési bodo vracsuní csi sze lúststvo navcsi AI 1875, kaz. br. 6; Lúdstvo sploh prestrášeno je kričalo BJ 1886, 9; fzi ftiri fztou lúfztva nazftvo KŠ 1771, 835; Nebojim sze vnogo jezér lúdstva TA 1848, 4; Ocsa Boug! ki na telko lúfztva fzm fzkrb más BKM 1789, 131; z-Jezuffovom moucsjom dáj dobro lúfztvi KM 1783, 236; Lúfztvo tákse vpelas na nyé SM 1747, 85; Ki fze naszlánya na lúfztvo KŠ 1754, 252; na konczi Szvejta pa vfze lúfztvo z-dúfom fzoudo bode KMK 1780, 99; Oh ti preminouce cslovecsánfzko lúfztvo SŠ 1796, 9; Goszpôd bode szôdo lúdstvo TA 1848, 6; Za országe i za lúdstvo je najvékse dobrotivnoszt mir AI 1875, kaz. br. 3; zvelicsitela, fteroga fzi ti pripravo pred vfzejm lústvom fzetvofzt KŠ 1754, 243; oznanyújte med lúdstvom dela nyegova TA 1848, 7 **2. določena skupina ljudi, predvsem verska**: Bomoga dicsili, Kak lafztivno lúfztvo BKM 1789, 18; vfzáko lúfztvo je melo pofzebne právde, i návade KM 1790, 90; ár za malocasza lúststvo nyegovomi szini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; nép (lústvo) AIN 1876, 10; pred obliczem vfzega lúfztva SM 1747, 58; na diko tvojega lúfztva Izraela KŠ 1754, 243; I, vkúp fzpravivfi i pifzáce lúfztva KŠ 1771, 7; boidi vfzemu lúfztvu ti pomocnik dobri SM 1747, 90; je zapovedal nám predgati tomi lúfztvi SM 1747, 15; tvojemu lúfztvo Israelu Diko SM 1747, 58; fzkim fze je Goszpodin Boug nigda fzvojemi lúfztvi prtio erkoucfi KŠ 1771, 4b; ftero je ktebi i ktvojemi lúfztvi fzkázao, fzkrbliovfzt KŠ 1771, A8a; Tvojmi nevolnómi lúfztvi Voj, i pomocnik bojdi ti BKM 1789, 3; ono, stero je Boug mládómi lústvti pravo KOJ 1833, VIII; ino vuclite vfze lúfztvo [pogane] TF 1715, 31; ár on zvelicsa lúfztvo fzvoje KŠ 1771, 6; Zvéfzelo fzi grejsno lúfztvo BKM 1789, 4; I zdigni nász, lúdstvo nevolno KAJ 1848; fzkrb Bo'sa fze je vo fzkázala nejli fzamo med onim lúfztvom KŠ 1771, A5a; szo lih na csasze vöfli na porop k-drúgim lústvtam KOJ 1848, 6

Lúdvik -a m *Ludvik*: Ludvik Czaszar rejszan za nyé volo z-Vogrinami boj zacnsne KOJ 1848, 8

lúg -a m *lug*: Z-etim lügom popárjeni Stevan II. zadüsi KOJ 1848, 26

lúk -a m *čebula*: Vereshagyma; lük KOJ 1833, 181; na pamet nám prihájajo ougorke, i dinye, lük, i csefznek KM 1796, 39; Lük je pokriti AI 1878, 42

Lukáč in Lükáč -a m *Luka*: Lukács ABC 1725, A3b; Szvéti Lukács TF 1715, 43; Tak píffo fz. Evangelifte Lükács KŠ 1754, 201; je Lükács escse teda 'znyim bio KŠ 1771, 338; Lükácsa Evangélium KŠ 1754, 3; szvétoga Lukácsa KŠ 1771, 157; pri fsvétom Lukáčfi Evangelifiti na edenaifzetom táli govorécfi TF 1715, 25

lúknja -e ž *luknja, votlina*: Luk; lüknya KOJ 1833, 164; Bila je pa lüknya, i kamen je bio na nyou djáni KŠ 1771, 305; Jeli fztúdenecz zedne lüknye vré fzlatko i britko KŠ 1771, 750; Gda bi pa Saul z-one lüknye vö odifao KM 1796, 59; vi fzte pa 'znyé vcsinili razbojnikov lüknyo KŠ 1771, 138; Kak vlüknyi fzlavicsek BKM 1789, 414; Kak vlüknyi fzlavicsek SŠ 1796, 119; liki oroslán, vu luknyi, nasztregáva na porob TA 1848, 8; za lazenje po zvoranoj lüknji AI 1878, 10; Lifzice lüknye májo KŠ 1754, 108; Lifzice lüknye májo KŠ 1771, 26; se vlüknjaj zdrzáva [vipera] AI 1878, 29

lúknjica -e ž *luknjica*: Ko'za csloveka jeszo na nyé mále grbe i lüknyice KAJ 1870, 30

lúnek -a m *osnik, lunek*: Potáče i löcsi lüнки dr'zijo KAJ 1870, 72

lúpati -am in -lem nedov. *lupiti*: Tecasaz lüpli drévo, dokecs je v-mêzgi KAJ 1870, 68

lúpinjasti -a -o prid. *lupinast*: Lük je pokriti s lúpinjastimi listi AI 1878, 42

lúpinje -a s *lupina, olupki*: Poszvedocseno je, ka lúpinye szilja vnogo zdrzáva z-belocsenárasza AIP 1876, br. 3, 6; nyihovo gnêzdo je málo, kak pol orehove lúpinje AI 1878, 23

lúška -e ž *luska*: i preczi fzo doli fzpadnole lúfzke KŠ 1771, 368; i taki fzo 's-nyegovi oucfi doli fzpadnole liki lúfzke KM 1796, 125; Nístere lúszke odévajo KAJ 1870, 10

lúskati -am nedov. *pršeti*: Csi pa glásovato kolou tak szegrejes, tolko ognya sze naberé, da iszkre od nyega lúszkajo KOJ 1845, 103

lúščinjasti -a -o prid. *luščinast*: Lúscsinyaszta zelenyáva AIP 1876, br. 7, 3

lúščinjje -a s *luščina*: Nasa mis pregrizé z-zobmi nyi [želoda] trdo lúscsinye KAJ 1870, 56

lúščiti -im nedov. *luščiti*: ino szta orehe trlá pa luscčila AIP 1876, br. 10, 7

lúškasti -a -o prid. *luskast, luskav*: i rêp bobrov je šúrki i lúškasti, tak kak riba AI 1878, 13

lúšt tudi lúšt -a m *veselje, želja, volja*: Oni li miszljijo, kak bi ga potepli, lúšt májo k la'zam TA 1848, 48; malo steri na tō gléda, jeli je zreli szád ali nê, sterim szi luste scsé odednati AIP 1876, br. 9, 7

lúštičen -čna -o prid. *željen, radoveden*: Vszáki vért je lüsticsen znati, kákse vrémen de vütro AI 1875, br. 2, 8; Gda je Deák mreo, vnôgi szo lüsticsni bili znati, kákse mislênye AIP 1876, br. 3, 2

luterán -a m *luteran, protestant*: Nasim lutheránom je tüdi vola bila molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 115

luteránkinja -e ž *luteranka, protestantka*: Zaisztino szo 'se vnougi lutheránje i lutheránkinye na pamet vzéli KOJ 1845, 80; Etaksi gius je nesterim 'seleznim lutherankinyam v szerce szegno KOJ 1914, 133

lüterski -a -o prid. *lutrski, protestantski*: Ka delajo lutherszki návuki KOJ 1845, 79; Eni predgarje szo vcsili po lutherszkom od Krisztusove vecsérje KOJ 1914, 118

Lúther -ra m *Luther*: po D. Luther Mártonni zfvvétoga pífzma vküp zebráni TF 1715, 1

lúti -a -o prid. *hud, jezen, divji*: Nej je lúti, ni

nacsemuren, Ki je Jezusa Vucsenik BRM 1823, 387; Lúti, kak tigris, poganszki szodecz dá obadvöma glávo odszecsti KOJ 1845, 86; Ne je lúti, ni nacsemuren BRM 1823; Ne je lúti, ni nacsemuren KAJ 1848, 284

Lütmerk -a m *Ljutomer*: Prisli szo do Lutmerka, gde szo sze dobroga vina nalokali [kruci] KOJ 1914, 142

lütost -i ž *divjost*: steri szo sze tou'sili Czaszari od lütosztí necslopevske groznosztí szvojega Krála KOJ 1848, 26; Varva sze divje lütosztí KOJ 1848, 316; Po etoj lütosztí szo denok nej hüdovolni szrdinczke pofitissani KOJ 1848, 50

Luzácia -e ž *Lužica*: Franczel Miháo, ka je vu Luzátzii bodoucfim Szlovenom, ali Vandalufom, Evangyeliom KŠ 1771, A6b

lúžar -a m *usnjar*: Timár; lü'sar KOJ 1833, 176

lúžarski -a -o prid. *kožarski, usnjarski*: Goszpoudi szo sze nej dopádnile nike sztáre – enoglászne – po lüsarszkom vlácsene peszmi pri bo'soj szlü'sbi KOJ 1845

Lúžičko -ga s *Lužiško*: szlovenszki kráo Szamo nyim je tudi Cseszko, Moravszko, Lusicsko vkrajpograbo KOJ 1848

M

- mácati** -am nedov. *rahlo mazati*: Kenni; mazati, máczati KOJ 1833, 162
- Macedónia** -e ž *Makedonija*: Filippis je Macedonie plemenito meľzto bilo KŠ 1771, 589; naj bole pa v- Macedonii KŠ 1771, 338; O tiľztecž je Ńou v Macedonio KŠ 1771, 2 (B1b)
- macedoniánski** -a -o prid. *makedonski*: Vu Macedoniánfzkom váraľfi po iméni v-Filipifzi KM 1796, 128
- macedónski** -a -o prid. *makedonski*: mou'z niki Maczedonfzki je fztáó pred nyim KŠ 1771, 391; Na znánye pa vam dámo, bratje, milofcso Bo'zo, ľtera je dána gmajnam Maczedonfzkim KŠ 1771, 541
- mácica** -e ž *vrbin cvet*: Z-cvĕtja do kak ori kuszte mácice (bombleci) KAJ 1870, 153; Oszvetno znamĕnjje 'zitka vu macicaj KAJ 1870, 98
- maĕĕĕi** -a -e prid. *maĕji*: szo ete dniĕ nasega poglavársztva zasztĕpnika v-Belomgrádi z-macsecsov mu'zikov vĕospotali AIP 1876, br. 5, 3
- máĕiha** in máĕija -e ž *maĕeha*: Noverca Macsia KMS 1780, A8b; Naffi roditelje: otsin I macsiha KŠ 1754, 31; je I zapovedao ednoga, ki ľzi je ľafztivno macsijo vzeo, vĕ vresi KŠ 1771, 572; Te zmácsiĕov praznúvajoucsi fze ľzprávilcsa vĕ vr'ze KŠ 1771, 498
- máĕĕka** -e ž *maĕka*: Maĕka AI 1878, 8; Máĕko nájdemo povsĕdi, gde lidjĕ bivajo AI 1878, 8
- maĕĕĕĕi** -a -e prid. *maĕji*: nisteroucs sze je 'se hram vú'sgao od 'sarĕcse macskecse dlake KOJ 1845, 40
- Madianitánc** -nca m *Medijec*: ľzo rávno teda tam mimo potüvali ľ'smaelitánczi, I Madianitánczi na trstvo idoucsi v-Egyptom KM 1796, 24; Püľzto je na nyĕ Madianitáncze KM 1796, 46
- madianitánski** -a -o prid. *medijski*: odisao je z-Egyptoma vu Madianitánfzko zemlo KM 1796, 33
- Magdaléjna** -e ž *Magdalena*: Mária, ľtera fze zové Magdalejna KŠ 1771, 191; Med tejmĕ je bila Mária Magdalejna KŠ 1771, 96; Na Mária Magdalejne dén KŠ 1771, 847; Od Mária Magdalejne BKM 1789, 4; liki ľzi fze ľzmilüvao Márii Magdalejni KŠ 1754, 232; Ti ľzi zváo Mário Magdalejno na pokouro KM 1783, 105
- magiřtrátuř** -a m *mestna oblast, uprava*: Vľza ona koterá fzo cslovecsánfzkomĕ fitki potreibna, kako tou dober ino Bogá bojecľi Magiřtratus TF 1715, 29; ino nemskih váraso Magistratusi szi 'snyimi [luteranskimi knezi] potĕgnoli KOJ 1845, 66; ár Magistratuske z soule vládniczke zido rázno KOJ 1845, 140
- Mágjar** -a m *Madžar*: Tak szo sze Magyarĕ od vszejh krajov zácsali notrizagrajüvati KOJ 1848, 10; Csi bom 'sivo, z-szamimi sztránszkimi, da Magyarom niti zemlé, niti csészti neosztáne KOJ 1848, 16; Árpád Magyarĕ na zdájsno zemlo szrecsno prĕvodi KOJ 1848, 7; Teda sze prime z-Magyarmi KOJ 1848, 9
- mágjarski** -a -o prid. *madžarski*: szo Magyarszki poszlanci 'se tú bili KOJ 1848, 8
- máguř** -a m *ĕarovnik*: I brs za volo Simon Mágula, priĕtnoga Nero Czaľzari czomprnyeka rafzpĕti na kri'z KŠ 1771, 700
- máh** -a m *mah, zamah*: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49; Banko Kraliczó szvojov rokouv z-petimi mahami búje KOJ 1848, 34
- Máhomed** in Máhumed -a m *Mohamed*: tĕřfzka ľtera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vĕřje KŠ 1754, 85; kak je to nyĕihov prorok Mahomed vu koráni doli szpiszo AIP 1876, br. 7, 3
- máhometánstvo** -a s *muslimanstvo*: z-trdim naprejevztĕjom vszo Vogerszko .. ino Mahometánstvo vpelati KOJ 1848, 74
- májcini** -a -o prid. *majĕken*: Csi pecsatni vojszk po szüknyi csouvas, da sze szegreje, májcine ľisztike papira na szĕ potĕgne KOJ 1845, 103
- májnceni** -a -o prid. *majhen*: ľztĕľztim jezĕkom, ľteroga fze je vu onoj krajĕni, vu koterĕj 'živĕ, núczati i na ľzvoj hafzek obracsati od májnczena návcso KŠ 1771, A4a
- majorán** -a m *majaron*: Majoran má moĕen dis AI 1878, 51
- májster** -tra m *mojster*: János majszter sze nikak

ne mogo obogatiti AIP 1876, br. 1, 6; Delo hváli majsztra KAJ 1870, 97

majútati -čem nedov. *mahati, kriliti*: Csi napuni giblem roko, ali proti obrázi majúcesem, 'z-nyov KAJ 1870, 149

màk -a m *mak*: Mák; mak KOJ 1833, 164; mak po kébli 15–13 frt AI 1875, kaz. br. 8

Makabeúš -a m *Makabejec*: Matatiás Makabeus je pét dvajfzeti jezér KM 1796, 83

makabeúški -a -o prid. *makabejski*: Makabeusko vrejmen fze zacsne KM 1796, 135

màkula -e ž *napaka, madež*: fzeje ani eden cslovik nei naroudo, koteri bi biu brezi makule TF 1715, 48; Moremo táksa dela brezi vfze makule i zmenkanya doprnfzti KŠ 1754, 8

Malabárijá -e ž *Malabarija*: da fzo Bo'zo fz. rejcs vu Indio, Malabario nelzli KŠ 1771, A5b

Malakiáš -a m *Malahija*: Malakiás KŠ 1754, 2; ti fztári proroczke od Moj'zefá do Malakiáfa prorokúvali KŠ 1771, 762

málar -a m *slikar*: ka bi pa málar bio, je kufzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; Što je nájčverstnejši málar BJ 1886, 8

málarški -a -o prid. *slikarski*: malarska školjka AI 1878, 40

málati -am nedov. *slikati*: Festek, málam -ati AIN 1876, 23

maleríja -e ž *slikanje, slikarstvo*: Karol .. i on je po tom maleriji postenyé szpravo med Vogrinami KOJ 1848, 44

máli -a -o prid. **1.** *majhen, mali*: Nyegov fereg je máli KŠ 1754, 11b; Ne boj fze máli fereg KŠ 1771, 213; Li máli csafz trpi nyeg'vo odhájanye BKM 1789, 406; da bi eden máli csafz po fzvojem trudi KM 1783, 216; moj lúbléni máli Zemlák KOJ 1833, VI; Máli vucsenik knige neszé KAJ 1870, 6; Máli vért AI 1875, kaz. br. 8; máli dervár neprehenjano klúka AI 1878, 3; flab sem ino máli BJ 1886, 7; Dokecs je decza mála bila KM 1790, 84; Eta mála stvár je bole nücliva AI 1878, 10; ki fzi tüdi edno málo deite pofztano ABC 1725, A6b; bilou je zburkanye nej málo med vítézmi KŠ 1771, 380; je i máloga gucsa bio KŠ 1771, 431; Molítev za obdr'zánye toga máloga serega TA 1848, 9; ka je vu šoli od máloga Jezušá zaslíšala BJ 1886, 4; neili leprai drügi nábosni knig, nego efche i ete mále knificze, velika je fzükesina TF 1715, 8; záto tákfim vámje potreibno biti, kako toi máloi Deczi TF 1715, 8; záto jako máli ali berfei nikakvi hafén fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; ino povéksávai tvoi máli sereg ABC 1725, A7a; vzemi záto ete máli dár KŠ 1754, 12a; ino bi eden máli csafz li fžám пребивао на земли SIZ 1807, 7; Edna mati

je ednoga máloga sziná mela KAJ 1870, 187; kágda bi mogli vto málo Deczo noter vzcepiti TF 1715, 6; steri zdai edno malo vreime falofzni jezfte vu vnoge féle nevoljái SM 1747, 29; csi za kaksté málo delo Bogá zezávamo KŠ 1754, 21; ka nebi prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; Po malom vrejmeni pa, prifztoupili fzo niki KŠ 1771, 92; ka bodes cfínécfi cfí de ti po malom császi pravo KM 1783, 205; po malom vrejmeni i vám je fzem priti SŠ 1796, 78; pa gvüšno domá osztáne pri szvojem málom pojbeci AI 1875, kaz. br. 7; vu máloj hüdübi fztári ino moudri lüdje boimo TF 1715, 8; neboidi náz fžrám fztov malov Deczov navküpe katechifmus fze vcfíti TF 1715, 8; naj bi kotrige, 'file, i csütejnya majoucse velike, i mále fztvári z-nicsefza naprej fztanole KM 1796, 5; Zrok, fteri me je na pifzanye i vö ftámpanye eti máli ali dónok puni kni'zicz podigno KŠ 1754, 3a; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3; ka nebi mojim málim Zemlyákom prikázao KOJ 1833, IIII; na vogrszki Jezik vcsiti szvoje mále vucsenike KOJ 1833, III; či tem nemérnim gostom mále krühšne drobtinice mečemo AI 1878, 3; odzvüna se povékša z obsednjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4; dobro delnikom, velikim i malim SM 1747, 2; Vífzejm lidém, velikim ino málim KŠ 1754, 4; Profzimo obarui názf tve verne, velike ino male SM 1747, 87; Steri názf pomágaj velike i mále KŠ 1754, 267; **2.** *mali*: fzem pa pouleg D. L. M. máloga Katekizmusa czejli návuk razdejlo KŠ 1754, 5b **3.** v zvezi **mala meša praznik Marijinega rojstva 8. septembra**: Na mále Meffe, ali Márie narodjenyá, dén KŠ 1771, 849; Evangy. na Mále Mefe, ali Devicze Márie rodjenyá dén KŠ 1771, 4 **nájménši** -a -e *najmanjši*: Kakda bi tak mogao kraj vzéti te naj ménfi grejh KŠ 1771, 445; kám záto, da sze potrejbna skér z-náj ménsim sztroskom more szpraviti KOJ 1833, V; Ár fžam jafz te naj ménfi med Apofztolmi KŠ 1771, 521; steroga najménsi táo toga celoga imé noszi AIN 1876, 10; I ti Betlehem fzi nej náj ménfa KŠ 1771, 7; da fze je ni te naj ménfe piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 114; Nikaj, ni to naj ménfo rejcs KŠ 1754, 48; ki naj ménfe zvünejnye delo csini KŠ 1771, 446; da vnaj ménsem dugoványi KŠ 1754, 233 **máli** -a -o sam. *mali*: vfzi navküpe od máloga do vélikoga zaverfeni TF 1715, 19; Ali vnogo sze more escse vcsiti, ka naj vsze eno do máloga pozna, stero znati csészt nyagova 'zelé AI 1875, br. 2, 5; ti szvétí szo na malo prisli TA 1848, 9; nad málim fzi bio veren KŠ 1771, 84; Vidite, da

ne zavr'zrete ni ednoga zeti máli KŠ 1771, 58; dopůfzítite te mále k-meni prihájati KMK 1780, AB (2); k-tomi czili te mále pomágajoucsi áldov KOJ 1833, IIII; za malo dr'sécsi szvojo zgůbлено veliko praviczio KM 1796, 19; Ki pa ne zna, csini pa kaftige vrejdná dela, bit bode zmalim KŠ 1771, 214; Kaj je po oznanenyej meni na znánye dáo fzkrovnofzt: liki fzam pred tejm zmalim pífzao KŠ 1771, 578 **nájménši -a -e** sam. *najmanjši*: fterie nei naiménfi TF 1715, 5; Ar me vfzi fspoznajo, od naj ménfega 'znyih KŠ 1771, 684; Vidis, ne zdr'závas Li náj ménfega tála BKM 1789, 261; Drůgoucš náj ménsega kaj ne vzemi KM 1790, 54; liki ka bi fzpácsio ednoga eti naj ménfi KŠ 1771, 227

málički -a -o prid. *majčken*: Paveo, zdéacs koga Paullus málicski, zhája KŠ 1771, 431; od materé, gda szem máliczki bi KAJ 1870, 56; od trdi vótrov fze gonijo, dônok fze od málicskoga vefzla tá pelajo KŠ 1771, 750; V-tom meszti málicski Czarzarje i Králi zrászto gori KOJ 1845, 140 **málički** -a -o sam. *mali*: Jeli fzte nigdár nej fteli, kaj zvůfzt ti málicski fzi fzi hválo fzpravo KŠ 1771, 69; Po vűsztaj ti málicski ino czechajoucsi grűntao szí TA 1848, 7; ino fzi je najzvejfzto tim málicskim TA 1848, 37; i ki prevecs nihájo tim málicskim TA 1848, 12

malina -e ž *murva*: Szeder; malina KOJ 1833, 173; ercséte pa etoj malini KŠ 1771, 228

malinov -a -o prid. *murvin*: malinovo drevo AI 1878, 46

Málkuš -a m *Malh*: Bilou pa je imé fzlugi Malkus KŠ 1771, 325

màlo prisl. *I. malo, izraža majhno stopnjo*: Ár oni fzonáfz malo vreimena, kaftigali SM 1747, 30; i malo ka fzo ga nej bujli KM 1796, 129; ár je malo ti verni med szinmi eslovecsimi TA 1848, 9 *2. izraža majhno količino ali mero*: malo ji je, fteri nájdejo KŠ 1771, 11b; ka je Paveo edno malo prignyenoga tešla bio KŠ 1771, 431; Bilou ji je ífztina nej malo KŠ 1771, A2b; Edno malo i ne bodete me vidili KŠ 1771, 320; Csi szí ga glí malo ménsega nihao od angelov TA 1848, 7; Za cérkev pa malo mára KAJ 1870, 6; malo vecs pocsinka dopűszti napiknyenasiba AIN 1876, 8

màlobòle prisl. *malo bolj*: Okoli dnéva Sz. Gergora Pápe szta dvá malobole zevcseniva solara naproszila KOJ 1845, 6

màločása prisl. v *kratkem času, kmalu*: Med-témtoga za malocsasza je Boug gizdave ponizio KOJ 1848, 91

malodélaven -vna -o prid. *nedelaven*: dober vucsíteo je právi blagoszlov bo'si, a

malodelaven pa práva nevola za faro KOJ 1845, 18

màlogdà prisl. *malokdaj*: grum vdári, ka sze po zimí malogda godi KOJ 1845, 103; Viste, láni szte me v-sòlo Malogda poszlali KAJ 1870, 23; Zdaj sze malogda kaj imenitnoga zgodí AIP 1876, br. 9, 1; Kűri teško letijo i se záto malogda s tla vzdignejo AI 1878, 24

malokrvávi -a -o prid. *krvavkast*: Véereses; malo-krvávi -a -o KOJ 1833, 181

maloléjtnost -i ž *mladoletnost*: Zoltána malolejtnoszt sze nyim je zdejla za právi csasz nyou [Panonijo] nazáj pograbití KOJ 1848, 8

màlonej prisl. *malone, skoraj*: steroga szo malonej vu vszáksem nemskom várasí na zidinaj vidítí mogli KOJ 1845, 65; 'se sze poganszki Vougrí ono malonej vűsztrejbíli KOJ 1914, 101; sze tak mílo joucseta, da szo malonej vszi 'snyimivréd szkuzé tocsili KOJ 1848, 48; ár nyój je eden seršén na nôsi tákši žálec pűsto, ka nyój ga je malonej presmekno BJ 1886, 19

màlopoznej prisl. *malo pozneje*: nego malopoznej, dare je mro Széchi Peter brezi odvetka KOJ 1848, 102

màloprle prisl. *maloprej*: nassi Sztarisje, kak maloprve povejdane bo'sánszke recsi szvedocsijo KOJ 1833, VIII; maloprve, neg bi premíno, na ftissanye KOJ 1848, 115

màloprvo prisl. *maloprej*: tá maloprvo povejdana regula je nájgvísnejsa KOJ 1833, 22

màloslédkar prisl. *malo pozneje*: maloszedkar pa i ove ocinszke Dr'save z-rouk vtrgne Rudolfi KOJ 1848, 88; Leopold II. sztálise ino Réde vkűppozové v-Bűdino, maloszedkar pa v-Po'son KOJ 1848, 116

màlost -i ž *majhnost, nepomembnost*: Geto Ti moje vere malofzt Pomores na vákso vrélofzt BRM 1823, 198; me Ravnas poti vugodne 'Ze fzi me vu toj malofzti, Lűbio BRM 1823, 124; eto vu fzvojoj Malofzti BRM 1823, 242

màlovéč prisl. *malo več*: náj menye pocsinka dopűszti siba, malovecs napiknyena siba KOJ 1833, 9

màloviše prisl. *zgoraj*: kak szmo malovisse pokázali vu példi KOJ 1833, 115

malovòrec -rca m *malovernež*: malovòrecz, zakaj fzi dvojio KŠ 1771, 49; ka sze bojite, malovòreczi KŠ 1771, 26

malovréjden -dna -o prid. *malovreden, slab*: Alávaló; bojdikaj, malovrejden -a -o KOJ 1833, 150; Tsekély; máli -a -o, malovrejden -a -o KOJ 1833, 176

màmon -a m *mamon*: vcfínite fzi priátele

znepravicsnoga mammona KŠ 1771, 225; da fzebé zvráj'zega mammona zhajajoucsega fzlú'zbe bolván'fztvom ne ofzkrúnimo KŠ 1771, 838; Ne morete Bougi fzlú'ziti i mammoni KŠ 1771, 19

màna -e ž *mana*: manna fzkrovna KM 1783, 57; Tomi, dâm jefzti zte fzkrite manne KŠ 1771, 770; vŕteroj je bilou to zláto vejdro imajoucse manno KŠ 1771, 685; ocseve nafí fzo manno jeli vu pŕfcsávi KŠ 1771, 284

Manášeš -a m *Manase*: Kak Dávid i Manaffes KŠ 1754, 256; Manaffes je pa poroudo Amona KŠ 1771, 5; liki fzi fze fzmilúvao drŕge Bogé ifzkajoucsemi Manaffefi KŠ 1754, 232

Manášešov -a -o prid. *Manasejev*: zplemena Manaffefovoga dvanájlzet jezér KŠ 1771, 779

mandále -ál ž mgn. *mandlji*: ár je v-Radgonyo sla po zácsimbo, po fige, mandale SIZ 1807, 30

mandigati -am nedov. *mahati jo, iti, hoditi*: ali po dolé i trávniki zcsaszoma zácsa mandigati KAJ 1870, 86; gda bi Luther proti Witebergi mandigao KOJ 1845, 68; i te drŕgi je zcsaszoma za nyim mandigao KAJ 1870, 130

màndolja -e ž *mandelj*: med vnogimi drŕgi sadoveni drevi so ešče imenitni: mandolja AI 1878, 46

mandríl -a m *mandril, opica*: mandril, šteroga je večkrát po menázeriji viditi AI 1878, 7

manják -a m *lenuh*: Lusta, nemaren, manyák AIN 1876, 23; Antóni je pa manyák ofztao KM 1790, 36; Etak govori manyák KAJ 1870, 83; Nebi vecs biló manyákov KAJ 1870, 45; med nami je li manyákom hŕdou KM 1790, 66

manjáríti -im nedov. *lenariti*: vecskrát táksi, steri ráj manyárijo, kak szád pôvajo AIP 1876, br. 7, 8; Nemanyári BJ 1886, 44

mánji -a -e prid. **1.** *len, neprizadeven*: Jeli bos pa ti, razimni cslovik, tak manyi, na Bo'zo diko BKM 1789, 6; je nej manyikúvao, kak lagoji, i manyi fzluga KM 1790, 42; kakda bi mogao mányi biti Vu táksoj fsvétoj dú'znofzti BRM 1823, 313; Nebojdi vu csészti mányi KAJ 1848, 176; Manye zlo mislejnye naj nede vmeni BKM 1789, 364; ka je krivicza manyemi, i nevôrnomi bití KM 1790, 74; Vnôgi szen manyega vcsini csloveka KAJ 1870, 48; csi roditelje ali merjéjo, ali fzo manyi KMK 1780, 59; geto fzo manya vcsinyena vúha vafá KŠ 1771, 679; Vu gyedrnofzti ne bojdte manyi KŠ 1771, 476; Kretánczi fzo mányi trbŕhi KŠ 1771, 658; Da ti jálni manyi krscsanye, Vecsno fzmrt i pekla dobijo SŠ 1796, 33 **2.** *ničvreden, slab*: Ar od vŕzáke manye rejcsi, dájo od nyé racsun KŠ 1754, 58; cíi bodes racsún jemao od vszáke

manye rejcfi KM 1783, 207; Lepraj vfzo tvo radofzt ti más v-manyoj diki SŠ 1796, 9; Manye, nepoftene rejcsi tá ofztavi BKM 1789, 253

manjica -e ž *lenuhinja*: ár je hi'se vôrna pomocsnicza, velika manyiczza SIZ 1807, 52; Kcsafzi pa i manyiczze bodoucse vcsijo fze okouli hoditi po hi'zaj KŠ 1771, 640

manjivec -vca m *tropski lenivec*: Te najimenit-neši med njimi je manjivec AI 1878, 13

manjóst -i ž *lenoba*: Manyôszt pa sztela rú'znosztí KAJ 1848, 250; Manyôszt je greha blazina KAJ 1870, 166; teskoje bogme ete manyoufzti racfún dávanye TF 1715, 6; Nej na manyôfzt! – na fzkrbliovfzt Mam Düse fpodobnofzt BRM 1823, 360; vu manyôfzti me neniháj BRM 1823, 337; nedaj mi drágoga vrêmena V-manyôsztí zaman trositi KAJ 1848, 173

manjŕkivanje tudi manjŕkúvanje -a s *lenarjenje*: te naj vékfí zrok je manyŕkivanye KŠ 1754, 44; Po manyŕkivanyi KŠ 1754, 50; na hotlivofzt pobŕdjáva manyŕkúvanye KMK 1780, 43

manjŕkivati in manjŕkúvati -ŕjem tudi -am nedov. *lenariti*: Henyélni; manyŕkúvati KOJ 1833, 361; kak je potrejbno vŕfelzkoufz moliti, i nej manyŕkivati KŠ 1771, 230; je nej fzlobodno Csloveki manyŕkivati BRM 1823, 361; Zvŕnejsnyim tálom manyŕkije KŠ 1754, 36; zidár nemanyŕkiva KAJ 1870, 74; Csi manyŕkijemo KŠ 1754, 24; Po jejsztvinaj vnougi doma manyŕkújo BKM 1789, 448; po jejfztvinaj vnougi, domá manyŕkújo SŠ 1796, 105; Csemi moski nemanyŕkúvajo KOJ 1845, 42; dônok je nej manyŕkúvao KM 1790, 42; Ali dônok je nê manyŕkúvala KAJ 1870, 13; Vrág, i fzevt Szta nej manyŕkúvala BKM 1789, 393 **manjŕkivajúci** -a -e *ko je lenaril*: vô idoucsi najláo je drŕge manyŕkivajoucš fztójcse i ercsé nyim KŠ 1771, 64; nego kaj fzam nej nad vami manyŕkivajoucsi le'zao KŠ 1771, 551; vido je drŕge fztójcse na pláczi manyŕkivajoucse KŠ 1771, 64

mànterni -a -o prid. *mučeniški*: Onje natom manternom krifnom dreivi fsvojó fsvéto kerv prelejao TF 1715, 38

mànternik -a m *mučenic*: Tebe fereg mánternikov Hváli, zvisáva, vŕzej fsvécšov BKM 1789, 137

màntra -e ž **1.** *muka, trpljenje*: bi nam Szopilo v-dŕsi mantre obcsŕtênye KAJ 1848, 7; K mantri je on na vsze szvoji sztezaj TA 1848, 8; Neg? mo mántro lejhko vcfini BKM 1789, 68; fzkvarjenyé, ŕtero fztóji i vmántri peklénfzkóji KŠ 1754, 75; Szkim je náfz odkŕpo? fz-fzvojov nedŕ'znov mántrov KŠ 1754, 119; peklénfzkoga

ognya mántrom, naj me bár Sztrási SŠ 1796, 72; fteroga tejló od grejha vnouge mántre trpi KŠ 1754, 243; moje moke, i mantré prikapcŕi je oh Jezus k-tvojemi kri'si KM 1783, 69; csi fze na prekléte Zglédnemo i na ny mántre BKM 1789, 456; na kris rafzpéti vu veliki mántraj fzi escse tvojo dúso vó fzpúfzto KŠ 1754, 237 **2.** v zvezi **božja mantra razpelo:** vü vucsilnici Razpetje (bo'sja mántra) KOJ 1845, 6

mantránje -a s *mučenje:* Simon gde od bicsúvanya, Merjé in mántřanya BKM 1789, 329; kak bodo ti verni Bo'zi mantránye trpeli KŠ 1771, 763; Veliko veselje sta mela vu mantrányi nejme stvári BJ 1886, 15; szo szi mocsne gráde zozidali z-groznim mantrányom szvojih kmetov KOJ 1848, 41

mantráti -ám nedov. **1. mučiti,** *namenoma povzročati telesne bolečine:* czejlo noucs ga mántřajo, i fzlplüvanyem ga grdijo BKM 1789, 74 **2. povzročati duševno ali telesno neugodje, trpljenje:** prifao fzi fze pred czajtom mantrati náfz KŠ 1771, 27; ma dúsa, Mántřas ti fzebé BKM 1789, 167; teilo i kerv, Dúšfo mantra SM 1747, 68; Dúsa, Dúhovni glád te mantrá KŠ 1754, 258; Dúсна vejfzt mene tou'zi, Nesztanoma mantrá fzcrcé BKM 1789, 14; vnouge moke i mántre, ftere dúso i tejló mantrájo KŠ 1754, 145; Profzim te, ne mantráj me KŠ 1771, 194; od dnéva do dnéva je fzvojo pravicsno dúšlo znepravdenimi nyihovimi delami mántřao KŠ 1771, 720 **mantráti se** -ám se **1. mučiti se, imeti telesne ali duševne bolečine:** ár fze mantrám vu etom plámni KŠ 1771, 226; dúsa Sze mi mantrá KŠ 1754, 255; fzlúga moj le'zi i jako fze mantrá KŠ 1771, 24; vszáki sze tó'zi, ka je znorjen i kak sté sze mantrá, nemre sze vcsedniti AIP 1876, br. 1, 8; i mantrali fze bodo dén i noucs na veki veke KŠ 1771, 804 **2. čutiti velik napor:** i vido je je, kaj fzo fze mantrali vu plavanyi KŠ 1771, 121 **mantrájouči se** -a se -e se *ko se je mučil:* kricsala je rodécsa i mantrájoucsa fze KŠ 1771, 787 **mantráni** -a -o *mučen:* nefzécsi nemocsne mantráne od necsifzti dúhouv KŠ 1771, 354

mantrívli -a -o prid. *mučen, težek:* vile oprven szo sze szpajécsemi na vuha szele i mantrívli szenie szo nyemi prepovedávale AIP 1876, br. 2, 7

mantrník -a m *mučénik:* Tí, veliki mantrník, mi boj nazôcsi KAJ 1848, 144; Liki krvi, mantrníkov krvi preleánye KŠ 1754, 185; z-Ríma, gde je mántřníkov korouno doubó KŠ 1771, 715; Kraliczá Mantrníkov KM 1783, 87; z-angyelmi, fzvétimi Mántřníkmi SŠ 1796, 9

máo mála m *pojedina, gostija:* i napravó nyemi je veliki máo te Levi KŠ 1771, 181; Pripetilo

fze je pa, gda bi Mátaj na máo vzéo Jezuffa KM 1796, 100; Ovo dás vfzákomi fzvoj táo, naj má 'znyega vfzáksi fzvoj máo BKM 1789, 360; da szo sze od vszáke igre, i veszélih málov obszlúsávanya zadr'sávali KOJ 1848, 15

máratí -am nedov., navadno z nikalnico **1. marati,** *izraža voljo, željo osebka:* Bánni; 'salúvati, máratí KOJ 1833, 151; Nemáram, kmeszti privolécs odgovori Marko KOJ 1845, 113; Gofzpodne, ne máras, ka me je fzfzfztra moja fzamó nihála flú'ziti KŠ 1771, 205; premiszlivsi, ka szpameten plantavi nemára, csi gli czigútajo one garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI **2. zanimati se, meniti se:** Nai erjúje Satan, kak dívji orofzlán, Nikai ne máram SM 1747, 76; Gofzpodne csi li tebé mám, nemáram za nebo i za zémlo KŠ 1754, 14; Ali níkaj ne máram, ní dúšfa moja mije nej drága KŠ 1771, 405; Dónok za tá nemáram SŠ 1796, 100; velijo nyemi: vucsíteo, známo; i za níkoga ne máras KŠ 1771, 140; Dónok ti nemáras za tve zvelicsanye SŠ 1796, 9; za ta dúševna i za ta zgorányá czilou niscse níkaj nemára KŠ 1754, 5a; Te fzfvejz za nyega nemára SŠ 1796, 122; ki nemára za neverníke, ali postúje te bogábojécse TA 1848, 11; za cérkev pa malo mára KAJ 1870, 6; Ali oh kak malo máramo za te nefzrecsne KM 1796, 27; Vu trdofzti vasoj, Gda níkaj nemárate BKM 1789, 10; Kak fzftojíte pred nyim, da níka nemárate BRM 1823, 5; Nemárajó za poštenýe BKM 1789, 344; Nemárajó vnougi za té ricísi SŠ 1796, 20; je onkris pretrpo, i nei je máral za fspot SM 1747, 28; ali Gallion je níkaj za tou nej márao KŠ 1771, 399; Paveo je za vfza malo márao, i na níkoj je nej pazo KM 1790, 34; oni fzo pa nej márali za nyé, i odisli fzo KŠ 1771, 72; nemárai za lúczko níkokovo blágo, ne selei lúczki sen SM 1747, 89; Szluga fzi pozváni? Ne máraj KŠ 1771, 502; csi za tákfé zvelicsanye ne bomo márali, ftero fze je zácsalo po Gofzpodini KŠ 1771, 673 **3. izraža popolno nezanimanje, neprizadetost:** Ka jas máram! – odgovori Jožek – samo idi povej BJ 1886, 5; Oni fzo pa erkli: ka mi máramo, ti vidi KŠ 1771, 93; kaj fzi máram za fzfvejz BKM 1789, 283 **marájouči** -a -e *marajoč:* i za dobra dela níkaj nemárajoucs na szamo vóro sze zanásati KOJ 1845, 69

Márburg -a m *Maribor:* podlo'si obtúj, Marburg, Radgono KOJ 1848, 67

Márcus -a m *Marko:* Marko, z-DeacsKoga Marcus KŠ 1771, 100

Márhoeuš -a m *Mardohej:* Marko fze 'Zidovfzki Mardocheus, fznáj'n'zni, zové KŠ 1771, 100

marèla -e z *dežnik:* i ruszkoga vladára zavüpnik

ruszko bandero z csarnov marelov pokrio AIP 1876, br. 2, 3

máren -rna -o prid. *ničev, prazen*: da niti ete mární fzevjt mefzta v-nyem ne nájde KM 1783, 44; Odfztoupi kraí márna Cséftzi fzevezcke dika SM 1747, 77; Csi je pa Kríftzus nej fztano gori, márna je vóra vaľa KŠ 1771, 52; Znájte, ka fzte nej odkúpleni zmárnoga vaffega vándranya ('zivlejnya) KŠ 1754, 119; zobejtanyem, márne cséftzi í blága KŠ 1754, 173; od vlzákle márne rejcsi, racsun dájo od nyé KŠ 1771, 40; nego fzo mární vcsinyeni vu premislávanyi fzvóji KŠ 1771, 448; vcsini, naj tvoja lúbezen mocsnejsa bode vu meni, kako márne etoga fzevejta 'zelé KŠ 1754, 226; zná Gofzpoud mífzli ti moudri, ka fzo márne KŠ 1771, 495; Márna szo vsza, vsza, kak spár meglé KAJ 1848, 4; Nega mesta za márne eti BJ 1886, 44; Vnough pa, ki fzo márna dela csinili KŠ 1771, 401; Eden z drúgim márna gucsí TA 1848, 9

Margéca -e ž *Marjetica*: Margéca, eto szam tebi na tvoj gód prneszo AI 1875, kaz. br. 7; Margéce szlédnyí pogléd mo'zá vidévcsí vgaszno AI 1875, kaz. br. 7

Margéjta -e ž *Marjeta*: Margejta ino Imrek sta mater bógala BJ 1886, 13

márha -e ž *živina*: í fšám je 'znyega pio í fzinovje nyegovi í márha nyegova KŠ 1771, 275; kaibi mi nálfega blisnyega peinez ali márhe nevzéli TF 1715, 16; Jeli fze ne fšká'ze vó Bo'zi blagofzlov na nase, Poule, í na márhe paľe BKM 1789, 342; Gda tátom prífelztjé csújo na fzeve márhe SŠ 1796, 41; kabi mi ani zlov márhov ani zcsalariov kfzebi ne pritégí TF 1715, 16; ino nai vláda nad márhom SM 1747, 4

márhše -éta s *živinče*: Vis! márhše goszpôda szvojga Gonitvi zná podati KAJ 1848, 237

María in *Mária* -e ž *Marija, Kristusova mati*: Maria ABC 1725, A3b; Ovo, (Maria) ednoga fziná porodi SM 1747, 10; zarocsena mati nyegova *Mária* Jo'zefi KŠ 1771, 5; kakti Csloveka je *Mati* bila Blá'sena Divicza *María* KMK 1780, 14; od Devicze *Márie* vu vreimeni porogyen TF 1715, 22; porodil sze ie od Devicze *Marie* ABC 1725, A5a; porodofze je od Devicze *Marie* SM 1747, 44; fze je í od csífzte Devicze *Marie* vu vrejmeni naroudo KŠ 1754, 91; Jákob je pa poroudo Jó'zefa mo'zá *Márie* KŠ 1771, 5; Nej je tou te tefzács, fzin *Márie* KŠ 1771, 118; poroudo fze je od Divicze *Marie* KMK 1780, 7; Devicze *Márie* pefzen BKM 1789, 16; Angel je rekal *Marii* SM 1747, 10; Litanie k-Blá'senoj Div. *Marii* KM 1783, 85; Pofzlo je Gabriel angyela Vu mefzto Názareth, Kdeviczi *Marii* BKM 1789, 17;

V-Názareth je pofzlo Gábriel Angyela, *Marii* znati dao BRM 1823, 10; Jó'zef neboifze kfzebi prijéti *Mário* 'zeno tvojo KŠ 1771, 6; ka fzi nám hválo zdávanya példo po Diviczi *Marii* pred náfz djáo KŠ 1771, 847; najslí fzo etó dejte z*Máriom* materjom nyegovom KŠ 1771, 7

Mária Terézia -e -e ž *Marija Terezija*: *Mária* Therezia kralicza KOJ 1848, 109

Márika -e ž *Marica*: Kak mila deklícska *Márika*, í z-szrdca sze szmiluje KAJ 1870, 114

márjanje -a s *I. zatiranje*: po dvóv fzelejdný zapouvídaj fze zapovídáva .. hudi náklonofzt márijanye KMK 1780, 45 **2. ubijanje, morjenje**: po razposzlanój szvojój vojszki z-vu'siganyom, razdiranyom, ino márijanyom je po vszem Országi tákso sztráhoto napravo KOJ 1848, 90

márjati -am nedov. *ubijati, moriti*: Vszigdár de grejsnika márijao Pekeo KM 1783, 298; je grozio Jeru'sálemszkomí várasí, kí je márijao, í pregányao Proroke KOJ 1833, X; Avarcí, steri szo podjarmane nérode kersztsenike esce í márijali KOJ 1914, 96

marjética -e ž *marjetica*: marjetica je návadna korina AI 1878, 45

Márko -a m *Marko*: tak píffo Sz. Evangelifte, fzvéti *Marko* TF 1715, 43; tak píso *Marko* KŠ 1754, 201; *Marko*, z-Deacszoga *Marcus*, povejhnyeni KŠ 1771, 100; téjh knige .. *Marka* KŠ 1754, 3; pouleg píszma szvétoza *Marka* KŠ 1771, 100; prí fzvétom *Marki* Evangelíftzi TF 1715, 32; Kríftzus právi prí Sz. *Marki* KŠ 1754, 187

marliven -vna -o prid. *priden, marljiv*: táksi delavec, kak te marliven AIP 1876, br. 4, 7

marnoričlivi -a -o prid. *prazno govoreč*: ar jí je vnougo neokorni, márnorieslivi KŠ 1771, 657

márnost -i ž *ničevost*: Márnofzt je hitro prejdouce bogáfztvo ífzkati KM 1783, 216; Ár napihnyene márnofzti ricsi gucsécsi vábijo na po'zelejnye tejlá KŠ 1771, 721; zakaj fze zvisáva fzevjt vdike márnofzti BKM 1789, 417; Lí vere neodaj, za kínes márnoszti KAJ 1848, 5; Ár je fztvorjenýe márnofzti podvr'zeno KŠ 1771, 465; kí neobrácsa düse szvoje k márnoszti TA 1848, 18; Dáj 'ziveti, fzevezcko márnofzt ofztavítí BKM 1789, 115; Szveta márnoszt z-szrdca odúrilí KAJ 1848, 217; szkrblivnoszt odtíraj márnoszt AIP 1876, br. 1, 1; drúgi poganye hodíjo, vu márnofzti pámeti fzvoje KŠ 1771, 591; Í vandrar v-márnoszti práhi KAJ 1848, 118; Düh pa z-márnofztjov obvzétí KAJ 1848, 139; naj fze od eti márnofzt obrnéte k'zivomí Bougi KŠ 1771, 386

márof -a m *pristava*: Okouli onoga mefzta fzo pa bili marofje toga predneyjlega etoga zátóna po

- iméni Publiufa KŠ 1771, 427; i kamakoli je fou vu vefznice, ali marofe KŠ 1771, 122
- marširati** -am nedov. *korakati*: Bavarszki Kürfirst Károl marsira z-pripomoucsnimi Francúzi nad Bécs KOJ 1848, 109
- Márta** -e ž *Marta*: Bio je pa eden bet'ézni La'zár z-Bethánie zmezta Márie i Márthe nyé fzezfztré KŠ 1771, 302
- Màrtin** in Márton -a m *Martin*: Sz. Màrtin KŠ 1771, 813; Obete'sao je Martin KM 1790, 42; Doktor Luther Màrtin KOJ 1845, 53; po D. Luther Mártonni vküp zebráni TF 1715, 1
- Martinje** -a s *Martinje, kraj v Prekmurju*: Martinya (od Sz. Martine Div.) KOJ 1845, 72
- martjãnski** -a -o prid. *martjanski*: kakti: Martjãnska KOJ 1914, 103
- marûla** -e ž *marelica*: so ešče imenitni: marûla AI 1878, 46
- màsen** -sna -o prid. *masten*: po masznoj jesztvini obcsuje AIP 1876, br. 5, 7; dobra je pecsénya, z-dobrov mafznov kásov SIZ 1807, 36; maszne recsi KAJ 1848, 172; naj norcza k-szebi zvábi, i z-masznimi recsmi sziti KAJ 1848, 250; pren. Matyas z-lejpim i másznim obecsanyom pofitissa KOJ 1848, 65
- màsl** -a m *maseljc, mera*: Sextarius Mafzlin KMS 1780, A7b; Mafzlin Méfzel KM 1790, 95; moremo maszl nucati AI 1875, br. 1, 2; Edno prijisco lenovoga szemena v-maszli (pou stuce) vodé kuhaj KOJ 1845, 10
- masláčki** -a -o prid. *besneč*: Komaj je Botskajova maszlácska praszka vtihniila KOJ 1848, 88
- màslag** -a m *kristavec*: naszlédnje je pojbar k-maszlagi prisao KAJ 1870, 127
- màslin** -a m *maseljc, mera*: pri ednom maszlini pive je grizao szvoj szúhi krüh KAJ 1870, 38; liki pranyé pehárov i mafzlinov KŠ 1771, 122
- mást** -i ž **I.** *mast*: Vaj; mászt KOJ 1833, 180; Gde on pomága tam je máfzt BKM 1789, 125 **2.** *mazilo*: Vzéla je fúnt zprávoaga nardufa dráge mafzti KŠ 1771, 306; Magdalejna je drágo máfzt vlejála KM 1796, 103; Tejlo povijejo, Zdrágom máfztjom má'zejo BKM 1789, 77
- máščar** -a m *mesar*: goszpon másztsar KAJ 1870, 149
- máščava** -e ž *mast, maščoba*: Szvinszka mášcsava po centi 40 frt. AI 1875, kaz. br. 8
- maščovàti** -újem nedov. *maščevati*: Gofzpon Jesu .. ino bode kastigal (mafzhoval) one, ki Bogá neznaio SM 1747, 15
- Mátaj** -a m *Matej*: koteroga je fzevéti Matay uu .. popifzau TF 1715, 38; Tak piso Mátaj KŠ 1754, 201; Mátaj zhája 'Zidovfzke rejclfi KŠ 1771, 1 (Bla); Szvéti Mátaj KM 1783, 93; Mátaja Evangélium KŠ 1754, 3; Evangyeliom pouleg pizsma szvétoga Mátaja KŠ 1771, 1 (Bla); vido je ednoga csloveka fzedécsoga na máuti po iméni Mátaja KŠ 1771, 28; pri fzevétom Matay na fézfztom táli TF 1715, 25; Pri Sz. Mátaji na 16. táli KŠ 1754, 193; Pri fzevétom Máthaj vnyega séfztom táli BKM 1789, 180; pri fzevétom Máthei BKM 1789, 337; Pri fzevétom Máteji BKM 1789, 447; tak právi Krifzstus pri Mátaji SŠ 1796, 8
- Mátajov** -a -o prid. *Matejev*: Od Mátajovoga pozvájna KŠ 1771, 106, 178
- Mátan** -a m *Matan*: Máthán je pa poroudo Jákoba KŠ 1771, 5; Eleázar je pa poroudo Máthána KŠ 1771, 5
- materbùjec** -jca m *ubijalec matere*: je pravicsnomj právda nej polo'zena, nego materobujczom KŠ 1771, 634
- matéria** -e ž *tvar, snov*: Djánya po'zelejnye, na materio gledoucs, fze vu vfzákoj zapouvidi prepovidáva KŠ 1754, 61; Zdr'záva tak czejli lifzt .. II. Materio lifztá KŠ 1771, 582
- materínski** -a -o prid. *materni, materin*: májo vnogo novin vu szvojem materinszkom jeziki AIP 1876, br. 6, 1; kágdabi mogli ponizne molitve, zmaterinfzkim mleikom navkúpe, vto málo Deczo noter vczepiti TF 1715, 6
- màterni** -a -o prid. *materin*: szo mogli 'senszka decza pa materne vöre biti KOJ 1848, 117; Dête piló materne szrczá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8; Margéca, od materne lúbéznosztí puna AI 1875, kaz. br. 7; Steri zav'rze materno vcsenyé KŠ 1754, 32; ki fzo na fszvoje materno rejcs, fz. pifzmo obrnoli KŠ 1771, A6a; gda fzem osznovlen bio vmaternom tejli KŠ 1754, 241; ki ete knige vtvojem maternom jeziki ftés KŠ 1771, A8a; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6; z-maternim mleikom poczczanoga Jezika KOJ 1833, XII; ka sze naj ne zméša z-máternom mleikom AI 1875, kaz. br. 7; Na materni prszaj dête escse cécalo AI 1875, kaz. br. 7
- màterski** -a -o prid. *materinski*: Csi I mojmi szemeni Vtajim materszko dú'znoszt KAJ 1848, 318
- matica** -e ž *matica, pri čebelah*: Maticza KMS 1780, A2b; med temi je edna samica, matica ali kralica AI 1878, 35
- màti** matere ž **I.** *mati*: Mater Mati KMS 1780, A9; Mati Anya KM 1790, 95; ali fze pak Otecz ino Mati zcfézfzti fszvoje zpozábio TF 1715, 4; prva mati Ejva KŠ 1754, 96; zarocsena mati nyegova Mária KŠ 1771, 5; ni Mati, ni drúga nikakse féle 'slájhta SIZ 1807, 4; Edna mati je ednoga máloga sziná méla KAJ 1870, 8; Mati sze trúdila AI 1875, kaz. br. 7; oča ino mati BJ 1886,

9; na prfzaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; ocsé f'zvojege i materé f'zvoje KŠ 1771, 50; pod nyim kejp precsiszte Materé bo'se KOJ 1845, 6; Ednoga oče i edne materé deca BJ 1886, 9; ki hüdougucsi Ocsi, ali materi KŠ 1771, 50; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze krôto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7; Szvojoj materi je pa nevjüpao ovaditi BJ 1886, 9; Poftü Ocza ino Mater TF 1715, 14; Postüi Ocza tvoiege i mater tvoio ABC 1725, A4a; Postüi Oczo tvojege, i mati tvojo SM 1747, 45; Oczo ino mater ti vfzigdár rad postüi SM 1747, 88; vzemi to dejte i mater nyegovo KŠ 1771, 8; Kaj Bog nyô odlocsi, I za mater zvolí BRM 1823, 10; najslí fzo tó dejte zMáriom materjom nyegovom KŠ 1771, 7; Sto fzo Otsevje i Matere vu f'zveczkoj fztávi KŠ 1754, 30; pren. Greihov mati gyjzdofzt SM 1747, 77; Tejlo pa nyegovo materi zemli sŠ 1796, 6 **2.** v zvezi **Mati Cerkev Cerkev:** fzkoy fze pozna ta Vidoucsa fz. Mati czérkev KŠ 1754, 131; i f'zvéta Mati Czérkev, pred náfz dála KMK 1780, 4; liki je f'zvéta Mati-Czérkev Krifztus Jefussi podlo'sna SIZ 1807, 1807, 10; koterá je od f'zvéte Matere czirkvi noter vzéta TF 1715, 20; Od szvéte Matere Czérkvi KŠ 1754, 129; Defzétere zapouvidi i Sz. Materé Czérkvi petére zapouvidi KMK 1780, 6; vu f'zvétoi Materi Czirkvi delajo TF 1715, 35; fze naj tak ponása práj k-seni f'zvojoj, liki Krifztus Jefus k-f'zvétoj Materi Czérkvi SIZ 1807, 9; vörjem jedno f'zvéto Mater Czirkev kerfchánfzko TF 1715, 23; vöriem idino f'zvéto mater Czirkev kershánszko ABC 1725, A5a; po steroi f'zvéto Mater Czirkev plánta SM 1747, 35; naj mater czérkev na f'zvéti 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; Vörjem Szvéto krfztsánfzko Mater Vzérkev KMK 1780, 7; Jeru'zálem, znamenüje fz. Mater czérkev BKM 1789, 7

Mätjaš -a m *Matjaž, Matija:* Sz. Matyas KŠ 1771, 812; Szvéti Matyas KM 1783, 93; Etak pripravleni Matyas setuje v-Bosnio KOJ 1848, 63; Stampano vu "Hunyady Matjys" násztavi AIN 1876, 2; Na fz. Matyafa Apoftola dén KŠ 1771, 845; Apoftolje Matyafa med fzé vzezejo KŠ 1771, 341

Matužálem -a m *Metuzalem:* Matu'sálem KM 1796, 9; Matu'sálem dugo fzo 'siveli sŠ 1796, 52; Matu'sálema dúgi 'sitek KM 1796, 10

máu in máo mála m, v prislovni rábi *čas, časovno razdobje:* od mojega detinfztva malü do etoga cfafza TF 1715, 46; Mislenye Cslovecsánfzkoga f'zerczá je húdo od detinfztva mau SM 1747, 8; Ka je do eti máu nei dál SM 1747, 73; Delai od etih mau vu mojoj Düfsi SM 1747, 49; Mislejnye f'zerczá cslovecsega je húdo od detinfztva máo KŠ 1754, 71; Od eti máo je fzin

cslovecsi fzedécfi KŠ 1754, 113; zemlé gibanye, káklega je nej bilou, od koga máo fzo lidjë bili na zemli KŠ 1771, 795; Ár, od fteroga máo fzo ocsáki záfzпали, vfza tak f'ztojijo KŠ 1771, 722; ka je od zacsétka máo obdr'zano KŠ 1771, A2b; Od tifztoga máo je zácsao Je'zus predgati KŠ 1771, 12; od fzéga máo bodete vidili Sziná cslovecsega fzedécsega na defzniczi KŠ 1771, 91; ti morem zahváliti, ka fzi me do eti máo na pobougsanye pocsakao KM 1783, 6; od f'zvoje mladofzti máo fze je navado mertücslivo 'siveti KM 1790, 44; ka fzi nej pravicsno od mala tvojege z-zfrczá fztálno lübo Bogá KM 1783, 285; Sámuel fze je pa gyedrno pafcsó od f'zvojege detinfztva máo pred Heliom Gofzpodni vörno fzlü'fiti KM 1796, 52; Ki nám je do tej mao, 'Zitek i zdrávje dao BKM 1789, 353; Od eti mao dobra vola BKM 1789, 24; Oni sze nájbole od 179 ½ leta máo krouto szkrbijo KOJ 1833, VIII; naj sze nebori prouti ravnitelsztvi, ka nikomi od Adama i Ejve máo rou'se nerodi KOJ 1845, 4; Vcsenyé sze k-vsžáksemi máli z-molitvami, i z-kratkov popevkov zacsne KOJ 1845, 9; ne more na isztinszko pôt nájtí, da do etoga mao niscse nê pokázao AI 1875, kaz. br. 1; Od 'zétve mao velika szühocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8

máuta -e ž **1.** *mitnina:* Dájte vfžákomi komi máuto, máuto KŠ 1754, 49 **2.** *mitnica:* vido je ednoga csloveka fzedécsega na máuti KŠ 1771, 28; Vido je Krifztus na máuti fzedécsega csloveka KM 1796, 100

máutnar -a m *mitničar:* i vido je ednoga mautnara, po iméni Levia KŠ 1771, 181

máutovina -e ž *mitnina:* vnouge nepotrejbne mautovine, je ali czelou doli, ali pa ne nisjo cejno szpravo KOJ 1848, 19

mazálo -a s *mazilo:* edna 'zena, ftera je alabafstrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; I vi mazalo máte od toga f'zvétoza KŠ 1771, 728

mázanje -a s *mazanje, maziljenje:* Düjh f'zvéti dühovno je mázanye KM 1783, 53; Szlejdnye Mázanye KM 1790, 11; na obfálnofzt krfztsánfzkoga iména, ftero v-Grcskom jeziki od mázanya zhája KŠ 1771, 765

mázati mážem nedov. *maziliti:* Ti máses moio glávo zoleiom ABC 1725, A8b; Tejlo povijejo, Zdrágom máfztjom má'zejo BKM 1789, 77; naprej je prisla mazat moje tejlo na pokápanye KŠ 1771, 146; i mázala zmazalom KŠ 1771, 190

mázec -a m *mazač, vrač:* za tejlo pa pri bojdikaj mazeczaj KOJ 1845, 106

měč -a m *meč:* vö potégne mecs f'zvoj KŠ 1771, 90; brüszí mecs szvoj TA 1848, 6; i z-goulim ofztrim mecsom Kerubim pofztávleni KM

1796, 7; prífao je i 'znyim vno'zina lúftva zmečsmi KŠ 1771, 149; Niki pred nygovimi Krvi'selnimi mecsi szpovújdejo TA 1848, 4; pren. Mecs nepriátelov je konec na veke TA 1848, 7; vzemite gori mecs Dúhovni, steri je reics Bosja SM 1747, 27; Hamer, mecs i ofztra fztrejla je taksi cslovik KŠ 1754, 56; I eto tvojo dúfo tudi mecs prefzmekne KŠ 1771, 170; I nepriátela pogübelna mecsa SŠ 1796, 10; vzemte i mecs dúhovni KŠ 1754, 63; nej fzam prífao mér dávat, nego mecs KŠ 1771, 34

mëčanje -a s *mehčanje*: za t-om *ty-nüczati* za vküpprikapescüvanye, i mecsanye KOJ 1833, 81

mečiti -im nedov. *mehčati*: i grüde navla'zis, z de'zd'zom je je mecsis TA 1848, 50; pren. Ti mécsi szrdca okorna KAJ 1848, 122

méd -a tudi -ú m *med*, *sladka snov*: Ti fi Méd i mlejko vmoji vúfztaj KŠ 1754, 272; bodo fzlatke, liki méd KŠ 1771, 785; Ti fzi Méd i mlejko vmoji vúfztaj BKM 1789, 455; Méd po centi 20 frt. AI 1875, kaz. br. 8; gücsanya tvoja, fzlatkejsa fzo od među KŠ 1754, 4; tva vrejdnofzt, Szlatkejsa od méda BKM 1789, 80; moro dokoncsati méda-brátvo AI 1875, kaz. br.; Mlejko i méd bode jo KŠ 1771, 816; Povszéd je goribráo, kak vcséla méd KOJ 1845, 4; i méd tüdi dobimo AI 1875, kaz. br. 8; včéle méd i vosk beréjo AI 1878, 3

mèd -a m *med*, *zlitina*: Értz; bruncz, med etc. KOJ 1833, 155; vcsinyen fzam brnécsi med KŠ 1771, 516; Ne fzpravljajte na ládanye niti meda, vu mosnyé vafe KŠ 1771, 32; I nogé nyegove fzo prífzpodobne bilé klefescésemi medi KŠ 1771, 768

med predl. **I.** s tož. **I.** za *izražanje usmerjenosti*: Niftero je pa fspadnolo med trnye KŠ 1771, 42; da fzo Bo'zo fz. rejs med pogane nefzli KŠ 1771, A5b; Boug dáj med nyiva lübéznofzt SIZ 1807, 6; ki sze med pleve mejsa, ga szvinye pojejo KOJ 1845, 6 **2.** za *izražanje razdeljevanja*: Niti zti fzedem lejbov krúha med fštirijezero razdeljenoga KŠ 1771, 53 **3.** za *izražanje pripadnosti*: On náfz med te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; po gorivzétji nezbrojenih szlovenskih rejsih med szvoje KOJ 1848, 8 **II.** z or. **I.** za *izražanje položaja*: ino neiga med nami fšteribi dobro cfínio TF 1715, 19; kaifzeje med vfzeim Bofim fztvorjenyom nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41; nai tak razsté tvoi ország med nami doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; ino je med nami gori pofztavo reics, toga zmirjeinya SM 1747, 16; I kacsja je csalarneifa bila med vfzeimi polfzkimi fztvármí SM 1747, 5; Med fširami je on náj prednyejfi Evangyelifta KŠ 1771, 2 (B1b)

2. za *izražanje pripadnosti*: niti je nej dáno drúgo imé pod nébov med lidmi, vfšterom bi fze mi mogli zvelicsati KŠ 1754, 2b; pofztavo je je na fšzejdi med nyimi KŠ 1771, 58 **3.** za *izražanje medsebojnega odnosa*: Liki fšvéczí med fzebov obcfíno májo KŠ 1754, 137; Oni fzo fze pa fšúkali med fzbom govorécsi KŠ 1771, 53; To zmo'znofzt nyegovo Szká'ze nyega delo Med fšvéta národmi BRM 1823, 101; Goszpodúj med nepriátelmi tvojimi TA 1848, 93; Med poszlavci najsztaréši na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; gda vu Kri'sanyi vfzáko med tejmi Bo'sánfzkimi Perfonami imenúje KMK 1780, 8 **4.** za *izražanje časa*, v *katerem se kaj dogaja*: ki fze zdai med fitkom ino fzmertiom vertj (boji) SM 1747, 63; Med Bo'zov szlú'zbov BRM 1823, 1

mèdeni -a -o prid. *meden*, *ki je iz medi*: Etak je zdá 'ze vszákoga országa mera dolizrovatana na edno medeno ali leszeno palico KAJ 1870, 65

mèdenica -e ž *posoda iz medi*: liki pranyé pehárov i mafzlinov i medenicz KŠ 1771, 122

médeo -dla -o prid. *medel*, *slaboten*: Medli závec sze naj zovém KAJ 1870, 96

méder -dra -o prid. *pergamenten*: prinefzi, i knige, naj bole médre KŠ 1771, 652

Médi -ov m mn. *Medijci*: Parthi i Medi KŠ 1771, 345

mèdina -e ž *ruda*, *rudnina*: Eto lecséce kaménye sze medina zové KAJ 1870, 85

medínski -a -o prid. *kovinski*: Telo [kačjega pastirja] se sveti medinske färbe AI 1878, 37

medlóuvi -a -o prid. *medel*, *slaboten*: Vnougí od sztraha i sztrada szlouki i medlouvi KOJ 1914, 130

medlóuvno prisl. *medlo*, *slabotno*: Medlouvno pléfzajoucsi, kaj fze je tá podéao SIZ 1807, 55

medlóven tudi medlóuven -vna -o prid. *medel*, *slaboten*: Za vol mántre veřz medloven BKM 1789, 71; Vbôgi szem, i medlóven TA 1848, 72; je tak bojécs i medloven bio KOJ 1845, 53; i nájmre vgojčno 'zelodec medlóven AIP 1876, br. 4, 6

medlóvnost -i ž *medlost*, *slabost*: i vrácsivfi vfzáki beteg i vfzáko medlovnofzt med lúftvtvom KŠ 1771, 12

Medmúrje -a s *Medmurje*: Csakovce zevszim Med-mürjom odati KOJ 1848, 52

medsèben -bna -o prid. *skupen*: Vogrszke králevcsine vszáki rodnik je dète ete medszebne lepe domovine KAJ 1870, 167

medsèbno prisl. *skupno*: Medszebno va szlú'zila edendrügomi KAJ 1870, 37

medstávek -vka m *medmet*: Medsztávek

(közbevető, interjectio) KOJ 1833, 12; medsztavek (indulatszó) AIN 1876, 9, 68

medtémoga in medtémjtoga prisl. *medtem*: ga prvlé opítamo, medtémoga pa vfza nyegova na dobro rafzkládamo KŠ 1754, 58; Medtémoga dönok prav priszpodáblamo z-drügov sztubov KOJ 1833, 135; medtémoga na tanáts augburszkoga Püspeka naroucsi poszt KOJ 1848, 9; medtémoga eti kázajocsi zaiméni preobrnéjo AIN 1876, 38; naj medtejtoga ti drügi brezi pogibelnofzti domá ofztánejo KM 1790, 92; Medtejtoga je pa nyim na línajfzkom brejgi vö dao KM 1796, 38

mèdved -a m *medved*: medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; Medved AI 1878, 10; nyé nogé, liki medveda KŠ 1771, 789

medvédni -a -o prid. *medvedji*: Medvedna kô'za KAJ 1870, 94

Mèdžimurjánec -nca m *Medmurec*, *Medžimur-rec*: Medžimurjanci k-szpráviscsi poszlanom píszmi proszijo AIP 1876, br. 1, 8

Medžimurje -a s *Medžimurje*: Medžimurje v-cerkveni dugovány sze k-Horvatskomi szlisi AIP 1876, br. 6, 8

mègla -é ž *megla*: Nebula Megla KMS 1780, A7; Megla Kod KM 1790, 92(a); kai je nas sitek Nei drügo li kak ta megla SM 1747, 78; Ete fšzejt kak megla vujdne KŠ 1754, 273; kak megla, Bodem vö odhájao BKM 1789, 309; Márna szo vsza, vsza, kak szpár meglé KAJ 1848, 184; jaľz zbrisem doli prefztopenyé tvoje, i, liki meglou KŠ 1754, 216; Prefztor veliki za viľziko meglou BKM 1789, 155

meglásti -a -o prid. *meglen*: Vnogo sznegá ká'ze, csi je jeszén meglászti AI 1875, br. 2, 8; pren. Mislénye de meglászto AIP 1876, br. 5, 7

meglenják -a m *počasnež*, *slabotnež*: Na sztejno sze szamo meglenyák naszlánya KOJ 1845, 26

mègnenje -a s **1.** *hip*, *trenutek*: Ár szrd nyegov li megnenye trpi TA 1848, 22; naj fze zetoga 'zitka vu ednom ocsnom megnenyi vö fztrejbm KŠ 1754, 231; Brs vu ocsnom megnenyi ti mrtvi gori fztáno KŠ 1771, 524; Vu ocsnom megnenyi BKM 1789, 22; je vu onom ocsnom megnenyi preminoula KM 1790, 28; bi ga Boug v-ednom ocsnom megnenyi lejhko fztvouro KM 1796, (3); vu ocsnom megnenyi SŠ 1796, 14; On, ki je nyim dao bivoszt v-megnenyi KAJ 1848, 8; ár je vu onom isztom megnenyi cvil deteta csüti KAJ 1870, 82 **2.** *minuta*: v-ednoj vöri je rávno 60 megneny KAJ 1870, 159

mègnoti -em dov. *migniti*: Megnejo ocsi moje KAJ 1870, 168

méh¹ -a m *meh*: vöter pise hüjsi kak kovacski meh KOJ 1845, 102

méh² -a *mah*: szlamnata sztreha je bila vsze povszéd lepa zeléna i sztrávom i mëhom dobro obrascseña AIP 1876, br. 8, 6

mehér -a m *mehur*: Kak vodeni mehér BKM 1789, 447; na šterom visi veliki kožnati mehér AI 1878, 27; Ár telni nas 'sitek fšzpodoben je k-czvejteki, k-vodenomi mehéri SŠ 1796, 89; Ru'sni mozolje, i mehérje KM 1796, 34; da je z-mehérov szmrđecsi gnoj vöteko KOJ 1845, 117

mèhki in méjhki -a -o prid. *mehék*: Puha; méhki -a -o KOJ 1833, 169; je vejka nyegova mejhka KŠ 1771, 81; vejka mejka gráta KŠ 1771, 145; ki mejhko odeteo noľzijo KŠ 1771, 35; Gôs i reca za postelo mehko pérje dáva BJ 1886, 15; Jeli csloveka vmejhkom gvánti oblesenoga KŠ 1771, 35; Da bi Apoftolom méhka fšzrcza obészeli BKM 1789, 122

mèhkost -i ž *mehkost*, *nežnost*: Gnüszna mehkoszt te nigdar Naj na robsztva lancz nedene KAJ 1848, 256; Ti sze nepüszti ni od méhkosztu tou'siti KOJ 1845, 126; Nekvarim ga pa Niti z-mèhkoľzťjov BRM 1823, 352

mèja tudi méha -é ž *meja*: fteri mejou razmecse, vgriznega katsa KŠ 1754, 62; Mehô szí nyim polo'zo, stere nepresztôpíjo TA 1848, 84; naj mi Szlovenye na poudnésnyoj Orszácsoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII; Ár fzo oni szoufzidov mejé z-mejľzt gíbalí KM 1790, 70; Veliko jih je i na persiánszke mejé odíslo KOJ 1848, 7; Nyive sze po meháj locsijo od edendrüge KAJ 1870, 119

mejás -a m *mejaš*, *meja*: Med törszkim i med nasem országi Unna voda tecsé kak mejás AIP 1876, br. 1, 3

mèjna -e ž *zamena*: Ali ka za mejno dá cslovik dúfo fšzvojo KŠ 1771, 128

mèjñiti -im nedov. *misliti*, *meniti*: Vèľni; mejñiti, stimati KOJ 1833, 181; Tak ti mejñis, kaj ti ta fzmrt fzlátka nocse biti SŠ 1796, 52; Ár tak mejni, vekoma 'zivo bode BKM 1789, 202; ár gda dugo betegüjo, mejñijo, da nyim je djáno KOJ 1845, 109; Mejñili szo tak vogerszki SS. i RR. ka bi zdaj vrla prilika bila KOJ 1848, 70; Ja fšzam íľztina mejno pri fšzebi KŠ 1771, 421 **mèñivši** -a -e *meneč*: gde nikaj hüdoga nemèñivši, vecskrát obiszka KOJ 1848, 48

mèjsec in mësec -a m **1.** *meseć*, *nebesno telo*: Luna Mejľzec KMS 1780, A7; Mejľzec Hold KM 1790, 92(a); Szuncze, mejľzec naj fšzvejti KŠ 1754, 245; i mejľzec nedá fšzvetloľzti fšzvoje KŠ 1771, 81; Mejľzec fšzvoje ponávlanje BKM 1789, 5; Nej nyemi trbej mejľzecza KŠ 1754, 273; je fšzvtvouro Boug mejľzec KM 1796, 4; vidim

- mêssezec TA 1848, 7; mêszec AIN 1876, 11 **2.** *časovna enota*: Menfís Mejfzecz KM 1790, A8; Mejfzecz Hónap KM 1790, 94; Hónap, mêszec AIN 1876, 42; Iváncseka Mejfzeczca 29toga dnéva KM 1796, 131; vu 7-leti, na 6. mejfecz Profzincza KŠ 1771, 432; Nero od pôrgarov na drúgi mejfzecz nagányani fze je vmouro KŠ 1771, 433; ete meszec szlednye dni AI 1875, kaz. br. 8; prisesznom meszeci AI 1875, kaz. br. 8; kaj fzo efce ftirje mejfzeczí KŠ 1771, 276; terjé mêsceje spádnejo BJ 1886, 36; edno leto i sélzt mejfzeczov KŠ 1771, 398; Oh keliko mejszeczov KM 1783, 198; Dnéve zdr'zavate, i mejfzecz KŠ 1771, 565
- mějsečni** -a -o prid. *mesečen*: fzmiluj fze nad mojim fzinom, ár je mejfzecsni KŠ 1771, 56
- mějsečni** -a -o sam. *mesečni*: Te mejfzecsni fze zvrácsi KŠ 1771, 55; prinefzli fzo knyemi mejfzecsne KŠ 1771, 13
- méjsiti** -im nedov. *mesiti*: Dagsztani; mejsziti KOJ 1833, 153
- mějšanca** -e ž *zmešnja*: Sztvoriteo .. vidilo sze je nyemi, po preminenyi nász z-vszakojacskimi nevolami, i zmejsanczov pohájati KOJ 1833, IX
- mějšanje** tudi méšanje -a s **I.** *mešanje*: nisteri pa zmêsanyom (vino) pokvarijo AIP 1876, br. 2, 8 **2.** *združevanje*: Boug, Eden je po gori vzétyi cslovecsánftzta vu Bo'sánftzto. Eden ifztina, nej z-mejsanyem bojstva, neko z-jedinfztvom Persóne KM 1783, 15 **3.** *upor*: I napunyeno je czejlo mefzto zmejlányem KŠ 1771, 402 **4.** *zmešnja*: Grô'zanye, mêsanye itak trpi AIP 1876, br. 7, 2
- mějšati** -am nedov. *mešati*: od Galileánczov, fteri krv je pilátus mejfao 'znyihovimi áldovmi KŠ 1771, 215; pren. niti ne mejfamo rejcs Bo'zo KŠ 1771, 534; Ki sze med pleve mejsa, ga szviné pojejo KOJ 1845, 6 **mějšavši se** -a se -e se *vmešavajoč se*: Nífce vám naj ne zadejva mejfávši fze vtifzta, ftera je nej vido KŠ 1771, 607
- mèkla** -e ž *metla*: Scopae Mekla KMS 1780, A8b; Z njénoga veja meklé delajo AI 1878, 46
- mèknoti se** -em se dov. *umakniti se*: Poulek toga sze je Peter mogao meknoti k-Czaszari Henriki III KOJ 1848, 16; te drúgi zádnyi fereg fze medtejmtoga mekne KM 1796, 22; Ár fze je Jezus mekno med lúfztvo KŠ 1771, 279; Ali pouleg toga 'fe fze je mekno Dávid KM 1796, 58; pokedob sze je Zvelicsiteo od lúszftva mekno KOJ 1914, 10; veli lúszftvi, naj bi sze meknilo KOJ 1845, 81
- mèkošči** -ov m mn. *mehkužci*: Mekošči AI 1878, 40
- mékota** -e ž *mehkost*: Za volo mékote se [zlato] s trdejšími kovinami mejša AI 1878, 55
- mèla** -e ž *moka*: Mela Lifzt KM 1790, 95; Csi li je zmele i zvodé pecseni KŠ 1754, 202; ga je zmejlzila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45; kak da bi tri korbüle mele meo KM 1796, 27; mele páлма dá melo AI 1878, 52; Od kvalzá med melo KŠ 1771, 42; melo, i vodou fzam vzéla KM 1790, 30; zmejsaj er'seno melo v-mlácsno vodou KOJ 1845, 109; Kama mi scsés melo neszti KAJ 1870, 58
- Mèlhior** -a m *Melhior*: Melchior ABC 1725, A3b
- Melhižedekov** -a -o prid. *Melkizedekov*: pop pouleg réda Melchi'zedekovoga KŠ 1771, 679
- Melkizedek** -a m *Melkizedek*: geto gucsi od Melkizedeka KŠ 1771, 670
- mèlnati** -a -o prid. *moknat*: V-'zupi kúhati je dobro mèlnato blágo AIP 1876, br. 7, 3
- mèlni** -a -o prid. *močnat*: vszákdenésnya jesztvina je kruh, melna hrána i krumpiske KAJ 1870, 44
- mèmba** -e ž *zamena*: Tsere; memba KOJ 1833, 177; teda sze memba neszmi zgoditi KOJ 1833, 129; Z-kem membo, [znamenúje] KOJ 1833, 129
- memènto** -a m *spomin*: Na Memento, ali fzpoumenek za mrtve KM 1783, 124
- Menàndrov** -a -o prid. *Menandrov*: fteroga znamejnye je fzententzia Menandrova KŠ 1771, 432
- menažerija** -e ž *menažerija*: Mandril, fteroga je večkrát po menažeriji viditi AI 1878, 7
- ménča** -e ž *sum*: fze prepovidáva jálna mencsa KMK 1780, 45; stere je tocskar tak neszmilno z-szame mencse dáo pokoncsati KOJ 1848, 16; Csi na nyega mencso mecsemo KŠ 1754, 54; Csi rad mencso mecses BRM 1823, 383; Nika taksega necsini, Ka bi mencso dalo bini KAJ 1870, 166
- meník** -a m *mejnik, meja*: Határ; mejja, határ, menik KOJ 1833, 159; nego lih pázila, naj sze menik od Karola III. okrojeni nepreszkocsi KOJ 1914, 151; Naj Protesztantje z-vkrojenoga menika voneszákajo KOJ 1848, 112
- méniti** -im dov. *miniti, izginiti*: szmo pokopali Deák Ferenc. Drúga zvèzda z-nébe ménila AIP 1876, br. 3, 2
- meniti** tudi miniti -ím dov. *zamenjati*: Váltani; meniti KOJ 1833, 180; Jasz sze za vesz szvet nebi meno z-plantavim cslovekom KAJ 1870, 37; Miniti Tserélni KM 1790, 95; **meniti se** tudi miniti se -ím se *zamenjati se*: csi tak 'zelés, mènva sze KAJ 1870, 10; i vcsaszi drúgi dén sze minita szvojim delom AIP 1876, br. 8, 6 **mènjeni** -a -o *zamenjan*: naj vassa decza na vogrszkom, ta

menyena vogrszka decza pa pri vász v-soulo hodijo KOJ 1833, XVI

menjáva -e ž *zamenjava*: Pri pasztérni národaj je menjjáve blágo 'zvincse bilo AIP 1876, br. 10, 2; Poznavci konjov spoznajo konjsko starost po menjjávi zob AI 1878, 14

mènje prisl. **1.** *manj, izraža manjšo količino*: ni vecs, ni menyé ednomi ne dá, kak tomi drúgomi KŠ 1754, 7b; ki je vnogo nábrao, nej je meo menyé KŠ 1771, 543; menyé vö zebráni pejlzen meti BKM 1789, 4b **2.** *izraža manjšo stopnjo*: med šterimi nifteri vecs, nifteri menyé trpijo KŠ 1754, 145; dönok menyé trpim, liki lzam vrejden KM 1783, 178; Mraz v-céлом országi bio, v-ednom meszti bolje, v-drugom menyé AIP 1876, br. 6, 8; ali pérje od gosečéga menje vredno AI 1878, 24

mènkanye -a s *manjkanje, pomanjkanje*: menkany i szúkesino zrokúje KOJ 1848, 110; naszlednistvo pri menkanyi szinov na cseri idoucsó KOJ 1848, 109; szo sze zacszüdivali nad menkanyom potrejbnih szlovenszkih knjig KOJ 1914, 153

mènkati -am nedov. *prenehati, popustiti*: da vi vu vasfih mifzli trúdni nepofztánete, ino neneháte (nemenkáte) SM 1747, 28

menòti -ém nedov. *meti, mečkati*: Örlenj; mleti, menoti KOJ 1833, 168; i zácsali fzo vucseniczke nyegovi po pouti idoucsi menoti vlatovjé KŠ 1771, 108

menšajóč -a -e prid. *manjšajóč, zaničujóč*: vodé, stere vsze vu nyega tecséjo, je ménsajócs zametávo KAJ 1870, 110

ménši -a -e prid. **1.** *manjši glede na razsežnost*: Bila fzta pa dvá: vékfi i ménfi. [Jakoba] KŠ 1771, 742; Jakouba toga ménšega KŠ 1771, 153; polojno toga ménšega falata krúha KM 1790, 44; Čarni šimpans i erjávi orangutang sta ménšiva AI 1878, 7 **2.** *manjši glede na pomen, pomembnost*: Paveo je od nyega [Petra] nej bio ménfi KŠ 1771, 701; fze pa te ménfi od toga vékšega blagofzlávla KŠ 1771, 681; Ár štimam, ka fzam vnikom nej ménfi od ti naj vékfi Apoftolov KŠ 1771, 547; Csi gli fzi kaj ménšega od angyelov Vcsino nyega BKM 1789, b; Csi szí ga gli malo ménšega nihao od angelov TA 1848, 7; kaj te vékfi bode fzlú'zo tomi ménšemi KŠ 1771, 468; Jeli fzmó du'sni vadlúvati i ménšé grejhe vu fzpouvidi KMK 1780, 78 **3.** *v zvezi menša Ažija Mala Azija*: Efezus je ménšé Ázie Ikónie dr'zéla KŠ 1771, 571; Kolofša je bilou vu ménšój Ázii Frigýie dr'zéla KŠ 1771, 601; Vu ménšój Áfii pa Sz. János KM 1796, 132 **ménši** -a -e sam.

manjši: jeli fzte nevrejdni fšouditi i ta ménfa KŠ 1771, 499

mentúvanje -a s *rešitev*: Me mentúvanje vnogo, Nej bilo prijétno BKM 1789, 192

mentúvati -újem in mentúvati -újem dov. *rešiti*: Naj názf tak i vekivecsne kaftige mentúje KMK 1780, 30; On Názf pekla mentúje BKM 1789, 28; Mentúje nyemi vsze nyegove koszti TA 1848, 26; da bi názf Boug od vfzeih nevoul obarvau ino mentúvao TF 1715, 30; Da bi názf fzojov fzmrtýov, Od fzkvárjénýa mentúvo BKM 1789, 18; mentui me na pokonczi SM 1747, 68; me pomozí, Ino mentúj mouk peklénfzki SŠ 1796, 162; kai fzi mene od huda mentúval SM 1747, 64; ka fzi mené od húda mentúvao KM 1783, 221; Ar názf je pekla mentúvo BKM 1789, 60 **mentúvati se** -újem se *rešiti se*: Da bi mogo Zlzeга zla fze mentúvati BKM 1789, 176; mouk fze mentújemo SŠ 1796, 36 **mentúvani** -a -o *rešen*: Mentúvan krvávi h poszlov je szprávicse dr'sao KOJ 1845, 66; vojnicške szkrbi mentúvan Károl réd naszlednisztva naprávi KOJ 1848, 106; I mentúvane protivne skode Sze vkúpvészélio KAJ 1870, 114; Po nyem mentúvani veke bodemo BKM 1789, 33

méo méla m *hmelj*: Csi sze je vnogo méla pripoválo AI 1875, br. 2, 8

méra tudi méjra -e ž *mera, enota, priprava za merjenje*: Efzi fzlifi kriva vága, i mera KŠ 1754, 50; Eto prinasz túdi gorivzétó mero szo francusi goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Pri dugócsój meri zdaj stiri razlocsne mertúke núcamo AI 1875, kaz. br. 6; pren. je pa dána milofesa pouleg mere dára Krizftufóvoga KŠ 1771, 580; Pomiluj nász pouleg mere, oh Boug tvoje dobroute KM 1783, 260; I vi napunyávate mero ocsév valí KM 1783, 78; Ár nyemi ne dá Boug po meri Dúhá fšvétoga KM 1783, 274; Boug vász vu dike meri Prinéfzé vfzé kmeni SŠ 1796, 101; i šterom merom mejrite, fztifztom bode vám nazáj merjeno SŠ 1796, 21; Ár šterov mejrov bodte merili, fztifztov bode SŠ 1796, 185

méranje -a s *umiranje*: lúsztvó naszkoroma zacszülo glász od méranýa Deák Ferencá AIP 1876, br. 2, 1

mérar -a m *geometer*: bode katasztera ravnitel, i csi de potrebno eden merar AI 1875, br. 2, 3

mérica -e ž *merica*: mericza pfenicze za eden 'zukavecz KŠ 1771, 777; fšvejcsa naj fze podmericzo dene KŠ 1771, 113; i fškrila ga je vu tri mericze mele KŠ 1771, 216; vejder, šteri je vfzáko dr'zalo dve ali tri mericze KŠ 1771, 268

mériti mérim tudi méjriti -im nedov. **1.** *meriti, ugotavljati, koliko dogovorjenih enot kaj*

obsega, vsebuje: Meriti Mézni KM 1790, 95; Ivan czérkev mejri KŠ 1771, 785; je meo trfzt záto, ka bi mero to mefzto KŠ 1771, 806 **2. ocenjevati, vrednotiti**: i fterom merom mejrite, fztifztom bode KŠ 1771, 21; ki fzami fzebé vu fzebi mejrjio KŠ 1771, 546; Ár fterov mejrov bodte merili, fztifzto bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 185; Mejri fze kmertiki od Bogá dánomi KŠ 1771, 545 **3. primerjati**: jeli sze 'selezni szlovenje morejo vu pokornosztii, i ovih krsztsánszkih zvršenosztih meriti z-szalaszkiimi KOJ 1845, 80; Gda bi Zápola vido, da sze z-Maximiliána krepkosztjov nemore meriti KOJ 1848, 83 **mèrjeni** -a -o *merjen*: fztifzto bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 21

mèrjavlivi -a -o prid. *umirajoč*: mèrjavlivo 'zeno najso AI 1875, kaz. br. 7

mèrjenje -a s *merjenje*: Lüdjë od zdávnya sztopáj (oglav, poplat) nücajo na mèrjenje KAJ 1870, 65

merkáč -a m *nadzornik*: sòle pod merkanye poglavársztva pridó, i eto doprneszti merkácsa vcsenyá bode du'znoszt AIP 1876, br. 4, 2; ali merkácsi, kak Széchenyi, Kossuth i Deák szo na paszki bili AIP 1876, br. 2, 2

mèrkanje -a s **1. pazljivost**: i z-merkanyem naj pozfzlúfa KMK 1780, 54; Gda bi ponüdjani liszt z-merkanyem steo Károl II. KOJ 1848, 48 **2. varovanie**: Pes je jako nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8 **3. skrb**: nadale ka merkanye, vu pénez-vrédnoszti zadene AI 1875, br. 1, 6 **4.** v zvezi **merkanja znamenje pomišljaj**: merkanya znaménye (–) KOJ 1833, 9; premislávanya, pocsványa, ali merkanya znaménye (–) AIN 1876, 8

mèrkati -am nedov. *paziti*: Vu rázumnom zgovárjanyi more merkati na ete litere KOJ 1833; Na kój more merkati v-stenyê AIN 1876, 8; Te krao merka dobro BKM 1789, 10; te král merka na vász BRM 1823, 5; Nanyegovo prifefzno Diko gde merkamo SM 1747, 37; Goszpodne merkai na moie govorgeinye ABC 1725, A7b; Stere naj razmis, tak merkaj KŠ 1771, 435; na nouto merkaj BKM 1789, 8; Naté recsi záto mi merkajmo SŠ 1796, 15; Merkajte da 'salofztno nigda ne objoucsete SIZ 1807, 57; nego dabi merkali, nai nyegovo blagó prinyem ofztáne TF 1715, 16; i nej je merkao na ona, ftera je vucsiteo vcsio KM 1790, 54

Merkúriuš -a m *Merkur*: I zváli fzo Barnabáfa Jupitera, Pavla pa Mercuriuša KŠ 1771, 386

mèrni -a -o prid. *merilni*: Záto má [zidar] mèrno lato KAJ 1870, 74

mèrno prisl. *mirno*: Snah se mèrno zbüdim BJ 1886, 7

mèrtik in mèrtük -a m **1. mera, priprava za merjenje**: i potom je po prék za méter–mèrtük imenüvan AI 1875, kaz. br. 6; Preobrácsanya sztároga mèrtüka na nôvoga në je vszáki vcsen AI 1875, kaz. br. 6; Nôvi mèrtük tak obrácsaj AIP 1876, br. 1, 1; szamo dvá mèrtüka bodeta nücaniva AIP 1876, br. 1, 6; Nôvi mèrtüki leh'zësi bodo vracsuní AIP 1876, br. 1, 6; Od nôvi mèrtükov AI 1875, br. 1, 2; nôve mèrtüke nücajo AI 1875, kaz. br. 6; pri nôvi mèrtükaj AI 1875, kaz. br. 6; da szo sztárimi mèrtükami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6 **2. metrum**: ka fzo fyllabe nej bilé vu gvüsen mèrtik vzéte BKM 1789, 2b **3. dopustna stopnja, količina česa**: kaj fzmo vò zmertüka po'zmécsani bili KŠ 1771, 529; Tak i Boug mèrtik derfi SM 1747, 73; Tak i Boug mèrtik dr'zi BKM 1789, 314; Vcsi nasz vu vszem mèrtük dr'zati KAJ 1848, 124; Vu vszem djányi mèrtük dr'zi KAJ 1870, 18; ta Doika pomali zmertükom püfcsa mleiko TF 1715

mèrtüčen -čna -o prid. *zmeren*: Mértékletes, mèrtücsen -a -o AIN 1876, 23

mèrtüčlivo -a -o prid. *zmeren*: Mertücslivo 'zitek lübijó BKM 1789, 140; Mertücslivo 'zivljejnje vu jejfztvini KŠ 1754, 211; Mertücslivi bojdite záto KŠ 1771, 711

mèrtüčlivo prisl. *zmereno*: tou je: mèrtücslivo 'zivetí KŠ 1754, 211; mèrtücslivo i pravicsno i pobo'zno 'zivémo KŠ 1771, 659; Z-etaksimi pridavkami more mèrtücslivo 'sivetí KOJ 1833, 143

mèrtüčlívost -i ž *zmerenost*: Naj je vmeni mértücslivo fzt BKM 1789, 399; Mertücslivo fzt i treznofzt BRM 1823, VII; Vcfio je na mèrtücslivo fzt KM 1796, 104; Ár mi dá mèrtücslivoszt KAJ 1848, 201; dr'zi náfz po tvojem fztráhi vu mèrtücslivo fztí KŠ 1771, 853; Jejfztvina pitvina vmèrtücslivo fztí BKM 1789, 364; nego i zmertücslivo fztjom KŠ 1754, 47; nego i zmertücslivo fztjom KŠ 1754, 63

Mèrzeburg -a m *Merseburg*: Henrik fticsar sze 'snyimi vküpvdári pri Merzeburgi KOJ 1848, 9

mesarénje tudi mesárjenje -a s *mesarjenje*, *množično ubijanje*: ka je sztrasno meszarjenje posztanilo KOJ 1848, 120; nyim Büdino po meszarejnji szrečno z-rouk odvija KOJ 1848, 99; klánye i meszárenye narédi KOJ 1848, 9

mesáriti -im nedov. *klati*: konye tüdi bodo meszářili AIP 1876, br. 4, 8; Uprav szo meszářili pri ednoj kmetovszkój hi'si KOJ 1845, 107

mesárnica -e ž *mesnica*: VÍze, kou fze vmefzářnicz odáva KŠ 1754, 211; VÍze, ka fze

vmezfárnici odáva KŠ 1771, 510; kakti csi szo hi'ze, meszárnice, kvarne na zdrávje AIP 1876, br. 4, 2

mesárski -a -o prid. *mesarski*: Mesárski pes, šteri bojčca teléta z lajanjom goni AI 1878, 8

mésečen -čna -o prid. *mesečen*: Znanoszt razserjüvajocse meszeczne novine AI 1875, kaz. br. 1

mesnati -a -o prid. *mesnat*: Puži na črevi májo mészati podplat AI 1878, 40; csonte mesznate je goriprivézao na szlemen KOJ 1845, 99

měsni -a -o prid. *mesen*: pifzani nej na kameni táblaj, nego na mefzni táblaj fzcrczá KŠ 1771, 533

mesnica -e ž *mesnica*: Ka gyejzdis Vu Jeru'zálem kmefzniczi BKM 1789, 2; Stera mesznico odprto po szvejti noszi KOJ 1845, 35

mesóu in mesó -á s *meso*: Caro Mefzou KMS 1780, A8; Mefzou Hús KM 1790, 93; Ne fzojji tak polzt vribaj, štere fze mefzou zovéjo KŠ 1754, 211; Nej je vfzákó mefzou ednácese mefzou KŠ 1771, 523; Dobro je nej jefzti mefzá KŠ 1754, 480; pecsine, na štero je mefzou, i kruh polo'seni KM 1796, 47; Njéna [lisice] hrána ne samo meso AI 1878, 9; Szkou'zov i zmefzom fzi me pokrio KŠ 1754, 90; i vfze fticze fzo fze nalzitile 'znyihovim mefzom KŠ 1771, 802; i z-mefzom je ono mefzto nazáj napuno SŠ 1796, 6

mesóven -vna -o prid. *mesen*: ino dám vám fzcrczé mefzovno KŠ 1754, 96

města advérbium ~ -a m *krajevni prislov*: Z-dokoncem ig sze zná nej szamo meszta, nego i vrejmena adverbum naréditi, dp. hat hétig KOJ 1833, 106

méstaiménadostávek -vka m *pripona v krajevnem imenu*: 10. Mésztaiménadosztávek (a helynévrag): *tt, ett, utt, ütt* AIN 1876, 21

mestánčar -a m *I. meščan*: Polgár, mesztancsar, pörgar AIN 1876, 41; jařz fzam mefzta Cziliczie mefztancsar KŠ 1771, 410; liki Rimfzki pörgar ali mefztancsar KŠ 1771, 431; mesztancsarje vküpprihájanye bodo obdr'zali AIP 1876, br. 4, 3; štero je melo pogane i 'Zidove pörgare, ali fzi bojdi mefztáncsare KŠ 1771, 589; sojo nistera meszta z-csiszti vlaskimi mesztancsari AIP 1876, br. 8, 3; pren. Eti bom I tam nébe mesztancsar KOJ 1848, 280 **2. državljan**: pridrú'zo fze je kednomi mefztáncsari ove držéle KŠ 1771, 223; mesztancsarje szo krscsánszke vöre AI 1875, kaz. br. 3 **3. podložnik, podanik**: Mefztáncsarje nyegovi fzo ga pa odürili KŠ 1771, 235

městi metém nedov. *pometati*: Seperni; meszti, pomejtati KOJ 1833, 171

měsni -a -o prid. *mesten*: Mefztni pifzács pa geto je doli vtířao lúřtvo KŠ 1771, 403; vlekli

fzo Jázona i nike brate pred mefztné vládнике KŠ 1771, 395

městnostálišča dostávek ~ -vka m *krajevna pripona*: Sztálicsca-dosztávki szo tróřefele, kak 2. mesztno-sztálicsca .. dosztávek AIN 1876, 19

město tudi méjsto -a s **I. mesto, večje naselje**: i vfzákó mefzto ali hi'za razdeljena prouti fzebi KŠ 1771, 39; I gda bi ga poznali tířtoga mefzta mo'zjé KŠ 1771, 49; zMefzta Betlehema KŠ 1771, 3 (B2a); Ki sz-tühinszkoga meszta trsztje scsé kupiti AI 1875, kaz. br. 8; le'zi bode liki mefzti onomi KŠ 1771, 32; Teda ga je vzéo vrág vu fřveto mefzto KŠ 1771, 11; Vu mefzto Názareth KŠ 1771, 17; szí napravíjo csüdno meszto Benetke KAJ 1848, 4; Etakše selo se za mesto ali za váraš zové BJ 1886, 22; Stámpano vSaxonii vMefzti Halla TF 1715, 1; I, tá pridoucfi prebivao je vmefzti, štero fze veli Názareth KŠ 1771, 9; v-sterom meszti sze orszácsko szpravisese odpré AI 1875, kaz. br. 1; na porúsenyé trdnimejšzt KŠ 1754, 161; vno'zina lúřtva od Galilee, i defzét mejřzt KŠ 1771, 13; Teda je zácsao na oucsi metati tířtím mejřztam KŠ 1771, 36; ne fzkonsate mejřzta Izraelfzka KŠ 1771, 33; gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8; akofze glih v nířterih meifřztih, katechímus reczitúje TF 1715, 5; geto fzo ji vnogo vnougi mejřztaj pripelali KŠ 1771, A5b; Obari nářz zevřzejmi mejřztami, vefřzniczami KŠ 1754, 224; pren. I ovo, vfze mefzto je vř slo pred Jezufa KŠ 1771, 227 **2. nedoločén kraj**: Mefzta i vrejmen, ka gde? i gda? je pifzao, pravicsno neznamo KŠ 1771, 338; Golgotha, tou je, temena mefzto KŠ 1771, 95; vnebéfřzaj, vpékli, Trétyega mefzta pa nejga KŠ 1754, 151; bi sze Roditelje obodvoujega meszta bole szpoznali KOJ 1833, XVII; odgovárjajo kokotje z najdalešnoga mesta AI 1878, 3; V-nisteri mesztaj bratva 'ze zacsnjena AI 1875, kaz. br. 8; Törki szo z-vnogih mesztaj voodtirani AI 1875, kaz. br. 3 **3. kraj v naravi ali prostoru**: Kak zárocsnik z-fřvega mefzta, Zisoje BKM 1789, 4; ono [šibo] je neprefřztno fcsuko, naj bi fze z-mefzta genola KM 1790, 18; je kruglo szkósz věk na tířtzo meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; Po večeráj povřze svojo skrivno mesto AI 1878, 7; fřvetlořzt, (fřveicso) stera vu kmécsnom mefzti fřveiti SM 1747, 25; Vfřzgdár i vfřaksem mefzti, gdekoli ga molimo KŠ 1754, 182; To drugo je pa fřpadnolo na pecsinfzka mejřzta KŠ 1771, 111; Dúšo mi razveřzeli vszáki mejřstaj BKM 1789, 4; Szvojo 'sivino fzo vnoğokrát po prepovejdani mejřřtzej pařzli KM 1790, 70; pren.

Oh nebésza, prelejpo meszto KM 1783, 183; On je vnougom mefzti, Vu vecsérji, vu rejclí nazoucsi BKM 1789, 9; Touje moie mefzto, gde vi bodte fztali SM 1747, 83; Dokecs pridem ta na mefzto vu nebefzko Kralefztvo SM 1747, 1747, 78; Nám mefzto fzfpravlat ide BKM 1789, 109; Ponizno 'zele fzfzrdcze, V-nyem fzi mefzto fzfprávi BRM 1823, 1823, 6; da jih je 10 jezér na meszti koncza dálo KOJ 1848, 8; i kvár, fteroga je vcsino, na mefzto polfztávi KMK 1780, 75 **4. položaj, funkcija:** najsztarêsi na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1 **5. odlomek pisanega, govorjenega besedila:** nej z-Szvétoga Mátaja Evangyelioma (ár je vnougom mefzti dugsi i vnoga má) KŠ 1771, 102; Liki i v drúgom mefzti právi KŠ 1771, 678; fzfzare pefzmi fzem na mefzti nihao BKM 1789, 4b **6. mesto na telesu:** i z-mefzom je ono mefzto nazáj napuno KM 1783, 6

mèsto predl. z rod. *namesto:* Ar fzo od Bogá, mefzto nyega, na tou polfztávleni KŠ 1754, 219; je na mefzto Obrizávanya nasztávleni KŠ 1754, 7a; kaj fzo ji dúgi vlafzké mefzto pokrivala dáni KŠ 1771, 512; Mefzto koga bi mogli praviti KŠ 1771, 752; Mefzto Abela je dáo Boug Adami drúgoga fziná KM 1796, 9; je lepse i bougse meszto neszmilnoga razbijanya na mirnoszt sze váditi KAJ 1848, 10; V-táksih országaj gde meszto právdeládnoszti ednoga csloveka vola sze more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; Meszto ládavne oszób recsi escse sze nucajo eta AIN 1876, 16

mèstostálíšni zapostávek -ega -vka m *krajevni predlog:* Ti szamosztojécsi zaposztavki, steri szo ali zmesz-sztálisecsi, szo eti AIN 1876, 26

mèstovézni -a m *krajevni prislov:* 12. Mesztovezniki (helykötök): ott-hol AIN 1876, 67

mèstovina -e ž *stojnina:* Farar pri sz. Benedeki je plemenitomi Prosznyak Jánosi mesztovino, prepuszto KOJ 1914, 132

mestovjé -á s *satje:* Ar je moje fzfzopominanye fzfzáljfe od méda, i ôrocsina moja mefztovjá KŠ 1771, 817

mestovni -a -o prid. *satoven:* Oni fzo pa poudali nyemi i mefztovnoga meðü KŠ 1771, 257

mèša -e ž **1. maša:** Vlžaki fzfveték Sz. Meffo polfzlúsaj KM 1790, 111 **2. v zvezah: mala meša praznik Marijinega rojstva 8. septembra:** Evangy. na Mále Mefse dén KŠ 1771, 4; **velika meša praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta:** Evang. na velike Mefše, dén KŠ 1771, 205

Mešijás -a m *Mesija:* kaj je Krifztus te obecsani Meffiás KŠ 1771, 3 (B2a); Tako veli Meffiás BKM

1789, 27; liki je pifzano od Meffiáflla KŠ 1754, 85; je csakao Meffiáflla KM 1796, 18; ki je mogao pred Meffiáfom pout naprávlati KŠ 1771, 3 (B2a)

Mešijášov -a -o prid. *Mesijev:* nafe vu Meffiáffovom vrejmeni bodoucse blá'zenfztvo KŠ 1771, A7b

mèšlinga -e ž *zmešnjava:* pa vszgdár meslinga bila AIP 1876, br. 10, 2

mèšni -a -o prid. *mašen:* priporácsam velicsánszke mésne peszmi KOJ 1845, 5

mèšnik -a m *mašnik:* Gda fze Mésnik vö obrné KM 1783, 114; ka Mésniczke zvünszki okrsztijo KOJ 1848, 11; mesniczke i vucsitelje posztánejo KOJ 1914, 154; szo mésnike, baráte vküpozszláblali KOJ 1848, 8

mèšnjak tudi méšnjek -a m *avgust:* jakobescek i mésnyek meszec bode AI 1875, br. 2, 8; odprenye orszácskoga szfpráviscsa 31-toga mésnyaka AI 1875, kaz. br. 1; szedztvo sze 30-toga mésnyeka obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1

mèšter -tra m **1. učitelj:** Mester, Vucsiteo, mester, mujszter KOJ 1833, 165; Nebode zmojega fziná Farar ani Mefster TF 1715, 4; Ár je eden vas mefter, Krifztus KŠ 1771, 76; Mefster, czejlo nous fzmo delali KŠ 1771, 179; Jezus Mefster Apoftolov KM 1783, 41; Niti fze ne zovte meftre KŠ 1771 **2. mojster, obrtnik:** mestrom, i tr'szczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10

mèšterski -a -o prid. *obrtniški:* I niklí mefterfzki cslovik niklé meftrije fze vecs vtebi ne nájde KŠ 1771, 800; Csi záto Domiter, i mefterfzki lidjé fzkim kákfo rejcs májo KŠ 1771, 403; i fzfpravo je mefterfzkim lidém dobicska nej malo KŠ 1771, 402; Vcséfzti vífnye vládnike I vfze lidi mefterfzke BKM 1789, 169 **mèšterski** -a -o sam. *obrtniški:* ino bi tam mirno 'sivocsi kaj mesterszkoga zacsnili delati KOJ 1848, 31

meštrija in meštría -e ž **1. obrt:** naj fze ne zavr'ze nafa meftrija KŠ 1771, 402; Mestria i tr'sztvo KAJ 1848, VIII; I da je bio prifzpodobne meftrije, ofztano je pri nyima KŠ 1771, 397; naszelo Saxonce, od sterih bi sze Vogrinje tudi mestrije návcsili KOJ 1848, 28; Na Meftrio gledoucs je bio [Luka] vrács KŠ 1771, 158; Tejva túhincza fza na rázlocсно meftrijo návcsila KM 1790, 64; kak da bi on vfzo meftrio gori najfao KM 1796, 10; Lasztivnoimé sze pred mestrio znamenüvajocse obcsinszko imé deva AIN 1876, 11; ino mestrije razvijale szvoje zasztave KOJ 1914, 151 **2. umetel'nost:** ka je bo'zánfztvo priglihno zmeftrijov vö zrežzanomi kamni KŠ 1771, 397 **3. spletká:** kaj je Bog Csloveka vu praviczí fztvoro, ali oni ífcléio dofzta

meľtrie SM 1747, 5; z-szvojov 'senszkinov mestrijov je pri Goszpodí vöszpelala, da szo szí Wladiszláva zvolíli KOJ 1848, 69

meštríjni -a -o prid. *umeten*: Ki szvojo zdrávje obvarvati 'zelé, more sze varvati od gösztoga mestrijnoga pomágánya szvoje nature AIP 1876, br. 4, 7

mešúvati -újem nedov. *maševati*: i oni szo tudi mešúvali vörníkom KOJ 1845, 78 **mešúvajóúči** -a -e *mašujoč*: naj bode Mésnikí mešúvajoucsemi pod nogámi KOJ 1845, 59

metáti mèčem nedov. **1.** *metati*, *povzročati premíkanje kakega predmeta*: vido je Simona i Andráfá ka fšta vlaké vu mourje metala KŠ 1771, 104; fzo pa vejje fšekali zdrevja, i metali fzo je na pout KŠ 1771, 137; i ona, ftera fzo notri metali je on nolzo KŠ 1771, 307; da bi vido, kakda bi lúfztvo metalo pejneze vu to ladiczo KŠ 1771, 142; pren. válovje je pa metalo vu ládjo KŠ 1771, 114; Saulus metao je je vu temniczo KŠ 1771, 364 **2.** *dajati*: Nisce pa ne mecse novoga fžúknya záplato na fztári gvant KŠ 1771, 29; konyom vúzde vcsobe mecsemo KŠ 1771, 750; níti ne mecsete d'zúnd'ze vafe pred fzvínýé KŠ 1771, 21 **3.** v zvezah: **vö metati izganjati**: ete mecse vö vragé KŠ 1771, 39; Vragé mecfe zBo'zim prfztom BKM 1789, 55; mecsem vö vragé, fzinovje vaľi pokom je bodo metali BKM 1789, 39; **na oči metati očitati**: tákfe grejhe nescse nám na oucsľí metati BKM 1789, 442; teda je zácsao na oucsi metati tilfztim mejfztam BKM 1789, 36; i na oucsi nyim je metao nyihovo nevernofzt BKM 1789, 155; **menčo metati sumiti**: Csi na nyega mencso mecsemo KŠ 1754, 54; Csi rad mencso mecse BRM 1823, 383 **4.** *polagati*, *izročati*: Pod tvo perout mecsem jaľz moje vúpanye BKM 1789, 310; Ár právda vľze grejsne Mecse pod oblaľzt fzmrti BKM 1789, 96; nej, ka bi pá fundamentum metali pokoure KŠ 1771, 679; Ti te zmo'sne k-zemli mecse 's-nyihova úroka SŠ 1796, 127 **5.** *govoriti*, *očitati*: kákse ricsi fzo tou, ftere prouti edendrúgomi mecseta hodécsa KŠ 1771, 255 **6.** *prizadevati si*: Oh! jeľfztvina csrvouv, zakaj fze tak mecse BKM 1789, 418, SŠ 1796, 88 **7.** *bruhati*: Hányini; metati KOJ 1833, 159 **metáti se** mèčem se *metati se*, *boriti se*: Birkóžni; metati sze KOJ 1833, 152 **metajóúči** -a -e *metajoč*: dvá brata, metajoucšiva vlák vu mourje KŠ 1771, 12; razdejilíli fzo fzi gvant nyegov metajoucší fors na nyega KŠ 1771, 95

mèter -a m *meter*: Za zroka kraténya méter de m. AI 1875, kaz. br. 6; v-ednom méter-i je toliko centiméterov AI 1875, kaz. br. 6; skoro dvá metera dugi AI 1878, 20; kolíko méterov AI 1875, 6

mètercènt -a m *metercent*: Ete cent zaprva dobro bode za métercent ímenúvati AI 1875, br. 2, 2

mèti mám nedov. **1.** *imeti*, *izraža, da je kaj osebkova last*: Nemam níkai, zkímbi za moie grehe zadofzta vcsíníli SM 1747, 60; Eto más eden gros KAJ 1870, 8; Ako gli on [krščeník] níkaj nejma, Li duso I teľjo KŠ 1754, 263; náľma nejmate pri Ocsi vašem KŠ 1771, 17; Ivan, je meo odeteo fzvojo zgomíľľzkoga kofzminya KŠ 1771, 9; je alabaľtrom drágoga mazala mejla KŠ 1771, 87; kako dabi fžám Farar Düľfou meu TF 1715, 5; Naj fzi má [šatan] fzvoje blato, Boug je moje bogáfztvo SM 1747, 74 **2.** *izraža, da je pri osebkú kaj, s čímer razpolaga*: nej je fzlóobodno tebi nyou meti KŠ 1771, 47; fzvétéo píľzmo, kótero pred fzebom más KŠ 1771, A8b; je potreľbno pomoc meti SIZ 1807, 5; rázumno fžrczé mores tak meti BKM 1789, 7; cslovík, ki pod fzebom mám vítéze KŠ 1771, 25; íno moucs más nyega nazáj vzéti KŠ 1754, 242; Kolíko tálov ma katechíľmus TF 1715, 10; Nema pa korenyá vľzebi KŠ 1771, 43; K-brojényi pa nema vole KAJ 1870, 9; vnofína fžvedouk okouli náľz mámo SM 1747, 27; mámo zgovorítela pri Otsi KŠ 1754, 104; ní Apoľtolouv zapouvidi nejmano KŠ 1754, 214; i vi obcsino máte znami KŠ 1771, 726; máte radi la'zi TA 1848, 4; rezi kastige, vu steróí vľíh májo tála SM 1747, 29; kony íno Oszel, sterí neímaío razuma SM 1747, 96; fž. píľzma razkladácske níkaj fžtrasľívoga nemajo KŠ 1771, A4a; kai on grehe odpúľzti na stere je Bog dofzehmal poterpleinye mel SM 1747, 17; Kakti je fžvoje právo vadľúvanye meo KŠ 1754, 11a; [seme] gde je nej melo dofzta zemlé KŠ 1771, 42; Gofzpodne, mej potrpleinye zmenom KŠ 1771, 60; jala fzerda nemai dobro csíníti vľzeím SM 1747, 88; Poterpleinye meite drága brátja SM 1747, 28; vľze kaígoder mam vu Tvoje roké preporáclám TF 1715, 46; on ma vľza, tebe ma SM 1747, 91; Póľľavník fžveita oblaľzti neíma SM 1747, 79; Gofzpada i drúgi, fteri nad nami oblaľzt májo KŠ 1754, 30; tak fzo vľzi vkúľ bili i vľza fzo meli obcsínľzka KŠ 1771, 340 **3.** *izraža obľstajanje osebe, ki je z osebkom v določenem razmerju*: ka on nyega ľúbléni Otsa fcsé bití i za fžvojega fžíná meti KŠ 1754, 188; Gofzpodne! da lí tebé mám SM 1747, 74; Vidís neímam níkoga, Gdebi mogo fžtán meti SM 1747, 71; ocsa mámo Abraháma KŠ 1771, 9; Csi níkoga ne bom mel, Boug bode moi príateľ SM 1747, 74; Dvanájľzet Apoľtolov je meo KŠ 1771, 3 (B2a); pa je meo edno lepo 'zeno AI 1875, kaz. br. 7; Naj mí fžamo nyega za

Bogá mámo KŠ 1754, 13; Nemai drügi Bougov TF 1715, 12; Neimai drügi Bogouv ABC 1725, A4A; Neimai drugi Bogouv SM 1747, 45; nemaj tühi Bogouv KM 1790, 110 **4.** *kaže, da je pri osebku kaj kot njegova sestavina:* Csi britko nenávednofzt máte vu fzrcáj vaľli KŠ 1754, 39 **5.** *izraža lastnost ali stanje osebka:* Dáj nam med võrnomi Gofzpon Boug táo meti SŠ 1796, 27; nikakvi hafzen fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; fze te fztári Ádam vnami má ftáplati KŠ 1754, 191; ete hüdo má vu miszlaj TA 1848, 6; Kak dugo bom britkoszt meo vu szrczi TA 1848, 10; ni dofzta trousta bodemo meli po Kristufsi SM 1747, 31; kákľi nájem bodete meli KŠ 1771, 17; Materi Czérkvi, naj fz. Stevana, fteroga je mejla na zemli raséritela KM 1783, 91 **6.** *izraža lastnost ali značilnost pri osebku:* Kalfiga na nyem lesi, da bi mi mér meli SM 1747, 12; fteroga imé gori más naznanyeno TF 1715, 9; Bo'za velika fzkrb, ftero on má KŠ 1771, A8a; Radofzt zetoga májo eto KŠ 1754, 220; naj mám 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 62 **7.** *izraža dejanje, kot ga določa samostalnik:* more vüzdovu lauloke polositi (djati) akoie kfzebi csé meti SM 1747, 96; dobro csiníte, kai na nyou pafzko máte SM 1747, 25; Meo bo zmenov potrplejnye KŠ 1754, 269; hafzek bode eto delo melo KŠ 1771, A7b; Farizeufke fzo pa tanács meli prouti nyemi KŠ 1771, 38 **8.** *morati:* Te drüge [pesmi] fze ti pa fzame ká'zejo, gda je más naprevzeti BRM 1823, II; Kak sze má dr'zati cslovek vu pajdástvi KOJ 1833, XV; kágda mámo mi naff fitek ravnati TF 1715, 12; vszi lidjé májo gori fztánoti KM 1783, 16; gde bi fze meo Krifztus poroditi KŠ 1771, 7; gda bi fze meli bujti, i jaľz fizam pravo na nyé sentenczio KŠ 1771, 421; Záto v dvojnofzt nejmano fzpádnoti SŠ 1796, 7; Nejmate fze fztraľiti BKM 1789, 22 *mèti se mám se izraža, da je osebek v stanju, kot ga nakazuje določilo:* i vfze, ki fzo fze hüdou meli KŠ 1771, 26 *májouči -a -e imajoč:* liki dvej novej majoucsi fze vrcsi vu gehenno KŠ 1754, 146; Ár je je vesio, kiki obláľzt majoucsi KŠ 1771, 24; 'sivi Boug i Cslovik majoucfi právo 'sivo Tejlo KM 1783, 155; v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5; Vu dobri delaj fzedouľztvo majoucsa KŠ 1771, 640; érdécsé ténke linije za piznanye majoucsa KOJ 1845, 6; Bivol od vola šurkejše telo majoča stvár AI 1878, 15; I vidoucsi edno figovo drejvo ouzdalecs majoucse lifztye KŠ 1771, 137; Ár je Bo'za rejcs ofztrejfa od vfzákoga zobej fztráni ofztrcz majoucsega mecsa KŠ 1771, 677; i ercsé tomi csloveki polzejhnyno rokou majoucsemi KŠ 1771, 109; csi vu korénszkom verbumi vecs

szillab vu szebi majoucsemi, litera *l* prebiva KOJ 1833, 80; ár to edno csér majoucso fzo popadnoli SIZ 1807, 42; vfze fztvári zemelfzke fľiri nogé majoucse KŠ 1771, 372; kotrige, 'file, i csütejnyna majoucse velike, i mále fztvári KM 1796, 5; na priglihnofzt obráza fzkvarjenoga csloveka i letajoucsi i csetvéronoug majoucsi i lazécsi fztvári KŠ 1771, 448; kaj fzi kmo'zom nepreokro'zenyé majoucsem notri ľou KŠ 1771, 375

mética -e ž *meta:* Ár defzetinijete meticzó i koper, i kún KŠ 1771, 77

metúl -a m *metulj:* Leopold je lovio metúla KM 1790, 20; kak lejčejo pisani metúli AI 1878, 3; Zaprva je metúle ľovo AI 1875, kaz. br. 7

metúlec -lca m *metulj:* Metúlec je tüdi ľépa sztvár KAJ 1870, 10; Kolmancsek je za metúlcóm drkao KAJ 1870, 11

mézga -e ž *muzga:* Nedv; vľaga, podmouk, mézga KOJ 1833, 166; znamênje, ka sze mézga vu drevi sztávila AIP 1876, br. 11, 8; Teccasz ľüpli drêvo, dokecs je v-mézgi KAJ 1870, 68

mežopotamiánski -a -o prid. *mezopotamski:* Püľzto je na nyé Me'ľopotamiánfzkoga Krála KM 1796, 46

Mežopotámija -e ž *Mezopotamija:* i ki fztójijo v-Meľopotámii KŠ 1771, 345

mí mé mé os. zaim. *mi:* kaibífe mi Bogá bojali TF 1715, 13; doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; Jeli moremo mi dobra dela cfiniti KŠ 1754, 80; kako i mi odpúľcsamo du'znikom nafim KŠ 1771, 18; Csigľi fzmó mi efese decza KM 1790, 20; Premifzľimofzi i' mi tüdi SIZ 1807, 9; Mi tak gláľz jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; Ország, v-sterom mi Szlovenye prebivamo KOJ 1833, VIII; kako jáko krouto námje potreibna TF 1715, 7; Nám je dáni eden vrács SM 1747, 87; võro, fterov Krifztufevo vrejdnofzt knám prikápčfimo KŠ 1754, 82; i knám fzi je priglihne vesino KŠ 1771, 65; ka je nám fztebom Jezus KŠ 1771, 27; Jeli fzmó du'sni Oltársko fzeľztvo k-nám vzéti KMK 1780, 62; Ocsa fzmiluj fze nám KM 1783, 22; Známó, Ka nám je vfzejm mrejtí BKM 1789, 420; nej nám trbej na fze táksega kejpá gori vzéti KM 1790, 20; Dobro známó, ka nam je vfzejm mrejtí SŠ 1796, 7; vassa csi naj nam bou nas pomocsnik SIZ 1807, 4; Csi ogen, nepriateľ Vzeme nam vfze blágo BRM 1823, 5; ár fztvoríteo je nám z-Paradi'soma võvr'senim KOJ 1833, IX; sztári mertúki szo nam dugo szľü'zili AI 1875, kaz. br. 6; ščé z velikimi skákami nam odbežati AI 1878, 3; tak moremo náľz i vfze naffe Bougi gori ofrúvati KŠ 1754, 104; I fzeľztre nyegove

nejli fzo vfze pri náľz KŠ 1771, 47; I ne vpelaj náľz vu ľzkúsávanye KŠ 1771, 18; je Perľona z cslovekom pofztánola, naj bi náľz odkúpila KMK 1780, 5; On nász vfzigdar rad pomága BKM 1789, 289; Szpoumeni fze znáľz, oh Bo'se BKM 1789, 61; on, ki je náľz ľztvouro KM 1796, 5; vu tiváristvo vküpsztoupiti, i stero nász v-nyem obdr'si KOJ 1833, VIII; I takáj od náľz vfze kraj odloucsi SŠ 1796, 5; zdaj, ka náľz od toga vcsi vadľüványe SIZ 1807, 9; Jezus, Li za náľz volo fzi prisao BRM 1823, 9; kača nas zavárala AI 1878, 3; Prinaz je veliki mráz AIP 1876, br. 1, 5; ino neiga med nami řteribi dobro cfinio TF 1715, 19; ino znami rodjenoga greiha voljo TF 1715, 19; nai tak raszté tvoi ország med nami ABC 1725, A7a; niti tebe prav ľzpoznanye med namie opúřcheno SM 1747, 86; dobra dela Boug je more vnami zacséti KŠ 1754, 80; Vľzáki med nami řzám za řzébe raesun dá Bougi KŠ 1754, 86; znami Boug KŠ 1771, 6; ár kricsi za nami KŠ 1771, 51; po'salüvanye etak moremo vu nami pobüditi KMK 1780, 71; i csifzto řzrczé vu nami řztvoris KM 1783, 48; Szmiluj řze nad nami BKM 1789, 349; Vľa'zi ka je vnami řzüho BKM 1789, 118; Znami v-csinenyá dobroga SŠ 1796, 17; csi tak zacsnemo kaj vcsiti, kak pred nami drügi Národje KOJ 1833, V; Szmiluj řze nad námi, Goszpodne BRM 1823, 1; naj řze radüje vefz odvejtek vu nami SIZ 1807, 4; Goszpodne pozdigni nad nami řzvetloszt ľicza tvojeга TA 1848, 4

Midianitánc -nca m *Medijec*: Vcsini nyim, kak Midianitanczom TA 1848, 68

midjánski -a -o prid. *medijski*: i vcinyen je túhénecz vu Midjánszkoj zemli KŠ 1771, 361

midva midve midve os. zaim. *midva*: Midva jeiva zetoga ograda drevja řzád SM 1747, 5; Csi řze midva dneřz řzoudiva za toga volo KŠ 1771, 351; Boug naj vszém odpúřzti, kak midva tebi odpúřztiva KOJ 1845, 20; Midva szva priaznivo med szebom vküp dr'zala TA 1848, 44; Eti szo vszi lederne sörce meli, kak midva KAJ 1870, 85

mig -a m *hip*: bedáka i bedacso v-migi řzpoznajo KOJ 1845, 113

migetáti migéčem nedov. *migetati*: Blisk řerjávo migeče BJ 1886, 35

mignjenica -e ř *veka*: Ocsi mi je mogócese obracsati i z-mignyenicami zapřeti KAJ 1870, 31

mignjenje -a s *mig*, *namig*: Dober konj razmi vsako mignjenje svojega gospoda AI 1878, 14

Mihál tudi Mihálj -a tudi Miháo -ála m *Mihael*: Miháll ABC 1725, A3b; Franczel Miháo KŠ 1771, A6b; Szvéti Mihao KM 1783, 92; Bakos Mihály BKM 1789, 8b; Szever Miháo KŠ 1754, 3b; Barla

Mihál BRM 1823, IV; cí vö vzemem Vanacsaj Mihála skolnika BKM 1789, 3b; Na řz. Mihála dén KŠ 1771, 850; Taksony je dvá řzina meo, Gejzi ino Mihála KOJ 1848, 10

Mihálovo -ga s *praznik svetega Mihaela*: Csi je gubacs k-Mihalovomi řzühi AI 1875, br. 2, 8

mihálřček tudi miháořček -a m *september*: vu zacsétki Mihaoscseka KM 1790, 66; 14-toga mihalscseka AI 1875, kaz. br. 1

mikati míčem nedov. *migati*: Micse zocsmi, z nogami gucsi KŠ 1754, 55

Mikeáš -a m *Mihej*: [Knige] Mikéas KŠ 1754, 2

Miklóř -a m *Miklavř*, *Mikloř*: Szvéti Miklóř KM 1783, 94; Miklóř, Vince BJ 1886, 32; Na řz. Miklófa púřpeka dén KŠ 1771, 842; po Küzmics Miklósi KM 1796, (1)

Miklořánc -nca m *nikolajevce*: ka odřjávás dela Miklořánczov KŠ 1771, 769

míla -e ř *milja*: Grozoviten glás ma [lev] i ga na pol mile začüti AI 1878, 11; I kikoli te bode primárjao ne edno milo zemlé KŠ 1771, 17; szo meli velke na pět řeszt mil dúge oploute KOJ 1848, 6; On je na 14 mio dúgi 'slejř vcsino řzkopati KOJ 1848, 121; Ti tvoř dr'řis grob na řztou mio BKM 1789, 408; od Rima na tri mile KM 1796, 131; Dalecsino dve etaksi vör, ali stiri jezero klářtrov, milo zemlé zovéjo KAJ 1870, 66

míli -a -o prid. *mil*, *drag*: z řzrczá mi je milo to ľüřztvo KŠ 1771, 52; námje potreibna ete mile Doike nyé verna řzľüsba TF 1715, 7; molimo Bogá za miloga nasega Krála KOJ 1848, 123; Mi verjemo vu Jezusi, .. I milom zvelicsiteli KAJ 1848, 9; V-trdnom milom sorsi ti je Tú 'řiveti, mréti AIP 1876, br. 6, 1

milión -a m *milijon*: Vnogo millionov lejt v-pékli preminé KM 1783, 255; szo mogli Franczúzi řzedem řztou millionov plácsati KOJ 1848, 121; za řztroske glihanye řzkoro 18–20 milliönov rainskih potrěbcina sze ká'ze AI 1875, kaz. br. 2

míľiti -im nedov. *obřalovati*, *řalovati*: řzánni; 'salüvati, míľiti KOJ 1833, 172; řajnální; míľiti KOJ 1833, 171 *míľiti se* -im se *řmilíti se*: vosnya 'řivina more sze nám míľiti KOJ 1845, 51; Jáko sze mi milis AIP 1876, br. 9, 6; Ali ona sze nemili níkomi KOJ 1845, 88; ár sze je nyemi nej milo káksi koli řztrosek KOJ 1848, 68

mílo prisl. *milo*: i tesko mirajoucsega milo glédala KM 1783, 84; řtrrics řzkri'za milo recse BKM 1789, 75

milosřcen -cna -o prid. *dobrosřčen*, *usmiljen*: milosřczen je po vszejř řzvojih Országaj krivice vöpúřzto KOJ 1848, 123

milosřcnost -i ř *milosřcnost*: sze morejo

vu pokornosztí, miloszrcznosztí merítí z-szalaszki [Sloveni] KOJ 1845, 80

milost -i ž *milost*: je tvoja miloszt Mené okouli vzéla KŠ 1754, 246; Milofzt te pohája BRM 1823, 6; fzpomenifze zméne poleg tvoie milofzti SM 1747, 93; Bôg nas, ki blagoszlávlas z-miloszti KOJ 1848, 10; i profzim tvojo milofzt SM 1747, 50; Miloszt od nyega má KAJ 1848, 10; neg vmilofzti tvoje da vřizgard bodemo SM 1747, 90; Ár fze je zgledeno vmiloszti BKM 1789, 16; Hodi k-meni z-milofztjov BRM 1823, 9; Vsze milofzti SM 1747, 59; na odicsene milofzti nyegove SM 1747, 20

milostiv -a -o prid. *milostljiv, usmiljen, prizanesljiv*: ino nám boidi milosztiv ABC 1725, A7a; nego boidi meni milofztiv SM 1747; bojdi nám milofztiv KŠ 1771, 826; Milosztiv nám bojdi KM 1783, 58; Scsém vám milosztiv biti BKM 1789, 14; nas Král boj nam milofztiv BRM 1823, 74

milostiven -vna -o prid. *milostljiv, usmiljen, prizanesljiv*: milofztivni Gofzpodin Boug, dáunamje TF 1715, 3; Dai nam mir milosztivni Goszpodne Bosie ABC 1725, A7a; hráni, kak Otecz milofztivni SM 1747, 86; da bi milofztiven bio KŠ 1754, 101; Gofzpoud milofztiven je bio KŠ 1771, 259; Jezus, bojdi meni milosztiven KM 1783, 55; Oh Boug Ocsa milofztivni BKM 1789, 129; Tvoj Jezus Milofztiven ti bode BKM 1789, 15; boj mi milosztiven TA 1848, 20; Bosja dobra ino milofztivna vola TF 1715, 28; Dobra ino milofztivna vola Bo'za KŠ 1754, 162; Milofztivna tá rejs bo'sa SŠ 1796, 17; sze je Maria csudapuna i milosztivna szkazivala KOJ 1914, 106; vu fztopái Milofztivnoga odkúpitela SM 1747, 49; Bo'zega milofztivnoga licza KŠ 1754, 145; Od tébe, milosztivnoga Szem vzéo KAJ 1848, 225; ka fzi nám fztvoje milofztivne dobroute podejlo KŠ 1754, 224; Hválo zdaimo milofztivnoma Oczí SM 1747, 86; Bojdi dika Ocfí milosztivnoma BKM 1789, 14; i tebé, milofztivnoga Otso mojega KŠ 1754, 225; oberni kám fztvoie milosztivno licze ABC 1725, A7a; nego bolie tvoie milofztivno licze oberni knyemu SM 1747, 63; Bojdate milofztivni KŠ 1754, 88; Zátó bojdate milofztivni KŠ 1771, 185; Sztvoimi milofztivnimi ocsmi fze na me zgledni SM 1747, 59; i csúdivali fzo fze nad timi milofztivnimi ricsmi KŠ 1771, 176

milostivnejši -a -e *milostljivejši*: mojega naj bougfega i milofztivnejsega Otso prouti fzebi gori nadigno KŠ 1754, 231

milostivni -a -o sam. *milostljivi*: Blá'zeni fzo ti milofztivni KŠ 1771, 13

milostivno prisl. *milostljivo, usmiljeno*: kaifzi

mené milofztivno obarvau TF 1715, 46; kai szi mené milofztivno obaruval ABC 1725, A5b; dá fze milofztivno naiti SM 1747, 78; moj Otsa! Zglej fze milosztivno KŠ 1754, 248; i zdúhov-nimi pefzmami milofztivno fzepejvajoucsi KŠ 1771, 609; ki fzi milofztivno dopúfzto fzpoznati KM 1783, 11; Ki fzi zgledno milofztivno, Na náfz BKM 1789, 4

milostivnost -i ž *milostljivost, usmiljenje, prizanesljivost*: Irgalom: milosztivnoszt KOJ 1833, 160; csi je kákfa milofztivnofzt i fzmilenofzt med vami KŠ 1771, 593; ár je velika nyegova milofztivnofzt KM 1796, 64; Milosztivnoszt i smilenoszt Bôga BRM 1823, 111; milosztivnoszt ino isztinitoszt szo pred liczom tvojim TA 1848, 73; Vsze milofzti, i milofztivnofzti Otecz Bog SM 1747, 59; Oblej-czte zátó csrejva milofztivnoszti KŠ 1771, 608; ki fzi nefzkonsane milofztivnofzti KMK 1780, 94; Dobroute i Milofztivnofzt SM 1747, 33; zamudivfi dúfvevo milofztivnofzt KMK 1780, 68; hválimo tvojo milosztivnoszt proszécsi KM 1783, 31; Vúpaj fze vu Bo'soj milosztivnoszti KM 1783, 191; nego z-krotkosztjov i milosztivnosztjov fttsati KOJ 1848, 97

milošča -e ž *milost*: milofcha nyegova kmene TF 1715, 41; nyegova miloscha ofztane vekivekoma ABC 1725, A6a; Milofztsa KŠ 1754; fze Bo'za miloscsa nazvecsáva KŠ 1754, 197; nyemi je zoucsi velika miloscsa i vugodnofzt glédala KŠ 1771, 432; milofcsa, vóra KŠ 1771; Ka je Bo'sa milofcsa na zvelicsanye potrejbna KMK 1780, 6; Milofcsa fsvétoga Dúha BKM 1789, 119; Miloscsa váfz iscse BRM 1823, 8; vecsna miloscsa KAJ 1848, 3; tou vfze on fztvoje milofche csini TF 1715, 21; kai szi mené sztvoie nezgovorne milosche obaruval ABC 1725, A5b; Csi kai oblúbi zmilofcse SM 1747, 75; nego li zmilofcse kaj podili KŠ 1754, 81; naj 'znyegove miloscse úrocsniczke boudemo KŠ 1754, 190; Mámo 'znyegove milofcse KŠ 1771, A3b; milofcse puna KM 1790, 109; Od fsvétoga Dúhá milofcse BKM 1789, 6; kakti urocsnika miloscse Bo'se SIZ 1807, 10; Kak velikoszt miloscse bo'ze KAJ 1848, 6; ka fze zdelom moremo pripravlati kmilofcsi KŠ 1771, 439; A milofcho pak vcfnim nad jezero pokoleinya onih TF 1715, 18; ino nyegovo miloscho zcsakávaio ABC 1725, A6a; Nego tvoio miloscfo, stero dávas SM 1747, 90; Milostso pa obejese KŠ 1754, 67; Moremo Bo'zo miloscso nazáj ifzkatí KŠ 1754, 192; Vfzákomi milofcso KŠ 1771, A2a; Vnogo Angyelov je Bo'so milofcso pogúbilo KMK 1780, 10; vecsni z-menov tou milosco KM 1796,

27; naj dá milofcso vŕzejm BKM 1789, 8b; naj dá vŕzem vecsno miloscso BRM 1823, IV; Vdáblam miloscso KAJ 1848, 5; Molitev za miloszcso TA 1848, 19; fŕvétoga Dühá podeli, po fteroga milofchi mi vörjemo TF 1715, 27; inu vu tvoioi milofcsi nigdár nezdvoim SM 1747, 56; bogat bodoucfi vu fŕzvojoj miloscsi KŠ 1754, 117; po milofcsi fŕzte tak zvelicsani KŠ 1771, 576; Boug je vu fŕzvojoj milofcsi KMK 1780, 10; fŕzta bila pred nyim vu vŕzjoj miloscŕi BKM 1789, 17; vu modrousŕti, i miloscsi pred Bougom KOJ 1845, 3; i zmiloscsom fŕzvojom vŕzigdár prigleda náŕz SM 1747, 84; ár fŕzte pod miloscsov KŠ 1754, 116; Hválo dájem za váfz nad milofcsov Bo'zov KŠ 1771, 490; fŕz-tvojom Bo'sánfzkom miloscsom napuni KM 1783, 1; On je Zmiloscsom nazaucsi BKM 1789, 10; blagosŕzlovis z miloszcsov TA 1848, 5; On me naj svojoj miloščov pomozi BJ 1886, 3

milúvanje -a s *pomilovanje*: Milúvanye KMS 1780, A2b; Milúvanje sztvári KAJ 1848, VII; Milúvanya vreden, ki nema drv KAJ 1870, 60; nego edno szerce puno milúvanya i dobrohotejna KOJ 1914, 136; Ar milújem váfz z-Bo'zim milúvanyem KŠ 1771, 546

milúvati -ùjem nedov. **1.** *pomilovati*: Szpovednik zrok má milúvati grejsnika KMK 1780, 77; Vêm fze doŕztája li tebé dr'zati, Szvejt milúvati BKM 1789, 344; Li vüfzta milújem, lejhko je zbroditi SIZ 1807, 48; Ár, csi je boug prirodjene vejke nej milúvao, naj kak i tebé ne miluje KŠ 1771, 473 **2.** *prizanašati*: kaj fŕzam váfz milúvao, kaj fŕzam nej fŕou v-Korinthus KŠ 1771, 531; ka fŕzi tvojeja jedinorodjenoga Sziná nej milúvao KŠ 1771, 820; Ki fŕzi tvojeja Sziná nej milúvao KM 1783, 23; Boug je fŕziná nej milúvo BKM 1789, 46; je i nêmilúvao od szmrti düse nyihove TA 1848, 64 **3.** *ljubkovati*: Ár milújem váfz z-Bo'zim milanyem KŠ 1771, 546; Ár fŕzte me i vu vouzi mojoj milúvali KŠ 1771, 690; Dosztakrát je milúvao on lübléno mater szvojo KAJ 1870, 21; Ár kako verna mati, Milúje fŕzvoje fŕzini BKM 1789, 48; Trosta, i milúje BRM 1823, 13; i nej fŕzo milúvali düfo fŕzvojo notri do fŕzmrti KŠ 1771, 788 **4.** *oboževati*: Milújejo váfz, ali nej dobro KŠ 1771, 565; pejname fŕzmo je mi nej milúvali SIZ 1807, 57; Nemilújte penez KAJ 1870, 23

mímo prisl. *mimo*: I pripravili fŕzo mimo idoucsega nikaksega Simona KŠ 1771, 152; Ki fŕzo pa mimo sli KŠ 1771, 95; gda bi fŕzlisala, ka Jezus mimo ide KŠ 1771, 66

mímo predl. z rod. *mimo*: vŕŕze návuke je mimo vüh pŕfzto KM 1790, 36

mína -e ž *mina*, *utežna enota*: i dáo nyim je defzét minov KŠ 1771, 235

minénje -a s *konec*: Mòk trplénje Má minénje BRM 1823, 233

minica -e ž *minica*, *hrošč*: Zlata minica je zláti bliščéči rošč AI 1878, 32

minister -a m *minister*: Od pênez dugoványi miniszter nevê AI 1875, kaz. br. 2; od pênez dugoványi ministra AI 1875, kaz. br. 2; záto minisztera szo od csészti szpravili AI 1875, br. 1, 2; Trétjkrát szo miniszterje Tisza Kálmán i Széll AIP 1876, br. 4, 2

ministérium -a m *ministrstvo*: Po dokoncsanyem goripisza miniszterium naprê prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2; steromi miniszteriuma 'zelénje neodgovárja AI 1875, kaz. br. 2; vödáne po ministeriumi vadlúványa KAJ 1870, (1)

ministerski -a -o prid. *ministrski*: Miniszterszko premínyávanye bilò preminócssem mészeci AI 1875, br. 2

minjávec -vca m *menjalec*: zácsao je vò goniti i fŕztole pejnez minyávczov KŠ 1771, 137; Potrebno je bilou tak tebi dati pejneze moje minyávczom KŠ 1771, 85

minóuti tudi minóti -ém dov. *miniti*: I dáj nám vu právoj vöri, Sztoğa fŕzvejta minouti BKM 1789, 148; Znás, da minés SŠ 1796, 170; Jezusa Orfzág neminé BRM 1823, 65; Eto goszpodsztvo nyim zdaj miní AIP 1876, br. 4, 2; ofztáne nazoucsi, dokecs tejva ne minéta KMK 1780, 62; Sztáro leto je minoulo BKM 1789, 47; Štiri léta minolo, ka blizi nász nê bojna bila AI 1875, kaz. br. 3; Gda je pét let minolo AI 1878, 8 **minóči** tudi minóučí -a -e *minevajoč*, *izginjajoč*: Cslovek dnévi nyegovi szo kak szencza minócsa TA 1848, 117; Minoucsa tü hi'sa, tam nepreminoucsa SŠ 1796, 83 **mínjeni** -a -o *minuli*: Po minyeni vnogi letaj AIP 1876, br. 4, 6; Vu minyen meszeci AI 1875, br. 1, 1

mír in mér -a m **1.** *stanje brez vojne*: ona koterafzo potreibna, kako mir TF 1715, 29; Mirá poglávnik BKM 1789, 17; pejnez za mira odküplený vösztrüczao KOJ 1848, 9; angel mira KAJ 1848, 4; ország mira ne mogo nájti AI 1875, kaz. br. 3; Za mir szkrblivi poglavniki Europe AI 1875, kaz. br. 3; da Rim pri miri püsztécs, onded nazáj setuje v Búдино KOJ 1848, 6 **2.** *stanje brez hrupa, vznemirjenj*: Z ednim szí i vu miri lé'zem TA 1848, 4; kaj koli sto vorje, szamo naj namiri osztáne KOJ 1848, 84; Prebiváliscsa mir iscsite KOJ 1833, VII; Dai nám mir vu naffem sitki ABC 1725, A7a; Dai nám mir vu naffem Sitki TF 1715, 46; Tak zafzvim vu tihom méri KŠ 1754, 270; Tam je mir BKM 1789, 115 **3.** *stanje notranje ubranosti*: vu nyegovom miri vass mir bode KOJ 1833, VII; ino nam dáí tvoiega

mira ABC 1725, A7a; mir mámo pri Bogi SM 1747, 17; i mir Bosji vřivati KŠ 1754, 16; Mir lidém dobro volo BKM 1789, 6; Radofzt mir řzodio BRM 1823, 4; ár vu nyegovom miri KOJ 1833, VII; onda me zmirom odpůfzti SM 1747, 58; Tákři řzo: mér dűsne vejřzti KŠ 1754, 127; mér vas řze nazáj povrné na váfz KŠ 1771, 32; mér vám bojdi KŠ 1771, 261; kako gotovni te Evangelium toga méra goniti, (gláfziti) SM 1747, 27; nejga nikaksega méra v moji kosztáj KŠ 1754, 241; i ravna nogé nafe na pout méra KŠ 1771, 166; i profzi ga ona, řterafzo kméri KŠ 1771, 221; da bi ti poznalo, i efese vu etom tvojem dnévi, řtera řzlisijo kméri tvojem KŠ 1771, 237; da bi mi mér meli SM 1747, 12; Vřzákomi mér KŠ 1771, A2a; Da nám právi mér darűjes KM 1783, 75; Dáj mér zátó cslovik preklétoj gizdolřzi SŠ 1796, 41; od nepriátelov Vméri pocřivam SM 1747, 76; idi vu méri KŠ 1771, 117; Da náfz Zdr'zi vszigidár vu méri BKM 1789, 14; odisla řzta zmérom od bratov k-Apofstolm KŠ 1771, 390; nihájte zmérom té lidi KM 1796, 120; mladénczi Bojdite naméri SIZ 1807, 38

mírati tudi mérati -am nedov. *umirati*: Mírati, ino nej mreřti, jaj kak je řztrasa 'šaloszt KM 1783, 287; naj on dobro mira, ki hűdou 'řivé KM 1783, 199; Kak dűs tú'zni mira řzincze KOJ 1848, 103; ka Deák Ferenc méra AIP 1876, br. 2, 1; Liki v-Ádami vřzi mérajo KŠ 1771, 522; Mérjajo kak i mládi BKM 1789, 408 **mirajouři** tudi merajouři -a -e *umirajouři*: ka řzi mirajouři tvój řz. duso preporouco KM 1783, 90; odked ga prvle vonepűszi, nego gda mirajouři za Tútora ga odlouci KOJ 1848, 3; Poutni řztrasek mirajouři KM 1783, 57; gda řzi tesko mirajouři milo glédala KM 1783, 84; Da 'řivűcs, Mérájűcs Nyé pot naszledűjem KAJ 1848, 156; Zdá řze naszilo k-ednoj mérájűcsoj prijátelkinyi zové KAJ 1870, 51 **merjűuři** -a -e *umirajouři*: Molitve okoli betésnoga merjűcsega řztajouři ľűdi SM 1747, 61; te prvi je vzéo 'zeno i merjűcsi nej je ofřtavo řzemená KŠ 1771, 141 **měřjeni** -a -o *umřli*: mouk, řtere je vu cslovecsáfzskom Teřli merjeni Boug preřpu KM 1783, 124

mírjenje tudi mirjénje -a *řomiritev*: Za mán delo řze pokázalo, ka je od nasega kraja vcsinyeno za volo mirénja AIP 1876, br. 5, 3; po Kristussi po sterom řzmo zdai eto mirjénje zadobili SM 1747, 18

mírha -e ř *mira, diřava*: i řrineřzao je zmeřřanye myrrhe i aloeřa KŠ 1771, 331; i řrineřzao je zmeřřanye mirhe, i Áloěřla KM 1796, 112; darűvali řzo nyemi dári, zľáto, i kadilo, i

mirho KŠ 1771, 8; i mirho KM 1796, 90; naj te zmirrhov potrřoga řzřzáf i duse namáfzem KŠ 1754, 235; I dáli řzo nyemi piti vino zmirřhom zmeřřfano KŠ 1771, 152

mírřti -řm nedov. *mirřti*: Lűbėznofzt vřze mirřti BKM 1789, 278

mírnost -i ř *mirnost*: da je lepse na krřstsáfzске krotkoszt i mirnoszt řze váfřiti KOJ 1848, 11

mirolűben -bna -o prid. *mirolűben*: Pa rejszan mirolűben Leopold II. povrne Tűrki Belgrád KOJ 1848, 116

mírűcřina -e ř *mir*: je tudi nej pobegnola od nyih řzlo'snoszt, i mirovcřina KOJ 1833, IX; za volo mirovcřine je niháo na Lota KM 1796, 16; řzřávřim i mirovcřino BKM 1789, 235; Cřaszar 'selejouři mirovcřino napravřti KOJ 1848, 52; I kaj řzte obřřtali v'selnoj mirovcřini SIZ 1807, 51; Ráfzla řzam V-lejřpoj mirovcřini SIZ 1807, 59; Vřze vtřihomi i mirovcřini bilo AI 1875, kaz. br. 7; Boug Te blagofřzlovi z-řzvojov mirovcřinov SIZ 1807, 38

mírűven tudi méroven -vna -o prid. *miren*: kak mirovna bi bila řzřrt KAJ 1870, 51; eřzi řzřisi mirovno trplejnye KŠ 1754, 15; Mirovno trplénje BRM 1823, VII; Mirovno trplénje KAJ 1848, VII; Dai nam eden mirovni řitek ABC 1725, A7a; da nyim dá mirovni 'řitek KŠ 1754, 220; náj mámo mirovni pokoj KM 1783, 225; řtero, liki kotvo, de mámo i mirovno i řřdno KŠ 1771, 680; Ka náfz na mirovno trplejnye nadígávati more KŠ 1771, 534; i řzáf řneřzėjo vmirovnom potrplejnyi KŠ 1771, 27; osznáj'zi me řzmodrouřřtyov, řzmirovnov řřplřivosřřtyov KŠ 1771, 247; I řáj vřze preřřpi řzmirovnim řzřřdcřzom KOJ 1848, 4; jeli njagova mérovna hi'za 'ze vűtro nede v-plameni AIP 1876, br. 11, 3; pod predgov je řelikájře mérovna bila BJ 1886, 21 **mírűvni** -a -o *mirni*: Bláfřeni řzo ti mirovni KŠ 1771, 14; Bláfřeni, ti mirovni KMK 1780, 97; i řřti mirovnim na zemľi jálne řecři řremláfavajo TA 1848, 28

mírűvno tudi mérovno řřsl. *mirno*: varui me, da mirovno řterřim SM 1747, 56; Zátó tou ofřzlobodjený mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; mirovno 'řivřte med řzeřzom KŠ 1771, 622; náj vu vřřzej nafři dnévi mirovno 'řřvémo KM 1783, 127; Mirovno je řřpo té nevoule KM 1796, 37; Dáo, i mirovno je řřpo BKM 1789, 46; mirovno bi řřbřvalř KOJ 1833, VII; Obadvá mirovno csákata KOJ 1845, 98; I takáj mirovno řřřřti KAJ 1848, 3; Zdář bi Geřza II. mirovno i řzřřcřřno kralűvao KOJ 1848, 29; Na domáćřoj zemľji dnévi mirovno tá řecřėjo AIP 1876, br.

8, 1; Mérovno sedi i pazlivi bojdi BJ 1886, 5; Mérovno je dale šò BJ 1886, 5

miròvnost tudi mérovnost -i ž *mir*: Nej je telovna mirovnofzt KŠ 1754, 78; Bojdi mirovnofzt zmo'zni Gofzpon Boug BKM 1789, 144; Ti fzi fzdrcza mirovnofzt BRM 1823, 10; Obari náfz i od telovne mirovnofzti KŠ 1771, 824; Vari fze pa mirovnofzti BKM 1789, 221; Znajoucfi, ka vardejvanye vaffè vòre mirovnofzt fzfpravla KŠ 1754, 84; Da bi nam dao mirovnoszt BRM 1823, 9; Zdr'zi v -szrdcezi mirovnoszt KAJ 1848, 172; Vnassih hisai vmirovnofzti, nefztoimo vjedini SM 1747, 85; Vcfio je na ... i mérovnofzt KM 1796, 104

mirùvanje -a s *mirovanje*: Mirùvanye dugovány KAJ 1848, 306

mirùvati -ùjem nedov. *pustiti pri miru*: Vbòge z-srdca milùjemo, I nyi vrèdnoszt mirùjemo KAJ 1848, 281; Mirùj ludzsko KAJ 1870, 102

mìseo tudi mìseu -sli ž *misel*: mìfzeu cslovecfa ne more prav razmeti TF 1715, 40; zná, ka je mìfzeo dùhá KŠ 1771, 466; Edne mìfzli bojdtè KŠ 1771, 476; ár edne vòre i miszli vecsanje KOJ 1845, 72; grejhe ... ni vfzi nám vu fzfpuvidi na mìfzeo ne pridejo KŠ 1754, 199; na mìfzli mi fzfztojo reicsi tvoje SM 1747, 83; Vrèdnoszt nyegovo v-miszli dr'zte KAJ 1848, 10; Bojdi nám vfzigidár fzmrt na mìfzli BKM 1789, 406; Zdobrov mìfzlov fzlùžécsi Gofzpodni KŠ 1771, 586; Da je niti z-miszlov nezbantùjem KAJ 1848, 153; Ár szo z ednov miszlov vkùp tanács dr'zali TA 1848, 68; Ka nám hafznio vnouge mìfzli SM 1747, 72; Sz-fzrczá fzhájajo hùde mìfzli KŠ 1754, 72; Tejlo, dùsa, miszli KŠ 1754, 246; ftero nyim navkùpe fzfvedocsi dufnavejftz nyihova i mìfzli KŠ 1771, 451; fzerceze je fzlabo od mìfzli SM 1747, 68; csinécisi voule tejla i mìfzeo KŠ 1771, 576; zláfztivni fzfvoji mìfzeo gucci KŠ 1771, 294; Eto más i mìfzli Vu fzfrczá skrinyczi KŠ 1754, 247; razmis mìfzli moje ouzdalecs KŠ 1754, 87; Znajoucsi pa Jezus mìfzli nyihove KŠ 1771, 39; ga je nej na krotkejse miszli i návade privescila KOJ 1848, 1; pazi na miszli moje TA 1848, 4; da vi vu valih mìfzli trùdni nepofztánete SM 1747, 28; Ovo, ete hùdo vu miszljaj TA 1848, 6; Zhùdimi mìfzlami KŠ 1754, 173; z-recsmi i miszlami KAJ 1848, 138

mìsiti se -im se nedov. *goliti se*: Vedleni; misziti sze KOJ 1833, 181

mìsliti mìslim nedov. **I.** *misliti, biti dejaven v zavesti*: Nej kaj bi fzfpodobni bili fzfzami od fzfèbe mìfzliti kaj KŠ 1771, 533; ne mìfzli drùgo, i drùgo popejvaj BKM 1789, 7b; je zmo'zen vcfiniti bole, liki mi profzimo, ali mìfzlimo KŠ 1754,

205; liki profzimo, ali mìfzlimo pouleg moucsi delajoucese vnami KŠ 1771, 579; Ktomi vi kagda mìfzlite BKM 1789, 68; kaj fzi tak mìfzlijo vu fzebi KŠ 1771, 107; Vszigidár na mo'zá miszllila AI 1875, kaz. br. 7 **2.** *imeti osebni odnos do česa*: Zato imei Cslovik vfze dobro mìfzliti SM 1747, 89; Kakda moremo dobro od naffega bli'znyega mìfzliti i gúcsati KŠ 1754, 57; Liki je i pravicsno meni tou mìfzliti od vfzej váfz KŠ 1771, 591; csi hùdo mìfzli KŠ 1754, 36; Tak naj od náfz mìfzli vfzáki cslovik KŠ 1771, 496; i lùdsztvo zaka miszli zobsztojna TA 1848, 3; ne mìfzli hùdo KŠ 1771, 516; zakaj mìfzlite vi hùda KŠ 1771, 28; Tak i vi mìfzlite, ka fzte mrlí ifztina grejhi KŠ 1771, 459; Vfzfika od fzfèbe ne mìfzlite KŠ 1771, 476; Blagoszlovi, ftero Bom miszlo KŠ 1754, 248; kaj níkaj drùgo ne bodte mìfzli KŠ 1771, 567; i vfzi bi fzi mìfzli vu fzfrczáj fzfvoji od Ivana, nebili on bio Krifztus KŠ 1771, 174; Gda fzfam dejte bio, liki fzfam mìfzlo KŠ 1771, 517 **3.** *nameravati*: vnefzfrecfo nyega mìfzli porinouti TF 1715, 43; vnefzfresco nyega mìfzli zapelati SM 1747, 42; Ár je té bio, ki ga je mìfzlo odati KŠ 1771, 287; gda je Mário Ofztaviti miszlo BKM 1789, 39; etak szi miszlim TA 1848, 7 **misléçi** -a -e *misleč*: za dùsov drcsem, miszlécs kama pride KM 1783, 282; A za dùfov drcsem, mìfzlécs kama pride BKM 1789, 443; Bili fzo pa níki pízfácske tam fzedécisi i mìfzlécsi vu fzfrczáj fzfvoji KŠ 1771, 107 **misljóçi** -a -e *misleč*: právi nemiszlojòcsa ka je povedala AIP 1876, br. 10, 7 **mislivši** tudi mislévši -a -e *misleč, premišljajoč*: Ednòk szi doszta miszlivsi, etak govori k-ocsi KAJ 1870, 112; hercegovinánce pomágati dopisztiyo, miszlivsi, csi ete boj du'ze trpi AIP 1876, br., 6; szo veliki prosztor niháli, miszlivsi, ka bògse za zdrávje AIN 1876, 62; 'Zenszka pa li poszlùhsala, miszlévsi, ka eden glász AI 1875, kaz. br. 7; szo szrbi boj 'zeleli miszlévsi, ka bi zdaj obládali AI 1875, br. 1, 2

mìš mìši tudi mùš mùši *miš*: Radoszt i tuga misi KAJ 1870, 56; májo jo za domáčo stvár za odsprávlanje miši AI 1878, 8; ide lovit miši AI 1878, 10; Hráni se žabami, miši AI 1878, 10; Egér; müss KOJ 1833, 154 a

mìšica -e ž *mùšica*: Koszminye mignyeníc od prahá i misíc varje ocsi KAJ 1870, 31

mìšilovec -vca m *mišelovka*: Pászt = misilovec, vu vogrszkom KAJ 1870, 58

mìška -e ž **I.** *mùšica*: Miska Kar KM 1790, 92(a); Kar; miska KOJ 1833, 162; Z-plécs rame (miske) idejo vò KMK 1780, 33; i pokrepi fzfvoje miske KŠ 1771, 817 **2. roka**: gláva je z-Zláta bila, prfzi, i miske z-fzrebra KM 1796, 78

miška -e ž *miška*: Miska KAJ 1870, 58

Miškec -a m *Mihec, Miškec*: Miskec, prosí ti tudi tvoja oco AI 1875, kaz. br. 7; Miškec je svojimi oči obeda nesao BJ 1886, 28

mišlénje tudi mišlénje -a s *mišljenje, misel*: A kak jáko je mislenye, i cfineinye szerczá mojega húdo SM 1747, 51; Naj boudo priétne i mislejnye szerczá mojega KŠ 1754, 147; Szrczé, mislejnye, i vola BKM 1789, 59; Veszni, oh grêšne blódnoshti mislénye KAJ 1848, 7; ali kak koli szi mislénye trúdi AI 1875, kaz. br. 1; brezi mislejnya na szvoj haszek KOJ 1833, VII; napravíjo fzi fzvoje mouci vfzrczi KŠ 1771, 433; Da dobro mislejnye mejmo BKM 1789, 149; z-steri mi nájmre nasso volo, mislejnye, nagibamo KOJ 1833, 142; vópovê szvoje mislénye AI 1875, kaz. br. 2; ino vmisleinyi naffem fiveti TF 1715, 12; stero szamo vu mislenyi bivano dugoványe znamenúje AIN 1876, 10; zmóim mislenyem Boga zbantuval fzem SM 1747, 67; zmisleinyem bole nazledúval SM 1747, 48; Gda fze nafła molítev zmislejnyem ne vjedíná KŠ 1754, 20; razegno je te gizdave zmislejnyem szerczá nyihovoga KŠ 1771, 165; Jeli szmo pregrejsili z-mislejnyem KMK 1780, 68; Zmójim mislejnyem, i djányem BKM 1789, 211; obrni sze tiszti hip z-mislejnyom proti Cerkvi KOJ 1845, 48; z-fzrczá cslovecsega zhájajo húda mislejnya KŠ 1771, 124; je pobo'sna mislejnya pobúdo KM 1790, 76; vu zgrúntávanyi hudih mislejny KMK 1780, 69; Ar známo nyegova mislejnya KŠ 1771, 532; tebi aldújem vsza moja mislejnya KM 1783, 3; te gizdáví nyih mislejnya Je raszpúsztó BKM 1789, 16

mišlénjaimé -na s *samostalnik mišljenja*: Mislényaimé AIN 1876, 10

mita -e ž *podkupnina*: Tam ni mita Miloscse neprimoli KAJ 1848, 19; Ki mite nejmlé proti nedú'znomi TA 1848, 11; Csi mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; Sámuelovi fzinouvje mito fzo radi jemáli KM 1796, 52; Za mito pomágate BKM 1789, 269; Martyszanski farar je v mito dao 220 fl. KOJ 1914, 132

mítiti se -im se nedov. *prilizovati se, prikupovati se*: Za tou szpostúvanye sze pa Geyza povrativno Cszazari z-tém miti, da KOJ 1848, 11

mitmá prisl. *medsebojno*: ti nouvi hi'sniczke mitmá eden-drúgoga doli zavesujejo SIZ 1807, 9; ino fzebi mitmá ocsivefzno oblúbo csinijo SIZ 1807, 9

mižúrkanje -a s *mežikanje*: ka nye lúsztvó zacsinya odúrjavati, ka nyim je pokázalo po misurkányi, muvlenyi KOJ 1914, 133

mláčen -čna -o prid. *mláčen, ravnodušen*: Tak pa, da fzi mlácsni, i nej fzi mrzeo KŠ 1771, 773

mláčica -e ž *mlakica, lužica*: edno dete vu ednoj máloj mlacsici zaléjalo AIP 1876, br. 8, 7

mlád -á m *mlaj*: Naj váfz tak fto ne szoudi ali vu táli fzvétka, ali mladá, ali vfzobottáj KŠ 1771, 607; Trombontajte za mladá TA 1848, 67

mladénci -ov m mn. *mladoporočenci*: zvacsin-sztvo, za volo, szvadbeni mladénczov SIZ 1807, 1

mladénc -nca m *mladenič, fant*: i ercsé: mladéncz, tebi velim, fztani gori KŠ 1771, 188; Tvoja mladofzt oh mladéncz BKM 1789, 423; Tvoja mladofzt oh mladéncz SŠ 1796, 66; i ete nas mladéncz SIZ 1807, 5; Od bogátoga mladénca KŠ 1771, 61; vidile fzo mladénca KŠ 1771, 155; vidile fzo dvá mladénca KM 1796, 113; i mladénczi vafi bodo videjnya vidili KM 1796, 345; Mladénczi i devojke TA 1848, 120; Angyeli, ki fzo vu kejpí mladénczov k-nyemi prihájali KM 1796, 16; Mladénczov pefzem BRM 1823, X; je mladénczom na vcsenyé poftzavo KŠ 1771, 101; mladéncom na vcsenyé slú'zi AIP 1876, br. 1, 8; Mladénce rávno tak opominaj KŠ 1771, 658

mladenóg prid. neskl. *mlad*: zvedo, jeli sze deklíne frisko zalúbijo mládenóg csloveka AI 1875, br. 1, 4; te'zko delo, tém bole je tô mládenóg csloveki AI 1875, 2, 5; Ta devojka vszefelé szpitáva, kak je tô sega mládenóg lidém AIP 1876, br. 7, 6

mladézen -zni ž *mladost*: Mladézen Jule KAJ 1870, 87; 'Zoltár k naprêszpéványi od te lépe mladézni TA 1848, 7

mládi -a -o prid. **I. mlad**: gda fzi mládi bio, fzáam fzi fze opasúvao KŠ 1771, 335; mládi fzam escfe BKM 1789, 408; Za skolnika je eden mládi, zvoleni KOJ 1845, 4; eden mládi 16 let sztar szin AI 1875, kaz. br. 3; le'zála, kak ta mláda deca AI 1875, kaz. br. 7; z-dúgocsov pa mláde pameti KOJ 1833, VIII; stero je Boug mládomi lúsztvi pravo KOJ 1833, VIII; Ar gda bi mládo králeszko csér Ildiko szi pridjáo KOJ 1848, 5; i cfifzto je mládo vrbje KM 1790, 76; I dáli bi áldov .. ali dvá mláda golouba KŠ 1771, 169; ali ga ti mládi orlj pojejjo KŠ 1754, 32; Drejvje tráva, i czvejtje, Mládi fzo vradofzti BKM 1789, 93; pofzlúsávczov ti mládi KŠ 1771, 659; vnoغو mládi bojnickov hercegovinancom na pomôcs odévsi AI 1875, kaz. br. 3; fteri dá hráno tim mládim vranicfom TF 1715, 47; ino hráno tim mládim vranicsom ABC 1725, A6a; Vfzejm lidém, fztárim i mládim KŠ 1754, 4; Nasledúje závce, mláde srne AI 1878, 9; da szo nej v-szvojih mládi h lejti h v-solo hodili KOJ 1845, 7 2. v zvezi **mlado leto novo leto**: Na Nedelo po mládom leti KŠ 1771, 10; Na tom

mladom leti Krizftusa mi hválimo BKM 1789, 55; steri sze z-szvétkom nôvoga (mladoga) leta zacne KAJ 1870, 160; nam sztópi v-hi'zo mládo leto KAJ 1870, 60 **mlájši** -a -e *mlájši*: Mlájfi fzin pa Ádama je bio pafztér KM 1796, 8 **nájmlájši** -a -e *najmlájši*: nego te naj vékfi med vami naj bode, liki te naj mlájfi KŠ 1771, 246; Med poszlavci najsztaresi na predszednika meszto sztopécsi, sészt najmlájši poszlavcov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1 **mládi** -a -o sam. *mladi*, *mladič*: Mládi ABC 1725, A3b; Kakda na zemli 'zivéjo Sztári i mládi fszvejtom KŠ 1754, 271; Vis, vu gnezdi mi mláde pocshivajo KAJ 1870, 15; Stirim mládam szí jo noszim KAJ 1870, 58; csaplo ka szvoje mláde z-ednoga túrna neszé KOJ 1848, 4; Z-kém krmijo szvoje mláde KAJ 1870, 14; V ednom leti osemkrát má mláde AI 1878, 24; stvári, štere svoje mláde docecávajo AI 1878, 5; Ka bode se pa sirótami mládimi godilo BJ 1886, 18 **mlájši** -a -e sam. **I. mlájši**: I ercsé te mlájfi fszvojemi ocsi KŠ 1771, 222; No mlájši, zaberte vi ednoga AIP 1876, br. 1, 7; nego ga opominaj, kak oco, mlájse pa, liki brate KŠ 1771, 640 **2. otrok**: gda mlájse po szvétesnyem goroblecseno prvle, kak v Cérkev odide k-szpovedi KOJ 1845, 19; Mlájši brezi potrejbnoqa povcsenyá vu vrszti sze povéksávajo KOJ 1845, 3; Pa mlájši domá okoli goszodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7; szo sze i mlájši na passí vajali KAJ 1848, 49; bi teliko senszkih mlájsov odposzlali vu kákso vogszko vész KOJ 1833, XVI

mladiček -čka m **I. mladič**: eti szo vu gnêzdi nasi mladieski KAJ 1870, 144; Toti nyi mladieski csrsztvi ágneci KAJ 1870, 138 **2. mlad človek**: ki je, kak vucsitel Mladieskov k-nam pozváni KAJ 1848, 312

mladika -e ž *mladika*: Tecsasz vugibli drêvo, dokecs je mladika KAJ 1870, 39; kak v-rodnom ográdci te mladike, Zrasztémo mladénci KAJ 1870, 139; Drejvje mladike vó 'zené BKM 1789, 95

mladína -e ž *mladína*: sztolmacso, da je mladini v-zdajnyih csaszaj tudi sola potrejbna KOJ 1845, 7

mladiti se -ím se nedov. *pomlajevati se*: Drejvje tráva i czvejtje, Mladi fze vradofzti BKM 1789, 124; mladi fze mejfzecz BKM 1789, 432; mladi fze mejfzecz SŠ 1796, 168; V-fzprotolétji fze vfze mladi BRM 1823, 119; pren. 'Zelénye sze v-meni mladi KAJ 1848, 149

mladjé -á s *mladje*: Mládo drevje sze mladjé zové KAJ 1870, 15

mládost -i ž *mládost*: Mladoszt, fiatalság AIN 1876, 68; Gde mladofzt li vfzigdár czveté KŠ

1754, 274; Tvoja mladofzt, oh mladéncz BKM 1789, 423; Mladoszt KAJ 1848, VIII; cfineinye fszerczá mojega húdo od mladofzti SM 1747, 51; vfza eta fizam zdr'zao od mladofzti moje KŠ 1771, 63; naj objoucsem húdobe, od moje mladoszt KM 1783, 135; i od fszvoje mladofzti máo fze je navado mertücslivo 'siveti KM 1790, 44; mladoszt na návuk KMK 1780, A(1); Vészeli naso mladoszt KAJ 1848, 5; Ki fze vu fszvojaj mladofzti ne vcsi KM 1790, 18

mladovjé -á s *mladje*: I kak olike mladovjé tva decza BKM 1789, 265

mlájina -e ž *mrčes*, *golazen*: i prisle szo kobilicze, i mlájina nezracsúnano TA 1848, 87; i mlájina polszka je pred menom TA 1848, 40; Na nezoránoj zemli sze mláina 'zenya KAJ 1870, 136; Gda je nyé püszto mlájino, ká je nyé jêla TA 1848, 64

mlàka -e ž **I. mlaka**: je vido vu ednoj mlaki fszuncza kejp KM 1790, 38; pren. fszta vr'zena obá dvá vu 'zveplom gorécsega ognya mlako KŠ 1771, 802; Nyih táo bode vmlaki zognyom KŠ 1754, 75 **2. jezero**: A tó, mlaka AIN 1876, 11; Jedinszke oszobe, tekócsevodé i mlák imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10

mlàtec -tca m *mlatič*: Triturator Mlatecz KMS 1780, A9; Ogen szo mlaci z-pipe rasztorili AI 1875, br. 1, 8

mlatídev -dvi in mlatítev -tvi ž *mlačev*: Etaksa decza bi na vogszskom na 'setvi, na koszidvi, na mlatídví mejla KOJ 1833, XVIII; Etaksi hip szo szí navkúpe koszitvo, 'setvo i mlatitvo pogoudili KOJ 1914, 152; nadale ka szprávlanye, mlatítev, vu pênez-vrédnoszti zadene AI 1875, br. 1, 6

mlátiti -ím nedov. **I. mlatiti**: Mlátiti Tsépelni KM 1790, 95; ki mláti vu vüpanyi more mlátiti KŠ 1771, 506 **2.** v zvezi **prazno slamo mlatiti vsebinsko prazno govoriti**: Prazno szlamo mlátiti KOJ 1845, 12 **mlatéči** -a -e *mlateč*: ne zavézi goubcza mlatécsega gyüncza KŠ 1771, 506; gyünczi mlatécsemi ne zavézi goubcza KŠ 1771, 641

mléček -čka m *mleček*, *rastlina*: Mlečki májo belo, mlečnato vlagó AI 1878, 50

mléčen in mléjčen -čna -o prid. *mlečen*: kasa je za deczo pasa, náj bole mlejsna KOJ 1845, 12; Vért je pa v-mlécsnoj kámri edno skrinjo poprávlo AIP 1876, br. 10, 6

mléčnati -a -o prid. *mlečnat*: Mlečki májo belo, mlečnato vlagó AI 1878, 50

mléiko tudi mléjko -a s *mleko*: tej (mléko) AIN 1876, 10; Ali fto pafzé csrejdo i zmlejka csrejde ne jej KŠ 1771, 506; pofztné dnéve pa z-mlejka, i z-bilicz vfáke féle hráne zdr'závamo KMK 1780,

55; kako goder ta Doika pomali zmertükom püfcsa mleiko, vu vufzta TF 1715, 6; Mlejko i méd bode jo KŠ 1771, 816; Dête mleko 'zelévcsi AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice pa vino, mlejko, derva dêvajo BJ 1886, 7; Po malom mlejki fze hráni BKM 1789, 25; zmaterinfzkim mleikom navküpe noter vzepziti TF 1715, 6; Jezus z-Dejve mleikom nadájani KM 1783, 72; sze naj ne zmêsa z-máternom mlêkom AI 1875, kaz. br. 7; pren. Ár tu je zagvifno to Dülfévno mleiko TF 1715, 6; Tifzi Méd i mlejko vmoji vüfztaj KŠ 1754, 272; dabi nei li fzamo drobna decza zetoga mleiko fzpoznanya Bosjega zaimati mogli SM 1747, 1; rejcsi Bo'ze brezi jálnofzti bodoucse mlejko 'zelte KŠ 1771, 705; liki ki mlejko potrebújete KŠ 1771, 679

mléjnje -a s *potepanje, postopanje*: ino meszto szem i tá mlejnya vu mirne hi'se sze vdrü'siti KOJ 1848, 11

mlèti mèlem nedov. **1.** *mleti, z napravu drobiti žito*: Mleti Örolni KM 1790, 95; Örleni, mleti, menoti KOJ 1833, 168; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30; Dvej bodeta mlele vküp KŠ 1771, 82 **2.** *govoriti zmedeno, brez smisla*: Ne meli zzejikom brezi pámeti vkri'z BKM 1789, 306; Nemeli tak brezi pámeti, molécs, vkri'z KAJ 1848, 203 **mlèti se** melem se *klatiti se, nahajati se*: teliko sztranszkih, razbojnih národov sze je szem i tam klátilo i mlelo KOJ 1914, 96

mlévec -vca m *kdor govori zmedeno, brez smisla*: Od táksih mlevczov Krisztus veli, ka bi nyim bole bilou mlinszki kamen za sinyek zvézati KOJ 1845, 31

mlín -a m *mlin*: Mlin Malom KM 1790, 95; Malom; mlin KOJ 1833, 164; malom (mlin) AIN 1876, 12; Dvej bodeta mlele vmlini KŠ 1771, 82; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30

mlínar -a m *mlinar*: Molnár; mlinar KOJ 1833, 165; Mlinar ono mele v-mlini KM 1790, 30

mlinaría -e ž *mlinarstvo*: Zacsne sze pri mlinaríi Zemlo z-mélov poszúple (s s-negom) KAJ 1870, 62

mlínski -a -o prid. *mlinski*: i mlinfzkoga gláfza ne bode vecs vtebi csüti KŠ 1771, 800; dabi nyemi mlinfzki kamen zvézali na fínyak KŠ 1771, 58; I gori je vzédo eden veliki kamen, liki mlinfzki KAJ 1870, 1

Moabitá nec -nca m *Moabit*: Püfzto je na nyé Moabitánce KM 1796, 46

móč -í ž *čudež*: I csinio je Boug po rokáj Pavlovi mocsí nej proufzte KŠ 1771, 401

móča -e ž *móča, mokrota*: Csi je gli grmelo mocsé BKM 1789, 361; Nafe polé kole moca BKM 1789, 351

mòčati -am nedov. *močiti*: z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5; glávo nyemi mocsala AIP 1876, br. 4, 6 **mòčati se** -am se *biti moker, vlašén*: Te nyive fze nam mocsajo Vfze vu vodi fztójécse BRM 1823, 451

móčávník -a m *migetalkar*: Močávníki so jako máli, prostomi okej nevidlive stvári AI 1878, 40

mòčen -čna -o prid. **1.** *močen, sposoben opravljati naporno delo*: Erös, mocsen -a -o AIN 1876, 14; eden mocsen ro'znáti varje fzvoj dvor KŠ 1771, 207; Gda je 'se Károl zadoszta veliki, i mocsen KM 1790, 58; Vuk Jáko močna i požrejna stvár AI 1878, 9; Hercegovinanci szo mocsni, vizikoga rásza AI 1875, kaz. br. 3; Krt .. májo močne nohéte AI 1878, 10; Jázbec Má močne zobé AI 1878, 10; Medved Má velike nogé z močnimi škramplami AI 1878, 10 **2.** *zelo odporen proti zunanjim silam*: notri pa nemore za volo mocsnih zidov KOJ 1848, 4; Ár fzo fze mi dveri odprle velike i mocsne KŠ 1771, 525 **3.** *ki presega navadno stopnjo*: liki mocsnoga vótra idejnje KŠ 1771, 344; i liki gláfz mocsne grmlajncze govorécsi KŠ 1771, 801; [Avarci] krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6; pren. Jafzem tvoi mocsni ino fzerditi Boug TF 1715, 17; Ia szem tvoi mocsni Bogh ABC 1725, A4b; Snyim fzem prouti nyim jafz mocsen SM 1747, 73; O Mocsni vfzamogoci Bog SM 1747, 58; Ja fzem te mocsni Boug KŠ 1754, 14; mocsni Gofzpon Boug KŠ 1754, 14; mocsni Gofzpon Boug sŠ 1796, 9; Ár je Bo'za rejcs 'ziva i mocsna KŠ 1771, 677; Vóra da nám bode mocsna BKM 1789, 2; Vera nam naj bode mocsna BRM 1823, 2; Od mocsne Oblúbe KMK 1780, 74; te mocsni Dújh ponouvi vu meni KŠ 1754, 160; Mámo jáko mocsno rejcs KŠ 1754, 157; naj pouleg milofcse bode na mocsno potrdjený obecsanya KŠ 1771, 455; Povéksaj vu meni mocsno vupanye KM 1783, 6; ino sze 'snyé vcsi z-mocsnim vervanyom KOJ 1833, VI; naj fzi z-mocsnov vórov premifzlimo KM 1796, 4; mleiko rejcfi Bosje fzvéte, po fteroi da mocfni ino krepki poftánete TF 1715, 8; drága brátja, mocfni boidite vu Gofzpodni SM 1747, 8; bratje moji, mocsni bojfte v-Gofzpodni KŠ 1771, 586 **močnejši** -a -e *močnejši*: Ali ide mocsnejfi od méne KŠ 1771, 174; mocsnejfi je od méne KM 1796, 94; naj tvoja lúbezen mocsnejša bode KŠ 1754, 226; i nemocsnofzt Bo'za je mocsnejša KŠ 1771, 492; Stera je med temi trejmimi Perfónami mocsnejša KMS 1780, Bb; I mámo od toga efce mocsnejšo proroczko rejcs KŠ 1771, 718; lidjé, naj mocsnejši fztrá'sijo KM 1790, 9 **nájmočnejši** -a -e *nájmočnejši*: ti jedini, i náj mocsnejši

pomocnsnik KM 1790, 107; Oh Jezus moja naj mocsnejsa obramba KŠ 1754, 234; Najmočnejša i najvékša opica je gorila AI 1878, 6 *mòčni* -a -o sam. *močni*: csi prvlé ne zvé'ze toga mocsnoga KŠ 1771, 40; Ti mocsni fzo du'zni fzlabe znáfati KŠ 1771, 481; Steromi prouti fztante mocsni bodoucsi vu vòri KŠ 1771, 713; i ta nemocsna fzvejta je odébrao Boug, naj ofzramoti ta mocsna KŠ 1771, 492

močenik -a m *mučenik*: Na fz. Stevana prvoga mocsenika dén KŠ 1771, 843

močiti mòčim nedov. *močiti*, *namakati*: Ázni; mocsiti KOJ 1833, 151; moio posztelo poleivam, ino mocsim moie odpocsiválsische zkuzami ABC 1725, A8a; szvoje bolécese nogé mocsila KOJ 1914, 108

močiti se mòčim se nedov. *utrjevati svojo moč*: nego sze je vüpaó i mocsio sze vu zlocsasztnosztzi szvojoj TA 1848, 42; Mocsijo sze z hüdim nakanênyem TA 1848, 49

mòčnik -a m *močnik*: trbelo mocsnik kühati AIP 1876, br. 1, 6

mòčno prisl. **1.** *močno*, *trdno*: gráde i meszta dao obzidati mocsno KOJ 1848, 8; pren. fzem tí zetim zadofzta mocsno rosje vrouke dáó KŠ 1754, 12a; Da vrága pod nafimi nogámi mocno poteres BKM 1789, 348 **2.** *zelo*, *v veliki meri*: da je tou tak mocno hafznovito ino ifztinfzko TF 1715, 35; da fze po Vòri mocsno vojvuie SM 1747, 62; gda náfz potrdjáva i mocsno zdr'záva vu fzvoijej rejcsi KŠ 1754, 163; fzo fze pífzácske i Farizeuske mocsno prouti dr'zati KŠ 1771, 210; je vu vfzej trouji knjigaj jáko mocsno pífzao KŠ 1771, 762; mocsno vörjem, ka fzi ti eti KM 1783, 3; Vász mocsno vezelijo BKM 1789, 10; pífzmo fzvétó náfz tüdi mocsno kraj odvrcásüje od tuvárfítva SIZ 1807, 8

mòčnost -i ž *moč*: Teda je potrejbna tvoje vöre mocsnofzt SŠ 1796, 84; da szo sze na enkrát vzdignoli na oszlablejnye Károlove mocsnosztzi KOJ 1848, 107; Téli mocsnofzt tak pridávas BRM 1823, 428; Szejafze vu fzlabofzti, fztáne vu mocsnofzti KŠ 1754, 140

mòčiti' mòrem nedov. *moči morem*: knyemo priti nemorem TF 1715, 23; jeli vörjeta, kaj morem tou vcsiniti KŠ 1771, 30; Jeli fítima, ka nemrem zdaj profziti Ocsó KŠ 1771, 90; Li tak fze morem vüpati BRM 1823, 7; nemorem sze 'se du'se zadr'sati KOJ 1833, IIII; nemorem goriszttánoti KAJ 1870, 8; Odkud mores tou pofzvedocfíti TF 1715, 38; ni djáti nemres mi níkai SM 1747, 76; Ka ne mores preobrnutí KM 1790, 16; Nemore fztanovito kako tou fzvedocsi TF 1715, 19; ino mreiti nemore SM 1747, 38; nyei nífse nemre

prouti SM 1747, 80; Dofzta more molitev opraviti KŠ 1754, 152; nigdár nemre biti KŠ 1754, 82; more biti, gda je fou KŠ 1771, 555; káksega fárbar na zemli nemre obejliti KŠ 1771, 129; ka Cslovik nemre csiniti KMK 1780, 6; od níkoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; Dobra nemre cfíniti BKM 1789, 1; sze nemore dogotovati KOJ 1833, X; ka lih odbej'sati more KOJ 1848, 4; notri pa nemore KAJ 1848, 4; Da ga ni angel nemre zbrodíti KAJ 1848, 7; ne more na isztínszko pot nájti AI 1875, kaz. br. 1; Jeli moremo mi obdersati zápoved TF 1715, 18; nakoliko moremo pretrpeti SM 1747, 56; znaffe moucfí nemremo KŠ 1754, 80; Da te moremo fzpoznati BRM 1823, 2; sze moremo rêsiti AI 1875, kaz. br. 2; proti fztánoti morete SM 1747, 26; kai nemorete cfíniti SM 1747, 26; kakda morete dobra gucsati KŠ 1771, 40; Szkriti fze nemorete BKM 1789, 10; Szlepofzti osláfati nemorejo TF 1715, 4; drügoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Zátó fteri zváfz moro, praj, najdo zmenom KŠ 1771, 419; ki fze zdr'zati nemro KŠ 1771, 489; Priátelje mi nemrejo, Ftisati nevoló mojó BKM 1789, 15; grejsni lídjé, nemro ofztánoti SŠ 1796, 129; Piszki sze nemorejo csuti KAJ 1870, 7; Za otroke nemrejo niti eden sztopáj gvüsní bidti AI 1875, kaz. br. 3; glasznicke, steri sze morejo zgovárjati AIN 1876, 5; steri sze brezi pomocsi glasznikov nemrejo zgovárjati AIN 1876, 5; ka ga njegovi nepriáteli ne morejo prijéti AI 1878, 10; od svoje vole se nemrejo gibati AI 1878, 4; da bom mogel hoditi SM 1747, 65; pred fzoudbov odgovoríti nebos mogau TF 1715, 5; ne bosfze mogel pravo fzpovedati SM 1747, 82; ne bos níkse knige mogao razmeti KŠ 1771, 446; Nebode mogo eden BKM 1789, 19; ino fze ne bode moglo gori zbontati SIZ 1807, 5; bomo fztáti mogli KŠ 1754, 118; obláfzti nad menom nebodo mogli vzéti TF 1715, 46; orofzlány, koga bi mogel pofreiti SM 1747, 25; Gedebi mogo fztán meiti SM 1747, 71; zakaj bi fze nebi mogao zvelicsati KŠ 1754, 9b; Ki bi fze mogao fzmilúvati KŠ 1771, 678; bi Tebi skouditi nemogo BKM 1789, 15; naj bi moski mogao meti SIZ 1807, 7; ki bi vsze mogao vgoditi KOJ 1833, V; bi edno ranto mogo prégyszkcósi AI 1875, kaz. br.; Što bi mogo poznati AI 1878, 4; fterabi bila mogla zadofzta vcfíniti TF 1715, 41; ftera bi náfz náto mogla napelati KŠ 1754, 63; csi nebi mogla mo'zá zaváráti AI 1875, kaz. br. 7; dabi fze moglo dícsiti ABC 1725, A6b; da bi sze moglo veleti ono KOJ 1833, VIII; kágdabi mogli noter vczepiti TF 1715, 6; dabiszmo mogli osztánoti ABC 1725, A7a; dabi mogli greihe odúriti SM 1747, 55; vfterom bi fze mi mogli zvelicsati KŠ 1754, 2b; da bi 'ze

dale ne mogli trpeti KŠ 1771, 618; da bi 'znyim mogli gucsati KŠ 1771, 41; Dabi tvo rejcs mogli Gláfziti BKM 1789; najbi radofzt zadobiti mogli SIZ 1807, 8; nebi sze mogli poménsati AI 1875, kaz. br. 2; z-káksov fzem naibole mogau TF 1715, 9; ako je glih mogo meti SM 1747, 28; fzo nyemi nébefza nej mogli vzéti KŠ 1754, 10b; fzo ni naffi otsáki nofziti nej mogli KŠ 1754, 68; je nei moglo zadofzta vcfíniti SM 1747, 40; kailze je nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41

mòčti² mòrem nedov. *morati moram*: pokoren biti morem KŠ 1754, 86; kak ti morem zahváliti KM 1783, 6; Pred te morem fztánoti BKM 1789, 8; Bogá mores zvišávati KŠ 1771, A8a; rázumno fzcrcé mores tak meti BKM 1789, 7; záповed more navcsiti TF 1715, 11; Cslovik more dobro znati SM 1747, 89; more prevzéti cslovik prifztarofzt KM 1790, 20; kak odüren more grejh biti KM 1796, 8; More prájh 'snyega biti SŠ 1796, 4; ino vzéti more SIZ 1807, 9; more hrániti to nasso dévojko SIZ 1807, 6; Ka more znati od liter KOJ 1833, 5; z-sztolice more vö KOJ 1845, 9; ka tak more pravicsen opraviti TA 1848, 9; Vcsena gláva more bidti KAJ 1870, 7; Za tó sumo sze more ország szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; Na kój more merkati v-stenyé AIN 1876, 8; more se rana zešgati AI 1878, 8; tak moremo náfz gori ofrúvati KŠ 1754, 104; ka fze zdelom moremo pripravlati kmilofesi KŠ 1771, 438; Zakaj moremo vörvati KMK 1780, 5; ali moremo vadlúvati BKM 1789, 2; kákfi morete biti KŠ 1771, 723; ga morejo moliti KŠ 1771, 276; Ár moro priti fzpáke KŠ 1771, 58; fteri fze na Vogrfzke noute morejo popejvati BKM 1789, 6; morejo pouleg dušnoszti csiti KOJ 1833, III; deca morejo v-soulo hoditi KOJ 1845, 3; poganye moro přédti z zemlé TA 1848, 9; Roditelje moro szkrblivi bidti AI 1875, kaz. br. 8; Kakda sze moro z-vecs szillab rêcsi AIN 1876, 7; arbi tak moral zginoti SM 1747, 65; Csi bom gli mogo piti Csemérni pehár SM 1747, 75; I fajfz bom mogao iti KŠ 1754, 269; vfza ofztaviti bomo mogli SM 1747, 72; da je mogao idti vládjo KŠ 1771, 111; da je mogao pobegnoti KOJ 1848, 4; Jeli mogao trpeti Jezus KMK 1780, 14; i mogao je fzvoja dela na fzlugo zavüpati KM 1790, 42; za volo gláda fze je mogao zofzeliti KM 1796, 15; Záto na fztán mogo je iti BKM 1789, 28; fzo ga mogli povrcsi KŠ 1771, 667; szo mogli henyati KOJ 1833, IX; nego szo sze mogli okrsztiti KOJ 1848, 6; mogli szo nazáhj domô odidti AI 1875, kaz. br. 3

mòčvar -a m *močvirje*: gde szo prvlc mocsvarje bili KAJ 1870, 110; Vsze povszéd vnogo mocsvara voda povergla AIP 1876, br. 4, 3; i mocsvare nihá

za szebom KAJ 1870, 110; pren. V-rú'zen mocsvar sze nepüszti KAJ 1870, 48

mòčváren -rna -o prid. *močviren*: Živé v močvarni kraji zhodne Indije [nosorog] AI 1875, 20

mòčvárjasti -a -o prid. *močvirnat, močviren*: Nájráj se v močvarjasti mesti zdržáva AI 1878, 26

mòčvárje -a s *močvirje*: Močavniki, šteri se po močvarji zdržávajo AI 1878, 40

mòčvárnica -e ž *močvirje*: Mocsár; muzga, mocsvárnica KOJ 1833, 165

móder tudi móuder -dra -o prid. *moder, take barve kot nebo*: Kék, moder -a -o AIN 1876, 11; szveklosca kak môder plámen szvéti AI 1875, kaz. br. 7; Mòdri korin plámen AI 1875, kaz. br. 8; kati môdri pláménje AI 1875, kaz. br. 7; je vnogokrát do moudri 'slákov dobro zbit KM 1790, 76; Na moudri nebéfzaj KŠ 1754, 250

módrasti -a -o prid. *modrikast*: Csi krave csi módraszto ali krvavasztó mlejko dojjijo KOJ 1845, 108

modrica -e ž *plavica*: Na ednoj grédi klinci ino modrice cvetéjo BJ 1886, 17

modríja tudi modría -e ž *modrost*: Tou je velika modría BKM 1789, 22; Ni modríja, Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122; Po Tebi cveté modría BRM 1823, 33; Ka je modría szvéta Némogla prav vözgrüntati KAJ 1848, 6; Velike modríje, i pobo'znofzti Kuzmics BKM 1789, 3; Lejpo nebefzko modríjo BKM 1789, 291; Ino fzam 'se trikrát modríjo dokoncsao SIZ 1807, 44

modríš -a m *plavica*: Modriš rasté povsédi po silji AI 1878, 45

módroslóvstvo -a s *filozofija, modroslovje*: Doktorsztvo Modro- i Bogoszlovstva zado-bivsi KOJ 1845, 54

modróust tudi módrost tudi módrost -i ž **I.** *modrost, lastnost modrega človeka*: Sapientia Modroufzt KMS 1780, A7b; Modroufzt SM 1747, 33; odkud je etomi eta modroufzt KŠ 1771, 46; dober 'sitek vecs valá od modroufzti KM 1790, 16; Csi fto med vami potrebűje modroufzt KŠ 1754, 148; Ár je ona prisla pofzlúfat modroufzt Salamonovo KŠ 1771, 41; Vúsza toga pravicsnoga módrószto govoriyo TA 1848, 30; popejvaj ponizno, csedno i vmodroufzti BKM 1789, b; Jezus! osznáj'zi me Zmodrousztyov KŠ 1754, 247; Luther popádnovsi priliko z-szvojov modrousztyov sze stimati KOJ 1845, 55 **2.** *znanje*: ka je cslovecsa moudrofzt fztákfov témnofztyov zakrita TF 1715, 3; Nej je tá modroufzt od zgora fzhajajoucsa, nego zemelfzka KŠ 1754, 39; Vfzaznalofzt, i módrofzt

BRM 1823, VI; Módroszt KAJ 1848, V; Iteraje od vřzega řzveita modrouřtzi ino vřfenýá vékřa TF 1715, 5; pokeidob on modrouřt dáva SM 1747, 6; Zaman módroszt řzvéta zgrúntáva KAJ 1848, 7; Rejes Křifřtuseva prebivaj vu vřzákoj modrouřtzi Kř 1754, 28; vu vrřti řze povéksávajo, vu modrouřtzi, pa nej KOJ 1845, 3; Ár řzmo nej zmodrouřtzyov zmislene fabule nařzledúvaji Kř 1771, 718 **3. křepost, ki řloveku daje řpoznanje in voljnost, odlořiti se z bořžo voljo:** ér je Boug neřzkoncšana modrouřt KMK 1780, 5; Nezgrúntana řziná Bo'sega Modrouřt KM 1783, 8; Ár řzi ti řzám pravícřna modrouřt BKM 1789, 145; řze je 'se velika modrouřt ino dobrouta Bosa vř řzkázala řIZ 1807, 8; Na řzvoj kejp vu vřzjo modrouřtzi Kř 1754, 95; da řiřsete řzvář řzeden mořzouv pune modrouřtzi Kř 1771, 357; Té řéd je nařztavo naj vřiřře modrouřtzi Boug KM 1790, 84; řzpominajmo řze telikářje z-Bo'sánřzke modrouřtzi KM 1796, 5; Vřetina visne módrosztzi, Břg KAJ 1848, I; Jezus je gori gyemáo vmodrouřtzi i vřřzokofřtzi Kř 1771, 172; To deřte křejpilo řze je napunyeno zmodrouřtzyom Kř 1771, 171

modrúvati -řjem nedov. *modrovati:* Kaj pa řsi řze eřese zacsnem modrúvati řIZ 1807, 47

móduřen -řna -o prid. *premořen:* Cseden kmet, řsi gli modusen, gosřtsenyá pogousřtzoma nenaprávřa KOJ 1845, 33

mogóře tudi mogóře prisř. *mogóře:* Jeli tou mogouře Kř 1754, 205; řsi je mogouře, naj prejde od méne ete pehář Kř 1771, 89; Ali mogóře bode sto pitao, gde řzo BRM 1823, II; naj, nakeliko je mogóře, ni edna dühovna potreřcsina nezadovolřena neosřtáne KAJ 1848, IV; Na řštennoj tábři je i rovatati mogóře KAJ 1870, 9

mogóřen tudi mogóřen -řna -o prid. **1. mogóř:** Na poloobdelanye, gledócs řze naj vsze mogóřsno řzodih AI 1875, kaz. br. 1 **2. v zvezi mogouřni verbum nakřonski glagol:** Kákse vřkúpvězanye 'selejo mogouřsni verbumi KOJ 1833, 140

mogóři tudi mogóři -a -e prid. *mogóř:* mogouřsi řzte i edendřógoga opominati Kř 1771, 482; vsze mogóře nářztaje gorivřéti KAJ 1848, III **mogóři** -a -e sam. *mogóři:* ali pri Bougi řzo vřza mogouřsa Kř 1771, 63; vřza řzo mogouřsa tomi vřřvájouřsemi Kř 1771, 130

mogóřno prisř. *mogóře:* ka je nam vřkúp řzpraviti mogóřsno bilo AI 1875, kaz. br. 8; řtere mogóřsno po vřemeni odtirati AI 1875, kaz. br. 8; Kak najveř nej mogóřno řveta řpraviti řiváti AI 1878, 10

mogóřnořt -i ř *mořnost:* Tehetség; mogouřsnořt KOJ 1833, 175; i vszo mogouřsnořt ponúřjati KOJ 1833, VII

móhařki -a -o prid. *mohařki:* řze je namohácskom pouřji eta objocřliva řžúba godila KOJ 1848, 74

mohamedánřki -a -o prid. *muslimanski:* té řri dřřzél bogáti pregnýari řzo mohamedánřsko vřoro gorivřéti AI 1875, kaz. br. 3

mőj -a -e svoj. zaim. **1. mőj, izrařa řvojino govoreřega, gledano z nejgovega řtalířca:** Ma lepota kama je řř 1796, 98; Moja kamenica je z-kamna KAJ 1870; Obúdi řze oh mé řzřcé KM 1783, 226; vesřeli řze řzřce moje TA 1848, 10; Ti veren angel dűse moje KAJ 1848, 4; Ti mářes moio glávo zoleiom ABC 1725, A8b; řsencizco pa vřkúp řzpravte vu moj řkegyen Kř 1771, 44; Noter ga vřřzřce me vřzřipim SM 1747; ár řzo vidile ocsi moie SM 1747, 58; tou je praj edna kouřt z-moři kouřt řIZ 1807, 7; koteri mené řübio ino moje zapoveidi obdersávajo TF 1715, 18 **2. izrařa řplořno pripadřnost govoreřemu:** Moja dűřna veiřt me touři SM 1747, 77; ovo má radofřt Jezus prihářa SM 1747, 77; Li tebé řcsém Boug, ma radosřt BKM 1789, 300; ako eto moje, delo priřřno boude TF 1715, 9; brezi vřzega mořega zařřľfenýá TF 1715, 9; pőleg moje pravícze TA 1848, 6; Pomářaj mořoj křřkócsi BRM 1823, 9; Vřemi záto ov moi máli dár TF 1715, 9; I dűřh moj polořzim Kř 1754, 96; 'Z-nyega řze vřřim mojo dűřnosřt KAJ 1848, 6; Vu iméni Bogá začnem mořje delo BJ 1886, 3; pehář vu moři kervi TF 1715, 39; zmoim misľenyem zřantuval řzem SM 1747, 67; Ki řze nad mom řzmrřřjom veřdaj 'salofřtite řř 1796, 58; zmořov pámetřov gori zgrúntati nemorem TF 1715, 40; inoje za moih greihov odpűřřfenýá voljo kerv preleřao TF 1715, 38; ka je za moř greihov volo umřeu TF 1715, 42; kai je Kristus za moi grehov volo mřel SM 1747, 41; jafř ti pokářzem zdeřl moři vřoro mojo Kř 1754, 79; kakoje pravícřno za moje greiře preleána TF 1715, 40; ino moie zapovidi obdersávaio ABC 1725, A4b; da mi vřřeh moie grehe odpűřřti SM 1747, 58; řteri mené řubijo i moje zapouvidi zdr'závajo Kř 1754, 67; ne glédaj me grejře řř 1796, 85; pohasřni moje řřide KOJ 1833, VI; da vřnářřtavaj moři hodite Kř 1754, 96; kaifřzem mořega Bogá zmoimi greiři zřantuvau TF 1715, 37; Dořřta křrát řzem zmoimi greiři, Jeřussa razdřřřzelil SM 1747, 77 **3. izrařa řorodřřveno, družřeno řazmerře do govoreřega:** moi Gofřpoud ino moi odkűpitel TF 1715, 22; moi křáll ABC 1725, A7b; Zato Jezus moi ofřřtani SM

1747, 78; moj lùblèni máli Zemlák KOJ 1833, VI; Da sze nehváli nepriatel moj TA 1848, 10; dobro dete moje KAJ 1870; ktebi moj Bog gorgledim BJ 1886, 7; Nebode zmojga šziná Farar ani Mefter TF 1715, 4; kizfte Ocza mega SM 1747, 83; šzam zváo šziná mojega KŠ 1771, 8; med moj šzlovenšzki národ pouzvo BKM 1789, 3b; šteri bode páfzao lùšftvo moje Izraelšzko KŠ 1771, 7; Po mojem Gofšzpodni Jefuffi TF 1715, 37; Vu etom moiem Zvelicsitilei verujem SM 1747, 58; vu Jezuffi Krifšztufi Gofšzpodni mojem vorvati KŠ 1754, 123; kak vu mojem Bougi KM 1790, 107; Po Krifšztufi mem Gofšzpodni SŠ 1796, 4; Moji lùblèni, zdaj šzmo KŠ 1754, 97; i šteri šzo moji bratje KŠ 1771, 41; Pofzlùjhnite moji drági! SIZ 1807, 3; proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b **mòj** -a -e sam. *moj*: I moja vřza šzo tvoja KŠ 1771, 323

mójstrovina -e ž *mojstrovina*: šzo vogerszki Velikási priliko meli tam vszakojacske mójstrovine viditi KOJ 1848, 46

Mòjžeš tudi Móžeš -a m *I. Mojzes*: Moy'zes šze šzpomina šzobote KŠ 1754, 26; on dár, šteroga je zapovedao Moj'zes KŠ 1771, 34; je Moy'zesi vò zgláfzo KŠ 1754, 7; po šzvojem priètnom šzlugi Moyfešfi TF 1715, 12; Právda je po Moy'zešfí dána KŠ 1754, 5; vřzi šzo po Moj'zešfí krřztseni KŠ 1771, 508; je Mo'zes peřzen napravo BKM 1789, 5 **2. Mojzesove knjige**: Kako tou šzvedoci Mó'se'sa prvi táo SIZ 1807, 34

Mòjžešov -a -o prid. *Mojzesov*: ka šze od Moj'zesove Právde preczi i rávno k-Krifšztusevomi Evangyeliomi vnouti moremo KŠ 1754, 6a; pouleg právde Moj'zešove gori šzo ga pelali vu Jeru'zálem KŠ 1771, 169; gda bodete nefztanoma popejvali Moj'zesovo, i Agnečzovo peřzen BKM 1789, 8; kak štrte Moj'fešfíve knige šzvedocfijo KM 1796, 90; ka šzem Moj'zesovim petéram knigam nouva iména dáo KŠ 1754, 5b; ka nyim je potrejbno i Moj'zešove czeremonie i návade zdr'zavati KŠ 1771, 667; V drùgi knigai Moyfešfívi etak právi TF 1715, 17; právi Goszpod vdrùgi Knigai Moysesoví etak ABC 1725, A4b; právi Gofšzpod vdrùgi knigai Moyfešfívi etak SM 1747

mòka -e ž *muka, trpljenje*: Ár bode teda velika moka KŠ 1771, 80; šzprávde moke šzvoje vBogé ti nadeljai SM 1747, 89; zvùv Krifšztuseve moke KŠ 1754, 137; gde od nyegove moke i šzmrti KŠ 1771, 160; Nyegovo nedusno moko imómo gláfziti TF 1715, 41; moko ie szterpo pod Pontiussem ABC 1725, A5a; moko je šzterpel SM 1747, 44; Moko je šztrpo KŠ 1754, 97; Teda dájo vářz na moko i vmorijo KŠ 1771, 79; Moko je trpo KMK 1780,

7; I sztrpi moko grejha BKM 1789, 14; šze je i šzkázao 'živoucfi po moki šzvojoj KŠ 1754, 112; šzvojev drágov kervjov ino nedufnov mokov TF 1715, 22; kie nám šzvojom mokom i šzmertjom odkùplenye šzpravil SM 1747, 59; ofzloboudo šzvojev nedú'znov mokouv KŠ 1754, 98; nad nyegovov mokov KŠ 1754, 216; vřze tve moke obefzelio mene SM 1747, 69; Vnouge moke mantrájo KŠ 1754, 145; Ni moke, ni nevoule BKM 1789, 11; od nézgovorni mok da ofzlobodi SM 1747, 84; Gda šze oni zvùna tej mouk Vidijo KŠ 1754, 274; fzi nářz Ofzloboudo mouk peklénřzki BKM 1789, 237; Da bi ga mòk mentùvao KAJ 1848, 147; Tusne moke Pofzlùhni SM 1747, 70; geto je vřze moke pretrpo KŠ 1754, 115; gda je šztrasne z-ocsmi vid'la moké Šziná KM 1783, 239; Kteri šze je dáo za nářz na moke BKM 1789, 58; Vu mokaj KŠ 1754, 144; bodoucsi vu mokaj, vido je Abraháma KŠ 1771, 226; po vnougi rázlocnsni mokáj pridemo na vekivecso blá'zenřftvo KŠ 1771, 848; zřzlocnsnimi boleřznofzftmi i mokami obvžéte KŠ 1771, 13

mòker -kra -o prid. *I. moker*: šzpoznao je, ka je mokra KM 1790, 38; Pri mokroj blági AI 1875, kaz. br. 7 **2. deževen**: Vu škodlivom mokrom vrèmeni BRM 1823, IX **3. solzen**: šzo z-mokrimi ocsmi gorizdehnili KOJ 1845, 3; i od szkus mokrimi ocsámi šze szmejála AI 1875, kaz. br. 7 **mokróča** tudi mokróča -e ž *mokrota*: Mokrócsa KAJ 1848, IX; Velika mokrócsa jáko škodliva szètvam AIP 1876, br. 2, 8; od velike mokrócsa AIP 1876, br. 5, 8; i mokroucso z-gvanta dolisztepi KOJ 1845, 25; Ovca mokróčo nikak ne trpi AIP 1876, 15

mokróust -i ž *mokrota, vřaga*: Kai je mokrouřzt moia šzuha pofštánola SM 1747, 95

mòl -a m *molj*: Moly; mol KOJ 1833, 165; niti ga mol ne šzkvari KŠ 1771, 213; pod té šze presztréjo molí KM 1783, 200; Najménší metulí šzo molí AI 1878, 33; i vas gvant je molov jeřřftvina vcsinyeni KŠ 1771, 752; ki vnogo féle lepoga gvanta molom vi dr'zite BKM 1789, 446

mòlba -e ž *I. prošnja*: molba ne bode hasznola KM 1783, 204; konecz je, Molbe BKM 1789, 149; kak dugo šze sces šzrditi na molbo lùdsztva tvojega TA 1848, 66; naj šze csinijo molbe KŠ 1771, 636; Neprestetlivnimi molbami šze zdühávala bõgi AI 1875, kaz. br. 7 **2. molitev**: Vu molbi Oltářřzkoga Szřveřftva KMK 1780, 64; Glás zvonov nás gda na molbo opomina BJ 1886, 20

mòlbeni -a -o prid. *prošnji*: csi molbeno-piszmo za dopùscsenènye poszlùhnyeno bode AIP 1876, br. 1, 8

Moldávec -vca m *Moldavijec*: je glász od zbotáranya Erdelczov i Moldáviczov prineseni KOJ 1848, 64

Moldávia -e ž *Moldavija*: Veliko jih je v-zdájno Valakio, Moldavio odislo KOJ 1848, 7

moléjnje -a tudi molenjé tudi moljenjé -á s *molitev*: Szprávlajmofze na fzmrt v-düsnom molejnji SŠ 1796, 8; Z-molejnjem i z-vörofztüvanym SŠ 1796, 33; bojdi eto moje molenyé KŠ 1754, 223; Tebé fze prířtájta vřzako molenyé BKM 1789, 364; Tak Ti bode prijétno moje Molenyé BRM 1823, 313; Naj sze to moje molênnye Dopádne KAJ 1848; Krátki moudus molenyá KŠ 1754, 152; pod obrázom dúgoga molenyá KŠ 1771, 241; V-peszno, i molênnyi KAJ 1848, 386; Krátki modus ino forma moljenyá TF 1715, 25

molítev -tve in -tvi ž *molítev*: Otecž nařf, ali vřzak denésnyja molitev TF 1715, 11; Molítev po jefztvini ABC 1725, A6a; Davidova ponizna molítev SM 1747, 92; molitev nyihova fze nyim na grejž obrné KŠ 1754, 147; ár je pořzlühnyena molítev tvoja KŠ 1771, 162; Molitev KMS 1780, A2b; Molitev k-fřvétomi Pavli KM 1783, 91; Molítev BRM 1823, VII; Molítev za drúge KAJ 1848, VII; Molitev za obdr'zánye serega TA 1848, 9; Koterie te molitve predgovor TF 1715, 26; Ne řzpozábifze Gofřzpodne, znevolni lúdi molitve SM 1747, 67; Trétyi táo. Od molitve KŠ 1754, 146; Zátó, ka hafzek molitvi nadigáva KŠ 1754, 152; Predgovor, ki řztoji zpoklona i zmolitvi KŠ 1771, 590; Zakaj té ricši ktoj molitvi dejvas KŠ 1754, 180; Kágda na molitev more navřtíti TF 1715, 25; moio molitev Gofřzpon gori vzeme ABC 1725, A8a; za vřze vářz zradofřztyov molitev csinécsi KŠ 1771, 591; Nadigávanye na molitev KŠ 1771, 21; Gofřzpodnovo molitev KMK 1780, 6; molitev mojo je Goszpôd gorivzéo TA 1848, 5; Ár fze pořzveti po rejcfi Bo'zoi i molitvi KŠ 1771, 168; kakoli bodete profřzili vu molitvi KŠ 1771, 69; k-nyemi fze vu poniznoj molitvi pribli'sáva SIZ 1807, 6; Vřzákov molitvov i prořnyouf molécfi KŠ 1754, 148; Vecserne molitve TF 1715, 45; naj prvle bodo odprořnye, molitvi KŠ 1754, 151; Betésnoga Csloveka molitve SM 1747, 56; gda fze molitvi dr'zijo KŠ 1771, 348; Ráne Molitvi KM 1783, 1; Pouleg niřteri molitev KŠ 1754, 2a; pod obrázom dúgi molitev KŠ 1771, 76; kágdabi mogli ponizne molitve noter vczepiti TF 1715, 6; zakaj fze pořztijo cseřztou i molitve csinijo TF 1715, 181; gde řzo molitvi dr'zali TF 1715, 392; I pořzlühni nase ponizne molitvi BKM 1789, 1; molitvi BRM 1823, 1; molitvi KAJ 1848, 1; naroucsi pořzt, i molitve za řzrecso KOJ 1848, 9; ali že je vsakojačke molitve napamet

znála BJ 1886, 4; vu molitvaj KŠ 1754, 174; Tej řzo vřzi bili řřtálni ednáko v molitvaj KŠ 1771, 342; Naj fze pafcsimo po nařfi molitvaj KM 1796, 9; Vnasi molidvaj ktebi zdihávamo BKM 1789, 272; naj tou zmolitvami zacsnejo KŠ 1754, 220; řzpozřtmi i zmolitvami řzlühzécša nous i dén KŠ 1771, 171; Zlejpimi molitvami, Tak csákajmo BKM 1789, 20; Vcsenyé sze k vsřáksemi máli z-molitvami, zacsne KOJ 1845, 9

molíti mólím nedov. **1. molíti**: Árje zapovedau ovako moliti TF 1715, 31; hocsem pred tehom moliti ABC 1725, A7b; ki řzi nám zapovedal moliti SM 1747, 62; vdühi i ifřtini ga morejo moliti KŠ 1754, 87; Ár lühijo vu řzpráviřcsaj moliti KŠ 1771, 18; ki řzi dopřřzto moliti KM 1783, 11; Koga je grejž, nej moliti BKM 1789, 130; I tam sze moliti nevcsi KAJ 1870, 6; gori je řou na gorou řzám molit KŠ 1771, 48; da je i jafř, tá idoucfi, molim KŠ 1771, 7; Molim, dicsim KM 1783, 1; Zakaj molis KŠ 1754, 155; I, gda molis KŠ 1771, 18; moli za nyé KŠ 1771, 603; Tebé moli cřřvics KAJ 1848; Zato tebé Bog molimo SM 1747, 86; ga v-Dühi i praviczí molimo KŠ 1754, 182; mi molimo Bogá KŠ 1771, 497; Ti molimo BRM 1823, 2; Molimo tebé KAJ 1848, 9; etak molimo BJ 1886, 7; i řteri nyega molio KŠ 1754, 87; i za nyé Bogá molijo KŠ 1754, 219; ki ga molijo KŠ 1771, 276; naj nyega molijo KMK 1780, 10; i etak molijo BJ 1886, 3; ne vcsini toga – Bogá moli KŠ 1754, 150; Bogá tvojeja moli KŠ 1771, 11; moli Bogá za nářz KM 1783, 92; Molimo KM 1783, 11; i molte eden za drúgoga KŠ 1754, 133; Zátó vi etak molte KŠ 1771, 18; verufřztujte, i molte KM 1796, 106; Molte ga KAJ 1848, 10; i naj ga molim KŠ 1754, 150; naj nyé molimo KŠ 1754, 150; Naj tebé molimo KM 1783, 9; naj za nyega molijo KŠ 1771, 481; cři pokleknořfi bodes me molo KŠ 1754, 163; doli řzpadnořfi me molo bodes KŠ 1771, 11; Za stere bodo te molili SM 1747, 95; ti řzi toti zdaj molo KM 1790, 48; molo ga je erkoucsi KŠ 1771, 24; i bogá molila AI 1875, kaz. br. 7; i molilifřzo toga zlejanoga bolvana KŠ 1754, 9; pridoucs molili řzo ga govřecsi KŠ 1771, 49 **2. prořiti**: eden poglavnik pridoucsi molo ga je govorecsi KŠ 1771, 29 **molíti se** mólím se **1. molíti**: Kágdafze terbei moliti TF 1715, 46; Kakofze pak molis TF 1715, 25; za nářz fze moli KŠ 1754, 103; molimo fze mi vřzi za nyega KŠ 1754, 244; fze za nyé naj molijo KŠ 1754, 219; kaibifze nyé molili TF 1715, 13 **2. prořiti**: molo fze nyemi je govorecsi KŠ 1771, 60; ino řzta sze pelala k-Czaszari za odpusřtsenyé sze molit KOJ 1848, 96 **moléči** -a -e *moleč*: bom I tebé molécs zřisávao KAJ 1848, 127; řzpadno je

na obráz ľzvoj molécsi i govorécsi KŠ 1771, 89; Pred tehom sztáne molécsi sereg tvoj KAJ 1848, 1; Mati ľzinouv Zebedeuľovi molécsa KŠ 1771, 66; Vľzákov molitvov i prosnyouv molécfi KŠ 1754, 148; Molécsi pa ne bojdite vnogogucsécsi KŠ 1771, 18; Angyelje molécfi nyega KM 1783, 154; űteri vidi vľze ľzvoje vľfzine molécsa i proľzécse KŠ 1754, 155 **moléči se** -a se -e se *proseč*: Luther Pápi sze molécsi KOJ 1845, 57 **mòlivši** -a -e *proseč*: várasí, vesznice vszáki dén posilajo szpráviscsi pizsma prosnya, molivši, naj sze tá 'zela országa dopuni AIP 1876, br. 4, 3 **mòleni** -a -o *moljen*: i molen Ki fzi nam ete 'zitek dáo BRM 1823, 406

molítva -e ž *molítev*: Molítva Pokoure SM 1747, 48
molitvár -a m *molivec*: gda ti iľztinľzki molitvárije molili bodo Oco KŠ 1771, 275; Ti zavřzes molitváre, Ki 'zelejo drugim kváre BRM 1823, 313; Zavřzes ti molitváre KAJ 1848, 200

molitvárnica -e ž *molilnica*: szo Radgoncsanje nouvo lutheranszko molitvárnico zozidali KOJ 1914, 122; On je lutheránom dopüscsenýe darüvao molitvárnice szí goriposztaviti KOJ 1848, 113

molitvèni -a -o prid. *molitven*: hi'za moja fze hi'za molitvena bode zvála KŠ 1771, 68; Kniga molitvena KM 1783, naslovnica

molítvica -e ž *molitvica*: Sztolno molitvico je déte molilo KAJ 1870, 118

moljenik -a m *zagovornik*: ino je ľzamo eden ľzreidbenik, i moljenik pri Oczi Bogi SM 1747, 35; mámo ednoga zagovornika (moglenika) pri Oczi SM 1747, 14

Mòlok -a m *Moloh*: Molok KŠ 1754, 10

Mònošter -tra m *Monošter*, *kraj v Porabju*: je vu-Monostri za poszlavca odebráni [Kálmán Széll] AI 1875, br. 2, 5

mòps -a m *mops*: mops z okroglov glavov AI 1878, 8

Mòra -e ž *Mura*: Mòra KMS 1780, A2b

Morávci -vec m mn. *Moravci*, *kraj v Prekmurju*: Z-morávec i szo vucsitelje odzváni AIP 1876, br. 1, 2

Morávec -vca m *Moravan*: dvá Pemcsa, ino dvá Morávcsa szkrb noszijo KOJ 1848, 54; szo poganszki Morávci Privino pretirali KOJ 1914, 98

morávski -a -o prid. *moravski*: szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki Moravszkom Králi KOJ 1848, 7

Morávsko -ga s *Moravsko*: kráo Szamo nyim je tudi Moravszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6

mòrebiti prisl. *morda*, *mogoče*: pred ľzmrtvov, i

morebiti z-Rima KŠ 1771, 715; More biti, ka je ľzvojim ľztroskom vnouge hránila KŠ 1771, 736; more biti fze zglédne na mé z-ľzvoje miloscse KM 1783, 179

moriti -im nedov. in dov. *moriti*, *umoriti*: Péta prepovejda csloveka moriti KM 1783, 275; Poglavárfztvo je zapovedalo ga moriti KM 1790, 56; je brata taki nakano moriti KM 1796, 8; je gori djáo vu ľzvojem ľzrezi, ka mori brata ľzvojega KM 1796, 20; njéni pik mori v ništeri minutaj AI 1878, 29; prepovidáva, naj niti drúgoga, niti náľz ne morimo KMK 1780, 43; A ko pa po Dúhi telovna dela morite, bodte ľiveli SM 1747, 23; Ne mourí KM 1790, 110; Vò je pouzvao Ábela i mouro ga je KM 1796, 9 **mòrjeni** -a -o *umorjen*: nyegovo ľz. Tejlo na kri'si morjeno KM 1783, 65; etim je prepovedávava od môrjenoga mlado'zenca AIP 1876, br. 2, 7; Po tom obládanyi ľzta morjena dvá poglavára KM 1796, 48

morítvina -e ž *morjenje*, *umor*: Zdaj mála vila je nyè sztrasno moritvino prepovedávava AIP 1876, br. 2, 6

morjánec -nca m *mornar*: Návadni požéran je najvékša riba, je stráh i morjancom AI 1878, 31

morjenjé -á s *morjenje*, *umor*: I nej ľzo fze povrnoli zmorjenýa ľzvojega KŠ 1771, 783

morjüvanje -a s *mrmranje*, *godrnjanje*: Zugolódás; morjüvanye, mrmranje KOJ 1833, 185; Nedaj mi dela szladkoga bremena Z-morjüvanjem gda nosziti KAJ 1848, 173

morjüvati -üjem nedov. *mrmrati*, *godrnjati*: Niti morjüvati BRM 1823, 424; nedaj mi morjüvati KAJ 1848, 267; I v'zalofzti ne morjüjem BKM 1789, 318; Etak morjüje oblák KAJ 1870, 150; Nebom 'ze vecs jafz morjüvo BKM 1789, 317; Ali záto szo nêmorjüvali KAJ 1870, 125 **morjüjúóci** -a -e *mrmrajoč*, *godrnjajoč*: naj boudo priétni, ni nazáj ne morjüjoucsi KŠ 1754, 66

mòrski -a -o prid. *moravski*: Morľzki, Cseľzki, orľzág napuno KŠ 1771, A6a

mòrt -a m *malta*: Brez kamna, breven, morta KAJ 1870, 63

mòrti prisl. *morda*, *mogoče*: Morti 'se tak znáte koga iscsejo KOJ 1845, 50; ka morti kaj z-Vogerszkoga Czaszari odá KAJ 1848, 30

mostnica tudi mosnica -e ž *stropnica*: Bor .. Žnyega môstnice rédijo BJ 1886, 30; i prédrli ľzo moľznicze KŠ 1771, 106; ino je moľznicze podrla SIZ 1807, 15

móstovina -e ž *mostnina*: vnouge nepotrejbne .. mosttovine je ali czelou doli, ali pa na nišjo cejno szpravo KOJ 1848, 19

mošelin -a m *muslin*: Plátna i moselina sűrjava je redovno eden lakét KAJ 1870, 66

moški tudi mõžki -oga m *moški, mož*: vřzákí mo'zki, vřzáká 'zenřzka knige nefzé BKM 1789, 6; najbi moski ednoga pomocsnika meo SIZ 1807, 7; cslovek je ali mo'zki KAJ 1870, 30; je nyou k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; vřzi křfřtsanye mo'zki i 'zenřzke KŠ 1754, 104; mo'zki zmo'zkimi KŠ 1771, 449; Nestimajte Moski KOJ 1845, 42

moški -a -o prid. *moški*: Moska sznájnsoszt KOJ 1845, 42; Nej od mo'zkoga řzemena KŠ 1754, 107; Ar řze je nej od mo'zkoga řzemena BKM 1789, 20; Nej řzamo moskomi řzpouli KŠ 1754, 65; Sodomia, csi řze zmoskim řzpoulom KŠ 1754, 42

mořkovitánski -a -o prid. *ruski*: Polřzki i Moskovitánřzki orřzág napuno KŠ 1771, A6a

Mořkovitánsko -ga s *Rusija*: Moskovitánřzko KM 1790, 8

mořkoželen -lna -o prid. *řeljen mořkega*: csi řze je gli mosko'selna 'senzka száma ponřdila KOJ 1848, 4; mosko'selna je k-nyemi v-Polszko pribeř'sala KOJ 1848, 53

mořnja tudi mõņnja -e ř *mořnja, denarnica*: Marřupium Mo'snya KMS 1780, A8; Mosnya Erfřény KM 1790, 94; Zatskó; mosnya KOJ 1833, 184; Ersřény; mosnya KOJ 1833, 155; nyidva mo'snya je prázna ofřtánola KM 1790, 26; Mosnya KAJ 1870, 142; Ne nořzte mosnyé KŠ 1771, 202; to vnógomi sziromákí nisteri rainskih zmosnyé zřira AIP 1876, br. 5, 2; nikaj ne vzemite na pout, niti paliczó, niti mosnyo KŠ 1771, 197; ni vu mosnyou peņeze KŠ 1771, 118; z-'sepa róbecz, ali mosnyo vöpotégne KOJ 1845; steri vértom prázno mosnyö napuni AIP 1876, br. 6, 8; Ne řzprávľajte na ládanye zláta vu mosnyé valé KŠ 1771, 32; szo řze mi za mosnyé Szlovenov sztrasne vidile KOJ 1833, IIII

mořnjice -ic ř mn. *mořnja, moda*: Czaszar nyim pa dá sřtároga psza brezi vřh i mosnyicz KOJ 1848, 8

mořt -a m *mořt*: Muřtum Mořt KMS 1780, A9b; Z jagod skláčena vlaga je mořt AI 1878, 47; Ete sláčec ali mořt BJ 1886, 30; grořza, mosta i tropin, ali szadř vrednosřt AI 1875, br. 1, 6; řzo erkli, ka řzo zmořtom napunyeni KŠ 1771, 345

mötika -e ř *motika*: Motika ABC 1725, A3b; Kapa; motika KOJ 1833, 161; Gda pa oni z-motikov zemlo vr'zejo v-djame KOJ 1845, 95

motionica tudi motünica -e ř *pinja*: To isřtánes domá pri motionici AIP 1876, br. 8, 6; vu motünici jo na zmöcsaj zmötijo KAJ 1870, 77

motvözec -zca m *motvoz, vřvica*: I napravo řzi je bics zmotvozczov KŠ 1771, 269

möuč tudi möč -i ř *I. človeřka ali řivalska řiřična möč*: [medved] njegova möč je v prednji tacaj AI 1878, 10; telovno moucs pontřjati KOJ 1833, VII; Koterifze ne veřzeli vnikákřoi konyřzkoí moučři TF 1715, 47; vnikakřoi konyřzkoí moucsi ABC 1725, A6a; teřla: Potom pá gori z-velikov Sřtáno mocřjouv řř 1796, 4; Mati řze trřdřla szlédnyov mocřjov znyé tekocřo krv tak odvrnoti AI 1875, kaz. br. 7 **2. človeřka duřevna, duřovna möč**: odkud je etomi eta modrouřzt, i ta moucs KŠ 1771, 46; Bořdi mi branitel, i möcs BRM 1823, 9; Möč nás odstávi či nás On poverře BJ 1886, 3; Lübi Bogá zeřze moučři tvoje TF 1715, 18; lřbi Bogá zceřze moucsi tvoje KŠ 1771, 74; tákřo moucs ino vládanye je obderfalo řzveczko včřenyé TF 1715, 5; Li dai mi moucs SM 1747, 71; Ti mi vu mořoj řzlabofřti Möcs pridávaj BRM 1823, 7; Csi řesěmo szvojemi gucsi vékřo moucs szřpavřti KOJ 1833, 104; řzřdřci pa trřřt i möcs podeliti KAJ 1848, III; vu koj moucsi, řzte vi tou veřinili KŠ 1771, 350; najbi oni po vřjedinanoj moucsi řzvojój zadobřti mogli SIZ 1807, 8; Znařov mocřjouv je nikai nei SM 1747, 79; řteri řzte zmosčjouv zmo'řni KŠ 1754, 94 **3. bořja, duřovna möč**: kako nikákřa moucs toga zveličřanya preřzveřtila TF 1715, 3; ali Moucs Czřirkevna SM 1747, 36; Táksa Bo'za moucs KŠ 1754, 194; Nyega moucs pomága BKM 1789, 10; da vrág nikakře moucsi nevzeme ABC 1725, A5b; da vrág nikakře moučři nad menom nevzeme SM 1747, 43; Od moucsi czěřkvene KŠ 1754, 193; neznejoucsi niti moucsi Bo'ze KŠ 1771, 74; nyegova csalaria nigdár moučři nad menom ne vzeme KM 1783, 56; Vari me od greha mocři BRM 1823, 9; Poteri moucs vřaiso ABC 1725, A6b; řteri moucs má řzmrřti, tou je, vrága KŠ 1754, 100; Nego vzemte moucs pridoučřega Dřha řzvětóga KŠ 1771, 342; To moucs Evangeliomřzko je nám vo vřjavo BKM 1789, 5; po právoj pokouri vu moučři czěřkevnoj KŠ 1754, 193; I povřno řze je Jezus vu moucsi duhá v-Galileo KŠ 1771, 176; vidili bodo řziná cslovečřega na oblákí nebefřzkom zmosčjouv i zřřkov velikov KŠ 1771, 81; Ide zveř'kov mocřjouv BKM 1789, 11; i záto delajo té moucsi vu nyem KŠ 1771, 119 **4. naravne řile v veřolju**: i moucsi nebefřzke řze gybale bodo KŠ 1771, 81 **5. značřlnost česa glede na mero lastnosti, potrebñih za opravľvanje řunkcije**: csi velikási li 'zelejo znyřhovim ponácsisanyem podsřtavo na právděno mocř zdignoto AI 1875, kaz. br. 2; je Károl bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848; rusřki vľdár, da bi tak szvojjo möcs pověgřsao AI 1875, kaz. br. 3 **6.** nav.

mn. *čudež*: i záto ete moucsi delajo vnyem KŠ 1771, 47; ka fze tákse moucsi po nyegovi rokáj godijo KŠ 1771, 118; Ar nikoga nega, ki bi csinio moucsi vu iméni mojem KŠ 1771, 131; Jezufa mo'zá od Bogá, pokázanoga med vami zmocsmi i zcsudami KŠ 1771, 346

móuder tudi móder -dra -o prid. *moder, pameten*: liki mouder czimprar, fundamentom szam jazf polo'zo KŠ 1771, 494; Stero i vezdásnyi moudri fereg nafzledúje KŠ 1771, 668; da, kak móder, vandrar, zná KAJ 1848, III; dúsa, ftera vu rázumi moudra bode KŠ 1754, 142; Môdro núczyne vrêmena KAJ 1848, VII; Szvét' Gregora Doktora Môdra Preceptora KOJ 1845, 138; csi fze za moudroga dr'zi KŠ 1754, 11; I z-môdrim dúhom zbrodjávati Nyegove poti KAJ 1848, 3; moudri lúdje boimo TF 1715, 8; ftirje moudri vuclítelje KŠ 1771, A6b; po moudri mo'zákov gyedrnofzti KŠ 1771, A5a; za veliki i moudri zrokov volo nafztavo SIZ 1807, 7; ti fzi moje perve roditele modre fztvoro SM 1747, 50; je Boug moudre i vcsene lidi dáo KŠ 1754, 3b; Gda fzo fze za moudre fzka'zúvali KŠ 1771, 448; Moudre fzvoje proroke knám pofila BKM 1789, 43; pred náfz dávajo one moudre zroke SIZ 1807, 7; On je vogerszko-módro Tovarsijo [akademijo znanosti] osznóvo KOJ 1848, 122 **modréjši** -a -e *modréjši*: Kaj je bláfnofzt Bo'za modréjša od cslovece modroufzti KŠ 1771, 492 **nájmodréjši** -a -e *nájmodréjši*: Te náj modréjši, i náj bougsi fztvoríteo KM 1796, 5; Divicza náj modréjša KM 1783, 86 **móudri** -a -o sam. *modri*: Moudri tak pise, kaj nejma fzcrcá SŠ 1796, 94; Ti moudri KŠ 1771, 6; kak vezdásnyi moudri ftimajo KŠ 1771, 632; modroufzt ti moudri KŠ 1771, 491; i moudrim i nefz-pametnim szam jazf du'znik KŠ 1771, 448; zapelajo moudre KŠ 1754, 44; je zvao te moudre KŠ 1771, 7; pofila Moudre, i pífzáce BKM 1789, 23; ki je pregányao Môdre KOJ 1833, XI; fzi fzkrio eta pred moudrimi KŠ 1771, 37; je nej najsao med moudrimi KM 1796, 38

móudro tudi módro prisl. *modro, pametno*: Jáko moudro, kako dabi Dúffou meu TF 1715, 4; ki od vóre i dobri dejl moudro fcséjo fzouditi KŠ 1771, 444; Ár on Moudro ravna vpoglédi BKM 1789, 16; Vcsi nasz módro zbrodjávati Zmo'zna nyegva dela KAJ 1848, 5; i núczyaj ga módro KAJ 1848, X

móuduš tudi móduš m **I. način, oblika**: Kratki moudus ino forma moljenjá profzimo TF 1715, 25; Krátki moudus molenjá, vfterom profzimo KŠ 1754, 152; znánye vecs féle Jezikov je tak prilicsni módus obcsinszko blá'sensztvo szprávlati KOJ 1833, XII; Eti zacns

cslovik pouleg zgoraj povejdanoga móduffa [spovedovati se] KMK 1780, 79; vu 3.) táli fzem eden veliki moudus i veliko skér pokázao KŠ 1754, 7a; I ifzkali fzo moudus, kak bi ga prijéti mogli KŠ 1771, 71 **2. slovnični način ali naklon**: v-kazivnom modusi zdásnyega vrejmena k-trétyoj jedinszkoj persóni priló'sivsi etak KOJ 1833, 18 **3. možnost, predvsem gmotna**: náj teda pride (komi módus nefali v-szúknyenom) oblecseni KOJ 1845, 94

móurje tudi mórje -a s *morje*: A tenger, mórje AIN 1876, 11; kaj fzo nyemi i vótrovje i mourje pokorni KŠ 1771, 27; Tomi fze vezfeli, Néba ino morje BKM 1789, 124; Prejg idejnye erdecsega mourja KŠ 1754, 185; od ednoga mourja do drúgoga KŠ 1771, 4b; poprejto fze je vótrom i mourji KŠ 1771, 26; Ar je fztvouro Mourje TF 1715, 14; Kteri je Morje fztvoro SM 1747, 3; tak je vo potégno: 5.) mourje zribami KŠ 1754, 93; metajoucsiva vlák vu mourje KŠ 1771, 12; szpovújdejo na mourje KOJ 1848, 4; hodijo po mourji ino brejgi KŠ 1754, 261; Ki je vecs kak pejfzka vmourji KŠ 1754, 270; je prebivao vKapernaumi vtom pri mourji KŠ 1771, 12; ka vu môrji plava TA 1848, 7; med Jooniumfztkim i Egeumfztkim mourjom polo'zeno mefzto KŠ 1771, 487

móurski tudi mórski -a -o prid. *morski*: i globocsina mourszka KŠ 1754, 265; zvezjda mourfzka KM 1783, 41; morska pena AI 1878, 54; liki je mourszkoja pejszka KŠ 1754, 230; liki je mourfzkoga pejfzka KŠ 1771, 469; Kak mourfzkoga pejfzka BKM 1789, 303; vu prepafzti morfzke globocsine KŠ 1754, 134; defzét rogouv majoucse mourfzke divjácsine KŠ 1771, 789; Ino môrszke globocsine szkrovnoszt KAJ 1848, 7; je te dvojejsi prífzpodoben kmorfzkomi válovji KŠ 1771, 745; liki je pejfzka na mourfzkom brejgi KŠ 1771, 691; ino bi fze vtoupili vu mourfzkoj globocsini KŠ 1771, 58; Kak mourfzki fzlápi fimijo BKM 1789, 5; i ribe môrszke TA 1848, 7; natura i morfzki fztvár fze vkroti KŠ 1771, 750; prífzpodoben je kváлом morfztkim KŠ 1754, 148; ino nai vláda na(d) Morfzkimi ribami SM 1747, 4; naj gofzpodúje nad morfzkimi ribami KŠ 1754, 95

móuten -tna -o prid. *moten, nejasen*: V-etih moutnih i vojniczkich czaszih KOJ 1848, 82

móutiti tudi mótití -im nedov. **I. povzročati, da kaj ne poteka normalno**: Zavarni; moutiti KOJ 1833, 184; Ne bode vnogo vodé môto AI 1875, br. 2, 6 **2. delati maslo**: Zmôčaj se zvernja môti BJ 1886; pa zatem bom le'zi hitrê moto AIP 1876, br. 8, 6 **móutiti se** -im se **I. biti oviran**: Nemóti

se tak nikaj moj lübléni máli Zemlák KOJ 1833, VI 2. *biti nemiren, negotov*: nejga méra vmoji notrejsny kotrigaj i fzcrcé moje fze li mouti vu meni KŠ 1754, 232 *mójtjeni* -a -o *moten, nejasen*: csi pa z-môtjenov, pijanov glavov od nyé z-mislávo AIP 1876, br. 4, 6

móuzg -a m *mozeg*: Bo'za rejcs dozégne notri do fzklejpa i mouzg KŠ 1771, 677

móuž tudi móž -á m **I. mož, poročen moški v odnosu do svoje žene**: Martius Mou's KMS 1780, A7b; mou'z fze naj za 'zeno, fter je gláva, fzkrcbi KŠ 1754, 220; Jo'zef pa nyé mou'z KŠ 1771, 6; Obá-dvá hi'snika pa, mou's ino 'sena SIZ 1807, 10; vjedinoftzi ednoga mo'zá i edne 'zené KŠ 1754, 46; i pod obláfztyom fszvojega mo'sá 'fivé KM 1796, 7; szlédnyí pogléd mo'zá vidévcsi AI 1875, kaz. br. 7; i dála je fszvojemi mou'fi SM 1747, 6; ino fzo fze kmou'zi dávale KŠ 1771; bi cseri k-mó'si dávali SIZ 1807, 6; Jákob je pa poroudo Józefa mo'zá Márie KŠ 1771, 5; naj mo'zá neszreca ne doszégne AI 1875, kaz. br. 7; naj ne gofzpodúje nad mo'som fszvojim SIZ 1807, 10; mo'zouv KŠ 1771, 633; ni kmo'zom dávale KŠ 1771, 74; niti kmo'zám dávale KŠ 1771, 141; i 'zenám je prepovejano lúczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; mo'zé KŠ 1771, 702 **2. odrasel moški**: Blázeni je on mou'z, fteri KŠ 1754, 175; i ovo eden mou'z pun gobe KŠ 1771, 180; ali bode za nyou mou's KOJ 1845, 5; Blázen je on mo'z TA 1848, 3; Pri grobi enoga mou'sa KOJ 1845, 130; priglihávani bode kbláznomi mou'zi KŠ 1771, 23; mo'zá i 'zeno je nyidva fszvouro KŠ 1754, 95; Vi Mosje zGalilee SM 1747, 15; naj mou'zje molio KŠ 1754, 149; mo'zjé Galileánfzki, ka fsztojite KŠ 1771, 342; Oni fzo tákfi mou'sje bili KM 1796, 73; na stere meszto sze od krála táksi mo'zi posztávijo AI 1875, kaz. br. 2; réda verni Bo'zi mou'zov KŠ 1754, 4b; ftiri jezero mou'zov KŠ 1771, 52; ftiri fztou mou'sov je vzéo fzeboom KM 1796, 22

móužar -a m *možnar*: Mortarium Mou'sar KMS 1780, A8b; Mo'sár; mousar KOJ 1833, 165

mozgóuvje tudi mozgóvje -a s *mozgani*: Zdaj fze nyemi gyenejo mozgouvje notri v-glávi SIZ 1807, 57; 'Zgáno vino z-palinke v-krv odide, na mozgóvje i na 'zile AIP 1876, br. 4, 7

mòzoz mozóla m *mozolj*: i zavrgao fze je mozoz lagoji i húdi na lidéj KŠ 1771, 794; Himlö; mozoli KOJ 1833, 159; da szo sze v-nikeliko dni mozoli pokazali KOJ 1845, 118; ki je vr'zeni bio kvrátam nyegovim pun mózoulov KŠ 1771, 226; ka je gladúvajoucfi pun mozólov KM 1783, 201

možajemánje -a s *možitev*: Vnogokrát miszlila na mo'zájemánje AIP 1876, br. 9, 4

možák -a m *odrasel moški*: dvá imenitniva Mo'sáka KOJ 1848, 10; ovo, trijé mo'zátzke te ifcsejo KŠ 1771, 372; Tam fzo králefzki mo'záczke BKM 1789, 421; Tam fzo králefzki mo'záczke SŠ 1796, 116; postenoga 'sitka mo'sáčzke KOJ 1914, 136; Vnoui imenitni mo'sáčzke KOJ 1845, 59; po pobo'zni i moudri mo'zákov gyedrnofzti KŠ 1771, A5a; Doli idoucsi pa Peter ktim mo'zákom KŠ 1771, 372; kaj je efcse vfzákfem vrejemeni mo'záke pobúdo KŠ 1771, A2b

moždžiti -ím nedov. *mečkati*: Ali doli mo'zdžiti KŠ 1754, 35

možévno prisl. *možato, pogumno*: Garo i Forgácsa (csi szta sze gli mo'sévno bránila) szpoklati KOJ 1848, 49

možgáni -ov m mn. *možgani*: Agy; mosgyáni KOJ 1833, 149

možica -e ž *ženska*: Zató fze ona mo'sicza bode zvála, ár je z-mo'sá vzéta SIZ 1807, 20

móžtvo -a s *moškost, moštvo*: Mo'ztvo KAJ 1848, VIII; Mo'ztvo KOJ 1848, 325

mrák -a m *mrak*: kmicza pokriva zemlo i mrák lúftvo KŠ 1771, 814; naj me mrák vekivecsne noucfi ne obvzeme KM 1783, 178; stere kakti módri plaménje szo szvetile vmráki AI 1875, kaz. br. 7; pren. nego je je, zlanczmi mráka zvézane, vu fsztrasno pekla prepaftz fžúno KM 1783, 719; od szvojih zle'senikov mrák nevednoszti razgányajo KOJ 1914, 154; na fszoudbo toga velikoga dnéva je je zvekivecsnim vezalom pod mrákom dr'zao KŠ 1771, 758

mráknik -a m *metulj, ki leta v mraku*: Po vremeni, v šterom metúli lečejo, se imenujo dnévniki, mrákniki i polnočniki AI 1878, 33

mráknoti -em nedov. *zmračiti se*: Pokolen je mraknolo BJ 1886, 9; i zdaj ka je mraknolo BJ 1886, 17; pren. I mu'ziki nasoj mrakne KAJ 1870, 138

mràmor -a m *mramor*: i nikakfo po'zoudo i zmradora KŠ 1771, 799; nyega velke splajúte k-csrnomic mramori szo priglihne KAJ 1870, 81

mràvla -e ž *mravlja*: Mravla živé túdi AI 1878, 37; kak mravle paščlivo delajo AI 1878, 3; Eden táo eti mravlö noszi práh z-korin AIP 1876, br. 2, 8

mravlinjek -a m *mravljišče*: csi mravlé vleti viziki mravlinyek nanoszijo AI 1875, br. 2, 8

mravlínski -a -o prid. *mravljínčen*: ostro vlagó, imenúvan mravlínska slina AI 1878, 37

mravlišče -a s *mravljišče*: Mravle májo svoje gnezda (mravlišče) AI 1878, 37

mráz -a m *mraz*: Frigus Mraz KMS 1780, A7; Dér; mraz KOJ 1833, 153; kaj je mraz bio KŠ 1771, 362; i za volo mraza KŠ 1771, 427; I od toga mraza, Lejpo csuvajoga BKM 1789, 27; I za mraz mefzto

BKM 1789, 155; vu mrazi i nágoti KŠ 1771, 549; líftjzte ne povehne vmrázi BKM 1789, 186

mrazlívost -i z *hladnost*, *mráz*: Odvrácaj v-kraj .. Vu vadlíványi mrazlívofzt BRM 1823, 405

mrcína -e z *mrhovina*: Dög; kúga, mrlina, mrczina KOJ 1833, 154; Vszakeféle 'sivine mrczine na mohátskom pouľji KOJ 1848, 75

mréjti merjém dov. *umreti*: Mrejtí Meghalni KM 1790, 93(a); ino mrejtí nemore TF 1715, 39; na konczi bláfeno mreiti SM 1747, 54; vfteroj mrejtí more KŠ 1754, 38; csi de mi potrejbno fztebom mrejtí KŠ 1771, 89; ka je mogao mrejtí KM 1790, 56; Ednouk moremo mrejtí SŠ 1796, 4; Merjém fzkoro SM 1747, 78; fzmertjom merjés SM 1747, 6; Gofzpoud je tudi kraj vzéo tvojj grejh, da ne merjés KŠ 1754, 198; ár fteri dén bodes 's-nyega jo, fzmrtjom merjés KM 1796, 6; cfi gli merjé, dônok bode 'zivo KŠ 1754, 117; csi fto merjé brezi deczé KŠ 1771, 74; Ki nejé, merjé KAJ 1870, 42; Znikakfím tálom fzmertjom ne merjéta SM 1747, 6; nej fzamo ne merjéta KM 1796, 7; Merjémo, i vfza ofztaviti bomo mogli SM 1747, 72; Merjémo BKM 1789, 165; fzmrtjom ne merjémo SŠ 1796, 13; Ako vi poleg teila bodte fiveli, merjéte SM 1747, 23; Ako vi vszi merjéte BKM 1789, 10; nám otroczi merjéjo BKM 1789, 10; Prvle tak meri, kak merjés SŠ 1796, 141; Mermo vszoz rúznosztí KAJ 1848, 108; bi ráj jezero krát pouleg nyé mrú KŠ 1771, 444; Ne jejtá fnyega, dabi ne mreła SM 1747, 5; bi morebiti od gláda merlo BJ 1886, 10; dabi grejhóm mrlí KŠ 1754, 109; i z-fzvojjm odvejtkóm vrét naj merjé KM 1796, 7; Naj vfzejm grejhóm merjémo KŠ 1754, 109; Ár fzam jafz po právdí mrú KŠ 1771, 560; na kriři fzi za me mreł SM 1747, 70; ki fzi za náfz trpeo na kri'zi mreo BRM 1823, 42; rafzpétye mreuje TF 1715, 22; rafzpétje, mreľje SM 1747, 44; On je za méne mreł SM 1747, 38; rafzpét je mrú je KŠ 1754, 98; i mróu je KŠ 1771, 74; Csi moja je zdaj mrlá KŠ 1771, 29; Rafzpét je, mró je KMK 1780, 7; mró je KM 1790, 109; Kriřfztus je za nász vfzejh mrao BKM 1789, 358; Trpo, mróu BKM 1789, 8; je za náfz mreo BRM 1823, 4; je rimszki kardinal mreo AI 1875, br. 2, 8; Ocsáki fzo mi mrlí SM 1747, 71; záto fzo vfzi mrlí KŠ 1754, 120

mrèna -e z *mrena*: Píruřleki trdo, golo mreño májo razprestreto AI 1878, 7

mrèža -e z *I. mreža*: Ár liki mre'za pride na vfze, ki fziđijo KŠ 1771, 244; ar on nogé moie zmrese ofzlobodi SM 1747, 94; vu mre'zi, stero szo nalekli, szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8; naj sze zgrábijo vu mre'zaj TA 1848, 8; ka fzmó zgrejhi okouľi opáfzani, kakti zmre'zami KŠ 1754, 213

2. zvijačna vaba:

jálna dúfe mrefa SM 1747, 77; gde fzo meni tákse mre'ze polecsene KŠ 1754, 177; Varmo fze záto od mrejjz peklénfzki KŠ 1754, 111; je polékaó Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; oszloboudi me od mrejs mjoh protivnikov KM 1783, 6; 'Znyí mrejjz náfz je ofzlobodo BKM 1789, 91; nej, naj na váfz mre'ze vr'zem KŠ 1771, 504; da V vrajjze mre'ze ne fzpáđnemo BKM 1789, 4; zavr'zti, Kak mre'ze jálnosztí KAJ 1848, 5

mrežokrílec -lca m *mrežekrílec*: Mrežo krílci AI 1878, 37

mřha -e *mrhovina*: Vrana se hráni merhov AI 1878, 25

mřkevca -e z *korenje*: Mrkevca má kožasti reméni korén AI 1878, 43

mřknóti -em dov. *mřknóti*: fzuńcze je mřknólo KM 1783, 237

mřlina -e z *mrhovina*: Dög; mřlina KOJ 1833, 154; Ár, gde bde mřlina, tá bodo fze fzfprávlali i orľi KŠ 1771, 81; Ár mřlina bode czejlo BKM 1789, 452; [svínje] escse i mřlino goripoiszcssejo KAJ 1870, 69; fteri je na vnougojj mřlini vinejj ofztano KM 1796, 12

mřlínski -a -o prid. *mřhovínski*: gde je mřlíńfzko tejjlo, tam fze vkúp fzfprávlajo orľi KŠ 1771, 230

mřmlavec -vca m *godrńjavec*: Tej fzo mřmlav-czi, to'zczi KŠ 1771, 759

mřmřanje -a s *mřmřanje*, *godrńjanje*: Mřmřanye KM 1790, 8; vcínjeno je mřmřanye Grkov prouti 'Zídovom KŠ 1771, 357; Od mřmřanya Farizeuľov KŠ 1771, 221; Ki z-mřmřanyem oprávla ono, ka more csíniti KM 1790, 18

mřmřáti -ám nedov. *mřmřati*, *godrńjati*: zácsali fzo mřmřati prouti Mojj'feľfi KM 1796, 39; Nisese prouti mojj rejsi naj ne mřmřa SŠ 1796, 75; Niti ne mřmřajte KŠ 1771, 509; Donok je záto nigđár nej mřmřao KM 1790, 52; mřmřali fzo prouti gofzpodári KŠ 1771, 65

mřmřájóuči -a -e *mřmřájóuči*, *godrńjájóuči*: I záto je náfzleđnye vfzo volo zgubo, mřmřájóuči KM 1790, 64

mřmřavec -vca m *godrńjavec*: Za tó fzi ti mřmřavecz BRM 1823, 133

mřmřavnóšt -i z *mřmřanje*, *godrńjanje*: Vcsi me vu mírovnofzti, Nej pa vu mřmřavnofzti Vľze bremen nofziti BRM 1823, 416

mřńjávkatí -čem nedov. *mřńjávkatí*: Mácska po hramé mřńyávcese KAJ 1870, 106

mřóž -a m *mřóž*: Mřóž je spodoben morskim psóm AI 1878, 20

mřsítí -ím nedov. *mřsítí*: Goszpôđ mřszi, toti rêszan ne pôcsi AIP 1876, br. 11, 6

mřski tudi mēřski -a -o prid. *mřski*, *grđ*: Goszpodie mēřski nad tířtími ABC 1725, A7b; Rút; grđi, mřszi -a -o KOJ 1833, 171; Alí tou je

jáko mrfzka hüdouba KM 1790, 28; kifzo fšovjim mrfzkim 'fivljenyem, potop napelali KM 1796, 10; za nyimi szo prisli merszki Avarci KOJ 1914, 96; Ár fzo nyihova dela merfka jálna BKM 1789, 127; Ino vsze prilike mrszke osztávimo KM 1783, 276; Vmrfzke grejhe fspádnyen BKM 1789, 191; sível fzem vmerfzki greihi SM 1747, 67 **nájmrškejši -a -e** *najbolj mrzek*: Ali fzkřivomá je náj mrfzkejsa dela cfínio KM 1790, 74

m̄rsko prisl. *zoprno, grdo*: ár je od fšvoje Gofzpe mrfzko obt'o'sení pri Putifári KM 1796, 26

m̄rskóuča tudi merskóuča -e ž *zoprnost, grdoba*: Brez grejha mrfzkoucse BKM 1789, 191; Mojo vnuogo mrfzkoucso BKM 1789, 208; vnikakvoj mrfzkoucsi, nej fzem tebé odvrgao BKM 1789, 336

m̄rtèlen tudi mertèlen -lna -o prid. *umrljiv*: Od mertelnoga mega tejla fzlafobfzi, Ti ofzlodobis mené BKM 1789, 162; Vcsi náfz mrtelni ka jeřzmo BKM 1789, 410; Oh mrtelni lidjé SŠ 1796, 22; da nebodo premágali mrtelni TA 1848, 8; o'zivi mrtelna tejla vařa KŠ 1771, 464 **m̄rtèlni -a -o** sam. *umrljivi*: i to mrtelno oblicsé nemrtelnofzt KŠ 1771, 542

m̄rtèlnost -i ž *umrljivost*: naj fze po'zré mrtelnofzt od 'zitka KŠ 1771, 536; Mrtelnofzt i Szmrt BRM 1823, v; Mrtelnoszt i szmrt KAJ 1848, IX; Ti mené opominas zmoje mrtelnofzti KŠ 1754, 240; Kejp te mrtelnofzti BKM 1789, 382; V-kmicšnom dólí mrtelnosztí KAJ 1848, 12; Dobro znati mores ti tvojo mrtelnofzt SŠ 1796, 104

m̄rtev tudi mèrtev -tva -o prid. **1.** *ki je umrl*: kai je on .. ino mertev SM 1747, 7; jařz fzem pa Mertev BKM 1789, 106; kak mrtev fšám fšebé nemore o'ziviti KŠ 1754, 124; Ár je ete moj fzin mrtev bio KŠ 1771, 223; Eto fzo prař za ké fšam mrtev bio SŠ 1796, 8; Nyegovo mrtvo tejlo je v-zláto skřinyo polóšeno KOJ 1848, 5; O'ziviljenje nařfega mrtvoga tejla KŠ 1754, 138; I mrtvoga teila Vorjem gori fztányené BKM 1789, 7; da bi ga vidili 'ze mrtvoga KŠ 1771, 330; ti varivácske i vcsinyeni fzo bili, liki mrtvi KŠ 1771, 97; o'zivi vařa mrtva tejla KŠ 1754, 138 **2.** *ki ni sposoben opravljati svoje funkcije*: Vola mrtva vgrejhi KŠ 1754, 124; vdovicza 'zivoucsa mrtva je KŠ 1771, 640; i mené czilou mrtvoga na dobro gori zbúdi KŠ 1754, 232; i gda fzmo mi mrtvi bili v grejhi KŠ 1754, 117; Gnile i mrtve kotřige KŠ 1754, 131 **m̄rtvi** tudi mèrtvi -a -o sam. *mrtvi*: i on od mertvi gorifztano TF 1715, 23; Tih mertvi gori fztányeny SM 1747, 37; fšzoudit five ino mertve TF 1715, 22; sive ino mertve ABC 1725, A5a; nesen je vő eden mrtvi KŠ 1771, 188; Ár

mrtvi gori pořztánejo BKM 1789, 19; Ár ti mrtvi ne dicsijo tebé KŠ 1754, 228; natřétyi dén od mrtvie gori vřztano TF 1715, 22; je gori fztano od mrtvi KŠ 1754, 98; fšzodecz 'zivi i mrtvi KŠ 1754, 113; on je fztano od mrtvi KŠ 1771, 47; niháj tim mrtvim pokápati KŠ 1771, 26; Pride fšzoudit 'zive ino mrtve KŠ 1754, 113; mrtve zbúdjávajte KŠ 1771, 32; Odnet pride fšzoudit 'sive, i mrtve KMS 1780, 7

m̄rtváciti -im nedov. *mučiti*: je nej samo Doviczo z-szřtrádom mrtvacso KOJ 1848, 15

m̄rtvec -a m *mrtvec, mrlič*: ki je 'fe řrtoga dnéva pokopani mrtvecz bio KM 1796, 103; mrtveczam tudi kak pápinczi na grob kri's vteknejo KOJ 1845, 83; Za fšvoje mrtveceze nebi tak plakali SŠ 1796, 25; Ešče mrtvece odškopa [hijena] AI 1878, 12

m̄rtvěčki -a -o prid. *mrtvařki, mrliški*: májo ga [sovo] za mrtvěčkoga ftiča AI 1878, 26; Potom se pa mertvo tejlo med mertvěčkov spévov vu grob püsti BJ 1886, 27

m̄rtvěčni -a -o prid., v zvezi *mrtvěčna skřinja krsta*: Mrtvecna skřinya bode z-bejlim prtom pokřita KOJ 1845, 95; korónov, stero szo dolivzéli 'snyegove mrtvecsne skřinye KOJ 1848, 54

m̄rtvělen -lna -o prid. *mrtvařki*: Lúřztve sze pascsilo k-mrtvelnoj hi'zi AIP 1876, br. 2, 1

m̄rtveni -a -o prid. *ki ne rodi*: niti je nej glédao mrtveno utrobo Sáre KŠ 1771, 456

m̄řva -e ž **1.** *mrva, seno*: i med nyega lifztje, sáfa, i mrve KM 1790, 68 **2.** *zelo majhna količina*: V-fřrdce nedobis tak mrve BRM 1823, 356

m̄řzenje -a s *mřznja, sovrařstvo*: i mrzenyom bi'zi odnyega AIP 1876, br. 4, 6

m̄řzeo tudi mřzel -zla -o prid. *mřzel*: ka fzi nej ni mřzeo, ni topeo KŠ 1771, 773; Jáko mřzel zimski dén je bio KAJ 1870, 61; Na drevje mřzel de'zd'z ide AI 1875, br. 1, 6; eden pehář mřzle vodé KŠ 1771, 34; jelen setuje k-mřzlomi fřztúdeczi KM 1783, 2; i mřzlo lúbézen prilo'sim KM 1790, 108; v řiřtoř i mřzloj vodi AI 1878, 3; nađ mřzlim blágom AI 1878, 8; Poviti vmřzle plenice BKM 1789, 57 **m̄řzléři** -a -e *mřzleři*: nego i mřzlese dr'zéle jeszo KAJ 1870, 93 **nájmrzleři** -a -e *najbolj mřzel*: Máčko nájdemo povsédi zvön ti najmřzleři držel AI 1878, 8

m̄řzia -e ž *gnusoba, zoprnost*: Nistera deca grde roké má, ár fzi je nezeperé dobro, i tő je mřzia KAJ 1870, 34

m̄řziti -im nedov. *mřziti, sovrařziti*: Gyülölök, mřzim -íti AIN 1876, 23 **m̄řziti se** -im se *řutiti odpor*: Lasztiven kép sze nyemi mřzi KAJ 1848,

- 4; nê sze nyemi vecs mrzilo v-cérkev idti AIP 1876, br. 4, 6
- mržlanca** -e ž *mráz*: sznêg szpadno i sze mocsna mržlanca ka'zuje AI 1875, br. 1, 8
- mržlo** prisl. *mrzlo*: Mrzlo Hideg KM 1790, 92(a)
- mržlost** -i ž *mrzlota, hladnost*: Daj nam z-szrdca ob'zalívati Mrzloszt naso k-tvojoj rêcsi KAJ 1848, 331
- múč** -a m *molk*: Efzi szlífi a, mucs i tihota KŠ 1754, 58
- múčanje** -a s *molk, molčanje*: Múcsanye KMS 1780, A2b; prigovárja na pokouro, i múcsanye od odpúsztkov KOJ 1845, 57; Múcsanye zapovedávajoucsi [medstavek] KOJ 1833, 113; Obnêmo szem vu múcsanyi TA 1848, 32
- múčati** -am nedov. *molčati*: Múcsati Hallgatni KM 1790, 93(a); zemla more vřza múcsati SM 1747, 76; Od tébe vrejdno, múcsati Nemrem KM 1783; dejte nescse múcsati KOJ 1845, 101; András szvoja plécsa podigne i múcsa KOJ 1848, 17; I štrájfali řzo ga, ka bi mucsao KŠ 1771, 136; Pred táksim cslovekom escse nebom múcsao SIZ 1807, 34; Jezus je pa múcsao KŠ 1771, 91; Oni řzo pa múcsali KŠ 1771, 131 **múčavši** -a -e *molčeč*: da tu múcsavsi jazs neposztánem rávno, kak ki v grob idejo TA 1848, 21
- múčiti** -ím nedov. *molčati*: Hallgatok, mučim -iti AIN 1876, 18 Szkoncsa peszem i mucsí KAJ 1870, 167; i erkao je mourji: mucsí i obnejmi KŠ 1771, 114; Mučfi, trpi mirovno BKM 1789, 316; Tihó sztára, mucsí AIP 1876, br. 10, 7
- múdba** -e ž *odlašanje*: Ne midi fze Gofzpoud obecsanya, (liki niřteri za múdbo dr'zijo) KŠ 1771, 722
- múden** -dna -o prid. *zamuden, počasen*: Tó múdno i tesko delo bode AI 1875, br. 2, 3
- múđiti** -ím nedov. **1.** *biti pozen, zamujati*: I povrnôti nemúđte BRM 1823, 43; nyegovo vnamí delo ne múđmo KŠ 1754, 125; Hodi, hodi, i ne múđi BKM 1789, 318 **2.** *zadrževati*: Toga [poslanca] szo pa v-Búđini tak dugo múđili brezi odlócska KOJ 1848, 73 **múđiti se** in midíti se -ím se **1.** *múđiti se, zadrževati se*: Naj fze bógsati nemúđis BRM 1823, 3; Csi gli fze múđi vcsáři Ta nyegova pomcôs BRM 1823, 133; Szlugi řze ne múđijo SŠ 1796, 72; Tak řze ne múđi KŠ 1754, 258; Goszpodne ne múđi řze KM 1783, 99; Dugo řze ne múđi BKM 1789, 333; Hodi ne múđi řze SŠ 1796, 58; Pri Goszpoudi sze predugo nemúđi KOJ 1845, 27; Múđi sze, vêm te tú nezbantúje niscse KAJ 1870, 47; Ah kak bo'm řze midio dugo Na etom jálnom řzvejti KM 1783, 300; csúđivalo řze je, kaj řze tak dugo midí vu czérkvi KŠ 1771, 162; I zdaj ka řze midis
- KŠ 1771, 412 **2.** *biti pozen, zamujati*: Oh, záto řze nemúđmo BRM 1823, 75; midí fze gořzpoud moj prítí KŠ 1771, 83; Csi bom řze pa midio KŠ 1771, 638; i te pridoucsi pride i ne bode řze midio KŠ 1771, 690
- múđjenjé** -á s *zamujanje, odlašanje*: i ofpotávczov, ki bodo pitanoga dnéva prifesztyé za volo múđjenyá, vu dvojnofzt vlekli KŠ 1771, 716; ka dr'zincse brezi dela múđjenya, naj v cérkev hodi AIP 1876, br. 1, 3
- múđlávati** -am nedov. *odlašati*: Szilijo [skupščina] naj miniszterium ne múđláva goriposztávlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1
- múđlívi** -a -o prid. *počasen*: csi dr'zincse .. csi je múđljivo i csi sze dobro ne oponása AIP 1876, br. 1, 3
- múđlívo** prisl. *počasi*: brez méne delo múđljivo ide AIN 1876, 26
- múđno** prisl. *počasi*: Gda bi pa vnogo dni múđno plavali KŠ 1771, 424
- múđnost** -i ž *počasnost*: Múđnoszt, hitejnye, i primárjanye znamenúvajoucsi adverbiumi KOJ 1833, 108
- múđti** -ja m *mufti*: Jaj nevolen mufti SIZ 1807, 53
- múha** -e ž *muha*: Légy; múha KOJ 1833, 146; Múha je je nêbôgala KAJ 1870, 8; Nájdes múho, vlász KOJ 1845, 3; i etak je opomíнала múhó KAJ 1870, 8; pírúřlek i múhe, múřlice lovi AI 1878, 7
- múhica** -e ž *muhica*: Múhicza KMS 1780, A2b; Múhica i deklicska KAJ 1870, 8
- mújster** -tra m *mojster*: V-orgole igranyi szo ga ovi skolniczke za mújsztra prestímávali KOJ 1845, 5
- mújsterski** -a -o prid. *mojstrski*: Remek; mujsterszko lejpo delo, mujsterstuk KOJ 1833, 170
- mújřtranje** -a s *vadenje, urjenje*: vřzakovacski kri'z řzi na nářz púřzto na vóre pa i na vúpaznofzti i molítve mujřtranye KŠ 1771, 823
- mújřtráti se** -ám se nedov. *vaditi se, uriti se*: potom pa mirovni řzád pravícze dá tejm, ki řze vnyej mujřtrajo KŠ 1771, 695
- mújti** mújem dov. *umiti*: Mosni; prati, mujti, zmíti KOJ 1833, 165; vzéo je vodou, i muje řzi roké KŠ 1771, 94; i licze tvoje muj KŠ 1771, 19; múj me, da od sznega belesi bom TA 1848, 41; Gda bi záto mujo nogé nyihove KŠ 1771, 311 **mújti se** mújem se *umiti se*: ka řze je prvle nej mujo pred obedom KŠ 1771, 209; opíca se túđi muje AI 1878, 6; Ali akofze dobro mujemo TF 1715, 7; íđi, muj řze vu jezéri Siloám KŠ 1771, 296 **mújti** -a -o *umiti*: ki je mujti, nej nyemi je potrejbno

KŠ 1771, 331; Vszáki more mújti, v-solo priti KOJ 1845, 8; Mújti obráz KAJ 1848, 172

mujválnica tudi mujváonica -e ž *umivalnik*: Potom vlijé vodou vu mujváoniczo KŠ 1771, 310; pren. Moáb je moja mujvalnicza TA 1848, 47; Moáb je mujvaonicza moja TA 1848, 92

mújvanje -a s *umivanje*: Od noug mujvanya KŠ 1771, 310; Vucsenike prouti mujvanyi zagovárja KŠ 1771, 49; ka se čemér hitro z rane odprávi mujvanjom AI 1878, 29

mújvati -am nedov. *umivati*: ednoga oblácsiti, drugoga mujvati AIP 1876, br. 1, 6; Ar szí ne mujvajo roké fúzvoje KŠ 1771, 50

mùknoti -em dov. *umolkniti*: pávri pa nemuknejo KOJ 1914, 139; Naszkorom je vsze muknolo KOJ 1848, 18

mùlek -a m *mula*: Ablálon na muleki fzedécsi KM 1796, 64

mùlivati -íjem nedov. *usmiliti se*: Da fzi ni Sziná nej mùlivo BKM 1789, 135

mùlúvanje -a s *pomilovanje*: ka je té mùlúvanya vrêden szpadáj zrok dalo AI 1875, br. 2, 7

Múra -e ž *Mura*: kí szo odned do Múre odporinyeni KOJ 1848; Sto de tak kráto nafim med Múrom i Rábom prebivajoucsim fúzlovenom KŠ 1771, A7a; Kí gdabi fzi ifzkaó med Múrov, ino Rábóv primerjenoga tívárissa SIZ 1807, 4; Zobriszani Szloven i Szlovenka med Múrov i Rábóv KOJ 1845, 1

mustáči -ov m mn. *brki*: Bajsz; bajuszi, musztácsi KOJ 1833, 151

mùšica -e ž *mušica*: kak šúmijo mùšice AI 1878, 3; Školjke se hránijo s mùšicami AI 1878, 40

muškátel -tla m *pelargonija*: Muškátla májo več vrst v posodí AI 1878, 45

mùšlica -e ž *mušica*: pirušlek i mühe, müšlice lovi AI 1878, 7

muštár -a m *gorčica*: Mustár ABC 1725, A3b

muštárski -a -o prid. *gorčičen*: Kak fzemen muštárfzko BKM 1789, 205

mùštra -e ž *vzorec*: Naszledüjo Forme i Mustre KOJ 1833, 59

múv -a m *mukanje*: Múv biká ali trôb oszla je nenászladen KAJ 1870, 10

muvéči -a -e *brenčoč*: múvécese veselé szí szkrbno noszijo 'z-nyé szvojo krmo KAJ 1870, 102

múviti -im nedov. *mrmrati, godrnjati*: Steri hlápecz pred delom múvi, vszáki sze ga boji KOJ 1845, 6

múvlenje -a s *mrmranje, godrnjanje*: veliko múvlenye nasztanilo KOJ 1848, 61; Rada bougaj brezi muvlanya KOJ 1845, 46; po misurkanyi, muvlenyi KOJ 1914, 133

múzga -e ž *močvirje*: Mocsár; müzga, mocsvárnicza KOJ 1833, 165; nego sze v-müzgi zadüsi KOJ 1848, 74

muždžiti -ím nedov. *mečkati, drobiti*: Eti vnouga 'salofzt me tejlo, Mantrála mu'sd'sila SŠ 1796, 79

mùžika -e ž *godba, glasba*: Muzsika; igra, mu'sika KOJ 1833, 166; Vu vuhi drága Mufika KM 1783, 249; Tam Ino mu'zika jefzte BKM 1789, 421; csi eden fúzveczki Gofzpoud, ne lubi kak fté proufzno mú'ziko BKM 1789, 7b

mužikáš -a m *godec, godbenik*: Gofzli fzo fze fztrle, zdaj vidimo eto, Stere je Mu'sikás nazáj vkup prikelo SIZ 1807, 37; I gláfz ti czitráfóv i mufikáfóv ne bode vecs csuti vu tebi KŠ 1771, 800

31; Šteri so pri deli na pomoč BJ 1886, 10 **7. za izražanje namena, s katerim se izvrši dejanje:** kateri nyega na pomoucs zovéio ABC 1725, A6a; Kristus hocse na pitanye priti SM 1747, 83; nyemi na szlú'sbo bode SIZ 1807, 7; Vu Názareth odpofzlaó, Marii na znánye dao BRM 1823, 4; pivo kúhajo na pitvino KAJ 1870, 46; i szledi z-velikim sztroskom na núcanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5; Pijmo vszém na zdravico AIP 1876, br. 1, 1; Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10 **8. za izražanje načina, kako dejanje poteka:** ino na nágli ksramoti posztánoti ABC 1725, A8a; Ka právi Boug na kráczí od vfzejh eti zapouvid KŠ 1754, 67; teda na nágli pride na nyé pogibelnofzt KŠ 1771, 621; Z-klücsenim kázeczom na ráhi szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25; ali že je vsakojačke molitve napamet znála BJ 1886, 4 **II. z mest. za izražanje stanja v položaju ali površine, kjer se kaj dogaja:** Vdrügi knigai Moysešfovi na dvaifzetom táli TF 1715, 17; kako vnébi tak i na zemli TF 1715, 25; povéksai tvoi máli sereg na etom czeilom szveiti ABC 1725, A7a; Ar je rouka tvoja smétna na meni bila SM 1747, 95; ár je vfzáko tejlo ofzkrúnilo fzvojo pout na zemli KŠ 1754, 11a; fzmó bili, liki decza krotki na fzrejdi med vami KŠ 1771, 616; Sztojte záto opáfzani na ledevjáj vafi KŠ 1771, 587; naj bi náfz po fzvojoj fzmrti na kri'snom drejvi odkúpila KMK 1780, 5; ni kincse, Na fzvejti ne iscse BKM 1789, 11; taki bós na zemli le'sao KM 1790, 20; Se natom hüdom fzvejti SŠ 1796, 4; nefzrecsen pofztáne na fzvejti SIZ 1807, 6; tam je vsze na pobégi KOJ 1848, 4; szedis na throni TA 1848, 7; Na poti sze je szrécsao KAJ 1870; Na szpráviscsi od penez dugovány napreprilo'zeno AI 1875, kaz. br. 2; Na dugi stolicaj BJ 1886, 3

nabérati -am nedov. *ubirati, peti:* Lêpo peszem nabéra szrcze moje TA 1848, 36

nabiti -bijem dov. *napolniti:* fzem Düso mojo z-grehom nabio BRM 1823, 188

nablüzi tudi nablízi prisl. *blizu:* Nablüzi pri véfzi je le'sao KM 1790, 34; Nablizi pri Hárán várafši KM 1796, 21; Nablizi pri zátoni Melite KM 1796, 130; Nablüzi sze ti grozi Bláznikov besznôcsa KAJ 1848, 88; Med dvema k-edendrügomi nablüzi sztojécsima bregoma KAJ 1870, 146; poglédnoti nablüzi le'zécso kameno bajco KAJ 1870, 80

nábožen -žna -o prid. *nabožen, verski:* kai vu náfšem fzlovenszkom jeziki, neili leprai drügi nábosni knig velika je fzükesina TF 1715, 8

nabràti -berém dov. *nabrati, zbrati:* da szí tam naberé za spotanye KOJ 1845, 86; bers

naberé serege KOJ 1848, 12; ki je vnogo nábrao, nej je obiljávaeo KŠ 1771, 543; i koliko kosárov fzte nábrali KŠ 1771, 53; i nábrali fzo, ka je gori ofztanolo KŠ 1771, 52 **nabràti se** -berém se *nabrati se:* tolko ognya sze naberé, da iszkre odnyega luszakajo KOJ 1845, 103; Rejszan sze jih je v-souli vnogo nábralo KOJ 1845, 7

nábrsek -ska m *vzmet:* Na etoga [vörara] sztoli je doszta máli potacsékov, nábrszkov, srajfov le'zalo KAJ 1870, 142

nábüd -a m *spodbuda:* Nábüd voja je pod'ziga KAJ 1870, 111; Nábüd AIP 1876, br. 6, 1

Nabugodônozor -a m *Nebukadnezar:* Nabugodonor vu Babiloniji SŠ 1796, 63

nacécati -am dov. *vsesati, vsrkati:* Szlovenje szo sze der'sali szvoje katolicsanszke vere stero szo z maternim mlejkom naczczali KOJ 1914, 118 **nacécani** -a -o *vsesan, vsrkan:* ér je rimszki Pápa Podiebrada csehszkoga Krála za volo v-sze naszéczanoga krivovörsztva vövrhao KOJ 1848, 64

nacimprati -am dov. *zgraditi:* je dala za plebanusa hram nacimprati KOJ 1914, 153

načákati -am nedov. *opazovati, prežati:* Lesni; nacsákati KOJ 1833, 164

na čàse prisl. *včasih:* szo 'selezní nasi lutheranje na csasze nej vedli KOJ 1914, 139

načemüren -rna -o prid. *slabovoljen, jezen:* Nej je lüti, ni nacsemuren BRM 1823, 387; Nej je lüti, ni nacsemuren KAJ 1848, 284

načemürno prisl. *jezno:* Medved se je nacsemurno na nyega szüno KAJ 1870, 95

náči prisl. *drugače:* Krifztus nacsí vesi KŠ 1754, 11b; Nacsí: Szever miháo Zvanecsá KŠ 1754, 3b; Csi fzte ga nacsí csüli i vu nyem fzte navcseni KŠ 1771, 581; Szmrt, Kak je fzáma, nacfí nász nefcse odeti BKM 1789, 413; Taki je vfze nacfi teklo KM 1790, 80; ne priblisávaj efzi nacsí, nego odvélfi obüteo KM 1796, 33; je vörvajnszka dugoványá nacsí vrvnala KOJ 1845, 3; nekaj szo szí jih pa nej nacsí kak z-krviprelejvnyom podlo'sili KOJ 1848; Vu nisteroj soli nacsí náidemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; Vu šoli vse náči kak domá BJ 1886, 3

náči vez. *sicer:* Nacfi ka bi csinili ti okrfztсени nad mtvimí KŠ 1771, 522

náčin -a m **I. način, slovníčna kategorija:** Ka je Módus, ali: Nácsin KOJ 1833, 54 **2. ravnanje:** Sz-káklím náčinom je vö püfcseño z-Egyptoma lüfztvo KM 1796, 35

náčišen -šna -o prid. *drugačen:* razno v-nacsisne Cérkve na nacsisno bo'so szlú'sbo k-nacsisnim dühovnikom idejo KOJ 1845, 73

náčiši -a -e prid. *drugačen*: pogléd obráza nyegovoga je nácsifí grátao KŠ 1771, 199; Jeli de V. Murad nácsisi cslovek AIP 1876, br. 7, 3; Samci so náčišega pérja, kak samica AI 1878, 24; Ár nácsisi negrátao, geto sze Bogá bojijo TA 1848; Vogrszke litere szo doszta nácsise KOJ 1833, 5; Csi sze pa korén z-nácsisimi literami okoncsa KOJ 1833, 84

náčnoti -em dov. *načeti*: dvá 'zakla Steriva li teda nacsne, Csi sze zima zacsne KAJ 1870, 45

načrtati -am dov. *napisati*: [zlogé] Stera szo Vucseniczke za Vucsitelom nacsrtali KOJ 1845, 15

nad predl. **I.** s tož. **I. nad**, za izražanje premikanja, usmerjenosti s sovražnim namenom: ki fzo nad nyega prisli KŠ 1771, 248; Atila ide nad czarigrádszkoga Cszara KOJ 1848, 3 **2.** za izražanje presežene mere: Miloscho pa vcsinim nad jezero pokoleinya ABC 1725, A4b **II.** z or. **I.** za izražanje nadrejenosti: ino nai vláda nad Morfzkimi ribami, ino Fticfmi SM 1747, 4 **2.** za izražanje področja duševne dejavnosti: Krilžtus nad vlzejmi lftvármi zmo'zno gofzpodúje KŠ 1754, 113; Eta fzo fze pa vfza zgoudila nad nyimi na példo pifzana KŠ 1771, 509; 'Sena, naj ne gofzpoduje nad mo'som fzvojom SIZ 1807, 10; Nad dvérmi tvojimi trúpam BKM 1789, 205; Krátke szillabe, kak dabi szi steli pocsivati nad nyimi KOJ 1833, 8; Vu Vogrinaj nad etov prigodbov sze je 'selejnye pobúdilo KOJ 1848, 7; nad lüdsztvom tvojim blagoszlov tvoj TA 1848, 4; či je tak nemilostiven kak ti ščéš nad etim ftičom biti BJ 1886, 18 **3.** za izražanje vzroka za čustveno stanje: Jeli fze falofztis nad tvoimi greihi TF 1715, 37; steri kastigam grehe Ocsév, nad szinmi ABC 1725, A4b; Gofzpodie merszki nad tisztimi, koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; nai fze nepriatelje moi ne vezelio nad menom SM 1747, 92; kai fzi fze ti nad Cslovekom zopet fzmilúval SM 1747, 51; Szuncze naj ne zájde nad valfov fzdritofztjov KŠ 1754, 41; Ne radúje fze nad nepravicsnosztyov KŠ 1771, 516; Jezus! fzmiluj fze nad menov KM 1783, 38; Vnogo-krát fzo fzi zdihávali nad Petrom roditelje KM 1790, 54; záto fze nej trbej nám nad nyim plakati SŠ 1796, 56; Nad tem fze vfzi radújmo BRM 1823, 71; da sze je vszáki cslovek nad nyouv zacsüdivao KOJ 1845, 112; Nedáj sze tém nad menom veszeliti TA 1848, 28; Nad tém sze je sziróta mati tak razveszelila KAJ 1870, 22; Znaménje tomi betegi je veselje nad mrzlim blágom AI 1878, 8

nadájanje -a s *dojenje*: Edna 'zenszka nadájan-

ye od ednoga deteta vecs neszmi vzéti AIP 1876, br. 4, 2

nadájati -am nedov. *dojiti*: Szoptatni; nadájati KOJ 1833, 174; Mama! Vém szte me vi nadájali KAJ 1870, 53; blázene fzo prfzi, ftere fzo nej nadájale KŠ 1771, 251 **nadajajúči** -a -e **I. doječ**: Krt je nadájajúcs sztvár KAJ 1870, 151 **2. napajajoč**: korenicske szpodi piti zacsne nadájajúcsvo vlogo zemlé KAJ 1870, 101 **nadajajúča** -e sam. *doječa*: Nadájajúouse, i czeczátje, Vari te mále nedú'zne BKM 1789, 294; Jaj pa tim nofzécsum i nadájajúcsam vu oni dnévi KŠ 1771, 80; Jaj pa nadájajúcfim KŠ 1771, 243 **nadájani** -a -o *dojen, hranjen*: Jezus z-Dejve mlejkom nadájani KM 1783, 72

nadále prisl. **I. naprej**, izraža nadaljevanje prejšnjega dogajanja: tim nepobo'znim fze pa dopádne, vfterom i nadale idejo KŠ 1754, 73; vu fterom bi tebi i nadale mogao vórno na etom fzevjeti fzlú'fiti KM 1783, 172; Vari me i na dale KM 1783, 6; Nadale od Krifztuffovoga vö fzkázanya KM 1796, 92; fzcrcé Nadale vfzigdár 'živé BKM 1789, 216; je pa du'sen vfzáki zdaj 'se nadale dobro vu fzebi premifzliti SIZ 1807, 9; Csi poszlavci i sze nadale k-szvojem i dokoncšanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; On i nadale nej zbojaznofztyov nego fzfzlobodnoga fzcrcá vfze csini KŠ 1771, 438 **2.** v vezniški rabi, pri naštevanju *izraža obstajanje česa poleg že povedanega*: Na dale poveimi na koliko tálov fze razdeljáva TF 1715, 26; Profzim Tebé na dale ponizno SM 1747, 47; Nadale: káksi rázlocsek je 1.) med KŠ 1754, 61; Na dale pa potrebúje fze od Safara: naj KŠ 1771, 496; záto na dale, bratje, profzimo váfz KŠ 1771, 619; Proszim te pa i nadale moj predrági Zveliciteo KM 1783, 136; ti ovi v-drúgo, v-trétyem fztoucz i fzedijo, i tak na dale KM 1790, 84; Nadale: z tiszti devet apaticz KOJ 1845; nadale, po deli mo prilicsni KAJ 1870, 105; nadale ka merkanye vu pénez-vrédnoszti zadene AI 1875, br. 1, 6

nadāti -dám dov. *datati, navreči*: Kúpim od te' to tvojo szromastvo Ali gori nadáj szvojo lübo AIN 1876, br. 9, 3

nádavek -vka m *dodatek, navrzek*: Nádavek BRM 1823, 485; Nádavek KAJ 1848, IX, 430; Nádavek KAJ 1870, 170, 176

nadèhnoti tudi nadéjhnoti -em dov. *navdihnuti*: Dújh fsvéti, ino tebé mé nadejhnoti KM 1783, 230; liki je oprvics fzf. Dúhom nadehno fzvoje Apoftole KŠ 1771, A4b

nadejhnenjé -á s *navdihnenje, navdih*: nego z-Petrovi prejdj pouleg nadejhnenyá Dúha

szvétoga KŠ 1771, 102; Dűjh szvéti te бүdi szvojom nadejhnenyem KM 1783, 254

nadéjvati -am nedov. *nadevati, nalagati*: i odhájaoucsim szo nám nadejvali na ládjo ta potrejbna KŠ 1771, 428 **nadévani** -a -o *nadevan, obložen*: Na szrdini ednoga ograda je bio eden lépi grn pun nadévani z-rô'zami AIP 1876, br. 2, 6; Naglávi z-máli zlátni i szrebrni pénez okol nadevano málo kapico májo AIP 1876, br. 6, 7

nadelíti -ím dov. *obdarovati*: ti pa mores mené z-dármi obilno nadeliti KM 1783, 129; nevolno sziroto szvoiega právoga álmosnya nadeilili SM 1747, 88; naj te nadili z-obilnimi dármi KM 1783, 154 **nadéljeni** -a -o *obdarovan*: Jeli bos pa ti, szvelikimi dobrotami nadeljeni, razimni cslovik BKM 1789, 6

nadéljati -am nedov. *obdarovati*: Pouleg tvega trűda, i bouge nadeljaj BKM 1789, 183; sziroute, i dovicze, hráni ino nadeljaj BKM 1789, 348

nadeljávati -am nedov. *obdarovati*: I sztvojom dobrotom mené nadeljávás BKM 1789, 366; I z-szvetesztvom oltárszskim Sze csesztó nadeljávás KAJ 1848, 177; sziroute Nego nyé nadeljáva BKM 1789, 190; Bôga, Ki nadeljáva z-milosztjov KAJ 1848, 290; vém vszáki prémosen cslovek nadeljáva szziromáke KAJ 1870, 64; on ocsa, koga je ona ednôk z-pénezi i 'zivism nadeljávála KAJ 1870, 71

nadigávanye -a s *1. nagnjenje*: Po'zelejnye je szrczá náklonofzt, ali nadigávanye k-káksoj sztvári KŠ 1754, 59; fteri je nejrűgo, nego hűdo nadigávanye, zadaviti KMK 1780, 46 **2. spodbujanje**: Nadigávanye na molitev KŠ 1771, 21; Od nadigávanya na bratinfzko lűbéznofzt KŠ 1771, 731

nadigávati -am nedov. **1. spodbujati**: hafzek molitvi nadigáva KŠ 1754, 152; tak li fzama nevernofzt grisi i nadigáva tejlo KŠ 1771, 440; Matyasa I. nadigáva Czaszar naj bi Csehszko za szé vzéo KOJ 1848, 64; Gda mi szrdcze nadigáva KAJ 1848, 188 **2. hujskati**: ki je prôti domovini nadigávajo AIP 1876, br. 8, 1; Velikási szo ga tűdi nadigávali KOJ 1845, 61; niti na szrd ne nadigávajmo KŠ 1754, 29; Ali na szrd bomo nadigávali Gofzpodna KŠ 1771, 510 **nadigavajúči** -a -e *spodbujajoč, spodbuden*: Jeli moremo efcese, i za drűgoga nadigávajoucsiga zroka Bogá lűbiti KMK 1780, 33; csi fze grejsnik z-nadigávajoucsi ober natűre zrokov na po'salűvanye pobűdi KMK 1780, 70

nadignoti -em dov. **1. spodbuditi**: Nadigni sztvojoj milofcsov na právo po'salűvanye szrczé KMK 1780, 105; nadigni gori naffa szrczá KM 1783, 109; Nego nadigni szrcza na nebelzka

BKM 1789, 155; nadigni na poműlovanye szrczé KM 1790, 40; Nadigni nász na zahválnoszt KAJ 1848, 136; Sto ga je na tou nadigno KŠ 1771, 337; ftera Te je na tou nadignola KŠ 1754, 259; Ki te je znébe na tou nadignola BKM 1789, 78; Kai je pa Kristuffa nadignolo, kai je mrel SM 1747, 40; Kotero je Pavla nadignolo, da je na trétye leto KŠ 1771, 488; ino k-nyej szvojo lűbézen vu szrczi szvojem gori je nadigno SIZ 1807, 4 **2. nahujskati**: I nadignoli szo lűftzivo, vtrgnoli szo ga KŠ 1771, 358 **3. povzročiti vzhajanje**: sz-kvařzom szam nadignola KM 1790, 30 **nadignjeni** -a -o *navdihnjen*: nego Sz. Bo'zi lidje szo gűcsali nadignyeni KŠ 1771, 338; Na pifzanye je nadignyeni v Rimfzkom prvom robűtvi KŠ 1771, 589

nádiha -e z *upanje*: Na tébe fze szlonim zevřzom nádihom mojom BKM 1789

nadòbleni -a -o prid. *podedovan, izviren*: [Luter] sze je prijao prouti nadoblenomi (poprijetja) grehi vcsiti KOJ 1914, 112

nadòjeni -a -o prid. *namolzen*: Vzemi edno stuczo z-nadojenoga krvasztoza mlejka KOJ 1845, 109

nadomesténje in nadomesténjnye -a s *nadomestilo*: szprávlanye miné brezi nadomeszténye AIP 1876, br. 1, 2; Ki eto vcsinti zamidi, on je nadomesztényom du'zen AIP 1876, br. 1, 3; Zdaj Stevan ocsa Bélo IV. za nadomesztéjnye terja KOJ 1848, 38

nadoměstiti -ím dov. *nadomestiti*: podsztoupimo fze dónok tvojo dobrotom pozizno prosziti, da fze ti dosztojis falingo naffò nadomesztiti KM 1783, 125

nadomešćavati -am nedov. *nadomešćati*: Popascsi sze, nadomesztsávaj záműd szkrblivo KOJ 1833, XVIII

nádra -der s mn. *nedra, prsi*: naj 1. vu szvoja nádra fžégne i osláta, jeli má tejlo i krv KŠ 1754, 213; ribe lovit, te vlovlene v-nádra mecse SIZ 1807, 15; Dokecs zidár zida, teszács szzi nepűszti v-nádra rôk, nemanyűkiva KAJ 1870, 74; I komaj je na eden czio: Szmrť li nořzis vu nádraj BKM 1789, 408; I komaj je na eden czio: Szmrť li nořzis vu nádraj SŠ 1796, 140; pren. nego nai on lzám nai pervle noter fžégne vu szvoja nádra TF 1715, 42; nai vu szvoja nádra noter fžégne SM 1747, 42

nadrásziti -ím dov. *nahujskati*: Sajtrav poplat, rép cotaszti, Ste razcemri, nadraszti KAJ 1870, 96; Officérje szo mládoga Zápolya 'Sigo nadrásztili kaj vecs za szé pograbití KOJ 1848, 82

nadúgi prisl. *po dolgem*: Poskáló szam sze i tak

nadugi szam doli szpadno na zemlô AI 1875, br. 2, 7

nadúhvati -am nedov. *povzročati, da postane kdo nadut, domišljav*: Szrditofzt te 'ze nadúhva BRM 1823, 350 **nadúhvati se** -am se *postati nadut, domišljav*: Ár kak sze szmes nadúhvati KAJ 1848, 14

nadúti -a -o prid. *nadut, domišljav*: gizdavo hodécsi zamán nadúti od pámeti KŠ 1771, 607; i fzpoznam, nej rejcs ti nadúti, nego moucs KŠ 1771, 497; A nadúhte gizdávce V-szramoto posztávla KAJ 1848

nadúti se -jem se dov. *postati nadut, domišljav*: V-szrecsi sze nenadúhje KAJ 1848, 410; tak fzo fze nadúli niki KŠ 1771, 497

nadúvanje -a s *napihovanje, domišljavost*: Naj fze kak nadúvanya nenájdejo med vami KŠ 1771, 552

nadúvati -am nedov. *napihovati, povzročati domišljavost*: Ali znanofzt nadúva KŠ 1771, 504 **nadúvati se** -am se *napihovati se*: lúbéznofzt fze ne hváli, ne nadúva fze KŠ 1771, 516; naj fze eden prouti drúgomi ne nadúva za drúgoga volo KŠ 1771, 496

nàduzi prisl. **1.** *na dolgo, obširno*: fzem naduzi gúcsao i mocsno pokázao KŠ 1754, 7a **2.** *podolgovato*: Obráz je redovno naduzi okrôgli KAJ 1870, 31

nadúže prisl. *dalje, naprej*: Etiva szta csészť szvojo nadu'ze obdr'zala AIP 1876, br. 1, 5; grúntne knige na du'ze v-Monostri osztánejo AIP 1876, br. 6, 7

naednók tudi naednók prisl. *naenkrat, nepričakovano*: Csi naednouk vecs racsúnov trbej vöpraviti KOJ 1833, 33; Naednok je samo začnola dečáka nonét smoditi BJ 1886, 9

naénkrat prisl. *naenkrat, istočasno*: da szo sze na enkrát vzdignoli na oszlablejnje Károlove mocsnoszti KOJ 1848, 107; Pokedob obá zvoleniva Krála v-ednom vogerszkom Králesztvi vküper, i na enkrát kralúvati nescseta KOJ 1848, 76; Na pravo kersztsánszko vero szo nasi Szlovenje nej na enkrát navcseni bíli KOJ 1914, 98

nafüncoti se -em se dov. *namrdniti se*: Pali sze je nad tēm nafüncó KAJ 1870, 17

nafulati -am dov. *napitati, nakrmiti*: Ki szvoje konye prevecs z-obrokom nafula KOJ 1845, 51

nagájati -am nedov. *ugajati*: du'sen szí tak nyim nagájati, naj dúgi 'sitek má KOJ 1833, XIII; Csi bomo ji [zemlji] csedno nagájali zdelom KM 1790, 68

nagánjati -am nedov. *goniti, preganjati, poditi*: Kergetni; nagányati KOJ 1833, 162; ali nepriátela

naganyati KM 1790, 92; Szamo fzvoje fzrecse Mi nedaj naganyati BRM 1823, 338; Velika falinga je, psze gdakoli naganyati KAJ 1870, 40; ka je prek té grde grabé morete naganyati AIP 1876, br. 8, 8; Naj fze ogne i nagánya ga KŠ 1771, 709; nagánya ga brezi pocsinka do mejjé polszke KOJ 1848, 65; Gonijo, nagányajo nyo dečáki BJ 1886, 39; te pozój naganyao je to 'zeno KŠ 1771, 788; je razbojne Vougre naganyao KOJ 1914, 142; ár ga je Gejza II. nagányao KOJ 1848, 28; Koga ste dnes natelko naganyali BJ 1886, 24 **nagánjani** -a -o *preganjan, gnan*: nego i Nero od pörgarov nagányani fze je vmouro KŠ 1771, 433; je pa od Béle IV. do Bécsa nagányani KOJ 1848, 36

nagáno prisl. *naglo, nepričakovano*: Da nagyagno pridoucsi na nájde válz fzapjoucse KŠ 1771, 145

nágeo -gla -o prid. **1.** *nagel, hiter*: ka fza vroucse i nágle nature bila KŠ 1771, 259; na fzébe pripelajo náglo pogibelnofzt KŠ 1771, 719; Ar lidjé bodo nágli KŠ 1771, 650 **2.** *ki nastopi v razmeroma kratkem času*: nágla huda fzmrt KŠ 1754, 176; ka fzi me od nágle fzmrti obarvao KMS 1780, 6; Vari nálz od Nágle fzmrti BKM 1789, 143; Ne vidis nad fzebom nágle fzmrti fztráha SŠ 1796, 10; znáglov fzmrtjov mrou je BKM 1789, 423; znáglov fzmrtjov mrou je SŠ 1796, 66

nági -a -o prid. *nag, gol*: Nági fzem na te fzejvt prisao KŠ 1754, 262; Nág' ga bom neháti mogo BKM 1789, 309; Gda fzmo te vidili nágoga KŠ 1771, 86; ino fza fzpoznala, kai fza nága SM 1747, 6; Csi bi pa brat, ali sfzfztra, nága bílá KŠ 1771, 748; i nági fzmo KŠ 1771, 497 **nági** -a -o sam. *nagi*: i do nágoga jo fzlícséjo KŠ 1771, 797; Gda nágoga vidis KŠ 1754, 169; pren. Ár fzo vfza nága i odkrita ocséjm nyegovim KŠ 1771, 677

nágib -a m *nagnjenje, namen*: Tak de Zákon pa bo'zi zmo'zen nágib szvetsztva KAJ 1848, 139; Nágib k-domi KAJ 1870, 163; Z-toga nágiba je pá na 8 lejt mir küpo od Szolimana II. KOJ 1848, 82; Ti vlé vu prszí moje Nágib pravícze tvoje KAJ 1848, 18; On me naj sznází z-nágibom pravícze KAJ 1848; I z-gorécsim nágibom sze je nyé dr'zao KAJ 1870, 101

nagibanje -a s **1.** *nagnjenost*: Ovo je neporedno fzrczá prouti vouli nagibanye KŠ 1754, 60 **2.** *čustvo*: Dújh dúhovno nagibanye vu cslovecsi fzrcáj nadigáva KŠ 1754, 91; z-sterov sze szrczá nagibanya oglászijo KOJ 1833, 113; sze kákxa drúga szrczá nagibanya oglászijo AIN 1876, 68; i ova nagibanya naprejposztávlamó KOJ 1833, 142 **3.** *spodbuda*: Nagibanye na Vcenyé

Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, VII 4. *navdih*: Sztároga Zákona knige, ali, da fzo nej od nagybanya Dúhá fšvétoga pízfane KŠ 1754, 3

nagibati -lem nedov. **I. nagibati**: nyihov hrbet nyim vfzefzkoufz nagibli KŠ 1771, 472 **2. nagovarjati, prigovarjati**: csi bi nász naffa grejsna natúra na húdo nagibala KM 1783, 17; Gofzpá ga je nájmre na húdo nagibala KM 1796, 26; Ka Te je nagibalo Na to velko milofzt BRM 1823, 13; szo kmete na novo lutheranszko krivovero nagibali KOJ 1914, 115 **nagíbati se** -lem se *nagibati se, bližati se koncu*: kaibifze mi na fzerd ne nagibali TF 1715, 15; Dén fze je pa zácsó nagibati KŠ 1771, 197; nagible sze AIN 1876, 61 **nagibajóúči -a -e I. vznemirjajoč**: prisli fzo i tam nagibajoucsi lúfztvo KŠ 1771, 395 **2. nagibajoč, vodeč**: Odrvni na grejh nagibajoucese fškúšávanye KŠ 1754, 224; z-toga nagibajoucséga zroka szo i nouvo Píszmo narédili KOJ 1848, 116 **nagíbljeni -a -o nagnjen**: nagibljenje k bežanji AI 1878, 8

nagibávati se -am se nedov. *priklanjati se*: Te 'zuti cslovek sze escse na czesztí nagibavo AIP 1876, br. 12, 7

nagibavec -vca m *vabec, usmerjevavec*: Ingerlö; nagibavec KÖJ 1833, 160

nagíbni -a -o prid. *vzburljiv, razdražljiv*: Ingerlö; nagibni -a -o KOJ 1833, 160

náglas -a m *odnev*: Náglasz KAJ 1870, 123; Máli Gyurko je escse níká nêcsüo od náglasza KAJ 1870, 123

naglasávši prisl. *naglašajoč, poudarjajoč*: sztá dvá mládiva decska gucse glászila, naglászavsi, ka národ poszebno vámo 'zelé AIP 1876, br. 5, 2

nagléd -a m *ogled*: Eto tiváristvo de sze szkrbelo, ka na szenyi véksi várasej konyôv nagléd vöposztávlanya bode obdr'žáno AIP 1876, br. 3, 8

naglédati se -am se dov. *nagledati se*: ali nej sze je naglédalo okô moje TA 1848, 43

naglèdnoti -em dov. *ogledati si*: Simon je prepovidávo: kakda je oprvics Boug nagledno vzéti fzebi zpoganov lúfztvo na imé fzvoje KŠ 1771, 389

naglejüvác -a m *oglednik, vohun*: ka je naglejüvácse zmérom notri vzela KŠ 1771, 693; Polžlao je Moj'fes naglejüvacse vu obecsano zemlo KM 1796, 40

naglejüvátì -üjem nedov. *ogledovati, vohuniti*: Visgálodni; naglejüvati KOJ 1833, 183 **naglejüvájóúči -a -e ogledujoč**: da nebi enkrát pri naglejüvájoucsi okolizidja jahanyi zagledno edno csaplo KOJ 1848, 4

naglejüvávéc -vca m *ogleduh, vohun*: stimajoucsi, da je Bergham tórszkoga Cszazara naglejüvávéc (Spion) ga dá vmoriti KOJ 1848, 73

nágliv -a -o prid. *nagnjen, pripravljen*: na húdo pa nágliv, ino nagnyen SM 1747, 7; ka je cslovik brezi fzile i pritifzkávanya nágliv i gotov vszáksemi dobro csiniti KŠ 1771, 444

náglo prisl. *naglo, hitro*: Ni na zlo cfínejnje náglo ne kaftigaj BKM 1789, 367; vidis fztálnofzt fšveczko, Kako náglo preminé sŠ 1796, 98; Dejte náglo mukne KOJ 1845, 101

nágloča -e ž **I. naglica, hitrost**: ino nyé priszilita, da sze morejo meknoti, vu náglocsi szvojo vojszkino peneznico popúsztití KOJ 1848, 98 **2. sila, nuja**: [krstítí] ali zvún potrejbcfíne i náglocse lí vczérkvi fze more doprnásati KŠ 1754, 188

náglost -i ž *naglost, naglica*: Hitro vnáglofzti pride BKM 1789, 19; Tak csi gli merjém v-náglofzti BRM 1823, 375; Ti vr'zes nyi besznócsi Taksi czil v-nágloszti KAJ 1848, 15; Pojbics je pa vu nágloszti Szráni KAJ 1870, 30

nágnjenost -i ž *nagnjenost, naklonjenost*: Milofcsa obfzोजना zové Bo'za dobra vola i nagnyenofzt KŠ 1771, 441; ár prevecs velka nagnyenoszt prti szvojemi Jeziki KOJ 1833, XII; Ár vízáki vu fzebi nahája na húdo pa veliko nagnyenofzt KŠ 1771, 436; níkaj nej csinécsi pouleg nagnyenofzti KŠ 1771, 641

nágnoti -em dov. **I. nagniti, spraviti kaj iz navpične lege v poševno**: nagnes vúhou tvoje KŠ 1754, 181; Nagni ti knam tvoja fšvéta vüha BKM 1789, 50; Nagni k meni vüha tvoja TA 1848, 23; Záto mi glávo pred nyim nagnimo BKM 1789, 301; nema, gde bi fzi glavou nagno KŠ 1771, 201; i nagnole bi obráz vu zemlo KŠ 1771, 254; i tou erkoucfí, nagno je fšvojo glávo KM 1796, 109 **2. biti vzrok za kako dejanje, ravnanje**: Po kom bi te na húdo Nagnolí KŠ 1754, 267; csüda i Szvétoga Ocsó nagnila nyega med fšvéce zracsunati KOJ 1848, 15; i fšám-hotécs fze je nagno na víze dobro KM 1790, 56; fzo tak zravnali, i mené na to nagnoli, naj bi BRM 1823, IV 3. *pregovoriti*: Poglavníczke i ti fštarfí fzo nagnolí lúfztvo KŠ 1771, 94 **nágnoti se** -em se **I. nagniti se**: csi fze gli nagne Kaj na nyega KŠ 1754, 252; i nagno fze je na vrhek palicze fšvoje KM 1796, 692; nagnola fze je vu grob KM 1796, 332 **2. približati se koncu**: Alkonyodni; nagnoti sze KOJ 1833, 150; ár fze je dén nagno SM 1747, 47 **3. izraziti hotenje, voljo do česa**: naj fze dén denésnyi na níklí grejh ne nagem KMK 1780, 101; Gda fze je kvrági nagno BKM 1789, 13

nagnovši -a -e *ko je nagnil*: I nagnovši glavou, tá je dáo Ocsi lzvoj dújh KŠ 1771, 330; I nagnovši lze vido je lezcése prti KŠ 1771, 332 **nagnjeni** -a -o **I. nagnjen**: Hajlandó; nagnyen -a -o KOJ 1833, 158; bregôv sze nagnyen tál pa zrêberje bregá zové KAJ 1870, 146 **2. pripravljen**: na húdo pa nágliv, ino nagnyen SM 1747, 7; jeli je nagnyen sze to za polleta navcsiti AIP 1876, br. 7; na lúbézen nagnyeni bojdte KŠ 1771, 476 **3. naklonjen**: Tak lzmo nagnyeni kvám bili KŠ 1771, 616; Mačka svojemi gospodi ne tak nagjena kak pes AI 1878, 8

nágoča -e ž *nagota*: Sto náfz odloucsi od lúbéznofzti .. ali nágočsa KŠ 1771, 466; Sto náfz odloucsi od lúbéznofzti .. ali nágočsa KM 1783, 71; lzráám je nyidva obisao za volo nágočse KM 1796, 7; i geto bi Kájñ nyegovo neznáj'sno nágočso v-pamet vzeó KM 1796, 13

nagoditi -ím dov. *ugoditi, ustreči*: naj ti morem nagoditi KM 1783, 263; Törce szo Svendi Lázari tak steli nagoditi KOJ 1914, 119; Z-tém nyim je nagoudo KOJ 1845, 59; nego či letina nagodi te kôpa trúde obilno pláčajo BJ 1886, 30 **nagoditi se** -ím se **I. najti, naleteti na koga**: Csi lze nagodis na tvojega nepriátela zabloudjenoga gúncza KŠ 1754, 52; Nenagodisze vřzák 'na Sáro SIZ 1807, 35 **2. pripetiti se**: I, csi lze nagodi, ka jo nájde KŠ 1771, 59

nagósci tudi nagóstci prisl. *gosto, na gosto*: Malo steri ország v-Europi tak na gósczi z-nevolov poiszkan AIP 1876, br. 4, 3; Abdul Kerim zdaj jáko nagószcti szpominani cslovek AIP 1876, br. 9, 3; Pri sénčasti potokaj vidimo nagostci letati káčje pastére AI 1878, 37

nágost -i ž *nagota*: Nágoszt, glád, spot je pred nyimi KAJ 1848, 375

nagóstoma prisl. *pogosto*: zláti bliščéči rošč, šteri se po ogradaž na cvejti na gostoma nájde AI 1878, 32

nágota -e ž *nagota*: Vdeli i trúdi mrazi i nágoti KŠ 1771, 549

nagovárjati -am nedov. *nagovarjati*: Biztatni nagovárjati KOJ 1833, 152; Nagovárjao je Szlovene brescece z vinszkim tersztjom naszaditi KOJ 1914, 99

nagovorejnje -a s *nagovor*: je mesúvao szvojim vernim ino nye z szvojim gorecsobúdnim nagovorejnjom oszercso KOJ 1914, 142

nagovoriti -ím dov. *nagovoriti, pregovoriti*: Púspeczke szo zamogli Krála nagovoriti, da sze je 'snyimi poglihao KOJ 1848, 21 **nagovòrjeni** -a -o *nagovorjen, pregovorjen*: Lajos II. od szvoje tivárisice nagovorjen vkúppozové KOJ 1848, 73

nagrabláni -a -o prid. *pridobljen*: kákso koli vkúpzocsájvano, i nagrabláno vóro má cslovek KOJ 1845, 74

nagrážanje -a s *grožnja*: Z-kem nagrásanye KOJ 1833, 129; vu králsztvi ga potrdi, ino postúvati z-nagrásanyom veli KOJ 1848, 78

nagúcati -ím dov. *pregovoriti*: Zdj te pá z-lêpimi recsmi miszlijo nezadovolne nagucsati, naj nedo du'ze protivniki AIP 1876, br. 1, 3

nahájati -am nedov. *najti, videti, da kaj je, obstaja*: Peter ercsé: zaifztino nahájam, ka je Boug nej ofzoub prebirávecz KŠ 1771, 373; odhájam, Vu nebéfza, gde nahájam Szvéto Trojřztvo BKM 1789, 421; odhájam, Vu nebéfza, gde nahájam Szvéto Trojřztvo SŠ 1796, 116; Povszéd Nahájam réd lepi KAJ 1848, 14; Gde vekivecsno diko nahájas BRM 1823, 83; Ár vřzákí vu fzebi nahája ne'zelejnye k-dobromi KŠ 1771, 436; bridko ali szládko szmrt na vek nahája KOJ 1845, 135; csi ténkiglasznik nahája AIN 1876, 8; vnouga pomenšánya vufzebi nahájamo TF 1715, 7; vecsni dobrôut punoszt nahájamo KAJ 1848, 133; neiga dobra vumni, ko bi nahájaj vu fzebi SM 1747, 68; Stero bi nahájao vřzebi BKM 1789, 211 **nahájati se** -am se *biti*: Drúgi zrok nahájafze vDúhovnom fztávi TF 1715, 5; i vu naprej zracšúnani lze veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a; tó vřze lze i v-eti nahája BRM 1823, II; kolko sze v-rejszi glasznikov nahája KOJ 1833, 6; I tróst sze pri nyem nahája KAJ 1848, 19; árřze nahájajo lztanovito Vučřitelje TF 1715, 5; Kniaga, v-steroj sze nahájajo molitvi KM 1783, nasl. str.; Nahájajo lze vnifteri peřzmaj recsi BKM 1789, 7; Té vřze lze csifzte nahájajo med timi Peřzmami BRM 1823, II; stere sze vu nyegovih knigaj nahájajo KOJ 1845, 61; V Gráduváli lze je dolřta zmenkanya nahájalo BRM 1823, II; da sze je komaj dvajszeti hi'z nahájalo KAJ 1870, 115; szta sze nahájala dvá imenitniva Grofa KOJ 1848, 77

nahitrom prisl. *na hitro*: da na hitrom nazájšzpójémavsi Stájer pride pod Bécs KOJ 1848, 69; na hitrom sze je z-korónov i szinom vréd zoszélila KOJ 1848, 33

nahitroma prisl. *na hitro*: Eto szo hercegovinanci zavárali na hitroma edno 60 sze je nyih napřé popascisilo AIP 1876, br. 1, 3; Csi na hitroma dolnyi voter potégne, nevola zná velka bidti AIP 1876, br. 2, 7

nahránejnje -a s *nahranjenje*: Z-kem nahránejnje KOJ 1833, 129

nahrániti -ím dov. *nahrániti*: Lacsne nahrániti KMK 1780, 97; i 'syim duso nahrániti KM 1783, 260; On řcsé vářz nahrániti BKM 1789, 152; ino

nahránis vřzákó sivoúcořo řztvár TF 1715, 47; ino na hránis vszákó sivoúcořo řztvár ABC 1725, A6a; nahráni ga Kř 1771, 477; Nahráni me tako oh Jezus KM 1783, 129; ka řzi ti mené nahráno Kř 1754, 237; manno, Sterov řzi me nahráno BKM 1789, 239; Kaj nářz je vdúři nahráno BKM 1789, 149; zdaj řzi mené nahránilo KM 1790, 44; i nahránili řzmo te Kř 1771, 86 **nahrániti se** -im se *nahrániti se*: Dúřa, řcés řze nahrániti Kř 1754, 258; da řze dúřa nahráni Kř 1754, 236; Ezpetimi lejbamí řze vecs 5000 ľúřztva nahráni Kř 1771, 47; Do řitostí smo se řtvójimí dári nahránili BJ 1886, 8

náíme tudi náįme prisl. **I. namreč, izrařa dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega**: Koliko tálv má molitev Dva naime TF 1715, 26; okornofřt k-Bougi naime pa, gda řze koga bole bojimo Kř 1754, 9; gda je nyega oszlóbodo z rok nepriátelov, naime z rok Saula TA 1848, 12; Bě'zi naime pred radosřtjov KAJ 1848, 250 **2.** v vezniřki rabi *za utemeljevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: vu Czirkví delajo, naime gda greisnike vónka zapřejo TF 1715, 35; od mojega detinřztva malú, naime pak zátó, kai řzi TF 1715, 46; do etoga csasza, naime pa zato, kai řzi ABC 1725, A5b; za tvoio moko, kteri řzi na ime teda imel SM 1747, 59; Ář řzem na eto na ime vářz vucso SM 1747, 13

náįmre tudi náįmre prisl. **I. namreč, izrařa dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega**: Űgymint náįmre KOJ 1833, 179; pořtųje vecsér, gda náįmre k-molítvi dá řvoniti KMK 1780, 32; Vrág je náįmre pravo Ejvi KM 1796, 7; ali pa dr'sina, náįmre rodítelov, i deczė KM 1790, 86; řzta krsřtsánszko vőro gorivzėla, Bulcsu náįmre, ino Gyula KOJ 1848, 10; V Europi se náįde samo .. náįmre pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7 **2.** v vezniřki rabi *za utemeljevanje, pojasnjevanje prej povedanega*: z-ednim řzamim greřhom, náįmre pa řzmrtnim ra'saliti KM 1790, 109; ář je on vsze ľudi, i náįmre řzirotic ocsa KAJ 1870, 52; Pes je jako nüclívi, náįmre pri merkanji hiře AI 1878, 8

Náįn -a m *Naim, kraj v Palestini*: vu meřzto řtero řze zové Nain Kř 1771, 188

náįnski -a -o prid. *naimski*: Nainřzke vdovicze řzin Kř 1771, 187; te Nainřzke vdovicze řziná Kř 1771, 838

naj vez. **I. naj, za uvajanje stavka, ki z izrařanjem řelje ali zařteve dopolnjuje nadredni stavek**: prořzim dati nai nebode tesko TF 1715, 48; řzodie Bogh, nai od řzvoiega predsė vzetyá vkrai řzpadneio ABC 1725, A7b; i gda řze porúři, ne veľėřilřz tvoja pamet, naj řze ne

vidi hůdo Kř 1754, 40; erczi, naj eta kamėnya krůh bodo Kř 1771, 11; Zato csi řze vam vidi naj řze radųje veřz odveřtek řIZ 1807, 4; Ország má pravíczo od nářz terjati, naj řze pouleg nassega i nyegovoga Jezika navesimo KOJ 1833, X; Pőleg znotrėřnye vrėdnosřti, Naj zavřzemo preidőcsa KAJ 1848; Kakda právite dűři mojoj, naj řzi liki řticsek TA 1848, 9; molbamí řze zdůhávala bōgi naj mo'zá neszreca ne doszėgne AI 1875, kaz. br. 7 **2. da, za izrařanje namena, ki ga ima dejanje nadrednega stavka**: Pořtųj otřo, naj ti dobro bode Kř 1754, 29; Ář zgrđijo řzvoja ľicza, naj řze vidijo od ľudi Kř 1771, 19; řtere řzi zabajajo, naj ne popriřėjo Kř 1754, 38; drůga Bo'sánsřzka Perřona z cslovekom pořřtánola, naj bi nářz odkůpila KMK 1780, 5; Naj nářz vu tvojo diko pripelas, prořzimo te KM 1783, 10; na tom bodem z-vřzejm mogoucsim řliřzom, naj řze řřeti navestim KM 1790, 24; je steo Ocsa nebefřzki ľübėzen pobűditi, naj bi oni eden-drůgoga řzrečsnoga vcsiniti mogli řIZ 1807, 8; Ka řze naj od gláda řzmrťi řesijo od nasega országa řzo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; gda pořlejo pse jazbičare, naj ga vő gonijo AI 1878, 10; Tak řta vřejdna, naj řzi nyidva ľübijo BJ 1886, 10

náj řlen. **I. naj, za izrařanje řelje, omiljenega ukaza**: potom toga nai vőřje tomi kai piřzmo od toga právi TF 1715, 42; Nai veszėli bodo vtėbi, ki ľúbio ABC 1725, A8a; Ka zapovidáva, Naj mi nářle rodítele pořtųjemo Kř 1754, 32; Csi řzto gucsi, naj gucsi, kako Bo'ze řicsi Kř 1754, 22; řzuncze naj ne zájde nad vařřov řzřditofřřtjov Kř 1754, 41; Náto te naj nadigáva Bo'za velika řzkrb Kř 1771, A8a; Naj bode tvoje álmořtvo vu řzkrivnom meřřti Kř 1771, 18; Kriva [pot] naj bo rávna BKM 1789, 13; i z-řzvojim odveřřtkom vrėř naj meřř KM 1796, 7; Naj řejlo řiho pocsiva řř 1796, 5; řzřdcze vam naj hválo dáva BRM 1823, 5; Vřzi moji nepriátelje řze naj krőto řzrame'zlųjejo TA 1848, 6; Li zdá mi naj nika nede KAJ 1870; deca naj vsze dobroga csáka od řzvoji řzřtarisov AIN 1876, 9; Prořzim, ki namenijo napřřplácsati naj ne zaműđijo to vcsiniti AI 1875, kaz. br. 8 **2.** s pogořnikom *za izrařanje řelje*: řzo mené na to nagnoli, naj bi eto řesko delo na řzėbe vřėjo BRM 1823, IV

nájati náįmlem dov. *najeti*: Ki táksega řlű'zbe-nika náįmle AI 1875, br. 1, 3; zátó, kaj nářz je nisecse nej náįao Kř 1771, 64

nájbliřėřři -a -e prid. *najbliřři*: Podlo'sni řzo nili najbli'sejřsemi plebanusi KOJ 1914, 136

nájbōgře prisl. *najbolje*: Pure .. Naj bogře je řih tam drřřati, gde je řih AI 1878, 24

nájbridkéjši -a -e prid. *najbridkejši*: leg-keserübb (nájbridkéše) AIN 1876, 29

nájduže prisl. *najdalj*: Oni i redovno najdu'ze 'živéjo KAJ 1870, 105; Pes najduže živé do 20 leti AI 1878, 8

nájem -a m *plačilo, plača*: Jutalom; nájem KOJ 1833, 161; Zsold; nájem KOJ 1833, 184; Ár je vrejden delavec nájma šzvojega KŠ 1771, 202; Té je záto šzpravo nyivo šzte nepravicsnofzti nájima i prefzúnovlí šze rafzpcso KŠ 1771, 343; verno za nájem ne šzlúzimo KŠ 1754, 49; ali šcsés meti nájem KŠ 1771, 437; Pod obrázom lejpim vkani te vnájemi BKM 1789, 417; šzvoje vrejdnoszti i nájeme povéksati KOJ 1833, VI; pren. Nájem grejha je šzmrt KŠ 1754, 74; kaj je vas nájem veliki vu nebéfzaj KŠ 1771, 14; Šzmrt je grejha nájem KMK 1780, 99; Nájem za vrejdnofzt Krifztusa BKM 1789, 17; brezi nájema tebé šzrczá lúbimo KM 1783, 187; Bláj'sena nájma dáj 'se meni SŠ 1796, 72

nájemnik tudi nájimnik -a m *najemnik*: Nájimnik pa i ki je nej pafztér KŠ 1771, 300; kak nájimnik hudi KAJ 1848, 379; Etaksi neszrámnýácze szo nájemnitzke tiszte kacse KOJ 1845, 87; keliko nájimnikov ocsé mojega, Ali Francúzi po nájemnikih szo šzkřivoma reberijo naküriti steli KOJ 1848, 118

nájesti se -jém se dov. *najesti se*: Najo šzi šze ti gda vu Törfzkom Orfzági SIZ 1807, 45; najo šze je, i nápio, i odisao je KM 1796, 19

nájéti nájimlem dov. *najeti*: dopuscšenýé dárúvao gdebodi kántore nájéti KOJ 1848, 113; Záto nájimle ednoga grka KOJ 1848, 58; da szo jih tiszti najéli KOJ 1845, 110; Tak szo Radgoncsanye skolnika najéli KOJ 1914, 122; I pridoucsi oni, ki šzo obedenájfzetoj vóri nájéti bili KŠ 1771, 65

nájmleni -a -o *najet*: te'zák je du'zen delo, za steroga oprávlanya volo je nájmleni, dobro opraviti AIP 1876, br. 1, 2 **nájéti** -a -o *najet*: Escse szo i nájéti koudiske okoli hodili KOJ 1914, 118; na šzvojem lafztivnom najetom mefzti KŠ 1771, 430

nájga -e ž *ostanek vina v sodu*: Vsze nevernike zemlé zavřzes kak nájgo TA 1848, 103

nájimati -jímlem nedov. *najemati*: ki je vó fou vgojndno rano najimat delavcze KŠ 1771, 64

nájklasnatéjši -a -e prid. *najbolj klasnat*: Najklasnatéše šzilje je gyeccsmen KAJ 1870, 120

nájlúbéznejši -a -e prid. *najljubeznivejši, najljubši*: ár je Otsino imé med vfzejmi naj lúbézneje KŠ 1754, 153

nájmenje prisl. *najmanj*: nájmenye pocsinka dopúszti siba AIN 1876, 8; Grejhe vadlúj, i náj menye ednouk Oltárfzko šzvefztvo k-tebi

primi KMK 1780, 48; Meni je pa za naj menyé KŠ 1771, 496; To najmenye AIP 1876, br. 5, 5

nájmet -i ž *nasip ob cesti*: Po pouli té véfzi je tekao eden potok, šteri je vnogo-krát pretrgno náj meti KM 1790, 78

nájnapréj prisl. *najbolj špredaj*: Najmočnejši žerjáv leti najnaprej AI 1878, 26

nájneosnovlenéjši -a -e prid. *najbolj neomikan*: Li ta najneosznovlenéša deca šze z-vótiszkanem jezika spotári KAJ 1870, 32

nájnepoštenéjši -a -e prid. *najbolj nepošten*: I štere štimamo naj nepoštenéše biti tejla, okoli tej naj vékle poštenýé csinimo KŠ 1771, 515

nájobséjdnjim prisl. *nazadnje*: csloveki naj obšzlejdnjim naprávlenomi podvrgao KŠ 1754, 94

nájoprvm tudi nájoprven prisl. **I. najprej, na začetku**: Najoprvm je goszpcosina doliszpřavlena AIP 1876, br. 3, 2; Najoprven naj sztojita vrédi dvá mo'zá AIP 1876, br. 3, 3; Najoprven je vladársztvo od zvonšzki dugovány opitano bilo AIP 1876, br. 11, 10 **2. prvič**: Edno leto šze je dopunilo, ka szlovenszki Prijátl najoprvm izlazo AIP 1876, br. 10, 1

nájoukati se -čem se dov. *najokati se, izjokati se*: da szo jo obiszkávali i šze najoukali KOJ 1914, 106

nájprvlé tudi náj prvlé prisl. *najprej*: nai on šzám nai pervle noter šzégne vu šzvoja nádra TF 1715, 42; naj pred vfzejm naj prvlé bodo odprosnyé KŠ 1754, 151; Naj prvle pa hválo dájem Bougi KŠ 1771, 447; šzprofi mi od Jezuffla milosceso, naj prvle, nego KM 1783, 85

nájpopréj prisl. *najprej*: Dúhovnik blagoslovi nájpoprej mrtvo tejlo BJ 1886, 26

nájprilíčnéjše prisl. *najprimerneje*: Pènezi šze najpricsnéše na postnoj nakázanici poslejo AIP 1876, br. 4, 1

nájprilíčno prisl. *najprimerneje*: V-ogradaj šze najprilicsno szád póva AIP 1876, br. 2, 8

nájprvi tudi nájprvi -a -o vrstil. štev. *prvi*: Zrok šzlepofzti naj prvi zRoditelov pohája TF 1715, 4; med šterimi je naj prvi ov, šteroga je piřzao Rimlánczom KŠ 1771, 433; Ta naj prva recs je bila *Za nepriáta milá* BRM 1823, 52; ki tebi czila moje náj prvo etoga dnéva zdihávanye KM 1783, 4; ino šzo nam náj prvo mefzto dáli SIZ 1807, 37; Na najprvo meszto je posztávlano AI 1875, kaz. br. 1; Deca szo bili moji najprvi pajdáske KAJ 1870, 161

nájprvo prisl. *najprej*: naj šze naj prvo i verno za dúšo šzkrbimo KŠ 1754, 28; naj prvo varte šze od kvalzá Farizeufov KŠ 1771, 210; Náj prvo rejcs šzlatko recse BKM 1789, 75; Ár je Krifztus

z-mrtvi fztál náj prvo SŠ 1796, 14; nego sze li primi vcsiti kak náj prvo KOJ 1833, XVIII; nego náj prvo je 'snyimi Krála potuko KOJ 1848, 9

nájsi vez. *najsi*: Naj fzi me fzevejz zametáva BKM 1789, 315

nájti nájdem dov. **I. najti, nehote priti do česa**: ako i vu etoi máloi knificzi nikteri error naides TF 1715, 48; Vu etom lifzti pa nájdes ete znamenite ricši KŠ 1771, 435; Pri fterih eto nájdes BKM 1789, 5; Naides v-eti na vřzake Szvétke BRM 1823, II; Csi kaj nájdemo KŠ 1754, 50; Vu nisteroj sôli nacsí nájdemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; vsepovséd nájdemo življenje AI 1878, 3; Steri, gda bi najšao eden drági d'zúnd'z KŠ 1771, 46; i nebi meo i najšao k-fzebi glihne fztvári SIZ 1807, 7; Pogledni ovo, jafz fzem naisal, kaj je Bog SM 1747, 4; Gde szem lêpo deco naisal KAJ 1870, 5; Kincsi, fteroga geto je eden cslovik najšao KŠ 1771, 46; Tu je nášao Brata szvojega KOJ 1848, 4; je ov dečák žveplenice najšao BJ 1886, 8; Pred dverami je naisal edno deklicsko KAJ 1870, 61; etoga fzmo najšli, ka je obracsao lúfztvo KŠ 1771, 249; vkúp fzo fzpravili vřze, ftere fzo najšli KŠ 1754, 130 **2. biti uspešen v prizadevanju, da bi se kaj doseglo**: i' nejga je mogao najdti SIZ 1807, 4; i ki ifce, on naide SM 1747, 26; i fteri iscse, nájde KŠ 1754, 182; ka med jezero lúdi nájde svojga gospoda AI 1878, 8; i preczi nájdeta edno Ofzelniczo KŠ 1771, 67; izclíte, ino naidete SM 1747, 25; icsite i nájdete KŠ 1754, 182; ifcsite i nájdete KŠ 1771, 206; fteri to voutfzko pout nájdejo KŠ 1754, 11b; i v tom najvékšem zapihi snegá domo nájdejo AI 1878, 8; kaj fzem najšao ovezou mojo KŠ 1771, 222; Csi fzem ti volo najšo BKM 1789, 8b; Pafztérje fzo ga najšli BKM 1789, 6; Pafztérje fzo ga naisal BRM 1823, 4; Zdáj szo Vougri ceszto najšli v-Pannonio KOJ 1848, 7; Jezus szam je po trplényi Naisal sztan mirovnoszti KAJ 1848, 119; Z-velikov szilov mérjavljivo 'zeno najšo AI 1875, kaz. br. 7; I gda bi ga ne nasli, povrnoli fzo fze KŠ 1771, 171; Naj fze vknigaj po iméni Najdem gori zapifzan KŠ 1754, 271; naj fze vřzáki veren nájde KŠ 1771, 496 **3. izraža, da je kdo deležen dejanja, kot ga določa samostalnik**: ino pri tebi milofčo naiti SM 1747, 53; i dáj mi pocsinka pri tebi nájti KŠ 1754, 232; Gde mam naiditi szmilenoszt KAJ 1848, 18; i ország mira ne mogo nájti AI 1875, kaz. br. 3; Nájdemo právdo fcséjoucfi delati dobro KŠ 1754, 81; Ka pa, gda fze na fzevejti nájde KŠ 1754, 214; da fze 'ze fzkoro níkfí národ ne nájde KŠ 1771, A5b; Tu naide vandrar sztan mira KAJ 1848, 6; escse dvá sztrána sze nájdeta

AI 1875, kaz. br. 2; I, da naidemo miloszt, Tam zgovoritel KAJ 1848, 5 **nájti se nájdem se I. izraža navzočnost v prostoru ali času**: kaifzeje nei mogla ani edna naiti, ftera bi bila mogla zadofzta vcfiniti TF 1715, 41; I nájdem fze vu nyem tákfí: liki, ki nemam mojo praviczto KŠ 1771, 597; Nájdemo fze pa i krivi fzedoczke KŠ 1771, 52; nego fze i vu dobri delaj fzkrbilivi najdemo KM 1783, 11; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1; i nenáidesze zlocsasztnoszt nyegova nígdár vecs TA 1848, 9; geto fze je zadofzta naprêplacsárov nej naisal BRM 1823, IV **2. biti**: to sze 'ze v-drúgom razlocki nájde AI 1875, kaz. br. 6; Csi bi fze pa fto najšo, ki bi zácsó grajati BKM 1789, 8b; li fzamo ofzen fze ji je najšlo verni KŠ 1754, 11a; i hvála nafo od Titufa fze je za ifztinífzko najšla KŠ 1771, 541; ino bi fze vu nyem naisal SM 1747, 21; jeli sze nebi táksi mertúk najšo, po sterom AI 1875, kaz. br. 6; naj fze Vóra vafsa praviczneifsa, i draga naide SM 1747, 29 **najdejóuči -a -e ki najde**: ifzkajoucsi pokoj, i ne nájdejoucsi ga ercsé KŠ 1771, 208 **nájdevši** tudi nájdovši -a -e **ko je našel**: ifcsemo pomoucs, i po právoj vóri jo túdi nájdemo i nájdevfí jo, v'zívamo KŠ 1771, 840; ino ifzkajoucsi to nyegovo csér, i' ne nájdovsi SIZ 1807, 42; Ki szo blódfili po púsztine nepohodeni potáj nenáidevsi meszta k prebivanyi TA 1848, 90 **nájdéni -a -o najden**: i vnosenyej je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; nájden fzam od tejh KŠ 1771, 471; Da bos nájden BKM 1789, 232; i nej je najdeni KŠ 1771, 691; Filip je pa nájdéni vu Azoti KŠ 1771, 367; niti je nájdéna jálnofzt vu nyegovi vúfztaj KŠ 1771, 707; nájdéna je nofzčécsa zDúhá fsvétoga KŠ 1771, 5; zvedávao szem ga, ali nej je naiden TA 1848, 30

nájtrpnejši -a -e prid. *najvzdržljivejši, najvztrajnejši*: najtrpnejši so ruski, vogrski konji AI 1878, 14

nájveč prisl. *največ*: práva vóra, kfteroj fze naj vecs lúfztva ino králove dr'zijo KŠ 1754, 10b; mejfztam, vřteri je náj vecs csúd nyegovi vcsinyeno KŠ 1771, 36; dopúszti náj vecs [počinka] koncna piknya KOJ 1833, 10; Álmosa kakti náj vecs vřejdnoga domorodca KOJ 1848, 7; V-naj vecs mesztaj je gorizoráno AI 1875, kaz. br. 8; Nájvecs pocsinka dopúszti koncnapiknya AIN 1876, 9; Kak največ njej mogočno sveta spraviti živáti AI 1878, 10

nájvogrskéjši -a -e prid. *najbolj ogrski*: Tisza je najvogrskécsa voda KAJ 1870, 110

nájzánnejši -a -e prid. *najbolj zadnji, poslednji*: csi fto fcsé prvi biti, naj bode med vřzejmi náj zánnejfí KŠ 1771, 131

nájživavnější -a -e prid. *najživahnejši*: zapázimo najživavneje življenje AI 1878, 3

nakanenje -a s *namen*: nemam nakaněnya vu vász zaszaditi KOJ 1833, XI; Una je lisice nakaněnye zarazmila BJ 1886, 31; ár je on nyemi v-nyagovom nakaněnyi jáko napôti AIP 1876, br. 6, 5

nakaniti -im dov. *nameniti, skleniti, odločiti*: Dofztakrát cslovik nakani BKM 1789, 171; Ar ľzam nakano tam prezimávati KŠ 1771, 661; Ako je gli Nakano dati Jezusa BKM 1789, 84; da je brata taki nakano moriti KM 1796, 8; Sztvoriteo je haszniti nakano KOJ 1833, IX; za ľtere ľzmo ľze moliti tebi nakanili KM 1783, 103 **nakanivši** -a -e *namenjen, odločen*: Bori sze z-oblásztjov, Nakanivsi nasz fundati KAJ 1848, 165

nakanjanje -a s *namen*, *namera*: naj Nedele i Szvétke pouleg nakányanya ľzvéte Materé Czérkvi ľzvéto zdr'zimo KMK 1780, 49; ľztvoriteo je nej meo drügoga nakányanya vu ľztvárjanyi KM 1796, 5; vkŭp moremo prikapesiti nalfě nakányanye KMK 1780, 53; Vesini ľzrecsno nyegovo nakányanye BKM 1789, 271; Sziromák csloveka nakányanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Naj má nakányanye KMK 1780, 59; ino me vu vszem dobrom nakányani potrdis KM 1783, 67; Csi ľzi dobro delo vcsino zlagojim nakányanyem KM 1783, 67; Csi ľzi dobro delo vcsino zlagojim nakányanyem KM 1783, 147; z-Bo'zánľzkim nakányanyem KM 1796, 5; Zná gizdávczov nakányanya pregatiti KM 1796, 14

nakázanica -e ž *nakaznica*: Pěnezi sze najprilicsněse na postnoj nakázanici poslejo AIP 1876, br. 5, 8

nakeliko prisl. *kolikor*: ľi na teliko nyih ľzvedouľztvo gori vmememo, na keliko ľze ne protivijo KŠ 1754, 3; nego ľzi je pomágo, nakeliko je bilou mogoucse KM 1796, 52

nakla prisl. *na tla*: I ľzpadno ľzam nakla i csŭo ľzam gláľz KŠ 1771, 411

naklăčiti se -ăčim se dov. *natlăčiti se, napolniti se*: Csi sze nenaklăcsim z-medom KAJ 1870, 96 **naklăčeni** -a -o *natlăčen, zvrhan*: Dăjte i dá ľze văm: mero dobro, naklăcseno KŠ 1771, 185

naklád -e ž *tovor*: drŭgi děn ľzo to lăgojejsio nákladu vŭ zľučsali KŠ 1771, 425

nakládati -am nedov. *nakladati, nalagati*: csi vecs dela, ali na ľze nakláda, ľiki more doprneľzti KŠ 1754, 36; naj nľľfega bremena vecs na váľz ne nakládamo KM 1796, 128; bremena vkŭp vézejo i ľidém je na plěcsa nakládajo KŠ 1771, 76; pren. naj ľzvoji poľzľučsávczov grejhe na ľzě ne nakládajo KŠ 1754, 196 **nakládjeni** in naklăjeni -a -o **1.** *naložen, natovorjen*: je eden szkrben

vért dobro nakladjeni vŭz pšenice pelao KAJ 1870, 137; na Unni je vu 12 ľadjami nakaljeno vojszka skér proti Novi tŭrszkomi vársi gori pelano AIP 1876, br. 1, 3 **2.** *obremenjen*: i kije 'ze zdrŭgimi dácsami jáko naklajen, toga nova dácsa AI 1875, br. 2, 6; ár nyegova imányaszo z-velikim dugom naklajena AIP 1876, br. 9, 7

năklaj prisl. *na tleh*: nego bole je gvisno na klaj ľe'sati KOJ 1845, 103

naklănjanje -a s *poklon*: Vidimo, kak ponizno naklănyanye ľze dofztăja Gofzpodna Krifztuffa KM 1796, 91; piľzăcsov, ki ľŭbijo naklănyanye na placzej KŠ 1771, 241

naklănjati se -am se nedov. *klanjati se, priklanjati se*: Naklănyam ľze i tebi KM 1783, 193; ino sze nyim je naklanyao KOJ 1914, 127; mladěncze, Ki vefzělo eden drŭg'mi ľipou naklănyasse SŠ 1796, 128

naklăsti -kladém dov. *naložiti*: jáľz pa efese vecs na nyega nakladém KM 1796, 68; Bremen znjihovi ram na nase nakladěmo AIP 1876, br. 12, 7

năklav -i ž *nakovalo*: Eto sze zrokov z-hamricsom na náklavi zľodi AIP 1876, br. 9, 6

naklekajŭči se -a se -e se prid. *poklekujoč*: i naklekajoucsi ľze pred nyim ľpoutali ľzo ga KŠ 1771, 94

naklěknoti -em dov. *poklekniti, upogniti*: Za etoga volo nakleknem koulina moja KŠ 1771, 579; Tva kolena ne nakleknĩ BKM 1789, 181; mo'zouv, ki ľzo nej nakleknoli kolena Baalı KŠ 1771, 472 **naklěknoti se** -em se *poklekniti, upogniti*: naj ľze vľzăko koleno naklekne KŠ 1754, 149; kaj ľze meni naklekne vľzăko koleno KŠ 1771, 480; Na nyegovo rejes ľze nakleknemo SŠ 1796, 8 **naklěknovši** -a -e *ko je pokleknil*: i nakleknovľĩ koulina molili ľzo ga KŠ 1771, 152 **naklěknjeni** -a -o *pokleknjen, upognjen*: I nakleknyenim kolenom, Szrcze moje te profzi BKM 1789, 216; Koulina Jezuffa vu molitvaj nakleknyena KM 1783, 65

năkli prisl. *na tleh, spodaj*: Da bi preklěti teliko Lejt trpeli vpekľi, Kak je prahă nakli BKM 1789, 453; Mo'să Ki me' vľzak' den nakli vála SIZ 1807, 60

năklon -a m *pozdrav*: Kak je tou Dejva ľzľisala, i ľzvěti năklon prijěla KM 1783, 229

nakloniti -klŭnim dov. **1.** *podariti, dati*: Csemér na nyé nakloni KM 1783, 296 **2.** *nagniti*: Kamenecz naklonte, ino ne zăľzpite SIZ 1807, 33 **nakloniti se** -klŭnim se *prikloniti se*: Vŭsta odpri ino se nakloni BJ 1886, 4; je glăvo odkrio ino se nyim je dostŭjno naklono BJ 1886, 23

năklonost -i ž *nagnjenje*: eto je pa hŭda

náklonofzt KŠ 1754, 60; Tá náklonoszt naj bode vu vami KŠ 1771, 594; sze je niksa plemenitesa náklonoszt pobúдила pri nyem KAJ 1870, 54; zadomefztsávanye, fterio fzhúde náklonofzti fzhája KŠ 1754, 40; Náklonofzt knyim fsvovo ká'ze KŠ 1771, 447; Nej vu náklonofzti po'zelejnya KŠ 1754, 46; Nej vu náklonofzti po'zelejnya KŠ 1771, 619; Lüvim z-csisztov náklonosztjov KAJ 1848, 102; náklonofzti grejhov fzo delale vu kotrigaj nafí KŠ 1771, 461; vó fztrejbigi i one náklonofzti KŠ 1754, 239; i notrejsnye náklonofzti ravnati more KMK 1780, 46; Bôgsaj Náklonofzti K-pobo'znofzti BRM 1823, 97; nad náklonofztni gofzpodújmo KŠ 1754, 105; znáklonofztni i 'zelámi vrét KŠ 1771, 568

nákoliko prisl. *kolikor*: ki nedás náfz vífse fzkúsávati, nego leprai nakoliko moremo pretrpeti SM 1747, 56

nákonec prisl. *končno*: Nakonecz konczi zakai prífztoupas TF 1715, 42

nakráčiti -im dov. *skrajšati*: ka sze naj mislěnya nakráćimo AIN 1876, 65

nakráći prisl. *nakratko*: Kai veli Boug nakráćzi od vfzeih teih zapovedi TF 1715, 17; Na Kráćzi i vfummi je pogledni KŠ 1754, 10; ár fzam vám nakráćzi pífzao KŠ 1771, 698; Mati je nej zamidila nyemi od toga na kráćzi pripovidávati KM 1790, 22; Tou fzo recsi moje kvám nakráćzi gucsěce SIZ 1807, 16

nakráćki prisl. *kmalu*: ár je Mária Kraliczka na kráćki mrla KOJ 1848, 50

nakügani -a -o prid. *okužen*: szo sze z novov lutheranszkov krivoverov nakügani na Vogerszko povernili KOJ 1914, 116

nakúpe prisl. *skupaj*: Obari náfz i zhi'znov dr'zinov na kúpe KŠ 1754, 224

nakúpiti se -im se dov. *zbrati se*: naj bi lutheranom i kalvinarom szlobodno bilou na Horvatszkom sze nakúpiti, i tam sztanúvati KOJ 1848, 93

nakúriti -im dov. *zanetiti, spodbuditi*: szo sze tudi pascsili veliko gibanye nakúriti KOJ 1848, 49

nalágati -lágam nedov. *nalagati*: szi ovsár máli ogen nalága KAJ 1870, 139; Rávno je te nalágala Szplaménom gorijo derva AIP 1876, br. 9, 4

naléćti -lećém dov. *nastaviti*: ete pěneze szam jaz v-'zebko naléko AIP 1876, br. 10, 6; mre'ze stero szo mi nalekli TA 1848, 23 **nalěćeni** -a -o **I. nastavljen**: ka bi ga vu szvoje nalecsene zánke zamotali KOJ 1848, 41 **2. postavljen**: Sloka má oči daleć od klúna nalěćena AI 1878, 27

nalěhci prisl. *nalahko*: Medtēm je pászt li nalehci

bila goriposztávlena KAJ 1870, 38; Jasz lepô i nalehci scsěvsi notri sztopiti AI 1875, br. 2, 7

nalekúvati -újtem nedov. *nastavljati*: i sztrele szvoje nalekújejo na tetivo TA 1848, 9; szkopcze nalekújejo meni TA 1848, 114; pávuk .. pavoćina po kotej nalećuje AI 1878, 39

nálev -a m *lijak*: Tóľtsér; nálev, traktar KOJ 1833, 176

nalòkati se -am se dov. *nalokati se, napiti se*: od Lotmerka, gde szo sze dobroga vina nalokali KOJ 1914, 142

nalòmleni -a -o prid. *nalomljen*: Terfzt nalomleno ne potere KŠ 1771, 39; Vćěla má nalomlene šlátalnice AI 1878, 35

nalòvleni -a -o prid. *nalovljen*: V to vroće sranjúje nalovlene ribe AI 1878, 27

nalòžiti -lòžim dov. *naložiti*: Szpovednik nalo'si grejsniki na Pokouro KMK 1780, 79; Nevernikom nalo'zi fze kaftiga BKM 1789, 9; Kakoli je on na mé nalo'zo BKM 1789, 264; Ár fzo nalo'zili ogyen KŠ 1771, 427; i ogyen fzo nalo'fili KM 1796, 130 **nalòženi** -a -o *naložen*: vidili fzo 'zerjávovougelje nalo'zeno KŠ 1771, 335; Kakda more nalo'feno pokouro fzpuniti cslovik KMK 1780, 80; szo kmetje i ovaksimi dú'snoszti nalò'seni KOJ 1848, 71; Naj nalo'sena dobra dela fzpunimo KMK 1780, 83

nalúćati -am dov. *nametati*: Edenkrát szo hercegovinanci 800 tórkom glavě doliszekali i nakúp nalúćsali AIP 1876, br. 4, 3

nalúcano prisl. *prežeće*: pito te sztári, pa pritom nalúcano glédo na Ferenca AIP 1876, br. 7, 7

nalúkávati -am nedov. *prežati, zasledovati*: cigánje i ciganice po vėszí oglejújejo, i nalúkávajo, gde KOJ 1845, 112; szo Andrása III. nalúkávali, ka bi ga vu szvoje nalecsene zánke zamotali KOJ 1848, 41 **nalúkavajúći** -a -e *prežeć*: Bán szvoje pri Diákovári na nyé nalúkávajouse horváte csini pred nyé vószkocsiti KOJ 1848, 49

nalúkávéc -vca m *vohun*: ino Robert Károlovih priatelov nalúkávéc vkánivsi KOJ 1848, 43

namákati -am tudi -ćem nedov. *namakati*: Áztatni; namákati KOJ 1833, 151; ki namáće zmenom vu fzkledo rokou KŠ 1771, 88; ki namáka zmenom vu fzkledo KŠ 1771, 147; pren. bi naffega blisnyega vnikakfe lasi nenamákali TF 1715, 16

namálani -a -o prid. *naslikan*: Efzi fzlisijó namálani i zgloubani kejpove KŠ 1754, 10

namali prisl. *pomalem*: Namali 'ze zacsnejo nezáj pridti AIP 1876, br. 9, 1; Listje drevja namali dolspokáple BJ 1886, 38

namázati -mázem dov. **I. namazati**: Mojo glávo

mi namá'zes zolijom BKM 1789, 4; i namazao je lžetjm blatom ocsi KŠ 1771, 296; i namazali lžo z-oliom vnouge nemoesne KŠ 1771, 119; i zokovniczov nama'zi ocsi tvoje KŠ 1771, 773

2. maziliti: je zapovedao onoga za Krála namazati KM 1796, 53; Ja lžem namazao krála mojega KŠ 1754, 105; Jasz szem szi pa namazao Krála TA 1848, 3; fteroga lži namazao KŠ 1771, 352; záto je on mené namazal SM 1747, 11; Jezusa je Boug namazao lž. Dúhom KŠ 1754, 99; kakda ga je namazao Boug BKM 1789, 374; ftera je namázala Gofzpodna KŠ 1771, 302; namá'zes z oliom glávo mojo TA 1848, 18; naj te zmirrhov potrtoga lžezrá i duse namázem KŠ 1754, 235; da bi ga pridouce namazale KŠ 1771, 154; Tri 'zene zmazalom prido Namazat tejló Jezusa BKM 1789, 94

3. nabiti, natepsiti: Potom ga je z-pálicov dobro namazao KAJ 1870, 129

namázati se -mázem se *maziliti se:* Gláva lže mi namá'ze BKM 1789, 7

namazajóuči -a -e mazajoč: naj molijo nad nyim namázajoucsi ga zoliom KŠ 1771, 753

namázani -a -o maziljen: na ftero je namázani lžtoga Sz. Dúhá zoliom KŠ 1754, 102; i csini szmilenoszt namázanomí szvojemi TA 1848, 14; Jezus lže imenúje túdi za Krifztuffa tou je: Namázanoga KMK 1780, 12

naméjniti -im dov. *nameniti, nameravati:* Proszim ki namenijo napréplácsati AI 1875, kaz. br. 8; Ár je Paveo namejno plavati mimo Efezula KŠ 1771, 405; Boug je vlže dobro namejno KŠ 1754, 266; ka jasz szam dobro nameno vcsiniti AI 1875, kaz. br. 7; I pokouro vcsini, kak lži namejníl KM 1783, 258; je pa Czaszar z-tém namejno szpokójiti KOJ 1848, 97; csi tou, ftero lžmo namejnili, doprnezémo KŠ 1754, 39; za nász Vandale namejnili pizati KOJ 1833, V; kak da bi on na hüdo namejno KM 1796, 26

naménivši -a -e ki je namenil: Béla I. naménivši lúbav zaslú'siti KOJ 1848, 19

naméjnjeni tudi naménjeni -a -o *namenjen:* znyega lžkrivnofzti vó nazvejscsenyé na nyegovo nefzrecfzo namejnyeno KŠ 1754, 54; kaže, ka je za mrzle kraje namenjen AI 1878, 18; i csi je pivonica naményena, szkopa sze KAJ 1870, 74

naméjnoti -em dov. *nameniti, nameravati:* Ino lžam namejnola idti SIZ 1807, 30

naménba -e ž *namen:* steri sze je z sztrasnov mocsnov vojszkov na vogerszko zemlo ravnao z namenbov vszo Vogrijo szebi podlositi KOJ 1914, 114

namenjávanje -a s *namen, namera:* Csloveka namenývanye kak jáko je szlabo KAJ 1848, 242; Na glász Bocskajovoga namenývanya je vsze

KOJ 1848, 86; nepodpéraj nyemi namenývanya TA 1848, 114; I zgbubim namenývanye BRM 1823, 185; vsze szvoje namenývanye odpise KOJ 1848, 101; ti szi sztálen v-namenývanyi KAJ 1848, 21; steromi sze je nej vnou'salo priti z-táksim namenývanyom KOJ 1848, 83; Sz-tém namenývanyem lcsém KAJ 1848, 395

namenjávati -am nedov. *namenjati, namerjati:* Tzélozni; namenývati, czilati KOJ 1833, 178; Ka Torszki Czaszar namenýáva KOJ 1848, 73; namenýváli szo zlocsasztnoszt TA 1848, 16

námer -a m *maščevanje:* Bosszuság; námer KOJ 1833, 153

namèriti se -mèrim se dov. *nameriti se, naleteti:* Vetemedni; nameriti sze KOJ 1833, 182; ár sze lejko namerimo na vnoge manyákov KOJ 1845, 42; Generál sze pri Trentsényi na nyega nameri KOJ 1848, 104; ár sze tak na doszta 'zú'zevk i csrvóv naméri KAJ 1870, 151; Vfzigdár lže je na lagoje Gofzpodne namero KM 1790, 36; ali da lže je namerilo, ka lžo rávno teda KM 1796, 24; Tu szo sze na národe namerili KOJ 1848, 7; da bi lže kak na kamen mejlžta ne namerili KŠ 1771, 426; i bojécsi lže naj lže na pejžzecsno mefzto ne namejrijo KŠ 1771, 425; Ali namérla sze je nebó'ze KAJ 1870, 43

namèsti prisl. *takoj:* Azonnal; nameszti KOJ 1833, 151; da szo nameszti 68 velikásov dolivszekli KOJ 1848, 27; jas i nyé nameszti esi prinesém BJ 1886

namèstítí -im dov. *nameszítí, položítí:* ete zaiméne oszéb pred vrémena-recsjóv nameszítí AIN 1876, 48; Kralica vènc na mrtvo telo namesztila AIP 1876, br. 2, 1

namèščeni in namèstjéni -a -o **1. položen, postavljen:** I zacsüla, ka rô'za na krilo mlado'zenca namesztsena AIP 1876, br. 2, 6

2. zastopan: ka po eti tri kotrig veliki, szrednyi i máli poszesztvari nameszjténi bodo AI 1875, br. 2, 3

namèstni -a -o prid. *namesztniški, zastopniški:* On je dosztrakrát kak prósztí deras pri ednom námesztnom zemelszkom goszpódi delao KAJ 1870, 55

namèstnik tudi namesztník -a m *namesztnik:* Gda bi pa Gallion namesztník bio KŠ 1771, 398; i je v-tížtoj krajini Námesztník bio KM 1796, 127; Namesztník Slavonie KOJ 1848, 41; fteroga lži za tvojeja na zemli Námesztníka posztavo KM 1783, 118; Bankona za namesztníka je posztavo KOJ 1848, 34; du'zen je namesztníka posztaviti AIP 1876, br. 1, 3; Ki je bio znamesztníkom Pavlom KŠ 1771, 381; z-rimszkim Pápom Krisztusovim namesztníkom KOJ 1845, 71; i jefžo namesztniczke KŠ 1771, 403; namesztníki

zvönszki dugovány vküpprido AIP 1876, br. 6, 3; má szvoje namesztnike KOJ 1845, 24

naměstništvo -a s *namestništvo*: vcsini nasztaviti Králeszko Namesztnisztvo KOJ 1848, 107

nameštúvanje -a s *nadomeščanje*: Kákse namesztúvanje 'selejo substantivumi med szebom KOJ 1833, 120

naměstvani -a -o prid. *nameščen, postavljen*: On bi mogao kakti od krála namesztvani braniteo szkerb nosziti KOJ 1914, 114

nameščávati -am nedov. *nadomeščati, zastopati*: je za poszlavcsa odebráni edno i to drugo krajino namesztsávo AIP 1876, br. 1, 5

nametáti -mëčem dov. *nametati*: Ali zima namece Po vszem nyé obrázi Bêle 'zamatne pokrôvce KAJ 1870, 63 **nametáti se** -mëčem se *najesti se*: ki sze k-vecsérji hráne prevecs namecsejo KOJ 1845, 108

nametávanje -a s *nametavanje*: szlabése splajúte etoga kamna na nametávanye cêsztnücajo KAJ 1870, 81

namílo prisl. *milo*: 'zenszka namílo jókala AI 1875, kaz. br. 7

naminéjnje -a s *namen, namera*: Nyih skodliva naminejnja, Nej je na vernepuszto BKM 1789, 16

naminjávanje -a s *namen, namera*: Moucs i namninyávanye na dobro czílou odevzéto KŠ 1754, 124; Naj odvrné Húdo naminyávanye KŠ 1754, 246; Dáj nám moucs na vfze dobro naminyávanye BKM 1789, 147; Tej pa szvoje naminyávanye nam na znánye dávajo KOJ 1845, 83; moremo prikapsiti nalfé nakányanye fz Popofzkim naminyávanyom KMK 1780, 53; rafzodjávecz je mífzeo i naminyávanyov fzcrczá KŠ 1771, 677

naminjávati -am nedov. *namenjati, nameravati*: alí kákfe vrejmen naminyáva KŠ 1771, 704; I znás, ka naminyávajo BKM 1789, 397; Cífi bodo naminyávali, Nám skouditi BKM 1789, 390; kak vnogokrát fzo naminyávali zmenkanye fz. pífzma kázati KŠ 1771, A2b

namočávati -am nedov. *namakati*: Szúho zemlo z-rofzov namocsáva BRM 1823, 124

namočiti -môčim dov. *namočiti*: Vizesiteni; namocsiti KOJ 1833, 183; nosicz v krávne mozole namocsiti KOJ 1845, 118; Pero szí v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; poslí Lázara, naj namocsi konec prfzta KŠ 1771, 226 **namočiti se** -môčim se *namočiti se*: I 'znyimi fze vnocsi, Pofztela namocsi BKM 1789, 333 **namôčívši** -a -e *ko je namočil*: I namocsívši falácsecz dáo ga je Judás Iskariotefí KŠ 1771, 312 **namôčeni**

-a -o *namôčen*: komi jafz te namocseni falácsecz dáam KŠ 1771, 312; I oblecseni vu krv namocsenim gvantom KŠ 1771, 801; pren. kaifzmo vu vfze greihe namocfeni TF 1715, 36

namoliti se -môlim se dov. *naprositi se*: Pápa sze je dáo namoliti KOJ 1845, 57; Milosztiven czaszar sze je púsztó namoliti KOJ 1914, 141

na nágli prisl. *nanaglo*: moreio na nágli kszramoti posztánóti ABC 1725, A8a; ka na nágli, liki tát pride KŠ 1754, 113; ka na nágli liki tát pride KŠ 1754, 113; I na nágli fze okouli zgliednovfi nej fzo vecs nikoga vidli KŠ 1771, 129; Tam na nágli od zgora pride doli BKM 1789, 120; je na nagli vcfinyeno z-Nebéfz sumlejnye KM 1796, 117; Neg' na nágli ti odnásas vu ocsnom megnyeni SŠ 1796, 127; i zakaj jo pela tak na nágli SIZ 1807, 41

nanašajóúci -a -e prid. *oziralen*: jeszo nanásajóucsi [pronomeni] KOJ 1833, 35; Vecsféle .. 3. nanásajóucsi zaiméni AIN 1876, 33

nanč prisl. *niti*: Nyiva recsi nancs fzo vórvanya nejvredne SIZ 1807, 49; szo Velikási nej nancs piztati ználi KOJ 1848, 68; Nanč pod drevjom ležéčega sáda se je nej tekno BJ 1886, 28

nanizávanje -a s *priklanjanje*: Na kaj nanizávanye KOJ 1833, 131; szam dale szvoje nanizávanye AI 1875, br. 2, 7

nanizávati se -am se nedov. *priklanjati se*: nanizávo sze naprê, nazáj AI 1875, br. 2, 7; fznopje kak da bi fze nanizávalo mojim fznopom KM 1796, 24; Na Bo'ze imé fzo fze pa nej fszamo vu fztárom zakoni nanizávali KŠ 1754, 149

nanizávek -vka m *priklon*: Teda z-ednim nôvim nanizávkom zdájze sztôpi AI 1875, br. 2, 7

nanízen -zna -o prid. *ponížen, vdan*: Nego Bogi je nanízen BRM 1823, 274; I takáj Bogi nanízen KAJ 1848, 174

naníziti -im dov. *prikloniti*: Glavou, nogou mi nanízmo BKM 1789, 24 **naníziti se** -im se *prikloniti se*: ponízno fze pred tebom nanízim KM 1783, 27; nanízim sze vu tvojoj Czérkvi TA 1848, 5; Koga fze velikoj zmosnofzti nanízi BKM 1789, 5; Dávid fze je globoko nanízo KM 1796, 59

nanositi -nôsím dov. *nanositi*: csi mravlé vleti vizíki mravlinyek nanoszijo AI 1875, br. 2, 8; i ka szí je [lisica] v-lüknyo nanoszila KAJ 1870, 57

naočálka -e ž *naočarka*: Naočálka domá je v zhodnoj Indíji AI 1878, 29

naórok prisl. *za večno, za vselej*: ino Erdélijó z-vogerszkim králesztvom na órok podru'siti KOJ 1848, 13

naóskopi prisl. *skopo, pičlo*: kâ bi cseresz zime naószkopi meo polagati KAJ 1870, 122

naoupačnosť -i ž *nerodnosť*: naj sze vecskrát tákse naoupacnosťi neprigodijo KOJ 1848, 116
naoupak prisl. *narobe*: nyegove naj bougse ricsi i csinejnye na oupak preobrácšamo KŠ 1754, 56
naoupakvráčanje -a s *zloraba*: Luther zacsne prouti naoupakvracsanyi odpüsztkov predgati KOJ 1845, 55

napájanie -a s *napajanje*: Jünci so jo brezi kerme, napajanya pripelali KOJ 1914, 109

napájati -am nedov. *napajati*: v-zimi krave z-mlácsnov vodov trbe napájati AIP 1876, br. 2, 8; ali ofzla od jáfzeo i pela ga napájat KŠ 1771, 216; napuni jo zjefziom i napájao ga je KŠ 1771, 96; Zmlejkom lzam valz napájao KŠ 1771, 494; pren. ágnezca, ki náfz napája 'zivov vodouv KŠ 1771, 762; práva pitvina, Ktera 'zédne düšfe napája BKM 1789, 80; Sz. Krifztusa tejlom me hráni, I zkrvjom napájaj BKM 1789, 376; tou je práznofzti lzvoje napájalo vfze národe KŠ 1771, 791 **napájani** -a -o *napajan*: Jezus z-csemérom, i z-jesziom napájani KM 1783, 73; je z-jefziom napájani KM 1796, 109; zcsemérom, on je napájeni BKM 1789, 76

napámet prisl. *na pamet*: zLutherove nouve biblie napámet cejle vrszte slabrajoucš KOJ 1845, 63; ali že je vsakojačke molitve napamet znála BJ 1886, 4

napámetjemánje -a s *spoznanje, pripomba*: Kákse obcsinszko napametjemánje jeszte na vsze ete ládavne prilofške gledoucš KOJ 1833, 45

napámetvzétí -vzémem dov. *opaziti, spoznati*: Eszrevenni; opaziti, napametvzétí KOJ 1833, 155

napelàti -pèlam dov. **1.** *napeljati, navadno s prepričevanjem povzročiti pri kom psihično pripravljenost, da kaj stori*: zogibanyem onih, ftera bi náfz náto mogla napelati KŠ 1754, 63; Bo'ze vole modrofzt: Ona te napela Na to 'zitka vernofzt BRM 1823, 164; hábajmo fze pa nevoscenoufzti, i csemérov, fteri na tak lztrasto hüdoubo napelajo csloveka KM 1796, 9; ár ga je lübvav na tou napelala KM 1796, 67; Znáfánye je nyega na to napelalo KM 1796, 63; Táksa mála dela szo jo ne napelale AIP 1876, br. 10, 5 **2.** *povzročiti*: fzo lzvojjim mrfzkim 'fivlejnyem potop napelali na vfze cslovecsánfzki národ KM 1796, 10 **napèlani** -a -o *napeljan, nagovorjen*: Srbi szo na bój napelani i krédi bili AIP 1876, br. 8, 2

napelávanje -a s **1.** *napeljevanje, nagovarjanje*: Napelávanye KMS 1780, A3; ka fzi nyegovoga na dobro napelávanya nej nafzledüvao KM 1783, 205; Edno minuto je napelávanye poszlühsala AIP 1876, br. 10, 6 **2.** *uvod v knjigo*: Napelávanye KMK 1780, A2 (3); Napelávanye KOJ 1833, 1

napelávati -am nedov. *napeljevati, voditi*: na teliko proszimo, na keliko vu vekivecsno blá'sensztvo napeláva KM 1783, 18; Vsaka stvár nas napeláva več i več znati AI 1878, 3 **napelávati se** -am se *napeljevati se, voditi se*: Na praviczte pot fze napeláva BRM 1823, 102 **napelavajúóci** -a -e *napeljujóč, vodeč*: Ka fze na grejh napelávajoucse prilike bode ogibao KMK 1780, 75; i na grejh napelávajoucš prilik bodem fze ogibao KMK 1780, 79

napelávec -vca m *pobudnik*: Matyas I. napelávce vköpzapriszéganya pofstissa KOJ 1848, 65

naphàti -pšém dov. *naphati, napolniti*: Niki pipo napséjo KOJ 1845, 104; naphala fzta fzi 'saloudecz KM 1790, 26 **naphàti se** -pšém se *najesti se*: naj fze vfzáki do grla nafzúne, na beteg napsé KM 1790, 78 **napháni** -a -o *naphan, napolnjen*: Tömött; napháni -a -o KOJ 1833, 176; do téo z-lédom naphano AIP 1876, br. 2, 7; domou odneszti, nej pa tüdi napháne 'sepe KOJ 1845, 37

napičeni -a -o prid. *koničast*: Zeléni konjič .. ár je napičena gláva spodobna malo konjskoj AI 1878, 35

napihani -a -o prid. *nahujskan*: Bethlen száblo opászao od Törkov napihani, i pomágani KOJ 1848, 92

napihnjenost -i ž *ošabnosť, domišljavost*: na-volivši sze törszkoga Czaszara napihnjenostzi KOJ 1848, 86

napihnoti -em dov. *napihniti, povzročiti ošabnosť, domišljavost*: nedaj mi nigdar z-gizdosztjov Napihnoti szrdcza mojga KAJ 1848, 173 **napihnjeni** -a -o *ošaben, domišljav*: Té je napihnyeni i nikaj nezna KŠ 1771, 642; Napihnyeni Rákóczi uprav záto sze neboji Krála KOJ 1848, 103; Ár napihnyene márnofzti ricsi gucsécsi vábijo na po'zelejnye tejla KŠ 1771, 721 **napihnjena** -ih sam. *ošabne stvari*: i vüfzta nyihova gucsijo napihnyena KŠ 1771, 759; z vüszdami napihnyena gucsijo TA 1848

napiknjeni -a -o prid., v zvezi **napiknjena šiba podpičje**: govorejnja tále razlocšavajoucša znaménya .. Eta naszledüvajoucša: Siba (,); napiknjena siba (;) KOJ 1833, 9; napiknjena siba (;) AIN 1876, 8

napijnati se -am se nedov. *prizadevati se*: Ona sze je toti nej v tom poszli veliko napihnyala kak lutherankinya KOJ 1914, 136

napijnëvanje -a s *prizadevanje*: Vszákoga Národa kakti obcsinszkoga Tiváristva napinyávanye, i konecz v-tom sztoji KOJ 1833, IX

napísati -píšem dov. *napisati*: Moj'zes je dopüfzto lifzt razlocšnýá napifzati KŠ 1771, 133; lifzti,

fteroga je korintus varafánczom napíszau TF 1715, 3; Napíszao je pa i titulus Pilátus KŠ 1771, 329; ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3 **napísani** -a -o *napisan*: Bio je pa napíszek napíszani obr nyega KŠ 1771, 252; imajoucsi imé napíszano KŠ 1771, 801; szta lutherove povedke taki odgovorila v-napiszanih knjigaj KOJ 1845, 56; pren. ka bi napiszani prouti nám du'sni liszt na kri'snom drejvi doli zbriszao KM 1783, 104

napísek -ska m *naslov*: Napíszek i poklon KŠ 1771, 488; napíszek Nemfki ali Vogrfzki ká'ze BKM 1789, 5; ki fztoji znápíszka i poklona KŠ 1771, 716; koga má kejpi i napíszek KŠ 1771, 239; szvoje zásztave z-etim napiszkom notriposle KOJ 1848, 101; liki sze to 'z-nyi napiszkom zlehka prevediti dá KAJ 1848, IV

nápitek -tka m *napitek*: gder k-napitki vkúp szeszti KOJ 1845, 73; zastelo sze je nyemi na eden napitek v-kresmo szkocsiti KOJ 1845, 50; pren. ti bode napitek fztasna fzdrtoszt Bo'sa KM 1783, 211; me napoji Ztejm dúhovnim napitkom BKM 1789, 161

napiti se -pijém se dov. *napiti se*: Rô'zica sze napijé KAJ 1870, 20; pren. 'Zive vodé dáj nam fze napiti BKM 1789, 177; naj fze tvoje miloscse, i vrejdnosztii 'sive vodé napijém KM 1783, 126

naplòditi -im dov. *naploditi*: Tü travín hüdo plemen Zidti, i naploditi KAJ 1848, 324; nyegovoga národa ino 'slájhte zednov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4 **naplòditi se** -im se *naploditi se*: Pride leto, naplodijo Sze mühé KAJ 1870, 90; Gda bi fze 'fe naplodili KM 1796, 14; Zátò fze ji je naplodilo tak vnogo KŠ 1771, 691; na szadovenom drevji szo sze gòszance naplodile KAJ 1870, 113

naplodjávati -am nedov. *ploditi*: Ti naplodjávás potrébno 'zivino BRM 1823, 433

nàpnjeni -a -o prid. *napet*: Mocsna Oblüba je napnyena, práva vola csloveka KMK 1780, 74; Krava je pa viszila za hi'zom prepászana znapnyenom vajátjom AIP 1876, br. 8, 6

napò prisl. *napol*: Napò mrtva na tle le'zi KAJ 1870, 17

napobòugšati -am dov. *izboljšati*: Épitni; czimprati, zidati, napobougsati KOJ 1833, 155

napògnoti -em dov. *pospešiti*: Karol VI. napogno je tr'stvo i poszlovanoszt KOJ 1848, 106

napojiti -ím dov. *napojiti*: 'sivino zavurocseno napojiti, je krouto pogibelno KOJ 1845, 51; z potokom nászladnosztii tvoji je napojis TA 1848, 28; csi je 'zéden, napóji ga KŠ 1771, 477; gda fzmò te vidili 'zédnoga ino fzmò te napojíli KŠ 1771, 86; i napojili fzte me KŠ 1771, 86; pren. Dvakrat me napoji vřzak dén zadovolno BKM

1789, 161; napój mojo volo vszakojacsom dobroutom KM 1783, 122; ka fzi ti mené zetov drágov jejsztvinov tvojeja fz. teja napójo KŠ 1754, 237 **napojiti se** -im se *napiti se alkoholne pijače*: i gda fzo fze napójili KŠ 1771, 269; i gda fzo fze napójili SIZ 1807, 26; pren. da fze moja dusa nahráni i napoji KŠ 1754, 236 **napòjeni** -a -o *napojen*: vüszta z-jeszom napojena KM 1783, 64; Zbrikim cfmérom zješzihom napojen BKM 1789, 77; pren. i vřzi fzmò vu eden Dùh napojeni KŠ 1771, 514

napókani -a -o prid. *nabit*: Sojo i zprotja spletene, zblata ali zemlé napokane stené BJ 1886, 6

napokònci prisl. *I. končno, na koncu*: I napokonczii kabilfzi mi bátrivili TF 1715, 41; i zrnye Napokonczii dober fždád dáva SŠ 1796, 21 *2. pokonci*: Z-vühi ma pokonczii, Poszlušam glász vezféli BKM 1789, 7

napostáviti -im dov. *postaviti, določiti*: je glaszovitnoga püscsenika kak varivácsa naposztaviti vcsino KOJ 1914, 152

napóti prisl. *napoti*: në szo mogli prbivati i poetom szamo napóti bili AI 1875, kaz. br. 3

napóutiti -im dov. *napotiti*: i napouto ga je telikájse k-nyegovomi fztáni KM 1796, 125

napóutiti se tudi napótiti se -im se *napotiti se*: Zdáj sze Albert nad Törka napouti KOJ 1848, 54; Na vekivecsno pout zdaj fzam fze napouto SŠ 1796, 77; ka fze je v-Jeru'sálem napoutila KM 1796, 66; eden goszpod, ki sze je vu szoszedno vész napóto KAJ 1870, 135; Edenkrát pükso pod pláscs szkrio i sze napóto AI 1875, kaz. br. 7; Gda bi fze pa nyidva domou napoutila KM 1796, 92

napóutni -a -o prid. *ki je na poti*: Po premáganyi napoutnih národov szo sze priválili KOJ 1848, 5

naprášeni -a -o prid. *naprašen*: ár je eden Jezik z-vsakeféle oklom naprášeni KOJ 1833, IX

nápřava -e ž *delo, stvaritev*: ka fzem jafz náprava rouk tvoji KŠ 1754, 242; Jeli veli náprava napravlácsi, zakaj fzi me tak napravo KŠ 1771, 468; pouleg lasztivnosztii náprave rodbinszkiih glasznikov KOJ 1833, 20; ftera prepovidáva Kejpov nápravo KMK 1780, 38; Glédam tvoji rouk nápravo náj vékso BKM 1789, b; nego moremo szoszidovo nápravo nücati AIP 1876, br. 2, 3; Szvov nápravov te fzlü'zijo BKM 1789, 184; Náprave poszsvetsenya KAJ 1848, VI

napřavítel -a tudi napravíteo -ela m *stvarnik*: napravíteo je Boug KŠ 1771, 691; vřzáke fztvári moudri napravítel BKM 1789, 155; Ti szvéta napravítela BRM 1823, 118

napřáviti -právím dov. *I. napraviti, omogočiti nastanek česa*: Znicsefza kaj napraviti KŠ 1754, 93; ino tákse sztrasno meszarejnye náprávi

med nyimi KOJ 1848, 9; ka fzi me, liki ilojezo napravo KŠ 1754, 90; tejlo moje, fteru fzi z-zemlé napravo KM 1783, 5; on ga je zedne grúde napravo SM 1747, 3; fzi je Augufztus veliko bradou napravo KM 1790, 20 **2. postaviti, zgraditi**: ka fzmo ti mogli czérkev napraviti KŠ 1771, 852; szí napravíjo csúdnó meszto Benetke KOJ 1848, 4; í napravmo tri fatore KŠ 1771, 199 **3. pripraviti**: ki napraví pout tvojo pred tehom KŠ 1771, 103; í fztanyé fzi pri nyem napravímo KŠ 1771, 315; Napravíli fzo nyemi záto tam vecsérjo KŠ 1771, 306 **4. ustvariti**: í napravíjo fzi zlfzvoje moucsi mislejnye KŠ 1771, 443; Boug je ete fzvejť napravo KŠ 1754, 93; je Mo'zes pefzen napravo BKM 1789, 5b; Napraví me po etom nouvo fztvorjenýe KŠ 1754, 236; napraví nám Bogé KŠ 1771, 362 **5. spremeniti**: Eden drúgoga na túhoga Bogá napraví KŠ 1754, 11; ví fzte jo pa napravíli na razbojnikov jamo KŠ 1771, 68 **6. sestaviti, narediti**: One razlocsne féle recsi, z-sterimi sze napraví gucs KOJ 1833, 12 **naprávleni -a -o naprávľen, narejen**: Nej je zlífzá, ali fzkamna naprávľena Bo'za hí'za KŠ 1754, 129; Vecsérja pa, ár je vecsér. napravľeno KŠ 1754, 200; csloveki, naj obfzlejdným napravľenómí KŠ 1754, 94; dáo je z-zemlé napravľeno pofzoudo KM 1796, 48; v-Testamentómí napravľenom KOJ 1848, 53; Tě kosi szo tak napravľeni AI 1875, kaz. br. 8; í vfze fztvorjene, í napravľene fztvári KŠ 1754, 10; od pri nyej zbruncza napravľeni fztebrov KŠ 1771, 601; í zkaménya napravľene Bogé dicfíli KM 1796, 80; Ali te náj vífesnyí vu zrokámí napravľeni czérkváj ne prebiva KŠ 1771, 362; pren. ka v-preminocsíh letah napravľeni dug tak országa te'zijo AI 1875, kaz. br. 2; vekivecsní plamén ie vám napravľen vekke SM 1747, 84; mámo, hí'zo brezi rouk napravľeno KŠ 1771, 536; Nebéfza fzo po recfí Gofzpodnovói napravľena SM 1747, 3; Zricsjouv Gofzpodnovov fzo nebéfza napravľena KŠ 1754, 93; kaj fzo vekivecsnofzti z-Bo'zov ricsjouv napravľene tak KŠ 1771, 690

napravľáč -a m izdelovalec: Jeli velí náprava napravľácsi KŠ 1771, 468

naprávľanje -a s I. naprávľanje, izdelovanie: Naprávľane píve AIP 1876, br. 5, 8 **2. tvorba**: Na nyihovo napravľanye gledoucs KOJ 1833, 35; Ka sze zgodí z-nísterov recsjov pri napravľanyí vno'zinszkoga-racsuna AIN 1876, 13 **3. priprava, sklepanje**: nieden nebode sze dáo na míra napravľanye príprávití KOJ 1848, 12; ka szo vu napravľanyí míra z-Törkom nej tálniczke bíli KOJ 1848, 100

naprávľati -am nedov. I. delati, omogočati

nastanek česa: Csi bode fto fteu kejpe napravľati KŠ 1754, 12; ovo vfza nouva napravľam KŠ 1771, 805; Tí napravľas pred menom eden fztol ABC 1725, A8b; gda napravľas obíd, ali vecsérjo KŠ 1771, 219; Szto pred menov tí napravľas BKM 1789, 163; Pokrouvcze fzi napravľa KŠ 1771, 817; fticze nebefzke fzi gnejzda napravľajo KŠ 1771, 44; ne napravľaj fzi zrejzani kejpov KMK 1780, 34; fzrebrnár, je napravľao fzrebrne czérkvi Diáni KŠ 1771, 402; za volo lejpe czérkvi, fteru je czejla Á'zia 200. lejt napravľala KŠ 1771, 571 **2. postavljati, graditi**: Szlovenje szo sze nej prenáglíli cerkve za szebé napravľati KOJ 1914, 102 **3. pripravljati**: ki je mogao pred Meffíáfóm pout napravľati KŠ 1771, 2 (B2a); Herodes vojľzko napravľa BKM 1789, 54; íno csloveki dofzta-féle pogíbelnofzť napravľa SIZ 1807, 9; kmet gosztsenyá pogousztoma nenaprávľa KOJ 1845, 33; napravľajte pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 9 **4. spreminjati**: ne napravľajte hí'zo Ocsé mojega na odávanya hí'zo KŠ 1771, 269 **5. uvajati, uresničevati**: 'Siga je hasznovítne pravice napravľao KOJ 1848, 52 **naprávľati se -am se I. postavljati se, graditi se**: Ár vfzáka hí'za fze od níkoga napravľa KŠ 1771, 675; gda fze je napravľala bárka KŠ 1771, 710 **2. delati se, kazati se**: Csi .. íno fze lejpi napravľamo KŠ 1754, 43; Vfzáki, kí fzebé Kralá napravľa KŠ 1771, 329

naprávľenje -a s delo, stvaritev: Nyegova dela fzo velíka Vu vfzega napravľenyí BRM 1823, 119

naprávľnica -e ž tovarna: Vu Becsí edna napravľnica szvécs do téo pogorela AIP 1876, br. 2, 7; ka bí potrebnó bíló edno napravľnico goríposzťavití AI 1875, br. 1, 1; Ország íma vnogo vrédnoszťi, kak napravľnice AI 1875, br. 2, 2

napré in **napréj** prisl. **I. spreadaj, prej**: preminou-cféga naprej ímenúvanoga Kúzmics Stevana pefzmi BKM 1789, 3b; Jázbec .. na telí naprej je pa čaren AI 1878, 10 **2. izraža usmerjenost v prihodnost**: Vido szam pri tom delí naprej vnouge loczné proutí mení natégnýene KOJ 1833, V; Ona pa naprej navcsena od materé fzvoje KŠ 1771, 47; fteru fzte naprej csulí KŠ 1771, 603; Ovo, naprej fizam vam povedao KŠ 1771, 12a; Na naprej one noucsí na tefce bodemo KMK 1780, 65; nyegovo fzrecso líki fzvojo naprej pomága SIZ 1807, 7 **3. izraža gibanje ali smer pred drugim**: je potrejbno bílou tákfemí csloveki naprej fztoupítí KŠ 1771, A7a; dejmo példo, naprej ídtí KM 1790, 82; V'zítíki naprej ídemo BKM 1789, 48; I, kífzo naprej slí KŠ 1771, 233; Na prej' fze kníge prnefzou SŠ 1796, 47

naprěči -prežém dov. *naprěči*: Hlápec 'ze naprégo konye AIN 1876, 44 **naprězeni -a -o**

vprežen: szo segavi konyi napre'zeni bili KAJ 1870, 117; Gda je v kôla napreženi AI 1878, 15

naprédàti -dám dov. *postaviti naprej*: Prirêcsje okolsztojnoszti naprédà AIN 1876, 63 **naprédáni** -a -o *predlagan, predložen*: je navkûpnom tanácsivanyi naprédáno, ka AIP 1876, br. 6, 2; tak sze more zgoditi, kak vise naprédáno AI 1875, kaz. br. 3; stero vu korenasztoj recsi naprédánoga dugoványa vöpokevo AIN 1876, 71 **naprédèni** -a -o prid. *napreden, povzročen*: Ète napredene pogibelne zvjácsine tecsáj je tak naméno zabörati KOJ 1848, 66

napredüvanje -a s *napredovanje, napredek*: sto bi za vase napredüvanje znanoszti vam potrêbno sürkêso pôt goriôdpro AIN 1876, br. 6, 1

napreglêden -dna -o prid. *previden*: Elölrelátó, napreglêden -a -o AIN 1876, 25

naprêhitenje -a s *napredovanje, napredek*: poznavsi naprêhitenye cslovecsansztva AIP 1876, br. 5, 8

naprêidénje -a in naprêj idéjnje ~ -a s *napredovanje, napredek*: Vu fzkربی i v-deli daj naprêidénye BRM 1823, 126; Molitev za pomocs bo'zo i naprêidénye TA 1848, 69; naj tvoje naprej idejnje ocšivefzno bode vu vlzem KŠ 1771, 639; zapelávczi naprej idejnje bodo meli zhûdoga KŠ 1771, 650; bli'znyemi na naprej idejnje verno hodimo KŠ 1771, 843; preporácsam i fzrecsno naprej idejnje KM 1783, 68; Dáj naprej idejnje vfzrecsi BKM 1789, 170; naj fze radüjemo nad fzrecsnim naprej idejnyom naléga bli'fnyega KM 1796, 67

naprêj dàti ~ dâm dov. **1.** *sporočiti, povedati*: Ka je potrejbno vu znányi Jezika naprejdati od Nomenov KOJ 1833, 15; Mó'se'sa prvi táo, Obilno naprej-dá SIZ 1807, 34; Ino tak fzem vu 1.) naprej dáo tiszto Právdo KŠ 1754, 5b; Obadvá sta zdaj med jočom naprejdalá svoje tožbe BJ 1886, 13 **2.** *predati, izročiti*: Liki fzo nám naprej dáli, ki fzo od zacsétke fzvojimi ocsmi vidili té rejcsi KŠ 1771, 161; Ali fto nyemi je kaj naprej dáo, naj fze nyemi nazáj plácsa KŠ 1771, 474; kaj bi nam ono Ofzobo naprej-dáli, za ftero fze trüdimo SIZ 1807, 29

naprêjdávanje -a s *sporočanje*: Po stenyej razmívom rejcsih i gucsa naprejdávanye KOJ 1833, 7

naprêjdávati -am nedov. *sporočati*: i eto nám naprej dáva, ka fzo Apofztolje delali KŠ 1771, 337; Pravicsnofzti návuk naprej dáva KŠ 1771, 558 **naprêjdávati se** -am se *sporočati se*: znánye fze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); Verbuma vugibanye sze vu dvoujoj formi naprejdáva KOJ 1833, 56

naprêjdek -dka m *napredek*: Ali boj z-Törkom bougsi naprejdekm má KOJ 1848, 114

naprêj djáti ~ dènem dov. *predložiti*: Fefzrtus je naprej djáo králi Pavlovo dugoványe KŠ 1771, 419

naprêj dójti ~ dójdem dov. *priti, pojaviti se*: I temna nous naprej dojde BKM 1789, 140

naprejdüvati -üjem nedov. *napredovati*: Tej szo [mésniki] tüdi v szvojem apostolszkom deli tak naprejdüvali, da KOJ 1914, 99

naprêj hoditi ~ hòdim nedov. *hoditi pred kom*: Ár bos naprej hodo pred liczom Gofzpodna KŠ 1771, 166 **naprêj hodéçi** ~ -a ~ -e **1.** *ki hodi naprej*: nikeliko rejcsi .. kako nájmre pred-naprej-hodécséga csloveka SIZ 1807, 17 **2.** *predhoden*: Pervi tauje Predgovor, ali ta naprei hodécfá reics TF 1715, 26; Ta naprei hodécsa dugoványa, kákfa jefzo, a) Ta fzmert SM 1747, 37

naprêj iti ~ idem nedov. *hoditi naprej, napredovati*: Csi na sztezi etoj Szrdcno znam napreidti KAJ 1848, 238; 'zena naprej ide KŠ 1771, 195; Törçi vszáki dén dale napreido AI 1875, kaz. br. 3; I on bode naprej fôu pred nyim vu Dûhi KŠ 1771, 162 **naprêj idóuçi** ~ -a ~ -e *naprej gredoč*: To lúztvo pa naprej idoucsé je kricsalo KŠ 1771, 68

naprêj písani ~ -a ~ -o prid. *predpisan*: Ár ftera fzo naprej pífzana, na náfe vcsenyé fzo pífzana KŠ 1771, 481

naprêj pomágati ~ -am nedov. *pospeševati*: naj on fzrecso nyéno naprej pomága SIZ 1807, 9; obsinszko Dobro, i blá'senszstvo naprejpomágamo KOJ 1833, X

naprêj postaviti ~ -im dov. **1.** *predse postaviti*: náfz po Jezufi zbidi i zvami vrét naprej posztávi KŠ 1771, 535 **2.** *narediti*: naj naprej posztávimo vfzákoga csloveka popolnoga KŠ 1771, 605 **3.** *na voljo dati*: i naprej bi mi posztavo vecs, liki dvnájfzet legio angyelov KŠ 1771, 90 **4.** *pokazati, omeniti*: Drüga nyihova csüda indri naprej posztávimo KM 1796, 119

naprêj postávlati ~ -am tudi naprêjpostávlati -am nedov. *prikazovati*: Eta csi bos naprej posztávlaov bratom KŠ 1771, 639; z-sterimi nájmre nasso volo naprejosztávlamo KOJ 1833, 142 **naprêj postavljóuçi** ~ -a ~ -e tudi naprêjpostavljóuçi -a -e *prikazujoč*: zacsnejo hasznovitoszt jákoszti v-náj lepsem obrázi naprejosztávlaoucs preporácsati KOJ 1845, 13; naprej posztávlaoucsi, ka je Krifztfufi potrejbno bilou trpeti KŠ 1771, 394 **naprêj postávlèni** ~ -a ~ -o *postavljen*: nego je eden járecz naprej posztávleni KM 1796, 18

napréj viditi ~ -im dov. *predvideti*: Geto je pa naprej vidilo pižmo, kaj Boug zvóre ľzpravicsáva pogane KŠ 1771, 561

napréj vzéti ~ vzémem dov. **1.** *dati prednost*: jaľz moje rad doli denem, i nyegove naprej vzemem BKM 1789, 8b; **2.** *lotiti se*: Ali niľcse je nej naprej vzéo eto hafznovito delo BKM 1789, 2b; nego ľzo ľzi káksa drůga dela naprej vzéli KM 1790, 80; je József II. naglo vnouga premenyanya naprejvzéo KOJ 1848, 113

napréjvzéti -a -o *sklenjen*: sze je zvedlo, ka je tá szkűpscsina naprejvzéo mejla KOJ 1848, 96

napréjvzétje -a s *sklep*: Tou rászzipanye nyegovoga naprejvzétja je nyemi vszo dobro volo vzéla KOJ 1848, 114; na glász naprej moli divisko napréjvzétje KOJ 1845, 91; da je szám vu Vogerszko prigrumo z-tém naprejvzétjom KOJ 1848, 79

napréjzdvávati -am dov. *povedati, sporočiti*: ta nájpotrebnejsa szmo naprejzdvávali KOJ 1833, 144

napréj zhájati ~ -am nedov. *vzhajati*: I zhája naprej praviczla BKM 1789, 364

napréj znánje ~ -a s *previdnost*: Pouleg naprej znányla Bogá Ocsé vu polzvecsenyej Důha ľzvétoga KŠ 1771, 703

napréjznositi -znósim dov. *nařteti, omeniti*: Luther je naprejznoszó i zagovárjao tákse návuke KOJ 1845, 56

napréj zračúnanje ~ -a s *nařtevanje*: Koliko tálov má molitev .. Drůgi ie naľfe potrebuoľce naprei zračúnanye TF 1715, 26

napréj zračúnati ~ -am dov. *nařteti*: greihe ziménom po ednom naprei zračúnati nemoremo TF 1715, 36; Csi gli mi vľze pred fararom naprej ne zracúnamo KŠ 1754, 199; Zracúnaj mi naprej tejh knige KŠ 1754, 3

napréj zračúnani ~ -a ~ -o **1.** *nařtet*: Ete naprej nacsúnane knige KŠ 1754, 3; ľze tim odzgora naprej zracúnanim ne protivijo KŠ 1754, 3; Kakti i vu naprej zracúnani ľze veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a

2. *omenjen*: proľzim i od toga eti naprej nej zracúnanoga hůdoga ofzlobodjený KŠ 1754, 178; Opominanye a. na toga naprej zracúnanoga doboga potrdjávanye KŠ 1771, 656; Jaľz vu vľzej tej naprej zracúnani mejľztaj Nej ľzam hodo SIZ 1807, 45

napréj zrendľúvati ~ -űjem dov. *vnaprej določiti*: modrouľzt Bo'zo, řtero je naprej zrendľúvao Boug KŠ 1771, 493

napréj zrendľúvani ~ -a ~ -o *vnaprej določen*: Vu nyem, vu kom ľzmo i őrocšino vzéli mi naprej zrendľúvani KŠ 1771, 574

napréj zváti ~ zovém nedov. *klicati*: pred Bogom, řteri zové naprej ona, řtera ľzo nej KŠ 1771, 456

napréj zváni ~ -a ~ -o *klican*: záto je napréj zváni Dániel KM 1796, 80

naprénosévči prisl. *omenjaje*: Potom z-rédóm naprénoszévcsi vsze ono, ka orszácško szpráviscse pobogsati more AI 1875, kaz. br. 1

naprépáščiti se -im se nedov. *híteti naprej*: Hercegovinanci szo sze naprépascšili AIP 1876, br. 2, 3

naprépláča -e ř *naročnina*: Poziv na prépľacšo AI 1876, br. 7, 1; Napréplácse suma tak mála AI 1875, br. 1, 8; zvolte napréplácšo ponóviti AIP 1876, br. 1, 2

naprépláčan -a m *naročnik*: Vszáki naj tak dober bode, ka "Prijátel" – koncšimár ednoga nóvoga napréplácšana szpravi AI 1875, br. 1, 8

naprépláčar -a m *naročnik*: geto ľze je zadofzta napréplácšarov nej naislo BRM 1823, IV; csi od vszega vecs napréplácšarov bode AI 1875, kaz. br. 8; Csi bi stoj med napréplácšarov nisteri broj nebi dóbo AIP 1876, br. 9, 8

naprépláčati -am dov. *naročiti*: Proszim ki namenijo napréplácšati AI 1875, kaz. br. 8

naprépláčni -a -o prid. *naročniški*: Napréplácšana cena AI 1875, kaz. br. 1

naprépláčnik -a m *naročnik*: proszimo postűvane napréplácšnike AIP 1876, br. 4, 1

naprépléziti -im nedov. *naprej plezati*: teda szta i nasiva szrdcsniva vojnika napreplezila KAJ 1870, 95

naprépokázati -řem dov. *napovedati*: znaménja, poleg stere obrácšanye vrěmen naprépoká'zejo AI 1875, br. 2, 8

naprépoložení -á s *predlog*: ka pogodbo szlisajócsó naprépoloženyé v-ednom vrěmeni bodeta napredalá AIP 1876, br. 6, 2

naprépoloženosť -i ř *predlog*: kráľszki jus neobtrditi tákso naprépoloženoszt stero nesese posztaviti AI 1875, kaz. br. 2

naprépoložiti -lòžim dov. *predložiti*: ono dugo-ványe more znovics naprépoložiti AI 1878, kaz. br. 2; szkoncsano delo sze naprépoložiti AI 1878, kaz. br. 2

naprépoložiti se -lòžim se *predložiti se*: szkoncsano delo sze naprépoložiti AI 1878, kaz. br. 2

naprépoloženi -a -o *predložen*: Goripisz je 'ze naprepoloženi AI 1875, kaz. br. 2; Csi od miniszteriuma poszľavcom naprépoložena právde-podsztava sze zavr'ze AI 1875, kaz. br. 2

naprépomáganje -a s *podpiranje, podpora*: naprépomáganye evangelicsanszke sóle 20 jezér rainskih darůvo AI 1875, br. 2, 8; szľedi sze je naprépomáganya vérsztva dugovány szkrbo AIP 1876, br. 1, 5

naprèpomágaš -a m *pospeševalec*: szvoje vöre dugoványi toplo naprèpomágas je poznan bio AI 1875, br. 2, 8

naprèpomágit -am nedov. *pospeševati*: ka bi poetom nasa mestria tüdi priliko méla sze naprèpomágati AI 1875, br. 1, 1

naprèpomòcti -mòrem dov. *pospešiti*: Szkrmlávanye konyov v-országi naprèpo-mocsti AIP 1876, br. 3, 8; Do eti mao szmo sze záto ne mogli naprèpomocsti AIP 1876, br. 12, 2; fzo escse eti pèlzem vö Stampanye naprèpomogli BRM 1823, IV; Na poloobdelanye gledòcs sze naj vsze mogòcsno zgodih, ka to neprèpomore AI 1875, kaz. br. 1

naprèpostàviti -stàvim dov. *narediti, izdelati*: naj sze vszáki vért tak szkerbi, ka plátno naj domá naprèposztávi AIP 1876, br. 12, 8; Vsze, ka je bo'za ròka nasztávila, Ali mestria naprèposztávila KAJ 1848, 306

naprèpotégnoti -em dov. *izvleči*: Ete cslovek eden dugi nos naprèpotégno AIP 1876, br. 2, 6

naprèprenèsek -ska m *predlog*: Csi poszlavcova kucsá tákse naprèpreneszke za pobògsanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2

naprèprigézditi -im dov. *prijezditi*: ali gda je eden konyenik naprèprigézdo AI 1875, br. 1, 4

naprèprihájati -am nedov. *pojaviati se, nastopati*: sztroski, steri pri goric deli naprèprihájajo AI 1875, br. 1, 5; Kákse litere escse naprèprihájajo vu vogrszkom jeziki AIN 1876, 6

naprèprilòžiti -prilòžim dov. *predložiti*: miniszterium szpráviscsi naprèprilò'zi sztroskov potrebsine AI 1875, kaz. br. 2 **naprèprilòženi** -a -o *predložen*: je hi'zi od minisztera edna právdepodsztava naprèprilò'zèna AIP 1876, br. 1, 2; sztroski szo od minisztera pènez naprèprilò'zeni AIP 1876, br. 11, 1

naprèprinèšeni -a -o prid. *omenjen*: Da ednomi i drùgomi naprè prinesenomi dugoványi vsigdár sojo protivniczke AI 1875, kaz. br. 2

naprèpriprávlanje -a s *pripravljanje, priprava*: tam sze za volo naprèpriprávlanya trbè szkrbeti za szadike AIP 1876, br. 10, 8

naprèpriprávlati -am nedov. *pripravljati*: blá'zèno odicsenoszt Scsés naprèpriprávlati KAJ 1848, 40 **naprèpriprávlati se** -am se *pripravljati se*: csreda Jezusova sze naprèpriprávla KAJ 1848, III; Nisteri mladénci sze na csészta ali mestrio naprèpriprávlajo KAJ 1870, 161

naprèprítì -prídèdè dov. **1.** *napredovati*: i dònok je nèmogao naprèprítì KAJ 1870, 49; i nej szo naprèprísli TA 1848, 16 **2.** *priti, pojaviti se*: Dežčèvník pride li ponoči na pre AI 1878, 40

naprèspévanje -a s *petje vodilne melodije*: 'Zoltár Dávida k naprèspévanyi TA 1848, 4

naprèspràviti -im dov. *preskrbeti*: drùgo potrebsino vszáka vesznica more naprèszpraviti AI 1875, br. 2, 4 **naprèspràviti se** -im se *preskrbeti se*: suma tak mála, ka tò sze lehko naprèszprávi AI 1875, br. 1, 8

naprèstánoti -em dov. *nastati, pojaviti se*: Ka velis, to naprèstánè BRM 1823, 106

naprèviden -dna -o prid. *previden*: Bodi mòder i naprèviden AIN 1876, 65

naprèvzèti -vzèmem dov. **1.** *vzeti*: naprèvzeme velke skárje KAJ 1870, 140 **2.** *lotiti se*: Jaz 'zelèm eto delo, stero szam szi naprè vzèo, tak oprávlati, da sze vase szrcé radúvalo bode AIP 1876, br. 6, 1 **naprèvzèti** -a -o *obravnavan*: Od szpráviscsa najrvle naprèvzèto delo AI 1875, br. 2, 1

naprèvzétje -a s *sklep*: vu tom naprèvzétji vòrni osztali bodejo AIP 1876, br. 6, 1

naprèzračúnati -am dov. *našteti*: naprè znam zracúnati tále kòl KAJ 1870, 72

naprositi -pròsim dov. *naprositi, izprositi*: nekaj pa od primo'snejsih fárnikov naproszi pejneze KOJ 1845, 95; Zvün toga vnogo pejnez naproszi od rimszkoga Pápe KOJ 1848, 63 **napròšeni** -a -o *naprošen*: Prájszki Kráo od Tòrka naprosseni zalé'se mejjé Moravie KOJ 1848, 115; od primo'snejsih fárnikov naprosenih pejnez KOJ 1845, 8

napróuti prisl. *naproti*: znáncz napróuti nyemi sztoupì KOJ 1845, 30

naprštñek -a m *naprstec*: Naprstñek rasté pogostom v logáj AI 1878, 50

napunenjé -á s *polnost*: zdefzètere Bosje zapoveidi nyé napunenýá cslovik pravicsen ne posztáne TF 1715, 19; tou szvoje napunenýé nam prikázau TF 1715, 20

napuni prisl. *polno*: Odkud i zvelicsanye napuni more one KŠ 1771, 683; Pecsì napuni sze kùrijo KAJ 1870, 60

napùiniti -im dov. **1.** *napolniti*: Tòlteni; vlejáti, napuniti KOJ 1833, 176; I 'zelo je napuniti trbùj szvoj KŠ 1771, 223; velike kufzte knige napuniti BKM 1789, 4b; eden napuni jo zjelziom KŠ 1771, 96; je zrák fticzami napuno KŠ 1754, 93; orfzág 'znyim napuno KŠ 1771, A6a; z-menom je ono mefzto nazáj napuno KM 1783, 6; Te lacsne Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16; i napunila fze je szvadbena hi'za zgosfzti KŠ 1754, 130; napunili fzo obej ládjì KŠ 1771, 179 **2.** *izražati stanje, kot ga določa samostalnik*: napunitio hocses zdárom tve vùpaznofzti SM 1747, 69; i te szvoje vfzèimi dobrouami napuni SM 1747,

35; Boug pa moj napuni vľzo potrejbcsino vaľo KŠ 1771, 600; Miloscsa Bo'za napuni BKM 1789, 25; me ľzrczė Napuni KŠ 1754, 264; miloscsom napuni KM 1783, 1; Zďarmi napuni one BKM 1789, 11; Napunte mojo radofzt KŠ 1771, 594; 'zalofzt je napunila ľzrczė KŠ 1771, 319; dobrouťov je vľze napunila BKM 1789, 119 **3. izpolniti**: Jeli moremo napuniti defzėtero Bosjo zapoved TF 1715, 18; naj napunim rejcs Bo'zo KŠ 1771, 605; Ocsė ľzem volo napuno BKM 1789, 249; kie zanáz právdo napuno TF 1715, 20; Je napuno ľzvoje nazveizcfányė SM 1747, 9 **napùniti se** -im se **I. napolniti se**: i napunte zemlou SIZ 1807, 7; kajbi ľze ona z-ľudmi napunila SIZ 1807, 8; Vľzákfi dou ľze naj napuni KŠ 1771, 173; naj ľze napuni hi'za moja KŠ 1771, 220; Stera, gda ľze je napunila KŠ 1771, 46; i napunilo ľze je goľztvűyane ľztimi ľzedėcsimi KŠ 1771, 72; csi ľze ztála prvlė napunim zvami KŠ 1771, 483 **2. izraľa stanje, kot ga določa samostalnik**: i napunis ľze z-Duhom ľzvėťim KŠ 1771, 368; ino ľzenapuni ľz-tvojom miloscsom KM 1783, 128; nego ľze napunte ľzvėťim Dűhom KŠ 1771, 584; naj ľze napunite zevľzov punofztyov KŠ 1771, 579; Oni ľzo ľze pa napunili znepametnofztyom KŠ 1771, 183 **napùnivši** -a -e ko je napolnil, prepojil: Oni pa napunivfi ľpongio zjeľziom KŠ 1771, 330 i

napùnjati -am nedov. *izraľa stanje, kot ga določa samostalnik*: Lepraj 'salofzt náf napunya SŠ 1796, 42 **napùnjati se** -am se *napolniti se*: Z-petlarom ľze kak ti z-Králom ednáko napunyas SŠ 1796, 128

napunjávati -am nedov. **I. napolnjevati**: Napunyávam KM 1790, 8; I vi napunyávate mero ocsėv KŠ 1771, 78; Napunyávao de prigiľcse zvougeljom BKM 1789, 452 **2. izraľa stanje, kot ga določa samostalnik**: bom Sztű'snim kricsom napunyávao KM 1783, 247 **napunjávati se** -am se **I. napolnjevati se**: válovje je pa metao vu ládjo na teliko, da bi ľze 'ze napunyávala KŠ 1771, 114; i kcsafzi ľzo ľze ládje napunyávale KŠ 1771, 193 **2. izraľa stanje, kot ga določa samostalnik**: ľze dűsa napunyáva KM 1783, 129; Vucseniczke ľzo ľze pa napunyávali zradofztjom KŠ 1771, 385 **3. izpolnjevati se**: tvoja ľz. vola, Po náfz ľze naj napunyáva BKM 1789, 296; Rejcs Gofzpodnova ľze je napunyávala KŠ 1771, 380; i napunyávao ľze je racsun vucsenikov KŠ 1771, 357 **napùnjani** -a -o *napolnjen*: zlejpimi mladėnczi, bil je moj dvor napunyen BKM 1789, 335; Hi'za je pa napunyena zďiefjnem te maľzti KŠ 1771, 306; I napunyena je czėrkev zdinom KŠ 1771, 794; Jaj vám napunjeni KŠ 1771, 184; ka ľzo zmoľtom

napuneni KŠ 1771, 345; Te bogáte napunylene Je pa prázne odpűszto BKM 1789, 16; 'Ze ľztánove ľztimi goľztmi vľzi napunjeni BKM 1789, 28; ľtiri ľztvűri, ľtere ľzo napunylene bilė zocsmi KŠ 1771, 774; pren. napunyen ľzam geto ľzam vzėo od Epafroditufa KŠ 1771, 600; Zakariás napunyen je z-Dűhom ľzvėťim KŠ 1771, 166; Szkoga dikomje napunyen BKM 1789, 40; naj mám radofzt mojo napunyeno vu nyih KŠ 1771, 323; naj ľztojite popolni i napùnjani vu vľzjoj vouli Bo'zjoj KŠ 1771, 611

na pùnoma prisľ. *polno, popolnoma*: boidi Dika, kai fi za menė to právdo na punoma placľal SM 1747, 52

naračajúči -a -e prid. *naročajoč*: verbumi narácsajoucsi rázum dávajo KOJ 1833, 49

naráhi prisľ. *narahlo*: Zs, bolye na ráhi kak s KOJ 1833, 5

narájanje -a s *rojevanje*: i ľz. fiľtvo za narájanya ino cslovecsánfzkoga národa KŠ 1754, 46; Za volo narájanya cslovecsánfzkoga národa KMK 1780, 86

narájati -am nedov. *rojevati*: narája Szád te zemle 'zirovne BRM 1823, 124; pren. Viľfe toga právda narája grejh KŠ 1771, 437 **narájati se** -am se **I. množiti se, ploditi se**: Narájajte ľze, ino rodite BRM 1823, 418; narájajte ľze SIZ 1807, 7; navkűpe sze tam bodo narájali TA 1848, 71; vidėvsi, ka ľze je 'fidovľztvo mocsno narájalo KM 1796, 32; naj bi ľze lidje narájali SIZ 1807, 8 **2. nastajati, pojavľjati se**: milofcsa i mėr ľze narájaj med vami KŠ 1771, 703; Szlabofzt ľze vmeni narája BKM 1789, 415; Szlabofzt ľze vmeni narája SŠ 1796, 145; Gmajne .. i narájale ľzo ľze vľzáki dėn KŠ 1771, 391; Narájo de ľze nyegov dár BKM 1789, 429; Narájo de ľze nyegov dár SŠ 1796, 159; Szmilenofzt ľze naj vám narája KŠ 1771, 758; Szkazlivofzt naj ľze ne narája BKM 1789, 398; Naj ľze cselťti narája práva pobo'znofzt BRM 1823, 315; naj bi ľze narájao národ cslovecsánfzki SIZ 1807, 8

náras -a m *rastlina*: Za náras se imenűje tráva, korine AI 1878, 41; 'Zivėmo z-meszom sztvűri i náraszom zemľė KAJ 1870, 42; tálolvje szo: sztvűri, náraszű, náraszű AIN 1876, 9

nárasni -a -o prid. *rastlinski*: csloveka 'zalodec kam mešzno, kam pa náraszno hráno zná obdelati AIP 1876, br. 5, 7

narastėči -a -e prid. *naraščajoč*: vsze je bej'salo na pogűbelnoszt pred narasztėcsov vodou KOJ 1914, 129

narásti -rastėm dov. *narasti, povečati se*: Naj eta kniga narasztė KOJ 1833, 13; geto je nominativus szamo z-ednov k ľterov narászao KOJ 1833, 43;

je tak velika zmejsanicza narászla KOJ 1845, 70; Po tom je Vougrom Kurása tak narászla KOJ 1848, 8

nárastvo -a s *rastline, rastlinstvo*: Na tó sze nárasztvo na ednók ozelenilo AIP 1876, br. 5, 8; se tela nature na tri tále razdelijo: stvári, nárastvo i kopolinje AI 1878, 4; Kak je szuncza tolócsa nárasztvo goriobüdila AI 1875, kaz. br.

narátanje -a s *nagovarjanje*: Tou narátanye je nej ztoga, ki válz je pouzvaó KŠ 1771, 567; Jeli je vrédno biló szrbom na to narátanye poszlúhsati AIP 1876, br. 9, 2

narátati -am dov. *nagovoriti, pregovoriti*: Gda bi se pa ne dáó narátati, niháli fzmo ga govorécsi KŠ 1771, 408; tak Krála naráta v-Belgrád KOJ 1848, 60; mati ga je na tou narátala KM 1796, 20
narátani -a -o *pregovorjen*: ali nyagov národ je tak narátani bio AIP 1876, br. 8, 1; nego szo narátani, ka naj orosjé nikak z-rôk ne pisztijo AIP 1876, br. 2, 6

nárava -e ž *narava*: Szvéta nárava csifztejsa gracšuje BRM 1823, 440; Ár zná naso náravo TA 1848, 83; Na ono mi daj náravo BRM 1823, 318

narávnanje -a s *ureditev*: Eto naravnanye je nej dugo obsztalo KOJ 1914, 102; Nego poulek vredejnja i naravnavanya Szolimana II. je primorana KOJ 1848, 81

naravnati -ravnám dov. **1.** *usmeriti, napotiti*: kri'sovojszko naravna prouti Belgrádi KOJ 1848, 60; Vízákí v-fzvojem 'sitki záto naj naravna Szvoje tejló csrvom SŠ 1796, 111 **2.** *urediti*: Kakda bi sze moglo naravnati pometávanye nomena poprejk KOJ 1833, 20 **narávnani** -a -o *napoten*: I na vřzega fzvejta pout fzam jafz naravnán SŠ 1796, 59

narávnost prisl. *naravnost*: Po tom je naravnoszt vóoznáno, da KOJ 1848, 36

naravnouč prisl. *naravnost*: ide naravnoucs zevszov armádiov Bécs vkraj jemát KOJ 1848, 78; Oni szi je kurá'so vzéo pápínszkim skolnikom naravnoucs na znánye datí, da KOJ 1914, 127

Narcísuš -a m *Narcis*: Pozdravte te dománye Narcziffúfa KŠ 1771, 484

nárduš -a m *narda*: Vzéla je záto Mária eden fúnt zprávoaga narduša dráge mafzti KŠ 1771, 306

nárduški -a -o prid. *nardin*: 'zena, řtera je mejla alabařtrom nárduškoga drágoga mazala KŠ 1771, 146

náred -i ž *os pri vozu*: Tengely; náred KOJ 1833, 175; Potácske sze na náredaj obrácsajo KAJ 1870, 72

narédba -e ž *ukaz*: da nyim düsnaveszt bráni

táksim protivnim narédbám sze podló'siti KOJ 1848, 11

naréditi -ím dov. **1.** *narediti, omogočiti nastanek česa*: Tsinální; naréditi, napraviti, csiniti KOJ 1833, 177; miniszter nevê drúgo pomocs dug naréditi AI 1875, kaz. br. 2; Dojka nyemi sztrassilo narédi KOJ 1845, 101; ki szo na pét lejt mir z-Benetsánmi naredli KOJ 1848, 25; V tej csaszih szo túdi na Múri naredili mline na kumpaj KOJ 1914, 97 **2.** *povzročiti*: ino Magyarom veliki sztráh narédi KOJ 1848, 39 **naréditi se** -ím se **1.** *sestaviti se*: Kakda sze narédi preminoucse vřejmen KOJ 1833, 84; Csi bi sze táksi goripisz narédo AI 1875, kaz. br. 2 **2.** *pojavití se*: Vnougim szo sze tak húde oszipnice narédle KOJ 1845, 117 **naréjeni** -a -o *narejen*: Z hajdine narejeni méd je malo vředen AI 1878, 42; Vsza tá szo z-velkov mastriov z-blata narejena KAJ 1870, 103

naréťci tudi naréťci prisl. *redko, naredko*: málo trávo, i jáko narcí sze odlocsi edna od ti drúgi KAJ 1870, 138; gde je meszo na reci vidlivi goszt AIP 1876, br. 7, 3

nároča -oč s mn. **1.** *naročje*: Z sterov nemore 'znyecz napuniti prgisce szvoje, ni nárocs szvoji vezács sznopja TA 1848, 108; ednoga pojbcísa i na nárocsa ga vzévfí ercsé nyim KŠ 1771, 131; I on ga je vzéo vu fzvoja nárocsa i blagofzlovo je Bogá KŠ 1771, 170; I vzéo je to dejte Jezuffá na fzvoja nárocsa KM 1796, 91; gda fzi Sziná tvojeaga mrtvoga z-Kri'sa dolí vzétoga na nárocse tvoje prijéla KM 1783, 84; na nárocsa szo vzéli mater KAJ 1870, 165; szvojeaga sziná na szvojih nárocsaj pokázajoucsa KOJ 1848, 109; pren. Odhájam k-Jezus Kriřztusi, Nárocsa vó razpřefztrém KŠ 1754, 270; mojo düšo, i ti jo primi vu tvoja nárocsa KM 1783, 78; Vu tvoja nárocsa bi'sim, Vu mojoj fzmrtnoj vóri SŠ 1796, 118; Ah bár dabi fze vnárocsaj Tvoji 'Ze fzeğrejvao KŠ 1754, 261; vido je Lázara vu nárocsaj nyegovi KŠ 1771, 226; bár da bi fze vnárocfaj Tvoji Jezus 'Ze fzeğrejvao BKM 1789, 281 **2.** *morski zaliv*: nika nárocsa fzo pa na pamet vzéli, řtera fzo brod mela KŠ 1771, 426

naročásti -a -o prid. z *naslonjalom*: nego poldrúgo leto vu ednom narocsásztom sztoleci szedo AIP 1876, br. 2, 1

náročen -čna -o prid. *ki se nosi v naročju*: i ti náročni psički AI 1878, 8

naročénje -a s *naročilo*: Prisztópíte kvéksemi narocsenyi i napřeplácsanyi AIP 1876, br. 6, 1

naročiti -ím dov. *naročiti*: Na szlejdnye sze nyim naroucsi, keliko sze májo navcsiti KOJ 1833, 13; Vsze, kajkoli naroucsijo, mej v

lejpom rédi KOJ 1845, 46 **naróčeni -a -o izročén:** i Redovnikom Sz. Dominika narocseno KOJ 1845, 55; Goszpoudje dühovni, ki sze májo szkrbeti za szebi narocsenih krsztsenikov szrecso KOJ 1845, 16

národ -a m I. ljudje, ljudstvo: Vi pa národ fšvétí, lűftvto lzftvno KŠ 1754, 104; Vi fzte pa národ fšvétí KŠ 1771, 706; cslovecsánfzki národ fze tak ne bi povnou'sao KM 1790, 88; najbi fze narájao ino povno'sávaó národ cslovecsánfzki SIZ 1807, 8; zdr'závecz cslovecsánfzkoga národa fšzodecz KŠ 1754, 229; vido je vnogo národa KŠ 1771, 48; Bo'se, ki fzi vno'fíno poganfzkoga národa pripelao KM 1783, 90; Národa cslovecsega BKM 1789, 17; obari je od národa etoga TA 1848, 10; kucsá, v-steroj od národa zabráni poszlavci szedíjo AI 1875, kaz. br. 2; I eto delo je drugo Bo'ze fšzkrbi kcslovecsánfzkomi národí fšvedoufztvo KŠ 1771, A4a; dopufzti cslovecsánfzkomi národí právo fšpoznati KM 1783, 19; fze je dobrouta Bo'sa vo fškázala k-národí cslovecsánfzkomi SIZ 1807, 8; I fštvouro je zedne krvi vefz národ cslovecsánfzki KŠ 1771, 396; ki fšo potop napelali na vefz cslovecsánfzki národ KM 1796, 10; Naj bodete fšzejdi med etim zafšúkanim i preobrnyenim národom KŠ 1771, 595; i fšzidite fšzoudivfi dvanájfzet národov Izraelfzki KŠ 1771, 246; Szvétí fzi ino med vfzem Národom i na zemli BKM 1789, 152 **2. narod:** Vogrszki národ ete Ország priszvojívsi KOJ 1833, X; szlovenszki jezík gucsési národ AI 1875, kaz. br. 3; kákléga goder národa cslovik TF 1715, 14; dabi je niki z-'Zidovfzkoga národa obrnyeni KŠ 1771, 555; na haszek szlovenszkoga národa KM 1783, nasl. str.; na haszek szlovenszkoga národa SŠ 1796, 1; Vszákoga Národa napinyávanye KOJ 1833, IX; Almos z-szega vogerszkoga národa KOJ 1848, 7; od národa do národov bom brez nevôle TA 1848, 8; li 'Zidovfzkomi národí dáne KŠ 1754, 6; a fšvojemi národí pa na zvelicsanye KŠ 1771, A7a; Mir bojdi vfzákomi csloveki, Ino národí BKM 1789, 34; Meo je i na vefz Szlovenfzki národ fšzkrb KŠ 1771, A5b; med moj fšlovenfzki národ pouzvo BKM 1789, 3b; kaj je vu vfzákóm národí tákse mo'záke gori ofznáj'zo KŠ 1771, A7b; Dabi fze záto tá nevola med nafšim Szlovenfzkim národom zvráfcíti mogla KŠ 1754, 5a; gda je Bo'za fšzlű'zba na mefzti bila efce med nafim národom BKM 1789, 2b; steriva národa tudi szlovenszki jezík gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Blagofšzlovleni bodeio vfzih národí SM 1747, 9; naj ga po vfzem fšvejti vfzi národí razmíjo KŠ 1771, A4b; cséfzt bo ti dávali Vu radofzti vfzi národje BKM 1789, 6; Ár ovo vfzi

národí Blaj'zeno do me pravíli BKM 1789, 16; ka bi nyihov Jezík vszi Národje polűbili KOJ 1833, VIII; Eti sze vszi národje Zemlé prav blagoszlávľajo KAJ 1848, 6; v-Pannonio teliko národov pride KOJ 1848, 6; od národa do národov bom brez nevôle TA 1848, 8; Apoftole, gda je je kvfzejm národom poľzľao KŠ 1771, A4b; i vcfíte vfze národe KŠ 1754, 187; vcsíte vfze národe KŠ 1771, 99; szo Vogri drűge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; i bode národe prav ravnao TA 1848, 7; Ete szlovenszke národe ruszki vľadár pomága AI 1875, kaz. br. 3; I med vfzejmi národmi fze more prvľe Evengyeliom predgati KŠ 1771, 143; To zmo'znofzt nyegovo Szká'ze nyega delo Med fšveta národmi BRM 1823, 10; ki z-Gotmi ino drűgími národmi zdru'zen ide z-Pannonie KOJ 1848, 5; 'zoltáre bom ti szpevao med národmi TA 1848, 45

národén -dna -o prid. ľudski, naroden: csi sze gde vogrszki národén szvétek obdr'záva AIP 1876, br. 1; kni'sicza na národni soul haszek KM 1790, 1; za národne šole AI 1878, 1

naroditi se -ím se dov. roditi se: eden cslovik nífze ne narodí, koteri TF 1715, 48; gda sze nyemi prvo dejte narodí KOJ 1845, 34; jaľz fšzam fze pa i naroudo vnyem KŠ 1771, 412; Kakokoli fzeje efche ani eden cslovik nei naroudo TF 1715, 48; ér fze je právi cslovik naroudo KŠ 1754, 91; pouleg tejľa fze je naroudo KŠ 1771, 566; ki kak fze je naroudo KM 1783, 235; Krisztus sze je dnesz naródio BRM 1823, 15; ka sze je escse nej naroudo KOJ 1833, V; Dejte fze je nám naroudilo KŠ 1771, 814; da bi fze nigdár ne naroudo on cslovik KŠ 1771, 147; ka bi fze od krsztsánfzki fšztarífšov naroudo KM 1783, 6 **naroditi -ím roditi:** Eden csésztník poste deklino naródo AIP 1876, br. 12, 8 **naróđjeni -a -o rojen:** kaje Jefus narodgyen TF 1715, 22; ka je od Otsé pred vekouma narodjen KŠ 1754, 98; Vfzákí, ki je z-Bogá narodjen KŠ 1771, 730; Cslovik je fšz-tejľa Materé vu vrejmeni narodjeni KM 1783, 15; narodjena fšzam bila KŠ 1754, 91; liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1754, 5a; za nafšega znami narodjenoga grejha volo KŠ 1754, 68; Od narodjenoga fšzlejľoga ozdrávenýá KŠ 1771, 294; poľzľao je Boug Színá fšvojega narodjenoga KŠ 1754, 115; kako zdai narodgyena Decza právi TF 1715, 8; nej li fšzámo znami narodjena fšzkarjenofzt KŠ 1754, 4b; Liki zdaj narodjena decza KŠ 1771, 705; nej je pobűđjeni med narodjenimi KŠ 1771, 35

narodjenjé -á s rojstvo: Nyegovo poprietyé i narodjenýé KŠ 1754, 107; Marie narodjenýá den KŠ 1771, 849; odtűhnoľi szo od narodjenýá

mao gucsécsi lá'z TA 1848, 46; na dén narodjenja bla'sene Divice Marie KOJ 1914, 109; Po tvojem narodjenjej KOJ 1833, 75; Po tvem l'zvétom národjenyi BKM 1789, 239; Szvojjim l'zvétim narodjenjem BKM 1789, 35; z-szvojjega szina narodjénjem KAJ 1848, 2

národstvo -a s *narodnost*: Eden poszlavec z-Erdelszkoga, z-vlaskoga národstvta AIP 1876, br. 2, 3

naróučiti -im dov. *naročiti, ukazati*: Czaszar vszvoj szvojoj vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9 **naróučeni** -a -o *izročén, zaupan*: Z-tebi naroucsenov 'sivinov nindi nikomi kvára nevcisini KOJ 1845, 5

nasaditi -im dov. *zasaditi*: Nagovarjao je Szlovene bresceze v vinszkimi tersztjom naszaditi KOJ 1914, 99 **nasaditi se** -im se *nasesti*: Prav bi fze mi nafzádili KM 1790, 80 **nasájani** -a -o *nasajen*: Okoli hramov je plemenito drevje naszajano KOJ 1845, 38

nasámi prisl. **1.** *na samem*: ali gde je on indri nafzami mogao biti KM 1790, 62; nesztój pod káksim viszikim drejvom na számi KOJ 1848, 103 **2.** *samostojno*: nyih [adjektivov] pometávanye rávno tak ide, csí nájmre oni naszami sztojijo KOJ 1833, 29

naseliti -sèlim dov. *naseliti*: Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule, ovak tudi vandalov zváne, naszelo KOJ 1848, 6; on je vecs Szlovenov szem naszelo KOJ 1914, 97 **naseliti se** -sèlim se *naseliti se*: i tr'szczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10 **nasèleni** tudi nasèljeni -a -o *naseljen, poseljen*: Filipipfz, ftero je prvo mefzto nej dávno nafzeljeno KŠ 1771, 392; ka szo Tatare tocskar naszeleni Kumaniánci szem navábili KOJ 1848, 36

nasičanje -a s *nasičevanje*: nej pa vu kákfem poltényej, na nafzicsanye tejla KŠ 1771, 607

nasičati -am nedov. *nasičevati*: 'saloudecz nafzicsas SŠ 1796, 128

nasíčávati -am nedov. *nasičevati*: Steri Nász potreboucse fzini nafzicsáva KŠ 1754, 226; Nász potreboucse fzini nafzicsáva KŠ 1754, 266; Nász potreboucse fzini nafzicsáva BKM 1789, 358; pren. Récs nyegova nam nafzicsáva Dúso BRM 1823, 117; On me pri sztoli miloscse Bogato naszitsáva KAJ 1848, 50

nasílo prisl. *nujno*: Zdâ sze naszilo k-ednoj mérajôcsoj prijátelkinyi zové KAJ 1870, 51

nasiloma prisl. *na silo*: Pod teccajom Bocskajove i Bethlenove reberije szo po peldi nemskih velikasov na sziloma doli terli papinsztvo KOJ 1914, 132

nasipárnica -e z *skedenj, kašča*: Tsür; skegyen, naszipárnica KOJ 1833, 177

nasipati -lem dov. *nasuti*: Lüknye grabe nasziple [sneg] KAJ 1870, 62

nasipávati -am nedov. *nasipavati*: nyé bregé naszipávajo KAJ 1870, 110

násit -a -o prid. *sit*: Nasite [kače] so nemárne AI 1878, 29

násiten -tna -o prid. *nasiten*: ár szo krumpiske za szirmáke tónya i nászitna hrána KAJ 1870, 153

nasititi -im dov. *nasititi, nahraniti*: odkut bi mogao fto eti ete nafzititi KŠ 1771, 126; Tá vfza naj náfz nafzitijo BKM 1789, 63; kaj bi teliko lúfztva nafzitili KŠ 1771, 52; liki fzi vu púfcsávi ftiri fztou lúfztva nafzito KŠ 1771, 835; Ka nász je tvoja rouka Nafzitila v tejlí KŠ 1754, 267; Ka nász je tvoja rouka Nafzitila v tejlí BKM 1789, 359

nasititi se -im se *nasititi se*: I 'zelo fze je nafzititi zdrtinyom KŠ 1771, 226; 5000 fze ji nafziti KŠ 1771, 196; ár fze nafzítite KŠ 1771, 184; Vnoughi fze nafzítijo KŠ 1771, 49; ár fze oni nafzítijo KŠ 1771, 13; Jeli bodo ti vbôgi, ino sze naszítijo TA 1848, 18; szegrejta fze ino fze nafzítita KŠ 1771, 748; niháj, naj fze prvle nafzítijo otroczi KŠ 1771, 124; l'zkim fze je pétjezero nafzítilo KŠ 1771, 53; 'Ze fzte fze nafzítili KŠ 1771, 496; I jeli fzo vfzi i nafzítili fzo fze KŠ 1771, 48; i vfze fticze fzo fze nafzítile 'znyihovim mefzom KŠ 1771, 802 **nasíčeni** -a -o *nasíčen*: Nafzicseni pa zhránov zlejhkotili fzo ládjo KŠ 1771, 426; pren. Ár je naszicsena od hüdoga dúsa moja TA 1848, 71; Naszicseni bomo z dobrótov hi'ze tvoje TA 1848, 50

naskákati se -čem se dov. *naskákati se*: Csi znás, ino sze ti rácsi, zaszükaj sze nikelikokrát, i naszkákaj KOJ 1845, 37

naskakóuk prisl. *skokoma, hitro*: Vidili fzmó edno dévojko ino je efzi v-hi'so nafzkkakouk bej'sala SIZ 1807, 30

naskočéči -a -e prid. *poskočen*: Virgantz; friski, naszkocsécsi KOJ 1833, 182

naskókama prisl. *skokoma, hitro*: prezmekne 'snyouv ednoga razbojnika, ov pa naszkókama odbe'si KOJ 1848, 58

nàskori prisl. *kmalu*: Stero je po etoga lifzta vzétyi nafzkori porúfeno KŠ 1771, 601; I nafzkori je potomtoga za dvorfzkoga polftávleni KM 1790, 44; na dén pitani nafzkori pridoucfi BKM 1789, 435; Ali kak púsztó de naszkori polé KAJ 1870, 28; Privina je naszkori od caszara doubó zemliscse KOJ 1914, 98

nàskorni -a -o prid. *skorajšnji*: vörnikom, ki bi k-naszskornomi tórszkomi boji z-álmstvom pripomágali KOJ 1845, 54; je Luther pred

naszkoronov szmrtjov pobegno KOJ 1845, 65; naj bi po nyegovoj naszkornoj szmrti KOJ 1914, 65

nàskorom prisl. *kmalu*: Ki szvoje konye nenakrmi, naszkorom obnemorejo KOJ 1845, 51; Naszkorom je vsze muknolo KOJ 1848, 18

naskòroma prisl. *kmalu*: Etoga vezala lêta naszkoroma pretescéjo AI 1875, br. 1, 1; Naszkoroma velika vrocšina prisla AI 1875, kaz. br. 8

naskrádnje prisl. *nazadnje, končno*: pes je naskrádnje vso svojo moč vküpepôbrao BJ 1886, 16

na skrivnjem prisl. *naskrivaj*: Marko je na skrivnyem dvakrat hodo kopat pejneze KOJ 1845, 113; ino je na skrivnyem KOJ 1848, 23; Oni sze pa vszakodoub na skrivnyem k-bojni zacsnejo pripravlati KOJ 1848, 89

nasküšávati se -am se nedov. *preskušati se*: Csi fze gda od drügi lüdi Na grêhe nafzküsávam, Vari me BRM 1823, 483

nasládén -dna -o prid. *prijeten*: Kellemes, nászláden -a -o AIN 1876, 34; nê je jako lêpa, ali naszládna AIP 1876, br. 7, 3; ali toliko znam pripraviti, ka nama naszládni dom szprávím AIP 1876, br. 9, 5 **nasladnéši** -a -e *prijetnejši*: Komaj sze dá naszladnése meszto miszliti, kak je lêpi trávník KAJ 1870, 121

nasládki -a -o prid. *prijeten*: Naszládki dí'z oznanüje, ka v-tom ogradi pascslive rokê delajo AIP 1876, br. 7, 6

násladjo prisl. *prijetno*: Náfzladno fzte 'zíveli na zemli KŠ 1771, 753

násladnost -i ž *prijetnost, užitek*: vfzáksa pouleg voule náfzladnofzt vu necsifzti mislejnyaj KMK 1780, 43; Prejde tá náfzladnofzt Grejha BKM 1789, 454; 'sitek goriladüvati, je kak plemenita naszládnoszt KOJ 1833, VII; náfzladnofzti bole, kak Bogá lübczi KŠ 1771, 65; Vfze nafzládnofzti pun punéren Lejpi Ográdecz KM 1796, 5; pred liczom tvójim je veszélja obilnoszt, i nászladnoszti TA 1848, 11; Odrgrni sze v-dühi Od szvetszke nászladnoszti KAJ 1848, 134; Dúffö mantra, ino na fzládnofzt fspunyáva SM 1747, 68; Ofztavimo Vfzo náfzladnofzt tejla ru'zno BKM 1789, 60; je vszaki dén potrebüvao za szvoje 'sivinohtlivo naszladnoszt KOJ 1914, 148; ka je vu naszladnoszti 'sitka 'siveo KM 1783, 201; stere szo sze vu necsisztoj naszladnoszti kalisale KOJ 1845, 47; fzlú'zéczi po'zelejnyam i náfzladofztam vnougim KŠ 1771, 660

naslánjanje -a s *naslanjanje*: czilou na Bo'so volo z-nafzlányanyem KMK 1780, 84

naslánjati se -am se nedov. **I.** *naslanjati se na kaj*: i zaka sze naszlánya na szvojo dúgo palico

KAJ 1870, 138; [Turbari] se na rép naslánjajo AI 1878, 13; na kanko sze je naszlányao KAJ 1870, 38 **2.** *zanašati se, biti odvisen*: v-oblácsnom vremeni i cserez nocsi sze tak na vöro moremo naszlányati KAJ 1870, 157; I na tvo' dobrouto z-czejla fze naszlányam KM 1783, 269; Ki fze naszlánya na lüftzvo KŠ 1754, 252; Ki fze nafzlánya na lüftzvo BKM 1789, 197; Na nyega fze nafzlányamo BRM 1823, 7; Nafzlányaj fze na nyega, Steri te je fztvouro BKM 1789, 264; Nafzlányajfze na nyega, Steri te je fztvouro KŠ 1754, 269; na nyega fze nafzlányaj BRM 1823, 325 **naslánavši se** -a se -e se *naslanjajoč se*: Ferko ka na nyéno rokô naszlánavsi sze proti dômi napôto AIP 1876, br. 4, 6

nasledívost -i ž *sledenje*: Vörnost psa i njegova nasledívost je tak gvüšna AI 1878, 8

nasledník -a m *naslednik*: Csi fzam Jezusa nafzlednik BRM 1823, 378; Ár negucsi, kak Jezusa naszlednik KAJ 1848, 286; napravlenom za szvojega naszlednika posztavo KOJ 1848, 53; ka szo zdrü'seni z-fz. Petra naszlednikom KOJ 1845, 71; Z-naszlednikom Szolimana II. sze je pomiro KOJ 1848, 84; i vfzi fto gyedrni nafzledniczke právde KŠ 1771, 408; Nafzledniczke bojmo vfzi SŠ 1796, 108; augsburszke vöre naszledniczke KOJ 1845, 67; Mi, kak Jezusa naszledniczi KAJ 1848, 50; pregrdo 'sivlejnye nyegovih naszlednikov KOJ 1845, 6; On meti fcsé práve nafzlednike BKM 1789, 260

naslednistvo -a s *nasledstvo*: Károl III. réd naszlednisztva naprávi KOJ 1848, 107; poulek stere bi on rad zagvisao naszlednisztvo KOJ 1848, 20

naslédnje tudi naslédjndje prisl. *nazadnje, končno*: Naszlédnye nam vszem pride szmrt KAJ 1848, 234; Z-cvêtja de naszlédnye szád KAJ 1870, 16; Naszlédnye je drevje sploh gölo stalô BJ 1886, 26; Nafzlejndnye naj bode, ka de Predgara Návuk nafzledüvao KMK 1780, 54; i nafzlejndnye k-broudi velikoga mourja pride KM 1790, 22; Nafzlejndnye je pa med vnougim düsne-vejfzti bodanyem bloudnik poftzato KM 1796, 9 **nájnaslédnje končno, nazadnje**: i naj nafzlejndnye na gaogaj ne merjés KM 1790, 52

nasledüvajost -i ž *posledica*: Od naszledüvajoszti pijansztva AIP 1876, br. 5, 7

nasledüvanje -a s **I.** *sledenje*: Ka je Boug oblübo .. i nafzledüvanye Agnecza KŠ 1754, 47; Vcsi od fzvojega nafzledüvanya KŠ 1771, 218 **2.** *posledica*: Od hüdogo nafzledüvanya grejhov KMK 1780, 84

nasledüvaš -a m *naslednik*: Od szvojga brata

szinü sze boji, ki nyagov naszledüvas bode na trónosi AIP 1876, br. 6, 6

nasledüvati -üjem nedov. *I. slediti komu, čemu:*

Za Gejzom vu Vojvodsztvi je naszledüvao nyegov szin Stevan KOJ 1848, 11; Szvéti-dén naszledüje nôvo-letó AIP 1876, br. 1, 6; csi tô eden drügi glasznik naszledüje AIN 1876, 6; tákse kaftige nafzledüjo KMK 1780, 29; Znamejnja bodo eta nafzledüvala KŠ 1771, 156; nafzledüvalo ga je vno'zina lüfztva KŠ 1771, 24 **2. ravnati se po kom, posnemati koga:** Cslovik more Ravnanye szvétoga Dühá naszledüvati SM 1747, 22; kakda je potrejbno náfz nafzledüvati KŠ 1771, 629; jákofzti lüdih potrejbno je nafzledüvati KM 1790, 18; Zacsni nafzledüvati nyé BKM 1789, 1b; Da bi vsza eta i etaksa steli naszledüvati KOJ 1833, XVII; ki nyega zná z-'zitkom naszledüvati KAJ 1848, 10; Tebé nafzledüjem BKM 1789, 70; Zapoved Tvojo nafzledüjem BRM 1823, 8; Zakaj nafzledüjes telovno náfzlobnofzt SŠ 1796, 9; i mené nafzledüje SM 1747, 29; steroga nafzledüje Bo'za szrdítófzt KŠ 1754, 74; i nikse pobougsanye je ne nafzledüje KŠ 1771, 443; Blá'zen, ki z-delom naszledüje KAJ 1848, 4; po toj poti, stero zdaj naszledüva, országa ne zvrácsi AI 1875, br. 2, 1; [tiger] te človeka posebno nasledüje AI 1878, 11; to pa dobro nafzledüjemo KŠ 1754, 13; fzmó vfza ofztavili i nafzledüjemo tebé KŠ 1771, 63; rejcs proroczko, jo nafzledüjete KŠ 1754, 157; Nafzledüjo molitvi ino peszmi KŠ 1754, 223; ka jo drüгим na peldo nafzledüjo KŠ 1771, 614; A nafzledüjo szveczko szlepoto SŠ 1796, 37; nego obcsinszke regule naszledüjo KOJ 1833, 7; Odürjávam one, ki nasledüjo tadanke mérnoszti TA 1848, 23; Opice rade človeka činejnja nasledüvajo AI 1878, 6; i veli nyemi, nafzledüj me KŠ 1771, 28; na nafzledüimo Deczo vfzlaboi pámeti TF 1715, 8; I veli nyima, nafzledüjta me KŠ 1771, 12; niti je ne nafzledüjete KŠ 1771, 229; Nafzledüjete eto lejpo návado BKM 1789, 6; kai fajz nyé nebodem nafzledüval SM 1747, 49; nyega Nefztanoma Bom vu vfzem nafzledüvau SM 1747, 75; nafzledüvao te bodem KŠ 1771, 26; I vnuogi bodo nafzledüvali nyihove pogibelnofzti KŠ 1771, 719; ka ga naszledüvali bodejo KOJ 1848, 7; da bi ga vu vfzem verno nafzledüvao KŠ 1771, 631; té naj fzám i nafzledüje mené KŠ 1771, 55; naj nyega nafzledüjete vu fztópáji nyegovi KŠ 1754, 107; Ráta je, naj ga nafzledüjo KŠ 1771, 596; nego fzem bole nafzledüval SM 1747, 48; Ali réd fzem nafzledüvao Vogrfzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; Nafzledüvao je pa

Jezufa KŠ 1771, 235; csi je vfze dobro delo nafzledüvala KŠ 1771, 640; nafzledüvala fza nyega KŠ 1771, 12; nafzledüvali fzo ga vucseniczke KŠ 1771, 26; Tou fzo nafzledüvale po vó razglafenom Evangyeliomi KŠ 1771, A5a **nasledüvajúči -a -e I. ki sledi v prostoru:** fztáre práve Szlovene nafzledüvajoucí KŠ 1754; Peter nafzledüvajoucsi nyega KŠ 1771, 332; Ta nafzledüvajoucsa Pavla KŠ 1771, 392; Ár fzo pili zte dühovne nyé nafledüvajoucsse pecsine KŠ 1771, 508; i obrné fze knafzledüvajoucssemi nyega lüfztvi KŠ 1771, 187; i nafzledüvajoucsi fzo kricsali KŠ 1771, 137; i erkao je tim nafzledüvajoucsim KŠ 1771, 25 **2. naslednji, ki sledi v času:** djánye fze zové eto nafzledüvajoucsse pífzmo záto KŠ 1771, 337; Naszledüvajoucsse leto szám Czaszar pride KOJ 1845, 67; szamo te szlejdnji szlisi k-tomi naszledüvajoucssemi KOJ 1833, 7; nego ka je víffe od potrejbcsine, nafzledüvajoucsim tálom ono lejhko taófztáne KM 1790, 66; Oni petéri glávni táli fzo nafzledüvajoucsi KMK 1780, A2 (3); napiszkov, kakti eti naszledüvajócsi KOJ 1848, IV; naszledüvajoucsse regule szo meli vucseniczke KOJ 1845, 8; Eta naszledüvajócsa AIN 1876, 8; Májo stirideszét naszledüvajoucsih liter KOJ 1833, 2; Veliki czil té je i vu eti naszledüvajócsi peszem szprávlanyi KAJ 1848; Znafzledüvajoucími Molitvami KŠ 1754, 9a; i to rejcs potrdjávaví znafzledüvajoucsimi csúdami KŠ 1771, 156 **nasledüvávši -a -e sledeč:** nájmre: 'so ednoga 'se drügaga koréna naszledüvavsi preminlivo KOJ 1833, 83

nasledüven -vna -o prid. *posledičen:* Naszledüvni: minekutána i.t.v.

násloba -e ž *nasladnost, poželenje:* Nebo názloba 'suhkofzti BKM 1789, 431; Nebo názloba 'sukofzti SŠ 1796, 161

násloben -bna -o prid. *nasladen, poželjiv:* Kára bogate, fzkoupe, názlobne KŠ 1771, 752

náslobiti se -im se dov. *nasladiti se, naužiti se:* Na keliko fze je odicsó i názlobó, teliko nyemi dájete mouk KŠ 1771, 798

náslobnik -a m *nasladnež, poželjivec:* Vari ti názf Od názlobnikov BKM 1789, 293; Obilno zadovolis, Mojim názlobnikom nyim vfzejm na fzramoto BKM 1789, 162

náslobnost -i ž *nasladnost, poželjivost:* Prouti grejhi názlobnofzt velka SŠ 1796, 46; ki za názlobnofzt dr'zijo KŠ 1771, 720

naslobüvati -üjem nedov. *nasladno živeti, nečistovati:* zemelfzki králove; ki fzo 'znyim praznúvali i nafzlobüvali KŠ 1771, 799

nasloniti -slónim dov. *nasloniti:* fzin cslovecí

pa nejma, kama bi glavou nafzlono KŠ 1754, 108; pren. Vtoj fzküsnýávi glávo kBougi etak nafzlono je BKM 1789, 424; Vtoj fzküsnýávi glávo kBougi etak nafzlono je SŠ 1796, 67 **nasloniti se** -slònim se *nasloniti se, biti odvisen*: Ovo z-czejla fze na tvojo fz. volo naszlono KM 1783, 20; na Bo'so volo fze je Job nafzlono KM 1796, 37; Tam molécfi fze je czilou nafllono na volo fzvojeqa Ocsé nebefzkoga KM 1796, 106 **naslònjeni** -a -o *naslonjen*: Vido je telikájše Jákob Gofzpodna na to lefzfcizo nafzlonyenoga KM 1796, 21

nasnájga -e ž *nesnaga*: gnój i kákša drüga nasznájga naj je në vsepovszêd rasztorjena AI 1875, br. 1, 8

nasnováti -vém dov. *zasnovati, pripraviti*: da bi steri Dominikánom kákso tákso szplejticzoz nasznouvo KOJ 1845, 55

Náson -a m *Nason*: Naaffon je pa poroudo Salmona KŠ 1771, 4; Aminadáb je pa poroudo Naaffona KŠ 1771, 4

nasópiti -im dov. *povzročiti*: Ár márne velikozsti 'zelénye Zlehka naszopi pogüblénye KAJ 1848, 173

naspàti se -spím se dov. *naspati se*: Gorisztánem, nászpao szem sze KAJ 1870, 168

nasřčen -ena -o prid. *osřčen, opogumljen*: Bio je podpihan i naszrcsen od francoszkoga krála KOJ 1914, 146

nasrêdi tudi nasrêjdi prisl. *sredi*: nasrêdi vu tebi Jerusálem TA 1848, 97; Naszredi obráza je nõsz KAJ 1870, 31; Ar te Agnecz, steri je nafzreidi vu fztolczy bode nyé páfzo SM 1747, 31; teda fztójéczi Paveo nafzrejdi med nyimi ercsé KŠ 1771, 425

nasřšeni -a -o prid. *nasrřšen, jezen*: Nafzrseni fzam KM 1790, 8

nástaj -a m *dogodek*: Nega vu czêlom dühovnom 'zitki csloveka ni ednoga násztaja, na steroga vu návuki KAJ 1848, III; lêhko nõcs szí 'zeléjo tak, kak tô násztaji vrêmena z-szebom prineszéjo KAJ 1870, 158; je potrêbno i vu peszmaj vsze mogocse násztaje gorivzêti KAJ 1848, III

nastájati -am nedov. *nastajati*: nevola, Komaj je minoula, Gda drüga prihája I nouva nafztája BKM 1789, 333

nastàniti -im dov. *nastaniti*: Na fzmrtnom vrejmeni primi ti mené, pouleg fzvêti tvoji nasztáni mené KM 1783, 123

nastánoti -em dov. *I. nastati*: Na tou sztrassen boj nasztáne KOJ 1845, 51; Gda na zhodi, Kak tô hodi, Trák nasztáne i pecsé KAJ 1870, 29; nego je voda na petnájfzet laktouv vilfe

nafztánola KM 1796, 12; Zdaj szo tak nasztanile nouve cerkve KOJ 1914, 100 **2. izvirati**: Ona [Tisa] v-karpátszki goráj nasztáne KAJ 1870, 110 **3. pojaviti se**: Kakada nasztáne dávno preminoucse vrejmen KOJ 1833, 85; kak da bi 'ze nafztano dén Krifztuffov KŠ 1771, 627; Gda bi 'te štiridefzêti dén nafztáno po Krifztuffovom gori fztanejni KM 1796, 115 **nastánoti se** -em se *pojavit se*: ka pri nyé hrami se nikoliko dni okoli pounocsi nasztáne tákse milo joukanye KOJ 1845, 98 **nastánjeni** -a -o *nastal*: steri so pervle nej na bo'so pout hodili morejo za volo szvaje med szebom nasztanyene szledkar na to'sbo lejzati KOJ 1914, 110

nastáti -stánem dov. *nastati*: Teda mi zámaz nasztáne na pizmi KAJ 1870, 7; Szkój nasztáne gucs AIN 1876, 5; Na kamenici pizsani redôvje nasztánejo KAJ 1870, 7; da je boj med nyimi nasztao KOJ 1848, 5

nástava -e ž **I. ustanova**: Intézet; náprava, násztava KOJ 1833, 160; Stampano vu Franklin-tiváristve násztavi AI 1875, kaz. br. 8; Stampane v-násztavi vogr. král. navküpnoszti KAJ 1870, 2; Stampano vu Hunyady Matjas násztavi AIN 1876, 2 **2. uredba**: Intézet, réd, priprava KOJ 1833, 160; tô iszto nam Bôg nas, potrdi, ár je tvoja násztava TA 1848, 6; Je sz. Krszt, kak Jezusa násztava KAJ 1848, 138; V-nyem mam priliko zbôgsanya I násztavo zvelicsanya KAJ 1848, 5; Rázlocsne násztave KAJ 1848, VI; zakaj oznanüjes ti moje násztave KŠ 1754, 17; Násztave nyegove szí premisláva TA 1848, 3; ino vcsinim, da vnáfztavaj moji hodite KŠ 1754, 96

nastavajóuči tudi nastavajéçi -a -e prid. *nastajajoč*: ino mené i eto prifeszno nafztavajoucflo nous od vfze vraisje cfalarie milofztivno obráni TF 1715, 46; govorécfi ino eto naztavajécflo ponizno molitev TF 1715, 45

nastávanje -a s *dodajanje*: Csi knyey nikse cslovecsánfzko nafztávanye ne priticsemo KŠ 1754, 157

nastavitel -a m *ustanovitelj*: Ti Szi hi'ztva nasztavitel KAJ 1848, 316; od Krifztuffa Jezuffa fzvojeqa Nafztaviteľa KM 1780, 57

nastáviti -stávím dov. **I. ustanoviti**: fzi nám fzvêto vecsérjo nafztavo KŠ 1771, 827; je Sz. Vecsérjo nasztavo KŠ 1754, 7b; Ár je fšpejvanye fzam Boug nafztavo BKM 1789, 5b; je Gofzpodin Boug fzvêto hiftvo nafztavo SIZ 1807, 8; Ka je za toga volo M. Czérkev nafztávila KŠ 1754, 197; nego bi ga fzam nafztavo KŠ 1754, 203 **2. urediti**: Gáj nafztávimo, pravili fzo KM 1790, 80 **3. določiti**: i ne morete rendelüvaniy prouti

fztánoti, ftero fzo vaffi roditelje nafztavili KM 1790, 82; Bôg je dén na delo, nôcs na szpanyé nasztavo KAJ 1870, 48 **4. prirediti**: Ár gda bi na dén fzvojega narodjenjá veliko gofcsenyé nafztavo Heródes KM 1796, 102 **5. sestaviti**: Nastavo: Augustich Imre AI 1878, 1 **nastávljeni** -a -o **1. ustanovljen**: ka je li od Krifztusa na mefzto Obrizávanya nasztávljeni KŠ 1754, 7a; Vecsérja od fzamoga Krifztusa nafztávljena KŠ 1754, 200; ftera fzo notri do vrejmena poprávlenya nafztávljena KŠ 1771, 685; Soula nasztávljena je za vcsenyé KAJ 1870, 138; Szvefztvo je tákse nafztávljeno delo KŠ 1754, 184; Pri etaksem nafztávljenom, tüváristvi SIZ 1807, 9; Od Szvéte Matere Czérkvi nafztávljene fzvétke poľzvéti KMK 1780, 47 **2. določen**: Gda pride vrémen nasztávljeno, jazs szôdo bodem TA 1848, 60

nastávljanje -a s **1. ustanovitev**: Stera je toga Nafztávlanya rejcs KŠ 1754, 187; ftere je meo Boug pri nafztávlanyi fsvétoga hiřtva SIZ 1807, 7 **2. prizadevanje**: Jezik je izda vszakojacskoga dobroga nasztávlanya náj prestimanejsa skér KOJ 1833, VIII; Ki je pobo'sen, lübi Bo'se nafztávlanye KM 1790, 84

nastávljenik -a m **ustanovitelj**: Ti fzi Zvelicsanya nafztávljenik BKM 1789, 90; 'Zitka právi nafztávljenik BRM 1823, 85; Ti szi vere nasztávljenik KAJ 1848, 126

nastavlenjé -á s **1. izročilo**: I zavrgli fzte zapovid Bo'zo za volo nasztávlenyá vafega KŠ 1771, 50 **2. ustanovitev**: gda fze fztola fzpominamo etoga nafztávlenyá KM 1783, 62

nástelca -e ž **stelja**: Alom, násztelca AIN 1876, 62

nastlāti -stèlem dov. **nastlati**: fterim pérjom okouli hrama nafztelemo SIZ 1807, 14

nastojéči -a -e prid. **obstoječ**, **sedanji**: Stimam tak eto dobro biti za volo nafztojécsse potrejbcsine KŠ 1771, 503

nástop -a m **napoved**: Po etom sze násztop dohodkov goriposztávi AI 1875, br. 2, 4; zemla sze poleg vöpovedanoga násztopa gorivzeme AI 1875, br. 2, 4

nástöpnik -a m **naslednik**: Imrea sztarejsega sziná pa za nasztöpnika odloucsi KOJ 1848, 32

nastöupiti -im dov. **nastöpiti**: Taki je na tou nafztoupo Sámuel, i pravo je KM 1796, 54

nastrégati tudi **nastréjgati** -am nedov. **prežati**, **oprezovati**: Lesni; nacsákati, nasztrejgati, opázivati, sütati KOJ 1833, 164; Jo'zko nasztrégao je kre paszike vrehá KAJ 1870, 129

nastregávati -am nedov. **prežati**, **oprezovati**: nasztregáva na porob szíromáka TA 1848, 8

nastrégni -a -o prid. **oprezovan**: Od meszára

doblene nasztrégne pecsénye tüdi técsno potrosi [deca] KAJ 1870, 69

nastréjganje -a s **oprezovanje**, **prežanje**: ki fzo notri fszplezili i prisli nafztrejganye nafe fzlbofcsine KŠ 1771, 559

nasúhnoti se in nasúhnoti se -em se dov. **nažreti se**, **zelo se najesti**: naj fze vřzáki do grla nafzúne KM 1790, 78; poľzlaó je nyim Boug prepelicze, z-fterimi gda bi fze nafzúhholi KM 1796, 40

nasvéjčeni -a -o prid. **oznanjen**: Naszvejcseni je po példaj, po l'sáki KM 1783, 63

naš -a -e svoj. zaim. **1. naš**, **izraža svojino skupine oseb**, **med katere šteje govoreči tudi sebe**: niti pod obrázom pravice knaffemi blági ne priló'zmo KŠ 1754, 59; Csi nepofteno nafsim tejlom 'zivémo KŠ 1754, 44; vřlói nafih vkoterih TF 1715, 5; Vnassih hisai nefztoimo SM 1747, 85 **2. izraža splošno pripadnost tej skupini**: Dobro znam kai je nas sitek Nei drúgo li kak ta meglá SM 1747, 78; ar cslovecsánfzka natúra nafša TF 1715, 18; i vóra nafša je to premáganye SM 1747, 20; Nasa tábla stiri küklé má KAJ 1870, 9; Naj naflega fczrczá dveri ne zaprémo KŠ 1754, 125; Krúha nafega vřzakdenésnyega dáj nam ga KŠ 1771, 18; Dai nám mir vu nafšem Sitki TF 1715, 46; Dai nám mir vu nafšem sitki ABC 1725, A7a; vu vřzem mefzti i vnyihovom i vnašem KŠ 1771, 490; tou navcřivři ino dobro vu nafšoi pámeti TF 1715, 48; z nasim jezikom bomo premágali TA 1848, 9; Eto szo nakráczi nasse récsi SIZ 1807, 4; naflih greihov odpüfchenyé TF 1715, 32; odpüfzti nám dugé nafše TF 1715, 36; Ino etak je on nafše grobe fczpravo KŠ 1754, 109; kak je na nafše Otsáke szententzio Boug vrgao KM 1796, 8; Tak vřze nase nevoule Zvolnim fczrczom trpmo BKM 1789, 10; Doli zbrise Nase fczkuze SŠ 1796, 5; Prefzveti nase pámeti BRM 1823, 2; i poszlühni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1; Düsa nafa fczfejla vö preminé SŠ 1796, 8; da eto nasse fczkoncsávanye fztalnejse bode SIZ 1807, 5; Vetom je pa pogibelnofzt nej fczamo znafega tála KŠ 1771, 402; brezi vřze nafše profnye TF 1715, 28; Steri je te trétyi táo nafše vóre KŠ 1754, 121; prefzveiti ti nafšo pamet SM 1747, 66; csi ga vu nafšo nefzrecso potégnetno SM 1747, 49; Zgledni fze na nafšo fzlbofzt KM 1783, 11; angyelje fzo nám nazáj fczpravili nafe zvelicsanye KŠ 1771, 602; vucřitelje rejcfi Bo'ze vu nafšem vrejmeni KŠ 1771, A6b; Csi fze vu molitvi nafšoj k-Bougi pribli'závamo KŠ 1754, 20; setüj nám na pomoucs vvelikoj nasoj potrejbcfini BKM 1789, 1; knám doli pride Ob trétyim knasoj fczmrti BKM 1789, 18; Dr'zmo fze

v-nafoj fztávi BRM 1823, 4; Znašov mocsjouv je nikai nei SM 1747, 79; naj znašfov pældov ino 'zitkom nyega na pobo'znoľzt nadignemo KŠ 1754, 83; Po nyem fzo vnogi nassi nam grehi odpúšcheni SM 1747, 87; da on nasse Dúše obaruie SM 1747, 84; Szlisi náz vu vszeih nassi dússevni, i telovni potreibscinai ABC 1725, A7a; kai vu vfzeih nafsih nevoljái moremo troust ifzkati SM 1747, 34; Naj fze pačsimo po naľfi molitvaj dári Bougi prikázati KM 1796, 9 **3. izraža sorodstvo, družbeno razmerje do te skupine:** Boľe otec z naľf drági Nebefzki TF 1715, 47; Nas nepriatel náľz je opáľzal SM 1747, 79; Kakda je Boug nas Ocsa KŠ 1754, 30; vassa csi naj nam bou nas pomocnik SIZ 1807, 4; Ki právjijo, sto je nas goszpod TA 1848, 9; Boj tú nas voditel KAJ 1848, 5; Nas szin naj ne cšuje, ka szí ti tát AI 1875, kaz. br. 7; Znam, ka se naš vučitel jáko veseli BJ 1886, 6; naffega blisnyega hífe ne poseleti TF 1715, 17; za Krištzufovo, naffega fzedbenika, volo KŠ 1771, 444; Preporáčsanye k-Bougi Ocsi z-Ocsa naffa ľzpelano KM 1783, 17; ka bi nasega kraja vino razglászili i poetom na visiso ceno szpravili AI 1875, kaz. br. 8; kaifzo tákove profnye priétno naffemi drágomi oczi TF 1715, 31; Dai eden mirovni sitek nassemi Czaszari ABC 1725, A7a; naj i mi knafemi Jezufi ľubeznoľzt ľzka'zújmo KŠ 1771, 340; Dika fzíni, Kak zvelicíteli nasemi BKM 1789, 9; lepou morete hrániti to nasso dévojko SIZ 1807, 6; po naffem Gofzpodni Kriřtuľfi TF 1715, 47; Tak csinmo i zbil'znym naffim KŠ 1754, 29; Znaľim Gofzpon Kriřztusom SŠ 1796, 6; gda je Bo'za fzlú'zba na meľzti bila eľcse med naľim národóm BKM 1789, 2b; Naffi laľztivni telovni roditelje KŠ 1754, 31; dokecs szo nassi Sztarisje ednoga Jezika bili KOJ 1833, IX; Ár tej naľi Vogrfzki fízlovenov jezion KŠ 1771, A7a; kako i mi odpúšcfamo duľnikom naľsim SM 1747, 44; káko i mi odpúšcfamo duľnikom naľsim KŠ 1771, 18; Sto de tak kráto naľim fízlovenom obracsati KŠ 1771, A7a; Kak je on guľo Naľim prvím Ocsákóm BKM 1789, 17; Obdersi nám túdi nasse roditele ABC 1725, A6b; Csi nam vzemeio vfze naffe otroke SM 1747, 80 **náš -a -e sam. náš:** tak moremo náľz i vfze naffe Bougu gori ofrúvati KŠ 1754, 104; i vfza ofztaviti naffa drúgim bomo mogli SM 1747, 72

nášes -a m nahod: Nátna; násesz KOJ 1833, 166

našiti -a -o prid. našit, priřit: na kiklej pecse ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnez KOJ 1845, 91; V-nasitoj ôpravi sze pripela k Králi TA 1848, 37

naškódni -a -o prid. škodľiv: blodne Ravnaj, ino naskodne Poti ji nepúscsávaj BRM 1823, 33

našopíríti -im dov. našopíríti, razříríti: Jeľ pri tem bodiřce tak našopiri, ka ga njegovi neprijáteli ne morejo prijéti AI 1878, 10

nařpíkati -am dov. obdarovati: Greski Czaszar je lih nej henyao z-szvojimi zľátiľ vogerszko Goszpodo naspíkati za volo szvojega Stevana KOJ 1848, 29

nařtámpati -am dov. natisniti: Vecs knjig dobriľ bi dúhovniczke dáli nastampati KOJ 1914, 154

nařtèti -řtém dov. nařteti: Marko z-júncseszkih pejne z cigáni szame dvájsice nastè KOJ 1845, 114

nařuntávajóuľ prisl. *podpiľujoľe, hujskajoľe:* Huszite nasuntávajoucs csehszko koróno szprávlati sze súrila KOJ 1848, 53

nát -i ř nat: Gdare je pedén dúgo nát pognao, [krompir] dobro sze okopati more KAJ 1870, 153

natákati -am tudi -čem nedov. natakati: i natácsas pehár moj TA 1848, 18; Pehár jeszte, 'z nyega bode natákao TA 1848, 60

Nátan -a m Natan: I ercse Nátan Dávidi KŠ 1754, 198; Erkao je Dávid Nátani KŠ 1754, 198; liki Dávid pred Nátan prorokom KŠ 1754, 198

Natánael -a m Natanael: Bili ľzo vkúp i Nathánael od Káne Galilee KŠ 1771, 334; Najľao je Filip Nathánaela i veli nyemi KŠ 1771, 267

natèci -tečém dov. nateci: voda visziko natecsé i přek gráb vdári KAJ 1870, 108; Szkoj je natekla, i kak viľziko je naľztánola ta voda KM 1796, 12

natégnjeno prisl. *zateglo:* Krátke szillabe nepretrgnjeno, i brezi podúšanya, te dúge pa natégnjeno, kak dabi szí steli pocsvitati nad nyimi KOJ 1833, 8

natégnoti -em dov. napeti, nategniti: natégne lok i czila TA 1848, 6; boj z-Czaszarom dónok natégne, v-sterom naj szrečen bode KOJ 1848, 98 **natégnjeni -a -o I. napet, nategnjen:** Vido szam vnouge loczné proti meni natégnjene KOJ 1833, v **2. potegnjen:** Tigriř s čarnimi poprečnimi na tégnjenimi ľišami AI 1878, 11

nategúvanje -a s nategovanje, zategovanje: ka v-piszanyi dúgi glaszniczke, ober szébe potégnjeni vorczan majoucsi, 'selejo vu zgovárjanyi nategúvanje glásza KOJ 1833, 3

nategúvati -űjem nedov. nategovati, napenjati: Ár ovo ti neverni nategújo lok TA 1848, 9; Pes je lanc nategúvao BJ 1886, 16 **nategúvati se -űjem se prizadevati si:** Ár nej, liki da bi ne doľzégnoľi kvám, řze nategújemo KŠ 1771, 546

náteliko tudi nátelko prisl. *tako, tako zelo:* i csinili bodo znamenya velika i csúda na teliko, da zapelajo i te odebráne KŠ 1754, 12a; Kumaniánci szo sze pa na teliko szprevedli, da szo sze nej

szamo popogani KAJ 1848, 40; Erkao szem tim nepobo'znim, nepozdignite rogov nateliko TA 1848, 60; Ki natelko zaszpi, Da sze v-zla nõcs vtopi KAJ 1848, 241; Koga ste dnes dönok na vulici natelko naganyali BJ 1886, 24

na tenci prisl. *tanko, nežno*: Zrasztémo mladénci Za nász i na tenci te divojke KOJ 1845, 139

natèpsti -tepém dov. *okužiti, onesnažiti*: szo sze z nouvov krivoverov na Vogerszko povernili, 'snyouv tü drüge vnuoge tüdi natepli KOJ 1914, 116 **natèpeni** -a -o *okužen, onesnažen*: ni edno tiváristvo nemore niksega sztálnoga Dobra csakati natepeni z-ptühinszkimi jeziki KAJ 1833, IX

natèšče prisl. *na tešče*: Kelko belic bi mogao natescse pojeszti KAJ 1870, 170

natihoma prisl. *tihó*: tou more klecsécs natihoma zmoliti KOJ 1845, 9; Vu vòdi natihoma plava, mála ribica BJ 1886, 47; dveri natihoma odpri BJ 1886, 4

natis -a m *natis*: III. natis BJ 1886, 1

natísk -a m *tisk*: Natiszk od Berttalanffy Imrea KOJ 1848, 1

natískanje -a s *tisk*: Papir ino Natiszkanye od Leykam Andrása KOJ 1833, I

natískárnica -e z *tiskarna*: Zmo'sni velikási szo natiszkárnice (stamparije) meli KOJ 1914, 116

nató prisl. **1.** *nato, potem*: Ali nató se je Jòžek tak razserdo BJ 1886, 5; Nató nyemi je i Ferkec rokò dao BJ 1886, 6; Nátó zaprém moje ocsi KŠ 1754, 249 **2.** *pri tem*: zátó profzimo, naj náfz náto pomága nas lùbléni Otsa nebefzki KŠ 1754, 158; Nej fzamó tou pa, nego i náto je odlócens od gmajn, naj tiváris bode KŠ 1771, 543

natočiti -tòčim dov. *natočiti*: Moj pehá mi pun natoclis BKM 1789, 163

natòliko prisl. *toliko, tako zelo*: vnuoga pomenlánya vufzebi nahájamo, natoliko kai na náz czila fzvétoga Pavla ftráifanye TF 1715, 7

natóm prisl. *na tem, za to*: i dönok fzmó vfzigdár nátóm, kakbi mogli náffega bli'znyega vkaniti KŠ 1754, 21; nego nátóm bojmo, da fze nyegovo blágo pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 48

natréjti si -tèrem si dov. *stresti, znesti se*: Kakda fzo fzi natrli bratje nad Jò'sefom fzvoje csemére KM 1796, 24

natróusiti -im dov. *natresti, dati*: Lejhko trpi, fteri nofzi Mirovno, ka Boug natroufzi BKM 1789, 256 **natróušeni** -a -o *natresen*: Dájte mero dobro, naklácseno, i natrofeno KŠ 1771, 185

natúra -e z **1.** *narava, od človeka neodvisni predmetni svet in sile, ki v njem delujejo*: Természet, natura AIN 1876, 44; Natura pocsiva AIN 1876, 9; Ar vfzáka natúra i divji i letécsi fztvár

fze vkroti KŠ 1771, 750; Ali i fzáma natúra ne vcsi váfz KŠ 1771, 512; Nature najpreimenitnési tálovje szo AIN 1876, 9; Obüdjena je natúra AIP 1876, br. 4, 4; Po etom razločávajosti se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4 **2.** *skupek človekovih lastnosti, iz katerih izhaja njegovo ravnanje*: ár cslovecsánfzka natúra náffa TF 1715, 18; kako ti tátov jalna natura SM 1747, 82; Ka fze je Bo'za natúra tak vjedinoula KŠ 1754, 101; Tákso praviczó pa nemre dati ni natúra, ni fzlóbdna vola KŠ 1771, 445; kaje cslovecsa moudrofzt, ftera znatúre pohája TF 1715, 3; to globouko Zkvárjenye moje nature SM 1747, 53; Znami narodjeno fzkvarjenyé náffe natúre KŠ 1754, 71; Peter fzcresne natúre KŠ 1771, 699; kakda je Obr natúre po'salúvanye KMK 1780, 70; Boug-Cslovik dvojuje nature BKM 1789, 20; i prouti natúri fzi notri vcezepleni vu dobro olivo KŠ 1771, 473; hiftvo, ftero je natúri ino potrejbcsinam hafznovito SIZ 1807, 8; odnod i jafz edno fzkvárjeno naturo z-úroka fzem zadoubo SM 1747, 51; nego i na cslovecsánfzko natúro gledoucs gofzpodúje KŠ 1754, 113; Dáj nam prav fzpozhati, Náfo naturo BKM 1789, 144; sze more vszáki cslovek szkrbeti, da szvojega maternoga Jezika natúro prav szpozna KOJ 1833, XII; fzmó tüdi bili fzinove fzerditofzti po natúri SM 1747, 8; ka fze vu nyegovoj fz. rejcsi ino vnaturí od nyega ftera KŠ 1754, 16; Ár da poganye po natúri ona, ftera fzo právde, csinijo KŠ 1771, 451; Ka fzo tri Bo'sánfzke Perfone vu ednom bojstvi, i natúri KMK 1780, 5; Ka fze je Bo'za natúra fzcslóvecsánfzkov Krifztusevov natúrov tak vjedinoula KŠ 1754, 101; Perfono, vu steroi fzta dvei Natúri SM 1747, 34; Zakaj je Krifztus tejni natúri mogao meti KŠ 1754, 100; keliko tak má natúr KŠ 1754, 100; Keliko Natúr má Szin Bo'si KMS 1780, B3

naturálski -a -o prid. *naraven*: Toga krfzti prinešénoga naj polijé z-naturálfzkov vodouv KMK 1780, 59; Gda kákse naturálszke sztvari naprejprinásamo z-szvojimi lasztivnimi iménami KOJ 1833, 10

nátúren -rna -o prid. *naraven*: Nè je ne mili, ni nátúren, Ki je bo'ze právde sztálen vernik KAJ 1848, 284; szodec, ki je i ovak nátúren cslovek bio KAJ 1870, 155

nátúrnost -i z *narava*: Da kak necsinim spota Jasz mojemi vadlúványi Po divvoj nátúrnosztí KAJ 1848, 285

navábiti -im dov. *privabiti*: vnuoge imenitne Velikáse nyemi navábi KOJ 1848, 76; vougri stimajoucsi, ka szo Tatare tocskar Kumaniánci szem navábili KOJ 1848, 36

návada -e ž *navada, običaj*: Szokás; návada, sega KOJ 1833, 174; dönok mi je drága má grejsna návada KM 1783, 282; tákse kákse návade zdr'závanjem dúnoga zvelicsanya ifzkati KŠ 1754, 4; gori idoučsi oni v-Jeru'zálem pouleg návade fšvétka KŠ 1771, 171; Prides brezi vöre li znávade efzi BKM 1789, 237; nego li fztáro dobro návado nafzledújemo KŠ 1754, 211; Nafledújte eto lejpo návado BKM 1789, 6; Takovo návado i fzmrt nadnami má SŠ 1796, 41; Vampir pa to návado má AI 1878, 7; csi fze ne obrej'zete po návadi Moj'zefovoj KŠ 1771, 388; Četvėrorokne Stvári se po návadi za opice imenújo AI 1878, 6; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6; fzam jafz nikaj nej vcsino prouti lúftvti nafemi KŠ 1771, 428; ka nyim je potrejbno i Moj'zefove czeremonie i návade zdr'závati KŠ 1771, 667; dokecs ga je nej na krotkejse miszli, návade i sege privcsila KOJ 1848, 10

návaden -dna -o prid. *navaden*: nego eto pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko primi KOJ 1833, VI; ponáčišenje svojega návadnoga življenja AI 1878, 8 **nájnavadnejši** -a -e *najnavadnejši*: Oves je najnavadnejša konjska krma AI 1878, 42

naváditi se -vádím se dov. *navaditi se*: kak se pes navádi bole k hiži AI 1878, 8; Navadi fze tak ketomi gucsi KŠ 1771, 438; opice ka bi se človeki tak navadile AI 1878, 6; od fzvoje mladofzti máo fze je navado mertúcsljivo 'siveti KM 1790, 44; csi szmo sze rano navadili k-deli KAJ 1870, 105; vnougi fzo fze spotati navadili SŠ 1796, 107 **navàjeni** -a -o *navajen*: ne morem tak hoditi, ár fzam nej navajeni KM 1796, 56; ne je vszáki vcsen i navajen v-etom táli glavò tretí AI 1875, kaz. br. 6; Ár je pod bremen navajena nejma fztvár zcslovcesov ricsjouv govorecsa bránila proroka KŠ 1771, 720; 'zrbėti pod járem navajene ofzelnice KŠ 1771, 68

navàjanje -a s *navajanje, privajanje*: Eti fzi premifzlimo, ka vcfíni navajanye kak na dobro, tak i na húdo gledoucs KM 1796, 56

navàjanost -i ž *navajenost, privajenost*: i drúga etakse fėle okoncsanya navajanoszt, ali podrúgacsenyé zanmenúvajoucse verbume rodijo KOJ 1833, 49; po navajanoszti bos znáo tak gucsati vogrszki, kak zdaj znájó vnougi Nemczí KOJ 1833, XVIII

navájati -am nedov. **I.** *navajati, privajati*: Na prfzėganye ne navájaj tvoja vűfzta KŠ 1754, 16 **2.** *voditi*: Sto bi ládao fz-táksov mōdrofztjov, Kaksté vífziko navája BRM 1823, 108 **navájati se** -am se *navajati se*: fšvétoga Bogá csefztou imenúvati fze ne navájaj KŠ 1754, 16

navàjenost -i ž *navajenost, privajenost*: ali lagoje tiváristvo, navajenoszt ino prilika je nyemi ne dpóusztila AIP 1876, br. 4, 5

naváliti -ím dov. *napolniti*: Vesz ország szo navalili z notripozvánimi Törki KOJ 1914, 140

navčiti -ím dov. *naučiti*: Kagda fšvojo drűfíni-czo more navcsiti TF 1715, 20; Navcsim te lepo szedeti KAJ 1870, 10; ino na vfze kerfchánfzkoga fitka regule navcsi TF 1715, 9; naj je navcsi, ka je vóra KŠ 1771, 744; Navcsi nász Goszpodne fze fzkrbeti KM 1783, 20; Tak kako je mené Kriftus návcfo TF 1715, 25; i návcso je na nyou fzíni Izraelfzke BKM 1789, 5 **návėivši** -a -e *ko bi se naučil*: kaibi tou navcfívfi mogli razmeti TF 1715, 48 **návčeni** -a -o **1.** *naučen*: vlovec je meo ednoga dobro navcsenoga skvorca KAJ 1870, 21 **2.** *poučen*: i vardejvas ona, ftera fze razlocsávajo, navcseni zprávdé KŠ 1771, 451; Té je bio navcseni na pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 399; Ona pa naprej navcsena od materé fšvoje, erkla je KŠ 1771, 47; i zdr'zte tadánke, na ftere fzte navcseni KŠ 1771, 628; i vcsinili fzo tak, kak fzo nacseni bili KŠ 1771, 98

navdárjeni -a -o prid. *prizadet*: Ali prvle nego bi doszpeo kváre navdárjene domesztiti KOJ 1848, 35

navėčar prisl. *zvečer*: Zaútra czveté, ali povėhne, ino sze navėcsar pokoszi [trava] TA 1848, 75; dosztakrát szo nėznalni navėcsar, jeli do meli drúgi dén edno dróbtino krúha KAJ 1870, 125

navėke prisl. *na veke, večno*: Ár je nyé dika dűsi zlehka naveke kvárna KAJ 1848, 18; lepi szpomenek nyegov naveke goriosztáne KAJ 1870, 54

navėkše prisl. *večinoma, povečini*: Ki kaj zná, na vékse on je vfzejm prijėten KM 1790, 36; Navėkse szo Vezni ki tákse natűre, ka csi sze eden dene KOJ 1833, 112; Po jėsztvini navėkse pijėmo KAJ 1870, 46; i pri táksi nomenaj navėkse, csi pred nyim *t* ali *l* hodi KOJ 1833, 44

návclci prisl. *na veliko*: odprite sze vráta navelczi TA 1848, 19; pito Stevan, na velci glėdavsi AIP 1876, br. 9, 6

navėrnoti se -ém se dov. *napotiti se, zaviti kam*: Pokój dobra fzte fze fzem navernoli SIZ 1807, 17

navėzanje -a s *sprejem*: ka sze vládarsztvo od miniszter-predszednika naprdėdanój pōti navėzanye pogodbe podvzėlo AIP 1876, br. 6, 2

návíst -i ž *zavist*: Ár je znao, kaj fzo ga znávífzti dáli vu roké KŠ 1771, 94; Preobrno je szrcza eti, da szo v návisztí meli lűdsztvo nyegovo TA 1848, 86

navkűp prisl. **I.** *skupaj*: ino izkusávanyem

navkúp moucs daies na poterpleyne SM 1747, 56; ka je Boug mene sztvouro zevfzejmi sztvármi navkúp KŠ 1754, 85; Pri ocsi je bio ribics i navkúp vucenik Ivana Krfztitela KŠ 1771, 260; naj kak, pobérajoucsi koukol, ne sztrgate vó vkúp 'znyim i pseniczo KŠ 1771, 44; eti je pa szkrito navkúp i Cslovecsánsztvo KM 1783, 121; Dika szini Navkúp Dúhi szvétomi BKM 1789, 9; I tam bos 'snyim navkúp 'sivo SŠ 1796, 53; csi bi sze na vágo djáli, navkúp bi le'zesi bili, kak nika TA 1848, 48; Hválo dajmo mi vszi navkúp Bogi KAJ 1848, 1; stero od poglavnika drügimi országmi navkúp dosztájajôcsa dugoványá vözravna AI 1875, kaz. br. 2. *hkrati*: zagrebecski púspek, steri je navkúp ban bio KOJ 1914, 120

navkúpe prisl. *I. skupaj*: ino meni zevfzeimi vörujoucsimi navkúpe bláfenštvto dá TF 1715, 24; i vfzeim takai navkúpe, Ország nebefzki dobili SM 1747, 70; szo nisteri verbumi tudi nomeni navkúpe KOJ 1833, 50 *2. hkrati*: Z-etoga lehkoga navkúpe i szrecsnoga obládanya je szmrt pretgrnila KOJ 1848, 14

navkúpen -pna -o prid. *skupen*: za volo szkoncsávanya navkúpní dugovány AI 1875, br. 1, 1

navkúpnost -i ž *I. univerza*: Stampane v-násztavi vogr. král. navkúpnosztí KAJ 1870, 2 *2. skupnost*: ka navkúpní vojní-serég celó nemski i vogerszko navkúpnoszt je pri tom dugoványí vu nikom nê vidítí AI 1875, br. 1, 1

navlážití -ím dov. *navlážití*: Priglédnes zemlo, ino jo navlá'zis TA 1848, 50; ka je na Gedeona molítev na goulom gümli razprefztrto vuno rofza navlá'fíla KM 1796, 47; pren. Kak vájni hlád düso vandrara navlá'zi KAJ 1870, 47

navličúvati -űjem nedov. *nategovati*: Obrezani je lto pozváni, naj ne navlicsűje kou'ziczó KŠ 1771, 502

návod -a m *navodilo*: Návod dúhovnika KAJ 1848, 328

navolíti se -vòlim se dov. *naveličati se*: nedáj sze navolíti KOJ 1845, 30; Nadale, da bi fze manne navolili KM 1796, 40; naj bi sze navolili pápinsztva KOJ 1914, 127; da je nyemi nej bráno prvo tivárisiczó, stere sze je navolo KOJ 1845, 64; Ali pojbcis sze je navolo csakati KAJ 1870, 40; Eto sze naszlédnye kral navolo AI 1875, kaz. br. 3; dokecs szo sze nej törszke szile navolili KOJ 1848, 77 *navòlivši se* -a se -e se *ko se je naveličal*: Prvejsnik – navolivsi sze 'senszkgoga ravnanya KOJ 1848, 48

navráčati -am nedov. *vodítí, navajati*: Jezus! na dobro me navrácsaj BRM 1823, 56

navičti -vűzem dov. *naložití*: Csi jáki veliko dácsó na nyé navr'zemo KŠ 1754, 50; Kakoli je on szkoncsao ino na mé navrgao KŠ 1754, 269

navrhé prisl. *zvrhano*: ino szam tudi pelao szebom navrhé puna kôla prázni lagvôv AIP 1876, br. 8, 8

navrnjávati -am nedov. *navajati, obračati*: Gda vgresis, Sto te pomilűje, I na dobro navrnjáva BRM 1823, 111

navrnóuti -ém dov. *vrniti*: Odvrni nyim to nevoló, Navrni pa dobro volo BRM 1823, 34 *navrnóuti se* -ém se *obrniti se, vrniti se*: Da fze z-grêhov povrném, Na Tvojo pôt navrném BRM 1823, 463; Od Têbe fze pomilűjem, I na dobro navrném BRM 1823, 8; Ki fze z-grêhov nepovrné, I na dobro nenavrné BRM 1823, 44; Ki fze k-meni povrnéjo, I na dobro navrnéjo BRM 1823, 112; Navrni sze, Goszpodne, resí TA 1848, 5; ino fze vezfelűjo kaj fze je k-nyim navrno SIZ 1807, 31

navřš -a m *pribitek*: za dohodka bode vzeto pêtkrát v preminocsem leti plácsane zemelszke dácsé suma i navrs (Zuschlag) AI 1875, br. 2, 6

navřtani -a -o prid. *navrtan*: Z navrtanoga stébba tečé na protolje bela, sladka vłaga AI 1878, 46

návučen -čna -o prid. *poučen*: szo jih poszercsili nike potrejbne knige napiszati kakti molítveno, navucsno (mali katekizmus) KOJ 1914, 153; Za szlovkanye skolnik napise na táblo szmejsne, ali navkúp návucsne recsí KOJ 1845, 11

návučnik -a m *učitelj*: Dá meni pocfmouti, Od tátov návucfnikov krivi, On mené ofzlobodí BKM 1789, 161

návučnost -i ž *priučljivost*: Návucsnoszt pszôv je csüdavrédna KAJ 1870, 39; [konj] bisztra hodba i rêtka návucsnoszt med te najlepse sztvare zdignejo KAJ 1870, 87

návühnica -e ž *uhan*: Vu vühnicáj 'zenszke i klacsárje návühnice noszijo KAJ 1870, 32

návuk -a m *I. nauk, sistem spoznanj o čem*: touie tou krátki navuk vöre TF 1715, 1; Katekizmus je znányá Návuk KMK 1780, A2 (3); Krátki Návuk Vogrszkgoga Jezika KOJ 1833, 1; Návuk vogrszkgoga jezika AIN 1876, 1; od právoga Boljega návuka naidale vkrai zabloudí TF 1715, 3; csi pouleg etoga návuka 'zivés KŠ 1754, 9b; Pítao je od návuka nyegovoga KŠ 1771, 326; Da tak szprávoga návuka, Vfzi hafzek zadobimo BKM 1789, 147; fze je kprávomi návuki pridrű'zo KŠ 1754, 11b; pokorni szte pa grátali návuki KŠ 1771, 460; Od vere návuka BRM 1823, V; vu ednom táli návuka vere ino 'zitka KAJ 1848, III; na bláfeni návuk pripela TF 1715, 3; szem razkálao na návuk od Bogá KŠ 1754, 6b;

fteri on eden Návuk vörjejo KMK 1780, 20; i na návuk gledoucs BKM 1789, 4; naj i nadale fztální bodo vu Krízfztufovom návuki KŠ 1771, 613; Vu návuki práve vöre náfz zdr'zi BKM 1789, 152; i csűdivavo fze je nad Gofzpodnovim návukom KŠ 1771, 381; Ka je potrejbno zvűn glávni Návukov znati KMK 1780, 6; Zobfztom me csefztijo, fteri vcsijo návuke KŠ 1754, 13; da vcsio tákse návuke, ki fzo zapovídi lűdi KŠ 1771, 50; malo lűdi Vöre Návuke zná KMK 1780, 54; more znati, kak i prvínszke vörvajnszke návuke KOJ 1845, 90 **2. pouk, nasvet:** Navuk od blasenfztva ti verni SM 1747, 91; Krátki návuk KM 1790, 16; vörjejo, da dobrenávuk vecsa valá, nego zláto KOJ 1845, 7; po ministeriumi vadlűványa i návuka KAJ 1870, 1; csi ga na hűdi návuk vcsimo KŠ 1754, 39; gda te zdravi návuk ne bodo trpeli KŠ 1771, 651; vűdumo návuki, po pokouri doli trti KŠ 1754, 161; Po návuki KAJ 1848, IX; Pred návukom KAJ 1848, IX; Pefzen pred návukom BKM 1789, 292

nazádàti -dám dov. *vrniti, povrniti*: vcsi Tě dár tvoj varvati I Nyega tebi nazádati KAJ 1848, 245 **nazádàti se** -dám se *vrniti se*: Od tēbe sze sze pá tim mojim nazádao KAJ 1870, 169

nazáj tudi nazá tudi nahzáj tudi nazájh tudi nazájan prisl. **1.** *nazaj, izraža gibanje ali usmerjenost proti hrbtíni, zadnji strani glede na osebek*: Jezus fze pa nazáj obrné KŠ 1771, 30 **2.** *izraža gibanje ali smer proti izhodišču*: Ete Jesus nazaj pride SM 1747, 15; Moremo nouvoga csloveka nazáj ífzkati KŠ 1754, 192; nego nyidva nazáj pelaj kbrati tvojemi KŠ 1754, 66; Za Czafarfztva Nerve je pa nazáj fou vu Efezus KŠ 1771, 261; fzo fli nazáj vu fzvoje domovine KŠ 1771, 8; mér vas fze nazáj povrné na váfz KŠ 1771, 32; Odnut fze nazáj poverne BKM 1789, 20; i vu zemlo najfze nazáj povrné KM 1796, 7; sze more vő proszíti, ino hitro nazáj pascsíti KOJ 1845, 9; ino sou kak naj hűjsa tocsa v-Pannonio nazáj KOJ 1848, 4; i od tisztecz bi rávno telko mlájsov k-szebi nazajan gorivzéli na edno leto KOJ 1833, XVI; ki vu Hercegovini mir ráj dopűsztlivosztjov, kak krvi polevanom nahzáj posztaviti 'zele AI 1875, br. 1, 2; mogli szo nazáj domő odíti AI 1875, kaz. br. 3; eto sze poszlavcom nazájh prek posle AI 1875, kaz. br. 2 **3.** v zvezi z glagolom *vrniti, povrniti*: Nepobo'zen na pōszodo jemlé, i naza ne plácsa TA 1848, 30; i fterom merom mejrite, fztíftzom bode vám nazáj merjeno KŠ 1771, 21; vu vfzem fzo nazáj skoudili razbiácsom KM 1790, 88 **4.** v zvezi z glagolom *ugovarjati*: naj podlo'zni boudo ni nazáj morjújoucsi KŠ 1754, 66 **5.** *spet, znova*: ali

oblűbo mojo prelomo, ino nazáj grehe polűbo SM 1747, 53; mojo dűšo i tejlo vu vno'zina rű'zni grejhov nazáj zblato KŠ 1754, 230; i vzemi me nazáj gori vu tvoje miloscse dobrouto KŠ 1754, 232; Opravi me nazáj gori KŠ 1754, 242; I nazáj je pofztánola rouka nyegova zdrava KŠ 1771, 109; Petra v-Apofztolfztvo nazáj dene KŠ 1771, 334; i z-mefzom je ono mefzto nazáj napuno KM 1796, 6; Koga szo sze prijale [osepnice] z-jezero sze komaj ednoga nazáj primejo KOJ 1845, 119; malolejtnoszt sze nyim je zdejla za pravi csasz nyou nazáj pograbití KOJ 1848, 8

nazáj cimprati ~ -am nedov. *ponovno zgraditi*: Ár Jeru'zálem pá, Nazáj cimprati dá BKM 1789, 357

nazájjánje -a s *povračilo*: naj nyim bode fztó nyihov na nazájjánje KŠ 1771, 472

nazáj dāti ~ dám dov. *vrniti, povrniti*: To vkrádnjeno pa nazáj dati KŠ 1754, 53; tak profzimo Bogá, naj nyim obílno nazáj dá KŠ 1754, 53

nazáj dobíti ~ -ím dov. *dobiti nazaj*: Tak je po pokouri nazáj dobi KŠ 1754, 191 **nazáj dōbleni** ~ -a ~ -o *nazaj dobljen, vrñjen*: Győr je denok nazáj dobleni po vitěstvi KOJ 1848, 86

nazáj držéči se ~ -a se ~ -e se prid. *zadržan, boječ*: da szam pōleg lagovoga gorihraněnya bojazlivi i nazájszed'zěcsi bio AI 1875, br. 2, 7

nazájjemni -a -o prid. *vzajemen, medsebojen*: Zahválíti dobrotivnofzt Je nazájjemna dű'znofzt BRM 1823, 398

nazáj gōri postávíti ~ ~ -im dov. *znova ustanoviti*: Gofzpodne, jeli vu etom vrejmeni nazáj gori pofztávís Králefztvo Izrael'fzko KŠ 1771, 341

nazáj hodíti ~ hódím nedov. *vraćati se*: Mrtvi nehodíjo nazáj KOJ 1845, 96

nazáj idōč prisl. *nazaj grede*: Nazáidōcs k-ocsi szvojemi, szrěcsao sze je z-ednim kōdisom KAJ 1870, 136

nazáj idōúči ~ -a ~ -e prid. *vračajoč se*: Rano pa nazáj idoucsi vu mefzto, ogládo je KŠ 1771, 69; Törce pa v-gorēcsem szrdi nazájidoucsi szporobíjo vsze KOJ 1848, 50

nazájmeríti -im dov. *vrniti, povrniti*: ár z-kák-sov merov mejris, z-táksov tebi bodo nazájmeríli KOJ 1845, 29

nazáj nōtripostávíti ~ -im dov. *vzpostaviti, uvesti*: da sze je Magísztratus molo Cszazari, naj bi nyim indasnyo Szpouved nazáj notriposztavo KOJ 1845, 67

nazáj odgovárjati ~ -am nedov. *ugovarjati*: fto fzi ti, ka nazáj odgovárjas Bougi KŠ 1771, 468

nazáj pláčáti ~ -am dov. *vrniti*: Ár je pravicsno

pri Bougi nazáj plácsati onim znevolami, ki vám nevoló lzprávlajo KŠ 1771, 626; Goszpodne, pomori mi gori, da nyim nazá plácsam TA 1848, 34; Fercek nyemi je eta nej nazáj plácao BJ 1886, 5; naj fze nyemi nazáj plácsa KŠ 1771, 474

nazáj pobràti ~ -berém dov. *preklicati, umakniti*: Rejcs sze lehko vöpovej, ali tesko nazáj poberé KOJ 1845, 33

nazáj pognàti ~ -ženém dov. *zavrniti, pregnati*: Za tò, ka szi nazápnognoa protivnike moje TA 1848, 7

nazáj pojdóuč prisl. *nazaj grede, vračajoč se*: [Turki] na ovom kráji nazáj pojdoucs po Vogerszkom szo páli vsze pozobali KOJ 1848, 75

nazáj ponoviti se ~ -ím se dov. *obnoviti se, preroditi se*: Csi odpádejo, ka bi fze pá nazáj ponouvíli na pokouro KŠ 1771, 679

nazájpostavlenjé -á s *obnova, obnovitev*: Komi je potrejbno ifztina nébo vzéti notri do vrejmena nazájpostavlenyá vřzej fztvári KŠ 1771, 349

nazáj potegnenjé ~ -á s *umik*: fze zapovidáva ogrizávanya, i razlácsanya nazáj potégnyé KMK 1780, 45

nazáj potégnoti ~ -em dov. *umakniti, prenehati*: Zapovidáva pa praviczó gúcsati, I ogrizávanye nazáj potégnoti KM 1783, 276

nazáj povrnénjje ~ -a s *vrnitev*: Zřtere [domovine] fzo vö prislí, meli bi vrejmen na nazáj povrnejnje KŠ 1771, 691; Csrnkavec .. I vu nazáj povnenje bodouci KŠ 1771, 366

nazáj povrnóuti ~ -ém dov. *I. vrniti tvarne dobrine*: Amurát obecsajoucs nyemi vsza szpojémána nazáj povrnóti KOJ 1848, 56; Ka lúczko blágo nazáj povrné KMK 1780, 75; vcsinimo, naj vzéto blágo nazáj povrnémo KMK 1780, 44; i nazáj je povrno ti tréřzeti řzrebrni pejnez poglavnikom KŠ 1771, 93 **2.** *vrniti duhovne, moralne vrednote*: Povrni mi znóvics zdrávje moje KAJ 1870, 169; naj fze vcsijo řzvojím fztarifím to dobro nazáj povrnóti KŠ 1771, 640; i z-drügimi dofztójnimi dobrouami 'selejjo vám vas trüd nazáj povrnóti SIZ 1807, 16; Gofzpodni dá na pouřzodo, řteri milofřzivno dá vbougomi, i nyegovo dobro vcfřineny nyemi nazáj povrné KŠ 1754, 169; Boug licze na té obrni, I vřze ti nazáj povrni SŠ 1796, 15 **nazáj povrnóuti se** ~ -ém se *I. vrniti se*: Odnut fze nazáj povrné v-Alexandrio KŠ 1771, 101; naj fze vám nafzkori nazáj povrném KŠ 1771, 698; I ki je na nyivi, naj fze nazáj ne povrné KŠ 1771, 80; ali odnet fze je hitro vu Kánaánřzko zemlo nazáj povrno KM 1796, 15; Geto řzta fze nazáj povrnóla, csüdívao fze je

Ferencz KM 1790, 38; gda řzo fze od groba nazáj povrnóle KM 1796, 114 **2.** *priti v prejšnje stanje*: počřiné nad nyim mér vas, csi ga pa nebode, na vřřz fze nazáj povrné KŠ 1771, 202; nego dűřa se nazájpovrné k-Bôgi BJ 1886, 40; Oh kak bi fze rad nazáj povrno na nouvi 'sitek KM 1783, 206; dokoncsano je, naj sze lutheránje na indasnye pápínsřtvo nazáj povrnéjo KOJ 1845, 67; Nazáj řzam fze 'se povrno kako řászřpni řřin KM 1783, 151

nazáj prinášati se ~ -am se nedov. *zapostavljati*: adjectivum geto sze on zvün glávnoaga govorejnja ali szledi z-káksim véznikom nazáj prináša k-tomi prvle vöpovejdanomi substantivumi KOJ 1833, 116

nazáj prinéřeni ~ -a ~ -o prid. *vrnjen*: Po Kristussi nazáj prinéřenom Milofese vreimeni SM 1747, 35

nazáj prisvojiti ~ -ím dov. *znova si prisvojiti*: Mejnili szo ka bi zdaj vřla prilika bila negda pográblena nazáj prisvojiti KOJ 1848, 70; Törk szi prizadáva meszta nazáj prisvojiti KOJ 1848, 115

nazáj priti ~ pridem dov. *vrniti se*: Teda je Ottoa sřřám bilou na Vogerszko nazájpriti KOJ 1848, 44; Timotheus nazáj pride řzadofřtyov KŠ 1771, 618 **nazáj pridóuči** ~ -a ~ -e *vračajoč se*: Kerescmárje szo pa nazáj pridoucsim kre ceszte vinszke becske na csep vdarili KOJ 1914, 151

nazájpűstiti -ím dov. *vrniti, prepustiti*: ino naj [luterani] pápínsřkimCerkvam i Popom poszili pográblene funduse nazájpűřřtřijo KOJ 1845, 67; Ottokar nyemi je pa nazájpűřřto vsza podjármana meszta i kraje KOJ 1848, 39

nazáj ravnàti se ~ -am se dov. *napotiti se, odpraviti se*: i 'ře fze je vřze nazáj ravnalo v-Egyptom KM 1796, 41

nazáj spojémati ~ -am dov. *ponovno osvojiti*: ár je v-Dalmáció vecs vogersřřkih seregov príposřlano, ki szo szkoro vszo nazájřzpojémali AI 1878, 25 **nazájřzpojémavři** -a -e *ko je ponovno osvojil*: Maximilián da na hiotrom nazájřzpojémavři Stájer, Korosko, Krájnszko KOJ 1848, 69 **nazáj spojémáni** ~ -a ~ -o *nazaj vzet*: nazáj je řzpojémáno vsze, escse i vecs pribojűvano KOJ 1848, 83

nazáj správití ~ správím dov. *I. pridobiti*: Eliás ifztina pride prvle naj nazáj řzprávi vřza KŠ 1771, 129; da tam Petri králesřtvo poszili vzéto nazáj řzprávi KOJ 1914, 102; kaj je nej Kriřřřtus, nego angyelje řzo nám nazáj řzpravili nafé řgűbleno zvelicsanye KŠ 1771, 602 **2.** *vřpostaviti, obnoviti*: nego csi nyim obecsá,

nazáj správanje

ka krsztsánsztvo doli, indasnye pogansztvo pa nazájyszprávi KOJ 1848, 17

nazáj správanje ~ -a s *vzpostavitev, obnovitev*: Somogyszki Herceg, ki sže je po nazáj szprávlanyi indasnyega pogansztva na prejdnye Vojvodszstvo tro KOJ 1848, 12

nazáj vléjči ~ -em dov. *preklicati, umakniti*: Ino ka obeclás, nefcses nazáj vlejčfi BKM 1789, 322 **nazáj vléjči se** ~ -em se nedov. *umikati se*: rúszka vojszka sže je pred nyim nazáj sztráh kázájoucš vlekla KOJ 1848, 119

nazáj vléjka ~ -e ž *upiranje*: Nej tribej nikakse 'seni nazáj vlejke SIZ 1807, 54

nazájvrnéjnje -a s *vrnitev*: Na szprotolétje pa gotovi csákajo [ptiči] hip nazájvrnényá KAJ 1870, 26

nazájvrženi -a -o prid. *odbit*: törszki vojvoda pa vszakovrát je od moskih i 'senszk toga meszta nazájver'seni KOJ 1914, 108

nazáj vzéti ~ vzémem dov. **1.** *vzeti nazaj*: Csi mi fcsé nazáj vzéti, Naj vzeme KŠ 1754, 263; naj ga nazáj vzeme KŠ 1771, 446 **2.** *prejeti, sprejeti*: Ki nebi nazáj vzéo zvnougim tálom 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 233; Odkud ga je i vu priliki gori lztajenyá nazáj vzéo KŠ 1771, 692

nazáj vzétje ~ -a s *vzetje nazaj, sprejem*: za volo pobougsenyá nazáj vzétje KŠ 1754, 196; gda bi fze fšpunili dnévi nazáj vzétjá nyegovoga, liki je Krifztus vu fšvojoj poniznofzti notri do vnébo nazáj vzétýa .. doli fšpifzani KŠ 1771, 762

nazáj zavérnoti ~ -ém dov. *zavrniti*: Vszí moy nepriatelie moreio zebé nazái zavérnoti ABC 1725, A8a

nazáj zgoniti se ~ zgònim se dov. *vrniti se*: Csi olija neosmeo nazáj fze zgonis SŠ 1796, 69

nazáj zvánje ~ -a s *klic*: i na Evangyeliomfzko csifzoucso nazáj zvánýe KŠ 1771, 564

nazáprávití -právim nedov. *odgovarjati*: I naglász je nazápravo ete prijaznive recsí KAJ 1870, 124

nazáripelàti -ám dov. *nazaj pripeljati*: i pá szi me o'zivo, i z globocšine zemle me nazáripeláo TA 1848, 56

Názarenc -nca m *Nazarečan*: Názarenczi ga zavr'zejo KŠ 1771, 42, 117

nazárenski -a -o prid. *nazareški*: kaj te Nazarenfzki Jezus potere eto mefzto KŠ 1771, 358; Jezus Názarenszki Kráo 'Sidovszki KM 1783, 35; Od Jezufa Nazarenfzkoga KŠ 1771, 255; Nazarenfzkoga Jezusa je Boug namazáo fš. Dúhom KŠ 1754, 99; Jezusa Nazarenfzkoga KŠ 1771, 325; i ete je bio z-Jezufom Názarenfzkim KŠ 1771, 92

Názaret -a m *Nazaret*: vmefzti, ftero fze veli Názareth KŠ 1771, 9; zmefzta Názaretha KŠ

1771, 167; I ofztavivfi Názareth KŠ 1771, 12; Vu Názareth pofzlan je BKM 1789, 6; Vu Názareth odpofzáo BRM 1823, 4

nazaréuški -a -o prid. *nazareški*: etoga mo'zá, naj prednyejfega Nazareuskoga jeretinfzta KŠ 1771, 416

nazávrnúti -vrném dov. *vrniti*: Glász tvoje szkrbnoszti Me je nazávrno na sztopáj vernoszti KAJ 1848, 401 **nazávrnúti se** -vrném se *vrniti se*: Naj sže nazávrnéjo navécsar TA 1848, 47

nazavűpstvo -a s *odbor*: Potom nazavűpstvo pred szpráviscse polo'zi vsze AI 1875, kaz. br. 2; toga nazavűpsztva szkoncsano delo sže naprűpolo'zi AI 1875, 2; Eto sže pregdá nazavűpsztvi AI 1875, 2

názdrť prísl. *ritensko*: názdrť fzo sli i fšpadnoli fzo na zemlo KŠ 1771, 325; názdrť fzo pojšli, i fšpadnoli na zemlo KM 1783, 106; Vszí moji nepriatelje názdrť sže naj sztirajo TA 1848, 6; Jordán sže je názdrť vrno TA 1848, 95

nazgrűntani -a -o prid. *izreden, velikanski*: Csi ruzš rűszan bój zacšne, tó de nazgrűntano bitje AIP 1876, br. 11, 3

názhaj -a m *korist, uspeh*: Názhaj KAJ 1870, 26, 12; Po krátkom vrémieni sže prevr'ze, sz-káksim názhajom sže pogodbűnye dokoncsalo AI 1875, br. 1, 2

názimec -mca m *enoleten prašiček*: Mláde szvinyé sže praszci, leta sztare pa názimci zovéjo KAJ 1870, 69

naznánjeni -a -o prid. *naznanjen, omenjen*: Tou ti felej, fteroga Imé gori más naznanyeno TF 1715, 9

naznanjűvati tudi naznanűvati -űjem nedov. *naznanjati, oznanjati*: Po fterom naznanűje Szvétí Dűh KŠ 1771, 685; Gda eto vrémien priteklo, predszednik naznanyűje, ka Hodosi zdaj nű mogocšno AIP 1876, br. 2, 3

nazóči tudi nazóučí -a -e prid. **1.** *navzoč*: kaj je Boug povfzud nazoucš KŠ 1771, 13; Pod Vinfzkim kejpom je nej fšzamo Krifzttuffa Krv, nego i Tejlo nazoucš KMK 1780, 61; I bodo me fšztrásno nazoucfi tou'file KM 1783, 283; On je Zmilocsom nazaucš BKM 1789, 10; Ár jafz fšam 'ze ofzoudo, liki da bi na zoucš bio KŠ 1771, 498; ki fšam nazoucš ifztna ponizen med vami KŠ 1771, 545; Naj nej li fšzamo nazoucš fzlű'zite KŠ 1771, 586; I vfze lűfzstvo, ftero je tám nazoucfi bilou KM 1796, 111; I v-krfzti je nazòcš BRM 1823, 5; lidjé! ki fzte zdaj nazoucš SŠ 1796, 22; Kakda sže dr'sis nazoucš Goszpouda KOJ 1845, 24; ino moja nevola nazòcš vszákó űtro TA 1848, 58; Hodi, i boj nam nazòcš KAJ 1848, 123;

Vszáki poszlavec du'zen na vszakom szedsztvi nazócsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Miniszteri pénez lzéli Kálmáni je na zócsi vr'zeno, ka je on bio AI 1875, br. 2, 1 **2.** v zvezi **nazouči bodouči navzoč:** jasz nevolni grejsnik sze eti zaisztino nazoucsi bodoucsemi naklányam KM 1783, 55; zadovolni bojte sztim nazoucsi bodoucsem KŠ 1754, 167; Dáo je obouje nazoucsi bodoucsem Apoftolom KMK 1780, 51 **nazóuči -a -e sam. navzoči:** Tezusz! pred kim je v'ze nazouclí, Ka je bilou, je i bode BKM 1789, 397; v zvezi **nazouči bodouči navzoči:** Na ftera nyemi ti nazoucsi bodoucsi odgovorijo: Amen KŠ 1771, 261; Potom se pa med mertvečkov spévov spévnik i nazóčibodóči vu grob püsti BJ 1886, 27; Profzim pa vász, naj sze nazoucsi bodoucsi ne podrafztim zvüpanofztyov KŠ 1771, 545

nazóučen -čna -o prid. *navzoč:* Jelen; zdásnyi, nazoucsem -a -o KOJ 1833, 161; Ki Zvelicsitela seséjo nazoucsmoga poszlsüati KOJ 1845, 126; Nazoucsmi Püspeczke szo ga tüdi nadigávali KOJ 1845, 61; z-szrczá gucsi po latinszkom nazoucsmim sztálisom i Rédom KOJ 1848, 109

nazóučnost -i ž *navzočnost:* i, naj szvojo nazoucsmofzt szpreobrnjeno na vino poká'ze KŠ 1771, 823; geto 'snyim szamo nazoucsmoszt káksega dugoványa znamenüjemo KOJ 1833, 122; Jenner je vu nazoucsmosztü vnogo lüdih prvikrát oszipnice vceplávo KOJ 1845, 119; ino sze je v-nazoucsmosztü neápolszkoga Krála püsztó za vogerskoga Krála ovéncsati KOJ 1848, 116

názrit prisl. *ritensko:* Zatrüden kony pa názrit szpádne KOJ 1848, 74

nazváti -zovém dov. *poklicati:* Kráo vnouge sztanovnike nazové KOJ 1848, 37 **nazváni** -a -o *poklican:* Po obládanyi nazvánih Ausztriánczov je Béla IV. esese bole razdráscso Goszpodo KOJ 1848, 36

nazveiščánje -a s *oznanjenje:* záto je on mené pozlál na nazveizsánye Evangelioma SM 1747, 11; Jelie Bog tou szvoje nazveizcfányé obdersal SM 1747, 9

nazveiščati tudi nazvéjščati -am nedov. *oznanjati:* Sztrasen glász nazvejscsa grejsnikom BKM 1789, 443; i nazvizcsamo vám sitek SM 1747, 19

nazvejštitel -a m *oznanjevalec:* Koga je odébrao Szin Bo'si za szvojega nazvejštítela KM 1796, 85

nazvéjstiti tudi nazvéstiti tudi nazvéstiti -im dov. *oznaniti:* Jelenteni; znamenüvati, nazvejsztiti KOJ 1833, 161; ka je, ka mi más nazvejšztiti KŠ 1771, 415; Gda hocses szrcz szkrovnofzti

nazvejšztiti BKM 1789, 2; pozslani szam ktebi, naj ti eta povejm i nazvejšztim KŠ 1771, 162; i tá pridoucsa vám nazvejšzti KŠ 1771, 320; Vnyem szvo miloscsso nazvejšzti BKM 1789, 25; idoucsa nazvejšztita Ivani, ftera csüjeta KŠ 1771, 35; nazvejšztite Jakubi i bratom eta KŠ 1771, 380; ino fzi nazvejšztíl meni SM 1747, 67; ino fzi je nazvejšzto tim málicskim KŠ 1771, 37; ár fzi ti fšám Boug tou nazvejšzto KM 1790, 107; on ga je nám nazvejšzto KŠ 1754, 102; niti pridoucsi fto bratov je kaj nazvejšzto od tébe hüdoga KŠ 1771, 429; za ifztino dr'sati, ka je Boug nazvejšzto KMK 1780, 4; pišzmo naprej je nazvejšztilo Ábrahámi KŠ 1771, 561; Nazvejšztili fzo pa nyemi, kaj Jezus ide mimo KŠ 1771, 233; Imenik .. kakti poká'se, i nazvejšzti KOJ 1833, 13; Imenik .. kakti poká'ze i nazvészti AIN 1876, 24; Nazvészti Szlugom tvojim csinénye tvoje TA 1848, 75 **nazvéjstiti** se tudi nazvéstiti se -im se *oznaniti se, naznaniti se:* Pafztérom nazvejšzti sze BKM 1789, 6; Pafztérom sze nazvéjšzti, Po Anyelszkój právoj povéšzti BRM 1823, 4; I pred Krísztusom sze mores nazvejšztiti SŠ 1796, 27; nego, naj sze nazvejšztijo dela Bo'za vu nyem KŠ 1771, 296; Tou fzo 'Zeleti; Dabifze nyim nazvejšzto BKM 1789, 8 **nazvéjsteni** -a -o *naznanjen:* ér je na vsze, ka nyemi je nazvejszteno, rad pravo KOJ 1848, 72 **nazvéjščeni** -a -o **1. oznanjen:** Eta je pa ta rejcs, ftera je vám nazvejšcsena KŠ 1771, 705; Ár je tak nazvejšcseni, Da bode on Odküpitel BKM 1789, 56; Ár mi je nazvejšcseno od váz KŠ 1771, 491 **2. označen:** da szo niki rejtki szpadáji nej nazvejscseni, potrebno je KOJ 1833, 81; nazvejszcseno meni szkonesanye TA 1848, 3

nazvejščnenje -á s *oznanilo:* szprávlas szam szebi fšrd na dén fšrditofzti i nazvejscsenyá te prave szoudbe Bo'ze KŠ 1754, 75; csakajoucsi blá'zeno vüpazen i nazvejscsenyé dike ovoga velikoga Bogá KŠ 1754, 12b

nazveščávanje tudi nazviščávanje -a s *oznanjanje:* nazvišcsávanye od fzelejdnüi dnévov KŠ 1771, 633-a s *oznanjanje:* od Kríszt. moke nazvišcsávanya KŠ 1771, 230; záto me je namazao; na nazvišcsávanye Evangelioma KŠ 1771, 176; czilajo na nazvišcsávanye priféšztnoga Mešfiáflla KM 1796, 84; da ki fzmó po Angyelfzkom nazvišcsávanyi Kríszttuffa fšpoznali KMK 1780, 111; po Angyelszkom nazvišcsávanyi KM 1783, 88; Pokedob je nazvescsávanye Jubileuma Teczel Jánosi narocseno KOJ 1845, 54; nazvišcsávanye od fzelejdnüi dnévov KŠ 1771, 633

nazveščávati tudi nazveiščávati in nazvejščávati

-am nedov. *oznanjati*: Nyegovo moko imamo nazveščuvati TF 1715, 41; Zakai fze moremo fzmerti ino nyou nazveščuvati SM 1747, 40; Nyegovo fzmert moremo nazveščuvati SM 1747, 40; Bo'zo rejcs nazveščuvati KŠ 1754, 103; Koteroga zdaj vám, Zdikom nazveščuvam BKM 1789, 26; Koterega cséftz nazveščúva KŠ 1754, 102; Ti fzi Ocsé Rejcs vekvecsna, Stero Adami obecsa, Abrahami nazvejšcsúva BKM 1789, 1; jezik, z-sterim nazveščúvamo KOJ 1833; fzmert Gofzpodnovo nazvejšcsúvaite (oznanuite) SM 1747, 24; vuszta moja bodo nazvejšcsúva hvalo KOJ 1845, 129; fteroga fzmó vám nazvejšcsúvali KŠ 1754, 2b; Zvelicfítela, koga fzo Proroczke nazvejšcsúvali KM 1796, 78 **nazvejšcsúvati se** -am se *oznanjati se*: ino sze je nyé vóra po vszem szvejti nazvejšcsúva KOJ 1845, 75; ftera fzte vu vúha gúcsali vkamuraj, nazvejšcsúvalo fze bode na fztrehaj KŠ 1771, 211

nazveščuvati -újem nedov. *oznanjati*: ne bojte fze radofzt Vám nazveščújem BKM 1789, 23; Stero ti vezdaj po vnougi fzlugaj nazveščúje Kfzrecsi BKM 1789, 436 **nazveščúvani** -a -o *oznanjan*: Ár je i nám nazveščúvani bio Evangyeliom KŠ 1771, 676

nazviščuvati -am nedov. *oznanjati*: Dújh ne dá nazviščuvati KŠ 1771, 391; ár ovo nazviščúvam vám veliko radofzt KŠ 1771, 168; Gori fztanenyé nazviščúva KŠ 1771, 263; ka fzta lúfztvo vcsila i nazviščúva va Jezufovom iméni KŠ 1771, 350; ki fzo od nyih nazviščúvali KŠ 1771, 757; nego vám ocsivefzno bodem od Ocsé nazviščúva KŠ 1771, 321; bej'zale fzo nazviščúvat vucsenikom nyegovim KŠ 1771, 98; ti pa idoucsi nazviščúvaj králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 201; i nazviščúvaj dén, i nous, neszkoncsano nyegovo dobrouto KM 1783, 159 **nazviščúvati se** -am se *oznanjati se*: i naj fze nazviščúva imé moje po vlzój zemli KŠ 1771, 468 **nazviščúvajouči** -a -e *oznanjajoč*: Naj Evangyeliom nazviščúvajoucsi zobfztom nazviščúvam Evangyeliom KŠ 1771, 507; Gdabi pa vórváli Filipi nazviščúvajoucseni Evangyeliomi od králefztva Bo'zega KŠ 1771, 365; Paveo pa i Barnabás fzta fze zdr'zala vu Antiochii vucsécsa i nazviščúvajoucsa rejcs Gofzpodnovo KŠ 1771, 390; sli fzo okouli po vefznicaj nazviščúvajoucsi Evangyeliom KŠ 1771, 197; kak lejpe fzo nogé ti nazviščúvajoucsi mér KŠ 1771, 471 **nazviščúvani** -a -o *oznanjan*: Gda fzo pa zvedili, ka je i vu Berei nazviščúvana od Pavla rejcs Bo'za KŠ 1771, 395; kim je nej bilou nazviščúvano od nyega, vidili ga bodo KŠ 1771, 483

nazviščúvec -vca m *oznanjevalec*: túhi dúhov fze vidi nazviščúvecz bití KŠ 1771, 396; ka fzo rejcsi B. nazviščúveczi vlzi ednáki KŠ 1771, 494; I pozfzlo je nazviščúvecze pred liczom fzvójim KŠ 1771, 200

nažárjeni -a -o prid. *razdražen*: Etak na'sarjeni Bocskai sze prime z Czaszarszkov vojszkov szekati KOJ 1848, 87

nažéti -žnjém in -žénjam dov. *nažeti*: ti bi zléhka doszta vecs psenice na'zeo na tvójem velkom púšztsáki KAJ 1870, 137

nažgáti -žgém dov. *prižgati*: Niki pipo napséjo, na'sgéjo KOJ 1845, 104; Na'z'gao szam szi tam na pipo AIP 1876, br. 9, 4

nažigati -am nedov. *prižigati*: ino pipe nena'sigaj KOJ 1845, 27

Neápol -a m *Neapelj*: András pa v-Neápol za krála szproseni KOJ 1848, 45

Neápolec -lca m *Neapeljčan*: Ali uprav tou je nagnilo nevocséne szouszede Neápolce KOJ 1848, 107

Neápolis -a m *Neapelj*: fzmó bej'zali drúgi dén v-Neapolis KŠ 1771, 392

neápolski -a -o prid. *neapeljski*: Ladiszlavi je zaroucsó Izabello csér neápolszkoga krála KOJ 1848, 39

néba -e z **1.** *nebo, navidezno usločena ploskev nad obzorjem*: Coelum Néba KMS 1780, A7; Néba Ég KM 1790, 92(a); More fze li néba fzpráhom Vjedinati KŠ 1754, 258; dokecskoli ne prejde néba i Zémra KŠ 1771, 14; ár je néba vedra KAJ 1870, 133; ká je néba sziva KAJ 1870, 133, 31; znébe doli leti TF 1715, 38; Sztvoritel nébe ABC 1725, A5a; je Bog fztvoro Nébo, Zemlo SM 1747, 3; zglednovlí fze vnébo hválo je dáó KŠ 1771, 48; Nébo, zemlo vlza KM 1796, 3; naj vláda na .. ino pod Nébov letocfimi ftficfimi SM 1747, 4; V-tejh szo sze pod goulov nébov kotali KOJ 1848, 6 **2.** *nebesa*: fztvoriteli Nébe SM 1747, 44; Szkázo fze je pa nyemi angyeo od nébe KŠ 1771, 247; Blagofzloven Boug Nébe BKM 1789, 7; Dónok mi néba ofztáne, Csi li nebéfa dobim SM 1747, 74; puna je Néba, i zemla dike nyegove KM 1790, 111; vnefenoga notri do trétye nébe KŠ 1771, 550; fztvoriteli Nébe, i zémle KMK 1780, 8; ki fzi Nébe, zemle Gofzpod BRM 1823, 2; gde bom z-seregmi nébe Bôga zvisávo KAJ 1848, 4; Greihje vnébo proti Bougi kricfécfi TF 1715, 5; kteri je od váfz gori vNébo vzét SM 1747, 15; po Krifztfufovom vnébo zafztoplényej KŠ 1771, 337; Boug je fztvouro Nébo, i zemlou KMK 1780, 9; Ki je vnébo zafzptoupo BKM 1789, 8; Na Krifztfusovoga v-nébo zafztoplénya dén BRM 1823, V; Gda vidim nébo TA 1848, 7; Boidi

volja Tvoja jako vněbi taki na zemli TF 1715, 25; jako vněbi, tak i na zemli ABC 1725, A4b; jako vu něbi, tak i na zemli SM 1747, 44; jako vněbi, tak i na zemli KŠ 1754, 161; Szprávľajte fzi pa kincse vu něbi KŠ 1771, 19; Blagoszlovleni fzi ti Goszpodne na Něbi, i na zemli KM 1783, 4; Ki fzo vněbi, i na zemli BKM 1789, 5; Vera ino pobo'znofzto Dá v-něbi odicsenofzt BRM 1823, 5; Goszpodna thron je na něbi TA 1848, 9; Nemaí drůgi Bogov nego kteri lada znebom ino zemlom SM 1747, 87; zhůdimi Důhmi pod Něbov SM 1747, 27; je nej dáno drůgo imé pod něbov med lidmi KŠ 1754, 2b **3. pregrada med ustno in nosno votlino:** Naj sze zgrábi jezík moj k něbi mojoj TA 1848, 112

neběsa -bés s mn. *nebésa*: Neběza fzo napravělena SM 1747, 3; Zricsjouv Gofzpodnovov fzo neběza napravělena KŠ 1754, 93; odprafzo fze nyemi neběza KŠ 1771, 10; Teda fze neběza gyenejo BKM 1789, 19; otecz Boug pak zNeběz kricľi TF 1715, 38; Gofzpon Jesus fze prikáse zNeběz SM 1747, 15; ali angyeo zneběz nazvescsávao KŠ 1754, 2b; ka je Krifztus fzebom zneběz prinězao KŠ 1771, 268; Z-Neběsz řěcs vecsna prihája BRM 1823, 1; Z-Neběsz řěcs vecsna prihája KAJ 1848, 8; Nebés Gospůd BJ 1886, 8; Jaz scsém li knebězám KŠ 1754, 261; je knebězám vrácsa KŠ 1771, 590; zafztoupoje uu Neběza TF 1715, 22; Csi li neběza dobim SM 1747, 74; zafztopil je na Nebězám SM 1747, 44; fzo nyemi neběza nej mogli vzěti KŠ 1754, 10b; Vneběza idem KŠ 1754, 272; ka fztójite gleděcsi vu neběza KŠ 1771, 342; Sztoupo je v-Neběza KMK 1780, 7; morem Ktebi vneběza priti BKM 1789, 8; Vu neběza záto fze pascsimo SŠ 1796, 7; Neběza vam dáva BRM 1823, 8; szo na neběsza gorizdehnoli KOJ 1845, 3; Priszego szva pravila na neběsza AI 1875, br. 2, 8; ki fzi vNebězaih TF 1715, 25; zafztoupoie na neběszah ABC 1725, A5a; ki szi vneběszih ABC 1725, A4a; i sitek vu Nebězi SM 1747, 87; ki fzi vu Nebězih SM 1747, 50; Eti i vnebězai SM 1747, 73; vcsini náfz vnebězfaj ůrocsnike KŠ 1754, 267; ftera bode vnebězfaj KŠ 1754, 26; I'zivo bom vnebězi KŠ 1754, 261; máte Gofzpouda vu nebězfaj KŠ 1771, 586; I vnebězfaj ovo lejpo BKM 1789, 8; bodes vneběfzi BKM 1789, 15; Dás v-nebězfaj prebitek BRM 1823, 7; ár sze tebi hvála dáva vu neběszaj TA 1848, 7; Eti i v-neběszaj KAJ 1848, 5

neběski -a -o prid. *nebeški*: ka je on otecz nebězki TF 1715, 26; Otecz nas drůgi nebeszki ABC 1725, A6a; otecz nas drůgi Nebězki SM 1747, 60; Ocsa vas nebězki KŠ 1771, 19; Ocsa Boug Nebeszki KM 1783, 92; Moj náj véksi

kincs nebězki SŠ 1796, 5; nas Ocsa nebězki SIZ 1807, 8; Ti nebězki král BRM 1823, 6; Oča Nebeski BJ 1886, 8; ta nebězka virtus TF 1715, 1; Oh vekivecsnofzt nebězka KŠ 1754, 272; Nebězka Rejes doli pride BKM 1789, 1; Ti ta nebězka denicza BRM 1823, 2; sze dvouja Domovina odpira, nebészka náj mre KOJ 1833, IX; leprai ofztáne Nebězko kralefztvo SM 1747, 82; fze je pribľizalo králefztvo nebězko KŠ 1771, 12; mleiko návuka nebězko prekláda TF 1715, 7; ľuběznofzt Ocsé Nebězko SM 1747, 2; fzkrovnofzti králefztva Nebězko KŠ 1771, 42; Pokoj bi nám dáo nebězka orfzága SŠ 1796, 49; Szini ocsé nebészko KAJ 1848, 9; z-nebězke vífzine dober blagofzlov SIZ 1807, 6; Ta velika ľuběznofzt kfzvoiemí Ocszi Nebězkomí SM 1747, 41; nej fzam bio neveren nebězkomi videjnji KŠ 1771, 422; Hvála bojdi Oczi nebězkomi BKM 1789, 7; Nej sze je vidilo Sztvoriteli nebězkomi SIZ 1807, 8; drůgi Nebězki zálog kfzebi priemlemo TF 1715, 40; me obdersi na fzvoi Nebězki Orfzág SM 1747, 31; Ki pride Vu nebězki Orfzág nász pelat BKM 1789, 8; me vu Nebězko domovino pripelai SM 1747, 57; Diko nebězko dáva BRM 1823, 4; Domovini, naj sze vu nebészko pripravla KOJ 1833, X; kfzebi gori priffau vu nebězko kralefztvo TF 1715, 30; ár zapérate králefztvo nebězko pred lidmi KŠ 1754, 163; vucsen na králefztvo nebězko KŠ 1771, 46; i nám pri Otfi nebězkom fzinovcfino zadoubo KŠ 1754, 107; náj ménfi fze bode zváo vkrálefzti nebězkom KŠ 1771, 14; vnebězkój hi'zi KŠ 1754, 142; da bi fzlů'zili vojfzki nebězkój KŠ 1771, 362; v-nebězkój soli Naveke zvisávam BRM 1823, 7; fzepejavjo nebězki ferezje BKM 1789, 1b; májo i fticze nebězke gnejzda KŠ 1754, 108; i fticze nebězke fzo fze gnejzdile KŠ 1771, 216; Geto i te nebészke fticze dicfijo BKM 1789, 5b; Jefzo i nebězka teĵla i zemelfzka teĵla KŠ 1771, 523; Naj pridem do nebězki vrát KŠ 1754, 262; Naj fze vífzako koleno naklekne ti nebězkih i zemelfzkih bodoucsi fztvári KŠ 1771, 594; tih Nebězkih, zemelszkih KM 1783, 174; Oh fztvoritel zvejzd nebězkih BKM 1789, 4; i k-nebězkim fzvéczom fzpodobnejši ofztánes BKM 1789, 8; ki je teliko nebězke, i zemelfzke fztvári fztvouo KM 1796, 4; vsze szi podvrgao .. Fticze nebészke TA 1848, 7; Nebězka vráta mi odpré KŠ 1754, 270; Nebězka vráta oudprofzi BKM 1789, 4; naj gofzpodůje nad nebězskimi fticzami KŠ 1754, 95 **neběski** -a -o sam. *nebeški*: Memu fšerczu, stero ta nebězka iscse SM 1747, 91; fze trůdi; a za ta nebészka pa KŠ 1754, 5a;

ino fze za ta nebefzka pasciti SIZ 1807, 10; ki ládajo za ti nebefzki volo KŠ 1771, 587

neblážen -a -o prid. *nesrečen*: Ali té neblážen rôbec AIP 1876, br. 1, 7; Tú pocsiva neblážena deklina AIP 1876, br. 4, 6

neborlívi -a -o prid. *miren*: Potrebno je zato púšpeki biti neborlivomi KŠ 1771, 637

nebóu nebá s *nebo*: Ár je fészť dni fztvouro Bog, Nebou i Zemlou TF 1715, 14

nebóuganje -a s *neubogljivost*, *nepokornost*: I lüfztva nyihovo nebouganye Je znamejnye, ka je blüzi Krifztusa pridejnye BKM 1789, 440

nebôže prid. neskl. *ubog*, *ubožen*: Jôkala je nebôže mati KAJ 1870, 21; Nebôže szírotica KAJ 1870, 19; vis szpocrknejo nebôže, csi nedo meli materé KAJ 1870, 15

nebôžen -žna -o prid. *hudoben*, *grešen*: Te nebo'žen bode to vido TA 1848, 95

necâglivi -a -o prid. *pogumen*, *nemalodušen*: Bojďte szresni i neczaglivi TA 1848, 24

nečákani -a -o prid. *nepričakovan*: Nyé szo denok szledkar tákse necsákane okolnoszti posztrassüvale KOJ 1848, 56

nečamúren tudi nečemúren -rna -o prid. *nečimrn*, *ošaben*: Ali Boug miloszťivni, Da je nej necsamurni, Nestanoma tou kricí BKM 1789, 13; Tejva gnüfziva, i necsamurniva fziná je nej tak ofzťo pokárao ocsa KM 1796, 51; ki fzam te zbantüvao z-mojimi necsamurnimi grejhi KM 1783, 140; daga zetoga necsemurnoga fzevita von vfzemes SM 1747, 63; da bi nyemi dáo pehář necsemurne fzdítolfzti fsvoje KŠ 1771, 796 *nájnečamúrnejši* -a -e *najbolj nečimrn*: Sto je bio náj necsamurnejši med Izraëlfzkimi nepobo'snimi Králmi KM 1796, 69

nečamúrnik -a m *nečimrnež*, *ošabnež*: i obecsao je té necsamurnik Farizeuffóm KM 1796, 109

nečamúrnost tudi nečemúrnost -i ž *nečimrnost*, *ošabnost*: Ár gde je necfémurnofzť i krejga KŠ 1754, 39; Oh! vecsne fzmrti nyé necsamurnofzť BKM 1789, 446; nej zniecsemurnofzťi KŠ 1754, 56; Od vsze te necsamurnoszťi je szrczé zabolelo Józefi KOJ 1848, 10; Goszpôd je po'zré vu necsamúrnoszťi szvojoi TA 1848, 16; i vfzo necfémurnofzť doli mogel obleicsi SM 1747, 53

nečâden -dna -o prid. *nespameten*, *neumen*: Vfzejm lidém, csedním i necsedním KŠ 1771, 584; Záto ne bojďte necsedni KŠ 1771, 584

nečisten -tna -o prid. *umazan*: szam vřli bio, ali vu gvantanyi necsiszťen i neréden AI 1875, br. 2, 7

nečísti -a -o prid. *umazan*: vu necsiszťoi fťali KM 1783, 231; Vu necfífzťoi fťali BKM 1789, 27; ka je po fzebi nikaj nej necsífzťo KŠ 1771, 480 *nečísti*

-a -o sam. *umazani*: ár fzam nigdár nej jo kaj necsífzťoga KŠ 1771, 372

nečísti -a -o prid. *nečíst*, *grešen*: Ah jafz necsífťi KŠ 1754, 234; Gda te necsífťi dühj vó zide od csloveka KŠ 1771, 208; czérkev fzcřzá mojega je vfzegavejcs necsífťa KŠ 1754, 235; Csi fze necsífťo mislejnye pobüdi KŠ 1754, 43; odvracsüje od vfzákoga necsífťoga tuvářiftva SIZ 1807, 8; liki fzi fze fzmilüvao necsífťotomi lüdomorczi Dávidi KŠ 1754, 323; cslovik, fťeri je necsífťoga dühá meo KŠ 1771, 177; eden cslovik vu necsífťotom dühí KŠ 1771, 104; I ti necsífťi dühovje doli fzo kapali KŠ 1771, 110; ti neverni pa necsífťa (telesa) KŠ 1754, 140; Nacsi bi vafa decza necsífťa bila KŠ 1771, 502; nefzécisi nemocsne i manřáne od necsífťi dühov KŠ 1771, 354; dáo nyim je oblářť nad necsífťitimi dühovmi KŠ 1771, 31 *nečísti* -a -o sam. *nečísti*: I ne bode slo vnyé nikaj necsífťoga KŠ 1771, 806; kaj vfzáki prářnik, ali necfífťi nema ôrocsine vkráľefťvi Krifzťufovom KŠ 1771, 583

nečístico prisl. *nečístico*: necsífťo i nepofťeno 'zivetí KŠ 1754, 42

nečístóča -e ž *umazanija*: operi fnyega vfzo necsífťocso SM 1747, 63

nečístouča -e ž *nečístost*: fzo toga tejla dela necsífťoučfa KŠ 1754, 44; Prářnofzť pa i vfzáka necsífťouca KŠ 1771, 583; Prářnofzť i vfza necfífťoutfľa KŠ 1754, 42; Ali, csi sze necsiszťócsie csésés varvati KAJ 1848, 250; Kako fzte pořťtavili kotřige valfe na fzlü'zbo necfífťoucsie KŠ 1754, 120; Ár je nafe opominanye nej bilou zniecšfťoucsie KŠ 1771, 616; Od hotřivoszťi, i vsze necsiszťoucsie KM 1783, 9; Ár liki fzte pořťtavili kotřige vafe na fzlü'zbo necsífťoucsi KŠ 1771, 460; operi vfzo mojo necsífťoucsio KŠ 1754, 228; Ar náfz je Boug nej zváo na necsífťoucsio KŠ 1771, 620; operi vszo mojo necsiszťoucsio KM 1783, 37; Csi nyemi vu necsífťoucsi po vouti 'zivémo KŠ 1754, 12; fťero je vu vfzoi necsífťoucsi plavalo KŠ 1771, 487; Za volo telovni necsífťoucš grejhov hábanya KMK 1780, 86

nečlovečánstvo -a s *nečloveškost*, *divjařťvo*: zťim szvoje ne cslovecsánszťvo vó poká'zejo AIP 1876, br. 9, 2

nečlovečiči prisl. *nečloveško*: Po necslovecssem je kastigao onoga Felicjána Száh KOJ 1848, 45

nečlovečički -a -o prid. *nečloveřki*: da je lepse i bougse mezťo necslovecskoga vsze pokoncšanya KOJ 1848, 10; szo sze tou'zili Czszari od lúoszťi i necslovecske groznoszťi KOJ 1848, 26; Pri etaksem necslovecskom djányi zemelszkih goszpoudov KOJ 1914, 134

nèčlovéjstvo tudi nèčlovéstvo -a s *nečloveškost, divjaštvo*: ka szo sze tak bojali magyarkoga necslovejsztva KOJ 1914, 102; naj bude zavarvani prouti vszakojacscomi necslovejsztvi KOJ 1845, 3; Grecski Czaszar je za eto necslovejsztvo dú'sen nej osztao KOJ 1848, 26; Z-etim necslovesztvom razdrásceni Szoliman KOJ 1848, 7

Nèdela -e ž *Nedelja, kraj v Prekmurju*: v Gornyopetrovci pri sz. Nedeli KOJ 1914, 136

nedèla -e ž *nedelja*: Nedela KMS 1780, A3; dies Dominica Nedela KMS 1780, A8; Nedela Vasárnap KM 1790, 9; Nedela, 'Zidovom lzédmi, nam Krlžtsenikom pa prvi dén vu tyédni KŠ 1754, 23; Tjedna dnéve etak imenújemo .. nedela BJ 1886, 36; Szkim fze prtí Boug onim, fteri Nedele ne fzvetijo KŠ 1754, 25; na vecsérjo naprej imenüvane nedele SIZ 1807, 13; Epift. na I. po Sz. Trojftzvi Nedelo KŠ 1771, 733; Na vüzen vnedelo rano BKM 1789, 94; dokecs nyegov fzvéti Szin fzobotte pofzvecsenyé na Nedelo ne obrné KMF 1796, 4; V-nedelo ütro BRM 1823, IX; naj po Nedelaj i Szvétkaj fzvétó Melffo polzljúfamo KMK 1780, 49

nèdèlaven -vna -o prid. *nedelaven, len*: Nedelaven cslovek dosztakrát more glád trpeti KAJ 1870, 105 **nèdèlavni** -a -o sam. *nedelavni, lenuh*: Tejm táksim nedelavnim zapovidávamo KŠ 1754, 166

nèdèlavnost -i ž *nedelavnost, lenoba*: komi Vougri za volo nyegove nedelavnosztí na spot vida právjio KOJ 1848, 72

nedèlni -a -o prid. *nedeljski*: Nedelni Adjutorium BKM 1789, 1; Nepofzvetcsenyé Szoboutnoga, ali Nedelnoga dnéva KŠ 1754, 23; Zakaj je zapovedau B. Nedelni dén pofzvetiti KŠ 1754, 26; gde fzo ti nedelni Hymnuske BRM 1823, II; Nedelni i Szvétesni Evangyeliomi KŠ 1771, 810; naj nej fzamo Nedelne, nego i drüge Dnéve zdr'zimo KMK 1780, 48

nèdia -e ž *naduha*: Osličino mleko se preporačüje proti nedie AI 1878, 14

nèdöber -bra -o prid. *slab*: trdno obsztoji na nëdöbroj pöti TA 1848, 28

nèdöčákani -a -o prid. *nepričákován*: Zvön-szke poglaváre eta zgodba nedocsákano doszégnoła AIP 1876, br. 6, 6

nèdökónčani -a -o prid. *nedoločen*: Nej nam je na zemli fztálno mefzto dáno, z-Krifztusom nedokoncansano mefzto SŠ 1796, 75; Ka je potrejbno znati od nedokoncansanoga pronomena KOJ 1833, 138; Táksega hipa je rejes vu nedokoncansanof formi AIN 1876, 48

nèdöpodlívi -a -o prid. *nedopovedljív, neizme-*

ren: Ki szo na zöcsi bili, od nedopodlive radoszti szo kricsali AI 1875, br. 1, 5

nèdöpün -a -o prid. *nenasiten*: tá fzmrt Koga nájde, vfze po'séra, tak je ne-dopuna SŠ 1796, 127

nèdöpünjen -a -o prid. *nezadovoljen*: Szkopec, vötlí nedopunyen Je v-szrdci KAJ 1870, 166

nèdöpünjenost -i ž *nezadovoljnost*: Na nedopunyenoszt Nepüsztí szrcza mojga KAJ 1848, 258

nèdöpünost -i ž *nezadovoljnost*: Grda nedopunofzt naj od mé odhája BKM 1789, 367; i ogiblímó fze nedopunofzti i za ete fzevczki 'zitek fzkrlblíovfzti KŠ 1771, 835

nèdöpüščeni -a -o prid. *nedovoljen*: ka naj sze v-soláj nedöpüscsene knige ne nücajo AIP 1876, br. 2, 2

nèdositen -tna -o prid. *nenasiten, požrešen*: Med témtoga rúszki boj za nedosztinoga Franczúszkoga Czaszara 'salosztzen konecz je vzéo KOJ 1848, 119

nèdosítílvost -i ž *nenasítílvost*: 'Siga sze je tüdi nej vu törszkoj nedosztílvosztí vecs vüpaó KOJ 1848, 84

nedöstájati se -am se nedov. *ne pripadati komu*: Vnougí szo mejnili nájmré, da sze nyega du'se nedosztája Králsztvo KOJ 1848, 50

nèdöstöjen -jna -o prid. *nevreden*: A fteri pak etim recfem ne vörje ali dvoý, teje nedofztoini ino nepripávleni goufzt, vecférje krlftufféve TF 1715, 45; Vu tom, kai je o na vfzeh dobro nedofztojen SM 1747, 7; Jeli bos pa ti tak nedofztojen na Bo'zo diko BKM 1789, 6; naturo, ftera je na vfze dobro nedofztoina SM 1747, 51; Od nedosztójnoga prijimanya tvoýega fzvétoga Teýla KM 1783, 58; je doli szpravo velíkásóv nedosztójno návado KOJ 1848, 31; fzo fzvétó skryno nedofztojním tálom preglejávali KM 1796, 51; Kaifzmo zaverfeni ino nedofztoini hlápczi pofztanoli TF 1715, 19; je z-nedofztojnimi ricsmi obpszövani KM 1790, 68

nèdöstójno prisl. *nedostojno*: nej je prisao v-solo med deczo nedosztójno po páverszkom oblecseni KOJ 1845, 5

nèdotèknjeni -a -o prid. *nedotaknjen*: mámo pravico, stera je od nigda v-právdaj nedoteknyena, obarvana AIP 1876, br. 5, 1

nèdövèdno prisl. *nezavedno*: Jako vnöge nedövèdno vkani tá bátrívnofzt BRM 1823, 229; Kak sze szuncze szkrije Nedövèdno v-nocsni mrák KAJ 1848, 392; Té ednok po ceszti slátavsi, nedövèdno sze k-tomi prikláti KAJ 1870, 37

nèdövölen -lna -o prid. *nezadosten*: K-toj pouti

me fzcrcé gibko, I tešlo je nedovolno SŠ 1796, 162

nèdovráčlivi -a -o prid. *neozdravljiv*: ka na tô gerdo szmert ga je nyagov nedovráčslivi beteg na pelo AIP 1876, br. 5, 3

nedozòrjeni -a -o prid. *nedozorel*: Nedozorjene ogurke se za šaláto jejo AI 1878, 43

nedúžen -žna -o prid. *nedolžen*: Ágnezc bosí nedusní SM 1747, 91; fzvétí, nedu'zni KŠ 1754, 103; Te nájcsifztejfi i nedu'zni Ágnezc KŠ 1771, 488; fzkrvjouv Ágnezca nedú'znoga KŠ 1754, 119; tvoiega lúblénoga fzina nedufne fzmerti Aldov SM 1747, 61; Nyegovo nedusno moko imómo gláfziti TF 1715, 41; Jesussa Kristussa britko moko, nedusno fzmert SM 1747, 60; ino nedufnov mokov TF 1715, 22; nego nedú'znov mántrov KŠ 1754, 119; Naj bodete nekricvisní i nedú'zni otroczi Bo'zi KŠ 1771, 595; sütajo za nedú'snimi cserámi KOJ 1845, 86 **nedúžni** -a -o sam. *nedolžni*: na csataj vmori nedú'znoga TA 1848, 8

nedúžno prisl. *nedolžno*: da fze czejli vas dúh i dúša i tešlo nedú'zno obdr'zi KŠ 1771, 623

nedúžnost -i ž *nedolžnost*: Dávida nedu'znoszt TA 1848, 6; Lejpo fzüknýo nedu'znofzti BKM 1789, 384; Prosnya za oszlobodjénye nedú'znosztí TA 1848, 20; i na ftero nedú'znofzt fmo prisli KŠ 1771, 819; Dáj nám Abela nedu'znofzt BKM 1789, 51; Trbej nafzledúvati nedú'snofzt SŠ 1796, 20; vu neprefzتانو nedú'znofzti KŠ 1754, 98

nèdnáki -a -o prid. *neenak, različen*: ino v neednákóm histvi deczo vu katolicsanszkoj veri vcsiti KOJ 1914, 151; Denok neednákíh hí'snih zákonov zdávanye sze je moglo dogotoviti KOJ 1848, 117; [osa] má četvéro kožnati ne ednáki kril AI 1878, 36

nèdnákost -i ž *neenakost, različnost*: Z-te neednákosztí je tak velika zmejsanicza narászla KOJ 1845, 70

Nèftalim -a m *Nefthalim, svetopisemska dežela*: Zemla Neftalim pouleg pouti mourja KŠ 1771, 12; vu Krajínaj Zabulona, i Neftalima KŠ 1771, 12

nèftíšlivi -a -o prid. *nepomírljiv*: bio szam vszega pápinszta neftislivi nepriáteo KOJ 1845, 81

nèftóljeni -a -o prid. *nepomírjen*: Nefzpatmetní, neftoljeni, nelzmlileni KŠ 1771, 449

nèga tudi néga tudi néjga zanikana oblika glagola biti *ni*: nikaj nega gvúsnoga KŠ 1771, 632; kaj nega ifztine vu nyem KŠ 1771, 294; Nega ga eti KŠ 1771, 254; ár brez té nega pomoucfi KM 1783, 259; nega nyemi vòrvanya KM 1790, 16; vu steri sznegá nisteri tjeden nega KAJ 1870, 93; Nikaj nega lepsega AIP 1876, br. 6, 7; fzvéte

reicfi neiga csütí TF 1715, 5; ino neiga ni koga drügoga ABC 1725, A7a; da neiga dobra vumní SM 1747, 68; Trétyega mefzta pa nejga KŠ 1754, 151; Ár nejga vnikom zvelicsanya KŠ 1754, 2b; prouti gucsijo, ka gori fztanenýa nejga KŠ 1771, 240; Nejga pri nyem vrejdnofzti BKM 1789, 125; nejga ga eti KM 1796, 113; Nejga prouti fzmrti vráfzta SŠ 1796, 42

nègda prisl. *nekdej, nekoč*: Zdáj vòrje, ka je negda vòrvati nejstejla KOJ 1845, 88; ki fzo zroki bili, da je negda Kolman kráo Béli II. ocsi dáo vòszpehnoti KOJ 1848, 28

nègdanègda prisl. *včasih*: da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; Negdanegda ga denok dú'snoszt primora KOJ 1845, 31

nègdašnji -a -e prid. *nekdanji*: od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina razvedrila KOJ 1848, 109; Kí nepomnivsi szvoje negdasnye priszege KOJ 1848, 48; nego 2. poulek negdasnyih pogodb koróna szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 75; májo protesztantje pápinczom negdasnye cerkve nazájpusztiti KOJ 1914, 149

nègènjeni -a -o prid. **1.** *neomajen*: Csi li olftánete negenyeni od vúpanya Evangyeliomfzkoga KŠ 1771, 605 **2.** *nespremenjen*: Za glasznikom litera v negynyena obsztáne KOJ 1833, 25

nègenlívi -a -o prid. *nepremičen*: med dvé ocelne blanye sze sztiszne edna blanya, je negenliva AIP 1876, br. 9, 6; i negenlivo vrédnoszt sze vküpszpise AIP 1876, br. 4, 1

negibajóúci -a -e prid. *neomajen*: naj olftáno ta negibajoucsa KŠ 1771, 696

nègiban -bna -o prid. *negiben, mirujoč*: Veter negiban nepise KAJ 1870, 27

nègiblívi -a -o prid. *negibljev*: Mühe .. má negiblive oči AI 1878, 37

nèglasni -a -o prid. *tih, molčječ*: liki ágnezc pred brijácsom fszvojim neglafzni KŠ 1771, 366

nèglíhi -a -o prid. *neenak*: Mí szmo csigli v-nisterom táli neglihi pod Krisztusovi perouti KOJ 1833, XI

nègo tudi nèg vez. **1.** *kot*: fto more odpifzttí grejhe, nego Boug KŠ 1771, 107; Vrli skolnik sze je ospotanja bole bojao, neg szmrti KOJ 1845, 16; Matyas II. prvle neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno, ocsi zapré KOJ 1848, 89 **2.** *ampak, toda*: kaibifze mi hüdou ne pofeleli, nego dabi natom bili TF 1715, 17; neiga nikoga drügoga fteri bi bojúval za náz, nego ti fzám vfzamogoucsi Otecz nas ABC 1725, A7a; nedái fze mi od tebe nigdar odlcsiti, nego vzemi kfzebi vu tvoí odicseni orfzág SM 1747, 58; ftero je nej nyihov, nego Krifztuseva, cséfzt KŠ 1754,

12; Ar csi gli fze nej vřzej, nego li Petrovo i Pavlovo delo naj bole, naprej prináfa KŠ 1771, 337; Nego oszloboudi nász od hüdoga KM 1783, 11; Isclí nej med mrtvimi Jezusa, nego 'zivimi BKM 1789, 107; Nej falinge, nego dobre jákofzti lüdih potrejbno je nafzledüvati KM 1790, 18; I ne bode vecs eti, Nego pri Jezus Krifztufi SŠ 1796, 4; i nejga je mogao najdti, nego pri etoj poftenoj hi'si SIZ 1807, 4; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva, nego vu vnogom táli na tühi jezic zaobrnyena BRM 1823, 11; nego szo sztarinšzki Vogri escse nistere drüge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; Szpodobno je namejno Atila vcsiniti takájse Rimi, nego gda vidi postenyávrejdnoga sztarcza Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; Piszki sze nemorejzo csüti, nego li viditi KAJ 1870, 7; Hercegovina szo törszka dr'zéla, nego mesztancsarje szo krscsánszke vöre AI 1875, kaz. br. 3; Nego gda bi se že kšöli priblizávala Jóžek BJ 1886, 5 **3. razen če:** kikoli odpifzti 'zeno fzvojo, (nego csi za kurvejftva volo) KŠ 1771, 62

negřbani -a -o prid. *nagrban:* on je tiszto z-negřbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7

něgvišni tudi nēgvüşni -a -o prid. *I. negotov, ki ni določen:* Negvisno dugoványe povrněsi AIN 1876, 39; Ár, csi negvüşni gláfz dá trombõnta KŠ 1771, 518; Vrejmen i mezto je efěse negvüşno KŠ 1771, 668; i kama je pifzani, je negvüşno KŠ 1771, 736; Negvüşno je, jeli te Boug vő zbrise z-etoga 'sitka KM 1783, 197; Csi kaj krivoga, ali negvüşnoga prepovidávamo KŠ 1754, 56; niti fze ne vřpajo vu negvüşnom bogáfzvti KŠ 1771, 643 **2. nedoločen:** Negvisni, steri kelikõcso neszkoncšüjo AIN 1876, 31; negvisni zaiměni AIN 1876, 33

něgvüşnost -i ž *negotovost:* düse .. Gda szte gosztokrát vizile Vu 'zitka negvüşnoszti KAJ 1848, 196

nehánje -a s *naslonitev, prepustitev:* Ka je pa privola, ali na nyé nehánye KŠ 1754, 78

něhasnoviten -tna -o prid. *nekoristen:* tak szo sze na zadnye vu nehasznovitnom boji pogoudile KOJ 1914, 125

něhasnoviti -a -o prid. *nekoristen:* Steri je nigda tebi nehafznviti bio KŠ 1771, 665; kaj je nemocsna i nehafznvita bila KŠ 1771, 682; ár je tou vám nehafznvito KŠ 1771, 698; I toga nehafznvitoga szlugo vő vrzte vu vinejsnyo kmiczó KŠ 1771, 85; Gnojá je nej dáó vő voziti na vilicze z-nehafznvitim prevásanyem KM 1790, 68; kaj szmo flugi nehafznviti KŠ 1771, 228; naj nehafznvita szpitávanya i jeretnikov fze hába KŠ 1771, 659; ino je drüga nehafznvita

dugoványá na prej vzéo KM 1790, 74; Zátó vari fze nehafznviti csevkácsov KŠ 1771, 444

neháti -ám dov. *I. pustiti:* ar ga nefcfe Bog brezi kastige nehati, steri godi nyegovo szvéto Imé za obfztom jemlé vu fzvoja vřfzta SM 1747, 45; náfz vcsi, ka mámo csiniti i ka neháti KŠ 1754, 6; Leihko vfze ta drüga nehám SM 1747, 74; Ne nehá Gofzpod brezi kalfige onoga KŠ 1754, 21; Boug, fteri váfz ne nehá (dopifzti) fzků'zavati vilě premouclí KŠ 1754, 174; tu nehámo eden ftertynyak vina SIZ 1807, 6; ná tom bojdte, da edno dejte ne neháte brezi ftenyá BKM 1789, 6b; Jezus! Ne neháj me eti du'ze KŠ 1754, 275; Nehájte, naj vkřp rafzté obouje do 'zétve KŠ 1771, 44; nēháó szam dvej pécsi krüha SIZ 1807, 22; Tou je na bougsi czait nehál SM 1747, 73; ali svojga pasa domá nehao AI 1878, 8; pren. fzo fztópájov fzvoje gyedrnofzti nej neháli KŠ 1754 (SM 1747), 3b **2. zapustiti:** ne ofztávím te, ni ne nehám te KŠ 1754, 167; Sztrti dűjh, koga fzi ti neháo KŠ 1754, 254; Sztejm je nám példo neháo KŠ 1754, 108 **3. opustiti:** ftero cslovik doprnefzé, ali to dobro nehá KŠ 1754, 72 **4. prepustiti se, izročiti se komu:** Jafz na Bogá nehám, nai csini, kak zná SM 1747, 72; Tak nehám vfze na nyega SM 1747, 74; Jafz na Bogá nehám, naj cfíni BKM 1789, 165; grejsnika, gda fze czilou na Krifztufa nehá i zapifzti KŠ 1754, 78; Neháj na Gofzpodna tvojo pout KŠ 1754, 15; Dabi fze té návuk .. nebi ga na nyé neháo KŠ 1754, 203 **5. omagati:** da vivu valsih mífzli trüdni nepofztánete ino neneháte (nemenkáte) SM 1747, 28 **nehávši** -a -e *ko je zapustil, dal:* Krifztus vám priliko nehávfi, naj KŠ 1754, 107 **neháni** -a -o *pušćen, zapušćen:* Dõnok szem ja Nej vido vu teskoucsi Pravicsnoga Nehánoga KŠ 1754, 253; Dõnok szem ja Nej vido vu teskoucsi Pravicsnoga Nehánoga BKM 1789, 198

něhějnjanje -a s *nenehanje, stalnost:* Na zdravje vam plězzyane, na zdravje nehejnnyane SIZ 1807, 58

Nehemiášov -a -o prid. *Nehemijev:* (knige) Nehemiášove KŠ 1754, 2

nehotejóüci se -a se -e se prid. *ki se ni hotel:* Csedén Czaszar nehotejóücsi v-dühovszta poszle sze mejsati KOJ 1845, 56

něhüdi -a -o prid. *dober:* po mafzni ricšěj i lejptom 'zegnávanyi zapelávajo fzrczá ti nehüdi KŠ 1771, 485

néi tudi něj tudi ne člen. *I. ne,* s povedkom *zanika glagolsko dejanje:* Deczi, koterá mleiko, nei kákľó vládno jeifzvtvino potribüje TF 1715, 8; Neimai drügi Bogouv ABC 1725, A4a; Ár fzi ti nei taksi Bogh ABC 1725, A7b; kai ga nei,

ki bi dobro cfínil SM 1747, 7; nei je ofztano SM 1747, 5; geto fzem jafz nej gúcsau KŠ 1754, 20; ftero je nei prouti Bougi KŠ 1754, 33; vcsis drúge, ali fzamoga fzebé nej KŠ 1771, 437; Nej je zadofzta na zvelicsanye, csi vórje KMK 1780, 4; Gofzpoudi je nej priétno kak fte popejvanye BKM 1789, 7b; nej nám trbej gori vzéti KM 1790, 20; Okou je nej vid'lo SŠ 1796, 5; nas mladéncz nej je mogao fzám biti SIZ 1807, 5; more vszáki domou iti nej voglariti KOJ 1845, 10; kama je nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4; Ne pofelei Tvojega blifnyega hífe TF 1715, 16; niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; meni nikai nebode falilo ABC 1725, A8b; fteri eto zapouvid ne zdr'zijo KŠ 1754, 13; ne prepovidávaj KŠ 1754, 12; i dobra dela ne nafzledújo KŠ 1771, 442; I ne vpelaj nász vu fzkúsávanye KM 1783, 11; Ni koroune Na fzejviti ne iscese BKM 1789, 11; Ne vidis nad fzebom nágle fzmrti fztráha SŠ 1796, 10; me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; nyemi Czaszar nevouscsi za 'seno szvojo szesztro KOJ 1848, 3; V-tvojem krili nevczagam nigdár KAJ 1848, 3; Csteti tudi znam, ali escse nê zadoszta nalêhci KAJ 1870, 6; ne more na isztinszko pot nájti AI 1875, kaz. br. 1; Zátó hízne pse ne trbéj zaprávlati AI 1878, 8; Nebom jas tebe več nigdár sunyáavo BJ 1886, 5 **2.** z drugim stavčnim členom *izraža nasprotje, izključevanje*: nei jafz, nego fzvéti Pavel váfz opomina TF 1715, 6; dusni fzmo, nei teili, kaibi poleg teila fiveli, nego poleg Dúha SM 1747, 23; Jafz fzám, nej drúgi, bom nyega meni vido KŠ 1754, 139; Ivan, (nej János, fzta dvá bílá) KŠ 1771, 259; je Czérkev pred náfz dála, ali je pifzano ali nej KMK 1780, 4; Od fzemena nej mo'zkoga, Nego od Dúha fzvétoga BKM 1789, 3; vu šolo hodila, kama je nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4; naj ete dobroute ne zgíbimo KŠ 1754, 138; Csi je fšeti neznas, pofzlúsaj KŠ 1771, A8a; Niti ne vu'zgájo pofzvejta KŠ 1771, 14; Kamenico nê szamo na pizsanye, nego i na brojenye núcajo KAJ 1870, 7; ogen escse nê vgaszeni, nego 'ze sze szkoro dokoncsa AI 1875, kaz. br. 3; njegov nos ne samo dobro vohalo, nego dober za oránje AI 1878, 10 **3.** v vprašalnih stavkih *izraža domnevo, ugibanje*: Jeli je nej vafé prorokúvanye lá'z KŠ 1754, 20; nej li je Boug odébrao fziromáke etoga fzejvta KŠ 1771, 748; jeli lübi eden drugoga ali nej SIZ 1807, 5 **4.** elipt. *izraža zanikanje, zavrnitev*: Jeli Kristus vu fzmerti ofztano? Nei, on je SM 1747, 13; právi, ka fze ni eden Litarán ne zvelicsa? Oh nej! KŠ 1754, 10a; fšimate, ka fzo krivicsnejši bíli, Nej KŠ 1771, 215; Nej tak, liki do eti mao BKM 1789, 5b **5.** v vezniški rabi *za širjenje prej*

povedanega: aki je nas sitek Nei drúgo li kak ta meglá SM 1747, 78; vrouke nevzemo nei kaibi tolmacfili návuk vnogo vcsio TF 1715, 5; da tak nej li fzamo nepriáteli nego i vu vfzem dobrom deli KŠ 1754, 12b; Mefzto je nej Athena nego Korinthus KŠ 1771, 613; Nej fzamo za toga volo, ka fzo nego BKM 1789, 2; szkrbijo nej szamo za obarvanye szvojega Jezika, nego 'selejo i tou KOJ 1833, VIII; Nej tak ti neverni, nego szo, kak pleve TA 1848, 3

nèidénje -a s *neudelžba, odsotnost*: ka nyim je pokazalo pot k nyihovoj bosoj szlú'sbi neidenyi KOJ 1914, 133

nèili tudi néjli člen. *ali ne*: kai fzem fze neili fzamo, vu greihi popriel SM 1747, 48; Májo neili fzamo eti SM 1747, 30; Zátó je fzlodobno nejli fzamo v Koledni fzvétki, nego vkakfšé dnévi KŠ 1754, 214; nejli fzamo doli fzpíšuje te krive vucsitele KŠ 1771, 765; Nejli pét vrábczov odávajo KŠ 1771, 211; Ali velim: nejli fzo csúli KŠ 1771, 471; I zátó fzem nejli fzamo v-fze BKM 1789, 3b; Nejli fzam jafz zadofzta véliki KM 1790, 20

nèimi tudi néjmi tudi némi -a -o prid. *nem*: Teda je pripelan vragometen, fzejpi, i nejmi KŠ 1771, 39; Ár je nejma fztvár bránila KŠ 1771, 720; po sterom sze lidjé od nejme sztvári loucsijo KOJ 1833, VIII; fteri dá kermo neimoi fivini TF 1715, 47; fteri dá kermo neimoi fivini ABC 1725, A6a; Nejmoga vragá zgánja KŠ 1771, 205; csi fze znejmov 'zivinov, zgodí KŠ 1754, 42; majoucsi fzebom nejme KŠ 1771, 52; z-sterimi návado mámo nejme sztvári oherkatí KOJ 1833, 114; fztimi neimimi jünczi navküpe TF 1715, 4; nad vszakojačskimi bete'snimi nejmimi KOJ 1914, 106; fteri je nejmi vu fzvajem deli KŠ 1754, 55; Jeli szte nêmi, ka nescsete gúcsati TA 1848, 46; pren. liki te nejmi bolvan lampe nej znao odprejti BKM 1789, 5b; knejmim bolvanom kak fzte pelani KŠ 1771, 514 **néjmi** -a -o sam. *nemi*: gucsao je te nejmi KŠ 1771, 30; On je za nevolne nejme i glühe soulo nasztavo KOJ 1914, 122

nèistinitost -i ž *neresničnost, laž*: Ár robi neisztinitosztí V-nyê naidejo pogübel KAJ 1848, 282

nèjevòla -e ž *nejevolja, jeza*: Kurfirst je szvojo nejjevolo z-tem zgovárjao, ka je KOJ 1845, 58

nèjiti se -im se nedov. *žareti, rdeti*: ah nejti fze licze moje od necsamurne húdoube moje KM 1783, 207; Nejhtilo fze je teda 'Sidovom licze KM 1796, 125

nèkabi vez. *ne da bi*: [vezniki] 16. Prepovedécsi (tíltók): ne, se (nê, nêkabi) i.t.v. AIN 1876, 67

- nèkaj** nèčesa nedol. zaim. *nekaj*: szo nekaj szpomourili, nekaj pa pretirali KOJ 1848, 7
- nekák** -oga nedol. zaim. *nekdo*: ali csi kaj szkem posztáne, ali nekák gráta kaj KOJ 1833, 128; Vöosztáne, geto z-genitivusom nekákoga ládanye znamenüjemo KOJ 1833, 123; tomi nekáki tüdi *ik* dokonček priszvájajo KOJ 1833, 98
- nekédik** prisl. *nekje*: je sega nekédik praviti vu prouztom zgucsávanyi KOJ 1833, 57
- nekéjpen** -pna -o prid. *brezobličén, grd*: nekejpeno KM 1790, 8
- nèkelko** prisl. *nekoliko*: szta nej najsla, nego nekelko csrejp KOJ 1845, 116
- neképšen** -šna -o prid. *grd*: Kak szo obracsali lzvé nekepesne lampicze SIZ 1807, 56
- nèki** -a -o nedol. zaim. *neki*: Bio je pa neki mou'z po imeni Simon KŠ 1771, 364
- nèkríven** -vna -o prid. *nedolžen, nekriv*: Ártatlan; nekriven -a -o AIN 1876, 23; da je nekrivnoga lzvojega brata taki nakano moriti KM 1796, 8
- nèkrívi** -a -o prid. *nedolžen, nekriv*: Ártatlan; nedú'sen, nekriv -a -o KOJ 1833, 150; nyéno nekrivo, csiszto szrczé AIP 1876, br. 5, 6; más zdrávje, nekrive, krepke roké KAJ 1870, 78
- nèkrivíčen** -čna -o prid. *pravičen, nedolžen*: vu právdi lzam bio nekrivicsen KŠ 1771, 597; Potrebno je záto púšpeki nekrivicsnomi biti KŠ 1771, 637; da bodete nekrivicsni na dén Gofzpodna KŠ 1771, 490; da bi válz poftavo nekrivicsne pred lice lzvoje KŠ 1771, 605
- nèkrivíčno** prisl. *pravično, nedolžno*: kak lzvéto i nekrivicsno lzmo med vami KŠ 1771, 616
- nèkrivíčnost** -i ž *nedolžnost*: Sz-tákfim tálom lzta pogübila lzvojo nekrivicsnofzt KM 1796, 7; Ártatlanság, nekrivicsnoszt AIN 1876, 28
- nèlažlívi** -a -o prid. *resnicoljuben*: Vu vúpanyi 'zitka vekivecsnoga, fteroga je obecsao te nela'zlivi Boug KŠ 1771, 657
- nelűbec** -bca m *kdor ne ljubi*: Ár lidjé bodo nelűbeczi dobroga KŠ 1771, 650
- nelűbeznívi** -a -o prid. *neljubezniv*: Nelűbeznivi, nepogajávcezi KŠ 1771, 449, 650
- nelűden** -dna -o prid. *nevljuden*: Neboj nelűden KAJ 1870, 5
- nemajóuči** -a -e prid. *ki nima*: kákda lzi efzi notri prífao, nemajoucsi gvanta lzvadbenoga KŠ 1771, 72; od nemajoucsega lze pa i tou vzeme KŠ 1771, 85; Kaj lzte bili vúpanya nemajoucsi brezi Bogá KŠ 1771, 577
- nemák** -a m *neumnež, norec*: Bolond; nemák, nemászti -a -o KOJ 1833, 152
- nemáranje** -a s *brezbrižnost, nemarnost*: Sztáksim od lüszta pokázanim nemáranjom
- obcsinszka dugoványa ravnati dobro në mogocsno bilò AIP 1876, br. 2, 2
- nemáravši** -a -e prid. *brezbrižen*: lze je notri do fzmrti približo nemáravši za dúlo lzvojo KŠ 1771, 596
- nemáren** -rna -o prid. *len, brezbrižen*: Lusta, nemaren, manyák AIN 1876, 23; Nemárnomi 'znyec rép nihájo KAJ 1870, 123; Nemárni ne boj vtvojoj pámeti BKM 1789, 377; drügi je nemaren bio KM 1790, 88; Cfí bo's nemárna zdaj oh düsa grejsna KM 1783, 257; nego ali lzvoje nemárne vtraglivofzti KŠ 1754, 3b; csi lzmo na vcsenyé nyegove lz. rejcsi nemárni KŠ 1754, 21
- nemárnost** -i ž *lenoba, brezbrižnost*: ftera je za volo nyegove nemárnofzti vnogo-krát niti krüha nej mejla KM 1790, 66; ino tak nemárnofzt lzpunyáva SIZ 1807, 27; steri szte tak velko nemárnoszt vò pokázali AIP 1876, br. 8, 8; Ár lzem jazf nej li lzamo to dobro po mojoj nemárnofzti zamúdo KŠ 1754, 230
- nemásti** -a -o prid. *neumen*: Bolond; nemák, nemászti -a -o KOJ 1833, 152; ali szo nezgrüntano nemászti AIP 1876, br. 1, 6
- nemástnost** -i ž *neumnost*: Edno nemaszto sztvár szam za 'zeno vzéo, stera niti toliko nëma, ka bi szvojo nemasztnoszt zakrila AIP 1876, br. 9, 6
- némavši** -a -e prid. *ki nima*: Ki le'zijo vu temnofzti, Nemavsi práve lzvetlofzti BRM 1823, 405
- Nemec** -mca m *Nemec*: eden nemecz, drügi vogrin KOJ 1848, 72; Nemci szo nej tak lahko mogli pozábíti KOJ 1848, 8; Vougri szo nej szmeli szvouje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9; Velki Károl je z-Nemci i Szlovenami neszelo KOJ 1848, 6
- neméren** -rna -o prid. *nemiren*: či tem nemérnim gostom mále krühšne drobtinice mečemo AI 1878, 3
- némertűčlivi** -a -o prid. *neizmeren*: kaifzi ti mené lz tvoje .. ino nemertűclive velike milofche obarvau TF 1715, 45
- némertűčlivo** prisl. *neizmerno*: csi nemertűcs-livo vu hráni i odeteli 'zivé KŠ 1754, 36
- némertűčlivost** -i ž *nezmernost, požrešnost*: znoutra lzmo pa puna znemertűcslivofztyom KŠ 1771, 77
- nemerűvati** -am nedov. *vznemirjati*: Ednòk so samo nemerűvati začnola ništera deca ove ftice BJ 1886, 25
- nemèški** -a -o prid. *plemiški*: Nemeski cslovik lzam tou mi vòrte fztálno SIZ 1807, 49
- nemešnják** -a m *plemič*: kak ednoga pròsztoza

nemesnyáka odvĕtek AI 1875, br. 1, 4; ka naj nemesnyáke zastápla AIP 1876, br. 2, 2

neměštv -a s *plemstvo*: Kregarje szo od krala Ladislava V. z nemestvom (plemenistvom) obdarĕvani bili KOJ 1914, 110

nēmĭli -a -o prid. *nemil, neusmiljen*: Nĕ je nemili, ni natĕren KAJ 1848, 284; i naj bi prisla nemila szmrt AIP 1876, br. 11, 4

nēmĭlno prisl. *milo, nežno*: Vis, obilno Kak nemilno Ti verna dĕsa řzpejva BKM 1789, 300

nēmĭlo prisl. *neusmiljeno*: ovi ga zacsejvo nemilo z-peszniczami pufkati po glávi KOJ 1845, 115

nēmĭlost tudi nēmĭljost -i ř **1. nemilost**: Bĕg hĕnyaj od nemiloszti tvoje nad nami TA 1848, 70 **2. neusmiljenost, krutost**: Tĕrci z-nemiljosztjov mislzjio hercegovinare presztrahsĭti AI 1875, br. 1, 2

nēmĭlostiven -vna -o prid. *neusmiljen, krut*: liki ov nemilofztiven hlápecz Kř 1754, 138; ka sam tak nemilostiven řteo biti BJ 1886, 18; Nemilofztivna fzmrt bi ne-bila Sř 1796, 96; Krifztusa řzo řářzpili, Nemilofztivni 'řidovje BKM 1789, 107; Te zmo'zne nemilosztivne Je 'znych sztouczov potĕgno BKM 1789, 16; Ki je Znemilofztivnimi nej řztano na poutĭ BKM 1789, 185

nēmĭlostivno prisl. *neusmiljeno*: rokĕ i řz. nogĕ z-czvekmi nemilosztivno predrte KM 1783, 65

nēmĭlostivnost -i ř *neusmiljenost*: Gofzpodĕ vel'ka nemilofztivnoszt BKM 1789, 440; Velika nemilostivnost bi bila od nás BJ 1886, 18

nēmĭlořca -e ř *neusmiljenje*: Nemilofztĭla Kř 1754, 39; nad nami Nemiloscsa Sř 1796, 39; Szkvari řze i vnemilofcsi BKM 1789, 227; Niscse řze řzkriti nemore pred tvom ne-miloscsom Sř 1796, 127

nēmĭlĕvanje -a s *strogost, neprizanesljivost*: Kotera řřztina poglĕd májo modrouřzti vu vnemĭlĕvanyi teĭla Kř 1771, 607

nēmĭoni tudi nemĭuni -a -o prid. *mil, proseř*: Szpouvidje edno nemĭuno zdihávanye TF 1715, 35; zgledniřze na mé milofztivno i pozřlĕjĕhni moĭo nemĭono molitev Kř 1754, 230

nēmĭono tudi nemĭuno prisl. *milo, proseře*: Kak nemĭono pred nářz pofztávla, Vřzo nefzrecso BKM 1789, 44; Boga za odpĕscsanye grejhov nemĭuno molĭti Kř 1754, 210

nēmĭr -a m *nemir*: pod jezikom nyegovim je nemir TA 1848, 8; Vari Lĕdfztvo Tvoje Od Nemira BRM 1823, 11; ete nemir szpřávla TA 1848, 6

nēmĭrnik -a m *prevratnik, upornik*: ka csi pred nemĭrnikmi prázen bode KOJ 1848, 97

nemĭrĕvřina -e ř *nemir, nemĭrnost*: K-zdrávĭj

nemĭrovcsina SIZ 1807, 58; Je pred Bĕgom nej řzkrita, Ni Dĕse nemĭrovcsina BRM 1823, 365

nemĭrĕven -vna -o prid. *nemĭren*: ino szi tak nemĭrovna vu meni TA 1848, 34; Nemĭrovna nyegova punicza primorana KOJ 1848, 53; řr tĕ ognjeno krv majĕcse spanyolszko řusztvo csesesz nemĭrovno AIP 1876, br. 3, 3; tam je i konec z nářsao szvojeĭa nemĭrovnoga 'řitka KOJ 1848, 23; Bili řzo pa niki nemĭrovni vu řzebi Kř 1771, 164; Nemĭrovni szoldacscki Officĕrje řzo nadřásztĭli KOJ 1848, 82; Takseĭa řipa řzo i prepelice nemĭrovne KAJ 1870, 25

nemĭrĕvnost -i ř **1. nemĭr**: Nemĭrovnofzt KM 1790, 8 **2. vznemĭrenje, upornost**: Vsze řze je 'se navolĭlo (protesztantszkĭh) řararov řĕdobĭje ino nemĭrovnoszti KOJ 1914, 143; Zádnyics, pokedob Álmosa nemĭrovnoszt ovak neprevdári KOJ 1848, 25

nĕmoř -i ř *nemoř, slabost*: Csi 'zmetno csáka nĕmořs BRM 1823, 370

nĕmořĕn -řna -o prid. **1. slab, slaboten**: Vřze vřterombi bio Jasz nadĭko tveĭa Nemocsen řmĕna Kř 1754, 248; Dĕjĕh řřztina je gotov, ali teĭlo je nemocsno Kř 1771, 148; Tebi porářsam mo Dufso, ino nemocsno teĭlo SM 1747, 65; řzmo na řzpoznanye řáko řzlabi i nemocsni vřřinyeni Kř 1754, 124; Nemocsni řefřzmo mi vu nařoj naturĭ BKM 1789, 150; ino tak řřta nářz nemocsne na dobro vcsĭnila Kř 1754, 96 **2. bolan**: ovo, řteroga řĕbis je řáko nemocsen Kř 1771, 302; nego malo nemocsni, polo'zĕcsi na nyĕ rokĕ řřvoje je zvrářso Kř 1771, 118 **nájnĕmořĕnjři** -a -e *najslabotnejři*: řtere kotrige teĭla řze vidĭjo naj nemocsnejře biti, naj potrebnejře řzo Kř 1771, 515 **nĕmořni** -a -o sam. *bolni, bolnik*: Nemocsne vřáčste Kř 1771, 32; znamejnĭya, řtera je vcsĭno nad timĭ nemocsnimi Kř 1771, 28; ta nemocsna řřveĭta je odĕbrao Boug, naj řřřramoti ta mocsna Kř 1771, 492

nĕmořnost -i ř **1. slabost**: Ako bi pa gda znemocsnofztĭ teĭla moĭeĭa prelomo SM 1747, 52; Ov řze doprĕfřzĕ neznanĭous znemocsnofztĭ Kř 1754, 73; Poznamo nařo okornofzt, I vel'ko naso nemocsnofzt BKM 1789, 61; Krepi me vu nemocsnoszti KAJ 1848, 155; on je nemocsnofztĭ naře na řzĕ vzĕo Kř 1771, 26; Du'zni řzmo pa mi mocsni nemocsnofztĭ ti nemocsni nořziti Kř 1771, 481; naj potrĕplejnĭya má znemocsnofztami nyĕnimi SIZ 1807, 9 **2. bolezen**: Rávno tak, cřĭ znemocsnofztĭ řze ne bi po prav dr'zao BKM 1789, 404; Vmoĭoj nemocsnofztĭ, ne řřřtavi menĕ BKM 1789, 312; i vřĕp řze je řřřpřavĭlo

ľuftva vrácať fze od nyega od nemocnoufzt ľzvoji KŠ 1771, 180

nemogočnosť -i ž *nesposobnosť, nezmožnosť*: ka je brezi nyega zvůn nemogocsnoufzti nej czejlo KMK 1780, 80; ali nej z-grejsne pozáblivofzti, ali nemogocsnoufzti nej ľzpovejdanih grejhov KMK 1780, 84

nemogóuče tudi nemogóče prisl. *nemogoče*: nemogoucse je, kaj bi ľz páke ne prisle KŠ 1771, 227; Ka fze nemogoucse vidí, Tou tí meni ľejhko vcsini BKM 1789, 172; i vidilo sže je nyej tou nemogoucse KM 1796, 16; hižo je že nemogóče bilo obrániti BJ 1886, 9

nemogóučen tudi nemogóčen -čna -o prid. *nezmožen*: Czaszar, Vogrinam stoverjanya ino razbijanya zbrániti nemogoucsni KOJ 1848, 58; Ešče je [dete] nemogóčno sebi krúha správlati BJ 1886, 10

nemogóuči -a -e prid. *nemogoč*: Nej je nemogoucsa, pri Bougi ni edna rejcs KŠ 1754, 87; ár ne bode nemogoucsa pri Bougi ni edna rejcs KM 1796, 86 **nemogóuče** -ga sam. *nemogoče*: Nikaj nem'goucsega Znam pri tebi nega BKM 1789, 318

nemóuder -dra -o prid. *nespameten*: nej, liki nemoudri, nego liki moudri KŠ 1771, 584

nemrtelen tudi nemertelen -lna -o prid. *nesmrten*: Krifztus nemrtelen KMK 1780, 16; Szvéti nemrtelen KM 1783, 2; Ki je bil nemrtelni BKM 1789, 101; 'Selejs ti vu dúsi nemrtelen biti SŠ 1796, 82; zvelicsanye nemrtelne dúse tvoje KAJ 1848, X; bi bili nemrtelni KM 1780, 99; ľz. nemertelen Boug KM 1783, 8; je i nemrtelno dúso ľztvouro KM 1796, 4; ti fzi moje perve roditele ne mertelne ľztvoro SM 1747, 50

nemrtelnost tudi nemertelnost -i ž *nesmrtnost*: Nemrtelnoszt KAJ 1848, IX; na vűpanye zvelicsane nemrtelnoszt KAJ 1848, X; Onim, ki nemrtelnofzt iscejo KŠ 1754, 82; Ki ľzám má nemrtelnofzt KŠ 1771, 643; Mrejti je z-etoga 'sitka na nemrtelnofzt pojti KM 1783, 196; I zviszi ga ednôk V-nemrtelnoszt KAJ 1848, 5

nemški -a -o prid. *nemški*: akobifze katechismus nemški na nalľ ľzlovenľzki jezik oberno TF 1715, 9; Nemski Racsún KMS 1780, A9b; napifzek Nemski ali Vogrfzki ká'ze BKM 1789, 5; Té je znémškoga preobrnro Réd Zvelicsánľzta KŠ 1754, 3b; doľzta ľejpi zNemškoga obrnyeni peľfzen vő dao ľtámpati BKM 1789, 3b; nisteri z-nemškoga roda rodjeni AI 1875, kaz. br. 1; skolnika Nemske Gmajne vu N. Csobi BKM 1789, 3b; Na pėldo vám poľztávím Nemski národ BKM 1789, 6; nisteri szo szamih nemski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; szo vecsfárti

dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8

Nemško -ga s *Nemčija*: páli szo sže Vougri v-bli'snye Nemsko notripovűpali KOJ 1848, 9; kak v-Nemskom i vecs drűgih országaj AI 1875, kaz. br. 6; Na Nemškom so vuké skoro že ztrebili AI 1878, 9

neműdno prisl. *hitro, naglo*: Szejm fze grozi Boug neműdno BKM 1789, 350; Bôg tebi neműdno Po 'zalolľzti dá radolľzti BRM 1823, 133; Metűlec neműdno ľecse KAJ 1870, 106

neműjvani -a -o prid. *neumit*: ali znemujvanimi rokami jeľzti KŠ 1771, 51; kaj ľzo zobesinľzkimi rokami (tou je, znemujvanimi) krűh jeli KŠ 1771, 122

neműti -a -o prid. *neumit*: Ali escse grdsi je neműti obráz KAJ 1870, 34

nenasitľivi -a -o prid. *nenasiten, lakomen*: navolivsi sže töršzkoga Czaszara nenaszitľivoga terjanya KOJ 1848, 86

nenasitľivost -i ž *nenasitnosť, lakomnosť*: Vari me nenasitľivofzti BRM 1823, 358

nenasláden -dna -o prid. *neprijeten*: Műv biká ali trôb oszla je nenaszláden KAJ 1870, 1; pride cajt, ka sže od eti nenászladni gosztöv rėsi AIP 1876, br. 3, 1

nenaslėden -dna -o prid. *nesledľjiv*: Právde tvoje szvéte pôti Za nenaszledne mámo KAJ 1848, 43

nenaslėdjeni -a -o prid. *neizsleden*: Pôt tvoja je nezbrodjena, I szôbde nenaszledjene KŠ 1771, 353; Gde szí Razkládao Z-nenaszledjenov módrosztűov KAJ 1848, 116; Kak nezbrojene szo ľzoudbe nyegove i nenafzledjene poti nyegove KŠ 1771, 474

nenáveden -dna -o prid. *zavisten*: Kako nenávedna, hitro ľzmrť popáda SŠ 1796, 149

nenávednosť -i ž *zavist*: Csi britko nenávednofzt máte vu ľzrczáj valľi KŠ 1754, 39; ino ľzo tuintzi poľztanoli po nenávednofzti SM 1747, 7

nenáviden -dna -o prid. *zavisten*: Vrág znenávidnim mordálľzťvom vnocfi okouli hodi TF 1715, 43; vrág znenávidnim mordálľzťvom okouli hodi KŠ 1754, 42; Ne bojdmo eden drűgomi nenávidni KŠ 1754, 61; Nenávidni bodoucsi pa ti nevűrvajoucsi 'Zidovje KŠ 1771, 395

nenávidnosť -i ž *zavist*: Ár, da je med vami nenávidnofzt KŠ 1771, 494; Nifteri ifztina i znenávidnofzti prejdgajo Krifztuľa KŠ 1771, 592; da ne pomėnsa moj gláľz nenávidnofzt BKM 1789, 367; Olľztavi tá Hűdo nenávidnofzt SŠ 1796, 32; nej vu nyefki i nenávidnofzti KŠ 1771, 479; kai ľzmo mi pregreifili znenavidnofztűjom SM 1747, 54; Naj ľže nenávidnofzti ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552

nènazóúčen -čna -o prid. *nenavzoč*: Od nenazoucsnih húdo negucsi KOJ 1845, 31

nèobdèlan -a -o prid. *neobdelan, neurejen*: Gyáva; neobdelan, prousti KOJ 1833, 158

neobèrgenost -i ž *nespremenljivost*: Od Boga. (I.) Zobcfinzkim Zákonom gledocs na nyegovo Neobergenofzt, na stero gledocs je Bog vfze eden vu fzvoji fztálnofzti SM 1747, 33

nèobkrálevani -a -o prid. *ki je brez kralja*: Po oprávlenom pokopi Ladisláva V. szo sze sztálisi ino Rédojve neobkrálevane Vogrije vküpszpravili KOJ 1848, 62

nèobládani -a -o prid. **1.** *nepremagan*: Ali gde je Sámson voj neobládani SŠ 1796, 87; Je efcse vnogo neobládanoga národa KM 1796, 45 **2.** *nepremagljiv*: sze je niksa plemenitesa náklonoszt pobüdila pri nyem, stera ga je z-neobládaním nágibom gnála KAJ 1870, 54

neobréjzani -a -o prid. *neobrezan*: Ovo, neobrezano je nyih vúho KŠ 1754, 24; pren. Trdnoga fínyaka i neobrezjanoga fzrczá i vújh lidjé KŠ 1754, 126; i neobrezjanoga fzrczá KŠ 1771, 363

nèobrizálo -a s *neobrezanje*: I váfz je mrtve bodouce vprefztopáji i neobrizali tejla o'zivo KŠ 1771, 606

nèobrizávanje -a s *neobrezovanje*: nikaj ne valá, ni neobrizávanye KŠ 1754, 83; I fzoudilo te bode to zprirodjenýa bodouce neobrizávanye KŠ 1771, 452; Ár liki je na Pavla med neobrizávanyem, tak na Petra med obrizávanyem zavúpani bio Evangyeliom KŠ 1771, 700

nèobtrúden -dna -o prid. *neutruden*: stere mogócsno po vrémeni z-nepresztanom i neobtrúdnom deli odtirati AI 1875, kaz. br. 8; kertovinjecke nam kázejo ka so ešce pod zemlov neobtrúdni delavci AI 1878, 5

nèobtrúdjén tudi *neobtrúdnjen* -a -o prid. *neutruden*: Liki neobtrúdjén vrtník Gáji, csisztí czepike KAJ 1848, 311; i velikáse na neobtrúdnjeno delo gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

nèobtrúdjénost -i ž *neutrudnost*: Tam 'zenyate vi po szkuzaj vnógi Neobtrúdjénosztí szád KAJ 1848, 336; Koronúj ti z-mirom eti Nyegovo neobtrúdjénoszt KAJ 1848, 312

nèobtrúdnó prisl. *neutrudno*: Onedva szta neobtrúdnó delala KAJ 1870, 134

nèodgovòrjeni -a -o prid. *neodgovoren*: Záto neodgovorjeni fzi, o cslovik KŠ 1771, 450; naj neodgovorjeni bodo KŠ 1771, 448

nèodhránjeni -a -o prid. *nedorasel*: neodhrán-

jeni Ladiszlav V. pa du'se pri nyem niháni KOJ 1848, 58

nèodkriti -a -o prid. *neodkrit, zakrit*: Ár notri do denásnyega dnéva pokrivalo nad ftejnyem fztároga Zákona neodkrito ofztanyúje KŠ 1771, 534

nèodpùnjen -a -o prid. *prazen*: I vesz szád moji 'zülov, Kak neodpunyen grob pozré KAJ 1848, 240

nèogiblívi -a -o prid. *neizogiben*: ino szo sze szpajdáseni pripravlali k-neogiblivom boji KOJ 1845, 68; komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3

nèogiblívno prisl. *neizogibno*: ka je za nasega országa obogaténye neogiblívno potrèbno AIP 1876, br. 10, 2

nèogiblívó prisl. *neizogibno*: liki poloobdelavczi plük k-orányi je neogiblívó potrejben KOJ 1833, III; szo jih poszercsili nike vernim neogiblívó potrejbne knige napiszati KOJ 1914, 153

nèognjeno prisl. *neizogibno, nujno*: V etom krátkom vrémeni Prijátel bivosz szvojo za szlovene za neognyeno potrèbcsino pokázo AIP 1876, br. 1, 1; stera na 'zivot csloveka neognyeno potrèbna AIP 1876, br. 4, 6

nèokòncani -a -o prid. *nedoločen*: Z-káksov poszebnosztjov sze vküpszprávijo neokoncsani pronomeni KOJ 1833, 137

nèokončívén -vna -o prid. *nedoločen*: Participiumi rávno tak, kak i neokoncsivni módus, v-tisztom casusi sztojijo KOJ 1833, 142; Neokoncsiven nácsin AIN 1876, 57; ali vu neokoncsivnom móduši on pred ni dokoncskom káksi glasznik KOJ 1833, 82; te je vremena-recs nekoncsivnom nácsini, dp. szaladni AIN 1876, 46

nèokòren -rna -o prid. *nepokoren*: preobrnyeno i neokorno volo pa Krizftulevoj vouli podvr'ze KŠ 1754, 127; Ár lidjé bodo roditelom neokorni KŠ 1771, 650; gda ocfivefzne neokorne grejsnike vó vr'zejo KŠ 1754, 194; naj obrné neokorne kpametnofzti ti pravicsni KŠ 1771, 162 **nèokòrni** -a -o sam. *nepokorni*: kaj je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego neokornim KŠ 1771, 634

nèokòrnost -i ž *nepokornost*: I gotovo mámo zadomefcšávanye prouti vfzjoj neokornofzti KŠ 1771, 545; Ár liki fzo po neokornofzti ednoga csloveka grejsniczke pofztanoli vnougi KŠ 1771, 458

nèokoronúvani -a -o prid. *nekronan*: stere szo od nyih brezi nyih od ednoga neokoronúvanoga Poglávára KOJ 1848, 114

nèokíršçeni -a -o prid. *nekršçen*: Ekklesia pa

- trdi, ka sze neokrzsztensa mála decza zvelicsa KOJ 1845, 78
- nèomioni** -a -o prid. *nemil, oster*: Vogerszki protesztantje szo zacsnili z szvojov neomionov jezicsnocztjov prouti Ferdinandi III. szauricati KOJ 1914, 137
- nèomóžen** -a -o prid. *neomožen*: Nötlen; neo'senyen, neomo'sena KOJ 1833, 166
- nèopázno** prisl. *neprevidno*: da nebi Milticz zoucsi Lutherana neopazno pravo KOJ 1845, 58
- nèopòsno** prisl. *brez oponašanja*: modroufzt, naj jo profzi od Bogá, ki jo dáva vfzejm proufzto i neopofzno KŠ 1771, 745
- nèosàgjeni** tudi nèosàgnjeni -a -o prid. *neprestrašen, neustrašen*: vnògo lüsztvo, od mraza neozagjeno peski mrtveca vòszprvájalo AIP 1876, br. 2, 2; kak neozagnjeni lidjé szo törki AIP 1876, br. 11, 3
- nèoskrúnjeni** -a -o prid. *neoskrunjen, neomadeževan*: kakti fzkrvjouv Ágnecca nedú'znoga i neofzkrúnyenoga Krifztusa KŠ 1754, 119; i poftaviti pred lice dike fzvoje neofzkrúnyene vu vefzeljej KŠ 1771, 760; Nego zdrágov krvjouv neofzkrúnyenoga ágnecca Krifztufa KŠ 1771, 704
- nèosòdjeni** -a -o prid. *neobsojen*: zbili fzo náj ocšivefzno neofzodjene KŠ 1771, 394
- nèosramóutnjeni** -a -o prid. *neosramočen*: liki neofzramoutnyeni delavec KŠ 1771, 648
- nèotrúdlívi** -a -o prid. *neutrudljiv*: Szvéti Ladislav za volo szvoje neotrúdlive delavnoszti sze je dopadno KOJ 1848, 22
- nèoupačno** prisl. *nerodno, nespretno*: geto fze ti naj neoupacšno ne vidi KŠ 1754, 5b
- nèovidjen** -a -o prid. *neviden*: Z-neovidjen ròk poszlani golombis sztároga trplènya odszlobodo AI 1875, br. 1, 2
- nèovidjeno** prisl. *nevidno*: vile-korin szo neovidjeno na prèprisle AIP 1876, br. 2, 7
- nèòženitnost** -i ž *neoženjenost*: Nouvi mésziczké szo sze pa znali z szvojov neo'senitnosztjov pripelatí KOJ 1914, 144
- nèòžénjen** -a -o prid. *neoženjen*: Nötelen; neo'senyen KOJ 1833, 166; Te neo'zenyeni fze fzkrcbi za Gofzpodnova KŠ 1771, 503; eden bogat, neo'zenyen goszpòd meo sztan AIP 1876, br. 1, 6 **nèòžénjeni** -a -o sam. *neoženjeni*: Od neo'zenyeni i vdovic KŠ 1771, 501
- nèpàmeten** -tna -o prid. *nespameten*: Szamo tò glédo naj sze nyagova vola szpuni naj je bila kaksté nepametna AIP 1876, br. 7, 2
- nèpàmetnost** -i ž *nespamet*: Oni fzo fze pa napunili znepametnofztyom KŠ 1771, 183
- nèpazlívi** -a -o prid. *nepazljiv*: Kolman je zaletèni, nepazlivi pojeb bio KAJ 1870, 82
- nèperšonásti** -a -o prid. *neoseben*: Verbum je b) nepersonászti, steromi nistera persóna fali KOJ 1833, 48
- nèperšonáti** -a -o prid. *neoseben*: Ka more od nepersonátoga verbuma znati KOJ 1833, 100
- nèperšónski** -a -o prid. *neoseben*: Nisteri, nájbolje ti nepersonszki verbumi szo vkúpdejvajo KOJ 1833, 136
- nèploden** -dna -o prid. *nerodoviten*: vefzéli fze neplodna, ftera ne rodís KŠ 1771, 566
- nèpobòžen** -žna -o prid. *nepobožen*: nepobo'sen soulszki pojbar KM 1790, 54; krivo vcsenyé i nepobo'zni 'zitek odvrászajo KŠ 1754, 217; Ár fzo notri fšplezili níkfí lidjé nepobo'zni KŠ 1771, 758; Sto je bio náj nečasurnejfi med nepobo'snimi Králmi KM 1796, 69; dare z szvojimi nepobo'snimi rokámi dolipobravis KOJ 1914, 121 **nèpobòžni** -a -o sam. *nepobožni*: ne vefzelimfze vfzmerti toga nepobo'znoga KŠ 1754, 193; Tomi nepobo'znomi právi Boug KŠ 1754, 17; nego da fze povrné te nepobo'zni KŠ 1754, 193; te nepobo'zni i grejsnik fze fzká'ze KŠ 1771, 712; je pravicsnómi právda nej polo'zena, nego nepobo'znim i grejsnikom KŠ 1771, 634; vòrje pa onómi, ki pravicsnoga csini toga nepobo'znoga KŠ 1771, 455; tim nepobo'znim fze pa dopádne KŠ 1754, 73
- nèpobòžno** prisl. *nepobožno*: Krouto nepobo'sno KM 1796, 69
- nèpobòžnost** -i ž *nepobožnost, grešnost*: pride Siona ofzloboditeo i odvrvné nepobo'znofzt KŠ 1771, 474; Lübis isztino, odúrjavas nepobo'znoszta TA 1848, 37; Ár fze je oznanila fzdítifzta Bo'za znebéfz prouti vfzákoj nepobo'znofzti KŠ 1771, 448
- nèpodáni** -a -o prid. *nepremagan*: Na tò kebžúje, ino fžtoji, Kako gòra nepodáni BRM 1823, 289
- nèpodlòžen** -žna -o prid. *nepokoren*: Jeli szí bio Bogi nepodlo'zen KAJ 1848, 257; Ár što je nepodložen BJ 1886, 5; Pokastigaj fz-Tvojov právdov Nepodlo'zne v-'zivlènyi BRM 1823, 411
- nèpodvržénost** -i ž *samostojnost*: hercegovi-nanci orosjé teccasz nepúsztíjo zròk, pokecs szvoje nepodvr'zenoszt na obládnoszt zdignejo AI 1875, kaz. br. 3
- nèpogájanje** -a s *nesporazum*: Etakse nepogájanye, i 'salosztno zákonszko 'sivlejnye sze tak dokoncsa KOJ 1845, 89
- nèpogájávec** -vca m *nespravljivec, trdovrat-než*: Ár lidjé bodo fšzamí fzebi radi nepogájávci KŠ 1771, 650
- nèpohòdeni** -a -o prid. *neprehojen, neizhojen*:

Ki szo blóidili po püsztime nepohodeni potáj
TA 1848, 90

nèpokáran -a -o prid. *brezmadežen, nedolžen*:
Li, csi szem nepokáran vu vszem mojem
djányi KAJ 1848, 17; more nepokáran bidti
vu vszem djányi KAJ 1870, 161; Nego szem
nepokáran pred nyim TA 1848, 13; czérkev,
da bi bila fzvéta i nepokárana KŠ 1771, 585;
Blázeni szo, ki szo nepokárane hodbe TA
1848, 98; Hodmo V-nepokáranovj vrêloszti KAJ
1848, 128; Bilá fza nepokárana KŠ 1771, 161;
Naj fzvéta i nepokáran pouleg nyé 'živémo
KŠ 1754, 162; naj nepokáran bodo KŠ 1771, 640;
Bojdtè nepokáran KAJ 1848, 146; Boug potrdi
váfz notr do koncza nepokárane KŠ 1754, 128

nèpokáranó prisl. *brezmadežno, nedolžno*: Ki
nepokáranó hodi, praviczó csini TA 1848, 11

nèpokáranost -i ž *brezmadežnost, nedolžnost*:
Ti más V-deli nepokáranofzt BRM 1823, 110

nèpokójen -jna -o prid. *nemiren*: pomágaj, da
fze moja nepokojna dúsna vejft doli ftisa KŠ
1754, 236

nèpokójno prisl. *nemirno*: Nepokojno vmeni je,
Me dúfno fzpoznanye BKM 1789, 193

nèpokójnost -i ž *nemir, nemirnost*: Grozna je
nyegva sztáva, Beteg, dúsna pokojnoszt KAJ
1848, 1; Ftisávas nafo dúfevno nepokojnofzt
BKM 1789, 14

nèpokóren -rna -o prid. *nepokoren*: Engedetlen;
nepokoren -a -o KOJ 1833, 15; je Bogi nepokoren
pofztano SM 1747, 5; Csi je pa fto nepokoren
rejcsi nafoj KŠ 1771, 630; prvi cslovik je bio
nepokoren Bougi KMK 1780, 11; decza krouto
je roditelom nepokorna KOJ 1845; Pouleg
trdoftzi tvoje i nepokornoga fzcrczá fzfpravlas
KŠ 1754, 75; ki dá zadomefcenyé onim, ki fzo
nepokorni Evangyeliomi KŠ 1771, 626 **nèpokórni**
-a -o sam. *nepokorni*: Ali jaj tomi blóidnómi, I
tebi nepokornómi KAJ 1848, 105; Oditte od méne
Vszi nepokorni BKM 1789, 9; Ali vi nepokorni
BRM 1823, 5; vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73

nèpokórnost -i ž *nepokornost, neposlušnost*:
Szkrádnya nepokornofzt KMK 1780, 91; Ti pa
pouleg trdoftzi tvoje i nepokornofzti fzcrczá
fzfpravlas fzám fzebi fzrditofzt KŠ 1771, 450; Od
vfzáke nepokornofzti KM 1783, 47; kárajoucsi
Saula za volo nepokornofzti KM 1796, 54; lüsztvó
je szvojim goszpoudam teliko nepokornosztzi
zavdálo KOJ 1845, 56; Pokedob bi lutheranje
vnogo nepokornosztzi delali KOJ 1914, 123;
Záto je nekárao sziná, za volo nepokornosztzi
KAJ 1870, 91; kai fzmó mi pregreifili vfzakom
nepokornofztjom SM 1747, 54

nèpokóura -e ž *nepokorščina*: Ka za húdo od
grejha na náfz fzfpadne nepokoura KŠ 1754, 176

nèpokrèpleni -a -o prid. *neurjen*: fzo niftera
'zmetnoga razmejnyja, ftera ti nezevcseni i
nepokrepleni preobrácšajo KŠ 1771, 732; kfzebi
vábijo te nepokreplene dúfe KŠ 1771, 720

nèpokriti -a -o prid. *nepokrit, gologlav*: Vfzáka
'zena pa molécsa, ali prorokuvajoucsa
znepokritov glavouv, Ófpota glavou fzvojo
KŠ 1771, 511

nèpopádnjeni -a -o prid. *neumljiv*: Toga fzvejta
nyega fztálnofzt nepopádnnyena je SŠ 1796, 124

nèpopislívi -a -o prid. *nepopisen*: Ali prvlè
nego bi doszpeo szvoje nepopiszlive falinge
popraviti KOJ 1848, 35

nèpopólen -lna -o prid. *nepopoln*: Jasz szem
zrok – jasz, nepopolen KAJ 1848, 30

nèporéden -dna -o prid. *nereden, nenavaden*:
Zdásnyja zima je jáko neporédna AIP 1876, br.
1, 8; formó, eta je neporédna AIN 1876, 49; Ovo
je neporedno fzcrczá nagibanye KŠ 1754, 60;
Naffè neporédno 'zelejnyje tájmo KŠ 1754, 62;
[zaimki] szo porédni b) neporédni KOJ 1833,
35; Vugibanye neporédne vrémèna-rêcsih AIN
1876, 58 **nèporédni** -a -o sam. *neredni*: opominajte
te neporedne KŠ 1754, 103

nèporédno prisl. *neredno*: naj fze kraj vlicséte
od vfzákoga brata neporedno hodécsega KŠ
1771, 629

nèporédnost -i ž *nerednost*: vu neporednosztzi
szo szvojo szrecso iszkalí KOJ 1914, 147

nèporódna -e ž *nerodovitna ženska*: Ki csini,
da ta neporodna vu hi'zi prebivavsa, posztáne
veszéla mati otrokov TA 1848, 95; blá'zene fzo
te neporodne KŠ 1771, 251

nèposlúšanje -a s *neposlušanje*: Kakda B. rejcs
zavr'zemo znepofzlúšanym KŠ 1754, 24

nèposlúšnost -i ž *neposlušnost*: Na
nepofzlúsnofzt tou ne-vzemimo, Csi pogibiti
dúse nescsemo SŠ 1796, 19

nèpostojéč prisl. *brez postanka*: Tú'sen Béla
IV. sze neposztójécs v-Dalmáció pritepé KOJ
1848, 37

nèposvečenjé -á s *neposvečevanje*: Nepo-
fzvetsenyé Szoboutnoga, ali Nedelnoga dné-
va KŠ 1754, 23

nèpoštèni -a -o prid. *nepošten*: Vi fzte pa
nepoštenog vcsinili fziromáka KŠ 1771, 748;
Vi odicseni, mi pa nepoštèni KŠ 1771, 497
nájnpòštènejši -a -e *najbolj nepošten*: I ftere
ftimamo naj nepoštènejše biti tejlja, okoli tej
naj vékfe poftenyé csinimo KŠ 1771, 515

nèpoštènjé -á s *nepoštenost*: Pouleg nepoštènyá
právim KŠ 1771, 548; niftera fztvej je pa na

nepoŕtený kŠ 1771, 649; Po diki i nepoŕteneyj kŠ 1771, 539; Szejja fze vu nepoŕteneyj kŠ 1771, 523

nèpoŕšteno prisl. *nepoŕšteno, neprimerno*: Csi nefznáj'zno i nepoŕšteno znalfim tejlom 'zivémo kŠ 1754, 44; mojega naj bougfega i milofztivnejsega Otso [sem] jáko nepoŕšteno prouti fzebi nadigno kŠ 1754, 231; Ali i fzáma natúra ne vcsi váfz, kaj je mou'zi, csi dúge vlafzé pifzti, nepoŕšteno kŠ 1771, 512

nèpoŕŕtúvani -a -o prid. *nespoŕŕtovan, zasramovan*: Oni fzo pa vò sli, radúvali fzo fze, ki bi nepoŕŕtúvani bili kŠ 1771, 356

nèpotèknjeni -a -o prid. *nedotaknjen*: naj bodete csifzti i nepoteknyeni na dén Krifztufov kŠ 1771, 592

nèpotèmnjeni -a -o prid. *nepotemnel*: Ona je dike tvoje Nepotemnyena denicza KAJ 1848, 235

nèpotišani -a -o prid. *neutišan, nepomirjen*: V-szrdcze V-nyem noszis nepotisano Vekivecsnoszti 'zelénye KAJ 1848, 81

nèpotrebajóci -a -e prid. *nepotreiben, odvečen*: Vrh gláve sta dvej lüknji, skoz ŕtere [slon] nepotrebajočo vodo vòsprička AI 1878, 21

nèpotréjben -bna -o prid. *nepotreben*: Vfzáko fzlú'sbeno nepotrebno, i brezi právde právdenoga dpúfcsenyá delo KMK 1780, 41

nèpotrúdjani -a -o prid. *neutruden, vztrajen*: Pomágavcsi eden ovoga, nepotrúdjenov mocsjov po etoj poti k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1

nèpotvárjani -a -o prid. *nepotvorjen*: Szin tvojmí je vecsni vorczan dao Jákoszti nepotvarjene KAJ 1848, 152; Szòszedje, Ki so v-lübèzni nepotvarjeni KAJ 1848, 292; Naj iszcsemo dike prebitek Vu delaj nepotvarjeni KAJ 1848, 41

nèpovéjhjnjeni -a -o prid. *neovenel*: vzetme to nepovejhnyeno dike korouno kŠ 1771, 713; vzesmes nepovéjhnyeno dike korouno KM 1783, 218

nèpovoljénje -a s *neprivolítev*: Nihávas örocsine szlédnyo volo more razumlivo naprédati, ne pa ka bi na pitanye z-povoljnyom ali nezpovoljnyom odgovářjo AIP 1876, br. 3, 2

nèpovúpajóuči se -a se -e se prid. *ne upajoč si*: Lajosa I. krála törszka vojszka prenáglila steroj on zoucsi sztáti sze nepovúpajoucsi, 'se szi je miszlo KOJ 1914, 105

nèpozáblen -a -o prid. *nepozabljen*: Za toga volo je té lübi Kráo escse zdaj nepozáblen KOJ 1848, 68; Tò je bio te nepozáblen tatárszki pobèg KAJ 1870, 164

nèpozváni -a -o prid. *nepovabljen*: Medtémtoga

na szpráviscse szo sze vnougi nepozváni opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19

nèpožalúvani -a -o prid. *neobžalovan*: Ář pouleg Bogá 'zalofzt, pokouro na zvelicsanye nepo'žalúvano dela kŠ 1771, 541; Ář fzo nepo'žalúvani dári i pozványe Bo'ze kŠ 1771, 474

nèprávdeni -a -o prid. *nepravičen, krivičen*: nej právdeni vogerszki Kráo, ář je on vu neprávdenom szpráviscsi odebráni KOJ 1848, 7; sze je szvojih nemskih pravicz der'sao prouti nyegovim nepravdenim trjanyom KOJ 1914, 114 **nèprávdeni** -a -o sam. *nepravični, krivični*: I teda fze vò vjavi te nepravdeni kŠ 1771, 628; Znájoucsi tou, ka je pravicsnomi právda nej polo'zena, nego nepravdenim kŠ 1771, 634; I fzpunilo fze je pifzmo, ŕtero veli: i znepravdeními je zracúnani kŠ 1771, 153

nèprávdenik -a m *nepravičnik, krivičnik*: trbej je znati eto: i znepravdenikmi je zracúnani kŠ 1771, 247

nèprávdenost -i ž *nepravičnost, krivičnost*: Nepravdenofzt tvoja fze fzpozna za grêh BRM 1823, 260; Ář fzkrovnofzt te nepravdenofzti 'ze dela kŠ 1771, 628; ář liki fzte polztavili kotrige vafe na fzlú'zbo necsifzoucsci i nepravdenofzti kŠ 1771, 460; Vfzáki, ki grejh csini, i nepravdenofzt csini kŠ 1771, 730; odúrjavas vsze csinéce neprávdenoszt TA 1848, 5; ář kákfi táo má prvicza znepravdenosztiov kŠ 1771, 539; Blá'zeni, kim fzo odpúfcsene nepravdenofzti kŠ 1771, 455; Blá'zen, komi szo odpúfscsene nepravdenoszt TA 1848, 24; I zgrehjov nyihovi i nepravdenofzt kŠ 1771, 688

nèpravica -e ž *nepravica, krivica*: Igazság-talanság, nepravica AIN 1876, 28; Nej je nepravicza pri Bougi kŠ 1771, 468; i odfztoupi od nepravicze kŠ 1754, 130; I jezík je ogyen, fzvejt nepravicze kŠ 1771, 750; Záto csi fzam vám gli pifzao, dônok nej za volo nepraviczó delajoucsega kŠ 1771, 541; Ovo vu nepraviczi fzem fze ofznouvo kŠ 1754, 71; ki ne vòřjejo ifztini, nego zadovolnofzt májo vu nepraviczi kŠ 1771, 628; Ář je bouge malo fzpraviczov, liki vnogo noteridejnye neprávczov kŠ 1754, 53

nèpravičen -čna -o prid. *nepravičen*: Ář je nej nepravicsen Boug kŠ 1771, 680; I pohválo je gofzpod toga nepravicsnoga Safara kŠ 1771, 225; Znepravicsnim prekúpcsványem kŠ 1754, 49; Szmej fze ŕto zváfz právdívati pred nepravicsnimi fzodezci kŠ 1771, 499 **nèpravični** -a -o sam. *nepravični, krivični*: Sztrejbi vò ka je nepravicsno kŠ 1754, 254; Bog, gda náfz znepravicsni pravicsne vcsini

KŠ 1754, 82; Od zacsétka fzvitá je vfzigdár vecs ti nepravicni KŠ 1754, 10b; Toga fzte vzéli po rokaj nepravicsni KŠ 1771, 346; i dá desd'za tim pravicnim i nepravicsnim KŠ 1754, 168; i dá defcs na pravicsne i nepravicsne KŠ 1771, 17

nèpravično prisl. *nèpravično, krivično*: Csi vu prekùpcšuvanyi nepravicsno 'zivé KŠ 1754, 37; Ki pa nepravicsno dela, vzeme nájem fzvoje nepravicsnofzti KŠ 1771, 610

nèpravičnost -i ž *nèpravičnost, krivica*: da bi bila kákfa nepravicsnofzt, ali hûda prekfénofzt KŠ 1771, 398; I vu vfzákóm zapelávanyi te nepravicsnofzti KŠ 1771, 628; Szpoznaj nepravicsnofzt tvojo KŠ 1754, 77; znoutra fzte pa puni fzkazlivofztyom i nepravicsnofztyom KŠ 1771, 77; Ne radúje fze nad nepravicsnofztyov KŠ 1771, 77; Ne radúje fze nad nepravicsnofztyov KŠ 1771, 516; Nepravicsnofzti vaffe fzo razloucfíle váfz od Bogá KŠ 1754, 74; i fzpoumeno fze je Boug neprvicsnofzt nyegovi KŠ 1771, 798; Ár milofztiven bodem nepravicsnofztim nyihovim KŠ 1771, 684; trûdis me fztvojmi nepravicsnofztmi KŠ 1754, 216

nèprebrôjeni -a -o prid. *neizmeren*: Tvoja zmo'znofzt, Csi gli je neprebrojena, Dônok je dobra, zdicsena BRM 1823, 441; Goszpôd je veliki i dika nyegova neprebrojena TA 1848, 117

nèprebrojlívi -a -o prid. *neizmerljiv, ogromen*: Ár je tørszki Czaszar z-nèprebrojlífov vojszkov przsilo vu Vogerszko KOJ 1848, 77

nèprecénjen -a -o prid. *nèprecenljiv*: Nèpreczenen kincs mi boj, Oh Bôg KAJ 1848, 5; kincs nèpreczeneni, i pokoj dûse moje KM 1783, 69; Vûpam fze vu vrejdnofzti preczenyene krvi mojega Zvelicsitela KM 1790, 107; Jezus je nèpreczeneni ftisavni áldov opravo KOJ 1914, 100

nèpregenlívó prisl. *negibno*: Čapla .. Sam stoji tiho i večkrát nèpregenlívó na ednoj samoj nogi AI 1878, 27

nèprehènjani -a -o prid. *nenehen, stalen*: ár zso v sole za volo nèprehenyanih bojov zaperte nej mogli hoditi KOJ 1914, 116

nèprehènjano prisl. *nenehno, stalno*: Szpláseni Törcki pa nèprehenyano be'sijo KOJ 1848, 98; ki sze pôleg szvoje cêrkvi dugoványi vszigdár nèprehenyano trdio AI 1875, br. 1, 8; Jáko je snajžna, liže se nèprehenjano AI 1878, 9

nèprelòmleni -a -o prid. *nèprekršljiv*: obcsinfzko Vöro, Stere csi vfzákí czejle, i nèprelomlene ne zdr'si prejde KM 1783, 12

nèprelòmleno prisl. *nèprekršljivo*: oblúbim tvoje fz. zapouvidi nèprelomlono zdr'sávati KM 1783, 152

nèpremenjeni -a -o prid. *nespremenljiv*: Naj po dvoujem nèpremenenom deli mocno obefzeljé mámo KŠ 1771, 680

nèpremenlíví -a -o prid. *nèpregiben, nespremenljiv*: szo govorjenja táli Dvoujeféle: premenlivi, i nèpremenlivi KOJ 1833, 12

nèpremenlívó prisl. *nespremenljivo*: Jaz ednôk lúbim, ali eto za méne ne premenlívó i ôrocsno AIP 1876, br. 9, 5

nèpreminóuči -a -e prid. *neminljiv*: Minoucsa tú hi'sa, tam ne-preminoucsa SŠ 1796, 83

nèpremlísvíši prisl. *ne da bi premlisli*: Razfrcskao je túdi nike sztáre návade, nèpremlislvísi, da szo nistere, kakti megle, k-szunci neszlisajouce KOJ 1845, 56; je nyegov szin za krála ozváni steromi je tou prav bilou, nèpremlislvísi krátkoviden eto sztáro pripoveszt KOJ 1848, 35

nèpremlíšeni -a -o prid. *nedoumljiv*: nego dúhovno znèpremlislenim tálom etak dá vû fzlú'ziti KŠ 1754, 8a; Szkrûhom i zvinom navkûp znèpremlislenim tálom vjedinyeno brezi vfzega zmej'zanya KŠ 1754, 204

nèpremlíšeno prisl. *nèpremlíšjeno*: Nedr'si nèpremlisleno z-szákím nerázumním cslovekom KOJ 1833, 146; Goszpodo je András II. preci odnagno od szébe z-tem, ka je nèpremlisleno bougajoucs szvojo 'seno KOJ 1848, 33

nèpremoúč -i ž *slabost*: csi kaj tak, liki fcsé, znèpremoúcfí ne more vcfiníti KŠ 1754, 58

nèprenòšeni -a -o prid. *neznosen*: i vám právdeníkom jaj, kaj po'zmečsávate lûfztvo znèperenofénov 'zmečsavov KŠ 1771, 209; Ár 'zmetna i nèprenofena bremena vkûp vé'zejo KŠ 1771, 76

nèpreokróuzanje -á s *neobrezanje*: Vu nèpreokrou'zanyi je fto pozváni KŠ 1771, 502

nèpreokrouženjé -á s *neobrezanje*: Govorécsi: kaj fzi kmo'zom nèpreokrou'zenyé majoucsim notri fou KŠ 1771, 375

nèprestálen -lna -o prid. *nèprestan, stalen*: Ka mi je velika 'zalofzt i nèprefztálna boleznofzt fzcrcá mojega KŠ 1771, 467

nèprestáni -a -o prid. *nèprestan, stalen*: i drûge nyegove jákofzti fzo nám na nèprefztáno példo KM 1796, 18; V bilžini začújemo nèprestano pokanje AI 1878, 3; Da bi jaľz nyemi fzlú'zo vu nèprefztanoj praviczí KŠ 1754, 98; Tebi Kerubimi, i Serafimi nèpresztanim glászom kricsijo KM 1783, 29; Pri vszákóm dugoványi zacsétki sze vnogo zadevkov szka'zúje, stere mogôcsno po vrêmeni z-nèpresztanom i neobtrûdnom deli odtíratí AI 1875, kaz. br. 8

nèprestáno prisl. *nèprestano, stalno*: Ino potom

v-'sarkom ognji nepresztano goreti KM 1783, 286; Niki pojbar, ki je na ednoj gnezdo, ono je neprefztano ľcsukao KM 1790, 18; Tú'sni sze z tem potroustamo ka bos v nébi nepresztano KOJ 1845, 130; ali záto szta nepresztrano delala AI 1875, br. 1, 7; Roditelje moro szkrblivi biditi, ka deca naj nepresztano v-sôlo hodi AI 1875, kaz. br. 6; Mraz je nepresztrano trpo AIP 1876, br. 2, 8

nèprestànoma prisl. *neprestano, stalno*: Ocsi májo pune práznofzti, i neprefztanoma grisijo KŠ 1771, 720; i da neprefztanoma vidijo Bogá KMK 1780, 38; Nyemi záto cséftz hvála, Vľzigdár neprefztanoma BKM 1789, 99; i neprefztanoma jo je fálo KM 1790, 40; Neprefztanoma je vcfio KM 1796, 103

nèprestrašeni -a -o prid. *neustrašen*: Ali gde je Sámson te neprefztraseni BRM 1823, 219

nèpreštetlívni -a -o prid. *neštet, ogromen*: Czaszar sze zaprvá nyihove neprestetlive vno'sine zboji KOJ 1848, 9; zdaj szo Tatarje vu neprestetljivoj vno'sini na vogrszko privihrili KOJ 1848, 36; Sz. Stevan sze je szkrbo po obdarüvanyi neprestetlivih Cérkv. KOJ 1848, 13

nèpreštetlívni -a -o prid. *neštet*: Neprestetlivnimi molbami sze zdühávala bôgi AI 1875, kaz. br. 7

nèpretrǵnjeni -a -o prid. *nenehen, stalen*: gde je nepretrǵnyeni 'sitek KM 1783, 131; Lêta i nepretrǵnyeno delo vtrgnejó môcs konyá KAJ 1870, 89; Ali jaj! neszrecsna fzmrt je zacšeték nepretrǵnyeno 'saloszti KM 1783, 198

nèpretrǵnjeno prisl. *nepretrǵgano*: Krátke szillabe nepretrǵnyeno, i brezi podúsanya more zgovářjati KOJ 1833, 8

nèpretrpéči -a -e prid. *neznosen*: zevfze moucfi zdihávam pod velikim i nepretrpécfim grejhov moji bremenom KŠ 1754, 229

nèpreviden -a -o prid. *nepredviden, nepričakovan*: Csedén kmet spara za drügeféle neprevidene potrejbnoszti KOJ 1845, 33

nèpreviden -dna -o prid. *skozi katerega se ne vidi*: Csi gli neprevidna temnoszt Poti tvoje pokriva KAJ 1848, 33

nèpriátel -a tudi nepriáteu tudi nepriáteo -ela m *sovražnik, nasprotnik*: boidi on priáteu ali nepriáteu TF 1715, 14; priáteu i nepriáteu KŠ 1754, 28; pred tvoimi Ocsmi ti fzi nepriatel vszeim tisztim, fteri hüdo delajo ABC 1725, A7b; ar vas nepriatel Vrág, okouli hodi SM 1747, 25; Csi ogen, nepriátel Vzeme nam vfze blágo BRM 1823, 5; Kak dugo de sze pozdigávao nad menom nepriátel moj TA 1848, 10; ka tvoj nepriáteo právi KŠ 1754, 10a; Nepriáteo pa, fteri je eta ľzejao, je vrág KŠ 1771, 45; vľzákoga

Csloveka, ali nám je priáteo, ali nepriáteo KMK 1780, 33; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 74; da fze moja dúsa od vľzáki ľztrejl ognyneni mojga nepriátela obdr'zi KŠ 1754, 226; ete koukol od nepriátela vrágá poľzejani KŠ 1771, 434; I nepriátela pogübelna mecsa SŠ 1796, 10; da tak nej li szmo nepriáteli, csi drügo ne vcsinis KŠ 1754, 12b; ka vrágá povľzud okouli ľzébe má, liki orosnátoga nepriátela KŠ 1754, 213; Niti ga, kak nepriátela, ne mejte KŠ 1771, 630; Hválna peszem za vzéto obládnoszt nad nepriátelom TA 1848, 7; Vszi moy nepriatelie moreio kszramoti biti ABC 1725, A8a; nai fze nepriatelje moi ne vefzelio nad menom SM 1747, 92; Ti hüdi dühovje fzo nepriátelje poľztanoli KŠ 1754, 95; právim, ka fzo nepriátelje kriřza Křifztufovoga KŠ 1771, 598; Vszi moji nepriátelje sze naj króto szrame'zľüjejo TA 1848, 6; ka ga [jeřa] njegovi neprijáteli ne morejo brez ranenja prijéti AI 1878, 10; Goszpodne, za vollo moih nepriatelov, ravnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; Obderfiga proti vľzeih nepriatelov ľzküfavanya SM 1747, 62; Dáj mi nouvo moucs, ľzkoterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; Da bi nářz ofzlobodo od nepriátelov naři KŠ 1771, 166; Od nepriátelov, Od grejha BKM 1789, 38; Mecsi nepriátelov je konec na veke TA 1848, 7; Ti napravlas pred menom eden ľztol, proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; prouti düsevnim nepriátelom fze borimo KŠ 1754, 105; liki fze je nepriátelom vrouke dáó KŠ 1754, 201; Molvev próti nepriátelom Czérkvi TA 1848, 8; Zgledni fze na nepriatele moie SM 1747, 94; dokecs ne dene vfze nepriátele pod nogé ľzvoje KŠ 1771, 522; Vfze nepriátele, Od nářz da odvřné BKM 1789, 18; ti odicseni goľzpodüjo na ľzvojmi nepriáteli KŠ 1754, 130; Křisztusa obládnoszt nad nepriátelmi TA 1848, 16

nèpriátelkinja -e ř *sovražnica*: Záto, ka je csednoufzt tejla nepriátelkinya Bo'za KŠ 1771, 464

nèpriátelstvo -a s *sovraštvó, sovražnost*: pod jezikom nyegovim je nemir i nepriátelstvtvo TA 1848, 8; Nepriatelľztvo hocřem poľztavit med tebom, ino med Senov SM 1747, 9

nèpriátnost -i ř *neprijemnost*: da szam szi z-szvojov nepřilicsnosztjov në szamo edno nepriátnoszt szpravo AI 1875, br. 2, 7

nèprijaznívi -a -o prid. *neprijazen*: ki je pa divji i neprijaznívi, naj i od drügi necsáka niká bôgsega KAJ 1870, 124

nèprijéten -tna -o prid. *neprijeten, neprijazen*: ino tak tomi kraji pred temtoga neprijetnomi ľepse ľicze szpraviti KOJ 1914, 99

nèpríličén -čna -o prid. **1.** *neprimeren*: Neprilicsni pa brod bodoucsi za zimľzki ľztáneĸ, ka bi fze odnut pľľztili KŠ 1771, 424; Toga neprilicsnoga káravca Matyas lih brs od szébe odporine KOJ 1848, 63; Széchi Margejtha je z szvojov neprilicsnov prosnyov tak dugo zagľusala KOJ 1914, 118 **2.** *nesposoben*: vöpovedano, ka ki teköcsem böji za delo neprilicsen obsztáne, országi du'znoszt bode pomagati tákse AIP 1876, br. 1, 8

nèpríličnost -i ž *nespretnost, nerodnost*: Jasz sze zdaj szam szmehém na szvojov neprilicsnoszti AIP 1876, br. 1, 8

nèprílika -e ž *neprilika, težava*: Z-toga sze je za 'Sigo nouva neprilika osznovála KOJ 1848, 50

nèpríľudnost -i ž *nepríľudnost, neprijaznost*: ár nescsemo od nyegove 'se poznane nepríľudnoszti razsáleni biti KOJ 1845, 21

nèprimèrno prisl. *izredno*: Anglus Záto je tak nepřimèrno bogat KAJ 1870, 161

nèprinàgnjeni -a -o prid. *nenaklonjen*: gde szo ga niki Cszazari neprinagnjeni Hercegi ino vítézi poszresili KOJ 1845, 61

nèprípraven -vna -o prid. *nepreviden, brez zakramentov za umirajoče*: i dika tebi bojdi ka fzi me od nágle, nepřipravne fzmrti milofztivno obarvao KMS 1780, A5b; ka fzi me od nepřipravne fzmrti ofzľoubodo KM 1783, 4; Vari náľz od Nágle nepřipravne fzmrti BKM 1789, 143

nèprípráven -a -o prid. *neprípravľen*: teje nedofztoini ino nepřiprávľeni goulft veclérje kristuffeve TF 1715, 45; té tákfi je nevredjen i nepřipravlen KŠ 1754, 211; Neprípravľeni Kráo nyim odgovor do trétjega dnéva odlása KOJ 1848, 19; i nájdejo váľz nepřiprávľene KŠ 1771, 544

nèprirázmiľviš prisl. *ne upoštevajoč*: Eszi nepřirázmiľviš korenászte nomene KOJ 1833, 15

nèprístöjen -jna -o prid. *nedostöjen, nepřimeren*: sze májo od neprisztojnoga djánya odrátati KOJ 1845, 93; I naj fze ofzľobodimo od nepřifztöjni i hüdi ľüdi KŠ 1771, 629 **nèprístöjna** -ih sam. *nedostöjnost*: V-nēprisztojna sze ne gro'zaj KAJ 1870, 166

nèprístöjno prisl. *nedostöjno, nepřimereno*: Gda sze szouszedszki brat ali szesztra nepřisztojno obnasa KOJ 1845, 93

nèprístöpleni -a -o prid. *nedostopen*: Ki ľzám má nemrtelnofzt i prebiva vu nepřifztöplenoj ľzvetlofztí KŠ 1771, 643

nèrad -a -o prid. **1.** *nejevoljen*: Kakda bi fze dopadnolo tákse delo Bougi, ľtero ztáľfega neradoga ľzrczá zhája KŠ 1771, 439 **2.** v prislövni

rabi *nerad*: Csi neradi nyihove zapouvidi gori jemlémo KŠ 1754, 32; csi pa nerad, Saffarľztvo je na mé zavűpano KŠ 1771, 507; Eľcse je i v-foulo nerad hodo KM 1790, 54; Matyas II. csi gli nerad, vsze podpise KOJ 1848, 89; Csi gda nerad zmenkam v-mojoj dú'znoszti KAJ 1848, 153

nèradost -i ž *nejevolja*: Gde toga vu ľzrczi, tam je grejh, neradofzt i protivínľztvo prouti právdí KŠ 1771, 438; ki níľfega dobroga dela brezi neradofztí i protivínľztva ľzrczá ne csini KŠ 1771, 493

nèrasodjavajúči -a -e prid. *nepristranski*: Ta modrouľft pa naj prvlé je csíľzta, potom neraľzodjavajúousa KŠ 1771, 751

nèrazdvöjeni -a -o prid. *neločľjiv*: Melankton Filip, csi gli nerazdvöjeni pajdás Luther Martina KOJ 1845, 79

nèrazľöčeni -a -o prid. *neločľjiv*: Tak i ľz. hifstvo, ľtero je nerazľöčena vjedínofzt ednoga mo'zá i edne 'zené KŠ 1754, 46; Preszvéta, i nerazľöcsena Jedínoszt KM 1783, 7; Hi'snoga Zákona ľzveľftvo je nerazľöcseno vkűp ľzkľenyeno Tivárlftvo KMK 1780, 85; Blagofzľovleno bojdi nerazľöcseno Trojľftvo KMK 1780, 101; Záto nej drűgo to ľzvéto hifstvo, Nego nerazľöcsno vezalo BKM 1789, 266; Szvéto hifstvo je nerazľöcseno vezalo SIZ 1807, 23; ki fzi Vu ednom nerazľöčénom Bo'zánľftvi BKM 1789, 305; Ka fze je Bo'za natúra znerazľöcsenim tálom ľcslovecsánľzkov tak vjedínoula KŠ 1754, 101

nèraztřgani -a -o prid. *nedeljiv, neločľjiv*: Te vkűpdjáne litere *cs, cz* rávno tak, liki te szamosne obsztánejo neraztřgane, dp. fá-czán KOJ 1833, 7

nèrázumen -mna -o prid. *nerázumen, nespameten*: Tej pa, liki nerázumna 'zivina fze ľzkvarijo KŠ 1771, 720; Govorjenje je ono, po sterom sze ľidjé od nerázumne loucsijo KOJ 1833, VIII; Nedr'zi nepřemísleno z-vszákim nerázumním cslovekom KOJ 1833, 146; Eti pa liki nerázumne ľztvári, poznajo KŠ 1771, 758; Jeli fzo bílé v-Paradi'somi i nerázumne ľztvári KM 1796, 6; Neszrecsnesi od nerázumni sztvári Bi bio sors nas KAJ 1848, 6

nèrázumnost -i ž *nerázumnost, nespamet*: Vari náľz Bo'ze od nerázumnofztí BKM 1789, 158

nèrazvézani -a -o prid. *neminľjiv*: Ki je nej pouleg právde telovne zapouvidi vcsinyen, nego pouleg moucsi 'zitka nerazvézanoga KŠ 1771, 682

nèréden -dna -o prid. *nereden*: V-ednoj vzi fzo

fztáli stírje rédni vértje i dvanájfzet nerédni KM 1790, 78

nerédno prisl. *neredno*: i da je nerédno 'siveo KM 1790, 36

nerésan prisl. *ni res*: 5. Pitajocsi .. nerészan? AIN 1876, 66

Néro -na m *Nero*: Nero od pōrgarov nagányani fze je vmouro KŠ 1771, 433; gda fze je ob drūgim pred Nero Czafzara pofztavo KŠ 1771, 338

nerōden -dna -o prid. *nerodoviten*: ltera fze je zvála nerodna KŠ 1771, 164; Nerodno figovo drejvo KŠ 1771, 215; Ona véfz je mejla ouzdalecs vnogo nerodne orátje zemlé KM 1790, 80; efce onoga z-nerodne zemlé KM 1796, 7; ali po fzedmom leti nafztáne fzedem nerodni lejt KM 1796, 28

nerōdjeni -a -o prid. *nerojen*: Ocsa Boug nerodjeni KM 1783, 7

nerōdnost -i z *nerodovitnost*: Nerodnoszt zemlé KAJ 1848, VIII, 353

Něrna -e m *Nerva, rimski cesar*: Za Czafzar-fztva Nerve je pa nazáj fōu vu Efezus KŠ 1771, 261

něsadvēni -a -o prid. *nerodoviten*: I ne mejte obcsinfztva zněfzadovenim delom te kmicze KŠ 1771, 584

něshájani -a -o prid. *netvorjen*: Na szhájanye gledoucs a) szo korenászti ali neszshájani pronomeni KOJ 1833, 35

něsiten -tna -o prid. *nenasiten, lačen*: Vfze ti grábis, i po'séras, v-saloudecz nefzítzni SŠ 1796, 128

něskazlíví tudi nēzkazlíví -a -o prid. *nehlinjen, nehinavski*: Konecz pa zapouvidi je lūbézen zcsifztoga fšzrczá i z dobre dūsnevejfzti i zněfzkazlivo vōre zhájajoucsa KŠ 1771, 634; fze vu vfzem preporásajmo vu nezkazlivoj lūbeznoftzi KŠ 1771, 538; Ocsifcsávajte dūfe vafe na nezkazlivo bratinfzko lūbezen KŠ 1771, 705

něskazlívost -i z *nehlinjenost*: Naj ti vu vszákome vremeni Szlū'zim v-neszkazlivoszti KAJ 1848, 41

něsklekajouči -a -e prid. *neomahljiv, neomahujoč*: dr'zmo vadlūvanye vūpanya nefzklekajoucsēga KŠ 1771, 689

něskōčani -a -o prid. **I. neskončen**: nefzkonsani nebefzki Otsa KŠ 1754, 155; dabi nyegova nefzkoncana vrejdnofzt zadofzta vcfiniti mogla KŠ 1754, 100; ár je Bog nefzkonsana modroufzt KMK 1780, 5; Niti ne kebžūjo na fabule i roda nefzkonsano naprej racsúnanye KŠ 1771, 634; oh nefzkonsane miloscse Goszpodne Bo'ze KŠ 1754, 231; ki pouleg nefzkonsane modroufzti tvoje zaesnes KŠ 1771, 824; mene fzi fz-tvoje

neszkonsane dobroute zdr'sao KM 1783, 5; dabi zadofzta vcfiniti mogla nefzkonsanoj Bo'zōj praviczí KŠ 1754, 100; Hválo moremo dati za nefzkonsano milofcso KM 1780, 66; nyemi fzlūfo ino dvoro, uu nefzkonsanoi diki TF 1715, 23; Po neszkonsanoj dobrouti KM 1783, 25; Vnefzkonsanoj csifztoucsi Sztvouro me je BKM 1789, 191; na moke nefzkonsane Ne vrzi me od fzebe BKM 1789, 435; steri gda bi notri do Ěrsekújvára neszkonsane kváre vcsino KOJ 1848, 94 **2. nedoločen**: Keliko je Articuloso? Dvá szta, nájmre: szkonsani i neszkonsani: egy KOJ 1833, 13

něskōčano prisl. *neskončno*: ár je Boug nefzkonsano dober KMK 1780, 24

něskōčanost -i z *neskončnost*: Ali ka me vcsi neszkonsanoszt KM 1783, 295

neskončūvati -ūjem nedov. *ne izražati*: Negvisni [prislovi], steri kelikocso neszkonsūjo AIN 1876, 31

něskōupi -a -o prid. *neskop, nelakomen*: Potrejbnō je záto pūfpeki bítí nefzkoupomi KŠ 1771, 637

něskrben -bna -o prid. *brezskrben*: Neszkrben Wladiszlav II. je zdáj primoran za dobrovzēti KOJ 1848, 69

něskrbnost -i z *neskrbnost*: je Wladiszlav II., komi Vougri za volo nyegove nedelavnoszti i neszkrbnoszti na spot vida právjio KOJ 1848, 72

něskvārjeni -a -o prid. *neminljiv*: I premejnili fzo diko nefzkvarjenoga Bogá na priglihnoftz KŠ 1771, 448; Liki, ki fzte preporodjeni nej zfkvarjenoga fžemena, nego nefzkvarjenoga KŠ 1771, 705; Tomi vekivecsnōmi králi pa nefzkvarjenōmi, nevidoucsēmi poftenyé KŠ 1771, 635

něskvarjené -á s *neminljivost*: Tifztim, ki nefzkvarjenyé ifcsejo KŠ 1771, 450; fze dávaj na pēldo dobri dejl vu vcsenyej, nefzkvarjenyé fška'zūvajoucsi KŠ 1771, 658

něskvārjenost -i z *neminljivost*: ki je 'zitek pa i nefzkvarjenofzt je na fzetloftz priněfzao KŠ 1771, 647; Milofcsa zevfzejmi vnefzkvarjenofzti KŠ 1771, 588

něskvāšeni -a -o prid. *nekvašen, presen*: naj boudete nouvo tifztou: liki fzte nefzkvāšēni KŠ 1771, 498

nesláni -a -o prid. *neslan*: csi pa fšzou nefzlána bode, vkom jo ofzolite KŠ 1771, 132

nesláno prisl. *neslano*: Nefzláno KM 1790, 8

něslišajouči -a -e prid. *ne pripadajoč*: da szo nistere [navade], kati megle, k-szunczi k-právoj vōri neszlisajoucsē KOJ 1845, 56

něslíšen -šna -o prid. *neslíšen*: Vúha má ne-fzlisna fzmrt ne milofztivna SŠ 1796, 111

něslőžnost -i ž *nesložnost, nesloga*: da tak med nyimi nevoscscenoszt i neszlo'snoszt napravíjio KOJ 1914, 116; kak da bi v taksoj neszlo'snoszti 'siveo KOJ 1914, 138

nesměrni -a -o prid. **1.** *hud, težek*: bode okóli nyega vihér neszsmerni TA 1848, 40; ki fzi tvojeja fz. Sziná za náfz na nefzmerno fzmrt dáo KŠ 1771, 823; ga je zapopadno gofzpoud nefzmernoj tatíji KM 1790, 74; Steroga je Kríftzus fztrplejnyem nefzmernim Szpravo BKM 1789, 403; Steroga je Kríftzus fztrplejnyem nefzmernim Szpravo SŠ 1796, 6; Eto pa vej, kaj vu fzlějdnyi dněvi nefzmerna vrejmena bodo KŠ 1771, 650; i kaftige vzemi znáfz nefzmerne BKM 1789, 424; i kaftige vzemi znáfz nefzmerne SŠ 1796, 68 **2.** *neizmeren, zelo velik*: Csüdűj i zvězd neszsmerno vno'zinoszt KAJ 1848, 7; Okó nemre viditi Vu neszsmernoj szvetloszti KAJ 1848, 11; I vzeme ti vfzo moucs zevfzim, Ládanyem nefzmernim BKM 1789, 38; I vzeme ti vfzo moucs zevfzim, Ládanyem nefzmernim BRM 1823, 20

nesměrno prisl. *hudo, zelo*: vadlűjemo, ka fzmó prouti tebi krouto nefzmerno pregrejfilo KŠ 1771, 852

něsmíleni tudi něsmíljeni -a -o prid. *neusmiljen*: Nefzpametni, nefzmlileni KŠ 1771, 449; Törki i Szrbi szo jáko neszmlileni eden proti ovomi AIP 1876, br. 8, 3

něsmilni -a -o prid. *neusmiljen*: kázali, da je lepse meszto neszmlilnoga razbijanya na krotkoszt sze váditi KOJ 1848, 10

něsmílno prisl. *neusmiljeno, slabo*: z-podlo'sni-mi ľudmi neszmlilno baratali KOJ 1848, 6; Bogatejsi goszpoudje szo neszmlilno djáli z slabejsim KOJ 1914, 105; i teda ga neszmlilno-ocsiveszno zbijejo KOJ 1845, 121

něsmílnost -i ž *neusmiljenost*: da je po Országi neszmlilnoszt v-návadi bila KOJ 1848, 40; nego szo i nyih neszmlilnoszt Krsztsánszsvi priszvájali KOJ 1848, 17

nesmíten -tna -o prid. *ki ni smrten*: Od práznofzti nefzmrtnoga grejha KŠ 1771, 499

nesnájga -e ž *umazanija, nesnaga*: Mocsok; neszsnájga, kvapa KOJ 1833, 165

nesnájžen -žna -o tudi neszsnájžen -šna -o prid. **1.** *umazan, nesnažen*: Neszsnájšna vértinya je odűrna KOJ 1845, 41; Jáko ne snájšna stvár AI 1878, 28 **2.** *nespodoben*: Naj što ne bode práznik, ali nefznáj'zni KŠ 1771, 695; Peklélnfzke kmicze neznájšno lűblejnje BKM 1789, 127; i geto bi Kám nyegovo nefznáj'sno nágocso v-pamet

vzéo KM 1796, 13; fze prepovidávajo vfza nefznáj'sna po'selejnja KMK 1780, 43 **nesnájžna** -ih sam. *nespodobnost*: i ta nefznáj'zna nafa vékfo fznájgo májio KŠ 1771, 515

nesnájžno prisl. *nespodobno*: Csi nefznáj'zno i nepoštено znafim tejlom 'zivěmo KŠ 1754, 44; csi je pa nefznáj'zno 'zeni fze obriti, ali ofztrűgati, naj fze pokrije KŠ 1771, 511

nesnájžnost -i ž **1.** *umazanija, nesnaga*: vűš se tam zadomáfijo, gde je velika neszsnájžnost AI 1878, 35; 'Senszkm nemorejo etaksi neszsnajšnoszt v-oucsi metati KOJ 1845, 42 **2.** *lenoba*: Lustasáf; neszsnajšnoszt KOJ 1833, 164

nesněhnost -i ž *zaspanost*: ovak je lepi bio v-obrázi, szamo ka ga támnoszt i nesznehnoszt zabledila AIP 1876, br. 4, 6

nespámeten -tna -o prid. *nespameten*: Nefzpameten: ti, ka fzejjas, štero bode KŠ 1771, 523; oh jazs neszpameten KM 1783, 212; i potemnelo je nefzpametno fzcřez nyihovo KŠ 1771, 448; naj me što ne štima nefzpametnoga KŠ 1771, 548; po národi nefzpametnom na fzdřitofzt váfz pobűdim KŠ 1771, 471; i oni, šteri fzo nefzpametni, doprnefzti nemoro KŠ 1754, 208; fzpádnejo vu vnouga nefzpametna po'zelejnya KŠ 1771, 642; da dobro csiněcsi fztífznete ti nefzpametni ľudi neznánofzt KŠ 1771, 707; Kágdašze tou nefzpametnim ino jáko fzlábim more predlofiti TF 1715, 34 **nespámetni** -a -o sam. *nespametni*: Nefzpametni, jeli je nej vcsino ricši i to znotrejsnye KŠ 1771, 209

nespámetno prisl. *nespametno*: Ár fze meni nefzpametno zdi pořzlati zvězanoga KŠ 1771, 420; Krouto je neszpámetno i škodljivo KOJ 1845, 10

nespámetnost -i ž *nespametnost*: Ár nyihova nefzpametnofzt ocsivefzna bode vfzejm KŠ 1771, 650; Nase mislejnye telovno, Bilou je, nefzpametnofzt BKM 1789, 59; Csi fzmó pa kaj znafě nefzpametnofzti vcsinili KŠ 1754, 18; Póleg vse svoje neszpametnosti je on méroven bil BJ 1886, 24; Ti vidis nyegovo neszpametnoszt KAJ 1848, 229; ne právim pouleg Gofzpodna, nego líki vu nefzpametnofzti KŠ 1771, 548; Geto vu neszpametnoszti Pokóro zaműdjáva KAJ 1848, 147

něspodōben -bna -o prid. **1.** *nespodoben, grd*: si fze na nyega znězpodobnim tálom zglědnemo KŠ 1754, 37; nefzpodoben i gizdav gvant KŠ 1754, 43; Csi fzrame'zlive i nefzpodobne ricši gucsimo KŠ 1754, 44; fze je dofzta nahájalo, i nistere nefzpodobne recši BRM 1823, II **2.** *nespodoben, neprimeren*: Tá, da je 'ze cslovik nefzpodoben na dobro delo KŠ 1754, 72; Predgaj

rejs Bo'zo vu fšpodobnom i nefšpodobnom vrejmeni KŠ 1771, 651; Ki vadľujo na vľze dobro delo nefšpodobni KŠ 1771, 658; Mi lidjé fšmo ktomi, ka je Dühovno, nefšpodobni BKM 1789, 178

něšpodòbno prisl. *nespodobno*: tebé pa oh jaj! 'zitka mojega nefšpodobno odvrgao KŠ 1754, 231; vi znáte, kak nefšpodobno je mou'zi 'Zidovi fze pridrů'ziti, ali iti klidém zdrůgoga národa KŠ 1771, 737

něšpodòbnost -i ž *nespodobnost*: Vari me od vľze Nefšpodobnofzti BRM 1823, 408; tiszte sztoliczze, v sterih szo sze takse nefšpodobnoszti nahájale KOJ 1914, 149; Ete nefšpodobnoszti zacsůsi Luther prileti KOJ 1845, 63; Szlovenye vsze nefšpodobnoszti tih gorejných zvedevsi KOJ 1914, 133

něšprhľivi in něšprhľivi -a -o prid. *nestrohľiv*: Praviczze i pobo'znoszti Nágib boj nyegove zmo'znoszti Neszprhľiva koròna KAJ 1848, 308; naj fšprjhľivo korouno vzemejo, mi pa, nefšprjhľivo KŠ 1771, 508

něšprhňeni -a -o prid. *nestrohnel*: Neszprhnyeno právo rokou Sz. Stevana prvoga Krála je v vűdinszki grád szprávilá KOJ 1848, 111

něšpűnjenost -i ž *neizpolnjenost, neuresničenje*: kaj mezou i krv nemr, niti fšprhnyená nefšpunyenofzti ôrokůvati KŠ 1754, 524

nesrámen -mna -o prid. **1.** *nesramen*: Szemtelen; nesrámni -a -o KOJ 1833, 173; Drugi szpol z-neszrámnim gucsom v-szmejh szprávlati KOJ 1845, 31; Tam fze vplamni, kak nefzrámni, fšzami bodo bili BKM 1789, 450 **2.** v zvezi *nesramna hiša javna hiša*: Hitro jo zgrábijo, v-neszrámno hi'so na szkurvanye zapréjo KOJ 1845, 85

něšramezľivost -i ž *nesramezľivost*: za volo nefzramesľivofzti nyegove gori fštanovľi dá nyemi KŠ 1771, 206

něšramezľivi -a -o prid. *nesramezľiv*: fze prepovidávajo nefzrame'sľivo nofejnye KMK 1780, 43

nesrámnjača -e ž *nesramnica*: mo'sá dobi neszrámnnyacsa, pa szvoje szrecse nej KOJ 1845, 87

nesramnják -a m *nesramnež*: Neszramnyáčzke v-zimi kre pécsi drejmajo KOJ 1845, 42

nesrámmo prisl. *nesramno*: Neszramno ti je tak gáuacsati, szinek moj KAJ 1870, 126

nesrámoten -tna -o prid. *nesramen*: Ete neszramoten cslovek me jáko razcsémero AIP 1876, br. 12, 7

nesrěča -e ž *nesrěča*: Vľzakovacska nefzrecsa na na etom fšzevti KŠ 1754, 74; ka ga je nefzrecsa fšzveczka doľzégnoľa KMK 1780, 70;

Niksa nefzrecsa szeně zgodila AI 1875, kaz. br. 8; ino od vľzáke féle nefzrecse mené csuva ino varje TF 1715, 21; tak sze dónok nikakse nefzrecse nezboim ABC 1725, A8b; da mené od vľzeih grehov obarui, ino od vľzeh nefzrecfe SM 1747, 43; Csi fto vrejmeni bin dáva fšvoje nefzrecse KŠ 1754, 10; Vari nám dűľo i tejlo od vľze hűde nefzrecse KŠ 1771, 831; i náľz vzeme, Zevľzáke nefzrecse BKM 1789, 105; Ki fšzkrbľivo pázi, ogne fze nefzrecse KM 1790, 36; ino znotreifnyim fškűľávanyem vnefzrecfo nyega miľzli porinouti TF 1715, 43; nefzrecso obernoti na dobro vľzigdar more SM 1747, 70; potrdjávati toscza ricsi na toga obto'zenoga nefzrecso KŠ 1754, 54; Vľzáko nefzrecso odverné BKM 1789, 134; i lejhko vu nefzrecso fšpádne KM 1790, 20; Vűpam fze vu nyegovoj Miloscsi, ki me vľzákoj Nefzrecsi zdr'záva KŠ 1754, 268; Vu nefzrecsi v dvojnofzt ne fšpadni KM 1790, 16

nesrěčen -čna -o prid. *nesrěčen*: cslovik lejko ali fšzrecsen, ali pa jáko nefzrecsen pošfťané SIZ 1807, 6; ali neszrecsen – nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, IIII; Ovo jaľz tvoja nefzrecsna zablodjena ovcľiczá KŠ 1754, 229; Nefzrecsna je ona dűsa BKM 1789, 274; fštero csloveka od vnouge féle nefzrecsnoga fškűsávanya lejko bráni SIZ 1807, 8; Znaľfe pogibelnofzti i nefzrecsne fšťáve KŠ 1754, 125; Od nefzrecsne vekivecsnofzti KM 1783, 295; Ali vpogibel táksi Szpádnejo neszrecsni BKM 1789, 7; Tvoji szo i ti neszrecsni Vandrarje KAJ 1848, 16 **nesrěčneši** -a -e *nesrěčnejši*: Neszrecsněši od nerázumni szťvári Bi bio sors nas KAJ 1848, 6 **nesrěčni** -a -o sam. *nesrěčni*: troufťajte te nefzrecsne KŠ 1754, 103

nesrěčno prisl. *nesrěčno*: Od tiľztec do Milete nefzrecsno KŠ 1771, 432; Nefzrecsno KM 1790, 8

nesrěčnost -i ž *nesrěča*: dokecs je mojmi goszpodszťvi pá edna nůva neszrecsnoszť mejô nê zavrgľa AI 1875, br. 2, 7; Od telovne nefzrecsnofzti Varje te Bóg BRM 1823, 304; efěse dnesz vekivecsnofzti Bos vneszrecsnofzti BKM 1789, 454

něstálen -ľna -o prid. *nestálen*: Mou'z dvouje pámeti je nefzťální vu vľzej potějh fšvoji KŠ 1771, 745; Csi zav'zes Bogá, vűvori nefzťální BKM 1789, 203; i nej szem neszťálen TA 1848, 20; Áronfzko je nefzťáľno KŠ 1771, 681; Vsze je jáľno, i neszťáľno KM 1783, 272; Bogáľszťvo je neszťáľno BKM 1789, 15; Bogáľszťvo je nefzťáľno BRM 1823, 9; Szpoumenifze cslovik .. Eti natom fšzevti nefzťáľnoga 'sitka SŠ 1796, 29; geto fšo ga zácsali niki za nefzťáľnoga vű gláľziti KŠ 1771, 527; Na nefzťáľnom ne czimpraj Pejľzki

hi'zo BKM 1789, 255; Nej fzmó dobro profzili nefztální bodoucsi KŠ 1754, 183 **něstální** -a -o sam. *nestalni*: Nefzpametní, nefztální KŠ 1771, 449; Szpominanye od nefztální KŠ 1771, 656

něstálnost -i ž *nestalnost*: Nesztalnoszt Luthe-
ra je Kardinala tak tesko sztánila KOJ 1845, 58;
Od nesztálnosztí 'zitka cslovecsega TA 1848, 74;
Poglední nefztálnofzt etoga fzevejta BKM 1789,
203; nesztálnoszt 'sitka na krátki premiszlimo
KOJ 1845, 131; da fze nad mojom fzlabolztyom, i
nesztálnoszttyom fzmilújes KM 1783, 67

nestàno prisl. *neprestano, nenehno*: Àr da fze
nefztànò csemerila KM 1790, 46

nestànoma prisl. *neprestano, nenehno*: Zàto
nyega Nefztanoma Bom vu vfzem nafzledùvau
SM 1747, 75; Sztarofzt nefztanoma rafzté KŠ 1754,
274; Nefztanoma trbej moliti KŠ 1771, 230; vidijo
Bogá, nefztanoma i pred nyega nefzėjo molitve
KMK 1780, 38; ki nász nesztanoma opominas
KM 1783, 109; On me nefztanoma pafzé BKM
1789, 163; Ah boj zmenom nefztanoma SŠ 1796,
3; koga z-mojga fzerczá nefztanoma molim
SIZ 1807, 39; Ocsi moje nesztanoma glédajo
Goszpodna TA 1848, 19; i hi'ze sze nesztanoma
küríti morajo KAJ 1870, 93

něstánoviti -a -o prid. *nestanoviten, nestalen*:
Nágib nas je nesztánoviti KAJ 1848, 204; naj
nesztánovitoga rázuma nezrokújejo KOJ 1833,
58

něsti nesém nedov. **1.** *nesti, držati kaj težjega
in hoditi*: na Vúzenfzko Nedelo fze dá [Janez
ev.] v-czerkev nefzti KŠ 1771, 261; vfzáko dejte
knige pefzmené nefzé fzebov vu czerkev BKM
1789, 6; csaplo, ka szvoje mláde z-ednoga túrna
vu bli'snyo trsztinó neszé KOJ 1848, 4; Máli
vucsenik knige neszé z-szebom vu sòlo KAJ
1870, 6; i nefzėjo nyemi ednoga fzelejpora KŠ
1771, 127; zájmlite 'ze i nefzte fztarisini KŠ 1771,
269; Evangyeliom, doli fzpifzanoga fzo fzebom
nefzli KŠ 1771, 3 (B2a); I pripravili fzo Simona ka
bi nefzao kris nyegov KŠ 1771, 152 **2.** *prinašati,
darovati*: gda je v-Jeru'zálem fou i álmoftvo
nefzao KŠ 1771, 555; Pred té me molitvi jafz
neszém BKM 1789, 363; Vecsno blágo neszé
BKM 1789, 11; I v-dúhovnoj csészti neszé pred
tèbe áldov szvoj KAJ 1848, 6; Neszémó Pred té
áldov pobo'znosztí KAJ 1848, 8; nyegovo Dúfso
vu tvoi odicseni orfzág nefzéo SM 1747, 64; te
pobo'zne po fzmrti vnebéfza nefzėjo KŠ 1754,
94; angyelje ne nefzėjo prouti nyim Gofzpodna
prekléto fzoudbo KŠ 1771, 720 **3.** *dajati sad,
plod*: Liki rozga ne more fzáda nefzti fzáma
od fzébe KŠ 1771, 316 **4.** *izločati jajca*: Tojni;
neszti KOJ 1833, 176; kokòsi szo iszkale záütrik

i neszle szo v-gnezda KAJ 1870, 100 **něsti** se
nesém se **1.** *dvigati se*: Zàto tá nihájmo rejcs
od zacsetka, na popolnejfa fze nefzmo KŠ 1771,
679 **2.** *umirati*: En za drúgim fze tá nefzé SŠ
1796, 143 **neséti** -a -e *noseč*: fzerceca váj eden
cslovik vres vodé nefzécsi KŠ 1771, 245 **něšeni** -a
-o *nesen*: dobro zbit nefšeni domou KM 1790, 76;
nego je na plécsi nefšena KM 1796, 61; nofzécsi
nefšenoga od fširaj KŠ 1771, 106; pren. nego od Dá
Szvétoga nefeni fzo gúcsali lidjé KŠ 1771, 719;
i nefeni je od angyelov vu krilo Ábrahamovo
KŠ 1771, 226

něstvòrjeni -a -o prid. *neustvarjen*: Nefztvorjeni
je Ocsa KM 1783, 13

něsvéti -a -o prid. *nesvet*: Àr lidjé bodo fzami
fzebi radi nefzvéti KŠ 1771, 650; i pelaj právdó
mojo pròti lüdem neszvétim TA 1848, 35

nešàlen -lna -o prid. *resen*: Ki szo vu veri
sztální, i vu delaj nesální KAJ 1848, 17

něščejóč -a -e prid. *ne hoteč*: Zàto te on trdno
kára, Nescsejòcs ti dùsi kvára KAJ 1848, 349

něšívani -a -o prid. *nešivan*: Bila je pa fzučknya
nyegova nefívana KŠ 1771, 329

něšterouč prisl. *večkrat, včasih*: dònok sze znájo
nesteroucs ali *j*, ali drúge pomágajouce ali
vküpprikapcsüvajouce litere zmeszvteknoti
KOJ 1833, 42

něštímáni -a -o prid. *nezaslišan*: ne fšimana
dugoványa fzmó dnefz vidili KŠ 1771, 181

netéčén -čna -o prid. *zoprn*: i delo je jáko
netécsno bilou pred nyim KM 1790, 64

nétiti -im nedov. *vzbujati*: V-szmrtnom dòli nam
ono nêti Vupanye nemrtelnosztí KAJ 1848, 3;
V-nami iszkro vere nêti KAJ 1848, 139

nětrében -bna -o prid. *neotrebjen*: Vnógokrát
ne fzláno i' netrebno fzmó mi jeli SIZ 1807, 57

nětréznost -i ž *netreznost*: Oh blá'zeni vandrar,
ki 'z-nyim Mòdro 'ziveti zná, I po netreznoszti
bli'znyim Nigdar szpáke nedá KAJ 1848, 358

nětroštlívi -a -o prid. *neutolažljiv*: odznotraj
vszáki 'zaloszt szebom prineszo vidivsi
országa netrostljivo sztáliscse AIP 1876, br. 10, 1
nětrpléjnje -a s *netrpljenje*: Ka háfzni netrplej-
nye? Li povéksáva grejhe BKM 1789, 256

nětrplivost -i ž *nepotrpežljivost*: fzmrti fzi
neztrplivofzti ali odñnofzti nafšega 'zitka ne
'zelmo KŠ 1754, 178; Szhúdim po'zelejnyem i vu
kri'zi netrplivofztyom KŠ 1754, 174

něvaláni -a -o prid. *neveljaven*: da je czeczátkoga
Wladislava okorónanye nevaláno KOJ 1848, 54

něvaláven -vna -o prid. *neveljaven*: i kardínál
je to luth. superintendentov neopravicšeno
zvolenje nevalávno vòznano KOJ 1914, 126

nevàren -rna -o prid. *nevaren*: Lidjé se ga bojijo,

ali ne je nevaren AI 1878, 7; ta nücliva stvár je ništerikrát jáko nevarna AI 1878, 8

nevàrno prisl. *nevarno*: v hiži, gde štoj spi, jo [mačko] nevarno držati AI 1878, 9

nëvàrvanje -a s *nevarovanje*: Na hotlivofzt pobùdjáva nevarvanye oucsi KMK 1780, 44

nëvcàglivi -a -o prid. *pogumen, nemalodušen*: boj csrsztvi, i nevczaglivo szrcze tvoje TA 1848

nëvčëni -a -o prid. **I.** *neizobražen, nešolan*: i zveidli bi, ka lzta nevsena csloveka KŠ 1771, 351; Nevsene obvarùje od vucsitelov csefzti KŠ 1771, 749 **2.** *nespameten*: Norfzka i nevsena lzpitávanya pa odvzri KŠ 1771, 649

nëvèden -dna -o prid. *neznan*: A'nevedna je vóra I hip nyi szpadája KAJ 1848, 416; Od nágle nevedne lzmrti BKM 1789, 372

nevèdnost tudi nevèjdnost -i ž *nevednost, neznanje*: mrák nevednoszti razganyajo KOJ 1914, 154; Do Matyasa I. je na Vogerszkom mogla debela (kuszta) nevejdnoszt kralüvati KOJ 1848, 68; nej znevejdnofzti návuka KŠ 1754, 3b; Z-krivicze moje mladofzti, i nevejdnofzti nefz poumeni fze KM 1783, 141; kajkoli fzam ali z-nevejdnofzti prouti tebi pregrejso KM 1780, 103

nëvedôč tudi nëvejdoč prisl. *nevede, nepričakovano*: Pride nad nyé vért nevedôcs KAJ 1870, 103; Ali eden-krát ga je nevejdocs zapopadno gofzpoud na ednoj nefzmernoj tatiji KM 1790, 74

nëvëra tudi nëvëra -e ž *nevera*: I v-nevero odbldùdijo KAJ 1848, 167; more 'ze vu fzczi vóra, ali nevëra biti KŠ 1771, 441; naj on náfz varje od nevëre KŠ 1754, 174; náj bole pa od nevëre KŠ 1771, 446; Telou náfz nezapela, vnevëro TF 1715, 30; Scséjo náfz zapelati vnevëro KŠ 1754, 174; Zátó i Krifztus li fzamo nevëro grejh imenùje KŠ 1771, 441

nevëra tudi nevëra -e ž *nezaupanje, dvom*: Ka na náfz fzpádne nevëra KŠ 1754, 176; vnoge nevëre fzcrcza vunka zverzi SM 1747, 81; Vnouge nevëre, fztvojga fzcrcza verzi BKM 1789, 257

nevëren tudi nevëren -rna -o prid. *neveren*: oh neveren národ KŠ 1771, 130; oh národ nevëren i preobrnyeni KŠ 1771, 57 **nevërni** tudi nevërni -a -o sam. *neverni, nevernik*: Te neverni dofzta bánta ma SM 1747, 96; Zaka právi te neveren preklészto na Bôga TA 1848, 8; Goszpôd szkuszi toga nevernoga TA 1848, 9; Kak dugo bodo vpékli ti neverni KŠ 1754, 146; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8; On náfz od ti neverni odloucfi KŠ 1754, 126; ka je v-Grecskom orfzági od ti neverni na edno Olivo obefëni KŠ 1771, 159; Gda Krifztusa pride fzoudba, Nevernih Sententia BKM 1789,

9; fze greihi odpúfztio, a nevernim fze pak doli zaderfio TF 1715, 34; tim nevernim fze pa nyihovi grejhi zadr'zijo KŠ 1754, 193; Dabi povernoli ktebi, Toga fzvejta neverne BKM 1789, 148; On na te neverne dá de'zd'ziti 'zarjo TA 1848, 9; i táo nyegov fztimi nevernimi polo'zi KŠ 1771, 214; Gda hocses na fzoudbo priti, Nevërne pa kaftigati BKM 1789, 2

nevërnik tudi nevërnik -a m *nevernik*: Judás Je poľztao jálni nevernik BRM 1823, 59; Vlomi ramo nevernika TA 1848, 9; Naj vidijo vfzi neverniczi BKM 1789, 340; Poteri vszo fzilo nevernikov ABC 1725, A6b; Bláfzen je Cslovik ki ne hodi vu tanácsi teh nevernikov SM 1747, 25; Nebôgajmo nevernikov BRM 1823, 24; Dajai za ifztino nevernikom bode SM 1747, 83; Nevernikom vekvecsna, Nalo'zi fze kaftiga BKM 1789, 9; Kaftigo bom nevernike BKM 1789, 181; Odvrni protivnike, Odgányaj nevernike BRM 1823, 9; Nevërnici v-fzmrti ofztánejo SŠ 1796, 13; i vsze nevërnike pripelaj na fzvetoľfzt KM 1783, 117; Teda bo ládao nad ne-vërnikmi SŠ 1796, 14

nevërnost tudi nevërnost -i ž *nevernost*: Jeli nevernofzt nyihova Bo'zo vernofzt na nikoj fzpráví KŠ 1771, 452; Tou je nasa zla nevernofzt, Zafzlu'zila BKM 1789, 2; Ár szi ti ne Bog, komi bi sze nevernoszt dopádnola TA 1848, 5; pride fzditoľfzt Bo'za na fzini nevernofzti KŠ 1771, 583; 'Zidovfzke nevernofzti zrok KŠ 1771, 306; Vari náfz od nevernofzti BKM 1789, 143; boj na pomoucs mojoj nevernofzti KŠ 1771, 130; Nepodaj fze nevernofzti BRM 1823, 3; i na oucsi nyim je metao nyihovo nevernofzt KŠ 1771, 155; da ti ne zgines vutoi nevernofzti SM 1747, 82; fteri bi fze vefzelio vu nevernofzti KŠ 1754, 70; liki fzi nevërvanoga Tomáfa vu nyegovoj nevernofzti nej niháo KŠ 1771, 843; Da ti ne zgines vtvojoj nevernofzti BKM 1789, 257; Niti je nej dvojio znevernofztyom vu obecsányi Bo'zem KŠ 1771, 456; Nevërnofzt je velika na fzvejti BKM 1789, 132; za volo nevërnofzti vafë KŠ 1771, 57; Ofztavimo vízako nevërnofzt BKM 1789, 112; ali kakoli fze vnevërnofzti zgodí KŠ 1771, 445; Naj fze nyegovo prefvëto Imé niti po nevërnofzti ne ofzkruni KMK 1780, 27; Sz-trdnom nevërnofztjom na prej te tú nájdo SŠ 1796, 81

nëvërvanje -a s *neverovanje*: Krivoga zmislënya nevervanye BRM 1823, 333

nevësta -e ž *svakinja*: Glos Nevezta KMS 1780, A8b

nëvgàšeni -a -o prid. *neugasel, neugašen*: Bole je tebi .. liki fze vrcsi vu gehenno vu nevgaffëni

ogen KŠ 1754, 146; ino idti vu gehenno vu te nevgaffeni ogyen KŠ 1771, 132; pleve pa ze'zgé znevgáfenim ognjom KŠ 1771, 10; pleve pa ze'zgé zognyom nevgáffenim KŠ 1771, 174

nèvideni -a -o prid. *neviden*: Hválím te, i dicím nevideno Bo'sánsztvo KM 1783, 120

nèvidóuč prisl. *nezavedno*: csi vidoucs i nevidoucs prouti defzéteroj Bo'zój zapouvidi grisi KŠ 1754, 37; Verufztűjzte, da vász náglá ľzmrť Nevidoucs kak ne zadavi BKM 1789, 396

nèvidóučí -a -e prid. *neviden*: I bio je tri dni nevidoucsi KŠ 1771, 368; i on fze je nevidoucsi napravo pred nyima KŠ 1771, 265; Tá nevidoucsa Bo'za, tou je, vekivecsna nyegova zmo'znofzt KŠ 1754, 89; Szvefztvo, vkom ľze nám nyegovo nevidoucese nebefzko dugoványe dáva KŠ 1754, 184; Liki krfzť ľstojzi znevidoucsesga nebefzkoga Dűhá KŠ 1754, 186; Ki je kejp nevidoucsesga Bogá KŠ 1771, 604; vľzi mámo ednoga nevidoucsesga Ocoš KM 1790, 32; Jeli má Sz. Mati Czérkev i nevidoucsó glávo KMK 1780, 20; Zvidoucfim talom, ali znevidoucfim je povľzédig KŠ 1754, 112; Liki te nevidoucese kotrige ľze zovéjo KŠ 1754, 131; Vari od vidoucfí, i nevidoucfí nepriátelov KM 1783, 65; Te nevidoucese kotrige ľi ľzám Boug zná KŠ 1754, 130; je Boug zne'zivoucfími vidoucfími i nevidoucfími ľsztvárimi napuno KŠ 1754, 93

nèvidóučí -a -e sam. **1. nevideči**: na ľzoudbo ľzam jaľz ne ete ľzvejť pridáo, naj ti nevidoucsi vidijo KŠ 1771, 299 **2. nevidni**: Vőra je onih .. kazalo ti nevidoucfí KŠ 1754, 77; Ár mi ne glédamo ta vidoucsa, nego ta nevidoucsa KŠ 1771, 536

nèvinost -i ž *nedolžnost*: Da bi mi 'ziveli, nyemi ľzlű'zili vu praviczí i nevinofzti KŠ 1754, 119

nèvklèknjen -a -o prid. *neomajen*: i boj nye nevkleknyen naszlednik KAJ 1848

nèvklèknjeno prisl. *neomajno*: Domovini nevkleknyeno Boj oh vogrin, podán AIP 1876, br. 6, 1

nèvklèknjenost -i ž *neomajnost*: Oh! vlè ti vu sźrdce moje Dűh nevkleknyenoszti tvoje KAJ 1848, 74

nèvľomľivi -a -o prid. *neomajen, trden*: Deák kak prvľe nevľomľivi bio vu szvojem notresnyem misľnýi AIP 1876, br. 2, 2

nevľívěni -a -o prid. *izreden, velik*: protesztantje .. Po iměni szo z-szvojov nevmivenov jezicsnosztjov 'seleli, naj bi Jezuite z Vogerszkoga pretirali KOJ 1848, 93

nevőla in nevőlja tudi nevőula -e ž *težava, nesreča*: Sztráni pak ľzvoje nadignega nyegovo Blifěnyá nevola TF 1715, 42; Szercza nevolia moiega SM 1747, 94; náľz nadigáva?

Sz-fytráni Bo-ze znaľľe pa naľľa velika nevola KŠ 1754, 212; Ako gli na vász ľzpadne nevola BKM 1789, 10; Nevola i Szirmastvo BRM 1823, VIII; Gda nasz nevola sztsizkává KAJ 1848, 3; Nevola je nezgrűntano velika AI 1875, kaz. br. 8; naj moj žitek nevola nedoségne BJ 1886, 7; ľteri ne csűje vľzebi táľkle Dűľľevne nevoule TF 1715, 42; Ar je on rezi greiha ino nevole SM 1747, 4; vu vreimeni tvoje nevolie SM 1747, 57; Znevoule, Teskoucse Nego ofzľobodi KŠ 1754, 263; Ki fzo ľze pa raztepli za volo nevole KŠ 1771, 377; pa eti trpíte kri'z nevole BRM 1823, 8; edna obramba v hipi nevőle TA 1848, 7; ti premárjani szo sze od vsze té nevőle řěsili AI 1875, kaz. br. 3; Trucz i krišľa, nevouli SM 1747, 74; etoj veliki nevőli je nyihov ľastiven sin zrok bil BJ 1886, 9; ni nezapela v dűgo veliko nevoljo TF 1715, 30; Stero ľzkvárjenje i veliko nevoulo ľzo zafádili SM 1747, 51; Zľledni ľze na moio nevolio SM 1747, 94; Na ľzvejti nevolio máte KŠ 1771, 322; V-ľouli je vucsiteo veliko nevolio meo ľz-tejm pojbárom KM 1790, 54; glédaj nevolio mojo TA 1848, 7; i zdaj medtema bitje tecsě za nevolio országa AI 1875, kaz. br. 3; Profzím te vu vezďáfnyoi moioi nevolí SM 1747, 56; Dai mi Troust vu vľzoi nevolí SM 1747, 53; tak i on nyé bráni i trouľta vnevouli KŠ 1754, 218; Ki náľz obefzeljáva vu vľzój naľoj nevouli KŠ 1771, 529; On bode vnevouli BKM 1789, 10; 'sivéjo, nefztanoma vu vszákój nevouli SIZ 1807, 8; Kaifí ti mené od vľzeih nevol obarvau TF 1715, 45; od vszeih nevól obarval ABC 1725, A5b; od vľzeih nevól obarval SM 1747, 43; od vľzeih nevol ofzľobodni SM 1747, 30; I ofzľoubodo ga je zevľej nevol nevyegovi KŠ 1771, 359; on te vő ofzľobodi ľztvoji nevol BKM 1789, 8; Mirovno trplěnye, kri'za i nevól znásanye BRM 1823, VII; steri ľzo prisli zveliki nevoljáj SM 1747, 31; proti vľzeim nevoljám pokreipi SM 1747, 58; Vľzejm nevolám dveri zapré KŠ 1754, 263; Zakai pa piľzti Bog na ľzvoje verne kris ino nevole SM 1747, 29; da bode mogao nevoule dobro volno pretřpeti KŠ 1754, 244; kajkoli bom nevoule trpo KM 1783, 3; Doubili ľzmo szi Vľze nevolje BKM 1789, 45; Nevole odpové BRM 1823, 5; vu nevoljáj troustati SM 1747, 1; vu nevoljáj pomágati KŠ 1754, 133; ne obrűďte vu moji nevoljáj KŠ 1771, 579; Vjezero nevoljáj Okouli vzéo vezďáj BKM 1789, 21; Vu obcsinfzki nevolaj BRM 1823, IX; Pun je nas 'sitek z-nevolmi SŠ 1796, 42; Z-nevoljami 'sitek ľzpunyáva SŠ 1796, 39; je nám z-vsžákefěle nevolami haszniti nakano KOJ 1833, IX

nevolák -a m *revež*: Z-pobo'znofztjov je prijěten

te fzi rmák, Vszáki nevolák BRM 1823, 19; i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8; Blá'zen je, ki fze fzi rmáki Dobrovolno fzmiltúje, I vfzákomi nevoláki BRM 1823, 274; ki sze szmiltúje, I vbogomi nevoláki KAJ 1848, 174; ki rêsis nevoláka od mocsnêsega TA 1848, 27; ocsi nyegove za nevolákóm czilajo TA 1848, 8; Ti, Goszpodne, szliskas 'zêlenye nevolákov TA 1848, 9; Da ti praviczó szpoznas szzirotam i nevolákóm TA 1848, 9; Vu zvisenoszti te neveren pregánya nevoláke TA 1848, 8

nevoláš -a m *revež*: Nyomorék; nevolás KOJ 1833, 167; Jafz nevolás KM 1790, 76; pój esze ti nevolás KAJ 1870, 124

nevôlen -lna -o prid. **1.** *ubog, pomilovanja vreden*: ar fzem jafz fizam, i nevolen SM 1747; Jafz nevolen cslovik KŠ 1771, 463; ovo jasz nevolen grejsnik KM 1783, 27; Nej tak, liki do eti mao nevolen krzfztsenik BKM 1789, 5b; jasz nevolni idem kbogatomi Goszpodui KŠ 1754, 234; Moja nevolna dûsa fze je zroucsila KŠ 1754, 238; Oh nevolno kerfchánfzstvo valše TF 1715, 4; da fze nevolno lúszstvo hváli KŠ 1754, 4b; po fzipisúvanyi Apofzol'zkoga nevolnoga 'zitka KŠ 1771, 496; bojdi milofztiv meni nevolnómi grejsniki KŠ 1754, 228; Tvojmi nevolnómi lúfztvi Voj, i pomocsnik bojdi ti BKM 1789, 3; Mir daj nevolnómi szveti KAJ 1848, 235; ne ofztavime nevolnoga greisnika SM 1747, 57; Vcfini me nevolnoga BKM 1789, 13; na pekeo ofzoudis mojo nevolno dúfczko KŠ 1754, 231; tebi preporácsm moje nevolno fzcrcé KM 1783, 1; I zdigni nász, lúdszstvo nevolno KAJ 1848, 1; Vu nevolnom fzlú'zbenom kejpí KŠ 1754, 108; Mí nevolni otroczi zdai ktebi prihájamo ABC 1725, A6b; Ovo mi nevolni greisniczi molimo SM 1747, 62; Stero fzo vfzi nevolni Bogovje KŠ 1754, 10; Ne fzipozabifze Gofzpodne, znevolni lúdi molitve SM 1747, 66; boidi nam milofztiv nevolnim greisnikom SM 1747, 55; ti fzi nevolne greisnike zval SM 1747, 67; naj náfz nevolne lidi obráni KŠ 1771, 819; ino márja nevolne pápince naj bole KOJ 1848, 103 **2.** *reven, siromašen*: nikakvi hafzen fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; Zdaj je nevolna véfz tam KŠ 1771, 571; ka tvoja deca to nevolno hráno je KAJ 1870, 45; I mi fzmó tákfi nevolni lidjé, liki vi KŠ 1771, 386; je fzkrb meo na fzvoje nevolne roditele KM 1790, 44 **3.** *slaboten, onemogel*: Brezi ram (misk) bi jáko nevolni bio cslovek KAJ 1870, 33; zdaj fzi mené nevolnoga lacsnoga csloveka nahránilo KM 1790, 44; Blisnyega fzvojega vbogoga obleicsi, nevolno fziroto leipo priodeti SM 1747, 88; Ki fzi náfz obdr'zo,

Vtom nevolnom teji BKM 1789, 138; A neidi pa zmenom, fztvoim nevolnim detetom SM 1747, 48 **nevolnéjši** -a -e *ubožnejši, revnejši*: nevolnejfi fzmó od vfzej lúdi KŠ 1771, 52; Brezi rôk bi nevolnéši bili KAJ 1870, 34 **nájnevolnéjši** -a -e *najubožnejši, najrevnejši*: Tanács dr'zijo prôti meni i ti naj nevolnéši TA 1848, 27 **nevôlni** -a -o sam. *ubogi, revni*: No vezdáj vi nevolni BKM 1789, 10; Nevolni, vüpajte fze BRM 1823, 5; 'Zelejnye ti nevolni pofzlújhnes, Gofzpodne KŠ 1754, 181; Szpoumente fze i znevolni KŠ 1771, 697; Obefzelitel nevolnih BKM 1789, 132; i vüpanye ti nevolni sze nezgübi na veke TA 1848, 8; Vlomi lacsnomi tvoji krúh, i nevolne potepéne pelaj KŠ 1754, 169; Te lacsne, vbouge, nevolne, Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

nevôrvajouči -a -e prid. *neverujoč, neveren*: czejli dén fzam vó rafzpréftzro roké moje ketomi nevôrvajoucsemi lúfztvi KŠ 1771, 471; Ti nevôrvajoucsi 'Zidovje fzo pa pobúdidili dûfe poganov KŠ 1771, 385 **nevôrvajouči** -a -e sam. *neverujoči*: naj fze ti nevôrvajoucsi fzvoje húde pouti povrné KŠ 1771, 852; ali potom je dônok te nevôrvajouce pogúbo KŠ 1771, 758

nevôrvani -a -o prid. *neveren*: i ne boj nevôrvani, nego vórvani KŠ 1771, 333; liki fzi nevôrvanoga Tomáfa vu nyegovoj nevôrnofzti nej niháo KŠ 1771, 843; Ka? jeli za nevôrvano delo fze fzoudi pri valz KŠ 1771, 421; Profzjote, da fze zetim nevôrvanim i fzelejpm fzejtóm ne fzipácsimo KŠ 1771, 821; Tak fzo i oni zdaj nevôrvani za fzkázano vám milofcso KŠ 1771, 474

nevoščenéci -a -e prid. *nevoščljiv*: Ne bojdmó edendrúgomi nevošcsenécsi KŠ 1771, 569

nevoščéni -a -o prid. *nevoščljiv*: kraj od méne dalecs od'zeni da nebodem nevošcséni BKM 1789, 364; lúbeznofzt je nej nevošcséna KŠ 1771, 516; Nevoscscéna Szouszida KM 1790, 46; záto ni nevoscscéni tak nemoremo biti KŠ 1771, A4b; nevoscscéni, i z-vfzejmi fzvájúvajoucsi je grátao KM 1790, 66; nevoscscéni Staupicz János sze je tak razkácso KOJ 1845, 55; I pátriárke nevošcséni bodoucsi oudali fzo Jo'zefa KŠ 1771, 359

nevoščenik -a m *nevoščljivec*: Csi nevoscscenik mirovno potpis BRM 1823, 351; Báthori Stevan Palatin i priszészni nevoscscenik Zápola Jánosa KOJ 1848, 76; Bela II. z-vojszkov szvojemi nevoscsceniki prouti odide KOJ 1848, 27; kákse húde glászi szo zbúdidili na Hunyadi Janka nyegovi hüdovolni nevoscsceniczke KOJ 1848, 59; Gritus je pa z-tejh szvojih nevoscscenikov nistere dáó vmoriti KOJ 1848, 80; 'Siga vnouge szvoje nevoscscenike z-pouti szprávi KOJ 1848,

50; Odvrni od nász vsze nevoscsenike KAJ 1848, 163

nevoščenost in nevoščenoust tudi nevouščenost -i ž *nevoščljivost*: Ka je efcfe prepovedjano .. nevouscsenofzt KŠ 1754, 39; Nevofcsenoufzt KMK 1780, 91; Na koj je napelala nevouscsenoufzt Kájna KM 1796, 9; Od nevoscscenoszti KM 1783, 9; hábajmo fze pa nevoscscenoufzti KM 1796, 9; Gde med dr'sinov nega nevoscscenouszti KOJ 1845, 46; Csi pa csemérno nevofcsenofzt máte KŠ 1771, 750; Lúbav pred Nevoscscenoufzt KMK 1780, 95; csi to Ali pa nevoscscenofzt BRM 1823, 404; puni znevofcsenoufztyov KŠ 1771, 449; Nevofcsenoufzti i ktejm prizfpodobna KŠ 1771, 568; Tá dejte nevofcsenoufzti KŠ 1771, 705

nevoulivati se -am se in -jem se nedov. *tožiti, negodovati*: z-novim mertúkom sze lúszto eti prinasz jáko doszta nevoliva AIP 1876, br. 1, 8; Ali fze pa nevouliemo KŠ 1771, 529; Tecsasz, ka sze je Kolman z-kri'sovojszkami nevoulivao KOJ 1848, 24; dokecs fzo fze Izraelczy v-Egyptomi nevoulivali KM 1796, 37; Tak szo sze encsasz nevoulivali Bagojancsarje KOJ 1914, 131

nevóuščivši -a -e prid. *ki ni privoščil*: Rudolf Czaszar nájmre nevouscsivsi Esztergom Törkom KOJ 1848, 88

nevraženi -a -o prid. *neomadeževan*: Mati nevra'sena KM 1783, 86; Vu etom fze pa flifzam, naj nevra'zeno dúsnovejftz mám pred Bogom i lidmi KŠ 1771, 417

nevéréjdn tudi nevéréiden tudi nevéréden -dna -o prid. *nevreden*: té tákfi je nevrejden i nepripravlen KŠ 1754, 211; Da nebos ne vrejden goufzt Bogá BKM 1789, 237; Nyega dás v-grêsnikov roke, Za szvét nevéréden moke KAJ 1848, 105; Ár što je lagov, je dobre rêči nêvrejden BJ 1886, 5; i nevrejdnó dejte bi bio on, ki nebi poszlúsao KOJ 1833, XIII; na ponizno zahválnoszt meni nevrejdnomi prikázanih tvojih fz. dárov KŠ 1754, 3; ka fzi ti mené nevrejdnoga ktvojemi fztoli pouzvaó KŠ 1754, 237; Záto fzam i fzamoga fzebé nevrejdnoga dr'zao KŠ 1771, 187; mene fzi pa csi gli nevrejdnoga na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Kibi zagovárijao mené, Vetakvo nevrejdnó vozo BKM 1789, 67; Záto kteri godi znevreidnim tálom zetoga krúha jei SM 1747, 24; fzam naj bougfega Otso znevrejdnim tálom prouti fzebi gori nadigno KŠ 1754, 231; reczite, nevrejdni hlápczy fzmó KŠ 1754, 81; jeli fzte nevrejdni fzouditi i ta ménfa KŠ 1771, 449 **nevéréjdni** -a -o sam. *nevredni*: Ka pa ti nevrejdni vzemejo KŠ 1754, 207; vórzem, kaj me znevrejdnoga vcsinis vrejdnoga KŠ 1754, 258

nevéréjdnó tudi nevéréidno tudi nevérédno prisl. *nevredno*: Ár kteri nevreidno jei, i pie SM 1747, 24; Ár fteri jej i pijé nevrejdnó KŠ 1754, 208; Ár, ki jej i pijé nevrejdnó KŠ 1771, 513 Ár ki nevrejdnó prizftápla BKM 1789, 238; Kaj fzta me' nevrejdnó zdaj tak ofpotala SIZ 1807, 47; On zobsztom i nevérédno zaprávla krúh KAJ 1870, 105

nevéréjdnost in nevérédnost -i ž *nevrednost*: bi I vu tom neszpoznavao Moje nevérédnosztí KAJ 1848, 232; Ne glédaj nafo nevrejdnofzt KŠ 1771, 835; Vfzo mojo nevrejdnofzt, Bog nej fzi glédao ti BKM 1789, 164; Ti nam, pri vfzój nevérédnosztí, vizzine lúbezніка Posles za szredbenika KAJ 1848, 65

nevészűhšeni -a -o prid. *neizsušen, neusahel*: Nevészűhsena je vretina Násztave zvelicsanszke KAJ 1848, 107

nevštajeni -a -o prid. *neutajljiv*: I nevtajen szvedok Csloveka vrédnosztí KAJ 1848, 41; Je szvedok nevtajeni KAJ 1848, 178; ár csi je nevtajena isztina, ka je Domovina tvoja Mati KOJ 1833, XIII

nevštèpeni -a -o prid. *neomadeževan, brezmadežen*: Ágnyecz ne-vštepeni KM 1783, 57; I csi taki hüdóbe nôcs Z-szilov premore gdate môcs Nevtepene jákoszti KAJ 1848; Ki fzi nász odébrao ka bi bili fzvétí, i nevtèpeni pred tebom KM 1783, 23

nevštišlíví -a -o prid. *nepomirljiv*: szo i szlov. fararje eden proti drúgomi nevtislivo protivejnye noszili KOJ 1914, 139

nevštréjti -a -o prid. *neutr, neshojen*: kak 'smetno je prvomi po nevtrejtój pouti hoditi KOJ 1833, VI

nevštrüdlíví -a -o prid. *neutrudljiv, neutruden*: zagrebski Púspek z szvojov nevštrüdlivov pasztirszkov paszkov vöszpelao KOJ 1914, 124

nevújvlačèni -a -o prid. *neomadeževan*: Ár tákfi vífšnyí pop fze je náfz prizftájao nevújvlačsèní KŠ 1771, 683; i potftzela nevújvlačsèna KŠ 1771, 697; krv Krifztufzova, ki je fzám fzebé áldúvao nevújvlačsènoga Bougi KŠ 1771, 686; Naj bodete otroczy Bo'zi nevújvlačsèní KŠ 1771, 595; da bi váfz pošftavo fzvète i nevújvlačsène pred licze fzvoje KŠ 1771, 605

nevživanje -a s *neuživanje*: Vekivecsno fzkvarjenyé, ftero fztoji vu nev'zivanyi Bogá KŠ 1754, 75

nevzablòdjeni -a -o prid. *zablodel, izgubljen*: fze radúje nad nyouv bole, liki nad devétdefzét nezablòdjenimi KŠ 1771, 59

nevzadovòlen -lna -o prid. *nezadovoljen*: Vu fterom bláj'senfztvi, bou ne-zadovolna SŠ 1796, 83; naj ni edna dúhovna potrébcšina

srdca pobožnoga vu nyi kak nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV

nèzadovolnik -a m *nezadovoljnež*: On z-nikimi nezadovolniki veliko prászko zdigne KOJ 1848, 97

nèzadovolnost -i ž *nezadovoljnost*: Obari nářz od nezadovolnofzti KŠ 1771, 826; Goszpôd je na pamet vzéo na nyega obrázi nyegovo nezadovolnoszt KAJ 1870, 38; Indasnye ládanye v-Spanyolszkom nezadovolnoszt obüdilo AI 1875, kaz. br. 3

nèzadržáni -a -o prid. *nezadržan, neukročen*: Ali jezika niřcse ne more zľüdi vkrotiti, nezadr'zana hüdouba, puna fzmrtnoga cseméra KŠ 1771, 750

nèzahválen -lna -o prid. *nehvaležen*: kak fzem ne zahválen bio KŠ 1754, 225; ka bi jasz gda nezahválen bio za tvoje dári KM 1783, 152; Ali nezahválen ne boj za té dári BKM 1789, 237; Nezahválni cslovik, kaj fzi fze řzpozábo SŠ 1796, 105; i ofztavo je ľübléni Zvelicíteo to nezahválnó ľüřtvo KM 1796, 99; Od nezahválnoga řzvejta, To řzmrt je řztrpo brezi grejha BKM 1789, 85; i obari nářz, da ne bomo nezahválni KŠ 1771, 841 **nèzahválni** -a -o sam. *nehvaležni*: Ar je on dobrotiven ktim nezahválnim i hüdím KŠ 1771, 185

nèzahválnost -i ž *nehvaležnost*: Kára Korinthusánczov nezahválnofzt KŠ 1771, 550; Nezahválnofzt vetakovo, vnébi na zemli vido řto BKM 1789, 67; nedaj mi nigdár řztôpiti pred mira oltár Z-ndosztojnřzřtjov, I gnřsznov nezahválnřzřtjov KAJ 1848, 144

nezáj prisl. *nazaj*: vissza (nezáj) AIN 1876, 64; naj ete dobroute i odpüscseni dúg nezáj řzebi na glávo ne potégneho KŠ 1754, 138; Křifřtus .. Odked je prvle nám priřo, Pá je tá nezáj řou BKM 1789, 111; Tak ni, steri je véksi na pře, ménsi nezáj AIP 1876, br. 1, 6; požreto hráno po cajti nezáj v gobec gorpistijo AI 1878, 15

nezáj potégnoti se ~ -em se dov. *umakniti se*: na řzvojo imánye řze je od řzvéta nezáj potégno AIP 1876, br. 3, 3

nèzákonski -a -o prid. *samski*: Nötelen; neo'senyen, nezákonszki -a -o KOJ 1833, 166

nèzakřiti -a -o prid. *odkrit, nezakřit*: Najlepse je cselo te, csi řzlobodno (nezakřito) řztoji KAJ 1870, 31

nèzamázani -a -o prid. *řist, neomadeževan*: řzvéti, nezamázani KŠ 1754, 103; Na nefřkvarjeno, nezamázano řrocsino KŠ 1771, 703; nátom bojdite, da fze nezamázani pred nyim nářdete KŠ 1771, 723

nezamüdjeno prisl. *nemudoma*: Od zebráni

kořrig, ki eto csészť na vszébe zemejo, moro brezi plácse nezamüdjeno dopřneszti AIP 1876, br. 2, 2

nezamüдно prisl. *nujno, vsekakor*: Temel i řštené piovnice nezamüдно z-kamna morejo bidti KAJ 1870, 74

nèzapopáděni -a -o prid. *nedoumen, nedoumljiv*: Dabi pokázao .. Ino tvo řzvetlořzt nezapopáděno BKM 1789, 154

nèzapopáděni tudi nèzapopáděni -a -o prid. *nedoumen, nedoumljiv*: mo veliko modřouřzt, Nezapopáděna, kak je moja cřednouřzt řIZ 1807, 48; Bôg, Môdřouřzt nezapopáděna BRM 1823, 328; kak nezapopáděnyene řzo řzoudbe nyegove KŠ 1754, 88

nezápřiti -přidem dov. *vrñiti se*: i kak řzo esze nezápřili, precu zacřnejo řzvoje řezmi KAJ 1870, 26

nezaröbленost -i ž *robotost, grobost*: da vszákoga gizdávcza, ki řze nyegove nezaröbленřzřti hába KOJ 1845, 21

nèzavřáćeni -a -o prid. *neozdravľjen*: Nezavřáćeno rano ji piře SŠ 1796, 95

nèzböntan -a -o prid. *nemoten*: Káze ti Hipov i řztořin nezböntan be'záj KAJ 1848, 304

nèzbröđjenost -i ž *nedoumljivost*: řzřvoritela, Koga v-nezbröđjenřzřti Ká'zejo tü nyegova dela KAJ 1848, 112

nezbröjeni -a -o prid. **1.** *neřtet, řtevilen*: ino v-Tiřzi nezbrojenih řze zalejalo KOJ 1848, 100; Nezbrojenim velikim řaszľü'řbam Lajosa zahválnřzřt řzřázati hotejoucei KOJ 1848, 47; řzo Redovniczke nezbrojene pogane okrřzřtili KOJ 1845, 68; Pokedob pa jasz řzám od řzébe nezbrojena řzküsávanya obládati nezamorem KOJ 1845, 92 **2.** *nedoumljiv*: Ti řzi .. Nezbrojena řzi lepota KM 1783, 250; Oh řzvéto Trojřřtvo vekivećna, I nezbrojena praviczka BKM 1789, 130; Kak nezbrojene řzo řzoudbe nyegove KŠ 1771, 474

nezbröjenost -i ž *nedoumljivost*: Přemifřli, ka je Bôg Punofzt nezbrojenofzti BRM 1823, 165

nèzbürkani -a -o prid. *nevznemirjen, neskaljēn*: I pászi tvoje ovcsicze Vu nezburkanom miri KAJ 1848, 104

nèzdráv -a -o prid. *nezdrav*: da je Albert řzám tudi nezdrav komaj v-Neszmeľy priřitro KOJ 1848, 54; Nezdravo je, ka je prevecs KM 1790, 76; Medtémtoga da je vu nezdravih müzgaj nyegova vojszka okügana KOJ 1848, 114

nèzdrávo prisl. *nezdravo*: Nezdravo KM 1790, 8

nèzdržavanje -a s *nevzdržnost*: naj vářz Satan ne řzküsáva za volo nezdržávanya vařega KŠ 1771, 507

nèzdržávec -vca m *neizpolnjevalec*: Szkim fze prti Boug nezdr'závczom ete zapouvidi KŠ 1754, 45

nèzèvčeni -a -o prid. *neizobražen, nešolan*: fzera ti nezevčeni i nepokrepleni preobračsajo, liki i ta druga pičzma KŠ 1771, 723

nèzèvčenost -i ž *neizobraženost, nešolanost*: Oni szo zmenkano nezevcsenoszt i nezobrašenoszt szvojo domesztvajoucsi KOJ 1914, 150

nèzglásivši se prisl. *ne da bi javil*: Ete neszpodobnoszti zacšüvsi Luther (nikomi sze nezglásivši) nágo prileti vu Witebergo KOJ 1845, 63

nèzgodjeni -a -o prid. *ki se ni zgodil*: Ali zgodjeno sze je nèmoglo nezgodjeno vcsiniti KAJ 1870, 83

nèzgodivši se prisl. *ki se ni zgodil*: Z-toga nìedno sze nezgodivši, razkácsen Béla I. z-vojszkov setüje nad Austrio KOJ 1848, 20

nèzgovòren -rna -o prid. *neizrečen, izreden*: i nej prejdti nezgovorna dreszélnooszt KM 1783, 287; Oh nezgovorna milofcsa predrága BKM 1789, 78; kałzi ti mené fztvoje nezgovorne dobroute obarvau TF 1715, 45; kai fzi ti mené fztvoie nezgovorne dobrote obarval ABC 1725, A5a; kai fzi mené fztvoje nezgovorne milofce obaroval SM 1747, 47; ár je nyim Boug fzvoje nezgovorne miloscse vcsene lidi dáo KŠ 1754, 3b; Sztvoje nezgovorne velike milofce csákam BKM 1789, 162; Kráo nezgovorne zmo'snofzti SŠ 1796, 47; Hválo ti dájemo za tvojo veliko i nezgovorno milofco KŠ 1771, 828; Profzim te za ono nezgovorno 'salofzt KM 1783, 81; idem Vnezgovorno diko BKM 1789, 403; idem Vnezgovorno diko SŠ 1796, 6; Napoleon vu szvojoj nezgovornoj vizzikoszti miszlécs KOJ 1848, 119; ali te Dújh fze moli za náfz, znezgovornim zdihávanyem KŠ 1754, 182; da on nasse Duse obaruie od zla, od nezgovorni mok da ofzlobodi SM 1747, 84; kágdałze mámo mi nyé za velike ino nezgovorne pokládati TF 1715, 41; zangyelmi fšpejva nezgovorne pečzmi KŠ 1754, 273; Da bodem Szpejvo Lejpe nezgovorne pečzmi BKM 1789, 438

nèzgovòreni -a -o prid. *neizrečen, izreden*: Kakfi je Nezgovorjeni KŠ 1754, 142; Radofzt nezgovorjena, Ki je bil nemrtelni BKM 1789; Hvála pa Bougi za nezgovorjeni dár nyegov KŠ 1771, 545; Kaifzi zafzlufo nezgovorjeno kałtigo nyegovo TF 1715, 37; Nezgovorjeno bláj'zenfztvo, Stero je okou nej vidlo, Boug ne onim napravo BKM 1789, 274; Kakfi je i vkom fztoji? vnezgovorjenom bláj'zenfztvi KŠ 1754, 142; te Dúh fze moli za náfz znezgovornim

zdihávanyem KŠ 1771, 466; vòrvajoucsi pa dònok fze vefzelite znezgovorjenov radofztyov KŠ 1771, 703

nèzgrüntani -a -o prid. *nedoumljiv*: Hválim te nezgrüntana zmo'zmoszt KM 1783, 5; nyegovo rojłztvo je nezgrüntano KM 1796, 110; Oh mezgrüntana szmilenoszt KAJ 1848, 222; vefzélo obefzeljé tvoje nezgrüntane miloscse KŠ 1754, 230; z-nezgrüntane tvoje dobroute csákas nyé na pokouro KM 1783, 115; hválo dájemo mi tvojoj fz. nezgrüntanoj zmo'znofzti KŠ 1754, 223; naj med poganmi nazvifcsávam nezgrüntano bogáłztvo Krifztufovo KŠ 1771, 578; Ka májo ti blá'zeni Nezgrüntano radofzt KMS 1780, B2b; Po tvojoj nezgrüntanoj modroufzti KM 1783, 25; Dújh znezgrüntanim tálom vò fzhája KŠ 1754, 91; I mojo dífo napojis, Znezgrüntanov radofztyov BKM 1789, 163; kak nezapopádnylene fzo fzoudbe nyegove i nezgrüntane, poti nyegove KŠ 1754, 88

nèzgrüntno prisl. *neizmerno, izredno*: Nevola je nezgrüntno velika AI 1875, kaz. br. 8; ali szo nezgrüntno nemászti AI 1875, br. 1, 6

nèzjedínjeni -a -o prid. *nezedinjen, ločen*: On je nezjedinyenim Grkom dopüscsenyé dárúvao, molitvárnice szí goriposztafviti KOJ 1848, 113

nèzlòžnost -i ž *nesloga*: Daj, da Veszne divja nezlo'znoszt KAJ 1848, 204

nèzmagajóuči -a -e prid. *nezmožen*: O'sébet, nezmagajoucsa potrejbnih sztroskov, zalo'sila je KOJ 1848, 55

nèzmenkáni -a -o prid. *neminljiv*: Napravte fzi kincs nezmenkáni vu nebéfzaj KŠ 1771, 213

nèzmèren -rna -o prid. *neizmeren, velik*: I ftera je ta nezmera velikoucsa moucsi nyegove KŠ 1771, 575; Sz. Ocsa stimavsi, ka cslovek kaksi nezmeren grejh má KOJ 1845, 81; z-Gotmi ino drügimi národmi zdrü'sen v-nezmernoj vno'sini ide z-Pannonie KOJ 1848, 3

nezmérjanje -a s *nezmernost*: tak vodi i ravnaj, da i vfzo fzrditofzt, nezmérjanye doli dejmo KŠ 1771, 840

nèzmèrjeni -a -o prid. **1.** *neizmeren, neskončen*: Nezmerjeni je Ocsa KM 1783, 13; Nema on ni kepa; Ar je nezmerjeni BRM 1823, 99; lübitm te oh nezmerjena dobrouta KM 1783, 203; Tva zmo'znofzt je nezmerjena BKM 1789, 131; Po tvojoj nezmerjenoj zmo'snofzti KM 1783, 25; ár ftere moke, trpim jefzo nezmerjene BKM 1789, 75 **2.** *nezmerjen*: vu zráka Nezmerjenoj süřini KAJ 1848, 26

nèzmèrjenost -i ž *neizmernost, neskončnost*: Oh nezmérjenoszt ocsé szmilenoszti KAJ 1848, 85

nėzmőžen -žna -o prid. *nezmožen, nesposoben*:

Málo děte je jáko gingavo i nezmožno BJ 1886, 10

nėznajőc tudi nėznajőuči prisl. *nevede*: Ov fze doprnelfzė od ti pobo'zni neznajoucš znmocšnofzti KŠ 1754, 73; grejhe, štere fšam gda ali znajoucš ali neznajoucš vcsino KM 1783, 67; Gda je neznajőcš, ka csinijo, Tebé, ednoga, tajijo KAJ 1848, 229; i vő je fou, neznajoucš, kama bi fou KŠ 1771, 691; Ár neznajoucš Bo'zo praviczó praviczí Bo'zoj fzo fze nej poudali KŠ 1771, 470; steri szami nikaj dobra neznajoucš špezcesti KOJ 1833, V

nėznajőuči -a -e prid. *neveden*: odked je neznajoucše lűštvo stimalo, da szo KOJ 1914, 132; nego szamim neznajoucšim prisavczom prepűšzto KOJ 1848, 34 **nėznajőuči** -a -e sam. *nevedni*: Neznajoucše vcsiti KMK 1780, 98; Ki bi fze mogao dofztojno fšmilűvati nad neznajoucšimi KŠ 1771, 678

nėznameniti -a -o prid. *nepomemben*: Nega csloveka, kakšte neznameniti šzi šze on biditi vidí obszebi KAJ 1848, III

neznáni -a -o prid. *neznán*: Nas bli'znyi je tak vřzákí cslovik znáni i neznáni KŠ 1754, 28; Tvoje fšmrti vőro vidis oh kak je ne-znána SŠ 1796, 54; koga imė je neznano KŠ 1771, 434; Ár je neznano knám prifėfztye BKM 1789, 395; ka šze bojazlivim lűdėm hitro neznáno zdi KOJ 1845, 100; oltár, na kom je piřzano: neznanomí Bougi KŠ 1771, 396; Ovo morem pojti po neznánó pouti SŠ 1796, 110; Liki neznáni, i dőnok znáni KŠ 1771, 539; šzin neznáni roditelov děte BJ 1886, 34; 'sao mi je za vsze moje grejhe znáne, i neznáne KM 1783, 164

neznánje -a s *neznanje*: Tákše lűřztvo, steroga reics je neznanye BKM 1789, 339; odtűhnoli fzo od 'zitka Bo'zega za volo neznanya KŠ 1771, 581; nasi szlovenszki pápinczi za volo neznanya nemškoga jezika nescsejo KOJ 1914, 122

neznáno prisl. **I. neznano**: neznáno KM 1790, 8 **2.**

zelo: Hert pa je neznano hitri v bežaji AI 1878, 8

neznánost -i ž *nevednost*: znám, ka fzte zneznanořzti vcsinili KŠ 1771, 349; geto fze rázum z-mrákom vekivecsne neznánoszti zakmicsi KM 1783, 211; Ki rázum dávas toj nasoj kmicsnořzti, I neznanořzti BRM 1823, 19; V-neznanoszti nőcsi, Bőga kázajocší v-dike šzvetlořzti KAJ 1848, 131

nėznavši -a -e prid. *ne vedoč*: Vnogokrat fšem jőkao od mők, Neznavši vő idėnye BRM 1823, 304

nėzobraženost -i ž *neizobraženost, nešolanost*:

Oni szo zmenkano nezevcsenoszt i nezobra-'senoszt šzvojo domesztvajoucší KOJ 1914, 150 **nėzoráni** -a -o prid. *nezoran*: Na nezoránó zemli šze mláina 'ženja KAJ 1870, 136

nėzotrőčeni -a -o prid. *ki je brez otrok*: Po šmrti nezotrocšenoga Ladiszlava IV. szo šzi za krála zvolili Andrása III. KOJ 1848, 41

nezračúnani -a -o prid. *neřtet, řtevilen*: fšzteim vcs nezracšunano vnogo Dűřlicz vřzákí dėn opadnúje TF 1715, 3; pouleg nezracűnanoga ořpotávanya ino preklinývanya potrdjavati moremo KŠ 1754, 4a; trdino zrišzškgigrád ozváno, štero šzta z-szvojim nezracšunanim šztroskom zozidala KOJ 1848, 95; Ár nezracšunani vnogo grejhov mi neznamo KŠ 1754, 199; dabi nyegova, nefzkoncsana vřejdnofzť za volo nezracšunani grejhov nařři zadofzťta vcsiniti mogla KŠ 1754, 100; I vdárcze nezracűnane BKM 1789, 63; i nezracšunana csűda fzo cűinili KM 1796, 119

nezračúnano prisl. *neřteto, řtevilno*: tvojeja Bogá dobrouťo czilo nezracšunano mores zviřávati KŠ 1771, A8a; Pod liřznátimi vėkami je nezracšunano dořzta fticskov šzpėvalo KAJ 1870, 80

nėzřčeni -a -o prid. *neizmeren, nepopisen*: Nezřcšena fšzkrovnoszt nařře Vőre KM 1783, 57; Nezřcšene fzi fšlatkoszti KM 1783, 248; za volo nezřcšene dobrouťe KM 1790, 108; Tam bom pa ednok őrocšnik Nezřcšene radořzti KAJ 1848, 145; Zátó tvojoj nezřcšenoj dobrouťi gori aldűjem KM 1783, 5; 'Sao mi je, ka fšam tebé nezřcšeno dobrouťo zbantűvao KMK 1780, 106; i csűo je nezřcšene ricší KŠ 1771, 550

nėzřčeno prisl. *neizmerno, nepopisno*: fzi nad nyim fze nezřcšeno dreszelila KM 1783, 84; Jasz pa nezřcšeno rada pridűhávam szalo KAJ 1870, 58

nezřčí -řčėm dov. *ne izreči*: Bole je vőřvati, Kako fšvejta .. Nyegovoj přczimbi, štero je nezřčí BKM 1789, 417; Bole je vőřvati, Kako fšvejta .. Nyegovoj přczimbi, štero je nezřčí SŠ 1796, 87

nėzřřli -a -o prid. *nezrel*: liki figovo drejvo fšėbe zmcėše fšvoj nezřřli fšád KŠ 1771, 778; Poginejo, liki pű'z šztűhnej, kak nezřřli porod 'zenszki TA 1848, 46; přen. ki fšo vkupe prináfali, nej žhűde, dőnok znezřřle náklonofzti KŠ 1771, A3a; i pouleg nezřřloga tanácsa fšvoji mládi dvorjenikov je etak lűřztvi odgouvoró KM 1796, 68

nėzřřlo prisl. *nezrelo*: nezrelo KM 1790, 8

nėzvánje -a s *neklícanje*: kai fšmo mi přgreifili

tvojega ľzvětoga Iměna na pomocs nezványem SM 1747, 54

nězvězani -a -o prid. *nevezan*: Nezvězana [knjiga] valá 6. krajczarov KM 1790, 1

nezvōlen -a -o prid. *ki nima volje*: Ār szem na grēh gibki, ali na jákoszt nezvolen KAJ 1848, 396

nězvūčeni -a -o prid. *neizučen, neizurjen*: Nyegove vojszke .. pri njoj doszta na pohitocs szem vzětih, nezvucsenih oboro'sjjenih junákov KOJ 1848, 119

něželějnje -a s *neželjenje*: Geto pa pod i pouleg táksega dela vu fzcrci ofztáne ne'zelejnye i ľzila kprávdí KŠ 1771, 438; Ār vľzáki vu fzebi nahája ne'zelejnye kdobromi KŠ 1771, 436

něželen -lna -o prid. *neželen*: Kakdabi fze dopadnola tákse delo Bougi, ťtero ztáklěga neradoga, ne'zelnoga i protivnoga fzcrczá zhája KŠ 1771, 439

neživóuči -a -e prid. *neživ*: Káksi rázlocsek je med ne'zivoucsov i 'zivoucsov fztvarjouv KŠ 1754, 61; je Boug ľzvejť 'zivoucfimi i zne'zivoucfimi fztvármí napuno KŠ 1754, 93

nězmáhen -hna -o prid. *neokusen, neprijeten*: Kak ne'zmáhna bi pa bila 'Zitka mojega radoľt BRM 1823, 396; Ali ne'zmáhna bi bila Vsza dobrota KAJ 1848, 290

nì prisl. *niti, krepí zanikanje s poudarjenim izključevanjem*: ino neiga med nami ťteribi dobro cfinio, neiga, a ni ednoga TF 1715, 19; Ne jeita ľnyega, ni ne doteknitělzega SM 1747, 5; Tretics, kai ni vrág ne poclíva SM 1747, 4; Vu ťterom ľazť ni ne dvojím KŠ 1754, 271; ni Ocsa vas ne odpūľtzi vám prefztoplený vafa KŠ 1771, 19; On ji je pa nej odgouvoro ni edno rejes KŠ 1771, 51; Nemre fze zvelicsati, Ni vnebo setūvati BKM 1789, 1; i tam je tri dni nej jo, ni pio KM 1796, 124; Ali, ni nebom drūgoga, Nego mojega Gofzpodna SŠ 1796, 97; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti, da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; Malo ľtic dá 'ze szvoj glász csuti, i ni pasztér negoni vō csrēde KAJ 1870, 60

ni vez. *niti, za vezanje zanikanih, navadno pojmovno sorodnih stavčnih členov ali za poudarjeno izključevanje pri vezanju le-teh*: Ne poľeľi tvojega blisnyega fene, ni ľzluga, ni ľzľusbenicze TF 1715, 17; Ne poseľi fené, ni szľuga, ni szľusbenicze nyegove ABC 1725, A4b; Ne poľeľi fené, ni ľzluga, ni ľzľusbenicze SM 1747, 46; ali ne náide, ni negľádi, ni ne séia KŠ 1754, 42; tou pa ni ľzTruberovoga, ni Dalmatinovoga, ni Frenczelovoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Ni koroune, ni kincse, Na ľzvejťi ne iscse BKM 1789, 11; Okou je nej vid'lo, Ni vūhou ľzľisalo, Nifzrczě

cslovecse preťtimalo SŠ 1796, 5; prouti tomi ne ľztánem ni ľazť, ni Mati, ni drūga 'slájhta SIZ 1807, 4; Ni korun, ni kincsov Ne'zele on od váľz BRM 1823, 8; rávnotak ni eden národ, ni edno tiváristvo nemore niksega Dobra csakati KOJ 1833, IX; Zátó neobszťojijo ti neverni vu szodbi, ni gresniczi vu obsini ti pravicsni TA 1848, 3

niceánski -a -o prid. *nikejski*: Niti fzo je Niczeánľzkgoga II. ľzpráviscsa ocsáki nej naprej priněľzli KŠ 1771, 158; Niczeánľzkgoga Szpráviscsa Vadľvanye KM 1783, 112

Nícefor tudi Níceforus -a m *Nikefor*: je kufzto Niczefora zmislejnye KŠ 1771, 158; kak niczeforus právi KŠ 1771, (B1b); Cave z-Niczeforusa L. 2. cap. 37. tak piľe KŠ 1771, 431

nicój prisl. *nocoj*: ti zahvállim, ka szí me niczój ovarvao KOJ 1845, 48

nič m, v zvezi **na nič djani premagan, uničen**: je pa pri Waterlói na nics djáni KOJ 1848, 121

ničemūren -rna -o prid. *nečimrn, ošaben*: Ār fzo 'znyé nicsemurnoga kurvejťtva vina pili vľzi národje KŠ 1771, 798

ničes -a m *nič, ničevost*: i bivoszť moja je kak nicesesz pred tebom TA 1848, 32

ničesten -tna -o prid. *ničev, ničvreden*: ki prijátela v-neszrecsi osztávi, niceseszťni cslovek je KAJ 1870, 95; Ār niceseszťna je pobo'znoszť moja, csi nyé vrědnoszť zvága právda tvoja KAJ 1848, 153; Csi je gli niceseszťno Vűszť mrtelni szpěvanye KAJ 1848, 28; Kak niceseszťni szo vszi ľűdjě TA 1848, 32

ničestnost -i ž *ničevost, ničvrednost*: Zdigni glász z-niceseszťnoszťi práha KAJ 1848, 7; I tū v-niceseszťnoszťi práhi Vandramo vszi v-tvojem szťráhi KAJ 1848, 129

níden -dna -o prid. *nežen, droben*: Nyé nidno korenicke szpodi piti zacne KAJ 1870, 101; V-nasem szadovenom ogradi je doszta nidnoga cepjá KAJ 1870, 16; Ka vsze viditi je .. Lēpe goré, logé, nidne dolé KAJ 1870, 80

niēden -dna -o nik. zaim. **I. noben**: njegova hválnost ne pozábi niedne dobrote AI 1878, 8

2. nobeden: Nieden je nej Bogá ľūbo KOJ 1845, 87; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo KOJ 1848, 12

nigda prisl. **I. nekďaj, nekoč**: Katechismus, dávno nigda, po D. Luther ľzpiľzani TF 1715, 1; ino akofze glih nigda nigda katechismus reczítűje TF 1715, 5; tá korouna, Stero nám dá Krifztus nigda KŠ 1754, 274; Korinthus meľzto, ťtero je nigda vu velikom tršťvi plavalo KŠ 1771, 487; i nej ľzmo fze bojali, ka bi náľz nigda na veke ľzkváro KM 1780, 77; Vľze tou, ka je ľzťvorjeno nigda dícsi BKM 1789, 378; goľzpoudi, ki je ľi

nigda nigda mogao poglédnoti KM 1790, 74; Za jálnofzt naso v-Ádami nigda, v-ftero fzmó fzapadnoli SŠ 1796, 94; je Boug blagofzlovo, kakti nigda Tóbiássa je prigledno SIZ 1807, 4; Hercegovina, Bosnia i Albánia szo 'ze od nigda törszka dr'zéla AI 1875, kaz. br. 3 **2. kdaj, včasih**: on haszek, steri sze zná nigda po etoj knigi szpraviti KOJ 1833, V; Nigda i mësec svetlost dáva BJ 1886, 35

nigdár prisl. *nikdar, nikoli*: Greihje za fteri nigdár ti Otecz odgovoriti nebos mogau TF 1715, 5; vecsni plámen da nigdár ne vmerjé SM 1747, 84; Tak ne bode nikaj nigdár KŠ 1754, 227; kaj fzem váfz nigdár nej poznao KŠ 1771, 23; Naj nikaj hüdoga nigdár ne vcsinimo KM 1783, 9; i nigdár nej eden odtoga drügoga prevecs dofzta 'seleti SIZ 1807, 10; Nigdár fze ne ofztávím BRM 1823, 10; Vecs od ednoga nigdár neszmi vö KOJ 1845, 9; i nenáide sze zlocsasztnoszt nyegova nigdár vecs TA 1848, 9; bole sze je nigdár nej rodití, kak tak vtoniti KAJ 1848, 7; Zamán, szreca nyim nigdár ne szlú'zila AI 1875, kaz. br. 3; Nebo jas tebe več nigdár sünyávao BJ 1886, 5

nigdašnji -a -e prid. *nekdanji*: Nigdasnya návada, ka deca na ete dén csáka dár dobiti AIP 1876, br. 1, 5; Eden mladénc sze je szrécsao z-nigdasnyim vučsitelom szvojím KAJ 1870, 78; Premislávam szi od dávnýi dnévov, Od nigdásnyí lét TA 1848, 61

nihánje -a s *nehanje, življenje*: Csi solarje znájo na szvoje djánye i nihánye dosztojno pazíti KOJ 1845, 15

niháti -ám dov. **1. pustiti, prepustiti**: ártiga nefche Boug brezi kaftige niháti, fteri goder nyegovo fšvéto imé jemléš uu tvoja vüfzta TF 1715, 13; brezi kastige niháti ABC 1725, A4a; fteri bi zapovidávao, ka nám je csiniti ali niháti KŠ 1771, 435; Mér nihám vám KŠ 1771, 315; je Jezus erkao nyemi: niháj zdaj KŠ 1771, 10; niháj zdaj KM 1796, 95; Niháj, niháj BKM 1789, 454; Nihájte je: fzelejpi voji fzo ti fzelejpi KŠ 1771, 50; Náj'te mó'ze devójke AIP 1876, br. 1, 1; fztáre pefzmi fzem navéksi tao, na mefzti nihao BKM 1789, 4b; Jáfz fšam vám példi nihao KŠ 1771, 18; Csi szi ga gli malo mënsega nihao od angelov TA 1848, 7; I niháo je je, i odifáto je KŠ 1771, 53; za volo mirovcšine je niháo na Lota, naj bi fzi mefzto odebrao KM 1796, 16; szvojím Magyarom je tudi malo pokoja niháo KOJ 1848, 9; I dotekno fze je nyé roké, i nihála jo je tréslíka KŠ 1771, 25; ino fzmó tá niháli otrocsjo fálo TF 1715, 8 **2. zapustiti**: Nihá je Judeo, i odifáto je páli vu Galileo KŠ 1771, 274 **niháti se** -ám se **1. pustiti se, prepustiti se**: Ovo nihá fze

vám hi'za vafa püfzta KŠ 1771, 78; Pregányamo fze, ali ne nihámo fze KŠ 1771, 535 **2. prepustiti se komu, zanesti se na koga**: Jáfz fšam fze nihao na Bogá BKM 1789, 409; Nihám fze vefz na tébe BKM 1789, 404; Jáfz fšam fze niháo na Bogá SŠ 1796, 142; Na Bo'zo volo nihájmo fze BRM 1823, 131 **nihávši** -a -e *ko je pustil*: Teda, nihávši to lúfztvo, fou je vu hi'zo Jezus KŠ 1771, 45; da na sztoli nihávši ostíjo KOJ 1914, 150 **niháni** -a -o *puščen, prepuščen*: i niháni je Jezus fšám i ta 'zena KŠ 1771, 292; Stera je pa zaišftino vdovicza i fšáma nihána KŠ 1771, 640; Bocskai Stevani je pa niháno Erdélszko KOJ 1848, 87; Dovicze i fširoute, Ki fzo li na te niháni BKM 1789, 294; Naj vecs nej cslovecsim 'zelám, nego Bo'zój vouli to niháno vu tejlí vrejmen 'živé KŠ 1771, 710

nihávaš -a m *zapustnik*: Nihavas örocsine szlédnyo volo more razumlivo naprédati AIP 1876, br. 3, 2

nihávati -am nedov. **1. pušćati**: i pokouro Na fzléjdnýi konecz ne nihávam SŠ 1796, 145 **2. opušćati**: Gréh nihávam BRM 1823, 316; Ka prepovidávás, nihávam BRM 1823, 326; Gréhe nase tá nihávajmo BRM 1823, 62

nikaj prisl. *nič*: nikai záto, ako máli ali berefei ninakvi hafzen Decza neima TF 1715, 5; Nai erjúje Satan, Nikai ne máram SM 1747, 76; Ali naj profzi vu vöri nikaj nedvojécsi KŠ 1754, 148; brezi nyih rázuma pa nikaj ne valá šteti KŠ 1771, 435; Gofzpon Boug je fštebom, Nikaj fze ti ne boj BKM 1789, 17; Nemouti sze tak nikaj moj lübléni máli Zemlák KOJ 1833, VI

nikaj' in nika ničesa nedol. zaim. *nekaj*: kony, od nikoj sze zoszago AI 1875, kaz. br. 8; Té je znémškoga preobrno Réd Zvelicsánfztva i escse nikaj vecs KŠ 1754, 3b; Mati, profzécsa nikaj od nyega KŠ 1771, 66; postújejo kejpe, ár tej nika táksega ká'sejo, ka je KMK 1780, 39

nikaj' in nika ničesa nedol. zaim. *nič*: fšveczka pak vfza nikai'fzo nei TF 1715, 6; Ar vu nyih veszti nikai neiga fštanovitoga ABC 1725, A7b; Vu meni nikai dobra nei SM 1747, 67; tak prouti tomi nikaj novoga zdr'záva KŠ 1754, 5a; fterikoli prífzégne na czérkev, tífzto je nikaj KŠ 1771, 77; Nikaj vášz od nyega Ne vtrgne BKM 1789, 11; Pokedob pa soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; Li zdá mi naj nika nede KAJ 1870, 81; Vnogh mesztaj nikaj de'zd'za ne bilo AI 1875, kaz. br. 81; Geto je Boug kháosz fštvouro znicsefza KŠ 1754, 93; Eta rejcs fštvoriti vcsini telíko, kak z-nicsefza kaj vö prínesfzi KMK 1780, 9; naj bi fštvári z-nicsefza naprej fštanole KM 1796, 5; K-nicsemi fzo ma dela SŠ 1796, 135;

Nej szo oni k nicsemi TA 1848, 10; Ona [krava] je krotka nicsemi neskôdi KAJ 1870, 77; Nikaj dobroga, nego veliko Bosjo szerditofzt (fzi zafzlúfo) TF 1715, 37; Ne poselei ni nikai ka ie nyegovo ABC 1725, A4b; Da nad menom Vrag nikai obláfzti ne vzeme SM 1747, 65; i brezi prilik je nyim nikaj nej gucsao KŠ 1771, 45; ka Cslovik brezi milofse nikaj nemre csiniti KMK 1780, 6; Niscse bátrivnejse ne mira od onoga, ka nika nema KM 1783, 200; Gda nikaj nemárate BKM 1789, 10; Nika je pa nej vido cslovik v-onoj Czérkvi KM 1796, 66; Nikaj vu tom neznas ako dnesz preminés SŠ 1796, 10; Kak fztójite pred nyim, Da nika nemárate BRM 1823, 5; Nemam nika lasztivnoga KAJ 1848, 233; Ti i vsza ednôk v-nicesz pogrozis KAJ 1848, 12; Szillaba je eden ali vecs glászov vkúp, csi eto nikaj ne znamenúje AIN 1876, 7; nego dobiti szo nikaj ne mogli AI 1875, kaz. br. 3; Svojoj materi je pa nevjúpao nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9; Athenasánczi pa vnikom drúgom vrejmeni tak ne trosijo, liki vu zgovárjanyi KŠ 1771, 396; ne skoudijo mi vnikom BKM 1789, 4; zádnyi v-nicsem bidti nescse KAJ 1870, 18; Hlápczí naj znikom ne vkanyújo KŠ 1754, 49; O, kak oni hitro z niceszom posztánejo TA 1848, 58; (fegé právde) 'Zidovfzkomi národí dáne i po Kríztusi na nikoj fzfprávlene KŠ 1754, 6; da fze vidi, liki da bi právdo fteo na nikoj fzfpraviti po vóri KŠ 1771, 440; Goszpod na nikoj szprávi tanács poganov TA 1848, 25; greha mocs Je 'ze na nika szprávlene KAJ 1848, 113; Csi je vfzrczi za nikoj mámo KŠ 1754, 32; i te drúge fzo za nikoj meli KŠ 1771, 231; Herodes ga pa za nikoj prestimavfi i ofzpotavfi KŠ 1771, 250; i vfzi, ki fzo fze knyemi privrgli, fzo raztepeni i vcsinyeni fzo na nikoj KŠ 1771, 356; Ar nanikoj pride vfzáki tou dobro zná SŠ 1796, 31; Ona [duša] na niká ne pride BRM 1823, 70; nas ország na nikoj pride AI 1875, br. 1, 1; Kak li Bog scsé I na nika pofztánete BKM 1789, 441; Ino té kvár düse tvoje ti zdaj za nikoj dr'sis KM 1783, 288; Oh ti k-nicsemi valon preminouca zobfztojnofzt SIZ 1807, 58

nikaj vréjden ~ -a ~ -o prid. *ničvreden*: Semmirévaló; nikaj vredennej KOJ 1833, 171

nikák -oga nedol. zaim. *nekdo*: Jezus pa ercsé: dotekno fze me je nikák KŠ 1771, 195; Eden pa nikák 'znyih Kajafás ercsé KŠ 1771, 305; Simon govorécsi, ka je on nikák veliki KŠ 1771, 364; Nikák je tô razglászo AIP 1876, br. 6, 6; od nikákoga, tou je tou, od zvüna pridouce trplejnje KOJ 1833, 42; Ládavno zaimé nikákoga ládanye zanmenúje AIN 1876, 34; kamen je

nikákoga disao KAJ 1870, 83; nej po Petri, nego po nikákóm drúgom KŠ 1771, 434

nikak prisl. *nikakor*: ricsi moje pa nikak ne prejdo KŠ 1771, 244; Ka fze Kejpove pofstújejo, nikak fze ne protivi Sz-prvov Bo'sov zapouvidjov KMK 1780, 38; fteri niti nikoga nemre vkaniti, niti nikak nemre prekanyeni biti KMS 1780, B3b; Nemore pred té nikak priti BKM 1789, 8b; fzf-tejm fzfza nikak nej bougsiva KM 1790, 28; 'Sena naj ne gofzpodúje nad mo'som fzfvojim nikak SIZ 1807, 10; Nyé postújmo, nikak ne'sálmo BRM 1823, 23; Törçi nikak nemorejo protivnike obládati AI 1875, br. 2, 2

nikako prisl. *nikakor*: ricsi moje pa nikako ne prejdo KŠ 1771, 145; Nikako ne prejdete, O'zivi vász hitro BKM 1789, 10

nikakov -a -o nedol. zaim. *noben*: Nemárai za lúczko nikakovom blágo SM 1747, 89; Te fzfvejt znikakovom jálnofztyom nebode mogo fzfpelati mené BKM 1789, 162

nikakši¹ -a -e nedol. zaim. *I. noben*: Nikakfa fzfvtvár me ne odloucsi od Jesusseve lúbezni SM 1747, 73; kerv moja, kaje nei nikákfe zamenye TF 1715, 40; kai je nikakse drúgo fzfvtvorjenye nei moglo zadofzta vcfiniti SM 1747, 40; váfz Vu fzfne delo nikakse Naj ne razdrefzeli KŠ 1754, 251; kaibi zetoga ograda nikakfega fzfada ne jela SM 1747, 5; nejga nikaksega méra vmoji kosztáj KŠ 1754, 241; tou pa niti znikakfega drúgoga obracsanya csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; Tiva dvá, csi gli fzfza nikaksega pomenkánya nej mela KM 1790, 26; kaibi blisnyega vnikakfe lasi nenamákali TF 1715, 16; da vrág nikakse moucsi nad menom nevzeme ABC 1725, A5b; da vrág nikakfe moucfi nad menom nevzeme SM 1747, 43; i nad nami nikakse obláfzti vzeti KŠ 1754, 224; ocsivefzno gucsis i prilike nikakse ne právis KŠ 1771, 322; Boug je nikakfe Materé nej meo KMK 1780, 14; nikakfe féle friliczo SIZ 1807, 3; jafz nikaksi zrok ne nájdem vu nyem KŠ 1771, 327; Koterifze ne vezeli vnikakfoi konyfzkvoj moucfi TF 1715, 47; vnikaksoi konyfzkvoi moucsi ABC 1725, A6a 2. v zvezi z **nikakšim talom nikakor**: Znikakfim tálom fzmertjom ne merjéta SM 1747, 6; znikakfim tálom ne preobné KŠ 1754, 8b; znikakfim tálom ne pridete vu králefzstvo nebefzko KŠ 1771, 58; Betlehem, zemla Júde, znikakfim tálom fzi nej náj ménfa med poglavniki Júde KŠ 1771, 7

nikakši² -a -e nedol. zaim. *nek, nekakšen*: i ovo vucsenik nikakfi je bio tam po iméni Timotheus KŠ 1771, 391; I pripravili fzo mimo idoucega nikaksega Simona Czirenajfzkoga KŠ 1771, 152; je pa doli fou vifesnyi pop

Anániás szftarifimi i znikakfım rejcsnikom Tertullufom KŠ 1771, 416; kaibi ona nikákfa moucs toga zvelicfánya prefzveitila TF 1715, 3; i vido fzam videjnye doli idoucsó nikakso pofzoudo KŠ 1771, 376

nikakvi -a -o nedol. zaim. **I. noben:** Nebojmo sze nikakva fztraná BKM 1789, 46; nikákve obláfzti nad menom nebodo mogli vzáti TF 1715, 46; ali berfei nikakvi hafzen fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5 **2. v zvezi z nikakvim talom nikakor:** Znikakvim tálom nemoremo TF 1715, 18

nikam prisl. *nikamor:* Tak meni, gda nikam nevejm KŠ 1754, 265; niti nikam zete pouti doli ne zavdário KŠ 1754, 143; i edno leto ga nikam nepúszti KOJ 1848, 43

nikéd prisl. *nikjer:* Ali ni gvüfnoga rázuma je nikéd cslovik nej mogo nájti BKM 1789, 2b; Drüge poti niked nega BKM 1789, 68

nikédig tudi nikédik prisl. *ponekod, nekje:* Csi znamenüje verbum nikédig bodouszt na eto pitanye: kiben KOJ 1833, 130; Zdáj nikédik escse i zákonszki tiváriske po nedelaj KOJ 1845, 73; Na goricskom itak sztojijo nikédik kaktak vküpnálücsani cimpri KOJ 1845, 38; nasih Szlovenov pervá 'sivotnoszt i zvünejšina sze je nikédik poptüjila KOJ 1914, 97

nikeliki -a -o nedol. zaim. *nekateri:* Kara-Musztafa ino nikelika meszta v rouke doubó KOJ 1848, 94; Irnak je pa z-nikelikimi v-Ázio hito KOJ 1848, 5

nikeliko prisl. **I. nekoliko, izraža nedoločeno manjše števílo, količino ali mero:** inofzem kfteromi szejje vecs nikeliko hafznoviti potreibni rédov priverglo TF 1715, 9; Bio je pa Saul vu Damaskufi nikeliko dni KŠ 1771, 369; Po nikeliko dnévi fzta doli sla KŠ 1771, 419; Zdaj pa, cfí fzi nikeliko Jezero lejt préfztao BKM 1789, 453; Szamo nikeliko ji má tam mefzto KM 1790, 84; Jeli bi fzlobodno bilou nikeliko rejcsi vö povedati SIZ 1807, 17; ár szlovenye szamo nikeliko dühovnih knjig májo KOJ 1833, XV; ka pri nyé hrami 'se nikeliko dni okoli pounocsi nasztáne joukanye KOJ 1845, 98; Domou je komaj nikeliko prezovicsov neszrecse vujšlo KOJ 1848, 9 **2. izraža nedoločeno manjšo stopnju:** gda bi lidjë na nikeliko zálpali KŠ 1771, 434; liki nikeliko kricsanya zobfztojoga BKM 1789, 4b

niki¹ -oga nedol. zaim. *nekdo:* Erkao je pa niki nyemi KŠ 1771, 217; I vdaro je eden niki 'znyih fzluga vifesnyega popa KŠ 1771, 248; Csuo je pa Herodes od neki pa, kaj fze je Eliás vjavo KŠ 1771, 197; Niki fzo pa pravili BKM 1789, 121

niki² -a -o nedol. zaim. **I. neki:** prifztoupo je

knyemi cslovik niki pokleknovfi KŠ 1771, 56; Niki pojbar, ki je na ednoj fibi gezdo KM 1790, 18; je pa bila nika vucsenicza KŠ 1771, 370; Nika 'fenszka, ftera je bila KM 1796, 101; Nikoga fztotnika fzluga pa beté'zen bodoucsi KŠ 1771, 187; ino sze od nike jejfztvine zdr'závaj KMK 1780, 47; I gda bi najšao nikoga 'Zidova KŠ 1771, 397; ali na pouti fzo nikoga Czireneuskoga Simona prifzilili KM 1796, 109; I gda bi prizvao dvá nika vucsenikov fzvoji KŠ 1771, 188; Bili fzo pa niki pifzácske tam fzedécsi KŠ 1771, 107; csi gli do gdetam niki bodikaj csevkácske hüdili KOJ 1833, VI; ete velike fzkrovnofzti nike fzo pa escse prifefztné KŠ 1771, 764; Nike solszke peszmi KAJ 1848, IX; sztroskom nikih dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; I pofzlali fzo knyemi nike z-Farizeufov KŠ 1771, 140 **2. nekateri:** z-nikimi rejcsniczami navküpe KMS 1780, A; niki czilou právjio ka 15 [let] KŠ 1771, 2 (B1b); Niki pred nyegovimi Krvi'selnimi mecsi szpovüjdejo KOJ 1848, 4; je nike nadigno KŠ 1771, A6a; liki fze je nikim drejmalo KŠ 1771, 668; Etak znikimi ide kfzvojemi grobi KŠ 1771, 261 **3. nekaj:** I prigoudilo fze je vu fzejjanyi, da je niko fzapadnólo kre pouti KŠ 1771, 111; Po niki dnévi pa ersé Paveo KŠ 1771, 390

Nikodémuš -a m *Nikodem:* Nicodemus ABC 1725, A3b; Bio je pa eden cslovik z-Farizeufov po iméni Nikodemus KŠ 1771, 270; Nikodemušfa je návcsó, kákso moucs má Sz. Krfzt KM 1796, 97

Nikolaitánc -nca m *nikolajvec:* Kákfi fzo bili Nikolaitánczi KŠ 1771, 725

nikoli prisl. *nikoli:* Zebra se malogda, ali nikoli ne dá vkrotiti AI 1878, 14

nikolinigdar prisl. *prav nikoli:* tak nasz je Krisztus zagvisao, ka nyegova Cérkev nikolinigdar nemore szfaliti KOJ 1845, 75

nikši -a -e nedol. zaim. **I. noben:** da fze 'ze fzkor níkfí národ ne nájde KŠ 1771, A5b; Fárnikom sze je niksi trüd nej vnou'sao KOJ 1845, 6; Níkfa gníla rejcs zvüfzt valfi naj nejde KŠ 1754, 44; ni globocsina, ni níkfa drüga fztvorjena fztvár ne odloucsi KŠ 1771, 340; Níkša neszrecsa sené zgodila AI 1875, kaz. br. 8; od Jesusa me ne vtergne, níkše pregányanye SM 1747, 77; ni níkše drügo fztvorjenýe nemore náfz odloucsiti od lübezni KŠ 1754, 137; váfz níkše fztifzkávanye, Ne vtrgne od nyega BKM 1789, 11; Tou je níkše csüdo nej KOJ 1845, 3; i tak níkšega troušta nejmajo KŠ 1754, 145; nega níkšega prekléfztva v tej KŠ 1771, 442; ni edno tiváristvo nemore níkšega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; níkše fztvári ne fzmajmo moliti KŠ 1754, 7a; Ár nega níkše fzkrovnofzti KŠ 1771, 113; Oclá nas,

Vkom nejmamo nikse dvomnozti BKM 1789, 144; Nikse obrambe nema vu Bogi TA 1848, 4; Nebi meo za nász szvêť nikse lepote KAJ 1848, 7; I nikfi rázlocsek je nej vcsino med nami KŠ 1771, 388; me obari, naj fze dnezsz na niksi grejh ne nagnem KM 1783, 3; naj nyim nikso priliko ne dájo KŠ 1754, 196; nikfo kriviczo fzte mi nej vcsinili KŠ 1771, 565; ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepisztiyo AI 1875, kaz. br. 3; Nikomi niklé vnikom ne dávjamo potikávanye KŠ 1771, 538; je v'raj'za moucs Meni vniksem skouditi nej mogla dugoványi KŠ 1754, 245; i vnikfem pregányanyi ga ne zatajimo KŠ 1771, 842; je nej fzlododno práznivati? Znikfim fzpoulom KŠ 1754, 43; naj i znikfim fze od nyé ne fztrgávamo KŠ 1771, 834; Gda fzo efcese nikse globocsine nej bilé KŠ 1754, 91; geto fzo nám naffi fztarisi nikfi fztópájov fzvoje gyedrnofzti nej neháli KŠ 1754, 3b **2. neki:** kaj je nikfi prorok fzti fztári fztano gori KŠ 1771, 198; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 5; v'fzak dén fze stukajoucsi vu Souli nikfega Tirannufa KŠ 1771, 401; fzin nikfe verne 'Zidovfzke 'zené KŠ 1771, 391; ki té drugi lifzt nikfemi prefzbiteri pripifújo KŠ 1771, 736; prisli fzo knikfoj vodi KŠ 1771, 366; prinefzécisi nikfi táo KŠ 1771, 353; i on notri idocsi vu nikfo vefzniczo KŠ 1771, 205; znikfim pripravlanym KŠ 1771, 670; krila [metuljev] so s nikšim prahom pokrita AI 1878, 33; Povej mi niksa táksa dobra dela KŠ 1754, 83

nikteri -a -o poljub. zaim. *kak, kakšen*: Zakai ako i vu etoi máloi knificzi nikteri error naides TF 1715, 48

Níluš -a m *Nil*: ino ga je vu Nilus pifztila KM 1796, 33

nimáka -e ž *neumnica, norica*: Nimaka KMS 1780, A3

nínder prisl. *nikjer*: Niscse nemre pred nyom ninder ofztáti BKM 1789, 199; Pred tehom ninder na fzevjti BKM 1789, 206

níndi prisl. *nikjer*: száma nindi nebojdi KOJ 1845, 47; nindi sze neszmi ucsiniti, ka bi nyega razsálilo KOJ 1845, 24; da nyim na pouti nindi sztrosek nezmenka KOJ 1914, 121

níndri prisl. **I. nikjer**: i plúfzkamo fze i níndri fztálnoga mefzta nemamo KŠ 1771, 497; Níndri nikaj nega Od toploucse nyega BKM 1789, 3 **2. nekje**: Szvedocso je pa níndri nikák govorécisi KŠ 1771, 673

nínivínski -a -o prid. *ninivski*: Mo'zjé Ninivínfzki fze gori obidijo KŠ 1771, 41

Nínivítánec -nca m *Ninivljan*: Ar, liki je bio Jonas znamejnye Nínivítánczom KŠ 1771, 208

nísiki -a -o prid. *nizek*: Alacsony, nisiki -a -o

AIN 1876, 12; Povéksaj, ka je nífziko BRM 1823, 88; ka je Paveo nífzikoga tešla bio KŠ 1771, 431; Kúščari so na nisiki nogáj AI 1878, 29 **nížéši** in nížiši -a -e **nížji**: szvetiscsa, k steromi je zádnyi táo poznej prizidani bio, celou po drúgoj sztavbi, i veliko vissessi ali nisessi kak szvetiscse KOJ 1914, 103; Ár vu kom bi bili nífifi od drúgi gmajn KŠ 1771, 551; geto drúge ní'zife pozdrávla KŠ 1771 **nížji** -a -e **nížji**: zvün nisjega réda Dühovsine szta sze nahájala dvá KOJ 1848, 77 **nížni** -a -o **nížji**: Ocsa nebefzki! Ti bli'znyi, Ti visisi, kak ti ní'zni, Szó z-menom vkúpe zvézani BKM 1789, 403; Našega orsága v nížni kraji se ne pova hajdina AI 1878, 42 **nájnížiši** -a -e **najnížji**: nego kaj je i doli fou prvlé na naj nízifi táo zemlé KŠ 1771, 580 **nájnisiki** -a -o **najnížji**: Od najvisésega do najniszikoga vszefelé réda lusztvo je viditi biló AIP 1876, br. 2, 2

nísiko prisl. *nizko*: v-lagojem vrêmeni pa múhé nisziko pri zemli lécsese KAJ 1870, 104 **níže I. manj**: fzpomouro je v'fzo deczo od dveje lejt i ní'ze fztaro KŠ 1771, 8 **2. nížje**: nego ní'ze te'zényom navkúpni sztroskom sze more pascíti vcsiniti miniszterium AI 1875, br. 2, 1

nísikost tudi nisokóst -i ž *nizkost*: Véksi szmo v ocsé miloszti Mi v-niszikoszti práhi KAJ 1848, 65; Jezus vu táksoj nífzokofzti BRM 1823, 17

níšče níkoga nedol. zaim. *nihče*: Ár na fzmerti nische fze ztêbe nezpomené ABC 1725, A8a; Ár fze niscse ne ospota SM 1747, 93; I donok niscse neprávi, ka bi KŠ 1754, 8a; da nífcse vu nyihovoj cfíftzouclfi nemore dvojití KŠ 1771, A3b; Ocsa, brezi fteroga milosce niscse ne pride k-fzini KM 1783, 23; pefzmi nífcse vete réd fzfzprávlene nej vó dao fštámpati BKM 1789, 2; grob, v-fterom je efcese nígdár nífcse nej le'fao KM 1796, 112; Ár niscse nígdár nej jo je vido SŠ 1796, 93; niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; da do etoga mao niscse ne pokázao AI 1875, kaz. br. 1; se je skrio, naj ga níšče nebi vido BJ 1886, 8; ino neiga níkoga drúgoga, fteri bi bojovao zanáz TF 1715, 46; ino neiga níkoga drúgoga ABC 1725, A7a; Vidis neimám níkoga SM 1747; je nejfzlododno krádnoti? Od níkoga KŠ 1754, 48; níkoga nega med tvojoj rodbinov KŠ 1771, 165; níti fze od níkoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; níkoga fze ne prefztrassi KM 1790, 16; níkoga nejma, ki bi ga gori pomogao SIZ 1807, 5; i on je níkomi ne dá KŠ 1754, 13; vidi, da níkomi ne poveis KŠ 1771, 24; Pod vcsenyom je níkomi nej szlobodno jezti KOJ 1845, 9; Boug níkoga ne fzkúfáva TF 1715, 30; Boug níkoga ne fzkusáva KŠ 1754, 171; od toga znánya níkoga nej trbej kraj vracláti KŠ 1771, A4b; ftera níti níkoga

vkaniti nemore KMK 1780, 5; je tak gizdav, ka nikoga neprestima TA 1848, 8; ár ga nei vu nikom drúgom zvelicfanya TF 1715, 46; ar neiga vu nikom drúgom zvelicsanya ABC 1725, A7a; Ar nejga vnikom drúgom zvelicsanya KŠ 1754, 2b; eto plemen po nikom nemore vò idti KŠ 1771, 131; kakse milofzse pri nikom ne nájdem BKM 1789, 444; i nemáras znikim KŠ 1771, 73; Za nikim tak moja dusa ne púfzti lžebe BKM 1789, 224; szam sze pred nikim ne szka'zúvao AIP 1876, br. 1, 7

níštar prisl. *nič*: Nepriateľovfze niftar mi ne boimo SM 1747, 81

níšteri -a -o poljub. zaim. *kak*: i nisteri krajcar pride k-h'zi, gda je nájbole potrêbno AI 1875, br. 2, 8

níšteri -a -o nedol. zaim. **I. nekateri**: tē, ki .. i csini nifteri fztou krát teliko KŠ 1771, 43; Nisteri cslovek szí jáko lehko dene AIN 1876, 42; ali malo nisteri je zgrúntávao AI 1875, kaz. br. 6; ka bi se človeki tak navadile, kak ništera domáča stvár AI 1878, 6; [seme] prinefzlo je niftero pa séfztdeszét krát teliko KŠ 1771, 42; Nisteroj Goszpodi sze túdi rouka more kúsnoti KOJ 1845, 27; Nisteroj deci je vszigdár grdi nôsz KAJ 1870, 31; fzlúge nyegove nifteroga fzi zbili KŠ 1771, 70; csigli v-nisterom táli neglihi pod Krisztusovi peroutai KOJ 1833, XI; da szta obadva vnisterom táli po tórszko oblászt vr'zeniva AI 1875, kaz. br. 3; tak, ka je vu nifteroj ftrófi vecs tálov recsicz BKM 1789, 2; Vu nisteroj sóli naci naidemo táblo KAJ 1870, 9; Vu ništeroj híži rokodelavci prebivajo BJ 1886, 7; Gda bi Gofzpon Krifztus z-nifterim dnévom pred fsvojimi mokami gezdo KM 1796, 104; i Profeta nisteri Soltári SM 1747, 91; nifteri fzo .. nifteri húsi KŠ 1754, 95; I ovo, nifteri z pifzácsov erkli fzo KŠ 1771, 28; csi gli bi nifteri fteli, nej fzo knige meli BKM 1789; z-Erdelszkoga nisteri szo nemski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; Ništeri so ménši od rošča AI 1878, 23; Ništeri so že ztrávov zarašeni BJ 1886, 26; vu kterom jefzo i tak niftere krátke molitve SM 1747, 1; Tak te vidouce niftere fze zovéjo KŠ 1754, 131; i niftere znouvics obrnyene BKM 1789, 4; fze je nahájalo, i nistere nefzpodobne recsi BRM 1823, II; Nistere sztvarê hodijo KAJ 1870, 10; Nistere so že znôva zoráne BJ 1886, 38; tejla .. niftera pa na fzmrt KŠ 1754, 139; Nistera leta 'ze bitje tecsé AI 1875, kaz. br. 3; zvûn nifteri Goszpoczkgoga réda verni Bo'zi mou'zov KŠ 1754, 4b; Z odvrnênye nisteri znameniti nevól BRM 1823, IX; liki fze nifterim drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); I on je dáo .. niftere pa Palftére KŠ 1754, 10; zmed koterimi fzo niftere zbili KŠ 1771, 139;

i on je vu fsvojem Katekizmusi, niftere fsvov. pefzmi vo dao ftámpati BKM 1789, 3b; nego szo Vógri escse nister drúge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; Grittus je nistere dáo vmoriti KOJ 1848, 80; Nistere lúszke odévajo KAJ 1870, 10; i za nistere dnéve sze na prevzeme vtanácsivanye AI 1875, kaz. br. 2; ino akofze glih vništerih meifztihi katechifmus reczituje TF 1715, 5; Nahájajo fze vništeri pefzmaj ete ztúhoga jezika recsi BKM 1789, 7; V-nisteri mesztaj bratva 'ze zacsnyena AI 1875, kaz. br. 8; znifterimi molitvami i pefzmami KŠ 1754, 3b; z-nisterimi pa govorejnja tále razlocsávamo KOJ 1833, 8; ali se [čebela] zništerimi delavci odseli AI 1878, 362. *nekaj*: ár živé [enodnevnice] samo ništeri vór AI 1878, 38; Za nistera leta szina szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; Pred nisterimi dnévi tórci szo strelali AIP 1876, br. 1, 5

níšterikrat tudi ništerokrat prisl. *nekajkrat, včasih*: i szamo nisterikrát malo de'zd'za biló AI 1875, kaz. br. 8; Pripovedávajo, ka ništerikrát goslar rešo se je AI 1878, 9; pa csi szo glih torke nisterokrát zoszekali AIP 1876, br. 9, 2

níšterni -a -o nedol. zaim. *nekateri, neki*: Zdaj páli z-knige po malom vöprávjio nisterni KOJ 1845, 13; 'zenszka, stera je ocsiveszno na on nisterni sztolec doli szeszti stela AI 1875, br. 2, 7

níšterouč prisl. *marsikdaj*: Adjectivum dönok nisteroucs za substantivumom dábla meszto KOJ 1833, 122; je csüo od 'sén, ka szo nisteroucs domou idoucs vidile KOJ 1845, 113; je András II. nisteroucs pogane szpomláto KOJ 1914, 34

nit -i ž *nit*: Navéксе do niti mokri KAJ 1870, 133; Zdrávje po czurki prejde, po niti rászsté KOJ 1845; pren. Stero mores znati kak tvojga 'zitka nit BKM 1789, 183; Boug je nit prerezao KOJ 1845, 134

niti vez. *niti*: a ni edne piknicze neodgovorio, niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; ni Krifztus, niti Apoštolje fzo nej prepovedali KŠ 1754, 40; tou pa ni Frenczelovoga, niti nikakfega drúgoga obracsanya (verfio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; niti na nébo, Niti na zemlo záto, kaj je KŠ 1771, 16; ftera nikoga vkaniti, niti od nikoga prekaniti nemore KMK 1780, 5; Ni korôn, niti kincsov Ne'zelé on od váfz BRM 1823, 8; rávnotak niti skolnik, niti sze soularje rejszan navesiti nemorejo KOJ 1833, IIII; nej vogláríti ni vudné, niti v-nocsi i t.v. KOJ 1845, 10; Takse je zdai nasse vreime, ar nad vsitki pobolsanye, niti tebe prav fsvopoznanye SM 1747, 86; ka fzo vuha nej fzlifila, Niti pamet gori vzéla KŠ 1754, 274; i gde je tatjé ne podkopajo, niti je ne vkrádnejo KŠ 1771, 19; ár fze brezi Krfzta

nífce nemre zvalicsati, fcese niti mála decza KMK 1780, 58; i nistere nefzpodobne recsi, niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; kak jih je escse nej vidla, niti jih nebode vecs vidla KOJ 1848, 3; Nebi meo za nász szvét nikse lepote, Niti dobrôte KAJ 1848, 7; Nebom jas tebe več nigdár sünyávaov, niti šálo BJ 1886, 5

niti člen. *niti*: nemrejo niti naeden sztopáj gvüsní bidti AI 1875, kaz. br. 3

nitkasti -a -o prid. *nitkast*: Na glávi má [čebelá] krátke, nitkaste šlátalnice AI 1878, 35

Nitrava -e ž *Nitra, kraj na Slovaškem*: ino nyim vzéo Po'sun, Nitravo KOJ 1848, 39

Nizozemec -mca m *Nizozemec*: Náj prvo i bole szo sze Józsefova nouva premenyana Nizozemczom (Dolenczom) zamerila KOJ 1848, 114

njáofkanje -a s *mijavkanje*: mácske nad nyimi sze z-velikim nyáofkanyem szvajúvale KOJ 1845, 99

njáofkati -čem nedov. *mijavkati*: mácske nyáofcsejo KOJ 1845, 100

njěfka -e ž *prepir*: Csi máte i nyefko vu szrczáj KŠ 1754, 39; nej vu nyefki i nenávidnofzti KŠ 1771, 479; Napunjeni nyefkov KŠ 1771, 449; Ár mi je nazvejcseno, ka fo nyefke med vami KŠ 1771, 491

njěfkati se tudi njěvkati se -am se nedov. *prepirati se*: Du'sna fzta hi'snika nej fze nyefkati med fzebom SIZ 1807, 11; Goszpoda szo sze med szebom nyefkali KOJ 1848, 72; Nebode fze nyevkao, niti kricsao KŠ 1771, 39 **njefkajúuči** -a -e *prepirajoč se*: fze je pa fzkázao nyim nyefkajúousim KŠ 1771, 360

njěfkav -a -o prid. *prepirljiv*: Onim pa, ki fzo nyefkavi i neokorni praviczí KŠ 1771, 450

njěgov -a -o svoj. zaim. **I.** *njegov, izraža svojino bitja, osebe ali stvari*: nyagov AIN 1876, 34; i bej'sao je 's-nyim i nyegov kony KM 1790, 18; obráz nyegov gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; i špikasti njegov nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10; ino nyegovo králefztvo knám priti bránio TF 1715, 28; Ne pošelei ani nikaj kaje nyegovo TF 1715, 17; naffega blifnyega, ali fivincseta nyegovoga od nyega ne odtühili TF 1715, 17; vó je vr'ze i 'znyegovoga trbúha je vó zgoni KŠ 1754, 51; kako i fnyegovoga fzvétoga Teila SM 1747, 39; Csüti dás nyegov glász KAJ 1848, 5; na nyegovo nebeszko odicseno tejlo i krv KŠ 1754, 8a; nyegovo hi'so je povéksao SIZ 1807, 4; ka fzo nyegovo tejlo kfzebi doubili KŠ 1771, 101; Ki nyegovo rojftzvo csüje BKM 1789, 20; Nyegovo mrtvo tejlo fzlúfio nyemi vu nyegovom Templomi SM 1747, 31; tam fzidi

na defzniczi nyegovoi TF 1715, 22; mámo mi Odkúplenyé po nygovoi kervi SM 1747, 21; vnyegovom fzcerci fzvėti Duh zdisse SM 1747, 82; polei mojo dufno fzpoznanye fnyegovov kervjov SM 1747, 49; Sz. Dűjh, ka fze nyegovi vűftz Dűjh zové KŠ 1754, 123; vsza szo rôk nyegovi delo KAJ 1848, 6; Boug je vfze podvrgao pod nogé nyegove Krifztusa KŠ 1754, 131; Duso preporácsaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; Zide vám zdrávje pod perotájh nyegovi SŠ 1796, 23

2. izraža splošno pripadnost temu bitju, osebi: Nyegov czio je pokazati, ka je KŠ 1771, 102; I vo je zifáo gláfz nyegov vu vfzo Sirio KŠ 1771, 12; Nyegov be'zaj je od Ocsé Do pekla BKM 1789, 20; Toje nyegova vola TF 1715, 28; ino nyegova miloscha ofztane vekivekoma ABC 1725, A6a; ino nyegova vóra opomina KŠ 1754, 41; Jeli sze je vsza nyegva miloszcza zmenkala TA 1848, 61; Rú'zna je tu nyegva hodba KAJ 1848, 105; ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 10; Ka nam valá nyegvo trplejnye BKM 1789, 259; gda sze bode nyegovo imé stelo KOJ 1845, 8; Odkud znás .. Snyegovoga fzvétoga Evangelijoma TF 1715, 39; nyegova iména zamán nefzpomeni SM 1747, 88; Czio nyegovoga pífzanya je pokazati KŠ 1771, 3 (B2a); naj sze i nyegovoga Jezika navcsimo KOJ 1833, X; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; i vudnye od nyegove právde fze fzpomina SM 1747, 92; ka je 'znyegove rejcfi nasztavljeni KŠ 1754, 7a; Ár je dobro nyegovomi iméni popejvati BKM 1789, 8; Na nyegovo prísefzno Diko SM 1747, 37; ali nyegovo moucs zataijo KŠ 1754, 20; Recs nyegovo bogajte BRM 1823, 8; stero je melo nyegovo besznoucsó szpoznati KOJ 1848, 4; tudi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Na nyegovo rejcs fze nakleknemo SŠ 1796, 8; vfze nyegovo prefztopenyé na dobro tolmacfíli TF 1715, 16; nyegovo fzrecso naprej pomága SIZ 1807, 7; To zmo'znofzt nyegovo szká'ze BRM 1823, 10; Dabi mi vnyegovom králefztvi 'ziveli KŠ 1754, 119; fzem vu nyegovom iméni okerfchen TF 1715, 10; ár vu nyegovom miri vass mir bode KOJ 1833, VII; ka fze vu nyegovoj fz. rejcsi od nyega právi KŠ 1754, 16; sze naj po nyagovoj 'zeli delo oprávi AIN 1876, 63; 'znyegovim fztvorjeynyem nefzpodobno 'ziveti KŠ 1754, 19; inoje fnyegovov fzvétov recsjov vküper zvezana TF 1715, 31; Žnyegovov pomočjov je lehko vse BJ 1886, 3

3. izraža sorodstveno ali družbeno razmerje: záto kaibi jafz nyegov lafztivni biu TF 1715, 22; nas odkupitel nyegov drági fzin Bog SM 1747, 84; Nyegov fereg je máli KŠ 1754, 11b; I ozdravo je fzluga nyegov

KŠ 1771, 25; Nyegov brat je knyemi kricsao KM 1790, 20; kakti nyegov pomocnik SIZ 1807, 10; nyegovoga národa ino 'slájhte z-ednov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4; Ne pofelei ni fzlsbenicze nyegove TF 1715, 17; Dika nyegovomo fzino SM 1747, 67; Dika nyegovomi fzini BKM 1789, 20; Tebi Sini nyegovomi BRM 1823, 2; lüszto nyegovomi szini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; proti Krisztusi nyegovomi TA 1848, 3; vzéo je to dejte, i mater nyegovo KŠ 1771, 8; uu szinki nyegovom jedinom TF 1715, 22; vorjem Vu Jesussi Kristussi, fzini nyegovom SM 1747, 44; jedinom nyegovom Szini KMK 1780, 7; i nafse túvárostvo nai bode z-Oczom, ino fnyegovim fzinom SM 1747, 19; zMáriom materjom nyegovom KŠ 1771, 7; kalfzmo mi nyegovi lafztivni fzinovje TF 1715, 26; ino fzmo nyegovi nepriátelje KŠ 1754, 37; prifztoupili fzo knyemi vucseniczke nyegovi KŠ 1771, 13; ka ga njegovi neprijáteli ne morejo prijéti AI 1878, 10; je on gucfo nyegovim fzinkom BKM 1789, 17; je pa poroudo brate nyegove KŠ 1771, 5; od koga bole dománye nyegove KŠ 1771, 33; i po nyegovi Apofztoláj po vfzem fzevjtí prejdgano KŠ 1754, 9b; Med drügimi nyegovimi vnükmi vrejden je fzpominanya KM 1796, 10 **4. izraža izhajanje od bitja ali stvari:** drejvo dobro, i fzád nyegov dober KŠ 1771, 40; i fzpoberéjo fzkralesftva nyegovoga vfze fzpáke KŠ 1771, 45; poganye morejo prédti z zemlé nyegove TA 1848, 9; Tejlo pa nyegovoj materi zemli SŠ 1796, 6; Ár fzmo vidili nyegovo zvezjdo KŠ 1771, 7; ino vnyegovom Orfzági TF 1715, 22; Hválte Gofzpodna nyegovi angyelje KŠ 1754, 94; kak fzo nezgrúntane poti nyegove KŠ 1754, 88; ár on zvelicsa lúfztvo fzvoje od grejhov nyegovi KŠ 1771, 6; ino pouleg nyegovi zapouvidi ravnajmo KŠ 1771, 68; vfteri je náj vecs csud nyegovi vcsinyeno KŠ 1771, 36; i nigdár fze ne fzpozábi 's-nyegovi dárov KM 1783, 4; bode zadovolnofzt za nyegove grejhe SM 1747, 61; fteri nyegove zapóveidi prefztoupajo TF 1715, 18; nyegove naj bougse ricí preobrácsmo KŠ 1754, 56; rávne cfinte fzteze nyegove KŠ 1771, 9; i na nyegove áldove fze je nej zgledno KM 1796, 8; i po nyegoví ranai fzmo mi zvráceni SM 1747, 12; naj nyega nafzledújete vu fztópáji nyegovi KŠ 1754, 107; fticze fzi gnejzda naprávlajo na vejkaj nyegovi KŠ 1771, 44; i vu vfzej krajinaí nyegovi KŠ 1771, 8; ino pod nyegovimi perotami ABC 1725, A7a; ino ksivlényem fnyegovimi dármí SM 1747, 19; Niki pred nyegovimi mecsi szpovújdejo KOJ 1848, 4 **njègov -a -o sam. njegov:** zná Gofzpoud, fteri fzo nyegovi KŠ 1754, 130;

pomágajmo, da fze vfza nyegova obdr'zijo KŠ 1754, 59; i nyegove naprej vzemem BKM 1789, 8b **njén -a -o svoj. zaim. njen:** naj dragsi priáteo nyéni SIZ 1807, 9; Njena hrána ne samo meso AI 1878, 9; kákša je njéna lastivnost AI 1878, 3; Nyéna lübléna mati je nyei kamenico kupila BJ 1886, 4; naj on szrecso nyéno naprej pomága SIZ 1807, 9; naj potrplejnje má znemocsnofztami nyénimi SIZ 1807, 9

njèvkanye -a s prepír: ni nyevkanye, Nelfzhája vö z-moji vüfzt BRM 1823, 386

njidva -e -e os. zaim. onadva: Nyidva sta se za svojo deco trüdila BJ 1886, 16; ne fzkrcbi fze od nyidva, nego KŠ 1754, 66; ali Boug je nyidva fzprejcsanya nej gori prijao KM 1796, 7; nego nyidva nezáj pelaj kbrati tvojemi KŠ 1754, 66; Gda bi pa Boug nyidva kárao, i pitao KM 1796, 7; naj tej nyidva lübijó BJ 1886, 10

njihni -a -o svoj. zaim. njihov: med nyihne repé je pa gorécse fzkale povézao KM 1796, 49; porobili fzo nyihna fzieljá KM 1790, 92

njihov -a -o svoj. zaim. I. njihov, izraža svojino skupine bitij, oseb: övék (nyihov) AIN 1876, 34; ino fzo nyihov gvánt práli SM 1747, 31; szo nyihovo zemlo oszvojili KOJ 1848, 7; Od fzviny nyihovi KŠ 1771, 24; naj odide 'znyihovih krajín KŠ 1771, 27; varasé nyihove szí razvrgao TA 1848, 7; Jezus vucsécfí vu fzfprávfcsaj nyihovi KŠ 1771, 12 **2. izraža splošno pripadnost tej skupini:** i ogen njihov fze ne vgalzi KŠ 1754, 145; geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; kákfaje nyihova zla volja TF 1715, 28; fteró je nej nyihova, nego Krifztuseva, cséftz KŠ 1754, 12; Vsze povszéd fze fzevjtí, Nyihova rejcs veszéla BKM 1789, 2b; vnogi fzo znáfz, fterim nyihovo vreime nepernáffa tou fzebov TF 1715, 7; Ka razlocsáva Nyihovo notrejsnye i vünejsnye delo KŠ 1754, 92; ár je nyihovo Králefztvo nebefzko KŠ 1771, 13; vönie verzi za nyihovoga pregresenyá vollo TF 1715, A7b; po nenávednofzti, vterditofzti nyihovoga fzerczá SM 1747, 7; naj fze i ti nyé 'znyihovoga pizsma vcsis KŠ 1754, 9b; geto fztoga nyihovoga dela fzhája eto, dabi fz. pifzmo nebi bilou popolno KŠ 1771, A3a; Da Boug krüh do nyihove fzmerti TF 1715, 28; Zrok ete nyihove Dühovne velike fzelepofzti TF 1715, 4; Czaszar sze zaprvá nyihove neprestetlive vno'sine zboji KOJ 1848, 9; 'selejo, ka bi nyihov Jezik polübili KOJ 1833, VIII; ino za nyihovo voljo da nám nai nezadersi TF 1715, 29; na nyihovo videjnje v-Nébo je zasztoupo KM 1783, 52; Ar, csi odpüfztite lidém prefztoplenyé nyihovo KŠ 1771, 19; da nífcse vu nyihovoj cfifztoucfí nemore dvojiti KŠ

1771, A3b; 'zelejo znyihovim ponácsisanyem podsztavo zdignoti AI 1875, kaz. br. 2; vŕze grejhe kcsafzi 'znyihovov kaftigov vréd KŠ 1754, 135; akofze fznihovi greihov ofzlobodio TF 1715, 35; Ar on to lúftzvo zvelicfi od nyihovi grehov SM 1747, 10; ár on zvelicsa lúftzvo fzvoje od grejhov nyihovi KŠ 1754, 99; koterimkoli nyihove greihe odpúftzite TF 1715, 34; grehe nyihove je nei racsunal SM 1747, 16; i neradi nyihove zapouvidi gori jemlémo KŠ 1754, 32; I vido je Jezus mifzli nyihove KŠ 1771, 28; Csi pa ne odpúftzite lidém prefztopléná nyihova KŠ 1771, 19; ino vu nyihovi fšerczáj lúbézen pobuditi SIZ 1807, 8 **3. izraža sorodstveno ali družbeno razmerje:** ino bodem nyihov Bog, i onih moih fzínove SM 1747, 18; Nyihov zvelicfítel fzám fzi BKM 1789, 4; etoj velikoj nevôli je nyihov lastiven sin zrok bil BJ 1886, 9; od ki fzmó vkradnoli, ali nyihovoj 'zlájhti KŠ 1754, 53; Sto fzo nyihovi Otroczí KŠ 1754, 31; Vnougí, kak i nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; nego i ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8; tak, da fze zdaj nám nyihovim fzinom fzkumina KŠ 1771, 4a; záto jih more lúbiti, kakti nyihove najvékse dobrotlivníke AIN 1876, 9 **4. izraža izhajanje od česa:** drevje .. na nyuvi vekaj so spevne ftice gnezdile BJ 1886, 25

njiva -e ž *njiva*: Ager Nyiva KMS 1780, A9; Nyiva Szánto föld KM 1790, 95; ka khrami fzlisi, liki nyiva KŠ 1754, 61; Nyiva je pa ete fzvejť KŠ 1771, 45; prelo'zi nám to priliko od koukola nyive KŠ 1771, 45; jeli fzi nej dobro szemen poľzejjao vtvojo nyivo KŠ 1771, 44; Teda dvá bodeta na nyivi KŠ 1771, 82; Nyive fzo zeléne BKM 1789, 95; nyive dáva TF 1715, 21; Ktomi nyive priglédne KŠ 1754, 85; ki je niháo nyive KŠ 1771, 134; je jáko lejpe nyive mejla KM 1790, 46

njívni -a -o prid. *poljski*: Pod eto dácsó ne szpádnejo: orszácske i nyivne poti AI 1875, br. 1, 5

njívnost -i ž *poljedelstvo*: po etih krajih pa sze je poklacsene ravnice nyivnoszti ino vinonosznoga tersztja obdelanye usztavilo KOJ 1914, 96

nó medm. *no*: No záto mi vfzigdár terdno verufztuimo SM 1747, 84; No zdaj, bogáczi, joucste fze KŠ 1771, 752; No jajť tebi dájem hválo BKM 1789, 82; No, no – právi Jo'zef szmejóm AI 1875, kaz. br. 7

Nóa -a m *Noe*: je notri fou Noa vu bárko KŠ 1771, 229; I, liki je bilou vu dnévi Noa KŠ 1771, 229

noč in nóuč -i ž *noč*: Noucš je 'ze preminoula KŠ 1754, 246; pride noucs, gda niscse KŠ 1771, 296; Dáva noucs fzkim fze blifcfíjo BKM 1789,

20; Sztrási vecsna nôcs KAJ 1848, 4; Ob ftrtoj fžtrá'zi pa te noucsi KŠ 1771, 49; kak ta mláda deca od nôcsi AI 1875, kaz. br. 7; priti noucsi je pa vó fou KŠ 1771, 244; ino mené eto prifefzno noucs obráni TF 1715, 46; eto preminoucfó nocš TF 1715, 45; eto preminoucsó noucs ABC 1725, A5a; Jasz czeilo nocš ABC 1725, A8a; mené eto prifefzno noucs obrani SM 1747, 47; fteri je nyé tou'zo dén noucs KŠ 1754, 118; eto noucs bódo dúfo tvojo profzili KŠ 1771, 212; Oh keliko ji je ovo noucs fšpadnolo KM 1783, 4; Dobro noucs, roditelje BKM 1789, 422; Dúšo preporácsaj v-nyeg've roké dén noucs SŠ 1796, 11; perém vszo nôcs posztelo mojo TA 1848, 5; uu onoi noucfí vzeuje TF 1715, 39; vu onoi Nocfí vzéó KŠ 1754, 39; fze vfzi fšpácsite vetoj noucsi KŠ 1771, 89; Vu nôcsi kaksté vihéra KAJ 1848, 3; Zetov nocšjouv tá prejde KŠ 1754, 245; I da bi fze pozfto fštiridefzét dni, i fštiridefzét noucfí KŠ 1771, 11; je bio tri dni i tri noucsi KŠ 1771, 40

nóčni tudi nóučni -a -o prid. *nočen*: Zte noucsne témnofzti fzi me gori zbudil SM 1747, 64; Kako varivács nocšni BKM 1789, 218; Szte nocšne témnofzti fzi me ofzloboudo BKM 1789, 362; Kristus, ki prefzveitis nocšno témnofzť SM 1747, 66

nočúvanje -a s *nočevanje, ponočevanje*: Kni-gam vecsno nocšúvanye KAJ 1870, 78

nočúvati tudi nočívati -űjem nedov. *prenočevati*: cšeresz nôcsi vöné na póli nocšújeta KAJ 1870, 139; i nocšúvao je na góri KŠ 1771, 244; Jánosko je vu véšzi nocšúvao KAJ 1870, 116; Med potúvanyem szta vu ednoj véšzi nocšivala KAJ 1870, 130

Nóe -a m *Noe*: Noe bárkol dveritífzi BKM 1789, 4; Etak Noe KM 1796, 9

Nóev -a -o prid. *Noetov*: Noeva bárka KŠ 1754, 185

nogáča -e ž *noga pri pohíšťvu*: Moski morejo brš popraviti kakti nogacse KOJ 1845, 43; naidemo to veliko csrno táblo, ali na nogacsaj KAJ 1870, 9

nogavica -e ž *nogavica*: Harisnya; stunfa, nogavicza KOJ 1833, 159

Nógér -a m *Nyógér, kraj na Madžarskem*: Nógér KMS 1780, A3

nohét tudi nojét -a m *noht*: Unquis Nohét KMS 1780, A7b; Nohét Kóróm KM 1790, 92(a); Konec prszťov odzgora nojét pokriva KAJ 1870, 34; Naednok je samo začnola dečáka nohét smoditi BJ 1886, 9; Nojétov dvajsztí i stiri KAJ 1870, 171; negriziszi nojéte KOJ 1845, 26; [krti] májo močne nohéte AI 1878, 10

nòrec -rca m *norec*: Sz-kém sze, kak norcz z-ognyóm, lódim KAJ 1848, 188; Felzťus ga za norcza dr'zi KŠ 1771, 421; i dönok fzo ti náj vékfi

- norczy KŠ 1771, 444; kak norczy i blázni preidejo TA 1848, 39; Moje pero, nê szi ti za norce KAJ 1870, 7
- noríja** -e ž *neumnost, norenje*: Noria ABC 1725, A3b; Záto je velika noría oni krfztšenikov KŠ 1754, 203; ár fzo nyemi noría KŠ 1771, 493; Szprevedije, i norije plácso tam ti várás BKM 1789, 451; fzo fze kako ti znorijam, spotati navadili SŠ 1796, 107
- noríščina** -e ž *noríšnica*: Te ľudomorec pa z-noriscsine tesko vöpride vecs szvojem 'zitki AIP 1876, br. 11, 7
- norítí** nõrim nedov. *varati, goljufati*: Bio je pa neki mou'z, ki je noro lúftvto KŠ 1771, 364; Kak bi sz-têm csloveka noro KAJ 1848, 230
- norlásti** -a -o prid. *nor, neumen*: Murad, te prvlêsi tõrszki ceszar v táksem norlasztom sztáliscse jeszte, ka ne vê AIP 1876, br. 10, 8
- norlavi** -a -o prid. *nor, neumen*: Eden norlavi cslovek je ednòk vugnoti šteo gla'znojno KAJ 1870, 13; ár je ta norlava mûhica 'ze zgorela KAJ 1870, 9; Nistero norlavo dête je razbijati zácšalo KAJ 1870, 113
- norlivi** -a -o prid. *nor, blazen*: Tákxi norlivi moro sze vu hrámbo norlive szpraviti AIP 1876, br. 4, 2
- noróust** in nõrost -i ž *norost*: ár je noroufzt nyemi KŠ 1754, 71; Noròfzt, Rú'znofzt Od vfzákoga Tákovoga, Ki ne dicsi Jezusa BRM 1823, 78; ti znás nõrost mojo TA 1848, 54; Niki nouri fzvojo noroufzt, jaj, kefzno fšpoznáva BKM 1789, 451
- nòrski** -a -o prid. *neumen*: Veckrát fzem fze fš-Tébe po norfzkom fšpozábio BRM 1823, 32; Norfzka i nevcsena fšpítávanya pa odvrzi KŠ 1771, 649
- norúvanje** -a s *norenje, neumno vedenje*: Norúvanye KMS 1780, A3; Norúvanye KM 1790, 8; i norúvanye, tou je vase vefzeljé BKM 1789, 448; i norúvanye, tou je vase vefzeljé SŠ 1796, 106; ár na norúvanye nema ni csasza KAJ 1870, 105
- norúvati** -újem nedov. *noreti*: zacsne norúvati KAJ 1870, 152; Jaj nyemi, csi prôti nam norúje KAJ 1870, 96; ne bi erkli, ka norújete KŠ 1771, 519; eden caszar, ki tak norúvao za nõvi oblêk AI 1875, br. 1, 6
- nòsa** medm. *daj*: Nofzlfza drága brátýa, radi jejmo SIZ 1807, 36; nosza ercsi Izrael' TA 1848, 107
- nòsba** -e ž *noša, obleka*: Tákso goszpocsko noszbo má AIP 1876, br. 10, 4
- nositi** nõsim nedov. **1.** *nositi, držati kaj težjega in hoditi*: nej ti je fšlobodno nofziti poštelo KŠ 1771, 279; trnavo korouno na fš. glávi nofzo KŠ 1754, 237; fzo vnouge bete'snike k-nyim nofzili KM 1796, 119 **2.** v zvezi s **paska, skrb, skrbeti za koga, kaj**: kak má na czejlo gmajno fšzkrb nofziti KŠ 1771, 632; máte na posteni 'šitek poszebno szkrb nosziti KOJ 1845, 89; On na mé fšzkrb nofzi SM 1747, 72; Donok na vörne fšzkrb nofzi SŠ 1796, 4; vörno fšzkrb nofzi na nyo SIZ 1807, 9; Bog na vse skerb nosi BJ 1886, 45; otšinfzko fšzkrb nofzio KŠ 1754, 31; nofzi ti pařzko SM 1747, 82; nofzi i denésnyi dén fšzkrb na nářz KŠ 1754, 224; Nofzi pařzko ti na fšina BKM 1789, 69; fzo na nyega vörno fšzkrb nofzili KM 1790, 58 **3.** *izraža, da je pri osebku kaj kot oblačilo, oprava*: Kakda more mou'z glavou nosziti KŠ 1771, 511; řteroga foulinczov fšzam nej vrejden nofziti KŠ 1771, 10; ki fšzvetli gvant nofzi KŠ 1771, 747; ki mejhko odeteo nofzijo KŠ 1771, 35; i gizdav gvant nofzimo KŠ 1754, 43; Csi fze fšzpravedno nofzimo KŠ 1754, 43; kak sze drügi noszijo KOJ 1845, 38 **4.** *imeti*: recsi, stere na konczi litero *d, i, z, j*, noszijo KOJ 1833, 27 **5.** *izraža stanje, kot ga določa samostalnik*: ar ti bo tesko nofziti tou breme SM 1747, 82; Právde járem .. ni mi ga nofziti nemremo KŠ 1754, 68; kri'z mirovno nofziti KŠ 1754, 12b; Jezufa vu mojem teřli nofzim KŠ 1771, 570; kteri toga fšzeita greihe nofzi SM 1747, 12; steroga nájménsi táo toga celoga imé noszi, dp. tej (mléko) AIN 1876, 10; oni Křifztusevo cséfzt nofzijo KŠ 1754, 218; Zvolnim fšzerczom bom nofzo, li povéksai mi vöro SM 1747, 71; I, kikoli ne bo nofzo kri'z fšvoj KŠ 1771, 220; Ne nofzte mosnyé, ni turbo KŠ 1771, 202; i zkou'ze pořáfz je nofzo KŠ 1771, 103; da fzo na te nemocsne nofzili faczalejge KŠ 1771, 401; Nede on popovszstva noszo KAJ 1870, 6; On je grehov plácšo vzél, ino je nofzo SM 1747, 12; betege nafe je on nofzo KŠ 1771, 26; steri nyemi je ne telko haszka noszo KAJ 1870, 91; ki fšzmo nofzili czejloga dnéva bremen KŠ 1771, 65; Kris enkrát zakaj bi ne nofzo KŠ 1754, 263; fšmrt Vřze nász ednáko v-grob nofzi BKM 1789, 410 **6.** *imeti plod v telesu*: blázene fzo one utrobe, řtere fzo tebé nofzile KŠ 1771, 208 **noséči** -a -e *noseč*: **1.** *ki kaj drží in hodi*: Vo je řou záto Jezus nofzécsi trnavo Korouno KŠ 1771, 328; I prisli fzo knyemi z-Bo'zim 'řlakom vdárjenoga nofzécsi KŠ 1771, 106 **2.** *ki ima na sebi kaj kot obleko ali okras*: ti bogáti vnogo szrebra i zláta noszécsi AI 1875, kaz. br. 1 **3.** *ki ohranja, vzdržuje*: na nářz pařzko nofzécsi KŠ 1754, 30; Ki bodoucsi blifzk dike nofzécsi vřza zricsjouv zmo'znofzti fšvoje KŠ 1771, 672 **4.** *ki daje řad, plod*: od zgora dávajoucsi nám vřjemna řzád nofzécsa KŠ 1771, 386 **5.** *ki ima v telesu plod*: nářdena je nofzécsa zDûhá

l'zvétoga KŠ 1771, 5; Dabi nofzécša pofztála BKM 1789, 25; pride liki bolezen na nofzécšo 'zeno KŠ 1771, 621; i da jo noszécšo nebi mogao na sinyek ovesziti KOJ 1845, 65; V-utrobi l'zád nofzécši 'zen pefzem BRM 1823, VIII; Noszécši 'zén KAJ 1848, VIII; Jaj pa tim nofzécšam i na dájajoucsam KŠ 1771, 80; Jaj pa tim nofzécšim KŠ 1771, 243 **nosévíši** -a -e *noseč*: 25 let noszévši púspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8

nòsnica -e ž *nosnica*: 'Ze v-preklítí za vosejo nyagove nosznice AIP 1876, br. 8, 6

nósov -a -o prid. *nosen*: ali ka pomága zdaj vsze bogásztvo, taksoj noszovoj lepoti neszrecsne vertinye AIP 1876, br. 10, 7

nòš nòža m *nož*: Kés, nos AIN 1876, 37

nòšba tudi nòžba -e ž *I. noša*: Viselet; nosba KOJ 1833, 182 **2. vedenje**: Viselet; nosba, ponásanye KOJ 1833, 182; Med pléšzanyom sze vari no'sbe KOJ 1845, 37 **3. prenašanje**: Toga ftiča [goloba] za nošbo pisma nùcajo AI 1878, 24

nošéjnje tudi nošénje -a s *I. vedenje*: l'ze pripovidávajo nefzrame'slivo nošéjnje KMK 1780, 43; i vnoseney je nájden, kako cslovik KŠ 1754, 106; vu l'zvefztva dofztojnom nošeynej KŠ 1771, 658; Kakda znoféjnem KŠ 1754, 43 **2. nošnja, prenašanje**: so elefante v boji nùcali, zdaj ga za nošenje bremena nùcajo AI 1878, 19

nòšnja -e ž *nòša, oprava*: Poj, oblécši gori eto bajczarszko nosnyo KAJ 1870, 84

nóta in nòuta -e ž *napev*: Nouta SM 1747, 72; ár nota fznáj'zi pefzen BKM 1789, 8; Nouta SŠ 1796, 3; Nòta BRM 1823, 8; I radíjje sze skorjanca nòti KAJ 1870, 100; Na zgornyo Nouto KM 1783, 261; na nouto merkaj BKM 1789, 8; Na tò nòto BRM 1823, 1; Na znáno nòto KAJ 1848, 1; fteri l'ze na Vogrfzke noute morejo popejvati BKM 1789, 6; pren. Vúk je zácsao szvojo nòto KAJ 1870, 67

notároš -a m *notar, občinski tajnik*: szo notárosa posztávlali AIP 1876, br. 8, 7; pri králeszkom notarosí dolidjánom testamenti AIP 1876, br. 3, 2; Vómetanye dácsao notarosí bodo oprávlali AIN 1876, br. 4, 1

nòter tudi nòtri in nòtr prisl. *I. noter, izraža premikanje ali usmerjenost v zaprt prostor*: Jafz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; i fteri bi notr sli ali, ne pífztite je notr iti KŠ 1754, 163; Ár po tebi kmojemi Notr pridem Jezusi KŠ 1754, 262; Ár v-fzrcze noter vidis BKM 1789, 374; Vezdáj knám noter ide BKM 1789, 12; ár vi notr nejdete KŠ 1754, 163; Pojdmó noter zvel'kim vezféljom BKM 1789, 139; Idite notr po tefzni vrátaj KŠ 1754, 143; notr bom fou knyemi KŠ 1754, 126; czérkev l'zrczá mojega je hí'za, vftero bi ti notr fou KŠ 1754, 235;

i fteri bi notr sli KŠ 1754, 163; notri pa nemore KOJ 1848, 4 **2. navadno v zvezi z do prav, čisto, vse**: právo vadlúványe meo notr do Krisztusevoga rojsztva KŠ 1754, 11a; Ovo ja fzem zvami notr do koncza etoga l'zvitá KŠ 1754, 112; Boj veren notr do fzmrti KŠ 1754, 143; Vfzej od Ádama notr do pitanoga dnéva KŠ 1754, 139; notri do krvi Zakariáfove KŠ 1771, 78; liki je od l'zrejdynega mourja notri do Bejloga napuno KŠ 1771, A5b; kaj je l'zvojo l'z. rejcs notri do nafega 'zivlejnya obdr'zao KŠ 1771, A2b; Od temena mao, notri do poplata Ru'znoga grejha l'zem bio pun BKM 1789, 78; vóra tak vecs bije, notri do dvanászet KAJ 1870, 158 **3. izraža stanje ali položaj v omejenem prostoru**: Vougri szo vecsfárti dalecs notri po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8; notri v čistoj i mrzloj vodi pa se vesélo pregánjajo ribice AI 1878, 3

nòteridéjnje -a s *vhod, vstop*: Ár je bougse malo l'zpraviczov, liki vnogo noteridejnje znepraviczov KŠ 1754, 53; Boug nafé vò idejnje, Álduj noter idejnje BKM 1789, 149

nòter peláti ~ -am nedov. *peljati, voditi v kaj*: Dai daga vu vfžeh Angelov, i verni Tuvárostvo noter pelaio (nefzéio) SM 1747, 62

nòter ségnoti ~ -em dov. *seči v kaj*: nego nai on l'zám nai pervle noter l'zégne vu l'zvoja nádra TF 1715, 42; nego nai on l'zám opervics vu l'zvoja nádra noter l'zégne SM 1747, 42

nòter vcepiti ~ -ím dov. *vcepiti, doseči, da se kaj kje pojavi, ohrani*: kágdabi mogli fummo vfžega kerfchánfztva vto málo Deczo noter vcepiti TF 1715, 6; Noter ga vfzercze me vczipim, Jesussa ne odpúfztim SM 1747, 78; Boug gda je nyidva l'ztvouro, l'zrczé notr vcezejpo KŠ 1754, 6a

nòter vzéti ~ -a ~ -o prid. *sprejet*: Krátka fumma vfžega l'zvétoga pífzma, koteraje od l'zvéte Matere czirkvi noter vzéta TF 1715, 20; fumma, kotera je noter vzéta TF 1715, 20

notréjšnji tudi notréšnji -a -e prid. *I. notranji, ki je znotraj kake celote*: Vítéjje fzo ga pa odpelali vu notrejsnyí táo dvora KŠ 1771, 152; i vu notreisnyo hí'so idoucsi joukao l'ze je KM 1796, 30 **2. nanašajoč se na določeno organizirano skupnost**: i miniszter notresnyí dugovány vu orlzági najvékso oblászt má vrokaj AI 1875, br. 2, 1 **3. nanašajoč se na človekovo duševnost**: nas cslovik dónok l'ze notrejsnyí ponávla KŠ 1754, 192; Notrejsnyí cslovik l'ze oprávi SŠ 1796, 44; Notrejsnyí Sztarisina SIZ 1807, 16; Kakda notrejsnye (delo) KŠ 1754, 92; Kákse more biti po'salúványe? Notrejsnye KMK 1780, 69; i dűh, ka l'ze notrejsnyega vszrczi

dofztája KŠ 1771, 445; 'zaloszti i notrèsnnyega boleznoszti glász sze rasüro AIP 1876, br. 2, 1; Notrejsnyo i vùnejsnyo csisztousco KŠ 1754, 54; ár fze ona 'zelej i vnotrejsnyem dùhovnom rázumi fžpunyávati KŠ 1754, 69; da fze mocno potrdite po Dùhi vu tom notrejsnyem csloveki KŠ 1771, 579; ino znotreisnyim fžkúsávanyem vnefzresco nyega mifzli zapelati SM 1747, 42; cslovik fzebé vmori Znotrejsnyim tálom KŠ 1754, 36; csi fžmo nyegovi notreisnyi nepriátelje KŠ 1754, 37; Grejh fze zové vfze notrejsnye náklonofzti i mislejnya KŠ 1771, 440; Vidis moje notrejsnye rane KM 1783, 122; nejga méra vmoji notreisnyi kotrigaj KŠ 1754, 232 **4.** v zvezi **notrešnje-stališča dostavek notranji dostavek:** Sztáliscsa-dosztaVKi szo tròjeféle, kak: 1. notresnye-sztáliscsa dosztavek AIN 1876, 19 **notrèjnji** -a -e sam. *notranji, notranjost:* Obüdi fze oh me fžrcze I vfzáki tao notrejfnye BKM 1789, 387; nyih notreisnyia fžrcsna faloszt ABC 1725, A7b; Nejli i vi te notrejsnye fžoudite KŠ 1771, 499

nòtri dàti ~ dàm dov. *izročiti:* i goricze vò dá drùgim delavczom, fteri nyemi notri dájó fžád vu fžvojem vrejmeni KŠ 1771, 71

nòtr idéjnje ~ -a s *vstop, začetek:* da fžmrt nafła telovna je notr idejnye vu 'zitek KŠ 1754, 117

nòtri djánje ~ -a s *položitev:* Mojga tejla vu to zemlo notri djányem, Ne 'salofztim fze jafž nad rafžipávanyem SŠ 1796, 60

nòtri djáti ~ dènem dov. *vstaviti:* Tak, csi sze pred okoncanyom komaj preminoucsoga vrejmena v-kázavnom módusi *n* litera notridene KOJ 1833, 88; vszigdár eto málo rejs: *mint* zmesz notridenemo KOJ 1833, 134

nòtri idéjnje ~ -a s *vhod, vstop:* nafé kvám notri idejnye KŠ 1771, 616; po obečanyi notri idejnya KŠ 1771, 676; Alduj i notriidènye KAJ 1848, 138; vu grob notri idejnye SŠ 1796, 55; fze vam podili notri idejnye vu králefztvo KŠ 1771, 718

nòtri iti ~ idem nedov. *iti v kaj:* Ali kakda more fto notri idti vu hi'zo toga mocnoga KŠ 1771, 39; ka nám je potrejbno notri idti vu králefztvo Bo'ze KM 1783, 217; ni jasz ne'zelém k tebi notriidti KAJ 1870, 24; Vi fžami notri nejdete KŠ 1771, 76; Ti pa idi notri vkámro tvojo KŠ 1771, 18; Idite notri po tefzni vrátaj KŠ 1771, 22; Nejdj notri na fžoudbo fž-tvojjm fžlugom KM 1783, 208; Nebode vfzáki notri fou vu králefztvo nebefzko KŠ 1771, 23; Vfterokoli mefzto pa bodete notri sli KŠ 1771, 32; Gda pa bi notri sla Herodiáfèva csi KŠ 1754, 45 **nòtri idóuči** ~ -a ~ -e *gredoč noter:* notri idoucsi prijao jo je za rokou KŠ 1771, 30; Notriidócsa k-ednomi ..

vért, erkla szta KAJ 1870, 133; I notri idoucsi vu ládjo prisli fzo prejk mourja KŠ 1771, 283; Vi niti notri idoucsa, ne pifzтите notri idti KŠ 1771, 76 **nòtri idóuči** ~ -a ~ -e sam. *prihajajoči:* Nej to notri idoucsa vu vùfzta, ofžkruni csloveka KŠ 1771, 50

nòtri jemánje ~ -a s *prejemanje, prejemki:* mi edna gmajna nej podilila kaj na vò dávanye i notri jemánye KŠ 1771, 600

nòtri lovlénje ~ -a s *aretacija, zapor:* Mileticsevo notri lovlènye na szpráviscsi doszta gucsa bode zrokúvalo AIP 1876, br. 8, 1

nòtri lüčiti ~ -ím dov. *vreči v kaj:* je eden pogan Marie kejp v szodisinszko germouvje notrilücsa KOJ 1914, 108

nòtri nësti se ~ nesém se nedov. *darovati se:* Ár, fteri fžtvári krv fze notri nefzé za grejhe vu ta fžvéta po vifesnyem popi KŠ 1771, 697

nòtriobléjčti se -oblečém se dov. *vstopiti med redovnike:* szledkar sze je denok med Redovnike sz. Augustina notriobleko KOJ 1845, 53; V Erfurti sze je med augusztnarzske baráte notrioblejko KOJ 1914, 112

nòtri obvzèti ~ -vzèmem dov. *zajeti, objeti:* Lejva, i dejfzna [noga] fžvejt notri obvzèla SŠ 1796, 93

nòtri oseliti se ~ osèlim se dov. *vseliti se:* Zádnyis edno rò'zo dònok najsla, stero szi za sztan zabrála i notri sze oszelila za disècsa liztje AIP 1876, br. 2, 6

nòtri pelàti ~ pèlam nedov. *vpeljevati, uvajati:* Gda pa páli notri pela prvorodjenoga vu ete fžvejt KŠ 1771, 672; Da náfz notri pela vu fžvoje bláj'senfztvo SŠ 1796, 65

nòtri plèziti ~ plèzim nedov. *plezati v kaj:* Ár fzo fžtej, ki notri plezijo vu hi'ze KŠ 1771, 650

nòtripobiranje -a s *nabiranje:* Pokedov je álmostva notripobiranye narocseno KOJ 1845, 54

nòtripodkrádnoti se -em se dov. *prikrašti se v kaj:* Rejszan sze je eden vu szpálniczó Sz. Stevana eden vecsér notripodkradno KOJ 1848, 15

nòtripoglédnoti -em dov. *pogledati v kaj:* V-eto csüdno kovacsniczo nám je Boug dopüszto nikelko notripoglédnoti KOJ 1845, 102

nòtri pokázati ~ pokážem dov. *prikazati, predstaviti:* Notri náfz poká'se Krifztsu vu fžvoje lübézni SŠ 1796, 150

nòtripostàviti -stávím dov. *umestiti, postaviti:* je Czaszar meszto indasnyega Palatina notriposztavo Ambringen Jánosa KOJ 1848, 97 **nòtripostávleni** -a -o *umeščen, postavljen:* Záto szo vnougi plebánuske pretirani, ino na

meszto nyih kalvinszki ali luth. predgarje notriposztávleni KOJ 1848, 92

nòtri potegùvàti ~ -űjem nedov. *vdihovati*: Zrák potegùjemo notri i tisztkamo vò na nôsz KAJ 1870, 150

nòtripotísnoti -em dov. *vriniti*: Gda more vküpprikapcsùvajoucou s litero notripotisznoti vu naprávlanyi trétye persóne jedinszkoga racsúna KOJ 1833, 43

nòtri povèdati ~ povéjém dov. *zapovedati*: tou je bolvanom aldùvano: ne jejte za volo onoga, ki je notri povedao KŠ 1771, 510

nòtri povláčiti ~ -im dov. *pobranati*: Tá posehano semen zbránov notripovláčijo BJ 1886, 27; ki bi moj grásecz notri povlácsó KM 1790, 46

nòtri pričèrècati ~ -am dov. *nakapljati, drug za drugim priti*: ki je na Kristusovoj ovcárnici esce bole vráta odpro, v stero je vnogo lutheránov notri pricsercsalo KOJ 1914, 152

nòtri prijèti ~ prímém dov. *sprejeti*: szo Vogri drùge národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X

nòtriprikázati -kážem dov. **1.** *pokazati*: Daj nam té kincs postùvati, I v-nébi ga tebi Notriprikázati KAJ 1848, 69; da nyá Nebefzkomi tvojemi Ocfi notri priká'ses KM 1783, 67; cérkev, da bi jo tebi, liki kákfi áldov, notriprikázali KŠ 1771, 852 **2.** *predstaviti*: szrecso nyim mam eden nôvi pôv notriprikázati KAJ 1870, 154; nyihovo vezzélo hi'so pascsili bomo fzejo poglèdnoti, ino fzebe notri prikázati SZ 1807, 16

nòtri prikažùvati ~ -űjem nedov. *darovati*: meszto náj dragsega dára za naffè grejhe tebi notri prika'sùvalo KM 1783, 105

nòtri prímati ~ prímlem nedov. *sprejemati*: Dáj nam tvojega fz. Dùhá, da ga poznamo i kfzebi notri primlemo KŠ 1771, 820

nòtriprinèsti -nesém dov. **1.** *prinesti v kaj*: mokre gabáne v-toplo prebiválniczo notriprineszéjo KOJ 1845, 42 **2.** *privesti, pripeljati*: je Oláh Miklós Redovnike Tiváristva Jezusovoga notriprineszao KOJ 1848, 82

nòtri pripelanjé ~ -á s *uvod, uvajanje*: Ár je nikaj nej popolnoga vcsinila právda, nego je notri pripelanjé bougfèga vùpanya KŠ 1771, 682

nòtri ripelàti ~ -pèlam dov. *uvesti*: krivi vucsitelje, ki pouleg Bo'ze rejcsi notri ripelajo pogibelna jeretinfztva KŠ 1771, 719

nòtri pripèlani ~ -a ~ -o *uveden*: návade i segé, stere szo v-cslovecsánszko tiváristvo notri pripelane KOJ 1845, 21

nòtri priropíti ~ -im dov. *prihrumeti, hrumeč priti*: Zbucseni pávri szo vu farof notri priropíli KOJ 1914, 139

nòtri pritécti ~ pritécém dov. *pojavití se kje v določeni količini*: Nistero blágo pod vékso vámo pride. Po táksem zná vecs notri pritecsti, ali eto nede za nas ország haszek AIP 1876, br. 6, 2

nòtri príti ~ prídém dov. *priti v kaj*: notri fzam prífao vu tvojo hi'zo KŠ 1771, 457; pren. liki je po ednom csloveki grejh vu fzvejt notri prífao KŠ 1771, 457; Právda je pa pouleg toga notri prisla KŠ 1771, 458

nòtri püstíti ~ -ím dov. *dovoliti vstop, prihod*: Horvátje szo niti zdáj nej Protesztantsztvo med szé notripüstítli KOJ 1848, 89

nòtripüstšenjé -á s *vstop, prihod*: Terjali szo protestantszva na Horvatszko tudi notripüstšensye KOJ 1914, 137

nòtri račúnati ~ -am dov. *vračunati, upoštevati*: Tomi delajoucemsi fze pa plácsa ne racsúna notri pouleg milofse KŠ 1771, 454; tou meni notri racsúnaj KŠ 1771, 666; pren. Blá'zen on mò'z, komi notri neracsúna Goszpòd grèha TA 1848, 24; zméro je ete fzvejt fzebom i nej nyemi je notri racsúnao prefztoplenýa nyegova KŠ 1771, 537

nòttriogátati -am dov. *privopotati*: Kecsaszí szo notttriogátale précimbnè kocstíje KAJ 1870, 38

nòtrisiléjnje -a s *vsiljevanje, pritisk*: Bécs pa Tòrci nedobijo, nego pri v-nyega notriszilejnji vecskrát nazájzbiti zgibijo KOJ 1848, 78

nòtri sipati ~ síplem dov. *poslati*: edno csrejdo Magyarov notri szíple vu Stajerszko KOJ 1848, 67

nòtriskákanje -a s *vpad*: Pokedob bi Tòrci po notriszkákanyi vu Horvátszko razbili obsztojécsi mir KOJ 1848, 84

nòtri skázati ~ skážem dov. *pokazati*: Ka gori poszvecseni Popevje, krùh, ino Vínó morejo Nebefzkomi Ocsi notri fzkázati KMK 1780, 85

nòtri skažùvati ~ -űjem nedov. *darovati*: Vu szvétoj Meffí notri fzka'súje fzamoga fzebe Kríftus Jezus KMK 1780, 51

nòtrisklásti -skladém dov. *vstaviti, vložití*: Gdare szta sztolar i sporar krédi z-delom, glá'zar notriszkladé gla'zójno v-obloke KAJ 1870, 75

nòtri spádnovši ~ -a ~ -e prid. *ko je vstopil*: Notri fzapadnovši pa on na prfzi Jezufove ercsé nyemi KŠ 1771, 312

nòtri spelávanje ~ -a s *uvajanje*: Nòvoga vucsitela notri fzpelávanye BRM 1823, VIII

nòtri splèziti ~ splèzim dov. *splezati v kaj*: Tou je pa vcsinyeno za volo krivi bratov, ki fzo notri fzplezili KŠ 1771, 559

nòtrisprávti -správim dov. *pospraviti*: drevje

nòvi 'zitek dobi i szvoj szád prineszé, nyega szád pa, kak láni, za endrùgim notriszprávimo KAJ 1870, 160

nòtri správlanje ~ -a s *spravilo*: Pocsaszoma pride vrêmen notriszprávlyana KAJ 1870, 133; sze dolizracsunati má doli i notriszprávlyane AI 1875, br. 1, 6

nòtrisprávlenje -a s *spravilo*: szo nê csakali z notri szprávlyenom AIP 1876, br. 9, 8

nòtristrániti -im dov. *shraniti*: je dála presztornogloboke jame szkopati, ino vsze ne'sivo notriszrániti KAJ 1848, 75

nòtristávlati -am nedov. *zadrževati, pritrgovati*: Csi bi pa plácsó delavczy Notristávlao po 'zúkavczy KAJ 1848, 282

nòtri stópiti tudi nòtri stóupiti ~ -im dov. *vstopiti*: naj vsaki zná, ka je notri tákše dête stópilo, štero se že poštenjá návčilo BJ 1886, 4; groza obide krsztsenika, gda v-Cérkev notrisztoupi KAJ 1845, 22; Ka oni, ki fze okrfztijo, notri fztoupijo vu fzvétó Mater Czerkev KM 1780, 59

nòtristreliti -ím dov. *ustreliti v kaj*: Czlou dvá golombisa szo vu Krála hi'so notrisztreljili KAJ 1848, 71

nòtristréti se -stèrem se dov. *zломiti se*: Ali na ténki léd je nejdobro idti, ár se hitro notristere BJ 1886, 32

nòtrisúnoti se -em se dov. *vdreti*: hlápecz Dúhovnikov túdi sze v-hi'so notriszúne KAJ 1845, 99

nòtriterjanje -a s *izterjevanje*: K-etomi sze szlisi: dácsé vómetanye i notriterjanye AIP 1876, br. 2, 2

nòtriterjati -am nedov. *izterjevati*: tecsász, ka sze je eta velikodúsna ponúdba notriterjala KAJ 1848, 118

nòtritiskati se -am se nedov. *tiščati, riniti v kaj*: Vu farof pri sz. Benediki szta sze dvá farara ne enkrát notritiszkala KAJ 1914, 132

nòtri vcèpleni ~ -a ~ -o prid. *vcepljen*: Ár csi fzi ti zprirodjene loske olive vó vfzecseni i prouti natúri fzi notri vcepleni vu dobro olivo KŠ 1771, 473

nòtri vcípiti ~ -ím dov. *vcepiti*: Ár je zmo'zen Boug, da je pá notri vcípi KŠ 1771, 473; **nòtri vcípiti se** ~ -ím se *vcepiti se*: I kako vu ográczí, Notri fze vcípijo BKM 1789, 7b; vo fzo zlámane vejke, naj fze jafz notri vcípim KŠ 1771, 473; pren. Vu Krifztusa fze mi notri vcípimo BKM 1789, 225; profzim, naj fze vu tvoje fz. od Marie rodjeno tejlo notri vcípim KMK 1780, 108

nòtri vdáriti ~ vdárim dov. **1.** *udariti, tresčiti v kaj*: ár tákši hip v-türen rado notrivdári KAJ 1845, 105 **2.** *prihrumeti, pridrveti*: Vu vremeni

strtoga Béla krála je z-dalésnyi dr'zél Ásie velika csrêda protivnoga lüdsztva esze notrivdári KAJ 1870, 164

nòtrivdíranje -a s *vdíranje, vñod*: Nomen v-ablativus pride gda verbum kama notrivdiranye znamenüje KOJ 1833, 130; Notrivdiranje (a beható) AIN 1876, 20

nòtrivdréjti se -vderém se dov. *vdreti*: teda sze níkeliko sztou junákov v-grád notrivderé KOJ 1848, 90; pren. poganye szo notri vdrli vu tvojo ôrocsino TA 1848, 65

nòtrivgnézditi se -ím se dov. *ugnezditi se, vriniti se*: vu vzakoj versztví vládbe sze je zmejsancza, vkanyüvanye i dúsnosztih zapüstenye notrivgnezdilo KOJ 1914, 111

nòtrivöženje -a s *privažanje*: Notrivo'zenye sze redovno med veszéljem godi KAJ 1870, 133

nòtrivpèlani -a -o prid. *uveden*: On je za mladino soule goriodpro, ino nyé Jezuitom, ino znouva notrivpèlanim Piaristam zrouco KAJ 1848, 102

nòtrivřčti -vřžem dov. *vstaviti, vtakniti*: Oni verbumi pa, steri v-jedinszkoj trétyoj persóni ik szillabo lübijó, *hat, het* pridavek zmesz notrivřsejo KOJ 1833, 49

nòtri vzéti ~ vžèmem dov. *sprejeti*: ki pozflúfajo rejcs i notri jo vzemejo KŠ 1771, 113; Vzemi ka je vcsino Notri vracsun vfze tou BKM 1789, 386; Prouti fztáromi vucsiteli to'zbe notri ne vzemi BKM 1789, 641; je Rim med fzvoje pogane i 'Zidove notri vzéó BKM 1789, 434; Rááb práznicza, gda je notri vzéla te pozflane BKM 1789, 749; i vnouga drúga mejfzta fzo po nyem Evangyeliom notri vzéla BKM 1789, 260 **nòtri vzéti** ~ -a ~ -o *sprejet*: csi fz-tejmi 'sivlejnja ne bi dopúfztila kákfa obsesinfzka notri vzéta návada KMK 1780, 55; opomina te verne, naj fze toga notri vzétoga právoga návuka dr'zijo KŠ 1771, 716

nòtrizagràjèni -a -o prid. **1.** *ograjèn*: Nyive szo nê z-plótom ali brvèncami notrizagrajène KAJ 1870, 119; Tej divji avarci szo meli velke na pét sészt mil dúge z-zemlov notrizagrajène oploute KOJ 1848, 6 **2.** *obkoljen*: da szí je notrizagrajèni magyarszki Kráo nej znáo ovak pomocsti KOJ 1848, 64

nòtri zagrajüvati se ~ -üjem se nedov. *ograjèvati se*: Tak szo sze Magyari od vszejh krajov zácsali notrizagrajüvati KOJ 1848, 10

nòtrizagnóuti -ém dov. *zagrñiti*: One szí i drgetajôcsó violó pod obrambo vzelé i z-szvojim opádnyenim lisztjem szo jo notrizagnole KAJ 1870, 101

nòtri zaklèniti ~ -em dov. *zaklèni, zapreti*: szo

Krála .. ino szo ga vu Siklós grád notrizaklenili KOJ 1848, 51

nòtrizapisati se -píšem se dov. *vpisati se, narediti, da se kaj ohrani v spominu*: Uprav té dén sze v-knigo notrizapiszajo, ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovcsino KOJ 1845, 92; ino vu nyih fšerczé hocsem jo notri zapifzati SM 1747, 18

nòtri zaplèsti se ~ -pletém se dov. *zaplèsti se v kaj*: kak vu vodi ribe rade fžtojo A neznajo gda vu vláke notri fze zapletou SŠ 1796, 126

nòtrizaprèjti -zaprém dov. *zapreti*: Bán .. horváte csini .. Kralice vloviti, vu Novigrád notrizaprejti KOJ 1848, 49; Ovcé májo ovcársnice, vu stere sze notrizaprèjo KAJ 1870, 139 **nòtrizáprvši** -a -e *ki je zaprl*: Hunyadi Frideriki III. steroga je vu Nouvomeszto notrizáprvši tak dugo mantráo KOJ 1848, 59 **nòtri zaprèti** ~ -a ~ -o *zaprt*: Lüdomorci szo 'ze notri zaprèti AIP 1876, br. 2, 8

nòtrizasaditi -ím dov. **I. uzakoniti**: Matyas II. vu právdeno Knigo vsze notrizaszáditi nebráni KOJ 1848, 89 **2. umestiti**: Sz. Ladiszlav v-Zágrebi Púspeka notrizaszadi KOJ 1848, 23

nòtri zazváni ~ -a ~ -o prid. *vpoklican*: Takje csüti, ka ti domó odpúscseni szoldáki szo notri zazváni AIP 1876, br. 8, 1

nòtri zlóvleni ~ -a ~ -o prid. *ujet, zaprt*: miniszter predszednik obpitan bode, za káksega zroka volo szo té notri zlovleni AIP 1876, br. 9, 1

nòtri zoseliti se ~ -sèlim se dov. *vseliti se*: Károl II. sze v-büdingszki grád notrizoszeli KOJ 1848, 48; Ábrahám notri fze je zofzelo vu Kánaánfzko zemlo KM 1796, 15

nòtri zvàti ~ zovém nedov. *poklicati, povabiti*: po sterom náfz Bog vu fžvojo túvárostvo ino vfivanye dá notri zvati SM 1747, 18

nòtr pistiti ~ pistím dov. *pustiti noter*: Boug, ka bi on koga mogao vò zaprejti, ali notr pistítiti KŠ 1754, 10a

nòtr vzèti ~ vzèmem dov. *sprejeti*: On náfz vu fžvojo ovcársniczo med te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; Otsa, fteri fžvoje miloscse zadofžtojnofzt Krifžtufevo notr vzeme KŠ 1754, 134

nóuga -é ž *noga*: Csi ercsé nouga: da fzam nej rouka KŠ 1771, 515; liki dveje novej majoucši fze vrcsi vu gehenno KŠ 1754, 146; fzem fajz plantavoga liki nogé KŠ 1754, 52; vu mre'zi szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8; Prednje nogé so práve lopate AI 1878, 10; doli fžtepte prájh noug valí KŠ 1771, 32; i 5. krátki prstov zádñji noug so prosti AI 1878, 7; Mojim nogám je tvoja rejcs, Liki gorécsa fžvejcsa KŠ 1754, 253;

ár on nogé moie z-mrese ofžlobodi SM 1747, 94; Boug je vlze podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1754, 131; Sibo je pod nogé vcselžno KM 1790, 18; vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8; vsze szi podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7; Má [medved] špičasto glávo, velike nogé AI 1878, 10; Sztaite zátó na nogái obúdti SM 1747, 27; I obúti na nogáj fžpripravov Evangyelioma KŠ 1771, 587; i na krátki nogáj počiva [krt] AI 1878, 10; znogami gucsi KŠ 1754, 55; naj ga gda ne zaklácsijo znogami fžvojimi KŠ 1771, 21; kony z-zágnyimi nogami brsza KAJ 1870, 10; [medved] obimlje svojega protivnika s prednjimi nogámi AI 1878, 10

nóuri -a -o prid. *nor, neumen*: vfterom nyemi je nouri Nero Czafzar glavou dáo v-fzejcsi KŠ 1771, 433; Pét ji je bilou csedni, pét pa nouri KŠ 1771, 83

nóuro prisl. *noró*: Naj kak brez nyé merjém nouro BKM 1789, 415; Naj kak brez nyé merjém nouro SŠ 1796, 145

nóus tudi nós -a m *nos*: Náfus Noufz KM 1780, A7b; Orr; nousz KOJ 1833, 167; i špikasti njegov nos dober, kak sveder AI 1878, 10; ino je vdehno vu noufz nyegov fivocsega Dúha SM 1747, 4; noufz lipou zaobrnyeni KŠ 1771, 432; nevarna opica s plávimi licami i erdècim nosom AI 1878, 7; Szászeni Vougri szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9

nóuvi in nóvi -a -o prid. **I. nov, nedavno nastal, narejen**: Varas je nóvi AIN 1876, 12; Potom je henyao Boug od nouve fžtvári fžtvárjanya KM 1796, 4; niszter nevé drugo pomòcs, kak dácsó gorizdignoti i nóvi dug naréditi AI 1875, kaz. br. 2; I dao je vu vüsza moja nóvo peszem KAJ 1848, II; Niti ne vlejevajo nouvo vino vu fžtáro polžoudo KŠ 1771, 29; Katanszko soulo v-nouvommeszti je voutsčila KOJ 1848, 11; tó sze z-gorivzétom nóvom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2; za steri dú'znofzti volo fžbebé ti nouvi hi'sniczke mitmá eden-drügoga doli zavestújejo SIZ 1807, 9; Novi mertúki leh'zèsi bodo v racsuni AI 1875, kaz. br. 6; Pri fterih eto nájdes ali fžo nouve [pesmi], ali pa zdaj obrnyene na nas jezík BKM 1789, 5; fze ti nóve Pefzmi dávajo v-róke BRM 1823, 11; nóve peszmene knige BRM 1823, I; Nóve knige cstenyá KAJ 1870, 3; Pri zdávanyi nóvi Hi'znikov BRM 1823, VIII; dobre knige .. Goszpon, ki szo szi vszáko leto nikelko nouvih priszkrbeli KOJ 1845, 5; Od nóvi mertúkov AI 1875, kaz. br. 6; gda szo oni goriposztavili nouve skolnicske hrame KOJ 1845, 6; po sterom nede vecs potrebnó nóve dugé réditi AI 1875, kaz. br. 1; Skéri nóvih

mertüköm szo na nôve iméne krsztili AI 1875, kaz. br. 6; Rávno je tak pri nôvi mertükaj AI 1875, kaz. br. 6 **2. ki se po lastnostih razlikuje od prejšnjega**: Ino vľzáki dén nouvi cslovik naprei priti TF 1715, 33; ete pehár je Nouvi Zákon vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; geto je Nouvi Zákon na Siriánfzki jezik obrnyeni KŠ 1771, A5a; Nouvi Gráduvál BKM 1789, 1; Nôvi klafter sze od nyih za méter imenüvo AI 1875, kaz. br. 6; Nouva ľzvetľofzt vnocfi ľzvejti BKM 1789, 3; kama fzlifisio c) Nouvo porodjeinye SM 1747, 36; naj bodete nouvo tľfztou KŠ 1771, 498; dokecs nôvo racsunanye në gori prislo AI 1875, kaz. br. 6; eto je pehár nouvoga Testamentoma KŠ 1754, 39; ze ľzame milofche po koupeli novoga rodgyenyá TF 1715, 33; i vľzi Sztároga i Nouvoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; Mámo tak Sztároga, kak nouvoga Zákona exempláre KŠ 1771, A3b; Sztároga, i Nouvoga Testamentoma szvéte histórie KM 1796, (1); Poleg právde vszákoga novoga szpráviscsa AI 1875, kaz. br. 1; Obleicste gori toga nouvoga Csloveka SM 1747, 5; nouvoga csloveka na ľze oblicsémo KŠ 1754, 7a; i dujh nouvi pofztávím na ľzrejdo vu váľz KŠ 1754, 96; Truber Nouvi Zákon vo dáo KŠ 1771, A6a; zdaj vete nouvi réd pofztávlene nahájajo BKM 1789, 1; pri odebéranyi nouvoga Skolnika priporácsam KOJ 1845, 5; dám vam ľzrezé nouvo KŠ 1754, 96; tak i nám vnouvom fitki terbei hoditi TF 1715, 33; Tak i vu Nouvom Zákonu je Krifztav li dvej nafztavo KŠ 1754, 185; vu Nouvom Zákonu cejlo obdr'zao KŠ 1771, A2b; Nego vnouvi nebéľzaj i vnouvoj zemli KŠ 1754, 142; ni ti nouvi vezdásnyi ľz. pľfzma razkladácske nikaj ľztraslivoga nemajo KŠ 1771, A3b; ka ľzem Moj'zesovím petróam knigam nouva iména dao KŠ 1754, 5b; Nego vnouvi nebéľzaj i vnouvoj zemli KŠ 1754, 142; znouvimi jeziki bodo gúcsali KŠ 1771 **3. v zvezah: nouvi svetek celodnevno češčenje**: Tiszti dén szo nasi Szlovenje szvetili ino nyemi pravili “Nouvi szvétek” KOJ 1914, 151; **novo leto novo leto**: Nôvoga leta peszmi KAJ 1848, V; Na nôvo leto BRM 1823, V; Po novom leti szilje bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8 **nouvi -a -o sam. novi**: prouti tomí nikaj nouvoga zdr'záva KŠ 1754, 5a; ovo vľza ľzo nouva vcsinyena KŠ 1771, 537; fteri vó mecse zkincsa ľzvojega nouva ino ľztára KŠ 1771, 46

noužic -a m *nožič, nožek*: Culter Nou'sicz KMS 1780, A8; Nou'sicz Kés KM 1790, 93(a)

novec -vca m *denar*: Rad dá novcze na ľztrosek BRM 1823, 268

novina -e ž *novica, novost*: Ujság; novina KOJ

1833, 179; Sztarino tere novina KM 1783, 62; Za volo toga sze je Luthera novina dopadnila KOJ 1914, 113; Athenasánczi pa vnikom drúgom vrejmena tak ne trofijo, liki vu pofzľúľányi kákfe novine KŠ 1771, 396; szprevednyáczke szo sze pa veszelili novini KOJ 1845, 56; Vougrom Józsefine novine nejdo vglávo KOJ 1848, 117

novinár -a m *časnikar*: Hirmondó; novinár KOJ 1833, 159

novine -vin ž mn. *časnik, časopis*: Znanoszt razserjüvájócse mêszeczne novine AI 1875, kaz. br. 1; da ete novine vam v-róke pridó AI 1875, kaz. br. 1; Eta pôť z-etimi novinami sze nájde AI 1875, kaz. br. 1

növinski -a -o prid. *časniški, časopisen*: Ujságlevél; novinszki liszt KOJ 1833, 179

noviti -ím nedov. *prenavľjati, obnavľjati*: Ona takaj drevje, i travicze novi BKM 1789, 252; **noviti se** -ím se *prenavľjati se, obnavľjati se*: Vľze fze novi, zbüdjáva BRM 1823, 457; Nyive fze novijo BRM 1823, 438

novopěčeni -a -o prid. *novopečen*: Novopecseni krüh Jósefa II. glibár dnesvütro tücsnéssi, je hitro szkiszno KOJ 1848, 114

novorodjenjé -á s *perrod, prerójenje*: Tou je ta kopeu toga novorodgyenyá vu ľzvetóm Dühé TF 1715, 32

novota -e ž *novost*: Zátó vnovoti 'zitka hodmo KŠ 1754, 112; tak i mi vu novoti 'zitka hodimo KŠ 1754, 192; tak i mi vu novoti 'zitka hodimo KŠ 1771, 459; naj fzlúžimo vu novoti dühá KŠ 1771, 461

novovörec -rca m *novoverec*: Ár okouli hodite, naj ednoga novovörcza vcsinite KŠ 1771, 76

novozvoljeni -a -o prid. *novozvoljen*: Novozvoljeni krao vogerszki Samuel je prisao KOJ 1914, 1

novoželen -lna -o prid. *željen novega*: Nisterim radovednim i novo'selnim Szlovenom .. sze je rácsilo KOJ 1914, 122

nožar -a m *nožar*: máli masin, steri sze vu Grádeci pri nů'zari dobi AIP 1876, br. 8, 8

nožičica -e ž *nožica*: Lasztvica .. nyé krátke, gingave no'zicsice jáko o'zmétijo hodbo KAJ 1870, 104

nožnice -nic ž mn. *nožnica*: vtekni mecs tvoj vu no'znicze KŠ 1771, 325

núc -a m **1. raba, uporaba, izkorišćanje**: Pod zemlé-dácsó sze szlisi vszáká vu nüci sztojécsa zemla AI 1875, br. 1, 5 **2. korist**: Eto z tém 'zelenyom dokoncsamo, naj szi eden ali te drúgi na núc obrné té recsi AIP 1876, br. 7, 3; ľou je vu Lybio i drúga okouli le'zćsa mejľzta zvelikim núčzom KŠ 1771, 101

nũcanje -a s *raba, uporaba*: Nũczanye KM 1780, A3; Mũdro nũczanye vrũmena KAJ 1848, 422; nõvi mertũki vnũcanye bodo vzũti AI 1875, br. 1, 3; zemla, stera na nũcanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5; Li po lzamom dobrom nũczanyi majo lzvojo vrejdnofzt KM 1790, 30

nũcati -am *nedov. rabiti, uporabljati*: more zadovolen biti lztilztim jezikom, lzteroga lzze je nũczati nãvcsõ KŠ 1771, A4a; je potrebno bilõ mero sztopãja gorivzũti, stera sze od vszũ nũcati more KAJ 1870, 65; Njegovã koza se nũca za lovske turbe AI 1878, 10; csi Bo'zo rejcs na tou nũczamo KŠ 1754, 19; razlocsne mertũke nũcamõ AI 1875, kaz. br. 6; Kamenico i na rovatanye nũcajo KAJ 1870, 7; ptũhinszke litere, stere vu sztãri imãnãj sze nũcajo AIN 1876, 6; ete nõve mertũke nũcajo AI 1875, kaz. br. 6; drãgi kinc 'zitka, i nũczãj ga mũdro KAJ 1848, X; Oni szo tecsãsz szrecsni bili, dokecs szo z-ednõga pokõlejnya bodõucsi drugõga Jezika nej nũczãli KOJ 1833, IX; tak

nãj bi nũczãli pãpinszkõga Dũhovnika KOJ 1848, 108 **nũcãni** -a -õ *rabljen, uporabljan*: tõje cent bõde nũcãni AI 1875, br. 2, 2; Po vszãkom mãli sze morejo vsze fũle nũczana poszõuda zeprãti KOJ 1845, 41; Vsza na etõ szvũti szo li vu verno nũcanõm vrũmeni mogõcsã KAJ 1870, 161; szamõ dvã mertũka bodeta nũcãniva AI 1875, kaz. br. 6; stũke zacfnõ lũvãti, steri szo zdãj nũcãni AI 1875, br. 1, 1; Pri blãgi nũcãni mertũkov szpoznãvanye AI 1875, kaz. br. 7

nũclivi -a -õ prid. *koristen*: ovũãrski pes pa ovũãrom jãko nũclivi AI 1878, 8; tam je obõdvõuja nãprava nũcliva KOJ 1833, 43; Ta nũcliva stvãr je pa õloveki jãko nevarna AI 1878, 8; kony, krava szo nũclivi hi'zni sztvãri AIN 1876, 8 **nãjnũclivejsi** -a -õ *nãjkoristnejši*: Eta kovina [zũlezo] je i najnũclivejsã AI 1878, 56

Nũma -e m *Numa, osebno ime*: Numma ABC 1725, A3b

Nũskõva -e ž *Nuskõva, kraj v Prekmurju*: Nũzkõva KMS 1780, A3

O

- o predl. z mest. *ob*: Pridi v-Cérkev o právom caszi KOJ 1845, 24
- ó medm. *o*: O Kral Dike SM 1747, 90; Dai meni ó lúbléni Bog SM 1747, 53; O! globocsina bogáfztva KŠ 1754, 88; Povejdano ti je, ô cslovecse KŠ 1754, 80; ô pun vŕze jálnofzti KŠ 1771, 381; O! bláseno vrejmen KOJ 1833, IX; O Goszpodne nekáráj me TA 1848, 5; O kak rúžno so jòkali siromaški roditelje BJ 1886, 9
- ob predl. z mest. *I. ob*, *za izražanje časa, v katerem se kaj dogaja*: Ob ftrtoj fztrázi pa te noucsi priľao je KŠ 1771, 49; I ob devétoj vóri kričsao je KŠ 1771, 153; szedsztvo sze pred poldnévom ob 10-toj vóri obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1; gda je Paveo ob drúgim pofztávlen bio pred Nero Czafzara KŠ 1771, 653; Ob drúgim pa pride vu Dúhi BKM 1789, 18; Ob trétyim knasoj fzmrti BKM 1789, 18; steromi sze déte obszlédnyim veszelilo AI 1875, kaz. br. 7 2. *za izražanje okoliščin, ki spremljajo dogajanje*: Boug je fzám obfzebi náj popolnejše Bojstvo KMK 1780, 8; kaksté neznameniti szi sze bidti vidi obszebi KAJ 1848, III; polszkoga ino csehskoga Krála, nepresztano podbádati, náj bi sze ob ednim szünola na Magyarszko KOJ 1848, 66
- obá tudi obadva obéj obéj količ. zaim. *oba*: obá vjamo fzpádneta KŠ 1771, 50; da fze na nebéfzaj Vidiva pá obá zgoraj BKM 1789, 429; i privolila fzta obá k-tomi KM 1790, 52; Gda fzta oba-dvá veksiva zrafzla KM 1790, 36; Obá-dvá hi'snika pa fzta du'sna SIZ 1807, 10; da szta obadva pod oblászt vr'zeniva AI 1875, kaz. br. 3; ino obej v-'selezno skrinjo polósene KOJ 1848, 6; Obedvé hi'zi szta nazavüpsztvo zébrale AIP 1876, br. 2, 1; Sz. Dújh pa od obóž dvój fzhájja KŠ 1754, 92; nego csi zobóž voule do csafza KŠ 1771, 501; od vfzákoga zobej fztráni ofztrec majoucsega KŠ 1771, 677; i Boug z-obóž fzhájajoucsi KM 1783, 10; obóma je tá darúvao KŠ 1771, 190; Obadvómam haszek vzememo KOJ 1833, 99; i zvüfzt nyegovi je mecs na obá kraja ofztri zhájao KŠ 1771, 768; pri obá ségajo roké AI 1878, 7; péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 7; péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 22; z-obóma nogama na sztolnico neszkocsi AIP 1876, br. 1, 7
- obábíti se -im se dov. *roditi*: tü sze domácese 'sene obábijo KOJ 1845, 38; sze je O'sébet z-ednim lejnim pojbcisom obábila KOJ 1848, 54
- Obádiáš -a m *Obadija, starozavezni prerok*: Obádiás KŠ 1754, 2
- obàjati -am dov. *začarati*: O nefzpametni Galatánczi! fto valz je obajao KŠ 1771, 561
- obàjani -a -o *začaran*: nyegov brat, kak je szám od Luthera obajani nygove miszli bio KOJ 1845, 64; od telovne naszladnoszti, ali kaksega ovaksega vremenitnoga dobicska obájani KOJ 1845, 81; Csernáv Ferko od nyéne lepote je obajen bio AIP 1876, br. 4, 5
- obaléjnje -a s *oskrbovanje*: za steroga volo nistera imánya vkrajvzeme barátom na obalejnye orszácskih potrejbcsin KOJ 1848, 37; Da szo pa vu rimszkom Pápi vüpanye tejh potreboucs obalejna polo'sili KOJ 1848, 70
- obàljati -am nedov. *opravljati*: Komaj je tou szkrb obaljao, za malo casza je mro KOJ 1848
- obaljaváti se -am se nedov. *oskrbovati*: i tak sze je solszka potreboucsa obaljavála KOJ 1848, 20
- obàrvanje -a s *obvarovanje, ohranitev*: Oni sze nájbole krouto szkrbijo nej szamo za obarvanje szvojega Jezika KOJ 1833, VIII
- obàrvati obàrjem dov. *obvarovati*: Dai dabi Vóro mogel obarvati SM 1747, 53; Moremo fze mi od táksega obarvati KŠ 1754, 158; kaj je zmo'zen to pri nyem doli djáno meni obarvati KŠ 1771, 648; I dönok obarvati nêznao Nyega KAJ 1848, 4; daj da jazs tebé obarjem KŠ 1754, 235; Mo dúso Ti jo obarjes KŠ 1754, 270; Vkoterom obarjes, Ti devfztva tvojeja BKM 1789, 17; ino vjednoi právoi vóri obderfi ino obarje TF 1715, 23; Molimo Boga, da on nasse Dúse obaruie od zla SM 1747, 84; Gofzpoud, fteri potrdi váfz i obarje od hüdoga KŠ 1754, 163; Moj Boug Obarje mi vfze csonticze BKM 1789, 411; Ali náz obari od vfzega hüdoga TF 1715, 25; Proszim tebé, da mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; Ali náz obarui od vszega zla ABC 1725, A4b; Profzimo tebe, obarui náfz tve verne

SM 1747, 87; Boug obari! KŠ 1754, 204; erkli fzo: obari Boug KŠ 1771, 239; Goszpodne, ino me milosztivno obari, naj fze KM 1783, 3; Obari mi düfo BKM 1789, 369; Obaruj názf tve vörne BKM 1789, 47; Obari ga Bôg na vek i veke TA 1848, 39; naj názf od toga obarje KŠ 1754, 158; Tejlo Jezuffa naj obarje düso mojo KM 1783, 156; Naj obarje nase düse SŠ 1796, 103; Profzimo, da bi názf Boug obarvau TF 1715, 30; Stera fzi meni dáo, obarvao fzam je KŠ 1771, 323; Hválo dájem Tebi, ka fzi ti mené od vfzeih nevol obarvau TF 1715, 45; kai szi mené od vszega hüdogo obaruval ABC 1725, A5b; kai fzi mené od vfzega hüdogo obaruval SM 1747, 47; fzi ti mené obarval SM 1747, 43; ka fzi ti názf od pogibeli obarvao KŠ 1754, 223; fzi mojo düso od pogibeli obarvao KM 1783, 6; Kaj fzi mene obarvau BKM 1789, 362; nego je li oufzmoga Noa obarvao KŠ 1771, 719 **obarvajóúci** -a -e **obvarujoč**: i cserefz etoga dnéva od nefzrecse, ino pogibeli obarvajoucsi mené fzi 'sivoga obdr'sao KMK 1780, 103 **obärjeni** -a -o **obvarovan**: Da tak mi vfzi obarjeni Bodemo BKM 1789, 380

obátoriti -im dov. *opogumiti*: Bog! obatori moje fzerdze SM 1747, 60

obátriti -im dov. *opogumiti*: Tva fzejdnya rejcs me obátri SŠ 1796, 163; Redovnik jo na junácsko vojüvanye obátri KOJ 1848, 91; fzmrt Krisztuffova obátri mené KM 1783, 160; Obátri me tva moka BKM 1789, 65

obátrivati -am nedov. *opogumljati*: dejte on je tiszto obátrivao KOJ 1845, 7; obátrivalo me je vüpanye KOJ 1833, V **obátrivani** -a -o *opogumljen*: Etak obátrivani Luther doli-szpráva KOJ 1845, 59

obatrivíteo -ela m *opogumljevalec, tolažnik*: hvála Dühi Obeszeliteli, obátriviteli KM 1783, 269

obátriviti -im dov. *opogumiti, potolažiti*: Vu 'salofzti nyega krouto obátrivi SIZ 1807, 52; O Gofzpon Jesus obatrivi ovoga fzluga SM 1747, 63; zvfzeli ga ino ga obátrivi KŠ 1754, 244; Ti fzam obátrivi me BRM 1823, 45; Obátrivi szrdcze moie KAJ 1848, 154; Ovo zetimi fzebé obátrivite SŠ 1796, 58

obcveténje -a s *razcvet*: cvetna glávica, štero je po obcvetenji kruglica AI 1878, 50

obcvetèti -tém dov. *razcvesti se*: drevje obcveté BJ 1886, 45

občàkan -a -o prid. *pričakan*: Nemszkoga országa caszar je z-velikov précimbov obsakan AI 1875, br. 1, 2

občèdniti se -im se dov. *spametovati se*: Da sze

lüdsztvo ednok obscedni, nede vecs boja AIP 1876, br. 10, 3

občìna -e ž **I. občestvo, skupnost**: Občìna naffa je z-Otsom i fz-Szinom nyegovim KŠ 1754, 137; Eta rejcs, občìnfzstvo, ali občìna, ká'ze KŠ 1754, 204; moucs, fz-fterov fze zobcìfne vò zapréjo KŠ 1754, 195; Dika, poftenyé zkrfztsánfzke občìfne Bojdi BKM 1789, 128; Etak je vszáki delaven cslovek kotriga obscìne KAJ 1870, 105; Liki Szvéczì med fzebov občìfno májo, tak i z-Bougom KŠ 1754, 137; naj i vi obscìno máte znami KŠ 1771, 726; Kákso Obscìno májo med fzebov právi Krfztsanye KMK 1780, 21; Ka je oni csélfz, steri vtoj občìfni fcséjo 'ziveti KŠ 1754, 133; neobsztojjo ni gresniczi vu obscìni ti pravicsna TA 1848, 3; pouleg tejh fzo fze drüga tivárfstva, ali obscìne nej ftele ravnati KM 1790, 90 **2. občìna**: Sztroskom 'Seleznoga Vármegyéva Obscìne vöstampáni KOJ 1833, I; Iszcsi haszek obscìne KAJ 1848, 176; Pred obscìnov fzta pravicsno, i drefzélno pripovidávava fzvoj fztális KM 1790, 62

občìnjati -am nedov. *očiščevati*: Eti premislávaj tvoje grejhe, i obscìnyaj tvojo Düšno vejfzt KM 1783, 146

občìnski -a -o prid. **I. splošen**: Sz. Petra apostola prvi obscìnsziki liszt KŠ 1771, 699; Obscìnfzka Vöra je pa eta KM 1783, 12; Obscìnfzka lübézen BRM 1823, VII; Obscìnszka pri grobi KOJ 1845, 13; Obscìnfzko káranýe KŠ 1771, 564; Obscìnfzko Bo'ze dobrocìsnéne BRM 1823, I; vcsenyé vogrszkoga Jezika, kakti edno tákse obscìnszko potrejbno delo KOJ 1833, III; sze je zdaj obscìnszko 'selejnye pobüdilo KOJ 1848, 7; Titufi lafztivnómi fzíni pouleg obscìnfzke vöre KŠ 1771, 657; vu právom Krsztsánszke Obscìnfzke Vöre Vadlúvanyi KM 1783, 111; Ár je popejvanye eden veliki tao obscìnfzke Bo'ze fzlü'zbe BKM 1789, 6; Poleg obscìnfzkoga Vadlúványa SM 1747, 11; Vszákoga Národa kakti obscìnszkoga Tiváristva napinyávanye KOJ 1833, IX; ove sztáre pápínszke návade do obscìnszkoga Cérkvenoga szpráviscsa KOJ 1845, 64; tam sze je králeszka rêcs za obscìnszkoga razserjüvanye razglászila AI 1875, kaz. br. 2; Jalz vörjem vu Mater Czerkev .. obscìnfzko SM 1747, 43; vu bratinfzkój lübézni pa obscìnfzko lübéznofzt KŠ 1771, 717; ftero fz. Hieronymus pa za obscìnfzko zové KŠ 1771, A5a; naj moli obscìnfzko fzpouvid etak KMK 1780, 78; Za obscìnszko poszküsbo priporácsam peszmi KOJ 1845, 5; i tak vsizamá obscìnszko Dobro naprejpomágamo KOJ 1833, X; stero je Boug pravo po obscìnszkom

potopi KOJ 1833, VIII; Vu obcsinszkoy nevouli BKM 1789, 337; Od zobcfinfzskim dugoványem 'zivlejnya KŠ 1771, 499; Katekizmus, tak fze zové zobcsinfzskim tálom i kni'zicza KMK 1780, A2 (3); liki lidjé ftimajo z-obcfinfzskim tálom KM 1790, 78; Rázloczni obcsinszki vdárcezi KAJ 1848, VIII; za odvrnêne obcsinfzki nevôl BRM 1823, IX; obcsinfzskim A'ziánfzskim gmajnam KŠ 1771, 725; Vu obcsinfzki nevolaj BRM 1823, IX 2. *navaden, nečist*: kaj fzi niki zvucsenikov nyegovi zobcsinfzskimi rokami (tou je, znemujvanimi) krûh jeli KŠ 1771, 122 3. *občinski, mestni*: Nego što se pašči svoje silje pri občinskoj orsáčkoj družbi zagvûšati BJ 1886, 32; Zobcfinfzskim Záonom gledocs na nyegovo A.) fztálnofzt SM 1747, 33; i djáli fzo je vu obcsinfzko temniczo KŠ 1771, 355 4. *občen*: Obcsinszki nomen, szteri sze sika na vszákse ednoga Plémena dugoványe KOJ 1833, 15; Obcsinszko imé znamenuje AIN 1876, 10; sze meszto znamenuvajôdese obcsinszko imé dêva AIN 1876, 11 *občinski* -a -o sam. 1. *skupni*: nego fzo nyim vfza obcsinfzka bilá KŠ 1771, 353; Teda fzo vfza obcfinfzka bilá KM 1796, 121; tak fzo vfzi vkûp bili i vfza fzo meli obcsinfzka KŠ 1771, 340 2. *omadeževani*: ár fzam nigdár nej jo kaj obcsinfzkoga i necsifztoga KŠ 1771, 372

občinsko prisl. *splošno*: kak nyim je 2. obcsinfzko vu vfzem 'ziveti KŠ 1771, 573; obcsinszko szo ga [kralja Samuela] za Apo zvali KOJ 1848, 16; Obcsinszko zná voodsztáti imenik pred táksov recsjouv KOJ 1833, 119

občinstvo -a s *občestvo, skupnost*: Eta rejcs, obcinfzstvo, ali obcfina, ká'ze KŠ 1754, 204; te krûh nejli je obcinfzstvo Kriřfztusevoga tejla KŠ 1754, 204; Naj obcsinfzstvo vóre tvoje delavno bode KŠ 1771, 665; Ár je vfzega obcsinfzstvo BKM 1789, 265; I ne mejte obcsinfzstva zneřzadovenim delom te kmicze KŠ 1771, 584; Sz. Matí Czérkev je obcsinfzstva fzrejdnja piknyicza KMK 1780, 20; nemam obcsinsztva z jálnimi TA 1848, 20; Boug, po kom fzte pozváni na obcsinfzstvo Sziná nyegovoga KŠ 1771, 490; Vörjem vu Szvéczov obcsinfzstvo KMK 1780, 7; Vörjem vu fzevczov obcsinfzstvo KMS 1780, A4b; tivářiřtva, řtera fze za obcsinfzstvo, národe imenüjo KM 1790, 88; niki pa obcsinsztvo szpominajo KOJ 1848, 57; i z praznikmi más obcsinsztvo TA 1848, 40; nego fze li 'znyim vu obcinfzstvi vjediná KŠ 1754, 8b; I bili fzo fztálni vu obcsinfzstvi KŠ 1771, 347; I mi vpobozni dús obcsinsztvi Tebi álduvajôdcsi KAJ 1848, 208; Nad obcsinfzstov vafov vu Evangyeliomi KŠ 1771, 591

občnohasnoviten -tna -o prid. *splošno koristen*:

szo pokazali, v-kaksih obcsnohasznovitno-le'sejsih nápravaj sze naj vcsenyé deli KOJ 1845, 18

občteti -čtém dov. *prebrati*: te sze more testament escse ednók obcssteti AIP 1876, br. 3, 2

občúnoti -em dov. *umiriti se*: Moj beteg je 'se obcsüno SŠ 1796, 153

občüténje tudi občüténje -a s 1. *čut, občutek*: Stvári májo občutenje AI 1878, 5; nárası so brezi občútenja AI 1878, 4 2. *občutje, čustvo*: obnêmi, grozno obcsüténje KOJ 1848; te bi nam i blá'zensztva 'zelénje Szopilo v-düsi mantre obcsüténje KAJ 1848, 7; Ki dela, on trôje vugodno obcsütje má KAJ 1870, 105; Csi v-szrdcezi obcsüténje más KAJ 1848, 305; Z-obcsüténjem nevernoszi KAJ 1848, 225

občüti -čüjem dov. 1. *zaslišati*: Jo'zef krics obcsüto te, da je kruglo poszlo AI 1875, kaz. br. 7 2. *uslišati*: Sina je vszigdár prvi bio, ki je prosnyo obcsüo AIP 1876, br. 5, 5 3. *občütiti*: Csi stoj obcsüje potrêbcsine malo palinke piti AIP 1876, br. 5, 7 **občüti** -a -o *slišan*: i záto escse szledi nyagova rêcs vszigdár obcsüta bila AI 1875, br. 2, 8

občütiti -ím dov. *občütiti, začütiti*: Ovo, jasz z-boleznim szrdczom Obcsütim bremen moje KAJ 1848, 150; I ona obcsüti radoszt i bolezén KAJ 1870, 10; Z-jezikom kostávamo, 'z-nyim obcsütimo KAJ 1870, 32; Premecsi, obcsüti Pravnyé môcs bo'zanszko KAJ 1848, 134; Bogáčzi, tó obcsütte, I zmêcste sze v-szrdcezi KAJ 1848, 287 **občütéti** -a -e *čutêč*: Trepecsem i czagam, Obcsütécs grêhe moje KAJ 1848, 149

občütljivo prisl. *zelo, močno*: májo vse včéle žálec, s řterim občütljivo pikajo AI 1878, 35

občütljivost -i ř *občütljivost*: Znaménje tomi betegi je velika občütljivost od sveklořče AI 1878, 8

občüvánje -a s *občestvo*: Vörjem vu fzevczov obcsüványe TF 1715, 23; (vorjem) Szvéczev obcsüványe ABC 1725, A5a; ino milofztivno Obcsüványe fzevczoga Dúhá SM 1747, 2; fzevczov obcsüványe SM 1747, 45; Verjem vfzej fzevczov obcsüványe BKM 1789, 7; Vermo obcsüványe vfzej szvéczov BRM 1823, 4

obdariti -ím dov. *obdariti, obdarovati*: fzi Ti, Gofzpodne Düsi na fzlü'zbo obilo obdarío BRM 1823, 352 **obdäreni** -a -o *obdarjen, obdarovan*: Kak fzo bili obdäreni Z-jezikmi gúcsati BRM 1823, 94

obdarúvanje -a s *obdarovanje*: Sz. Stevan sze je nájmre szkrbo za osztánejnje práve vóre po obdarúvanyi z-obilnimi dohodkami goriposztávenih Púspekijh KOJ 1848, 13

obdarúvati -újem nedov. *obdarovati*: Csi je sega koga obdarúvati KOJ 1845, 37; i z szpěvanyem obládnošzti me obdarújes TA 1848, 24; ga z ednov zlátov koronov obdarúje KOJ 1848, 87; ki szi düso mojo z-rázumom obdarúvao KAJ 1848, 225; On je zemlo obdarúvao Z-vszeri potrebócsami KAJ 1848, 211; na Vogerszkom ga z-Szalonom obdarúvao KOJ 1848, 67; i tak nekoliko praviczze meo k gornjoj Lendavi, z sterov je czaszar nyegov rod obdarúvao KOJ 1914, 146; ka szo vnuogi romarom obilno z-álmóštvom obdarúvati KOJ 1845, 81 **obdarúvati se** -újem se *obdarovati se*: Z-'zitkom fze obdarújem BRM 1823, 77 **obdarúvani** -a -o *obdarovan*: da ga je niháo vu ládanyi Nouvoográda (Güssin) ino Szalonaka, z-sterimi je od Lajosa II. bio obdarúvani KOJ 1848, 77; da szo 68 velikásov dolivszekli ino szo sztolnecérkve obdarúvane 'snyihovim blágom KOJ 1848, 28

obdái -dám dov. *obdati, obkrožiti*: csi me zlocsasznošzti oni, ki me pod péte mecsejo, obdá TA 1848, 39; mocsni jünczi szo me obdái TA 1848, 17 **obdái** -a -o *obdan, pokrit*: i obráfz nyegov je fzbriřzácsov obdái bio KŠ 1771, 305

obdávati -am nedov. *obdajati, obkrožati*: Okóli me obdávajo vszakdén, kak vodé TA 1848, 72

obděljanje -a s **1. obdelovanje**: štero je na obdelanye zemlé potrejbno bilou KM 1790, 48 **2. predelovanje, prebavljanje**: Obdelanye 'zelodca AIP 1876, br. 3, 6; vlagó vóodlócsi, stera je za hráne obdelanye potreřbna AIP 1876, br. 4, 6; Pri obdelanji se s kufrom meřša AI 1878, 55

obdelávati -am nedov. *obdelovati*: szo podjarmani národje kakti robi mogli za nyihovo potrejbnošzti zemlo obdelávati KOJ 1914, 101

obdéljen -a -o prid. *obdarovan*: I sz-kelkimi dobrótami Obdéljen v-düsi, v tēli KAJ 1848, 154

obdrúgim prisl. *drugič*: Petra i Andráfa je obdrúgim k-fzebi pouzvao KM 1796, 98; Obdrúgim, naj fze csüdíjemo nad onov dobrouov KM 1796, 13; Obdrúgim, nafztávleno je to fzvéto híftvo SIZ 1807, 24; Obdrúgim, Csi sze rejcs z-krátkov literov *a* ali *e* szkoncsa KOJ 1833, 13

obdržanje -a s **1. ohranitev**: ár je za vaffęga obdr'sánya volo mené Boug naprej pořzlaó pred vami KM 1796, 31; Na granico szo 'ze szoldáki poszlani za volo obdr'zánya méra i réda AIP 1876, br. 7, 1; Dao je na diko bo'so i na Szlovenov v miri obder'sánye goripostaviti cérkev v Püincin KOJ 1914, 99; Prošnya za obdr'zánye Czérkvi TA 1848, 59 **2. opravlanje**,

prirejanje: Szentantalfa véšzi obdr'zánye szenya v-ednom leti dvakrat dopüscseno AIP 1876, br. 5, 8

obdržati tudi obderžati -ím dov. **1. obdržati, ohraniti koga, kaj v določnem odnosu**: Steroga fzam pri fzebi šteo obdr'zati KŠ 1771, 665; Gofzpoud ga je nej šteo obdr'sati KM 1790, 36; Ptühinszke .. litere i obdr'sijo vu vogrszkom jeziki szvoj prirodni glász KOJ 1833, 5; tákfo moucs ino vládanye je obderfalo fzveczko vcfenyé TF 1715, 5; komaj fzmo obdr'zali csún KŠ 1771, 425; obcsine lidi fzo pa tak obdr'sale, kak fzluge KM 1790, 92 **2. narediti, da kaj ne preide v last drugega**: ino kre Une vodé falat zemlé szi obdr'si KOJ 1848, 116; szo velki tao Panonie od Obtúja za szębe obder'sali KOJ 1914, 101 **3. narediti, da kaj ne preneha biti v določnem stanju**: Etiva szta csészst szvojo nadu'ze obdr'zala AIP 1876, br. 1, 5 **4. obhajati**: gosztüvanye je z-velikov précimbov obdr'zo AI 1875, br. 1, 4 **5. izpolniti**: Jeli moremo mi obderfati Bosjo zápoved TF 1715, 18; Obecsano récs obdr'zati – postenyé AIP 1876, br. 5, 5; i záto vszako právdo vszáki pörgar obdr'zati more AI 1875, kaz. br. 3; Defzeteré Bosje Zápovedi, stere fzem jafz nei obderfal SM 1747, 37; Jelie Bog tou fzvoje nazveizcfenyé obdersal SM 1747, 9; Károl i obdr'sao je fzvojo oblübo KM 1790, 58; neg' mi vupanye fzpravo, Kou vfíždár pri meni obdr'zo SŠ 1796, 72; Moie zapoveidi neifzte obdersali SM 1747, 84 **6. ohraniti, obvarovati**: Ah dai mi eto Prilofenye (Zálog) dokoncsa fitka mojega obderfati SM 1747, 52; Zná Gofzpoud te nepravicsne obdr'zati KŠ 1771, 763; naj vfze obdr'zim KŠ 1771, 285; Toga poti ti obdersis SM 1747, 85; Da i nász vu tvojoj fz. fzlü'sbi obdr'sis KM 1783, 97; da rejfis i verne obdr'zis BKM 1789, 2; ino vjednoi právoi vori obderfi ino obarje TF 1715, 23; Szvétoga Dühá, steri náfz obdersi SM 1747, 35; Krifztus one, ki fzo zapifzani, obdr'zi KŠ 1771, 763; ka Gofzpodin Boug vfze 's-nyim vu ládji bodoucsé lüfztvo obdr'fi KM 1796, 130; Jezik je ono, stero nász v nyem obdr'si KOJ 1833, VIII; nakonczí da dönok obládama, ino boy obderfimo TF 1715, 30; Csífztoutsa ino praviczza obdersio mené SM 1747, 94; csi vüpazen obdr'zimo KŠ 1771, 675; Obdersi nám tudi nasse roditele ABC 1725, A6b; obdr'zi je od nepriátela KŠ 1771, 824; Obdr'zi me vtoj vori BKM 1789, 7; oh Jezus moj! V-toj miřzli me obdr'si SŠ 1796, 137; to dobro obdr'zite KŠ 1771, 623; Szina pořzlaó, Nego dabi ga obdr'zo BKM 1789, 30; Boug je mené vu právoi vöri pořzveito ino obderfáo TF 1715, 23; kaj je fzvojo

fz. rejcs csifzto obdr'zao KŠ 1771, A2b; I mené nyegova miloszt, Je obdr'zála zmo'znoszt BKM 1789, 16 **obdržati se** -ím se **1. ohraniti se, obvarovati se**: Tou potribúje, dabi natom bili, kaibifze eta vfza naffemi blisnyemi obderfala TF 1715, 17; I proszi ga trôst, gda nevoló trpis, da sze obdr'zis KAJ 1848, 198; ka fze vas dűh nedú'zno obdr'zi KŠ 1771, 632; zmérjeni fze obdr'zimo po 'zitki nyegvom KŠ 1771, 457 **2. ostati v določenem stanju**: Paveo fze obdr'zi vu Czezárii KŠ 1771, 419; Dónok vfzi fze obdr'zijo KŠ 1771 **3. biti, opraviti se**: nõvoga szpráviscsa prvo szedsztvo sze more obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1; Zdasnyega orszácškoga szpráviscsa prvo szedsztvo sze 30-toga mésznyeka obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1 **obdržáni -a -o 1. opravljen, prirejen**: poszlanikszstva szedsztvo je vu Besci obdr'záno AI 1875, br. 1, 1; V-etom vrěmeni plési nedo obdr'záni AIP 1876, br. 2, 1 **2. ohranjen**: fz. piřzmo je czejli i csifzto obdr'záno KŠ 1771, A2b; Da řcsukano tu to tejlo, Bode obdr'zao k'zitki BKM 1789, 250

obdržavanje tudi obderžavanje -a s **1. vzdrževanje**: Obdersávanye tou je tou, kai je, kai je řztvoro, efěse obdersi SM 1747, 34; Tou fzo zapouvidi od Bouga zebráne, Na obdr'sávanye nám řzo vřzejm vö dáne KM 1783, 277 **2. izpolnjevanje**: Niki řzo pėldo ofztavili řztálnoga obdr'sávanya řzvoje právde KM 1796, 83

obdržavati tudi obderžavati -am nedov. **1. izpolnjevati**: naszledűvájoucse regule řzo meli vucseniczke obdr'sávati KOJ 1848, 8; Zapouvidi .. I řsztví vö dati mocsno zapovedao, Ki je obdr'sáva, on scsė 'sitek meti KM 1783, 274; koteri mené řúbio ino moje zapoveidi obderřávajo TF 1715, 18; ino moje zapouvidi obdersávajo SM 1747, 46; Prepovejđane pořztne dnėve obdr'sávaj KMS 1780, A5; Prepovejđane pořztne dnėve obdr'sávaj KMK 1780, 55; Prepovejđane pořztne dnėve obdr'sávaj KM 1790, 111; Kak řzem jařz obdr'závao Bo'zo právdo BRM 1823, 12 **2. opravljati, prirejati**: Szedsztva vu ednom leti v-Besci, vu drűgom leti v-Buda-Pesti obdr'záva AI 1875, br. 1, 1 **3. ohranjati**: ki řzliřávfi to rejcs, obdr'závajo jo KŠ 1771, 19 **obdržavati se** -am se **1. izpolnjevati se**: je szpizsao Verböczi ono právđeno Knigo, stera sze itak obdr'sáva KOJ 1848, 72 **2. vzdrževati se, ohranjati se**: Vřzega 'zitka Ocsa! Po Tebi řze obdr'závam BRM 1823, 454 **3. biti, opravljati se**: szedsztva řzo sze nė obdr'z'vale AIP 1876, br. 6, 3 **obderžavši -a -e ko**

je ohranil: tou navcřivfi ino dobro vu naffoi pámeti obderřávfi TF 1715, 48

obdržen -a -o prid. **1. obhajan**: gosztűvanye je obdr'zeno AI 1875, br. 1, 4 **2. ohranjen**: kak te najvéksi je Matyas král vu szpòmenki obdr'zen AI 1875, br. 1, 4

obdržénje -a s *ohranitev*: trėtji táo za obdr'zenja mocsni meszt AIP 1876, br. 11, 2

obdržitel tudi obderžitel -a tudi obdržiteo -ela m *ohranjevalec*: On je vu nevouli obderřitel SM 1747, 73; Zmo'zni řztvoritel I obdr'zitel vřzej verni BKM 1789, 3; Jezus Ki řzi obdr'řiteo vřzejm vörnim SŠ 1796, 42; I sz-placsnim glászom kricsimo K-tebi, obdr'řiteli KAJ 1848, 368

obdűhávati si -am si nedov. *oddihovati se*: Oďpėram vűszta moja, ino řzi obdűhávam TA 1848, 103

obdűženje -a s *obdolžitiev*: da bi mogo pu'sovo kerv meti on, steroga ne bi nyihovo satanszko obdu'senye pri szerczi zgrabilo KOJ 1914, 137

oběc -a m *obljuba*: Ravnas nasz po tvojoj řėcsi, Ino krepis po obėcsi, Da vu veri obsztojimo KAJ 1848, 49; Ti řzi, Jezus Szpunyenofzt vřzej Bo'zi obėcs BRM 1823, 2; Ti, Jezus Porok řztinoszti obėcs KAJ 1848, 52

oběcanje tudi obečanje -a s *obljuba*: Kotera je ta reics i obecsánye TF 1715, 32; Boug, Ki nám je obecsanye BKM 1789, 7; Szpunyeno je obecsanye KAJ 1848, 106; V-Goripiszi vöpovėđano obecsanye dokoncšati AI 1875, kaz. br. 2; je Boug pouleg obecsanya obűdo zvelicsitela KŠ 1771, 382; Da vřejdni bodemo obecsanya Krisztűffövoga KM 1783, 88; Prořzimo te pouleg tvega Pofzřlűhni nářz obecsanya BKM 1789, 293; náj szvojega obecsanya ne pozábí KOJ 1845, 90; koteri obečányi Bosjemi vörjejo TF 1715, 32; prouti obecsanyi Bo'zemi KŠ 1771, 563; da vzetete obecsanye KŠ 1771, 690; Csákajo Kriřztus Iezusa obečánye BKM 1789, 120; nyega potom obečányi opomina TF 1715, 42; řtera je prva zapovid vu obecsanyi KŠ 1771, 586; ár je řztálen vu řzvojem obecsanyi KM 1783, 191; V-obecsanyi neřztálen SŠ 1796, 113; Bátrivi nářz z-řzvėtim obecsanyom SŠ 1796, 21; ár řzo neki kmete řnali z pejnezi, z obečanyom privábíti KOJ 1914, 131; Zátó tákřa obecsanya da mámo KŠ 1771, 540

oběcati tudi obėicati -am dov. *obljubití*: Ka pa cslovik more obečsati KŠ 1754, 189; vřze dobro obeicsa TF 1715, 18; ki, obečsa, ne zdr'zi KŠ 1771, 582; Rejcs Stera Adami obečsa BKM 1789, 1; Ka bűg obečsa, řzpunyáva BRM 1823, 3; nego csi nyim obečsa, ka krsztsánsztvo dolí pogansztvo nazájšřprávi KOJ 1848, 17; ki

vöoznanyene 'zelêne doprneszti obecsajo AI 1875, kaz. br. 2; ino je obecfau kai náfz TF 1715, 31; ti fzi náfz obecsai polfzlühnoti SM 1747, 62; Jezus, ki fzi Paradi'som obecsao KM 1783, 73; Kako fzi obecfo meni BKM 1789, 176; Záto ji je obecsao dati KŠ 1771, 47; Boug fzojzoga fzina nyemi obecso BKM 1789, 8; Obecsao je Károl tou vcsiniti KM 1790, 58; obecsao je nyima Odküpitela KM 1796, 8; Abrahámi je obecsao BRM 1823, 2; Czaszar nyim je ovak nej mira obecsao KOJ 1848, 6; Csi fzmo pa kaj obecsali KŠ 1754, 18; Oni fzo pa nyemi obecsali pejnez KŠ 1771, 88; csi szo tak hi'sniti váriske eden drugomi obecsali KOJ 1848, 117; Nikaj ne obecsaj, ka nemores zdr'sati KM 1790, 16 **obëcati se** -am se *obljubiti se*: Doszta sze 'ze nyim od törka obecsalo AI 1875, kaz. br. 3 **obëčajóúci** -a -e *obljublajoč*: Rákoczi .. ino szvojim obecsajoucs, ka za bojno vecs sztroska prineszé KOJ 1848, 105; Leopold II. obecsajoucsi nyemi, da KOJ 1848, 116 **obëçani** -a -o *obljubljen*: kaj je Krifztus te obecsani Meffiás KŠ 1771, 3; ka je Ivan te obecsani Meffiás KM 1796, 94; denésni dén .. Útrásnyi je nej obecsan SŠ 1796, 165; Odküpiteli, Ki je dávno obecsan BRM 1823, 4; Obecfana Rejcs Bo'za BKM 1789, 101; liki je Adami obecsano KŠ 1771, 441; fzemem bláj'zeno Nám grejsnikom obecsano BKM 1789, 52; Ka nyim je i obecsano toti KOJ 1848, 78; nájem zgorányega pozványa vu Jezulfi obecsanoga KŠ 1771, 597; püsztí nám obecsanoga Ocsé Dúhá KM 1783, 49; Polfzlaó je vu obecsano zemlo KM 1796, 40; V-obecsano zemlo nej fzo prisli BKM 1789, 301; Po vöri je prebivao vu obecsanój zemli KŠ 1771, 691; Vu Obecsanom Adami BKM 1789, 6; Szpunyenoszt vfzej Bo'zi obëcs, Tim Ocsákom obecsani BRM 1823, 2

Óbed -a m *Obed, svetopisemska oseba*: Obed je pa poroudo Jeffea KŠ 1771, 4; Boóz je pa poroudo Obeda KŠ 1771, 4

obëdivanje -a s *obedovanje*: Obedivanye sze záto szrednyem vrëmeni dnéva zgodí AIP 1876, br. 5, 7; Vu etom franciskani szo radi fercskali pod obedivanyem KOJ 1914, 145; ki je pri obedivanyi kraliczi stiri prszte odszekao KOJ 1848, 45

obëdivati tudi obëdüvati -am nedov. *obedovati*: Ebédelni; obëdüvati KOJ 1833, 154; vu devét hi'zaj .. v-strtoj obedüva AIP 1876, br. 1, 6; dare obedivajo ali vecsérjajo KOJ 1845, 29; Nyihov zimszki Kráo Fridrik je rávnic obedivao KOJ 1848, 91

obëdvouji -a -e vrst. zaim. *oboj, obojen*: da decza

obedvoujega szpola protesztantszko vero imeli bodo KOJ 1914, 138

obëjliti -im dov. *obeliti, pobeliti*: I gvant nyegov grátao je bejli liki fznejjg, káksega fárbar nemre obejliti KŠ 1771, 129; i obejlili fzo gvant fzvoj KŠ 1771, 780 **obëjljeni** tudi obëljeni -a -o *obeljen, pobeljen*: ti obeljena fztejna KŠ 1771, 413; Ár fzte prífzpodobni k-grobom obejljenim KŠ 1771, 77

obëjtati obëjčëm nedov. *obljubljati*: ka obejcses, vcsini KM 1783, 11; Ka obejcses Boug zdr'závczom té zapouvidi KŠ 1754, 42; Obecjcses, ka knyim pride KŠ 1771, 481; te dobi, kai one obeicfajo TF 1715, 44; fteri tou vörjejo, ka ricši i oblúbe Bo'ze obejcsajo KŠ 1754, 189 **obëjtati se** obëjčëm se *obljubljati se*: naj tou dobro, fteró fze nám obejcses KŠ 1754, 213; Ka fze obejcses deczi, ftera KMK 1780, 41

öber tudi öbr predl. z rod. **I. nad.**: kaibifze mi Bogá ober vfzeh fztvári bojali TF 1715, 13; Szvétí Dúh ober Tebé pride SM 1747, 10; Ober vfzega dugóvanya pa primite pays te Vóre SM 1747, 27; fzunce je ober réda nature tak potemnelo KM 1796, 110; ka i oni Vládника ober fzébe májo Bogá KŠ 1754, 218; Kakda je ober natúre po'salúvanye KMK 1780, 70; ti fzam goszpodüj ober naffëga rázuma KM 1783, 19; Lübitm te ober vfze fztvorjene fztvári KM 1790, 108; Tva milofcsa ober náfz bojdi BKM 1789, 138; Ober prejdnih düri v kamen zdoublena lejta KOJ 1914, 153; Po tom, ka v-piszanyi dügi glaszniczke ober szébe potëgnyeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 7; roug je meo obr gláve fzvoje KŠ 1771, 784; Bio je pa napifzek napifzani obr nyega KŠ 1771, 252 **2.** v zvezi **ober toga razen**: obertoga vfzáki dén on mené prigléda TF 1715, 21; ober toga je nazvejfzto nyemi Ferencz i tou KM 1790, 34; ober toga da sze právi, ka morejo na vogerszko KOJ 1848, 38

obërci tudi obërcí oberčëm dov. *nagovoriti, ogovoriti*: Csi me sto v-potrebócsi Obercsé czagajócsi, Nedaj mi pitati, Ka za nájem vzéti mam KAJ 1848, 271; Geto koga obercsémo ali zovémo, Imenika nenützamo KOJ 1833, 120; Szóllitani; obercsti, opomenouti KOJ 1833, 173; Nejcši, moje déte, obercsé on Ö'ziko KAJ 1870, 71; Rászt ga je príjaznivo etak oberkao KAJ 1870, 126; Oni szo tak k-tulipáni sli i etak szo ga oberkli KAJ 1870, 24

obërkati -am nedov. *nagovarjati, ogovarjati*: tiszte recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári oberkati, zvati, pogányati KOJ 1833, 114

obeselitel -a tudi obeseliteo -ela m *tolažnik*: On je moi obefzelitel SM 1747, 73; Gda pa pride

Obefzeliteo, fteroga jařz vám poslem KŠ 1754, 122; Te obefzeliteo pa, Dűh fřvéti KŠ 1771, 315; Sz. Dűh Boug Obefzeliteo KM 1783, 7; I jařz bom profzo Ocoo, i drűgoga obefzelitela dá vám KŠ 1771, 314; Ka nyim fcsé obefzelitela dati BKM 1789, 119

obeseliti -ím dov. *razveseliti, potolažiti*: Vigasztalni; obeszeliti KOJ 1833, 182; Vűpam fze ka mojo dűso obeszelis KM 1783, 268; Vcsászi gosztűvanye tudi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; človeka jáko obeseli BJ 1886, 33; tve moke obefzelio me SM 1747, 69; Goszpodne i nej szi obészelo protivnikov moji nad menom TA 1848, 22; nikoga nejma, kibi ga gori pomogao, ino obészelo SIZ 1807, 5; Dabi Apofztolom Szrcza obészeli BKM 1789, 122; naj obefzeli fřrczá vafa KŠ 1771, 588; obéfzeli, i obatrivi ovoga fzluga tvojea SM 1747, 63; fřrczé moje obéfzeli KŠ 1754, 233; Obéfzeli nářz v zálořzti BKM 1789, 118; Obéfzeli placna fřrczá SŠ 1796, 54; Ki nářz je obéfzelo BKM 1789, 40 **obeseliti se** -ím se *razveseliti se, potolažiti se*: Ráchel nej fze je fšela obefzeliti KŠ 1771, 8; i obéfzelili fzo fze nej malo KŠ 1771, 404; fze vfzi obefzelijo KŠ 1771, 520; Naj fze obefzelijo fřrczá nyihova KŠ 1771, 606 **obeséljeni** -a -o *potolažen*: fterim je obefzéljeni nad vami nazvifcsávajoucsi nám vařo 'zelejnye KŠ 1771, 540

obeseljávanye -a s *razveselitev, tolažba*: Ár radořzti mámo dořzta i obefzeljávanya KŠ 1771, 665; lidém gucsi na obefzeljávanye KŠ 1771, 517; Ali to obládanye, Dá obefzeljávanye BRM 1823, 347; Ki nářz obefzeljáva vu vfzvoj nevouli, da bi mi mogli obefzeljávati po obefzeljávanyi, fzkim fze i mi od Bogá obefzeljávamo BRM 1823, 529

obeseljávati -am nedov. *razveseljevati, tolažiti*: Z-szádóm trűdov tvoji Tú'zne obeszeljávaj KAJ 1848, 248; mojo dűso obefzeljávás KŠ 1754, 238; Ki nářz obefzeljáva vu vfzvoj nařoj nevouli KŠ 1771, 529; Ki nářz obefzeljáva vDűhi BKM 1789, 134; Zátó obefzeljávajte edendrűgoga zetimi ricsmi KŠ 1771, 621; kak fřzmo ednoga vfzákoga vářz obefzeljáváli KŠ 1771, 617 **obeseljávati se** -am se *veseliti se*: Lázar zdaj fze pa on obefzeljáva KŠ 1771, 227; nego bole fze vu vfzákóm fřkusávanyi 'znyim obefzeljávamo KŠ 1771, 819

obeseljé -á s *tolazba*: Ocsa fřzmlenofřzti i Boug vfřzega obefzeljá KŠ 1771, 529; K-obefzeljej ti vfřzrczi 'zalofřtím BKM 1789, 245; csáka dűsa moja vefzélo obefzeljé tvoje miloscse KŠ 1754, 230; ár máte obefzeljé vase KŠ 1771, 184; naj po

trplivofřzti i obefzeljej piřzma vűpanye mámo KŠ 1771, 481

obeselnik -a m *tolaznik*: Da te Obefzelnik pride SM 1747, 14; Obeszelnik Dűh fřvéti, Ki je eden Boug právi BKM 1789, 13; Dika, ino hvála .. I obefzelniki fřvét'mi Dűhi SŠ 1796, 150; Vám poslem obefzelnika Dűha BKM 1789, 110; Vörjem vfřvétóm Dűhi, Vobefzelniki Bougi BKM 1789, 7; Hvala boidi Oczu Bogu zObefzelnikom Dűhom fřvétím SM 1747, 67

obesélnost -i ř *tolazba*: csi je kákfa obefzélnořzti lűbezni med vami KŠ 1771, 593; Boug i Ocsa nas, ki dáo nám je obefzélnořzti vekivecsno KŠ 1771, 629; Dás, v-'zalofřzti obéfzélnořzti BRM 1823, 314; Jezus .. 'Zalofřztnim obéfzélnořzti BRM 1823, 85

obesíti obésim dov. *obesiti*: i potomtoga tebé Fárao dá obefziti KM 1796, 27 **obesíti se** obésim se tudi obésiti se -im se *obesiti se*: csi fze obejřzi KŠ 1754, 36; Judás fze obejřzi KŠ 1771, 92; Júdas ki fze je potom vu dvojnofřzti obefzo KŠ 1771, 755 **oběšeni** tudi obějřeni -a -o *obeřen*: ka je od ti neverni na edno Olivo obefeni KŠ 1771, 159; té je obejseni, te ov je pa nazáj pořztávleni KM 1796, 27; Sřvétí Lukács Evangeliřta drági, Krifřtusa gláfzi vu Grcskom orřzági, Gda je zolive obefeni, vprávoj Vöri tá dao dűh fřzvoj BKM 1789, 329

oběšati se oběřam se nedov. *obeřati se*: řnjimi piruřlek plezi i se obeřa AI 1878, 7

obětanje tudi obėjtanje -a s *obljuba, obljubljanje*: zobejtanyem KŠ 1754, 173; naj bi kmete z obetanyom na lutheransřtvo zapelávao KOJ 1914, 123

obetežati -ám dov. *zboleti*: csi obetesá, nikoga nejma SIZ 1807, 5; Od etoga glásza Andrásí III. szrczé zabolí, obete'sá KOJ 1848, 42; Od kilavoga szadá obete'zá cslovek KAJ 1870, 16; csi stero dr'zincse obeté'za AIP 1876, br. 1, 3; Obete'sao je Martin KM 1790, 42; On je pa od sztráha obete'sao KOJ 1845, 116; cslovek je obete'zao KAJ 1870, 40; Mati je obete'zála KAJ 1870, 8; Etaksi lűdjé szo nej nikaj obete'sali KOJ 1845, 118; csi sze stero dête obete'zá AIP 1876, br. 4, 2

obézati oběžem dov. *ozdraviti*: Molitev mi obé'ze rane szrdcza KAJ 1848, 202; jaj tvoj sto poszłűhne, I rane szrdcza obé'ze KAJ 1848, 22 **obézati se** oběžem se *ozdraviti se*: Csi sřtáne, ali pa lé'ze, Mené sze lepô obé'ze KAJ 1870, 53

obežgati -žgém dov. *obžgati, osmoditi*: Műha obe'žgála szi je perôti KAJ 1870, 8 **obežgáni** -a -o *obžgan*: Obe'žgána glavnya csrna KAJ 1870, 171

obežuvati -űjem nedov. *ozdravljati*: On zvrácsi

one, ki szo potrtoğa szrcza, ino obe'zúje nyi boleznoszti TA 1848, 119

obhájati -am nedov. **1. obiskovati:** potom je vó fou, i obhájao je po rédi Galaczie i Frigie dr'zélo KŠ 1771, 399 **2. izraža stanje, kot ga določa samostalnik:** 'Salofzt me obhája SIZ 1807, 60; Groza je obhája povszéd KAJ 1848, 375; velika szrczá 'salofzt bode nyih obhájala SIZ 1807, 42 **3. ravnati:** zdaj kázati zacsnejo, kak grozno bodo z nami obhájali KOJ 1914, 101

obhoditi -hòdim dov. **1. obhoditi, prehoditi:** te necsifzti dújh obhodi fzúha mejfzta KŠ 1771, 208; Parthio potom Per'zio obhodi Tomás Apofstol BKM 1789, 329; teccasz kazács megdeny céli potács vöre vszeòkoli obhodi KAJ 1870, 159; Obhodo je pa Sirio i Cziliczio potrdjávajoucsi gmajne KŠ 1771, 391; Obhodo je pa Krifzstus vlzo Galileo KM 1796, 98; Gda bi pa Peter vnouga mejfzta obhodo, priiffao je vu Liddo KM 1796, 123 **2. ravnati, opraviti:** kak je potrèbno z-etimi obhoditi, csi steri kaj prigrèshijo AIP 1876, br. 2, 3; Ne premifzli za nyé Kak na konecz obhodi BKM 1789, 282; Kakda je obhodo Abraham z-Lotom KM 1796, 15; Kakda fzo obhodili Dánielovi tiváriske KM 1796, 79; Kakda fzo obhodile te 'zenfzke pri grobi KM 1796, 113 **obhodéçi -a -e ko je obhodil:** I obhodécsi Pizidio prisla fzta vu Pamfilio KŠ 1771, 387; Obhodécsi pa te záton notri do Páfufa najsla fzta nifléga csalejra KŠ 1771, 381 **obhodívši -a -e ko je obhodil:** Obhodivfi pa Frigie i Galáczie dr'zélo, prepovejđano nyim je od Dúhá fsvétoga gúcsati rejcs KŠ 1771, 391

obhodjávati -am nedov. **obiskovati:** Gda bi pa obhodjávali mejfzta, zapovedali fzo nyim varvati návuke fzkoncsane od Apofzstolov KŠ 1771, 391

obhválnost -i ž *pohvala:* Ete novin vszáka z-obhválnosztjov sze szpominola od z-ete zacsávne AI 1875, br. 1, 7

òbid -a tudi òbed obèda m *kosilo:* Prandium Obid KMS 1780, A7b; Ebéd; obed KOJ 1833, 154; Farizeus ga na obid zové KŠ 1771, 206; gda napravlas obid, ali vecsérjo, ne zovi priátele tvoje KŠ 1771, 219; Gda bi fze eden krát po obòdi sétao Dávid, zagledno je Uriáflovo 'feno KM 1796, 62

obiditi -ím dov. **obuditi:** nego je obidim vu flejdneyem dnévi KŠ 1771, 285; ka zfzáda ledevjouv nyegovi pouleg tejla obidi Krifzstufa KŠ 1771, 346; ali, idem, naj ga obidim KŠ 1771, 303; Boug je pa i Gofzpodou obúdo KŠ 1771, 500

obilen -lna -o prid. **1. obilen, rodoviten, bogat:** Efse je i Moj'fèffa z-Áronom vrét z-one obilne

zemlé Boug vó zápro KM 1796, 41; Mi fzmo fzte Kánaniánfzke z-médom ino mlejkom tekoucs obilne zemlé SIZ 1807, 17; Gofzpodin Boug dáj dúgi 'sitek, z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6; nemárne vtraglivofzti, ftera je nyé vu obionoj zemlej pelala KŠ 1754, 3b; Törke od Europe odvvrno z-obilnim dobicskom KOJ 1848, 46; i po fzedem puni vláti fze znamenúje fzedem obilni lejt KM 1796, 28 **2. zelo velik, duhovno bogat:** Milofesa vám bojdi i mér obilni vu fzpoznanyi Bogá KŠ 1771, 717; I, csi bodete fze poklanyali fzamo vařim bratom, ka obilnoga vcsinite KŠ 1771, 17; Li ti szam me mores Krepiti v-tom vüpanyi Ino obilen tál Mi dati v-zvelicsanyi KAJ 1848, 149; Da bi pokazao vu prifèfztnom vrejmeni to prevecs obilno bogáfzto milofese fzoje KŠ 1771, 576; fztálni bojdite, obilni vu deli Gofzpodnovem KŠ 1771, 525; Váfz pa Boug napuni i obilne vcsini z lúbéznofztyov KŠ 1771, 619 **obilnéjši -a -e obilnejši, bogatejši:** Szlugi Krifzstufovi fzo .. bole fzam jafz vu delaj obilnejfi KŠ 1771, 548; I fzcrczé nyegovo je obilnejše kvám KŠ 1771, 541; Od obilnejléga fzpoznanya Szvéte Hiftórie fztároga Testamentoma KM 1796, 84; da je onoj kotrigi, fteroj fze je kaj zmenkalo, obilnejfi pořtenyé dáo KŠ 1771, 515; Ár, csi bomo jeli, nebomo obilnejfi KŠ 1771, 505

obiljávati -am nedov. **imeti v obilju:** Vu csinényi szádarodnom Mi daj obiljávati KAJ 1848, 77; Ár csi je fzluzba prekléřztva dika, od koga bole obiljáva fzlúřzba pravice KŠ 1771, 533; ár je nikoga nyegov 'zitek nej vtom, kaj obiljáva zpoistvom KŠ 1771, 211; I v-dobrom obiljávamo BRM 1823, 16; Boug pa napuni váfz náto, da obiljávate vu vüpanyi i vu zmo'znofzti Dúhá fsvétoga KŠ 1771, 482; Naj, kak obiljávajo trplejnja Krifzstufova vnami, tak po Krifzstufi obiljáva i obefzeljávanye nafe KŠ 1771, 529; naj obiljáva grejha fzapdáj KŠ 1771, 458; Naj obiljáva fzfáke fèle drejvom BKM 1789, 156; Tak i vi geto 'zelejte ta dúhovna naj obiljávate KŠ 1771, 518; Ar dá fze nyemi i obiljávo bode KŠ 1771, 42; Csi je záto ifřztina Bo'za vu mojoj lá'zi obiljávala na nyegovo diko KŠ 1771, 452; Nyegove recsi bógajmo, I v-dobrom obiljávamo BRM 1823, 44; kak csi bi oni rávno z sziljom i mostom obiljávali TA 1848, 4 **obiljávati se** -am se *imeti v obilju:* Obiljávajmo fze z-dobrim delom SŠ 1796, 20 **obiljavajúóci -a -e obilen, velik:** naj milofca obiljavajúoucsa bole obiljáva na diko Bo'zo KŠ 1771, 535; Nej kaj bi ifřkao dár, nego ifcsem fžád obiljavajúoucsi vu racsúnanyi vařem KŠ 1771,

600; liki fzte navcseni obiljavajoucsi vu nyem zhválo zdávanyem KŠ 1771, 606 **obiljavajouči** -a -e sam. *obilni, veliki*: Ár eta vu vami bodoucsa i obiljavajoucsa ne pofztávijo váfz prázne KŠ 1771, 717

obiljé -á s *obilje, bogastvo*: Jezus, Mojga fzcrczá vfze obiljé BKM 1789, 276; Mám vfze vBogi obilje BKM 1789, 422; Mám vfze v-Bougi obiljé SŠ 1796, 117; Ino i pūfzta mejfzta, zobiljom, zobiljom, bregovje fze radújo BKM 1789, 48

obilno tudi obíono tudi obíuno prisl. **1. obilno, bogato, v veliki meri**: Dühá, fteroga je obiuno Křifstus za náz vonka vlejav TF 1715, 33; Boug grejhe tak obiono odpifzti KŠ 1754, 135; tak profzmo Bogá, naj nyim ono obilno nazáj dá KŠ 1754, 53; keliko nájmnikov ocsé mojega obilno má křúha KŠ 1771, 223; nego, ka bi lúbezen fzpoznali, ftero obilno mám kvám KŠ 1771, 531; Razmis fztoga obilno, keliko hvále nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; Szád dobri dejl prináfamo, Obilno vfzákóm leti BKM 1789, 179; Obilno fze telikájse tá pomoucs gori nájde vu Hiftórii Sz. Křfztsánfzke Matere Czérkvi KM 1796, 133; Zdaj vzemem nájem obilno SŠ 1796, 160; Tak bos nász obilno hráno BKM 1789, 343 **2. obširno**: i vu steri casusai je zgoraj 'se obilno povejdano KOJ 1833, 139 **obilnej** tudi obilnejše *obilneje*: Obilnejše pa efce fzmo fze radúvali nad radofztyov Titufa KŠ 1771, 541; ká'ze obilnej KŠ 1771, 670; obilnej fzmo fze páfcsili vas obráz viditi KŠ 1771, 617; Jákolft Vcsenyá obilnej fze pred náfz dávajo KMK 1780, 54

obilnost -i ž *obilje, bogastvo, velika mera*: Naj i nyihova obilnofzt vam bode vu vašem zmenkanyi kpomoucsi KŠ 1771, 542; Obilnoszt Bo'si dárov KM 1783, 57; pred liczom tvojim je veszélja obilnoszt TA 1848, 11; Ár zobilnofzti Szrczá gucsijo vūfzta KŠ 1771, 40; od koga bole, ki obilnofzt milofce i dár pravice jemléjo KŠ 1771, 458; Po obilnoszti tvoje dobroute KM 1783, 9; Vlê vö nász v-obilnoszti Dáre tvoje KAJ 1848, 122; Noucs ino dén zvelikov obilnofztyov molécsi KŠ 1771, 618; Vretine fzkuz moj zobilnofztyom, Vö teccite BKM 1789, 206

obímanje -a s *objemanje*: Tam bo' fzlátko obimanye KM 1783, 250

obímati -am in -lem nedov. *objemati*: Kelkokrát ni szam nestimam, Ka bolvana zla obimam KAJ 1848, 149; [medved] obimlje svojga protivnika AI 1878, 10; Kúsűjemo i obimlemo KŠ 1754, 43; Ti mené, jafz tebé Gda obimao bodem KŠ 1754, 264; nego fzo je li ouzdalecs vidili i obimali KŠ 1771, 691; 'Ze bi rad vtebi prebivao, Gdebi Jezusa obimao KŠ 1754, 272; gde bi

Jezuffa obimao KM 1783, 292; 'Ze fzegrejva, i tebé zdaj Obima BKM 1789, 281; naj te fsvétov pobo'znofztyov obimlem KŠ 1754, 235 **obímati se** -am se in -lem se *objemati se*: Obimajta sze tak vüva AIP 1876, br. 9, 4; pren. praviczta i mér fze naj obimleta KŠ 1771, 854

obínoti -em dov. *objeti*: Rad obínem vszákoga, Ki me je lúbiti vole KAJ 1848, 146; Doli idoucsi pa Paveo obino ga je erkoucsi KŠ 1771, 404; ona ga je obinola i sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7 **obínoti se** -em se *objeti se*: E'fau, fetúvao je k-nyemi, obinola fzta fze, i küsnola KM 1796, 22 **obiršášiti** -im dov. *oglobiti*: ár ga je Gejza II. nagányao, Austrio obirsásó KOJ 1848, 28

obískati -iščem dov. *obiskati*: da szo mestrovje 'se szenya nej obiszkati szmeli KOJ 1848, 79; Károl II. szka'slive křálíce vecskrát obiszka KOJ 1848, 48; i poká'si veszéljé, ka te je obiszkao KOJ 1845, 30; Tu ga je Dovicza obiszkala KOJ 1848, 61; zahváli nyim, ka szo te obiszkali KOJ 1845, 28

obiskávati -lem nedov. *obiskovati*: Maria na Tissini tak drága ino lúblena bila, da szo jo pogousztoma obiszkávali KOJ 1914, 106

obísnoti -em dov. *obviseti*: fzo fze nyegovi vlafzjé na edno rafztovo vejko zafzüknloli, i tám je obifzno KM 1796, 64

obíst -i ž **1. ledvica**: Vese; obiszt KOJ 1833, 181 **2. človekova notranjost**: ár fzi ti fzcrczá, i obiszt zbrojavajoucsi Boug KM 1783, 3; Zbrojavecz fzcrcz, i obifzt Boug KM 1783, 46; Goszpodne, fzcrczá i obifzti zgrúntávás KŠ 1754, 232; ka fzam jafz, ki zgrúntávam obifzti i fzcrczá KŠ 1771, 771; Nasgi z-ognyom Dühá fsvétoga naffe obiszti KM 1783, 102; ki szi szrczá i obiszti zgrúntávajôcsi Bôg pravicsen TA 1848, 6

obistriti -im dov. *zbitriti, poživiti*: káva .. pri sztári lidém márnó krv obisztri AIP 1876, br. 4, 6

obíti -idem dov. *obiti, izraža nastop stanja, kot ga določa samostalnik*: 'salofzt ga obide, nikoga nejma SIZ 1807, 5; Naj obide Nyidva v-Nébi Vecsna radofzt BRM 1823, 417; csi ga mraz obide BRM 1823, 210; Csi me bolezén obide BRM 1823, 58; Szvéta groza obide Bogábojécsega krsztsenika KOJ 1845, 22; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 6; Kaksza groza jo obide KAJ 1870, 17; fzrám je nyidva obisao za volo nágoce KM 1796, 7; I groza ga je obisla vfze tak, da fzo fze fzpítávali med fzebom KŠ 1771, 105; i groza me je obisla TA 1848, 13

objáčiti -im dov. **1. utrditi**: 'Siga je Belgrád objácso KOJ 1848, 52 **2. okreptiti**: Nájbole je Bog Károla Velikoga czaszara objácso za tou KOJ 1914, 98

objačuvati

objačuvati -ùjem nedov. *krepiti, hrabriti*: z dobrimi példami nyé objacsúvali tak, da szo z veszeljom pobirali vno'sino sznopja KOJ 1914, 150

objèsti -jém dov. *objesti, obgristi*: Závec je skodliv, ár sadik tenko skorjo obje AI 1878, 12; [mrvajlje] mrtve stvári i ftiče čisto objejo AI 1878, 37

objočávati -am nedov. *objokovati*: Mertve objočávam BJ 1886, 21

objočlivi -a -o prid. *objokovanja vreden, žalosten*: Tecsász, ka sze je na mohácskom pouljji eta objocsliva zgúba godila KOJ 1848, 74

objókuanje -a s *objokovanje, obžalovanje*: Objoukanye grejhov KM 1783, 177

objókati -jóučem in objókati -jóčem nedov. *objokovati, obžalovati*: naj morem vsze moje grejhe objoukati KM 1783, 37; naj mojo húdoubo objoucsem KM 1783, 115; Csi neobjócsem v-pokôri Sztópájov moji KAJ 1848, 157; objoucse ono vu sztarofzti KM 1790, 18; Merkajte da 'salofztno nigda ne objoucsete SIZ 1807, 57; Vi, ki v-tihøj szamnoszti Grêhe objócsete KAJ 1848, 57; ino tam objoukajo szvoje szprevedne mladoszti naszládnoszti KOJ 1845, 47; Objócsi vsze, Vsze, ka je Bôgi prôti KAJ 1848, 142; Nyegovo nefzrecsno fzmrt je britko objoukao KM 1796, 64; Da bi té cslovik ne bi drefzelio roditele, ne bi ga objoukali KM 1790, 56 **objókani** -a -o *objokovan*: vu nevouli, v-fziromaftvi, i od nikoga nej objoukani je mr'o KM 1790, 62

obkárati -am dov. *okarati, oštetiti*: Ednoga hipa te sztári obkáro szine AIP 1876, br. 12, 7

obkaštigani -a -o prid. *kaznovan*: Svécarse szigorno bodo obkastigani AIP 1876, br. 3, 1

obkínčani -a -o prid. *okrašen*: Tam zapazita nyiva lêpo nyivo, obkincsano szpredrágim sziljom AIP 1876, br. 10, 7

obkúšnoti -em dov. *poljubiti*: i be'zo je k-szvojim, zrédom vszákoga obkúšno AIP 1876, br. 1, 7

obkúšúvati -ùjem nedov. *poljubljati*: Katice mati me tak obkúšúvala i me szpitávala AIP 1876, br. 7, 6

obláčati -am nedov. *oblačiti*: Náge oblácsati KMK 1780, 97; Csi pa trávo polfzko Boug tak oblácsa KŠ 1771, 20; Piánecz razdrti gvant bode oblácsao te zafzpnáecz KŠ 1754, 50; Ne fzkrbte fze tak, ka bomo oblácsali KŠ 1771, 20; niti za tejlo vafé, ka bodte oblácsali KŠ 1771, 20 **obláčati se** -am se *oblačiti se*: Po prôsztom sze morem oblácsati KAJ 1870, 56; kaj fze je ni Salamon nej tak oblácsao KŠ 1771, 20

obláčen -čna -o prid. *oblačen*: Oblácsni je trákn na nébi, de'zd'z ide AIP 1876, br. 2, 7

obláčilo -a s *obleka, oblačilo*: Ruha; oblacsilo, gvant KOJ 1833, 171

obláčina -e ž *neugodno razpoloženje*: Po procs odidejnyi luth. fararov od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina razvedrila KOJ 1848, 109

obláčiti -im nedov. *oblačiti*: Rad bi bio tvojemi diteti, stero szti ti oblácso KOJ 1833, XIII **obláčiti se** -im se *oblačiti se*: nego sze po szvojem sztálisi oblácsi KOJ 1845, 46; cslovik, ki fze je oblácso vu skarlat KŠ 1771, 226

obláčnica -e ž *oblačilnica*: Caszar je vu oblácsnici AI 1875, br. 1, 6

obládanje -a s *zmaga, obvladanje*: Diadalom; obládanye KOJ 1833, 153; Obládanye fzcrczá od pravice KŠ 1754, 78; Obládanye Mantrnikov KM 1783, 46; Oh drági Odkúpitel .. Obládanye grêhov BRM 1823, 85; Sli bodo od obládanya do obládanya TA 1848, 69; Ali bojdi Bougi hvála, ki vfzigdár nám obládanye dá vu Kriřztfuři KŠ 1771, 532; da mi darújes na obládanye vszejh mojih protivnikov KM 1783, 66; Dáj da od'zené nyih nakányanye, i da nad nyimi vzeme obládanye BKM 1789, 271; teda fze zgodí ona rejcs, ftera je piřzana, po'zrejta je fzmrt vu obládanyi KŠ 1771, 524; Da bi zobládanyem Glédo me protivnike BKM 1789, 7

obládati -am dov. *premagati, obvladati*: da mi .. grejhov prouti fztáti i nyé obládati moremo KŠ 1754, 116; Dáj mi nouvo moucs, fzkterov Obládam nepriátelov KŠ 1754, 259; protivnike zjednim ti stouih obladas SM 1747, 85; vrági, fřvejti i tejli vfzigdár prouti fztánes i obládas KŠ 1754, 12a; Poglavník fřveita .. on nářz ne obláda SM 1747, 79; Vfze premága (obláda) te fřveit SM 1747; Vfze narodjeno od Bogá obláda ete fřvejt KŠ 1754, 84; Csi pa mocsnejři od nyega, pridoucfři, ga obláda BKM 1789, 207; nakonczí da dónok obládamo, ino boy obderfimo TF 1715, 30; Tejlo i fřvejt obládamo BKM 1789, 6; nego bole to húdo zdoirim obládaj KŠ 1754, 72; Obládaj vfze vtvojem tejli BKM 1789, 20; i vfze dobro dokoncsate, ino obládate SM 1747, 27; Naj je obládamo i vitéziemo KŠ 1754, 174; jařz fzam obládao te fřvejt KŠ 1771, 322; ti fři Satana obladal SM 1747, 67; I nato fzmrt za nářz obládo BKM 1789, 6; Piřem, kaj fzte obládali toga húdoga KŠ 1771, 728 **obládati se** -am se *biti premagan*: ne obládajfze od húdoga KŠ 1754, 72; Ne obládaj fze od húdoga KŠ 1771, 477 **obládajóuči** -a -e *zmagoslaven, zmagujoč*: Jezus Názarenszki, Kráo 'Sidovszki! ete obládajoucfři Titulus me naj bráni od vszega húdoga KM 1783, 175; Kakda fze dili tá mati czérkev? Na vojřzkúvajoucsó

i obládajouco KŠ 1754, 130 **obládavši** -a -e ko je *premagal*, *obvladal*: Hitri Králi Szve orfzäge rafzprévltzrvsi vnouge obládavsi SŠ 1796, 126 **obládani** -a -o *premagan*: Gda je obládani od Filifzteuffov, prefzmekno sze je KM 1796, 59; i nyegova vojfzka je obládana KM 1796, 71; Oni, ki sfo bili protivniczke meni, vfzi sfo óbládani BKM 1789, 311; Tak nam On dá vernoszti nájem .. Na czili obládani mók KAJ 1848, 111 **obládani** -a -o sam. *premagani*: ki je zvráceo vfze obládane od vrága KŠ 1771, 374

obládavec -vca m *zmagovalec*, *premagovalec*: Krifztus pun dike, kakti obládavec zfmrti, i vrága KM 1780, 16

obládavnik -a m *zmagovalec*, *premagovalec*: Oh Jezus, Obládavnik plemeniti KM 1783, 247; Oh ti fzmrti obládavnik BKM 1789, 402; Oh ti fzmrti obládavnik SŠ 1796, 5; Jezus! fzmrti obládavnik BRM 1823, 213; Vefzéli sze Te fzmrti obládavniki BRM 1823, 77; Te szmrti obládavniki, Jezusi boj csészť KAJ 1848, 108

obládnik -a m *zmagovalec*, *premagovalec*: gda sze je vgroubi o'zivo i, kakti mocsen obládnik, na pekeo doli fztoupo KŠ 1754, 111; Jezus Obládnik je pofztano BRM 1823, 75; Oh Jezus, Vszê protivnikov obládnik KAJ 1848, 310; Zátó hválo dájmo Protivnikov obládniki BKM 1789, 91; No dicfimo Krifztufa, Obládnika zmo'znoga BKM 1789, 99

obládnost -i ž *zmaga*: i eta je ta obládnofzt, ftera ete fzevjt obláda KŠ 1771, 734; mefzto tak imenúvano za volo victorie, ali obládnofzti KŠ 1771, 612; bi tákse obládnofzti Nevidli odicsenofzti BRM 1823, 71; Tak szvétmo blá'zeni szvétek Jezusa obládnoszti KAJ 1848, 108; i z szpévanyom obládnoszti me obdarújes TA 1848, 24; Kolman z-obládnoszti glászom goriszkoucsi KAJ 1870, 82; Hválte Jezusa obládnofzt BRM 1823, 78; nad Filiszteusom bom obládnoszt szpévao TA 1848, 92; pokecs szvojo nepodvr'zenoszt na obládnoszt zdignejo AIP 1876, kaz. br. 3

obládúvati -űjem nedov. *premagovati*, *obvladovati*: vrága pa i vfze nepriátele obládúje KŠ 1771, 763; Ali vu vfzej eti obládújemo po tom KŠ 1771, 467

oblágati -lážem dov. *nalagati*: cigánicza divojki, ali mladenci na dlani 'sile zbrodáva, ino z-szrečnim záonom obláse KOJ 1845, 112

oblák -a m *I. oblak*: Nubes Oblák KMS 1780, A7; Oblák Felhö KM 1790, 92(a); zbrisem doli, kakti kufzti oblák, prefztoplennyé tvoje KŠ 1754, 216; ovo eden fsvetli oblák obfzenczao je nyé KŠ 1771, 56; I fsvekli oblák ga je, On nyih

oucsi odvzéo BKM 1789, 110; gda vidite oblák zhájati od fzuncsenoga záhoda KŠ 1771, 214; i vidili bodo fziná cslovecsega pridoucsega na obláki nebefzkom KŠ 1771, 81; Pride Bo'zi fzin vu fsvetlom obláki BKM 1789, 436; kaj sfo ocsáki naři vfzi pod oblákom bili KŠ 1771, 508; obláčzke brezi vodé KŠ 1771, 759; kcsafzi sze 'znyimi vnefzémó vu obláke KŠ 1771, 621; I vidili bodte fziná cslovecsega pridoucsega zoblákmi nebefzskimi KŠ 1771, 150; ár zmeqlami, Ti ladas fzám zoblákmi BRM 1823, 341; Szunce je za oblákmi zacšulo KAJ 1870, 24 **2. velika skupina česa**: geto tákfí oblák fsvedokov okoli fzebe mámo KŠ 1771, 694; Z-etaksim tálom sze je vszelé vecs oblákov resúvala nyegova pamet KOJ 1845, 5

oblást -i ž *I. moč nad kom*, *čim*: Vfze, kai je od Boga porodjeno, i vóra nafsá je to premáganye, obláfzt, ftera te fzevit premága SM 1747, 28; ár je nyemi vfza obláfzt dána KŠ 1754, 149; dána mi je vfza obláfzt na nébi i na zemli KŠ 1771, 99; Gde je tvoj Düh, tam je obláfzt BKM 1789, 125; Kak velika obláfzt je bila potrebna k-tomi KM 1796, 4; da Te pekléni Vrág nikákfe obláfzti nad menom nai ne vzeme TF 1715, 47; Nedai tomu Satanu obláfzti nad nyim vzéti SM 1747, 63; da ni vrág .. nebodo nad nami nikakse obláfzti vzéti KŠ 1754, 224; Ár nega obláfzti, nego od Bogá KŠ 1771, 477; Ne dáj ni edne nad nami oblászti, Vraj'soj jákoszti KM 1783, 279; Ár 'ze poglavnik fzevjta Nikaj oblászti nejma BKM 1789, 11; vszáka právda i od nájvisesnye oblászti od kralá potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; Naj znána bode zdaj poglaváfzťvi i obláfzti vu nebefzki prebivalífcsaj KŠ 1771, 578; da tvoio obláfzt povfzud gláfzim SM 1747, 57; dáó je nyim obláfzt KŠ 1754, 137; gda na nikoj fsvprávi vfzo obláfzt KŠ 1771, 522; Odvzemi obláfzt vřaj'zo BKM 1789, 8; ali Boug i ono lűftvto pod valšo obláfzt vr'se KM 1796, 45; i rimszkoga Cszazara pod szvojo oblászt zmetali KOJ 1848, 6; ár je vu obláfzti bila rejcs nyegova KŠ 1771, 177; Ár, csi bom sze hválo znafov obláfzťyov KŠ 1771, 545; Ár pod mo'zá obláfzťyom bodoucsa 'zena KŠ 1771, 461; i pod obláfzťyom fsvojega mo'sá 'fivé KM 1796, 7; i podvr'zeni fzo nyemi angyelje i obláfzti KŠ 1771, 710; Po fterom i oblászti fze bojijo KM 1783, 11; Szo prouti obláfzti vřaj'ze BKM 1789, 56 **2. vladarska ali državna oblast**: Ocsa je pa vzéo mosnyô i pred oblászt jo je nezao KAJ 1870, 126; je zapovedao Auguftus Czafzar, naj bi vfzáki, pod nyegovo obláfzťjov, bodoucsi cslovik KM 1796, 87; i ftere obláfzti jefzo, od Bogá fzo pofztávlene KŠ 1754, 34;

Visne oblášti KAJ 1870, VII; Vfzáká dŭfa obláfztim vífensnym podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34; Vfzáká dŭfa obláfztam podlo'zna bojdi KŠ 1771, 477; naj poglavníkom i obláfztom podlo'zni bodo KŠ 1771, 660; Gda bodo pa váfz pelali pred vládnike i pred obláfzti KŠ 1771, 211

obláštík -a m *obláštík*: Matyas lih od szébe odporine, ka szo nyemi vnougi sztári mo'sáčzke i oblášzticizke tak za hŭdo szpoznali KOJ 1845, 63

obláštíštvo -a s *obláštíštvo, oblast*: nego nevoscsení Vourih je mogao oblášztisztvo i Bécs odsztaviti KOJ 1848, 60

obláziti -im dov. *obiskati*: Nepriátel náfz Oblazio nam je krajino BRM 1823, 442; pren. I nefzreca me je oblázila BRM 1823, 326

obléč -a m *obleka, oblačilo*: i da szo toplim krajom navájani Francúzski jŭsniczke nej meli rimszkoga oblecsa KOJ 1848, 120

oblečálo tudi obličálo -a s *obleka, oblačilo*: Nej je 'zitek vecs, liki oblicsalo KŠ 1771, 20; Nej so meli krŭha, nej oblečala BJ 1886, 9; I za oblicsalo ka sze fzkrbite KŠ 1771, 20; Vszákí náj bude v-nosbi i oblecsali ponizen i posteni KOJ 1845, 93; nego szo csanadinszkoga Pispeka na rásen goripotégnoi 'sivoga, i vu pŭspszkom oblecsali KOJ 1848, 71

oblečenjé -á s **I. oblačenje**: rejcs zamenŭje Z-kem podarŭvanye, oblecsenyé, nahránejnye KOJ 1833, 129 **2. utešenje**: fzi moremo mífzliti od Sziná Bo'sega Tejla oblecsenyá KMK 1780, 32; Izmo Sziná tvojeja Tejla oblecsenyé fzpoznali KM 1783, 89

obléčti -léžem dov. *obdati, obkrožiti*: Tak, esi 'zitek nas oblé'ze mrák KAJ 1848, 405; vnogo jezér lŭdsztva, stero oblé'ze prôti meni TA 1848, 4; Sznêg oblé'ze nyé 'zivis KAJ 1870, 57; vodé sze po szvoji bregê razlejéjo ino cêlo krajino oblé'zejo KAJ 1870, 107; mŭsice oblé'zejo cvéticse KAJ 1870, 97; ka je vsze léd i sznêg oblégao KAJ 1870, 64; i Paflagonio je obleglo okoli Hállys vodé KŠ 1771, 554; tak fzta bregj oblegla tiva dvá tábora KM 1796, 55; Ka fzo mrfzke 'fabe Egyptom oblegle KM 1796, 34

obleděti -ím dov. *obledeti*: Veli mála violica, Nebos núcala tam mené, Ár mi oblědi korenyé KAJ 1870, 102; Cvětje je pověhno, tráva na trávníkaj oblědila KAJ 1870, 60

obléditi se -im se dov. *obledeti*: lice sze né vszáki dén bolje oblédilo AIP 1876, br. 2, 6

obléiči tudi obléčti tudi obliči -čém dov. **I. obleči**: Blisnyega fzvojega vbogoga obleicsi SM 1747, 88; Kí ga kak gvant na fzé oblicsé BKM 1789, 258; i dveji fžŭknyi fzi ne oblicséjo KŠ 1771, 118

2. prevzeti kaj, utelesiti: Ka sze vám prisztájá I oblejcsi novoga csloveka KŠ 1771, 582; Ár je potrejbno, naj to mrtelno oblicsé nemrtelnoftz KŠ 1771, 524; novoga csloveka na fzé oblicsémo KŠ 1754, 7a; Na fzé fzam Jezusa oblejko SŠ 1796, 146; Nase fzirmastvo fzi na fzé oblejko BKM 1789, 37; Cslovefztvo na fzé oblejko BKM 1789, 56; fzta vraj'zi kejp oblekla KŠ 1754, 96; Kriřztufa fzte oblekli KŠ 1771, 563; I oblekli fzte toga novoga ponovlenoga KŠ 1754, 608; Ino oblejczí toga novoga csloveka KŠ 1754, 97; i oblejczmo ro'zjé fzfvetloftzi KŠ 1771, 478; I oblejczte toga novoga csloveka KŠ 1754, 191; Oblejczte záto csrejva milofztivnofzti KŠ 1771, 608; Nego oblejczte Gofzpon Kriřztus Jezufa KŠ 1771, 479; Kriřztusa fzte oblekli KŠ 1754, 190 **obléčti se** -čém se *utelesiti se*: vu moje tejlo fzi fze oblejka KŠ 1754, 237; Rejcs sze je vtejlo oblejkla BKM 1789 **obléčeni** -a -o *oblečen*: Herodes, oblecseni v-králefzkom gvanti KŠ 1771, 380; csloveka, ki je nej bio oblecseni z gvantom gofztŭvanya KŠ 1771, 72; 'zivém Oblecfeni vu dike, Do pét fžŭknyo preveliko BKM 1789, 107; nedosztójno po páverszkom oblecseni KOJ 1845, 5; Jeli csloveka vmejhkom gvánti oblecsenoga KŠ 1771, 35; i na fspot vu bejli gvant oblecsenoga je nazáj pofzlaó k-Pilátufli KM 1796, 108; Csifze li oblecseni, i nej nági, nájdemo KŠ 1771, 536; Vszákí more dosztójno oblecseni v-solo priti KOJ 1845, 8; ká fzo lŭdjé tak lepô oblecseni bili KAJ 1870, 117; pren. Od vřzuncze oblecsene 'zené KŠ 1771, 787; Vŭrjem Sziná Bo'sega vu Cslovecsánfzko Tejlo oblecsenoga KM 1783, 142; dokecs ne bodte oblecseni zmo'znofztyom od vífzine KŠ 1771, 258; vnasega Kriřztusa po vŭri fzmó oblecseni BKM 1789, 225; Sztaite záto oblecseni fztem perfznm felezom te pravde SM 1747, 27

oblejáti tudi oblijáti -jém dov. *obliti*: Najpogŭbelnési ji je de'zdz', steri ji z-vodŭv oblejé palacse KAJ 1870, 57; szrcsna radoszt vselé obadvá sztarisa na tolko z-szkuzami oblejé KOJ 1845, 19; Naszlédnye je z-oliom oblejéjo KAJ 1870, 81; i z-'sivimi fzkuzami oblej ocsi moje KMK 1780, 105; Oblej mojo dŭso fztvojom drágom vřejdnofztyom KM 1783, 122; pren. Kaksá blŭdnoszt I zlocsasztnoszt Je zemlo oblejála KAJ 1848, 102 **oblejáni** tudi oblijáni -a -o *obliti*: Po fteri je teda zvoudov oblejáni fzfvejť prejšáo KŠ 1771, 722; Steri je meo zláto kadilniczo i lado zákona oblijáno povřzoud zlátom KŠ 1771, 685

oblejtati -am dov. *hitro obhoditi*: on je nej meo dofzta fzna, da oblejtao vefzniczo SIZ 1807, 56

- oblěk** -a m *obleka*: Oblěk AIN 1876, 36; Öltözék, oblěk, gvant AIN 1876, 36; Oblěk, skrinyo more prihrámbi dr'zati AIP 1876, br. 1, 3; sze nemre gori zapiszati nyihov potrêben oblěk AIP 1876, br. 4, 1
- oblekávati se** -am se nedov. *oblačiti se*: Csi fzte pa pozváni nej bili na gofztüvanye, Oblekávali fzte fze vu csarne rú'sne fzüknye SIZ 1807, 56
- obléšćiti se** -im se dov. *zableščati se*: Z Siona sze je ta lêpa szvetlosca, Bôg oblescsila TA 1848, 40
- oblévanje** -a s *zalivanje*: po prevecs szühi trávnikaj je potrêbno grabe szkopati, z-blüzi bodôcsi potokóv vodô na nyé pelati, i po gôsztom oblévanyi je rodnêse vcsiniti KAJ 1870, 121
- oblévati** -am nedov. *oblivati, zalivati*: Ali kak temni mrák Obléva ténki trák Szvêta bo'zega KAJ 1848, 13; Tak on z-'zitka dobrôtami Lúdsztvo szvoje obléva KAJ 1848, 211
- oblèznoti** -em dov. *oblizniti*: vájna náfzladnofzt je vu onom ocsnom megnenyi preminoula, v-fterom fzta jo obleznola KM 1790, 28
- oblíčávanje** -a s *oblačenje*: Sterih fznájga naj ne bode zvünejšny ali vu oblicšávanyi lejgoga gvanta KŠ 1771, 708
- oblíčávati se** -am se nedov. *oblačiti se*: Niki fze pa v-fzomárfzki kejp rú'sno oblicšáva SIZ 1807, 57
- oblíče** -a s *oblíče*: ár fzo vidile ocsi moie, tvoie Zvelicfanye, ka fzi fszpravil pred obliczem vfzega lúfztva SM 1747, 58
- òbliti** -im nedov. *obliti*: Rad bi on i sztolar bio, Nemre 'zagati, obliti KAJ 1870, 157
- oblízlivi** -a -o prid. *sladkosneden*: V jestvine sránbaj i v künjaj [mačka] je dostakrát oblizliva AI 1878, 9
- oblòk** -a m *okno*: Fenefta Oblok KMS 1780, A8b; Ablak; oblok, okno KOJ 1833, 149; vfzneh doli zobloka fspádne KŠ 1771, 403; I fzkoufz obloka vu kofári fzam púfzcsen doli KŠ 1771, 549; Mikol je náj mre fzkouz obloka po vajáti doli pífztila Dávida KM 1796, 58; Tecsasz szo Neapolci krála, i brata Lajosovoga zagútíli, i na oblok vöobeszili KOJ 1848, 45; Táble oblokov szo z-gla'zójne KAJ 1870, 13
- oblónati** -am dov. *poplačati, nagraditi*: Pobo'znofzt je moja dú'znofzt, Bôg mi jo pa oblóna BRM 1823, 186; Z-odicsneyem Oblóna Bôg eto tvojo trplivofzt BRM 1823, 234
- oblosúni** -a -o prid. *požrešen*: Oblofzühni po'zirávci, ka bodte tam jeli BKM 1789, 450
- oblosúno** prisl. *požrešno*: i tam je zapravo blágo fzvoje 'zivoucsi oblofzüno KŠ 1771, 222; Oblofzüno jejo i pijéjo BKM 1789, 441
- oblosúnost** -i ž *požrešnost*: Te naj vékfi zrok je oblofzünofzt KŠ 1754, 44; ka 'znyimi vrét ne bi'zite na ono ifzto oblofzünofzti vö vlejvanye KŠ 1771, 711; Jaj 'sitka obloszünoszti KM 1783; Sterov tvojoj lejgov dobrouvov naj na oblofzünofzt i pianofzt ne 'zivémo KŠ 1771, 853; Liki vu dnévi, pofteno hodmo, nej voblofzünofzti i pianoszti KŠ 1771, 479; I vcsis je merkati, Ka nê v-obloszünoszti, Nego v-mertücslivoszti Má dáre tvoje v'zivati KAJ 1848, 247; Kebzújmo vfzi verno, Da kak ne po'zmécsamo, Z oblofzünofztyom fszrcé BKM 1789, 19; Ocsiveszna fzo pa tejla dela oblofzünofzti i ktejm prífzpodobna KŠ 1771, 568
- oblòženi** -a -o prid. *obložen, deležen česa*: szo vnougi od szebe zlücsali lutheranszko butaro, z sterov szo negda po szili oblo'seni bili KOJ 1914, 137
- oblùba** -e ž *obljuba*: Efzi fzlisi i oblùba (votum) KŠ 1754, 18; Nafztávlanya i Oblùbe rejcs KŠ 1754, 187; Ako bi pa gda kerfztno moja obecsanye ali oblùbo mojo prelomo SM 1747, 52; Gofzypoud ne odláfa to oblùbo SM 1747, 8; Ka má za oblùbo tá zapovid KŠ 1754, 64; mámo ftiri mo'zé, ki májo oblùbo na fzebi KŠ 1771, 408; Vzeo ga je vobrámbó, I fzpuno je oblùbo BKM 1789, 17; Obecsao je i obdr'sao je fzvojo oblùbo KM 1790, 58; hi'sniczke fzebi mitmá ocsiveszno oblùbo csinijo SIZ 1807, 9; je ednoga nyihovih vojov vlouvo, ino nyim ga nej ovak vödáo, kak na oblubo KOJ 1848, 8; csi je pa kaj fzfalilo vu etoj mojoj oblùbi KM 1783, 151; Ako szi fztálen ti Vu tvojoj oblùbi BKM 1789, 261; Djánye k-právdí 'zitka meri, I v-oblùbi mocsno sztoj KAJ 1848, 176; zmocsnov oblùbov, ka Bogá vecskrát ne zbantújemo KMK 1780, 71; Steri tou vörjejo, ka ricši i oblùbe Bo'ze obejcsajo KŠ 1754, 189; moremo i vfze vcsinyene dobre oblùbe ponoviti KMK 1780, 66
- oblúbiti** -im dov. *obljubiti*: Oblúbim mocsno, ka ne bom vecs grifšo KMK 1780, 79; oblúbim zdáj tvoje fz. zapouvidi neprelomlene zdr'sávati KM 1783, 152; on me nigdár ne vkani, Csi kai oblùbi zmilofcse SM 1747, 75; csi fto kaj Bougi oblùbi KŠ 1754, 19; Oblùbi meni, Jo'zef, ka ne bodes vecs kradno AI 1875, kaz. br. 7; Kak fzi oblùbo nám vtvojem obecsányi BKM 1789, 180; Pravicfzo, po sterói vfzeh, kai je vu fzvojoj reicfi oblùbo, gvifno fspuni SM 1747, 33; Ka je Boug zdr'závczom té zapouvidi oblùbo KŠ 1754, 47
- oblūdovittiti** -im dov. *obljuditi*: i sz tem vcsino

zemlo obrodovititi, olepsati, oblüdovititi KOJ 1914, 105; Tak szo sze Mgyari zácsali prážno zemlo oblüdovititi KOJ 1848, 10

obnášati se -am se nedov. *vesti se*: Gda sze szouszedszki brat ali szesztra neprisztojno obnasa KOJ 1845, 93

obnébje -a s *nebo, področje dejavnosti*: da je obnébje szlovenszkoga lutheransztva 'salosztno potemnelo KOJ 1914, 144

obnemëti -némim tudi -néjmim dov. *obnemeti*: Obnémim, i neodprém vüszti moji TA 1848, 32; liki ovcza pred fzvojim brijácsom obnejmi KŠ 1771, 815; Ti neverni naj obnémijo v pekli TA 1848, 24; O pošťrájfao ga je Jezus govoreći: obnejmi i vö idi 'znyega KŠ 1771, 177; Ali obnémü, grozno obcsütënye KAJ 1848; Obnémö szem vu múcsanyi TA 1848, 37; ográdcü szo obnémili i püsztü bili KAJ 1870, 113

obnjívanje -a s *obdelovanje*: V nestere vesznice szo na obnyivanye szpoklacsenoga pola naszelili Nemce ali Vogre KOJ 1914, 131

obnjívati -am dov. *obdelati*: i sz tem vcino z logami i germovjem zarásztseno zemlo obnyivati KOJ 1914, 105

obnorëti -nòrim dov. *I. znoreti*: Gda fzo fze za moudre fzka'zúvali, obnorili fzo KŠ 1771, 448
2. pokvariti se: csi pa Szou obnori, fzkim fze bode szolila KŠ 1771, 221

obnòrjeni -a -o prid. *znorel, blazen*: Korán tó zapovë, ka za obnorjenoga caszara dühovnicke neszmjó bogá moliti AIP 1876, br. 9, 3

obnoviti -im dov. *obnoviti*: proszimo postüvane na prëplácsnike i prijátele, da vszáki naj naprëplácsö obnovi AIP 1876, br. 4, 1

obnovlénje -a s *obnova, obnovitev*: Jáko sze v-kani, ki tó miszli, ka nyemi në potrzebno vu vérsztvi nikse obnovlenye AIP 1876, br. 9, 8; Jáko sze dr'zi k sztároj návadi, od obnovlënya nesce csüti AIP 1876, br. 9, 3

obód -a m *obok*: Či se gorzglednémo, on prelëpi môder obód váramo, šteroga za nébo zovémo BJ 1886, 35

obodvóuji -a -e vrst. zaim. *oboj*: escse bi sze i tou lehko zgoudilo, ka bi sze Roditelje obodvougja meszta bole szpoznali KOJ 1833, XVIII; Nouvi nesznice szo sze pa znali teliko szlovenszkü lutheránov obodvougja szpola pripelati vu právo ovesárniczö KOJ 1914, 144

obogáténje -a s *obogatitev, obogatenje*: jeli sze lüsztvi nasega országa dá prilika v prisesztnom vrëmeni na obogátënye ali në AIP 1876, br. 10, 1; ka je za nasega országa obogátënye neogiblivno potrzebno AIP 1876, br. 10, 2

obogatëti obogátim dov. *obogateti*: Da dobrocsinécsi obogátijö vu dobri delaj KŠ 1771, 643; tó szo ti szreçsni na szvétü, ki obogátijö TA 1848, 58; Jezufa .. ka je za váfz fziromák vcsinyen bogat bodoucsi, naj vi 'znyegovim fziromaftvom obogátite KŠ 1771, 542; obogato fzam i nikaj ne potrebüjem KŠ 1771, 773; I tak je obogato Galpar KM 1790, 68; Dáj nam tvoji dári, Obogati je vu düsi BKM 1789, 128; Kaj fzte vu vlzem obogátü vu nyem KŠ 1771, 496; i tr'zczi zemelfzki fzo 'znyé náfzlobofzti zmo'znofzti obogátü KŠ 1771, 798

obogátiti -im dov. *obogatiti*: po gorivzëtjü nezbrojniü szlovenszkü rejsçih med szvoje szo szvoj szlóki jezük obogátü KOJ 1848, 8
obogátiti se -im se *obogatiti se*: Od tisztihmáo sze nemore Bogojina na indasnyí sztán nazáj obogátü KOJ 1848, 92; csi'zmár, ki sze nikak në mogo obogátü szvoje mestrie AIP 1876, br. 1, 6; Nisteri lüdjë krádnejo ino sze obogátijö KOJ 1845, 121; Széchenyi Stevan grof ki je szvojov cëlov mocsjöv na tó delo, naj sze ország obogati AIP 1876, br. 3, 2
obogátivši -a -e *ki je obogatel*: liki fziromáczsche, vnouge pa obogátivü KŠ 1771, 539
obogátëni -a -o *obogaten*: Nasa Szobota pred tém olüdjena, po tr'stvi obogátëna KOJ 1848, 50; naj bi trém bratánczom odlocseno delbo prekráto, ár 'snyé obogátëni dnesz vütro nyemi nepriliko bodejo KOJ 1848, 21; obogátëni ino krouto mocsni szo grátali KOJ 1848, 6

obohavajúöci prisl. *preiskujoöe*: Törçü szo brodili hrame obóhávájoucö KOJ 1848, 74

obójkrat prisl. *obakrat*: V-preminöcsem mësze-ci dvakrat imenitnése bitje bilö i obójkrat szo törki biti bilü AIP 1876, br. 3, 3

obölen -lna -o prid. *bolan*: Jasz szem pa nevolák i obolen TA 1848, 55; ki fzte v-szrdczü obolni BRM 1823, 5
obölni -a -o sam. *bolni*: Bög vidi ti obolni Szkuze i czaganye KAJ 1848, 287; Poköre molitev obolnoga TA 1848, 81

oboröženi -a -o prid. *oborožen*: érsek ga je na tój pouti od 600 lepou oblecsenih i oboro'sjenih junákov szpëvájani prisao KOJ 1848, 78; Ki je taki z-szvojimi oboro'sjenimi vu Morávijö setüvao KOJ 1848, 93

obóuji tudi obóji -a -e vrst. zaim. *oboj*: Nehájte, naj vküp rafzté obouje do 'zëtve KŠ 1771, 44; i na obougja zdr'závanye opominanye KŠ 1771, 634; i tou obouje prepovidáva KŠ 1754, 19; Farizeuske pa obouje fzvedocsü KŠ 1771, 414; Dáo je obouje nazoucü bodoucsim KMK 1780, 51; Vogrszkiország csi sze scsé obogátü, tó oböje more vcsiniti AIP 1876, br. 2, 3; tak fztejm

oboujim moremo krfztiti KŠ 1754, 186; ino szo pod oboujoj podobi pricsescsávali KOJ 1848, 52; po nyem mámo prihodbo obouji k-Ocsi KŠ 1771, 577; tejla bodo obouji pa zmo'zna, duhovnai nemrtelna KŠ 1754, 140; obouji Roditelje bi szvojo deczo pohodili KOJ 1833, XVI

obóžati -am dov. *obubožati*: I nikoga neobó'zaj KAJ 1870, 166; Csi szem obó'zao koga KAJ 1848, 280 **obóužani** tudi obóžani -a -o *ubog, obubožan*: Jasz szem pa obte'zn i obó'zan TA 1848, 33; Obó'zani i nê sztrti 'Zivé národ zdányi AIP 1876, br. 6, 2; I Goszpôd de toga obó'zanoga dika TA 1848, 7; ino obou'sanomi Králi veli z-szvojega ládansztva oditi KOJ 1848, 35; prevnougí obó'sani kmetje i mestrovje vküppriletijo KOJ 1848, 70; i kak dober ocsa je szkrbo za obó'zane podló'zance KAJ 1870, 165

obpítan -a -o prid. *vprašan*: Deák za tanácsa vszigdár obpitan bio AIP 1876, br. 2, 2; je miniszter prednyar vu poszlavcovej hi'zi tudi obpitan bio AIP 1876, br. 4, 2

obpítanje -a s *vprašanje*: Csi bi mi tô obóje brezi obpítanya ausztriancov goriposztavili AIP 1876, br. 5, 1

obprvim prisl. *prvič*: Obrprvim, gda je Riktar grátao János, od fzoufzidov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68; Kelkoféle szo recsi? Obrprvim: dvoujeféle, najmre KOJ 1833, 11; obrprvim, gda delamo, zadovolni szmo KAJ 1870, 105

obpsúvani -a -o prid. *opsovan, ozmerjan*: János i z-nedofztojnimi ricsmi obplzúvani KM 1790, 68

obráčanje -a s **I. obračanje**: I dabi fzvojjim csúdnim obráčfanyem, Znamenye bilá BKM 1789, 157; Nego szojo táksa znaménya pôleg stere obrácsanye vrémena na prêpoká'zejo AI 1875, br. 2, 8 **2. prevod**: niti znikakfega drúgoga obracsanya (verfio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a; geto fze je dozéga máo tak fzkrblivo pascsó za obracsanye prvoga pífzma KŠ 1771, A4b; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi KOJ 1833, V

obráčati obráčam nedov. **I. obračati, delati, da dobi kaka dejavnost vsebino, kot jo nakazuje določilo**: sztifzitim jezikom, šteroga fze je núczati i na fzvoj hafzek obracsati návcso KŠ 1771, A4a; fégou naprej prináfá, da jo na dobro obrácsa KŠ 1771, 433; Den na nous obrácsa BKM 1789, 262; Kakda pa na dobro obrácsamo KŠ 1754, 58; Gda Bo'so Rejes na krivo obrácsamo KMK 1780, 39; li naj fzlobofcsino na priliko tejla ne obrácsate KŠ 1771, 567; Eta szam pa na fzébe po priliki obracsao KŠ 1771, 496; vlze na bogsi fztrán vzemimo ino obrácsajmo KŠ 1754, 54;

Ono, ka fze právi, naj fzé vzeme, i na drúge naj ne obrácsa KMK 1780, 54 **2. spreobračati**: etoga fzmó najslí, ka je obracsao lúfztvo KŠ 1771, 249; Nyegova dovicza je dale obrácsala Lutheráne KOJ 1914, 153; ki fzo lúfztvo na právo vóro obracsali KM 1796, 131 **3. prevajati**: zakobji ne fzmeli na drúgi jezik eden tákfi Nouvoga Zákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a **obráčati se obráčam se I. obračati se, prehajati v novo stanje**: Eti fze jalz na tom fzvejti, V vnougom mefzti obráčlam BKM 1789, 169; Szmrta moka nasi grejhov plácsa Stera fze pouleg tejla obrácsa SŠ 1796, 19; Med šterimi fzmó fze i mi vfzi obracsali nigda vu 'zeláj tejla SŠ 1796, 576; Tak te bodo obracsali tam Da fze nebos obrnouti znao BKM 1789, 439 **2. vesti se**: naj znás, kak fze más vu hi'zi Bo'zój obracsati KŠ 1771, 638 **3. izražá, da osebek prihaja s kom v stik z določenim namenom**: Dáj da fze li ktebi vfzigdár jasz obrácsam BKM 1789, 407; Dáj da fze li ktebi vfzigdár jasz obrácsam SŠ 1796, 58; Pred šterim fze jasz obrácsam Bougi BKM 1789, 429; ovo obrácsamo fze kpoganom KŠ 1771, 384; kakda fze obrácsate pá na te nemocsne i fziromaske pífzke KŠ 1771, 564; ka nej trbej zburkávati one, ki fze zpoganon obrácsajo k-Bougi KŠ 1771, 389

obráčunanje -a s *preračunavanje*: Sztári dugócsni mertükov obracsunanye na nôve AI 1875, kaz. br. 6; Zdaj szí vszáki haszek vzeme pri obracsunányi onim táblam AIP 1876, br. 1, 2; nede potrébno sze trúdití z-obrcsunanyom AI 1875, br. 1, 3

òbramba tudi òbranba -e ž *varstvo, zaščita*: Ti fzi moja obramba SM 1747, 95; Oh Jezus, moja naj mocsnejsa obramba KŠ 1754, 234; Bojdi nyim obramba KŠ 1771, 846; Bojdi Jezus nám obrámbo BKM 1789, 115; Pri Goszpodni je obramba TA 1848, 4; Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; vu miloscsó Tve obrambe vzemijo KŠ 1754, 250; Da nász pod perotami tvoje obrambe zdr'sis KM 1783, 26; Vu Bo'se obrambe fzpoznávanyi BKM 1789, 160; Nikse obrambe nema vu Bôgi TA 1848, 4; On je domá ino vinej Gotovi na obrámbo KŠ 1754, 265; ár fzo Angyelje na obrámbo lidém odlocseni KMK 1780, 38; Ki fzte tá dájo vobrámbó nyemi BKM 1789, 50; Primes vsze pod zmo'zno obranbo KAJ 1848, 251; Molitev za obrambo toga pravicsnoga dugoványá TA 1848, 6; pod obrambo nasega Czaszara szo na Nemsco prileteli KAJ 1848, 116; Vzemi áldov szrdc veszéli Za tak szmileno obrambo KAJ 1870, 61; je 'ze vödána zapoved, ka stera vész koliko obrambo iszkájócsim szrbom

more meszto dati AIP 1876, br. 9, 3; Gofzpod Zdr'zi me vu obrámbi BKM 1789, 163; Vu Jezus Krifztusa rouki Zvelicsitela obrambi SŠ 1796, 152; Goszpod Zdr'zi me vu obrámbi KŠ 1754, 259; Pod tvojoj obrambov Vméri pocsivam SM 1747, 76; naj on náfz fzvojov obrambov od fzmrti ofzlobodi KŠ 1771, 829; Pod tvojoj obrambov pocsivam BKM 1789, 280; Pod tvojoj obrambov pocsivam SŠ 1796, 114; Tak de pod obranbov szvetsztva Vgájao KAJ 1848, 165

obránitel -a tudi obrániteo -ela m *varuh, zaščitnik*: Obránitel poglei na náfz SM 1747, 66; On je moj obránitel BKM 1789, 161; Vörnim bojdi obrániteo SŠ 1796, 42; Bojdi obránitel moj BRM 1823, 455; Da düse moje, i neraztrgajo je, brezi obránitela TA 1848, 6; Kak nasega Gofzpodna, Molimoga obránitela BKM 1789, 36

obrániti -im dov. *obraniti, obvarovati*: náfz Gofzpon od vfzakoga zla on fché obrániti SM 1747, 81; Hiti me, Bôg, obrániti TA 1848, 55; hižo je že nemogoče bilo obrániti BJ 1886, 9; Csi gli me greih fztráfí, Jesus me obráni SM 1747, 76; Moj Jezus, On mené obráni SŠ 1796, 114; ár Jehovah obráni mené TA 1848, 4; I teccasz nepopüszi, dokecs je 'Znyidva rôk obráni KAJ 1870, 114; ino mené od vfze cfalarie obráni TF 1715, 46; ino mené od csalarie obráni ABC 1725, A5b; moje fzrczé, fteró od vfzega hüdoga obráni KM 1783, 1; Goszpodne Bo'se, obráni moje postenyé KOJ 1845, 85; nai náfz Boug obráni TF 1715, 30; naj náfz od vraf'ze biznouse obráni KŠ 1771, 819; Kteroga moucs vel'ka, Naj náfz tak obráni BKM 1789, 18; Boug moj, ki fzi od necsifztoza dühá obráno KM 1783, 150 **obrániti se** -im se *obraniti se, obvarovati se*: naj moremo od hüda fze obrániti KM 1783, 260; Z-tém sze nescse obrániti táksi poszlanec, steri AIP 1876, br. 10, 1; To dejte, Pokom fze te fzvejť obráni BKM 1789, 25 **obránjeni** -a -o *obranjen, obvarovan*: naj mirovno 'fivémo, i od vszákoga, hüdoga obrányeni tebi fzlü'fimo KM 1783, 127

obránjenik -a m *varuh, zaščitnik*: Boug, vszega fzvejťa obrányenik KM 1783, 233; Od vraf'ze jálnofzti obrányenik BKM 1789, 268; Vszeza fzvejťa obrányenik BKM 1789, 32; On je zmo'zen obrányenik BRM 1823, 69

obránjenje tudi obránjenje -a s *varstvo, zaščita*: Szám Krifztus je nafé Pred Bo'fim fzrdom obránenyé SŠ 1796, 46; Molba za obránenyé 'zitka i dobro iména TA 1848, 49; Szrbi bi jáko mocni bili, csi bi sze oni szamo na obrányéna krédi napravili AIP 1876, br. 9, 2

obranüvati -üjem nedov. *braniti, varovati*: Bo'za

obláfzt obranüje Verne, i zagovářja BRM 1823, 437

obraščeni tudi obrašeni -a -o prid. *obraščen, poraščen*: i tēlo nyemi (krtu) je z-koszminyem obraseno KAJ 1870, 151; Cēlo moje tēlo je z-kô'zov obraseno KAJ 1870, 30; Nyé sibje i véje je z-trnyem obraseno KAJ 1870, 18; nakonci ograda jeszte edno meszto z-korinami obrasceno AIP 1876, br. 2, 6

obravnavati -am nedov. *urejati*: Vsaka občina má svojega sodca, pisáča i drüge ravnitela, šteri občinske posle obravnávajo BJ 1886, 22

obráz -a m *I. obraz, prednja stran glave*: Vultus Obráz KMS 1780, A7b; Moi obráz je prepavno od falofzti ABC 1725, A8a; obráz nyegov, gléda ta tō, ka je prav TA 1848, 9; ne bojďte, liki fzkazlivczi, 'zalofztnoga obráza KŠ 1771, 19; naj z-znójom fzvojega obráza kruh jej KM 1796, 7; potom obráza drevenénye 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8; Sztvourmo csloveka na nas obráz KŠ 1754, 95; molécsi; da bi mogli viditi vas obráz KŠ 1771, 618; da je na fzé vzéó Ádama, Sztálnoszt i obráz nyega BKM 1789, 14; Bôg je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848, 8; fžo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); ovo jafz pofilam angyela mojega pred obrázom tvojim KŠ 1771, 103 **2. oblika pojavljanja glede na zunanost, videz**: Ár prejde etoga fzvejťa obráz KŠ 1771, 503; more z-obrásza zemlé potunoti i vogrski národ KOJ 1833, III; naj bodo prifzpodobni kobrázi Siná nyegovoga KŠ 1771, 466; Ki vu obrázi Bo'zem bodoucsi nej je za ftrgnenyé dr'zao KŠ 1771, 594; Potom pa dvōma 'znyih hodécsima fzkázao fze je vu drügom obrázi KŠ 1771, 155; i vido je Ivan Düjha fsvétoga doli idoucsega v-telovnom obrázi KM 1796, 95; hi'ze bli'znyega ne popajüjmo, niti pod obrázom právde i pravice KŠ 1754, 59; i püfztili bi csün vu mourje pod tákfim obrázom, liki da bi fteli kotve vü ftegüvati KŠ 1771, 426

obrázek -zka m *podoba, znak*: Piszani i stampani pizski szo obrázki ali znaménya glásza KAJ 1870, 7; drügi je vözrê'jejo ali zrovatajo na táble rázlocsne obrázke KAJ 1870, 80

obráziti -im nedov. *slikati, upodabljati*: Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti, Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7

obrázka -e ž *podoba, oblika*: geto naszlédnye prōti jeszēni 'záb obrázko dobijo KAJ 1870, 111

obrázovati -üjem nedov. *risati*: Na kamenico je pa pisala i obrázovala (rajzolni) BJ 1886, 4

obréđiti -im dov. *opraviti, narediti*: Náglo fze rafztopi to pifzmo na lédi, Tak rávno nevedócs

'zitek nas obrédi BRM 1823, 219; Ki zdá pomrtvi klácsite, Vi tüdi tak obrédite BRM 1823, 248; Kakda je je zácsao i obrédo KŠ 1771, 263

obrézanje -a s *obrezanje*: Ki z-szvojga szina obrézanyem KAJ 1848, 2

obrézati -rêžem tudi obréjzati -rêjžem dov. **1.** *obrezati, odrezati kaj od celote*: Nojéttje szo trdi, csesztô sze morejo obrezati KAJ 1870, 34 **2.** *obredno odrezati sprednji del kože na spolnem udu*: vlovlený 'Zidovov ga obrej'ze KŠ 1771, 631 **obrézati se** -rêžem se tudi obréjzati se -rêjžem se *obredno dati se obrezati*: je nej primárjani, naj fze obrej'ze KŠ 1771, 559; kaj, csi fze ne obrej'zete ne morete fze zvelicsati KŠ 1771, 388; ka bi fze obrézalo to dejte KŠ 1771, 169 **obrézani** tudi obréjzani -a -o *obrezan*: Obrezan fzam oufzmi dén KŠ 1771, 596; Obrezani je fto pozváni KŠ 1771, 502; Na oufzmi dén je on obrejzani BKM 1789, 50

obrezávanje tudi obrizávanje -a s *obredno obrezovanje*: Vu Jezufi Krifztufi ni obrizávanje nikaj ne valá KŠ 1754, 83; ka je li od Krifztusa na mefzto Obrizávanya nasztavleni KŠ 1754, 7a; ki fzo bili zobrizávanya verni KŠ 1771, 375; Záto vám je dáo Moj'zes obrizávanye KŠ 1771, 289; Po tvojem obrizávanyi BKM 1789, 347; tak na Petra med obrizávanyem zavűpani bio Evangyeliom KŠ 1771, 700; Szvojim fzvétim obrizávanyem BKM 1789, 35; z-szvojim szvétim obrézávanyem BRM 1823, 18

obri predl. z rod. *nad*: Sztrejle letijo 'zerjáve, Nám fzem tam obri gláve BKM 1789, 350

obridkiti -im dov. *zagreniti*: kak pa gde nyemi 'zitek nyefka i cseméri obridkijo AIP 1876, br. 5, 6

obrisan -a -o prid. *omikan, izobražen, kultiviran*: Nikica je obrisan, prijátelni cslovek AIP 1876, br. 6, 6; Escse dnésni dén pri v-divjócsem stalicsi 'zivécsi lidém razum od pênež je celô drűgi, kak v obrisanom szveti AIP 1876, br. 10, 2

obrisati obríšem dov. *obrisati*: i Bog obrife vŕze fzkuze od nyih ocsih SM 1747, 32

obriti obríjem dov. *obriti*: naj fzi obríjejo glávê KŠ 1771, 409; Vlafzé je obrila tomi nevolnomi SIZ 1807, 53; obrío fzi je pa glavou vu Czenkrei KŠ 1771, 399 **obriti se** obríjem se *obriti se*: moskim bráda raszté, morejo sze obriti KOJ 1845, 43; Ar csi fze ne pokrije 'zena, naj fze obríje KŠ 1771, 511 **obriti** -a -o *obrit*: mujti, pocseszani, obriti KOJ 1845, 35; Ár je tou teliko, liki da bi obrita bila KŠ 1771, 511

obrnénjé -á s *obračanje, sprememba*: Ka je pokoura? Obrnéný od grejha na dobra KŠ 1754, 76; Pouleg Bogá 'zalofzt obrnéný na zvelicsanye fzfpráva KŠ 1754, 77; vtój ménsoj

Káni z-vodé na vino valón obrnénýej SIZ 1807, 26; Vcfite hűdouba tvoja i obrnénýa tvoja naj te pokárajó KŠ 1754, 75

obrníteo -ela m *prevajalec*: Obrniteo KOJ 1833, VI

obrnjávati -am nedov. *obračati, spreminjati*: Tô znájócsi Bôgi hválo dáva, Blágo pa na dobro obrnjáva BRM 1823, 359; Méfzecz fz-préhodom vremen ovrnýáva BRM 1823, 120

obrnôcki prisl. *vznak, ritensko*: Zdáj pa Törci obrnocski vsze stűke vösztrlijo na vogerszke junáke KOJ 1848, 74; Törci obrnocski sze spűsztijo vu pobég KOJ 1848, 73

obrnóuti tudi obernóuti -ém dov. **1.** *obrniti, spremeniti usmerjenost česa v nasprotno smer*: Gdate táblo obrnéjo, teda sze KAJ 1870, 9; pren. Goszpodin Bogh obrni knám fzvoie milosztivno licze ABC 1725, A7a; I tak od ifztine vűha obrnéjo KŠ 1771, 651; tvoiega fzvétoga licza ne obrni procs od nyega SM 1747, 63; kikoli te vdári na dejfznom tvojem liczi, obrni nyemi i to drűgo KŠ 1771, 116; Tve licze na me obrni BKM 1789, 380 **2.** *narediti, da dobi kaka dejavnost vsebino, kot jo nakazuje določilo*: on mori nefzrecso obernoti na dobro SM 1747, 70; kibi dela na fzvoj hafzek obrnouti nemogau KŠ 1771, A5b; Oh bár da bi je mogao na náj lepfi Paradi'som obrnouti KM 1783, 157; On vfzigdár lejho more Nefzrecso obernouti BKM 1789, 240; zvűn fzeže na koj drűgo mores obrnouti KM 1790, 20; da i obrnés nyih od kmicze k-fzvetlofzti KŠ 1754, 76; da, na tvoj hafzek obrnés KŠ 1771, A8b; Ti Gofzpodné? lejhko vfza eta na dobro obrnés KM 1790, 40; Nebefzki Otsa I vfze obrné na dobro KŠ 1754, 269; I vnouge z-fzinouv Izraelfzki obrné knihovomi Gofzpodni Bougi KŠ 1771, 162; On vfzo 'zalofzt Obrné na radoszt BKM 1789, 12; dokecs nyegov fzvétí Szin fzobotte pofzvecsenýa na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; Vóra, fz-fterov Krifztufa na nas hafzek obrnémo KŠ 1754, 79; Ti fzi na dobro obrno tvoje pejneze KM 1790, 28; i na tou je obrno vfzo szvojo mogoucsó fzkrbliovfzt KM 1790, 42; i tvoio ocsino dobro voljo na mé obrni SM 1747, 59; i obrni nyej na vrásztvo eto mojo teskoucsó KŠ 1754, 241; nyim na radofzt ino hafzek obrni KŠ 1754, 218 **3.** *spremeniti lastnost, bistvo*: krűh, ino Vino na Krifztuffa Jeuffa Tejlo, I Krv morejo obrnouti KMK 1780, 85; i máta obláfzt nad vodami, da je obrnéta na krv KŠ 1771, 785; gde je vodou, náj bougse vino obrno KM 1796, 96 **4.** *prevesti*: Po eti ide Dalmatin Jűri i czejlo Biblio obrné na Stajerfzki jezík KŠ 1771, A6b; ki fzo na fzvoj materno rejcs fz. pífzmo

obrnoli KŠ 1771, A6a **obrnóuti se** tudi obrnóuti se -ém se **1. obrniti se, spremeniti smer, položaj:** obrné fze med lúľztvom i ercsé KŠ 1771, 116; Ki te profzi, ne obrni fe od nyega KŠ 1771, 17; obrnifze imeni vu mojoj dvojnofzti KŠ 1754, 236; I obrno ľzam fze, da bi vido te gláfz KŠ 1771, 768; I eta erkoucsa obrnoula fze je KŠ 1771, 332; Naj fze nazáj obrnéjo, i oszramotijo, ki scséjo meni húdo KM 1783, 98 **2. spremeniti lastnost, bistvo:** Ne obrnéfze krúh i vino na Krifzťufvevo tejlo i krv KŠ 1754, 204; fzo fze vodé na krv obrnole KM 1796, 34 **3. izraľaprehod v novo stanje:** ali 'zalofzt vafa fze obrné na radofzt KŠ 1771, 320; Ki sze na lagoje obrné, od toga odevcsiti je tesko AI 1875, kaz. br. 7; csi fze ne obrnéte i bodete, liki decza KŠ 1771, 58; obrnische Gofzpodne, ino obráni moio Dusso ABC 1725, A8a; ľzmej vas fze naj na placs obrné KŠ 1771, 751; naj fze od eti márnofzt obrnéte k'zivomi Bougi KŠ 1771, 386; nego nai fze vfzih kpokori obrnéio SM 1747, 9; ár fze je dén nagno, ino fze je na Vecfér obrno SM 1747, 47; i obrnte fze na vo zbrifzanye grejhov valí KŠ 1771, 349; Na nefzresco, i 'salofzt ľze je obrno nyidva ľztális KM 1796, 6; gláfz bio csüti, ka sze Deák Ferencsa betéľznoszt na lagoje obrnólo AIP 1876, br. 2, 1; i obrnoli fzo fze ľzrczom ľzvojim vu Egyptom KŠ 1771, 362; obrnoli fzo fze na márnogúcsanye KŠ 1771, 634; K-Bougi, od koga ľzmo fze po grejhi vkraj obrnoli KMK 1780, 67 **4. prevesti se:** ako bilze katechismus nemľski na nalf ľzlovenľzki jezic obrno TF 1715, 9 **obrnóuči -a -e ki se obrne:** po fteroj fze vfzákomi Bogá bojecsemi ino knyemi po právoi vöri obrnoucfemi csloveki greihi odpüľfztio TF 1715, 34 **obrnóvši -a -e ko se je obrnil:** v litero na pred nyouv bodoucsi vküpglasznik obrnovši KOJ 1833, 51; I obrnovľi ľze kvucsenikom zouľzeb KŠ 1771, 203 **obrnjeni** tudi obérnjeni -a -o **1. obrnjen, usmerjen v nasprotno smer:** ár je ta drúga pröti szťeni obrnyena KAJ 1870, 9; doli obrnjenov glavov AI 1878, 7; i vfzej ocsi fzo vu ľzprávifesi na nyega bilé obrnyene KŠ 1771, 176; Oči so nyim na vučítela obrnyene BJ 1886, 3; Z pět obrnyeni, i ospotani naj bodo TA 1848, 55 **2. usmerjen, kot kaže samostalnik:** Tá na bláľzenľfztvo obrnyena ľzkrb Bo'za KŠ 1771, A5a; zemla na nücanye obrnyena AI 1875, br. 1, 5 **3. spremenjen glede na lastnost, bistvo:** Krúh na ľz. Tejlo obrnyeni KM 1783, 57; Gda bi pa koľtao ľztarisína to na vino obrnyeno vodou KM 1783, 269 **4. spreobrnjen:** Potom, kak je na krľfzsfánľzko vöro obrnyeni, je KŠ 1771, 654; kvöri obrnyenoga KŠ 1771, 357;

opomina na krľfzsfánľzťvo obrnyene KŠ 1771, 669 **5. preveden:** na szlovenszki jezic obrnyeni KŠ 1771, A1a; Na ľztári ľzlovenľzki Jezic obrnyena KM 1796, (1); ali fzo nouve, ali pa zdaj obrnyena na nas jezic BKM 1789, 5; i niľtere znouvcis obrnyene, czejeľe kmojim priloz'o BKM 1789, 4; Vti prvi knjigaj je tüdi dofzta ľejpi zNemskoga obrnyeni peľfzen vö dao ľtámpati BKM 1789, 5 **obrodárity -im dov. obpluti:** Kak szo törki kre otoka mimo obrodárilí, hercegovinanci szo sze szťrelájmi poklonili AIP 1876, br. 1, 3 **obrnódnost -i ľ rodnost, rodovitnost:** I goricz obrdnofzt, Z-ľzuncza toplócsov zvr'záva Vľzáki grozd na zrelofzt BRM 1823, 43 **öbrok -a m konjska krma:** Abrak; obrok KOJ 1833, 149; szenó dene pred nyega na leszťvico i obrok v-kopanyo KAJ 1870, 88 **obróuč -a m obroč:** bejli obroucs okoli kranscsáka KOJ 1845, 96; Potácske szo z-obróčsmi okováni KAJ 1870, 72 **obróuček -čka m obroček:** okoli popkov pa erdéci obroucsek meli KOJ 1845, 11; njevog rép má čarne obročke AI 1878, 11 **öbsebi** prisl. *sam od sebe:* csi gda 'Zaloszt Doide nász ti ji daj obszebi Mimo idti kre nász KAJ 1848, 372; Gla'zójne nekopajo, niti neraszťe obszebi, kak drevje KAJ 1870, 13 **öbseda** tudi öbsida -e ľ *omizje:* Poľstena Obszida SIZ 1807, 33; Gda povszéd 'zrabuli ta grozna obszeda KAJ 1870, 118 **obsédenje -a s usedanje:** kopalínje [rude] nema źivot, odzvína se povékša z obsédenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4 **obsedláni -a -o prid. osedlan:** Obszedláni je 'ze ľépi Mój Szilaj KAJ 1870, 123; Obszedláni i ovüzđani jahar nemirovno csáka véřta KAJ 1870, 88 **obsějani -a -o prid. zasejan:** Csi szo tü lih zadoszta pase najslí za szvoje jahance ali po trávníkaj ali po nyivaj obszejanih KOJ 1914, 121 **obsějsti -sédem dov. 1. zavzeti:** i okouli tébe vr'zejo nepriateľje tvoji ľzpicze i obľédejo te KŠ 1771, 237; Gda je Szenakerih z-velikim ľeregom obľzeo Jeru'sálemlľzki váras KM 1796, 72; i gda bi ti vrazje nyihovo csrejdo ľzviný obľzeli KM 1796, 99; Vszí národje szo me obszeli TA 1848, 97 **2. izraľa nastop duľevnega stanja, kot ga določa samostalnik:** ľzveti Düih uu keipi golobecsjem znébe doli leti ino nyega obľzéde otecť Boug TF 1715, 38 **obséncati -am dov. obsenčiti, navdihñiti:** Düjh ľzvéti pride na té i moucs visesnyega obľzencza tebé KŠ 1754, 107; i moucs toga vífesnyega te obľzencza KŠ 1771, 164; i jákofzt

- toga Vifesynega tebé obfzencza KM 1796, 86; naj pridoucsega Petra li szencza obfzencza fteroga 'znyih KŠ 1771, 354; ovo eden szvetli oblák obfzenczao je nyé KŠ 1771, 56 **obsèncani** -a -o *obsenčen, navdihnjen*: miloscsa Dùhá preszvètoga, z-fterov je obfzenczana Divicza KM 1783, 52
- obsencavajúči** -a -e prid. *obsenčujoč*: fzo bili Kerubini díke obfzenczavajoucsi ftisávniczo KŠ 1771, 685
- obsèriti** -im dov. *osiveti*: I záto me o Bôg neosztavi vu sztaroszti, gda obszèrim tecsasz TA 1848, 36; Vlaszké gláve vszi obszerijo KAJ 1870, 55
- obsijati** -am dov. *obsijati*: groba mojga mrák Obszijati má visnoga szuncza trák KAJ 1848, 247
- obsijnoti** -em dov. *obsijati*: Kak szuncze obfzihjne, takáj i pofzejhne SŠ 1796, 30; Po nyem obszijne pá v-nyé Mira 'zelno szuncze KAJ 1848, 57
- obsilítì** -im dov. *posilítì*: Ali on nyim nebráni divojke i sznehé obszilítì KOJ 1848, 70; gde szo sze dobroga vina nalokali, mláde 'senszke obszilili KOJ 1914, 142
- obsléjdnjim** prisl. *končno*: Obfzlejdnjim pa fzem czejlo eto delo dokoncsao KŠ 1754, 9a; Obfzlejdnjim, bratje, radújte fze KŠ 1771, 553; Obfzeljdnjim razmis i eto KŠ 1771, A8a; Obszlejdnim ono mefzto, vu fterom tih pobo'sno-mrtvih dúfe fzo fze zadr'sávale KMK 1780, 16; Obfzlejdnjim je, oh ocsa, fzám Tvoj Lübezniivi prífo knám Szin Jezus BKM 1789, 178; Povehnes hitro, kak rou'sa, Obfzlejdnjim bos fzúha kou'sa SŠ 1796, 155
- obszlúzavanje** -a s *obhajanje*: vu vrejmeni obfzlú'sávanyá, zapitka, govorécsi SIZ 1807, 3; naj ete preszvéte fzkrovnoszti obszlú'sávanye fztáksom pobosnofztyom poszlüsam KM 1783, 105; Dvouje veszéle prigodbe ga denok znájo nagniti na obszlú'sávanye gosztsenyá KOJ 1845, 34; da szo sze czejla tri lejta od veszélíh málov obszlúsávanya zadr'sáváli KOJ 1848, 15
- obszlúzavati** -am nedov. *obhajati*: tak, gda iména dén pá obszlú'závam KAJ 1848, 335; 'Siga szprávisce je obszlú'sávao KOJ 1848, 52; Gda bi enkrát godovno obszlúzavali BJ 1886, 41
- obsóditi** tudi obsóuditi -im dov. **I. presoditi**: On najbole rázumen tkálecsine môcs obszóditi AI 1875, br. 1, 6 **2. obsoditi**: bogábojécsega Didima obszoudijo KOJ 1845, 86
- obsójni** -a -o prid. *poseben*: ka fze Milofcsa obfzójna zové Bo'za dobra vola KŠ 1771, 441; Nouta obfzójna BKM 1789, 222; Na obszójno nôto KAJ 1848, 70; vértá obszójnoga KAJ 1870, 59; Szkoncsávanye szledné volé sze zná zgodíti, vu obszójnom testamenti v-piszmi AIP 1876, br. 3, 2; obfzójno vszákfemi po fzebi KŠ 1771, 573; ki orszácsko ali obszójno cszésztt májo AI 1875, br. 2, 6
- obsrènoti se** -em se dov. *opogumiti se*: Obfzrcsnola fza fze pa Paveo i Barnabás i erkla fza KŠ 1771, 384
- obstanéjnje** -a s *obstoj, obstanek*: da szo za szvoje obsztanejnje szkrbni szvojo vojszko domá obdr'sati KOJ 1848, 56; szo za obsztanenye katolicsanszke sztare vere szkerbni, szklenili KOJ 1914, 114
- obstánoti** -em dov. **I. ostati**: csi je v-koréni t litera bila, ona obsztáne i vu szhájanji KOJ 1833, 55; litere, liki te szamosne obsztánejo neraztrgane KOJ 1833, 7; Tak Márii Therezii nyéni országi obsztánejo KOJ 1848, 11 **2. postati, nastati**: král na szprévod pride, ali eto obsztáne AIP 1876, br. 2, 1; ki za delo neprilicsen obsztáne AIP 1876, br. 1, 8; 'ze szo tri vézsi tüdi obsztanole AIP 1876, 4, 8
- obstárati** -am dov. *postarati se, ostareti*: Avalni; obsztárati KOJ 1833, 151; geto mladosztt nigdár ne obsztára KM 1783, 184; Dète szem bio, ino szem obsztarao TA 1848, 30; Gda bi 'fe Jófue mocsno obfztarao, vkúp je zézvao KM 1796, 45; Prepadno mi je obráz moj i obsztarao TA 1848, 5; Ár fzam jafz Sztar i 'zena moja je obfztárala vu dnévi fzvoji KŠ 1771, 162; Na fzprhlivofzt vlecsé tak to lépo têlo, Kak ono, stero je obfztáralo czêlo BRM 1823, 210
- obstáti** -stojím nedov. **I. vztrajati, vzdržati**: da morete vfza opravivfi, obfztáti KŠ 1771, 587; ki je teliko húda zadejvao pápinsztkim dúhovnikom, da szo nej mogli obsztáti KOJ 1914, 119; naj k-tebi fze tak prikapcfim, da vu tebi obsztojim KM 1783, 228; On me zdr'zi, da obfztojim BKM 1789, 425; On me zdr'zi, da obfztojim SŠ 1796, 113; Da mocsno obsztojim KAJ 1848, 101; Ki pa notri poglédne vu popolno pravdo fzlobofcsine, i obfztoji vnyej KŠ 1771, 747; Ár da je obeccati fzmeo, Obfztoji vfzvojoj rejcsi BKM 1789, 247; Li, ki glász tvoji bôga, Tu i tam obsztoji KAJ 1848, 22; Goszpodne! sto obsztoji TA 1848, 109; Naj Vnevouli obfztojimo KŠ 1754, 268; ga ne zatajimo, nego 'znyim obfztojimo KŠ 1771, 842; Vcsi náfz, Da verni obfztojimo BRM 1823, 85; Bojdi nam veren voditel, Da vu veri obsztojimo KAJ 1848, 122; Szamohválczi ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b; Dobra decza vefzelijo, V-nedú'znofzti obfztojijo BRM 1823, 414; Záto

neobstojijo ti neverni vu szôdbi TA 1848, 3; Obfztoj mocsen vnevoúli BKM 1789, 256; Vu Evangeliomi fztálno obfztojmo KŠ 1771, 673; Vu právov vori dokoncza obfztojmo BKM 1789, 327; naj obfztojm do koncza vu tvojoj fz. milofcsi KMK 1780, 111; da je Szin-Cslovekom pouosztao, ali navküp i Boug obsztao KM 1783, 261; Ár je Károl fztálno vören obfztao KM 1790, 58; Jeli Salamon fztálno obfztao pouleg dobrog zacsetka KM 1796, 67; I kaj fzte obfztali v-'selnoj mirovesini SIZ 1807, 51; jeli sze 'selezni szlovenje morejo meriti z-szalaszki, ki szo vszigdár sztálno pápinci obsztáli KOJ 1845, 80

2. ostati: Trdi grúnd Bo'zi obfztoji KŠ 1754, 130; Szamo tou, da v-tom szkorô vszigdár more pri dánog Formi obsztáli KOJ 1833, 83; i fzloboscino fza profzila pri nyih obfztati ABC 1725, 62; szo szí pa radi katolicsanszko vero zvolili i na meszti obsztáli KOJ 1914, 150; Vekivecsnofzt Obfztoji vetoj jakofzti Vfzigdár vednákog fztálnofzti KŠ 1754, 273

obstojeći -a -e prid. I. obstoječ, bivajoč: po rejcsi toga 'zivoga i na veke obfztojećsega Bogá KŠ 1771, 705; Pokedob bi Törce razbili obsztojećsi mir KOJ 1848, 84; razdelijo obsztojećse szlávno Polszko Králesztvo KOJ 1848, 111; ziskáva obsztojećse blázenszto KAJ 1848, 229; steri brez czilanya na koga vu szebi obsztojećse csinejnje KOJ 1833, 46; Francúzi vsze bo'se i orszácske obsztojećse pravice prekupiczinivsi KOJ 1848, 115

2. stalen: Da bi v-vöri oh krscesnik, ti obfztojećsi bio SŠ 1796, 67; i znáte, kaj ni eden ľudomorecz nema 'zitka vekivecsnoga vfzebi obfztojećsega KŠ 1771, 731; I recs nyegovo nemate obfztojećso vu fzebi KŠ 1771, 281; ka vu fzebi jakfe blágo máte, nebefzko i obfztojećse KŠ 1771, 690; bojdté vu molitvi obfztojećsi KŠ 1771, 476

obstojeći -a -e sam. obstojeći: bole fze za ta obfztojećsa pafcsimo KŠ 1771, 108

obstréjti -strém dov. obsijati: Dújh fzvétí, ino tebé má obsztrejti KM 1783, 230

obstvárjati -am nedov. ustvarjati: Tú'sen Kráó neodlása szvoj opúszteni Ország znouva obsztvárjati tak, da KOJ 1848, 37

obsvétiti -im dov. razsvétliti: Kak gingavi trák szvetloszti Je vúzgao ete poszvét, Steri je v-nôcsi szleposzti Obszveto sledi vesz szvét KAJ 1848, 125

obšáliti -im dov. prizadeti, užaliti: Tak te niscse ne obsáli KAJ 1870, 166; Pazi, neobsáli ni edne 'z-nyí KAJ 1870, 10

obšálnost -i ž žalitev: Tô je pred Bôgom Bo'ze miloscse obsálnofzt BRM 1823, 279; ka fzo vrejdní vcfínyeni za imé Jezufflovo obfálnofzt

trpeti KM 1796, 120; Vfzigdár fzo trpeli vnougo obsálnofzt BKM 1789, 332; Csalarija, jálnofzt, ino obsálnofzt SŠ 1796, 70; I vnôgo obsálnofzt BRM 1823, 156; Daj mi tásko náklonoszt, Stera vszáko obsálnoszt Prenoszí vu mirovnoszti KAJ 1848, 297

obšâncati -am dov. zgraditi okop: Zatoga volo je dao te grad vékse i mocsno obzidat in obsanczati KOJ 1914, 114

obšrtim prisl. *četrtič:* Obftrtim nafztávleno je to fzvétó híftvo záto SIZ 1807, 25

obšútati -am dov. obvohati: da nebi telkokrát mácska obsútala szétve KAJ 1870, 57

obtálati se -am se dov. obdarovati se: Toskánusztó Hercegovijo pridobila, z-sterov sze od tiszti máo drúgo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

obtečti -tečém dov. obkročati, obdajati: Veliko glávo [leva] okoli obtečé gosta duga griba AI 1878, 11

obteřeni -a -o prid. obtežen, obremenjen: Zvnougimi vařimi grejhi fzte obteřeni BKM 1789, 241

obteženje -a s obtežitev, nadloga: Zaka bi szpozábo sze z nevôle nase, i obteženya nasega TA 1848, 36

obtežiti -im dov. obtežiti, obložiti: Znam, kâ me ti vise môcsi Nescses vu mojoj krhkôcsi z-bremenom obtežiti KAJ 1848, 261; Vartefze, naj fze gda ne obtežijo fzcza vařla voblofzúnofzti KŠ 1754, 47

obteženi -a -o obtežen, obremenjen: Ako je pak cslovik fzkâkfim znamenitim greihom obteffen, řteri TF 1715, 36; Szerdbenik, kak obtežen Je bio velki dúh tvój KAJ 1848, 88; Hodi k-meni, Obteženi KAJ 1848, 141; Goszpôd csini, ka je pravicsno i szôdbó vszem obteženim TA 1848

obtoúžiti -im dov. obtožiti, obdolžiti: ka je nyé za volo gvúsne velike hüdoube pri ocsi obtou'so KM 1796, 24

obtoženi -a -o obtožen, obdolžen: Obtoženi, I vtepeni Sztojis ti pred nyim v-vnôgom KAJ 1848, 141

od dávnja prisl. *od nekđaj:* odár fzo od dávnja nej dobre KM 1790, 80

odidéjnje -a s odhod: Po procs odidejnji luth. fararov od etecz KOJ 1848, 109

odostânjén -a -o prid. izostal: Csi bi stoj nisteri broj nebi k-rôkam dôbo, naj eto naznánye dá, pa sze nyemi odosztanyen broj odposle AIP 1876, br. 9, 8

odplávati -am dov. odpluti: i Barnabás kfzebi vzévři Marka odplavao je v-Cziprus KŠ 1771, 391; I odnud fza odplavala vu Antiochio KŠ 1771, 387; odnut pa prejk mourja v Afriko

- odplavali KŠ 1771, A6a **odplávavši** -a -e *ko je odplul*: Odplavavši záto od Troáde rávno fzmó bej'zali KŠ 1771, 392; I odnut odplavavši drúgi dén fzmó prisli prouti Chiufi KŠ 1771, 405
- odplèsti** -plètem dov. *izmotati se, rešiti se*: Leopold II. sze je vendar znao zevszih pogibelnosztih vó odpleszti KOJ 1848, 116
- odplèteni** -a -o *opleten*: szesztre pa csedno odpletene zelèni vejnecz na glávi KOJ 1845, 94
- odplódjèni** -a -o prid. *pregnan*: ka ti od doma na naso zemljo odplódjèni krscseniki szlobodno nazáj odido AIP 1876, br. 4, 2
- odpočínoti** -ém dov. *odpočiti si*: Boug i fzédmí dénje pak odpočfíno TF 1715, 14
- odpočíválišče** -a s *ležišče, postelja*: ino mocsim moie odpociválisze zkuzamí ABC 1725, A8a
- odpolágti se** -am se nedov. *porabljati se za krmljenje*: Vnogi vért hodi glédát, kak sze krma odpolága AI 1875, br. 2, 3
- odporínoti** -em dov. **1.** *odriníti*: Toga nepri-licsnoga káravcza Matyas lih brs od szébe odporine KOJ 1848, 63 **2.** *pregnati*: Hunyadi Janko törskoga Cszazara odporine KOJ 1848, 55 **odporínjeni** -a -o *pregnan*: Za volo nazáj doblene Búdine, i dalecs odporinyenoga Törka popiszati nemore KOJ 1848, 99; Avarci szo toti od Horvátov .. vu Dalmacio prisli, odned do Müre odporinyeni KOJ 1848, 6
- odposláti** -pòšlem dov. *odposlati*: Odposle fze v-Cezario KŠ 1771, 413; prázne neodposlite KOJ 1845, 143; z-gornyega-szinika bi vu 1834 leti deszét moskih mlájsov odposzlali KOJ 1833, XVI; Tichukufa fzam pa odpofzlaó vu Efezus KŠ 1771, 652; I odpofzlaó ga je vu hi'zo fzvojo KŠ 1771, 127; on ga je pa k-Heródeffí odpofzlaó KM 1796, 108; Pofzelnik fze je dao, Vu Názareth odpofzlaó BRM 1823, 4; i odpofzlaó fzo ga práznoga KŠ 1771, 139 **odpòslani** -a -o *poslan*: Sz. János je odpofzlaó vu záton Pátmos KM 1796, 132; V-nasem Zvelicsiteli .. Ali 'ze k-nam odpofzlan BRM 1823, 4
- odpostávlen** -a -o prid. *odstavljen*: Náj prvo szo vszi trijé Pápe odpodztávleni KOJ 1848, 51; gde je Napoleon od Cszazarsztva odposztávlen KOJ 1848, 121
- odpotégnoti se** -em se dov. *umakniti se*: Kara-Musztafa na zimo sze je domou odpotégno KOJ 1848, 94
- odpótivati** -ijem dov. *odpotovati*: odpótivao je zmojim ocsom vréd AIN 1876, 27
- odpóutiti se** -im se dov. *napotiti se, odpotovati*: sze je z-ovimi pápinszkimi rómari v-Rim odpouto KOJ 1845, 80
- odpovédati** -povéjm dov. **1.** *odpovedati se, odreči se*: nego csi Salamon számrád Králesztvi odpovej KOJ 1848, 23 **2.** *odreči komu kaj*: vüsztt nyegóvi prosnye nyemi neodpovés TA 1848, 10; 'Zitek podajte nyemi, Nevole odpové BRM 1823, 5; Eta sztran od toga miniszteriuma tüdi odpové sztroske AI 1875, br. 2, 1 **3.** *povedati kaj, pripovedovati*: Csákaj escse, naj ti vsze odpovem, ka mi je naszrci AIP 1876, br. 9, 5 **odpovédati se** -povéjm se *odpovedati se, odreči se*: Odpovém i ogibati sze scsém naszládnosztí KOJ 1845, 91; Teczász szo sze pa Nizozemczi Cszazari celou odpovedali KOJ 1848, 115 **odpovédavši** -a -e *ko se je odpovedal*: ino odpovedavsi skolnicsiji goszpodszki osterjás je pousztao KOJ 1845, 4; Ottokara szo sze Stajerci odpovedavsi cseszkomi králi podlo'sili KOJ 1914, 105 **odpovédáni** -a -o *zanikan, odvzet*: poklacsen národ sze zná goropravíti, ali odpovédane pravice zniksov skerjov né mogocsno nezáj szpravíti AIP 1876, br. 3, 3
- odpovédávati** -am nedov. *odpovedovati, jemati*: Bráni te verne, gori zvisáva, Nevole nyim pa odpovedáva BRM 1823, 83
- odprávití** -právim dov. **1.** *odstraniti, premagati*: i pri etoj prilíki sze more vszáka naprè-prihájjáôcsa razlocnoszt odpravíti AI 1875, br. 2, 4; Pazíti trbej, ka se čemér hitro z rane odprávi AI 1878, 29; ino jih je proszila, náj bi prisli hüdoga dúhá zapriszégát, i odprávlát KOJ 1845, 98; Dónok je fzmrt 'znyim od fzébe fzvojo nej odpravo BKM 1789, 423; Dónok je fzmrt 'znyim od fzébe fzvojo nej odpravo SŠ 1796, 66 **2.** *poslati*: Generála hitro v-Erdelsko odprávi KOJ 1848, 104; ár je Gejza vesz 'sivesz na Vogerszko odpravo KOJ 1848, 22; szo Poszlsanztvo v-Bécs odpravili KOJ 1848, 75 **odprávití se** -právim se *odstraniti se*: Z-tém sze ti máli sztvári odprávjíto i 'zivina pocsinék má AIP 1876, br. 2, 8 **odprávlèni** -a -o **1.** *odstranjen*: Mensi krivci szo pa szpolovleni, ino sztrán odprávlèni KOJ 1848, 118 **2.** *poslan*: gde je Napoleon na otok Elba odprávlèn KOJ 1848, 121; Odprávlèni szo tak Poszslanci k-nyemi KOJ 1848, 54
- odprávlati se** -am se nedov. *odpravljati se, odhajati*: Gda sze Goszpoud páli odprávlajo, zahváli nyim KOJ 1845, 27; József II. sze je pa nad Törka odprávlao KOJ 1848, 114; Trnkina Rosinka sze je od etecz den hoda dalecs szlü'sit odprávlala KOJ 1845, 45
- odprénje** tudi odprénje -a s *odprtje*: Z-etim ôszvetno odprénje orszácskoga szpráviscsa je dokoncsano AI 1875, kaz. br. 1; I po odprejnji tva rebra, Düso mi pelaj v-nébélza SŠ 1796, 163

odpréjti odprém dov. *1. odpreti, narediti, da je mogoč prehod, vstop, izstop:* fzi liki te nejni bolvan lampe nej znao odprejti vu czérkvi BKM 1789, 5b; Gda odprés nyegovo hi'zo KAJ 1848, 5; i odpré dveri KŠ 1754, 126; Vráta nyemi oudprimo BKM 1789, 12; dveri natihome odpri BJ 1886; pren. vřzáki řzámečz, ki odpré utrobo KŠ 1771, 169; i oudprli fzo kincse řzvoje KŠ 1771, 7; Odpré sztezo szpravicsanya KAJ 1848, 6; trôst odpré AI 1875, kaz. br. 1; Naj nafféga řzrczá dveri odprémo KŠ 1754, 125; Nasega řzrczá dveri ti odprémo BKM 1789, 37; Oudpri nyemi tvojo duso BKM 1789, 15; Oudprite mi dveri, Da Goszpoud noter ide BKM 1789, 12; Szrdceze nyemi odprite BRM 1823, 8; Nebefřzka vráta oudprofřzi BKM 1789, 4; Ino tak je nám oudpro nebéřza KŠ 1754, 112; Je ôdpro pôť szlobodcsine KAJ 1848, 126

2. z odprtjem vrat omogočiti vstop, izstop: Tomi vrátar odpré KŠ 1771, 299; Trúpajoucfim on odpré BKM 1789, 19; Gofřzpodne, odpri nám KŠ 1771, 84

3. narediti, da privilegajoči se deli niso več skupaj: ribo vô potégni, i odpri ji laloke KŠ 1771, 57; odprém vu prilikaj vřřzta moja KŠ 1771, 45; tak je nej oudpro vřřzt řzvoji KŠ 1771, 366; Vřřsta odpri BJ 1886, 4

4. dati kaj v položaj, značilen za uporabljanje: i gda bi te knige oudpro, najřao je meřzto KŠ 1771, 176

odpréjti se odprém se *1. odpreti se:* ki trřpa řze odpré SM 1747, 26; Nyilni; odprejti řze KOJ 1833, 166; roupajte ino vám řze odpré KŠ 1754, 244; trřpajte i odpré řze vám KŠ 1771, 206; Eřta, tou je, odpri řze KŠ 1771, 125; Odprla řo řze pa vřřzta nyegova preczi KŠ 1771, 165; pren. Gofřzpodne, naj řze nama ocsi odpréjo KŠ 1771, 67; Nyidva ocsi řzo řze oudprile KŠ 1771, 256; Teda řzo řze nyidva Ocfi odprele SM 1747, 6; i gda bi molo, oudprla řzeje néba KŠ 1771, 174; Ah, káksa radoszt řze odpré KŠ 1754, 274; Edna vretina řze z-etim odpré, z-stere řzi vsřáki od znanoszt řziho z-lehkimi odgoni AI 1875, kaz. br. 1

2. začeti se: řze orřzácsko řzřrávisce od kralá odpré AI 1875, kaz. br. 1; Gda řzo řze vráta řzřráviscsa itak odprle AIP 1876, br. 1, 5

odpréti -a -o *odprt:* orřzácsko řzřrávisce je odpréto AI 1875, kaz. br. 1; orřzácsko řzřrávisce za odpréto zgláři AI 1875, kaz. br. 1; Vu vilicaj řzta vecs ostari vidila z-odprétimi vrátami KAJ 1870, 116

odprti -a -o *1. odprt:* Odprti grob je nyih grlo KŠ 1771; Kak odprti grob nyi vřřzta řzo BKM 1789; odprti grob je nyi grlo TA 1848, 5; rebro odprto KM 1783, 65; drřgi řze pa naj v-odprto hi'so podkrádne KOJ 1845, 98; i dveri řzo mi odprte bilé KŠ 1771, 532; pren. bodte vidili nébo odprto KŠ 1771, 268; Jezus vu tvoje za méne

odprte řz. rane KMK 1780, 101; Nebeszka vráta řzo ti odprta KM 1783, 215; Nebefřzka ti vráta odprta řeřzo řř 1796, 69; vidim nebéřza odprta KŠ 1771, 363; řpi zodprtimi očmi AI 1878, 12

2. řirokosřčen, razumevajoč: i odprtoga řzrczá bila KM 1790, 32; Nyilřzivř; odprtoga řzrczá KOJ 1833, 167

odprořiti -prořim dov. *obřalovati:* Záto nyihova csářzt je Grejh řzvoj odprořziti KŠ 1754, 170

odprořnja -e ř *obřalovanje:* naj pred vřřzejm naj prvle bodo odprořnye, molitvi, prořnye KŠ 1754, 151

odprtosiřčnost -i ř *odkritisřčnost:* odprtosiřčnost je lépo vrédnoszt AIN 1876, 28

odptřjéni -a -o prid. *odtujen:* 'Selezni ino řzalaszi řzlovanje od řzvojih rodbinszkřih bratov páli odptřjéni, řzo bili KOJ 1914, 104

odpřřtéjnje -a s *odpřřčanje:* gde řzo řze Poglavrřje řzvajřvali, od řzkrádnyega odpřřzřtejnja KOJ 1848, 94; ga je prisao řzpostřvat, ino prořzit odpřřzřtejnje KOJ 1848, 78

odpřřstek -tka m *odpřřstek:* Ka je Odpřřzřtek KMK 1780, 81; Břcsř; odpřřzřtek KOJ 1833, 153; Jubileum (popunoma odpřřzřtek) darřvati KOJ 1845, 54

odpřřřtiteo -ela m *odpřřřtitej:* oh Jezus vřřzejh grejhov odpřřřztiteo KM 1783, 39

odpřřřtiti tudi odpřřřtiti -řm dov. *1. odpřřřtiti greh, krivdo:* On ti tve grejhe řcsé odpřřřtiti BKM 1789, 354; kelikokrát pregresi prouti meni brat moj, odpřřřztim nyemi KŠ 1771, 59; Da nám odpřřřztis KM 1783, 75; teda odpřřřztis ti řálnofřzt moih grehov SM 1747, 95; on meni greihe obiuno odpřřřzti TF 1715, 24; onti rad greihe vřřze odpřřřzti SM 1747, 89; Komi je odpřřřzti KŠ 1754, 134; ř, csi řze povrné, odpřřřzti nyemi KŠ 1771, 228; Ář Boug grejh, kařtigo odpřřřzti KMK 1780, 80; řzamo řze tolvajsřtvo neodpřřřzti KOJ 1845, 121; nyihove greihe odpřřřztimo TF 1715, 29; odpřřřztimo vřřzéh nyegove grehe SM 1747, 63; Tak ř mi odpřřřztimo KŠ 1754, 170; katerim koli nyihove greihe odpřřřztite TF 1715, 34; Csi pa ne odpřřřztite lidém preřřztoplený nyihova KŠ 1771, 19; po řteroj řze vřřřákomi greihi odpřřřztio TF 1715, 34; Odpřřřzti nám dugé naffé TF 1715, 25; odpřřřzti meni vsze moie grehe ABC 1725, A5b; od greihov .. odpřřřzti mi je Bog SM 1747, 68; I odpřřřzti nám dugé naffé KŠ 1754, 169; Odpřřřzti mi Goszpodne grejhe moje KM 1783, 3; Odpřřřzti nám nafe grejhe BKM 1789, 112; I odpřřřzti nám dugé naffé KM 1790, 109; csi pregrisimo, odpřřřzti BRM 1823, 2; odpřřřztite, csi kaj máte prouti komi KŠ

1771, 138; Idi! odpüszto szem ti KAJ 1848, 157; i ti lzi mi odpüszto nepravicsnofzt KŠ 1754, 198; i bogácze je odpüszto prázne KŠ 1771, 165; liki vám je i Krifztus odpüszto KŠ 1771, 609; Je pa prázne odpüszto BKM 1789, 16; Grejhe je nyemi odpüszto KM 1796, 99; nafzlejdneye je dónok nyemi odpüszto KM 1796, 30; Jas tebi odpüstim BJ 1886, 6; Jožeki je odpüsto BJ 1886, 6 **2. odpustiti dolg:** vefz on dug fizam ti odpüszto KŠ 1771, 61 **3. z besedami ali kretnjo koga odsloviti:** onda me zmirom odpüszti SM 1747, 58; Odpüszti tak, Goszpodne, fzlugo tvojega KŠ 1754, 243; erkli fzo nyemi: odpüszti lüszto KŠ 1771, 197; profzili fzo ga: odpüszti jo KŠ 1771, 51; dokecs bi odpüszto lüszto KŠ 1771, 48; i odpüsztili fzo je KŠ 1771, 352; i odpüsztili fzo je KM 1796, 120; i odpüsztili fzo jo KM 1790, 86 **4. zapustiti:** Jesussa ne odpüsztim SM 1747, 78; Jezusa neodpüsztim KAJ 1848, 220; je vogerszko Koróno vu Búdino odpüszto KOJ 1848, 115 **5. popustiti:** Vcsászi-vecsászi velkoga dréva korenyé sze odpüszti AIP 1876, br. 2, 1; Zmržjenca odpüsti BJ 1886, 37 **odpüstiti se** -im se *biti odslovljen:* Oni záto, gda bi fze odpüsztili, prisli fzo KŠ 1771, 390 **odpüstivši** tudi odpüstivši -a -e *odpušćajoč:* Bojdtte pa med fzebov priaznivi, odpüsztivši eden drugomi KŠ 1754, 41; I odpüsztivši lüszto KŠ 1771, 114; I odpüsztivši to lüszto KŠ 1771, 52 **odpüšćeni** -a -o **I. odpušćen:** Blásen je, steroga jálnofzt jefzte odpüscsena SM 1747, 95; Tou ti je odpüscseno BKM 1789, 15; i odpüscsáni düg nezáj fzebi na glávo ne potegněmo KŠ 1754, 138; kaifzo nyemi nyegovi greihi odpüščeni TF 1715, 36; Po nyem fzo nam grehi odpüscheni SM 1747, 87; komi fzo grejhi odpüscseni KŠ 1754, 138; velim tebi: odpüscseni fzo nyé vnougi grejhi KŠ 1771, 191; kim fzo odpüscsene nepravednofzti KŠ 1771, 455; po nyem fzo vnougi nafi, Nám grejhi odpüscseni BKM 1789, 358 **2. odslovljen:** i vfzáki, ki odpüscseno od mo'za vzeme, praznúje KŠ 1771, 226; gda bi pa odpüscseni bili, sli fzo kfzvojm lafztivnim KŠ 1771, 352

odpüštšanje -a s *odpušćanje:* Csakati szměmo faling odpüsztsanye KAJ 1848, 24

odpüštšanjé -á s *odpušćanje:* ino szta sze pelala k-Czaszari v-Běcs za odpüsztsenyé sze molit KOJ 1848, 96

odpüšćanje -a tudi *odpušćanjé* -á s *odpušćanje:* Ka je grejhov odpüscsanye KŠ 1754, 134; Gde je pa tejh odpüscsanye KŠ 1771, 688; Grejhov odpüscsanye KMK 1780, 21; Záto fze naj prvo táksi za grejhov odpüscsanya moliti morejo KŠ 1754, 147; i brezi krvi preleánya nega

odpüscsanya grejhov KŠ 1771, 686; vöriem greihom odpüschanye ABC 1725, A5a; grehom odpüscfanye SM 1747, 45; greiha opdüscsanye SM 1747, 20; naj vzemejo odpüscsanye grejhov KŠ 1754, 76; ftera fze za váfz prelejí na odpüscsanye grejhov KŠ 1754, 202; i predgajoucsi krfzt pokoure na odpüscsanye grejhov KŠ 1771, 103; predgati vouznikom odpüscsanye KŠ 1771, 176; i vzemejo odpüscsanye grejhov KŠ 1771, 422; Vörjem Grejhov odpüscsanye KMK 1780, 7; Vadlűjem Krfzt na odpüscsanye grejhov KM 1783, 113; Verjem Vfzejm grejhom odpüscsanye BKM 1789, 7; Vermo grěhov odpüscsanye BRM 1823, 4; Moli ga za odpüsztsanye KAJ 1848, 143; i mené po odpüscsanyi grejha 'znyim změro KŠ 1754, 237; ár oni escse vfzáki dén potrebűjo grejhov odpüscsanyá KŠ 1754, 133; ne bode meo odpüscsánya na veke KŠ 1771, 111

odpüšćati -am nedov. *odpušćati:* Gofzpoud, ti odpüscsas grehe SM 1747, 58; kako i mi odpüschamo dusnikom naffim TF 1715, 25; kako i mi odpüschamo dusnikom nassim ABC 1725, A4b; kako i mi odpüscfamo dusnikom nafsím SM 1747, 44; kako i mi odpüscsamo du'znikom naffim KŠ 1754, 169; kako i mi odpüscsamo du'znikom nafim KŠ 1771, 18 **odpüšćati se** -am se *odpušćati se:* Vűpai fze fzinek, odpüfzcsaio fze tebi tvoji grehi SM 1747, 63

odpüšćávati -am nedov. **I. odpušćati:** kaj obláfzt má fzin Cslovecsi na zemli odpüscávati grejhe KŠ 1771, 28; ka je Krifztus moucs dáo nafle grejhe odpüscávati KMK 1780, 22; Da protivnikov nevernofzt Z-fzrdca rad odpüscávam BRM 1823, 58; Ki nám odpüscávás grejhe KM 1783, 23; Sto odpüscává grejhe KŠ 1754, 134; vfze grejhe odpüšćává KŠ 1754, 122; fto je té, ki i grejhe odpüscává KŠ 1771, 191; Grěhe nase odpüscává BRM 1823, 27; fzo pa hűdou mi fzlili od Krifztuffa, ka je grejhe odpüscávao KM 1796, 99 **2. z besedami ali kretnjo koga odslavljati:** Zdaj odpüscávás fzlugo tvojega KŠ 1771, 170; govorecsi: zdaj odpüscávás tvojega fzlugo KM 1796, 91 **odpüšćávati se** -am se *odpušćati se:* fzinek, odpüscávajo fze tebi tvoji grejhi KŠ 1754, 233; fzinek, odpüscávajo fze tebi tvoji grejhi KŠ 1771, 107; Po kateroj nám fze nafi, Odpüscávajo vlzi grejhi BKM 1789, 86 **odpüšćávajouči** -a -e *odpušćajoč:* Bojdtte pa milofztivni, zobfztom fzi odpüscávajoucsi KŠ 1771, 582

odpüšćenjé -á s *odpušćanje:* Bocsánat; odpüšćenjé KOJ 1833, 153; ar gde je greihov odpüščshenyé tamje i fitek TF 1715, 44; ino je za moih greihov odpüscfenyá voljo natom

- kerv prelejao TF 1715, 38; I zapovedao je meti lejhkouto odpüscsenya KŠ 1771, 418; Vörjem greihom odpüfcšený TF 1715, 23; kotalrafze za váfz prelejé, na odpüfcšený greihov TF 1715, 39; vekivecsnih kaftig odpüfcšený pripraví KMK 1780, 58; odpüscsený vŕzejh mojih grejhov KM 1783, 143; lejhko dobi odpüscsený KM 1790, 16; je ponüdo odpüsztsenye vsze pregrehe KOJ 1914, 146; Jôžek je .. nyega odpüščenje proso BJ 1886, 6; z-odpüscsejnyom grejhov KM 1783, 101
- odras** -a m *rast*: 'zirovna vlaga, Stera vszemi odrasz dá KAJ 1848, 403; i blagoszlovis nyé odrasz TA 1848, 50
- odrasek** -ska m *rast*: Kak prehodi szrcze Nyega odraszek lêpi KAJ 1848; Naj vdábla odraszek krepsi KAJ 1848, 23; Vlejé v-zemlo 'zirovnoszt, Dá odraszek vszemi KAJ 1848, 15; Ki drevje szadi, ki je v -nyega odraszki zasztávla, té hüdo delo doprineszé KAJ 1870, 112; pren. blagoszlovnomi czvétki právoga krsztsansztva na vugoden odraszek KAJ 1848, X; da szo oni tak vu szploh raztécssem bogásztvi ino naszladnosztí odraszek dávali KOJ 1914, 132
- odrásti** -ém dov. *odrašti*: Gda je 'fe decza zadofzta odráfzla, ino mocsna grátala KM 1790, 86 **odrášeni** tudi odrášení -a -o *odrasel*: Ár je Károl kak eden popunom odrásceni cslovik KM 1790, 58; doklen zdeteta odrášen človek gráta BJ 1886, 39; Od toga sze mlajsé tak szplási, da tüdi odrasceno v-kmici z-hi'se vö neszmi KOJ 1845, 101; je esese véksi rázlocsek med mládov i odrasenov sztvárjöv KAJ 1870, 111; Odraseni lüdjé szo véksi KAJ 1870, 30; Či je že odrášene lüdi sréčao BJ 1886, 23 **odrášeni** tudi odrášení -a -o sam. *odrasli*: Ki Potrdjenyé fcsé gori prijéti, naj bole ti odrásceni KMK 1780, 60; Palinka je deteti grivi csemér, takáj i odrasenim KAJ 1870, 46
- odratüvati** -üjem nedov. *odvraçati*: Nevscsene odratüje od vuçsitelov cséfzti KŠ 1771, 749
- odréšanje** -a s *odrešenje*: Vu Krizftufi mámo odrejšanye po krvi nyegovoj KŠ 1754, 116; Ali ka dá cslovik na odreifanye za düšo fzvojo KŠ 1771, 55
- odrejšenjé** -á s *odrešenje*: Ki je zádava örocsine nafe na odrejšenyé toga zadoblenoga KŠ 1771, 575
- odréjšiti se** -im se dov. *odrešiti se, rešiti se*: bi fze odküpili, I z-prevnougim lejpim kincsom, bi fze odrejšili SŠ 1796, 128; ár fzem jařz tebé odrejso KŠ 1754, 217
- odréřti** oderém dov. *odreti*: V-Albánii ga 'zivoga oderéřo BKM 1789, 328; mlájsom szo vcepleni bobinki (oszipnice) obráza nikaj nej odrli KOJ 1845, 118
- odrézati** -rêžem dov. *odrezati*: I csi te dejfzna tvoja rouka fzpáka, odre'zi jo KŠ 1771, 16; nego je fzamo skricz nyegovoga ko'süa odrezao KM 1796, 59 **odréřzani** -a -o *odrezan*: ár gda bi záfzpao, vlafzjé fzo nyemi odreřzani KM 1796, 50
- odrinjávanje** -a s *odvrnitev, prepreçitev*: Odrinyávanye (a távolító) AIN 1876, 20; Csi kúga vövdári, eto sze more vcsaszí zglásziti i za volo odrinyávanya vsze vcsiniti AIP 1876, br. 4, 2; Zátó csi je kaj mogocsno vcsiniti za odrinyávanye neszrecse AIP 1876, br. 4, 5
- odrinjávati** -am nedov. *odvraçati, prepreçevati*: tak dalecs odrinyáva od nász presztoplénya nasa TA 1848, 83; Geto verbum znamenüje, da kaj odrinyávamo KOJ 1833, 132
- odrinoti** -em dov. *odrinoti, prepreçiti*: eto sze na zapöved visesznoszti more v-csaszí odrinoti AIP 1876, br. 4, 2; Vsze hüde vdárceze odrihni KAJ 1848, 77; Odrihno szí bojazni zrok KAJ 1848, 374; Roditelje vse odnyega odrinejo BJ 1886, 10 **odrinjeni** -a -o *odvrñjen, prepreçen*: 'Zmécsa zacsetka pomali odrinyena bode AIP 1876, br. 1, 2
- odséjçti** tudi odséçti -seçém dov. *odsekati*: poganszki szodecz dá obadvöma glávo odszecsti KOJ 1845, 86; szo szvojemi Králi i Kralici glávo dáli odszecsti KOJ 1848, 118; odľzecsé nyemi vühou KŠ 1771, 90; pren. I 'zitek Mi nit nyega odszecsés KAJ 1848, 245; Li on mi 'zitek odľzecsé BKM 1789, 409; Li on mi 'sitek odľzecsé SŠ 1796, 142; Bár da bi fze i odľzekli, ki váfz pobüdjávajo KŠ 1771, 567 **odséçeni** -a -o *odsekan*: Zátó ti je odszecsena gláva KOJ 1845, 127; Zrinyi Miklósa odszecseno glávo szo Törçi na csápi kázali KOJ 1848, 84
- odsékati** -séjçkam dov. *odsekati*: Csi pa rouka tvoja tebé fzpáka, odľzejkaj jo KŠ 1771, 58; i odľzekao nyemi je vühou KŠ 1771, 149; Peter je pa odľzekao dejfzno vühou fzlugi KM 1796, 106; ki je kralici stiri prszte odszekao KOJ 1848, 45; Teda fzo vitéřje odľzekali vajati csúna KŠ 1771, 426; pren. naj nyim odľzejkam priliko, ki fcséřo priliko KŠ 1771, 547
- odsihmáo** prisl. *od zdaj*: ár 'selej m oszihmáo Jezusa KOJ 1845, 81; Odszihmao je Nádasdi na toliko odnagnyen grátao protesztantom KOJ 1914, 145; I odszihmáo szo Szlovenje med Mürov i Rábov KOJ 1914, 102
- odskoçeník** -a m *begunec*: vsze vogerszke pobegnece i odszkocsenike dobrovolno gori primavsi KOJ 1848, 66

odskočenjé -á s *pobeg*: szi je prizadejvao Rákóczi kruce od odszkocsenyá zavarvati KOJ 1848, 10; Szledkar ga je Rákoczi dao presztreliti, za volo pomenyenoga odszkocsenyá (med czaszarszke) KOJ 1914, 148

odskočiti -skòčim dov. *pobegniti*: Szòkni; odszkocsiti KOJ 1833, 174; zaprta fzo varaska vráta, naj ne bi mogao odzfkocfíti KM 1796, 50; ka on namenýáva odszkocsiti KOJ 1848, 59; stera ovca v-szilje odszkocsiti scsé KAJ 1870, 138; ki szászeni k-grcskomi Czaszari odszkocsi KOJ 1848, 26; Velikási szo z-ete pogibelnoszti k-Tòrkom odszkocsili KOJ 1848, 86; ni eden nê odszkocso neplácsanimi cs'zmami AIP 1876, br. 1, 6; i odszkocsili szo vu hipi bojne TA 1848, 62
odskòčeni -a -o *pobegél*: Za malo csasza szta k nyim prisla dvá odszkocseniva baráta KOJ 1914, 113; Tüdi Betlehen pripela tocskar odzkcocsene erdélce KOJ 1848, 87

odskopàti -skópam dov. *odkopati*: Ešče mrtvece odskopa AI 1878, 12

odslóbájati se -am se nedov. *osvobajati se, reševati se*: Geto verbum znamenüje, da se oszlobájamo KOJ 1833, 132

odslóboditi -im dov. *osvoboditi, rešiti*: Z-neovidjen ròk poszlani golombis sztároga trplénýa odszlóbodo AI 1875, br. 1, 2; Pes je lanc nategüvao, naj bi se samo mogao odsloboditi ino vuji BJ 1886, 16

odslóbodjénje tudi odslobodénje tudi odslobodnjénje -a s *osvobojenje, osvoboditev*: Odflobodjénje je vekvesno dao tebi BRM 1823, 22; Gda sze je v Europi vsze gibalo na odszlobodenye groba Krisztusovoga KOJ 1914, 103; Zdáj sze je vsze gibalo na odszlobodjenýe szvéte zemle KOJ 1848, 24; Hercegovinarov ki sze za szvoje domovine odszlobodnyéne borijo AI 1875, br. 1, 2; Szledi pod Görgeyom vu odszlobodnyénýa boji je tam bio AI 1875, br. 2, 5; ki za odszlobodnyénýe domovine tekòcsem boji za delo neprilicsen obsztáne AIP 1876, br. 1, 8

òdspodi prisl. *spodaj*: Alatta; odszpodí KOJ 1833, 150; profzi fzi znamejnye od Gofzpodnoga Bogá tvojeja, ali odzfpodi vu globocsini, ali pa odzgora KŠ 1771, 816

odspóudnji -a -e prid. *spodnji*: i kak bi meo napraviti odzfpoudnyi pod KM 1796, 11

odsprávlanje -a s *odpravljanje*: májo jo za domáčo stvár za odsprávlanja miši i podgani AI 1878, 8

odsrédjnje -a s *maščevanje*: gde szo oni taki vojszko zacsnili nabirati na odszrdéjnye nad Králom KOJ 1848, 61

odstáti -stánem dov. *odstopiti*: Nisteri poszlavci za prva szo odsztali AI 1875, br. 2, 1

odstáviti -stávím dov. **1.** *zapustiti*: Vourih je mogao Bécs odsztaviti KOJ 1848, 60; i ete szvejt odsztávi KOJ 1848, 9; Moč nás odstávi BJ 1886, 3; i eto zemlò na veke odstávimo KOJ 1848, 34; za volo sterih jo je odüro i odsztavo KOJ 1845, 79; Kak je Mária Therezia szvejt odsztávila KOJ 1848, 112; szamo szte nyihovo vero odsztavili KOJ 1914, 133; velikási szo ga tudi odsztavili KOJ 1848, 92 **2.** *opustiti*: ki szo obecsali lutheransztvo odsztaviti KOJ 1914, 153; ka on teccasz nemore szvojih návukov odsztaviti KOJ 1845, 61 **odstávivši** -a -e **1.** *ko je zapustil*: odsztavivši Dalmáció domou odfúkne KOJ 1848, 51 **2.** *če se opusti*: vcsászi szamo ta edna litera obsztáne, vò odsztavivši nyou szprevájajoucsega glasznika KOJ 1833, 84 **odstávleni** -a -o *odstavljen*: bio bi, kak to odsztávleno od dojke szvoje TA 1848, 10

odstávlanje -a s *opušćanje, izpušćanje*: Ka je potrebno znati od gorijemánya ali odsztávlanya van i vannak verbuma KOJ 1833, 122; Znamenkanya .. znaménye (') stereo edne ali vecs liter odsztávlanye znamenüje KOJ 1833, 9; Nisterim sze bole vidi ponüczati z-odsztávlanyom j litere KOJ 1833, 42

odstávlati -am nedov. *zapušćati*: Pokedob odsztávlas naso faro KOJ 1845, 45; Da nász rejszan tü odsztávlas KOJ 1845, 130

odstávlenost -i ž *zapušćenost*: Vu etoj odsztávlenoszti Imre kráo brezi idoucs KOJ 1848, 35

odstoplávati -am nedov. *odstopati, zapušćati*: nasi miniszterje sze tanácsivajo, pa ka od szvoje 'zele odsztoplávajo AIP 1876, br. 5, 2

odstoplenjé -á s *opustitev*: Ár ne pride prvle: kak bode od vòre odzftoplenýe KŠ 1771, 627; Opomina na I. odftoplenýe od pogánfzkoga 'zivlejnya KŠ 1771, 710

odstòpnjek -a m *stranišće*: Árnyékszék; odsztopnyek KOJ 1833, 150

odstóupiti tudi odstópiti -im dov. **1.** *odstopiti, prenehati vztrajati pri čem, upoštevati kaj*: Ali nigdár vecs nescsem od tvoje miloscse odsztopiti KM 1783, 151; Ne dáj fze nám od tébe odloucsciti, Ni odzftoupiti BKM 1789, 243; Boug .. Ni od nyega ne odzftoupim SM 1747, 75; i komaj odzftoupi od nyega vkùp ga fztrvfi KŠ 1771, 199; i miloscsa Bo'sa ne odzftoupi od nyih SIZ 1807, 12; steri od obcsinszke regule odsztopi KOJ 1833, 48; Tak neodsztópimo od tébe TA 1848, 67; ki do csafza vòrjejo, i vu vrejmeni fzkúsávanya odzftoupijo KŠ 1771, 192;

Ár ovo, ki od tébe odsztôpijo, vesznejo TA 1848, 59; Csi törki odsztôpijo od naszledüvanya nyihovoga szvétoga pizsma AIP 1876, br. 7, 3; od méne ne odftzopi SM 1747, 56; Odsztôpi od hüdoga TA 1848, 30; I zdaj, velim vám, odftzoupte od tej lüdi KŠ 1771, 356; Csi fzam gli nigda odftzoupo, Od tvoje zapovejdi BKM 1789, 388; Od zemelfzki fzam odftzoupo SŠ 1796, 152; i ka fzi od Gofzpodna Bogá tvojeja odftzoupo KŠ 1754, 77; zakaj fzi odftzoupo od Gofzpodina Bogá SŠ 1796, 105; Bogi nepokoren polftzano, ino je od nyega odftzoupo SM 1747; Apofztoftzta, od fteroga je odftzoupo Júdas KŠ 1771, 343; odftzoupo je od práve vöre KM 1796, 123; ftera je nej odftzoupila od czérkvi KŠ 1771, 171; Sterim fzmzo ni do vöre nej odftzoupili KŠ 1771, 559; Od nébe fzmzo odftzoupili BKM 1789, 59; ka fzo od vöre odftzoupili BKM 1789, 59; Cseftzou fzo od Bouga odftzoupili KM 1796, 45; Priátelje fzo odftzoupili SŠ 1796, 123; Ali vszi szo odsztôpili TA 1848, 10; Verbum neporédni, steri od obcsinszke regule odsztoupi KOJ 1833, 48; Tak neodsztôpimo od tébe TA 1848, 67; Ár ovo, ko od tébe odsztôpijo, vesznejo TA 1848, 59; Odsztôpi od hüdoga TA 1848, 30; Ali vszi szo odsztôpili TA 1848, 10 **2. prenehati biti v neposredni bližini koga, česa:** Odfztopi priáteo jafz bom tudi gücsa SIZ 1807, 34; csi sze neoglászijo, odsztoupi KOJ 1845, 25; nego bole edno malo odftzoupte nazáj vo SIZ 1807, 21; Hráno naj prinefzém, i tak naj odftzoupim SIZ 1807, 32; pren. Odfztopi csalárna Cséfzt SŠ 1796, 114; Dalecs ne odftzoupte, Gofzpodna pozdrávlajte BKM 1789, 11; Moj 'zitek od Bouga je dalecs odftzoupo BKM 1789, 201 **3. prenehati vztrajati pri uresničitvi česa:** Dobro ti je? Odfztopi KŠ 1754, 257; Csi ti je dobro? odftzoupi BKM 1789, 238 **odstóupivši** tudi odstóupivši -a -e **1. ko je zapustil:** je vez szvét blódo, Gda je, od Bôga odsztóupivsi, I zablódivsi hodo KAJ 1848, 64 **2. ko je izstopil:** Po tom od Cérkvi odsztoupivsi, je zacсно nouvo Ekklesio KOJ 1845, 60

odstránjenje -a s *odstránitev:* Pijajce slüžijo človeki za odstránjenje krvi AI 1878, 40

òdsud tudi òdsut prisl. *od tod:* i jafz odftzud morem odhájati KŠ 1754, 240; tá prejk idi odftzut KŠ 1771, 57; Nego odftzut kakti k-ftzáni domou bos odnesen SŠ 1796, 53

odsúhnoti -em dov. *odvzeti:* On mi je tó obecsao, kaj pofzlühne, i odftzühne Bremena vfzo teskôcsó BRM 1823, 132; Szrdcza tú'znofzt fzi odftzühno

odsünjávati -am nedov. *odsvuvati:* neszramnyáka odszünjáváj KOJ 1845, 47

odščipati -am nedov. *zniževati:* kak koli szo králeszke dohodke odsčsipali KOJ 1848, 52

odščükati -am dov. *pregnati:* törka bi z-velkoga kraja na hitroma odsčsukali AIP 1876, br. 2, 3

odštëti -štëm dov. *odštëti:* v-szebi deszët odstej KOJ 1845, 38

odtéč prisl. *od tod:* Da záto odtécz idem SŠ 1796, 136; gda bom pa fteo odtécz odhájati SIZ 1807, 31; Od técz sze vövzemejo: föld KOJ 1833, 29; Nebodem sô niti eden sztopáj Odtéč v-mojó lüknyo nazáj KAJ 1870, 96

odtéčti -tečém dov. *odteči:* Odtecesti nyim dás, kak povódni TA 1848, 75; kak voda bifztro tecsé, Ne vernéfze nazáj, ftera odtecsé BKM 1789, 204; Kakti brejg, ta dolnya je pa odtekla KM 1796, 42; pren. Ta léta odtecséjo BRM 1823, 33

odtégnjeni -a -o prid. *odvzet:* vogr. goszpoda za dobro stimali nad Törke iti i nazáj vzéti negda odtégnjene szvoje der'sáve KOJ 1914, 112

odtiranje -a s *pregon, izgon:* odked je denok vözezváni bio na odtiranye Tatarov KOJ 1848, 40

odtirati -am dov. *odgnati, pregnati:* tiszte recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári odtirati KOJ 1833, 114; csi z etim me je mogocsno biló vnôgim blódnoszt odtirati AI 1875, br. 2, 4; Greh cfínécse odürjávás, Od fzébe dalecs nyé odtiras BKM 1789, 8b; Vért szlü'zbenika szlobodno vcsaszi odtira AIP 1876, br. 1, 3 **odtirani** -a -o *pregnan:* kralica z-oroszága odtirana AI 1875, kaz. br. 3; szin te odtirane kralice na trónus sztôpo AI 1875, kaz. br. 3

odtistec prisl. *od tam:* Od tisztecz szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs KOJ 1848, 7; odide v-Moldávio, i odtisztecz nad Sz. Ladiszlava szem pripela vno'sino Kumaniánczov KOJ 1848, 23

odtistihmáo prisl. *od takrat:* Azóta; odtistihmáo KOJ 1833, 151; Od tistihmáo vszi zapovedajo oszipnice vcepiti KOJ 1845, 119

òdtla prisl. *ob tla, na tla:* Obadvá je odtla vdaro BJ 1886, 16

odtrgnoti se -em se dov. *odtrgati se, oddaljiti se:* Eti sze odtrgnejo Szrdcza od zemelszki KAJ 1848, 215; naj fze z-nikakfim fzküsávanyem od tébe ne odtrgnem KM 1783, 141; Odtrgni sze v-dühi Od szvetszke nászladnoszti KAJ 1848, 134

odtrnjáč -a m *utrinjáç:* Koppantó; odtrnjácás KOJ 1833, 163

odtühávati se -am se nedov. *odtujęvati se:* Záto fze i odtühávajo KŠ 1771, 711

odtühiti -im dov. *odtújiti, odvzeti:* Naj

fzlú'zbenicze, ali 'zivincseta ne odtúhimo, ali potegnimo KŠ 1754, 64 **odtúhiti se** -im se *odtújiti se*: Lúbléni, ne odtúhite fze KŠ 1771, 711; Od mojega betega 'se odtúho fzam fze sŠ 1796, 85; záto szo sze neb'ze po császi od véski odtúhili KAJ 1870, 113

odtúhnoti -em dov. *odtújiti se, zaiti*: Ki fo vpámeti potemneli i odtúhnoli fzo od 'zitka Bo'zega KŠ 1771, 581; odtúhnoli szo od narodjenjá mao gucsécsi lá'z TA 1848, 46

odúhávati -am nedov. *díhati*: Sztvár szi odtúháva i 'zivé KAJ 1870, 10; Zdrav cslovek szi na nšz i odúháva KAJ 1870, 31; Kitovi splúčami odúhávajo AI 1878, 21

odúmlávanje -a s *orazumljenje*: Odúmlávanye na zahválnoszt za szkrbnosénye i dobróte Bo'ze TA 1848, 118

odúmlávati -am nedov. *orazumljati*: Grěsnike odúmlávaj KAJ 1848; Odúmlávaj me sz-támna Grěsne bátrivnoszti KAJ 1848, 89; Ti szi szvét odúmlávao, I na vero szpelávao KAJ 1848, 125

odúren -rna -o prid. *oduren, zoprn*: Odked je v-szem Vougrom odúren na spot "Kumanián-szki Ladiszlav" imenüvan KOJ 1848, 40; pred Bougom je odúrno tvoje kricsanye BKM 1789, 7; Csi drugim odúrnoga vcsinimo KŠ 1754, 57; szo priliko popadnili Hunov odúrno oblászt dolisztepszti KOJ 1848, 5; i bodete odúrni vfzejm národom KŠ 1771, 79; hodécsi vodúrni bolvánfztvaj KŠ 1771, 711

odúriti -im nedov. *sovražiti*: Ah dai mi vfza Vraifa dela odúriti SM 1747, 52; Dabite mogli fzpoznati, Grejhe nase odúriti BKM 1789, 2; Dái mi milofčo, kai jafz ovo mojo globouko fzkvárjenje odúrim SM 1747, 48; A gizdáve zvisáveze, On krouto odúri BKM 1789, 13; Profzimo te, da tvojo rejs ne odúrimo KŠ 1771, 841; Neodúri tvoje fztvoriene fztvári SM 1747, 59; Ne odúri, oh Goszpodne! Té moje kotrige KŠ 1754, 254; Guesta pravico i odúrita gréh AIN 1876, 28; Odúre kmiczo blódnoszti KAJ 1848, 114; Efáua fzam pa odúro KŠ 1771, 468; Ár je nífcse nej nigdár fzam fzvoje tejló odúro KŠ 1771, 585; Zakaj je odúro Kájñ Abela KM 1796, 8; I fzkúsávanye moje fzte je nej odúrili KM 1796, 565; Mefztáncsarje fzo ga pa odúrili KM 1796, 235

odúrvávanje -a s *sovrašstvo, sovraženje*: Po'salúvanye je odúrvávanye grejhov KMK 1780, 69; ftero zhája, fzvejta odúrvávanya KŠ 1771, 318; odúrvávanya korén zaszaditi KOJ 1833, XI; Vidi nepriátele moje .. i z krivim odúrvávanyem odúrvávajo mené TA 1848, 9; Od troufta vu

odúrvávanyi fsvítá KŠ 1771, 316; Jezus je trpo odúrvávanya KMK 1780, 15

odúrvávati -am nedov. *sovražiti*: Utálni; nemáratí za nyega; odúrvávati KOJ 1833, 179; eta nehám, Stera fe tak odúrvávam SM 1747, 74; Odúrvávam za ifztino moje grejhe KMK 1780, 74; geto ti grozo odúrvávás KŠ 1754, 17; ka odúrvávás dela Miklosánczov KŠ 1771, 769; odúrvávás vsze csinécse neprávdenoszt TA 1848, 5; jeli i fzvoje fztáre grejhe odúrváva KŠ 1754, 209; ki lagoja dela csini, odúrváva fsvetlofzt BKM 1789, 272; cfiszto szrcézé, Ktero grejh odúrváva BKM 1789, 13; Goszpód kriviczo lúbca odúrváva TA 1848, 9; On lagoje pa odúrváva BJ 1886, 45; csi ga odúrvávamo KŠ 1754, 37; koteri odúrvávajo mené TF 1715, 17; ki mené odúrvávajo ABC 1725, A4b; i rezi zroka mené odúrvávajo SM 1747, 94; fteri mené odúrvávajo KŠ 1754, 67; dobro csinte zonimi, ki váfz odúrvávajo KŠ 1771, 17; eden toga drügoga odúrvávajo KOJ 1833, XIV; odúrvávaj nepriátele tvojega KŠ 1771, 17; Gizdofzt odúrvávajte BRM 1823, 7; Ár ali ednoga bode odúrvávao KŠ 1771, 19; Ár ali ednoga bode odúrvávao KŠ 1771, 225; gda bodo váfz odúrváváli lidjé KŠ 1771, 184; kaibi mi nyegovo fsvéto reics ne odúrváváli TF 1715, 14; i te fzvejt je odúrvávao nyé KŠ 1771, 323 **odúrvávati se** -am se *sovražiti se*: szo sze Goszpoda i nyih kmetovje med szebom odúrváváli KOJ 1848, 79 **odúrvávajóúci** tudi odúrvávajóúci -a -e *sovražeč*: Ár fzmo i mi bili nigda odúrvávajóúcsi edendrügoga KŠ 1771, 660; nevogrszke lúdi sztrasno odúrvávajóúcsi Bezerédi KOJ 1914, 147 **odúrvávani** -a -o *sovražen, osovražen*: 'selej od Czaszara odúrvávano protesztantsztvo vdomoviti KOJ 1848, 86

odúrvávec -vca m *sovražnik*: Eden kalvinar po imeni Bezerédi János kapitán (kak poganzski odúrvávecz i preganyávecz szlov. rodov) KOJ 1914, 147; V-kákso prepaszti pogrozis ti Odúrvávca KAJ 1848, 87; Húdi odúrvávcezi Poginejo BKM 1789, 7; Od vszej moji odúrvávcezov BKM 1789, 7; Odávcezi, Bogá odúrvávcezi KŠ 1771, 449; Dáj fze me Odúrvávceze milúvati BRM 1823, 401; Vó me je ftrgno odúrvávcezm mojím TA 1848, 13; glédaj nevoló mojo med odúrvávcezi TA 1848, 7

odúrnják -a m *odurnež, zoprnik*: on je divják, Ino odúrnják BRM 1823, 4

odúrno prisl. *odurno, zoprno*: ka je 'Zidovom odúrno bilou, ka fze je poganov Apofztol zváo KŠ 1771, 668

odúrnost -i ž *odurnost, zoprnost*: Ár, ka je pred lidmi vífzoko, odúrnofzt je pred Bougom

KŠ 1771, 226; fzmrti fzi znesztrplivofzti ali odúrnofzti naffega 'zitka ne 'zelmo KŠ 1754, 178; Delai vu mojoj Dúfsi edno ružno odúrnofzt, od vfzega greisnoga dugoványa SM 1747, 49; Vnougí fze gori obidíjo, ovi na fzmramouto i odúrnofzt KŠ 1754, 139; Gda bodte pa vidili odúrnofzt opúľcsávanya KŠ 1771, 144; i mejla je zláti pehář vu fzvojoj rouki punoga zodúrnofztmi KŠ 1771, 796

odváda -e ž *razvada*: Visszaélés; hüdov'si-vanye, lagoja sega, odváda KOJ 1833, 183

odváditi -im dov. *odvaditi*: Vaditni; odevcsiti, zbejsziti, odváditi KOJ 1833, 180 **odváditi se** -im se *odvaditi se*: dokecs sze od sztári mertükov ne odvádio AI 1875, br. 2, 3

odválati -am dov. *odvaliti*: fto nám odvála kamen od dvér groba KŠ 1771, 154; fto nám odvála kamen od dvér groba SŠ 1796, 113; i prifztoupivfi odválao je te kamen od dvéri KŠ 1771, 97 **odválani** -a -o *odvaljen*: vidíjo, kaj je odválani bio te kamen KŠ 1771, 154; Ali te kamen je naj záto odválani KM 1796, 113; Ovo! kamen odválani KOJ 1845, 124

odváliti se -ím se dov. *preteči, miniti*: csi sze je gli 'se vnogo sztoletij nad nyim odvalilo KOJ 1914, 114 **odváljeni** -a -o *odvaljen*: Najsle fzo pa kamen odvaljeni od groba KŠ 1771, 254; Niháj grejhe, tak de kamen Kraj odvaljen BKM 1789, 107

odvándranje -a s *odpotovanje, odhod*: je 'seleznim szlovenszkim fararom szkrádnji den na odvandranye naznánye dáni bio KOJ 1914, 149

odvándrati -am dov. *odpotovati, oditi*: On more bougati, i na törszko zemlo odvándrati KOJ 1848, 100; ino szo odvándrali na Törszko zemlo KOJ 1848, 105

odvéčknoti -em dov. *na silo odvzeti*: nego sze je na törszkoga Cszazara Mahometa II. otúrbanye ravnao, ki je nyemi Bosnio odvcsekno KOJ 1848, 63

odvčiti se -ím se dov. *odvaditi se*: Tô sze vsze odvcsi – trôsta ga ocsa AIP 1876, br. 5, 6

odvdáriti -vdárim dov. *zaiti*: Ali odvdárijjo Od czila vekvecsnoszti KAJ 1848, 56

odvéčérjati -am dov. *povečerjati*: gda je odvcserjao, vzéo je pehář KŠ 1754, 201

odvéjtek tudi odvétek -tka tudi odvédek -dka m *potomstvo*: i nyegov odvetek bode zemlo zúrocsinye dersal SM 1747, 94; pokoure ne csiníjo i nyih odvétek escse KŠ 1754, 75; Szetov fzvétí odvejtek fze je vküp zo'seno z-Kájnovim odvejtikom KM 1796, 10; naj fze radúje vefz odvejtek vu nami SIZ 1807, 4; vfzega

Ádamovoga pokolejnija i odvejtka KŠ 1754, 114; Károl III. nemajoucsi moskoga odvedka, réd naszlednisztva naprávi KOJ 1848, 107; nego li zmiloftse kaj podili Boug tim pobo'znim i nyih odvejtiki KŠ 1754, 81; fteroga fzi nám nyihovomi odvejtiki za gvúсно poszlaó KŠ 1771, 849; Ki je zemlé odvétiki Poszlaó dúha szvétoga KAJ 1848, 127; i vefz fzvói odvetek na vekivecno fzkvárjenye vergo SM 1747, 5; liki na fzkrbílvofzt za fzvoj odvejtek tak KŠ 1754, 4a; Szkrb za odvétek KAJ 1848, VIII; Vnyegovo fzrdo je vefz odvejtek posztavo BKM 1789, 29; kak veliki hafzek bode eto delo escse pri tvojem odvejtiki melo KŠ 1771, A7b; nafzlejdnje pa z-fzvojjim odvejtikom vrét naj merjé KM 1796, 7; Ár szo bili toti moski odvetiki z árpádovoga roda KOJ 1848, 14

odvézanje -a s *odveza, odpušćanje*: Péti tauje odvézanye mocs czirkevna TF 1715, 11; Dvá fzta: zvézanya i odvézanya klúcs KŠ 1754, 194; Zvézan fzi k'zeni? ne ifcsi fzi odvézanya KŠ 1771, 503; Drúgoje kai on má odvézanye od Farara priéti TF 1715, 35; naj odvézanye grejhov od Szpovidára vzeme KŠ 1754, 198; naj dájo meni pokouro, i odvézanye mojjih grejhov KMK 1780, 79; profzim od tébe odvézanye mojjih grejhov KM 1783, 34; i odvézanye naffih grejhov darúj nám KM 1790, 111

odvézati -véžem dov. **1.** *odvezati, narediti, da kaj ni zavezano, privezano*: toga pozoja je potrejbno pá odvézati KŠ 1771, 803; fto je vrejden odvézati nyegove pecsati KŠ 1771, 775; jafz fžam nej vrejden nyegove obüteli reménya odvézati KM 1796, 95; naj foulinczov nyegovi reménye odvézem KŠ 1771, 103; ne odvéze gyüncza fzvojega KŠ 1771, 216; odvézi csrejvle noug tvoji KŠ 1771, 361; 'zrbé privézano odvézta je KŠ 1771, 137; fžem jafz nej vrejden naj odvézem nyegovi foulinczov reménye KŠ 1771, 266; kaj bi nyemi foulinczov reménya odvézao KŠ 1771, 174 **2.** *oprostiti, odpustiti*: Zakaj tákse [grešnike] trbej odvézati KŠ 1754, 197; ki fzi fzvétomi Petri moucs dáó odvézati, i zavézati grejhe KM 1783, 91; i kakoli odvézes na zemli odvézano bode i vnebéfzajh KŠ 1754, 194; i, kakoli odvézes na zemli KŠ 1771, 54; Czérkevni cslovik grejsnika od grejhov odvése KMK 1780, 66; da nász .. ki fžo z-lanczmi grejhov zvézani, tvoja fzmilenoszt odvése KM 1783, 101; i kakoli odvézete na zemli, odvézana bodo KŠ 1771, 59; gda neokorne grejsnike páli zgrehov odvézejo KŠ 1754, 194; odvézi te ftiri angeyele KŠ 1771, 783; Zgrehov vu Krifztufi vfzej odvézi me BKM 1789, 364 **odvézati se** -véžem se

I. odvezati se: i vŕzej vezala fzo fze odvézala KŠ 1771, 393 **2. biti oproščen:** Etak fze z-vŕzej ſzkrb odvé'zem BKM 1789, 393 **3. spregovoriti:** Odvézao fze je nyegovoga ocsé jezík KM 1796, 87 **odvézavši -a -e ko je rešil:** Steroga je Boug gori zbuđo odvézavši bolezní te ſzmrti KŠ 1771, 346 **odvézani -a -o I. odvezan:** Odvézan ſzi od 'zené KŠ 1771, 503; Stero potom vrág, odvézani, bode preganyati zacsinyao KŠ 1771, 764 **2. oproščen, rešen:** 'zena, odvézana ſzi od ſzlabofzti tvoje KŠ 1771, 216; i kakoli odvé'zes na zemli, odvézano bode i vnebézfah KŠ 1754, 194; odvézano bode vu nebézfaj KŠ 1771, 54; pouleg ſtere mej mené odvézanoga od vŕzej moji grejhov KMK 1780, 107; pouleg ſtere mené mej odvézanoga i vu Nebézfaj KM 1783, 151; i kakoli odvé'zete na zemli, odvézana bodo i vnébi KŠ 1771, 59

odvežŕvati -ŕjem nedov. odvezovati: I, csi vama bode ſto pravo, zakaj je odve'zŕjeta KŠ 1771, 236

odviati -am nedov. jemati: Károl pa ide dale za Törkmi, ino nyim Búđino ſzrecsno z-rouk odvia KOJ 1848, 99 **odviati se -am se odvijati se, dogajati se:** Tú ſze je tákse ſztrásno meſzarejnye odviało, da ſzo poganje ſzpláseni v-pobegi KOJ 1848, 56

odviše tudi odviš prisl. **I. preveč:** Profzim te kai bi fze ete kris nad menom odviše poſméhcsal SM 1747, 56; ali navkúpe ga vu po'ſonszkom ſzprávicskym z-ſzvojim odvis ſzlobodnim ſzadoucanyem tak ob'ſálijó KOJ 1848, 85 **2. zelo:** i tou csi ſcsémo odvis povéksati, moremo pred *leg* ſzillabo *leg-is* djáti KOJ 1833, 31; *leges-* (odvis- ali pre-) dp. legeslegkeserűb (odvisbridko), (odvisveszélo) AIN 1876, 29; Nüca ſze *odvis-zvissenasztuba* z-etim preddosztavkom: *leges-* AIN 1876, 29

odvláčati se -am se nedov. odvráčati se: Vŕzáki cslovik fze ſzkúſáva, gđa fze od ſzvojega lafztivnoga po'zelejnya odvlácsa na húđo i vábi KŠ 1754, 60 **odvlačajouči -a -e odvráčajoč:** i vno'sino kersztsenikov ſtere ſzo "psze" imenűvali, odvlácsajoucs KOJ 1914, 111

odvlečenjé -á s odvlečenje, s silo odpeljanje: Nego oni Törći ſzo krsztsenikov oboujega ſzpola vu robsztvo odvlecsenyé zadenili KOJ 1848, 66

odvléčti -vléčem dov. odvleči, s silo odpeljati: varadinszki törſzki bassa Tökölia dá zvézati, ino v-Czarigrád vu vouzo zaszebom odvlejcsti KOJ 1848, 99 **odvléčeni -a -o odvlečen, s silo odpeljan:** ino ſzo mogli Franczúzi doſzta drűgoga nazáj dati, ka je pred tém z-austriánszkih Dr'ſáv odvlecseno KOJ 1848, 121

odvoditi -vódim dov. odvesti: Jezusa Dűh ſz-tebom hodi, Od kmicze te vkraj odvodí BRM 1823, 372

odvöttriti -im dov. odhiteti, odbežati: ino z-obilnim dobicskom odvöttri domou KOJ 1848, 25

odvráčati -vráčam nedov. odvráčati: ſzin vŕaj'zi ne henyas odvracsati rávne poti Goſzpodnove KŠ 1771, 381; Kak more od márhe niſtere pogyibelne betege odvrácsati KOJ 1833, XV; grdoszt grejhov pa, kak i kváre prázne vöre mocsno pokázajoucs odvracsati KOJ 1845, 13; Odvrácsa od grejsnoga 'zivlejnya KŠ 1771, 580; naj krivo vcsenyé i nepobo'zni 'zitek odvrácsajo KŠ 1754, 217 **odvráčajouči -a -e odvráčajoč:** kmeni ſzte pripelali etoga csloveka, líki odvrácsajoucséga lűfztvo KŠ 1771, 250

odvráčŕvati -ŕjem nedov. odvráčati: Odvracsűjes od náſz 'zalofzt BRM 1823, 426; Krifztus dvouje pohűfanye odvracsűje KŠ 1771, 318

odvrčti -vŕžem dov. odvréči, zavréči: Dabi nyé vŕejmen odvrčti mogo BKM 1789, 258; Da tebé naj neodvr'zem KAJ 1848, 198; cí me ti odvr'ses KM 1783, 145; Bóg ſzam ga odvr'ze KAJ 1848; Goszpód národa neodvr'ze TA 1848, 78; da fze ne ofzramotimo, niti ne odvr'zemo KŠ 1771, 847; csi Bogá odvr'zemo KŠ 1754, 19; ſzvoj ſzad kraj odvr'zejo KŠ 1754, 38; ali nouga tvoja tebé ſzpáka: odſzejkaj jo, i odvrzijo od tebé KŠ 1771, 58; ne odvrzi tvojih rok delá SM 1747, 59; Ne odvrzi me KŠ 1754, 254; Ne odvrzi náſz od tebé vö ſztvoje milofce BKM 1789, 346; Ne odvrzi me od tvojeja licza KM 1783, 49; odvrzmo záto ta delá kmicze BKM 1789, 478; 'ſalofzt od-ſzébe od-vr'si SŠ 1796, 78; csesztó ſzem te odvrgao KAJ 1848, 143; odvrgao je je na dale bole zvidávajoucsi od té pouti BKM 1789, 417; odvrzte húđo cfinejnye KŠ 1754, 210; Boug je tve grejhe odvrgao SM 1747, 250; nego ſzo ga odvrgli i obrnoli ſzo fze vu Egyptom BKM 1789, 362; Májo pa ſzoudbo, kaj ſzo to prvo vöre odvrgle BKM 1789, 640; Boug je Angeye naveke odvrgao KMK 1780, 10 **odvėrgovši -a -e ko je odvrgel:** kaibíſze mi inofze leprai vnem ſzamom procs odvėrgovſi vŕžega ſztvorjenýá vűpazen, vűpali TF 1715, 13 **odvrženi -a -o odvržen, zavvržen:** odvr'zen ſzem od ócsi tvoji TA 1848, 24; Jeli ſzo na veke i lidjé odvr'seni od Bogá KMK 1780, 11

odvrnénje -a s odvrnitev: Odvrnénje pomora BRM 1823, 437; vdárczi i nyi odvrnénje KAJ 1848, 353; Za ſteroga ſzmrti odvrnenyé kakda fze moremo ſzkrbeti KŠ 1754, 6b; Za bojne

odvrnênye BRM 1823, 442; Pokôre molitev za odvrnênye hûdôb TA 1848, 116

odvrnitel -a m *odvračevalec*: Od grêhov vkraj odvrnitel BRM 1823, 277

odvrnjávati -am nedov. *odvračati*: Od fzkvarjenja odvrnyáva BRM 1823, 26; I od tébe odvrnyáva KAJ 1848, 60; Te teskôcse odvrnyávaj BRM 1823, 441

odvrnôuti tudi odvrnôiti -ém dov. *odvrniti, zavrniti*: Csi nyemi skodo pomoremo kraj odvrnouti KŠ 1754, 52; csaléjzr ifzkajoucsi odvrnouti namefztnika od vóre KŠ 1771, 381; Tô od nász li ti odvrnôiti znás KAJ 1848, 204; prilicsna bode vnoge zmeslinge odvrnôiti AI 1875, kaz. br. 6; Gofzpod odvrné poganov tanács KŠ 1754, 163; pride Siona ofzloboditeo i odvrné nepobo'znofzt od Jákoba KŠ 1771, 474; Vfze nepriátele, Od nász da odvrné BKM 1789, 18; Ka sze od nász kastiga neodvrni AIP 1876, br. 3, 1; Naj odvrné od méne Hûdoga nepriátela KŠ 1754, 246; Naj odvrné od méne Hûdoga nepriátela BKM 1789, 370; Naj vfze ono milofztivno od nász odvrné KMK 1780, 28; naj telovno i dûsevno kaftigo odvrnémo KŠ 1754, 83; Da záto fzdifofzt od nász odvrnémo milofztivnoga Bogá SŠ 1796, 109; fteri bodo gúcsali, naj odvrnéjo vucsenike za fzebom KŠ 1771, 406; Naj sze taki odvrnéjo fpotom KM 1783, 98; Obranitel odvorni protivnike od nász SM 1747, 66; Odvrni od tvoje ovcárnice kraj vfze tákfe razbojnike i táte KŠ 1771, 832; i vlza zalzidjávanya protivnika od nyega dalecs odvorni KMK 1780, 104; Ne odvni od nász tvojeja fz. licza KM 1783, 108; Odvrni dalecs od nász 'zalofzt vfzákó BKM 1789, 34; Odvrni, kaj na kvár fzlú'si SŠ 1796, 3; Odvrni protivnike BRM 1823, 9; Vsze Odvrni od drúgi lúdi KAJ 1870, 166; Odvrni grêh i hudo csinênye AIN 1876, 28; vsze mre'ze nepriátela od méne odvnte KM 1783, 122; kaj je ete Paveo vnogo lúfztva odvno govorecsi KŠ 1771, 402; je vfzákó zlo od nász odvno BKM 1789, 131; On je lúfztvo od bolvanfzke fzlu'sbe czilou odvno KM 1796, 52; Szkémkoli szo ga ponújali, vsze od szébe odvno AIP 1876, br. 2, 2

odvtrgnoti se -em se dov. *odtrgati se, odcepiti se*: i ni eden falat zemlé sze nebi odvtergnolo AIP 1876, br. 11, 3; 80 poszlancov sze od vecsznosztoga sztána odvtergnolo AIP 1876, br. 10, 2 **odvtrgnjeni** -a -o *odtrgan, ločen*: Tê odvtrgnjeni pogodbo nescso povoliti AIP 1876, br. 6, 7

odvújati -am nedov. *odvijati*: svilo, fštero se kak s klopka odvújati dá AI 1878, 34

odvújdec -a m *begunec, uskok*: Odvujdec z-Bosne med dalmatinszki panduri AIN 1876, br. 9, 3

odvzéti -vzèmem dov. *odvzeti*: leprai edna kaplicza vfze moie grehe more odvzéti SM 1747, 61; je prepovedao nyim cérkve odvzeti KOJ 1914, 147; Ti odvzemes dvojnoszt i nôcs KAJ 1848, 106; Gofzpodne, Odvzemi Témnoszt pámeti KM 1783, 248; Odvzemi obláfzt vraz'zo BKM 1789, 8; Moji grejnov bremen od vzemi SŠ 1796, 162; I fzevкли oblák ga je, Od nyih oucsi odvzéjo BKM 1789, 110; Náj bougsi táo 'sitka fzmrt mi je od-vzéla SŠ 1796, 148

odvzétje -a s *odvzetje, odvzem*: Náj zmo'znejfi obládavník, Ti fzi grejnov odvzétje. BKM 1789, 114

odzàja prisl. *zadaj*: Hátúl; odzaja KOJ 1833, 159; je vecskrát odzaja posztávlena KOJ 1833, 109; Odzaja je escse sztolar KAJ 1870, 75

odzàjaj in odzàjah prisl. *zadaj*: prisla je med lúfztvom odzajaj KŠ 1771, 116; hátul (odzajaj) AIN 1876, 64; i gut se jáko raztépe odzajaj zakritimi zobmi AI 1878, 28; odzajah dvérca szojo AI 1875, kaz. br. 8

odzdržavanje -a s *vzdržnost*: Anglusko odzdržávanye od vzétja szkoncsáve od zvézani troji poglavárov AIP 1876, br. 6, 3

odzdržávati se -am se nedov. *vzdrževati se*: záto se naj od gob vsaki odzdržáva, fšteri gobe dobro nepozna AI 1878, 44; Vnogo ji biló ki szo sze szlavanya odzdržáváli AIP 1876, br. 2, 3; Pri vszákó szlavanyi rávnok od vessesznoszta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odzdržáválo AIP 1876, br. 1, 2

odzegnâti -ženém dov. *odgnati, narediti, da kaj pri kom preneha obstajati*: Szkopofzt nevoscsefnoftz Vkraji odzegnati zná BRM 1823, 268

odzegnjàvati -am nedov. *odganjati, delati, da kaj pri kom preneha obstajati*: On ti 'zalofzt odzegnýáva BRM 1823, 292

òdzgora prisl. *zgoraj*: Pogledi odzgora 14. Pitanye SM 1747, 22; kako fzem 'ze odzgora posfzvedocso KŠ 1754, 8b; Ki odzgora pride, vífe vfzej je KŠ 1771, 273; Odzgora pride na nágli na nágli BKM 1789, 122; Na zemli i odzgora na goráj bode szilje TA 1848, 57

odzgóraj prisl. *zgoraj*: fôlül (odzgoraj) AIN 1876, 26

odznótraj prisl. *znotraj*: O, kak je klepetalo szrcé odznótraj AIP 1876, br. 2, 6; belül (odznótraj) AIN 1876, 26

odznóutra prisl. *znotraj*: csi szeneoglászijo od znoutra KOJ 1845, 25

odzvãti -zovém dov. *odpoklicati*: i on je zvonio vszákomi na szlédnyo pôt, koga szmrt odzvãla z-etoga szvêta AIP 1876, br. 7, 6 **odzvãni** -a -o *vpoklican*: Z-morãvec i z-kristya szo vucsitelje za szoldãke odzvãni AIP 1876, br. 1, 2

odzvũna prisl. *zunaj*: je nyemi glãvo vzêla ino jo je od zvũna na varaski zid zapovejdala povelžiti KM 1796, 72; csonte mesznate je goriprivêzao na szlemen, i odzvũna 'snyimi encsas zvonio KOJ 1845, 99; ár je vesz rêd i mir od znoutra i odzvũna bio razvr'seni KOJ 1848, 47; Odzvũna hi'ze bom sze jaz 'ze szkrbo za vsze AIP 1876, br. 8, 7

odzvũnaj prisl. *zunaj*: kivũl (odzũnaj) AIN 1876, 27 **ofer** ofra m *žrtev*: nyegovo švêto telou fze meni uu blagofzvolenoi ofri dáva TF 1715, 40; Telovni ofer ne 'zelejs KŠ 1754, 254; Ofri Bo'zi fzo dũjh potrti KŠ 1754, 147; prvo za šzvoje lafztivne grejhe ofre ofrũvati KŠ 1754, 103

oferũvati tudi ofrũvati -ũjem nedov. *darovati*: Steroga zdai Tebi Priãteu vkriřtuflfi offerujem TF 1715, 9; Bog je Jesussa rendeloval, dabi on praviczó prikãzal (offeroval) SM 1747, 17; tak moremo nãfz i vfze nãffe Bougu gori ofrũvati KŠ 1754, 104; prvo za šzvoje lafztivne grejhe ofre ofrũvati KŠ 1754, 103; naj I. Bougi ofrũjejo a, tejlo i vfze nyega kotrige KŠ 1754, 104 **ofrũvati se** -ũjem se *darovati se*: ke je on a, czilou Bo'zo právdo šzpuno, za b, nãfz fze je na kri'znom drejvi ofrũvao KŠ 1754, 103 **oferũvajũči se** -a se -e se *žrtvujoč se, darujoč se*: Na Veliko Popovfzko Csêfzt vu steroi fze Bogi offeruvajoucfi, za nãfz je zadofzta vcfino SM 1747, 34 **ofrũvãvi** -a -e *ko je daroval*: ár je tou vcsino ednouk šzamoga fzebé ofrũvãvi KŠ 1754, 103

offertorium -a [ofertórium] m *darovanje, del maše*: Pod Offertoriumom, Áldũvanem KM 1783, 113

oficêjr tudi oficér -a m *častnik*: oni pa, ki bougajo, fzo decza, officzejrje, kmetje KM 1790, 82; Nemirovni szoldaeski Officêjrje szo mlãdoga Zãpola nadrásztili KOJ 1848, 82

ogen tudi ogenj -a m **I. ogenj**: Ignis Ogyen KMS 1780, A8b; A7; Ali donok t'i ocsivefzno pokã'sem, ka je tou nej ogen KM 1790, 38; Jeszte ogeny i voda KOJ 1845, 102; liki je nemogouce gorejnye i fzvetlofzt od ognya odloucsiti KŠ 1771, 444; Od ognja, glãsi gosla se boji [volk] AI 1878, 9; Ár fzo nalo'zili ogyen KŠ 1771, 427; On na te neverne dá de'zd'ziti 'zarjo, ogen TA 1848, 9; zlãto, stero fze po ognyi probãlie SM 1747, 29; Szprãvoga [krũha] zmele i zvodé pri ognyi na jejfztvino pcesenoga KŠ 1754, 202;

Liki fze pa šzpoberé te koukol i zognyom fze ze'zgé KŠ 1771, 45 **2. požar**: Ogen, povouden, flzãp, tocsa KŠ 1754, 177; Gda ogen vfze zesgé vinej, Liki tou Peter pise KŠ 1754, 271; Csi ogen, ali vojszka, Vzeme nám vfze blãgo BKM 1789, 10; Csi ogen, nepriãtel Vzeme nám vfze blãgo BRM 1823, 5; V-Kalocsi 30-toga mésznyeka 14 vör trplevsi ogen 122 hrãmbov zapelio AI 1875, kaz. br. 8; Ogen je i vu stanico ségno i vse na pepél pôžgao BJ 1886, 9; gda szo oni goriposztavili nouve, prisztójne, ino od ognya zavarvane KOJ 1845, 6; I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9 **3. obstreljevanje**: V-Hercegovini prászke ogen escse nê vgaszeni AI 1875, kaz. br. 3 **4. strela**: šcsés, naj povejmo, da ogyen doli ide od nébe, i pogibi je KŠ 1771, 201 **5. velika duhovna moč**: Ognya krfzt fze pa zové Sz. Dũjh KŠ 1754, 185; Ka fze na Kriřztufa, fundamentum vøre, czimpra, ogyen vardene KŠ 1771, 494; on bode váfz krfztsãvao vŠzvêtom Dũhi, i vognyi KŠ 1771, 10; Med nevoule i trplejnya ognynom KŠ 1754, 146; Oh Boug naj fze z-ognynom tvojeja Sz. Dũhá zsgémo KM 1783, 11 **6. pekel, večno trpljenje**: Csrv ynihov ne merjé, i ogen nyihov fze ne vgalzi KŠ 1754, 145; Vnouge moke i mántre, ftere dũso i tejlo mantrãjo, fze ogen zovéjo KŠ 1754, 145; naj nãfz od peklénfzkoga ognya ofzlobodi KŠ 1754, 146; vrejden bode gehenfzkoga ognya KŠ 1771, 15; Dabi fze ti ofzloboudo, Od grejha Ino ognya vekivecsna BKM 1789, 66; k'e fzo vu ogen peklenfzki, vfze isle na fzkvarjenje SM 1747, 67; Bole je fze vrcsi vu gehenno vu nevgařeni ogen KŠ 1754, 146; odite od mené, prekléti, vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 86; Dén, Vfšterom hũde na ogyen, Ofzoudi Boug BKM 1789, 19; zãto je potrebno vognyi vám goreti SM 1747, 84; bojte fze pa bole toga, fteri more i dũfo i tejlo pogibiti vu ognyi peklénfzkom KŠ 1771, 33; Grozi fze i zognyom KŠ 1754, 25; Gde je tá fzmrt .. Zognyom i 'zveplom gorécsó mlaki KŠ 1754, 144; pleve pa ze'zgé znevgãfenim ognynom KŠ 1771, 10

ogenkadéči -a -e prid. *bruhajoč ogenj*: Rãj bi szi k-ednomi ogenkadécsemi brégi szeo, kak k-etomi deteti AI 1875, br. 2, 7

ogíbanje -a s *ogibanje, izogibanje*: Opomina-nye, na hũdoga ogibanye KŠ 1771, 656; Nej li šzamo po ogibanyi tãkfi prilik KŠ 1754, 47; Šzkim moremo hũdim 'zelám prouti fztãnoti, nego i zogibanyem onih, ftera bi nãfz nato mogla napelati KŠ 1754, 63

ogíbatí se -lem se nedov. **I. ogíbatí se, delati**, *da ne prihaja do srečanj, stikov s kom*:

Dosztakrát sze lüdjé edendrügoga ogiblejo KOJ 1845, 21; Ali ti túhi fze naj ogiblejo KŠ 1754, 218; opomina te verne, naj fze ofpotávčov, ki bodo vu dvojnofzt vlekli, fze ogiblejo KŠ 1771, 716; Ouzdalecs ogibao bi fze BKM 1789, 206; Mládi vdovicz fze ogibli KŠ 1771, 640 **2. delati, da osebek ni deležen česa neprijetnega:** jeli fze fcsé od vřzakovacske prilike na grejh pelajoucse ogibati KŠ 1754, 209; fcsém fze vřzej grejsni prilik ogibati KM 1790, 108; Odpovém i ogibati sze scsém vszákefěle telovnoj naszłádnoszti KOJ 1845, 91; Ona je, gdafze toga hűdoga li záto ogiblemo KŠ 1754, 14; i ogiblemo fze nedopunofzti KŠ 1771, 835; ki nikaj ne delajo, nego fze dela ogiblejo KŠ 1771, 630; Křfztsánřzka Pravica je, naj fze hűda ogiblemo KMK 1780, 88; ně záto, kak da bi sze ogibao dela, nego KAJ 1870, 54; i na grejh napelávajoucsi prilik bodem fze ogibao KMK 1780, 79; Ka fze i pogibelnofzti bode ogibao KMK 1780, 75; Csi bode řto řteu kejpě např'avlati, nyé moliti, fze ogibli KŠ 1754, 12; On fze je nej li řzamo vřze řifzte hűdoube ogibao KŠ 1754, 114 **ogibajóući se -a se -e se ogibajóč se:** Ogibajoucsi fze toga, naj nafz řto ne grajá KŠ 1771, 543

ogláditi -im dov. *pogladiti:* i z-rokóv nyemi vrócsno cselo ogládila AIP 1876, br. 4, 6

ogládnoti -em dov. *postati lačen:* I da bi fze pofzto potom je ogládo KŠ 1771, 11

oglásiti se -im se dov. **1. spregovoriti, reči:** ino veli vszem goriszánoti ino sze oglásziti govorećsi KOJ 1845, 8; Bode prvle, liki bodo kricsali, i ja fze oglářzim KŠ 1754, 182; Gda te zové, Zakaj fze ne oglářzis BKM 1789, 433; Gda te zové, Zakaj fze ne oglářzis SŠ 1796, 169; 'Zenszka sze sz-kricsom oglářzi AI 1875, kaz. br. 7 **2. izraziti se:** Csi sze pa koréřszki verbum z-szamov i literov oglářzi KOJ 1833, 80; Medsztakek je táksa mála rejes vu govorejnyi, z-sterov sze nasse csudivanye, szczá nagibanya oglászijo KOJ 1833, 113; Medsztakek je .. z-sterov sze nase csudivanye, nagibanya oglászijo, znamenűjo AIN 1876, 68

ogláv -i ř *nart:* Nôga sze doli do kolena bedra zové, od gle'zná do prřztovgláv KAJ 1870, 35; eden veliki řztojéćli kejp, řteroga oglávi pa řz-prřzťmi vrět z-'feleza, ino z-blata KM 1796, 78

ogládnoti se -em se dov. *ozreti se:* Oglej fze z-nébe na mé BKM 1789, 208; Na nyegove prosnje on fze je ogledno SŠ 1796, 64

oglejűváč -a m **1. vohun:** Kém; oglejűvacs KOJ 1833, 162 **2. gozdni čuvaj:** bode eden prikázacs na logé oglejűvácse AI 1875, br. 2, 3

oglejűvalo -a s *ogled:* gda fzte i po ofpotáva-

nyaj i po nevoláj na oglejűvalo pofzťavleni KŠ 1771, 690

oglejűvanje -a s *ogledovanje, ogled:* Csiszti dohodek pòleg oglejűvanya bode vözvejdeni AI 1875, br. 1, 5; Vu vszáko okrogolino za oglejűvanye ednoga biztosa i poszebno ednoga, ki de logé oglejűvo AI 1875, br. 2, 3

oglejűvati -űjem nedov. **1. ogledovati, opazovati:** cigánje i ciganice po vėsi oglejűjejo KOJ 1845, 112; Tò zdaj escse oglejűvajo AIP 1876, br. 4, 5; Vértovje pòla oglűjo AIP 1876, br. 3, 1; řtero řzmo vidli znařimi ocsmi, řterofřzmo oglejűvali KŠ 1771, 726 **2. nadzorovati, čuvati:** i poszebno ednoga, ki de log'e oglejűvo AI 1875, br. 2, 3 **oglejűvati se** -űjem se *ogledovati se:* i oglejűje fze okouli za vòro KŠ 1771, 443; pren. Kráo je taki sze okoli oglejűvao pri europejszkih Poglaváraj za pomoucs KOJ 1848, 73 **oglejűvajóući -a -e ogledujoč, opazujoč:** zvoditelov vafi, řterih 'zivlejnya vò idejnje oglejűvajoucsi, nafzledűjte vòro nyihovo KŠ 1771, 697

ogleűvec -vca m *vohun:* Záto naj řto med vami ne řpi liki drűgi ogleűvecz KŠ 1771, 2

oglűhnoti -em dov. *oglušeti:* Szám oglűhnes, gda pofzłűhnes nyihov glász 'zalofřten BKM 1789, 451

oglűpiti -im dov. *oglušeti:* pride vrejmen, gda vűha oglűpijo KM 1783, 200; řisztomi je vűha oglűpila na vsze 'sive dni KOJ 1845, 117

ognjěni -a -o prid. **1. ki je iz ognja:** kakda fze je moglo viditi ono tak ognjeno, ka je nej bio ogen KM 1790, 38; I vř'zejo je vpěcs ognjeno KŠ 1771, 45; Kaj bi zgoreli, vu ognjenoj pėćsi BKM 1789, 168 **2. ki je podoběn ognju:** řzkázao fze je nyemi angyeo Gofřzpodnov vu řcsipka ognjenom plámni KŠ 1771, 361; Vidili řzo fze takáj řeziczke razdejłjěni, Ki řzo bili ognjeni BKM 1789, 120; pren. varui mené od hűde Vraise jálnofzti, i nyega řztrel ognjeni SM 1747, 64; da fze moja dűša i tejljo vu zdrávji od vřzáki řztrejł ognjeni mojga nepriátela obdr'zi KŠ 1754, 226; Pokří řztvoje obrambe perotami prouti vřzejm ognjenim řztrejłam vřaj'řzim KŠ 1754, 242; vřzeme gori řzfřzlobo te vòre, řřřterov morete vřze ognjene řztrejle toga hűdoga vgalřziti KŠ 1771, 587 **3. ognjevit, vročekrven:** On je levoga szřřána bio cslovek, vcsászi jako ognjeni AI 1875, br. 2, 5; Mládi ognjeni Rákóczy sze pűszti zapelati KOJ 1848, 101; Ognjeni lidjé szo ete vkűppolòvili AIP 1876, 2, 8 **4. močen:** ali vino tak zdravo i ognjeno, ka v-országi od toga bogse vino sze komaj pòva AIP 1876, br. 2, 8

ognjěnje -a s *izogib:* Ete cent, v řterom 100 kilogramov bode, za ognjěnya zmeslinge

koncsimár zaprva dobro bode za métercent imenúvati AI 1875, br. 2, 2

ognjèno prisl. *ognjèvito, navdušeno*: Ocsa! kricso te szin ognjeno AIP 1876, br. 10, 5; Szrbi szo sze za prva jáko ognjeno borili prôti torkom AIP 1876, br. 8, 2

ognjènost -i z *ognjèvitost, vročekrvnost*: i na tô sze poszlavcova ognjenoszt frisko zarszadila AI 1875, br. 1, 2

ognjišče -a s *ognjišče*: Focus Ognjišce KMS 1780, A8b; Ognjišce Tüzhely KM 1790, 93(a); Tüzhely; ognjišce KOJ 1833, 178; mácske naj po sztoli i ogniseci neszkákajo KOJ 1845, 40

ognoti se -em se dov. **1.** *ogniti se, narediti, da ne pride do srečanja, stika s kom*: Jeretnika csloveka po ednem i drûgom opominanyi lze ogni KŠ 1771, 660; kebžûjte na one, ki rázlocske i lzpáke csinijo ognite lze ji KŠ 1771, 485; da bi eden pop doli fou i gda bi ga vido, ogno lze ga je KŠ 1771, 204 **2.** *narediti, da osebek ni deležen česa neprijetnega*: ti me lizam mores ognoti, da prekléftvo tvo ne lzlišim SM 1747, 69; nemrem, gde lzo meni tákse mre'ze polecsene, ni od nyih lze ognoti KŠ 1754, 177; Ár lze nacfi peklénszki mouk ne bo's mogao ognoti KM 1783, 289; Szrditofzti Bogá, nebi Sze mogo jafz ognoti BKM 1789, 210; Groba lze neognem, tô znam BRM 1823, 274; Ár znam, ká sze li tak Ognem vsze dúсне skode KAJ 1848, 187; Bo'semi pitanyi bogme ti ne vujdes, Niti lze ti ne ognés SŠ 1796, 92; Ki lszkrblivo pázi, ognelze nelfrecese KM 1790, 36; náflz lszkúláva na húdo, jeli lze ga ognemo, ali nej KŠ 1754, 173; Ogni sze húdoga TA 1848, 26; Ka bode ti prepovejano, onoga se ogni BJ 1886, 5; 'Selejm mrejtí, naj lze ognem vfzáke pogibeli KM 1783, 192; Naj lze ogne od húdoga KŠ 1771, 709; Jónas lze je pa lteo ognoti té cséftzi KM 1796, 81; Groba sze niscse neogne KAJ 1848, 150; i ocsa je privolo, naj bi lze ogno csemérov lszvojega brata KM 1796, 20; Lufztvo je stelo Krifztuffa za Krála pofztaviti, ali ogno lze je on té cséftzi KM 1796, 102

ogóliti -im dov. *ogoliti*: Glász Goszpodna k plodi priszili szrne, i ogóli goszcse TA 1848, 22

ogon ogóna m *ogon*: da bi sze na dobre dúge ogone orati mogle KAJ 1870, 119

ogovorlíví -a -o prid. *obrekljiv*: Csi je bilou tvoje gúcsanye ogovorlivo KM 1783, 146

ograd -a m *vrt*: kaibi zetoga ograda nikakfega lzáda ne jela SM 1747, 5; je zid za naprávo lejpoga ograda bio ponúcáni KOJ 1914, 152; Táksi vért szi túdi kvár dela, steri gnojsnico v-ograd púcsa AIP 1876, br. 8, 8; Vesera,

kak vióla i rou'sa, vogradí SŠ 1796, 149; Pod eto dácsó ne szpádnejo táksi ogradjé, steri obcsinszkomi dugoványi szlú'zijo AI 1875, br. 1, 5; küpiče zemlé – krtovinjeke, štère krt po ogradaj i trávníkaj zrova AI 1878, 10

ogradčár tudi ográčár -a m *vrtnar*: Ona je pa flimala, kaj je ogracsár KŠ 1771, 332; Ogradcsár rási okóli cvétja KAJ 1870, 97; Gyuri je szin ogradcsara KAJ 1870, 41

ogradčarstvo -a s *vrtnarstvo*: Vu mojem stírinájszetom leti szem v-ogradcsarsztvo sztôpo KAJ 1870, 156

ogradček -a m *vrt*: na dvorisacsaj pa ogradcseke i szadovne ograde vidi KAJ 1870, 115

ográdec -dca m *vrt*: gde je bio eden ográdecz KŠ 1771, 324; On ográdecz je na fliri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; je pripeláo Júdas fereg vítézov vu ográdecz KM 1796, 106; blúzi má goszpodaricza (vertinya) ográdecz KOJ 1845, 38; I kako vu ográczí Notri lze vczipijo BKM 1789, 7b; je lovio edenkrát vu ográczí metúla KM 1790, 20; ftera lze je vu ográczí koupala KM 1796, 62; zevszê krájov szo jo szadoveni ográdci okólivzéli KAJ 1870, 113

ogradni -a -o prid. *vrtén*: mála ogradna mravla má tudi tenki čémérnati žaléc AI 1878, 37; Po ogradnom drevji ino plóti Eden fticsek lécsé KAJ 1870, 114; ali 'snyouv ogradne grede polejvati KOJ 1845, 44

ogràjanje -a s *ograjevanje*: Pri táksi szadiscsaj sztoske eta dela núcájo: ograjanye szadiscsa AIP 1876, br. 12, 8

ogràjenje -a s *ograditev*: tam za prilicsno ograjenye trbê szkerbeti AIP 1876, br. 10, 8

ogrizávanje -a s *obrekovanje*: Vfzáko ogrizávanye nafle poftenyé poménsáva KŠ 1754, 177; Tá dejte i vfze ogrizávanye KŠ 1771, 705; Zapovidáva pa praviczó gúcsati, I ogrizávanye nazáj potégnoti KM 1783, 276; Csi kaj krivoga po ogrizávanyi drûgim prepovidávamo KŠ 1754, 56

ogrizávati -am nedov. *obrekovati*: Ráglamazni; ogrizávati, osvaoacsati KOJ 1833, 169; Ogrizávam KM 1790, 8; Csi hidou od nyih gucsimo, ali je pa ogrizávamo KŠ 1754, 32; Blagofzlávlajte one, ki válz ogrizávajo KŠ 1771, 184; lszveit Nai me kak sté ogrizáva SM 1747, 74; Nyega lzo nej li lszamo ogrizávali KŠ 1754, 10b *ogrizavajóci* -a -e *obrekujóč*: Ka za grúnt má spot blódníkov Nyô ogrizávájócsi KAJ 1848, 107

ogrizávec -vca m *obreklivec*: Odávczí, ogrizávczi KŠ 1771, 449; Ogrizávczom rejcsi on meftza ne dá BKM 1789, 190; Sztaranya nad ogrizávczi TA 1848, 45

ogrizávstvo -a s *obrekovanje*: Nega tam lúdi

- prekléftva, Ni hüdoga ogrizávfztva BRM 1823, 245
- ogrizénje** -a s *grizenje*: Medtémtoğa cslovek má za meszó ospiscene i za nárasz obgrizénje tompaszte zobé AIP 1876, br. 5, 7
- ogrućen** -tna -o prid. *krut, okruten*: Ali po toga vitéskoga Szamo-a szmertí szo ogrutni Avarci páli goszpoudje tü grátali KOJ 1914, 96
- ogrućno** prisl. *kruto, okrutno*: Medtémtoğa pri Nikapoli ogrućno zbit komaj v-ednoj ládjici po mourji vújde KOJ 1848, 50
- ogúiliti** -im dov. *ogoliti*: Zabodnyena (svinja) sze prá'zi, ali z-kropom popári i ogúili KAJ 1870, 69
- ogvűšati se** -am se dov. *zagotoviti si, preprićati se*: Ali szrczé nyéno jo na rátalo, naj sze ogvűsa, ka sze 'znyim zgodilo AIP 1876, br. 4, 6
- ogvűšiti** -im dov. *zavarovati, zagotoviti*: vrábel, ki je szamoga szebé próti pogűbéli ogvűšiti néznao KAJ 1870, 143; i vu nyé krajini vnogo jezér ortov zemlé ogvűšijo próti kvári povódni KAJ 1870, 110 **ogvűšeni** -a -o *zavarovan, zagotovljen*: Csi zdészne pise veter, pod lévo perót szí potisznemo glavò i tak szmo ogvűšeni próti vetri i mrazi KAJ 1870, 144
- oh** medm. **1.** *oh, izraža ćustveno prizadetost*: Dai nám mir vu naffem Sitki oh naff milofztivni Gofzpodne Bosje TF 1715, 46; Oh Goszpon Jéfus Kriřtus ABC 1725, A6b; Oh moi drági Jesus SM 1747, 46; Oh řzvetlo řzuncze KŠ 1754, 250; oh neveren národ KŠ 1771, 130; Ovo tebi preporácsam oh Jedina Lűbav moja KM 1783, 1; Oh visnyi krao prezmo'zni BKM 1789, 11; Oh tak! gori je řzkricsao, na tom bodem KM 1790, 24; szpűvao bom Iméni tvójemi oh Visesnyi TA 1848, 7; Oh ti preminouce cslovecsánřzko lűfztvo SŠ 1796, 9; Oh Gofzpodne, vcsi me Ti BRM 1823, 9; Molimo tebé, oh sz. trojsztvo KAJ 1848, 9 **2.** *izraža zavrńitev, nejevoljo*: Oh nevolno kerřchánřzto vařfe TF 1715, 4; nepriáteo právi, ka řze ni eden Litarán ne zvelicsa? Oh nej KŠ 1754, 10a
- ohé** ojá s *oje*: Cěla kòla za rűd i ohé vozi márha KAJ 1870, 72
- ohé** medm. *oho*: Ohe! zdaj nemorem vecs povedati, nego szamo tou KOJ 1833, XV
- ohladiti** -ím dov. *pomiriti*: Oh ohládí moio Dusso ABC 1725, A8b **ohladiti se** -ím se *pomiriti se*: ráj tecsasz kaj gűcsi, ka sze ohladi KOJ 1845, 36; tecsasz sze csemérje ohladijo KOJ 1845, 32
- okájeni** -a -o prid. *okajen*: gda káksega deda, kákso grdo, pűklavo, okájeno babo za czomperniczo prekricsijo KOJ 1845, 106; Crnegorac je veszéli, csi má okájeno ribo AIP 1876, br. 8, 5; blejdi szo kak szmrt, okájeni kak dinnyák KOJ 1845, 39
- okápanje** -a s *okopavanje*: Z toga sze na vértűvanya sztroske dolizracúnati má, ka okápanye zadene AI 1875, br. 1, 6
- okápati** -am nedov. *okopavati*: Eden páver je na pòli kukorico okápao KAJ 1870, 135
- okàřlati** -am dov. s *kařljanjem okuřiti*: kaseo z-roubczom zasztavi, da koga neokaslas KOJ 1845, 33
- òkeo** -kla m *okel*: ár je eden Jezik z-vszakefele oklom napráseni KOJ 1833, IX; pren. szta nej pűsztila z lutheranszkim ali kalvinszkim oklom nyé natepsztí KOJ 1914, 126
- okinćanje** -a s *okrasitev*: kri'snati Réd za okincsanye vřlih Domorodczov je nasztávila KOJ 1848, 111
- okinćeni** -a -o prid. *okrařen*: ga z-ednov zlátov ino d'sün'som obilno okincsenov korónov obdarűje KOJ 1848, 87; Niřteri [grob] pa z-cvetjom ino zvencmi okinćeni BJ 1886, 26
- oklásti** okládem dov. *obložiti, obremeniti*: I zbio je protivnike szvoje na zádnye, i on je z vecsnov szramòtov oklao TA 1848, 65
- okládjeni** tudi oklájeni -a -o *obložen, obtežen*: vszi vesznemo, ár je csün prevecs okladjen KAJ 1870, 165; A 'zdigáva je z-grozdzjom okladjen trsz KAJ 1848, 407; Potoci i mlake szo z-ledom okadjene KAJ 1870, 60; takáj i dna vòd szo okladjena 'z-nyim KAJ 1870, 12; Stanica je zklòdzjom (butor) oklajena BJ 1886, 7; Drevje je pa zdihétnim cvetjom oklajeno BJ 1886, 17; pren. Tű sze zlehkòtiti zná Bremen dűsam okladjenim KAJ 1848, 6; mi, ki řzmo zgrejhóm oklajeni KŠ 1771, 845; Ář řzo řztej 'zene z grejhmi oklajene KŠ 1771, 650; kmeni Hodte, praj, oklajeni BKM 1789, 306; i z-velikim dobicskom oklájeni nazáj řzo řze povrńoli KM 1796, 72
- oklèřtriti** -im dov. *natepsti, pretepsti*: ka je on nyemi rejszan pomágao vűszpraviti, naj ga prevecs neoklesztrijo KOJ 1848, 58
- okmíćiti** -im dov. *zatemniti*: řzvejť bode kařtigao, divjácsine orřzág okmicsi KŠ 1771, 764; Kak roj okmići obláke i nébo AI 1878, 35; ki řzo na tom, naj tvoje dobro djánye řzťřzkávajo, okmicsijo KŠ 1771, 844
- òknasti** -a -o prid. *prozoren*: Tej májo 4 oknasta krila z řilicami preprežena AI 1878, 37
- òkno** -a s *okno*: Hiřa má dveri i okno BJ 1886, 7; Szedécsi pa niki mladéncz na okni KŠ 1771, 404; Skòz oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7
- okòlbrněti** -ím nedov. *obletavati*: Vila-rò'ze

.. tô povêla kralici ino z-cêlim rôjom szo korincsrepenyo okolbrnele AIP 1876, br. 2, 7

okôlhòdba -e ž *obisk, potovanje*: I porácali szo caszari, ka naj ete oblêk pri prisesznoj okolhodbu ceremonie na szêbe vzeme AI 1875, br. 1, 7

okôli tudi okôuli prisl. **1.** *okoli, izraža položaj v krogu ali neurejenost premikanja v širšem krogu*: kôré (okol) AIN 1876, 26; vnocí ino vudné okouli hodi TF 1715, 43; okouli hodí, nei drúgacs, kako te erjúocí orofzlány SM 1747, 42; I okouli je fou po vfzoy Galilei KŠ 1771, 12; Edem národ szkuzpunimi ocsmi okol sztoj jamo AIP 1876, br. 2, 2; na nyuvi vèkaj ino okol vu germòvji so spèvne ftice gnezdile BJ 1886, 25; ka se daleč okoli čúje AI 1878, 3 **2.** z izrazom količine *izraža približnost*: bilou ji je okoli pètjezero brezi 'zén i otrouk KŠ 1771, 48

òkoli tudi okôuli predl. z rod. **1.** *okoli, za izražanje položaja v krogu, ki v celoti obdaja kaj v središču*: nai on fzám okouli fzêbe poglédne TF 1715, 43; toliko vnofina zvedouk okouli nász mámo SM 1747, 27; nai on fzám okoli fzêbe poglédne SM 1747, 42; naj okouli fzêbe poglédne KŠ 1754, 213; da fzam od Jeru'zálema i okouli notri do Ilyriuma napuno KŠ 1771, 483; remeni pojáfz okouli ledevjouv KŠ 1771, 9; je vò fou knyemi .. vfze okouli Jordána le'zajoucse dr'zéle KŠ 1771, 9; ftera fze okoli nász godijo KŠ 1771, 588; med lúfztvom, ftero okoli fzuncsenoga gori hoda 'zivé KŠ 1771, A5a; naj bi priátela mogao meti okouli fzêbe SIZ 1807, 7; Okouli fajzljaj fze ti nanizimo BKM 1789, 37; szo okoli szêbe sztráh delali KOJ 1848, 6; Edna mühica je zmirom okôli gorécse szvêcse létala KAJ 1870, 8; rép, šteroga okoli vej ovijajo AI 1878, 7; te sze okôlig od grajanya na 1 ½ meter ozdalecsino pôť naprávi AIP 1876, br. 10, 8; csi kak naj vecs stevci okol nyaga sztòpijo AIP 1876, br. 1, 2 **2.** z izrazom količine *za izražanje približnosti*: Okouli edenáfzete vòre pa vo idoucsi KŠ 1771, 64; Okoli pou noucsi pa KŠ 1771, 393; Okoli onoga vrejmena je pa vrgao Herodes krao roké KŠ 1771, 378; Zgoudilo fze je pa okoli tifzotga hipa KŠ 1771, 555; i náj menyé ednouk okoli Vúzma Oltáfzko fzvezftvo k-tebi primi KM 1790, 111; Záto csákajmo Okolpolnocsi na nágli hitro nyegovo oznanye BKM 1789, 395 **3.** o: nego blázni okouli fzpitávanya i rejcsne vojne KŠ 1771, 642; i rátaví je na ona, ftera fzo okoli Jezufa KŠ 1771, 429; Okoli mislejnya fzi premislávaj KM 1783, 146 **4.** za: szo sze pa zahválili za vcsenyé i trud okoli szvoje deczé KOJ 1845; fzkrbis fze i pafcsic fze okoli

vnouga KŠ 1771, 205 **5.** pri: Pa mlájsi domá okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

okôlihoditi tudi okôuli hoditi -hòdim nedov. *hoditi naokrog, potepati se*: Oh! zdáj vnogo zapelávajoucsih mo'skih okolihodi, ki isceje KOJ 1845, 86 **okôuli hodéci** ~ -a ~ -e *hódec naokrog*: I okouli hodécsi Jezus po vfzej mejfztaj KŠ 1771, 31

okolina -e ž *okolica, pokrajina*: Szoliman II. ino po kredunájszkih okolinaj vnogo kvára delajouc hiti KOJ 1848, 78; szo be'sécsi poganje pá vsze okoline prile'sécse k-pücsávi napravili KOJ 1848, 80

okôli nastànoti ~ -stánem dov. *obdati*: Okôli obdájte Sion, i okôli ga nasztánte TA 1848, 39; pren. pròti nepriátelom mojim, ki szo ze vsze sztráni okôli nasztanoli düso mojo TA 1848

okôli obdàti ~ -dám dov. *obdati, obkrožiti*: Okôli obdájte Sion, i okôli ga nasztante TA 1848, 39

okôli obvzèti ~ -vzèmem dov. *obdati, obkoliti*: Ár szo me pszi okôli obvzèli TA 1848, 17

okôlistojéçi -a -e prid. *okoli stoječ*: Nej szamo Pápo, nego i ove okolisztojécsé lüdi KOJ 1845 **okôlistojéçi** -a -e sam. *prisoťni*: Áj, áj právjio ti okolisztojécsi AI 1875, br. 1, 7

okolišce -a s *ozemlje, pokrajina*: Belgrád ino presztorna okoliscsa vu Servii prido pod nasega Czaszara KOJ 1848, 106

okôliščina tudi okôlišina -e ž *okoliščina*: Környüállás; okoliscsina, okolsztojocszt KOJ 1833, 163; v etaksih okolsinaj je nej csüdo bilo, da je vnouge ssegetalo KOJ 1914, 119

okôlivándranje -a s *potovanje*: Medtémtoza za volo etaksega dugo-okolivándranya sze je 'Siga na telko v-dugé szpleto KOJ 1848, 52

okôlivándrati -am nedov. *potovati*: Tecszasz, ka 'Siga okolivándra, Törçi tia do Radgone goriprisutajo KAJ 1848, 50

okôlivoditi -vòdim nedov. *okoli voditi*: Niki mejnijo, da je törszkoga Czaszara nyegov prejdnyi Bassa Ibrahim záto tak dalecs okôlivodo, naj bi KOJ 1848, 80

okôlivràt prisl. *kroginkrog*: okolivrat je pa drüga zemla fzúha ofztánola KM 1796, 47; Okôlivrat je vsze puno hudobnyákov TA 1848, 10; dá okolivrat povszéd, mocno zazidati KOJ 1848, 79; v-eden loug zabloudi, v-sterom sze okolivrat nyega na enkrát poderé vsze drevje KAJ 1848, 64

okôlizglejúvati se -űjem se nedov. *ozirati se okrog*: Z-lescsécsimi ocsmi szvojimi sze okôlizglejúje KAJ 1870, 86

okoljezí -a -o prid. *obdan, omejen*: je ográd. Okoljezí zidanov stejnov BJ 1886, 16

okòlnost -i ž *okoliščina, priložnost*: apatnija Borchí, stere popunoma dozvr'sitji zvun cèrkve je zasztávila okolnoszt, da szo ete KOJ 1914, 103; V Márkovci i v Csöpinci szo komaj csakali to szrecsno okolnoszt KOJ 1914, 145

okòlstójno prisl. *glede na okoliščine*: da sze kákse csinejnja, ali dugována kákoszt okolsztojno raztolmacsi KOJ 1833, 139

okòlstójnost -i ž *okoliščina*: Adverbium je táksi táo govorjenjá, steri .. ino okolsztojnosztí naprejdá i zravna KOJ 1833, 104

okòlšina -e ž *okolica*: da je nyim Györ zevszov okolsinov povrnyeni KOJ 1848, 58

okòlvrénje -a s *kroženje, obtok*: tò szrczé túdi obsütúje, zrokúje krvi bisztrése okolvrénje v-téli AIP 1876, br. 4, 7

okònčani -a -o prid. *končujoč se*: Niki verbumi, nájbole *og* i *ol* okoncsani, sze premenlivo vöprávjio KOJ 1833, 83; z-dvojimi vküpglásznikmi okoncsani verbumi pa na viszikoglászno idejo KOJ 1833, 56; Pri *s*, *sz*, z literami okoncsani vrémena-récsih dosztavek i litera sze podrügcasiti more AIN 1876, 49; K-nisterim, nájbolje z-literov *t* okoncsanim sze dodá KOJ 1833, 13

okònčanje -a s *končnica, obrazilo*: *Z -tol, tól* okoncsanyom sze nomeni poslejo k-etim KOJ 1833, 13; *kál, kél* i drüga etakse féle okoncsanya navajenoszt zamenüvajouce verbume rodjio KOJ 1833, 49

okopáti okópam dov. *okopati*: niháj jo [figovo drevo] i eto leto, dokecs jo okopam KŠ 1771, 215; Gdate i korenyé drevja okopájo i pognojijio KAJ 1870, 16

okòren -rna -o prid. *trdovraten, uporen*: vrági, lzvéjti i lzvojemi tejlj pa czilou okorni bode KŠ 1754, 189; Deczé divja, i okorna natúra bi sze prvle vkrotila KOJ 1845; Deczé divja, i okorna natúra bi sze prvle vkrotila KOJ 1833, XVII; i nej fze je kázao za drejmajoucega, okornoga KM 1790, 56; ki lzte pred nyim okorni BRM 1823, 5; naime gda zjavne ino okorne greisnike zpráviscía vönka zaprejo TF 1715, 35; Ne bojdmó knyim tak okorni BKM 1789, 23; na lztrasno példo drüгим, okornim mladenczom KM 1790, 56

okorenjávti se -am se nedov. *ukoreninjati se, postati notranje povezan*: Daj, naj fze récsi Tvoje lzemen vu lzrdczi okorenyáva BRM 1823, 284

okorénjeni -a -o prid. *ukoreninjen, notranje povezan*: I da vi lübeznofzti okorenyeni morete zapopádnoti KŠ 1771, 579

okòrno prisl. *trdovratno, uporno*: Csi fze okorno

prouti nyim dr'zimo KŠ 1754, 32; Li cslovek Te okorno bantúje KAJ 1848, 150; vuszta, gucsécsa prôti pravicsnomi okorno TA 1848, 24

okòrnost -i ž *trdovratnost, upornost*: kak ste fzi bou nyih okornofzt SM 1747, 73; eto je pa povfzmezéga vfzákfa okornofzt k-Bougi KŠ 1754, 9; Jeru'zálema velika okornofzt KŠ 1771, 75; Touje nasa Ino velika okornofzt BKM 1789, 5; Od okornofzti pozlúsávczov rejcsi Bo'ze KŠ 1771, 210; Od gizdoszti, i okornoszti KM 1783, 9; Od vfzákoga grejha, okornofzti BKM 1789, 346; da bi nafo okornofzt obézfelo KŠ 1771, 821; poteri oh Bo'se fzrczá mojega okornoszti KM 1783, 105; Vidi naso veliko okornofzt BKM 1789, 44; Dönok ti ne fzpoznas tvojo Veliko okornofzt SŠ 1796, 10; Kako po okornofzti ednoga csloveka vnougi fzo gresniczi pozftzanoli KŠ 1754, 119; Naj prouti nyemi zokornofztyov ne lztnemo KŠ 1754, 125

okorónanje -a s *kronanje*: ino szo oznánili, da je czeczátkoga Wladislava okorónanje nevaláno KOJ 1848, 54

okoronüvati -üjem dov. *okronati*: Ferentz I. sze záto dá v-Büdiní za vogerszkoga Krála okoronüvati KOJ 1848, 118 **okoronüvani** -a -o *okronan*: Zdájsni nas Kráo za Krála vogerszkoga okoronüvan KOJ 1848, 128

okóu oká s *I. oko, čutilo za vid*: Oculus Okou KMS 1780, A7b; Szem, okó AIN 1876, 39; Okou je nej vidilo KŠ 1754, 142; da fzam nej okou KŠ 1771, 515; Okou je nej vid'lo SŠ 1796, 5; i jászni kak ribje okou KOJ 1845, 4; naj fze ne vidi od Gofzpodnovoga oká húdo KŠ 1754, 40; vr'zi vó prvo trám zoká tvojega KŠ 1771, 21; Obrni tvoje okou od lejpe 'zené KŠ 1754, 65; okou, za okou KŠ 1771, 16; i ovo trám je vouki tvojem KŠ 1771, 21; Zgledni fze oh Jezus zokom tvoje miloscse na moje roditele KM 1783, 35; Szvetlí dvej okej vu drugoj glávi SŠ 1796, 95; Oh mojivi dvé oké KAJ 1848, 202; Mam dvej okej bistrivi BJ 1886, 48; Pred tvojim liczem, i pred ocsima fzkriti fze nemorem BKM 1789, 213; Vutom tejlj z-ocsima gládo bom SŠ 1796, 73; Nego z tvojima ocsama bodes glédao TA 1848, 76; Vszeh Sztvári Ocsi, na tébe glédaio Goszpodne Bosie ABC 1725, A6a; ár fzo vidile ocsi moie, tvoie Zvelicánye SM 1747, 58; I odprle fzo fze nyima ocsi KŠ 1771, 30; nyegove ocsi vidijio TA 1848, 9; Oči nyim pa bistro na vučítela obrnjene BJ 1886, 3; i lzvetlofzti moji oucsi njega pri meni KŠ 1754, 241; tou je oucsi po'zelejnye, ino 'zitka gizdofzt KŠ 1771, 728; Ágnecz, imajoucsi szedem oucs KŠ 1771, 775; Doli nám zbrise nase fzkuze zoucsi SŠ 1796, 5; Nejma ouk, bogácza kaj bi vid'la zláto

SŠ 1796, 111; Gda mi zmenká oucs videjnye SŠ 1796, 162; Ti szi mi zbriszao vsze szkuze z-ôcs KAJ 1848, 351; ter naffe ocfi zbrifemo TF 1715, 7; Teda je zácsao na oucsi metati tifztim mejfztam KŠ 1771, 36; i ocsi fzvoje fzo zaprli KŠ 1771, 43; i ono fzo nyej z-obsanofztjom na oucsi vrgli roditelje KM 1790, 34; komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Preszvêjti ocsi moje TA 1848, 10; i po etom nyej oči vküp prikeliyo AI 1878, 6; Szamohválczi ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b; Nyega zdufevnimi i telovnimi ocfiimi od licza do licza gládali KŠ 1754, 143; naj gda ne vidijo zOcsmi, i zvuhami ne csújejo KŠ 1771, 43; Nisteroucs szo z-mokrimi ocsmi na nebésza gorizdehnoli KOJ 1845, 3; Veliki czil té je pred ocsmi dr'záni KAJ 1848; Zvisávci neobsztojjo pred ocsmi tvojimi TA 1848, 5; pred hrambov 'zena sztoji i szkuznatnimi ocsmi za nyim gléda AI 1875, kaz. br. 7; Zvodé kača z blisket'ečimi očami nas závárala AI 1878, 3
2. ocesu podoben del česa: kak da bi eden trfz vido fz-trejmi rozgami, stere fzo ouka fzpüfztile KM 1796, 26

okóuli goniti se ~ gônim se nedov. *preganjati se:* i záto fze ne dájmo od vfzákoga vótra kakfé vu jálnofzti na zapelávanye okouli goniti i premetávati KŠ 1771, 339; ki bi fze premetávati i okouli gonili od vfzákoga vótra KŠ 1771, 581; Zrázlocsnimi návukmi i fztúhimi fze okouli ne gonte KŠ 1771, 697

okóuli opásani ~ -a ~ -o prid. *obdan, obremenjen:* Gda vidimo, ka fzmo zgrejhi okouli opáfzani KŠ 1754, 212

okóuli sposéjsti ~ -sédem dov. *posesti naokrog:* gda bi fzi okouli fzpozfzeli oni KŠ 1771, 248

okóuli vzéti ~ vzémem dov. *obdati:* Gofzpodár cslovik, ki je pozžado goricze, i fzplotom je je okouli vzéo KŠ 1771, 70; i okouli fzo vzéli grob z-fztrá'zov KŠ 1771, 97; Gda bi ga pa okouli vzéli vucseniczke KŠ 1771, 387; pren. steri fze pa vu Gofzpodni vüpa, onoga dobrouta okouli vzeme SM 1747, 96; Zfterom fzi vefz fzevjít hüdi Okouli vzéo vezdáj BKM 1789, 21; Ino tvoja miloszt Mené okouli vzéla KŠ 1754, 246; Ali tam ga je kcsalfzi fsvetlofzt okouli vzéla KM 1796, 124 **okóuli vzéti** ~ -a ~ -o tudi okólivzéti -a -o *obdan, obkrožen:* Záton je tak na vsze kraje z-vodôv okólivzéti KAJ 1870, 108; cérkev, stera je z-sztenôv okólivzéta bila KAJ 1870, 116; pren. Ár vu etom fitki mi, fzmertjom fzmo okoli vzeti SM 1747, 78

okováni -a -o prid. *okovan:* Potácske szo z-obrócsmi okováni KAJ 1870, 72

okóvnica -e ž *mazilo za oči:* zokovniczov nama'zi ocsi tvoje KŠ 1771, 773

okrádnejnje -a s *kraja:* Nigdár nebugaj one, ki te na vkanyüvanye i okrádnejnye goszpodára podbádajo KOJ 1845, 5

okrádnoti -em dov. *okrasti:* Nafzlejndnye je okradno fzvojega gofzpoduda KM 1790, 54 **okrádnovši** -a -e *ko je okradel:* Zrok pifzanya je Onezimus, ki okradnovfi Filemona, gda bi v-Rim príbej'zao KŠ 1771, 662

okrálti se -im se dov. *postati kralj:* Pápi naj bi koróno priposzlaó, zsterov bi sze okrálo KOJ 1848, 12

okrasiti -ím dov. *okrasiti, olepšati:* oblübila cérkev tissinszko na vékse zozidati ino jo sz türnom okrasziti KOJ 1914, 108

okrásti se okrádnem se dov. *prikrasti se, vtihotapiti se:* Pazlivo okroži dvor, zná se okrásti v kürečnjek AI 1878, 9

okrátiti -ím dov. *okrajšati:* Okráto szi dni mladoszti nyegove TA 1848, 74

okrépšati -am dov. *okrepiti:* Znala je, da ednákoszt obcsinszki dober sztán gordr'si ino okrepsa KOJ 1914, 151; Otto je, da sze vu králsztvi bole okrepsa, odisao KOJ 1848, 43 **okrépšani** -a -o *okrepljen:* Z-Bethlen Gábora pripomocsjouv okrepsani Csehovje szo na teliko zdivjáali KOJ 1848, 91

okroglína -e ž **1. okrogel, zaobljen del česa:** Toga ednoga dugoványa viszikoszt, toga drügoga globocsino, pá drügoga okroglino mérimo KAJ 1870, 65 **2. okolica, pokrajina:** ino Okroglina Szlovenfzke Vice-Öspöröfla KM 1796, 1; i vu vfzój okroglini bili fzo odörjeni KM 1790, 72; Oh oh nebefzke okroglina BKM 1789, 86; naj bi szvojo örocsino (Erdészko, ino pribli'sne okroglina) od Czaszara pod szé vzéo KOJ 1848, 10

okroglínski -a -o prid. *okrajni, okrožni:* Nego vcsini nasztaviti za pravicz le'sejse i hitrejse szkoncsávanye csetvére okroglinszke Táble KOJ 1848, 107; Nadale vszákój okroglini edno okroglinszko zemlé dáce nazavüpszto sze goriposztaí AI 1875, br. 2, 3

okrójeni -a -o prid. *določen, zgrajen:* nego lih pázila, naj sze menik od Károla III. okrojeni nepreszkocsi KOJ 1914, 151

okróntati -am dov. *okronati:* ino sze dá z-korónov okróntati KOJ 1848, 65; záto szo ga okróntali KOJ 1848, 53 **okorónati se** -am se *okronati se:* da sze Salamon za vogerszkoga Krála okoróna KOJ 1848, 20; ka ga ovak neokorónajo KOJ 1848, 17 **okorónani** -a -o *okronan:* nego gda mirajoucsi

olèpšati -am dov. *olepšati*: pod bojnamai zrùseni králeszki bûdinszki grád dála olepšati KOJ 1848, 111 **olèpšani** -a -o *olepšan*: Bûdinszki grád je tûdi teccasz olepsani KOJ 1848, 46

olèpšeni -a -o prid. *olepšan*: Kovacsnica je bila olepsena AI 1875, br. 7, 8

oležéjšati -am dov. *olajšati*: i tak je ole'sejsao odávanye i kûpûvanye KOJ 1848, 19

òli -ja m *olje*: a nej fzo vzelé 'znyimi olija KŠ 1771, 83; Te csedne fzo pa vzelé oli v polzodáj fzvoji KŠ 1771, 83; vu fterom okfrztseni cslovik po polzvecsenom Olii fze potrdi KMK 1780, 60; cséfzt, na ftero je namázani fztoga Sz. Dùhá oliom višfe od vfzej KŠ 1754, 102

òlijov -a -o prid. *oljčen*: Olijovo drevo je podobno našim vrbam AI 1878, 52

òlika -e ž *oljka*: I vtvojoj hi'zi, bude .. I kak olike mladovjé tva decza BKM 1789, 265

òlikov -a -o prid. *oljčen*: golouba, i povrno fze je zelén olikovo vejko nofzècsi vu klûni KM 1796, 12

oliva -e ž *oljka*: Jasz pa osztánem, liki zeléna oliva TA 1848, 42; Ar csi fzi ti zprirodjene olive vò vfzecseni KŠ 1771, 473; ka je v-Grcskom orfzági od ti neverni na edno Olivo obefeni KŠ 1771, 159; Tejva fzta tivi dvej olivi i dvá polzvecsnýeka KŠ 1771, 785

olivècki tudi olivèčki -a -o prid. *oljski, nanašajoč se na Oljsko goro*: k-gori ftera fze zové oliveczka KŠ 1771, 236; pouleg oliveczke goré bodoucsi KŠ 1771, 136; i prisli bi k Oliveczkoj gori KŠ 1771, 89; vò fzo sli na goro oliveczko KŠ 1771, 89; vò je fou 's-nyimi na brejg olivecski KM 1796, 105

olivèni -a -o prid. *oljčen, oljkov*: vfze pousgao z-goriczami, i z-olivenim drevjom vrét KM 1796, 49

olizávati se -am se nedov. *prilizovati se*: Odûrjávci Goszpodna bi sze nyemi olizávali TA 1848, 67

olmár -a m *omara*: Almárium; olmár KOJ 1833, 150

olóuvnica -e ž *svinčnica*: I pûfztili fzo olouvnico KŠ 1771, 425

olóvni -a -o prid. *svinčen*: Záto má vodeno mero i olóvno vágo KAJ 1870, 74

oltár -a m *oltar*: Zové fze escse Oltára fzevefztvo KŠ 1754, 200; fztójècsi zdejfzne fztráni oltára KŠ 1771, 161; najšao fzam i eden oltár KŠ 1771, 396; Na Oltári, ali fztouli KŠ 1754, 214; Ki pri oltári fzlûzijo KŠ 1771, 506; Nihái tam dár tvoj pred oltárom KŠ 1771, 15; i oltáre tvoje fzo razkopali KŠ 1771, 472

oltárski -a -o prid., navadno v zvezi *oltarsko svestvo*

zakrament svetega Rešnjega telesa: touje tou Te veliki oltárfzki Sacramentom TF 1715, 11; Od Oltárfzkoga fzevefztva KMK 1780, 61; okouli Vûzma Oltárfzko fzevefztvo k-tebi primi KM 1790, 111; Tejlo, i Krv vu Oltárfzkom fzevefztvi KMK 1780, 61; naj z-oltárszkim fzesesztvom goszto-krát, i vrejdo v'sivamo KM 1783, 20

olûdjèni -a -o prid. *obljuden, naseljen*: Nasa Szobota pred tém olûdjèna KOJ 1848, 50

olûpati se -am se dov. *olupiti se*: V-deszét dni sze je lepou na ráhi olûpala KOJ 1845, 118

olûšçiti -im dov. *olušçiti*: Belo i trdo zrnje (riža) je potrebno vposebni mlinaj olûšçiti AI 1878, 42

omedlèti -ém tudi omedlèjti -éjm dov. **1.** *omedleti*: Vörvao szam zdaj, ka vu bojaznoszti omedlém AI 1875, br. 2, 7; Gda pridehne tvoje tejlo, omedlejs od fzmráda BKM 1789, 452; nej 'se privesena pri deli omedlejla KOJ 1845, 13; na fteri vdárecz je taki omedlo te Filifzteus KM 1796, 57 **2.** *oslabeti*: omedleile fzo csonte moie SM 1747, 95 **omèdleni** -a -o **1.** *medel, slaboten*: Kony, omedleni je szamo toliko znao odgovoriti AIP 1876, br. 4, 6 **2.** *omedlel*: Omedléno kralico szo v-hintóvi domò pelali AI 1875, kaz. br. 8

omedlívi -a -o prid. *omamen*: Rastlina (kristavec) razšûrja omedlivi smrd AI 1878, 48

ómega -e ž *omega, konec*: Govorècsi: ja fzam Alfa i Omega, te prvi i te fzelejnyí KŠ 1771, 768

oméjani -a -o prid. *omejen*: Vsza zemla, po steroj je zdáje vogerszko Králeszstvo razpresztranyeno, v-sztároj dóbi je v-Pannonio bila omejana KOJ 1848, 3

oméjžani -a -o prid. *zmanjšan, omejen*: Oni szo szi v-rouke szégnoli omej'sanim szvojjim praviczam valánye z-szilov nazáj szpraviti KOJ 1848, 100

òmelo -a s *omelo*: po dinnyáki (rouri) steri sze more vszaki keden z-omelom vopomeszti KOJ 1845, 40; Kak obrácsa omelo, Gda szi hi'zo bejli KAJ 1870, 63

omésiti -im dov. *zamesiti*: Potom blato vkûp i vkûp szkláci, omèszí z-klûnom i nogami KAJ 1870, 104

omètelnost -i ž *varljivost, ničevost*: Csi to fzevta ometelnofzt, I grèhe odûrjávás BRM 1823, 129

ométen -a -o prid. *dovzeten*: Kak je cslovек ometen Za toga szvéta blágo KAJ 1848, 39

ometlívost -i ž *varljivost, ničevost*: Toga fzevta ometlívofzt Odpravi BRM 1823, 97

omíjati -am nedov. *umívati, božati*: Szuncze nyemi v-ocsi szija, Z-vrèlim trákom je omíja KAJ 1870, 29

omiljávati se -am se nedov. *prikupovati se*,

prilizovati se: I cseri Tirusa sze bodo z dáirmi szvojimi pred liczom tvojim omiljávale TA 1848, 37

omiti omijem *dov. umiti, pomiti*: 'senszke vszáko szoboto vecsér sztol, klopi i ove leszene napravke omijejo KOJ 1845, 40

omočnejnje -a s *okrepitev*: Svedrec ..Vsi májo v sebi britko vlago, štera je dobra za omočnejnje želodca AI 1878, 50

omočnejšani -a -o prid. *okrepljen*: Etak omocsnejsani Ferdinand I. szvoje na Nemskom nabráne serege szpüszi KOJ 1848, 77

omočnejšiti -im *dov. okrepiti*: Pri na'sz je Vöro katolicsánszko krouto o'sivo, omocsnejšo Nádásdi Leopold KOJ 1848, 112 **omočnejšiti se** -im se *okrepiti se*: Táksi delavec pa ki 'zelöci stamo toliko jela dá, ka sze z tém omocsnéši AIP 1876, br. 4, 7; Nê za doszta, ka szo sze protivniki törka vu Hercegovini omocsnésili AIP 1876, br. 6, 3

omód -a m *komat*: Cêla kôla za rúd i ohé vozi márha, v-háme (omóde), ali járme pre'zena KAJ 1870, 72

ômot -a m *omotica*: napájao szi nasz z vinom tak, da szmo v ômot hodili TA 1848, 47

omózejnje -a s *omóžitev*: Czlou nyé lásztni Ocsa jo je przisziljávaeo k-omo'séjnyi KOJ 1845, 112; O'sébeti szo Goszpoda tanácsivali omo'sejnye z Wladiszlavom polszkim Kráлом KOJ 1848, 5

omóžiti se -im se *dov. I. omóžiti se*: szamo sze tou pripise: gda sze je o'seno i gda omo'sila KOJ 1845, 94; Jéderta csi sze je omo'sila z-Polszkim Hercegom KOJ 1848, 28; Cseri szo sze ptühinszkimi grofi i hercegi omô'zili AIP 1876, br. 5, 5 **2. pomnožiti se**: kakda je tô mogôcse, ka szo sze törki na ednôk tak omô'zili AIP 1876, br. 7, 2 **omóženi** -a -o *omóžen*: do Neápola, odked sze je 'se páli omo'sena Johanna Králicza pred nyim meknôla KOJ 1848, 46

omráčeni -a -o prid. *zatemnjen*: Plac i vilice szo Z-tühincmi in znančmi kakti omrácsene KAJ 1870, 117

omrznoti -em *dov. prenehati obstajati*: Vüpazen ne odide, Lúbézen ne omerzne SM 1747, 58

ómuren -rna -o prid. *nejevoljen, jezen*: Omuren pogléd je vrgla na Palia KAJ 1870, 18

ómurno prisl. *nejevoljno, jezno*: Gde szi vzéo té pêneze, pojeb? pita ocsa omurno KAJ 1870, 125; ka je törkom ômurno vola obdr'zati, ka je obecsano AIP 1876, br. 3

ôn ôna ôno os. *zaim. on*: Ino i on szám fzebé Doiko imenüje TF 1715, 6; On ohládi moio Dusso ABC 1725, A8b; on ma vřza, ki tebe ma SM 1747, 91; i on nyou od nářz gori vzeme KŠ

1754, 135; On nám 'zelej dobro BKM 1789, 10; Ká'ze, ká je on vszé ocsa KAJ 1848, 3; On čuva na hižo AI 1878, 7; I da fzte vi nyega roda KM 1783, 234; More prájh 'snyega biti sŠ 1796, 6; idoucfi fzo fze 's-nyega ofzmejávali KM 1796, 77; a ki pa 's-nyega nebode pio SIZ 1807, 6; Nyega miloscsa je vnôga BRM 1823, 2; ár sze nyega szrd szkoro pode'zgé TA 1848, 3; Nyega nogé szo tak kuszte KAJ 1870, 93; csi kak naj vecs stevci okol nyaga sztôpijo AIP 1876, br. 1, 2; nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, IIII; Lidjé se ga bojijo AI 1878, 7; protivinfztva nyemi necsini TF 1715, 15; ani fze nyemi vollya ne řzpuni ABC 1725, A6a; Krepkofzt jákofzt nyemu das SM 1747, 85; Nyemi fze jařz podavan SM 1747, 70; Prilřztoupmo knyemi řzprávim řzrczom KŠ 1754, 136; řzmerti vřejdnoga je nej vcsinyeno nyemi KŠ 1771, 251; Angyele nyemi řzlü'sijo KMK 1780, 10; Da fze dopádne nyemi BKM 1789, 15; Nyemi vřzigdár dvorili bodemo sŠ 1796, 8; tam je prouti nyemi řztano KM 1796, 9; Nyegov brat je prouti nyemi kricsao KM 1790, 20; ino mojo dobro-volo k-nyemi řzam rad řzkázao SIZ 1807, 38; Gda nyemi je táksi trôšt dao BRM 1823, 2; Návcso sze je, da nyemi je nej potrejbno KOJ 1845, 4; On iscse tüdi, da nyemi Valentinián nevouscsi KOJ 1848, 3; Aldüj nyemi KAJ 1848, 7; Pride csin nyegov na glavô nyemi TA 1848, 6; Pojbics ga je pomilüvaeo, tá nyemi je dao eden jedini gros KAJ 1870, 8; na one dneve sze nyemi plácsa dolí potégne AI 1875, kaz. br. 3; Včasi njemi odgovárjajo kokotje AI 1878, 3; Potom nyemi je řteo pregrešnice pokázati BJ 1886, 5; vöruie kerfchenik, damuie zginoti SM 1747, 80; recsmo pořzluřaimo SM 1747, 81; Dao řzi me ti pořtenyé BKM 1789, 85; Ki bode 's nyega jo, naj mu bou na zdrávje SIZ 1807, 43; kaibi nyega lübili TF 1715, 13; koteri nyega na pomoucs zovéjo ABC 1725, A6a; Nyega zdüfevnimi i telovnimi ocfimi glédali KŠ 1754, 143; i skripali fzo zobmi na nyega KŠ 1771, 363; Boug je řztvouro csloveka, naj nyega řzpozna KMK 1780, 10; Csi vüpanye vnyem máte, Nyega moucs pomága BKM 1789, 10; i tak nyega opüsztití KOJ 1833, X; miloszt Od nyega má, ki nyega zná postüvati KAJ 1848, 10; kak zászlobov obvzemes nyega TA 1848; ôř (nyaga) AIN 1876, 33; ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5; artiga nefche Boug brezi kařtice niháti TF 1715, 13; ar ga nesche Bogh brezi kařtice niháti ABC 1725, A4a; vu tvoioi řzerditofzti ne pokáraiga SM 1747, 63; i moje ocsi bodo ga glédale KŠ 1754, 139; i joukale fzo ga KŠ 1771, 251; Za řtero ga hválimo BKM 1789, 17; i vöрно

ga je pomagala KM 1790, 68; Na szmrtnom vrejmeni zovi ga na-pomoucs SŠ 1796, 11; gláva ga naj ne boli SIZ 1807, 6; Csi ga scsém verno szlüziti, tak mi vfze dá BRM 1823, 316; Steri bi ga i prêk groba Vesino hüdi duhöv roba KAJ 1848, 3; Pojbics ga je pomilüvao KAJ 1870; naszlejdnye ga strehov pokrije BJ 1886, 6; inofze vnyem szamom vüpati TF 1715, 13; vfzo vüpazen Záto jafz vnyem polofim SM 1747, 75; Záto nyega morem lubiti, moliti i vnyem fze vüpati KŠ 1754, 113; i vörvali fzo vu nyem vucseniczke nyegovi KŠ 1771, 269; naj vörjete vonom, steroga je on pozlao KŠ 1771, 284; Da bi pri nyem pocüvao BKM 1789, 17; Vfza vnyem mám, ká fzo vugodna SŠ 1796, 5; gori fzo zevreli v-nyem csemérje, a teliko KM 1796, 8; Vogrszki národ je vu nyem prebivajouce národe nej steo pretirati KOJ 1833, X; Ka za bin sze v-nyem nahája KAJ 1848; Na tô je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; záto doszta bilô, ki szo pri nyam dáli delati AIP 1876, br. 1, 6; Dvakrat szmo prinyam bili AIN 1876, 32; benne (v-nyam) AIN 1876, 35; pri nyemi AIN 1876, 35; Pri nyem správľajo i obeda BJ 1886, 8; Ti verno fnyim fíveu boudes TF 1715, 9; dabiszmo tak pod nyim mogli osztánoti ABC 1725, A7a; csi 'znyim navküp trpimo KŠ 1754, 137; Stera je bila pred nyim vu vfzój miloscüi BKM 1789, 17; Gda je povfzéd za nyim drkao KM 1790, 20; Záto fze nej trbej nám nad nyim plakati SŠ 1796, 56; ki fze naj 's-nyim vu vfzem vjedina SIZ 1807, 7; pod nyim kejv preciszte Materé bo'se KOJ 1845, 6; povszéd tú'sna püsztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4; Nicsesztna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; Jožeki odpüsto ino se žnyim zméro BJ 1886, 6; ona kako nikákfa moucs TF 1715, 3; ona fetüie ga te jerlo vzeme SM 1747, 82; Kaj ona Szina bô rodila BRM 1823, 4; I ona obscüti radoszt i bolezén KAJ 1870, 10; una je ete mile Doike nyé verna szlúsba TF 1715, 7; Ki vszákoí fztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; Reics Bosja ofztane nyei nilcse nemre proti SM 1747, 79; On pa ercsé nyey KŠ 1771, 117; ino k-nyej szvojo lübézen gori je nadigno SIZ 1807, 4; tak sze nyej vidlo, da bi AI 1875, kaz. br. 7; ka je k-nyé dosztavek nê prilo'zen AIN 1876, 12; Kak nejveč njej mogočno sveta spraviti živáti AI 1878, 10; Ercsé ji Jezus KŠ 1771, 268; Za'seni ji: náj prvo szvojo právo vöro SIZ 1807, 28; Oh! ti ji daj obszebi Mimo idti KAJ 1848, 372; jáko ji je mrzlo KAJ 1870, 62; fnyegove fsvéte szmrti ino nyou nazvfcsávati TF 1715, 41; kai na nyou pazfzko máte SM 1747, 25; i on nyou od náfz gori vzeme KŠ 1754, 135; Ki

drügomi jamo kopa, fszám v-nyou fszpádne KM 1790, 18; ino fzebi nyou podlo'sno vcsinta SIZ 1807, 7; ti donk nyou nezavr'si KOJ 1833, VI; Steri plebánus je ali bode za nyou mou's KOJ 1845, 5; ino se trüdijo za nyou BJ 1886, 11; Kaj Bôg nyô odlôcsi BRM 1823, 10; zavezo mojega kerfzta nego fzem ono zoucüi vergal SM 1747, 48; radi pozslufali ino fzejo jáko vcfili TF 1715, 14; Reics Bosjo fzlisfimo, na pametjo vzemo SM 1747, 81; i na punitio hocses zdárom SM 1747, 69; ár jo je Krifztus odküpo KŠ 1754, 129; vö jo potégnovfi i ribieske na brejg KŠ 1771, 46; da jo nyemi z-dobre-voule dájo SIZ 1807, 5; Kak ká bi jo steo odati KAJ 1848, 4; On jamo kopa, i szkopa jo TA 1848, 6; večkrat se proti postávi tistim, ki jo šče kaštigati AI 1878, 9; Bosja Sz. reics, kotera prinyei fztoy TF 1715, 44; Dabi jafz zvelicsanye, vu nyei mogel dobiti SM 1747, 68; Vfzah dugoványá fzo po nyeih vcfinyena SM 1747, 11; i dozftai je, steri po nyej hodio KŠ 1754, 143; ka po nyej KŠ 1771, 79; Da v-nyé naidem trôst KAJ 1848, 18; kotera prinyei ino fzyouv vküper fztoy TF 1715, 44; radüjo fze navküp 'znyouv KŠ 1754, 133; ka pod nyouv KŠ 1771, 79; Vsza firouka zemla 'znyouv puna je BKM 1789, 2; Ali kak je 's-nyouv gori zvézanov naprej prífao KM 1790, 20; ka szam 'snyouv tvoj haszek pomiszlo KOJ 1833, VI; da bi nyéno szrczé prédnyov v-zibeli bilo AI 1875, kaz. br. 7; vfze tecsáfz, dokecs fze ono [dete] vmoucs gori vzeme TF 1715, 7; kai da ono hudo vreime pride SM 1747, 27; záto, ár fze ono z-Bo'sov právdov protiví SIZ 1807, 9; Ono je déte AIN 1876, 15; fsvéto imé na pomoucs zváli, nyé molili TF 1715, 13; zvelicsanye, nego nam je i dati more KŠ 1754, 110; Vzéli fzo záto tejlo Jezufovo i závili fzo je vprté KŠ 1771, 331; z-lübéznofztyom tvojom je (srce) zasgi KM 1783, 2; Ona fzta eden drugomi prouti SM 1747, 26; Naj oniva med fzebom do szmrti 'sivéta KMK 1780, 87; Gda bi pa onedva efcse gücsala klüfztvi KŠ 1771, 350; Onedva fzta pa doli fztepla prájh z-fzvoji noug KM 1796, 127; I oneva fzta prepovedávála KŠ 1771, 257; kaj fze oneva páli na ovom fszvejti nájdeta SIZ 1807, 12; gda bi nyidva notri vu oblák sla KŠ 1771, 199; ár nyidva vszigdár vu vno'sinszkom potrebüjeta verbum KOJ 1833, 40; Csi bi nyidva vkünapregla KAJ 1870, 42; Tam zapazita nyiva lêpo nyivo AIP 1876, br. 10, 7; i nyidva mo'snya je prázna ofztánola KM 1790, 26; Boug blagofzlovi vu vfzákom nyidva pobo'snom dugoványí SIZ 1807, 6; ár tou selej odnyiva rejes Bo'sa SIZ 1807, 10; i dáo nyima je imé KŠ 1771, 110; obecsao je nyima navküpe i Odküpitela KM 1796, 8; na

keip Bosji fztvoro je nyidva SM 1747, 4; mo'zá i 'zeno je nyidva fztvouro KŠ 1754, 95; On je pa kebzúvao na nyidva ftimajoucsi KŠ 1771, 348; i djála fzta na nyidva gvant fzvoj KŠ 1771, 68; i vo fzo nyidva z-várafša vrgli KM 1796, 127; dáo nyiva je oftariáfi KŠ 1771, 205; pozfzao nyiva je k-Jezufi govorécfi KŠ 1771, 188; Boug dáj med nyiva právo-csifzto lubéznofzt SIZ 1807, 6; Dafze dicsi i nyima navkúpe fsvéti Dúh SM 1747, 84; Dika I 'znyima fsvétomi Dúhi BKM 1789, 141; kaibifze fztátrau za nyo, a oni pak nei TF 1715, 5; ino koteri teim recfém vörje te dobi kai one obeicfájo TF 1715, 44; fzvoimi jeziki fze oni prilizávaio ABC 1725, A7b; one do nyih ne dofzégneio SM 1747, 95; Ár oni fzonáfz malo vreimena kastigali SM 1747, 30; ár oni escse vfzáki dén potrebújo grejhov odpuscanyá KŠ 1754, 133; Profzili fzo ga pa oni KŠ 1771, 399; gda szo oni goriposztavili nouve hrame KOJ 1845, 6; Tú szo sze oni namerili KOJ 1848, 7; kak esi bi oni rávno z sziljom i mostom obiljávali TA 1848, 4; greihe vadlúvati, inofze zfnjih fzpovedati TF 1715, 35; povoden pride, one do nyih ne dofzégneio SM 1747, 95; zjednim ti stouih obladas SM 1747, 85; ki fzi temnicze, i fnyéh nevol ofzlobodil SM 1747, 67; gde onih .. nyega vidlili bodejo KŠ 1754; nad jezero pokoleinya onih, ki mené lúbio SM 1747, 46; i maloi je, fteri jo najdejo KŠ 1754, 143; Szin, fteri je nyih odpúscanye zadoubo KŠ 1754, 134; i po pokornofzti ednoga ji vnougo pravicsni polfztáne KŠ 1754, 119; I tak je Paveo vo fou fzpofzrejd 'znyih KŠ 1771, 397; fteri bi fze ji ftimao biti naj vékfi KŠ 1771, 246; gde fze kraj vzeme od nyi 'zenin KŠ 1771, 108; Oh keliko ji je ovo noucs vneffeni KM 1783, 4; Te zmo'zne Je 'znyih sztouczov potégno BKM 1789, 16; je pazo, naj bi nyih ne zbantúvao KM 1790, 36; i nyih túcsavo Gofzpodni áldúvao KM 1796, 8; koncsimár za nyih volo me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; Atila je bio nyih náj sztrasnejši Kráo KOJ 1848, 3; Solé i nyi vrédnoszt KAJ 1848, VIII; Raztrgajmo nyi vezala TA 1848, 3; vr'zmo z szébe nyih járem TA 1848, 3; Nyi papire je vezár vkúpfzasio KAJ 1870, 6; Jezus govorécfi nyim TF 1715, 34; ti nyim dávas hráno ABC 1725, A6a; i zavezek fzvoui da nyim poznati SM 1747, 94; Kteri fzo, Jesussa Kristussa gori vzéli, onim je dal moucs SM 1747, 21; Jafz nyim 'zitek vekivecsni dám KŠ 1754, 144; ka je Boug onim fzpravo, fteri nyega lúbio KŠ 1754, 142; Ka bode záto nyim csinio te gofzpod ti goricz KŠ 1771, 239; ne bránte nyim KMK 1780, Ab(2); Ne-dopifzti

on nyim preji SŠ 1796, 4; pri vcsenyej nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; Szamo nyim je túdi Cseszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6; Teda nyim bode gúcsao TA 1848, 3; Povém nyim, i jasz bom pitao KAJ 1870, 5; Doszta 'ze nyim od törka obecsalo AI 1875, kaz. br. 3; hozz-ájok (k nyimi) AIN 1876, 35; či njim pomenkáva čista pitna voda AI 1878, 8; kaibi nyé za véliko ftimeali TF 1715, 15; ti nyé koronües zmiloschov ABC 1725, A8a; vönie verzi za nyihovoga pregresenyá vollo ABC 1725, A7b; Hocse Bogh, vfze nyé kastigati SM 1747, 80; abarui je defzniczom fzvom SM 1747, 66; akoie kfzebi fcsé meti SM 1747, 96; Ar stere je od vekivekoma znál, one je i odebral SM 1747, 30; ge fze za nyih odpúscanye moli KŠ 1754, 135; i niscse je ne vtrgne zmoje roke KŠ 1754, 144; vnogo lúfztva na nyé vzéo KŠ 1771, 402; I pitali fzo nyéh govorécsi KŠ 1771, 297; ribicz .. i velo je tá dati i one KŠ 1771, 126; moja dobra dela ponizno profzécfi, da nyá notri priká'ses KM 1783, 67; Ali da je nyé ov delavec, nej mogo na fsvetlofzt pífztiti BKM 1789, 3; ali on je na nye gledoucs jako veliko delo bilou KM 1790, 78; 'sivino, csi fzo zvedli, ka nifce na nyá ne merka KM 1790, 70; je dáo pofztaviti edno zláto tele, naj bi nyé molili KM 1796, 69; vfza fztvorjena fztvár nyé gláfzi KM 1796, 5; nafe dufe, ino fzvójimi Ocsi je priká'se SŠ 1796, 8; pitam nyé, jeli lúbi eden drúgoga SIZ 1807, 5; je pa nyéh blagofzlovo SIZ 1807, 7; ni eti je ne ifcsi BKM 1789, 4; pa fzame ká'zejo, gda je más naprévzéti BRM 1823, II; da szo sze na nyé vsze szoszedscsine tousile KOJ 1845, 3; veliko jih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7; Te bivajôcsi vu Nébi je oszmejé TA 1848, 3; Ocsa szo mi je kúpili KAJ 1870, 6; i trdi zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6; Goszpon vúk! pozdrávlamo ji KAJ 1870, 137; csi protivnécke na nyih nevdárijó AI 1875, kaz. br. 3; ôket (nyih) AIN 1876, 33; záto jih moro lúbiti AIN 1876, 9; I kai vu nyih boude TF 1715, 1; nego bi vu nyih tála mogo meti SM 1747, 22; naj vu nyih rafztémo KŠ 1754, 128; Beri vkúp vu nyi raztorjeni drági kincs KAJ 1848, X; znôtra vu nyih je zlocsasznoszt TA 1848, 5; csi vu nyih ténkiglaszniki szojo AIN 1876, 8; kastigam greihe nad onimi, ki mené odúrjávaio SM 1747, 46; naj odhájam fnyimi prebivam SM 1747, 71; ino 3.) dobro 'znyimi csiniti KŠ 1754, 170; Ka bi vcsino tou milofcso 'znyimi prouti nyemi KŠ 1771, 418; i ofztánem, Dokoncza fsvzejta 'znyimi BKM 1789, 19; Odúrni fzte pred nyimi BRM 1823, 5; da je boj med nyimi nesztano KOJ 1848, 5; prêsaus je

szpŏmenek nyihov 'znyimi TA 1848, 7; zádjni nog so prosti, žnyimi piruŝlek plezi AI 1878, 7; Žnyimi je se vu ŝtalo skrijo BJ 1886, 8

ŏn ŏna ŏno kaz. zaim. *tisti*: Vřzákı na eslovik řteri goder vorje TF 1715, 10; ar ti řzi on Bog, kteri meni pomága SM 1747, 93; Jafz řzam jafz on grejsnik, ki řzam tebé razdréřzelo KMK 1780, 106; Reics je bila pri Bogi, i Bog je bila ona Reics SM 1747, 11; moremo řze řzpominati zonoga, na kteroie on náz vucřo Kř 1754, 40; naj krŭh jej, i eřse onoga z-nerodne zemlé KM 1796, 7; da bode priřzpodobno pouleg one moucfi, řz-řterov Kř 1754, 140; Ne dáı poginoti onomi, ko řziti řzám formáluval SM 1747, 59; řteri řze pa vu Gofřzpodni vřpa, onoga dobrouta okouli vzeme SM 1747, 96; i pihali řzo votrovje, i řzpadnoli řzo konoj hiřzi Kř 1771, 23; On je vřze ono, řtero dobro řzmo zamŭdili plácsao Kř 1754, 115; Křfřtsenik řzamo vu řzrczi vřrje ono, ka je Boug nazveřřzto KMK 1780, 4; Boug i z-meřzom je ono meřzto nazáj napuno KM 1796, 6; da bi řze moglo i od Vogrszke Králevcsine veleti ono, řtero je Boug pravo KOJ 1833, VI; Bila je pa Szobotta vu onom dnévi Kř 1771, 279; Jeli řzta ofřztanola vu onom řzrecsnom řztálifři KM 1796, 6; Nas Gofřzpon Jesus Křifřtus vu onoi Nocři, vu kteroı SM 1747, 39; Mámo exempláre glihne zonim piřzřmom, řtero je oprvics bilou piřzřno Kř 1771, A3b; řteri řzo ti glaszniczke? Oni řzo, řteri řze morejo zgovárjati KOJ 1833, 2; Vřza ona koteralfz řtki potreibna TF 1715, 29; řteri řzo oni petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3); Z-ete řfenidve řzo zisli oni viřzikoga zřáfřtva KM 1796, 10; Ktere řzo one reicři SM 1747, 39; Za cećávce se zovéjo one stvári AI 1878, 5; Ona, řtera Katolitsánřzki křfřtsenik more vřrvati, zřřřávajo řze KMK 1780, 6; Amilořcho pak vřřnim nad jezero pokoleinya onih, koteri mené řbŭbjo TF 1715, 18; kai dare ona od řuhovnoga řugoványa řché premislávati TF 1715, 3; pokoleinya onih, ki mené řubio ABC 1725, A4b; řteromi je nej potrejbno vřzákı dén, liki onim viřesnyim popom Kř 1754, 103; Ocsa vas, řterije vu nebéřzaj, dá dobra onim, ki ga prořzjo Kř 1771, 22; Jaj vsřžem onim, ki v-tebi dvojjjo KAJ 1848, 10; dabi on, one, kteri řzo pod Právdov bili, odkřpo SM 1747, 10; ino bode kastigal (mařzřoval) one, ki Bogá neznajo SM 1747, 15; Vnougı řze zmed oni, řteri řzpijo vu práhi zemlé Kř 1754, 139; Lázar je pa eden bio zoni, ki řzo vkřp doli řzeli Kř 1771, 306; Onih řřře řze ofřzoudijo vu Purgatorium KMK 1780, 99; Zđarmi napuni one, Ki nyega prořzjo BKM 1789, 11; nego řze raduje Bogh vu onih,

koteri řze nyega boyo ABC 1725, A6a; Vu oni dnévi, da bi jáko vnogo řřřtva bilou Kř 1771, 125; ino radi vřřnimmo zonimi, koteriřzo proti nám pregreifili TF 1715, 30; řteri kastigam nad onimi, ki mené odřřřávajo ABC 1725, A4b; I, csi řto kaj kraj vzeme od rejsi i zonoga, řtera řzo piřzřna Kř 1771, 808; Zbrojávajte piřzřma i ona řzo, řtera řzvedocsijo od méne Kř 1771, 281; řzo potřdili, ka řzo vřza ona iřřtinřzka, řtera řzo predgali KM 1796, 131; i vardejvas ona, řtera řze razlocsávajo Kř 1771, 451; Naj ona, dá nám, řtera řzo na telovno řvilejnye nařře potrejbna KMK 1780, 29; i ona řbŭbiti, řtera hitro preminéjo KM 1783, 217

ŏnda prisl. *tedaj*: Gdate řzřasna řzmert kroto preřzřřři, ŏnda te kroti zbantřje vĐřři SM 1747, 82; Imre je ŏnda i potom domŏ i materi dávao pēneze KAJ 1870, 22

opádati -am nedov. *upadati, niřzati se*: Apadni; opádati, vkřpidti KOJ 1833

opadjenjé tudi opadnjenjé in opadnenjé -á s *padec, moralno slabo dejanje*: vdvojnŏřzt opádjenjé Kř 1754, 176; po opádnyeni pa jáko porřseno vŏ dáo Kř 1754, 6a; Zřok toga je nařři prvi roditeľov vgřejh opádnenjé Kř 1754, 124; vřzraeli bode Vnougim na opádnenjé BKM 1789, 40

opádnoti -em dov. **1.** *pasti, storiti moralno slabo dejanje*: Naj ne opádnem prořzřim te řř 1796, 120; I opádné ji řzřdce KAJ 1870, 19; pren. Ta řusna vřřřt neopádné BRM 1823, 273 **2.** *izřřřa nastop řtanja, kot ga nakazuje dolořilo*: Dŏnok ne opádnem vu dvojnŏřzt SM 1747, 73; Dŏnok ne opádnem vu dvojnŏřzt BKM 1789, 166; V-dvojnŏřzt ne opádnem řř 1796, 60; csi vsalořřt opádnés SM 1747, 89; Csi vřřalořřt opádnés BKM 1789, 183; Da v-bářrivnŏřzt neopá(dne)te BRM 1823, 226; Vu velikoj řřalořřti vu dvojnŏřzt bi řze opao BKM 1789, 289; V-oblářřt te řzmřti řzam opao řř 1796, 155 **3.** *zadeti*: ako na nyé glih řzmertne opadneio kastre SM 1747, 87 **4.** *odpasti*: I, kak gingav liřzt opádné KAJ 1848, 242 **5.** *upasti, zniřzati se*: i po csářzi je tak opádnola voda KM 1796, 12 **6.** *poklekniti*: Ino na licze pred nyim opadnem BKM 1789, 301 **opádneni** -a -o **1.** *odpadel*: i z-szvojjm opádnyenim liřřřjem řzo jo notřizagrňole KAJ 1870, 101 **2.** *padel, ki je řtoril moralno slabo dejanje*: Opádnyeni od vŏře mocřen potřrdnik BKM 1789, 148; Opádnyene zdigne gori BKM 1789, 357; Da opádnyene gori zdignes BKM 1789, 348

opadnŭvati -řjem nedov. *padati, pogubľjati se*: vnogo Đřřřřz vřřzaki dén opadnřje ino řze

vtápla TF 1715, 4; Me fzcze kakti oczel je, Bouga fze ne boji ono, Opadúje v-fzmrtno gerlo BKM 1789, 206

ópak prisl. *narobe, nasprotno*: Jáko je lehko delo Bôgi To fzcresco preobrnôti, I tak opak nefzcresco vnôgi, Na fzcresco zaobrnôti BRM 1823, 131

opásati opášem dov. *obdati obkročiti*: szledkar je Bethlen escse denok dvakrat szlábo opášao prouti Ferdinándi KOJ 1848, 92; Belgrád pa opáša KOJ 1848, 53; i med drúgimi je opafzao telikájfe Betúlio KM 1796, 72; Nas nepriatel, zvoifzkouv náfz je opáfzal KŠ 1754, 79; pren. ino szí me z veszeljom opášzao TA 1848, 23; Opášes me z mocsjôv k bojúvanyi TA 1848, 14; Záto opáfte ledevjé pámeti vafe KŠ 1771, 704 **opásati se** opášem se *opasati se*: doli dene gvant i vzeme brifzcaso, i opáfe fze 'znyouv KŠ 1771, 310; velim vám: kaj fze opáfe i doli pozfadi KŠ 1771, 213; opafi fze i obúj foulincze tvoje KŠ 1771, 379 **opásani** -a -o **I. opasan**: zbrifzácsov, zfterov je bio opáfzani KŠ 1771, 310; oblecsenoga do glej'znja vdúgom gvanti i opáfzanoga pod prfzami zlátim pojáfzom KŠ 1771, 768; pren. Sztojte záto opáfzani na ledevjáj vaí zifztinov KŠ 1771, 587; ka fzmó zgrejhi okouli opáfzani KŠ 1754, 213; Naj bodo vafe ledevjé opáfzane i fzvejce gorécse KŠ 1771, 213 **2. obdan, obkročzen**: Ferdinand II. od protivnikov zevsze sztráni opášzani KOJ 1848, 90; vojvoda, da opášzani z szvojimi Velikási Lajosa, obiszka KOJ 1848, 45; pren. i goré szo z-veszéljom opášzane TA 1848, 50

opásti opádnem dov. **I. pasti, storiti moralno slabo dejanje**: ali gda glih fchem opáfzti, Jesus na pomocs pridi mi SM 1747, 68; Ali nedáj mi opáfzti BKM 1789, 212 **2. izraža nastop stanja, kot ga nakazuje določilo**: Vobláfzt te fzmrti fzam opao BKM 1789, 426

opášuvati se -újem se nedov. *opasovati se*: Bojdi nyemi liki pojász, z sterim sze vszakdén opasúje TA 1848, 93; gda fzi mládi bio, fzám fzi fze opasúvao KŠ 1771, 335; pren. Czefzto mojo i doli léganye moje opasújes KŠ 1754, 88

opática -e ž *opatinja*: Szófia csi je pa kak opaticza szvéto szklenila szvoje 'sivlejnye KOJ 1848, 28

opáziti opázim dov. *opaziti*: Észrevenni; opaziti KOJ 1833, 155; i lehko vszáki opázi, kak je 'ze od nigda opázeno AI 1875, br. 2, 8; Lutheranszki goszpoudje szo szami opazili, ka nyim gli fararje nebi potou'sili KOJ 1914, 134 **opázivši** -a -e *ko je opazil*: Nego malo szledi opázivsi Samuel, da vnougi vlecséjo KOJ 1848, 16 **opázeni**

-a -o *opážen*: i lehko vszáki opázi, kak je 'ze od nigda opázeno AI 1875, br. 2, 8

opázivati -ijem nedov. *opazovati, prežati*: Lesni; nacsákati, opázivati KOJ 1833, 164

òpek -a m *opeka*: Što niti pokrivátjega opeka niti deskič nezmore BJ 1886, 7; Sténo zidár zkamna ali zopeka (tégglából) zida BJ 1886, 6

òpet prisl. *spet, zopet*: zNebézfz opet doli pride SM 1747, 13; Opet fze molimo KŠ 1754, 223; I opet: jaľz bom fze vnyem vúpao KŠ 1771, 674; Szvojo milofcsoopet vò poká'ze BKM 1789, 354

òpica -e ž *opica*: je čemérna, nevarna opica AI 1878, 7; Či se štoj pred opicov muje AI 1878, 6; Amerikanske opice májo dugi rép AI 1878, 7

opičiti -im dov. *zapičiti, zatakiniti*: na nyega kúkmo [vrh ostrešja] zeléno lisztnáto véko opícsi KAJ 1870, 75; ali geto je odrászao (klešč) v-kò'zo sztvári sze opícsi i nyi krv céca KAJ 1870, 111 **opičeni** -a -o *zapičen, zatak njen*: Na vsaki grob je eden križ opičeni BJ 1886, 26

opičji prisl. *opičje*: nej je prisao v-solo med deczo nedosztojno po páverszkom oblecseni, tudi nej po opicsjem na glávi kápiczó KOJ 1845, 5

opijani -a -o prid. *opit, pijan, omamljen*: Atila, vesz opijani pri nyoj szí je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; Medtémto ga na szpráviscse szo sze vnougi opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19

opišlíviti -im dov. *postati plešast*: Lúdje na sztaroszt opislívijo, nyi vlaszké obszerijo KAJ 1870, 31

opítanje -a s *sodba*: Csákaj záto Krifztusa, na fztraso opítanye BKM 1789, 449; Csákaj záto Krifztusa, na fztraso opítanye SŠ 1796, 107

opítati -am dov. **I. vprašati**: I eden 'znyih právdénik opita ga KŠ 1771, 74; nego ga prvle opitamo KŠ 1754, 58; Csi znánsza szrécsas, i opitaj, kak sze mu godi KOJ 1845, 29; I opitao je te pízfácse KŠ 1771, 130 **2. soditi**: Ki pride opítat, Szvoje verne kfzebi zvát BKM 1789, 8 **opítati se** -am se *vprašati se*: Opítas fze, zakaj fzi bio tak jálni BKM 1789, 439; vkom pak kerfchánfztvo fztov, akofze opítajo, a ni edne piknyicze neodgovorio TF 1715, 4

oplákati opláčem dov. *objokati*: Ár kak fze narodi preczi tam oplacse te fzvoj 'sitek SŠ 1796, 130; Moje grejhe oplacsite BKM 1789, 206

oplakavajúči -a -e prid. *objokujoč*: Szvoje greihe oplakavajúčim TF 1715, 35

oplemeniteni -a -o prid. *oplemeniten, olepšan*: nyegova prouszta zvúnejsina oplemenitena, zobriszana KOJ 1845, 5

òplen -a m *open, del voza*: Na dvé náredaj le'zita dvá oplena, na oplenoma rebernice KAJ 1870, 72

oplétati oplétam nedov. *spletati lase*: naj sze

- nyim netrbej pred moskimi cseszati, opletati, i mújvati KOJ 1845, 41
- oplóut** -a m *ograja*: Tej divji Avarci szo meli velke z-zemlov notrizagrajene oploute var imenüvane KOJ 1848, 6
- oplúnoti** -em dov. *opljuvati*: I ofpoutajo ga, i bicsúvali ga bodo, i oplúnejo ga KŠ 1771, 135
- oplúnoti se** -em se *opljuvati se*: Ár fze dá poganom i oplúne fze KŠ 1771, 233
- oplúvanje** -a s *opljuvanje*: Ah! ká'zi mi Korôno, oplüvanye KAJ 1848, 99
- oplüvati** -üjem dov. *opljuvati*: Vpékli ru'zni, na špot tusni vřzega te oplüje BKM 1789, 450
- opobóugšati** -am dov. *poboljšati*: Fararje meszto toga, ka bi lüsztvó opobougsali, szo sze potepali KOJ 1914, 15
- opobóugšlivi** -a -o prid. *izboljšan*: Za tém opobougslivim czvetéce mladine govorjenyom, Duhovnik szvoje pridájo KOJ 1845, 92; nego szo szami nikelko lepsih i opobougslivih znouva szlo'sili KOJ 1845
- opodné** tudi opoudné prisl. *opolodne*: kak rano i opoudné nyou vo lzlu'ziti KŠ 1754, 214; Opodné pa na pouti vido lzam KŠ 1771, 422; opodné ino vecsér KMK 1780, 32; Dájmo hválo záto nyemi Rano, opodné BKM 1789, 73; Tou fze je opodné zgoudilo KM 1796, 110; ino vlej kravi v-goubecz zájtra, opodné, i vecsér KOJ 1845, 109; ona hrána, veli, stere szi opódné nêstela jeszti KAJ 1870, 44
- opojiti** -im dov. *napojiti*: Oh Krv Krisztuffóva opój ti mené KM 1783, 122, 160 **opójeni** -a -o *napojen, opit*: Opojeni do od obilnoszti hi'ze tvoje TA 1848, 28
- opólnoči** tudi opólnouči tudi opóunouči prisl. *opolnoči*: Opou noucsi je pa kricsanye polřtanolo KŠ 1771, 83; szo nisteroucs od terilnice opounocsi domou idoucs vidile KOJ 1845, 113; Ár opol noucsi on gori lzátáne BKM 1789, 377; Opólnócsi gori sztánem tebé dicsit TA 1848, 101
- opómba** -e z *opomin*: gda mlájsi pri zájtrasnyih i vecsernih molitvaj brez opombe szvoje roucsice goripovzdignejo KOJ 1845, 19; Hunyadi poulek opombe szvétóga Ocsé tudi priplava po Dunáji tá KOJ 1848, 60; Kráo je Erseka opómbó za sálo nej vzéó KOJ 1848, 73; nenájde trousta pri Dúhovniki szvojem, steroga opombe je pred tem vedno oszmehávala KOJ 1845, 88
- opoménje** -a s *omemba*: Opoménye vrédno bitja v preminócssem mészeci nê bilo AIP 1876, br. 3, 3; Za opoménya plácse dácse sze more 10 krajcarov plácšati AIP 1876, br. 4, 2
- opomenóuti** -ém dov. *opomniti, opozoriti*: Szóllítani; obrercsti, opomenouti. KOJ 1833, 173; Potrejbno fze mi je záto vidilo opomenouti brate KŠ 1771, 544; opomeném ga zdejl KŠ 1771, 740; ki vářz opomené KŠ 1771, 497; i za kákse falinge volo opomené KM 1790, 90; Tu sze vszaki opomené KOJ 1833, 33; Pobo'sen Csaszar Luthera opomené KOJ 1845, 61; Stevan IV. ga opomené na k-szebi poszlyane vszega toga KOJ 1848, 39; Naj je troufta, opomené i potrdi KŠ 1771, 701; da bi vářz po milofcsi meni od Bogá dánoj opoumeno KŠ 1771, 482; Opoumeni m'è na tou KM 1790, 32; řteroga je pred tejm toga dofztakrát opoumeno KŠ 1754, 195; opoumeno ga je Gofzpon Jezus KM 1796, 126; z-noutra je opomenoula te moudre KM 1796, 90 **opomenóuti se** -ém se *spomniti se*: Tiszta róka kaj vrédna, stera sze zdárom opoméni od szziomáka AIN 1876, 39 **opomenívši** -a -e *opominjajoč*: Steri poszlavec na dugo vrémen voosztáne, tákse kucse predszednik opomenivsi pita, jeli AI 1875, kaz. br. 3 **opouménjeni** in **opoménjeni** -a -o *opomnjen*: I opoumenyi od Bogá KŠ 1771, 6; opoumenyeni od angyela, ka bi tebé zváo KŠ 1771, 372; I opoumenyeni vu lzneh KM 1796, 90; poszlavcov .. od szvoji zaberácvov szo v-piszmaj opoményeni, ka naj szvojo rêcs obdr'zijo AIP 1876, br. 6, 7
- opomenüvati** -üjem nedov. *imenovati, dajati*: Tak je to hi'zno lüsztvó blá'zeno biló, ka szo jih ti znanci za példo opomenüvali AIP 1876, br. 10, 6
- opominanje** -a s *opominjanje, opozarjanje*: od křřzta i nyegovoga lzáda opominanye KŠ 1754, 188; Ár je nafé opominanye nej bilo zbloudnofzti KŠ 1771, 616; Opominanye na hválo dávanje vu czérkvi BKM 1789, 7b; zopominanya na boj i molitev KŠ 1771, 573; Brezi vszega na drúgo opominanya more posztaviti KOJ 1833, 31; I brezi opominanya pazi KAJ 1870, 139; řteri fze prouti vlzemi opominanyi vála KŠ 1754, 195; da i mi tvojoj rejcsi i opominanyi dopifřtímo KŠ 1771, 844; Prouti dobromi opominanyi vu grejhi obtrdjený KMK 1780, 91; Moremo tak pokorni biti opominanyi nasse Domovine KOJ 1845, X; vzemimo gori opominanye TF 1715, 8; csi je rejcs vu vami na opominanye lüřztva KŠ 1771, 382; Ali da opominanye Me dr'zati nescsete BKM 1789, 270; Ali opominajoucsi, vu opominanyi KŠ 1771, 476; Moremo i zetím leipim opominanyem TF 1715, 36; raduvali fzo fze nad opominanyem KŠ 1771, 390; gda je pobo'sna opominanya pred fzvojega fzíná polřtavó KM 1796, 70
- opomínati** -am nedov. *opominjati, opozarjati*: řurgetni; opominati KOJ 1833, 172; řchéjo

eden drůgoga kak na dobro opominati TF 1715, 37; opominati ino obudjávati nářz more na ľúbéznofzt SM 1747, 33; eden drůgoga opominati KŠ 1754, 133; mogoucsi fzte eden drůgoga opominati KŠ 1771, 482; Dů'zna řzta edendrůgoga opominati SIZ 1807, 10; Opominam zátó, naj pred vřzejm KŠ 1754, 151; Opominam tak vářz, bratje, za volo milofcs Bo'zi KŠ 1771, 475; opominam vářz, vi zvasov deczov ne zamůdte BKM 1789, 6b; Ti mené opominas KŠ 1754, 240; Pavel Apofstol vářz opomina KŠ 1754, 6; ino nyega po tom obecľanyi opomina SM 1747, 41; Zátó Paveo opomina KŠ 1754, 72; I na dale opomina na Sz. 'zitek KŠ 1771, 540; Tejm táksim nedelavnim zapovidávamo i opominamo KŠ 1754, 166; opominamo vářz, naj zamán milofcsó Bo'zo ne vzemete KŠ 1771, 538; naj fzevezfelijo i czérkev na řzvétí 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; z-pepelom na cselo opominajo krsztsenike govorécsi KOJ 1845, 97; Naj bli'znyega opominamo KŠ 1754, 65; Naj mi opominamo Titufa KŠ 1771, 542; nego je opominajmo i primárjamo KŠ 1754, 64; opominajte te neporedne KŠ 1754, 103; bi nyé opominali nai prinyem ofztánoe TF 1715, 17; naj bi tam lufztvo na pokouro opominao KM 1796, 81; Hľápcze opominaj, naj KŠ 1754, 66; Eta gůcsi i opominaj i káráj KŠ 1771, 659; Obůdi nářz i opominaj KM 1783, 20; Opominaj nářz, naj nazáj, Nejdemo BKM 1789, 55; Zátó opominajte edendrůgoga KŠ 1771, 622; nakoi nářze opominau govorécfi TF 1715, 41; i opominao je vřze, ka bi řztálnim Szrczom ofztali KŠ 1771, 377; Oprvim je z-dobrim opominao nyega KM 1790, 54; kak řzmo otroke, opominali KŠ 1771, 617; i etak je opominala můhó KAJ 1870, 8 **opomínati se** -am se *opominjati se, opozarjati se*: Nájmre deca se naj opominja AI 1878, 48 **opominajóuči** -a -e *opominjajoč*: Ali opominajoucsi, vu opominanyi KŠ 1771, 476; naj prebiva vu vami i opominajoucsi fze z-Zoltármi KŠ 1771, 609 **opomínavři** -a -e *opominjajoč*: Potrdjávavři důfe vucenikov i opominavři, ka bi ofztanoli vu vřri KŠ 1771, 387; i opominavři řzami řzebé z 'Zoltármi KŠ 1754, 28

opomôčti -môrem dov. *I. opomoči si*: András II. řzi ovak zdáj nemore opomocsti, nego KOJ 1848, 35 **2. pomagati**: ki, da nyim ovak nebi mogao opomocsti KOJ 1845, 54

oponášanje -a s *I. vedenje*: kvucsitelom oponáfanye KŠ 1771, 671; On je poštenoga, dostójnoga oponášanja dečák bil BJ 1886, 23; Z-postenyom i z-dobrim oponášanyom AIP 1876, br. 5, 5; Vcsi na a.) oponáfanye k-Bougi KŠ

1771, 751 **2. očitanje, ugovarjanje**: profzi jo od Bogá, řterijo dá brezi oponásanya KŠ 1754, 148

oponášati se -am se nedov. *vesti se*: Kak řze moremo oponáfati I. kvľádnikom KŠ 1771, 477; niti řze neoponása tak redovno KAJ 1870, 139; Ki, kak řze je pri nyi oponáfao i trpo KŠ 1771, 589; Tam řze je lepó oponásao KAJ 1870, 22; steri řzo řze posteno oponásali KOJ 1848, 25

oponôsti -im dov. *očitati*: Panaszolni; oponoszti KOJ 1833, 68; i neoponoszi, ka řzi dáó KOJ 1845, 37

opótiti in opóutiti -im dov. *spomniti, opomniti*: Utasitni; opoutiti KOJ 1833, 179; zamůce krava v-stali ino ga opóti, da je nyó potřebno napasó gnati AIP 1876, br. 8, 6 **opótiti se** in opóutiti se -im se *spomniti se*: Na ednók řze opótím: zdaj řzam na Bisztrici AIP 1876, br. 8, 8; Ah za volo Bo'so! zdaj řze 'se opouti KM 1783, 254

opòznan -a -o prid. *poznan*: za řzvoje kalvinszke vőre delaven je opoznan AI 1875, br. 2, 4

opráti operém dov. *umiti*: 'Zidovje, csi do laktá neoperéjo rouk, ne jejjo KŠ 1771, 122; Operi me zhisopom i bileřfi bom od řznejšja KŠ 1754, 232; Roké vu vodi on oprá BKM 1789, 84; oupraó nyidva je od vdárczov KŠ 1771, 393; Z-velikom poniznofztjom je oupraó nogé řzvojom Vucsenikom KM 1796, 105; Geto řzo jo pa ouprali, polo'zili řzojo KŠ 1771, 370; pren. i zkervjom Křiftussa operi řznyega vřzo necsifztoeco SM 1747, 63; Krv operi vszo mojo necsisztoeco KM 1783, 37; Gofzpon Boug, Dabi me ti opráo BKM 1789, 214; me falofzno řzerce preporácsam tebi vroke, ko řzi opral řztvom kervjom SM 1747, 69; Toga řzvejta grejhe oupro BKM 1789, 53 **opráti se** operém se *umiti se, očistiti se*: Gosi se pa vu járki vesélo operéjo BJ 1886, 43; Opertelřze, ocľifřztiteřze KŠ 1754, 210 **opráni** -a -o *umit*: I opráni na teřli zcsifřztov vodouv KŠ 1771, 689; pren. ali opránifřzte, ali pořzvecseni řzte KŠ 1771, 500

óprava tudi óuprava -e ř *I. oprava, oprema*: konyszka óprava řzo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; Sztolna óprava řze po vszákoi řěřztvini vkůp more pobrati KAJ 1870, 44; i ouprave řasznovito ravnati KOJ 1845, XV **2. obleka, oblačilo**: kak řzvéřtesnya ouprava KOJ 1845, 40; I zmislena óprava KAJ 1848, 172; i vu dořztořnoj oupravi KMK 1780, 65; z-krznatov oupravov odeno KM 1796; Vu etakři dněvaj důhovnik vu řvéřřnyoj ópravi řtopi k-oltári BJ 1886, 20

ópravica tudi óupravica -e ř *opravilo, opravek*: Ka řze prepovidáva Vřřákře drůge oupravice, řtere bi prouti mogle biti KMK 1780, 41; Hábaj řze od mářni 'Zitka ópravicz vnógi KAJ

1848, 134; Pri zacsétki ôpravíc szi Proszí od Bogá pomôcs KAJ 1870, 166; I vlê blagoszlov na moje ôpravice KAJ 1870, 5; fzo vu dományi oupraviczaj nyemi lejhko hafzek vzéli KM 1790, 58; Deca sze zmênya po dokoncsani ôpraviczaj KAJ 1870, 97; Teda ide cslovek za szvojimi ôpraviczami TA 1848, 85

opravíčanje -a s *opravičenje*: Luther sze je prijao prouti opravicsanyi vcsiti KOJ 1914, 112

opravilen -lna -o prid. *delaven, sposoben*: Dober i opravilen Vuositeo je právi blagoszlov bo'si KOJ 1845, 18

opravílo -a s *opravilo, delo*: teccasz je pa z-prepovedov dúhovszkih opravil (Interdiktom) vdáro vesz Ország KOJ 1848, 35; Med etimi opravilami Matyasa I. nadigáva Czaszar, naj bi Csehszko zászé vzéo KOJ 1848, 64

opráviti oprávim dov. **I. opraviti**: Ár neznajoucsi Bo'zo praviczó i fszvojo lafztivno praviczó ifzkajoucsi opraviti KŠ 1771, 470; Ti fšám mores opraviti, Csi kaj more dobro biti BKM 1789, 118; ka tak more pravicsen opraviti TA 1848, 9; Ferdinand II. je veliko meo z protestantmi opraviti KOJ 1914, 127; Gda oprávis pri Goszpoudi tvoj poszeo KOJ 1845, 27; ka naj szehanye i brátvo domá oprávjio AI 1875, kaz. br. 2; nego prvle, liki fze pita, je je oprávla KŠ 1771, 443 **2. pomagati, postaviti pokonci, podpreti**: Dofzta more molitev toga pravicsnoga opraviti KŠ 1754, 152; Opravi me nazáj gori i ozdravi me SM 1747, 242; Náfz vnaturi fzkvarjene ti opravi BKM 1789, 152; z-Szvétim Dúhom vfzej náfz opravi SŠ 1796, 43 **opráviti se** oprávim se **I. postaviti se pokonci, vstati**: Ali fztani gori, i opravi fze na nogé tvoje KM 1796, 124; Notrejsnyi cslovik fze oprávi SŠ 1796, 44; nogé .. nê sze je mogao na nyé opraviti KAJ 1870, 38; I gori fze je opravo te mertvecz KŠ 1771, 188; I nej fze je mogla nikako gori opraviti KŠ 1771, 216 **2. odpraviti se**: na pout fze opravi KM 1783, 256 **oprávívši** -a -e *ko je opravil*: da morete prouti fztánoti i vfza opravívfi obfztáti KŠ 1771, 587; ár oni, 'se vsza opravívsi, szo Wladiszlava na Vogerszko pozvali KOJ 1848, 54; tú nikáj neopravívsi ide prejki Müre KOJ 1914, 108 **oprávleni** -a -o **I. opravljen, narejen**: Dofzta zmore pravicsnoga vu vóri oprávlena molitev KŠ 1771, 754; Vszáki dén szvoj poszel má, Oprávleno je dobiecsek KAJ 1870, 83; naj poglédne, ka je 'ze oprávleno AI 1875, br. 1, 6; ár vcsaszi po oprávlenom Koronüvanya szvétki zapouved vopuszti KOJ 1848, 18 **2. določen, odločen**: Drúgi pa tó právjio, ka je

tak oprávleno, ka Hercegovina sze pridrú'zi AIP 1876, br. 11, 3 **3. vzravnan, pokončen**: Ino knebêfzam oprávleno tejlo, Nám fzi darüvo BKM 1789, 158

oprávlanje -a s *opravljanje*: orszácsko szpráviscse, na stero vnogo dugoványi oprávlanya csáka AI 1875, kaz. br. 1; Za volo toga je tamosni plebános zmirom pomocnika mogao meti za opravlanje pokornikov KOJ 1914, 106; ninisztera, ki za eto delo opravlanje csesztnike imenuva AI 1875, br. 2, 3; v soulaj, i pri oprávlanyi právdenih poszlov je nemski jezík bio za povedani KOJ 1848, 113

oprávlati -am nedov. **I. opravljati**: Ár nám je zadofzta, ka fzmo volo poganov oprávlali KŠ 1771, 711; szo lutheránje szloboscino zadoubili po szvojoj vóri djászti i oprávlati KOJ 1848, 83; ovo zmetávam vráge i vrácsanya oprávlam KŠ 1771, 217; Ki z-mrmranyom oprávla ono, ka more KM 1790, 18; ali zvúnejsnye telovno delo oprávlamo KŠ 1754, 24; i efce vu vrejmeni méra naj vfza oprávlajo KM 1790, 9; ako bos oprávlao i delao, kakoli fcsés i mores KŠ 1771, 651; delo Evangyelifta oprávlaj KŠ 1771, 651; i fztrepetanyem fszvoje zvelicsanye oprávlajte KŠ 1771, 595; Cisztercitam naj bi lih soule oprávlali KOJ 1848, 122; pren. grejh po zapouvidi oprávlao je vmeni vfze po'zelejnye KŠ 1771, 462; Jaj vszém, ki szo vszáko rú'znoszt Brez' sztráha oprávlali KAJ 1848, 119 **2. imeti opraviti**: Ferdinand II. je z-Proteszantmi veliko meo oprávlati KOJ 1848, 90 **3. pomagati, skrbeti za koga**: Zató Sz. Dújh vfze tou dobro vnami Oprávla KŠ 1754, 124; da bi z-têm szebé i te mênse szírotice szvoje oprávlati mogla KAJ 1870, 22; geto je nêmeo, ki bi ga vodo i oprávlao KAJ 1870, 37; Ravnaj, oprávlaj vfze nafé csinejnye BKM 1789, 15; Boug potih oprávla BKM 1789, 186; Blagoszlovis nyé szilje, itak jo oprávlas TA 1848, 50 **oprávlávši** -a -e **I. delajoč, opravljajoč**: nego bole dela, oprávlávfi kaj dobro zrokami KŠ 1754, 53 **2. ko je opravil**: Szpráviscse oprávlavsi eto, blizi do sziszvécov nede szedsztvo dr'záno AI 1875, kaz. br. 2 **oprávlani** -a -o *opravljan*: i da je tó oprávlano, sze naprhêpolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Vszeφέle dácsó szlisajôcsi dugoványi bodo oprávlani AIP 1876, br. 4, 1

oprositi opròsim dov. **I. zaprositi, naprositi**: Poglavárje szo Pápo za sztrosek oproszili KOJ 1845, 54 **2. zasnuti**: i te prvle kakbi jo oproszo, povem ti AIP 1876, br. 10, 6; i szi mené od pokojnoga ocsó oproszo AIP 1876, br. 3, 7; zató da je nemskoga caszara cseri oproszo AI

1875, br. 1, 4 **opròšeni** -a -o **I. zaprošen, naprošen**: dùhovnicke szo oproseni na vcsènye AIP 1876, br. 4, 7 **2. zasnuhlen**: Polszkoga Krála oprosena csi nyemi je tudi korb dála KOJ 1848, 66

òprvič tudi òpervič prisl. **I. prvič**: nego nai on fžám opervics vu fžvoja nádra noter fžégne SM 1747, 42; Nego v-Damaskufi bodoucsim oprvics i v-Jeru'zálemi fžam nazvifcsávao KŠ 1771, 422; Kak fzi oprvics priso BKM 1789, 8; zdaj oprvics Na fžvetlofzt dáne sŠ 1796, 1 **2. najprej**: vfžáki cslovik oprvics dobro vino polo'si pred gofzti SIZ 1807, 26

òprvim tudi òprven prisl. **I. prvič**: Oprvim je z-dobrim opominao nyega KM 1790, 54; Oprvim ete KM 1796, 13; Oprvim ete zrok SIZ 1807, 7; Gda je Csernáv Ferko Ne'zo oprven zaváro AIP 1876, br. 4, 5; ki szo zdaj oprven poszlavci AI 1875, kaz. br. 3 **2. najprej**: Senò opervim vu plastiče skladéjo BJ 1886, 29

òpsüvâti -űjem dov. *opsovati, ozmerjati*: Steri zbije, ali opfžúje Otlo fžvojga KŠ 1754, 32

Optúj -a m *Ptuj*: I pokedob szo Püspeczke bili v-Optúji, v-Strigovi KOJ 1914, 98

òpüstéjnje -a s *opustošenje*: szmodio, i opüsztejnje delao KOJ 1848, 81

òpüstiti tudi opístiti -ím dov. **I. opustošiti, uničiti**: Tvojega ferega nedaj opüfztiti BRM 1823, 322; ete Ország nej steo opüsztiti KOJ 1833, X; ki odúrijo to kurvo i opifztijo jo KŠ 1771, 797; Lasztvice doszta skodlivi sztvári opüsztijo KAJ 1870, 104; Ovo fžvojim mefztom vfze fzo opüfztili BKM 1789, 325; Gda bi pa 'fe vnouga mejfzta opüfzto Holofernes KM 1796, 72; Pannonio, ki szo jo opüsztili KOJ 1848, 3; Tatárje, gda bi cèli ország grozno opüsztili, szo KAJ 1870, 165 **2. zapustiti**: V-nevòli neopüfzti Náfz BRM 1823, 446 **opüstiti se** tudi opístiti se -ím se *opustošiti se, uničiti se*: vfžáko králefztvo, ftero je med fzebom razdeljeno, opifzti fze KŠ 1771, 207; Záto fze nám vfze opisti BKM 1789, 339; Tak fze je opüfzto vefz 'Sodovfzki orfžág KM 1796, 73 **opüsteni** -a -o *opustošen*: neodlása szvoj opüszteni Ország znouva obsztvárjati KOJ 1848, 37 **opüšceni** -a -o **I. opustošen, uničen**: Ár je vednoj vòri opüfcseno teliko bogáfztva KŠ 1771, 799; ár je vfze opüfcseno KM 1790, 92; Vrág, pekeo je opüfcseni BKM 1789, 116 **2. zapüščen**: nad vsitki pobolsanye, niti tebe prav fžpoznanye, med namie opuscheno SM 1747, 86; ár je vec diczé te opüfcsene KŠ 1771, 566

opüšcanje -a s *opustošenje, uničenje*: Ka Bòg z-bojnov preobrácsa, Z-opüscsanyem, z-jajom fžkoncsa BRM 1823, 134

opüšcávanje tudi opüštšávanje -a s *pustošenje*,

uničevanje: Lepota i opüfcsávanye czerkvi KŠ 1771, 79; Gda bodte pa vidili odúrnofzt opüfcsávanya KŠ 1771, 144; znafov obláfztyov, ftero nam je dáo Gofzpoud nej na opüfcsávanye vafe KŠ 1771, 545; Vidòcs opüsztsávanye KAJ 1848, 37; szo sze Goszpoda i nyih kmetovje vu razbijanyi ino opüsztsávanyi vgányali KOJ 1848, 79; Betlehen z klanyom, 'sganyom i opüsztsávanyom podver'se KOJ 1914, 128; Vté hajt je bilou pri nasz opüsztsávanye, po'sgánye KOJ 1914, 105

opüšcávati tudi opüštšávati -am nedov. *pustošiti, uničevati*: ki je opüfcsávao one, ki KŠ 1771, 369; nego po Banáti je tudi z-ognyom i mecsom opüstsávao KOJ 1848, 26; Oni szo Törka nazváli, i 'snyim vréd Ország opüsztsáváli KOJ 1848, 102 **opüšcávajúci** -a -e *opüšcájoč, opüščen*: csi sze nájmre k-nominativusi prilo'si káksi opüscsávajoucsi ali drúgi adverbiuma dokoncsek KOJ 1833, 24

opüščenjë -á s *opustošenje, uničenje*: nefztoimo vjedinaní, neg vu opüschena salofzti SM 1747, 85; Gda bodte tak vidili to odúrnofzt opüscsenyá KŠ 1771, 80; Vò je nazvefzto Opüfcsenyé Jeru'sálema KM 1796, 103; Zdigni sztopáje tvoje nad vekivecsnim opüszcsenyem TA 1848, 59

oráč -a m *orač*: Ovo, Oráts, tsáka zeméi drági fžád SM 1747, 28; Orács more prvle delati KŠ 1771, 648; Orács sze domò pascsi AIN 1876, 46; Té kopáč, bole oráč (krt), je celo za svoje živlejnje stvorjen AI 1878, 10; Ar je za náfz volo pífzano, kaj orácsi vu vúpányi trbej orati KŠ 1771, 506; Orácske szo po mojem hrbti oráli TA 1848, 108

orangútang -a m *orangutan*: Čarni šimpans i erjávi oranngutang AI 1878, 7

oràniti -im dov. *raniti*: oni fzo pa i toga oranili KŠ 1771, 239 **orànjeni** -a -o *ranjen*: Ti fzi za mé' oranyen bio BKM 1789, 82; Oranyen szem v-téli KAJ 1870, 169; da fzo nági i oranyeni odbej'zali KŠ 1771, 401; pren. ka je nyegova dùsa Oranyena KŠ 1754, 210; Od grejhov cseméra oranyeno dùso mojo KŠ 1754, 232; Eti sze sladki tròst dá Vszêm vu szrcezti oranyenim KAJ 1848, 6; Tva milofzt Troufta Vdüsü oranyene BKM 1789, 317 **orànjeni** -a -o sam. *ranjeni*: Vrácsi, ka je oranyeno BKM 1789, 118

oránje -a s *oranje*: liki poloobdelavczy plük k-orányi je neogíblivo potrejben KOJ 1833, III; nos dober, kak sveder, za oránje AI 1878, 10

oráti orjém nedov. *orati*: Orati Szántani KM 1790, 95; Szántani; orati KOJ 1833, 172; kaj orácsi vu vúpányi trbej orati KŠ 1771, 506; Ftics neorjé

- BRM 1823, 35; Rávno je teda oráo Elizeus KM 1796, 76
- orátja** -a -e prid. *oren*: Zátó sze ete i orátja zemla zovéjo KAJ 1870, 119; K-tomi sze szlisi: orátja-zemla, gde sze szilje ali drügi nárasz pôva AI 1875, br. 1, 5; Ona véfz je mejla ouzdalecs vnogo nerodne orátje zemlé KM 1790, 80
- oreh** tudi ôri oréja m *oreh*: Nux Ori KMS 1780, A9; Dió; oréh KOJ 1833, 153; Ori KAJ 1870, 112; laški ori AI 1878, 52; Grüške, jáboka, orei i drugi szád KAJ 1870, 27; Dúge zimszke dni sze deca z-orêi i jáboki zménya KAJ 1870, 60; ti edni z-orejami rogácso AIP 1876, br. 1, 6
- oreo** ôrla tudi ôrl -a m *orel*: Kak orl z-szvojimi perôtami Mláde odéva KAJ 1848, 211; Ka pa orl z-kém lovi KAJ 1870, 14; Ti fztári fzo ga vu orla kejni zátó kázali KŠ 1771, 261; i ta ftrta fztvár je prifzpodobna kletécsemi orli KŠ 1771, 774; ali ga ti mládi orli pojejjo KŠ 1754, 32; Ár, gde bode mrlina, tá bodo fze fzprávlali i orli KŠ 1771, 81; ka, liki orlove, ednáko k-fzunczi letijo KŠ 1771, 261
- orgelski** -a -o prid. *orgelski*: Tak je vsze vréd posztavo, kak orgelszke 'zvegle AIP 1876, br. 1, 6
- orgole** -ol ž mn. *orgle*: Orgona; orgole KOJ 1833, 167; V-orgole igranyi szo ga ovi skolniczke za Májsztra prestimávali KOJ 1845, 4; Jubál, ki je ocsa bio onih, ki fzo na orgole igrali KM 1796, 10
- orgona** -e ž *orgle*: Naj fzpejva tak i orgona BKM 1789, 286
- Origenész** -a m *Origen*: csi gli bi Origenes i knyim priglihni, ali efcse véksi bili KŠ 1771, 446; dônok ga je Grcska czérkev efcse pred Origenefom vadlúvala KŠ 1771, 668
- orilávati** -am nedov. *grajati*: Lüczke csine neorilávaj KOJ 1845, 3
- orla** -e ž *orlica*: sas (orla) AIN 1876, 10; Orla AI 1878, 25; Kako to orlo, gda 'zivé dugo BKM 1789, 354
- Ormošd** -a m *Ormož*: Perczel Béla Brat je Perczel Móra, ki je vu 1848-mom leti do Ormosda priso AI 1875, br. 2, 6
- órni** -a -o prid. *oren*: 'Sámgár, ki je séfzt fztou Filifzteufov z-ednim órnim 'felelzom doli pobio KM 1796, 46
- óročina** -e ž *dediščina*: hodte, bujmo ga, i nafa bode ta ôrocsina KŠ 1771, 140; vsza ôrocsina, vsze bogásztvo nyihovo za Czaszara pográbleno KOJ 1848, 96; I nej nyemi je dáó ôrocsine vu nyej KŠ 1771, 359; Gofzpoud je tebé namazao za Poglavnika ober fzvoje ôrocsine KM 1796, 53; Krifztus ôrocsino ne dili KŠ 1771, 210; pren. Goszpodne i blagoszlovi ôrocsino tvojo KM 1783, 30; Ti obarjes ôrocsino mojo TA 1848, 111; Niti, liki gofzpodúvajoucsi nad Gofzpodnovov ôrocsinov KŠ 1771, 713
- óročni** -a -o prid. *večen*: Örök; vekivecsen, ôrocsni -a -o KOJ 1833, 168
- óročnica** -e ž *dedinja*: Ona je dike tvoje Nepotemnyena denicza, Imo ôrocsnicza KAJ 1848, 235
- óročnik** -a m *dedič*: ete je ôrocsnik, pojte, bujmo ga KŠ 1771, 70; pren. Csi fzi pa fzin, tak i ôrocsnik Bo'zi KŠ 1771, 564; Csi fzmo fzinovje, i ôrocsniczke fzmo KŠ 1771, 465; Mi szmo tak dike bo'ze Ôrocsniczi odebráni KAJ 1848, 138; I vsze krsztsenike Vcsini ôrocsnike Nébe prebitka KAJ 1848, 132
- óročno** prist. *temeljito*: vama dati mam ti deszét talérov, csi ta mi tak verno i ôrocsno delala KAJ 1870, 134; Jaz ednôk lüvim, ali eto za méne ne premenylivo i ôrocsno AIP 1876, br. 9, 5
- örok** -a m *I. dediščina*: Tak de po krszti Bôg gvüsen örok nas KAJ 1848, 139; da bi ti pozváni vekivecsnoga öroka obecsanye vzéli KŠ 1771, 686; Ga bi nam dike örok dao KAJ 1848, 9; Proszí me i dam ti pogane za örok TA 1848, 3
- 2. lastnina*: steri szo sze na prázna szeliscsa grofa Festeticsa na örok priszelili KOJ 1914, 152; szvojga imánya deszét jezér plügov na örok trem vadlúvánjom darüvo AIP 1876, br. 11, 7
- 3. v zvezi na örok za stalno*: 'selej od Czaszara odürjávano protesztansztvo na örok vdomoviti KOJ 1914, 86
- órokúvati** -üjem dov. *podedovati*: ka mi je cfiniti, naj 'zitek vekivecsni oörokújem KŠ 1771, 204; Tak dugo na zemli 'zivi I blagoszlov örokúj KAJ 1870, 166; örokújte pripravleno vám králefztvo KŠ 1771, 86; i 'zitek vekivecsni örokúvao bode KŠ 1771, 63; i szemen nyegovo bode örokúvalo zemlo TA 1848, 19; Blá'zeni fzo krotki, ár oni bodo örokúvali zemlou KŠ 1754, 41; Ár oni zemlo bodo örokúvali BKM 1789, 254
- oroslán** tudi oroslánj -a m *lev*: kako te erjúoucfi Orofzlány TF 1715, 43; kako te erjúocfi orofzlány SM 1747, 42; kak divji orofzlán SM 1747, 76; liki erjújoucsi orofzlány okouli hodi KŠ 1771, 713; Zaszedjáva liki oroslán TA 1848, 8; Oroslan AI 1878, 11; I tak fzam vu ftrgnyeni zvüfzt orofzlány KŠ 1771, 652; zateknoli fzo orofzlányom vüfzta KŠ 1771, 693; Zapouvid Bo'so one zdr'sávajo .. I divji orofzlányi sŠ 1796, 169; ki iscsejo, kak hrjávajoucsi oroslánje KOJ 1845, 8; Ti mládi oroslánye bodo sztrádali TA 1848, 26
- oroslánski** tudi oroslánjski -a -o prid. *levji*: zátó je vu orofzlánfzko jamo vr'seni KM 1796, 81; Zdáj je grcski Czaszar szvojo oroslánfzko

kóu'so z-liszicsnov dosztávo KOJ 1848, 30; Ti fztári fzo ga pod orofzlányfzkim kejpom kázali KŠ 1771, 102

orožjé -á s *orožje*: Fegyver; orosjé KOJ 1833, 156; Njegovo najhüše orožjé je rog na nosi AI 1878, 20; oro'sje, ino ovakse dragine szo k-nyemi pokopane KOJ 1848, 5; zdaj orosjé teccasz nepüsttjio zrôk AI 1875, kaz. br. 3; Vouri da ne vmoris Csloveka zorusiem, ni SM 1747, 88; Idejo nad Gofzpodna I zofztrim oro'zjem BKM 1789, 74; liki nad razbojnika z-oro'sjom KM 1796, 106; Vogrszki národ ete Ország z-orosjom priszvoijvisi KOJ 1833, X; pren. Terdi grád je nas Bog vNebi, Orosje i obramba SM 1747, 79; naj mi eto tvojeга fz. Tejla i Krvi prijimanye bode mocno orosjé KM 1783, 153

orožnati -a -o prid. *oborožen*: ka vrága povfzud okouli fzébe má, liki orosnátoga nepriátela KŠ 1754, 213; Preganyao je Saul Dávida telikájse z-fzvoijom oro'snátim lüfztvom KM 1796, 58; Vcsera fzo prisli k-nyemi nikaksi oro'snati hüdi lidjé SIZ 1807, 41; pren. Pravice rêcsi orosnati sztao prôti protivnikom AIP 1876, br. 2, 2

orsácki -a -o prid. *državen*: je escse nej prejsao.. orszácki Jezik KOJ 1833, X; da je orszácka peneznicza szpráznyena KOJ 1848, 72; Orszácko ládanye sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; Pôleg orszáckoga szpráviscsa dokoncsane právde AI 1875, kaz. br. 6; dúhovne, orfzacske, Gofzpode fze ti boi SM 1747, 88; szamo tôrszke vore cslovek orszacske csészti dobih AI 1875, kaz. br. 3; Vu orfzáckom fzfprávfcsi KŠ 1771, 853; Na orszáckom szprávfcsici dva sztrána sze nájdeta AI 1875, kaz. br. 2; na podnésnyoj Orszáckoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII; Csi cslovek po orszáckoj ceszti dale ide KAJ 1870, 92; poszlavci szo v-orszáckoj kucsi vküpprisli AI 1875, kaz. br. 1; geto sze orszácki Ocsevje szkrbijo KOJ 1833, X; Od orszáckih Ocsákov je dokoncsano KOJ 1833, III; na prêpolo'zene orszácek sztroske v-tanácsivanye vzeme AI 1875, kaz. br. 2; nego z-szvoijimi Orszáckimi rendelüvaniy KOJ 1833, VIII

orság -a m *I. država*: Ország, v-sterom mi Szlovenye prebivamo, sze imenüje Vogrszki KOJ 1833, VIII; Za tô sumo sze more ország szkrbeti AI 1875, kaz. br. 2; Ár geto je Rim Vlaskoga orfzága naj vékfe mefzto KŠ 1771, 433; szta dvá krepkiva decska vu dolino országa sla KAJ 1870, 133; Potom országa ravnanya z-nôvics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; Nas orfzag nam ti obdersi SM 1747, 86; naj mi v-Vlaski orfzág plávamo KŠ 1771, 423; Vogrszki

národ ete Ország z-orosjom priszvoijvisi KOJ 1833, X; dúg i drügi sztroskih 'ze tak országa te'zijo AI 1875, kaz. br. 2; ka je v-Grcskom orfzági od ti neverni na edno Olivo obefeni KŠ 1771, 159; da vszi známo po vogrszkom gücsati vu vogrszkom országi KOJ 1833, X; Da v-Törszkom országi szamo torszke vore cslovek AI 1875, kaz. br. 3; Z-tühinszki országov vnogo mládi bojnickov odévsi AI 1875, kaz. br. 3; Jedinszke oszobe, tálovje szvéta, varasôv, országov imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10; Za országe i za lüdsztvo je najvékse dobrotivnoszt mir AI 1875, kaz. br. 3; sztopáj v-nisteri országê na deszét palcov raztálan KAJ 1870, 65; V-právdéládanoszti országej.. právde miniszterium more doprineszti AI 1875, kaz. br. 2; Vu táksih országaj je szamoládnoszti AI 1875, kaz. br. 2; poszlaniksztvo, stero drügimi országmí navküp dosztájajôcsa dugoványa vozravna AI 1875, kaz. br. 3 **2.** navadno v zvezi **nebeski orsag** *nebeško kraljestvo, nebesa*: nai tak raszété tvoí ország med nami ABC 1725, A7a; ár je tuo nyemi nebefzki Orfzag SIZ 1807, 3; moucs czirkevna, ali Nebefzkoga Orfzága klücs TF 1715, 11; Vučfenye Nebefzkoga Orfzága Klücsfov SM 1747, 36; Po fzmrti fzfvojga orfzága, Gládali bomo SŠ 1796, 19; i vu tvoj odicseni orfzag nefzéio SM 1747, 64; Hodte vu orfzágh Nebefzki SM 1747, 83; idemo vu tvoj orfzag nebefzki KŠ 1771, 848; Znami delis orfzága tvojeга BKM 1789, 178; Vu nebefzki orfzag nász pelat BKM 1789, 9; Ar za té fzfvejti dá nam Bog fzfvojeга orfzága SŠ 1796, 150; kaibi jafz vnyegovom Orfzági ponyem fivel TF 1715, 23; vu mojem orfzági bodte prebivali SM 1747, 83

ört -a m *oral*: i vu nyé krajini vnougo jezér ortov zemlé ogvüsijo prôti kvári povôdni KAJ 1870, 110

ortográfia -e ž *pravopis*: Právo Piszanye, ali ortographia je návuk KOJ 1833, 10

orúžiti -im dov. *umazati, oskruniti*: Grêh na meni kêp bo'zi Vtepe ino orú'zi KAJ 1848, 224

orúžniti -im dov. *umazati, oskruniti*: ka szo i tanács Visesnyeга orú'znili TA 1848, 9

osàjeni -a -o prid. *zasajen*: Edna vés je sploh sadovenim drevjom bila osajena BJ 1886, 25

osebújni tudi osebójni -a -o prid. *poseben*: za volo nyihove osebejne zaszlü'sbe, i csészti KOJ 1845, 27; Ofzebuinom Zákonom, gledoucs na Tri keipe SM 1747, 34; Ofzebuinom Zákonom SM 1747, 34; Ofzeboinom Zákonom SM 1747, 37; Zgrüntávanye rêcsih je tô, po sterom sze z-edne ino drüge rêcsi osebejne recsi

- zgrüntajo AIN 1876, 69; keliko razločsnih glászov, teliko oszebujnih liter KOJ 1833, 2
- osék** -a m *osek*, *ograja okrog vodnjaka*: Na tô jamo zmêri i narédi eden oszék AIP 1876, br. 8, 8
- ósel** tudi óseo ósla *osel*: Ne boidite kako kony ino Oszel SM 1747, 96; ka pod bremenom le'zi onoga ofzeo KŠ 1754, 52; Koga vol, i oszel, za Gofzpodna fzpozna BKM 1789, 27; Pojbics i oszel KAJ 1870, 32; Osel AI 1878, 14; Návaden oseó má AI 1878, 36; Ne poŕelei ani ofzla TF 1715, 17; Ne poselei ni oszla ABC 1725, A4b; Ne poŕelei ni ofzla SM 1747, 46; nemremo poseleti Naffega bli'znyega .. ino ofzla KŠ 1754, 65; ne odvê'ze ofzla od jáfzeo KŠ 1771, 216; Múv biká ali trôb oszla je nenaszláden KAJ 1870, 1; Csi fze nagodis na gúncza ali ofzla KŠ 1754, 52
- óselnica** -e *z óslica*: fzedécsi na 'zrbéti pod járem navajene ofzelnicze KŠ 1771, 68; i preczi nájdeta edno Ofzelniczo privézano KŠ 1771, 67; Kriŕftus I. na ofzelniczi v-Jeru'zálem gyejzdi KŠ 1771, 136; Ka gyejzdis na ofzelniczi BKM 1789, 2
- ósem** tudi ósen glav. šte. *osem*: Ofzem Nyóltz KM 1790, 96; Eneáfa, od ofzem lejt le'zécsega na poŕteli KŠ 1771, 370; Ali oni defzét i ofzen, na ŕtere je fzpadno túren vu Siloi KŠ 1771, 215; Dávida 'Zoltár k naprêszpêvanyi z oszem sztrúnami TA 1848, 9; li fzamo ofzen fze ji je najsló verni KŠ 1754, 11a
- ósemdeset** tudi ósendeset glav. šte. *osemdeset*: I bilaje vdovicza, okoli ofzendefzét i ftiri lejt KŠ 1771, 171; vzemi tvoj lifzt, i piŕi ofzendefzét KŠ 1771, 225; Ofzemdefzet Nyóltzvan KM 1790, 96
- ósemdvájseti** glav. šte. *osemindvajset*: Csernáv Ferko oszemdvajseti lét sztar decsko bio AIP 1876, br. 4, 5
- ósemnájset** tudi osenájset glav. šte. *osemnajst*: Ofzemnájŕzet Tizennyoltz KM 1790, 96; ŕtera je fzláboŕtzi dúhá mejla ofzenájŕzet lejt KŠ 1771, 216
- ósemnájseti** tudi osenájseti -a -o vrstil. šte. *osemnajsti*: Oszenájseti (XVIII.) táó KŠ 1771, 58; Oszemnájseti táó KM 1796, 107
- ósemstou** glav. šte. *osemsto*: Ofzemfztou Nyóltzfázf KM 1790, 96
- ósendesetŕtí** -a -o vrstil. šte. *ŕtiriinosemdeseti*: i djáo vó ŕtámpati vu Wittebergi v 1584. leti KŠ 1771, A6b
- ósentrêseti** glav. šte. *osemintrideset*: niki cslovik, ki je ofzentréfzti lejt bio bete'zen KŠ 1771, 278
- osèpnice** tudi osìpnice -ic ž mn. *koze*: Na vsze ete nevoule szo prisle oszèpnice (bobinki) KOJ 1914, 130; Bobinke (oszipnicze) szo tórci prineszli KOJ 1845, 117
- óset** -a m *osát*: Ve zlocsafzte tráve, Ofzet, hebet, trnye, Meni rodilo bode BKM 1789, 192
- osíçeni** -a -o prid. *nasiçen*: Naj ofzicseni tebé ne zatajim i ercsém KŠ 1754, 220
- osijati** -am dov. *obsijati*: Szvéti Düh Boug! oszijaj nász z-trákmi tvoje miloszti KOJ 1845, 123; Zdáj szo mira blagoszlovi oszijjali Vogerszko Králesztvo KOJ 1848, 13
- osipati** osíplem dov. *osipati*: Sztrôszim jo (jablano), osziple vesz szád KAJ 1870, 103
- osìpniçki** -a -o prid. *kószav*: csi jo sto od edne ali druge oszipnicke nevole szloboden osztáo KOJ 1845, 117
- oskerbíteo** -ela m *oskrbnik*, *upravitelj*: kolocsanszki Érsek i navküp gyórszke pispekije oszkerbíteo KOJ 1914, 119
- óskop** -a m *skopost*: Geto je nemilo te'zi Bremen, stero nad nyôv le'zi Pri ószkopi 'zivlênya KAJ 1848, 305
- oskrbèti** -ím dov. *oskrbeti*, *preskrbeti*: Henrik Czaszar gráde i meszta dao obzidati mocsno, i nyé z-sztroskom oszkrbeti KOJ 1848, 8; Ove je pa z obilnim sztrosko oszkrbo KOJ 1848, 24; Czaszar nyim pa odgavori, naj bi sze z-szlovenszkim Predgarom oszkrbeli v-Csobi KOJ 1848, 108 **oskrbleni** -a -o *oskrbljen*, *preskrbljen*, *opremljen*: nyim Mésniki dáni, ki szo z-véksema oszkrbleni z-doliszprávlenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112; Túdi szo fare nasztanile ino Szlovenje z szlovenszkimi dúhovniki oszkrbleni KOJ 1914, 103
- oskrúniti** -im dov. *oskruniti*: Ki je i czérkev fzkúsávao ofzkrúniti KŠ 1771, 416; Steri té tákfí Bo'ze imé med nami ofzkrúni KŠ 1754, 158; veliki fzmrtni grejh vcsini, po ŕterom ofzkrúni Pokoure Szvelztvo KMK 1780, 76; ni fzerczé ni pamet, niti tejlo ne ofzkruni SIZ 1807, 25; i oszkrúni závezek nyegov TA 1848, 14; Eta fzo tá, ŕtera ofzkrunijo csloveka KŠ 1771, 51; Sterov fzem roké jáfz ofzkruno BKM 1789, 208; i ofzkruno je eto fzvétó mefzto KŠ 1771, 409; Ki je vere szvoje neódao, Nêoszkrúno v-rêcsi, vdeli KAJ 1848; ár je vfzákó tejlo ofzkrúnilo fzvojo pout na zemli KŠ 1754, 11a; da bi fze ne ofzkrunili KŠ 1771, 326 **oskrúniti se** -im se *oskruniti se*: i tak fze nyim dúсна vejfzt, nemocsna bodoucsa, ofzkrúni KŠ 1771, 505; i po nyem fze vnougi ofzkrunijo KŠ 1771, 695 **oskrúnjeni** -a -o *oskrunjen*: je czejla zemla ofzkrunyena bila KŠ 1754, 11a; tak da je zemla oszkrunyena z krvi preleányem TA 1848, 89; Csifzti, ka je ofzkrunyeno BKM

- 1789, 118; prosna Oszkrúnyenoga szrdca KAJ 1848, 151; Ofzkrunyene fzo nám poti BKM 1789, 339 **oskrúnjeni** -a -o sam. *oskrunjeni*: tim ofzkrúnyenim pa i nevernim je nikaj nej csifzto KŠ 1771, 658; i pepéo telicze te ofzkrúnyene pofzvevsuje KŠ 1771, 686
- oskrunjávati** -am nedov. *skruniti*: kak dugo sze bode spótao .. i nepriátel oszkrunyávao imé tvoje TA 1848, 59
- oskrunjenjé** -á s *oskrunjenje*: naj fze zdr'závajo od ofzkrunyenyá bolvanov KŠ 1771, 389
- oskrúnoti** -em dov. *oskruniti*: oszkrúnoli szo prebivaliscse Iména tvojeja TA 1848, 59
- oskúšiti se** -im se dov. *preizkusiti se*: ako váfz te nevoule hicza fzrécfa, (stera fze vám zgodi, da bi fze ofzkrúfzili) SM 1747, 30
- oslábiti** -im dov. *oslabiti*: da nepozábis tvojeja Bogá i naj düsa neoszlabi KOJ 1845, 48; Ali Gofzpoud ga je fteo zmo'zd'ziti i ofzlabiti KŠ 1771, 815 **oslábiti se** -im se *oslabiti se*: gda on jeretinfzstvo i fzrditofzt tejlá delo zové. I veli, ka fze tejlá právda ofzlábi KŠ 1771, 446
- oslábleni** -a -o *oslabljen*: On pa, szirmacsek je tak oszlablen, da sze je komaj znao na nôge opraviti KAJ 1870, 165; oszlablena je môcs moja od progresênya mojega TA 1848, 23
- osláblénje** -a s *oslabitev*: Ali uprav tou je nagnilo szouszede, da szo sze na enkrat vzdignoli na oszlablejnye Károlove mocsnoszi KOJ 1848, 107; Tököli vidévsi szvojeja branitela oszlablejnye, sze je z czaszarom pogodo KOJ 1914, 143
- oslábnoti** -em dov. *oslabeti*: Bádjadni; oszlabnoti KOJ 1833, 151
- oslájšati** -am dov. *osladiti, narediti bolj prijeto*: Bojdmó dobri med szebom, edendrugómi oszlájsajmo bridki 'sitek KOJ 1845, 82
- osléjpiti** -im dov. *oslepiti*: Ofzlejpo je nyih ocsi KŠ 1771, 309; Tá küga tisztómi je ocsi oszlejpile KOJ 1845, 117; Kaj nyé jáko hvális, doubó fzi vrtanke, Zátó nej csüdo, kaj fzo te ofzlejpile SIZ 1807, 53; pren. Pamet mi oszlepijo KAJ 1848, 149; Vu fteri je Boug etoga fzevejta ofzlejpo pámeti ti neverni KŠ 1771, 534 **oslépleni** -a -o *oslepljen*: zgrabili ga, ino oszleplenoga v-témniczo zaprli KOJ 1848, 18
- oslépnoti** -em dov. *oslepeti*: Vakulni; potemneti, oszlepnoti KOJ 1833, 180; Cslovek z-léhka oszlepne KAJ 1870, 31
- oslepüvati** -üjem nedov. *povzročati, da kdo ne more razsodno misliti*: Têlo, i telovna 'zelnofzt Nam pamet ofzlepüje BRM 1823, 141
- ôslica** -e ž *kopa slame*: Vu skegnyê szo okôli güymn vu lëpom rédi sztalé oszlice KAJ 1870, 116; Velki vihér je bio, oszlicze odneszo AIP 1876, br. 9, 7
- oslíček** -čka m *osliček*: Najfao je pa Jezus ofzlicska KŠ 1771, 307
- ôsličin** -a -o prid. *osličin*: Osličino mleko je prav vráčilivo AI 1878, 14
- oslobájanje** -a s *osvobajanje, osvoboditev*: Za prvi poszeo szí je 'Siga vzéo szvoje Tivárisice oszlobájanye KOJ 1848, 49
- oslobájati** -am nedov. *osvobajati, reševati*: Vouznike ofzlobájati KMK 1780, 97
- oslobodíteo** -ela tudi osloboditel -a m *rešitelj*: Oh Jezus! moj Zvelicsiteo ino ofzlobodíteo KŠ 1754, 236; pride Siona ofzlobodíteo KŠ 1771, 474; on bode ofzlobodíteo 'Sidovfzkoga lüfztva KM 1796, 82; Jasz szem oszloboditel tvoj KAJ 1848, 34; oszloboditel moj, Goszpodne, nemüdi sze TA 1848, 55; ocsa i oszloboditel nyé otrokov KAJ 1870, 130; ki fzi nám tvojeja fz. Sziná za ofzloboditela dáó KŠ 1771, 844; Zátó je poszlo fzina, I ofzloboditela BKM 1789, 14; Imenüvao je pa Fárao Jó'zefa za Ofzloboditela fzevejta KM 1796, 29; i nede vam oszloboditela TA 1848, 41
- osloboditi** tudi osloboditi -im dov. *osvoboditi, rešiti*: dabi náfz od fzkvarjenyá ofzloboditi mogao KŠ 1754, 107; Zná Gofzpoud te pobo'zne fzkúsávanya ofzloboditi KŠ 1771, 720; Vász sesé ofzloboditi BRM 1823, 8; jafz te ofzlobodim SM 1747, 57; ofzlobodim te, i ti bos mené dicso KŠ 1754, 22; Toga od vfzaka zla ofzlobodis SM 1747, 85; Da náfz od fatana ofzlobodis KM 1783, 75; Gofzpoud mené ofzlobodi SM 1747, 31; Gda náfz czilou ofzlobodi KŠ 1754, 178; Petra angyeo ofzlobodi KŠ 1771, 378; Ki Nász oszlobodi Od greha KAJ 1848, 2; Bôg, ki oszlobodi pobo'zna szrczá TA 1848, 6; Ali naz ofzlobodi od vfzega hüdogá TF 1715, 30; Obdersi Düso moio, i ofzlobodi me SM 1747, 94; Zakaj pa, ofzlobodi KŠ 1754, 177; nego ofzlobodi náfz od hüdogá KŠ 1771, 18; Goszpodne, i oszlobodi me od mrejs protivnikov KM 1783, 6; Nego ofzlobodi náfz od hüdogá KM 1790, 109; Bo'ze! oszlóbodi me od vszê moji pregancsarov TA 1848, 6; vüpali fzo fze i ofzlobodo fzi je KŠ 1754, 182; kilzi me od fzmrti oszlobodo KM 1783, 4; fterie mené od fzmrti vönka ofzlobodo TF 1715, 22; Krifztus je náfz ofzlobodo KŠ 1754, 120; Ki náfz je ztáfké fzmrti ofzlobodo KŠ 1771, 530; da bi náfz ofzlobodo zetoga fzevejta KŠ 1771, 557; Ki bi te fzevejz fzlzkvárjenya ofzlobodo BKM 1789, 8; i doli fzam prífao, naj je ofzlobodim KŠ 1771, 361; naj náfz od peklénszkoga ognya ofzlobodi KŠ 1754, 146; Vüpao fze je v-Bougi, naj ga ofzlobodi zdaj KŠ 1771, 95 **osloboditi se**

tudi osloboditi se -ím se *osvoboditi se, rešiti se*: Kai terbei čfiniti, ako fze fzvoh greihov fché ofzloboditi TF 1715, 35; fetifze zgrehov ofzloboditi SM 1747, 81; Da fze ofzlobodim od neverni KŠ 1771, 483; na tom boj, da fze ga ofzlobodis KŠ 1771, 14; Ako hocses mrejtí te fze ofzlobodis SŠ 1796, 82; Ár po vóri fze cslovik ofzlobodi od grejha KŠ 1771, 444; akofze zfnyhoví greihov ofzlobodio TF 1715, 35; fze je komaj ofzloubodo z-'Sidovlžki rouk KM 1796, 125; Ktebi fzo zezávali i ofzloubodili fzo fze KŠ 1754, 182; Bog je nei hotel nego dabi fze od greha ofzlobodo SM 1747, 8; I naj fze ofzlobodimo od neprifztojní KŠ 1771, 629; naj bi fze ofzloubodo od te obcfínfzke pogibelnofzti KM 1796, 11; kai bi fze oni ofzlobodili SM 1747, 11 **oslobodívši se** -a se -e se *ko se je osvobodil, rešil*: i od fztráha protivnikov fze oszlobodivfi 'fívemo KM 1783, 102; Ofzlobodivfi fze zbloude BKM 1789, 66 **oslobòdjeni** -a -o *osvobojen, rešen*: da jařz ofzlobodjen, vezfélen tebe hvalim SM 1747, 96; i poszlújhnyen od fztrahá je ofzlobodjeni KŠ 1771, 678; Vidim fczunca fsvetlořzti, Od nevoul ofzlobodjen BKM 1789, 374; i mi fzmo czilou 'znyegove vouze ofzlobodjeni KŠ 1754, 111; Ofzlobodjeni pa od grejga, fzlugi fzte vcsinyeni pravice KŠ 1771, 460; Po tebi fzmo ofzlobodjeni BKM 1789, 90

oslobodjávati -am nedov. *osvobajati, reševati*: Ki nářz je ztáke fzmrti ofzloubodo i ofzlobodjáva KŠ 1771, 530; Ki pride opitat I nářz ofzlobodjávat BKM 1789, 8; Mené od vfzáke pogibeli ofzlobodjáva ino varje KŠ 1754, 86

oslobodjeník -a m *osvobojenec, rešenec*: I zdaj túdi on fzám Od protivnikov ofzlobodjenik BKM 1789, 268

oslobodjenjé -á s *osvobodítev, rešítev*: Oh Jezus, moje ofzlobodjenjé KŠ 1754; Ár fzi i tam zmenom, mo Ofzlobodjenjé BKM 1789, 161; je glász veszélnozsti i oszlobodjênýa TA 1848, 98; Záto tou ofzlobodjenjé mirovno csákajmo KŠ 1754, 178; ki fzi zvekivecsne fzmrti ofzlobodjenjé nám obecsao KŠ 1771, 841; i dónok fzo nej gori vzéli ofzlobodjenjé KŠ 1771, 693; Ka je obecsao csloveki na nyega ofzlobodjenjé KMK 1780, 11; Vefzélo ga csákaj na ofzlobodjenjnye SŠ 1796, 10; Nevolnim grêsnim lúdém Ofzlobodjênýe BRM 1823, 19; Prosnýa za oszlobodjênýe nedú'znoszti TA 1848, 20; Ti fzi fze na oszlobodjenjé Cloveka poprijao KM 1783, 30; Rodjeni Jezus, Ofzlobodjenjé BKM 1789, 36; ka je Efezus: gde fze je po z-Pathmufa ofzlobodjenjey dr'zao KŠ 1771, 752

oslobòdni -a -o prid. *osvobojen, rešen*: gde onih,

od vfzeih nevol etoga fzevita ofzlobodni nyega vidili bodejo SM 1747, 3

oslobodník -a m *rešitelj, odrešenik*: Ofzlobodník, Obefzelnik Bode Bòg BRM 1823, 371; Naj vszêm sz-pokvarjenoszti Bode oszlobodník KAJ 1848, 59

osmehávati -am nedov. *zasmehovati*: Bo'se i predgarov rejcsi za krátki csasz oszmehávati prepovedáva KOJ 1845, 31; Velikás ga je szmeo oszmehávati KOJ 1848, 70; nenájde trousta pri dúhovniki szvojem, steroga opombe je pred tem vedno oszmehávala KOJ 1845, 62

osmejáti osmejém dov. *osmešiti*: Te bivajòcsi vu Nébi je oszmejé TA 1848, 3; I ofzmejali fzo ga KŠ 1771, 117, 196 **osmejáti se** osmejém se tudi osmijáti se osmijém se *osmešiti se*: Ár fze dá poganom, i ospota Ofzmijé fze KŠ 1771, 233; Naj fze oszmejéjo, i na spot szpádnejo, ki iscsejo dúso mojo TA 1848, 55 **osmejòti** -a -e *zasmehujoč*: I spotlivczom vrêmen nihás Rêcs Tvojo ofzmejòcsim BRM 1823, 117

osmejávanje -a s *zasmehovanje, posmehovanje*: Csi fze fz. piřzmo, od Bogá ino nyegovoga dela preobrné na ofzmejávanye KŠ 1754, 19; Vò szi nasz dao na spot na oszmejávanye onim, ki szo okòli nász TA 1848, 36

osmejávati se tudi osmijávati se -am se nedov. *zasmehovati, posmehovati se*: Boug fze ne dá ofzmijávati KŠ 1771, 569; Ja fze li ofzmeávam fnyih SM 1747, 74; Vszi vidòcsi mené oszmejávajo sze TA 1848, 17; i ofzmijávali fzolze 'znyega KŠ 1771, 225; niki fzo fze ofzmejávali KŠ 1771, 397; vò z-várařřa idoucfi fzo fze 'snyega ofzmejávali KM 1796, 77; ali takájse szo fze i oszmejávali szvojom domacsim pripovedávati KOJ 1914, 122; Z-starcov ali ovači falingásti lúdi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23

osmejùvati se -am se nedov. *posmehovati se*: den Sze od fsvéta ofzmejùje BRM 1823, 289

osmérí -a -o ločil. řtev. *osmer, osem*: K Křřztsánřzkoj Praviczí fzlisijo i one plemenite ofzmére jákofzti, řtere je KMK 1780, 96

òsmi tudi ósmi -a -o vrstíl. řtev. *osmi*: Ofzma SM 1747, 45; Oszma ABC 1725, A4a; Ouszmi (VIII.) táo KŠ 1771, 24; fze je 'Zidofzka decza na oufzmi dén vczipila KŠ 1754, 185; Obrezan fzam oufzmi dén KŠ 1771, 596; Poveimi ofzmo Bosjo zápoved TF 1715, 16; Na oufzmi dén fze obrezo BKM 1789, 53; Povej mi Oufzmo Bo'zo zapovid KŠ 1754, 54; I zgoudilo fze je vu oufzmm dnévi KŠ 1771, 165

osmoditi se -ím se dov. *osmoditi se, ořgati se*: Dónok fze ti na teliko Mouk ne ofzlobodis, Kakfté fze ofzmodis BKM 1789, 453

osmrítiti -im dov. *usmrítiti, ubíti*: jasz szem 'ze sztára, csi me oszmrítijo, nika nevcsini KAJ 1870, 165

osnájžiti tudi osnájžiti -im dov. **1. očistiti**: Farizes fzelepi! ofznáj'zi prvle znotrejsnye pehára KŠ 1771, 77; pred pragom szí obütelo osznáj'si KÖJ 1845, 25; zemlou ofznáj'zo KŠ 1754, 94; Tá pridöči je pervle svojo obütel od blata osnájžo BJ 1886, 23; one divojke i ofznájzile fzo lampafe fzvoje KŠ 1771, 84; pren. Vöro fzvojom 'sitkom dobro naj ofznáj'si SŠ 1796, 23 **2. olepšati, okrasiti**: Eto czérkev je dála od znoutra i zvüna osznáj'siti KÖJ 1914, 153; Jezus! osznáj'zi me Zmodrousztyov KŠ 1754, 247; Nyive ofznáj'zis k-nasoj dobroj völi BRM 1823, 433 **osnájžiti se** -im se *doseči moralno sprostitiev*: I rad bi fze vtvojoj krvi Ofznáj'zo KŠ 1754, 256 **osnájženi** -a -o **1. očiščen, moralno sproščen**: Dáj mi i poniznoszt, Tak bodem zadoszta Etak osznáj'zen ja KŠ 1754, 247; Szpráve vöre fzádom da ofznáj'zen bom BKM 1789, 363 **2. olepšan, okrašen**: od czérkvi, ka je zlejpim kaményem i zdármi ofznáj'zena, ercsé KŠ 1771, 241; fzvétó mefzto, liki zárocsniczo ofznáj'zeno mou'zi fzvojemí KŠ 1771, 804; Ár je dobre 'sené, delo ofznáj'seno SIZ 1807, 34

osnávlanje -a s *izobraževanje*: ár nesetüje vszáki bisztro teköcsega vrémena na znávlanye rázuma i szrcza szvojeaga obracsati KAJ 1870, 160

osnávlati -am nedov. *izobraževati, vzgajati*: Ár kaksí áldov je za szvét, Te mále osnávlati KAJ 1848, 11; Eta drága domovina nasz hráni i osnávla KAJ 1870, 162

osnúviti -im dov. *ustvariti*: Gofzpoud, ki me je fzebi od moje materé utrobe na fzlugo ofznouvo KŠ 1771, 816; Dobri Boug Ete fzvejt i osznouvo BKM 1789, 13 **osnúviti se** -im se *nastati, razviti se*: Ovo, vu nepraviczí szem sze osznövo TA 1848, 41; Cslovik fze komaj vö ofznovi Z-krvi, fzkoufzt BKM 1789, 360; Csi fzmo fze nej ofznouvíli, Na nyegov kejp ponouvíli BKM 1789, 259 **osnövléni** -a -o *ustvarjen, spočet*: gda fzem osznovlen bio vmaternom tejli KŠ 1754, 241; dokecs ofznovlen bode Krifztvu vu vami KŠ 1771, 565; Csi je pa fzlú'zba fzmrti vu pífkaj, ftera je ofznovlena vkameni táblaj KŠ 1771, 533

osnováti -ém dov. *osnovati, ustanoviti*: Nameno je Béla I. vecs dobrih vredjeny osznováti KÖJ 1848, 19; Ona je szedem novih Púspekijh osznovála KÖJ 1848, 11 **osnováti se** tudi osnouváti se -ém se *nastati*: i pogüblejnyna noví pogibelni vihér za Krála sze osznouva KÖJ

1848, 27; Z-toga sze je za 'Sigo nouva neprilika osznovála KÖJ 1848, 50

osnovávati se -am se nedov. *snovati se, nastajati*: je med goszpodov szlislivo múvlyanye nasztánilo, szpuntanye sze osznovávalo KÖJ 1848, 97

öseba -e ž **1. oseba, öloveški posameznik**: Moj priáteo! one ofzobe nega domá SIZ 1807, 30; ka je nej li ednoj gvúsnój ofzobi ali gmajni, nego vfzejm gmajnam Bo'zim pífkani KŠ 1771, 744; zvolo fzi je edno pošteno Oszobo SIZ 1807, 4; na vszákse ednoga plemena oszobo AIN 1876, 10; kako dabi tou vu fzvojoj ofzobi delao TF 1715, 35; kaj fza, fze etivi ofzobi polübile SIZ 1807, 4; ka je Boug nej ofzob prebirávecz KŠ 1771, 373; Kak dugo bodete oszobe ti hüdi príjemali TA 1848, 68; csüdivajoucsi fze nad ofzobmi za hafzka volo KŠ 1771, 759 **2. božja oseba**: Od Krifztufove ofzobe KŠ 1771, 196; Ki je vu trojoj ofzoubi BKM 1789, 248; Neznani fzam pa bio vu ofzobi gmajnam Judee KŠ 1771, 558; na pervom táli tri zagvífne Ofzobe imenüje TF 1715, 38 **3. oseba kot slovnična kategorija**: pred nyé dejvajoucsi **2. ofzobo** KŠ 1771, 669; stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; Jedinszke oszobe je vsze lasztivno imé AIN 1876, 10; Vküpnöimé, stero z-vecs ednoféle ali razlocsne oszöb sztojécsé vno'zino znamenüje AIN 1876, 10

osöbdostávek -vka m *končnica*: Szamo-sztojécsi zaposztavki ednoga ládanya oszöbdosztavkom sze vugiblejo AIN 1876, 26

ösobni -a -o prid. *oseben*: Oszobno zdásnye vrémen AIN 1876, 57; zaiménov 1. osobni AIN 1876, 32

osöditi tudi osöditi -im dov. *obsoditi*: ti v-praviczí Oszödís sztávo lödi KAJ 1848, 18; reicsjom onda ofzodi nyé SM 1747, 83; i oszödijo nedu'zno krv TA 1848, 78; Oszödi nyé, Bög, da odpádnejo TA 1848, 5; Bög vam je szvetloszt oszödío BRM 1823, 17; na pekeo ofzoudis mojo düfczo KŠ 1754, 231; Jezus lidi ofzoudi KMK 1780, 18; hüde na ogyen Ofzoudi Boug pravicsen BKM 1789, 19; Csi nyega na moko i fzmrt ofzoudimo KŠ 1754, 55; i ofzoudijo ga na fzmrt KŠ 1771, 65; i vfzákomí vu právdi praviczio ofzoudijo KM 1790, 90; nebi ofzoudili ete nekriviczne KŠ 1771, 38; ka fzi eta ofzoudo KŠ 1771, 794; ofzoudo je fztrá'ze KŠ 1771, 380; ga je na kri'sno drejvo ofzoudo KM 1796, 108; gda bi toga Jezufa ne poznali, ofzoudili fzo ga KŠ 1771, 383 **osöditi se** tudi osöditi se -im se *obsoditi se*: naj s oszödijo vszi poganye pred liczom tvojim TA 1848, 8; gde fze mi je potrejbno ofzouditi KŠ

1771, 419; naj fze premágas, gda sze oszoudis KOJ 1845, 128; Kama fze ofzoudi dúfa KMK 1780, 99; pokárao bi fze od vfzej, i ofzoudo bi fze od vfzej KŠ 1771, 519; Naj fze ofzoudijo vfzi KŠ 1771, 628; liki i fze je 'ze fzaam ofzoudo KŠ 1771, 661 **osódjjeni** tudi osójjeni -a -o **I. obsojen:** Krifztus od popov na fzmrt ofzodjeni KŠ 1771, 92; Od Ocsé na fsvetloft ofzodjen BRM 1823, 12; fzi na fzmrt ofzodjen BKM 1789, 77; Te je na 8 meszece temnico ozojen AIP 1876, br. 3, 4; i efcse nej ofzodjenoga bicsuvati KŠ 1771, 412; i ne bodte ofzodjeni KŠ 1771, 185; nisteri szo pa na gálje oszojeni KOJ 1848, 96; je krivce do szmrti na vouzo oszodjene vöpüsztó KOJ 1848, 123 **2. dan, dodeljen:** da szo dohodki z-Horvátszkoga Andrásí oszodjeni KOJ 1848, 32

osodjávanye -a s *sojenje:* Nemocsnoga pa vu vóri gori prime, nej na ofzodjávanye miŕzeo KŠ 1771, 479

osodjávati -am nedov. *obsojati:* da ga zdr'zi od oni, ki oszodjávajo 'zitek nyegov TA 1848, 93

osodjávéc -vca m *sodnik, presojevalec:* i ofzidjávéc je miŕzeo KŠ 1771, 677

osoliti -ím dov. *osoliti:* csi pa fzhou nefzlána bode, vkom jo ofzolite KŠ 1771, 132 **osóleni** -a -o *osoljen, slan:* Tak ni eden fztúdenecz ofzoleno i fzlato vodou nemre dávati KŠ 1771, 750

osramežlávati -am nedov. *sramotiti:* i ofzramežlávate ona, ki nemajo KŠ 1771, 512

ostánejnje -a s *sramotenje:* kak od hüdovolnih pretrpleno oszramotejnje KOJ 1845, 38; Eto oszramotejnje je Matyasa I. pod'sigalo KOJ 1848, 64; brezi oszramoténja znájo naprêprineszti AIP 1876, br. 3, 7

osramotiti -ím dov. *osramotiti:* ne dai me ofzramotiti SM 1747, 94; nej jo je fteo ofzramotiti KŠ 1771, 6; Vűpanye pa ne ofzramoti KŠ 1771, 457; Dűso fzvojo ofzramóti BRM 1823, 391; da me vtom ofzramotijo KŠ 1771, 709; Ne píšem záto eta, naj váfz ofzramotim KŠ 1771, 497; Boug; naj te moudre ofzramoti KŠ 1771, 492; Oni znájo zamúcsati, ka bi bete'snike oszramotilo KOJ 1845, 111 **osramotiti se** -ím se *osramotiti se:* profzim te, da fze ofzramotim SM 1747, 59; Ár, csi bom fze i obilnejfe kaj hválo, ne ofzramotim fze KŠ 1771, 545; Znam, ká sze nigdar 'znyim neoszramotim KAJ 1848, 7; Ne ofzramotis fze pri nyem BKM 1789, 195; naj fze té, ki je prouti, ofzramoti KŠ 1771, 659; On sze neoszramoti KAJ 1848, 185; oni licze sze neoszramoti TA 1848, 26; i ne ofzramotimo fze od nyega KŠ 1771, 729; Bog moj naj sze neoszramotim TA 1848, 19; Naj sze oszramotijo TA 1848, 28; nej fzaam fze ofzramouto KŠ 1771, 541 **osramóteni**

-a -o *osramočen:* na tébe szo sze szlonili, i nej szo oszramóteni TA 1848, 17; Matyas I. oszramóten sze je o'seno z-Beátrixov KOJ 1848, 66 **osramótnjeni** -a -o *osramočen:* ár szo ospotani i oszramótnyeni ti iszkajócsi szpadáj moj TA 1848, 36

osramotliven -vna -o prid. *sramóten:* Novine jáko proti pisejo povoljénji oszramotlivnoj pogodbi AIP 1876, br. 5, 2

osramótni -a -o prid. *osramočen:* i zdaj szam jaz oszramotni gráto AIP 1876, br. 10, 6

osřčiti -im dov. *opogumiti:* Tou je Lutra tak oszercsilo, da je KOJ 1914, 113

osrècanje -a s *osrèčitev:* sze je niksi trüd i sztroke nej vnoú'sao za vcsenyé i oszrecsanye otrokov KOJ 1848, 6; za oszrecsanye szvojeja lűsztva KOJ 1848, 23

osrècati -am dov. *osrèčiti:* vucsenike z-obilnejšimi znányami obogatiti i oszrecsati KOJ 1845, 17; da more szvoje podlo'snike oszrecsati KOJ 1848, 11

ösredek -dka m *rečni otok:* vsze je bej'salo, nekaj na mürszke oszredke KOJ 1914, 125

ostánejnje tudi ostánenje -a s *obstánek:* Tou je 'zitka pobolánye I vu fzczi ofztánenye BKM 1789, 248; szo pa za nikakso volo nej dáli csüti od du'se osztanenya lutheranszkih fararov KOJ 1914, 149; Sz. Stevan sze je nájmre szkrbo za osztánejnje práve vöre KOJ 1848, 13

ostánek -nka m **I. obstánek:** Ár vidim, v-tejli nega ofztánka SŠ 1796, 175 **2. relikvije, sveti ostánki:** nego prineszao je vno'sino osztánkov od szvétih tejl KOJ 1848, 34 **3. nav. mn. potomec:** Kakda fze racsúnajo po redi Szetovi osztánki KM 1796, 9; Od Ádamovi drűgi Ofztánkov do potopa KM 1796, 9; Szpominao bom imé tvoje od deczé do osztánkov deczé TA 1848, 37; radoszt në szamo onomi, nego i nyega osztánkom KAJ 1870, 11; Ádama fziROUTE, Ino ofztánke BKM 1789, 34; Jeli je Káj n meo ofztánke KM 1796, 10; li ofztánki fze zvelicsajo KŠ 1771, 469 **4. ostánek:** ki fzo ofztánki ovi Vandalufov KŠ 1771, A6a; Tak záto i vezdásnyem vrejmeni je ofztánek vcsinyeni KŠ 1771, 472

ostanjúvati tudi ostanűvati -űjem nedov. *ostajati:* pokrivalo nad ftejnym fztároga Zákona neodkrito ofztanyűje KŠ 1771, 534; ka pa dobro Ofztanyűje, Toga fze daj dr'zati BRM 1823, 340; Delaven cslovek rad domá osztanűje KOJ 1845, 31

ostánoti -em dov. **I. ostati, ne prenehati biti, se nahajati kje:** nai prinyem ofztáneo TF 1715, 17; gda pride, edno malo nyemi je potrejbno ofztánoti KŠ 1771, 797; V groubi jalz ne

ofztánem KŠ 1754, 270; ka nikeliko vrejmena pri valz ofztánem KŠ 1771, 525; na fzejrdi med nyimi, Prebivam, i ofztánem BKM 1789, 19; Megmaradni, osztánem -oti AIN 1876, 68; na fterio mefzto fzpádne, tam ofztáne KŠ 1754, 146; Ofztani znami SM 1747, 47; ka bi nikeliko dni pri nyi ofztano KŠ 1771, 375; ofztánola bi do denésnyega dnéva KŠ 1771, 36; nai prinyem ofztáne TF 1715, 16; i tam je ofztano KŠ 1771, 69; Ofztánola je pa Mária 'znyom KŠ 1771, 165; to dejte Jezus je ofztanolo v Jeru'zálemi KŠ 1771, 171 **2. ne prenehati biti, obstajati:** Ofztani ti vmeni KŠ 1754, 226; Ofztani moj Boug zmenom BKM 1789, 387; Ofztanite vu meni SM 1747, 23; nego escse i v'zivoti mojem bi ne ofztano KŠ 1754, 225; Zakaj bi vinej osztano BKM 1789, 14; Zakâ bi vonej osztano BRM 1823, 9; Zdaj pa ofztáne vore, vûpanye KŠ 1771, 517; Zato ti hûdi ne ofztaneio SM 1747, 92; nebéfza nam ofztano SM 1747, 80; Jeli Kristus vu fzmerti ofztano SM 1747, 13; i vu ifztini je nej ofztano KŠ 1754, 95 **3. izraža, da lastnost ali stanje osebka še naprej obstaja:** ka bi ofztanoli vu milofcsi Bo'zój KŠ 1771, 384; vu kom je pozváni, bratje, vu tilztom naj ofztáne pri Bougi KŠ 1771, 503; dabiszmo vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; dai mi tebi do fzmerti veren ofztánoti SM 1747, 52; da ti vola bode pri meni ofztánoti KŠ 1754, 235; naj morem osztánoti vu tvojoj miloscsi KM 1783, 3; da bi mogao vu Goszpodna Hi'zi osztánoti TA 1848, 80; i pokoren ofztánem SM 1747, 49; I dônok pravicesn ofztánes KŠ 1754, 253; Devfztvo nyé cfífzto ofztáne BKM 1789, 3; cfí do koncza vprávoj vóri ofztánemo KŠ 1754, 117; Ofztánemo vgrejhi KŠ 1771, 458; tak i vi nemorete, ako vu meni ne ofztánete SM 1747, 23; csi vi ofztánete vu mojoj rejcsi KŠ 1771, 293; ali csi tak ofztáno KŠ 1754, 196; dobro nyim je, csi ofztáno, liki i jafz KŠ 1771, 501; Ofztante zdravi KŠ 1771, 390; ali: szrecsno osztánte KOJ 1845, 30; kai bi te Cslovik vu takfem fzkvárjenyi ofztano SM 1747, 8; naj dobri i verni ofztánejo KŠ 1754, 168; Jeli fzta ofztanola vu onom fzrecsnom fztálisi KM 1796, 6; kak fzte csákajoucsi trejni ofztanoli KŠ 1771, 426; Ah ali pa oni fzo vu etom fztálisi nei ofztanoli SM 1747, 50; Oni duhovje, fteri fzo vu fsvojem fsvelztvi ofztanoli KŠ 1754, 94 **ostanejóúči -a -e ostajajoč:** bos vido Dúhá doli idoucsega i na nyem ofztánejoucsega KŠ 1771, 266 **ostánovši -a -e ko je ostal:** da tak vu tvojoj praviczí ofztanovfi pridemo KŠ 1771, 848; z-jednákov voulov do koncza osztánovfi vu vszem dobrom KM 1783, 111 **ostánjeni -a -o ostali, preostali:** i poubrali fzo

zofztanyenoga drobtinya KŠ 1771, 48; Poberte gori to ofztányeno drtiney KŠ 1754, 53; ali szledi po vnogom dé'zd'zi zaosztanyeno szemen túdi v klice prislo AI 1875, br. 1, 8

ostanoviteo -ela m *ustanovitelj:* Medtémtoga vogerszke Domovine osztanoviteo Arpád je nej dugo mogao v'sivati KOJ 1848, 8

ostanoviti -im dov. *ustanoviti:* súrila sze je vogerszko Králesztvo nyemi tak osztanoviti KOJ 1848, 55; ino tak med domorodczí isztinszko i sztálno prinagnenye osztanoviti KOJ 1914, 148

ostàrati -am dov. *ostareti:* gda pa ofztáras, vó rafzprefztrés roké tvoje KŠ 1771, 335; Napravte fzi mo'snyé, ftere ne ofztarajo KŠ 1771, 213; Stero je pa ofztaralo i fzejri, blúzi je kkonczí KŠ 1771, 684

ostáti ostánem nedov. *I. ostati, ne prenehati biti, se nahajati kje:* Najbole je pri vodi osztáti KAJ 1870, 46; i v-hisi nikak nescso osztáti ABC 1725, kaz. br. 3; Pri tebi ofztánemo SŠ 1796, 5; i tam ofztante, dokecs vó idete KŠ 1771, 32; naj ofztánes vu Efezúfi KŠ 1771, 634; ali Szilás i Timotheus fzta ofztala tam KŠ 1771, 395; pren. povszéd tú'sna púsztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4; ka nyemi dojde szpôvanoga i ka za odajo osztáne AI 1875, kaz. br. 8; je nej fteo, kaibi li v'Zidovfzkom jeziki ofztalo KŠ 1771, A4b; Dvá sztarejsiva sziná szta na bitviscsi osztala KOJ 1848, 5; szprotolésnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8 **2. ne prenehati biti, obstajati:** I csi je Satan fztano prouti fzebi, nemore ofztáti KŠ 1771, 110; on ofztáne vu meni SM 1747, 24; Goszpod pa osztáne na veke TA 1848, 7; Eden csafz ofztáno tejla SŠ 1796, 4; Gofzpoud pa ofztani zevfzejmi vami KŠ 1771, 630; Tak bi bilo ofztalo BKM 1789, 27 **3. izraža, da lastnost ali stanje osebka še naprej obstaja:** ino je zapovedao pri tom osztáti, ka ona vöpovej KOJ 1845, 74; nyegova milofcscha ofztáne vekivekouma TF 1715, 47; csi vu etoj fztálnofzti ofztáne po vori KŠ 1754, 138; Devinfztvo ofztáne czejlo BKM 1789, 20; vu nyi kak nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; i vu fzkúsávanyi fztalni notr do koncza ofztánemo KŠ 1754, 128; da escse vnami ofztáno húda po'zelejnya KŠ 1771, 441; i potáksem vcséle nadala v'zitiki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; I nyé Devfztvo czejlo ofzta BKM 1789, 25; Antóni je pa manyák ofztao KM 1790, 36

ostáviti ostávim dov. *I. zapustiti, narediti, da kdo kaj dobi:* i v'fza ofztaviti naffa drúgim bomo mogli SM 1747, 72; I tou nam v-pifzmi ofztávi SŠ 1796, 17; Kaj fzi palacse Ofztavo tá BKM 1789, 2; mi fzmo v'fza ofztavili KŠ 1771, 63; pren. Tejlo i

Krv, fteró fzi nám ofztavo KM 1783; duhá je on z-plafcsom vrét ofztavo Elizeuffi KM 1790, 77; I angeyle, ki fzo ofztavili fzvoje prebiválifese KŠ 1771, 758 **2. narediti, da preneha določeno razmerje s kom:** kak zlo i britko je ofztaviti Gofzpodna Bogá KŠ 1754, 75; ne ofztávím te KŠ 1754, 167; vpotrebi me ne ofztavis SM 1747, 65; ár neosztávis oni, ki iscsejo tebé TA 1848, 7; Boug náfz ne ofztavi nigdár SM 1747, 80; Za toga volo ofztávi cslovik oceso fzvojeja i mater fzvojo KŠ 1771, 585; Bog ne ofztavi náfz SM 1747, 85; liki bi jo tá ofztavo KŠ 1771, 444; Zátó fzam fzevjít ofztavo SŠ 1796, 4; Boug moj, zakaj fzi me ofztavo KŠ 1771, 95; Ar me je Demas ofztavo KŠ 1771, 652; pren. moja moucs me je osztavila KŠ 1754, 241; Niki fzo lepo példo ofztavili KM 1796, 83 **3. postaviti:** Ádama je Vparadi'zom osztavo BKM 1789, 13 **4. opustiti:** naj mámo ofztaviti, ka fze prepovidáva KMK 1780, 46; Zakaj ne ofztávis veliko csalárnofzt SŠ 1796, 9; On osztávi odurno pót kmicze KAJ 1848, 9; Ofztavi fzve grejhe SŠ 1796, 10; náffe grehe na fztrán ofztavimo SM 1747, 84; Hude grejhe ofztavmo BKM 1789, 19; taki je ofztavo delo KM 1790, 74 **ostáviti se** ostávím se *zanemariti se:* Nigdár fze ne ofztávím BRM 1823, 10 **ostávívši -a -e ko je zapustil:** I ofztavivfi Náza'reth idoucsi je prebivao KŠ 1771, 12; nego Stevan sziná osztávívsi je mro KOJ 1848, 25; Osztavívsi zla pót nôro KAJ 1870, 83; da grejhe ofztavivfi praviczí 'zivímo KŠ 1771, 708 **ostávleni -a -o zapuščen:** Jezus od Vucsenikov osztávleni KM 1783, 72; Osztávlen i pozáblen, Szem v-vüpanyi pomenkávao KAJ 1848, 220; Ka sze je zgledno na molitev osztávlenoga TA 1848, 82; ali nej szem vido toga pravicsnoga osztávlenoga TA 1848, 30; Od ludi osztávleno KAJ 1870, 19; Mi pa, bratje, ofztávleni od váfz, fzmo fze pa'csili KŠ 1771, 617; Ali ni szírotice szo nécelô osztávlene KAJ 1870, 52 **ostávleni -a -o sam. zapuščeni:** Ofztávlenim boj Ocsa BKM 1789, 49; Ofztávlenim boj Ocsa BRM 1823, 37 **ostávlanje -a s opustítev:** Ti szí mocsen nágib i zrok Na grêhov osztávlanye KAJ 1848, 104 **ostávlati -am nedov. zapuščati:** Oh fzevjít jafz te ofztávlam SŠ 1796, 135; pren. Tejlo mi ofztávla, grejhov nájma SŠ 1796, 71 **ostavlenjé -á s zapuščenost:** IV. nazvífcsávanye od fzvoje fzmrti .. ofztávlenyá KŠ 1771, 645; nadigni fzcrcza .. Na ofztávlenyé v'fzákovoga hûda BKM 1789, 155 **ostèbliti se -im se dov. ukoreniniti se, postati notranje povezano:** ár sze je med nyé

lutheransztvo notrivterlo i osztèblilo KOJ 1914, 126

oster -tra -o prid. **I. oster, ki dobro reže, seka, grize:** angeyo imajoucsi i on fzrpf ofztri KŠ 1771, 792; vidimo zbantüvanoga Bogá ofzter bics KM 1796, 7; Hamer, mecs i ofztra fztrejla je taksi cslovik KŠ 1754, 56; odpüfzti mi po ofztrój trnavoj korouni KM 1783, 150; Zpfüjom zvelikimi botmi I zofztrim oro'zjem BKM 1789, 74; i z-goulím ofztrim mecsom Kerubim pofztávleni KM 1796, 7; nojéto'v negriszte, nego z-osztrim nosiczom porezajte precí KOJ 1845, 43; Ar nyi jeziczke ofztri Grzéjo me BKM 1789, 5b **2. strog, neprizanesljiv:** naj mi nazoucsi bodoucsemi ne bode potrejbno ofztrómi bití KŠ 1771, 553; tak fze je za ofztróga kázao pred nyimi KM 1796, 29 **3. visok:** csi vu nyih oszt'ri glaszniki szójo AIN 1876, 8; osztroga i zmesznoga glásza rêcsi AIN 1876, 13 **ostrejši -a -e ostrejši:** Ar je Bo'za rejcs 'ziva i mocsna i ofztrejfa KŠ 1771, 677

ostrec tudi òst'ric tudi òstrec -a m *ostrina:* Él; osztrecz KOJ 1833, 154; I f'zpadnejo od ofztricza mecsa KŠ 1771, 243; Ar je Bo'za rejcs 'ziva i mocsna i ofztrejfa od v'fzákoga zobej f'ztráni ofztrcz majoucséga mecsa KŠ 1771, 677; Eden tál derasov je z-sürkoga oszt'rica csákanami vösztese KAJ 1870, 80; pren. ofztriczí mecsa szo vuj'sli KŠ 1771, 693; Obtópo szí oszt'ricz mecsa nyegovoga TA 1848, 74

ost'riti -im nedov. ost'riti, delati bolj dovtzetnega: I of'tri nyé (gyedno je vglavo kúcsi) tvojoj deczi KŠ 1754, 4; Oszt'rijo szvoj jezik, liki kacsa TA 1848, 114

ostro prisl. *stogo, neprizanesljivo:* i zátó te bodem ofztro kal'tigao KM 1790, 52; csiglih tó pôleg právde osztro prepovédano AI 1875, br. 1, 1; próti tórkóm sze osztro dr'zijo AI 1875, kaz. br. 3

ostroglásni -a -o prid. visok: Na glász gledôcs sze razlocsávajo glasznicke 3. Na szrêdnye-ali osztroglászne, kak *í, é* AIN 1876, 6; Zmeszglaszniki, csi zvön edne osztroglászne escse eden kuszti- ali ténkiglasznik nahája AIN 1876, 8

ostroglásnik -a m visoki samoglasnik: Kelkoféle szo rêcsi na zgovárjanye gledôcs 3. Osztroglaszniki, csi vu nyih oszt'riglaszniki szójo, dp. *kés, sír* AIN 1876, 8

ostróuča -e ž strogost, neprizanesljivost: Pouleg vsze oszt'roucse, z-sterov szí je prizadejvao Rákoczi k'rucze zavarvatí KOJ 1848, 104

ostróuga -e ž ostroga: nyegove oszt'rouge szo sze v perti zaderníle KOJ 1914, 121

ostrúgati -am tudi -žem dov. *ostrugati*: csi je pa nelžnáj'zno 'zeni fze obriti, ali ofztrúgati, naj fze pokrije KŠ 1771, 511

osvečavati -am nedov. *praznovati, obhajati*: Törszki vladár szvoj 45-ti rodjen dén oszvečavo AI 1875, br. 1, 1

osvèkleri -a -o prid. *osvetljen*: iscsejo szvoje ognyscse, gde szo po vecséráj od plaména oszvekleri veszélo vküp szideli AIP 1876, br. 9, 2

ósvetek -tka m *spominski dan*: Oszvetek czérkvi KAJ 1848, 332

ósvetni -a -o prid. *slovesen, prazničen*: Oszvetno odpréne orszácskoga szprávicsca 31-toga méсныа v-Büdiní sze zgodilo AI 1875, kaz. br. 1; pánoszijo Oszvetno znaméne 'zitka vu mácičaj KAJ 1870, 98

ósvetno prisl. *slovesno, praznično*: 15-ti máltráven, kakti 1848-ga leta godovno je v-orzági letosz tüdi vnógi mesztaj ószvetno obdr'žáni AIP 1876, br. 4, 8

osvojavati -am nedov. *osvajati, prisvajati*: Szebi pripisúje i ofzvojáva KŠ 1754, 138; Sz. Dújh, fteri zadoblno grejhov odpúscsanye nam pripisúje ino ofzvojáva KŠ 1754, 134

osvojiti -ím dov. **1.** *osvojiti, zavzeti*: Trebinje városi, stero meszto csi bi nyim mogocsno biló oszvojiti AIP 1876, br. 2, 3; Po nevolaj tvoji, Tebé Bóg ofzvoji BRM 1823, 158; pren. Blázen, csi szi tó récs oszvojo KAJ 1870, 55; nyihovo zemlo oszvojili KOJ 1848, 8 **2.** *prisvojiti*: Vfze fzi je fzebi ofzvojo BRM 1823, 332; szam nê zamüdo szpoznávati lidi i etih dobre segé szam szi oszvojo AIP 1876, br. 5, 6 **3.** *pridobiti*: I on fzi je mené ofzvojo BKM 1789, 416; I on fzi je mené ofzvojo SŠ 1796, 146; Ti, ki szi nasz oszvojo KAJ 1848, 135; ftero fzebi ofzvojimo KŠ 1754, 135; nyé vrejdnofzt knám prikapsújemo, czilou je ofzvojimo KŠ 1754, 216; naj tou i táksega tivárisa ofzvojio KŠ 1754, 220

osvojuvati -újem nedov. *pridobivati*: Po vóri Krifztusovo fzevftzto nám ofzvojúje KŠ 1754, 128

óšček -a m *palica, kol, krepelce*: Bot, oscsek, bot KOJ 1833, 153

óšcerbiniti -ím dov. *odtrgati, odvzeti*: Leopold szi je nej dao oscserbiniti pridoblno dr'savo KOJ 1848, 32

oslátati -am dov. **1.** *otipati*: fteri Szlepolfti fzvoje oslátati nemorejo TF 1715, 4; ino nai osláta, jeli má Teilo ino kerv TF 1715, 42; naj 1.) vu fzvoja nádra fzegne i osláta KŠ 1754, 213; ino nai osláta, ako on Teilo má SM 1747, 42; csi bi ga kak oslátali i najšli KŠ 1771, 396 **2.** *ugotoviti, zaznati*: liki tebé 'zivoga, vu meni

prebivajoucsega ne oslátam KŠ 1754, 226; ako tákfe Duffevne nevole vu fzebi ne osláta SM 1747, 41

ošpíčení -a -o prid. *koničast, ošiljen*: Má (jazbec) ošpíčeno glavo AI 1878, 10; Po vecsérji szi z-ospicsenim perom ali szlamov zobé vösztrejbite KOJ 1845, 43; z-meszom zsvíecse sztvári pa ospicene zobé májo AIP 1876, br. 5, 7; Falate z-ospicsenimi hamri od edendrúgoga odlócsijo KAJ 1870, 81

óšpöröš -a m *dekan*: ino Okrogline Szlovenfzke Více-Ošpöröšlá KM 1796, (1)

ošpótanje -a s *osramotitev*: Po drúgoj zapouvidi fze prepovidáva Iména Bo'sega ospótanye KMK 1780, 39; Vrli skolnik sze je ospótanya bole bojao, neg szmrti KOJ 1845, 16; Tou je pa nyej nej na ospótanye SIZ 1807, 42; Bo'sa kastiga je naszkori naszledúvala nepobo'sno ospótanye Matere bo'se KOJ 1914, 108

ošpótati -am dov. *osramotiti*: i na robfztvo ofspotas nyé SM 1747, 86; steri fsvojega Offo ospota KŠ 1754, 32; Vfzáki mou'z ofspota glavou fzvojo KŠ 1771, 511; Goszpôd je ospota TA 1848, 3; I, gda fzo ga ofpotali, vó fzo ga fzeleki KŠ 1771, 94 **ošpótati se** -am se *osramotiti se*: Moi Bog nai fze ne ospotam SM 1747, 92; Ar fze niscse ne ospota SM 1747, 93; ár je nífcse nej fzmeo zaofztánoti, ka fze ne bi ofspotao KM 1790, 92; Naj fzegda ne ofpotamo BKM 1789, 138; nai fze ospotao kteri SM 1747, 93 **ošpótani** -a -o *zasramovan*: Teda Herodes gda bi vido, kaj je ospotan od ti moudri KŠ 1771, 8; Jezus od Heródesa ofspotani KM 1783, 73; krumpira, ete je szprvoga nej meo jako postenya ino szamo za der'sinszki krüh ospotani bio KOJ 1914, 151; i odpofzlali fzo ga ospotanoga KŠ 1771, 139; ino nagiba szvojega ospotanoga Krála na szloboden zrák püsztiti KOJ 1848, 117; Nego csi gli fzmo prvle trpeli i ofspotani bili KŠ 1771, 616

ošpótávanje -a s *zasramovanje*: Vfzáko ospótávanye nafte poftenyé poménsáva KŠ 1754, 177; pouleg nezracfúnanoga ofpótávanya potrdjavati moremo KŠ 1754, 4a; fzi ospótávanye trpo KŠ 1754, 237; I dájo ga poganom na ofpótávanye KŠ 1771, 65; Obrni na radofzt ofpótávanye BKM 1789, 326; nepofsteno 'zivémo zospótávanyem KŠ 1754, 17; med vnougim ofpótávanyem priffao je KM 1796, 109; Jezus je trpo i vnouga ofpótávanya KMK 1780, 15; Záto dobre voule fzam vu ofpótávanyaj KŠ 1771, 551

ošpótávati -am nedov. *zasramovati, sramotiti*: Boug fzene dá ospótávati KŠ 1754, 19; Vuositeo i náfz ofpótávás KŠ 1771, 209; Ár tak Bóga ospótávás KAJ 1848, 191; med sterimi te véksi

táo vsze hùli, ospotáva KOJ 1833, XV; Csi je pa ospotávamo KŠ 1754, 32; Jaj vam, ki nyé ospotávate KAJ 1848, 3; Ospotávajo me KŠ 1754, 263; radi ospotávajo lüczke náj bougse reje KOJ 1833, V; Nyega fzo nej li fzamo ospotávali KŠ 1754, 10b **ošpotávani** -a -o *zasramovan*: Szinôvje cslovecsi, kak dugo de ospotávana dika moja TA 1848, 4

ošpotávec -vca m *sramotilec*: Ki fzam prvle bio ofpotávecz KŠ 1771, 635; naj i ofpotávczov fze ogiblejo KŠ 1771, 716; Za volo gucsa ospotávczov i pszüvczov TA 1848, 36

ošpotávno prisl. *sramoteče*, *sramotilno*: ospotávno szo sze szmejáli AIP 1876, br. 3, 8

oštárijá tudi oštária -e ž *gostilna*: Vucsíteo veli, gde je oftarija KŠ 1771, 147; Drugo je tou, ka je eti nej Ostarija SIZ 1807, 18; doli szi je szeo pred dverami ostarie KAJ 1870, 38; pelao ga je vu oftarijo KŠ 1771, 204; Nê szi iszko po nedelaj ostarío AIP 1876, br. 3, 7; V-Jerusálemi, na oftarii KŠ 1754, 201; záto, kaj fzo nej meli mefzta vu ostariji KŠ 1771, 167; Nocsí je v-oftarii fzprevájao KM 1790, 62; ár fzo nej meli mefzta vu oftarii KM 1796, 88; Vu vilicaj szta vecs ostari vidila KAJ 1870, 116

oštarjáš tudi oštariáš -a m *gostilničar*: Tsapláros; kresmár; ostarjás KOJ 1833, 176; Ino odpovedavsi skolnicsiji goszpodszki osterjás je pousztao KOJ 1845, 4; dáo nyiva je oftariáli KŠ 1771, 205; szidijo eden dén priszvojem návadnom ostarjáši AIP 1876, br. 11, 4

ošterjášov -a -o prid. *gostilničarjev*: za dobro plácso sze dá po osterjášovom kocsisi vöodpelati KOJ 1845, 57

óštija -e ž *hostija*: Záto i oftia je krùh brezi kvalá KŠ 1754, 202; ali fzamo vu ednom táli Oftije k-fzebi vzeme, Krifzuffla KMK 1780, 62; fteri li fzamo oftio dávajo KŠ 1754, 203; oni k bete'snikom szo ostijo prineszli KOJ 1914, 132

ošvàočati -am nedov. *obrekovati*: Rágalmazni; ogrizávati, osvaocsati KOJ 1833, 169

ótava -e ž *otava*: Sarjú; ótava KOJ 1833, 171; Pri trávníkaj sze za pôv vzeme ótava AI 1875, br. 1, 6; Eto drügòcs koseno krmo ótavo zovémo KAJ 1870, 122

otáviti otávím dov. *okrepiti*, *poživiti*: Ti, mili vrács, je hiti otaviti KOJ 1848, 247; Preci te otávím jazs KAJ 1870, 19; i örocsino tvojo nemocso ti otávís TA 1848, 52

otávlati -am nedov. *krepi*, *poživljati*: Ápolgatni; ottávlati, o'sivlati KOJ 1833, 150; Kak z-hládóm nõcsi otávlas KAJ 1848, 154; Ki vsze z-dobrótami Otávla KAJ 1848, 213; Z-glászom 'zitka otávlaajo KAJ 1848, 6; otávlaaj me na pôti tvojoj TA 1848,

100; Bóg de ga otávlao TA 1848, 34; I tvoja miloscsa de me Pá z-mirom otávlaa KAJ 1848, 161 **otavljáoji** -a -e *krepcilen*, *poživljajoč*: Tvoje rêcsi krùh otávlaojócsi KAJ 1848, 132

òtec òca m **I. oče**: Otecz, Reics TF 1715, 38; Poftu Ocza ino Mater TF 1715, 14; Postüi Ocza tvoiega ABC 1725, A4a; Postüi Oczó tvojega SM 1747, 45; Poznamo oczó, matere BKM 1789, 431 **2. nebeški oče**, **Bog**: Otecz nas drági nebeszki ABC 1725, A6a; Dafze dicsi vNébi Otecz Gofzpodin Bog SM 1747, 84; Dika ti bojdi Otecz, Gofzpon Boug BKM 1789, 144; Hodte kífzte Ocza mega SM 1747, 83; Zádav pri náfz tvega Ocza BKM 1789, 4; Nyegova velika lübezen kífzvojemí oczí TF 1715, 41; Hvala boidi Bogi Oczi SM 1747, 90; Boidi Dika Oczu fzinu SM 1747, 81; Dájmo hválo Oczi BKM 1789, 101; Ocza i fzina dobre lubezni SM 1747, 82; vöro zkoterov vörjemo uu Oczi TF 1715, 20; Iasz vöriem vu ednom Boghi Oczi ABC 1725, A5a; mámo zagovornika pri Oczi SM 1747, 14; Jáfz vörjem vu ednom Bogi Oczi SM 1747, 44; má greihe pred Dühovnim oczóm vadlúvati TF 1715, 35; nafé túváristvo nai bode z-Oczóm SM 1747, 19; Komi boj dika i zOczóm BKM 1789, 22; mámo profziti, kako fzvoje dráge ocse TF 1715, 26

otèčti otečém dov. *oteči*, *zateči*: Dagadni; otectsi KOJ 1833, 153; Oni fzo pa csakali, ka otecsé KŠ 1771, 427; z-etim je vcsélo djála v-zòbe, stera ji je v-jezik 'zálec püsztíla, tak da ji je vesz otekao KAJ 1870, 43; lice nyi je oteklo kak loncez KOJ 1845, 117 **otèčeni** -a -o *otekel*, *zatekel*: kralici od vdáreca otecseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8; nego z-otecsenedimi ocsmi glédala na zemlô ABC 1725, br. 2, 7

otèknjenost -i ž *dotik*: Na eto obajano oteknjenoszt je goripogledno na devojko AIP 1876, br. 4, 6

otemnéjnje -a s *omračítev uma*: Krivci otemnejna Bele II. sztrepetani szo nikoga Borítsa pouzvali na vogerszki tron KOJ 1848, 27

otèženi -a -o prid. *obremenjen*: szo kmetje z-véksimi dácsami nalóseni, ote'seni KOJ 1848, 71

otíranje -a s *izganjanje*: da szo sze Poglavárje Krsztsánszki szpajdásilí na otiranye vszelé pribli'sávajoucsih poganov KOJ 1848, 56

otók tudi otóuk -a m **I. otekline**: Daganat; otok KOJ 1833, 153 **2. tok**, *krvotok*: I ovo edna 'zena vkrvávom otouki bodoucsa dvanájfzet lejt KŠ 1771, 29; Nika 'fenfzka, ftera je dvanájfzet lejt vu krvávom otouki bila KM 1796, 101

Òton -a m *Oton*: páli szo sze Vougrí v-bli'snye

Nemsko notripovüпали nad Oton I. Czaszara KOJ 1848, 9

Otovci -vec m mn. *Otovci, kraj v Prekmurju*: Otovci (od fz. Oton Püsp.) KOJ 1845, 72

otrđiti se -im se dov. *utrđiti se*: Da szo iglé 'ze na tolko gotove, te sze otrdijo AIP 1876, br. 9, 7

otreskávati se -am se nedov. *obregovati se, zadirati se*: Nyegovi officerje szo pápínszke kmete .. na nyé osztro sze otreszkáváli KOJ 1914, 127

otrñjáč -a m *utrñjač*: Ottrnyács Koppantó KM 1790, 93(a)

otròči tudi otròčji -a -e prid. *otroški*: akofzmo glih fe vön zotrocsega racúna zrázšli TF 1715, 8; ino fzmo tá niháli otrocsjo fálo TF 1715, 8

otròk -a m *otrok*: Mi nevolni otroczí ABC 1725, A6b; Vi otroczí, polzlušajte KŠ 1754, 33; ftere otroczí fzte vcsinyene i vi KŠ 1771, 708; Nám otroczí merjéjo BKM 1789, 10; hodte vi otroci vo KOJ 1845, 142; Záto, naj bi szpoznao odvêtek pridôcsi, otroczí TA 1848, 62; Ár Otsé blagofzlov potrdi otrokouv hi'ze KŠ 1754, 33; I fzpraviczala fze je modroufzt od otrouk fzvoji KŠ 1771, 36; Fárnikom sze je niksi trüď nej vnou'sao za vcsenyé otrokov KOJ 1845, 6; Friderik je pa nej otrok meo KOJ 1848, 38; Otrokov KAJ 1848, VIII; Návuk Korchovi otrokov TA 1848, 34; deklicsini, ftera je tühih lüdi otrokom mogla davoriti KM 1790, 60; Csi nam vzemeio .. ino vfze naffe otroke SM 1747, 80; I prinefzli fzo nyemi otroke KŠ 1771, 133; naj bi nyemi otroke rodila po krszti KOJ 1845, 76

otróubje -ov m mn. *otrobi*: Korpa; otroubje, zájmecka KOJ 1833, 163

otüčnoti -em dov. *zrediti se, odebeliti se*: nego ka sze naj 'zivát otücsni nê na máscsavo, li na meszô AIP 1876, br. 3, 8 **otüčnjeni** -a -o *rejen*: Edna tak otücsnyena mláda kokôs AIP 1876, br. 3, 8

otühiti -im dov. *odtujiti, odvzeti*: kaibi mi fivincseta nyegovoga od nyega ne otühili TF 1715, 17

otúrbanje -a s *kronanje*: Matyas sze je na tórszkoga Czaszara Mahometa II. otúrbanje ravnao KOJ 1848, 63

oturbati se -am se dov. *opremiti se s turbani*: Pápa proszi europejszke Poglávare, najbisze zmírili, ino szpajdáseni otúrbali, i szpotrli nepriátela KOJ 1845, 54

ouzdaleč prisl. **1.** *od daleč*: ouzdalecs vidis mojo miľzeo KŠ 1754, 63; naj, ka nazoucsi nemre, ouzdalecs po lifzti doprnezé KŠ 1771, 624; Ouzdalecs fztojécsi za volo fztrahá, moke nyegove govorecsi KŠ 1771, 799 **2.** *daleč*: Molimo za ouzdalecs bodouse naffe brate

KM 1783, 100; da je nyéna fzoufzida od nikoga fzvojega ouzdalecs priátela fztou raniski dobila KM 1790, 46 **3.** *na daleč*: Nikoga Kralicsa fziná je ouzdalecs bodoucfi zvráceso KM 1796, 98

òv òva òvo kaz. zaim. **1.** *ta*: Ali da je nyé ov, vu Gofzpodnovom vinogradi gyedrni delavecz nej mogo BKM 1789, 3; Koter je perva profnyá .. Ova TF 1715; csakajoucfi nazvejscsenyé dike ovoga Bogá KŠ 1754, 12b; Opominanye na ovoga pocsinka ifzkanye KŠ 1771, 676; Vu vrejmeni ove velike povoudni KŠ 1754, 11a; liki fzi erkao ovomi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenomi KŠ 1754, 233; Vzemi záto ov moi máli dár TF 1715, 9; primi ov Áldov KM 1783, 117; neofztavi ovoga tvoiega fzina SM 1747, 63; Hválim jafz tebe, kai fzi ovo nousc mene obarual SM 1747, 64; Oh keliko ji je ovo nousc na fzoudbo vneffeni KM 1783, 4; zDejve fze poroudo, Ovo nousc nám BKM 1789, 26; Dái, kai jafz ovo mojo fzkvárjenye fzpoznam SM 1747, 48; Pogledni ovo, jafz fzem naisal SM 1747, 4; Zato vu ovoi moioi nevoli SM 1747, 57; nai pervle reczi ove recsi TF 1715, 45; Potrebno je bilou tak ove pelzmi preglednoti BKM 1789, 2b **2.** *tisti*: je djánya grejh: Dvouji .. Ov fze doprnezé neznajoucs KŠ 1754, 73; lifztouv, med fterimi je naj prvi ov, fteroga je piľzao Rimlánczom KŠ 1771, 433; Ov Jezus, ki je gori BKM 1789, 111; Naj od toga bole profzimo, liki ova vdovicza KŠ 1754, 183; Dvouje .. Ovo je znami narodjeno zlo KŠ 1754, 60; I preczi je polzejhnolo ovo figovo drejvo KŠ 1771, 69; Tam ovo fzuncze zide BKM 1789, 421; i zovoga kraja je 'zitka drejvo KŠ 1771, 807; pridru'zo fze je k ednomi mefztáncsari ove dr'zéle KŠ 1771, 223; I etomi je dáo, ovomi pa ednoga KŠ 1771, 84; Vzemi me ti ov dén pod tvoje perouti BKM 1789, 367; Na ov drügi fzvejť za pripravlanyé sŠ 1796, 20; Hválim, Kaj fzi ovo nousc mene obarüvao BKM 1789, 362; Na stero szta tiva oviva etak odgôvorila KAJ 1870, 24; Ar ovi trigyé fzo 'ze vnebfzaj KŠ 1754, 140; Ali ni ovi fzvojom jálnofztjom fzo nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a; Ovi Avarci pa, ki szo sze nej steli podáti KOJ 1848, 6; ofztánki ovi Vandalufof, koteri fzo v Afriko odplavali KŠ 1771, A6a; da zovi csifzti krfztsanov bodemo KŠ 1771, 852; Etim, Ovím pa, naj dobri ofztánejo KŠ 1754, 168; Ovím pa tim pozváním KŠ 1771, 492 **3.** *drugi*: nogé so gole, ov tao tela je pri samci čarno AI 1878, 22; Ovi dosztavki iména AIN 1876, 19; sze morejo zdr'sávati ove sztáre pápínszke návade KOJ 1845, 66; Pitanya, i ova znaménya KOJ 1833, 10; steri bi ove solare vöpitali KOJ 1845, 10

ováči prisl. *drugače, sicer*: Z-starcov ali ovači falingásti lúdi se je nigdár nej osmejávao BJ 1886, 23

ováditi ovádim dov. *zaupati, izdati*: ne steo ovaditi, ka tam nikaj ne vidi AI 1875, br. 1, 7; Svojoj materi je pa nevjüpaó nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9; la'zlivec szebé ovádi AIN 1876, 36; dokecs je nej ovado, v-kom bi nyegova velika moucs fztála KM 1796, 50; Ne'za tudí ovádila, ka lübi Ferka AIP 1876, br. 4, 5 **ováditi se** ovádim se *zaupati se, izdati se*: Szám Gejza sze je zdr'sávao za krsztsenika sze ováditi KOJ 1848, 11 **ovádjeni** -a -o *izdan*: da szi je mogao za dráge pejneze mir, i odhod küpiti, Hunydi ovádjen KOJ 1848, 59; Bezérdi Kapitán ovádjen je prvle od Rákócia presztreljeni KOJ 1848, 104

ovák prisl. **1. tako**: O Gofzpon Jesus obatrivi ovakmo govorécs SM 1747, 63 **2. drugače, sicer**: Czaszar gde nyim je ovak nej mira obecsao, nego szo sze mogli okrsztiti KOJ 1848; da szo niti v hi'sni zákon nej steli z pápinczi ovak sztoupiti, nego csi szo KOJ 1914, 138; Dostakrát z répom ládje prevrže, ali ovak zládja človeka vöpopádne AI 1878, 30

ováko prisl. *tako*: Árje on nám fžám zapovedau ovako moliti TF 1715, 31; Kako je popifzan Ovako TF 1715, 21

ovákši -a -e kaz. zaim. **1. tak**: Ovakse fztvári fzo 1.) ta dúhovna i nebefzka KŠ 1754, 59 **2. drug**: oro'sje, ino ovakse dragine szo k-nyemi pokopame KOJ 1848, 5; szo kmetje z-véksimi dácsami i ovaksimi dú'snoszti naló'seni KOJ 1845, 71

ovárvati -am in -lem dov. *obvarovati*: potrejbno delo, brezi steroga sze imenüványe Králevcsine rávnotak nebi moglo ovarvati KOJ 1833, III; da premore mir ino vszákoga szvojega podlo'snika pravice od nepriátelov ovarvati KOJ 1848, 123

ovca -e tudi -é ž *ovca*: Zkelkim je pa dragfi cslovik od ovczé KŠ 1771, 38; Csi vidis gyüncza brata tvojega ali ovczo nyegovo blodécsó KŠ 1754, 66; Cslovik, ki bi meo edno ovczo KŠ 1771, 38; i tak fze dr'zimo liki na klanýe valon ovczé KŠ 1771, 466; V-nyega glávi szo li ovcé KAJ 1870; csi bi kákfí cslovik meo fztou ovcéz KŠ 1771, 59; i vuna je z-ouvcz KM 1790, 50; pren. nej fžam pozflan, nego k pogiblénim ovczám hize Izraelfzke KŠ 1771, 51; idite ktim pogiblénim ovczán KŠ 1771, 31; i poznamo ovczé moje KŠ 1754, 132; posilam, liki ovczé na fzejdo med vuké KŠ 1771, 32; Ovczé ino vfžáko 'zivino BKM 1789, 2; vsze szi podvrgao pod nogé nyegove, Ovczé i vsze TA 1848, 7

övceni -a -o prid. *ovčji*: csi má ali ovceno i kozino oszoleno meszó AIP 1876, br. 8, 5

ovčár -a m *ovčar*: Ovcšár KAJ 1870, 136; ovčárski pes pa ovčárom jáko nüclivi AI 1878, 8

ovčárnica -e ž *ovčjak*: Od ovcšárnice vrát KŠ 1771, 299; Dávada, i vzeo ga je od ovcšárnice TA 1848, 65; pren. On náfz vu fžvojo ovcšárnice med te odebráne notr vzeme KŠ 1754, 126; Jezus dá té gnoj vö metati i fzebi lejpo ovcšárnice 'znyega napraviti KŠ 1771, 488; poganov, ki fzo kecsafzi vu Krifztfuffovo Ovcšárnice fztoupili KM 1796, 124; Gda mené obefzeli vfžvojoj ovcšárnice BKM 1789, 161; Nádasdi ki je na Kristusovoj ovcšárnice esce bole vráta odpro KOJ 1914, 15

ovčárski -a -o prid. *ovčárski*: ovčárski pes pa ovčárom jáko nüclivi AI 1878, 8; Podoben je velkomi ovčárskomi psóvi AI 1878, 9

ovčéči -a -e prid. *ovčji*: Mesó se pa kak kak ovčéče jej BJ 1886, 16

ovčèni -a -o prid. *ovčji*: kakti szpláseni vuk sze potaji v-ovcseno kou'so KOJ 1845, 57; ár ka bi iszkao pri ovcsenoj csrèdi KAJ 1870, 138; Gda bi vido vu ovcsenom gvánti oblecseni vük – farar KOJ 1845, 81; fteri prihájajo kvám vu ovcseni odejvkaj KŠ 1771, 22

ovčétina -e ž *ovčétina, ovčje meso*: Ovilia Ovcsetina KMS 1780, A7b; Ovcsetina je jáko técsna jésztvina KAJ 1870, 140

övči -a -e prid. *ovčji*: Na fžrám ino golouto, Vrgo edno ovcso kou'vo BKM 1789, 192; Je pa vu Jeru'zálemi pri ovcsi vrátaj jezera KŠ 1771, 278

övčica -e ž **1. ovčica, ovčka**: naj bi po példi z-fzilov vneffene ovčicze obouji grejh nyemi na oucfi vrgao KM 1796, 62; Ábeo je bio pafztér ovcsicz KM 1796, 8 **2. vernik**: Ovo jafz tvoja nefzrecsna zablodjena ovčicza KŠ 1754, 229; Hodi kmeni tvojimi hlápčzi, Ktvojoj poniznoj ovčiczi BKM 1789, 32; gda razegnáne ovcsicze brezi pafztéra, fžtrúdnimi petami potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; Vi pokorne ovčicze, verni BKM 1789, 9; Jezus Pafztér ovcsicz KM 1783, 41; Hválo ti dájemo za eto tvojo veliko ktvojim nevolnim ovcsiczam skázano lübeznošft KŠ 1771, 832; Verno fži poifzkal gori tve blodéčfe ovcsicze SM 1747, 67

övdi prisl. *tukaj, tu*: fivémo, zdai ovdi natom fžveiti TF 1715, 27

öven övna m *oven*: Ti prekléti bodo vfžüha brécsali kak oven BKM 1789, 451

ovénčati -am dov. *ovenčati, okronati*: Koróna, z-sterov sze je on dáó za Krála ovencsati KOJ 1848, 33; szo ga szvétov korónov ovencsali v-sztoľnom belgrádi KOJ 1848, 44; Prvle neg

bi Matyasa II. z-korónov ovencsali KOJ 1848, 88 **ovēnčani** -a -o *ovēnčan*, *okronan*: Po králeszkom ovencsani Sz. Stevan KOJ 1848, 13
ovéranje -a s *oviranje*: trdino zrinszkihrad ozváno, stero szta na ovéranje tórszke szile zozidala KOJ 1848, 95

oves óvsa m *oves*: Avena Ovefz KMS 1780, A9; Zab; ovesz KOJ 1833, 183; Szilji cena, ovesz 2 rh. AI 1875, br. 2, 8; ovsza cēna 2 frt. 50 kr. AI 1875, kaz. br. 8

oveseliti -ím dov. *razveseliti*: stera ga je naszkorom z-ednim szinom oveszelila KOJ 1848, 80; je vódelila vnogo 'sivezsa, za steroga szo jo oveszelili KOJ 1914, 153 **oveseliti se** -ím se *razveseliti se*: Vsze sze je oveszelilo i o'sivilo zdáj KOJ 1848, 98

ovijati -am nedov. *ovijati*: Amerikanske opice májo dugi rép, šteroga, či je potrebno, okoli vej ovijajo AI 1878, 7

ovíti -a -o prid. *ovit*, *zavit*: v šteri je vnogo semena, štero je v belo vuno ovito AI 1878, 51

óvkraj prisl. *onstran*: Zató prejk váfz zofzelim zovkraj Babilona KŠ 1771, 362

ovládati -am dov. *premagati*, *zmagati*: i vo je fou ovladúvajoucsi i ka bi ovládao KŠ 1771, 776; Doszta goszi szvinyó ovláda KAJ 1870, 136 **ovladajúóci** -a -e *zmagujoó*, *obvladujoó*: i kázao je je vu fzrcsnofzti ovládajoucsi je fzám po fzebi KŠ 1771, 607

óvo medm. *glej*: Ovo, Oráts, tsáka zemlé drági fzd SM 1747, 28; Ovo fztójim pred dvérmi, i truplem KŠ 1754, 126; Teda fzam erkao: ovo idem, naj csinim KŠ 1771, 688; Ovo gotovo fzam Gofzpod .. kaftige KM 1783, 17; Ovo le'zim csrvics máli BKM 1789, 429; Ovo vrouke ti dám knige BKM 1789, 2; Ovo fzi eti doli fzedte SIZ 1807, 43; ovo tvoje hi'se púszte bodo KOJ 1833, XI; Ovo, ete húdo má vu miszlaj TA 1848, 6

óvod -a m *uvod*: Ovod AI 1878, 2

óvóhati -am dov. *ovohati*, s *prikritim poizvedovanjem priti do česa*: Eszterházi krucom szloboscino dá vsze ovohati, szporobiti KOJ 1914, 147; Pannonszke dobroute szo óvóhali KOJ 1848, 7

óvróóiti se -ím se dov. *ogreti se*: te sze malo óvróósi AIP 1876, br. 5, 6

ózdaleó prisl. *od daleó*, *iz daljave*: On 'ze ózdalecs previdi, Ka meni haszniti má KAJ 1848, 197; i moji bli'zányi ózdalecs posztánejo TA 1848, 31; Cslovek 'ze ózdalecs znao, ka pokápajo AIP 1876, br. 7, 6; i nyihov stan se ózdaleó za váraš vidi AI 1878, 13

ózdaleóina -e *z razdalja*: Golombis na dvé mile ózdaleóine szkosz vdaro AI 1875, br. 1,

8; Mak sze more rano poszejati v-rédi na 35 centimeter ozdalecsino AIP 1876, br. 2, 8; Na ozdalecsino kázajócsi AIN 1876, 38

ózdráviti ózdrávím dov. **1. ózdraviti**: oni sze veszelijo, csi koga ózdrávijo KOJ 1845, 11; pren. ózdravi mené Gofzpodne ABC 1725, A8a; Opravi me nazáj gori i izdravi me KŠ 1754, 242; divjacsino, štere fzmrtni vdárec je ózdravo KŠ 1771, 790; Otsa drági nebefzki, šteri vrazis i ózdrávis KŠ 1754, 243 **2. ózdraveti**: Gyógyulni; ózdraviti KOJ 1833, 158; dai mi pomocs tvojo, da ózdravim SM 1747, 57; csi fze li doteknem gvanta nyegovoga, tak ózdrávím KŠ 1771, 29; edno rejcs povej, i ózdrávi fzluga moj KŠ 1771, 25; povej fzamo edno rejcs, i ózdrávi dúsa moja KM 1783, 128; molte eden za drúgoga, da ózdrávide KŠ 1754, 133; na beté'zne bodo roké dejvali i ózdrávijo KŠ 1771, 156; da na nyou denes roké, naj ózdrávi KŠ 1771, 116; I ózdrávila je csí nyé KŠ 1771, 52; Krifztus, fz-šteroga ranami fzmo ózdravili KŠ 1754, 109; prifztopili fzo ino fzo ózdravili KŠ 1771, 428; fzo ti drugi rouni k-Pavli prihájali, i vfzi fzo ózdravili KM 1796, 130 **ózdrávleni** -a -o *ózdravljen*: i ózdravljen je te pojbies KŠ 1771, 57; Gda bi fze pa te ózdrávleni plantav Petra dr'zao KŠ 1771, 348; Od toga ózdrávlenoga fzpítavanya KŠ 1771, 296; Pravili fzo zató 'Zidovje tomi ózdrávlenomi KŠ 1771, 279; najslí fzo toga beté'znoga fzluga ózdrávlenoga KŠ 1771, 187; po šteroga ranai fzmo ózdrávleni SM 1747, 13; i, kelikoli fze ji je doteknolo, ózdrávleni fzo SM 1747, 49

ózdrávlanje -a s *ózdravljenje*: 'Zlakom vdárjenoga ózdrávlanye KŠ 1771, 27; Ózdrávlanye BRM 1823, VIII; Tak zadobim vráfztvo na ózdrávlanye KŠ 1771, 314

ózdravlénje tudi ózdravlénje -a s *ózdravljenje*: Ózdravljenje KAJ 1848, VIII; Od narodjenoga fzejpoga ózdrávlényá KŠ 1771, 296; dobi bogsi zrák k-ózdrávlényi BRM 1823, 440; Rada je pripovedávala csúdovitno ózdravlejnye szvojih noug KOJ 1914, 108; stere za szvoje ózdrávlénye more vódati AIP 1876, br. 8, 7

Ózeáš -a m *Ozej*: Oseás KŠ 1754, 2; izraela fzejldnyi kráo je bio Ózeáš KM 1796, 70

ózelenéti se -ím se dov. *ozeleneti*: gredé se ózelenijo BJ 1886, 17

ózeleniti se -ím se dov. *ozeleniti se*: Radúvao fzam fze kaj fzte fze 'ze nigda ózelenili vu vašem od méne fzpominanyi KŠ 1771, 599

Óziaš -a m *Ozej*: Oziás je pa poroudo Joathama KŠ 1771, 5; Jorám je pa poroudo Oziáša KŠ 1771, 4

ózmica tudi ózimica -e *z trepalnica*: Supercilium Ozmicza KMS 1780, A7; ozimicze doli fztójécse

je meo KŠ 1771, 432; Ozmice kumesz ôcsi sztojjo KAJ 1870, 31; i nyegove ozmicze vardêvajo szini cslovecse TA 1848, 9; deklina bila z-csarnimi ozmicami AIP 1876, br. 9, 4

oznámlani -a -o prid. *zaznamovan*: Vsze zemle szo gorzmerjene, kak i hi'se brezi razlocska z-rácsunom oznámlene KOJ 1848, 113

oznanávlaš -a m *oznanjevalec, znanilec*: Škvorjánec je oznanávlaš bližéce proletje AI 1878, 27

oznanenjë -á s *oznanjenje, razglašenje*: Jezusa oznanenye KAJ 1848, V; fžprávlas fžám fzebi fžrditofzt na dén fžrditofzti i oznanenýa pravicsne fžoudbe KŠ 1771, 450; Na Krifztusovoga oznanenya dén BRM 1823, V; vřzáklfi válz oznanený má BRM 1823, 519; ka bom valáo, csi vám ne bom gúcsao, ali vu oznaneyej BRM 1823, 518

oznàniti oznánim dov. *oznaniti, razglasiti, sporočiti*: tákse je potrejbno oznaniti SM 1747, 199; Oznaniti fžvojega Šziná KŠ 1771, 558; tou vam Boug oznáni KŠ 1771, 597; oznante Ivani, štera vidíte KŠ 1771, 189; Naj jo oznánim KŠ 1771, 610; I oznano fžam nyim imé tvoje KŠ 1771, 324; ki fži fžám po tvojem fž. Szini oznano KŠ 1771, 818; modrouszti tvoje szí oznáno KOJ 1845, 128; po sterói je nám Bogá oznano, Ki nám je i oznano vafo lúbézen KŠ 1771, 603; Meni je oznano on fžvojo lúbéznofzt BKM 1789, 311; i idoucsi oznanili fžo gofžpoudi KŠ 1771, 60; ino szo oznanili, da je okorónanye nevaláno KOJ 1848, 54 **oznàniti se** oznánim se **I. razodeti se**: Ár dén pokáz'e; kaj fže vu ognýi oznáni KŠ 1771, 495; prosnye vafe fže naj oznánijo pri Bougi KŠ 1771, 599; i rama Gofžpodnova komi fže je oznánila KŠ 1771, 309; Bo'za rejcs fže je znouvics nám oznánila BKM 1789, 5 **2. oznaniti se, sporočiti se**: Gda bi sze tou po Országi oznanilo KOJ 1848, 70; Tüdi sze oznani, csi szo steri vözbriszani KOJ 1845, 93 **oznànivši** -a -e *ko je oznanił*: Oznanivfi fžvo moucs BKM 1789, 17; oznanovsi veliki zgübicsek AIP 1876, br. 2, 1 **oznánjeni** -a -o *oznanjen, razglašen*: zdaj je pa oznanyena tim fžvétim KŠ 1771, 605; Csi je pa kaj oznanyeno KŠ 1771, 520; nema ednoga Szvécza z-cšúdami oznanyenoga KOJ 1845, 79; võre med vřzejmi poganmi oznanyene KŠ 1771, 486; Nasim lutheránom je tüdi vola bila taki na oznányeno võrvajnszko Potrplejnye molitvárnice szí goriposztaviti KOJ 1848, 115

oznánivati -ijem nedov. *oznanjati, razglašati*: bodo Szkrivna oznanivali BRM 1823, 95; fži Právdo Ocsé oznánivao BRM 1823, 145

oznánje -a s *oznanjenje*: Zátó csákajmo

zárocnfika knám nyegovo prifefztyé, nyegovo oznanye BKM 1789, 395

oznanjívlec -a m *oznanjevalec, znanilec*: erjávi rošč, šteri je deci kak sprotoletja oznanjívlec na veseljë AI 1878, 32

oznànost -i ž *razodetje*: Sz. Ivana Theologusa Oznanoszt KŠ 1771, 761; Oznanofzti, knige Grcski KŠ 1771, 262; I, naj fže zviřzokofztyov oznanofzti ne zviřzim KŠ 1771, 550; csakajoucsi oznanofzt Gofžpodna nafega KŠ 1771, 490; i vám dati odejhnený znami vu oznanofzti Gofžpodna nafega KŠ 1771, 626; vdrúgom (táli) pa fž. Ivana Oznanofztjom vrét KŠ 1771, A6b

oznanúvanje -a s *oznanjevanje, oznanjanje*: Oznanúvnaye grejhov odpúscsenýa tim pokouro cfinécfim KŠ 1754, 196; Szvetlofzt na oznanúvanýe poganom KŠ 1771, 170

oznanúvati -újem tudi oznanúvati -újem nedov. *oznanjati, razglašati, sporočati*: je zácsao Jezus oznanúvati vucsenikom KŠ 1771, 54; Grejh moj oznanújem tebi KŠ 1754, 198; zakaj oznanújes ti moje nářzfatve KŠ 1754, 17; szvoje fžmrti pribli'závanýe oznanúje KŠ 1771, 651; zaka oznanújes mojo právdó TA 1848, 40; Nebésza oznanújo nyegovo praviczó TA 1848, 79; oznanújte med lüdsztvom dela nyegova TA 1848, 7; bodte Szkrivna oznanúvali BKM 1789, 122; Gda je oznanúvao BKM 1789, 38; fžmert Gofžpodnovno nazveiczsaivaite (oznanuite) SM 1747, 24

oznávati -am nedov. *oznanjati*: knige fžvétoga Ezechiela 3: Kai vám boug ponyem oznáva TF 1715, 6 **oznávati se** -am se *oznanjati se*: rêcs vecsna V-téli nasem sze oznáva BRM 1823, 1

ozòriti -im dov. *dozoriti*: Grozdje rano ozoriti AIP 1876, br. 8, 8 **ozòriti se** -im se *dozoreti*: Szád sze ozoro AIN 1876, 44; Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; grozje szpovala, stero sze ozorilo AIP 1876, br. 4, 8

ozorjenjë -á s *dozoritiv*: Etoga grozdja ozorený je negvüšno AIP 1876, br. 8, 8

ozréliti -im dov. *dozoreti*: dönok de escse dugo trpelo, ká jáboka i grúske ozrélijo KAJ 1870, 142

ozúren -rna -o prid. *grob, osoren*: je grátáo nej súslavec, pa nej ozúrní hajdúk za vucsenike KOJ 1845, 5; nyegovo pred tém trdno i ozúрно szrczé je tak omecsila KOJ 1845, 81; Pázmány, ki je mocsno bráno võro kat. prouti ozúrnim vogerszkim protesztantom KOJ 1848, 93

ozúрно prisl. *grobó, osorno*: szo Luthera zopszúvali zoucsivoucsi ozúрно KOJ 1845, 65

ozvāti ozovém dov. *imenovati, razglasiti*: nebi púřtli cejle vesznice od pápínszkih szvéczov ozvāti KOJ 1845, 71; On sze je pa za erdélřzkoga

Herczega vcsino ozváti KOJ 1848, 87; szvoje sztolnomeszto za Budino ozove KOJ 1848, 4; za toga volo je Czaszar Friderik II. nyegove Dr'save za szvoje ozváo KOJ 1848, 38; Na zádnye szo Bélo III. denok za krála ozváli KOJ 1848, 31 **ozváni** -a -o *imenovan*: je gornjoszinicski farar gorno z vrha Koziak ozvanoga grofinyi prepüszo KOJ 1914, 132; sze je vpirao Rudolffi, za Czaszara ozvánomi pokoren biti KOJ 1848, 39; od vogerszkih Plemenitásov pa dobi od dvájsetih kmetov ednoga konyenika Huszár ozvánoga KOJ 1848, 63; gda bi on v-Rimi vu Spítáli Sz. Dühá ozvánom KOJ 1845, 80; sze je O'sébet z-ednim lejpim pojbisom v-Krszti Wladiszlav ozvánim obábila KOJ 1848, 54; Nego, gda sze je Gejza sz szvojim szinom, na kersti Stevan ozvánim dao okersztiti KOJ 1914, 102

Ožebet -e ž *Elizabeta*: i imé nyé je bilou O'zébet KŠ 1771, 161; I Osébeth tv'a rodbina KM 1783, 230; I ovo O'sébet tvoja rodbina KM 1796, 86; O'zébet vogerszka kralica AI 1875, kaz. br. 8; Ivan, Zakariáföv i O'zébete fzin KŠ 1771, 259; Nyegovo csér O'sébetho szi je vzéo za hi'sno tivárisiczó KOJ 1848, 42

ožejati -am dov. *ožejati, postati žejen*: Po šteroj nam nedáj o'žejati BKM 1789, 178; i šteri vörje vu meni ne o'žéja nigdár KŠ 1754, 207; vřzáki, ki pijé zete vodé, ozéja páli KŠ 1771, 275

oženiti se ožènim se dov. *poročiti se*: nej fze je tak dobro o'zeniti KŠ 1771, 62; Naj fze o'zenijo KŠ 1771, 489; i o'zeno fze je te prvi KŠ 1771, 74; Pavel Apofztol nej fze je o'seno SIZ 1807, 35; gda sze je o'seno KOJ 1845, 94 **oženjeni** -a -o *poročen*: József II. je dvákrat o'senyeni KOJ 1848, 115; Blá'zeni szo táksi o'zenyeni AIP 1876, br. 3, 7; Cséftz I. ti o'zenyeni KŠ 1771, 70; Tim o'zenyeni, pa zapovidávam nej jafz KŠ 1771, 502

ožerjaviti se -jávim se dov. *zažareti*: 'Zófike ocsi szo od csemeröv bliszketale, lice sze nyé o'zerjavilo AIP 1876, br. 9, 5

oživati se -am se nedov. *oživljati se*: orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vreimeni zácsa o'sivati, i ponávlati KOJ 1833, X **oživajúóci** -a -e *oživljajoč*: Zapovedávam ti pred vřza o'zivadoucšim Bogom i Jezus Krifztufom KŠ 1771, 643

oživávanje -a s *oživljanje*: Na resènye dšs

nyihovi od szmrți, i o'zivávanye nyi vu gládi TA 1848, 25

oživávati -am nedov. *oživljati*: Ár, liki Ocsa zbúdjáva mrtve, i o'ziváva KŠ 1771, 280; Isztina o'zivávaj Nász v-gucsi i djányi KAJ 1848, 5

oživèti -im dov. *oživeti*: Ár je ete moj fzin mrtev bio, i o'zivo je KŠ 1771, 223; Tak fzmo vřzi i po Krifztusi Ednáko o'ziveli KŠ 1754, 252; Tak fzmo vszi i po Krifztusi, Ednáko o'ziveli BKM 1789, 197; právda, štera bi zmo'zna bila o'ziveti KŠ 1771, 563 **oživèti se** -im se *oživeti*: Med trnyom csi fze o'zivi BKM 1789, 179; tak i v Krifztufi fze vřzi o'zivéjo KŠ 1754, 141; tak i v Krifztufi fze vřzi o'zivéjo KŠ 1771, 522

oživiti -im dov. *oživiti*: gori obúđiti nemore rávno tak, kak mrtev fšám fšebé nemore o'ziviti KŠ 1754, 124; šteri vmoris i o'zivis KŠ 1754, 243; ka me ti zdr'zis I k 'zitki páli o'zivis BKM 1789, 404; Šteri o'zivi i vaffa mrtva tejla KŠ 1754, 138; Dújh je, ki o'zivi KŠ 1771, 287; I vnouge mrtve o'zivi BKM 1789, 54; i mené o'zivi Ti KŠ 1754, 232; ino fzi fštej m nász o'zivo BKM 1789, 92; o'zivo náfz je fz-Krifztufom KŠ 1754, 117; Adam novu nász je o'sivo KM 1783, 241; csaszťitele Marie je tou veszelilo i o'sivilo KOJ 1914, 106 **oživiti se** -im se *oživeti*: Jajrušova csi fze o'zivi KŠ 1771, 114; gda fze je vgroubi o'zivo KŠ 1754, 110; ki je bio mrtev i o'zivo fze je KŠ 1771, 769; i o'zivila fze je KŠ 1771, 790; Na tople dnéve protolja sze vsze o'zivilo AIP 1876, br. 5, 3; Ti drúgi mrtvi fzo fze pa nej o'zivilo KŠ 1771, 803 **oživleni** -a -o *oživljen*: Krifztus pouleg dühá je o'zivilen KŠ 1754, 111; Krifztus vmorjeni ifztina na tejlo gledoucs, o'zivileni pa po Dúhi KŠ 1771, 710

oživlati -am nedov. *oživljati*: Ápolgatni; ottávlati, o'sivlati KOJ 1833, 150

oživlèjnje -a tudi oživljenjé -á s *oživitev, oživljenje*: O'zivlejnye naffega mrtvoga tejla KŠ 1754, 138; Krifztufovoga vnami prebivanya hafzki: a) o'zivilenyé KŠ 1771, 463; vcsinyen je prvi cslovik, te fšlejdnyi Ádam pa na düh o'zivilenyá KŠ 1771, 524

ožmähiliti -im dov. *narediti okusno*: eto je Stevan véřta pršszto vecsérjo o'zmahilo AIP 1876, br. 3, 6

ožmètiti -im dov. *otežiti*: dúgi skrambli jáko o'zmètijo hodbo KAJ 1870, 104

P

pá prisl. *zopet, spet*: I nihá je, i odide, i pá moli tretics KŠ 1771, 90; Radujte fze pá velim, radujte fze KŠ 1771, 599

pà vez. **1.** *pa, za izražanje nasprotnega ali nepričakovanega*: májo i fticze nebefzke gnezda, fzin cslovecsi pa nejma, kama bi glavou nafzlono KŠ 1754, 108; Stero je náj ménfe med vfzejm Szeményem, gda pa gori zrafzté, vékse je od kaklté zelenýa KŠ 1771, 444; Oh keliko ji je na fzkvárjenye vekivecsno fzapadnolo, mene fzi pa na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Po csednoufzti more prevzétí cslovik prifztarofzt, nej pa po túhoj brádi KM 1790, 20; Vszáki dou fze naj zviszi, Breig fze pa naj ponizi BKM 1789, 13; Mojo düso Bougi preporácsam, Tejlo pa materi zemli SŠ 1796, 6; Jasz sze pa vüepam vu szmilenosztí tvojoj TA 1848, 10; Na kamenicsi pizsani redôvje nasztánejo, v knjigaj szo pa stampani redôvje KAJ 1870, 7; Jo'zef za zvünesnyo, 'zena pa za hi'zno delo sze szkrbêla AI 1875, kaz. br. 7; Po hrbti je sive dlake, na telli na prej je pa čaren AI 1878, 10; Svojoj materi je pa nej vüpao nikaj od toga ovaditi BJ 1886, 9 **2.** *za dopolnjevanje povedanega*: do etoga csasza, naime pa zato, kai szi mené obaroval ABC 1725, A5b; Kai je pa on vcfino, kai je náfz odküpo SM 1747, 12; Mati pa záto, kaj náffo düfo palzé KŠ 1754, 129; Naj bole pa niki právde kriví vuvsitelje KŠ 1771, 590; Ktomi pa mej na Bo'zo fzlü'zbo gotovo fzcrcé BKM 1789, 6b; Ejva je pa Ádama napelala KM 1796, 7; Gda pa fztvojeja tanácsa Bom z-fzvejta premínyávo SŠ 1796, 3; a ti hüdi nam pa Boug ne dáj piti SIZ 1807, 6; za vuvsenike szam je pa poszloveno KOJ 1833, V; On vu 'zitki pokoj, Vu szmrti pa trôst szvoj Zgubi KAJ 1848, 4; Goszpod pa osztáne na veke TA 1848, 7; Doszta sztívaram je koszminye odetel, vnôgim pa pérje KAJ 1870, 10; Nôvi mertüki leh'zési bodo v racsuni, to drügo je pa tô, ka AI 1875, kaz. br. 6; Hert stišnjenoga zánjnega tela, pa je naznano hitri AI 1878, 8; Po jeli pa etak Bogi hválo dávamo BJ 1886, 6 **3.** *za vezanje dveh istovrstnih členov*: Guccsim, ali pa popejvam

KŠ 1754, 272; Odgovorécsi pa erkao je KŠ 1771, 45; Naslêdnje pa računajo BJ 1886, 3

Pacincitánec -nca m *Pacincitanec*: Bulgarczi z-Pacincitanczmi szpajdáseni KOJ 1848, 7

páč prisl. *pač*: Tou je pacs dobro bilou KOJ 1848, 94; z-szvojim szprevedüvanyom sztráha i csemérov pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7

pačlivo prisl. *zvito, hinavsko*: pouleg vrejmena, ftero je pacslivo zeznao od ti moudri KŠ 1771, 8

pádar -a m *zdravnik*: Pri nász vármegyévvszkomi Pádari za kmetovszko deczo Czaszar placšuje KOJ 1845, 119

Paflagónija -e z *Paflagonija*: dr'zélo, ftera je zdaj Angúria pod Paflagóniov KŠ 1771, 554

pàiš tudi pàjš tudi pàjiž -a m *ščit*: medeni pajj's KM 1796, 55; primite, (zgrabte) pays te Vóre SM 1747, 27; ti nyé koronües zmiloschov, kako zednim paisom ABC 1725, A8a

pàjati -am nedov. *opekati kruh*: Piritni; pajati KOJ 1833, 169

pajdáš -a m *prijatelj, tovariš*: 'Ziv, zdrav, frisek, i tvoj pajdás BKM 1789, 427; 'Ziv, zdrav, frisek, i tvoj pajdás SŠ 1796, 156; Melankton, csi gli nerazdvojeni pajdás Luther Martina KOJ 1845, 79; Bogme prav más, Bandi pajdás KAJ 1870, 10; Pajdáske szo ga primárjali KAJ 1870, 82; szoldák ednoga szvojih pajdásov môro AIP 1876, br. 1, 8; i ovádi szvoje vu groznom grejhi pajdáse KOJ 1848, 15

pajdašija -e z *prijateljstvo*: Hüdo krplive disijo, Z-táksov ne m' meo pajdasíjo AIP 1876, br. 9, 4

pajdášiti se -im se nedov. *družiti se, prijateljovati*: Ki sze z-vúkom pajdási, tüdi 'snyim túliti more KOJ 1845, 12

pajdášivati se -am se nedov. *prijateljovati, družiti se*: Kumaniánci .. nyé tak polübi Ladiszlav IV., da sze szledi zmirom 'snyimi szpomina, pajdášiva KOJ 1848, 40 **pajdašivajúči se** -a se -e se *prijateljjuoč*: ali on z szamimi Grki sze pajdášivajúocs, tak rarczsemeri na szébe vsze KOJ 1848, 30

pajdáštvo -a s *prijateljstvo, druženje, tovarištvo*: Nafzlejdnje tvoje pajdáftvo KM 1783, 148; Lagojeja pajdáštva sze more vszáki hábati

pamet KM 1783, 5; Vzemi fzi na pamet fsvétoga Petra rejcs BKM 1789, 298; Gori fze 'se zbüdi, napamet fze vzemi SŠ 1796, 10; Ár lübéznofzti vassa vecs na pamet ne jemlém SIZ 1807, 58; poglednovsi te Szlovenfzke Gmaine, i na pamet vzévsi, kaj one potrebujejo BRM 1823, IV; Ka more na pamet vzéti od Adjectivumov KM 1783, 29; Eto je v-pamet vzéto od táksi AI 1875, br. 1, 2; Rávno je nyój vpamet spadnola keliko dobra so že nyoj včínili BJ 1886, 12; ne nafzledüimo Deczo vflzlaboi pámeti TF 1715, 8; Vfzákfi vu lafztivnoj pámeti gvűfen bojdi KŠ 1771, 479; Jezus bojdi vu mojoj pámeti KM 1783, 175; Záto tou fzi premislávaj vpámeti, Ka popejvas BKM 1789, 7; zmojouv pámetjov gori zgrúntati nemorem TF 1715, 40; csi fze gli fzpámetyov ne vjediná KŠ 1754, 78; Prefzvejti Jezus pámeti BKM 1789, 2; Prefzvêti nase pámeti BRM 1823, 2; szo sze mi z-dúgocsov pa mláde pámeti zaszípávajoucse vidile KOJ 1833, III

pàmeten -tna -o prid. *pameten*: Pámeten krsztsenik dobro zná, da je KOJ 1845, 105; nej szam szlisao pametnoga csloveka preklínyati KOJ 1845, 7 **pàmetnejši** -a -e *pametnejši*: Skolnik szi je prèbrao ednoga pametnejsega KOJ 1845, 10; Fárnikom pámetnejsem sze je niksi trúd nej vnou'sao KOJ 1845, 6

pàmetiti -im nedov. *biti pameten*: Ali vcsis náfz pametiti, To dobro cesdno csiniti BRM 1823, 317; Ali jaz szem nêpametio, Nego sze sz-tebom protivio KAJ 1848, 152

pàmetnik -a m *modrijan, filozof*: pernyávczi i Zofifztje (ti pametniczi vu vøre deli) zapelávczi KŠ 1771, 438

pàmetnost -i ž *pametnost*: naj obrné neokorne kpametnofzti ti pravicsni KŠ 1771, 162

pàmetüvati -üjem nedov. *spominjati se, pomniti*: Efcse ne pametüjete, niti ne razmite KŠ 1771, 127; Záto fztani, pametüj BRM 1823, 76; Záto, bratje pametüjte Apofztola i vifesnyega popa KŠ 1771, 675; Zdá tak, Králi, pametüjte TA 1848, 3

Pamfilija -e ž *Pamfilija*: lüfztvo, ftero je vő slo med Kapadocziöv Bithyniov i Pamfiliov bodoucso dr'zélo KŠ 1771, 554

pàmuk -a m *bombaž*: Gda se sád dozori, počijo glávice i pamuk se pokáže AI 1878, 51

pandúr -a m *birič*: koga iscesejo vármegyévsvzki pandúrje KOJ 1845, 50

Panónija -e ž *Panonija*: Zdáj preminé tüdi imé sztáre Pannonie KOJ 1848, 10; Zdáj szo Vougri ceszto nájsli v-Pannonio KOJ 1848, 7; sze je zdaj obsinszko 'selejnye pobüdilo vtisztoj Pannonii, z-sterov KOJ 1848, 7

panónski -a -o prid. *panonski*: Pannonszke dobroute szo pri etoj priliki ovóhali KOJ 1848, 7 **pántlik** -a m *trak*: bejli roubcsecz, ali pántlik (kiticza) na cseli KOJ 1845, 90; beli pantlik doli 'znyaga viszi AIP 1876, br. 2, 1; Čarno dlako má i tak da bi v bele pantlike zasükana bila AI 1878, 14

pápa -e m *papež*: nej pa Rimfzki Pápa KŠ 1754, 131; ka je Peter nigdár nej bio Rimfzki pűfpek, ali pápa KŠ 1771, 700; nego gda vidi Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; pod ednov vidoucsov glávov, Rimfzkim Pápom KMK 1780, 20

Papiáš -a m *Papija, cerkveni pisec*: liki fze nifterim zPapiáša Jeruzálemfzkoga Pűfpeka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b)

pápípec -nca m *katoličan*: szám je denok pápípecz obsztáo KOJ 1845, 64; Pápinci szo za volo 'selnoga mira nej szkrátili KOJ 1848, 103; Pokedob sze nebi steli podati lutheránje pápínczom KOJ 1845, 67

pápíkinja -e ž *katoličanka*: csi pápinkinya protesztantszkoga mo'sá vzeme KOJ 1914, 149; 'sene sze dájo kak pápinkinye szpelávati KOJ 1845, 83

pápínski -a -o prid. *katoliški*: Páli krfztsánfzke fzo ftiri: Rimfzka, ali Pápínfzka KŠ 1754, 85 **pápínski** -a -o sam. *katoliški*: Z steroga je eden horvatskoga zle'senyá barát vnogo nasih szlovenszkoh lutheránov na pápínszko pripelao KOJ 1914, 145

pápínsstvo -a s *katolištvo*: Fridrik Szaxonszki Kűrfirst niti je nej v-szvojem Országi pápínsztva doliszpravo KOJ 1845, 64; szo pri vszakoj priliki preske dejvali szvojim podlo'snikom, naj bi sze navolili pápínsztva KOJ 1914, 127

papír tudi papér -a m *papir*: Papér ABC 1725, A3b; Papyrus Papér KMS 1780, A8; Papir ino Natiszkanye KOJ 1833, I; Papér Papiros KM 1790, 94; dvá tri pecse papira szi je vkűpzasio KOJ 1845, 5; znam pizsati, na pair z-perom KAJ 1870, 7; János nê vido táksi pizsani papir AIP 1876, br. 1, 7; Dofzta vám mám pifzati, ali nefsem po papéri KŠ 1771, 738; Gda ti po papiri drcses KAJ 1870, 7; Lisztövje knig szo z-papírov KAJ 1870, 6; Tollar na papire z-dobre voule dájte KOJ 1845, 141; One papire májo KAJ 1870, 6; Falate z-piszanimi papirmi zaróbijo KAJ 1870, 81

pár -a m *par*: Vu zacsetki je li eden pár lüdih bio KM 1790, 84; I dáli bi áldov, eden pár grlicz KŠ 1771, 169; ali dónok je niháo nyegovomi fzini eden pár národa KM 1796, 68; pomocsnika, z-fteroga bi fzi pár zbüdo fsvojega 'sitka SIZ

1807, 4; Trifztou lifzicz je vlouvo, ifz párom je nyé vkúp zvézao KM 1796, 49

paradižom -a m *raj*, *paradiž*: Ka je bio Paradi'fom KM 1796, 5; Od nebefzkoga paradi'zoma KŠ 1771, 807; i vö fzta vr'sena z-lejppoga Paradi'soma KM 1796, 7; nám z-Paradi'soma vövr'senim haszniti nakano KOJ 1833, IX; Kaj je vnefeni vu Paradi'zom KŠ 1771, 550; ino fzi Paradi'som obecsao KM 1783, 144; Ádama je posztavo Vparadi'zom BKM 1789, 13; i záto ga je Boug 'sivoga dáo odnefzti v-Paradi'som KM 1796, 10; i nyega vu Paradi'som poftzavo SIZ 1807, 3; Preczi vParadi'fomi BKM 1789, 6; Gda je v-Paradi'somi püfzto KM 1796, 6; fzam z-Krifztusom v-Paradi'somi SŠ 1796, 153

paradižomski -a -o prid. *rajski*: 'Ze vu vezélje ta pojdem, V-Paradi'zomfzki vrt idem BKM 1789, 430; naj fze düsa gori vzeme v-Paradi'somsko radost KM 1783, 241; V-Paradi'somfzki vrt idem SŠ 1796, 160

párati -am nedov. *družiti*: Z-lêpim dobro sto pára, Csloveki na radoszt KAJ 1848, 15

párduc -a m *leopard*: I tá divjácsina prífzpodobna bila kpárduczi KŠ 1771, 789

páriti párim nedov. *pariti*, *žgati*: Priso je 'ze topló leto, Pári trák zeléno betvo KAJ 1870, 132

párma -e ž *parna*: Pajta; gyümlo, párma KOJ 1833, 168; Vu ništerom dvori se jümlo i párma nájde BJ 1886, 14

paróuven tudi paróven -vna -o prid. *požrešen*, *pohlepen*: nê je paróvna AIP 1876, br. 10, 5; Jáko parovna stvár AI 1878, 12; Od prenágloga i prevecs parouvnoga szebemetanya sze zad'ršávaj KOJ 1845, 3 *parovněši* -a -e *požrešnejši*: Szvinya je ta najru'zněsa i parovněsa med hi'znimi sztvármí KAJ 1870, 69

paróvec -vca m *pohlepnež*, *grabežlivec*: táksi paróvec v-szili tak véke szpotere, ka od trê lét pôv zaprávi AIP 1876, br. 9, 7

paróvno prisl. *požrešno*, *pohlepno*: Neg' parovno, i lakovno vfze vu fzebe fzkládá BKM 1789, 452; Tak deczo fzmrt parovno Zgrábi BRM 1823, 225; (sviloprejka) jáko parovno jej AI 1878, 33

paróvnost -i ž *požrešnost*, *pohlepnost*: fzami fzebé fzo tá dáli hotlivofzti, na delanye vfze necsifztoucse vu parovnofzti KŠ 1771, 581

párta -e ž *parta*, *trak*: Isztina, pártó fzmó ji vzéli SIZ 1807, 42

Párti -ov m mn. *Parti*: Parthi i Medi KŠ 1771, 345

pártica -e ž *partica*, *trakec*: Dévojftzta vejcšicza, Ma lejpa párticza SIZ 1807, 59

Pártija -e ž *Partija*: Od tifztec je fou v Macze-

donio, Parthio, Perfio KŠ 1771, 2 (B1b); je fou v-Parthio, i odnut v-Ázio KŠ 1771, 260

Pártuš -a *Part*: komi je pífzani ka je Parthufom, zfterih fze fzpomina Lukács Dján. 2, 9 KŠ 1771, 725

Pasárovetica -e ž *Požarevac*: Na tou je Törszki Czaszar mir 'selo napraviti, steri je vu Paszarovici tüdi szklenyen (1718) KOJ 1848, 106

pàseka tudi pàsika -e ž *živa meja*: Készno jeszén vönê pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101; Pod gòsztimi vékami i vu széncavni paszekaj szo szpêvájöcsi KAJ 1870, 113; Šcipek rasté pri potáj i v pasikaj AI 1878, 44

pàska tudi pázka -e ž *pazljivost*, *skrb*: Vigyázat; paszka, merkanye KOJ 1833, 182; szam nemas pazke KAJ 1848, 203; nofzi ti páfzko, da ti do koncza zdersis pravo vóro SM 1747, 82; i vtom na náfz páfzko nofěcsi dáva nam hráno KŠ 1754, 30; noszi na mé ocfínszko fzkrb, i paszko KM 1783, 28; Nofzi páfzko ti na fзина BKM 1789, 69; pazko kebzüvati nebi potrěbno biló KAJ 1848, III; i pazko je kebzüvala KAJ 1870, 143; Ali naj sze tó ne zgodi, ovi vladárje jáko paszko majó AI 1875, kaz. br. 3; Csi právis, ka je na tvojoj tou fzkربي, ino paszki KM 1783, 288; kfteromi fzeje vecs nikeliko redóv priverglo, fztákfov páfzkov, zkákfov fzem naibole mogau TF 1715, 9

paskáč -a m *varuh*, *čuvaj*: vért je domô priso i Sekas hi'ze paszkács pesz sze prednyaga pascsó AIP 1876, br. 3, 6

pást -i ž *past*: Ne dá náfz vpáfzt BKM 1789, 134; Kakda sze lovijo misi I podgani z-pásztjov KAJ 1870, 23

pastaričica -e ž *pastirica*, *tresorepka*: Pevci so tüdi .. pastaričica AI 1878, 28

pastér tudi pastír -a m *I. pastir*: Pasztér KM 1790, 74; Ábeo je bio pafztér ovcsicz KM 1796, 8; Od dobroga pafztéra KŠ 1771, 299; I bili fzo pafztérje vu držéli onoj na pouli BKM 1789, 167; Pafztérje fzo ga najšli BKM 1789, 6; Pafztérje fzo ga naisli BRM 1823, 4; Pafztérom nafzvejftzi fze BKM 1789, 6; Pafztérom fze nazvêftzi BRM 1823, 4; Odmo fzapfztérmi vBetlehem BKM 1789, 22 *2. Kristus*, *Bog*: Goszpon ie moi Pasztér ABC 1725, A8b; bojdi i zdai Bog pafzter moi SM 1747, 67; Sto je fz. Mat. czérkvi gláva i pafztér KŠ 1754, 131; liki náfz ete pafztér pozna i vu vfzem za náfz fzkربي KŠ 1771, 830; Bojdi i zdaj pafztir moj BKM 1789, 211; moje düse naj vernejsemi i fzkrblikejsemi pafztéri KŠ 1754, 229; ali povrnoli fzte fze zdaj kpafztéri i kpúšpeki düs vafi KŠ 1771, 708; Boug, ki je zmrtvi fzpelao toga velikoga pafztéra ovécz

KŠ 1771, 698 **3.** navadno v zvezah: **dühovni, düšni paster duhovnik:** Düfevni Pafztér Surdánfzke Fare BKM 1789, 3; Kövágo-Örske Fare Dühovni Pafztér BRM 1823, IV; volno vcsini, ka nyemi dühovni pasztir velijo KOJ 1845, 119; i razegnáne ovesicze brezi pafztéra potrdjavati moremo KŠ 1754, 4a; Od toga Düfevnoga Pafztéra gyedrnofzti, fzedocsánfztvo csinijo BKM 1789, 3; fzmertelni greih fzvojemi Düfnomi Pafztéri oznániti TF 1715, 36; Po dühovnom pafztéri KŠ 1754, 195; vu imenüvanom Visesnom Pafztéri i tô fzo vö Stampanye naprêpomogli BRM 1823, IV; Pouleg réda li dühovni pafztérje KŠ 1754, 186; Cséftz düfevni pafztérov vu fzlüšbi vecsérje KŠ 1771, 21; Tákfa moucs Dülfševnim Pafztérom dána TF 1715, 34; vŕzejm právim düševnim pafztérom dána táksa czérkevna moucs KŠ 1754, 193; Obdersi nám pravicsne pasztire ABC 1725, A6b; Na düševne pafztére gledoucs KŠ 1754, 197; I on je dáo nike pafztére i vucsitele KŠ 1771, 581; Dáj nám I moudre düševne pafztire BKM 1789, 136

pàsterek -a m *pastorek:* Privignus Pafzterek KMS 1780, A9; Divicze Marie, kak niki ftimajo, pafzterek, ali fzezftránecz KŠ 1771, 755

pasterica -e ž *pastirica:* nasso dévojko jeli za pasztericzo SIZ 1807, 21

pasterič -a m *pastirček:* Etam sze paszterics séta KAJ 1870, 160

pàsterkinja -e ž *pastorka:* Privigna Pafzterkinya KMS 1780, A9

pastérni -a -o prid. *pastirski:* Pri pasztérni národaj je menyave blágo 'zivincse bilo AIP 1876, br. 10, 2

pastérski -a -o prid. *pastirski:* fzkrb, ki pôleg fzvoje pafztérfzke dú'znofzti poglednovsi BRM 1823, IV; tak je mocsen bio, ka je vu fzvojoj pafztérfzkoj doubi mouro KM 1796, 54

pastérstvo -a s *pastirstvo:* Vmojega Krifztusa, pod nyega pafztérfztvom BKM 1789, 162

pásti pásem nedov. *pasti:* ino on ga je pofzľao fzvinyé páftz KŠ 1771, 223; Steri fzo je pa pafzľi, odbej'zali fzo KŠ 1771, 27; Szvojo 'sivino fzo po prepovedani mejfztej pafzľi KM 1790, 70; pren. ka náľz fztvojoj ricšjov pafzész KŠ 1771, 835; On mené paszéz vu ednom zelénom trávníki ABC 1725, A8b; naffö düfo z-Bo'zov ricšjouv pafzéz KŠ 1754, 129; Gofzpoud .. On me nefztanoma pafzéz BKM 1789, 16; vucsitele, naj brezi gofzpodüvanya pafzéjo Bo'zo csrejdo KŠ 1771, 702; naj pafzéte czérkev Bo'zo KŠ 1771, 406; On ga je vzéo, da bi pászao Jákovov národ TA 1848, 65; Velí nyemi: páľzi ágneceze moje KŠ 1771, 335; Páľzte to med vami bodoucsó csrejdo

Bo'zo KŠ 1771, 712; ktebi pridem, Gde bos me V-vekvécfnom páfzo bláj'zenfztvi BKM 1789, 129; Ár te Agnecz bode nyé páfzo SM 1747, 32; I páfzo bode z'zeleznov sibov KŠ 1771, 771 **pásti se** pásem se *pasti se:* fereg fzviny, ftere fzo fze tam pafzľe KŠ 1771, 27; pren. I rejcs nyih, liki rak, fze pafzéz KŠ 1771, 649; Dejve utroba Vnyej fze je cfifztoucsa páfzľa BKM 1789, 20 **paséči** -a -e *pasóc:* Sto pa zváfz, ki má fzlugo plü'zécsega, ali pafzécsega KŠ 1771, 228; Tej fzo vu vašem lübeznivom gofcsenyej brezi fztrahá fzebé pafzézsi KŠ 1771, 759

pastirčüvanje -a s *pastirovanje, opravľanje duhovniške službe:* prijatelsztvo lutheránov iszkajoucs i z gorécsim pastircsüvanyom vu du'sse vékse postüvanye posztaviti KOJ 1914, 144

pásuha -e ž *pazduha:* kranscsáke ali hoube mej ga pod lejvov paszuhov KOJ 1845, 33

páša -e ž **1.** *pašnik:* Leglö, pasa, pášnik AIN 1876, 68; escse szo sze i mlájši na passi ino ceszti v-kataniji vajali KOJ 1848, 49 **2.** *hrana:* Kasa nasa pasa KOJ 1845, 12 **3.** *paša, trava, prostor za pašo:* Gde naj lepsa pafľa rafzté BKM 1789, 163; i notri bode fou i vö bode fou i dobro pafľo nájde KŠ 1771, 299; pren. Gde naj lepsa pafľa rafzté Nyegove fz. rejcsi KŠ 1754, 259; I mi fzmó nyegovi lidjé, I nyegove pafľe ovcéz BKM 1789, 7b; i mi szmo lüdsztvo nyegove pasé TA 1848, 78; Da pa eto düše pafľo Nemrem zdaj glédati KŠ 1754, 262; Da pa eto düše pafo Nemrem zdaj glédati BKM 1789, 282; taté; ki bi nafe düfe zcsemérnov pafov vmárjali KŠ 1771, 833

paščenjé -á s *hitenje:* Odnekot gibanye, pascsenyé KOJ 1833, 131; pretrpte, csi kaj za volo dobroga pafcsenyá trpíte KM 1790, 70; Z velikom pascsenyom szo poszľanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2

páščiti se páščim se nedov. *hiteti, prizadevati si:* ino sze za ta nebefzka pascsiti SIZ 1807, 10; sze more nazáj pascsiti KOJ 1845, 9; Tak fze pafcsim KŠ 1771, 483; pafcsis fze okouli vnouga KŠ 1771, 205; ki fze nepafcsi povéksávati KM 1796, 5; fze pascfí, i Szlü'ziti Bougi BKM 1789, 127; Kak sze vam paszcsi k-sztoli on KAJ 1870, 79; Vu nebefza záto fze pascsimo SŠ 1796, 7; stvári ftere za volo toga se paščijo zgrabiti AI 1878, 7; I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9; Pafcsi fze pred zimov priti KŠ 1771, 653; Naj fze i za düfo pafcfímo KŠ 1754, 26; naj fze tak pascfímo 'fiveti KM 1796, 67; ftero fzam fze i csiniti pafcsó KŠ 1771, 559; fze je fzkrbľivo pascsó KŠ 1771, A4b; fze je po dveji gibej pafcsó KM 1790, 42; obilnej fzmó fze pafcsili vas obráz

viditi KŠ 1771, 617; fzo fze pafčlivi pouleg fzvoje moučlī KM 1790, 78 **paščévči se** -a se -e se **hiteč**: Z-velikov szilov sze tá pascsévcsi, mérjavlivo 'zeno najso AI 1875, kaz. br. 7 **paščivši se** -a se -e se **hiteč**: Pafcsivlī fze zdr'zati jedinfztvo dūhá KŠ 1771, 580

paščliven -vna -o prid. *priden, skrben*: Szorgalmas, pascsliven -a -o AIN 1876, 15; Za pascslivooga i za pametnoga csloveka je bio szpoznan AIP 1876, br. 3, 3

paščlivi -a -o prid. *priden, skrben*: Pascslivi cslovek AI 1875, br. 2, 5; Mártha je pafcsliva bila KŠ 1771, 205; Po pafcslivom pozlūfányi reičlī Bosje TF 1715, 24; ka fzo Bo'zi fzlugi vtom ifztom vřzigdár pafcslivi KŠ 1771, 478; Naj szo zdecov sōle pune, Ki szo jáko pasclivi AIP 1876, br. 1, 1

paščlivo prisl. *pridno, skrbeno*: ino pouleg nyegovi zapouvidi vezf nas 'zitek pafcslivo ravnajmo KŠ 1754, 68; kak mravle paščlivo delajo AI 1878, 3

paščlívost -i ř *pridnost, skrbnost*: szorgalom (pascslivoszt) AIN 1876, 10; Nē na manyōszt, Nego na mōdro paszcslivoszt Szem, Bog, od tébe pozváni KAJ 1848, 255; ká je Bog z-tak lēpim szádóm blagoszlovo nyegovo pascslivoszt KAJ 1870, 133; Lūsztvo vsze kraja szpascslivosztjom zacsnē szád pōvati AIP 1876, br. 11, 8

pašnik -a m *pašnik*: dobroga pásnika fzo nej mogle nájditi KM 1790, 86; pren. Na fzvojem pásniki zcsifztov trávov On menē lejpo palzé BKM 1789, 161

paštétom -a m *pašteta*: szam sze jasz szkri-vomá na te telecsi pástétom gledūvao AI 1875, br. 2, 7

patekár -a m *lekarnar*: Etakši so patekárje BJ 1886, 22

pátēš -a m *patent, odredba*: sze naprēpoká-zao kak te naj véksi protivnik onomi pátēsi, steri evang. cérkev od szvoje szlobo'zcsine steo szpraviti AIP 1876, br. 3, 4

Pátmos tudi Pátmuš -a m *Patmos*: vu záton Pathmos, ki je zdaj Palmoza, ga je zegnao KŠ 1771, 261; ka je Efēzus, gde fze je po z-Pathmusa ofzlodbjennyj dr'zao KŠ 1771, 725

Pátmošanec -nca m *Patmošan*: drūgi zvékřim grūntom právjio, ka je Pathmusánczom KŠ 1771, 725

patriárka tudi patriárha -e m *patriarh*: Jou'zef Páttriárka vzemli Egyptomřzkoy BKM 1789, 298; Zřteroga plemena pa ti dvanářfzet řzinouv Jáko Páttriárcha KŠ 1771, 260; naj mi bode fzlodbodno gúcsati řzcsnofřtzyov kvám

od páttriárcha Dávada KŠ 1771, 346; Ábrahám Páttriárki Jelfzám Boug nebefřzki, Tūdi etak velo BKM 1789, 38; Ka fzo vřzi Páttriárke gláfřzili BKM 1789, 7; pokedob szo i bogábojēcsi patriárki áldove prika'sūvali KOJ 1914, 100; Jezus Kráo Patriárkov KM 1783, 41; je poroudo i Jáko dvanářfzet patriárke KŠ 1771, 359

patrōun -a m *zavetnik, patron*: Záto ga za fzvojea Patrouna dr'řzijo KŠ 1771, 101

paulinar -a m *pavlinec, menih*: Nikoga Martinúcz Juria Czensztochánszkih Paulinarov Glavára pa na Vogerszko posle KOJ 1848, 77

Páulus -a m *Pavel*: Paveo zdeacszkoga Paullus málicski, zhája KŠ 1771, 431

páva -e ř *pav*: Ki fzo nigda natom řzevřti, kak páve hodili BKM 1789, 450

Pável tudi Páveo -vla m *Pavel*: Szvéti Pavel Apoftol tak právi TF 1715, 3; Szvéti Paveo k-Rimlánczom právi KŠ 1754, 192; Paveo ga je pripelao KŠ 1771, 631; Pavel právi BKM 1789, 29; Ka te Pavel vcsi BRM 1823, 3; kakofze tak od řzvétoga Pavla zové TF 1715, 6; řz. Pavla kRimlánczom liřzt KŠ 1771, A6b; i tvojega řz. imēna preklinývāvczi Pavli KŠ 1754, 232; more biti, ka je vednom po Pavlovom drūgom robřtvi, piřzao KŠ 1771, 338; gde je z-Pavlom hodo KŠ 1771, 338

páver -vra m *kmet*: Paraszt; kmet, poloobde-lavec, páver KOJ 1833, 168; Mira Czaszar, i páver KM 1783, 201; Eden páver je na pōli okápao KAJ 1870, 135; Gofřzpdo i pávre ednáko řtegūje BKM 1789, 413

pávěrski -a -o prid. *kmečki*: Pávěrszki pojbcis KAJ 1870, 23; Goszpocski oblēk je bogat, pávérszki je prōszti AIN 1876, 36; Nika pávéřřzka 'sensřzka je 'řivino mejla KM 1790, 46; szo koudiske po pávérszkih hi'saj okoli hodili KOJ 1914, 118

pávěrsko prisl. *kmečko*: nedosztojno po pávérszkom oblecseni KOJ 1845, 5

pávidēnje -a s *srečanje, svidenje*: Pávidēnye KAJ 1848, IX, 429; Csi sze je on taki jáko radūvao nad etim pávidēnyem KAJ 1870, 78

Pávlek -a m *Pavle*: Pavlek: Mati, Mati! BJ 1886

Pávlov -a -o prid. *Pavlov*: Pavlov Liřzt k-Rimlánczom KŠ 1754, 3; jařz řzam iřřtina Pavlov KŠ 1771, 491; Pavlova pout do Czeřárie KŠ 1771, 407; Petrovo i Pavlovo delo naj bole KŠ 1771, 337; Pozdrávlanye zmojev Pavlovov rokouv KŠ 1771, 630

pávočina tudi pávučina -e ř *pajčevina*: na ednoj pavocsini je obifřznola řIZ 1807, 15; Čūdna so pávuka pávočine AI 1878, 39; 'senszke morejo řzmētje i pavocsine pometati KOJ 1845, 40; V-stali gnoja, pavucsine netrpi KOJ 1845, 53

pàvozina -e ž *okleščena veja*: Gori je tak vzéó edno dúgo pavozino KM 1790, 38; Teda je pavozino (sesáp) popádnola KAJ 1870, 142

pávuk tudi pávok -a m *pajek*: Pók; pávuk KOJ 1833, 169; Máli pávok mrežo pleté BJ 1886, 45; Čüdna so pávuka pavočine AI 1878, 39

pávukinski -a -o prid. *pajkov*: luknjice, z šteri tečé pavukinska vlaga, štera se strdi AI 1878, 39

pávula -e ž *puh*: Piha; pavula KOJ 1833, 169

pazáč -a m *opazovalec*: Czlou naj sze vu blati neccisztoucse brezi pazácsa more válati KOJ 1848, 40; Gda koli szo jo pazácske pitali: zakaj tak csini KOJ 1914, 110

pázdje -dij ž mn. *pazduhe*: Szklepi, na steri szo rame, sze pazdje zovéjo KAJ 1870, 34; Tü szem v-krili vucsevnic, Pod pazdjami mam kni'zice KAJ 1870, 5; Houbo z-gláve vzemi, i' popazgye deni SIZ 1807, 45

páziti pázim nedov. *paziti*: Paziti Reá-figyelmezni KM 1790, 94; je na obouje dvouje potrejbno nej szamo szkrblivo paziti KŠ 1771, A2a; Ali potom paziti mam KAJ 1870, 7; Csi verno pázim na Tébe BRM 1823, 8; I ercsé nyemi: pazi, da nikomi nikaj ne povejs KŠ 1771, 106; na tou vfzigdár pazi, da fze Bougi dopádne tvoje popejvanye BKM 1789, 7b; Pazi na tvojeva vucsitela BKM 1789, 7b; Goszpodne, pazi na miszli moje TA 1848, 4; Pazi, neobsáli ni edne 'znyi KAJ 1870, 10; Pazi na mé i vudné BJ 1886, 7; Záto na recfi pazmo BKM 1789, 307; Pazite záto na szébe KŠ 1771, 406; fteroj je Gofzpoud oudpro szrczé, da bi pazila na ona, ftera fzo právlena KŠ 1771, 392; i na nikoj je nej pazo KM 1790, 34; Na toga fzo pazili vfzi KŠ 1771, 364 **pazéči** -a -e *pazeč*: eden na nyó pazécsi tát KAJ 1870, 51; Ár pazécs na nyé glédajo KAJ 1870, 106

pazkáč -a m *varuh, čuvaj*: Zvon eti vsákoj kro'zini bode eden pazkács na logé oglejíváse AI 1875, br. 2, 3; stere glávník pazkács dácese bode AIP 1876, br. 4, 1

pazlívi -a -o prid. *pazljiv*: Ali on na szvoje králeszke prejdnozsti tüdi pazliv nyim z-Becsá dá odpiszati KOJ 1848, 116; Mirovno sédi i pazlívi bojdi BJ 1886, 5; Pazlíva bila, ka sze dete naj ne obüdi AI 1875, kaz. br. 7; ka je tak verla bila i pazlíva BJ 1886; Pri imédosztávlanyi pazlívi moremo bidti AIN 1876, 13

pazlívo prisl. *pazljivo*: Pazlivo okroži dvor AI 1878, 9; ino je gospóda vučítela vsako rêč pazlívo poslúšala BJ 1886, 4 **pazlívi** *pazljiveje*: Reca pazlívi sem-tam plava AI 1878, 3

pazláti -a -o prid. *parkljast*: kak telecsics rogláti i pazláti TA 1848, 55

péč -i ž *I. peč*: Fornax Pécs KMS 1780, A8b; Pécs Kementze KM 1790, 92(a); Jaj pekeo je pécs fztrahote KM 1783, 300; liki zvelike pécsi idoucsi din KŠ 1771, 782; trávo vütro fze pa vpécs vr'ze KŠ 1771, 212; potomtoga fzo drva bílá potrejbna, ka bi pécs zakóřila KM 1790, 30; I nogé liki vu pécsi gorécese KŠ 1771, 768; podrte pécsi telikájse zemlou KM 1790, 68 **2. peka**: neháo fzam dvej pécsi krúha SIZ 1807, 22

péča -e ž *I. péča, žensko pokrivalo*: i na kiklej pecse ali hádre zelénimi konc z nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91 **2. pola papirja**: dvá tri pecse papira szi je vküpszasio KOJ 1845, 5

pečárka -e ž *pečarka, goba*: pečárka .. so najbole za hráno nücane AI 1878, 44

Pečárovci tudi Pečárovci -vec m mn. *Pečarovci, kraj v Prekmurju*: nego vu Pecsarovci KOJ 1848, 122; V-Pecsárovci (Szebestyén) je ostarija v-ogen vdářila AIP 1876, br. 6, 8

pečat -i ž *pečat*: Sigillum Pecsát KMS 1780, A8; tiszti imenitni od viszécse zláte pecsati zláti liszt imenüvan KOJ 1848, 35; I znamejnje je vzéó obrizávanya, pecsat pravice te vóre KŠ 1771, 455; fzedmérimi pecsatimi zapecsácseni knjig KŠ 1771, 766; zvüna zapecsácsene fzedmimi pecsatami KŠ 1771, 775; pren. Trdi grüñd Bo'zi obfztoji, fteroga pecsat je eto KŠ 1754, 130; Ár pecsat mojega Apoftolftzta fzte vi KŠ 1771, 506; Tve pokopanye pecsat nedu'znofzti BKM 1789, 89; I znamejnje je vzéó obrizávanya, pecsat pravice te vóre KŠ 1771, 455; Potrdi eto volo Jezus z-fztálnov pecsátyovov tvoje milofcse KMK 1780, 108

pečátiti -im nedov. *pečatiti*: Tou obecsanye zlfzvojom, Pečfati iménom BKM 1789, 195

pečátini -a -o prid. *pečaten*: pečátina zemla, štera se za pečátinjeke nüca AI 1878, 53; Csi pecsatni vojszk po szüknyi csouvas KOJ 1845, 102

Pečénec -nca m *Pečeneg*: Tak szo sze Magyarí zácsali zemlo z-Ruszmi, Pecsenci, ino drügimi oblüdoviti KOJ 1848, 10

pečénja -e ž *pečenka*: Pecsénya KM 1790, 8; Gda fze pecsénya gori prinéřé SIZ 1807, 36; Bledoj materi dobra pecsénya bi sze króto 'zmajila AI 1875, kaz. br. 7; szi edno dávkov pecsén dá vöprineszti KAJ 1870, 38; Eden tanyér pecsény djávsi pred nyidva KAJ 1870, 118

pečénje -a s *pečenka*: Pecsénye; pecsénya KOJ 1833, 169; Cácvna deca nema rada krúha, li pecsényé KAJ 1870, 44

pečénka -e ž *pečenka, goba*: pečénka .. so najbole za hráno nücane AI 1878, 44

pečína -e ž *I. skala, pečina*: i Kefas, tou je,

pecsina KŠ 1771, 699; Kak v-morji pecsina mocsna KAJ 1848, 109; grob, fteri je z-pecsine bio vö zofzejkani KM 1796, 112; pelaj me na vizsiko pecsino TA 1848, 48; i polo'zo je fundamentom na pecsini KŠ 1771, 186; Moj'fes je po pecsini vdaro KM 1796, 39; i zemla fze je genola, i pecsine fzo fze pokale KŠ 1771, 96; fzo fze fzkriili vlüknye i vbrigouv pecsine KŠ 1771, 778; Jáko bistra stvár bivajoči na ti najvišiši pečinaj AI 1878, 16; pren. Bojdi Iezus Nas moosen grád, i pecsina BKM 1789, 115; Goszpodne, pecsina moja TA 1848, 16; Ar fzo pili zte dühóvne nyé náfzeldúvajoucse pecsine KŠ 1771, 508; Szám Boug hráni zdobroute, I fzpecsine BKM 1789, 233; ovo posztávim vu Sioni kamen poteknena i pecsin fzpáke KŠ 1771, 469 **2. jama, votlina:** Barlang; lüknya v-pecsini KOJ 1833, 152; Hercegovinancom velike pecsine dobro slü'zijo AI 1875, br. 1, 2

pěčini -a -o prid. *skalnat:* Na pecsinorej pôti kri'z AIP 1876, br. 5, 3

pečínski -a -o prid. *skalnat:* To drúgo je pa fzapadnolo na pecsinfzka mejfzta KŠ 1771, 111

pečjé -á s *pečke:* kosztsice (pecsjé; jedro) belo KAJ 1870, 16

pečójna -e ž *skala, temelj:* Gofzpodne pecsojna moja i moj odkúpiteo KŠ 1754, 147; Steri fze vúpa v-Gofzpodni, I fteri na toj pecsojni Zida KŠ 1754, 252; I fteri na toj pecsojni Zida BKM 1789, 198

pěčti pečém nedov. **1. peči:** Pecsti Sütni KM 1790, 94; Pecsti Sütni KM 1790, 95; Vu kühnyi pečéjo BJ 1886, 7 **2. povzročati bolečino:** moj kri'z nofziti, Cfí me gli kak sté pecsé BKM 1789, 317; z-rázlocsnimi kaftigami, ftere fzo ga jáko pekle KM 1790, 54 **3. žgati, močno greti:** Pecsé lètesno szunce KAJ 1870, 16 **pěčti se pečém se peči se:** Eti fze bogátecz pecsé KM 1783, 296 **pěčeni** -a -o **1. pečen:** Csi li je zmele i zvodé pecseni KŠ 1754, 202; Szprávoga [kruha] zmele i zvodé pri ognyi pecsenoga KŠ 1754, 202; Oni fzo pa poudali nyemi eden táo pecsene ribe KŠ 1771, 257; je nej kopüna pecsenoga bio vtégno kostati KOJ 1848, 91 **2. boleč, žgan od vročine:** I pecseni fzo lidjé zvelikov vrocsinov KŠ 1771, 794

Pečúh -a m *Peč, kraj na Madžarskem:* Privinovo lasztinsztvo je vöszégnolo doli do Pecsüha KOJ 1914, 99

pedén pednjá m *pedenj:* Arasz; pedén KOJ 1833, 150; Gdare je pedén dúgo nát pognao KAJ 1870, 153; dežévna glista je eden pedén duga AI 1878, 39; Štiri lakti, kelko pednyöv KAJ 1870, 65

pehár -a m *kozarec, čaša, kelih:* Poculum Pehár

KMS 1780, A8; Pehár Pohár KM 1790, 93(a); Pohár; pehár KOJ 1833, 169; Pite zetoga pehára vfzi TF 1715, 44; Nai Cslovik pie ztoga pehára SM 1747, 24; zdaj vi Farizeuske te zvúnejsny pehára csifzтите KŠ 1771, 209; vzeuje vrouke pehár TF 1715, 39; ino moi pehár mi pun natacses AI 1875, A8b; vzél je vroke pehár SM 1747, 30; vzéoje pehár i hválo zdavfi dáo ga je KŠ 1754, 201; I vzéo je pehár, blagofzlovi ga KŠ 1771, 245; ali kaj drúgo griszti valón i eden pehár vina AI 1875, br. 2, 7; vvakfté pehári fzrebrnom, ali zlátom KŠ 1754, 203; I napájas mené fzpunim pehárom BKM 1789, 4; majoucsi vfzáki czitare i zláte peháre KŠ 1771, 775; pren. eto je pehár novoga Teftamentoma TF 1715, 39; Csemérni pehár nevoule SM 1747, 75; ete pehár je Nouvi Zákon vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; Pehár blagofzlovlený nej je vjedinyanye KŠ 1771, 509; On dá de'zd'ziti za tál pehára nyegovoga TA 1848, 9; gda je Szmrti britki pehár pio KAJ 1848, 187

pehárník -a m *točaj:* Pehárník KMS 1780, A3; Forgács Balás Pehárník KOJ 1848, 49

pejati -ám nedov. *suvasi:* Gyünc z-rogmí peja KAJ 1870, 10

pejnez tudi péinez -a m **1. novec:** Pokáfte mi dácsni pejnez KŠ 1771, 73; Nejli pét vrábczov odávajo za dvá pejneza KŠ 1771, 211 **2. nav. mn. denar:** Pejnezi Pénz KM 1790, 94; Vfza ona koterafzo potreibna kako peinezi TF 1715, 29; Vfze, ftero fzlú'zi, liki pejnezi KŠ 1754 165; naffega blisnyega peinez nevzéli TF 1715, 16; naffega bli'znyega pejnez ne vzmimo KŠ 1754, 48; Oni fzo pa nyemi obecsali tréfzeti fzrebrni pejnez KŠ 1771, 88; Tam bogátecz pejnez czinkanya ne csüje BKM 1789, 413; je dáo nikeliko groffšov pejnez KM 1790, 26; deszét keblov (korcsicsov) pejnez za mira odküplenyé KOJ 1848, 9; Od pènez dugovány miniszter AI 1875, kaz. br. 2; jafz fzam fzi za vnoge pejneze tou pörgarfztvo fzpravo KŠ 1771, 412; i za moje pejnazé jefzti SIZ 1807, 31; Pri pènezih je rávno tak bilo AI 1875, kaz. br. 6

pejnití se -im se nedov. *peniti se:* trga ga, i pejni fze KŠ 1771, 130

pejsečen tudi pějsičen -čna -o tudi pésečni -a -o prid. *peščen:* Za fzejanye 'sito je fzpejfczsne zemlé küpo KM 1790, 66; i bojécsi fze, naj fze na pejfczcsno mefzto ne namejrijo KŠ 1771, 425; i csi je pejfczcsno zemlou potrejbno bilou gnojiti KM 1790, 68; Peszecsni de'zd je bio 6-toga v nisteri mesztaj na Talianszskom AIP 1876, br. 6, 8

péjsek tudi pějsík -ska m *pesek:* Ki je vecs

kak pejŕzka vmourji KŠ 1754, 270; i liki je pejŕzka na mourŕzkom brejgi KŠ 1771, 691; tvoje Povnou'zam jaŕz ŕzeme, Kak I pejŕzek vmorŕzki vodáj BKM 1789, 38; mo'zi, ŕteri je ŕzvojo hi'zo na pejŕzek poczimprao KŠ 1771, 23; I ŕztáo ŕzam na mourŕzkom pejŕzki KŠ 1771, 789

pèkel tudi pèkeo -kla m *pekel*: nai zija ŕzmert, pekel hudi SM 1747, 72; pekeo i vekivecso ŕzkvarjený KŠ 1754, 176; Gde je tvoje, o pekeo! obládanye KŠ 1771, 524; Da vrág, pekel Nám skouditi nemre BKM 1789, 321; pekel bode nyi ŕztáŕis TA 1848, 40; do pekla horécsó KŠ 1754, 231; vu ŕztrasto pekla prepaŕzt ŕzúno KŠ 1771, 719; Jeli ka ŕzi pekla vecskrát zasŕlu'ŕila KM 1783, 255; Zpeklaŕzi náŕz ofzloubodo BKM 1789, 4; Vekvecsnoga pekla Jaj nasŕledúje KAJ 1848, 4; dolie na pekeo ŕztoupo TF 1715, 22; dolie na pekel ŕztoupil ABC 1725, A5a; dolie ŕztoupil na pekel SM 1747, 44; ŕzpádne Od Krifŕztusa na pekeo KŠ 1754, 271; Boug je Angyele na pekeo ŕzúno KMK 1780, 10; Priso na pekeo ŕztoupo BKM 1789, 3; Vpekel ne pridemo BKM 1789, 138; Ár nyih priŕeŕŕtýje vŕzejm na pekeo bode SŠ 1796, 50; Sto hocse vpékli zahváŕliti ABC 1725, A8a; i sto te dicsi vu pékli KŠ 1754, 231; I vu pékli, goripriŕzidignovŕi ocsi KŠ 1771, 226; Ka ŕze razmi po Pékli KMK 1780, 15; I vŕterom pékli ŕzám le'zi BKM 1789, 14; sto te vu pékli dicsi TA 1848, 5; je pobio ŕzmrtyov ino peklom KŠ 1754, 111; ŕztoupo je doli na pekle KMK 1780, 7; doli je ŕztoupo na pekle KM 1783, 16; ŕztoupo je doli na pekle KM 1790, 109

pekléni -a -o prid. *peklenski*: da Te pekléni Vrág nikákŕe obláŕŕti nad menom nai ne vzeme TF 1715, 47; da vrág pekléni nikakse moucŕi nad menom ne vzeme ABC 1725, A5b; da vrág pekléni nikákŕe moucŕi nad menom ne vzeme SM 1747, 47

peklénski -a -o prid. *peklenski*: nai nam vrág peklénszki neskódi ABC 1725, A6b; Ja, peklénszki krics BKM 1789, 453; naj náŕz od peklénszkgoga ognya ofzlóbodi KŠ 1754, 146; ki bi z peklénszkgoga vrágá la'zmi vmárjali KŠ 1771, 833; Odkúp moj i plácsa peklénszkgoga skripanya KM 1783, 121; Ino jálnosŕti peklénszka vrága, Doubili ŕzmo ŕzi ŕzkvárjenye BKM 1789, 45; ki ŕzi ŕzpeklénszke temnicze vunka ofzlóbodil SM 1747, 67; ké ŕzo vu ogen peklénszki, vŕze isle SM 1747, 67; ké ŕzo vu ogen peklénszki, vŕze isle SM 1747, 67; i vpeklénszki ogen ne ŕzpádnemo KŠ 1754, 117; I na peklénszko ŕzkvarjený Czuknoti od nébe KŠ 1754, 249; ŕteri more i dúŕo i teŕjo pogibiti vu ognyi peklénszkom KŠ 1771, 33; ŕtero ŕztoji

vmántri peklénszkgoj KŠ 1754, 75; Tomi nebode skoudo, Ni peklénszki ŕerezje BKM 1789, 99; i vráta peklénszka jo ne premorejo KŠ 1754, 132; i vráta peklénszka jo ne premorejo KŠ 1771, 54; Varmo ŕze záto od merej'z peklénszki KŠ 1754, 118; ŕze more vŕzako koleno nakleknoti, tih i peklénszkih KM 1783, 174

peklénstvo -a s *prekletstvo*: Ete z peklensztvóm pokriti csasz KOJ 1914, 142

peklénsŕcek -a m *peklensŕcek*, *hudič*: Ete ŕzrecse je peklénscesek nej vouseco ŕzlov. katolicsánom dugo KOJ 1914, 146

pèkoski -a -o prid. *pekovski*: vu zgornoj krobüli ŕzo pa vŕzáke féle hráne bíle pouleg pekofzke meŕŕrie priŕávlene KM 1776, 27

peláj -a m *potek*: Daj, naj nyima 'zitka tekáj Bode blagofzlóva peláj BRM 1823, 417

pèlanje -a s *vodenje*: i ka je potrèbno za pelanye zvénszki dugovány AIP 1876, br. 6, 7; kak predny miniszter obdr'zo je znotresi dugovány pelanya AI 1875, br. 1, 2

pelàti pèlam nedov. **1.** *peljati*, *spravljati koga ali kaj z enega mesta na drugo*: zapovedao ga je meď vojŕzkov pelati KŠ 1771, 410; ne odv'ze gyúncza ŕzvojga i pela ga napájat KŠ 1771, 216; primte ga i pelajte ga ŕzlobodno KŠ 1771, 149; ka ga vszepovszéd kamkoli de nyé pelao nasŕledúvali KOJ 1848, 7; Gda bode pa váz pelali vu ŕzŕáviŕcse KŠ 1771, 211; I, gda bi ga pelao vrág na edno viŕziko gorou KŠ 1771, 175; I, gda bi notri pelali roditelje to deŕte KŠ 1771, 170; ino je nyou k-tomi prvomi csloveki, k-moskomi pelao SIZ 1807, 7; gori ŕzo ga pelali vu zgorányo hi'zo KŠ 1771, 370; Ocsa szo me ze pelali KAJ 1870, 5; Omedléno kralico szo v-hintôvi domô pelali AI 1875, kaz. br. 8; one garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI **2.** *voditi koga kam*: Scséjo oni tebé ŕzebom, Vnebéŕza li pelati BKM 1789, 106; ino me kŕiskim vodám pela ABC 1725, A8b; Vnyega ztezaj hotte. On vnebéŕza pela BKM 1789, 12; I po ŕztezi ŕzŕavicsanya Pela na ŕztan zvelicsanya KAJ 1848, 9; Da náŕz ne ŕzkvarijo Vpekeo ne pelajo BKM 1789, 18; Ki pride Vu nebeŕzki Orŕzág náŕz pelat BKM 1789, 9; ŕztoim ŕzvétim Dúhom pelai mené SM 1747, 46; Hodi, i pelaj me kraj KŠ 1754, 262; Da náŕz Pelaj gori vu nebeŕzko radofŕt BKM 1789, 56; i zmouk Pelaj náŕz vŕze gori k-ŕzebi SŠ 1796, 144; Pelaj po nyem vsze ŕztvojrènye, Bog, na tvoji csüď vidènye KAJ 1848, 6; bode .. ino pelal do ŕivouŕfega ŕztüdecza SM 1747, 32; Pelao me bou v'zitek vecsni KŠ 1754, 270; Dújh te iŕŕtine, pelao de váz vu vŕzo iŕŕtino KŠ 1771, 319; Vöri da te bode pelao vu bláj'zenŕtvo SŠ

1796, 11; ftera je nyé na onoga potrdjávanye pelala, ka Moj'zes právi KŠ 1754, 3b; vlovleno je pela vlovlený KŠ 1771, 580; naj pokojni i tihi 'zitek pelamo vu vfzoy pobo'znofzti KŠ 1771, 636 **3. voditi, usmerjati**: jezik szvoj i pero prav pelati KOJ 1845, 6; Za torke záto tesko prôti hercegovinancom boj pelati AI 1875, kaz. br. 3; Nego podmetávam tejlo moje i vu szlúzbo je pelam KŠ 1771, 508; kabi komi ono skér, ftera na tou pela, bránili KŠ 1771, A4b; Vsze eta dela ruszkoga vladára rôka pela AI 1875, br. 2, 2; hercegovináncom, ki bojno po szoldacskom pelajo AIP 1876, br. 2, 3 **4. biti usmerjen kam, držati**: i firouka pot pelajo na szkvarjený KŠ 1754, 143; ktim 'zeleznim vrátam, ftera vmefzto pelajo KŠ 1771, 379; tou voufzko pout nájdejo, ftera na 'zitek pela KŠ 1754, 11b **peláti se** pèlam se **1. peljati se**: I fztoupo je Jezus vu ládjo, prejk fze je pelao KŠ 1771, 27 **2. opravljati se, potekati**: szvoja szedsztva i tanácsivanye sze po vszakoga poszlanikszstva országa jezika pela AI 1875, br. 1, 1; szo tudi szpoznali to, ka vu preminocsih letaj sze vértüvanye lagoje pelalo AI 1875, br. 2, 1; Kapernaitánczi fze od telovnoga kdúhovnomi krúhi pelajo KŠ 1771, 282 **pelajóuči -a -e vodeč**: jeli fze fcsé nadale od vfzakovacske prilike na grejh pelajouce ogibati KŠ 1754, 209 **pèlavši -a -e peljaje**: Pelavši ga pa za rokou notri fzo ga pelali v-Damaskus KŠ 1771, 368; I pelavši te ládje kzemli, nafzledúvali fzo ga KŠ 1771, 180; I pelavši fze prisli fzo vzemlo Genezáret KŠ 1771, 49 **pèlani -a -o peljan, voden**: i pelan je v dúhi vu púfcsávo KŠ 1771, 175; Gda bi pa mogao notri pelani biti med vojfzko KŠ 1771, 410; Jezus pred Annása, i Kajfása pelani KM 1783, 72; Vfzáka fztvár de trpetala, ino pred fzdacza pelana BKM 1789, 437; Ta skrinja je pa nej pelana na kouli KM 1796, 61; Pelana fzta pa i dvá drúgiva húdodelnika KŠ 1771, 252; i v robfztvo bodo pelani med vfze pogane KŠ 1771, 243; knejmim bolvanom kak fzte pelani KŠ 1771, 514; Notri fzo pelani vu palacso KM 1796, 30; Da je odprávogasztrána pelano vértüvanye za skodlivo kázalo AI 1875, br. 2, 4

példa -e ž zglied, vzor: nego példa bodoucsi te csrejde KŠ 1771, 713; Jezus duševni jákofzt példa KM 1783, 40; on naj vuvfzem dobra példa bode SIZ 1807, 9; Dobra példa KAJ 1848, VII; i brez példa je njegova pokorščina AI 1878, 8; Eta fzo pa nám kpéldi vcfinyena KŠ 1771, 508; naj dobro példo fz-fzvojom 'zitkom dájo KŠ 1754, 217; tvojim ovczám dobro példo i zvelicsánfzko vcsenyé dávajo KŠ 1771, 849; Naj vfzejm dobro példo dámo KMK 1780, 43; Poglávarfztvo je, na

fztrasno példo drúgim zapovedalo KM 1790, 56; Na példo vám pofztávím Vogrfzki národ BKM 1789, 6; denem példo: *b be, d de* KOJ 1833, 2; Példo denem AI 1875, br. 2, 6; denem példo: *a-, bá-* AIN 1876, 7; naj vsaki tvojo példo vidi BJ 1886, 4; Od krivi Apoštofov je po fzvojoj példi knebéfzam vrácsa KŠ 1771, 590; nego Roditelom nezamidim etoga tanácsa dati vu példi KOJ 1833, XVI; Po példi szvojih Prednikov je KOJ 1848, 10; naj 'znyihovov példov mater czérkev opominajo KŠ 1754, 197; Ka fze pravicsnofzt po vóri zadobi: z-Ábrahámovov példov KŠ 1771, 454; Lagoje példa pokvárijo dobre jákofzti KM 1790, 16; Példa za ponávlanye regul KOJ 1833, 145; ftero nyé dela i példa naprej prináfa KŠ 1771, 671

példatno prisl. *za zglied*: 'Siga teva szpolovi, ino példatno pokastiga KOJ 1848, 51

példivati -am nedov. prispodabljati, predstavljati, kazati: krsztsenikov hi'sni zákon példiva Krisztusovo zjedinejnye (zarocsenyé) z-Cérkvov KOJ 1845; Vsza eta példivajo, ka mo páli szami katoliki KOJ 1845, 83; Ka je Dániel i Jonás példivo, Vfze je gotovo BKM 1789, 89 **peldüvajóuči -a -e predstavljajoč**: Bilé szo presztáre cerkve okrogle peldüvajoucese ono koróno KOJ 1914, 100

pelikán -a m pelikan: kak Pelikán mrtve mláde, skroupi me KM 1783, 265; I kak pelikán na verhi Brezi tivárisa BKM 1789, 319

pelín -a m pelin: Úrüm; pelin KOJ 1833, 179; I imé te zvezjde fze zové pelin KŠ 1771, 781

pelisnoti -em dov. hitro, bliskovito priti: Törke, steri szo radi pelisnoli notri v-Erdélijó KOJ 1848, 66

Pèmec -mca m Čeh: Na tou sztrasen boj nasztáne med Czarzarom i Pemczam húszitszki imenüvan KOJ 1848, 51

pén -a m drevesni panj, stor: Ka me je fzsreca pífztila, Kakti eden gouli pén BKM 1789, 315; gda je vcsászi prêg polnôcsi na péni poplat kuko AIP 1876, br. 1, 6

pèna -e ž pena: Hab; pena KOJ 1833, 158; Tajték; pena KOJ 1833, 174; 'Sitek tvoj je li din, pene SŠ 1796, 140; I ovo dújh ga zgrábi i taki kricsi i trga ga fzpenami KŠ 1771, 199

pénezen -zna -o prid. denaren: Pénezna mosnya KAJ 1870, 125

péneznati -a -o prid. denaren, bogat: vnougi bogati goszpoudje i peneznati ter'sci szo szvoje grünte nekaj czérvam zapiszali KOJ 1914, 103

péneznica -e ž blagajna: Odked sze je zgoudilo, da je orszácska peneznicza szpráznyena KOJ 1848, 72; péjnezi szí je steo z-peneznicze Váciumszke Cérkve zagrabiti KOJ 1848,

32; morejo vu náglocsi szvojo vojszkino penezniczo popúsztití KOJ 1848, 98; Vu 1875-tom leti je v-orszacsko pêneznico notri priteklo AIP 1876, br. 4, 8

péne-z-správlanica -e ž *hranilnica*: i nede dácsa placšüvena od vu pénez-szprávlanico polo'zeni pénez AI 1875, br. 2, 6

pènití se -im se nedov. *peniti se*: válaó fze je i peno KŠ 1771, 130

penjásti -a -o prid. **1. korenski**: Korenaszta ali penyaszta-rêcs sze odtoğa szpozna AIN 1876, 12; Mogoucsni verbumi sze z-tisztimi casusi vküpvé'sejo; z-sterimi nyihovi penyászti verbumi KOJ 1833, 140; Roucsna Kniga nikih korenasztih, i penyásztih Vogrszkih Rejsih KOJ 1833 **2. podoben panju, štoru**: Nyé gláva velka i penyászta KAJ 1870, 77; penyászto glavó má KAJ 1870, 20

penjé -á s *štorovina*: Z korenja i penja se kanfor dela AI 1878, 52

penjič -a m *panjič*: iglo na olovni penyicš nalo'zijo AIP 1876, br. 9, 6

Pentapólis -a m *pentapolis, peteromestje*: fou je vu Pentapolis KŠ 1771, 101

pepéo -éla tudi pepél -a m *pepel*: Hamú; pepél KOJ 1833, 158; Meni, ki fzem praih, pepeu SM 1747, 90; Ár csi pepéo telicze, te ofzkrúnyene pozfvecsúje KŠ 1771, 686; ka szam jasz zemla i pepéo KM 1783, 180; Vu skrinyczi tesznoj práh, pepéo poftzánes BKM 1789, 414; I mejfzta Sodome i Gomorre je, na pepéo fszpraviví KŠ 1771, 719; Vu dejfznoj rouki prájh, pepéo nofzi SŠ 1796, 94; szrén, kak pepél raszipáva TA 1848, 119; Ogen je vse na pepél požgao BJ 1886, 9; vu 'zakli i v-pepéli fzedécsi povrnoli KŠ 1771, 202

pepeonica -e ž *pepelnica*: fze prepovidáva Gofztúvanye od Pepeonice do prve Nedele po Vúzmi KM 1780, 56; Na Pepeonice Dúhovniczke z-pepelom na cselo opominajo krsztsenike KOJ 1845, 97

pérce -a s *peresce*: Hej, pero, moje vrlo perce KAJ 1870, 7

Pèrgama -e ž *Pergamon*: je fou .. Pergama i vnouga drúga mejfzta KŠ 1771, 260

pèrgamonski -a -o prid. *pergamski*: jeli je te tifzti bio, šteroga za Pergamonfzkoga púšpeka dr'zijo KŠ 1771, 739

pérje -a s *perje*: Toll; pero, pérje KOJ 1833, 176; Doszta sztváram je kozszminye odetel, vnôgim pa pérje KAJ 1870, 10

pérjece -a s *perje*: Lêpe, bêle, krotke 'zibe, Ktomi méhko pérjece KAJ 1870, 87

pernáti -a -o prid. *pernat*: kak fúčkajo i črvrkájo pernáti pevci po zráki i po vejaj AI 1878, 3

pèrnja -e ž *prepir*: Zgoudila fze je pa i pernya med nyimi od toga KŠ 1771, 246

pernjánje -a s *prepir*: vutecsáji pernyánya zavroucseni Luther je naprejznoszó tákše návuke KOJ 1845, 56; ár je on rejszan med pernyányom Magyarov do Belgráda prisútao KOJ 1848, 55

pernjáti se -ám se nedov. *prepirati se*: Vetekedni; boriti, stúkati, pernyati sze KOJ 1833, 182; ino sze prime z-bratom Imreom za Horvatszki Ország pernyáti KOJ 1848, 32; naj fze nad ricšmi ne pernyájo KŠ 1771, 648; Vékša Goszpoda szo sze med szebom pernyáli, nyefkali KOJ 1848, 72

pernjávec -vca m *prepirávec*: Záto eti vidis, ka fzo foulfzki pernyávci i Zofifzti KŠ 1771, 438

pèro -a s **1. pero, priprava za pisanje**: Calamus Pero KMS 1780, A8; Pero Penna KM 1790, 94; Moje pero, nê szi ti za norce KAJ 1870, 7; Toll, pero AIN 1876, 23; Gdate mi kcsaszti doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Záto Paveo vzeme pero i piše KŠ 1771, 435; jezík szvoj i pero prav pelati KOJ 1845, 6; Pero szi v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; Zradosztjov primem pero AI 1875, kaz. br. 1; Jasz 'ze i z-téntov znam pizšati, na papir z-perom KAJ 1870, 7 **2. kožna tvorba pri ptičih**: perotna i répna péra so pri obáj lepa bela AI 1878, 22; Po vecsérji szi z-ospicsenim perom ali szlamov zobé vösztrejbite KOJ 1845, 43

perorés -a m *nož za prírezovanje peres*: Vrédnýena fárna soula je potrebüvala krájdo, perorezesz, papire KOJ 1845, 20

perót tudi peróut -i ž *perut*: i gláfz nyihovi perout KŠ 1771, 782; Rafzprefztri vó perouti KŠ 1754, 251; liki kokous fzvoje pífcšancze pod perouti KŠ 1771, 217; vfze vküp fszpraviti, Kak kokous, pod fzve perouti BKM 1789, 23; vküpszprávla píscšencze pod perouti KOJ 1833, XI; i obe'zgála szi je peróti KAJ 1870, 8; pren. je neseni na perotáj vótra TA 1848, 13; ino pod nyegovimi perotami fzkvoj mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Pokri fztvoje obrambe perotami KŠ 1754, 242; Zide vá .. zdrávje pod perotájh nyegovi KŠ 1754, 23; da i mi pod nyegovimi perotami 'zivémo KŠ 1771, 854; Da nász pode perotami tvoje ocfšinszke obrambe zdr'sis KM 1783, 26; csigli v-nisterom tali neglihi pod Kriszšusovi peroutai KOJ 1833, XI

perótni -a -o prid. *peruten*: perotna i répna péra so pa pri obáj lepa bela AI 1878, 22

perotnica -e ž **1. perut**: Krátke perotnice ne so za letanje AI 1878, 22 **2. rob strehe**: i poftzavo ga je na perotniczo czérkvi KŠ 1771, 175 **3. del**

kolovrata: Csemi moski perotnice, i drúgeféle potrejbne skéri narédijo KOJ 1845, 42

peršóna -e ž *I. oseba, posameznik*: Prva Bo'sánfzka Perfóna fze imenuje Ocsa KMK 1780; na nyegovo Perfóno SM 1747, 34; on ifzti je na fzvojo perfóno gledoucs KM 1790, 84; vkoterm fze nám tri razlocfne Perfóne predkládajo TF 1715, 38; Szamo eden, ali tri fzo perfóne KŠ 1754, 38; Tri Bo'sánfzke Perfóne KMK 1780, 8; Zvün rodovine i drúge peršóne telikáj prebivajo BJ 1886, 10; Jeli vecs Bo'sánfzki Perfon KMK 1780; Keliko je Bo'sánfzki Perfon KMS 1780, 3; Boug tróji vu Persónai KM 1783, 7; fzi Troji vu Perfonaj KM 1790, 107; v'fzako med tejmi Bo'sánfzkimi Perfónami imenúje KM 1780, 8

2. oseba kot slovníčna kategorija: k-trétjój jedinszka peršóni priló'sivsi KOJ 1833, 18

peršónásti -a -o prid. *oseben*: Verbum a) ali je personásti, steri vsze tri persone má KOJ 1833, 48

peršónski -a -o prid. *oseben*: Kak more pometávati personszki Pronomen KOJ 1833, 36

Pèržia -e ž *Perzija*: Bili fzo tam z-Per'fie KM 1796, 117; Oblzlejdnym zbratom Simonom v-Per'zio pride KŠ 1771, 756

peržianski -a -o prid. *perzijski*: Czirus, prvi Kráo Per'fiánfzki KM 1796, 82; Veliko jih je na persiánszke mejé odislo KOJ 1848, 7

Peržiansko -ga s *Perzija*: Per'siánfzko KM 1790, 8

peržinski -a -o prid. *perzijski*: Od peržinski tršcov v Europo prinešeno svilo je bilo tak drágo AI 1878, 33

pès psà m *pes*: pesz, medved (z-zobmi) grizé KAJ 1870, 10; njegov pes na to z radüvanjom bejžo AI 1878, 8; Vörnost psa k svojemi gospodi je velika AI 1878, 8; Podoben je velkomi ovčárskomi psovi AI 1878, 9; Czaszar nyim pa dá sztároga sepavoga psza KOJ 1848, 8; ali svojga psa domá nehao AI 1878, 8; Vinej pa bodo pfi i czomprniczke KŠ 1771, 808; Psi té beteg náj hitrej dobijo AI 1878, 8; Oszlóbodi szamoszt mojo od pész TA 1848, 17; Vu Siberiji jeste eden plemen psov AI 1878, 8; Ne dájte to fzvétó pfzom KŠ 1771, 21; Glédajte pfze KŠ 1771, 596; pošlejo pse jazbičare AI 1878, 10

pèssem -smi tudi pèsen tudi péjsen -sni ž *I. pesem*: Ének; peszem, popévka KOJ 1833, 155; Hváló zdvanya pefzen SM 1747, 86; Pefzen od Duhá Szvétoga KM 1783, 52; Deviczte Márie pefzen BKM 1789, 16; Sztarczov pefzem BRM 1823, X; Peszem KAJ 1848, VI; Hválna peszem TA 1848, 7; Paveo i Szilás molécsa fzejvala fzta pefzen Bougi KŠ 1771, 393; I vnebfzaj ovo lejpo pefzen angjelszko BKM 1789, 8; I dao je vu vüszta

moja nôvo peszem KAJ 1848, II; Hválimo ga vu peszmi BKM 1789, 13; Z-peszmov hválím jazs moj 'zitek KAJ 1870, 99; niftere molitve, o pefzmi, ali molitve preobrné na ofzmejavanye KŠ 1754, 19; Zdaj vete peszmi nahájajo BKM 1789, 1; Mrtvecsne peszmi SŠ 1796, 1; Adventszke peszmi BRM 1823, 1; Czerkevne peszmi KAJ 1848, 1; Pouleg molitev ino pejszen KŠ 1754, 2a; Ali gda fcsés zeti pefjzen ftero popejvati BKM 1789, 6b; Veliki czil té je i vueti naszledüvajócsi pèszem szprávlanyi KAJ 1848, IV; Návcsosze je du'sevecs církvénih peszem KOJ 1845, 4; Szpejva nezgovorne pefzmi KŠ 1754, 273; drefzélne pefzmi fzmó vám fzejvali KŠ 1771, 36; csi poglédnes ete, i prve pefzmi BKM 1789, 4b; pripórácsm velicsánszke mészne peszmi KOJ 1845, 5; i náj bole vufzátári pefzmaj fzam recsi nej vküp gliho BKM 1789, 4b; Kakoli je pa právo v-oni prvi pefzmaj, to vfze fze i v-eti nahája BRM 1823, II; znifsterimi molitvami i pefzmami KŠ 1754, 3b; i zdühovnimi pefzmami fzejjavfi Gofzpodni BKM 1789, 584; Hváli Sion Rejfitela fz-pefzmami i molitvami KM 1783, 61; Tam te bom Hváló fz-fzlatkimi pefzmi BKM 1789, 252; Té vfze fze nahájajo med timi Pefzmami BRM 1823, II

2. petje, žvrgolenje: Najráj poszlúsam peszem szlavicska KAJ 1848, 10

pèsemski -a -o prid. *pesemski*: Peszemszki Prisztávek KOJ 1845, 123

pesič -a m *psiček*: Eta küsza, ov peszics KAJ 1870, 41

pèski -a -o prid. *pasji*: Dekline szo na ceszto poglednole na pészko lajanye AIP 1876, br. 5, 5; tak je sò, kak da bi sze z-pészkov masztjöv namazao KAJ 1870, 156; pren. Eden gospod je za volo küšávanje pészke pámeti, od potüvo AI 1878, 8

pèsmarica -e ž *pesmarica*: Vszegavejcs nám je krouto potrejbna edna "Peszmaricza Cérkvena" KOJ 1845, 5

pèsmeni -a -o prid. *pesemski*: Peszmeno zdühávanye BRM 1823; Ali czejle knige pefzmene nifcse nej BKM 1789, 3b; Krszcsanszke nôve peszme knige BRM 1823, I; vfzako dejte knige pefzmene nefzé fzebov vuczérkev BKM 1789, 6; kaj ono zvüna drugi knig tudi pefzme knige potrebüjejo BRM 1823, IV; Kako vu knigaj pise pefzmeni Szvéti Dávid krao BKM 1789, 269

pesmenik -a m *pesnik*: Peszmenikom je vesászi mogoucse nej zameriti, geto oni KOJ 1833, 57

pesnica -e ž *pest*: Pugnus Pefznicza KMS 1780, A7; Pefznicza Okol KM 1790, 92a; Csi prszte szklücsimo, pesznica nasztáne odzgora KAJ 1870, 34; tak da je edna nad to drúgo z

- pesznicov szkocсила KOJ 1914, 132; Tò ga jáko szvadilo, z-pesznicov na pén vdaro AIP 1876, br. 1, 7; Teda fzo ga z-pefzniczami v-zátanik bili KM 1796, 107; Na steroga sze tak razszrdi Imre, da ga z-szvojimi peszniczami vö z-Cérkvi poszünyáva KOJ 1848, 32
- pesnicopravica** -e ž *pravica pesti*: da je po Országi peszniczopravica v-návadi bila KOJ 1848, 40
- pesnička** -e ž *majhna pest*: je Ferkeci pisanye zròk skübno ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5
- pěškati** -am nedov. *loputati, ropotati*: Pri hrami trejszka, peska zdáj z-ednimi, zdáj z-drügimi dverami KOJ 1845
- pěški** -a -o prid. *I. peš*: Kre kraj ete sztoji, ka bi Szpomin'la peske pòtne lidi AIP 1876, br. 5, 3 2. v zvezi *peška pot pešpot*: Gyalogut, pěska-pòt AIN 1876, 46
- pěški** prisl. *peš*: ár je tak zrendelüvao, kaj bode on do tifzti máo peski sou KŠ 1771, 404; I fzlifaví lüfztvo, nafzledüvao ga je peski zmejšt KŠ 1771, 48; Peski hoditi je jáko zdravo KAJ 1870, 36
- Pěšt** -a m *Pešta, del Budimpešte*: Buda-Pest AI 1875, kaz. br. 1; Buda-Pěšt AI 1878, 2
- pěštiš** -a m *kuga*: Ár te on oszlobodi od pogübelnoga pestisa TA 1848, 75
- pét** glav. štev. *pet*: Pét 5 KM 1790, 96; Pét KŠ 1754, 107; niti fze ne fzpomenéte z-ti pét lejbov krúha KŠ 1771, 53; Gda je pét tel minolo AI 1878, 8; Tej divji Avarci szo meli velke na pét sészit mil dúge oploute KOJ 1848, 8; Pri pét fertáli lahkéti méter szkoro z-ednim pálecom dugsi AI 1875, kaz. br. 6; Szpetimi lejbmí fze vecs 5000. lüfztva nahráni KŠ 1771, 47; Ete razlocsek sz-petimi sztopájov dokoncsa AI 1875, kaz. br. 6
- péta** -e ž *peta*: Calx Péta KMS 1780, A7; i ti nyéh bodes vpéto pikala SM 1747, 9; on je, ki je gori zdigno petou fzvojo prouti meni KŠ 1771, 311; je gori zdigno petó próti meni TA 1848, 34; Jakub je teliko, liki fzpetouv klácsnik KŠ 1771, 742; Naj klácfi fzvom petom BKM 1789, 17; Do pét fzüknýo prevelike BKM 1789, 107; fzi krédi dr'ste friske peté SIZ 1807, 13; fztrüdnimi petami potrdjávti moremo KŠ 1754, 4a; rafzpéti na kri'z fzpetami gori KŠ 1771, 700
- peták** -a m *petak, petletni gosak*: ednoga gofzáka petáka SIZ 1807, 6, 22
- Petánci** -nec m mn. *Petanjci, kraj v Prekmurju*: na Petánci KOJ 1845, 72
- pétdeset** glav. štev. *petdeset*: Pétdefzét 50 KM 1790, 96; I doli fzo fzeli po rédi po fztou, i po pétdefzét KŠ 1771, 121
- pétdeseti** -a -o vrstil. štev. *petdeseti*: Na pétdefzéti dén po Krifztuffovom gori fztanejnýi KM 1796, 117; vľzákle .. pétdefzéto leto KŠ 1754, 23
- pétdeset jezér** glav. štev. *petdeset tisoč*: i zracúnali fzo nyih czejno i najslí fzo, kafzo valále pétdefzét jezér pejnez KŠ 1771, 401
- pétdvájseti** glav. štev. *petindvajset*: Gda bi záto plavalí liki na pétdvájseti, ali trézfeti bi'zájov KŠ 1771, 283
- pétek** -tka m *petek*: Dies Veneris Pétek KMS 1780, A8; Pétek Péntek KM 1790, 94; Na veliki Pétek KŠ 1771, 815; naj fze od mefzá jejfztvine v Pétek zdr'závamo KMK 1780, 55; ka lüdjé nevejo drügo nego v-Pétek i Szobot meszou jeszti KOJ 1845, 69; Drügi dén pa, ki je po velikom pétki, vküp fzo fze fzpravili KŠ 1771, 97
- Péter** -tra m *Peter*: Peter, Paveo KŠ 1754, 9b; Peter, ki fze je 'Zidovfzki Simon KŠ 1771, 699; vzmimo gori fzvétoga Petra Apoštola opominanye TF 1715, 8; fzfzfkoufz fze je Petra dr'zao KŠ 1771, 101; zatajávczí Petri KŠ 1754, 232; Pride záto k-Simon Petri KŠ 1771, 310; i te drügi vucsenik je prebej'zao hitrej Petra KŠ 1771, 331; Geto fze je pa po Petri k-Krifztufi pripelao KŠ 1771, 101
- petéri** -a -o ločil. štev. *peter, pet*: Ivana krfztitela petéro od Krifztufa fzvedoufztvo KŠ 1771, 264; Oni petéri glávni táli fzo KMK 1780, A2 (3); Defzétere zapouvidi, i Sz. Materé Czérkvi petére zapouvidi KMK 1780, 6; Petére Czérkvéne zapouvidi KM 1790, 110; kafzem Moj'zesovim petéram knigam nouva iména dáo KŠ 1754, 5b; Katolicsánfzko znánye v-etom Katekizmuflí vu petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3)
- péti** -a -o vrstil. štev. *peti*: Péti tauje odvézanye TF 1715, 11; Péti Soltár ABC 1725, A7b; Péti Táó KŠ 1754, 193; Péti (V.) Táó KŠ 1771, 114; péti dén fzo fztvorjene ribe KM 1796, 4; Péti tál BRM 1823, IX; Koteraje péta profnyá TF 1715, 29; Péta ABC 1725, A4a; Péta SM 1747, 45; Poveimi péto Bosjo zapoveid TF 1715, 15; Povej mi péto Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 35
- pétič** prisl. *petič*: Petics pretu'zno on recse BKM 1789, 75; Petics je k-Ocsi zdühávao BRM 1823, 52
- pétjézero** glav. štev. *pet tisoč*: bilou ji je okoli pétjézér brezi 'zén i otrouk KŠ 1771, 48; I bilou ji je liki pétjézero mo'zouv KŠ 1771, 121; Pétjézero fze ji fzpetimi krúhi nafziti KŠ 1771, 117; Gda fzam pét lejbov krúha vlomo med pétjézér KŠ 1771, 127; Ár ji je bilou okoli pétjézér mo'zouv KŠ 1771, 197
- pétka** -e ž *petak, denar*: szkrivomá me edno petko v-pregiscso potiszno AIP 1876, br. 12, 7
- pétkrat** prisl. *petkrat*: Od 'Zidovov fzam pétkrát

- štiridefzét vdárczov vzéo KŠ 1771, 548; Pétkrát KM 1796, 114
- pètlar** -a m *berač*: Te plantavi petlar ozdrávi KŠ 1771, 348
- petlāti** -ám nedov. *beračiti*: csi kaj od nyih profzimo i petlámo, štero bi fzi lejhko fzami priifzkalí KŠ 1754, 49; Vu fzvojoj fztarofzti je petlao KM 1790, 36
- pètlí** -ja m *rožni venec*: V-rokaj mej csiszlo (petlí, pater noster, molek) KOJ 1845, 23
- petlika** -e ž *betva, pecelj*: Szár; szaré, petlika KOJ 1833, 173
- petnájset** glav. štev. *petnajst*: Petnajfzet 15 KM 1790, 96; nad Ezekíás králom, šteroga 'zitki fzi esese petnájfzet lejt privrgao KŠ 1754, 242
- petnájseti** -a -o vrstil. štev. *petnajsti*: Petnájfzeti táo KŠ 1771, 481; V petnájfzetom leti pa Czafzarfztva Tiberiás Czafzara KŠ 1771, 172
- petník** -a m *podboj, prag*: Cardo Petník KMS 1780, A8b; Skroupili fzo vu dávnóm, Vrejmeni petník zkrvjóm BKM 1789, 99
- Pètra róg** ~ -á m *mavrica*: I na radoszti zálog Szká'ze Petra lépi róg KAJ 1870, 151
- Pètrek** -a m *Petrček*: Ivek ino Petrek sta jáko razbijástiva dečáka bílá BJ 1886, 15
- petrínarski** -a -o prid. *posveten*: Petrinarszki Popi, barátje vu vno'zini odsztavili klostre KOJ 1845, 63
- petrolèj** -a m *petrolej*: Prosti kameni oli ali petrolej se za posvet nüca AI 1878, 55
- Pètrov** -a -o prid. *Petrov*: ete drúgi lífzt, ki fze Petrov zové KŠ 1771, 715; Od Petrovoga rib lovlényá KŠ 1771, 178; nego li Petrovo i Pavlovo delo naj bole, naprej prináfa KŠ 1771, 337; pífzao, ka bi gmajne z-Petrovim iménom ne pozdravo KŠ 1771, 701; Petrova dvá KŠ 1754, 3; nego z-Petrovi prejdg pouleg nedejhnenyá KŠ 1771, 102
- pètržeo** -ela m *peteršilj*: Petržeo má kožasti korén AI 1878, 43
- pétstou** glav. štev. *petsto*: Pétfztou 500 KM 1790, 96; eden nyemi je dú'zen bio pétfztou fzdodouv KŠ 1771, 190; Gda bi Noe fztar bio pétfztou lejt KM 1796, 11; koteri fzo po Krifztufovóm rojftvi na pét fztou (faeculo V.) odplavali KŠ 1771, A6a; po Krifztufovóm rojftvi na pét fztou KŠ 1771, A6a
- pévanje** -a s *petje*: zavolo lepoga pevanja je najlúblenejši ftič AI 1878, 27
- pévec** -vca m *pevec*: kak füčkajo i čvrčkajo pernáti pevci po zrákí AI 1878, 3
- péfúfnjasti** -a -o prid. *omejen*: vsze povszéd szo Wladislava II. kati ednoga zale'senoga pfúfnyasztoga súslavcza raznášali KOJ 1848, 70
- phàti** pšém nedov. *tlačiti*: Mešter, lúfztvo te psé i fztífzkáva KŠ 1771, 195
- philosophia** -e [filozófiya] ž *filozofija*: Cultor Jurium et Philosophiae TF 1715, 9; Kaj pa csi fze escse zacsnem modrúvati Z-te Philosophie vcsenyá zbrojávati SIZ 1807, 47
- pičpalákati** -čem nedov. *petpedikati*: Pitypalacse prepelica KAJ 1870, 105
- pihanje** -a s **1.** *pihanje*: pri velikom pihanyi svezra KOJ 1848, 120 **2.** *dihanje*: Hejnja vmeni pihanye BKM 1789, 287; Moje na fzvèti pihanye BRM 1823, 310 **3.** *dih božji*: Dújh fze zové záto, ár po pihanyi Otsé i Sziná vó fzhaja KŠ 1754, 91
- píhati** -šem nedov. **1.** *pihati, gibati se zaradi razlik v zračnem pritisku ali temperaturi*: Vóter, gde fcsé, pífe KŠ 1771, 271; Gda bi pa júg pihao KŠ 1771, 424; kakda, csi bi zdžsne pijao veter KAJ 1870, 144; i pihali fzo vótrovje KŠ 1771, 23 **2.** *iztiskati zrak skozi priprta ali našobljena usta*: i vi taki zacsnite pihati vafše trombónte KM 1796, 48; Na vrócse pisi KAJ 1870, 97 **3.** *s pihanjem izražati strah ali nejevoljo*: Či jo glodamo, [mačka] predé, i či jo dráždzi, pihše AI 1878, 9 **pišéč** -a -e *pihajoč*: francoszki Kráo, ki szkrivoma vu nyihov meh píšécs podküri Rákóci Ferentza KOJ 1848, 100 **pihavši** -a -e *ko je pihal*: Sulus pa efese pihavši prityé KŠ 1771, 367
- píhnóti** -em dov. **1.** *pihniti*: Te fze trombúnte pihnejo BKM 1789, 437; Te fze trombúnte pihnejo SŠ 1796, 46; pren. 'Zitka en táo kraj pihnes BKM 1789, 408; kak hitro fze z-ednim vihérom Nas 'zitek pihne od náfz kraj SŠ 1796, 145 **2.** *dahniti*: Pihnoje Jezus na fzvoje vucsenike erkoucí KŠ 1754, 194; I tou erkoucsi pihno je i veli nyim KŠ 1771, 333
- pijajca** -e ž *pijavka*: Piótza; piájca KOJ 1833, 169; Pijajce slúžijo človeki AI 1878, 40
- pijan** tudi pían -a -o prid. *pijan*: Részeg; pián -a -o KOJ 1833, 156; i eden 'zéja, te drúgi je pa pijan KŠ 1771, 512; z-váraffa je vfzigdár pijan vó priffao KM 1790, 62; Ár fzo nej eti pijani KŠ 1771, 345; i ki fze zapojijo vnocsi fzo piani KŠ 1771, 622; Eti fzo vfzi piani BKM 1789, 121; niki fzo je pa za plane dr'fáli KM 1796, 118
- pijančovajúči** -a -e prid. *pijančujoč*: prevnoui obó'sani, pijáncsovajúocsi kmetje vküppiletijo KOJ 1848, 70
- pijánec** tudi piánec -nca m *pijanec*: Piánecz i po'zirávecz fziromák bode KŠ 1754, 50; Csi je šteri, ki fze imenúje brát, ali piánecz KŠ 1771, 499; Nej piánczi, nej biczi, nego krotkomi KŠ 1771, 637; pijanczov sze ogni KOJ 1845, 28; I zacсне piti fzi piánczi KŠ 1771, 83

pijanost tudi piánost -i ž *pijanost*: Te naj vékfi zrok je pianofzt KŠ 1754, 44; naj na oblofzúnofzt i pianofzt ne 'zivémo KŠ 1771, 853; Vartefze, naj fze gda ne obte'zájó fzcza vaffá v pianofzti KŠ 1754, 47; nej voblofzúnofzti i pianofzti KŠ 1771, 479; onoga, ki vu pianofzti popejva BKM 1789, 7; tvo radofzt ti más Vnougój pijanofzti SŠ 1796, 9; szo sze v-pijanofzti kotali KOJ 1848, 6; Da kak ne po'zmécsamo Szpianofztyom 'zivlejnya telovnoga BKM 1789, 19

pijánstvo tudi piánstvo -a s *pijanstvo*: na veszniczaj je v-návadi pijánsztvo, bole kak za pápinsztva KOJ 1845, 69; Ofztavi tá cslovik to vnougo piánfztvo SŠ 1796, 32; Nej trebej zpianfztvom Bogá na fzdrtoszt gori nadigávati BKM 1789, 448

pik -a m *pik*: Oseo má žálec, proti njegovomi piki pomága zvodov zmejšani salmiak AI 1878, 36

píkasti -a -o prid. *pikast*: tiszto je pikaszto raztrgano lice narédila KOJ 1845, 117; Erdéča lilija má erdéčo-žuto, erjávó pikasto cvetje AI 1878, 45

pikati -am nedov. *pikati*, *bosti*: ono bode tebi glávó terlo, i té nyéh bodes vpéto pikala SM 1747, 9

piknica tudi piknjica -e ž *pičica*, *pika*: kabi efese edna piknyicza 'znyé prejsla KŠ 1771, A7b; Sz. Mati Czérkev v-Rimi je obsinfztva fzejdnyá piknyica KMK 1780, 20; akofze opitajo, a ni edne piknicze neodgovorio TF 1715, 4; da fze je ni te najménsé piknyicze nyé nej dotekno KŠ 1754, 115; Le'zi je pa nébi i zemli prejti, liki právde ednoj piknyiczi fzpádnóti KŠ 1771, 226; Nikaj, ni to naj ménso piknyiczo KŠ 1754, 81; pokazáo nyemi je vfze králevčíne toga fzfvejta vu ednoj pikniczi vrejmena KŠ 1771, 175

piknja -e ž *I. pika*: Božika je okrogla s sedmimi čarnimi piknyami AI 1878, 32 **2.** v zvezi **končna piknja pika**, *ločilo*: Stera szo znaménya? Eta, koncna piknya (.) KOJ 1833, 9; Nájvecs pocsinka dopúsztí koncnapiknya AIN 1876, 9; koncnapiknya (.) AIN 1876, 8; i meszto "i" litere piknya more sztáti AIP 1876, br. 2, 8

piknjasti -a -o prid. *pikčast*: Včéla má na temeni troje ednostávne piknjaste oči AI 1878, 35

piknoti -em dov. *pičiti*: Či te je včéla piknola AI 1878, 36 **piknjeni** -a -o *pičen*: Či te je včéla piknola, potégni z rane žálec i devaj na piknjeno mesto vlažno zemlo AI 1878, 36

píl -a m *kamnito znamenje*: po razsirjenom imányi tú i tam kapejle, Pile, i kri'se goriposztaviti dála KOJ 1914, 112

Pilátuš -a m *Pilat*: fteri Pilátus sze je kprávomi Kriřztusevomi návuki pridrúžo KŠ 1754, 11b;

Kriřztus od popov dáfze Pilátufi na Kri'zanye KŠ 1771, 92; mokoje fzterpo pod Pontiuřsem Pilátuřsem TF 1715, 22; mokoie szterpo pod Pontiussem Pilátussem ABC 1725, A5a; moko je fzterpel pod Pontius Pilátuřsem SM 1747, 44; Pod Pontiuřem Pilátuřem v-Jerušálemi na kri'z rafzpéti KŠ 1754, 108; pod Pontzius Pilátuřsem KŠ 1754, 98; ki je pod Pontzius Pilátufom to dobro vadlúvanye polzvedocso KŠ 1771, 643; Moko je trpo pod Pontzius Pilátuřfom KMK 1780, 7; pod Pontzius Pilátuřfom KM 1790, 109

pilo¹ -a s *pijača*: Álomás; áldomás, pilo KOJ 1833, 150; I dnes smo hráno i pilo stvoje dobróte zobstom dobili BJ 1886, 8

pilo² -a s *pila*: Ráspoly; pilo KOJ 1833, 170

pint -a m *pint*, *votla mera*: Pint Pint KM 1780, 95; Zdaj csi vino scsémo meriti, moremo aköv, pint núcati AI 1875, br. 1, 2; prinefzli fzmo dvá pinta vina na áldomás SIZ 1807, 5

píntar -a m *sodar*: Vietor Pintar KMS 1780, A9b

piovnica tudi peovnica -e ž *klet*: gde de piovnica KAJ 1870, 73; Mi fzmo pa v-peovniczaj bile SIZ 1807, 61

pipa -e ž *I. pipa*, *priprava za kajenje*: ali v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5 **2. priprava za odpiranje in zapiranje pretoka tekočin in plinov**: Defzét vejder lagev, napipo fzam vdaro SIZ 1807, 36

pipica -e ž *kokoška*: Jéte, lépe pipice KAJ 1870, 87 **pipiter** -a m *kamilica*: Kamelija ali pipitér rasté AI 1878, 50

pipni -a -o prid. *pipin*: pipna ilojca, z štere se rédijo pipe AI 1878, 53

pirušlek -a m *netopir*: Te prosti pirušlek AI 1878, 7; Pirušleki med prsti trdo, golo mreño májo AI 1878, 7; Rokokrílci so po prostom iméni imenüvani za pirušleke AI 1878, 7

pisáč -a m *I. pisar*, *pisec*: Med tejma dvóma je te ménfi etoga lířzta pířzács KŠ 1771, 743; Meřztni pířzács pa geto je doli vtiřáo lířztvo KŠ 1771, 403; Baruk, ki je meřzto pířzácsa bio pri Jeremiášfi KM 1796, 74; jezík moj je, liki pero hitroga pířzácsa TA 1848, 36 **2. pismouk**: I pířztoupivfi eden pířzács erkao je nyemi KŠ 1771, 26; Jaj vám pířzácske i farizeuske KŠ 1754, 163; Teda fzo pířztoupili k Jezufi Jeru'zálemřzki pířzácske KŠ 1754, 50; Ka fzo nam niháli popířzáno Sztári Pířzácske od ti drügi Apoftolov KM 1796, 131; Trbej Szinej cslovecsemi fze zavrcfi od pířzácfov KŠ 1754, 111; Teda fzo odgouvorli niřteri zpířzácfov KŠ 1771, 40; I, vkup fzfpravivfi pířzácsé lířztva KŠ 1771, 7

písani -a -o prid. *pisan*, *raznobarven*: Tarka;

píszani -a -o KOJ 1833, 175; Tarkabarka, píszan -a -o AIN 1876, 11; Z-ocsmi vidim, ka je rô'za píszana KAJ 1870, 31; ocsa i píszano szúknyo je nyemi dáo zafiti KM 1796, 23; Kolmanček je ednôk za ednim píszanim metúlom drkao KAJ 1870, 11; jeszo beli i píszani konyi KAJ 1870, 88; vidimo kak lejčejo píszani metúli AI 1878, 3

písanje -a s I. písanje: edna cserna tábla erdecse ténke linije za píszanye majoucsa KOJ 1845, 6; Kamenico nê szamo na píszanye, nego i na brojenye núcajo KAJ 1870, 7; Med píszanyem szí neszmém na prszí l'ézti KAJ 1870, 33 **2. písanje, kar je napisano:** I tou je Sz. Pavla fzejdnje píszanye KŠ 1771, 644; Oni fzo nyemi pa erkli: mi fzmo ni píszanya od tébe nej vzéli KŠ 1771, 429; Zrok, fteri me je na píszanye i vó fšampanye eti máli kn'izic podigno KŠ 1754, 3a; Na píszanye je nádignjeni v Rimfzkom prvom robfzťvi KŠ 1771, 589; je Ferkeci píszany zrôk skúbno BJ 1886, 5; ti si vu etom píszanyi dosta pregehšo BJ 1886, 5 **3. način písanja, slog:** zdruge fštráni, za nyidva vífzokoga gúcsa i píszanya volo KŠ 1771, 260

písati píšem nedov. **I. písati, delati črke, številke:** Jasz 'ze znam píszati KAJ 1870, 7; Včim se čteti, písati BJ 1886, 6; Pero szí v-ténto namocsim i tak písem KAJ 1870, 7; Na szťénnoj tábli nepisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9; Dotéc szem na kamenico z-rovatkom píszao KAJ 1870, 7; ti si nej lépo píszo BJ 1886, 5; Na kamenico je pa píszala BJ 1886, 4 **2. izdelovati besedilo:** Píszati Irni KM 1790, 94; kakti za nász Vandale namejnili píszati KOJ 1833, v; Zátó Paveo vzeme pero i pífe nyim KŠ 1771, 435; Ar druga vám ne pífemo, nego tou KŠ 1771, 530; i hitro pífi pétdefzét KŠ 1771, 225; vtom jafz Nemo píszo pred tébe sŠ 1796, 138; píszao fzam vém ocseve KŠ 1771, 728; Sto je pa knige píszau KŠ 1754, 3; Píszao je: Agustich Imre AIN 1876, 1 **3. izražati, posredovati misli s písanjem:** Dofzta fzam meo píszati KŠ 1771, 741; Decza moja, eta píšem vám SM 1747, 14; naj fšpozná, ka vám píšem KŠ 1771, 520; Szvétí Pavel etak píffe TF 1715, 33; Gregor D. IX. Knig 9. Lifzti píse KŠ 1754, 12; Tak píffšo Sz. Evangelífte TF 1715, 43; Tak píszo fšvétí Evangelífte KŠ 1754, 201; Eta fzem jafz vám píszal SM 1747, 22; za volo trdofzti fšczá vafege je vám tou zapovid píszao KŠ 1754, 133; Od ti vórvajoucsi poganov fzmó pa mi píszali KŠ 1771, 409; opoumenjeni bratje fzo píszali vucsenikom KŠ 1771, 399 **písati se** píšem se **I. zapisovati se z znaki:** Krsztnoimé sze vszígďar za pridavkom píse AIN 1876, 10 **2. biti:** gda fze je píszalo od fštvárjánya fšvejta 2956. leto

KM 1796, 60 **3. imenovati se:** Báthori Stevan odebráni za erdélzskoga vojvodo, steri sze je zacšno za Hercega píszati KOJ 1848, 84 **píszajúči -a -e píšoč:** fškázala fze je edna rouka, ete recsi píszajoucsa KM 1796, 80 **píszóúči -a -e píšoč:** Szvétí Pavel Apoštof kRimlanczom píszoucfi TF 1715, 33; liki Sz. Paveo právi k-Titufi píszoucsi lifzťá fšvojega KŠ 1754, 190; Píszoucsi po rouki nyihovoj etak KŠ 1771, 389 **píszani -a -o píszan:** Gda je pa píszani, neznamo KŠ 1771, 724; Etak jezťte píszano SM 1747, 20; ár je píszano KŠ 1754, 149; zonim píszmom, fštero je oprvics bílou píszano KŠ 1771, A3b; Czérkev pred náfz dála, ali je píszano ali nej KMK 1780, 4; i toga z-Laodiczee píszanoga naj i vi ftéte KŠ 1771, 611; Píszani i stampani píszki szo obrázki ali znaménya glásza KAJ 1870, 7; knige, ali da fzo nej od nagyibánya Dúhá Szvétoga píszane KŠ 1754, 3; Szlovenfzke zrokouv píszane litere KM 1790, 2; vfza, fštera fzo píszana prorokáj KŠ 1771, 233; pren. Nas lifzť fzte vi píszani vu fšczzáj náfi KŠ 1771, 532

píszk -a m črka: eden píszk, ali edna piknyicza ne prejde zprávdé KŠ 1771, 14; I csi bi ti tak Vszáki píszk nezgrúntan bío KAJ 1848, 134; Ki je fšpodobne náfz vcsino fšluge nouvoga Zákona, nej píszka KŠ 1771, 533; I fšzoudilo te bode tébe po píszki i obrízávanyi prefzťoupnika právde KŠ 1771, 452; Píszki sze nemorejo csúti KAJ 1870, 7; Govorenya z-recsi, kotrige z-píszkov szťojijo KAJ 1870, 6; tak je pá potrejbno váfz vcsiti na nike píszke zacšéťka rejcsi Bo'ze KŠ 1771, 679; Gda cstém, videne píszke na szlúsane premenyávam KAJ 1870, 6; Bío je pa napíszek napíszani z-Greskimi i Rimfzkimi i 'Zidovfzkimi píszkmi KŠ 1771, 252; Stampána Zpíszkmi Siefš Jó'sef Jánofš KMK 1780, A (1); Stampána z Soule píszkmi KM 1790, 1; Szpíszkmi SIZ 1807, 1; Stampáne sz-Kultsár Kataline píszkmi BRM 1823, 1; Stampáne z szťroskom i píszkmi Reichard Károla TA 1848, 1 **píszker -kra m lonec:** Olla Píszker KMS 1780, A8b; Píszker Fazék KM 1790, 93a; Fazék; lonecz, píszker KOJ 1833, 156; da je vízáki páli k-fšvojemi píszkri bole ogen greno KM 1790, 88; Po vszákóm máli sze morejo lonci (píszkri) zeprati KOJ 1845, 41

píszkreni -a -o prid. lončen: Drvena i píszkrena pofzouda KŠ 1754, 131; pofzouda, nego i léfzena i píszkrena KŠ 1771, 649

píszmanosáč -a m píszmonoša: Té, ki je v-Becsi píszmanoszácsa bujo AIP 1876, br. 12, 8

píszmo -a s I. píszno sporočilo: Pozdravlánye zmójov rokouv Pavlovov píszmo KŠ 1771, 526; od

krála orszáckoj szpráviscsi poszlano pizmomo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1; Szpráviscese pôleg králeszkoga pizmoma AI 1875, kaz. br. 2; Ki nescse na szedsztvo pridti, more sze vpiszmi zglásziti AI 1875, kaz. br. 3; püspöki od krála pozvánim pizmom szedijo AI 1875, kaz. br. 1 **2. knjiga, tisk:** Zrok, csi gli bi zvrejdnim tálom mogao biti zmenkanye Szlovenfzkoga dusevnoga pifzma KŠ 1754, 3a; Teda mi zámaz nasztáne na pizmi KAJ 1870, 7 **3. rokopis:** peszmi, stere szo 'szti sztári pizmom vküp pobráne SŠ 1796, 1; Mámo exempláre glihne zonim pifzmom, fteró je oprvcis bilou pifzano KŠ 1771, A3b **4.** navadno v zvezi **sveto pismo sveto pismo ali njegov del:** kako od toga pifzmo fzvedocfi TF 1715, 41; kako pifzmo fzvedocsi SM 1747, 14; Na tejlo gledoucs pa fz. pifzmo káze KŠ 1754, 148; Ár fzo eta vcsinyena, naj fze pifzmo fzpuni KŠ 1771, 331; Vu tejlí je prišo Szvéto pifzmo fzvedocfi BKM 1789, 18; Ka dáva pred nász Szvéto Pifzmo KM 1796, 9; 'Sena, naj ne gofzpodúje nad mo'som, velí pifzmo SIZ 1807, 10; zSzvétoga pifzma ino nai pervlé zkerfzta TF 1715, 38; ino je gori fztano na trétyi dén, poleg pifzma SM 1747, 14; Káksi návuk zdr'závajo czejloga Sz. Pifzma knige KŠ 1754, 5; Czio pifzma je nyé vu vóri potrditi KŠ 1771, 590; fsvétoga fzkrovnofzti Pifzma vö nazvejzti BKM 1789, 17; Szvétoga Pizma História KM 1796, 3; Ete recsi fsvétoga pifzma dávajo SIZ 1807, 7; (pouleg szvedocsánsztva Sz. Pizma) cslovek záto 'sivé KOJ 1833, IX; ino nai vórie pifzmi SM 1747, 42; opominanye, ali nej prouti fz. pifzmi KŠ 1754, 188; fzo nej ne mougli skouditi cfifztoucfi Novoga Zákona pifzmi KŠ 1771, A3a; kaibi fsvéto pifzmo teim razumneifim tálom mogli razmeti TF 1715, 48; gde i gda je tou fzkrovnofzt Ivan vpifzmo djáo KŠ 1771, 765; Gde je tou vfsvétom pifzmi popifzno TF 1715, 34; reics Bosja, stera je vu fsvétom pifzmi SM 1747, 36; Od toga nikse zapouvidi vu fz. pifzmi nejmamo KŠ 1754, 211; Záto i vpifzmi fztóji KŠ 1771, 706; Bo'se, ki nász po Pizmí fz. Prorokov opominas KM 1783, 109; Kakje fztoga dávno zricsmi, Amos proroküvo vpifzmi BKM 1789; Kájnov odvejte fze zové za fzini cslovece vu fsvétom pifzmi KM 1796, 10; Kakda bi fze pa fzpunila pifzma KŠ 1771, 90; kakda zná ete pifzma, geto fze je nej vcsio KŠ 1771, 288; vu fzvoji Prorokov i Apoftolov pifzmaj gucsécsega Bogá razmijo KŠ 1771, A7a; je prišáo vu Efezus, zmo'zen bodoucsi vu pifzmaj KŠ 1771, 399

pismonösec -sca m *pismoña*: Potáksem gda

pizmomonaszec vrocšiti steo, pizmomonaszca bujo AIP 1876, br. 11, 7

pismoznánc tudi pismaznánc -nca m *pismouk*:

I gori fztánovfi pifzmaznánczi borili fzo fze govorécsi KŠ 1771, 414; Pifzmo-znánczi fzo pa hüdou mifzlili od Krifztuffla KM 1796, 99; Ka pifejo Sztári Pifzmo-znánczi od fzmrti Sz. Petra i Sz. Pavla KM 1796, 131

pismoznáni -oga m *pismouk*: Môdre fzvoje proroke i drüge Pifzmoznáne k-nam BRM 1823, 22

pisnívi -a -o prid. *plesniv*: Ali či je gnilo ali pishivo, te je živini škodljivo BJ 1886, 29

piš -a m *piš, veter*: krivicno blágo jasz raz'seném kak czesztai práh pis pometé KOJ 1845, 122

piščanec tudi piščenec -nca m *piščanec*: fzam fteo fzini tvoje vküpe fzpraviti, liki kokous fzvoje pifcsanze pod perouti KŠ 1771, 217; liki kokous vküpszpráva piscscenze szvoje KOJ 1833

pišče -éta s *pišče*: Piscse je nê cšednêse, kak mati KAJ 1870, 1336

pišklavi -a -o prid. *slaboten*: Dönok sze vszáki tó'zi, ka sze pisklavi teoci kotijo AI 1875, br. 2, 8

piškórec -rca m *piškur*: ni eden piskórec nebi mogao vu tebi 'ziveti KAJ 1870, 110

piškóur -a m *piškur*: Tsik; piskour KOJ 1833, 177; 'z-nyi lovijo ribe, rake i piskóre KAJ 1870, 108; Potom z-ribami, z-rákmi, z-piskourmi te 'siveli SIZ 1807, 58

pišlivi -a -o prid. *plešast*: Tüdi pishivoga Czigána fzam vido SIZ 1807, 53

pišpek -a m *škof*: Za toga volo je v etih krajih sztanuvajouce národe Arnoni szoligradskomi pispeki zroucso KOJ 1914, 98; püsztó sze je Gejza zevszov dr'sinov po Sz. Adalberti pragszkom Pispeki okrštiti KOJ 1848, 11

pišpekíja -e ž *škofíja*: Teda kak je od szv. Ladislava Krala vogerszkoga v Zágrebi pispekija nasztávljena bila KOJ 1914, 104; Za stero sze je Sz. Stevan Bougi tak zahválo, da je tam edno Pispekijo nasztavo KOJ 1848, 13

pišpekstvo -a s *škofovstvo*: ka szo pispeksztvo za osztánek katolicsansztva dr'sali KOJ 1914, 126

Pitágora -a m *Pitagora*: liki i domovino Heraclita i Pythagora gledoucs, plemenito KŠ 1771, 571

pitajóuči -a -e prid. *vprašalen*: Na nyihovo znamenüvanye gledoucs (zaimki) jeszo pitajoucsi, kati: ki KOJ 1833, 35; Kolkoféle jeszto zaiménov 6. pitajócsi AIN 1876, 33

pítani -a -o prid. **1.** *vprašan*: Pítani pa od Farizeufov, gda pride KŠ 1771, 229 **2.** v zvezah: **pítani den sodni dan**: bode fztasni Prevnouгим

lidém te dén pitani BKM 1789, 435; pitani dén je tü KOJ 1914, 130; Vfzej od Ádama notr do pitanoga dnéva bodoucí lúdi KŠ 1754, 139; ofspotávčov, ki bodo pitanoga dnéva prifefztyé za volo múdjenyá, vu dvojnofzt vlekli KŠ 1771, 716; Na fzhoudbó dnéva pitanoga BKM 1789, 8; dŭsa Do pitana dnéva v-Bo'si rokáj bode SŠ 1796, 25; i jafzga na pitan dén gori obúdim SM 1747, 24; Konecz hocse biti, Teda na pitani den BKM 1789, 9; Veliko diko bo meli, Ti vöрни na dén pitani SŠ 1796, 16; **pitani stolec sodni stol:** gda fze pred tvoj pitani fztolecz poftzavimo KŠ 1771, 836; fzedécsi na pitanom fztouczi zapovedao je KŠ 1771, 419; da fze pred tvojim pitanim fztoucuzom ne fzkvarim KŠ 1754, 228; naj fze pred tvojim pitanim fztoucuzom ne fzkvarim KM 1783, 38

pitánje -a s I. vprašanje: 62. pitanye KŠ 1754, 152; Pitanye od ocsifcsávanya KŠ 1771, 270; Na pitanye Vucsitela je dú'sen povedati KOJ 1845, 102. **vprašaj, ločilo:** Pitanya znaménye (?) KOJ 1833, 9; Eta naszleduvájöcsa pitanyaznaménye (?) AIN 1876, 83. **sodni dan, poslednja sodba:** I tam je nihá docsafza, Szpati notri do pitanya SŠ 1796, 17; Kristus hocse na pitanye priti SM 1747, 83; pride na pitanye BKM 1789, 18; Na pitanye fze fsvetlo prinefzé SŠ 1796, 8

pítati -am nedov. vprašati: i bojali fzo fze ga pitati od té rejcsi KŠ 1771, 200; Pitam tak za kákse rejcsi volo fzte poftzlali po mene KŠ 1771, 373; Záto fzlódbodno zdáj'se pitam nyé SIZ 1807, 5; Pitas sto je te SM 1747, 79; Niti ne pita, jeli trbej dobro csiniti KŠ 1771, 443; Na eto Sztarissina pita SIZ 1807, 5; tákse kucse predszednik opomenivsi pita AI 1875, kaz. br. 3; Či te pita odgovori čedno BJ 1886, 5; I vi ne pitajte KŠ 1771, 212; domá laftzivne mo'zé naj pitajo KŠ 1771, 520; Gda bi pa Boug nyidva kárao, i pitao KM 1796, 7; Csi bi stoj pitao AI 1875, kaz. br. 6; pitao bodem váfz i jafz KŠ 1771, 138; pitao bom váfz KŠ 1771, 69; Povem nyim, i jasz bom pitao KAJ 1870; Krisztus te pa zaisztino ne bode pitao, kak fze zovés KŠ 1754, 10a; Ali mogocse bode sto pitao BRM 1823, II; gda bode pitala vaffa decza KM 1796, 42; I na pouti je pitao vucsenike fzvoje KŠ 1771, 127; I pitali fzo ga govoreécsi KŠ 1771, 38 **pítati se -am se vprašati se:** nego prvle, liki fze pita, je je oprávilá KŠ 1771, 443

píti pijém nedov. píti: Pitti Inni KM 1790, 93a; Csi bom gli mogo piti SM 1747, 75; Ar, kikoli vám piti dá eden pehář vodé KŠ 1771, 131; nam pa Boug ne dáj piti SIZ 1807, 6; csi piem, ali jem vu koterom mefzti SM 1747, 83; csi jejm, ali pijém KŠ 1754, 239; Ki tejló moje jei, i kerv moio pié

SM 1747, 24; Ář fteri jej i pijé nevrejčno KŠ 1754, 208; Prifao je Szin cslovecsi, jej i pijé KŠ 1771, 36; ino kerv nyegovo piémo TF 1715, 40; ino fzvétó kerv piémo SM 1747, 40; Csi jejmó, piémo KŠ 1754, 24; i eden hip jejmó ino pijémo KŠ 1754, 205; ino zetoga Keliha piéte SM 1747, 23; ali jejte, ali piéte KŠ 1754, 81; zakaj jejte i piéte KŠ 1771, 181; Jejo, pijo BKM 1789, 199; Vzemi pi BKM 1789, 236; Pite ztoga vfzi TF 1715, 39; Pite vfzi ztoga SM 1747, 40; vzemte i pite KŠ 1754, 20; Pite zetoga vfzi KŠ 1771, 89; naj vfzi 'znyega piéjo KŠ 1754, 203; Sterikoli bode jo ete krúh i pio ete pehář KŠ 1754, 208; Kikoli bode pio z-etoga ádomása SIZ 1807, 6; ka bomo jeli, ali ka bomo pili KŠ 1754, 90; ka bomo jeli i ka bomo pili KŠ 1771, 20; Tou cfinte keliko krát pili boudete TF 1715, 39; To koliko godi krát bodete pili SM 1747, 30; kelikokolikrát bodete pili KŠ 1754, 202; ka bodte jeli, i ka bodte pili KŠ 1771, 20; Na kri'zi pil bom jefziha BKM 1789, 66; nej je jo, ni pio KŠ 1771, 36; jeli fzo i pili fzo KŠ 1771, 82; pren. Déte piló materne szrczá toplo krv AI 1875, kaz. br. 8 **píti -a -o pit, ki se pije:** Topla szürotka pita szlab 'zalódec poprávi KAJ 1870, 77

pitipalati medm. *petpedi:* Najráj poszlušam pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10

pitjé -á s pitje, pijača: niti níkfega drügoga mocnoga pitjá je nej vzéo k-fzebi KM 1796, 49; Tou mlácsno pitjé vlej v-goubecz KOJ 1845, 10

pítini -a -o prid. piten: Psi té beteg náj hitrej dobijo, či njem pomenkáva čista pitna voda AI 1878, 8; Nescsem nyi pitnoga áldova z krvjov áldüvati TA 1848, 11

pítvina -e ž pijača: Potus Pitvina KMS 1780, A7b; Pitvina Ital KM 1790, 93a; Vfza ona koterafzo potreibna, kako tou jeifztvina ino pitvina TF 1715, 29; jeftzte i kerv moja práva pitvina SM 1747, 24; Králeftzvo Bo'ze je nej jeftvina i pitvina KŠ 1754, 160; Ář je Králeftzvo Bo'ze nej jeftztvina i pitvina KŠ 1771, 480; Ti fzi toga 'zitka práva pitvina BKM 1789, 80; pitvine on mi csemérne nedá SM 1747, 75; Kákxi hafzek mámo fzté pitvine KŠ 1754, 206; nám greifnikom kjeifztvini ino kpitvini TF 1715, 43; Szpravoje nám krv kpitvini vu vini KŠ 1754, 257; jeifztvino ino pitvino dáva TF 1715, 21; csi je li na jeifztvino i pitvino vzemes KŠ 1754, 204; I vfzi fzo edno dúhovno pitvino pili KŠ 1771, 508; Boga nam dáva hrano ino pitvino BJ 1886, 8; Kotere recfi fzo pri Telovnoj jeifztvini ino pitvini grund TF 1715, 44; Mertücslivo 'zivlejnye vu jeifztvini, pitvini KŠ 1754, 211; Naj váfz tak fto ne fzhoudi vu jeifztvini i pitvini KŠ 1771, 607; kako tou zjeifztvinov ino zpitvinov obiuno prigléda TF

1715, 21; ka fzi ti mené zetov drágov jejfztvinov ino pitvinov napójo KŠ 1754, 237

pítvo -a s *pijača*: Csüdnozst misláhno szti Ferko na tó navadilo naj pámeti zmêsanya pitvo ogible AIP 1876, br. 4, 6; Té beteg je od vnogoga 'zganoga pitva dôbo AIP 1876, br. 10, 8

píva -e ž *pivo*: Ser; piva KOJ 1833, 171; i pri ednom maszlini pive (sôra) je grizao krüh KAJ 1870, 38; ječmenova kaša, največ se nüca za delanje pive AI 1878, 41; i da je pivo toco KM 1790, 72

pivárnica -e ž *pivovarna*: Serház; pivárnicza KOJ 1833, 171

pívec -vca m *pivec*: Pivecz KMS 1780, A3; ovo cslovik po'zirávecz i vina pivecz KŠ 1771, 190; nej vnogo vina pivczom KŠ 1771, 637

pivnár -a m *gostilničar*: Pride leprá pivnár i prineszé nyima KAJ 1870, 118

pivnica -e ž *klet*: Pintze; pivnicza KOJ 1833, 169; Ponce, pivnica AIN 1876, 40

plàc -a m *trg*: I, od placza pridoucsi, csi fze ne operéjo KŠ 1771, 122; vlekli fzo nyidva na placz pred vládnike KŠ 1771, 392; Szledi sze je Jánosko z-ocsom sétat sô na plac KAJ 1870, 116; i kfzebi vzévfí na pláczí nike lagoje mo'zé KŠ 1771, 395; ki fsejó vu dúgi szűknayaj hoditi i poklányanya meti na placzáj KŠ 1754, 142

plàč -a m *jok*: Gláfz je v Rámi szliláni, placz i jocs KŠ 1771, 8; Matere pocsinte od placsa SŠ 1796, 21; ár je Goszpôd szlisao glász placsa mojega TA 1848, 5; Ko fzi boleznofzt, i placz szpravilo BKM 1789, 85

pláča -e ž *pláča, plačilo*: Jutalom; pláča KOJ 1833, 161; na one dneve se nyemi plácsa dolipotégne AI 1875, kaz. br. 3; ali zobecsane plácsa kaj doli vtrgnemo KŠ 1754, 50; bi vékso plácsa mejla KOJ 1833, XVIII; Sto fze vojfzkkúje na lafztivnoj plácsi gda fté KŠ 1771, 506; i zadovolte fze zvafov plácsvov KŠ 1771, 173; Me lúfztvo, fzplácsvov ne te'zte BKM 1789, 270; pren. Ar plácsa grejha je fzmrt KŠ 1771, 461; Szreca, v-diki prebitek Bode toga plácsa BRM 1823, 7; Na mefzto nazáj dáne plácsa KŠ 1771, 539; kai fzi plácfó (solt) grehov moi za plácfal SM 1747, 52; kaj od Gofzpada vzemete plácsa KŠ 1771, 610

pláčanje -a s *pláčevanje*: oni szo ga preovládali, ino k-plácsanyi bojovine primorali KOJ 1848, 8; Tatáre na plácsanye dácsa priszilo KOJ 1848, 46

pláčar -a m *pláčnik*: Boug, i tifztim, ki ga ifcsejo, je nájema placsar KŠ 1771, 691

pláčati -am dov. **I. pláčati**: Plácsati Fizezni KM 1790, 95; Jafz morem plácsati SM 1747, 12; i vfza, ka je meo, ino plácsati KŠ 1771, 60; moje je zadomefcsávanye, jafz plácsam KŠ 1771, 689; i te fzejdnyí pejnez plácsas KŠ 1771, 215; Vfzákomi

tak plácsa, Kak je BRM 1823, 4; i plácsaj za mé moj dúg KŠ 1754, 236; plácsaj mi, ka fzi du'zen KŠ 1771, 60; Ár fzi ti moj dúg plácsa KŠ 1754, 271; i tak fzi 'znyim za náfz plácsao KŠ 1771, 840; Nas veliki dug fzi obilno plácsa BKM 1789, 36; On je vfze ono plácsao KŠ 1754, 115

2. popláčati, dati komu kaj kot nadomestilo, odškodnino: dabi za náfz mrejtí i plácsati mogao KŠ 1754, 100; trüde, stere csi nescses plácsati KOJ 1833, VI; naj plácsas z ramov tvojev TA 1848, 9; Boug (plácsa) povrné vfzákomi KŠ 1754, 88; naj fto komi hüdo ne plácsa KŠ 1771, 622; Teda plácsa pravicsno BKM 1789, 7; Naj cslovik hüdo z hüdim ne plácsa KM 1790, 16; Csi szem z hüdim plácsao tomi zlo'znomi TA 1848, 6; kai fzi za méne to právdó plácfal SM 1747, 52; ino je fzvojom ifztinszkom kervjom plácfal SM 1747, 12; Szmrti nyé dácfó plácfó je BKM 1789, 88 **pláčani** -a -o *pláčan*: Dug grejhov veliki Po Krifztfuí je plácsani BKM 1789, 69; ár dácsa potáksem doszta leh'zé bode plácsana AI 1875, kaz. br. 1

pláčilo tudi plačúlo -a s *pláčilo, pláča*: Árenda; placšulo KOJ 1833, 150; Od Púspekov je k-vsaksemi novumi leti placšilo terjao KOJ 1848, 45

pláčiti -im nedov. *jokati*: V-sterom fze ti, grêšnik, más placšiti BRM 1823, 61

pláčlivi -a -o prid. *nesrečen, objokovanja vreden*: 'Salofztni je na fzevjtí tvoj 'zitek, Placšlivi je vfzigdár tvoj prebitek SŠ 1796, 34

pláčni -a -o prid. *žalosten, nesrečen*: Bo'zi verni hí'za Je placsen sztan kri'za KAJ 1848, 166; ino náz zetoga placsnoga dolá priau TF 1715, 30; me zovoga placsnoga dola pripelai SM 1747, 157; zetoga placsnoga doula gori vzeme KŠ 1754, 175; i na te placšni fzevjt rodjen' Gda 'ze prides Efzi vte placšni doul BKM 1789, 315; placšno pefzen fzmó vám popejvali KŠ 1771, 190; Placšno pefzen hodmo fzepevjajmo SŠ 1796, 74; I fztvojom vráfztvom, me placšno, i tu'zno fzreze zavé'ze BKM 1789, 214; kako vu tom placšnom doli fiveti SM 1747, 57

pláčnik -a m *pláčnik*: Jezusi szlú'sis, on bode tvoj pláčnik KOJ 1845, 46

pláčno prisl. *žalostno, jokajoče*: Tebé, oh trôsta 'zelno szuncze Placšno zdühávajôcs, sztráda KAJ 1848, 11

pláčnost -i ž *žalost, jokanje*: Zacsétek je placšnofzt SŠ 1796, 130

plačúvanje -a s *pláčevanje*: ino szo nyemi negdanegda ober v-právom csaszí návadnoga placšuvanya z-káksimtáksim tálom postenyé

szkázali KOJ 1845; ino z táborom scsé ocso na vecs placšüvanye priszilíti KOJ 1848, 38

plačüvati -üjem nedov. **1. plačevati:** steroga kmetje menyé májo placšüvati szvojim zemelszkim Goszpódám KOJ 1848, 123 **2. poplačevati, vračati:** Vu tvojoj szrditofzti, Ne placšüj po vrejdnofzti BKM 1789, 212; Ne placšüjte zhüdim za hüdo KŠ 1771, 709 **plačüvati se** -üjem se *poplačevati se, vračati se:* szkrbliva bodem, cí gli fze mi z-hüdim placšüje KM 1790, 40 **plačüveni** -a -o *plačevan:* i nede dácsa placšüvena od vu penéz-szprávlanico polo'zeni penéz AI 1875, br. 2, 6

plahotáti -ám nedov. *plahutaje letati:* Vszi trijé (metulji) gde po ednom, gde po drügom cvéti szo plahotali KAJ 1870, 23

plákanje -a s *jokanje:* Nas 'sitek na szvejti, lepraj je plakanye SŠ 1796, 24; Od vnouga plakanya ti fzi 'se pocsini SŠ 1796, 78; Konecz hocse biti, Teda 'Zalofzti i plakanyi BKM 1789, 9; Ete na ramo vzeme, Nase grejhe i plakanye BKM 1789, 196; omedlele fzo csonte moie, po czeiloga dnéva plakanyi SM 1747, 95

plákati -čem nedov. **1. jokati:** Placsem rekoucs: Jaj SŠ 1796, 170; Ne placste vecs nad menom SŠ 1796, 5; Za mrtvecze kaj bi ne plakali SŠ 1796, 14 **2. objokovati:** Szvejti ga je plakao KŠ 1771, 798; Joukali fzo fze vfzi i plakali fzo jo KŠ 1771, 196 **plákati se** -čem se *jokati se:* Placšimo fze pred Kriřztusom BKM 1789, 61; Drefzélte fze i placfte fze KŠ 1771, 751; hüdim pekeo, gde fze grejsnik bode plakao KM 1783, 262; ár fze 'zalofztili i plakali bodete KŠ 1771, 184; kaj fze vi bodete joukali i plakali KŠ 1771, 320; i teda fze plakali bodo vfzi národje zemlé KŠ 1771, 81; Eti szo cviketali i mati sze je plakala KAJ 1870, 15; i, ki fzo fze joukali i vnogo plakali KŠ 1771, 117 **plačóči** -a -e *jokajoč:* Molim fze ti jařz placšocs BKM 1789, 89 **plakajóúči** -a -e *jokajoč:* I řztojécsa pri nogáj nyegovi odzajaj plakajoucsa KŠ 1771, 190; Jezus záto, kako jo je vido plakajoucsa KŠ 1771, 303; i kricsali fzo jocsécsi i plakajoucsi fze govorécsi KŠ 1771, 800 **plačéči** -a -e sam. *jokajoči:* Trostaj, zmágaj placšécse BRM 1823, 37

plamén -a m **1. plamen:** Ocsi pa nyegove, liki plamén ognya KŠ 1771, 801; Prvle neg bi sze zdina plamén vöpokázao KOJ 1848, 95; Vcsászi blodécsa szvekloscsa kak môder plamén szvéti AI 1875, kaz. br. 7; I plamén je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9; mühica, neleti tak bluzi k-plámni szvecse KAJ 1870, 8; ki csini řzluge řzvoje ognya plamén KŠ 1771, 672; i obe'zgála szi je peroti i vu plamén je szpádnola KAJ 1870, 8; Gda Gofzpodin Boug vřzáko 'zivo řztvár

posgati fcsé v-plamni BKM 1789, 444; nego po sztráhi, plámni nasztanilo KOJ 1914, 134; dönok fzo na řzejdi med plámmom hodili KM 1796, 79; Steri z-plámmom 'zgé, gori KAJ 1870, 19; Žveplenica je začnola zleřim plaménom goreti BJ 1886, 9; modre korine glédala, stere kakti môdri plaménje szo szvetile v-mráki AI 1875, kaz. br. 7; pren. Plamén vřzejh Svécšov KM 1783, 47; Gofzpon Jesus fze prikáse zgorécfim plaménom SM 1747, 15 **2. ogenj:** Ono csloveka zadřzáva Od szteze vecsnoga pláma KAJ 1848, 3; poite tá od mene, na vekveczni plamén SM 1747, 84; Vu ognya plámni, ki dá zadomeřsený onim KŠ 1771, 626; sze edna oszlica vu'zgála i od ete věsz v-plamén vdářila AIP 1876, br. 9, 8

planína tudi plamána -e ř *gora:* Bértz; planina KOJ 1833, 152; A havas, planina AIN 1876, 11; Plamine fzo fze pokle BKM 1789, 68; Hlád vretin, i plamin vizina KAJ 1848, 304; Kakda ide na pôť drevje plamin KAJ 1870, 85; zovémo te najvisise plamine KAJ 1870, 146; ki szo na planinaj v-kákse votline pred nyimi sze szkrili KOJ 1848, 37; Prinas se eta stvár na erdelski planinaj zdržáva AI 1878, 16

plántavi -a -o prid. *řepav:* Sánta; plantavi, santavi -a -o KOJ 1833, 171; I niki cslovik plantav od utrobe materé řzvoje bodoucsi KŠ 1771, 386; petlara, ki je 40. lejti bio plantavi KM 1796, 118; eden je fzeľpi, te drügi je plantavi SIZ 1807, 15; premiszivsi, ka szpameten plantavi nemára, czi gli czigütájo one garicze KOJ 1833, VI; Ki prav idti nemore, plantav je KAJ 1870, 35; naj, ka je plantavo, ne řzklekne KŠ 1771, 695; Bole je tebi vu 'zitek iti plantavomi KŠ 1754, 146; lepse je tebi idti vu 'zitek plantavomi KŠ 1771, 132; Vřzigdár je plantave, i fzeľpe konye meo KM 1790 **plántavi** -a -o sam. *řepavi, řepavec:* Toga fzeľjoga řzem jařz ocsi bio i toga plantavoga liki nogé KŠ 1754, 52; Szleřpi preglédávajo, i plantavi hodijo KŠ 1771, 35; majoucsi řzebom plantave, fzeľpe KŠ 1771, 52; Te plantavi ozdrávi KŠ 1771, 348

plást -a m *plast, kopica:* Senô potom pa vu plasté skládéjo BJ 1886, 29

plastíř -a m *majhen plast:* Senô opervim vu plastiře potom ap vu pláste skládéjo KAJ 1870, 29

plastovjé -á s *veř plastov, kopic:* Vu skegnyé szo sztalé oszlice, küpi i plasztovjé KAJ 1870, 116

plášř -a m *plášř:* Pallium Plářcs KMS 1780, A8b; Plářcs Palást KM 1790, 94; brezi gabána i plášcsa KOJ 1845; Plářcs, řteroga řzam niháo vu Troadi KŠ 1771, 652; Zaká sze siva na plášcs golér KAJ 1870, 170; pod plášcs AI 1875, kaz. br. 7; I, gda bi

- ga fzeleki, odeli fzo ga zerdécsim plafcsom KŠ 1771, 94; pren. Pokri me z-plafcsom tvoje fz. milofese KMK 1780, 109; Pokri me z-plafcsom tvoje fz. milofese KM 1783, 164; fzaplafcsom praviczte me je odeo KŠ 1754, 137
- plaščiga** -e ž *plašček*: Vrabel csrnkaszto szivo plascsigo noszi KAJ 1870, 10
- plášen** -šna -o prid. *plášen, boječ*: Nelűbeznivi plasnı, nelűbczi dobroga KŠ 1771, 650
- plášiti se** plášim se nedov. *plášiti se, bati se*: Neplási, neboj sze gda kaj táksega zaváras KOJ 1845, 100
- platèni** -a -o prid. *platen*: Prtouvje i ov plateni gvant sze more koncsmár vszaki mejszecz opariti KOJ 1845, 40
- plátiti** -im dov. *pláčati*: naffe duge fzi vfzeh platil SM 1747, 68; arje on vfzei verni greihe fzmertyom platil SM 1747, 89; Pláti vam Boug SIZ 1807, 16; Veter, Bôg vam pláti tô KAJ 1870, 30
- plátno** -a s *plavno*: Vászon; plátno KOJ 1833, 181; Plátno dela i odá je KŠ 1771, 817; závio ga je vto rűfenfzko plátno KŠ 1771, 154
- plaváča** -e ž *plavut*: Njegovo telo [kitovo] má velke prednje plavače AI 1878, 21
- plávanye** -a s *plovba*: Pavlovo od Cezárie v-Rim plavanye KŠ 1771, 423; Mı fzmo pa plavanye doprnáfali od Tirufa KŠ 1771, 407; I vido je je, kaj fzo fze mantrali vu plavanyi KŠ 1771, 121
- plavár** -a m *koder, pes*: Najle'zê sze vcsi plavár (puđli) KAJ 1870, 39
- plávati** -am nedov. **1.** *plavati*: i ribe mûrszke, i ka vu mûrji plava TA 1848, 7; Recca pazlivši sem-tam plava AI 1878, 3; te druge szkácsejo ali plavajo KAJ 1870, 10; pren. Szrditofzt Bo'sa nadnami plava SŠ 1796, 93; I vu grêhi plavate BRM 1823, 5; I vu fzrecsi plavajo KM 1783, 316; i Dűh Bosji je plavau na vodi SM 1747, 3; mefzto, ftero je vu vfzoz necsıfztoucı plavalo KŠ 1771, 487 **2.** *pluti*: Gda bi záto plavali na pétdivfzjeti, ali tréfzjeti bi'zájov KŠ 1771, 283
- plavajouči** -a -e *plavajoč*: Kak bi sze szpozábo sz-tébe, Vu grêhi plavajôcsi KAJ 1848, 182; Jeli poznas plavajôcsoga fticsa KAJ 1870, 14; I tam je najfao edno ládjo, plavajoucso v-Vlaski orfzág KŠ 1771, 424; Plavajoucı pa oni záfzpaó je KŠ 1771, 193; Mûrje je tak veliko, tam plavajôcsi sztvar je brez racsuna TA 1848; Ino ribe vmourji plavajoucse, Dao fzi je csloveki na ládanye BKM 1789, 2 **plávavši** -a -e *ko je plul*: I prejk plavavfi mourja prisli fzo na zemlo Genezáreth KŠ 1771, 122; Tr'zczi z-velikimi ládjami po po mûrji tá plavavsi KAJ 1870, 93
- plávi** -a -o prid. *plav, svetle barve z rumenkastim odenkom*: eden plávi kony KŠ 1771, 777;
- Licojna vlászi je rázlocnsna: pláva KAJ 1870, 3; Kože fáriba je pláva AI 1878, 12; Má [pav] lepi plávi šinjek AI 1878, 24; nevarna opica s plávimı licami AI 1878, 7
- plaviti** -ím nedov. *rumeneti, zoreti*: szilje plavi, i 'znyeci pripravljajo szrpé na 'zétvo KAJ 1870, 131
- plaviti se** -ím se nedov. *modriti se*: Dokecskoli sze bo nad Szlovenszkom nébo plavilo KOJ 1914, 154
- Plávka** -e ž *Plavka, ime krave*: Gyö no, Plavka, gyö no, Szivka KAJ 1870, 36
- plebánoš** tudi plebánuš -a m *župnik*: Steri plebánuš je ali bode za nyou mou's KOJ 1845, 5; po Kossics Jó'sefi, Gornyo-Szinicskom Plebánosı KOJ 1833, 1
- pléče** -a s **1.** *pleča*: Váll; rama, plécese KOJ 1833, 180; gori jo dene na plécsa fzvoja KŠ 1771, 222; Veliki kri'z na pléča, Denejo BKM 1789, 74; da fze po onoga tvojega Sziná plécsaj prinefzémó KŠ 1771, 834; Ta skrinja je na plécsi nefšena KM 1796, 61 **2.** *rama*: rokou, polo'sivfi i z lejvoga plecsa na právo KMK 1780, 9; Vojnik na lévom plecsi noszi szvoje ro'zjé KAJ 1870, 33
- pléj** -a m *pločevina*: Cink je višnjavo beli i se dá v plej i drot vlejéti AI 1878, 56
- plèmen** -èna s **1.** *skupnost ljudi, rod*: i niki zvařı popejvczov fzo povedali, kaj fzmó i nyegovo plemen KŠ 1771, 397; kaj fzte tá trpeli i vi od lafztivnoga fzvojega plemena KŠ 1771, 617; ka je tomi rafztepenomi XII. plemeni Ifzraelfzkomi piřzani KŠ 1771, 744; Csloveccsmı plemeni, Dobra nemre cfiniti BKM 1789, 14; I pred zlim plemenom hűdi, Ti fzám bojdi obrámba nám BKM 1789, 185 **2.** *rastlinska vrsta, rod*: Za prirodopıs se zové ona znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen AI 1878, 4; Vse, ka na sveti živé, je plemen, kakti stvári, nárası AI 1878, 4 **3.** *živalska pasma*: Ešče so poznani plemeni: mops AI 1878, 5; Psi več plemenov májo AI 1878, 8; Má vnogo plemena AI 1878, 7 **4.** *besedna vrsta*: Z-razlocne féle plemena rejcih, stero vkűpzdejvane rázumlivejsı gucs vcsinijo KOJ 1833, 11; Obscsinszko imé, stero sze sika na vszákse ednoga plemena oszobo ali dugoványa, dp. ember (cslovek) AIN 1876, 10
- plemeništvó** -a s *plemstvo, plemiški naslov*: da szo od krála Ladiszláva V. z nemestvom (plemenıstvom) obdarűvani KOJ 1914, 110
- plemenıten** -tna -o prid. *plemenit, žlahten*: naj sze plemenitna vojszka na hitrom oboro'sı KOJ 1848, 73; Okoli hramóv je plemenitno drevje naszajano KOJ 1845, 38
- plemeniti** -a -o prid. **1.** *plemenit, dober*: Csi gli fzem nei tak plemeniti SM 1747, 72; Zvűna ga je

na tou nadigno eden plemeniti cslovik KŠ 1771, 159; Csi gli fzem nej tak plemeniti BKM 1789, 165; Plemeniti, i fzcresen je bio teda nyidva fztális KM 1796, 6; Zdrava bojdi plemenita Krv Krisztuffa Jezuffa KM 1783, 120; Kak je plemenita tva vrejdnofzt BKM 1789, 80; ali 'sitek gorialduvati, je kak plemenita naszládnoszt KOJ 1833, VII; Plemenite fzcresnofzti 'zeno fto nájde KŠ 1771, 816; Sztroskom Plemenite 'Seleznoga Vármegyöva Obsine vöstampani KOJ 1833, I; sz-pobo'snim sztroskom nikih plemenitih dobrosinitelov Na fsvetlofzt dána KM 1783, nasl. str. 2. *slaven*: Filippis je Maczedonie plemenito mefzto KŠ 1771, 589; je ono plemenito Salamonovo Czerkev portüfö KM 1796, 73 **plemenitejši** -a -e *plemenitejši*: z-Moj'zefovov, od fteroga je plemenitejsa na fzlü'zbo .. gledoucs KŠ 1771, 669; Ka je nyegova právda plemenitejfa od vŕze Cslovecse KMK 1780, 46; geto sze je niksá plemenitésa náklonoszt pobüdila pri nyem KAJ 1870, 54; Tej pa plemenitejsi od Thefzfzalonicánczov KŠ 1771, 395 **nájplemenitejši** -a -e *najodlicnejši*: Oltárfzko Szvefztvo je náj plemenitejse Szvefztvo KMK 1780, 61; i po jakoszti toga náj plemenitejsa fsvesztva KM 1783, 158; Rázuno düso náj plemenitejfo, Nám fzi darüvo BKM 1789, 158; ár med náj plemenitejfiimi du'snofztiimi vöre je Molitev KMK 1780, 25 **plemeniti** -a -o sam. *plemeniti*: nej je vnogo plemeniti pozváni KŠ 1771, 492

plemenitnik -a m *plemič*: sz. Stevan vküppozové z-országa velikáse i Plemenitnike KOJ 1848, 12

plemenitost -i ž *plemenitost, odličnost*: Plemenitoszt i czil csloveka KAJ 1848, V; oni, fteri fzo na fztarofzt, ali plemenitofzt gledoucs poštenyá vrejdni KMK 1780, 42; Vrédno naso plemenitoszt I düse pred Bögom velikoszt Varvati KAJ 1848, 109; 25 lét noszévsí püspekszko plemenitoszt AI 1875, kaz. br. 8; Ne vüpäj fze záto Cslovik Niti v-plemenitoszti KM 1783, 281

plemenitski -a -o prid. *plemiški*: zacсно je plemenitszke liszti z-cimejrom darüvati KOJ 1848, 44

pleménščina tudi pleménšina -e ž *plemiški naslov*: nihá sze nyim plemensina KOJ 1914, 99; Prisztája sze plemenscino tüdi z-velikimi literami piztati KOJ 1833, 10; Lasztivnoimé sze pred plemenscino déva AIN 1876, 11

plènica -e ž *plenica*: i povila ga je v-pleniczé KŠ 1771, 167; Jezus v-pleniczé poviti KM 1783, 72; Maria Matí ga je v-pleniczé povila KM 1783,

88; Ovo le'zi, vu jafzliczaj Poviti vproufzti pleniczaj BKM 1789, 22

plés -a m *ples*: Tántz; plész KOJ 1833, 174; Vcsászi gosztüvanye tüdi igra i plész obeszeli KOJ 1845, 37; nej v-krcsmi plész glédati KOJ 1845, 10

plésanje -a s *plesanje*: Te naj vékfí zrok je plézfanye KŠ 1754, 44; Ovo! plézfanya, i mrfzke lübéznofzti konecz KM 1796, 102; csüo je igranye, i plézfanye KŠ 1771, 223; Vu plézfanyi, v-mu'siki, zadofzta fte táo vzéli SIZ 1807, 55; Med plészanyom sze vari neszrámnoga pogléda KOJ 1845, 37

plésati -šem nedov. *plesati*: Csi plésemo KŠ 1754, 24; Ino vi mládenczi, malo ne plézfajte SIZ 1807, 38; i gda bi plézfala KŠ 1754, 45; je Dávid od radofzti pléfzao KM 1796, 61; plézfala je csi Herodiáfova KŠ 1771, 47; geto je csí Herodiásojzce fznájсно plézfala KM 1796, 102; 'zveglárilí fzmó vám, i nej fzte plézfali KŠ 1771, 190; pren. Teda jo je poheb v-'zebko potiszno i tá je plészao 'z-nyöv KAJ 1870, 136 **plesajóúci** -a -e *plešoč*: I notri idoucsa csi Herodiáfojzce i plézfajoucsa KŠ 1771, 119

plesica -e ž *plesalka*: Nej dávno i' Pleszicza valz je dobro gofztila SIZ 1807, 55

plèskati -am nedov. *ploskati*: Tapsolni; pleszkati, vküppokati roké KOJ 1833, 175 **pleskajóúci** -a -e *ploskajoč*: vedno kricsécsi, ino z-rokami preti nyemi pleszkajoucsi, pokazali, da ga radi za Krála primejo KOJ 1848, 44

plesnia -e ž *plesen*: Penész; plesznia KOJ 1833, 168

plèsti plétém nedov. *plesti*: Lèpe korble pleszti AI 1875, br. 2, 8; Cèlo zimò pa kosare plétém KAJ 1870, 56; Pletéjo i kose na kòla KAJ 1870, 72; ino fzta zfigovoga drevá lifztké vküpe plela SM 1747, 6

plèšlivi -a -o prid. *plešast*: gda káksega sztároga, pleslivoga deda za csaléra prekricsijo KOJ 1845, 102

pleteník -a m *svatbeni beli kruh*: Vünejsnyi Sztarissina gda pletenik vö dili SIZ 1807, 43

plétje -a s *pletje*: Gda bi plétje dokoncsala, d'zünd'zno cvétje je brála KAJ 1870, 13

plèva -e ž *pleva*: Ali nei fzo tak ti hüdi, nego fzo kako pleva, stereo veter raznofzi SM 1747, 92; pleve pa ze'zgé zognyom nevzállenim KŠ 1771, 174; ki sze med pleve mejsa, ga szvinyé pojejo KOJ 1845, 6; nego szo kak pleve, stere vöter raztori TA 1848., 3

plèziti plézim nedov. *plezati*: Mászkální; láziti, pleziti KOJ 1833, 165; Tsuzni; láziti, pleziti KOJ 1833, 177; da bi li dobro pleziti znao KAJ 1870, 128; Veverica jáko zná pleziti AI 1878, 12; Opice jáko znájó plezeti AI 1878, 6; krátki prstov

zádznji nog .. žnjimi pirušlek plezi AI 1878, 7; zád de nazáj vzemlo plezo BKM 1789, 342

plíšivec -vca m *plešec*: i špotlivo fzo kricsali: hodi gori plíšivec KM 1796, 77

plítev -tva -o prid. *plítev*: Sekély, plítev -a -o AIN 1876, 12

plòd -a m **I.** *plod*, *rod*: Kacse i plod vipere KŠ 1771, 78; Decza, fztári i mládi plod BKM 1789, 24; ár je prvi plod fzvoji csrejd KM 1796, 8 **2.** *ploditev*: Glász Goszpodna k plodi priszili szrné TA 1848, 22 **3.** *vrsta*: Pá je prifzpodobno králefztvo nebefzko kvrfi vr'zenoj vu mourje i zevfzákoga ploda ribe vküp fzfzprávajoucsoj KŠ 1771, 46; Vküp fzo vfzi príbej'zali, Lúfztvo fzfzákoga ploda BKM 1789, 120

plòditi -im nedov. *poditi*, *preganjati*: tam na samošnom dvori plodi pes velko vnožino kür AI 1878, 3

plòditi -im nedov. *roditi*: neplodna, ftera zboleznofztyom ne plodis KŠ 1771, 566; pren. I vnožino hüdoube vfzak dén plodi BKM 1789, 203; Norfzka i nevcseña fzfzpitávanya li boj plodijo KŠ 1771, 649 **plòditi se** -im se *ploditi se*: Narájajte fze, ino plodite BKM 1789, 267; pren. Te kkonczi, pride zmlófcsse, Gde fze vfza radofzt plodi BKM 1789, 173

plòdjenje -a s *ploditev*: sziz zdá odêhne Natura Po nesztanom plodjenyi KAJ 1848, 403

plòha tudi plòja -e ž *ploha*: Záporesó; ploha KOJ 1833, 184; precí právite, ploha ide KŠ 1771, 214; Da ploha, fzláp Nafé polé bole moca BKM 1789, 351; i vsze sze vléva ploha KAJ 1870, 133; zdaj po plohi i povoudni kraj jemléš KŠ 1771, 852; I szkázale szo sze de'zd'zevne plohe TA 1848, 13; Naj nebudem drügim tocsa, Niti postenya ploja BRM 1823, 386; Te zrák pa z-mocsnim vihérom, I fzf-plojov ocsiscsáva BRM 1823, 124

plòšnati -a -o prid. *plošcat*: Samec i samica máta roglé, šteri se dokončajo v mále plošnate lopatice AI 1878, 18

plótje -a s *veje*, *protje*, *les za ograje*: Z-lôga vozimo drva, kolje, plotje i lész KAJ 1870, 16

Plótnjekov -a -o prid. *Plotnjekov*: Plotnyekov Jancsi na Vogrszkom szlú'sécsi je veliko zakaczao KOJ 1845, 50

plóut -a m *plot*, *ograj*: Na plót sztópiti je lèhko bilô KAJ 1870, 129; eden cslovik je goricze zafzádo i okouli je zagrádo fzfplotom KŠ 1771, 139; idi vó na potih i med plotéh KŠ 1771, 220; Poifzkaio fzi je protye, i raztrgane ploté je popravo KM 1790, 76; pren. ki je obouje edno vcsino, i te fzfzrejdnye fzfzejne plout je doli vtrgno KŠ 1771, 577

plüg tudi plük -ga m **I.** *plug*, *orodje*: Aratrum

Plük KMS 1780, A9; poloobdelavczi plük k-orányi je neogiblivo potrejen KOJ 1833, III; nifcse, ki rokou fzfvojo na plüg vr'ze, i gléda na ona KŠ 1771, 201; Elizeus je pa povrgao fzfvoj plüg KM 1796, 76; polobdelavec bi orao, csi bi plüg meo AIN 1876, 46; nyive pa z-plügmí orjéjo KAJ 1870 **2.** *oral*, *površinska mera*: Za'senija ji v-niksem pouli na dvá plüga zemlé SIZ 1807, 29; Nyagovo imánye na vogrszko-zemlji tri sztô jezér plügov zadene AIP 1876, br. 5, 5

plündre -der ž mn. *široke hlače*: ka sze lutheranszka vera Szloveni tak vdá, kak nemske bergyuse (krajnszke plündre) KOJ 1914, 134

plúnoti -em dov. *pljuniti*: Eta govorecsi plúno je na zemlo KŠ 1771, 296 **plúnovši** -a -e *ko je pljunil*: i plúnovfi dotekno fze je jezika nyegovoga KŠ 1771, 125

plúška -e ž *klofuta*: I dáli fzo nyemi za vüha plúfzke KŠ 1771; nyegov fzfveti obráz z-plúszkami pobitti KM 1783, 64

plúškati -am nedov. *klofutati*: fzi za vühi plúfzkaio KŠ 1771, 828; Notri do ete vore plúfzkamo fze KŠ 1771, 497; za vüha fzo ga plúfzkaio KM 1796, 107

plúválnik -a m *pljuvalnik*: Ležéjo jajčica v gnoj, v plúvalnike AI 1878, 37

plúvanje -a s *pljuvanje*, *izpljunek*: Naj vidim Tve plúvanye BKM 1789, 81

plúvati plüjem nedov. *pljuvati*: I zácsali fzo niki plúvati na nyega KŠ 1771, 150; Otroczí cslovecsi plüjejo ogen TA 1848, 45; neszramnyáka odszúnývávaj, plúvaj KOJ 1845, 47; Teda fzo plúvali vu obráfz nyegov KŠ 1771, 92; Teda fzo na nyega plúvali KM 1796, 107 **plúvavši** -a -e *ko je pljuval*: I plúvavfi na nyega vzéli fzo nyemi to trfzt KŠ 1771, 94

plúžéči -a -e prid. *ki orje*: Sto pa zvfzfz, ki má fzfugo plúžécsega KŠ 1771, 228

plúžni -a -o prid., v zvezi **plúžno železo plug**: meszto mecsov vszém hasznovitna plúšna 'seleza v-rouke vzéti KOJ 1848, 11

po prisl. **I.** *po*, *izraža porazdelitev enakega števila, količine česa na vsako od imenovanih oseb, stvari, pojmov*: ali greihe ziméno po ednom na prei zracfúnati nemoremo TF 1715, 36; Oni fzo zácsali praviti nyemi po ednom: nejli jařz KŠ 1771, 147; i pořzlaio je je po dvá KŠ 1771, 202; doli je pořzádite vfzáksem fzedejnyi po pétdefzét KŠ 1771, 198; Po ednom idemo vó z-etoga fzfvejta SŠ 1796, 175; Tak ti nasi dnévi po ednom odido BRM 1823, 20; Solszke regule skolnik po ednom raztolmacsi KOJ 1845, 8; Kelko falátov je meo po ednom KAJ 1870, 170; Na to je ednomi poednom eden püšlic dála

BJ 1886, 12 **2. izraža prodajno ceno:** vzéli fzo vřzáki po 'zukunftci KŠ 1771, 65; Gubacsov po kébli cena 17–19 frt. AI 1875, kaz. br. 8

po predl. z mest. **1. po, za izražanje premikanja ali stanja:** Ite povfzem firoukom fzeveiti TF 1715, 31; on mené po rávnoi pouti vodi ABC 1725, A8b; ino tebi pout kázal, po steroi bodes hodil SM 1747, 96; po drůgój pouti fzo sli nazáj KŠ 1771, 8; I okouli je fou po vfzój Galilei KŠ 1771, 12; hodo je po vodáj KŠ 1771, 49; Ravnaj náfz po právoj pôti BRM 1823, 2; Po velikom fzlápi fze zdá nofzimo BRM 1823, 158; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtój pouti hoditi KOJ 1833, VI; i po pouti nej jůvkati KOJ 1845, 10; ino sze po vszój zdájnoj vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; kak odicseno je Imé tvoje po vszój zemli TA 1848, 7; Tá po goráj KAJ 1870, 9; řtere krt po ogradaj i trávnikaj zrova AI 1878, 10; Po hrbti je sive dlake AI 1878, 10; nego fze je po dve j gibej pařso KM 1790, 42 **2. za izražanje usmerjenosti duřevne dejavnosti:** rávno po ravnoj pouti v nebéfza priti KŠ 1754, 10a; Idíte notr po teřzni vrátaj KŠ 1754, 143; I po sztezi szpravicsanya Pela KAJ 1848, 9 **3. za izražanje časa:** koteralfze po jeřftvini fzkoncfávajo navcfiti TF 1715, 45; i po etom řitki řitek vekivecfni TF 1715, 23; Molítev po jeřftvini ABC 1725, A6a; ino po bláfenoi fzmerti vu fzvói orřzág gori vzéti SM 1747; Evangelistje .. po Krifztusevom vnébo zařtjopeneyj KŠ 1754, 3; Po Babilonfzkom fzeljeney je poroudo Salathela KŠ 1771, 5; Po eti ide Dalmatin Jůri KŠ 1771, A6b; Znáte, kaj po dvůma dnévoma vůzen bode KŠ 1771, 87; Na Nedelo po mládóm leti KŠ 1771, 10; Csi řcsés, po vrejmeni bom ti vecs pripovidávála KM 1790, 32; gde fzo te peřzmi po Predgi BRM 1823, II; Po fzkoncsanom potůvanyi KAJ 1848, IX; Po souli more vszáki posteno domou řti KOJ 1845, 10; Po Hunov z-Pannonie preminejnji szo sze szem prignali KOJ 1848; i po vrěmeni je vřli cslovek grátao 'z-nyega KAJ 1870, 50; pa po krátkom vrěmeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1878, kaz. br. 8; Po 'zétvi od szilja cěna goriszkočila AI 1875, kaz. br. 8; Tu spi po dněvi AI 1878, 10 **4. za izražanje merila, vodila a) pri določanju, opredeljevanju:** Šészt po iměni: Pervi tauje TF 1715, 10; Mí fzmó tudi bili fzinove fzerditofzti po naturi SM 1747, 8; kaj bi vfze doli pořzádili po rédi KŠ 1771, 121; Lebbeus po iměni Thaddeus KŠ 1771, 31; Kí fzo v-Krifztusi po vřri mřli SŠ 1796, 14; ete nas mladéncz po iměni Lambertus Jófesf SIZ 1807, 5; sze imenuje Vogrszki od po Vogrszkom gucséřih Vougrov KOJ 1833, VIII; Toje po iměni

trsztnavůs AI 1875, kaz. br. 8; Jo'zeřje po priliki li sztrělao závce AI 1875, 7; Krála řzenyo, řtero je po rédomnyemi pripovidávao KM 1796, 78; Kakda fze raesúnajo po rédi Szetovi ofztánki KM 1796, 9 **b) pri usklajevanju, prilagajanju:** Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; Csinyemi po vouli 'živémo KŠ 1754, 12; nej je prisao v solo med deczo nedosztojno po pávrřzkom oblecseni KOJ 1845, 5; celô po prôřztom je je velo szpraviti KAJ 1870, 155; Razlocřávajo sze glásznicke po zgovárjanyi AIN 1876, 6 **5. za izražanje sredstva, posrednika:** Kai vám Boug ponyém oznáva TF 1715, 6; Otecz nebeszki, po tvoiem řzinei ABC 1725, A6a; Kagda, ino pokom fze vůpas SM 1747, 38; po Krifztuři i po nyegovi Apofřtoláj prejdgano KŠ 1754, 9b; vu Nouvom Zákoni pa po Apofřtoláj obdr'zao KŠ 1771, A2b; Vřro fřzvojo po delaj vo řzká'se KM 1783, 4; geto je po Angyeli ona pozdrávlena KM 1783, 52; Naj tvega Důhá vu řzrczi mámo, Po řterom fze v-Vřri pokrejpimo BKM 1789, 132; Gda fze od řzve 'sené po csalárnom vodo SIZ 1807, 35; I po Proroki to pravio BRM 1823, 3; steri sze zná nigda po etoj knigi szpraviti KOJ 1833, V; cři sze je gli 'senszka řzáma po poszlanom prřztani nyemi ponůdila KOJ 1848, 4; Po nyem sze pamet presřzvetsáva KAJ 1848, 3; Molítev za obdr'zánye toga máloga serega po Řěcsi Bo'zój TA 1848, 9; Právde sze po szpráviscsi dogotovijo AI 1875, 2; I steri med vami nebi rad po szvojem jeziki zvedo vsze ono AIP 1876, br. 7, 1; vse po tvojoj vřli bom vřčno BJ 1886, 8 **6. za izražanje vzroka, vira, povzročitelja:** Katechismus, po D. Luther Martonni řzpřřzani TF 1715, 1; na sztári szlovenszki jezic obrnyeni po Stevan Kůzmicsi KŠ 1771, A1a; povejdanye po prorokáj KŠ 1771, 9; správlene po Bárány Ignáci BJ 1886, 1 **7. pod, kot:** Kai razmis po krůhi vřzak deněřnyem TF 1715, 29; Ka razmis po Krifztusevoj řřtávi KŠ 1754, 106; Ka razmimo po řzvejti KM 1796, 3; Ka razmimo po szillabizálivanyi KOJ 1833, 6

poáldůvati -ůjem dov. *podariti:* I řzamoga řzebě Za náfz poáldůvao BRM 1823, 147

pobářriti -ůjem dov. *opogumiti:* i vcsászdi delavca pobatřuje cři malo palinke pijě AIP 1876, br. 4, 7

pobářřiviti se -im se dov. *opogumiti se:* Z-Bôgom bi fze pobářřivio BRM 1823, 289

pobég tudi pobéjg -a m *pobeg, beg:* Stero je telovno pobejg KŠ 1754, 176; Pobejg? Vřřzgdár fze dr'zi nyé BKM 1789, 332; Vari, Od pobega BKM 1789, 296; mogao je i on řzám na pobejg řđti KM 1796, 64; Ář je li na pobéř szřřas TA 1848, 16; tam je vsze na pobéři KOJ 1848, 4; vu

tom pobejgi fzo doli vřzecseni KM 1796, 52; da je i on szam v-pobėgi vuisao szmrŕi KAJ 1870, 164; Szpobejgom i zvouzom KŠ 1754, 25

pobėgnjec tudi pobėg nec -a m *begunec*: naj bi Salamona i ove szpovųjŕte pobegnyece vogerszke nyemi v-roke posztávo KOJ 1848, 20; vsze vogerszke pobegnece KOJ 1848, 65

pobėgnoti -em dov. *pobegniti, uiti*: Dávid je vo mogao pobegnoti z-Jeru'sálema KM 1796, 63; Goszpodi sze szkrivati, pred nyimi pobegnoti, je po divjácskom KOJ 1845, 28; prouti fztante vrági i pobegne od váfz KŠ 1754, 118; Marko komaj 'siv pobegne KOJ 1845, 115; Salamon v-Austrio pobegne KOJ 1848, 19; pobegnite vszi nepriátelje KM 1783, 174; naj neciszti Dųjh od méne pobegne KM 1783, 56; Pobegno je záto Moj'zes na eto rejcs KŠ 1771, 361; da je Luther vu Izlebijio pobegno KOJ 1845, 70; od koga obráza je pobegnola zemla KOJ 1845, 804; je tudi nej pobegnola od nyih szlo'snoszt KOJ 1833, IX; I tak zgroba pobegnole, Márie BKM 1789, 97 **pobėgnovši** -a -e *ko je pobegnil*: naj po tej bodete Bo'ze náture tálniczke, pobegnovŕi on na fzevjti fzkvarjenyá KŠ 1771, 717; Králove vojszkė pobegnovski pobegnejo TA 1848, 52 **pobėgnjeni** -a -o sam. *pobegli*: Ti pobegnyeni zEgyptoma v Názareth prifeszŕte KŠ 1771, 6

pobėrati tudi pobirati -am nedov. *pobirati*: naj fze teda zbėricze ne pobėrajo KŠ 1771, 525; i za betėsne vu vėfzi bodouce je hafznovito trávo pobirao KM 1790, 76 **pobėrajóuči** -a -e *pobirajoč*: naj kak, pobėrajoucsi koukol KŠ 1771, 44

pobėrávac -a m *pobiralec*: 30 jezėr rainskih je od pobėrávacš csėsztnika zaprávleno AI 1875, br. 2, 8

pobėžávati -am nedov. *tekati*: Po dvōri pure pobežávajo BJ 1886, 14

pobiráč -a m *pobiralec*: Csi fzo fz-koj defzetino mogli dati, geto je li mogouce bilou, vkanili fzo pobirácsa KM 1790, 70

pobistriti -im dov. *opogumiti*: je namejno Vogrine pobisztriti na vcsenyė pizsma KOJ 1848, 31; na junácsko vojųvanye obátri, i pobisztri KOJ 1848, 91; szo (vojszko) pobisztrili KOJ 1848, 83 **pobistreni** -a -o *opogumljen*: Pobisztreni Borits sze rejcsan prime za vogerszko koróno vlejcsi KOJ 1848, 27; Etak pobisztreni tōrci sze primejo KOJ 1848, 57

pobiti -bijem dov. *pobiti, potolči*: Jezero ji pobiti znás BKM 1789, 339; Jezeroih pobies SM 1747, 85; Kak grom, fzcrcė mi pobije KŠ 1754, 255; Angyel Prvorodne ne pobije BKM 1789, 95; Dabi nalfō gizdofzt fztejm tálom pobio KŠ 1754, 107; ka je vřze nyegovo králefztvo pobio

KŠ 1754, 111; Vrága je pobil BKM 1789, 103; i tak je pobio nepriátela KM 1796, 16; Ki je kacso pobio SŠ 1796, 13; Gda je nyi 'zivino pobio z tocsóv TA 1848, 64; ka jih je bejszna tocsa pobila KOJ 1845, 10 **pobiti se** -bijem se *bojevati se*: Vrag ali dofzta krát me fche potreti, i pobiti se zmenom SM 1747, 68 **pobieni** -a -o *pobit*: Ki da bi poulek zapouvedi vu szvojem csaszŕi vkųpszprisli, tork bi bio pobien KOJ 1848, 74 **pobíti** -a -o *pobit, potolčen*: potrto fzcrcė i pobito ti, oh Bo'ze, ne zavřzes KŠ 1754, 148; gláva naffega Gofzpodna Jezuffa fz-trszŕjom pobitta KM 1783, 64

pobítje -a s *bitka*: gda fze je povrno od pobítja Králov KŠ 1771, 681; szo po neszcrcsnom pobítji pri mohátsi v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71

poblátiti -blátim dov. *oblatiti, umazati*: Te tákovi zagerdi ino pobláti TF 1715, 27; pren. Tvo fsvėto czėrkev poblato fzem BKM 1789, 213 **poblátiti se** -im se *oblatiti se, umazati se*: Tak szo sze poblátili z delami szvojimi TA 1848, 89

pobolėti -im dov. *zaboleti*: gláva 'ga naj ne pobolŕi SIZ 1807, 6; I csi me gda ká pobolŕi KAJ 1870, 53

pobolšanje tudi pobogšanje tudi pobógušanje -a s *poboljšanje, izboljšanje*: ar nad vsitki pobolsanye med namie opųscsheno SM 1747, 86; i nikse pobougsanye je ne nafzledųje KŠ 1771, 443; Tou je 'zitka pobolfanye BKM 1789, 248; ti zobcfine vo zvr'zeni za volo pobougsenyá nazáj vztėje KŠ 1754, 196; králica pobougsanya zdrávja v-kópalnici sze dr'záva AI 1875, kaz. br. 8; zľúbėznofzti na nyega fzcreso ino pobougfanye csinimo KŠ 1754, 56; rejcs nego csi je kákfa dobra na pobougfanye potrejbcsine KŠ 1771, 582; ka fzi me do eti máo na pobougsanye 'sitka mojega pocsakao KM 1783, 6; Szkázŕi právo pobolsanye BKM 1789, 223; 'Zivi tak szam fzebi na pobogšanye BRM 1823, IV; Záto ga je esztergomszki Érsek opoumeno na pobougsanye KOJ 1848, 35; Csi poszlavcova-kucsá tákse napřėpreneszka za pobogšanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2; Ka bo's Bogá lubo z-vōrnim pobougsanyem KM 1783, 257

pobolšati tudi pobogšati tudi pobógušati -am dov. *poboljšati, izboljšati*: jeli fcsė fsvoj 'zitek pobougsati KŠ 1754, 209; Potrejbno je bilou tak ove pefzmi pobougsati BKM 1789, 2b; obátrivalo me je vųpanye, da pomenke moje pobougsati bode drųgim prilika KOJ 1833, V; ka orszácsko szpráviscse pobogšati, ponoviti more AI 1875, kaz. br. 1; steri reicsi tve pofzlůsa, sitka fsvęga on pobolsa SM 1747, 85; nátom bojmo, da fze nyegova fztáva pobouglá KŠ 1754, 48;

právoj pobo'snoszti 'sitek zadobiti mogli sız 1807, 8; 'Zivte vu pobo'znofzti BRM 1823, 5; ofznájši mojo dűso fz pobo'znofztyov KŠ 1754, 235; mo'záke, kotere je i fzpobo'znofztyom gori ofznáj'zo KŠ 1771, A7b; liki da bi z pobo'znofztyov vcsinila etoga hodécsega KŠ 1771, 349; dokecs ga je nej privcsila Zszvojov csednosztjov i pobo'snosztjov KOJ 1848, 10; Ar, geto fzem prehodjávao i pregledávao pobo'snofzti vafe KŠ 1771, 396

pobrąti tudi poubrąti -berém dov. *pobrąti*: Dabi cslovik znao, vfteroj bi ga fteo vőri tąt pobrąti BKM 1789, 395; pűfzti tvoj ofztri fzrp i poberi grozdje vfze zemlé goricz KŠ 1771, 793; Poberte gori to ofztányeno drtynie KŠ 1754, 53; poberte prvo koukol KŠ 1771, 44; i poubrali fzo zofztanyenoga drobtynia dvanájfzet kosárov KŠ 1771, 48; pren. Tu je veliki pomor vnougo Szlovenov pobrao (1560) KOJ 1914, 120 **pobrąti se** tudi poubrąti se -berém se **I. vstati, dvigniti se**: Od fzmrti fze poberés sŠ 1796, 140; Kak fze tvoji verni znevoul poberéjo BKM 1789, 301; Po tej dnėvi fzmó fze poubrali i gori fzmó fli vu Jeru'zálem KŠ 1771, 408 **2. umakniti se, oditi**: Fridrik sze lih brs pobrąti mogao KOJ 1848, 91; Ząto nyim je k meszti na znánye dao za 15 dni z nyegovoga grűnta sze pobrąti KOJ 1914, 145; Poberé sze vszákı za odvėtkom ocsėv szvoji TA 1848, 40; nedáj sze navoliti, nego sze czzájstoma poberi KOJ 1845, 30; szo ga szprevájali v-Bűdino, z-sterė sze je szászeni Zápola poubrao KOJ 1848, 76; teda szo sze tatárje od etecz poubrali KOJ 1848, 37; Vogerszki Kruci szo sze nad nemsko sz. Áno v Straden poubrali KOJ 1914, 142 **pobrání -a -o pobran, zbran**: i bilou je pobránoga drtynia dvanájfzet kosárov KŠ 1771, 198; Mrtvecsne peszmi 'szti sztári piszm vkűp pobrąne sŠ 1796, 1

pobrisati -bríšem dov. *pobrisati*: stolecz, steroga vertynia, ali csı pobriszati more, csı gli nej prasnati KOJ 1845, 27

pobűdějnje -a s I. spodbuditev: Pobűdějnje Vőre, Vűpanya KM 1783, 142 **2. poželjenje, nagnjenje**: Vcfio je nyė, kak bi mogli oblądati telovna hűda pobűdějnja KM 1796, 104

pobűditi in pobiditi -ím dov. **I. pobuditi, povzročiti, da kaj nastane**: je tak fteo Ocsa nebefzki vu nyihovi fszerczáj dobro-volnofzt pobűditi sız 1807, 8; ino oblűbe pobűditi nemore KOJ 1845, 14; po národ nefzpametnom na fzdritofzt váfz pobűdim KŠ 1771, 471; Jafz práj, zváfz pobidim, Vám Proroka BKM 1789, 39; i pobűdi vnami radofzt KŠ 1771, 820; prouti

krfztsanom zburkanye pobidi KŠ 1771, 400; Pobűdi vu fzcrci gorėcse 'selejnye KM 1783, 192; grobiánfztvo pa odornofzt pobűdi KM 1790, 18; naj pobűdi fzemem brati fszvojemi KŠ 1771, 140; I tak fzi vmem fzcrci ti radofzt pobűdo BKM 1789, 311; Ober toga je pa Boug rązlocsne protivnike pobűdo prouti Salamoni KM 1796, 68; Taki teda je pobo'sna mislejnya pobűdo vu fszvojem fzcrci KM 1790, 76; je Wladislav troust pobűdo, ka Orsząg Maximiliáni nepride vrouke KOJ 1848, 70 **2. spodbuditi**: Da nąsz na gószto prijimanye etoga fszvestva pobűdis KM 1783, 59; Pobűdimo eti znouvics nařfa fzcrczą na fszpoznanye KM 1796, 96; Pobűdimo eti znouvics nařfa fzcrczą na fszpoznanye KM 1796, 96; i vu dnėvi onih krąlevcfin pobűdi Boug krąlevcfino, stera na veke ofztáne KM 1796, 79 **3. povzročiti kako stanje**: Ti 'Zidovje fzo pa pobűdili dűfe poganov prouti bratom KŠ 1771, 385; szláp sze je zdr'ó, steri je na vodi veliko válovje pobűdo KAJ 1870, 165 **4. nagniti**: Zhűdimi miřzlami, gda je vnaffem fzcrci na grejh pobűdi KŠ 1754, 173 **pobűditi se -ím se I. nagniti se**: na gorėcse 'selejnye moremo fze pobűditi KM 1783, 53; Zaką fzi fze na grėge rad pobűdo BRM 1823, 261 **2. pobuditi se, nastati**: Csi fze necsifzto mislejnye vnaffem fzcrci pobűdi KŠ 1754, 43; pobidi fze med timi vőrvajoucšimi gizdofzt KŠ 1771, 488; csi sze pobűdi boj próti meni, na nyega sze zaniham TA 1848, 20; I szvėta pobo'znoszt sze pobűdi povszėd KAJ 1870, 118; Nazviřcsáva, ka fze pred fzdoudnym dnėvom fspotlivczı pobidijo KŠ 1771, 721; Esese i med szuncza tráki Sze vodė pobűdijo KAJ 1848, 13; rávno teda fze je etaksi gucs med nyima pobűdo KM 1790, 30; Ki fzo fze pa raztepli za volo nevole, ftera fze je pobidila nad Stevanom KŠ 1771, 377; Vu Vogrinaj sze je zdaj obsinszko 'selejnye pobűdilo KOJ 1848, 7; nego i krivi Apofstolje fzo fze pobűdili KŠ 1771, 434; Po tom fzo fze protivnofzti pobűdile med dr'sinami KM 1790, 86 **pobűdjeni -a -o I. vzbujen**: nej je pobűdjeni med narodjenimi od 'zėn vėkfı od Ivana křfztitela KŠ 1771, 35 **2. povzročėn**: Za volo dalecs odporinyenoga Tőrka pobűdjenoga veszeljå KOJ 1848, 99; fszvėte od Dűhá fz. pobűdjene miřzli KŠ 1754, 192

pobűdjávanje -a s spodbujanje, nagnibanje: Ovo je znami narodjeno zlo pobűdjávanye fzcrczą KŠ 1754, 60; Argumentum má I. pobűdjávanye na a) Evangylioma fzcrcsno nazviscsávanye KŠ 1771, 465; Naj fze kak krjega, pobűdjávanya ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552

pobűdjávati -am nedov. I. spodbujati: Czio

toga pifzma je Timotheusa I. pobùdjávati KŠ 1771, 644; Dá nám lzvojo rejcs gláfziti, po koj naffa lzrcza pobùdjáva, naj fze knyemi povrnemo KŠ 1754, 125; tak li szama nevernofzt grisi i nadigáva tejlo i pobùdjáva 'zelejnye na zvùnejsnya hùda dela KŠ 1771, 440; Szrdcza na dobro z-Dùhom pobùdjávaj BRM 1823, 152; i drùge na radoszt pobùdjávaj KAJ 1848, 248; Duh tvoj me naj pobùdjáva Na sztálno vojszkùvanye KAJ 1848, 19; nego cisztercitszki redovniczke szami szo kmetom pobùdjávali po tom KOJ 1914, 136 **2. vznemirjati, begati:** Bár da bi fze i odfzekli, ki váf pobùdjávajo KŠ 1771, 567 **pobùdjávati se** -am se **1. nagibati se, spodbujati se:** Z-fterom fze grejsnik na pokouro pobùdjáva KM 1783, 253; Da sze po nyem nôvi 'zitek pobùdjáva KAJ 1870, 98 **2. buditi se, nastajati:** náklonofzti i mislejnya, ftera fze pobùdjávajo KŠ 1771, 440

pocècani -a -o prid. *vsrkan, pridobljen:* nede znao drùgoga zvùn szvojega z-maternim mlejkom poczezanoga Jezika KOJ 1833, XII

pocecávati -am nedov. *dojiti:* Kitovi svoje mláde sami pocecávajo AI 1878, 21

pocèrati tudí pocírati tudí pocéirati -am dov. *použiti, požreti, uničiti:* fzmrt Vfza scsé poczerati SŠ 1796, 111; odùrjávce tvoje poczera je ogen TA 1848, 16; dare cfervjé teilo moje poczeirajo SM 1747, 32; Ár szo poczerali Jákoaba TA 1848, 65; I poczerale szo vszo trávo po krajinaj nyihovi TA 1848, 87; kri'sovojszka vesz 'sivesz pocira KOJ 1848, 28; Csi stoj má penez velko sumo i csi z-ete sume 'zivé, eto sumo pocira AIP 1876, br. 3, 6 **pocéjрати se** -am se *použiti se, požreti se:* ali na nágli fze od ognya poczejra KŠ 1771, 764

pocímprati -am dov. *zgraditi, postaviti:* Lepi stan si pocimpra i zozida AI 1878, 13; Salamon nyemi je pa hi'zo poczimprao KŠ 1771, 362 **pocímprani** -a -o **1. zgrajen iz lesa:** je ogen vövdáro i cérkev (pocimprana) dotéo pogorela AIP 1876, br. 1, 8 **2. zgrajen, postavljen:** kakda je Sz. M. czérkev krfztsánfzka gori poczimprana KŠ 1771, 340

pocimprávati -am nedov. *spodbujati:* Opominajte edendrùgoga i poczimprávajte eden toga drùgoga KŠ 1754, 103

pocío -íla m *žensko pokrivalo:* Vitta Poczio KMS 1780, A8b; Poczio Fö-kötö KM 1790, 9

pocòmprani -a -o prid. *začaran:* kak pocomprani, szam dale delao szvoje csuczkanie AI 1875, br. 2, 7

pocòmprano prisl. *začarano:* jeli nyim je tudí za poczomprano KOJ 1845, 112

počákati -čákam dov. *počákati:* gda vkúp pridete na jejlztvino, edendrùgoga pocsåakajte KŠ 1771, 513; kak ti morem zahváliti, ka fzi me na pobougsanye 'sitka mojega pocsakao KM 1783, 6; Saul nej je pocsakao Sámuela KM 1796, 53

počasen -sna -o prid. *počasen:* Z ednim zapázimo počasnoga puža AI 1878, 3

po časi prisl. *počasi, sčasoma:* I po csafzi czilou prejde Z-vrejmenom BKM 1789, 455; Bo'se ravnanye, kak on po csáfzi cslovecse lzrczé na tou pripraví KM 1796, 91; bi vidili po császi, ka je nej szamo mogoucese, nego je nyim lehko KOJ 1833, XVII

počasom prisl. *počasi, sčasoma:* nego najbi fze lidjé pocsafzom li eden od drùgoga narájali SIZ 1807, 8

počasoma prisl. *počasi, sčasoma:* Pocsaszoma szo mésniczke vsze prejkvzéli KOJ 1914, 150; Pocsaszoma sznoppje v-kopé pride KAJ 1870, 131

pocèdniti se -im se dov. *spametovati se:* Ali lüsztvó sze li nescse pocsedniti AIP 1876, br. 8, 7

pocèm prisl. *zakaj:* i bi vöpododila, pocsem sze nyima na vszáki dén jeszti dá AIP 1876, br. 9, 5

pocèsati se -čèšem se dov. *pocèsati se:* Potrejbno sze je vecskrát pocseszati KOJ 1845, 43

pocèsani -a -o *pocèsan:* Vszáki more mújti, pocseszani priti KOJ 1845

pocétek -tka m *začetek:* Ona je bila od potsétka pri Bogi SM 1747, 11; Vu potsétki je bila Reics SM 1747, 11; Kak je bila dika vu pocsetki BKM 1789, 153

pocéti počném dov. *začeti:* gdati pocsne Kristus etak govoriti SM 1747, 83 **počéti se** počném se *biti spočet:* Ar vmaternoj utrobi, Pocsel fzem fze BKM 1789, 207

pocínek -nka m **1. počitek, mir:** Oh Jezus, moj mér i pocsinek KŠ 1754, 234; Moj pocsinek BKM 1789, 99; Po deli je szlatki pocsinek KM 1790, 16; i dáj mi pocsinka pri tebi nájti KŠ 1754, 232; Opominanje na ovoga pocsinka iszkanye KŠ 1771, 676; Rávno, kak fticsek na vejki, Ino pocsinka nejmam BKM 1789, 169; Sztani, Goszpodne, k pocsinki tvojemi TA 1848, 109; necsifzti dűh iscse pocsinek KŠ 1771, 41; Idem 'se na pocsinek oh Boug KMK 1780, 104; da bi poclínek dao meni BKM 1789, 82; K-lzebi je nyé pouzvao na pocsinek KM 1796, 16; Tejli dáj pocsinek vzemli SŠ 1796, 3; i na pocsinek vecsni tiho idti KAJ 1848, III; Ovcsár sze na pocsinek szpráví KAJ 1870, 139; Ocsa, bôg nyim dáj pocsinek AI 1875, br. 2, 6 **2. premor:** Náj menyé pocsinka dopűszti siba () KOJ 1833, 9; Pitanya i ova znamenya szo nê za pocsinka, nego za razmenya gucsa volo AIN 1876, 9

počinouti -ém dov. **I. odpočítati se zaradi telesne sprostitve, okrepitev:** Nyugodni; pocsinouti szi KOJ 1833, 167; Gdebi mogo fztán meti, Ino fzi pocsinouti SM 1747, 71; Dabi fzi po vnuogom deli Pocsinouti fzlatko mogli KŠ 1754, 261; Ino za volo mále blifkajcze nemres pocfinouti BKM 1789, 444; Naj vu radofzti pridem kvám po vouli Bo'zoi i zvamivrét fzi pocsiném KŠ 1771, 484; Têlo szi vu szne pocsiné KAJ 1870, 48; Naj fzi dr'zina i 'zivina od dela pocsiné KŠ 1754, 26; naj fzi moje tejlo pocfiné KM 1783, 172; Ocsa moj, fzplacsa fzi pocsiní SŠ 1796, 78; hodte vi fzami odfzêbe vu pûfzto mefzto i pocsinthe fzi KŠ 1771, 120; Matere pocsinthe od placsa SŠ 1796, 21; i on fzi je pocsinó od dejl fzvoji KŠ 1771, 677 **2. odpočítati se duhovno:** naj morem vu mojem Bougi fzi pocfinouti KM 1783, 220; Ki dobro dusno veszt má, On szi vu kaksté vihéri Pocsinôti má vu miri KAJ 1848, 239; Da bláj'zeno vö preminém, Vtvojoj krvi fzi pocfiném BKM 1789, 404; i pocsinés fzi vu právdi KŠ 1771, 451; Zaiftino veli Dûh: ka fzi pocsinéjo od nepravicz fzvoji KŠ 1771, 792; I, csi bode tam fzin méra, pocfiné nad nyim mér vas KŠ 1771, 202; Ete je Szin moj lûbléni, vfterom fzam fzi pocsinó KŠ 1754, 90; tou je moj fzin, Vkom fzam fzi jafz pocsinó BKM 1789, 227; Ka fzi fzi vtvojem králi ti pocsinó BKM 1789, 271; kaj fzo fzi ti fzvétí fzrczá pocsinoula po tebi, brat KŠ 1771, 665 **3. biti mrtev, pokopan:** Ah! gda fze jafz vu grob fzránim, Gde fzi lipou pocsiném KŠ 1754, 261; Vgrobi gda fzi pocfinés BKM 1789, 106; Po vnuogom trúdi fzi pri Bougi pocsinés SŠ 1796, 83; Gda fzi v-grobi pocsinés BRM 1823, 76 **počinjeni** -a -o *spočít:* ovesár i pesz vöideta pred pocsinyenov esrêdov na paso KAJ 1870, 140

počinvrêmen -a s *počítnice:* ki szo za vucsitela zebráni, vszákóm leti szamo ednôk, pod pocsinvrêmenom sze moro na szoldacsco szlû'zbo pozvati AIP 1876, br. 1, 2

počítati počím dov. *počítati:* Pattantani; pocsití KOJ 1833, 168; lovec csúj sztrláj i znao csida pûksa pôcsila AI 1875, kaz. br. 7 **počítati se** počím se *spreti se:* Nemogôcse Telko vernim szrdcam vbrigi Za dom sze pocsití AIP 1876, br. 6, 2

počíválisêe -a s **I. počíválisêe:** Vecfêr dare doli fchés na Tvoje počíválifeshe légnoti TF 1715, 46; pren. ka ne bodo notri sli vu pocsválifese nyegovo KŠ 1771, 676 **2. večno življenje:** naj fzrecsno pridem vi počíválisêe vekivecsno KM 1783, 172 **3. počítek, počívanje:** záto je te fzedmi dén za dén počíválisêa gori polfzvéto KM 1796, 4

počíválnica -e ž *divan:* z-kuszminya méhke sztôlce i pocsválnice rédíjo KAJ 1870, 77

počívanje -a s **I. počítek, mir:** Bojdi mi Gda zafzpm, počívanye BKM 1789, 129; ali fteró je mefzto pocsvanyá mojega KŠ 1771, 363; Grob tvoji – mojega počívanyá hi'zo Szprávi polfztele BKM 1789, 90 **2. oddih:** pridem na fzlatko pocsvanye SM 1747, 78; pridem Na fzlatko pocsvanye BKM 1789, 209; Li máli csafz trpi odhájanje, Na pokojno pocsvanye SŠ 1796, 56; Ki Bôga bôga, On má pocsvanye BRM 1823, 187; Aldüj me ovo noucs Bo'se z-mirovnm pocsvanyom KM 1783, 228 **3. premor:** pocsvanyá, ali merkanyá znaménye (–) KOJ 1833, 9; pocsvanyá znaménye AIN 1876, 8; Na kôj more merkati na pocsvanyá gledôcs AIN 1876, 8

počíváš -a m *počívajoč človek:* delavec, ki sze v-deli vnogo poti sze vecs more zdühávati, kak te marliven i pocsvas AIP 1876, br. 4, 7

počívati -am in -lem nedov. **I. počívati, ne opravljati kake dejavnosti zaradi telesne sprostitve, okrepitev:** Pocsvati Nyugadni KM 1790, 93a; kak dabi szi steli pocsvati nad nyimi KOJ 1833, 8; fzo mrmrali govorécsi: kaj je k-grejsnómi mou'zi fou notri pocsvat KŠ 1771, 234; od nepriátelov Vméri pocsvam SM 1747, 76; od nepriátelov Vméri pocsvam BKM 1789, 280; pocsvam v-polfzteli SŠ 1796, 102; naj tebé zdiháva, gda tejló pocsva KŠ 1754, 227; Natura pocsva AIN 1876, 9; i na krátki nogáj počíva AI 1878, 10; Zdaj pocsvajo lidjé KŠ 1754, 249; Roké njim počívajo BJ 1886, 3; I erscém dúfi mojoj: pocsvaj fzi KŠ 1771, 212; A fzedmi dén pocsvaj BKM 1789, 181; erscê nyim: fzpite nadale ino pocsvajte KŠ 1771, 90; i povejdano nyim je, naj pocsvajo efse edno malo vrejména KŠ 1771, 777; ino bi szi pod nyé peroutami pocsváli KOJ 1833, XI; escse pa i tejló moje bode pocsválo vu vûpanyi KŠ 1771, 346; pren. kai ni vrág ne počíva SM 1747, 42; Ár te díke i Bogá Dûh nad vami pocsva KŠ 1771, 712 **2. biti mrtev, pokopan:** Vupajte fze! Pocsva, Potom gori fztáne BRM 1823, 48; odicseni Bo'zi pocsvajo KŠ 1754, 130; Naj telo pocsva, Vzemi KŠ 1754, 5; I vfze vórne dúfícze naj pocsvajo vu méri KMK 1780, 102; Da bi pri nyem počívávo BKM 1789, 17; Ofztáni, moj Boug zmenom Gda bom počívó vu kmiczí BKM 1789, 387 **počívajúči** tudi počívájéči -a -e *počívajoč:* po dokoncsanom dnésnyem deli pocsvajôcsi rad bi zazvedo od nyaga szlisejôcse dugovány AI 1875, kaz. br. 1; vari me pocsvajoucsega KMK 1780, 104 **počívajúči** tudi počívájéči -a -e sam. *umrlí, pokojní:* fteróje

vkristuffi pocfivajoucfi D.L.M. fzfifzao TF 1715, 36; katechifmus vkristuffi pocfivajécfega D.L.M. prelofo TF 1715, 9

počiv-vrěmen -a s *počitnice*: Solszko pocfiv-vrěmen vu prisesztnom leti jakobescsek i mésznyek mészec bode AI 1875, br. 2, 8

počlovečánstvo -a s *človeštvo*: ka za du'znoszti more dopuniti vszaki za pocflovecsánstvo delaven cslovek AI 1875, kaz. br. 1

počlovečiti -im dov. *omikati, kultivirati*: Tak je tórszko ládanye pozábilo ete lidé pocflovecsiti AI 1875, kaz. br. 3; Mészniczke vecs poganzskih Magyarov pocflovecsijo KOJ 1848, 11; szo Redovniczke pogane v Ameriki okrsztili, pocflovecsili KOJ 1845, 68

počrstvenost -i ž *osvežitiv, okrepitev*: Ali eto pocrsztvenoszt je ně dobicsek AIP 1876, br. 7

počrstviti se -im se dov. *osvežiti se, okrepiti se*: ár csi sze po mestriji pocrsztvimo, eto vszigidár medlovnoszt nasleduje AIP 1876, br. 4, 7

počůdivati se -ůjem se dov. *začůditi se*: Bálmůdni; pocůdivati sze KOJ 1833, 151

pod predl. **I.** s tož. **I. pod**, za *izražanje premikanja, usmerjenosti k spodnji strani česa*: nej fzam vrejden, ka bi pod mojo fztreho fou KŠ 1771, 25; i fzedécsi na ofzelniczi i nyé 'zrbéti pod járem navajene ofzelnicze KŠ 1771, 68; Niti ne vu'zgéjo polzvejta, naj ga pod korcz denejo KŠ 1771, 14; Szlovenszki silabikár pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A; Sibo je vzéo, i tomí pojbári je pod nogé vcséfzno KM 1790, 18; kelkokrát szam steo vkůszpravití szini tvoje, liki kokous pod perouti KOJ 1833, XI; Edenkrát pükso pod pláscs szkrio AI 1875, kaz. br. 7; pri obá ségájo prednje roké pod koleno AI 1878, 7 **2.** za *izražanje podreditve, prehoda v odvisnost*: ali je nyé pod tou kaftigo vrgao KM 1796, 43; szo vnogo dr'sáv pod szvojo derécsó oblászt zmetali KOJ 1848, 6; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága, da bi je rad pod szvojo oblászt dóbo AI 1875, kaz. br. 3; pren. ino ga je pod Právdo podvergal, (djál) SM 1747, 10; Sziná fzvojega vcfínyenoga pod právdo KŠ 1754, 115; Ka pa csáfzi te verne pod kri'z vr'ze, tifzto je nej za grejha volno kaftiganje KŠ 1754, 135; i pod fzlůzbo je vr'zejo, i hudou bodo 'znyimi csinili KŠ 1771, 359; Ali zaprlo je pífzmo vfza pod grejh KŠ 1771, 563; ki fzi náfz tvoje fzini pod trplejnya podvrgao KŠ 1771, 823; Zakaj je vrgao Boug naffa mislejnya i po'selejnya pod právdo KMK 1780, 46; vnougi fzo vfza osztavili, tejla fzvoja fzo pod fzlůsbo vrgli KM 1783, 217; vsze szí podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7 **II.** z or. **I.** za *izražanje položaja na spodnji*

strani česa: ino nai vláda na(d) pod Nébov letocfími Fticfími SM 1747, 4; Naj fze vfzákó koleno naklekne i pod zemlouv KŠ 1754, 110; Csi vidis, ka pod bremenom le'zi onoga ofzeo KŠ 1754, 52; Razpetjé pod nyim kejp KOJ 1845, 6; szo sze pod golouv nébov kotali KOJ 1848, 6; pod jezikom nyegovim je nemir i nepriátelsztvo TA 1848, 8; Pod pazdjami mam kni'zice KAJ 1870, 5; Pri dnévi se zadržáva pod grmovjom AI 1878, 10; pren. dabiszmo pod nyegovimi perotami vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Pod tvojoj obrambov od nepriátelov Vméri pocfivam SM 1747, 76; ka fzi ti náfz pod tvoje obrambe perotami obarvao KŠ 1754, 223; i zdr'si me pod perotami tvoje miloscse Goszpodne KM 1783, 6 **2.** za *izražanje odvisnosti, podrejenosti*: dabi on, one, kteri fzo pod Právdiv bili, odkůpo SM 1747, 10; Naj pod nyim vu nyegovom kráféftvi fzveto 'zivémo KŠ 1754, 109; Ar, kikoli fzo zdejł právde, pod prekléftvom fzo KŠ 1771, 561; du'sni fzmo pod fzmrtnim grejhóm vfzákó leto Oltáfzko Szveftvo k-nám vzéti KMK 1780, 63; i nyim pod fzmrtnov kaftigov naj fze nifcse ne podfztoupi skouditi KM 1790, 90; Pod vupanyem tej pocfivajo, Na bláj'senfztvo ár gori fztánejo SŠ 1796, 33; Ar prebiva v-blá'zenoj szvetloszti, Nesztoji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8 **3.** za *izražanje razmer, časa, v katerem se kaj dogaja*: mokoje fzterpo pod Pontiuřfem Pilátuřfem TF 1715, 22; moko ie szterpo pod Pontiussem Pilátussem ABC 1725, A5a; moko je fzterpel pod Pontius Pilátuřfem SM 1747, 44; Ár fze i jařz pod obláfztyom bodoucsi cslovik KŠ 1771, 25; Moko je trpo pod Pontius Pilátuřfom KMK 1780, 7; ka bi nyihov Jezik pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Národje polůbili KOJ 1833, VIII; Ka moremo csiniti pod Evangyelioma řtejnyom KMK 1780, 53; Od koj fzi moremo mifzliti pod zvonyenyom KMK 1780, 32; Pod bo'sov szlu'sbov sze klecsi ali sztoji KOJ 1845, 23; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; Vu etom franciskani szo radi fercskali i vertali pod obedivanyom lutheranzski profeszorde KOJ 1914, 145; Pod božov službov se zorgolami igra BJ 1886, 20 **4.** za *izražanje načina, kako dejanje poteka*: kaibi mi ani pod fzfoufzobom praviczé, krivicсно znafim urokom ne zmeifali TF 1715, 17; Naj úrocsine ali hi'ze bli'znyega fzhůdov jálnofztyov ne popájumo, niti pod obrázom právde i praviczé KŠ 1754, 59; Ti fztári fzo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b);

Ár po'zirávate hi'ze vdovicz pod obrázom dugi molítev KŠ 1771, 76

podánje -a s **I. vdanost**: I prvo podánye, ali podlo'snofzt, nájmre, deczé roditelem KM 1790, 86 **2. vdaja**: szo szrbi na nyih vdarili i szo jih na podánye zézvali AIP 1876, br. 8, 3

podarűvanje -a s **obdarovanje**: Z-kem podarűvanje na eto pitanye: (znamenűje) KOJ 1833, 129; K-zmesznoga sztáliscsa-dosztavkom sze szlisijo 3. Podarűvanje (a segitű): val, vel AIN 1876, 20

podarűvati -űjem nedov. **darovati**: Ti náfz z-miloscse podarűjes BRM 1823, 434; csi pa más malo, podarűj szziromáki, koliko mores AIN 1876, 65; Recs na popűvanje Mi je podarűvao BRM 1823, 32 **podarűvani** -a -o **darovan**: Podarűvan: val, vel AIN 1876, 22

podati tudi poudati -dám dov. **I. podati, dati**: I vbűgim podati znájo KAJ 1870, 76; vzél je vroke pehár, nyimga podá, rekocfi TF 1715, 30; jeli nyemi kamen podá KŠ 1754, 154; eden drűgomi tudi rokou podájo KOJ 1845, 20; i podáj milosztivno tvoje pomoucfi rokou KM 1783, 118; Csi te steri znánecz z-daleka pohodi, rokou nyemi podaj KOJ 1845, 30; Ali z-toga vina, mí tűdi podájte SIZ 1807, 33; I ino pecsényo, k-lampam bi ti poudao SIZ 1807, 54; oni fzo pa nyemi podali eden 'zukavecz KŠ 1771, 73; vzeuje vrouke pehár ino nyim poudau govorűcfi TF 1715, 39; pren. Naj ném milofscso fzvojo podá KMK 1780, 31; 'Zitek podajte nyemi BRM 1823, 5; Ár je nej angyelom poudao te prifűfzni fzevjt KŠ 1771, 673; Boug mi je rokou poudo Za nyegovi pét rán BKM 1789, 414; Boug mi je rokou poudo Za nyegovi pét rán SŠ 1796, 120 **2. izročiti, predati**: protivnike nyemu podás SM 1747, 85; Protivnike nyemi podás BKM 1789, 339; pren. Necsem moji őcs na szen podati TA 1848, 109 **3. podrediti**: Nyé vűkse kotrige tim műnsim dosztakrát záto morejo podati KAJ 1870, 52 **podati se** tudi poudati se -dám se **I. podrediti se, pokoriti se**: Záto potrejbno fze je podati nej fzamo za volo fzrditofzti KŠ 1771, 478; Rázum fze má tu podati BKM 1789, 230; nikoga je nej fteo bougati, i niksemi rédi fze podati KM 1790, 54; Pokedob sze nebi steli podati lutheránje pápinczom KOJ 1845, 67; Záto fze podám jafz nyemi SM 1747, 75; Nego fze ti podám vfzáki csasz BKM 1789, 404; V-'sitki, v-fzmrti, fze mi podám SŠ 1796, 144; Ali bojdi, ocsa, szvűta tvoja vola. Jasz sze podam KAJ 1870, 169; Ár fze zapouvidi Bo'zoi ne podá KŠ 1771, 464; Vfzáki cslovik fze tak naj fzamhotűcs podá poglavári KM 1790, 80; V-rű'zni grűhi

nele'zi, Negosze jákoszti podá KAJ 1848, 221; Podájte fze záto Bougi KŠ 1771, 751; nego ka bi sze szvojeaglűvci právdenomí szvojemí Králi podáli KOJ 1848, 105; Rad fze je poudao P'fáak Bo'soi volű KM 1796, 18; stjajerszki Plemenitási szo sze Ottokari podáli KOJ 1848, 38; I one szo sze preci pűdale, ká bi je dolisztrgao KAJ 1870, 127 **2. izročiti se, predati se**: Betűliánzci fzo fze 'fe mi fzlili podati Holofernűfi KM 1796, 72; Daj fze nam zevfzim Tebi Na áldov podati BRM 1823, 376; Bűcs sze nyemi je mogao podati KOJ 1848, 67; Oh podáj fze mi mocsno BKM 1789, 128; Nepodaj fze nevernofzti BRM 1823, 3; nego fze czilou nyemi podájmo KŠ 1754, 125; szvojga národa prosziti, naj fze tűrkom podá AI 1875, br. 1, 2; Vfzegavejcs fzem fze nyemi Poudao KŠ 1754, 269; Vfzegavejcs fzem fze nyemi, Poudo kfzfmrti BKM 1789, 264; Na britko fzmrt fzi fze poudo BKM 1789, 82; Prvle, liki fze je Krifztofű poudo, bio je Publikánus KŠ 1771, 1 (B1a); Ali ki sze je sztálno pűdao Jezusi KAJ 1848, 4; ki fzo greh niháli, Nyemi fzo fze podáli BKM 1789, 306; Ki szo sze Bűgi pűdali Sz-trplivov pobo'znosztűov KAJ 1848, 125 **3. oditi, odpraviti se**: On sze je z-dobrotivne kűszecske szziroticsnice podáo vu králevszko Zobráznovniczo (Pripravniczo) KOJ 1845, 4; On pa prvle, neg bi sze vogyen podáo, Sz. Meso poszlűhsa KOJ 1848, 98 **4. nastopiti službo**: ki fze na Czűrkveno fzlű'sbo podájmo KMK 1780, 85; znájte hi'zo Stevanovo, i na fzlű'zbo tim fzvűtim fzo fze poudali KŠ 1771, 526 **podáni** -a -o **vdan, izročèn**: Podáni edendrűgomi vu fztráhi Bo'zem KŠ 1771, 585; Konj nosi svojega gospoda, šteromi je jáko podan AI 1878, 14; I márnosztí ti je miszel podána KAJ 1848, 141; da teilo naffű nebode podáno nyega hűdobe SM 1747, 66; naj ne bode naffű tejlou nyega hűdoubi podáno KM 1783, 225; Da tejlou nase nebode, Podáno nyega hűdoubou BKM 1789, 381; Sztvűri csiszto szrdczű, Podáno nedű'znosztí KAJ 1848, 164; Da vu vfzem tebi bodem pokorni, Ino podáni BKM 1789, 297; 'Zene naj podáne bodo KŠ 1771, 520; Tebi szo i zmo'znosztí nűbe Podáne KAJ 1848, 12

podávanje -a s **sestavljanje, zlaganje**: Zfteroga vfze tejlou zrdedom vkűp zlo'zenu po vfzej csonkláj pouleg premoucsi KŠ 1771, 581

podávati -am nedov. **dajati, darovati**: Dűjh Szvűti on podáva nám fzvoje fz. Dári KMK 1780, 19 **podávati se** -am se **I. izročati se**: nyemi fze jafz podávan SM 1747, 70; volo Tűvojo fzpunyávam, Li tebi fze podávam BRM 1823, 9; Domovina, i Kráo szta on Bolvan, steromi sze

vszáki isztinszki Domorodecz rad podáva KOJ 1833, VII 2. *pokoravati se*: Tebi fze podájemo, Zevfzim krfztfánfztvom navkúpe BKM 1789, 131; Ali nad etim fze ne radújte, ka fze vrazjé vám podávajo KŠ 1771, 203; Ki fze nyemi podávajo, Li oni fze zvelicsajo BRM 1823, 101 3. *umikati se*: nyegova vojszka mogla sze je názrit podávati KOJ 1848, 114

podbádanje -a s *spodbuda, nagovarjanje*: da szo na podbádanye Verböci Stevana i zobi Mihála v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71

podbádati -am nedov. 1. *spodbujati, nagovarjati*: Zgüba pri Várni je Hunyadia podbádala jo Törkom nazáj plácsati KOJ 1848, 58; Dújh Szvėti podbáda názf, naj po Bo'soj vouli vřza csinimo KMK 1780, 19; ki te na okrádnejnye goszpodára podbádajo KOJ 1845, 52; ino ga je 'sena gizdáva tak dugo podbádala, da páli zacsne boj z-Imreom bratom KOJ 1848, 32; steri szo Boeskaí Stevana podbádali, i súntali KOJ 1848, 86; Protesztantje szo szkoupoga Rákoczi Gyüria erdélpszkoga poglavára tak dugo podbádali, da sze je on rejszan z-Svedmi szpajdáso KOJ 1914, 138 2. *hujskati*: 'Zidovje řzo pa podbádali te pobo'zne i poftene 'zene KŠ 1771, 385

podboléti -ím dov. *zaboleti, prizadeti*: Ete naoupacnoszti szo rimszkoga Pápo podbolele tak, da Filipa na vogerszko posle KOJ 1848, 40

podbráda -e ř *podbradek, kořna guba pri řivalih*: Dropla má kokořji klün i na podbrádi má doliviséče bajusi AI 1878, 27

podelíti in podilíti -ím dov. *podelíti, dati, darovati*: Bo'se dosztójaj fze táo podelíti z-ovoga Áldova KM 1783, 125; vu szükesh letinaj vnogo 'sivesza, ali brezi, ali za pou cejne podelíti velela KOJ 1848, 112; Csi mi tak scsés podelíti, Bôg, doszta ali malo KAJ 1848, 225; Gdare krüh, szád ali pêneze mam, rad podelim nyi i drügim KAJ 1870, 43; Gda nář drági ocsa nebefzki, nám řzvojega řzvétoga Dühá podeli TF 1715, 27; Radoszt, vecsno radoszt vam Jezus vas podeli tam KAJ 1848, 119; tvoje dári, Profzimo te, nám podejli BKM 1789, 118; Dúha i nam podéli BRM 1823, 84; K-steromi velkomi dugoványi podéli tebi ocsa miloscse právi nágib KAJ 1848, X; Podéli nam pomôcs prôti pogübeli TA 1848, 48; Pouleg toga nám pokoja Naj podejli rouka tvoja BKM 1789, 380; I nám je řzvoj mér podejlo BKM 1789, 131; Gori moremo za nyô aldüvati vsze, ka nam je Bôg pôdelo KAJ 1870, 163; Rázlocsne jezike nyim podelile BRM 1823, 88; je nyima

mati po ednom faláti krüha i ednom jaboki podelila KAJ 1870, 10; naj dela dobro csinécsi zrokami, da má kaj podilíti tomi potrejbnomi KŠ 1771, 582; da řzmo vám 'zeleli podilíti nej li řzamo Evangelíom Bo'zi, nego i dúfe nafe KŠ 1771, 616; nego li zmilofstse podili, Boug tim pobo'znim KŠ 1754, 81; Ář váfz jáko 'zelejm vidíti, naj vám kákři dúhovni dár podilim na potrdjávanye vaffe KŠ 1771, 447; tomi, ki ga vcsi, naj podilí zevřzej dobrouť řzvoji KŠ 1771, 569; moli za mé řziná tvojeza Jezuffa, naj mi podilí řzvojo řz. miloscso KM 1783, 84; dobro miszeo mi podejli KM 1783, 167; Tvo vřejdnofzt, znami, profzimo Podejli jo milofztvno BKM 1789, 63; vřze ka řzi nám řztvoje milofztivne dobrouť podejlo KŠ 1754, 224; Hváló ti dájemo, ka řzi nám nej řzamo 'zítek podejlo KŠ 1771, 853; da je edna toj drügoj vřze řzvoje lařztivnofzti podilila KŠ 1754, 101; lejta, řtere je meni Boug na zvelicsanye podejlo KM 1783, 199; mi edna gmajna nej podilíla kaj na vô dávanye i notri jemánye KŠ 1771, 60 **podilíti se** -ím se *podelíti se, dati se*: řzvesřtvo, po řterom fze onim .. řz. milofcsa podili KMK 1780, 85; Ář fze vám tak obilno podili notri idejne vu vekivecsno kráľeřtvo KŠ 1771, 718 **poděleni** -a -o *podeljen, darovan*: i za podelene nám tvoje dári řzmo prikázali KM 1783, 123

podeljavati in podiljavati -am nedov. *podeljevati, dajati, darovati*: tak řzta obá-dváj du'sna eden drugomi trouť i' pomoucs podeljavati SIZ 1807, 11; Ki i řz tvoje milosczi Vu taksoj obilnoszti Podeljavas blagoszlov tvoji KAJ 1848, 247; Blagoszlovi, ka nam podeljavas KAJ 1870, 169; naj řzlú'zi, liki zmoucsi, řtero podiljava Boug KŠ 1771, 711; On řzám Milofcso podeljava BKM 1789, 161; Nyegov řzvėti blagofřzlov Nam hráno podeljava BRM 1823, 434; Tak vřzo gyedrnofzt náto prineřzte, da podiljavate vu vřři vařoj dobro delo KŠ 1771, 717; Da dobrocšinécsi obogátijo vu dobri delaj, radi dávajo i podiljavajo KŠ 1771, 643; Csi řteri verni, ali verna má vdovicze, naj nyim podiljava KŠ 1771, 641; Mo'zjé i liki řzlabeřjoj pořzoudi 'zenřzkoj podiljavajte cséřzt KŠ 1771, 703

podeljenjé -á s *podeljevanje, obdarovanje*: Zdobrocshinejnye ino podeljenjá fze pa ne řzpozábite KŠ 1754, 52

podérati -am nedov. *podirati*: Tak osztre zobé má, ka skoro ta najdebelejša dřeva podéra AI 1878, 13; 'zenszke, mo'zki z-léhkimi řzřpmi, tekôcs podéřajo złáte licejne psenico KAJ 1870, 132 **podérati se** -am se *podirati se*: ář sze me kuca podéřala AIP 1876, br. 3, 7

podežgàti -žgém dov. *podžgati, vneti, spodbuditi*: Búdinszki tórszki Bassa pa, naj Bocskaiacsese bole pode'sgé, ga obdarúje KOJ 1848, 87 **podežgàti se** -žgém se *vneti se*: ár sze nyega szrd szkoro pode'zgé TA 1848, 3

pòdgan tudi pòdganj -i ž *podgana*: Patkány; podgany KOJ 1833, 168; Podgan jáko doszta kvára dela AI 1878, 12; májo jo za domáčo stvár za odsprávlanja miši i podgani AI 1878, 8; Z velkov potrpljivostjov čáka na miši i podgane AI 1878, 9

podgédec -dca m *ogrc, črv*: Podgedec se v zemlé v lükňaj zdržáva AI 1878, 35

podglóubati -am nedov. *izpodkopavati, škodovati*: Hunyadi Janka grajati, i podgloubati nigdár nepresztáne KOJ 1848, 60

podgovören -rna -o prid. *odgovoren*: Podgovoren réditel: Augustich Imre AI 1875, kaz. br. 8; Podgovoren réditel: Augustich Imre AIP 1876, br. 4, 8; miniszter, ki je né podgovoren szpráviscsi AIP 1876, br. 11, 1; za tó je miniszterium podgovorno AI 1875, kaz. br. 2

podigávanje -a s *povzdigovanje, del maše*: Ka moremo pod Gofzpodna podigávanyom csiniti KMK 1780, 53; Pod Podigávanyom fz. Krisztuffovoga Tejla KM 1783, 119

podigávati -am nedov. **1.** *dvigati, povzdigovati*: Ár vise nebélz sto more Gláfz podigávati BRM 1823, 324; gda podigávam roké moje k szvétoj viszini tvojoi TA 1848, 21; Podigávas mi moj roug BKM 1789, 7; Csi on zapovedáva, Te mórľzke vode zburkáva, To válojve podigáva BRM 1823, 105; Mi tak gláfz jezika Gori podigávamo BRM 1823, 6; pren. szo cejli národje k nyej szvoje ocsi podigávali KOJ 1914, 106 **2.** *darovati*: Krisztus je velo szvojim Apostolom áldov Sz. Mese podigávati KOJ 1845, 78 **3.** *spodbujati*: Kai podigáva tebé na tou vóro TF 1715, 40; Kai te na to Vóro podigáva SM 1747, 40 **podigávati se** -am se **1.** *zviševati se, poviševati se*: ino fze nikaj naj ne podigáva SIZ 1807, 31 **2.** *dvigati se, hrepeneti*: Szrdcze moje fze naj Li k-Tebi podigáva BRM 1823, 339 **podigavajúóci** -a -e *povzdigujoč, nagibajoč*: Po'salúvanye, gda grejsnik li ľzamo za volo podigávajoucsega pouleg natúre zroka odúrjáva grejhe KMK 1780, 70

podignéjnje -a s *povzdignjenje*: Po prisevcza na vogerszki trón podignejnji Sz. Stevan na szé razdráscso KOJ 1848, 14

podignoti -em dov. **1.** *dvigniti, povzdigniti*: Bogábojécsa Divicza podigne ocsi szvoje KOJ 1845, 85; András szvoja plécsa podigne i múcsa KOJ 1848, 17; da fzi tvojoj fz. rokou ober

nyih podigno KM 1783, 55; Jó'sef pred fzvojom brátjom je podigno gláfz fzvoje rejcsi KM 1796, 30; pren. Da naffa mislejnya na Nebeszko po'selejnye podignes KM 1783, 97; szrczé i roké k-Bougi podigni govorécs KOJ 1845, 48; Za fzebom je nyé podigno KM 1783, 253 **2.** *zvišati*: da Kráo niti dácse podignoti, niti pejnez ponacsiti neszme KOJ 1848, 53 **3.** *povišati*: meszto Eszterházi Pávla szo Bertsényi Miklósa na Palatinsztvo podignoli KOJ 1848, 104 **4.** *spodbuditi*: Zrok, ľteri me je na píľzanye i vó štámpanye eti kní'zicz podigno KŠ 1754, 3a **podignoti se** -em se **1.** *dvigniti se, postati boljši, plemenitejši*: Szrczé moje podignifze Tvojmi Bougi na ľzpejvanye KŠ 1754, 266; Szrczé moje podigni fze BKM 1789, 352; Sztani gori, Goszpodne, vu szrdi tvojem, podigni sze nad besznôcsov protivnikov moji TA 1848, 6; Zató fze vfzi podignimo, I zefz na gori fztanimo BKM 1789, 62; da sze je po vszem nyegovom tábori na ednouk veliki krics podigno KOJ 1848, 26; Jáko velika nevola Od boja, pobejga Sze je na nász podignola BKM 1789, 343; Ar fzo fze moji grejhi vilfe moje gláve podignoli KŠ 1754, 241 **2.** *upreti se*: Rákotzi Ferenc proti Leopoldi I. sze podigne KOJ 1914, 146; ino vszi sze podignejo na enkrát prouti Czaszari KOJ 1848, 90 **podignovši** -a -e *ko je dvignil*: Po tom ocsi ino roké na nebésza podignovsi, szvojo dúso Bougi szporoucsi KOJ 1848, 15 **podignjeni** -a -o **1.** *dvignjen*: Nistera podignyena hi'za je 60 sztopájov viszika KAJ 1870, 66; Koga potrejbsina szili, z-podignyenov deszniczov sze more vó prosziti KOJ 1845, 9 **2.** *povišan*: Za toga volo je z-Egerszke Púspekije, stera je na Érsekijo podignyena, dvej novih napravo KOJ 1848, 122

podiljávanye -a s *podeljevanje, obdarovanje*: Zdobroga csinejnja pa i podiljávanya fze ne ľzpozábte KŠ 1771, 698; Morebiti ga je pomágo vucsenyej ali vu podiljávanyi KŠ 1771, 662

podjármati -am dov. *podjarmiti, podvréci*: szlobodnoszt szvoje dúsnevezszi niksoj zemelszkoj oblászti nedájo podjármati KOJ 1845, 68; Odned vdári vu Austrio, podjárma tam tudi vnouge várase KOJ 1848, 67 **podjármani** -a -o *podjarmljen, podvržen*: Zdáj szo podjármani národje 'selno priliko popadnili KOJ 1848, 5; Ottokar nyemi je pa nazájpuszto vsza podjármana meszta i kraje KOJ 1848, 39

podjás -a m *pas, del trupa*: Vnêmár k-cvéti be'zi i - i do podjásza v-vódo csupne KAJ 1870, 11

podjèsti -jém dov. *izpodjesti*: Csrv rô'zo podjè

podkápati

fzkrovno BRM 1823, 22; Podgedec rastlinam korenjé podje AI 1878, 35

podkápati -am nedov. *podvročati neprijetnosti, uničevati*: I dusa vnogokrat zafzpi, Vfzi povfzud nász podkápajo BKM 1789, 397; Ár szo mi brezi zroka mre'ze vrgli, brez zroka podkápali duso mojo TA 1848, 27

podkopâti -kópam dov. **1. izpodkopati**: hi'zni gofzpodár ne bi dáo podkopati hi'zo fzvojo KŠ 1771, 82; Nedaj mi, Ka bi drügi szrecso Setüvao, podkopati KAJ 1848, 227; Taki mi na pouti podkopa jamo SŠ 1796, 69; i gde tatjé podkopajo i vkrádnejo KŠ 1771, 19 **2. zakopati**: Szamoga czaszara szo protesztantje steli zapraviti, takda szo pükseni prah podkopali na ceszti KOJ 1914, 140 **podkópâni** -a -o *zakopan*: Oni szo poszkúsali na ceszti .. z-podkopanim püksenim práhom ga razcesznti KOJ 1848, 102

podkóuv -i ž *podkev*: Patkó; podkouv KOJ 1833, 168

podkrádnoti se -krádnem se dov. *prikrasti se, skrivaj priti*: drügi sze pa naj v-odprto hi'so pokrádne za pécs KOJ 1845, 98

podkřmiti tudi podkřmiti -im dov. *zrediti*: Hizni; podkřmiti KOJ 1833, 159; Svinjo podkřmijo ino meso i slanino dobimo BJ 1886, 14 **podkřmiti se** -im se *zrediti se*: kak pun je 'zaloda! da bi ga moja bráveta dobiti mogla, bogme bi sze podkřmila 'z-nyim KAJ 1870, 149; Szvinya sze pred zabádanyom podkřmiti more KAJ 1870, 69

podkřpiti -im dov. *podkupiti*: da szo jih tiszti szkrivoma podkřpili, i najeli KOJ 1845, 110 **podkřpleni** -a -o *podkupljen*: Podkřpleni vogrszki Velikási szo Stevana IV. toti za krála vesinili KOJ 1848, 30

podkřriti -im dov. *spodbuditi*: Nego oni szo punt za puntom (reberijo) goriznejtili i podkřrili KOJ 1914, 140; Oni szo vszáko prászko, i zbontáranya goriznejtili, ino podkřrili KOJ 1848, 102

podlâsiti -im dov. *počakati*: i podlafzi, dokesz fze drügi vö zgucsijo KM 1790, 18

podlâstiti -im dov. *počakati*: malo bole szklonczkaj, na stero csi sze neoglászijo, odsztoupi, ino podlaszti KOJ 1845, 25

podlêçti -lêžem dov. *podleçti*: csi jazsz podlêžem, on me pomága TA 1848, 96; I csi gli bomo od vfzej eti fzkúsávani, naj ne podlêžemo KŠ 1754, 172; i protivniczi sze neradüjejo, kâ bi podlêgao TA 1848, 10

podlog -a m *podlaga*: Jelenov(a) koža se nüca za rokajice, hlače, za podlog v postelaj AI 1878, 16

podložânc -nca m *podložnik*: Sto fzo nyihova decza? Podložânczi i kmetje KŠ 1754, 30; Ka fzo

du'sni podložânczi fzvojim Voditelom KMK 1780, 42; Ka je podložânczov ceséftz KŠ 1754, 219; Molitev podložânczov za visno oblâsztz szvojo TA 1848, 15; da bode tvojemü fz. iméni na poftenyé, nám i vfzem podložânczom nafim na zvelicsanye KŠ 1771, 854; Podložânczom podložznofzt BRM 1823, 35; Da ocsa bô podložânczom szvojem KAJ 1848, 308; pren. fteri moje, fzvojeja podložâncza, prosnye ne zavr'ze KŠ 1754, 180; Ali dônok na podložâncze gledoucs fze na trouje dili KŠ 1754, 159

podlôžen -žna -o prid. *podrejen, pokoren*: i bio je podlôžen nyima KŠ 1771, 172; Csi fzi nyegovoj záfztavi podlôžen BKM 1789, 245; vfzáki je oblübo, ka onomi podlôsen bode KM 1790, 88; i bio je podlôsen nyima KM 1796, 92; Tvojoj vouli fzam podlôsen SŠ 1796, 121; Vuçiteli podlôžen biti BJ 1886, 5; Vfzáka Dúfa oblâfztim vifesnyim podlôžna bojdi KŠ 1754, 34; Vfzáka dúfa vifesnyim oblâfztam podlôžna bojdi KŠ 1771, 477; liki je fzvéta Mati-Czérkev Křifztus Jezussi podlôžna SIZ 1807, 10; i tvojoj zapouvidi vfze lüfztvo more podlôžno biti KM 1796, 29; ki podlôžno deczo má zevfzim poftenyom KŠ 1771, 637; Nam pa dáj fzrdceze podlôžno BRM 1823, 166; Bougi, csi fzo gli húdi, podlôžni bodo KŠ 1754, 219; Podlôžni bojдите záto vfzáksemi cslovecsánfzkomi fztvorjeneyj KŠ 1771, 706; Tvojoj vouli fzmó podlôžni BKM 1789, 131; Czaszar szo sze mogli okrztiti, i nyemi podlôžni biti KOJ 1848; 'Zene, podlôžne bojđte lafztivnim mo'žám KŠ 1771, 609; naj i fzrczá nafła tvojemü zapouvidam bodo podlôžna KM 1783, 102; Szo vsza, i voli nyegovoj podlôžna KAJ 1848, 8; szo z-podlôžnimi lüdmü neszmileno baratali KOJ 1848, 6

podložiti -lôžim dov. *podrediti, podvreçti*: Vogrinje .. ino bi nyé lehko bilou podlôžiti KOJ 1848, 10; Jezus Krisztus! ovo, Tebi jazsz podlôžim szrcé moje KOJ 1845, 91; Zápola vesz vogerszki ország pod szvojo oblâsztz podlôžiti KOJ 1848, 83; ino vu nevolu mené fzi ti podlôžiti BKM 1789, 336; Ádam ocsa szi je z-szebom vréd szvojo deczo szmrti podlôžiti KOJ 1845, 135; nekaj szo jih pa z-krviprelejvanyom podlôžiti KOJ 1848 **podložiti se** -lôžim se *podrediti se, podvreçti se*: Vogrinje szo sze povüpali Jószefti povedati, da nyim düsnavejszt bráni táksim protivnim narédbam sze podlôžiti KOJ 1848, 114; Tak szo sze Szlovenje med Mürov i Rábov sztanüvajoucsi mogli magyarszkim praviczam i ravnilom podlôžiti KOJ 1914, 1; je Kumániânczom, ki szo sze nyemi podlôžiti

KOJ 1848, 26; szo sze Stajerci cseszkomi králi podlo'sili KOJ 1914, 105

podložnik -a m *podložnik*: Krivci sze ogiblejo Goszpodé, nej posteni podlo'sniczke KOJ 1845, 28; nego szo ji v-temnici zadüsili nyé lasztivni podlósniczke KOJ 1848, 46; Tak szo 'selezni i szalaszki Szlovenje tüdi v Privinovo der'sánye szpadnoli i nyegovi podlo'sniczke bili KOJ 1914, 99; Béla I. naménivsi lübvav i prinagnejnje szvojih podlosnikov zaszlú'siti KOJ 1848, 19; Czilou kak etim prisavczom, tak prvejsim szvojim podlo'snikom je Gejza dopüsztó szvojo deczo ocsiveszno okrsztiti KOJ 1848, 10; Teda setüje Stevan pripravleni zbenátane podlo'snike KOJ 1848, 12

podložnost -i ž *podrejenost, pokornost*: I prvo podánye, ali podlo'snofzt, nájmre, deczé roditelom KM 1790, 86; Pokornofzt i podlo'znofzt k-Bôgi BRM 1823, VI; Tebi je podlo'znoszt Najprijétnési áldov KAJ 1848, 187; Pred tebom vsze vu práh szpádne Z-csütényem podlo'znoszt KAJ 1848, 14; Opomina ga, naj a) te verne opomina na podlo'znofzt KŠ 1771, 659; vřzáká obcsinřzka kotruga bode du'sna právde prelomleninika na podlo'snofzt prifziliti KM 1790, 90; Oh Gofzpodne, vcsi me Ti na Tvojo podlo'znofšt BRM 1823, 9; József I. z-lejpm povábi zbúcsene Kruce na pokoj i podlo'snoszt KOJ 1848, 103; Csesztó sz-priszegov oblúbim Nevkleknyeno podlo'znoszt KAJ 1848, 149; 'Zena fze naj vu tihoti vcsi vu vřzój podlo'znofzti KŠ 1771, 636; naj Tebé fze verno bojijo Gofzpôda v-podlo'znofzti BRM 1823, 411; Etak do ti v-podlo'znoszt Vsi národje szlú'zili KAJ 1848, 164

podmėjniti -im dov. *zamenjati*: Poszebno lutheránom je v oucsi vr'seno tou, da pokedob szo negdasnyih lutheránov augsbursko vero vu roszenbergskom szpráviscsi po szvojoj vouli podmėjnili ino prenacsili KOJ 1914, 148

podmémba -e ž *sprememba*: nágle podmembre vogerszkoga ravnansztva z-nemskim KOJ 1848, 96

podméstiti -im dov. *podjarmiti, spraviti pod oblast*: Kre drügoga sztrána je pa tó csüti, ka Szerbio, Hercegovino i ove szlovenszki jezík guscése národe pod nasega poglavára scséjo podmesztiti AIP 1876, br. 5, 3

podmetáti -mèčem dov. *obložiti*: ktomi sze i znôtra [lastovičje gnezdo] more ogladiti i z-pérjem podmetati KAJ 1870, 104 **podmètani** -a -o *podložen*: Ne boji fze za hi'zo od řznejga, ár vřza nyé hi'za podmetano odejvko má KŠ 1771, 817

podmetávati -am nedov. **I. zatirati**: Nego podmetávam tejló moje i vu řzlú'zbo je pelam KŠ 1771, 508; Koga mantram podmetávas KAJ 1848, 190 **2. spravljati v odvisnost**: Csi ta hüda náklonofzt Má nad menom tó zmo'znofzt, Kaj me Grêha řzlú'zbi podmetáva BRM 1823, 267 **podmetávati se** -am se *ovirati se*: Csi fze ti podmetáva, Glédaj li na ta nebefzka BRM 1823, 372

podmítani -a -o prid. *podkupljen*: Presztráseni Czaszar Fridrik III. je komaj z-pomáganyom rimszkoga Pápe, ino z-podmitanov Kraliczov Beátrixov Matyasa I. KOJ 1848, 67

podmítejnje tüdi podmítenje -a s *podkupnina*: Czaszar Henrik IV. z-seregami príroslavsi v-Sztolnibelgrád z-podmítejnyom i pretejn-yom vöszpela KOJ 1848, 20; Zádnyics na podpihávyne i bogato podmíténye Ottokara szo szeStajerci vogerszkomi odpovedavsi KOJ 1914, 105

podmítiti -im dov. *podkupiti*: Te 'sene? fzo te gde, lejhko podmitile SIZ 1807, 53 **podmíčeni** tüdi podmítieni -a -o *podkupljen*: I vřze, ka je podmicšeno BRM 1823, 298; od Ottokara podmítieni szo Vogrine vö tá prejK Müre poscsukali KOJ 1848, 38

podmóuk -a m *vлага*: Nedv; vлага, podmouk, mézga KOJ 1833, 166

podnášanje -a s *prenašanje*: i po dobro-volnom podnášanyi ete telovne boleznoszt, řzkrblivo pasčím k-tebi pridi KM 1783, 183; naj vřze nevoule, řtere na nářz púřzti, z-mirovnim podnáfanyem pretrpeti moremo KM 1780, 31

podnášati -am nedov. *prenašati, trpeti*: Moke, kri'se dobrovolno dopüsztó podnášati KM 1783, 270; Zátó je i mogla podnášati nyegova 'sivina vřzákó polřzko delo KM 1790, 68

podné -dnéva s **I. poldne**: Zacsétek dnéva sze útra, szredina pôdné, konec vecsér zové KAJ 1870, 158; csi bom pôdne csüo zvoniti KAJ 1870, 128 **2.** v prislovni rabi *opolodne*: vlej beté'snoj kravi v-goubecz trikrát na dén: vgojldno, podné i vecsér KOJ 1845, 109

podnébiti -im dov. *udomačiti, gojiti*: Vnogo táksi nüclivi náraši sojo, řtere je po vremeni mogočo bilo prinas podnébiti AI 1878, 51

podnébje -a s *nebo*: Vidim i sivo podnébje BJ 1886, 42

podněsti -nesém dov. **I. prenesti, pretrpeti**: Dáj podneřzti vřzákó řzilo BKM 1789, 401; Dáj podneřzti vřzákó řzilo SŠ 1796, 3; Zná i vu sorsa nócsi Sřlápov řzilo tak podneszti, Da po szkuzaj 'zaloszti Zide szuncze radoszti KAJ 1848, 193; V-tvojem krili, Ocsa mili,

Podneszém szilo protivnoj besznôcsi KAJ 1848, 412 **2. podvrecí si, osvojití:** Alexander Z-velikom z-mo'snofztjom te fzvejť pod lzé podnefzo SŠ 1796, 91

podnéšnji -a -e prid. *opoldanski:* Pôdnésnya prikazen doli ino gori, Plészajôcs, csloveka pogléd nori KAJ 1870, 141

podnogáonica -e ž *podnožje:* Niti na zemlo záto, kaj je podnogáonicza nyegova KŠ 1771, 16; Dokees polo'zim nepriátele tvoje na podnogaoniczo noug tvoji KŠ 1771, 347

podóba -e ž *podoba:* dobi Materé bo'se, számeč pa Sz. Józsefa kejť (podobo) KOJ 1845, 90; 'Sigo szo csehi dugo nej steli za Krála okrónati, ino szo pod oboujoj podobi (kejpom) pricsescsávali KOJ 1848, 52

podôben -bna -o prid. *podoben:* Podoben je velkomi ovčárskomi psovi AI 1878, 9; drůgouc pa, naj i tejlo fzpodobnim tálom hránimo KŠ 1754, 28; kopalinje nema život, odzvůna se povékša z obsédenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4

podojiti -ím dov. *pomolsti:* krava se podojí AIN 1876, 44 **podôjeni** -a -o *pomolzen:* Podojeno mléko preci lepô v-csiszte pizskre precedijo KAJ 1870, 77

podomáčiti se -ím se dov. *udomačiti se:* Tá kůga sze je szvoje dni v-nasem kraji tůdi podomácsila KOJ 1845, 117

podoráti -orjém dov. *podorati:* Po ftrtom týedni Ivánsceka je gnoj na nyou zvozo, i podourao ga je KM 1790, 66

podpásati -pášem dov. *podpasati:* Szvoje ledevjé podpáfé zmcocsjov KŠ 1771, 817; Podpašte vase ledevjé BKM 1789, 397

podpašůvati -űjem nedov. *podpasovati:* Steroga fzo gori potégnoi fzebi na pomoucs, gda fzo podpasůvali ládjo KŠ 1771, 425

podpéra -e ž *podpora:* Z-tém scsé szrbom pomocsti. Keszna podpéra AIN 1876, br. 11, 2

podpéranje -a s *podpiranje, opora:* Podpiránye "Prijátel"-a do eti mao szlabo bilô AIP 1876, br. 10, 1; Vízejm vernim vu vřzákóm fzkůsaványi na podpéranje KŠ 1754, 2a

podpérati tudi podpirati-am nedov. *podpirati:* za sztolom brádo podpirati, sze nedosztája KOJ 1845, 29; Bôg te podpéra szkrbno KAJ 1848, 237; i dészna tvoja me podpéra TA 1848, 14; Drůgi me csuva, podpéra KAJ 1870, 49 **podpérani** -a -o *podpiran:* Vsze tô doprneszti szamo tak mogocsno, csi od vszega vecs naprêplácsarov eto zacsinyanye podpérano bode AI 1875, kaz. br. 8; mi pa sztojimo, i podpérani obsztojimo TA 1848, 16

podpihan -a -o prid. *nahujskan:* Bio je podpihan i naszrcsen od francuszokoga krála KOJ 1914, 146; gizdoszť nyegova podpihana sze vkrotiti nej pűsztila KOJ 1845, 58

podpíhávati -am nedov. *podpíhovati, hujskati:* naj kak szlovenszke, tak stajarszke kmete na lutheranszťvo i prouti czaszari podpíháva KOJ 1914, 127; kak da bi oni nyegove kmete proti nyemi podpíhávali KOJ 1914, 145; Rad je kmete prouti plebánusom podpíhávao KOJ 1914, 114

podpínoti -em dov. *zapihati:* Szledi je szneg szpadno, ali za nistere dnéve jůk podpino AIP 1876, br. 1, 8

podpísanje -a s *podpis:* ki szo nad Ferdinanda II. priróslali, ino ga na pod pizszanye szvojih neprávdenih 'zelejny prisziljávali KOJ 1848, 89

podpísati -píšem dov. *podpisati:* na pregléd szo szpizsek poszlali tůdi Lutheri, ki je sze podpiszao KOJ 1845, 67

podpísek -ska m *podpis:* Ár csi gli podpífzek právi, ka z Nikopolifa pri Actiácskom broudi bodoucsega mefzta KŠ 1771, 655; Mefzto je nej Athena, liki má podpífzek KŠ 1771, 613; pren. ka je i Krifztus trpo za nářz, i podpífzek nám je niháo KŠ 1771, 707

podpóra -e ž *podpora, opora:* pravicz a ino isztina je podpóra králevszokoga szťólca nyegovoga TA 1848, 79; Ár je ono grůnt i podpóra přémocsnoszťi vértszťva KAJ 1870, 122

podporna -e ž *podpora, opora:* Naj tvoj kris podporna bode, Meni SŠ 1796, 163

podpréjti -prém dov. *podpreti:* Boug, on naj vářz, ki zdaj edno malo trpite, poprávi, podpré, pokrepí KŠ 1771, 713

podprenica -e ž *podpora, opora:* Bôg je moja podprenicz a, Niká fze nebojim BRM 1823, 448

podpűstiti se -ím se dov. *prilagoditi se:* Adverbiumi sze podpűszťijo i priszpodáblányi, k-toj drůgoj i trétyoi szťubi prilo'sivsi an, en, on szillabe KOJ 1833, 108

podrásti -rastém dov. *vzkłiti, pognati:* naj kákfi britki korén ne podrafzťe i zburka vářz KŠ 1771, 695

podrástiti -ím dov. *nahujskati, nagovoriti:* ali nyegova necsamurna 'fena Jezabel ga je efčse na vékso hůdoubó, i nepobó'snofzť podrafzťila KM 1796, 69; ali drůgi 'Sidovje fzo to vno'fino prouti nyima podrafzťili KM 1796, 127 **podrástiti se** -ím se *drzniti si:* Profzím pa vářz, naj fze nazoucsi bodoucsi ne podrafzťim zvűpaznofzťtyov KŠ 1771, 545; E'zaiás fze podrafzťi i právi KŠ 1771, 471

podrízmeti -ím dov. *rozumeti, spoznati:* Ki, kicsoda persóno, nepersonszko szťvár,

mi neimenüváno ali negvisno dugoványe podrazmeti dáva KOJ 1833, 37 **podrãzmivši** -a -e *razumevajoč*: Vcsászi tudi 'sivémo z-djánskím verbumom (podrazmivsi dugoványe) KOJ 1833, 139

podrëjtina -e ž *podrtija*: nájde szama pogorisca, podrejtine KOJ 1848, 37; na podrejtinaj palacs luteranszkih klilo i raszlo novo 'sivlenye KOJ 1914, 151

podrëjti se -derém se dov. *podreti se, porušiti se*: i pihali fzo vótrovje, i fzapdnoli fzo konoj hi'zi, i nej fze je podrla KŠ 1771, 23; hi'sa fze je podrla KM 1796, 37; dulni; podrejtí sze KOJ 1833, 154 **podřiti** -a -o *podrt*: potrebno bilou podrte pécsi telikájse zemlou KM 1790, 68

podrëzati -rëjžem dov. *omejiti*: Rimszkoga Pápe oblászt veliko podrezao KOJ 1848, 114

podrgãcanje tudi *podrügãcanje* -a s *sprememba, predrugãcanje*: i podrgacste nyemi fzapodrgãcsanyem KŠ 1771, 798; Niki za literami z-podrügãcsanyom 'sivéjo KOJ 1833, 86; Ti opüszcena csi Bábelá, blá'zen, ki tebi z podrügãcsanyem povrné TA 1848, 112

podrgãçiti tudi *podrügãçiti* -im dov. *spremeniti, predrugãçiti*: i podrgacste nyemi fzapodrgãcsanyem KŠ 1771, 798; Csi pa korén na konczi má litere: s, tiszte more podrügãcsiti KOJ 1833, 86; j litero na koréna zãdnyo litero podrügãcsijo AIN 1876, 51 **podrügãçiti se** -im se *spremeniti se*: j litera sze podrügãcsiti more AIN 1876, 49; Csi sze ednaiszta litera podrügãcsi, ta edna KOJ 1833, 7 **podrügãçeni** -a -o *spremenjen*: Zaposztavek sze more tudi kãm k-nomeni kakti podrügãçeni dejvati KOJ 1833, 143; Nisterim sze bole vidi prilo'seka ty podrügãcseno ponüczati KOJ 1833, 42; v-nyimi te podrügãcsene litere tudi osztãnejo KOJ 1833, 82; Csi sze ednaiszta litera podrügãcsi, ta edna með podrügãcsenimi k-prvoj szillabi pride KOJ 1833, 7

podrügãçenjë -á s *sprememba*: i drüga etakse féle okoncsanya navajanoszt, ali podrügãcsenyé zanamenüvajoucse verbume rodijo KOJ 1833, 49

podrűžiti -im dov. *združiti*: Sz. Stevani je Boug pomágo Erdélijó z-vogerszkím krãlesztvom na örok podrű'siti KOJ 1848, 13

podrűžni -a -o prid. *podrűžniçen*: ár ovak nebi steli, niti módusa meli zvün fárnih tüdi podrű'sne Cérkve goriposztaviti KOJ 1845, 72

podrűžnica -e ž *podrűžnica*: da szo nyim negdasnyih plebánusov fárofi nej dojsli, nego szo sze k podrű'sniczam (filial) notriterli i priphali KOJ 1914, 132

podržati -ím dov. *1. podržati*: nepodr'si kran-scsáka k-vüsztam KOJ 1845, 26 *2. dati, ohraniti*: Tak i Bög mertük dr'zi, Ka trêbe, tô podr'zi BRM 1823, 373

podšëjsti -sédem dov. *zasesti, osvojití*: Jeru'sálem je on tüdi fzilom podšëo SŠ 1796, 63

podšek -a m *podsek, tram*: Zid .. z-brven pa teszács cimpra szténe, k-sterim podszeceje, brvna, tramövje i sztrügövje szlisijo KAJ 1870, 74

podšekni -a -o prid., v zvezi *podšekna reč osnovna beseda*: on táo, steri podšezekrázum znamenüje, sze za podšezekno rêcs právi AIN 1876, 69

podšezkrázum -a m *osnovni pomen*: Od vküpszkládane rêcsi moremo tô znati, ka on táo, steri podšezkrázum znamenüje, sze za podšezekno rêcs právi AIN 1876, 69

podslánjati -am nedov. *podpirati*: Na orszácskom szpráviscsi zvün onoga sztrána, steri miniszterium podszlánya, escse dvá sztrána sze nájdeta AI 1875, kaz. br. 2

podstat -i ž *zaupanje*: Ár fzmo tálniczke vcsinyeni Krifztufovi, csi li zacsetek podftati notri do koncza trdno obdr'zimo KŠ 1771, 676

podstava -e ž *podlaga, temelj, osnova*: Vóra je onih, ftera vúpamo, podfztava i kazalo ti nevidouçli KŠ 1754, 77; Vóra je onih, ftera vúpamo, podfztava i kazalo ti nevidouçli KŠ 1771, 690; Krsztsanszke vere vekvecsna podstava Je sz. Krszt KAJ 1848, 138; Csi od miniszteriuma poszlavcom naprëpolo'zana právde-podstava sze zav'rže AI 1875, kaz. br. 2; Ki bodoucsi blifzk dike i obráz podfztave nyegove nofzëcsi vfza zricsjouv KŠ 1771, 672; csi poszlavci právde-podstave tanácsivanye dokoncsajo AI 1875, kaz. br. 2; eto kak podstavo more polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; Ka právím: ne právím pouleg Gofzpodna, nego, liki vu nefzpametnofti vu toj podfztavi te hvále KŠ 1771, 548

podstóupiti se -im se dov. *drzniti si*: i çfi gli fzmo nej vrejdni k-nyim fze pridrű'fiti, podstóupimo fze dönok tvojo dobrou profziti KM 1783, 125; példa, çfi bi fze fto podfztoupo i náfz preganyati KM 1796, 121; i nyim pod fzmrtnov kaftigov naj fze niçse ne podfztoupi skouditi KM 1790, 90; Podfztoupo fze je on notri idti k-Pilátuffi KM 1796, 112

podúgçasti -a -o prid. *podolgovat*: Žájflik rasté po ogradaj s tenkimi, podugçastimi listi AI 1878, 50

podúgnati -a -o prid. *podolgovat*: Erdéçi prpeo

má več centimetrov velke, podugnate jagode AI 1878, 51

podúžanje -a s *podaljšanje*: Krátke szillabe nepretrgnjeno, i brezi podúsanya KOJ 1833, 8

podúžati -am dov. *podaljšati*: Csi mi lêta podúžati Scsés BRM 1823, 35; I csi na tom lzvejti, Podu'zas 'zitek meni BKM 1789, 252; i podúžas szrditoszt tvojo od pokolênya do pokolênya TA 1848, 70; vido bode fzemen i podúža fzi dni KŠ 1771, 815; 'Zitek nyim na vno'zina lejt podúža BKM 1789, 265; kaj csi Boug 'sitek nyihov podúša SIZ 1807, 16; Delo 'zitek podúža KAJ 1848, 254; ki fzi k-tebi kricsécsemi Ezekias Králi 'sitek podú'sao KM 1783, 37; 'Zitek szi je proszo od têbe, i ti szi podúžao nyemi dnêve TA 1848, 16 **podúžati se** -am se *podaljšati se*: ka lže je moje 'salársztvo podú'salo KM 1783, 182

podvčiti -ím dov. *poučiti*: je szproszo mesnike, ki bi szlovenszko lúsztvu vu kersztsánszkoj veri podvcsili KOJ 1914, 99

podvečer -a m *podvečer*: Viteski Eugenius Herceg sze pa eden podvecsér na nye szúne KOJ 1848, 100

podvézati -vêžem dov. *podvezati*: paziti trbej, ka se telo pri rani močno podvéže AI 1878, 29

podvéznoti -em dov. *povezniti, pokriti*: Boritni; podveznoti, pokriti KOJ 1833, 157; Dolipadne hôbo i na nyega jo scsé podveznoti KAJ 1870, 11

podvoriti -dvòrim dov. *postreči, ponuditi*: Nyegova tivárisicza pa podnúti Lehmana strásarszkoга kapitána, da priliko podvori aresztanti z-temnice vò odfúknoti KOJ 1848, 10; Ka radofzt dá, vfze podvorio BRM 1823, 134 **podvoriti se** -dvòrim se *biti postrežen*: tú sze podvori csemi goszt KOJ 1845, 38 **podvòrjeni** -a -o *postrežen*: eden lêpi hram, v-sterom sztári honvédje szo vszegom podvorjeni AIP 1876, br. 1, 8

podvrči tudi podvrčiti in podvrčiti -vržem dov. *podvreči*: pouleg one moucfi, fz-šterov on more vfza lzebi podvrčfi KŠ 1754, 141; po kom je zmo'zen i podvrzti lzebi vfza KŠ 1771, 598; Temnofzt pámeti pa Krizштуfevoj vouli podvr'ze KŠ 1754, 127; pod szvojo oblászt podvr'se nekaj z-lejpm, nekaj po szili vsza imenitnejsa meszta KOJ 1848, 67; On podvr'ze národe pod nász TA 1848, 38; Vfza fzi podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1771, 674; Kakoli fzi na ete lzvejzt sztvouro, Vfza fzi pod nogé nyega podvrgo BKM 1789, b; vsze szi podvrgao pod nogé nyegove TA 1848, 7; ino ga je pod Právdó podvergal (djál) SM 1747, 10; Boug je vfze podvrgao pod nogé nyegove Krifztusa KŠ

1754, 131; I vfza je podvrgao pod nogé nyegove KŠ 1771, 575; Ki fzo za dúfo mojo lzvoj linyek podvrgli KŠ 1771, 484; Teda fzo podvrgli mo'zé govoreése KŠ 1771, 358; Ki fzo orfzáge podvrgli Krifztusi BKM 1789, 327; Da bi te cslovik Vszáko sztvár Szebi podvergo BKM 1789, 158 **podvrči se** -vržem se *podvreči se*: Sto bi fze Tebi rad V-bojazni nepodvrgao BRM 1823, 104; Podvrfzte fze Bougi KŠ 1754, 118; vfzi fze pa edendrúgomi podvrzte KŠ 1771, 713; ka sze naj podvr'zejo tomi, ka AIP 1876, br. 2, 6; ki fzo fze nej borili, nego fzo fze tim húdim podvrgli KŠ 1771, 757 **podvrženi** -a -o *podvržen, podložen*: vfzáki cslovik Bo'zój fzrdi jezte podvržen BKM 1789, 29; Nej je podvrženi szlú'zbi brat KŠ 1771, 502; Kaj je tebi podvržena BRM 1823, 408; Ár je sztvorjený mérnofzti podvrženo KŠ 1771, 465; i z-tém Szrbia vecskrát Ruszkomi országi podvrženi sztális prisla AIP 1876, br. 8, 2; ki fzo po Julius Czaezari nyemi podvrženi bili KŠ 1771, 434; Gda pa veli, kaj fzo vfza podvržena KŠ 1771, 522; Moci i csúda telika Szó podvržena nyemi KAJ 1848, 13

podvrž -a m *podvržek*: Podvrž szòdbe KAJ 1848, 141; Márna szo vsza, I podvrž sorsa vihéra KAJ 1848

podvrženost -i ž *podložnost*: Isztina, ka ta mála podvrženoszt táksa, kak ta velka AIP 1876, br. 9, 2

podvučenjé -á s *poučenje*: Za vtrdjenýé katolicsansztva szo nyim Mésniki dáni na podvucsenyé lúsztvu KOJ 1848, 112

podvužgáti se -žgém se dov. *zanetiti se, začeti se*: veliki boj sze podvužgé, v-sterom on szvoj trónus zgibi AI 1875, br. 1, 2

podvzéti -vzémem dov. *ukreniti, lotiti se*: jeli sze od sztrána poterdi, ka sze vládarsztvo od miniszter-predsednika naprédanoj pôti navézanye pogodbe podvzélo AIP 1876, br. 6, 2

podvzétje -a s *podjetje*: Jaz dobro znam, ka eto podvzétje szamo kapla zmorja znanosztí AIP 1876, br. 12, 1

podzajéti -zájmem dov. *osvojiti*: Ki szo pravili: podzájmo prebiváliscsa Bo'za TA 1848, 68 **podzajéci** -a -e *povzemaajoč*: Podzajécsi pa Jezus ercsé KŠ 1771, 204

podzdigávanje -a s *dvig, zvišanje*: i vszigdár potrebcšina krédi bila za odgovárnýenje toga podzdigávanya AI 1875, br. 1, 1

podzdignoti -em dov. *zvišati*: miniszterium sztroske vszáko leto podzdigno AI 1875, br. 1, 1

podzèmlasti -a -o prid. *podzemski, podzemeljski*: Lisica živé v podzèmlasti lüknoj AI 1878, 9

podzèmleni -a -o prid. *podzemski, podzemeljski*:

Té kopáč .. je celo za svoje podzemleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10

podžár -a m *spodbuda, pobuda*: Poszebni pod'sár i pogon je dao lutheránsztvi Thurzo Gyüri KOJ 1914, 125

podžiganje -a s *vnemanje, spodbujanje*: I vzemmo edendrugoga na pamet pod'ziganje ljubnozfti i dobri dejl KŠ 1771, 689

podžigati -am nedov. *podžigati, spodbujati*: Ali tú szo ga priátelje znali na toliko pod'sigati KOJ 1848, 61; greihom obtellèn, fteri nyemi nyegovo Dúfno fzpoznánye podfiga TF 1715, 36; Nábüd voja je pod'ziga KAJ 1870, 111; húdo náklonofzt .. nego jo escse pod'zigamo KŠ 1754, 60; Rad je kmete prouti plebánusom podpíhávo i pod'sigao KOJ 1914, 114; Eto oszrámotejnje je Matyasa I. pod'sigalo KOJ 1848, 64 **podžigati se** -am se *razvnemati se*: potács narodjený náfféga, geto fze pod'ziga od gehenne KŠ 1771, 750

podžigávati -am nedov. *podžigati, spodbujati*: Profzimo te, po tvojem fz. Dúhi pod'zigávaj náfa fzrczá KŠ 1771, 834

poètom prisl. *potem*: Poetom psenica v-drovnom szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; Poetom tri mertúki bodo núcani AI 1875, br. 2, 2

poètomtòga prisl. *potem*: Ali poetomtoga on bude joukao tú'sno SIZ 1807, 56

pofárbani -a -o prid. *pobarvan*: Pred nyom je potop erdècsi Pofárbani vefz fzkrvjom BKM 1789, 228; ocsi fzo pa z-krvjom pofárbano nyegovo fzúknjo na kazalo pofzlali KM 1796, 24

poflásrati -am dov. *tlakovati*: pomágajte nám vfzi, i poflafzrajmo véfz fz-kaményom KM 1790, 80

poftíšani -a -o prid. *utišan, pomirjen*: Po etoj lútoszti szo denok nej húdovolni szrdniczke poftissani KOJ 1848, 50

pogáča -e ž *pogača, potica*: Jejmo vúzenfzke pogacse, Mí zvelikem radofztyom BKM 1789, 97

pogáčni -a -o prid. *pogačen*: 'Ze zdaj eti prinasz edno vékse pogácsno jaboko po seszt krajcari odávajo AIP 1876, br. 11, 8

pogájanje -a s *pogajanje*: József I. Pálfi Jánosa pooblászti z-Rákóciom i 'snyegovimi drú'sbeniki vu pogájanye sze púsztití KOJ 1848, 105

pogájati -am nedov. *zadevati*: Kak bi fze mi nefztrasnoli, Szmrt náfz vfze pogája BRM 1823, 444; Oh eto nóvo leto mi Na dobro naj pogája BRM 1823, 35 **pogájati se** -am se *shajati, razumeti se*: gdabi vido fztári Ábrahám, ka fzo fze nyegovi pafztérje z-Lotovimi pafztérmi nej mogli pogájati KM 1796, 16; Koga za dobroga

zovémo, Húdo fze z-nami pogája BRM 1823, 370; Níti sze vu niksoj récsi 'z-nyim nepogájaj KAJ 1848, 203

pògan pogàna m *pogan*: Od vùnejsnyi rogáti grejhov fze escse i pogan i 'zidov lejhko zdr'zi KŠ 1754, 69; naj ti bode, liki pogan i publikánus KŠ 1771, 59; ki jo tak nema za Mater, sze má za pogana dr'sati KOJ 1845, 76; rávno kak i ti drúgi, (poganye) SM 1747, 8; Ár eta vfza poganye fzpítávajo KŠ 1754, 90; I vu nyegovom Iméni poganye fze vúpali bodo KŠ 1771, 39; Ino poganye, Naj tebé dicfijo BKM 1789, 5b; v-Meliti prebivajoucfi pogánye fzo je radi gori prijali KM 1796, 130; Zaka besznejo poganye TA 1848, 3; Gofzpoud odvrné pogánov tanács KŠ 1754, 163; Zemla Zabulon, Galilea pogánov KŠ 1771, 12; Vnogo je bilou 'Sidovov i pogánov KM 1796, 124; fzetvlofzt pogánom na préfzvecsanye SM 1747, 58; fzetvlofzt, pogánom na poszvecsenyé KŠ 1754, 243; i fszoudbo bude pogánom nazviscsávao KŠ 1771, 39; ino vuclíte vfze lúfztvo (pogane) TF 1715, 31; nai blagofzlov Abrahámov med pogáne pride SM 1747, 17; Jafz te zdaj med pogane poslem KŠ 1754, 76; da fzo Bo'zo fz. rejcs med pogane nefzli KŠ 1771, A5b; Proszí me i dam ti pogane za örok TA 1848, 3; Záto fze imé Bo'ze za vaffo volo preklinya med poganmi KŠ 1754, 157; vcsinyeno je da bi fze i v-Rimi med 'Zidovmi i poganmi zá'zgala rejcsi Krifztulove fvejcsa KŠ 1771, 434

pogánjáč -a m *gonič*: Jünci szo brezi kerme, napájanya i pogányácsa zràven na Stajerszko pripelali KOJ 1914, 109

pogánjati -am nedov. **1. priganjati**: K-med-sztavkom sze májo zracúnati recsi, z-sterimi návado mámo nejme sztvári pogánjati KOJ 1833, 114; 'sivino, csi vozis, nepogányaj KOJ 1845, 103 **2. delati, da pride kdo v določeno stanje, pospeševati, prizadevati si**: da je nouva beltinszka fara dovoljena (1769) ka je nájbole proszo i poganyao Jerebicz Stevan, beltnszki zle'senik KOJ 1914, 153; ino je prouszto lúsztvó k nyihovoj bo'soj szlú'sbi z posztrasüvanyom poganyao KOJ 1914, 119; ino pápince k nyihovoj bo'soj szlú'sbi z mecsom pogányali KOJ 1914, 116 **pogánjati se** -am se *poditi se*: Táksa szvetloszt sze dá od vótra szem i tá pogányti KOJ 1845, 116

pogànski tudi pogájnski in pogánjski -a -o prid. *poganski*: Ka ti má skòditi blòden rod poganszki KAJ 1848, 166; Vóra pogányfzka, ftera dofzta Bogouv vórje KŠ 1754, 85; Bo'se, ki fzi vno'fino pogájnszkoga národa pripelao KM 1783, 90; Nazvfcsávanye Izraeli dáno od pogánfzkoga gori vzétja KŠ 1771, 470;

Pogánfzke nevernofzti tak bodoucsi KŠ 1771, 554; Ka je Pogánfzkomí lúfzvti prouti fztano SŠ 1796, 64; Steroga fzo i notri pelali gori ga vzévfí ocseve nafí z-Jezufom vu pogányfzko ládanye KŠ 1771, 362; Vojvoda, komi szo priszégnoli po poganszkoy segi KOJ 1848, 7; Efzi fzlisijo poganfzki zmiseni Bogovje KŠ 1754, 10; znáte, ka poglavniczke poganfzki gofzpodújo nad nyimi KŠ 1771, 66; Poroudo fze je vu Antiochii Sirie nej od poganfzki roditelov KŠ 1771, 157; ár sz vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili, divjim poganszkim Magyarom kázali KOJ 1848, 10

pogánstvo -a s *poganstvo*: Szlovenje szo negda z pogansztva zráven na tiszto vöro sztánili KOJ 1845, 71; Kupa, ki sze je po nazájszprávlanyi indasnyega pogansztva na prejdnye Vojvodszto tro KOJ 1848, 12

pogásiti -ím dov. *pogasiti, preprečiti*: Da divjazen szvojo 'zéjo pogaszi TA 1848, 84; Pogászi vu meni hüdoga dühá gizdoszti KM 1783, 130 **pogášení** -a -o *pogášen, gašen*: Mort sze z-pogasenoga vápna i preszéjanoga pészka mészka KAJ 1870, 74

pogašénje -a s *pogashitev, preprečitev*: Redovno sze voda i vino pijé na pogasenyé 'zija KAJ 1870, 46

pogašúvati -újem nedov. *gasiti*: Zvodôv pogašújemo ogen BJ 1886, 32

pogibati -am tudi -lem nedov. **1.** *pogubljeti se*: Vfzkúsávanyi pogibati Ne dáj nám BKM 1789, 179 **2.** *toníti, utapljeti se*: i podáj mi tvojo fz. rokou, ár pogiblem KM 1783, 184; Gofzpodne, zdr'zi náfz, pogibamo KŠ 1771, 26; i kcsafzi fzo fze ládje napunyávale, i pogibali fzo KŠ 1771, 193 **3.** *umirati*: jafz pa od gláda pogibam KŠ 1771, 223; I pogible czêla sztáva, Vu velikoj szühocsi KAJ 1848, 358; pren. i znôtra vu meni pogible szrcze moje TA 1848, 116 **pogibajóci** -a -e sam. *umirajoči*: Vlê 'zitek v-pogibajócsa Vu velikoj vrocsini KAJ 1848, 359

pogibel tudi pogübel -i z *pogubljenje, poguba*: Veszdelem; pogyibel KOJ 1833, 181; Naj szí me sztrási pogübel KAJ 1848, 239; od vfze pogibel obarvau TF 1715, 45; ino od vszáke düssevne, i telovne pogibeli obarval ABC 1725, A5b; ino od vfzáke düfsevne, i telovne pogibeli obarval SM 1747, 43; náfz od pogibeli bránijo KŠ 1771, 850; obari od vfze pogibeli BKM 1789, 348; Herodes bode ífzkaó to dejte na pogibeó KŠ 1771, 8; na pogübel KAJ 1870, 68; Ali v-pogibeli táksi Szpádnejo neszrecsni BKM 1789, 7; vu szmrtnoj pogübeli TA 1848, 75; nego ga pomágajmo vu vfzej 'zitka i tejala potrejbcsinájh ino pogibeli

KŠ 1754, 35; ze vsze pogübeli TA 1848, 20; nebi trbelo po velkoj vodi med pogübelami prékgaziti KAJ 1870, 116

pogibèlen tudi pogübèlen -lna -o prid. *poguben, nevaren*: Té fztális je 'fe vu fzebi bio zadofzta pogibelen KM 1790, 92; da z-toga náglóga szgrumlejnya i pogüblejnya nouvi pogibelni vihér za Krála sze osznouva KOJ 1848, 27; Tak nas pogübelen bin KAJ 1848, 6; I nepriátela pogübelna mecsa, Ne vidís SŠ 1796, 10; I kak pogübelna KAJ 1848, 149; Csaláren je úrok, nefztálno bogáfzstvo, iménye pogibelno SŠ 1796, 131; fto je obarvao naffé fztáne, i polá od pogibelnoga vihéra KM 1790, 32; i ftero csloveka od vnouge féle pogibelnoga fzkúsávanya lejko bráni SIZ 1807, 8; 'Z-nyé pogübelnoga támna KAJ 1848, 3; Od pogübelne, i vekivecsne fzmrti KM 1783, 47; v-pogübelen beteg szpádne KAJ 1870, 108; Doli fzpisúje nyih pogibelno 'zivlejnye KŠ 1771, 719; k-molítvam opominati, gda sze pogibelni oblóczke pribli'sávajo KOJ 1845, 10; Ka fzo fze vfzáke féle pogibelne mühé povnou'sale KM 1796, 34; zvün pogibelni betegov potrejbno je KMK 1780, 64; od márhe nistere pogyibelne betege zvrácsati KOJ 1833, XV

pogibèlno prisl. *pogubno, nevarno*: Nafzlejdnje kak je pogibelno vu hüdo tiváristvo fze zmejfati KM 1796, 10; pokedob je lüdem szmertno pogibelno bilou v povodni v Túrniscse hoditi KOJ 1914, 153

pogibèlnost tudi pogübèlnost -i z **1.** *pogubljenje, poguba*: teda na nágli pride na nyé pogibelnofšt KŠ 1771, 621; Ni fzsreca, Ni pogübelnofzt BRM 1823, 40; Znaffé pogibelnofzti i nefzrecsne fztáve KŠ 1754, 125; vó fze vjáví cslovik grejha, fzin te pogibelnofzti KŠ 1771, 627; i fzmrt Jezuffa Krisztussa, ki me je odküpo od vekivecsne pogibelnoszti KM 1783, 139; Obari náfz od pogibelnofzti BKM 1789, 345; naj medtejmtoza ti drügi brezi pogibelnofzti domá ofztánejo KM 1790, 8; naj bi fze ofzloubodo od te obcfínfzke pogibelnofzti KM 1796, 11; Edni erdélzski Velikási szo z-ete pogibelnoszti k-Törkom odszkocsili KOJ 1848, 86; Od düsne pogibelnoszti Te on varje miloszívno KAJ 1848, 196; Gofzpodin Bog, vpogibelnofzt, ne púfzti náfz SM 1747, 85; Ta divjácsina odide na pogibelnofzt KŠ 1771, 797; V pogibelnofzt fzmó fzpadnoli BKM 1789, 125; ne zdrédnoga, hüdoga po'selejnya, záto, ár csloveki dofzta-féle pogibelnofzti napravla SIZ 1807, 9 **2.** *nevarnost*: csi fze fzvoje dobre voule vpogibelnofzt pífzti KŠ 1754, 36; vpogibelnofzti na vodi KŠ 1771, 543;

Du'sni fzmo vu etom Szvefztvi táo meti i vu fzmrtnoj pogibelnoľtzi KMK 1780, 63; Povôden, ogen ino druge pogübelnosti BJ 1886, 20

pogibiti tudi pogübiti -im dov. **1. pogubiti, uničiti, zapraviti:** fteri more i düfo i teĵlo pogibiti vu ognji peklénfzkom KŠ 1771, 33; Eden je právededávecz, ki je zmo'zen zdr'zati i pogübiti KŠ 1771, 752; Pogübis la'zcze TA 1848, 5; Tát ne pride, nego naj pogibi KŠ 1771, 300; Ono Vrága obláda, i fzmrt pogibi BKM 1789, 50; Gréh vász nepogübi BRM 1823, 8; ka dobroga gláľza z-naľfím hüdim 'fitkom ne pogibimo KM 1796, 67; Düfno zvelicsanye da ne pogibite BKM 1789, 189; Oni szami szebé pogübijó KAJ 1848, 10; Prifáo fzi, da bi náľ pogübo KŠ 1771, 177; szo ga tudi nadigávali, ka nebi szvojo düso pogübo KOJ 1845, 61; Ár fzam nej divojsztva pogibila KM 1783, 230; Pokárao szí pogane, pogübo te neverne TA 1848, 7; ka je i pamet pogübo KM 1790, 76; Vnogo Angyelov je Bo'so milofčo pogübilo KMK 1780, 10; Sz-tákfim tálom fztá pogübila fzvojo nekrivicnofzt KM 1796, 7; Ár fzi je obládo, moucs fzo pogübili BKM 1789, 311; Szmrt je fzmrtymog pogübo BKM 1789, 102 **2. ubiti, umoriti:** Vfzegavejcs ga je fteo pogibiti KM 1796, 58; vnouge je dáo ovak pogübiti KOJ 1848, 16; Jezufa bi pa pogübili KŠ 1771, 94; gde bi Hunyadia brscsaszanje pogübili KOJ 1848, 55; Kráo pogübo je ľudomorcze one KŠ 1771; Dózsa Gyüria szo med grozovítnimi mántami pogübili KOJ 1848, 17 **pogibiti se** -ím se *pogubiti se, uničiti se:* da fze pogibi edna kotrig tvoji KŠ 1771, 16; ne pogibimo fze KŠ 1771, 535; i poľzoude fze pogübijó KŠ 1771, 29 **pogübévši** -a -e *ko je pogubil, uničil:* pogübévši ednoga z-obilnov rokov dajovitnoga csloveka AI 1875, kaz. br. 8 **pogübléni** tudi pogübléni -a -o **1. pogubljen:** Ali jaľz, oh nevolni i pogübléni Szin KŠ 1754, 225; ni pogübléni nepriáteo vrág nám ne dá pocsíka KŠ 1771, 839; Za mé pogüblénoga, Csleka na fzmrt ide BKM 1789, 69; Ne razmim jasz, pogübleni KAJ 1848, 101; náúra naľľa takje pogüblena TF 1715, 19; fsterie mené pogüblénoga csloveka ofzloboudo TF 1715, 22; mené pogüblénoga odküpo KŠ 1754, 98; ki náľz je obéľzelo, Pogübléne lidi BKM 1789, 40; i od kács fzo pogübleni KŠ 1771, 509; Nej fzo pogübleni BRM 1823, 5 **2. izgubljen:** nej fzam poľzlan, nego kpogüblénim ovcz hi'ze Izraelfzke KŠ 1771, 51; ka fzi mené pogüblénoga fziná gori prijáo KM 1783, 152; Mi fzmo rávno tak, liki te pogübléne ovczé KŠ 1771, 834; iscľi gori pogüblene ovcficze KM 1783, 117 **pogübléni**

-a -o sam. *pogubljeni:* Ár je záto prifáo Szin cslovecsi, naj zdr'zi to pogübléno KŠ 1771, 59

pogüblavajúóci -a -e prid. *pogübljajoč se:* te pogüblávajoucse fare dugoványa KOJ 1845, 3

pogübüvati -üjem nedov. *pogübljati:* Ár je Sin cslovecsi nej prifáo düfe ľüdi pogübüvat, nego zdr'závat KŠ 1771, 201

pogünjávati -am nedov. *pogünjati:* Ka te krvárni jálec Szpráva, tó vfze pogünyáva BRM 1823, 390

pogünoti tudi pogünoti -em dov. **1. pogünoti, umreti:** Da vrág Pogünoti more SM 1747, 80; csi ga na koj rátamó, gde more pogünoti KŠ 1754, 38; I nedáj nám pogünoti BKM 1789, 131; Ár bi tak mogo pogünoti BKM 1789, 219; i lá'zi zmislávecz pogüine KŠ 1754, 57; Ár vfzi, ki mecs vzemejo, od mecsa pogüineo KŠ 1771, 90; I fteri jálnoszt govorió, Hitro oni pogüineo BKM 1789, 8b; nefčem kaibi pogüinol SM 1747, 69; I pogüino je tretyi táo fztvorjenjá KŠ 1771, 781 **2. prenehati obstajati:** i tou pogüine vfzáko bogáľztvo SM 1747, 82; pogüine i bogáľztvo SŠ 1796, 131; Tak bi velz ete fzevjt pogüino BKM 1789, 29; Po vóri je Ráb práznicza nej pogüinola KŠ 1771, 693

pogüladiti -gládim dov. *pogüladiti:* Pallérozni; pogüladiti KOJ 1833, 168; Pogüladí nyemi z-rókciov lice AI 1875, kaz. br. 7; on je tiszto z-negrbanim cselom pogledno, z-rokouov pogüado KOJ 1845, 7

pogülavár -a m **1. pogülavár, cesarski namestnik:** liki je Sirie pogülavár bio Czirenius KŠ 1771, 167; da ga zdravoga pripelájo Feliczí pogülavári KŠ 1771, 415; ino szí vszigdár 'snyegovoga roda Pogülavára zbirali bodejo KOJ 1848, 7; Boug lidi po Pogülavári ravna KM 1790, 80; Jezus je fztáuo pred pogülavárom KŠ 1771, 93; Vküp sztáplájo králi zemelszki, i pogülavárje tanács dr'zijo TA 1848, 3; Preporácsam tebi Gofzpodne Pogülaváre KMK 1780, 103 **2. občinski pogülavár, svetnik:** Od haszka pogülavárov KM 1790, 78; bi vász mogeo pokáratí vász bisztricske pogülavare AIP 1876, br. 8, 8

pogülavárník -a m *pogülavár, vladar:* Od pogülavárníkov k-hercegovinancom za mirenya volo poszlanim pogodba zaman bila AI 1875, br. 1, 2

pogülavárstvo -a s **1. vladarstvo:** Pogülavárftztvo KM 1790, 8; na fteroga plécsaj je pogülavárftztvo KŠ 1771, 814; ki je gláva vfzega pogülavárftztva KŠ 1771, 606; pogülavárnika bi sze tüdi radiva rësila od törszkoga pogülavársztva AI 1875, kaz. br. 3; Naj znána bode zdaj pogülavárftztvi KŠ 1771, 578; gda na níkoj fzprávi vfze pogülavárftztvo KŠ 1771, 522; Doli je fzeľjkáo takáj pogülavárftztva

i obláfzti KŠ 1771, 607 **2. oblast:** Poglavaríftvo je zapovedalo KM 1790, 56

poglavinstvo -a s *vladarstvo*: Ár fzo vu nyem fztvorjena vfza poglavinfztva KŠ 1771, 604

poglaviten -tna -o prid. *glaven*: ino z-Dühom poglavitnim okrejpi me KOJ 1845, 129

poglaviti -a -o prid. *glaven*: Ár je nafzkori poglavito gofzpodo fzlü'so KM 1790, 58; Poglavitim ino postenim dobro delnikom SM 1747, 2 **poglavitéjši** -a -e *pomembnejši, važnejši*: Nej fzte vi vnogo poglavitejši od nyih KŠ 1771, 20 **náj poglavitéjši** -a -e *najpomembnejši, najvažnejši*: Toga Recfenya nai poglaviteife Jedro fšvétoga pífzma SM 1747, 32; kai dare ona od dühovnoga dugoványá naj poglaviteife fché premislávati TF 1715, 3; Páli krfztsánfzke naj poglavitejse fzo ftiri KŠ 1754, 85; Toga nai poglaviteifega recsenya SM 1747, 1; Stere fzo pa te naj poglavitejse fztvári KŠ 1754, 94

poglavnik -a m **1. vladar**: Poglavnik fšveita obláfzti neima SM 1747; Szrbszki poglavnik, Obránovics Milán sze o'zeno AI 1875, br. 1, 2; Sztáva Poglavnika i Krála BRM 1823, VIII; Szlovenye nemajoucsi Poglavnika KAJ 1848, VII; ono poszlanikszto, stero od poglavnika dugoványá vözravna AI 1875, 2; Szrbszki i Csarnegore poglavnika bi sze rêsila AI 1875, 3; znáte, ka poglavniczke poganfzki gofzpodújo nad nyimi KŠ 1771, 66; Za mir szkrblivi poglavniki Europe vszaki poszlo AI 1875, kaz. br. 3; pomáganye dobijo od Szrbie i od Csarnegore poglavnikov AI 1875, 3; Ar neimamo mi boine nego proti poglavnikom SM 1747, 26; nego prouti poglavnikom KŠ 1754, 105; Opominaj je, naj poglavnikom podlo'zni bodo KŠ 1771, 660; I pred poglavnike pelani bodete KŠ 1771, 32; Szvejta poglavnike, Od'zené kraj od nálz BKM 1789, 18; znikakfim tálom fzi nej náj ménfa med poglavniki Júde KŠ 1771, 7; pren. Da oh poglavnik 'zitka! Gda pride Soudba fžkrádnyá BKM 1789, 8; Ocoo vekvecsnoqa, Mirá poglavnika BKM 1789, 17 **2. poglavar**: Gda bi pa on eta nyim gúcsao, ovo eden poglavnik pridoucsi molo ga je KŠ 1771, 29; I pridoucsi Jezus vu hi'zo toga poglavnika KŠ 1771, 30; fze zavrcfi od fztarií, i popoufzki poglavnikov KŠ 1754, 111; nego fzo ga escse za vragouv náj véksega poglavnika zváli KŠ 1754, 106; fzo pravili, vu v'raj'zem poglavniki mecse vö vragé KŠ 1771, 31; Vu hintôvi szedécsó goszpodo je za poglavnike dr'zao KAJ 1870, 117 **3. oblastnik**: Ár fzo Poglavniczke nej na fžtrájh tim dobro csinécsim KŠ 1754, 34

poglád -a m **1. vid**: Čütênýa mam pét. Náj mre:

poglád BJ 1886, 40; ino kaibi fšleipi poglád vzéli SM 1747, 11 **2. dejavnost organa vida**: Bio je pa poglád nyegov, liki bližk KŠ 1771, 97; Od vfzega hüdoga pogláda fze varte KŠ 1771, 623; Oni szo tak osztroga pogláda KOJ 1845, 113; Kotera ifztina poglád májo modroufzti KOJ 1845, 60; Li za eden hüdi poglád na hüdo BKM 1789, 439; zná poglád szvoj z-vüpanyem kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; Margéce szlédnyi poglád mo'zá vidévesi vgaszno AI 1875, kaz. br. 9; Ferkec je potom eden poglád vergao na Jôžeka BJ 1886, 6; Ár on vsze vlejpom rédi, Moudro ravna vpogládi BKM 1789, 16; Sz-fzrczom, fžpogládom KŠ 1754, 37

pogládati -am dov. *pogledati*: Pogled name, Gofzpon SM 1747, 90; Pogládajte vi zdaj mene BKM 1789, 68; Bog poglei na nálz SM 1747, 86; Szmrť je hüdím, 'sitek dobrim, poglej ednoga v'sivanya, kak je rázlocsni konecz KM 1783, 63; Poglej Ocsa na Krifztufa SŠ 1796, 43

pogládnoti -em dov. **1. pogledati, ozreti se**: Tekinteni; pogládnoti, prestimati KOJ 1833, 175; okouli fžebe pogládne KŠ 1754; Pogledni na me SM 1747, 94; Razmita, poglenta mené SIZ 1807, 46; nai on fžám okouli fžebe pogládne TF 1715, 43; Drúgocs, nai on fžám okoli fžebe pogládne SM 1747, 42; Bog je pogledno vfzeh SM 1747, 4; on je tiszto z-negrbanim cselom pogledno KOJ 1845, 7 **2. ogedati si kaj, spoznati**: nyivo fžam kúpo i potrejbno mi je vö idti, i pogládnoti jo KŠ 1771, 220; i nej vláko vöro mogao pogládnoti za fžvojimi hlápcez KM 1790, 74; csi predfzé denes, pa pogládnes ete, i prve pefzmi BKM 1789, 4b; ár je znao, kâ je pazlivi pojbits, ki rad vsze dobro pogládne i zvedáva KAJ 1870, 115; Od Csloveka, steroga pogládne na nyegovo vreime SM 1747, 35; i erkao je meni: pogledni, ne vcsini toga KŠ 1754, 150; vr'zi vö prvo trám zoká tvojeqa i teda pogledni KŠ 1771, 21; i poglednimo to zgojeno rejcs KŠ 1771, 168; Pogledmo ka nám je k'zitki, Boug dao BKM 1789, 31; Hodmo vBetlehem, Poglednimo Krifztusa vnyem BKM 1789, 22; Ercsé nyima: hodta i poglednita KŠ 1771, 267; Poglednite mefzto groba, Vu kom le za tejqo nyega BKM 1789, 97; Ete je pisanye pogledno BJ 1886, 5; i, geto je vfza okouli pogledno KŠ 1771, 137; zadovolscsinov bom(o) nazhájq poglednoli na eto pot AI 1875, kaz. br. 1; ár je potrejbno naj pogládneva brate náfé KŠ 1771, 390; Naj pogládne tvo teskoucsó BKM 1789, 15 **3. obiskati**: fžkim valz (csi nafzkori pride) pogládne KŠ 1771, 698 **pogládnoti se** -em se *ozreti se*: Pogledni fze za nemocsnoqa, Ino krkoga SŠ 1796, 165 **pogládnovši**

- a -e *ko je pogledal*: I okouli poglednovfi fze nyé, ercsé tomi csloveki KŠ 1771, 183; ki poleg szvoje pafztérzfke dú'znofzti poglednovsi te Szlovenzfke Gmaine BRM 1823, 1
- poglejùvati** -ùjem nedov. *pogledovati*: mlado'zenc tak veszélo poglejùvo to szvojo szneho AIP 1876, br. 9, 4
- poglihati** -am dov. *pomiriti*: Pùspecke szo denok z-lejpm poglihali oco z-szvojim szinom KOJ 1848, 38 **poglihati se** -am se *pomiriti se*: Rad bi sze poglihao z-Czaszarom KOJ 1848, 99
- poglobòčiti se** -im se dov. *poglobiti se*: notri vrêzanye má, kama sze teva dvá prszтана poglobocsita AIP 1876, br. 9, 6
- pognàti** -ženém dov. *pognati, povzročiti, da kdo pride v določeno stanje*: goszpoudje, steri szo szvoje kmete po szili na lutheransztvo pognali, preminoli KOJ 1914, 136
- pognojiti** -im dov. *pognojiti*: je prvle zemlou zourao tvoj oca, pognójo je KM 1790, 30
- pognòjeni** -a -o *pognojen*: I na vîzàko trétye leto fzo vlze nyegove nyive bílé pognojene KM 1790, 68
- pògodba** -e ž **1. pogodba**: Alku; pogodba KOJ 1833, 150; Ovi Avarci pa, ki szo sze tój pogodbi nej steli podati KOJ 1848, 6; bi rávno telko mlájsov gorivzéli z-táksov pogodbov KOJ 1833, XVI; da sze za vogerszkoga Krála okoróna pod táksov pogodbov KOJ 1848, 20; nego 2. poulek negdasnyih pogodb koróna vogerszka szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 7 **2. pogajanje**: Escse v-tisztom, 1866-tom leti v jeszén sze pogodba zacsnola AIP 1876, br. 2, 2; Szamo ka hercegovinanci tó právjio, ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepisztiyo AI 1875, kaz. br. 3; poszlanika poszlo, ka bi eti poszlavci pogodbov zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3
- pogodbáva** -e ž *pogajanje*: Pogodbáva med nasega i med Ausztrie sztrána minisztería itak je në dokoncsana AIP 1876, br. 5, 1
- pogodbávanje** -a s *pogajanje*: je lùsztvo csakalo, zjàksim názhajom sze v-Becsí pogodbávanye dokoncsa AIP 1876, br. 6, 2
- pogodbávati se** -am se nedov. *pogajati se*: Zdaj sze törki pogodbávajo AIP 1876, br. 4, 3
- pogòbeni** -a -o prid. *pogojen*: Pogodbeni: ha hogyha KOJ 1833, 112; Pogodbeni (fòltételezòk): ha AIN 1876, 66
- pogodbénje** -a s *pogajanje*: Po krátkom vrèmeni sze prevr'ze, sz-káksim názhajom sze pogodbénye dokoncsalo AI 1875, br. 1, 2
- pogòbeno** prisl. *pogojno*: Geto kaj pogodbeno, i z-negvisnim dokoncsanyom kaj zgovárjamo KOJ 1833, 141
- pogoditi** -im dov. *dati, obljubiti*: Ti me pomágas, vodis, Zvelicsanye pogodís BRM 1823, 367
- pogoditi se** tudi pogouditi se -im se *pogoditi se, dogovoriti se*: Eggyezni; zjediniti KOJ 1833, 154; Atilovi szinovje szo sze za ocsovino nej mogli pogoditi KOJ 1848, 5; Bethlen 'selej sze z-Czaszarom pogoditi KOJ 1848, 92; Z-prájszkim Králom sze lehko pogodi KOJ 1848, 116; Pogoudo fze je pa zdelavczmi na dén za eden 'zukavecz KŠ 1771, 64; i pogoudili fzo fze 'znyim KŠ 1771, 245; Teda sz z-tòrszkim Czaszarom tak sze pogoudili KOJ 1848, 78; Etaksi hip szo szi navkùpe koszitvo pogoudili KOJ 1914, 152 **pogòjeni** -a -o *dogovorjen*: Csi bi dneszvùtro niki vrli skolnik za pogojeno plácso soulo dr'sao KOJ 1845, 17; da je szkoupi Czaszar szpogojenih 100 jezér zlátov plác sati odlásao KOJ 1848, 67
- pògor** -a m *požar*: Pogor KAJ 1848, IX; Mrmras neverno v-pogori BRM 1823, 133; Bòga bantùjes v-pogori KAJ 1848, 36
- pogorélec** -lca tudi pogorévec -vca m *pogorelec*: Csi bi treblo z-vu'sgánoga hrama kaj vònosziti, pogorelci poulek kvára nej trbej escse véksega csiniti KOJ 1845, 105; Pogorévci szo od Haynald érseka 5000 rainskih dobili na pomòcs AI 1875, kaz. br. 8
- pogorénc** -nca m *pogorelec*: Csiglih eti kastigani bodo, sztém pogoréncom nede pomágano AI 1875, br. 1, 8
- pogorèti** -im dov. *pogoreti, zgorèti*: Ár pride té dén, gda vefz fzvetli fzvejt, od ognya pogori BKM 1789, 436; Rába je pogorejla SIZ 1807, 15
- pogoréni** -a -o *pogorel*: pogorene vèszí sze more lidim gorizozidati AIP 1876, br. 6, 3
- pogorišče** -a s *pogorišče*: gde nájde szama pogorisca KOJ 1848, 37
- pogòstom** prisl. *pogosto*: Naprstnjek rasté pogostom v logáj AI 1878, 50
- pogòstoma** in pogòustoma prisl. *pogosto*: Kamelija rasté pogostoma po našem poli AI 1878, 50; Csedén kmet gosztsenyá pogoustoma nenapráva KOJ 1845, 33; Nyim je Maria tak drága i lùblena bila, da szo jo pogoustoma obiszkávali KOJ 1914, 106
- pogovárjanje** -a s *dogovarjanje, razpravljanje*: Bèlo II. nagne, da on sztálise i Réde vu Arad na pogovárjanye vkùppozové KOJ 1848, 27; palatin, steri je lutheráne vkùp pobérao vu meszto Zsolno na pogovárjanya KOJ 1914, 125
- pogràbiti** -im dov. *prisvojiti si, odvzeti*: Zoltáno(va) malolejtnoszt ze nyim je zdejla

za praví casz nyou nazáj pograbití KOJ 1848, 8; Z etaksov csalárnosztjov je törk Búdino pográbo KOJ 1848, 81; ino vsze, ka szo od nyega pográbili, nazájvzeme KOJ 1848, 64 **pográbivši** -a -e *ko je odvzel, izropal*: po gornjoj Vogriji vsze pográbivsi, vu Morávijo setúvao KOJ 1848, 93 **pográbieni** -a -o *prisvojen, odvzet*: je pográbieni ocsinszki kints mejla KOJ 1848, 39; bogásztvo nyihovo pográbieno KOJ 1848, 96; ino naj pápinszkim Cerkvam i Popom po szili pográblene funduse nazájpüsztijo KOJ 1845, 67; ino negda pográblena nazáj priszvojiti KOJ 1848, 70

pograbláti -gráblam dov. *pograbití*: Vertinya po'zenyaj i pograbláj krmo AIN 1876, 30

pográžanje -a s *potapljanje*: Ka pa znamenüje tou vodou pográzanye KŠ 1754, 191

pográžati -am nedov. *potapljati*: Mámo tri vodé, med tejmí v ednoj bomo nouve gosztáctse pográsali KOJ 1914, 137 **pográžati se** -am se *pregrezati se, potapljati se*: szláp sze je zd'ro, steri je na vodi veliko válovje pobüdo, tak da sze je csún pográzao KAJ 1870, 165; i napunili fzo obej ládji tak, da bi fze pográzale KŠ 1771, 179; pren. V-pokvarjenoszt Düsno sze je nezstanoma pográzao KAJ 1848, 69

pogrozéč se -a se -e se prid. *grozeč*: Ali Napoleona szvojega tészta poszmeháva z-szvojov fancososztjov sze nyemi pogrozécs KOJ 1848, 120

pogroziti -ím dov. *pogrezniti, potopiti*: Toga .. moremo ga vu kaktfe vodou pogroziti KŠ 1754, 188; V kakso prepaszt pogrozis ti Odürjávcza ti presztajócsi KAJ 1848, 87; Náfz ne pogrozi fzevejta poglavnik BKM 1789, 320; Naj fzi fze grozi, Náfz nepogrozi Svéta poglavnik BRM 1823, 155; Naj fzi fze grozi, Náfz nepogrozi Svéta poglavnik KAJ 1848, 165; po'zelejnya, ftera pogrozijo lidí vpogübelnofzt KŠ 1771, 642

pogüblénje -a tudi pogüblenjë -á s *poguba, uničenje*: zakaj je toga mazala eto pogüblejnye KŠ 1771, 146; Pogüblenyá Boug ár nyihov ti nej fzi BKM 1789, 203; na pogüblenyá KOJ 1848, 7; Ár szo mi brezi zroka mre'ze vrgli k pogüblényi TA 1848, 27; fteri fzo dáni na pogüblenyé KŠ 1754, 55; Pre Jeru'zálemfzkim pogüblejnyem KŠ 1771, 143; Pogüblénya szo vu nyem TA 1848, 43

pogücati se -ím se dov. *pogovoriti se, dogovoriti se*: Dvá szposzvádjeniva pispeka szta sze za ravnansztva volo pogucsala KOJ 1914, 104

pohájáč -a m *potepuh, postopač*: Ne szlobodno brezi vértovoga znánya pohájacse kszebi pücsati AIP 1876, br. 1, 3

pohájanje -a s *obisk*: nemskoga országa

caszar vu Talianszko pôtovsi na pohájanye talianszkoga krála AI 1875, br. 1, 2

pohájati -am nedov. **1.** *izvirati, prihajati iz česa*: zrok ete fzlepfzti zRoditelov pohája TF 1715, 4 **2.** *obiskovati*: Gda bi vido Pápo cérkve pohájati KOJ 1845, 81; kerščenik božo slüzbo pohája BJ 1886, 20; ruszki caszar vu Ems kopalinyi bio, i tam ga pohájo nemski caszar AIP 1876, br. 7, 2 **3.** *prehajati na koga*: Milofzt Tvoja me pohája BRM 1823, 198; Tvoja miloscsa k-etomi, Naj na méne pohája BRM 1823, 35 **pohájajúči** -a -e **1.** *izvirajoč, prihajajoč*: Szvoje greihe zprávcoga fzerzá pohájajoucfim fzpovedom vadlúvati TF 1715, 35 **2.** *obiskujoč*: Szily, püspek szvoje fare pohájajoucsi KOJ 1914, 153 **pohájani** -a -o *obiskan*: Zlo'zba vu Szegedi je od vnoqi lidí pohájana AIP 1876, br. 9, 1

pohasnéjnje -a s *uporaba*: Lajos II. vecs nenájde za pohasznejnye katanov, kak szamo 26 jezér KOJ 1848, 73

pohásniti -im dov. *uporabiti, izkoristiti*: Használni; pohaszniti KOJ 1833, 159; indí pa protesztantje májo mésnike pohaszniti KOJ 1914, 148; pohaszni moje trüde KOJ 1833, VI; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi na polescsánye vucsitelov KOJ 1833, V **pohásnivši** -a -e *uporabljajoč*: po vszákóm módusi, ino vrejmeni szamo to trétyo persóno pohasznivsi KOJ 1833, 99

pohèrbati -am dov. *podedovati*: jaz bi pa te za vama poherbao vsze vájne pèneze AIP 1876, br. 11, 4

pohidóuč tudi pohitóč prisl. *mimogrede*: je Paveo v Grcski orfzág idoucsi pohidoucs Krete záton KŠ 1771, 654; Nyegove vojszke pri nyój doszta na pohitocszem vzetih KOJ 1848, 119

pohížovajúči -a -e prid. *hodeč od hiše do hiše*: szta dvá malobole zevcseniva solara po fari pohi'sovajouc i popevajouc kajtou tüdi naproszila KOJ 1845, 10

pohoditi -hòdim dov. *obiskati*: Pokedob pa nebi mogao Arno szam gousztokrát Szlovene pohoditi KOJ 1914, 98; pokrejpi me ino pohodi fz-tvojom miloscsom KM 1783, 145; Roditelje bi szvojo deczo vcsászi pohodili KOJ 1833, XVI; Dónok, ka fze dofztája Titufa, je i z-Krete Pavla pohodo KŠ 1771, 655; pren. fzmilenoszt, fterom fzi nász pohodo zviszine KM 1783, 32

pohrániti -im dov. **1.** *pokopati*: Pohrániti me dopüfzti BKM 1789, 429; Pohrániti me dopüfzti SŠ 1796, 159 **2.** *ohraniti*: V-nébi ga z-mirom pohráni BRM 1823, 275; Z-dobrótov fzi me ti pohránio BRM 1823, 432 **pohrániti se** -im se *biti pokopan*: Záto fze ne placsmo, cí fze fto

- pohráni BKM 1789, 406; Záto fze ne placsmo, cíí fze fto pohráni SŠ 1796, 57; i csi mejrémo, v-ete zemlô sze pohránimo KAJ 1870, 162 **pohránjeni** -a -o *pokopan*: vtepen, blaten, pohranyen KAJ 1870, 171
- pohújštiti** -im dov. *nahujskati*: Törke na nyega pohújsti KOJ 1848, 66
- pohúšanje** -a s *pohujšanje*: Krifztus dvouje pohúšanye odvrcasúje KŠ 1771, 318
- pohúšati se** tudi pohújšati se -am se dov. *pohujšati se*: V-toj veri fze nepohúšam BRM 1823, 316; Teda sze more varvati, da sze Boug nezbantúje, i blišnik nepohújsa KOJ 1845, 31
- pohvála** -e ž *pohvala*: nyihova pohvála bode nám naj szlájsi nájem KOJ 1845, 17; glávo szo Törci z-pohválov Cszazari priposzlali KOJ 1848, 84; naj bode fárnikom vucsiteo, da ga vsze pohvále vrejdnoga bode cenilo KOJ 1845, 4
- pohváliti** -im dov. *pohvaliti*: Szám Luther szpomina i pohváli Sz. Benedeka KOJ 1845, 77; Dúhovnik pohválijo nyou KOJ 1845, 92; I pohválo je gofzpoud toga nepravicnoga Safara KŠ 1771, 225; i vnogo-krát ga je pohválo KM 1790, 48; za volo velike vöre jo je pohválo KM 1796, 102
- poiskati** -iščem tudi pojískati -jíščem dov. *poiskati*: i poiscesi to hüdo TA 1848, 9; ki jo gori more nájditi, naj jo pojiscse SIZ 1807, 30; Poifzkaó fzi je protye KM 1790, 76; Kaj fzi nász pojízko BKM 1789, 11 **poískani** -a -o *poiskan*: Rákoci Ferencz, od törszkoga czaszara poiskzani, cscé zaküriti KOJ 1848, 108
- poišstvo** -a s *premoženje, imetje*: vu méri je poistvo nyegovo KŠ 1771, 207; i raztrgávanye poifftva vašega fzte zradofztyov pretrpeli KŠ 1771, 690; Záto fzo roditelje nyej vö dáli niki táo z-fzvojega poifftva KM 1790, 86; porácsam ti mojo düso, tejlo, i vsze pojifftvo KM 1783, 223; Lübi fšvéto híftvo, Kak tvoje poifftvo BKM 1789, 183; ár je nikoga nyegov 'zitek nej vtom, kaj obiljáva zpoistvom KŠ 1771, 211; zevszim genlivim poistvom v-Erdélszko preszeliti KOJ 1848, 81; I blagoszlovo ga je Bôg z-velikim poistvom KAJ 1870, 54; I ládanya i poifftva fzo odávali KŠ 1771, 347
- pojás** -a m *pas*: Cingulum Pojáfz KMS 1780, A8b; Bojdi nyemi, kak gvant i liki pojász TA 1848, 93; I pridoucsi knám vzeme pojáfz Pavlov KŠ 1771, 408; i opáfzanoga pod prfzami zlátim pojáfzom KŠ 1771, 768
- pojbar** -a m *deček, fant*: Niki pojbar, ki je gezdo KM 1790, 18; eden gingav pojbar KAJ 1870, 88; Pelali fzo pa toga pojbara 'zivoga KŠ 1771, 404; Bôg nedáj! prido pojbarje KAJ 1870, 79
- pojbarec** -a m *deček, fant*: Zbéraj szi pojbarec, nôte KAJ 1870, 141; Pojbarec je 'ze ôzdalecs vido te vitéze KAJ 1870, 148
- pojbec** -a m *deček, fantek*: pa gvúšno domá osztáne pri szvojem málom pojbeci AI 1875, kaz. br. 7
- pojbič** -a m *deček, fant*: i ozdráven je te poibics od tifzte vöre KŠ 1771, 57; je eti eden pojbiics KŠ 1771, 282; Tou fzi je dáó raztolmácsiti te pojbiics KM 1790, 22; Pojbič je sô KAJ 1870; Sztarec je etak oberkao pojbiicsa KAJ 1870, 8; sztojécsiva z-ednim lejpim pojbiicsom KOJ 1848, 54; dvá pojbiicsa razscsejzala KM 1796, 77
- pojbiček** -a m *deček, fantek*: Rad bi bli'ze sztôpo k-gnêzdi pojbiček KAJ 1870, 15
- pojdoúč** prisl. *grede, spotoma*: k-nyim pojdoúcs z-szebom psza nevzemi KOJ 1845, 25; Kvára pojdoúcs nevcsini KOJ 1845, 2; rúszka vojszka pojdoúcs vsza meszta po'šgála KOJ 1848, 119
- pojep** pòjeba m *deček, fant*: A fiucska, pojep AIN 1876, 14; Jaj pojebi, jaj! KAJ 1870, 8; záto nyim pojebje gnêzada dolilücsajo KAJ 1870, 20; Krédi je z-szvojimi pojebmi KAJ 1870, 74
- pojèsti** -jéjm dov. *pojesti*: i erja nyihova pojep mefzou vašé KŠ 1771, 752; Doszta sztvári pojè drúge sztvaré szvojega szpôla KAJ 1870, 10; ali ga ti mládi orlj pojejjo KŠ 1754, 32; ki sze med pleve mejsa, ga szvinýe pojepo KOJ 1845, 6; ftero vinicske fzo oni pojeli KŠ 1754, 4a; pren. pobo'znofzt hi'ze tvoje me je pojepja KŠ 1771, 269
- pojókati se** -am se dov. *razjókati se*: Da nezvrácsi mené drúgo v-'zaloszti, Kak csi sze szkrivomá znam pojókati AI 1875, br. 2, 8
- pojti** pójdem nedov. *iti*: Jafz pak noter hocsem poiti vu tvoio hiso ABC 1725, A7b; csi fto fcsé za menom pojti KŠ 1771, 55; gda de mi na fsztrasni racsun pojdti KM 1783, 80; Teda lidjé Pouleg roda pojti morejo BKM 1789, 28; bomo mogli, Vu fšvem vrejmeni na fšmrt pojti SŠ 1796, 15; od etecz med pogane pójdem KŠ 1771, 398; Gori fštánem, i pójdem k-mojemi Ocfi KM 1783, 133; Vu nebefzki orfzág pojdes SŠ 1796, 160; I, kikoli ne bo nofzo kri'z fšvoj i pojde za menov KŠ 1771, 220; I fšzrcé boleznofzt, na nyega ne pójde SIZ 1807, 50; Ké nemertücslivofzt poide BRM 1823, 12; On pojde z-tebom KOJ 1845, 45; Sto poide na goro Goszpodna TA 1848, 18; Da v-nébo z-Krifztusom pojdete SŠ 1796, 74; Ti pafztérje gori fšánovfi ino pojdo BKM 1789, 30; V vraj'zo zmo'znofzt vekivecsno oni pojdejo BKM 1789, 46; sztanovniczke zevszim szvojim blágom ali pojdo z-vojszkov KOJ 1848, 119; naj pojdo zmenom KŠ 1771, 525; On pa je erkao: poj KŠ 1771, 49; Nó 'se lübléni poj na fštán KM 1783,

252; Pojdi kmeni, poj' ne bej'zi BKM 1789, 235; Pojdi dűsa vezfelo kraj SŠ 1796, 154; szám pa na lejvo pojdi KOJ 1845, 28; Poj, oblęcsi gori eto nosnyo KAJ 1870, 84; Sztante gori, pojdmo KŠ 1771, 90; Pojdimmo noter z-pafztermi BKM 1789, 31; Pojdmmo ga ifzkat BKM 1789, 58; Preklęczy Ocza mega poite tá od mene SM 1747, 84; Zátó pojte vfzi pred nyega KŠ 1754, 266; Pojďte, poglednite csloveka KŠ 1771, 276; pojte blagofzlovleni Ocsé mojega KŠ 1771, 86; escse vGalileo pojte BKM 1789, 97; Pojďte decza, poszlűhsajte mené TA 1848, 26; Pojďte 'ze mermo nika KAJ 1870, 65; Idem na pout vezfěl, na štero fzam pojfo SŠ 1796, 59; I jařz fzam 'se na pout pojsao SŠ 1796, 152; Daleko fzam pojsla SŠ 1796, 147; názdrt fzo pojsli KM 1796, 106; gda szo drűgi v pekell pojsli TA 1848, 22

pokamenűvati -űjem dov. *s kamenjem ubiti*: i k-fzmrti fzo ga pokamenűvali KM 1796, 122

pókanje -a s *pokanje*: V bliřini začűjemo neprestano pokanje AI 1878, 3

pokápanje -a s *pokopavanje, pokop, pogreb*: Obedvě hi'ze szta za volo szkrblęny pokápanya edno nazavűpsztvo zębrale AIP 1876, br. 2, 1; Cslovek je tákse lidi miszlo viditi, ki sze k-pokápanyi szprávlajo AIP 1876, br. 10, 1; naprej je prisla mazat moje tejlo na pokápanye KŠ 1771, 146; vám na pokápanye KOJ 1833, XI; 600 ji na nas kraj prislo na pokápanye AIP 1876, br. 2, 3

pokápati -am nedov. *pokopavati*: niháj te mrtve pokápati fzvoje mrtve KŠ 1771, 201; 7. Mrtve pokápati KMK 1780, 97; Tak 'zalosztno zvonijo, pokápajo AIP 1876, br. 4, 6; i nej ga bilô, ki bi pokápao TA 1848, 65 **pokápani** -a -o *pokopan*: Gde de v-krvi sztao, pokápan Eden ország szpotrt AIP 1876, br. 6, 2

pokáranje -a s *opomin, graja*: teda prinefzi me po Pokáranı Dűha tvojeqa, vu Ręd Pokoure ino Vøre SM 1747, 53

pokárati -am dov. *opomniti, pogrjati*: Szidni pokárati KOJ 1833, 173; Pirongatni; pokárati KOJ 1833, 169; Herodesa sze nesztrásis – bár Krála pokárati KOJ 1845, 126; Ali jazs te pokáram TA 1848, 41; i mené vu tvojoj fzdritofzti pokáras KŠ 1754, 231; za kákse falinge volo opomené, i pokára KM 1790, 90; csi ga ne pokáramo KŠ 1754, 39; i obrnenyá tvoja naj te pokárajó KŠ 1754, 75; ino ne pokárai mené vu tvoioi prechlvoszti ABC 1725, A8a; vu tvoioi fzerditofzti ne pokáraiga SM 1747, 63; idi ino ga pokáraj KŠ 1754, 58; idi ino ga pokáraj KŠ 1771, 59; Pokárao szı pogane TA 1848, 7; ali zátó je Jezus pokárao Petra KM 1796, 106 **pokárati se** -am se *opomniti*

se, pogrjati se: pokárao bi sze od vfzej KŠ 1771, 519 **pokárani** -a -o *opomnjen, pogrjan*: ali csi je za káksega detinfzkgoga bina pokárani KM 1790, 56; i za toga volo je taki pokárana od Angyela KM 1796, 17

pokařtiganje -a s *kazen, kaznovanje*: Z-kem podarűvanye, pokastiganye, na eto pitanye KOJ 1833, 129; je znao z-pripravnim pokastiganyom ftissati KOJ 1848, 108

pokařtigati -am dov. *kaznovati*: On váfz pokařtiga BKM 1789, 12; Bóg pokastiga nebôgatno csér AIN 1876, 24; csi ga ne pokařtigamo KŠ 1754, 39; Roditelje pokařtigajo lagojo deco BJ 1886, 44; me preosztro nepokastigaj KOJ 1833, VI; naj fze to lagoje dejte za tou mocsno pokařtiga KM 1790, 52; Ali Boug jo je fztejm pokařtigao KM 1796, 61 **pokařtigani** -a -o *kaznovan*: Pokařtigana neřče biti AI 1878, 9; Ovi vkűppriszesniczke szo pa z-szmrtjom pokastigani KOJ 1848, 96; ki szo hamicsno priszego dáli i szo za tô pokastigani bili AIP 1876, br. 3, 2

pókati -am nedov. *pokati*: Hasadni; kálti, pokati KOJ 1833, 159; Jáko lűblęni je vu stanici, gda poka vdobroj vólı BJ 1886, 8; ali z-bicsom nepokaj po várasi KOJ 1845, 28 **pókati se** tudi pókati se -am se *dobivati razpoke, řpranje*: Poukajo fze pecsine KM 1783, 241; Kaménye fze je pokalo BKM 1789, 46; i pecsine fzo fze pokale KŠ 1771, 96; Poukajte fze kaménye BKM 1789, 86; pren. Z-popovjá sze lisztje i cvetje poka KAJ 1870, 16

pokázanje -a s *pokazanje*: Za volo pokázanya dobro prikermleni konyôv sze obdr'záva derk AIP 1876, br. 7, 7; Steroga je pofztavo Boug na pokázanye praviczte KŠ 1754, 136; Po pokázanyi krivi vucsitelov KŠ 1771, 596; ete je Amurát z-pokázanyom tisztoga liszta KOJ 1848, 57

pokázati -kážem dov. *pokazati*: Za gvűsno pa niscse nemre pokázati, gde ję KŠ 1754, 144; Czio nyegovoga piřzanya je pokázati, kaj je Krifztus KŠ 1771, 3 (B2a); nej znáo protivnoga návuka pokázati KOJ 1845, 79; Potom nyemi je řteo pregreřnice pokázati BJ 1886, 5; i jařz ti pokázem zdejł moji vøre KŠ 1754, 79; pokázem ti fşoudbo te velike kurve KŠ 1771, 796; Ali dônok ti ocsiveřzno poká'sem, ka je tou ogen KM 1790, 38; štero znamejnnye nám poká'zes KŠ 1771, 269; 'Zelejmo pa, da váfz edenvfzáki poká'ze to ifzto fşkrblivofzł KŠ 1771, 680; Skolnik vszákomi vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7; Trętji razlocsek poká'ze, ka toliko zadene AI 1875, kaz. br. 6; očivesno poká'ze, ka se včiti neřče BJ 1886, 5; Tou nam poká'fejo ete recłı TF 1715, 44; Poti tvoje poká'zi meni KŠ 1754,

157; poká'zi mi vóro tvojo KŠ 1771, 749; Poká'zi mouds dejve rojľztva BKM 1789, 3; Pokáfte mi dácsni pejnez KŠ 1771, 73; Dabi nám pokázao KŠ 1754, 110; Da bi pokázao bogáľztvo milofcse KŠ 1771, 576; bi pri vcsenyej nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; Naj poká'ze dela KŠ 1771, 750; naj naffo vóro poká'zemo KŠ 1754, 83; ſzem moudus pokázao KŠ 1754, 7a; Vľza ſzam vám pokázao KŠ 1771, 406; ſteroga je ſzám Kriľztus pokázao KŠ 1754, 7a; I tou erkoucsi pokázao nyim je roké KŠ 1771, 333; Ár je Boug knám pokázao, Szvojo drágo milofcso BKM 1789, 10; Mati je nyemi pokázala, ka ſzo preminyávanya bilá KM 1790, 22; potom drevénÿne 'zitka konca pokázalo AI 1875, kaz. br. 8 **pokázati se** -kážem se *pokázati se*: idi pokázi ſze popi KŠ 1771, 24; idite i pokáfte ſze popom KŠ 1771, 228 **pokazajúči** -a -e *kažoč*: sziná Jószeffa na szvojih nárocsaj pokázajoucsa KOJ 1848, 109; i kváre prázne vóre mocsno pokázajoucs odvracsati KOJ 1845, 13 **pokázani** -a -o *pokazan*: pouleg forme, ľtera ti je na gori pokázana KŠ 1771, 683; mo'zá od Bogá pokázanoga med vami KŠ 1771, 346; pred to pokázano rejs sze vszigdár dejva imenik KOJ 1833, 119

pokéidob tudi pokédob tudi pokéhdob *vez. ker*: Pokeidob ſze mi Vrag grozi, Jesus na pomocs pridi mi SM 1747, 68; Pokedób ſze zná vogrszki Jezik z-vnougimi Grammatikami hváľiti KOJ 1833, IIII; Pokedób, da szo v-ti dáni Formaj i Mustraj niki rejtki szpadáji nej nazvejscseni, potrejbno je KOJ 1833, 81; Pokedob je szám Taksony voják bio KOJ 1848, 9; Pokedob edno dugoványe kak právda ſze dogotovi AI 1875, kaz. br. 3

pokláčiti -kláčim *dov. potlačiti, zmanjšati*: Knám ſze povrné, pokláčfi naffe jáľnofzti KŠ 1754, 134 **pokláčeni** -a -o *potlačen, uničen*: te bi ſze naj oprvim te pokláčeni Polszkiország o'zivo AIP 1876, br. 12, 3

pokládati -am *nedov. imeti za kaj*: kágdafze mámo mi od naffih greihov prefztrasi, ino nyé za velike ino nezgovorne pokládati TF 1715, 41

pokľánjanje -a *s pozdrav, pozdravljanje*: kaj ľúbite pokľányanye na placzáj KŠ 1771, 209; I ľúbijo I pokľányanya na placzáj KŠ 1771, 76

pokľánjati se -klánjam se *nedov. pozdravljati*: I zácsali ſzo ſze nyemi pokľányati KŠ 1771, 152; Ovo csűjem váfz, da ſze z-lejpimi recsmi pokľányate SIZ 1807, 21; i nikomi ſze na pouti ne pokľányajte KŠ 1771, 202; I, csi bodete ſze pokľányali ſzamo vaľim bratom KŠ 1771, 17

pokľati -kőlem *dov. zakľati, ubiti*: Szľobodno je

ľztvár na hafzki pokľati BRM 1823, 408 **pokľáni** -a -o *ubit*: Vnogo ľüdi je pokľáno na obadvá sztrána AIP 1876, br. 10, 2

pokľekati -am *nedov. poklekati*: poklekali bodo pred nyim vszi le'zéci vu práhi TA 1848, 18

pokľeknoti -em *dov. poklekniti*: I pokleknó je na koulina ſzvoja KŠ 1771, 406; ino je pokleknola pred nyega KŠ 1771, 116 **pokľeknovši** -a -e *ko je pokleknil*: eta vľza tebi dám, csi pokleknovľfi bodes me molo KŠ 1754, 163; csľovik niki pokleknovľfi pred nyim KŠ 1771, 56; i pokleknovľfi molili ſzo je KŠ 1771, 7

pokľon -a *m pozdrav*: káľfi bi tou pokľon bio KŠ 1771, 163; Ár ovo, kak je vcsinyen gláľz pokľona tvojeja vu moji vűhaj KŠ 1771, 164; Predgovor, ki ľztoji zpokľona i zmolítvi KŠ 1771, 590; kak je csűla O'zébet pokľon Márie KŠ 1771, 164; Lejpi pokľon vzemi BKM 1789, 17; Po pokľoni hváľo dáva KŠ 1771, 591

pokľoniti se -klőnim se *dov. pozdraviti*: Paveo I. ſze pokľoni KŠ 1771, 490; ino gda ſze oni pokľonijo KOJ 1845, 13; odkrij i pokľoni ſze nyim KOJ 1845, 13; Idoucsi pa vhi'zo, pokľonte ſze ji KŠ 1771, 32; komaj je migno zglavōv, gda ſze nyemi je ov lepō pokľono KAJ 1870, 137; i pokľonila ſzeje O'zébeti KŠ 1771, 164; i pribej'zajoucsi pokľonili ſzo ſze nyemi KŠ 1771, 130; hercegovinanci szo ſze sztrejľami pokľonili AIP 1876, br. 1, 5

pokőj pokőja *m mir*: da nám bo vu tebi pokoi SM 1747, 66; Ár gda bodo pravili: mér i pokoj KŠ 1771, 621; Dűsne vejľzti pokoj KM 1783, 67; nebi voutsco szvojim delavczom nocsnoga pokoja KOJ 1845, 97; Magyarom je tudi melo pokoja niháo KOJ 1848, 9; Da ſze na pokoj dá ſzrczé KŠ 1754, 256; obhodi ſzűha mejľzta ľľzkajoucsi pokoj KŠ 1771, 208; On vu 'zitki pokoj Zgűbi brez tébe KAJ 1848, 4; ino pod nyegovimi perotami vpokoy mogli osztánoti ABC 1725, A7a; Dáj, da vecséra vu pokouji dobimo KŠ 1754, 224; I dopűľzti da vpokoji, Zadbom te BKM 1789, 393; ľűsztvo neosztáne na pokoji KOJ 1848, 11; Z-ľěpov ñetov na pokoji KAJ 1870, 137; naj ľzpokojom delajoucsi ſzvoj lasztivni krűh jejjó KŠ 1771, 630

pokőjen -jna -o *pid. miren*: Tam bode od grejha ſzrczé pokőjno BKM 1789, 80; naj pokőjni i tihi 'zitek pelamo KŠ 1771, 636; pokoino nous vezdai dai SM 1747, 66; Ti ſzám tiho ino pokőjno vcsini pamet mojo KŠ 1754, 226; naj i jafz pokőjno dűfo mám KŠ 1771, 595; pokőjno nous nám ti vszejm dáj KM 1783, 225; Na pokőjno v-kmicsnom grobi prebivanye SŠ 1796, 56; I znáľajte ſze pokőjni biti KŠ 1771, 620 **pokőjni** -a -o *sam. pokojni*,

pokojiti

rajni: odetoga cajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8; da je med nami i med pokójnimi velika meja KOJ 1845, 96

pokojiti -ím nedov. *miriti, pomirjati*: Ár ga rêcs 'zitka pokojí Z-blá'zenim obecsanyem KAJ 1848, 83; Me krêpi i pokojí Z-vüpanyem miloshti KAJ 1848, 101 **pokojéçi -a -e pomirjujoç**: Tô pokojéçse vüpanye Nêti KAJ 1848, 266; ár je pokojéçsa miloszt tvoja TA 1848, 93; imé tvoje, ár je pokojéçse TA 1848, 43

pokójniti -ím dov. *narediti pokojnega*: Ranolder Jánosa je szmrt ete mészec 14. toga pokójnila AI 1875, kaz. br. 8

pokójno prisl. *mirno*: Csi me lübis, li pokójno Trpi BKM 1789, 315

pokójnost -i ž *mir*: I hválo Tebi dávaajo, Za najdeno pokójnoftz BRM 1823, 82; temniczo fzmzo najslsi zaprto vu vfzoy pokójnoftzi KŠ 1771, 355; Ne fztójimo vpokójnoftzi BKM 1789, 339

pokoléinje tudi *pokoléjnje in pokolénje -a s pokolenje, rod*: Eto pokolejnye nejde vó KŠ 1771, 57; Hváli Goszpodna vsze pokolejnye KM 1783, 162; kaftigam greihe ocsév do ftertoga pokoleinya TF 1715, 17; i do stertoga pokoleinya ABC 1725, A4b; i stertoga pokoleinya SM 1747, 64; do trétyega i firtoga pokoléjnja onih KŠ 1754, 67; kaje Krizftus ztifztoga I.) Abrahámovoga pokolejnja KŠ 1771, 3 (B2a); ár je obládao oroslán z-Júda pokolejnja KM 1783, 33; Zapovedao je Boug nyemi vfzega pokolejnja obrizávanye KM 1796, 17; dokecs szo z-ednoga pokolejnja bodoucsi drügoga Jezika nej nücali KOJ 1833, IX; i veliko nevoulo fzo i takaiše na fzvoje pokoleinye zafzádili SM 1747, 51; Zátó vfza eta pokolejnja od Abraháma notri do Dávída fzo ftirináfzetera pokolejnja KŠ 1771, 5; od Dávída je ftirináfzet pokolejny KŠ 1771, 5; i dopuszto je prebivati pokolényam Izraelszkím TA 1848, 64; A milofcsho pak vcfínim nad jezero pokoleinya onih TF 1715, 18; nad jezero pokoleinya onih ABC 1725, A4b; nad jezero pokoleinya onih SM 1747, 46; Stera je vu drügi pokolejnjay nej dána na znánye fzinom cslovecsim KŠ 1771, 578

pokolénc -nca m *potomec*: z-sterov szo Avarci nyihovi pokoleni ládali KOJ 1848, 7; da szo negda Hunovje ino nyihovi pokoleni Avarci kralüvali KOJ 1914, 101

pokónci prisl. *na koncu, konec*: Na pokonczi Jakopcfcsaka je pa znouvics gori zouro KM 1790, 66; i na pokonczi me gorivzemes vu diko TA 1848, 58

pokónčanje -a s *pokončanje, uničenje*: meszto necslovecskoga vsze pokoncsanya KOJ 1848, 10

pokónçati -am dov. *pokonçati, uniçiti*: tisztoza kakti púntara je dáo pokoncsati KOJ 1848, 97; da nyé pokoncsajo KOJ 1914, 135 **pokónçani -a -o pokonçan, uniçen**: Páli zdaj je povszéd, gde ide, gladko vsze pokoncsano KOJ 1848, 4

pòkop -a m *pokop*: Tejli pa pofteno Dáj kpokopi mefzto BKM 1789, 252; Téli mi daj meszto K-pokopi posteno KAJ 1848, 200; Po fzmrti, i pokopi tvojem KM 1783, 96; Po oprávlenom pokopi Ladisláva V. KOJ 1848, 62

pokopáliš -a m *pokop*: Kakso gvüsnoszt Dáva tvoj pokopális Vfzém KAJ 1848, 98

pokopálišçe -a s *pokopališçe*: Dalou nyemi je lüftvo pokopálišçe pri ti nepobo'zni KŠ 1771, 815; ár szo z-vogerszkih Králov pokopaliscsom sztolnombelgrádom 'se Törçi ládali KOJ 1848, 82; i fznáj'zite pokopálišca ti pravicsni KŠ 1771, 77

pokòpanje -a s *pokop*: 5. Pokopanye KŠ 1754, 107; Pokopanye i fztráza KŠ 1771, 92; Tve pokopanye pecsat nedu'znofzti BKM 1789, 89; Neznas toga gde ti bode tve pokopanye SŠ 1796, 90; Pocsinek je to Tvoje pokopanye BRM 1823, 64; na dén pokopanya mojega je ona tou obdr'zála KŠ 1771, 307; na moje pokopanye je vcsinila KŠ 1771, 88; gda fzi mrtvoga Sziná tvojeja Tejla pokopanye tú'sno glédala KM 1783, 84; Lepraj csákam pokopanye SŠ 1796, 152

pokopàti -kópem in -kópam dov. *pokopati*: Temetni; pokopati ocso KŠ 1771, 26; Tejlo pifztim pokopati SŠ 1796, 73; i pokopam ocso KŠ 1771, 201; Jezuffá pokopam KM 1783, 85; Pojdmó tejlo pokopajmo SŠ 1796, 167; v-tisztom gvanti, v-sterom szo jih pokopali KOJ 1845, 96; pokopali fzo ga KŠ 1771, 354 **pokopàti se -kópam se pokopati se**: Pokopa fze KŠ 1771, 151; pren. csi sze ednouk pokopa vogrszka rejcs KOJ 1833, III **pokòpani -a -o pokopan**: meurje, pokopanje TF 1715, 22; umrle-ie, pokopan ie ABC 1725, A5a; mrelje, pokopanje SM 1747, 44; Pokopan je vgrob KŠ 1754, 109; I kaj je pokopan KŠ 1771, 521; pokopani vu Hierapolifí KŠ 1771, 2 (B1b); i pofteno je pokopani KM 1796, 71; mr'o je, i pokopan je KMK 1780, 7; mr'o je, i pokopan je KM 1790, 109; gde je Atila pokopan KOJ 1848, 5; Károl I. pokopani le'si KOJ 1848, 45; pren. pokopanoga vu grejhi KM 1783, 145; Mifzmo vfzi navküpe zkriftuffem po kerfzti pokopani vtoi fzmerti TF 1715, 33; Pokopanifzmo zátó fz Krizftusom KŠ 1754, 192

pokópiç -a m *grobar*: szo vszi pokopicsi pri grobi vmorjeni KOJ 1848, 5

pokòren -rna -o prid. *I. pokoren, ubogljiv*:

dokonca fitka pokoren ofztánem SM 1747, 49; nej 'ziveo pokoren bodoucí Otlí KŠ 1754, 106; vesinyeni pokoren notri do fzmrti KŠ 1771, 594; naj pokoren bode KMK 1780, 11; Jezus do fzmrti pokoren KM 1783, 73; Pokoren bojdi tvojim roditelem KM 1790, 8; Ki fzi Ocfi pokoren bio BKM 1789, 135; Vucsiteli more vszáki vucsenik pokoren biti KOJ 1845, 10; kako tou pokorna družina TF 1715, 29; 'Sena mou'si naj pokorna bode KMK 1780, 88; Ona pokorna vertinya SIZ 1807, 10; i vnougo popovfzkoga réda lúftva je pokornoga bilou vori KŠ 1771, 357; Opomina na csifzti i pokorni 'zitek KŠ 1771, 702; daj meni .. zpokornim tálom zpoznati SM 1747, 53; Daj, da eti vcfnim Kpocfinki fzpokornim fzczom BKM 1789, 385; bi tebi pokorni biti SM 1747, 50; Bole moremo Bougi pokorni biti KŠ 1754, 33; csi fzte na vfza pokorni KŠ 1771, 532; Nyemi fzo vuvfzem pokorni BKM 1789, 5; kaj ti pobo'sni, pokorni hi'sniczke, fteri fze vúpajo SIZ 1807, 8; Moremo tak pokorni biti opominanyi nasse Domovine KOJ 1833, X; Vi pokorne ovfcicze BKM 1789, 9; vzemi k-tebi pokorne KM 1783, 259 **2. spokoren:** Pořzen pokorna SM 1747, 67 **nájpokörnejši -a -e najpokornejši:** Jezus naj pokornejši KM 1783, 40

pokörnrik -a m *spokornik:* Jezus, Naj vékfi trouft pokornikov KM 1783, 247; 'Snyim zveszelis pokornike KOJ 1845, 126; tákši stolci sojo vu řteri dúhovnik pokornike vöposluřa BJ 1886, 19

pokörno prisl. *pokorno, ubogljivo:* jařz vářz takaiře pokorno profzim TF 1715, 6; pokorno, fzvétó KŠ 1754, 158; i naj csedno, pokorno bode ponássanye nyegovo SIZ 1807, 9; pokorno, i delavno bi prebivali KOJ 1833, VII

pokörnost -i ř *pokornost:* Táksa fzo lúbézen, pokornofzt KŠ 1754, 83; gda fze fzpuni vařa pokornofzt KŠ 1771, 545; bogsa je pokornofzt, kak áldov KM 1796, 54; Pokornofzt i podlo'znofzt k-Bogi BRM 1823, VI; Pokornofzt k-Bogi KAJ 1848, VI; kai fzi ti zpokornofzti k-tvojemi Ocfi vu Teilo priřal SM 1747, 52; Naj fze vidi, kakse fzmó pokornofzti KŠ 1754, 174; more obecsati pokornofzt KŠ 1754, 189; Opomina mladécze na pokornofzt KŠ 1771, 712; Dáj da tvojo pokornofzt Da rad nařzledüjem BKM 1789, 81; Oni fzo pa hválili nyegovo pokornofzt KM 1790, 58; Záto nářz tak zové na pokornofzt BRM 1823, 23; pascsi sze erdelszke Szaxonce na pokornoszt prigányati KOJ 1848, 45; V-nyem nahájam nágib na pokornoszt KAJ 1848, 145; da jařz vu pokornofzti fitka mojega vzemem SM 1747, 49; tak i po pokornofzti ednoga ji vnougo pravicsni polřtáne KŠ 1754, 119; tak i po pokornofzti toga

ednoga pravicsni bodo KŠ 1771, 458; Ář fze scse vpokornoszti, Za nářz áldüvati BKM 1789, 11; po právoj pokornofzti KM 1790, 76; Po fzvojoj pokornofzti Vářz ofzloboditi BRM 1823, 8; kaibi nyé zpokornofztyom za veliko řtimali TF 1715, 15; zvelikov pokornofztyov ponizivfi TF 1715, 8; řz-fzvojoj pokornofztyov KŠ 1754, 119

pokörřcina -e ř *pokörřcina, ubogljivost:* i brez példé je njegova pokörřcina AI 1878, 8

pokositi -ím dov. *povzročiti, da kdo umre:* ino Ářpáda szmrt pokoszi KOJ 1848, 8; Sto zná koga on pokoszi KAJ 1848, 191 **poköřeni -a -o poköřen:** Pokosen szam kakti tráva KOJ 1845, 127

pokóura tudi pokóra -e ř *pokora:* Pokora ino Poverenye SM 1747, 36; Ka je pokoura KŠ 1754, 76; IV. Pokoura KMK 1780, 57; řtrti: Pokoura KM 1790, 11; Pokóra i povrnénye BRM 1823, II; Pokóra KAJ 1848, VI; vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; nego brezi pokoure KŠ 1754, 17; Geto je Ivan predgao krřzt pokoure KŠ 1771, 383; Vu Pokoure fzevfřzvtvi KMK 1780, 18; Pokóre molitev TA 1848, 5; nego nai fze vfřiz kpokori obernéio SM 1747, 9; pokouro vcfinio TF 1715, 35; zval na pokoro SM 1747, 67; řteri pokouro csinijo KŠ 1754, 207; krřzřsávam vářz na pokouro KŠ 1771, 10; i právo pokouro bode csinio KMK 1780, 66; Právo pokouro csiniti KM 1783, 302; I pokouro vfřákomi gláři BKM 1789, 18; Jeli je dr'sao Dávid pokouro KM 1796, 62; oh da bi mi eto znali, pokouro bi vcsinoli řř 1796, 173; I na pokóro řzpodobno BRM 1823, 3; má vfřzaki dén vu nářz po pokouri vmreiti TF 1715, 33; po vfřzak denésnyoi Pokori doli mogel obleicsi SM 1747, 53; Odpifřtis vpokouri obiono KŠ 1754, 254; i veli toga vö vr'zenoga po pokouri nazáj vzéti KŠ 1771, 527; Da nám po právoj pokouri dás KM 1783, 59; Vu právoj pokouri csákajmo Gofřpodna BKM 1789, 20; řzem fřlűsbov in zpokourov duřen TF 1715, 21; nego escse řzřpravov pokourov KŠ 1754, 216; sze greh kakřté veliki z-kákřov pokourov řzpokori KOJ 1845, 121

pokóuročinéjnje -a s *opravľjanje pokore:* je pa vöre, pokouro-cřinejnja nám lejpo példo ofřtavo KM 1796, 65; da je Stevana II. na pokourocsinejnje nagno KOJ 1848, 26

pokrádniti se -em se dov. *prikrasti se, pritihotapiti se:* Nyih dr'sina szo sze tecsasz v-ostarijo na plesz pokrádnili KOJ 1845, 101

pokréipiti tudi pokréjpiti in pokrépiti -ím dov. *okrepiti, utrditi:* fzebě vu Vöři pokreipiti SM 1747, 1; Gda je řcsé vu 'zitki pokrépiti KŠ 1771, 756; pokrepis řzczé nyihovo KŠ 1754, 181; Teda me řřtvoje milofse pokrepis BKM 1789, 331; Ino

náfz on pokrepi SŠ 1796, 129; Pokreipi me SM 1747, 56; moj 'zítek mocsno pokrejpi KŠ 1754, 235; vu vszem dobrom me pokrejpi KM 1783, 263; Z-fzvétim Dúhom náfz pokrejpi BKM 1789, 177; dönok pokrêpi me BRM 1823, 52; pokrêpi toga pravicsnoga TA 1848, 6; pokrejpte fzcrcá vafa KŠ 1771, 753; naj je zravná i pokrepi vu fúzoudbi KŠ 1771, 814; Gofzpoud pokrejpo me je KŠ 1771, 652; Vucsenike, ftere je pokrejpo KM 1783, 52; I pokrejpo fzprilzegom BKM 1789, 251; one je pa pohválo i pokrejpo KOJ 1914, 99; kak zemlo, stero je sztálno pokrêpo TA 1848, 65 **pokrépiti se** tudi pokrêjpti se in pokrêpiti se -im se *okrepiti se, utrditi se*: vu vóri, ftera fze pokreipiti more KŠ 1754, 214; dopúfzti fze meni pokrejpti KMK 1780, 101; i po nyem fze Vóra moja pokreipi SM 1747, 49; da fze moja beté'zna pamet pokrepi KŠ 1754, 236; Po fterom fze v-Vóri pokrejpmo BKM 1789, 132; fzinek moj, pokrejpi fze vu milofesi KŠ 1771, 647; Pokrêpte sze tam v-dúhi KAJ 1848, 146; I, gda bi hráno kfzebi vzéo pokrejpo fze je KŠ 1771, 369; Ivan pokrejpo fze je vu Dújhi KM 1796, 87; Ali csi sze je ednók pokrêpo KAJ 1870, 86; Oni fzo fze pa pokrejpti KŠ 1771, 250

pokrepkúvajóúči -a -e prid. *oživljajoč*: I hválo dájem pokrepkúvajoucsemi mené Krifztufi Jezufi KŠ 1771, 635

pokriti -kríjem dov. *pokriti*: Szvojimi rokámi tvo glávo pokrije BKM 1789, 160; on svojo hížo slamov ali zterstjom pokrije BJ 1886, 7; I pokrili fzo ga KŠ 1771, 249; pren. I pokri fziná 'znyimi KŠ 1754, 251; Pokri me z-plafcsom tvoje fz. milofese KMK 1780, 103; pokrí me z-blagofszlovom KM 1783, 228; Z blagofszlovom me pokrí BKM 1789, 375; Teda zacsnete praviti gumilam, pokrite náfz KŠ 1771, 252; Szkou'zov i zmfzom fzi me pokrio KŠ 1754, 90 **pokriti se** -kríjem se *pokriti se*: Ár csi fze ne pokrije 'zena KŠ 1771, 511; nepokrij sze, dokecs ti nevelijo KOJ 1845, 28 **pokriti** -a -o *pokrit*: Ovo fzto ti je pokriti KŠ 1754, 258; krúsnim pokrit kejpom KM 1783, 121; telo, fteró je pokrito s kozúhom AI 1878, 10; sz-kalpagom pokritov glávov AI 1875, kaz. br. 1; pren. Blášen je, steroga grehi fzo pokriti SM 1747, 95

pokriv -a m *streha*: Csi je pokriv z-sindelov ali dészk KAJ 1870, 75; odkrili fzo pokriv KŠ 1771, 106; Ki je pa na hi'znom pokrivi KŠ 1771, 80; Pri pokrivi hrambe KAJ 1870, 76; i koszminye noszi pod pokrive hramôv KAJ 1870, 20

pokriváč -a m **I. pokrov, pokrovka**: Operculum Pokrivács KMS 1780, A8b; Fedél; pokrivács, sztreha KOJ 1833, 156; pren. kácsji szerd je dugo vro v nyihovih perszaj, steri bi rad szkipo, da

nebi pokrivács osztrih pravicz csemerne pene zadúso KOJ 1914, 112 **2. kroviec**: pokriv zgotovi csi je z-cigla, pokrivács KAJ 1870, 75

pokriválen -lna -o prid. *kroven, varovalen*: i se túdi pokriváleno pérje imenúje AI 1878, 24

pokriválo -a s *pokriválo*: kaj fzo ji dúgi vlafzké mefzto pokrivála dáni KŠ 1771, 512; I nej liki je Moj'zes djáo pokriválo na obráz fzvoj KŠ 1771, 534

pokrivátadéskica -e z *deščica za pokrivanje*: Žnyega blanje, late, pokrivátadéskice rédíjo BJ 1886, 30

pokrivati -am nedov. **I. pokrivati, biti na površju**: Ár ovo kmicza pokriva zemlo KŠ 1771, 814; Nouc I 'ze zemlo pokriva BKM 1789, 381 **2. zagotavljati plačilo**: teliko pri vértivati, ka bi sztroske z-lehkim pokriváli AIP 1876, br. 9, 8 **pokrivati se** -am se *pokrivati se*: da bi fze ládja pokrivála od válovja KŠ 1771, 26

pokrivátjji -a -e prid. *krovski*: fto niti pokrivátjjea opeka nezmore BJ 1886, 7

pokróuvec tudi pokrôvec -vca m *odeja*: sznêg ide, i z-bêlim pokrôvcem pokrije lice zemlé KAJ 1870, 60; Pokrouvcze fzi napravla KŠ 1771, 817

pokúpoma prisl. *skupaj*: da szo sze nyegovi tórci povcseni po ednom i pokúpoma vu váras notri sétali KOJ 1848, 81; szo návado meli pokúpoma potúvati KOJ 1914, 151

pokúšati se -am se nedov. *preizkušati se*: jeli fze dúсна vejlzt toga nemocsnoga ne pokúfa na jejlztvino onih KŠ 1771, 505

pokvápiti -kvápm dov. *pokapati, umazati*: Nyegovo pozvoudo lepou doli z-csifzti, doli pokvápi SIZ 1807, 52 **pokvápiti se** -kvápm se *popackati se, umazati se*: Nistera deca sze sztrasto pokvápi KAJ 1870, 43

pokváríti -im dov. *pokvariti*: Rontani; pogibiti, pokváríti KOJ 1833, 170; Lagoje példe pokvaríjo dobre jákofzti KM 1790, 16 **pokváríti se** -im se *pokvariti se*: Nase tejló fze gvúсно pokvarí SŠ 1796, 19; doprneszti, ka sze vino ne pokvari AI 1875, kaz. br. 8; po táksem sze vnoga krava pokvári AIP 1876, br. 2, 8 **pokvárjeni** -a -o *pokvarjen*: i csizti vrocsi i pokvarjen zrák KAJ 1870, 150; či slabo pokvarjeno hráno dobijo AI 1878, 8; pren. Pokvarjeni szo, ino gnúsz vcsinyeni TA 1848, 42

pokvárjati -am nedov. *kvariti*: I zdrávja nepokvárjam KAJ 1848, 247; I tak fzam fzebé pokvárja BRM 1823, 38 **pokvárjati se** -im se *kvariti se*: Ár mi dofztkrát neznamo, V-kom táli fze pokvárjamo BRM 1823, 110

pokvárjenost -i z *pokvarjenost*: Pokvarjenoszt

csloveka KAJ 1848, V; Bo'ze delo pri Csloveka pokvarjenofzti BRM 1823, V; Návuk od pokvarjenosztí csloveka TA 1848, 10

pokvarjüvati -üjem nedov. *kvariti*: Da kak volo Tvojo Zdrávje postüjem, Niti z-náfzladnofztjov Ne pokvarjüjem BRM 1823, 428

pokvarnjénje -a s *pokvarjenost*: csloveka szkoro vszigdár pokvarnyéne 'zelodeca v-beteg szprávi AIP 1876, br. 9, 7

pól tudi póu prisl. *pol*: ka sze dête, stero je pol leta sztaro bilo, naj ne odbüdi AI 1875, kaz. br. 7; Fél; pou KOJ 1833, 156; I po trétyem i pou dnévi je 'zitka Düh od Bogá prífao na nyidva KŠ 1771, 786; i niháli fzo ga na pou mrtvoga KŠ 1771, 204

poláganje -a s *1. krmljenje*: vnogi vért racsúna dnéve, kak dugo de escse stalno poláganye trpelo AIP 1876, br. 1, 8 *2. krma*: Francúzski jüsniczke nej meli .. pa nej nyihovi konyi poláganya KOJ 1848, 120; Z vékšega se zapoláganye nüca AI 1878, 44

polagojëšati se -am se dov. *poslabšati se*: da kralice boleznoszt ete dnih sze polagojesalo AI 1875, kaz. br. 8

polajštráni -a -o prid. *popločen*: Cérkevni sertél je zvékšine zosékanim kamnom polajštráni BJ 1886, 19

Polák -a m *Poljak*: Polci szo szi Hedvigo mlájso csér Lajosa I. za kraliczó 'seleli KOJ 1848, 48; Edna sztrán Polákov szi je za Krála zvolila Maximiliána KOJ 1848, 85

pólcéna -e z *polovična cena*: ka potom csi'zme sze moro za polcéno odávati AIP 1876, br. 1, 6

pólden -déna m *poldan*: Eto sze po poldéni ob 2-ma vör zacsnolo AIP 1876, br. 1, 5

poldné tudi poudné tudi podné -dnéva s *1. poldne*: Dél, poldné AIN 1876, 30; Polnôcs i pôldne szi ti sztývôro TA 1848, 73; Vö szpela nedu'znoszt tvojo, kak pôldne TA 1848, 29; prvo szedsztvo sze 30-toga méсныeka pred poldnévom ob 10-toj vöri obdr'zalo AI 1875, kaz. br. 1; okoli podnéva na nágli znebéfz zblejfcasila fze je velika szvetlofzt KŠ 1771, 411; 'Sidovje fzo pa szvétesnyi dén do pou-dnéva nikaj nej jeli KM 1796, 118; sztani gori i idi kpodnévi na pout KŠ 1771, 366 *2. jug, stran neba*: Csi drvou fzpádne kpodnévi, alí kponoucsi KŠ 1754, 146

poldné prisl. *opoldne*: krava, zajtra nam dáva mléko, poldné pa juho ino mesô BJ 1886, 1

pôle tudi póule -a in polé -á s *polje*: Indri je za tébe pôle KAJ 1870, 8; Csibi ti meni szpôla korino prneszo AI 1875, kaz. br. 7; Ráj sze tere vö na pôle KAJ 1870, 9; Margêca z-detetom v-pôle odisla AI 1875, kaz. br. 7; Či se v lepom letnom dnévi po polí sprehájamo AI 1878, 3; Skáče po

polji AI 1878, 35; Na katalaunszkih poláj vu Francúzskom KOJ 1848, 4; Campus Polé KMS 1780, A9; Polé Mezö KM 1790, 95; Zdaj pocsvajó lidjé i polé KŠ 1754, 249; I csi vö pridem? na polé KM 1790, 22; Vö je pouzvao Abela na polé KM 1796, 9; Csi záto trávo, ftera je dnefz na pouli KŠ 1771, 212; gda bi fou zpoula KŠ 1771, 152; jeli fcsés vfze ze'zgati Poule nafé BKM 1789, 342; ki fzi pafztérom na pouli nazvejfzto KŠ 1771, 820; Stera je vBeflehemfzskom pouli dávno fzpejvana bila BKM 1789, 34; Csi je na polej dober lén vidila KM 1790, 46; i z káksov neszrecsov i na pouli KOJ 1845, 122

polečanje -a s *olajšanje*: Enyhítés; polecsánye KOJ 1833, 157

poléčti -lêžem dov. *1. nastaviti*: Ah! keliko je polékao Szkrivoma Satan mrejs KŠ 1754, 249; Vari me od v'raj'se mre'se, ftero mi je polékao KM 1783, 228; Vnogo mi je i ete jálni, Mrej'z polékao fzvejt BKM 1789, 290 *2. poleči, priti v poševen, vodoraven položaj*: ete dnih vnogo de'zd'za bilô i szilje jáko pogloblo AIP 1876, br. 7, 8 *3. poleči, povzročiti poškodbe, smrt*: kony pa názrit szpádne, Krála polé'se KOJ 1848, 74; ftere vu utrobi fzvoj fšád zadavijo, vfzne polé'zejo KŠ 1754, 38 **poléčeni** -a -o *nastavljen*: gde fzo meni tákse mre'ze polecsene KŠ 1754, 177; pren. kakso nevarnoszt máte polecseno v-toj grdoj grabi AIP 1876, br. 8, 8

póleg tudi póuleg tudi póulek predl. z rod. *1. poleh, za izražanje položaja v bližini*: Neimai drügi Bogouv pouleg mene SM 1747, 45; On je kako edno vfzadjeno drevo poleh potoka SM 1747, 92; Jeli je Salamon fztálno obfztao pouleg fzvojega dobroga zacsetka KM 1796, 67; Nemai drugi Bougov pouleg ino Zvüna mené TF 1715, 12; Neimai drügi Bogouv pouleg méne ABC 1725, A4a; Vöra tórfzka ftera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vörje KŠ 1754, 85; tou je, kotero je pouleg pouti fzejvano KŠ 1771, 43; Pouleg járkov fze práj dr'zijo fticze nebefzke BKM 1789, 6; ftera pomoucs bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; naj sze pouleg nassegá i nyegovoga Jezika navcsimo KOJ 1833, X *2. po, ob, pri, za izražanje načina stanja ali dogajanja*: Dai nam sivetí ino gori odráfzti pouleg tvoie fzvéte vollye TF 1715, A6b; ino je gori fztano na trétyi dén, poleh pífzma SM 1747, 14; Cslovik more poleh fzvojega kerfztnoga obecsányá ofztánoti SM 1747, 22; Kis Jánosa fzkrb, ki pôleg fzvoje pafztérfzke dú'znofzti poglednovsi te Gmaine BRM 1823, IV; Ni nye vrédno nezvisávam Póleg dú'znosztí moje KAJ 1848, 154; Szôdi mené Goszpodne, pôleg moje praviczte TA 1848,

6; golóbjje szo póleg etóga tanacsa csinili KAJ 1870, 144; Poleg prigilhe dugovány KAJ 1870, 172; Po novom leti szilje póleg velike cêne bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; Nasi miniszterje szo 'ze dvakrat v Becsi bili póleg toga dugovány AIP 1876, br. 4, 3; Za prirodopis se zové ono znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen AI 1878, 4; Bogá .. ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; Krifzrus je m'ru pouleg tejla, ali pouleg dúhá je o'zivlen KŠ 1754, 111; je zapovid dáu nyim, pouleg ftere májo lzvojo cséfzt doprnáfati KŠ 1754, 34; I dáli bi áldov pouleg povejdanya vu právdi Gofzpodna KŠ 1771, 169; Molimo naj Bogá, kakti náj vífesnyega Gofzpouda pouleg du'snoszti poftújemo KMK 1780, 24; Pomiluj nášsz pouleg võre KM 1783, 259; Grejhe tvoje vfako leto pouleg Sz. Materé Czérkvi právde vadlúj KM 1790, 111; Pouleg obfínfzkoga racsúna Od Krifztfuffovoga narodjenyá vu 65tom leti KM 1796, 131; Zobfztom mi ga scsé dati, Nej pouleg moje vrejdnofzti SŠ 1796, 136; kaj hi'sniczke pouleg nyegove lzvéte právde 'sivéjo SIZ 1807, 8; morejo pouleg du'snoszti vszi Fárni skolniczke vcsiti KOJ 1833, III; Szmiluj sze poulek tvoje miloszresnoszti KOJ 1845, 127; Tüdi Bethlen Gábor pouleg dogúcsanya k nyemi pripela erdélce KOJ 1848, 87 **3. razen:** Pouleg toga tkálec KŠ 1771, 432; Krifztina je fzirouta bila, ali pouleg toga pobo'sna KM 1790, 40; Poulek vszega toga je veliko hasznilo KOJ 1848, 46

póleg bodóst ~ -i ž *navožčnost*: K-mesztnoga-sztáliscsa-dosztavkom sze szlisijo: 2. Póleg bodóoszt (a veszteglö) AIN 1876, 20

poléhčiti -im dov. *olajšati*: pomocs, stera nyim trplénye poleh'ze AIP 1876, br. 4, 3; vsze je lübéznoszt olépila, vsze je jedinoszt poléh'ze'zilo AIP 1876, br. 3, 7

poléhkati -am dov. *olajšati*: glávo nyemi je mocsala, ka nyemi naj boleznoszt polehka AIP 1876, br. 4, 6

polehkótiti -im dov. *olajšati*: Gda v-kom polehkótim To bli'znyega tú'znofzt BRM 1823, 138; Polehkouti on tvo 'zmetno breme BKM 1789, 160

poléivati tudi poléjvati -am nedov. **1. polivati, zalivati, močiti**: Jasz czeilo nocs moio posztelo poleivam ABC 1725, A8a; Zolijom mi pa polejvas Glávo BKM 1789, 163; zidár z-mortnov 'zlicov poléva na kamen KAJ 1870, 74; Trávnike, ka sze v-leti naj polevajo AIP 1876, br. 2, 8; Jafz fzam fzadio, Apollos je polejvao KŠ 1771, 494; On ográdecz je na ftiri tále tekouca voda

polejvala KM 1796, 5 **2. oblivati**: fzkuzé me poleivajo SM 1747, 71 **polévavši** -a -e *zalivajoč*: i szamo nisterikrát malo de'zd'za bilö, polevavsi kukorco AI 1875, kaz. br. 8

polejáci tudi polijáci -jém dov. **1. politi, zaliti, zmočiti**: i z-vrêlov vodov namali polejáci AIP 1876, br. 1, 8; Polejé szúho zemlô KAJ 1870, 19; Potom je z-vodôv polejéjo KAJ 1870, 81; z-oliom ga je od zgora poleijao KM 1796, 21; Toga krľzti primeffenoga naj polijé z-naturálfzkov vodou KMK 1780, 59; pren. ino polei mojo dúfno fzpoznanye fnyegovov kervjov SM 1747, 48 **2. obliti**: Vszigdar szkuzé polijéjo lice KOJ 1845, 19; i ove okolisztojécse lüdih szo szkuzé polejjale KOJ 1845, 81; fzkuzami polej ocsi moje KM 1783, 115 **polejáni** -a -o **1. poplavljen**: i 'ze malo falilo, ka je në cêli Budapest polejan AIP 1876, br. 3, 7 **2. obliti**: Jezuffa ocsi 'suhkimi fzkuzami polejáne KM 1783, 64

polekúvati -űjem nedov. *nastavljati*: Vrág, i fzvejt fzta fzvoje mre'ze Meni poleküvala BKM 1789, 393

poleščánje -a s *olajšanje*: i csáfzi jo tüdi zadobi na poleščsánye telovno KMK 1780, 83; Vu obrácsanyi szam pohaszno deacske recsi na polescsánye vucsitelov KOJ 1833, V

poleščenyé -á s *loščenje*: Po vsze tom sze iglé v to naj 'zmetnése delo vzemejo: vcsiscsenyé i v-polescsenyé AIP 1876, br. 9, 7

polěščiti -im dov. *pološčiti*: splajüte, csi sze malo vözbrüzijio i polescsijo KAJ 1870, 81

polétašnjí -a -e prid. *poleten*: Ona sze je rada v polétasnyem vreimeni pripelala k cêrkvi KOJ 1914, 153

poletèti -ím dov. *poleteti*: nepriátelje moji i protivniczi moji szami poletijo TA 1848, 20

polévanje -a s *zalivanje*: Etakse polévanye v-szühocsi veliki szvoj haszek má KAJ 1870, 108

poležávati -am nedov. *poležavati*: Bole bi bilö pole'závati KAJ 1870, 132; V-pofzteli pole'sáva SIZ 1807, 54

poležéjšanje -a s *olajšanje*: obecsa pole'sejsanye stimanih nyihovih 'smécsav KOJ 1848, 101

poležéto prisl. *ležéče*: Vküpvézanya znaménye (-) stera linia med recsjouv poleséto poténgnyena znamenüje KOJ 1833, 9

polica -e ž *polica*: Pad; sztolicza; policza KOJ 1833, 168

politiški -a -o prid. *politichen*: bio je najvéksi szpletkár i vrtoglávecz, kak vszaki politiski glavár i puntar KOJ 1914, 146

polizávec -vca m *zaplečnik*: cigel doliszpádne i polizávca oszmrti KAJ 1870, 58

pólkébel -a m *pol kebla, posoda*: Pri sziljii i

- pri drugoj szühoj tekôcsoj blági sze kebel, polkebel nüca AI 1875, br. 1, 2
- pòlkilográm** -a m *pol kilograma*: i tak eden zákonszki fünt je toliko kak polkilograma AI 1875, br. 2, 3
- pòlkläfter** -tra m *pol klaftre, prostorninska mera*: Od polklafta méter szkoro z-dvöma pálecoma dugsi AI 1875, kaz. br. 8
- pólnoč** tudi pônoč -i ž *polnoč*: Éjféł, polnôcs AIN 1876, 30; Na szrédi nôcsi je pônôcs KAJ 1870, 158; Gda vöra vnoči dvanájset bije, te je polnôčo BJ 1886, 36; Okolpolnocsi na náglí hitro nyegovo oznanye BKM 1789, 395
- polnočják** -a m *nočni metulj*: Sviloprejec, šteri se sliši med polnočjake, je edini metül AI 1878, 33
- polnôčnik** -a m *nočni metulj*: metüli se imenujo i polnočniki AI 1878, 33
- polodélec** -lca m *poljedelec, kmet*: Pri vnogi te'zki ôpravica j zemlé je polodelec li dônok mirovno trplív KAJ 1870, 120; Kôla szo polodelci jáko potrêbna KAJ 1870, 71
- polodélstvo** -a s *poljedelstvo*: Polodelsztvo KAJ 1848, VIII
- polójna** -e ž *polovica*: ovadrüga polojna sze je vu moje krilo, na sztolno briszacso i na gvant razlejála AIP 1876, br. 1, 7; nego telikájse polojni Manafféšvoga pokolejnja je vdejlo mefzto KM 1796, 41; dá j mi fšamo polojno toga ménsega falata krüha KM 1790, 44; nego jih je polójno za olejkotejnje Dácsnikov KOJ 1848, 123; Etam je tak v-ednoj polojni sztopája sész, eti pa pét pálcov KAJ 1870, 65
- polójnka** -e ž *polovica*: Fčelica Spolójnke hižo rédi, zdrüge pa méda cidí BJ 1886, 19
- Polónia** -e ž *Poljska*: On je nájmre Polónio z-vogerszkim Králesztvom zdrü'so KOJ 1848, 46
- poloobdèlanje** -a s *poljedelstvo*: Simonyi je poloobdelanya .. ravnanya v-rôke dôbo AI 1875, br. 2, 5; Na poloobdelanye gledôcs sze naj vsze mogocso zgodih AI 1875, kaz. br. 1; pomága njemi pri poloobdelanji AI 1878, 14
- poloobdèlavc** -vca m *poljedelec*: poloobdelavec orjé AIN 1876, 45; poloobdelavci plük k-orányi je neogibljivo potrejben KOJ 1833, III; nadale od poloobdelavcov je právde-podsztava naprêpolo'zena AIP 1876, br. 2, 1
- pòlotok** -a m *polotok*: csi bi sze na Balkán polotoki szlovenszki národje za edno oblászt vkupszpravili AIP 1876, br. 8, 1
- polovica** -e ž *polovica*: Gda bi pa 'ze polovicze fšvétka minoulo KŠ 1771, 288; kakoli bos me profzila, dám ti notri do polovicze kráféztva mojega KŠ 1771, 119; Cserne fšüknye de nofzila, do polovicze leta SŠ 1796, 171
- polóviti** -im dov. *poloviti, ujeti*: ár szo nistere glávne zburkase notri polóvili AIP 1876, br. 5, 3
- polóvleni** -a -o *ujet*: Nafzlejdnje je pa polovlena ta tatinfzka banda KM 1790, 72
- polóženjé** -á s **1.** *posvečenje*: i jo je krühe polo'zenyá KŠ 1771, 108 **2.** *stanje*: Csi znamenuje verbum níkédig bodoucse polo'senyé KOJ 1833, 130
- položiti** -lòžim dov. **1.** *položiti kak predmet*: more ino kantár vu lauloke polositi (djati) SM 1747, 96; Jafz na tvo j fšztolec z fcsém, ztvega Polo'ziti Krála BKM 1789, 39; te fšvéte skrinye .. nego jo je pri Obededomi Leviti doli dáo polo'fiti KM 1796, 61; Docecs polo'zim nepriátele tvoje na podnogáoniczo noug tvoji KŠ 1771, 347; Gda pa nyegova dúfa za grejhe áldov tá polo'zi KŠ 1771, 815; Polo'ziga vjafzli BKM 1789, 27; csi sze meszto *nak nek* zmenkanya znaménye polo'si KOJ 1833, 22; ali hodi polo'zi rokou tvojo na nyou KŠ 1771, 29; kranescáka ali hoube nepolo'si na oltár KOJ 1845, 22; I gori polo'zi szmrtné sztrêle TA 1848, 6; na nyega je polo'so fšvoje roké KM 1796, 125; Vu ftali povitoga vjafzli polo'zila BKM 1789, 28; ga je vu kosariczo polo'sila KM 1796, 33; I ercsé: gde fšzte ga polo'zili KŠ 1771, 303; fšo fšzpleli korouno fšztrnya i polo'zili fšo jo nyemi na glavou KŠ 1771, 328; i pejneze fšo k-nogam apoftolov polo'fili KM 1796, 122 **2.** *narediti, da kaj duševnega ali duhovnega preide v koga*: Jafz hocfem mojo právdo vu nyih pamet polofiti SM 1747, 18; dopúszti csinejnja vu tvoje fš. rane polo'siti KM 1783, 36; i vszako rejcs na szvoje meszto polo'siti KOJ 1845, 41; eto kak podsztavo more pred poszlavcov-kucso polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; vfšo vûpazen Záto jafz vnyem polofim SM 1747, 75; I dujh moj polo'zim na fšzejdo vu váfz KŠ 1754, 96; I dujh moj polo'zim na fšzejdo vu váfz KŠ 1754, 96; Vu eto tvojo fš. Rano polo'sim moja dobra dela KM 1783, 67; Pred té polo'zim mo teskoucso BKM 1789, 8; Potom nazavûpstvo pred szprávisece polo'zi vsze ono, ka je dokonicsalo AI 1878, kaz. br. 2; da vfšo vûpazen polo'zimo vu tvojem fšvétom Szini KŠ 1771, 823; Veke szrecsni, ki v-tvoje szkrovnoszti Polo'zijo szteber vûpaznoszti KAJ 1848, 5; Izrael! vtvojem Goszpodni Polo'zi tvoje vûpanye BKM 1789, 8b; Polo'zte záto eta vu fšzrczá vafa KŠ 1771, 242; liki mouder czimprar, fundamentom fšzam jafz polo'zo KŠ 1771, 494; i polo'zo je vu náfz rejcs toga ftisanya KŠ 1771, 537; tak je Boug vsze tiszto pred nász polo'so

vu Sz. Piszmi KOJ 1845, 74; jeli je vŕze ſzvoje vŕpanye na Kriŕztusevo vrejdnofzt polo'zilo KŠ 1754, 209 **položiti se** -lòžim se *položiti se*: Od Jou'zefa vu jafzlicze polo'zil fze je BKM 1789, 72 **položéti** -a -e *položéč*: I polo'zécsi na nyé roké ſzvoje odifao je odnut KŠ 1771, 62; csi bi ga, polo'zécsi nyegov fundamentum, ne mogao dokoncsati KŠ 1771, 221 **položéjáuči** -a -e *polagajoč, položéč*: ino vŕzamo v Kristusŕevo Vrejdnofzt vŕpanye ſzvoje poloŕejoucsim SM 1747, 2 **položívši** -a -e *ko je položil*: i mejé polo'zivŕi nyihovomi prebivanyi KŠ 1771, 396; právo rokou na cselo polo'sivŕi právi KMK 1780, 9; Stevan pa vu Bougi vŕpanye polo'sivsi bers naberé serege KOJ 1848, 12 **polòženi** -a -o **I. položen**, *dan*: Bio je grob nouvi, vu ſterom je efcse nigdár nŕfcse nej bio polo'zeni KŠ 1771, 331; Jezus v-jaszlicze polo'seni KM 1783, 72; Le'zi vjafzlaj polo'zeni BKM 1789, 23; Ober nyegove gláve je pa bio polo'seni napŕfzek KM 1796, 109; Polo'zen je v-jafzli BRM 1823, 4; Imenik je táksa rejcs v-govorejnyi, stera pred substantivum polo'sena, onoga kakti poká'se KOJ 1833, 13; Imenik je táksa rejcs v-govorejnyi, stera pred substantivum polo'sena, onoga kakti poká'se AIN 1876, 24; ſztvojm ſz. tejlom vu csŕfzti lelahen je polo'zeno KŠ 1754, 235; najſli ſzo dejte polo'feno vu jafzlaj KM 1796, 89; liki ſze to 'z-nyi napiszkov zlehka previditi dá, ſteri ſzo pred nyé polo'zeni KAJ 1848, IV 2. **ležéč**: Koloffá pouleg Likus potoka polo'zeno mefzto KŠ 1771, 601 **3. postavljen**, *dan*: ki ſzo meli lepe hi'ze, na vedrino ſzo polo'zeni AIP 1876, br. 4, 3; Bilou je pa tam ſéſzt kameni vejder polo'zeni KŠ 1771, 268; Bila je pa tam edna poſzouda polo'zena puna zjefziom KŠ 1771, 330; ſzo niſtere právde-podſztave pred poſzlavce hi'zo polo'zene AI 1875, br. 2, 2; Jezufa, ki je za pred ſzé polo'zeno radoſzt kri'z pretrpo KŠ 1771, 694; Znajoucsi tou, ka je pravicsnomi právda nej polo'zena KŠ 1771, 634 **4. določen**: ki fze potikávajo vrejcs nevórvajoucse, na ſtero ſzo i polo'zeni KŠ 1771, 706 **polòženi** -a -o sam. *položeni*: Naj fze zdr'závate od bolvanom polo'zenoga KŠ 1771, 390

pòlski¹ -a -o prid. *poljski, nanaſajoč se na polje*: Dober polszki vért KM 1790, 66; Cslovik fze premimi kako polfzko czvejtte ſŠ 1796, 11; Károl fze je pripravo k-polfzkomi vérfztvi KM 1790, 44; nyegova hrana je pa bila, kobilicze i polfzki méd KŠ 1771, 9; liliomi polfzki kakda czvetéjo KŠ 1771, 20; Nej je tak ofztanolo vŕzákom mefzti na polfzko obdelanye zadofzta delavczov KM 1790, 92; I doli idoucfi 'znyimi ſztano je na

polfzkom mefzti KŠ 1771, 183; liliomi polfzki kakda rafztéjo KŠ 1771, 20; I kacsja je csalarneŕfa bila med vŕzemi polfzkimi ſztvármí SM 1747, 5 **pòlski**² -a -o prid. *poljski, nanaſajoč se na Poljsko*: Polfzki i Moskovitanſzki orfzág 'znyimi napuno KŠ 1771, A6a

polúbiti -im dov. *vzljubiti*: Ráj ſzvetfzko blágo zgúbiti, Kak te grêhe polúbiti BRM 1823, 46; za steroga volo nyé tak polúbi Ladiszlav KOJ 1848, 40; ino nazái grehe polúbo SM 1747, 53; Ki ſzi nász polúbo KM 1783, 24; Ti ſzi me Vtvojem ſzini polúbo BKM 1789, 285; ſteri me je polúbo KŠ 1754, 138; geto je polúbo ete ſzvejt KŠ 1771, 652; Da bi náſz vŕze odkúpo, Kak náſz je vŕze polúbo BKM 1789, 38; da ga je li hitro polúbo nyegov Gofzpod KM 1796, 44; tak ga je polúbo, ka je czejloga ſzvojeja dvora ravnanye na nyega zavŕpao KM 1796, 25; Plúbi Jezusa ſzvetloſzt BRM 1823, 93; Rano polúbi cslovéſztvo KAJ 1870, 166; bi nyihov Jezik Národje polúbili KOJ 1833, VIII; ſzo 'selezo i lejpolicsne 'senszke polúbili KOJ 1848, 7 **polúbiti se** -im se *vzljubiti se*: kaj ſzta fze etivi ofzobi polúbile SIZ 1807, 4; Csi ſzta fze polúbila: v-rouke ſzi naj ſzégnetá SIZ 1807, 5 **polúbieni** -a -o *vzljubljen*: Od ocsé natelko polúbien KAJ 1848, 75

poluterániti -im dov. *poluteraniti*: da le'sej morejo mladino polutherániti KOJ 1914, 116

pomagáč -a m *pomagač, pomočnik*: on je tatinſzki pomagács KM 1790, 72; On je 'zitka varivács, V-deli nasem pomagács BRM 1823, 37; Ráj cséſzt pov'ze, kak bi v-tom deli pomagács bio AIP 1876, br. 9, 1

pomagáj -a m *pomoč*: Hiti mi na pomagáj V-ſztifzkávanyi BKM 1789, 290; Boj mi na pomagáj BKM 1789, 367; Jezus mi bou na pomagáj ſŠ 1796, 154

pomáganje -a s *pomoč*: Vaso mené na gòſztom doſzégnyeno pomáganje bode tak nazháj zaszlŕ'zeno AI 1875, kaz. br. 1; ki je zGrcskoga pouleg premoucsi i pomáganja Dŕhá ſzvétoga vó zofztámpani KŠ 1771, A7a; ka ſze naj prinasz za pomáganja volo boja nikse ſzprávlanye ne zgodi AIP 1876, br. 7, 1; nego na Bo'zo diko i ſziromákov pomáganje naj 'zivéjo KŠ 1754, 222; racsunali ſzo, ka pomáganje dobijo AI 1875, kaz. br. 3; po vaſoj molitvi i pomáganji Dŕhá Jezus Kriſztufovoga KŠ 1771, 592; Vu nyih ali po pomáganji tálnika fze vesiniti KMK 1780, 92; zvŕnejsnyim pomáganjem KŠ 1754, 178; Béla II. od toga hipa je z-pomáganjom ſzvoje 'sené ſzrecsno kralŕvao KOJ 1848, 28

pomagati -am nedov. **I. pomagati komu pri delu ali v teŕavah**: Ki nam vu potrejbcsini pomága,

on je nafs právi priáteo KM 1790, 48; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; csi pomágamo KŠ 1754, 74; Lehko konecz vzemes fztrasen, Sto de ti pomágo BKM 1789, 409; hodi v-Macedonio i pomágaj nám KŠ 1771, 391; nego ga pomágajmo KŠ 1754, 35; zvün toga z-obcsinfzkim tálom pomágajmo edna drúgoj KM 1790, 88; pomágajte potézenoga KŠ 1754, 210; mo'zjé Izraelzfzki, pomágajte KŠ 1771, 409; nego kaibi nyega pomágali TF 1715, 15; da bi prisli, i pomágali bi nyim KŠ 1771, 179; Povej ji záto, naj mi pomága KŠ 1771, 205; Naj mi naffega bli'znyega pomágamo KŠ 1754, 41; More biti ga je pomágao vu vcsenyej KŠ 1771, 662; dönok je drúge vu potrejbcfíni pomágao KM 1796, 70; csi je nevolne pomágala KŠ 1771, 640; i na obcsinfzko dobro fzo nikáj nej pomágali KM 1790, 78. 2. *pomagati komu iz stiske*: Ni té fzto ti ne hafzni, Csi fzi ti fcsés pomágati KŠ 1754, 257; Ár, vu kom je on trpo fzkusávani, vtifztom more i onim, ki fze fzkúsávajo, pomágati KŠ 1771, 675; ár ti fzi on Bog, kteri meni pomága SM 1747, 93; Boug pomága KŠ 1754, 124; i Dùh navkúp pomága naloj nemocsnofzti KŠ 1771, 466; Blagoszlov naj nám dá, Vdeli nász pomága BKM 1789, 6; Na ftero nám pomágai nalf drági otecz nebefzki TF 1715, 27; Pomágai meni za tvoie dobrote vollo ABC 1725, A8a; Pomágai mi, da mi fze Vóra ne poménka SM 1747, 58; Na ftero náfz pomágaj nas drági Otsa nebefzki KŠ 1754, 156; Na tvo diko náfz pomágaj BKM 1789, 295; Dùse nase k-Tebi zmágaj, V-Nebefzko diko pomágaj BRM 1823, 81; Pomágaj goszpodne TA 1848, 9; On me naj svojov miloščov pomozi BJ 1886, 3; Zdobroutami ga je prigledno i pomágo BKM 1789, 96 *pomágati se* -am se *pomagati si*: s tema zoboma se [mrož] po lédi na prej pomága AI 1878, 20; Vu fz hiftvi bodoucfi: naj fze [bližnjemu] pomágajo KŠ 1754, 220 *pomagajouči* tudi pomagajouči -a -e *pomagajoč*: Dozdaj szam trplivo csakao te mále pomágajoucsi áldov KOJ 1833, IIII; Pomágajócsa vrémèna-rècs AIN 1876, 45; Naj i vi podáni bodete tákfim i vfzákomi pomágajoucsemi KŠ 1771, 526; Pomágajoucsi i vi zmolitvov za náfz KŠ 1771, 530; jeli nega eti zadoszta pomágajócsi rôk KAJ 1870, 130 *pomágavči* -a -e *pomagajoč*: Pomágavcsi eden ovoga, k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1 *pomágani* -a -o *podpiran*: Bethlen od Törkov napihani, i pomágani KOJ 1848, 92; Nikica je od rusza pomágani AIP 1876, br. 6, 7; hercegovinancom csi tô ne vcsinijo, na dale pomágani AIP 1876, br. 2, 6

pomáhnoti -em dov. *mahniti*: Vourih z-száblov na nyega pomahne KOJ 1848, 61
pomálen -a -o prid. *počasen*: Lassú; pomalen, müden, súslav -a -o KOJ 1833, 164
pomáli prisl. *počasi, pomalem*: Záto, kai kako goder ta Doika pomali zmertúkom püfcsa mleiko TF 1715, 6; Avarci szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Szvinya rêtkogda ide pomali KAJ 1870, 70; Záto je cseresz pomali slo znezáj posztávlanyom honvédvojszke AIP 1876, br. 1, 5; Svojo hráno jáko pomali požérajó AI 1878, 29
pomáлити -im dov. *vzeti ugled, zaničevati*: pápínske Dùhovnike pa pomáličli, zametávali KOJ 1848, 89
pomáлно prisl. *počasno*: i csigli suma tiszta osztáne, pomalno preobrácsonye je zrok, ka AIP 1876, br. 3, 6
pomáloma prisl. *počasi, pomalem*: Ali pomaloma sze je denila sztrasona gvisnoszt KOJ 1914, 132
pomaráňčov -a -o prid. *pomarančen*: Pomarančovo drevo dá okrogli, sladki sád AI 1878, 52
pomečávati -am nedov. *mehčati, delati prijazno, naklonjeno*: Trda fzdrcza pomecsávaj BRM 1823, 442
poméjniti -im dov. *nameniti*: Rudolf Czaszar je Vogerszko Králsztvo szvojemi szini pomejno KOJ 1848, 41; da szo Hunovje, Avarci v Panonii kralúvali, pomejnili szo je szebi prilaszttiti KOJ 1848, 101
poméjtati -am nedov. *pometati*: Seperni; meszti, pomejtati KOJ 1833, 171
poménjani -a -o prid. *pomanjšan*: V-grcskom szo pomenyani máli cveki za pèneze valáli AIP 1876, br. 10, 2
pomènjeni -a -o prid. *omenjen*: Tu vesz tecsáj pomenyenoga zbontáranya prav vu pámeti szpemetavsi Rákóci KOJ 1848, 101; szledkar ga je Rákóczy dao presztreliti, za volo pomenyenoga odszkocsonya KOJ 1914, 148
poménjka tudi poménka -e ž *pomanjkljivost, napaka*: Hiba; bloudnoszt, falinga, pomenyka KOJ 1833, 159; obátrivalo me je vüpanye, da pomenke moje pobougsati bode drúgim prilika KOJ 1833, V
pomènkanje -a s *pomanjkanje*: Csi je pa fzpádnenyé nyihovo bogáfztvo etoga fzevjta i nyihovo pomenkanye bogáfztvo poganov KŠ 1771, 472; Tiva dvá, csi gli fzta nikaksega pomenkánye nej mela KM 1790, 26; i ocsivefztno je viditi bilou na nyem nevoló, i pomenkánye

KM 1790, 66; nego priátelecso porazmivsi pomenkanya, pohaszni moje trüde KOJ 1833, VI

pomènkati -am dov. *omagati*: Nedái moioi Võri vu meni pomenkati SM 1747, 56; lübvav ne pomenká KM 1783, 184; Gde cslovecsa môcs pomenká KAJ 1848, 214; Záto ne pomenkamo KŠ 1771, 536; da, gda pomenkáte, vzamejo válfz vu vekivecsna prebiválicsa KŠ 1771, 225; i trejzne je pa odpúfztiti nefcsem, da kak na pouti ne pomenkájó KŠ 1771, 52; Ne pomenkajte mocsno z-Gofzpodnom csiniti KŠ 1771, 818; Nigdár fzem efcse vnikom nej pomenkao BKM 1789, 304; ár szem króto pomenkao TA 1848, 116 **pomènkati se** -am se *omagati*: Pomágai mi, da fze mi Võra ne poménka SM 1747, 58; i lejta tvoja fze ne pomenkájó KŠ 1771, 673; Vu nikakvoj profnyí fze ne pomenkájó BKM 1789, 188

pomenkávánje -a s *omagovanje*: Na zádnye, csütivsi pomenkávanye szvojega zdrávja i 'sitka KOJ 1848, 15; Bráni tvoj sereg od pomenkávanya KAJ 1848, 163

pomenkávati -am nedov. **1.** *omagovati*: i on je zácsao pomenkávati KŠ 1771, 222; ár 'se puna 'salosztí pomenkáva düsa moja KM 1783, 179; Záto, liki fzmo milofcso doubili, ne pomenkávamo KŠ 1771, 534; Vhüdom pomenkávav BKM 1789, 237; Protesztantsztvo je pa pomenkávalo KOJ 1848, 102 **2.** *manjšati se, zmanjkovati*: Zakaj mejsecz pomenkáva KOJ 1833, XV; hrána i gvant nyim tudí pomenkáva AIP 1876, br. 5, 3 **3.** *manjkati*: Bezovec ne pomenkáva skoro v ni ednom ográdi AI 1878, 47 **pomenkávati se** -am se *omagovati*: Naj sze tak vogrszki jezík nej szamo nepomenkáva KOJ 1833, III

pomenklívi -a -o prid. *nepopoln*: Pomenklívi-gucs (a hiányos mondat), v-sterom glávni táo gucsa je povr'zen AIN 1876, 74

poménšanje -a s **1.** *pomanjšanje*: brezi obszinszkoga kvára, i poménsanya králeszko-ga velicsánsztva dovoliti nemorejo KOJ 1848, 105; *acs, ecs* rázum poménsanya majôcse iméne zgruntajo AIN 1876, 70 **2.** *pomanjkljivost*: ani edne knige ne naides, kotera bi bila brezi vlfzega pomenfánya TF 1715, 48; vnouga pomenfánya vufzebi nahájamo TF 1715, 7

poménšati -am dov. *zmanjšati*: Zodürnoga fzcza Nemas poménsati BKM 1789, 253; Dáj, da ne poménsa moj glálfz nenávidnofzt BKM 1789, 367; i on 'zivine nyihove ne poménsa TA 1848, 91; naj bi ono veliko dácsó poménsao KM 1796, 68; Tvojega bli'snyega csi fzi ga ti poménso SŠ 1796, 92; Z-tém ocszinszkim vredüvanyom je Czaszar nej malo poménsao Tökölíovo drü'sbo

KOJ 1848, 97; i'salofzt nej me poménsala SŠ 1796, 76 **poménšati se** -am se *zmanjšati se*: sztroski nebi sze mogli poménsati AI 1875, kaz. br. 2; cerkveni prednyarov réd sze poménsao AI 1875, kaz. br. 8

pomenšávati -am nedov. *manjšati, zmanjševati*: nej fze je 'selejla zagovárjati, ali fzvojo falíngo poménsávati KM 1790, 34 **pomenšávati se** -am se *manjšati se*: vfza ona, fterimi fze nafle poftenýe poménsáva KŠ 1754, 177; Voda je na 24 sztopájov bila, ka sze poménsáva AIP 1876, br. 3, 8; od dnéva fze je poménsávala nyegova moucs KM 1790, 64

pomeránča -e ž *pomaranča*: Narants; pomerán-csa, narants KOJ 1833, 166

pomèsti -metém dov. *povzročiti smrt*: Med tem je nemila szmrt Ferdinánda IV. 'se za naszlednika okorónanoga pometla KOJ 1848, 94 **pomèteni** -a -o *pometen*: I pridoucsi nájde jo pometeno i ofznaj'seno KŠ 1771, 208

poméjtati -čem nedov. *pometati*: 'zena, csi zgibi eden gros, jeli ne vu'zgé fzvejcsé i pomejcsé hí'zo KŠ 1771, 222

pometávánje -a s *sklanjatev*: **2.** Pometávanye (nomenov) KOJ 1833, 15

pometávati -am nedov. *sklanjati*: Minden sze more pometávati KOJ 1833, 137; Kak more pometávati oszobne zaiméne AIN 1876, 33 **pometávati se** -am se *sklanjati se*: Vu vküpedjevanyi sze nepometáva KOJ 1833, 14

pomíje -íj ž mn. *pomije*: Szvinyé pri dômi z-kopanye jéjo, pijéjo pomije ítv. KAJ 1870, 69

pomíjski -a -o prid. *malovreden, zanikrn*: Pápi na drásbo je vu Witebergi vnouge szprevedne díake i drügeféle pomíjszke lüdi vküpnábrao KOJ 1845, 60; nego nad té zbeszneyene pomíjszke pávre vdári Zápola KOJ 1848, 71

pomíkati se -míčem se nedov. *bližati se*: Jaj zevfze fztráni meni, Kak fze Sztrahota pomícse BKM 1789, 192

pomíiliti -im dov. *pomilovati, usmiliti se*: Ne vidim jafz níkoga, Ki bi me pomíilo BKM 1789, 193

pomílostéjnje -a s *pomílostítev*: Leopolda I. velíkodüso pomíloszténye bi protesztantom mogo na miszli obsztiati KOJ 1914, 141; vszem, ki szo kaj prouti nyemi pregrejsíli, pomílosztéjnje darúje KOJ 1845, 51; Matyas I. szi je zmiszlo velíkásé z-pomílosztéjnem pridobíti KOJ 1848, 63

pomíilüvánje -a s *pomílovanje, usmíljenje*: Ár je pri tebi pomíilüvanye KM 1783, 168; da ga je v Eizenak váراسi edna dovcza z-pomíilüvanya na kosto vzéla KOJ 1845, 53; Szpomíilüvanyom

sze zgliedávam na vaso milo domovino AIP 1876, br. 6, 1

pomilùvati -ùjem tudi pomilùvati -ùjem nedov. *pomilovati, izkazovati usmiljenje*: Bo'se, komi je lasztivno vszigidár pomilùvati KM 1783, 100; i pomilujem, koga pomilujem KŠ 1771, 468; i vsze one pomilùjes, ftere KM 1783, 102; Dùse k-nyemi 'zeléce Ocsa pomilùje BRM 1823, 13; pomiluj Goszpodne KM 1783, 107; Blagofzlovi me, i pomiluj me BKM 1789, 284; Sto je ne bi pomilùvao KM 1783, 239; zapovedao je Sauli, naj nikoga ne bi pomilùvao KM 1796, 54; Etoga fzevjta nevoló, Zmiloscse fzi pomilùvo BKM 1789, 4; Pobjics ga je pomilùvao KAJ 1870, 8; Pomilùvala jo je gofzpodaricza KM 1790, 60

pomilùvati se -ùjem se *biti pomilovan*: Od Tébe fze pomilùjem BRM 1823, 8

pomirávati -am nedov. *miriti*: 'zalofztné potróstaj, Szrdne pomirávaj BRM 1823, 282

pomiréjnje -a s *pomiritev*: Vogerszke Sztálice i Réde je pa eto náglo pomirjenje tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95; Z-protivnikmi pomirejnje szí je za prvo szkrb vzéó KOJ 1848, 116

pomiriti tudi pomeriti -ím dov. *pomiriti*: fz-tvojim Szinom nász poméri KM 1783, 88 **pomiriti se** -ím se *pomiriti se*: rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10

pomisliti -ím dov. *pomisliti, zamisliti*: Le'sej je pomiszliti, nego popiszati KOJ 1845, 65; Le'sej szí je pomiszliti, kak z perom szpizszati KOJ 1914, 130; ka szam ti 'snyouv tvoj haszek pomiszlo KOJ 1833, VI; domovino szí pomiszli kakti tvojo Mater KOJ 1833, XI **pomisleni** -a -o **I. upoštevan**: pri toj priliki na goricskom je jako po szkupoma na dùhovszstvo pomiszleno bilo KOJ 1914, 144 **2. rečen**: Govorjenje vu szebi szamom pomiszleno je ono, po sterom KOJ 1833, VIII

pomišlávanje -a s *naklep*: Szkim rùfimo pomislávanya i vfo vífzokofzt KŠ 1771, 545

pomišlávéc -vca m *obotavljivec*: Pomislávécze odúrjavam TA 1848, 103

pomlátiti -ím dov. *premagati*: Prve kri'sne serege prav vrlo je pomláto KOJ 1848, 24

pomóč tudi pomóuč -i ž *pomóč*: ftera pomoucs bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; Za voló obcsinfzce pomoucsi hi'snikov KMK 1780, 86; komi je pomoucsi potrejbno, ono more on csedno profziti KM 1790, 48; ino pouleg pomoucsi fzvoje kakti nyegov pomocsnik SIZ 1807, 10; Doszta penez, vremena, dela i pomócsi lúdi sze potrebúje k-nyé KAJ 1870, 73; Naj i nyihova obilnofzt vám bode vu valém zmenkanyi kpmoucsi tak KŠ 1771, 542; Od

tisztecz szo pozváni od Arnulf Czaszara na pomoucs prouti Szvatopluki KOJ 1848, 7; szkázem pomócs tem, ki sze grlijo TA 1848, 9; Szrbszki i Csarnegore poglavnik szta pomócs stela dati hercegovinarom AI 1875, 3; deržina i drúge peršone so roditelom na pomóč BJ 1886, 10; glasznicke, steri sze morejo brezi pomócsi drúge litere zgovárjati AIN 1876, 5; fztvojom i zdrúgi pomocsjom zgrúntávaj KŠ 1771, A8a; Ar fzi ti moia pomocs SM 1747, 59; Boug Nyim na konecz pomoucs bou SM 1747, 73; Krisztuseve krvi moucs, Jeszte tve dùse pomoucs BKM 1789, 15; Oh Jezus, Pomoucs vezélje vùpanye SŠ 1796, 161; Jezus je tapráva pomócs BRM 1823, 66; neiga zvùna Boga pomocsi SM 1747, 80; dáj meni rázum, naj znám fzedoufztva tvoja KŠ 1754, 157; V'zivaj záto ete Bo'zi dár fzpmoucsi Dùhá fszvétoga KŠ 1771, A8a; podáj tvoje pomoucsi rokou vszejm tvojim vörnim KM 1796, 118; Boga fze mi boimo, kpmocsi zovimo SM 1747, 81; On je fzvojom kpmoucsi KŠ 1754, 253; Naj bode tva moucs kpmoucfí, Nasoj cslovecsj krhkoucfí BKM 1789, 20; Gda me fzmrt fztrásila, Bojdi mi k-pomócsi BRM 1823, 45; kaibi nyegovo fszvéto imé na pomocs zváli TF 1715, 13; tim mládim vranicfom koteri nyega na pomoucs zovéjo TF 1715, 47; koteri nyega na poumocs zovéio ABC 1725, A6a; O Jezus, boidi mi na poumocs SM 1747, 56; dai mi pomocs tvojo, da ozdravim SM 1747, 57; ki na pomoucs zezávajo imé Gofzpodna naféga KŠ 1771, 490; Zakaj zezávajo na pomoucs i fszvéce KMK 1780, 38; Boug je cslovik pofztano, I nám na pomoucs fztáno BKM 1789, 7; Na fzmrtnom vrejemni zovi ga na pomoucs SŠ 1796, 11; fze bátrivno na pomoucs ino fzkrb Bo'so zavùpa SIZ 1807, 6; naj dá vfzem onim Szvétoga Dùha pomócs BRM 1823, IV; setùj nam na pomócs KAJ 1848, 1; Dai mi i takaié po pomoucsi tvojega fsvétoga Duha SM 1747, 53; veszeli sze szreze moje vu pomócsi tvojoj TA 1848, 10; On bode Szvom pomocsjom pomágo BKM 1789, 10; delo, stero fzem i z-Bo'zov pomocsjov fzkoncsao BRM 1823, IV; Zacsnmio tak delo z-bo'zov pomocsjov AI 1875, kaz. br. 1; Znyegovov pomóčov je lehko vse BJ 1886, 3

pomóč-délavec -vca m *pomóžni delavec*: i vszi táksi pomocs-delavci i deticske, ki vecs dácece nemajo AI 1875, br. 2, 6

pomóči tudi pomóčti -mòrem dov. *pomagati*: on me vfzigdar pomocsi mori znevol SM 1747, 70; K-tomi 'selejm fajz pomocfi KM 1783, 263; Ár li fzám ti pomocsi Mores v-potreboucfí BKM 1789, 308; On vám csé pomocfi BKM 1789, 308;

nê meli Jánosa majsztera deca na pomrênye AIP 1876, br. 1, 6

pomüdejnje -a s *kratkočasenje, zabava*: Tákse oupravicze, ali pomüdejnya, ftera fzo prouti fzevftzvti etoga dnêva KMK 1780, 49; Csi na Bo'so fzlû'sbo zapovejdano vrejmen fzprevájamo z-jejfztvinov i z-drûgim pomüdejnyem KMK 1780, 50

pomülovanje -a s *pomilovanje, usmiljenje*: nadigni na pomülovanje fzcrczé mojega Gofzpouda KM 1790, 40

ponaçéjnje -a s *sprememba*: Luther szvoje priátele od poszilnoga ponacejnja zadr'si KOJ 1845, 63; od ponacsênya vesznicske právde AI 1875, br. 2, 2

ponaçišanje -a s *sprememba, predrugačenje*: Csi poszlavci velikásovo ponácsisanye zav'rzejo AI 1875, kaz. br. 2; i csi velikási li 'zeléjo znyihovim ponácsisanyem podsztaovo na právdeno môcs zdignoti AI 1875, kaz. br. 2

ponaçišati -am dov. *spremeniti, predrugačiti*: Právde ponácsisati, ali sz-právd réda vözéti tak sze more zgodíti, kak AI 1875, kaz. br. 3; Csi v-právde podsztave nikaj ne ponácsisajo AI 1875, kaz. br. 2; drûgi dosztavki iména, steri rázum penyasztoj-rêcsi ponácsisajo AIN 1876, 19 **ponaçišati se** -am se *spremeniti se*: ka tô sze naj tak ponácsisa, kak navkûpnoszt zapové AI 1875, br. 1, 1; *on* je dosztavek, po sterom sze rêcsi rázum ponácsisao AIN 1876, 70

ponaçišenje -a s *sprememba, predrugačenje*: V-tom táli sze nikse ponácsisênye nê zgodilo AIP 1876, br. 1, 2; ponaçišenje svojga návadnoga življenja AI 1878, 8; eto podsztaovo sze vtáksoj formi velikásom prêgposle, kak je od od poszlavczov ponácsisênya AI 1875, kaz. br. 2

ponaçišiti -im dov. *spremeniti, predrugačiti*: i kaj ponácsisiti 'zelê to v-szedsztvi vöpovê AI 1875, kaz. br. 2

ponaçišivati se -am se nedov. *spreminjati se, predrugačevati se*: vsze Deákovo delo sze 'ze ponácsisivalo AIP 1876, br. 3, 2

ponaçišnja -e ž *sprememba*: Csi pa velikási edno právdpodsztaovo ponácsisajo, te sze podsztava z-etimi ponácsisnyami poszlavcom posle AI 1875, kaz. br. 2

ponaçíti -im dov. *spremeniti, predrugačiti*: niti pejnzej ponacsiti neszme KOJ 1848, 53

ponaçivati -am nedov. *spreminjati*: Eto 'zelê miniszter notrêsnjy dugovány ponácsivati AIP 1876, br. 2, 2

ponágliti se -im se dov. *prenagliti se*: Ne ponágli fze vu fzoudbi KM 1790, 18

ponášanje -a s *vedenje*: Viselet; nosba,

ponásanye KOJ 1833, 182; pokorno ino pofteno bode ponássanye nyegovo povfzud SIZ 1807, 9; Nika prémocna dovicza je fzpoznala Kriftine nyéno dobro ponáfanye KM 1790, 40; Boj ponizen vu znásanyi, V-deli v-rêcsi, v-ponásanyi KAJ 1870, 166; Sz-táksim ponásanyem je prijéten cslovik Bougi, i lidém KM 1790, 34; Od král Matyasa je vnogo gorizaperjeno, szkáksim ponásanyom i popascsenyom je na to naj prednyeso meszto priso AI 1875, br. 1, 4

ponášati se -am se nedov. *vesti se*: Kak fze pa more Cslovik ponášati SM 1747, 22; Mou's fze naj, veli ono, tak ponása praj k-'seni fzvojoj SIZ 1807, 9; Kakda fzo fze ponáfali 'Sidovje vu onom pregányanyi KM 1796, 83

ponávlanje -a s *I. ponavljanje*: Példé za ponávlanje regul KOJ 1833, 145 **2. obnavljanje, prenavljanje**: Tákfi fzo: ponávlanje na Bo'zi kejp KŠ 1754, 127; Potrdjenyé nám fzprávi polzvecsenyá milofcse ponávlanje KMK 1780, 60; Mejfzecz fzvoje ponávlanje Zdr'závajo poti fzvoje BKM 1789, 5; Moremo vu vfzakdenésnyem ponávlanji vfterom ga doprnásati moremo KŠ 1754, 96; Szczzá pobo'snofzt fztjoi: 1. Vu Vöre, Vûpanya, i Lûbéznofzti ponávlanji KMK 1780, 64; navkûpe i po dobri dejl ponávlanji naj fze k-nyemi pripravljajo KMK 1780, 61

ponávlati -am nedov. *obnavljati, prenavljati*: vraj'ze králefztvo doli trti, Bo'ze pa ponávlati KŠ 1754, 161; ino tak fzebê vu právom Krfzcsánfzti ponávlati, potrdjávati SIZ 1807, 11; Gda bi fteo natom fzevjeti, ftisati tou nevolu Teda ponávlam 'zalofzti BKM 1789, 14; Gda náfz na fzvoj kejp ponávla KŠ 1754, 137; Sztejm on mojo düso znouvics fzám ponávla BKM 1789, 161; drûga (svestva) pa eto milofcso vu nami ponávljajo KMK 1780, 57; Sztvojom fzvétom recsjom vöro nám ponávlij BKM 1789, 322 **ponávlati se** -am se *I. ponavljati se*: I cí de fze ponávlao beteg, povéksaj Goszpodne i ti tvojo milosceso KM 1783, 188 **2. obnavljati se, prenavljati se**: Jeli fze je du'sen cslovik ponávlati vu eti trej Bo'sánfzki jákofztaj KMK 1780, 93; orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati, i ponávlati KOJ 1833, X; V-miri dáj vszêh prebivati I v-dobrom sze ponávlati KAJ 1848, 207; cslovik dônok fze notrejsny ponávla od dnêva do dnêva KŠ 1754, 192; dônok te znotrejsny fze ponávla KŠ 1771, 536; Cslovecsega tejla jálnofzt, i bátrivnofzt tejm fze bole ponávla BKM 1789, 448; tejm fze bole ponávla SŠ 1796, 105; ár jasz szamo tó 'zelém, da bi sze vi ponávlati vu znanosztü düsevnoj ino telovnoj AIP 1876, br. 6, 1; naj

pondéjlek

lze vu dobrom deli ponávlam KM 1783, 68; Sz-kelikim je pa fztarejsi poftzato, tejm bole lze je ponávlao vu onom KM 1790, 56; molitev moja sze nesztanoma ponávlala TA 1848, 27

pondéjlek -lka m *ponedeljek*: Dies Lunae Ponedejlek KMS 1780, A8; Pondejlek Hétfő KM 1790, 94; Epift. na Vűzenfzki Ponedejlek KŠ 1771, 373

pònev -nvi ž *ponev*: Serpenyő; ponev KOJ 1833, 171

ponevédnom prisl. *po naključju*: Fuisz Mihála ostarija ponevédnom v-ogen vdárla AIP 1876, br. 6, 8

poničani -a -o prid. *uničen*: Bratovcsine, Pro-ceszje i drűgefěle pobo'sne návade szo ponicsane i t.v. KOJ 1848, 114

ponizávati -am nedov. *poniževati*: Dobro, kai ponizávás SM 1747, 71; Dobro, kaj ponizávás BKM 1789, 319 **ponizávati se** -am se *poniževati se*: Pred Gofzpodnim Bógom Sze ponizávati BRM 1823, 426

ponizéjnje tudi poniženje -a s *ponižanje*: Ali szrecska sze je obernila na ponizejnye zvissenih puntarov KOJ 1914, 128; V 1617. leti szo vogerszki protesztantje jubileom szvoje vere dr'sali z nedosztojnim poni'senyem vere kat. KOJ 1914, 126

ponizen -zna -o prid. *ponižen*: Naj lze pa hváli te ponizni brat KŠ 1771, 745; Davidova ponizna molitev SM 1747, 92; Ponizno nyegovo na zemli med lidmi 'zivlejnye KŠ 1754, 106; Profzim Tebé zponiznoga fzcrczá TF 1715, 45; Proszim tebé zponiznoga Szercza ABC 1725, A5b; profzim te zponiznoga Szerczá SM 1747, 56; fteri zdobroga fzcrczá i fzponiznoga pozflűfavi rejcs KŠ 1754, 27; keliko hvále i poniznoga fzcrczá fzedoufztva nyemi mores dati KŠ 1771, A7b; Profzim tebé z-vöre, fzponiznoga fzcrcza BKM 1789, 204; czifraszti gabánje sze poniznoma szloveni nevďájo KOJ 1845, 44; Hodi kmeni, Ktvojoj poniznoj ovfciczi BKM 1789, 32; govorécfi eto naztavájécfo ponizno molitev TF 1715, 45; Gofzpon Jezus Krifztus premini naffe ponizno tejlo KŠ 1754, 140; mej vrejlo i ponizno molitvi fzvojoj pribli'sava SIZ 1807, 6; zponiznim zdhávanyem, od Bogá ocse naffega profzimo TF 1715, 25; dobra od Bogá profzimo fzponiznim fzcrczom KŠ 1754, 152; Kniga, v-steroj sze nahájajo rázlocsne ponizne molitvi KM 1783, nasl. str.; ravnaite, kágdabi mogli ponizne molitve noter vczepiti TF 1715, 6; I poszlűhni nase ponizne molitvi BKM 1789, 1; i poszlűhni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1;

i poszlűhni nase ponizne molitvi BRM 1823, 1; lepou pomali ino zponiznimi recsmi prekláda TF 1715, 7; tou csiftoucfo dobimo fzponiznimi molitvami KŠ 1754, 47 **ponízni** -a -o sam. *ponižni*: Jezus Scsé vernim, i poniznim Zvelicsanye dati BRM 1823, 6; Ali Boug, ki te ponizne obefzeljáva KŠ 1771, 540; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16

poniziti -im dov. *ponižati*: Alázni; poniziti KOJ 1833, 150; Boug návado má one poniziti, ki lze zvisávajo KM 1796, 14; Naj me pá pridoucsega ne ponizi moj Boug KŠ 1771, 552; Ponizi me vu radoszti KAJ 1848, 219; Teda fzta nyidva tam ponizila Simona Csalejra KM 1796, 131; i fterikoli fzam fzebé ponizi, zviszi lze KŠ 1771, 76; ka fzam fzám fzebé ponizo KŠ 1771, 547 **poniziti se** -im se **I. ponižati se**: Znám lze i poniziti KŠ 1771, 599; notri do pekla lze ponizis KŠ 1771, 203; ki lze zviszi, ponizi lze KM 1796, 57; pred tebov lze prav ponizimo KŠ 1771, 838; Pred Tebom lze ponizimo BRM 1823, 161; Pred tebom sze v-práhi ponizimo KAJ 1848, 9; Dvaisztipót szam sze ponizo na právo AI 1875, br. 2, 7; Zakaj lze je K. ponizo KŠ 1754, 106; ponizo je fzám fzebé KŠ 1754, 106; i ponizo lze je KŠ 1771, 663; Odkűpitela, ki lze je ponizo BKM 1789, 14; Ponizte lze záto pod zmo'znov rokouv Bo'zov KŠ 1771, 713; Pred nyim lze ponizite BKM 1789, 11 **2. znižati se**: Brejg lze pa naj ponizi BKM 1789, 13; Brejg lze pa naj ponizi BRM 1823, 6 **ponizívši se** -a se -e se *ko se je ponižal*: nego tembole zvelikov pokornofztyov lze ponizívfi, vzemimo gori opominanye TF 1715, 8

ponizláváš -a m *priliznjenec*: Z-cèlim seregom nyagovimi ponizlávasi, med sterimi szta bila tűdi ona dvá prednyar csesztnika AI 1875, br. 1, 7

ponizno prisl. *ponižno*: profzimo te ponizno, naj lze obránimo KM 1783, 11; Ponizno 'zelé fzdrcze, V-nyem fzi mefzto fzprávi BRM 1823, 6; i poszlűhsa k-nyemi ponizno i lepó gucsécsega KOJ 1848, 5; I nadale te profzim ponizno TF 1715, 46; ino tebé ponizno proszimo ABC 1725, A6b; tvoioi zmofofzti lze ponizno molimo SM 1747, 62; Profzim te, oh moj Gofzpodne, Ponizno zmojga Szercza KŠ 1754, 253; tebi aldűjem moj Boug na ponizno zahválnofzt KM 1783, 3; Profzimo Boga ponizno BKM 1789, 140; Či te pita, odgovori čedno, zderzno nego ponizno BJ 1886, 5

poniznost -i ž *ponižnost*: kotera fzo potreibna kako tou poniznofzt TF 1715, 29; efzi fzlisi poniznofzt KŠ 1754, 15; Poniznofzt BRM 1823, VII; Poniznoszt KAJ 1848, VII; Poniznofzti, Zviftenya SM 1747, 35; Ka je nyegove

poniznozfti fztáva KŠ 1754, 106; Ki premini tejšlo poniznozfti nafe KŠ 1771, 598; Vodi me szam Po sztezi poniznoszti KAJ 1848, 212; poveksaj po etom mojo poniznozft KŠ 1754, 236; profzi pozflúsávce na poniznozft KŠ 1771, 702; Gda je on mojo poniznoszt, Zdobroute gori zviszo BKM 1789, 16; Darüj nam Tvojo poniznozft BRM 1823, 2; Dai nam siveti ino vu poniznozfti ABC 1725, A6b; da vu poniznozfti priglihnejši bodem KŠ 1754, 239; Te bogati pa vu poniznozfti fzvojoj KŠ 1771, 745; I nej je zavrgo nyeno Prosztousco vponiznoszti BKM 1789, 16; V-fzrdca poniznozfti Nyega tak vszi csákajte BRM 1823, 7; Neszémo vu poniznoszti Pred tebe áldov pobo'znoszti KAJ 1848, 8; nego kaibi nye zponiznoztyom nye za véliko ftimali TF 1715, 15; nego zponiznozftyov edendrüoga od fzébe za vekfe preftimajoucsi KŠ 1771, 594; Ár ide fzponiznosztyom BKM 1789, 11; Ki tebé vu szvetloszti szpoznáva, I z-szrdca poniznosztyov zvisáva KAJ 1848, 9

ponížani -a -o prid. *ponížan*: szercze potrtó i ponisano Boug! nezavr'si KOJ 1845, 129

ponjáva -e ž *ponjava*: Túdi sze more bli'snya sztreha z-mokrimi koczami ali ponyávami pokriti KOJ 1845, 105

ponöči prisl. *ponöči*: Jež ide samo po noči na lov AI 1878, 10

ponöčni -a -o prid. *nočen, ponočen*: Na ponocsni plesz nyim je czelou nej szlobodno iti KOJ 1845, 93

ponóuviti tudi ponóviti -im dov. **I. obnoviti, prenoviti**: Ujjitni; ponouvíti KOJ 1833, 179; Pred Gofzpodna na nogé fztánóti, Ino z-düsom vfzaki ponouvíti SŠ 1796, 35; ka orszácsko szpráviscse pobogsati, ponoviti more AI 1875, kaz. br. 1; k-nyemi posilas grejsnike, da je v-szerczi ponouvi KOJ 1845, 126; ino ga i vu Teili i vu Düsi ponóvi (potrostai) SM 1747, 67; Ponóvi Dühj vu meni mocsno KŠ 1754, 254; I pravicsnoga Dúha ponouvi v-meni KM 1783, 49; vu naturi nafz ponouvi BKM 1789, 117; Dühá právoga ponóvi vu znotrinaj mojih KOJ 1845, 129; fzvoje petróe rane, ftere fzi fztvojimi necsamurnimi grejhi teliko-krat ponouvo KM 1783, 206 **2. ponoviti**: ono fzvoje fzpouvid, vu fteroj je fzvoj grejh zamúcsao, more ponoviti KMK 1780, 76 **ponóuviti** se tudi ponóviti se -im se *obnoviti se, prenoviti se*: V-stampeti sze more vszaki drügi keden szlama ponouvíti KOJ 1845, 40; Dai na tvoi keip fze zopet ponouvíti SM 1747, 53; Ponouvíti fze vam je potrejbno vdühi KŠ 1754, 97; Ponoviti fze pa vdühi pameti vafe KŠ 1771, 582; Têlo na drügi den sze ponóvi

KAJ 1870, 48; knyemi idemo, zgrejha fze ofzlobodimo i ponovimo KŠ 1771, 845; Düsa moja, ponóvi fze i ti BRM 1823, 36; Tak fze i mi Ki Jezusa poznamo, Ponóvmo v-radoszti BRM 1823, 18; i ponovtefze vu Dúhi pámeti vaffe KŠ 1754, 191; Csi fzmo fze nej ofznouvíli, Na nyegov kejp ponouvíli BKM 1789, 259; Ár nej fzo na veke fzpoumrli, Neg' fzo fze v'sitki ponouvíli SŠ 1796, 21 **ponóuvleni** tudi ponóvleni -a -o **I. prenovljen, obnovljen**: Od nevoulof oszlobodjen, Sztvoyjmi dármí ponouvlen BKM 1789, 374; I bo'zánsztva zavezek Je dnesz pa ponovleni KAJ 1848, 148; Potom, ponovleni v-têli, v-düsi, v-szrdca Dale ide KAJ 1870, 47; I oblekli fzte toga nouvoga ponovlenoga na fzpoznanye KŠ 1771, 608 **2. ponovljen**: Teski, ino vszepojedni francuszki boj, steri je pét fárti ponovleni, ino je 23 lejt trpo KOJ 1848, 118

ponovlénje tudi ponouvlénje -a in ponovlénjé -á s *prenova, prerod*: Ponouvlénye SM 1747, 36; Pouleg fzvoje fzmilenofzti je nafz zvelicsao po koupeli preporojenyá i ponovlénýá Dühá Szvétoga KŠ 1754, 190; Pouleg fzvoje fzmilenofzti je nafz zvelicsao po koupeli preporojenyá i ponovlénýá Dühá Szvétoga KŠ 1771, 660; Dokecs ne pride nafe preminejnye, Na ponovlénýé BKM 1789, 154; nego ze fzame milofche po ponovlénýi fzvetoga Dühá TF 1715, 33; nego fze premejnte po ponovlénýej pámeti vafe KŠ 1771, 475

ponóvlti -im dov. *obnoviti*: szo vszi za boj i ka v-országí vnogo ponovlti 'zelejo AIP 1876, br. 6, 6

Pöntiuš Pilátuš -a -a m *Poncij Pilat*: gda bi poglávár bio Judee Pontius Pilátus KŠ 1771, 172; i dáli fzo ga Pontius Pilátufi poglavári KŠ 1771, 92; mokoje fzterpo pod Pontiusfem Pilátuffem TF 1715, 22; moko ie szterpo pod Pontiussem Pilátussem ABC 1725, A5a; moko je fzterpel pod Pontius Pilátuffem SM 1747, 44; Pod Pontius Pilátufem v-Jerúsálemi na kri'z rafzpéti KŠ 1754, 108; ki je pod Pontius Pilátufom to dobro vadlúvanye pozvedocso KŠ 1771, 643; Moko je trpo pod Pontius Pilátuffom KMK 1780, 109

Pöntuš -a m *Pont*: Parthi i Medi i ki fztójijo v-Mefopotámii, Pontufi i Á'zii KŠ 1771, 345

pöntuški -a -o prid. *pontski*: I, gda bi najfao nikoga 'Zidova po imeni Akvilo, z-pontuskoga roda KŠ 1771, 397

ponücati -am dov. *porabiti, uporabiti*: Nisterim sze bole vidi meszto ládavnoga ja, je prilóseka, gy, ly, ny, ty podrügacseno ponüczati z-odsztávlyanom j litere KOJ 1833, 42

ponüditi -im dov. *ponuditi*: Kinálni; ponüditi

KOJ 1833, 163; jasz vam szrecso ponüdim AIP 1876, br. 1, 7; mati nyemi prszí ponüdi AI 1875, kaz. br. 7; V-hi'si ponüdi Goszponi sztolec KAJ 1845, 27; Je pontüdo tröst szinovcsine KAJ 1848, 126; Gedrta je meni ponüdila eden tanyêr 'zupe AIP 1876, br. 1, 7; Eti szo ga pa nej za Krala koróno Frideriki ponüdili KOJ 1848, 36 **ponüditi se** -im se *ponuditi se*: Gda sze ti ponüdi za kákso delo dobra prilika, nigdar drüge ne csákaj AIN 1876, 65; Prva prilika, po steroy sze vam ponüdi zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; Tecsasz, ka sze je Ferdinánd v-Büdiní ponüdo KOJ 1848, 76; csi sze je gli 'senszka száma po poszlanom prsztani nyemi ponüdila KOJ 1848, 4 **ponüdjeni** -a -o *ponujen*: Gda bi eden vecsér vu hi'si ponüdjeni liszt z-merkanyom steo Karol II KOJ 1848, 48; Kruci szvojega krála ponüdjeno pomilosztejnye zoberóucs primejo KOJ 1848, 105; nüczajimo to veliko Ponüdjeno nam priliko KAJ 1848, 126

ponújanje -a s *ponujanje*: Vougri szo ga pa z-tem dráscsili, da szo na nyegovo ponújanje nej zdajсныega Kalendára steli gorivzétí KOJ 1848, 85; Za krála 'Siga szo pacs i szem prisli cseszki huszitje zapelávat po ponújanji vina v kelihi KOJ 1914, 109

ponújati -am nedov. *ponujati*: Tomi bolvani vszo mogoucsnoszt ponújati KOJ 1833, VII; Kinálni, ponújam -ati AIN 1876, 65; miloscse ino tak zdaj 'ze Sz. Dújh ponuja KŠ 1754, 127; Zdáj Napoleon ponúja mir Kutuzovi KOJ 1848, 120; ponújao nyim je pejnezse KŠ 1771, 365; Roberta Károla, steroga nyim je Pápa ponújao KOJ 1848, 43 **ponújati se** -am se *ponujati se*: liki fzinom fze vam ponúja Boug KŠ 1771, 694; Szkom fze ti ponúja zdaj nebeszka dika KM 1783, 257; Stera sze krouto ponúja, sze po navádi zavr'se KOJ 1845, 35; Zato pipo naj tam vszáki vglavô potiszne, de sze neszreca zgoditi neponúja AI 1875, br. 1, 8; ar je Krisztus satana na lanc djáo, naj nasz nemore vgriziti, nego csi mo sze nyemi ponújali KOJ 1845, 97 **ponújajúči** -a -e *ponujajoč*: vitezje, pridoucsi i gyezi ponújajúoucsi nyemi KŠ 1771, 252 **ponújani** -a -o *ponujan*: Da fze cslovik ni ponújano gori vzéti nemore KŠ 1754, 124; Vész more szkrbeti na odajo pontújano hráno i pitvino AIP 1876, br. 4, 2

pooblástiti -im dov. *pooblastiti*: Pápa Kajetána Kardinála pooblászti Luthera prizvati KOJ 1845, 57; József I. Pálfi Jánosa pooblászti z-Rákóciom vu pogájanye sze püsztiti KOJ 1848, 105 **pooblásteni** -a -o *pooblaščen*: Celjenszki Vourih za Austrio szo pooblászteni Ravnitelje KOJ 1848, 57

poöstreni -a -o prid. *priostren*: Ribe so na obá konca poostrenoga tela AI 1878, 30

pop -a m *duhovnik*: fteri Pop, ali Levita KŠ 1754, 11b; da bi milofztiven bio i veren vifesnyi pop pri Bougi KŠ 1771, 674; Palko bi vam pa pop rad bio KAJ 1870, 6; vu dvor vifesnyega popa KŠ 1771, 87; nego idi poká'zi fze popi KŠ 1771, 24; Da fzmó i mi dúhovni popeve KŠ 1754, 104; kaj vfzobottaj popevje vczérkvi fzobotto prefztoupijo KŠ 1771, 38; Ka gori polfzvecseni Popevje morejo obrnouti KMK 1780, 85; Popevje fzo skrinyo méra naprej mogli nefzti KM 1796, 42; Popevje tvoji sze naj oblecséjo z praviczov TA 1848, 109; vifse od vfzej popouv i kralov KŠ 1754, 102; liki onim visesnyim popom KŠ 1754, 103; nego fzamim popom KŠ 1771, 38; gda naflo fzkrb na pope i predgare nehámo KŠ 1754, 13

popádati -am nedov. *napadati, uničevati*: Kak nenávedna, hitro fzmrt popáda SŠ 1796, 149

popádnoti -pádnem dov. *popasti, zgrabiti, uloviti*: Kapni; dobiti, popadnoti KOJ 1833, 161; jezernik zapovedao je vité'ztvi doli idti i popadnoti ga od nyih KŠ 1771, 414; cêlo prgiscso kaménya nyemi je popadnoti lèhko bilô KAJ 1870, 82; vgányam fze pa, csi ga kak popádnem KŠ 1771, 597; ovczó, i csi bi fzpádnola vSzobotto vu jamo, jelijo ne popáдне KŠ 1771, 38; On vfze fzvoje verne polfzlühne v-nevôli, dr'zi, varje, v-nevôli popáдне BRM 1823, 320; száki brat i szesztra túdi popáдне grüdiczo KOJ 1845, 96; Tak bej'zte, naj jo popádnete KŠ 1771, 507; sam ga za perôt popadno BJ 1886, 17; Nyou je on toti popadno KOJ 1848, 98; Pesz ga je za rokô popadno KAJ 1870, 41; ki za ledernisörc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Teda je pavozino (scsáp) popádnola KAJ 1870, 142; Popadnoli fzo zato kaménye KŠ 1771, 296; Ár to edno csér majoucsó fzo popadnoli SIZ 1807, 42; i gda bi ga za plásce popádnola, escse je i onoga fzebe püfzto KM 1796, 26; pren. ovak nescese priliko popadnoti AIP 1876, br. 7, 8; Naj szi pregánya protivnik düso mojo, popáдне i na zemlo szklácsi 'zitek moj TA 1848, 6; Etakso priliko vnôgi popáднеjo i veliki 'zój vzemejo AIP 1876, br. 7, 1; i vrêloszt tvoje szrditoszti popadni nyé TA 1848, 55; Zdáj szo podjármani národje 'selno priliko popadnoli KOJ 1848, 5 **popádnovši** -a -e *ko je popadel, zgrabil*: Ete pa vfztráhi zdr'zte, liki zognya je popadnovši KŠ 1771, 760; pren. Nego mládi Luther popadnovsi priliko sze stimati KOJ 1845, 55 **popádjeni** -a -o *ujet*: Odnut fze nazáj povrne v-Alexandrio, popádjeni od poganov KŠ 1771, 101; za steroga volo fzam popádjeni od Krifztus Jezufa KŠ 1771, 597; Za

tej volo fzo me steli 'Zidovje, popádjeno ga vu czerkvi, szvojimi rokámi vmoriti KŠ 1771, 422
popajŭvati -ŭjem nedov. *popadati, grabiti, loviti*: Ovo i za tébe jaj! kak popajŭje BKM 1789, 413; Ovo i za tébe jaj! kak popajŭje SŠ 1796, 133; Za tébe nevidôcs tüdi popajŭje BRM 1823, 215; ŭrocsine ali hi'ze bli'znyega fzhŭdov jálnofztjov ne popajŭjmo KŠ 1754, 59

popáriti -párim dov. *popariti*: sztiníce popariti KOJ 1845, 40; da jo svejt nepokvári, szlána nepopári KOJ 1845, 134; Jo trák naszmrtpopári KAJ 1870, 19

poparŭvajouči -a -e prid. *vrel, vroč*: Znaj, ka sze i pesz ogible poparŭvajoucse kŭhinye KOJ 1845, 34

popáščenje -a s *hitenje*: Od král Matyasa je vnogo gorizaperjeno, szkákšim ponásanyom i popascenyom je po vrêdnoszti lesztcivi, prisó AI 1875, br. 14, 4

popáščiti se -im se dov. *pohiteti*: Igyekezni; popascšiti, 'súriti, fliszati sze KOJ 1833, 160; Ki prôti gucsijo, ete poszlavce preszvêtiti sze popascšiti nisteri od miniszterov AIP 1876, br. 1, 2; ino sze popascšo szvojega sztarejšega sziná za Cszazara okorónati KOJ 1848, 82; jezero jezér lŭsztvó sze na pokápanye v-Budapest popascšilo AIP 1876, br. 2, 1; szo sze popascšili z-Lutherom sze zdrŭšiti KOJ 1845, 59

popéjvanje -a s *petje*: Tak fze dopádjne Bougi tvoje popejvanje BKM 1789, 8; drŭgi za volo pérja ali za popejvanja volo se radi držijo AI 1878, 22; Do eti mao je ničse nej dr'zo za fzvojo dú'znofzt popejvanje vu czerkvi med nami BKM 1789, 6; je protivnik vfzákov gizdofzti, tak i toj, štero cslovik vu popejvanji fška'zŭje BKM 1789, 6b; Nej li fzamo zgucsávanyem, fzpopejvanyem KŠ 1754, 216; Pod Gloriov, ali Angyel'fzkim popejvanyem KM 1783, 107; Setŭjmo knyemi zlejpim popejvanyem BKM 1789, 300

popéjvati tudi popévati -am nedov. *I. peti*: i nyegovomi iméni pešzen popejvati BKM 1789, 8; Te drŭge fze ti pa fšamé ká'zejo, gda je más popévati BRM 1823, II; od tebé fzi zgovárjam, popejvam KŠ 1754, 239; popejvam vdŭhi KŠ 1771, 518; Hválo, i diko popejvam BKM 1789, 5; Záto tou fzi premislávaj vpámeti, ka popejvas z-jezikom BKM 1789, 7; ali pa vu pianofzti popejva BKM 1789, 7; Csi fšrame'zlive i nefzpodobne ricši gucsímo, ali pa popejvamo KŠ 1754, 44; poszlŭsajte, ka vam zdaj popejvamo KOJ 1845, 142; ftičze nebefzke, i na drevja vejkaj popejavajo BKM 1789, 6; ne mičzli na drŭgo, i drŭgo popejavaj BKM 1789, 7b; popejavajte

nyemi vfzi narodje KM 1783, 106; Popejavajte tak Gofzpodni zhválodávanyem BKM 1789, 8; Naj popejva KŠ 1771, 753; Etak bomo vfzígdr popejavali SŠ 1796, 9; Pride vrejmen, gda bodete nefzstanoma popejavali BKM 1789, 8; tak, ka je dofztrakrát popejvo, ka je fšam nej razmo BKM 1789, 2b; placšno pešzen fšzmo vam popejavali KŠ 1771, 190 **2. zapeti**: liki dvakrát bode kokout popejvao, me trikrát zatajis KŠ 1771, 148; Páli je zato tajio Peter, i preczi je kokout popejvao KŠ 1771, 326 **popejavjouči** -a -e *pojoč*: Ágnečz na Sionszskoj gori fštoji fšvojimi nouvo pešzen popejavjoucsimi KŠ 1771, 790

popejvec tudi popévec -vca m *I. pesnik*: Ár pôleg popévec nasega KAJ 1870, 163; liki i niki zvalzi popejvczov fzo povedali, kaj fšzmo i nyegovo plemen KŠ 1771, 397 **2. pevec**: tü nehámo ednoga kokouta peveczsa SIZ 1807, 6

popejvkinja -e ž *pevka*: Ne vrtifze pri popejvkinyi KŠ 1754, 45

pópek tudi póupek -pka m *I. popek, sredina*: da szo sze v-nikeliko dni mozoli pokázali, okoli popkov pa lejpi erdêcsi obroucsek meli KOJ 1845, 118 **2. popek**: je szvojega kmeta do pouпка szlecsenoga dao razpêti KOJ 1914, 134

popéljen -a -o prid. *upepeljen*: vnogo vesznic je popéljen AIP 1876, br. 11, 2

popévka -e ž *peta pesem*: Dall; popevka, dona KOJ 1833, 153; Popévka AI 1875, br. 1, 6; i z-krátkov popevkov zacšne KOJ 1845, 9

popiávanje -a s *pitje, pijančenjevanje*: Ár nam je zadofzta, ka fšzmo vtom preminoucssem vrejmeni 'zitka nafega volo poganov oprávlali, bodêcsi vu popiávanyaj, jejfzvtinaj KŠ 1771, 711

popiávec -vca m *pijanec*: popiávczci, ne bodte tam meli BKM 1789, 450

popihnoti -em dov. *odpihniti, vzeti*: Ta fšmrt te popádjne, Kak na tebé popihne Z-fztoľcza te doli fšŭhne BRM 1823, 235

popijánčivati -am nedov. *pijančevati*: Ki po nocši popleszáva, popijánčšiva, tišztomi sze vudné drejma KOJ 1845, 52

popijávati -am nedov. *vpijati*: Ár zemla, štera na fšébe cšefztoť krát pridoucš de'zd'z popijáva i rodí travo KŠ 1771, 680

popísati -pišem dov. *popisati, opisati*: zkerfzta kriftuffševoga koterogaje fšzveti Matay na trétyem táli popifzau TF 1715, 38; E'saiás te Prorok nam je tak popiszao, narodi fze KM 1783, 232; Tou nam je nigda lejpo, Ofeas Prorok dávno, Popifzo BKM 1789, 98; Popifzao je tak, tou Dávid fšzveti BKM 1789, 160; Prophétye fzo popifzali tvoio voljo povedali SM 1747, 85 **popísani** -a -o *popisan, opisan*: Kákoje popifzan

te Articulus TF 1715, 21; Gdeje tou popifzano TF 1715, 33; Ka fzo nam niháli popifzano Sztári Pifzáske od ti drúgi Apoftolov KM 1796, 131; ftera fzo nej popifzana vu eti knjigaj KŠ 1771, 334; Dáj tak hitro meni vfze one knjige, vu fteri fzo táksa popifzana KM 1790, 22

popítati -am dov. *popvprašati, vprašati*: Popitaj koga, jeli szo Goszpoud domá KOJ 1845, 25

pòplat tudi pòdplat -a m **1.** *podplat, spodnji del stopala*: Poplat ABC 1725, A3b; Planta Poplat KMS 1780, A7b; Lüdjé od zdávnya sztopáj (oglav, poplat) nücajo na mërjenje KAJ 1870, 65; Sajtrav poplat z-sürkim répom KAJ 1870, 96; Od temena mao, notri do poplata BKM 1789, 78; Preczi szo sze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znaji KŠ 1771, 348; Kak fzo obracsali fzv'e nekepnesne lampicze I 'sionate poplate SIZ 1807, 56; Talp; podplat KOJ 1833, 174; Puži na črevi májo mésnati podplat, po šterim lazijo AI 1878, 40; Medved hodi po celi podplataj AI 1878, 10 **2.** *spodnji del obuvala*: rokodelavec, gda je vcsászi na péni poplat kuko AIP 1876, br. 1, 6 **3.** *noga*: Na poplataj [medved] pod škrampliči má dve blazinici AI 1878, 37; Na eto cèli varos na poplataj bio AIP 1876, br. 5, 2

poplàvati -am dov. *izplakniti*: Usztatni; poplavati, oplátnoti KOJ 1833, 179

poplavávati -am nedov. *plavati*: Gosi ino race telikájše rade vu vòdi poplavávajo BJ 1886, 32

poplesávati -am nedov. *poplesavati*: Ki po noci popleszáva, tiszto mi sze vudné drejma KOJ 1845, 52

pòplon -a m *prešita odeja*: Paplan; odejvka, poplon KOJ 1833, 168

poplùvati -ùjem dov. *popljuvati, opljuvati*: Goszpodna fz. licze poplùjo z-rú'sniami fzlinami KM 1783, 237 **poplùvani** -a -o *popljuvan, opljuvan*: Jezus na licze poplùvani KM 1783, 72; Za tvo volo fzem bio pflzuvan, Ospotani, ino poplùvan BKM 1789, 66; na spot je vu bárfon oblecseni, i poplùvani je KM 1796, 108

popòdati -am dov. *položiti pod, tlakovati*: hrambo, stero z-brvnami ali kamnom popoda KAJ 1870, 88 **popòdjeni** -a -o *tlakovan*: ká je ceszta z-kamnom popodjena KAJ 1870, 116

popogániti se -im se dov. *popoganiti se*: Kumaniánci szo sze pa ne teliko szprevedli, da szo sze nej szamo popoganili számi, nego i ove Vogrine KOJ 1848, 40

popòjeni -a -o prid. *opremljen*: I on vám poká'ze veliko vecserjeniczo popojeno i pripravleno, tam nám pripravte KŠ 1771, 147

popòlni -a -o prid. *popoln*: Tökélletes; popolni -a -o KOJ 1833, 176; naj popolni bode Bo'zi cslovik

na vfzákó dobro delo gotovi KŠ 1754, 1; ki fze pa boji, te je nej popolni vu lùbeznivofzti KŠ 1771, 733; Záto velim vam kaj, csi ne bode popolna praviczá vafa bole KŠ 1771, 15; Právda Goszpodna je popolna TA 1848; liki da bi fz. pifzmo nebi bilou popolno KŠ 1771, A3a; Ár fzi popolno fzfvezftvo BKM 1789, 128; fzfvéto pifzmo vcsini tebe popolnoga Bo'zega csloveka KŠ 1771, A8b; Znáfanye pa naj popolno delo má KŠ 1771, 745; za moje grejhe popolno pokouro vcfnim KM 1783, 85; I fzinom navkúpe dicfili, Popolno Trojftzvo vu jedinfzvti BKM 1789, 136; i efese nadale fz-popolnov vörov csüdùjemo ober obláfzti KM 1796, 97; Záto bojdite vi popolni, liki i Ocsa vas KŠ 1771, 17 **popolnéjši** -a -e *popolnejši*: ár je ledicsen fztális na fzlodbodne perfone gledoucs popolnejfi KMK 1780, 86; Po vöri je Ábel popolnejfi áldov od Kajna áldúvao Bougi KŠ 1771, 690; Pobüdimo eti znouvics naffa fzfrczá na popolnejse fzfpoznanye KM 1796, 96; Gda je pa Krifftus prífao po vékfem i popolnejfem fatori KŠ 1771, 685 **nájpopolnéjši** -a -e *najpopolnejši*: Boug je fzam obfzebi náj popolnejfe Bojstvo KMK 1780, 8 **popòlni** -a -o sam. *popolni*: Modroufzt pa gucsimo med popolnimi KŠ 1771, 493 **popolnéjši** -a -e sam. *popolnejši*: na popolnejfa fze nefzmo KŠ 1771, 679

popòlno prisl. *popolno*: naj tebi na etom fzfvejti popolno fzlù'fimo KM 1783, 124; Zadovolim fze fzftejm popolno BKM 1789, 416; Zadovolim fze fzftejm popolno SŠ 1796, 146; I zdigni nász, lüdsztvo nevolno, Na szlù'zbo kém bole popolno KOJ 1848 **popolné** *popolneje*: Ár gde popolné szpoznávate, Ka vam na právi mir vgája KAJ 1848; Bom te bole szpoznávao, I Popolné zvisávao KAJ 1848, 70

popòlnoma tudi popònoma prisl. **1.** *popolnoma*: I geto tou nemoremo popolnoma fzfpuniti, tak fcsé Boug KŠ 1754, 162; nego nász czilou i popolnoma gori vzeme KŠ 1771, 442; da vfze moje grejhe prav, i popunoma morem vadlùvati KMK 1780, 78; naj jasz morem tvoje fzfvéte zapouvidi popolnoma fzfpunývati KM 1783, 130; naj te 's-nyimi navkúpe popunoma lübit KM 1783, 131; Ár je Károl fztalou vören obfztao kak eden popunoma odracseni cslovik KM 1790, 58; Tomi dá dáre szkrivoma, I radofzt má popolnoma BRM 1823, 395 **2.** v zvezi **popunoma odpüstek** *popolni odpustek*: Ka je Popunoma OdpüfzteK KMK 1780, 82

popòlnost -i ž *popolnost*: Gda pa pride popolnofzt KŠ 1771, 517; lùbeznofzt, ftera je vezalo popolnofzti KŠ 1771, 609; Nego te lübit

za volo Boug tvoje popolnoszti KM 1783, 273; Geto je szam düh vsze popolnoszti KAJ 1848, 8; 'Zelej nyim popolnofzt vu dobrom KŠ 1771, 696; Z-milosese Ti moj 'zitek, Szpravi na popolnofzt V-meni deteta 'zitek BRM 1823, 420; i znánya bi na vékso popolnoszt prvle prisla KOJ 1833, XIII; Da te tak po fzmrti, Vnebefzkoj popolnofzti, Zevfzejmi vernimi lübimo BKM 1789, 278; Sz-popolnosztjov szi obvzétí KAJ 1848, 17; Bôga popolnoszti KAJ 1848, 8; Boug je fztvouro Angyele z-vnougimi popolnofzti KMK 1780, 10; Vêm szi me ti korunüvao Ze-vszêmi popolnosztami KAJ 1848, 326

popóski tudi popóvski -a -o prid. *duhovniški*: cséfzt .. popoufzka i králefzka KŠ 1754, 102; Krifztfufova popovfzka molitev KŠ 1771, 322; ki fzo bili fzpopovfzkoga roda KŠ 1771, 350; Na Veliko Popovfzko Cséfzt SM 1747, 34; Popovfzko KŠ 1771, 160; Pod Áldüvanyom vkûp moremo prikapesiti naffê nakányanye Sz Popofzkim naminyávanyom KMK 1780, 53; Gda bi fze pa Popovfzki Poglavniczke bojali Vucsenikov KM 1796, 112; Trbej Szinej cslovecsemi fze zavrcfi od fztarií, i popoufzki poglavnikov KŠ 1754, 111; nyemi je potrejbno trpeti od vládnikov popovfzki KŠ 1771, 55; I vkûp fzpraviví fze vladnike popovfzke KŠ 1771, 7; oblászt dá szvetszkim Poglávárom cerkvene i popovske grünte szpojematí KOJ 1845, 59

popóvek -vka m *rastlinski popek*: kakti protolétja prvi szmê, na steroga sze drevja szkrivajócsi popóvki vópokázjezo AIP 1876, br. 4, 5; vékice szo sze poednom szka'züvale i zbêli popóvk je cvetke grátalo AIP 1876, br. 2, 6

popovjé -á s *popje, popki*: Na vécsicaj popovjé raszté KAJ 1870, 16

popóvstvo tudi popóustvo -a s *duhovništvo*: Pouleg fégé popovfztva na nyega je prifao réd KŠ 1771, 161; Nede on popóvsvtva noszo KAJ 1870, 6; Szvefztvo, po fterom fze onim, ki fze na Popovfztvo pozvjetijo, obláfzt dáje KMK 1780, 85; Vi pa rod, králefzko popoufztvo KŠ 1754, 104; vekivecso popoufztvo ma KŠ 1754, 100; je plemenitejsa na popoufztvo gledoucs KŠ 1771, 669; Da bi záto popolnofzt po Levitánfzkom popoufztvi bila KŠ 1771, 682

popóprav prisl. *prav, pravzaprav*: Rávno tak, cfí znemocsnofzti Sze nebi poprav dr'sao BKM 1789, 404; Rávno tak, cfí znemocsnofzti Sze nebi poprav dr'sao SŠ 1796, 137; Rávno tak, cfí znemocsnofzti Sze nebi poprav dr'sao BRM 1823, 236; Cslovek, csi szi szrecsen i zdrav, I delo ti tecsé poprav, Kak lehko sze ti szprevêš

KAJ 1848, 349; Potrdjene szo na vsze vek i veke, ino sze zgodijo szvéte i poprav TA 1848, 94; Z-csrêdov ôvc hodi i edna koza, csi taki ona poprav neszlisi k-nyim KAJ 1870, 139

popórávej prisl. *pravilneje*: Tam to fzdrcze Tebi Otzi, Gofzpfôdi, právomi fzdoczí Szpêva právo zahvalnofzt, Zmo'znofzt, Volnofzt Tam popravej, I popolnej Vfzi fzpoznamo BRM 1823, 266

popóravek -vka m *popravek, popravilo*: ino nyim dovoli z-málim popravkom negdasnye pravice obdr'sati KOJ 1848, 116; komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; sze vogerszki Ország po k-csaszomiszli primerjenih popravkaj na diko, ino bogásztvo zdígáva KOJ 1848, 123

popóraviteo -ela m *obnovitelj, reformator*: Z-tém je szám pokázao, da je nej od Bogá odlocseni i popraviteo prvejse Krisztusove vöre KOJ 1845, 61

popóráviti -právim dov. **1. odpraviti okvaro, poškodbo**: Moski morejo brs popraviti, ka sze pri hi'si sztere KOJ 1845, 43; Poifzkaof fzi je protye, i raztrgane plote je popravo KM 1790, 76 **2. narediti, da kaj slabega ne obstaja več**: Jezufi, on naj váfz poprávi KŠ 1771, 713; Posli zdâ i nam nyega, Da nam szrdzca poprávi KAJ 1848, 137; Tam fzi i nam mefzto fzpravo, Naso vero tak popravio BRM 1823, 81; Právdo je popravo KŠ 1771, 3 (B2a); fzvoje prve lagoje példé z-dobrimi példami pobo'snoga 'sitka je popravo KM 1796, 71 **popóráviti se** -právim se *popraviti se*: dokecs sze po szvojój moucsi vcsinyeni kvár i krivicza nepoprávi KOJ 1845, 121 **popórávleni** -a -o *pripravljen, popravljen*: Dobro poprávljena zemla nyemi je li hitro tak lépi pôv prineszla KAJ 1870, 137; Stero je porüfeno, ali potom poprávljeno KŠ 1771, 601

popórávlati -am nedov. **1. odpravljati okvaro, poškodbo**: Ti fztirje vértje fzo poprávlali najmeti KM 1790, 78 **2. delati, da kaj slabega ne obstaja več**: Hi'znike Gofzpon Boug .. I vu vfzem 'zitki je fzam poprávla BKM 1789, 268; I Düso vam poprávla BRM 1823, 8; Pout fi meni poprávraj, Vfzrczi mem mefzto fzprávraj BKM 1789, 7; Szlabo vero pa poprávraj BRM 1823, 92; Ete krao je fsveti Pout nyemi poprávrajte BKM 1789, 10; Ti fzi vcsio verne, Poprávlo pífzmo nyihovo BKM 1789, 148 **popórávlati se** -am se *popravljati se*: bratje, poprávrajte fze KŠ 1771, 553 **popórávlájóuci** -a -e *popravljajoč*: vido je vládji zZzbedeufom nyidva ocsom poprávrajoucse vlaké fzvoje KŠ 1771, 12

popóravlenjé -á s *izboljšanje, izpopolnitev*:

zhránov i rázlocsnim prányem i sztelovnimi pravicsnofztmi, ftera fzo notri do vreimena poprávlenyá náfztávlena KŠ 1771, 685

poprécen -čna -o prid. *poprečen*: Tigriš Je erdékastoerjáv s čarnimi poprécnimi na tégnjenimi lišami AI 1878, 11

poprjúk prisl. *splošno, nasploh*: Ka je Czérkveni Réd po prejk KMK 1780, 85; Poprjúk, geto dvá verbuma vküpszprideta vu govorejnji, med tejma eden pride KOJ 1833, 142; Zdáj, nej szamo vescu sanje poprjúk, nego i z-ednoga hrama KOJ 1845, 73; i na tó je poprjúk kebzüvano KAJ 1848; Poprek od ftičov AI 1878, 22; ali poprjúk dönok tak osztáne, kak je od minisztera vözraconsunyeno AI 1875, br. 2, 6

poprjúti se -im se tudi poprítiti se -im se dov. *zapretiti, zagroziti*: I trdno fze nyimi poprjúti KŠ 1771, 106; trdno fze nyim poprjútmo KŠ 1771, 351; I poprjúto fze je nyim KŠ 1771, 39

popriátliti se -im se dov. *spoprijateljiti se*: Naj sze pa teccász na Vogerszkom Giskra pá nezmrši, tak sze 'snyim popriátlí KOJ 1848, 63

poprijéten -tna -o prid. *izviren*: Ka poprijétnoga grejha odpüfcsenyé pripraví KM 1783, 58

poprijéti tudi popriéti -imem in -jém dov. *spočetí*: I ovo poprijés vu utrobi i porodis fziná KŠ 1771, 163; ovo poprijés vu utrobi KM 1796, 85; ovo deviczá poprijé KŠ 1771, 816; ona, Vörje i poprijé BKM 1789, 17; Elfi szlisijo, ftere fzi zabajajo, naj ne poprijéjo KŠ 1754, 38; Ovo jazf szem vu jálnofzti popriel SM 1747, 7; i vu grejhi me je popriéla mati moja KŠ 1754, 71; Po eti dnévi pa poprijéla je O'zébet KŠ 1771, 163; Od koga je poprijéla vu utrobi Maria Jezuffá KMK 1780, 14; i vu gréhi me je poprijéla mati moja TA 1848, 41 **poprijéti se** tudi popriéti se -imem se in -jém se **I. spočetí se**: Potom 'zelejnye, geto fze poprijé, porodi grejh KŠ 1771, 746; I nemamo nyega Dúhá, Csi fze vnami ne poprijé BKM 1789, 259; Prvle, kak bi sze poprijao, Je vu diki szijao KAJ 1848, 211; Prvle, kak szem fze poprjúao, Me je ocsinfzko lübio BRM 1823, 329; kai szem fze neili szamo vu greihi popriel SM 1747, 48; Gofzpodni náfsem, kifzeje popriau od Dúhá fsvétoga TF 1715, 22; ki sze ie popriel od Dúha fsvétoga ABC 1725, A5a; fteri fze je od fsvétoga Dúha popriel SM 1747, 9; Od koga fze je K. poprijao KŠ 1754, 107; Ki fze je poprijao od Dúhá fsvétoga KMK 1780, 7; Ki fze je poprijao od Dúhá fsvétoga KM 1790, 109; Ár fze je on od fsvétoga Dúha poprjúao zmo'znoga BRM 1823, 11; Ár fze je od fsvétoga Dúhá tá Rejs popriéla BKM 1789, 20; Gda fze je pa po'zelejnye poprijalo KŠ 1754, 60; prvle, kak fze je poprijao

vu utrobi KŠ 1771, 169 **2. dojeti, doumeti**: i nikaj fzo nej znali odgovárjati, niti fzo nej mogli poprijéti, kakda fze je tou zgoudilo KM 1796, 152 **popriéti** -a -o *spočet*: nego od Dúhá Sz. popriéti zdivicze Marie KŠ 1754, 107; Znami popriéto i narodjeno fzkvarjenyé nafse natúre KŠ 1754, 71

poprijétje -a tudi poprietjé -á s *spočetje*: Nyegovo poprietyé i narodjenyé KŠ 1754, 107; Poprietyé i rodjenyé Jezuffá KŠ 1771, 4; káksi rázlocsek je I.) med djánya i poprietjá po'zelejnyem KŠ 1754, 61; Evang. na Krifztfufovoga poprietjá dén KŠ 1771, 163; Rejsi od Poprijétjá grejha KMK 1780, 58; kejp Divice Marie precsisztoga Poprijétja KOJ 1845, 90; Sztejm je on nafse grejsno poprietyé po'fzvétó KŠ 1754, 107; Po vöri je takáj i Sára mous na poprietjé fzemena vzéla KŠ 1771, 691

poprimanje -a s *oprijemanje*: Na poplataj má [muha] dve mehki keljivi blazinici za poprimanje na gladkom blági AI 1878, 37

poprositi -prösim dov. *zaprostiti*: kaj poproszi, kaj povej KOJ 1845, 38

poptújiti se -im se dov. *potujčiti se*: nasih szlovenov perva 'sivotnoszt i zvünejsina sze je nikédik bole ino menyé poptújila (v lüdszko vergla) KOJ 1914, 97

popüstiti tudi popistiti -im dov. *popustiti*: da sze morejo meknoti, vno'sino konyov u drügeféle dugoványov popüstziti KOJ 1848, 98; rôka moja ne popüstzi TA 1848, 61; I teccasz nepopüstzi, dokecs je 'Z-nyidva rök obráni KAJ 1870, 114; Eta lübvav fze ne vgaszi, Ne zmrzne, ni ne popiszti KM 1783, 251; Moke ne popifzti, Onim, ftere v-pekeo dobi BKM 1789, 453

poráč -a m *sporočilo, priporočilo*: steroga szemen mi je moj prijátel Drake Ferencz poszlaó, z-onim poracsom, ká bi ga i v-Europi vardenoti dobro biló KAJ 1870, 154

poráčanje -a s *priporočanje, priporočilo*: Ete vucslen isztino gucco, nego nyagovo porácsanye nebi za haszek biló AIP 1876, br. 3, 6

poráčati -am nedov. **I. izročati**: Tebi porácsam mo Dúfso SM 1747, 65; Zátó tejlo ino dúso Tebi, moj Boug, vu obrámbo Zdjai i vfzigdár porácsam KŠ 1754, 246; Eto zapovid porácsam tebi moj Szin KŠ 1771, 635; Tebi porácsam mo' dúso BKM 1789, 362; Febo nyim porácsa KŠ 1771, 484; Tou je plácsa, kou porácsa vrág tim fsvojim vfzigdár BKM 1789, 452; dabi 'ze eti zácsao Tebé I vszemi fsvéti porácsao, Kak te má zvisávati KAJ 1848, 179; Etak fze i Boug kre nyih gori vzeme, drüгим je porácsao bode KŠ 1754, 221; Bougi mo te porácsali KOJ 1845, 131 **2. priporočati, ponujati**: Ár neporácsajo

mira TA 1848, 28 **poráčati se** -am se *izročati se*: Kristus .. Tomi fze jafz porácsam SM 1747, 70; Tebi fze jafz porácsam, Dúfo, tejló BKM 1789, 273; Tebi fze porácsamo vfzi BKM 1789, 3 **poráčavši** -a -e *ko je priporočal*: eden poszlavec Ürményi guceso, od szrcá tekócsimi toplimi recsámi porácsavsi od miniszteriuma naprêprilo'zeno právdó AIP 1876, br. 3, 2 **poráčani** -a -o *priporočan*: Gde sze trávniki poszêjajo szemenom tráve, jáko porácsano na eden plúg poszêjati AIP 1876, br. 2, 8

poráčavati -am nedov. *priporočati*: Polleta 'zivota "Prijátel-a" ga zadoszta szpoznávila, i záto ga na dugi poráčavati nê potrêbno AIP 1876, br. 4, 1

porániti -im dov. *pokopati*: l'faáka, ki je premíno, i poránila fza nyega E'flau, i Jáko KM 1796, 23; Poránili fzo pa Stevana mo'zjé pobo'zni KŠ 1771, 364; Mrtvoga Bélo III. szo poránili vu sztolnombelgrádi KOJ 1848, 32 **poránjeni** -a -o *pokopan*: Grdoga 'zitka Ladislava IV. grdo ranyeno mrtvo tejló je v-Csanádi porányeno KOJ 1848, 41; Szécsi Gyüri poranyeni pa v Murányi KOJ 1914, 137

porásti -rastém dov. *zrasti*: Ali naj ednôk porastém ino môč dobim BJ 1886, 42; Tráva močno porasté ino se dolpokosi BJ 1886, 37; Po vrêmeni dête porasté i vu šoló začne hoditi BJ 1886, 10

porávnanje -a s *izboljšanje*: Vfze pífzmo je hafznovito je na vcsenyé, na káranye, na poravnanye KŠ 1771, 651

poravnâti -râvnam dov. **1. poravnati, urediti**: Teda je prisztôpo Pinehás, i poravnao je dugoványe TA 1848, 89 **2. izboljšati**: On je moj verni Ocsa, Poravna mi vfze na dobro BRM 1823, 302; Moje fizrdece poravnaj BRM 1823, 422; Poravnaj náfz záto, Bôg milofztivni BRM 1823, 148 **poravnâti se** -râvnam se *poravnati se, urediti se*: Drvotan sze more vecskrát poravnati KOJ 1845, 44

poravnávanje -a s *urejanje, izboljševanje*: Komi pribli'sávanye, poravnávanye, na eto pitanye: *kihez? mihez?* bode KOJ 1833, 131

poravnávati -am nedov. *urejevati, voditi*: Národ tvoj v-dobrom zvršávas, I na 'zitek poravnávás KAJ 1848, 52; Szrdca nam Ti poravnávaj, I na dobro obüdjavaj BRM 1823, 11; Ambringen Jánosa, ki neznajoucsi vogerszkih pravicz, vsze to'sbé i szváje po nemskej segi je poravnávao KOJ 1848, 97

porázmiti -im dov. *razumeti, doumeti*: Dober je nas Bôg, porazmite Néba, zemla BRM 1823, 326; Dober je nas Bôg, porazmite KAJ

1848 **porázmiti** -a -e *razumevajoč*: ti dönok nyou nezavr'si, nego priátelcsno porazmiti pomenkanya, pohaszni moje trúde KOJ 1833, VI

porcelánov -a -o prid. *porcelanski*: Jeste porcelánova ilojca (a porcelán agyag), z štere se lepa bela posoda dela AI 1878, 53

porebèrìti se -im se dov. *upreti se*: Abfolon fze je pa prouti Dávidi porebero KM 1796, 63; Kórea, Dátana, i Abirona je 'sive zemla po'srla záto, ka fzo fze poreberili prouti Moj'fefi KM 1796, 40

porèden -dna -o prid. **1. reden**: Nístera vrêmena-rêcs je poredna AIN 1876, 49; Csi pa kaj od drúgoga dugoványe fzipítavate, vu porednom fzprávífesi fze naj fzkoncsa KŠ 1771, 403; Na nyihovo pometávanye gledoucs; a) szo porédni, kakti *az, ez* KOJ 1833, 35; i telko lüdi je na nyê, kak v-ednoj porednoj vésvi KAJ 1870, 107 **2. precejšen, velik**: V-tak grozne povódni szili, Stera je zemlo oblejála, Na nyê tak poreden csasz sztála KAJ 1848, 366; Ali prav zbit sze je mogao znebiti porednoga falata vogerszke zemlé KOJ 1848, 20

porédno prisl. *precej, veliko*: Gda bi pa poredno vrejmena prejslo KŠ 1771, 424; I prilo'zeno je lúfztva poredno k-Gofzpodni KŠ 1771, 377; Sznájge mám 'ze oh, poredno BKM 1789, 422; Sznájge mám 'ze oh, poredno SŠ 1796, 117; nazáj je prífao v-Damaskus, i poredno vrejmena fze je tam midio KM 1796, 125; Da je Sámuel kmetom poredno dácse engedüvao KOJ 1848, 16; Martin po imeni farar tissinszki je pa edno poredno velko szreberno razpetjé vkradno KOJ 1914, 139

porédom prisl. *po vrsti*: zaberé ednoga oglejüvácsa, okrogline, ki vu píszmi more vsze porédom gorizamerkati AI 1875, br. 2, 4

porédoma prisl. *po vrsti*: Zacsní je po drobísi porédoma KAJ 1870, 91

poredüvani -a -o prid. *razvrščen*: Poredüvani Kázavecz vszega Dela KOJ 1833, XIX

poredüvanje -a s *razvrstitev*: Na Poredüvanje rejcsih gledoucs KOJ 1833, 117

poréjci prisl. *porokod, redko*: Szami fzo pa jáko po rejczí hodili v-czérkev KM 1790, 70

porèzati -réžem dov. *porezati, odrezati*: Szvojih nojéto v negriszte, nego z-skárjami porezajte precí KOJ 1845, 43

pörgar -a m **1. meščan**: 'Ze fzte pa nej vecs túhéczi, nego pörgarje KŠ 1771, 577; mefzto, ftero je melo 'Zidove pörgare KŠ 1771, 577 **2. državljan**: Saulus, Rimfzki pörgar ali mefztáncser KŠ 1771, 431; i záto vszako právdó vszáki pörgar obdr'zati more AI 1875, kaz. br.

3; ka fze je za Rimfzkoga Pörgara vadlúvao KM 1796, 129

pörgarstvo -a s *državljanstvo*: Nafe pörgarftvo je pa vu nebefzaj KŠ 1771, 598; Kaj fzte bili túhi od pörgarftva Izraelfzkoga KŠ 1771, 577; jafz fzam fzi za vnouge pejneze tou pörgarftvo fzfpravo KŠ 1771, 412

porinoti tudi porinouti -em dov. *poriniti, spraviti v neprijeten položaj*: Taszitni; porinoti KOJ 1833, 175; Vrág, koteri vnelzrecfo nyega mifzli porinouti TF 1715, 43; vrága, fteri ga vu nefzrecso fúta porinouti KŠ 1754, 213

porkoláb -a m *ječar*: i fzodecz te dá porkolábi, i porkoláb te vr'ze vu temniczo KŠ 1771, 215

porob -a m *plen*: Jezus, 'zitka poglavnik Je né porob szprhlivoszti KAJ 1848, 111; Ráj szem, kak rob, nyim na porob Vrgao mir düse moje KAJ 1848, 154; vu lüknyi, nasztregáva na porob sziomáka TA 1848, 8; 'Ze je idti steo z-porobom szvojim KAJ 1870, 51; i porobe nyegove razdíli KŠ 1771, 207; Nas zmo'zen Sámfon je doubo Porobe BKM 1789, 94

poròbiti -im dov. **1.** *zasužnjiti*: Vno'sino 'Sidovfztvo je dáo porobiti SŠ 1796, 63 **2.** *ugrabiti*: porobi ga, gda ga zapleté vu zanke szvoje TA 1848, 8; porobmo ga vszegavécs TA 1848, 59; Glédajte, naj fto med vami ne bode, ki bi váfz porobo po fzfveczkof modroufzti KŠ 1771, 606 **3.** *izropati, oropati*: Babilonfzki kráo vásar je porobo KM 1796, 73; edna dr'sina porobila je nyéno blágo KM 1790, 86; Z-Trszta v-Polo idocso posto szo porobili AIP 1876, br. 7, 7; obcsine na nyé fzo vdarile, porobile fzo nyihna fzilja KM 1790, 92 **poròbleni** -a -o *ugrabljen, oropan*: Ober toga je pa vfze porobléno Czerkevno polzoudo nazáj povrno KM 1796, 82

poroblénjé -á s *ropanje, pljenje*: Ogen poroblényé, tatia KŠ 1754, 177; Csi me pa na lüczkom pouli Poroblényej v-pobejgi SŠ 1796, 137

porobžèlnost -i ž *ropaželnost, grabežljivost*: razbojniczke .. tüdi tü szvojo porob'selnoszt naszítiti KOJ 1914, 130

poròčiti -im dov. *izročiti*: Scsémo vszi szrdca Tebi porocsiti BRM 1823, 19; Vu rôke tvoje porocsim düh moj TA 1848, 23; Vcsáfzi nyim beteg poròcsis BRM 1823, 415; Szvojmi Ocsi Bougi je porocsí SŠ 1796, 8; Od Toga nam fzfvedocsi Pifzmo, i porocsi, Da ki v-nyem vervali bodo BRM 1823, 22; i vino bi nyim poroucso KŠ 1754, 203; I tvoje mefzto fzi nyemi poroucso BKM 1789, 325; Mária, ftero je Krifztus na kri'zi nyemi poroucso KŠ 1771,

260; pejneze, stere je nyemi pokójni Ocsa na bo'so pout poroucso KOJ 1848, 32 **poròčeni** -a -o *izročen*: Tebi boj porocseni I nadale sors moj KAJ 1848, 39; 100 jezér zl'tov poròcsen dár je za honvéde darúven AIP 1876, br. 1, 8; i komi je vnogo porocseno, vecs bodo profzili od nyega KŠ 1771, 214; 'Zitek mi je odlocsen, Potom 'zitki porocsen BRM 1823, 283; Po táksem tvojo meni porocseno rokò nemrem vzéti AIP 1876, br. 9, 5

poròd -ròda m **1.** *porod*: Oh nevolni cslovik! od poroda tvoj'ga mores li fzkázati KM 1783, 284; Ali po krfzti z-Bo'zega poroda Bo'zi fzinovje vu nyem, polzfánemo BKM 1789, 226; Da vfzejm deczo rodiczam fzfrecsen porod dopúfzti BKM 1789, 348; Etima hisnikoma pa Gofzfpodin Boug dáj bláfèni porod SIZ 1807, 6; po sterof 'selejo lehki porod zadobiti KOJ 1848, 83; vu fterom porodi je mrla KM 1796, 23 **2.** *rod, potomci*: I neszé zvelicsanye I vszé sztotin porodom Szvéti trák vüpanya KAJ 1848, 55; Vi porodje, dájte Goszfpodni csészt i môcs TA 1848, 7; kaj vfze fzfztorjenyé zdiháva, i liki k porodi fze pripravla KŠ 1771, 465

poròden -dna -o prid. **1.** *rodoviten*: I vtvojof hi'zi, bode tvoja 'zena, Kako roden trfz bode ti porodna BKM 1789, 265 **2.** *izviren*: Za vol' porodnoga grejha vkom je porodjen BKM 1789, 29

poròditi -im tudi poròditi -im dov. *roditi*: Ovo, (Maria) ednoga fziná porodi SM 1747, 10; Porodi pa Sziná KŠ 1754, 99; Porodi pa Szina KŠ 1771, 6; Ár fzam váfz jafz vu Krifztus Jezufi po Evangyeliomi poroudo KŠ 1771, 497; Jasz szem te dnesz poròdo TA 1848, 3; Prva Ofzoba vu Bo'zánfztfvi, fteri je od vekivekouma fzfvojga Sziná poroudo KŠ 1754, 89; je pa Jechoniás poroudo Salathielá KŠ 1771, 5; Táre je pa poroudo Ábraháma KM 1796, 15; V-nyem te szvét znòvics poròdio BRM 1823, 15; dokecs je nej porodila fziná fzfvojega KŠ 1771, 6; ár je Krifztuffá Jezuffá porodila KMK 1780, 14; pren. porodi grejh grejh KŠ 1754, 60; ftero náfz preobrácsa i znouvics porodi z-Bogá KŠ 1771, 443 **poròditi se** -im tudi poròditi se -im se *roditi se*: gde bi fze meo Krifztus poròditi KŠ 1771, 7; záto to fzfvéto, kai fze od tébe porodi SM 1747, 10; záto i ono, kou fze porodi fzftebe Szvéto KŠ 1754, 107; bole bi nyemi bilou, da bi fze nigdár nebi poroudo on cslovik KŠ 1771, 88; kai fzem fze neili fzfamo vu greihi popriel ino poroudo SM 1747, 48; I na fzfvejt fzi fze poroudo BKM 1789, 4; poroudofzeje od Deviczé Marie TF 1715, 22; porodil szeie od Deviczé Marie ABC 1725, A5a; fteri fze je porodo SM 1747, 9; Poroudofze

je vám dnefz zvelicsiteo KŠ 1754, 91; Gda fze je pa Jezus poroudo KŠ 1771, 6; poroudo fze je od Divicze KMK 1780, 7; Gda fze je pa Jezus poroudo KŠ 1771, 6; poroudo fze je od Divicze KM 1790, 109; Porodil fze je fzin fzvété Márie BKM 1789, 42; Od Dejve fze poroudo BKM 1789, 18; Ár, gda fzta fze escse nej poroudila KŠ 1771, 468; pren. Csi fze fto ne porodi zvodé i z-Dúhá KŠ 1754, 187; csi fze fto ne porodi odzgora, ne more vidíti králefztva Bo'zega KŠ 1771, 271; materno rejcs, vfteroj fzo fze poroudili KŠ 1771, A6a; po nafem jeziki, vfterom fzmó fze poroudili KŠ 1771, 345 **poròdjéni** -a -o *rojen*: od Divicze Márie uu vreimeni porodgyen TF 1715, 22; Jezus Krifztus i právi cslovik porodjen KŠ 1754, 98; ár je z-Bogá porodjeni KŠ 1771, 730; Boug i cslovik porodjeni BKM 1789, 23; Kako zdai porodjena decza, feleite SM 1747, 24; Vfze, kai je od Boga porodjeno, premága fzevit SM 1747, 26; vsze, ka je ztejla porodjeno KŠ 1771, 445; pozljal je Bog fzvojege fzina, porodjenoga od edne Sené SM 1747, 10; vó je pozlao Boug Sziná fzvojege porodjenoga z'žené KŠ 1771, 564; Ki fzo nej zkrvi, niti zvoule tejla porodjeni KŠ 1771, 264; Ár velim vám, vékfi med porodjenimi od 'zén KŠ 1771, 189

porodjávati se -am se nedov. *rojevati se*: K-Tebi fze pribli'zavam, Na nébo porodjávam BRM 1823, 297

porodjénje tudi porodjénje -a s *preporod, prerójenje*: Nouvo porodjeinye SM 1747, 36; Grejh je na nikoj fzprávla, Vkom je meo porodjenye BKM 1789, 227

porodlivi -a -o prid. *plodovit*: Krapí i šarani so jáko porodlivi AI 1878, 31

poròjstvo -a s *rojstvo*: Steri nám vfze rane vrácsi Zadoblene fzporojfztvom BKM 1789, 228

porok -a m *porok*: bojdi tí moj porok, i plácsaj za mé moj dúg KŠ 1754, 236; Tí fzi fztanovíti porok Za grêhov odpüscsanye BRM 1823, 48; On mi je dúsi porok zvelicsanya KAJ 1848, 7; naj poglavarnikje poroki bodo za vsze ona, ka tórk na nyihov sors pobogsanya obecsa AI 1875, br. 1, 2; Na tou rokou dájte, ino porokov za pétdefzét rhaniski SIZ 1807, 29; Od toga bouglega Zákona je vcsinyen porok Jezus KŠ 1771, 682

pòrop -a m *ropanje, plénjenje, plen*: z-tejh varov szo lih csasze vóslí na porop k-drügim lüsztvam KOJ 1848, 6; Nyou je on toti popádnó, ali z-poropa sze obogatíti 'selejousci KOJ 1848, 98; odned z-szvojjim vnougim poropom nazáj setúje v Búdino KOJ 1848, 5

portéjk -a m *blago*: Tr'stvi ino rokodelsztví je

tak steo pripomocsti, da je lüczkih országov portejk privo'snyo prepovedao KOJ 1848, 113

porúšanje -a s *porušenje, podíranje*: bití pouleg obláfzti, fteró mi je dáó Gofzpod na pobougsávanye i nej na porúšfanye KŠ 1771, 553

porúšávati -am nedov. *rušiti, uničevati*: Grêh nam Vecs tam Nede skódio, ni blá'zenfztva porúsávao BRM 1823, 266 **porúšavši** -a -e *ki je kvaril*: Da fzmó csúli, ka fzo váfz níki znáfz vó idoucse zburkali z ricsmi porúšavfi dúfe vafe, govorécsi KŠ 1771, 389

porúšenjé -á s *porušenje, propad*: Rosjé zmo'zno v-Bougi na porúsenyé trdni mejfzt KŠ 1754, 161; Zakaj kricsis za voló tvojege porúsenyá KŠ 1754, 176

porúšíti -im dov. *porušiti, podreti*: ha, ki porúfis czérkev i vu tréj dnévi jo gori poczimpras KŠ 1771, 153; pren. Vraj'zo obláfzjt je porúso BKM 1789, 53 **porúšiti se** -im se *porušiti se*: Gda fzpádne tvoj nepriáteu i gda fze porúsi KŠ 1754, 40; fze ne nihá kamen na kamni, ki fze ne porísí KŠ 1771, 79; Ali, znam, porúsi fze BRM 1823, 207; Szvét sze prvle porúsi, Kak dúh moj KAJ 1848, 157; ne nihá fze kamen na kamni, fterí bi fze ne porúfo KŠ 1771, 143; Ah kak hitro fzem fze porúso KŠ 1754, 242; i taki fzo fze varaske báfte doli porúsile KM 1796, 43 **porúšeni** -a -o *porúšen, pokvarjen*: Nyihov sztan je porúseni AIN 1876, 18; mefzto, Steró je nafzkori vu zemlé gibanyi jáko porúfeno KŠ 1771, 601; pren. po opádnnyeni pa jáko porúseno páli vu Delzétoj fzvojoj zapouvidí vó dáó KŠ 1754, 6a

porúzníti -im dov. *oskruniti*: Premízfli, jeli fzi Nej poru'znio fzvetfztva BRM 1823, 27

posaditi -ím dov. **1.** *posaditi drevje, rastline*: Gofzpodár cslovik, ki je pozádó goricze KŠ 1771, 70 **2.** *narediti, da kdo kam sede*: Nej trbej ednoga kre drügoga k sztoli poszádíti KOJ 1845, 34; Záfztno velim vám, kaj fze opáfe i doli je pozádí KŠ 1771, 213; jeli nebi rávno Nikica bio, koga bi na vladársztva nôvi sztolec poszádíli AIP 1876, br. 6, 6; gda ga je gori zbüdo zmrvtvi, i pozádó ga je na defzniczo fzvojo KŠ 1771, 575; i vrgla fzta fzvoj gvant na nyé, i pozádíla fzta ga na nyé KŠ 1771, 137; Vucseniczke fzo ga nájmre vu Koffáro pozádíli KM 1796, 125 **3.** *postaviti na kako mesto*: Nasim lutheránom je pa dopüszto Predikante, Kántore, i soule poszaditi KOJ 1848, 122; je Czaszar steo Petra nazáj na vogerszki trón poszaditi KOJ 1848, 16; Ober toga je v-Búdino 3000 Tórkov poszádó krédi za obrámbo KOJ 1848, 78; králeszkoga sztouczta doli, na steroga szo denok Ladiszlava ino Brata Stevana III. poszádíli KOJ 1848,

29; pren. i polzadi, Te vu radofzt vekivecno BKM 1789, 106; i polzadi Tebé vu vekivecno radofzt BRM 1823, 76 **posádjeni** tudi posájeni -a -o **1. posajen**: eden je meo figovo drejvo vu lzvoji goriczaj polzajeno KŠ 1771, 215; Té je, liki drêvo pri járki poszadjeno, stero prineszé szád szvoj TA 1848, 3 **2. postavljen na kako mesto**: i na nyagovo meszto je poszajen V. Murad AIP 1876, br. 7, 2

posájati -am nedov. *postavljati na kako mesto*: nepriátel v kmiczo me poszaja, kak te mrtve na szvétí TA 1848, 116

pòseben -bna -o prid. *poseben*: po fterom fze onim polzebna fz. milofcsa podilí KMK 1780, 85; gda je polzebno obecsanye vzéo od Meffiálfovoga prízetja KM 1796, 65; máte na posteni 'sitek poszebno szkrb nosziti KOJ 1845, 89; one du'snofzti, ftere je Krifztsu Jezus vu polzebnoj zapouvidi ofztavo KMK 1780, 96; Z-poszebnim tálom pa 'sivémo z-touv málov rejcsov KOJ 1833, 134; vřzákó lűfztvo je melo polzebne právde KM 1790, 90; Gyüri, ki je drűge polzebne oupraviczte meo KM 1790, 74

pòsebi prisl. *posebej*: zácsali fzo nyemi praviti vřzákfi polzebi KŠ 1771, 88; Jezus vřzákoga csloveka dúfo taki po fzmrti polzebi fzoudo bode KM 1783, 99; dabi nebila zemla vkűp zvodami, Nego polzebi BKM 1789, 156; pomagajmo vu táksi oupraviczaj, ftere edna dr'sina polzebi ne more zácséti KM 1790, 88; lidjé znájó kvére csiniti, szebi poszebi, i drűgim poprejk skodlive KOJ 1833, XIV; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo na mira napravlanye pripraviti KOJ 1848, 121

posèbniti se -im se dov. *osamosvojiti se*: Tô zdaj 'ze glászijo, ka sze orszag na vámo gledòcs odnyi [Avstrije] poszebniti 'zelê AIP 1876, br. 3, 3

pòsebno prisl. *posebno*: Od govorejnja tálov poszebno KOJ 1833, 13; Poszebno pa Jezik je Domovine náj dragsi Kincs KOJ 1833, VIII; Mogòcsno, ka od etiva sztrána, od szakoga poszebno, túdi sze goripisz na prê prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Posebno veliko lűbézen májó ti stári k mládím AI 1878, 7; Posebno se je nyòj dopadnó, ka je vu šóli zaslišála BJ 1886, 4

pòsebnost -i ž *posebnost*: Ka za poszebnoszti jeszte med szhája i med dosztavka AIN 1876, 70; Z-káksov poszebnosztjov sze vkűpszprávijo neokoncsani pronomeni KOJ 1833, 137

posedávati -lem nedov. *posedati*: ona pa szamo domá v-nepotrèbne knige gléda i tak cèli dén domá poszedávle AIP 1876, br. 8, 6

posehnjávati -am nedov. *sahniti*: Têlo, stero polzehnjáva, Csi gli práh polztáne, Tak mi

právi vera práva, Kaj pá gori fztáne BRM 1823, 262

poséjati -am dov. *posejati*: ka nisteri vért de mogo na protolje gororati i z-járnóm poszèati AIP 1876, br. 1, 8; Lihitro ograde gorkopajo, vu gredé seménja posehajo BJ 1886, 17; gofzpodne, jeli fzi nej dobro fzemen polzejjao vtvojo nyivo KŠ 1771, 44; eden cslovik i polzejjao je je vu nyivo lzvojo KŠ 1771, 44; Gáj nafztavimo, pravili fzo ti fťirje rédni, i v-nyem drevno fzemen polzejjajmo KM 1790, 80 **poséjati se** -am se *posejati se*: Tak i zrnye kou fze polzejja, Prvle zgnijé SŠ 1796, 21 **poséjani** -a -o *posejan*: fzká'ze fze i ete kouko od nepriátela vragá polzejjani KŠ 1771, 434; Gda vidimo, fzfzté fzemen polzejjao BKM 1789, 406; rafczé fzemen polzejjano SŠ 1796, 56; V-náj vécé mesztaj je gorizoráno i járnó posejáno AI 1875, kaz. br. 8; To ovo vzemlo polzejjano szemen, Odnut fzi fztano BKM 1789, 89; Pokedob bi na posejano szemen potrejbno bilou szunce KOJ 1845, 13; pren. pride te hűdi i vtrgne to polzejjano rejcs vřzrczé nyegovo KŠ 1771, 43

poséjhnoti -em dov. *usahniti*: vò fze vr'ze, liki rozga, i polzejhne KŠ 1771, 316; Náj voda ztvoje vretine, Vczejlom leti ne polzejhne BKM 1789, 52; polřzko czvejtje, Stero hitro zrafzté povejne, polzejhne SŠ 1796, 10; polzejhnola je tráva KŠ 1771, 70; I drűgo vò zidoucse polzejhnolo KŠ 1771, 192 **poséjhneni** -a -o *posušen, suh*: Polzejhnyena rouka fze zvrácfi KŠ 1771, 182; Toga polzejhnyeno rokou imajoucséga zvrácfi KŠ 1771, 109

poséjsti -sédem dov. *sesti*: i fzrám za níkoj preftimavfi na defzniczi thronnufa Bo'zega fzi je polřzio KŠ 1771, 694 **posedéti** -a -e *sedec*: profzi Oco, ino Mater, kaj fzo na náfz potrosili, hocsemo nyim lepou plácsati, bole polzedécs, kako pob'secs SIZ 1807, 37

posekávati -am nedov. *sekati*: Ali doli mo'zd'ziti, kakti i drevje polzekávati je prepovedano KŠ 1754, 35

pòselnik -a m *sel, odposlanec*: Ta telna fzmrt je nám polzelnik Bo'si SŠ 1796, 49; Poszelnik fze je dao, Vu Názareth odpofzlaó BRM 1823, 4; Ti pa fzam bo'zi poszelnik KAJ 1848, 51; Szmrtna polzelnika ár fze boji vřzáki SŠ 1796, 80; Epafroditufa, mojega, vařega pa polzelnika polřzlati kvám KŠ 1771, 596; Po szmrtnom poszelniki Prides ti k-szredbeniki KAJ 1848, 176; Poszelniczi egiptomszki pridejo TA 1848, 53

pòselstvo -a s *poslanstvo*: Csi pa nej, gda je efce on dalecs, posle polřelřztvo i profzi ga KŠ 1771, 221; Naj bi Bo'sánřzko lzvoje

pozfelfztvo ocsivefzno tomi fzevjeti pokázao KMK 1780, 17; Kak v-edno pozfelfztvo meni naprej idti SŠ 1796, 78

posěncati -am dov. *obsenčiti*: ino Zmosnofzt vífzoukoga Bogá te pozfencza SM 1747, 10

pòseo -sla m *I. posel, delo, opravilo*: Gda oprávis pri Goszpoudi tvoj poszeo, gorisztani KOJ 1845, 27; Za prvi poszeo szí je 'Siga vzéo szvoje Tivárisice oszlobájanye KOJ 1848, 49; zvün csi szo v-káksem szlobodnom poszli KOJ 1848, 93; Eti fzi premislávaj poszle KM 1783, 164

2. sel, odposlanec: Pozfzeo fzam pred vami poufztao, Ár vi za menom pridete SŠ 1796, 152

poséstvar -a m *posestnik*: Szneja ednoga vlaskoga poszesztvara csí AI 1875, br. 1, 2; Vszákoga poszesztva-táo sze na zdanyesnyega poszesztvara imé more gorizapiszati AI 1875, br. 2, 3

posílen -lna -o prid. *nasílen*: Luther szvoje priátele od poszilnoga ponacsejnja zadr'si KOJ 1845, 63

posíli prisl. *nasílno*: ali kaj od nyih pozfíli vmememo KŠ 1754, 51; nasega Gofzpodára csér ftero fzte nam pozfíli vnefzli, komaj eden fertáo vóre v-toploj hi'si neháli SIZ 1807, 42; drügim na szkriwnyem, ali po szíli jemléjo KOJ 1845, 120; ti zdaj poszili scsés csemeriti AI 1875, kaz. br. 7

posíli -im dov. *posíli*, *premagati*: záto szo tak prijázno i z-szrczá gücsali, da szo z-gingavíh szrcz vcsászi tüdi szkuzé – rodovita vlaga – vmesz poszilile KOJ 1845, 14

posílník -a m *nasílník, vsílivec*: teda sze níkeliko sztou junákov v-grád notrivderé ino poszilníke vöszplásíjo KOJ 1848, 90

posílnost -i ž *nasílnost, násilje*: szo szvoje pravice toti bránili, obraniti pa prouti poszilnoszti vnougíh lutih protesztantov nej zamogli KOJ 1914, 136; Czaszara szo té lutheránov poszilnoszti v-nouszi szerbele toti KOJ 1845, 66

posipati -síplem dov. *posuti*: szam jasz hitro tá szkocso, na papér pészek poszipati scsévsí AI 1875, br. 2, 7; Vu dejfznoj rouki prájh, pepéo nofzi, Ár vĺzaka mrtva zemlom pozfíple SŠ 1796, 94; i z-vógelím prahom posziplejo i tecsasz ribajo KAJ 1870, 81; Popraviti sze i tak dájo trávnici, csi .. i z-plevami ali pepéom posziplemo KAJ 1870, 121; jaj onomi dnévi, da bi ga vekivecsna kmicza poszipala KM 1783, 178

posípáni -a -o *posut*: on fízam je pa z-rú'snimi gobami pozfípáni KM 1796, 37; tvoje tejlo i zemlouv poszípáno vonyalo bode KM 1783, 200

posípávati se -am se nedov. *posípati se*: Csi fze

fzam zadomescsávas, Sz-prekléftzvom fze pozfípávas BRM 1823, 400

posklěsnoti se -em se dov. *spodrnsiti*: i csi sze poszkleszne nõga moja, naj sze nehválíjo nad menom TA 1848, 31

poskrbėti -ím dov. *preskrbeti*: Z-tém zahválíjo, ka nyim szlobodno bílò od nyih potrebno blágo szí od nasega kraj poszkrbeti AIP 1876, br. 5, 3 **poskrbėti se** -ím se *preskrbeti se*: i tak fze za obcsínfzki hafzek pozfkrbeti more KM 1790, 92; za hráno fze je 'fè fzáma pozfkrbejla KM 1790, 86

poskúbsti -skübém dov. *oskubsti, povzročiti, da kdo zapravi veliko denarja*: Gda bi 'se prájszkoga ino nasega Krála nej malo poszkübo Napoleon KOJ 1848, 119 **poskúbsti se** -skübém se *oskubsti se, odstraniti se*: dabi grátali, kak tráva na sztréhaj, stera prvle, kak sze poszkübe, poszéhne TA 1848, 108

posküşati -am nedov. *I. posküşati*: je Ferdinánd I. poszküsao Zápola z-Büidine vöpognati KOJ 1848, 79; Oni szo poszküsali na ceszti ga razcseszníti KOJ 1848, 102 **2. preizküşati**: Naj nász poszküsati dosztojo, csi szmo zahválni vucseniczke KOJ 1848, 17 **posküşani** -a -o *preizküşen*: Tököli poszküsane Generále priposzlaó KOJ 1848, 97

posküşávati -am nedov. *posküşati*: Franczúzi ga i z-csemérom zapraviti poszküsávajo KOJ 1848, 34; szo sze k kmetzskím hi'sam pritepli ino poszküsáváli zapelávati KOJ 1914, 131

posküşba -e ž *I. preizküşnja, izpít*: Solszka Poszküşba KOJ 1845, 15; Za obcsínszko poszküsbo pri odebéranyi nouvoga Skolníka priporácsam KOJ 1845, 5 **2. poskus, posküşanje**: Pokedob bi vecskrátne poszküsbe mirnoga poravnanya brezi za'seljenoga naszledka osztale KOJ 1914, 147

poslädkíti -im dov. *osladiti, posladkati*: Kávo z-mlékom mészati i z-cukrom poszladkíti je jáko nüclivo AIP 1876, br. 4, 6

pòsłanec -nca m *odposlanec, sel*: Odprávléni szo tak Poszłanci k-nyemi KOJ 1848, 54

poslaník -a m *poslanec, odposlanec*: Po pobegi Ottoa rimszkoga Pápe poszlaník Gentiliz Kardinál na Krála odebiranye vküppribejsanoj Goszpodi priporácsa KOJ 1848, 44; Za mir szkrblívi poglavníki Europe vszaki ednoga poszlaníka k-hercegovinancom poszlo AI 1875, kaz. br. 3; Zvelikom pascenyom szo poszlanické razodisli AI 1875, 2

poslaníkstvo -a s *odposlanstvo*: Po právde dokoncsanoga réda poszlaníkstvo eto leto v-Becsí vküpprijde AI 1875, kaz. br.

2; od orszácskoga szpráviscsa zebráno poszlaniksztva (delegácia) tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; Szpráviscse ete dnih zébralo ono poszlaniksztvo, stero AI 1875, kaz. br. 2

pòslanje -a s *poslanstvo*: Jezusa poszlanje KAJ 1848, V; Czil poszlanja tvoيجا je bio KAJ 1848, 51; Hválimo Te za pozlanye Jezusa BRM 1823, 323; Szvojim szvétoga Dúha poszlányem BKM 1789, 35; z-szvétoga dúha poszlanyem KAJ 1848, 2 2. *pošiljanje, pošiljka*: Stevan IV. ga opomené na k-szebi poszlanje vszega toga KOJ 1848, 39

poslánstvo -a s *odposlanstvo*: Ruszko poszlansztvo pred polszkom králi Báthory Stevan AIP 1876, br. 12, 3; po steroga szo i kmeszti Poszlansztvo v-Bécs odpravili KOJ 1848, 7

poslāti pòšlem dov. *poslati*: i hocse nam Duha szvojega pozlāti SM 1747, 81; Toga záto vúpam pozlāti KŠ 1771, 595; Kaj Szina scsé vò pozlāti BRM 1823, 3; szo vu Csanádi szklenili po Andrása poszlati KOJ 1848, 17; Obefzelnik pride, kteroga jazf vám poslem SM 1747, 15; steroga jazf vám poslem od Otsé KŠ 1754, 122; tak lzam szoudo, ka ga k-Czafzari poslem KŠ 1771, 420; zakaj nyim posle Timotheufa KŠ 1771, 614; te sze podsztava z-etimi ponácsisnyami poszlavcom posle AI 1875, kaz. br. 2; V svojoj lüknji se [jazbec] jáko bráni, gda pošlejo pse jazbičare AI 1878, 10; posli tvoie szvéte Angele SM 1747, 62; i posli Lázara KŠ 1771, 226; postenoga minisztera bom tkálcom poszlo AI 1875, br. 1, 6; ino bi nám Dúhá szvétoga pozlzal SM 1747, 13; I kaj bi je pozlzlao predgat KŠ 1771, 110; Boug pozlza szvega szina BKM 1789, 199; Steroga szam pozlzlao kvám za toga volo KŠ 1771, 588; ti fzi tvoiga szvétoga szina na szveit pozlzal SM 1747, 60; Kako je mené pozlzal te sívoucsi Boug SM 1747, 24; i pozlzlao je sziná szvojega KŠ 1771, 732; Koga je Boug nám poszlao BKM 1789, 12; Záto je poszlo szina BKM 1789, 14; V-Názareth je pozlzlao Gábriel Angyela BRM 1823, 10; da je kruglo szkòsz vèk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; pozlzlala je knyemi zena nyegova govorecsa KŠ 1771, 94; i drgoucs fzte mi na potrejbcsino pozlzlali KŠ 1771, 600; pozlzlali fo vu czejlo ono krajino KŠ 1771, 49; Sidovje szo z-Jeru'zálema pozlzlali Pope KM 1796, 95; da szo taki po nyega poszlali KOJ 1848, 57; Pozlzlale szo záto te szefztre knyemi KŠ 1771, 302 **poslāti** se pòšlem se *poslati se*: Ki pa verovo nebodye, v-Vecfni ogyen posle fze BKM 1789, 110; *Z-tól, tól* okoncsanyom sze nomeni poslejo k-etim KOJ 1833, 134 **pòslavši** -a -e *ko je poslal*: Teda

Herodes i pozlavlí vojfzkou szpomouro je vfzo deczo KŠ 1771, 8; Szpunio je Jezus szvojo rêcs Pofzlavsi Dúha szvétoga BRM 1823, 94; Stero szo vcsinoli, pozlavlí ktim sztarífim KŠ 1771, 378 **pòslani** -a -o *poslan*: nej szam pozlzan, nego k pogiblénim ovczám KŠ 1771, 51; Bio je eden cslovik od Bogá pozlzlani KŠ 1771, 264; Gábriel pozlzan je BKM 1789, 6; Szvéti Dúh Boug je pozlzlani BKM 1789, 123; Deák Ferenc na szpráviscse vu Po'zon poszlan AIP 1876, 2, 2; Szvéti na szvetlofzt pozlzlani BRM 1823, 2; etoga zvelicsanya rejcs je vám pozlzlana KŠ 1771, 383; V-prvom szedsztvi od krála poszlano pizsmo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1; Hváli nyim za pozlzlani dár KŠ 1771, 598; I dicfimo Bogá Za pozlzanoga Krifztusa BKM 1789, 23; nyim hváli za pozlzlano álmoftvo KŠ 1771, 590; oni, ki szo vám Evangyeliom predgali vu szvétom Dúhi znebèfz pozlzanom KŠ 1771, 704; eden ztifzti, ki szo k-Krifztufi pozlzlani bili KŠ 1771, 260; pizsma szo na imé réditela poszlane AI 1875, kaz. br. 1; Jeru'sálemszkomi várasí, ki je pregányao k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X **pòslani** -a -o sam. *poslani*: niti te pozlzlani je nej vékfí od onoga, ki ga je pozlzlao KŠ 1771, 311; I gda bi fze povrnoli ti pozlzlani nazáj vu hi'zo KŠ 1771, 187; Gda bi pa odisla tiva pozlzlana KŠ 1771, 236

pòslavcov -a -o prid. *poslančev*: Poszlavcovca kucsna na naprèprilo'zeno podsztavo vtanácsivanye zemévsi AI 1875, kaz. br. 2

pòslavcovahiža -e ž *državni zbor*: Poszlavcovvahi'za szkoro tri tjedne dvakrat szedsztvo dr'zála AIP 1876, br. 1, 2

pòslavec -vca m *poslanec*: Vszáki poszlavec du'zen na vszakom szedsztvi nazòcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Po táksem vszáka právda po poszlavci od národa szprávlana AI 1875, kaz. br. 2; v-steroj národa zabráni poszlavci szedijo AI 1875, kaz. br. 2; eto kak podsztavo more pred poszlavcov-kucso polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2; Csi od miniszteriuma poszlavcom naprèpolo'zena právde-podsztava sze zav'rze AI 1875, kaz. br. 2; Ob 11-toj vòri kral med vkúpprite poszlavce idévcsi AI 1875, kaz. br. 1; Med poszlavci najsztaresi na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; Sz-Horvacskoga országa poszlavci AI 1875, kaz. br. 1

poslédnji tudi poslédnji in posléjdnji -a -e prid. *zadnji, poslednji*: Séfzti ino pozlzejdnji tau je Vecférja TF 1715, 11; i ka te pozlzejdnji cslovik na prájh gori sztáne KŠ 1754, 139; naj fze ne zvifáva lztejm pozlzejdnji szvejt KM 1796, 10; dare nafza pozlzejdnja vòra pride TF 1715, 30; i

gda moiega fítka poflejdny Vóra pride SM 1747, 58; Morebit' je eta pofzlejdnja prilika KM 1783, 257; jafz szam 'Zidov Tarfiski nej pofzlejdnjega mefzta Cziliczie KŠ 1771, 410; Szpoumenifze cslovik z-pofzlejdnjega dnéva SŠ 1796, 29; i na pofzleidnyi dén mené ino vfze mertve gori obüdi TF 1715, 24; na pofzleidni dén bláfenó gori fztánenye SM 1747, 54; Naffega Gofzpodna Jefuffa Kriftuffa pofzleidnyo vecférjo TF 1715, 43; Me pofzlejdnje vremen fteri zdaj vidite SŠ 1796, 58; Vu sterom (pofzleidnyem vreimeni) bodete fze vi vefzelili SM 1747, 29; vu fzkrdnyem, i pofzlejdnym etoga fzevjta dnévi KŠ 1754, 140; kaj v pofzlejdnym vrejmeni bodo fpotlivczy KŠ 1771, 759; Kákda je lúfztvo poftúvalo Gofzpodna Kriftuffa v-tom pofzlejdnym vrejmeni KM 1796, 104; V-ovom pofzlednyem vrejmeni BKM 1789, 394; Dái mi vu pofzleidnyoi moioi potreibcfini od méne ne odftztopi SM 1747, 56; a te pofzleidnyje pak ftiri profnye, na nafli fzevuczki fítek glédajo TF 1715, 26; Koliko zapóveidi zderfáva .. Szedem pofzleidnyi TF 1715, 14; tou naj prvle znajoucsi, ka prido vpofzlejdnymi dnévi fpotlivczy KŠ 1771, 721; ki fzo meli ti fzedem koflikov, pune fzedmimi pofzlejdnymi vdárzci KŠ 1771, 805; Vfze trávicze na pofzlednyje preidejo BRM 1823, 249

posléj pom prisl. *slépo, nepremišljeno*: Vaktában; poszlovanost KOJ 1833, 180

póslóvanost -i ž *poslovanje*: napogno je tr'stvo i poszlovanost KOJ 1848, 106; Naj bi sze z-tém tálom kralevcšánci po trstvi ino poszlovanostzi bole zobrázili KOJ 1848, 19

poslovènit -im dov. *posloveniti*: za vucsenike szam je pa poszloveno KOJ 1833, v; Küzmics Stevan, steri nyim je szvétoga pizsma novui zákon poszloveno KOJ 1914, 152; Goszpoudi .. nego szo szami níkelko lepsih i opobouglivih [pismi] znouva szlo'sili, ali poszlovenili KOJ 1845, 14

poslovenúvanje -a s *poslovenjenje*: Naj eta kniga nenaraszte, mogao szam sze od poszlovenúvanya Péld zadr'sávati KOJ 1833, 13

poslúh tudi poslújh -a m **I. uslišanje**: Kral Matyas, da je nemskoga caszara Friderika i Kralá Kaziméra cseri oproszo, ne je poszlúh dobo AI 1875, br. 1, 4 **2. sluh**: Csi je czejlo tejlo okou, gde je pofzlújh KŠ 1771, 515; Pofzlújh Hallás KM 1790, 92(a)

poslúhnenjé -á tudi poslúhnenje -a s **I. zaslišanje**: Vnógi szo szloboscšino-oszobe bránili, ka brezi poszlúhnenja níkoga ne szlobodno notri zapreto dr'zati AIP 1876, br.

11, 1; gvšusnofzt pofzlúhnenyá KŠ 1771, 733 **2. uslišanje**: Molitev Dávída za poszlúhnenyé BKM 1789, 8

poslúhnoti tudi poslújhnoti -em dov. **I. uslišati**: inoje obecfaú kai náfz hocfe pofzlúhnoti TF 1715, 31; i ti fzi náfz obecšal milofztivno pofzlúhnoti SM 1747, 62; ka náfz fcsé pofzlújhnoti KŠ 1754, 181; jafz nyé pofzlújhnem KŠ 1754, 182; pofzlúhnem te KŠ 1771, 416; 'Zeleyenye ti nevolni pofzlújhnes KŠ 1754, 181; Vfze bom teczafz kricso, dokecs me pofzlúhnes BKM 1789, 288; fzeje fzkriilo nyegovo licze od váfz, kai váfz ne pofzlúhne SM 1747, 6; csi bomo ga kaj profzili pouleg nyegove voule pofzlújhne náfz KŠ 1771, 735; prosnyou Boug pofzlújhne KMK 1780, 32; Csi te pofzlúhne KŠ 1771, 59; Bôg me poszlúhne gda bom ga zezávao TA 1848, 4; I kikoli níti ne pofzlújhnejo váfz KŠ 1771, 118; Tórk zdáj 'se pá mocsen Cszazara neposzlúhne KOJ 1848, 106; Gofzpodne poszlúhni moio reics ABC 1725, A7b; Ah pofzlúhni SM 1747, 91; zdihavanye nyegovo milofztivno pofzlúhni SM 1747, 64; Pofzlúhni, Gofzpon, moje pregányanye SM 1747, 70; Oh pofzlúhni me KŠ 1754, 233; profzimo te, poszlúhni náfz KM 1783, 10; I poszlúhni nase ponizne molitvi BRM 1823, 1; I poszlúhni nase ponizne molitvi KAJ 1848, 1 **2. poslušati**: I me kricsanye pofzlúhni BKM 1789, 8; Ah, teda mi zdihavanye Pofzlúhni SŠ 1796, 138; poszlúhni recsi moje TA 1848, 12; pofzlúhните mojega zagovárjanya ricši KŠ 1771, 410; vezdaj pofzlúhните SŠ 1796, 58; Pofzlúhните moji drági SIZ 1807, 3; Poszlúhните eto vszi národje TA 1848, 39; O 'Zidovje, pouleg rázuma bi váfz pofzlúhno KŠ 1771, 398; vu vrejmeni szam te pofzlúhno KŠ 1771, 538; pofzlúhno szam tebé KM 1796, 66; kaj fzi me pofzlúhno KŠ 1771, 305; i poszlúhno me je z gore TA 1848, 4; Jelénka je poszlúhnola, ali népozábila navuka KAJ 1870, 143 **poslúhnovši** tudi poslújhnovši -a -e **I. poslušajoč**: Oni pa pofzlúhnovši Krála, sli fzo tá KŠ 1771, 72. **ko je uslišal**: I on pofzlúhnovši nyegovo prosnyo zmogao ga je KM 1790, 46 **poslúhneni** tudi poslúhneni -a -o **uslišan**: i pozlúhnyen je ofzlobodjeni KŠ 1771, 678; Gda pofzlúhnyen z-tvoje miloscse Razvezelis BKM 1789, 304; Malo steri poszlúhnyen bio AIP 1876, br. 7, 1; Ár je pofzlúhnyena 'Ze molitev tvoja BKM 1789, 194; Bár da bi poszlúhnyeni bili AIP 1876, br. 6, 3; tákove profnye priétné oczi ino fzo od nyega pofzlúhnyene TF 1715, 31; prosnye od nyega fzo pofzlúhnyene KŠ 1754, 181; pofzlúhnyene fzo tvoje molitvi KŠ 1771, 373 **poslúhšeni** -a -o **uslišan**: naj sze tém

bolje ogvisajo, ka de nyihova rêcs od tórka poszlúhsena AIP 1876, br. 6, 3

poslúhšénje -a s *poslušanje*: Strossmayer, za volo poszlúhsény králeszke rêcsi je vu Becs zezváni bio AIP 1876, br. 9, 7

poslúšanec -nca m *poslušalec*: goslar rešo se je li z tem, ka je svojim zgrablivim poslúšancom igro AI 1878, 9

poslúšanje tudi poslúhšanje -a s *poslušanje*: pozlúfanye pak po reicfi TF 1715, 24; Rejcsi Bo'se pozlúfánye túdi fzlifí KMK 1780, 54; Bo'ze rejcsi pozlúsanye BKM 1789, 248; kajé vóra zpozlúfánya TF 1715, 24; Kak more zgovárjati litere, stero sze more navcsiti z-poszlúsanya KOJ 1833, 3; gda bi fez lúftvo tífzkaló knyemi za pozlúfányi rejcsi Bo'se KŠ 1771, 179; Kpozlúhľányi tve rejcsi vu'zgi lúbéznofzt BKM 1789, 147; Naj bomo fzpodobnejfi na pozlúsanye Bo'ze f. rejcfi KŠ 1754, 211; vľzáki cslovik bojdi gyedrni na pozlúfanye KŠ 1771, 746; Ki je vüha na pozlúsanye fztvouro BKM 1789, 331; Po pozlúfányi reicfi Bosje TF 1715, 24; csi fzamo pri pozlúfányi ofztánemo KŠ 1754, 25; Ár po glédányi i pozlúfányi ete pravicsen KŠ 1771, 720; nego i f. pífzma ftejnem, pozlúfanyem KŠ 1754, 47; Szpozlúfanyem nyega rejcsi pozfvéti ga BKM 1789, 183; Kakda pa fzpozlúfanyem KŠ 1754, 25

poslúšati tudi poslúhšati -am nedov. *poslušati*: neobrejzano je nyih vüha takda nemrejo pozlúšati KŠ 1754, 24; kaj rejcsi moje ne morete pozlúšati KŠ 1771, 294; Náraj poszlúsam pítýpalaty prepelice KAJ 1870, 10; Halgatódzom, poszlúhsam -ati AIN 1876, 18; Včenyé verno poslúšam BJ 1886, 6; steri reicsi tve pozlúša SM 1747, 85; Steri rejcs moja pozlúša KŠ 1754, 141; záto od fzevjta gucsijo, i fzevjte je pozlúša KŠ 1771, 732; i poszlúhsa k-nyemi ponizno KOJ 1848, 5; Csi Bo'zo rejcs radí jo pozlúšamo KŠ 1754, 27; za toga volo vi ne pozlúšáte KŠ 1771, 295; i gda jo pozlúšájo KŠ 1771, 112; vszi ovi fztojécs poszlúsajo KOJ 1845, 8; [ptiči] i na človeka reč poslúhšajo BJ 1886, 3; je vľze mefzto vkúp prislo pozlúšát rejcs Bo'zo KŠ 1771, 384; mi fzmo fzem, Pozlúšát tvojo rejcs prisli BKM 1789, 149; Všzak Clovik pozlúšai SM 1747, 80; Pozlúšaj Izrael KŠ 1754, 89; Csi je fteri gda fze ftejo, pozlúšaj je KŠ 1771, A8a; Gori fzrczé je pozlúšaj BKM 1789, 41; Vľzáki fzvéték Sz. meffo pobo'sno pozlúšaj KM 1790, 111; Rêcs Gofzpodna tak poszlúšaj BRM 1823, 3; recsmo pozlúšáimo, Boga fze mi boimo SM 1747, 81; nyegovo fzvétó rejcs radi jo pozlúšajmo KŠ

1754, 23; moi lúbeleni fzin, toga pozlúšáite TF 1715, 38; Otroczí, pozlúšajte roditele KŠ 1754, 33; Izraelitánczi, pozlúšajte ete recsi KŠ 1771, 346; je moj Szin lúbeleni, nyega pozlúšajte KM 1796, 110; decza, poszlúšajte mené TA 1848, 26; Steri má vüha na pozlúšánye, naj pozlúšá KŠ 1771, 42; opoumenyeni od angyela, ka bi tebé zváo i pozlúšáo bi Bo'ze ricsi KŠ 1771, 372; kai bi nyegovo fzvétó reics radi pozlúšáli TF 1715, 14; I, csi fto ne bode pozlúšáo ricsi moje KŠ 1771, 310; vľzáka Dúfa, ftera ne bode pozlúšála proroka onoga KŠ 1771, 350; niki fzo pa erkli: bomo te pozlúšáli páli od toga KŠ 1771, 397; i niti tak me ne bodo pozlúšáli KŠ 1771, 519; Té je pozlúšáo Pavla gucsécsega KŠ 1771, 386; 'Zenszka pa li poszlúhsala, miszlévsi, ka eden glász zacšuje AI 1875, kaz. br. 7; ino je gospóda vučítela pazlivo poslúšála BJ 1886, 4; Pítaj one, ki fzo me pozlúšáli KŠ 1771, 326; da szo jih radi poszlúhsali solarje KOJ 1845, 14 **poslúšájóúči** -a -e *poslušajoč*: najslí fzo ga pozlúšájóucsega KŠ 1771, 172; i pozlúšájóucsi ne fzlífíjo KŠ 1771, 42; naj pozlúšájóucfi ocsútímo KM 1783, 117; Da pozlúšájóucsi razmejmó tve rejcsi BKM 1789, 145; I pridá fze vám pozlájóucsim KŠ 1771, 113; 'zelejm vľze pozlúšájóucse mené dnefz tákfé bití KŠ 1771, 423 **poslúšávši** -a -e *poslušajoč*: Herodes i pozlúšávší ga, dofzta je csinio KŠ 1771; fteri zdobroga fzrczá pozlúšávší rejcs zdr'zijo KŠ 1754, 27 **poslúšáni** -a -o *poslušán*: i gda gucsi v-pozlávcovoj hi'zi je jáko poszlúhsan AIP 1876, br. 3, 3

poslúšávec tudi poslúhšávec -vca m *poslušalec*: Ár, csi je fto li pozlúšávecz rejcsi, i nej delavecz KŠ 1771, 747; Blá'zeni fzo ti pozlúšáveczi rejcsi Bo'ze KŠ 1754, 27; Bojдите pa delavczí te rejcsi, i nej fzamo pozlúšáveczi KŠ 1771, 746; Ki bomo pozlúšáveczi, vetoj vóri tvoje rejcsi BKM 1789, 177; Da bomo, kak poszlúhsáveczi vréli KAJ 1848, 132; Ka je pa pozlúšáveczov cséfzt KŠ 1754, 218; Cséfzt a.) pozlávczov kvucsítelom KŠ 1771, 621; rejcs, csi je ftera dobra, naj bou priétna pozlúšáveczom KŠ 1754, 44; rejcs naj dá milofcso pozlúšáveczom KŠ 1771, 582; Da i vľzejm pozlúšáveczom pámeti prefzvejtis BKM 1789, 348; za fzvoje pozlúšávecze naj gyedrnó Bogá molio KŠ 1754, 217; profzi b. pozlúšávecze na pokornofzt KŠ 1771, 702; Nyi poszlúhsávecze dúh szvéti poszvéti KAJ 1848, 311

poslúšávnica -e ž *dvorana, predavalnica*: i notri idoucsi vu pozlúšávníczo toga mefzta KŠ 1771, 420

poslúšén -šna -o prid. *poslušén*: Poszlúšna naj

- bodo vüha tvoja, na glász prosnyé moje KM 1783, 168
- poslúšenjé** -á s *poslušanje*: i od fzevra do fžuncsenoga fzhoda drkali bodo za volo pofzlúsenyá rejclfi Goszpodnove KŠ 1754, 4b
- poslúšnost** -i ž *poslušnost*: mi za pofzlúsnofzt Dás blá'zenfztva vecsnofzt BRM 1823, 297
- posmehávati** -am nedov. *zasmehovati*: Ali Napoleon szvojeja tészta poszmeháva z-szvojov fáncsosztjov sze nyemi pogrozécs KOJ 1848, 120 **posmehavajúči** -a -e v zvezi **posmehavajúči medstavek** *posmehovalni medmet*: Poszmehávajoucsi, ali razszrdécsi: hiszem KOJ 1833, 113
- posmejáti si** -smejém si dov. *posmejati se*: Etam z'Szakacsiczov, malo fzi pofzméjém SIZ 1807, 36
- posnehálja** -e ž *nevestina spremljevalka pri poroki*: Násznagyasszony; posznehálja KOJ 1833, 166
- posodjávati** -am nedov. *posojati*: Vszákdén miloszt csini i poszodjáva TA 1848, 30
- posódnik** -a m *posojevalec*: Naj poszodnik vsze pod szébe potégne TA 1848, 92
- posojúvati** -újem nedov. *posojati*: Ki szziromákom darúje, Bougi poszjojúje KOJ 1845, 12; knige, stere szo nyemi Goszpon z-dobre voule poszjojúvali KOJ 1845, 5
- posóuda** -e ž **I. posoda**: Drvena i pízkrena pofzouda KŠ 1754, 131; Bila je pa tam edna pofzouda polo'zena KŠ 1771, 330; Manyáka csloveka prázna je pofzouda KM 1790, 68; to pofzoudo fzo vkúp bili, trli KM 1796, 48; i razdrobis, kak posódo csrepnyeno TA 1848, 3; kak ocsiscseno szrebro vu csrepnyenof poszódi TA 1848, 10; nacsí fze rafzpráscsijo te fztáre pofzoude KŠ 1771, 29; Té csedne fzo pa vzelé oli vpozfodáj fžvoji KŠ 1771, 83; pren. ta csífzta ino odebrána pofzouda Gofzpodnova TF 1715, 6; ár mi je on odebrána pofzouda KŠ 1771, 368; Poszouda postúvana KM 1783, 87; Prebivaj vnasi fžrczáj, Naj fžvéta, csífzta pofzouda, Bodejo tvoja BKM 1789, 236; te pravicsni krúh vu csífztoj pofzoudí mojega fžrczá KŠ 1754, 235; i zná vřzáki fžvojov pofzoudov ládati vu fžvefztvi KŠ 1754, 46 **2. oprema**: ki bode na pokrivi, i pofzouda nyegova vu hi'zi KŠ 1771, 230; Nemore nífcse pofzoude toga mocsnoga raztrgati KŠ 1771, 110; I trétyi dén fžmo pá fžvojimi rokami pofzoudo ládje vü zmetali KŠ 1771, 425
- posóuditi** -im dov. *posoditi*: I, csi pofzoudite onim, od fteri fze vúpate nazáj vzéti KŠ 1771, 185; priáteo, pofzoudí mi tri lebe krúha KŠ 1771, 206; pren. moj 'zitek, fteroga fzi ti meni pofzoudo KŠ 1754, 240 **posòjéni** -a -o *posojen*: naj sze od 100 poszojenih rájnsk vecs kak 6 za 'so (interes) nejemlé KOJ 1848, 94
- posoudjávati** -am nedov. *posojevati*: Ár i grejsniczke grejsnikom pofzoudjávajo KŠ 1771, 185
- pospóulom** prisl. *zapored*: Tak fzo csinili séfzt dni pofzspoulom KM 1796, 43
- posřčiti** -im dov. *opogumiti*: ino poszresijo Bratovcsino, náj z-niksim csinejnyom nezovlácsi postenyá KOJ 1845, 92; gde szo ga niki poszresili, da sze naj nikaj neboji KOJ 1845, 60; ona ga poszercsila KOJ 1914, 106
- pòst** -a m *post*: Ne fžtoji tak pofzt vřibaj KŠ 1754, 211; Křířtufov pofzt KŠ 1771, 10; Pofzt, i Álmořtvo KMK 1780, 97; Od pofzta KŠ 1771, 106; naj fžlů'zita pofzti i molitvi KŠ 1771, 501; Czaszar szvojof vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9; Ka razmis po pofzti KŠ 1754, 211; Eto pokolejnye nejde vó, nego po molitvaj i pofzti KŠ 1771, 57; Po křfzti, i tvojem fž. pofzti KM 1783, 75; Bo'zi fžlů'zbeniczke vu pofztéj KŠ 1771, 538; ftera fžpofzftmi i zmolitvami fžlů'zécsa KŠ 1771, 171
- postajóúči** -a -e prid. *postajajoč*: Csi glih je tou tejlo zgnijoucse V-vřejmeni pa prájh pofztajoucse SŠ 1796, 22
- postanéjnje** -a s *nastanek*: Po tvojem v-Cslovekom pofztanejnji KM 1783, 42; Po tvojem z-cslovekom pofztánejnji BKM 1789, 347; da fze mi 'znyegovim zcslovekom pofztánenym obefzeljávamo KŠ 1771, 845; V-dvojnofzt ne opádnem na prájh pofztánejnnyem SŠ 1796, 60
- postanjúvati** -újem nedov. *postajati, nastajati*: Mourje je pa pofztanyúvati zácsalo KŠ 1771, 283; i vihér bi nej máli pofztanyúvao KŠ 1771, 425
- postánoti'** -em dov. *postati*: Vszi moy nepriatelie moreio kszramoti posztánoti ABC 1725, A8a; dáo je nyim oblász z-Bo'simi fžinmi posztánoti KM 1783, 133; i on more, z zemlov posztánoti TA 1848, 118; náj Tebi bole szpodoben posztánem KOJ 1845, 91; i k-nebeszkim fžvéczom fžpodobnejši pofztánes BKM 1789, 8; po vóri právim pravícfen pofztáne cslovik TF 1715, 19; i po pokornofzti ednoga ji vnougo pravicsni pofztáne KŠ 1754, 119; I Gda tejlo fžpráhom posztáne KM 1783, 240; ali csi kaj szkem posztáne, ali nekák gráta kaj KOJ 1833, 128; I pá z nicseszom posztáne KAJ 1848, 14; pravicsni pofztánemo pred právdov Bosjov TF 1715, 24; mlejko rejclfi Bosje fžvéte,

po fteroi krepki pofztánete TF 1715, 8; da vi vu vaših mižli trūdni nepofztánete SM 1747, 28; Kak pred šzodczom pofztánemo BKM 1789, 62; I zvářz šzámi pofztáno tákfi mo'zjé KŠ 1771, 406; Z-zemlom páli pofztánejo SŠ 1796, 164; I gda bi vecsér pofztano, priřafao je KŠ 1771, 147; Dabi jařz zdrav pofztano, Obto'zen řzi bio krivicno BKM 1789, 82; kaj bi zemla ednouk vcsaszi puna lüdi pofztánola SIZ 1807, 8; da bi mi pravicni pofztanoli TF 1715, 33; dabi zvoře pravicsni pofztanoli KŠ 1754, 70; naj za nářz zeslovekom pofztáne KŠ 1771, 845; po fteri řzem řzkvárjenja duřen pofztano SM 1747, 51; ki řzi tüdi deite za nasso vollyo pofztano ABC 1725, A6b; nego da je te Cslovik bogi nepokoren pofztano SM 1747, 5; glařzni veliki řzmejh je pofztano KM 1790, 20; Tretji dén gori řzftano, Odicseni pofztano BRM 1823, 4; Sterih pamet je téмна pofztánola SM 1747, 7; Ka je ta druęa Bo'sánřzka Perřona z-cslovekom pofztánola KMK 1780, 5; Rejšcs je zteřlom pofztánola BKM 1789, 26; Zdaj je dořzta Antikriřztuřov pofztanolo KŠ 1771, 728; Timoteus, i Titus řzta nyegoviva vucsenika pofztanola KM 1796, 128; kaiřzmo hlápčni pofztanoli TF 1715, 19; ino řzo řzinove řzmerti pofztanoli SM 1747, 51; vnuogi řzo grejšniczi pofztanoli KŠ 1754, 19; řzliřavři pa eta túho řzo pofztanoli KŠ 1771, 377 **postánovři** -a -e ko je *postal*: I 'řalofřten pofztanovři kráo, za volo priřzege KŠ 1771, 120; I drefželni pofztánovři jáko, zácsali řzo KŠ 1771, 88

postánoti² -em dov. *obstati, ustaviti se*: Na potrejbni mejsztaj more posztánoti KOJ 1833, 8; z-Csehszkoga privodjenov vojszkov pri Gyöři posztáne KOJ 1848, 49; I na nágli pofztáne zangyelom vno'zino vojřzke nebefřke KŠ 1771, 168; i moji bli'zányi ózdalecs posztánejo TA 1848, 31; I drugi anęyeo pofztano je pri oltári KŠ 1771, 780; zveřzda ino ober tiřzte hi'se je pofztánola SIZ 1807, 18; Gofřlarje pofztante, i zdaj ne igraje SIZ 1807, 38 **postánovři** -a -e ko se je *ustavil*: I pofztanovři pred nyouv pořtrájřao je to řrésliko KŠ 1771, 178; i okouli Jázonove hi'ze pofztanovři, iřřkali řzo nyidva KŠ 1771, 395

postáti -řtánem dov. *postati*: I ona iřzta Reics je bila Teilo pofztála SM 1747, 11; ki je za nářz cslovek pouřztao BKM 1789, 33; gosřzpodřzki osterjás je pouřztao KOJ 1845, 4; Gda bi pa vecsér pouřztao KŠ 1771, 48; Dabi nořzécsa pofztála BKM 1789, 25; Jasz řzem rávno táksi poszto, Kako to dejtece BKM 1789, 8; Kaj řzam mo'sá vzéla, 'řena řzam pofztála SIZ 1807, 59; Jezus řzám řzi řřirmák pouřztao BKM 1789, 11; I, kak je dén pouřztao, vkůp řzo řze řřpravili KŠ

1771, 249; Kriřztus, ki je z-Cslovekom pouřztao KMK 1780, 13; Kriřztus, ki je z-Cslovekom pouřztao KM 1783, 242; ka řzo tálnicřke pouřztali Evanyelioma KŠ 1771, 591

postáti -řtójim dov. *obstati, ustaviti se*: V-hi'si pri dveraj posztoj KOJ 1845, 25; Tomi řzveřti je tak preřti, Pred tebom nemre pofztáti BKM 1789, 338; ino je pred Ferkecom pōřtao BJ 1886,

pōřtava -e ř *ustanovitev*: Eto posztavo [ogrske banke] vogrsřzkoga miniszteriuma tivaristvo banka zavřglo AIP 1876, br. 5, 1

postáviti -řtávim dov. *I. postaviti, narediti, da pride kaj kam*: da řzmerti zroka nemres pofztaviti SM 1747, 82; ove peřzmi i vete novui řéd pofztaviti BKM 1789, 2b; Jó'fue zapovedao dvanájřzet kámnov pofztaviti KM 1796, 42; řsi miniszterium kaj za právde 'řelé posztaviti AI 1875, kaz. br. 2; i düřh novui pofztávim na řřreřdo vu vářz KŠ 1754, 96; Zákon, řteroga pofztávim zhi'řov Izraelřřzkov KŠ 1771, 684; Moj 'řitek, düřo i teřlo Pofztávim pod tvojo obrámbo BKM 1789, 370; Eti me Po řzmerti v-nebo pofztávis BRM 1823, 10; I pofztávi ovčé zdejřzne řzvoje KŠ 1771, 85; i kvár na meřzto pofztávi KMK 1780, 75; tak zdaj pofztavte kotřige vařře na řřlů'zbo pravicze KŠ 1754, 120; I 'řivincse pofztavte, da gori pofřadite Pavla KŠ 1771, 415; naj po meřřřtaj pofztávi preřřbitere KŠ 1771, 655; gori řzo ga pelali vu Jeru'řálem, da bi ga pofřtavila pred Gofřřpodna KŠ 1771, 169; krála mojeja i pofřtavo řřzam ga na Sion KŠ 1754, 105; Adama je posztavo Vparadi'řom BKM 1789, 13; Pofřtavo je Gofřřpodin Boug v-Paradi'řom vřřzáke řéle drevje KM 1796, 5; ino je tak [řřensko] k-tomi moskomi pofřtavo SIZ 1807, 3; Kako řřte pofřtavili kotřige vařře na řřlů'zbo neřřliřřtouce KŠ 1754, 120; poglávári, i pofřtavili řzo pred nyega Pavla KŠ 1771, 416

2. postaviti koga za kaj, določiti, urediti kaj: da bi vářz csliřzto dévořko pofřtaviti mogo Kriřřtuři KŠ 1771, 547; nego iřřtino pofřtávim pred vářz SIZ 1807, 3; I Gofřřpouda ga pofřtávi BKM 1789, 168; gizdave zviřávcze v-kastigo posztávi BRM 1823, 7; stájersřzkoga Hercega za řřvojege naszřtopnika posztávi KOJ 1848, 89; Gosřřodne, i posztavi me vu cséřřz TA 1848, 6; naj ga krála pofřtávijo KŠ 1771, 283; Da bi jo pofřtavo řřzám řřebi odicseno tákřo czerkev KŠ 1771, 585; vtákři řéd řřzem posztavo vřřze eto delo KŠ 1754, 5a; Nej řřte me vi odébrali nego pofřtavo řřzam vářz KŠ 1771, 317; Ář nářz je Boug nej pofřtavo na řřřřditofřř KŠ 1771, 622; Bog je Jesussa řřdeluval, (pofřtavo) na milofřco řřřtolec SM 1747, 17; Gosřřpoda řřzi ga

posztavo nad rok tvoji delom TA 1848, 7; Náfz fzi pravicsne polztavo BKM 1789, 109; k-fzebi jo je vzéla, i vu dober fztális polztávila KM 1790, 40; je Czaszar szvoje vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8 **postáviti se** -stávim se **1. priti v določen položaj, na določeno mesto, pobahati se:** pa sze gizdavo pred nyo posztavo AI 1875, kaz. br. 7; Kama sze pridevnik posztávi AIN 1876, 28; [medved] te se na zádnje nogé postávi AI 1878, 10; med ovczé fze polztávimo KŠ 1771, 841; Vu nase fzi fze fzi mastvo polztavio BRM 1823, 15; gda fzeje [Pavel] ob drúgim pred Nero Czafzara polztavo KŠ 1771, 338; na stero meszto sze od krála táksi mó'zi posztávijo AI 1875, kaz. br. 2 **2. upreti se:** Vnogokrát szo sze prôti posztávili, ka bi teski tórszki járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3; Podgan V sili se esče proti človeki postávi AI 1878, 12 **postávši -a -e ko je postavil:** Pripelali fzo pa edno 'zeno vu práznofzti zapopádjeno, i polztávli jo na fzejdo KŠ 1771, 291 **postávivši -a -e ko je postavil:** I polztávivši je pred voje vítězov govorécsi KŠ 1771, 392; na fzpoudnyo lampo ga [jzik] polztávivsi KMK 1780, 65 **postávleni -a -o 1. določen, imenovan:** Krifztus je polztávleni od Bogá fzodecz KŠ 1754, 113; Kralicze, kamurnik, ki je bio polztávleni nad vĺzejmi nyé kincsi KŠ 1771, 366; Na koj fzam polztávleni predgar KŠ 1771, 636; je za dvorfzkoga polztávleni KM 1790, 44; Da polztávleno to dejte, v Izraeli bode Vnougim na opádnenny BKM 1789, 40; znaménye (?) stero zgora kre litere posztávleno znamenitje KOJ 1833, 9; bej'zmo vtom, pred náfz polztávlenom boji KŠ 1771, 694; pren. je nyegova cfífztoucsa na fsvetlofzt polztávlena KŠ 1771, A3a; Nego pod tutormi i fzkribleniki je notri do polztávlenoga od ocsé dnéva KŠ 1771, 564; ár fzo od Bogá na tom polztávleni KŠ 1754, 219; iftere obláfzti jefzo, od Bogá fzo polztávlena KŠ 1754, 34 **2. postavljen, priveden:** i pred poglaváre i krále polztávleni bodete KŠ 1771, 143 **3. sezidan, zgrajen:** szo túdi nouve Cérkvi i na nasem szlovenszkom posztávlena KOJ 1848, 112 **4. urejen, razvrščen:** Ár i Hymnuske, i Hválne pelzmi fzo po rédi tak polztávlena, ka fze lejko nájdejo BKM 1789, 4; Kakoli je pa právo v-oni prvi pefzmaj, tó vĺze fze i v-eti, v-lepsi réd polztávleno, nahája BRM 1823, 11

postávlanje -a s postavljanje: Mészta ali vrémna posztávlanje (a határvető): ig AIN 1876, 20

postávlati -am nedov. postavljati: i mojo vúpazen polztávlam vu Gofzpodni Bougi KŠ

1754, 14; Hi'znike Po fzmrti vorfzág fzvoje je polztávla BKM 1789, 268; Ali nej, právi on, nego po vóri právdo gori polztávlamo KŠ 1771, 440; Ti me zviszis nad onimi, ki sze prôti meni posztávľajo TA 1848, 14; Neuposztávľaj vujska tiszti trám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; Niti ne polztávľajte kotrige vafe grejhi KŠ 1771, 460 **postavľajóci -a -e postavľajóč:** posztávľajócese nad méne pod méne zmecses TA 1848, 14 **postávľani -a -o postavľjan:** Na najprvo meszto je posztávľano, naj sze orszácsko vértivanye tak z-ravna, da nede AI 1875, kaz. br. 1

postavlenjé -á s 1. postavitev: Krála polztávľenyá dén KŠ 1771, 854 **2. upor:** Ki je za nikakľega polztávľenyá i ľudomorfztva volo vr'zeni vu temniczo KŠ 1771, 251

postávňjek -a m stojalo: naidemo to veliko csarno táblo, ali na nogacsaj ali na posztávnyeki KAJ 1870, 9

póstela -e ž postelja: Lectus Pofztela KMS 1780, A8b; Gda bode vám pofztela Vzemli KŠ 1754, 250; Pošteno je hi'ztvo vu vĺzem i pofztela nevujvlacséna KŠ 1771, 697; Nájpotrebnjše zklóžje so postela, škřinja BJ 1886, 7; Jafz gori vĺztávam zmoje greifne pofztele TF 1715, 45; Zide 'znyé cfífzte pofztele BKM 1789, 3; Nej so meli posteje BJ 1886, 9; Ka ti je ftała kpofteli BKM 1789, 32; Jasz czeilo nocs moio posztelo poleivam ABC 1725, A8a; Idte, doli fzi leszte, 'Zeľejte posztelo KŠ 1754, 250; fztani, vzemi tvojo pofztelo KŠ 1771, 28; Jafz mám pofztelo KM 1790, 52; perém vszo nôcs posztelo mojo TA 1848, 5; za ovoga na fzmertnoi pofzteli lefecsga SM 1747, 62; i csi je na pofzteli le'zála KŠ 1771, 124; Na poszteli le'sécs fzi dobro premiszli KM 1783, 175; zgovárjajte szí z vasim szrczom na poszteli vasoj TA 1848, 4; Na posteli spimo BJ 1886, 7; Kposztelám angyelszko moucs KŠ 1754, 251; Dáj vám Boug Kpoftelam angyelfzko moucs BKM 1789, 385; i dejvali fzo je vu fšampete i pofztele KŠ 1771, 354

póstelkinja -e ž porodnica: kimpeterice (posztelkinje) szo szpelávali KOJ 1914, 132

póstelnica -e ž spalnica: Liki vu dnévi pofteno hodmo, nej vpofztelniczaj i vhotlivoftzajt KŠ 1771, 479

pósten -tna -o prid. posten: na I. pofztno Nedelo KŠ 1771, 10; Posztni hymnuske BKM 1789, 60; Posztnne peszmi KAJ 1848, VI; prepovejdane pofztnne dni i od drugoga fze moremo zdr'sávati KMK 1780, 55; Prepovejdane pofztnne dnéve obdr'sávaj KM 1790, 111

postílati -am nedov. postiljati: Gofzpodár, ino

gdabi 'se nyim fteo pofztilati, fzo nyemi z-hüdim povrnolo SIZ 1807, 41

postiti se pöstim se nedov. *postiti se*: Pofztitífze ino leipi je réd TF 1715, 44; Pofztitífze je lejpa zvűnejsnya fznájga KŠ 1754, 210; Pofztim fze dvakrat vu tyédni KŠ 1771, 231; Ti pa, gda fze pofztis KŠ 1771, 19; zakaj fze mi dofzta pofztimo KŠ 1771, 29; Gda fze pa pofztite KŠ 1771, 19; naj fze vidijo od lűdi, kaj fze pofztijo KŠ 1771, 19; i na oucfi fzo nyemi metalí, ka fze oni dofzta pofztijo KM 1796, 100; i teda fze bodo pofztili KŠ 1771, 29; I da bi fze pofzto ftiridezét dni KŠ 1771, 11; Gda bi pa oni .. ino bi fze pofztili KŠ 1771, 381; On sze je najmre pri krűhi i vodi poszto KOJ 1914, 10; I pofztili fzo fze vuczeniczke Ivanovi KŠ 1771, 108

postlāti -stèlem dov. *postlati*: fztani gori i pofzteli fzi fzm KŠ 1771, 370

postrašénje -a s *prestrašenje, ustrahovanje*: K-zbűcsenim Dolenczom pa odprávi vecs seregov na vèkse posztrassejnye KOJ 1914, 116

postrášiti -stráším dov. *prestrašiti*: ino fzi je pri deczi fspot fzpravo mefzto toga, ka bi jo pofztrafo KM 1790, 20; Rudolfi na pomoucs pride Ladiszlav IV. ka je Ottokarove Velikáse tak posztrassilo KOJ 1848, 40 **postrášiti se** -stráším se *prestrašiti se*: Ne'za sze na tò posztrásila AIP 1876, br. 4, 6 **postrášení** -a -o *prestrašen*: Etak malo posztrásseni Matyas I. KOJ 1848, 63; Törszki caszar je jáko posztrassen, ka nyaga szvèta szpraviti veséjo AIP 1876, br. 6, 6

postrašűvanje -a s *strašenje, grožnja*: gda sze 'se vecs cslovek nema bojati lűdszkoga posztrassűvanya KOJ 1845, 80; stere je Szilágyi na Dunájo posztavo za posztrassűvanye KOJ 1848, 62; Ki nekaj z-lejpm, nekaj zposztrassűvanyom tou zadene tam, da sze KOJ 1848, 23; szo szvoje kmete z postrassűvanyom vu lutheránsztvi zader'sávali KOJ 1914, 152

postrašűvati -űjem nedov. *strašiti, groziti*: málo dejte, naj hitro zamukne i zaszpi, posztrassűjejo, ka je báo báo vzeme KOJ 1845, 101; Z-tém je Oeso posztrassűvao hlápecz KOJ 1845, 99; Posztrassűvali szo, da pridejo Törći dolimárjat pápincez KOJ 1914, 127; Nyé szo okolnoszti postrassűvale KOJ 1848, 56

postrclati -am dov. *pograjati*: Ki ga je i posztrczlao za volo nevörnoszti KOJ 1848, 78

posűnjávati -am nedov. *suvati*: Na steroga sze tak razsrđi Imre, da ga z-szvojimi peszniczami vò z-Cérkvi poszűnyáva KOJ 1848, 32

posűnoti se -em se dov. *zvaliti se*: Marko, kak da bi sze pou bréga za nyim poszűnolo KOJ 1845, 115

posűšiti -ím dov. *posušiti*: Csi csé fze fze-pecsine vodo dá, I mòrje pofzűsíti zná BRM 1823, 105; Ár liki je gori zislo fze fze-pecsine, i pofzűfílo je trávo KŠ 1771, 745; Szuncze i metűlcom je poszűsilo peròti KAJ 1870, 24; ár szo vracsitelje nyihove mokre ocsi poszűsili KOJ 1845, 111 **posűšiti se** -ím se *posušiti se*: Posűhší se, te se osoli [slanik] AI 1878, 31; Vnogih mesztaj nikaj de'zdza nê bilò i tam se kukorca poszűhsila AI 1875, kaz. br. 8 **posűšeni** -a -o *posušen*: Posűšen [poper] se zmele AI 1878, 51

posvajajúči -a -e prid., v zvezi **posvajajúči pronomen svojilni zaimek**: Ka more od ládavnoga, ali poszvajájoucsega Pronomena znati? KOJ 1833, 37

posvečávanje tudi posvetšávanje -a s *posvečevanje, posvetitev*: Düse moje Mi dáj Gofzpodne, Nyé pofzvecsávanye Vfzigdár ifzkati BRM 1823, 343; Düse moje Mi daj Bòg, nyé poszvecsávanye Me vcsi iszkati KAJ 1848, 234

posvečávati tudi posvetšávati -am nedov. **I. posvečevati**: steri bi meo cèrkve poszvecsávati KOJ 1914, 98; Náfz vu právoj vòri pofzvecsáva KŠ 1754, 124; Düso na áldov Ti pofzvecsávamo BRM 1823, 19; Szrdczza nasa pofzvecsávaj BRM 1823, 86; Gofzpodna Bogá pa pofzvecsávajte vu fze fze-pecsine valí KŠ 1771, 709 **2. obhajati, praznovati**: 800 letni dén korunűvanya krála, Zvonimira, szo ete dnih steli vu Zagrabí poszvecsávati AIP 1876, br. 10, 8; Rim pápa 16-toga etoga mèszecca je poszvecsávo szvojga treszetoga vladarsztva letnidi-dén AIP 1876, br. 7, 7

posvečénjé -á tudi posvetšénje -a s *posvečenje, posvetitev*: Bosji dari kak tou jefzo Pofzvecsenyé SM 1747, 36; Kriřztus Jezus je je nám vcfínyen pofzvecsenyé KŠ 1754, 97; Ár je eta vola Bo'za, ki je pofzvecsenyé vafe KŠ 1771, 619; Tebé fze li Gofzpodne, Dofztája I fze fze-pecsine pofzvecsenyé BKM 1789, 152; Nyegovo odicsenyé Je nase pofzvecsenyé BRM 1823, 75; Od pofzvecsenyá TF 1715, 23; je bio pofzvecsenyá krűh KŠ 1771, 684; gda ali po vlejányi pofzvecsenyá milofcse vu náfz vcsini KMK 1780, 19; dokecs nyegov fze fze-pecsine Szin fze fze-pecsine pofzvecsenyá na Nedelo ne obrné KM 1796, 4; Náprave poszvecsenyá KAJ 1848, 127; Ka profzis Pofzvecsenyé Bo'zeza iména KŠ 1754, 155; dokoncsávajoucsi pofzvecsenyé nafe KŠ 1771, 540; Szvefztvo, ftero je od Gofzpodna Kriřztuffá na nafze pofzvecsenyé nalztávleno KMK 1780, 57; Nemárajó za Tvoje rejcsi

poľzvecsenyé BKM 1789, 344; Vpoľzvecseney KŠ 1754, 123; vu poľzvecseney Dűhá ľzvětoga KŠ 1771, 703; Poszvetenyé czérkvi KAJ 1848, VII; Náprave poszveteny KAJ 1848, VI

posvěčnjek -a m *svečnik*: Poľzvecsnyek Gyertyatartó KM 1790, 93(a); Ár je fator naprávleni, vřteroga prvom táli je bio poľzvecsnyek KŠ 1771, 684; Nľcse pa ľzvejcsone ľzkrije, nego vu poľzvecsnyek jo polo'zi KŠ 1771, 193; ľzkázala ľze je edna rouka pred poľzvecsnyekom KM 1796, 80; vkűpnamecse poszvecsnyeke KOJ 1914, 122; Prepovidávanye od Kriřtuľovoga med ľzedem poľzvecsnyekmi hoděcsega videjnya KŠ 1771, 767

posvečűvanje -a s *posvečűvanje*: 'Zoltár k řzpěvanyi poszvecsűvanya hi'ze Dávidove TA 1848, 22

posvečűvati -űjem nedov. *posvečűvati*: I za nyé jafz poľzvecsűjem ľzam ľzbeb KŠ 1771, 323; I vľzáki dén poľzvecsűje po grejhov odpűscsanyi KŠ 1754, 129; i té, ki poľzvecsűje i ti poľzvecseni KŠ 1771, 674; řzrdcze vam poľzvecsűje BRM 1823, 8; krűh i vino k-zvelicsanyi poľzvecsűjemo KM 1783, 62 **posvečűvati se** -űjem se *posvečűvati se*: Ár je popolne vcsino na veke one, ki ľze poľzvecsűjejo KŠ 1771, 688

posvedočávati -am nedov. *pričati*: kak ľzmo I poľzvedocsávali, naj tak hodite, kak je vřejdno k-Bougi KŠ 1771, 617 **posvedočavajúči** -a -e *pričajoč*: Eta nyim pamet prináľaj poszvedocsávajoucsi pred Gofzpodnom KŠ 1771, 648

posvedočiti -dočim dov. *izpričati, dokazati*: Odkud mores tou poľzvedocľiti TF 1715, 38; Goszpodne, vesi mené moje krsztsansztvo Z-delom poszvedocsiti KAJ 1848, 177; naj poszvedocsiti znájo, ka řze ne zgódilo nikse vkanyěnye AIP 1876, br. 3, 2; Csi ne poľzvedocsis, dobro ne csinis BKM 1789, 263; naj ga posles vu hi'zo ocsé mojega, da nyim poľzvedocsi KŠ 1771, 227; řzve Bo'zánľztvo poľzvedocľi BKM 1789, 54; ľzkim poľzvedocsite tou řIZ 1807, 22; Poľzvedocsi mi, ka je Bo'ze imé ľzvéto KŠ 1754, 156; csi ľzam hűdou gűco, poľzvedocsi od hűdoga KŠ 1771, 326; tak je i on czilou na tou czilao, da bi poľzvedocso KŠ 1771, 160; Pajdáske řzo ga primárjali, naj řtimanye řzvoje uprav poszvedocsi KAJ 1870, 82; kako ľzem 'ze odzgora poľzvedocso KŠ 1754, 8b; Kak ľzi nám v-tvojoi ľzpriřzegom poľzvedocso BKM 1789, 412; Kak ľzi poľzvedocľo řŠ 1796, 28; I Boug, ki zná řzrczá, poľzvedocso nyim je KŠ 1771, 388; Tou nám je on poľzvedocso BKM 1789, 227; ľki ľzmo i napřej vám povedali

i poľzvedocsili KŠ 1771, 620 **posvedočeni** -a -o *izpričan, dokazan*: řZdaj ľze je pa pravicz Bo'za ľzkázala poľzvedocsena ľzprávdivov KŠ 1771, 453; Toliko je gvisno i poszvedocseno, ka je palinka řkodľiva AIP 1876, br. 4, 7

posvějčati -am nedov. *posvečűvati*: ľzvětih Duih Boug czeilo kerřchánľztvo přzveicsa ino poľzveicsa TF 1715, 23

posvějt tudi posvět -a m **1. luč, svetloba**: On je bio gorěci i ľzvetěci poľzvejť KŠ 1771, 281; Ali kako ednoga dněva poľzvejť BKM 1789, 202; csi řze pa nemore poszvejť kűpiti KOJ 1833, XIV; naj ni edna dűhovna potrěbcšina i poszvět nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; Goszpód je poszvět moj TA 1848, 20; Tò je tvojga poszvěta řvisni trák dao nam řzpoznati KAJ 1848, 6; Boj k-poszvětii vřzemi řzvětii KAJ 1848, 123; řPose je na řirouki řzvejť, řZednákov zmo'znofztyov poľzvejť BKM 1789, 119; Ki dá nyemi právi poľzvět BRM 1823, 3; Li pri nyega poszvětii řzpoznávam tebé KAJ 1848, 5 **2. svetilka**: řNiti ne vu'zgějo poľzvejťta KŠ 1771, 14; ali petrolej ře za posvet nűca AI 1878, 55; ide tá ľzpoľzvejťtom i řzľpasmii KŠ 1771, 325

posvěteřnjem přisl. *praznično*: nego gda vidi řPápo ř-vnougimi poszvētesnyem gorioblecse-nimi přebivavci proutipřidoucsega KOJ 1848, 4 **posvetiteu** tudi posvetiteo -ela in posvetitel -a m *posvečűvalec*: Ka je Bo'ze imé? Poľzvetiteu KŠ 1754, 16; Dűjh obcsinľzke řz. materé Czérkvi poľzvetiteo KM 1783, 46; Oh řzvětii Dűh, nas poľzvetitel BKM 1789, 145; řPoszvetitel KAJ 1848, VI; řDika Tebi I Dűhi poľzvetiteli BRM 1823, 43; řzvisávajte řDűha, poszvetitela KAJ 1848, 10; řVermo v-Dűhi řzvětóm, řPoľzvetiteli BRM 1823, 4; řDika tebi bojdi Ino z poľzvetitelom BKM 1789, 450; řDika tebi bojdi Ino z poľzvetitelom řŠ 1796, 108

posvětiti -im dov. *osvetľiti, pokazati*: řTo z-ednov přědivov řcsém boljě poszvětiti AIP 1876, br. 3, 6

posvetiti -ím dov. *posvetiti*: řScsěmo vľzi nasa řZřcza tebi řdai, I poľzvetiti BKM 1789, 36; řZpomeni řze da řzoboto poszvetis ABC 1725, A4a; da řzobotni dén poľzvetis řM 1747, 45; da řzoboutni dén poľzvetis KŠ 1754, 23; da řzvětke poľzvetis KM 1790, 110; řAr ka je věkľe, řzláto, ali czérkev, řřtera poľzvětii řzláto KŠ 1771, 77; řGde nález poľzvetii řDűjh řzvětii KMK 1780, 18; řDáj vernoľřť, řřtera řzřrdcze poszvecsé BRM 1823, 110; řřzkim řtáľom te řNeděľni dén ne poľzvetimo KŠ 1754, 24; řTebi řřiteť poľzvetimo řŠ 1796, 132; řPoľzvětii je vu řřřťtini řřvojoi KŠ 1754, 156; řOn pa, řBoug řměra, poľzvětii řvález vu vľřzem KŠ 1771, 623;

Düsa Krisztuffova, pozfvéti váfz vu vfzem KŠ 1771, 623; Düsa Krisztuffova, poszvéti mené KM 1783, 160; I fzcza nám vfzejm pozfvéti BKM 1789, 2; Szrdcza nam z-Dühom pozfvéti BRM 1823, 2; Poszvéte dén ete meni KAJ 1870, 59; Krifztus .. czérkey, dabi jo pozfvéto KŠ 1754, 187; Jezus, da bi lúfztvo zlafztivnov krvjouv pozfvéto KŠ 1771, 697; Tvoje fsvéto trplénye, Naj me ravna i pozfvecsé BRM 1823, 46; vu orfzágh Nebefzki, steroga vám na potrebouco pozfvetil fzem nyega SM 1747, 83; Bog fsvéti Düh, ki fzi mené pozfvéto SM 1747, 54; Boug je mené vu právoi vòri pozfveito TF 1715, 23; Sz. Düh me je pozfvéto KŠ 1754, 122; koga je Ocsa pozfvéto KŠ 1771, 302; Sto náfz je pozfvéto KMS 1780, B; Sz. Dúhi, ki me je pozfvéto KM 1783, 2; ki me je z-fzvojev fsvéto miloscsov pozfvéto KM 1790, 107; i záto je za dén pocfválicsa gori pozfvéto KM 1796, 4 **posvetiti se** -ím se *posvetiti se*: Ár fze pozfvéti po rejcfi Bo'zoi KŠ 1754, 168; Ár fze pozfvéti po rejcsi KŠ 1771, 639; Té vzemi kfzebi, pozfvéti fze 'z-nyimi KŠ 1771, 409; Poszvéti sze KAJ 1870, 59; i te fsvéti fze naj efcse bole pozfvéti KŠ 1771, 808 **posvěčeni** tudi posvětšeni -a -o *posvečen*: Zákona krv, vu fteroj je pozfvecseni KŠ 1771, 689; i li tebi, ocsa moj, Vesz moj 'zitek na csészť poszvetšen boj KAJ 1848, 140; K-Titufi, prvomi púfpeki pozfvecsenomi pifzani lifzt KŠ 1771, 661; Gda fze fz-pozfvecsenov vodouv poskropis KM 1783, 174; tím pozvánim, ki fzo vu Bougi pozfvecseni KŠ 1771, 758; I fsvétim Dühom v-krszti poszvecseni KM 1783, 278; Áron je z-fzvojjimi fzinmi na Popovfztvo pozfvecseni KM 1796, 38; Cérkve szo poszvecsene hi'se KOJ 1845, 22; Gmajni Bo'zoi, pozfvecsenim vu Krifztus Jezufi KŠ 1771, 490; Zdr'zi v-vernosztí Vsze tebi poszvetšene KAJ 1848, 104; naj vzemejo odpúscsanye grejhov med pozfvecsenimi po vòri KŠ 1754, 76; naj i oni bodo pozfvecseni vu ifztini KŠ 1771, 324

posvòjanje -a s *lastnina*: Ládavno zaimé je táksa rêcs, stera – níkákoga ládanye, poszvojanye zamenúje AIN 1876, 34

posvojiti -ím dov. *osvojiti, prilastiti si*: szo taná-csniczke Törkom páli priliko dáli vnouga meszta nekaj poszvojiti KOJ 1848, 82; Szolimana II. .. da je szám .. da Bécs ali poszvoji, ali do téo povála KOJ 1848, 79; vsze nyegovo blágo szí je Czaszar poszvojo KOJ 1848, 92

pošamriti -ím dov. *uničiti*: Či potom nedopúštimo, ka bi nam gosénica drevje pošamrila BJ 1886, 17

poščükati -am dov. *potolči, pregnati*: ino Törke

vecsfárti z-dobieskom poscsúka KOJ 1848, 85; i od Ottokara podmítenei szo Vogrine vò tá prejk Müre poscsukali KOJ 1848, 38

pošeptávati -am nedov. *šepetati*: Susogni; poseptávati KOJ 1833, 172; Drügim vu vüha poseptávati pred drügimi, je zamerno KOJ 1845, 31; Vészi lúfztvo eden csasz poseptávalo, ka to za csloveka more bidti AIP 1876, br.7, 5; i vcsaszí vsze kraja szo poseptávali, ka je déte pravlo AI 1875, br. 1, 7

pošétati se -čem se dov. *sprehoditi se*: Vnogradkrát se vò na pôle pošéčem BJ 1886, 28

pošílati -am nedov. *pošiljati*: i zácsao je je posilati po dvá dvá KŠ 1771, 118; i zpoganov, med ftere za zdaj posilam KŠ 1771, 422; nejli fzamo zetoga fze razmi, ka ga on posila KŠ 1754, 123; ocsa fzvojjaga fziná vu gorice pofila KŠ 1771, 67; fze, ali tá idti, gda váfz posilajo KM 1790, 82; Grejsnike pa v-vecsni pekeo pofilat BKM 1789, 9; Krisztus opomina v-soulo naj posila KOJ 1845, 139 **pošílati se** -am se *pošiljati se*: Jeru'zálem, ki kamenújes one, fteri fze ktebi posilajo KŠ 1771, 217

poškaliti se -ím se dov. *spodrsniti*: Poskáló szam sze szrame'zljivo vu pástétomi AI 1875, br. 2, 7; Krava sze je poskalila i szpádnola je doli AIP 1876, br. 8, 6

pošklesnenjé -á s *zdrs, spodrslijaj, padec*: Ár szí ti vòvtrgno nógé moje z posklesznenya TA 1848, 96

pošklesnoti se -em se dov. *spodrsniti*: nyegovi sztopáji sze neposklesznejó TA 1848, 30

poškropiti -ím dov. *poškropiti*: Toga moremo poskropiti KŠ 1754, 188; Poskroupi me Boug zhisopom KŠ 1754, 254; Poskroupi me Goszpodne z-hi'sopom KM 1783, 174; Poskroupi me BKM 1789, 217; Poskrôpi me z hi'zopom TA 1848, 41; i knige i vfze lúfztvo je poskroupo KŠ 1771, 686 **poškropiti se** -ím se *poškropiti se*: Taki pri dveraj sze poskropí z-nalecsenov blagoszlovenov vodouv KOJ 1845, 22 **poškròpleni** -a -o *poškròpljen*: Ár csi krv bikouv i kozlouv i pepéo telicze poškròpleni te ofzkrúnyene pozfvecsúje na tejla csifztouco KŠ 1771, 686; Prifztáplajmo poskropieni vfzrczáj KŠ 1771, 689; Ar fzo nafa fzcza zkrvjouv, Poskroplena Krifztusevov BKM 1789, 95

poškròplenjé -á s *poškròpítev*: I novoga Zákona fzedbeniki Jezufi, i kkrvi poškròplenyá KŠ 1771, 696; na pokornofzt i poškròplenyé krvi Jezus Krifztufóve KŠ 1771, 703

pošlívec -vca m *plešec*: Pòšlivecz KMS 1780, A3

pošplèsnoti -em dov. *zlesti*: Tsuzni; láziti, pleziti, posplesznoti KOJ 1833, 177 **pošplèsnoti**

se -em se *spotakniti se*: Ár fze vu vnuogom posplefznemo vľzi KŠ 1771, 749; má fze bojati, naj fze ne posplefzne KM 1796, 62

pøšteni -a -o prid. *pošten*: Gamálieľ, poštenu pred vľzejm ľufztvom KŠ 1771, 356; Zcsifzte dejve poštenu Bo'zi fzin BKM 1789, 41; Csifzti 'sitek, i pošten gláfz SŠ 1796, 3; prázne neodposlite posten gazda gazdaricza KOJ 1845, 143; Ár je hiftvo fzvétu edna poštena fztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; pošteno bode ponássanye nyegovo SIZ 1807, 9; csi gli fze zvúna dobri dejl i poštenoga 'zitka fzka'zúje KŠ 1771, 436; fzprofzo fzi je pri etoga poštenoga Gofzpodára hi'si edno dévojko SIZ 1807, 5; Opomina je Na tihoto i pošteno delo KŠ 1771, 619; zvolo fzi je edno pošteno Oszobo SIZ 1807, 4; vu postenom sitki ti imei siveti SM 1747, 88; pri etoj poštenoj hi'si, zvolo fzi je Oszobo SIZ 1807, 4; Vfzi fztári i mládi poštenu lidje KŠ 1754, 31; 'Zene nyihove naj bodo poštene KŠ 1771, 638; Poglavitim ino postenim dobro delnikom SM 1747, 2; Vnoughi záto 'znyih fzo vòrvali i poštenu 'zèn Grecski i mo'zouv nej malo KŠ 1771, 395; 'Zidovje fzo pa podbádali te pobo'zne i poštene 'zene KŠ 1771, 385 **poštenější** -a -e *poštenejší*: naj kak poštenejší od tébe pozváni od nyega KŠ 1771, 219 **pøšteni** -a -o sam. *poštenu*: Na dale, bratje, ftera fzo ifztinfzka, ftera fzo poštena, tá premislávajte KŠ 1771, 599

poštenjé -á tudi pošténjé -a s *I. spoštovanje*, *čast*: Vfzáko ospotávanye, vfza ona, fterimi fze naffe poštenýe poménsáva KŠ 1754, 177; dabi náz Boug od nafféga blagá ino poštenýa nefzreche, abarvau TF 1715, 30; Otsa, ofzlobodi náfz od pogibelli poštenýa KŠ 1754, 175; kaj prorok vu laftivnoj domovini nema poštenýa KŠ 1771, 277; atila, gda vidí poštenýa vrejdnoga sztarcza Leona I. Pápo KOJ 1848, 4; Csúli te od poštenýa AI 1875, kaz. br. 1; ka je notri tákše dete stópilo, štero se že poštenýa návčilo BJ 1886, 4; Vfze ono, kou poštenýej na skodo fzlú'zi KŠ 1754, 175; kakobi nyé na poštenýe včfiti dáli TF 1715, 4; Csi nám vzemeio Posteinye, blágo SM 1747, 80; Kakkdaje doubu Dániel poštenýe pred Kráalom KM 1796, 78; Szkrb za 'zitek, poštenýe blí'znyega BRM 1823, VI; dú'sni szmo za szvoje poštenýe sze szkrbeti KOJ 1833, VII; Csi mi sto sáli poštenýe KAJ 1848, 283; becsületére nézvést (na poštenýe gledôcs) AIN 1876, 27; Nyega fzvétu imé dersi vu pustenyi SM 1747, 88; Dr'zine naj vértu i vrtinyo vpoštenýej dr'zijo KŠ 1754, 221; I vľzákfí valz znáj fzvojo polzoudo ládati vu polzvecsenyej i poštenýej KŠ 1771, 619; Nyega fzvétu imé dr'zi vu poštenýi BKM 1789,

182; Szlovenszko ľudsztví ga, kak szvétca v postenyi dr'si KOJ 1914, 154; Ki fzo zvnuogim poštenýom náfz poftúvati KŠ 1771, 428; I fzpoštenýom fzi nyega darúvo BKM 1789, b; Jeli bou fzpoštenýom tvoje vzemlo fzhránenyé SŠ 1796, 90; Bole je szirmáki bidti z-postenyom, kak bogátci brezi poštenýa KAJ 1870, 126 **2. slava**: Komi bojdi hvála, poštenýe, i dika KM 1783, 6; komi bojdi dika i poštenýe na veke BKM 1789, 8; poštenýe, moucs, i zmo'znozft Bougi naffemi KM 1790, 111; I tebi poštenýe, moj odkúpíteo SŠ 1796, 7; Dika ocsi, Postenyé dúhi szvétomi KAJ 1848, 9; Tebi naj bode hvála ino poštenýe BJ 1886, 4; I, gda bi dalé fztvari diko i poštenýe i hválo tomi fzedécsemi KŠ 1771, 774; vsza eta na vékso diko, i poštenýe oh blá'seno Sz. Trojsztvo KM 1783, 3; Záto ga hválimo, I poštenýa dámo, Nyemi BKM 1789, 27; dönok szí ga z dikov i postenyom korunúvao TA 1848, 7

pøšteno prisl. *pošteno*, *spodobno*: kaibi fzvétu ino pošteno fiveli TF 1715, 15; Liki vu dnévi pošteno hodmo KŠ 1771, 478; i tri dni je je pošteno vò dr'sao KM 1796, 130; Po souli more vszáki posteno domou ití KOJ 1845, 10

poštovérjati -am dov. *pobrszkati*: i z-paliczov po szvinszkoy kopanyi postoverja, i zropota KOJ 1845, 107

poštráfjati -am dov. *opomniti*, *ošteti*: brat tvoj, poštráfjaj ga KŠ 1754, 171; I poštráfjao ga je Jezus govorecsi KŠ 1771, 105

poštrclanje -a s *opomin*: Csi sze na Dúhovnika prosnyo i postrczlane blouden brat nescse pobougsati KOJ 1845, 94

poštrclati -am dov. *opomniti*: esztergomszkoga érseka malo preosztro postrczla KOJ 1848, 65

poštúvanje -a s *spoštovanje*: Postúvanýe roditelov KAJ 1870, 55; ár tej nika táksega ká'sejo, ka je poftúvanya vrejdnó KMK 1780, 39; Ete postúvajoucse recsi odzaja za 'snyimi hodécsimi postúványa recsmi dejvamo KOJ 1833, 121; Vsze ti boj, cslovek, vredno postúvanya KAJ 1848, 307; doliszprávla, kakti Szvéczov postúvanye KOJ 1845, 59; dare szo mrtva tejlá na postúvanye vòzdignýena KOJ 1848, 23; János majszter szpostúvanyom z-tri nogács sztolceca gori sztano AIP 1876, br. 1, 6

poštúvati -újem nedov. *I. spoštovati*, *častiti*: dáj nám fzkrovnoszt tvojega Tejlá tak poftúvati KM 1783; nagiba Krála dosztójno postúvati KOJ 1848, 117; Miloszt Od nyega má, ki nyega zná postúvati KAJ 1848, 10; Tisztelek, becsülök, postújem -vati AIN 1876, 23; stere nyim je zemelszki goszpoud posztavo, postúvati KOJ

fterom tej, ftere fzam kvám pořzłao, kaj zwałz potěgno KŠ 1771, 551; jeli je kaj potěgno zwałz Titus KŠ 1771, 552 **3. prilastiti si**: kak püspekov i klostrov imánya, pod szébe je potěgno KOJ 1845; Benetsánje szo primorszke krajine pod szé potěgnoli KOJ 1848, 41; naj odpüscseni düg nezáj szebi na glávo ne potěgnemo KŠ 1754, 138 **4. soglašati**: ino nemskih várasov Magistratusi szo 'snyimi potěgnoli KOJ 1845, 67 **potěgnoti se** -em se *umakniti se*: Cseresz zime sze on globse vu zemlô more potěgnoti KAJ 1870, 152; ár sze je 'se nepriáteo za zimo nazáj domou potěgno KOJ 1848, 54; i záto fze je vu edno proufzto ftalo mogla potěgnoti KM 1796, 88; fzmrt, Kak ti csrvics na vodiczto fzi fze potěgnola SŠ 1796, 125 **potěgnovši -a -e ko je potěgnil**: Sámuel to krátsio potěgnovsi pobegne KOJ 1848, 16 **potěgnjeni -a -o potěgnjen**: dúgi glászniczke, ober szébe potěgnjeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 3; Kcsaszi je potěgnjen vecserni zvon KAJ 1870, 85; i bila je vküp potěgnjena KŠ 1771, 216

potegüvati -üjem nedov. *vleči, privlačevati*: vrág na grejh pobüdi i potegüje KŠ 1754, 173; Gđa te fzevêt potegüje BRM 1823, 150 **potegüvati se** -üjem se **1. prehajati v določeno stanje**: Ali dönok fze potegüjem, Od tejla dofztakrát vu fzen BKM 1789, 398 **2. sklanjati se**: Na tou formo sze potegüjo KOJ 1833, 28

potějka -e ž *lekarna*: Nejga vráfztva prouti fzmrti, V-potejki ni vu ográczi SŠ 1796, 122

poteknenjé -á s spotika: nevörvajoucsim je pa té kamen vcsyneni na kamen poteknenyá KŠ 1771, 706; tou fžoudite bole, da ne dejvate poteknenyé, ali fžpáke brati KŠ 1771, 480; naj kak eta vaľa obláfzt, na poteknenyé ne bode tim nemocnim KŠ 1771, 505

potěknoti se -em se dov. *spotakniti se*: Kak csesztô sze poteknem KAJ 1848, 242; nikaj, vu kom fze brat tvoj potekne KŠ 1771, 480; Cseden sze nepotekne dvakrát v-eden kamen KAJ 1870, 136; Z-nogouv fzam fze v-mrtve koufzti potekno SŠ 1796, 170; ali kony sze potekno AI 1875, kaz. br. 8; jeli fzo fze poteknoli, ka bi fžpadnoli KŠ 1771, 472; Meni bi sze pa szkoro poteknole nogé moje TA 1848, 58

potemněti -ém dov. **1. potemneti, postati manj viden**: Vakulni; potemneti, oszlepnoti KOJ 1833, 180; trétyi táo mejfzeczca i trétyi táo zvejzd tak, da ji je trétyi táo potemno KŠ 1771, 781; pren. i potemnelo je nefžpametno fžrczé nyihovo KŠ 1771, 448; da je obněbje szlovenszkoa lutheránsztva 'salosztno potemnelo KOJ 1914, 144; Ki fzo vpámėti potemneli KŠ 1771, 581 **2.**

oslepeti: Gđa je potemno, mirovno je trpo KM 1796, 70; Naj potemnejo ocsi nyihove KŠ 1771, 472; Naj nyim potemnejo ocsi nyihove TA 1848, 55 **3. mrkniti**: fžuncze potemnej KŠ 1771, 144; i potemnelo je fžuncze KŠ 1771, 782; Szvetlo fžuncze potemnelo BKM 1789, 46; i fžuncze je ober réda natüre tak potemnelo, ka je kmicza pořztánola KM 1796, 110

potěpati se -am se nedov. *potepati se, klatiti se*: Kóborłani; potepati sze, klátiti sze KOJ 1833, 163; cigánje, sterim delo vonya, nego sze po ednom ali v-seregi potepajo KOJ 1845, 112; I naj sze potepajöcs potěple decza nyegova TA 1848, 92; Ino potejjali fze bodo od ednoga mourja do drügoga KŠ 1754, 4b; Avarczzi szo sze po mali nazáj v-Azio potepali KOJ 1848, 6; Fararje szo sze potepali KOJ 1914, 133 **potepajöc se -a se -e se potepajöc se**: I naj sze potepajöcs potěple decza nyegova TA 1848, 92

potěpsti -tepém dov. *potepitati*: Eti potepé szrecse czvêt KAJ 1848, 29; Boj porok, da me ne potepéjo gizdávczi TA 1848, 103; Isztine pa nepotepi KAJ 1870, 166; Ti neverni da bi potepli sziromáka TA 1848, 29 **potepěni -a -o tepen**: i nevolne potepéne pelaj vu tvojo hi'zo KŠ 1754, 169

poterditel -a m *stvarnik*: Sirine zrąkov poterditel mocsni BKM 1789, 156

poterdjávas -a m *pritrjevalec*: po táksem bi ti poterdjávasi, na jészen z-recsjöv zvezani bili AIP 1876, br. 6, 3

poterpežlivi -a -o prid. *potrpežljiv*: Boidite tůdi vi poterpeslivi SM 1747, 28

potěšenjé -á s *potešitev, tolažba*: ino od nyega vefzélo potěšenyé pořfziti TF 1715, 36

potěšiti -im dov. *potešiti, potolažiti*: Moremo eden drügoga potěšiti TF 1715, 37

potězávati -am nedov. *privlačevati*: Csi me grěh potězáva, Szrdcze mi Ti trôstaj BRM 1823, 54

potěžávati -am nedov. *težiti, obremenjevati*: bremen, Stero me gder pote'záva BRM 1823, 284

potěžávec -vca m *tlačitelj*: nedáj me přek pote'závczom mojím TA 1848, 103

potěžiti -im dov. *obtežiti, obremeniti*: jáлно me fatan felej na pekeo pote'fiti KM 1783, 227; Naj nikoga ne potěsimo KM 1783, 10; Záto, kak nász je potězo Łuczki düg vfze v-Ádami KŠ 1754, 251; Záto, kak nász je potězo Łuczki düg vfze v-Ádami BKM 1789, 197 **potěženi -a -o 1. premagan**: potě'zeni od fzna fžpadno je od trétyega réda doli KŠ 1771, 404 **2. obtežen, obremenjen**: Ino zkri'zom potě'zen BKM 1789, 71; tó je zrok, ka je, vogrszki jezík potě'seni KOJ 1833, X; Naj fzi ti potě'zeni

delavczi, pocfiné KŠ 1754, 26; ino kaibi vzéli, i tih potéfeni fzboudo SM 1747, 111 **potézeni** -a -o sam. *obteženi, obremenjeni*: pomagajte poté'zenoga KŠ 1754, 210; Szmiluje sze nad poté'zenim TA 1848, 57

poteživati -am tudi potežŭvati -ŭjem nedov. *težiti, obremenjevati*: Csi me 'zalofzt pote'ziva, Ne zgŭbim tróstantya BRM 1823, 347; Jeli fzi nyim je záto darŭvao, Naj bi nyih fzdrcza tak pote'zŭvao BRM 1823, 223

potíkati se -am se nedov. *spotikati se, opotekati se*: v-kmiczi sze pa lidjé znájo potíkati KOJ 1833, XIV

potikávanje -a s *pohujšanje*: Nikomi níkfe vnikom ne dávajmo potikávanye KŠ 1771, 538

potikávati se -am se nedov. *spotikati se, vmešavati se*: Ki fze potikávajo vrejcs nevŭrvajoucsi, na ftero fzo i polo'zeni KŠ 1771, 706

potisnoti -em dov. *potisniti, poriniti*: Eti i vrág na tom hodi, Dabi mené I vŭterom pékli fzám le'zi, Mené vnyega potisznó BKM 1789, 14; Záto pipo naj tam vszáki vglavŭ potiszne, de sze neszreca zgoditi neponŭja AI 1875, br. 1, 8

potišanje -a s *pomirjenje, pomiritev*: Kolman, ka vsze je névardévao na nyé potisanye KAJ 1870, 83

potišati -am dov. *pomiriti*: gda sze zburkávajo válove nyegovi, ti je potisas TA 1848, 73 **potŭšati se** -am se *pomiriti se*: Ki nyegovo 'zaloszt poszlŭha, Szrczé sze nyemu potŭha AI 1875, br. 1, 6

potišávati -am nedov. *pomirjati*: Tak v-fzebi, kak z-drŭgimi Potisáva vfzo nezlo'znofzt BRM 1823, 274; Csi me bolezen obide, Ti mi jo potisávaj BRM 1823, 58

potišiti -ím dov. *pomiriti*: Escse med szuncsene tráke Sze vode vkŭp fzprávijo, grom fze potisi BRM 1823, 105

pŭtiti -ím nedov. *usmerjati, voditi*: Hitis blodéce pŭtiti KAJ 1848, 47; Zdá je tak poprávas, I na dobro pŭtis BRM 1823, 429; Szêjanye je ta pobo'znofzt, Stera li v-Nébo pŭti BRM 1823, 232; Z-ocsé volov sze godi, Ki te sz-têm na cesdnoszt pŭti KAJ 1848, 232

potiti se -ím se nedov. *potiti se*: Izzadni; potiti, znŭjiti sze KOJ 1833, 160; Jezus, ka fze je fz-krvávim znŭjom potio KM 1796, 106

potitost -i ž *potenje*: Nego v-sterom teli nêga mászcsave, v-tom sze zdŭhávanyi i potitoszti meszŭ nŭca AIP 1876, br. 4, 7

potkazajŭci -a -e prid. *vodeč, vodilen*: i pri pŭtvanyi szadŭ sze vszáki vért pascsi navcsiti, ka ti pŭtkázajŭcsi vértovje szo za dobro szkŭsilí AIP 1876, br. 9, 8

potkázanje -a s *vodilo, napotilo*: te drŭgi na nŭc obrné té recsi, stere szo v-tom táli za pŭtkázanye lidém naprêdáne bile AIP 1876, br. 7, 3

potkázaš -a m *vodnik, usmerjevalec*: Naj sze nájde vszákoj vésvi táksi cslovek, ki lŭsztvo v-tom táli obŭdi i za obcsinszki nŭc de pŭtkázás AIP 1876, br. 7, 8

potkŭv -i ž *podkev*: Na nyegovo kopito kovács potkŭv pribije KAJ 1870, 88

potkŭvanje -a s *podkovanje*: Vszáki je mogo kopito zrezati i potkŭvanye opraviti AIP 1876, br. 7, 8

pŭtli prisl. *potem*: ali gorszko vilo szta potli vecs nígdár nê vidila AIP 1876, br. 10, 7

pŭtnik -a m *potnik*: Potnik, drêvo i járek KAJ 1870, 47; pŭtnik je csako AIN 1876, 47; i tá nyemi je dao od pŭtnika dobleno dvajscsico KAJ 1870, 136; Gda fzmó te vidili potnika KŠ 1771, 86; i trŭdni potnici szí pocsinéjo KAJ 1870, 12

potŭčni -a -o prid. *potŭčen*: Vi môrfzki fzlápovje, Potocsni válovje BRM 1823, 327

pŭtok -ŭka tudi -ŭuka m *potok, reka*: vdaro je potok vŭi'zo ono KŠ 1771, 186; On je kako edno vfzádjeno drevó poleg potoka SM 1747, 92; gda ga je szrecesen gorinájdes – kre Jordána potoka KOJ 1845, 126; I fzboutni dén fzmó vo sli zmezfta kpotoki KŠ 1771, 392; Bližávajmo se k potoki AI 1878, 3; K-ednómi potoki prisla AI 1875, kaz. br. 7; i krfztseni fzo vfzi v-Jordánfzkom potouki KŠ 1771, 103; Rake loviti v-potoké KAJ 1870, 79; potoczke z-csrvá nyegovoga bodo tekli 'zive vodé KŠ 1771, 290; Tak i bregouvje kako potoczke, zmejfzt tekli bodejo BKM 1789, 445; ino potoczki Beliálszki szo me presztrasili TA 1848, 10; i fzpádnola je [zvejzda] na trétyi táo potokouv KŠ 1771, 781; potokov imé je vsze lasztivnoimé AIN 1876, 10

potŭkni -a -o prid. *potŭčen*: Najnavadnejši je potŭkni rak AI 1878, 38

pŭtom prisl. **I.** *potem*: I tebi bodi dika i hvála dána, kai fzi ti potom kai fzi vu Nebéfza gori ífal SM 1747, 52; Kama je fou? V-Gaalileo i potom na 40. dén vnebéfza KŠ 1754, 112; Potom pa Paveo vŭ idoucsi z-Athene fou je v-Korintus KŠ 1771, 397; Vu zgrŭntávanyi Dŭsne vejfzti potom moremo fzi premifzliti KMK 1780, 68; Potom radoszt, ali 'saloszt primes vu vek'vecsnoztí KM 1783, 290; Potom je ober toga i tou dokoncsano, naj KM 1790, 90; Potom je henyao Boug od nouve fztvári fztvárijanya KM 1796, 4; Potom pá gori z-velikov Sztáne mocsjouv SŠ 1796, 4; Ali potom paziti mam, da prevecs ténte nevzemem vu pero

KAJ 1848, 7; dácsa od vszakih sztô ranskih sze stiramí ranskíh prezdigne i ka potom escse potrebnó bode AI 1875, kaz. br. 2; Potom je rêcs: edene-kotrige, dvê-kotrig AIN 1876, 7; Potom je pa nyê vu solo odpelala BJ 1886, 4 **2.** v vezniški rabi, pri naštevanju *potem, nato:* ki vu nyem vôrjejo, Sidove na ime, potom i Gerke SM 1747, 19; húdoubo delajoucsga 'Zidovi oprvics i potom Grki KŠ 1771, 450

pòtomtoga prisl. *potem:* Potomtoga doli poklekni TF 1715, 45; Potomtoga vôrui vJesussi Christussi SM 1747, 89; potomtoga fzo pa gori fztanoli na zmejno KŠ 1754, 4a; na šteri dén ji je potomtoga vnogo knyemi prislo na fztán KŠ 1771, 429; ni potomtoga gda fzo 'ze fzvoje gofzli fztariske na verbo povelžili BKM 1789, 2b; ali Peter je li Peter i potomtoga olžtao KM 1790, 54; Prvi dén po fzoboti, šteri je potomtoga za Nedelo imenüvani KM 1796, 113; Potomtoga krvi nyihove, Ne fzkrije zemla ni tejla sŠ 1796, 18; Potomtoga da je od Bogá tak szkoncsano KOJ 1833, VII

potòniti se -im se dov. *potoniti, pogrezniti se:* Naj sze nepotonim czêli Vu grêha prepaszt rú'zno KAJ 1848, 59

pòtop -a m *potop, poplava:* dokecs je prifao potop KŠ 1771, 82; Od Ádamovi drügi Olžtánkov do potopa KM 1796, 9; gda je potop na ti nepobo'zni fzvejť pripelao KŠ 1771, 719; ki fzo potop napelali na vefz národ KM 1796, 10; Gda velikí potop, i Bo'so fzdritofzt na gláve fzo csakali sŠ 1796, 105; ono, stero je Boug pravo po obcsinszkom potopi KOJ 1833, VIII; Dolôvje V-potopi sztojijo KAJ 1848, 363; Ár, liki fzo bili vu dnévi pred potopom, jeli fzo KŠ 1771, 82

potopiti -ím dov. *potopiti:* Nedáj potopiti ládjicze tvoje BKM 1789, 333; Dabi vfzo okrouglo zemlo te vodé, Ne potopile te lejpe zátone BKM 1789, 155; Ár je niki szoldak ládje, potoupo KOJ 1848, 18 **potopiti se** -ím se *potopiti se:* Sztani gori, ár fze zdáj potopimo BKM 1789, 334; zavoly toga greiha fzveit potoupil fze je SM 1747, 88; Ža vol' toga greiha fzvejť potopo fze je BKM 1789, 183

potóužiti se -ím se dov. *potóžiti se:* tak, da sze je z-predganice doli potou'so KOJ 1845, 69; Gda bi Zápola vido, potou'so sze je tórszkomi Cszazari KOJ 1848, 83; Csi szo sze pa Vogerszka Goszpoda prinyem potou'sili KOJ 1848, 16

potovánje -a s *potovanje:* Imé je dobo [kobilica] po svojem potovanji AI 1878, 35

potovàti se -ám se nedov. *potovati se:* eden plemen psov, šteri se v sani prégejo i blágo vozijo i se potovajo ž njimi AI 1878, 8 **pótavši**

-a -e *potujoč:* ruszki caszar, te rávnok v-kopalnicno meszto pôtavsi, tudí v-Berlini bio AIP 1876, br. 6, 3 **pótevši** -a -e *potujoč:* Szvetli král v-Francusko potévsi po kralico AI 1875, kaz. br. 8 **pótivši** -a -e *potujoč:* Tak csüti, ka ruszki caszar domô pôtivsi znasim poglavárom AIP 1876, br. 7, 2 **pótovši** -a -e *potujoč:* caszar vu Talianszko pôtovsi na pohájanye AI 1875, br. 1, 2

potrditi tudí potèrditi -ím dov. **1.** *utrditi, narediti trdnega v prepričanju:* Ár je lejpo delo zmilofcsov potrditi fzcrcé KŠ 1771, 697; Da nász vu tvojoj miloscí potrdis KM 1783, 59; Vtvoji fsztezáj ga potrdis BKM 1789, 339; nego da naz poterdi TF 1715, 28; Ár Otsé blagofzlov potrdi otrokouv hi'ze KŠ 1754, 33; Ki váfz potrdi notri do koncza KŠ 1771, 490; Potrdi me fztvojim Dúhom KŠ 1754, 256; i ti, gda fze povrnés, potrdi brate tvoje KŠ 1771, 246; Odküpiteo potrdi náfz fz-tvojev miloscesov KM 1783, 77; v-vóri náfz potrdi BKM 1789, 298; Vu etom vüpanyi potrdi me v-nyem KM 1790, 108; Boidite túdi i vi potrpeslivi, ino poterдите vaffa fzcrcza SM 1747, 28; Czila pa vtom lifzti náto, da bi je potrdo vu vóri KŠ 1771, 572; Ka bi náfz vu vüpanyi potrdo KM 1783, 17; naj váfz potrdi i obefzeli váfz vu vafoj vóri KŠ 1771, 618; mladike, stere szí potrdo szebi TA 1848, 67; liki je tou potrdo, gda je nakri'zi krv púfzto KŠ 1754, 185; Gda je fzvojo Králevfíno mocsno potrdo KM 1796, 65; I po vóri potrdilo ga je imé nyegovo KŠ 1771, 349 **2.** *potrditi:* z-tem szamo tou scšem potrditi, da v-ednom Králesztvi naj eden Jezik goszpodüje KOJ 1833, IX; Ovo zdaj ti 'se oblübig, vu Szrczi mocsno potrdim, ka fze 'selej m fzpovedati KM 1783, 263; csi velikási eto právdo podsztavo naszkoroma poterdíjo AIN 1876, br. 6, 3; fzo Ino nyih vüfzta vfze potrdila BKM 1789, 328 **3.** *utrditi, narediti trdno:* i ciflžto je mládo vrbje od vodeni klicz, i štero fze je czoucuzalo, potrdo je KM 1790, 76 **potrditi se** -ím se **1.** *utrditi se:* Preczi fzo fze nyemi pa potrdili poplatje i glej'znyi KŠ 1771, 348 **2.** *postati trden v prepričanju:* Naj fzpoznamo, V-vóri fze potrdimo KŠ 1754, 267; Naj fzpoznamo V-vóri fze potrdimo BKM 1789, 359; Naj vam dá, da fze mocsno potrdite po Dúhi nyegovom KŠ 1771, 579; naj fze vu vóri potrdijo KŠ 1754, 197 **potrdivši** -a -e *ko je potrdil:* Potrdivsi nyim nyih ricší, Dika bojdi vfzigidár Bougi BKM 1789, 112 **potrdjeni** tudí potrdnjeni -a -o **1.** *potrjen:* Ár je zákon nad mrtvimi potrdjeni KŠ 1771, 686; I bo'zánsztva závezek Je znôvics potrdjeni KAJ 1848, 148; ár je potrdjena nad nami nyegova fzmilenofzt KM 1783, 162; vszáka právda od

kralá potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; geto je ono po Kriřztufi potrdjeno Kř 1754, 9b; ino řzkim je potrdjeno to řzvetó hiftvo SIZ 1807, 25; i potom potrdjeno řzvojo znájdbo cejlomi řzvejti na znánye dáó KOJ 1845, 119; ország z-právdov potrdnyeno řzloboscsino ne dopüřzti pokopati AIP 1876, br. 2, 3; Protesztantszke vöre řzloboscsine řzo potrdjene KOJ 1848, 93; Orszácsko ládanye od potrdjeni právd řze more pelati AI 1875, kaz. br. 2 **2. utrjen:** Kak mészecz potrdjeni bode na veke TA 1848, 74; Sto me pripela v potrdjeno meszto TA 1848, 92 **3. narejen:** med nami i vami je velika prepafzt potrdjena Kř 1771, 227 **4. birman:** med etimi, i med tim potrdjenim hiřni zákon nemre řztáti KMK 1780, 61 **5. okrepljen, utrjen:** Liki je řzvedouřtvo Kriřztuřovo potrdjeno vu vami Kř 1771, 490; potrdjeni jeřzte vu vezdásnyoj iřztini Kř 1771, 718; Oni dühovje, řteri řzo vu řzveřtvi ofztanoli i vnyem řzo potrdjeni Kř 1754, 94

potrdjavanje -a s potrjevanje, utrjevanje: K-zmesznoga řztálicsa-dosztavkom řze řzlišijo: **2.** Potrdjávanye (az akadó) ért AIN 1876, 20; Jeli řze odebérájo řtúdi k-Potrdjávanyi Botri KMK 1780, 61; na řzvoje vu krivom vadlúvanyi i vóri potrdjávanye Kř 1754, 196; Argumentoma, ki má a) Potrdjávanye Evangyelioma Kř 1771, 602; řzi to vecsérjo řzpravio, Na vere potrdjávanye 'řnyov 'řiveti nafztavio BRM 1823, 179; Potrdjávanye znamenúvajoucsi KOJ 1833, 107; Za potrdjávanye řzvoje řeci naprêprineszo AIP 1876, br. 3, 2; geto nářz vu řzrczi mám, i vu potrdjávanyi Evangyelioma Kř 1771, 591; Nescsem zaprávlati vrejmena z-potrdjávanyom té iřztine KOJ 1833, XI

potrdjávati -am nedov. 1. potrjevati: potrdjávati moremo, ka řze je 'ze pribli'zalo ono vrejme Kř 1754, 4a; I toga je on piřzao, řtilus potrdjáva Kř 1771, 736; Tá példa nám mocsno tou řzvedocsi, i potrdjáva KM 1796, 20; řsi kaj krivo znařřov ricřjouv potrdjávamo Kř 1754, 17; vóra, řtero řsúdna dela potrdjávajo Kř 1754, 10b; řtero i drúgi potrdjávajo Kř 1771, 662; drúgi niki je pá potrdjávao govoreći Kř 1771, 248; i řzvoj návuk je z-řsúdnim řfinejnem potrdjávao KM 1796, 98; Ona je pa potrdjávála, ka je tak Kř 1771, 379; řznougov ricřjouv řzta trouřtala brata i potrdjávála Kř 1771, 390 **2. krepiti, utrjevati, delati trdnega v prepričanju:** kak moremo nářřo vóra potrdjávati KM 1796, 117; ino tak řzebé vu právom Kriřztsésánřřtvi potrdjávati SIZ 1807, 11; ár mojo vóra potrdjávam Kř 1754, 180; i vóra krepis i potrdjávás Kř 1754, 238;

Potom, gda nářz potrdjáva vu řzvojoj rejcsi Kř 1754, 163; Té pa, ki nářz řzvamivřét potrdjáva Kriřztufi Kř 1771, 530; Po řzvetóm řetri, i po Dávidi potrdjáva mocfno BKM 1789, 434; i vóra po tvojem řz. Dúhi potrdjávamo Kř 1771, 821; i řcsém, naj eta potrdjávás, da řze řzkrbijo vu dobri delaj Kř 1771, 660; Nyegova 'řena ga je řzploh vu katolszkih miszlih potrdjávála KOJ 1848, 89 **potrdjávati se -am se utrjevati se, krepiti se:** Jezik .. řze po nyem národ potrdjáva KOJ 1833, VIII; rejcs Gofřpodnova potrdjávála řze je Kř 1771, 401; řmajne řzo řze potrdjávale vu vóri Kř 1771, 391 **potrdjavajúći -a -e potrjuoč, okrepljuoč:** potrdjavájoucsi řmajne Kř 1771, 391; Vřza morem vu potrdjavájoucem mené Kriřztufi Kř 1771, 599 **potrdjávavři -a -e potrjuoč, utrjuoč:** potrdjavavři dúře vucsenikov Kř 1771, 387; i to rejcs potrdjavavři znařřledúvajoucsimi řsúdami Kř 1771, 156

potrdjené tudi potrdnjené -á s **1. birma:** Drúgi: Potrdjené KM 1790, 111 **2. potrdítev:** i vřzákoga protivinřřtva konecz je na potrdjené priřřzega Kř 1771, 680; Bogá na řzvedouřtvo řzóvemo na potrdjené kákřega dugoványa KMK 1780, 40; na potrdjené nářře vöre KM 1796, 115; řzo 'řeleli od Nyega potrdjené nikih pogodb KOJ 1848, 88; právde podsztáve potom řze králi zapotrdjené na přepolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; Toga poszlaniksztva řzkoncřávanye řzáven pod králeszko potrdnyenyé priřřde AI 1875, br. 1, 1

potrdník -a m potrditelj: Opádnyeni od vöre mocřen potrdník BKM 1789, 148

potrěba -e ř 1. potreba: Trávo dás řászti za 'řivino, i řřétvo k potrěbi řsloveka TA 1848, 84 **2. stiska:** Vř'zi na řoszpodna potrěbo tvojo TA 1848, 44; vpotreibi me ne ofztavis SM 1747, 65

potrěben tudi potrěiben tudi potrějben -bna -o prid. **1. potreben, brez katerega ni mogoče opravljati določenega dela, dejavnosti:** řzükséges, potrěben -a, -o AIN 1876, 34; plük k-orányi je neogibljivo potrejben KOJ 1833, III; Potrejben je i vleti [ogenj] BJ 1886, 8; da řze potrejbna řkér more řzpraviti KOJ 1833, V; odeteu potrebno dáva TF 1715, 21; potreibno vreime TF 1715, 29; řeili i Dúři daie hráno vpotreibno vreime SM 1747, 87; ři nyim dávas hráno vu potreibnom vreimeni TF 1715, 47; ři nyim dávas hráno vu potreibnom vreimeni ABC 1725, A6a; řsi kai oblúbi řzilofřse, dá vpotreibnom vreimeni SM 1747, 75; ři vpotrejbnom vreimeni dávas hráno Kř 1754, 267; řdobřim delom napřej řztáti, gde řzo potrejbni Kř 1771, 661; řzeje vecs níkelko

potrební redov priverglo TF 1715, 9 **2. brez katerega kaj ne more biti, obstajati:** Táksi Pop je potreben bio, Kije za názf dofzta trpo BKM 1789, 65; námje potrebná verna fzlüsba TF 1715, 7; Potrebna je vóra vfzákóm csloveki KMK 1780, 5; vám je potrebno bilo naj prvle gücsati rejcs Bo'zo KŠ 1771, 384; Ka je potrebno vfzákómi csloveki KMK 1780, 5; tákse obcsinszko potrebno delo KOJ 1833, III; i na zadoblenýe potrebne meni miloscse KM 1783, 4; Terplenýe je pa vám potrebno SM 1747, 27; Ponizte fze, naj vázf vpotrebnoím vrejmeni zviízi KŠ 1771, 713; Zezávaj me vpotrebnoím vrejmeni BKM 1789, 244; Szvejt? Csi ga bole lúbimo, liki je potrebno KŠ 1754, 12 **potréjbnejši -a -e potrebnejši:** tak jo i mi za veliko i od vfzega za naj bole potrebnejšo preítimajmo KŠ 1771, 849 **nájpotrébnejši** tudi **nájpotréjbnejši -a -e najpotrebnejši:** Stere kotrige tejla fze vidijo naj nemocsnejše biti, naj potrebnejše fzo KŠ 1771, 515; Nájpotrebnejše zklôžje so postela, škrinja, stol ino stolci BJ 1886, 7; ete mále ino nai potrebnéifše knifícze, velika je fzükesina TF 1715, 8 **potrébní** tudi **potréjbni -a -o sam. potrebni:** naj dela, da má kaj ponuditi tomi potrebnoím KŠ 1771, 582; Od toga ednoga potrebnoíga KŠ 1771, 201; Vfza ona koterafzo potrebná TF 1715, 29

potrébno tudi **potréjbno** prisl., v povedni rabi **potrebno:** Jeli námje potrebno vfze nafše greihe vadlúvati TF 1715, 36; Kai nam je potrebno cfiniti, gda SM 1747, 40; Tak je bilou Potrebno tou KŠ 1754, 251; ka fze mi je dnezf pred tebom potrebno zagovárjati KŠ 1771, 421; nego je zvún toga potrebno, naj KMK 1780, 4; moje delo, gde je potrebno bilou, pobougso BKM 1789, 4; dobre jákofzti ludih potrebno je nafzledúvati KM 1790, 18; na steroga vu návuki paszko kebzúvati nebi **potrébno** bilo KAJ 1848, III; pri vcseneyj nyim v-knige pokázati, csi bi potrebno bilou KOJ 1845, 10; i ka potom escse potrebno bode na glihanye sztroskov AI 1875, kaz. br. 2; rép, šteroga, či je potrebno, okoli vej ovijajo AI 1878, 7; Či je tebi vóidti potrebno BJ 1886, 5

potrebóča tudi **potrebóuča -e ž I. potreba:** nafše potreboucfé naprei zracfúnanye TF 1715, 26; Potreboucsesa dúsi tejli BKM 1789, 118; vám na potreboucfso pofzveitil fzem nyega SM 1747, 83; Da szo pa vu rimszkom Pápi vüpanye tejh potreboucs obaleinya polo'sili KOJ 1848, 70; kaibi nyega pomágali uu vfzeih potrebocsai sitka TF 1715, 15; On je zemlo obdarúvao Z-vszémi potrebócsami KAJ 1848, 211 **2. stiska:**

zdá je 'ze konec vszój nasój potrebócsi KAJ 1870, 125; Vpotreboucsi ti nájdes mené BKM 1789, 181; nego uu vfzeih potrebocsáih na pomocs zváli TF 1715, 13

potrebùvati -ùjem nedov. **I. potrebovati, biti v stanju, ko mora kaj imeti:** Steri vidi brata fzfvojega potrebùvati KŠ 1754, 39; I tou mefzto ne potrebùje fzfucza KŠ 1771, 806; more, ka tú potrebùje, z-szebóm prineszti KOJ 1845, 8; nepotrebùje teszácsa, niti zidára KAJ 1870, 99; ta telovna, ftera po praviczí na Bo'zo diko potrebùjemo KŠ 1754, 60; Ali potrebùjemo, liki niki, preporácsani lífztouv kvám KŠ 1771, 532; ár zná Otsa vas nebefzki, ka vfza eta potrebùjete KŠ 1754, 90; Naj hodite pofteno pred timi zvúnejsnyimi, i nikaj ne potrebùjete KŠ 1771, 620; Ta fznáj'zna pa nafa ne potrebùjo fznájge KŠ 1771, 515; ne potrebùjo ti zdravi vrácsa KM 1796, 100; ne potrebùjejo ti zdravi vrácsa KŠ 1771, 107; Slovenfzke Gmaine pefzмене knige potrebùjejo BRM 1823, IV; *At, ot* dokoncfseke potrebùjo ovi nomeni KOJ 1833, 23; glávni racsunje pred substantívom nepotrebùvajo vno'sinszkoga racsúna KOJ 1833, 33; Skórjo šóštarje potrebùjejo BJ 1886, 30; káksi krajczar, steroga bos krvávo potrebùvala KOJ 1845, 46; i prífztpoupte ji, vu komkoli deli bode vázf potrebùvala KŠ 1771, 484; Csi bi pa brat ali fzfzfztra potrebùvala bi vfzakdenésnyo hráno KŠ 1771, 748; naj bi fze z-oni pejnez vfákómi teliko vdejliło, keliko je fto potrebùvao KM 1796, 122; i ki fzo zdrávje potrebùvali, zvrácfso je je KŠ 1771, 197 **2. biti deležen česa:** ár reics eta za vász, zaifztfno vórtújoucfé fzferczé potribùje TF 1715, 45; Csi fze zmenká radofzt i moucs, Kou cslovik potrebùje KŠ 1754, 265; Csi fze zmenká radofzt i moucs, Kou cslovik potrebùje BKM 1789, 352; Bog .. On sztvorjénya nepotrebùje KAJ 1848, 8; ár oni escse vfzáki dén potrebùjo grejhov odpúscsanyá KŠ 1754, 133 **potrebùvati se -ùjem se biti potreben:** Na dale pa potrebùje fze od Safara KŠ 1771, 496; Doszta pomócfi lídi sze potrebùje k-nyê KAJ 1870, 73 **potrebóuči -a -e sam. potrebujoči, potrebni:** jazs nevolni in potreboucsi idem k-bogatomi Goszpoudi KŠ 1754, 234; Ár niti je nej bio potreboucsi fto med nyimi KŠ 1771, 353; Gda pred té jazs potreboucsi, Morem priti Boug 'zivoucsi BKM 1789, 4b; naj bole dela, da má kaj dati tomi potreboucfsemi KŠ 1754, 53; i fzfvoje roké rafzfrefztré kpotreboucfsemi KŠ 1754, 817; I sto bi rad nedarúvao Tomi potrebócfsemi BRM 1823, 381; na dobro naj mi bo; A tim potreboucfim na naprej idejnye BKM 1789, 367 **potrebùjúuči -a**

-e sam. *potrebujoči, potrební*: Ti potrebujúoucí fzem otsa bio KŠ 1754, 52 *potrebůvajouči -a -e* sam. *potrebujoči, potrební*: da bi vám fzlů'zo, i při váfz bodoucsi i potrebůvajoucsi KŠ 1771, 547; Jasz fzam pa potrebůvajoucí, i fziromák KM 1783, 99; Da je bój mimo, od eti pomágyane potrebůvajoucsi szamo gde nekaj nisteri dobo AIP 1876, br. 1, 8; vidi brata fzvojeja potrebůvajoucsoga KŠ 1771, 731; Blázen, ki gorivzeme toga potrebůvajoucsoga TA 1848, 33 *potrebůvani -a -o potreben, potrebovan*: Máli národ nezadolej nosziti potrebůvanoga sztroska za razszvecsenyé KOJ 1833, XIV; vu naprávlanyi ovih persón pred potrebůvaním prilo'sekom litero v zmesz gorivzeme KOJ 1833, 81; racsunszki nomeni sze szkládajo vu potrebůvane casuse i racsúne KOJ 1833, 135; Po szillabizálivanyi razmimo vkůpszkládanye szillab z-potrebůvaními literami KOJ 1833, 6

potrějbčina tudi potrěbčina -e ž **I. potreba**: Szükség; potrejbcsina KOJ 1833, 174; ka naffa potrejbcsina 'zelej KŠ 1754, 152; geto tak 'zelej potrejbcsina KŠ 1771, A4a; Kak velika potrejbcsina je pa bila na ete kníge BKM 1789, 5; Koga potrejbcsina szili, sze more vō prosziti KOJ 1845, 9; naj ni edna dűhovna potrěbcsina nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; i koliko sztroskov potrěbcsina zadene AI 1875, kaz. br. 2; ali zvůn potrejbcsine doprnásati KŠ 1754, 188; Ki nema potrejbcsine KŠ 1771, 504; Šteri brezi potrebčine rad vōhodi BJ 1886, 5; vřzákov fztvarjouv na potrejbcsino 'zivetí KŠ 1754, 168; liki je fto potrejbcsino meo KŠ 1771, 353; sze ne toliko pripovalo, ka bi potrejbcsino zadovolilo AI 1875, kaz. br. 8; vu pozfleidnyoi moioi potreibcsini SM 1747, 56; ona, zfterimi fze vu potrejbcsini zdr'zati more KŠ 1754, 166; vřzakoj potrejbcsini naloj KŠ 1771, 618; hiftvo, ftero je natůri ino potrejbcsinam cslovecsánzkim tak jáko hafznovito SZ 1807, 8; ne vejo naffē potrejbcsine KŠ 1754, 150; Zglej fze na potrejbcsine BKM 1789, 144; napré prilo'zi sztroskov potrebcine AI 1875, kaz. br. 2; vu vfzeih potreibcsinai SM 1747, 55; vu vszeih nassi potreibcsinai ABC 1725, A7a; Vu potrejbcsinaj z fřzvėczov Tálniczke KŠ 1771, 476; mené zpotreibcsinami priglėda TF 1715, 21; zevfzejmi 'zitka potrejbcsinami priglėdne KŠ 1754, 85 **2. stiska**: Zglej fze na násfz vpotrejbcsini BKM 1789, 129; i vnogo-krát ga je pohválo, ka ga je vu potrejbcsini bodoucsoga zmogao KM 1790, 48; ka nebi Zemlyákom v-potrejbcsini prikázao toti málo iszkro KOJ 1833, IIII; Naides eti vu vřzákoj dűsevnoj

potrěbcsini zvisávanye BRM 1823, II; setűj nam na pomocs, v-dűhovnoj potrěbcsini KAJ 1848, 1; nego je vu vfzej potrejbcsinaj na pomoucs zezávajmo KŠ 1754, 16; vu vfzej 'zitka i tejla potrejbcsinajh KŠ 1754, 35; naffi proseny ne zav'r'fi vu naffi potrejbcsinaj KM 1783, 88; Ktebi kricfimo mi vezdáj vpotrejbcsinaj BKM 1789, 295; vu potrejbcsinaj radi tam pomoucs iscsėjo KOJ 1845, 106

potrějbnost -i ž *potrebnost, potreba*: komi je taki neogiblivih popravkov potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Odked je potrejbnoszt nasztoupila Ravnitele posztaviti KOJ 1848, 57; Vogrszkoga jezika znati na vogrszkój zemlji vszákomi potrejbnoszt zapovē AIP 1876, br. 4, 7; odide pobirat vojszko za potrejbnoszt KOJ 1848, 48; szo kakti robi mogli za nyihovo potrejbnoszt zemlo obdelávati KOJ 1914, 101; szo bole szkrbeli kak za potrejbnoszti szlovenszkih ouvcz KOJ 1914, 150

potrějti tudi potěrti in potřti -těrem dov. *streti, premagati, uničiti*: Vrag me fche poterti SM 1747, 68; lidjé hűdi náfz poterti misřlijo BKM 1789, 185; Ni ro'zjé nema nász potřti BKM 1789, 185; vfze kotrige potřti KM 1790, 56; Ti vu fřrditoszti ne poteres delo rouk tvoji KŠ 1754, 242; Steri ne lűbijo pravicze, Poteres je vsze BKM 1789, 8b; Gofzpoud odvřné poganov tanács, i potere lűfztva misřli KŠ 1754, 163; Jezus potere eto meřzto KŠ 1771, 358; Potere Boug vfze zle pogane BKM 1789, 46; Angele, nai potereje moucs Vraiso SM 1747, 65; Poteri moucs vraiso ABC 1725, A6b; Boug pa méra poteri Satana KŠ 1771, 485; I nase protivnike ti poteri KŠ 1771, 51; tejlo i on je gori vzéo tou, da bi po fzmrti potr'ó onoga KŠ 1754, 100; Odkűpitela; ki bi toga zapelávcsza Satana glávo potro KM 1796, 8; da bi potro protivnika i zadomeszcsávcsza TA 1848, 7 **potrěti** tudi potěrti in potřti -a -o **I. str.** *premagan, uničen*: Tudi en grejsnik potřti KŠ 1754, 255; fzmrt, pekeo potřt je BKM 1789, 66; Áldovi Bo'zi szo dűh potřti TA 1848, 42; vřza pamet mi je poterta SM 1747, 68 **2. potřt, žalosten**: Tou isce Potřto fřzcžé KŠ 1754, 257; zmířrhov potřtoga fřzcžá namá'zem KŠ 1754, 235; i navcsi, ka je vōra tákla potřtoga fřzcžá vűpaznofzt KŠ 1771, 744; onim, ki szo potřtoga szczá TA 1848, 26; milosceso obejcse Vfzejm, fteri fšpotřte dűfše ktebi ido KŠ 1754, 255; z-krhkoucsē potřte natůre vu grejh fšpádnoti KM 1783, 21; i potřto fřzcžé mecs je prehodo KM 1783, 238; csi fšpotřtim fřzcžom vadlűje KMK 1780, 66; je mené pozřzal na zvrěcsanye ta poterta fřzcžá SM 1747, 11

potrénje -a s *uničenje*: I telko potrenya Nedáj csiniti vrági BKM 1789, 176; Iszkali bodo pred tem potrenyem mefzta BKM 1789, 445

potrèsnoti se -em se dov. *stresti se*: te fzevjt fze je potrefzno KM 1783, 237; Zemla fze potrefznola BKM 1789, 76

potrošiti -tròšim dov. *I. potrošiti, porabiti*: Ali csi od fzkopoufzti nikaj na fze ne fzměj potrositi KŠ 1754, 36; i, csi kaj vecs potrofis, jafz, gda nazáj pridem, nazáj ti dám KŠ 1771, 205; Gda bi pa on vfza potrofo KŠ 1771, 222; ne vzemete záto, naj vu vafi náfzlobofztáj potrofité KŠ 1771, 751; zobfztom fzam potrofo moucs mojo KŠ 1771, 816; ftera je czejlo fzvoje 'zivlejnye na vrácese potrofila KŠ 1771, 195; dofzta fzo pri nyem potroffili z-odánoga blága KM 1790, 72; na moske nepotrosi KOJ 1845 **2. pojesti**: Hitro ga popádne leszica i potrosi ga k-vecsérji KAJ 1870, 144 **3. uporabiti čas**: Dáj da dén dobro potrofim BKM 1789, 368; fzem tak húdou eto krátko vrejme 'zitka mojega potroso KŠ 1754, 240 **potrošiti se** -tròšim se *I. pojesti se, uničiti se*: Vzegli fze mi tejlo Potrofi od csrvouv BKM 1789, 419; Vzegli fze mi tejlo Potrofi od csrvouv SŠ 1796, 100; Ka fze te krúh ne potrosi BKM 1789, 230; glédajte, naj fze eden drúgoga ne potrofité KŠ 1771, 568 **2. potrošiti se, porabiti se**: Na ete dén sze vnogo pènez potrosi AIP 1876, br. 1, 5 **potrošeni** -a -o *I. potrošen, porabljen*: Od Beca városa za solé rainskih bode potroseno AI 1875, br. 2, 8 **2. pojeden, uničen**: fzedem lejpi puni vláti, ftere fzo od fzedem drúgi ténki i z-erjov vdárjeni vláti potroffene KM 1796, 28

potroštávati -am nedov. *tolažiti*: Dúсна vèfzt tebé potroštáva BRM 1823, 287 **potroštávati se** -am se *tolažiti se*: Z-Bógom bi fze potroštávao BRM 1823, 346

potrouštati tudi potroštati -am dov. *potolažiti*: ino ga veli vu Teili i vu Dúfsi ponovi (potrostai) SM 1747, 61; Oh Goszpodne! potrouftaj vczagljivo dúso mojo KŠ 1754, 233; Nafzlejndnye je Boug Joba potrouftao KM 1796, 37; na eto trouje czila, naj je potroufta vnevouli KŠ 1771, 744; Jezus pricsáka csloveka, naj ga z-szvojimi miloscsami potrousta KOJ 1845, 22 **potrouštati se** tudi potroštati se -am se *potolažiti se*: Tú'sni sze z-tem potroustamo KOJ 1845, 130; Blá'seni, ar fze oni potrouftajo KMK 1780, 96; Ni eden grésnik odören, Ki sze nebi potroštao KAJ 1848, 157 **potrouštani** -a -o *potolažen*: da bi zvami vrét potrouftani bio KŠ 1771, 448; i po Angyeli je potrouftani KM 1796, 106

potrpèti -ím dov. *I. potrpeti, prenesti*: Brez

nyefke szlaboszt lúdh je potrpejla KOJ 1845, 132 **2. prenesti, dopustiti**: Túrni; potrpeti KOJ 1833, 178; Vendar potrpi i drúge cause kre szébe KOJ 1833, 139; ino szamo za volo mocsnejsega szpòmenka sze naprej trpijo, dp. KOJ 1833, 124 **potrplénje** tudi potrplénje -a s *potrpljenje*: Táksa fzo potrplejnye KŠ 1754, 83; Poterpleinye meite do prifesznya Gofzpodnovoga SM 1747, 26; nai meni hafznio na potrplénye vu nafséh krisih SM 1747, 50; fteri bi nemogao potrplejnya meti znaffimi fzlábofztami KŠ 1754, 101; nego potrplejnye má znami KŠ 1771, 722; Daj potrplejnye zmilofzti BKM 1789, 295; naj potrplejnye má znemocsnofztami nyénimi SIZ 1807, 9; Nasim lutheránom je túdi vola bila taki na oznányeno võrvajnszko Potrplejnye molitvárnice gori pozstaviti KOJ 1848, 115; i fzád prnefzėjo vmirovnom potrplejnyi KŠ 1754, 27

potrplivi -a -o prid. *potrpežljiv*: Türhetös; potrplivi -a -o KOJ 1833, 178; ti potrpliv más bidti KAJ 1870, 85; potrplivi bojte kvfzejm KŠ 1754, 103

potrpljivost -i ž *potrpežljivost*: Z velkov potrpljivostjov čáka na miši AI 1878, 9

potrtjé -á s *strtost, uničenje*: Dvá: potrtyé i vóro KŠ 1754, 76; nede szkuzilo dúže V-potrtjé sztvojrjénye bo'ze KAJ 1848, 363

potrtost -i ž *potrtost*: I jasz zdá pred tebom kleksim Vu szrdca potrtoszt KAJ 1848, 157

potruditi se -im se dov. *potruditi se*: i naj sze toliko potrdi, ka "Prijátel"-a koncsmár ednoga novoga naprèplácsara szprávi AI 1875, br. 1, 8; sze je v proseszii k túrniskoj Marii potruído KOJ 1914, 107

potúčiti se -im se dov. *zakrkniti*: Ár fze je potúcsilo fzcrcé lúfztva KŠ 1771, 43; Potúcsilo je, kak túcsava szrczé nyihovo TA 1848, 101

potúčiti -tučém dov. *potolči, pobiti*: Aetius ga tak potúka KOJ 1848, 4; náj prvo je 'snyimi Berengára Krála potuko KOJ 1848, 9

potúnóti -em dov. *izginiti*: more z-obrásza zemlé potúnóti i vogrszki národ KOJ 1833, III **potúnóti se** tudi potúnóti se -em se *I. pogrezniti se*: Vu Vasvármegyövi sze 16 plúgov zemljé na sészt klavtrov globocsine potúnólo AIP 1876, br. 4, 6 **2. utoniti**: "Stefano" hajov sze je potuno AIP 1876, br. 8, 7 **potúnóvši** -a -e *ki izgine, odpade*: Csi dvej ali vecs rejcsi vkúpszprido, od tih prvih *nak, nek* dativusa dokoncesek potúnovsi, té szamo k-tomi zádnymi nomeni prisztoupi KOJ 1833, 127

potúvanje tudi pótivanje -a s *potovanje*: Potúvanje KAJ 1848, 351; Potúvanje Jánoska

potúvati

KAJ 1870, 115; Od potúvanya Izraelšzkoğa lúfztva KM 1796, 38; Ravnaj potúvanye BRM 1823, 431; Zdá 'ze doszta dôbi kôla zgotávlajo tak pod bremena, kak za potúvanye KAJ 1870, 73; Po fzkoncsanom potúvanyi BRM 1823, IX; Med potúvanyem szta vu ednoj vészí nocsivala KAJ 1870, 1; pren. Zdrav bojdi poutni Krúh naffega potúvanya KM 1783, 54; i bojdi meni voj vu potúvanyi KM 1783, 157; Dokecs dr'zi tô moje potúvanye BRM 1823, 275

potúvati -újem nedov. *potovati*: Utazni; potúvati KOJ 1833, 179; kak je Paveo v-Lifztro potúvao KM 1796, 128; pren. Csi li vu tvojem sztráhi Potújem eti v-práhi KAJ 1848, 192; I k-nyemi vradofzti Kak veren potúvas BRM 1823, 354; Ki greh po'zalúje, Vu szvetszti potúje KAJ 1848, 220; Boj sztálen i v-szvetszti potúj KAJ 1848, 5 **potúvajouči** -a -e *potujoč*: Prve kri'sne serege, stere szo kakti razbojniczke po Vogerszkom potúvajoucsi robili KOJ 1848, 24

potvárjanje -a s *vznemirjanje*: V-lzrdzci mojem mir prebiva, Nemam potvárjánya BRM 1823, 347

potvárjati -am nedov. *vznemirjati, mučiti*: Ár me ta 'zitka grdôcsa Nehenya potvárjati BRM 1823, 191; Dúсна vészit me potvárja BRM 1823, 143; Csi me dúсна vészit netô'zi, Niti szvét nepotvárja KAJ 1848, 226 **potvárjati se** -am se *vznemirjati se, mučiti se*: Oh pobo'zen, Kak fze dônok potvárja BRM 1823, 48

potvárjenost -i ž *vznemirjenost, izmučenost*: Ár pred szebom odkrito más Nyi szkrovno potvárjenoszt KAJ 1848, 42

potvôren -a -o prid. *obdolžen*: Na kri'z rafzpét, krivo potvoren BRM 1823, 55

póudivji -a -e prid. *poldivji*: naj sze od poudivjih národov szplásena vera kersztsánszka predga KOJ 1914, 98

póudlanca -e ž *dlan, dolžinska mera*: Goliát, fotiv, séfzt lakti, i edno poudlanczo vífziki KM 1796, 55

póudnešnji -a -e prid. *južni*: naj mi Szlovenye na poudnéšnyoj Orszácskoj mejji bi prebivali KOJ 1833, VII

póudrúgi -a -o prid. *poldrugi*: Paveo v-Korintuŕi poudrúgo leto vcsi KŠ 1771, 397; vlovleni poudrúgo leto vu Polákov oblászti more sze szramotíti KOJ 1848, 85

póukrížavka -e ž *polkrižavec, avstrijski srebrnik*: v-nyega poukri'savki polo'siva KOJ 1845, 114

póumniti tudi pómliti -im nedov. *pomniti*: Ne poumníte, ka fzam vám pravo KŠ 1771, 628; Oni pomnijo, z-káksimi grozami je odvzéta bila prvejsa kat. vóra KOJ 1845, 82; Tak da bi vcseraj

bilo, tak pômlim na tiszti zadvecsarek AIP 1876, br. 3, 7; szamo ka ti tô ne pômlis AIP 1876, br. 7, 6 **pómniví** -a -e *ki pomni*: Ki nepomnivi szvoje negdasnye priszege brezi odlásanya v-Búidino pride KOJ 1848, 48; Ár pomnivsi Vougri tou pomejnili szo jo KOJ 1914, 101

poupéti -a -o prid. *polpeti*: Bilou je pa vŕzejh poupeto fztou KM 1796, 76

póusoda -e ž *posoda, posoja*: Ár Gofzpodni dá na poufzodo, fteri dá vbougomi KŠ 1754, 169; tak rávno i vnoga gvanta fzo na poufzodo gori poubrali KM 1796, 36

póút tudi pót -i ž *pot*: Ut, pôt, ceszta AIN 1876, 46; ali ti húdi pout preide SM 1747, 92; Ar voufzka je ta pout KŠ 1771, 22; Ti fzi Pout vnebéfza BKM 1789, 4; Boj nam pôt BRM 1823, 2; Je pôt blagoszlova KAJ 1848, 8; ali pôt ti neverni veszne TA 1848, 3; Eta pôt z-etimi novinami sze nájde AI 1875, kaz. br. 1; nego da fze povrné te nepobo'zni fz-fzvoje pouti KŠ 1754, 193; Ár je priáteo moj priŕao zpouti kmeni KŠ 1771, 206; Sto je modrési vucsitel, I pôti 'zitka kazitel KAJ 1848, 3; kak lazijo rošči prek poti AI 1878, 3; i nebi vórvali húdou gucsécsi toj pouti pred vno'zinov KŠ 1771, 401; kaibi drúge na právo vóre pout vodili TF 1715, 7; ravnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; i ne fztoupa na pot teh greisnikov SM 1747, 25; vodi lúfztvo na pot právi SM 1747, 90; Kà mi pout ká'ze KŠ 1754, 253; Ár bi nyim bole bilou ne fzpoznati pout te pravice KŠ 1771, 721; Pout fzi vmeni poprávlaj BKM 1789, 7; Na grêha pôti náfz nepúfzti BRM 1823, 2; I pôt naso koronúje KAJ 1848, 9; ravnaj pred menom pôt tvojo TA 1848, 5; ne more na isztinszko pôt nájti AI 1875, kaz. br. 1; on mené po rávnoi pouti vodi ABC 1725, A8b; po pouti greisnikov ne hodi SM 1747, 92; Na mojoj fzejdnjoj pouti KŠ 1754, 259; gda bi obrúdo na pouti KŠ 1771, 274; On je 'ze na pouti BKM 1789, 12; Ravnaj náfz po rávnoj pôti BRM 1823, 2; kak 'smetno je prvomi po nevtrejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI; ino po pouti premágavsi zádave KOJ 1848, 6; I pela po szvesztva pôti Vsze KAJ 1848, 3; i ne vesznete na pôti vasoj TA 1848, 3; Na pôti sze je z-ednim cslovekom szrécšao KAJ 1870, 8; po etoj pôti vkúpidévcsi k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1; Jožek je naprejpótégno na pôti svoje pisanye BJ 1886, 5; Vŕzeh poti Gofzpodnove fzo czeila dobrouta SM 1747, 93; pravicsne i ifztinfzke fzo poti tvoje KŠ 1771, 793; ki váfz opomené fzpouti moji KŠ 1771, 497; Toga poti obdersis SM 1747, 85; Gofzpodne pouti tvoie kási meni SM 1747, 93; Zbrojavajmo poti naffé KŠ 1754, 210; I vôidoucsi fzlugi oni na poti KŠ 1771, 72; Ravnaj nase

poti knyemi BKM 1789, 3; Ár fšovjim vernim Boug potih oprávla BKM 1789, 186; I z-modrim dühom zbrodjávati Nyegve poti KAJ 1848, 3; za orszácske i 'zelezne pôti sze naj vsze zgodih AI 1875, kaz. br. 1; Na potěj csefztou KŠ 1771, 549; Ki je niháo váfz pogane hoditi po fšovji potejh KŠ 1771, 386; Ono varje vu krili Nász na 'zitka kmicsni potáj KAJ 1848, 6; Kak nezablodite med telko potami KAJ 1870, 26

poutikázec -žca m *vodnik*: Jaj vám poutikászcsi fšzejpi KŠ 1771, 76

póutni tudi pótni -a -o prid. *poten, popoten*: ár je poutni fštrofek na vekivecsno zvelicsanye KMK 1780, 63; Zdrav bojdi poutni Krúh náffega potúvanya KM 1783, 54; bio je Szilás nyegov poutni tiváris KM 1796, 128; Da nász z-ovim Nebeszkim poutnim fštrofkom pokrejpis KM 1783, 59; vu baracskej hali z-poutnim lisztom (paszus) zavarvani tudi prisao KOJ 1845, 60; Njegova koža se núca za prevleko potni škrinjic AI 1878, 10

póutnik -a m *popotnik*: poutnik fšzam bio, i gori fšte me prijali KŠ 1771, 86; Kako moudri veli poutniczke fšzmo vfzi eti SŠ 1796, 91; Poutnike ne zbantúj BKM 1789, 253; Nego fšzta ftimala, kaj je med poutnikmi KŠ 1771, 171

poutnikúvanje -a s *popotovanje*: naj nafega poutnikúvanya tiváris bode KŠ 1771, 543

poutnikúvati -újem nedov. *popotovati*: To mo'zjé pa, ki fšo 'znyim poutnikúvali, fšo fštáli drevéni KŠ 1771, 368 **poutnikúvajóúci** -a -e *popotujóč*: Eden Samaritánus pa poutnikúvajoucí přifao je KŠ 1771, 204

poutréti -a -e prid. *poltrejti*: Zrinyi Miklós z-poutrétiom jezerom szoldákov odbije KOJ 1848, 83

póuvanje tudi póvanje -a s *pridelovanje*: Termés; pouvanje KOJ 1833, 175; Povanje sadovenoga drevja je jáko hasznovito AI 1878, 45

povadlúvati -újem dov. *priznati, izpovedati*: Sz-Tébe fze csefztó fšzpomenóti, I gréhe povadlúvati, To je nasa práva dú'znóftz BRM 1823, 313; Bógi, koga dobro pozna, Ponizno povadlúje BRM 1823, 274; I nase zmenkanye Tebi povadlújemo BRM 1823, 472; Povadlújte tó vernofzt, Stero Bóg má BRM 1823, 304

póvar -a m *pridelovalec*: Ki ete breszkvi posila, je na szvéti te prvi póvar toga szadú AIP 1876, br. 9, 7

póvaš -a m *pridelovalec*: Vszáki grozdje póvas tó more znati AIP 1876, br. 2, 8

póvati -am nedov. *pridelovati, gojiti*: Z-táksimi kosi jáko vrédno róje póvati AI 1875, kaz. br. 8

póvati se -am se *pridelovati se*: v-etim dvöma meszta toliko sze póva, ka AI 1875, kaz. br. 8

povážati -am nedov. *navážati, delati gladko*: Da kôla hitré tecsti morejo, poti z-kamenom i skrilevkov pová'zajo KAJ 1870, 73

povcágati -am dov. *obupati*: Vnôgi szo povczagali BRM 1823, 90

povčenjé -á s *pouk*: Mlájsi brezi potrejbnoqa povcsenyá vu vrszti sze povéksávajo KOJ 1845, 3; Dávidova zlata récs záveznika k povcsenyé TA 1848, 47

povčiti -ím dov. *poučiti*: Roditelje, steri bi szami znali szvojo deczo na vogszki jeziki povcsiti KOJ 1833, XVII; Boug, da náfz povcsiti púsztis KOJ 1845, 123; Králi i szodczi zemlé, dájte sze povcsiti TA 1848, 3; V-stali fzi rodjen, da bi náfz i fšz-tem vcsio, Bo'zi dél povcsio BRM 1823, 19; Váfz na vfza povcsi BRM 1823, 89; povcsite jo, i odgourte etak KM 1796, 42 **povučéč** -a -e *poučéč*: bácski veliki Spán, povucsécs mládoga Krála KOJ 1848, 21 **povčéni** -a -o *poučen, obveščen*: od szvoje tivárisicze povcseni, prouti odide KOJ 1848, 27; da szo sze nyegovi tórci povcseni po ednom vu váras notri sétali KOJ 1848, 81

povědati povéjm dov. *povedati, reči*: Ár ka je le'zi povedati: odpúscseni fšo tebi grejhi KŠ 1771, 28; more Vucsiteli povedati, zakaj je tak vcsino KOJ 1845, 8; miniszterium te more szcsészti doli povedati AI 1875, kaz. br. 2; ali bole boude, ako poveim, nikai nevfció TF 1715, 5; i boj tam, dokecs ti poveim KŠ 1771, 8; tak i ja'fz povejm vám KŠ 1771, 139; Povedám vám veliko radofzt BKM 1789, 29; povejm vam praviczó SIZ 1807, 3; Povém nyim, i jasz bom pitao KAJ 1870; Jožek, jas povem vučiteli ka si mené šálo BJ 1886, 5; vídi, da nikomi ne poveis KŠ 1771, 24; Vémda znás, csi gli nepovés KAJ 1870, 10; Esaiás lejpo radofzt poveda vfzem nám BKM 1789, 29; Poveimi pervo Bosjo Zapoved TF 1715, 12; Povej mi péto Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 35; niti ne povej komi vu me'fzti KŠ 1771, 127; Povej grejsnik kak bo's dugo goro KM 1783, 297; idi povej, dober gláfz Márii BKM 1789, 17; Pové mi, ti z-koj 'živés KAJ 1870, 11; samo idi povej BJ 1886, 5; povejta, kaj Gofzpoud nyé potrebúje KŠ 1771, 67; i povejte nyim: pribli'zalo fše je kvám králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 202; fcsés, naj povejmo, da oygen doli ide od nébe KŠ 1771, 201; I pozlao je fšzlugó, da bi povedao tim pozvánim, pojte KŠ 1771, 219; Teda je prepovedao, ka bi nikomi ne povedali, kaj je on Jezus KŠ 1771, 54; ino bi Vucsiteli povedali, csi bi sto falio KOJ 1845, 10; Ovo, naprej fšzam

vám povedao KŠ 1771, 12a; Ovo naprej fzam vám povedao KŠ 1771, 81; Ár je on tebe nám vŕzejm pozŕlúšati, Povedo vpíŕzmi BKM 1789, 243; Gda ga je eden-krát na bini zgrábila mati, povejdala je ocsi KM 1790, 52; naprej fzmo vám povedali, kaj bomo nevoule trpeli KŠ 1771, 618; Prophétye fzo popíŕzali tvoio voljo poveidali SM 1747, 85; povedali fzo nyemi, te prvi KŠ 1771, 70; Angyelje Mir dobro volo v-hváli, Na zemlo povedali BRM 1823, 4; tomi szo goszpoud taki regulo povedali KOJ 1845, 4 **povědati se** povéj m se *povedati se, reči se*: i idi vu mezto i povej fze ti, ka ti je potrejbno csiniti KŠ 1771, 367; Radofzt nám povedafze BKM 1789, 6; idi v-Damaskus, i tam fze ti povejo vfza KŠ 1771, 411 **povějani** tudi povédani -a -o **I. rečen, povedan**: kakoje gori poveidano TF 1715, 42; kai je Kriŕztus mrel, kak je gori poveidano SM 1747, 41; Povejdano ti je, ka je dobro KŠ 1754, 80; povejdano pa je od tébe, kaj odŕztoplený vesis KŠ 1771, 408; Nassi Sztarisje, kak maloprve povejdano bo'sánszke recsi szvedocsijo KOJ 1833, VIII; Csi je pa fto nepokoren rejcsi naŕoj po lifzti nám povejdanoj KŠ 1771, 630; Vidouclí pa razgláfzili fzo te ricsi, ftera fzo nyim povejdane od diteta KŠ 1771, 168; i vŕrje, ka fzo tá tudi nyemi povejdana KŠ 1754, 78; fzo fze vfzi csúdiváli nad onimi, ftera fzo nyim povejdana od pafztérov KM 1796, 89; szo solarje pripovedavali, stera szo vu souli povedana KOJ 1845, 15; Ka je potrejbno zvŕn zgoraj povejdani Návukov znati KMK 1780, 6; ár za volo dúhovoga priátelfztva med povejdanimi perfonami hi'sni zákon nemre fztáti KMK 1780, 60 **2. napovedan**: Gda bodte vidili to odŕnfozft opŕscsenýá, ftera je povejdana po Dánieli Proroki KŠ 1771, 80

povědek -dka m *teza, izjava*: na dveri 95 povedkov goriprikelo KOJ 1845, 55

pověhnoti tudi povéjhnoti -em dov. *oveneti*: drevo fteroga, lifztje ne povéhne SM 1747, 92; Steroga lifztje ne povéhne vmrazi BKM 1789, 186; steroga lisztje nepovéhne TA 1848, 3; czvejťje, Stero hitro zraŕfzté povejhne SŠ 1796, 10; i potom trszť pohvéne AI 1875, kaz. br. 8; Vszi kak czvêťje, povéhneho KAJ 1848, 185; pren. geto mladostz nigdár ne povéhne KM 1783, 184; Dnesz je mládi, vŕtro povejhne vskrinyi BKM 1789, 203 **pověhjnjeni** tudi povéjhjnjeni -a -o **I. ovenel**: drevje povejhnyeno KŠ 1771, 759; te je z-nyagovi vlász povehnyeno liszt na posztelo szpádnola AIP 1876, br. 2, 6 **2. sklonjen, sključen**: Marcus, povejhnyeni KŠ 1771, 100; 'Zene doli po vehnyeno glávo gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7

povějati -am dov. *povzdigniti*: Gofzpod mi tĕlo

Vu zemlo pozŕzĕja, Potom mi je pa czĕlo Na diko povĕja BRM 1823, 208

povějdanje -a s *napoved, prerokba*: dabi fze fŕpunilo povejdanye po prorokáj KŠ 1771, 9; kaj bode on ocsa vnougoga národa, pouleg povejdanya: tak bode fzemen tvoje KŠ 1771, 456

pověksanje -a s *povečanje, naraščanje*: I fŕvĕtoj czĕrkvi na povéksanye BKM 1789, 267; nego jih je polojno drŕgo poloviczo za povéksanye peneznice vogerszke módre Tovarsije v-dár prikázao KOJ 1848, 123

pověksati -am dov. *povečati, pomnožiti*: bode drŕgim prilika szvoje vrejdnoszti i nájeme povéksati KOJ 1833, VI; csi sze dohodki nebi mogli povéksati AI 1875, kaz. br. 2; Da vu nami tvoje fŕ. dári povéksas KM 1783, 59; dokecs nyihovoj vŕri szloboscine bole nepovéksa KOJ 1914, 125; li povéksai mi vŕro SM 1747, 71; povéksaj po etom mojo poniznofzt KŠ 1754, 236; Profzimo te, povékfaj i potrdi vnami vŕpaznofzt KŠ 1771, 834; Povéksaj vu meni pr'vo vŕro KM 1783, 6; nyegovo hi'so je povéksao z-ednim fzinom SIZ 1807, 4; Po krátkom vrĕmeni hi'zno bláj'zensztvo dĕtice povéksalo AI 1875, kaz. br. 7; ruszki vladár pomága, da bi je rad szvojo mŕcs povégsao AI 1875, kaz. br. 3

pověksati se -am se *povečati se, pomnožiti se*: krivicno blágo, denok sze ono nepovéksa KOJ 1845, 122; kopalinje nema život, odzvŕna se povéksa z obsĕdenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4; i po tom fze je húdoba efse povékfala KM 1790, 92 **pověksávši** -a -e *ko je povečal*: Nádasdi gornyolendavszi grád povéksavsi je Tejlovo vesino obszŕlŕšávati KOJ 1914, 152 **pověksani** -a -o *povečan*: Dabi probáljeni, vu fŕzvezftvi povéklani SM 1747, 29

poveksávanje -a s *večanje, naraščanje*: Pofzvecsenýá milofse povéksávanye KMK 1780, 84; Jaj onomi, fteri húdou to lŕczko 'zelej na povéksávanye fŕvoje hi'ze KŠ 1754, 62; Vzemi na Materĕ Czĕrkvi povéksávanye KM 1783, 114; Dáj nám Povéksávanye BKM 1789, 292

poveksávati -am nedov. *povečevati, množiti*: vfzígdar fze je pafcsó fŕvojeja gofzfpouda pravicsen hafzek povéksávati KM 1790, 58; vfzáki cslovik, ki fze ne pafcsi povéksávati nyegove dike KM 1796, 5; mater czĕrkev vfzáki dĕn povéksávas KŠ 1771, 824; pofzvecsenýá milofeso vu nami povéksáva KMK 1780, 19; Ár za dúfno zvelicfanye nemára, Neŕztanoma li fŕvoja povéksáva BKM 1789, 202; Niki pa fŕvoje vŕfzĕ z-koudilov povéksáva SIZ 1807, 56; Csi nej li pravicsno nyegovo delo hválimo i povéksávamo KŠ 1754, 57; ino povéksávai

tvoi máli sereg na etom czeilom lzveiti ABC 1725, A7a; povéksávaj vúpazen KŠ 1754, 238; povéksávaj nám vóro KŠ 1771, 228; Povéksávaj nafa dobra BKM 1789, 143 **poveksávati se** -am se *povečevati se, množiti se, naraščati*: Daj sze mi povéksávati Vu delaj popolnoszti KAJ 1848; nai nyegovo blagó prinyem ofztáne ino naifze poveksáva TF 1715, 16; Vfzáki hip fze poveksáva Bolezen fzrczá mojega KŠ 1754, 255; Csi gli fze pa dár i Dúh vnami vszáki dén poveksáva KŠ 1771, 441; Po kom fze poveksáva krfztsánfzko Vúpanye KMK 1780, 24; v-Bo'zój i bratinfzkoj lúbenozfzti fze poveksávamo KŠ 1771, 828; Mlájsi vu vrszti sze poveksávajo KOJ 1845, 3; Mocsno fze je poveksávata po drúgi mejfztaž KM 1796, 126 **poveksávajóuči se** -a se -e se *večajoč se, rastoč*: I tak fzo gmajne mér mele poveksávajouce fze i hodéce vu bojaznofzti Gofzpodnovoj KŠ 1771, 370

povelénje tudi povelénje -a s *ukaz, naročilo*: tak szi ti Szpuno ocsé povelénye KAJ 1848, 117; Angelje, ki csinite povelénye nyegovo TA 1848, 84; Knige na povelénye Drúžbe svétoga Števana BJ 1886, 1; fzo nyegovi Vucseniczke vnouge okrfztili 's-nyegovim povelejnyem KM 1796, 97; Od povelény tvoji szi premislávam TA 1848, 99; Jasz szem priátel vszem, ki zdr'zijo povelénya tvoja TA 1848, 101

poveselnjénje -a s *razveselitev*: Sziromák tak kak bogátec ne zamúdi szvojje deci nekaj za poveszelnyénye kúpiti AIP 1876, br. 1, 6

povèsiti -vésim dov. *obesiti*: glávo .. ino jo je od zvúna na varaski zid zapovejdaa povelziti KM 1796, 72; na finyek je nyemi zláti lancz povelzfo KM 1796, 29; Na vrbe szmo poveszili hárfé nase TA 1848, 112; ni potomtoga, gda fzo 'ze fzvoje gofzli fztariske na verbo povelzili BKM 1789, 2b **povèsivši** -a -e *ko je obesil*: koga fzo vmourili povelzivlí ga na drejvo KŠ 1771, 374 **povèšeni** -a -o *obešen*: Vszáki zmed nyimi je pri na sztenó povesenom lampasi kúkao KAJ 1870, 85

povést -i ž *zgodba, pripoved*: Pafztérom fze nazvéfzti, Po Angyelszkoj právoj povéfzti, Radofzt mir BRM 1823, 4

povética -e ž *zavitek, zvitek*: Rétes; poveticza, rétes KOJ 1833, 170

povéznoti -em dov. *povezniti*: Marki na glávo szajavi lonecz povezne KOJ 1845, 115

povíditi se -vídím se dov. *ugajati, biti všeč*: tim ovim fze je pa mogao réd, i praviczta povíditi KM 1790, 80; Li tak fze Bógi povídís BRM 1823, 11; Bougi áldov prikázao, fteri fze je na teliko Bogi povido, da je obezsao KM 1796, 13; Povidila fze je Bougi nyegova prosnya KM

1796, 65; Steromi csi fzi meszto dáo vu tvojem fzrczi, csi fze ti je povidlo KM 1783, 146; Tou fze je vefcsanom jáko povidilo KM 1790, 76; Tou zrendelüvanye nebefzkgoga Krála, Povidilo fze je, kou vidimo z-tála SIZ 1807, 34; Boug nám je vkrajvzéo, tak sze je zgoudilo, kak sze je nyemi povidilo KOJ 1845, 105; povidilo sze nyemi je vönê KAJ 1870, 86

povidjávati se -am se nedov. *ugajati, biti všeč*: Ki vfzigdár fzvoje dú'znofzti Za toga volo fzpunyáva, Naj fze Tebi povidjáva BRM 1823, 287

póvij -a m *povoj, ovitek*: Lilion nefzprávla póvija, I fzná'zis ga dobrotivno BRM 1823, 357

povijálo -a s *povoj*: zvézane nogé i roké majoucsi zpovijalom KŠ 1771, 305

povijati se -am se nedov. *zavijati se*: Jezus! ovo vtvoje Povijam fze rane zdaj BKM 1789, 386

povísnoti -em dov. *povesiti*: i vszem bojnikom morejo roké povisznoti TA 1848, 60 **povísjnjeni** -a -o *viseč, povešen*: [svinja] ocsi mále, vúha naprê povisznyena KAJ 1870, 70

povíti -vijém dov. *poviti, zaviti, oviti*: i nikaj fztebom ne bos neszao zvün gvanta, v-fteroga fze tejlo tvoje povijé KM 1783, 199; kača .. drúge živali k drevi povije AI 1878, 29; Vu lilahen nyegovo Tejlo povijejo BKM 1789, 77; i povila ga je v-plenicze KŠ 1771, 167; Nyega je Maria v-plenicze povila KM 1783, 231; Nyega je Vplenicze povila BKM 1789, 27; Zaszpáno dête na nárocse vzéla, v-edén veliki robec povila AI 1875, kaz. br. 7; pren. naj te zesifztov lúbenozfztyov povijém KŠ 1754, 235 **povíti** -a -o *povit, zavít*: Jezus v-plenicze povíti KM 1783, 72; Ovo od cšifzte deviczze Márie povíti vplenicze BKM 1789, 23; nájdete dejte vplenicze povító KŠ 1771, 168; nájdete edno dejte v-plenicze povító KM 1796, 89

povláčiti -ím dov. *pobranati*: potom zemló poszējajo i povláčijo KAJ 1870, 57; i te je tak notri pošzejiao, i povlácsó KM 1790, 30

povlážiti -ím dov. *navlašiti, namočiti*: Sto te dolé i bregé Zná tak povlažiti BRM 1823, 107

povnoužanje -a s *pomnožitev, povečanje*: stero je nejdrúgo, nego zobsztsonszko povnou'sanye literh KOJ 1833, 86; I da bos vido povno'zanya krfztsánfzkgoga méra BKM 1789, 265; na povno'zanye zemle národov KAJ 1848, 317

povnoužati -am dov. *pomnožiti*: Csi mi Scsés leta povno'zati KAJ 1848, 200; i povnou'zajoucsi povnou'zam te KŠ 1771, 680; Tvoje povnou'zam jař fžeme BKM 1789, 38; i povnou'sam tvoj národ KM 1796, 15; Povno'zam szemen tvoje BRM 1823, 20; Ki pa dáva fzemen Szejjácsi, povnou'za

fzejtvo vaľo KŠ 1771, 544 **povnoúžati se** -am se *pomnožiti se*: I fťice kak sze povno'sajo KOJ 1845, 138; gda bi fze vucseniczke povnou'zali KŠ 1771, 357; rafzlo je ľufztvo i povnou'zalo fze je KŠ 1771, 360; pren. Britkoszt duse moje sze je povno'zala TA 1848, 19 **povnoužájouči** -a -e *pomnožujoč*: Govorécsi: i povnou'zajoucsi povnou'zam te KŠ 1771, 680

povnožávanje -a s *pomnoževanje, večanje*: Povno'žávanje nyegovoga poglavárfztva i méra ne bode koncza KŠ 1771, 814

povnožávati -am nedov. *množiti, večati*: On povno'záva krfzcsanfztvo BRM 1823, 101 **povnožávati se** -am se *množiti se, večati se*: Ali nepriátelje moji povno'závajo sze TA 1848, 31; narájajte sze ino sze povno'sávajte SIZ 1807, 7; najbi fze narájao ino povno'sávao národ SIZ 1807, 8

povnožen -a -o prid. *hiter*: Szapora; hitri, friski, povno'sen -a -o KOJ 1833, 173

povnožilen -lna -o prid., v zvezi **povnožilen guč** *razširjeni stavek*: Povno'silen-gucs (a bövitett mondat) je, v-sterom zvon vodbene-i vojvoszko-récsi escse drügi táo gucsa na prêprijája AIN 1876, 73

povnožínávati se -am se nedov. *množiti se, pomnoževati se*: vnogo novin i knjig, steri sze vszáki dén povno'zinávajo AIP 1876, br. 4, 1; kak sze broj povno'zinávo na seszt AIP 1876, br. 1, 6

povnožínóti -em dov. *pomnožiti, povečati*: vsze je zadovolnoszt povno'zinola AIP 1876, br. 3, 7

povnožni -a -o prid. *množilen*: Steri szo povno'sni racsunje KOJ 1833, 34; (Števniki) 5. Povno'zni: egyszer (edemkrát) AIN 1876, 31

povnožúvati se -űjem se nedov. *pomnoževati se, rozmnoževati se*: Krumpiș se povnožúje s sajenjom AI 1878, 43

povóden tudi povóuden -dni ž *povodenj*: povouden KŠ 1754, 177; gda je povouden pofztánola KŠ 1771, 186; je teda rávno povouden bila KM 1790, 42; Povóden KAJ 1848, IX; Vu vrejmeni ove velike povoudni KŠ 1754, 11a; Varije Od povoudni BKM 1789, 295; Tó sze zové povóden KAJ 1870, 107; Odvrněnye povódni BRM 1823, 1; zato, da vnosina povoden pride, one do nyih ne dolžégneio SM 1747, 95; szo sze kak povouden v-Pannonio priválali KOJ 1848, 5; pren. V-povoudne nevoli SŠ 1796, 137; Zátó, csi ti gláva V-povódni szkúz plava KAJ 1848, 167

povodjávati -am nedov. *voditi*: Ké z-blódnosztí povodjávás Na szvetloszt vere krsztsanszke KAJ 1848, 122; Tvoj glász mené zbüdjáva, I düh tvoj povodjáva KAJ 1848, 222

povogrínjeni -a -o prid. *podadžarjen*: z-ete

povogrinyene deczé bi po csaszi Roditelje grátali KOJ 1833, XVII

povòlen -lna -o prid. *dobrovoljen*: Daj nám tak povolno sercé, štero se i siromaki rado odpré BJ 1886, 8

povóli prisl. *poljubno*: ki dobre nogé má, on povóli drkati i zményati sze more KAJ 1870, 35

povoliti -vólim dov. *privoliti, odobriti*: poszlavci sztroske zdanyesnyemi miniszteriumi nescsejo povoliti AI 1875, br. 2, 1; mogo vszáki vöpovedati, jeli k-pogodbi povoli AIP 1876, br. 6, 2; Nyih szvetlosztí naj povolijo oblék dolivresti AI 1875, br. 1, 7; ka Deák od 1867-moga leta povolo szkoncsávati AIP 1876, br. 3, 3; Ausztria nê povolila, ka bi eti dugovány ravnanye Vogerszki ország vu roke dôbo AI 1875, br. 1, 1; Vu eto szo poglavárnikje nêpovolili AI 1875, br. 1, 2 **povòljeni** -a -o *dovoljen, odobren*: i vrácsitelom nebi bilo od obadvá sztrána na povoljena plácsa AIP 1876, br. 4, 2; za obrambo-honvéde je 45 jezér rainskih na voplácsanye povoljeno AIP 1876, br. 1, 8

povoljénje -a s *dovoljenje, pristanek, odobritev*: Növe dácsé povoljénnye sze je szlavanyom poiméni zgodilo AIP 1876, br. 1, 2; Z-437 poszlavcov je 265 pôleg povoljénnya szlavaló AI 1875, br. 2, 1; Novine jáko prôti pisejo povoljénnyi oszramotlivnoj pogodbi AIP 1876, br. 5, 2; Ki pa sze zdaj nebi steli szpovoljenyom pogodbe zvézati AIP 1876, br. 6, 2; i ovi poglavari szo z-povolnnyemom k-piszmi sztópili AIP 1876, br. 2, 3

povòlno prisl. *ugodno, zadovoljivo*: naj etak vu tvojoj milofcsi tebi povolno dnefz fzlű'sim KMK 1780, 102; precisizti Dűjh nebeszki, i pripraví fzi povolno, i fztálno meszto prebivalíscsa KM 1783, 51

povóudna -e ž *povodenj*: Özönviz; povoudna KOJ 1833, 168;

povráčanje -a s *vračanje*: ali ednoga dugoványá meszto toga drügoga vzétje ali polo'senyé, ali povrácsanye na eto pitanye: kiért KOJ 1833, 130

povráčati -am nedov. *vraćati*: Visszonozni; povrácsati, nazájdati KOJ 1833, 183; Mária Therezia vu dúgom kralűvanyi je povrácsala Magyarom nyihove zaszlű'sbe KOJ 1848, 111 **povráčati se** -am se *vraćati se*: i nepobo'sni sze povrácsali bodo k-Tebi KOJ 1845, 129 **povračájóci** -a -e *ozíralen*: jeszo povrácsajoucsi, kakti: ki KOJ 1833, 35; Kolkofelé jeszta zaiménov .. 5. povracajócsi AIN 1876, 33

povračűvati -űjem nedov. *vraćati, povračati*: povracűje nam pôleg neprávednoszt nasi TA 1848, 83

povrativno prisl. *povračilno*: Za tou szpostüvanye sze pa Geyza povrativno Czaszari z-tém miti, da szloboscsino dá KOJ 1848, 11

povřči tudi povřčiti tudi povřžiti -vřžem dov. **1. zapustiti**: 'Zidovřzki národ, da lzó ga mogli Apofztoľje vnyegovoj lzepofzti povřcsi Kř 1771, 667; Napoleon pa veli váras povřsti ga KOJ 1848, 120; stere szo szvojim mou'sam volo napravile merzlo lutheransztvo povercsi KOJ 1914, 153; prvi dén sze jį je prevnřzalo, i povřzti je je stela KAJ 1870, 142; Simonyi miniszter sze povřcsti szprávaľ csészť szvojo AIP 1876, br. 1, 8; Ne nehám te i ne povřzem te Kř 1754, 64; ali záto mojo hižo nigdár ne poveržem BJ 1886, 28; zákonszko 'sivlejnje sze z-véksema tak dokoncsa, ka mou's povř'se 'seno z-deczov vrřd KOJ 1845, 89; Vogleja ono vsze szporřsivsi povř'se KOJ 1848, 4; Břg szam ga odvřze, Blagoszlov povřze KAJ 1848, 4; Sto szebé povřze, od táksega sze lidjé tüdi zpozábijo AIN 1876, 40; Po večeráj povřze [pirušľek] svojo skrivno mesto AI 1878, 7; Mřč nás odstávi či nás On poverže BJ 1886, 3; i bogásztvo szvoje drřgim povřzejo TA 1848, 39; Csi bi tř sztezo povřgao, Po koj k-Břgi mam idti KAJ 1848, 222; Elizeus je pa povřgao lzvoj plřg KM 1796, 76; I povřgao je szvoje prebiváľcsse v Siloi TA 1848, 65; je znáo Křszeg brániti, da szo ga torci povřgli KOJ 1848, 80 **2. opustiti**: Ki se ednok doháni navádi, nemre to kajenje povřčiti AI 1878, 43; Oni [verbumi], steri porřdnoga verbuma vugibanya formo povř'sejo KOJ 1833, 91; Francuskoga nameszťnika ország 'ze tudi pretiszkáva, naj csészť povřze AIP 1876, br. 6, 3 **povřřeni** -a -o *zavrřzen*: Szam szii oszto na tom szvřti povřřzen AIP 1876, br. 4, 4

povřřslo -a s *povřřslo*: morejo prgiscse ino raztorjena břťva vkřppobrati, z-povřřszlami v-sznojpe zvezati KAJ 1870, 120

povrnějnje tudi povernějnje -a tudi povernějé -á s **1. spreobrnitev, spreobrnjenje**: kama lzľisľi ino povernenye SM 1747, 36; Pokora i poverněnye BRM 1823; vcsi na molitvi i povernějnja hafzek Kř 1771, 752; predgao je křřťť poverněnyá Kř 1771, 173; Od Saulovoga povernějnja KM 1796, 124; I ne-odľágaj tvojga povernějnja Sř 1796, 40; Daj, naj Tvojja řęcs K-poverněny i vrácsa, vodi volo BRM 1823, 46; nego odlásas na pobougsanye ino na povernějnje csloveka Kř 1754, 243; Da fze cslovik lzám odřzėbe ni na preporodjenyé, ni na poverněnyé gori obřđiti nemore Kř 1754, 124; naj dá poverněnyé Izraeli Kř 1771, 356; Dopřľťti mi zgřehov právo povernějnje BKM 1789, 202; Ki na poverněnyé csáka grejsne lzini BKM

1789, 252; Viděvľi vnogo ľřftťva povernějnje KM 1796, 119; Ne odlásaj odně do dně, Z-tvoj' grejhov poverněnyé Sř 1796, 166; Zvřsi nase poverněnye BRM 1823, 31; Da bi vszēm mir darřvao I zrok dao na poverněnye KAJ 1848, 223; v-Jeru'záľemřzkom lzpravifcsi, řtero je bilou po Pavla poverněnej na 14. leto Kř 1771, 743; Szėchi Peter po szvojem povernějnji na katolicsansztvo pripomogao je KOJ 1914, 145; Argumentum, gde je b) od cslovecsánřzke pred povernějnem nevoule Kř 1771, 573 **2. vrnitev**: Szedendefřzťť vucsenikov vřř pofzľanye i povernějnje Kř 1771, 201

povrnjávati -am nedov. **1. vračati**: jazs bom tvoj veren ocsa, i přľeg premřcsi ti povrnjávati mam vsze KAJ 1870, 71; dete, stereo nyim tak veliki dřg z-szkszuzami povrnjáva KAJ 1870, 52; Oni mi povrnjávajo z hřđim za dobro TA 1848, 92; I csi bi mi sto z-grřbov Povrnjávao hřđobov, Dobrotivnoszt mojo KAJ 1848, 271 **2. spreobračati**: Lřđřťťvo povrnjávajte BRM 1823, 83; Ti nyé sz-přti etak nřre Z-miloszťťjov povrnjávás KAJ 1848, 23; Náfz na dobro povrnjáva BRM 1823, 42; K-Tebi me povrnjávaj BRM 1823, 141; Blřđne lzii povrnjávao BRM 1823, 240 **povrnjávati se** -am se *vračati se, spreobračati se*: K-Břgi fze 'ze mi povrnjávajmo BRM 1823, 62 **povrnjavájřči** -a -e *vračájřč*: I z zlom mi za dobro povrnjávájřčs, sze protivivoj TA 1848, 31

povrnóuti tudi povrnóti -vrněm dov. **1. vrniti, dati**: po szili odvřzėte grřntě Dřhšovszti tak, kak poszvetnoj Goszpodě z-csiszta povrnóti KOJ 1848, 117; i za kaměnye krřh povrněs KOJ 1845, 37; povrni nyemi prvo zdrávje Kř 1754, 244; povrni tvoj mecs nazáj vu meřzto nyegovo Kř 1771, 90 **2. povrniti**: Dobro povrnóuti roditelom je dobro pred Bougom Kř 1754, 33; Ocsa tvoj, ki vu lzkrivno glėda, povrně ti vu ocsivelfznom Kř 1771, 19; Povrni nyemi Gofzřpoud pouľeg dejľ nyegovi Kř 1771, 652; Povrni meni veszľjé blagoszľova tvojega KOJ 1845, 129; Molila bom za nyih, naj nyim Boug povrně KOJ 1845, 45 **3. spreobrniti**: Da nyé poverněs BKM 1789, 349; povrni me, oh predrági Jezus moj KM 1783, 264; Ti lzii moudre vřřfno lzvéte Apořtote, Dabi povernoli ktebi neverne BKM 1789, 148; Na té je niháo Jezus naj bi te lzřvejt na křřťťsánřzko vřro povrnoli KM 1796, 101; Gda bi ga pa Křřřťťus na pouti, řtera v-Damaskus pela, csřđno povrno Kř 1771, 432; i Szamaritánřzko 'řenfzko je povrno KM 1796, 97 **povrnóuti se** tudi povrnóti se -vrněm se **1. vrniti se**: Teda veli: povrněm fze vu hi'zo mojo Kř 1771, 41; Po tom sze tůsni vu Sz. miszľih domou povrnějo

KOJ 1845, 96; Po niki dnévi pa ercsé Paveo k-Barnabáfi: povrnva fze KŠ 1771, 390; i vu zemlo, z-ftere je vzéti, naj se nazáj povrné KM 1796, 7; I, gda bi fze povrno, pá je je najsao, ka fzo fzpáli KŠ 1771, 148; i povrnoula fze je nazáj vu hi'zo fzvojo KŠ 1771, 165; Povrnolo fze je pa ti fzedendefzét zradofztyom govorécsi KŠ 1771, 203 **2. povrniti se:** naj fze-kákfim tálom i oni tebé nazáj ne zovéjo, i nazáj fze ti povrné KŠ 1771, 219; Trüd i sztrosek sze nam eti sztôkrát povrnôti má KAJ 1870, 121 **3. spreobrniti se, poboljšati se:** naj fze ne odgovárajajo nigda fzkrátkim 'zitkom ka fzo fze nej mogli povrnouti, csi vu fzvojoj húdobi merjéjo KŠ 1754, 35; pridoucsi k-Pavli po po'zalúvanyi fzvojeja húdoga dela dá fze povrnouti KŠ 1771, 663; Zdâ tak más gorifztanoti, I k-Bôgi fze povrnoti BRM 1823, 3; Csi sze nesesejo povrnôti ti neverni TA 1848, 6; Povrni mi i povrném fze KŠ 1754, 76; Csi grêhe rad po'zalújem, I k-Tebi fze povrném BRM 1823, 8; Zakaj fze z-fztvoji grejhov ne povrnés SŠ 1796, 169; Csi sze ne povrnés hitro, Bics bo'zi te doide bisztro KAJ 1848, 190; Da jai za ifztino nevernikom bode, ki fze ne poverne knyemu vu fzvem sitki SM 1747, 83; po'ftráfaj ga, i csi fze povrné, odpúfzti nyemi KŠ 1754, 171; Do pekla, Odnut fze nazáj poverné, K-ocfi vnebéfza obrné BKM 1789, 20; I zhüdi grejhov fze ne povrnéte BKM 1789, 438; akofse povernéjo, pokouro vcfinio TF 1715, 35; grejsnikom, i oni fze povernéjo na tvojeja fz. iména diko KŠ 1754, 233; Ár fze je potúcsilo fzcrcé lúfztva i povernéjo fze KŠ 1771, 43; Naj fpoznajo Csüdne tvoje poti, knyim fze povernéjo BKM 1789, 301; Povrnifze kmeni, ár fzem jafz tebé odrejso KŠ 1754, 217; Povrni fze záto od ete tvoje húdoubé KŠ 1771, 365; i povrnmo fze k-Gofzpodni KŠ 1754, 210; Vu kom fze mi povernimo, Da vu grejhi ne zginemo BKM 1789, 62; Povrnmo-fze z-vraj'sega orfzága SŠ 1796, 21; Povrntefze i vôrte Evangyeliomi KŠ 1754, 6b; povrntefze i okrfti fze váfz vfzáki KŠ 1771, 347; Povrnte fze tak k-nyemi BRM 1823, 3; Ja szám Boig pravicsni, Povernte sze k meni vszi BKM 1789, 14; nefcfem tomi greifniki fzmerti nego naj fze te greisnik poverné SM 1747, 8; naj se povrné i 'zivé KŠ 1754, 232; naj fze k-tebi povrné po právoj pokouri KM 1783, 134; naj fze I. na nyegovo miloscsó povrnémo KŠ 1754, 162; naj, fzpoznavfi nyegovo dobrouro fze povernéjo KŠ 1754, 168; naj fze gda ne povernéjo i odpifzftijo fze nyim grejhi KŠ 1754, 112; Ka je bio prvle, liki fze je povrno, neznamo KŠ 1754, 101; povrno fze je z velikim gláfzom

dicsécsi Bogá KŠ 1754, 229; Dónok fzo fze vbougi 'znyih povrnoli KŠ 1754, 667 **povrnéši -a -e oziralen:** Gvisno delo povrnéši: mely AIN 1876, 39 **povrnjeni -a -o I. spreobrnjen:** 'Zidovje i poganye povrnjeni KŠ 1771, 345; Naj je troufta te povrnjene 'Zidove KŠ 1771, 701 **2. vrnjen:** da je nyim Györ zevszov okolsinov povrnjeni KOJ 1848, 58; Koróna je pa Andrásí povrnjena KOJ 1848, 33; ino protesztantom vkrajvzéte 90 Cérkve povrnjene KOJ 1848, 93 **povrnjeni -a -o sam. spreobrnjeni:** Tak erkôcs povrnjenomi: Dnesz bos vu paradí'somi Z-menom KAJ 1848, 94; Jezus je grêhov dácsa Vfzem tim povrnjenim BRM 1823, 47

površávati -am nedov. izpopolnjevati: V-krhkôcsi nyé potrdjávás, Vu vernofzti površávás BRM 1823, 147; V-nevoli me potróstávaj, V-pobo'znofzti površávaj BRM 1823, 308 **površávati se -am se postajati poln, dozorevati:** Te'zák gledôcsi fzilje fzvoje, Kak fze lepô površáva BRM 1823, 439

povséd tudi povsédi tudi povsédig tudi povsédik prisl. *povsod:* Boug je povfzéd KMK 1780, Bb; Naj fze imé tvoje povfzéd polfvéti KM 1783, 25; Tvo veliko milofzt povfzéd nazvficsávám BKM 1789, 311; Ali trdi bedák povfzéd je zav'r'sen KM 1790, 36; bolvancsarov tivárfítva fze je povfzéd ogibao KM 1796, 70; Indri pa poprej k povszéd z-málimi literami 'sivémo KOJ 1833, 11; Bár csine szvétošzti tvoje 'se povszéd szpominajo KOJ 1845, 125; Páli zdaj je povszéd gladko vsze pokoncsano KOJ 1848, 4; Nyegva dobrota i vernoszt Me povszéd naszledíuje KAJ 1848, 51; Práznijo sze rocske, povszéd je veszeljé KAJ 1870, 118; Na zemli povszéd jeszte voda KAJ 1870, 106; Naj tak szija povszéd szunce AIP 1876, br. 1, 1; Zemla je nej povséd rávna BJ 1886, 34; Máčko nájdemo povsédi AI 1878, 8; i povfzédig je nazoucsi KŠ 1754, 150; Ali i tou povfzédig je trouft oznanúje KŠ 1771, 763; nyegovo prefzvéto Imé fze povfzédig imenúje KM 1783, 27; i obcfinszko Vöro fzo povszédig glászili KM 1783, 53; Potom povfzédig on hodi BKM 1789, 55; Tvojo ocsinszko fzkrb povfzédig fzpoznavám BRM 1823, 126; Szkoró me je povfzédig fzrám SIZ 1807, 60

povségavéč prisl. *vselej, vedno:* Ifztina je ta Bo'za rêcs, Dopuni fze povfzegavécs BRM 1823, 3

povsègni -a -o prid. splôšen: Povszegna dácsa od dohodkov AI 1875, br. 2, 6; i poetom sze dogotovi zemlé-dácsé povszegni kataszter AI 1875, br. 1, 5; za povszegni nüc AIN 1876, 20

pövsem prisl. *popolnoma:* Vu cfitelje skoulfzki,

fteri povfzem csafzi chéfzti fzvoje, vrouke nevzemo nei kaibi tolmacfili návuk vöre TF 1715, 5; fzi ga pofztavo Goszpouda, da bi z-onim povfzem ládo BKM 1789, b

pövsemvsèga tudi pövsemsèga prisl. *popolnoma*: Gda rejcsi Bo'ze predgar povfzemfzega grejhov odpüscsanye gláfzi KŠ 1754, 196; Povfzemfzega fze dávaj na példo dobri dejl KŠ 1771, 658; Szlejdnye Mázanye je nej povfzemfzega potrebno na zvelicsanye KMK 1780, 84; Negy mi pofzlüsajmo povfzemfzega BKM 1789, 43; Povfzemfzega za odvrnènye obcsinfzki nevol BRM 1823, IX; Povszemvszega KAJ 1848, VI; Práva vera katolicsanszka je denok nej povszem vszega preminola KOJ 1914, 139

povsüd prisl. *povsod*: da tvoio zmosnofzt povfzud gláfzim SM 1747, 57; premifzli, ka vrága povfzud okouli fzébe má KŠ 1754, 213; Vöidoucsi pa sli fzo vrácfivfi povfzud KŠ 1771, 197; 'Zalofzt povfzud i plakanye BKM 1789, 410; pofteno bode ponássanye nyegovo povfzud SIZ 1807, 9

povsüdtánje -a s *vsenavzočnost*: Povfzud-fztánye SM 1747, 33

povüpati se -am se dov. *upati si, drzniti si*: i nezamerijo, csi sze sto povüpa lutheránam nyih Ekklesie zakrivalo odgreniti KOJ 1845, 73; bole sze prejK Száve trejti povüpa KOJ 1848, 106; Jáncsi sze je nej povüpao k-szvojemi goszpodári KOJ 1845, 50; András II. sze je nej povüpao krivce kastigati KOJ 1848, 34; dvá poszlancza szo dolivszekli záto, ka szta sze povüpala pomirejnye tanácsivati KOJ 1848, 104; Kumaniánci szo sze pá povüpali na Vogerszko KOJ 1848, 23; Vougre .. pobili, da sze vecs nej k nyim nazaj povüpali KOJ 1914, 105

povüstiti -im dov. *nahujskati*: On je znáo mládoga Krála tak prouti Hunyadii povüstítiti rekoucs KOJ 1848, 59

povužgáti -žgém dov. *narediti komu kaj neprijetnega*: Szamo tomi jásztrebi csém povužgati AI 1875, kaz. br. 7

povzdiganje -a s *dvig*: Poszebno szo sze grüntni goszpoudje szkrbeli za povzdiganje katolszke vere KOJ 1914, 103

pozábíti -im dov. *pozabiti*: Felejteni; pozábíti KOJ 1833, 156; Elfelejteni, pozábim -íti AIN 1876, 62; Nedáj ono pozábíti, Ka sze vcsimo v-etom meszti KOJ 1845, 123; Nemci szo nej tak lahko mogli zgübo Pannonie pozabiti KOJ 1848, 8; Da pozábim Toga fzevjta lübéznozt BKM 1789, 113; njegova hválnost ne pozábi niedne dobrote AI 1878, 8; Da tvoie pravice mi nepozábimo

SM 1747, 90; Pozábi vřzako 'salofzt SŠ 1796, 117; nepozábi kricsanya ti vbögi TA 1848, 7; ino zamerkao, stera nebi rad pozábo KOJ 1845, 5; i preczi je pozábo, kákfi je bio KŠ 1771, 747; Bög je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848, 8; Tak je törszko ládanye pozábilo ete lidi pocslövecsi AI 1875, kaz. br. 3; I pozábili fzo fž-fzebam vzéti krüha KŠ 1771, 126 **pozábieni** -a -o *pozabljen*: I eden zmed nyih nej je pozábieni pred Bogom KŠ 1771, 211; Ár nede pozábieni na veke te vbögi TA 1848, 8; Pozábien szem vu szrczi lüdi TA 1848, 23; No, zdaj je 'ze mrtev, pozablen AIP 1876, br. 2, 6; Naj bode pozábieno vse BJ 1886, 6; Nájmre táksi dugoványi vsze szo vu Becsi pozábieni AI 1875, br. 1, 1

pozáblejnje -a tudi pozablenjé -á s *pozabljenje*: Odnekot pozáblenyé KOJ 1833, 131; Tou, ino pozáblejnje tocskar med drevjom zadoblene miloscse, je Podiebráda raz'salosztilo KOJ 1848, 68; i pravicsnoszt tvoja vu zemli pozablenyá TA 1848, 72; Czaszar obecsa pole'sejsanye ino pozáblejnje pregrejske KOJ 1848, 101

pozáblivi -a -o prid. *pozabljiv*: Ki pa notri poglédne vu popolno právdo fžlobofcsine, té je nej pozáblivi pofzlüsávecz KŠ 1771, 747

pozáblivost -i ž *pozabljivost*: Málih grejhov, nej z-grejsne pozáblivofzti, fzpovejdanih odpüscsenyé KMK 1780, 84

pozáčimbasti -a -o prid. *zácínjen*: sze more zadoszta oszoleno i z-prpom pozácsimbaszto 'zupo szkrbeti AIP 1876, br. 5, 7

pozadnjéjsi -a -e prid. *slabši*: vu tom Trojftzvi nikaj nej prednyeje, ali pozadnyeje KM 1783, 14; gda fzo 'se piani ti gofztyé, teda 'se to pozadnyeje dene pred nyé SIZ 1807, 14; z-pozádnyejszega brúncza dáo pejneze zlejati KOJ 1848, 34; ali na on áldov je vö odébrao te pozadnyejsi fžád zemlé KM 1796, 8 **pozadnjéjsi** -a -e sam. *slabši*: Bránte pozadnyéjszega i potrebnoga TA 1848, 68

pozadovólšiti -im dov. *zadovoljiti, pomiriti*: Czaszar zbúcsen podló'snike pozadovolsiti 'selejoucsi KOJ 1848, 101

pozaimati -lem nedov. *osvajati*: cslovik niki je fou pozaimat fzebi králefztvo KŠ 1771, 235; Vidim pa drügo právdo, ftera fze bori, i pozaimle me právdi greha KŠ 1771, 463

pozájati -am nedov. *osvajati*: gda bi fze on povrno, kak je pozájao to králefztvo KŠ 1771, 235; Kakda je pozájao Jó'sue Jeriko váras KM 1796, 43; Ki fzo po vöri králefztva pozájali KŠ 1771, 693

pozávanje -a s *poziv, vabilo*: vrejden bodem od tébe csüti ono vezélo pozávanye KM 1783,

78; csi sze nebi pascili na nyé pozávanye KOJ 1833, XI

pozávati -am nedov. *pozivati, vabiti*: kakda more Zvacsin pozávati szvate na gofztüvanye SIZ 1807, 13; z-posztom trápis, i pozávás grejsne lüdi k-isztini KOJ 1845, 125; I ti vsze pozávás k-szebi KAJ 1848, 206

pozdérje tudi pozdérje -a s *pezdir*: Zemla pod tebov kako pozdejrje, gorela sze bode BKM 1789, 444; 'Znyimi teres, kak pozderje, Ténko .. drevje BKM 1789, 350; Szlamó, pozdérje i koszminye noszi pod pokrive hramov KAJ 1870, 20

pozdigávanje -a s *dviganje*: Naj priétne bodo, pozdigávanye rôk moji, liki áldov vecserni TA 1848, 11

pozdigávati -am nedov. *dvigati, povzdigovati*: Szrdcze k-tebi pozdigávám KAJ 1848, 155; K tebi pozdigávám, Goszpodne, düso mojo TA 1848, 19; pren. Pojiltvo gazdijo nyemi pozdigáva SIZ 1807, 54 **pozdigávati se** -am se *dvigati se*: csi sze fto na válz pozdigáva KŠ 1771, 548; Düsa moja sze k-tebi pozdigáva KAJ 1848, 179; Kak dugo sze pozdigávao nad menom nepriátel moj TA 1848, 10

pozdignoti -em dov. *povzdigniti*: K-Tebi, Gofzpodne, pozdignoti Szrdcze BRM 1823, 313; Kâ je po boji vernosztí Pozdignes na odicsenoszt KAJ 1848, 23; Tak on Pozdigne tebé k-'zitka vretini KAJ 1848, 8; Ali ti Goszpodne pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojeja TA 1848, 4; Nepozdignite prôti Visesnyemi rogôv vasi TA 1848, 60; I oni fzo pozdignoli gláfz fzvoj govorécsi KŠ 1771, 228 **pozdignoti se** -em se *dvigniti se*: Tá sze mi daj pozdignoti Pri poszvêti vüpanya KAJ 1848, 527; Odnet sze pá pozdignemo I po zrâki KAJ 1870, 109; pozdigni fze i vrzi fze vu morje KŠ 1771, 138; Pozdigni sze o Bóg vise nebész TA 1848, 45 **pozdignovši** -a -e *ko je dvignil*: i pozdignovfi roké fzvoje, blagofszlovo je je KŠ 1771, 258; i pozdignovfi vôtorniczo kvôtri, dr'zali fzo sze kbrodi KŠ 1771, 426 **pozdignovši se** -a se -e se *ko se je dvignil*: Té je völeto z-gnêzda szvojeja i gori sze pozdignovsi vu zrâk, etak je szpêvao KAJ 1870, 100 **pozdignjeni** -a -o **I. dvignjen**: Bre'zine szo visziko pozdignjene kumesz okroglin szvoji KAJ 1870, 146 **2. povzdignjen**: csi sze v-etaksem pripetjê na visisi sztan pozdignjeni z-szvoji nisziki roditelov szpomené KAJ 1870, 54; pren. Domovino vekivecsnosztí, v-steró je Krisztus pozdignyen KAJ 1848, 106 **3. stopnjevan**: Tou, da kám na drügo, kám na trétyo sztubo

pozdignyene recsisze dájo premetávati KOJ 1833, 31

pozdřávati -ávím dov. *pozdraviti*: Pozdravte vfzákoga fsvétoga vu Krifztus Jezufi KŠ 1771, 600; z mojim iménom nyih pozdravte SIZ 1807, 16; Agrippa kráo i Bernicze fza sla ka bi pozdravila Fefztufa KŠ 1771, 419; fzmó doli sli v Ptolemais, gde fzmó pozdravili vucsenike KŠ 1771, 407 **pozdřávivši** -a -e *ko je pozdravil*: I pozdravivfi je prepovidávao nyim je edno po ednom KŠ 1771, 408

pozdřávanje -a s **I. pozdrav**: Pozdřávanje zmojov rokouv Pavlovov pífzano KŠ 1771, 526; Zaprték fztóji zpozdřávanja KŠ 1771, 602; Zaprték má pozdřávanje i blagofszlov KŠ 1771, 645; Po opominanyi fzpozdřávanjem dokoncsa KŠ 1771, 552 **2. oznanjenje**: Pozdřávanje B. D. Marie vgojdo KMK 1780, 111; Pozdřávanje Marie KMS 1780, A4; Pozdřávanje Angyelfzko KM 1790, 109; Gda je Divicza Maria po Angyelfzkom pozdřávanji pohodila Szvéto O'sébetó KM 1796, 87 **3. v zvezi angjelsko pozdrávanje molitev angel gospodov**: Křfztsanye molijo Angyelfzko Pozdřávanje KMK 1780, 31

pozdřávlati -am nedov. *pozdravljati*: more od etecz z procesiov na Málo Meso Tissinszko Mario pozdřávlati iti KOJ 1914, 108; kama ga sztálisi ino Rédojve z-Büdine pozdřávlát KOJ 1845, 49; Oh fzlatka domovina, z-etoga britkoga mourja te pozdřávlám KM 1783, 183; Nôvo leto pozdřávlém te AIP 1876, br. 1, 1; Zátó te Jezus mi vszi pozdřávlámó BKM 1789, 37; Gofzpodna pozdřávlajte, Pred nyim fze ponizite BKM 1789, 11; Angyeo Gofzpodna, etak jo je pozdřávláo KM 1796, 85 **pozdřávlati se** -am se *pozdravljati se*: Z-vüpanyom i sz-trôstom sze od krála pozdřávla orszácsko szpráviscse AI 1875, kaz. br. 1 **pozdřávlávši** -a -e *pozdravljajoč*: Zradosztjov primem pero pozdřávlávši vász AI 1875, kaz. br. 1 **pozdřávláni** -a -o *pozdravljen*: Divicza, geto je po Angyeli pozdřávlána KM 1783, 52

pozébsti -zebém dov. *pozebsti*: ali nyi mácice trda lescécsa szkôrja pokriva, da nepozebéjo KAJ 1870, 101

pozeléni -a -o prid. *zelenkast*: Zöldes; pozeléni -a -o KOJ 1833, 184

pozgübiti se -ím se dov. *porazgubiti se*: Či kralica v koši prejde, i se drüga od nikod ne dá, pozgübéjo se vse včéle AI 1878, 36

pozími prisl. *pozimi*: grum vdári, ka sze po zimi malogda godi KOJ 1845, 103

pozläčeni -a -o prid. *pozlačen*: Aranyozott, pozlacsen -a -o AIN 1876, 11; I ta 'zena je

oblecsena i pozlacsena zlátom KŠ 1771, 796; ino pozlácseni klücs nájdetá KOJ 1845, 113; da nyemi edino obilno pozlácseno koróno v-mito posle KOJ 1848, 21

poznánje -a s *poznavanje*: 1. poznanye i zgovárjanye liter KOJ 1833, 1; cslovecfo témno pamet prefzveitila ter na bláfeni návuk poznányá kriftuffévoga pripela TF 1715, 3; Tebé na právo kriftuffevo poznánye pripela TF 1715, 9; Dülševno mleiko, šterim fze Decza livi ino vpráve vöre, poznányi kreipi TF 1715, 6

poznánlivi -a -o prid. *pomemben*: tó de poznanlivo vrásztvo AIP 1876, br. 6, 7

poznáti pòznam nedov. **1. poznati**: Krivicsno ofzoudíga, I poznati nemroga BKM 1789, 71; Što bi mogo poznati vse stvári AI 1878, 4; Ja poznam ovczé moje KŠ 1754, 132; veliko jih pa poznam ki zdihávajo KOJ 1845, 7; poznam szveta sztvoritela KAJ 1848; stampane piszke túdi dobro poznam KAJ 1870, 6; i Izrael ne pozna náfz KŠ 1754, 150; i nífse ne pozna fziná, nego Ocsa KŠ 1771, 37; vszákoga po iméni gorizapise, da ga bole pozna KOJ 1845, 7; [pes] túdi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Blá'zeni fzmó, kaj poznamo, Szveta odküpitela BRM 1823, 7; Blódiyo, ki tebé nepoznajo KAJ 1848, 10; Hrambo ne poznajo AI 1875, kaz. br. 3; i jasz bom pitao, da bom nyé porédi poznao KAJ 1870, 5; Što nebi pozno küpiče zemlé-krtovinjeke AI 1878, 10; Govorécsi: da bi ti poznalo, štera fzlisijo kméri tvojemi KŠ 1771, 237; Ár, da bi jo poznali, Gofzpodá té díke ne bi ráfzpili KŠ 1771, 493; Eto je te vecsni 'zitek, naj poznajo tebé fzamoga KŠ 1754, 77; Ti potrebújoucefi fzem otsa bio, i onoga právdo, šteroga fzem nej poznao, dobro fzem premetao KŠ 1754, 52; I teda nyim vadlúvao bodem, kaj fzem váfz nigdár nej poznao KŠ 1771, 23; Vízákí, ki grisi, ga je nej poznao KŠ 1771, 730; Líki ki fzo me efce prvle zdávnya poznali KŠ 1771, 421 **2. spoznati**: dabi mi mogli nyegovo dobrouto poznati TF 1715, 28; i zavezek fzvóvi da nyim poznati SM 1747, 94; Szkoj moremo poznati, jeli je vgrejso KŠ 1754, 209; Szkoj poznamo, ka vóro mámo KŠ 1754, 79; Nyega dobro csinejnje poznajmo BKM 1789, 160; Ocsi nyidvá fzo pa zdr'zavane bilé, da bi ga ne poznala KŠ 1771, 255; i dáo nam je pamet, naj poznamo toga pravicsnoga KŠ 1754, 99; teliko vrejmena fzam zvami, i nej fzi me poznao KŠ 1771, 314; 'Znyihovoga fzáda je poznate KŠ 1771, 22; Vetom poznajte Dúh Bo'zi KŠ 1771, 732 **3. spolno občeovati**: kakda bode tou, geto mo'zá ne poznam KŠ 1771, 163 **poznáti se** pòznam se *spoznati se*: fzkój fze

pozna ta Vidoucsa Sz. Matí czérkev KŠ 1754, 131 **poznajúouči** -a -e *poznávajóč*: Wladislav I. poznajúoucsi Hunyadía vojnícsko csednoszt KOJ 1848, 56 **pòznávši** -a -e *ko je spoznal*: I poznávši Petrov gláfz, od radofzti je nej odpřla vráta KŠ 1771, 379 **poznáni** -a -o **1. poznan, znan**: kak verne Tvoje, Z-sterimi fzem tú poznan bio BRM 1823, 25; Te sztári Peti je od vszéh lüdi poznan KAJ 1870, 55; od etoga czajta pokojni kak dobrotnik je poznan AI 1875, kaz. br. 8; Od sé púščávane vonjúje je poznan AI 1878, 10; Poznana i hasnovita hížna stvár AI 1878, 24; Ešše so poznani plemeni AI 1878, 8 **2. ki še ni spolno občevala**: I nyé Devfztvo czejlo ofzta, Od mo'zá nej je poznana BKM 1789, 25

pòznavec -vca m *poznavalec*: Poznavci konjov spoznajo konjsko sztarost do 15 leta AI 1878, 14

pózni -a -o prid. *pozen*: doklen ráni, ino vecserásni, (pofni) defch na nyou prime SM 1747, 28; orács csákajoucsi, dokecs vzeme de'zd'z ráni i pozni KŠ 1771, 753

pòzno prisl. *pozno*: Nad onim rano i pozno Vízigdár verufztúvati KŠ 1754, 265; Cfí gli kaj zacsnem rano, Tridim fze za koj pozno BKM 1789, 263 **poznej pozneje**: sze popascso Maximiliána prvo za Czaszara, malo poznej pa v-Posoni za vogerszkoga Krála okorónati KOJ 1848, 82; szveticsca, k steromi je zádnyi tao poznej prizidani bio KOJ 1914, 103

pozòbati -am dov. **1. pozobati**: Prileteli szo fticski i 'zmáhno szo je pozobali KAJ 1870, 64; i prisle fzo fticze ino fzo je pozobale KŠ 1771, 42 **2. požreti, uničiti**: [Turki] nazáj pojduous po Vogerszkom szo páli vsze pozobali KOJ 1848, 74 **pozobajúouči** -a -e *uničujoč*: po sterom je vnogo jezér lüdih pozobajoucsi vöroboj vgássení KOJ 1848, 93

pòzój -ója m *zmaj*: i ovo eden veliki erjávi pozój je meo fzedem gláv KŠ 1771, 787; K dváživotnici se sliši pozój AI 1878, 30; štero fze vu pífzmi záto kácsja gláva i toga fztároga pozója vojszkúvanye zové KŠ 1771, 441; Vküp fztete vfzo moucs pozója BKM 1789, 126; Trucz Vrági, truczi pozóji SM 1747, 74; Trucz pozóji BKM 1789, 314

pozójni -a -o prid. *zmajev, zmajski*: Od moji rouk fzmrt pozójna zdaj bi zlo hodila sŠ 1796, 128

pozvánje -a s **1. klic, vabilo**: kak jefzo, a) te milofce pozvánje SM 1747, 36; Ár fzo nepo'zalúvani dári i pozvánje Bo'ze KŠ 1771, 474; Veliko je tvoje pozvánje KAJ 1848, 5; i pozváni vu ednom vüpanyi pozvánja KŠ 1754, 132; Naj váfz vrej dne vcsini pozvánja KŠ 1771, 627; Na trétyi dén od Filippovoga

moja KOJ 1845, 91 **2. poželenje, želja zlasti po zadovoljevanju spolne ljubezni:** Csi lze necsifzto mislejnye ino po'zelejnye vnašem fzcrci pobūdi KŠ 1754, 43; Ocsiscsávaj hūdo volo Zlžveczkoga po'zelejnya KŠ 1754, 258; fteri za tejlom vu po'zelejnya rú'znofzti hodijo KŠ 1771, 720; Náj bole fze fzkúsávamo od hūdoga po'selejnya KMK 1780, 30; Od telovnoga hūdoga po'selejnya KM 1783, 58; nafz kraj odvrcasūje od hūdoga po'selejnya SIZ 1807, 9; Prouti fztánoti more telovnomi po'zelejnyi KŠ 1754, 213; kaj vřzáki, ki fze zglédne na 'zeno kpo'zelejnyi KŠ 1771, 16; Vu Dūhi hodite, teda telovno hūdo pofeleinye ne dokoncfáte SM 1747, 20; Vmárjajte záto hūdo po'zelejnye KŠ 1771, 608; Cfí jafz telovno po'zelejnye hūdo, Vö fzcrcá vr'zem BKM 1789, 78; ino mojo zkvarjeno voljo, vu telovnom hūdom pofeleinyi bole nafzledūval SM 1747, 48; tejlo pa, po po'zelejnyi KŠ 1754, 164; pobegnovfi od na fšvejti vu po'zelejnyi bodoucsega fškvarjenyá KŠ 1771, 717; vřzáki dén vu náz vmreiti, inofze zhūdim pofeleinyem navkūpe vtopiti TF 1715, 33; Szkim pa nafle tejlo? Szhūdim po'zelejnyem KŠ 1754, 174; fšpádnejo vu vnouga nefzpačetna po'zelejnya KŠ 1771, 642; Záto je tá dáo i Boug vu po'zelejnyaj fzcrc fšvoji na necsifzoucso KŠ 1771, 449

poželeći -ějm dov. **1. poželeći, zaželeći:** Vágyni; po'seleti KOJ 1833, 180; Stere 'zivoucse fštvári tak nemremo po'zeleti KŠ 1754, 65; da bi právda ne právila: ne po'zeli KŠ 1771, 462; Naj blisnyega blága ne po'seimo KM 1783, 10; Ár lúbézen pejnez je vřze hudoube korén, ftera da bi niki po'zeleli zabloudili fzo od vőre KŠ 1771, 642; Szrebra ali gvanta fšam nikoga nej po'zelo KŠ 1771, 406; ali csi fzi i zvūnejsnyim delom po'selo doprneszti KM 1783, 146; Zatrūdo fze je E'fau, tak je po'selo lécsó KM 1796, 19; Ov mladéncz, Steroga duso Gofzpon Boug po'selo SŠ 1796, 166; Po'zeleli szo, i dao je prepelicze TA 1848, 87; Ne po'zelej tvojeга bli'znyega hi'ze KŠ 1754, 59 **2. čutiti željo zlasti po zadovoljevanju spolne ljubezni:** Odpovém sze telovnoj naszládnoszti, stero ovak vszi ludjé poprejck po'seleti znájo KOJ 1845, 91; Ne pofelei tvojeга blisnyega fene TF 1715, 17; Ne poselei tvojeга blisnyega fené ABC 1725, A4b; Ne pofelei tvojeга blifesnyega fené SM 1747, 46; Ne po'zeli tvojeга bli'znyega 'zené KŠ 1754, 64; Ne po'seli 'sené bli'snyega tvojeга KM 1790, 110; naj hūdoga po'zelávczí ne bojdmó, liki fzo i oni po'zeleli KŠ 1771, 509 **poželejőuci** -a -e

želelen: Po'seļeļoucsi [medstavek]: oh ha! ah! KOJ 1833, 113

poželivávati -am dov. **želeti:** Zdáj száma vidi, ka nyé mo'sá, steroga je tak trdno i dugo po'selivávála, vtrága delati KOJ 1845, 88 **poželivajőuci** -a -e **želeč:** Hedervári Palatin Králsztvo poselivajoucsi bi rad krála z-národa meo KOJ 1848, 57

požēnjati -am dov. **požeti:** Vertinya po'zenyaj 'zito i ograbláj krmo AIN 1876, 30

požėran -a m **kit:** Požėran (a czápa) je najvékša riba AI 1878, 31

požėrati -am nedov. **1. požirati:** 'Zabe, kacse i ribe jē, Stere prav po'žėrati vė KAJ 1870, 171; ki preczidjávate komára, kumilo pa po'žėrate KŠ 1771, 77; Vnogokrát vam je vas gút fšūjhe fšline po'sėrao SIZ 1807, 55 **2. sprejemati vase, uničevati:** fšmrt, Koga nájde, vřze po'sėra SŠ 1796, 127; Csi te vase grob po'žėra, Nezdojte KAJ 1848, 114; Ki po'žėrajo hi'ze vdovicz KŠ 1771, 142; Pekeo, dōnok ne mori, Vszigdár de je on po'fírao KM 1783, 298 **požėrajőci** -a -e **požirajőc:** Nescsejo tō szpoznati csinėcsi zlo, požėrajőcsi lūdsztvo moje TA 1848, 42

požėravec -vca m **požėruh:** Po'sėravec KMS 1780, A3

požėti -a -o prid. **požet:** I vrgao je te fšidėcsi na obláki fšrp fšvoji na zemlo: i po'zeta je zemla KŠ 1771, 792

požėnje -a s **požiganje:** V te hajt je bilou pri nasz opūsztsivanye, po'sgánye i klánye KOJ 1914, 105; meszto neszmilnoga razbijanya i po'sgányá na krsztsánszko krotkoszť váditi KOJ 1848, 10

požgati -žgém dov. **požgati:** Ár fcsé fšvejť zognyom po'sgati SŠ 1796, 46; Kak ogen po'žgė gōscso TA 1848, 68; je Salamonovo Czėrkev porūffo, i z-ognyom pou'sgao KM 1796, 73; Jeli je Boug nej z-ognyom po'sgáo Sodome KOJ 1845, 87; da szo klostre szporobili, po'sgáli KOJ 1848, 8; Ogen je vse na pepél požgao BJ 1886, 9 **požgėci** -a -e **požigajőc:** Bōg nas pride, ogen po'žgėcsi bode pred nyim TA 1848, 40 **pōžgani** -a -o **ožgan:** i vszáki pōžgan grátao AIP 1876, br. 6, 8

požirávati -am nedov. **požirati, uničevati:** Ár po'zirávate hi'ze vdovicz pod obrázom dugi molitev KŠ 1771, 76

požirávec -vca m **požrešnež:** Piánecz, po'zirávecz, fšziromák bode te zasfpanečz KŠ 1771, 50; Oblofzūhni po'zirávczí, ka bodte tam jeli BKM 1789, 450; Fararje szo neszrámni po'sirávczí KOJ 1845, 69

poživinčiti se -im se dov. **poživiniti se:** Nindi

bole, kak vu Witebergi szo sze lutheránje po'sivincsilí KOJ 1845, 70 **poživínčeni** -a -o *poživinjen*: Po tom po'sivincseni Ladiszlav IV. pá Kumaniánke k-szebi vzeme KOJ 1848, 40

poživiti -im dov. *poživiti, ohraniti koga*: Verno na méne fzkrb meo, Z-fzvoje fzmilenofzti, I dobrotivnofzti Do eti máo po'ziveo BRM 1823, 328

požmécáti -am dov. *otežiti*: Bráni náfz, da nafa fzcza za tejla nafega fzkrbliovofztyov ne po'zmécsamo KŠ 1771, 819; Kebzújmo vŕzi verno, Da kak ne po'zmécsamo, Zoblofzúnofztyom fzcze BKM 1789, 19 **požmécáti se** tudi požméchčati se -am se *otežiti se*: nedai, kai bi fze ete kris nad menom odviše posméhcál SM 1747, 56; Kebzújte, naj fze kak ne po'zmécsajo fzcza vála vu oblofzúnofzti KŠ 1771, 244 **požmécáni** -a -o *obtežen, stiskan*: Ár nefcsemo, ka bi neznali, kaj fzmó vó zmertúka po'zmécsani bili i vífe moucsi KŠ 1771, 529

požmečávati -am nedov. *oteževati*: i vám právdenikom jaj, kaj po'zmecsávate lúfztyo zneprenofenov 'zmécsavov KŠ 1771, 209

požmétiti -im dov. *otežiti*: Ki z-mrmranyem oprávla ono, on fzám fzebi po'smetí fzyoj 'sitek KM 1790, 18

požmètniti se -im se dov. *otežiti se*: Po táksem sze zdühávanye po'zmetné AIP 1876, br. 4, 7

Požon -óna m *Bratislava*: Czaszar z-armádiov szvojov pride do Po'sóna za volo Salamona KOJ 1848, 22

požónski -a -o prid. *bratislavski*: Te sze nyemi toti dovoli, ali navkúpe ga vu po'sonszkom szpráviscsi tak ob'sálíjo KOJ 1848, 85

požréči -a -e prid. *požrešen*: Jástreb Strašno je požréči AI 1878, 25

požréjni -a -o prid. *požrešen*: Vuk Jáko močna i požrejna stvár AI 1878, 9

požréjti tudi požréíti -žrém dov. **I. požreti**: Nyelni; po'srejtí KOJ 1833, 166; z-robczom vúsza zakrij, kak da bi ga steo po'srejtí KOJ 1845, 26; Vnocsi sze pa szova vr'ze na nyô i po'zré jo KAJ 1870, 57; Oštíjo taki po'srémo KMK 1780, 65; Jónáffa je pa Czet riba po'srila KM 1796, 81; liki erjújousi orofzlányi okouli hodi, ifzkajousi steroga bi pou'zro KŠ 1771, 713; ki iscesejo, kak hrjájavousi orozslánje, koga bi po'srli KOJ 1845, 86 **2. sprejeti vase, uničiti**: Csi bi te fzevit pun Vrágov bil, i náfz bi stel pofreiti SM 1747, 79; Csi me fcsé vrág po'zrejti KŠ 1754, 251; Gláfz veli znebéfz Ivani od Angyela knige vzéti i po'zrejti KŠ 1771, 784; Vŕze notri vŕzé po'sré te zemlé csrvou SŠ 1796, 70; I vzéó fzam te knige i pou'zro fzam je KŠ 1771, 785; Steri je

drúgoga csloveka bogáfztyo pou'zro KŠ 1754, 51; Nej ga je pou'zreo te kmicsni grob BRM 1823, 66; Naj neprávjio: po'zrli szmo ga TA 1848, 28; Bo'zo rejes pofzlúfajo, ki jo gláfzijo, Ka fzo fzfvefztyo po'zerli tak mejníjo BKM 1789, 203 **požréjti se** -žrém se *požreti se, uničiti se*: naj fze po'zré mrtelnofzt od 'zitka KŠ 1771, 536 **požréjti** tudi požíti -a -o *požrt, uničen*: ka je fzmrt po'zrta i 'zitek prinefeni KŠ 1754, 111; po'zrejta je fzmrt vu obládanyi KŠ 1771, 524; Preživari to požreto hráno po cajti nezáj v gobec goripistíjo AI 1878, 15; fzedem túcsni kráv, ali one fzo od drúgi kráfzki kráv posrejte KM 1796, 27

prág -a m *prag*: Limen Prag KMS 1780, A8b; Boug je nyim zapovedao pofárbati fzyoji dvér gornýi prag KM 1796, 35

prágski -a -o prid. *praški*: Túdi Húsz János, ino nyegov príateo Jerónim pragszki szta 'siva ze'sgana KOJ 1848, 51; púsztó sze je Gejza po Sz. Adalberti pragszkom Píspeki okrsztiti KOJ 1848, 11

práh tudi práih -a m **I. prah, zelo drobní delcí snovi**: Da bi prekléti teliko Lejt trpeli, Kak je práhá nakli BKM 1789, 453; I prájh fzo metalí na glavé fzyoje KŠ 1771, 800; Kak vóter nofzi prájh dalecs od zemlé BKM 1789, 186; i práh csi vouki mám BKM 1789, 201; Molte vszi vu práhi kŕecsécs KAJ 1848, 10 **2. zdrobŕjeni delcí česa**: Ž njénoga skorja se napraví práh AI 1878, 52; i zgoro je te áldov z-drvimi, z-oltárom, fzyprahom vrét KM 1796, 76 **3. zemlja, prst, minŕljivo človeško živŕjenje**: dai fze naiti Meni ki fzem praih, pepeu SM 1747, 90; Prájh bodes KŠ 1754, 75; Bo'se! ka fzam jafz zemla, prájh, i pepéo KM 1783, 180; Tejlo ífztina, kaj fzyprlmej, More prájh 'snyega bití SŠ 1796, 4; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti KAJ 1848, 7; Stere nász, práha szini Ednók vsze tálnike vcsini KAJ 1848, 109; te pofzlejdnýi cslovik na prájh gori fztáne KŠ 1754, 139; Morefze i néba fzypráhom Vjedinati KŠ 1754, 258; Gda tejlo fzypráhom posztáne KM 1783, 240

práhñiti -im nedov. *prhñeti, trohñeti*: etim je prepovidávála od mórjenoga mlado'zencza, koga gláva sze pod nyimi práhni AIP 1876, br. 2, 7; Ne je znao, kaksá erdécsa vúsza tam práhñejo AIP 1876, br. 2, 6

práhšec -a m *prašek*: Szvéti mi je vszáki práhsec v-nyé krili KAJ 1870, 164; mi daj I nyega vszáki práhsecz mirúvati KAJ 1848, 306

práhšnica -e ž *prašnik*: Znótra vu modrom cvétki je pét zlátó-'zuti szpicic (práhšnic) KAJ 1870, 102

- pràj** tudi prá prisl. *1. baje*: sze je tó'zila materi, ká je, prá, hrána jáko zbo'zna KAJ 1870, 44 *2. je rekel*: nego csákajo obecsanye Ocsé, fterozfte, praj, csúli od méne KŠ 1771, 341; ocsa! praj, hodte hitro vu ográdecz KM 1790, 38 *3. pravijo*: Pouleg járkov fze práj dr'zijo fticze nebefzke BKM 1789, 6; Eto fzo praj za ké fzam mrtev bio SŠ 1796, 8; Bogáfztvo, i' vrejdnofzt praj od Ocsé fzhája SIZ 1807, 2
- prájski** -a -o prid. *pruski*: I tak szedem lejt trpi prájski boj KOJ 1848, 110
- Prájz** -a m *Prus*: ino tak zná vszo prouti Prájzi posztavíti KOJ 1848, 110
- pránje** -a s *pomivanje, umivanje*: I vnouga drúga fzo, ftera fzo gori vzéli na zdr'závanye, liki pranyé pehárov i maflinov KŠ 1771, 122; Szamo zhránov i fzpítvinov i zrázlocsnim prányem KŠ 1771, 685
- prasé** -ta s *prase*: Malatz; praszé KOJ 1833, 164
- prásec** -sca m *prasec, prašiček*: tam v-ednom kouti praszczí jejjó KOJ 1845, 39; Mláde szvinyé sze praszci zovéjo KAJ 1870, 69; Szrbie praszce prineszéjo AIP 1876, br. 8, 3
- prasica** -e ž *prасica*: Kmetovszkomi csloveki goszpodsztko oblecsalo sze tak vdá, kak praszci zláto szedlo KOJ 1845, 35
- prásk** -a m *pok*: naj k-ednomi gvisnomi vrémeni zhamricsom na edno skér vdári i z-tém sze prászk zgodí AIP 1876, br. 1, 8
- práska** -e ž *spopad, nemir, upor*: Zaj, praszka KOJ 1833, 183; Zenebona; prászka KOJ 1833, 184; Komaj je Botskajova maszlácska prászka vtihnil KOJ 1848, 88; v-Hercegovini je prászka vövdáрила AI 1875, kaz. br. 3; stero szo protestantje i tatarje za Botskajove prászke vú'sgali KOJ 1845, 72; Med etov krúczovszkov prászkov Leopold I. z-szvejta odide KOJ 1848, 101
- práskanje** -a s *prasketanje, pokanje*: Odkec té rüm prászkanya AIP 1876, br. 3, 1; pren. pokes po ednoj veliki prászkanyi kralica z-országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3
- práskati** -am nedov. *prasketati, pokati*: Roppani; prászkati KOJ 1833, 170; pükse escse prászkajo AIP 1876, br. 9, 2 *praskajóuči* -a -e *praskajóč*: Odpérajó próti meni szvoja, liki prászkajócsi oroszlán TA 1848
- práščanje** -a s *prasketanje, pokanje*: Ali gda bi zacsúla ôzdalecs práscsanye KAJ 1870, 94
- práščati** -am nedov. *1. pokati*: on trószí jablan, Tak da nyemi praszcsi dlan KAJ 1870, 103 *2. jokati, tožiti*: Ti malo mocsnejší szo pa roké .. milo joukali, i práscsali eden za ocsa KOJ 1914, 130 *praščajóči* -a -e *prasketajóč, pokajóč*: vandrar, i hitro je vu hi'zo vdoro, med práscsajócese tramé KAJ 1870, 130
- prašiček** -čka m *prašiček*: Razkopali ga divji prascsicske TA 1848, 66
- prášnati** -a -o prid. *prašen*: sztolec, steroga vertinya, ali csí pobrizszati more, csí je gli nej prásnati KOJ 1845, 27
- práti** perém nedov. *1. prati*: Mosok, perém, prati AIN 1876, 18; Vu kühnyi pečéjo, kühajo, peréjo BJ 1886, 7; ribicske fzo pa vó odisli 'znyih vlaké práti KŠ 1771, 179; ino fzo nyihov gvánt práti SM 1747, 31 *2. umivati*: i jasz vu nedú'znoszti perém roké moje TA 1848, 58; Peri me fztve fzmrti znójom Vmójó fzkrádnyój poszteli KŠ 1754, 256; Peri me fztve fzmrti znójom Vmójó fzkrádnyój poszteli BKM 1789, 216; za ágnecca 29. krát, ki nálf fszvojov krvjouv peré KŠ 1771, 762; tvojo poniznoszt, z-ftere fzi nogé práo tvojim Vucsenikom KM 1783, 58; gda je Krifztus vucsenikom nogé práo KŠ 1771, 446; Vu dobri delaj fszvedoufztvo majoucsa, csí je fszvétim nogé prála KŠ 1771, 640 *3. močiti*: perém vszo nóc posztelo mojo, z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5 *práti se* perém se *umivati se*: I perém fze fzkrvjom Vó zKrifztusa tekocfom BKM 1789, 386
- práv** prisl. *1. prav, izraža, da je dejanje ali stanje v skladu z določnim pravilom*: kágda tou more biti, miszeu csloveca nemore prav razmeti TF 1715, 40; dabi mogli prav nale greihe odúriti SM 1747, 55; Dáj, naj fze te vcsimo vfzi prav fszpoznati KŠ 1754, 267; fzebi lúfztvo, fszprávlati, ftero bi ga prav csesztilo KŠ 1754, 11a; naj fze prav ktebi povrnémo KŠ 1771, 835; naj fze morem ponizno, i prav z-'salofztnim fszrczom fszpovedati KMK 1780, 105; ki fze naj 'nyim vu vfzem dobrom prav vjedina SIZ 1807, 7; pouleg sterih sze navcsimo po vogrszkom prav steti KOJ 1833, 1; Ono vasz vcsi prav szpoznávati Bôga KAJ 1848; obráz nyegov, gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; i bode národe prav ravnao TA 1848, 7; Bogme prav más, Bandi pajdás KAJ 1870, 10; recsi tak trbè na szillabe razlócšiti, kak sze ete z-vúsztt odpiranyem prav zgovárjajo AIN 1876, 8 *2. izraža visoko stopnjo*: Vcsini me Vu vfzem prav gotovoga BRM 1823, 7; prav dobro pogledni KOJ 1845, 100; Tecszasz je szvoje vojszke prav krepko na nouge posztavo KOJ 1848, 8 *3. izraža omejitev*: Ovo edna prav od méne Ne odide nevola, 'Ze na mefzto drúga pride BKM 1789, 316 *pravéj pravilneje, bolje*: Tambom pravé szpoznávao Bo'zansztva szkrovnosztí KAJ 1848, 193
- právdá** -e ž *1. zakon, predpis*: uu etih recfih

fztoy vľza právda ino vľzi Profětye TF 1715, 18; Dabi právda tvoia moi troust nebila SM 1747, 31; Právda je nam voj bila k-Krifztusi KŠ 1754, 70; Tô je právda od Bôga dána KAJ 1870, 55; Po táksem vszáka právda po poszlavci od národa szprávlena AI 1875, kaz. br. 2; Zakai zprávdé nyé dela TF 1715, 19; kai jaľz neimam moje praviczé, stera je zprávdé SM 1747, 21; po prefztopenyey pa te právdé Bogá fzramotis KŠ 1754, 157; Ki ľzo Izraelitánczi, kih je fzinovcsina i dika i zákonye i právdé dánye KŠ 1771, 467; Moja rana je nevola, Stero mi dén nous fzprávla Právde moucs BKM 1789, 14; Grejhe tvoje pouleg Sz. Materé Czérkvi právdé vadluj KM 1790, 111; ľteri pouleg nyegove fzvěte právdé 'sivějo SIZ 1807, 8; i ka sze právdé zapôvidi gvűsno doprneszějo AI 1875, kaz. br. 2; ľteri gucusi prouti ľzvojemi brati prouti právdí gucusi KŠ 1754, 56; 'Zena je zvězana kprávdí tecsáfz, dokecs nyé mou'z zivé KŠ 1771, 504; vendar moro merkati, da tou csiněcsi prouti právdí piszanya, naj nesztanovitnoga rázuma nezrokűjejo KOJ 1833, 58; Po právoj vőri po Jefuľfi Kriľtuľfi, kiezanáz právdo pravicsno napuno TF 1715, 20; polľzao je Boug Sziná ľzvojega vćfínyenoga pod právdo KŠ 1754, 115; Dőnok, csi králeľzko právdo doprnáfate pouleg piľzma KŠ 1771, 748; Zakaj je vrgao Boug nalfá mislejnja, i po'seľejnja pod právdo KMK 1780, 46; Bo'zo právdo ľzam jaľz napuno BKM 1789, 18; Ti szi takso naprěpolo'zenoszt, stero kráľszka vola nescese za právdo posztavití AI 1875, kaz. br. 2; Nego vu právdí Gofzpodnovoi fze vefzeli SM 1747, 92; Ti fze vprávdí váľis KŠ 1754, 157; Liki je piľzano vu právdí Gofzpodnovoj KŠ 1771, 169; Nego vu Právdí Jehove má radoszt szvojo TA 1848, 3; za volo zasľľufěnyá kriľtuľfa Jěfuľfa, pravicsni poľztánemo pred právdov Bosjov TF 1715, 24; dabi on one, kteri ľzo pod Právdov bili SM 1747, 10; ľteri ľzo pod právdov bili KŠ 1754, 115; Ár ľzte nej pod právdov KŠ 1771, 460; ár fze ono z-Bo'sov právdov protivi SIZ 1807, 9; Právde sze po szpráviscsi dogotovijo AI 1875, kaz. br. 2; Orszácsko ládanye od kráľa potrdjeni právd sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; vľzáko ľűľztvo je melo poľzebne právdé, i návade KM 1790, 90; Csi miniszterium kaj za právdé 'zelé posztavití, eto kak podsztavo more polo'ziti AI 1875, kaz. br. 2 **2. pravica:** Ne bode tam nigďar právdé SŠ 1796, 151; Jaľz hocľem moja právdo vu nyih pamet polofíti SM 1747, 18 **3. spor, prepír:** Per; szvája, právda KOJ 1833, 168; Bougsa je krátka szpráva, kak duga právda KOJ 1845, 12; Ti szi moja právdo vő szpelao TA 1848, 7; 'Ze

tak je doľzta zmenkanya med vami, kaj právdé máte med ľzebom KŠ 1771, 500

právdati se -am se nedov. *pravdati se, prepírati se:* Pojte 'ze i právdajmofze KŠ 1754, 210; Gda ľze bode právdao, naj fze obláda KŠ 1754, 147

pravdedávec -vca m *zakonodajalec:* Eden je právdedávecz, ki je zmo'zen KŠ 1771, 752; Juda je moj právdedávecz TA 1848, 91; Nas Gofzľpoud, Právde Dávecz KMK 1780, 12

pravdeládnost -i ž *parlamentarizem, demokracija:* Tô je pravdeládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; V táksih országaj gde meszto pravdeládnoszti ednoga csloveka vola sze more dopuniti, tam je szamoládnoszt AI 1875, kaz. br. 2; Po pravdeládnoszti kralszki jus neobtrditi AI 1875, kaz. br. 2

právděni -a -o prid. **1. praven, zakonski:** Nika drűgo nē je szvéto hi'ztvo, I praveni sztan 'zitka obsinsztva KAJ 1848, 317; 3. vnougim plemenítasom brezi právděnoga zroka je imánya szpojěmao KOJ 1848, 45; Csi vu právděnoj priszegi Bogá na ľzvedouľztvo zověmo KMK 1780, 40; Csi ľzo ľze .. obsine vu praveni dugoványaj nej ľtele vjedinati KM 1790, 90 **2. sodni:** I zapovedao ga je vu Herodefovoj pravenoj hi'zi varvati KŠ 1771, 416

právděnica -e ž *sodiščě:* Teda ľzo vitězje poglavára vzěľi Jezufa vu právděniczo KŠ 1771, 94

právděnik -a m *pismouk:* I eden 'znyih právděnik opita ga KŠ 1771, 74; Farizeuske pa i právděniczke ľzo tanács Bo'zi zavrgľi KŠ 1771, 189; Odgovorěcsi pa niki zmed právděnikmi ercsě nyemi KŠ 1771, 209

pravděnjé -á s *pravdanje, tozarjenje:* Od právděnyá pred nevernimi vládňikmi KŠ 1771, 499

právděno prisl. *prav, pravidno:* Známopa, ka je právda dobra, csi ľto 'znyouv právděno 'zivé KŠ 1771, 634; Csi bodes ľze pravděno boro, vzemes nepovějhnyeno dike korouno KM 1783, 218

pravde-pòdstava -e ž *zakonski predlog:* je proszilo, naj sze eta právděpodsztava zavt'ze AIP 1876, br. 2, 3; Csi pa velikási edno právděposztavo ponácsisajo AI 1875, kaz. br. 2; ete dnih szo nistere právdě-podsztave pred poszlavce hi'zo polo'zene AI 1875, br. 2, 2

pravdevučiteo -ela m *pismouk:* Gori ľztanovľi pa niki Gamáľiel právděvucsiteo KŠ 1771, 356

právdívati se -ijem se nedov. *pravdati se, tožiti se:* Szmej ľze ľto zváľz, ľteri kákse delo má prouti drűgomi, právdívati pred nepravicsnimi ľzodczí KŠ 1771, 499; Nego brat ľze zbratom právdíje KŠ 1771, 500 **pravďuvájouči**

se -a se -e se *pravdajoč se, prepirajoč se*: Miháo Archangyeo pa, gda bi fze zvrágom právdúvajoucsi pregovárjao KŠ 1771, 758

pravdoládanje -a s *zakonito vladanje, samostojna vlada*: Becski bank je nemskoj vladarsztvi vu 1866-tom leti, prvle, kak je nase právdoládanye nezáj posztávleno, 80 millionov rainskih poszodo AIP 1876, br. 11, 1

pravdosklènja -e ž *zakonodaja*: Orszacsco szpráviscse Deák Ferenca zaszlú'zenoszt 'zelevsi obvarvati, etoga velikoga sziná szpômenek je vu právdoszklenyi AIP 1876, br. 3, 2

pravdospunénje -a s *izpolnitev zakona*: Jezusa právdo-szpunenye KAJ 1848, 73

pravdoznáncz -nca m *pismouk*: Zenáfa právdoznáncz kmeni posli KŠ 1771, 661

právi -a -o prid. *I. pravi, resničen*: Vörjem kaje Jefus Krifstus právi cslovik TF 1715, 22; Právi bog, i pravi Cslovik SM 1747, 11; Ár je vřzáki právi křfztsenik du'zen profziti KŠ 1754, 177; da bi pořzvedocso, ka je Krifzstus právi Melfiás KŠ 1771, 160; preodicseno Szvéto Trojsztvo eden právi Boug KM 1783, 1; Düh řzvéti, Ki je eden Boug právi BKM 1789, 13; on je nafs právi priáteo KM 1790, 48; Ono nam je kincs nas právi KAJ 1848, 3; ino vřzega řzvétoğa piřzma práva řumma TF 1715, 10; kai je pravo Kristussevo Teilo, ino práva kerv SM 1747, 30; Ifztina je, ár práva vóra nemrebiti KŠ 1754, 82; Ka práva řzvéta Mati Čzerkev oblářt má KMK 1780, 81; Práva je řzvéta rejs Bo'za BKM 1789, 2; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; Práva Krisztusova Čérkev je pa rimsko-katolicsánszka KOJ 1845, 75; Krifstufľa právo Tejlo nám greifnikom kjeifztvini TF 1715, 43; kai je vu řzvétom Sacramentomi právo Kristussevo Teilo SM 1747, 30; Právo i 'zivo Bogá řzpoznanye KŠ 1754, 15; obrizávanye řzrczá je právo obrizávanye KŠ 1771, 452; Právo řfiszto řzrcze, Ono fze prav pripravla BKM 1789, 13; Kakoli je pa právo v-oni prvi peřzmaj BRM 1823, II; Právo Křfzcsanzftvo BRM 1823, VI; Právo křsztsanzstvo KAJ 1848, VI; teda zaiřztino od právoga Bosjega návuka zabloudi TF 1715, 3; te řzvéti Sacramentom právoga Teila křzebi vzemem SM 1747, 49; Szkáksega krúha? Szprávoga zmele i zvodé KŠ 1754, 202; nego, csi řzprávoga řzrczá vřze zhája KŠ 1771, 438; nego li tifzto, řtero řzprávoga řzrczá zhája BKM 1789, 7b; Ki zcsifzta i zpráva řzrcza BKM 1789, 123; niti sze soularje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; blagoszlovnomi czvétki

právoga křsztsanzstva na vugoden odraszek KAJ 1848, X; i řzpeřvajte vszi, ki szte právoga řzrczá TA 1848, 25; řterim fze Decza řivi ino vpráve vóre poznányi kreipi TF 1715, 6; Dabi mi řzkvárjenye z-práve pokoure řzpoznali SM 1747, 20; řzprávlas řzam řzebi řzrd te práve řzoudbe Bo'ze KŠ 1754, 75; jálnofzt oni, ki řzo od práve csifzte křfztsánřzke vóre kraj zavdarili KŠ 1771, A2b; ki řzi tvójim řzlugom vu vadlúványi práve Vóre dopúřzto KM 1783, 11; Ti řzi Düh práve krotkofzti BKM 1789, 129; on naj vuvřzem dobra példa práve pobo'snofzti bode hi'si řiz 1807, 9; Hvála boidi jednomi, právomi troifzti SM 1747, 86; lidjé, řteri fze kprávomi vadlúvanyi dr'zijo KŠ 1754, 130; vodi řz-tvoim dühom řřfztvo napot právi SM 1747, 90; Szamo ednoga právoga Bogá KŠ 1754, 149; Ár řzo vřzi za právoga proroka meli Ivana KŠ 1771, 139; Ki odkúpi te czéli řzvět, I dá nyemi právi pořzvět BRM 1823, 3; malolejtnoszt sze nyim je zdeřla za pravi esasz nyou nazáj pograbití KOJ 1848, 8; zato vucsi te greisnike na pravo pout SM 1747, 93; 'sitek goriládúvati, je vřejdnoszt za ednoga právoga Szlovena KOJ 1833, VII; Povéksaj vu meni právo vóra KM 1783, 6; Boug dář mednyiva právo-csifzto řübeznořt řiz 1807, 6; ako Tebé na právo krifstufľevo poznánye pripela TF 1715, 9; Milofcso na právo vörvanye SM 1747, 2; kakti je med 'Zidoszkim národom řzvoje právo vadlúvanye meo KŠ 1754, 11a; I grúnta právo křsztsanzstvo KAJ 1848, 9; Za stere bodo te vřzi řzvéczí molili vu pravom vřeimeni SM 1747, 95; i řztoji vprávom 'řivom Bogá řzpoznanyi KŠ 1754, 142; Vörmo Vu Bo'řjem pravom řzini BKM 1789, 6; da skolniczke dú'snoszti naj nezamüdi v-právom vřejmeni řzpuniti KOJ 1845, 4; Po právoj vóri po Jefuřfi kriftuřfi TF 1715, 20; Csloveka, řteri je po Bogi řztvorgen, vu pravoi praviczí SM 1747, 5; Vřzi verni, řteri zetoga řzvejta vu právoj vóri vó preminéjo KŠ 1754, 143; naj vprávoj bojznořzti 'řivémo KŠ 1771, 837; Da nářz vu právoj vóri, Zdr'zi vszigidár vu méri BKM 1789, 14; Ravnaj nářz po právoj pöti BRM 1823, 2; mou's ino 'řena, řzta du'sna vu právom jedinřzti 'řiveti řiz 1807, 10; Prifztoupom knyemi řzřvám řzrczom KŠ 1754, 136; I řz-právím bláj'senzftvom teda te darüje řř 1796, 11; nego escse řzprávov pokourov KŠ 1754, 216; nas právi Otsa i mi řzmo nyegovi právi řzřinovje KŠ 1754, 153; Kákři řzo zvúna právi Apofťolje KŠ 1771, 534; Právi verni křsztsanye BKM 1789, 12; Prednje nogé so práve lopate za kopanje AI 1878, 10; Od Gofzpon Jezus Krifztusa vřzejm právím

dúševnim pafztérom dána moucs KŠ 1754, 193; fzem Jánosa Ivana zváo, fztáre práve Szlovene nafzledúvajoucfí KŠ 1754, 9 **2. desni:** tó je te szkrágnyi levi i te szkrágnyi právi sztran AI 1875, kaz. br. 2; takrávno fz-práve fztáni je fztála liki zidina KM 1796, 36; Nasa tábla stiri küklé má, dvá kre práve i dvá kre léve róke KAJ 1870, 9; Szkrágnyemi právomi sztráni sze szlisijo 25 AI 1875, kaz. br. 3; právo rokou na cselo polo'sivlí právi KMK 1780, 9; Jožek je potom svojo právo rokô Ferkeci dao BJ 1886, 6; i odfzekao nyemi je to právo vúhou KŠ 1771, 248 **3.** v zvezi **pravo pisanje črkopis:** Ka je právo Piszanye KOJ 1833, 10 **pravéjši -a -e boljši, pravilnejši:** Radofzt mi je tem fztatkejsa, Kem bole je pobo'znejsa, Pravejsa, zahválnejsa BRM 1823, 203 **právi -a -o sam. pravični:** Ár on lübi te práve, Odürjáva gizdáve BKM 1789, 16

pravica -e ž I. pravica: Naj sze tákse právde szkoncsajo, pôleg stere sze pravica lehko i na hitroma nájde AI 1875, kaz. br. 1; kaibi mi naffega blisnyega hífe ne pošeleli, ani pod fzpoufzobom pravice TF 1715, 17; vogrszki Ország má pravico od nász terjati KOJ 1833, X; Budo, ki sze je tecsasz vu nyegove prejdnye pravice zaletó KOJ 1848, 4 **2. pravičnost:** dabi ni vu nyem pravica bili SM 1747, 12; i vó fze fcfífzti krivicza i prnefzé fze vecsna pravica KŠ 1754, 120; kapa, liki bi zpráve bila pravica KŠ 1771, 563; Bojdi nám nasa pravica BKM 1789, 2; Steroga je polftzavo Boug fzmilenofzti po vóri nyegovoj krvi na pokázanye pravice fzvoje KŠ 1754, 136; Dicso bom Goszpodna za volo nyegove pravice TA 1848, 6; da grejhe ofztavivlí pravici 'zivmo KŠ 1771, 705; Dabi vu etom vreimeni, pravico fzvojo pokazal SM 1747, 17; Obrvim, gda je Riktar grátao János, i réd, i pravico je zácsao dr'sati vu véfzi KM 1790, 68; Oh Bôg, vcsi me tak vfzákomi Na pravico 'zivetí, Kak ednomi BRM 1823, 385; koteri vu fzfvefzti ino vu pravici pred Bougom fivé TF 1715, 33; novoga Csloveka, fteri je po Bogi fztvorgen, vu pravoi pravici SM 1747, 5; Vpravici, méri i radofzti Dúhá fzfvétoga KŠ 1754, 142; Ar je fzád Dúhá vu vfzój droubti i pravici i ifztini KŠ 1771, 584; Kralújes zmofzno vpravici BKM 1789, 137; Naj vecs gréhi nefzlú'zimo, Nego v-pravici hodimo BRM 1823, 3; I on de szôdo po pravici TA 1848, 7; Ár je bougse malo fzpraviczov, liki vnogo noteridejnye znepráviczov KŠ 1754, 53 **3. opravičenje:** Krifztus gori je fztano za pravico naffó KŠ 1754, 110; Krifztus je dnefz fztano, Nám na pravico BKM 1789, 104

4. pravni zakon: Bilá fzta pa pravicsna obá pred Bougom hodécsa vu vfzej zapovidáj i praviczaj Gofzpodnovi nepokárana KŠ 1771, 161; Jezik je Domovine náj dragsi Kincs, ár sze po nyem eden národ od toga drügoga potrdjáva vu szvoji lasztivni praviczaj KOJ 1833, VIII; z-vogrszkimi praviczami sze bránis KOJ 1833, XIII **5. resnica:** ár je Boug vekivecsna pravica KMK 1780, 5; Boj nam pôt, 'zitek, pravica BRM 1823, 2; fzmó vidili nyé Diko, fziná od Otza, puno milofcse, ino pravice SM 1747, 11; la'zecz je, i pravice nega vnyem KŠ 1771, 727; Od Krífztsánfzke Pravice KMK 1780, 88; Oh Boug lübiteo pravice KM 1783, 11; dabi 'ze rad glédo lice, Bom li csako fzpravice BKM 1789, 234; On boj Vszêm voj Z-dúsne kmicze, na pravice visni poszvét KAJ 1848, 10; dabi mi grehom odmerli, i pravici fiveli SM 1747, 13; naj nafe grejhe fzpoznamo i po vu Krifztufí vóri na vekivecsno pravico pridemo KŠ 1771, 830; Naj bi fzvojega vcsenyá pravico ocsivefzno tomi fzfvejti pokázao KMK 1780, 17; Raszpresztri pravico tvojo nad onimi, ki szo právoga szrcza TA 1848, 29; povejm vam pravico, nebom vam gücsao nikakfe féle frliczo SIZ 1807, 3

pravičen -čna -o prid. pravičen: a ni eden cslovik pravičen ne poftzáne TF 1715, 19; Dober, i pravicsen je Gofzpod SM 1747, 93; Vfzáki veren i pravicsen cslovik KŠ 1754, 138; Oh Jezus, ti pravicsni ágnez KŠ 1754, 235; Ocsa pravicsni KŠ 1771, 324; Ár csi je Abrahám zdejł pravicsen vcsinyeni KŠ 1771, 454; Ka je Boug pravicsen Szodecz KMK 1780, 5; Ja szem szám Boug pravicsni BKM 1789, 14; Ofzoudi Boug pravicsen BKM 1789, 19; Ár je Gofzpod pravicsen TA 1848, 9; fzeje zamé na krifnom drejvi preleijalo nego pravicfna nyegova kerv TF 1715, 40; i zapovid je fzfvéta i pravicsna KŠ 1771, 462; je pravicsno kriftuffevo Telou terpelo TF 1715, 40; Pravicsno 'zivlejnye fzfzvojom iménom KŠ 1754, 21; ka je dobro i pravicsno dugoványe SIZ 1807, 10; Nei náz je Krifstus zvelicfau za naffega pravicsnoga dela volo TF 1715, 32; i fzfpravicsnoga vó fzlú'zenyá fzfvétí Sakramentomov KŠ 1754, 131; idem ktomi pravicsnomi vrácsi KŠ 1754, 234; on fzám pravicsnoga vcfini onoga, kteri je SM 1747, 17; mámo zagovorítela pravicsnoga KŠ 1754, 104; i publikánuske fzo pravicsnoga pravili Bogá KŠ 1771, 189; racsuna, fteri fze od pravicsnoga racsuna loutfí KM 1796, 135; Tak glászijo vradoszti, – Vu vsem pravicsnoga – Mojega Gofzpodna BKM 1789, 7b; Ne fzoudite pouleg videjnya, nego pravicsno fzoudbo

szoudite KŠ 1771, 289; i jeľzmo vtom pravicsnom vľzini nyegovom KŠ 1754, 99; pred pravicsnim szodczom bomo sztáti mogli KŠ 1754, 118; i vi vľze te szvoje z-pravicsnim trůdom hráni SIZ 1807, 10; pravicsni pozftánemo pred právdov Bosjov TF 1715, 24; Zđai fe szmo mi pravicsni po vóri SM 1747, 17; Bilá szta pravicsna obá KŠ 1771, 161; delavezi te právde szo pravicsni pred Bogom KŠ 1771, 436; Ar szo ifztinfzke i pravicsne szoudbe nyegove KŠ 1771, 800; Naj Bogá pravicsne vucsítele profzijo KŠ 1754, 218; Obdersi nám pravicsne pasztire ABC 1725, A6b; i náľz za pravicsne vó nazvejľzti KŠ 1754, 136; ka fze je czilou i popolnoma za pravicsne pred Bogom dr'zimo KŠ 1771, 442

pravičnejši -a -e pravičnejši: i te pravicsen naj bode efce pravicsnejľi KŠ 1771, 808; nai fze Vóra valsa pravicsneifsa, i drága naide SM 1747, 29 **nájpravičnejši -a -e najpravičnejši:** ki fzi náľ pravicsnejši vu tvojem obečanyi KM 1790, 107 **pravični -a -o sam. pravični:** Te pravicsni bode ľzvoje vóre sivo SM 1747, 19; Teda bodo fze ti pravicsni ľzvejľteli KŠ 1754, 140; ár te pravicsen bode zvóre 'zivo KŠ 1771, 562; ľtera je preľijána na zemlo od krvi Ábelove toga pravicsnoga KŠ 1771, 78; ni greisniczi vu ľzpravicsi ti pravicsni SM 1747, 92; Ti pravicsni cseľzt KŠ 1771, 474; ľtera szo poľtena, ľtera szo pravicsna, tá premislávajte KŠ 1771, 599; Ár ocsi Gofzpodnove szo nad pravicsnimi KŠ 1771, 709; nikaj nejmas ti zonim pravicsnim KŠ 1771, 94

pravično prisl. *pravično:* Akofze Bosja ľzvéta reics cľľzto ino pravicsno gláľzi TF 1715, 27; ali lon, nyim pravicsno naj vó dájó KŠ 1754, 221; Kakda fze Bo'za rejcs csifzto i pravicsno gláľzi KŠ 1754, 157; Ár je pravicsno pri Bougi nazáj plácsati onim znevolami KŠ 1771, 626; Teda plácsa pravicsno, Vízákomi kak je 'zivo BKM 1789, 7; Pred obcsinov ľzta pravicsno, i drefzélno pripovidávála KM 1790, 62

pravičnost -i ž pravičnost: rávno tak je tůdi po ednoga Praviczi, pravicsnofzt fitka na vľzeh ľůdi prisla SM 1747, 8; Ár je kment pravicsnofzt ti ľzvécov KŠ 1771, 801; Pravicsnofzt BRM 1823, VI; Pravicsnoszt KAJ 1848, VII; Pravicsnofzti návuk naprej dáva KŠ 1771, 558; Ti szódis vsze pôľeg pravicsnoszti KAJ 1848, 10; vórvao je pa Ábrahám Bougi i zracúnano nyemi je bilou za pravicsnofzt KŠ 1771, 749; Poszľühni, Goszpodne pravicsnoszt TA 1848; Bôg nas, ki vsza ravnas v-pravicsnoszti KAJ 1848, 10; Szamo zhránov i zrzłocsnim prányem iľztelovnimi pravicsnofzti KŠ 1771, 685

pravilo -a s pravilo, vodilo: Záto je nájbolše eto pravilo BJ 1886, 3

právipis -a m črkopis: Jaz tůdi to misľzim, ka de bogse vsze szlovenov nůcani pravipisz, ár vsze de ji vecs le'zê cstelo AIP 1876, br. 10, 8

právití právim nedov. **I. praviti, govoriti:** Ár, ká fze ľzkrivoma godijo od nyih, grdou je efce praviti KŠ 1771, 584; Margéca, zácso praviti, pa sze AI 1875, kaz. br. 7; po vóri právim, pravicsen pozftáne cslovik TF 1715, 19; Zaifztino právim tebi KŠ 1754, 143; ľľztino právim vu Kriľztuľi KŠ 1771, 467; Právis kaifzo Bosje ľzvéta zapóveidi napilźzane TF 1715, 12; Zakaj právis nám, i nej, meni KŠ 1754, 167; Szvéti Pavel na pervom táli tak právi TF 1715, 3; Od etih zapóvidi právi Goszpod ABC 1725, A4b; Od etih zapóveidi právi Gofzpoud SM 1747, 46; Leľhko záto, ka tvoľ nepriáteo právi, ka KŠ 1754, 10a; gde a) právi, ka je a. Áronľzko puno zmenkanya KŠ 1771, 670; právo rokou na cselo polo'sivľi právi KMK 1780, 9; Drůgi csednejľi pojbar právi nyemi KM 1790, 18; Tou tak právi Kriľztus pri Mátaji SŠ 1796, 8; Zaka právi te neveren preklétsztvo na Bôga TA 1848, 8; No, no právi Jo'zef szmejóm AI 1875, kaz. br. 7; Ka tebi vučitel právi ali káže BJ 1886, 5; Tak vcfimo ino právimo mi TF 1715, 19; ľz. piľzmo, ľtero mi právimo, ka je od zacseťka csifzto obdr'žano KŠ 1771, A2b; i dōnok právis KŠ 1754, 20; Kakda právite dūsi mojoj, naj leti na goré TA 1848, 9; te dobi kai one obeicľejo ino právio TF 1715, 44; Jaj onim, ľteri to hůdo dobro právijo KŠ 1754, 56; I po Proroki to pravio, Kaj Szina scsé vó pozľlati BRM 1823, 3; Vnogi právijo: Sto nam szká'ze gda dobro TA 1848, 4; Hercegovinanci, kak ete dni glászi právijo AI 1875, kaz. br. 3; Nepravi nikaj vučiteli BJ 1886, 5; I csi bode vama ľto kaj pravo, povejta KŠ 1771, 67; Vnogo ji bode pravilo vonom dnévi KŠ 1771, 23; Ár ovo vľzi národí Blaj'zeno do me pravili BKM 1789, 16; Glédali szo záto eden na drůgoga vucseniczke, dvojęcsi, od koga bi pravo KŠ 1771, 312; Ár i po'zeľjnya ne bi znao, ka je grejh, da bi právda ne právila: ne po'zeli KŠ 1771, 462; I ne ľtimajte efce kaj bi pravili vu ľzebi KŠ 1771, 9; i kricsao je govorécsi: té je bio, koga ľzam pravo KŠ 1771, 265; tou ľzi iľztino právila KŠ 1771, 275; Pravo je záto Jezus KŠ 1771, 293; pravo je Lajos KM 1790, 20; Ádami je pa pravo KM 1796, 7; Boug je pravo SIZ 1807, 7; ono, stero je Boug mládomi ľüstvti pravo KOJ 1833, VII; Vnogokrát nyemi je oča pravo, ka BJ 1886, 8; právila je: jafz ne vejm, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Mati etak je právila dejteti KAJ 1870; Jo'zef – právla 'zena AI 1875, kaz.

br. 7 **2. imenovati, imeti koga za kaj:** Jezus nyemi je pa erkao: ka me právis dobroga KŠ 1771, 133; Pilátus pa veli: koga právite krála 'Zidovfzkoga KŠ 1771, 152; je pitao vucsenike fzvoje koga me právijo lidjé biti KŠ 1771, 127; i publikánuske fzo pravicsnoga pravili Bogá KŠ 1771, 189; vrági dávamo i nyega fztvoritela etc. právimo KŠ 1754, 17 **právití se** právim se **1. imenovati se:** eden zti dvanájlzet, ki fze právi Judas Iskariotes KŠ 1771, 88 **2. praviti se, govoriti se:** ka fze vu nyegovoj naturi od nyega právi KŠ 1754, 16; onim pa, ki fzo zvúna, vu prilikaj fze nyim vfza právijo KŠ 1771, 112 **právléní -a -o govorjen, povedan:** Lúfztvo je pa zednákov pámetjov pofzlúfalo ona, ftera fzo od Filippa právléna KŠ 1771, 364; ka fzo vfza ona, ftera fzo vu Proroczki Knigaj, ali od Krifztofuffa právléna KM 1796, 84

právo prisl. *prav, pravilno:* ne bosfze mogel pravo fzpovedati SM 1747, 82; dáj mi tvojo milofcso Gofzpodne, naj morem právo po'salúvati moje grejhe KMS 1780, A6b; Dáj naj fztebom právo lúbim Jezuffá KM 1783, 239

právosť -i z pravilnost: i továrisi szpoznana nyé právoszt KOJ 1845, 132

prázen -zna -o prid. **1. prazen, v katerem ni ničesar:** i Zemla je bila púfztna, prázna SM 1747, 3; i nyidva mo'snyja je prázna ofztánola KM 1790, 26; Geto fzo temniczo prázno najslí KM 1796, 120; ino szvojo prázno zemlo z-Ruszmi oblúdivítiti KOJ 1848, 10; pren. od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; od greiha prázen biti nemore SM 1747, 42; i odpofzlali fzo ga práznoga KŠ 1771, 139; Ár eta vu vami bodoucfa i obiljávajoucfa ne pofztávijo váfz prázne KŠ 1771, 717; Ne púfzti náfz brezi dára, Prázne od licza tvojeja BKM 1789, 125 **2. ki ne izhaja iz stvarnih dejstev:** Nifcse váfz naj ne zapela fzfprázniimi ricfsmi KŠ 1771, 583 **3. ki ne predstavlja prave, resnične vrednosti:** Ne bojdmo po'zelávcezi prázne dike KŠ 1754, 61; da fze nevolno lúsfztvo li fzfpráznov nyega vórov hváli KŠ 1754, 4b **4. prost, ki je brez obveznosti:** Rad je steo v-práznih vóraj dobre knige KOJ 1845, 5

práznicá -e z prešuštnica: Záto za 'zivoucsega mo'zá práznicza fze bode zvála KŠ 1771, 461; Záto Krifztofufve kotrige vcsinim práznicze kotrige KŠ 1771, 500

prázniť -a m prešuštnik: Naj fto ne bode práznik, ali nefznáj'zni, liki E'zau KŠ 1771, 695; kaj vfzáki práznik, ali necsifzti nema órocsine vkrálefztví Krifztofufvom KŠ 1771, 583; Kára, k fzo práznika nej vó vrgli KŠ 1771, 489; kaj

publikánuske i práznicze bode pred vami slí vu králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 70; Jaj prázniki KM 1783, 286; tvoj szin, ki je tvoje 'zivlejnye fzfprázniiki pojo KM 1783, 224; i z-prázniiki más obcsinsztvo TA 1848, 40

prázniť -im nedov. prazniti: Úritni; úresitni, prázniti KOJ 1833, 179

praznivi -a -o prid. prešušten: Ár, kikoli fze fzrameslúje mené i recsi moji vu etom národi praznivom KŠ 1771, 128

práznoť -i z prešušstvo: Sz-fzrczá fzhájajo .. práznofzt KŠ 1754, 72; Práznofzt pa i vfzáka necsifzoucfa fze naj ni ne imenuje med vami KŠ 1771, 583; Práznofzti lotrie ti krotó varuifze SM 1747, 88; zdr'závajtefze od práznofzti KŠ 1754, 70; i nej fzo fze povrnoli od necsifzoucse i práznofzti KŠ 1771, 552; Ár je eta vola Bo'za, naj fze zdr'závate od práznofzti KŠ 1771, 619; Vu práznofzti zapopádjena 'zena fze pred Krifztofufa pripela KŠ 1771, 291; tvo radofzt ti más V-velikoj práznofzti SŠ 1796, 9; Ár od znoutra z-fzrczá cslovecsega zhájajo práznofzti SŠ 1796, 124

praznůvati -ůjem tudi praznivati -ijem nedov. prešuštvovati: Szkim je nej fzlódobno práznivati KŠ 1754, 43; fterikoli odpifzti 'zeno fzfvojo, vcsini jo praznůvati KŠ 1771, 16; i fzfám dónok praznůjes KŠ 1771, 436; kikoli vzeme fzi drúgo, praznůje prouti nyej KŠ 1771, 133; Ne praznůh TF 1715, 15; Ne praznůh ABC 1725, A4a; Ne praznůh SM 1747, 45; Ne praznůjh KŠ 1754, 42; Ne praznůjh KŠ 1771, 748; ne praznůj KŠ 1771, 478; Ne praznůjh KMK 1780, 35; Ne praznůjh KMS 1780, A5; Ne praznůjh KM 1790, 110; Niti ne praznůjmo KŠ 1771, 509; Sészta prepovejda, naj ne praznůjemo KM 1783, 275; Stogodi fze zglédne na 'zenfzki fzfpol, 'zeje praznůvao 'znyim KŠ 1754, 43; 'ze je praznůvao 'znyom KŠ 1771, 16 **praznůvajouči -a -e prešuštvujoč:** Te zmácsiho v praznůvajoucsi fze fzfprávičfca vó vr'ze KŠ 1771, 498; eta 'zena je zapopádjena ocsivefzno praznůvajoucfa KŠ 1771, 291

prážiti se prážim se nedov. *z ognjem odstranjevati ščetine:* Szvinya Zabodnyena sze prá'zi, ali z-kropom popári KAJ 1870, 69 **pražéti -a -e žgoč, pekoč:** od vodé i vszáke pitvne sze nyemi grozilo, i dónok ga je nesztanoma pra'žécsi 'zij mantrao KAJ 1870, 41 **práženi -a -o opečen, žgan:** Pri vodáj serezje ftic samrijo, I od tráka szunca prá'zene kricsijo KAJ 1870, 141

preárati -am nedov. preoravati: Li hüdi lúdjé preárajo lúdszko zemló KAJ 1870, 119

prebádati -am nedov. prebadati, težiti: Grejhi moji moje prfzi fzfzrasno prebádajo KM 1783, 266

prebálivati se -ijem se nedov. *preizkušati se*: Opomina je, naj fze prebáliejo KŠ 1771, 552

prebėjzati tudi prebėjzati -bežim dov. *prehiteti, prekašati*: Csi czil moj verno prebe'zim KAJ 1848, 58; Te krivi práve prebe'zi BRM 1823, 251; Bisztro prebe'zi zrberjer KAJ 1870, 86; I, gda czil szvoj prebe'zijo KAJ 1848, 58; lzpoftenyom edendrugoga prebe'zite KŠ 1771, 476; Bej'zala lzta pa obá kcsafzi, i te drugí vucsenik je prebej'zao hitrej Petra KŠ 1771, 331 **prebėjzani** -a -o *pretekel, pretečen*: Prebėjzani je be'záj V-deli odküplena KAJ 1848, 95

preberáš -a m *izbirčnež*: Krotki závci, v-krmi je nê preberas AIP 1876, br. 3, 8

prebérati tudi prebirati -am nedov. *izbirati*: Válogatni, prebéram -ati AIN 1876, 68; Od ti fztári kraj te mláde fzmrt vö ne prebéra BKM 1789, 423; Mláda tak prebéra Za vënc Na dén gosztüvanya AIP 1876, br. 7, 3; Bogáci lahko preberajo [jestvino] i nájdo ka sze nyim vídi AIP 1876, br. 3, 6; gda bi na pamet vzéó, kakda fzo fzi prebirali prejdná mejfzta KŠ 1771, 218

prebirávec -vca m *izbiralec*: ka je Boug nej ofzob prebirávecz KŠ 1771, 373

prebítek -tka m *bivanje, bivališče*: Moj Jezus je moj 'zitek I mojga 'zitka czvejť Vu fzmrti pa prebítek BKM 1789, 283; Ar fzi ti nas 'sítek, Ti fzi nas prebítek SŠ 1796, 5; 'Salofzten moj 'sítek, Tú'sen moj prebítek SIZ 1807, 59; Szreca, v-diki prebítek Bode toga plácsa BRM 1823, 7; Jezus fzungce mojga prebitka BKM 1789, 230; Ne obecsaj ti fzám fzebi, Niti eti natom fzvejťi fztálnoga prebitka SŠ 1796, 66; Ti Si i nam porok odlóceni Nemrtelnoszti prebitka KAJ 1848, 117; Goszpodne, lübirn meszto prebitka tvoje Csészti TA 1848, 20; Vüpanye dávas Ti nasemi 'zitki, V-grobi prebitki BRM 1823, 64; Csi meti fcséte prebítek BKM 1789, 400; idem V prebítek SŠ 1796, 6; Dás-vnebéfzaj prebítek BRM 1823, 7; Od nyega csákam vecsnoszti prebítek KAJ 1848; Z-peszmov hválim vuszjeťi moj prebítek KAJ 1870, 99; Nyou nafzledujte, Vkak fté fzte prebitki BKM 1789, 396; Nevuide on ni v-tom 'zitki, Ni vu nebeszkom prebitki KAJ 1848, 19

prebíti -bífjem dov. *prebiti*: kamen .. i tak ga je fzrecsno lücsó, ka je Goliáti cselo prebio KM 1796, 56

prebítje -a s **1.** *bivanje*: vnyegovom fzerdzi fzveti Düh zdisse, vu nyem je vfzigdár Bosje prebitje SM 1747, 82; Vu nyem je vfzigdár to Bo'ze prebitje BKM 1789, 258 **2.** *prebitje*: Naj vídim rebra prebittje BRM 1823, 50

prebíváliš -a m *bivališče*: Pripravi szrdcze moje

Szam szebi na sztális, Naj bô miloscse tvoje Vrëden prebívális KAJ 1848, 56

prebíválišče -a s *bivališče, prebivališče*: Babilon .. i vesinyen je prebíválfecse vragouv KŠ 1771, 798; Da bomo tvoje miloscse Vugodno prebíválicse KAJ 1848, 129; i pripravi fzi meszto prebíválicsa KM 1783, 51; Prebíválicsa mir iscsite KOJ 1833, VII; Z prebíválicsa sztôlcza szvojega gléda TA 1848, 25; Sz. Düh pa fzvoje pri nyem prebíválicse KŠ 1754, 189; I angele, ki fzo ofztavili fzvoje lafztivno prebíválfecse KŠ 1771, 758; Ah dáj dosztojno prebíválicse fztánovniki KM 1783, 154; i vu nyih fzpravi fzi Vugodno prebíválfecse BKM 1789, 141; v-Jerusálem, gde fzi je Králefzko prebíválfecse odébrao KM 1796, 61; ár mi li ti Goszpodne szam dás bátrivno prebíválicse TA 1848, 4; Vu hi'zi Ocsé moja je dofzta prebíválics KŠ 1771, 313; Vu fteroga hi'si je vnogo prebíválics KM 1783, 24; vzemejo váfz vu vekivecsna prebíválicsa KŠ 1771, 225; Naj znána bode zdaj poglaváfzrtvi i obláfzti vu nebefzki prebíválficsaj modroufzt Bo'za KŠ 1771, 578

prebíválnica -e ž *soba*: V-zdájsnyem csaszti csemi kmetovje szti dvouje prebíválnice goriposztavlájo KOJ 1845, 37

prebivanje -a s *prebivanje, bivanje*: gde je blá'seno radoszti prebivanye KM 1783, 131; Lejhko zvirjam Bode li prebivanye SŠ 1796, 91; Kriřztufovoga vnami prebivanya hafzki KŠ 1771, 463; Nebefzko Králefztvo je náj blá'senejse prebivanya mefzto fzvécšov KMK 1780, 100; i mejé polo'zivfi nyihovomi prebivanyi KŠ 1771, 396; Li máli vsafz trpi Na pokojno vkmicsnom grobi prebivanye BKM 1789, 406; hisice szo za prebivanye znoutra cserne KOJ 1845, 39; Kak je Boug veliko Szpravo fzvojom diko Vu fzvojem prebivanyi BKM 1789, 420; Kak je Boug veliko Szpravo fzvojom diko Vu fzvojem prebivanyi SŠ 1796, 5; radofzt vu Sz. Dühí nad Kriřztufevim vnami prebivanyem KŠ 1754, 127

prebívati -am nedov. **1.** *prebivati, živeti*: mogli szo nazáj domó odidti, da vti veliki brgáj nê szo mogli prbivati AI 1875, kaz. br. 3; Viss! na vogrszkoj zemli prebivas KOJ 1833, XIII; vogrszki Ország, v-sterom mi Szlovenye prebivamo KOJ 1833, X; Ár, ki prebivajo v-Jeru'zálemi KŠ 1771, 383; blá'seni, ki prebivajo vu tvojoj hi'fi KM 1783, 220; Prebivajo i vu vodi sztvaré KAJ 1870, 10; i druge peršóne telikáj lahko pri hiži prebivajo BJ 1886, 10; Mo'zjé rávno tak, vkűp prebivajte 'znyimi KŠ 1771, 708; ino bi eden máli csafz li fzám prebio

na zemli SIZ 1807, 7; mirovno, pokorno, i delavno bi prebivali KOJ 1833, VII; ino brez konca vküp prebivala bodeta SIZ 1807, 12; Abrahámi, liki je prebivao vu Cháráni KŠ 1771, 358; Tak je Ádam tudi v-Paradi'somi prebivao KM 1796, 6; Prifao je na vŕze ſztrájh, ki ſzo okoli nyegove hi'ze prebivali KŠ 1771, 166 **2. biti, obstajati**: i ſcsémo ſze bole vŕ zelzeliti ztejla i prebivati pri Gofzpodni KŠ 1771, 536; brezi vogrszkoga banka na du'ze tudi nemremo prebivati AIP 1876, br. 5, 1; Ocsáki naj odhájam ſnyimi prebivam SM 1747, 71; merjém, vŕzgdár prebivam KŠ 1754, 239; Vŕzgdén ſzam na ſzrejdi med nyimi, Prebivam, i ofztánem BKM 1789, 19; ino nyegova vora kotera vu nyem prebiva TF 1715, 42; nyegova vŕra, ktera vu nyem prebiva SM 1747, 41; I vnyem prebiva vŕza punofzt Bo'zánſzva telovno KŠ 1754, 150; Nouva nebéfza, vŕteri praviczza prebiva KŠ 1771, 723; Tejlo pa v-zemli prebiva SŠ 1796, 168; Csi z-vnougimi vküpgláſznikmi ſzamo eden glasznik prebiva v-rejcsi KOJ 1833, 7; Bôg, Ar prebiva v-blá'zenoj ſzvetloſzti KAJ 1848, 8; Ah, prebivaj vŕzgdár KŠ 1754, 247; Gofzpodne, poſztavi elſzi tvojega iména ſzpominanye i prebivaj znami KŠ 1771, 852; oh Boug, znami vszgdár ſzám prebivaj KM 1783, 260; Prebivaj znami BKM 1789, 154; 'Ze bi rad vtebi prebivao, Gdebi Jezusa obimao KŠ 1754, 272; Rejcs Krifztuſova naj prebiva vu vami KŠ 1771, 609; Tvojga Dúhá poſli knám, Naj prebiva med nami BKM 1789, 122; ino v Goszpodnojoj hiſi bodem prebival ABC 1725, A8b; Ar ſzte vi czérkev 'zivoga Bogá, kaj bom vnyih prebivao KŠ 1771, 539; vu nyegovom Templomi bode ſnyimi prebival SM 1747, 31; Bôg nede prebivao pri tebi te húdi TA 1848, 5; vu mojem orſzagi bodte prebivali, kifzte na tom ſzveiti vŕzalofzti ſiveli SM 1747, 83; I tá Rejcs je prebivala je med nami KŠ 1771, 265; Rejcs, Stera je vŕzacsétki bila, zBougom prebivala BKM 1789, 39; Reics, Teilo je prebivalo med nami SM 1747, 11 **prebivajúči** tudi prebivajúči -a -e **I. živeč, prebivajoč**: da ſze 'ze ſzkoro nikſi národ okoli ſzuncsenoga záhadu prebivajoučſi ne nájde KŠ 1771, A5b; i v-Szamarii prebivajoučse lúfztvo je zácsalo vŕvratí KM 1796, 1123; Szpévajte Goszpodni v Sioni prebivajúčsemi TA 1848, 7; o'zivi i vaffa mrtva tejlá po ſzvojem vu vami prebivajoučsem Dúhi KŠ 1754, 138; Od ti vnyem prebivajoučsi KŠ 1771, 804; Vu Lagojoj vefzi prebivajoučsi pávri KM 1790, 70; Szlovenje med Mürov i Rábov prebivajoučsi KOJ 1845, 71; ſteri je ſzvedoufztvo meo od vŕzej tam

prebivajoučsi 'Zidovov KŠ 1771, 411; Jaj pa prebivajoučsim na zemli i na mourji KŠ 1771, 788; je vu nyem prebivajoučse razločsne národe nej ſteo pretirati KOJ 1833, X; Kakda ſze zovéjo med lúdmi prebivajúčse ſztváre KAJ 1870, 10 **2. bivajoč**: Med hválmi Izraela prebivajoučsi, Boug pa naj dá ſzvojo pomoucs BKM 1789, 8b; Ki, viſe ſzuncsevnoĝa tráka Prebivajúčs, ravna ſzvoja dela KAJ 1870, 7; Bili ſzmo pa vu tiſztom meſzti prebivajoučsi níkeliko dni KŠ 1771, 392 **prebivávſi** -a -e **prebivajoč**: Ki csini, da ta neporodna vu hi'zi prebivavſa, poſztáne veſzela mati otrokov TA 1848, 95

prebívavec -vca m *prebivalec*: nego gda vidi Pápo z-vnougimi preſtimanejſimi prebivavci KOJ 1848, 4

prebižávec -vca m *predhodnik*: Kama je prebi'závecz za náſz notri ſou Jezus KŠ 1771, 681

preblázeni -a -o prid. *preblažen*: naj ga negda veſzéli, v-nebészaj vszi vküp dicsimo vu preblá'senom miri KOJ 1845, 125

prebléjdi -im dov. *prebledeti*: Ár mrtva tejlá ona preblejdi SŠ 1796, 95

prebléjdo priſl. *prebledo*: Jáko preblejdo krouto piſe SŠ 1796, 95

prebližavati -am nedov. *bližati se, približevati se*: Zima prebližáva AI 1875, br. 1, 8

prebòdnoti -em dov. *prebosti*: i vidlo ga bode vŕzáko okou, i ki ſzo ga prebodnoli KŠ 1771, 767; ſzo ga ráſzpelí, Bláj'zene prŕzi prebodli BKM 1789, 71 **prebòdjeni** tudi prebòdnjeni -a -o *preboden*: tvoja dúſa 'ſalofztnim mecsom bode prebodjena KM 1783, 82; rebro za náſz na kri'si zpiczov probodjeno KM 1783, 65; Gda bi pa eto ſzlifali, prebodnyeni ſzo vŕzrezi KŠ 1771, 347; v-tva prebodnyena rébra Mojo dúſo ſzhráni SŠ 1796, 155

prebògat -a -o prid. *prebogat*: duſgazdag; prebogat AIN 1876, 69

prebránje -a s *premislek, preudarek*: oni, ki ſzo brezi prebránya i rázuma protivno i rázločsno ſtejnye Nouvoga Zákona vküpe prináfali KŠ 1771, A3a

prebráti -berém dov. *izbrati*: Választani; prebrati, odebrati KOJ 1833, 180; Právo csifzto ſzrczé, Boug takſe preberé BKM 1789, 13; nego ſzi te bougſe, Bougi prijétnejſo vŕro preberé KOJ 1845, 80; Skolnik ſzi je prébrao ednoga pámetnejſega KOJ 1845, 10 **prebráni** -a -o *izbran*: Jaj prebráno vecſérje KM 1783, 296; je dála prinefzti dvá prebrána baka KM 1796, 20; vküp je ſzpravo triſztou, i oſzemnáſzſet prebráni perſon KM 1796, 16; Naj ſze paſcsimo po naſſi molitvaj, i drúgi dobri delaj prebráne

- dári Bougi prikázati KM 1796, 9; Csáka szvoje goszti z-dármí prebránimi KAJ 1870, 117
prebráni -a -o sam. *izbrani*: nego on fcsé kaj prebránoga, lejpora BKM 1789, 7b
- prebridko** prisl. *prebridko*: je nám szmrt za kastigo, dána vszém prebridko KOJ 1845, 133
- prebrísani** -a -o prid. *omikan*, *izobražen*: szo eden prebriszani Goszpoud odlóceni KOJ 1845, 3; Bela II. od szvoje prebriszane tivárisice Jelene cseri povcseni KOJ 1848, 27
- prebrísanje** -a s *omikanje*, *izobraževanje*: ár je Bêla III. pout vtro na sztensenyé, ino prebriszanye storbulásztih, ino krouto szirouvih Magyarov KOJ 1848, 31
- prebrísanost** -i ž *omikanost*, *izobraženost*: Cseden toti ne'selej od kmetovszkoga csloveka tak velike prebriszanoszti, kak od goszpodszkoga KOJ 1845, 21
- prebritki** -a -o prid. *prebridek*, *prežalosten*: Ino te dén prebritki SŠ 1796, 98; Tvojega fzina prebritko trplejnye BKM 1789, 345; Ki fzi szmrt prebritko, Za nálz pretrepo BKM 1789, 73
- prebrněti** -im dov. *pribrnėti*: vcséla od níkek prebrni i lovca v-rokô pikne AIN 1876, 63
- prebròditi** -im dov. *premisłiti*, *preudariti*: daj mi, oh goszpodne, Tò gòsztokrát prebroditi KAJ 1848, 224; Csi prebrodis I oszòdis Ti prav tvoje misłénye KAJ 1848, 141; Goszpodne, prebrodi obiszti moje TA 1848, 20; i tò li zató, geto je teda nê dobro prebrodo etoga násztaja KAJ 1870, 155
- prebùditi se** -im se dov. *prebuditi se*, *zbuditi se*: zadovolim sze, gda sze prebùdim z obrázom tvojim TA 1848, 12; Liki szenya, gda sze sto prebùdi TA 1848, 58; pren. Prebùdi sze moja dika TA 1848, 45; Prebùdte fze pravicsno i ne grejfte KŠ 1771, 523; Znemárnofzti, Ka fzi fze nej prebùdo BKM 1789, 493 **prebùdivši se** -a se -e se *ko se je prebudil*: Gda sze .. i gda sze prebùdivsi od tébe zgucsávam TA 1848, 49
- preče** tudi prečej prisl. *precej*: Privina je doubó prece presztrano zemlicse vu Panonii KOJ 1914, 98; dá naréditi edno precejlepo bandero KOJ 1845, 20
- precéptor** -a m *učitelj*: Szvét' Gregor Doktora Módra Preceptora na nyega dén KOJ 1845, 138
- preći** prisl. *takoj*: Azonnal; preczi, vcsaszi KOJ 1833, 151; tak gli preczi vnouge bánte vu fzebi nahájamo TF 1715, 7; Zató ne fzmeymo preczi vfzáksemi dűhi vòrvati KŠ 1754, 218; Kak ocsa, kou ga profzimo, ne dá preczi SM 1747, 73; Goszpodo je András II. precí odnagdno od szébe KOJ 1848, 33
- precidjávati** -am nedov. *precejati*: Poutikálczi fzelejpi, preczidjávate komára, kumilo pa požérate KŠ 1771, 77
- prećimba** -e ž *sijaj*, *blišč*: Ete fzevjt, Nyega preczimba preminé KŠ 1754, 273; nyega preczimba preminé KM 1783, 292; Nyemi preczimbe szvetszke, I kincsov nêtrbê KAJ 1848, 59; Gúcsao bom od szvetle dike preczimbe tvoje TA 1848, 117; Bole je vòrvati Nyegovoj preczimbi BKM 1789, 417; Bole je vòrvati Nyegovoj preczimbi SŠ 1796, 87; zbogáfztvom, nej na preczimbo, nego na Bo'zo diko naj 'zivéjo KŠ 1754, 22; Niháj te fzevjt vfzo preczimbo BKM 1789, 107; Roditelov, koteri vu velikoi preczimbi fzvoje dráge fzinke gori zhránio TF 1715, 4; mefzto, štero je vu preczimbi plavalo KŠ 1771, 487; pridoucsi Agrippa i Bernicze zvelikov preczimbov KŠ 1771, 42
- prećimben** -bna -o prid. *sijajen*, *bleščječ*: Tecsé mu'zika, plesz, prećimbno gosztsenyé KAJ 1870, 118
- prećvėjati** -am nedov. *vzcvetati*, *cvesti*: I kako vu ográczi, Lepou preczvejtajo BKM 1789, 7b
- prećvérati se** -am se nedov. *topiti se*: Zláto sze v-ognyi preczvéra KAJ 1848, 264
- prećverjávati se** -am se nedov. *topiti se*: Kak fze zláto preczverjáva BRM 1823, 372
- prećvėrti** tudi prećvrti -a -o prid. *pretopljen*: zláto vognyi preczvrto KŠ 1771, 773; Gli kakoti fzebro csífzto, Ko je fzedenkrát preczvrto BKM 1789, 185
- prećvěsti** -cvetém dov. *vzcvesti*, *ozeleneti*: Cslovik fze premini kako polfzko czvejtte, Kou rano lipou preczveté SŠ 1796, 11; vejdro imajoucse Aronovo fíbo, štera je preczvela KŠ 1771, 685; Dejva Bogá porodila, Etak je fíba preczvela BKM 1789, 41 **prećvetėci** -a -e *vzcvetel*, *ozelenel*: Po fzmrti pa polfztánemo kak páłmove vejke, Ino ráne preczvetėcse lejpe fzage tráva BKM 1789, 129
- prećvřknoti se** -em se dov. *skriviti se*: niti eden vláfz fze je pa nej precsvřkno na nyihovi glaváj KM 1796, 79
- prećiníti** -im dov. *pregraditi*, *zapreti*: Rekeszteni; zaprejti, precsiníti KOJ 1833, 170
- prećinjávati se** -am se nedov. *delati se*, *hliniti se*: Vu czėrkvi fze je za pobo'snoga precfínyávao KM 1790, 74
- prećísti** -a -o prid. *prećíst*: Zdrav bojdi 'zitka precsisfzta vretina BKM 1789, 79; Oh Mária precsiszta Mati bo'sa KOJ 1845, 48; Vutrobi precfífzte Dejve, Boug cslek vjednoj ofzoubi je BKM 1789, 3; pod nyim kejp precsiszta Materé bo'se KOJ 1845, 6

prečístiti se -im se dov. *sprejeti obhajilo*: moremo fzpovedati fze, i precisifzítiti KMK 1780, 50; za volo toga naj fze prve fzpojevta, ino fze naj precisifzítita KMK 1780, 87

prečiščávanje tudi prečeščávanje -a s *obhajilo*: Szvéte Meffe Glávni Táli fzo i Precisifcsávanye KMK 1780, 52; kakti Sz. Mesa, Szpouved, přecsescávanye pod enim kejpom KOJ 1845, 66; Pred Precisiscávanyem Prva Molitev KM 1783, 153

prečiščávati -am nedov. *obhajati*: Diakonufke fzo z-Prefzvetim Oltárfzkim fzfzftvóm lűfztvo precifcsáváli KM 1796, 121 **prečiščávati se** -am se *sprejemati obhajilo*: Gda fze Mésnik Precisiscáva KM 1783, 129

préčka -e ž *ovira, zapreka*: lutheranszki zemelski goszpoudje szo pri vszakoj priliki přecske dejvali szvojim podlo'snikom KOJ 1914, 126

prečlívost -i ž *srd, jeza*: Gofzpodne, ne pokárai mené vu tvoioi prechlivoszti ABC 1725, A8a

prečténje -a s *prebranje*: i tam sze je králeszka rês znôvics sz-precstényom razglászila AI 1875, kaz. br. 2

prečtėti tudi prečtėjti -čtém dov. *prebrati, prečitati*: Birke tak 'ze zná precsteti KAJ 1870, 9; Proszim te záto, precsti mojo prigodo AI 1875, br. 2, 7; Potom je svoje šolsko delo prečtejla BJ 1886, 11 **prečtėti se** -čtém se *prebrati se*: V-prvom szedsztvi od kralá orszácskoj szprávicsei poszlano pizmo sze precsté AI 1875, kaz. br. 1

prečti se prežém se dov. *vpreči se*: i ne dájte fze pá vu járem fzlű'zbe přecsti KŠ 1771, 567 **preženi** -a -o *vprežen*: márha, v-háme (omôde), ali járme pre'zena KAJ 1870, 72

prečűden -dna -o prid. *čudovit*: Jezus Precsűdni KM 1783, 40; Vörje i poprijé, Vu utrobi fziná, Alí precsűdnoga BKM 1789, 10; Vnougá ino precsűdna, Ieszo tvoja dela BKM 1789, 6b

pred predl. **I.** s tož. *pred, za izražanje premikanja, usmerjenosti*: pred odicseno Sz. Trojsztvo priti KŠ 1754, 10a; pred nyé dejvajoucsi Krifztufovo l. diko KŠ 1771, 669; oprvics dobro vino polo'zi pred gofzti KŠ 1771, 269; Drűgo priliko je dáo pred nyé govorécsi KŠ 1771, 44; ka je Czérkev pred náfz dála KMK 1780, 4; Oh keliko ji je ovo nous na fzoudbo pred tvoj fzodczki fztolecz vneffeni KM 1783, 4; I kak bom pred té fou BKM 1789, 20; i pred fzé je nej glédao KM 1790, 20; Ka dáva pred náfz fzveto Pifzmo KM 1796, 9; Nikaj vu tom neznas ako dnefz preminés, Pred Gofzpodná csi fze na-racsun přinefzés SŠ 1796, 10; nego ifztino pofztávím pred váfz SIZ

1807, 3; Neszémó vu poniznoszti pred té áldov pobo'znoszti KAJ 1848, 8; predvszém sze pred tébe scsém szprávlati TA 1848, 5; "Prijátel"-a kázajocsi broj z-etim pred postűvane scsitele sztôpi AI 1875, kaz. br. 8; Lasztivnoimé sze pred plemencsino, zványe deva AIN 1876, 11; Dolspišejo, ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3 **II.** z or. **I.** *za izražanje položaja pred kom*: koteri vu fzfzftzvi ino vu praviczí pred Bougom fivé vekivekouma TF 1715, 33; Ti napravlas pred menom eden fztol ABC 1725, A8b; ino je priétni pred nye ocsmi SM 1747, 6; ino zapré fzcrcé fzvoje pred nyim KŠ 1754, 39; Idita vu véfz, ftera je pred vama KŠ 1771, 67; i vő je fou predevfzejmi tak KŠ 1771, 107; Vszi szo pred menom grejsni BKM 1789, 14; Krouto fzem rű'zen predevfzejmi lidmi BKM 1789, 213; Pred Bougom je nikaj nej zakrito KM 1790, 8; nemaj túhi Bogouv pred menov KM 1790, 110; ino fze ne bode moglo pred lidmi, nikak gori zbontati SIZ 1807, 5; Ali vi nepokorni, ki fzte pred nyim okorni BRM 1823, 5; csi tak zacsnemo kaj vcsiti, kak pred nami drűgi Národje KOJ 1833, V; vu vrszti sze povéksávajo, vu modrouszti pred Bougom i ľudmi pa nej KOJ 1845, 3; tiszti szo pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9; Nicsezsztna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; Dávidom .. gda je be'zao pred Ábsalomom TA 1848, 4; Pred szebom mam téntavnik KAJ 1870, 7; znao, ka pred hramov z-detetom 'zena sztoji AI 1875, kaz. br. 7; c pred glazznikom sze tak glászi, kak k AIN 1876, 6.2. *za izražanje časa, do katerega dejanje sega ali se uresniči*: molitve koterefze pred jeifzftvinov fzkonclávajo TF 1715, 45; Molitev pred jezftvinov ABC 1725, A6a; Pred pregreifenyem SM 1747, 35; nepravicsno i pred czajtom ofzoudimo KŠ 1754, 55; Liki je náfz odébrao vu nyem pred fundamentom fzvejta KŠ 1771, 574; pred menom Dűfevni Pafztér Surdánfzke Fare Kűzmicz Stevan BKM 1789, 3; Pred jelom záto etak molimo BJ 1886, 8

predán -a -o prid. *izdan*: uu onoi noucfí, uu koteri predan beffe TF 1715, 39; vu onoi Nocfí, vukteroi je bil predán SM 1747, 39

prèddostávek -vka m *predpona*: Nűca sze *odvis-zviszenaszttuba* z-etim preddosztavkom: *leges-* (odvis- ali pre-) AIN 1876, 29

predevsėjm tudi predvsėjm tudi predevsém in predvsím prisl. *predvsem*: Opominam záto, naj pred vfzejm bodo odprosnye KŠ 1754, 151; Ár predevfzejm fzem od Sz. Pifzma li nakráczí gűcsao KŠ 1754, 5b; Predevfzejm pa fzcrcsno mejte med fzebom lűbéznofzt KŠ 1771, 711; pred

vľzejm Sz. Důhá moremo zvati KMK 1780, 68; Goszpodne predevszēm sze pred tébe scsēm szprávlati TA 1848, 5; Predevszem nyim delo dam KAJ 1870, 45; Predevfzim ovim jafz li zdaj fze mentůjem SŠ 1796, 59

prēdga -e ž *pridiga*: Petrove prve od Krifztufa predge hafzek KŠ 1771, 344; ali csi k-Predgi rejtko prifztoupimo KMK 1780, 50; Csi Bo'zo rejcs i predgo zavr'zemo KŠ 1754, 24; da i mi od tvojeja fz. Sziná predgo vľzrczé primlemo KŠ 1771, 842; tak ji je po ednoj predgi 3000 vlouvo KŠ 1771, 699; Po predgi BKM 1789, 149; gde fzo te pefzmi po Predgi BRM 1823, II; nego z-Petrovi prejdg pouleg nadejhnenyá Důhá fšvétoga KŠ 1771, 102; z-szvétimi ricsemi, naj nám fšlatke bodo vu predgáj KM 1783, 20

prēdganca tudi prēdganica -e ž *priznica*: Na ednom stráni cėrkvi predganca stoji BJ 1886, 19; da szejje vu szvojoi szrcznoj dreszėlnosztii z-predganice doli potou'so KOJ 1845, 69

prēdganje tudi prējdganje -a s *pridiganje*: Csėfzt predganye Evangeliuma SM 1747, 37; Predganye i krifzt – Ivanov KŠ 1771, 9; zobľztom je tak prejdganye KŠ 1771, 521; zacsėtek prejdganya KŠ 1771, 10; Od prejdganya KM 1796, 97; Gofzpodne, fto je vőrvao nafemi predganyi KŠ 1771, 471; záto je on mené namazal, i pozľzal na predganye tem vľovlenim SM 1747, 11; na prejdganye odlocsena KŠ 1771, 380; Vő ga je pa vjavo vu fšvojem laľzivnom vrejmeni, to je, Rejcs fšvojo, po predganyi KŠ 1771, 657

prēdgar -a m *pridigar*: Predgar Salamov SM 1747, 4; Gda rejcsi Bo'ze predgar povľzemfzega glafzi KŠ 1754, 196; Na koj fšzam jafz pozftávlen predgar i Apoľtol KŠ 1771, 636; I prvi fšvejť je nej milůvao, nego je li oufzmoga Noa, praviczje predgara KŠ 1771, 719; i escse po vucfiteli ino predgari nazvescsáva KŠ 1754, 102; Pred predgarom KŠ 1754, 198; Vucsitelje, predgarje vcsijio KŠ 1754, 30; Nikelko protesztantszkih szuperintendensov, Predgarov je z-Országa tůdi pretirano KOJ 1848, 96; Tak rávno gda nalľo dűsevno fšzkrb na pope i predgare nehámo KŠ 1754, 13; lutherán je szvoje predgare na nyihova meszta posztavo KOJ 1848, 84

prēdgarski -a -o prid. *pridigarski*: [knige] Predgarľzke KŠ 1754, 2

prēdgati tudi prējdgati -am nedov. *pridigati, oznanjati*: On, Gofzpon Jesus, je zapovedal nám predgati tomi ľůfztvii SM 1747, 15; I odifao je i zacsao je predgati KŠ 1771, 116; Apoľtolov deli na czejlom fšvejťi, kam fzo vo pozľlani predgat KŠ 1771, 338; rejcs, ftero prejdgamo KŠ 1771, 470; Filip prejdgao KŠ 1771, 364; Csi pravicsno

Bo'zo rejcs prejdgamo KŠ 1754, 22; Vľterom je i vu temniczi bodoucfim dűhom idoucfi predgao KŠ 1754, 111; Ar je po Krifztufevom vnebozafztoplenyej Evangyliom predgao KŠ 1771, 2 (B1b); Steroga je nazvescsáva, Moj'zes, gda je predgao, Bo'zo oblůbo BKM 1789, 39; Za tejm je pa taki odifao vu váras Ninive, i predgao je tam pokouro KM 1796, 81; I vőidoucsi predgali fzo KŠ 1771, 119; prejdgajte na hi'znom pokrivi KŠ 1771, 33 **prēdgati se** tudi prējdgati se -am se *pridigati se, oznanjati se*: ge fze rejcs Bo'za prejdga KŠ 1754, 135; Jesus Kristus je fšebé fšám dál za odkůpljenje, da bi fze tou prēdgalo vu vreimeni SM 1747, 13; gdekoli fze bode predgao ete Evangyliom vu czejlom fšvejťi KŠ 1771, 146; od Goszpodna sze bode predgalo od roda do roda TA 1848, 18 **predgajúči** -a -e *pridigajoč, oznanjajoč*: I odifao je po czejlom meľzťi predgajoucsi, ka je nyemi vcsino Jezus KŠ 1771, 195 **prēdgani** tudi prējdgani -a -o *pridigan, oznanjevan*: Jezus Krifztus, ki je med vami po nami predgani KŠ 1771, 530; geto je Evangyliom naj prvlje prejdgani li vu Izraeli KŠ 1771, 824; je ono nej li po fšvejťi prejdgano KŠ 1754, 96

prēdgovor -a m *predgovor*: Pervi tauje Predgovor TF 1715, 26; Steri je te Predgovor KŠ 1754, 153; Predgovor KŠ 1771, 736; Predgovor BKM 1789, 2; Predgovor KOJ 1833, III; Na Predgovor KŠ 1754, 153; kak Sz. Paveo vcsi vu predgovori KŠ 1771, 439

prēdguvan -a -o prid. *pridigan, oznanjevan*: kai fze je Bog vu Teili pokázal, predguvan je bil poganom SM 1747, 12

prēdikátor tudi praedikátor -a m *predikant, pridigar*: pozľluhni kai veli, ino kai te vucsi predikátor pravi SM 1747, 88; Tákfa moucs je vernim reicľi Bosje Praedikátorom dána TF 1715, 34

prēdikůvati -am nedov. *pridigati*: Szűhim kouľztam kaj bi predikůvao SŠ 1796, 35

prēdirati -am nedov. *predirati*: csi gli Dűh Sz. právi, da molitev pravicsnoga obláke predira KOJ 1845, 104

prēdivno -a s *predivo*: ár je gvant ali fš-predivna, ali z-vune KM 1790, 48

prēdivo -a s *predivo*: Terľzt nalomleno ne potere, i predivo kadėcse ne vgafzi KŠ 1771, 39; Poifcse fzi vuno i predivo i dela KŠ 1771, 817

prēdjáti -dėnem dov. *preložiti, prestaviti*: i nisteri hűdobnyák escse i kotárno kamėnye predene KAJ 1870, 119

predkládati -am nedov. *razlagati*: Pavel Apoľtol to mleiko návuka nebeľzkgoga krifstufevim

vernim predkláda TF 1715, 7; kaibi drúge vodili, návuk Gofzpodnov nyim predkládali TF 1715, 7 **predkládati se** -am se *razlagati se*: na trétyem táli, vkotero m fze nám tri razlocfne Perfone vBofánfztvi predkládajo TF 1715, 38

predložiti -lòžim dov. *razložiti, predstaviti*: Kágda Hifni Gofzpodár ovo Szvojoj Drufiniczi more predlofíti TF 1715, 31

predmètek -tka m *predmet, stvar*: Tárgy; predmetek, vsze ono, od steroga je mislejnye, ali gucs KOJ 1833, 175

prédnik -a m *prednik*: Jeli de V. Murad nácsisi cslovek, kak szo nyagovi predniki bili AIP 1876, br. 7, 3; tak i on scsé pri szvojih Prednikov priszezi osztáti KOJ 1848, 116

prédnyar tudi prégnyar -a m *I. prvak, poveljnik, voditelj*: Hunyadi Janko Karam-béga Prednyara v-Büдино pripela KOJ 1848, 56; Potom országa ravnanya znòvics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; preglednoszt sze te pred vesznicskom prednyari more zgoditi AIP 1876, br. 1, 3; bogáti pregnyari szo mohamedánszko vöro gorivzéli AI 1875, kaz. br. 3; Vojne prednyari szo vpametivali, ka sze AI 1875, br. 1, 1; Országa crkveni prednyarov réd sze poménsao AI 1875, kaz. br. 8; je Sz. Stevan vnouge prednyare na szé razdráscso KOJ 1848, 14 **2. predhodnik**: med prednyari IX. Pius pápa ni eden nê vladaruvo 25 lét AIP 1876, br. 7, 7

prédnyarstvo -a s *vodstvo, predstojništvo*: Szadiscsa sztroske more vész nosziti, ali tisztoza vadlíványa sòle prednyarstvo, na steroga imé je szpiszano AIP 1876, br. 10, 8

prednjáš -a m *poveljnik, voditelj*: Potom ország sze po szvojem zabránom prédnyási ravno AI 1875, kaz. br. 3

prédnjati -oga m *prvak*: Záto nájevksi tao ete novin gorizazové te prednyate szlovenszkoga lüsztvá AI 1875, br. 1, 7

prednjéjsi tudi prednjéjsi tudi predéjsnji -a -e prid. **1. višji, pomembnejši**: Torkos Jo'zef prednyeifí Farar KŠ 1771, A8b; Csi szem vu sztáni prednyési Od vnogi bratov KAJ 1848, 233 **2. odličén**: potrtó szrczé, Prednyeje od zláta k-tebi zdihávanye KM 1783, 269; i czejle obcfíne halfzka je nej dr'sao za prednyejege od fúzvojege KM 1790, 88; Prednyeifí fzmó KŠ 1771, 453; ki bi te prednyeje Apoftole doli zmálo KŠ 1771, 158; Peszmi na te prednyeje szvétke BRM 1823, 1 **3. prejšnji**: ne hiti, dokecs toga prednyejege ne fzkonclás BKM 1789, 7b; V-to prednyeje [persóno] poredno KOJ 1833, 138; Steroga je polztavo Boug na vò fzkázanye pravice fúzvoje po odpúscseney predejsnyi

grejhov KŠ 1771, 454 **nájprednjéjsi** -a -e *prvi, glaven, poglaviten*: Med fírami je on naj prednyeifí Evangelyifta záto KŠ 1771, 2 (B1b); On je Boug, i kak naj prednyejezi zrok vfzega KM 1790, 50; Najprednyésa módroaszt 'zitka KAJ 1848, 16; mo'zá naj prednyejege Nazareuskoga jeretinfztva KŠ 1771, 416; je obládao Jábin Král vojfzské naj prednyejege Voja KM 1796, 46; Vtom táli fzo naj prednyeifí Vlahi KŠ 1771, A5a **prednjéjsi** -a -e sam. **1. prejšnji**: ka, liki to prednyeje vfzebi zdr'záva czejli Gofzpon Jezufa 'zitek doli fzpifzani KŠ 1771, 337 **2. poveljnik, upravnik**: Okouli onoga mefzta fzo pa bili marofje toga prednyejege etoga zátóna KŠ 1771, 428; gda bi Herodes vecérjo napravo tim prednyeifím Galilee KŠ 1771, 119; 'Zidovje fzo pa podbádali te pobo'zne i poftene 'zene i prednyeje mefzta KŠ 1771, 385; i pridrú'zili fzo fze k-Pavli .. i 'zén ti prednyeifí nej malo KŠ 1771, 394

prédnyek -a m *prvak, najvišja stvaritev*: Naimre pa ti cslovek! Kak fztvorjénya prédnyek BRM 1823, 327

prédnji tudi préjdnji -a -e prid. **1. prednji, sprednji**: Te prednji i 5. krátki prstov zádjni nog so prosti AI 1878, 7; Prednje nogé so práve lopate za kopanye AI 1878, 10; ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 10; i obimlje svojga protivnika s prednjimi nogámi AI 1878, 10; I lúbijo prejdnyá fzedala KŠ 1771, 76; ino je oblúblena po prednem hodécsem csloveki SIZ 1807, 18 **2. prvi, glaven**: Prédnyemi szpévczi Korehovi otrokov peszem TA 1848, 37; kikoli bode fteo biti prejdnyi KŠ 1771, 136; vfzáki ne more biti prejdnyi KM 1790, 84; Mou's naj prejdnyi bode SIZ 1807, 9; prejdnyi Bassa KOJ 1848, 80; sta prejdnyá gláva oča ino mati BJ 1886, 9; Nouta te prejdnye BKM 1789, 55; Zvolili szo prejdnyega Vojvodo KOJ 1848, 7; ocso szvojege je vszigdár na prédnye meszto poszádo KAJ 1870, 54; sze je vu nyegove prejdnye pravice zaletó KOJ 1848, 4; Prednyi miniszter Wenckheim Béla od ete csészti dolipovedavsi AI 1875, br. 1, 2 **prédnji** -a -e sam. *prvi*: ki fzo fzejldnyi, bodo prejdnyi KŠ 1771, 217

predpértišček -čka m *predpasnik*: Széchi Sára ga je za csasz kratenye rada vu szvoj predpertiscsek (firtok) nabrála KOJ 1914, 108

prédpostavék -vka m **1. predlog**: Steri szo ti nepremenlivi táli govorjenya? Eti 3. Pred i zaposztavek KOJ 1833, 12 **2. predpona**: Csi pridávník k-szrédnyisztabi dosztavkom escse predposztavka *leg-* (náj-) gorivzeme AIN 1876, 29

predpostavleni -oga m *predstojnik*: One, ki zapovíðávajo, za poglávare, i predpofztávlene imenujemo KM 1790, 82

predpostavlenik -a m *predstojnik*: Naj Verne predpofztávlénike Vu veri nazfledüjejo BRM 1823, 412

prèdpravka -e ž *priprava, načrt*: Z-ednov recsjòv predpravka sze more predevszèm od cèle hrambe zgotoviti KAJ 1870, 73

predrági -a -o prid. *1. predrag*: Szlovenfzkomi lüfztvi, jejfztvina predrága SIZ 1807, 36; vfzi, ki ládje májo na mourji, zpredrágoga kráma nyegovoga KŠ 1771, 800; Nega eti blága, Vfza eti nihámo, Csi gli fzo nam predrága BRM 1823, 339 *2. do katerega ima kdo zelo pozitivén odnos*: Odküpitel nas predrági BKM 1789, 2; Rejcs tvoja predrága BKM 1789, 2; zadofztoínofzt tvoiega predrágoga fzina SM 1747, 55; po Tvojem predrágom Sz. Szinei TF 1715, 45; po tvoiem predrágom Szinei ABC 1725, A5a; po tvojem predrágom fzini SM 1747, 43; ftere fzi szpredrágom krvjom odküpo KM 1783, 30

predrámíti se -im se dov. *predramíti se*: Ébredni; zbüditi, predramíti sze KOJ 1833, 154; Zefzna fze ne predrámim KŠ 1754, 270; Ocsi moje sze predrámijo TA 1848, 104; Predramte fze prav zfzna BKM 1789, 396; Predramte fze prav zfzna BRM 1823, 351; Predramte sze sz-támna KAJ 1848, 242; Gda bi fze pa predramo Nabukodonozor KM 1796, 78; Predramo fze je Fárao KM 1796, 27; Zeszna vfze kotrige Szo fze predramile KŠ 1754, 246; Zeszna vfze kotrige Szo fze predramile BKM 1789, 365 **predrámívi se** -a se -e se *ko se je predramil*: Predramívi fze pa vidili fzo diko nyegovo KŠ 1771, 199

predréjti -derém dov. *predreti*: Prek 18 do 20 dni prederé metül te zapredek AI 1878, 34; odkrili fzo pokriv tam, gde je bio, i prédrli fzo mozfnicze KŠ 1771, 106 **predírti** -a -o *predrt*: i fz. nogé za volo nafíi grejhov z-czvekmi nemilosztívno predrte KM 1783, 65

predsedbenístvo -a s *predsedstvo, predsedovanje*: Mentüvan krvávih poszlov je vu Spiri pod predsedbenísztvom szvojega brata szpráviscse dr'sao KOJ 1845, 66

predsèdник -a m *predsednik*: tákse kuce predsednik opomenívi pita, jeli scsé poszlavec osztáti ali nê AI 1875, kaz. br. 3; Med poszlavci najsztaresi na predsednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1; Od kralá Tisza Kálmán miniszter predsedniki edno pizmó poszlano AIP 1876, br. 2, 1; Za toga z-roka poszlavcov prvo delo je predsednika i zapernike zabérati AI 1875, kaz. br. 2

predsèdnikstvo -a s *predsedstvo, predsedovanje*: Ete mészec 2-ga je v Becsi pod predsedniksztva poglávára obdr'zanom miniszterszkom tanácsivanyi na prédáno AIP 1876, br. 6, 2

predsevizétje -a s *sklep, namen*: Szodie Bogh, nai od fzoivoega pred-szé vzetyá kraí fzapadneio ABC 1725, A7b

predstópiti -im dov. *stopíti pred koga, prehiteti*: Sto bi ga szmeo pred czajtóm oszòditi, Nyemi sztezo pokòre predstòpiti KAJ 1848, 297

predtémtoga tudi predtéjmtoga prisl. *predtem, prej*: Pelajo pa k-Farizeufóm toga, ki je pred temtoga fzelejpi bio KŠ 1771, 297; Vnogo moudri je bilou predtemtoga BKM 1789, 203; Ali nífcseje nej naprej vzéto eto hafznovito delo, ni pred téjmtoga, gda je Bo'za fzlü'zba na mefzti bila BKM 1789, 2b; liki fzte i od fsvétoga hiftva predtéjmtoga naprej-prinássali SIZ 1807, 23

predúgi -a -o prid. *predolg*: Ete jálni fsvzejt nám ká'se predúgo 'sivlejnje SŠ 1796, 124

predúgo prisl. *predolgo*: Pri Goszpodui sze predugo nemüdi KOJ 1845, 27

prèdvor -a m *predverje, dvorišče*: I vò je fou vu predvor KŠ 1771, 150; Szedi vu predvori sütavczov TA 1848, 8; pren. Dusa moja setüje vu predvor Goszpodna TA 1848, 69

predvüzèmski -a -o prid. *predvelikonočen*: ino v predvüzemszkom dugóm poszti nebode szmeo zarocsnike zdávati KOJ 1914, 125

predzímec -mca m *december*: te szlèdnyi pa prozimec (predzimec) KAJ 1870, 160

preèrçti se -erçém se dov. *spreti se, sporeçi se*: Hiti podati dèszno protivniki Preczi, kak szta sze preerkla vu 'zitki KAJ 1848, 296

prefácia -e ž *hvalnica*: Pred Prefácziöv KM 1783, 115

pregánçar -a m *preganjalec*: Bo'ze! oszlòbodi me od vszè moji pregancsarov TA 1848, 6; Vzemi dárdo, i pomágaj mi pròti pregancsarov mojim TA 1848, 27; Razbí fzilne pregancsare BKM 1789, 294; gda scsés dr'zati szòdbo nad mojimi pregancsari TA 1848, 102

pregánjanje -a s *preganjanje*: Üzés; pregányanye KOJ 1833, 180; od Jesusa me ne vtergne, níkse pregányanye SM 1747, 77; Glád, beteg, pregányanye KŠ 1754, 176; Vcsinyeno je pa vu onóm dnévi veliko pregányanye prouti fzprávi fesi KŠ 1771, 364; od Jezusa me ne ftrgne, Níkse pregányanye BKM 1789, 280; od Jezusa me ne ftrgne, Níkse pregányanye SŠ 1796, 176, 115; od pregányanya, Vari náfz BKM 1789, 3; Od pregányanya Jákovóvi fzinouvé KM 1796, 32; Pofzluíhni, Gofzpon, moj Prevnouge

pregányanye SM 1747, 70; kak bodo ti verni Bo'zi pregányanye trpeli KŠ 1771, 763; Blá'seni, ki pregányanye trpijo za volo pravice KMK 1780, 97; Ako bode meo kákse pregányanye BKM 1789, 331; nai meni onih dári hafznio na poterplénye vu preganyenyi SM 1747, 50; i vnikfem pregányanyi ga ne zatajimo KŠ 1771, 842; Vu pregányanyi BKM 1789, 4b; Csi fze pa tebi vidi, nai fivém zpregányanyem SM 1747, 71; fzpregányanyem KŠ 1754, 173; Ka ne bi vzéo i nyíve fzpregányanyem vrét KŠ 1771, 134; Pregányanya, trpljenja, ftera fzo mi vcsinyena vu Antiochii KŠ 1771, 650; Záto dobre voule fzam vu pregányanyáj KŠ 1771, 551

pregánjati -am nedov. *preganjati*: Üldözni; pregányati KOJ 1833, 179; Üldözni; preganyam -ati AIN 1876, 68; cíi bi fze fto podfztoupo i náfz preganyati KM 1796, 121; Pred vszém je katolicsáncom prepovedano Protesztante pregányati KOJ 1848, 103; jafz fzam Jezus, fteroga ti pregányas KŠ 1771, 422; Herodes Mládoga Krála pregánya BKM 1789, 54; te neveren pregánya nevoláke TA 1848, 8; Pavla pregányajo KŠ 1771, 385; za one fze molimo, ki náfz pregányajo KMK 1780, 96; národje eden toga drügoga pregányajo KOJ 1833, XIV; Za toga volo je lovijo, pregányajo lidjé KAJ 1870, 20; i angel Goszpodna je pregányaj TA 1848, 27; i preganyali je bodete od mefzta do mefzta KŠ 1771, 78; i preganyali váfz bodo KŠ 1771, 242; kaj fzam prevecs pregányao czérkev Bo'zo KŠ 1771, 558; preganyao je onoga, ki je pouleg dühá bio KŠ 1771, 566; Kakda je tak preganyao Saul Dávida KM 1796, 58; várasi, ki je pregányao k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X; Czaszar, ki je do Tisze pregányao KOJ 1848, 4; Nyega fzo preganyali KŠ 1754, 10b; i náfz fzo preganyali KŠ 1771, 617 **pregánjati se** -am se *biti preganjan*: Jafz pa, bratje, zakaj fze efcse pregányam KŠ 1771, 567; od jelena, steri sze rano pregánya TA 1848, 16; Pregányamo fze, ali ne nihámo fze KŠ 1771, 535; Blá'zeni fzo, ki fze za volo pravice pregányajo KŠ 1771, 14; li naj fze za volo Krifztufovoga kri'za ne pregányajo KŠ 1771, 570; ki kak fze je naroudo, taki fze preganyao KM 1783, 235 **preganjajóuč** -a -e *preganjajoč*: jáko fzam befzno na nyé pregányajoucsi je notri do fzlejdnji mejfzt KŠ 1771, 422 **pregánjani** -a -o *preganjan*: Od 'Zidovov pregányan je za vol' pravice BKM 1789, 72; od fzuofzidov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68 **pregánjani** -a -o sam. *preganjani*: Nevola i trôst ti pregányani TA 1848, 34

pregánjavec -vca m *preganjalec*: Ki fzam prvle bio preklinývavec KŠ 1771, 635

pregánstvo -a s *preganstvo*: Kaj je pregánfztvo rú'znofzt, vfzem vö fzkázao BRM 1823, 402

prégati -am nedov. *vpregati*: Konja vu kôla prégajo BJ 1886, 14 **prégati se** -am se *vpregati se*: Vu Siberiji jeste eden plemen psov, fteri se v sani prégejo AI 1878, 8

pregátiti -im dov. *preprečiti*: On zná gizdávczov nakányanya pregatiti KM 1796, 14; ali Boug je nyegovo nakányanye pregáto KM 1796, 62

prégatni -a -o prid. *vpřezén*: Z toga sze na vértüvanya sztroske dolizracsúnati má prégatni i peski te'záki AI 1875, br. 1, 6

pregázivši -a -e prid. *ki je prebrodil*: razbojniczke, zaj prejK Müre pregazivsi, szo sze mahoma zagnali KOJ 1914, 130

pregléd -a m *pregled*: Pregléd AIP 1876, br. 8, 1; napregléd szo szpiszek luth. vöre poszlali tüdi Lutheri KOJ 1845, 67

preglédanje -a s *spregledanje*: predgati fzlejpm preglédanye KŠ 1771, 176

pregledár -a m *preglednik*: Pregledár tvoji je pa scsapináta csíga KAJ 1870, 141

preglédati -am dov. *spregledati*, *spoznati*: Stevan, ki je z-szvojev osztrov pámetjov znáo preglédati, da vogerszko lüsztvó neosztáne na pokoji KOJ 1848, 11; Nasim szoszedam .. i preglédajo na szvojoj Ekklesii z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845, 82

pregledávati -am nedov. **1.** *pregledovati*: Ar, geto fzem prehodjávaó i preglédávaó pobo'znofzti vafe KŠ 1771, 396 **2.** *spregledovati*: oznante Ivani, kaj fzlejpi preglédávajo KŠ 1771, 35

preglédenje -a s *spregledanje*: Eden 'z-nyi sze je po preglédenyi nômogao zadr'zati KAJ 1870, 148

preglédnik -a m *mrliški oglednik*: Mrtveca brezi pizsma preglédnika mrtveca pokopati prepovédano AIP 1876, br. 4, 2

preglednjénje -a s *pregled*: Táksa deca i szküszávanya preglédnyéna sze na szlisajocse meszto na znánye dá AIP 1876, br. 4, 2

preglédnost -i ž *pregled*, *preiskava*: preglédnoszt sze te pred vesznicskom prednyari more zgoditi AIP 1876, br. 1, 3

preglédnoti -em dov. **1.** *pregledati*: Visgální; zgrüntávati, preglédnoti KOJ 1833, 182; Potrejbno je bilou tak ove pefzmi preglédnoti BKM 1789, 2b; Pregledni vfze, ka je dobro BKM 1789, 172; Vitézje nego da bi ete rétko lépi cer preglédnoli KAJ 1870, 148; fzam moje delo efcse ednook preglédno BKM 1789, 4 **2.** *skrbeti za koga*: Dáj veliko hválo Bougi,

ka te je pregledno SŠ 1796, 54 **3. spregledati:** Bartimeus pregledne KŠ 1771, 230; Gofzpodne, naj preglednem KŠ 1771, 234; i na lzebé rokou dejvajoucsega, naj pregledne KŠ 1771, 368; Idoucsi pa, gda bi fze mujo, pregledno fzam KŠ 1771, 297; I precz i je pregledno KŠ 1771, 136

preglejûvanje -a s *pregledovanje, pregled:* Visgálás; zgrüntávanye, preglejûvanye KOJ 1833, 182

preglejûvati -ûjem nedov. *pregledovati:* da v-leti po szvétkaj jászne divojke májo kaj preglejûvati KOJ 1845, 38; Na pobegi k-csele potoki, steroga nema csasza preglejûvati KOJ 1848, 74; Szkrblivi vért more preglejûvati edno i to drûgo AI 1875, br. 1, 8; prisli szo fare preglejûvat KOJ 1914, 135; Tam Vourih vsze povszéd preglejûje KOJ 1848, 60; moski kaj okoli hrame preglejûjejo KOJ 1845, 46; dugo je preglejûvo ta prázna krôszna AI 1875, br. 1, 7; Kruci .. nego szo lih priliko preglejûvali Králi sze podati KOJ 1848, 105

preglôdati -am dov. *preglodati:* Podgan vse pregloda AI 1878, 12

pregnâti -ženém dov. *pregnati:* Csi bi te fzevjt .. Nemore nász pregnati BKM 1789, 320; Szmrť me hocse pregnati SŠ 1796, 136; ino bi nyé tak lehko bilou z-cejle Europe pregnati KOJ 1848, 10; Eugenius z-meszta pre'sené Törke KOJ 1848, 106; Noucš teje pregnála BKM 1789, 382; edna dr'sina, ta mocsnejsa je to fzlabejsó pregnála KM 1790, 86; On je nôcs temnoszti pregnao KAJ 1848, 110 **pregnâni** -a -o *pregnan:* Oni potomtoga, ki fzo pregnani, zadomescsávali fzo fze KM 1790, 86

pregorèti -ím dov. *pregoreti:* i kôszti moje szo pregorele kak glavnya TA 1848, 82

pregóusti -a -o prid. *pregost, prepogost:* szo sze na Vogerszkom Velikási 'se krouto navolili vnougoga i pre gousztoga bojûvanya KOJ 1848, 65

pregovárjati -am nedov. *govoriti, razpravljati:* Naj v-krotkofzti pregovárjam BRM 1823, 385; Gda bi pa on pregovárjao od pravicze i zdr'závanya KŠ 1771, 418 **pregovárjati se** -am se *pogovarjati se:* I ni vu czérkvi fzo me nej najslí, ka bi fze fzkim pregovárjao KŠ 1771, 417; szo sze vu pope zvézali, 'snyimi sze pregovárjali KOJ 1845, 63

pregovoriti -ím dov. **I. spregovoriti:** Csi bi te sto vtégno razcsmeriti, prvle neg pregovoris KOJ 1845, 3; Gda na koga pregovorimo KOJ 1833, 136 **2. izreči, imenovati:** Sto more pregovoriti velika dela Goszpodna TA 1848, 87 **pregovoriti se** -ím se *imenovati se:* ali vnogo véksa szo

[csûda], kak bi sze pregovoriti mogla TA 1848, 33

pregrdi -a -o prid. *pregrd, zelo grd:* Szamomi Lutheri je 'se vonyalo pregrdo 'sivlejnye nyegovih naszlednikov KOJ 1845, 62

pregreíšati -am nedov. *grešiti:* poglei na náfz, kteri tebi pregreisamo SM 1747, 86

pregreíšen -šna -o prid. *grešen:* Pokom je Bog eto voljo tomi pregreifnómi Csloveki na znánye dál SM 1747, 9

pregreíšenje tudi pregrejšenje -a tudi pregrešenjé -á s *pregrešenje, greh, prestopok:* Vu pregreifényi SM 1747, 35; Pred pregreifényem SM 1747, 35; vónie verzi za nyihovoga pregresenyá vollo ABC 1725; Za pregrejsena Ocsé Adama BKM 1789, 45; Odpûfzti pregresênnye BRM 1823, 31; Ocsa vas, odpifzti vám pregrejfenyé vafe KŠ 1771, 138; ka fzam i jasz mojím du'snikom i pregrejsenyé odpûszto KM 1783, 21; Za kakovi dug, ali pregrejsénye Je Tve trplejnye BKM 1789, 7; Odpûszto szí pregresênnya ludszvti TA 1848, 69

pregrejška -e ž *greh, prestopok:* Véték; grejh, pregrejska KOJ 1833, 182; Cszasz obecsa pozáblejnye pregrejske KOJ 1848, 101

pregrešávati -am nedov. *grešiti:* V-lúbézni kára, csi pregresáva BRM 1823, 419

pregrešiti tudi pregrehšiti tudi pregrejšiti tudi pregrišiti -ím dov. *grešiti, pregrešiti se:* ne dopûszti meni dnesz pregrifiti KM 1783, 224; ali potomtoga nefcsem nigdár vecs pregrisiti KM 1790, 108; Csi fze pa o'zenis, ne pregrisis KŠ 1771, 503; I csi fzeden krát eden dén pregrisi KŠ 1754, 171; Csi pa pregrisi prouti tebi brat tvoj KŠ 1771, 227; Csi pregesimo, odpûfzti BRM 1823, 2; fze falofztim, kai fzem proti mojemi Bogi pregreifil SM 1747, 38; li tebi fzem jafz pregrejsó KŠ 1754, 230; ota, pregrejfo fzam prouti tebi KŠ 1771, 223; ka fzam cfinio, gda fzam pregrejsó KM 1783, 189; Vadlûjem ka fzam pregrejsó BKM 1789, 393; pregrisila fzam KM 1790, 34; Kaj fzi ti pregrejfo BKM 1789, 77; ti si dosta pregrehšo BJ 1886, 5; jeli nyemi je fz fzcrczá 'zao, ka je pregrejsó KŠ 1754, 208; liki toga ednoga, ki je po fzpadáji pregrejfo KŠ 1771, 458; Ka je pregrejfo Dávid KM 1796, 62; Pregrejsila fzta KM 1796, 6; fzedocfánfzstvo csinimo, kai fzmo pregreifili SM 1747, 54; Jeli fzmo pregrejsili KMK 1780, 68; ár fzmo pregrejsili prouti našemi brati KM 1796, 29; Ka szmo dôn'k pregrêhsili AIP 1876, br. 3, 1; zonimi, koterifzo proti nám pregreifili TF 1715, 30; pokeidob fzo po ednom vfzih pregreifili SM 1747, 7; fteri fzo prouti nám pregrejfilí KŠ

1754, 170; píšem onim, ki fzo prvle pregrejčili KŠ 1771, 552

pregrešivati -am nedov. *grešiti*: Dofztakrát fem Te zbantivao, Prôuti Tebi pregrešivao BRM 1823, 178

pregrešnica -e ž *napaka*: Potom nyemi je šteo pregrešnice (hibákat) pokazati BJ 1886, 5

pregristi -grizém dov. *pregristi*: Nasa mis pregrizé z-zobmi nyi trdo lüscsinye KAJ 1870, 56

pregvzétje -a s *prevzem*: i gda je te nepoznan pred kralico sztôpo za volo pregvzétja vêneca AI 1875, br. 1, 5

prehènjanje -a s *prenehanje, prekinitev*: franczúscki boj sze je zacsnó, steri je pod krátkimi prehenyanymi pét fárti ponovleni KOJ 1848, 118

prehènjati -am dov. *prenehati*: Eti csesztô prehenyam KAJ 1848, 421; Neprehènya nigdár z-nami bôg dobro csiniti BRM 1823, 436; ednoga nyihovih vojov vlouvo, na oblúbo, da bodo na 9 lejt z-bojom prehenyali KOJ 1848, 8; Witeberszki Augustinarje szo prvi prehenyali po delavnikaj mesüvati KOJ 1845, 63

prehitèti -im dov. *nasproti stopiti*: Sztani, Goszpodne, prehiti licze nyegovo, ino ga obládaj TA 1848, 12

préhod -a m *sprememba, mena*: Mészecz lz-préhodom vremen obrnyáva BRM 1823, 120

prehodénje -a s *gibanje, sprememba*: I dabi lzvojm csüdnim obráclányem, Znamenye bilá lzvojom prehodenyem BKM 1789, 157

prehoditi -hòdim dov. **1.** *prehoditi*: csi je gli Frigyo prehodo KŠ 1771, 601; Niki Zvisáva fze, vfze prehodi, Zgibi szrecso BKM 1789, 171 **2.** *prepihati*: oblecsala, ár ga veter prehodi KAJ 1870, 147 **3.** *prizadeti*: Ki szrdcza fzkrovnofzti prehodis BRM 1823, 336; potrtó lzrczé tú'sno, oszter mecs je prehodo KM 1783, 238; Recsi ete szo tak prehodile szrdce tatá KAJ 1870, 51

prehodjávati -am nedov. *obiskovati*: Ár, geto lzem prehodjávao i preglédávao pobo'znofzti vafe KŠ 1771, 396; I prehodjávao je mejfzta i vefznicze KŠ 1771, 216

prehváliti -im dov. *prehvaliti*: nemres ga prehváliti KM 1783, 61

preidéjnye -a s *konec, uničenje*: Opomin za volo lzvejta preidejnya KŠ 1771, 721

preimenitáš -a m *imenitnik*: Kèpi preimenitášov AIP 1876, br. 3, 3

preimeniten -tna -o prid. *preimeniten, slaven*: Etoga preimenitnoga vecsesznosztá nászhaj ete meszecz 10-ga obdr'zánom szpráviscsi bode vòoznanyeno AI 1875, br. 1, 8; Sz. Ludwina je za

volo szvoje preimenitne lepote krouto gouszta szkúsávanya trpejla KOJ 1845, 11 **nájpreimenitnéši** -a -e *najimenitnejši*: Natue najpreimenitnéši tálovje szo AIN 1876, 9

preimenitost -i ž *imenitnost, slava*: Za eto do-brotivnoszt kri'z je od kralá za preimenitoszt dóbo AI 1875, br. 1, 8

preja -e ž *preja*: Z njé se dela preja AI 1878, 43; Csi je prejô mogla vujati KAJ 1870, 142

prejárčiti -im dov. *preprečiti*: tak je Draskovits Júri, povoudni dir prejárčiti 'selejoucsi v Szombateli vküppozvao KOJ 1914, 119

prejdnost tudi prejdnost -i ž *prednost*: Tecszaz, ka szta sze farara od prejdnosztí med szebom pernyala KOJ 1914, 132; rimszkoga Pápe prejdnoszt KOJ 1845, 59; da sze na tiszto prejdnoszt i tak nemore nazáj pobrati KOJ 1848, 50; Ali on na szvoje králeszke prejdnosztí túdi pazliv KOJ 1848, 116; nasztávi cserni sereg z-oszebjunimi prejdnosztími KOJ 1848, 63

prejémati -am nedov. *odvzematí*: 90 cérkev nyim nazáj dánih, stere szo od k nyim prisztopenih Huszitov prejémali KOJ 1914, 138

prejk tudi preig tudi preik tudi preg predl. z rod. **1.** *prek, čez*: vò slo i potom prejk csrnoga mourja vu A'zio KŠ 1771, 554; prejk karpatszkíh gór pridejo KOJ 1848, 5; törcki szo prêg Unne sztrélali AIP 1876, br. 1, 5; ali kony sze potekno i kralico prêg gláve lücsó AI 1875, kaz. br. 8 **2.** *za izražanje presežene mere*: od vfzej prejk pa, csi kaj od nyih profzimo KŠ 1754, 49; Bilou ji je pa vfzej prejk okoli dvanájfzet mo'zouv KŠ 1771, 400

prejkdàti -dám dov. *izročiti*: Cérkve i Farofe prejkdáti Mésnikom KOJ 1848, 108; vesz Vogerszki ország nyemi prejkdá KOJ 1848, 17; Ino nase düse v-tvoje roké prejk dámo SŠ 1796, 132; Nyemi je vsze zemle prekdáo Maximiliáni KOJ 1848, 91; je Ferdinándi I. prejkdála koróno KOJ 1848, 82

prejkidénje -a tudi prejk idéjnye ~ -a s *prehod*: Prejg idejnye erdecsega mourja KŠ 1754, 185; to je, prejk idejnye imenüvano KM 1796, 35; Dai mu vu fitek vekivecsni preik idenye SM 1747, 62; Ár nefcsem váfz zdaj vu prejkidejnyi vidíti KŠ 1771, 525

prejk iti ~ idem nedov. **1.** *iti čez kaj*: i vfzi fzo po mourji sli prejk KŠ 1771, 508 **2.** *oditi, umreti*: je prisla nyegova vóra, naj prejk ide zetoga lzvejta k-Ocsi KŠ 1771, 310 **prejkidóuči** -a -e *gredoč čez kaj*: i vò je sou zczérkvi prejkidoucsi po lzrejdi nyih KŠ 1771, 296; Ár fze vü pam, ka váfz, prejk idoucsi, poglédnem KŠ 1771, 483

prejk pelisnoti ~ -em dov. *šviginiti, hitro oditi*:

- nego vecskrát prejk peliszne na Vogerszko KOJ 1848, 18
- prejk pomòčti** ~ -mòrem dov. *pomoči*: Kaj fzi ti náfz vfzej obdr'zo, I vto nouvo leto prejk pomogo BKM 1789, 51
- prejkposlàti** tudi pregposlàti -pòšlem dov. *poslati*: eta podsztavo sze vtáksoj formi velikásom prègposle AI 1875, kaz. br. 2
- prejkprinèšeni** -a -o prid. *prinesen*: Mi známo, kaj fzmò zfmrtvi prejk prinèšeni na 'zitek KŠ 1771, 730
- prejk príti** ~ prídem dov. *prizadeti*: je ta fzmert na vfze lúdi preik prisla SM 1747, 7
- prejkpùšèeni** -a -o prid. *prepušèen*: i tak je nas Czaszar szám szebi prejkpùšèeni osztáo KOJ 1848, 119
- prejkskočiti** tudi pregskočiti -skòčim dov. *preskočiti*: Kralice kony bi edno ranto mogo prègskzocsiti AI 1875, kaz. br. 8
- prejktekouči** -a -e prid. *zvrhan*: Dájte mero dobro i prejktekoucso KŠ 1771, 185
- prejkvzèti** -vzèmem dov. *prevzeti*: réd naszlednisztva pouleg steroga má sztáreja csi ládanye prejkvzèti KOJ 1848, 107; Mária Therezia prejkvzeme ládanye KOJ 1848, 109; Pocsaszoma szo mészniczke vsze cèrkve prejkvzèli KOJ 1914, 150 **prejkvzèmši** -a -e *ko je prevzel*: Po tom szám prejkvzèmši ládanye, pascsi sze KOJ 1848, 45
- prejkvzètje** tudi pregvzètje -a s *prevzem, prevzetje*: i gda je te nepoznan pred kralico sztòpo za volo pregvzètja veneca AI 1875, br. 1, 5; Mati prizové Karola na prejkvzètje ládanya KOJ 1848, 105
- préjlog** -a m *prelog, neobdelana njiva*: Rifzaoscseka je préjlog dobro gori zourao KM 1790, 66
- préjšanje** -a s *stiskanje, neprijetno delovanje*: grejhi fzo .. 3. Sziromákov, Sziroticz, i Dovicz prejšanye KMK 1780, 91
- préjšar** -a m *stiskalec*: Calcator Prejsar KMS 1780, A9b
- préjšati** -am nedov. *pritiszati, neprijetno delovati*: Csi gli kri'z prejsa moje tejlò fzlabo BKM 1789, 3
- préjšesen** -sna -o prid. *minljiv*: Árje preisefzno vfzáko Gofzpozftvo SM 1747, 82; Ár je prejšesfzno, vfzáko gofzpozftvo BKM 1789, 258
- préjšišnjek** -a m *opresnik, kruh iz nekvašenega testa*: nego vbzezi kvalzá prejšišnyeki csifztoucse KŠ 1771, 498; I prvi dén prejšišnyekov KŠ 1771, 146
- préjti** préjdem tudi préidti tudi prédti -ídem dov. **I. miniti, preiti**: Ka fzevjt má, more hitro prejti KŠ 1754, 264; Le'zi je pa nébi i zemli prejti KŠ 1771, 226; Csi bi brez Bòga mogli z-szvèta idti, I v-grobi preidti KAJ 1848, 7; Vu rú'zni grejhi ne prejdem KŠ 1754, 255; Záto bogme jafz ne prejdem BKM 1789, 92; ali ti hudi pout preide SM 1747, 92; ali fzpoznanye, na nikoj prejde KŠ 1771, 517; Prejde hitro cslovik tvoj den kak fzenca SŠ 1796, 10; gda merjé, i prède imé nyegovo TA 1848, 34; i lahko sze zgodi, ka tam prède AIP 1876, br. 6, 6; i nigdár ne prejdo KŠ 1754, 144; Ar néba i zemla prejdo KŠ 1771, 145; fe bi preifo vu mojoj nevoli SM 1747, 31; kabi efese edna piknyicza 'znyé prejsla KŠ 1771, A7b; Ár je ta prva néba prejsla KŠ 1771, 804; Ta dávnja bloudnofzt je prejsla BKM 1789, 5; oni szo szokapali ino prèšli pred tebom TA 1848, 7; I gda bi prejsla Szobotta KŠ 1771, 154; Gda bi pa poreдно vrejmena prejslo KŠ 1771, 424 **2. propasti**: Poberte gori to ofztányeno drtynie, naj kaj ne prejde KŠ 1754, 53; Dònok je escse nej prejsao orszácski Jezik KOJ 1833, X; Ne-dopifzti on nyim prejti SŠ 1796, 4; tak morejo prèdti nepobo'zni pred Bògom TA 1848, 52; nacsí prèdem pod vdárczom rok tvoji TA 1848, 32; ar fze je za náfz roudo, Da mi ne prejdemo BKM 1789, 28; csi fze ne povrnéte, vfzi tak prejdete KŠ 1771, 215; Ár nescse, ka bi fto prejsao BKM 1789, 23; je tou doubó Gejza II., ka je Borits prejsao KOJ 1848, 29 **3. iti mimo**: Gda bi pa prejsla prvo fztrá'zo, i drùgo KŠ 1771, 379; prejk idoucsi po fzejdi nyih, i tak je prejšao KŠ 1771, 296; csi feés, naj prejde ete pehárd od méne KŠ 1771, 247 **4. prehiteti**: ki 'zivoucsi ofztánemo, ne prejdemo one, kifzo záfzпали KŠ 1771, 620 **5. preiti iz enega stanja v drugo**: vifesnyega popa, ki je i nebéfza prejsao KŠ 1771, 677 **6. prestopiti, ne izpolniti**: Tvojo zapovid fzem prejsó BKM 1789, 220 **preidóci** tudi prejdóuci tudi preidóuci -a -e **I. minljiv**: za volo dike licza nyegovoga, ftera je prejdoucsa bila KŠ 1771, 533; kako je zláto, steróie preidoucsé SM 1747, 29; fzmrt, Prejdoucsój dobrouti kak gledalo te fzevjt SŠ 1796, 77; Sztejm náfz vcsi, naj fze za preidoucsé blágo ne fzkrbimo KŠ 1754, 108; Márnofzt je hitro prejdoucsé bogáfztvo ifzkati KM 1783, 216; Vmojoj prejdoucsi, Dobroj fzeicsi BKM 1789, 2017; fzte nej fzpreidocsen fzezbrom odkupleni KŠ 1754, 119; Dnévi prejdoucs, mladi fze mejfzecz BKM 1789, 432; po odpùscsanyi preidoucsí grejhov KŠ 1754, 136 **2. prejšnji**: Na preidoucsó nouto BKM 1789, 148 **3. ko je prišel**: i doli je pozzádi i preidoucsí fzlú'zo bode nyim KŠ 1771, 213 **preidóci** -a -e sam. *minljivi*: Toga fzevita, ta preidocsa fzo bolefnofzt SM 1747,

91; geto fze vfzàki li za ta preidoucsa trùdi KŠ 1754, 5a; Vfza fzo na zemli eta preidoucsa BKM 1789, 283; Naj zavr'zemo preidòcsa KAJ 1848

prekàcanje -a s *krivda, prestoppek*: to zmo'zni brezi bina i prekaczanya mojega TA 1848, 46

prekàcati -am dov. *zagrešiti, zakriviti*: Ali, ka je grèh li tisztò, Ka prekaczas z-csinènyem KAJ 1848, 250; Àr mi neprekacza nikà KAJ 1870, 53; Csi je pa kaj prouti tebi prekaczao KŠ 1771, 666

prekàniti -kànim dov. *ukaniti, prevarati*: Scséjo náfz prekaniti i zapelati vblodnofzt KŠ 1754, 174; naj me vrág nigdár ne prekani KMK 1780, 102; da náfse Telou náfz ne prekàni TF 1715, 30
prekàniti se -kànim se *ukaniti se, prevarati se*: niti fze od nikoga prekaniti ne more KMK 1780, 93; Nigdár fze ne prekanim BKM 1789, 162
prekànjeni -a -o **1. prevaran**: niti nikak nemre prekanyeni biti KMS 1780, N3b; Nikoga ti prekaniti nemres nit' prekanyen biti KM 1783, 261; ár prekanyena od vrága náfsa prva mati Ejva KŠ 1754, 96
2. zvit, prebrisan: Vidimo, ka tákse sztvári szo prekanyeni AIP 1876, br. 5, 7

prekažùvati se -ùjem se nedov. *razkazovati se*: Vitèzje szo ne záto sztanolì, kà bi sze pojbàri prekažùvalì KAJ 1870, 148

prekbòdnoti -em dov. *prebosti*: Vùho igli vòvdàrijo ali prèkbodnejo AIP 1876, br. 9, 6

prekgàziti -gàzim nedov. *broditi, hoditi*: Na potòki je moszt bio, da pòtnikom nebi trbelo po velkoj vodi med pogùbelami prèkgaziti KAJ 1870, 116

prekládati -am nedov. *spreminjati*: csi sze korén verbuma goripoisce, steri sze má po mòdusi, vrejmeni, racsùni i persòni prekládati KOJ 1833, 55

prekléci -a -o prid. *preklet*: Preklécci Ocza mega poite tá od mene SM 1747, 84; Oditte od mene, Ocsé mega preklécci BKM 1789, 9

prekléstvo tudi preklénstvo -a s *prekletstvo*: Átok; preklénsztvo, kumba KOJ 1833, 151; Krifztus, gda je za náfz vesinyen prekléftvo KŠ 1771, 562; Tam radofzt Gofzpodùje, nej prekléftvo SŠ 1796, 116; Kristus je náfz odkùpo od Pravde prekléftva SM 1747, 13; Ali i od nyé prekléftva je náfz ofzloubodo KŠ 1754, 115; Krifztus je pa náfz odkùpo zprekléftva právde KŠ 1771, 562; Od vekivecsnoga prekléftva, Ofzloubodi náfz KM 1783, 9; Nebojmo fze Moj'zesa fztrasne právde, i nyé prekléftva BKM 1789, 46; I ofzloubodi náfz od prekléftva vfzega SŠ 1796, 103; I meni je grèh to'zècsi Grozna prepaszt prekléftva KAJ 1848, 157; ne mogocse, ka bi pamet pod prekléftva jármom Zaman tá véhnoia AIP 1876, br. 6, 2;

zavr'zena je i blùzi kprekléftvi KŠ 1771, 680; kai fzi prekléftvo moje, ino fzmert mojo na tébe vzél SM 1747, 52; fto je té, ki gucsi eto prekléftvo KŠ 1771, 181; Bo'zój fzrdi jezfte podvr'zen, I pod prekléftvo BKM 1789, 29; ár prekléftvo i láfz glászijo TA 1848, 47; Ar, kikoli fzo zdejl právde, pod prekléftvom fzo KŠ 1771, 561; Nego szvojemi szini z ocsinszkim preklénsztvom sze nyemi grozi KOJ 1848, 32; Vùszta nyegova szo puna z prekléftvom TA 1848, 8; Ka ete tak gucsi prekléftva KŠ 1771, 107

prèklet -a m *veža*: Blizi pri dveraj prekleta eden szto sztaò AIP 1876, br. 3, 6; szo v-preklét vujslì AIP 1876, br. 1, 2

prekléti -kuném dov. *prekleti*: figovo drejvo, ftero fzi prèklio KŠ 1771, 138; Szkalivczov delo je czilou Boug preklio BKM 1789, 246
prekléti -a -o *preklet*: Preklét je vfzàki Cslovak, steri na dreivi vfzì SM 1747, 17; Prekléti fteri ne poftùje Otfo fzvojega KŠ 1754, 32; Ali csi bi angyeo nazvfcsávao vám Evangyeliom, prekléti bojdi KŠ 1771, 557; Ali csi bi angyeo nazvfcsávao vám Evangyeliom, prekléti bojdi KŠ 1754, 2b; Geto angyelje ne nefzèjo prouti nyim prekléto fzoudbo KŠ 1771, 720; Ino ti prekléti, med fterimi trpijo KŠ 1754, 145; Odidte od méne od ocza prekléti BKM 1789, 442
prekléti -a -o sam. *prekleti*: Ka pa, csi fze na prekléte Zglédnemo KŠ 1754, 274

preklinjanje -a s *preklinjanje*: Od toga bole escse preklinyane ti skouditi nemre KŠ 1754, 10a; Zedni vùfzt zhàja blagofzlov i preklinyane KŠ 1771, 750; ftera je puna bila fzipreklinyanya iménami KŠ 1771, 796; pokedob sze za volo preklinyanya i drùgefele grejhov godi KOJ 1845, 120; Zdap pa doli dejte i vi vfza eta preklinayane KŠ 1771, 608; jezik obogatili, steri je lih vu pszùvani ino preklinyanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; Kakda nepofteno 'zivémo? Szpreklinyanyem KŠ 1754, 17; kaj fze vfzi grejhi odpifztijo i preklinyanya KŠ 1771, 111

preklinjati -am nedov. *preklinjati*: naj fze vszijo nepreklinyati KŠ 1771, 635; nej fzam szlisao pámetnoga csloveka preklinyati sztarise KOJ 1845, 7; vi velite: kaj preklinyas KŠ 1771, 302; erkli fzo vu fzebi: ete preklinya KŠ 1771, 28; Csi ga pfzùjemo i preklinyamo KŠ 1754, 37; Preklinyajo náfz oni KŠ 1754, 497; ki de pa Dùhá fsvétoga preklinyao KŠ 1754, 211; fzkejmikoli bodo preklinyali KŠ 1754, 111; Naj nikoga ne preklinyajo KŠ 1754, 660; kaibi mi nikoga nepreklinyali TF 1715, 13; Eden pa ti hùdodelnikov ga je preklinyao TF 1715, 252; Nyega fzo preklinyali KŠ 1754, 10b; niti fzo nej

preklinjali Bogiczó vafo KŠ 1754, 403 **preklinjati** se -am se **1. zaklinjati se**: On fze je pa zácsao preklinyati i prifzégati KŠ 1771, 151; 'znyegovim fž. iménom ne preklinyajmo KŠ 1754, 16 **2. obrekovati se**: I nej (liki fze preklinyamo) KŠ 1771, 452 **3. preklinjati se**: Csi fžam pa jařz zhválo dávanym tálnik, zakaj fze preklinyam KŠ 1771, 511; Záto fze imé Bo'ze za vařfo volo preklinya med poganmi KŠ 1754, 157; Ali fze za imé Bo'ze za volo vářz preklinya KŠ 1771, 541 **preklinjavajúči -a -e preklinjajoč**: tá, ká neznajo, preklinyávajoucsi KŠ 1771, 720

preklinjávanye -a s preklinjanje: rejsne vojne, zřteri zhája nenávidnofzt, nyefke, preklinyávanye KŠ 1771, 642; pouleg nezračfúnanoga ořpotávanya ino preklinyávanya potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a

preklinjávati -am nedov. preklinjati: Niki moudri fžvojo modroufzt 'ze tam preklinyáva BKM 1789, 451; Blagofzlávlajte one, ki vářz preklinyávajo KŠ 1771, 184; i oszmejávci moji preklinyávajo mené TA 1848, 82; blagofzlávlajte je i ne preklinyávajte je KŠ 1771, 476 **preklinjávati se -am se preklinjati se**: Vnougí, po řteri fze pout ifztine preklinyávála bode KŠ 1771, 719

preklinjavec -vca m preklinjevalec: Ki fžam prvle bio preklinyávecz KŠ 1771, 635; V-néni nema meřzta Niti preklinyávecz BRM 1823, 300; liki řzi fze řzmlíľvao preklinyávci Pavli KŠ 1754, 232; Nyega vobráz bijejo, Preklinyávca zovéjo BKM 1789, 85; Od preklinyávczov řze odloucfi KŠ 1771, 400; Preklinyávczom řze Bôg Nigdár neradúje BRM 1823, 317

prekól -i ř poleno: Vu zimi ga jáko ľubimo, sprekólmi ga řivimo BJ 1886, 8

prekostatí -stánem nedov. preostati, ostati: Vidilo szo, da nyim je drúgo nej prekosztalo, kak szama pogorisca KOJ 1914, 130

prekposlāti -pôřlem dov. poslati, odposlati: eto řze poszlavczom nazájř překposle AI 1875, kaz. br. 2

prekpriti -prídem dov. priti řez kaj: Gda bi po logi překprisla, 'ze řzta i vész vidila KAJ 1870, 135

prekračénjé -á s krajřanje: Zmenkanya ali prekrářsenyá znaménye (°) KOJ 1833, 9

prekračűvati -űjem nedov. krajřati: Csi řzi 'řitka řzam rad neprekracřujem, Mojemi konczi fze ľehko radűjem BRM 1823, 353

prekrátek -tka -o prid. prekratek: Szpoumemnofze Zcslovecsánřzke natom řzvejti prekrátke řřtálnofřti řř 1796, 124

prekrátiti -ím dov. 1. prepřečiti, prikrajřati: Saxonce, ki szo nyemi dúřsno dácsó prekrátiti

řzmeli KOJ 1848, 45; onim Krisřtus prekráři řzvoje vekivecsno nebesřko krářesztvo KOJ 1845, 77; profřzim, ne prekráři meni etoga trouřta KM 1783, 70; Prekráři meni vřze boleřni BKM 1789, 412; Prekráři meni vřze boleřni řř 1796, 28; profřzimo Bogá, naj řzvoje pomoucsi nám ne prekráři KMK 1780, 30; Ocsó, nář nyemi řzvojo ccsér neprekráři KOJ 1845, 99; Krála, naj bi řrem bratánczom odlořseno delbo prekráři KOJ 1848, 21; niki bi radi vnogo blága meli, i da nyim ga je Boug prekráři KOJ 1845, 120; řzo nyemi Plemenitáři potreřbnoga řzřroska neprekrářili KOJ 1848, 64 **2. skrajřati**: prekráři dni moje TA 1848; I da bi Gofřzpoud ne prekráři one dnéve KŠ 1771, 144

prekrířati -ím dov. razřlasiti: edni řzo Luthera kmesřti za řeretika prekricsali KOJ 1845, 55

prekrířiti se -ím se dov. prekrířati se: Kak řze more cslovik prekrířiti KMS 1780, B; Kakda řze cslovik prekrířiti KMK 1780, 9; Vřzáko ũtro, dare řztánes, prekrířiti řze KOJ 1845, 48; Deca se prekrířijo BJ 1886, 4

prekróuto tudi prekróto priřl. *řelo, řudo*: A dűsa mi jeřzte prekróuto ranyena BKM 1789, 201; Kmefřti řzo ga odali, Prekróto bicsűvati BKM 1789, 71; ako řzi vu teřli betéřsen prekróuto řř 1796, 84; Hváľte nyega dobróto, Obilna je prekróto BRM 1823, 37

prekrvávati tudi prekrvávati -a -o prid. *řrvav*: Obářri me Tvoj řznoj prekrvávati BKM 1789, 65; Tvoje rane prekrvave SM 1747, 68

prekségnoti -em dov. řeči řez kaj, razřřiriti se: Překségne po cěľom řzvěti KAJ 1870, 170

prekstópiti -ím dov. řrestopiti: I tak me ednôk řzôditi más, Kaksi překsřřtôpim na vecsnořř KAJ 1848, 153; On překsřřtôpi na řztezo pravicze KAJ 1848, 9; sereg tvoj, Ki je překsřřtôpo na pot nôvo KAJ 1848, 329

prekřšenoust tudi prekřšenóř -i ř *řazposajenost, řreřernost*: Přide prekřsenořř nyegova na temen nyegovo TA 1848, 6; řzobáľřřtvom, nej za přeřcsřimbo i prekřsenořřř, naj 'řivéjo KŠ 1754, 222; Dônok ti ne řřpoznař tvojo Veliko prekřsenořřř řř 1796, 10; Vasa gizzdořřř vprekřsenořřřti nej je Bougi drágo BKM 1789, 450

prekřřenűvati -űjem nedov. řřaliti se, norčevati se: Ki med vřrářmi řzedijo, od méne prekřřenűjo TA 1848, 34

prekunóuti -ém dov. prekleti: Káma je pa 'ř-nyegovim odvejřkom vřřet prekuno KM 1796, 14; té cslovik .. ne bi ga objoukali, i prekúnoli KM 1790, 56 **prekűneni -a -o preklet**: prouti Kájni, ki je i prekűneni od Gofřřpodna KM 1796, 9; Prekűneni zebráři AIP 1876, br. 8, 7

preküpčüvanje -a s *prekupčevanje, trgovanje*: ki fzo potom za volo preküpčüsüvanya tá sli fztát KŠ 1771, 434; i odisli fzo, ki pa na fzojeve preküpčüsüvanye KŠ 1771, 72; Csi vu prküpčüsüvanyi nepravicsno 'živé KŠ 1754, 37; Znepravicsnim preküpčüsüvanyem KŠ 1754, 49

preküpčüvati -űjem nedov. *prekupčevati, trgovati*: i kikoli preküpčüsűjejo KŠ 1771, 799

prekupicnoti se -em se dov. *prekopicniti se*: dokecs András z-jahanca na kla sze neprekupicne KOJ 1848, 18; koula sze 'snyim vréd prekupicznejo KOJ 1848, 52; pren. obadvá szta sze vu djamo neszrece prekupicznola KOJ 1845, 87 **prekupicnivši** -a -e *ko je spremenil*: Francúzi vsze bo'se i orszácske obsztojécese pravice prekupicznivsi KOJ 1848, 115

prek vűrgnoti ~ -em dov. *pretrgati*: zburkana voda vnűgi mesztaj sance prék vtergnola AIP 1876, br. 4, 5

prekzgristi -grizém dov. *pregristi*: ár tak stimajo, ka prékzgrizé korenyé nárasza KAJ 1870, 151

preládati -am dov. *premagati*: Ottokar .. nad Magyare, da je nyé preládao KOJ 1848, 39

prelejánje tudi preleánje -a s *prelitje*: Liki krvi, mántnikov krvi preleánye KŠ 1754, 185; i za nyega drage kervi preleánya SM 1747, 61; i brezi krvi preleánya nega odpűcsanya KŠ 1771, 686; Szvéta Meffa je brezi krvnoga prelejánya Áldov KMK 1780, 50; brezi Krvnoga prelejánya KM 1783, 105; I krvi preleánya Nedáj csiniti vrági BKM 1789, 176; Nyegovo kervno preleánye imámo gláfziti TF 1715, 41; Nyegovo kervno preleánye moremo nazvelzcsávati SM 1747, 40; je vcsino Vűzen i preleánye krvi KŠ 1771, 692; Kai je kervnim preleányem zafzlűso SM 1747, 16

prelejáti tudi preleáti tudi prelijáti -lijém dov. *preliti*: Steri prelijé krv cslovecso KŠ 1754, 40; Nedűzni krv prelijéjo BKM 1789, 352; Za grejhe fzi krv prelejo BKM 1789, 51; je kerv preleao TF 1715, 39; je prelejao TF 1715, 38; je fz. krv prelejao KŠ 1754, 230; je Szvo fšvéto Krv prelejo BKM 1789, 6; szo ráj szvojo krv preliali KOJ 1845, 84 **prelejáti se** tudi preleáti se tudi prelijáti se -lijém se *preliti se*: kervi kotera fze prelijé TF 1715, 39; ftera fze za váfz prelejé KŠ 1754, 202; ftera fze prelijé KŠ 1771, 246; Za váfz szejje prelealo TF 1715, 45; znamenye szejje preleijalo TF 1715, 40 **prelejáni** tudi preleáni -a -o *prelit*: I, gda je prelejána krv Stevana KŠ 1771, 412; dokecs zádnyis ta prelejána krv sze vkűpzmesa AIP 1876, br. 7, 2; Za váfz je dáno i prelejáno na odpűcsanya grejhov KŠ 1754, 207; kerv, kako je pravicsno za moje greihe preleána TF 1715, 40;

Naj fze vű zifcse krv vűzej prorokov preleána od zacsétka fűzejta KŠ 1771, 210

prelejávanje tudi preleávanje in preliávanje -a s *prelivanje*: Nogé nyihove fzo bifztre na krvi prelejávanye KŠ 1771, 453; bodo .. krvno preliávanye trpeli KŠ 1771, 763; je rafzla med krvi preleávanyem KŠ 1771, 339

prelejávati -am nedov. *prelívati*: Prelejávali szo krv okűli Jerusálema TA 1848, 65

prelėjpi -a -o prid. *prelep*: Bogme je on te prelejpi BKM 1789, 31; Oh nebésza! prelejpo meszto KM 1783, 183; Naj fze ne radűje Prelejpoj opravi SŠ 1796, 89; Da prides vnebefzki prelejpi fereg angyelfzki BKM 1789, 1b; goszpoda vidévsi Karola prelejpi obrász KOJ 1848, 44; Ino zprevnougim prelejpiim czvejticűom BKM 1789, 156

prelėjpo prisl. *prelepo*: Profzim váfz prelejpo SŠ 1796, 148

prelėjvanje -a s *prelivanje*: Czaszar prelejvanye cslovecske krvi zasztaviti 'selejoucsi KOJ 1848, 87; sze vogerszki Ország z lejpiim, nej z-prelejvanyom krvi, zdigáva KOJ 1848, 123

prelėjvati tudi preleívati -am nedov. *prelívati*: gofzpodie merszki nad tisztimi, koteri kerv preleivaio ABC 1725, A7b; pren. Tvoj fzin fűzvoj gláfz prelejva BKM 1789, 300 **prelėjvati se** tudi preleívati se -am se *prelívati se*: kerv moja ftera fze za váfz preleiva TF 1715, 40; Da fze vnyegovom klűni vnogokrát Krvelicza prelejva BKM 1789, 377

prelėja -e z *predica*: moski med prelėjami drevenske pletéjo KOJ 1845, 42

prelomiti -lòmim dov. *prelomiti, prekrűiti*: Amurát pa na Alkorán priszégne, da ga neprelomita KOJ 1848, 56; Ako bi pa oblűbo mojo prelomo SM 1747, 52; Gda Bougi vcsinyene oblűbe naffe prelomimo KMK 1780, 39; Bosje zapűvedi, koterofzem prelommo TF 1715, 37; kai fzem to zavezo prelomo SM 1747, 48; Ka fzem tvo zapovid prelomo BKM 1789, 219; Nej li fzi oblűbo, Vnogokrát ti prelomo BKM 1789, 261; kaj je nej fzamo Szobotto prelomo KŠ 1771, 279; Gda je .. nyega rejcs prelomo BKM 1789, 8; zakaj fűta nyegovo zapovuid prelomila KM 1796, 7; ár fűzmo tvojo právdo prelomili KM 1783, 259; fűzmo tvojo Zápovuid prelomili SM 1747, 51

prelomleník -a m *krűitelj, prelomnik*: bode dú'sna právde prelomlenika na podlo'snofzt prífűziliti KM 1790, 90

prelomlenjé -á s *prestopok*: Szmrtni grejh je Bo'se Právde prelomlenyé KMK 1780, 90

preloženjé -á s *sprememba*: ocsivefzno ká'ze, ti gibajoucsi prelo'zenyé KŠ 1771, 696

preložiti -lòžim dov. *1. prevesti:* ino fzem katechismus na csifzti fzlovenfzki jezik prelofo TF 1715, 9 *2. razložiti:* prelo'zi nám to priliko od koukola KŠ 1771, 45 **preloženi** -a -o *preveden:* na szlovenszki jezik prelofeni TF 1715, 1

prelübléni -a -o prid. *preljub:* Jezus Prelübléni KM 1783; Oh moj prelübléni Jezus! BKM 1789, 32; Oh Jezus prelübléni! SŠ 1796, 154; Prelübléna dojka! SIZ 1807, 39; I erczimo diko prelüblénomi Szini SŠ 1796, 92; Za Krifztusa te onoga Drágoga prelüblénoga Profzimo BKM 1789, 350; kak tebé prelüblénoga Ocsó mojega ra'saliti KM 1790, 108

prelübléno prisl. *preljubo:* Kákfi glász pred tebom prelübléno sümi KM 1783, 254

prelüknjati -am dov. *preluknjati:* prelüknjali szo roké moje TA 1848, 17

premáganje -a s *zmaga:* i vóra nafsá je to premáganye SM 1747, 26; Glász etoga premáganya je franczúszkoga Krála primorao KOJ 1848, 100; Po premáganyi napoutnih národov szo sze priválali KOJ 1848, 5

premágati -am dov. *premagati:* naj bode zmo'zen te prouti gucsécse premágati KŠ 1771, 657; naj premágas, gda sze oszoudis KOJ 1845, 128; Sto je pa, steri te fzveit premága SM 1747, 28; z nasim jezikom bomo premágali TA 1848, 9; Sztani goszpodne, da ne bodo premágali mrtelni TA 1848, 8; Ár je mocsno 'Zidove premágao KŠ 1771, 400 **premágavši** -a -e *ko je premagal:* Álmos .. ino po pouti premágavsi vszakojacske zádave KOJ 1848, 7 **premágani** -a -o *premagán:* Béla IV. medtémtoga premágani komaj nyim 'siv vújde KOJ 1848, 37

premaló prisl. *premaló:* Pa mlájsi domá okoli goszpodársztva premalo hasznijo KOJ 1845, 7

premárjati -am nedov. *prisiljevati, siliti:* Tê szo lüsztvó escse bolje za dácsó premárjali AIP 1876, br. 8, 2 **premárjati se** -am se *prisiljevati se, siliti se:* Csi sze na csinénye premárja AIN 1876, 45 **premárjani** -a -o *mučen:* ka vnookrát tí premárjani z-veszeljov szo sze od .. resili AI 1875, kaz. br. 3

premedlèti -medléjm dov. *obledeti:* Eti, kak gvant, vsza, vsza premedléjo KAJ 1848, 420; Nyihov gvant je nej premedlo KM 1796, 39

premejnenjé -á s *sprememba:* Ár gde je premejnyeno popoufztvo, tamo more i právde premejnyé bití KŠ 1771, 682

premejšanoglásni -a -o prid. *različno glasen:* náj bolye vu globoko – ali premejšanoglászni nomenaj, dp. *kád, kád-ja* KOJ 1833, 44

premejšati -am dov. *zamenjati, spremiti:* Nej

trbej vu zgovárjanyi krátke i dúge i rodbinszke litere premejsati, dp. *alma álma* KOJ 1833, 5

prememba -e ž *sprememba:* zakój sze tá prememba zgodi AI 1875, kaz. br. 6; zacsétek k-ednoj velkoj premembi AIP 1876, br. 10, 3; Dönok je escse nej prejsao v-telko sztotin premembaj orszácski Jezik KOJ 1833, X

premeniti tudi preminiti -ím dov. *spremiti:* Steo bi pa zdaj preminiti gláfz moj KŠ 1771, 565; Nescsem premeniti, ka je zislo z vüsztt moji TA 1848, 74; Ár sze tá szledi nedájo premeniti KAJ 1870, 73; ino fzi máo preminim SIZ 1807, 27; Krifztus premieni nafše ponizno tejlo KŠ 1754, 140; Jezus potere eto mefzto i preminé návade, ftere nám je dáó Moj'zes KŠ 1771, 358; Ki premieni tejlo poniznosfzti nafé KŠ 1771, 598; Nistera vrêmen-rêcs pri vugibanyi ne premené szvojo korenaszto formó AIN 1876, 49; Lübi zakon fzveti, fztala ne premeni SM 1747, 88; Jaj meni, csi bi praviczó Prôti vészti preméno KAJ 1848, 189; O dabi Bóg szvojega národa robsztvo preméno TA 1848, 43; Tí szí moj placs na veszêlo szpévanye preméno TA 1848, 23; Preméno je môrje na szuho TA 1848, 51; I premejnili fzo diko nefzkarjenoga Bogá na priglihnofzt obráza KŠ 1771, 448; Tatárje szo vsze na pusztino preménili KAJ 1870, 164

premeniti se tudi preminiti se -ím se *spremiti se:* porédne verbume sze znájo premeniti KOJ 1833, 49; po steri fze grejh premieni KMK 1780, 68; gda fze premieni, Na vino voda vkameni BKM 1789, 54; Hitro fze premieni vfze nyegova fzvetlofzt SŠ 1796, 110; Ino fze vfzi teda preminimo SŠ 1796, 15; Ár ovi trigyé fzo 'ze vnebézfaj, eti fze pa li preminéjo KŠ 1754, 140; nego fze premejnite po ponovlenyej pámeti vafé KŠ 1771, 475; Ali hitro fze je premejno Saul KM 1796, 59; Ali krouto náglo cslovik fze premejno SŠ 1796, 39; I premejno fze je pred nyimi KŠ 1771, 55; ali nyega radoszt sze je kcsaszi na sztráhoto premenila KAJ 1870, 82; Nej fze je tak premejnilo na Krifztusa KŠ 1754, 8b; premejnili fzo fze vpámeti i erkli fzo KŠ 1771, 427; kak fze rumena fáriba preminí KM 1783, 201; I liki odivalo, zavijés je i preminéjo fze KŠ 1771, 673 **premejnjeni** -a -o *spremiten:* Ár gde je premejnyeno popoufztvo KŠ 1771, 682

preménjanje -a s *sprememba:* Na nekaj drúgo premenyanye, djánye KOJ 1833, 132; Premenyanye (a változtató) AIN 1876, 20; Náj prvo i bole szo sze Józsefova nouva premenyanya zamerila KOJ 1848, 114; je József vnoga premenyanya naprejvzéo KOJ 1848, 11

premenjati -am dov. *1. spremiti:* Tanácsa

nesce premenyati BRM 1823, 325 **2. prilagoditi, prilikovati**: szlejdnyo z litero na szvojo prvo premenyajo KOJ 1833, 144 **premenjávši** -a -e **spremenjajoč**: etaksi verbumi té litere na *n* premenjavsi do *ni* meli *v*-nekoncsivnom módusi KOJ 1833, 90

premenjavanje tudi preminjavanje -a s *spremenjanje, sprememba*: Zató sze premenyávanye vrêmena z-letanya lásztvic vgoniti dá KAJ 1870, 104; Miniszterszko preminyávanye bilo preminôcsem mészeci AI 1875, br. 1, 2; Pri nasoj szodbeniji sze med csesztnikmi nê dávno velko premenyávanye zgodilo AIP 1876, br. 6, 7; Vekivekouma brezi koncza i preminyávanya KŠ 1754, 144; pri šterom nega preminyávanya KŠ 1771, 746; ino za premenyávanya glásza volo zmislena KOJ 1833, 10; i pá za volo preminyávanya szi sinyek skrâble AI 1875, br. 2, 7; ino za preminyávanya glásza volo AIN 1876, 9; I nedás meszta premenyávanyi V-recsi KAJ 1848, 21; Sto bi naisao premenyávanye V isztintinoszti KAJ 1848, 2; vtelikâjsem preminyávanyi fšveczkoga dugoványa KŠ 1771, A2b; ino vu premenyávanyi, dp. *méz* KOJ 1833, 13; V-sorsa premenyávanyi KAJ 1848, 218; ka fzo od zacsetka fšvejta velika preminyávanya bilá KM 1790, 22

premenjávati tudi preminjávati -am nedov. *menjavati, spreminjati*: z-druge sztráni pa zató, da zná glász premenyávati KOJ 1833, 9; Gda cstém, videne piszke na szlúsane premenyávam KAJ 1870, 6; Premenyávas sztávo szvétâ KAJ 1848, 14; Vremena tecséjo i 'z-nyimi sors premenyáva, Ovo vřzáke fštvári vidis preminyávajo SŠ 1796, 89; nyemi 'ze natúra zapovê naj jelo premenyáva AIP 1876, br. 5, 7; csi bi ka je pri Tebi fštálno, Hamicsno premenyávao BRM 1823, 299; po pétki ino fšzobotti bomo fzi hráno preminyávati SIZ 1807, 15; Dávid, gde je vido pogibelnofzt, 'fe je mejfzta fšvojeja fštána preminyávao KM 1796, 58; vu vcsenyej, stero szo lutheranye radi preminyávati KOJ 1914, 145 **premenjávati se** tudi preminjávati se -am se *spremenjati se*: Ár fšám Satan fze preminyáva na fšvetlofzti angyela KŠ 1771, 548; Vřzáka fštvár fze vřzebi preminyáva BKM 1789, 440; szreca sze premenyáva KAJ 1848, 78; K-nôvomi leti sze dr'zina premenyáva AIN 1876, 24; liki vglédali glédajoucsi vtifzti obráz fze preminyávamo od dike na diko KŠ 1771, 534; Ár fzo tákfi krivi Apostolje, jálni delavczi, ki fze preminyávajo na Krifštušove Apoštole KŠ 1771, 547; Zató sze nebojmo, csi bi sze szvét premenyávao TA 1848, 37; Erdélszko,

gde szo sze Poglávarje premenyávati KOJ 1848, 94

premenjávén -vna -o prid. *menjalen*: Podarüvan: -*val, vel* i premenyáven: *vá, vé* AIN 1876, 22

premenkávanye -a s *pomanjkanje*: Pod dácco szlisajôcse zemlé premenkávanye od toga more sze notri povedati AI 1875, br. 1, 5

premenlívi -a -o prid. *pregiben*: Kelkoféle szo govorejnja táli? Dvujeféle: premenlívi, i nepremenlívi KOJ 1833, 12

premenlívo prisl. *pregibno*: sze obodvouje forme dájo vugibati premenlívo KOJ 1833, 57

premetâti -mêčem dov. **1. premetati, prevrnniti**: Tve gizdave recsi, zdá ti vřze premeccsem SIZ 1807, 44; Szláp i ládje premeccse KAJ 1870, 150; pren. Grêh mi zvônêsnye szreca Mocsnie zide premeccse KAJ 1848, 240 **2. preudariti, premsliti**: Premeccfi tak vu fzebi dobro vezdaj, kakda 'zivés eti zdaj BKM 1789, 439; dobro premeccsi, Ka sze vcsis vu bo'zój rêcsi KAJ 1848, 53; i onoga právdo dobro fšzam premetao KŠ 1754, 52

premetávati -am nedov. **1. premetavati, prevračati**: Nepriátele vřze, Mocfno premetáva BKM 1789, 167; V-lüczkój hi'si nepremetávaj KOJ 1845, 30 **2. preudarjati, premsljeti**: Ino szledbenika vrêdnosz V-lêpom szrdczi premetáva KAJ 1848, 105; I vřze ka csüjes vtvojem fšzrezi premetávaj KAJ 1848, 23; Oni fzo pa premetávati med fšzobom govorécsi KŠ 1771, 238 **premetávati se** -am se *premetavati se, prevračati se*: Ládja premetávata fze je od válov KŠ 1771, 49; tákse gibanje zemlé biló, ka sze v-hi'zaj skér premetávata AIP 1876, br. 11, 7; pren. i zató fze ne dájmo od vřzákoga vótra kakfté návuka okouli goniti i premetávati KŠ 1771, 339; prifšzpodoben je kváлом morřzkim, šteri fze od votra fšzemo tamo 'zenéjo i premetávajo KŠ 1754, 148; Naj vecs ne bomo czeczátja decsicza, ki bi fze premetávati i okouli gonili od vřzákoga vótra kakfté návuka KŠ 1771, 581 **premetavajúci** -a -e *preudarjajoč, premsljujoč*: Mária je pa zdr'zála vřze ete ricci premetavájoucsa nyé vu fšzrezi fšvojem KŠ 1771, 169

premíli -a -o prid. *premil*: Anyelje fšo nazvejsztili, da edno premilo Dejte le'fi vu teszni jaszliczaj KM 1783, 233

premilostiven -vna -o prid. *premilosten, predobrohoten*: Goszpodne, premilosztivnoj tvojoj zmo'snoszti za podelene tvoje dári ponizno hválimo KM 1783, 31

premilostivno prisl. *premilostno, predobrohotno*: Hválím jasz tebé, ka fzi mené premilofštivno obarvao KM 1783, 220

preminénje tudi preminénje -a s *I. smrt*: Szen je vase preminéjnje BKM 1789, 412; Szen je vase preminéjnje SŠ 1796, 29; Potrejbno fze je Szpominati fztoga fzvejta preminéjnja BKM 1789, 405; Sztvoj'ga preminéjnja goufztokrát fze fzpominaj SŠ 1796, 92; Nemre znati hipa szvojga preminéjnja KOJ 1845, 13; dabi tiho preminenyé engedüvao TF 1715, 30; dai mi bláfeno ztoga fzveita preminenye SM 1747, 61; On dá bláj'zeno idejnje, Sztoga fzvejta preminéjnje BKM 1789, 126; Szó Moje preminénje 'Zalofztni 'ze csakali BRM 1823, 431; Gda on k-tebi pride na tve preminéjnje SŠ 1796, 10; vidilo sze je nyemi, po preminéjnji nassih Sztarisov nász pohájati KOJ 1833, IX; Po preminéjnji Béla I. bi radi za Krála meli KOJ 1848, 20; Obri nature, nad preminéjnem bode fze plakalo BKM 1789, 445 *2. izginotje, odhod*: Po Hunov z-Pannonie preminéjnji szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5

preminíti -ém dov. *I. preminiti, umreti*: Med tem preminé Maximilián KOJ 1848, 56; Zdáj preminé tudi imé Pannonie KOJ 1848, 10 *2. miníti*: Vrêmen etak hitro preminé BJ 1886, 3 **preminjéni** -a -o *minuli*: Preminyen meszeci v tórszkoj dr'zéli je prászka vodárila AI 1875, kaz. br. 3; To zdávno i preminyeno BRM 1823, 103; O'zébet vogerszka kralica od preminyenoga mészeca sze dr'závsi AI 1875, kaz. br. 8; Ali szvojo preminyeno szamosztálnoszt szo ne mogli nezáj dobíti AIP 1876

preminjávati -am nedov. *umirati*: Gda pa fztvojega tanácfa Bom z-fzvejta preminyávao BKM 1789, 401; Gda pa fztvojega tanácfa Bom z-fzvejta preminyávao SŠ 1796, 3

preminjenost -i ž *I. minulost, preteklost*: Dalecs je preminyenoszt, I grozi sze prisesztnoszt KAJ 1848, 78; Léta mi bisztro odtécsejó Vu prepaszt preminyenosztí KAJ 1848, 152 *2. minljivost*: Sz-tebom hodi preminyenoszt BRM 1823, 247; Csi me náglo scsés vözvati Z-ete preminyenosztí BRM 1823, 236; Premifzli fzpametno, fzpoznaj preminyenoszt BRM 1823, 215; Po toj preminyenosztí Dobim vekivecsnofzt BRM 1823, 265

preminóč prisl. *nekoč*: zná lasztvica i za gnezdó, vu sterom je preminócs légla KAJ 1870, 26

preminost -i ž *minljivost*: Vu Jezus Krifztusi moja je preminofzt SŠ 1796, 79

preminóuti -ém dov. *I. preminiti, umreti*: Dobro známo, ka nam je fztoga fzvejta preminouti SŠ 1796, 7; I, gda fzvejta preminém KŠ 1754, 246; Gda preminém jafz fzfvejta BKM 1789, 15; Nikaj vu tom neznam ako dnefz preminés SŠ

1796, 10; Vtífsi boleznofzt prvle, kak preminé SM 1747, 64; vleti od Krifztufovoga rojsztva 70. preminé KŠ 1771, 700; naj z-etoga fzfvejta fzfrecsno preminém KM 1783, 81; Vidoucsi pa fztotnik, kaj je tak premino KŠ 1771, 153; Na kri'zi on premino je BKM 1789, 88; i hüdou je premino z-fzfvejta KM 1790, 56; szlugov i fzlü'sbenicz, ki fzo z-etoga fzfvejta prminoli KM 1783, 124 *2. miníti*: Nyega préczimba preminé KŠ 1754, 273; Gda ete 'zitek preminé BKM 1789, 53; I csi néba zemla Preminé po Tebi BRM 1823, 104; dén, vfterom nebéfza skripanyem preminéjó KŠ 1771, 722; Nocs je 'ze preminoula KŠ 1754, 246; Nocs je preminoula KŠ 1771, 478; dén je premino KM 1783, 175; Nocs je 'ze preminoula BKM 1789, 365; Jaj preminolo je vsze moje vupanye KM 1783, 175 *3. izginíti*: Ká bos czérkev bráno, Da té örok tvoji ni te nepreminé KAJ 1848, 162 **preminóuti** tudi preminóči -a -e *I. minuli, pretekli*: Preminoucse (praeteritum, mult) KOJ 1833, 55; Preminócsse vrêmen AIN 1876, 50; ka fzi ti náfz vtemnofzti ete preminoucse noucsi obarvao KŠ 1754, 223; fterimifzem ete preminoucfi dén Tvojo zmfnofzt zbantüvao TF 1715, 46; ino ete preminoucfi dén zbantüval SM 1747, 47; ete preminoucfi dén fzkoncsati dopúfzto KŠ 1754, 225; kaifzi ti mené eto preminoucfó nocs obarvau TF 1715, 45; eto preminoucsó nocs ABC 1725, A5a; kai fzi ti mené eto preminoucfó nocs, obarval SM 1747, 43; eto preminoucsó nocs obdr'sao KM 1783, 32; ki fzte i fleti zácsali vpreminoucsem leti KŠ 1771, 542; te je vrêmana récs vu preminócssem vrêmeni AIN 1876, 47; Kaj fzi mené Vpreminoucsó noucsi Obarvo BKM 1789, 370; kak je priétni bio zdávnya i vu preminoucsi fztári lejtaj KŠ 1771, 815; ka v-preminocsih letaj napravleni dug te'zijo AI 1875, kaz. br. 2 *2. minljiv*: ár vidis, ka fzam preminoucfi BKM 1789, 414; Zná, kaj je blágo preminócsse BRM 1823, 359; Preminoucsi je te 'sitek SŠ 1796, 82; preminoucse lüfztvo SŠ 1796, 9; nejmam tu fztálicsa V-preminoucsem fzfvejti SŠ 1796, 148 *3. pokojni, umrli*: vu Gofzpodni preminoucfi Kúzmics Stevan BKM 1789, 3; preminoucfega Kúzmics Stevana BKM 1789, 3b; [priáteli] vfteroj fzo vöri preminoucsi BKM 1789, 441; Vszejh preminoucsih düficz KM 1783, 28; Da vszejm vörnim preminoucfim düficzam darujes KM 1783, 97; za preminoucse düficz Bougi fze morejó gori aldüvati KM 1783, 83 **preminóuti** -a -e sam. *I. pokojni, umrli*: od preminoucséga KM 1783, 125; naj G. Bog preminóčemi vekvečen mér darúje BJ 1886,

26; Szpűmenek ti preminűncsi KAJ 1848, X 2. *minuli*: őr csi je to preminűouse odicseno bilo Kš 1771, 533; da bi ne vidili fzinovje Izraelczki na konec z toga preminűousega Kš 1771, 534; Vűza fzo oh jaj eti preminűoucsa BKM 1789, 283; Ki vam dá, Ktera fzo preminűoucsa BKM 1789, 119

preminűvati -űjem nedov. *minevati, umirati*: Kaj dűsa nepreminűje, csi gli vű fű-tela odide BRM 1823, 70

premisłiti -im dov. *premisłiti*: tífzti fzi premisłzłiti morejo Kš 1754, 220; potom moremo fzi premisłzłiti po preik KMK 1780, 68; niti pamet ne more premisłzłiti KM 1783, 177; Zmojim rázumom neznam tvo milűcsso Premisłzłiti BKM 1789, 78; dobro vu fzebi premisłzłiti SIZ 1807, 9; Tű recs mi daj premisłzłiti BRM 1823, 58; Niti ne premisłzłiti, Kak ono more biti BKM 1789, 6b; Premisłzłiti tak, vűren Krfűtsenek Kš 1771, A7b; Vűzákı zátı dobro premisłzłiti Sš 1796, 46; premisłzłiti fzi z-Defűzűtere Bo'se KM 1783, 147; Cslovik prav premisłzłiti BKM 1789, 69; Nadale premisłzłitimo fzi, kak je lejpo dugovűnye KM 1796, 10; Premisłzłitiműzi i mi tűdi SIZ 1807, 9; őr premisłzłite, kákűi je tű Kš 1771, 694; Premisłzłite, ka povejte BKM 1789, 400; kak fzi lejħko premisłzłite, vűze je opűűcseno KM 1790, 9; naj premisłzłiti, ka vrűga povűzud okouli fűzűbe mű Kš 1754, 213; Ki je tűkűi, naj premisłzłiti Kš 1771, 546; z-drűge szűrűni szam premisłzłiti on haszek KOJ 1833, V **premisłivűsi** -a -e *premisłjajoű*: da ti cesednejsi premisłzłivűsi tou, kak 'smetno je prvomi hoditi KOJ 1833, VI

premisłűvanje -a s **I. premisłűvanje, premisłűvanje**: Zátı to premisłűvanje AIP 1876, br. 7, 2; Műm racsun Vűzűkűfűga premisłűvanja Datı BKM 1789, 385; premisłűvanja, pocsűvanja ali merkűnya znaműnye (-) KOJ 1833, 9; premisłűvanja znaműnye (-) AIN 1876, 8; Premisłűvanja znaműnye csasz dá stevcı na premisłűvanje AIN 1876, 9; Ni fűzűce cslovecse preűtimalo V-fűzűvojem premisłűvanji BKM 1789, 420; Ni fűzűce cslovecse preűtimalo V-fűzűvojem premisłűvanji Sš 1796, 5; ino zpremisłűvanjem Reicsı Bosje fűzűvűte SM 1747, 22; Nej li fűzűmo fűzűpremisłűvanjem Kš 1754, 216; Tebi preporűcsam czejlo Pamet fűzűpremisłűvanjem BKM 1789, 369 **2. misłi, misłűvanje**: naj fűze vű vűjűvűjo vnougi fűzűz premisłűvanja Kš 1771, 170; On je pa vido premisłűvanja nyihova Kš 1771, 183; Vűszta moja bodo gűcsala modroszűt, i premisłűvanja szűzűzű mojeja TA 1848, 39; ne-go fűzű műrűni vcsűnyeni vu premisłűvanjű fűzűvoji Kš 1771, 448 **3. premisłűk**: Luther szű je csasz

z premisłűvanje do utra szűzűszo KOJ 1845, 61; Oszűm dnih műta cűjt z premisłűvanje AIP 1876, br. 10, 7

premisłűvati tudi primisłűvati -am nedov. *premisłűjati, premisłűjevati*: kai dare ona od dűhovnoga dugovűnya nai poglaviteife fűűhű premisłűvati TF 1715, 3; I zűcsali fűzű fűzi premisłűvati pifűzűcske Kš 1771, 180; Zűdű szű je zűcsao goszűpod premisłűvati KAJ 1870, 15; Csi fűzi fűzűtebű premisłűvam Kš 1754, 272; I od tűve dobroute vűzűgűdűr premisłűvam BKM 1789, 311; Dűj, da fűzi vűzűfűzűkoulűz premisłűvam Z-mojga koncza Sš 1796, 145; ino fűzi premisłűva fűnyegove pravűe SM 1747, 25; i 'zűnyegove pravűe fűzi premisłűva Kš 1754, 5; Premisłűva fűzi od nyive Kš 1771, 817; Premisłűva fűzi od dobroute nyega BKM 1789, 353; Csi fűzi premisłűje, Kaj fűzi Ti za vűze trűpeo BRM 1823, 46; i od Nűszűtave nyegove szűzi premisłűva TA 1848, 3; gűda zűdűfűzűűnim fűzűzűcrom premisłűvamo Kš 1754, 4a; ka premisłűvate vu fűzűzűzűj vűfi Kš 1771, 181; Tebű naj fűzűlű'zűjjo I premisłűvajo Kš 1754, 247; ki ta zeműfűzűka premisłűvajo Kš 1771, 598; i racsun dűvűnya ni ne premisłűvajo Sš 1796, 105; Premisłűvaj, jeli vűzűkűse Delo je po vűouli Kš 1754, 248; Eta premisłűvaj, vűtej boj Kš 1771, 639; Zűtű tou fűzi premisłűvaj vűpameti BKM 1789, 7; Zűtű tou premisłűvajmo Kš 1771, 597; Vűfűzi fűzi fűzűtoga premisłűvajmo BKM 1789, 87; i premisłűvajmo fűzi, fűto je on KM 1796, 110; Vűfűzebi premisłűvajte, Kou fűze fűzűtvoriteli vidi Kš 1754, 249; Ta zűgorűnya premisłűvajte Kš 1771, 608; Od toga bom premisłűvo Pocsűnka BKM 1789, 170; Pamet naj premisłűva BKM 1789, 69; Naj fűze fűzűpominamo i premisłűvamo Kš 1754, 26; Gűda bi pa eta vűfűzebi premisłűvao Kš 1771, 8; i premisłűvala fűzi je Kš 1771, 163; premisłűvali fűzű fűzi med fűzűebom govorűeci Kš 1771, 239; Pokedob bi pa eden drűgomi primisłűvao nepokoj szűvojih podlo'snikov KOJ 1848, 67 **premisłűvajűci** -a -e *premisłűjajoű*: Tou zűtű premisłűvajűci jeli fűzűam zűlejűkűoucsov 'zűivo Kš 1771, 530 **premisłűvűvűsi** -a -e *premisłűjajoű*: ino tak tou premisłűvűvűsi toga hűdoga fűze ogiblemo Kš 1754, 13

premoűen -űna -o prid. **I. premoűen, bogat**: Vűgyonos; premoűcsen -a -o KOJ 1833, 180; Ka je premoűcsen bio, fűze razmi Kš 1771, 662; Nika premoűcsna dovica je szűpoznala KM 1790, 40; Tou je gűvusno, ka je nikűfűj premoűcsnoj i jako Bogű bojűcűsoj gűfűzűpej pifűzűani Kš 1771, 736; Premoűcsni grűtűjo BRM 1823, 6; Vűzem premoűcsnim tak veli KAJ 1848, 288 **2. premoűen, zelo moűen**: Jezus

Premocni KM 1783, 40; Boug Vľzej feregouv poglavnik premocfen BKM 1789, 244

premočňšiti se -im se dov. *obogateti*: Kossuth právi, Ka Vogrszkiország li brezi Ausztrie szamosztálno sze zná premocsnšiti AIP 1876, br. 3, 2

prémočnosť -i ž *bogastvo*: Prémocsnofzt preminé BRM 1823, 209; Szreca i prémocsnofzt KAJ 1848, VIII; ár szo one vretina nyegovoga 'zitka i prémocsnofzt KAJ 1870, 120; dá Po szirmastvi prémocsnofzt BRM 1823, 6; Csi fztójim v-prémocsnofzti BRM 1823, 342; V-szrecci i prémocsnofzti Je vari KAJ 1848, 319

premočti -mórem dov. *1. moči, zmoči*: Győzni; preobládati, premocsti, zadoleti KOJ 1833, 158; Ti pa vľze premores KŠ 1771, 817; Ki vsza znás, i vsza premores KM 1783, 63; pomori komikoli, ka premores KOJ 1845, 29; ali premore vľzáki fznáj'sno fze dr'sati KM 1790, 18; da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; da premore mir pravice od nepriateľov ovarvati KOJ 1848, 12; tvojoj zmo'snoszti ne premoremo álduvati KM 1783, 123; edendrügomi oszlájsajmo bridki 'sitek na kelko premoremo KOJ 1845, 82; je teliko vkup fzpravo, ka fzi je premogao kúpiti na paliczó 'snyouro KM 1790, 28 **2. premagati**: ni fatan nasz ne premore KM 1783, 225; i vráta peklénfzka jo ne premorejo KŠ 1754, 132; i vráta peklénfzka jo ne premorejo KŠ 1771, 54; Da sze ne hváli nepriateľ moj, ka bi me premogao TA 1848, 10; i vľzo Králevcfino je veliki glád premogao KM 1796, 75; Kananiľzka 'zena Ká te obládala, Zmolitvom premogla BKM 1789, 205; fzvojim mefzkim 'fivlejnem, ftero je vefz fzevjet premoglo KM 1796, 10; I nej fzo premogli KŠ 1771, 788; Ki szo me premogli vu dnévi pogübeli moje TA 1848, 13

premoliti -mólim dov. *premoliti*: Dni, i noucfi premoliti KM 1783, 300

premonštraténzer -a m *premonstratenec*: Záto sze je dosztojao ino Premonstratenzerom povrnoti grünte KOJ 1848, 12

premouč -i ž *moč, zmožnosť, sposobnosť*: daj sze mi I nyim z-vrelim szrdczom poleg premocsi szľ'ziti KAJ 1848, 290; Zdobre voule i radofzti pouleg nafľe premoucfi KŠ 1754, 53; Ár pouleg premoucsi, fzo gotovi bili KŠ 1771, 542; Da moje cséfzti delo, Poká'zem zradofztyom, Pouleg premoucfi BKM 1789, 371

premožen tudi primožžen -žna -o prid. *premožen, bogat*: steri je lih vu pszuvanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; Rejdki Grof i primo'sni Goszpodin je szmeo barátati KOJ 1848, 103 **premožnejši** tudi primožnejši -a -e *premožnejši,*

bogatejši: 'seleznihrad, kama szo premo'snejši Goszpoudje vküpžnoszili KOJ 1848, 25; Vnoui Grofovje ino primo'snejši plemenitáske szo sze nájmre 'smetnili KOJ 1848, 100; Vrli skolnik z-od Dühovnika i primo'snejših fárnikov naprosenih dá naréditi KOJ 1845, 20

premožénje -a s *premoženje*: Mésniki, ki szo oszkrbleni z-doliszprávlenih Jezuitov premo'senya KOJ 1848, 112

premržnjeni -a -o prid. *zmržnjen*: katanje, stere je Szilágyi na premržnyeno Dunájo posztavo KOJ 1848, 62

prenáčišivani -a -o prid. *spremenjen*: Etak zdaj vözvejdeni dohodki teccasz ne bodo prenácsisivani AI 1875, br. 1, 5

prenáčiti -náčim dov. *spremeniti*: da je Krisztusove návuke szmejla prenácsiti KOJ 1845, 77; da pokedob szo vero podmejnili ino prenácsili KOJ 1914, 148

prenáglejnye -a s *prenagľjenje*: nyemi sze moli-la za odpüsztejnye prenáglejnya szvojeja sziná KOJ 1848, 61; hitro je 'sao grátalo Salamoni za eto prenáglejnye KOJ 1848, 23

prenágliti se -im se dov. *1. prenágliti se*: Szlovenje med Mürov i Rábov szo sze nej prenáglili cerkve napravlati KOJ 1914, 102 **2. prehiteti**: pripovedajo, da je v Bulgárii Lajosa I. krála sztrasto velika törszka vojszka prenáglila KOJ 1914, 105

prenáglo prisl. *prenáglo, prehitro*: Ki szvoje konye prenáglo tira KOJ 1845, 51

prenágnénje -a s *naklonjenost*: Eto prenágnénje i kersztsanszke miloszercsnofzti delo sze je Banfi tak dopadnilo KOJ 1914, 131

prenášati -am nedov. *prestajati, trpeti*: csi mám vľzo vőro tak, da brigé prenášam KŠ 1771, 516; nyegovo pretrpljivost vse prenáša AI 1878, 8; Da bi me szramotio nepriateľ moj, tő bi prenášao TA 1848, 44; Szemo tamo od Matere prenášao fzeje BKM 1789, 72

prenehénje -a s *prenehanje, izumrtje*: Z etaksim tálom je lutheránszstvo globse grizlo, katolicsánszstvo pa k prenehényi pribli'sávalo KOJ 1914, 116

preňesti -nesém dov. *1. preňesti*: Enoch, ka ga je Boug preneľzao KŠ 1771, 691; preň. Ocsa, preneľzi ete pehár od méne KŠ 1771, 148 **2. preňesti, pretrpeti**: Boug, ki ne nihá váfz fzkúsávati viľe, kak morete preneľzti KŠ 1771, 509; I to vero scsém varvati, Za nyé volo ráj vsze preneszém KAJ 1848, 4; Ar preneľzľite, káklfi je té, ki je táklfe na fze protigücsanye od grejsnikov preneľzo KŠ 1771, 694; Bo'zo fzrdo preneľzo BKM 1789, 103; Szpoumente fze

pa fzi prvi dnévvov, vu fteri fzte vnogo boja trplivofzt prenefzli KŠ 1771, 689 **prenešeni** -a -o *1. prenesen*: Po vóri je Enoch prenefeni KŠ 1771, 690 *2. preveden*: Na Vandalszka Vüszta prenesseni KOJ 1833, 1

prenešenje -a s *prenos*: Po vóri je Enoch prenefeni, Ár je pred prenefenyem fzvojom fzvedoufztvo meo KŠ 1771, 691

prenezračúnano prisl. *nešteto*: Pred steroga fztolczom prenezracúnano fzrecsni Düs fztoji BRM 1823, 324

prenočúvati -újem nedov. *prenočevati*: da 'se niscse neszmi domá prenocúvati KOJ 1845, 98 **prenočúvajóúci** -a -e *prenočújoč*: i bio je, prenocúvajoucfi, vu molitvi Bo'zoi KŠ 1771, 183

prenositi -nòsim nedov. *1. prestajati, trpeti*: Geti ni vefz fzvejt, prenofziti tvojo, Nemore fibo BKM 1789, 344; sztaroszti, Ár sz-tebom mam prenosziti Nyé veliko krhkòcso KAJ 1848, 213; Niscse nebi mogao nepresztanoga veroszttüvanya prenosziti KAJ 1870, 48; csi fto nevoule prenofzi trpècsi nepravicsno BKM 1789, 707; náklonoszt, Stera vszáko obsálnoszt Prenoszti vu mirovnosztii KAJ 1848, 297; 'zukoszti, stero szem prenoszo vu krili mojem TA 1848, 74; Kak mirovno szii, vküpsztrti, Prenoszto ran boleznii KAJ 1848, 222 *2. dov. prenesti, prestati*: Jáko dofzta fzi na mé djao, Ne prenofzim teliko BKM 1789, 316; Nete'zi me, Bog moj, vise, kak prenoszim KAJ 1870, 169

prenoviti -ím dov. *prenoviti, obnoviti*: o Bòg, i dùh sztálen prenoúvi vu meni TA 1848, 41

preobiljávati -am nedov. *biti v preobilju*: Preobiljávata je pa milofcsa Gofzpodna nafega z vórov i lúbeznofztyov KŠ 1771, 635

preobilno prisl. *preobilno*: Hráni i tejla naffa nej preobilno KM 1783, 20

preobládanye -a s *zmaga*: Gyözödelem; preobládanye KOJ 1833, 158; Vitézség; vitestvo, preobládanye KOJ 1833, 183

preobládati -am dov. *premagati*: Gyözni; preobládati, premocsti, zadoleti KOJ 1833, 158; Dönok nyé nepreobláda BRM 1823, 135; Atila ide nad czarigrádszkoga Czaszara, preobláda ga KOJ 1848, 3; Károl je Trentsinszkoga Mátaja preobládao KOJ 1848, 44; Zdaj szo nasi Szlovenje szkúsávanya odicseno preobládali KOJ 1914, 117; pren. mojo kerkocso fzmertna bolezen ne preobláda SM 1747, 58 **preobládani** -a -o *premagan*: klánye sze zacsnè tak po vroucem, da szo csehovje pobiti, preobládani KOJ 1848, 91

preobládavník -a m *zmagovalec*: Vitéz; vitéz, preobládavník KOJ 1833, 183

preobládník -a m *zmagovalec*: dvá preobládníka szta odisla od bojnepòyla AIP 1876, br. 2, 3

preobléjčti se -em se dov. *preobleči se*: Domácsi sze morejo preoblejčsti KOJ 1845, 8 **preoblèčeni** -a -o *preoblečen*: tak bi i on tam prejsao, da nebi preoblecseni vujsao KOJ 1848, 45; brs za Lutherom posle nikèliko szvojih preoblecsenih junákov KOJ 1845, 62

preobnovlénje -a s *prenova, prerod*: Ali tomi vnogo pròti sztoji, Sztári törki nikaj nescso csüti od preobnovlénya AIP 1876, br. 7, 2

preobrácanye -a s *1. spreminjanje, sprememba*: Preobrácanye jesztvine AIP 1876, br. 3, 5; Preobrácanya sztároga mertüka na novoga në je vszáki vcsen i navajen AI 1875, kaz. br. 6 *2. prevajanje*: mo'záke, kotere je gori ofznáj'zo, na preobrácanye fz. pifzma gori nadigno KŠ 1771, A7b

preobráčati -obráčam nedov. *spreminjati*: Nezablòdi na kriviczo, Csi preobrácásas praviczto KAJ 1848, 190; Ali vóra je Bo'ze delo vnami, ftero náfz preobrácsa i znouvics porodi z-Bogá KŠ 1771, 443; nyegove naj bougse ricí i csinejnja na oupak preobrácsmo KŠ 1754, 56; fteri fzvetlofzt na kmiczo preobrácsmo KŠ 1754, 56; níkfí lidjé Bogá nafega milofcso preobrácsmo na hotlivofzt KŠ 1771, 758 **preobráčati se** -obráčam se *spreminjati se*: I csi v-hüdübi hodimo, Ti fze nepreobrácsmas BRM 1823, 110; csi bi sze szvét i goré sze preobracsale na szrédo vu môrje TA 1848, 37

preobrácúnati -am dov. *preračunati*: V-etom vrèmeni vnogokrát potrébno bode sztaré mertüke na nôve preobracsunati AI 1875, br. 2, 3

preobrázani -a -o prid. *spremenjen*: preobrázani na fzmrt nyegovo KŠ 1771, 597

preobrazenjé -á s *spremenjenje*: Preobrazenje sztvári KAJ 1870, 110; Od Krifztufove ofzobe i preobrazenyá KŠ 1771, 196

preobráziti -ím dov. *spremeniti*: hrána sztvári natüro preminé, pa telò preobrází AIP 1876, br. 5, 7 **preobráziti se** -ím se *spremeniti se*: Krifztus fze preobrází KŠ 1771, 128; Jezus i preobrázto fze je pred nyimi KŠ 1771, 129; V-tom leti fze je Krifztus preobrázto KM 1796, 103; Vesz ország sze je o'sivo i preobrázto KOJ 1848, 107

preobrazúvanje -a s *spremenjenje*: Po tvojem vu preobrazúvanji Gofzpodna fzkázanyi KM 1783, 48

preobrézati se -réžem se dov. *obrezati se*: Za náfz fzi fze preobrezto BKM 1789, 51

preobrnénje -a s *1. spreobrnjenje*: Ka je

pokoura? fzcza ino voule preobrnnyé KŠ 1754, 76; Eta nego li na preobrnnyé polzľúsávczov szľú'zi KŠ 1771, 648 **2. spremenjenje:** Na Krifztufovoga licza preobrnnyá dén KŠ 1771, 848; nahájati, Bôga v-preobrnênyi, Nej vszega, más fzpoznávati BRM 1823, 335; Eden je nej fzpreobrnejnem Bo'zánfztva na Tejlo KM 1783, 15

preobrnjávanje -a s *spreminjanje:* od Ocsé, pri fterom nega premínývanya, ali preobrnjávanya fzencze KŠ 1771, 746

preobrnóuti -ém dov. **1. preobrniti, prevrniti:** Ti vszo lego nyegovo preobrnés vu betégi nyegovom TA 1848, 34; ár zednim vdárnjenjom močnoga répa ládjo preobrné AI 1878, 22 **2. spremeniti:** Ka ne mores preobrnouti, ono mirovno pretrpi KM 1790, 16; 'zitek fzvoj czilou preobrnouti KŠ 1754, 210; ali dôszna toga Visesnyega zná vsze tô preobrnôti TA 1848, 51; nepreobrné, Csi vfze drúgo preminé BRM 1823, 329; Na *a* i *e* dokoncsavlene recsi ete litere vu vno'zinszkom-racsuni na *á* in *é* preobrnéjo AIN 1876, 13; Preobrní mo volo BKM 1789, 172; Preobrnó je szczra eti TA 1848, 86 **3. prevesti:** Ár cfi bi cadentie vó ifzkau, czejlo pefzen bi preobrnó BKM 1789, 4b; Szever Miháo Té je znémškoga preobrnó Réd Zvelicsánfztva KŠ 1754, 3b; i fcséjo preobrnouti Evangyeliom KŠ 1771, 557 **preobrnóuti se** -ém se **1. spremeniti se:** Ete fzvejť fze preobrné KŠ 1754, 273; Szunsze fze preobrné na kmiczó KŠ 1771, 345; Ete fzvejť fze preobrné KM 1783, 292; Ete fzvejť fze preobrné BKM 1789, 455; Csi je koréna szlejdnya litera *sz*, eta pred z literov sze czelou na z preobrné KOJ 1833, 84; Za táksov recsjôv pa, stera sze vküpglasznikmi szkoncsa, na szlédnyi vküpglasznik sze preobrné AI 1878, 22 **2. obrniti se:** I dônok niscse záto ne právi, ka bi fze on na dveri preobrnó KŠ 1754, 8a **3. spreobrniti se:** Vu ednom ocsnom megnenyi Vfzi fze preobrnéjo KŠ 1754, 271; Gofzpodna fze tifzti li hitro preobrnéjo BKM 1789, 436; Potomtoga fze je preobrnoula KM 1796, 26; vi pa vidoucsu nej fzte fze preobrnouli potom KŠ 1771, 70 **preobrnjeni** -a -o **1. pokvarjen, popačen:** znajoucsi, ka je tákfi preobrnnyeni i grisi KŠ 1771, 661; Tim csisztim szí csiszti i tomi preobrnnyenomi preobrnnyen TA 1848, 13; preobrnnyeno i neokorno volo pa Krifztufovej vouli podvr'ze SM 1747, 127; Boug tá dáó vu preobrnnyeno pameti csiniti tá KŠ 1771, 449; Naj bodete nekrivicsni na fzejrdi med etim zalzúkanim i preobrnnyenim národóm KŠ 1771, 595; Ti nigdár nebos dr'zao z tim preobrnnye-

nim sztôlczom TA 1848, 78; Hüdobnyáczke szo preobrnnyeni od utrobe materé mao TA 1848, 46; I zváfz fzámi polfztáno tákfi mo'zjé, fteri bodo preobrnnyena dugoványa gúcsali KŠ 1771, 406 **2. spremenjen:** ár ono, ka vu nami kak telo 'zivé, je za 'zivot tēla preobrnnyena hrána AIP 1876, br. 3, 5

preobtěženi -a -o prid. *preobtežen, preobložen:* Protesztantje szo i Károli Czaszari zagvüsali za razprosztrejnye preobte'senih vórvanszkih szloboscšín KOJ 1848, 108

preodebráti -berém dov. *izbrati si:* preodébrao szam szí Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmácsiti KOJ 1833, IIII

preodičeni -a -o prid. *preslaven:* Jezus Preodicseni KM 1783, 40; Oh Preodicseno Sz. Trojszto KM 1783, 4; Gofzpodne Bo'se, ki fzi preodicseno Imé Jezuffa vcsino prelúbléno KM 1783, 44

preògnoti -em dov. *obiti:* Zádnyis, ka eto preognoti nê mogocsno bremen sze naj pravicsno rasztála AI 1875, br. 2, 6

preoráti -orjém dov. *preorati:* vřzako leto fzo kaj z-onoga preourali KM 1790, 70

preovládati -am dov. *premagati:* Ludvik Czaszar z-Vogrinami boj zacšne, ali oni szo ga preovládali KOJ 1848, 8

prepádnoti -pádnem dov. *postati osupel, zgrožen:* Moi obráz je prepádnó od faloszti ABC 1725, A8a; prepádnó je obráz moj od 'zukoszti TA 1848, 23 **prepádnoti se** -pádnem se *pasti, obsoditi se:* Ki v-necšifztočso fzpadne, Na moke fze prepádné BRM 1823, 356

prepást -i ž *prepad:* med nami i vami je velika prepáfzt potrdjena BKM 1789, 227; Prepaszt prepaszti kričsi TA 1848, 34; i dáni ji je klúcs te prepáfzti fztúdecza KŠ 1771, 782; Notri vfírokoga mourja prepáfzti BKM 1789, 157; Kâ me sz-prepaszti zla zdignes KAJ 1848, 143; vu prepáfzt morfzke globocsine vr'ze vfze nafše grejhe KŠ 1754, 134; Csi te Krisztus oszoudi, ali cfi pa med fzkvarjene v-peklénszko prepaszť KM 1783, 206; Kak vnôgi szo v-prepaszť vtónyeni KAJ 1848, 131; On vcsini prepaszť kmicsno kámro TA 1848, 25; i joucsem vu etoj prepaszťi KM 1783, 212

prepéjvati -am nedov. *peti, prepevati:* Hváleno bojdi fzveto Trojřztvo, Komi hválo prepejvajmo BKM 1789, 57

prepékati se -am se nedov. *peči se, biti v vročini:* Merkaj, ka fze ne bo's nigda prepekao v-pékli KM 1783, 212; neznas li kak fze je prepekao Job Patriárka KM 1783, 205

prepelica -e ž *prepelica:* Najráj poszľúsam

pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10; pofzlao je nyim Boug prepelicze KM 1796, 40

prepelíčar -a m *prepelíčar*: Lovski pes i ftičar, ali prepeličar je lovcom jáko nüclivi AI 1878, 8

prepérati -am nedov. *očiščevati*: Prepéraj oh Bo'se z-grejhov szrczé moje KM 1783, 266

prepír -a m *prepir*, *spor*: Pokedob bi pa v-tisztihs csaszih v-nyej grdo razcsejszanye vnogo prepira ino szpáke zroküvalo KOJ 1848, 51

prepíranje -a s *prepiranje*, *spor*: Od etoga prepiranya sze lutheránje tüdi Protestantje imenüjejo KOJ 1845, 66

prepísati -píšem dov. *prepisati*: Pokedob je Ottokar szvojo örocsino austrianszkomi Hercegi prepiszao KOJ 1848, 32

prepišúvati -üjem nedov. *predpisovati*, *ukazovati*: Bougi ne prepisúj czila, niti vrejmena BKM 1789, 307

preplávati -am dov. **1.** *preplavati*: Vodou mores preplávati KM 1783, 280 **2.** *pripluti*: I preplavali fzo vu dr'zélo Gadarenufov KŠ 1771, 194 **preplávavši** -a -e *ko je preplaval*: Tou je Szolimana II. tak presztrasilo, da je Grádecz püszto, ino preplávavsi Müro KOJ 1848, 80

prepočiti se -póčim se dov. *napočiti*, *zasijati*: 'Znyim sze mi dnéva visnyega Zorja prepôcsi KAJ 1848, 210; Csi sze mi zorja prepôcsi KAJ 1870, 127; Csi sze zorja prepôcsi KAJ 1870, 140; Kakse dike zorja sze je szvétü prepôcsila KAJ 1848, 49

prepogústoma prisl. *prepogosto*: gde so se Poglávárje prepogoustoma premenyávali KOJ 1848, 94

preporáčanje -a s *priporočanje*, *priporočilo*: Preporácsanye Onezimufa KŠ 1771, 665; Preporácsanye k-Preszvétomi Oltárszkomi fzsvesztvi KM 1783, 54; Tam ne háfzni profnyá, ni preporácsanye BKM 1789, 443; Preporácsanye KM 1790, 8; Potrdjávanye Evangyelioma a. fzpreporácsanyem KŠ 1771, 602

preporáčati -am nedov. **1.** *priporočati*: Zacsnemó pá fzami fzebé preporácsati KŠ 1771, 532; fzám fzebé preporácsam KM 1783, 238; I zdaj 'ze preporácsam váfz KŠ 1771, 406; vám edno pomogo csisztoga 'sivlejnja preporácsam KOJ 1845, 89; Timotheufa i Epafroditufa posle, fteriva nyim preporácsa, Krfztsánfzvti preporácsa, Naj fze vfzáki cslovik trdno vu nyem vüpa BKM 1789, 160; Ár ne preporácsamo vám pá fzami fzebé KŠ 1771, 537; ali je drüгим prémocsnim nyé preporácsao KM 1790, 52; da szo Roberta na vogerszki trón pozváli, steroga je nyim i rimszki Pápa preporácsao KOJ 1848, 42 **2.** *izročati*: vfze vu tvoje roké

preporáčfam TF 1715, 47; vfze vu tvoje roké preporáčfam ABC 1725, A5b; vfze vu tvoje roké preporáčfam SM 1747, 47; Preporácsam tvojoj dobrouti vsze dni 'zitka mojega KM 1783, 34; Mojo düso bougi preporácsam zmo'znomi BKM 1789, 402; Mojo düso Bougi preporácsam SŠ 1796, 6; Blá'zen, ki fzdrcze, 'zitek Nyemi preporácsa BRM 1823, 7; Ovo mi nasfše düse i tešla vu tvoje fzvéte roké preporácsamo KŠ 1754, 224; Düso preporácsaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; fztvoriteli naj preporácsajo düfe fzvoje KŠ 1771, 712 **preporáčati se** -am se **1.** *priporočati se*: Tebi fze preporáčfati Dáj BKM 1789, 392; lutheránsztvo Szvéce postüvati, i nyim sze preporácsati prepovedáva KOJ 1845, 71; On sze pa Szolimani II. preporácsa KOJ 1848, 81; Preporáčfaj fze li bo'zój milofzti BKM 1789, 204; i Bougi sze preporácsaj govorécs KOJ 1845, 48; Nego fze vu vfzem preporácsajmo KŠ 1771, 538; Za tém sze je Salamon rimszkomi Pápi Gregori VII. preporácsao KOJ 1848, 22 **2.** *izročati se*: Zató fze preporácsam vtvoj, Oh Gofzpodne! prebitek BKM 1789, 404 **preporáčani** -a -o *priporočilen*: Ali potrebüjemo, liki niki, preporácsani lifztouv kvám KŠ 1771, 532

preporočiti -ím tüdi preporóčiti -im dov. **1.** *priporočiti*: i czérkev krfzcsánfzko Bougi preporoucsi KŠ 1771, 261; Da bi náfz tak fzvojemi Ocfi preporocso BKM 1789, 72; Gofzpon Krifztus orfzág preporoucsi, Szvojemi Ocsi SŠ 1796, 14; preporoucsila fzta je Gofzpodni KŠ 1771, 387 **2.** *izročiti*: vu tvoje roké Bo'sánfzke düfo mojo morem preporocsciti KMK 1780, 107 **preporóčiti se** -im se *priporočiti se*: preporoucsi sze nyim govorécs KOJ 1845, 27 **preporóčeni** tüdi preporóčeni -a -o *izročen*: i vó je fou, preporocseni milofcsi Bo'zój KŠ 1771, 391; te vbôgi je tebi preporocsen TA 1848, 9; odkud fzta bilá preporoucse vu milofcso Bo'zo KŠ 1771, 387; nyegova düsa Bougi preporocse na KM 1783, 65 **preporóčeni** -a -o sam. *izročeni*: Primi gori Goszpodne za áldov vsza moja csütejnyá vsza eta od méne tebi preporočena KM 1783, 5

preporoditi -ím dov. *preroditi*: Jezufa Krifztufa, ki náfz je pouleg fzvoje vnouge fzmilenofzti preporoudo na 'zivo vüpazen KŠ 1771, 703 **preporòdjeni** -a -o *preroben*: Vfze ono, koteró veren i preporodjen po Sz. Dühi krfztsenik zvôre cfini KŠ 1754, 79; ali za volo z Bogom zmérjenoga i preporodjenoga, vfsterom fze od Sz. Dühá doprnelzéjo KŠ 1754, 81 **preporòdjeni** -a -o sam. *prerojeni*: Gda tak te preporodjeni 'zivé KŠ 1754, 192; Zakaj ni ti preporodjeni KŠ 1754, 81; Liki, ki fzte preporodjeni nej fzlzvarjenoga

szemena KŠ 1771, 705; Ti preporodjeni znamejnye KŠ 1771, 733; Ino té grejh fze escese pri ti preporodjeni gori nájde KŠ 1754, 72

preporodjenjé -á s *prerojenje*: Sz. Krízt, ona koupeo preporodjenyá KŠ 1754, 7a; je náfz zvelicsao po koupeli preporodjenyá KŠ 1771, 660; Da fze cslovik ni na preporodjenyé, ni na povrnenyé gori obúdiťi nemore KŠ 1754, 124; kaj vi, ki me zdaj nafzledújete vu preporodjenyey i vi bodete fzedeli KŠ 1771, 63

prèpoved -i ž *prepoved*: Zató ga je esztergom-szki Érsek opoumeno teccasz je pa z-prepovedov dúhovszkih opravil vdáro KOJ 1848, 35

prepovedati -povém dov. *prepovedati*: Jeli fto more prepovedati vodou KŠ 1771, 375; fto mi prepovej, naj fze ne okrfztim KŠ 1771, 366; Drúga [zapoved] prepovejda naj cslovik ne pszúje KM 1783, 274; nego i to húdo, ftero fzi ti trdno prepovedao KŠ 1754, 230; Zetoga fze razmi, kaj je Boug zviríne nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; I prepovedao nyim je, kaj bi nikomi ne pravili KŠ 1771, 125; i prepovedali fzmó nyemi, da ne nafzledúje náfz KŠ 1771, 131; niti Apoštoľje fzo nej prepovedali KŠ 1754, 40; Prepovedali fzo toti Popovfzki Poglavniczke Apoštoľom KM 1796, 119 **prepovedajúči** -a -e *prepovedujoč*: Zapovedajoucš ali prepovedajoucš meszto *sem* právimo se KOJ 1833, 138 **prepovedéči** -a -e *prepovedujoč*: Prepovedécsi [vezniki] (tiltók): ne, se (ně, někabi) AIN 1876, 67 **prepovedavši** -a -e *ko je prepovedal*: Po indasnyem vármegyévszka szpráviscsa obszlúsávati prepovedavši, vesz Ország je razdejlo KOJ 1848, 113 **prepovedani** tudi prepovédjani -a -o *prepovedan*: naj prepovejđani fzvéték bode teccasz KM 1796; Je pa dónok prepovejđana teda KŠ 1771, 504; Ka je prepovejđano vtoj zapouvidi KŠ 1754, 29; prepovejđano nyim je od Dúhá fzvétoga gúcsati rejs KŠ 1771, 391; krivicsno tou'siti edendrúgoga, je prepovedano KOJ 1845, 10; Pred vszém je katolicsánczom prepovedano Protesztante drá'siti KOJ 1848, 103; Prvi cslovik je od Bogá v-Paradi'somi prepovejđanoga drejva z-fzáda jo KMK 1780, 11; Kouftam fšád jafz i Ejva, fšprepovejđanoga drejva BKM 1789, 192; z-kaese gucsécsi je na nyé vzédo Ejvo, ka je fš-prepovejđanoga drejva fšád jejla KM 1796, 7; Sz-prepovejđana drejva fšád je jo SŠ 1796, 12; i táksega tivárisa, ali nej z-prepovejđane 'zljáťe ofzvoijó KŠ 1754, 220; csi bodeta te prepovejđani fšád jela KM 1796, 7; prepovedani szád jeszti je nej grejh KOJ 1845, 87; i nedopúszti, ká bi

stera ovca na prepovédano meszto sla KAJ 1870, 139; Prepovejđane dni Gofztúvanya ne fzlú'zi KMK 1780, 56; Od Szvéte Matere Czérkvi prepovejđane fšvétke poľzvétí KMS 1780, A5; i prepovejđane Szvétké poľzvétí KM 1796, 110; Szvojo 'sivino fšo vnogo-krát po prepovejđani mejšztej paľzli KM 1790, 70; Eto nyemi je bár prepovedano bilo BJ 1886; Ka bodeti prepovejđano, onoga se ogni BJ 1886, 5

prepovedávanje tudi prepovidávanje -a s **I. prepovedovanje**: brezi vszega prepovedávanya KOJ 1833, 141 **2. pripoved, pripovedovanje**: Prepovidávanje od Krifztufovoga videjnya KŠ 1771, 767; Da fšo fzi vnougi krokám vzéli vréd fšpraviti prepovidávanye oni dejl, od fteri fšmo gvúšni KŠ 1771, 161; Na fšteroga je ráta po fštrasne fšzoudbe prepovidávanyi KŠ 1771, 757

prepovedávati tudi prepovidávati -am nedov. **I. prepovedovati**: Daj fze mi gréhov varvati, Stere prepovedávas BRM 1823, 80; Ka prepovidáva ta zapouvid KŠ 1754, 35; ki je fšcséjo gori priéti, prepovidáva nyim KŠ 1771, 740; vfzáka [zapouvid] nika zapovidáva, i nika prepovidáva KMK 1780, 37; *ne ino se* pohasznišo, geto prepovedávamo KOJ 1833, 108; Prepovidávajo nám gúcsati poganom KŠ 1754, 164; Csi bode fšo fšteu kejpe naprávlati, ne prepovidávaj KŠ 1754, 12; Jezus je pa erkao: ne prepovidávajte nyemi KŠ 1771, 131; naj nikomi ne prepovidáva nyegovim laľztivnim nyemi fšzlu'ziti KŠ 1771, 418 **2. pripovedovati**: Eto fšslém prepovedávati AI 1875, kaz. br.; Csi kaj krivoga od nyega drúgim prepovidávamo KŠ 1754, 56; Povrni fze vu hi'zo tvojo, i prepovidávaj, ka ti je Boug vcsino KŠ 1771, 195; prepovidávao nyim je, kakda ga je Gofzpoud vó fšpelao ztemnicze KŠ 1771, 379; I oneva fšta prepovidávala, fštera fšo fze na pouti zgoudila KŠ 1771, 257; prepovidávali fšo nyemi, fšterakoli fšo csinili KŠ 1771, 197 **prepovidávati se** -am se *prepovedovati se*: Djánya po'zelejnye fze vu vfzákoj zapouvidi prepovidáva KŠ 1754, 61 **prepovidavajúči** -a -e **I. prepovedujoč**: Prepovidávajoucš nám, naj ne gucsimo poganom KŠ 1771, 617 **2. pripovedujoč**: Tiho je pa poľztánola vfza vno'zina .. prepovidávajoucša, fštera znamejnya i csúda je vcsino Boug KŠ 1771, 389 **prepovidávavši** -a -e *pripovedujoč*: Oni zató fšprevodeni od gmajne prejk fšo sli po Feniczii i Samárii prepovidávavfi povrnenyé poganov KŠ 1771, 388

prèpovejst tudi prèpovist -i ž *prepoved*: Od neo'zenyeni i vdovicz fšzlobofcsine i

- rafzpitávanya prepovejszti KŠ 1771, 501; Predgajoucsi kráľeľstvo Bo'ze zevľzov ľzcsnofztyov brezi prepovifzti KŠ 1771, 430
- preprávití** -právim dov. *uničiti*: Ki me prepraviti seséjo TA 1848, 54; Rano preprávim vsze hüdobnyáke vu dr'zéli TA 1848, 81; Preprávis szád nyihov z zemlé TA 1848, 16; I on preprávi za nyi hüdôbe volo TA 1848, 78; naj fze preprávi tejlo grejha, da mi vecs ne fzlu'zimo grejhi KŠ 1771, 459; Ti szí prepravo tú'zno robsztva sztávo KAJ 1848, 62 **prepráveni** -a -o *uničen*: I dvojnoszti tú'zna nôcs Vekiveke preprávena KAJ 1848, 113
- preprávlati** -am nedov. *uničevati*: Stere odicsena szvetloszt Preprávla pámeti szleposzt KAJ 1848, 161; Ki drevje szadí i gáji, dobro csini, ki je pa preprávla, té húdo delo doprinesé KAJ 1870, 11; Preprávlaj povszéd bolvansztvo KAJ 1848, 116 **preprávlati se** -am se *uničevati se*: Naj sze preprávla zla sznêt KAJ 1848, 270; Tak bi fze moj 'zitek preprávlao, Kak ta tráva na níká fzprávlao BRM 1823, 325
- prepréčiti** -im dov. *prepréčiti, onemogočiti*: Czaszara poszilnoszti, nego vedno vojszkovajúouci jih je nej zamogao preprecšiti KAJ 1845, 66; Prájszki Kráo szí je vsze prizadeo nyegovo szrecso vu tórszkom boji preprecšiti KAJ 1848, 115; moski sztrejho trgajo, da ogeny preprecšijo KAJ 1845, 105; eden Kloster zacšne zidati, steroga szvršený je nyemi szmrt preprecšila KAJ 1848, 11
- prepreženi** -a -o prid. *preprežen*: Na prsaj so za raščena 4 kožnata krila, z žilicami preprežena AI 1878, 35
- prepróusti** -a -o prid. *preprost*: Sztoupi vpreprouszto hí'ľiczo KM 1783, 229
- prêpun** -a -o prid. *prepoln*: Je eden oblák prepuni, ogeny sze k-szouszedi za'sené, ino zablíšne KAJ 1845, 103
- prepústiti** -im dov. *prepuszti*: Vpreseno 'sivino ali v-lüczke rouke prepúsztití, je krouto pogibelno KAJ 1845, 51; Stevana II., da je Kumaniánczom tiszto zemlisce prepúszto, stero sze zdaj mála Kumania zové KAJ 1848, 26 **prepústiti se** tudi prepístiti se -ím se *prepuszti se, predreti*: ľze je voda zmenkávala, dokecs fze je ľz-pecšine voda nej prepíftíla KM 1796, 39; ah bár da bi fze prepúsztile, ino bi krváve fzkuzé tekle KM 1783, 138 **prepúščeni** -a -o *dopuščen, dovoljen*: je lutheránom i Kalvinarom szloboscšina prepúsztsena znotra mejnikov vogerszkoga kráľesztva KAJ 1914, 123 **prepúščeni** -á s **I. dovoljenje**: z-purgatoriuma túdí nej brezi bo'sega prepúscšenyá KAJ 1845, 96 **2. premirje**: Fersinand I. Szolimana na pét lejt prepúscšenyé boja szsproszí KAJ 1848, 81
- prêrad** prisl. *prerad, zelo rad*: Ár húdo dela preradi csinijo BRM 1823, 96
- preráni** -a -o prid. *prezgodnji*: naj sze mlájsi od sztrasne bolezní, i preráne szmrti obarjejo KAJ 1845, 119
- preránjeni** -a -o prid. *zelo ranjen*: Oh moj Jezus preranyeni KM 1783, 270
- preréčeni** -a -o prid. *prej imenovan*: gda je Heródes po iméni Antipas, toga prerescšenoga ľztároga Herodefla drúgi fzín, ľzvojeja ocšé Kráľevľfine ľrti táo ládao KM 1796, 93
- preréčiti se** -im se dov. *razredčiti se*: Po grúmláczí, Po nyé sze hüdi szpéri raz'zenéjo, Prerétsijo, i v-zráki raztepéjo KAJ 1848, 362
- prerézati** -réžem dov. *prekiniti življenje*: Boug je nit prerezao – rou'so kszebi pouzvao KAJ 1845, 134
- prês** predl. z rod. *brez*: Neiga na ľzveiti prefz tébe, kibi pomogel mene SM 1747, 65
- presaditi se** -ím se dov. *preseliti se, oditi*: Etaksi, cší merjéjo v nebeszki paradí'som sze presadzijo KAJ 1845, 84
- presámnanje** -a s **I. premislek**: Presámnanýe dobrôt i kastig Bo'zi TA 1848, 67; Na té blóde presámnanýe Nasz ti z-dúhom zbudjávaj KAJ 1848, 4 **2. osamelost**: Cší pijan cslovek dale ide, presámnanýe ino vrténye ga obláda AIP 1876, br. 5, 6
- presámnati** -am dov. **I. oznaniti**: Da presámnam vszo hválo tvojo med vrátami cséri Szionszke TA 1848, 8 **2. premisliti, preudariti**: Daj mi tô prav presámnati, Kak pogübelno mi je Zapelávcza glász bôgati KAJ 1848, 60; Nê, nê! presámnaj tvojo blódnoszť nôro KAJ 1848, 44 **presámnavši** -a -e *ko je premislil, preudartil*: môdroszt, Da, presámnavši nyé vrêdnoszť, Nyô z-haszkom poszlúhsajo KAJ 1848, 130
- presbiter** -a m *duhovnik*: Jefzi, ki té drúgi ľífti Sz. Ivana, nej Apoštolí, nego níkfemí prefzbiteri pripíšujo KŠ 1771, 736; naj po mejsztaj polftávi prefzbitero KŠ 1771, 655
- preséjani** -a -o prid. *presejan*: Mort sze z-pogasenoga vápna i preszéjanoga pêszka mêša KAJ 1870, 74
- presèkati** -sékam dov. *presekati, narediti*: 'Se lepou sztári szí je dao pri Radamasovcìh bli'seso nouvo pout prouti Turniscší preszekati KAJ 1914, 107
- preseliti** -sèlim dov. *preseliti*: je primorana v-Erdélszko preszeliti KAJ 1848, 81
- presílití** -im dov. *prisílití*: Te ga poglávári

- presziliti moro szpuniti nyihovo volo AIP 1876, br. 2, 3
- presipávati se** -am se nedov. *presipavati se*: Csi bi fze fzvêt z-Nébov Vküp mêsao i prefzipávao BRM 1823, 346
- preskočiti** -skôčim dov. *preskočiti*: Neposztávľaj vujska tiszti trám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; pren. Gda vrêmen moje prefzkocsi, Vekvecsnoftz fze mi odlôcsi BRM 1823, 374; Naj fto ne prefzkocsi, i ne vkani brata fzvojega vkâkfem deli KŠ 1771, 620
- preslâbiti se** -im se dov. *oslabeti, omagati*: Kaj, csi gli mi gda kri'z dá, Nigdár fze 'z-nyim neprefzľabim BRM 1823, 330
- preslâtki** -a -o prid. *1. ljubezniv*: i blagoszlovlena je preszlatka Mati tvoja Divicza Maria KM 1783, 54; geto k-fztoli tvojeja preszlatkoga goscsenyá 'selejm prifztoupiti KM 1783, 153; za preszlatko tvoje ocsinszko imé bojdi nám milosztiven Ocsa KM 1783, 17; On mené lejpo pazfé, Szvojega obecfánya prefzlatkov recsjov BKM 1789, 161 *2. lep, prijeten*: Komi 'Zidofzka decficz, Prefzlatke pefzmi popejva BKM 1789, 1
- preslâvni** -a -o prid. *preslaven*: Kak je ravnati zacsko Ferenc I. preszľavnoga austriânszkoa Roda Dr'sánya KOJ 1848, 117
- presmèknoti** -em dov. *prebosti*: Hunyadi zgrábi za edno dárdo, preszmekne 'snyouv ednoga razbojnika KOJ 1848, 58; prefzmekno bi ga Saul z-dárdov KM 1796, 58; fzíná je fz-trejmi dárdami prefzmekno KM 1796, 64; pren. pa 'zenszke prszí eden 'zarjav blisz k preszmekno AI 1875, kaz. br. 7; I eto tvojo dûfo tûdi mecs prefzmekne KŠ 1771, 170 **presmèknoti se** -em se *povzročiti si kaj neprijetnega*: zabloudili fzo od vøre i fzami fzo fze prefzmeknoli zvnougimi boleznofztmi KŠ 1771, 642 **presmèknjeni** -a -o *preboden*: Jezus z-fzpiczov prefzmeknyeni KM 1783, 73; Med timi mrtvimi szem zapüscsen, kak ti preszmeknyeni v grobi le'zéci TA 1848, 71
- presodjenjé** -á s *predsodek*: Szvedocsim, naj eta zdr'závas brezi prefzodjenyá nikaj ne csinécsi KŠ 1771, 641
- presoliti** -ím dov. *presoliti*: Doszta küharov preszoli 'zupo KAJ 1870, 97
- prespâti** -spím dov. *prespati*: Nisteri drêmar bi ji [ur] i dvanâjszet prészpao KAJ 1870, 48
- prestájati** -am nedov. *biti predstojnik*: Ti fztarifí, ki dobro prefztájajo, dvouje cséftzi fzo vrejdni KŠ 1771, 641
- prestajóuči** -a -e sam. *neminljivi, stalni*: szrdce moje V-szkrbi ti presztájôcsi, Naj neiszcse dike szvoje V-ti nevolni preidôcsi KAJ 1848, 40; Nagni, oh Bôg, fzdrcze moje Li na ta prefztájôcsa BRM 1823, 139; Naj zavrzemo preidôcsa, I lûbimo presztájôcsa KAJ 1848, 3; Naj tál mam v-ti presztájôcsi BRM 1823, 89
- prestálno** prisl. *neprestano, nenehoma*: I pôleg vu vernofzti Prefztálno obiljávati BRM 1823, 270
- prestánoti** -em dov. *prenehati*: Zmiszľi, kak velika te csáka fztrahota, Cfí 'se ne prefztáne pri tebi grehota KM 1783, 256; Bôg nas neprefztáne nigdár Vfze hrániti BRM 1823, 325; Krála, steri Ladiszlava ino Matyasa grajati, i podgloubati nigdár nepresztáne KOJ 1848, 60; prefztahte húdo cfíniti KŠ 1754, 210
- prestáplati** -am nedov. *prestopati, kršiti*: Vfzáki, ki prefztápla zapovid KŠ 1771, 737; zakaj i vi prefztáplate zapovidi Bo'ze KŠ 1771, 50; steri ete zapovuidi prefztáplajo KŠ 1754, 67; Zakaj vucseniczke tvoji prefztáplajo nasztavlenyá ti Sztarifí KŠ 1771, 50
- prestáti** -stánem dov. *prestati, pretrpeti*: Velika moka je bila tô presztáti AIP 1876, br. 2, 1
- prestáviti** -stávím dov. *prestaviti, premakniti*: i dofzta je mogao kcsafzi csiniti: fsztrá'siti, ali nepriátela naganyati, ali ga prefztaviti KM 1790, 92; Álmosa je pa na Vogerszko presztávo KOJ 1848, 25
- prestávlati** -am nedov. *prestavľjati, premikati*: Potrejbno je na dou zavirati, zavirni lancz presztávlati KOJ 1845, 52
- présti** predém nedov. *1. presti, oblikovati predivo v nit*: Fonok, predém, preszti AIN 1876, 18; Préftzi i ktaki naj gyedrno zná BKM 1789, 268; Vzemte na pamet lilíome, kakda rafztéjo, ne delajo, niti ne predéjo KŠ 1771, 212 *2. oglašati se z mrmrajočim glasom*: Tam je mácska pa predé AIP 1876, br. 3, 1; Či jo glodamo, predé AI 1878, 9
- prestirati** tudi prestérati -am nedov. *razprostirati*: To drûgo lûftzto je pa prefztéralo gvant fzvoj na pout KŠ 1771, 68; lûftzto je fzvoj gvant na pout prefztiralo KM 1796, 104; Vnougí fzo pa gvant fzvoj prefztirali na pout KŠ 1771, 137 **prestirati se** -am se *razprostirati se*: Moj pravicfni úrok po firokom fzvejti povfzud fze je prefztíro BKM 1789, 335
- prestopáj** -a m *prestopok*: I válz je mrtve bodoucse vprefztópájí i neobrizali tejla vařega 'znyim vrêt o'zivo KŠ 1771, 606; I bodoucse náfz mrtve vprefztópájaj fz. Krifztufom náfz je o'zivo KŠ 1771, 576
- prestopávec** -vca m *prestopnik, kršitelj*: Csi tak ne bos praznúvao, vmoris pa, vcsinyen fzi prefztópávecz právde KŠ 1771, 748
- prestoplák** -a m *prestopnik, kršitelj*: Krále i

te'záke, Kára lepo i jáko Právde prefztopláke
BRM 1823, 380

prestoplávec -vca m *prestopnik, kršitelj*: Ár, csi bom tá, ftera fzam razmetao, pá gori czimprao, fzám fzebé prefztoplávca vesinim KŠ 1771, 560; presztoplávca odürim i nebode mi prijéten TA 1848, 81; Csi pa ofzobe prijimlete, grejh delate, i kárate fze od právde, liki prefztoplávci KŠ 1771, 748; Presztoplávci sze pa preprávijo vszegavécs TA 1848, 30

prestopljenjé tudi prestouplenjé -á s *I. kršitev*: Prefztoplényé zapouvidi KOJ 1914, 70; i vfzáko prefztoplényé i neokornofzt je vzela pravicsni nájem KŠ 1771, 673; Grejh je po prejk dobro volno prefztoplényé Bo'se Právde KMK 1780, 89; Veliko prefztoplényé, Szmrti je prinefenyé BKM 1789, 101; geto je vfze moke za právde prefztoplényá od náfz doprnesenoga pretrpo KŠ 1754, 115; Kak tak právda za volo prefztoplényá je pofztávljena KŠ 1771, 562; Od prefztoplényá tvojih zapouvidi, Ofzloubodi náfz KM 1783, 42; Neszpómeni sze presztoplényá mojega TA 1848, 18; Ti fze vprávdí vális, po prefztoplényej pa te právde Bogá fzramotis KŠ 1754, 157; Ki fze vprávdí hvális, po prefztoplényej právde Bogá fze nepoftújes KŠ 1771, 451 **2. prestoppek, krivda, greh**: Nefzpoumenifze prefztouplénya moiega SM 1747, 93; kaibi mi vfze nyegovo prefztoplényé na dobro tolmacfili TF 1715, 16; jafz zbrisem doli kakti kufzti oblák, prefztoplényé tvoje KŠ 1754, 216; Ár, csi odpúfzтите lidém prefztoplényé nyihovo, odpúfzti i vám Ocsa vas nebefzki KŠ 1771, 19; Moje vnouge grejhe Szkrivno prefztoplénye Bo'ze odpúszti mi je BKM 1789, 3b; Prefztoplénye odpúfztim BRM 1823, 381; Bratje, csi fze kákfi cslovik prevzeme fzkákšim prefztoplényem KŠ 1771, 569; i nej nyemi je notri racsúnao prefztoplényá nyegova KŠ 1771, 537; presztoplénya nasa ti odpúsztis TA 1848, 60; ki fzte bili mrtvi vu prefztoplényáj i vgrejhaj KŠ 1771, 576

prestopnják -a m *prestopnik, kršitelj*: Dr'zi na vúzdi blodne hüdobnyáke, I tvoje právde blázne presztopnyáke KAJ 1848, 163

prestor -a m *prostor*: Hely; meszto, presztor KOJ 1833, 159; Térség, presztor AIN 1876, 62; tak, da fzo vecs nej meli prefztorá ni pri dveraj KŠ 1771, 106; Med nébom zemlom fzpravo fzi sirino, Prefztor veliki za vífzoko meglo BKM 1789, 155; Dokecs fzo prefztor mele KM 1790, 86; Vszáko dugoványe má szvoj presztor i csasz KOJ 1833, XIV; ino etim vu zdájsnyoj Kumáni na Vogerszkom presztor vouscsi za tu osztanejnye KOJ 1848, 24; I vo me je pelao na

presztor TA 1848, 13; Tak je, odogvori 'Zófika, v-máloj va tüdi presztor mela AIP 1876, br. 9, 4; je z-Moldávie pretirane Kumaniáncse narodnom presztori naszelo KOJ 1848, 36; Ka pa môrje na kak velikom presztori le'zi KAJ 1870, 92; Tiszte púszte presztoré, odked szo Avarci pretirani, naszelo KOJ 1848, 6

prestören -rna -o prid. *prostoren*: Meszô sze v-'zaklaj na ednom presztorom meszti gorzobesi AIP 1876, br. 9, 7

prestórno prisl. *prostorno*: z-szvojjim sztroskom dála presztornogloboke jame szkopati KOJ 1848, 75

prestóupanje -a s *prestoppek, kršitev*: Naj fze fzkoncsa prefztoupanye i zapecsáti fze grejh KŠ 1754, 120

prestóupati -am nedov. *prestopati, kršiti*: fteri nyegove zapóveidi prefztoupajo TF 1715, 18

prestóupiti tudi prestópiti -im dov. *prestopiti, kršiti, prelomiti*: Práznofzt, je teliko, liki fz. híftvo prefztoupiti KŠ 1754, 42; Ali nej fzte fteli vprávdí, kaj vfzobottaj popevje vczérkvi fzobotto prefztoupijo KŠ 1771, 38; dao je nyim réd, steroga nepresztópíjo TA 1848, 119; vadlújem, kai fzem to zavezo mojega kerfzta prefztoupo SM 1747, 48; i nigdár fzam zapovid tvojo nej prefztoupo KŠ 1771, 224; 'zena pa zapelana je prefztoupila právdo KŠ 1771, 637

prestóipívi -a -e ko je *prestopil*: Gdare veter goni zrák, Obláki pót presztóipívi KAJ 1870, 150

prestóupnik tudi prestópnik -a m *prestopnik, kršitelj*: Csi fzi pa prefztoupnik právde KŠ 1771, 451; I fzoudilo te bode tebé po pífzki i obrizávanyi prefztoupnika právde KŠ 1771, 452; I vucso bom presztopnike na poti tvoje TA 1848, 41

prestráni -a -o prid. *prostoren, velik*: ár ta prefztrana vráta pelajo KŠ 1754, 143; ár fzo prefztrana vráta KŠ 1771, 22; ta prejdnya [hiža] je malo bole presztrana KOJ 1845, 38; Vu presztranoj, szvetloj vucsilnici KOJ 1845, 6

prestrášen -šna -o prid. *prestrašen, strašen*: Ka mo vidli? nego ogyen Navsze fztráni presztraffen KM 1783, 297; Oh prefztrasna moka tou vfzigdár trpeti KM 1783, 255; Dáj naj Krisztufflove moke, i presztrasne fzmrti mantre, nosziti morem rane KM 1783, 240; imé Jezuffá, vesino hüdim dühom pa prefztrasno KM 1783, 44; Ofztaviti vfze hocsem, Na prefztrasno pitanye SŠ 1796, 99; Pobolsajte fze hüodelniczi, Nad mokom, I fzmrtiom, prefztrasnom BKM 1789, 86; za volo vnouge hüdoube tvoje, i prefztrasni grejhov tvoji KŠ 1754, 176; Tò je presztrasno AI 1875, br. 1, 7

prestrašenjé tudi prestrahšenjé -á s *prestrašenje*, *strah*: i ne bojte fze nikakléga prefztrašenyá KŠ 1771, 708; Anglusko odzdr'závanje od vzétja szkoncsáve zvézani troji poglavárov, je presztrasto presztrahsenyé zrokúvalo AIP 1876, br. 6, 3

prestrášiti tudi prestráhšiti -stráším dov. *prestrašiti*: Törci z-nemiljosztjov miszlijo hercegovinare presztrahsiti AI 1875, br. 11, 2; Gdate fztrasto fzmert kroto prefztráfi SM 1747, 82; Vkom me fzmrt prefztráfi BKM 1789, 65; Naj, gda fze tvoj dén fzkrádni Szká'ze, me ne presztrási KŠ 1754, 245 **prestrášiti se** -stráším se *prestrašiti se*: Rémulni; presztrassiti sze KOJ 1833, 170; Zakai v Reidnofzeje bojati ino prefztrafíti Bosje fzerditofzti TF 1715, 18; nepriatelie moreio fze fzilno presztrassiti ABC 1725, A8a; Nefcsem fze prefztrafíti BKM 1789, 313; ne prefztrafte fze KŠ 1771, 143; i prefztrafíli fzo fze KŠ 1771, 121; I prefztrásim fze KŠ 1754, 255; i fzcrcé tvoje fze prefztráfi KŠ 1771, 814; zemla sze presztrási TA 1848, 61; Na tô sze tak presztrási KAJ 1870, 66; Dónok fze ne prefztrasi BKM 1789, 247; nikoga fzene prefztrassi KM 1790, 16; Zátó prefztrastimofze ino fze bojmo KŠ 1754, 67; Ki tatijo vidi, naj fze ne prefztráfí ono vö ovaditi KM 1790, 72; Naj fze prefztráfímo nad náffimi grejhi KŠ 1754, 216; Csi bi te fzevit pun Vrágov bil, Dónok fze nebi prefztrassili SM 1747, 79; prefztrafo fze je Felix KŠ 1771, 418; ár moie csonte fzo fze prefztrassile ABC 1725, A8a; Prefztraffo fze je Saulus KM 1796, 124; Dečák eta vidévši se je jáko prestrašo BJ 1886, 9 **prestrášívši se** -a se -e se *ko se je prestrašil*: Prefztrafíví fze pa Moj'zes nej je fzmeho na nyega glédati KŠ 1771, 361; Prefztrafíví fze pa i bojécsi vcsinyeni ftimali fzo, kaj dúhá vidijo KŠ 1771, 257 **prestrášeni** -a -o *prestrašen*: Na tou presztrásseni vmoriteo k-nyegovim nogám dolipoklekne KOJ 1848, 15; Ino moia Dússaie terdno presztrásena ABC 1725, A8a; vkúp je pribej'zalo vfze lúfztvo prefztrafeno KŠ 1771, 348; Lúdstvo sploh prestrášeno je kričalo BJ 1886, 9; potrouftaj vczagljivo dúso mojo i prefztráseno fzcrcé moje KŠ 1754, 233; Stera mi bojazen dé, Szrcé moje presztráseno, Dejava szszkouszt vu sztrahoto BKM 1789, 14; ár fzo bili prefztrafeni KŠ 1771, 129; goszpoudam .. da szo sze presztrasseni Maximilián Cszari potou'sili KOJ 1845, 56; Prefztrafenim angyel recse BKM 1789, 97

prestrášno prisl. *prestrašno*: Jeru'zálem je prefztrasto plácsao BRM 1823, 23; eden teloven i presztrasto mocsen cslovek AI 1875, br. 1, 4

prestreliti -ím dov. *ustreliti*: Szledkar ga je Rákoczi dao presztreli KAJ 1848, 148; czilajo z szvojimi sztrélami, ali szami szebé presztrelijo TA 1848, 46; vno'sino Törkov szpokole teccász, ka szo ga presztrejlili KOJ 1848, 84; Na Trtkovi ostarjása 14-toga vecsér szo presztrélili AIP 1876, br. 6, 8 **prestréljeni** -a -o *ustreljen*: i od Lámeke vu lougi je prefztreljeni KM 1796, 9; Frangepán je od Ferdinandovih presztreljen KOJ 1848, 77; ali ovádjen je prvle od Rákócía presztreljeni KOJ 1848, 104; od domáce der'sine je bio presztreljeni KOJ 1914, 137

prestréti -ém nedov. *I. razprostreti*: Mojo rokou prefztrém na váfz BKM 1789, 151; Prefztrí znebélz fsvéto rokou BKM 1789, 69; I prefztrla fza fzvoje gvante na 'zrbé KŠ 1771, 236; pren. tv'o fzetlofzt na mé prefztrí KM 1783, 227 **2. pogrntiti**: prefztro je fzto KŠ 1771, 394 **prestréti se** -ém se *pogrntiti se*: Szto sze z-sztoľnyekom presztré KAJ 1870, 43; pod té fze prefztréjo moli KM 1783, 200 **prestréti** tudi prestíti -a -o *pogrntjen*: gde je nyi dober ocsa k-presztrtomi sztolí csáka KAJ 1870, 25; I on vám poká'ze od zgora edno veliko vecsérjaniczó prefztrto KŠ 1771, 245; Vszáka ostaria z-sztoľmi presztrétimi Csáka szvoje gosztí z-dármi prebránimi KAJ 1870, 117

presúnoti se -em se dov. *sesuti se, podreti se*: ár csi je temel né krepek, zléhka fze presúne hramba KAJ 1870, 74 **presúnovši se** -a se -e se *ko se je prenažrl*: Té je zéto fzpravo nyivo fzte nepravicsnofzti nájima i prefzúnoví fze rafzpcoso fze je na fzejdi KŠ 1771, 343

presvéčanje -a s *razsvetljenje*: tvoie Zvelicfanye, fzetlofzt poganom na prefzvecsanye SM 1747, 58

presvečávati tudi presveječávati -am nedov. *razsvetljevati*: Náfz fz-fzvojimi dármi prefzvejcsáva KŠ 1754, 124; ár je Gofzpodin Boug prefzvécsáva KŠ 1771, 807; moj Bôg preszvecsáva temnoszt mojo TA 1848, 13

presvečenjé tudi presvečenjé -á s *I. razsvetljenje*: Kaj Boug je té, ki je fziťao vu fzcrcáj náfi na prefzvecsenyé fzpoznanya dike Bo'ze KŠ 1771, 535; na prefzvecejnyé poganom KM 1796, 91 **2. izobrazba, prosveltitev**: On je vogerszko-módro Tovaríšijo, ino Knisiscse osznóvo za preszvecsenyé králevcsánczov KOJ 1848, 122; govori káksi lejpi navuk povej za vodilo i preszvecsenyé KOJ 1845, 11

presvéičati -am nedov. *razsvetljevati*: zové ino vkúp zbira, prefzveicsa in poľzveicsa TF 1715, 23

presvétiti tudi presvéititi -ím dov. *razsvetliti*:

I prezvejtim vŕze KŠ 1771, 578; ino te ſzlepe prezvejtis BKM 1789, 349; Krifztus, ki prezveitis nocno temnofzt SM 1747, 66; Kakda náŕz prezvejti KŠ 1754, 127; ſzvetlofzt, ſtera prezvejti KŠ 1771, 264; ſtera prezvejti csloveka KM 1783, 132; Kristus prezveiti ti naffo pamet SM 1747, 66; prezvejti nas rázum KMK 1780, 19; reics ſitka vekivecsnoga, kaibi cslovecfo témno pamet prezveitila TF 1715, 3; Prezvejtimó nasa ſzrczá SŠ 1796, 20; Boug je mené ſzvoimi dármí prezveito TF 1715, 23; ſtere je te Sz. Dújh prezvejto KŠ 1754, 128; geto je Paveo ſzvetlofztyov prezvejto KŠ 1771, 654 **presvéjiti se** tudi presvéititi se -im se *razsvetliti se*: doklen fze dén prezveiti SM 1747, 25; ô Sion, prezvejti fze KŠ 1771, 814 **presvéčeni** -a -o *razsvetljen*: szo eden mládi, 'ſivécsni, preszvecseni ino prebrizani Goszpoud odloceni KOJ 1845, 3; Preszvecsena gláva bougsa je od zláta KOJ 1845, 140; Nemougouse je pa tim ednouk prezvecsenim KŠ 1771, 679; Naj vam dá I prezvecsene ocsi pámeti vafe KŠ 1771, 575

presvêteo -tla -o prid. *presvetel*: Zmilofcsom ti fzi prezvetla BKM 1789, 285; Csüdo veliko zvejzdo prezvetlo BKM 1789, 58

presvéti -a -o prid. *presvet*: Jezus Prezvéiti KM 1783, 39; prezvéto, i nerazlocseno Trojſztvo KM 1783, 2; Litanie od Preszvétoga Trojsztva KM 1783, 6; Molitvi k-Prezvétoimi Trojſztvi KM 1783, 1; ino ſzo z-Prezvétim Oltárſzkim ſzvefztvom precfiſcsávali KM 1796, 121; Szesztre pa za preszvétim oltárſzkim szvesztvom KOJ 1845, 95

presvetitel -a tudi presveteo -ela m *razsvetljevalec*: Hválen bojdi nass preszvetiteo ſz. Dújh Boug KM 1783, 106; Jezus prezvetiteo Prorokov KM 1783, 41; On je te Krisztus, Szvéta právi prezvetitel BRM 1823, 17

presvetiti -ím dov. *posvetiti*: Szpomenifze cslovecse, da dén ſzobotni prezvetis TF 1715, 13; naj nyegovo diko prezvetalimo KŠ 1754, 83

preša -e ž **I. preša**, *stiskalnica*: Torcular Preffa KMS 1780, A9; i vkopao je pod preſſo kad KŠ 1771, 139; pren. I on klácsi preſſo vina zadomefcsávany i ſztrditofzti toga vŕzamougousega Boga KŠ 1771, 802; i vrgao je je vu te velike frditofzti Bo'ze preſſo KŠ 1771, 793 **2. prostor za stiskalnico**: je poſzádo goricze i ſzkopao je vnyih preſo KŠ 1771, 70

prešar -a m *prešar, kdor stiska grozdje*: Záto vancar, grozdje presar, Z-vinom lagve na tocsi AIP 1876, br. 1, 1

prešati -am nedov. *povzročati jok, žalost*: Vi,

ki z-ôcsi roditelov Britke szkuze prêſate KAJ 1848, 322

prešetávanje -a s *sprehajanje*: Széchi Sára ga je med presetávanyem nabrála KOJ 1914, 108

prešetávati se -am se nedov. *sprehajati se*: tomi i nyegovim priátelom na drásbo sze je po detinszkom presetávao vecskrát koróno na glávi majoucsi KOJ 1848, 43

prešiti -a -o prid. *prešit*: Preci vára v-práhi, lêpo presito mosnyô, puno zlátov KAJ 1870, 125

prešpan -a m *sleme, hlod v stiskalnici*: pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A

preštèti -štém dov. **I. prebrati**: da negdanegda za csaszkratejnye páli presteti premore KOJ 1845, 5; Solszke regule prvikrát skolnik szám na glász presté KOJ 1845, 8; Poglávar pa gda bi lifzt prefto i pitao KŠ 1771, 416; i v-tom je bilou nyidva vezfeljé, ka ſzta je cserecz dnéva i dvajſzeti-krát preftela KM 1790, 28 **2. prešteti**: Ako bi ſto gli prefteti Morſzki pejſzek vez mogao BKM 1789, 220 **preštèti se** -štém se **I. prebrati se**: I, gda fze prefté od váſz ete lifzt KŠ 1771, 611; Po tom fze knige preftéjo KŠ 1754, 271; Po tom fze knige preftéjo BKM 1789, 436 **2. prešteti se**: Na angyelszko Nedelo sze prestéjo, ki szo prisli v dru'ſbo KOJ 1845, 93

preštímanje -a s *spoštovanje*: pobidi fze za veliko preſtimanye KŠ 1771, 488; Preſtimanye je BRM 1823, 9; Nejga prestimanya vu plemenitofzti SŠ 1796, 11; Tou je tou preſtimanye pejnez KM 1790, 30; Szebi je pa tak vékſe prestimanye szpravo KOJ 1848, 31; Vu Apoftolſztva preſtimanyi KŠ 1771, 505

preštímanost -i ž *spoštovanje*: Bets; vrejdnoszt, prestimanoszt KOJ 1833, 152; da nyegov szin na Vogerszkom sztálnoszti i prestimanoszti nebode v'ſivazi mogao KOJ 1848, 43

preštímati -am nedov. **I. spoštovati, ceniti**: miſzeu cslovecfa nemre prav razmeti, ino preſtimati, dönok vörjem TF 1715, 40; Bôga z-verov i z-'zitkom postúvati, I prestimati BRM 1823, 14; Daj, naj, ka je dúsi drágo, Za blázenſztvo prestimam BRM 1823, 141; Nikaj ona ne preſtima znáncze priaznive SŠ 1796, 67; Te neveren nikoga neprestima TA 1848, 8; csi kaj tak na teliko preſtimamo, liki dabi naj lepse vcsino KŠ 1754, 58; Prestimajte, verne düse, Tô miloszt KAJ 1848, 68; ali ednoga bode preſtimalo i toga drúgoga zametávalo KŠ 1771, 225; Okou je nej vidlo, Ni ſzrczé cslovecse preſtimalo, Kak je Boug veliko Szpravo ſzvojim diko BKM 1789, 420; Ni ſzrczé cslovecse preſtimalo SŠ 1796, 5; i pred nyé ſzam djáo Evangyeliom, na ime pa onim, ſtere ſzo

za vékfe preftimali KŠ 1771, 559 **2. šteti, imeti za:** nyim fzlů'zmo i za veliko preftimajmo KŠ 1754, 29; I jáko za veliko preftimajte vu lůbėznofzti KŠ 1771, 622; liki je Mária Márthe fzfzfztra tvojo fz. rejs za veliko preftimala KŠ 1771, 849 **preštímati se** -am se *šteti se, imeti se za:* nego naj fze i te velike Bogiczte Diáne czérkev za nikoj ne preftima KŠ 1771, 402; naj fze za vrejodne preftimate na králefzтво Bo'ze KŠ 1771, 626 **preštímajóči** in preštímajóúči -a -e *spoštujóč:* edendrůgoga od fzebe za vékfe preftimajoucși KŠ 1771, 340; Vküp mi szpravte szvéte moje, prestimajóčse závezek moj vise áldova TA 1848, 40 **preštímáni** -a -o *spoštovan:* Ár je ete od toga vékfe dike vrejden od Moj'zefa preftimáni KŠ 1771, 675; Ki pa bodo vrejdni preftimáni KŠ 1771, 240; nego i ove prestimane Velikáse krouto zametávao KOJ 1848, 15 **preštímanější** -a -e *odličnejši, boljši:* Dragsa je od fzebra Ino preftimanejsa Nyé drága lůbeznoszt BKM 1789, 3b; gda vidi Pápo z-vnougimi prestimanejsimi prebivavci KOJ 1848, 4; Ár je preftimanejsé delo, menyé vő zebráni pejšzen meti BRM 1823, 4 **nájpreštímanější** -a -e *najodličnejši, najboljši:* Stere fzo náj preftimanejsé jákolfzti KMK 1780, 95; ti náj prestimanejsi kincs KOJ 1833, IX; Jezik je náj prestimanejsa skėrb KOJ 1833, VIII

preštímávanje -a s *spoštovanje:* je zacno maloprevecs vino v'sivati, z-steroga sze je nyegovoga zdrávja i prestimávanya pomenkanye naszledávao KOJ 1848, 28

preštímávati -am nedov. **I. spoštovati, ceniti:** i escse mi dás dokoncza, preftimávam, i fzpoznávam tvoje vnouge miloscse KM 1783, 264; Po pôti je ov pűšlič večkrát preštímávao BJ 1886, 28 **2. šteti, imeti za:** V-orgole igranyi szo ga ovi skolniczke za Májsztra prestimáváli KOJ 1845, 4 **preštímávati se** -am se *šteti se, imeti se za:* Tebi szamomi szam zagrejso, náj sze za pravicsnoga prestimávás vu rejcsih tvojih KOJ 1845, 128; Participiumi sze ali za substantivum, ali za adiectivum prestimávajo KOJ 1833, 143 **preštímávši** -a -e *ki je štel, imel za:* Jezufa, ki je fzráam za nikoj preftimávši KŠ 1771, 694

preštécénje -a s *pretek:* Po pretecsenyi nekolko lejt KOJ 1914, 101

preštėči -tečėm dov. *preteči, miniti:* Hiti! ár dėn pretecsé KAJ 1848, 156; Csi leto pretecsé, vsze sze znůvics zacnsne KAJ 1870, 160; Pretecséjo brez' racsúna Dněvi, ino mejszeczci KM 1783, 297; i komaj je pretekla edna mála vőra KAJ 1870, 143; Kak je tejh 9 lejt preteklo, szo KOJ 1848, 8; Keliko lejt je preteklo od zacsetka fzfvejta KM 1796, 11 **pretekóči** -a -e *pretekel,*

minul: Ti szi v-dněvi pretekócsi Povszéd bio KAJ 1848, 73; Naime zdá, gda szkoncsávamo To pretekócese leto KAJ 1848, 402 **pretečėni** -a -o *pretekel, minul:* Za edno pretecseno letto bi mogli ti prvi deszét domou nazáj pridti KOJ 1833, XVI; Gorizapiszan zalo'z sze more za pretecsene 15 dnih goripiszanya odati AIP 1876, br. 4, 2

pretejnje tudi prtėnje -a s *pretenje, pretnja:* Czaszar z-podmitemjnyom i pretejnnyom vőszpela, da sze Salamon okoróna KOJ 1848, 20; Od tvojega prtėnya i szrda TA 1848, 82

pretek -tėka m *poglavje, del knjige:* Prvi pretek KOJ 1848, 13

pretepstí -tepėm dov. *podmesti:* Rántani; potėgnoti, pretepstí hráno KOJ 1833, 170

preteški -a -o prid. *pretežek:* Jesu ki fzi mojo Dűffo, fnyėh nevol preteski, zmosno vunka ofzlobodil SM 1747, 67; Vu 'zalofzti fzmó, Vu britkoj ino preteskoj nefzrecsi BKM 1789, 333

pretíranje -a s *pregon, izgon:* On je po pretiranyi Tőrka za mladino soule goriodpro KOJ 1848, 102; Jezuitov pretiranye szo dokoncsali KOJ 1848, 104

pretirati -am dov. *pregnati, izgnati:* Vogrszki národ národe tisztoza vrejmena nej steo pretirati KOJ 1833, X; szo sze bojali, da Ferdinand II. tudi z-csehszkoga pretira vsze protesztante KOJ 1848, 89; naj Álmosa zevszega szvojega ládanszva pretira KOJ 1848, 26; szo 'seleli, naj bi Jezuite z-Vogerszkoga pretirali KOJ 1848, 93; je pápinszke Pope po szili tú i tam pretirao KOJ 1848, 84; sze je pripetilo, da szo Privino pretirali KOJ 1914, 98 **pretírani** -a -o *pregnan, izgnan:* presztore, odked szo Avarci pretirani KOJ 1848, 6; drůgi pa doli Tiszze pretirani bili KOJ 1914, 97

pretiskávanje -a s *prítisk:* Eto pretiszkávanye vnůge poszlavce szvadilo AIP 1876, br. 6, 2; szlovenszko lűsztvo tak navajeno, ka niti za szvojo naprėpomáganye sze brezi pretiszkávanya nescse szkrbeti AI 1875, br. 1, 8; Országa szloboscšina sze pretiszkávanyom razklácsila AIP 1876, br. 3, 2

pretiskávati -am nedov. *siliti:* obpitali szo ove poglavare, jeli scsėjo tőrka pretiszkávati, ka naj on tő doprneszé AIP 1876, br. 6, 3; Vnůgi szinovje szo nė vupali sztarise pretiszkávati, naj njim v-'zitki vérsztvo prėk dájó AIP 1876, br. 12, 7; ovi národje bi szvoje poglavare pretiszkávati, ka ráj z-ruszom táksi racsun vcsinijo AIP 1876, br. 11, 3; Tak právi ka velka nevola ga pretiszkávála AIP 1876, br. 1, 8 **pretiskávati se** -am se *siliti se:* Te sztarėsi, Karlosz, tri lėta sze pretiszkávó, naj

nyemi mogocsno bode na trónus szeshti AIP 1876, br. 3, 3; Na szpráviscsi králeszke zemljé poszlavci szo sze jáko pretiszkáváli AIP 1876, br. 4, 2 **pretiskávani** -a -o *ki je v stiski*: Stvari turbari či so v pretiskávanj silí, te svoje mláde v eto turbo denejo AI 1878, 13

pretočiti -tòchim *dov. pretočiti, prelití*: Fejteni; páрати, pretočiti (vino) KOJ 1833, 156; tvoja fz. Krv, ftero fzi za volo mojega zvelicsanya pretocso KM 1783, 214 **pretòčeni** -a -o *pretočen, prelit*: Krv za naffè zvelicsanye pretocsena, i prelejána KM 1783, 65; profzím za vrejdnofzt pretocsene, fz. Krvi tvojega jedinoga Sziná KM 1783, 149

pretpásani -a -o *prid. prepasan*: Sztaite záto zpřetpazanimí ledevjami pravícze SM 1747, 27

pretrgati -am *dov. pretrgati*: vesz opijani pri nyoj szí je krvno 'silo pretrgao KOJ 1848, 5

pretrgnoti -em *dov. prekiníti*: pogájanye Rákóci pretrgne KOJ 1848, 105; eden potok, fteri je vu velikoj povoudni vnogo-krát pretrgno náj meti KM 1783, 78; veszeljé je szmrt nyegovoga jedinoga Sziná Imrea pretrgnila KOJ 1848, 14

pretrpěti *tudi preterpěti* -ím *dov. pretrpeti*: nego leprai nakoliko moremo preterpeti SM 1747, 56; da bode mogao vŕze fzmrtne bolezní dobro volno pretrpeti KŠ 1754, 244; naj vŕze nevoule fztálno pretrpeti moremo KMK 1780, 31; Dáj nam I mirovno fŕzenevoule v'zitki pretrpeti BKM 1789, 424; fŕzprofzi meni miloscsó, naj nevoule dobrovolno pretrpeti KM 1783, 83; Gotov szí bio ti vsze pretrpeti KAJ 1848, 223; Pokreipi me, da mirovno preterpim Za dŕse prijátela KAJ 1848, 221; Oh kak vnogo pretrpis BKM 1789, 203; Blá'zeni je on mou'z, fteri fzkú'závanye pretrpi KŠ 1754, 175; Za náŕz vŕzej fzmrt pretrpi BKM 1789, 107; I ráj vsze pretrpi Z-mirovním szrdczom KAJ 1848, 4; csi vsalofzt opádnos volnojo pretrpi SM 1747, 89; Ka ne mores preobrnouti, ono mirovno pretrpi KM 1790, 16; I vŕze nevoule pretrpmo BKM 1789, 296; hŕdo *tudi* volno pretrpmo KOJ 1845, 105; Hŕdo z-hŕdim ne placšjíte, nego ono krotko pretrpte KM 1790, 70; Dugo 'siveli ne bodte, Edno malo pretrpíte SŠ 1796, 153; trikrát fšam ládje trtyé pretrpo KŠ 1771, 549; kai fzi preklefztvo moje, ino fzmrt mojo na tébe vzél, ino preterpo SM 1747, 52; tvoje 'salofzti, ftero fzi na etom fšvejti pretrpejla KM 1783, 82; je on kris preterpo SM 1747, 28; Sto je na etom fšvejti vecs táksega pretrpo KŠ 1754, 10a; Ár je on fzmrt pretrpo BKM 1789, 19; i raztrgávanye poiftva vaŕega fšzte zradofztyov

pretrpeli KŠ 1771, 690; Galileánczi ka fšo tá pretrpeli KŠ 1771, 215 **pretrpěti** -a -e *I. znosen*: ka fzi ti náŕz vu pretrpěsem zdrávji i méri gori obŕdo KŠ 1754, 223 **2. miren, potrpežliv**: tákse sztvári, steri pa szamo z-náraszom 'živéjo, szo krotki, pretrpěcsi AIP 1876, br. 5, 7 **pretrpleni** -a -o *pretrpljen, prestan*: Zgŕba pri Várni tocskar pretrplena je Hunyadia podbádala KOJ 1848, 55; steri sze je povŕpao tocskar za volo neszrecse pri Várni pretrplene Krála odsztaviti KOJ 1848, 58; nikaj ne pozábi tak tesko csemi cslovek, kak od hŕdovolnih pretrpleno oszramotejnye KOJ 1845, 32; Tak da pôleg vnogo vihére pretrplením rásztom rô'za cveté AIP 1876, br. 7, 6

pretrplějnje -a *s pretrpljenje, prestajanje*: ino i zkŕšávanyem navkŕp moucs daies na preterpleny SM 1747, 56; Opomina ga na a) vŕzega hŕdoga pretrplejnye KŠ 1771, 647; i bodemo gotovi na vŕze nevoule pretrplejnye KŠ 1771, 848

pretrpljivost -i *ž potrpežljivost*: njegovó [psa] pretrpljivost vse prenáša AI 1878, 8

pretúžen -žna -o *prid. prežalosten*: V-'saloudecz zemlé fze naj Zakopa, oh boleznofzt, pretú'sna drefzélnoftz SŠ 1796, 174

pretúžno *prisl. prežalostno*: Petics pretu'zno on recse BKM 1789, 75

prevága -e *ž večina, premoč*: Vogerszki protestantje takí vu prvom orszácskom szpráviscsi pretrgo imajoucsi KOJ 1914, 137

prevájáč -a *m spremljevalec*: gda szo od szvojí prevájacsov szlovò jemali AIP 1876, br. 1, 8

prevážanje -a *s prevažanje, vožnja*: Gnojá je nej dáó vò voziti na vilicze z-nehafznovitím prevásanyem KM 1790, 68

predáriti -vdárim *dov. prenehati*: Zádnyics, pokedob Almusa nemirovnoszt ovak nepredári KOJ 1848, 25

preveč *prisl. preveč*: naj fze za bogáfztvo prevecs ne fzkrbimo KŠ 1754, 108; Ár fšzte csŕli kaj fšzam prevecs pregányao czérkev Bo'zo KŠ 1771, 558; záto lŕbiti moremo Bogá, ka je k-nám prevecs dober KMK 1780, 33; Ne fzkrbte fze prevecs, ka ino kakda, Vám je potrejbno govoriti tega BKM 1789, 119; Nezdravo je, ka je prevecs KM 1790, 76; i nigdár naj eden odtoga drŕgoga prevecs dofzta 'seleti SIZ 1807, 10; Prevecs mládoga Ladislava III. Mati vidévsi KOJ 1848, 33; Ali potom paziti mam, da prevecs ténte nevzemem vu pero KAJ 1870, 7; [tigriš] Preveč močna stvár AI 1878, 11

prevečen -čna -o *prid. odvečen*: Szŕhe vėke i prevecsno mladjé doliszklěsztjio KAJ 1870, 16

prevedriti -ím dov. *razvedriti*: “Prijátel”-a cil je na du’ze tō: nase szlovenszko lűsztvo prevedriti AIP 1876, br. 10, 1

prevèliki -a -o prid. *prevelik, zelo velik*: moj preveliki grejh KMK 1780, 109; ka fzam, Preveliki Gofzpon SIZ 1807, 46; Tou je csűdo preveliko BKM 1789, 64; Za ono preveliko tvojo poniznoszt KM 1783, 58; Ár on na váfz nofzi preveliko paľzko BKM 1789, 299; Ár je i Kresus meo preveliko blágo SŠ 1796, 91; tűdi palatin szploh preveliko nagneye ká’se k sztranszkonovini KOJ 1914, 117; Vu Jezus Krifztusa prevelikoj diki SŠ 1796, 62; naj fze kak fzprevelikov ’zalofztyov ne vtopi té tákfű KŠ 1771, 531; náj nám bodo tvoje prevelike moke KM 1783, 77; po’salűvanye za moje prevelike grejhe KM 1783, 115

prevèlikost -i ž *velika stvar*: Ár je zmenom prevelikoszt, Zmosni Goszpon Boug vcsino BKM 1789, 16

preveséli -a -o prid. *prevesel*: Jezus Preveszéli KM 1783, 40

previdèjnje -a s *previdnost*: naj gori zvisávamo csűdno previdejnje, i fzkrovno ravnyane Bo’sánfzko KM 1796, 32

prevíden -dna -o prid. *prozoren*: Gla’zोजना je prevídna i krhkécsa KAJ 1870, 13; Léd je k-gla’zójni prigliħni, obá szta prevídna i krhkécsiva KAJ 1870, 13

prevíditi -vídim dov. **1.** *spoznati, dojeti*: Da dugo csasza nebode vecs moucsi sztrasen ogeny krotiti, lehko je bilou prevíditi KOJ 1914, 112; Daj mi tak hitro prevíditi, Ka za bin nad menom le’zi KAJ 1848, 274; Csi gli nyegve mōdroszti Neprevídím povszéd KAJ 1848, 195; Ki fszrdca zbrojávás, I fzkrovnofti prevídís BRM 1823, 462; Prevídí praviczó, I má nemrtelnofzt BRM 1823, 140; Okō ne prevídí tvojga placa KAJ 1870, 141; Po vrejmeni bole tou prevídite, i meni zahválite KM 1790, 70; Bojdi, Ti szam meni k-pomōcsi, Naj prevídím blōdnoszt mojo KAJ 1848, 150; Szamo szam zdaj prevídó, za káksega norca me je napravo AIP 1876, br. 1, 7; On je prevídó, ka sze nyegova vojszka z-czaszarszkov du’se meriti nemore KOJ 1848, 91; i precí je prevídó, ka za falingo je vcsino KAJ 1870, 91; Na to je sinko prevídó, ka je nej dobro včino BJ 1886, 25 **2.** *predvideti*: ár ti vsza znás, i od veka vsza prevídís KM 1783, 261; Jeli Bog nebi tō prevídó TA 1848, 36; Ka nám je na hafzek, tou je Boug prevídó KM 1790, 40

prevlèčti -vlèčem dov. *prevleči, prekriti*: Hűto je na pűsztsákí meo, steroga je trnye, glō’zje celō prevleklo KAJ 1870, 137

prevléka -e ž *prevleka*: Njegova (jazbeca) koža se nűca za lovske turbe, za prevleko potni škrinjic AI 1878, 10

prevnōgi tudi prevnōugi -a -o prid. *premnog, številen*: Pofzlűihni, Gofzpon, moje Prevnou-go pregányanye SM 1747, 70; Pofzlűihni, Gofzpon, moje Prevnougo pregányanye BKM 1789, 318; Naj obiljáva zprevnougim prelejpm czvejticfom BKM 1789, 156; Prevnōgi szo sztanoli nad méne TA 1848, 4; Prevnougi ino ’zmetni, ’Zalofzni betegi BKM 1789, 193; Kak fzi ti Prevnouge moje grejhe, Nofzo BKM 1789, 69; ’zalűjem Prevnōge grēhe moje KAJ 1848, 150; Dűsa .. Jezusa, Steroga fzi zgűbila fzprevnougimi grejhi BKM 1789, 22; Práva vōra jevtrđjena z-prevnougimi csűdami KOJ 1845, 125

prevnōžati se -am se nedov. *upirati se, ne ljubiti se*: delo, ’ze te prvi dén sze ji je prevnō’zalo, i povr’zti je je stela KAJ 1870, 142

prevōtren -a -o prid. *prebrisan, zvit*: Zvejan i prevōtren Szoliman II. je tou zvedo KOJ 1848, 80

prevrèčti -vrèžem dov. *prevreči*: Pri hrami trejszka, prevr’se kloup KOJ 1845, 98 **prevrèčti se** tudi prevèrčti se -vrèžem se *prevreči se, preobrniti se*: Zbrēga gda doltirajo, naednōk se vsi preveržejo BJ 1886, 39; pren. Ztēm sze zdaj prevr’ze, jeli sze lűsztví nasega országa dá prilika na obogatēnye AIP 1876, br. 5, 1 **prevrèženi** tudi prevèrženi -a -o *spremenjen*: je najsao domá vezš rēd i praviczó prevr’seno KOJ 1848, 34; Szlavanyom po imēni je prevr’zeno, ka sztoske privoli AI 1875, br. 2, 1

prevrtati -am dov. *prevrtati*: ládje, na sterih je prevrtao KOJ 1848, 18; je te golombis med rébra prevrto AIP 1876, br. 9, 7 **prevértani** -a -o *prevrtan*: tvoje koleni prevertane SM 1747, 68

prevűpati -am dov. *zauptati*: Ovo fzo ké je zmo’sni Ocsa vu moje roké bio prevűpao SŠ 1796, 150

prevzèten -tna -o prid. *prevzetén*: Vakmerō; prevzetén, szlejpo batriven -a -o KOJ 1833, 180; Pred Goszpodom na szebe pazi, da nebos prevzetni KOJ 1845, 27; Napoleona .. szamo nyegova prevzétna gláva sze je nej vtrla KOJ 1848, 120

prevzėti -vzèmem dov. *prevzeti*: Po csednoufzti, i dobroj jákofzti more prevzėti cslovik prifztarofzt KM 1790, 20; i naj hitro prevzeme nász tvoja miloscsa KM 1783, 110; kpomoucsi Bojdi mi, da mene Te dén ne prevzeme BKM 1789, 371; Goripisz je ’ze naprēpolo’zen i za nistere dnēve sze na prēvzeme vtanácsivanye AI 1875, kaz. br. 2; i vfzo vodou je varafsánzczom

prevzetnost

prévzeo KM 1796, 72 **prevzėti se** -vzèmem se *prevzeti se*: Bratje, csi fze kákfi cslovik prevzeme lzkákfuim prefztoplejnyem KŠ 1771, 569

prevzetnost -i ž *prevzetnost*: Gizdávoga Szolimana II. je pa z-etov prevzetnosztjov tak razdráscso KOJ 1848, 79

prevzetüvati -űjem nedov. *biti prevzetten*: Neki imenitni velikási szo rejszan zacsnili prevzetüvati KOJ 1914, 115

prezdignjenica -e ž *nadstropje*: Vise csizmára, na prvoj prezdignyenicí, eden bogat, neo'zenyen goszpod meo sztan AIP 1876, br. 1, 6

prezdignoti -em dov. *dvigniti, povišati*: blága vámo ausztrianci prezdignoti scséjo AIP 1876, br. 5, 1; dácsa od vszakih sztô ranskih sze stírami ranskih prezdigne AI 1875, kaz. br. 2; Tak právjijo, ka sze szilji cèna bolje prezdigne AIP 1876, br. 3, 8; narédo je vecs dugov, z-sterih sze je tak naméno rejsiti, da je dácsa prezdigno KOJ 1848, 34 **prezdignjeni** -a -o *dvignjen, povišan*: za toga zroka volo je dácsa od dohodkov po právdí prezdignyena AIP 1876, br. 1, 2; i od prezdignyene dácsa csákane sumov vsze ono zadovoliti AI 1875, br. 2, 2

preži predl. z rod. *brez*: sze niscse nemore niti zvelicsati preži vöre KOJ 1845, 74

prezimati -am nedov. *prezimovati*: csi bi tak mogli, pridoucsi vu Feniczio, tam prezimati KŠ 1771, 424 **prezimajúči** -a -e *prezimujóč*: fzmó pa odplavali na ednoj ládji prezimajoucsój vzom zátoni KŠ 1771, 428

prezimávati -am nedov. *prezimovati*: Ár fzam nakano tam prezimávati KŠ 1771, 661; Pri váfz pa lejhko ofztánem, ali i prezimávao bodem KŠ 1771, 525

prezmòžen -žna -o prid. *vsemogočen*: Jezus Prezmo'sni KM 1783, 40; Oh ti orofzlány prezmo'zni BKM 1789, 87; Prezmo'zni Sztvoritel BRM 1823, 42; Edno Prezmo'zno Bo'zánfztvo BKM 1789, 257; Dika Ocsi prezmo'znomi BRM 1823, 6; Kam je Julius fzprezmo'snim ládanyem SŠ 1796, 88; i nyegove prezmo'sne rokè, predrte KM 1783, 64

preznáni -a -o prid. *zelo znan*: Poznana stvár, s svojov preznánov bojéčnostjov [závec] AI 1878, 12

prezóvič -a m *glasnik, klicar*: Domou je komaj níkeliko prezovicsov neszrecse vujšlo KOJ 1848, 9

prezváč -a m *glasnik, klicar*: i zapovedao je prezváci naprej vö kricsati KM 1796, 29

prezveiščanje -a s *oznanjanje*: Bosji dari kak

tou jeľzo .. b) te milofcse prezveizcsanye SM 1747, 36

prežágati se -am se dov. *razjeziti se, raztogotiti se*: Gda bi pa eta csűli, pre'zagala fzo fze nyim fzcrczá KŠ 1771, 363 **prežágani** -a -o **1. prežágan**: sze poderé vsze prvle présagano drejve KOJ 1848, 64 **2. razsrjen, raztogoten**: Oni pa eto fzlífavfi, pre'žágani fzo KŠ 1771, 356

prežalosten -tna -o prid. *prežalosten, zelo žalosten*: Pre'salosztno nyéno düso oszter mecs je prehodo KM 1783, 238

preželen -lna -o prid. **1. zaželen, ljub**: Jezus moj pre'selni KM 1783, 69; Zátó, bratje moji lűbleni i pre'zeli KŠ 1771, 598 **2. poželjiv**: Tá preželna je obhodila BJ 1886, 19

prežgáti -žgém dov. *prežgati*: i zglavov v-'zerjávó 'zelezo vdaro, stero njemi glavo pre'zgalo AIP 1876, br. 12, 8

preživálec -lca m *prežvekovalec*: Ta najlepša stvár med preživálci AI 1878, 15

preživár -a m *prežvekovalec*: Preživári AI 1878, 15

preživati -am nedov. *prežvekovati*: Szmrkati, pre'sivati dugo, je nej lejpa sega KOJ 1845, 36; ovca pre'ziva AIN 1876, 44; Najvecs sztvári, steri znáraszom 'zivéjo pre'zivájo AIP 1876, br. 5, 7

preživéti -živém dov. *preživeti*: Nejgova vörnóst preživé gospodovo smrt AI 1878, 8

prežmèten -tna -o prid. *pretežek*: Oszloboudi me .. Ino z-pre'smetnoga vnougi grejhov robsztva KM 1783, 269; nego szo sze ználi zjedínati vu túrna pre'smetnomo zidanyi KOJ 1833, IX

prežnják -a m *tovariš*: Takáj profzim i tebé, moj veren pre'znyák KŠ 1771, 598

prgišča -e ž *prgišče*: dno prgyisese modrisa i jagode AIP 1876, br. 3, 6; Vola Prigifcsa KMS 1780, A7; Csi prszte szklűcsimo, nasztáne prgiscsa, szpodi na rôki KAJ 1870, 34; i celo prgiscso kaménya nyemi je popádnóti léhko bíló KAJ 1870, 82

prgišče -a s *prgišče*: Napunyávó de prigifcse zvougeljóm BKM 1789, 452; Cèle nyive morejo 'znyeci prignyeni na prgiscse po'zeti KAJ 1870, 120

prhek -hka -o prid. *prhek, krhek*: Ár kakoti te glas 'sitek nas je prhki SŠ 1796, 174; Kuszta, dönok prhka ko'za KAJ 1870, 171; Jaj! ki sze na nyé szloni, On na prhkom grűnti sztojji KAJ 1848, 72

prhlávi -a -o prid. *trhel, strohnel*: Pod ednov prhlávov búkevjev szi je szkópala lűknyo KAJ 1870, 56

prhnèti -ém nedov. *prhneti, trohneti*: kak vnogo dekéo tam prhnej KOJ 1845, 47; ka bi Szvatopluk brscsas i vesino, da 'se nebi prhno KOJ 1848, 10

pri predl. z mest. **I. pri**, *za izražanje bližine osebi ali kraju, kjer se kaj dogaja*: tam šzidi pri Bogi očli TF 1715, 22; nai ono pri náz šzvéto boude TF 1715, 27; Ár ti szi pri meni ABC 1725, A8b; tam szedi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; Ona je bila od potsétka pri Bogi SM 1747, 11; mér mámo pri Bougi KŠ 1754, 136; pri ognji na jejštvino pecsenoga KŠ 1754, 202; I tou rejcs szo zdr'zali pri šzebi KŠ 1771, 129; i vmiľofesi pri Bougi KŠ 1771, 172; ár je brezi vóre nemogoucse prijétnomi biti pri Bougi KMK 1780, 5; Pri Stampari Siefz Jó'zef Jánoľi KMS 1780, A; Pomocsnik je pri vász BKM 1789, 9; Pri tebi ofztánemo SŠ 1796, 5; pri etoj poštenoj hi'si SIZ 1807, 4; Pomocsnik je pri váľz BRM 1823, 5; Pri nacsétki versusa KOJ 1833, 10; Nájde sze v-Körmendini pri Udvary Ferenci KOJ 1845, 1; Ár pri tebi poszvét nahájamo KAJ 1848, 9; nede prebivao pri tebi te hüdi TA 1848, 5; Pri sztöli je edna dekliscka szedéla KAJ 1870, 8; Eto prinasz tüdi gorivzéto nóvo mero szo francusi goriszpravili AI 1875, kaz. br. 6; Na kój more merkati v-stenyé pri tē znaményaj AIN 1876, 8; Pri pēnezih je rávno tak bilo AIN 1876, 6; Skoro pri vsakoj hiži jé kühnya BJ 1886, 7. 2. *za izražanje časa, ko se kaj dogaja*: Ka ga je, gda je 'ze pri vrejmeni bio, šzpiľzao KŠ 1771, 159; Mino je pri czájti SŠ 1796, 110; Pri zacsétki bo'ze slü'zbe BRM 1823, 1; Pannonszke dobroute szo pri etoj priliki ovohali KOJ 1848, 7; Na vécsar, pri hládi veszóle idejo domö KAJ 1870, 133; pri prvój priliki edno szrno sztrélo AI 1875, kaz. br. 7; ka sze naj na palinko ne navádi, ár eto ga pri cajti zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; Pri dnévi se zadržáva v zemlinaj lüknpjaj AI 1878, 10; Pri dolleganyi etak molimo BJ 1886, 7. 3. *za izražanje dejavnosti, udeležbe pri čem*: zšterimi szo Bogá dic'fili pri obcsinfšzkoj Bo'zój šzlü'zbi BKM 1789, 2; zroke, štere je meo Gofzpodin Boug pri nalztávlanyi šzvétoģa hištvta SIZ 1807, 7; Imén i hvále je vredna pri etom deli šzkrb BRM 1823, IV; šteri bi pri vcsenyej nyim v-knige pokazali KOJ 1845, 10; Rim pri miri püsztécs, nazáj setüje KOJ 1848, 5; Pes je jáko nüclivi, nájmre pri merkanji hiže AI 1878, 8; šteri so roditelom i deci pri deli na pomöč BJ 1886, 10. 4. *za izražanje kraja*: je prebivao vKapernaumi v-tom pri mourji KŠ 1771, 12; Té je, liki drévo pri járki poszadjeno TA 1848, 3; V Europi se nájde samo, nájmre pri gornjem Gibraltari AI 1878, 7; Henrik fticsar sze 'snyimi vküpvdári pri Merzeburgi KOJ 1848; pren. Tak kakoje mené návcfo, pri šzvétoģ Lukácfi Evangelifiti na edenaiľzetom táli TF 1715, 25; kak piľzano jeľzte

pri šzvétoģ Jánossi SM 1747, 41; Pri Sz. Mátaji na 16. táli tak právi KŠ 1754, 193

priátelica -e ž *prijateljica*: I gda ga nájde, vküp zezové priátelicze KŠ 1771, 222

priátelkinja tudi prijátelkinja -e ž *prijateljica*: Hodi moja, priátelkinja, zarocsnicza moja KM 1783, 78; Zdá sze naszilo k-ednoj mérajöcsoj prijátelkinji zové KAJ 1870, 51; devojke za nyöv kak priátelkinje nyéne, sze tüdi szprevdijö pred tébe TA 1848, 37

priátelski -a -o prid. *prijateljski*: Od lübézni priátelszke BKM 1789, 277; i tri dni náľz je po priátelšzkom dr'zao KŠ 1771, 428

priátelsko prisľ. *prijateljsko*: ino szi pod nyé peroutami priátelszko pocsivajo KOJ 1833, XII

priátelstvo tudi prijátelstvo -a s *prijateljstvo*: Priátelštvto BRM 1823, VII; Prijátelštvto KAJ 1848, VII; Ka dobimo, tou je c, priátelštvto i obcfino KŠ 1754, 136; Kára šzvejta priátelštvto KŠ 1771, 751; grejh za prátelštvto proszi KOJ 1845, 35

priáteo -ela tudi prijátel -a m *prijatelj*: Barát; priátel KOJ 1833, 152; boidi on priáteu TF 1715, 14; Boug bode moi priátel SM 1747, 74; Vzemi záto ete máli dár, moj priáteo KŠ 1754, 12a; Nas bli'znyi je priáteu i ne prijáteu KŠ 1754, 28; grejsnikov priáteo KŠ 1771, 36; Lübléni moj Priáteo BKM 1789, 2; Dober priáteo vu potrejbcsini KM 1790, 46; i naj-dragsi priáteo nyéni SIZ 1807, 9; tvoji veren prijátel János KAJ 1870, 81; Prijátel AI 1875, kaz. br. 1; "Prijátel"-a prvi broj AI 1875, kaz. br. 8; csi što med vami má priátela KŠ 1771, 206; naj bi moski võrnoga priátela mogao meti SIZ 1807, 7; moja prva du'znoszt bode i ono, vszega vecs po "Prijátel"-i naznánye dati AI 1875, kaz. br. 8; Vcsinyena šzta šzi pa priátela med šzeboģ Pilátus i Herodes KŠ 1771, 250; Vi šzte moji priátelje KŠ 1754, 136; Priátelje mi nemrejo, Ftisati nevolö moģo BKM 1789, 16; Oh prijáteli, keliko koli vasz je tü AIP 1876, br. 8, 7; Velim pa vám priátelom moģim KŠ 1771, 211; Pannonio szo v rouke püsztili szvojim priátelom KOJ 1848, 5; vküp prizvav'fi rodbino šzvojö i bli'znye priátele KŠ 1771, 373

priátliti se -im se nedov. *prijateljevati*: lüdjé, ki bi med šzeboģ se priátliti mogli KOJ 1845, 21

priazniven -vna -o prid. *prijazen*: Da šzte koľtali, kaj je priazniven Gofzpodou KŠ 1771, 705

priaznivi tudi prijaznivi -a -o prid. *prijazen*: Bojđite pa med šzeboģ priaznivi KŠ 1754, 41; Bojđite pa kedendrüģomi priaznivi KŠ 1771, 582; Nikaj ona ne preštima znáncze priaznive SŠ 1796, 67; Szkuszte i vidte, kak prijaznivi je

Gospod TA 1848, 26; krála kázo, ki prijáznivim szmëom zahválo od nyaga preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5; I náglasz je nazápravo ete prijaznive recsi KAJ 1870, 124

priaznivo prisl. *prijazno*: Midva szva priaznivo med szebom vküp dr'zala TA 1848, 44

priaznivoszt tudi prijaznivoszt -i ž *prijaznost*: Priaznivoszt je jálnoszt KŠ 1771, 817; Priaznivoszt BRM 1823, VII; Naj sze szvéti, kak szuncze, Z-nágibom prijaznivoszti KAJ 1848, 285; Prijaznivoszt KAJ 1848, VII

pribéžzati -ím dov. *I. pribéžzati, priteči, priti*: I, gda bi on vó fou na pout, pribi'zi eden KŠ 1771, 133; Vnougí k-Tebi pribes'jijo KOJ 1845, 126; Onezimus, gda bi v-Rim pribej'zao KŠ 1771, 663; pribej'zao je pred nyega niki mou'z zmelzta KŠ 1771, 194; edna deklicska pribej'zala je pred náfz KŠ 1771, 392; vküp je pribej'zalo knyim vfze lúfztvo KŠ 1771, 348; pribej'zala fzta knyemi dvá vragometna KŠ 1771, 27; fzlugi nyegovi fzo pred nyega pribej'zali KŠ 1771, 278; Vküp fzo vfzi pribej'zali BKM 1789, 120; ki szo v-ete branice pribes'sali KOJ 1848, 37 **2. preteči**: V ednom dnévi 15 vör pribížijo AI 1878, 8 **pribížéči** -a -e *ki je pribéžal, prišel*: notri pribi'zécsa pa, nazvefztila je, Ka Peter fztoji pred vráti KŠ 1771, 379 **pribéžzajúóci** -a -e *ko je prišel*: i pribej'zajoucsi poklonili fzo fze nyemi KŠ 1771, 130 **pribéžzavši** -a -e *ko je pribéžal, prišel*: Pribej'zavfi pa Filip csüo ga je KŠ 1771, 366

pribéranje -a s *nabor*: Eto sztoji na one tüdi, ki pribéraní za szoldáke obsztánejo AIP 1876, br. 1, 3

pribiti -bijem dov. *pribiti*: Na nyegovo z-ednoga falata sztojécse kopito kovács potkóv pribije KAJ 1870, 88; i vó je je vrgao zlfzredbine i pribio je je na kris KŠ 1771, 607

priblíziti se tudi priblíziti se -im se dov. *priblízati se*: Ár fze je za Krifztfuovoga dela volo notri do fzmrti priblizo KŠ 1771, 596; Vfzega konecz fze je priblizo KŠ 1771, 711; i vrejmen fze je priblízilo, záto nejdite za nyimi KŠ 1771, 242

priblízati se -am se dov. *priblízati se*: Vrejmen fze 'ze pribli'sa SŠ 1796, 136; k tebi sze nepribli'za TA 1848, 76; Gda fze je pa pribli'zao kvrátam toga mefzta KŠ 1771, 188; Ovo pribli'zala fze je vóra KŠ 1771, 90; ár fze je pribli'zalo králefztvo nebefzko KŠ 1754, 159; ár fze je pribli'zalo králefztvo nebefzko KŠ 1771, 12 **priblízavši se** -a se -e se *ko se je priblízal*: ifzám Jezus fze pribli'zavfi knyima, navküp je fou 'znyima KŠ 1771, 255

priblízavanje -a s *bližanje, priblízevanje*: sze

szlisijo .. 5. Pribli'závanye AIN 1876, 20; Od mrmranya Farizeufov za volo k-Krifztfufi pribli'závanya ti grejsnikov KŠ 1771, 221; Bátrivnofzt za volo pribli'sávanya fzmrti KMK 1780, 84; Szvoje fzmrti pribli'závanye oznanúje KŠ 1771, 651; Gda bi zvedo E'fau brata fzvojega Jákoaba vu domovino pribli'sávanye KM 1796, 22; Tak mam k-Bógi rávno pribli'závanye BRM 1823, 275; Komi pribli'sávanye, na eto pitanye KOJ 1833, 131

priblízavati -am nedov. *bližati se, priblízevati se*: ár pribli'sáva Zároc'snik tvoj KM 1783, 155; ne pribli'sávaj efzi nacsí KM 1796, 33; kak da bi Czaszar szvojemi brati na pomoucs pribli'sávao KOJ 1848, 78 **priblízavati se** -am se *bližati se, priblízevati se*: Dosztakrát sze szami neszmémo nisteromi csloveki pribli'sávati KOJ 1845, 21; Eto lúfztvo fze pribli'záva kmeni zvúfztami KŠ 1754, 13; ka fze té dén pribli'záva KŠ 1771, 689; ovo fztrasna Pribli'záva fze fzmrt BKM 1789, 454; Potomtoga bli'se k-fzmrti, cslek fze pribli'sáva SŠ 1796, 125; k-nyemi fze vu poniznoj molitvi pribli'sáva SIZ 1807, 6; právo zvelicsanye Sze zdâ k-vam pribli'záva BRM 1823, 5; ali eto 73-i letami 'ze tudi k-nádi priblízáva AIP 1876, br. 3, 2; Csi fze k-Bougi pribli'závamo KŠ 1754, 20; vúpanya, po kom fze pribli'závamo k-Bougi KŠ 1771, 682; gda sze pogibelni obláčzke pribli'sávajo KOJ 1845, 104; Pribli'závajte fze k-Bougi KŠ 1771, 751; Pribli'závajte sze k-nyemi Z-áldovom zahválnoszti KAJ 1848, 214; gda bi fou ino bi fze pribli'závao k-Damaskufi KŠ 1771, 411; Gda bi fze pa pribli'závao vrejmen brátve fzáda KŠ 1771, 70; Gda bi fze pribli'sávao ono vrejmen KM 1796, 115; Nego gda bi se že kšoli priblízávala BJ 1886, 5; I gda bi fze pribli'závali k-Jeru'zálemi KŠ 1771, 67; fzluga pa beté'zen bodoucsi fze je k-konczí pribli'závao KŠ 1771, 187; Pribli'závali fzo fze pa knyemi vfzi publikánuske KŠ 1771, 221; od groba, k-steromi szo 'se pribli'sávali KOJ 1845, 11 **priblízavajúóci** -a -e *priblízujúó se*: Szám sze je pa za volo pribli'sávajoucsse zime v-Czarigrád povrno KOJ 1848, 78; ino mirovno pricsákajmo pribli'sávajoucsi csasz KOJ 1845, 82; Drúgi dén pa idoucsi oni po pouti i kmefzti fze pribli'závajoucsi gori je fou Peter KŠ 1771, 371; gda je zagledno te Angyele pribli'sávajoucsse KM 1796, 16; Po nekolko lejtih szo sze hitili lüdjé pred szem pribli'sávajoucsimi Törki szvoja drága dugoványá pokopati KOJ 1914, 110 **priblízén** -žna -o prid. *bližnji*: naj bi szvojo öroc'sino (Erdelszko, ino pribli'sne okrogline) od Czaszara pod szé vzéo KOJ 1848, 101

približiti se -im se dov. *približati se*: mi pa prvle, liki fze pribli'zi, gotovi fzmo ga bujti KŠ 1771, 414; Nousc je preminoula, dén fze je pa pribli'zo KŠ 1771, 478; potrdjávati moremo, ka fze je 'ze pribli'zilo ono vrejme KŠ 1754, 4a

pribojùvati -ùjem dov. *pribojevati*: Zdáj szo priliko popadnili szi prvejszo szamoszvojnosc pribojùvati KOJ 1848, 5; Francúzom je vsze vkrajvzèto, ka szo szi oni prvle tak tesko pribojùvati KOJ 1848, 121 **pribojùvani** -a -o *pribojevan*: nazáj je szpojèmao vsze, escse i vecs pribojùvano KOJ 1848, 83; Za volo tak nágloga razsveglárivanya z-teskim tálom negda pribojevanih nemskih Dr'sav KOJ 1848, 69

pribüditi -im dov. *vzbuditi*: Vnôgim je volo pribüdo na stenyé AIP 1876, br. 1, 1

pricafútati -am dov. *priti, pritepsti se*: Nego oni Törcci, steri szo do Radgone gori znali priczafútati KOJ 1848, 66

pricamläti -ám dov. *pricapljati, priti*: Medtèm je edno nocs bèszen pesz pricamlao vu vész KAJ 1870, 40

pricomprati -am dov. *pricarati*: Czomprnicze nemorejo ni blága pricomprati KOJ 1845, 107

pricákati -čákam dov. *pricákati*: Li po Tebi Szi fzam fzebi Pricsákam na szlédnye tó 'zitka radofzt BRM 1823, 363; Jezus pricsáka nevolnoga csloveka KOJ 1845; Czaszar ga pricsáka KOJ 1848, 58; ino mirovno pricsákajmo pribli'sávajoucsi czasz KOJ 1845, 82; szta denok nej szilo pricsakala KOJ 1914, 150; je Hunyadi vküp pricsakao szvojo vojszko KOJ 1914, 110; Záto szo vszizamá radi pricsakali dén KOJ 1845, 16

pricèliti se -im se dov. *vtihotapiti se*: sze je lutheránsztvo i vu 'selezno Supanijo pricselilo KOJ 1914, 116

pricèstiti se -im se dov. *sprejeti obhajilo*: Prvle sze je szpovedla, pricsescsela KOJ 1845, 45

pricèščávati -am nedov. *obhajati*: szo prvi zacsnoli pod oboujem kejpom pricsescsávati KOJ 1845, 63; szo pod oboujoj podobi pricsescsávati KOJ 1914, 52

pricínèjnje -a s *delovanje*: Francúzi z-szvojjim jakobinarszkim pricsinejnyom podlo'snike na nepokornoszt nadigávajo KOJ 1848, 115

pridánki -ov m mn. *darovi*: Ali krivi fzo pridánki, Zla'zmi fzo sze priklonili BKM 1789, 184

pridàti -dám dov. *pridati, dodati*: Sto pa zváfz fzkrlivajoucs more pridati kVifzokofzti fzvojoj eden lakét KŠ 1771, 20; Dèl nyihovi nájem pridás BRM 1823, 113; Dni na dni pridás Králi TA 1848, 48; vejim, teftamentom nifese ne

razmecse, ali knyemi kaj pridá KŠ 1771, 562; Ka ti more i ka ti pridá jezic jálni TA 1848, 105; Vu prisesztnom vrejmeni pridámo KOJ 1833, 103; Dùhovnik szvoje pridájo KOJ 1845, 92; Tú'zne dnève fzi mi pridáo BRM 1823, 423; Pridáo je i tou više vřzega KŠ 1771, 174; Na tou veliko delo je Boug pridáo Moj'seffi na pomoucs Árona KM 1796, 34; Ár fzo meni, ki fze za koj ftimajo, nikaj nej pridáli KŠ 1771, 559; i k bolezní ran od tÈbe vzèti szo pridáli TA 1848, 55 **pridàti se** -dám se *dodati se*: I pridá fze vám pozláfajoucsim KŠ 1771, 113; I nyegova rejes fze pridá Z-fzvétim Dùhom BKM 1789, 227 **pridávši** -a -e *dodajoč*: K-nominativusi substantivuma pridavsi etakse dokonceke KOJ 1833, 50; i pridavsi segave konye i cifraszte kocsisé KAJ 1870, 117 **pridáni** -a -o *pridan, dodan*: Naclí fze zové Levi tou je pridávek ali pridáni KŠ 1771, 1 (B1a); *kettö* k-substantivumi pridáno *kétt* posztáne KOJ 1833, 32

pridávanje -a s *dodajanje, dodatek*: Oni, steri vu pridávanyi dosztavkov trpíjo KOJ 1833, 91; Szhájajo z-etaksimi pridávanyami KOJ 1833, 16

pridávati -am nedov. *dodajati*: Sznèg i 'zir pridáva BRM 1823, 120; Ti mi vu mojoj szlabofzti Mòcs, i volo pridávaj BRM 1823, 7 **pridávati se** -am se *prštevatí se*: nego ktim nífzkim fze pridávajte KŠ 1771, 476

pridávek -a m *dodatek*: Prádavek od vszákoga csloveka csészti KŠ 1754, 217; Levi tou je pridávek ali pridáni KŠ 1771, 1 (B1a); Krátki Prídavek niki Molitv KMK 1780, 101; Prídavek KMS 1780, B; i vu ednom Prídaveki fze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); molitvi, z-dvôjjim pridávekom KM 1783, nasl. str.; Vogrinje szo taki privolili z-tém pridávekom KOJ 1848, 107

pridávnik -a m *pridevnik*: csi pridávnik brezi sztub-dosztavka sztoji AIN 1876, 29

pridèhnoti tudi pridèjhnoti -em dov. *poduhati*: Szagolni; pridejhnoti, pridihávatí KOJ 1833, 172; Ali dönok pridèhnoti de dönok szlobodno szalo KAJ 1870, 58; Gda pridehnes tvoje tejlo, omedlejs BKM 1789, 452

pridèjnje -a s *prihod*: Je znamejnje, ka je blüzi Kríftusa pridejnje BKM 1789, 440; spòmenek pridènya Dùhá svètoga svetimo BJ 1886, 37; Opominanye .. c. na znikimi kfzebi pridejnje KŠ 1771, 656; Naj hvála vafa obiljáva po mojem páli kvám pridejnji KŠ 1771, 593

pridèlanje -a s *pridelek, dohodek*: tolvaj z-ocsinszke öroc sine ino z-lasztivnoga pridelanya more priplácsati KOJ 1845, 121

pridèlati -am dov. *pridelati, pridobiti*: Niki bi radi vnogo blága meli, niti szi ga necsejo

pridelati KOJ 1845, 120; csi Boug ne blagofzlovi naffe delo, nikaj ne pridelamo KŠ 1754, 167; naj dá vľzáksemi ľzvojega lafztivnoga v'zivati, fteroga je pridelao KŠ 1754, 166; i pridelao je drůgi pět talentumov KŠ 1771, 84; mina tvoja je defzét min pridelala KŠ 1771, 235

pridihajóuč -a -e prid. *dihajóč*: Koga vol, i ofzel, za Gofzpodna, Pridihajóucs ľzpozna BKM 1789, 27

pridihálo -a s *vonj*: csi je czejlo pofzľůjh, gde je pridihalo KŠ 1771, 515

pridihávati tudi pridühávati -am nedov. *duhati*: Szagolni; pridejhnoti, pridiávati KOJ 1833, 172; Szagolok; pridiávam -ati AIN 1876, 18; Na ľzrejdi vu pekli R. Vonyécsi pridiávati, I odihávati BKM 1789, 454; hrcsek má .. z-sterim pridüháva KAJ 1870, 93; Na ľuknye nōsza pridühávamo dis cvetja KAJ 1870, 31; nōsz májo i nepredühávajo TA 1848, 96

pridíjati -am dov. *prisopihati*: Ob ednoj po pounocsi pridíja Marko malo 'siv domou KOJ 1845, 115

pridjáti -dēnem dov. *odati, pridružiti*: ka, csi ľto kaj pridene ketomi, pridene Boug na nyega vľze té vdárce KŠ 1771, 808; Ár gda bi csér Ildiko szi pridjáo KOJ 1848, 5 **pridjáni** -a -o *dodan, pridružen*: i pridjáno je tífzti dén dūs okoli trijezero KŠ 1771, 347

pridobiti -im dov. *pridobiti*: je Luther toga pridoubo KOJ 1845, 63; ka sze je za Czaszara Józsefa II. pridoubilo KOJ 1848, 116

pridokónčati -am dov. *skleniti*: Goszpodna szo pa nej szmeli nego lih tou pridokoncsati KOJ 1848, 62

prídovni -a -o prid. *dodan priimku*: z-málimi literami 'sivémo, kak i v-táksi adjectivumai, steri szo od czoune, ali pridovnoga, ino od krsztnoga lasztivnoga imena szhájali KOJ 1833, 11

pridrdráti -ám dov. *pridrveti*: Albert, ki je z-Polszkoga z-porednov vojszkov na Vogerszko pridrdráo KOJ 1848, 69

pridrǵnoti -em dov. *odati, pripeti*: ete lifzt nyim píľzao nej z-Filipifa, kak fzo niki ktomi lifzti na konczi pridrǵnoli, nego z-Efezufa KŠ 1771, 488

pridrkati -am dov. *pridrveti, hitro priti*: szo Törći i Tatárje do Radgone priderkali KOJ 1914, 129

pridrůžávati se -am se nedov. *pridrůževati se*: K-ľzveti fze nepridrůžávaj BRM 1823, 279; nego tvojega ľz. Sziná etomi obecsanyi fze pridrůžávajmo KŠ 1771, 830

pridrůžiti -im dov. *pridrůžiti*: I nevoló k-nam pridrůžiti BRM 1823, 131 **pridrůžiti se** -im se

pridrůžiti se: Ti drůgi fze je pa nífce nej ľzmeo knyim pridrůžiti KŠ 1771, 354; i cí gli ľzmo nej vrejdi k-nyim fze pridrůľiti KM 1783, 125; cslovik i pridrůžiti fze k'zeni ľzvojoj KŠ 1771, 61; in fze pridrů'si k'-seni ľzvojoj SIZ 1807, 20; Eden cigán sze Márki pridrů'si v-kresmi KOJ 1845, 113; Tak sze pridrů'zi on k-tebi KAJ 1848, 55; Ono je, csi Bogá odv'rzemo i kvrági fze pridrůžimo KŠ 1771, 826; naj i on váľz pokrepi, Knyemi fze pridrůžte KŠ 1771, 818; naj ktebi fze vľicsé ino pridrů'zi KŠ 1754, 227; nego naj fze poľteno k-Gofzpodni pridrůžite KŠ 1771, 504; kak k brati szem sze pridrů'zo TA 1848, 27; fze je kprávomi Kriľftzusevomi návuki pridrů'zo KŠ 1754, 11b; Vu Troadi fze je Sz. Lukács k-nyemi pridrů'so KM 1796, 128; I niki pridrůžili ľzo fze k-Pavli KŠ 1771, 394 **pridrůžívši** -a -e *ko je pridružil*: Ladisláv Kumaniánke szi pridrů'sivsi sz tem djányom je zgůbo postenyé KOJ 1914, 105

pridrůžnik -a m *tovariš*: po razbojnom ropi Bethlena Gábora pridrů'snikov je páli moglo vsze nazáj sztoupiti KOJ 1914, 129

pridůh -a m *voh*: pszi szo najbōgsega pridůha fticsarje KAJ 1870, 39

prigájati se -am se nedov. *dogajati se*: Tou sze pa prigája KOJ 1833, 59

prigánjati -gánjam nedov. *priganjati*: pascsi sze Saxonce na pokornoszt priganyati KOJ 1848, 45

priglédanje -a s *obisk, obiskovanje*: Na Márie priglédanyá dén KŠ 1771, 847; ka ľzi nej ľzpoznalo vrejme priglédanyá tvojega KŠ 1771, 237; obůdi sze na priglédanye vszē poganov TA 1848, 46

priglédati -am dov. **1.** *obiskati*: i zmiloscesom ľzvojom vľzigdár prigléda náfz SM 1747, 84 **2.** *poskrbeti za koga*: kako tou zjeifztvinov ino zpitvinov obiuno prigléda TF 1715, 21; Blagofzlov Bo'si boj zvami, Ki ľzte mené priglédali SŠ 1796, 98

prigledávati -am nedov. *skrbeti za koga*: Ka je cslovek i szin cslovecsi, ká ga prigledávas TA 1848, 7

priglédba -e ž *previdnost*: Za níkeliko csasza je bo'sánszka prigledba té pogibľávajouce fare vrvanala KOJ 1845, 3

priglédnoti -glédnem dov. **1.** *obiskati*: priglédnoti ľziroute i vdovicze KŠ 1771, 747; priglédnes me v nocsi TA 1848; je Boug blagofzlovo kakti nigda Tóbiássja je prigledno SIZ 1807, 4; I z-szinom náfz je prigledno BRM 1823, 2; vtemniczi ľzam bio, i nej ľzte me priglednoli KŠ 1771, 86 **2.** *poskrbeti za koga*: obiono i vľzáki dén priglédne KŠ 1754, 86; I prigledni ti knám vu

našem 'zitki BKM 1789, 145; i kaj je prigledno Boug lůfztvo fsvoje KŠ 1771, 188

priglejůvati -ůjem nedov. *obiskovati*: ka je fzin cslovecsi, kaj ga priglejůjes KŠ 1771, 673

prigliha -e Ź **1. prispodoba**: Da pa mámo rázlocsne dári, pouleg priglihe vůre naj bo KŠ 1771, 475; Poleg priglihe dugovány KAJ 1870, 172; Priglihe i prílike KAJ 1870, 39 **2. podoba**: Sztvourmo csloveka na nas obráz i na naffo prigliho KŠ 1754, 95; Ocsa, ki fzi me na tvojo prigliho fztvouro KM 1783, 16

priglihati -am nedov. *primerjati*: Kkomi fze má priglihati BKM 1789, 59

priglihávati -am nedov. *primerjati*: komi bom záto priglihávao lidi národa etoga KŠ 1771, 189; I veli: komi bomo priglihávali králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 113 **priglihávati se** -am se *primerjati se*: Ár fze ne fzmejm ktejm dejvati, ali priglihávati KŠ 1771, 546; vu létanyi sze malo fticsov dá k-nyim priglihávati KAJ 1870, 104; Záto ne priglihávajte fze knyim KŠ 1771, 18 **priglihavajúči** -a -e *primerjajoč*: gucsimo nego vu vcseni Důhá fsvétoga k-Důhovnim Důhovna priglihavájocsi KŠ 1771, 493 **priglihávani** -a -o *primerjan, podoben*: I vfzáki priglihávani bode kbláznomi mou'zi KŠ 1771, 23

priglihen -hna -o prid. *podoben*: Zvůn grejha vuvfzem priglihen BKM 1789, 57; důsa priglihna bode KŠ 1754, 142; nej nám trbej ftimati, ka je bo'zánfztvo priglihno kzláti KŠ 1771, 397; Zvůnšnye vůhů je k-pů'zi priglihno KAJ 1870, 32; je Boug dáo priglihni dár KŠ 1771, 376; naj ktvojemi fz. Szini vu trplejnyi i diki priglihni bodemo KŠ 1771, 830; nego fzo vfze tri Persóne k-fzebi priglihne KM 1783, 14; i knám fzi je priglihne vcsino KŠ 1771, 65 **priglihnejši** -a -e *podobnejši*: da ktebi vfzáki dén priglihnejši bodem KŠ 1754, 239 **priglihni** -a -o sam. *podobni*: naj nazáj vzemejo priglihna KŠ 1771, 185

priglihnost -i Ź *podobnost*: ki fzo nej pregrejřili kpriglihnofzti prefztoplennyá Adamovega KŠ 1771, 457; I premejnili fzo díko nefzkvarjenoga Bogá na priglihnofzt obráza KŠ 1771, 448

prignáti -ženém dov. *prignati*: kak da bi koga v-náj hůjsem selezji prignali KÓJ 1845 **prignáti se** -ženém se *prignati se, pridrveti*: szo sze vnogoféle národje szemprignali KÓJ 1845, 5 **prignáni** -a -o *vsiljen, sprejet*: katolicsánszka vera je nej po szili med sztarise prignána KÓJ 1914, 100

prignjeno prisl. *pripognjeno, sklonjeno*: Jancsi Nescsse prignyeno hoditi KAJ 1870, 156

prignoti -em dov. *pripogniti, nagniti*: Nařo pamet

z'zelejnyem, Knebefzkomí vcfeneyj prigni BKM 1789, 149; ali gdare puno zláto vlatovjé do zemlé prigne KAJ 1870, 120 **prignoti se** -em se *pripogniti se, skloniti se*: Kolmani sze je li prignoti trbelo KAJ 1870, 82; komi nej fzam vrejden, naj fze prignem i foulinczov nyegovi reménye odvėzem KŠ 1771, 103; pren. Czaszari privolejnye fze dopádne, da sze je prigno mir szkleniti KÓJ 1848, 89 **prignovši** -a -e *ko je nagnil*: knyim prignovši glavé odgovorijo KÓJ 1845, 13 **prignjeni** -a -o *pripognjen, sklonjen*: ka je Paveo nířzkoga i okrougloga, edno malo prignyenoga tejla bio KŠ 1771, 431; Cele nyive morejo 'znyeci prignyeni na prgiscse po'zeti KAJ 1870, 120

prigod -a m *dogodek, zgodba*: Zacsű je on i ete prigod KAJ 1870, 165; Nega vu 'zitki prigodov tú'zni KAJ 1848, 929

prigoda -e Ź *dogodek, zgodba*: Prigoda kól KAJ 1870, 72; Ali moja prigoda escse déndenésnyi mladéncom na pazko szlů'zi AIP 1876, br. 1, 8; precsti mojo prigodo AI 1875, br. 2, 7; vjedinali fzo fze lidjé, ka bi vu vfzákoj prigodi meli csiniti KM 1790, 88

prigodba -e Ź *zgodba*: Történet; prigodba, prigodjenyé KÓJ 1833, 176; nebi zvedo, ka eta njegova prigodba v-novinaj razisla AIP 1876, br. 11, 7; Vu Vogrinaj nad etov prigodbov sze je zdaj 'selejnye pobůdilo v Pannonii domá biti KÓJ 1848, 7; Vszákóm brůji kėpi bodo imenitne prigodbe szpoznávali AI 1875, kaz. br. 8; Tak miszlimo, ka pri zdásnyi prigodbaj vszáki rad vzeme AIP 1876, br. 8, 3

prigoditi se -ím se dov. *zgoditi se, dogoditi se*: Történi; prigoditi sze KÓJ 1833, 176; Tou sze more prigoditi pouleg nisterih adjectivumov túdi KÓJ 1833, 142; Ka fze mi li fz-Tebom zgodi, Na dobro fze mi prigodi BRM 1823, 10; oni szo sze skrbeli zdáj, naj sze vecskrat takse naoupacsnoszti neprigodijo KÓJ 1845, 116; ne fztrastefze, kako dabi fze vám kai reitko prigoudilo SM 1747, 30; I prigoudo fze je dén pripravni KŠ 1771, 119; Stero fze je vnuogom mefzti Lejhko prigoudilo KŠ 1754, 248; Naszkorom sze je prigoudilo KÓJ 1845, 54; Prigoudilo sze je med tém KÓJ 1848, 3; Poulek toga sze je uprav prigodilo KÓJ 1914, 137

prigodjenjé -á s *dogodek*: Történet; prigodba, prigodjenyé KÓJ 1833, 176

prigorni -a -o prid. *ledinski*: Na prigorni, 'zédén határ KAJ 1870, 150

prigotövleni -a -o prid. *prípravljen*: kakstėcs prigotövleni sze nepovůpa szvoje vucsitelszke csednoszti vőszkázati KÓJ 1845; na vsze dobro

prigotovlenoga sziná Matyasa za Krála zebrați KOJ 1848, 62; Prigotovleni Poglávarje szo Pápo za sztrosek oproszili KOJ 1845, 54

prigovárjati -am nedov. *nagovarjati, prigovarjati*: Kardinál Luthera za krivcza nájdenoga zevszov dosztojnosztjov prigovárja na pokouro KOJ 1845

prigréhšiti -im dov. *zagrešiti*: Csi steri vármegyöszki csésztnik kaj prigrehsi AIP 1876, br. 2, 2

prigrinóuti -ém dov. *potegniti k sebi, objeti*: Boug Kfzebi mené Szi prigrné BKM 1789, 312

prigrmėti tudi prigrumėti -ém dov. *prihrumeti, pridrveti*: Za malo csasza prigrumi 200 jezér Törkov na mohátsko poulje KOJ 1848, 73; Szolimana, da je szám na Vogerszko prigrumo KOJ 1848, 79; Vu vészí, gde szo basibo'zuki vu vész prigrmeli AIP 1876, br. 8, 7

prihájanje -a s *prihajanje, prihod*: Zvún toga prihájanje kmeni lúfztva vfzáki dén KŠ 1771, 549

prihájati -am nedov. **1.** *prihajati, začenjati biti bliže komu*: púfztite otroke kmeni prihájati KŠ 1771, 133; Dopúfztite te mále k-meni prihájati KMK 1780, Ab(2); i ti kmeni prihájas KŠ 1771, 10; Pravicsen krao prihájas knám BKM 1789, 2; Prihája v-poniznozfti BRM 1823, 8; Mi nevolni otroczi zdai ktebi prihájamo ABC 1725, (A6b); Po tvem szini Ktebi prihájamo BKM 1789, 132; Zató i mi k-tebi prihájamo KAJ 1848, 9; one, ki po nyem k-Bougi prihájajo KŠ 1771, 683; k-steroj rómarje prihájajo KOJ 1848, 47; Prihájjamo zató tak vfzi knyemi BKM 1789, 245; Prihájjajte kmeni KŠ 1771, 817; prihájajte pred lice nyegovo z szpévanyem TA 1848, 81; i zevfzej mejšzt bi knyemi prihájali KŠ 1771, 192; v-ország bi k-nám ráj prihájali KOJ 1833, XIV; K tebi bode vszáko tēlo prihájalo TA 1848, 50; Znezzgovorjeni vnougi feregov vkup do prihájali BKM 1789, 445; ki fzo prihájali, i odhájali KŠ 1771, 120; pren. ka bi potom “Prijátel”-i mogocsno bilo vszáki meszec dvakrát prihájati AI 1875, br. 1, 8; Ktvojim ranam prihájam BKM 1789, 369; ovo má radofzt Jesus prihája SM 1747, 77; Bój fze cslovik fzmrt prihája KM 1783, 280; Vrejmen ide, fzmrt prihája SŠ 1796, 144; Z-nebész rēcs vecsna prihája KAJ 1848, 8; Na .. k-etomi Szvezftvi prihájata KMK 1780, 87; I poganye bodo prihájali ktvojoi fzetlofzti KŠ 1771, 814 **2.** *zачenjati biti, obstajati*: Temna nous knám pihája BKM 1789, 8; Zima prihája AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *postajati deležen česa*: po kom vfze hūdo na nalz prihája KŠ 1754, 176; ftero za tvoje rejcsi volo na nalz prihája KŠ

1771, 845 **4.** v zvezi **prihajati na pamet pomisliti, spomniti se**: na pamet nám prihájajo ougorke KM 1796, 39 **prihajajóuči** -a -e sam. *prihajajoči*: nigdár nemre te kfzebi prihájajouce popolne vcsiniti KŠ 1771, 687

prihitėti -ím dov. *prihiteti, priteči*: Teodora prihiti KOJ 1845, 86

prihitriti -im dov. *prihiteti*: Szászeni Matyas I. prihítri vu Búdino KOJ 1848, 65; da je Albert prihítro KOJ 1848, 54; ki szo nyemi pomáгат prihítrili KOJ 1848, 79

prihod -a m *prihod*: Kráo szvoj prihod z-sztrelbov dá na znánye KOJ 1848, 98

prihodba -e ž *prihod, dostop*: Ár po nyem mámo prihodbo obouji vednom Dúhi k-Ocsi KŠ 1771, 577

prihodek -dka m **1.** *prihod*: ár Gofzpodnov prihodek blúzi jezfte SM 1747, 28 **2.** *dohodek, plačilo*: prihodek je pa nepobo'znomi na grejh KŠ 1754, 169

prihodnost -i ž *prihodnost*: oni túdi vszelejše prihodnoszti szo sze troustali KOJ 1914, 102

priimé -na s *priimek*: Ete recsi: Gróf, Hertzeg, morejo pred priiménom (czounov) sztáti KOJ 1833, 120; V-krsztnom iméni, ino priiméni (Czouni) KOJ 1833, 10

priiskati -iščem dov. *pridobiti, prislúžiti*: I da bi fzi pri dobroj moucsi pejnez ne bi mogli priifzkati z-nafsim delom KM 1790, 50; Vcsi me 'z-nyim szí priiskati Örok králevszta tvojeja KAJ 1848, 244; Kruci za eto veliko zguibo nekoliko povracсила priiszkati 'selejoucsi, szo razbijali KOJ 1914, 147; Zató szva midva pri szebi goridjála, ká je z-delom priiszkati máva KAJ 1848, 134; I tak szí priiszesem 'Ze tu szrecso sztálno KAJ 1848, 227; za plátso ne delamo, ftero bi fzi lejhko fzami priiszkali KŠ 1754, 49; Protestantje, steri szo szí pravice z szilov priiszkali KOJ 1914, 138

prijáhati -am dov. *prijahati*: moski szo na konyih prijahali KOJ 1914, 153

prijátelni -a -o prid. *prijateljski*: Nikica jáko obriszan, prijátelni cslovek AIP 1876, br. 6, 6; Dáj, naj jasz fztebov vu priátelnoj Obscini prebivam KŠ 1754, 239

prijátelnost -i ž *prijateljstvo*: Escse e'n pun pehá? Nakój Na kreposzt i prijátelnoszt AIP 1876, br. 1, 1

prijátliven -vna -o prid. *prijateljski*: Barátságos, prijátliven -a -o AIN 1876, 41

prijázno prisl. *prijazno*: Csi te sto kaj pita, povej ka znás prijázno KOJ 1845, 25

prijémanje tudi prijímanje -a s **1.** *prejemanje*: naj mi eto tvojeja fz. Tejla, i Krvi prijímanye bode

mocsno orosjé KM 1783, 153; Od nedosztjónoga prijimanya tvojega lzvétoga Tejla KM 1783, 58; ftera fšam vu prijímanyi lzveftva pregrejso KM 1783, 161 **2. razlikovanje, ločevanje:** i nega pri Bougi prijímanya ofzoub KŠ 1771, 610; Prepovidáva ofzoub húdo prijímanye KŠ 1771, 747; znajoucsi, kaj i vi fšami máte Gofzpouda vu nebéfšaj i prijímanye ofzoub je nej pri nyem KŠ 1771, 586

prijemati -jémlem tudi prijímati -jímlem nedov.

I. sprejemati: Mi, fteri od drúgi kaj dobroga prijémlemo KŠ 1754, 31; Z-vörom nyegovo tejlo ino krv, Kfzebi prijémlimo BKM 1789, 232; Kak dugo bodete krivo szödili, i oszobe ti hüdi prijémali TA 1848, 68; Szin, ki grejsnoga csloveka kfzebi prijímles KŠ 1771, 847; ete grejsnike kfzebi prijímle KŠ 1771, 221; Nebefzki zálog kfzebi priemlemo TF 1715, 40; Prijímajte na fztán edendrugoga KŠ 1771, 711; csi je na fztán prijímala KŠ 1771, 640 **2. razlikovati, ločevati:** Ofzobe Boug cslovece ne prijímle KŠ 1771, 559; Csi pa ofzobe prijímlete KŠ 1771, 748 **prijímati se** -jímlem se *sprejemati se:* Nebeszka hrána, vu fteroj fze Krisztus prijímle KM 1783, 129

prijéten tudi priéten -tna -o prid. **I. prijeten, ki ima, kaže pozitivne lastnosti:** Da tak tebi vuvfzem Prijéten osztánem KŠ 1754, 248; Oh priétni Jezus KŠ 1754, 237; po fšzvojem priétnom fšlugi Moyfélli vönka zgláfzo TF 1715, 12; Hlápce opominaj, naj boudo vu vfzem priétni KŠ 1754, 66; stere je náfz fzebi zoubfztom prietne vcsino SM 1747, 21 **2. ki ugaja, je všeč:** fšáda ino je priétni pred nye ocfmi KM 1783, 6; ki fze ga boji, priéten nyemi je KŠ 1771, 374; i prijéten bode ete fš. Áldov KM 1783, 131; na vékfe on je vfzejm prijéten KM 1790, 36; Csi fšem li prijéten Tebi BRM 1823, 10; Niklá gnila rejcs .. naj bou priétna pofzlfúfvczom KŠ 1754, 44; I priétna je bila eta rejcs pred vfzov vno'zinov KŠ 1771, 357; Ár je híftvo fšvéto edna poftena, Bougi priétna, fštáva SIZ 1807, 6; ino vsze moie csinenye priétno boude ABC 1725, A5b; ako scsés videti, koje Bogu drágo i lúdem prietno SM 1747, 87; Da vfze moje delo Tebi bou prijétno KŠ 1754, 248; dokecs je prijétno k-pokouri vrejmen KM 1783, 134; od koga bole Gofzpoudi je nej priétno kak fté popejvanye BKM 1789, 7b; i brs za volo Simon Mágufa, priétnoga Nero Czafzari KŠ 1771, 700; Túl korátov je nê ká prijétnoga KAJ 1870, 10; pofztavte tejla vafa na áldov priétni Bougi KŠ 1771, 475; Oni fzo ti priétni bili BKM 1789, 83; i záto fzo Ábela dári bili prijétni Bougi KM 1796,

8; kaifzo tákove profnye priétno oczi TF 1715, 31; Naj boudo priétno tebi ricši vűftz moji KŠ 1771, 147; da Tebi moja dela priétna boudo TF 1715, 46; dobra dela fzo, ftera fzo Bougi prijétna KMK 1780, 97; Ár hrána náfz Bougi priétno ne vcfni KŠ 1754, 211; Jelo pa náfz priétno Bougi ne vcsini KŠ 1771, 505 **3. ki prinaša veselje, zadovoljstvo:** Predgat leto Gofzpodnovo to priétno KŠ 1771, 176; Ár právi: vu priétnom vrejmeni fšam te pofzlfúhno KŠ 1771, 538; Jasz sze pa, Goszpodne, k tebi molim v prijétnom vrémeni TA 1848, 54; ali za volo z-Bogom zmérjenoga, fzo priétna KŠ 1754, 81 **prijétnější** tudi priétnější -a -e *prijetnější:* I drúgim de prijétnési, Ki povszéd cshedno gucsi KAJ 1848, 276; Lűbav Jezuffa Jezero-krát prijétnesja KM 1783, 248; I pred Bougom je túdi priétnesja edna lejpa pefzen BKM 1789, 4b; tűvárissiczo, ali mojim ocsem prijétnesje nej fšam nindri mogao nájditi SIZ 1807, 19; nego szí to bougso, Bougi prijétnesjo voro preberé KOJ 1845, 80

prijéti prímem dov. **I. prijeti, narediti, da je kaj tesno obdano s prsti, dlanjo:** Gda jo je vö potégno, mogao jo je Ferencz prijéti KM 1790, 38; ka ga [ježa] ne morejo brez ranjenja prijéti AI 1878, 10; I prime rokou te deklicske KŠ 1771, 117; fšteroga kűsnem, té je, primte ga KŠ 1771, 90; I prijó je rokou toga fšzlejpora KŠ 1771, 127; Oni fzo ga pa prijali i zdrli KŠ 1771, 139; pren. Zradosztjov primem pero AI 1875, kaz. br. 1 **2. prejeti, postati deležen česa:** da bi mogli náff vfzakdenésnyi kruh prieti TF 1715, 28; Kakda ga pa moremo priéti KŠ 1754, 168; Vnougim dás fšzvoj krűh tam priéti BKM 1789, 360; Oltáfzko fšzveftvo k-tebi primi KM 1790, 111; Csi fzi vecs ti prijao dobra KM 1783, 289; Komaj je Stevan III. koróno na szvojo glávo prijao KOJ 1848, 29; Csi fšzmo kaj prevecs kfzebi, Nevrejčno prijali BKM 1789, 359; pren. doklen defch na nyou prime SM 1747, 28; ako reicsi Bosje nefcheio priéti SM 1747, 80; Primi fšzpouvid mojo KMK 1780, 105; primite, (zgrabte) pays te Vöre SM 1747, 27; Toga krála primte Pomoucs BKM 1789, 12; naj prime vfzákfi, ka je po tejli csinio KŠ 1771, 537; ftera fšem 'znyegovi obioni rouk prijao KŠ 1754, 180; náz kfzebi gori priau vu nebefzko kralefztvo TF 1715, 30; Kaj je ifztina opominanye rad prijao KŠ 1771, 543 **3. sprejeti, narediti, da kdo kam pride:** neboifze kfzebi prijéti Mário KŠ 1771, 6; I kikoli ne primejo váfz KŠ 1771, 118; eto Grammatiko dobrovolno primi KOJ 1833, VI; Primte náfz KŠ 1771, 540; liki angyela Bo'zega fšzte me prijali KŠ 1771, 565; radi fzo náfz prijali bratje KŠ 1771, 408; Ár fzo

po tom ništeri neznajoucs angele prijali na šztán KŠ 1771, 696; nego szo Vogri národe med szébe notri prijali KOJ 1833, X; primi náz kszebi milofztivno ABC 1725, A6b; ino me kfzebi primi SM 1747, 69; Primi me gori tvojsa KŠ 1754, 246; pren. Angele, ki nyegovo Dúšso primeio SM 1747, 64; ár ne primejo tvojsa šzvedoufztva od méne KŠ 1771, 412; Tecsáfz oni ne pojdo, Dokes Dúhá ne prim'ó BKM 1789, 110; vu tvoje Nebeszko Králesztvo primi KM 1783, 66; Mili Zvelicsiteo! Primi mojo dúso KOJ 1845, 127; Primi té áldov dobrovolno KAJ 1848, 1; zapovej tvojim Sz. Angyelom, naj jo primejo KŠ 1754, 244; Zató te jafz nešsem 'ze od šzébe vrcsi, Da šzem te kfzebi prijao BKM 1789, 337; ali Boug je nyidva šzprejsanya gori prijao KM 1796, 7; gda bi sze povrno Jezus, gori ga je prijalo to lúfztvo KŠ 1771, 195 **4. dojeti, razumeti**: Ki more prijéti, naj prime KŠ 1771, 62; ki nyegove reicsi nešcheio priéti SM 1747, 80 **5. spočeti**: Primi vu utrobe, Ti šzina Bo'zega BKM 1789, 17; vu grejhi je prijéla mené KM 1783, 167; Dejva vutrobi priéla BKM 1789, 26 **prijéti se** prímem se **1. lotiti se**: ki sze prime jezika vcsiti KOJ 1833, 114; nego sze li primi vcsiti kak nájprvo KOJ 1833, XVII–XVIII **2. prijéti se, zapomniti si**: Veszeli me, gda koli sze vasega szrczá prime, ka z-mojega szrczá pride KOJ 1845, 89; Prijéla sze je pa nyih ta rejcs Sz. Petra KM 1796, 118 **3. zboleti**: Med sztou lúdih jih nej pét bilou, sterih sze nebi prijéla KOJ 1845, 117 **4. biti spočet**: Vu cfiztousci sze on prijé BKM 1789, 3 **prijéti -a -e ko je prijel**: I prifztoupivfi gori jo je zdigno prijécsi jo za rokou KŠ 1771, 105 **prijémši -a -e ko je sprejel**: ka ráj dolizahváljo, kak bi szvojga národa, prijémši tákso pogodbo, na lagojo pot posztavili AIP 1876, br. 5, 2 **prijavši** tudi priavši -a -e **1. ko je sprejel**: To lúfztvo I prijavfi je kfzebi gúcsao nyim je KŠ 1771, 197 **2. ko je prijel**: za rokô jo prijavsi KAJ 1870, 71; I priavfi ga za dejfzno rokou gori ga je opravo KŠ 1771, 348 **3. ko je ujel**: I delavci prijavfi szluge nyegove, ništeroga szo zbili KŠ 1771, 70 **prijéti -a -o spočet**: Vu húdoubi szam jasz prijét' KM 1783, 166

prijétje -a s *sprejem*: naprêpripravla na gotovo prijétje vszáke isztine KAJ 1848

prijétno tudi priétno prisl. *prijetno*: Dobro povrnouti roditelom je dobro i priétno KŠ 1754, 33

prijétnost -i ž *ugodje*: Nej je v-tom prijétnofzt Pred Bôgom BRM 1823, 16

prijíšca -e ž *prgíšce*: Marok; prijíšcsa KOJ 1833, 165

prikácati -am dov. *zagrešiti*: Ki je prôti nyemi kaj prikaco, eto tak frisko nepozábi AI 1875, br. 2, 4

prikápčiti -im dov. *pridružiti, pripeti*: k-šteroj mojo lúbézen prilo'sim, ino prikapcsim KM 1790, 108; Da náfz k-tiváristvi tvojih šzvéczov prikapcsis KM 1783, 75; ino nyegovo vrejdnofzt kfzebi prikápčfi KŠ 1754, 78; i štero vKrifztufsevo vrejdnofzt knám prikápcsimo KŠ 1754, 82; Poniznofzt notri kfzebi prikapcsite KŠ 1771, 713; kie tou šzvoje napunenýe nám prikázau ino prikapcsó TF 1715, 20 **prikápčiti se** -im se *pridružiti se, priključiti se*: Prevido je, da sze vnogo lúfztva k-Dávidi prikapčfi KM 1796, 63; Csi sze vréména-récsi -*atik* prikapcsi AIN 1876, 57; ka sze nisteri zaposztavki k pronomeni prikapcsújo KOJ 1833, 144; Jezus, ki sze je zdaj k-tebi prikapcsó KM 1790, 160 **prikápčeni -a -o pripet, priključen**: glasznik, steri je z-ednim ali je k-vecs vküpglasznikom prikapcsen AIN 1876, 7; I šzteim navkúp szklenyem ali prikápcsenim konzom etoga šzveita SM 1747, 37

prikapčúvati -újem nedov. *pridruževati*: Naj sze nyegovov mokov radújemo, nyé vrejdnofzt knám prikapcsújemo KŠ 1754, 216

prikázati -kážem dov. **1. izkazati, dati, darovati**: je pa šteo 'Zidovom milofcsó prikázati KŠ 1771, 419; Áldov li nyemi sze more prikázati KMK 1780, 52; Tejm lidém more plácsó prikázati KM 1790, 90; Da nám dár prikáfes KM 1783, 48; Pápi eden tao v dár prikáse KOJ 1914, 97; dike, štero prikáse se Boug vörnim KM 1783, 217; Meni pomoucs priká'fi KM 1783, 268; kie napunenýe nam prikázau TF 1715, 20; drúgo poloviczo za povéksanye peneznicze vogerszke módre Tovarsije v-dár prikázao KOJ 1848, 123; jasz szem nyim té mále szlú'zbe nê za pêneze prikázao KAJ 1870, 136 **2. storiti, povzročiti**: Alexander mi je vnogo húdoga prikázao KŠ 1771, 652 **prikázati se** -kážem se **1. pokazati se**: kai sze zmošnoga prikáse šzvoimi šzvéczí SM 1747, 16 **2. prikázati se, pojaviti se**: nai, dare sze on prikáse, bodemo radofzt meli SM 1747, 23; Eto je klúcs, steri sze v-sztov lejtih ednouk priká'se KOJ 1845, 114; ino sze je nám prikázal SM 1747, 19 **prikázani -a -o 1. darovan, izročén**: da ono po nyegovi prosnyáj nám prikázano bode KM 1783, 89; tebi aldújem meni nevrejdnomi prikázanih tvojih šz. dárov KM 1783, 4 **2. prikázan**: i z prikázanim kejpom pride v Maria Cel KOJ 1914, 106

prikázen -zni ž *prikázen*: Pódnésnyá prikázen dolí ino gori KAJ 1870, 141

prikažúvati -újem nedov. *izkazovati, izpričevati*:

Csi tebi, szodecz moj, Pokornoszt prika'zujem KAJ 1848, 187; Hválen bojdi ti Boug, Kaj tvoje licez prika'sújes SŠ 1796, 151; Na fzôdbi nedobi pri Tebi szmilenofzti, Ki neprika'zúje K-bli'znyemi lúbéznofzti BRM 1823, 378; Nenajde szmilenoszt, Ki neprika'zúje Bli'znyemi lúbéznoszt KAJ 1848, 270; Vöre szád prikázújmo BKM 1789, 108; vfzigdár to dobro prika'zújte KŠ 1771, 623 **prikažúvati se** -újem se *izkazovati se*: Ár od fzlú'zbe, ftera fze prika'zúje tim fsvétim KŠ 1771, 543; Bo'za moucs prika'zúje fze BKM 1789, 26

prikéljeni -a -o prid. *pilepljen*: i tēlo nase prikéljeno k zemli TA 1848, 36

prikládati -am nedov. *pridobivati si*: Csi tvoj mir v'zivam, i ládam, Vecsni pokoj fzi prikládam BRM 1823, 200

priklátiti se -im se dov. *priklatiti se, priti*: na drúgo leto sze domou prikláti KOJ 1848, 34; Té ednok nedovédno sze k-tomi z-'zlakom vdárjenomi prikláti KAJ 1848, 37; nego nad Polszko sze je v-szvojo Bavárijó prikláto KOJ 1848, 44; ino tak sze domou priklátali KOJ 1914, 151 **priklátívši se** -a se -e se *ko se je priklatil, prišel*: Domô sze priklátívsi, eden csún szo szi szpravili KAJ 1870, 165

prikloniti -klönim dov. *skloniti*: Prikloni knám vüha BKM 1789, 180 **prikloniti se** -klönim se *prikloniti se*: prikloni sze prouti prejdnyemi oltári KOJ 1845, 3; Zla'zmi fzo fze priklonili BKM 1789, 184

prikobácati se -am se dov. *prikobacati*: Po večeri se [rak] ritlansko prikobáca z svojega szkrivališča AI 1878, 38

prikováni -a -o prid. *prikovan, pribit*: Oh moj Jezus preranyeni, i k-kri'fi prikováni KM 1783, 270; roké i fz. nogé z-czvekmi nemilosztivno na kri'sno drejvo prikováne KM 1783, 65

prikovávati -am nedov. *pribijati*: Na kri's z-grejhi prikovávas z-nouvics tvoj'ga Jezuffa KM 1783, 289

prikrátenje -a s *prikrajšanje*: lüsztvó je pokazálo po dohodkov prikrátenyi KOJ 1914, 133

prikrátiti -im dov. *preprečiti, odreči*: Ti pa, Goszpodne, neprikráti meni szmilenoszt, tvoje TA 1848, 33 **prikrátiti se** -im se *skrajšati se*: ali za volo ti odebráni prikrátijo fze dnévi oni KŠ 1771, 8 **prikráčení** -a -o *skrajšan*: kaj je vrejmen prikrácseno KŠ 1771, 503; I, dabi ne bili prikrácseni dnévi oni KŠ 1771, 80

prikrmleni -a -o prid. *rejen*: Za volo pokazánya dobro prikrmleni konyôv sze vnôgi mesztaj obdr'záva derk konyôv AIP 1876, br. 7, 7

prilágati -lágam nedov. *prilagati, dodajati*:

Nikaj ne prilágajte któj rejclí, ftero fajz vám zapovidávam KŠ 1754, 157 **prilágati se** -lágam se *pridruževati se*: Bole fzo fze pa prilágali, vórvajoucsi Gofzpodni, vno'zina mo'zouv i 'zén KŠ 1771, 354

prilastiti si -ím si dov. *prilastiti si*: v Panonii kralüvali, pomejnili szo jo szebi prilasztiti KOJ 1914, 101

priléçti -leçém dov. *priložiti, dati*: Nego nyemi, naj fze vrsi I prinása te szád lepsi, Gnoj, i vlago prilecsés BRM 1823, 118; Ktôj jezera telko szvéti Zálogov prilékla AIP 1876, br. 6, 1

prilejáti -jém dov. *priliti*: prilej kupiczó prav osztroga i mlácsnoga vinszkoga jesziha KOJ 1845, 109

priletèti -ím dov. *priti, prihiteti*: Luther z-Wartburga náglo prileti vu Witebergo KOJ 1845, 63; 'Siga náglo prileti z-Vlaskoga domou KOJ 1848, 50; Taki je cejla vész tá priletejla KOJ 1914, 109; pod obrambo nasega Czaszara szo na Nemsko prileteli KOJ 1848, 116

priležávati se -am se nedov. *prilegati se, ugajati*: ka, gda fcsém csiniti dobro, to húdo fze mi prile'záva KŠ 1771, 463

priležéçi -a -e prid. *bližnji, blizu ležeç*: Sze zná, da szo be'sécsi poganje pá vsze okoline prile'séçse, k-pücsávai napravili KOJ 1848, 80

prilíçen -çna -o prid. **1.** *primeren, ugoden*: znánje vecs fēle Jezikov je tak prílicsni módus KOJ 1833, XII; Za krmo je [lucerna] jáko prilíçna AI 1878, 44; ali nej fzte meli prílicsnoga vrejmena KŠ 1771, 599; Vô fzi kúpte kzvelicsanyi prílicsno vrejmen KŠ 1771, 584; Kelki bláznik v-bátrivnoszti Troši prílicsno vrēmen KAJ 1848, 147; Pri trávnikaj szo nē prílicsni racsunati AI 1875, br. 11, 6 **2.** *spreten, sposoben*: Mladoszt je na vsze prílicsna KAJ 1870, 42; Potrejbno je záto púfpeki biti na vcsenyé prílicsnomi KŠ 1771, 637; Tak je po prílicsnom prizadevanyi mésnikov zginyávalo KOJ 1914, 150; Li tak mo prílicsni lüdje KAJ 1870, 105; edno táblo szam vküposztavo, stera prílicsna bode zmeslinge odvrnôti AI 1875, kaz. br. 6; Jáko prílicsne kose núcajo 'ze veselárje AI 1875 **3.** *pregovoren, povezan z reki*: i prílicsna rêcs tak právi, ka KAJ 1870, 52; [knjige] Prílicsne KŠ 1754, 2; Prílike, prílicsne recsí KAJ 1870, 68 **prilíçnejši** -a -e **1.** *primernejši, ugodnejši*: gda bom pa prílicsnejse vrejmen meo, prizovém te KŠ 1771, 418 **2.** *premožnejši*: Prilíçnejši lüdje kamni spômenek dájo na grob BJ 1886, 26

prilíčnost -i ž *spretnost, sposobnost*: Csi tēla

mojega Bivoszt môdro zbrodjávam, I na telka dela Prilicsnoszt prav szpoznávam KAJ 1848, 41

prílíka -e ž *I. prílíka, príložnosť*: da pomenke moje pobougsati bode drüjim prílíka szvoje vrejdnosztí povéksati KOJ 1833, V; Prva prílíka je tó, po steroy sze vam ponüdi zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; jeli fze fcsé od prilike na grejh pelajoucse ogibati KŠ 1754, 209; náj bole lagoje prilike naj fze ogiblemo KMK 1780, 44; Jaj tebi, csi te dnesz sztávi, I od vsze prilike szprávi KAJ 1870, 83; Krířztus je vám prilíko nehávfi, naj nyega nafzledüjete KŠ 1754, 107; ali na nyé nyemi prilíko dámo, naj fze řzpozna KŠ 1754, 171; Prilíko řzám meni ká'zi BKM 1789, 170; nego vám prilíko dávamo hvále nad nami KŠ 1771, 537; V-nyem mam prilíko zbógsanya KAJ 1848, 5; Naides v-eti na vfzáko prilíko Boga zvisávanye BRM 1823, II; Zdaj szo podjármani národje 'selno prilíko popadnili KOJ 1848, 5; Jo'sef po prilíki li sztrélaov závce AI 1875, kaz. br. 7; pri prilíki korunüvanya dár je darüven AIP 1876, br. 1, 8; nájřz kúřsáva řzprilíkov I) na dobro KŠ 1754, 173; řzin te odtirane kralice z-lehkov prilíkov na trónus sztópo AI 1875, kaz. br. 3; Rázlocsne prilíke KAJ 1848, VI; Nej li řzamo po ogibanyi tákfí prilík KŠ 1754, 47; Zapovidáva Ino vsze prilíke mrszke osztávimo KM 1783, 276; ka bi na etoj zemli vu vfzej prilíkaj tak řzpunili KMK 1780, 28; Zvacšinsztvo, szem szpodobnimi prilíkami SIZ 1807, 1; Gde i vu kakfoj prilíki fze je naroudo Gofřzon Krířztus KM 1796, 87; da bi fze tířtí řtera řzo vu nebéřzaj, prilíke řztákřfimi ocšífcsávale KŠ 1771, 686

2. prílíka, poučna pripoved: neprávi brezi zroka edna zdávnya prílíka KAJ 1870, 50; pitali řzo ga vucseniczke nyegovi od te prilíke KŠ 1771, 123; Vu pripovedanyi prilíke je nej návada z-imenikom 'siveti KOJ 1833, 120; Prilíko řzi vzemi řztoga řř 1796, 66; ka fze vu onoj právoj prilíki právi KŠ 1771, 721; Kak sze tó v-prilíki gucsi KAJ 1870, 6; Vore praviczó zlejvov prilíkov ká'že KŠ 1771, 564; Prilíke, prilicsne recsi KAJ 1870, 136; prilíke me potrdjávajo KŠ 1754, 182; i brezi prilík je njim níkaj nej gucsao KŠ 1771, 45; i prilíke níkakse ne právis KŠ 1771, 322; ercsé vu prilíkaj KŠ 1771, 192; Ali jeli nám Boug tá dáva zráven, ali po prilíkaj KM 1790, 50

3. primer, vzor: Prílíka je Lot KŠ 1754, 44; Kak ti je prílíka Krířztus BKM 1789, 260; teda szem nyim vcsinyen k prilíki TA 1848, 54

4. řzřspodoba, oblíka: gda bode i nám pouleg tvojegja řziná prilíke řrpeti KŠ 1771, 829; li naj řzlobofcsino na prilíko tejsa ne

obrácate KŠ 1771, 567; Odkud ga je i vu prilíki gori řzťanenyá nazáj vzéó KŠ 1771, 692

prilíkůvati -űjem nedov. *řzřspodobľjati, řzřmerjati*: Ali vkákfoj prilíki bomo je prilíkůvali KŠ 1771, 113

prilízávanye -a s *řzřlízovanye*: Odürna mi bojdi řzkazľivoszt, I gnüszno řzřlízávanye KAJ 1848, 173; brezi řzřlízávanya KŠ 1771, 339; ali řzkakřté řzřlízávanyem KŠ 1754, 51; Etak rávno te řzveřt řzřvem řzřlízávanyem, tebé cslovík vkanüje řř 1796, 131

prilízávati se -am se nedov. *řzřlízovati se*: Hízľkedni; řzřlízávati sze KOJ 1833, 159; Kedveskedni; řzřlízávati sze KOJ 1833, 162; Ki sze ti zacsne řzřlízávati z-reicsom KOJ 1845, 47; řzřvoimi jeziki řze oni řzřlízávao ABC 1725, A7b; Zápolá János řzi je zdáj z-tém prářnim domiszľekom řzřlízávao KOJ 1848, 79; Dalilo, řtera fze je nyemi řzřlízávála KM 1796, 50

prilízávani -a -o *řzřlízňjen*: Ár řzřmo nígdár nej vu řzřlízávanej řejři hodili KŠ 1771, 616

prilízávéc -vca m *řzřlízňjenec, řzřlízovalec*: Prilízávci, Prířjětni řzo vezdáj BKM 1789, 202; ka szo nířteri řzřlízávci vezř národ oudali KOJ 1848, 100

prilízávňost -i ž *řzřlízovanye*: Daj, naj Odürim i řzřlízávňofřt BRM 1823, 271

príloč -a m *řzřřaj, ročica*: V-rokaj mam plüga prílocsi KAJ 1870, 127

príločēn -čňa -o prid. *doděľjen*: Vera nam naj bode mocřna, K-dobromi deli prílocsňa BRM 1823, 2

príločiti -im dov. *dodati, dodeliti*: Na pomocs nam Ti řzřam prídri, I vefřzľjé príločři BRM 1823, 451

prílog -a m *řzřřevňik*: Adjectivum (Melléknév, Prilog) KOJ 1833, 14

prílogvrēmen -a s *nedovřřni řzřřekľi řřas*: Zvön eti řri glávňi vrēmenov řzřojo ecřse prílogvrēmeni, kak: I. Komaj preminöcse vrēmen AIN 1876, 47

príložēk -a m *obrazilo, končňica*: Casus je nomena gvířni řztális zamenüvájoucři prílo'sek KOJ 1833, 20; Vcsásři sze dönok nerazľoucřřo prílo'seki řejři tak, kak szo vküpsřzľajeni KOJ 1833, 7; Neokoncřřiven móđus sze zná pohasřňiti túdi z-persónřzřkimi prílo'sekmi KOJ 1833, 90

príložēnje -a s *darilo, dar*: Ah dai mi eto drágo Prílořenyē (Záľog) dokonczá řzřřřka mojega obderľati SM 1747, 52

príložiti -lözřm dov. **1. príložiti, dodati**: Nemas Mejé ni határa k-řzřvojmi prílo'řiti BKM 1789, 253; hočse Z-düřom ino zteřľom v-küpe

primoliti -mòlim dov. *izprositi*: Tam ni mita, ni zagovor Milosce neprimoli KAJ 1848, 19

primòrati -am dov. *prisiliti*: Negdanegda ga denok dú'snoszt primora med vnogoféle lúdi priti KOJ 1845, 31; Czaszara .. preobláda ga, i na placšuvanye bojovine primora KOJ 1848, 3; Nê – ni spot me neprimore Na vtajenye moje vere KAJ 1848, 222; Glász je franczúszkoga Krála primorao z-Leopoldom sze szpriátliti KOJ 1848, 100; Krotkoga szrczá Gejzo I. szo Goszpoda primorali koróno na glávo prijéti KOJ 1848, 22 **primòrani** -a -o *prisiljen*: Neszkrben Wladislav II. je zdáj primoran za dobrovzéti pogodbo KOJ 1848, 69; K-boji primorani József I. pripozové KOJ 1848, 104; Primorani szí okršto Jezusa vu Jordáni KOJ 1845, 126; Izabella je primorana KOJ 1845, 81

primòrski -a -o prid. *primorski, obmorski*: Benetsánje szo primorske krajine pod szé potégnoli KOJ 1848, 41

primòžnost -i ž *premožnost*: Pridi .. po .. ino primo'snoszti oblecseni KOJ 1845, 35

Prímus -a m *Primož*: Primus Truber, Bo'ze rejčí vu Aurachi fzluga KŠ 1771, A6a

prinagnéjnje -a s *naklonjenost*: Kráo je taki szvoje prinagnejnje pokazao k-vogerszkomi Országi KOJ 1848, 123; Törcei szo bole kázali szvoje prinagnenje lutheránom kak pápinczom KOJ 1914, 116

prinàgnoti -em dov. *pridobiti, pregovoriti*: Czaszar je komaj Matyasa I. na mir prinagnoti mogao KOJ 1848, 67; Matyas I. napelávce .. szí nyé prinagne KOJ 1848, 65 **prinàgnovši** -a -e *ko je sklonil*: glávo prinagnovsi KOJ 1845, 19 **prinàgnjeni** -a -o *naklonjen*: Gejza, prinagnyen k kersztsanszkoi veri KOJ 1914, 101; fararje nebi potou'sili, ka nyim je lüsztvó neprinagnyeno KOJ 1914, 134

prinášanje -a s *prinašanje*: náklonofzti grejhov, ftere fzo po právdi, fzo delale vu kotrigáj naí na fzád prináfanya k-fzmrti KŠ 1771, 461

prinášati -am nedov. **1.** *prinašati, z nošenjem spravljati kam*: vucseniczke fzo pa kárali one, ki fzo je [otroke] tá prináfali KŠ 1771, 133; Prijéten ti zdá i nas áldov boj, Steroga ti prináša sereg tvoj KAJ 1848, 216; pren. fterim nyihovo vreime nepernáfá tou fzebov TF 1715, 7; prináša med nami BRM 1823, 1; Szád dobri dejl prináfamo BKM 1789, 179; Prináfajte záto fzád vrejdni pokoure KŠ 1771, 9; Prinášajte Goszpodni csészť i môcs TA 1848, 22; naj fzád prináfamo Bougi KŠ 1771, 461; ki fzo razlocсно ftejnye Nouvoga Zákona vkúpe prináfali KŠ 1771, A3a **2.** *dajati, ustvarjati kaj*

kot rezultat svoje sposobnosti, dejavnosti: Nemore dobro drejvo húdi fzád prináfati KŠ 1771, 22; Vfzako drejvo, ftero ne prináfá dober fzád, doli fze vfzecsé KŠ 1771, 23; V-lejpoj obilnoszti, Szád dober prinášajo BKM 1789, 7b; I csi tak bode fzád prináfala KŠ 1771, 215; ftera je dofzta hafzka prináfala gofzpodárom fzvojom zvujvicsúvanyem KŠ 1771, 392; pren. da je katolicsánsztvo blá'seni szád prinášati zamoglo KOJ 1848, 102; Prináfá ino zadobi nám nassih greihov odpüfchenyé TF 1715, 32; **3.** *omenjati*: i gde zfztároga zákona kaj naprej prináfá KŠ 1771, 2 (B1b) **4.** *opominjati, spominjati*: Postenyé znajòcsi lúdjé vszgdár na pamet prinášajo edendrugomi sztan vrémena KAJ 1848, 158; Eta nyim na pamet prináfaj KŠ 1771, 648; Dújh fzvétí on na pamet bode vám prináfao vfza, ftera fzam vám pravo KŠ 1771, 315 **prinašajóúci** -a -e *prinašajoč*: ka fze kraj vzeme od váfz králefztvo Bo'ze, i dá fze poganom prináfajoucsim fzád nyegov KŠ 1771, 71

princ -a m *princ*: Hercegovijo pridobila, z-sterov sze drúgo-rodjeni Princz obtála KOJ 1848, 110

prinèsti -nesém dov. **1.** *prinesti, z nošenjem spraviti kam*: Hozni; prineszti KOJ 1833, 160; zapovedao nyemi je prineszti nyegovo glávo KŠ 1771, 120; z-nicsefza kaj vò prineszti KMK 1780, 9; ino vsze, ka tú potrebuje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; pa nema, za koj bi vrásztvo prineszti dao KAJ 1870, 70; Csi záto gori prineszés dár tvoj na oltár KŠ 1771, 15; Pláfcs, pridoucs ga prinefzi KŠ 1771, 652; I prinefzo fzam ga vucsenikom tvojim [bolnika] KŠ 1771, 57; prinefzao je zmejfanye myrrhe i aloéfa KŠ 1771, 331; Ár fzmo nikaj nej prinefzli na ete fšvejť KŠ 1771, 642; prinefzli fzmo dvě pinta vina na ádomás SIZ 1807, 5; i prinefzli fzo knyemi vfze, ki fzo fze húdou meli KŠ 1771, 12; pren. Vougrí szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848; i prinefzé Sz. Dúhá fzebov KŠ 1771, 443; teda prinefzi me vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; Tak vfzo gyedrnofzt náto prinefzte KŠ 1771, 717; naj bi obadvá na bouge mifzli prineszao KOJ 1845; od toga glász bode prineszo "Prijátel" AIP 1876, br. 1, 2; dobri od nyih gláfz prinefzla KŠ 1771, 613; liki czejlo Sz. Trojčftvo je ete fšvejť naprej prinefzlo KŠ 1754, 93 **2.** *dati, ustvariti kaj kot rezultat svoje sposobnosti, dejavnosti*: rozga nemore fzáda prinefzti SM 1747, 23; drevo, stero fzvoj fzád prinefzé SM 1747, 92; fzemen, Stero kre pouti fzpádne, Ni korenýa ne prinefzé BKM 1789, 179; drévo, stero prineszé szád szvoj TA

1848, 3 **3. povzročiti**: on nyemi beteg, v-császi tñdi szmrt prineszé KOJ 1845, 100; ka tak véklo nevolno prinefzéjo mojmi zvézani KŠ 1771, 592; ka je I szmrt prineszlo na vfze KŠ 1754, 251; Ka je pa kriftuffa na tou prinefzlo, ka je on umreu TF 1715, 41 **4. omeniti**: dokecs vam naprej prinefzém ino povejm to fzvèto hiftvo SIZ 1807, 3 **prinèsti se** -nesém se *prinesti se*: Pred Gofzpodna csi fze na racsun prinefzés SŠ 1796, 10; Na pitanye fze fzetlo prinefzé SŠ 1796, 8; fztimi vernimi fze na vekivecsno blá'zenfztvo prinefzémó KŠ 1771, 841; Od vfze fzveczke 'salofzti fze k-Bougi prinefzémó SŠ 1796, 68; i tvoje cserí od fzvoji dojk fze vu nárocšaj ktebi prinefzéjo KŠ 1771, 814; Na prej fze knige prinefzou SŠ 1796, 47; I, gda fzvejta preminém, Ktebi fze naj prinefzém KŠ 1754, 246 **prineséti** -a -e *ko prinese*: prinefzécši niklí táo, djáo ga je k-Apofstolovim nogám KŠ 1771, 353 **prinèšeni** -a -o **1. prinesen**: I prinefena je gláva nyegova KŠ 1771, 48; i gori je prinefšena vu fzkledi KM 1796, 102; gláva na szto z-szklejci prinessena KOJ 1845, 127; I prejk fzo prinefeni vu Sichem KŠ 1771, 360; pren. Sztejm je on nám pokázao, ka je 'zitek prinefeni KŠ 1754, 111; I ete gláfz fzmo csűli znebéfz prinefeni KŠ 1771, 718; i popolno fze vűpajte na prienfeno vám milofcso KŠ 1771, 704; Vrèden szi vecsne dike, Za k-nám prinesen vecsnoga 'zitka glász KAJ 1848, 62 **2. priveden, pripeljan**: prinefen je nyemi eden du'znik KŠ 1771, 601 **3. omenjen**: Nadale je v-gucs prineseno bilò, ka AI 1875, br. 1, 1; Da ednomi i drűgomi naprè prinesenomí dugoványi szojo protivniczke AI 1875, kaz. br. 2 **prinešenyé** -á s *vzrok*: Adamovo vgrejsenyé, Szmrti je prinefenyé BKM 1789, 101 **priodèti** -dènem *dov. obleči*: nevolno fziroto leipo priodèti SM 1747, 88 **ripásati** -pášem *dov. pripasati*: Simon Peter fzrakiczó na fzébe pripáfe KŠ 1771, 334; Pripasi tvój mecs na sztran tvojo TA 1848, 36 **ripášèiti se** -pášèim se *dov. pohitèti*: nego szledkar sze je pripascšila v Szoboto priti KOJ 1914, 108 **ripelàti** -pèlam *dov. 1. pripeljati, privèsti*: I drűge ovczé mám, ftere mi je potrejbno efzi pripelati KŠ 1771, 300; Pafcsi fze i drűge tá pripelati KŠ 1771, 536; Marka kfzebi vzemi i pripelaj ga fzebom KŠ 1771, 652; serega nepripelaj z-szebom KOJ 1845, 35; Ofzelniczo, odvèzta jo i pripelajta jo meni KŠ 1771, 67; Ali te nepriátele moje pripelajte efzi KŠ 1771, 236; Mešter, pripelao fzam fzina mojega ktebi KŠ 1771, 130; gda je potop na ti nepobozni na

fzvejtpripelao KŠ 1771, 719; i ta zvezjda je nyé pripelala k-fztáni Gofzpodna Jezuffa KM 1796, 90; Pripelala fza to ofzelniczo i 'zrbé KŠ 1771, 68; kda szo niki szkrbni roditelje dejte szvoje k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7 **2. omogoèiti komu, da kaj odkrije, spozna**: i fcséte na náfz pripelati etoga csloveka krv KŠ 1771, 355; fetűj me k-mojemi Zvelicsiteli nazáj pripeláti KMK 1780, 102; Dáj nám Szebé, i drűge ravnati, Kzvelicfányi pripelati BKM 1789, 55; Bòg nasz vodi, on nasz má pripeláti tá, Gde nam nôvo szprotolètje, nôvi dôm dá KAJ 1870, 26; Da nász k-právojk pokouri pripelas KM 1783, 97; Naj nász vu tvojo diko pripelas KM 1783, 10; da ani Vrág náz vkáfko fzramouto nepripela TF 1715, 30; On me pripela k-vretini blá'zensztva KAJ 1848, 7; nego me vu Nebefzko vekivecsno domovino pripelai SM 1747, 57; i pripelaj náfz vu 'sitek vekivecsni KM 1790, 111; Krifztus, da bi náfz k-Bougi pripelao KŠ 1771, 710; Na ono tá pripelao BRM 1823, 9; naj bi na hűdo zabloudnyenoga krála na bougso miszeo pripelao KOJ 1848, 40; ka fzi náfz na tvojeja fz. fziná fzpoznanye pripelao KŠ 1771, 847; ki fzi vno'fino pogajnszkoga národa na právo vòro pripelao KM 1783, 90; Epafrás je je na vòro pripelao KŠ 1771, 601; Tebé je lűbéznofzt tvoja, Pripelala knám doli BKM 1789, 81; geto fzo ji vnogo jezero na Krifztulovo fzpoznanye pripelali KŠ 1771, A5b; i pripelali fzo áldov tomi bolvani KŠ 1771, 362 **ripelàti se** -pèlam se **1. pripeljati se**: I gda bi fze Jezus pa na drűgo fztran prejk pripelao vu ládji KŠ 1771, 116; Drugi dén fzmo fze pa pripelali vu Sidon KŠ 1771, 424 **2. privèsti**: 'zena fze pred Krifztufa pripela KŠ 1771, 291; pren. Pred Krifztufa fze pripelamo SŠ 1796, 45; Pred Gofzpodna pripelajo fze vfzi SŠ 1796, 14; Geto fze je pa po Petri k-Krifztufi pripelao KŠ 1771, 101 **ripelajúèi** -a -e *ko pripelje, privede*: Sznèhou pripelajoucsi k-hi'si, Sztarissina etak má praviti SIZ 1807, 39 **ripèlavši** -a -e *ko je privedel*: Jupitra pop pa gyűncezè i vejncezè pred vráta pripelavši zlűfztvom vrét KŠ 1771, 386; Tomori, szledkar sze pa i k-nyemi pripelavši, Z-recsjoj tñdi na znánye dati, je nej zaműdo KOJ 1848, 73 **ripèlani** -a -o *pripeljan, priveden*: i na zapovid Fefztulovo pripeljan je Paveo KŠ 1771, 420; Szilje ete dnih vsze kraja jáko doszta v Buda-Pest pripelano AI 1875, kaz. br. 8; Za Kolosáncze a.) hválo dáva, ka fzo na vòro pripelani KŠ 1771, 603

ripètiti se -im se *dov. pripètiti se*: I csi sze zná pripètiti, Ká klopcá oblok má sztrèti KAJ

1870, 79; cslovek nemore naprê znati, ka sze v-ednom szamôcsnom meszti znâ pripetiti AI 1875, kaz. br. 7; Nikaj fze mi ne zgodi Hûdoga, ni pripeti KŠ 1754, 269; idem v-Jeruzálem neznajoucsi, ka fze mi tam pripeti KŠ 1771, 405; Nikaj fze mi ne zgodi Hûdoga, ni pripeti BKM 1789, 264; I csi bi fze meni fzmrt pripetila KMK 1780, 101; I cfi bi fze mi eto nous fzmrt pripetila KM 1783, 171; Csi bi fze pa nám gda pripetilo KŠ 1771, 853; I cfi bi fze mi pripetilo Jezuffa zgibiti KM 1783, 83; csi fzi premifzlimo, jeli fze je pripeto grejh vfzaki dén KMK 1780, 69; nafê nevoule, ftera fze je nám pripetila vu A'zii KŠ 1771, 529; ka fze je pripetilo KM 1790, 54; Tou fze je pa etak pripetilo KM 1796, 6; Malogda sze pripetilo, ka 2–600 kotrig nazavûpsztva sze szka'zûvo AIP 1876, br. 2, 2

pripetjé -á s *dogodek*, *pripetljaj*: 'Zitka pripetjé BRM 1823, 425; i pripetjé je hudi konec melo KAJ 1870, 41; Ali známo, ka je nej tou fzpripetjá nad nami BKM 1789, 422; Kaj fze je nej tou nad-tebom zgoudilo fzpripetjá SŠ 1796, 53; On v-pripetjé túznoga Nyega zaman nezezáva KAJ 1848, 3; Kak lepô je, csi sze v-etaksem pripetjê szpomené KAJ 1870, 54; Kvám naj ne pridejo ta hûda pripetyá SIZ 1807, 50; Rázlocsna pripetjá KAJ 1848, VIII; záto pripetjaj szkoncšavanyaj sze nemore tô zgoditi AIP 1876, br. 5, 1; ár pri največ pripetjaj skoli vréd v vodo odbíži AI 1878, 15

pripêtká -e ž *pripetljaj*, *dogodek*: ár pri táksoj pripetki caszara po tórszkoj návadi vszigdár morijo AIP 1876, br. 6, 6

priphàti se -pšém se dov. *pritti*, *pririniti se*: Medtémtoga na szpráviscse szo sze vnuogi nepozváni opijani kmetovje priphali KOJ 1848, 19; nego szo sze k podrûšniczam notriterli i priphali KOJ 1914, 132

priphati -píšem dov. *pojavit se*, *razvedeti se*: Za tém glász na Vogerszko pripise, ka sze tórszki Cszaszar jánka KOJ 1848, 70

pripísati se -píšem se dov. *pripisati se*: nyegovo imé osztáne v-knigi, szamo sze tou pripise, gda sze je o'seno KOJ 1845, 94 **pripísani** -a -o *pripisan*, *dodeljen*: Popi szo mogli procs, 'snyihovih dohodkov nekaj je luth. fararom pripiszano KOJ 1845, 64

pripíšuvàti -újem nedov. **I.** *pripisovati*, *prisojati*: Jeli fze morejo Odpûfztki Purgatoriumfzkim dûficzam pripíšuvati KMK 1780, 83; Naffé dobro delo I trplejnye Szebi pripíšuje i ofzvojáva KŠ 1754, 138; Lúczko blágo fzebi ne pripíšuje BKM 1789, 279; csi kaj, ka je nej Boug, nyemi Bo'zo moucs pripíšujemo KŠ 1754, 9; Jelzo, ki

té drûgi lifzt Sz. Ivana, nej Apoftoli, nego níkfemi prefzbiteri, ali fztarcezri pripisujó KŠ 1771, 736 **2.** *predpisovati*, *prisojati*: Ne pripisujte fzi dugoga 'zitka BKM 1789, 396; Bôgi nepripisúj czila, niti vrêmena BRM 1823, 321 **pripíšuvájóúci** -a -e *pripisujóč*, *prisojajóč*: Ár, csi je je gli Rimfzki Gájus níkfemi Ivani popi pripíšuvájóucsi zavrgao KŠ 1771, 761

priplávati -am dov. *pripluti*: ki je vszigdár je v-drûgi-drûgi ország priplavao KAJ 1870, 92; plavali fzmó vu Sirio i priplavali fzmó vu Tirus KŠ 1771, 407

pripomóček -čka m *pomoč*, *podpora*: i ovak szo pogorelczom nej steli pripomocska podariti KOJ 1914, 134

pripomóúč -i ž *pomoč*: József II. sze je pa bole rúszke Cszaszaricze dr'sao, ino 'snyénov pripomoucsov nad Törke sze odprávlao KOJ 1848, 114

priporáčati -am nedov. *priporočati*: Medtémtoga da vám vcsenyé vogrszke rejcsi priporáčsam KOJ 1833, XI; Za obcsinszko poszkúszbo pri odebéranyi i nouvoga Skolnika priporáčsam velicsánszke mészne peszmi "Tebé oh bo'sja viszikoszt" KOJ 1845, 5; vogerszkoj goszpodi máloga Robert Károla za Krála priporácsa KOJ 1848, 44 **priporáčati se** -am se *priporočati se*: K Marii v Lankovczaj szo sze kersztsanje priporácsat prihájali KOJ 1914, 109

priporočiti -ím dov. *priporočiti*: Ajánlani; priporocsiti KOJ 1833, 149

priposlâti -pôšlem dov. *poslati*: Tvojój fzvétój czérkvi znás vucsitele pripofzlati BRM 1823, 412; szamo vszáki mészec szo szí zrédom plácsó dáli priposzlati AIP 1876, br. 1, 2; Pápi Szilvesztri II. náj bi koróno priposzlaó KOJ 1848, 12; boug je na Sz. Ludwino priposzlaó eden beteg KOJ 1845, 112; Ni eden nyemi je nej pomoucsi priposzlaó KOJ 1848, 73; szo Törci po tom jo [glavo] z-pohválóv Maximiliani Cszaszari priposzlaó KOJ 1848, 84 **pripôslani** -a -o *poslan*: szo eden mládi Goszpoud odlocseni i priposzlaní KOJ 1845, 3; ár je v-Dalmácio vecs vogerszkíh seregov priposzlaó KOJ 1848, 108; stero Rákóci Ferencz po ednom pizszi szem priposzlanom páli scsé zakúriti KOJ 1848, 108

pripotájati se -am se dov. *neopazno priti*: kak tr'secz, sze je do sztolnobelegráda pripotájajo KOJ 1848, 43

pripóuvati -am tudi -lem dov. *pridelati*: ográdecz, v-sterom sze nahájajo gredé, gde pripouva za kühinyo potrejbni petri'sel KOJ 1845, 36; I v-toj zemli je vecs pripouvaó KM 1790, 68 **pripóuvati se**

-am se *pridelati se*: Letosz sze nê v-Ruszkom nê v-Ameriki toliko pripôvalo AI 1875, kaz. br. 8

pripovedanje -a s *pripovedovanje*: Vu pripovedanyi prilike je nej návada z-Imenikom 'svieti KOJ 1833, 120

pripovedati -povém nedov. *povedati*: Edno vam pripovém KAJ 1870, 154 **pripovedati se** -am se *pripovedovati se*: Od toga sze pripoveda, ka je vszigdar sze nyim naklanyao KOJ 1914, 127

pripovedávati tudi pripovidávati -am nedov. *pripovedovati*: Mati je nej zamidila nyemi pripovidávati KM 1790, 22; Pripovedávajo, ka ništerikrát goslar AI 1878, 9; Eto je vskipôt domá pripovedávala BJ 1886; na pôti szo mi pa pripovedávali KAJ 1870, 81

pripovedávka -e ž *pripovedka, povest*: Pripovedávka AI 1875, kaz. br. 7; Pripovedávke i versusi vszákóm broji bodo AIP 1876, br. 1, 2

pripovedník -a m *pripovedovalec, kronist*: Poulek szvedocsánsztva nikih pripovedníkov je sz. Ladiszlav Kráo náj véksi cslovek bio vu Országi KOJ 1848, 24

pripovest -i ž **1.** *povest, pripovedka*: Za duplisnov piknyov, csi naimre kákse lucsko govorejnye, alí pripoveszt, i.t.v. naszledüje KOJ 1833, 10; Prilike, i pripoveszti KAJ 1870, 173

2. *rek, pregovor*: Edna vogerszka pripoveszt eto právi AI 1875, br. 1, 4; biti pripoveszt "ki sze med pleve mejsa, ga szvinýe pojejo" KOJ 1845, 6

pripozváti -zovém dov. *poklicati*: K-boji primorani József I. od Rhénusa na Vogerszko pripozové nekoliko regementov KOJ 1848, 104

priprava -e ž **1.** *priprava, pripravljanje*: Szkákľov pripravov moremo biti na tejlo naffe gledoucs KMK 1780, 64 **2.** *oprema*: Intézet; náprava, násztava, réd, priprava KOJ 1833, 160; Vsza ova vogerszka vojszka i priprava procs vzéta KOJ 1848, 74; ino vszo táborszko pripravo nyim vzeme KOJ 1914, 147; Sztakovom pripravom, prouti protivníkom ti meni fzto naprávis BKM 1789, 162; ali gda ni lze tej z-nouvov pripravov nazáj obrnoli KM 1796, 53 **3.** *pripravljenost*: I obüti na nogáj fzipripravov Evangyelioma toga méra KŠ 1771, 587 **4.** *zaloga*: Teda je písztzo drágocso na dr'zélo, vszákó pripravo krüha je vkraj vzéo TA 1848, 86

pripraven -vna -o prid. **1.** *pripraven, spreten*: Alkalmas; prilicsen, pripraven KOJ 1833, 150; Gda je 'se Károl mocsen, pripraven bio KM 1790, 58 **2.** *pripravljen*: V-nefzrecsi nej nemiroven, Nego k-vüpanyi pripraven BRM 1823, 312; naj bodo i Pokorní, na vfze dobro pripravni KŠ 1771, 660; Vcsini váfz pripravne vu vfzem dobrom deli KŠ 1771, 698

3. *primeren*: Vam dá Ocsa môcs pripravno BRM 1823, 88; tecsasz ga je pilo, dokecs je vszáki tál na szvoje meszto ne pripraven bio KAJ 1870, 143; dohodkov eden násztop je na cêlo okrogolino nê pripraven AI 1875, br. 1, 6; csi li je csifzta i náto pripravna KŠ 1754, 202; ka je z-gizdofzti vracsun dáo vzéti na bojno pripravno lüfztvo po vfzej dr'sányaj KM 1796, 64; Naides pripravno Bôga zvisávanye BRM 1823, II; Szkoncsati mi daj vsze V-pripravnom vrêmeni KAJ 1848, 199 **4.** *ugoden*: Ar je tou vrejme dofztojno, I kzvelicfanyi pripravno BKM 1789, 62; Zdâ je to vrêmen pripravno BRM 1823, 3; ali da je pripravnoga mezfta nej najSao, nazáj je prileto KM 1796, 12 **pripravnejši** -a -e *pripravnejši, spretnejši, primernejši*: i od dnêva do dnêva je na vfza pripravnejši bio KM 1790, 58; ino szvojemi zvelicsanyi pripravnejšo vöro preberé KOJ 1845, 80; Sto mi fzlü'sbo dá, csi pripravnejse dr'sincse nájde KM 1790, 60

priprávití -právim dov. **1.** *pripravití, narediti, da je kaj v primernem stanju za kak namen*: Delaven cslovek nesztráda, ár szí zná pripraviti, ka nyemi potrébno KAJ 1870, 105; V-etom meszeci potrebno je pripraviti zemlo AI 1875, br. 1, 8; ár sze moro k-deli szprávlati i pripraviti AIP 1876, br. 9, 1; i on pripraví pout pred liczom mojim KŠ 1771, 815; Csi hi'zo zida, vápno on pripraví AIN 1876, 63; gde fcsés, da idoucsi pripravímo KŠ 1771, 146; idíta ino pripravita nám vüzenfzkgoga ágnezca KŠ 1771, 245; gde fcsés, naj ti pripravímo KŠ 1771, 88; i idoucsi sli fzo vu vfz da bi nyemi pripravili mezfto KŠ 1771, 201; i pripravili bi naprej obema zbériczo vafo KŠ 1771, 544; obid moj fzam pripravo KŠ 1771, 72; i pripravile fzo zácsimbo KŠ 1771, 253; pren. On je szvoj sztolec k szôdbi pripravo TA 1848, 7; gda niki med nyimi po prejk nám pripravíjo pofzvecsenyá milofcso KMK 1780, 57; pripraví vu meni tvojo czérkev KŠ 1754, 235 **2.** *priskrbeti*: niti fzmo fzi vodé ali drv tak pripraviti mogli KM 1790, 48; pripravte dvejfztou vítézov KŠ 1771, 415; Nisteri 'zivis nam sztvaré szamé pripravíjo KAJ 1870, 43 **3.** *narediti, da pride kdo v duševno stanje, primerno za kaj*: pripraví náfz, da, gdalté pride Gofzpon Jezus, vfzigdár náfz gotove nájde KŠ 1771, 842; Ti nám fzám pamet pripraví BKM 1789, 124; ár fzo vidile ocsi moje tvojeja zvelicsitela, fteroga fzi ti pripravo KŠ 1771, 243; zvelicsanye tvoje, Stero fzi pripravo pred liczom vfzega lüfztva KŠ 1771, 170; Ki fzi nám pripravo vekivecsno diko KM 1783, 24; Zvelicfítela, fteroga fzi pripravo pred liczom

vľzega ľufťvta KM 1796, 91; dobra dela, ľtera je pripravo Boug KŠ 1754, 80; dobra dela, ľtera je pripravo Boug KŠ 1771, 576; vekivecsno blá'sensťvto, ľtero je onim Boug pripravo KŠ 1771, 551; I pripravili ľzo mimo idoucsega nikaksega Simona Czirenajľzkoga KŠ 1771, 152 **prípráviť se** -právm se **1. pripraviti se**: rano ľze hocsem jazs ktebi pripraviti ABC 1725, A7b; Ali tľfľzeje pravicľno ino zadolľztnim tálom pripravo ktoifľzvetoi vecľfľrgyi TF 1715, 45; Kakda ľze more on pripraviti, ki KMK 1780, 60; da nieden 'snyih za sze poszebi nebode sze dáo mira naprávľanye pripraviti KOJ 1848, 121; Szaksi dober vért zdaj sze more pripraviti, ka nyemi dojde szpôvanoga AI 1875, kaz. br. 8; On ľzluga pa, ki zná volo goľzpodára ľzvojeja, i ne pripraví ľze knyej KŠ 1771, 214; K-doszťojnoj ľzpouvidi z-ľzrczá ľze pripraví KM 1783, 256; Komi sze té pláscs pripraví, naj ga li noszi AIP 1876, br. 12, 1; Krt se najbole pripraví za lazenje po zvôranoj ľuknji AI 1878, 101; potrejbno je, naj ľze k-nyemi dobro, i doľzťojno pripravímo KMK 1780, 63; Károl sze je ľz-táksim vrľim flľzom pripravo k-pollľzkomi vérfľzťvi KM 1790, 44; pripravili ľzo ľze, ka bi trombôntivali KŠ 1771, 781 **2. spodobiti se**: jedczom v-zoube ziatí, sze nepriprávi KOJ 1845, 30 **3. biti hiter, uspeľen pri delu**: Liki ete dén sze nyej delo nikak nľ pripravilo AI 1875, kaz. br. 7 **príprávlani** -a -o *prípravľan*: ali tľ je prav rejden i dobro pripravľen KŠ 1754, 210; Jeru'zavľem pripravľeni KŠ 1771, 804; Ágnyecz Bo'si za hráno vzťti, pripravľeni KMK 1780, 108; du'zen je vľzáki pripravľen biti BKM 1789, 6; On je k-ravnanyi pripravľen bio KOJ 1848, 11; bode poszouda pripravľena KŠ 1771, 649; na zvelicsanye, ľtero je pripravľeno KŠ 1771, 703; Poszvetí Krüh, i Vino, tebi na áldov pripravľeno KM 1783, 115; Medtejmťoga je goscsenyé nyim pripravľeno KM 1796, 30; Zbűdijo ľze Odicsena, Pofľzvecsena, V-nebľfza do pripravľena BRM 1823, 69

prípravlanje -a s *prípravľanje*: Bilou je pa pripravľanye k-Vűzmi KŠ 1771, 329; Keliko fľeľ pripravľanye je potrejbno, náj vu Oltárfľzkom Szveľťvi vľejdno táo primemo KMK 1780, 63; Pripravľanye k-Szpouvidi KM 1783, 133; Na ľzmrt pripravľanye BRM 1823, VI; Pripravľanye k-szmrti KAJ 1848, VII; Mertűcsľivo 'zivľejnye za pripravľanya volo KŠ 1754, 211; Ktrplejnyi pripravľanya KŠ 1771, 87; záto, da je dén pripravľanya bio k-ľzoboti KM 1796, 112; Nemárajó Na ov drűgi ľzvejt za-pripravľanyé SŠ 1796, 20; Ka pa po telovnom pripravľanyi

razmis KŠ 1754, 212; rľd popouľťvta potrdľjavľ znikľim pripravľanyem KŠ 1771, 670; i tak je pokázao, ľz-káklľim pripravľanyem more cslovik prľfťzťoupiť KM 1796, 105

príprávlati -am nedov. **1. pripravľjati, delati, da pride kdo v duľevno stanje, primerno za kaj**: pouľeg Telá ľzbeľ ktoi ľzvetoi vecľfľrgyi pripravľati TF 1715, 44; Pofľťtiti ľze i telovno ľzbeľ pripravľati je iľťtina KŠ 1754, 210; naj obrné ľzrczá ocseľv pripravľati Gofľzpodni ľufťvto KŠ 1771, 162; na prľseľťzni vekivecsni 'sitek pripravľati SIZ 1807, 10; Pripravľas mi szťol pred ľiczom mojim TA 1848, 18; i náľz na dobra dela pripravľa KŠ 1754, 128; Timotheufa pripravľa na vernofťzť vu csáľťti KŠ 1771, 651; pripravľajte pout Gofľzpodnovo KŠ 1771, 173; Pout zdaj pripravľajte BKM 1789, 12; Tomi drágomi goľťti Pôt tak pripravľajte BRM 1823, 6; naj pripravľas poti nyegove KŠ 1771, 166 **2. prigovarľjati, siliti**: Ali, da bije na zdr'zavľanye pripravľali KŠ 1771, 166; gouľťtokrát ľzam je kaľťgao i pripravľao ľzam je preklinyati KŠ 1771, 422; i pripravľala náľz je KŠ 1771, 392; I pripravľala ľzta ga govorľcsa KŠ 1771, 256 **príprávlati se** -am se *prípravľjati se*: na ľzkrádnýo vűro ľze vľzáki dén pripravľati KŠ 1754, 179; ka ľze zdelom moremo pripravľati kmilofcsi KŠ 1771, 439; tak sze je Rudolf mogao k-boji 'snyimi pripravľati KOJ 1848, 84; kaj vľze ľzťvorjenje liki kporodi ľze pripravľa KŠ 1771, 465; Právo cľľszťo szrczľ, Ono ľze prav pripravľa BKM 1789, 13; Marko .. ino sze k-szmrti pripravľa KOJ 1845, 115; Kakda ľze je knyej pripravľalo KŠ 1771, 160; i k-bojni ľze je taki pripravľalo KM 1796, 56; Vougrí sze pripravľali k-prászki KOJ 1848, 115 **príprávlani** -a -o *prípravľan*: Ká'ze, kakda ľzo Apofľzťolje pripravľani bili k-Sz. M-czľerkvi zacseťki KŠ 1771, 340; Tulen .. prednje nogľ so za plavanje pripravľane AI 1878, 20

príprávlanica -e ž *prípravľanica, ľola, ki pripravľja za drugo, viľjo ľolo*: pripravľanice vuťitel ravniteli BJ 1886, 1; sze je podáo vu kráľevszko Zobráznovniczo (Prípravľniczo) KOJ 1845, 5

prípravno prisl. *primerno*: I ľskao je, kákdá bi ga pripravno vu rokľ dáo KŠ 1771, 146; Na tou, da naj sze vojvoszka-rejcs pripravno zgliha KOJ 1833, 125

prípravnosť -i ž **1. spreťnosť**: I nafľzkori je potomťoga za volo ľzvoje pripravňofťťi posťzťavľeni KM 1790, 44 **2. pripravľjenost**: Naj 'z-nyih ľzľhája ta pobo'znofťz, Vľzáka potľrbna pripravňofťz BRM 1823, 406

prípűstľenje -a s *dovolľtev, dovoljenje*: Prava

kersztsanszka vera, nej tudi po pripüsztyenyi telovnih hüdiuh po'sealejnyov KOJ 1914, 100

pripüsztyiti -ím dov. *dovoliti*: Czaszar nyim je szamo pripüsztyiti .. szlovenszkoga predgara najeti KOJ 1914, 149 **pripüsztyiti se** -ím se *pripustiti se*: ani kaibifze kvecférgyi Kriftuffevoi pripüsztyo TF 1715, 48

priraščenjé -á s *pridelek*: Tou prirascsenyé je pa bo'si dár KM 1790, 50

prirazbijati -am dov. *pridivjati, uničujoč priti*: za odtiranye Tatarov, ki szo 'se do Dunaja prirazbijali KOJ 1848

priréditi si -im si dov. *prilagoditi*: Ribe so si življenje v vodi celo priredile AI 1878, 30

priréjče tudi priréče -a s *prislov*: Od Adverbiumov (Határzó, Prirejszje) KOJ 1833, 104; prirécsje (igehatározó) AIN 1876, 9

prirézani -a -o prid. *omejen*: Protesztantje szo zaglúsali za razproztrejnye preobte'senih, ino na voszkejsje prirezanih nyihovih võrvanszkih szloboscšin KOJ 1848, 108

priríbíti -im dov. *pridobiti, osvojiti*: Zdáj jo [Vogersko] je Szoloman II. namejno priríbíti KOJ 1848, 72

priróčen -čna -o prid. *dostopen, razpoložljiv*: Ali nüczaj eto prirocno vrásztvo KOJ 1845, 109

priróden -dna -o prid. *naraven*: Ptühinszke litere obdr'sijio i vu vogrszkom jeziki szvoj prirodni glász KOJ 1833, 5

priródenji -a -o prid. *naraven*: Ár csi fzi ti zprirodjene loske olive vò vfzecseni KŠ 1771, 473; Ár fzo i 'zene nyihove premejnile prirodjeno fzebi 'zivlejnye KŠ 1771, 449; pamet, V-nyé prirodjenoj temnoszti KAJ 1848

priródenjé -á s *narava, prirojenost*: I szoudilo te bode to zprirodjená bodoucse neobrizávanye KŠ 1771, 451; 'zivlejnye na ono, ftero je prouti prirodjeney KŠ 1771, 449; je szpodoben kmou'zi, ki prirodjená fszvojega obráz vglédali gléda KŠ 1771, 747

priródo pis -a m *priródo pis*: Prirodopis s kepami za národne šole AI 1878, 1; Za prirodopis se zové ono znanost AI 1878, 4

priróšlati -am dov. *priróšljati*: csehszki protesztantje, ki szo nad Ferdinanda II. priróslali KOJ 1848, 89 **priróšlajóci** -a -e *priróšlajóč*: Bonaparte v-Becs priróslajoucs KOJ 1848, 118 **priróšlavši** -a -e *ko je priróšljal*: Czaszar priróslavsi v-SztoInibelgrád KOJ 1848, 20

Priscila -e ž *Priscila*: I, gda bi najfao Prifzcillo 'zeno nyegovo KŠ 1771, 397

priséči -ségnem dov. *priseči*: decza má priszecsí KOJ 1914, 149

priséga -e ž *priséga*: nyihovoga protivníftva konec z je na potrdjenyé prífzega KŠ 1771, 680; Priszega na Bôga KAJ 1848, VI; krive prífzege zdr'závanyem KŠ 1754, 18; kaj je nej brezi prífzege KŠ 1771, 682; Prifzege zdr'závanye BRM 1823, VI; Jeli je szlobodno prífzego dr'zati KŠ 1754, 18; dáj pa Gofzpodni prífzego tvojo KŠ 1771, 16; Csi vu právdenoj prífzegi Bogá na szvedoufztvo zovémo KMK 1780, 40; Csi fzmó fzprifzegov obecsali KŠ 1754, 18; ne prífzégajte, ni združgov kákfov prífzegov KŠ 1771, 753; Zátó ji je fzprifzegom obecsao dati KŠ 1771, 47; Dávidi fzprifzegom dáva BKM 1789, 1; fzprifzegom je obecsao Herodes KM 1796, 102

priséganje tudi prséganje -a s *priséganje*: rejcs pa prífzéganya, Sziná na veke popolnoga dejva KŠ 1771, 683; Vari fze Prot bli'znymi prífzéganya BKM 1789, 182; pokedob sze za volo prífzéganya godi KOJ 1845, 120; kai fzmó mi pregreifili fzkrimim prífzéganyem SM 1747, 54; Zvnougim prífzéganyem BKM 1789, 201; Csi fze 1) kaj brezi prífzéganya nemore fzkoncšati KŠ 1754, 18; Na prífzéganye ne navájaj tvoja vüfzta KŠ 1754, 16; i vu tvojem prífzéganyi fsvétoga Bogá csefztou imenüvati fze ne navájaj KŠ 1754, 16; Kakda ziménom Bo'zim nepofteno 'zivémo? fzprifzéganyem KŠ 1754, 17

priségati -am nedov. *prisegati*: On fze je pa zácso preklinyati i prífzégati KŠ 1771, 151; Prifzégati KM 1790, 95; Ár ifztina lidje na véksega od fzébe prífzégajo KŠ 1771, 680; Niti na glávo tvojo ne prífzégaj KŠ 1771, 16; ne prífzégajmo KŠ 1754, 16; ne prífzégajte czilou, niti na nébo KŠ 1771, 16; kaibi krivo ne prífzégali TF 1715, 13; Ali pouleg edne, jafz prífzégao nemo SIZ 1807, 53

priségnoti -em dov. *priseči*: csi nebi Robert Károli võrnoszt priszégnoti steli KOJ 1848, 43; fterikoli prífzégne na czérkev KŠ 1771, 77; Ferdinánd na vogerszke pravice priszégne KOJ 1848, 76; Da fzam prífzégno vu fzdritofzti mojoj KŠ 1771, 675; Kim je pa prífzégno KŠ 1771, 676; Szám Boug na to prífzégajo BKM 1789, 46; Priszégno, ka nigdár nede AI 1875, kaz. br. 8; Vojvoda, komi szo priszégnoti KOJ 1848, 7

priséhnoti -em dov. *posušiti se, usahniti*: Vehne fzcrcé moje vmeni, Prifzehnole fzo mi K-kou'zi koufzti od bolezní BKM 1789, 319; Prifzejhnole fzo mi K-kou'zi koufzti od bolezní SŠ 1796, 123

priselíti se -sélím se dov. *priselíti se*: steri szo sze tocskar priszelili KOJ 1914, 152

prisézni -a -o prid. *zaprisežen*: Palatin i priszészni nevoscšenik Zápola Jánosa KOJ 1848, 76

prisíiliti -im dov. *prisíiliti*: vfzáka obcsinfzka kotriga bode du'sna právde prelomenika

prisiljávati

na podlo'snofzt prifziliti KM 1790; Glász Goszpodna k plodi priszili szrné TA 1848, 8; ino nyé priszilita, da sze morejo meknoti KOJ 1848, 98; I preczi je prifzilo vucsenike fzvoje KŠ 1771, 121; Ár je törszki Czaszar priszilo vu Vogerszko KOJ 1848, 77; prifzililili fzo me KŠ 1771, 429; ali na pouti fzo nikoga Czireneuskoga Simona prifzilili, ka je te kri's nefzao KM 1796, 109

prisiljávati -am nedov. *siliti, prisiljevati*: Nafzlejdneye je fzám Fárao prifziljávao Moj'feffa, i Árona KM 1796, 35; Czlou nyé lásztini Ocsa jo je prisziljávao k-omo'séjnyi KOJ 1845, 11; goszpoudje szo kmete k vszem dácsam prisziljávati KOJ 1914, 111 **prisiljavajúči** -a -e *nagovarjajoč, priganjajoč*: Medsztavniki .. prisziljavajoucsi, i drasztécsi: no! nosza! KOJ 1833, 113

priskočéči -a -e prid. *ki je priskočil*: ino mu priszkoacsési Frangepán nos v grlo porine KOJ 1848, 38

priskrběti -ím dov. *priskrbeti*: Véksi tál fticsov szí prinasz du'ze 'zivisa nebi mogli priszkrbėti KAJ 1870, 24; Ka prifzkrbim, blagofzlovi BRM 1823, 272; Ocsa ravna dr'zino i priszkrbi nyé potrebócsé KAJ 1870, 51; Goszpon, ki szo szí vszákó leto nikeliko novih priszkrbėti KOJ 1845, 5; Pepél je vsze, ka szo meli, I z-znojom szí priszkrbėti KAJ 1848, 575; szo nyim licentiátuse priszkrbėti KOJ 1914, 136

priskrbívati -am nedov. *priskrbovati*: Tak fzi fz-timi preminócsimi Vecsne dári prifzkrbivam BRM 1823, 425

priskrblénje -a s *pridobitev*: Kincs, ino bogátfztvo, Tesko prifzkrblénye, Nej je fzmrti vráfztvo BRM 1823, 220

prislánjati se -am se nedov. *naslanjati se*: Prifzlányam fze jafz ktebi BKM 1789, 194

prislužiti -ím dov. *prisluziti*: Po fzmrti Diko prifzlú'zi BRM 1823, 98; Ár, ki dobro fzlú'zijo, dobro fztopyno fzi prifzlú'zijo KŠ 1771, 638; povrni zvisávczom, ka szo szí priszlú'zili TA 1848, 77

prismójeni -a -o prid. *prismojen*: 'Zena je vcsaszí ovárala priszmojeno kaso AIP 1876, br. 8, 7

prisópti -em dov. *prisopsti, prisopihati*: Te drúgi tao kmetov pa v nas koticsek priszope KOJ 1914, 146

prisóuditi -ím dov. *prisoditi, priszeti*: Bog grehe nyihove nyim je nei racsunal (prifzoudil) SM 1747, 10

prispévati -am nedov. *pojoč priti*: Veszélo je bilou csúti, kak szo cejli sereg mládih na dom priszpevali KOJ 1845, 15

prispodáblanje -a s *primerjanje*: verbum znamenújo adjectivumov z-drúgov sztubov priszpodáblanye KOJ 1833, 131; Koliko sztub jeszte vu priszpodáblanyi AIN 1876, 29

prispodáblati se -am se nedov. *primerjati se*: Oni adjectivumi sze znajo túdi z-számim *bb* prilo'sekom priszpodáblati KOJ 1833, 30; Csi pred szamosztavnikom sztoji, te sze ne priszpodábla AIN 1876, 28 **prispodablajúči** -a -e *primerjajoč, primerjalén*: Kak vkúp szprávléni sztojijo v-govorejnyi ti priszpodáblajoucsi Adjectivumi KOJ 1833, 134; adjectivumi vu priszpodáblajoucsój sztubi *abb ebb* dosztavke dobijo KOJ 1833, 30

prispodáblivi -a -o prid. *primerljiv*: Ka more szákoga priszpodáblivoga noména znati KOJ 1833, 31

prispodóben -bna -o prid. *podobén*: Tak fzi prav prifzpodoben KŠ 1754, 257; Stel fzem prifzpodoben, kBougi biti glihen BKM 1789, 191; Kejp je nej ono ifzto dugoványe, sterom fze vídi prifzpodoben KM 1790, 38; I ta drúga je któj prifzpodobna KŠ 1771, 141; tejlo, da bode prifzpodobno kodicseonomi nyegovimi tejlí KŠ 1754, 140; Priszpodobnoga vecs nega, Nindri k-najvisesnyemi KAJ 1848, 11; Prifzpodobnim tálom gda bi bil vecsérjal SM 1747, 39; Prifzpodobnim tálom, gda je odvecsérjao KŠ 1754, 201; Prifzpodobnim tálom i 'zene bojдите KŠ 1771, 708; Prifzpodobnim tálom vřzamogoucsi je Ocsa KM 1783, 13; Známó pa, gda fze fzká'ze, prifzpodobni knyemi bodemo KŠ 1754, 97; I eti fzo prifzpodobni, stero je na pecsinfzka mejfzta pojzejjano KŠ 1771, 112

prispodóbiti -ím dov. *primerjati*: Komi pa prifzpodobim národ ete KŠ 1771, 36; Lépe, vezféla dni, Bóg nyemi je prifzpodobi BRM 1823, 325 **prispodóbiti se** -ím se *postati podobén*: csi fze k-etim prifzpodobim KM 1790, 52; tak fze k-váflemi Krifzťuffi prifzpodobite KM 1790, 70

prispodóblénje -a s *primerjanje, primerjava*: Prifzpodoblejnye KM 1790, 8

prispodóbeno prisl. *podobno*: Prifzpodobno i pehář gda je odvecsérjao KŠ 1771, 513

prispodóbnost -i ř *I. podobnost*: Zrok nyegove kbratom prifzpodobnozfti KŠ 1771, 673; tak i vu prifzpodobnozfti gori fztanenyá v-nyega vcepléni bodemo KŠ 1771, 459 **2. prilika**: I ercsé nyim: kapa, liki mi pravili bodete eto prifzpodobnozft: Vrács, zvrácsi fzám fzebé KŠ 1771, 177; Tri prifzpodobnozfti KŠ 1771, 67; Eta fzam vám vu prifzpodobnozftaj gúcsao KŠ 1771, 321

prisrcen -cna -o prid. *prisrcen*: Za volo prisrcene zahvále Bougi KOJ 1848, 99

pristájati se -am se nedov. *biti dostojen, primeren*: Hváliti fze me ifztina ne prifztája KŠ 1771, 550; Ne prifztája fze knám vetom dvojiti kaj BKM 1789, 298; nej nám trbej dönok na fze táksega kejpa gori vzéti, fteri fze nám ne prifztája KM 1790, 20; Nyega fze prifztája, da szpévamo BRM 1823, 10; Prisztája sze prestimanoszt, z-velikimi literami pizsati KOJ 1833, 10; Lasztivno imé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; da bi sze proti nyemi tak obnásti znali, kak sze prisztája KOJ 1914, 140; Tákfi fze je nálfz prifztájao púspek KŠ 1754, 103; Ár tákfi vífesnyi pop fze je nálfz prifztájao KŠ 1771, 683

pristáplati -am nedov. *pristopati*: Ár ki nevrejndno prifztápla, Té fzi za 'zitek fzmrt fšprávla BKM 1789, 238; Kak decza z-nágibom vúpazni K-roditelom szvojm prisztáplajo KAJ 1848, 204; Prifztáplajmo záto zvúpaznofztyov kmilosese fztouczy KŠ 1771, 678; Prisztáplajte, krsztsanye, K-Jezusovomi oltári KAJ 1848, 145

pristar -a -o prid. *priletén*: Mládi dobróto veliko, Prifzstar escse lét teliko Csáka BRM 1823, 206

pristarost -i ž *priletnost*: Po csednoufzti, i dobroj jákofzti more prevzéti cslovik prifzstarofzt KM 1790, 20

pristáti se -stojím se dov. *spodobiti se*: Ár fze je prifztalo onomi, za koga fzo vfza KŠ 1771, 674

pristávek -a m *dodatek*: Peszemszki Prisztávek KOJ 1845, 123; zetím vágatnim prisztávekom KOJ 1848, 72

pristójen -jna -o prid. *dostojen, primeren*: Kráo je nej potrebnih sztroskov, prisztojnoga prestimanya meo KOJ 1914, 111; Za prisztojno preszvecsenyé mladine szo nasztávlene vucsilnicze KOJ 1848, 107; gosztúvanye, szvádba sze pa more vu prisztojnój meri oprávlati KOJ 1845, 3; szo oni goriposztavili nouve, prisztojne skolnicske hrame KOJ 1845, 6

pristójno prisl. *dostojno, primerno*: nego naj fze pošteno i prifztojno Gofzpodni pridrűzite KŠ 1771, 504; sze v-Dalmáció pritepé, gde ga Frangepanov rod prisztojno prime KOJ 1848, 35

pristóupanje -a s *pristop, dostop*: Po kom fzmo i prifztopanye doubili zvórov któj milofcsi KŠ 1771, 456

pristóupati -am nedov. *pristopati*: Nakonecz konceza zakai prifztopas ti kfzvétomi Sacramentomi TF 1715, 42; Odkud i zdr'zati more po vfzej rédi one, fteri prifztopajo po nyem k-Bougi KŠ 1754, 101

pristóupiti -im dov. **1.** *pristopiti*: k-fztoli goscsenyá 'selejím prifztopiti KM 1783, 153;

Da prisztópm k oltári bo'zemi TA 1848, 35; prifztopui i pridrű'zi fze ktejm koulam KŠ 1771, 366; K-nyej prisztopui bradáti szoldák KOJ 1845, 85; hitro tá prisztopuita KOJ 1845, 114; vogerszki sztálisi ino Rédovje prisztopuijo k-tróni KOJ 1848, 110; Prifztopmo knyemi fšprávim fšrczom KŠ 1754, 136; Prifztopimo vfzi navkűp k-Szini Bo'zemi BKM 1789, 146; Prisztopte vi Angyelje Bo'fi KM 1783, 154; Tvoj dűh naj kmójemi Prifztopui BKM 1789, 382; Naj vu dofztojnój oupravi prifztopimo k-Gofzpodna fztoli BKM 1789, 65; I ovo angyeo Gofzpodnov je prifztopo knyim KŠ 1771, 168; Prifztopo je pa i Nikodemus KM 1796, 112; Pobjár je tá prisztopo KAJ 1870, 126; I ona je vu onój vóri prifztopila KŠ 1771, 171; ovo dvá mo'zá fza prifztopila knyim KŠ 1771, 342; i kbrodí fzo prifztopili KŠ 1771, 122; Apofstolje fzo Knyemi prifztopili BKM 1789, 254; pren. fš-kákfim priprávlanyem more cslovik prifztopiti k-Oltárfzkomi Szvefzvti KM 1796, 105 **2.** *pridružiti se*: ino vogerska vojszka tűdi szkoro vsza k-nyemi prisztopila KOJ 1848, 35; Prifztopiti k-Evangyeliomi KŠ 1754, 209; csi glih kfzoudbi prifztopim SM 1747, 78; zná i száma *t* litera prisztopiti KOJ 1833, 84; csi Sz. Dűhá moucs prifztopui KŠ 1754, 69; Csi fto neprifztopui kzdravim ricsém Gofzpodna nafega KŠ 1771, 642; Vcsászi prisztopui tűdi trétye persóne pronomen: *o* KOJ 1833, 137; ali csi k-Predgi rejtko prifztopimo KMK 1780; Porácsam pa vám Febo i prifztopute ji, vu komkoli deli bode váfz potrebűvala KŠ 1771, 484; za toga volo nejszo k kersztsanszvti prisztopili KOJ 1914, 99; geto szo velikási k-tomi z ednim glászom prisztopili AIP 1876, br. 3, **2** *pristóupivši -a -e ko je pristopil*: I prifztopivfi knyemi te fzkúsávecz, erkao je KŠ 1771, 11; i k-nyemi prifztopivfi kűsno ga je KM 1796, 106; nego knyey prifztopivsi naj je gori vmememo KŠ 1754, 213; i prifztopivfi vtrgnoli ga i pelali fzo ga vu tanács KŠ 1771, 358 **pristópleni -a -o ki je pristopil**: stere szo od k nyim prisztoplenih Huszitov prejmali KOJ 1914, 138

pristráno prisl. *prostrano*: pri lógi prisztrano naprêprijájajoucsemi nűci sze more cěna vözracsunati AI 1875, br. 2, 3

prisivájanje -a s *prisivájanje, prilašćanje*: Gda 'sivémo z-dativus casusom? Geto trbej na pitanye: *kinek?* b) vu priszvájanye znamenűvajoucsem rázumi KOJ 1833, 126

prisivájeti -am nedov. *prisojati komu kaj*: Tulajdonitni; priszvájati KOJ 1833, 178;

Adjectivum .. csi nájmre po nyem kaj trbej substantivumi z-mocsnejšim raztolmacejnyem priszvájati KOJ 1833, 122; Persóna je ono, komi z-verbomom káksi sztális priszvájamo KOJ 1833, 55; nego szo i nyih neszmilenoszt Krsztsánsztvi priszvájali KOJ 1848, 17 **prisvajajúči -a -e svojilen:** Gda má meszto Dativus vu priszvájajoucsem rázumi KOJ 1833, 127

prisvójvši -a -e prid. ki je osvojil: Vogrszki národ ete Ország z-orosjom priszvojivši, je nej steo pretirati KOJ 1833, X

pršavec -vca m prišlek: Pršavec szem tü KAJ 1848, 265; Jasz szem vcsinyen i pršavec moje materé otrokom TA 1848, 34; da szí vecs nigdár nebodo pršavca za Krála zebirali KOJ 1848, 71; zdühávo je János pri vszákóm nóvom pršavci AIP 1876, br. 1, 6; záto fzo tejava dvá pršavca jáko vugodno gori prijali KM 1790, 64; i vadlúvali fzo, kaj fzo gofztjé i pršavci na zemli KŠ 1771, 691; ZRima valoun pršavci, Vcfínyeni 'Zidovorci BKM 1789, 121; Pršavci KM 1790, 62; Széchi Gyüri je za volo teh lutherszkíh pršavcov predgare gorivzeo KOJ 1914, 123; I toj vno'sini, i pršavcom je predgao Peter KM 1796, 117; czilou kak etim pršavcom, tak prvejsim je Gejza dopúszto KOJ 1848, 10

pršec -a m prišlek: Na fzvëti fzem pršecz 'zalár BRM 1823, 366

pršeptávanje -a s hujskanje, krivo pričanje: Po oufzmoj zapouvidi fze prepovidáva vřzákó pršeptávanye MKM 1780, 45

pršestje -a s prihod: tak bode i pršestjé Sziná cslovcešega KŠ 1771, 82; Ti pobegnjeni zEgyptomá vNázareth pršestjte KŠ 1771, 6; Potrpleinye meite do pršestjya Gofzpodnovoga SM 1747, 28; Vcsi od Krifzt. pršestjya KŠ 1771, 621; Na fšoudbo Pršestjya BKM 1789, 362; gda je poľzebno obečsanye vzéo od Meffiáľľovoga pršestjya KM 1796, 65; Szpoumenifze cslovik .. Ino tvoje fzmrti na nikoj pršestjya SŠ 1796, 29; Keliko fztúb má tá fztáva Pét. .. 5.) pršestjé na fšoudbo KŠ 1754, 110; i dűfa i tejlo na pršestjje Gofzpodna nafega obdr'zi KŠ 1771, 623; Paveo I. obejce pršestjé KŠ 1771, 552; Na fšteroga pršesztjye KM 1783, 16; Dáj meni na tvoje pršestjje BKM 1789, 412; náj bole pa Krifztuľľovo na fšvejť pršestjje KM 1796, 74; Šteroga pršestjje nisce nemre znati SŠ 1796, 41; Dáj meni na tvoje pršestjje SŠ 1796, 28; ne ofzramotimo fze vnyegovom pršestjyi KŠ 1771, 729; ino fze ne ospotamo pred nyegovim pršestjyem SM 1747, 23; pred pršestjjom Dűjha Szvétoga KM 1796, 116

pršestni tudi pršesni -a -o prid. **I. prihodnji:** i fšteri je pršestni vszomogoucsi KŠ 1754, 89; Ta pršestna Szoudba SM 1747, 37; prorokúvanye od pršestnoga hűdoga vrejmena KŠ 1771, 645; Pršestnoga 'zitka, Oco vevcešnoga BKM 1789, 17; i hválimo fze po vűpanyi od te pršestne Dike SM 1747, 18; Kakda nář je od pršestne fšrditofzti odkűpo KŠ 1754, 118; fto vám je pokazao bej'zati od pršestne fšrditofzti KŠ 1771, 173; fštero kdűhi i kpršestnoma 'zitki fšlifi KŠ 1771, 446; potrejbno mi je vřzegavejes pršestni fšvëtek v-Jeru'zálemi fšvetiti KŠ 1771, 399; Du'sna fšta fšebé za te pršestni vekivešni 'šitek priprávlati SIZ 1807, 10; 'zidofzka, fštera ednoga Bogá i pršestnoga Meffiáľľa vűrje KŠ 1754, 85; ino mené i eto pršestno noucs obráni TF 1715, 46; i eto pršestno nocs obráni ABC 1725, A5b; pršestno noucs nafz obarui SM 1747, 66; Na pršestno Szobotto je pa malo nej vřze meřto vkűp pršo KŠ 1771, 384; Gvűsna je fšmrt, ali pršesztno leto KM 1783, 197; fži jo je zarouco, za fšvojo pršestno Zákonřzko Tűvárissiczo SIZ 1807, 4; fštero fze imenuje nej fšamo na etom fšvejti, nego i pršestnom KŠ 1771, 575; Na tēbe zanihám sors moj i vpršestnom vrēmeni KAJ 1848, 29; i od 'zmēce mertűkov szpoznávanye v-pršestnom broji AI 1875, kaz. br. 7; Ki nebi nazáj vzéo vu etom vrejmeni i vu pršestnoj vekivešnofzti 'zitek vekivešni KŠ 1771, 233; vu pršestnom vrēmeni AIN 1876, 47 **2. prihajajoč:** glád veliki, ki pršestni bode na czejli fšvejť KŠ 1771, 377

pršestni -a -o sam. prihodnji: gűcsanye od pršestnoga KŠ 1771, 751; Vértovje pa sze na pršesztno moro szkrbeti AI 1875, kaz. br. 8; naj vřejdni bodete vujti vřzem etim, fštera fzo pršestna KŠ 1771, 244; Jezus pršestna nazvejľzi BKM 1789, 84; Štera fzo tejnja ti pršestni KŠ 1771, 607

pršestnost -i ř prihodnost: Naj te pozna vesz rod pršesztnoszti KAJ 1848, 211

pršepáratí -am dov. prihraniti: pršeparaj szí káksi krajczar KOJ 1845; Z-toga je Imre keliko teliko pršeparao KAJ 1870, 22

pršestnoki -am dov. prihrumeti: Törći szo 'se rejszan pršestnoki KOJ 1848, 94

pršumèriti -im dov. prihrumeti: Kara-Musztafa rejszan szem pršumeri KOJ 1848, 98

pršútati -am dov. prítajeno, potuhnjeno priti: kurá'so szo doubili Törći do meszta Zentha vu Vogerszko pršútati KOJ 1848, 100; Borits je páli notri na Vogerszko pršútao KOJ 1848, 28

pršëtčti -tečém dov. I. priteči, priti: Ali i etomi

je vrémen priteklo BJ 1886, 4 **2. preteči, miniti:** Geto z-etim strtnyek leto priteklo AIP 1876, br. 1, 2

pritégnoti -em dov. *pritegniti, privabiti:* Boug náz szteimi ricfmi kfzebi sche pritégnoti TF 1715, 26

pritéknoti -em dov. *pritakniti:* Ár grejha korenyé, kaj szvoje húdoubé pritekne KŠ 1754, 81; Oni pa napunivfi spongio zjelziom i okouli hi'zoupa jo zaľzúkvafi priteknotli szo jo nyemi kvúľztam KŠ 1771, 330

pritépsti se -tepém se dov. *pritepsti se, priti:* Tú'sen Béla IV. sze neposztójecs v-Dálmácio pritepé KOJ 1848, 37; Lutheranszkih predgarov sze je pa teliko szem na Szlovenszko priteplo KOJ 1914, 132 **pritépeni -a -o podmeten, zgoščen z moko:** zelje Dobro zafrigano, nej je pritepeno SIZ 1807, 35

pritéti se -ím se nedov. *pretiti, groziti:* Fenyegetni; priteti sze, groziti sze KOJ 1833, 157

príti tudi pridti pridem dov. **1. priti, premikajoč se v določeno smer doseči cilj, namen:** Paľcsi lze pred zimov priti KŠ 1771, 653; Paľsze li szamou dale pridti KM 1790, 20; Jönni; pridti KOJ 1833, 161; Vszáki more dosztójno oblecseni v-solo priti KOJ 1845, 8; Ki nesese na szedsztvo pridti AI 1875, kaz. br. 8; Ár kesno pridti i zamüditi se jas bojim BJ 1886, 6; jasz naszkoroma nezáj pridem AI 1875, kaz. br. 7; Či vu šolo prideš BJ 1886, 4; Steri kesznej pride, tou more klecsécs zmoliti KOJ 1845, 9; Ki brs zacsne, dale pride KAJ 1870, 11; Ar vnougi prido vu iméni mojem govorécsi KŠ 1771, 143; prejk karpátszkih gór pridejo KOJ 1848, 7; Ne stímajte, ka bi priľao právdó razvezávát KŠ 1771, 103; I gda bi priľao Jezus vu Petrovo hi'zo KŠ 1771, 25; Hitri Králi vu hip friski da bi bili prisli SŠ 1796, 126; nej szem priľao razvezávát KŠ 1754, 103; Ali za toga volo szam priľao KŠ 1771, 308; Kak rad szem, kâ szem sze prisao KAJ 1870, 5; Kak fzi oprvics prisó BKM 1789, 8; Li za náľz volo fzi prisao BRM 1823, 9; Cslovecsi szin je nei prisal SM 1747, 12; Paveo ifztina je tá nej priľao KŠ 1771, 601; nej je prisao v-solo med deczo KOJ 1845, 5; Gda je pét let minolo, te je nezáj prišo AI 1878, 8; k-ednomi potoki prisla AI 1878, kaz. br. 7; vu šólo hodila, kama je nigdár nej kesno prišla BJ 1886, 4; i prisli szmo ga molit KŠ 1771, 7; Eto szo onih, steri szo prisli zveliki nevoljáj SM 1747, 31; Ár szo i oni prisli na szvéték KŠ 1771, 277; Vougrov, steri szo z-Á'sie szem prisli KOJ 1833, VIII; Avarci, ki szo vu Dálmácio prisli KOJ 1848, 6; vu Jefuľfi, ani knyemo priti nemorem TF 1715, 23; dabi Mogao priti vtou

blá'zenšťzvo KŠ 1754, 274; Naj nám po etom 'sitki vu Nebéľza dá pridti KMK 1780, 28; naj k-tebi morem pridti KM 1783, 6; Dokecs pridem ta na meľzto vu nebeľzko Kráľeľzvo SM 1747, 78; gda prides znébe KŠ 1754, 272; Da prides vnebeľzki fereg angyeľszki BKM 1789, 1e; odkud pride szoudit five ino mertve TF 1715, 22; odkud pride Szoudit ABC 1725, A5a; szvéti Dűjh ober Tebé pride SM 1747, 10; Dűj szvéti pride na té KŠ 1754, 107; Ár za toga volo pride szrditofzt bo'za na szini nevernofzti KŠ 1771, 583; obrűgim pa pride vu Dűhi BKM 1789, 18; Ár gda pride, mi toga neznamo SŠ 1796, 8; Odnut pride vfze bode szodio BRM 1823, 4; doklem mi vszi ktebi pridemo ABC 1725, A7a; jeli preczi tá po tój pouti pridemo KŠ 1754, 143; i po vu Krifzťuľi vőri na vekivecsno praviczó pridemo KŠ 1771, 830; Daj, da k-tebi na diko pridemo KAJ 1848, 10; Molte, naj vu szkűsávanye ne pridete KŠ 1771, 247; V-nébe diko pridete BRM 1823, 8; kteri po nyem kBogi prideo SM 1747, 14; nám otroczi merjéjo, vu szvoj lejp úrok prido BKM 1789, 10; Vľzi angyelje pridejo BKM 1789, 19; V-lěpi úrok pridejo BRM 1823, 5; pren. csi gBosjemu fztolo seles právi priti SM 1747, 88; kaj je ete zaifztino te prorok, ki má pridti na ete szvejť KŠ 1771, 283 **2. premikajoč se v določeno smer biti bliže komu:** ne bránte decsiczi kmeni priti ABC 1725, A6b; On szkoro scsé kvám priti BKM 1789, 12; Gda bi Náthan prorok knyemi prisó TA 1848, 41; Známó, ka je Szin Bo'zi priľao KŠ 1754, 99 **3. biti, postati deležen česa:** Pridi knám kráľeľzvo Tvoje TF 1715, 25; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje ABC 1725, A4b; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje SM 1747, 43; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje KŠ 1754, 152; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje KŠ 1771, 18; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje KM 1790, A3b; Pridi knám kráľeľzvo Tvoje KM 1783, 278; naj blagofzlov med pogáne pride SM 1747, 17; naj pride na té od ľúdi blagofzlov KŠ 1754, 33; naj ne pridete vu szkűsávanye KŠ 1771, 148; kai fzi ti zpokornofzti k-tvojemi Oczv v Teilo priľal SM 1747, 52; je po ednom Csloveki greih na szveit priľel SM 1747, 7; Od Ocsé Bogá na zemlo, Priso BKM 1789, 3; tak je ta szmert na vfze ľúdi preik prisla SM 1747, 7; Gda je pa prisla punofzt vrejmena KŠ 1754, 115; kaj szo mojega robfztva dugovánýa bole na prej idejnye Evangyelioma prisla KŠ 1771, 529; Rávno kak po ednoga greihi to szkvárjenýe na vfze ľúdi prislo jezťe SM 1747, 8; Vmiloscse vrejmeni Prisoje zvelicsanye BKM 1789, 11; ti szvéti szo na malo prisli TA 1848, 9 **4. doseči določeno stanje:** Ka je potreľbno

vľzákomi csloveki, gda k-pámeti pride KMK 1780, 5; tak dale pride i tvoji rázum KM 1790, 20; ino gda tíftzi vefzéli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Pride csin nyegov na glávo nyemi TA 1848, 6; vzwünszko tr'ztvo pride i ceno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; po etoj poti vküpidévesi, k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1, da vrejdi bodemo vujti vľzejm tíftzim, űtera pridejo KŠ 1754, 113; Ovo dnevi prido, vľterih píftzim glád na eto zemlou KŠ 1754, 4b; Ki sze v-souli vcsijo, na goszpodsztvo prido KOJ 1845, 140; meszto zdanyesnyi mertükov nôvi vñucanye prido AI 1875, kaz. br. 6; knige ne naides, kotera bi bila na ľzvetloľcho prisla TF 1715, 48; Ár ľzo pravili, ka je od pámeti priso KŠ 1771, 110; Ár je nej na dobro príľľao KM 1790, 56 **pridajóci** -a -e *ki pride, nastane*: Zemlje-vogelje je pod zemlo pridajóci logov AI 1878, 55 **pridóuči** -a -e *ki pride*: I, tá pridoucí prebivao je vmefzti KŠ 1771, 9; Ár, csi bi űto pridoucs drűgoga Jezufa predgao KŠ 1771, 547; Pridoucsi z-lovine E'ľau, zvedo je KM 1796, 20; Ár on tá pridoucs zapré vszo dopridejnye KOJ 1848, 4; pridoucsa ľzpádnola je pred nogé nyegove KŠ 1771, 124; Domô pa pridócsa z-máterjov, pá je zácsala pleszti KAJ 1870, 143; i ona je domô pridócsaj materi niti vecs povedati nêmogla KAJ 1870, 43; i grejsniczke pridoucsi, ľzeli ľzo ľzi KŠ 1771, 28; nad pridoucsimi bratmi KŠ 1771, 740 **2. prihodnji, sledeči**: Nazviľcsáva pridoucsesa Antikrifľtula KŠ 1771, 627; Brátec! pridi knam pridóčo nedelo BJ 1886, 23; kráľeľztvo Bo'ze pridoucsa KŠ 1771, 129; kaj bi vtom za nyim pridoucssem vórvali KŠ 1771, 400; Ka ne bi vzéo i vu pridoucsaj vekivecsnofzti KŠ 1771, 134; ludjé sze na pridócsa zimszke dni pripravľajo KAJ 1870, 28; znavľi vľza na ľzêbe pridoucsa KŠ 1771, 325 **pridévši** -a -e *ko je priľel*: Pridevsi caszar szvojimi prednyari AI 1875, br. 1, 7

prítikati -tíčem nedov. *dajati, dodajati*: Csi knyej [rejši] cslovecsánszko nafztávanye ne príticsemo KŠ 1754, 157 **prítikati se** -tíčem se *pridajati se, dodajati se*: Szkrb, 'salofzt, ľze náľz doticse, Trűd ľze povľzéd príticse SŠ 1796, 118

prítiskávanje -a s *prítisk*: Zná bidti, ka ruszko-nemsko prítiskávanye nase poglavársztvo dönok napela, ka AIP 1876, br. 12, 3; Ztoga zhája, ka je cslovik brezi ľzile i prítíľzkávanya nágliv KŠ 1771, 444

prítiskávati -am nedov. **1. teźiti**: Tò dugu v-'zelóci le'zi, obdelanya môcs prítiskávava AIP 1876, br. 4, 6 **2. prítiskati, silíti**: Oni ľzo pa prítíľzkávali zvelikim gláľzom KŠ 1771, 251 **prítiskávati se**

-am se *prítiskati, naskakovati*: on sze trikrát zevszov mocsjouv na meszto prítiszkáva KOJ 1914, 108

prítisnoti -tísnem dov. **1. potisniti**: ali da nyemi jo [mošnjó] je te neznani goszpôd z-szilov v-rôke prítiszno KAJ 1870, 126 **2. stisniti**: Gda te ľztrasma ľzmrt krouto prítíľzne vdüsi BKM 1789, 258 **3. vtisniti**: Ka doli nezbríľzano znaménye vu okrfľtsenoga dűľo prítíľzne KMK 1780, 59; prigliho tvojega blá'ľsenoga ľzrczá vu moje ľzrczé prítiszni KM 1783, 70; düso, vu űtero je ľzvoje modrouľzti kejj prítíľzno KM 1796, 4 **4. prisilíti**: ľzo Simona, toga ľzo prítíľznoli, kaj bi nefzao kri'z KŠ 1771, 95

prítiti -ím nedov. *pretiti, groziti*: ino kai je prítieu, gvíľno ľzpuní SM 1747, 33 **prítiti se** tudi *pretiti se* -ím se *pretiti, groziti*: Gda je Szenakerib ľztrarno ľze je prítio ľűľztvi KM 1796, 72; Kmetom sze je pa z-száblov pretio KOJ 1848, 84; da nyemi sze nebi Rêdovje pretili KOJ 1848, 57

prítjé -á s *pretnja, groźnja*: I zdaj, Gofľzpodne, zgledni ľze na prítjé nyihovo KŠ 1771, 352

prítkáti -tkém dov. *prítikati, natkati*: Dönok bi rad znao koliko szta 'ze prítkala AIP 1876, br. 1, 6

prítřejti se -têrem se dov. *prídrtveti, prídívjati*: dönok szo sze oni [Turki] prejkr Dráve prítřli KOJ 1848, 95

prítřucati -am dov. *prisilíti*: Záto je osztro opoumeno Erneszta austrianszkoa Hercega, naj bi Salamona prítřuczao vogerszkoj koróni odpovedati KOJ 1848, 20 **prítřucani** -a -o *prisiljen*: bi mi escse prítřucani bili, ka blágo naj od ausztrianczov kűpimo AIP 1876, br. 5, 1

privábíti -im dov. *privabiti*: Boug náz kľzebi ľché prítégnoti ino privábíti TF 1715, 26; je Kráo 'se privolo Hunyadi Janka v-Bécs privábíti KOJ 1848, 59; kmete znali na lutheranszko szvojo vero privábíti KOJ 1914, 132; Cseden krsztsenik v-betegi vracsiléta k-szebi privábíti KOJ 1845, 110; náľlih vu szvoj Ország privábíti Vuicsitele KOJ 1848, 68; on je tiszto k-szebi privábo KOJ 1845, 7; Gejza i Ladiszlav vszo vojszko na szvojo sztrán szta privábila KOJ 1848, 21; Svêdovje szo Rákóci Gyűria vu szvoje poszle privábili KOJ 1848, 93

privábűvati -űjem nedov. *privabljati*: ino nyegova vóra opomina in privábűje kai vľza veta zadobi TF 1715, 42; nyegova vóra opomina, ino privábűje, kai vľza eta zadobi SM 1747, 41

privádíti se -vádím se dov. *privaditi se*: privádo sze je lejpo sznájgo vu Czérkvi dr'ľati KOJ 1845, 6; Po császi solarje tűdi za nyima potégnejo, ino sze hitro k nouvoj peszmi privádíjo KOJ 1845, 14 **privádjeni** tudi *privájeni* -a -o *vajen*,

- navajen*: Bisztro be'zéci lüdje szo privadjeni k-drkanyi KAJ 1870, 36; Velikásom, ki szo peszniczopravici privajeni KOJ 1848, 41
- privàjanje** -a s *privajanje, navada*: da fze fzkákfim tálom ne zgrábis 'znyé privájanyem KŠ 1754, 45
- priválati** -am dov. *privalisti*: i priválo je eden kamen na dveri groba KŠ 1771, 154; i priválo je eden veliki kamen na dveri toga groba KM 1796, 112 **priválati se** -am se *privalisti se, hitro priti*: Avarci szo sze kak povouden v-Pannonio priválali KOJ 1848, 5 **priválavši** -a -e *ko je privávil*: i priválavši kamen veliki kdveram toga groba, odide KŠ 1771, 96
- privátник** -a m *izredni učenc*: skolnik sze prime pitat vucsenike od priszlabejsih do privátnikov KOJ 1845, 17
- privčiti** -ím dov. *privučiti, privaditi*: Kak dober otec te je bicsüvo, Ali fztejm te je k-fzvojm rokám privcso BKM 1789, 354; Ti i na verne kri'z püsztis, Naj je k-právdi tvojoj privcsis KAJ 1848, 262; K-récsi Tvojoj me privcsüj BRM 1823, 340 **privčiti se** -ím se *privučiti se, privaditi se*: Li k-toj krotkofzti fze privcsüj BRM 1823, 400
- privértivati** tudi privértüvati -am dov. *prigospodariti*: Za toga zroka dekoli mogócsno bilo kaj privértivati, to je doprneseno AI 1875, kaz. br. 2; Nisteri poszlavec 'zelé kaj privértüvati AIP 1876, br. 1, 2; je ogen lüsztvó od vszega szpravo, ka szo szi z-trüdom privértivali AIP 1876, br. 9, 8
- privésti** -vèdem dov. *privesti, pripeljati*: szte nyihovo vero odsztavili, stera je nyé v nebésza pivedla KOJ 1914, 133
- privézati** -véžem dov. *privezati*: 'sivina, tak jo je vrouco ali k-jafzlam privézao KM 1790, 62 **privézati se** -véžem se *privezati se, postaviti se*: Zve'zúvávas vrémena-récsi sze naprê k-vrémena-récsi privé'ze AIN 1876, 64 **privézani** -a -o *privezan*: idoucsa nájdeta 'zrbé privézano KŠ 1771, 236; nájdeta edno Ofzelniczó privézano KŠ 1771, 67; Pokedob vosnya 'sivina i da jo privézano dr'simo KOJ 1845, 51; pren. 'zena k'zivoucemí mou'zi je privézana szprávdov KŠ 1771, 461
- privežüvati** -újem nedov. *navezovati*: lutheransztva, stero szo priátelje na lüdi prive'süvali KOJ 1914, 124 **privežüvajúči** -a -e *vezalen*: Csi nega vu govorejní káksega privilegesajoucséga veznika KOJ 1833, 118
- privihriti** -ím dov. *privihirati, pridiivjati*: divje csrejde magyarszke pod Árpádom grozovitno privihrijo KOJ 1914, 101; Zdáj szo Tatarje na vogerszko privihriili KOJ 1848, 36
- Privina** -e m *Pribina*: da szo poganszki Moravci szvojega vojvoda po imeni Privino pretirali KOJ 1914, 98
- privléčti** tudi privléjčti -vlèčem dov. *privleči, privesti*: I szmrt te brs privlecsé Pred sztolec z praviczé KAJ 1848, 156; na tom boj, da fze ga ofzlobodis, naj te kak ne privlicsé kfzodeczi KŠ 1771, 215
- privoditi** -vòdim dov. *privesti, pripeljati*: Árpád Magyare na zdájsno zemlo szrecsno privodi KOJ 1848, 7; stere je Balambér celou v-Pannonio, privodo KOJ 1848, 3; po steroga szo i kmeszti Poszlsanzstvo v-Bécs odpravili, ka bi ga na Vogerszko privodili KOJ 1848, 76 **privòdjeni** -a -o *priveden, pripeljan*: z-Csehszko ga privodjenov vojszkov pri Györi posztáne KOJ 1848, 49; nad té zbesznyé pomíjszke pávre vdári Zapola z-privodjenimi junáki KOJ 1848, 71
- privòla** -e ž *pristanek*: Ka je pa privola, ali na nyé nehánye KŠ 1754, 78
- privolejnye** -a s *privoljenje, privolitev, pristanek*: Törszkomí Cszazari eto Matyasa II. privolejnye sze na teliko dopádne KOJ 1848, 89; ino vnouga premenyanya naprejvzéó brezi privolejnja Domorodczov KOJ 1848, 11; návade i segé, stere szo z-obcsinszkim privolejnyom notripelane KOJ 1845, 21
- privòlen** -lna -o prid. **1.** *dopusten*: Privolní [vezniki]: bár KOJ 1833, 112; Privolní [vezniki]: bár AIN 1876, 66 **2.** *voljen, pripravljen*: tak privolna szam, da miníva znájnim delom AIP 1876, br. 8, 6
- privoliti** -vòlim dov. *privoliti, pristati*: Vu grejhi drúgomi privoliti KMK 1780, 92; Ali bajcar je nêsto na tó privoliti KAJ 1870, 84; privolim kprávdi, kaj je dobra KŠ 1771, 462; Po sterój pôti me scsés voditi, Ono fzi privolim BRM 1823, 130; Na vsze privolim, ocsa moj KAJ 1870, 50; szpráviscse dokoncsa jeli minisztera 'zelénye privoli ali ne AI 1875, kaz. br. 2; varí nász, da nigdár grejhi ne privolimo KM 1783, 21; i privolo fzam kfzmrti nyegovoj KŠ 1771, 412; Saulus je pa privolo knyegovomí vmárjanyi KŠ 1771, 364; tanácsnik, ki je nej privolo Krízfztuffovoj fzmrti KM 1796, 111; Cvet je privolo KAJ 1870, 127; i privolila fza obá k-tomí KM 1790, 52; Privolili fzo pa vfzi Gamálielovomí tanácfi, i csi gli szo Púspeczke nej privolili KOJ 1848, 89 **privóléči** -a -e *privolec*: Nemáram, kmeszti privolécs odgovori Marko KOJ 1845, 113 **privòljeni** -a -o *dovoljen*: Na dvója léta na rejenyé etaksi stúkov od ti dvóji poszlaníksztv je 17 millionov privóljeno AI 1875, br. 1, 1

privožnja -e ž *uvoz*: je lüczkih országov portejk privo'snyo prepovedao KOJ 1848, 113

privráčati -vráčam *nedov. usmerjati*: Kaj bi poszlüsali tvoje fzvète rejcsi, Nyé prelejšo privrácáa BKM 1789, 162

privrčti -vřžem *dov. I. privreči, dodati*: Da tebé naj neodvr'zem, Ino k-szvëti neprivr'zem KAJ 1848, 198; Ár grejha korenyé nyim kaj fzvoje húdoube pritekne i privr'ze KŠ 1754, 81; kfteroga 'zitki fzi escse petnářzet lejt privrgao KŠ 1754, 242; Ober toga je escse vecs zemlé k-prvejšoj privrgo KOJ 1848, 24

2. pridružiti se: Na té Gábaonitáncze je vdarilo pët Králov záto, ka fzo oni k-Izraelitánczom privrgli KM 1796, 43

privrčti se -vřžem *se I. dodati se*: i eta vfza fze vám privr'zejo KŠ 1754, 151; i eta vfza fze vám privr'zejo KŠ 1771, 212; katechifmus kfteromi fze je vecs redov priverglo TF 1715, 9

2. pridružiti se: i vfzi, kifzo fze knyemi privrgli, fzo raztepeni KŠ 1771, 356; Gda bi fze pa knam privrgao vu Atheni KŠ 1771, 405

privrženi -a -o *dodan*: ka je to húdo kmeni privr'zeno KŠ 1754, 81

prizadéjnje -a s *prizadevanje*: Czaszar je zevszim prizadejnyom malonej dolibújto katolicsánsztvo goripomágao KOJ 1848, 102

prizadéjvati si -am si *nedov. prizadevati si*: Csi szi je gli Stevan III. prizadejvao Czaszara z-Dalmacie vöporinoti KOJ 1848, 30; csi sze je gli prizadejvala cslovecska i vihérova szila ga narüsiti KOJ 1914, 114; nájem za tou, ka szmo szi prizadejvali KOJ 1845, 17

prizadëti si -dënem si *dov. prizadevati si*: Prájszki Kráo szi je vsze prizadeo, zvüszke Poglaváre súntati KOJ 1848, 115

prizadévanje -a s *prizadevanje*: Tak je po prilicsnom prizadevani méšnikov lutheransztvo kak sznejg zginyávalo KOJ 1914, 151

prizárjati se -am se *nedov. prikazovati se*: Nasim 'seleznim Szlovenom sze je posebno bougsa prihodnoszt prizarjala KOJ 1914, 143

prizdignoti -em *dov. dvigniti, povzdigniti*: nej je fteo ni ocsi vu nebéfza prizdignoti KŠ 1771, 321; Bojim sze jazs ocsi moje, Bog, k-tebi prizdignoti KAJ 1848, 156; Prizdigni csesztó Na nebésza glász tvoj KAJ 1848, 207; prizdignite glavé vase KŠ 1771, 243; i prizdigno je ocsi fzvoje vu nebéfza KŠ 1771, 322; Záto je prizdigno ramo szvojo TA 1848, 88; Oni pa zednov pámetjov fzo prizdignoli gláfz k-Bougi KŠ 1771, 352; Dao szi dönok zásztavo, stero bi prizdignoli TA 1848, 47

prizdignoti se -em se *dvigniti se*: Nego szta sze z-sztölcov kumesz prizdignola KAJ

1870, 118

prizdignovši -a -e *ko je dvignil*: I on prizdignovši ocsi fzvoje na vucsenike fzvoje erscé KŠ 1771, 184; Gda bi ga pa neprefztanoma pitali prizdignovši fze erscé KŠ 1771, 291

prizvati -zovém *dov. poklicati*: pooblászti Luthera obto'senoga pred szébe prizvati KOJ 1845; i ono iszto goszpodo znovics na nyi kostávanye prizvati KAJ 1870, 155; prizové dvá zdr'zine fzvoje KŠ 1771, 371; Po szmrți Józsefa I. Mati prizové sziná Károla KOJ 1848, 105; i prizovéjo Apoftole KŠ 1771, 356; Szászene kralice na hitrom prizovéjo 'Sigo KOJ 1848, 48; i prizovi prejk Simona KŠ 1771, 376; Za fteroga zroka volo fzam váfz prizvao KŠ 1771, 429; Paveo je pa prizvao ednoga Sztotnika KŠ 1771, 414; i prizvao je fztoutnika KM 1796, 112; ino je prizvao 'Senina govorecsi SIZ 1807, 14; Ta drüga sztrán je pa 'Sigo prizvala KOJ 1848, 85; I pridoucsi prizvali fzo nyidva KŠ 1771, 394; I gda bi prizvao dvá nika vucsenikov fzvoji KŠ 1771, 188

prizvajóuči -a -e *ko je poklical*: I prizvajoucsi lüfztvo erkao njim je KŠ 1771, 50; i prizvajoucfi te Apoftole, zbili fzo je KM 1796, 120

prizvavši -a -e *ko je poklical*: i prizvavši te fzvète i vdovicze polztavo jo je pred nyé 'zivoucsó KŠ 1771, 370

pröba -e ž *poskus*: Denmo záto próbo, csi tou jafz ne fzpunim SIZ 1807, 47

probálivati se -jem se *nedov. preizkušati se*: kako je zláto, stero fze po ognji probálie SM 1747, 29

probáljeni -a -o *prid. preizkušén*: Dabi probáljeni, vu fzfvefztvi povékfani SM 1747, 29

probüvani -a -o *prid. preizkušán*: Ni probüvano junáfztvo Ne zadr'site lepota SŠ 1796, 122

procësija -e ž *procesija*: Na ete dën se z-cérkvi processia zdigne BJ 1886, 87; gda vidi Pápo, vproceszii protipridoucsega KOJ 1848, 4

pröč *prisl. proč*: inofze leprai vnyem fzamom procs odvergovši vüpali TF 1715, 13; Sztoupte procs od méne vi vsi ABC 1725, A8a; Nas orfzag nam ti obdersi, oberni procs vfze zle húdi SM 1747, 86; Procs! Tebi boj, 'zalofzt vnóga BRM 1823, 66; záto pápinszki Popi szo mogli procs KOJ 1845, 6

profécija -e ž *prerokovanje, napoved*: ino fze zapecsáti vidénye ino Profétzia SM 1747, 10

profësor -a m *profesor*: preodëbrao szam szi Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko KOJ 1833, IIII

profëta -e m *prerok*: Dávid kráo i Profëta BKM 1789, 160; Szvétoga David Krála, i Profëta nisteri Soltari SM 1747, 91; Po jeifztvini pali zlfvétim Davidom Profëtom ovako reczi TF 1715, 47; uu etih recfeh fztov vfza právda

- ino vŕzi Profétye TF 1715, 18; Prophétye fzo popifzali tvoio voljo povedali SM 1747, 85
- profetínski** -a -o prid. *preroški*: na Profetinfzko Cséftz SM 1747, 34; zgliednitefze vProfetinfzke knige fsvétoga Ezechiela TF 1715, 6
- prokátor** -a m *zagovornik, odvetnik*: Prouti fzmrti nejga meni prokátora SŠ 1796, 148
- pròkleti** -a -o prid. *preklet*: Nego lúftzto ono, ftero nezna právde, proketo KŠ 1771, 291;
- pròkletni** -a -o prid. *preklet*: znao, ka to prokletno nanizávanye lagvo vòvdári AIP 1876, br. 1, 7; csúli fzmgo ga, ka je prokletne ricsi gúcsao KŠ 1771, 358
- prolétje** -a s *pomlad*: Škvorjánec je oznanávlaš bližéče proletje AI 1878, 27
- propovedanje** -a s *pridiga*: XII. Propovedanye KAJ 1870, 174
- proròcki** -a -o prid. *preroški*: Od Jezufa, ki je bio proroczki mou'z BKM 1789, 255; tá cséftz proroczka KŠ 1754, 102; Mámo jáko mocsno rejcs proroczko KŠ 1754, 157; efcse mocsnejso proroczko rejcs KŠ 1771, 718; liki je píszano vu proroczki knigaj KŠ 1771, 362; ftera fzo vu Proroczki Knigaj KM 1796, 84
- pròrok** -a m *prerok*: kaj je prorok veliki fztano med nami KŠ 1771, 188; kajc povejdano od E'zaiáfa proroka KŠ 1771, 9; ár ga je, liki proroka melo KŠ 1771, 47; Da bi fze fšpunilo povejdanye po E'zaiáfi proroki KŠ 1771, 12; I po Proroki to pravio BRM 1823, 3; pokouro cfínécfi liki Dávid pred Nátan prorokom KŠ 1754, 198; Od etoga Jezufa vŕziProroczke fšvedocfijo KŠ 1754, 79; kaj fzo vnougi proroczke 'zeleli viditi KŠ 1771, 43; Kaj fzo fšvéti Proroczke, Dávno gláfzili BKM 1789, 7; viŕŕe od vŕzej prorokouv KŠ 1754, 102; gori poczimprani na fundamentum Apofztolov i Prorokov KŠ 1754, 339; I on je dáo ni .. ftere Proroke KŠ 1754, 102; kaj fšam prífaz razve'zuvat proroke KŠ 1771, 14; i pregányao k-szebi poszlane Proroke KOJ 1833, X; vŕza, ftera fzo píszana po prorokáj KŠ 1771, 233; ki je gúcsao po Prorokej KM 1783, 113
- pròrokica** -e ž *prerokinja*: Jezabel, ftera fze za prorokiczto právi KŠ 1771, 771
- proròkojca** -e ž *prerokinja*: I bila je edna Anna prorokojca KŠ 1771, 170
- prorokúvanje** -a s *prerokovanje*: 4.) prorokúvanye KŠ 1754, 185; fze prepovidáva Krivo prorokúvanye KMK 1780, 37; Prorokúvanye od Kristusovoga trpljenja TA 1848, 11; ki zdr'záva ricsi prorokúvanya eti knjig KŠ 1771, 807; Drúgomi pa prorokúvanye KŠ 1771, 514; Med drúgim Dánielovim prorokúvanyem KM 1796, 81; geto, ali fzo prorokúvanya, fze zaprávijo KŠ 1771, 517; Naj bi fšvoja prorokúvanya dopuno KMK 1780, 17
- prorokúvati** -újem nedov. *prerokovati*: Csi bi vŕze fškrovnofzti Znao, i prorokúvati BKM 1789, 277; Ár ztála fšpoznamo i ztála prorokújemo KŠ 1771, 517; I zácsali fzo praviti nyemi: prorokúj KŠ 1771, 150; vi Bodte prorokúvali BKM 1789, 122; Zapovedao kaj bi prorokúvao SŠ 1796, 35; liki je 'ze dávno od nyih Krifztus prorokúvao KŠ 1754, 12a; Prorokúvao je pa i etim KŠ 1771, 759; Kak je fštoga dávno Amos prorokúvao BKM 1789; ka je nyima prorokúvao Eliás KM 1796, 69; nej fšmo vu tvojem iméni prorokúvali KŠ 1771, 23; i gúcsali fzo zzejikmi i prorokúvali fzo KŠ 1771, 400; ka fzo nyemi prorokúvali nyegovi rodítelje KM 1790, 56 **prorokúvajóúci** -a -e *prerokujóci*: mou'z molécsi ali prorokúvajoucsi KŠ 1771, 511; Té je pa meo fštiri cseri dévojke prorokúvajoucse KŠ 1771, 407
- pròrostvo** -a s *preròstvo*: ka, liki je zdávnya prorofztvo nej zcslovecse voule zhájalo KŠ 1771, 338; Ár Jezufovo fšvedoufztvo je Dúh prorofztva KŠ 1771, 801; Prorofztvo ne zametávajte KŠ 1771, 623
- prosečno** prisl. *proseče*: z-nyénimi velikimi csarnimi ocsmi proszécsno glédajocsa AIP 1876, br. 9, 4
- prosinéc** -nca m *december*: ftero fze je zgoudilo vu 7-leti, na 6. mejŕzecz Profzincza 25. dnéva KŠ 1771, 432; V-Kövágó-Órsi Profzincza 4toga dnéva BRM 1823, IV
- prositi** prošim nedov. **I. prositi Boga**: od nyega poteffenyé profziti TF 1715, 36; Bogá profziti, naj on náfz varje KŠ 1754, 174; ne henyamo za váfz Bogá moliti i profziti KŠ 1771, 603; Profzím Tebé, da mené obari TF 1715, 45; Proszím tebé, da mené obari ABC 1725, A5b; profzím te, boidi milofztiv meni SM 1747, 60; Profzím te, oh moj Goszpodne KŠ 1754, 253; Szám pa jelz Paveo profzím váfz KŠ 1771, 545; Vari me i na dale, proszím te KM 1783, 6; Jezus, Tebe proszím hodi kmeni BKM 1789, 1; Na méne pazi lepo te prošim BJ 1886, 7; Ka profzis vtoj prošnyi KŠ 1754, 175; Ar ki profzi, on vzeme SM 1747, 25; Profzi je, naj grejsnika nazáj vzemejo KŠ 1771, 531; Proszímto vu toi prošnyi TF 1715, 30; ino tebé ponizno proszímto, prími náfz kszebi ABC 1725, A6b; profzímto te, zgliednífze na betésnoga SM 1747, 61; ka, csi ga kaj profzímto pouleg nyegove voule KŠ 1754, 148; proszímto te, poszlhúhni náfz KM 1783, 10; I ponizno te profzímto, Bojdi znami BKM 1789, 4; Profzímto ga záto kak Odkúpitela SŠ 1796, 11; I od tébe trost visni proszímto KAJ 1848, 9; Ár zná Ocsa prvle, liki

ga vi profzite KŠ 1771, 18; ti odpůfcesas grehe onim, ki te profzijo SM 1747, 58; Ocsa vas dá dobra onim, ki ga profzijo KŠ 1771, 22; Zdármi napuni one, Ki nyega profzijo BKM 1789, 11; Proszí me i dam ti pogane za orok TA 1848, 3; Profzite, i dá fze vám SM 1747, 25; Profzite i dáfze vám KŠ 1754, 182; Profzite i dáfze vám KŠ 1771, 206; I jafz bom profzo Ocsa KŠ 1771, 314; Kasté bodete profzili Ocsa KŠ 1754, 148; I vfza, kakoli bodete profzili, vzemete KŠ 1771, 69; Ali naj profzi vu vóri nikaj nedvojécsi KŠ 1754, 148; da bi profzili Barabbáfa KŠ 1771, 94; vfze ona, ftera fzem od nyega profzo KŠ 1754, 180; Záto fzam trikrát Gofzpodna profzo KŠ 1771, 551; i profzo me je, ka bi etoga mladénca pelao ktebi KŠ 1771, 415; profzo je fzvovejga Sztvoritela SIZ 1807, 4; Árfzmo .. nei v Reidni, kaifzmo od nyega profzili TF 1715, 29; Nej fzmo dobro profzili nefztálmi KŠ 1754, 183; profzili fzo ga, naj odide KŠ 1771, 27

2. izražati komu željo, da kaj da, naredi: Proszim ki namenijo naprêplácsati AI 1875, kaz br. 8; Ali csi profzi biliczo, jeli Skorpiona dá KŠ 1754, 154; za nyih volo me preosztro nepokastigaj, tebé proszi Obrniteo KOJ 1833, VI; profzi me, ka fcsés KŠ 1754, 45; proszi ti tüdi tvojsa ocsa AI 1875, kaz. br. 7; 'Zena ga je tak proszla, naj domá osztáne AI 1875, kaz. br. 7; Skolniczke profzili fzo etakse knige BKM 1789, 5

3. izražati željo, da kdo postane deležen česa: Nede on popovszta noszo, Kaksté 'zelno bi je proszo KAJ 1870, 6; Jožek je nyega odpúščejnje proso BJ 1886, 6

4. snubiti: je potrebno fzhéhé k-mó'si profziti SIZ 1807, 3

prositi se pròsim se prositi se: dofzta fze bode od nyega profzilo KŠ 1771, 214; Paveo, profzo fze je k-Czafzari KM 1796, 129

proséči -a -e proseč: milofcso za nyé od Bogá profzecsí KŠ 1754, 54; tebé z-fzrczá proszécfi KM 1783, 66; Mati molécsa i profzécsa KŠ 1771, 66

proséči -a -e sam. proseči: Bojdté pa gotoví vfzígdar na zagovárjanye vfzákfemi profzécsemi KŠ 1771, 709; Zvnougov prosnyov profzécsi náfz KŠ 1771, 542; mojega Zvelicfítela proszécfi KM 1783, 154; Ocsa nas nebefzki dá Sz. Dúhá profzécfim nyega KŠ 1754, 126; Ki darújes tebé proszécsim KM 1783, 23; fteri vidi molécsa i profzécse KŠ 1754, 155

prosník -a m snubec: Med zavrzénimi prosníki prvi je bio KOJ 1848, 69

prosóu tudi prosó -á s *proso:* Köles; proszou KOJ 1833, 163; i proszò bo'zno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; Opice živéjo od prosá AI 1878, 7; malo de'd'za bilò, polevavsi kukorco, proszò AI 1875, kaz. br. 8

prósten -tna -o prid. *preprost:* Egyszerü, pròszten -a -o AIN 1876, 36

pròstiti -im dov. *oprostiti, odpustiti:* I nám Boug hocse greihe profztiti BKM 1789, 232; Profzti nasim protivnikom BKM 1789, 295

prostòrni -a -o prid. *prostoren:* Zágos; prosztorni, sürki -a -o KOJ 1833, 174

prostóuča tudi prostóča -e ž *preprostost:* I vu vfzem obogátite na vfzo profztoucso KŠ 1771, 544; I nej je zavrgo nyéno Prosztoucso BKM 1789, 16; I vcsi me vu sztálnoszti Szdeza prosztócsa zdr'zati KAJ 1848, 9; pokorni bojdté vu profztoucsi fzrczá KŠ 1771, 586; ki tebé poznajo, I v-prosztócsi szrdéza zvisávajo KAJ 1848, 10; Oni szo z pobo'snov prosztoucsov domesztvajoucsi KOJ 1914, 150

proščenjé -á tudi proščéjnje -a s **1. proščenje, žeganje:** ki szo sze na szvétoga Sebestyána dén dr'záno prosescénye vkúp naisli AIP 1876, br. 6, 8; radi k-pápínszkim Cérkvam na prouske (proscsejnja) pridejo KOJ 1845, 83

2. slovo: Proftsényé BKM 1789, 426; Pofzlejdnje proscsenyé jemlém jafz od váfz zdaj SŠ 1796, 75

prošécija -e ž procesija: stimajo pápinczov prosecie na dén Sz. Marka Ev. KOJ 1845, 83

pròšni -a -o prid. *prošnji:* szaszeni szo sze molili po prosnom pizsmi czaszari KOJ 1914, 149

pròšnja -e ž prošnja: Koterá je fzedma profznja TF 1715, 30; Zebedeufóvi Szinouv prosnja KŠ 1771, 132; Bosje králefztvo pride brezi nafše profnye TF 1715, 27; fteri moje prosnje ne zavrzé KŠ 1754, 180; Goszpod szlisi moio prosnjou ABC 1725, A8a; Povej mi VII. prosnjo KŠ 1754, 175; opomina na prosnjo KŠ 1771, 754; Poszluhno je Goszpod mojo prosnjo TA 1848, 5; mi profzimo vu toi profnyí TF 1715, 30; vfzákoj fztálnofzti i prosnji za vfze fzvété KŠ 1754, 148; Vu vfzákoj molitvi i prosnji molécsi fztálmi bojdté KŠ 1771, 587; Vfzákov molitvov i prosnjouv molécfi KŠ 1754, 148; pogléd vgaszno, z-etov túhnov prosnjouv AI 1875, kaz. br. 7; kaifzo tákove profnye priétne TF 1715, 31; ka fzo tákse nafše prosnje vugodne KŠ 1754, 181; Hválodávanye i prosnje BRM 1823, VIII; toujetou ti fzedem profny TF 1715, 26; Molítev fztóji z- .. i fzedem prosný KMK 1780, 26; nafli prosnje ne zavrfi KM 1783, 88; Moje prosnje pofzluhni SM 1747, 71; známo, kaj mámo prosnje KŠ 1771, 735; Nase prosnje nám pofzluhni BKM 1789, 3; vu vfzeih profnyai SM 1747, 55; kou fze nám po vnougi prosnjá d KŠ 1754, 183; Tej fzo vfzi bili fztálmi vprosnjaj KŠ 1771, 342

Protázi -ja m Protázij: Szvéti Gervázi, i Protázi KM 1783, 94

proténje -a s *nasprotovanje*: Nega nika czêloga vu 'zivoti mojem, za volo proténja tvojeja TA 1848, 31

protestànt -a m *protestant*: steri szo katholicsánszko vöro krepko brénili prouti szilnim Protesztantom KOJ 1848, 82

proteštálivati -am nedov. *ugovarjati, protestirati*: Prouti tomi dokoncsanyi szo sze posztavili (proteštálivali) niki Hercegi KOJ 1845, 66

proti tudi prouti in priti in prtí predl. z daj. **1. proti**, *za izražanje cilja, usmerjenosti*: vô fzo prisli prouti nám notri do Appiušovoga placza KŠ 1771, 428; vnešeni prtí nebefzam KM 1796, 76; I pela po szvetsztva pôti Vsze velkomi czili prôti KAJ 1848, 3; med onimi lidmi, ki fzo priti fzuncsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; Ár je prouti nyej bio vöter KŠ 1771, 49; vu dr'zêlo Gadarenulov, ftera je prouti Galilei KŠ 1771, 194; ár je ta drüga prôti sztêni obrnyena KAJ 1870, 9 **2. za izražanje bližine časovni meji**: dônok szám ká'ze, ka je priti I. feculuma konczi pířzani KŠ 1771, 724; Hercegovinancarje szo jáko prôti zimi pripravleni AIP 1876, br. 1, 3 **3. za izražanje razmerja, odnosa do česa**: Prouti pak milošcho i vže dobro obeicsa TF 1715, 18; Gyüri i prouti tim drügom fze je tou'so KM 1790, 74; prouti tomi ne sztánem ni jařz, ni Mati SIZ 1807, 4 **4. za izražanje nasprotja**: ino radi dobro včfinimo zonimi, koterišzo proti nám pregreifili TF 1715, 30; Ona szta eden drügomi prouti SM 1747, 26; Naj prouti nyemi zokornofžtyov ne fztánemo KŠ 1754, 125; tak prouti tomi nikaj novoga vfzebi zdr'záva KŠ 1754, 5a; ki fzo fze fzkázali poglavári prouti Pavli KŠ 1771, 416; ka szam i jasz mojim du'snikom prouti meni vcsinyene krivicze odpüszto KM 1783, 21; Dáj Boug, Da ne vgresim prout' tebi BKM 1789, 4; Ne gúcsi prouti tvojemí bli'snyemi KM 1790, 110; vnouge loczné prouti meni natégnylene KOJ 1833, V; Dú'znoszti prôti nasemi bli'znyemi BRM 1823, 378; i szpametno sze dr'si preti vszakomi csloveki KOJ 1845; Ka je vsze Prôti velikoszti goszpôda 'zitka KAJ 1848, 8; Tô bráni cvetje prôti szprevédnoj deci KAJ 1870, 19; na szlednye 'ze dete proti nyemi dr'zála AI 1875, kaz. br. 7; ino sta se potomtoga proti starcom že pošteno oponášala BJ 1886, 41 **5. za izražanje odpora, sovražnosti**: Ne gúcste eden prouti drügomi KŠ 1771, 752; vreidnofzeje nikai proti takovoi zapoveidi necsiniti TF 1715, 18; Ti napravlas eden fztol, proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; Proti tvoiemí blisnyemi krivo ne szvedocsi ABC 1725, A4a; fze řalofztim, kai fzem proti mojemi Bogi pregreifil SM 1747, 38;

prouti důsevnim nepriatelom fze borimo KŠ 1754, 105; fze Prouti vrági vojřzküjemo BKM 1789, 6; ár sze borijo proti tebi TA 1848, 5; naj sze nebori prouti ravnitelsztvi KOJ 1845, 4; szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki KOJ 1848, 7; Za törke tesko proti hercegovinancom boj pelati AI 1875, kaz. br. 3

protiléjtje tudi protoléjtje -a s *pomlad*: Ver Protoléjtje KMS 1780, A8; Protoléjtje Tavařz KM 1790, 94; Tavasř; protilejtje, szprotlejtje KOJ 1833, 175; Tavasř, protoletje AIN 1876, 42; Na protolétje je drevje cvelo BJ 1886, 25; I ftice gda prido k-nám v-protoléjtji KOJ 1845, 138

protiti -ím nedov. *pretiti, groziti*: bojna bila, stera bi nasega országa mir zburkanyom protila AI 1875, kaz. br. 3 **protiti se** -ím se *pretiti se, groziti se*: Grozi fze, priti fze zmo'zno BRM 1823, 39; I zdá sze nam zaman proti Neveren szvét KAJ 1848, 164; Bôg, ki sze vszákdén proti TA 1848, 6; Csemeren cslovek sze z-pesznicov proti KAJ 1870, 34; Pilátusi sze protijo, Kaj ga Czafzari vtó'zijo BRM 1823, 60; nego ovi vladárje szo sze protili AI 1875, kaz. br. 3

protivénje -a s *nasprotovanje*: tak szo i szlov. fararje eden proti drügomi nevtislivo protivejnye noszili KOJ 1914, 139; Med protivejnyom nikih velikásov szo katanje KOJ 1848, 62

protiven -vna -o prid. **1. nasproten, sovražen**: Oh! vcsi me, v-kom szem protiven Tebi KAJ 1848, 224; Kim je protivna szila Verno mater vkrávvzêla KAJ 1870, 19; delo ftero z-protivnoga fzcrcá zhája KŠ 1771, 439; da bi nigdár tvojoj dobroui nikaj protivnoga ne bi vcsino KM 1783, 165; je csreda protivnoga lüdsztva esze notrivdárila KAJ 1870, 164; po krátkom vremeni on bio voj protivnoga sztrána AIP 1876, br. 2, 2; Li edno protivno recs povete, Vsze vas po'zrém, to mi vête KAJ 1870, 96; ki fzo brezi prebránya med fzebom protivno stejnye vkúpe prináfali KŠ 1771, A3a; edne [občine] fzo na drüge fz-protivnim tálom trle KM 1790, 92; vönie verzi, ar fzo oni tebi protivni ABC 1725, A7b; V-Jeru'sálemi fzo ga vu Czérkvi zgrabili ti protivni 'Sidovje KM 1796, 129; csi Boug nářz od drügi protivni zádav mentüje SIZ 1807, 16; da nyim düsnavejszt bráni táksim protivnim narédbam sze podlo'siti KOJ 1848, 114; návuke protivne Sz. Piszmi vorje KOJ 1845, 77 **2. protiven**: Protivni: [vezniki] de KOJ 1833, 112; Protivni: [vezniki] de AIN 1876, 66 **protivni** -a -o sam. *nasprotni, sovražni*: Prisao je med lařzivne, Naisao je protivne BRM 1823, 21; vsza

ona, ftera fzam tvojoj zmo'snoszti protivna vcsino KM 1783, 138

protivínstvo -a s *nasprotovanje, sovraštvo*: neznate, kaj je priateľstvo etoga fzevejta protivínfztvo Bougi KŠ 1771, 751; kaibi protivínfztva nyemi necsinili TF 1715, 15; Naj protivínfztva ne csinimo KŠ 1754, 35; vfzákoga nyihovoga protivínfztva konecz je na potrdjený prífzega KŠ 1771, 680; Poteri mčes protivínsztva KAJ 1848, 121; Czio je, pokreipiti prouti vfzákfemi protivínfztvi KŠ 1771, 590; je nazvejscseno protivínfztvo KŠ 1771, 441; Odüriti Protivínsztvo KAJ 1848, 219; Ár predtemtoga fzta vu protivínfztvi bilá KŠ 1771, 250; i kakda je ráfzla med vnouгим protivínfztvom KŠ 1771, 339

protiviti se -im se nedov. *nasprotovati, upirati se*: Jafz fze, kak ocfi mojemi, Nefcsem protiviti BKM 1789, 319; Jafz fze, kak ocfi mojemi, Nefcsem protiviti SŠ 1796, 123; ino fze brezi vfzega zroka med fzebom protiviti SIZ 1807, 11; Rodbina sze je du'zna në protiviti KAJ 1870, 52; ka fze z-Bo'simi zapouvidami ne protiví KMK 1780, 41; jáko fze tak protiví vfzáki cslovik z-Bo'sánfzkim nakányanyem KM 1796, 5; protiví fze, En proti drűgomi BKM 1789, 206; ne zrédnoga, hűdoga po'sealejnya, záto, ár fze ono z-Bosov právdov protiví SIZ 1807, 9; tejva fze pa protivita eden zdrűgim KŠ 1754, 192; tejva fze pa protivita eden zdrűgim KŠ 1771, 568; na keliko fze tim odzgora naprej zracsnanim ne protivíjo KŠ 1754, 3; I zKrifztusom fze vuvfzem protivíjo BKM 1789, 189; Ár sze sz-tebom szodczom protivíjo KAJ 1848, 10; oni fzo fze vu vfzem dobrom protivíli KM 1790, 80; Nisteri fzo dvojili, Niki fze protivíli Sz-tim fzvétim Dűhom BRM 1823, 95; zapovedim szo sze veliki goszpoudje protivíli KOJ 1914, 120; Csi bi sze vesz szvet protivio KAJ 1848, 165

protivnik -a m *nasprotnik, sovražnik*: ni da náfz protivnik nezmore SM 1747, 66; fzín vraj'zi, protivnik vfze pravieze KŠ 1771, 381; neg vprotivnika fztrahoti SM 1747, 85; naj te mláde níkfó priliko ne dájo protivniki na zrok pífűje KŠ 1771, 641; Ár, gda ides fzprotivnikom tvojim kpoglavniki KŠ 1771, 214; Csi záto, protivniczke bodoucsi, fzmo fze z-Bogom zmérili KŠ 1771, 457; I nej protivniczke BKM 1789, 236; Skoudili protivniczi BKM 1789, 170; napre prinesenomi dugoványi vszigdár szojo protivnicke AI 1875, kaz. br. 8; i protivnikov je vnogo KŠ 1771, 525; Od mrejs protivnikov KM 1783, 25; Ti drugi vfzej kprotivnikom KŠ 1771, 708; Trucz protivnikom vfzejm BKM 1789, 42; odverni protivnike od

náfz SM 1747, 66; zadomefcšavanye, ki pojej protivnike SM 1747, 689; Tvoje rejcsi protivnike BKM 1789; Odvrni protivnike BRM 1823, 9

protívno prisl. *nasprotno*: Vűva pa protivno, fteriva fzta je obarvala, fzta nikak nej bougsiva KM 1790, 28; Protívno: med lutheránmi sze je grehota sirila KOJ 1845, 64; Protívno: je nájsao domá prevr'seno KOJ 1848, 34

protívnost -i ž *nasprotje, sovražnost*: naj fze po krepkofzti od vfzáke protivnofzti obránimo KM 1783, 11; Kaj fzi me Varvo od Vfzáke protivnofzti BKM 1789, 375; Protívnofzt vu tejlí fzvojem je odvzéo KŠ 1771, 577; Szpoznaj z-Bűgom pogűbelno protivnoszt KAJ 1848; Ki fzi vu protivnofzti náffa obramba KM 1783, 46; Po tom fzo fze protivnofzti pobűdile med dr'sinami KM 1790, 86; morem vsze moje protivnoszti pretrpeti KM 1783, 69

protje -a s *protje*: Sojo z protja spletene stené BJ 1886, 6; Poifzkaó fzi je protye KM 1790, 76; vrbnyecki, gde sze za nüc protje i sibe szekajo AI 1875, br. 1, 6

protléto -a s *pomlad*: stera sze do protléta zná za právdo posztaviti AIP 1876, br. 1, 2

protoléšnji -a -e prid. *pomladen, pomladanski*: Protolesnye delo pomali priblízava AIP 1876, br. 1, 8

protolétnji -a -e prid. *pomladen, pomladanski*: Ogradna šaláta protoletnja AI 1878, 42

prottòmi vez. *nasprotno*: metulec li malo jê, geto pròttomi gòszcanszko szkoro cèli 'zitek z-jelom dokoncsáva KAJ 1870, 111

próusen -sna -o prid. *preprost*: ne lűbi kak fté proufzno mú'ziko BKM 1789, 7b

próusti -a -o prid. **1.** *prost, ki opravľja svoje delo brez pripomočkov*: záto gda bode okou tvoje proufzto KŠ 1771, 209; Močavniki so prostomi okej nevidlive stvári AI 1878, 40 **2.** *ki ni povezan, zraščen*: Te prednji i 5 krátki prstov so prosti AI 1878, 7 **3.** *preprost, navaden*: Csi fzam pa proufzti vu rejcsi KŠ 1771, 547; pròszti gucs, steri szamo z-vodbene i z-vojvoszke-rècsi sztoji AIN 1876, 73; Te prosti pirušlek AI 1878, 7; Krfzt je nej proufzta voda KŠ 1754, 185; nyegova prouszta zvűnejsina oplemenitena KOJ 1845, 5; da je prouszto lűszto szkoro zvèksega kersztsanszko posztanolo KOJ 1914, 99; i nyagovo pròszto 'zivlenye sze tak na hitroma razglászilo AIP 1876, br. 2, 2; Csi jo kakti proufzto cslovecfo rejcs pofzlűsamo KŠ 1754, 25; ki bode Zákona krv za proufzto dr'zao KŠ 1771, 689; Nej je fzám krűh ino Proufzto eti vino BKM 1789, 236; Gdate neve pesz na proszto recs, kama ga vért poszlati csé KAJ 1870, 139;

Rokokrlici so po prostom iméni imenüvani za pirušleke AI 1878, 7; Gofzpodár fzvojo drüfniczo fzproufztim tálom more navcsiti TF 1715, 20; jemáli fzo jezftvino zvezfzéljom i fzproufztim fzcrczom KŠ 1771, 347; ka fzta nevcsena csloveka i proufzta KŠ 1771, 35; notri bi pa sli proufzti, ali neverni KŠ 1771, 519; Veliki, zmo'zni, i proszti, Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; Tak proszti lüdjé, kak ti visisi TA 1848; I csinio je Boug mocsi nej proufzte KŠ 1771, 401; ár vsze ednáko lübis moudre, i prouszte KM 1783, 18; Ovo le'zi Poviti v-proufzti pleniczaj BKM 1789, 22 **4. slaboumen:** Együgyü; prouszti -a -o, szlabe pámeti KOJ 1833, 154

próusto prisl. *svobodno, neovirano*: modroufzt, profzi jo od Bogá, fteri jo dá vfzáksemi proufzto brezi oponásanya KŠ 1754, 148; modroufzt, profzi jo od Bogá, fteri jo dá vfzáksemi proufzto brezi oponásanya KŠ 1771, 745; Prouszto je poviti BKM 1789, 41

próustost -i ž *svoboda*: miřzli vafe zapelane od proufztořzti, ftera je vu Křifztuři KŠ 1771, 547

próuška -e ž *proščenje, žegnanje*: da nyemi ne bode sze bránilo enkrat v leti kam na prousko (proscsenye) iti KOJ 1914, 110; radi k-pápin-szkim Cérkvam na prouske (proscsejnaya) pridejo KOJ 1845, 83

próuti biti ~ sem nedov. *nasprotovati*: Ár nyim je prouti bilou, ka fzta lüřtvo vsilá KŠ 1771, 350

próutibrámba -e ž *obramba*: Törći křsztsenike v-robsztvo odegnařoucš brezi vsze proutibrámbe KOJ 1848, 74

próutigovoréři -a -e prid. *ugovarjajoč*: ketomi nevóřvajoucsemi i proutigovoréřsemi lüřtvi KŠ 1771, 471

próutigüč -a m *ugovor*: Záto brezi proutigucsá řzam priřáo pozváni KŠ 1771, 373

próutigüčanje -a s *ugovarjanje*: Brezi vfzega prouti gücsanya fze pa te ménři blagofzlávla KŠ 1771, 681; kákři je té, ki je tákře na řzé proutigücsanye od grejsnikov prenořzo KŠ 1771, 694; i po zapelávanyi řzo fze vó vlejřali, i řzproutigücsanyem Korehovim řzo prejšli KŠ 1771, 759

próutigüčati -ím nedov. *ugovarjati*: Tráfolni; odmetati, proutigücsati KOJ 1833, 178; Niki z-Szadduceuřov (ki prouti gücsijo, ka gori řztanenyá nejga) KŠ 1771, 240; Ali gda bi prouti gücsali 'Zidovje, priřzilili řzo me KŠ 1771, 429; na znaménye, komi bodo prouti gücsali KŠ 1771, 170 **próutigüčéři** -a -e *ugovarjajoč*: řzluři naj podáni bodo, nej proutigücséři KŠ 1771, 659

próuti iti ~ ídem nedov. *iti nasproti*: niti Peter fze

tak ne bi zviřzo, ka Pavli v-Rim idoucsemi ne bi řou prouti zdrüřimi KŠ 1771, 701

próuti se drřžati ~ ~ -ím nedov. *upirati se*: zácsali řzo fze piřzácske i Farizeuske mocno prouti dr'zati KŠ 1771, 210

próuti stanéjnje ~ -a s *upiranje*: Od prouti řztanejnya řzpoznanoj praviczí KM 1783, 47

provinciáliř -a m *provincial, predstojnik*: za řzebom ga tam nihá nej, liki Provinciáliřa ali Archiepifřopuřa KŠ 1771, 655

prozelituř -a m *proselit, spreobřnjenec*: nafzledüvali řzo vnuři z-'Zidovov i zpobo'zni prozelituřov Pavla KŠ 1771, 384

prozímec -mca m *december*: te szlédnyi [mesec] pa prozímec (predzímec) KAJ 1870, 160; Tisza vu 1830 toga leta 16-toga prozímca rodjen AI 1875, br. 2, 4

prpeo -pra tudi piřpel -a m *I. poper*: Piper Prpeo KMS 1780, A8; Bors; prpel KOJ 1833, 158 **2. paprika**: erděcsi prpel vnogo je prineseno AI 1875, br. 1, 8; erděcsi prpeo letosnyi pôv po centi 25–35 řřt. AI 1875, kaz. br. 8; ár je v Radgonyo řla po prpeo řIZ 1807, 30; Erdéři prpeo (a paprika) má AI 1878, 51

prřsa piřs s mn. *prři*: Pri 'senszkaj moro prřsa posteno zakřita biti KOJ 1845, 35; i nyemi eden szvoj keřp na persza polo'siřa KOJ 1914, 106; gda řzem escse na prřzaj materé moje le'zao KŠ 1754, 242; Na materni prřzaj děte escse cécalo AI 1875, kaz. br. 7; opářzanoga pod prřzami zlátim pořářzom KŠ 1771, 768; Pod prřzami je csřvó KAJ 1870, 33

prři -i ž mn. *prři*: Prřzi Mely KM 1790, 92(a); blá'zene řzo prři, řtere řzi ti czeczao KŠ 1771, 208; nego řze je bio vu prři KŠ 1771, 231; právo rokou na cselo polo'sivři, zateřm na prři KMK 1780, 9; Gda řze Mésnik v-prři bije KM 1783, 128; pa 'zenszke prři eden 'zarřav blisřk preszmekno AI 1875, kaz. br. 7

prři -a -o prid. *prřen, pljučen*: Kozino mleko je zdravo pri prřsom betegi AI 1878, 15

prři -a m *oklep*: Medeni klobük je meo i robnolüřzkafřti prřiřnyek KM 1796, 55; I mele řzo prřiřnyeke, liki 'zeřzne prřiřnyeke KŠ 1771, 782; přen. Mi pa oblecseni vprřiřnyek vóře i lübeznořzti KŠ 1771, 622; řztořte oblecseni řzprřiřnyekom praviczě KŠ 1771, 587

prřst -a m *prst*: Digitus Prřřt KMS 1780, A7b; Prřřřt Úř KM 1790, 92(a); posli Lázara, naj namocsi konecz prřřta řzvojega vu vodou KŠ 1771, 226; i vr'zem prřřřt moj vu znameřnye czvekouv KŠ 1771, 333; Medved z močnimi řkramplami na prřřti AI 1878, 10; řtero je potom řz-řzvojim prřřřřtom na dvej kameni tábli řzpiřřzno vó

zgláľzo KŠ 1754, 7; naj řzprřtzom ká'ze Krifřztuľa KŠ 1771, 846; Tũ sze naváđi gibcesnoszt grla i prsztov KOJ 1845, 5; Na vsázkoj roki pět prsztův mámo KAJ 1870, 34; Te prednji i 5. krátki prstov zádñji nog so prosti AI 1878, 7; vr'ze prřtzi řzvoje vu vũha nyegova KŠ 1771, 125; i tũ li na nyihovi pět prsztė KAJ 1870, 156; Jálen cslovik řzprřtzami vcsi KŠ 1754, 55; Piruřleki med prsti trdo, golo mreno májo AI 1878, 7; pren. Csi pa vu prřtzi Bo'zem zmetávam vragė KŠ 1771, 207; Vragė meclė zBo'zim prřtzom BKM 1789, 55

přstan -a m *prstan*: Gyürũ; prsztan KOJ 1833, 158; káklĩ mou'z, ki zláti prřztan má KŠ 1771, 747; Tũ je najsao Ferencz eden lejpi prřztan KM 1790, 34; csi sze je gli 'senszka száma po poszlanom prsztani nyemi ponũđila KOJ 1848, 4; pren. Krisztusova zárocnicza, steroszji je on z-prsztanom szvoje vøre zarouco KOJ 1845, 76

přstnjek -a m *naprstnik*: Gyűszũ; prsztnyek KOJ 1833, 158

přt -a m *prt*: Lepedő; prt, vilahen KOJ 1833, 164; i prt z-rousami naspikani KOJ 1845, 95; liki eden veliki prt KŠ 1771, 376; Zakopas řze řzamo lehko vednom prti BKM 1789, 413; Prtouvje sze more opariti KOJ 1845; i nagnovĩ řze vido je prti polo'zene KŠ 1771, 254; i zavili řzo je vprté KŠ 1771, 331

prvéjši -a -e prid. *prejšnji*: Ober toga je escse vecs zemľe k-prvejšoj privrgo KOJ 1848, 24; premislávam szi z prvėsi csũđ tvoji TA 1848, 61; Czilou kak etim prisavczom, tak prvejšim szvojim podlo'znikom je dopűszto KOJ 1848, 10

prvi -a -o vrstil. řtev. *I. prvi, ki v zapovrstju ustreza řtevilu ena*: Ja řzem te prvi i te řzlejđnyi KŠ 1754, 87; Ka je Krifřztus mogo prvi zgori řztanenyá mrtvi řzvetlořtz nazvĩľsávati KŠ 1771, 423; Prvi Táo KM 1783, 1; Prvi Táo KM 1796, (3); Ář da bi te prvi cslovik řztvorjen bio SIZ 1807, 7; Prvi tál BRM 1823, V; "Prijátel"-a prvi broj AI 1875, kaz. br. 8; Prva ofzoba vu Bo'zánřtzvi KŠ 1754, 89; Prva Bo'sánřzka Perřona řze imenũje Ocsa KMK 1780, 8; Prva Molitev KM 1783, 1; moja prva du'znoszt bode AI 1875, kaz. br. 8; je prvo řzveřztvo, tou je Krřtz KŠ 1754, 6; To prvo je eto KŠ 1771, A2b; meszto Benetke Vogleja je prvo bilou KOJ 1848, 4; od prvoga N. Z. Szvesztva KŠ 1754, 184; Od Apofztolřzke Vøre vadľũványa prvoga Stũka KMK 1780, 8; řze je pascso na obracsanye prvoga piřzma KŠ 1771, A4b; Vřze tri prve táble KŠ 1754, 8; vľicsė po tiřztoj od prve hũdoube bolvánřzke na dobrouťo KŠ 1771, 433; k prvomi řeregi se sľiřšio hřbetniční AI 1878, 5; ář je prvi plod řzvoji csrejđ áľđũvao KM 1796, 8; Povej mi prvo Bo'zo zapouvid KŠ 1754, 8;

prineřzte to prvo řzũknyo KŠ 1771, 223; ki bi eto prvo moje delo záco grajati BKM 1789, 8b; ka je Paveo vu řzvojem prvom robřtzvi KŠ 1771, 434; V-tom prvom Gráđuváli BRM 1823, II; V-prvom szedsztvi od krála orszácskoj szpráviscsi poszłano piřzmo sze precstė AI 1875, kaz. br. 1; p .. pridávnik te je na prvoy-sztubi AIN 1876, 29; Jeli řze protivi řz-prvov zapouvidjov KMK 1780, 37; od vřága po nařfi, prvi roditeli KŠ 1754, 70; Tri perve zapoveidi TF 1715, 12; Vti prvi knigaj je tũđi dořzta lejpi peřřzen vő dao řtámpati BKM 1789, 3b; 'senszko, ino je nyou k-tomi prvomi csloveki pelao SIZ 1807, 7 2. v zvezi **prvi ělovek Adam**: od řzpadáya prvoga csloveka KM 1796, 5; 'senszko, ino je nyou k-tomi prvomi csloveki pelao SIZ 1807, 7 3. *prejšnji, nekdanji, prvoten*: Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Azii meli KOJ 1848, 6; i dář mi nazáj to prvo zdrávje KŠ 1754, 242; i řzprvim Dũhá řzvetoga piřzmom zgľihani KŠ 1771, A4a; Káko ľúbėzen řzo meli prvi křřřztsanye k-Jezufĩ KŠ 1771, 339; Zrok toga je nařfi prvi roditelov v-gřejh opáđnenyė KŠ 1754, 124; csi pogľėdnes ete, i prve peřřzmi BKM 1789, 4b; Kak je on guclő 'ze dávnou Nařim prvim Ocsákom BKM 1789, 17; kak je na grejšne prve nařfe Otsáke vřgao KM 1796, 8; ta řzlejđnya csloveka tiřztoga řzo hũľa od prvi KŠ 1771, 41 **prvi** -a -o sam. *prvi*: kak 'smetno je prvomi po nevtřejtoj pouti hoditi KOJ 1833, VI

prvikrat prisl. *prvič*: Solszke regule prvikřat skolnik szám na glářz prestė KOJ 1845, 8

prvĩnski -a -o prid. *temeljen*: more znati, kak i prvĩnszke vřrvajnske návuke KOJ 1845, 90

prvirõd -a m *prvorojenec*: I pobio je vesz prvirod po zemli nyihovoj TA 1848, 87

prvľe prisl. *prej*: Zátou ne řzmejšmo vřrvati, nego je prvľe vardenemo KŠ 1754, 218; Csářzi prvľe, liki profřzimo KŠ 1754, 183; Liki řzmo prvľe erkľi i zdaj pá velim KŠ 1771, 557; prvľe ne zacsnĩ drũgi verľus, dokecs toga prednyejšega ne řzkonclás BKM 1789, 7b; Ali prvľe, právi Mati, znati mores řteti KM 1790, 24; More řze z-gřejhov prvľe řzcsiřztiti SŠ 1796, 19; Prvľe v-edom rainskih szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; zemla v-zemlo prvľe ali szľedi pride KOJ 1845, 131

prvľėši -a -e prid. *prejšnji*: Ář te prvľėši na 'zivľėnye szamo 25 rainskih má AIP 1876, br. 3, 6; sze z-nisterimi poszľavci od prvľėšega sztrána odlocso AIP 1876, br. 3, 3; "Prijátel"-a prvľėše broje escse mogčėse dobiti AIP 1876, br. 1, 2

prvo prisl. *najprej*: Steromi je nej potrejbno,

prvo za fzoje lafztivne grejhe ofre ofrúvati KŠ 1754, 103; I nike ifztina je polztavo Boug vu czérkvi prvo Apofstole, drúgouc proroke KŠ 1771, 515; Vfzáki cslovik prvo dobro vino dá na goscsenyé SIZ 1807, 14; Maximiliána prvo za Czaszara, malo poznej pa za Krála okorónati KOJ 1848, 82

prvokrátini -a -o prid. *prvoteni*: vécsni mir imenúje, po sterom szo lutheránje právdeno prvokrátno szloboscino zadoubili KOJ 1848, 85

prvoròdjeni -a -o prid. *prvoròjen*: Ki je kejp nevidoucsega Bogá, prvorodjeni vfzega fztvorjenyá KŠ 1771, 604 **přvoròdjeni** tudi prvoròdni -a -o sam. *prvoròjeni*: Gda pa páli notri pela prvorodjenoga vu ete fzejvt, veli KŠ 1771, 672; Angyel bojni mimo ide, Prvorodne ne pobije BKM 1789, 95

prvoròdnost -i ž *prvoròjenstvo*: da je za tou proufzto hráno tá obecsao Jákobí fzoje prvo-rodnofzti praviczto KM 1796, 19

prvosidéjnje -a s *prvo mesto*, *prvi sedež*: Jaj vám Farizeufóm, kaj lúbite prvofzidejnja vu fzfprávišcsaj KŠ 1771, 209

prvotina -e ž *prvenec*: Csi je prvotina fzvéta, i tifztou je fzvétó KŠ 1771, 473; Tebé glászi vizsina nébe, Tebé cslovek, vszega prvotina KAJ 1848; Nam pa, kak serega tvojnja prvotini, Szpravi dike sztánek KAJ 1848, 166; nego i oni, ki prvotino dúhá májo KŠ 1771, 465; On podeli prvotino Blázene radosztí KAJ 1848, 124

psálmuš -a m *psalm*: Pred jeifzftvinov zPálmuffa Sz. Dávída krála ovako reczi TF 1715, 47

psár -a m *psar*: Fararje, sterim bi sze bole vdálo, da bi szvinyárje i pszárje bili KOJ 1845, 69

psica -e ž *psica*: ka je pszica? Kocsis de KAJ 1870, 36

psiček -čka m *psiček*: Ešče so poznani plemeni .. i ti náročni psički AI 1878, 8

psúja -e ž *psovanje*, *zmerjanje*: Pfzúja, nyefka jefzte vfzákoga tejli SŠ 1796, 70; níkfo priliko ne dájo protivniki na zrok pfzúje KŠ 1771, 641; jaj ka bode zavolo teliko fzfzrasne pszúje KM 1783, 207; Náj bole po pfzúji KMK 1780, 39; Idejo nad Gofzpodna, Zpfzújom BKM 1789, 74

psúvanje -a s *psovanje*, *zmerjanje*: Od toga bole escse ospotávanye, pfzúvanye si skouditi nemre KŠ 1754, 10a; Szpoumeni fze 'znyihovoga pfzúvanya BKM 1789, 326; na pfzúvanye Bo'ze fzlú'zbe KŠ 1754, 196; Ne placšújte fzfzfzúvanyem za pfzúvanye KŠ 1771, 709; jezik, steri je lih vu pszúvanyi premo'sen bio KOJ 1848, 8; med szfzrasnim pszúvanyom i preklinyanyom vkúpnamecse perte KOJ 1914, 122; pfzúvanya pfzúvajoucsi tebé fzo na mé fzfzpadnola KŠ 1771,

481; ár morem csüti pszúvanya vnógi TA 1848, 63

psüvati -újem nedov. *psovati*, *zmerjati*: Káromkodni; pszüvati KOJ 1833, 162; zacсне pszüvati cigána KOJ 1845, 116; I zacne neszmileno pszüvati AIP 1876, br. 10, 7; vífesnyega popa Bo'zega pfzújes KŠ 1771, 413; Gda Bo'ze delo húdou pfzújemo KŠ 1754, 17; Csi nálz oni pfzújejo KŠ 1771, 497; i gda válz odloucsijo, i pszüvali bodo i vó vržejo imé vafe KŠ 1771, 184; Csi fzi pszüvao KM 1783, 146; Ki pfzúvani je nej nazáj pszüvao KŠ 1771, 707; I razpétiva 'znyim fzta ga tudi pfzúvala KŠ 1754, 108 **psüvati se** -újem se *biti psovan*: Csi fze pfzújete za Krifztfufovoga iména volo KŠ 1771, 712 **psüvajóuci** -a -e *psujoč*: pfzúvanya pfzúvajoucsi tebé fzo na mé fzfzpadnola KŠ 1771, 481 **psüvani** -a -o *psovan*: Ki pfzúvani je nej nazáj pfzúvao KŠ 1771, 707; Za tvo volo fzem bio pfzúvan BKM 1789, 66

psúvec -vca m *psovalec*: Csi je fteri, ki fze imenuje brat, pfzúvecz KŠ 1771, 499; Za volo gucsa ospotávzcov i pszüvczov TA 1848, 36

psenica -e ž *psenica*: Triticum Plenicza KMS 1780, A9; Poetom psenica v-drovnóm szemeni sze ozorila AI 1875, kaz. br. 8; On pa ercsé: fztou korufov pfenicze KŠ 1771, 225; Psenice zdaj odáno je cêna 4 frt. AI 1875, kaz br. 8; i vkúp fzfprávi pfeniczo vu skegyen fzfvoj KŠ 1771, 174; pren. Etak da bi Bo'ze rejcsi pfenicza lipou zácsala rálzti KŠ 1771, 434

psënicen -čna -o prid. *psënicen*: Csi li je zmele .. psenicni, ali er'zëni KŠ 1754, 202; csi zrno psenicno ne fzfpadne vu zemlo KŠ 1771, 308; Nego, kak pfenicno zrno, Stero v-zemlo odide BKM 1789, 402; Nego, kak pfenicno zrno, Stero v-zemlo odide SŠ 1796, 4

psëno -a s *psëno*, *olusčëna prosëna zrna*: psëno 3 rh. 90 kr. po genti AI 1875, št. 2, 8; V stopaj se s prosá psëno naprávi AI 1878, 42

Ptólemais -a m *Ptolemais*: i od Tirufa fzfmo doli sli vu Ptolemais KŠ 1771, 407

ptühínc -nca m *tujec*: Idegen, ptühínc AIN 1876, 68

ptühínski -a -o prid. *tuj*: Idegen; ptühínszki, lützki -a -o KOJ 1833, 160; Vu ptühínszkoj recsi AIN 1876, 6; Vu vogrszkom jeziki escse naprêprijájajo ptühínszke litere AIN 1876, 6; Ka more znati od ptühínszkih liter KOJ 1833, 5; Kossuth v-ptühínszke országe odiso AIP 1876, br. 3, 2; Dobra csakati natepeni, i zmouczeni z-ptühínszkimi jeziki KOJ 1833, IX

publikánuš -a m *cestninar*: naj ti bode liki pogan i publikánuš KŠ 1754, 195; liki fzfvétí

Matáj publikánus KŠ 1771, 850; Goszpodne, ki fzi Publikánuffa zváo na pokouro KM 1783, 136; Prisli fzo pa i publikánufke fze okrfztsávat KŠ 1771, 173; i bilo je dofzta lúfztva publikánufov KŠ 1771, 181; Zakaj jej vas Vucsitel fzpublikánusmi KŠ 1771, 28

Públiuš -a m *Publij*: Prigoudilo fze je pa, da je Publiuffov ocsa rávno teda le'sao KM 1796, 130

púc -a m *konjederec*: od dalecs szi dájo káksega csalejra prizváti, vcsaszi tüdi püca mrzloga meszára KOJ 1845, 110; Ki tô zamidi vcsiniti, od táksega püc psza od neszé AIP 1876, br. 7, 7

Pücinci -nec m mn. *Puconci, kraj v Prekmurju*: molitvárnice szi goriposztaviti v-Pücinczi KOJ 1848, 115

püconski -a -o prid. *puconski*: po püczonszkom farari TA 1848, 1

püklav -a -o prid. *grbav*: Komi hrbet võzrasté, püklav sze zové KAJ 1870, 33; Püklava 'zena KŠ 1771, 215; kákso grdo, püklavo, okajeno babo za czomperniczo prekricsijo KOJ 1845

püklava -e ž *grba*: Gamila Na hrbiti má edno ali dvej püklavi AI 1878, 18

pükša -e ž *puška*: Puska; pükša KOJ 1833, 169; i znao csida pükša pocsila AI 1875, kaz. br. 8; Jo'zef sze edno pükso küpo AI 1875, kaz. br. 8

pükšár -a m *puškar*: Najbogsi pükšár vu Londoni ga je napravo AIP 1876, br. 11, 6

pükšin -a -o prid. *puškin*: Vidili so ga v boji, ka je s pükšinov cevjev cilo AI 1878, 6

pün -a -o prid. **1.** *poln*, v *katerem je toliko česa, kolikor drži*: ino moi peháram mi pun natacses ABC 1725, A8b; i vlejkao je te vlák na zemlo pun fztou pétdefzét i fztrejmi velikimi ribami KŠ 1771, 335; Zfzlatkim vinom fzo puni BKM 1789, 121; kosárov, puni zdrtinyom KŠ 1771, 127 **2.** *ki ima kako lastnost v veliki meri*: Vas krao vám prihája, Kije pun vezélja BKM 1789, 9; Tou je ta vfze milofche puna, voda fitka vekivecsnoga TF 1715, 32; puna vfza zemla 'znyegovov dikov KŠ 1754, 88; Puna fzi zmilofcom BKM 1789, 17; Oh vrejme puno radofzti KŠ 1754, 272; fzmó vidili nyé Diko, puno milofcse SM 1747, 11; Ki vüfzta fzo fzprekléfztvom i britkofztyom puna KŠ 1771, 453 **3.** *popoln*: naj radofzt vaľa puna bode KŠ 1771, 321; Naj bo' puna, naj bo' glašzna hvála dána KM 1783, 61; Gofzpon Bog, puno fsveto Troifztvo SM 1747, 84; Gofzpon Bog, puno fsveto Troifztvo BKM 1789, 442; bomo popolni mo'zjé vu meri pune vrfzti Krifztufove KŠ 1771, 581; nego bole pun nájem vmememo KŠ 1771, 737; fzprávím fszczom vpunofj vöri ocsiscsena KŠ 1754, 136; fzpunov gvúsnofztyov profzimo KŠ 1754, 153; fzpunov

vörov võrjemo KŠ 1771, 823 **4.** *ves*: jafz tebi fzpunoga fzcrczá hválo dájem KŠ 1754, 237; Bougi nafemi fzpunoga fzcrczá hválo dati KŠ 1771, A2a; nego rái fzpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; fzpunimi vüfztami dicfiti morem KŠ 1754, 86 **5.** *ki vsebuje veliko slabega*: Csi bi te fzvejti pun Vrágov bil SM 1747, 79; kejpí, fteri je pun bio fzfziromaftvom KŠ 1754, 108; gde je Áronfzko puno zmenkanya KŠ 1771, 670

punéren -rna -o prid. *zelo poln*: Vfze nafzládnofzti pun punéren Lejpí Ográdecz KM 1796, 5

püngrad -a m *sadovnjak, vrt*: Vu Püngrad pelali SIZ 1807, 59; goszpodszki grád z-lèpim püngradom KAJ 1870, 116

püngradčar -a m *vrtnar*: Jaz pa bodem nyéni püngradesar AIP 1876, br. 9, 3

pünica -e ž *tašča*: Socrus Punicza KMS 1780, A8b; Petrovo puniczó zvrácsi KŠ 1771, 24; Albert je szvojo puniczó Borbálo z-vouze vöpuszto KOJ 1848, 53

pünost -i ž *polnost*: Gda je pa prisla punofzt vrejmena KŠ 1754, 115; Gda je pa prisla punofzt vrejmena KŠ 1771, 564; Tá je ta vrémena punofzt BRM 1823, 25; Tô je ta vrémena punoszt KAJ 1848, 67; Da bi fze vu dokoncsávanyi punofzti vrejmena vfza vküp potégnola KŠ 1771, 574; Zakaj te tak i jasz ne bi lübo z-fzcrczá punoszti KM 1783, 270; Prifztaplajmo tak zifztfnfzkim fszczom vu punofzti vöre KŠ 1771, 689; naj fze napunite zevfzov punofztyov Bo'zov KŠ 1771, 579

püntar -a m *puntar, upornik*: Nikelikim stájerszkim püntarom je gláva odszecsená KOJ 1848, 91

puntaría tudi puntaríja -e ž *puntarija, upor*: vu Bosnii i Bulgárii, puntaria zvelikov mocsjov vövdánila AIP 1876, br. 6, 3; Gejza bojécsi sze puntarije KOJ 1848, 11

püntarski -a -o prid. *puntarski, uporniški*: Czaszar zvedivsi püntarszko gibanye KOJ 1848, 96

püra -e ž *pura*: kak da bi sze pura z pávovim pérjom lispala KOJ 1845, 35

purán -a m *puran*: Purán KMS 1780, A3

pürgar -a m *meščan, državljan*: Polgár; pürgar, varasánecz KOJ 1833, 169

purgatórium -a m *vice*: Znati l. kaj je Purgatórium eti na etom fzvejti KŠ 1754, 146; Tou mefzto fze imenüje Purgatórium KMK 1780, 16; szkvárjeni nemorejo z-purgatóriuma tudi nej brezi bo'sega prepüscsenyá KOJ 1845, 96; Luther doliszprávla, kakti purgatórium KOJ 1845, 59

purgatóriumiški -a -o prid. *viški, iz vic:* Purgatoriumfzke Dúľe KMK 1780, 21

pústa -e ž *pustota, pušča:* Drági moj, tam bom pocsivala v púšťi AIP 1876, br. 4, 6

pústen -tna -o prid. *pust, neobljuden, prazen:* Zemla je bila púšťna SM 1747, 3; gda pridem k-vodi tvoje fzlatine z-ete púšťne zemlé KM 1783, 182; rô'zicza Na púšťni mésztaj leca KAJ 1870, 19

púšti -a -o prid. *pust, neobljuden, prazen:* Púšťta; púšťti -a -o KOJ 1833, 169; na pout, štera doli ide, tá je púšťta KŠ 1771, 366; púšťto je eto mešťto KŠ 1771, 48; nej púšťto i proušťto tejlo prebiva KŠ 1754, 205; hodte vi fzami od fzebe vu púšťto mešťto KŠ 1771, 120; ovo tvoje hi'se púšťte bodo KOJ 1833, XI; Tiszte púšťte presztore naszelo KOJ 1848, 6; Ino i púšťta mejšťta fze radújo BKM 1789, 48

púštína -e ž *pustinja, puščava:* Púšťaság; púšťsáva, púšťtina KOJ 1833, 169; povszéd zú'sna púšťtina KOJ 1848, 4; Púšťtina, púšťtina, doline púšťtina KAJ 1870, 141; z-ete 'salosztne púšťtine vu nebeszko Cananeánszko zemlo bi mogli priditi KM 1783, 158; gde nájde tú'sno púšťtino KOJ 1848, 37; Gláfz kricsécsega vu púšťtini KŠ 1771, 103; gda je najmre eto v-púšťtini bilou KMK 1780, 35; Gda várase, vészí, púšťtine naprejprinásamo KOJ 1833, 10; To dejte je pa rafzlo, i bilou i vu púšťtinaj KŠ 1771, 167; ki fzo fzedemdefzét i vecs lejtv vu púšťtinaj fzlú'fíli KM 1783, 200; Od potuvanya po púšťtinaj KM 1796, 38

púštíneck -nca m *puščavnik:* Csi bi fze kak púšťtinecz Za nýé nebi fztáaro, Kabi z-méne grátalo BRM 1823, 380; Ár csi szí, kak púšťtinecz KAJ 1848, 176

púštínstvo -a s *pustota, pušča:* Niscse nasz po protivinsztví, Niti po divjem púšťtinsztví Neszprávlaj nyim vör tú'zni KAJ 1848, 313

púštiti tudi pistiti -ím dov. **I. narediti, da kdo kam pride, se česa udeleži:** Púšťtimo ga notri BKM 1789, 12; púšťtite ete odhájati KŠ 1771, 325; Steri fze tak morejo któj Vecsérji píšťtiti KŠ 1754, 208; Drágoga fzvega fšina obecsá, Nám doli píšťtiti odnot BKM 1789, 45; ár vi notr nejdete, i šteri bi notr sli, ne píšťtite je notr iti KŠ 1754, 163; ne odgovorite mi, niti me ne píšťtite KŠ 1771, 249; pren. i púšťtiti bi csún vu mourje KŠ 1771, 426; vfze návuke je mimo vüh púšťto KM 1790, 36; I vzévfi zadovolfztojnofzt od Jázona i drugi púšťtiti fzo je KŠ 1771, 395; Ni na hüdo pout ne píšťti tve noge BKM 1789, 159; Csi cslovecfo rejcs vfzrczé ne píšťtimo KŠ 1754, 25; Gda bi fze pa vnefzla ládja púšťtiti fzmo jo i nofzili

fzmo fze fzemo tamo KŠ 1771, 425; Na greha pot náľz nepúšťti BRM 1823, 2 **2. narediti, da kdo kje, na kakem položaju ostane:** fcséte, naj vám píšťtim krála 'Zidovfzkoga KŠ 1771, 151; naj nyim bole Barabása píšťti KŠ 1771, 152; šteroga fcséte, naj vám ga píšťtim KŠ 1771, 93; naj vám píšťtim Krála 'Zidovfzkoga KŠ 1771, 327 **3. narediti, da je kdo deležen kakega stanja:** i fzuncza fzmo nej mogli na nyou púšťtiti KM 1790, 48; píšťtim glád na eto zemlou KŠ 1754, 4b; Radofzt púšťti na váľz BRM 1823, 5; i zdaj orosjé teccasz nepúšťtijo zrok AI 1875, kaz. br. 3; ne púšťti náľz poganom vroke SM 1747, 85; púšťti nám obecsánoga Ocsé Dühá KM 1783, 49; Blagofzľou na náľz púšťti BKM 1789, 49; záto je i Boug fztrasne kaftige na nýé púšťto KM 1796, 46; Nafzľejdnye kak je pogibelno vu hüdo tivárfstvo fze zmejľati, i píšťtiti KM 1796, 10; Csi gli kai na mé gda píšťti SM 1747, 72; pren. Gda znébe píšťtis de'zd'z na czejlo Zemlo BKM 1789, 360; profzím Bogá, naj náľz na ľuczki krüh ne píšťti KŠ 1754, 166; púšťti náľz vte fzvinyé KŠ 1771, 115; Ali zda fzi nasz na szramoto púšťto TA 1848, 35 **4. ne narediti določenega dejanja, da se lahko uresniči drugo dejanje:** kaj je mou'zi csi dúge vľafzé píšťti, nepoštено KŠ 1771, 512 **5. dovoliti:** jemogo Krišťtus i predgati púšťtiti SM 1747, 20; Tejlo píšťtim pokopati sš 1796, 73; Apoštole v-'Zidovcsino píšťti predgat KŠ 1771, 117; I nej je púšťto ni ednoga fzebe nafzľedúvati KŠ 1771, 117; Nyih škodľiva naminejnya, Nej je na verne púšťto BKM 1789, 16; gda je prážno grátalo edno púšťpökovo meszto, eto na odajo púšťto AI 1875, br. 2, 2 **6. izpustiti, dati:** Kamenica .. záto je je ne fzľobodno z-rok púšťtiti KAJ 1870, 7; i zdaj orosjé teccasz nepúšťtijo zrok AI 1875, kaz. br. 3; I záto szo në szilni orosjé zrök píšťtiti AIP 1876, br. 1, 3; pren. je nej z-miszli púšťto Králesztva KOJ 1848, 121; i vö je píšťtita dúfo KŠ 1771, 354; gda je na kri'zi fzvojga tejla vodou i krv púšťto KŠ 1754, 185 **7. zapustiti:** Túhe Bogé púšťte ednouk BKM 1789, 353; Pannonio szo v-rouke púšťtiti szvojím priátelóm KOJ 1848, 5; naj poznajo tebé fzamoga právoga Bogá, i šteroga fzi púšťto, Jezula Krišťtuľa KŠ 1754, 77 **púštiti se** tudi pistiti se -ím se dov. **I. začeti kako delo, dejanje:** Jánosa poobľaszti z-Rákocióm vu pogájanye sze púšťtiti KOJ 1848, 105; Púšťtim sze za nepriátelmi mojimi, i zgrábim je TA 1848, 14; Ali šteri kráo idoucsi fze vkúp píšťti zdrúgím kráľom vu boj KŠ 1771, 221; ka sze znikim pa vnikso pogodbo nepiszťtijo AI 1875, kaz. br. 3; pren. Csi kô'zo skrabnemo,

krv sze püsztí od nyé KAJ 1870, 30; Medtem sze je de'zd'z pusztó KAJ 1870, 24 **2. oditi:** Püfztíli fzo fze pa od Pátufa Paveo i ki fzo okoli nyega bili KŠ 1771, 382; püfztíli fzmó fze bodoucsi znami Arifztarchus Maczedonfzki KŠ 1771, 424; gofzpodára fzvojega, gda fze pífzti zgoftztúvanya KŠ 1771, 213 **3. postati deležen kakega stanja:** Zdáj fze vu pokouro püsztí z-dobre voule KM 1783, 258; Püfztófzi fze fzam vu 'zalóftzi BKM 1789, 82; Vu ográczí fze je vu tak veliko 'fáloftz püfzto Gofzpon Jezus KM 1796, 106; csi fze fzvoje dobre voule vpogibelnoftz pífzti KŠ 1754, 36 **püstéí -a -e pusteč:** da Tim pri miri püstétsa, odned nazáj setúje KOJ 1848, 5 **püščeni -a -o I. puščen, spuščen:** i po Klaudius Czafzara fzmrti pá nazáj püščeni KŠ 1771, 434; I fzkoufz obloka vu kofári fzam püfzcseni doli KŠ 1771, 549; Barrabás touvaj je püfcsen BKM 1789, 84; pren. Krí'z od Bogá na náfz püšcseni KŠ 1754, 179; fterih 'zmetna fíba je na náfz püšcféna KŠ 1754, 34; Da na náfz nede püšcsena, Velika Bo'za kalftiga BKM 1789, 62 **2. dovoljen:** Vnougi fzvoj fundamentom .. Zdaj je polo'so – komi je 'senitev püšcsena SIZ 1807, 55

püstšák -a m pustota, pušča: András je z-püsztšáka szvojega pomali vözstrébo trnye KAJ 1870, 137

püšča -e ž pustota, pušča: naj bode prebivaliscse nyegovo püfcsa KŠ 1771, 343; i geto fzo fze nyihove nyive kákse püfcsa, ali trávnika dotikale KM 1790, 70; Czérkev vám pa na püšcsó ofztáne BKM 1789, 44; Czérkev vasa na püšcsó ofztáne BRM 1823, 23

püščati -am nedov. puščati: Doika pomali zmertúkom püfcsa mleiko TF 1715, 6; To se godi na sprotolje, gda róji püščajó AI 1878, 36 **püščati se -am se spuščati se:** Kém globse szva sze püsztšala, tem bole kmícse je bíló KAJ 1870, 84; Ne puscsaj fze vu zlo v-tvojoj mladofzti SŠ 1796, 70

püščáva -e ž puščava, pustinja: Pusztaság; püšcsáva, püsztina KOJ 1833, 169; Teda je Jezus odnefeni vu püfcsávo od Dúhá KŠ 1771, 10; ár fzo doli pobiti vu püfcsávi KŠ 1771, 508

püščávati tudi piščávati -am nedov. *puščati:* a nevoló, ftero na náfz püfcsávas, trpímó KŠ 1771, 833; Ki püšcsávas na vŕze áldov BRM 1823, 331; eta slednjejšnja [sviloprejká] svoja jajčica püščáva AI 1878, 34; ino neskodne Poti jí nepüšcsávaj BRM 1823, 33; Jezik nas naj on zdr'záva, Na hüdi grejh ne pífcsáva BKM 1789, 140 **püščávati se -am se nedov. spuščati se:** Ereszkedni; püšcsávati sze KOJ 1833, 155

püščávani -a -o puščan: Tor. Od sé püščávane vonjúje je poznan AI 1878, 10

püščeník -a m puščavnik: pri kapejli 7 'saloszti Marie na brejgi Zvarcz imenovánom, je glaszovitnoga püšcsenika kak varivácsa naposztaviti vcsino KOJ 1914, 152; Vszi fz. Püšcseniczke KM 1783, 95

püščina -e ž pustinja, puščava: Ovo, vu püšcsini je KŠ 1771, 12a; Vejím fzi nigda csüdno hráno vu 'zitki, Dr'zavfi vpüšcfíni národ 'Zidovfzki BKM 1789, 326

püšeo -šla m čop: Bibic na glávi má lepi pérnati püšeo AI 1878, 27

püškár -a m puškar: Puskár ABC 1725, A3b

püšlič -a m šopek: Je nyé [jagode] nabrála ino vu dvá lépiva pušliča navézala BJ 1886, 12

püšpek tudi püšpök -a m *škof:* Tákfí fze je náfz prífztájao püšpek KŠ 1754, 103; liki fze nífterim z Papiáfa Jeruzálemsfzkoga Püšpeka drejmle KŠ 1771, 2 (B1b); Vadlúványe Vore Sz. Athanázius Püšpeka KM 1783, 12; Veszprémszfzkoga püšpeka, Ranolder Jánosa je szmrt pokojnila AI 1875, kaz. br. 8; na tanáts augburszfzkoga Püšpeka narocsi poszt KOJ 1848, 9; ali povrnoli fzte fze zdaj kpafttéri i kpüšpeki dúš váfi KŠ 1771, 708; geto mi nejmámó táksega püšpeka, fteri bí nemogao potrplejnye meti nazfími fzláboftzami KŠ 1754, 101; Poszlavci, érseki i püšpöki AI 1875, kaz. br. 1; d. püšpekóv KŠ 1771, 633; csrejdo, vu fteroj váfz je fzvétí Dúh püšpeke pofztavo KŠ 1771, 406; Paveo vŕzejm fzvétím fzpüšpekmi i z-Diákonusmi vrét KŠ 1771, 591

püšpekíja tudi püšpekía -e ž *škofíja:* ár szo oni z-nasse fzombathelyszke Püšpekíe KOJ 1833, IIII; nego je i na nyega zavúpaó szejlo Efe'zánfzko püšpekíjo KŠ 1771, 632; Záto je bogábojécsa sega v-szombathelszfkoj püšpekíji zazvoniti KOJ 1845, 104; ka sze naj k-Vogrszfzkomí országi Szombotelszfkoj püšpökíji prikapsíjo AIP 1876, br. 6, 8; Ona je szedem novíh Püšpekíjh osznovála KOJ 1848, 111

püšpekski -a -o prid. škofovski: 25 lét noszévsí püšpekfszko plemenítoszt AI 1875, kaz. br. 8

püšpökóv -a -o prid. škofov: gda je prážno grátalo edno püšpökóvo meszto AI 1875, br. 2, 2

püta -e ž I. golša: Begy; krof, püta KOJ 1833, 152 **2. brenta:** Oneophorum Püta KMS 1780, A9b

pütica -e ž brentica: Püticza KMS 1780, A3

pütorá -e ž denar, pol groša: mí vsze radi vzeímó, en gros ali pütoró KOJ 1845, 142

pütra -e ž putrih: Korsó; pütra, kamenecz KOJ

1833, 163; Szirmáci z-püter ali vrcsôv pijéjo
KAJ 1870, 46

puzéči -a -e prid. *plazeč*: séfzti dén je fztvouro
Boug lázajoucse puzécse, i drüge fztvári KM
1796, 4

púž -a m *polž*: Z ednim zapásimo počasnoga
puža AI 1878, 3; Puži AI 1878, 40; Opice živéjo od

pužov AI 1878, 7; Za hráno si išče žabe, pužé AI
1878, 38; Jež Hráni se pužami AI 1878, 10

púžov -a -o prid. *polžev, polžji*: da bi mogo
pu'sovo kerv meti on, steroga ne bi zgrabilo
KOJ 1914, 137

Q

Quabursha -e [kvabúrša] ž *Quabursha*: Marko Czireánfzki 'Zidov zmeřzta Quabursha KŠ 1771, 100

quant -a [kvánt] m *kvant*: Quant ABC 1725, A3b

quartel -a [kvartél] m *kvartel*: Quartel ABC 1725, A3b

Quasimodogeniti [kvazimodogéniti] m mn. *prva nedelja po veliki noči*: Evang. na Quasimodogeniti ali I. po Vŕzmi Nedelo KŠ 1771, 332

quingagesima -e [kvinkvagézima] ž *petdesetnica, prva predpostna nedelja*: Evang. na Quingagesimo, ali Eřio mihi, Nedelo KŠ 1771, 233; Na Quingagesimae Nedelo KŠ 1771, 825

Quintilianus -a [kvintiliánus] m *Kvintilijan*: Quintilianus ABC 1725, A3b

R

Rába -e ž *Raba*: Montecuculli je pa Törke blüzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95; Sto de tak kráto nafim med Mürom i Rábom prebivajoucím fzlovenom obracsati KŠ 1771, A7a; Ki gdabi fzi ifzkao med Mürov ino Rábov primerjenoga tüvárissa SIZ 1807, 4; Zobriszani Szloven med Mürov i Rábov KOJ 1845, 1

rábi -ja m *rabi*, *verski učitelj*: nejli fizam jafz, Rabbi KŠ 1771, 88

rabinar -a m *judovski duhovnik*: Za 'zidoszke rabbinare (pope) miniszter solo dá zidati AI 1875, br. 1, 8

rabúka -e ž *hrup*, *kričanje*: Tákšo rabuko sta napravila BJ 1886, 13

rabúni -ja m *učitelj*, *učenik*: i veli nyemi: Rabbuni, ftero fze veli, vucsíteo KŠ 1771, 332

ráčiti se -im se nedov. *ljubiti se*, *hoteti se*: Csi znás, ino sze ti rácsí, zaszükaj sze KOJ 1845, 37; da sze nyima od szamoga veszeljá narácsi gucsati AIP 1876, br. 10, 7; Nisterim sze je rácsilo, v radgonszko lutheránszko molitvárniczo notri poglednoti KOJ 1914, 122

račún -a m *I. števílo*: Szám; racsun, broj KOJ 1833, 172; i napunyávo fze je racsun vucsenikov vu Jeru'zálemi KŠ 1771, 357; tebé hváleni racsun Prorokov KM 1783, 29; Racsún KM 1790, 96; ki je bio zracsóna ti dvanájfzet KŠ 1771, 244; Bo'se, fteroga fzmilenoszti nega racsóna KM 1783, 31; Racsóna pefzka mourfzkoga Znás BKM 1789, 128; Pouleg 6. racsóna sze dr'sjio eti KOJ 1833, 98; Escse szo nyihovi szuperintendensi po racsóni 256, tálniczke bili KOJ 1848, 102 **2. slovnično števílo**: Pometávanye je Nomena po racsónai ino casusai premenyanye KOJ 1833, 19 **3. obračun**, *odgovor*: kaj od vřzákfe márne rejesi racsun dájo od nyé KŠ 1771, 40; i racsun dájo od lasztivnoga csinejnyna KM 1783, 16; Racsún scsé vzéti Gofzpodin Boug od ludi SŠ 1796, 27; kai vfzi nafí vláfzi pred nyim fzo racsuni BKM 1789, 337; Da i jafz naj bodem z-vörnimi v-racsóni SŠ 1796, 86 **4. računanje**: nego more krájdo v-roke vzéti, da je to jáko dugi racsun AI 1875, kaz. br. 6; Novi mertuki

leh'zési bodo vracsuní AI 1875, kaz. br. 6 **5. sistem števílk**: Rimfzki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b **6. misel**: I vfze ono vracsóni más KŠ 1754, 248; Boug nigdár vracsun gori ne vzeme KŠ 1754, 82 **7. starostno obdobje**: akofzmo glih fe vön zotrocsega racsóna TF 1715, 8

račúnanje -a s *I. štetje*: Roda Krifztufovoga naprej racsunanje KŠ 1771, 4; nego ifcsem fřzád obiljavajoucsi vu racsunanyi vašem KŠ 1771, 600 **2. računanje**: Pri pénézih je rávno tak bilo, dokecs nôvo racsunanye në gori prislo AI 1875, kaz. br. 6

račúnati -am nedov. **I. računati**: Racsúnati KM 1790, 96; Számolok, racsunam -ti AIN 1876, 23; zdaj racsunamo 100 AI 1875, kaz. br. 6; Naslednye pa računajo BJ 1886, 3; szmo 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6 **2. meniti**, *sklepati*: Zdaj racsunali szo, ka pomáganye dobijo od Szrbie AI 1875, kaz. br. 3 **3. prištevati**, *uvřčati*: ta praviczka, stero Bog vřri racsóna SM 1747, 21; ka jo Boug dá i racsóna jo za praviczko KŠ 1771, 444; ne racsunai knyim mene SM 1747, 68; fzem jafz vřzah za kvár racsunai SM 1747, 21; grehe nyihove nyim je nei racsunai (prifzoudil) SM 1747, 174 **račúnati se** -am se **I. šteti se**: nego fzinovje obecsanyá fze racsóna jo med fzemem KŠ 1771, 468; Kakda fze racsóna jo po rédi Szetovi ofztánki KM 1796, 9; 'Sidovřtva fze je pa 'fe teda racsónao zvün 'fenfzki blüzi séfzt-krát fztou jezér KM 1796, 35 **2. prištevati se**, *uvřčati se*: Kama fze racsóna Vucfénye Nebefzkoga Orfzága Klúfcov SM 1747, 36; nejje vřeiden, kaibifze med kerfchánfztvo račúnau TF 1715, 48 **račúnávči** -a -e *računajoč*: od vszákoga 100 rainskih tri i pol ranskíh na dácsó racsunavcsi AI 1875, št. 2, 6 **račúnjeni** -a -o **I. priřtet**: Klotrom je račúnjen bil BKM 1789, 85 **2. računan**: Nôva dácsa od dohodkov tak bode racsunyena AIP 1876, br. 1, 2

račúnávati -am nedov. *šteti*, *računati*: i vnogi vért racsunáva dnéve, kak dugo de escse sztálno poláganye trpelo AIP 1876, br. 1, 8

račúndávanje -a s *obračun*, *odgovor*: nego tesko je bogme ete manyoufzti račún dávanje

TF 1715, 6; Szpitanoga dnéve .. fztrasna racsun dávanya BKM 1789, 447; pren. Tej m táksim na véksega i teskejšega racsún dávanya fzlű'zi dúgi 'zitek KŠ 1754, 35; kmeni prides, I na racfún dávanye BKM 1789, 389; Dén tvoj nasz gotove naide Na tiho veliko racsúndávanye KAJ 1848, 128

računski -a -o prid. **1.** *računski*: Odpréjo fze i racsunľzke knige BKM 1789, 434 **2.** v zvezah: **računsko ime, računski nomen števník**: racsunszki nomen KOJ 1833, 12; racsunszko imé (számnév) AIN 1876, 9; Kákse vkűpszkládanye 'selejo racsúnszki nomeni KOJ 1833, 136

rad -a -o prid., v prislovni rabi **1.** *rad*: Csi gréhe rad po'zalűjem BRM 1823, 8; Rad je steo v-prázni h vőrah dobre knige KOJ 1845, 5; Ona pa Rada nám ľesé vfze tá datí BKM 1789, 360; i se rada na sunci segreva AI 1878, 9; nego za ľzvéto ftimali, radi poľzlűfali ino TF 1715, 14; nyegovo ľzvéto rejcs radi jo poľzlűsajmo KŠ 1754, 23; radi ľzo náľz prijali bratje KŠ 1771, 408; Radi ga gor primmo BKM 1789, 12; Kak radi csinimo ne ľzpadne nam 'smetnó KM 1790, 16; Sztoga ľzvejta radi naj pojdemo SŠ 1796, 8; radi ospotávajo ľűczke náj bouge reje KOJ 1833, V; i máte radi ľa'zi TA 1848, 4; radi bi zvedli, kak živé AI 1878, 3; Opice rade človeka činejnja nasledűvajo AI 1878, 6; i rad ga je poľzlűľfao KŠ 1771, 119; Ponizno krotko ľzrczé Boug vfzgdár rad ľűbi BKM 1789, 13; rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10; Vsze drűgo rad tádaj KAJ 1848, 5; i szam je celi dén rad gladűvao KAJ 1870, 8; Eden dečák se je rad zveplenícami ľodo BJ 1886, 8; Bolvan, steromi sze vszákí rad podáva KOJ 1833, VII; pocsivájőcsi rad bi zazvedo od nyaga szlisejőcse dugováný AI 1875, kaz. br. 1; ino radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; I vfze ľűľztvo ga je rado poľzlűľfalo KŠ 1771, 142; sercé, štero se i siromákí rado odpré BJ 1886, 8 **2.** v zvezi z **bi izraža voljo, željo osebka**: Rad bi bio tvojemi diteti KOJ 1845, XIII; poglavnika bi sze tűdi radiva resila AI 1875, kaz. br. 3; I etoga bi ti jasz rad dáo KŠ 1754, 254 **3.** v zvezi **biti rad vesel, srečen**: Kak szem rad bio, ka szem na lice zemľe prisao KAJ 1870, 85; je sztrasno rad bio etomi sálnomi fticsi KAJ 1870, 21

Radgončan -a m *Radgončan*: Tak szo nemskoga jezika luteránszki Radgoncsanye molitvárniczo zozidali KOJ 1914, 122

Radgonja -e ž *Radgona*: ni'ze Radgonye AIN 1876, 27; je v-Radgonyo sla po zácsimbo SIZ 1807, 30

radőc prisl. *rad*: Csi fze ľzami radőcs Dela zdr'závamo BRM 1823, 360

radost -i ž *radost, veselje*: ár ovo má radoľzt Jesus prihája SM 1747, 77; Csi fze zmenká radoľzt i moucs KŠ 1754, 265; kaj tak radoľzt bode vu nébi KŠ 1771, 222; Tak bode radoľzt nasa BKM 1789, 8; Moj náj véksi kincs nebefzki, Radoľzt SŠ 1796, 5; Li Ti fzi moja radoľzt BRM 1823, 9; Vszé nász radoszt boj KAJ 1848, 5; Oh vrejme puno radoľzti KŠ 1754, 272; i od radoľzti nyega je odifáo KŠ 1771, 46; gde je radoszti prebivanje KM 1783, 131; Darovník radoľzti BRM 1823, 6; tak da szo od radosti ni obrűditi nēmogli KAJ 1870, 23; Ár je Krizztus nám kradoľzti BKM 1789, 91; meni perneľzé radoľzt SM 1747, 73; Vzemi me gori vtou radoszt KŠ 1754, 275; dáj, da nám tvoja rejs bode na radoľzt KŠ 1771, A8b; Ka májo Nezgrűntano radoľzt KMS 1780, B2b; Pelaj me vradoszt tve dike BKM 1789, 15; O ľzám zná gda 'saloľzt obrné na radoľzt KM 1790, 40; Dűsno radoľzt dabi vfzákí najsaos SŠ 1796, 15; naj bi oni radoľzt vekivecsno zadobiti mogli SIZ 1807, 8; Radoszt, Miloszt od nyega má KAJ 1848, 10; Nego vu Právdi Jehove má radoszt szvojo TA 1848, 3; I ona obsűti radoszt KAJ 1870, 10; kaifzte natom ľzveiti vradoľzti sivali SM 1747, 84; Csinijo tou vradoľzti BKM 1789, 1b; I vu radoszti szpėvájőcs KAJ 1848, 8; Steri zradoľztyov me ľzrczé napuni KŠ 1754, 264; Obilnejše pa eľcse ľzmo fze radűvali nad radoľztyov Titufa KŠ 1771, 541; radűvali fzo fze jáko zvelikom radoľztyom KŠ 1771, 7; Primte ga zradoľztyom vfzi BKM 1789, 5; Zapoved Tvojo z-radoľztyov Szpunyávam BRM 1823, 8; Molte ga, zradosztjov hvalėcs KAJ 1848, 10; Zradosztjov primem pero AI 1875, kaz. br. 1

radostsznamenűvajőűci -a -e prid. *izražajoč veselje*: Kolkoféle szo Medsztavki 1. Radosztznamenűvajőűci: haja! huja! KOJ 1833, 113

radověden -dna -o prid. *radoveden*: da szo sze kumaj vcsakale nedele radovedne 'senszke KOJ 1845, 19; kak szo solarje pri sztoli radovednim domácsim pripovedávali KOJ 1845, 15

radovělen -lna -o prid. *prostovoljen*: Matyas II. bole primoran, kak radovolen nyim tou dopuni KOJ 1914, 125; Ne ľzpozábí fze z-rado-volnoga gori prijimanya KM 1790, 64

radovělno prisl. *rad, z veseljem*: Eto deca jáko radovolno poslűšajo BJ 1886, 3

radűvanje -a s *veselje*: Vigadozás; radűvanje, veszeljé KOJ 1833, 182; To gresno radűvanje Pa moke pripraví BRM 1823, 133; nješov pes na to z radűvanjom svojemi gospodi bejžo AI 1878, 8

radűvati se -űjem se nedov. *veselitti se*: Őrűlni; radűvati sze KOJ 1833, 168; nad řterimi bi fze meo

radúvati KŠ 1771, 531; dopüszti nám, vu nyem fze vszjgdár radúvati KM 1783, 51; Radújem fze zátó nad vami KŠ 1771, 485; Radújem fze gda glédam BKM 1789, 6b; Radújem sze ino sze jáko veszelim vu tebi TA 1848, 7; nego radújefze Boug vu onih koterifze nyega boijo TF 1715, 47; nego fze radúie Bogh ABC 1725, A6a; ka fze radúje nad nyouv KŠ 1771, 59; Radújo fze nad nyim nebelzki fzvéczi BKM 1789, 34; Radújosze, ino veszélo szpevajo poganye TA 1848, 51; i protivniczi sze ne radújejo TA 1848, 10; naj fze radúje vefz odvejte SIZ 1807, 4; Naj fze mi li fzamó nad nyegovov mokov radújemo KŠ 1754, 216; Naj sze radújejo vszi vüpjajocsi TA 1848, 5; ne radúj fze KŠ 1754, 40; Radúj fze Düsa BRM 1823, 7; Radújmo fze i vefzélmo fze KŠ 1771, 801; Radújmo fze nyemi BKM 1789, 11; i radúitefze vfzih verni SM 1747, 96; Radújte fze ino fze vefzélte KŠ 1771, 14; Radújte fze, krfzcsanye BRM 1823, 8; i radújte sze z trepetanyem TA 1848, 3; Vefzelécsi fze bom radúvao v-fzvetlofzti SŠ 1796, 61; Sztebom mo fze radúvali BKM 1789, 146; i vnogi fze bodo radúvali KŠ 1771, 162; Radúvao fzam fze jáko KŠ 1771, 737; i radúvao fze je KŠ 1771, 295; dabi fze on jáko radúvao SIZ 1807, 7; i to dejte radúvalo fze je KM 1790, 44; I kak szte sze dön'k nad mojim Znányem radúvali KAJ 1870, 23; Vidivfi pa zvevjdo, radúvali fzo fze jáko KŠ 1771, 7; pren. Radújefze pamet má KŠ 1754, 250; V-sterom fze fzcrczé, i tejlo nafse radúje KM 1783, 60; radújo fze navküp 'znyouv vfze kotrige KŠ 1754, 133; 'znyouv fze radújo vfze kotrige KŠ 1771, 515; Radúj fze moja düsa BKM 1789, 27 **radújójúci** -a -e *veseleč se*: Gda fzam goufztokrát glédao, fzkákanya radújocsa SIZ 1807, 58 **radúvajójúci** -a -e *veseleč se*: Szvojjim vucsenikom fze je fzam vjavo radúvajoucfi BKM 1789, 95; gori jo dene na plécsa fzvoja radúvajoucsi fze KŠ 1771, 222 **radúvavši se** -a se -e se *veseleč se*: Ober toga radúvavsi sze Gejza tomi KOJ 1848, 11

Ráfael -a m *Rafael*: Sz. Ráfael, moli Bogá za nász KM 1783, 92

Ragúza -e ž *Dubrovnik*: Ranyene szo v-Raguzó szprávlali AIP 1876, br. 2, 3

Ráhaba -e ž *Rahaba*: Salmon je pa poroudo Boóza z Ráchabe KŠ 1771, 4

Ráhel tudi Rákel ž neskl. *Rahela*: Ráchel je joukala fzvoje fzini KŠ 1771, 8; je Lábanova csi Rákel ovczé páfzla KM 1796, 21

ráhi tudi ráji -a -o prid. *rahel*: Ka fzmó mi Práh, ráha zemla BKM 1789, 344; Ti roszo püsztis, naj zemla bô rája KAJ 1848, 354; szo fárniczke bole sznájsni, ráhi grátali KOJ 1845, 18; trávnici .. i

prevecs ráje z-valékmi zvalamo KAJ 1870, 121 **ráhi** -a -o sam., v zvezi **na rahi na rahlo**: na ráhi szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25

ràinški tudi ràniški tudi rànjški -oga m *goldinar*: Raniski Forint KM 1790, 94; defzét raniski fenka doubó KM 1790, 36; Prvle v-ednom rainskih szmó 60 krajcarov racsunali AI 1875, kaz. br. 6; i 433 rainskih more k-navküpnim sztroskom plácsati AI 1875, br. 1, 1; ka z-146 jezér rainskihmi ország zkvarjen AIP 1876, br. 6, 3; Na tou rokou dájte, in porokov za pétdefzét rhaniski SIZ 1807, 29; Eden kilogram se po 250 po 300 rajnski plačuje AI 1878, 34

ráj prisl. *rajši, raje*: nego rai fšpunim gerlom kricsio TF 1715, 4; vecs ino ráj fzem meni i etomi fšvejti 'zivo, liki tebi KŠ 1754, 240; i fzlú'zili fzo fztvorejeneyej ráj, liki fztvoriteli KŠ 1771, 449; I ete fšvejti lübi ráj BKM 1789, 273; i ráj fcsém mrejtí, kak tebé ra'saliti KM 1790, 108; I ráj vsze pretrpi Z-mirovnm szrdezom KAJ 1848, 4; Ráj sze tere vó na póle KAJ 1870, 9 **nájráj najraje**: Náj ráj bom fze tak zvaló vu nemocsnofztáj moji KŠ 1771, 551; Boug dá Ali náj ráj fzvojjim, ki fzo greh niháli BKM 1789, 306; ino sze okoli nyih náj ráj obrácsajo KOJ 1845, 113; Najráj poszlúsam pitypalaty prepelice KAJ 1870, 10

rájše prisl. *rajši*: Szlifavfi pa, ka nyim 'Zidovfzki gucsi, tejm rájše fzo tiho bili KŠ 1771, 410

rájživati -am nedov. *potovati*: Mo'sá kak' hráni-la, tou fzi premislávať z-drügimi raj'siva SIZ 1807, 54

rák -a m *rak*: I rejcs nyih, liki rak, fze pazzé KŠ 1771, 649; Raci sze z-rokami lovijo KAJ 1870, 108

rákiški -a -o prid. *rakoški*: Kardinál na rákiskom pouli na Krála Robert Károla priporácsa KOJ 1848, 44; da szo v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71

Rákociev -a -o prid. *Rakočijev*: szkoro zevszim vogerszkim országom Rákócievi Krucsi szo ládali KOJ 1848, 103

rákov -a -o prid. *rakov*: Rakova 'zupa je bila AIP 1876, br. 1, 7

rákovica -e ž *rakovica*: Návadna rakovica AI 1878, 38

rám -a m *hram, stavba*: Épület; ram KOJ 1833, 155

ràma -e ž *rama*: i rama Gofzpodnova komi fze je oznánila KŠ 1771, 309; Vlomi ramo nevernika TA 1848, 9; Vesino je moucs vu rami fzvojjim KŠ 1771, 165; vu Egyptomfzkoj zemli, i zvizfikov ramov je je vó 'znyé fšpelao KŠ 1771, 382; naj plácsas z ramov tvojjov TA 1848, 9; sinyek, prszí, rame szo tüdi táli tēla KAJ 1870, 30

Ráma -e ž *Rama*: Gláfz je vRámi fzlifani KŠ 1771, 8

rámbo -e ž *shramba, hranjenje*: Csi kaj na poufzodo ali na rámbvo vzememo KŠ 1754, 50

rána -e ž *rana*: Vulnus Rana KMS 1780, A7b; more se rana zešgati AI 1878, 8; Tvoje rane prekrvave SM 1747, 68; Rane czvekouv bolijome BKM 1789, 75; Szpominao fze bom fztvoji rán krvávi KŠ 1754, 270; Za tvoji pét Rán KM 1783, 58; I prifztoupivíi zvézao je rane nyegovem KŠ 1771, 204; i po nyegovi ranai fzmo mi zvrácfeni SM 1747, 12; Ár po nyej mám vŭpanye Vtvoji ranaj KŠ 1754, 253; fz-šteroga ranami fzmo ozdravili KŠ 1754, 109; praviczí 'zivimo, zftere ranami fzte zvrácfeni KŠ 1771, 708; pren. Vadlŭványe je vszê ran vrács KAJ 1848, 6; Zvrácfi moje rane KŠ 1754, 249; Zvrácfi me düsevne rane BKM 1789, 14

ránasti -a -o prid. *ranast, ki ima rane*: Či se s tém mlekem telo namáze, ranasto bode AI 1878, 50

ránenje -a s *prehranjevanje*: rahnenye, tou je tou, kai vfze ravna SM 1747, 34

ránenje -a s *ranjenje, poškodba*: bodišče tak našopiri, ka ga njegovi neprijáteli ne morejo brezi ranenja prijéti AI 1878, 10

ráni -a -o prid. **1.** *zgoden, zgodnji*: doklen ráni, ino vecseráni, (pofni) desch na nyou prime SM 1747, 28 **2.** *jutrani*: Rána Molítev ABC 1725, A5a; Rána pelzen SM 1747, 64; Rána molitev KŠ 1754, 223; bojdi eto ráno hválo dávanye KŠ 1754, 223; i vzemi za vugoden ráni áldov KM 1783, 5; ino na útrásnye ráno vrejme gori obidi KŠ 1754, 226; Ráno útro pofzlŭhnes mene BKM 1789, 8; k-tebi zdihávam vu etom ránom vrejmeni KM 1783, 2; Rane ino vecserne molitve TF 1715, 45; Ráne Molitvi KM 1783, 1; Bete'znikov ráne pelzmi BRM 1823, IX; nyé na ráne ino na vecférne molitve [navcfíti] TF 1715, 45 **nájránější** -a -e *najbolj zgoden*: Špinjača má ošpíčeno listje, najranejša zelenjáva AI 1878, 42

ránica -e ž *ranica*: Ranicza KM 1783, A3

rániti -im nedov. *hraniti, preživljati*: kai vfze ráhni, ino ravna SM 1747, 34; pren. Z-ranami me Mati ráni, z-drágim kri'som me opoji KM 1783, 240

rániti -im dov. *raniti*: Sérteni; vraziti, raniti KOJ 1833, 171; i roké fzi je ranno KM 1790, 20 **ránjeni** -a -o *ranjen*: Kristus je za naffe krivicze volo ranyen bil SM 1747, 12; Ár fzem krouto ranyen BKM 1789, 191; Jezus za volo naffi grejhov ranyeni KM 1783, 73

ráno prisl. *zgodaj*: Kágdafze terbei rano moliti TF 1715, 45; Goszpodne rano ti fzlisi moi gláfz ABC 1725, A7b; Csi gli kaj zacnemo rano KŠ 1754,

268; Csi nasi lŭbléni Rano vó preminéjo BRM 1823, 5; Goszpodne rano poszlŭhni gláfz moj TA 1848, 5 **nájráné najbolj zgodaj**: Protolesnye szejanye sze more kak najrané opraviti AIP 1876, br. 2, 8

ránta -e ž *drog*: Kralice kony bi edno ranto mogo prêszkocsiti AI 1875, kaz. br. 8

rapinje -a s *hrapava tla*: Doli poide, kak kaple na rapinye zemlé TA 1848, 57

rás -a m *rast*: Sztálno zdrávje, mocsen rász, Kaksté te bátrivi BRM 1823, 235; Hercegovinan-ci szo mocsni, viszikoga rásza AI 1875, 3

rasčesnenjé -á s *prepir*: Razfcesezenyé je záto med lŭfztvom pofztanolo od nyega KŠ 1771, 290

rasčesnoti -em dov. *raztrgati*: Barnabás i Paveo rafzcfesfnola fzta gvant fšovj KŠ 1771, 386

rasdreseliti se -ím se dov. *razžalostiti se*: Rafzdréfzelo fze je Peter KŠ 1771, 335

rasèjati -am dov. *razsejati, povzročiti, da se kaj pojavi na več mestih*: ka fzi tvojo fsvéto rejcs med nami razfzejjao KŠ 1771, 825

rashicati -am dov. *razgreti*: Te fzmrti znoj rafzhicza te SŠ 1796, 171 **razhicani** -a -o *razgret, razžarjen*: vfterom fze nebéfza gorécsa rafzpifztijo i 'zivolofzti razhiczane fze rafztopijo KŠ 1771, 723

rashladénje -a tudi rashladjenjé -á s **1.** *prehlad*: csloveka szkoro vszigidár rashladénye v-beteg szprávi AIP 1876, br. 9, 7 **2.** *ohladitev, tolažba*: ká mi je récs tvoja na rashladjenyé TA 1848, 100; naj pridó na váfz vrejmena rafzljajenyá od licza Gofzpodnovoga KŠ 1771, 349

rashladiti -ím dov. *razvedriti, poživiti*: Ah! gda me 'ze rafzhladis BKM 1789, 315; Ah! nyemi nika szrdca nerazhladi KAJ 1848, 69; Rashladí düso mojo TA 1848, 18; dönok szí nasz vöszpelo i rashládó TA 1848, 51 **rashladiti se** -ím se *razvedriti se*: Püszti me, da sze rashhladam TA 1848, 32

rasipati -lem dov. *razsuti*: obto'seni, ka fzi nyegovo blágo raszipao KM 1783, 205 **rasipati se** -lem se *razsuti se*: Gda nám fze tejlo rafziple SŠ 1796, 43

rasipávanje -a s **1.** *razsipavanje, zapravaljanje*: Vesztegetés; raszipávanye, zaprávlanye KOJ 1833, 181 **2.** *razpad*: Ne 'salofztim fze jafz nad rafzipávanyem SŠ 1796, 60

rasipni -a -o prid. *razsipen*: K-tebi fzam fze 'se kakti rafzipni Szin povrno KM 1783, 107; Nafzledŭj povernenye fziná raszipnoga BKM 1789, 223

rasklásti -kladém dov. *razložiti*: Ár je vékfí, ki prorokúje, liki ki gucsi zzejikmi, nego csi rafzkladé, naj gmajna pobougfanye vzeme

- KŠ 1771, 518 **razklásti se** -kládem se *razodeti se*: Ocsivefzno fze nyemi razkladé KŠ 1771, 796 **razklájeni** tudi razkládjeni -a -o *razloženi*: Tabitha, ftera razkládjena fze zové Dorkas KŠ 1771, 370; Emmánuel, fteroga je razklájeno znami Boug KŠ 1771, 6
- raskláti** -kòlem dov. *razklati, razbiti*: Raszklaoj peccsine vu püszcšávi TA 1848, 63
- rasladiti** -ím dov. *ohladiti*: naj rafzladi jezík moj KŠ 1771, 226; hi'zi, kaj me je vnoğokrát rafzládila KŠ 1771, 647 **rasladiti se** tudi razsladiti se -ím se **I. ohladiti se**: Či se žezezo na hitroma razsladi, te se jáko otrdi AI 1878, 56 **2. prehladiti se**: Lucija sze razsládila AIP 1876, br. 7, 6 **3. razvedriti se**: kaj fze je rafzládo düh nyegov odevfzej váfz KŠ 1771, 541
- rásoje** -soj tudi rásohe -soh ž mn. *senene vile*: Furca Rafzoje KMS 1780, A9; Villaszénahányó; raszoje KOJ 1833, 182; Ne'za vzeme koszô i raszohe AIP 1876, br. 8, 6; mo'zki i 'zenszke z-grablami i raszojami redí razmecsejo KAJ 1870, 122
- raspéti** tudi raspítí -pném dov. *razpeti, križati*: Nero Czafzar ga rafzpe doli kzemli zglávom BKM 1789, 328; i 'znyih nike bujete i rafzpéte KŠ 1771, 78; ráfzpi ga KŠ 1771, 94; Na kri'z me gori ráfzveli BKM 1789, 66; gde fzo ráfzveli nalféga Gofzpodna KM 1796, 112; Gda bi ga rafzpili KŠ 1771, 95; Na Jezusa vfzi kričfijo: Ráfzpiğa BKM 1789, 84 **raspéti se** -pném se *biti razpet, križan*: Kriřztus ofzodjeni fze vò pela i razpé KŠ 1771, 328; tá je pa dao Jezufa bicsúvanoga naj fze rafzpé KŠ 1771, 152 **raspéti** -a -o *razpet, križan*: rafzpétyje meurje TF 1715, 22; raspéti ie ABC 1725, A5a; rafzpétyje, mrelje SM 1747, 44; pod Pontzius Pilátufem rafzpéti je KŠ 1754, 98; rafzpéti na kri'z KŠ 1771, 700; i jasz preporácsam tebi moj raspéti Jezus dnesz KM 1783, 65; Rafzpéti fzem na kri'zno drejvo BKM 1789, 235; rafzpéti je, mr'o je KM 1790, 109; Od rafzpétoga Kriřztufa 'zljáte KŠ 1771, 328; Mi pa prejdgamo Kriřztufa, toga rafzpétoga KŠ 1771, 492; Cséřztimo te rafzpétoga BKM 1789, 63; I 'znyim vkűp rafzpéti fzo ga túdi ofpotávali KŠ 1771, 153; Pod Pontzius Pilátufem na kri'z rafzpéti KŠ 1754, 108; gde raspéti trpi moko KŠ 1771, 151; Rafzpéti je KMK 1780, 7; Zdihávanye k-Razpétomi Jezuffi KM 1783, 64; I raspéta fza 'znyim dvá razbojnika KŠ 1771, 95; I raspétiva 'znyim fza ga tudi pfzűvala KŠ 1754, 108 **ráspnjeni** -a -o *razpet*: I na kri'z rafzpnjen BKM 1789, 77
- raspetjé** -á s **I. kriř, razpelo**: Tu je domácsi oltár toje, raspétjé KOJ 1845, 38; farar tissinszki je pa edno szreberno raspétjé vkradno KOJ 1914, 139
- 2. raspétje**: ká'zi mi I na kri'z raspétje KAJ 1848, 99
- raspinjati** tudi raspínjati -am nedov. *razpenjati, kriřati*: Vnogi tvoj presztrasen boj Ali z-'zitkom raspinyajo KAJ 1848, 147; liki ki fšzami fzebi Sziná Bo'zega rafzpinjajo KŠ 1771, 679; zbittoga Na kri'z rafzpinjajo BRM 1823, 48; Krála vařega bom rafzpinjao KŠ 1771, 329
- raspítati** -am dov. *ločiti*: Od priátelov rafzpitás vnouge priátele SŠ 1796, 128
- raspítávanje** -a s *razveza, ločitev*: Od neo'zenyeni i vdovicz fzlobofvsine i rafzpitávanya prepovejřti KŠ 1771, 501
- raspítávati** -am nedov. *razvezovati se, ločevati se*: Rafzpitávás v-fzvétom histvi eden od-drűgoga SŠ 1796, 127
- ráspnoti se** -pném se dov. *razpeti se, kriřati se*: Teda ga je záto nyim vroké dáo, da bi fze ráfzpnó KŠ 1771, 329
- raspóčiti se** -póčim se dov. *razpóčiti se*: Tě je prefzűnovfi fze rafzpcso fze je na fzeřjdi KŠ 1771, 343
- rasprářčiti** -ím dov. *raztrgati*: Teda je te vifesnyi pop rafzpracso gvant fšzvoj KŠ 1771, 91; Jákob, rafzpracso je fšzvoj gvant KM 1796, 25 **rasprářčiti se** -ím se *raztrgati se*: i rafzpracřsilo fze je zakrivalo czerkvi na fzeřjdi KŠ 1771, 253; nacsí fze rafzpracřsijo te fztáre pořzoude KŠ 1771, 29; dónok fze je nej rafzpracřsio vlák KŠ 1771, 335 **rasprářčívši** -a -e *ko je raztrgal*: Te vifesnyi pop pa rafzpracřsivfi fšzűknye fšzvoje veli KŠ 1771, 150
- rasprestérati** -am nedov. *razprostirati*: Szvoje roké, kak kokous perouti, Rafzpreřztéra czejli dén BKM 1789, 44 **rasprestirati se** -am se *razprostirati se*: Düh Bo'zi povéksaj jo, Da fze rafzpreřztira BKM 1789, 205
- raspűřčávati se** -am se nedov. *razpuřčati se*: řép [ladje] fze je pa rafzpűřčávao od fšzile válov KŠ 1771, 427
- rást¹** -a m *hrast*: Quercus Ráfzt KMS 1780, A9; Gizdavo sztojécsi rástz AIP 1876, br. 2, 1; szo szí divji golòbje na vrihi ednoga viszikoga rasztá gnezdò napravili KAJ 1870, 143
- rást²** -a m *rast*: Jesenovc je lepo drevo visikoga i rávnoga rásta AI 1878, 46
- rastáviti** -stávím dov. *vesti*: Zaprávlate rejsz Bo'zo ztadánkom vafim, fteroga fzte rafztavili KŠ 1771, 123
- rásti** rastém nedov. *rasti*: Nöni, rasztém -eti AIN 1876, 44; Gde naj lepsa pařfa rafzté BKM 1789, 163; zrnye .. Zemlé rafzté KM 1790, 30; liliomi polfzki kakda rafztéjo KŠ 1771, 20; Nehájte, naj

vkúp rafzté obouje do 'zétve KŠ 1771, 44; Deje utroba je ráfzla BKM 1789, 20; To dejte je pa rafzlo KŠ 1771, 171; pren. Nyemi je potrejbno ráfzti KŠ 1771, 273; Vesini me ráfzti vu vöri KM 1783, 302; jafz vu lúbéznofzti rafztem SM 1747, 49; nego i vu vřzem dobrom deli rafztés KŠ 1754, 12b; nai tak raszté tvoi ország ABC 1725, A7a; Sztarofzt nefztanoma rafzté KŠ 1754, 274; kaj tak vilřziko rafzté vöra vařa KŠ 1771, 626; krivicсно blágo neraszté KOJ 1845, 122; Szrdcz nasi zahválnoszt, Daj, da nyega czvet raszté KAJ 1848, 6; ráfzmo vnyem vřzegavejes KŠ 1771, 581; Ráfzla bo znami lúbézen SŠ 1796, 161; dobra dela naj vnyih vřzáki dén na vékse rafztémo KŠ 1754, 128; rejcsi Bo'ze, mlejko naj vnyem rafztéte KŠ 1771, 705; moli za nyé, naj vtom rafztéjo KŠ 1771, 603; od mladofzti je vu fřvétom piřzmi i vpobo'znom 'zitki ráfzao KŠ 1771, 631; I rejcs Bo'za je ráfzla KŠ 1771, 357 **rastéči** -a -e **rastoč**: I drůgo [seme] .. i dalou je řzáda gori zidouce i raztécse KŠ 1771, 112; Naj hodite řzád prináfajoucsi i rafztécsi vu řzpoznanyi Bo'zem KŠ 1771, 603

rástje -a s *hrastje*: Turniskoj Marii od rasztja, stero je tam okoli czerkve goriraszlo KOJ 1914, 140

rastlina -e ř *rastlina*: v-sterom sze nebi zmogle nike hasznovite rasztline KOJ 1845, 79

rastolmačůvati -ůjem nedov. *razlagati, tolmačiti*: vřza nyegova na dobro rafzkládamo, i rafztomacsůjemo KŠ 1754, 58

rastoupec -pca m *talilec*: geto bode on, liki ogyen rafztoupczov KŠ 1771, 815

rástov -a -o prid. *hrastov*: Nájde se vu nyem rastov .. drůgi leis BJ 1886, 30; ka řzo nyegovi vřafzje na edno rafztovo vejko zafzůknoli KM 1796, 64; na rasztovom péni řzkisznyeno cserno descsevno vodo v-glářsek nalijéjo KOJ 1845, 110

rasvétiti -im dov. *razsvetliti*: Gofzřpoud, ki i rafřveti ta řzkrita kmicze KŠ 1771, 496; Tvoje řz. tejlo ino krv naj rafřveti moje tejlo KŠ 1754, 238 **rasvétiti se** -im se *razsvetiti se*: dokecs řze dén rafřveti KŠ 1754, 158; dokecs řze dén rafřveti KŠ 1771, 718

rářčanje -a s *ječanje*: onih robov czvilenye rascšanye, stero sze je dalecs csůlo KOJ 1914, 130

rašenje -a tudi rařenjé -á s *rast, napredovanje*: opominanye kfztálnofzti i kráfenyi vu milofci KŠ 1771, 613; da rafzté i rářenye praviczze vaře KŠ 1771, 544; Na rařenyé vlůbézni KŠ 1771, 619; i vkůp řzklenyeno rafzté zrařznyem Bo'zim KŠ 1771, 607

rašéřitel -a m *rašřirjevalec*: řz. Stevana, řteroga je mejla na zemři rařéřitela KM 1783, 91

rářiti -im nedov. **1. rahljati**: Ogradcsar ráři okóli cvétja KAJ 1870, 97 **2. drařiti**: Ki drůge ráři, i zburkáva KOJ 1845, 9

rářořke tudi rářořke -ořk ř *vilice*: Rafzosoke Villa KM 1790, 93(a); Villa; rasořke KM 1783, 182; Villa, rasořka AIN 1876, 37; Szto, na steroga sze no'zi, rasořke .. zdévajo KAJ 1870, 43; I vsza .. rasořke doli řzpadnolo AIP 1876, br. 1, 7; Láni edne rasořke pō'zro AIP 1876, br. 5, 8

rátanje -a s *nagovarjanje, řřigovarjanje*: I rejcs moja i predganye moje je nej bilou vu rátanyi cslovcese modrouřzti riecséř KŠ 1771, 493

rátati -am nedov. *nagovarjati, řřigovarjati*: Na grejhe rátati KMK 1780, 92; Gda ona nářz ráta, naj tou dobro nezavřzemo KŠ 1754, 213; Govorécsi: kaj prouti právdí ete ráta lidi cřelřtiti Bogá KŠ 1771, 398; Cři me gli i řzvejt ráta BKM 1789, 419; Cři me gli i řzvejt ráta SŠ 1796, 100; gda koga ka kákse dugoványe rátamo KŠ 1754, 171; Znajoucsi tak řztrájř Bo'zi, lidi rátamo KŠ 1771, 537; rátao je je na ona, řterafřzo od krářefřtva Bo'zega KŠ 1771, 400; Eřcse malo trpi moje dete – ráto je ocsa AIP 1876, br. 7, 6; řteriva řzta je rátala KŠ 1771, 384 **rátati se** -am se *nagovarjati se*: V-nebefřzki Orřzág, hodte rátajmo řze BRM 1823, 403 **rátavři** -a -e *nagovarjajoč*: i rátavři je na ona, řtera řzo okoli Jezufa KŠ 1771, 429

rátavec -vca m *nagovarjalec*: Ingerő; vábecz, rátavecs, nagibavecz KOJ 1833, 160

ráven -vni ř *ravnina*: Ravné, mlake i hi'ze KAJ 1870, 27

ráven -vna -o prid. *raven*: Egyenes; ráven KOJ 1833, 154; idi vu viliczzo, řtera řze zové rávna KŠ 1771, 386; Bojdi nám oh Boug! rávna pout v-Nebésza KM 1783, 279; Naj bode pout rávna BKM 1789, 13; on mené po rávnoi pouti vodi ABC 1725, A8b; řcsés odetecz rávno po rávnoj pouti v nebefřza řřiti KŠ 1754, 10a; rávne cřinte řzteze nyegove KŠ 1771, 9; Zteze rávne cřinte BKM 1789, 12

ráven prisl. *zraven*: i ta drůga Mária, řzedécsa raven groba KŠ 1771, 97; tak řřidemo po vöri ráven, Vnebefřza BKM 1789, 226

ravéřřina -e ř *Ravensko*: szo pacs i po nasoj ravensini veliko roblenye zadenili KOJ 1848, 66

ravnác -a m **1. křmar**: I vřzáki ravnács i vřza ouzdalecs řzo řztanoli KŠ 1771, 799; Sztotnik je pa vecs vörvao ládje ravnácsi KŠ 1771, 424 **2. voditelj**: I nike je pofřtavo Boug ravnács KŠ 1771, 515; Oh ravnács moudri řřtvorjenyá vřřákoga BKM 1789, 158

rávnanec -nca m *voditelj*: teccsasz ravnanci zvänszki dugovány i v-prvom rédi rusz zapové řöřszko vojřzko řřtaviti AIP 1876, br. 11, 2

ràvnanje -a s *I. ravnanje, vodenje, usmerjanje*:

I daj nam vszem prav szpoznati Poti ravnanya bo'zega KAJ 1848, 135; Potom országa ravnanya z-novics na prednyara prislo AI 1875, kaz. br. 3; Cslovik more Ravnanye szvétoga Duhá nafzledúvati KŠ 1754, 22; Etak eto szvéto pifzmo, hafznovito na ravnanye KŠ 1771, A8b; Molítev za Bo'ze ravnanye TA 1848, 19; nyemi ne dopifzti Szvitá po vfzamogoucsem ravnanyi KŠ 1754, 164; Gofzpodne Bo'se, naj po tvojem ravnanyi tak moremo prejk pridti KM 1783, 12; Za toga zroka dekoli v orszácskom ravnanyi privértivati AI 1875, kaz. br. 2; Sz. Evangyeliom je pa z-Bo'sim ravnanyem tak szpifzao KM 1796, 132; pod ravnanyem szvoje matere KOJ 1848, 45; i z-ravnanyem bo'zim zadovolen vendrar KAJ 1848, III 2. *upravljanje, ravnanje*: mi Szlovenye pod Vogrszkim Ravnanyom bi prebivali KOJ 1833, VII; Efzi fzlifi jezika ravnanye KŠ 1754, 58; i pufztili szo fze vu mourje rafzpfztfivfi takájfe vajati ravnanya KŠ 1771, 426; je czejloga szvojega dvora ravnanye na nyega zavüpaó KM 1796, 25; gradovenim Officérom priludno kmetov ravnanye zapovedala KOJ 1848, 112

ràvnanstvo -a *vodstvo*: Nej szamo za volo nágle podmembe vogerszkoga ravnansztva z-nemskim KOJ 1848, 96; Dvá szposzvádjeniva püspeka szta sze za ravnansztva volo pogucsala KOJ 1914, 104

ravnáti ravnám nedov. *I. ravnati, voditi, usmerjati*: Vcfio náz nafí fítek ravnati TF 1715, 12; naj bole vekivecsnómi zvelicsanyi ravnati mores KŠ 1771, A8a; Bog nas, ki vsza ravnas v-pravicsnoszti KAJ 1848, 10; Ar stere Dúh Bosji ravna, (goni) SM 1747, 23; Vtoj cséfzti on vfza ravna KŠ 1754, 105; i ravna nogé nafé na pout méra KŠ 1771, 166; Ár on vfze Moudro ravna vpoglédi BKM 1789, 16; Sziromák csloveka nakányanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Ki ravna szvoja dela KAJ 1848, 7; ravnai tvoio pout pred menov ABC 1725, A7b; ino ravnai mené gnefz SM 1747, 46; Vodi i ravnaj moje nogé po tvoje sz. zapouvidi sztezáj KŠ 1754, 233; Jezus Krifztus ravnaj pout nafo kvám KŠ 1771, 619; Oh Boug ravnaj k-tebi szrczá KM 1783, 11; Ravnaj tve szrczé któmi, Da fze dopádnés nyemi BKM 1789, 15; Z-Dúhom me ravnaj eti na právo poniznofzt BRM 1823, 9; ravnaj pred menom pôt tvojo TA 1848, 5; ino pouleg nyegóvi zapouvidi vezf nas 'zitek ravnajmo KŠ 1754, 68; vaffe vcfenyé tak rendeluíte ino ravnai TF 1715, 6; ravnajte pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 266; Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; Szvétoga Dúha, dáj ki de me ravno BKM 1789, 78; i bode

národe prav ravnáo TA 1848, 7; Sz. Dújh naj ono Vfze ravna KŠ 1754, 248; Gofzpod pa naj ravna szrczá vafa KŠ 1771, 629; On naj vcsi ino ravna 'seno szvojo SIZ 1807, 9; naj nas 'zitek pouleg nyé ravnáo KŠ 1754, 69; Sto je ravnáo po Jó'suevoj fzmrti Izraelfzke fziini KM 1796, 45; ka je nej szpráviscsa vkuppouzváo, nego po szvojem ravnáo KOJ 1848, 45 2. *oskrbovati, skrbeti za kaj*: dokecs moski vünej márho ravnajo KOJ 1845, 40; da on zná szvoje recsi, i oupravo hasznóvito ravnati KOJ 1833, XV *ravnáti se ravnám se I. odpravljati se*: Ino fze szpát ravna KŠ 1754, 248; Gda fze 'se na pocfínek ravna cslovik KM 1783, 172; Pa tüdi Tórk szem dale sze ravnáo KOJ 1848, 69; Kakda fze je ravnáo Gofzpon Krifztus vu Nebéfza KM 1796, 115; Kapitán z-szvojimi sze je tüdi za nyima ravnáo KOJ 1848, 104; na dugo pôt ono, na stero sze je rávno zdá ravnáo KAJ 1870, 115; Paveo fze po vnougi gmajnáj ravna v-Jeru'zálem KŠ 1771, 397 2. *ozirati se, zgedovati se*: Poštenyé fze pa ne ravna na szám kejp KMK 1780, 39; Vfzáka Dusa ravnaj fze BRM 1823, 6; Záto fze ravnajmo BKM 1789, 19; Lejpo fze ravnajte Zdaj ide zvelicsanye BKM 1789, 12; I fajz bom fze za nyim ravnáo BRM 1823, 86; Potom ország sze po szvojem zbránóm prednyási ravno AI 1875, kaz. br. 3; tákfí, ki szo fze li pouleg szame szvoje lafztivne voule ravnali KM 1790, 78 *ravnájóci -a -e usmerjajoč, upravljajoč, vodeč*: Oh hválte Vfza módro ravnájócsoga, Bóga BRM 1823, 104; Vu bojni razmi [konj] i bóga ravnájócsi glász zapovednika KAJ 1870, 88 *ravnani -a -o usmerjan, voden*: csi je na dobro pout ravnani KM 1790, 56

ravnéjše prisl. *pravilneje*: je dofzta lepfe i csifztejse, i vecs, i ravnejse pifzao, liki ti drúgi KŠ 1771, 159

ravnica -e ž *ravnina*: i naj bodo ta kriva na ravnico KŠ 1771, 173; [konj] kak sztréla leti po ravnici KAJ 1870, 88; Kengeru je na ravnici tak hitri AI 1878, 13; nyí sürki dolóvje szo tak zváne ravnice KAJ 1870, 146; Na ravniczaj pri Lipszkem (Leipzig) je ta velika bitva KOJ 1848, 121

ravníč prisl. *I. prav tako*: Rávnics sze tüdi vóosztávi, csi pitamo KOJ 1833, 123; i rávnics pouleg substantivuma premenýványa sze szkládajo vu potrebúváne casusi KOJ 1833, 135 2. *ravnokar*: Csi rávnics kam prides, dare obedivajo KOJ 1845, 29; Fridrik je rávnics obediváo KOJ 1848, 91; ár je rávnics teda glász priso KOJ 1914, 136

ravnilo -a s *pravilo, ukaz*: Tak szo sze Szlovenje

mogli magyarszkim praviczam i ravnilom podlositi KOJ 1914, 101

ravnitel -a tudi ravniteo -ela m **I. voditelj, vodja**: Bog, modri ravnitel KAJ 1870, 127; Goszpodne, Ravnitel nas TA 1848, 7; Sz. Ladiszlav szvojega brata Almusa za Ravnitela notrizaszadi KOJ 1848, 23; Molte vszi, Kak sorsa ravnitela KAJ 1848, 10; Ravnitelje országa AIP 1876, br. 1, 5; da nemajo ednoga obcsinszkoga ravnitela KOJ 1845, 70; notriposztavo ednoga nemskoga Hercega za orszáckoga Ravnitela KOJ 1848, 9; odked je potrebnoszt nasztoupila meszto nyega országam Ravnitele posztavití KOJ 1848, 57 **2. ravnatelj**: po krô'zno-sôlszskom ravniteli KAJ 1870, 1; po pripravnice vučitel-ravniteli BJ 1886, 1

ravnitelstvo -a s *vlada, uprava*: naj sze ne bori prouti ravnitelszti KOJ 1845, 4; Nyemi pa Hunyadi taki zahváli Ravnitelszto KOJ 1848, 59

rávno prisl. **I. ravno, prav**: glih rávno taki i on lzvétí Pavel Apoftol prekláda TF 1715, 7; Rávno kak rozga lzáma od lzébe, nemore lzáda prinefzti SM 1747, 23; naj rávno bodo fztáklím fzcrczom knyim KMK 1780, 42; Ga je Boug te rávno Obecsao BKM 1789, 38; I ti lidjé natom lzvejti gli rávno táksi fzo SŠ 1796, 126; i rávno fze je tüdi v-etom dugoványi vö fzkazála SIZ 1807, 8; I rávno za toga zroka volo je potrebno KAJ 1848, III; kak csi bi oni rávno z sziljom obiljávali TA 1848, 4; Szedem meterov je rávno toliko, kak devét lahkétov AI 1875, kaz. br. 8; Keliko glásznikov jeszte vu rêcsi, rávno toliko je vu nyé szillab AIN 1876, 7 **2. ravno, pokonci**: da bi jasz znao, kak ti, hoditi Kumesz ravno KAJ 1870, 14

rávnok prisl. *ravnokar*: trifertálye na edemnászset je rávnok vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

rávnost -i ž *ravnost*: palicza rávnoszti je palicza králefztva tvojega KŠ 1771, 672; palicza rávnoszti je TA 1848, 37

rávnotak prisl. *prav tako*: Ugyanugy; rávnotak KOJ 1833, 179; ercsé nyemi rávnotak KŠ 1771, 70; Rávnotak i pronomen KOJ 1833, 116; fzkoro rávno tak ne vej, liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1754, 5a; Rávno tak pa i ti vládniczke fzo erkli KŠ 1771, 95; Rávno tak, kak lzamoga mené KMS 1780, B4; obdr'si nász vsze rávno tak tvoje KM 1783, 236

razbéjsiti -im dov. **I. razgnati**: Neboj fze nikaj nyih: Gofzpoud je vfze razbejfi BKM 1789, 22 **2. razbesneti, razdražiti**: túhénczov tábore fzo razbejfi KŠ 1771, 693 **razbéjsiti se** -im se

razbesneti se, razdražiti se: Sztáne Bôg, da sze razbészijo protivniczke nyegovi TA 1848, 52 **razbéžati** tudi razbéžati -im dov. *razbežati se*: zbijem pafztéra, i razbi'zijo ovczé KŠ 1771, 147; I po vézsi razbe'zijo KAJ 1870, 79; i razbej'fali fzo KM 1796, 113; da szo premágani razbej'sali KOJ 1848, 58

razbijáč -a m *razbijáč*: Oviva razbijáča sta zdaj zbatmi nad nyega šla BJ 1886, 16; Széchiove cérkve szo malo bole zasounane osztale pred botskajovimi razbijácsi KOJ 1914, 122; i vu kom fzo mogli, vu vfzem fzo nazáj skoudili razbiácsom KM 1790, 88

razbijanje -a s *razbijanje, uničevanje*: szo Magyarom kázali, da je lepse i bougse meszto neszmilnoga razbijanya na krotkoszt sze váditi KOJ 1848, 10; ino nyim osztro prepoveda razbianye KOJ 1848, 41; Pa mlájsi domá z-szvojom razbijanyom KOJ 1845, 7

razbijásti -a -o prid. *pretepaški*: Ivek ino Petrek sta jáko razbijástiva dečáka bilá BJ 1886, 15

razbijati -am nedov. *razbijati, uničevati*: 'Zelezni klepácov nikeliko fztou, Szkejmi fzo tvojo hi'zo razbijali BKM 1789, 325; Konrad Czaszar komi sze je nej vnou'salo z-vojszkov okoli Müre i Rábe razbijati KOJ 1848, 14 **razbijajúči** -a -e *razbijajoč, uničujoč*: Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajoucs pride KOJ 1848, 3; Trentszinskoga Mátaja, ki szám szvoj Goszpoud biti hotejoucsi i razbijajoucsi nescse szpoznati KOJ 1848, 44

razbijávati -am nedov. *razbijati, uničevati*: I razbijávajo navkúpe nyega nápravo z szekerami TA 1848, 59 **razbijávati se** -am se *prepirati se*: az engedetlen gyermek veszekszik (nebôgatni pojep sze razbijáva) AIN 1876, 44

razbistreni -a -o prid. *prosvetljen, poučen*: po sterom znájo lüsztvá bole 'sivécsna, razbistrena posztáti KOJ 1848, 106

razbiti -bíjem dov. *razbiti, uničiti*: Ár z tebom jesz vojszko razbijem TA 1848, 14; i teda hi'zo nyegovo razbije KŠ 1771, 40; Ne fztere dónok gla'za, Níti ne razbije BKM 1789, 41; Razbi fzilne pregáncsare BKM 1789, 294; Ono zfzve moucfi vefz pekel razbi BKM 1789, 50; da szo szigetvárszkoga Zrinyi Miklósa junáczke Basso razbili KOJ 1848, 83 **razbiti** -a -o *razbit, uničen*: ár je vojszka ráznog razbita bila AIP 1876, br. 2, 3

razbleščati se -im se dov. *razbliniti se, miniti*: I dónok preminé, Tak fze fzcrcsa razblescsi BRM 1823, 469

razblisnoti se -em se dov. *razširiti se*: Glász

etoga odicsenoga obládanya Törkov sze je náglo razbliszno po vszoy Europi KOJ 1848, 56
razboj -a m *napad*: Mentüj düso mojo od nyi razboja TA 1848, 27

razbojna -e ž *razbojništvo*: Ocsivefzna fzo pa tejla dela .. razbojne KŠ 1771, 568

razbojni -a -o prid. *razbojniški*: i razbojni kmetje i mestrovje pri Pesti vküppriletijo KOJ 1848, 70; ino po szvojih razbojni Krucih po vszem Országí razbija KOJ 1848, 103; teliko sztranzskih razbojnih národov sze je szem i tam klátilo KOJ 1914, 96

razbojnički -a -o prid. *razbojniški*: Vogrszki razbojnicški czifraszti gabánje sze poniznomi szloveni nevdájo KOJ 1845, 44

razbojnik -a m *razbojnik*: on je tát i razbojnik KŠ 1771, 299; Ti fzi razbojnikí obecsao Paradi'som KM 1783, 190; liki na razbojnika fzte prisli KŠ 1771, 91; fzo nad nyega vdarili, liki nad razbojnika z-oro'sjom KM 1796, 106; I razpéta fzta 'znyim dvá razbojnika KŠ 1771, 95; vpogibelnofzti od razbojnikov KŠ 1771, 549; Od toga med razbojnikie fzpádnyenoga KŠ 1771, 201; ár i posteni lüdjé med szebom netrpíjo razbojnikie KOJ 1845, 120

razbojnski -a -o prid. *razbojniški*: Ti szí szvetléši i zmo'znési od razbojnszki gôr TA 1848, 60

razbrátiti se -im se dov. *spreti se*: da sze ne bi dvá brata razbrátíla KOJ 1848, 18; taki szta sze dvá brata razbrátíla KOJ 1848, 88; Atilovi szinovje szo sze za ocsovino .. nego tak razbrátíli KOJ 1848, 5

razcépani -a -o prid. *razcepljen*: zdaj vszi Szlovenje pred 131 lejtmi razcepani z szilov KOJ 1914, 150

razciditi se -ím se dov. *razcediti se, prenehati biti, obstajati*: Szvejt je li, kakti din, Kak megla fze razczídi BKM 1789, 282

razčéjsanje -a s *razcep*: I razlcsejfyanye je bilov med nyimi KŠ 1771, 297

razčéjsati -čéšem dov. *raztrgati*: vem szam jazs tiszta pizsma razcsészo AIP 1876, br. 12, 7; fzta dvá medveda prisla, fteriva fzta fštiridefzét, i dvá pojbigsa razcssejfyala KM 1796, 77

razčemeriti -ím dov. *razjeziti, razdražiti*: Stevana .. ali on vogrine tak razcssemeri na szébe KOJ 1848, 30 **razčemeriti se** -ím se *razjeziti se*: Zátó fzam fze razcsémero na té národ KŠ 1771, 675; I razcsémero fze je te pozoy KŠ 1771, 788; Zátó sze je jáko razcsémero KAJ 1870, 11; Razcsémerila fzta fze zátó na teliko KŠ 1771, 390; Vidoucsi pa poglavniczke, razcsémerili fzo fze KŠ 1771, 68; Poglavniczke jáko fzo fze razcsémerili KM 1796, 119 **razčemerivši se** -a se -e

se ko se je razjezil: Na tó sze razcsémerivši, etak kricsi KAJ 1870, 124 **razčemerjeni** tudi razčemeríni -a -o *razjezen, razdražen*: včási gda je razčemerjeni, [racák] človeka nevarno zná zgriziti AI 1878, 24; Zdaj eden drügi moski z-kmicsnim razcssemernim obrázom tá priso AIP 1876, br. 2, 6

razčésniti -em dov. *raztrgati*: Oni szo poszküsáli z-podkopanim pükšenim práhom ga razcseszniti KOJ 1848, 102 **razčésniti se** -em se *prekiniti se*: Na Pavlovo zagovárjanye fze razcssefzne tanács KŠ 1771, 413

razčínjeni -a -o prid. *razsekan*: Razcsinyenoga Krála Alberta csrejva szo na meszti pokopano KOJ 1848, 54

razčüdivati se -íjem se dov. *začuditi se*: Nad korin dihétkom se je vnogokrát razčüdivao BJ 1886, 28

razdávati -am nedov. *razdajati, darovati*: Ki razdáva, vu profztoucsi KŠ 1771, 476

razdájvati -am tudi -lem dov. **1.** *razumeti*: nasz vcsi prav .. i znamény dobro razdejavati KOJ 1833, 10 **2.** *razlagati*: kim je razdejavao fšvedocsecsi králefztvo Bo'ze KŠ 1771, 429 **3.** *uničiti*: Razdejavas ti vfzákoga fztve ne-milofztivnofzti SŠ 1796, 127 **razdévani** -a -o *razpostavljen*: vise dvé sztô vénéci poleg skrinje bodo razdévani AIP 1876, br. 2, 1

razdélek -lka m *razdelek*: IV. Razdelek AI 1878, 30; Nárasí domovine na osem razdelkov razdelüjemo AI 1878, 41

razdelénje tudi razdejléjnje -a s **1.** *razdelitev*: Rázum i razdeljenje stvári AI 1878, 5; znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen i po rédno razdeljenje AI 1878, 4 **2.** *razdejanje*: Od pobejga, i razdejljenya, Vari náfz BKM 1789, 346 **razdeliti** tudi razdilíti -ím dov. *razdeliti*: vlomogaje, dabi ga vfzejm razdeliti mogao KŠ 1754, 203; i porobe nyegove razdili KŠ 1771, 207; med szebom razdelíjo szlávno Polszko Králevszto KOJ 1848, 111; i razdelte fzi ga KŠ 1771, 245; naj razdili zmenom ôrocino KŠ 1771, 211; razdéli nyim jezike TA 1848, 43; Potom fzem pa cejli návuk na fšfzt tále razdejló KŠ 1754, 5b; ino fzi nyim zadofzta moucfí razdejló SM 1747, 50; Ti szí razdêlo z ramov tvojoy mórje TA 1848, 59; forlom nyim je razdejló ovi zemlou KŠ 1771, 382; razdejlili fzo fzi gvant nyegov KŠ 1771, 95 **razdeliti se** -ím se **1.** *razdeliti se*: Kada sze more recsi na szillabe razdeliti AIN 1876, 7; Hrbtenični se pá na štíri tále razdelíjo AI 1878, 5; Satan .. razdejló fze je KŠ 1771, 110 **2.** *ločiti se*: Razdili fze ocsa proti fšzini KŠ 1771, 214 **razdeljeni** -a -o **1.** *razdeljen, razdvojen*: Csi je pa i Satan

med fzebom razdeljeni KŠ 1771, 207; Krátka lumma je na tri tále razdeljena TF 1715, 20; Ítera je na tri tále razdeljena KŠ 1754, 84; i vřzako mefzto ali hi'za razdeljena prouti fzebi KŠ 1771, 39; Eta tábla na stiri razloeske razdeljena AI 1875, kaz. br. 6; Saloniki, razdeljeno na tri tále KŠ 1771, 612; naj sze králesztvo vu szebi razdeljeno neopúszti KOJ 1833, XIII; Níti zti fzedem lejbov krúha med Ítirijezero razdeljeni KŠ 1771, 53 **2. razcepljen:** Na Apofztolřzki glaváj, Ieziczke razdejljeni BKM 1789, 120; I vidili fzo fze nyim razdeljeni jeziczke KŠ 1771, 344; I fzkázali fzo fze nyim razdeljeni jeziczke KM 1796, 117

razdeljenjé -á s 1. razdelitev: Rázum i razdeljenje nárastva AI 1878, 41 **2. ločitev:** Ár je Bo'za rejs i dořzégne notri do razdeljenjá i důfe i důhá KŠ 1771, 677; řzam prifao mér dávat .. Nej .. nego bole razdeljenyé KŠ 1771, 214; drúgi pa tak steo razdeljenye vcsiniti AIP 1876, br. 7, 1

razdelni -a -o prid. ločilen: Razdelni: egy-egy AIN 1876, 31; Dosztaféle je [racsunřzki Nomen] 3. razdelni KOJ 1833, 32

razdelúvanje -a s delitev: More znati 1. verbumov razdelúvanye KOJ 1833, 46

razdelúvati -újem nedov. deliti: Nárase razdelújemo na dvá tála AI 1878, 41 **razdelúvati se -újem se deliti se:** Kakda sze escse razdelúju verbumi KOJ 1833, 48

razdiljávaje -a s razdeljevanje, delitev: Stero je kcsalfzi i Boug pořzvedocso i zrazdiljávanyami řzvétoga Důhá KŠ 1771, 673

razdiljávati -am nedov. razdeljevati, deliti: I ládanya i poiftva fzo odávali i razdiljávali fzo je vřzejm KŠ 1771, 347 **razdiljávati se** tudi razdeljávati se -am se **deliti se:** Razdiljáva fze na tri tále KŠ 1771, 625; razdiljávala fze je pa vřzákfemi KŠ 1771, 353; na koliko tálov fze razdeljáva ti fzedem profeny TF 1715, 26; Na dvá tála fze razdeljávajo TF 1715 **razdiljavajúči -a -e deleč:** Vřza eta pa dela eden i tifřzi Důh razdiljavajúousi řzvoja lařztivna vřzákfemi KŠ 1771, 514

razdrápani -a -o prid. raztrgan: záto je negdasnyi pápinsřzki méšni gvant v szmejsno dob Razdrápani ino zodáni bio KOJ 1914, 135; tak, da je vsze szilje z-razdrápanih 'saklov raztorjeno KOJ 1845, 50

razdrářčiti tudi razdrářdřiti -im dov. **razdrařiti:** jařz vářz razdrářd'zim po ľřřztvi KŠ 1771, 471; vdovicza naj, na konec, kmeni hodécsa, me ne razdrářd'zi KŠ 1771, 231; je Czaszar tak razdrářcso Matyas I. KOJ 1848, 66; Ti nevóřvajoucsi 'Zidovje fzo pa razdrářd'zili

důfe poganov KOJ 1848, 385; i razdrářd'zili szo toga Visesnyega TA 1848, 63 **razdrářčeni** tudi razdrářdřeni -a -o **razdrařen:** Z-etim necslovesztvom razdrářcseni Szoliman KOJ 1848, 73; Človeka li te zgrábi [medved], gda je razdrářdřen AI 1878, 10; Vu Becsi ľusztvo jáko razdrářdzjeno bilo AIP 1876, br. 11, 7; ár szo Magyari nej szamo prouti szvojim Kráalom razdrářcseni bili KOJ 1848, 17

razdrařdřenjé -á s jeza, razdrařenost: Ne obřdrite řzrczá vařa, liki vu razdrářd'z'enyej za dnéva řzkusávanya vu pűřcsávi KŠ 1771, 675

razdreseliti -ím dov. razřalostiti, užaliti: da potomtoga tvojo řz. zmořznofřt ne razdřefzelim KŠ 1754, 233; Táksa hrána, Stera vragé razdřefzeli KŠ 1754, 258; Vűtro me pá razdřeszeli BKM 1789, 15; Ár mené naj bole tou razdřefzeli KM 1790, 34; Csi gli dneřz vefřzeljé deli, Vűtro lehko razdřefzeli BRM 1823, 10; Dořzta krát řřzem Jezussa razdřefzelil SM 1747, 78; jálnofřti, z-řterimi řřzem te razdřéřzelo KŠ 1754, 226; řřzam tebé razdřéřzelo KM 1790, 108; Tebé řřzam razdřefzelila Sř 1796, 159; Tak i vářz Naj ne razdřefzeli KŠ 1754, 251 **razdreseliti se -ím se razřalostiti se:** Csi fze pa po hráni brat tvój razdřefzeli KŠ 1771, 480; Ki fze na řřzrecsov bli'snyega razdřefzeli KM 1790, 16; I razdřéřzelo fze je kráo KŠ 1771, 47; I razdřéřzelili fzo fze jáko KŠ 1771, 57 **razdřeséleni** tudi razdřeséřjeni -a -o **razřalořřen, užaljen:** Vu Vogrinaj nad etov prigodbov razdřesélenih sze je zdaj 'selejnye pobűdilo KOJ 1848, 7; On pa razdřefřeljeni nad touv řicsjouv odifao je KŠ 1771, 134

razdreseljávati -am nedov. řalostiti, řaliti: Jeli mi vecs boleznofřti Scsé moj Boug řřzprávlati, Razdřefzeljávati Sř 1796, 123

razdréti -derém dov. razdřeti: Vzeme i razderé nyihov var KOJ 1914, 97; veliki Károl, ki je Avarczov moucs szpotro, nyihove vare razdro KOJ 1848, 6 **razdřti -a -o raztrgan:** Piáncz, i razdřti gvant bode oblácsao te zařřpáncz KŠ 1754, 50

razdréřje -a s razdřtje: Ki szi zemlo geno, i razkálao, zvrácsi nyé razdréřje TA 1848, 47

razdrobiti -ím dov. razdrobiti, uničiti: Razdrobim je, da mi próti nesztánejo TA 1848, 14; Razmlářis je i razdrobis, kak poszódo csrepyeno TA 1848, 3; na koga pa té kamen řřzpádne, razdrobi ga KŠ 1771, 239

razdrobrenjé -á s razdrobitev, uničenje: Ali Franczúzi tűdi na razdrobrenyé Ferenczove moucsi szo reberijo nakűriti steli KOJ 1848, 118

razdvoujiti se -ím se dov. razdvojiti se, ločiti se: Ali taki pri prvom szo sze razdvoujili KOJ

1848, 42 **razdvòjeni** -a -o *razdvojen, ločen*: Zdáj pa vidimo, ka szo na vòro gledoucs razdvojeni szouszedje eden k-drùgomi bole mrzli KOJ 1845, 72

razegnàti tudi razgnàti -ženém dov. *razgnati*: raz'seného nyéne protivníke KOJ 1833, 145; i angel je raze'zeni TA 1848, 27; i razegnalo je obláke KAJ 1870, 24; pren. Raz'zeni temne pámeti KAJ 1848, 180; razegno je te gizdave zmislejnyem fzrczá nyihovoga KŠ 1771, 165 **razegnàti se** -ženém se *razgnati se*: i raze'zeného fze ovczé te csrejde KŠ 1771, 89 **razegnáni** -a -o *razgnan*: i razegnane ovcsicze brezi pafztéra KŠ 1754, 4a; Ár fzo razpúfcseni, i razegnani bili KŠ 1771, 31

razegnjàvati -am nedov. *razganjati, delati, da česa ni več*: Vlzo dvojnolzt mi razegnjàvas BRM 1823, 251; Kmiczo razegnjàva BRM 1823, 8; Razegnjàv to neznanolzt BRM 1823, 153

razevdàriti -vdàrim dov. *razbiti, ubiti*: Szreca, da nê na kobilo, ár bi jo zaisztino razevdaro AIP 1876, br. 8, 8

razfřckati tudi razfřckati -am dov. *razmetati, zapraviti, uničiti*: Razfřcskao je tüdi nike sztáre pobo'sne krsztsánszke návade KOJ 1845, 56; Tam Vourih stoverja, razfřcska KOJ 1848, 60

razgánjati -am nedov. *razganjati*: vuk pa trga i razgánya ovczé KŠ 1771, 300; pren. mesniczke ino vucsitelje posztánejo, mrák nevednoszti razgánjajo KOJ 1914, 154

razglásiti -im dov. *razglasiti, oznaniti*: stoj, ki to lagoje csinenye razglászi i pokastiga AIP 1876, br. 2, 7; Razgláfzi rejcs tvojo med nami BKM 1789, 135; gde je szám hodo i Krifztufa razgláfzo KŠ 1771, 756; da je nas predszednik miniszter Tisza na prê razglászo, ka on li navkúpno vámo 'zelé AIP 1876, br. 5, 1; Onedva pa vòidoucsa, razgláfzila fza ga po vfzój onoj zemli KŠ 1771, 30; Vidoucfi pa razgláfzili fzo te recsi KŠ 1771, 168; nê szo vkúpsztòpili, ka bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8 **razglášení** -a -o *razglašen, oznanjen*: I razgláfena je eta rejcs med 'zidovmi KŠ 1771, 98; Kossuthova pizmo, stero po vszeféle jezíkaj vodáni novínaj po szvéti razglaseno AIP 1876, br. 3, 2; i vu vfzój bre'znoj Judei rafzgláfene fzo ete ricši KŠ 1771, 166

razglásivati -am nedov. *razglašati, oznanjati*: gde je razglászivao, da szo nyih zemelszki goszpoudje 'se pápinczi KOJ 1914, 145

razglášanje -a s *razglašanje, oznanjanje*: Nyeg'vo gori fztánenye, I toga razglásanye BKM 1789, 102

razglášati -am nedov. *razglašati, oznanjati*:

Kakda ga pa hùdou razgláfamo KŠ 1754, 57; niti ga hùdou ne razglásajmo KŠ 1754, 54

razglašùvati -ùjem nedov. *razglašati, oznanjati*: On pa vò idoucsi zacsne predgati vnouga i razglasùvati to rejcs KŠ 1771, 106; Csi v-drùgi falinge naide I razglasùvati ji neide Onim KAJ 1848, 277; Jasz pa razglasùvao bodem na veke TA 1848, 60; razglasùvali do delo Bo'ze TA 1848, 50 **razglašùvati se** -ùjem se *razglašati se, oznanjati se*: Nego, naj fze vecs ne razglasùje med lúfztvo KŠ 1771, 351; Razglasùvala fze je pa rejcs Gofzpodnova KŠ 1771, 385

razglòdati -am dov. *razglodati*: Glodari májo jáko ostre zobé, z šterimi zrnje razglodajo AI 1878, 12

razgoniti -gònim dov. *odgnati*: Szmeháce szí od méne razgonila AIP 1876, br. 5, 6

razgrènoti -em dov. *razgrniti*: Hùdovolen Vid zdaj pá ogeny razgrene KOJ 1848, 21; Csi szo sztolni robci, razgreni szvojega na krilo KOJ 1845, 35; Nemirovni protesztantje szo záto denok nekaj csùdnoga razgrenili KOJ 1848, 93

razgrísti -grzém dov. *razgristi*: Ki ga jej, ne razgrzé ga KM 1783, 63; ešče čonte razgrzé AI 1878, 20; máli sztvári szójo, korenýe razgrzéjo AI 1875, kaz. br. 8

razgroziti se -ím se dov. *zgroziti se*: nerazgrozíte na toga szrcznoga TA 1848, 29

razhájati -am nedov. *voditi*: Te fzeveczke i prázne ricši pa zalztávlaj, ár na vékfó nepoboznolzt razhájajo KŠ 1771, 649

razidéjnje -a s *razhod*: i ono razidejnje je dofzta hafznolo na vò rasérjávanye práve vòre KM 1796, 123; Od Saulovoga povrnejnja i Apostolov razidejnja KM 1796, 124

raziti -ídem dov. **1.** *izginiti, prenehati biti, obstajati*: Kak'ti din razide hitro ete 'sitek SŠ 1796, 110; nepriátelje .. kak tücsava ágneczov razide, vu dini razidejo TA 1848, 30; Sznhèg sze topi i léd razide KAJ 1870, 97; prvle liki razidemo KM 1796, 14; Nyih pífzma razido Na vfze kraje ido BKM 1789, 2b **2.** *priti, razširiti se*: Ár vafega bouganya gláfz je na vfze razifao KŠ 1771, 485; Csemér ga raziso mogao je on mrejtí SŠ 1796, 91; Gda pogodbi glász raziso AIP 1876, br. 6, 2; i tak je na vfze lídi ta fzmrt razisla KŠ 1754, 71; Razisla je pa od toga bole ta rejcs od nyega KŠ 1771, 180; Záto je na vfzákoga, Csloveka ta fzmrt razisla BKM 1789, 96; Povfzéd ma dobrouta meni je razisla SIZ 1807, 49 **3.** *raziti se*: i vfzi fzo razifli po dr'zélaj KŠ 1771, 364; Razisli fzo záto Krifztuffóvi vòrni KM 1796, 122; po siroukom fzevjeti fzo oni razisli KM 1783, 53; Poszlavci szo razisli AIP 1876, br. 7, 1; dr'fine

i nafzejndnye fzo dalecs po zemlé razisle KM 1790, 86; Gda bi pa razislo fžpráviľcse KŠ 1771, 384

razjedíniti se -im se dov. *ločiti se, postati neenoten*: szo sze na Vogerszkom lutheránszki predgarje za volo szvojih návukov razjedínili KOJ 1914, 118

razkáčiti se -im se dov. *razkáčiti se, zelo se razjeziti*: Szlovenje náglo sze nerazkácsijo KOJ 1845, 73; Augustinov glavár sze je tak razkácsó KOJ 1845, 55 *razkáčeni* -a -o *razkáčen, zelo jezen*: Z-toga niedno sze nezgoudivsi, razkácsen Béla I. setúje nad Austrio KOJ 1848, 20; Záto Stevan II. razkácseni hiti vu Szervio KOJ 1848, 26

razkáditi se tudi raskáditi se -ím se dov. *razkáditi se*: Diamant se v ognji razkádi AI 1878, 54; Szvejt je li, kakti din, Ki fze hitro rafzkádi BKM 1789, 282

razkálati tudi raskálati -am dov. **1.** *razklati, razcepiti*: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49; Falate hamri na splajúte razkálajo KAJ 1870, 81; I rafzkála ga i táo nyegov dene KŠ 1771, 83 **2.** *razdeliti*: geto fzem apoftolľzko Vadluvanye razkálao na návuk od Bogá KŠ 1754, 6b; Ki szí zemlo geno, i razkálao TA 1848, 47 *razkálani* -a -o *razklan, razcepljen*: Rákóci uprav záto sze neboji Krála, da je nyegova moucs razkálana KOJ 1848, 103

razkápati -am nedov. *kopati, razkopavati*: Kak sto zemlo razkápa TA 1848, 115

razkášati se -am se nedov. *razburjati se*: razkáfali fzo fze proti nyemi KŠ 1771, 375

razkláčiti -kláčim dov. *potlačiti, poteptati*: csi tó vėkico lidje razklácsijo AIP 1876, br. 3, 3 *razkláčiti se* -kláčim se *potlačiti se, poteptati se*: Razklácsi sze, doli sze vr'ze TA 1848, 8; Országa szloboscina sze szpretiszkávanyom razklácsila AIP 1876, br. 3, 2

rázklad -a m *razlaga*: Nyi [ugank] rázklad KAJ 1870, 176

razkladáč -a m *razlagalec*: ni ti nouvi vezdásnyi ľz. piľzma razkladácske nikaj nemajo KŠ 1771, A3b

razkládanje tudi raskládanje -a s *razlaganje*: Od koga bi dofzta meli gućsati i 'zmetna na razkládanye KŠ 1771, 679; vfzákfi váfz rafzkládanye má KŠ 1771, 519; po grejha rú'znofzti rafzkládanyi KŠ 1771, 757

razkládati tudi raskládati -am nedov. *razlagati*: je szvojo prvo rejcs na drúge jezike razkládati KŠ 1771, A4b; geto 'Zidovľzka iména razkláda Greski KŠ 1771, 2 (B1b); Gde szí bo'zansztva

szkrovnoszti Razkládao KAJ 1848, 11; od szébe je pa vucsenikom fžvojím vfza razkládao KŠ 1771, 113; oceseve nasi szo nam razkládali, ka za dela szí ti csinio TA 1848, 35; Csi kaj rafzkládamo KŠ 1754, 56; Jeli vfzi rafzkládajo KŠ 1771, 516; dvá, ali naj vecs trijé naj gućsijo i eden rafzkládaj KŠ 1771, 519; Nebom vam rafzkládao, nikakso friliczo SIZ 1807, 34 **raskládati se** -am se *razlagati se*: Oprvics iľztina fze rafzkláda kráo praviczze KŠ 1771, 681

razkopàti -kópam dov. *razkopati, razdreti*: oltáre tvoje fzo razkopali KŠ 1771, 472

razkovàti -kovém dov. *razkovati*: szo iglo na ednom konci ténko razkovali AIP 1876, br. 9, 6 **razkováni** -a -o *razkovan*: Zláto Tak jáko se dá raztėgnoti, ka z ednim razkováním zlátom bi se mogo konj pokriti AI 1878, 55

razkriti -a -o prid. *odkrit*: Jasz szam prósztí i razkriti cslovek AIP 1876, br. 9, 5

razkritó prisl. *odkritó*: Miniszter na szpraviscsi razkritó vőoznanovski, ka napravleni dug AI 1875, kaz. br. 2

razlácánje -a s *obrekovanje*: fze zapovidáva razlácsanya nazáj potėgnenyé KM 1783, 45

razlácàti -am nedov. *obrekovati*: Eden drügoga razlácsi SIZ 1807, 60; Kada bli'znyega razlácsamo KŠ 1754, 56; vőido i razlácsajo me TA 1848, 34; Naj bli'znyega ne razlácsamo KŠ 1754, 54; Neszrečen, ki de nyega razlácsao KAJ 1848, 73; I tvega bli'znyega krivo razlácsó fzi BKM 1789, 189; szo sze lutheránszki predgarje spotno razlácsali KOJ 1914, 118

razlácűvati -űjem nedov. *odkrivati, razglašati*: Csi zakrivás vrėdnosz, Bin pa razlácsűjes BRM 1823, 383

razlágati -lágam nedov. *razlagati*: 'se vsza sola je nyé razlágala KOJ 1845, 11

razlejàti se -lijém se dov. *razliti se*: Razlejejo sze, kak voda TA 1848, 46; vodé i tak sze po szvoji bregė razlejejo KAJ 1870, 107

razločávajost -i ž *razlikovanje*: Po etom razločávajosti se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4

razločávanje -a s *razlikovanje*: I záto za volo razločáványa te prve bomo zváli KOJ 1833, 47; Ona znamenya, stera na razločávanye szlű'sijo KOJ 1833, 8; znanost, poleg štere je mogočno spoznati plemen, toga razločávanje AI 1878, 4

razločávati -am nedov. *razlikovati, ločevati*: Szkazlivczí, obráz nébe znáte razločávati KŠ 1771, 53; One regule, pouleg steri sze navcsimo recsi razločávati KOJ 1833, 11; Ka razločáváa té tri ofzobe KŠ 1754, 92; Veznik je

táksi táo govorejnya, po sterom razlocsene recsi razlocsavamo KOJ 1833, 10; Kelkoféle gucsov razlocsavamo AIN 1876, 73; Po fárbí razlocávamo belce AI 1878, 14 **razlôčávati se** -am se *razlikovati se, ločevati se*: Kakda fze razlocsáva KŠ 1754, 153; ár zvezda od zvezde fze razlocsáva po diki KŠ 1771, 523; Milofsa i dár fze tak razlocsávata KŠ 1771, 441; Kakda fze razlocsávajo vŕzi lidjé KŠ 1754, 217; Da ŕzkŕfzíte, ftera fze razlocsávajo KŠ 1771, 592; Razlocsávajo sze glasznicke po zgovárjanyi AIN 1876, 6; Po kom sze razlocsávajo ete litere edna od te drúge KOJ 1833, 3 **razlôčavajúči -a -e I. razlôčujúč**: Od govoreňya tálov razlocsávájôcsa znaménya AIN 1876, 8; Po razlocsávajúcsí znaményaj KOJ 1833, 8 **2. ločen**: Eti: [vezniki] .. 2. Razlocsávajúcsí KOJ 1833, 112; Razlocsávájôcsí AIN 1876, 66

razlôčavnost -i ž *različnost*: telô, stero eto razlocsavnoszt noszi AIP 1876, br. 5, 7

razlôček -čka m **I. razlika, razlôček**: Kakti i vu naprej zracsúnani fze veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a; ár je med kejpom, i doli zmálanim veliki rázlocsek KM 1790, 38; Escse i med oglávni mo'zki je veliki rázlocsek KAJ 1870, 65; Brezi rázlocska vhi'zaj KŠ 1754, 274; Ár nega rázlocska KŠ 1771, 453; brezi rázlocska, i v-hi'saj KM 1783, 293; I rázlocsek majoucsí nad tejmi fze fzmilujte KŠ 1771, 760; I rázlocski fzo vu delaj KŠ 1771, 514; kebžújte na one, ki rázlocske i fzpáke csinijo KŠ 1771, 485 **2. razdelek**: Tzikkely; rázlocsek, sztavek, stúk KOJ 1833, 178; I. Rázlocsek KMK 1780, 23; Drúgi rázlocsek KM 1796, 85; I. Rázlocsek KOJ 1833; Strti rázlocsek poká'ze AI 1875, kaz. br. 6

rázločen -čna -o prid. *različen*: ki fzo razlocсно ftejnje Nouvoga Zákona vkúpe prináfali KŠ 1771, A3a; tak je i vŕzákfem toga národa rázlocsnom jeziki nike nadigno KŠ 1771, A6a; fteri zrázlocsnim jezikom 'zivé KŠ 1771, A4a; Rázlocsní obsinszki vdárcezi KAJ 1848, VIII; fze nám tri razlocfne Perfone predkládajo TF 1715, 38; v-steroj sze nahájajo rázlocsne molitvi KM 1783, nasl. str.; Rázlocsne sztáve lúdi KAJ 1848, VII; Cfí fzo fze 'fe rázlocsna tivárifŕta nej ftele vjedinati KM 1790, 90; Rázlocsna pripetjá KAJ 1848, VIII; Dújh rázlocsnih miloscs KM 1783, 46; zgodbe za Krále razlocsnih Rodov KOJ 1848, 42; mámo rázlocsne dári KŠ 1771, 475; i na etom fzevjeti rázlocsne dári obecsao KMK 1780, 47; Rázlocsne jezike nyim darúvala BKM 1789, 119; vu nyem prebivajúouse razlocsne národe nej steo pretirati KOJ 1833, X; ki fzo fze húdou meli vu rázlocsní betégi KŠ 1771, 105; kaj je mo'záke

zevŕzákfega národa zrázlocsnimi jeziki mi gucsécsega pobúdo KŠ 1771, A2b; kaftigao ga je ofztro z-rázlocsnimi kaftigami KM 1790, 54

razlôčenjé -á s *ločitev*: telovna fzmrt, razlocsenyé dúse od tejla KŠ 1754, 74; Szmrt dúse od tejla razlocsenyé KMK 1780, 98; jáko je csütljivo bilou nyegovo od roditelev razlocsenyé KM 1790, 58; 'Selezne Szlovene je tou razlocsenyé tesko sztanilo KOJ 1914, 105; naj ji dá razlocsenyá lifzt KŠ 1771, 16; Opomina je, naj fze na razlocsenyé vu vucsitelaj ne hváljjo KŠ 1771, 494

razlôčilívi -a -o prid. *različen*: koréni, steri na koncezi dvá razlocsliva vkúpglasznika má KOJ 1833, 90; geto sze korén z-dvóma ednákima, ali vecs razlocslivimi vkúpglasznikmi okoncsa KOJ 1833, 82

rázločnost -i ž *različnost*: drúgomi pa rázlocsnofzt jezikov KŠ 1771, 514; liki zvnougimi brezi vŕze rázlocsnofzti BKM 1789, 4b; Kákso razlocsnoszt more vpametvzétí na szrejdnye verbume gledoucs KOJ 1833, 47

razlôčúvati se -újem se nedov. *razlôčevati se, ločiti se*: od samecov se túdi z žálecom razlôčúje AI 1878, 36; Od drúgi črvov se posebno v tom razlôčújo AI 1878, 40

razlomíti -lômim dov. *razlomiti*: krúh, razlomiga SM 1747, 39; i blagofzlovivŕí razlomoga je KŠ 1771, 89 **razlomíti se** -lômim se *zломiti se*: i lok nyihov sze razlomi TA 1848, 29

razlôúčenost -i ž *ločitev*: Dnefz od túvárisa boude razloucseňofzt SŠ 1796, 174

razlôúčiti tudi razlôčiti -im dov. *ločiti*: ftero bi me od tébe moglo razloucŕiti KŠ 1754, 227; Ne dáj od tébe razloucŕiti mené KM 1783, 123; Etak, je mogocse i dobre lúdi od húdi razlôcsiti KAJ 1870, 149; Csi pa eti razlôcsis náj BRM 1823, 418; Valsa hamicŕija razloucŕi váfz SM 1747, 6; Naj me od tébe ni 'zalofzt Ne razloucsí KŠ 1754, 258; cslovik je naj ne razloucsí KŠ 1771, 61; trétyi dén je razloucso vodou od zemlé KM 1796, 4; je Ivek nyé vsigdár razlôčo ino zméro BJ 1886, 23; Nepravicsňofzti vafŕe fzo razloucŕile váfz KŠ 1754, 74 **razlôúčiti se** tudi razlôčiti se -im se *ločiti se*: fteriva fze potom razloucŕita KŠ 1771, 387; Kák sze razlôcsíjo eti novi mertúki od sztári mertúkov AI 1875, br. 2, 3; naj fze nigdár ne razloucŕijo KM 1783, 70; na fteri vdárecz fze je voda razloucŕila KM 1796, 36; da fzta fze razloucŕila eden od drúgoga KŠ 1771, 391 **razlôčeni** -a -o *ločen*: Néba fztom zemlom dabi vkúp ne bila, Neg' razlocŕena BKM 1789, 155; Od-dobri ti húdi bodo razlocseni SŠ 1796, 26; geto szo od rôke tvoje razlocseni TA 1848, 71;

Veznik je táksi táo govorejnya, po sterom razločsene recsi vkúp privesújemo KOJ 1833, 111 **razložiti** -ložim dov. *razložiti, pojasniti*: razlo'zi nám eto priliko KŠ 1771, 51; Zacsnovlí pa Peter razlo'zo nyim je zrédom KŠ 1771, 375

razlúčati -am dov. *razmetati, razdejati*: Szkejmi fzo I tvoje mefzto rúžno razlúcsali BKM 1789, 325

razlútiti -im dov. *razjeziti*: je Podiebráda tak razlútito KOJ 1848, 6 **razlútiti se** -im se *razjeziti se*: Oszramoten sze za toga volo tak razluti KOJ 1914, 122

razmèčiti -im dov. *razmehčati*: Ognjena k-etoj pécfí, Stera kaménye razmeczí KM 1783, 299; pren. Razmeczí nasa okorna, Trda fzcrczá BKM 1789, 118; Razmeczí fzcrcza okorna BRM 1823, 87

razmèjnje tudi razmèjnje -a s *razumevanje*: Med fterimi fzo niftera 'zmetnoga razmejnya KŠ 1771, 723; Pitanya znaménya szo za razmejnya gucsa, volo zmislena KOJ 1833, 10; Pitanya szo za razmènya gucsa AIN 1876, 9; ki fzi Apofstolom pámeti na pífzma razmejnye oudpro KŠ 1771, 829; Naj me ravna Na té fzmrti razmènye BRM 1823, 46; Za volo bolje razmènye trbè znati AIP 1876, br. 3, 2; lidjé szo 'ze poznali to iglo po nasem razmenyi AIP 1876, br. 9, 6

razmèriti -mèrim dov. *razmeriti, premeriti*: razdelim Sichem, razmèrim Suchot TA 1848, 47

razmesárno prisl. s *krvavim bojem*: po stajerszkoj Dr'savi szega, ino sze za nyou razmesárno trgata KOJ 1848, 38

razmetáti -mèčem dov. *razmetati, podreti*: jafz morem razmetati czérkev Bo'zo KŠ 1771, 91; razmeczsem moje skegnye KŠ 1771, 91; razmeczsem moje skegnye KŠ 1771, 212; ti razmeczses czérkev KŠ 1771, 95; i fteri mejou razmeczse, vgriznega katsa KŠ 1754, 62; csi bom tá, ftera fzam razmetao, pá gori czimprao KŠ 1771, 560; pren. vejm cslovecsi potrdjeni teftamentom nifcse ne razmeczse KŠ 1771, 562; Razmetao szi závezek TA 1848, 74; tanácsnik je razmetao tanács Akitopela KM 1796, 63

razmèti razmèjm tudi ràzmiti -im dov. *razumeti*: fzkrivna Bosja dugoványa, mifzeu cslovecfa nemore prav razmeti TF 1715, 40; vetom jeziki dobro razmeti mores KŠ 1771, A8a; naj tvojo fzvétó Rejcs dobro moremo razmeti KM 1783, 111; dáj mi fzpokornim Szczom tou razmeti BKM 1789, 81; csi té knige fcsés fteti, i razmeti KM 1790, 24; Od técz sze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII; obráz szam szi zbriszao, dá sze razmeti, ka ne z-rokami AIP 1876, br. 1, 7; Vcsio bom te razmiti TA 1848, 81; Kako tou razmis TF 1715, 26; Ka razmis po Krifztusevoj fztávi KŠ 1754,

106; i, ka 'znyih razmis, vfzrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; nego da razmis vfzákó rejcs BKM 1789, 7; ali moucs Czirkevno dobro nerazmi TF 1715, 48; Blodjenyé fto razmi KŠ 1754, 73; Vsza vidi, razmi ino zná KAJ 1848, 9; miszlévsi, ka té glász razmi AI 1875, kaz. br. 7; Eti li vodé krfzt razmimo KŠ 1754, 185; Ka razmimo po fzevjeti KM 1796, 3; Efcse ne pametújete, niti ne razmite KŠ 1771, 127; Ali razmite vfzi SIZ 1807, 5; vu pífzmaj gucsécsega Bogá razmijo KŠ 1771, A7a; ki kak z-toga nikaj nerazmijo KOJ 1833, VI; Lúfztvo tákse vpelas na nyé, kterim reicsi ne razmeio SM 1747, 85; Vsza Cslovik dobro razmei SM 1747, 80; Razmi preczi Cslovik dári KŠ 1754, 253; ne razmi po cslovecsem KŠ 1771, 435; tou je té, ki rejcs fzlifí i razmej KŠ 1771, 43; recsi, razmije BKM 1789, 7; razmej nafo profnyo BKM 1789, 180; Da pozlúfajoucsi razmejmo tve rejcsi BKM 1789, 145; da tvojo fzvétó rejcs razmejmo KŠ 1771, 829; Sztoga mi razmejmo zmo'snofzt Krifztusovo SŠ 1796, 25; pozlúfajte me vfzi i razmite KŠ 1771, 123; Ne razmejteli, kaj vfze, notri idouce KŠ 1771, 51; naj ne razmi vífe, liki trbej razmeti KŠ 1771, 475; naj ga vfzi národje razmijo KŠ 1771, A4b; Gda bi pa z-fzvétoga Pífzma razmeli KM 1796, 90; Tak bos razmo VII. Táó KŠ 1771, 442; fzlifanyem fzlifali bodete, i ne bodte razmeli KŠ 1771, 43; niti fzi nej prav razmo KŠ 1771, 437; ka je nej razmo BKM 1789, 2b; gda fzi od Simona Proroka razmejla KM 1783, 82; Ali nê razmila AI 1875, kaz. br. 7; I onedva fza nej razmela to rejcs KŠ 1771, 172; zaifztino, Gofzpodne, razmeli fzmo KŠ 1771, 46; razmeli fzte eta vfza KŠ 1771, 46; I oni fzo nikaj nej etoga razmeli KŠ 1771, 233 **ràzmiti se** -im se *razumeti se*: nejli fzamo zetoga fze razmi, ka ga on posila KŠ 1754, 123; Ka je fzetka pífzani po Pavlovi i Petrovi, fze razmi KŠ 1771, 756; Ka fze razmi po Pékli KMK 1780, 15 **razmévši** -a -e *razumevajoč*: i nyegovo volo razmevfí ktvojemi zvelicsanyi ravnati mores KŠ 1771, A8a **ràzmeni** -a -o *razumljiv, jasen*: Jeszo táksi zaposztavki, steri szo szamé vu szebi razmene KOJ 1833, 109 **razmèjti** -a -o *razumljen*: Tá nevidoucsa Bo'za, i zdejl razmejta fze vidijo KŠ 1754, 89

razmlátiti -im dov. *raztolči, razbiti*: Razmlátis je z 'zeleznov sibov TA 1848, 3; O Bòg razmláti nyim zobé TA 1848, 46

razmòčati -am dov. *razmočiti*: Ah! tvojo fzrditofzt dáj fšám Razmocsati nařim fzkuzám BKM 1789, 342 **razmòčani** -a -o *razmočen, premočen*: tak da szirota szkoro razmocsana vuide szmrti KAJ 1870, 37

razmuždžiti -im dov. *zmečkati, zdrobiti*: pászt szpádne i zanderécsó mis razmu'zd'zi KAJ 1870, 58

raznášati -am nedov. *razglašati, obrekovati*: da vszákoga za gizdávca stima i raznása KOJ 1845, 21; vsze povszéd szo Wladislava II. kakti súslavca raznášali KOJ 1848, 70

rázno prisl. *narazen*: decza rázno v-nacsísne Cérkve idejo KOJ 1845, 73; Odtéc je rázno poszlalo zláte tráke szvoje KAJ 1870, 100; szét (rázno) AIN 1876, 64

ráznog idénje ~ -a s *razhod*: i szo sze 'zandárom protili, gda szo ji tē na ráznog idénye zézvali AIP 1876, br. 2, 7

raznositi -nòsim dov. *raznositi*: nego fzo kako pleve, stero veter raznofzi SM 1747, 92

razodíti -idem dov. *raziti se*: Poszlavci szo sze pascšili razodiditi domô AIP 1876, br. 4, 2; te szpráviscse razodide na letosni pocsinek AIP 1876, br. 5, 2; Zvelikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2

razpárati -am dov. *razparati*: Fesleni; razpárati KOJ 1833, 156

razpihnoti -em dov. *razpihnuti*: cvetna glávica, štero je lehko razpihnoti AI 1878, 50

razpítanje -a s *ločitev, razveza*: zakaj je pa Mo'zes zapovedao dati lifzt razpítanja KŠ 1771, 62

razplášiti -plášim dov. *splašiti, razgnati*: pogübo szi te ove, i razplaso TA 1848, 35

razplódniti tudi rasplódniti -im dov. *razpoditi, razgnati*: razplódi je za dovo vno'zine zlocsasztnosztí nyihove TA 1848, 5; Kruce je pa razplodo KOJ 1848, 104; Raszplódi je z tvojov mocsjov TA 1848, 47 **razplódnjeni** -a -o *razpoden, razgnan*: ár ta vojszka 'ze razplodjena AIP 1876, br. 9, 3; i celoga országa lüsztvo je razplodjeno AIP 1876, br. 11, 2

razplúskan -a -o prid. *razširjen*: Krava .. Nyé göbec pa velki razplúskan, kak rib KAJ 1870, 77

razpòkati se tudi raspòkati se -am se dov. *razpokati, razpočiti*: Sztolar z-dobroga szühoga leszá more delati, naciš sze nyemi delo razpoka KAJ 1870, 75; Kamene goré od te vrocšine vŕze fze razpokajo BKM 1789, 445 **razporéditi** -im dov. *urediti*: cérkve szo po katolicsanyšzknoj návadi osznajsili i razporédili KOJ 1914, 150

razposláti -pòšlem dov. *razposlati*: Eden táli derasov sze po vszē táli országa, takaj i zemlé razposzlati morejo KAJ 1870, 81; Bocšakai po vszem Országi razposle pišzmo KOJ 1848, 86 **razpòslani** -a -o *razposlan*: "Prijátela" kázajòcsi

broj je vnogim vogrszkim i szlovenszkim novinam razposzlan AI 1875, br. 1, 7; Po razposzlanoj szvojoj vojszki tákso sztráhoto napravo KOJ 1848, 90

razpoznàti -pòznam dov. *prepoznati*: Kakda sze more Substantivum od Adjectivuma razpoznati KOJ 1833, 15

razpoznávati se -am se nedov. *prepoznavati se, razlikovati se*: Jezik je kincs, ár sze po nyem eden národ od toga drügoga razpoznáva KOJ 1833, VIII

razpráskati tudi raspráskati -am dov. *razpraskati, raztrgati*: düsa moja: Ona mi dá gledalo, Razprászka zakrivalo KAJ 1848, 178; ne rafzpráfzkajmo jo [suknjo], nego vr'zmo fors na nyou KŠ 1771, 330 **razpráskani** -a -o *razpraskan*: Ki szi zemlo geno, zvrácsi nyé razdréjte, stera je tak razprászkana TA 1848, 47

razpràviti -právim dov. *razrezati, razkosati*: Szvinya .. Zabodnyena sze prá'zi, ogüli potom razprávi KAJ 1870, 69 **raspràviti se** -právim se *sleči se*: Vünejsnyi cslek csi fze rafzprávi, Notrejsnyi cslovik fze oprávi SŠ 1796, 44

razprestrániti se -stránim se dov. *razširiti se*: Za Maximiliána sze je Protesztantsztvo po Vogerszkom razpresztránilo záto KOJ 1848, 84 **razprestránjeni** -a -o *razširjen*: Vsza zemla, po steroj je zdáj vogerszko Králesztvo razpresztranyeno KOJ 1848, 3

razprestréti -strém dov. *razprostreti, razširiti*: Da jazš csiszte roké Pred teboj mrom razpresztrém KAJ 1848, 303; ali na rejcs tvojo rafzprefztrém te vlák KŠ 1771, 179; pren. i fzvoje roké rafzprefztré kpotreboucsemi KŠ 1771, 817; Raszpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725, A7a; Razpresztri miloszcso tvojo nad onimi TA 1848, 29 **razprestréti se** -strém se *razširiti se*: nouva krivovera vu vogerszki ország pout najšla ino tü sze tüdi dale okoli razpreszterla KOJ 1914, 112; nyegovi vojáki sze pa razpresztréjo po városi KOJ 1848, 120; [Huni] sze po vszój zdájnyoj vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3 **raspréstrvši** -a -e *ko je razširil*: Hitri Králi Szve orŕzáge rafzpréfztrvsi vnouge obládavsi SŠ 1796, 126 **rasprestríti** tudi razprestréti -a -o **I. razprostrt**: ka je na Gedeona molitev na goulom gümli rafzprefztrto vuno rofza navlá'fíla KM 1796, 47; Pirušleki med prsti trdo, golo mreno májo razprestreto AI 1878, 7; Pri ednoj sztēni je malo szlamé razpresztréto KAJ 1870, 139 **2. razširjen**: 'Ze rafzprefztrtimi Bom rad delo rokami BKM 1789, 371

razprostrénje -a s *razširitev, razširjenje*: Protesztantje szo i Károli Czaszari zaglušali

za razprostrejnye preobte'senih nyihovih vörvanszkih szloboscsin KOJ 1848, 108

razpüstiti -ím dov. *I. razpustiti*: Vnoughe Klostre je razpüsztö KOJ 1848, 113; Ti gizdávi nyih mislejnya Je 'znyimi vrét raspüsztö BKM 1789, 16 **2. odvezati**: rafzpüfztili fzo vötrnicze, i tak fzo fze nofzili KŠ 1771, 425 **3. razpeti**: neszmé raspüsztiti oblecsala KAJ 1870, 147 **razpüstiti se** tudi raspistiti se -ím se *I. razpustiti se, razpasi*: Sztolar popolno more delati, nacsí sze nyemi delo raspüsztí KAJ 1870, 75; kaj, csi fze zemelfzke nafé hi'ze fztáneek rafzpifzti KŠ 1771, 536 **2. raziti se**: odpüfzti lüfztvo, naj fze idoucí, vu okouli bodoucsa mejfzta i vefznice rafzpifztiyo KŠ 1771, 197 **raspistívši -a -e ko je odvezal**: i püfztili fzo fze vu mourje rafzpifztivívi takájfe vajati ravnanya KŠ 1771, 426 **razpüšćeni -a -o razpušćen**: Vsza domácsa vojszka je zdáj raspüscsena KOJ 1848, 95; Ár fzo raspüfcseni, i razegnani bili, liki ovczé KŠ 1771, 31; Záto raspüfcsene roké i trüdna koulina vaía gori oprávlajte KŠ 1771, 695

razpüšćenjé -á s razpust: Vogerszke Sztálise je raspüsztisenyé vogerszke vojszke tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95

razpüšćenost -i z razbrzdanost: med lutheránmi sze je raspüscsenoszt, ino grehota tak sirila KOJ 1845, 68

razrášiti -ím dov. *razdražiti*: Z-tém je szersene escse bole razráso KOJ 1848, 51

razrúšje -a s razpad: i vu razrúsenyi Ausztrie szo szvojo szrecio iszkali KOJ 1914, 147

razrúšiti -ím dov. *razrušiti, podreti*: da szo ga Törci niti vzéti, nit nej razrúšiti mogli KOJ 1848, 98; Razrúsis vesz zid nyegov TA 1848, 74; Cérkve, klostre szporobili, po'sgáli razrúšili KOJ 1848, 8

razsaditi -ím dov. *izginiti, prenehati*: i na tó sze poszlavcova ognýenoszt frisko razszadila AI 1875, br. 1, 2

razsipáč -a m *razsipnež*: Daj, da nebodem zapravlács, I dárov tvoji razszipács KAJ 1848, 255

razsipanje tudi rasípanje -a s *I. razsipavanje, zapravljanje*: Vari me od rafzipanya, Dárov Tvoji zaprávlanya BRM 1823, 361; Dokoncsaj fze 'se nad rafzipanyem SŠ 1796, 96 **2. propad, unićenje**: Tou razszipanye nyegovoga naprejvzétja je nyemi vszo dobro volo vzéla KOJ 1848, 114; Šzrczá pride raszipanye BKM 1789, 412; Šzrczá pride raszipanye SŠ 1796, 28

razsipávati tudi rasípávati -am nedov. *razsipavati, zapravljati*: Pazarlani; zaprávlati, raszipávati KOJ 1833, 168; Te nepotvarjen vu szvojoj sztávi

Nerazszipáva KAJ 1848, 253; ifteri ne fzaprávla zmenom, rafzipáva KŠ 1771, 40; i fzaprávlas, gde fzi nej rafzipávao KŠ 1771, 85 **rasípávati se -am se I. razsipavati se**: zvezjde .. Rafzipáva fze nyih fzetlofzt BKM 1789, 62. **razpadati**: Ako fze 'se nám gli tejlo rafzipáva SŠ 1796, 25

razsipávec tudi rasípávec -vca m *razsipnež*: Ár, csi szí ne vecs razszipávecz KAJ 1848, 244; Csi fzi 'ze vecs nej rafzipávecz BRM 1823, 350

razsodjávanje -a s razločevanje: drügomi pa razfzodjávanye dühov KŠ 1771, 514

razsodjávati -am nedov. *presojeti*: Po nyem sze pamet preszvetsáva, Da dugoványa razszodjáva KAJ 1848; i drügi naj razfzodjávajo KŠ 1771, 519

razsodjenjé -á s presoja: Medtémtoga da je etaksega dvojlivoga pitanya razszodjenyé nej delo krátkoga vesenyá jezika KOJ 1833, 42

razsouditi -ím dov. *presoditi, razsoditi, razločiti*: ki bi mogao kaj razfzouditi med bratom KŠ 1771, 499; Ár, ki jej i pijé nevrejčno, fzám fzebi fzoudbo jej i pijé, ka ne razfzoudi tejlo Gofzpodnovo KŠ 1771, 513 **rasóudívši -a -e ki ne razloči**: Ár fteri jej i pijé nevrejčno ne rafzoudivíi tejlo Gofzpodnovo KŠ 1754, 208

razsrđiti tudi razsérđiti tudi rasrđiti -ím dov. *razsrđiti, razjeziti*: Ako fzi vu deifzvtvi, ne rafzerdi Boga SM 1747, 89; Ne rafzrdi Bogá BKM 1789, 183; Vu mojem 'zitki fzkim fzam te Rafzrdo na tom fzevjeti KŠ 1754, 256; fze fzsresno 'zalofztimo, ka fzmo Bogá rafzrdili KŠ 1754, 76 **razsrđiti se** tudi razsérđiti se tudi rasrđiti se -ím se *razsrđiti se, razjeziti se*: Kúsújte Sziná, da sze nerazszrdi TA 1848, 3; kokot se na to razserdi AI 1878, 3; Ali uprav za toga volo sze je törszki Czaszar na nyega razszrdo KOJ 1848, 94; Ali nató se je Jóžek tak razserdo BJ 1886, 5; Teda Herodes rafzrdofzeje jáko KŠ 1771, 81; Herodes kráo fze mocno rafzrdo BKM 1789, 54; Vidoucsi pa vucseniczke nyegoví rafzrdili fzo fze govorécsi KŠ 1771, 87 **rasrđívši se -a se -e se ko se je razjezil**: Teda rafzrdivíi fze te gofzpodár ercsé KŠ 1771, 220 **razsrđjeni -a -o razsrjen, razjezen**: Razszrdjen Stevan IV. sztrasno razbija KOJ 1848, 39; Za toga volo razszrdjeni Goszpoudje szo na priliko csakali KOJ 1848, 34

razsváđiti -sváđim dov. *razjeziti*: Ete odgovor je nemske poszlance jáko razsvado AIP 1876, br. 11, 1

razsvećenjé -á s razsvetljenje, prosvetljenje: Máli národ nezadolej nosziti potrebvánoga sztroska za razszvecsenyé szvojeja Országa KOJ 1833, XIV

razšáleni -a -o prid. *razšaljen*: Raszáleni Púspeczke i ovi Velikási szo sze Petra tak navolili KOJ 1848, 16

razšerenjé -á s *razširjenje*, *razširjenost*: Zemelszki Goszpoudje bi mogli naprej pomagati rászerenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, XVII

razšériti tudi raširiti tudi rašúriti -im dov. *razširiti*: tisztí je tudi zavézani rászériti nyé návadnoga Jezika KOJ 1833, VIII; Da vkup fžprávleno tiváristvo zdr'sis, i rafiris KM 1783, 74; Sztrélao je sztréle szvoje, rászúro je je TA 1848; ka sze po apostolszki jezíkaj rászéro návuk mestera nyihovoga AIP 1876, br. 6, 8 **razšériti se** tudi razširiti se tudi rašúriti se -im se *razširiti se*: i fžrczé tvoje fze prefztráfi i rafiri KŠ 1771, 814; liki fzinom velim, rászérte fze i vi vu fžrczáj vaíi KŠ 1771, 539; Naj sze vogrszki Jezik sze bolye rászéri KOJ 1833, III; se čemér naj ne rászíri AI 1878, 29; Po celom országi glász sze rasúro AIP 1876, br. 2, 1 **razšérjeni** tudi razšírjeni tudi rászúrjeni -a -o *razšírjen*: Síríanfzki jezík a) kákfi je teda povlžud rasérjeni bio KŠ 1771, A5a; Čuk je po Europi največ rászúrjena sova AI 1878, 26; Govedo Rászúrjeno je po celom sveti AI 1878, 15; po rászirjenom imányi tu i tam kapejle goriposztaviti dála KOJ 1848, 112; Oreh je veliko lepo drevo, s šürkím rászúrjením vrhom AI 1878, 45; pren. ó Korínthusánczi! fžrczé naf je rezsérjeno KŠ 1771, 539 **nájrazšérjinéjši** -a -e *najbolj rászírjen*: Eta kovina [železo] je najrazšérjinejša AI 1878, 56

razšérjávati tudi rašírjávati tudi rászúrjávati -am nedov. *razšírjati*: ki tvojo czérkev rasérjávás KŠ 1771, 842; Rászérjávajo pa fžvoje fžpoumenke KŠ 1771, 76; Nyé blagoszlovleno szvetloszt Vsze bole rászúrjávaj KAJ 1848, 130; Rászúrjávaj tvoj poszvét KAJ 1848, 79; ár je prislo ono vrejmen, ka bi fze po vřzem fžvejti rašérjávála práva vóra KM 1796, 126; Rafírjávaj tvoje verno křfzcsánfztvo BKM 1789, 334

razšérjüvanje -a s *razšírjanje*, *šírjenje*: naj sze malo potrdíjo "Prijátel"-a rászérjüvanyom vu 'zitki obdržati AI 1875, br. 1, 7

razšérjüvati -űjem nedov. *razšírjati*, *širiti*: ka "Prijátel" vecs i vecs nôve glászi bode rászérjüvao AI 1875, kaz. br. 1 **razšérjüvati se** -űjem se *razšírjati se*, *širiti se*: sviloprejka .. z Carigráda se je potom sviloreja dale rászérjüvála AI 1878, 33 **razšérjüvájóci** -a -e *razšírjájóč*, *šireč*: Znanoszt rászérjüvájócese mészecsne novine AI 1875, kaz. br. 1

razšérjüvávati -am nedov. *razšírjati*, *širiti*:

"Prijátel" pascsilivi bo kak naj vecs nôvoga i lepoga rászérjüvávati AIP 1876, br. 1, 2

razšúrjávanje tudi rašérjavánje tudi rašírjavánje -a s *razšírjevanje*, *šírjenje*: Hvála za rászúrjavanye Evangelíoma TA 1848, 120; More biti ga je pomágao na rafírjavanye Evangelíoma KŠ 1771, 662; Vö je nazvefzto .. 3. Rasérjavanye po vřzem fžvejti fžvoje Matere Czérkvi KM 1796, 103

raztálanje -a s *razdelitev*: vármegyövi szo pod nôvo raztálanye prisli AIP 1876, br. 7, 1

raztálati tudi rástálati -am dov. *razdeliti*: i rasztála ga i táo nyegov fžtimi nevernimi polo'zi KŠ 1771, 214; Rasztálali szo szi med szebom gvant moj TA 1848, 17; Ki ga jej, ne fžtere, ni ne rasztála KM 1783, 63; Ti fži rasztálo drügi dén nyé lejpo BKM 1789, 155; Rafztálo fži je tak fžvoj máli krüh fž-timi nevolnimi KM 1790, 52; Rafztálali fžo fži pa gvant nyegov KŠ 1771, 252 **rastálati se** -am se *razdeliti se*: Ino fze rasztála na Právdo SM 1747, 36 **raztálani** -a -o *razdeljen*: Zdaj eden klafter na 72 pálecov rasztálani AI 1875, kaz. br. 6

raztáplati se -am se nedov. *tajati se*: zdaj, kak sze szneg zacsné raztáplati AIP 1876, br. 2, 8; pren. Moja dusa sze raztápla od britkoszti TA 1848, 99 **rastáplájóuci** -a -e *topeč*: I fzedo bode rasztáplájoucsi i ocsífcsávájoucsi fžrebro KŠ 1771, 815

raztégnoti -em dov. *raztegniti*: Zláto Tak jáko se dá rztégnoti AI 1878, 55; mreno májo rászprestreto, štera se do zádñjih nog i répa rztégne AI 1878, 7

raztêpsti tudi rastêpsti -tepém *razgnati*: ár Bôg raztepé kôszti borczov TA 1848, 43; Scsém je rásztepszti, kak práh TA 1848, 14; i med pogane nasz rásztepés TA 1848, 36; Rafztepi rú'zno neznánofzt BRM 1823, 405 **raztêpsti se** tudi rastêpsti se -tepém se *raziti se*, *razkropiti se*: Po pregányanyi fze vucseniczke raztepéjo KŠ 1771, 364; Ki fžo fze raztepli za volo nevole KŠ 1771, 377; Ovo pride vóra, da fze rásztepéte vřzáki vu fžvoja lafztivna KŠ 1771, 322; i vszi hüdodelniczi sze rásztepéjo TA 1848, 76 **raztêpeni** tudi rastêpeni -a -o *razgnan*, *razkropljen*: Po krátkom vrémeni ausztriánszka vojszka pri konigrátzi rásztepena bila AIP 1876, br. 2, 2; i vřzi, ki fžo fze knyemi privrgli, fžo rásztepeni i vcsinyeni na níkoj KŠ 1771, 356; i te szpokani zvon vküpszpráva rásztepené lidi vu bo'so hí'so KOJ 1833, VI; ka je tomi rásztepenomi XII. plemeni Izraelfzkomí pířzani KŠ 1771, 744; nego naj i fžini Bo'že, ki fžo rásztepeni, vküp fžprávi KŠ 1771, 306; Peter tuhénczom

rafztepenim po Pontufi KŠ 1771, 703; od tífztec [med rafztepene] po Alfiriánlfzkoj vouzi KŠ 1771, 700; Trôstaj Te Tvoje rafztepene BRM 1823, 49

raztézén -žna -o prid. *raztegljiv*: Kufer je jáko trdi, raztézén AI 1878, 56

raztirati -am dov. *razgnati*: Ákusa dolivszecsé, ove pa nekaj raztira KOJ 1848, 23; Törçi vszáki dén dale naprêido, i protivnike v-brgé raztirajo AI 1875, kaz. br. 3 **raztirani** -a -o *razgnan*: Szpráviscse je raztirano AIP 1876, br. 2, 2

raztolmačénje -a s *razlaga, tolmačenje*: szo vküpszprisli k-áldovi, i raztolmacejnji bo'se rejesi KOJ 1845, 72; Dalmatin je Postilo, nedelnih evangelijomov ino lisztov raztolmacsene, napiszao KOJ 1914, 118; je Draskovits vküppozvao mesnike, da bi nyé po raztolmacsenyi tridentinszkoga cerkvenoga szpráviscsa dokoncsanyov szprijátlo KOJ 1914, 119; Adjectivum .. csi nájmre po nyem kaj trbej substantivumi z-mocsnejsim raztolmacejnyom priszvájati KOJ 1833, 122

raztolmáčiti tudi rastolmáčiti -máčim dov. *razložiti, pojasniti*: Tou fzi je dáo raztolmácsiti KM 1790, 22; Solszke regule po ednom raztolmácsi KOJ 1845, 8; Kakda je rafztolmacso Krifztus od zapouvid KMK 1780, 36; i tak je Piřzmo raztolmacso KM 1796, 123; naj bi nyemi to řzenyo raztolmácsili KM 1796, 78 **raztolmáčivši** -a -e *razlagajoč*: Besznyáczke, múcsanye Andrása na dovejlyne raztolmácsivsi sze szúnejo na Cérkve KOJ 1848, 17

raztopiti se -ím se dov. *raztopiti se*: i 'zivlofzti razhiczane fze raztopijo KŠ 1771, 723; pren. szrecé moje sze je kak rosza raztôpilo vu têli mojem TA 1848 **raztôpleni** -a -o *zmanjšan*: Karlosz .. szvoj na máli broj raztoplén sereg povrgo AIP 1876, br. 3, 3

raztoriti -törim dov. *raztresti*: kak pleve, stere vöter raztori TA 1848, 3; Püszi bliszki i raztori je TA 1848, 117; Tak da bi stoj nogé, roké i drüge tála rasztoro AIP 1876, br. 1, 8; Ogen szo mlaci z-pipe rasztorili AI 1875, br. 1, 8 **raztoriti se** -törim se *raziti se, razkropiti se*: Lüsztva sze szledi zpöpêvanyom zmérom raztorilo AIP 1876, br. 5, 2 **raztörjeni** -a -o *raztresen*: ali tam je i raztorjeni z-mélov zmê-s sani csemér KAJ 1870, 57; szprevr'sejo tak, da je vsze szilje z-razdrápanih 'saklov raztorjeno KOJ 1845, 50; Beri vküp vu nyi raztorjeni drági kincs 'zitka KAJ 1848, X; tak szo raztorjene kôszti nase notri do pekla TA 1848, 115

raztrêščiti se -im se dov. *razjeziti se*: Pridoucsi z-lovine E'fau tak fze je raztresco, i zdívjao

KM 1796, 20; Gda fzo fze Popovřzki Poglavnice na predgo Sz. Petra jáko raztrescsili KM 1796, 120

raztréti -têrem dov. *razlomiti, streti*: Grum, csi v csloveka ali v-'sivino trescsi, neraztere csonte KOJ 1845, 102

raztrganje -a s *neenotnost*: Razterganye vu sztráni vladársztva AIP 1876, br. 6, 7

raztrgati tudi rastrgati -am dov. **1.** *raztrgati, razbiti*: Nemore nífese polzoude toga mocsnoga raztrgati KŠ 1771, 110; nacsí raztrga nouvo vino polzoude KOJ 1848, 108; řzvinyé, naj ga vrnouce vářz rafztrgajo KOJ 1848, 21; pren. Da duse moje, i neraztrgajo je TA 1848, 6; Raztrgajmo nyi vezala TA 1848, 3; Ali raztrgao je i vezala KŠ 1771, 194 **2.** *povzročiti razpad*: ino szo na szkrivnyem miszlili Austrio raztrgati KOJ 1848, 109 **raztrgati se** -am se **1.** *raztrgati se*: Nyi [knig] papire je vezár vküpszasio, da sze nebi raztrgale KAJ 1870, 6 **2.** *razpasti*: i ovak bi sze Ausztaria raztrgala AIP 1876, br. 2, 3; Ka fze je raztrgalo Salamonovo Králesztvo, zrok je bio KM 1796, 68 **3.** *odpasti*: i raztrgali fzo fze 'znyega lanczi KŠ 1771, 114 **4.** *ločiti se*: zapsztavki sze i teda raztrgajo od verbuma KOJ 1833, 124; bojao fze je jezernik, naj fze ne raztrga Paveo od nyih KŠ 1771, 414 **5.** *razcepiti se*: Raztrgala fze je pa ta vnořzina meřzta KŠ 1771, 385 **raztrgani** tudi rastrgani -a -o *raztrgan*: vlecseni po brařzklavoj zemli řzemo tá rafztrgani je KŠ 1771, 101; řzmiluj fze nad tvojoj rafztrganov ovcársniczov KŠ 1771, 832; i raztrgane ploté je popravo KM 1790, 76; Rongyos, raztrgan -a -o AIN 1876, 36

raztrgávanje -a s *uničevanje*: i raztrgávanye poítva vařega řzte zradofřzyov pretrpeli KŠ 1771, 690

raztrgnjeni -a -o prid. **1.** *pretrgan, prekinjen*: Csi pa bi steri med nyima proti törki bój zacсно, te je vezalo raztrgnyeno AIP 1876, br. 8, 2 **2.** *ločen*: Csi adjectivumi po káksem medmetanyi raztrgnjeni KOJ 1833, 116

raztrobéntati -am dov. *raztrobentati, na več krajih povedati*: Szkrivni szrdniczke Krála szo med tem raztrobentali, da je 'Siga vmorjeni KOJ 1848, 50

raztrósiti -im dov. *raztrositi, raztresti*: da tráva hitrê szehne, vecs, menyé szúho vküppograblájo, v-grumble raztrôsizjo KAJ 1870, 122

rázum -a m **1.** *razum, pamet*: Nego i vdúhovnom je kmitsen nas rázum KŠ 1754, 124; tak dale pride i tvoj rázum KM 1790, 20; Ne boidite kako kony i Oszel, steri neimaio razuma SM 1747, 96;

ľzkarvenjé naffe natúre, tou je, rázuma KŠ 1754, 71; vu príľzpodobnozťi Dúhá ľzvetoga rázuma obracsati KŠ 1771, A4a; pamet ino veľz rázum cslovecsánľzki dáu TF 1715, 21; Ftisaj rázum KŠ 1754, 258; moj rázum pa dám KŠ 1771, 503; Angyelje, ľteri rázum, i volo májo KMK 1780, 9; Tebi darűjem rázum, pamet KM 1783, 5; Boug ti je dao rázum BKM 1789, 5b; uu nalfem pak rázumi ľztári ino moudri ľudje boimo TF 1715, 8; ár ľze ona 'zelej i vnotrejsnyem rázumi ľzpunyávati KŠ 1754, 69; zdr'zi náľz do koncza vu tvoje rejcsi pravicsnom ľzpoznanyi i rázumi KŠ 1771, 836; Der'zi náľz dokoncza vrázumi BKM 1789, 136; Záto teľlo ino dúso Szlisanyem i zrázumom Tebi, moj Boug porácsam KŠ 1754, 246; da nifcse vu nyihovoj ľfľľztoucfi i czejľofťi zrázumom kre ľľztine nemore dvojiti KŠ 1771, A3b; Ofznaj'zo te je zmoudrim rázumom BKM 1789, 377 **2. pomen, smisel:** Koterie rázum teh recseh TF 1715, 18; Ka je eti rejcsi rázum KŠ 1754, 67; Rázum i razdeljenje stvári AI 1878, 5; i náj bole vu ľztári peľzmaľ ľzam za rázuma volo ľzľejdnye recsi naj vľűp gliho BKM 1789, 4b; more glász tűdi premenyávati nacsí, ino nyega k-razumi jedine rejcsi KOJ 1833, 8; Káksi rázum dávaľo, z-táksov ľasztivnosťtľov ľádajo v-govoreľnyj KOJ 1833, 143; teľ verbumi, rávno v-tom rázumi sze vugibleľo pouleg réda KOJ 1833, 98; Szpěvaj 'ze, cstí, i brodi, z-vrěľosťtľov i rázumom KAJ 1848, X

rázumen tudi rázimen -mna -o prid. *razumen, pameten:* Jeli bos pa ti rázimni cslovik BKM 1789, 6; On najbole rázumen tkálecsine mocs obszoditi AI 1875, br. 1, 6; ino rázumna, vorna, Mati deczi ľzvoľoľ SIZ 1807, 10; z-rázumne dúse ľzťoľcśi KM 1783, 15; ki ľzi me od veka za rázumnoga csloveka oděbrao KM 1783, 6; polťtavte teľla vaľa na áľdov rázumno ľzlűzbo vaľo KŠ 1771, 475; Rázumno dúso náj plemeniteľľo, Nám ľzi darűvo BKM 1789, 158; Vreľlo, i rázumno ľzrczě mores tak meti BKM 1789, 7; vu teľlo je pa rázumno dúso ľzťvouro KM 1796, 4; Vu rázumnom zľovárjanyi moro merkati na ete ľitere KOJ 1833, 5; eti ľzo pa ľzťejľom i zrázumnov dúsov gori ofznáj'zeni KŠ 1754, 94; Ki je bio znameľľtnikom Szergius Pavľom zrázumnim mo'zom KŠ 1771, 381; Záto ne boľdte necsedni, nego rázimni vonom, ka je Gofľzpodnova vola KŠ 1771, 584; csifzte ľzo i takáj rázumne BRM 1823, II **rázumnejší -a -e razumnejší, pametnejší:** kaibi ľzvéto piľľzmo teim rázumneifim tálom mogli razmeti TF 1715, 48 **rázumni -a -o sam. razumni:** Nega

rázumnoga, nega, ki bi ľzpitávao Bogá KŠ 1771, 453; pogibim modrouľťt ti moudri, i rázumnozťt ti rázumni zavr'zem KŠ 1771, 491

razuménje -a s razumevanje, doľemanje: Od toga je potrěbno bilo na kráci sze szpomenoťi za bole razuměnya szľedi zľodjenoga AI 1875, br. 2, 1

razumlívi -a -o prid. 1. razumljiv: Po Steneyej razmimo rejcsih i gucsa z-razumlivim glászom právo zľovárjanye KOJ 1833, 3; tak je Boug vsze tiszto z-razumlivimi recsmi pred nász polo'so KOJ 1845, 7 **2. razumen, pameten:** ár szamo v-táksem országi sze pascsľivo, száksemi-dugoványi razumlivo ľűstľvo nájde AIP 1876, br. 1, 5 **razumlívejši -a -e razumljivejši:** Z-razľoucne fěle pľemena rejcsih, stero vľűpľzľejvano rázumľiveľsi gucs vcsinľo KOJ 1833, 11

razumlívo prisl. *razumljivo:* Ali da je itak escse nej vu právďi razumlivo szťalou KOJ 1848, 20

rázumno prisl. *razumno, pametno:* On naj ľzmljeno, i' rázumno vcsi ino ravna 'seno ľzvoľo SIZ 1807, 9; szpevaľte nyemi rázumno TA 1848, 38

rázumnost tudi rázimnost -i z *razumnost, pametnost:* zdrávje, rázimnozťt i drűga dugoványi KŠ 1754, 166; Od Bōga velika milofťt, Stero moli ta rázumnozťt BRM 1823, 25; i rázumnozťt ti rázumni zavr'zem KŠ 1771, 491; Dáj nam pravicsno rázumnozťt BKM 1789, 146; naj ľze napunice ľzpoznanyem vu vľűoľ rázumnozťt KŠ 1771, 603

razválati -am dov. *razdejati, uniťiti:* Razrűsiv vesz zid nyegov, razváľas gradino nyegovovo TA 1848, 74 **razválani -a -o razdejan, uniťen:** Kofťti nám bodo rázno razváľane SŠ 1796, 50

razvedriti se -im se dov. *razvedriti se, razľjasniti se:* Vidámulni; razveselíti; razvedreti sze KOJ 1833, 182; sze Néba, zemla razvedrita KAJ 1870, 151; Néba sze razvedrila KAJ 1848, 363; pren. Po procs odidenyi luth. fararov od etecz sze je za pápince negdasnya oblacsina po császih bole i ľepse razvedrila KOJ 1848, 109

razvejajúči -a -e prid. *razľširľajoč se:* Medťemtoga ober nyih gláve szo sze zacsňli vľűpnavľjati tiszťi obľácke, v sterih sze je pomali osznavao nyě razvejajúcśi grum KOJ 1914, 143

razveselénje -a tudi rasveselěnj -á s *razveseljenje, razveselitev:* Ali po nyě szmrti na razveseleľnye szvoľega turobnoga szrczá je zacno vino v'sivati KOJ 1848, 28; vsze ono, ka sze na vcsenyě i na raszveszelěnyě za nájbōgse szka'ľűvalo AIP 1876, br. 1, 1

razveseliti -ím dov. *razveseliti*: fchéjo eden drügoga tak i v Dufnoi falofzti razvezeliti TF 1715, 37; Geto fzo lidjë ni domá nej znali fzebé razvezeliti BKM 1789, 5; Veliko radofzt vám gláfzim, Szkoterov váfz razvezelim BKM 1789, 31; tvoje 'zalofzno fzcrcé razvezelis BKM 1789, 8; Razveszelis szcrcé moje TA 1848, 4; Táksa hrána fze ti dá, Stera Angyele razvezeli KŠ 1754, 258; Tou de dober gláfz tebi, I tve fzcrcé rafvezeli BKM 1789, 194; Jezus vesz fzevejz razvészeli KM 1783, 253; Ka teje na tou vzélo, Da bi mené razvéfzelo BKM 1789, 82; Ona naj váfz razvezeli BKM 1789, 385; Hválo Tebi dájem kai fziti mené razvéfzelo SM 1747, 50; ár szo ga z-ceremoniami razvészelili KOJ 1845, 70 **razveseliti se** -ím se *razveseliti se*: Vidámulni; razveszeliti sze KOJ 1833, 182; Dáj mi obsütiti radoszt i veszélje, da sze mi razveszelijo kószti TA 1848, 41

razveseljávanje -a s *razveseljevanje*: i drügo razveszeljávanye tudi nede AIP 1876, br. 2, 1; Ti veliki szi tüdi poiscejo razveszeljávanye AIP 1876, br. 1, 6

razveseljávati -am nedov. *razveseljevati*: Hválimo te Za blagoszlov telki dobrót, Sz-kémi nasz vsze razveszeljávás KAJ 1848, 206; miloscse blágo Sz. Dűjh 'znyimi razvezeljáva KŠ 1754, 127; Nyegov fsvéti blagofzlov Szrdca razvezeljáva BRM 1823, 434; Oh Bóg, Razveszeljávaj nász KAJ 1848, 167 **razveseljávati se** -am se *razveseljevati se*: Či ščéta spametniva biti, potom se moreta vküpraveseljávati BJ 1886, 13; je prisao z jagerijov sze razveszeljávát KOJ 1914, 99; te bodemo se vküpraveseljáváli BJ 1886, 23; Na toplom szunci sze razveszeljávála AIP 1876, br. 2, 6

razvézanje -a s *razvezanje*: 'zelejnye mám kravézanyi i fz-Krifztofom biti KŠ 1771, 593

razvézati -véžem dov. *razvezati, narediti, da preneha kako razmerje, obveznost*: Záto, fterikoli razvé'ze edno zapovid tejh ti náj ménfi KŠ 1771, 14; Záto fze je fzkázao Szin Bo'zi, naj vraj'za dela razvé'ze KŠ 1771, 730 **razvézati se** -véžem se *razvezati se, prenehati biti, obstajati*: i ne more fze razvézati pifzmo KŠ 1771, 302; Ár csi je zľüdi té tanács, ali tou delo, razvé'ze fze KŠ 1771, 356; akofze fznjihovi greihov ofzlobodio ino razvéfejo TF 1715, 35; Geto Sze záto eta vfza razvé'zejo KŠ 1771, 722; i razvézalo fze je vezalo jezika nyegovoga KŠ 1771, 125

razvezávati -am nedov. *razvezovati, delati, da preneha kako razmerje, obveznost*: Ne

fšimajte, ka bi prífao právdo razvezávát KŠ 1771, 103

razvežúvanje -a s *razvezovanje, razveza*: i vrejmen mojega razvežúvanya fze pribli'záva KŠ 1771, 651

razvežúvati -űjem nedov. *razvezovati, delati, da preneha kako razmerje, obveznost*: nej fšzam prífao razvežúvát nego fšpunyávát KŠ 1771, 14

razvrčti -vržem dov. **1.** *razmetati, uničiti*: Ali tórszki Czaszar vszo szprávo razvr'se KOJ 1848, 81; Oni razvr'zejo i grünt TA 1848, 9; varasé nyihove szti razvrgao TA 1848, 7 **2.** *zavreči*: Tou pogodbo je Czaszar zcsiszta razvrgao KOJ 1848, 30 **razvrženi** -a -o *porušen, uničen*: ár je vesz réd bio razvr'seni KOJ 1848, 47; nájlíh vu szvoj Ország privábi z-tocskar razvr'senoga Czaszarsztva vucsítele KOJ 1848, 68; nej bráno Szlovenom po'sgáne i razver'sene cérkve goriposztaviti KOJ 1914, 101

razvróučeni -a -o prid. *zelo razburjen, jezen*: Medtémtoaga razvróučeni Krući Czaszara nepozľúhsaja KOJ 1848, 101

razvúzdani -a -o prid. *razuzdan*: ino vszáksi kati razvúzdano 'sivincse szvojjim po'selejnyam vgája KOJ 1848, 69

razvúzditi se -im se *postati razuzdan*: Medtémtoaga da sze je Ladiszlav IV. zpacslivo razvúzdo KOJ 1848, 40

razžágati -am dov. *razžagati*: ro'zenice itv. vóosznovéjo, potom je razžagajo KAJ 1870, 75

razžalostiti -ím dov. *razžalostiti*: Tou je Podiebráda tak raz'salosztilo KOJ 1848, 65

razžariti se -ím se dov. *razžariti se, razplamteti se*: Vu Hercegovini sze boj vsze bolje raz'zári AIP 1876, br. 5, 3; Kak sze boj bolje raz'záro, Deák na szvoje imánye odiso AIP 1876, br. 2, 2

razžveglárivanje -a s *uničevanje*: Za volo tak nágloga razsveglárivanya z-teskim tálom negda pribojvaníh nemszkíh Dr'sav KOJ 1848, 69

ražáliti -ím dov. *ražaliti*: Ráj fcsém mrejtí, nego tebé vecskrát ra'salíti KMK 1780, 106; ráj fcsém mrejtí grejhom, nájmre pa fzmrtním ra'salíti KM 1790, 109

rážen -žna tudi ráženj -žnja m *raženj*: Veru Rá'sen KMS 1780, A8b; Rá'sen Nyárs KM 1790, 94; Nyárs; ráseny KOJ 1833, 166; nego szo Csáki Jánosa na rásen goripotégnoli KOJ 1848, 71

reberíja -e ž *upor*: Dvajszetih imenitnejsih zacsítelov reberije czaszar dá glávobitjom kastigati KOJ 1914, 128; Ár fzmo najslí etoga mo'zá, kűgo, i nadigávajoucsega reberio med vfzejmi 'Zidovmi KŠ 1771, 416; szo szkrivoma

- prouti Ferenczi I. reberijo naküríti steli KOJ 1848, 118
- rebernica** -e ž *lojtrnica*: na oplenoma rebernice i lesztvice KAJ 1870, 72
- rebro** -a s *rebro*: Latus Rebro KMS 1780, A7b; Rebro Oldal-tsont KM 1790, 92(a); Oldal; rebro KOJ 1833, 167; Krv Krifztuffa, ftera fzi 's-nyegovoga fz. Rebra vö fztekla KM 1783, 120; z-rebra je pa vö napravo Ejvo KM 1796, 6; ino je z-toga rebra 'senfzko fztvouro SIZ 1807, 3; zdárdov fzvojov je fzmekno vnyegovovo rebro KŠ 1771, 330; vzéo je edno rebro 's-nyegovoga tejla KM 1796, 6; Moj prfzt fze v-nyegovovo rebro fzloucsi SŠ 1796, 146; vu fznef nyemi edno rebro vö vzévsí SIZ 1807, 3; tva rebra obefzelio me SM 1747, 69
- reca** -e ž *raca*: Z-kêm si iszcse reca ribice KAJ 1870, 14; Reca pazlivši sem-tam plava AI 1878, 3; tü nehámo edno reczo-kveczo SIZ 1807, 6
- recák** -a m *racak*: Recák lepo pisano pérje má AI 1878, 24
- recitúvati** -újem nedov. *recitirati, brati*: [deca] katechifmus reczitúje TF 1715, 5
- rečji** -a -e prid. *račji*: Kabi rada récjo pečénko sebi správila BJ 1886, 31
- rečenje** -a s *pripoved*: Poleg ednoga znamenúvanya Toga nai poglaviteifega recsenya Jedro fzetoga pífzma SM 1747, 1; Toga Recfenya nai poglaviteife Jedro SM 1747, 32
- reči** rêčem dov. *reči, povedati*: Na-tou ne fzmejmnikaj recsi SIZ 1807, 61; z-fzercza Amen recsem SM 1747, 70; Zátó dufi etak recsem BKM 1789, 430; ni ne ztrasifzeje, kai recses SM 1747, 89; Marii recsé Gábriel KM 1783, 230; i v'zalofzti, Recse ovi fzeden rejclí BKM 1789, 74; Ke recséjo, fto od groba? Odvála nám BKM 1789, 97; reczi ove reclí TF 1715, 45; i reczi me fzlobodnoga od vfze kástige SM 1747, 53; Li ti edno rejcs nyim reczi BKM 1789, 351; gda fché te moliti ovako reczite TF 1715, 25; reczite, nevrejdni hlápcezí fzmó KŠ 1754, 81; Recste med poganmi: Goszpod je Král TA 1848, 79; kako fzi i fzám bil rekel SM 1747, 69; Ti fzi rekao, naj bode fzvét BRM 1823, 121; Angel je rekal k Marii SM 1747, 10 **rekóuči** -a -e *rekoč*: i dága vučfenikom fzvoim, etak rekoclí SM 1747, 39; Rekoucs nyim etak popejvajte BKM 1789, 124; ino poprejkm rekoucs vszi oni adverbiumi KOJ 1833, 107 **rečeni** -a -o *rečen*: verbuma recseno KOJ 1833, 101
- rečica** -e ž *zlog*: tak, ka je vu nífteroj strofi vecs tálov recsicz (fzyllab) bilou, kak bi trbelo BKM 1789, 2
- rečishánje** -a s *izpeljava*: Rêcsih sze na dvójeféle formo zgrúntávajo, kakti vkúpszkládanyi i po rêcsiszhájanýi AIN 1876, 69
- rečlívec** -vca m *zgovornež, jezikač*: Csi sto kre szirmáka gucsi, I vu pogibeli mucsí, On je püsztí recslívecz KAJ 1848, 286
- rečlívi** -a -o prid. *zgovoren, jezičen*: Po császi je dönok Luther z-szvojov recslivov tivárisiczov szrdnikov vüsztá zatiszno KOJ 1845, 66
- rečlívost** -i ž *zgovornost, jezičnost*: Odúrna mi bojdi brbrava recslivoszt KAJ 1848, 173
- réd** -a m **I. red, urejenost**: Pofztitífze leipi je réd ino fega TF 1715, 44; Réd zvelicsánsztva SM 1747, 1; prinéfzi me vu Réd te Pokoure SM 1747, 53; Zvúna réda pa tim betésnim fze fzlú'zi KŠ 1754, 214; On je dobroga réda Boug KM 1790, 50; i fzuncez je ober réda natúre tak potemnelo KM 1796, 110; sze soularje rejszan navcsíti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; Ali réd fzem nafzledúvao Vogerfzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; k-tomi, naj bi táksi réd dr'sécse zvezjde KM 1796, 4; Du'sna fzta na dober réd, opominati SIZ 1807, 10; tó vfze fze i v-eti, v-lepsi réd pofztávleno, nahája BRM 1823, II; Artikulusi, vu pofzleidnyem leipom rédi grúntani jelzo SM 1747, 33; Ár on vsze vlejpom rédi, moudro ravna BKM 1789, 16; Tak bode vfze zrédom slo vfzákseg hi'zi KŠ 1754, 222; Krála fzenyo, ftero je po rédom nyemi pripovidávao KM 1796, 78; da tak hi'so fzvojo lepou z-rédom ravna SIZ 1807, 10; Potom z-rédom naprnôsözvévsi vsze ono, ka ponoviti more AI 1875, kaz. br. 1 **2. kar je določeno s pravili, predpisi, ustaljenim načinom**: Zdaj že na čténye réd pride BJ 1886, 3; Po právde dokoncsanoga réda poszlaniksztvo vküpprijde AI 1875, kaz. br. 2; vtákli réd fzem pofztavo vfze eto delo KŠ 1754, 5a **3. stopnja, položaj**: kákfega goder národa ino réda cslovik TF 1715, 14; kak fze má vu 'zitki vfzáksega réda lúdi fztrána dr'zati KŠ 1771, 656; Vfzáksega tak réda národ BKM 1789, 25; vífisa na c. réd popoufztva gledoucs KŠ 1771, 669; Právda tak zapovê, ka v-szoldacski réd szlisajôcsi vucitelje AIP 1876, br. 1, 2 **4. rod**: zréda Abiáfovoga KŠ 1771, 161; Od prvoga réda Ábrahámovoga 'sitka KM 1796, 15; Kakda fze racsánajo po rédi Szetovi ofztánki KM 1796, 9 **5. verska skupnost, red**: Czérkveni Réd KM 1790, 111; Országa cerkveni prednyarov réd sze poménsao AI 1875, kaz. br. 8; Vszi Szvétí dúhovni Rédi, molte Bogá KM 1783, 92; Da i vsze dúhovne Rédi, vu právoj vodi obdr'sis KM 1783, 97; Tou je szrczejneje sztálise i Réde tak razdrészeli KOJ 1848, 17; pren. Vnoui redi, Ki vnébi jelzo BKM 1789, 124

1886, 5; Nyegovo rêcs mam vervati BRM 1823, 7; zetakovom reicsjom onda olzodi nyé SM 1747, 83; ricfí moje pa nigdár ne prejdejo KŠ 1771, 82; Tou fzo rejcfí Krifztsusa BKM 1789, 19; Eto szo nakráczí nasse récsi SIZ 1807, 4; Naj zpoznas gvúsnofzt oni rejcs KŠ 1771, 161; A fteri pak etim recfem ne vörje TF 1715, 45; fteri vorje tejm ricsém KŠ 1754, 210; záto, kaj fzi nej vörvao recsim mojim KŠ 1771, 162; steri reicsi tve pozflúsa SM 1747, 85; I tve fzvète rejcsi zdr'závati BKM 1789, 133; Na té ricsi záto mi merkajmo SŠ 1796, 15; nasse récsi, na ftere récsi od váfz eden lejpi odgovor csákamo SIZ 1807, 4; uu etih recfíh fztov vfza právda TF 1715, 18; Ka vörjemo po ricsáj dvanájfzetoga Stúka KMK 1780, 22; lepou pomali ino zponiznimi recsmi predkláda TF 1715, 7; Boug naz fzteimi ricfmi kfzebi fche pritégnoti TF 1715, 26; fzem znasfega Goszpodna ricsmi tak vesio KŠ 1754, 6a **3.** navadno v zvezi *rejč Božja evangelij, berilo*: Reics Bosja ofztane vfzigdár SM 1747, 79; Rêcs bo'za KAJ 1848, VI; ta fsvetlofcha reicfí Bosje fzvète TF 1715, 3; ako reicsi Bosje nefcheio priéti SM 1747, 80; Truber, Bo'ze rejcfí fzluga KŠ 1771, A6a; te Bo'ze rêcsi fze dr'zi BRM 1823, 3; mi Bosjoi reicfí vörjemo TF 1715, 27; fsvétoj nyegovo rejcfí vörjemo KŠ 1754, 160; Reics Bosjo fzlisfimo SM 1747, 81; Gda kaj za Bo'so rejcs dr'zimo KŠ 1754, 19; ino fzi nazveifztil meni, po tvojoj fsvétoi reicsi SM 1747, 67; naj on náfz varje vu fsvojoj rejcsi KŠ 1754, 174; Pride Po fsvojoj fsvétoj rejcfí BKM 1789, 19; Molitev po Rêcsi Bo'zój TA 1848, 9; nego zrecsjov Bosjov vkúpe fzklenyena voda právie kerfzt TF 1715, 32; gda nafšo húdoubo z-Bo'zov ricsjouv odejvamo KŠ 1754, 20; naj gucsi, kako Bo'ze ricsi KŠ 1754, 22; pozflújhnite mojega kvám zdaj zagovárjánya ricsi KŠ 1771, 410 **4.** *nauk*: Rêcs nyegovo bôgajte BRM 1823, 8; naj fze nisese nyegove rejcsi ne vcsi KŠ 1754, 163; túdi njegovo reč dobro pozna AI 1878, 8; Vcsio náfz vrecsei fiveti TF 1715, 12; da naz obderfí, uu fsvojoi reicfí TF 1715, 28; Da bi I 'znyega reicsjom 'ziveli BKM 1789, 176; ka fze nám po eti ricséjh odpúscsanye dá KŠ 1754, 206 **5.** *besedilo*: sze szprávisese sz-precstenyom králeszke recsih odpré AI 1875, kaz. br. 1; dokoncsati v-králeszkój rêcsih naprédáne dugoványe AI 1875, kaz. br. 2; Liki je pifzano vu knigaj ricséjh E'zaiás proroka KŠ 1771, 173 **6.** *govorjenje*: Goszpodne poszlúhni moio reics ABC 1725, A7b; na králeszko recs dáni odgovor AI 1875, kaz. br. 2; ino je rêč pazlivo poslúšala BJ 1886, 4; tanács fzo dr'zali, kakbi ga zamre'zili vu

rejcsi KŠ 1771, 73; vu rêcsi, I v-krfzti je nazôcsi BRM 1823, 5; Nêoszkrúno v-rêcsi, v-deli KAJ 1848, 4; **7.** *obljuba*: Lübézen k-tvojoj rejcsi SŠ 1796, 3; dáu nam je reics fitka vekivecsnoga TF 1715, 3 **8.** *govorica, jezik*: Govorejnje (Jezik, Rejcs) vu szebi szamom je ono KOJ 1833, VII; csi sze ednouk pokopa vogrszka rejcs KOJ 1833, III **9.** *glagol*: Verbum (rejcs, ige) KOJ 1833, 12

rejčiglás -a m *spodbuda, poziv*: Szat; rejcsiglász KOJ 1833, 173

rejčni -a -o prid. *beseden*: Té blázni okouli fzpítávanya i rejcsne vojne KŠ 1771, 642

rejčnica -e ž *zlog*: z-nikimi rejcsnicami navkúpe KMS 1780, A

rejčnik -a m *govornik*: je pa doli fou znikakfím rejcsnikom Tertullufóm KŠ 1771, 416

rejdkí tudi rétki -a -o prid. *redék*: i akofze glih nigda (koteruje reitko) TF 1715, 5; Rejdkí Gróf, Baron, Púspek je szmeo z-szvojom Kráalom baratati KOJ 1848, 103; vizsika hi'za, ali taksa je pri nasz rétká KAJ 1870, 66 *réčiši* -a -e *redkejši*: szo szejtve osztale i csi szo glih rêcsise AIP 1876, br. 5, 8

rejenjé -á s *izdelovanje, pripravljanje*: i 80 rainskih rejenyá sztroski zadenejo AI 1875, br. 1, 8; ka bi potrêbno bilô edno naprávnicó goriposztaviti za rejenyé vojszke szkéri AI 1875, br. 1, 1; pečátna zemla, štera se za rejenjé törski pip núca AI 1878, 53

rejpnica -e ž *zasipnica, podpisnica*: Verem; zemlenicza, djama, rejpnicza KOJ 1833, 181

rejšan tudi réšan prisl. *res, zares*: Valóban; rejszan, zaisztino KOJ 1833, 181; Nacfi ka bi csinili ti okrfztseni nad mrtvimi, csi bi rejfzan ti mrtvi gori ne fztanoli KŠ 1771, 523; niti sze soularje rejszan navcsiti nemorejo brezi právoga voja, i réda KOJ 1833, IIII; Rejszan sze jih je v-souli vnogo nábralo KOJ 1845, 7; Ludvik Czaszar rejszan za nyé volo z-Vogrinami boj zacsne KOJ 1848, 8; valóban (rêszan) AIN 1876, 64; ali záto szta nepresztrano delála, tak da bi rejszan tkála AI 1875, br. 1, 7

rejšitel tudi rešitel -a m *rešitelj*: I tak vszê resitel bíditi KAJ 1848, 218; Hváli Sion Rejšitela KM 1783, 61

réjšiti tudi réšiti -im dov. *rešiti*: ka bi mogocsno bilô réhsiti AI 1875, br. 2, 1; Ides ponizno, da rejfis Vefz fsvajt BKM 1789, 2; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 75; i lovca rejši samo náglo bežanje v ládjo AI 1878, 21; i váfz od fzkrcbi rejfimo KŠ 1771, 98; Goszpodne Bo'ze, ino me rêsi TA 1848, 6; Ki náfz je rejso z-pekla BKM 1789, 274 *réjšiti* se tudi réšiti se -im se *rešiti* se:

niti, csi vnyé ľzpadnem, fze ji rejľiti nemrem KŠ 1754, 177; kmetje menye májo placšuvati szvojim zemelszkim Goszpódom, pa sze jih tudi le'sej rejsiti KOJ 1848, 123; ka od toga bremena sze moremo rěsiti AI 1875, kaz. br. 2; tak od dugá Moji grejhov Rejsim fze 'znyouv KŠ 1754, 253; Gda fze rejsim te ľzmrti BKM 1789, 106; Vkmiczi bodes brezi ľzuncza, ne rejľis fze nigdár BKM 1789, 452; te zmo'zen sze ne rěsi po velikoj mōesi szvojij TA 1848, 25; Ka sze naj od gláda szmrti resijo od nasega országa szo hrányeni AI 1875, kaz. br. 3; Ah! dabi fze mogao teĵla Temnicze gnesz rejsiti KŠ 1754, 262; poglavnika bi sze tudi radiva rěsila od tōrszkoga poglavársztva AI 1875, kaz. br. 3; rešo se je li z tem, ka je svojim zgrablivim poslušancom igro AI 1878, 9 **rějšeni** -a -o **rešen**: Ali naszkorom ga je szvejz rejsen KOJ 1848, 5; táksa zemla od dácsse nede rejsena AI 1875, br. 1, 5

rejšuvati tudi rešuvati -űjem nedov. *reševati*: Te grěsni ľzvět ľzam resűje BRM 1823, 62; i rejšűvao je v preminočem vremeni lidí AI 1878, 7 **rešuvati se** -űjem se *reševati se*: Zetaksim tálom sze je vszelé vecs oblákov resűvala nyegova pamet KOJ 1845, 5

rejtko tudi réitko tudi rétko prisl. *redko*: kako dabi fze vám kai reitko prigoudilo SM 1747, 30; ali csi k-Predgi rejtko prifztopimo KMK 1780, 50; Rejtko oni Bo'zo rejs poľzfľuájo BKM 1789, 302; Jaj! nas zemelszki 'zitek Je sztáneĵ, I li rétko prebitek KAJ 1848, 194

rěklec -a m *suknjič*: bratje brezi gabána v-szvojem reklecij KOJ 1845, 94

rěklin -a m *jopica*; *bluza*: naj bi nyoj vila dála pa 'zamatni reklinov AIP 1876, br. 10, 7

rěktor -a m *ravnatelj*: Vejĵ da ľzi 'salofztne, tú'sne ľzmrti Rector SIZ 1807, 45

rěmen -a m *jerĵen*: Lorum Remen KMS 1780, A8b; Eto sze zbrűsenyom na kamli zgodi, steroga zremenom masin 'zené AIP 1876, br. 9, 6

remenárnica -e Ź *jerĵenarna*: Najbole sze je csűdivao nad ednov remenárnicov KAJ 1870, 116

rěmeni -a -o prid. *usnjen*: On pa, Ivan, je meo remeni poľáľz okouli ledevjouv ľzvoji KŠ 1771, 9

reměni -a -o prid. *rumen*: [osa] odzajaj je reměni s čarnimi obročki AI 1878, 36; Regrat potránnikaj v tákšoj vnožini, ka je vse od njega reměno AI 1878, 50; Vuk Odelen je z reměnov-ľivov kožov AI 1878, 9

reměnje -a s *jerĵenje*: Gda bi ga pa zvězali zreměnyem, erkao je KŠ 1771, 412; 'Z-nyé kō'ze sze dober leder szprávla, z-steroga sze reměnye i .. zgotávľajo KAJ 1870, 77; komi nej

ľzam vrejden, naj fze prignem i foulinczov nyegovi reměnya odvě'zem KŠ 1771, 103

reměnka -e Ź *pirh*: Remenka KMS 1780, A3

Reminiscere m neskl. 2. *nedelja v postu*: Evang. na Reminiscere, ali II. po poľzti Nedelo KŠ 1771, 51

rěn -a m *hren*: Torma; ren KOJ 1833, 176; Jaj rě'zen sze te ren piše AIP 1876, br. 9, 4

rendelűvanje -a s *predpis, določba, ukaz*: Paveo pouleg rendelűvanya Bo'zega zvelicšitelá KŠ 1771, 634; ki prouti ľztáne obláľzti, Bo'zemi rendelűvanyi ľztáne prouti KŠ 1771, 477; i ne morete rendelűvanyi prouti ľztánoti KM 1790, 82; je dokoncsano, naj rendelűvanye právde vľzáki na meľzti nihá KM 1790, 90; z-szvojimi rendelűvanyi 'selejo i tou KOJ 1833, VIII

rendelűvati -űjem nedov. *postaviti, določiti*: Bog je Jesussa rendelűval (poľztavo) na milofeso ľztolecť SM 1747, 17 **rendelűvani** -a -o *postavljen, določen*: Jesus, kai je on od Boga rendelűvan SM 1747, 15; ino beifimo po terpleinyi vu boyno, kteraje nám rendelűvana SM 1747, 28

Rěnuš -a m *Ren*: K-boji primorani József I. od Rhénusa na Vogerszko pripozové nikeliko regementov KOJ 1848, 104

rěp -a m *I. živalski rep*: mreĵo, štera se do zádĵnih nog i rěpa raztėgne AI 1878, 7; opice májo dugi rěp AI 1878, 7; I mele ľzo repé ľzpodobne křtiram KŠ 1771, 782; ľifzicť .. med nyihne repé je pa gorěcs ľzkale privězao KM 1796, 49 **2. ľadijska krma**: rěp sze je pa rafzpűľcsűvao od ľzile válov KŠ 1771, 427; zrépa ľzo ľtiri kotve vō vrgľi KŠ 1771, 246 **3. repu podoben nepožeti del njive**: Nemárnomi 'znyeći rěp nihájo KAJ 1870, 132

rěpa -e Ź *repa*: Re-pa ABC 1725, A3b

repica -e Ź *zadnji del sore*: i po pouti nej ľűvkati, na repice goriszćákati KOJ 1845, 10

rěpišćica -e Ź *sinica, ptica*: steri 'zű'vevke vō znájo pišćkati, kakti repicsšice KAJ 1870, 25

rěpni -a -o prid. *repen*: Kit .. Njegovo telo má velke prednje plavače i se njemi konča v repno plavačo AI 1878, 21

respűblika -e Ź *republika*: [Francija] i od tišćtimáo ország reszpubliko má AIP 1876, br. 3, 3

rěšenje -a s *rešitev, odrešitev*: Ár je tak drágo resěnye dűs nyihovi TA 1848, 39; Na resěnye dűs nyihovi od szmrti TA 1848, 25

rěseto -a s *rešeto*: Rosta; reseto KOJ 1833, 170

rešivanje -a s *odrešenje*: I na kri'z ľzo Te ráľzpli, Na nase resivanye BRM 1823, 59

rětkev -kvi Ź *redkev*: Retkev se za volo korěna sadi AI 1878, 43

- rétkogdá** prisl. *redkoddaj*: ki sze I 'znyega rétkogda szpominate KAJ 1848, 48; Szvinya rétkogda ide pomali KAJ 1870, 70
- rétkogdër** prisl. *redkokje*: Rétkogder sztoji steri vizsiki brêg KAJ 1870, 146
- rétkokrat** tudi réjtkokrat prisl. *redkokrat*: Ki fze z-lzoudbe rejtkokrát fzpomenéte BKM 1789, 438; Ki fze z-lzôdbe rétkokrát fzpomenéte BRM 1823, 260
- rétkvica** -e ž *redkvica*: Mále bele ali erdêce so retkvice AI 1878, 43
- rezajouči** -a -e prid. *ki reže*: je bio vu goráj i rezajoucsi fzebê zkaményem KŠ 1771, 114
- rezanje** -a s *rezanje*: Paziti trbej, ka se čemër hitro z rane odprávi zrezanjem AI 1878, 29
- rezédica** -e ž *reseda*: Rezedica je celo lublena AI 1878, 44
- rezi** predl. z rod. *brez*: kai fze Boga fzamoga doztoy, kai je rezi zacsétka, i koncza SM 1747, 33; gdaje pod sztrêhov hrâmba kak vu nasem kráji na prtolêtje rez' krme (prázna) bila AIP 1876, br. 6, 8
- rêžen** -žna -o prid. *rezen*, *ostrega okusa*: Jaj rê'zen je ete jeszi AIP 1876, br. 9, 3
- riba** -e ž *riba*: Ár, liki je bio Jonás v'zalouczu czet ribe tri dni KŠ 1771, 40; I cfi ribo, jeli nyemi kacso dá KŠ 1754, 154; I csi bodega ribo profzo KŠ 1771, 22; lagoje ribe KŠ 1754, 131; I tou csinécfi veliko vno'zino rib fzo vnyega záprli KŠ 1771, 179; kvrfi vr'zenoj vu mourje i zevfzákoga ploda ribe vkúp fzprávajoucsjoj KŠ 1771, 46; péti dén fzo fztvorjene ribe KM 1796, 4; vsze szí podvrgao pod nogé nyegove i ribe môrszke TA 1848, 7; K prvomi táli se slišjo .. k štrtomi ribe AI 1878, 5; Ne fztjoji tak pozft vribaj KŠ 1754, 211; ino nai vláda na(d) Morfzkimi ribami SM 1747, 4; naj gofzpodúje nad morfzkimi ribami KŠ 1754, 95
- ribati** -am nedov. *ribati*, *čistiti z drgnjenjem*: Potom je [kamne] z-vôdov polejéjo i z-pêszkom ribajo KAJ 1870, 81
- ribica** -e ž *ribica*: Ribicza KMS 1780, A3; v čistoj i mrzloj vodi pa se vesélo pregánjajo ribice AI 1878, 3; nemamo eti vecs, nego pét lejbov krúha i dvej ribiczi KŠ 1771, 48; Meli fzo i edno malo ribicz KŠ 1771, 126
- ribič** -a m *ribič*: Pri ocsi je bio ribics KŠ 1771, 260; Peter je bio niksega Jónáfa ribicsa fzin KŠ 1771, 699; ár fzta ribicsa bilá KŠ 1771, 12; vo jo [vršo] potégnovfi ribicske na brejg KŠ 1771, 46
- ribičúvati** -újem nedov. *ribariti*, *izrabljati razmere*: Pri nász szo tudi húsztjje naménili ribicsúvati KOJ 1848, 52
- ribíti se** -im se nedov. *loviti se*, *prijemati*: Krapí i šarani Jáko se ribijo AI 1878, 21
- ribizel** -zla m *ribez*: Ribizel jejo AI 1878, 47
- ribji** -a -e prid. *ribji*: drúgo [mesou] je pa ribje KŠ 1771, 523; Za skolnika je eden mládi, csrsztvi i jászni kak ribje okou, zvoleni KOJ 1845, 4
- ribnolúskasti** -a -o prid. *podoben ribjim luskam*: je meo i ribnolúfzkaftzi prfznyek (oklep) KM 1796, 55
- rigati** -am nedov. *rigati*: V-Cérkvi sze neszmej, nerigaj KOJ 1845, 23
- riktar** -a m *vaški poglavar*, *župan*: Obprvim, gda je Riktar grátao János KM 1790, 68
- ríl** -a m *rilec*: Elefant s rilom diha, trobi AI 1878, 19
- Rím** -a m *Rim*: Ár geto je Rim Vlaskoga orfzága náj vékfe mefzto KŠ 1771, 433; Szpodobno je namejno Attila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; gda bi v-Rim pribej'zao KŠ 1771, 663; tak ga niksi sztráh obide, da Rim pri miri púsztécs KOJ 1848, 5; Apoftole doli zmálaó i v-Rimi moliti zapovedao KŠ 1771, 158
- Rimlánec** -nca m *Rimljan*: Jezernik ga ne fzmey ni bicsúvati, ka je Rimlánecz KŠ 1771, 410; návade, ftere je nám nej fzlobodno gori vzéti, da fzmó Rimláneczí KŠ 1771, 393; da je Rimláneczov vóra povfzem fzvejti glafzna bila KŠ 1771, 434; Szvéti Pavel Apoftol kRimláneczom pifzoucfi TF 1715, 33; Pavlov Lifzt k-Rimláneczom KŠ 1754, 3; liki Paveo fzvoj lifzt Rimláneczom KŠ 1771, 102
- Rím pápa** ~ -e m *rimski papež*: Rim pápa 162-toga mészecza je poszvecsávo AIP 1876, br. 7, 7
- rimski** -a -o prid. *rimski*: nej pa Rimfzki Pápa KŠ 1754, 131; denok je lih veliki Károl ino rimszki Czaszar bio on junák KOJ 1848, 6; Rimfzki, ali Deacski Racsún KMS 1780, A9b; [Vera] Rimfzka, ali Pápinfzka KŠ 1754, 85; ka je teda právo Krisztusovo vóra rimszka gmájna mejla KOJ 1845, 75; Rimfzko KM 1790, 8; Sz. Paveo fze je v-trétyem leti z-Rimfzkoga robftva vo ofzloubodo KM 1796, 131; vnogo dr'sáv od czarigrádszkoga i rimszkoga Czaszara pod szvojo oblászt zmetali KOJ 1848, 6; Na pifzanye je nadignjeni v Rimfzkom prvom robftvti KŠ 1771, 589; zbili fzo lidí Rimfzke KŠ 1771, 394; Bio je pa napifzek napifzani obr nyega z-Grcskimi i Rimfzkimi pifzkmi KŠ 1771, 252
- rínkanje** -a s *obročkanje*: záto eden vért rínkanya trsztja porácsa AIP 1876, br. 8, 8
- rinkec** -a m *obroček*: Na konci répa má ščergetec z roženi rinkeci AI 1878, 29
- rinoti** -em nedov. *riniti*, *spravljati v neprijetno stanje*: Csibi fteli, Tvoji grejhi, Tebé vpekel rinoti BKM 1789, 233
- risále** tudi risáli risál ž mn. *binkošti*: szpádne,

riszále pa riszálcseka ali iváncseka KAJ 1870, 160; Vsze je veszélo na dén riszále AIP 1876, br. 6, 8; do Rifzáo KŠ 1771, 525; Vúzn, Rifzále KŠ 1754, 26; I roufícze Po rifzáli fzehnejo BKM 1789, 423; I rou'sicze Po rifzálej fzejhnejo SŠ 1796, 169

risálski tudi risáoski -a -o prid. *binkošten*: Epift. na Rifzávfzki Pondejlek KŠ 1771, 374; Evang. na Rifzaofzki Pondejlek KŠ 1771, 272; je na Rifzaofzki dén odlouco KM 1796, 116; Na I. Rifzálfzki fzvéték KŠ 1771, 831; Záto je fzlodobno nejli fzamo v Koledni iRifzálfzki fzvétki, nego .. vó fzlú'ziti KŠ 1754, 214; Riszálszki Hymnuske BKM 1789, 116; Rifzálfzke [pesmi] BRM 1823, V; Riszálszke peszmi KAJ 1848, VI; Evang. na Rifzáofzko Nedelo KŠ 1771, 315

risálsček tudi risáoček -a m *maj*: Rifzaoscseka je gori zourao KM 1790, 66; Rifzauscseka czvetéjo SŠ 1796, 90; szpádne, riszále pa riszálcseka KAJ 1870, 160; Konec velikoga travna ali začétek risálsčeka (május) se prinás pokáže AI 1878, 32

ritlansko prisl. *ritensko*: Po večéri se ritlansko prikobáca AI 1878, 38

ròb -a m *suženj, ujetnik*: Rab, vouznik, rob KOJ 1833, 169; dônok fzam rob Jeru'zálema dáni vu Rimlánczov roké KŠ 1771, 428; Meli szo pa teda zvézanoga roba ednoga znamenitoga KŠ 1771, 93; Pofzlúfali fzo pa nyidva i ti zvézani robje KŠ 1771, 393; Pozdravte rojáke moje i zmenomvrét robe KŠ 1771, 484; pren. Zla rob bi sze pa váloa brez' sztráhote V-blati grêhote KAJ 1848, 7; Steri bi ga Vcsino hüdi dühöv roba KAJ 1848, 3

ròbčec -a m *žepni robec*: szam vó zéo z-'zebke szvoj sznêg-bêli robcsec AI 1875, br. 2, 7

ròbinja -e ž *sužnja, ujetnica*: Novigrád, vsterom je králeszka robinya kicsila KOJ 1848, 49

ròbiti -im nedov. *ropati, pleniti*: Prédálni; robiti KOJ 1833, 169; Ka szem nej robo, morem plácsüvati TA 1848, 54; serege, steri szo kakti razbojniczke robili KOJ 1848, 24; pren. Nefzmlilena fzmrt robi BRM 1823, 205 **robéči** -a -e *ropajoč*: Hunyadi .. po Krájnszko, vsze povszéd robécs, razbijajouc KOJ 1848, 58

roblenjé -á s *ropanje, plenitev*: Clí me pa na lüczkom pouli Po roblenyej vpobejgi fcsés Kraj vzéti BKM 1789, 404; Kak vúk po roblenyi idti KAJ 1870, 79

Roboám -a m *Roboam*: Roboám je pa poroudo Abia KŠ 1771, 4; Salamon je pa poroudo Roboáma KŠ 1771, 4

ròbstvo -a s *I. ujetništvo*: naprej prináfa a) Szád fzvojega robftzta KŠ 1771, 590; Nero glavou dáo v-fzejcsi vu drúgom Rimfzkom robftzti KŠ

1771, 433 **2. suženstvo**: bi náfz z-vekivecsnoga robsztva odkúpo KM 1783, 104; Vari me Od temnicze, ino robftzta BKM 1789, 370; vdalko vozo odpelas nyé, i na robftzto ofpotas nyé SM 1747, 86; I fzpádnejo od ofztricza mecsa, i vrobftzto bodo pelani KŠ 1771, 243; je Lot telikájse v-robftzto fzpadno KM 1796, 16

ròcka -e ž *vrč*: Táksi kincs vniksoj kamuri, Szkim bi fze ta rocska puna, Szkrvjom plácsala BKM 1789, 230; Vidim, kaj fzi rocsko jáko gori nagno SIZ 1807, 35; Práznijo sze rocske KAJ 1870, 118

ròd -a m *I. rod, sorodstvo*: Vi pa rod odebráni KŠ 1754, 104; Jáfz fzam korén i rod Dávidov KŠ 1771, 808; ki fzo bili popovfzkoga roda KŠ 1771, 350; Roda Krifztufovoga naprej racsunanye KŠ 1771, 4; I da fzte vi nyega roda KM 1783, 234; Da fze 'ze vi nyega roda BKM 1789, 33; ino szí vszigdár 'snyegovoga roda Poglávára zbirali bodejo KOJ 1848, 7; rod pa nyegov fto povej vó KŠ 1771, 366; Ár fzinovje etoga fzvejta fzo fzpametnejfi od fzinou fsvetlofzti vu fzvojem rodi KŠ 1771, 225 **2. narod**: poszlavci z-nemskoga roda rodjeni szo szamih nemski gvant noszili AI 1875, kaz. br. 1; Barnabás Levita, na rod gledouc Czipriánecz KŠ 1771, 353

ròdbina -e ž *I. rodbina, sorodstvo*: Sto je Krifztufova rodbina KŠ 1771, 37; idi vo ztvoje zemlé i ztvoje rodbine KŠ 1771, 358; i vnebészta ketoga tvojeja i Divicze Márie Sziná rodbini prinefzémó KŠ 1771, 850; Nemili sze rodbini KOJ 1845, 88; Tê szrbi szo szí kre szrbszke granice sztan poiszkali i tak szo blizi szvojoj národnoj rodbini AIP 1876, br. 1, 8; Kornelius je je pa csakao vkúp prizvavfi rodbino fzvojo KŠ 1771, 373; Preporácsam ti vszo mojo rodbino KM 1783, 65; Pofztávím pod tvojo obrámbo Rodbino BKM 1789, 370; kaj je prorok nej brezi poftenyá, nego li vu fzvojoj domovini, i med rodbinom KŠ 1771, 118 **2. sorodnik**: I ovo, Ozébet, rodbina tvoja, i ona je poprijéla fziná KŠ 1771, 164

ròdbinski -a -o prid. *soroden*: pouleg lasztivnoszti náprave rodbinszkih glasznikov KOJ 1833, 20; Nej trbej vu zgovárjanyi krátke dúge i rodbinszke litere premejsati KOJ 1833, 5; Irnak je pa v-Ázío hito onedn szledkar z-rodbinszkimi Avarci pá názaj pridoucsi KOJ 1848, 5

ròdbinstvo -a s *sorodstvo*: zdaj vszi Szlovenje znouva v edno dühovno rodbinstzto vdrü'seni KOJ 1914, 150

ròden -dna -o prid. *roden, rodoviten*: tvoja 'zena, Kako roden trfz bude ti porodna BKM 1789, 265;

liki dobro rodno drvou, rafztés ino czvetés Bougi na diko KŠ 1754, 12b; Szüho zemlo rodno vcsini BKM 1789, 57; pren. [evangelij] i roden je povfzud, liki i vu vami KŠ 1771, 603 **nájrodnejši** -a -e **najbolj rodoviten**: i vö je doubu od nyega naj rodnejsu zemlou KM 1796, 31

rodica -e ž **roditeljica**: Rodiczka KMS 1780, A3; Da vŕzejm deczo rodiczam fzrecsen porod dopüfzti BKM 1789, 348

rodina -e ž **rodovitna zemlja**: Rodina (rodécsa zemla) nyiv je jáko rázlocsne dôbi KAJ 1870, 119

rodinšćica -e ž **rastlinska plodnica**: Znôtra vu môdrom cvětki i med temi zôszeb edna zeléna szpicsica (rodinscsica) KAJ 1870, 102

roditeo -ela m **roditelj**, **starš**: Szüle; roditeo KOJ 1833, 174; Boug Roditeo KM 1783, 10; I vŕzáki, ki ľubi roditela KŠ 1771, 734; Naffi roditelje KŠ 1754, 31; prvi roditeli KŠ 1754, 70; gda bi pelali roditelje to dejte KŠ 1771, 170; gda bi pelali roditelje to dejte SIZ 1807, 4; gda bi pelali roditelje to dejte KOJ 1845, 7; Roditelje, ki deco májo, moro szkrblivi bidti AI 1875, kaz. br. 8; so ovoga dečáka roditelje od vsega bili szpráveni BJ 1886, 9; Dobro povrnouti roditeom KŠ 1754, 33; prouti fztáno roditeom KŠ 1771, 33; drüge peršone prebivajo, šteri so roditeom i deci na pomoč BJ 1886, 10; Etiva vküpe za roditele zovémo BJ 1886, 9; Pokoren roditeom KM 1790, 8; je roditeom sztolmacso KOJ 1845, 7; nasse roditele ABC 1725, A6b; moje perve roditele fztvoro SM 1747, 50; naffe roditele ne zametávajmo KŠ 1754, 29; roditele nej bougati KMK 1780

roditi -ím dov. in nedov. **I. roditi**: Szülni; roditi KOJ 1833, 174; 'Zena, gda rodi KŠ 1771, 321; Bogá deviczka ka rodi BKM 1789, 3; naj z-boleznofztyom rodi deczo KM 1796, 7; naj te mláde deczo rodijo KŠ 1771, 641; Kaj ona Szina bo rodila BRM 1823, 4; Kaj bode rodila Jezusa BRM 1823, 10; fzpunili fzo fze dnévi, vŕteri bi ona rodila KŠ 1771, 167; drevje, ftero je naj bougsi fžád rodilo KM 1796, 5; Decsicza moja, ftere pá zboleznofztyov rodim KŠ 1771, 565 **2. dajati plodove**: ka nikomi od Adama i Ejve máo rou'se nerodi KOJ 1845, 4 **roditi se** -ím se **roditi se**: bole sze je nigdár nêroditi KAJ 1848, 7; ÁR kak fze na fŕzejt rodimo SŠ 1796, 118; nigdár fze vecs ztêbe fžád ne roudi na veke KŠ 1771, 69; Na fŕzejt fzem fze roudo BKM 1789, 207; Ti fzi fze rodo brez' grejha BKM 1789, 104; Na fŕzejt fzi fze od tvoje Materé roudo SŠ 1796, 81; Vŕziromaftvi rodil fze je zdejve BKM 1789, 72; Vu Betlehami fze edno dejtecze, Na fŕzejt rodilo BKM 1789, 34; pren. Rodi fze nám

zvelicsanye BKM 1789, 1 **rodéči** -a -e **I. rodeč**: I nofzecsá bodoucsa kricsála je rodécsa i mantrajoucsa fze KŠ 1771, 787 **2. rodoviten**: Rodina (rodécsa zemla) nyiv je jáko rázlocsne dôbi KAJ 1870, 119 **rodjeni** -a -o **I. rojen**: kai je te ifzti te pervi rodjeni SM 1747, 30; Szin Boug je rodjen od Bogá Ocsé KMS 1780, B2; Boug Rodjeni KM 1783, 10; Ah, kak bi jasz rad bil, da bi nebio rodjen BKM 1789, 444; Krifztus grejsnikom rodjeni BKM 1789, 3; eden drügi od fziromaski roditeov rodjeni pojbcis KM 1790, 56; ár szo oni 'seleznoga Vármegyéva rodjeni KOJ 1833, IIII; eden sz-králeszkoga roda rodjen boj zacsnó AI 1875, kaz. br. 3; Rodjen je Luther Mártin KOJ 1845, 53; kako ednoga rodjenoga fziná od Otzá SM 1747, 11; Vu Jesussi Kristussi, fzini nyegovom jedinom rodjenom SM 1747, 44; Mi fzmo vu grejhi rodjeni BKM 1789, 338 **2. izviren**: za pervoga ino znami rodjenoga greiha voljo TF 1715, 19

rodíven -vnoga m **rodilnik**: 2. Genetivus (nezmö, rodiven) KOJ 1833, 20

rodják tudi roják -a m **I. sorodnik**: Atyafi; rod, rodják, 'slájta KOJ 1833, 151; Od ete grozovitnoszti nad szvojim rodjákóm vcsinyene je Sz. Stevana zaboledo KOJ 1848, 14; Pozdravte rojáke moje KŠ 1771, 484 **2. v zvezi novi rodjak novorojenček**: Te nôvi rodják de na imé Dusan krsztsen AIP 1876, br. 9, 3

rodjenica -e ž **roditeljica**: I ednök bom vszem Blá'zena rodjenica KAJ 1848, 31; pren. Eta vogrszka domovina je vszê nász práva matí, rodjenica KAJ 1870, 162

rodjeník -a m **roditelj**, **starš**: I csudivali fzo fze rodjeniczí nyé KŠ 1771, 196; K-Krifztusi setüjem, moji rodjeniczí SŠ 1796, 75; I vám rodjenikom radošft Ofztavo bi SŠ 1796, 76; pokrí me z-blagoszlovom i moje rodjenike KM 1783, 228; Zát' rodjenike cslovik ofztávi BKM 1789, 266

rodjenjé -á tudi rodjénje -a s **I. rojstvo**, **roditev**: Születés; rodjenyé KOJ 1833, 174; Jezus Krifztusa rodjenyé je pa etak bilou KŠ 1771, 5; ÁR rodjenyé Jezusa, Tak bode radošft nasa BKM 1789, 8; Te prvi zrok je deczé rodjenye BRM 1823, 418; Jezusa Rodjénye KAJ 1848, 63; ze fzame fŕzejte milofche pó koupeli novoga rodgyenyá da bi mi pravícni pófztanoli TF 1715, 33; Evangy. na Mále Mefse, ali Devicze Márie rodjenyá dén KŠ 1771, 4; Od rodjenya mega, Me je v'zitki dr'zo BKM 1789, 130; Sztejm je on naffe grejsno poprietyé ino rodjenyé pófzvéto KŠ 1754, 107; Pófzvétmó Jezusovo rodjenye BRM 1823, 27; Szvétmó Szredbenika rodjénye KAJ 1848,

- 65; Zvelicsa fze pa vrodjenejy diczė KŠ 1771, 637; Nad Krifztusa rodjenem fze radũjmo KAJ 1848, 34 **2. porod:** kricsala je rodėca i mantrajoucsa fze vu rodjenej KŠ 1771, 787
- rodľivi** -a -o prid. *roden, rodoviten:* táksi sze more za jáko rodľivo trszťje szkrbeti AIP 1876, br. 2, 8; letosz sze je povõden razprsztrėla na ednom velikom najboljė rodľivom táli országa AIP 1876, br. 4, 3; Tákse szadike stere sze z-szemena z-põvajo, szo trpėcse, lepse i bolje rodľive AIP 1876, br. 11, 8
- rodník** -a m *rojak:* Vogrszke králevc sine vszáki rodník je dēte ete domovine KAJ 1870, 162
- rodnost** -i ž *porod:* Odi Cliszte dejve lejpa rodnofzt BKM 1789, 26
- rodovina** -e ž *družina:* Rodovina BJ 1886, 9; vu vsakom váraši je vnogo rodovine BJ 1886, 44; Gde ešče dedek ali babica živėta i nyidva krodovini slišita BJ 1886; Ete vkũpe za rodovino imenũjemo BJ 1886, 9; Vu vsakoj rodovini sta prejdnya gláva oča ino mati BJ 1886, 9
- rodovinski** -a -o prid. *rodbinski:* naprėprihájajo ptũhinszke litere, stere vu ptũhinszkoj rėcsi, ali vu sztári rodovinszki imėnaj sze nũcajo AIN 1876, 6
- rodoviti** -a -o prid. *rodoviten:* szo szkuzė – rodovita vľaga – vmesz poszilile KOJ 1845, 14
- ródstvo** -a s *rojstvo:* Na ľzvojega rodfztva dėn BRM 1823, X; Dėn rodsztva KAJ 1848, 334; Ki nyegovo rodsztvo csũje BRM 1823, 11; Rodsztvo nyegovo szvetĩjo Angelje KAJ 1848, 63
- rogáčica** -e ž *rožič:* I 'zelo je napuniti trbũj ľzvoj zrogacsiczami KŠ 1771, 223
- rogát** -a m *ropot:* sztopája rogát zacstũje AI 1875, kaz. br. 7; i z-velikim rogátom vsze za menom doli szpadnolo AIP 1876, br. 1, 7
- rogátaj** -a m *ropot, řum:* Medtėmtoga na te najmėnsi rogátaj sze obũdijo AIP 1876, br. 11, 8
- rogátanje** -a s *ropotanje:* V-hi'zaj sze blágo zrogátanyom genolo AIP 1876, br. 4, 7
- rogátati** -čem nedov. *ropotati, řumeti:* Zörögni; rogátati, hropatati KOJ 1833, 184; zacсне nekaj rogátati KOJ 1845, 98; "Sztári bojtár" sztõpa i rogáčse z-bicsom KAJ 1870, 141; Etaksega hipa potoci rogáčsejo KAJ 1870, 108; ti edni z-orejami rogáčso AIP 1876, br. 1, 6; Nisteri lidje szo na hi'zi zvonára dveraj rogátali AIP 1876, br. 7, 7
- Rogáte** -át ž mn. *peta nedelja po veliki noći:* Ęvang. na Rogate, ali V. po Vũzmi Nedelo KŠ 1771, 321
- rogáti** -a -o prid. **I. rogat:** Szarvasmarha; rogátamárha, 'sivina KOJ 1833, 173; rogáta 'sivina, i konyi odegánani KOJ 1848, 11ř; med
- rogáte vragé vr'zem KŠ 1754, 231 **2. glavni:** Od vũnejsny i rogáti grejhov fze escse zdr'zi KŠ 1754, 69
- rogéo** roglá m *rog, rogelj:* Krátki, debeli rogľovje njemi naprej stojjo AI 1878, 15; Krava i jũnec zrogľi peha BJ 1886, 15
- rogláč** -a m *rogač, hrořč:* Rogláč naš najvėkři rořč AI 1878, 32
- roglásti** -a -o prid. *rogljast:* Rogláč má rogláste zgornje čelũsti AI 1878, 32
- rogláti** -a -o prid. *rogljat:* kak telcsics rogláti i pã'zláti TA 1848, 55; Roglátój 'zivini, to eden vért porácsa AIP 1876, br. 2, 8; Má rogláte roglė [jelen] AI 1878, 16
- rogľič** -a m *rogljič:* Z onim roglĩčom [slon] zná vsáki list od tėla gorpobrati AI 1878, 19
- rogos** -oza m *rogosz:* Gyékén; rogosz KOJ 1833, 158; trsztovina gde rogosz i trszťje rasztė AI 1875, br. 1, 6
- rój** -a m *čebelji roj:* po krátkom vrėmeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1875, kaz. br. 8; Z-táksimi kosi jáko vredno róje põvati AI 1875, kaz. br. 8
- rojstvo** -a s *rojstvo:* notr do Krisztusevoga rojsztva KŠ 1754, 11a; Knige rojřztva Jezus Krifztusa KŠ 1771, 4; Poká'zi moucs dejve rojřztva BKM 1789, 3; Na rojřztvo gledoucs KŠ 1771, 160; Ki nyegovo rojřztvo csũje BKM 1789, 20; koteri fzo po Krifztuľovom rojřztvi odplavali KŠ 1771, A6a; i vnougi fze bodo nad nyegovim rojřztvom radũvali KŠ 1771, 162; Jezufi, Ki nálz je obėřzelo, ľzvojim rojřztvom BKM 1789, 40
- rokajica** -e ž *rokavica:* Chirotheca Rokajicza KMS 1780, A8; Kesztỹ; rokaicze KOJ 1833, 162; Z kože se dela leder za lače i rokajice AI 1878, 15
- rókica** -e ž *rokica, ročica:* Pogládi nyemi z-rõkicov lice AI 1875, kaz. br. 7
- rókni** -a -o prid. *ročen:* masin, na tom sze rókna zdigacsa potė'zi AIP 1876, br. 9, 6
- rokodėlavac** -vca m *rokodelec:* vu včasaj i vesznicaj rokodėlavci AI 1875, br. 2, 6; Vu niřteroj hiži rokodėlavci prebivajo BJ 1886, 7; Vu etakři selaj je malo rokodėlavcov BJ 1886, 22; Na rokodėlavce glėdõcs sze naj vsze mogocsno zgodih AI 1875, kaz. br. 1
- rokodėlstvo** -a s *rokodelstvo:* Tr'stvi ino rokodėlstvi je tak steo pripomocsti KOJ 1848, 113
- rómanje** -a s *romanje:* Rada je .. ino romanye k tissinszkoj Marii v návado prineszla KOJ 1914, 108
- rómar** -a m *romar:* Marii materi bo'soj, k-steroj

- radi zdáj z veszalnoga szvejta rómarje prihájajo KOJ 1914, 47
- rómarski** -a -o prid. *romarski*: Najbole znáne školjke so .. romarska školjka KOJ 1914, 40
- rónik** -a m *hromec, hrom človek*: Bôg! glédaj na mantre tvojega rónika KAJ 1848, 387
- ropás** -a m *hrup, hrumenje*: Zsinaj; ropász, rüm, halabuka KOJ 1833, 184; Veliki ropáfz szam tim koufztam csüo SŠ 1796, 35; Vifzika néba zropáfzom mocnim tergala fze bode BKM 1789, 444
- ropásati** -am nedov. *hrumeti, curkoma liti*: Zuhogni; sümátati, ropászati KOJ 1833, 185
- röpénje** -a s *hropenje*: Niti nyi röpenye je bogme nê prijétna nóta KAJ 1870, 69
- ropót** -a m *ropot*: komi sze tou'si, da vecskrát csüje veliki ropót v-nocsi KOJ 1845, 113
- ropötanje** -a s *ropotanje*: nasztáne tákse ropotanye KOJ 1845, 98
- ropötati** -öčem nedov. *ropotati*: nego szo jih po vküp zbitih blanyaj ropotali KOJ 1914, 100
- rór** -a m **I.** *dimnik*: Kémény, rôr, dinnyák AIN 1876, 62; Na sztrehi i pri rôri KAJ 1870, 27 **2.** *žleb, cev*: Vêdro je v-eden globoki 'zleb (rôr) püsztveno KAJ 1870, 84
- rôsa** -e ž *rosa*: Ros Rofza KMS 1780, A7; Rofza Harmat KM 1790, 92(a); 'Zitek tvoj je li din, rofza BKM 1789, 408; fto je dáo k-tomi rofzou KM 1790, 32
- rositi** -ím nedov. *rositi*: Naj nám rofzi lejpa vlaga BKM 1789, 341 **rositi se** -ím se *rositi se*: Rofzilze Harmatozik KM 1790, 92(a)
- rôsnatén** -tna -o prid. *rosnat*: Od sztaranya rosznatni obráz szam szi zbriszao AIP 1876, br. 1, 7
- rošč** -a m *hrošč*: Ništeri so ménši od rošča AI 1878, 23; kak lazijo rošči prek poti AI 1878, 3
- rôštar** -a m *kdor povzroča hrup*: Plêzi na stôr, líki rôštar KAJ 1870, 96
- rôštati** -am nedov. *ropotati, brskati*: Drügi 'zmáhno jéjo, on rôsta po szkledi KAJ 1870, 152
- rôub** -a m *rob*: Prifzoutupivfi odzajaj doteknola fze je rouba gvanta nyegovoga KŠ 1771, 195
- rôubec** tudi rôbec -bca m *robec*: Keszkenyö; roubecz, faczalejk KOJ 1833, 162; z-'sepa rôbecz, ali mosnyo, ali pipo vöpotégnejo ovi cigánje KOJ 1845, 112; dete v-eden veliki rôbec povila AI 1875, kaz. br. 7
- róučni** -a -o prid. **I.** *spreten*: Ügyes; roucsni, vejdni, prilicsni -a -o KOJ 1833, 179 **2.** *priročén*: Roucsna Kniga nikih Vogrszkih Rejsjih KOJ 1833, 149 **rôčneši** -a -e *spretnější*: Med tém je bila zmenya konyenikov, steri je mocnesi i rôcsnesi drügoga obládati AI 1875, br. 1, 4
- róug** tudi róg -á m **I.** *rog*: i roug je okouli vzéote fztolecz KŠ 1771, 774; escse rogé i csonte nücajo KAJ 1870, 77; Gyüncz z-rogmi peja KAJ 1870, 10; pren. Tam more gori zidti róg Dávida TA 1848, 110; Szpoumeni fze rogá BKM 1789, 34; I zvfzfo je roug zvelicsanya KŠ 1771, 166; Podigávas mi moj roug BKM 1789, 7; vszáki v-szvoj roug troubi KOJ 1845, 87; Zdaj szo Lutheri escse bole rogouvyje vüjska sztáli KOJ 1845, 58 **2.** *trobilo*: i csüo szam eden gláfz zti ftiri rogou v KŠ 1771, 783 **3.** v zvezi **deždževni roug mavrica**: toga obecsanya fztálno znamenye boude de'sd'sevni roug KM 1796, 13
- róuka** -e tudi roké ž *roka*: Rouka Kéz KM 1790, 92(a); Árje rouka tvoja vnocsi SM 1747, 95; Koga ete fzevjat rouka zdr'záva KŠ 1754, 245; I csi te dejfzna tvoja rouka fzpáka KŠ 1771, 16; I rouka, zmo'zna dela Je nyegova vcfinila BKM 1789, 16; pouleg etoga rouké pelanya SM 1747, 1; i niscse je ne vtrgne zmoje roké KŠ 1754, 144; I dotekno fze je nyé roké KŠ 1771, 25; komi szo z-rouke malo krvi püsztécs KOJ 1848, 7; dvá kre lêve rôke KAJ 1870, 9; Odpiras Ti fzvojo fz. roko TF 1715, 47; odpéras ti tvoio fzvété roko ABC 1725, A6a; Pifzti na méne rokou fzvo KŠ 1754, 263; I vö vtégnovfi rokou KŠ 1771, 24; právo rokou na cselo polo'sivfi právi KMK 1780, 9; na nalfo obrambo rokou rafzprefztri KM 1783, 11; da jo nyemi z-dobre voule vu rokou dáli SIZ 1807, 5; Nyemi je i Ferkec rokó dao BJ 1886, 6; Steri má vejacso vu rouki fzvojok KŠ 1771, 10; Mené zrokouv bráni fzvojok SM 1747, 75; i pokri me fztvojov rokouv KŠ 1754, 226; Szlovenfzke zrokouv pifzane litere KM 1790, 2; Ako nyega 'zelejte, Zdr'zi vász fzvov rokouv BKM 1789, 11; on je tiszto z-rokouv poglado KOJ 1845, 7; pogübévsi ednoga z-obilnov roköv darovitnoga csloveka AI 1875, kaz. br. 8; Na konci ram ni'ze laktöv szta dvé rokê KAJ 1870, 34; kai nafse roké fzo slatale SM 1747, 19; Roké, nogé, Radűjelze pamet ma KŠ 1754, 250; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7; Roké nyim počivajo BJ 1886, 3; Steri me zrouk Nepriátela reisi SM 1747, 74; ne odverzi tvoih rok dela SM 1747, 59; kako dabi 'znyegovi obioni rouk prijao KŠ 1754, 180; Ki dávas áldov fz-Tvoji rök BRM 1823, 3; vsza szo rök nyegovi delo KAJ 1848, 6; z delom rök szvoji szo zamre'zeni ti neverni TA 1848, 8; záto je je nê szlobodno z-rök püsztiti KAJ 1870, 7; teccasz ne püsztijo zrök AI 1875, kaz. br. 3; vse živé zrök tvoji obilni BJ 1886, 8; i jafz vam ga krokám dám KŠ 1771, 88; vrouke nevzemo návuk vöre TF 1715, 5; vu tvoie fzvété roké preporácsam ABC 1725, A5b; vu tvoje

szvéte roké preporácfam SM 1747, 47; vzélje vroke pehár SM 1747, 39; od nyega szprávléni Návuk, vroke dáni KŠ 1771, A7b; vu tvoje roké preporácfam düso KM 1783, 176; teda szem vrouke doubó pefzmi BKM 1789, 3b; i roké fzi je rano KM 1790, 20; v-rouke fzi naj szégneta SIZ 1807, 5; Duso preporácfaj v-nyeg've roké SŠ 1796, 11; fze ti Pefzmi dávjajo v-rôke BRM 1823, II; da ete novine vam v-rôke pridó AI 1875, kaz. br. 1; naj narôke bode tebi BJ 1886, 12; moj 'zitek vu tvoji rokáj sztoji KŠ 1754, 241; Po rokáj Pa Apofstolov fzo vcsinyena znamejnja KŠ 1771, 354; Vu Jezusa zmo'sni rokáj boude SŠ 1796, 8; I rejszan za tri dni Vogleja nyemi je v-rokaj KOJ 1848, 4; vsza v-rokaj má KAJ 1848, 9; i krivicza je vu rokáj moji TA 1848, 6; nyim ládanye na dale v-rokaj osztalo AI 1875, kaz. br. 3; da fze szvoie Vöre rokami tebé zgrabi SM 1747, 64; Gori zdignyenimi rokami KŠ 1754, 148; jafz doli szterem eto zrokami naprávléno czérkev KŠ 1771, 150; ftere je i z-szvojimi rokami doli szpifzao BKM 1789, 3; 'Zene doli povehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpoadno AI 1875, kaz. br.

róuni -a -o prid. *hrom*: edni moji kony fzo na pouti, i ti drügi fzo domá rouni KM 1790, 46; fzo fze lidjé csüdiváli vidoucsi nejme, roune zdrave KŠ 1771, 52 **róuni** -a -o sam. *hromi*: Ár je on vszê rôni vrács KAJ 1848, 193; i vfze roune, i beté'sne je zvrácsó KM 1796, 98

róunost tudi rónost -i ž *hromost*: Nebo betega rounofzti SŠ 1796, 161; Csi mi je gda rónoszt má pokváriti KAJ 1848, 247

róupati -am nedov. *trkati*: roupajte ino vám fze odpré KŠ 1754, 244

róuža tudi róža -e ž *cvetlica*, *roža*: Jaj! jafz mála rou'sa SŠ 1796, 147; Ro'za KAJ 1870, 18; naj sze nebori prouti ravnitel'sztvi, ka nikomi rou'se neródi KOJ 1845, 4; pren. Rou'sa szkrovna KM 1783, 87

róužin -a -o prid. *rožen*, *vrtničen*: Zhodnoga kraja so k nam prinešéna, gde z rožine listja oli delajo AI 1878, 44

róvanje -a s *bezanje*, *kopanje*: Zvün toga je vsze máno rovanye, I nepela na právo szpoznanye KAJ 1848, 179; Krt .. Njegovo rovanje pod zemlov je žmetno delo AI 1878, 10

rovátanje -a s *risanje*: Kamenico i na brojénye ino rovatanye nücajo KAJ 1870, 7

rovátati -am nedov. *risati*: Na szténnoj tábli je tüdi brojiti i rovatati mogócse KAJ 1870, 9

rovátek -tka m *kamenček za pisanje na tablici*: Kamena tábla i rovatek KAJ 1870, 80; Nyéna lübléna mati je nyei kamenico i rovatek kúpila

BJ 1886, 4; Dotéc szem na kamenico z-rovatkom piszao KAJ 1870, 7; naprejvzemejo kamenice (kötábla) ino rovatke (palavesszó) BJ 1886, 3

ròzga -e ž *rozga*, *olesenela mladika trte*: Palmes Rozga KMS 1780, A9; Rávno kak rozga száma od szébe, nemore száda prinéfzti SM 1747, 23; liki rozga száma od szébe ne more száda doprnáfati KŠ 1771, 845; Vfzákó rozgo, ftera vu meni ne prináfa száda, kraj jo vrej'ze KŠ 1771, 316; kak da bi eden trfz vido sz-trejmi rozgami KM 1796, 26

Rözika -e ž *Rozika*: Miklóš, Vince ino Rozika so si bratovje ino sestre bili BJ 1886, 32

ròzmarinski -a -o prid. *rožmarinski*, *rožmarinov*: i na kikléj pece ali hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91

ròzdje -a s *rožje*, *deli rozg*, *odrezani pri obrezovanju*: Gda bi pa Paveo dofzta ro'zdja vküp szpoubrao KŠ 1771, 427; Medtejmtoga je Paveo dofzta ro'sdja vküp poubrao KM 1796, 130

ròžec -žca m *mavrica*: Vu Egri szo 'ze rožec vidli AIP 1876, br. 4, 8

rožénasti -a -o prid. *rožen*, *roževinast*: Pri roščí .. májo štiri krila, gornja so roženasta AI 1878, 32

rožéni -a -o prid. *rogat*: Márha, trôje ro'zene, petró szvin je na áldov ognja szpadnoló AIP 1876, br. 6, 8

ròžica -e ž *rožica*: Dávída 'Zoltár od rô'zicz k naprêszpévanyi TA 1848, 63; Vila rô'zice AIP 1876, br. 2, 6

rožič -a m *rožič*, *rogec*: záto od dalecs v-rosícs zatroubi KOJ 1845, 51

rožjé tudi rožgé -á s *orožje*: Rosjé vojfzjküvanya naflega je nej telovno KŠ 1754, 161; Terdi grád je nas Boug vnébi, Ro'zge ino obrámba BKM 1789, 320; Ro'zje ino obramba BRM 1823, 155; Ro'zje ino obranba KAJ 1848, 165; ka szem ti zetim zadofzta mocsno rosjé vrouke dáó KŠ 1754, 12a; vfze nyegovo rosjé nyemi vzeme KŠ 1771, 207; Judas je prífao i 'znyim lüfztva vnogo zro'zjom zdrogmi KŠ 1771, 90; pren. Vu ifztine rejcsi, vu Bo'zój moucsi, po ro'zjej pravice KŠ 1771, 539; Zato vzemite gori vfze Bosje rosjé SM 1747, 27

rožláti -ám nedov. *rožljati*, *ropotati*: na hi'si zacsne nekaj od dvora za tem róslati KOJ 1845, 98 **rožlájóúči** -a -e *rožlájóč*, *ropotájóč*: Nad spajsznim sztarczom szo sze mimo ro'slajoucsi Vougri zaszmėjali KOJ 1914, 127

rožnáti -a -o prid. *oborožen*: Gda eden mocsen ro'znáti varje szvoj dvor KŠ 1771, 207

Rúbenov -a -o prid. *Rubenov*: zplemena Rúbenovoga dvanájfzet jezér zapecsácseni KŠ 1771, 779

- růd** -a m *oje*: Rud; rúd KOJ 1833, 171; Cěla kôla za rúd i ohé vozi márha KAJ 1870, 72
- růdna** -e ž *rudnik*: Bethlen Gábor po gornjoj vogriji vsza meszta, rúdne i gradé pod szvojo oblászt podlo'si KOJ 1848, 90
- Růfuš** -a m *Rufus*: I pripravili fzo Simona Czirenajfzkoga oco Alexandra i Rufufa KŠ 1771, 152
- rům** -a m *hrumenje, hrup*: Nyi rům tá leti po vszê dr'zélaj TA 1848, 15; velkoga veszeljá rům ga je pozdrávlo AI 1875, br. 1, 4
- rumèni** -a -o prid. *rdeč*: Rumeni KMS 1780, A3; Glédaj, kak fze rumena fárba premíni KM 1783, 201; odpůfzti mi po ofztroj i tvoji rumeni ranaj KMK 1780
- rumenilo** -a s *rdečilo*: Nasim szoszedam i preglédejo na szvojoj Ekklesii z-rumenilom dugo zakrite grbe KOJ 1845
- Rús** -a m *Rus*: Napoleon serege pela na szeverne kraje prouti Růszi KOJ 1848, 119; Tak szo sze Magyari zácsali szvojo prážno zemlo z-Ruszmi oblúdivítiti KOJ 1848, 10
- Rúsia** -e ž *Rusija*: na mejaj erdecse Růszie szo Kommandantje vsze branisca lytvánszkomi hercegi zoudali KOJ 1848, 48
- růski** -a -o prid. *ruski*: Ete szlovenszke národe ruzski vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; Nasa, růszka i prájszka vojszka je tri lejta vu Francúzskom osztála KOJ 1848, 121; ka od tri vládnikov sztrána, kak od nemszkoga, od nasega i od ruzskoga je dokoncsano bíló AIP 1876, br. 1, 3; goslar, ki je z ruske svatovčine domo šo AI 1878, 9
- Růsko** -ga s *Rusija*: Ár gda bi on dale i dale notri v-Růszko priso KOJ 1848, 119; Letosz sze nê v-Ruszkom nê v-Ameriki toliko pripôvalo AI 1875, kaz. br. 8
- růslàti** -ám nedov. *krakati*: Tam růslá kóvran ino vrana BJ 1886, 31
- růš** -a m *rušenje, podiranje*: Grúntao szi na rūs bolvansztva KAJ 1848
- růšenski** -a -o prid. *ki je iz finega platna*: I kůpo je růšenfzko plátno KŠ 1771, 154; Jó'sef je kůpo růšenfzko plátno KM 1796, 112; I eden níkfí mladéncz oblecseni vrůšenfzkom gvanti na golouti KŠ 1771, 149; fzedem angyelov oblecseni zcsífztim i bejlím růšenfzkím plátnom KŠ 1771, 794
- růšiti** -im nedov. *rušiti, uničevati*: Szkim růfimo pomislávanya vífzokofzt KŠ 1771, 545 **růšiti se** -im se *rušiti se, podirati se*: Mocni zidi Zvrejmenom fze růfijo BKM 1789, 432; Mocni zidi Zvrejmenom fze růfijo SŠ 1796, 169
- růšt** -a m *ostrešje*: zadoszta dela má teszác cêli rust on more zgotoviti KAJ 1870, 74; Hiže rušt tesáč zgotovi BJ 1886, 6
- Růta** -e ž *Rut*: [knige] Ruthe KŠ 1754, 2; Boóz je pa poroudo Obeda zRuthe KŠ 1771, 4
- růžen** -žna -o prid. *grd, omadeževan*: czérkev fzczá mojega je vfzegavejcs necsífzta i růžna hí'za KŠ 1754, 235; Oh ti rufna, fztrasna fzmrt BKM 1789, 98; Zamázana deca i skéri jěsztvine szo růžna mrzja KAJ 1870, 43; Delai vu mojoj Důfsi edno rufno odůrnofzt SM 1747, 49; dabi fze mi vucsili nyé za veliko rufno dugoványe derfati SM 1747, 40; [tela] Ti bodo neverni pa necsífzta i rufna KŠ 1754, 140; i vu fz. krzfzi ofcsíszto i o'zivo vu vno'zina růžni grejhov nazáj zblato KŠ 1754, 230; Vu růžni grejhi ne prejdem KŠ 1754, 255
- růžiti** -im nedov. *onečašcati, omadeževati*: Pôti moje níksa jálnoszt nerú'zi KAJ 1848, 20
- růžniti** -im nedov. *onečašcati, omadeževati*: nerúžni ti nígdár szrdca mojga KAJ 1848, 86; I naj růžnijo szkazlivczi Nyé isztino KAJ 1848, 221
- růžno** prisl. *grdo, omadeževano*: nej eden-drůgoga rúšno vkanúvati SIZ 1807, 11; V-grehi 'zivocsi v-szkvarjenyi hodili, Růžno grêsili BRM 1823, 14
- růžnogúčanje** -a s *prostaško, nespodobno govorenje*: Zdaj pa doli dejte i vi vfza eta preklinyanye, růžnogúcsanye, zvůfzt valí KŠ 1771, 608
- růžnost** -i ž *grdobija, nesramnost*: I růžnofzt i blázni gucs, štera fze ne dofztájajo KŠ 1771, 583; I rad bi fze vtvojoj krvi Ofznaj'zo zgrejhov růžnofzti KŠ 1754, 256; da, liki fze je kurvinfzke rufnofzti řtala zvalou KŠ 1771, 487; Vfteri 'zivém Brezi grejhov rufnofzti BKM 1789, 393; řtero řzmo mi tak rufnofzt zadoubili KŠ 1754, 115; zá'zgali fzo fze vu 'zéli mo'zki zmo'zkimi rufnofzt csinécsi KŠ 1771, 449; Tak dobri kak i hudi, Z-szrdom prigledáva rufnoszt KAJ 1848, 12; Jaj vszem, ki I v-rufnoszti pred tebom sztojijo KAJ 1848

S predl. **I.** z rod. **I.** iz, za izražanje izhodišča, izvora: nikakvi hafzen fztoga nevolna Decza neima TF 1715, 5; Vò zaprejnyem fzkralesztva nebefzkoga KŠ 1754, 65; dónok fze fztoga lejhko razmi KŠ 1771, 337; ki fzo bili fzpopovfzkoga roda KŠ 1771, 350; Da je pa dobro plácso doubó fz-té fzlü'sbe KM 1790, 44; ár je gvant ali fz-predivna, ali z-vune KM 1790, 48; Ka fze fz-toga vesimo KM 1796, 7; Ki dávas áldov fz-Tvoji rôk, ali naszkorom eden sz-králeszkoga roda rodjen boj zacno AI 1875, kaz. br. 3 **2.** za izražanje nagiba, vzroka: kai fzi ti mené fztvoie dobrote, ino obar(u)val ABC 1725, A5a; kai fzi mené fztvoje milofce obaruval SM 1747, 47; Szkoj poznamo, ka vòro mámo KŠ 1754, 79; Szkoj fztóji cslovik KMK 1780, 10; mene fzi pa fz-tvoje dobroute na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Sztébe fze zábiti nemrem BKM 1789, 324; Kaj fze je nej tou nad tebom zgoudilo fzpripetjá SŠ 1796, 53; Szkój nasztáne gucs AIN 1876, 5; I dnes smo hráno i pilo stvoje dobrôte zobstom dôbili BJ 1886, 8 **3.** s, za izražanje usmerjenosti stran: naj fztoupi zdaj fzkri'za KŠ 1754, 108; Jeli beréjo fztrnya grozdje KŠ 1771, 22; ka je fz-prepovejdanoga drejva fzád jejla KM 1796, 7; kral i sz-králesztva dolipovedavsi, odiso AI 1875, kaz. br. 3; i vnogih mesztaj sz-trávnikov vecs vozôv odpelano AI 1875, kaz. br. 8 **II.** z or. **I.** za izražanje medsebojnega odnosa: neboidi náz fzrám fztov málov Deczov navküpe katechifmus fze vcfíti TF 1715, 8; Jesus fze prikáse zNebéfz, fztemi Angelmi SM 1747, 15; o'zivo náfz je z-Krifztufom KŠ 1754, 117; ah! ka je nám fztebom Jesus Názarensfzki KŠ 1771, 104; Peter fzKrifztufom po mourji hodi KŠ 1771, 47; Bojdi hválen fztvojim fzvétim Szinom SŠ 1796, 9 **2.** za izražanje sredstva, pripomočka, s katerim se dejanje opravlja: kakobi nyé fztov skoulfzkov fibov kaftigati dáli TF 1715, 4; fztrúdnimi petami potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; Micse zocsmi i fzprfztami vcsi KŠ 1754, 55; fzpjetimi lejbi fze vecs 5000. lüfztva nahráni KŠ 1771, 47; lifzicz .. i fzpárom je nyé vküp zvézao KM 1796, 49; Stampane sz-Kultsár

Kataline pifzkmi BRM 1823, 1; doli povehnyeno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7; nevarna opica s plávmi licami AI 1878, 7; ino nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5 **3.** za izražanje načina poteka dejanja: kai fzelikim bole nám ta fzvetošcha fzveiti, fztim vecs TF 1715, 3; Gdo fivé dofztoino fztov vetférjov Gofzpodnovov TF 1715, 44; ino fzi náz fztvoiov kervjov odküpo ABC 1725, A6b; csi fze gli fzpámetyov ne vjediná KŠ 1754, 78; nikoga, ki bi fze fztejm iménom zváo KŠ 1771, 165; Kai fzi pa ti pred Bogom fztvoimi greihi zalzlúfo SM 1747, 38; Sz pobosnim sztroskom nikh dobrocsinitelov KM 1783, nasl. str.; fzo nej znali ni fzpopejvanyem Bougi fzlü'ziti BKM 1789, 5; fz-kelikim je bougsi, ki je náfz fztvouro KM 1796, 5; Sterogaje Krifztus fztrplejnyem Szpravo SŠ 1796, 6; Ti me Sz-Tvojim Dühom zbüdjávaj BRM 1823, 7; sze orszácsko szpravisce od krála sz-precstényom králeszke recsih odpré AI 1875, kaz. br. 1; Ta nücliva stvár je pa človeki s svojim betegom, zbesnenjom nevarna AI 1878, 8 **4.** za izražanje prehoda v novo stanje: Gda tejlo fzpráhom posztáne KM 1783, 240; Têlo fz-práhom pofztáne BRM 1823, 77; Ár csi vsze sz-práhom posztáne KAJ 1848, 219

sáblja -e ž *sablja*: Poszlavci i velikási vogerszkem gvanti, szábyami szo pred krála sztôpili AI 1875, kaz. br. 1

sabó -la tudi *saból* -a m *krojač*: Jancsi bi szabó rad bio KAJ 1870, 157; V-Zombori në dávno eden szabó steo vráble sztrélati AIP 1876, br. 3, 8; i te naj posztáne k-vszaksoj igli eden szabol AIP 1876, br. 11, 4; Szabo ABC 1725, A3b

sád -a tudi -ű m **I.** *sad ali plod drevesa*: ali fzádite drejvo lagoje, i fzád nyegov lagoji KŠ 1771, 40; Rávno kak rozga fzáma od fzébe, nemore fzáda prinefzti SM 1747, 23; Stajarci szo láni za szadü blizi 300 jezér rainskih dobili AIP 1876, br. 3, 8; Jež. Hráni se spokáplenom sadü AI 1878, 10; drevo, stero fzvoi fzád prinefzé SM 1747, 92; je vo odébrao te pozadnyejsi fzád zemlé KM 1796, 8; liki drêvo, stero prineszé szád szvoj TA 1848, 3; Lisica lübi tudi sladki sád **2.**

otrok: Zdrav bojdi Devicze fšád BKM 1789, 37; kaj nyemi je Boug fšprifžegov obecsao, ka zláda ledevjouv nyegovi pouleg tejla obidi Krifžtufa KŠ 1771, 346; V-utrobi fšád nofžécsi 'zen pefzem BRM 1823, VIII 3. *rezultat, dosežek*: od fš. Dúhá, šteroga fšo fšád, doprnefžéjo KŠ 1754, 81; i drúgo dobro od kržta i nyegovoga fšáda opominanye KŠ 1754, 188; Ár, csi molim zzejikom, pamet moja je pa brezi fšáda KŠ 1771, 518; Zdaj pa olzlobodjeni od grejha, máte fšád vas vu poľzvecsenyej KŠ 1771, 128; naj i med vami mám kákfi fšád KŠ 1771, 448; Szád dober prinásajo BKM 1789, 7b; Da Tvoja rêcs Právi szád BRM 1823, 1; moje delo, Ar de ono li tak szvoj 'zelen szád melo KAJ 1870, 5; Dúhovni 'zitek, šteri fštoji vu vóri i vnyé fšádi KŠ 1754, 206

sadika -e ž *sadika*: Záto v-etom mészeci 'ze potrešno sadikam zemlo poprávlati AIP 1876, br. 2, 8

sadišče -a s *drevesnica*: veska sadiscsa sza naj rédijo AIP 1876, br. 9, 8

saditi -im nedov. *saditi*: Sto fšadi goricze KŠ 1771, 506; ali fšáдите drejvo lagoje KŠ 1771, 40; Jafž fšam fšadio, Apollos je polejvao KŠ 1771, 494

sadjenjé tudi sajenjé -á s *sajenje*: Vis, sadjenye drevja radoszt szprávi KAJ 1870, 112; gde trsztje vöpreislo ali za nôvo szajenyé volo vözoszékano AI 1875, br. 1, 5

Sádok -a m *Sadok*: Azor je pa poroudo Sádoka KŠ 1771, 5

sadoróden -dna -o prid. *rodoviten, uspešen*: Vu csinényi szádarodnom Mi daj obiljávati KAJ 1848, 77

sadóukanje -a s *žaljenje, sramotenje*: bána, je nyihovo velikovüsztno szadoukanye na tolko zburkalo KOJ 1914, 137; ali navküpe ga z-szvojim odvis szlobodnim i nedosztójnim szadoukanyom tak ob'sáljijo KOJ 1848, 66; ino szo z glasznim klepetanyom i szadoukanyom sze za kecsko po klej vlácsile KOJ 1914, 132

sadóukati -am nedov. *žaliti, sramotiti, dražiti*: eden luth. farar, ki gda bi nyemi 'se vsze grdo i spotlivo zmenkalo na pápince szadoukati KOJ 1845, 80

sadóveni tudi sadüveni -a -o prid. *saden*: Dale lépo szadüveno drevje jeszte AIP 1876, br. 7, 6; Sádoveno drevje AI 1878, 45; Od vecskraja csüti, ka sze na szadüvenom drevji doszta goszanc zka'zúje AIP 1876, br. 4, 8; i taki fše je zemla fš-trávov i z-fšadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4; Csi je po ogradi med szadovenim drevjom hodila KAJ 1870, 142; ze vszê krajöv szo jo szadoveni ográdcí okólivzéli KAJ 1870, 113

saducéuš -a m *saducej*: prisli fšo nad nyi-dva popevje i voj czérkevni vítézoj i Szadduceuske KŠ 1771, 350; Gda bi pa vido vnouge zfarizeufov i zSzadduceufov prihájajoucse KŠ 1771, 9

saducéuški -a -o prid. *saducejski*: Jakub fše pa bori prouti Szadduceuskoj fširouvoj telovnoj fšrcsnofžti KŠ 1771, 743; glédajte i varte fše od kvalzá Farizeuskoga i Szadduceuskoga KŠ 1771, 53

saeculum tudi seculum -a [séculum] m *stoletje*: ka je priti I. Seculuma konczi pifžani KŠ 1771, 724; vtretjem seculumi zavrgao KŠ 1771, 761; koteri fšo po Krifžtufovom rojžtvi na pét fštovo (šaeculo V.) odplavali KŠ 1771, A6a

sága -e ž *duh, vonj*: i cveticeca szaga, O'zivi znôvics vsze KAJ 1848, 405; Nyé dis (szaga) je jáko nászladen KAJ 1870, 18; Ino ráne preczvetécse lejpe fšage tráva sš 1796, 129; od 'zgánoga vina mocsno szago szam na nyem opazo AIP 1876, br. 12, 7

ságati -am nedov. *strašiti*: Ti zmo'zni je dofžta bilo, Ki fšo one fšagali BRM 1823, 90

saglívéc -vca m *bojazlívéc*: Szamo szam zdaj prevido, káksi szaglívéc morem jasz bidti AIP 1876, br. 1, 7

sagúvati -űjem nedov. *strašiti, groziti*: Povôden szagúje lüsztvo Budapesta AIP 1876, br. 2, 7; Od vnogoga de'zd'za Dünaj 'ze pá zpovôdenom szagúvala AIP 1876, br. 7, 8

sájavi -a -o prid. *sajav, sajast*: eden Marki na glávo szájavi loncez poveszne KOJ 1845, 115

sáje sáj ž mn. *saje*: Fuligo Szaje KMS 1780, A8b; Korom; szaja KOJ 1833, 163; Jeszo i celô csrni lüdjé kak száhe KAJ 1870, 92; fzi je Augufžtuz veliko bradou napravo fšajami KM 1790, 20

sájmati -a -o prid. *sajav, sajast*: 'Zena je vcsaszi ovárala na nyem vsze szajmati gvant AIP 1876, br. 8, 6

sakáč -a m *kuhar*: Glád je najbôgsi szakács KAJ 1870, 136

sakačica -e ž *kuharica*: Dekle, szakacsice, i drúgi v-rôkaj nosijo AIP 1876, br. 1, 8

sakováčki -a -o nedol. zaim. *vsakršen*: Naj obiljáva I fšakovacskim zvnouгим dobrim fšádom BKM 1789, 156

sakramentom tudi sacramentom tudi sakramentum -a m *zakrament*: kerfžt nai zmfneiffi Sacramentom TF 1715, 11; te fšvéti Sacramentom právoga Teila SM 1747, 49; Szvefžtvo i Sakramentum je vfže edno KŠ 1754, 184; Tou je fšvéti krfžt pervi Sakramentom BKM 1789, 225; ne fšėja fšvétoga Sacramentoma TF 1715, 42; ino zreicsi fšvétoga Sacramentoma SM 1747, 39;

príftoupas ti křzvětomi Sacramentomi TF 1715, 42; zakai ides ti k-řzvětomi Sacramentomi SM 1747, 41; Kotere recfi řzo vtom Sacramentomi gründ TF 1715, 44; stero je meni vu Sacramentomi za zálog dáni SM 1747, 39; Kai more opominati na goulřto vřivanye řztem Sacramentomom SM 1747, 41; Kama řze racsuna b) Sacramentoma, řzvéti kerřzt I řzvéta Vecsérja SM 1747, 36; i řakramentomov je pravicsno vř zřlř'zřo Kř 1754, 129; 4. Szo řzvéti řakramentomi KMK 1780, 4; i deljenyá ti řzvéti řakramentomov Kř 1754, 131; Od řzvéti řakramentomov KMK 1780, 56; řzedem je řakramentomov KM 1790, 111; řakramentome vř zřlř'zřjo Kř 1754, 217

Saksónia -e ř *Sařka*: řtámpáno vřaxonii TF 1715, 1

saksónski -a -o prid. *sařki*: V Halli řaxonskoj Kř 1771, A1a

Saksónsko -ga s *Sařka*: řodjen je Luther řártin na řzaxonsřkom KOJ 1845, 53

řala -e ř *řala, řeka in řupanija*: znařimi Vogrřzkimi vu 'řezelnoj, řzala i řomoczkoj řztolřci bodoucsimi řzloveni vřt Kř 1771, A6a

řalamonski -a -o prid. *řalomonski, řalomonov*: sator řákona i řérkev řzalamonsřka je tuđi na brescseci řzřon bila KOJ 1914, 100

řalař -a m *řrenořřře*: da mi edno, ali dve řvři řzálás dájo řIZ 1807, 31; Nř řzlobodno brezi vřrtovoga řnánya komikoli řzálás dati AIP 1876, br. 1, 3

řalařivati -am nedov. *řrenořřevati*: csi bi řimon, ki řze zovř Petre, tam řzálalřvao Kř 1771, 372; niki vuvcenicřke pelavř řzebom, pri kom bi řzálalřvali, nikoga řnázona Kř 1771, 408

řalatiěl -a m *řalatiel*: je pa řechoniás poroudo řalathiela Kř 1771, 5

řalo -a s *řalo*: řáj; řzalo KOJ 1833, 158

řalome ř neskl. *řaloma*: Bilé řzo pa i 'řene řofřova mati i řalome Kř 1771, 153

řaloniki -ov m mn. *řolun*: řeto řze je řvrle řália zvalou, řzaj pa řaloniki Kř 1771, 612; Od vřladársřtva řzo na řajovaj vcsařzi řzoldácske v-řzalonik posřlani AIP 1876, br. 6, 6

řám -a -o zaim. **1.** *řám, řzrařa, da je kdo brez povezave ali ni řkupaj z řrugimi*: řeli řzám řztvoje moucfi tou dopnřřřti nemores Kř 1754, 123; ki je nám dáo té řztřdencez, i řzám je 'řnyega pio Kř 1771, 275; je dofřtakrať popeřvo, ka je řzám nej razmo BKM 1789, 2b; Ki řrugomi řamo kopa, řzám v-nyou řřpádne KM 1790, 18; i boleřni nařř je řzám nořzo Kř 1754, 107; Gde řzám gořřpodřje Ocsa řř 1796, 6; i ete nas mladéncz nei je mogao řzám řiti řIZ 1807, 5; Da bi mené zapelao, Na řteroj přti

řzám blřdi BRM 1823, 9; On řamo kopa, ali řzam řřpádne vu řamo TA 1848, 6; Pořbřcs řzam je celi dřen rad gladřvao KAJ 1870, 8; nego liki řzám mazalo vřřz od vřřzega vcsi Kř 1771, 729; Nei náz je řristus zvelřcřau, nego ze řzame řzvoje milořře TF 1715, 33; řeni řzámomi na pout je odřájati řř 1796, 174; kaj je nej dobro cslovek i řzámomi řiti řIZ 1807, 5; nejje prař dobro, naj cslovik řzám bode, i nařzami 'řivé řIZ 1807, 7; Gda bi pa řzami řili, řitali řzo ga Kř 1771, 112; řteri řzami nikaj dobra neznajoucsi řřpecřti KOJ 1833, V; one řtvári, řřere řvoje mláde sami doceřávajo AI 1878, 5 **2.** *řoudarřa pomen řesede, na katero se veře*: řzám řoug je řzvoim řzřvřtřm řerřřtom nařřřzao TF 1715, 12; kako dabi řzám řarar řřřřou meu TF 1715, 4; nego ti řzám vřzamogoucsi Otecz nas nebesřki ABC 1725, A7a; ár je nyé řzám nas řořřpon řezus nařřřavo Kř 1754, 200; řzám pa řoug i Ocsa nas ravnaj pout nařo Kř 1771, 619; i řařř řzám řzám cslovik Kř 1771, 373; řzám eden je řoug KMK 1780, 8; řa řzem řzám řoug pravicsni BKM 1789, 14; řř gli je pa i on řzám rob bio KM 1796, 70; řzřvřto řrojřřřvo eden řzám řoug řř 1796, 165; i dol i řzám řriřájas knám BKM 1789, 2; Etak vel i řzám řořřpodřn řoug řIZ 1807, 5; řokedob je řzám řaksony voják bio KOJ 1848, 9; řog řzam ga odvřře KAJ 1848, 4; nei řrugacs kako od řzamoga řogá řrieti TF 1715, 36; řeto je ono, od řzamoga řogá vř dáno Kř 1754, 9a; liki dabi tou li řzamoga řántora delo řilou BKM 1789, 6; Ali dobra 'řena od řzamoga řogá řIZ 1807, 2; řeli řzi nyemi řzámomi řzřř'zo Kř 1754, 10a; řogá řvojega moli i nyemi řzámomi řzřř'zi Kř 1771, 11; řeli je té řreř li řzámomi řrvomi cslovek i skoudo KMK 1780, 11; řzamomi řougi na diko vř dáni BKM 1789, 1; řebé řzamoga, oh Otsa nebeřřki! dofřřájja Kř 1754, 225; řebé ředinoga, i řzamoga řřbiti KM 1783, 4; ino řze řepri vnyem řzámom vřřali TF 1715, 13; ino bi řze vřřřli vu řzámom řristřři vřřelřti SM 1747, 40; kak řebé z-ednim řzámim řreřřom ra'salřti KM 1790, 109; řzami znařř moucfi nemoremo KM 1790, 158; Csi řze pa i mi řzami, ki řřcřemo, nářřdemo Kř 1771, 560 **3.** z os. zaim. *řoudarřa ořebe, na katero se nanařa*: nedelai teda nikai, ani ti řzám ani řřin řvoj TF 1715, 14; on řzám nye vřře vřřo řřřere SM 1747, 79; řařř řze vřřam v-tebi řzámom řř 1796, 3; pořřrářřaj ga med řbov i med nyim řzámim Kř 1754, 195 **4.** v zvezi s se *řoudarřa odnos do ořebka*: řřřřem kai řařř řzám od řřěbe vřřvati nemorem TF 1715, 23; ka řo'ře řráleřřřvo řzámou od řřěbe řřide Kř 1754, 159; řougi na diko, řzám řřebi

pak na Dufno zvelivfanye TF 1715, 9; Dúznofzti csloveka prôti szamom szebi BRM 1823, VII; Lûbi kako fzám fzebé TF 1715, 18; fzám fzebé ABC 1725, A5b; fzám fzebé SM 1747, 47; Lûbi bli'znyega tvojege pa, kako fzám fzebé KŠ 1754, 69; i bli'znyega tvojege, liki fzamoga fzebé KŠ 1771, 204; Lûbézen fzamoga fzebé BRM 1823, VII; Lûbézen szamoga szebé KAJ 1848, VII; Dú'znosztí proti szamomi szebi KAJ 1848, VII; szkôpi blagoszlávla szam szebé TA 1848, 8; Boug je fzám obfzebi náj popolnejfe Bojstvo KMK 1780, 8; Govorejnye vu szebi szamom pomiszleno je ono KOJ 1833, VIII; tak szta szamima szebi na dobro KAJ 1870, 105; Dai nam lûbiti, kako fzami fzebé SM 1747, 55; Oni szami szebé pogûbijo KAJ 1848, 10; Mi fzami od fzebe znaffe mouclí nemremo KŠ 1754, 80; Farizeuske fzo záto erkli fzami fzebi KŠ 1771, 308; niti fzmzo fzi zdrávja fzami fzebi nej mogli dati KM 1790 5. *izraža omejenost na navedeno:* kaj nej fš-fzamim krûhom bode 'zivo cslovik KŠ 1771, 175

Samária -e ž *Samarija*: Prifao je záto vu mezto Samárie, ftero fze právi Sichár KŠ 1771, 274; i on je prej k fou na fzejdí po Samárii i Galilei KŠ 1771, 228

samaritánski -a -o prid. *samaritanski*: i idoucsi sli fzo vu véfz Samaritánfzko KŠ 1771, 201; Kríftus z-Samaritánfzko 'zenouv gucsi KŠ 1771, 274; i nazviscsávali fzo Evangyliom po vnougi Samaritánfzki vefzniczaj KŠ 1771, 366

Samaritánuš -a m *Samaritan*: Eden Samaritánus pa poutnikúvajoucsi prifao je KŠ 1771, 204; nego fzo ga escse Szamaritánusa zváli KŠ 1754, 10b; Samaritánuske fze povrnéjo KŠ 1771, 274; i vmefzto Samaritánufov nejdite KŠ 1771, 31

sámcomležák -a m *homoseksualec*: Jeli neznate niti fzámczomle'záczke KŠ 1771, 500; Práznikom, fzámczole'zákom KŠ 1771, 634

sámec -mca m *moški, samec*: Számecz KMS 1780, A3; Számecz Férfi KM 1790, 92a; Ember; cslovek, számecz KOJ 1833, 155; kaj vfzáki fzámez, ki odpré utrobo KŠ 1771, 169; I porodila je fšina fzámcza KŠ 1771, 787; fširi fzámcze, i tri fzámcze notri vzéo KM 1796, 12

sámén -mna -o prid. *samoten*: Verosztujem i szem, kak szami fšicek TA 1848, 82; Túha je nôcs szamna AIP 1876, br. 10, 6

samhotéč -a -e prid. *prostovoljen*: Vfzáki cslovik fze tak naj fzamhotécs podá poglavári KM 1790, 80

samica -e ž *ženska, samica*: Szamicza Afzfzony KM 1790, 92(a); Asszony; szamicza KOJ 1833, 151; lehko szpozna, da szo domácese szamicé kaj

vrejdne KOJ 1845, 41; fširi fzámcze, i tri fzámcze notri vzéo Noë KM 1796, 12

samjedínen -a -o prid. *popolnoma sam*: On pa csida je bila ta velika hrámba szamjedinen hodo v-ti devét hi'zaj AIP 1876, br. 1, 7

sámno prisl. *samotno, na samem*: Rêtkogder sztoji steri viziki brêg szamno, poszebi KAJ 1870, 146; Sto hodi po nyivaj tak szamno KAJ 1870, 138

sámnost -i ž *samota*: Vi, ki v-tihoj szamnoszti Grêhe objôcsete KAJ 1848, 57

Sámo -a m *Samo*: ino szlovenszki kráo Szamo nyim je tüdi Cseszko i Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6

sámo prisl. **1.** *samo, izraža omejenost na navedeno*: Szamo eden ali vtrojem je keipi TF 1715, 37; ino je fzamo eden fzeidbenik SM 1747, 35; Jeli je tak li fzamo vnebéfzaj, Kríftus KŠ 1754, 112; Szamo tebe, li jafz seleim SM 1747, 90; I profzili fzo ga, da bi fze li fzamo doteknoli kraja gvanta nyegovoga KŠ 1771, 49; csi Kríftsenik fzamo vu fšrczi vörje KMK 1780, 4; Zná fzamo li grejfiti BKM 1789, 13; dvé sztráni má, ali szamo edna sze viditi dá KAJ 1870, 9; Da v-Törszkom országi szamo törszke vöre cslovek orszacszo csésztt dobih AI 1875, kaz. br. 3; Lasztivnoimé, stero sze prisztája szamo jedinszke oszobe AIN 1876, 10; Jež .. i ide samo po noči na lov AI 1878, 10; Vu ništeroj hiži je samo edna stanica BJ 1886, 7 **2.** v vezniški rabi, v zvezi **nej samo – nego za širjenje, stopnjevanje prej povedanega**: kai fzem fze neili fzamo, vu greihi popriél, nego i to zavezo prefztoupo SM 1747, 48; vfzáksi, nej li fzamo za fzebe, nego i eden za drûgoga KŠ 1754, 154; za Krífttufa nej fzamo vu nyem vórvati, nego i za nyega trpeti KŠ 1771, 539; naj nej fzamo vu Vöri fztální, nego fze fzkrlívi nájdemo KM 1783, 11; Té Imenik lehko sztoji nejszamo pred nomenami, nego i pred pronomenami KOJ 1833, 119; je Magyare nej szamo zbio, nego i ednoga vojov vlouvo KOJ 1848, 8

samóčen -čna -o prid. *samoten, osamljen*: Széchenyi v-szamôcsno meszto odiso AIP 1876, br. 3, 2; cslovek nemore naprê znati, ka sze v-ednom szamôcsnom meszti zná pripetiti AI 1875, kaz. br. 7

samočina -e ž *samota*: Li právda v-nyem kralüje Vu vno'zini, V-fzamocsini BRM 1823, 123

sámohválec -lca m *bahav človek*: Szamohválczi ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725, A7b; Ár szem vreo prôti szamohválczom TA 1848, 58

sámoládarstvo -a s *samodrštvo, tiranija*: Gda je

- z-ocsinszke rouke prejk vzeo szamoládarsztvo KOJ 1848, 123
- sàmolàden** -dna -o prid. *samodržen, absolutističen*: na szoldatskoj granici pa itak z-szamolàdnoga vrêmena ausztrianszka pravica v-mocsi osztála AIP 1876, br. 3, 2
- sàmolàdnost** -i ž *samodrštvo, absolutizem*: Za dokoncsanyom oszlobodnyênya, nas orszàg po szamolàdnoszt priso AIP 1876, br. 3, 1
- samomòrec** -rca m *samomorilec*: Csi te nàgib hùdi Gda z-szilov vlecsé I v-vzlo szamomorcov Sors szùhnoti scsé KAJ 1848, 246
- sàmooblàstvo** -a s *samodrštvo, absolutizem*: Ferdinand I. ino Zàpola János primeta sze za szamooblàsztvo boriti KOJ 1848, 76
- sàmoodàvanje** -a s *monopol pri prodaji*: Od szamoodàvanya dohàna AIP 1876, br. 3, 1
- samorogàč** -a m *samorog*: Podigàvas mi moj roug Kak fzamogàcsi (unicornis) BKM 1789, 7
- samorògéc** -gca m *samorog*: I csini, da szkàcsejo, kak tele, kak mlàdoga szamorògca TA 1848, 22
- sàmost** -i ž *samota, osamljenost*: Oszlòbodi od mecs dùso mojo, szamoszt mojo od pész TA 1848, 17; sztoji viola v-osztàvlenoj szamoszti KAJ 1870, 101
- samostàlen** -lna -o prid. *samostojen*: Tak je csuti, ka vogrszki szamosztàlen bank bode goriposztàvlen AIP 1876, br. 1, 8
- samostàven** -vna -o prid., v zvezi *samostavno ime samostalnik*: Substantivum (Fönév; szamo sztavno imé) KOJ 1833, 14
- samostàvnik** -a m *samostalnik*: Kelkoféle je szamosztavnik AIN 1876, 10
- samostojéči** -a -e prid. *samostojen*: Szamosztójécsi zaposztavki sze li za tàksim iménom nùcàjo, steri brezi dosztavka sztoji AIN 1876, 26
- samosvòjnost** -i ž *samostojnost*: Zdáj szo podjármani nàrodje priliko popadnili szì prvejso szamoszvojnost pribojùvati KOJ 1848, 5
- sàmosčina** -e ž *samota, osamelost*: Po 48-mom leti v-szvojoj szamoscsini 'zivo AIP 1876, br. 3, 4
- sàmošen** -šna -o prid. *I. nezložen, samostojen*: Kelkoféle szo vkùpglászniczke szamosni KOJ 1833, 3; I. Szamosni, kak: b, c AIN 1876, 6 2. *samoten*: tam na samòšnom dvori plodi pes velko vnožino kùr AI 1878, 3
- samòten** -tna -o prid. *samoten*: Živé [jazbec] samotno v kmičnom lesovji AI 1878, 10
- samòtnost** -i ž *samota*: Te hvàlimo V-etoj nasoj fzamotnofzti BRM 1823, 414; V-sztàvi nase szamotnoszti KAJ 1848, 313
- sàmràd** prisl. *prostovoljno*: Ònként; szàmrad KOJ 1833, 167; nego csi Salamon szàmrad Kràleszti odpovej KOJ 1848, 22
- sàmràdник** -a m *prostovoljec*: Z-Szerbie vszàki dén vnogo szamradniki sze pascsijo na pomòcs hercegovincarom AI 1875, br. 1, 2
- samstojéči** -a -e prid. *samostojen*: 'zelejo, ka bi kak szamsztójécsi orszàg pod szvojsza vladàra prisli AIP 1876, br. 6, 7
- sàndočni** -a -o prid. *sovražen*: Agyar; fantlivi, szàndocsni, kanzobàsti -a -o KOJ 1833, 149
- sani** -í ž mn. *sani*: Szány; szani KOJ 1833, 172; On [pes] vlàči v Siberiji sani AI 1878, 7
- sànkati se** -am se nedov. *sankati se*: Kak lepò je, gda sze na lèdi skalimo i szankamo KAJ 1870, 60
- sàpa** -e ž *dih*: Ka fzmo mi? tejnya, vòter, fzaa BKM 1789, 344; Kako din i fzaa, tvoj 'sitek odhàja SŠ 1796, 10; niti nega nikse szape vu nyi vùsztaj TA 1848, 111; on dàva vfzejm 'zitek i fzaa KŠ 1771, 396; Kelikokrát fzaa pifzism, 'Zitka en tào kraj pihnes BKM 1789, 408; Csi me moucs tá nihàva, Szapo 'smetno dàvam SŠ 1796, 120; Koga vol, i oszel, Lejszo csuvajoga, Szvojom fzapom BKM 1789, 27
- sàpanje** -a s *dihanje*: po szapanyi tela eden tào odide AIP 1876, br. 3, 6
- sàpar** -a m *sopara*: V-gousztozom ognyi, v-fzàpàri KM 1783, 286
- sapòut** -a m *sopara*: On je nej drugo, nego szapout (szpár), steri sze rad zêmle vòkadi pri mùzgjaj KOJ 1845, 116
- sapòutni** -a -o prid. *paren*: plavanye szapoutnih (szlápaszti) ládjih po velikih vodaj KOJ 1848, 122
- sàra** -e ž *golenica pri škornju*: Szàr; szré, petlika KOJ 1833, 173
- Sardínsko** -ga s *Sardinija*: Zgibi Szpanyolszko, Szardinszko KOJ 1848, 107
- Sàrdis** -a m *Sarde*: [Pavel] je fou v-Parthio, i odnut v-À'zio, Sardis KŠ 1771, 260
- Sàrmat** -a m *Sarmat*: Atila Kráo, ki z-Gotmi, Szarmatmi zdrù'sen ide zPannonie KOJ 1848, 3
- sàs** -a m *prestrašenost, začudenje*: fzapadno je na nyega fzfàz KŠ 1771, 371; vcsinyen fzam vu fzfàzi KŠ 1771, 412; I napunyeni fzo fztrahom i fzfàzom KŠ 1771, 348
- sasèsti** -sédem dov. *zasesiti*: Naj me beteg na zatifzne, I vojfzka ne fzfàzéde BKM 1789, 389
- sàsiti** sàsím nedov. *strašiti*: Ti me tak fzfàzis BKM 1789, 452; Ali i 'zene nike fzo náfz fzfàzile KŠ 1771, 255 *sàsiti se sàsím se bati se, biti prestrašen*: Ijedni; zbojati, szasziti sze KOJ 1833, 160; Li rob blòde sze má szasziti KAJ 1848, 108; Zàto Cslovik fzaszi fze KM 1783, 242; Szaszì sze tak zla, oh dùsa KAJ 1848, 160; szaszì sze pred nyim

vsze bivajôcse na zemli TA 1848, 25; Szafzite fze od hûdoga KŠ 1771, 476; Ah! ftoibi fze tak ne fzaľzo BKM 1789, 350; i fzaľzile fzo fze KŠ 1771, 155 *sáseni* -a -o *prestrašen*: ki szászeni k-grcskomi Czaszari odszkocsi KOJ 1848, 26; Szászeni Hercegi vkûp szo szprisli KOJ 1845, 67; Szászeni Vougri szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9

satovjé -á s *satje*: i szlájša od méda i szatovjá méda TA 1848, 15

sbľesnoti se -em se dov. *zablesteti*: na nágli fze je fzblefznola okouli nyega fzvetľofzt od nébe KŠ 1771, 367

sbojûvati -ûjtem dov. *izbojevati*: Te dober boj fzam fzbójúvao KŠ 1771, 652

scalina -e *ž seč*: vcsászi vmesz i szvojo szczalino ali 'sivinszko pridájo KOJ 1845, 110

scãti ščím nedov. *izpraznjevati sečni mehur*: Csi krave módraszto ali krvaszto mlejko dojijo ali scsijo KOJ 1845, 108

scécati -am dov. *izsesati*: Vampir spajêčim lidém i stárim krv scéca i spijé AI 1878, 7; pren. Pannonio teliko národov pride, ki szo jo szporobili, szcéczali tak KOJ 1848, 3

sceplávanje -a s *cepljenje*: Szceplávanye szüknyic sze more vszáko leto doprneszti AIP 1876, br. 4, 2

scitiánski -a -o prid. *skitski*: Szcithiánszkoga roda Avarci szo prisli KOJ 1848, 5

scvësti scvetém dov. *vzcveteti*: Z-Jesseva korenýa zraľtê Edna siba, fzcveté BRM 1823, 21

ščisčávati se -am se nedov. *očiščevati se*: Verno ľudľztvo, Tvoje fzrdcze odpri nyemi, Daj sze po nyem szcsiszcsávati BRM 1823, 11

ščistiti -im dov. *očistiti*: ár tva krv zcsifzti Mené zfzej necsifzti grejhov BKM 1789, 291 *ščistiti se* -im se *očistiti se*: More fze z-grejhov prvle fzcšifzti SŠ 1796, 19

se' sébe tudi *sebé* povr. os. zaim. za vse osebe in števila **1. se**, *izraža predmet ali določilo glagolskega dejanja, kadar sta identična z osebkom dejanja*: **a)** Vekivecsno fzmrt fzmo fzi doubili SŠ 1796, 37; I trpeľnye Szebi pripisuje i ofzvojáva KŠ 1754, 138; Ar tej naľi Vogrfzki fzlovenov jezík dolžta túhoga i fzebi ľaľztivnoga má KŠ 1771, A7a; brez skode vfzei ľúdi krúha fzi dobivai SM 1747, 89; dabi fzebé vu Vôri pokreipiti mogli SM 1747, (1); Na tejlo gledoucš cslovik fzebé vmori KŠ 1754, 36; naj fze povrnéjo KŠ 1754, 125; gde Sz. Paveo fzebé grejsnoga vadľúje KŠ 1771, 442; Du'sna fzta fzebé na vekivecsni 'zitek pripravľati SIZ 1807, 10; Lúbézen fzamoga fzebé BRM 1823, VII **b)** nai on fzám okouli fzebe

pogľédne TF 1715, 43; Radbie .. Od fzebe grehe ti polofiti SM 1747, 82; Kakda fzami od fzebe vkrádnemo KŠ 1754, 50; vzeme fzedem drúgi dúhov hûľi od fzebe KŠ 1771, 41; Nebefzki zálog kľzebi priemlemo TF 1715, 40; primi náz kszebi milofztivno ABC 1725, A6b; Cslovik .. akoie kľzebi fcsé meti SM 1747, 96; On pa je erkao tomi fzebi erkoucsemi KŠ 1771, 41; Kráľeľztvo, ftero je prouti fzebi razdeljeno KŠ 1771, 39; fzo vfze tri Persóne k-fzebi prigľihne KM 1783, 14; ftero fzkerb fzem jaľz na fzebe gori vzéu TF 1715, 9; i kris fzvohi vfzák dén na fzebe vzeme SM 1747, 29; nikaj na fze ne fzmej potrositi KŠ 1754, 36; Oblejczte na fze vfze ro'zjé Bo'ze KŠ 1771, 586; ľúbiti Bogá fzamoz za fzebe KMK 1780, 33; csi pred fze denes, pa pogľednes ete BKM 1789, 4b; naj bi etak delo na fze vzéu BRM 1823, IV; Tak pred fze poľztavte te fzevejť KM 1790, 84; koteró dvouje dugovánje vu fzebi zderľáva TF 1715, 35; Hûdoga sitka ne dersi vfzebi SM 1747, 82; i vu fzebi íľztina, ka fzo nej KŠ 1754, 81; Nema pa korenýa vfzebi KŠ 1771, 43; Boug je fzám obľzebi naj popolnejše Bojstvo KMK 1780, 8; Liki fzvéczi med fzebov obcľfno májo KŠ 1754, 137; i jaľz, ki pod fzebov mám vitéze KŠ 1771, 25; Ka vu fzebi zdr'sáva vézanye Rejcsih KOJ 1833, 114; i drúgo ka je mogôcsno bilo, szo szebov prneszli AI 1875, kaz. br. 3; dejte knige peľzmené nefze fzebov vu czérkev BKM 1789, 6; fzaťa du'sna vu právom jedínľztvi 'siveti med fzebov SIZ 1807, 10; Vszáki more, ka tu potrebúje, z-szebov prineszti KOJ 1845, 8 **2.** v zvezi s **sam poudarja odnos do osebká**: **a)** fvi fzám fzebi pak na Dúfno zvelicľanye TF 1715, 9; fzfpravľas fzam fzebi fzrd KŠ 1754, 75; Tvojega pak blisnyega kako fzám fzebé TF 1715, 18; Steri mené fcsé nazledúvati, naj fzám fzebé zataji SM 1747, 29; ér je tou vcsino ednouk fzamoga fzebé oftrúvavľi KŠ 1754, 103; fteri me je polúbo i fzám fzebé je dáu za mé KŠ 1754, 138; Truber, Bo'ze rejcsi, kak fze fzám zové, fzluga KŠ 1771, A6a; Záto cslovik naj fzám fzebé fzkufzi KŠ 1771, 513; szkôpi blagoszľavľa szam szebé TA 1848, 8; Oni szami szebé pogúbijo KAJ 1848; Bog je zmiro te fzevit fzám fzebov SM 1747, 16; Tá nyim dá fzám fzebé BKM 1789, 11 **b)** da fze cslovik fzám odľzebe pripravľati nemore KŠ 1754, 124; Dú'znoszti csloveka prôti szamom szebi BRM 1823, VII; ár je on fzám na fzebe gledoucš fzvéti KŠ 1754, 91; Ako glihje Bosje fzvéto imé fzamoz poľzebi fzvéto TF 1715, 26; je on Otsé volo fzám po fzebi nazvescsávao KŠ 1754, 102; Ino tak fzam vfzebi, Delnike náľz vcfni BKM 1789, 18 **3. izraža obojestransko, vzajemno dejavnost**

osebkov: Ocsa nás, fzeveitefze imé tvoje TF 1715, 25; neboidí náz fzráf katechifmus fze vclítí TF 1715, 8; rano fze hocsem jasz ktebi pripraviti ABC 1725, A7b; Zakai fze zové Cslovik po fzvojem Bosji keip SM 1747, 4; naj fze za preidoucse blágo ne fzkrbimo KŠ 1754, 108; csi fze gli nigdár nepoftúje ocsé fzvojeja KŠ 1771, 50; geto sze orszácski Ocsevje szkrbijo, da vszi známo po vogrskom gúcsati KOJ 1833, X; i csrêda jezusova sze po szpêvanyi naprêpripráva KAJ 1848, III; tak vmárja, da sze zemla z-csloveckov kryjov gnoji KOJ 1848, 4; Pizski sze nemorejo csúti KAJ 1870, 8

se² morfem **1. nastopa pri glagolih, ki brez tega morfema ne obstajajo**: terfze nyim vnoufa, za vclényé otrouk datí TF 1715, 4; Koteri fze ne vefzeli vnikaksoi moucsi ABC 1725, A6a; Szpomenisze da fzoboto poszveitis ABC 1725, A4a; da vfzáki v-nyem vórvajouclí fze ne fzkvari KŠ 1754, 121; ali fze kednoma pridru'zi, i toga drugoga zavr'ze KŠ 1771, 19; ka fze bojite KŠ 1771, 26; fzmiluj fze nad nama KŠ 1771, 30; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9; szam sze nej zbojao lagojih jezikov KOJ 1833, V; Budo, ki sze je tecsasz vu nyegove pravice zaletó KOJ 1848, 4 **2. za izražanje dejanja s splošnim, nedoločnim osebkom**: kako fze fzinouf Bofi dofztája TF 1715, 27; blá'zenfztvo, štero fze dá vfzejm KŠ 1754, 141; Da bi fze fzpunilo, ka je povejdano KŠ 1771, 26; ka fze Nouvoga Zákona knig dofztája KŠ 1771, A3b; Od técz sze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII; da sze nebi znalo, gde je Atila-pokopan KOJ 1848, 5 **3. za izražanje neprehodnosti dejanja, ki ga osebek ni deležen po lastni volji**: da fze vfzej vidijo té fz. knige KŠ 1771, A7b; Ivani krfztiteli fze gláva vzeme KŠ 1771, 47; liki sze tó 'z-nyi napiszkov previditi dá KAJ 1848, I **4. za izražanje trpnega načina**: Koteri, ani fze nyemi vollya ne fzpuní TF 1715, A6a; Vnougí fze zmed oni gori obidijo KŠ 1771, 139; Teda Jezus odnefeni od Dúhá da bi fze fzkúsávao od vrága KŠ 1771, 10; ne obrni fze od nyega KŠ 1771, 17; V-eti Knigaj fze ti Krfzcansfzke nôve Pefzmi dávajo v-rôke BRM 1823, II; orszácski Jezik, nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati, i ponávlati KOJ 1833, X; szo sze vnogoféle národje szem prignali KOJ 1848, 5; podsztavo sze v-táksoj formi velikásom prêgposle AI 1875, kaz. br. 2

sé sá sóu kaz. zaim. *ta*: od fzéga mao bodete vidili Sziná cslovecsega KŠ 1771, 91; i fzvétó Imé zbantúvali vfze dni fitka nalféga dofze dobe SM 1747, 55; ka fzi me do fzej doub obdr'zao KŠ 1754, 225; Od dnévov pa Ivana krfztitela do fzej

doub králefztvo nebefzko fziło trpi KŠ 1771, 36; Pouleg nifteri fzem fzpodobni molitev KŠ 1754, 2a; Zvacinsztvo, szem szpodobnimi prilikami SIZ 1807, 1

seádba -e ž *sejanje, setev*: Szeádbo, naj hitro zeleni, more descs pomocsiti KOJ 1845, 14

sebedržanje -a s *vedenje*: ka za goszpodinsztvo i za lèpo sebedr'žanye imenújemo AI 1875, br. 2, 7

sebičnež -a m *sebičnež*: Bio je túdi sztrasen sezeicsne's KOJ 1914, 146

séča -e ž *živa meja*: Sövény; plout, szecsá KOJ 1833, 172; Készno jeszén vönê pri paszeki (szecsi) sztoji viola KAJ 1870, 101

sečén -čná m *januar*: Szecsén ABC 1725, A3b

séčka -e ž *rezanica*: tó tak trbê szpraviti, ka sze szlama za szecsáko zrêže AIP 1876, br. 1, 8

sédališče -a s *sedalo*: Té [stolec] je do szedalisca po drúgi sztopáj visziki KAJ 1870, 65

sédalo -a s **1. sedež**: I lúbijo prejdnyá fzedala pri vecsérjaj KŠ 1771, 76 **2. gred za perutnino**: i kokôsi szo dolizletele z-szedala (kürecsnyeka) KAJ 1870, 100

sedéčki prisl. *sede*: da 'snyim naj niscse szedecski negucsi KOJ 1848, 36

sedéjnje tudi sedénje tudi sidéjnje -a s **1. sedenje**: fzidéjnje na defznici Bo'zój KŠ 1754, 110; doli je polzádite vfzáksém fzedenyi po pétdefzét KŠ 1771, 198; ka szo po vnomom szedényi zgúbili AIP 1876, br. 7, 1 **2. sedež**: i lúbijo prejdnyé fzidejnje vu goscsenyej KŠ 1771, 241

sédem tudi séden glav. štev. *sedem*: Szedem 7 KM 1790, 96; toujetou ti fzedem profeny TF 1715, 26; Vfze fzedem KŠ 1754, 29; ftiri fztou lufztva fzedem lejb krúhom nafzito KŠ 1771, 835; drobtinya fzedem kosárov puni KŠ 1771, 52; náfz fzedem bratov KŠ 1771, 74; Szedem méetrov je rávno toliko, kak devét lahkétov AI 1875, kaz. br. 6; 4. Szedem fzevfzstv KMK 1780, 6

sédemdeset tudi sédendeset glav. štev. *sedemdeset*: Szedemdefzét 70 KM 1790, 96; Szedendefzét Tjednouv SM 1747, 10; Szedendefzét vucsenikov vó poszlanye KŠ 1771, 201

sédemdeseti i péti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. štev. *petinsedemdeseti*: ofztavo je [Abraham] bolvánfzko Kaldeo, i v-fzedemdefzétom, i pétom leti fzvoje fztarofzti KM 1796, 15

sédemdeset i pét glav. štev. *petinsedemdeset*: i prizvao je vfzo rodbino nyegovo fzedemdefzét i pét dúš KŠ 1771, 359

sédemjézero glav. štev. *sedem tisoč*: Niháo fzm fzi efcse fzedemjézér mo'zouv KŠ 1771, 472

sédemkrat tudi sédenkrat prisl. *sedemkrat*: i fzedem krát fze povrné KŠ 1754, 171; I csi

fzedemkrát eden dén pregrisi prouti tebi KŠ 1771, 228; vu csrepnyenoi poszôdi, ocsiscseno szedemkrát TA 1848, 10

sedemnájset glav. štev. *sedemnajt*: Szedemnajset 17 KM 1790, 96

sedemnájseti tudi sedenájseti -a -o vrstil. štev. *sedemnajt*: Szedenájseti táo KŠ 1771, 55; Szedemnajseti táo KM 1796, 106

sèdemstou glav. štev. *sedemsto*: Szedemšťtou 700 KM 1790, 96

sèdendeset i šést glav. štev. *šestinsedemdeset*: Bilou náfz je pa vfzej na ládji dvejštzu fzedendefzét i séfzt dűs KŠ 1771, 426

sèdendeset i štrti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *štiriinsedemdeseti*: Etak fze je molo Ásáf vu fzedendefzét i vftrtom 'zoltári BKM 1789, 327

sèdendesetkrat prisl. *sedemdesetkrat*: ne velim ti, da fzedemkrát, nego fzedendefzét krát fzedemkrát KŠ 1771, 59

sèdeni -a -o prid. *kisel, skisan*: Na szèdenom [mleku] sze szmetana naprávi KAJ 1870, 77; Crnegorac je veszel csi má szèdeno mléko AIP 1876, br. 8, 5

sedéti tudi sidéti -ím nedov. *I. sedeti*: Szedeti Űlni KM 1790, 93(a); Űlni; szedeti KOJ 1833, 179; da je mogao idti vládjo i fzedeti na mourji KŠ 1771, 111; je mogao vládjo idti i tam fzideti KŠ 1771, 42; Navcsim te lepo szedeti KAJ 1870, 10; csi fztoim, ali fzedim SM 1747, 83; Idem, ali fzidim KŠ 1754, 269; szedis na thróni, szodecz pravicsen TA 1848, 71; tam fzidi pri Bogi TF 1715, 22; tam fzedi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; ino ne fzidi SM 1747, 25; tam fzedi pri Bogi Oczi SM 1747, 44; fzidi, fzka'zűvajoucsi fze KŠ 1771, 628; fzidi na defznici KMK 1780, 7; Krifztus fzedi vnébi na defznici Ocsé BKM 1789, 111; gde fzám fzidi BKM 1789, 43; ino ne fzedi gde fspotlivczi fzedijo SM 1747, 92; Na dugi stolicaj deca sedijo BJ 1886, 3; Mirovno sèdi BJ 1886, 5; i veli vucsenikom fzvojm: fzedite eti dokecs molim KŠ 1771, 148; povej, naj fzedita etiva dvá fziná mojiva KŠ 1771, 66; gda bi on fzedo pri fztoli KŠ 1771, 28; I niki cslovik je fzedo KŠ 1771, 386; Pri sztoli je edna deklicska szedéla KAJ 1870, 8; pren. teda bode fzedo na fztouczi dike KŠ 1771, 85 **2. biti navzoč**: gda fzidis vhi'zi KŠ 1754, 4; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6; vnebfzi zaprt fzidi KŠ 1754, 155; Szedi vu predvori sűtavczov TA 1848, 8; fteri vu fzmrti fzenoze dr'zélaj fzidijo KŠ 1754, 12b; ki fzidijo na liczi zemlé KŠ 1771, 244; kucsá, v-steroj poszlavci szedijo AI 1875, kaz. br. 2; tak da bi na vsakoj betvi sedela stvár AI 1878, 3; Vfzáki dén fzam pri váfz fzedo KŠ 1771, 91; Ki je vgrobi fzedo BKM 1789, 95; Mária

je pa vhi'zi fzedejla KŠ 1771, 304; vfzi, ki fzo vu tanáci fzedeli KŠ 1771, 358; kokósi szo na drejvi szedeli AI 1875, kaz. br. 7 **sedéti** tudi sidéti -a -e *sedech*: je fzin cslovecli fzedécli KŠ 1754, 113; Krifztus, na defznici Bo'zoi fzidécsi KŠ 1754, 5a; kráo tvoj ide fzedécsi na ofzelnicze 'zrbéti KŠ 1771, 307; Szedécsi sze negugaj KOJ 1845, 26; Lűftztvo fzedéce vkmiczi KŠ 1771, 12; Csi je pa drűgomi tam fzedésemi kaj oznanyeno KŠ 1771, 520; zvelicsanye Bougi nafemi tomi fzidésemi na kráfefzkom fztouczi KŠ 1771, 779; Prifzpodobni je kdeczi na pláci fzidécsj KŠ 1771, 36; vido je ednoga csloveka fzedécsoga na máuti KŠ 1771, 28; i molili fzo Bogá fzidécsoga na kráfefzkom fztouczi KŠ 1771, 801; najsla fzta ga vu Czérkvi fzedécsoga KM 1796, 92; I vidila je dvá angyela vu bejli odevkaj fzidécsa KŠ 1771, 332; vű jo potégnovfi ribicske na breg, i fzedécsi ta dobra fzo vu fzpoubrali KŠ 1771, 46 **sedéti** -a -e sam. *sedechi*: ali za volo prifzege vkűp fzedécsi zapovedao je dati KŠ 1771, 47; dáo je je vucsenikom, vucseniczke pa tim fzedécsim KŠ 1771, 283; Kráo glédat te fzedéce KŠ 1771, 72; i napunilo fze je gofztűvanye fztimi fzedécsimi KŠ 1771, 72

sedišče -a s *sedech*: Te sztári, prvle, kak sze podpiszo, szvojsza szedicsca gorsztano AIP 1876, br. 12, 6

sèdlo -a s *sedlo*: Nyereg; szedlo KOJ 1833, 166; sze tak vdá, kak praszici zláo szedlo KOJ 1845, 35

sedméri -a -o ločil. štev. *sedmer, sedem*: Od fzedmére fzpodobnofzti KŠ 1771, 41; Molitev od fzedmére 'Salofzti B. D. M. KM 1783, 82; I doli porűfvfi fzedméro národa KŠ 1771, 382; Szedméro fzo miloscsa Vucseniczke vzéli KM 1783, 52; je szedméro casusov KOJ 1833, 20; Nego vcsini nasztaviti szedméro szodbensztvo KOJ 1848, 107; ki fzo fzedméri dűhovje Bo'zi KŠ 1771, 774; Szedméri glávni grejhi KMK 1780, 90; te drűge fzedmére zapouvidi KMK 1780, 36; Ivan tim fzedmérim gmajnam KŠ 1771, 767; doliszprávla, kakti szedmére szakramentome KOJ 1845, 59; Álmos za oro'sje prilicsne vu szedmére serege vkűpnarédi KOJ 1848, 7

sedméokrat prisl. *sedemkrat*: 5. Povno'zni .. hétszerte (szedméokrat) AIN 1876, 31

sédmi -a -o vrstil. štev. *sedmi*: fzedmi dén je pak Bogá tvojega fzobotha TF 1715, 13; Nedela, 'Zidovom fzedmi, nam Krfztzenikom pa prvi dén vu tyédni KŠ 1754, 23; Prorokűvao je pa i etim, fzedmi od Adama KŠ 1771, 759; i záto je te fzedmi dén za fzobotto gori pošfvéto KM 1796, 4; Koteraje fzedma profnyá TF 1715, 30; Szedma ABC 1725, A4a; Szédma SM 1747, 45;

Szobota fze zové .. 5). vřzákfe řzédmo leto Kř 1754, 23; Rávno tak i te drůgi, i trěyi, notri do řzédmoga Kř 1771, 74; Poveimi řzédmo Bosjo zapoved TF 1715, 16; Povej mi Szédmo Bo'zo zapovid Kř 1754, 48; pokecs po ednoj veliki prářzkányi pred szedmi leti kralica odtirana AI 1875, kaz. br. 3

sédmič prisl. *sedmič*: Szedmics: porácsam vu tvojo Rokou BKM 1789, 75; Szedmics: porácsam vu Tvojo Róko, Ocsa Důso mojo BRM 1823, 53

sédstvo -a s *seja*, *zasedanje*: prvo szedsztvo sze more obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1; Ki nescese na szedsztvo priditi AI 1875, kaz. br. 3; du'zen na vszakom szedsztvi nazócsi biti AI 1875, kaz. br. 3; eta szedsztva ředóvno ocsiveszna moro bidti AI 1875, br. 2, 3; Szedsztva vu ednom leti v-Becsi obdr'záva AI 1875, br. 1, 1

ségati -am nedov. **1.** *segati*, *iztegovati roko*: Nyůlni; szégati KOJ 1833, 167; Neszégaj po nájbousjih 'salozaj (falataj) KOJ 1845, 36; pri obá ségajo prednje roké pod koleno AI 1878, 7; i edna zmeslinga drůgoj vróke szégala AI 1875, kaz. br. 3 **2.** *pri řirjenju nahajati se do kod*: voda vise szégůje AIP 1876, br. 3, 1; Skóz oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7

Sègedin -a m *Seged*: Zató je mir z-Tórszkim Czaszarom v-Szegedini rejszan szklenyeni KOJ 1848, 56

ségnoti -em dov. **1.** *seči*, *iztegniti roko*: more vu řzvoja nádra řzégnoti Kř 1754, 209; i dónok je k-nyej řzmeo řzégnoti KM 1796, 60; Gda vnádra řzégne Kř 1754, 213; Njegovo [krtovo] rovanje, řtero včási jáko dalek ségne AI 1878, 10; on řzám nai pervle noter řzégne vu řzvoja nádra TF 1715, 42; nai vu řzvoja nádra noter řzégne SM 1747, 42; naj 1.) vu řzvoja nádra řzégne Kř 1754, 213; v-rouke řzi naj řzégneti SIZ 1807, 5; niti knyemi ne řzégni Kř 1771, 607; Ka bi za etoga pred nami řzégnota BKM 1789, 405 **2.** *pri řirjenju nahajati se do kod*: Ogen je i vu stanico ségno BJ 1886, 9; pren. steroga důhovna szkerb je na nyé řzégnila KOJ 1914, 98 **3.** *lotiti se*: Pa csi k-deli mogocsno řzégnoti AIP 1876, br. 3, 1; i k-káksoj skéri řzégne KMK 1780, 75; Jo'zef z-novics krepko deli řzégno AI 1875, kaz. br. 7 **ségnovři** -a -e *ko je segel*: nyim je bán za řzáblo řzégnovři nazvejszto KOJ 1848, 93; pren. Za pôva cěno sze vzeme od 1867 do 1872 leta řzégnovři vrěmena řzřédnya cěna AI 1875, br. 2, 3; csi mraz na vecs határe řzégnovři, pôv zapravo AIP 1876, br. 7, 1

segrějvati -am nedov. *greti*: Kak vřzak dén toplo řzuncze Szegrejva rodne nyive BKM 1789, 168; Szegřeva, nevu'ziga BRM 1823, 107 **segrějvati se**

-am se *greti se*: i se rada [mačka] na sunci segreva AI 1878, 9; Ah da bi fze vnárocsaj Tvoji řzegrejvao Kř 1754, 261; Ah da bi fze vnárocsaj Tvoji řzegrejvao BKM 1789, 281; Peter i řzegrejvao fze je pri ognyi Kř 1771, 149; i řzegrejvali řzo fze Kř 1771, 326 **segrevajóči** -a -e *segrevajoč*: Nazâ szi na mláde řzéde ino je Z-perotami szegřevajócs pokrije KAJ 1870, 15; Bio je pa 'znyimi Peter řztojěcsi i řzegrejvajoucsi fze Kř 1771, 326

segrěti -grějem dov. *segreti*, *ogreti*: Běle 'zamatne pokrôvce, Szegřeje nyé mrzlo lice KAJ 1870, 63; pren. Zisla řzveklořt poganom, Szkoterom profzim, řzegrej me BKM 1789, 43; i mati moja je mené vu greihi řzegreila vu utrobi řzvojoj SM 1747, 7 **segrěti se** -grějem se *segreti se*, *ogreti se*: Csi pecsatni vojszk po řzůknyi csouvas, da sze szegreje KOJ 1845, 103; i szegře sze pri topli káhlaj KAJ 1870, 61; řzegrejta fze ino fze nafzítita Kř 1771, 748; i gda fze je ona zadofřta řzegrejla KM 1790, 30

sěhnenje -a s *sušenje*: I k-szěhnenyi nyé sztěn je szkoro edno cělo leto potřěbno KAJ 1870, 73

sěhnoti tudi sějhnoti -em nedov. *usihati*, *suřiti se*: Da nam szěhne řzilje KAJ 1848, 358; Száradni; szüsiti, szejhnoti KOJ 1833, 173; Hervadni; szejhnoti, vejhnoti KOJ 1833, 159; skriple zobmi i řzejhne Kř 1771, 130; Kaj nám polé tak řzejhne BKM 1789, 341

sejáč -a m *sejalec*: ovo vó je řou eden Szejács řzejjat řzemen Kř 1771, 42; Vi zató pořzlůfajte to priliko od řzejácsa Kř 1771, 43

sějanca -e ř *sejalnica*: Plůgi i bráno i řzějanco Szi řzřávím KAJ 1870, 122

sějanje -a s **1.** *sejanje*, *setev*: niti řzo nej pazili na vřejmen řzejjanya KM 1790, 92; je gori zourao, ali na ménře brázde k-řzejjanyi KM 1790, 66; szo razodisli, ka naj szehanye oprávio AI 1875, kaz. br. 2; I prigoudilo fze je vu řzejjanyi Kř 1771, 111; Vnogih ráj csákajo szejjanyom AI 1875, kaz. br. 8; pren. To řěla pokápanye Je na 'zitek řzějanye BRM 1823, 77 **2.** *posevek*: Niřteri řilje, duhan ino drůga sejanya pôvajo BJ 1886, 22; Tak nafe lejpo řzejjanye Vlago dobi BKM 1789, 52; Blagofřzlovi Nafa polá řzejjanye BKM 1789, 169

sejátev -tvi ř *setev*: Szejjátev zacsnyena AI 1875, kaz. br.; Szejátev je dokoncsana AI 1875, br. 1, 8; Po szejjátvi vřrtovje nemajo niksega řzvónszkoga dela AIP 1876, br. 11, 8

sějati -am nedov. *sejati*: Szejjati Vetni KM 1790, 95; one ne řzejjajo Kř 1771, 20; 'zenyas, gde řzi nej řzejjao Kř 1771, 85; I gdabi on řzejjao Kř 1771, 42; Naj kak shař tak řzenyaj BJ 1886, 12; vó je řou řzějács řzejat Kř 1771, 111; pren. da nebi řzváje

- szemena szejjati dáo KOJ 1848, 29; Nepriáteo pa fteri je eta fzejao KŠ 1771, 45; Csi fzmó mi vám ta dühovna fzejjali KŠ 1771, 506 *sèjati se* -am se *povzročati, da se kaj pojavi*: fzejafze vu fzkvarjenofzti KŠ 1754, 140; Szád pa praviczze fze vu méri fzejja KŠ 1771, 751 *sejajóuči* -a -e *sejajóč*: prifzpodobno je králefztvo nebefzko csloveki fzejjajoucsemi dobro fzemen KŠ 1771, 43 *sèjani* -a -o *sejan*: Stero je pa vtrnye fzejjano, to je té KŠ 1771, 43
- séjaven** -vna -o prid. *setven*: *Za volo zalo'za sze nemre gori zapiszati szèjavno szemen* AIP 1876, br. 4, 1
- séjri** tudi séri -a -o prid. *siv*: bradou, ftera je zvlafzmi vrét zácsala fzejra gratúvati KŠ 1771, 432; Csi gli fzejri grátajo BKM 1789, 7b; Da fzpoftenyom nofzi, Gláva fzejre vlafzé BKM 1789, 252; Naj moje fztarofzti Szère vlafzé nofzim BRM 1823, 313; Da moje sztaroszti Szère vlaszé noszim *KAJ* 1848, 200
- sèjriti** -im nedov. *siveti*: Stero je pa ofztaralo i fzejri KŠ 1771, 684
- séjtvá** tudi sétva -e ž **I.** *setev*: da bi fou on po fzejtvi KŠ 1771, 182; fou je Jezus vSzobotto po fzitváj KŠ 1771, 37 **2.** *posevek*: tákse fzo tráva, i fzejtva KM 1790, 50; teda sze mláda szétva lepó zeleni *KAJ* 1870, 119; ka naj velika szétva ne zraszté AI 1875, kaz. br. 8; i povnou'za fzejtvo való KŠ 1771, 544; pokázalo sze, ka sznég szetvam skódo AI 1875, kaz. br. 8; ino serne vó zlóga na sejtva hodijo BJ 1886, 31
- sèkati** -am nedov. *sekati*: Apritni; na drouvno rezati, szekati KOJ 1833, 150; niki fzo pa fzekali vejje zdrevja KŠ 1771, 68; niki fzo pa vejje z-drevja fzekali KM 1796, 104; pren. Glász Goszpodna széka, kak ognyneni plamén TA 1848; I plámen je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9 *sèkati se* -am se *bojevati se*: na czaszarszkoga generála zadenejo, 's nyim sze szekajo KOJ 1914, 146; Gejza i Ladiszlav brata pri Váciumi szta sze z-králom Salamonom szekala KOJ 1848, 21; pren. Dúsa z-tejplom bori fze, Kak ofztri mecs fzejkata fze BKM 1789, 206
- sekèra** -e ž *sekira*: Szekera KMS 1780, A3; Fejsze; szekera, tepacsa KOJ 1833, 156; 'Ze je pa i fzekera na korenyé drevja polo'zena KŠ 1771, 9; i nikák ga szekerov bujo AI 1875, br. 2, 8; Szekère sze vidijo kumesz lesciti TA 1848, 59; Kak vlougi fzekejr je vnogo tam bilou BKM 1789, 325; szekerami, püksami koli 300 sze ji k-cérkvi pascsilo AIP 1876, br. 2, 7
- sèkovski** -a -o prid. *sekovski*: i Szekovszkoga Pispeka ocsiveszno je pomágao KOJ 1848, 67
- sekúvati** -űjem nedov. *usekovati*: Nòsz sziz-ròbcom czisztimo (szekűjemo) *KAJ* 1870, 31
- Selèvcia** -e ž *Selevkeja*: sla fzta vu Szelevczio KŠ 1771, 381
- sèli** prisl. *vselej*: Pri vszákóm szlavanyi rávnok vecznoszta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odrdr'závalo AIP 1876, br. 1, 2; od materé moje seli eden küšec mam BJ 1886, 13
- selišče** -a s *selišče, naselje*: steri szo tocskar od etecz na prázna szeliscsa grofa Festeticsa priszelili KOJ 1914, 152
- seliti se** sèlim se nedov. *seliti se*: szlü'sbeniczze sze rade k-Jurjevom, ino prve dni nouvoga leta szelijo KOJ 1845, 44; ftice sze vu toplése dr'zéle szelijo *KAJ* 1870, 27
- selívli** -a -o prid., v zvezi *konjič selivli kobilica*: Največ škode dela konjič selivli (šáška- sáska) AI 1878, 35
- seljenjé** -á s *selitev*: za vrejmena Babilonfzkoga fzeljenya KŠ 1771, 5; Po Babilonfzkóm fzeljenyje je pa Jechomás poroudo Salathielia KŠ 1771, 5
- sèlo** -a s *vas*: Falu; vész, szelo KOJ 1833, 156; A falu, vész, szelo AIN 1876, 11; Selo BJ 1886, 22
- Sèlo** -a s *Selo, kraj v Prekmurju*: v-Szeli, na Petánci KOJ 1845, 7; v Dolenci, v Szeli KOJ 1914, 136
- sèlski** -a -o prid. *selanski*: po tom da je csöpinszko i szelszko cérkev vzéo fararom KOJ 1914, 145
- sèm** tudi sè tudi sèmo prisl. **I.** *sem*: gda i to'zczi tvoji fzem pridejo KŠ 1771, 416; Szlatki Jezus mi fzmo fzem prisli BKM 1789, 149; Polfzlo zvilzine fzemó BKM 1789, 246; Ár dnefz ali vütro takáj fzem pridete SŠ 1796, 62; od Vougrov, steri szo z-Ásie szem prisli KOJ 1833, VIII; ár szo vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili KOJ 1848, 10; Dajta mi mláde sze *KAJ* 1870, 114; Kak rad szem, ká szem sze prisao *KAJ* 1870, 5 **2.** v zvezah: **sem ta** tudi **sem** – **tam** tudi **semo tam(o)** *sem in tja*: Nam szemotam kúmesz gláve *KAJ* 1848, 13; Naj szemotam drcejeo TA 1848, 47; Margêca sztráhom glédala szém-tam AI 1875, kaz. br. 7; Reca pazlivši sem-tam plava AI 1878, 3; Csi zocsmi fzemó tamo blifzkamo KŠ 1754, 43; fzmó fze fzemó tamo nofzili KŠ 1771, 425; gda váfz búdijo, fze ali tá idti KM 1790, 82; Nam fzemotam zgoraj zgláve BRM 1823, 105; Komaj ednòk je gori doli letéla, szemta kre szvécsse *KAJ* 1870, 8
- sèmen** -a m **I.** *seme, izloček moških spolnih organov*: Nej od mo'zkoga fzemena KŠ 1754, 107; Ár fze je nej od mo'zkoga Szemena, neg' od fsvétoga Dühá tá Rejcs prpriéla BKM 1789, 20; naj vzeme brat nyegov to 'zeno i pobidi fzemen brati fzvojemi KŠ 1771, 240; Blagofzlovleni

meli bujti, i jafz pravo na nyé fzententzio KŠ 1771, 421; Csakati mi bode fztrasno fententio BKM 1789, 444; i vö je povedao na nyé fentenczio KM 1796, 41

septuagézima -e ž *sedemdesetnica, tretja predpostna nedelja*: Epif. na Septuagesimae ali VII. po tri králi Nedelo KŠ 1771, 507

sèrafim -a m *seraf*: Gde fšpejvajo Serafimje BKM 1789, 421; Gde fšpévajo Serafimje SŠ 1796, 116

Sèrajovo -a s *Sarajevo*: 80 törki szo v-Szerajovi tô prosnýô k-városi notri dáli AIP 1876, br. 9, 7

Serápis ž neskl. *Serapis*: popádjeni od poganov na nyihove Szerápis Bogicze fšvétek KŠ 1771, 101

Sèrbija tudi Sèrvia -e ž *Srbija*: Szerbije vszáki dén drüge bojne glászi posilajo AIP 1876, br. 7, 2; Vu Szerbii pred nisterimi dnévi miniszterszko premenývavane bilô AI 1875, br. 1, 2; presztorna okoliscsa vu Servii prido pod nasega Czaszara KOJ 1848, 106; hiti vu Szervio KOJ 1848, 26

serbostjé -á s *srobot*: mlácsno vodou, v-steroj sze je szerbosztjé kühalo KOJ 1845, 109

Sèrbsko -ga s *Srbija*: v-Szerbszkom krsztsán-szto razsiro KOJ 1848, 46

sèrkati -am nedov. *srkati, piti*: Horváte tri vodé májo, edno med etimi novim goszto dájo szerkati KOJ 1848, 93

sertéo -éla tudi sertél -a m *iz ilovice zbita tla*: Cérkveni sertél zvékšine zosèkanim kamnom polajštráni BJ 1886, 19; szvoje blatne csrejvle na szertéo lücsijo KOJ 1845, 42; sztój na szertéli KOJ 1845, 104; je rávno tak hitro na szertéli le'zála AI 1875, br. 2, 7

seskóus prisl. *stalno, vedno*: Ki fze fšefzkoufz vcsijo KŠ 1771, 650; Szrczé moje prsztraseno, Dejva szeszskouz vu sztrahoto BKM 1789, 14

sèsti sédem tudi séjsti séjdem dov. *sesti*: I v-nebefzki korus na mefzto mi fšejfzti SŠ 1796, 78; Ali vé na kôla nemre szészti KAJ 1870, 85; i doli fzi fšédejo zÁbrahámom KŠ 1771, 25; fšedi fzi na defzniczo mojo KŠ 1771, 75; ino je fšedo na defzno fšztrán SM 1747, 28; ino fzi je fšedo na defzniczo Bosjo SM 1747, 13; fšeo fzi je na defzniczo zvifenošzti KŠ 1771, 672; ne fšedi fzi na to prejdnye mefzto KŠ 1771, 219; kfztoli fzi je fšeo KŠ 1771, 209; fšeli fzo fzi k-fztoli KŠ 1771, 28; gda bi doli fšeo KŠ 1771, 13; pren. Grejh, fšteri je na náfz fšeo KMK 1780, 89 *sèsti se sédem se I. usiriti se, usesti se*: mleko nihájo je kâ sze széde KAJ 1870, 77; Nyi tücsava sze je szêla TA 1848 2. *sesti*: Golob sze szpát szeo AIN 1876, 63

sèstra -e ž *I. sestra, ženska v odnosu do drugih otrok svojih staršev*: Soror Szešztra KMS 1780, A8b; mati Mária, Devicze Márie fšefztra, ali

teticza KŠ 1771, 1 (Bla); ali nyegove, ali pa Barnabálove Szešztré KŠ 1771, 100; I tá je mejla fšefztro, fštera fše je zvála Mária KŠ 1771, 205; da nyemi Czaszar nevouscsi za 'seno szvojo szesztro KOJ 1848, 3; Pozdrávlajo te tvoje odbráne fšefztré fšzinovje KŠ 1771, 738; Ednoga oče i edne materé deca so bratovje ino sestre BJ 1886, 9; Eto je sestram pripovedávava BJ 1886, 4 2. *pripadnica verske skupnosti*: za ovoga naléga brata (fšefztre) SM 1747, 62; Porácsam pa vám Febo fšefztro nafo fšlű'zbeniczo Czerkvi KŠ 1771, 484; mi fšmo fzi vfzi bratovje i fšefztre KŠ 1754, 154; vfzem bratom ino fšefztram SM 1747, 2

sestránc -nca m *bratranec*: Pozdrávla váfz .. i Markom fšefztráncz Barnabáfov KŠ 1771, 610

sestrica -e ž *sestrica*: Szpoumeni fše z fšefztríc mojih KM 1783, 124; Peter je od fšvoji roditelov, i fšefztríc fšlacsecs kradno KM 1790, 53

Sét -a m *Set, svetopisemska oseba*: Etak Szet, Enošz KM 1796, 9; Ádamovoga fšziná po iméni Szeta KM 1796, 9

sètkani -a -o prid. *stkan*: Bila je pa fšüknya nyegova nelívana, od vrha fšetkana czilou KŠ 1771, 329

Sétov -a -o prid. *Setov*: Szetov fšvéti odvejek fše je vkűp zo'zeno z-Kájnovim odvejtcom KM 1796, 10; Kakda fše racsunajo Szetovi ofztánki KM 1796, 9

sétvica -e ž *posevek*: Blagofzlovi goricze, I te polfzke Szétvicze BRM 1823, 135

sèver -vra m *sever*: Ino potejpalifze bodo .. i od fševra do fšzuncsenoga fšzhoda drkali bodo KŠ 1754, 4b; fzo bilá od fševra trouja vráta KŠ 1771, 805

Sèver -a m *Sever*: Nacsi: Szever Miháo Zvanecsa KŠ 1754, 3b

sexagesima -e [seksagézima] ž *šestdesetnica, druga predpostna nedelja*: Evang. na Sexagesima Nedelo KŠ 1771, 825

sfáliti -ím dov. *I. zmanjkati*: Záto mi ni eden vecsér Pri nyem nikaj neszfali KŠ 1754, 259; i eti telko vzemejo, i ne fšfali KM 1783, 63; Pri nyem nikaj ne fšfali BKM 1789, 163; saláto znouva poszeja v-leti, da naj neszfali KOJ 1845, 38; Sto zná kelikokrát szfali TA 1848, 15; Znam dobro, csi mi szfali môs, Kâ de mi Krisztus na pomôs KAJ 1848, 110; Escse nadale, csi bi nam mefzou fšzfalilo SIZ 1807, 15; Csi je pa kaj fšzfalilo vu etoj mojoj fšpouvidi KM 1783, 150; Imrei szo taki pejnezi szfalili KOJ 1848, 32 2. *narediti napako*: tvo' milofzt fšcsés podilíti, ki fšzfalíti níkaj nemres KM 1783, 262; nyegova Cérkev níkolínígdar nemore szfalíti KOJ 1845, 75

sfalivávati -am nedov. *znanjkovati*: Gda nam szfaliváva môcs KAJ 1848, 61; Obtrúdo szem, szfaliváva mi pogléd moj TA 1848, 54; Nezavr'zi me, gda de szfalivávála môcs moja TA 1848, 56

sfalúvati -újem nedov. *znanjkovati*: Gda mi ľzfalúje moja môcs BRM 1823, 68

sfüčkávati si -am si nedov. *žvižgati si, požvižgavati si*: Tam si sfüčkáva čaren kos BJ 1886, 30

sgrumléjnje -a s *grmenje, razvneto napovedovanje*: Dobro sze je zdelo Jeleni Kralici, da z-toga náglóga szgrumlejnya i pogüblejnja nouvi pogibelni vihér za Krála sze osznouva KOJ 1848, 27

shája -e ž *pripona, končnica*: Tak kak vu etoj szlovenszkoj rêcsi lagojina korén je *lagoj*, szhája je *ina* AIN 1876, 70

shájanye -a s **I.** *izhajanje, izviranje*: Po tvojem vekivecsnom od Ocsé, i Sziná fzhájanyi KM 1783, 47 **2.** *izpeljava*: dp. gonoszság, eto je rêcs szhájanya AIN 1876, 70; Na szhájanye gledoucs a) szo korenászti ali neszshájani pronomeni KOJ 1833, 35; csi je v-koréni *t* litera bila, ona obsztáne i vu szhájanyi, dp. Kétség KOJ 1833, 5; Etaksa szhájanya sze bole navcsijo z-návade KOJ 1833, 19

shájati -am nedov. *izhajati, izvirati*: Származni; szhájati KOJ 1833, 173; Eto vľze pa more fzhájati ľzcsilfztoga ľzrczá KŠ 1754, 53; Dűjh te ifztine, řteri od Otsé fzhája KŠ 1754, 122; geto ľztoga nyihovoga dela fzhája eto KŠ 1771, A3a; Ka ľz-toga Szhája KMK 1780, 62; Dujh ľzvétí ľzhája od Bogá Ocsé KMS 1780, B2; ki od Ocsé, i Sziná ľzhája KM 1783, 113; Vľze dobro od Bouga ľzhája KM 1790, 50; Bogáľztvo, i' vřejdnofzt praj od Ocsé ľzhája SIZ 1807, 2; Od Bôga vľze ľzhája BRM 1823, 6; Sz-ľzrczá ľzhájajo hűde miľzli KŠ 1754, 72; Boug, od koga ľzhájajo vľza dobra dela KM 1783, 1; Kral Matyas neszshájó z-králeszke krvi AI 1875, br. 1, 4; Z-vlaskoga roga szhájala [mati kneza Milana] AIP 1876, br. 8, 7; nad timi ricsemi, řtere fzo ľzhájale zvűľzt nyegovi KŠ 1771, 177 **2.** *vzhajati, dvigati se*: Szi prelejiao ľztvojga teĵla, Ká náľz mocno napája, Da ľúbéznofzt ktebi ľzhája BKM 1789, 230; tá ľzvetloľzt vam ľzhája BRM 1823, 6 **3.** *odhajati*: Vľzáka pogibelnofzt, naj ľzhája odváľz zdaj SIZ 1807, 50 *shajajóući* -a -e *izhajajoč, prihajajoč, izvirajoč*: Sz. Dűjh Boug od obøj Szhájajoucsi KM 1783, 7; Sz. Dűjh je niti rodjeni, nego ľzhájajoucsi KM 1783, 14; Nej je ta modrouľzt od zgora ľzhajajoucsa KŠ 1754, 39; Eta dácsa z-ednov recsjov na vszákoga dela szhájjajócséga dohodka AI 1875, br. 2, 6 **shájani** -a -o *izpeljan, izveden*: Na szhájanye

gledoucs .. b) jeszo szhájani pronomeni, dp. enyim KOJ 1833, 35; Kakda sze szhájani razdelio AIN 1876, 70; szo szamosne recsi? Dvoujefeľe .. i szhájane recsi, dp. gond-os KOJ 1833, 11; Tó szo szhájane rêcsih AIN 1876, 69

shajavľívi -a -o prid. *izpeljan, izveden*: ona rêcs pa, stera je z-korenaszte rêcsi nareĵena, sze za szhájavľivo rêcs imenűje AIN 1876, 70

shòd -a m **I.** *vzhod, nebesna stran*: Tebé naj dicsi, postűje Szhod, záhod BRM 1823, 153 **2.** *sončni vzhod*: i od ľzevra do ľzuncsenoga ľzhoda drkali bodo KŠ 1754, 4b; Mogli ľzo jo vľzaki dén pred ľzuncsenim ľzhodom bratti KM 1796, 38; pren. I poganye bodo prihájali i králove kleľsejnji tvojega ľzhoda KŠ 1771, 814

shranenĵé -á s *shranitev*: Neznas, Jeli bou ľzpořtenyom tvoje vzemlo ľzhránenyé SŠ 1796, 90

shrániti tudi srániti -im dov. *shraniti, spraviti*: V-tva prebodnyena rébra Mojo dűso ľzhráni SŠ 1796, 155; Eto tvojo ľzvéto hráno, Vľtero ľzi ľze tí veľz ľzráno BKM 1789, 230

si morfem za *izražanje osebne, čustvene udeleźbe pri dejanju*: Niscse vu ľzvojem ľzrczi ľzi ne miľzli od hűdoga prouti bli'znyemi KŠ 1754, 55; kakťé réda cslovik ľzi je KŠ 1754, 9a; Kakťé ľzi je, kak je komi Boug vdeľjo KŠ 1771, 502; Csi pa řteri nezna, na ľzi nezna KŠ 1771, 520; Milofzi je zdihávála KM 1783, 238; Zató tou ľzi premislávaj vpámeti BKM 1789, 7; etak ľzi je ľzám vu ľzebi zgucsávao KM 1790, 52; Zmiľzľidalfzi cslovik ľztvoji grejhov SŠ 1796, 62; Ka ľzi máram jaľz za tó BRM 1823374; osztanita kre mène, naj szi morem pocsvati KOJ 1845, 49; Kakťé szi je on vucseni KAJ 1848, 16; Kakťé ľépo szi je dète, csi je nê dobro KAJ 1870, 77; K-pécsi szam szi sztópo AI 1875, br. 2, 7; nevê szi z ľűdmi dĵati AI 1875, br. 2, 7

Sibérija -e ž *Sibirija*: Pes vľáči v Siberiji sani AI 1878, 7

siciliánski -a -o prid. *sicilijanski*: Szicziliánľzka Králevcšina KM 1790, 8

Siess -a [sies] m *Siess*: Stampana, v-Soproni pri 'Siess Jóseľ Jánosi KM 1783, nasľ. str.; Stampana Zpifzkmi Siefš Jó'zef Jánofa KMK 1780, A1

Siesz -a [sies] m *Sziesz*: Stampane v-Szomboteli, pri Sziesz Antoni vu leti 1796 SŠ 1796, 1; V-Soproni, Szpizskmi: Sziesz Antona SIZ 1807, 1

sigetvárski -a -o prid. *sigetski*: da szo szigetvárszkoga kommdanta Zrinyi Miklósa junáczke razbili KOJ 1848, 83

sigórno prisľ. *strogó*: Od torka szo tó 'zeľeli, ka

- ludomorice more szigorno pokastigati AIP 1876, br. 6, 6
- Sihár** -a m *Sihar*: Prifão je záto vu mefzto Samárie, ftero fze právi Sichár KŠ 1771, 274
- Síhem** -a m *Sihem*: I prejk fzo prineseni vu Sichem KŠ 1771, 360
- sijanje** -a s *sijanje*: Bôga to fzungca fzijanye, Hváli BRM 1823, 122; Ali, gda scsés, pá pozôdis Zemli fzijanye trákov BRM 1823, 451
- sijati** tudi séjati -am nedov. *sijati*: Sütni (nap), szijam -ti AIN 1876, 44; Kaj Boug, ki je velo zkmicze fzetlofzt fzijati KŠ 1771, 535; i fto je dáo moucs fzijati fzungci KM 1790, 32; Kako fzungce fzkoufz gla'za Szvom fzetloscsom fziya BKM 1789, 41; Vu leti sunce toplo séja BJ 1886, 37; pren. Prvle mi je z-dikov szijao Trák lübéznosztí tvoje KAJ 1870, 213; Goszpoud, komi je taki potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3
- sikešina** tudi sükešina -e *z stiska, pomanjkanje*: i ete male ino nai potrebnéisse knifcize, velika je szükésina TF 1715, 8; szükésino trpécsega csloveka prázen 'zalódec vsze za dobro vzeme AIP 1876, br. 3, 6; vfzükésini pa vfzákí pobo'zen krfztsenik fzlobodno tou doprnefzé KŠ 1754, 186; Gda nasz telko nevôl te'zi Vu tak sztrasnoj szükésini KAJ 1848, 353; menkanye i szikesino zroküje KOJ 1848, 110
- sikešni** tudi sükešni -a -o prid. *skromen, pomanjkanje trpeč*: Borbála sze je tam do szmrti po szikesnom kocšárla KOJ 1848, 53; V jalovih ino szükésnih lejtih je vódelila vnogo 'sivezsa KOJ 1914, 153; glászijo, ka tam szükésna 'zétva bode AIP 1876, br. 7, 8; ino vu szükésnih letinaj vnogo 'sivesza, ali brezi, ali za pou cejno podeliti veléla KOJ 1848, 112
- sikluš** -a m *šekel, denar*: oudali fzo nyim Jó'sefa za dvájfzeti fzrebrni fziklusov KM 1796, 24
- sila** -e *z I. sila, moč*: Od tébe me fzmrti fziła Kraj ne odloucsi KŠ 1754, 270; vu fzreci ofztáne ne'zelejnye i fziła kprávdí KŠ 1771, 438; Kak mourfzki vetrov fziła BKM 1789, 316; i henyá mourfzka fziła KM 1796, 81; rép fze je pa rafzpúfcsávao od fzile válov KŠ 1771, 427; ali brezi vfze fzile KM 1796, 120; Poteri moucs vraiso ino vszo fzilo nevernikov ABC 1725, A6b; Dopüszti meni fzilo vfzejh mojih nepriátelov obládati KM 1783, 175; Dáj podnefzti vfzáko fzilo SŠ 1796, 3; ani fzenyemi vollya ne fzpuni vszili cslovecsánszkoj ABC 1725, A6a; i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8
- 2. prisila**: naj vecs szile nedela cslovek z zemle vzéti TA 1848, 9; do fzej doub králefztvo nebefzko fzilo trpi KŠ 1771, 36; Szilo nikomi ne csinte BKM 1789, 270; ino naredi [Atila] veliko szilo i sztrád KOJ 1848, 4; i szilo delajócsi iscejeo düso mojo TA 1848, 43; kajbi naflega blisnyega fivincseta ani fzilov ne vzéti TF 1715, 17; etak fze fzilov vr'ze Babilon KŠ 1771, 800; vöre fzetlofzt, Nyou fzilov fcsé vgařziti BKM 1789, 125; naj bi po példi z-fzilov vneffene ovcsicze na oucfvrgao KM 1796; Z-veliko szilov sze tá pascévcsi AI 1875, kaz. br. 7
- Silaš** -a m *Sila*: Gda bi pa prisla od Maczedonie i Szilás i Timotheus KŠ 1771, 398; [Pavel] gda je z-Sziláfom z-Antiochie fou gmajne glédát KŠ 1771, 555
- siléjnje** -a s *siljenje*: nego bole na kurásno v-grád szilejnye pobisztrili KOJ 1848, 8
- silén** -lna -o prid. **1. silen, močen**: zdr'u fze je pouleg nyé jáko fzilni vóter KŠ 1771, 424; Szilna ti fzmrt kak fzi fze zdaj vto tejló oblejkla SŠ 1796, 125; fzvoim fzinoum leprai vfzilnom trüpi gori dájo zráfzti TF 1715, 4; králefztvo nebefzko i ti fzilni vnefzéjo KŠ 1771, 36
- 2. nujen, velik**: da je tak nifese nyemi dela nej dáo zvün fzilne potrejbcsine KM 1790, 64; Nikse szilno pizsmo je pizszo AI 1875, br. 2, 7
- 3. prisiljen**: I záto szo né szilni orosjé zrôk pizštiti AIP 1876, br. 1, 3
- sílti** -im nedov. *siliti*: Kak vítéz gda fzili Na fzvojo pout fztáne BKM 1789, 2b; Koga potrejbcsina szili KOJ 1845, 9; Ki csákate i fzilite prifefztyé dnéve Gofzpodnovoga KŠ 1771, 723; Szilijo naj miniszterium ne müdláva goriposztávlenyom vogerszkom bankom AI 1875, br. 2, 1; Ráj fzo fzi ktomi, csi fzo je fzilili, fzmrt zvolili BKM 1789, 328
- sílti se** -im se *želeťi si*: Záto naj fze razvezelim, Vtvoje rane fze jařz fzilim BKM 1789, 221
- sileći** -a -e *sileč*: Zrinyi v-grád szilécse Törke odbije KOJ 1848, 83
- silje** -a s *žito*: Gda bi pa csúo Jáko, ka je fzilje vu Egyptomi KŠ 1771, 359; Brüsü sze kosza i szrp, szilje z-nôg szpádne KAJ 1870, 57; Vogerszko szilje jáko iszkano AI 1875, kaz. br. 8; [kruh] er'zéní, ali fz-kakfté drügoga fziłja KŠ 1754, 202; trbej je znati psenicze, ali pa kákfega drügoga fziłja KŠ 1771, 523; Po 'zétvi od szilja cěna goriszkcocila AI 1875, kaz. br. 8; tak je gvüšno, ka szilji cěna goriszkcoci AI 1875, kaz. br. 8; geto fzo vo fzipali fzilje vu mourje KŠ 1771, 426; nego je moj ocsa fzilje doli po'seo KM 1790, 32; naj ni fzilje kúpili KM 1796, 29; Naszkoroma velika vrocsina prisla i szilje v-zrelojcsi sztisznola AI 1875, kaz. br. 8; kak csi bi oni rávno z sziljom obiljávali TA 1848, 4; gdare tihi veter sziljá szemta goni KAJ 1870, 120
- siljeni** -a -o prid. *žitén*: i vido je fzedem lejpi puni vláti na ednom fziljenom betvi KM 1796, 27

sillaba tudi syllaba -e [sílaba] ž *zlog*: Ka je szillaba AIN 1876, 7; Vu vszákoj szillabi more eden glásznik bidti AIN 1876, 7; Od szillab KOJ 1833, 6; Od szillab AIN 1876, 7; Kakda rêcsi na szillabe razdeliti AIN 1876, 7; z-edne ali vecs szillabih KOJ 1833, 6; Recs je z-edne ali vecs szillabih AIN 1876, 7; ka fzo fyllabe nej bilé vu gvüsen mertik vzéte BKM 1789, 2

sillabizálivanje -a s *zlogovanje*: K-právomi Zgovárjanyi szlisi 2. szillabizálivanye KOJ 1833, 1

sílnik -a m *nasilnež, nasilnik*: Csi sze száma szilnikov brániti nezamores KOJ 1845, 47

sílno prisl. **1.** *silno, močno*: Vszi moy nepriatelie moreio fze fzilno presztrasi ABC 1725, A8a; a fze fzilno, ino mocsno peklénszki ogyen iszkri KM 1783, 291; Kaj fze nyidva tak mocsno Vküpe vdárita fzilno BKM 1789, 98; Jurisics tak fiuno znáo Koszeg brániti KOJ 1848, 79 **2.** *hitro*: Ali gda Ábfolon na muleki fzedécsi fzilno po lougi gezdo KM 1796, 64; Ali csi mi szvéta právda tvoja veli szilno mréti KAJ 1848, 245

sílnost -i ž *nasilnost, nasilje*: Záto je z-protivnofzti fzilnofzt nafztánola KM 1790, 86; Vari me I nefzepametne fzilnofzti BRM 1823, 313; Z-Jezusom obládate Protivnikov fzilnofzti BRM 1823, 14

Síloa -e ž *Siloa*: na ftere je fzapadno túren vu Siloi KŠ 1771, 215

Síloam -a m *Siloam*: idi, muj fze vu jezери Siloám KŠ 1771, 296

Sílvánúš -a m *Silvan*: Po Szilvánufi fzam, vám vernomi brati na kráczí pífzao KŠ 1771, 714

sin -á tudi -a m **1.** *sin, moški v odnosu do svojih staršev*: Filius Szin KMS 1780, A9; Szin Fiú KM 1790, 95; fzobotha, nedelai teda nikai, ani fzin tvoj TF 1715, 14; Csi koga med vami Otso bode fzin krúha profzo KŠ 1754, 154; Peter je bio nikoga Jónáfa ribics fzin KŠ 1771, 699; Ádama fztarejsi fzin, Káj n KM 1796, 8; Ete nyegov fzin profzo je SIZ 1807, 4; V-vadlúványi nam tvoj szin KAJ 1848, 6; Vojvodsztvi, stero Árpád nyegov szin prejkvzeme KOJ 1848, 7; eden mládi 16 lét sztar szin te odtirane kralice AI 1875, kaz. br. 3; velikoj nevóli je nyihov lastiven sin zrok bil BJ 1886, 9; Nebode zmojega fziná Farar TF 1715, 4; ino ga je za volo iména fziná fzvojega Hénoka za Hénokio imenúvao KM 1796, 10; Králi, ki je napravo gofztúvanye fzini fzvojemi KŠ 1771, 71; da Vojvodsztvo szvojemi szini prejkdá KOJ 1848, 9; Ali ktomi je etak erkla vrlomi szinóvi szvojemi KAJ 1870, 22; i, steri lúbi fziná, ali csér, bole, liki mené KŠ 1771, 34; vido je Jákuaba Zebedeufovoga Sziná KŠ 1771,

12; Vörje i poprijé, Vu utrobi fziná BKM 1789, 1; Kúsüjte fziná, da sze neraszrdí TA 1848, 3; Edna mati je ednoga máloga sziná méla KAJ 1870, 8; Za nistera leta talianszskoga kralá szina szo za krála zébrali AI 1875, kaz. br. 3; Radúvao fze je ocsa nad rázumnim fzinom KM 1790, 50; nyegovo hi'so je povéksao z-ednim fzinom SIZ 1807, 4; Dávida, gda je be'zao pred Absalomom, szinom szvojim TA 1848, 4; Dvá sztarejsiva Atilova sziná szta na bitviscsi osztala KOJ 1848, 5; Dobro je tak, mojiva sziná KAJ 1870, 134; Taksony je dvá sziná meo KOJ 1848, 10; da ga profzimo, kako lúbléni fzinovje fzvoje lúblene Otseve KŠ 1754, 153; Atilovi szinovje Ellak KOJ 1848, 5; Stampane z sztroskom Szinov TA 1848, 1; nego rái fzvoim fzinom gori dájo zráfzti TF 1715, 4; Csi znáte dobre dári dávati fzinom vafím KŠ 1754, 126; Boug dáj, kaj bi mi fzini 'senili SIZ 1807, 6; od lejpíh szlovenszkih 'senszk szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8; Edna sziróta vdovica je tri szini mela KAJ 1870, 21; kastigam grehe Ocsév nad szinmi ABC 1725, A4b **2.** *otrok, potomec*: I jařz fzem fzin grehov vnogih SM 1747, 67; kai je on i záto fzin fzerditofzti SM 1747, 7; naj fze 'ze vecs tvoj fzin nezovém KŠ 1754, 231; i szin cslovecsi, ká ga prigledávas TA 1848, 7; neofztavi ovoga tvoiega fziná SM 1747, 63; Bláseni Boug za fziná Blagofzlovi me tvega SM 1747, 71; ino kai fzmo mi nyegovi lařztivni fzinovje TF 1715, 26; zailřtino fotivge fzte, i nei fzinouve SM 1747, 29; ino fzinove fzmerti pořztanolí SM 1747, 51; Da fzte pa fzinovje KŠ 1754, 154; ár fze oni Bo'zi fzinovje zváli bodo KŠ 1771, 14; da bi ne vidili fzinovje Izraelfzki na konec KŠ 1771, 534; Nepokorni fzinouvje BKM 1789, 10; Szinóvje cslovecsi, ak dugo de ospotávana dika moja TA 1848, 4; ako i mi fzvéto, kakofze fzinouv Bofi dofztája, fivémo TF 1715, 27; Liki fze fzinouv Bo'zi dofztája KŠ 1754, 158; Zřteroga plemena pá ti dvanájřzet fzinouv Jákuob Pátriárcha KŠ 1771, 260; da fze zdaj nám nyihovim fzinom od řiftzoga fřzkumina KŠ 1754, 4a; Boug nář nejma za hlápce, nego za fřvoje fzini KŠ 1754, 154; Ráchel je joukala fřvoje Szini KŠ 1771, 8; ár je on vře nář za Szini pořztavo KMK 1780, 26; Ki fzi nářz za fzini odébrao KM 1783, 23; i návcsó je na nyou fzini Izraelfzke BKM 1789, 5b; Szetovi fzinouvje fze pa imenújejo fzini Bo'ze KM 1796, 10; Ár je tak řteo nas Ocsa nebefzki fřvoje fzini vřüp-fřpraviti SIZ 1807, 8; szam steo vřüpszpraviti szini tvoje KOJ 1833, XI; zaka bi zaman sztvóro vsze szini cslovecese TA 1848, 74; pouleg dúhá, ki zdaj dela vu fziníh

te nevernofzti KŠ 1771, 576; steri kastigam greihe Ocsév, nad fzinimi SM 1747, 46; Ádam zevfzejmi fzvojmi fzinimi .. zgúbila KŠ 1754, 96; gda zaman lüdje med szinimi cslovecsemi ládajo TA 1848, 10

3. navadno v zvezah: **Sin boži, Sin človekov Kristus:** Bofi fšvéti fzin TF 1715, 37; Otecz, Szin, i Szvéti Düh SM 1747, 3; ka je on Bo'zi Szin KŠ 1754, 108; drúga [Persona] Szin KMK 1780, 8; Ocsa, Szin i Düjh fšvétí KM 1783, 8; dokecs nyegov fšvétí Szin fšzobotte polfzvecsenyá ne obrné KM 1796, 4; Szin Bo'zi knám doli BKM 1789, 18; moj odküpiteo Szin Boug SŠ 1796, 7; On bode veliki, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Moj szin szi ti TA 1848, 3; vu Iméni otsé, fziná i Duhá TF 1715, 31; Vu Iméni Siná ABC 1725, A5a; Vu Iméni Bogá i fziná SM 1747, 43; Steri pa od Otsé i Sziná vo fzhája KŠ 1754, 123; tak bode prifesztye Sziná cslovecsega KŠ 1771, 82; vu Iméni Sziná KMK 1780, 9; Nezsgrüntana Siná Bo'sega Modrouszt KM 1783, 8; I za mater zvolí Szina lüblénoga BRM 1823, 10; z-szvojega szina narodjénym KAJ 1848, 2; Dika boidi Bogi i fzíni SM 1747, 46; Hvala boidi i nyega fzinovi Jesussi SM 1747, 90; Dika nyegovomo fzíno SM 1747, 67; vu vori 'živém Szini Bo'zemi KŠ 1754, 138; Trbej Szinej cslovecsemi vnogo trpeti KŠ 1754, 111; dika Bougi Szini KM 1783, 2; Dika nyegovomi fzíni BKM 1789, 20; Dika I nyega fzinouvi Jezus Krifztusi SŠ 1796, 71; Dika Tebi Szini nyegovomi BRM 1823, 2; Csészť Jezusi, nyega szini KAJ 1848, 9; je nyemi fzvojega ednoga fziná, za Odküpitela polfzlati SM 1747, 9; vo je püfzto Boug Dühá Sziná fzvojega KŠ 1754, 154; koga mené právjio lidje biti fziná cslovecsega KŠ 1771, 54; Krifztusa Sziná Bo'zega KŠ 1771, 189; vorjemo uu Oczi vfzíni i vfšvétom Dühei TF 1715, 20; Po Tvojem predragom Sz. Szinei TF 1715, 45; po tvoiem predragom Szinei ABC 1725, A5a; I vuléssusi Kristusi Szini nyegovom ABC 1725, A5a; po tvojem predragom fzíni SM 1747, 43; i jefzmo vtom pravicsnom vfzíni nyegovom Jezufi Krifztufi KŠ 1754, 100; ti, vörjes vu Szini Bo'zem KŠ 1771, 298; Vörjem I vu Jezufi, nyegovom Szini KMK 1780, 7; Vörmo Vu Bo'zem právom fzíni BKM 1789, 6; Vermo V-Bo'zem Szini Jezusi BRM 1823, 4; Mi verjemo vu Jezusi, Szini ocsé nebeszkoga KAJ 1848, 9; te vfzigdár hváilil i bom gori zvisával, fztvoim fzinom SM 1747, 65; da vrejdni bodemo fztáti pred Szinom csloveka KŠ 1754, 113; Bojdi hválen fztvojim fšvétim Szinom SŠ 1796, 9; I z-szinom nálfz je prigledno BRM 1823, 2

sinek -nka m **I. sin, sinček:** Vupai fze fzinék SM 1747, 63; fzinék, ti fzi vfzigdár zmenov KŠ

1771, 224; Jalf fzem fzinék tvoj BKM 1789, 167; tvega fzinaka gláfz kricsi SM 1747, 91; drágoj moj fzinék KM 1790, 22; szinék moj, vidis kak hidô je meni KAJ 1870, 8; kako lübléni fzinokove TF 1715, 26; Pífem vám, fziniki KŠ 1771, 728; Da bo Bo'zi fziniki BKM 1789, 40; fšzvoje dráge fzinke gori zhránio TF 1715, 4; Kak je on gucfo .. Ino nyegovim fzinikom BKM 1789, 17

2. Kristus: Ki je z-miloscse Szinka k-nám poszlaó KM 1783, 235; fšmiluj fze mi Za fzinaka tvojega BKM 1789, 386; Ino uu Jefufli kriftuflí vu fziniki nyegovom TF 1715, 22; gda fzi fztvojim fzinikom bej'sala KM 1783, 82

siníca -e ž *sinica:* Tzinege; szinicza KOJ 1833, 178; Mámo zgrábleno edno fziniczo, fteró devét báb 'se tri-dni fšzkübé SIZ 1807, 14

Siničar -a m *Seničar, prebivalec Gornjega ali Dolnjega Senika:* z onimi Kruci vréd, stere je eden Szinicsar v Csöpince pripelao KOJ 1914, 148

sínko -a m *sinko, sin:* odgovori nyemi sinko BJ 1886, 25

sinovčina -e ž *sinovstvo:* Tákli fzo fzinovcfína KŠ 1754, 127; Szinovcsina, i, ka fze nyé dolfztája KŠ 1771, 463; Po nyem mam jasz orok szinovcsine KAJ 1848, 139; i nám je pri Otfi nebefzkom fzinovcfino zadoubo KŠ 1754, 107; Zrendelúvavfi nálfz naprej na fzinovcsino po Jezus Krifztufi KŠ 1771, 574; naj fzinovcsino vzememo KŠ 1771, 564; I vu etoj fzinovcfíni, Szvétí Düh Boug nálfz vodi BKM 1789, 236

sinovni -a -o prid. *sinovski:* tak túdi lübéznofzt jefzte dvouja, Szlú'zbena i Szinovna KŠ 1754, 14; V-nyê mi szvétí trák szinovne isztinszke vüpaznoszti KAJ 1848, 202; Ti me vodi z-dühom szinovne bojazni KAJ 1870, 5; I tvoje imé csesztjio V-szinovnoj vüpaznoszti KAJ 1848, 309

sipati -am nedov. *sipati:* I vzéo je angyeo to kadioniczó i napuno jo je zognyom oltára i fšipao ga je na zemlo KŠ 1771, 781

sipski -a -o prid. *sipški:* Szipszkih XVI varasov negda polszkomi králi zalo'senih je vörejšla KOJ 1848, 111

sír -a m *sir:* Sajt; szir KOJ 1833, 171; sajt (szir) AIN 1876, 10

Sirakúza -e ž *Sirakuze:* I pridoucsi vu Szirakúzo, Ofztanoli fšzmo tam KŠ 1771, 428

Síría -e ž *Sirija:* I vó je zifao gláfz nyegov vu vfzo Sirio KŠ 1771, 12; liki je Sirie poglavár bio Czireneus KŠ 1771, 167

Siriánec -nca m *Sirec:* Gda sze je vojszküvao próti Syiránczom TA 1848, 47

siriánski -a -o prid. *sirski:* i nifcse je nej odicseni, nego Náaman Siriánfzki KŠ 1771, 177; geto je

Nouvi Zákon od Apoftolŕzki mo'zákov hitro na Siriánŕzki jezik obrnjeni KŠ 1771, A5a

siromáček tudi sirmáček -a m *siromaček, revček*: On pa, szirmacsek, je tak oszlablen KAJ 1870, 165; Nego za kákšega zroka volo se je ete siromaček vu pámeti natelko zblódo BJ 1886, 25
siromák tudi sirmák -a m *I. siromak, revež*: Sziromák KMS 1780, A3; vadlŕjem, ka fzem jaŕz pred Bougom li eden fziromák KŠ 1754, 166; Jezus, fžám fzi fziromák pouzsto BKM 1789, 11; Sziromák csloveka nakányanye dober Boug ravna KM 1790, 16; Bogátec, i fziromák bodo v-ednákom vezélji SŠ 1796, 151; Szirmák junák KAJ 1870, 56; Károl je ednoga fziromáka, ali pobo'snoga Gofzpouda fzlŕ'so KM 1790, 50; nasztregáva na porob sziromáka TA 1848, 8; K-tomi szta obá jáko velkiva szirmáka bilá KAJ 1870, 37; da dŕhovni fziromáčke i pokorni bomo KŠ 1771, 851; Szirmáci dönok csesztó gladíjo KAJ 1870, 43; Ništeri siromácie i zlesá cimprajo hiže stené BJ 1886, 6; Sziromákov pa [čést], naj fze zvezdásnym zadovolíjo KŠ 1754, 222; neszpozábí sze z sziromákov TA 1848, 8; I csi fziromákom na hráno dám KŠ 1771, 516; Troufta fziromáke KŠ 1771, 745; Ár je nej odŕro ni zavrgao nevôle szirmáka TA 1848, 17
2. berač: Daj nám tak povolno sercé, štero se i siromáki rado odpré BJ 1886, 8; Cseden kmet spara za .. za sziromáke KOJ 1845, 33

siromáški tudi sirmáški tudi sirmáčki -a -o prid. *siromašen, reven*: Nyegov fziromaski 'zitek KŠ 1754, 107; vu etom fziromaskom sitki cfi kris teilo moje trpi SM 1747, 72; Vu etom fziromaskom 'zitki BKM 1789, 165; O kak tužno so jôkali siromaški roditelje BJ 1886, 9; za mosnyé sziromaskih Szlovenov sztrasne KOJ 1833, IIII; kakda fze obrácsate pá na te nemocsne i fziromaske píŕzke KŠ 1771, 565; Jancseka roditelje szo szirmaskí, jáko szirmacski ludjé bili KAJ 1870, 125 **siromáškejši** -a -e *siromašnejši*: i naj csinío [dobra] z-onimi, ki fzo od nyih fziromaskejsi KM 1790, 52; Siromaškejši ludjé sebi ešce krúha pečéjo BJ 1886, 27 **nájsiromáškejši** -a -e tudi **nájsirmáški** -a -o *najsiromašnejši, najrevnejši*: Jezus náj fziromaskejí KM 1783, 40; sze je privádo z-vsžáksim náj sziromaskejsim fárnikom sze szpriátliti KOJ 1845, 5; Od kralá do najszrmaskoga csloveka sze 'zaliva AIP 1876, br. 2, 2

siromášto tudi sirmášto -a s *siromašto, revščina*: Sziromastvo, kris od Jesusa me ne vtergne SM 1747; dobro volno fziromaftvo KMK 1780, 98; Nemárnofzti je nafzledŕvájoucsi tiváris fziromaftvo KM 1790, 66; Nevola i Szirmastvo

BRM 1823, VIII; Nevola i szirmastvo KAJ 1848, VIII; Sziromaftva ali bogáfzta mi ne dáj KŠ 1754, 222; eta je pa fzvojevoga fziromaftva vfza notri vrgla KŠ 1771, 142; Vfziromaftvo vdovfzto mené fzi ti podlo'zo BKM 1789, 336; nego bole fze ta obfztojécsa vu naflem telovnom fziromaftvi pascfimo KŠ 1754, 108; Po szirmastvi prémocsnoszt BRM 1823, 6; fz-fziromaftvom KŠ 1754, 173; naj vi 'znyegovim fziromaftvom obogátite KŠ 1771, 542

siróštvo -a s *siromašto*: Szirostvo sze vszepovszeéd szka'zujje AIP 1876, br. 9, 2

siróta tudi siróta -e ž *I. sirota*: Nebos fzirota ti BKM 1789, 194; Kristina je fzirota bila KM 1790, 40; cfinte pravico fzirouti KŠ 1754, 210; nevorno fziro leipo priodeti SM 1747, 88; fzmilŕjem fze nad etov fzirotov KM 1790, 60; Da ti pravico szpoznas szirôtam TA 1848, 9; Ka bode se pa serôtami mládimi godilo BJ 1886, 18; priglédnoti fzirota KŠ 1771, 747
2. siromak, revež: edna vdovicza fzirota KŠ 1771, 142; velika fzirota, Bio SŠ 1796, 59; Mi fzirota KŠ 1754, 31; Hválen, fzirot, Ocsa BKM 1789, 136; ti szi szirôt pomocnik TA 1848, 9; Zgledni sze na nász, szirôte KAJ 1848; Radofzt je dojsla, Ádama fzirota BKM 1789, 34

siróten -tna -o prid. *siromašen, reven*: edna szirotna deklicska je tam zdolaj KAJ 1870, 62

sirótica -e ž *I. sirotica, sirota*: Tú'zna fzem fziroticza BRM 1823, 424; Tó szo szirotica KAJ 1870, 52; Sziroticz, i Dovicz prejšánye KMK 1780, 91; Ino obéŕzeli ta 'zalofzna fzcza, tih fziroticz nevorni BKM 1789, 336; Sziroticz BRM 1823, VIII; Sziroticz KAJ 1848, VIII; Ki je ocsa sziroticz TA 1848, 52; Eti tré szirotic najsztarési je Imre bio KAJ 1870, 21; szo nistere právde-podsztave polo'zene Eto je i od vorcanya szirotic dugovány AI 1875, br. 2, 2; Csi gli za fzebom vbouge Nihám fziroticze BKM 1789, 419; Csi gli za fzebom vbouge Nihám fziroticze SŠ 1796, 101
2. siromačka, reva: Vido je pa niko vdoviczo fziroticzo KŠ 1771, 241

sirótič -a m *sirota, revež*: Ali zaman, szirotics szem KAJ 1870, 163; Zakaj fze na náŕz cfemeris, fziroticze BKM 1789, 344

sirótičnica tudi sirótišnica -e ž *sirotišnica*: On sze je z-dobrotivne kôszecseki sziroticsnice podáo vu králevszko Zobráznoviczo KOJ 1845, 4; Od tisztih máo, kak sze je v Kôszegi szirotisnica zacsnila KOJ 1914, 154

sirótiński -a -o prid. *siromašen, skromen*: Szirotinszka rô'zica KAJ 1870, 19

sirótiństwo -a s *sirotstvo*: Mili Bôg, kak szrecsni szo, ki szo në vu knige szirotinsztva

zapiszani KAJ 1870, 52; Znás moje vdovinfzstvo, Vidis fzirotinfzstvo BRM 1823, 423; Ti moje fzirotinszstvo V-racsúni más KAJ 1848, 322

síróuvi tudi síróvi -a -o prid. **1. surov, ki ni kuhan, pečen:** Nyers; szirouvi, csrsztvi -a -o KOJ 1833, 166; Doszta szadá je i szirôvoga mogôcse pojeszti KAJ 1870, 42 **2. neposušen:** Ár, csifze eta csinio nad fzirovim drevjom, nad tim fzuhim ka fze bode godilo KŠ 1771, 252; Szüha drva ráj gorijo, kak szirova KAJ 1870, 16 **3. nasilen, grob:** Jakub fze pa bori prouti Szadduceuskoj fzirovvoj telovnoj fzcrcnofzti KŠ 1771, 743; Profzimo te da fzirovui ne bodemo KŠ 1771, 836; ár je Béla pout vtro na prebriszanye krouto szirouvih Magyarov KOJ 1848, 31

sírovka -e ž *sírovka, goba:* sírovka .. so najbolje za hráno núcane AI 1878, 44

síróvo prisl. *surovo:* Ribizel maline, njé jagode sírovo ali kühano jejo AI 1878, 47

sivéci -ov m mn. *vsí sveti:* blizi do sziszvéczov nede szedszstvo dr'záno AI 1875, kaz. br. 2

sit -a -o prid. *sit:* jazf hocfem fzit biti SM 1747, 32; Da vfzi fziti gori fztáno BKM 1789, 361; pren. I gda bom fztar, i fzevjta fzit BKM 1789, 221

sitlívi -a -o prid. *nasiten:* Riž dá jáko sitlivo hráno AI 1878, 42

sitnívi -a -o prid. *sneljiv:* csi gli je na mêsztaj pšenica kaj-kaj szitniva AIP 1876, br. 8, 8

sito -a s *sito:* Szita; szito KOJ 1833, 173

sitost -i ž *sitost:* od drúgoga fze moremo zdr'sávati, nájmre drúgoga do fzitofzti jela KM 1780, 55; poszlaov nyim je sztroska do szitoszti TA 1848, 63; Do sitosti smo se stvojmi dári nahránili BJ 1886, 8

sívéc -vca m *siv konj:* Po fárbí razločávavo belce, sivce, erjávce AI 1878, 14

sívi -a -o prid. *sív:* Kék; szívi, plávi -a -o KOJ 1833, 162; Ne vlejé fze 'ze vecs vö Szivoga láka voda BKM 1789, 342; Po hrbtí je [jazbec] síve dlake AI 1878, 10; ov tao tela je pri samíci sívo AI 1878, 22; Vuk Odelen je z reménov-sívov kozov AI 1878, 9; Niki csrne, drúgi szive ocsi dr'zijo za lepse KAJ 1870, 31

Sívka -e ž *Sívka, ime konja:* Gyö no, Plavka, gyö no Szívka KAJ 1870, 36

skák -a m *skok:* žaba ščé z velkimi skákami nam odbežati AI 1878, 3

skákáč -a m *skakač:* i pri tom nisese na tákse szkákacse ne pázi AIP 1876, br. 7, 7

skákanje -a s *skakanje:* Urgás; szkákanye KOJ 1833, 178; Gde fzam goufztokrát glédao, fzkákanya radújoucsa SIZ 1807, 58

skákati -am tudi -čem *skakati:* Befzni fzevit i fzkácsi SM 1747, 76; Befzni fzevjt, i fzkácsi BKM

1789, 280; Befzni fzevjt, i fzkácsi SŠ 1796, 114; Ka szkácsete vi velike goré TA 1848, 52; I csini, da szkácsejo, kak tele TA 1848; Nistere sztvaré .. te drúge szkácsejo KAJ 1870, 10; ino sze csloveki zdi, kak da bi sarjávi cslovek za nyim szkákao KOJ 1845, 116; Zadozfta fzo oni fzkákali KM 1796, 75 **skakajúúči** -a -e *skakajoč:* I gori fzkocsiví fou je, hodécsi i fzkákajoucsi KŠ 1771, 348; ali pa more puno szkákajoucsih, ino lazécsih sztvárih na sztán vzéti KOJ 1845, 39

skákavec -vca m *skakač:* Ugró; szkákavec KOJ 1833, 178

skákaven -vna -o prid. *neraven:* Zemla je szkákavna ali búcsavna KAJ 1870, 145

skakóuv prisl. *skokoma:* I ovo gnao fze je vezf fereg tí fzviny na fzkakouv vu mourje KŠ 1771, 27

skála -e ž **1. skala, kamnita gmota:** Ár Bo'za dika je je prefzvejtíla, i fzkala nyegova je Agnecz KŠ 1771, 806 **2. trska za razsvetljavo:** Mámo jáko mocsno rejcs proroczko, liki fzkalo, sfera fzevjtí vtemnom mezfti KŠ 1754, 157; Vgáfzi ogen, i fzkalo BKM 1789, 390; lífzicz je vlouvo med nyihne repé je pa gorécsé fzkale privézao KM 1796, 49; Bor se inda za skale núco AI 1878, 47

skálja -e ž *trska za razsvetljavo:* Fákla; duplejr, szkalya KOJ 1833, 156

skamenúvati -újem dov. *kamenjati, pobiti s kamenjem:* fzlúge nyegove nífteroga fzo pa fzkamenúvali KŠ 1771, 70

skápati -am tudi -lem dov. *popadati, odpasti:* csi je Mocsnim mou'som vfze do ednoga fzkapati SŠ 1796, 111; ki fzo pregrejfilí, ki kotrige fzo tá fzkapale vu púfcsávi KŠ 1771, 676; Jamo fzo mi kopali, Szami fzo vnyou fzkapali BKM 1789, 391

skašlávati -am nedov. *pokašljevati:* Pri dveraj neposzlúsaj, neszkašlávaj KOJ 1845, 25

skázanje -a s **1. prikazen:** ftimali fzo, kaj je fzkázanye KŠ 1771, 121 **2. dokaz:** Zátov fzkázanye lúbéznofzti vafe i nafé hvále nad vami fzkáfte knyim KŠ 1771, 543 **3. razodetje:** Kriftufom, ki je prífefztni pouleg fzkázanya fzvojega KŠ 1771, 651; Vfzákfemi fze pa dá fzkázanye Dúhá na hafzek KŠ 1771, 514; nego vu fzkázanyi Dúhá i zmo'znofzti KŠ 1771, 493; Po tvojem vu preobrazúvanyi Gofzpodna fzkázanyi, ofzloubodi náfz KM 1783, 48; sfteroga funda fzkázanyem prífefztyá fzvojega KŠ 1771, 628 **4. prikaz:** Pôleg szkázanya sztroskov je csákano AIP 1876, br. 1, 2

skázati skážem dov. *pokazati, izkazati:* Csi je pa fteo Boug fzkázati fzdítovftz KŠ 1771, 468; cslovik, mores lí fzkázati, ka fzi lúbo Bogá KM 1783, 284; Tomi Bolvani Znaménya szkázati KOJ 1833, VII;

zahválnošt skzázati hotejousci sztáliši KOJ 1848, 47; szkáz'em pomôcs, tem, ki sze grlijo TA 1848, 9; oblášt, ko nad menom fzkáfes SM 1747, 57; Tô zmo'znofzt nyegovo Szkáz'ze nyega delo BRM 1823, 10; Sto nam szkáz'ze gda dobro TA 1848, 4; naj naffo zahválnošt fzkáz'zemo KŠ 1754, 83; Po kom fzkáz'semo Bougi, i bli'snyemi naffemi naffo lúbav KMK 1780, 34; Szkáz'si nám Goszpodne tvojo miloscsó KM 1783, 27; Szkáz'zi Boug knám tvo milofcsó BKM 1789, 61; miloscsó ino vernoszt nyemi szkáz'zi TA 1848, 48; Pokornofzt fzkáz'zmo ponizno BKM 1789, 24; Zátó fzkázanye lúbéznofzti vafe i nafe hvále fzkáfte knyim KŠ 1771, 543; Za tejm fze je molo Eliás Gofpodni, naj bi fzkázao, ka je on Boug KM 1796, 76; Dabi knám fzo milofzt fzkázao BKM 1789, 65; Mátia Therezia bi escse vecs dobra zkázala KOJ 1848, 111; ino mojo dobro-volo k-nyemi fzam rad fzkázao SIZ 1807, 38; Knyemi fzi fzkázao tvo volo BKM 1789, 4; ftero je ktebi fzkázao, fzkrbliovfzt KŠ 1771, A8a; Dofzta vnogo dobra, Kmeni vfzak dén zkázao BKM 1789, 130; Vkom je lúbéznofzt fzvojo fzkázao vfzejm nam SŠ 1796, 49 **skázati se** skážem se **I. pokazati se:** Ár sze je nám vfzejm potrejbno pred fzodczkim fztouczom fzkázati KŠ 1771, 537; gda fze fzkáz'sem pred Bo'sim liczom KM 1783, 218; nájbole, csi sze oni ali meszto nomena szkáz'sejo KOJ 1833, 119; naj fze fzkáz'ze nafa gyedrnofzt nad vami KŠ 1771, 541; nej, naj fze mi vardenyeni fzkáz'zemo KŠ 1771, 553; ali naj fze fzkáz'zejo, kaj fzo nej vfzi znáfz KŠ 1771, 728; Csi eta csinis, fzkáz'zi fze fzvejti KŠ 1771, 288; Gda pridem, ka bi sze szkázao pred liczom Bo'sim TA 1848, 34; Gda bi fze pa ni fzuncze ni zvejzde ne fzkázale vnogo dni KŠ 1771, 425; Gda fze je pa fzkázala dobrouta klúfztvi KŠ 1771, 660; zourja je toti v kervavoj fárbí sze szkázala KOJ 1914, 128; i rávno fze je tüdi dobrouta Bo'sa vo fzkázala SIZ 1807, 8; ino fze je efse nei fzkázalo, kai mi bomo SM 1747, 32; kaj fze je nigdár tak csüdno delo fzkázalo v Izraeli KŠ 1771, 30; ki fzo fze fzkázali poglavári prouti Pavli KŠ 1771, 416 **2. prikázati se:** A veimo pa, kai da fze on fzkáfé, nai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; Známó pa, gda fze fzkáz'ze, prifzpodobni knyemi bodemo KŠ 1754, 97; Gda fze pa Krifztus fzkáz'ze KŠ 1771, 608; fzkázal fze je Angelom SM 1747, 12; Sterim Apostolom fze je i fzkázao KŠ 1754, 112; I kaj fze je fzkázao Kéfáli KŠ 1771, 521; fze je fzkázao Zakariálli Popi Gábriel Arkangyeo KM 1796, 86; Po tom gori fztanényi Sze je fzkázao BRM 1823, 83; Steriva fza fze fzkázala vu diki KŠ

1771, 199 **skazajóúci** -a -e *navidezen, dozdeven:* pripisúvajousci Krifztufi corpus phantasticum, fzkazajouse tejlo KŠ 1771, 262 **skázavši** -a -e *ko je pokazal, izkazal:* I Július cslovejftvo zkázavfi Pavli KŠ 1771, 424; Nam na zvelicsanye poszlaó, Szkázavsi fzpravicsanye BRM 1823, 72 **skázani** -a -o **I. razodet:** fzkázani fzam vcsinyen tejm, ki fzo me nej fzpitávali KŠ 1771, 471; Ki, fzkázani je pa vetom fzejdnym vrejmeni KŠ 1771, 704 **2. prikazan:** I tak je fztrasno bilou tou fzkázano dugoványe KŠ 1771, 695; Zdaj pa fzkázane i po pifzmaž proroczki oznanyene KŠ 1771, 486 **3. izkazan:** kak je velika tvoja k-nám fzkázana lúbav KM 1783, 158; Vakda nebi v-tom szpoznávali i zvisávali Velikoszti k-nám fzkázane bo'ze miloszti KAJ 1848; za tvojo knám fzkázano dobrouta zahválimo KŠ 1754, 224; Hváló ti dájemo za eto tvojo ktvojim nevolnim ovsiczam fzkázano lúbéznofzt KŠ 1771, 832; Ár Boug louna bli'snyemi fzkázano lúbav KM 1790, 44; Hváló dajmo Krisztusi Za k-nám fzkázano dobrôto BRM 1823, 1; Hváló dajmo Krisztusi Za k-nám fzkázano dobrôto KAJ 1848, 1; da bi dopuno vafe zmenkanye vafe kmeni fzkázane flzú'zbe KŠ 1771, 596; i ka nyim kaj tou morem prikázati za nyihova k-meni fzkázana dobra csinejnja KM 1790, 44

skazivati se -am se nedov. *prikazovati se:* gde sze je blásena divicza Maria skazivala KOJ 1914, 106

skazlivati se -am se nedov. *biti hinavski:* I 'znyimvrét fzkazlivali fzo fze i ti drúgi 'Zidovje KŠ 1771, 560

skazlivec tudi skažlivec -vca m *hinavec:* Szkazlivec KŠ 1771, 21; Szka'slivec KM 1790, 74; Tak te vidouce niftere fze zovéjo fzkazliveci KŠ 1754, 131; ne bojte, liki fzkazliveci KŠ 1771, 19; dobro je prorokúvao E'zaiás od válz fzkazlivecsov KŠ 1771, 123; Jaj vám fzkazliveczom KŠ 1771, 209; Kakti i zvúnejsnye delo dugo vó ne ofztáne pri táksi fzkazliveci KŠ 1771, 437; I rafzkála ga i táó nyegov fzkazliveczmi dene KŠ 1771, 83

skazlivi tudi skažlivi -a -o prid. *hinavski:* Od szkazlivoga krszcsánsztva BKM 1789, 187; naj válz fto ne vkani vu fzkazlivom gucsi KŠ 1771, 606; Károl .. szka'slive králice .. obiszka KOJ 1848, 48

skazlivo prisl. *hinavsko:* Csi krivo vcsimo i fzkazlivo 'zivémo KŠ 1754, 19

skazlivost tudi skažlivost -i ž *hinavščina:* ftera fzo brezi fzcrczá vcsinyena, liki fzkazlivofzt KŠ 1771, 436; i brezi fzkazlivofzti fzvéti 'zitek KŠ 1754, 192; Dónok ali fzkazlivofzti KŠ 1771,

592; ibrezi ska'slivofzti tou'si KMK 1780, 75; Brez fzkazlivoszti BKM 1789, 8b; Da ti brez szkazlivoszti Áldüjemo KAJ 1848, 128; ka je Paveo prouti Farizeuskoj fzkazlivofzti KŠ 1771, 743; Goszpodne, sztrêbi vö vszo szkazlivoszt TA 1848, 9; Kakda fzkazlivofztyom KŠ 1754, 20; znoutra fzte pa puni fzkazlivofztyom KŠ 1771, 77; Tá dejte záto i vfzo jálnofzt, i fzkazlivofztyom KŠ 1771, 77; Tá dejte záto i vfzo jálnofzt, i fzkazlivofzti KŠ 1771, 705

skažúvanje -a s *prikazovanje*: Z-fzka'zúvan-yem, Z-fztrastúvan-yem, Kak bi Ti csloveka norio BRM 1823, 334

skažúvati -újem nedov. *izkazovati, izpričevati*: naj fze vcsijo prvo kfzvojoj lafztivnoj hi'zi pobo'znofzt fzka'zúvati KŠ 1771, 640; Csi bi vfze zmo'znofzti Vöro meo fzka'zúvati BKM 1789, 277; Daj mi v-mojem deli vrêloszt szka'zúvati KAJ 1870, 168; naj szamo dobro volo szka'zújem AI 1875, br. 2, 7; tvojo milofztivno pomoucs fzka'zújes knám KŠ 1771, 837; fúzvoje fzka'zúje Ocsinszko fzcrcé KŠ 1754, 265; je protivnik vfzákoj gizdofzti, tak i toj, ftero cslovik vu popejvanyi fzka'zúje BKM 1789, 6b; Gofzpodár fzka'súje vam fúzvoj dár SIZ 1807, 33; delo Tvojo zmo'znofzt fzka'zúje BRM 1823, 106; Nad tēm radoszt szkazúje KAJ 1848, 286; I hüdo szrdce szka'zúje KAJ 1870, 166; nego vfzo dobro vernofzt fzka'zújo KŠ 1754, 49; nego krotkofzt fzka'zújejo kvfzjem lidém KŠ 1771, 660; i on fizam bode fúzvoje Ocfinszko lübezen knyim fzka'zúvao KŠ 1754, 221; i mi knafemi Jezufi tákfo lübeznofzt fzka'zújmo KŠ 1771, 340; I szka'zújmo Bôgi vernoszt KAJ 1848, 138; Drágeme natüre radofzt fizam fzka'súvao SŠ 1796, 76; Kaj fzi mí fzka'súvao fúzvoje jákofzt SIZ 1807, 38; Ali da szitak dobro szrdce szka'zúvao k-meni KAJ 1870, 22 **skažúvati se** -újem se **I. pojavljati se, kazati se**: Ár kákfi je vas 'zitek? Liki fúzpár je, kifze edno malo fzka'zúje KŠ 1771, 752; csi gli fze za pobo'zne fzka'zújejo KŠ 1771, 836; Ár csi sze szka'zúje z ocsmi TA 1848, 28; Li nisteri cvétek sze szka'zúje escse KAJ 1870, 27; Veliki glád sze szka'zúje vu oni mesztaj AI 1875, br. 2, 2; Pri vszákom dugoványi zacsétki sze vnogo zadevkov szka'zúje AI 1875, kaz. br. 8; se z vodé čarne glavé szkažújejo AI 1878, 21; Stiri tjedne szam sze pred nikim nê szka'zúvao AIP 1876, br. 1, 7; geto fze je fíridéfzét dni nyim fzka'zúvao KŠ 1771, 341; Zaütra, gda sze je prvi trák szunca szka'zúvao KAJ 1870, 50; nazavüpsztva edem sészti táo sze na szedsztvi szka'zúvao AIP 1876, br. 2, 3; i v-ocsáj szo sze nyê szkuze veszeljá szka'zúvale AIP 1876, br.

9, 5 **2. delati se, kazati se**: Boug fzka'súje fze nám lübezniven SŠ 1796, 44; Szka'zúje fze nam lübezniven BRM 1823, 23; i drügi sze prijaznivo szka'zújejo k-nyemi KAJ 1870, 124; Gda fzo fze za moudre fzka'zúvali KŠ 1771, 448; naj fze zdaj fzka'zúje liczi Bo'zemi za náfz KŠ 1771, 687; naj fze krotki knyey fzka'zújo KŠ 1754, 221 **skažúvajóuči** -a -e **I. izkazujoč, pričujoč**: nego vfzo dobro vernofzt fzka'zúvajoucsi KŠ 1771, 659 **2. prikazujoč se**: da vu czérkvi Bo'zój fzídi fzka'zúvajoucsi fze, kaj je Boug KŠ 1771, 628

skíhnoti se -em se dov. *kihnuti*: Prúszszenteni; skíhnoti sze KOJ 1833, 179

skipèti -im dov. *vzkipeti, pokazati se*: kacsjí szerd je dugo vro v nyihovih perszaj, steri bi rad szkipo KOJ 1914, 112

skísnoti -em dov. *skisati se, pokvariti se*: Novopecseni krüh Józsefa II. je hitro szkiszno vu vogerszkom 'selódcí KOJ 1848, 114 **skísnnjeni** -a -o *skisan*: na rasztovom péni szkisznyeno cserno descsevno vodou v-glá'sek nalijéjo KOJ 1845, 110

skítati se -am se nedov. *potepati se, potikati se*: Pokedob bi sze na Csehszkom szkítali vnougi vogerszki Velikási KOJ 1848, 39

skláčiti skláčim dov. *stlačiti, poteptati*: Scsém je i szklacsiti, kak blato na czeszti TA 1848, 14; pren. Naj protivnik na zemlo szklácsi 'zitek moj TA 1848, 6 **skláčiti se** skláčim se *potepati se*: fzhou nego da fze vö vr'ze, i fzklácsi od lüdi KŠ 1771, 14 **skláčeni** -a -o *iztisnjen*: Z jagod skláčena vlaga je mošt AI 1878, 47

skládanje -a s *delanje, spletanje*: Sto dönok je návcsó lasztvico na mestrio szkládanya KAJ 1870, 104

skládati -am nedov. **I. skladati, zlagati**: tvoje tejlo parovno, i lakovno vfze vu fzébe fzkláda BKM 1789, 452 **2. delati, spletati**: lasztvica veszelécs skrtavsa gnezdó zácsa szkládati KAJ 1870, 103 **skládati se** -am se *postavljati se*: Zaposztavki sze obcsinszko za nomenom odzaja za nominativusom szkládajo KOJ 1833, 123

sklásti skladém dov. *zložiti*: fzklaó je drva KM 1796, 76; na nyé szo szí zseli i szvoje turbe szo na nyé [osle] szklali KAJ 1870, 73; Na oltár fzo fzklaó fúzvoje záfztave BKM 1789, 325

skléca tudi skléjca -e ž *skledica*: Tál, szkleda, skléca AIN 1876, 37; sz-kmetmi je delo i znyihove szkléce sze je glád odegno AI 1875, br. 1, 4; Tál; szklejczá KOJ 1833, 174; z-rouke szvoje vszáki malo krvi vu edno szklejczó púsztécs KOJ 1848, 7; moli ali pri szklejci KOJ 1845, 24

skléčica -e ž *skledica*: Pét môdri listtékov

(kehlì) obrázi nyé korino vu z-pét lisztóv sztojécsój szklécsici KAJ 1870, 102

sklèda -e ž *skleda*: Patina Szklèda KMS 1780, A7b; ki namácse zmenom vu fzkledo rokou KŠ 1771, 88; I prinefena je gláva nyegova vu fzkledi KŠ 1771, 48; te zvúnejsnye pehára i fzklede csifzтите KŠ 1771, 209

sklèknoti -em dov. *spotakniti se, omahniti*: naj, ka je plantavo, ne fzklekne KŠ 1771, 695; pren. Nedaj mi fzkleknoti Düh tvoj Od nyé BKM 1789, 403; Nedaj mi fzkleknoti Düh tvoj Od nyé SŠ 1796, 137; i fto je, fteri bi ne fzklekno zjezikom fzvojm KŠ 1754, 43 **sklèknoti se** -em se *omahniti, omajati se*: da fze ničse po našem jeziki ne fzklekne KŠ 1771, 837 **sklèknjeni** -a -o *upognjen*: I na fzkleknyenim kolenom Szrczé moje te profzi KŠ 1754, 256

sklèn -a m *člen, členek*: Črvi so sklenjenoga tela, štero je očúvesno na sklène razdeljeno AI 1878, 39

sklènasti -a -o prid. *členast*: Pijajce So sklenastoga tela AI 1878, 40

sklènba -e ž *sklep*: Poulek té orszácske szklenbe bi sze lutheránszki fararje mogli odetcz pobrati KOJ 1914, 143; Naj pa szvojo szklenbo tém lésej ino hitrej vöszpelati morejo dvorjaniki KOJ 1848, 14; Károl sze pa dr'si orszácskih prvejsih szklenb KOJ 1848, 108

sklenjávati -am nedov. *vezati, sklepati*: Ká z-menom po lúbéznoszi Szklenyávas szrdzca lüdi KAJ 1848, 291; Ki na vodáj szklenyávas palacse tvoje TA 1848, 34; Prszí i csrvó rébra szklenyávavo vküp z-hrbtom KAJ 1870, 33

sklenòti -em dov. **1.** *skleniti, odločiti*: Ovak je pa Ferdinand artikuluse vcsino szklenoti KOJ 1848, 94; Csi miniszterium dugoványe v-právdo szklenoti 'zelé' AI 1875, kaz. br. 2 **2.** *končati*: Cslovik etak fzklene fzvojo fzpouvid KMK 1780, 79; Szófia je szvéto szklenila 'sivlejnye KOJ 1848, 28 **3.** *zapreti, sprejeti*: ino nyegovo vrejdnofzt vfzrczé fzklene KŠ 1754, 78; Vu rane tvoje me fzkleni BKM 1789, 411; Vu rane tvoje me fzkleni SŠ 1796, 144; Oh! – szklente té tróšt globoko v-szrdcze KAJ 1870, 429 **sklènjeni** -a -o **1.** *sklenjen*: mir, steri je vu Paszarovici tüdi szklenjen KOJ 1848, 106; dugoványá .. stero je v-právdo szklenjeno AIP 1876, br. 1, 2; vsza, stera szo vu szpráviscsi szklenyena KOJ 1845, 65 **2.** *združén*: Szklenyeno v-mem fzcrczi Tvoje fzvétó imé SŠ 1796, 154; Ta prifeftna Szoudba I fzteim navküp fzklenyenim koncóm etoga fzveita SM 1747, 37; Rame szo trdno k-plécsam szklenyene KAJ 1870, 34 **3.** *členast*: Črvi so sklenjenoga tela AI 1878, 39

sklèp tudi sklèjp -a m *sklep, gibljiv stik dveh ali več kosti*: Szklepi, na steri sze rame, kak na vrtéli obrácsajo KAJ 1848, 34; Ár je Bo'za rejcs i dozfégne notri do razdelejnya i düfe i düha i fzklejpi i mouzgj KŠ 1771, 477; I ne dr'zi fze kglávi, zftere vfze tejlo po fzklepaj i vküp zvezányi fzlü'zi KŠ 1771, 607

sklèpa -e ž *sklep*: Jezus, hodi, ovo vfzáka Moja fzklepa te 'ze csáka BKM 1789, 400

sklèpani -a -o prid. *sklepan*: vöidejo koszci z-szklepanimi koszami KAJ 1870, 121

sklèpni -a -o prid. *sklepní*: Pod szprevájanyom bodo v-rouki zeléni rozmarin, ali szklepno ali mrtvecso trávo dr'sáli KOJ 1845, 95

sklèz -a m *slez*: Beli sklez má vejnato stébło AI 1878, 50

sklèznoti se -em se dov. *zdrsniti*: gda szo lagev szkô dolikotali, zdigácsom sze je zrök szklezno AIP 1876, br. 1, 8

sklicati se -am se dov. *vzkaliti*: Tak i zrnje kou fze pofejja, Prvle zgnijé, kako fze fzklicza SŠ 1796, 21

skliski -a -o prid. *spolzek, drsen*: Sikos; szkliszki -a -o KOJ 1833, 171; Czeszta nyi bojdi szkliszka TA 1848, 27; pren. Kak ti nyé posztávis na szkliszka, i doli szunes TA 1848, 58

sklizati se -am se nedov. *drsati se*: Tedak se deca na léd sklizat idejo BJ 1886, 32

sklónckati -am dov. *potrkatí*: Z-klücsenim kázeczom na náhi szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25

sklóžje -a s *pohištvó*: sklôžje, ôprave rédiyo BJ 1886, 22

sklűčiti -im dov. *sključiti, upogniti*: Csi prszte szklücsimo KAJ 1870, 34 **sklűčiti se** -im se *pripogniti se*: I te naj bogatejsi Sze pred fzmrtjov náglo fzklücsi BRM 1823, 235 **sklűčeni** -a -o *sključén, upognjen*: szin je bio szklücseni ino jeklavi KOJ 1848, 24; grbavi i szklücseni szem króto TA 1848, 31; Z-klücsenim kázeczom szklonczkaj na dveri KOJ 1845, 25

skaçiti skòčim dov. **1.** *skaçiti, premakniti se*: Ugrani; szkocsiti KOJ 1833, 178; i z mojim Bôgom prék zida szkocsim TA 1848, 14; fzkocsilo je to dejte vu nyé utrobi KŠ 1771, 164; Verbum .. zná on i naprej skaçositi KOJ 1833, 118 **2.** *hitro se pojaviti*: fzkocsila fzta med lűftzto kricsécsa KŠ 1771, 386; edna vipera je na nyegovo rokou fzkocfíla KM 1796, 130 **3.** *hitro oditi*: Gda je vremen všolo idti, skaçim BJ 1886, 6; szam jaz hitro tá szkocso AI 1875, br. 2, 7

skònčanje -a s **1.** *konec, uničenje*: 'zétva je pa fzkoncšanye fzvejta KŠ 1771, 45; i nejdi vö do szkoncšanya cejle szlű'sbe KOJ 1845, 24; sze je

eden notripodkradno na szkoncsanye Krála KOJ 1848, 15; Tak bode vu fzkoncsanyi etoga fzevejta KŠ 1771, 46; Po szkoncsanyi molitve KOJ 1845, 11 **2. sklep, odločitev**: da bi pouleg Bo'zega fzkoncsanya ofztalo KŠ 1771, 468; Nyihovo fzkoncsanye je eto KM 1796, 128; Lübeznivo je tvoje szkoncsanye KAJ 1848, 139; Pouleg fzkoncsanya vekivecsnoga KŠ 1771, 578; I tej vŕzi prouti Czafzarovomi fzkoncsanyi csinijo, govorécsi KŠ 1771, 395; Oh, raduj sze I szkoncsanyi vecsnomi KAJ 1848, 67; fzmó pa mi piŕzali etakse fzkoncsanye KŠ 1771, 409; Vöpovém nazveszeseno meni szkoncsanye Goszpodna TA 1848, 3; poszlavcov-kucsa nemore szkoncsanye doprneszti AI 1875, kaz. br. 2; Szkoncsanya Goszpodna szo práva TA 1848

skönčati -am dov. **I. končati, opraviti**: i ete preminoucfi dén fzkoncsati dopúfzto KŠ 1754, 225; zná temno pôt be'zája zemelszko szkoncsati KAJ 1848, III; Záto, gda tou fzkoncsam, i zapecsátim vnyih ete fšád KŠ 1754, 483; I gda fzkoncsam té 'zitek moj BRM 1823, 312; Gda szkoncsam 'zitek telovni KAJ 1848, 219; dokecs tega prednyejsega ne fzkoncsas BKM 1789, 8; Szkoncsa peszem i mucsi KAJ 1870, 167; I, gda fzkoncsas fšvedoufzto fšvoje KŠ 1771, 785; Szkoncsaj nevole BRM 1823, 37; I zgoudilo fze je, da bi fzkoncsao Jezus ricsi ete KŠ 1771, 24; Szvo' pout fzkoncsao brs dabi SŠ 1796, 117; Szmrt bo's fzi 'selejla, da bi te fzkoncsala KM 1783, 225; Kaj fšem delo fzkoncsao KŠ 1754, 250; Delo fšam fzkoncsao KŠ 1771, 322; I gda fšem 'ze na véksi tao fzkoncsao moje delo BKM 1789, 3b; naj bi eto tesko delo, stero fšem fzkoncsao BRM 1823, IV; i gda je tam fšvojo pobo'snofzt fzkoncsao KM 1796, 123; szkoncsali Szmo 'ze szlú'zbo goszpodnovo KAJ 1848, 138; Ka fšo pa fzkoncsali KM 1796, 128; Záto je dopúszto, ka szo márnó szkoncsali dni szvoje TA 1848, 63

2. skleniti, odločiti: Apoštolje v-Jeru'zálemi fzkoncsajo, ka fze je vecs nej potrejbno obrizávati KŠ 1771, 387; Kakoli je on fzkoncsao Ino na mé navrgao KŠ 1754, 269; Kakoli je on fzkoncsao Ino na mé navrgao BKM 1789, 264; Vučseniczke fšo pa fzkoncsali KŠ 1771, 377; da szo v-rákiskom szpráviscsi szkoncsali KOJ 1848, 71 **3. pokončati, uničiti**: ino gori djál, náfz czeilo vŕze fzkoncsati SM 1747, 79; Nakano je nász fzkoncsati BKM 1789, 320; Ar zaifzino velim vám, ne fzkoncsate mejfšta Izraelfzka KŠ 1771, 33; so szmrti, stera ga je tüdi v-Bécsi szkoncsala KOJ 1848, 68 **skönčati se** -am se **I. končati se**: Csi fze 1.) kaj brezi prŕžéganya nemore fzkoncsati KŠ 1754, 18; Za táksóv recsjôv

pa, stera sze vküpglasznikmi szkoncsa AIN 1876, 22; Ár je Boug nikaj bougfega nám fšpravo, naj fze brezi náfz ne fzkoncsajo KŠ 1771, 694; Potom znavfi Jezus, kaj fšo fze 'ze vŕza fzkoncsala KŠ 1771, 330; 'Zelejjo da bi fze hitro Dén fzkoncsao KŠ 1754, 261; Naj fze fzkoncsa prefztoupanye KŠ 1754, 120; Naj sze tákse právde szkoncsajo AI 1875, kaz. br. 1 **2. pokončati se, umoriti se**: i po trétyem dnévi fze fzkoncsam KŠ 1771, 217; i kak fze fztifzkávam, dokecs fze fzkoncsa KŠ 1771, 214; fzmrtym fze naj fzkoncsa KŠ 1771, 123 **skönčavši -a -e ko je dokončal**: vefz národ cslovecsánfzki .. fzkoncsávfi naprej zrendelúvana vrejmena KŠ 1771, 396 **skönčani -a -o I. določen, sklenjen**: Potomtoga da je od Bogá tak szkoncsao KOJ 1833, VII; Zákona fšredbenik, fteri je i nad bougfim obecsanyem fzkoncsan KŠ 1771, 684; Keliko je Artikulusov .. szkoncsani: *az, a'* KOJ 1833, 13; I Szin cslovecsi ifztina ide, liki je fzkoncsano KŠ 1771, 246; toga nazavúpsztva szkoncsano delo sze naprépolo'zi AI 1875, kaz. br. 2; zapovedali fšo nyim varvati návuke fzkoncsane od Apoštolov KŠ 1771, 391

2. dokončan: Verno szkoncsani nas be'záj KAJ 1848, 6; Toga, fzkoncsanoga tanácsa vő dánoga KŠ 1771, 346; Po szkoncsanom potúvanyi BRM 1823, 432; nisteri mladénci sze po szkoncsanoj sôli detinsztva dale vesijo KAJ 1870, 160 **3. umorjen**: Za volo pravice szkoncsan KOJ 1845, 127

skönčavanje -a s I. sklep, odločitev: Apoštolov fzkoncsávanye fze vu Antiochii prešté KŠ 1771, 387; da eto nasse fzkoncsávanye fztalnejsze bode SIZ 1807, 5; v-prvom rédi sztaló za volo szkoncsávanya navkúpni dugovány AI 1875, br. 1, 1; Nego vesini nasztaviti za pravicz le'sejse i hitrejse szkoncsávanye Táble KOJ 1848, 107 **2. konec**: zdaj je pa ednók pri fzkoncsávanyi fzevejta na odlo'zenyé grejha fškázani KŠ 1771, 687 **3. opravljanje**: fzi vŕzidár notri sli popevje na fzkoncsávanye Bo'ze fšlú'zbe KŠ 1771, 685; Tò je szkoncsávanye szlédnye volé AIP 1876, br. 3, 1

skönčavati -am nedov. **I. končevati**: Szmrt mi 'sitek fzkoncsáva SŠ 1796, 135 **2. opravljati, izpolnjevati**: molitve, koterá fze pred jeifztvinov fzkoncsávajo TF 1715, 45; i 'zelejnye tejlá ne fzkoncsávajte KŠ 1771, 568; edna kotriga gledôcs vcsenyá szkoncsáva, csi deca ne hodi zrédom v-sôlo AIP 1876, br. 4, 2; Szkoro vsze nase ôpravice z-rokami szkoncsávamo KAJ 1870, 34; valí bratje te ifzte trplivofzti fzkoncsávajo KŠ 1771, 713; Ka Bôg obeca, vŕza fzkoncsáva BRM 1823, 3 **3. določati, odločati**:

Szkoro vszáki cslovek te szkoncsáva od szvoje vrédnoszti AIP 1876, br. 3, 1 **skončávati se** -am se *I. dogajati se, opravljati se*: Ár fze moucs moja vu nemocnoszti fzkoncsáva KŠ 1771, 551; Ka je fzvéta Meffa, ka fze v-nyej fzkoncsáva KMK 1780, 50; Pred liczom tvojim sze naj szôdba moja szkoncsáva TA 1848, 11 **2. končevati se**: Ete britki 'zitek, gda fze ti fzkoncsáva BKM 1789, 414; Ete britki 'sitek, gda fze ti fzkoncsáva SŠ 1796, 134; Ete krátki 'zitek gda fze ti fzkoncsáva BRM 1823, 216; Glávnih racsúnov vno'sinszki nominativus zvün réda sze i z-literov *n* tüdi szkoncsáva KOJ 1833, 33 **skončavajúči** -a -e *končujoč*: Ár rejcs fzkoncsávajoucsi právi KŠ 1771, 469 **skončávavši** -a -e *ko je končeval*: Po vöri fze je Jo'zef, fzkoncsávavši 'zitek, fzpoumeno KŠ 1771, 692

skópati skópem dov. *skopati*: Prvle z-bojtármí v-tekôcsøj vodi lepô zeperé (szkóple) csrêdo KAJ 1870, 140

skopäti skópam dov. *izkopati*: je dala presztorno-globoke jame szkopati KOJ 1848, 75; On jamo kopa, i szkopa jo TA 1848, 6; Jázbec vlükñjaj, štere si sam skopa AI 1878, 10; goricze .. i fzkopajo je vnyih prefó KŠ 1771, 70; ókolivrat je grabo fzkopao KM 1796, 76; mis Pod ednov prhlávov bükevjev szi je szkopala lüknyo KAJ 1870, 56; Vtonyeni szo poganye v jamo, stero szo szkopali TA 1848, 8 **skopäti se** skópam se *izkopati se*: szkopa sze temel (grünt) KAJ 1870, 73; pren. Daj mi I z-grêha sze hitro szkopati KAJ 1870, 172 **skópavši** -a -e *ko je izkopal*: Gyamo mi fzkopavsi vu nyou fzo fzapdnoli BKM 1789, 311 **skópáni** -a -o *izkopan*: i okoli nyega fzkopana graba fze je z-vodouv napunila KM 1796, 76; ali szám szpádne vu jamo, to szkopano TA 1848, 6

skópec¹ -pca m *skopuh*: Csi je šteri, ki fe imenüje brat, ali fzkopecz KŠ 1771, 499; ali v-pámet je vzéo te fzkopecz Saulus KM 1796, 125; Ali grátao fzi pa fzkopecz BRM 1823, 350; Zná, csi szte vi, oh szkopeczí, Mrzli k-nyim vu dühi KAJ 1848, 287; Szkopec, vtéli nedopunyen Je v-szrdcezi KAJ 1870, 166

skópec² -pca m *skepec, past*: Gizdávci szkopcze naleküjejo meni TA 1848, 114

skór -a -o prid. *skorajšnji*: Bár na hitri Vfzkorom csáfzi, Angyelje bi me nefzli BKM 1789, 234

skòro prisl. *I. skoraj, kmalu*: Merjém fzkoro SM 1747, 78; Pifzani je pa vu vrejmeni Klaudius Czafzara, fzkoro po prvom KŠ 1771, 624; On szkoro scsé kvám priti BKM 1789, 12; da bi szkoro volo meo oditi KOJ 1848, 42; ár sze nyega szrd szkoro pode'zgé TA 1848, 3; prászke ogen 'ze szkoro dokoncsa AI 1875, kaz. br. 3 **2.**

izraža precejšnje približevanje polni stopnji povedanega: vkom pa ona fztöji, fzkoro rávno tak ne vej KŠ 1754, 5a; da fze fzkoro vtelikí rázlocsni jezíkmí vidíje té fz. kníge KŠ 1771, A7b; Tü szo sze oni na vecsféle szkoro szame szlovenszke národe nameríli KOJ 1848, 7; Eden centimeter szkoro malo dugsi od 1/2 páleca AI 1875, kaz. br. 6; Na Nemškom so vuké skoro že ztrebílí AI 1878, 9; Skoro pri vsakøj híži je óča, matí BJ 1886, 9

skós tudi skóus tudi skóz prisl. *stalno, nenehno*: Krfztsenik jeon nej, Ki 'zivé fzkoufz vñudoubi BKM 1789, 262; v-tom vrêmeni szo szrbi skóz rátani bíli na bój AIP 1876, br. 8, 2; poti, po štéri skoz sem-tam hodíjo AI 1878, 37

skós tudi skóus predl. s tož. *skozi*: I fzkoufz obloka vu kofári fzam púfzcsen dolí KŠ 1771, 549; kak dabi díni szkousz kuszte krávnýe kou'se notri mogao KOJ 1845, 108; teda sze níkelíko sztou junákov szkousz protivníkov v-grád notrivderé KOJ 1848, 90; Jo'zef krics obcsüo te, da je kruglo szkôsz vêk na tíszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7

skótiiti skótím dov. *skotiti*: Csi krava szkoti KOJ 1845, 109; Na sprotoletje skoti mládoga AI 1878, 22; Jaj! szvinyko szi mi szkotílo KAJ 1870 **skotíiti se** skótím se *skotiti se*: pa ka sze to trí lèta sztaro kobílnó 'zrbé od nyagove kobíle szkotílo AIP 1876, br. 8, 8

skóupi -a -o prid. *skop*: csi je fzkoupi KŠ 1754, 11; i ka fze fzevjt fzkoupi, Tvoje fztarofzti zalztouopi BKM 1789, 427; Ni tí naj ne bode cslovík fzkoupi KM 1790, 30; i ka fze fzevjt fzkoupi, Tvoje fztarofzti zafztouopi SŠ 1796, 156; Ár lídjé bodo fzami fzebi rádí, fzkoupi KŠ 1771, 650 **skóupi** tudi skópi -a -o sam. *skopi*: kaj vfzáki alí fzkoupi nema ôrocsíne KŠ 1771, 583; szkópi blagoszlávla szam szebé TA 1848, 8; Kára fzkoupe KŠ 1771, 752; Alí nej czílou fzkoupímí KŠ 1771, 499

skóupo prisl. *skopo*: kí fzkoupo fzejjá, fzkoupo bode í 'zeo KŠ 1771, 544

skóupost tudi skópúst -i z *skopost*: Ár od znoutra z-fzrczá cslovecsega zhájajo .. fzkopoufzt KŠ 1771, 124; Práznofzt pa, alí fzkopoufzt fze naj ní ne ímenuje med vami KŠ 1771, 583; Vmárjajte záto fzkopoufzt KŠ 1771, 608; grejhi fzo .. II. Szkopoufzt KMK 1780, 91; Alí tou je fzkopoufzt KM 1790, 28; Alí csi od fzkopoufzti níkaj na fze ne fzmej potrosítí KŠ 1754, 26; Ár fzmó nígdár nej vu prilízávanøj rejcsi hodíli, níti vu obrázi fzkopoufzti KŠ 1771, 616; Od fzkouposzti Ofzloubodí náfz KM 1783, 9; naj fze mrfzke fzkoufzti hábamo KM

1796, 105; csi szkôposzti zlo te rù'zni KAJ 1848, 244; I vu fzkoupoftzi zmislenimi ricsmi bodo zvami to'zili KŠ 1771, 719; Napunjeni z vřzâkov fzkopoufztyov KŠ 1771, 449

skóurja -e ž *skorja*: Héj; szkourja KOJ 1833, 159; návade, nistere szo pa tak potrebne szkoro, kak szkourja na drejvi KOJ 1845, 56

skoznúvanje -a s *budnost, premiřljanje*: I fřvéti Doctorov vu nyih fzkoznúvanyi Poclřivala fřzřávlajmořze na fřmrt krscseniczi, V-fzkoznúvanyi i v-düsnom molejnji SŠ 1796, 8

skoznúvati -üjem nedov. *gledati, biti buden*: Zâto je potrebno fzkoznúvati SŠ 1796, 41; Düsa, tak potrêbno je Tebi szkoznúvati KAJ 1848, 241; řzerce nai ktebi fzkofznue SM 1747, 447; fzkoznuj, na konec 'sitka tvojsa SŠ 1796, 104; Szkoznúj zâto cslovik vřze-dni 'sitka fřzvojsa SŠ 1796, 31; szkoznúj, Dokecs priliko más KAJ 1848, 156; Vřzigdâr v-tejli i v-düsi fzkoznújmo KAJ 1848, 7; Zâto zdaj fzkoznújte KAJ 1848, 12

skrâčiti se -im se dov. *zmaniřati se*: Nigdâr fze ne nefřkrâcsi Tvoja dobrotivnořt BRM 1823, 126

skrâdnjek -a m *rob*: i nyi [kamnov] skrâdnyeke na popolno csetvéro kuklâte zo'zagajo KAJ 1870, 80

skrâdnji tudi skrâgnji -a -e prid. **1. zadnji, poslednji**: i řtere fřkrâdnji dén 'zivoucse nâjde KŠ 1754, 140; je 'seleznim szlovenskim fararom skrâdnji dén na odvandranje naznânye dâni bio KOJ 1914, 149; Gda nallâ fřkrâdnja vora pride KŠ 1754, 178; Imé, řtero moja fřkrâdnja rejcs bode KM 1783, 36; Gda pride fřzoudba fřkrâdnja BKM 1789; Od řteroga fřkrâdnyega dnéva nifcse nezna KŠ 1754, 113; troust vu hipi vöre skrâdnye KOJ 1845, 127; i jâř ga obüdim na fřkrâdnji dén KŠ 1754, 207; Jezus pá nazâj pride z-Nebéřz na fřkrâdnji dén KMK 1780, 18; Pomâgaj mi na dén fřkrâdnji SŠ 1796, 47; na fřkrâdnyo vöro fze vřzâki dén pripravlati KŠ 1754, 179; Áldov je nâřtavo Jezus na fřkrâdnyoj Vecsérji KMK 1780, 51; Ář na fřkrâdnyem vřeimeni On me gori obudi SM 1747, 78; vu fřkrâdnyem dnévi KŠ 1754, 140; i nâřz vřkrâdnyem dnévi gori obidi KŠ 1771, 838; Mo düso na fřkrâdnyoj vöři Porâcsam vu roké tebi KŠ 1754, 269; csi moja je na fřkrâdnyoj vöři KŠ 1771, 116; Nazvifcsâva hüdoubu ti vu fřkrâdnji dnévi 'zivoucsi KŠ 1771, 649 **2. skrajem, najbolj oddaljen**: Na orszâcskom szpřâviscsi dvâ sztrâna sze nâjdeta, tó je te skrâgnji právi sztran AI 1875, kaz. br. 2; i od prvle skrâgnyega levoga sztrâna sztojécsi AI 1875, br. 2, 1; naj nyim bodes na zvelicsanye notri do fřkrâdnye zemlé

KŠ 1771, 385; sze szlisijo skrâgnyemi lëvomi sztrâni 42 AI 1875, kaz. br. 3

skrâja prisl. *na začetku, od začetka*: Szamo szkraja Banâta, ino kre Une vodé falat zemlé szi obdr'si KOJ 1848, 116

skrâčiti -im dov. *skratiti, odvzeti*: Ne fřkrâtis mi Bo'ze, Csi fřzem glih velik grejsnik BKM 1789, 205; Pomoucsi mi ne fřkrâti SŠ 1796, 108; Pâpinci szo nikse lübavi i dobroute nej Kruzcom skrâčili KOJ 1848, 103

skřb tudi skřb -i ž *skrb*: Moja fřkřb je zobřztom KŠ 1754, 268; Nâto te naj nadigâva Bo'za velika fřkřb KŠ 1771, A8a; je nâj ménřa nyihova fřkřb bila KM 1790, 80; Iména i hvâle je vrêdna fřkřb BRM 1823, IV; Szkřb za odvêtek KAJ 1848, VIII; Geto bom brezi fřkřbi KŠ 1754, 261; Scsém pa, naj brezi fřkřbi bodete KŠ 1771, 503; řtere fřkřbi řzam řzâm nej mogao dopneřzti SIZ 1807, 39; ali diko szvoje skřbi ponüjati KOJ 1833, VI; řtero fřkřb fřzem jâřz na řzêbe gori vřzêu TF 1715, 9; ocsinfřko na mé fřkřb má SM 1747, 75; Tak rávno gda nallô düsevno fřkřb nehâmo KŠ 1754, 13; je Boug eto řzvojo fřkřb vö vjavo KŠ 1771, A5a; Noszi fřkřb na řziroute BKM 1789, 49; Dönok na vörne fřkřb nořzi SŠ 1796, 4; i na nâřz fřkřb nořzi KM 1790, 32; i vöрно fřkřb nořzi povřzud na nyou SIZ 1807, 9; Verno fřkřb má na nâřz BRM 1823, 5; Na Lajosa szta dvâ mo'sâka skřb noszila KOJ 1848, 72; Bog na vse skřb nosi BJ 1886, 45; gde nebom v-nyihovoj skřbi KOJ 1845, 45; I fřkřbi toga řzvejta zadavijo to rejcs KŠ 1771, 112; teliko skřbi i 'saloszti nemajo KOJ 1845, 119

skřben -bna -o prid. *skřben*: lüblena csi skřbnih roditelov KOJ 1845, 84

skrbèti -ím nedov. *skřbeti*: Za drva moro skřbeti ki nemajo logâ AI 1875, kaz. br. 8; Bog fřkřbi za mo Duffo SM 1747, 70; Ali csi sze nede ráj vcsio I za knige bole fřkřbo KAJ 1870, 6 **skrbèti se** -ím se *skřbeti, imeti skřb*: za bogâřztvo fze fřkřbeti SM 1747, 72; Za řteroga kakda fze moremo fřkřbeti KŠ 1754, 6b; Navcsi nâřz za nallâ tejsa fze tak fřkřbeti KM 1783, 20; Nej fze je vám potrebno, Szkřbeti nous i dén BKM 1789, 21; ocsa, i mati řzta fze mogla fřkřbeti KM 1790, 86; du'sni szmo za szvoje glavé szrecso sze skřbeti KOJ 1833, VII; Za tó sumo sze more orszâg skřbeti AI 1875, kaz. br. 2; I za mojo düso tûdi fze fřkřbim KŠ 1754, 245; I za tve krâleřztvo, Dařze jasz verno fřkřbim BKM 1789, 372; Mârtha, fřkřbis fze i pařcsis fze okoli vnouga KŠ 1771, 205; zakaj fze zdaj ne fřkřbis za nyega KM 1783, 200; li za 'zaloudecz fze prevecs fřkřbi KŠ 1754, 11; i vu vřzem za nâřz fřkřbi KŠ

KŠ 1771, 164; i zmo'zno je szkricsala na golôbe
KAJ 1870, 144

skriček -a m *hrček*: Hrček ali skriček AI 1878, 13
skriknoti -em dov. *vzklikniti, zakričati*: I ovo
eden mou'z je gori fzkrikno med ľúftvom
govorécsi KŠ 1771, 199 **skriknovši** -a -e *ko je*
vzkliknil: Vidoucsi pa Jezusa i fzkriknovši doli
je ľzpadno pred nyega KŠ 1771, 194

skrinjica -e ž *skrinjica*: Tê koszi szo tak
naprávleni, kakti edna skrinjica AI 1875, kaz.
br. 8; Zaprite fze vu nyé fzkrynicyzo BKM 1789, 32

skriti skrijem dov. *skriti*: Ki fzkrovna dela
fzkrijes pred moudrimi KM 1783, 23; Nifese pa
ľzvejcsu vu'zgáno ne fzkrije pod polzoudo KŠ
1771, 193; Potomtoga krvi nyihove, Ne fzkrije
zemla SŠ 1796, 18; i fzkrite náľz pred liczom
toga ľzidécsega na králeľzkom ľztouczy KŠ 1771,
778; i fzkrio ľzam talentom tvoj vu zemlo KŠ
1771, 85; i ki fzi csúdo fzkrio KŠ 1771, 842; je
fzkrio ľzvoj obráz pred vami KŠ 1754, 74; vu
ľzenczi rouke ľzvoje me je fzkrio KŠ 1771, 816;
Bôg je pozábo, szkrio je obráz szvoj TA 1848,
8; i ľzkřila ga je vu tri mericze mele KŠ 1771,
216; pren. Moj Jezus! jaľz te ľzkrijem V moje
ľzrczé BKM 1789, 20; ah ľzkři me vu tvoje ľz.
Rane KM 1783, 180 **skřiti se** skrijem se *skřiti*
se: kaj fze nemre fzkřiti KŠ 1771, 195; Csi fze
more ľzkřiti BKM 1789, 80; i odidoucsi fzkřio
fze je od nyih KŠ 1771, 309; i ľzkřila fze je pět
mejľzeczov govorecsa KŠ 1771, 163; Oh ľzkúz
mojih vřetine, kama ľzte fze ľzkřile KM 1783,
177; ka si glavo i nogé skřije AI 1878, 10; ne ľzkři
fze od nyidva KŠ 1754, 66; ľzeje ľzkřilo nyegovo
licze SM 1747, 6; ľzo fze ľzkřili vlúknye KŠ 1771,
778 **skřijeni** -a -o *skřit*: i ľzkřijeno, Tô vľze, i
miľzli vidi BRM 1823, 103 **skřiti** -a -o *skřit*: je
Moj'zes ľzkřiti bio tri mejľzece KŠ 1771, 692;
Boug, i Odküpiteo ľzkřiti KM 1783, 57; ali je pa
pod drevešnimi koréinami skřiti AI 1878, 10;
ľzkřovnofzt, řtera je ľzkřita bila KŠ 1771, 605; Od
ľzkřitoga kintsu KŠ 1771, 42; Pá je príľzpodobno
králeľtvo nebefzko kKincsi ľzkřitomi vu nyivi
KŠ 1771, 46; Nej ľzo ľzkřite bilé moje kouľzti
KŠ 1771, 241; pod krüsnim kejpom vküp ľzkřito
Cslovecsánsztvo KM 1783, 120 **skřiti** -a -o sam.
skřiti: Nego gucsimo modrouľzt Bo'zo vu
ľzkřovnofzti, tiľzto ľzkřito KŠ 1771, 493; niti
ľze ne zgodi kaj ľzkřitoga KŠ 1771, 113; povejm
ľzkřita od zacsétka ľzvejta KŠ 1771, 45; pride
Gofzpoud, ki i rafzvėti ta ľzkřita kmicze KŠ
1771, 496

skřitost -i ž *skřitost*: Bojdi gdekoder vu skřitosti
BJ 1886, 47

skřivati -am nedov. *skřivati*: Titkolni; szkřivati

KOJ 1833, 176; i nepravicsnofzt mojo ne ľzkřivam
KŠ 1754, 198; Grejhe nafe ne ľzkřivamo BKM
1789, 141; ete gumilice szkřivajo mřtvece KOJ
1845, 131; Ocsa ne ľzkřivaj licze ti BKM 1789,
68; kak dugo bos szkřivao licze tvoje pred
menom TA 1848, 10 **skřivati se** -am se *skřivati se*:
i pred tvojim teľlom fze ne ľzkřivaj KŠ 1754, 169;
Szuncze na nébi fze ľzkřiva BKM 1789, 350; Csi
bi fze gli Steo ľzkřivati BKM 1789, 210; Goszpodi
sze szkřivati je po divjácskom KOJ 1845, 28; sze
szkřivas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8; i sze
szkřivo od goszpôda AIP 1876, br. 1, 7

skřiven -vna -o prid. *skřiven, skřit*: Jou'zef
vucsenik Jezufov, fzkřivni pa za volo ľztrahá
KŠ 1771, 331; Szkřivnoga znányu meti z-drügim
szpolom, je prepovedano KOJ 1845, 93; Naj
bode tvoje álmoľtvo vu fzkřinom meľzti KŠ
1771, 18; i od Angyelov je vu fzkřivnom meľzti
pokopani KM 1796, 41; ino ľzmo nyegovi fzkřivni
nepřiatelje KŠ 1754, 37; i 'z-nyi szkřivni měszť vö
znájo poiszkati KAJ 1870, 25; Nego odmetávamo
ľzkřivna dela ľzramote KŠ 1771, 534 **skřivni** -a -o
sam. *skřiti*: Ár nega nikaj tak ľzkřivnoga KŠ
1771, 193; ki vu fzkřivno gléda KŠ 1771, 19; Koje
ľzkřivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5;
Ocsi, řteri je vu fzkřivnom BKM 1789, 18; vnouga
ľzkřivna nemore prav razmeti TF 1715, 40; Od ti
ľzkřivni ofzloubodi me KŠ 1754, 73

skřivčeni -a -o prid. *ukřivľjen, skřivenčen*:
Poravnaj to ľzkřivicseno BRM 1823, 88

skřivno prisl. *skřivaj, skřito*: Tou sze more
prigoditi szkřivno podrazmivsi verbum KOJ
1833, 142; on me szkřivno szkřije vu Satori
szvojem TA 1848, 23

skřivnost -i ž *skřivnost*: velika Szkřivnofzt je eto
SM 1747, 11; velika je te pobo'znofzti ľzkřivnofzt
KŠ 1754, 100; i ľzkřivnofzt Bo'zi Safarov KŠ
1771, 496; i tosa je bli'znyega ľzkřivnofzti
vö nazvejscsenyá KŠ 1754, 54; Csi nyegovo
ľzkřivnofzt vö nazveľřztimo KŠ 1754, 55; Nifese
pa ľzvejcsu ne dene vu ľzkřivnofzt KŠ 1771, 209;
teda je i on gori řou nej ocsiveľzno, nego, liki
vu ľzkřivnofzti KŠ 1771, 288; nega ľzkřitoga, ka
vu naľli řzrcz ľzkřivnofzti jeľzte KMK 1780, 46;
i vu ľzkřivnoszti Iszkao bo'm ga zľübéznoszti
KM 1783, 247

skřivoma prisl. *skřivaj*: řtere ľzvoj ľzád ľzkřivoma
kraj od ľzebe odvřežeo KŠ 1754, 38; i zväla je
Mário řfeľztro ľzvojo ľzkřivoma KŠ 1771, 304; Ár
je bole grejhe ľzvoje ľzkřivoma Szpovedniki
vadľüvati KMK 1780, 77; 'Zivi Vesifztoucsi
i ľzkřivoma BKM 1789, 107; ka szo pred tem
szkřivoma vcsinili KOJ 1848, 10

skrižoma prisl. *križem, navzkriž*: niti skrižoma noge nemej KOJ 1845, 26

skrmlávanje -a s *krmljenje, reja*: Szkrmlávanye konyov v-országí naprêpomocsti AIP 1876, br. 3, 8

skrmleni -a -o prid. *vzrejen, vzgojen*: onim, ki szo nej od nyegove Cérkvi szkrmleni KOJ 1845, 77; vu greskom dvori szkrmleni Béla KOJ 1848, 30

skrótítí -im tudi skrotítí -ím dov. *ukrotítí*: i nilcse ga je nej mogao fzkrotítí KŠ 1771, 114; opice ne mogočno tak skrotítí, ka bi se človeki tak navadile AI 1878, 6

skröven -vna -o prid. **I.** *skrivnosten*: Ka más fzkrovnoga v tejli tvojem BKM 1789, 272; zové eto Szvezftvo za veliko fzkrovno Szvezftvo KMK 1780, 86; vidimo fzkrovno Bo'se ravnanye KM 1796, 91; nej fzam toti vrejden tvojeja fz. Tejla, ino Krvi vu teom fzkrovnom fvezftvi KM 1783, 128; i pücsa vöter z skzrovni mëszt nyegovi TA 1848, 110; Ki fzkrovna dela fzkrijes pred moudrimi KM 1783, 23; I tak ta fzkrovna fzczá nyegovoga ocsivefzna bodo KŠ 1771, 519 **2.** v zvezi *skrovne knige skrivno razodetje*: Szkrovne knige KŠ 1754, 3; Vcsenyé od eti fzkrovni knjig KŠ 1771, 807 *nájskrövejši* -a -e *najbolj skrivnosten*: prifztoupim knájfzkrovnejsemi Oltárszkomi Szvesztvi KM 1783, 153 *skrövní* -a -o sam. *skrivnostni*: i fzkrovno, ftero bi fze ne zvedilo KŠ 1771, 210; Ár jenikaj nej tak fzkrovnoga, ftero bi fze vö ne nazvejftílo KŠ 1771, 33

skrovišče -a s *skrivališče, zatočišče*: Ti szi moje szkroviscse TA 1848, 103; ino szem te poszlühno, vu szkroviscsi grúmlácze TA 1848, 67

skrövnost -i ž *skrivnost*: Eta fzkrovnofzt je velika KŠ 1771, 585; Nezrecsena fzkrovnoszt nallé Vöre KM 1783, 57; Szkrovnoszt KAJ 1848, v; ftero je obcsinfztvo ete fzkrovnofzti KŠ 1771, 578; Bôg, globocsina szkrovnosztí KAJ 1848, 8; Geto nam je na znánye dáo fzkrovnofzt voule fzvoje KŠ 1771, 574; szrecsni, ki v-tvojoj szkrovnosztí Polo'zijo szteber vü paznosztí KAJ 1848, 10; na szpoznanye dél i szkrovnoszt bo'zi glászíti má KAJ 1848; je od Antikrifztufa vnouge fzkrovnofzti csuo KŠ 1771, 275; fzvétoga fzkrovnofzti Pífzma vi nazvejftí BKM 1789, 17

skrűšeni -a -o prid. *skrušen, potrt*: zSzkűrűšenim ino zfalofznim fzpouvedom TF 1715, 35

skűbnoti -em dov. *iztrgati, izpuliti*: Jožek je Ferkeci pisanye zrök skűbno BJ 1886, 5

skűbsti skűbém nedov. *skubsti*: Fosztani; szkűbsztí KOJ 1833, 157; edno fziniczó, ftero devét báb 'se tri-dni fzkűbé SIZ 1807, 15 skűbsti

se skűbém se *cukati se, vleči se*: kak se brat i sestra za vlasé skűbéta BJ 1886, 13

skűhati -am dov. *skuhati*: hráno, mati jo je fzkűhala KM 1790, 48; pren. Ali Czaszara 'selodecz je nej mogao fzkűhati onoga necslovejsztva KOJ 1848, 18 *skűhati se* -am se *nastati, pojaviti se*: ino celou grum sze szkűha KOJ 1845, 102

skűhani -a -o *skuhan*: zelje, Csifzto lejpo bejlo, i' fzkűhano fznáj'sno SIZ 1807, 36

skuminati se -am se nedov. *skominati se, čütiti željo po čem*: tak, da fze zdaj nám nyihovim fzinom od tifztoga ftero vinicske fzo oni pojeli, fzkumina KŠ 1754, 4a; Od toga Jaboka, Szkumina fze nám BKM 1789, 105

skumnëti -ém nedov. *hrepeneti*: Te tú'zen toti za radosztjov szkumnë KAJ 1848, 258; Ki za vszáko jësztvino szkumnë, je zanderécsi KAJ 1870, 43

skűrvanje -a s *prostitucija*: Hitro je zgrábijo, v-neszrámno hi'so na szkurvanye zapréjo KOJ 1845, 85

skűsiti -im dov. **I.** *spoznati, ugotoviti*: fzi meni Vízákí dén tvojo dobrouto Dao fzkűfziti BKM 1789, 392; Ki szi mi dao szkűszíti 'züksoszt vnógo TA 1848, 36; Vari fze, da ji ne fzkűfzís BKM 1789, 453; Tak szkűszímo sztanovito, Ká je ete pehár lűbézni dár KAJ 1848, 193; Da fzkűfzíte, ftera fze razlocsávajo KŠ 1771, 592; Szkűszíte i vidte, kak prijaznivi je Goszpód TA 1848, 76; naj fzkűfzíte, ka je vola Bo'za ta dobra KŠ 1771, 475; i róka Goszpodna ga je szkűszíla TA 1848, 86; brata nafëga, fteroga fzmo fzkűfzíli vu vnogom dugoványí KŠ 1771, 543; Nafë nevoule je fzkűfzó BKM 1789, 65; i z radosztjov je szkűszíla, ka ji ide delo KAJ 1870, 143; Na jëszén szo z-britkim szrdcom szkűszíli lűdjé, ka je nebiló ednoga jaboka KAJ 1870, 113; sze vszáki vért pascsi navcsiti, ka ti pôtkazajocsi vértovje szo za dobro szkűszíli AIP 1876, br. 9, 8 **2.** *preizkusiti*: Szkűfzís mojo vernofzt BRM 1823, 458; Szkűszí nasz v-veri KAJ 1848, 204; Bôg, szkűszí szrcze moje TA 1848, 114; Szami fzebé fzkűfzíte KŠ 1771, 553; Zátó cslovik naj fzám fzebé fzkűfzí KŠ 1771, 513; fzkűfzó fzi one, ki právjíjo, ka fzo Apostolje KŠ 1771, 769; Ár szi nász szkűszó TA 1848, 51 *skűsiti se* tudi *skűsiti se* -im se *preizkusiti se*: Ovo vr'ze nike zválv vrág vu temniczó, naj fze fzkűfzíte KŠ 1771, 770; Tej tákí fze pa naj prvle fzkűfzíjo KŠ 1771, 637; Naj fze zátó vfzák Cslovik fzebé fzkűfzí (vardene) SM 1747, 24 *skűšani* -a -o *preizkušén*: geto mi nej mamo táksega pűspeka, nego fzkűsanoga vu vfzei knám fzpodobnim KŠ 1754, 101; Ár nemamo popa, nego fzkűšfanoga vu vfzem KŠ 1771, 677 *skűšeni* -a -o *preizkušén*: Ár je nej tifzti fzkűšfieni

KŠ 1771, 546; Pozdravte Apelleffa fzküffenoga vu Krifztuľi KŠ 1771, 484; Nego, liki fzmó fzküffeni od Bogá KŠ 1771, 616; naj ti fzküffeni ocsivefzni bodo med vami KŠ 1771, 512

sküšanje -a s *preizkušanje*: Szküffanye nyegovo pa znáte KŠ 1771, 595

sküšávanje tudi sküšávanje -a s *I. izkušnja, preizkušnja*: Próba; szküšávanye KOJ 1833, 189; Jeli nám szküšávanye nikaj ne hafzni KŠ 1754, 175; Szküšávanye váfz je drúgo efcse nej zgrabilo KŠ 1771, 509; Ne obtdríte fzrczá za dnéva fzküšávanya KŠ 1771, 675; vu vrejmeni 'smetnoga fzküšávanya KMK 1780, 93; od vnouge féle fzküšávanya SIZ 1807, 8; naj on náfz varje prouti nyih fzküšávanyi KŠ 1754, 174; pofzvéti po etom moje fzküšávanye KŠ 1754, 236; I fzküšávanye moje nej fzte za nikoj meli KŠ 1771, 565; Vfzejm vernim vu vfzákom fzküšávanyi na podpéranje KŠ 1754, 2a; ki fzte ofztanoli z-menom vu fzküšávanyi mojem KŠ 1771, 246; Vfzküšávanyi pogibati Ne dáj nam BKM 1789, 179; Da te ne obláda vrág vu fzküšávanyi SŠ 1796, 31; I dober dúh z-menom hodi Vu vszákom szküšávanyi KAJ 1848, 218; koteri zvüneifnyim fzküšávanyem vnefzrecfo nyega mifzli porinouti TF 1715, 43; fzküšávanyem mifzli zapelati KŠ 1754, 42; fzküšávanyem mifzli zapelati SM 1747, 42; Szlü'zécsi Gofzpodni fzküšávanyem KŠ 1771, 405; ka bi mojo dúso nepriátelje fzvojim fzküšávanyem fzfifzkáváli KM 1783, 189; obatori moje fzercze proti vfzake féle fzküšávanya SM 1747, 60; ako fze 'zalofzíte vu vnougi fzküšávanyaj KŠ 1771, 703 **2. skušnjava**: obari mojo dúso od fzküšávanya KŠ 1754, 241; Nvpelai náfz vu fzküšávanye TF 1715, 25; I Nvpelai náfz vu szküšávanye ABC 1725, A4b; I ne vpelai náfz vu fzküšávanye SM 1747, 44; I nvpelaj náfz vu fzküšávanye KM 1783, 21; Dáj obládati, Vfze moje fzküšávanye BKM 1789, 173; Pokedob pa jasz szküšávanya obládati nezamorem KOJ 1845, 92 **3. preizkus, poskus**: i szküšávanya preglednyenya sze na znánye dá AIP 1876, br. 4, 2; Eden gospod je za volo skušávanja péske pámeti odpotúvo AI 1878, 8; Pri vojski szo ne dávno za szküšávanya volo núcali AIP 1876, br. 7, 7

sküšávati -am nedov. *I. spoznavati, ugotavljati*: Próbalni; szküšávati KOJ 1833, 169; ki ne dás vífse náfz fzküšávati SM 1747, 56; Vnogim je prilika bila szküšávati, ka szo lampe szúhe AIP 1876, br. 7, 3; Eto je nê mála csészt, naj szamo szküšáva stoj AIP 1876, br. 1, 6 **2. poskušati**: i fzküšáváli fzo v-Bithinio idti KŠ 1771, 391; ltero da bi fzküšáváli Egyiptánczi, vtopleni fzo KŠ

1771, 693; Ki je i czérkev fzküšávao ofzkrúniti KŠ 1771, 416 **3. preizkušati**: ne dopifzti prevecš fzküšávati fzvoje fzini KŠ 1754, 164; Nej dobro csloveki Bogá fzküšávati SŠ 1796, 50; Ti szküšávás szrece moje TA 1848, 11; Boug nikoga ne fzküšáva na húdo TF 1715, 30; náffe tejlo náfz fzküšáva KŠ 1754, 171; tejlo náfz fzküšáva BKM 1789, 338; Szvét me scsigecse, szküšáva BRM 1823, 9; ka ne fzküšávate KŠ 1771, 239; Zakaj náfz tak fzküšávajo KŠ 1754, 174; ki váfz fzküšávajo KŠ 1771, 17; ne fzküšávaj Gofzpodna Bogá KŠ 1771, 11; Vu Veri náfz csefztó fzküšávajo BRM 1823, 315; Niti Krifztuľa ne fzküšávajmo KŠ 1771, 509; Szami fzebé fzküšávajte, csi jefzte vu vóri KŠ 1754, 5; naj váfz Satan ne fzküšáva za volo nezdr'závanja váfega KŠ 1771, 501; da bo váfz kak ne fzküšávao te fzküšávecz KŠ 1771, 618 **sküšávati se** -am se *I. preizkušati se*: Vfzáki cslovik fze fzküšáva, gda fze od po'zelejnya odvlácsa na húdo KŠ 1754, 60; Od koga fze fzküšávamo náfz bole KMK 1780, 30; Csi sze na grêh szküšávamo KAJ 1848, 123; morete i onim, ki fze fzküšávajo, pomágatei KŠ 1771, 675; od Dúhá da bi fze fzküšávao od vrága KŠ 1771, 10; od vrága fze je fzküšávao BKM 1789, 72 **2. poskušati**: Saulus fzküšávao fze je pridrú'ziti kvucsenikom KŠ 1771, 369 **sküšávajúči** -a -e *preizkušajóč*: právdnik niki je gori fztano fzküšávajoucsi nyega KŠ 1771, 204; I prífztoupili fzo Farizeuske, fzküšávajoucsi profzili fzo ga KŠ 1771, 53 **sküšávani** -a -o *skušan, preizkušan*: Postena, ár je nê szküšávana bila AIP 1876, br. 10, 5; Ino akobi fzküšávani bili TF 1715, 30; Ár, vu kom je on trpo fzküšávani KŠ 1771, 675; Jezus v püsztni fzküšávani KM 1783, 72; Szküšávan je bio BRM 1823, 51; csi gli bomo od vfzej eti fzküšávani KŠ 1754, 172

sküšávec -vca m *skušnjavec*: da bi váfz kak ne fzküšávao te fzküšávecz KŠ 1771, 618; Kakda je fzküšávecza obládao vu püfztini KM 1796, 95

sküšénje tudi sküšénje -a s *izkušnja*: Tó z-szküsenya znam KAJ 1870, 13; pôleg szledesnyi 10 lét szküszénya sze more vözracsunati AI 1875, br. 2, 3

sküšnja -e ž *preizkušnja*: Vraj'zój szkusnyi da vujdemo BKM 1789, 131

sküšnjáva -e ž *skušnjava*: kaj je fzküšnyáva KŠ 1771, 49; Da vu fzküšnyávo nigdár ne pridete BKM 1789, 301; gda fzem vfzredni fzküšnyavai SM 1747, 69; Da Vrag fzvoimi fzküšnyavami, nikai obláfzti ne vzeme SM 1747, 65

sküšnjávanje -a s *poskušanje*: eden vért szküšnyávanyom jáko zadovolen bio AIP 1876, br. 2, 8

skúza -e ž *solza*: fzkuzé me poleivajo SM 1747, 71; Da nám milosco fzkúz darújes KM 1783, 48; i od szkuz mokrimi ocsámi sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7; Bog obrife vfze fkuze od nyih ocsih SM 1747, 32; Ino fzkuzé doli zbrisejo KŠ 1754, 142; Doli nám Boug zbrise Nase fkuze zoucsi SŠ 1796, 5; Ár fzam vám píszao po vnougi fzkuzáj KŠ 1771, 531; ino mocsim moie odpocsiválische zkuzami ABC 1725, A8a; Vnébo gledoucs fzkuzámi KŠ 1754, 149; Ki je fzkuzami áldüvao onomi KŠ 1771, 678; z szkuzami mocsam lego mojo TA 1848, 5

skúzen -zna -o prid. *solzen*: szem szkuzen pogléd Vrgao na nebésza KAJ 1848, 196; Nahráno szi je z szkuznim krúhom TA 1848, 66; Z-fzkúznimi ocsmi ja zahválo nyim KM 1790, 58; Gda szem Z-szkuznimi ocsami Jasz kúmesz glédao KAJ 1848, 220; Z-szkuznimi ocsmi je sztópo vu hi'zo KAJ 1870, 126

skuziti -ím nedov. *jokati*: I szkuzim pred tebom KAJ 1848, 150; Dalilo, ftera je tecsafz fzkuzila KM 1796, 50 **skuziti se** -ím se *solziti se, jokati se*: Könnyezni; szkuziti sze KOJ 1833, 163; Skuzis fze krouto nad menom SŠ 1796, 15; Szkuzijo fze ocsi BKM 1789, 192; Szkuzi fze i ti czvejticfe BKM 1789, 87; Ne fzkuzte fze, roditelje BKM 1789, 426; Ne fzkúzte fze SŠ 1796, 113; I kak bi sze jasz szkuzila KAJ 1870, 102

skúznatni -a -o prid. *solzen*: predszednika szta szkuznatnimi ocsmi glász dalá AIP 1876, br. 2, 1

skúzniti -ím nedov. *hrepeneti*: I daj pri nyé szvécsi Szkuzniti vszemi szvéti KAJ 1848, 394

skuzpün -a -o prid. *poln solz, solzen*: csi merjéjo, kakti szvetécsé rou'se z-ete szkúzpune douli v-nebeszki paradí'som sze preszadijo KOJ 1845, 84

skvariti -ím dov. **I. pogubiti**: Sto hocfe fzkvariti SM 1747, 14; Szmiluj fze meni Goszpodne, da me ne fzkvaris KM 1783, 34; Da nálz vrág nefzkvari BKM 1789, 2; Da nálz ne fzkvarijo [grejhi] BKM 1789, 18; i ne fzkvári me z-mojimi húdoubami KM 1783, 134; naj me ne fzkvari húdoubá moja KM 1783, 228 **2. pokvariti, izpriditi**: Csi fto czérkev Bo'zo fzkvari KŠ 1771, 495; Za volo hráne ne fzkvári delo Bo'ze KŠ 1771, 480; rejcs milosce Ne fzkvármo z-fztárim kváfzom BKM 1789, 97 **skvariti se** -ím se **I. pogubiti se**: ne dai fze mi fzkvariti SM 1747, 69; Szkvariti bi fze mogao KŠ 1754, 255; da fze pred tvojim pitanim fztouczom ne fzkvarim KŠ 1754, 228; Znam, ká sze nigdár neszkarim KAJ 1848; Steri pak ne vörje fzkvarifze TF 1715, 32; Steri ne bode vörvao, fzkvarifze KŠ 1754, 144; Steri ne bode vörvao, fzkvarifze KŠ 1771, 156; Da fze na vekke

ne fzkvarimo KŠ 1754, 117; naj fze zlfzejtom ne fzkvarimo KŠ 1771, 513; tak je i za té túdi, fteri fze fzkvarijo KŠ 1754, 114; i nefzkvarijo fze na veke KŠ 1771, 301; Ár ki vu nyem vörjejo, Nigdár fze ne fzkvárijo BKM 1789, 28; Szkvarijo sze, ki te nebôgajo KAJ 1848; naj fze ne fzkvarim KŠ 1754, 240; naj fze od ti húdi ne fzkvarijo KŠ 1754, 196; nefce kai bi fze fteri fzkváro SM 1747, 9; Ne dopúfzti, ka bi fze fzkváro KŠ 1754, 228; Tak bi fze vfze fzkvárilo Cslovecsánfzko lüsztvó BKM 1789, 41 **2. pokvariti se**: csi fze pa fzhou fzkvari KŠ 1771, 14 **skvárjeni** -a -o **I. pokvarjen**: Vesz cslovik jeszte fzkvarjen KŠ 1754, 251; Kakda je rázum fzkvárjeni KŠ 1754, 71; natúra náffa takje fzkvarjena TF 1715, 19; Kakda je vola fzkvarjena KŠ 1754, 71; Natom fzvejti je tvo 'sivlejnye fzkvarjeno SŠ 1796, 9; Gofzpoud, fterie mené fzkvárjenoga csloveka odkúpo TF 1715, 22; Gofzpoud, fterie mené fzkvárjenoga csloveka odkúpo KŠ 1754, 98; doli djáti csloveka fzkvarjenoga KŠ 1771, 582; onod i jaľz edno fzkvárjeno naturo fzem zadoubó SM 1747, 51; Nálz vnaturi fzkvarjene ti opravi BKM 1789, 152 **2. minljiv**: Znajúcsi kaj fzte nej fzkvarjenimi fztvárimi odkúpleni KŠ 1771, 704 **3. pogubljen**: fzeve vüpanye vu nyega .. Ne bos fzkvarjen BKM 1789, 30; ne fzkvarujte, i ne bodte fzkvarjeni KŠ 1771, 185 **skvárjeni** -a -o sam. **pogubljeni**: Ono meľzto, vu fterom fze fzkvárjeni mantrájo KMK 1780, 16; da vidijo fzkvarjeni vrágé KM 1783, 209; Zvelicsani nazáj nescsejo, szkvarjeni nemorejo KOJ 1845, 96

skvárjenje -a s *pogubljenje*: Vukom fztói tákfe fzkvárjenye SM 1747, 7; Ka je pa Vekivecsno fzkvarjenyé KŠ 1754, 75; zakaj je eto fzkvarjenyé KŠ 1771, 87; fzem vekivecsnoga fzkvárjenya dufen póľztano SM 1747, 51; doprneľzti nemoremo za nasega fzkvarjenyá volo KŠ 1754, 69; ftero je nyim kázanye fzkvarjenyá KŠ 1771, 593; Ki bi te fzvejť Zfzkvarjenyá ofzlobodo BKM 1789, 8; Ofzlobodo fzam fze Od fzkvarjenyá vecsnoga SŠ 1796, 6; Grozna Nôcs fzkvárjenya KAJ 1848, 124; fzi zafzľufo vekivecfnó fzkvarjenyé TF 1715, 37; Dabi mi fzkvárjenye zpoznali SM 1747, 19; ztejla bode 'zeo fzkvarjenyé KŠ 1771, 570; csi fze jasz na vekivecsno fzkvárjenye vr'sem KM 1783, 38; Na fzkvárjenye vr'ze fze BKM 1789, 110; bi Cslovik vu takfem fzkvárjenyi ofztano SM 1747, 8

skvárjenost -i ž **I. pokvarjenost**: nej li fzamo znamí narodjena fzkvarjenoszt KŠ 1754, 4b; ka je ta fzetfzka zdicsenofzt Z-grêhom, nego fzkvarjenofzt BRM 1823, 9; fzejafze vu

fzkvarjenofzti KŠ 1754, 140 **2. pogubljenje**: Naj nepridejo na fzkvarjenofzt BRM 1823, 23

skvarjúvanje -a s **1. pokvarjenost**: ni nyegovo fzkvarjúvanye nám skouditi nemore KŠ 1754, 118; Od nyegove .. fzkvarjúvanya KŠ 1754, 117; Od právde primárjanyá i fzkvarjúvanya fzlobofcsine KŠ 1771, 461 **2. pogubljenje**: Csi gli me grêh fžôdi V-tesko fzkvarjúvanye BRM 1823, 184

skvarjúvati -újem nedov. *obsojati, obtoževati*: ka vrág ze niksé zmo'znofti nejma názf fzkvarjúvati KŠ 1754, 118; i tó niscse nemre skvarjúvati AIP 1876, br. 4, 7; vkom drúge fžoudis, vtom fzebé fzkvarjújes KŠ 1771, 436; Kaj, csi názf fzkvarjúje fzcrcé nafe KŠ 1771, 731; Grejh fzkvarjúje BKM 1789, 33; Csi te skvarjúje szodecz tvoj KAJ 1848, 144; naj nikoga ne fžoudimo níti ne fzkvarjújemo KŠ 1771, 834; Kraliczá juga fzkvarjúvala je bode KŠ 1771, 208; Mo'zjé prouti etomi národi, i fzkvarjúvali ga bodo KŠ 1771, 41; Sto bi je fzkvarjúvao KŠ 1771, 466; Kaj bi ete grejsni fzevjt fžoudo, ino fzkvarjúvo BKM 1789, 30; prífao fži názf fzkvarjúvat KŠ 1771, 105; On je nej prífo fzkvarjúvat BKM 1789, 127; jezus je te fžvét nej prisao fzkvarjúvat BRM 1823, 96; Nyegovo fž. rejes vfzigdár je fzkvarjúvao SŠ 1796, 63

skvášiti -im dov. *prekvasiti*: Neznate, kaj edno malo kvalzá czejlo tífztoú fzkvášzi KŠ 1771, 498 **skvášiti se** -im se *prekvasiti se*: mele, dokecs fze je czilou fzkvášzila KŠ 1771, 45; dokecs fze je vfze nej fzkvášzila KŠ 1771, 216

sláb -a -o prid. **1. slab, slaboten**: Gyenge, szlab -a -o AIN 1876, 14; ar fzem jazs fzlab ABC 1725, A8a; I niki cslovik fzlab vnogáj KŠ 1771, 386; Slab sam ino máli BJ 1886, 7; vkom je fzlaba grátala po tejli KŠ 1771, 463; ali tejlo je fzlabo KŠ 1771, 90; Szlabi fžo vu tejli bili SŠ 1796, 165 **2. ki zaželené lastnosti nima v zadostni meri**: Jasz szem toti szlab vu znányi KAJ 1870, 5; fzerceze je fzlabo od mifzli SM 1747, 68; ravnai ti moi fítek fzlabi SM 1747, 65; Krejpi mo fzlabo voro BKM 1789, 8; ne nafzleduimo Deczo vfzlaboi pámeti TF 1715, 8; fzmo na fžpoznanye jáko fzlabi KŠ 1754, 124; da fzmo mi na ona gledoucs fzlabi KM 1790, 32; Kákdafze tou jáko fzlabim more predlofti TF 1715, 34; nego kaibi druge uu vóri fzlabe na práve vöre pout vodili TF 1715, 7; opomina efce vu vóri fzlabe KŠ 1771, 669; Szlabé prosnye Pred té dejvam BKM 1789, 299 **slabéjsi** -a -e *slabši*: Mo'zjé .. i liki fzlabejfoj pozfoudi 'zenfzkoj podiljávjajte cséfzt KŠ 1771, 708; szlabése vogerszke vítéze jáko lehko dolilúcsávo szkony AI 1875, br. 1, 4; Zgrablivci

se s temi slabejšemi stvári hránijo AI 1878, 7 **slábi** -a -o sam. *slabi*: Ti mocsni fžo du'zni fzlabe znáfati KŠ 1771, 481; pomagajte te fzlabe KŠ 1754, 103; krejpi fzlabe KM 1783, 117 **slabéjsi** -a -e sam. *slabši*: ta mocsnejsa je to fzlabejsó pregnála KM 1790, 86

slabèti -ím nedov. *slabeti*: i da od sztaroszti szta obadvá szlabela AIP 1876, br. 5, 5

slábiti -ím nedov. *slabiti*: Ali fž-tem fžem fži li mojo fžrecso fzlabio BRM 1823, 32

slábo prisl. *slabo*: Mám poftenye, tou je ne szlabo BKM 1789, 15

slábost -i ž *slabost*: Ár ma velka fzlabofzt tou dela vu meni BKM 1789, 165; Moja fzlabofzt me vlecsé BRM 1823, 9; Csi fžmo pa kaj znafle fzlabofzti vcsinili KŠ 1754, 18; 'Zoltárszka peszem od szlaboszti ti nevolni TA 1848, 71; je on fzlabofzt cslovecso doli djáo KŠ 1754, 109; Naj Krhkoucsó, i fzlabofzt nafšo pomore KMK 1780, 82; Zgledni fze na nafšo fzlabofzt KM 1783, 11; Vfzlabofzti i teskoucsi fze bátrivim KŠ 1754, 269; Brez' tvoje nikaj zmo'znofti, Nega vcslovecsó fzlabofzti BKM 1789, 118; Kak hitro premine czvejt nyegve zmo'snofzti, Kak pozfouda zemlé, ftera je v-fzlabofzti SŠ 1796, 87; Ti mi vu mojoj fzlabofzi Môcs, i volo pridávaj BRM 1823, 7; Dújh navkúp pomága fzlabofzti nafše KŠ 1754, 182; 'zena, ftera je fzlabofzti dúhá mejla KŠ 1771, 216; dobro zanjoucsi fžvoje fzlabofzti KMK 1780, 77; fteri bi nemogao potprejnye meti znalfimi fzlabofztami KŠ 1754, 101

slabúvati -újem nedov. *slabeti*: potáksem nede szlabüvo cslovek AIP 1876, 4, 7

sláčec tudi sládčec -a m *slaščica, sladkarija*: ali ká bi jo z szladcsecza nyihovoga TA 1848, 115; ki zdaj ífcese vfzákoj hráni fzlacsecz BKM 1789, 452; fžta fži kúpüvala za nyé káksi fzlacsecz KM 1790, 26; bomo fži premínyávali vno-go-féle hráne fzlacsecz SIZ 1807, 15; Sláčec žnyega vóftiskajo BJ 1886, 30

sláčiti -ím nedov. *sláčiti*: Tejlo, Gvant doli fžébe fzlácsi KŠ 1754, 250; zgrábita Hunyadia, ino szlácsita ga KOJ 1848, 58; pren. Ki odúrjavas bolvane, a fžám to fžvéto Bo'ze fzlácsis KŠ 1771, 451; vrág, Nego vlácsó bodte fzlácsó BKM 1789, 452

sládič -a m *sladka koreninica*: Sladič Má dugi žute korén AI 1878, 50

sladkáríti se -ím se nedov. *dobrikati se, prilizovati se*: baráta, steri sze je v Sárvári okoli grofa Nádasdia tak dugo szladkáro KOJ 1914, 117

slàdki tudi slátki -a -o prid. **1. sladek**: szo nam szlatki méd szpravile AI 1875, kaz. br. 8; [Lisica]

nego lübi tüdi sladki säd AI 1878, 9 **2. drag, ljub:** Oh fzlátky Jezus KŠ 1754, 237; Szlatki Jezus SŠ 1796, 72; Oh szladki Jezus KAJ 1848, 6; Oh vekivecsnofzt! fzlátka rejcs KŠ 1754, 272; Tvojo fzlátka zmfnofzt zbantüvau TF 1715, 46 **3. prijeten, dobrodejen:** Po deli je fzlátky pocsinek KM 1790, 16; nalšo telovno fzmrt na fzlátky fzen fzpravo KŠ 1754, 109; Vfzákomi gláfzte Szlatki Evangeliom BKM 1789, 110; pridem na fzlátka pocsivanje SM 1747, 78; Ali ona dônok csini Szvojim fzlátkim fzpejvanyem KŠ 1754, 255; [knige] ali vu vüfztaj tvoji bodo fzlátke KŠ 1771, 785; Kak fzlátka fzo cselüfzti mojoj gücsanya tvoja KŠ 1754, 4 **släjši -a -e slajši:** Ár je moje fzpominanye fzlájše od méda KŠ 1771, 817; Nikaj pa nej szlájsega, kak csedna 'sena KOJ 1845, 41; Szlájse je mlêko materé, kak dojke KAJ 1870, 136 **slatkéjši -a -e slajši:** fzlátkejsa fzo od među vüfztam mojim KŠ 1754, 4; Ino 'zelna fzladkofzt Od méda je fzlátkejsa BKM 1789, 3b **nájsläjši -a -e najslajši, najdražji:** Náj fzlájse goscsenyé KM 1783, 57; nyihova pohvála bode nám náj szlájši nájem za tou KOJ 1845, 17 **nájslatkéjši -a -e najslajši:** Oh náj fzlátkejsa vefzeljé BKM 1789, 128

slädko tudi slätko prisl. *sladko, prijeto:* Da bi fzi Pocsinouti fzlátka mogli KŠ 1754, 261; In zafzpm fzlátka BKM 1789, 382; fza fzi fzlátka zgucsávala KM 1796, 22; Katika je slädtko spála BJ 1886, 11

sladkóča tudi slatkóuča -e ž **1. sladkost:** Nescse fzlátkóse BRM 1823, 359; Mravle lübijó sladkóčo AI 1878, 37; Od méda dragso fzlátkoucsó BKM 1789, 235 **2. prijetonost:** I düsne vëfzti fzlátkócsa BRM 1823, 311; fzlátkoucsa nebefzka BKM 1789, 80; Ali jaj! grêha szladkócsa Me je od nyé vkrâgnála KAJ 1848, 157; Vretina vszé fzlátkoucsé KM 1783, 57

sládnoti -em nedov. *biti sladek:* Eta lübvav ne presztano Gorí, i fzládne precsdno KM 1783, 251

slàma -e ž *slama:* Slama se je pa goreti začnola BJ 1886, 9; Žveplenica je vu slamo spádnola BJ 1886, 9; on svojo hižo slamov pokrìje BJ 1886, 7

slamèni -a -o prid. *slamen, slamnat:* i z-ete 50 kilogramov sze med 400 kilogram szlamene szecske zmêsa AIP 1876, br. 1, 8

slána -e ž *slana:* Pruina Szlána KMS 1780, A7; Szlána Zuzmaráz KM 1790, 92(a); Dér; szlána KOJ 1833, 153; Nyé fárba je bila fzpodobna k-fzláni KM 1796, 38

slanina -e ž *slanina:* Szalonna; szlanina KOJ 1833, 172; Szlanina amerikanszko blágo AI 1875, kaz. br. 8

slánj -a m *nosilni drog pri vozu:* naj ne pozábijo szebom vzéti mocsen szlány AIP 1876, br. 8, 8

slánjati se -am se nedov. *naslanjati se:* Na té fze fzlányamo vezdáj BKM 1789, 341

sláp -a m *vihar, močen veter:* fzláp KŠ 1754, 177; najkrepse pa szláp ali vihér zové KAJ 1870, 150; Gda bi fze pa jáko od fzlápa gonili KŠ 1771, 425; V velikom fzlápi zdaj poginemo BKM 1789, 334; ki po fzlapej etoga mourja vlácfim ládjo mojega tejsa KM 1783, 183; Kak mourfzko válovjé, Ko fzem tam fzlápi nofzijo BKM 1789, 206; On na neverne dá vihér fzlápov TA 1848, 9

slápasti -a -o prid. *paren:* plavanye szapoutnih (szlápasztih) ládjih po velikih vodaj – Nyemi sze má zahválití KOJ 1848, 122

slápojve -a s *viharji:* Tak rávno lidjé 'sivéjo, Kak je mourfzko fzlápojve SŠ 1796, 118; vsze szlápovje i povódni tvoje sze po meni válajo TA 1848, 34; Zapovej, i ftífaj eto fzlápojve BKM 1789, 333

slást -i ž *slast:* fzláfzt fzcrczá mojega KM 1783, 54; czvela bo vu szlászti KOJ 1845, 134

slätina -e ž *slatina:* Sósviz; szlatina KOJ 1833, 172; gda pridem k-vodi tvoje fzlätine z-ete püsztne zemlé KM 1783, 182

slätkost -i ž *sladkost, prijetonost:* Dônok fzi ti meni fzlátkofzt SM 1747, 77; Oh rejcsi fzlátkofzt KŠ 1754, 272; Dônok fzi ti meni fzlátkofzt SŠ 1796, 115; Znam, kaj je ta grêha fzlátkofzt Li Düse pogibelnoszt BRM 1823, 9; Vlej globoko vu nyé fzlátkofzt BKM 1789, 273

slávanje -a s *glasovanje:* ki je szprávicsi za szlavanye priporácsó ona szkoncsávanye AI 1875, br. 2, 1; náj vecskrát sze vszako dugovánje po szlavanyi prevr'ze AI 1875, kaz. br. 2

slávati -am nedov. *glasovati:* 551 obcsin je szlavaló, na Zsedényia AI 1875, br. 1, 8

slaviček -čka m *slavec:* Kak vlüknyi fzlavicsek BKM 1789, 414; Ali tak ga gene z-prosnyov szlavicek KAJ 1870, 15; I szlavicek dônk popëva AI 1875, br. 1, 6; Slaviček je kral vsej pevcov AI 1878, 27; Krmit mláde szlavicska KAJ 1870, 19

sláviti -im nedov. *slaviti:* vnetoga plebánusa bo vszako dobro szercé szlavilo KOJ 1914, 154

Slavónsko -ga s *Slavonija:* steriva szta kak na Horvatszkom ino Szlavonszkom, tak tudi na Vogerszkom doszta hüdoga zadenila KOJ 1848, 77

slečüvati -üjem nedov. *slačiti, odvzemati:* Te bogácze 'snyih bogáfztva fzcucsüjes velika SŠ 1796, 127

sléd tudi sléjd -a m **1. sled:** Nas 'sitek je tákfí kako ti fzejd ládje SŠ 1796, 30; Môdrofzt je

V-zapovedi Ino v-fzledi Nyegovi verno hoditi BRM 1823, 343 **2. vzor:** I szléd Tvoj fze mi vidi BRM 1823, 10; Jafz nyemi tá nihám te lübéznofzti fzelejđ BKM 1789, 283

slèdešnji -a -e prid. *sledeč, naslednji:* pri lôgi prisztrano naprêprijáhájôcsemi nüci 25 pri goricaj szledesnyi 15 let szküsžênja AI 1875, br. 2, 3

slèdi prisl. *pozneje:* ino bi szledi to menyeno deczo vküp 'senili KOJ 1833, XVII; zemla v-zemlo prvle ali szledi pride KOJ 1845, 131; K-tomi escse szledi csasz bô KAJ 1870, 11; Szledi je sz-keljasztimi sibami lovo AI 1875, kaz. br. 7; Ino malo sledi dale etak právila BJ 1886, 46 **nájslèdi 1. nazadnje:** Eto Szveštvo fze zové fzelejđnye Mázanye, ár fze náj fzlèdi dáva KMK 1780, 83 **2. najpozneje:** Eto meszto sze more najszledi do szrèđnye dnih vszeszvétséka gorszkopati AIP 1876, br. 10, 8

slèdka tudi slètka prisl. *pozneje:* Ka je fzetka piřzani po Pavlovi KŠ 1771, 756; I nike ifztina je pořztavo Boug vu czérkvi fzedka dári ozdrávlenjá KŠ 1771, 515; britka bode nyemi fzetka BKM 1789, 224

slèdkar prisl. *pozneje:* ino sze szledkar vecskrát szpomenéjo KOJ 1845, 96; 'senszke, na stere szo szí szledkar zobé brüsžili KOJ 1848, 7; z sterov je czaszar Károl VI. szledkar rejszan nyegov rod obdarüvao KOJ 1914, 146

sléjčti tudi sléjči -em dov. *sleči:* Fosztani; szlejčsti KOJ 1833, 157; i do nágoga jo fzlíčséjo KŠ 1771, 797; með razbojnikie, ki fzo ga i fzelekli KŠ 1771, 204; I, gda bi ga fzelekli, odeli fzo ga KŠ 1771, 94; pren. Naj z-szébe szlecsémo Vszáko grèšno rú'znoszť KAJ 1848, 151; Szlejčsi me fztejla KŠ 1754, 262; Zlejčsi me ztejla vezdáj BKM 1789, 281; Odbi vrága i fzevejť fzelejčzi BKM 1789, 327; Drúge gmajne fšam fzelejkaó gda fšam od nyih nájem vzéo KŠ 1771, 547 **sléjčti se** tudi sléjči se -em se *sleči se:* zdihávamo pod bremenom záto, ka fze nefcsemo fzelejčsi KŠ 1754, 536; odpré ga i doli fze fzlíčsé KŠ 1771, 261; pren. fze dúša z-dúhovnoga 'sitka fzelecsé KMK 1780, 90 **slèčeni -a -o slečen:** od vsze vojniecke priprave szlecsen KOJ 1848, 77; do pouпка szlecsenoga znak dao razpeti KOJ 1914, 134; pren. ali fzo pa fze-tejla fzelecseni prejk na vekivecsnozť fšpadnoli KM 1783, 103; vu 'sitki Salamona z-králesztva szlecsenoga KOJ 1848, 22; Húda fšúkanya fzkvarjene pámeti lúdi i fzelecseni zifztine KŠ 1771, 642

sléjdnji -a -e prid. **1. zadnji:** Utólsó; szlejđnyi, záđnyi -a -o KOJ 1833, 179; Ja fšem te prvi i fzelejđnyi KŠ 1754, 87; Te fzelejđnyi nepriáteo fšmrt fze na nikoj fšprávi KŠ 1771, 522; Na leta

fzlèđnyi vecsér BRM 1823, X; Jezusa szlèđnyi sors KAJ 1848, VI; Szlednyi sztrláj AI 1875, kaz. br. 7; gda nafla fzelejđnya vóra pride KŠ 1754, 175; i bode tá fzelejđnya zbloudnofzť húfa, od te prve KŠ 1771, 97; Gda pride fzelejđnye vrejme BKM 1789, 65; dokecs i te fzelejđnyi pejnez ne plácsas KŠ 1771, 215; da mi fzelejđnyo miloscso darujes KŠ 1771, 114; Za edno fzelejđnyo kriviczo Pride vpekléńfzko temniczo BKM 1789, 400; Gofzpon Jezus právi pri Sz. Marki na fzelejđnyem táli KŠ 1754, 187; fškázani je pa vetim fzelejđnyem vrejmeni za volo váfz KŠ 1771, 704; Szťrosek bode Na mojoj fzelejđnyoj pouti KŠ 1754, 259; Záto nyemi piřé z-Rima vu fzelejđnyoj vouzi KŠ 1771, 644; moke, řtere fzi vu tvojoj fzelejđnyoj vóri preťpo KM 1783, 36; Vu fzelejđnyem vrejmeni fšvejta BKM 1789, 4; Matí sze trudi szlèđnyov mocšjov AI 1875, kaz. br. 8; Dvej fzelejđnyi zapouvidi prepovidávata onih po'selejnye KMK 1780, 4; za toga volo, ka fzo fzelejđnye recsi nej ednáko kapale BKM 1789, 3; Szlèđnya dugovány KAJ 1848, IX; I Pridavek od csetvéri fzelejđnyi Dejl KMK 1780, 4; ti fšám ládái, i fšlednye nálz KM 1783, 66; kaj je Boug nálz fzelejđnye Apořtole vó pokázao KŠ 1771, 497; ete mészec szlèđnye dni nazej pridévsi AI 1875, kaz. br. 8; kaj vu fzelejđnyi vrejmenaj odfzťoupijo niki od vóra KŠ 1771, 638 **2. poslednji:** Szlejđnye Mázanye KMK 1780, 57; gda pride vsze fžoudit Szodecz na dén fzelejđnyi KM 1783, 53; nazvířsávanye od fzelejđnyi dnévov KŠ 1771, 633; Szlejđnya mirajoucsega Zdihávanya KM 1783, 194 **3. skrajén, najbolj oddaljen:** bodete mi fšvedoczke do fzelejđnye zemlé KŠ 1771, 342 **slednjéšnji -a -e zadnji:** svilopřejec i svilopřejka, eta slednješnja svoja jajčica püščáva AI 1878, 34 **nájslèđnji** tudi nájslèđnji -a -e **zadnji:** veliki táó má, ka sze vu Auszťrii vu najszlèđnyi 25 lét zgodilo AI 1875, br. 2, 8; Rákel, i Jo'sef fšta naj fzelejđnyiva bílá KM 1796, 22 **sléjdnji -a -e sam. zadnji:** i bodo ta fzelejđnya csloveka onoga húfa od ti prvi KŠ 1771, 208; zacsni fze pa od fzelejđnyega do prvoga KŠ 1771, 64; na szlèđnye 'ze déte próti nyemi dr'žála AI 1875, kaz. br. 7; szlejđnye ido szpát [ženske] KOJ 1845, 41; jalz pa fšcšém etapi fzelejđnyemi teliko dátí, líki tebi KŠ 1771, 65

sléjdnjikrat prisl. *zadnjič, zadnjokrat:* Tü je szvoje vitestvo Hunyadi Janko szlejđnyikrát pokázao KOJ 1848, 60

sléjpi -a -o prid. *slep:* i bos fzelejpi KŠ 1771, 381; Elimáfla csalejra je fzelejpoga vcsino KM 1796, 126; fzelejpi voji fzo ti fzelejpi KŠ 1771, 50; pren. On [rázum] je fzelejpi v dúhovnom dugovány KŠ

1754, 71; Brez' tébe Kak fzem fzeļpi BKM 1789, 128; cslovek, zvün soule bom szlejpi KOJ 1845, 141; Szlejpa fzoudba KŠ 1771, 21; gde je do eti máo moja fzeļpa pamet bila KM 1783, 149; Vu Bo'soj milofztivnofzti fzeļpo vŭpanye KMK 1780, 91 **nájstlepějši** -a -e **najbolj slep**: Ja fzem pa te náj fzeļpejsi V-tom, ka mi je na dobro BRM 1823, 339 **slějpi** -a -o sam. **slepi**: Szlejpi pa Szlejjpoga csi bode vodo KŠ 1771, 50; Toga fzeļjpoga fzem jalz ocsi bio KŠ 1754, 52; i nelzějo nyemi ednoga fzeļjpoga KŠ 1771, 127; Dvā fzeļjpa, eden vragometen KŠ 1771, 27; ino kaibi fzeļipi pogléd vzéli SM 1747, 11; Szlejpi preglédāvajo KŠ 1771, 35; Maria fzeļjih fzetvofzt KM 1783, 81; predgati fzeļjipm preglédanye KŠ 1771, 176; fse fzeļjipm pogléd dati BKM 1789, 18; majoucsi fzeļpom fzeļpe KŠ 1771, 52

slějjobatriven -vna -o prid. *drzen*: Vakmerō; prevzēten, szlejpo-batriven -a -o KOJ 1833, 180

slějjobatrivnost -i ž *drznost*: Na te grozne szlejjobatrivnoszti pokastiganye szo sze szlo'sili KOJ 1848, 118

slēmen -a s *slēme*: csonte mesznate je goriprivēzao na szlemen KOJ 1845, 99

slěpāk -a m *slěpec*: Szlepāk! gde ti li zmēsanye zagleļjūjes BRM 1823, 134

slēparija -e ž *goljufija, prevara*: Ka je ta fzeļparia, Nego lūdfztva noria BRM 1823, 334

slēpec -pca m *slěpec*: Szlepecz fze zvrācsi KŠ 1771, 125; Dvā fzeļpeca fze zvrācsita KŠ 1771, 64

slēpiti -īm nedov. *slepiti, varati*: Csi me grēh fzeļpi, fzlūsāva BRM 1823, 58 **slēpěči** -a -e *slēpeč, varajoč*: Ali pa Popom fzeļpěcs z-tej dnēvi engedūjte SIZ 1807, 58

slēpost -i ž *slepost, slepota*: fteri Szlepozfti fzvoje oslātati nemorejo TF 1715, 4; Csi bi Pogléd dao fzeļpozfti BKM 1789, 278; pren. Na fzeļjēti je kmicza bila, Szlepozft je bilou vcfenyē BKM 1789, 59; varuj nālz Etoga fzeļjēta fzeļpozfti BKM 1789, 345; Od 'zeni dūfveno fzeļpozft BKM 1789, 117; Odūrte Grēh i dūhovno szleposzt KAJ 1848, 114; da fzo ga mogli Apostolje vnyegovoj fzeļpozfti povresi KŠ 1771, 667; Blōdilo je lūdfztvo Vu Szlepozfti BRM 1823, 29

slēpota -e ž *slepota, nerazsodnost*: Od'zeni vfzo fzeļpoto BKM 1789, 60; ti ne fzpoznas tvojo grejsno fzeļpoto SŠ 1796, 10

slīna tudi slūna -e ž *slīna*: Saliva Szlūna KMS 1780, A7; Szlūna Nyāl KM 1790, 92(a); i napravo je blato zfzline KŠ 1771, 296; Nej je vrejden li fzlin BKM 1789, 282

slīšanje tudi slūšanje -a s *I. slīšanje, sluh*: Ino vūh zmenka fze fzlisanye BKM 1789, 412; I fzlifanye dalecs odide SŠ 1796, 43; Gda mi hēnya szlisān-

ye KAJ 1848, 221; Nāj mre: pogléd, slīšanye BJ 1886, 40; pamet i vlze fzlisanye dāo KŠ 1754, 85; Ka pa tvoje csiszto szlūsanye bi vōzmēno KAJ 1870, 78; drūge lidī csini znāfz vszlfifanyi KŠ 1771, 443; fzmo mi pregreifili zfzlfifanyem SM 1747, 54; Szlfifanyem i zrzumom porācsam KŠ 1754, 246 **2. poslušanje**: fzlifanyem fzlifali bodete KŠ 1771, 43; fzlisanym Tebi preporācsam BKM 1789, 396

slīšati -im nedov. **I. slīšati**: Hoese nālz Gofzpon Bog vfzīgđār rad fzlifšati SM 1747, 81; Ār ga nifcse ne fzlifi KŠ 1771, 517; Gda fzlifimo glāfz imēna tvega BKM 1789, 178; Ako ti ta vcfinis fzlisao bos té recsi SŠ 1796, 32; fzlifanyem fzlifali bodete KŠ 1771, 43; Gda rejcsi nyega fzlifali bodte BKM 1789, 301; ka ti vbōgi szlisali bodejo TA 1848, 26; Kaj fzem to rejcs fzliso BKM 1789, 195; nej szam szlisao preklinyati KOJ 1845, 8; je Ni vūhou fzlifalo SŠ 1796, 5; szlisao je glāsz moj TA 1848, 13; geto fzo fzlifali, dicsili fzo Gofzpodna KŠ 1771, 408; Pilātus pa, gda bi fzlifao Galileo KŠ 1771, 250; Gda bi pa fzlifali vucseniczke KŠ 1771, 63 **2. poslušati**: reics Bosjo fzlifšimo SM 1747, 81; Goszpodne rano ti fzlifi moi glāsz ABC 1725, A7b; Ki je pa fzlifao i nej je csūo KŠ 1771, 186; vfzīgđār fzo fzlifali SŠ 1796, 126; Rāj bi csūo, kak pa szlisao KOJ 1845, 49 **3. uslišati**: Szvēti Oesa, fzlifšis nāsz KM 1783, 22; fzlifšis me prosnye ti SM 1747, 65; Gofzpod szlifi moio prosnyo ABC 1725, A8a; Profzimo te fzlifi Profnye fzcrc nāfi BKM 1789, 73 **slīšavši** -a -e *ko je slīšal*: Szlīšavši tvojo lūbezen i vōro KŠ 1771, 665; vnogo lūdfztva prislo na fzevētek fzlīšavši, kaj je prišao Jezus KŠ 1771, 307; Szlīšavši szmrt Henrika, pāli szo sze notripovūpali KOJ 1848, 9 **slīšani** -a -o **I. slīšan**: Glāfz je vRāmi fzlifani KŠ 1771, 8; Zāto, ftera fzte vu kmiczi pravili, vu fzetvofzti bode fzlifano KŠ 1771, 211; pri Jordāni eta rejcs fzlifšana z-nebēfz KM 1796, 110 **2. uslišan**: Za vrejdnofzt Krifztusa fzlifani bodo BKM 1789, 242 **slīšani** -a -o sam. *slīšani*: Zāto je nám potrejbno od toga bole kebzūvati na ta fzlifana KŠ 1771, 673

slīšati tudi slūšati -am nedov. **I. slīšati**: Da szlisam glāsz tvoje hvāle TA 1848, 20; To gda fzlifa fzevēti Jou'zef BKM 1789, 28; Z-vūhmi [szlūsamo] KAJ 1870, 32 **2. poslušati**: A zapovedi nefzlifam BRM 1823, 297; On kak oca Szlifa glāsz moj KAJ 1848, 36; Szodecz ti je, právdo nyegvo fzlifaj BRM 1823, 36; Goszpodne szlīšaj kricsanye moje TA 1848, 11; Csti, szlīšaj jo z-verov KAJ 1848, 133; fzlīšajte i razmejte KŠ 1771, 50; Vfzīgđār nyega rejcs radi fzlīšajte BKM 1789, 356; Postūjte, Szlīšūjte BRM 1823, 28; Edno nōto szlūsajte

KAJ 1870, 137 **3. uslišati**: Ti, Goszpodne, szlisas 'zelénye nevolákov TA 1848, 9; Gofzpoud, ti nász fzlisaj BKM 1789, 434 **slíšani** -a -o **uslíšan**: I szlúsan je on vu prosnyi etoj KAJ 1870, 26

slíšiti -im nedov. **I. soditi, spadati, pripadati**: Réd Bosji kama fzlislí a) Pokoura SM 1747, 36; Ka escse vecs efzi fzlisi KŠ 1754, 15; Ka fzlisi efcse k-Bo'soj fzlú'sbi KMK 1780, 54; Ka fzlilí efcse k-tomi trétyemi leti KM 1783, 102; Ka szlisi k-právomi Zgovárjanyi KOJ 1833, 1; koróna vogerszka szlisi Ferdinándi KOJ 1848, 75; On ország, k-steromi nas dom szlisi KAJ 1870, 162; i nyidva krodovini slíšita BJ 1886, 10; tak vszi szlisimo k-ednomi Tiváristvi KOJ 1833, XII; Milofcse vreimeni, kama fzlifšio SM 1747, 35; Elzi fzlisijo namálani kejpage KŠ 1754, 10; da bi ti poznalo, ftera fzlisijo kméri tvojemí KŠ 1771, 237; K-7. racsúni szlisijo eti KOJ 1833, 98; pispekijo, k steroy szlisijo Szlovenje KOJ 1914, 153 **2. slíšati**: ka fzo vúha nej fzlifíla SM 1747, 274; Niti nej fzlifílo vúhou BKM 1789, 427 **slíšiti se** -im se **soditi, spadati**: Pod zemlé-dácso sze szlisi vszáka zemla AI 1875, br. 1, 5; Szkrágnymí právomi sztráni sze szlisijo 25 AI 1875, kaz. br. 3; Szteri sze szlisijo k dosztavkom AIN 1876, 19; ftiči i med té se slíšijo AI 1878, 23 **slíšajúči** tudi slíšajúči tudi slíšejóči -a -e **sodeč, spadajoč, ustresen**: ka je v-Berlini nyaga szlisajócsi dokoncsano AIP 1876, br. 6, 4; ka eto dugoványe na szlisajócsme meszti na prédáno AIP 1876, br. 5, 3; v-szoldacsni réd szlisajócsi vucsitelje AIP 1876, br. 1, 2; mesztancsara blizi szlisejócsi dugoványi AI 1875, br. 1, 2; samo ti k ženskomi spoli slíšajúči AI 1878, 13; Na pokop szlisajócspe peszmi BRM 1823, 222; stera szo tô nazavúpsztvo szlisajócsa dugovány gledócs prinesena AIP 1876, br. 2, 2; i novine szlisajócspe pizsma AI 1875, kaz. br. 1; i k-vértstvti szlisajócssemi hrami KAJ 1870, 116

slíšlivi -a -o prid. **glasen**: po vezolnom Országi je med goszpodov szlislivo múvlyanye nasztánilo KOJ 1848, 97

sliva -e ž **sliva**: Prunus Szliva KMS 1780, A9; Szlive po centi 12 fít. AI 1875, kaz. br. 8

slòba -e ž **slovo**: naj fzloubou vzemem od tifzti, ki fzo vu hi'zi KŠ 1771, 201; Od fzevta fzloubou vzemem BKM 1789, 293; Szlobou jemlém jafz vezdaj SŠ 1796, 154; Slobou od-válz jemlém SIZ 1807, 39

slòboden -dna -o prid. **I. svoboden, ki lahko odloča po svoji volji**: Ár, fzlouboden bodoucsi od vžej KŠ 1771, 507; csi pa merjé mou'z, fzloubodna je KŠ 1771, 504; Liki fzloubodni, ali nej liki pokrivalo majoucsi húdoubé KŠ 1771,

707; po fterom dvej fzloubodni Krfztsánfzki Perfoni fze vkúp vzeteta KMK 1780, 86 **2. ki ni omejen, oviran**: Szlugov fzlouboden 'siték je zrok KM 1790, 62; Szlobodna radoszt KAJ 1848, 248; Morebiti bi húdoga, i fzloubodnoga 'sitka bila KM 1790, 40; Tákfe 'zelejnye pa fzloubodne lúbeznofzti dá Sz. Dúh vžezcé KŠ 1771, 439; nego zfloubodnoga fzezcá vže csini KŠ 1771, 438; reczi me fzloubodnoga od vže kastige SM 1747, 53; Z-fzloubodnov radofztjov 'zivlénye BRM 1823, VII **3. ki daje, omogoča prostost**: ino nagiba Krála na szloboden zrák púsztiti KOJ 1848, 117; zvún csi szi v-káksem szlobodnom poszli KOJ 1845, 93; on more po slobodnom zráki hoditi BJ 1886, 34 **slòbodni** -a -o sam. **svobodni**: Vža fzo mi fzloubodna KŠ 1771, 500

slòboditel -a m **rešitelj**: Bojdi za nye fzlouboditel BKM 1789, 70; Csi me dnefz vò pozovés v-náglofzti, Bojdi Szloboditel BRM 1823, 212

slòboditi -ím dov. **rešiti**: Szlobodi nász z-teskoucse BKM 1789, 308

slòbodník -a m **rešitelj**: Krifztus je vas szlobodnik BRM 1823, 8

slòbodnják -a m **svobodnjak**: ali dônok, csi fzloubodnják mores biti, ráj v'zivaj KŠ 1771, 302; nej ga hlápca, ni fzloubodnyáka KŠ 1754, 154; I vcsini, naj vžákomi i fzloubodnyáki da znamejnye KŠ 1771, 790; ne jejte mefzou vžej fzloubodnyákov KŠ 1771, 802; pren. Ár, gda fzte bili fzlugi grejha, fzloubodnjáczke fzte bili pravice KŠ 1771, 460

slòbodno prisl. **I. dovoljeno**: Jeli je tak nej fzloubodno prfžégati KŠ 1754, 18; nej je fzloubodno tebi nyou meti KŠ 1771, 47; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9; záto je je në szlobodno z-rók púsztiti KAJ 1870, 7 **2. svobodno, neodvisno**: Sto fzloubodno Krfztsáva KMK 1780, 59; Záto fzloubodno zdaj 'se pitam nyé SIZ 1807, 5; vszáki poszlavec szlobodno odkrito vöpvé szvojo mislénye AI 1875, kaz. br. 2

slòbodnost -i ž **svoboda**: Bo'za fzloubodnofzte je Szvejtila BKM 1789, 191; za voljo fzloubodnofzti, fzo tvojo Zápovid prelomili SM 1747, 51; Kráo sze szvojoj szlobodnoszti tak veszeli KOJ 1848, 51; szlobodnoszti szvoje dúsnevejzti niksoj zemelszkoj oblászti nedájo podjármati KOJ 1845, 68; Bóg ravna v-fzloubodnofzti Kakti je potrebno BRM 1823, 426

slobòščina -e ž **I. svoboda**: Szabdság; szloboscina KOJ 1833, 172; Ár zakaj bi fze moja fzloubofcsina fzloubodila KŠ 1771, 510; Szloboscina AIP 1876, br. 6, 2; Nedela je nafztávléna fzkrfztsánfzke fzlouboscine KŠ 1754, 24; Od krfzesánfzke fzloubofcsine KŠ 1771,

489; ne 'selejs dönok fzlobosc sine SŠ 1796, 82; Opomina a. na krfztsánfzko fzlbofcsino KŠ 1771, 556; Szloboscfino mi dá BKM 1789, 191; za szlobosc sine i mir prosziti KOJ 1848, 64; 'Zivéjo vte náj vékfóy .. Vu fzlbofcsini BKM 1789, 157; Ká'ze, kakda je fzvojov fzlbofcsinov 'zivo KŠ 1771, 505 **2. pravica:** On je Dévai Matyasi szlobosc sine podejlo predgati KOJ 1914, 117; Ti szi potrdo szlobodsc sine právo KAJ 1848, 62; poszlavec ali je dôbo od kuese szlobosc sine ali nê AI 1875, kaz. br. 3; zláti liszt imenüvan, v-sterom szo szpizsane szlobosc sine KOJ 1848, 35 **3. dovoljenje:** i fzlboosc sine fza profzila pri nyih obfztati KM 1790, 62; k-Holofernellí, od fteroga je fzlboosc sine dobila fzkouz tábora vö, i notri hoditi KM 1796, 72

slobóud tudi slobód -i ž *slovo:* Szlobód ficsov KAJ 1870, 27; Od zemelfzki fzlbooud vzeme tou zná SŠ 1796, 71; Naj szlobód dá on grêhom vszê m KAJ 1848, 158

slobóuda -e ž **I. svoboda:** kai bi vzéli, i tih potéfeni fzlbooudo SM 1747, 11; dobimo Nej li fzamo mér i fzlbooudo od húde dúsne vejfzti KŠ 1754, 136; Da 'selej vfzák fztvár na fzlbooudo fz-tejla SŠ 1796, 80 **2. slovo:** Paveo pa vzéo je fzlbooudo od bratov KŠ 1771, 399

slobóudkinja -e ž *svobodna ženska:* Ár ne bode ôroküvao fzin deklé zfinom fzlbooudkinye KŠ 1771, 566

slokobásti -a -o prid. *kriv, neraven:* Znamenito je vu deli zidára, da sztene szlokobászte nedo KAJ 1870, 74

slòniti se -im se dov. *nasloniti se:* Na nyega fze fzlzlonim zvôrom KŠ 1754, 268; na té fze z-czejla fzlzlonim KM 1783, 126; Jafz fze fzlzlonim na nyega BKM 1789, 195; Gvüsno sze szlonim na nyega KAJ 1848, 201; Na tébe sze gvüsno szloni KAJ 1848, 33; Na tébe fzmó fze fzlzlonili BKM 1789, 132 **slònjeni** -a -o *naslonjen, oprt:* Kak vnôgi szo v-prepaszt vtönyeni, Ká szo, na szlab rázum szlonyeni KAJ 1848, 131

slónov -a -o prid. *slonov:* i nikakfó pofzoudo zflzlonovi koufzt KŠ 1771, 799; z palacs szlonovi bodo te z mu'zikov razveszeljávali TA 1848, 37

slóučiti se -im se nedov. *upogibati se, kriviti se:* Moj prfzt fze vnyegvo rebro fzloucí BKM 1789, 416; Moj prfzt fze v-nyeg'vo rebro fzloucsi SŠ 1796, 146

slóuki tudi slóki -a -o prid. **I. kriv, neraven:** Bár dabi meo eti vel'ke kufzte bote Zdáj bi hitro zravnáo, nyiva fzloke hrbte SIZ 1807, 49 **2. pomanjkljiv, reven:** po gorivzétji nezbroyenih szlovenszkih rejcsih med szvoje szo szvoj slóuki jezic obogátili KOJ 1848, 8

slòva -e ž *črka:* Betü; litera szlova KOJ 1833, 152 **Slovák** -a m *Slovak:* bos znáo tak gucsati vogrszki, kak zdaj znájo vnougi Nemczi, Szlováki KOJ 1833, XVIII

Slòven -a m **I. Slovenec:** Zobriszani Szloven KOJ 1845, 1; potom toga da Szloven vu szvojem maternom Jeziki 'se razmi KOJ 1833, XVII; gorialdüvati, je vrejdnoszt za ednoga právoga Szlovena KOJ 1833, VII; kak zdaj nafi Szlovenye gucsijo KŠ 1771, A5a; ár szlovenye szamo nikeliko dühovnih knjig májo KOJ 1833, XVI; Nafzledüjte eto lejpo návado fzlvenye i vi BKM 1789, 6b; ár szo vnougi nemci i szlovenje szem volo doubili KOJ 1848, 10; Szlovenje med Mürov i Rábov szo sze nej prenáglii KOJ 1914, 102; Ár tej nafi Vogrfzki fzlvenov jezic dofzta túhoga má KŠ 1771, A7a; pouleg návadnoga gúcsanya véksega tála Szlovenov pizsano Grammatiko KOJ 1833, VI; Z-nász szlovenov sze je tüdi nej dober Ferencz I. szpozábo KOJ 1848, 122; szlovenom "Prijátel" 'zelé szvojov mocsjov doprneszti AIP 1876, br. 5, 8; pa fztáre práve "Prijátel" bivoszt szvojo za szlovene za neognyeno potrebc sine pokázo AIP 1876, br. 1, 1; i črêvle za delavne slovene šivajo žnjéne žilave kože BJ 1886, 15; znafimi Vogrfzkimi Szloveni vrét KŠ 1771, A6a **2. Slovak:** pod sterom imenüvanom sze gornyi szloveni z-trencsénszkoga vármegyöva razmijo AI 1875, br. 2, 2 **3. Slovan:** ka je vu Luzátzii bodoucí m Szlovenom, ali Vandalufom KŠ 1771, A6b; eti pa fztáre práve Szlovene nafzledüvajoucí KŠ 1754, 5b; Velki Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule naszelo KOJ 1848, 6

slovénčeni -a -o prid. *poslovenjen:* Knige 'zoltárszke. Szlovenscene po Terplán Sándori TA 1848, 1

Slovénka -e ž *Slovenka:* Zobriszani Szloven i Szlovenka med Mürov i Rábov KOJ 1845, 1

slovènski -a -o prid. **I. slovenski:** Szlovenszki Silabikár KMS 1780, A; Vrli szlovenszki Skolnik KOJ 1845, 3; Abecedarium Szlovenszko ABC 1725, A1a; zmenkanye Szlovenfzkoga düsevnoga píszma KŠ 1754, 3a; na haszek szlovenszkgoga národa KM 1783, naslov. str.; na haszek szlovenszkgoga národa SŠ 1796, 1; po Okrogline Szlovenfzke Vice-Öpöröfla KM 1796, 1; vszáki sze nad nyem szpomené z-sztáre szlovenszke pripoveszti KOJ 1845, 121; Lüblénomi fzlvenfzkomi Národí SM 1747, 2; Tou je escse hrána Szlovenfzkomi lüfztvi, jejfztvina predrága SIZ 1807, 36; zkákfov fzem na csifzti fzlvenfzki jezic prelofo TF 1715, 9; na sztári szlovenszki jezic obrnyeni KŠ 1771, A1a;

med moj fzlovenfzki národ pouzvo BKM 1789, 3b; summa Na fztári fzlovenfzki Jezik obrnyena KM 1790, 1; Szloven szlovenszki tak nepozábi KOJ 1833, XII; vu Vasvármegyövi je bilô 3471 szlovenszki jezik gucsécsi solárov AI 1875, br. 2, 2; kai vu nalfem fzlovenfzkom jeziki velikaje fzükésina TF 1715, 8; Szprávlene fzo v-csifztom Tvojem Szlovenfzkom jeziki BRM 1823, II; Dabi fze záto tá nevola med nalfim Szlovenfzkim národom zvrácfiti mogla KŠ 1754, 5a; 'Selezni szlovenszki lutheránje so nej pusztili KOJ 1848, 10; Szlovenfzke zroukov pifzane litere KM 1790, 2; od lejpíh szlovenszkih 'senszk szo lepse szini i cseri zadoubili KOJ 1848, 8; Szlovenszkim mlájsom nebi szlobodno bilou med szebom szlovenszki gucsati KOJ 1833, XIII; ki ete Nouvoga Zákona fz. Szlovenfzke knige stés KŠ 1771, A8a; i vréd fzprávlati Szlovenfzke pefzmi BKM 1789, 3; poglednovsi te Szlovenfzke Gmaine BRM 1823, IV 2. *slovanski*: Meo je na vefz Szlovenfzki národ fzkrb KŠ 1771, A5b; ino szlovenszki kráo Szamo nyim je vkrajpograbo KOJ 1848, 6; krivovörsztvo preporácsali, náj bole szlovenszkoga jezika národom KOJ 1848, 52; predgat .. v .. notri do Illyriuma, fzlovenfzke krajine KŠ 1771, 339; steriva národa túdi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Tu szo sze oni na vecsféle szlovenszke národe namerili AI 1875, kaz. br. 7; Ete szlovenszke národe ruszki vládar pomága AI 1875, kaz. br. 3; i pod Balkanszkom bregi domáce szlovenszke národe zavrnóla AIP 1876, br. 2, 6

Slovènsko -ga s *Slovenija*: Vandalicu(m) Szlovenfzko KMS 1780, A8; szo nouve Cérkve tak i na nasem szlovenszkom posztávlene KOJ 1848, 112; szo grofovje Szapári ino Nádasdi na nasem Szlovenszkom bili kak toplo szuncze KOJ 1914, 150; Prinasz, na szlovenszkom, nisterim vesnicam AIP 1876, br. 9, 8

slovènstvo -a s *slovenstvo*: bi radi zvedli, jeli sze krsztsánsztva i Szlovensztva mladike v-dober kraj vugibajo KOJ 1845, 16

slovénščina -e ž *slovenščina*: niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II

Slovénšina -e ž *Slovenija, Prekmurje*: pokedob je Szlovenscina lutheránsztva resena KOJ 1914, 150; Goszpoudje dühovni, ki sze májo szkrbeti za .. pa i veszolne szlovensine postenyé KOJ 1845, 16; ino premiszli naso Szlovensino KOJ 1845, 80

slòvkanje -a s *zlogovanie*: Za szlovkanye (szillabizálivanye) ino stenyé skolnik napise na táblo szmejsne ali navküp návucsne recsi KOJ 1845, 11

slòžiti -im dov. *zložiti, sestaviti*: peszmi .. nego szo szami nikelko lepsih znouva szlo'sili KOJ 1845, 14 **slòžiti se** -im se *dogovoriti se*: Na ete grozne szlejpobatrivnoszti pokastiganye szo sze nisteri europejszki Poglavárje z-nasim szlo'sili KOJ 1848, 118 **slòživši se** -a se -e se *ko se je dogovoril*: Leopold ausztriánszki Herceg, szlo'sivsi sze z-csehmí, csini KOJ 1848, 25 **slòženi** -a -o *združen*: Szlo'sene vojszke pa Napoleona tirajo dale KOJ 1848, 121

slòžnost -i ž *sloga, složnost*: Eggyesség; jedinsztvo, jedinoszt, szlo'snoszt KOJ 1833, 154; tecsász je túdi nej pobegnola od nyih szlo'snoszt KOJ 1833, IX; izda nega med nyimi práve szlo'snoszti KOJ 1845, 70; Czaszar 'Siga 'selejoucsi sztálno vjedinye, szlo'snoszt napraviti KOJ 1848, 52

slůga túdi slůga -a túdi -e m *szlůzabnik, sluga, hlapec*: nedelai ni fzlůga TF 1715, 14; Tvoj fzlůga fzem KŠ 1754, 157; je Jezus Krifztus fzluga vcsinyeni KŠ 1771, 481; Dober Szluga KM 1790, 42; fzlůga moj le'zi KŠ 1771, 24; Ne poselei tvojeja blisnyega fene, ni fzlůga TF 1715, 17; blisnyeg fzlůga TF 1715, 17; bli'znyega fzlůga KŠ 1754, 64; Od du'znoga fzluga KŠ 1771, 58; Vzemi z-rouk tvojeja fzlugo ete Áldov KM 1783, 114; ercém fzlugi mojemi KŠ 1771, 25; Ne poselei ni szluga ABC 1725, A4b; Ne poselei ni fzluga SM 1747, 46; ne selei ni fzlugo lűczkoga SM 1747, 89; tvojeja fzlůgo KŠ 1754, 243; Ne po'zeli ni fzluga KŠ 1754, 64; mela fzta pa i Ivana fzlugo fzebom KŠ 1771, 381; Zdr'zi fzluga tvojeja BKM 1789, 3b; Izraela fzlugo fzvojeja Je prijao BKM 1789, 16; je po fzlugi Moyfešli vönka zgláfzo TF 1715, 12; K-Filemoni pifzani z-Rima po fzlugi Onezimulí KŠ 1771, 666; Gofzpodne, nejdí na fzoudbo fztvojim fzlugom KŠ 1754, 68; da ni fzlůgi nebodo mogli skouditi KŠ 1754, 224; Blá'zeni fzo fzlugi oni KŠ 1771, 213; Ocsé mega prekléczi fzlugi BKM 1789, 9; Vafi Szlůgi BKM 1789, 122; oni pa, ki bougajo, fzo decza ali fzlugi KM 1790, 82; gledoucs .. c. fzlugov KŠ 1771, 656; ravnaj k-tebi fzcrczá tvojih fzlugov KM 1783, 11; Szlůgov i Szlű'zbenicz Sztáva BRM 1823, VII; ki fzi tvojim fzlugom dopufzto KM 1783, 11; Angele, nai varujo tve fzluge SM 1747, 65; 1. fzluge troufta KŠ 1771, 702; Pa je pozfzlao fzlůge KŠ 1771, 70; za fzlůge moko BKM 1789, 69; I pozfzlali fzo vucsenike fzvoje z Herodefovimi fzlugi KŠ 1771, 73; Goszpöd bode szôdo i nad szlůgami szvojimi sze szmilűje TA 1848, 111

slůžba -e ž *I. služba, služenje*: ete mile Doike nyé verna fzlůsba TF 1715, 7; Bolvánfztvo je fzlůsba Bo'za bolvanom dána KŠ 1754,

9; Evangelioma fzlů'zba je odicsenejsa KŠ 1771, 532; Ář fzte nej vzéli Důhá fzlů'zbe pá na fztřájh KŠ 1771, 464; i vugoden morem tebi fzlů'sbe moje áldov prikázati KMK 1780, 103; Daje pa dobro plácso doubu fz-té fzlů'sbe KM 1790, 44; Nej fzoli vfzi fzlů'zbeni dűhovje na fzlů'zbo vŏ pozflani KŠ 1754, 94; od fteroga je plemenitejsa na a. fzlů'zbo gledoucs KŠ 1771, 669; ka bode fzemen nyegovo tůhu vu lűczkoj zemli, i pod fzlů'zbo je vr'zejo KŠ 1771, 359; bode ftimao, kaj Bougi fzlů'zbo vcsini KŠ 1771, 318; primi za vugoden áldov mojo fzlů'sbo KM 1783, 123; pri dobrom Gofzpoudi je fzlů'sbo doubu Károl KM 1790, 36; nyemi na fzlů'sbo bode SIZ 1807, 7; Gotovnoszt na szlů'zbo KAJ 1848, VII; je k-ednomi postenomí vérti na szlů'zbo sŏ KAJ 1870, 22; Pobo'zen, na szlů'zbo gotov szam bio AI 1875, br. 2, 7; fzo vu fzlů'zbi ednáko moucs meli KŠ 1771, 655; csi kaj znafov vűnejsnyov fzlů'zbov postűjemo KŠ 1754, 9; Stero zlűbeznyov geto k-Pavli fzlů'zbov potrdi KŠ 1771, 663 **2. usluga:** ti szi meni velko szlů'zbo vcsinila AIP 1876, br. 5, 6; za ftero fzem jařz nyemi fzlűsbov dufen TF 1715, 21 **3.** v zvezi **boza slůžba maša, verski obred:** Bo'za fzlů'zba KŠ 1754, 60; gda je Bo'za fzlů'zba na meřtzi bila efcse med nafim národom BKM 1789, 2b; Szlů'zba bo'za KAJ 1848, VI; naj nyim nikso priliko ne dájo na pfzűvanye Bo'ze fzlů'zbe KŠ 1754, 196; Ář je popejvanye eden velikí tao obcfsinszke Bo'ze fzlů'zbe BKM 1789, 6; On je lűftzto od bolvanřzke fzlů'sbe czilov odvrno KM 1796, 52; Pri zacsétki Bo'ze Szlů'zbe BRM 1823, V; k-vecserásnyoj Bo'soj fzlů'sbi prifztoupiti KMK 1780, 50; Tak bodte fzpodobnejsi na Bo'zo fzlů'zbo BKM 1789, 6b; kak fze májo 'zene i mo'zjé pri Bo'zjoj fzlů'zbi dr'zati KŠ 1771, 489; fzo Bogá dicřli pri obcfinřzkoj Bo'zjoj fzlů'zbi BKM 1789, 2; Med Bo'zov Szlů'zbov BRM 1823, V; Pred i med szlů'zbov bo'zov KAJ 1848, 1 **4. službena stopnja:** Rang; szlů'sba KOJ 1833, 170

slůžbeni -a -o prid. *slůžabniřski, hlapčevski:* Bogá bojjaznofzt je dvouja: Szlů'zbena i fzinovna KŠ 1754, 14; Szlů'zbene dr'zine KAJ 1848, VIII; formo fzlů'zbeno na fzé vzěvřli prifzpodoben je bio klídém KŠ 1754, 106; Vu nevolnom fzlů'zbenom kejpí KŠ 1754, 108; I'smaela od fzlů'sbene tivářifřzce po imeni Agare KM 1796, 17; Telko jezér prsz zdűháva Pod jářmom szlů'zbenim AIP 1876, br. 6, 2; Nej fzoli vfzi fzlů'zbeni duhovje na fzlů'zbo pozflani za volo ōrocnsnikov prifěřznoga zvelicsanya KŠ 1754, 94

slůžbenica -e ř *slůžabnica:* nedelai teda ni fzlűsbenicza tvoja TF 1715, 14; ovo, fzlů'zbenicza

Gofzpodnova KŠ 1771, 164; ovo, fzlů'zbenicza Gofzpodnova KM 1796, 86; Szolgalŏ, dekla, szlů'zbenica AIN 1876, 17; Ne pofelei ni fzlűsbenicze nyegove TF 1715, 17; Ne poselei ni szlűsbenicze nyegove ABC 1725, A4b; Ne pofelei ni fzlűsbenicze SM 1747, 46; Ne po'zeli tvojeja bli'znyega fzlů'zbenicze KŠ 1754, 64; Ne po'seli ni fzlů'sbenicze KM 1790, 110; i obatrivi (fzlűsbeniczo) SM 1747, 63; zgledniřze na (fzlů'zbeniczo) KŠ 1754, 243; Porácsam pa vám Febo fzeřztro nařo fzlů'zbeniczo czěřkvi Czenkreánřzke KŠ 1771, 484; Ář fze je na fzvojo zgledno fzlů'zbeniczo BKM 1789, 16; Vař fřinki, fzlů'zbenicze, vi Bodte prorkűvali BKM 1789, 122; darűj tvojjih fřlugov, i fzlů'sbenicz dűřczam odpűscenyé KM 1783, 102; Szlűgov i fzlů'zbenicz Sztáva BRM 1823, VIII; i zacsne bití fřluge i fzlů'zbenicze KŠ 1771, 214

slůžbenik tudi slůžebniř -a m *slůžabnik:* Inas; szlűsbenik KOJ 1833, 160; Szolga, hlápec, szlů'zbenik AIN 1876, 17; Tichikus, fzlů'zbenik zmenov vrět KŠ 1771, 610; Szpunim dű'znoszt szlů'zbenika KAJ 1848, 315; vařega pa pozřelnika i fzlů'zbenika pozřlati kvám KŠ 1771, 596; po ednom szlů'sebniki sze je zvedlo KOJ 1848, 96; liki Bo'zi fzlů'zbenicřzke KŠ 1771, 538; I erkao je fzlů'zbenikom fzvojim KŠ 1771, 47; stere szo sztáre szlů'sebnike vŏvřgle KOJ 1848, 47

slůžbenstvo -a s *suřenjstvo:* Poszłao je Jo'zefa, ki je na szlů'zbensztvo odáni TA 1848, 76

slůžěčki -a -o prid. *slůžabniřski, hlapčevski:* Szlů'secsko nepotrejbno delo KMK 1780, 49

slůženjé -á s *střeřba:* Mártha je pa pařcsliiva bila okoli vnougoga fzlů'zenyá KŠ 1771, 205

slůževni -a -o prid. *slůžaben:* Nej fzo li vfzi fzlů'zevni dűhovje na fzlů'zbo vŏ pozflani KŠ 1771, 673

slůžič -a m *zaslűžek:* kapora sze má v-szlů'zics zřacsunati AIP 1876, br. 1, 3

slůžiti -im nedov. **I. slůžiti, opravřjati delo za koga, pri kom:** ka je cslovik gotov vszáksemi fzlů'ziti KŠ 1771, 444; ga opitaj, z-kem bi nyemi mogao szlů'siti KOJ 1845, 30; ne mářas, ka me je moja fzeřztra nihála fzlů'zit KŠ 1771, 205; Trnkina sze je szlů'sit odprávlala KOJ 1845, 45; i opářzani fzlů'zi mi KŠ 1771, 228; nafře roditele .. nyim fzlů'zimo KŠ 1754, 29; gořzpodář preidoucsi fzlů'zo bode nyim KŠ 1771, 213; Medszebno va szlů'zila edendrűgomi KAJ 1870, 37; Cslovecři řzin je nei prisal, nego dabi on fzlů'so SM 1747, 13; Dřűge gmajne řzam fřlezkao, da bi vám fzlů'zo KŠ 1771, 547; nafře řztareifře, kaibi nyim fzlů'řli TF 1715, 15; Cslovecři řzin, kaibi nyim fzlů'řli TF 1715, 15; Cslovecři řzin, kaibi nyemi

fzlūfili SM 1747, 13; ak bi mi fzlū'zili fztolom KŠ 1771, 357; Naj mi nafše roditele .. nyim fzlū'zimo KŠ 1754, 33; naj nyemi fzlū'zijo KŠ 1771, 66; Mártha je fzlū'zila KŠ 1771, 306; Károl je ednoga fziromáka fzlū'so KM 1790, 50; Kristina je ednoga Gofzpouda fzlū'fila KM 1790, 40; i nikomi fzmó nej fzlū'zili nigdár KŠ 1771, 293 **2.** navadno v zvezi **slūžiti Bogu živetí, delati npravno dobro:** naj te morem tebi fzlū'ziti KŠ 1754, 229; Da te bomo mogli fzlūfíti mi eti BKM 1789, 180; Geto fzo nej znali Bougi fzlū'ziti BKM 1789, 180; Kakda jákoszti i szvetsztvi szlū'ziti KAJ 1848, 7; da tebi verno fzlū'zim KŠ 1754, 233; Bougi, komi fzlū'zim KŠ 1771, 646; Sz. Dúhá .. i nyemi fzlū'zis KŠ 1754, 9b; Csi ga ne fzlū'zimo tak, kak je fzmó zapovedau KŠ 1754, 12; da mi vecs ne fzlū'zimo grejhi KŠ 1771, 459; Da mi vfzi tebi fzlū'zimo BKM 1789, 131; Naj vecs grêhi nefzlū'zimo BRM 1823, 3; Kteri na zemli fzlū'zite Jezusa BKM 1789, 153; ar te perve tri profnye fzlūfio Bougi TF 1715, 26; pred fztolczem Bosjim i fzlūfio nyemi SM 1747, 31; Jezusa lūbijo i nyemi fzlū'zijo KŠ 1754, 220; Bolvan .. fteró lidjé tak, liki Bogá fzlū'zijo KŠ 1754, 9; Ki pri oltári fzlū'zijo, zoltára táó májó KŠ 1771, 506; Boug .. Angyele, naj nyemi fzlū'sijo KMK 1780, 10; Bogá .. i nyemi fzmómi fzlū'zi KŠ 1754, 149; Vfzigdár z-vörnim fzcrczom fzlū'zimo nyega BKM 1789, 204; Edenvfzákí, takfzi 'znyim fzlū'zite KŠ 1771, 711; Szlū'zite Goszpodni TA 1848, 3; Bomo ga Na veke fzlū'zili BKM 1789, 18; kaibi jalz nyemi fzlūfio TF 1715, 23; Da bi jalz nyemi fzlū'zo KŠ 1754, 98; Da bi mi nyemi fzlū'zili KŠ 1754, 119; cslovik naj li Bougi fzlū'zi KŠ 1754, 189; Dújh Szvétí .. naj tebi z-csisztim fzcrczom fzlū'fimo KM 1783, 50; Naj nej li fzmó nazoucsi fzlū'zite, nego liki fzlugi Krifztufovi KŠ 1771, 586; Tebé naj fzlū'zijo KŠ 1754, 247; Krisztus, jeli fzi nyemi fzmómi fzlū'zo KŠ 1754, 10a; Doszta fzi 'se fzpála, i vrági fzlū'fila KM 1783, 254; Csi fzi Z-lúbézni meni fzlū'sila SŠ 1796, 15; i fterómi je fzlū'zo Adam KŠ 1754, 9b; Ki fzlū'zili fzo fztvorjenjej ráj, liki fztvoriteli KŠ 1771, 449 **3. biti uporaben, koristen:** I ne dr'zi fze kglávi, zftere vfze tejo po fzklepaj i vkūp zvézanyi fzlū'zi KŠ 1771, 607; Vsze szlū'zi tejlí na dobro BKM 1789, 15; Pírušleki mreno májó štera za letanje slūži AI 1878, 7; Dobro zdrávje nyim je fztálno fzlū'fílo KM 1796, 6; sztári mertúki szo nam dugo szlū'zili AI 1875, kaz. br. 6; kaj fzo potrejbcsini mojoj ete moje roké fzlū'zile KŠ 1771, 406; csi 4.) bli'znyemi na hafzek fzlū'zi KŠ 1754, 18; Odvrni, kaj na kvár fzlū'si SŠ 1796, 3 **4. biti koristen, dober:**

csi mi na dobro fzlūfí, nai trpim vteili mojem SM 1747, 71; Vfze mi fzlū'zi na lá'zenfztvo BRM 1823, 10; Ona znaménya, stera szo na rejcsi na razlocsávanye szlū'sijo KOJ 1833, 8; Eto pa vám vfze na fzedoufztvo bode fzlū'zilo KŠ 1771, 242; Je pa dónok prepovejdana teda, gda bi fzlū'zila tomi nemocsnomi vu vóri na fzpáko KŠ 1771, 504; ali szreca da ednomi da tomi drügomi szlū'zila AI 1875, kaz. br. 3 **5. obhajati, privejati:** Prepovejdane dni gofztúvanya ne fzlū'si KM 1790, 111 **slūžiti se -im se živetí, delati npravno dobro:** vfzak Cslovik more dobro znati, kak fze Bogu fzlusi SM 1747, 89 **slūžéci -a -e služeč:** Szlū'zécsi Gofzpodni zevfzov poniznofztvov KŠ 1771, 405; Plotnyekov Jancsi na Vogrszkom szlū'sécsi je veliko zakaczaó KOJ 1845, 50; stera je zmolitvami fzlū'zévsa nous i dén KŠ 1771, 17; najfao je ednoga z-fzebom fzlū'zécsega KŠ 1771, 60; Vu gyednofzti ne bojdte manyi, Gofzpodni fzlū'zécsi KŠ 1771, 476; i tebi vu méri fzlū'sécsi pokoj zadobimo KM 1783, 126; Bilé fzo pa tam 'zene, ftere fzo nafzedúvale Jezufa, fzlū'zécse nyemi KŠ 1771, 96; Nej fze je trbelo i tebi fzmilúvati na fztebom vrét fzlū'zécsim tivárifom tvojim KŠ 1771, 61; Te fztáre 'zene nej vnogomi vini fzlū'zécse KŠ 1771, 658 **slūžéci -a -e sam. služeči:** Cséftz vfzej Bougi fzlū'zécflíh BKM 1789, 8b; I zacne biti te fzebom fzlū'zécse KŠ 1771, 83 **slūženi -a -o opravljan, darovan:** Mese za Deáka túdi bodo szlū'zene AIP 1876, br. 2, 1

smehöča -e ž smeh, smejanje: i tak nadugi szam doli szpadno na zemlò nê na najmánsó bojzanoszt i szmehócsó celój postúvánomi tíváristvi AI 1875, br. 2, 7

sméj tudi sméh tudi sméjh -a m **smeh:** on je li nyemi fzméj KŠ 1754, 257; fzméj vas fze naj na plac obrné KŠ 1771, 751; veliki fmejh je polztano KM 1790, 20; Tam je li fzméj BKM 1789, 343; Znóvics pá velki krics i szmê nasztano AIP 1876, br. 1, 7; Nefzprávlaj fzi fzpkoure fzméj BKM 1789, 107; zato szo pripovedávati vucsenikom za szmej KOJ 1845, 14; i nasi nepriátelje szí szmêh delajo z nász TA 1848, 66; No, no – právi Jo'zef szmejom AI 1875, kaz. br. 7; ki priaznivim szmêom zahválo preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5

smejāti smejem nedov. **I. smejati se:** Szmejāti Nevetni KM 1790, 93a; Nevetni; szmejati KOJ 1833, 166 **2. zasmehovati:** Pápinci szo ga szmejáli KOJ 1845, 65 **smejāti se** smejem se **I. smejati se, veseliti se:** Nevetek, szmejém -ati sze AIN 1876, 18; záto sze 'ze szmejém AI 1875, kaz. br. 7; i fzméjé fze zpriefztnoga dnéva KŠ 1771, 817; Ali Goszpód sze nad nyim szmehé TA 1848, 29; záto fzmrti fze nefzmejmó BKM

1789, 406; záto zľzmrtri fze nefzmejno SŠ 1796, 57; Blá'zeni fzte, ár fze fzmeljáli bodte KŠ 1771, 184; Naj fzi fze fzmejéjo zméne KŠ 1754, 263; i od szkúz mokrimi ocsámi sze szmejála AI 1875, kaz. br. 7; Dête sze szmejálo AI 1875, kaz. br. 7; nego da szo sze okôli méne bodôcsi vsze szmehali AI 1875, br. 2, **72. posmehovati se:** Ali ti Goszpodne sze szmejés 'znyi TA 1848, 46; nego Sze zmené fzmejéjo BKM 1789, 309; I fzmeljáli fzo fze 'znyega KŠ 1771, 30

smejavati se -am se nedov. *posmehovati se:* Za vúzdo pelajoucsi, fzapameten fze fzmějáva, Ka je cslovecsa konjľzka vel'ka grátala gláva SIZ 1807, 57

smějšanca -e ž *zmeda:* i v-oucsi metali, ka je Luther záto szplejtico i szmejsanczo napravo KOJ 1845, 65

smějšen -šna -o prid. *smešen:* Vľzmejľni gvant fzo me oblekli BKM 1789, 66; zacсне prouti naoupakovracsanyi odpüsztkov po szmejsnom i sálibno predgati KOJ 1845, 55; skolnik napise na táblo szmejsne, ali navküp návucsne recsi KOJ 1845, 11

směknjenje -a s *sunek, bodľjaj:* Holubára szmeknyenyom pod nyagova konya vrgo AI 1875, br. 1, 5

směknoti -em dov. *zabosti:* Nego eden vítězov zdárdov fzvovoj je fzmekno vnyegovo rebro KŠ 1771, 330; nego eden ti vítězov je z-dárdov fzmekno vz nyegovo rebro KM 1796, 111; Potom nyemi v-glavou czvek notri fzmeknola SIZ 1807, 53; vidľili bodo ga, vľteroga fzo fzmeknoli KŠ 1771, 331

smélec sméuca m *predrznež:* fzmeuczi, ki fze ľzebi dopádnejo KŠ 1771, 720

směřček -a m *cvrček:* Esi se sľiši škripajoči smerček AI 1875, 35

směsti tudi směči smetém dov. *zamešati, zaplesti:* prejô je nateliko szmela KAJ 1870, 142; pren. Bole je vörvati, Kako Krivomi návuki Vkoga te ľsě fzmecsi BKM 1789, 417; V-koga te scsě fzmecsi SŠ 1796, 87 **směsti se** smetém se *zmesti se, zaplesti se:* Ro'za Vecsér .. fze csrv v-nyô fzmeté BRM 1823, 225; Ár fze je fzmelo ľúľtvo KŠ 1771, 403 **směčeni** -a -o *zmeden:* vido je 'zvegläre i ľúľtvo ľzmečsno KŠ 1771, 30

směšno prisl. *směšno:* Csüdno je, pogousztom szmesno, kak ľüdję KOJ 1845, 106

smét -í ž *smet:* Liki fzmeti fsvějta fzmó vcsinyeni KŠ 1771, 497

sméten -tna -o prid. *umazan:* Ár koga szrdce je nē szmétno, Toga ni řěcs nemre bidti püsztá KAJ 1848, 284

směti smějím nedov. **1. smeti, biti dovoljen:**

naj fze nazoucsi bodoucsi ne podrafztím zvúpaznofztývov, zľterov miľzľim ka fzmějím prouti nikim KŠ 1771, 545; Kakda tak fzmějs 'Ziveti vgrehu mřľzki BKM 1789, 440; niti fze na drůgoga vŕo ne fzměj zaneháti KŠ 1754, 86; ka niti za szvedoka sze neszmi vzěti AI 1875, kaz. br. 3; Bojdi Iezus nám pecsina, K-koj fzmějmo prihájati BKM 1789, 115; I vnougi bratov obilnej fzmějjo brezi fztřahá řejcs gúcsati KŠ 1771, 592; Ár nebi fzměo kaj gúcsati, ľtero bi ne delao Krifztus KŠ 1771, 482; zakojbi ne fzmeli na drůgi jezík eden tákfí Nouvoga Zákona exemplár obracsati KŠ 1771, A4a; Tak nebi fzmeli predgati BRM 1823, 71; jeli bom fzměo od ľubave gorěcsemi tvojemi fzcrci prifztoupiti KM 1783, 69 **2. drzniti si, upati si:** Szmej fze ľto zváľz, ľteri kákse delo má prouti drůgomi, právdívati pred nepravicnimi ľzodczí KŠ 1771, 499; Sto meni fzměj prouti fztátí BKM 1789, 290; izda eden na drůgoga csáka, niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; Stera je tífzta fztvăr, ľtere nefzmejmo 'zeleti KŠ 1754, 61; Csloveka neszměmo pŕleg nyegove ľicojne szŕditi KAJ 1870, 30; Nifćse ga je pa nej fzměo vucsenikov pitati: to ľto ľzi KŠ 1771, 335; Nej fzo ga pa fzmeli vecs nikaj pitati KŠ 1771, 240; Vougri szo nej szmeli szvoje nousze k-Nemczom prineszti KOJ 1848, 9; Kak bi ga szmeo ti, práh, obráziti KAJ 1848, 7

smětje -a s *smetje, smeti:* po hi'si szmetja teliko KOJ 1845, 39

smícati -am nedov. *zbadati, bosti:* Da igla nebi szmicala KAJ 1870, 157; Szmica sztrnyiscse, kak tren KAJ 1870, 131

smika -e ž *sunek, bodľjaj:* Holubára 'změcsne szmike te nepoznan zvugiblosztjov sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4

smilějnje -a s *usmiljenje:* I pouleg vno'sine szmilejnyov tvojih dolizbrisi kriviczo mojo KOJ 1845, 128

smileni -a -o prid. **1. usmiljen:** Irgalmas, szmilen -a -o AIN 1876, 23; Moj fzmileni Gofzpodne SM 1747, 71; kaj je jáko milofztiven Gofzpoud i fzmileni KŠ 1771, 753; Moj fzmileni Gofzpodne BKM 1789, 319; Te fzmileni Gofzpodin Boug vama pa tou daj zadobiti SIZ 1807, 12; I v-krľzti je nazŕcsi, Szmileni nad vami BRM 1823, 5; Bojdite pa med fzebom fzmileni KŠ 1754, 41; vľzi edne miľzli bojdte fzmileni KŠ 1771, 709; ki nyim vu doborvolni prijáteli szmilene branitele naidti dá **2. usmiljenja vreden:** Szmileno dēte KAJ 1870, 8

smileno prisl. *prizanesľjivo:* On naj fzmileno i' rázumno vcsi 'seno ľzvovo SIZ 1807, 9

smilenost -i ž *usmiljenje*: csi je kákfa fzmilenofzt međ vami KŠ 1771, 539; vlze tvoje fzluge tvoja fzmilenoszt odv'se KM 1783, 101; Szmilenoszt BRM 1823, VI; Szmilenoszt KAJ 1848, VII; Vsze poti Goszpodna szo szmilenoszt TA 1848, 19; Pouleg fzvoje fzmilenofzti je nálf zvelicsao KŠ 1754, 190; Ár fzoudba brezi fzmilenofzti bode tomi KŠ 1771, 748; Po vno'sini tvoje fzmilenoszt KM 1783, 9; Czajt je fzmilenofzti BKM 1789, 320; oszlôbodi me za volo szmilenoszt tvoje TA 1848, 5; Dáj mi Nad drŕgim fzmilenoszt KŠ 1754, 247; da fzmilenofzt vmemo KŠ 1771, 678; Ár je tak ŕteo fzmilenofzt pobŕditi SIZ 1807, 8; Naide vu szmrti szmilenoszt KAJ 1848, 174; Boug pa bogat bodoucsi vu fzmilenofzti po velikoj lŕbeznofti KŠ 1771, 576; Jasz sze vŕpam vu szmilenoszt tvojoj TA 1848, 10

smilost -i ž *usmiljenje*: [Smrt] davi brez szmiloszt KOJ 1845, 133

smilŕvati se -ŕjem se tudi smilŕvati se -ŕjem se tudi smilŕvati se -ŕjem se dov. *usmiliti se*: Ki bi fze mogao doľztojno fzmilŕvati nad neznajoucsimi KŠ 1771, 678; Ár Moj'zeľi právi: fzmilujem fze, komi fze fzmilujem KŠ 1771, 468; goľzpodaricza, i miľzila je, fzmilujem fze nad etov fziroutov KM 1790, 60; ka fze nad nami za tvojeja fz. fziná fzmilujes KŠ 1771, 836; Knám fze povrné i fzmilŕjefze nad nami KŠ 1754, 134; fto fze fzmilŕje nad menom KM 1783, 115; i na vnôgim sze li szmrt szmilova AIP 1876, br. 4, 3; nad nyimi fze ne fzmiliemo KŠ 1754, 51; Zato fze fzmilui SM 1747, 60; Jezus! pouleg tvoje velike miloscse, fzmilui fze mi KŠ 1754, 227; Szmilui fze nad menov, moj Boug KŠ 1754, 253; dvá fzlepca .. fzmiluj fze nad nama fzin Dávidov KŠ 1771, 30; Ocsa, fzmiluj fze mi KŠ 1771, 226; Goszpodne, fzmiluj fze KM 1783, 10; Szmiluj fze nad nami BKM 1789, 307; Szmiluj fze nám Bo'se KM 1790, 111; Szmilŕj fze nad nami, Goszpodne BRM 1823; Szmilŕj sze nad nami, goszpodne KAJ 1848, 1; Szmilŕj sze meni Goszpodne TA 1848, 7; Szmilov sze AIP 1876, br. 3, 1; Naj fze fzmilŕjem nad vami KŠ 1754, 257; hvála, kai fzi fze ti nad tim nevolnim fzmiloval SM 1747, 51; liki fzi fze fzmilŕvao Dávidi KŠ 1754, 232; Ki fzi fze zdaj nám fzmilŕvao BKM 1789, 33; Geto fze je Boug i nad nyimi fzmiluvao KŠ 1771, 589; Samarítanus pa fzmiluvao fze je KŠ 1771, 104; Nad nami fze je fzmilivo BKM 1789, 361; ali niscse sze je nêszmilŕvao nad nyim KAJ 1870, 37; Ali lŕdjé szo sze nêszmilŕvali nad nyim KAJ 1870, 125 **smilŕvavŕi se** -a se -e se *ko se je usmilil*: Szmilŕvavŕi fze pa Jezus dotekno fze je nyidva KŠ 1771, 67

Smřrna -e ž *Smirna*: Smyrna, Pergama i vnouga drŕga mejľta fzo po nyem Evangyeliom notri vzela KŠ 1771, 260

smřstvo -a s *preŕŕstvovanje*: Práznoftz, ali fzmřstvo, je teliko, liki fz. hřftvo prefztouputi, necsřfto i nepoŕtено 'ziveti KŠ 1754, 42

smřditi -im nedov. *smřditi*: Naednok je samo začnola dečáka nohét smřditi BJ 1886, 9

smřdka -e ž *cigara*: pipo ali szmřdka v-zoubaj meti je grdo KOJ 1845, 23

smřla -e ž *smola*: V'zvepli, fzmřli bodte vszi fzedeli BKM 1789, 450

smřučenjé -á s *zmedenost*: Brezi fzmocsenyá pámeti naj poľzlŕfa KMK 1780, 54

smřuten -tna -o prid. *zmeden, neurejen*: Z-fzvojev 'fenouv je vu jáko fzmoutnom hi'snom zákonu 'siveo KM 1790, 66

smřutiti -im dov. *zmesti*: Pobio fzi protivnike, Szmřouto hŕdodelnike BKM 1789, 391 **smřutiti se** -im se *zmesti se*: Madianitánczi tak fzo fze prefztraľili, i fzmřutiti KM 1796, 48

smřoutnost -i ž *zmeda, nered*: tak je potom ľzté fzmřoutnoftz vŕ potégno dén KŠ 1754, 93; Geto Boug vu zacŕŕtki fzmřoutnoftz, ali kháolf fztvouro znicsefa KŠ 1754, 93

smřád -a m *smrad*: Niki mládi fzvoj fzmej vľzmrádi fzpléľfzom odŕrjáva BKM 1789, 451; Kriŕtavec .. Rastlina razŕŕrja omedľivi smřd AI 1878, 48

smřdalo -a m *smrad*: Bŕz; szmřdalo KOJ 1833, 153

smřdĕti tudi smřdĕti -im nedov. *smřdĕti*: Moje rane szmřdĕti SŠ 1796, 115; Moje rane szmřdĕti TA 1848, 31; pren. gyjzdoľftz, czilou mi fzmřdis SM 1747, 77; gřeh, idi .. Czilou mi fzmřdis BKM 1789, 280; Czilou mi fzmřdis SŠ 1796, 115 **smřdĕĕi** -a -e *smřdĕĕ*: oszĕpnice .. da je z-mehérov szmřdĕĕi gnŕj vŕteklo KOJ 1845, 117; V-grob fzmřdĕĕi notri pojdes SŠ 1796, 171; kak je on, steroga zdá z-tvojim szmřdĕĕim 'zivotom pokrivas KAJ 1870, 137

smřdlĕvi -a -o prid. *smřdlĕviv*: Smřdliva saláta, podobna návadnoj AI 1878, 50

smřkati -am nedov. *smřkati*: Szmřkati, pre'sivati dugo, je nej lejpa sega KOJ 1845, 36

smřt tudi smřt -i ž *smrt*: Gdate fztrasna fzmřt kroto prefztraľi SM 1747, 82; Nájem gřehja je fzmřt KŠ 1754, 179; ali 'zitek, ali fzmřt, vľza fzo vafa KŠ 1771, 495; I csi bi fze meni fzmřt pripetila KMK 1780, 101; Da nálf gřeh, fzmřt, vrág ne fzkvari BKM 1789, 2; Mřtelnoftz i Szmřt BRM 1823, V; ino Árpáda szmřt pokoszi KOJ 1848, 8; Ranodler Jánosa je szmřt ete mĕszec pokojnila AI 1875, kaz. br. 8; Gŕzpdov ie odkupo i od fzmřti TF 1715, 22; je od szmřti gori sztano

ABC 1725, A5a; Árie te fzmerti takova feqa SM 1747, 82; včfínyen pokoren notr do fzmrti KŠ 1754, 106; Jefzo eti niki fztojécsi, ki ne koštajo fzmerti KŠ 1771, 198; Erkao je pa tou Jezus od fzmrti nyegove KŠ 1771, 303; ka fzi me od fzmrti oszloubodo KM 1783, 4; Rejsjo náfz je od fzmrti BKM 1789, 103; Oh ti fzmrti obládavnik SŠ 1796, 5; Od Szmrti BRM 1823, v; Oh 'zitka ino szmrti goszpôd KAJ 1848, 3; Goszpodne, ki me vöftrgnes z vrát te szmrti TA 1848, 7; Dober pop sze do szmrti vesi KAJ 1870, 6; ka sze naj od gláda szmrti resijo AI 1875, kaz. br. 3; Trucz csemérnoi fzmerti SM 1747, 76; fzem fze nyemi Poudao kfzmrti i 'zitki KŠ 1754, 269; eta nemocsnofzt je nej kfzmrti KŠ 1771, 302; Nego bole fze je nám i kfzmrti fzprávlati BKM 1789, 406; Priprávlanye k-szmrti KAJ 1848, VII; fzi zafzlúfo telovno fzmert TF 1715, 37; kai fzi fzmert mojo na tébe vzél SM 1747, 52; tvojo fzmrt nefzstanoma fzpominam KŠ 1754, 238; Krifztus je dáni na fzmrt KŠ 1754, 110; fzmrt Gofzpodnovo nazvfcsávajte KŠ 1771, 513; ládjiczo, Za kotero fzi fze ti fázam na fzmrt dao BKM 1789, 334; Gda je 'se znao, ka gofzpoud pride, na fzmrt je delao KM 1790, 74; Teliko ji je meo, ka je od nyih na fzmrt dáni KM 1796, 104; Szprávlajmofze na fzmrt krscceniczi SŠ 1796, 8; Naso fzmrt je za náfz obládao BRM 1823, 4; Szlisavsi szmrt Henrika, szo sze notripövüпали KOJ 1848, 9; Ki z-szvojega szina szmrt sztrplényem KAJ 1848, 2; szo sze od vsze té nevôle szmrt iszkavcsi résili AI 1875, kaz. br. 5; Njegova vornost preživé gospodovo smrt AI 1878, 8; Mifzmo zkriftuffem pokopani vtoi fzmerti TF 1715, 33; Ar na fzmerti nische fze ztébe nezpomené ABC 1725, A8a; Nyemi fze jaľz podavan, vu fitki, i vu fzmerti SM 1747, 70; Ki ne ľübi brata, ofztáne vu fzmrti KŠ 1771, 730; naj bi náfz po fzvojoi fzmrti odkúpila KMK 1780, 5; Ti fzi Vu fzmrti me vüpanye SŠ 1796, 5; Po fzmrti v-nébo pozftávis BRM 1823, 10; Ti mi v-szmrti drágo boj KAJ 1848, 4; Preszvëti ocsi moje, da nezaszpim vu szmrti TA 1848, 10; prednyarov réd sze po szmrti Ranoldera poménsao AI 1875, kaz. br. 8; Po smerti me pa odpelaj k-Bôgi BJ 1886, 7; fterie mené vönka ofzloubodo fzmertyov TF 1715, 22; arje on vfzei verni greihe fzmertyom platil SM 1747, 89; Znikakfím tálom fzmertjom ne merjéta SM 1747, 6; Szkim je náfz odkúpo .. fzmrtjov KŠ 1754, 119; malo pred fzvojoi fzmrtjov KŠ 1771, 572; ne dáj mi znáglom fzmrtjov mrejtí KM 1783, 136; da bi náfz fzvojoi fzmrtjov Od fzkvárjánya mentüvo BKM 1789, 18; ftere je malo pred fzvojoi fzmrtjov doli fzfíľzao BKM 1789,

3; ár fteri dén bode 's-nyega jo, fzmrtjom merjés KM 1796, 6; Z-vekivecsnom fzmrtjom ne merjémo SŠ 1796, 13; znáglöv fzmrtjov mrou je SŠ 1796, 66

smrtèlni -a -o prid. *smrten*: v Reidnoje tákfi fzmertelni greih Düfnomi Pafztéri oznániti TF 1715, 36

smrtñni tudi smèrtñni -a -o prid. *I. smrten*: ali nyé fzmrtñni vdárecz je zvrácceni KŠ 1771, 789; mojo kerkocso fzmertna boiazen ne preobláda SM 1747, 58; nezadr'ána húdouba, puna fzmrtñnoga cseméra KŠ 1771, 750; da nebi Hunyadi Ladiszlav szmrtñno vszecsényé zasztavo KOJ 1848, 61; neofztavi ovoga tvoiega fziña vu fzmertñnom vojuványu SM 1747, 63; i vu fzvojoi fzmrtñnom dnévi fze on blagofzloví KŠ 1754, 15; Da nász na fzmrtñnom vrejmeni pokrejpis KM 1783, 59; Na fzmrtñnom vrejmeni zovi ga na-pomoucs SŠ 1796, 11; On bode vnevouli Szvom pomocsjom pomágo, I vu fzmrtñnom dauili BKM 1789, 10; V-szmrtñnom dôli nam ono nêti Vupanye nemrtelnoszti KAJ 1848, 3; za ovoga na fzmertñnoi pozfteli lefecsega brata SM 1747, 62; i tim fzedéccim vu dr'zéli i fzencczi fzmrtñnoj KŠ 1771, 12; Tou te proszim v-fzmrtñnoj bojñi KM 1783, 271; ako na nyé glih fzmertne opadnejo kastige SM 1747, 87; Csi fzo gli fzmrtne rane BKM 1789, 358; da bode mogao vfze fzmrtne bolezní pretrepiti KŠ 1754, 244; I gori polo'zi szmrtne sztréle TA 1848, 6 **2. umrljiv**: Naj ne kralúje grejh vu fzmrtñnom vallem tejlí KŠ 1754, 73; Naj ne kralúje grejh vu fzmrtñnom vallem tejlí KŠ 1771, 459 **3. v zvezi smrtñni grejh kršitev božje postave v veliki stvari**: Tákfí jakofzti i fzmrtñni grejh je túdi KŠ 1754, 73; Jefzte fzmrtñni grejh KŠ 1771, 735; fteri fzmrtñnoga grejha odpúccsanye profzi KŠ 1754, 197; ráj fcsém mrejtí, kak tebé z grejhóm, nájmre pa fzmrtñnim ra'saliti KM 1790, 109; fteri fze vu fzmertñni grejhi vála KŠ 1754, 195; Z-fteroga blá'zensztva cíľto po fzmrtñni grejhi vö fzfádne KŠ 1754, 7b

snága tudi snájga tudi snáiga -e ž *I. lepota, okras*: je lejpa zvünejšny fznájga KŠ 1754, 210; Sterih fznájga naj ne bode zvünejšny KŠ 1771, 708; Mir je li moja fznága BRM 1823, 311; szvetsztvo je sznága Hi'ze tvoje TA 1848, 77; Sznájge má'm 'ze oh! poredno BKM 1789, 422; odedi z jálnoszťjov, kak z-sznágov TA 1848, 58; i ta nefznáj'zna nafo vékfo fznájgo májo KŠ 1771, 515; pren. Jezus! má fznáiga SM 1747, 76; Iezus! ma fznájga BKM 1789, 279 **2. snaga**: Vünejšny fznájgo KŠ 1754, 212; Vse zná, kak ľépa je snájga BJ 1886, 43; moremo sze za nyé krmo, sznájgo szkrbeti KOJ 1845, 51 **snájžen** tudi snáhžen -žna -o prid. *I. snažen*,

čist: Tiszta; csiszti, sznásni -a -o KOJ 1833, 176; Mačka .. Jáko snajžna, liže AI 1878, 9; Vľznájsnom gvánti hodimo BKM 1789, 233; Vu szvetloj i sznájсноj vucsilnici KOJ 1845, 6; Rano lztáne zľnájnsnim Gvantom BKM 1789, 2b; pren. naj ti ľz-ná'snim tejlom ľzľü'ľimo KM 1783, 102 **2. dostojen, spodoben**: Potrebno je záto pľpěki biti ľznáj'znomi KŠ 1771, 637; ľznaj'snimi ricsmi naj vadľúje grejhe KMK 1780, 78 **3. lep, urejen**: Szvéti Ladiszlav za volo szvoje sznáhsne zvüneysine sze je dopádnó KOJ 1848, 22; angyela nájdejo Snájсноga vu beľlom gvánti BKM 1789, 97; Prifľzpodobno i 'zene vu ľznáj'znoj odeteli ľze naj ľzná'zijo KŠ 1771, 636; ľteroga ľzo vľzáki dén pred czérkevne dveri dejvali one, ľtere ľze zovéjo ľznáj'zne KŠ 1771, 348 **snájžni -a -o sam. ľepi, krasni, ponižni**: Marko ľze 'Zidovľzki Mardocheus, ľznáj'zni, zové KŠ 1771, 100; Ta ľznáj'zna pa nafa ne potrebujo ľznajje KŠ 1771, 515

snájžiti tudi snážiti -im nedov. **1. snažiti, čistiti**: Máli golóbek si na strehi snájži peróti BJ 1886, 43; Sznáj'zte rokě grejsniczke KŠ 1771, 751; Doklam bodo ľzvoje kotrige, Ti nepobo'zni ľznáj'zili BKM 1789, 330 **2. ľepšati, krasiti**: Pamet nam szná'zi z-módrostľjov KAJ 1848, 128; Tvoj Sion tí pout ľznáj'zi BKM 1789, 21; Ár ľznáj'zite zvüna vas pehář KŠ 1771, 77; Ti nam szná'zi poti KAJ 1870, 5; Szná'zte szvétek z věcsiczami TA 1848, 98; Naj li ľzná'zi 'zitek moj BRM 1823, 80; pren. da návuk nafega zvelicsitela Bogá vu vľzem ľznáj'zijo KŠ 1771, 659 **snájžiti se -im se ľepšati se, krasiti se**: i 'zene ľze naj ľznáj'zijo KŠ 1771, 636; Ár tak ľzo ľze nigda i one ľzvéte 'zene ľznáj'zile KŠ 1771, 708

snájžno prisl. **1. dostojno, spodobno**: Vľza naj ľznáj'zno i pouleg réda bodo KŠ 1771, 520; ali premore vľzáki ľznáj'sno ľze dr'sati KM 1790, 18; stiri szesztre sznájсно oblesene KOJ 1845, 95 **2. ľepo**: geto je csi Herodiásojce ľznájсно plěľzala KM 1796, 102

snájžnost -i ž *snaga, snažnost*: Od domáce sznájсноszti KOJ 1845, 37; I escse edenkrát sze próti gledali oberno, szľědnyi pogľéd vrgo na szvojo sznaj'znoszt AI 1875, br. 1, 7

snehěnski -a -o prid. *nevěstin*: Snehěnlľzka ľľzobouda SIZ 1807, 38

sněja tudi sněha -e ž **1. nevěsta**: Szejea ednoga vľaskoga poszesztvara csi AI 1875, br. 1, 2; Sztarisinom ľznehé k-mó'si profľiti SIZ 1807, 3; Gda Sztarissina ľznehou ľzprofľi SIZ 1807, 5 **2. snaha**: Nurus Szeha KMS 1780, A8b; Razdili ľze ľzvekrva prouti ľznehěj KŠ 1771, 214; Ár ľzam prifáo odľocsávat csloveka, ľznehou prouti

ľzvekrvi ľzvojoj KŠ 1771, 34; on nyim nebráni divojke i sznehé obsziliti KOJ 1848, 70

snějg tudi sněg -á m *sneg*: Nix Sznějg KMS 1780, A7; Sznějg Hó KM 1790, 92a; liki ľznehě beľli bodo KŠ 1754, 210; i gvant nyegov beľli kako ľznehě KŠ 1771, 97; pokázalo sze, ka szněg szetvam skódo AI 1875, kaz. br. 8; Etak od ľznehěga bilejsi bom KŠ 1754, 254; Ne boji ľze za hi'zo od ľznehěga KŠ 1771, 817; i v tom najvěkšem zápihi snegá domo nájdejo AI 1878, 8; szam vó vzéó szvoj szněg-běli robsec AI 1875, br. 2, 7

snějt tudi snět -í ž *snět*: Ŭszók; sznejt KOJ 1833, 179; Kaj ľzi mářam za ľzvejt, Vľzebi je on li ľznejt BKM 1789, 283; Tadanke nesztálne, I frilike jáľne Je změsáo, kak szněť KAJ 1848, 131

sněň -a -o prid. *zaspan*: Tak jáko ľzam vu vľzem jáľz ľznen BKM 1789, 398; Sznen szem, kak jáko rad bi szpao KAJ 1870, 168; Sznene ocsi drejmlejo KŠ 1754, 250 **sněni -a -o sam. zaspani**: sznenomi szo pa 'zmetne ozmice KAJ 1870, 48

snežiti -í nedov. *snežiti*: Szne'si Hó-efik KM 1790, 92a

snežnik -a m *snežnik, gora*: Vřetine szně'znikov jáko dobro vodó májo KAJ 1870, 46; zovémo .. věkse pa gorě ali bregě, i te najvisise plamine ali szně'znike KAJ 1870, 146

snòčkar prisl. *sinoči*: Sznocskar gda me je kmicsna Noucs vľzegavejes obvzěla BKM 1789, 374

snòp -a m *snop*: Kéve; sznop KOJ 1833, 162; i ľzvéfte ga vu ľznopje na 'zganýé KŠ 1771, 44; je moj ocsa ľzilje doli po'seo, v-ľznopje zvězáo KM 1790, 32; kak da bi mi vězali ľznopje na nyivi KM 1796, 24

sòbočki tudi sòbotľski -a -o prid. *soboľski*: i malo zľalilo ka bi eden golombis szkoro szobocskomi kapľari v-cselo vdaro AIP 1876, br. 1, 5; szvetiscsa, kakti Szobotska KOJ 1914, 103

sobôta -e ž **1. sobota, židovski praznik**: ľzédmi dénje pak Bogá tvójega ľzobotha TF 1715, 13; Szobota ľze zové 1. vľzáki dén KŠ 1754, 23; I gda bi ľzobotta bila KŠ 1771, 118; Moy'zes ľze ľzpomina ľzobote KŠ 1754, 26; Ár je i Szobotte Gofľpoud Szin cslovecsi KŠ 1771, 38; dokecs nyegov ľzvéti Szin ľzobotte polzvecsenyá na Nedelo ne obrně KM 1796, 4; Szopomenisze da ľzobotto poszvetis ABC 1725, A4a; Sterikoli ofľzkrüni ľzobotto KŠ 1754, 25; fou je Jezus vľzobotto po ľzitváj KŠ 1771, 37; i záto je te ľzédmi dén za ľzobotto polzvéto KM 1796, 4; ľzkim ľzo 'ziveli pred Vüzenľľzkov Szobotov vecsér KŠ 1754, 185; i notri je fou vu dněvi ti ľzobout vu ľzprávicse KŠ 1771, 176; i po ľzobottaj je gúcsáo nyim zpľľzma KŠ 1771, 394

- pravicsen TA 1848, 7; idem k Goszpoudi, grejsnik kmilosce fzodczy KŠ 1754, 234; Nego lzte prifzoutopili kvfzejh fzodczy Bougi KŠ 1771, 696; pred pravicsnimvfzej ludi fzodczy KŠ 1754, 118; Placfimo fze pred Krifz투스om, Kakoti pred zmo'znim fzodczom BKM 1789, 61; Ár sze sz-tebom, szodczom protivijo KAJ 1848
- sodišinski** -a -o prid. *sodišinski*: Marie kejp sz szebom odneszo i v szodisinszko germouvje notrilücsö KOJ 1914, 108
- sodjenjé** -á s *sojenje*, *sodba*: ár fzo tvoja fzodjenjá vő fzkázana KŠ 1771, 793
- sodlívi** -a -o prid. *obsojajoč*: Csi je bilo mislejnye tvoje fzodlívo KM 1783, 146
- sodník** -a m *sodnik*: Biró, szodnik, szodecz AIN 1876, 25
- sodomía** -e ž *sodomija*: Sodomia, csi fze zmoskim fzpoulom, ali znejmov 'zivinov, zgodi KŠ 1754, 42
- Sofoniáš** -a m *Sofonija*: [Knige] Sofoniás KŠ 1771, 2
- sòha** tudi sòja -e ž *steber*: Oszlop; szteber, szoha KOJ 1833, 167; Sojo i zprotja spletene, zblata ali zemlé napòkane stené BJ 1886, 6; Z-kaménja hrane zidajo, szohé ré'zejo KAJ 1870, 12
- sójka** -e ž *šoja*: tak brbecseta, kak'c vonyécsa fzójka SIZ 1807, 48
- sól** tudi sóu solí ž *sol*: Sal Szou KMS 1780, A8; Kühinjka ali kamena sol AI 1878, 54; Dobra je Szou KŠ 1771, 221; tü nehámo edno fzou SIZ 1807, 6; i vřzáki áldov fze z-fzolzoujov bode fžoli KŠ 1771, 132; pren. Vi lzte fzou zemlé KŠ 1771, 14; Rejes vařa vfzigidár vu milofcsi naj bode zfzolzoujov zacsinyena KŠ 1771, 610
- solár** -a m *trgovec s soljo*: Szolár KMS 1780, A3
- soldácki** tudi soldáski -a -o prid. *vojaški*: meszto vzeme, gde bode szoldacsko orosjé te rejeno AI 1875, br. 1, 1; Tak sze glászi, ka vu Ruszkom velko szoldasko szprávlanye AIP 1876, br. 8, 1; Právda tak zapovê, ka v-szoldacski réd szlisajòcsi vucsitelje sze moro pozvati AIP 1876, br. 1, 2; vu Erdelszkom i na szoldatskoj granici pa itak v-mòcsi osztála AIP 1876, br. 3, 1
- soldák** -a m *vojak*: katona (szoldák) AIN 1876, 10; ár szo sze svábszki nyegovi szoldáczke zbontárali KOJ 1848, 69
- soldástvo** -a s *vojaščina*: Morávszki vucsitel od szoldasztva rësen AIP 1876, br. 2, 7
- soligrádski** -a -o prid. *salzburški*: Sz. Rupert, szoligrádszki pispek je tüdi prisao Szlovenom predgat KOJ 1914, 98; Stevan IV. szpajdáseni z-szoligrádszkim Érsekom razbija KOJ 1914, 39
- solišče** -a s *solina*: Imenitno solišče je v Velički na Gališkom AI 1878, 54
- soliti** -ím nedov. *soliti*: i vfzáki áldov fze z-fzolzoujov bode fžolio KŠ 1771, 132; csi pa Szou obnori, fzkim fze bode fžolila KŠ 1771, 221 **sòljeni** -a -o *soljen*: Ár vfzáki bode zognyom fžoljeni KŠ 1771, 132
- solnica** -e ž *solnica*: Salinum Szolnicza KMS 1780, A7b; I vsza szolnice doli szpadnolo AIP 1876, br. 1, 7
- somár** -a m *osel*: Kaj fžomár pořztánes, na tou ti sümijo SIZ 1807, 47; Ne po'seli tvojeja bli'snyega ni fžomára KMS 1780, A5; Ne po'seli fžomára KM 1790, 110
- somarica** -e ž *oslica*: Gda bi on fzvojega ocsé zgüblene fžomarcize ifzkaó KM 1796, 53
- somárski** -a -o prid. *oslovski*: Niki fze pa v-fžomárfzki kejp rü'sno oblicsáva SIZ 1807, 57; popadno je tam na zemli le'sécsö fžomárfzko laloko KM 1796, 49
- sòmbatelski** -a -o prid. *sombotelski*: Ona je szedem nouvih Püspekijh osznovála, kakti Szombatelszko KOJ 1848, 111; Vu leti 1777 je Maria Theresia nouvo szombatelszko pispekijo vredila KOJ 1914, 153; Záto je bogábojécsa sega v-szombatelszkoj püspekiji zazvoniti KOJ 1845, 104
- Sombotél** -a m *Sombotel*: Stampano v-Szomboteli KM 1796, 1; Stampane v-Szomboteli SŠ 1796, 1
- sòp** -a m *dih*, *dihanje*: Koga gyüenez, i fžomár od mraza fzkrlblivo bránita fzvojim fzopom KM 1783, 231
- sòpiti** -ím nedov. *vzbujati*, *spodbujati*: da szí düsi hotécs neszopim plámna KAJ 1848, 154; Naj szí v-rú'znoj bátrivnoszti Neszopimo mók vecsnoszti KOJ 1848, 43; Ki zlo miszlijo vu szrezi, i vszákdén boj szopijo TA 1848, 114; te bi nam i blá'zensztva 'zelénye Szopilo v-düsi mantre obsüténye KAJ 1848, 7
- sopóten** -tna -o prid. *paren*: Najbisztrê plava szopòtna ládja KAJ 1870, 107
- sopótnik** -a m *parnik*: Naprávlajo i szopòtnike, steri tecséjo KAJ 1870, 73
- sósedov** tudi sósúsidov -a -o prid. *sedov*: krava, řtera je fzouřzidova bila KM 1790, 46; ka bi nasa mestria tüdi priliko méla sze naprêpomágti nê szamo szoszedova AI 1875, br. 1, 1
- sósedstvo** -a s *sosedstvo*: Szòszedsztvo KAJ 1848, 292; Szrbia, ár nemre trpeti, ka bi v-szòszedsztvi nyéni brati kláni bili AIP 1876, br. 7, 8; Etak szo násztala szòszedsztva KAJ 1870, 161
- sosédščina** tudi sosédřina -e ž *sosedstvo*, *okolica*: Vsza szoszedcina sze je zacsüdila KOJ 1845, 6; da szo sze na nyé vsze szoszedcsine bridko tou'sile KOJ 1845, 3
- soud** -a m *sold*, *denar*, *novčič*: dokecs ne plácsas

te fzlejdnji fzoud KŠ 1771, 15; eden nyemi je dú'zen bio pět'fztou fzoudov KŠ 1771, 190; jeli idoucsi kúpimo za dvej'fztou fzoudov krúha KŠ 1771, 121

sóuditi tudi sóditi -im nedov. **I. soditi**: Strtice ima priti Vefz ete fzvej't fzouditi BKM 1789, 19; odkud pride fzoudit live ino mertve TF 1715, 22; odkud pride Szoudit ABC 1725, A5a; pride fzodit SM 1747, 13; pride Szoudit mrtve KŠ 1754, 271; Odnet pride fzoudit KMK 1780, 7; Odnut pride fzoudit BKM 1789, 7; z'tvoji váfzt te fzoudim KŠ 1771, 236; Pravicsno me fzoudis, Goszpodne KŠ 1754, 240; Ti szôdis vsze pôleg pravicsnoszti KAJ 1848; prouti právdi gucsi i pravda fzoudi KŠ 1754, 56; Ár Ocsa ne fzoudi nikoga KŠ 1771, 280; Kaj je pa, ka fzami od fzêbe ne fzoudite to pravicsno KŠ 1771, 214; Szodie Bogh, nai vkrai fzpadnejo ABC 1725, A7b; Szôdi mené Goszpodne TA 1848, 6; Ne fzoudte, naj fze ne fzoudite KŠ 1771, 21; i pouleg právde vafe ga fzoudite KŠ 1771, 327; Ár je nej poz'fzlaó Boug Sziná fzvojega ne ete fzvej't, naj fzoudi ete fzvej't KŠ 1771, 272; Boug je poz'fzlaó, Kaj bi ete grejsni fzvej't fzoudo BKM 1789, 30; Tak me za nyega volo Nebode preczi fzoudo KŠ 1754, 269; Odnut pride v'fze bode fzôdio BRM 1823, 4; Goszpod bode szôdo lúdsztvo TA 1848, 6; I on de szôdo szvêt po praviczi, lidjé bodo med nyimi, ki bodo pouleg právde fzoudili KM 1790, 90; On pa ercsé nyemi: prav fzi fzoudo KŠ 1771, 190; csi fzte me fzoudili verno Gofzpodnovo bití KŠ 1771, 392; Steri, gda fzo me fzoudili KŠ 1771, 429 **2. prisojati**: Dativus 'zelej verbum oni, z-sterimi koga, ali kaj szoudimo KOJ 1833, 128 **sóuditi se** -im se *soditi se, biti sojen*: Ki vu nyem vórje, ne fzoudi fze KŠ 1771, 272; Telovni cslovik, ár fze dúhovno fzoudi KŠ 1754, 71; Csi fze midva dnefz fzoudiva za toga volo KŠ 1771, 351; Ne fzoudite, naj fze ne fzoudite KŠ 1771, 21 **sodéči** -a -e *sodeč*: i vi bodete fzedeli na dvanáfzjet fztouczi fzodécsi dvanáfzjet národov Izrael'fzki KŠ 1771, 63 **sóudivši** -a -e *sodeč*: I ti fzidis fzoudivlí mené pouleg právde KŠ 1771, 413; i fzidite na králefzki fztouczej fzoudivlí dvanáfzjet národov Izrael'fzki KŠ 1771, 246 **sôdjeni** -a -o *sojen*: Ár zrejcsi tvoji fze fzpravicsas, i zrejcsi tvoji bodes fzodjen KŠ 1771, 40; i csi bode od váfz fzodjeni ete fzvej't KŠ 1771, 499; Gde, i kak je fzodjeni Sz. Paveo KM 1796, 129; Ár da bi fze fzami rafzoudili, ne bi bili fzodjeni KŠ 1771, 513

sóudnica -e ž *sodišče*: Varte fze pa od lúdi, Ár váfz dájo vu fzoudnicze KŠ 1771, 32

sóudnji -a -e tudi sódni -a -o prid. *soden*: Prvle kak dén fzoudnyi pride SŠ 1796, 47; fzoudnyega

dnéva KŠ 1771, 766; Tak fze rêcsi Tvoje fzôdne Nigdár nemam f'ztrasiti BRM 1823, 268; na fzoudnyi dén odicseno gori fztánem KŠ 1754, 239; i vfzi fze bomo nefzli pred pitani fzoudnyi fztolecz KŠ 1771, 818; Na Dén fzoudnyi, ofzloubodi náfz KM 1783, 48; Dáj veliki fzoudnyi dén Meni csakati BKM 1789, 369; naj vúpaznofzt mámo vu fzoudnyem dnévi KŠ 1771, 733

sóusedski -a -o prid. *sosedski*: naj radi vász vu hi'sni zákon vzemejo szouszedszki mladénci i szamice KOJ 1845, 89

sóusid tudi sósed -a m *sosed*: Szomszéd, szôszed AIN 1876, 68; verni fzoufzidje KŠ 1754; I csúli fzo fzoufzidje KŠ 1771, 165; od fzofzidov je vnogo-krát pregányani KM 1790, 68; Kai razmis po krúhi .. dobre fzoufzide TF 1715, 29; ne zovi niti bogate fzoufzide KŠ 1771, 219; rad sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10

sóusida -e ž **I. sosed**: Nevoscséna szouszida KM 1790, 46 **2. szosedstvo**: Drága moja 'slájhta, i' moja fzoufzida SIZ 1807, 43

sóva -e ž *sova*: Rejcs Gofzpodnovo on tak odúrjáva, Kak f'zvetlofzt f'zova BKM 1789, 127; ino liki kákse szove v-kmiczi brecsijo KOJ 1833, V

spáčiti -im dov. *pohujšati*: Steri pa f'zpacsi edno náj ménse zeti KŠ 1771, 58; Naj je pa ne f'zpacsimo KŠ 1771, 57; i szvojo deco tak szpácsijo KOJ 1845, 10; lagoje példé, z-fterimi je lúfztvo f'zpacso KM 1796, 71 **spáčiti se** -im se *pohujšati se*: Nej sze je szpácsiti nad szrecsov nepobo'zni TA 1848, 29; níkai, vu kom fze brat tvoj potekne, ali f'zpacsi KŠ 1771, 480; vi fze vfzi f'zpacsite vu meni efése vetoj noucsi KŠ 1771, 89; I teda fze f'zpacsijo vnougi KŠ 1771, 80; i csi fze vfzi f'zpacsijo vtebi KŠ 1771, 89; znás, ka fzo fze Farizeuske f'zpacsili KŠ 1771, 50 **spáčení** -a -o *pohujšan*: Po knjigaj Luthera szpácseno prouszto lúsztvó KOJ 1845, 56

spáčlivi -a -o prid. *pohujšljiv*: zavolo teliko f'zpacslivoga gucsa KM 1783, 207; kak da bi v taksoj neszlo'snoszti i szpacslivog nyefki 'siveo KOJ 1914, 138

spadáj -a m **I. padec**: i vdarili fzo vhi'zo ono, i f'zpadnola je, i bio je f'zpadáj nyé veliki KŠ 1771, 24; Veliki f'zpadáj csúdni BKM 1789, 13; Ki fze f'zpomené z-fztrasnoga f'zpadája toga velikoga csloveka KM 1796, 62; Szpadáj f'zvoj plakajoucs BKM 1789, 191; szem szam rad iszkaó moj szpadáj KAJ 1848, 153; Po Ádamovom f'zpadáji KŠ 1754, 251; Ar csi ji je po ednoga f'zpadáji vnogo mrlo KŠ 1771, 458; Po Ádamovom f'zpadáji BKM 1789, 196; Szrditofzt Bo'sa, Stera v-f'zpadáji na náfz f'zpadnola SŠ 1796, 93; pren. i dúso mojo od

lspadája fz-tvoje miloscse obarjes KM 1783, 69; Oni szo pa iszkali szpadáj dūsi mojoj TA 1848, 49; Ar lszem zvnougimi lszpadáji prouti tebi pregrejsjo KŠ 1754, 225 **2. primer:** Szpadáj ognya AIP 1876, br. 6, 8 **3. sklon:** v-nisteri drugi szpadájaj tūdi KOJ 1833, 13

spadjenjé tudi spadnenjé -á tudi spadnjénje -a s *padec:* Ka lže prepovidáva v-dvojnofzt lszpadnenyé KMK 1780, 37; Vari ti lszám vu dvojnofzt lszpádjenyá SŠ 1796, 84; eden nazvifcsáva, te drūgi pa Babilona lszpadnenyé KŠ 1771, 791; To dēte de Takáj odlocseno Nisterim na lszpadnenye BRM 1823, 22; nego lszpadneney nyihovom je zvelicsanye poganov KŠ 1771, 472; Kak sze mraz zacsne i pri szpadnjēji sznega na kosi sze moro luknje pomēnsati AIP 1876, br. 11, 8; Med lszpádjenjom szam esce dvá sztolcza szebom potégom AI 1875, br. 2, 7

spádnoti spádnem dov. **1. pasti, zaradi izgube ravnotežja, premikanja po zraku priti kam:** obá vjamo lszpádneta KŠ 1771, 50; Teda zacsnete žraviti brigom: lszpadnite na náfz KŠ 1771, 252; i csi bi lszpádnola vSzobotto vu jamo [ovca] KŠ 1771, 38; lszpadno lszam molit pred nogé angyela KŠ 1771, 807; lszpadno je medtejmtoğa vu edno jamo KM 1790, 20; nyemi je goula szábla z-rouk szpádnila KOJ 1848, 15; Žveplenica je vu slamo spádnola BJ 1886, 9; Stero je pa vto dobro zemlou lszpadnolo KŠ 1754, 27; názdrt lšo sli i lszpadnoli lšo na zemlo KŠ 1771, 325 **2. vreči se:** Jafz Ivan lszpadno lszem pred nogé nyegove KŠ 1754, 150; I lszpadno je na obráfz pred nogé nyegove KŠ 1771, 229 **3. podreti se, razpasti:** i hi'za na hi'zo lszpádne KŠ 1771, 207; Po vori je zidina Jerichova lszpádnola KŠ 1771, 693 **4. biti ubit v boju:** i szpadnolo ji je eden dén tri dvajfzetijezero KŠ 1771, 509; ka je vnogo Francúzov szpadnilo KOJ 1848, 120; Pri ednoj táksoj priliki je 1200 tórkov szpadnolo AIP 1876, br. 1, 3 **5. iziti se, končati se:** ka bajajo lidjé, ka nyim vfze dobro lszpádne KM 1790, 46; Jáko teško nam spáдне se razločiti od onoga, koga smo radi meli BJ 1886, 27; Rávno je nyój v-pamet szpadnolo keliko dobra so že nyój roditelje včínili BJ 1886, 12; pľzŭvanya pľzŭvajoucsi tebē lšo na mé lszpadnola KŠ 1771, 481 **6. spadati, uvrstiti se:** Po eto dácsó ne szpádnejo: orszácske nyivnepoti AI 1875, br. 1, 5; Tak szo 'selezni i szalaszki Szlovenje tudi v Prvinovo der'sánye szpadnoli KOJ 1914, 99; nai od lszvoiega pred-szē vzetyá vkrai lszpadneio ABC 1725, A7b **7. priti v stanje, biti deležen stanja, kot ga določa samostalnik:** I dejva vbremen lszpádne BKM 1789, 6; Gdare je cslovek

lacsen, vsze nyemi técsno szpádne KAJ 1870, 44; da je zacsuo neszrecso, vjocs szpadno AIP 1876, br. 11, 3; Anni je bole szpadnolo to ménsé jaboko KAJ 1870, 18; Zátó v-dvojnofzt nejmano lszpádnoti SŠ 1796, 7; Nedaj nam v-grēhe lszpádnoti BRM 1823, 2; mre'ze polecsene, csi vnyé lszpádnem KŠ 1754, 177; Teda ponávlam 'zaloszti, I lszpádnem vglobe blato BKM 1789, 14; Csi glih kris lszpádne goufzto krat na mene SM 1747, 78; Z-latanom vlzramouto lszpádne KŠ 1754, 271; Da hūd' fzen na náfz ne lszpádne KM 1783, 225; Razklácsi sze, doli sze vr'ze, i szpádne po szili nyegovoj vszáki nevolák TA 1848, 8; Da vpeklénfzki ogen ne lszpádnemo KŠ 1754, 117; V vraj'ze mre'ze ne lszpádnemo BKM 1789, 4; Naj vu dvojnofzt potom ne lszpádnemo SŠ 1796, 8; Ki pa lcséjo obogatiti, lszpádnejo vu lszkŭsávanye KŠ 1771, 642; ár ovak na nász szpádnejo one kárájoucse recsi KOJ 1833, X; Vu nefzrecsi v dvojnofzt ne lszpadni KM 1790, 16; Naj jasz vu dvojnosczt ne lszpádnem KŠ 1754, 255; gda lše toga hudoga li zátó ogiblemo, naj vkastigo ne lszpádnemo KŠ 1754, 14; gda bi globoki lšen na nyega lszpadno KŠ 1771, 404; Vpekeo bi lszpadno BKM 1789, 29; greiha volj, lšerie od greisnoga Ádama nanáz lszpadno TF 1715, 19; lszpadno je Dŭh lševéti na vfze KŠ 1771, 375; grejhov, csi je v-nike pred Krfztom lszpadno KMK 1780, 58; Sz. Dŭjh je lszpadno na vfze KM 1796, 123; Oh keliko ji je na lszkvárjenye vekivecsno lszpadnolo KM 1783, 5; Po prvom Ádami, Vfzi lšmo vgrehj lszpali BKM 1789, 104; zmilofcse lšze lszpadnoli KŠ 1771, 567; ali lšo pa lšz-tejla lšzlecseni prejk na vekivecsnoczt lszpadnoli KM 1783, 103 **spadnejóuci -a -e padajoč:** vido lšzam Satana, liki blifzkanyczo, znebēfz lszpadnejoucsega KŠ 1771, 203 **spadévši -a -e pripadajoč, ustrezen:** Vu okroglini na edno leto szpadévsega pōva szrēdnya cēna sze vōzracuna AI 1875, br. 2, 3 **spádnovši -a -e ko je padel:** i tak lszpadnovfi na obráz molo bode Bogá KŠ 1771, 519; pren. na tou prekléto bloudnofzt lszpadnovsi po Simon Mágufi KŠ 1771, 725 **spádnjeni -a -o I. padel, moralno slab:** Ár lšzem Vmrfzke grejhe lszpádnem BKM 1789, 191; lszkvárjenye toga vu greih zpádnenyoga Csloveka SM 1747, 7; lšo lše vidi tebi bli'zesnyi biti toga lszpádnenyoga med razbojnike KŠ 1771, 205; Efe'zánzcov mefzto lšzlu'zi od Jupitera lszpádnenyog Bogiezi Diáni KŠ 1771, 403; Tebi boidi Dika, kai lšzi lše ti nad tim nevolnim lszpádnenyim Cslovekom zopet lšmiluval SM 1747, 51 **2. zapadel:** na dén nōvoga leta szpádnenyi sznēg hi'ze, vulice zbelim prtóm pokrio AIP 1876, br. 1, 8 **spádnjeni -a -o sam.**

padli: nad timi fšpádnyenimi ifžtina trdnofzt KŠ 1771, 473

spajdášiti se -im se dov. *spajdašiti se, združiti se*: Glász [je] zamogao, da szo sze Poglavárje Krsztsánszki szpajdášili na otiranye poganov KOJ 1848, 58 **spajdášeni** -a -o *spajdašen, združen*: Matyas, z-vogerszkimi protesztantmi szpajdášeni pride KOJ 1848, 88; Poglaváre, ki szo sze .. najbi sze szpajdášeni otúrbali KOJ 1845, 54; da je pogodba brezi szpajdášenih europejszkih Poglavárov vcsinyena KOJ 1848, 56

spáka -e ž *pohujšanje*: ali jaj csloveki, po fterom fšpáka pride KŠ 1771, 58; fze prepovidáva fšpáka KMK 1780, 43; Szpáka .. nálfz mantrájo BKM 1789, 115; Steri lúbi brata fšvojega, fšpáke vu nyem nega KŠ 1771, 782; csi szo steri za volo kákse szpáke vözbriszani KOJ 1845, 93; odidi za mé, fatan, kfšpáki fzi mi KŠ 1771, 55; gda bi flú'zila tomi nemocsnomi vu vóri na fšpáko KŠ 1771, 504; Vfzáki vezdáj fšpáko dáva BKM 1789, 399; angeyle .. i fšpoberéjo fškrálefztva nyegovoga vfze fšpáke KŠ 1771, 45

spákati -am dov. *pohujšati*: krfztsenikov fštálnofzt, ftere fzo krivi vucsitelje fšpákali KŠ 1771, 756; ercsé nyim: to válfz fšpáka KŠ 1771, 286 **spakajúči** -a -e *pohujšljiv*: da mi eti fšveczki moudri i fšpametni fšpákajúcošo példo ne nafzledújemo KŠ 1771, 845

spálnica -e ž *spalnica*: Hálószoba, szpálnica AIN 1876, 40; Rejszan sze je eden vu szpálniczo Sz. Stevana notripodkradno KOJ 1848, 15

spámeten -tna -o prid. *pameten, razumen*: Sto je tak te veren fšluga i fšpameten KŠ 1771, 82; szpameten plantavi nemára KOJ 1833, VI; pravo je nyemi fšpameten ocsa KM 1790, 52; Ka pa ti oh cslovik! fšpametno Sztvorjenyé ino rázumno BKM 1789, 378; példo nam niháo fšpametnoga 'fivlejnya KM 1796, 23; i najšli fzo toga csloveka fšpametnoga KŠ 1771, 194; Ci ščéta spametniva biti BJ 1886, 13; Bojdite záto fšpametni, liki kacse, i proufzti liki goloubje KŠ 1771, 32; Dráge düfe, pojte, I fšpametne bojte BKM 1789, 396 **spametnéjši** tudi spametnéši -a -e *pametnejši, razumnejši*: Od sztarczov szem szpametnéši TA 1848, 102; Ár fšzinovje etoga fšvejta fzo fšpametnejši od fšzinov fšvetlofzti KŠ 1771, 225 **spametni** -a -o sam. *pametni*: Ár radi trpite nefšpametne vi fšpametni bodoucsi KŠ 1771, 548; hválo tebi dájem, Ocsa, ka fzi fškrio eta pred moudrimi, ino fšpametnimi KŠ 1771, 37; Szpameten popüszti KAJ 1870, 39; hválo tebi dájem, Ocsa, ka fzi fškrio eta od ti moudri i fšpametni KŠ 1771, 203

spámetiti se -im se dov. *spametovati se*: na tri

mészece v-roke dobi tákso cstenyé, z-steroga sze szpámeti AI 1875, br. 1, 8

spámetivati tudi spámetívati -am dov. **I. opaziti**: Escse szam nê szpametivala, ka bi sze kaj táksega teknola AIP 1876, br. 10, 5; i gda szam doli pogledno, szam 'zalosztno szpametuvo, ka szo mi béle lacse tintane bílé AI 1875, br. 2, 7 **2. ne pozabiti, spomniti se**: kak sze bój zacсне, naj szvét ne zpámetiva za káksega zroka volo rusz tó szrécšanye 'zelo AIP 1876, br. 8, 2 **spámetívati se** -am se *spomniti se*: Vu düšne vejfzti zgrúntávanyi fze moremo fšpametívati z-racsúna nallih fšmrtnih grejhov KMK 1780, 69 **spámetno** prisl. *pametno, razumno*: I pohválo je gofšpoud Safara, kaj je fšpametno csino KŠ 1771, 225; Zaisztino nemore sze szpametno tajíti KOJ 1833, X

spámetnost -i ž *pametnost, razumnost*: Prudentia Szpametnofzt KM 1790, A7b; ftera fzo .. fšpametnofzt KŠ 1771, 671; Med glávniimi jákofztni fzo I. Szpametnofzt KMK 1780, 95; gde je fšpametnofzt BRM 1823, 144; i mirne náprave szpametnoszti razvijale szvoje zasztave KOJ 1914, 151

spanjáča -e ž *priležnica*: deklina pa za spanjacse i 'sene goriszkermili vu tórszkoj veri KOJ 1914, 130

spanjáčica -e ž *priležnica*: Ár gda bi k-szvojim vnougim 'senam i szpanyacsiczam Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5

spanjé -á s *spanje*: Tákfe bode kakti nafe fšpanyé SŠ 1796, 38; Szpanyé sze ne szlisi k-jesztvini AIP 1876, br. 7, 3; Ino etak je on nafše grobe na fšpanyá kamure fšpravo KŠ 1754, 109; oni fzo pa ftimali, kai od fšpanyá fšna právi KŠ 1771, 303; Oh krfztsenik! Sztani z-fšpanya BKM 1789, 378; Tejlo na fšpanyé hiti KŠ 1754, 250; tejlo na fšpanyé hiti BKM 1789, 382; Bóg je dén na delo, nôcs na szpanyé nasztavo KAJ 1870, 48; Kriřztus pride, naj nálfz ne nájde vu fšpanyi KŠ 1771, 852

spár -a m *sopara*: Aeltus Szpár KMS 1780, A7; znamejnya na zemli .. dina fšpár KŠ 1771, 345; eta vsza hitri, kak fšpár, meglá prejdo KM 1783, 281; On je nej drúgo, nego szopout (szpár) steri sze rad zémle vókadi KOJ 1845, 116; Márna szo vsza, vsza, kak szpár meglé KAJ 1848, 4; mocsvare, steri szpár je jáko nezdrav lüdém KAJ 1870, 110; ali gda jo szpár pecseni krumpisov v-nôšzi poscsigecse, právi AIP 1876, br. 10, 7; sors nas vu té blódnoszti szpári KAJ 1848, 7

spáren -rna -o prid. *soparen*: je András v-szpárnojo vrocšini dreveno KAJ 1870, 137

spáti spim nedov. *spati*: Szpati Aludni KM 1790, 93a; Hálni; szpati v-nocši KOJ 1833, 158; csi jej,

ali pijém, fšpim KŠ 1754, 239; Slatko spim BJ 1886, 7; Vesz ete szvejť 'ze fšpi KŠ 1754, 249; Jež V zimi spi AI 1878, 10; Na posteli spimo BJ 1886, 7; I ercsé nyim: ka fšpíte KŠ 1771, 248; i ercsé nyim: fšpíte nadale KŠ 1771, 90; Telovne Ocsi nai fzi fšpio SM 1747, 66; i gda bi on fšpáo, tak fze je zburkala jezera KM 1796, 98; Gda bi pa lidjé fšpáli KŠ 1771, 44; Doszta fzi 'ze fšpála KM 1783, 254; vu onoj noucsi je fšpáo Peter med dvóma vítézoma KŠ 1771, 378; ino fšo ga vkradnolí, gda fšmo mi fšpáli KM 1796, 114; najšao je je ka fšo fšpáli KŠ 1771, 247; Zdignifze gori, ne fšpi SM 1747, 81; pren. varivács Izraela, šteri ni ne fšpis KŠ 1754, 227; i pogibelnofzt nyihova ne fšpi KŠ 1771, 719; Verufztúj vu křfztsánfztvi, ne fšpi BKM 1789, 260; Zató tak ne fšpimo KŠ 1771, 622; Hodi, oh fšmrt! fšpraví me fšpát KŠ 1754, 262; Vnougí fze zmed oni, šteri fšpijo vu práhi zemlé, gori obidijo KŠ 1754, 139; Ah kak bom Bo'ze! Szpao jasz dobrovolno BKM 1789, 387; zbudi fze, ki fšpis i fštani z-mrtvi KŠ 1771, 584; i fšpijo vnougí KŠ 1771, 513 **spajóuči** tudi spajóči tudi spajéči -a -e *speč*: mála vila szpajécsój devojki sze vúha szprávila AIP 1876, br. 2, 6; i na podi szpajócsi bálisje szo sze řésili AIP 1876, br. 6, 8; Vampir tém spajéčim lidém krv scéca AI 1878, 7 **spajóči** -a -e sam. *speči*: I pridoucsi nájde je páli fšpajoucse KŠ 1771, 90; Te szpajócsi zaprête má ocsi KAJ 1870, 48; Ino tihi szen 'z-nyóv pride Na ocsi ti szpajócsi KAJ 1870, 167; Szunce, da bi te szpajócsje ze-szna zbudílo KAJ 1870, 100

spéčti tudi spēči spēčém dov. **I. spēči**: zvodé .. fškouv fze more krúh fšpečfi KŠ 1754, 202; szami nikaj dobra neznajoucsi szpečsti KOJ 1833, V; drúgi sze morejo szkúhati ali szpečsti KAJ 1870, 42; Vi fšzte ga drága moja Mati fšpekli KM 1796, 30 **2. opeči**: da te vu dne szuncze neszpecsé, ali mészecz v nocsi TA 1848, 106

spéjvanje tudi spēvanje -a s **I. petje**: Ár je fšpejvanye fšám Gofšpodin Boug nafštavo BKM 1789, 5b; Bojdi vúszt nasi szpévanye Tebi vugodno KAJ 1848, 135; Nega lepsega fšpejvanya KM 1783, 246; Szrczé moje podignifze Tvojmi Bougi na fšpejvanye KŠ 1754, 266; i csrêda Jezusova sze vu szprávisci po czilavnom szpévanyi napřepřiprávla KAJ 1848, III; Ali ona dónok csini Szvojim fšlatkim fšpejvanyem KŠ 1754, 255; Ocsi Bougi vfzi fšvétke znouvim fšpejvanyem BKM 1789, 57 **2. oglašanje**: gda gofšpodár pride, ali za kokouta fšpejvanye KŠ 1771, 145

spéjvati tudi spēivati tudi spēvati -am nedov. *peti, s petjem izražati*: Nego bi stel fšpeivati

SM 1747, 79; Nyemi fcsém fšpejvati KŠ 1754, 263; Verna Dussa tebi fšpeiva SM 1747, 91; zangyelmi Szpejva KŠ 1754, 273; Szpéva, zménya, vrseni sze Hválo Tebi szpévamo BRM 1823, 6; fšpejvajo nebefzki ferezje BKM 1789, 1b; Z-nebefzke vizkokofzti Angyelje szpévajo BRM 1823, 17; Zšzrczá, moudro, fšpejvaj BKM 1789, 1b; Dúh moj szpévaj velkoszt sztvoritela KAJ 1848, 7; Szpejvajte nyemi KŠ 1754, 266; fšpejvajte mi díko BKM 1789, 12; pojmo, djao fšem, fšpejvajmo BKM 1789, 4; Szpévajte KAJ 1848, 108; naj ti fšpejva moj jezík KŠ 1754, 254; Szpévajte Goszpodini TA 1848, 7; naj vekomaj szpévajo, ké ti bránis TA 1848, 5; vu fšprávifcsi ti fšpejvao bodem KŠ 1771, 674; bom ti fšpejvo BKM 1789, 79; Da bodem fšpejvao SŠ 1796, 48; 'zoltáre bom szpévao TA 1848, 6; ino ti veszélo bodemo fšpejvái ABC 1725, A7a; Gde mo z-angelmi szpévái KAJ 1848, 10; Dávída nedu'znoszt, od stere je szpévao Goszpodni TA 1848, 8; fšpejvala fšta KŠ 1771, 393 **spejvajóuči** tudi spevajóči -a -e *pojoč*: I angel vu radoszti szpévajócs KAJ 1848, 8; Jeli poznas kamcsi ednoga szpévajócsje fšicsa KAJ 1870, 14; vu vami milofztívno fšpejvajoucsi vu fšzrczi KŠ 1771, 609; i vfzi vórvajoucfí, tak fšpejvajoucfí BKM 1789, 34; fšicze lepou fšpejvajoucse BKM 1789, 2 **spéjavši** -a -e *pojoč*: Zató pojte vfzi pred nyega, Szpejavši z-fšzrczá KŠ 1754, 266; i zhválmi i zdúhovnimi pefšmami fšpejavšfi vafém Gofšpodni KŠ 1771, 584 **spéjvani** -a -o *pet*: Angyelfško pefšzen, Štera je vBetlehemfšzkom pouli dávno Szpejvana glařno BKM 1789, 34

speláti spēlam dov. **I. izpeljati, spraviti od kod**: Ja vász zmojom zmo'znom rokom, Odnót fšpelam zradofštjom velikom BKM 1789, 412; Odnót fšpelam z-radofštjom velkom SŠ 1796, 29; Szpelo fzi nář zgrejha BKM 1789, 104; Boug, ki je zmrtvi fšpelao toga pařtéra ovécz KŠ 1771, 698; Szpelao je potoke z pecsine TA 1848, 63 **2. přivesti, spraviti kam**: Szpelaj kkonczí dobromi BKM 1789, 172; one me naj vodijo i szpelajo k tvojoj szvétoj gori TA 1848, 35 **3. zapeljati, zavesti**: Te fšvejť znikakovom jálnofštyom nebode mogo fšpelati mené BKM 1789, 162; Toga fšvétá márna díka Naj me Níti na pót nevernika Têla hafzecz nefšpela BRM 1823, 338 **spélani** -a -o *izpeljan, izveden*: Drúgo prepórácšanye z-Ocsa naffá fšpelano KM 1783, 17

spelávanje -a s *vpeljvanje, verski obred*: Od Dev. M. fšpelávanya KŠ 1771, 167; Ono zofželjenýe fze je zgoudilo po Divicze Marie fšpelávanyi KM 1796, 91; 'sene sze dájo

szpelávati na szpominanye szpelávanya Materé bo'se KOJ 1845, 83

spelávati -am nedov. **1. voditi**: On Náfz tüdi fzeláva Na vekivecsno fzetlofzt BRM 1823, 147; Ti náfz na dobro fzelávaj BRM 1823, 87; Düh fzevüti bode váfz Na vfzo praviczoz fzelávao BRM 1823, 88; do etimáo fzi Ti náfz Szpelávao na zvelicsanye BRM 1823, 414 **2. vpeļjevati, opravļjati verski obred**: kimpeterce (posztelkinye) szo szpelávali KOJ 1914, 134

spernjati se -ám se dov. *spreti se, spričkati se*: da bi zvedli Szlovenje, ka szo sze na Vogerszkom lutheránszki predgarje szpernyali KOJ 1914, 118

spét prisl. *nazaj*: szpét se naj obrnéjo, i na szramóti vr'zejo TA 1848, 33

spéti spójem dov. *odpeti*: I gda fzo hválo fzepeļi, vó fzo líi KŠ 1771, 89

spéva -e ž *petje*: Potom se pa mertvo teļjo med mertvečkov spéov spévnika vu grob püsti BJ 1886, 27

spévec -vca m **1. pevec**: Ete máli szpévec nesztoji KAJ 1870, 99; I szpévczi i 'zveglárje bodo szpévali TA 1848, 71 **2. ptič**: i szprotolétje z-lépmi szpévcmi szvojimi pride KAJ 1870, 86

spévní -a -o prid., v zvezi *spevna ftica ptica pevka*: Szpéвне ftice BJ 1886, 25

spévník -a m *pevec*: Verte, szpévník bidti on má KAJ 1870, 18; Či što merjé, mertvo teļjo dúhovnik, spévník, tužna rodovina sprevođijo BJ 1886, 26

spica -e ž **1. sulica**: dána mi je fzciczaz vu teļjo KŠ 1771, 550; Otroczi cslovecsi, nyi zobjé szo szpiczaz i sztréle TA 1848, 45; 'Zmetno ti je prouti fzciczaz brfzati KŠ 1771, 367 **2. puščica**: i okouli tébe vr'zejo nepriátelje tvoji fzciczaz i obfzédejo te KŠ 1771, 237 **3. vejica, bodica**: lisztjicse rô'ze na ednoj szpiczi vküp raszté KAJ 1870, 19; Na vécsicaj [Méhki szpicaj] Erdécsze jaboko szpi KAJ 1870, 29 **4. vžigalica**: Edno déte pri oszlici szpicami ogen nalo'zilo AIP 1876, br. 9, 8

spicar -a m *suličar*: pripravte i fzciczazoz dveļfztoz KŠ 1771, 415

spičica -e ž *vejica, bodica*: Nyé cvét je na ténki szpicicaj KAJ 1870, 101

spični -a -o prid. *ki ima špice, napere*: Szpicne potáce i kóla na stiri potáce szo keszno naisli gori KAJ 1870, 73

spisati spíšem dov. **1. napisati**: návuk, steri náfz vesi recsi szpiszati KOJ 1833, 10; On je orszácskoga szpráviscsa Dokoncscanya dopüsztzo vogerszki szpiszati KOJ 1848, 123; Jasz vöповédani govor doli znam szpiszati KAJ 1870, 7; opominanyem, šterojé D.L.M. fzfzfzao TF 1715, 37; Evangyeliom, Ka ga je po Mátaji i

Marki fzfzfzao KŠ 1771, 159; I Bogátecz kak je hodo, Kou fzevüti Lukács fzfzfzao SŠ 1796, 166; Szpiszao Kossics KOJ 1848, 1 **2. opisati**: Vnogo plakanya, fto more fzfzfzati BKM 1789, 446 **3. zapisati**: Filipa proszili, naj bi pazlivo szpiszao vsze nyihove nouve návuke KOJ 1845, 67; Skólnik pa v-knige szpiszali KAJ 1870, 5; pren. Szpisi imé moje i tam v-knige 'zitka KAJ 1848, 336 **spisati se** spíšem se *popisati se*: zapovid od Auguftus Czafzara, da bi fze fzfzfzao vezf fzevejť KŠ 1771, 167 **spisani** -a -o *zapisan, popisan*: Po tom fze knige preftéjo, V fteri je vfze fzfzfzazano, Kakda na zemli 'zivéjo Lidjé BKM 1789, 436; V-knigi 'sitka je szpiszazano – tvo 'sivlejnje KOJ 1845, 130; Grcski textus. Apoštoļje .. Evangyeliom, doli fzfzfzaznoga fzo fzebom nefzli KŠ 1771, 3 (B2a); ftero je potom na dveļ kameni tábli fzfzfzazano, vó zgláfzo KŠ 1754, 7; je pa nyim na dveļ kameni Tábli fzfzfzazano defzétero zapouvid, vó dáo KM 1796, 38; naprávi zláti liszt imenüvan, v-sterom szpiszazane .. szloboscine KOJ 1848, 35

spisávanje -a s *popisovanje*: Eto fzfzfzavanye je prvle vcfnyeno bilou, liki je Sirie poglávár bio Czirenius KŠ 1771, 167

spisæk -ska m *zapis, opis*: gda bi on nyihovo volo szpuno, na pregléd szo szpiszek luth. vöre poszlali tüdi Lutheri KOJ 1845, 67

spisníviti -im dov. *splesneti*: Senô spisnívi ino zegnili BJ 1886, 29

spíš -a m *vihar, nevihta*: Zivatar; vehér, szpis KOJ 1833, 184

spisúvanje -a s **1. opis, opisovanje**: Szpisúvanye KAJ 1870, 172; Czio pa toga Apoštoļfzkoga dela djánya doli fzfzfzúvanya je pokazati KŠ 1771, 338; Strájfa i po fzfzfzúvanyi Apoštoļfzkoga nevolnoga 'zitka, je profzi KŠ 1771, 496 **2. popisovanje**: Po tom je fztano Judás vu dnévi fzfzfzúvanya KŠ 1771, 356; Precsté Goszpòd med szpisúvanyem národe TA 1848, 71

spisúvati -űjem nedov. *opisovati*: Moko i fzmrt fzfzfzúje KŠ 1771, 263; Nevidoucszo jo Pláto fzfzfzúje SŠ 1796, 93

spítati -am dov. *izprašati*: Szpitajo te tam cslovek kak fzi 'sivo SŠ 1796, 92 **spítati se** -am se *izprašati se*: Záto fizam ga pripelao pred váfz, da fze fzfzita KŠ 1771, 420

spítávanje -a s **1. izpraševanje**: Krátka summa z-szpítávanyem, i odgovárjanyem KMK 1780, A1; ali efcsze je niti odgovora na fzfvoļa vnouga fzfzítávanya nej doubó Heródes KM 1796, 108 **2. prerekanje, prepír**: Vcsinyeno je bilou záto fzfzítávanye od vucsenikov Ivanovi KŠ 1771, 273; Té blázni okouli fzfzítávanya i rejscsne vojne KŠ

1771, 642; Niti ne kebžũjo na fabule ftera bole fzpítavanya fzpřavlajo KŠ 1771, 634

spítavati -am nedov. *izpraševati*: Ka more cfiniti .. fzcrcé fzpítavati KŠ 1754, 209; niti fzo ga nej fzmeli kaj vecs od tíftzoga dnéve fzpítavati KŠ 1771, 75; je niľcse nej erkao, ka fzpítavas KŠ 1771, 276; Pope od Ivanovoga křfzta fzpítava KŠ 1771, 67; od toga fzpítavate eden drũgoga KŠ 1771, 320; Ár eta vľza poganye fzpítavajo KŠ 1754, 90; Ár vľza eta poganye fzpítavajo KŠ 1771, 212; idoucsi fzkřblivo fzpítavajte od deteta KŠ 1771, 7; de Szpítavao SŠ 1796, 172; Kivao je záto tomi Simon Peter, ka bi fzpítavao, fto bi bio KŠ 1771, 312; fzpítavao je, ka bi tou bilou KŠ 1771, 233; fzkázani fzam vcsinyen tejm, ki fzo me nej fzpítavali KŠ 1771, 471; nisteri szo vkupsztõpili i tak szpítavali AIP 1876, br. 2, 1 **spítavati se** -am se *izpraševati se*: I opitao je te pifzácse, ka fze fzpítavate med fzebom KŠ 1771, 130; naj fze fzpítava, jeli nyemi je fz fzcřzá 'zao KŠ 1754, 208; ka fzte fze na pouti med fzebom fzpítavali KŠ 1771, 131; da fzo fze fzpítavali med fzebom KŠ 1771, 105 **spítavajúõči** -a -e *izprašujoõ*: Szpítavajoucsi pojbies KM 1790, 22; najslji fzo ga fzpítavajoucsoga nyé KŠ 1771, 172; najsla fzta ga fzpítavajoucsoga nye KM 1796, 92; Vľze jejte, nikaj ne fzpítavajoucsi za volo dũsne vejfzti KŠ 1771, 510; Ár je, veli fzpítavajoucsim KŠ 1771, 261 **spítavani** -a -o *izpraševan, zasliševan*: Gda je fzpítavani i mantrani KŠ 1771, 815

spiti spijém dov. *spiti*: Ték bode ti preminiti, Szpiti pehár csemérni KM 1783, 280; Csi mi je té pehár fzpiti BKM 1789, 69; Vampir krv scéca i spijé AI 1878, 7; gamilo bujejo i žnjé vodo spijéjo AI 1878, 18; Szpio fzi za náfz pehár britek BKM 1789, 230

splášiti se -im se dov. *preplašiti se, prestrašiti se*: Od toga sze mlajsé tak szplási KOJ 1845, 101 **splášeni** -a -o *preplašen, prestrašen*: Luther kakti szplášeni vuk sze potaji KOJ 1845, 57; Od ete sztrasne zgũbe szplášeni Ocskai szta pripelala KOJ 1848, 104; Od Dráve szplášeni Bethlen Gábora razbojniczke KOJ 1914, 129; naj sze od poudivjijh národov szplášena vera predga KOJ 1914, 98

spłéjtica -e ž *spletka*: da bi steri kákso tákso szpłéjtico nasznouvo KOJ 1845, 55; z-lidmi je vnouge fzpłéjtice zacľnyao KM 1790, 76

splesniviti -im dov. *splesneti*: Napõ poszũseno szenõ sze rado zvu'zgé, szplesznivi, zbrigne KAJ 1870, 122

spłésti spletém dov. *splesti*: da ga drũgi ne bi szpodbádali za krivce osztrejse bicse szpleszti KOJ 1914, 141; da bi edno lèpo mosnyõ szplela

KAJ 1870, 142; I vítéjze fzo fzpłeli korouno fztrnya KŠ 1771, 328 **spłésti se** spletém se *zapłesti se, postati deležen česa*: sze zná kaj zgoditi, ka sze mi tũdi v-boj szpletém AIP 1876, br. 2, 6 **spłéteni** -a -o *spleten*: z té niti je pavučina spletena AI 1878, 39; okouli glavé fzo nyemi djáli fzpłeteno trnavo korouno KŠ 1771, 152; Sojo i zprotja spletene stené BJ 1886, 6

spłétanca -e ž *spletka, zmeda*: ár sztoga lehko tákša szpletenca bi nasztánola AIP 1876, br. 1, 3; na szprotolje mo od velike szpletance csũli AI 1875, br. 2, 2; Na eto poglavnik odkrito võpovedo, ka v-kákso szpletanco miniszterje ország namenijo szpraviti AI 1875, br. 1, 2

spłétanje -a s *spletanje*: Sterih fznájga naj ne bode zvũnejsnya vu fzpłetanyi vľáfz KŠ 1771, 708

spłetenjé -á s *pletenje, pletenina*: 'Ze vnõgi mesztaj põvajo tákse verbe i z-tej sze jáko lèpo szpletenyé zná napraviti AIP 1876, br. 5, 8

spłetkár -a m *spletkar*: bi je tũdi sztrasen szebicsne's, nájvéksi szpłetkár KOJ 1914, 146

spłéziti spłézim dov. *splézati*: Ár fzo notri fzpłézili nikfi lidjé KŠ 1771, 758

spłódi -im dov. *spoditi*: i žaba, štero smo spłodili, ščé odbežati AI 1878, 3 **spłóđjeni** -a -o *zaplojen, spočet*: Tej pa, liki nerázumna 'zivina po natũri fzpłodjena na lovlenyé KŠ 1771, 720; Po czêloj zemli fzpłodjena 'zivina Mõcs Tvojoj gláľzi BRM 1823, 121

spłõhni -a -o prid. *stalen*: Med etimi szpłõhni, ino teskimi bojnamy KOJ 1848, 121

spłõj tũdi spłõh prisl. **1.** *sploh, nasploh*: V-fzũhom vrejmeni je po oufzmom dnévi dobro fzploh povlácso KM 1790, 66; za volo sztráha pred lũstzvom, stero je szploh po pápinszkom miszlio KOJ 1914, 135; i 30-ti táo kapitála bi szpłõj na vogszko potrebesino mogo obrnyeni bidti AIP 1876, br. 6, 2; Luk se pova sploj za kũhno AI 1878, 42; Lũdstvo sploh prestrašeno je kričalo BJ 1886, 9 **2.** *vselej, vedno*: Ona je szploh vu szvojem szrczi tak veszéla bila KOJ 1845, 112; Szploh z-dobicskom szrecsno bojovajoucsi Napoleon bi nasemi Czaszari znáo escse vecs vkrajzvétí KOJ 1848, 119 **3.** *popolnoma*: Szploh kmica grátala AIP 1876, br. 7, 6

spóbráti -berém dov. *pobрати, odstraniti*: Posle Szin cslovecsi angyele fzvoje i fzpóberéjo fzkřáfzftva nyegovoga vľze fzpáke KŠ 1771, 45 **spóbráti se** -berém se *pobрати se*: Liki fze pa fzpóberé te koukol KŠ 1771, 45

spocřknoti -em dov. *pomreti, poginiti*: vis, szpocřknejo nebõ'ze, csi nedo meli materé KAJ 1870, 15

spódanji -a -e prid. *spodnji*: i erkao nyim je, vi fzte fšpodányi KŠ 1771, 293

spodbádati -am nedov. *spodbujati*: da ga drúgi domorodci ne bi szpodbádali za krivce osztrejse bicse szpleszti KOJ 1914, 141

spòdi prisl. *spodaj*: Na rokáj zgora zglavícske, szpodi dlaní mámo KAJ 1870, 34

spodnášati se -am se nedov. *znašati se*: lutheránszki officirje, steri szo sze z katolicsáni húdo szpodnásali KOJ 1914, 115

spódnjek -a m *spodnji del mlinskega kolesa*: Na nistero koló szpodi tecsé voda, na nistero zgora Te ete sze zgormyek, te ov szpòdnyek zove KAJ 1870, 108

spodóba -e ž *podoba*: neg' fze fšzamo fšpodoub fšzere KM 1783, 63; bi Noe ali na fšpodobo skriney veliko ládjo napravo KM 1796, 11; Odpúfztki fze morejo Purgatoriumfzkim dúficzam pod fšpodobov prosnyé pripisúvati KMK 1780, 83; Pod rázlocsnim kejpom, pod fšpodobom fšzkrite fšo nám fšzkrovnofzti KM 1783, 62; vu vfzáke déle Sztávi i fšpodóbi BRM 1823, VIII

spodòben -bna -o prid. *I. podoben*: Hasnló; szpodoben -a -o KOJ 1833, 159; Bober. V velikoí je srednje velikočemi psovi szpodoben AI 1878, 13; Divja koza je szpodobna k domáčoj kozi AI 1878, 16; Ar fzi ti náj vékse dobro, komi nikaj nej fšpodobno KM 1783, 262; niti ga za tebom nebode k-tebi fšpodobnoga KM 1796, 66; nego ka vu znánofzti bodta Bougi fšpodobna KM 1796, 7; nego fšzkusanoga vu vfzei knám fšpodobnim KŠ 1754, 101 **2. primeren, pripraven**: hráni me kmeni fšpodobnov hránov KŠ 1754, 222; nifcse, ki rokou fšzvojo na plúg vr'ze, je nej fšpodoben k-králefzvtvi Bo'zemi KŠ 1771, 201; Zdá je to vrêmen pripravno, I na pokôro szpodobno BKM 1789, 3; vcsini tebé popolnoga Bo'zega csloveka i na vfze dobro delo fšpodobnoga KŠ 1771, A8b; Pouleg nifteri fšem fšpodobni molitev KŠ 1754, 2a; ino tak fšzta náfz fšpodobne pa na húdo, vcsinila KŠ 1754, 96; Na dobro fšpodobne náfz Boug csini KŠ 1771, 532; zvacinsztvo, szem szpodobnimi prilikami SIZ 1807, 1 **spodòbnejši -a -e I. podobnejši**: i k-nebefzkim fšvéczom fšpodobnejši pofztánes BKM 1789, 8; Med vsemi stvári so opice človeki najspodobnejši AI 1878, 6 **2. primernejši, pripravnejši**: csi eden dén od drúgoga za vékse má i fšpodobnejsega na kákso Bo'zo fšzlú'zbo dr'zi KŠ 1754, 10; Naj bomo fšpodobnejfi na pofztlúsanye Bo'ze fšz. rejclfi KŠ 1754, 211; Tak bodte fšpodobnejši na Bo'zo fšzlú'zbo BKM 1789, 6b

spodobliven -vna -o prid. *podoben, primerljiv*:

Szpodobliven (hasonlitó): kép, képen, ként AIN 1876, 21

spodòbno prisl. *podobno*: Mlájši vu vrszti sze povékšávajo, szpodobno 'sivini KOJ 1845, 3; Szpodobno je namejno Atila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; Idi – i ti szpodobno csini KAJ 1848, 244

spodòbnost -i ž *I. podoba, podobnost*: [šator] Ki je bio fšpodobnofzt vu tífztom vrejmeni KŠ 1771, 685; Od Bogá, i Bo'ze szpodobnoszti BRM 1823, 98; nafzlejdnye je fštvouro on dén csloveka na fšzvojo fšpodobnofzt KM 1796, 4; Nego je obráz fšzlugov je na fšzé vzéo vu fšpodobnofzti cslovecsjoj je bio KŠ 1771, 594 **2. prilika**: Od fšzedmére fšpodobnofzti KŠ 1771, 41 **3. podobnost**: Ti, oh Bôg, szí tēla mojga sztvoritel, I szpodobnoszt nyegvi szkrben varitel KAJ 1848, 246; Sz-kaksimi szpodobnosztni Szem jasz oszná'zen KAJ 1848, 154

spogínoti -em dov. *poginiti*: Ka je Egyptánczov 'fšvina fšzogatnola KM 1796, 34; i gda bi ti vrazjé nyihovo csrejdo fšzviny obfzeli, i vu mourje gnali, gde fšo i fšzogatnole KM 1796, 99

spoglédnoti -glédnem dov. *pregledati*: Eto sze pregdá nazavúpszvtvi, stero szpreglédne, csi sze dohodki nebi mogli povéksati AI 1875, kaz. br. 2

szpohújšati se -am se dov. *I. pohujšati se*: V-ednoj fari szo sze lúdjé tak szpohújsali KOJ 1845, 3 **2. poslabšati se**: Beteg sze je vszelé bole szpohújsao na teliko KOJ 1848, 26

szpojémati -am dov. *odvzeti*: ober toga oblászt dá szvetszkim Poglávárom cerkvene i popovszke grúnte szpojémati KOJ 1845, 59; na gornjih krajih zacsnjejo czaszarszke sztrá'sbe vöpogányati, ino za szé szpojémati KOJ 1848, 96; 3. vnougim plemenitásom brezi právdenoga zroka je imánya szpojémao KOJ 1848, 45; Lutheránye szo pa nyim vész sztrosek (poutno czeringo) szpojémali KOJ 1914, 140 **szpojémáni -a -o odvzet**: Poulek té orszácske szklenbe bi sze mogli pápinczom szpojémáne cšrkve púsztiti KOJ 1914, 143 **szpojémáni -a -o sam. odvzeti**: Amurát sze pascsi, obecsajoucs nyemi vsza szpojémána nazáj povrnoti KOJ 1848, 56

szpokáni -a -o prid. *počen, spokan*: i te szpokani zvon vkúpszprávla raztepene lidi vu bo'so hi'so KOJ 1833, VI

szpokàpati -káplem dov. *odpasti, biti uničen*: I kako szvejtye, tak fšpokáplemo, Vfzi Ádamovi fšzinovje merjémo BKM 1789, 355; národje szpokáplejo pred tebom TA 1848, 36; ino szo junáczke zveksine szpokapali KOJ 1848, 8; protivnike moje, oni szo szpokapali ino préšli

TA 1848, 7 **spokápleni** -a -o *odpadel*: Jež Hrání se spokáplenom sadú AI 1878, 10

spokláti -kòlem dov. *ubiti, umoriti*: csini Garo i Forgácsa szpoklati KOJ 1848, 49; dokecs ji neszpokolem TA 1848, 14; fšveczke krále i poglavnike fšvoji vűjřzt mecsom fšpokole KŠ 1771, 764; Szve fšlüge vò posle I deczo fšpokole BKM 1789, 41; i ovih vecs szpokolejo KOJ 1848, 36; Vitezov tanáts je pa bio, ka bi vouznike fšpoklali KŠ 1771, 427; Gofšpodne, proroke tvoje fšo fšpoklali KŠ 1771, 472 **spokláni** -a -o *ubiti, umorjen*: I nájdena je vnyem krv .. vřfej fšpokláni na zemli KŠ 1771, 800

spokójiti -ím dov. *pomiriti*: Tòkòli Imrea je pa Czaszar z-tém namejno szpokójiti, da nyemi je KOJ 1848, 97; Kaj Boug mrtvecze fšpokoji SŠ 1796, 17; Luther zburkano lűsztvo szpokoji KOJ 1845, 63; Zbűcsene je denok szpokójo KOJ 1848, 64; Ar fšo fšpokójili moj i vas duh KŠ 1771, 526; Da nebi szpokojó i potisao dűse moje TA 1848, 109

spokójnost -i ž *mir*: tem táksim zapovidávamo naj fšpokojnostyov delajoucfi fšvoj krűh jejo KŠ 1754, 166

spokòren -rna -o prid. *spokoren*: Jezus! dáj mi fšpokornim, Szrczom tou razmeti BKM 1789, 81

spokoriti se -ím se dov. *spokoriti se, poboljšati se*: Vejm fze efcse fšpokorim BKM 1789, 409; Vejm fze efcse fšpokorim SŠ 1796, 141; da sze vszáki drűgi grejh kakste veliki z-káksov pokourov szpokori KOJ 1845, 121; dáj odpűcsesejnje, ki fze eti fšpokorimo KM 1783, 259; grejhe, Kaj fze 'znych ne fšpokorimo BKM 1789, 33; Da fze vřzi pofšvétimo, I k-Tebi fšpokorimo BRM 1823, 34; Ki sze te nebojijo, I prav neszpokorijo KAJ 1848, 148; Vřzi fze fšpokourite SŠ 1796, 23; z-Dávid Králom te proszimo, da bi fze 's-nyim fšpokourili KM 1783, 258; na Tissini sze je vnougo lűdi szpokorilo KOJ 1914, 107; Ár fšo fze oni fšpokourili na prejdganye Jonáfa KŠ 1771, 41; szo v-pekeo zavr'sene, csi szo sze nej szpokorile KOJ 1845, 47 **spokòrjeni** -a -o *spokorjen*: Áldov za Bogá dűh szpokorjeni szercé potrto i ponisano Boug! nezavr'si KOJ 1845, 129

spokòdivati -am dov. *naberačiti*: ki je cejli keden z-svojimi pajdási za bregjom kűhao, peko, i pojo, ka szo szpokoudivali KOJ 1845, 115

spokrádnoti -em dov. *nakrasti*: more tolvaj teliko nazáj plácsati, da nyemi nedójde vsze, ka je szpokradno KOJ 1845, 121

spokűpiti -ím dov. *nakupiti, pokupiti*: szi je András II. nej pokoja i lűbavi mogao szpokűpiti KOJ 1848, 35; nassa dela bi drágo szpokűpili KOJ

1833, XIV; je od nikh plemenitášov grűnte za szébe szpokűpo KOJ 1914, 150

spolágati -lágam nedov. *pokrmiti živini*: tráva .. Eden tál je vért zeléno szpolága KAJ 1870, 121

spoloviti -ím dov. *poloviti, ujeti*: potomtoga je Eliáš vřze Báállove Proroke dáo fšpoloviti KM 1796, 76; je Rákóczi zacsno czaszarszke oblasztnike szpoloviti KOJ 1848, 101 **spolòvleni** -a -o *ujet*: Ménsi krivci szo pa szpolovleni KOJ 1848, 118; fararov, steri szo szpolovleni bili KOJ 1914, 141; Mahometa II., ki je .. szpolovlenih bosniášszkih vojákov Janitsárszko vojszko osznouvo KOJ 1914, 63

spòmenek tudi spòumenek -nka m *I. spomin*: Emlék; szpoumenek KOJ 1833, 155; Szpoumenek Goszpodnove fšmrti KM 1783, 57; Szpòmenek ti preminòcsi KAJ 1848, VI; přesao je szpòmenek nyihov 'z nyimi TA 1848, 7; Dávida 'Zoltár k szpòmenki TA 1848, 31; Szpoumenek je vcsino fšvojih csűdnih dejl KM 1783, 60; i gori je zapero nyemi ete recsi nafšpòmenek KM 1790, 58; dokecs nyegov fšvéti Szin fšzobotte pofšvecsenyá na Nedelo ne obrné na fšpoumenek fšvojega gori fštanejnja KM 1796, 4; tak ga 'saliva, da na szpoumenek nyegovoga iména szvoje sztòlnomeszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Jezus! ti szi zapovedao Szpòmenek tvój csesztiti KAJ 1848, 144; z delom ròk szvoji szo zamre'zeni ti neverni, na szpòmenek TA 1848, 8; Mosnyò je na szpòmenek szkrbno varvao KAJ 1870, 126; i naj fštáksom pobo'snosztyom nazoucfi bodem vu fšpòmenki Goszpodna Jezuffa fšmrti KM 1783, 106; Matyas král od vogerszkoga národa vu szpòmenki obdr'zen AI 1875, br. 1, 4 **2. spomenik, nagrobnik**: Prilicnejši lűdjé kamnispòmenek dájo na grob postaviti BJ 1886 **3. poudarek**: [predlogi] nájbolje vu zapovedivnom módusi, sze odzaja dejvajo, ino szamo za volo mocsnejsega szpòmenka sze naprej potprijó KOJ 1833, 124 **4. molitveni jermen**: Razsérjávajo pa fšvoje fšpoumenke i velike naprálvajo skricze gvanta fšvojega KŠ 1771, 76

spomenénje -a s *spomin, pismo izkazana pozornost*: Zahvállim szrcsno szpomenénje AIP 1876, br. 5, 3

spomenóti -ém dov. *omeniti, imenovati*: Emlétni; spomenóti KOJ 1833, 155; nyegova imena zamán nefšpomeni SM 1747, 88; Nyegova imena zamán ne fšpomeni BKM 1789, 182 **spomenóti se** tudi spoumenóti se -ém se *spomniti se, ne pozabiti*: i fšvoji grejhov fze ne fšpomeném KŠ 1754, 216; i znepravdenofšti nyihove fze vecs ne fšpomeném KŠ 1771, 684; da fze 'snyih

nigdár vecs ne ľzpomeném KM 1783, 21; i tam ľze ľzpomenés, kaj brat tvoj má kaj prouti tebi KŠ 1771, 15; Ar na ľzmerti nische ľze ztębe nezpomené ABC 1725, A8a; I ľzpomené ľze Peter zrejcsi Jezufove KŠ 1771, 92; Ar vőziscse nyih krv, 'z nyih sze szpomené TA 1848, 7; csi sze z-szvoji roditelov szpomené KAJ 1870, 54; cí ľze ľzpomenémo ľzKrájnczov KŠ 1771, A6a; niti ľze ne ľzpomenéte z-ti pét ľejbov kruha KŠ 1771, 53; Szpomeniľze cslovecse, da dén ľzobotni poľzvetis TF 1715, 13; Szpomenisze da ľzoboto poszvetis ABC 1725, A4a; nego ľzpomeniľze zméne SM 1747, 93; Szpoumeniľze, da Szoboutni dén poľzvetis KŠ 1754, 23; Szpoumeni ľze záto, kakda ľzi vzéo i csuo KŠ 1771, 771; Szpoumeni ľze znášz Goszpodne KM 1783, 118; Szpoumeni ľze Gofzpon zvernih tvoji BKM 1789, 177; Szpoumeni ľze, da ľzvétke poľzvetis KM 1790, 110; Szpoumeni sze cslovek, da ѕzi práh KOJ 1845, 97; Szpōmeni sze, goszpon KAJ 1848, 9; Záto ľze znafe ľzmrti Szpoumenimo BKM 1789, 405; Vľzi ľze vezdáj ľztoga ľzpoumenimo SŠ 1796, 7; Szpomentefze ztoga, kteri je on SM 1747, 28; Szpomente ľze zmoje vouze KŠ 1771, 611; Neg' z-Bo'se miloscfe vi ľze ľzpoumenite SŠ 1796, 23; Szamo na ľze zľziromákov ľzpomenémo KŠ 1771, 559; naj, gda pride vora, ľze zpomenéte zeti KŠ 1771, 319; i ľzpoumeno bi ľze ľzvojega zákona KŠ 1771, 166; Szpoumeno ľzam ľze pa zrejcsi Gofzpodnove KŠ 1771, 376; Hválo ti dájemo, ka ľzi ľze znáľz nevolni grejsnikov ľzpoumeno KŠ 1771, 845; I ľzpoumeno ľze je Peter zrejcsi KŠ 1771, 151; teda ľzo ľze ľzpoumenoli, kaj ľzo eta bilá od nyega piľzana KŠ 1771, 307 **spōmnovši se -a se -e se ko se je spomnil**: Szpōmnovľi ľze zobecsanya, Da bi pri nyem poľľvao BKM 1789, 16

spomín -a m spomin, omemba: Szpomina vreden je groľ Nádasdi KOJ 1914, 157

spomínanje -a s I. spomin: Szpominanye z-Gofzpodna Kriľztuffa KM 1796, 110; Kakda ľze je pa pripetilo ono ľzpominanya vrejďno obládanye KM 1796, 71; nikaj je nej ѕzpominanya vrejďnoga ѕzkoncsano KOJ 1848, 79; Tou cínte na moje ľzpominanye TF 1715, 39; na moie ľzpominanye SM 1747, 40; je Goszpon Jezus na ľzpominanye ľzvoje ľzmrti Sz. Vecsérjo nasztavo KŠ 1754, 7b; Tou csinte na moje ľzpominanye KŠ 1771, 513; Nedelo, ľtera je na ľzpominanye Kriľztuffovoga gori ľztanejnya KMK 1780, 40; velo je cíiniti ľzebi na ľzpominanye KM 1783, 62; kaj ľzte 'ze nigda ozelenili vu vaľem od méne ľzpominanyi KŠ 1771, 599; ľzpominanyem znalľega vkřľzti obecsanya

KŠ 1754, 63; pren. Jezus ľzlatko ľzpominanye KM 1783, 246; Jezus, ti veľzéo ľzpominanye BKM 1789, 44 **2. omemba**: Szpominanye od nefztální i ľztální KŠ 1771, 646 **3. pomen**: V-pitajoucsem govorejnji one recsi naprej rivamo, stere ѕzo v-pítanyi náľ vékřega ѕzpominanya KOJ 1833, 144 **4. navajanje, navedba**: [znamenje] ѕzpominanya “-” AIN 1876, 8

spomínati -am nedov. I. omenjati: Szám Luther ѕzpomina i pohváli Sz. Benedeka KOJ 1845, 77; csi vecs persón ali dugoványov csinejnje ali ѕztális ѕzpominamo KOJ 1833, 138; niki pa obcsinsztvo ѕzpominajo KOJ 1848, 57; Sztáre grejhe nefzpominaj BKM 1789, 48; kaibi nalľega blisnyega .. po dobrom ga ľzpominali TF 1715, 16 **2. oznanjati**: Szpominao bom imé tvoje od deczé do osztankov deczé TA 1848, 37; tvojo ľz. ľzmrt nefztanoma ľzpominam KŠ 1754, 238

spomínati se -am se I. spominjati se: inofze ľzpominati ľztoga nakoi náľje opominau TF 1715, 41; Zakai ľze moremo mi ľnyegove ľzmrti ľzpominati SM 1747, 40; moremo ľze ľzpominati zonoga SM 1747, 40; ľze nefztanoma ľztębe ľzpominam KŠ 1771, 646; Ar ľze ľztębe ľasz ľzpominam BKM 1789, 5; ka je cslovik, kaj ľze ľzpominas 'ľnyega KŠ 1771, 673; Ka je cslovek, ká sze ѕzpominas 'z nyega TA 1848, 7; i vudnye od nyegove právde ľze ľzpomina SM 1747, 92; gda ľze ľztola ľzpominamo etoga nasztáľvenjá KM 1783, 62; i vkom ľze ľzpominamo zBo'ze velike dobrouť BKM 1789, 7b; Hválim pa váľz, bratje, ka ľze zméne vu vľzem ľzpominate KŠ 1771, 511; geto ľze vu ľzmrti ne ľzpominamo ľztębe KŠ 1754, 231; ka ľze od jezero ľejť blá'zenľztva ľzpominajo KŠ 1771, 761; Ár sze vu ѕzmrti neszpominajo z tębe TA 1848, 5; I z ľzoudbe ľze ľzpominaj BKM 1789, 407; I z ľzoudbe ľze ľzpominaj SŠ 1796, 139; I mi ľze ľzpominajmo, 'ľnyeg've ľzmrti BKM 1789, 77; ľzpominajmo ľze Telikájľe z-Bo'sánľzke modrouľzti KM 1796, 5; Szpominajte ľze zvoditelov vaľi KŠ 1754, 270; Szpominali sze bodo TA 1848, 18; Naj ľze ľzpominamo od te vekivecsne ľzobote KŠ 1754, 26; I malo zBogá ľzem Sze ľzpominao denesz BKM 1789, 386; i ľzpominao ľze je z-oni vnuogi dobrouť KM 1790, 58; ľz-té Sz. Hľľťorie, z-ľtere ľzmo ľze do eti máo ľzpominali KM 1796, 117 **2. omenjati**: Moy'zes ľze ľzpomina ľzobote eľcfe pred Defzétere vő dánym KŠ 1754, 26; Ar ľze ztoga ľzpomina i Paveo KŠ 1771, 338; Hvála Fugh Károlyi, ka sze od toga dugoványa ѕzpomino AIP 1876, br. 1, 2 **3. pogovarjati se**: Kumaniánci za steroga volo Ladisľzav IV., da sze ѕzledi zmirom 'snyimi ѕzpomina KOJ

1848, 40; z-kmetmi sze je rad szpominao KOJ 1848, 68; od koga fzte fze i fzpominali KŠ 1771, 599 **spominajúći se** tudi spominajúći se -a se -e se *spominjajoč se*: Hválo dájem Bougi mojemi vfzigdár fzpominajocsi fze fztébe KŠ 1771, 665; Ali Dávid fze fzpominajoucí z-fzvoji grejhov KM 1796, 63 **spominávši** -a -e *spominjajoč, omenjajoč*: Ona, stera szo 'se zgorajpovejdana, tü znouvics neszpominavsi KOJ 1833, 143; Szpominavsi od goriposztávlan-ya vogerszkoga banka, poetom tróst odpré AI 1875, kaz. br. 1 **spomínjani** -a -o *omenjen*: te je voda ono vise szpominyano zadelano véko vtrgnola AIP 1876, br. 3, 7

spomláti -im dov. *premagati v boju*: ino Kruce tak szpomláti KOJ 1848, 104; Montecuculli je pa Törke blúzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95

spomoríti -ím dov. *pomoriti, pobiti*: Herodes fzpomouro je vfzo deczo KŠ 1771, 8; je Angyeo fzpomouro je vfzo prvo-rodjeno Egyiptánczov deczo KM 1796, 34; ka fzte fzinovje oni, ki fzo fzpomourili proroke KŠ 1771, 78; nyihove domáce szo nyihovi szrdniczke nekaj szpomourili KOJ 1848, 7 **spomòrjeni** -a -o *pomorjen, ubit*: ki szo nej szpomorjeni, tiszti szo ali vtopleni KOJ 1848, 9; jih je 6 jezér na meszti szpomorjenih osztalo KOJ 1848, 104

spomréjti -merjém dov. *pomreti, umreti*: Dnefz, ali pa vütro, tudi z-pomerjéte SŠ 1796, 174; Ali kak lüdjé, szpomerjéte TA 1848, 68; Pouleg vore fzo fzpoumrli tej vfzi KŠ 1771, 691; ki szo z-Bratovcsine szpomrli KOJ 1845, 93; ino szo odvándrali na Törszko zemlo, ino tam poednom szpomrli KOJ 1848, 105

spopéjvanje -a s *petje*: Za obsinszko poszküsbo priporácsam szploh szpopejvanye KOJ 1845, 5

spopéjvati tudi spopévati -am dov. *zapeti, oglasiti se*: kokot s svojim močnim glásom spopeva AI 1878, 3; i preczi je fzpopejvao kokout KŠ 1771, 249; Zdaj szmo vám szpopejvali KOJ 1845, 143 **spopéjvávši** -a -e *ko je zapel*: I hválo fzpopejvavsi vó fzo sli na brejg Oliveczki KŠ 1771, 147

spopriátliti se -im se dov. *spoprijateljiti se*: Zápola sze je z-Maximiliánom szpopriátlo KOJ 1848, 84

spòrar -a m *ključavničar*: Jánoski je ocsa pravo, kâ tam prá szporar sztoji KAJ 1870, 117

sporédoma prisl. *redno*: ka 'zivini sze naj szporédoma polága AI 1875, br. 1, 8

sporòbiti -im dov. *oropati*: i dolnyelendavszko imánye vdil i vkri'soma je Bethlen dáo szporobiti KOJ 1848, 92; Törci pa nazájdoucsi

szporobijo vsze, ka v-rouke dobijo KOJ 1848, 50; da szo Cérkve, klostre szporobili KOJ 1848, 8

sporopajúč -a -e prid. *ropajoč*: Törci szo brodili szporópajoucš KOJ 1848, 74

sporóučati -am nedov. *priporočati*: Toga je Melankton tudi Nádasdi Tomási v miloscso i obrambo szporoucšao KOJ 1914, 118

sporóučenje -a s *izročítev*: nájbole pa za volo szporoucšeny Vogrije Maximiliáni brezi privolejnja SS. i RR. KOJ 1848, 69

sporóučiti -im dov. **1.** *priporočiti*: szvojo düso Bougi szporoucš KOJ 1848, 15; Ete devétere návuke ti za szlovou szporoucšim KOJ 1845, 49 **2.** *izročiti*: Ka je Ferdinánda I. ... je 'selo vszo örocšino szvojim szzinam v-mirovnom sztálisi szporoucšiti KOJ 1848, 82

sporùšiti -im dov. *porušiti, podreti*: ino bi dopüszto Cérkve i Klostre szporüšiti KOJ 1848, 19; denok szo sze oni prejk Dráve pritrli, da szporüšijo tiszto trdino zrinszkihrad zváno KOJ 1848, 95 **sporùšiti se** -im se *porušiti se*: tiszti hram, vsterom je Béla I. szvoj kvartér meo, sze je szporüšo KOJ 1848, 20 **sporùšívši** -a -e *ko je porušil*: [Atila] ono [Oglej] vsze porüšivsi povr'se KOJ 1848, 4

spòslanje -a s *sporočilo, naznanilo*: Od Ivanovoga fzpozflanya KŠ 1771, 187

sposláti spòšlem dov. *sporočiti, naznaniti*: Üzenni; szposzlati KOJ 1833, 180; Medtémtoga Rákóci gizdavo szposle ka on nikoga neszpozna KOJ 1848, 104; Da fcsé vlze napuniti, Ka je fzpozflzao meni BKM 1789, 195; ka szo nej od pogibelnoszti glásza szposzlali KOJ 1848, 65

sposréjd prisl. *sredi*: I tak je Paveo vó fou fzpozfzrejđ 'znych KŠ 1771, 397

spostáviti -stávím dov. *postaviti*: Gda te vszamogócsi Krále szposztávi vu nyé TA 1848, 32 **spostávljeni** -a -o *postavljen*: Križnati pávuk razprestráva vednáko spostávljeno kološazto mrežo AI 1878, 39

sposváditi se -svádím se dov. *spreti se*: Pokedob vszáksi bi rad meo na nyegovih prszaj szvetlécsi, zláti kri's, sze nad nyim szposzvádita KOJ 1848, 58; vu hi'sni zákon sztoupiti, vu sterom tiváriske, dare sze szposzvádijo, radi eden drügomi v-ocsi metajo KOJ 1845, 87 **sposvádjeni** -a -o *sprt*: Dvá szposzvádjeniva pispeka szta sze za ravnantszta volo pogucsala KOJ 1914, 104; gda bi potüvao na pomirejnje niki szposzvádjenih Hercegov KOJ 1848, 24

spošílati -am dov. *sporočati, naznanjati*: Oh cslovik nevolni, Boug ti pom'ni fzposila, Da te zmore fzté nevoule BKM 1789, 194

spoštúvanje -a s *spoštovanje, počastitev*: Za

spoštúvati

tou szpostúvanye sze pa Geyza povrativno Czaszari z-tém miti KOJ 1848, 11; Pápa Sz. Stevani vsze dovoli, escse nyemi na szpostúvanye trüdiv nyegovih apostolszkikh tüdi posle duplisni kris KOJ 1848, 12

spoštúvati -üjem nedov. *počastiti, izkazati spoštovanje*: Várdai ga je prisao szpostúvat KOJ 1848, 78

spótiti -im dov. *opomniti*: Szpôtiti zlocsasznoga – Tô je brezi te'zkcöse I tim vbôgim mogöcse KAJ 1848, 288; Szpôti ga, naj pamettüje KAJ 1848, 275 **spôtiti se** -im se *spomniti se*: Za leh'zese obracsunanye naj vszáki vise prinesene táble nüca i sze na hitroma szpôti AI 1875, br. 2, 3; Szvetlofzt i volnofzt nyemi dávaj, Naj fze mi na dobro fzpôti BRM 1823, 109

spotréjti tüdi spotréti -tërem dov. *streti, uničiti*: Sz. Stevani je Boug pomágo etih protivnikov moucs szpotrejtü KOJ 1848, 13; i zobé ti neverni szpoteres TA 1848, 4; táksi parôvec v-szili tak véke drevja szpotore AIP 1876, br. 9, 7; ino rimszki Czaszar bio on junák, ki je Avarczov moucs szpotro KOJ 1848, 6; naj bi sze zmirili, ino szpajdáseni ... i szpotrli nepriátela KOJ 1845, 54; pred sterov sztojécsemi drevji golombisje szo vnôgo vék szpotrli AIP 1876, br. 1, 5 **spotrti** -a -o *strt, uničen*: Szpotrt fzi bio vtejli fztrafno BKM 1789, 82; Gde de v-krvi sztao, pokápan Eden ország szpotrt AIP 1876, br. 6, 2

spotúkani -a -o prid. *premagán, uničen*: Francúzi od Rúzov vu málih ino velikih bitvaj szpotúkani KOJ 1848, 120

spodnjü -a -e prid. *spodnji*: I gori do fzpoudnyega pekla KŠ 1754, 145; jezük .. na fzpoudnyo lampo ga pofztávisi KMK 1780, 65; z szpôdnye lendave zebráni poszlavci AIP 1876, br. 6, 7 **nájspôdnji** -a -e *najbolj spodnji, najnižji*: Najszpôdnyi tál bregôv sze korén zové KAJ 1870, 146; Doli szi me püszto vu jamo náj szpôdnyo TA 1848, 71

spól tüdi spól -a m *I. naravni spol*: Doszta sztvári pojê druge sztvaré szvojga szpôla KAJ 1870, 10 **2. oseba glede na značilnost spola**: Vïno in 'zenfzki fzpoul zapelajo te moudre KŠ 1754, 44; kak fze poštenoga 'senfzkoga fzpoula dofztája SIZ 1807, 42; Nej fzamo moskomi fzpouli je prepovejdano KŠ 1754, 65; Stogodi fze zglédne na 'zenfzki fzpoul na po'zelejnye KŠ 1754, 43; fz. hiftvo prefztoupiti i zlútzkim .. fzpouлом necsifzto 'zivetü KŠ 1754, 42; Vnecfífztoucüsi zlúczkim fzpouлом BKM 1789, 450 **3. slovníčni spol**: Tou I^{im} Ka on vu vogrszkom jeziki szpola neznamenuje KOJ 1833, 14

spóusob -a m *pretveza*: Tou potribüje, kaibi mi naflega blisnyega hife ani Üroka hüdou

ne pofeleli, ani po fzpoufzobom praviczé, krivicno znasfím ürokom ne zmeifali TF 1715, 17

spóutoma prisl. *spotoma, mimogrede*: Zápola 'snyim vréd szpoutoma v-Budino setuvao KOJ 1848, 77

spóuved -a m *spoved*: zprávo ga fzerczá pohajajoucfím fzpouvedom má vadlúvati TF 1715, 35

spóuvid tüdi spóved -i ž *spoved*: Szpouvid je edno nemiuno ino jáko drefzélno zdihávanye fzerczá TF 1715, 35; Szpouvid KŠ 1754, 197; Ka je Szpouvid KMK 1780, 75; Szpóvéd deczé KAJ 1848, VI; Priprávlanye k-Szpouvidi KM 1783, 133; Szkim zapecsáti Boug té táksi fzpouvid KŠ 1754, 199; cslovik naj moli obcsinfzko fzpouvid KMK 1780, 78; po Szpouvidi grejhov odpüscsanye gláfzi KŠ 1754, 196

spóvani -a -o prid. *pridelan*: Szaksi dober vért zdaj sze more pripraviti, ka nyemi dojde szpóvanoga i ka za odajo osztáne AI 1875, kaz. br. 8

spovedálnica -e ž *spovednica*: Z-Cérkvi szo vözlücsani oltárje, szpovedálnice KOJ 1845, 67

spóvedanje -a s *spoved*: Deák sze szpóvedan-yom k-szmrtü pripravo AIP 1876, br. 2, 1

spóvedárnica -e ž *spovednica*: Eto so spóvedárnice BJ 1886, 19

spóvedati spovéjm dov. *spovedati*: Stere grejhe moremo fzpovedati KŠ 1754, 199; Koteri fzo zbritkim placfom vfzi fzpovedali Szvoje grejhe 'zalüjocs BKM 1789, 224 **spóvedati se** spovéjm se *spovedati se*: cslovik greifni má vfze fzvoje greihe fze znyih fzpovedati TF 1715, 35; nebosfze mogel pravo fzpovedati SM 1747, 82; Ka moremo csiniti .. fzpovedati fze KMK 1780, 49; zapouvid zapovidáva, naj vfzako leto náj menyé ednouk z-grejhov nafli fze fzpovejmo KMK 1780, 56; Po tom sze je grof szpovedao na kat. vero KOJ 1914, 145; Prvle sze je v-szvojoj fárnöj Cérkvi pobo'sno szpovedal KOJ 1845, 45; Tou je zamoglo, da sze je vecs i vecs lutheránov na katolicsánszko vöro szpovedalo KOJ 1848, 112; szo sze vnougi na katolicsánszko vöro szpovedali KOJ 1845 **spóvéjdani** -a -o *spovedan*: Szpovednik nalo'si grejsniki na Pokouro za te fzpovejdane grejhe KMK 1780, 79

spóvedávati -am nedov. *spovedovati*: Od grêhov gda fze Ti molécsi tó'zim, I fzpovedávam vgrêsenye BRM 1823, 313; Ar grêhe szpovedávas KAJ 1848, 177 **spóvidávati se** -am se *spovedovati se*: Szpovidavam fze Bougi KMK 1780, 78

spóvedník -a m *I. spovednik*: Naj tak gucsü, ka fzamo fzpovedník morejo csuti KMK 1780, 78; Grejhe tvoje fzpovedníki vadlúj KMK 1780,

56; Grejhe Szpovedniki vadlùj KM 1790, 111; Oni znàjo zamùcsati, kak szpovedniczke, vsze KOJ 1845, 111 **2. spoznavalec:** Kralicza Szpovednikov KM 1783, 87

spovidàr -a m *spovednik*: te tàkse je potrejbno fzpovidàri oznaniti KŠ 1754, 199

spovùjti -vùjdem dov. *uiti*: Niki pred nyegovimi Krvi 'selnimi mecsi szpovùjdejo na mourje KOJ 1848, 4; krouto malo jih je szpovujso KOJ 1848, 7

spovužgajòuči -a -e prid. *požigajoč, zažigajoč*: Keliko kvàra szo Botskajevi krùci 'seleznim ino szalaszkim Szlovenom zadenili, szpovu'sgajoucsi nyim hrame KOJ 1914, 120

spozàbiti se -im se dov. *pozabiti*: Kaj je eti escse nalla cséfzt? .. zdruzi fze ne fzpozàbiti KŠ 1754, 168; Szté fze fzpozàbiti nemrem BKM 1789, 285; Bòg On sze szpozàbiti nevé Niti z-blà'zensztva mojga KAJ 1848, 214; Goszpodne! kak dugo sze scses z méne szpozàbiti TA 1848, 10; Ne fzpozàbim fze z onoga, ka fzi mi dáo KŠ 1754, 266; zoni, štera fzo odzajaj, fze fzpozàbim KŠ 1771, 597; ne fzpozàbim fze nigdàr fztvojih zapouvid KM 1783, 152; Csùdim fze nad tebom, ka fze tak fzpozàbis ztvega vo preminejnya BKM 1789, 447; da fze Gofzpon Bog ztebe ne fzpozàbi SM 1747, 81; Szvejt fze hitro znász fzpozàbi BKM 1789, 410; tak náfz vodi i ravnaj, da fze znafì grejhov ne fzpozàbimo KŠ 1771, 836; Kebzùjte denok na tò, ki sze szpozàbite z Bòga TA 1848, 41; ali fze pak Otecz ino Mati vfzegavecs zchéfzti fzvoje zpozàbìo TF 1715, 4; vszi poganye, ki sze z Bòga szpozàbìjo TA 1848, 8; Sto szebé povr'ze, od tàksega sze lidjé tudi zpozàbìjo AIN 1876, 40; Med tém se ešče zmejne szpozàbìjo BJ 1886, 3; Ne fzpozàbìfze Gofzpodne, znevolni lùdi molitve SM 1747, 66; Izrael, nefzpozàbìfze zméne KŠ 1754, 216; Ne fzpozàbi fze oh Bo'se! z-nevolnih lùdih molitve KM 1783, 226; Szpozàbi fze znafì grejhov BKM 1789, 141; Ne fzpozàbi fze z-rado-volnoga gori prijimanya KM 1790, 64; i ti sze z-nász neszpozàbi KOJ 1845, 131; Bo'ze, neszpozàbi sze z szziromàkov TA 1848, 8; Ar fe je dnefz Krifztus za náfz Poroudo, fz-toga fze mi ne fzpozàbmo BKM 1789, 34; Zdobrocsinejnya ino podeljenjá fze pa ne fzpozàbte KŠ 1754, 52; Zdávanya fztána fze ne fzpozàbte KŠ 1771, 696; i, csi je pomoucs doubò, naj fze z-zahálnofzti ne fzpozàbi KM 1790, 48; Ar je nej nepravicšen Boug, kaj bi fze fzpozàbo zdela vafega KŠ 1771, 680; Ali csi bi fze trda telovna mati, fzpozàbila zdeteta BKM 1789, 336; Jezus, ki fzi fze nej fzpozàbo fz-tvoji nepriàtelov KM 1783, 189; kaj fzi fze fzpozàbo, z-rejcsi Gofzpodna Bogá SŠ 1796, 106; Boug

fze je nej Zfzvojga lùfttva fzpozàbo KŠ 1754, 265; fzpozàbo fze je zocisfcsávanya fzvoji fztàri grejhov KŠ 1771, 717; Ádama .. Nyemi je edno právdo, Zštere sze je fzpozàbo BKM 1789, 13; Nabukodonor, fzpozàbo fze je z-fzvoje fzenye KM 1796, 78; jo je dáo zaprejti, i 'snyé sze tak szpozàbo, ka bi mrla KOJ 1848, 52; i záto tá szpadno, ár sze szpozàbo i sze steo doliszeszti AIP 1876, br. 2, 7; I fzpozàbili fzte fze zobefzeljá KŠ 1771, 694

spòznanje -a s *spoznanje*: Zpoznanye etih Dofztojnofzti Bosji opominati náfz more SM 1747, 33; Po právdi je fzpoznanye grejha KŠ 1754, 70; geto, ali [je] fzpoznanye KŠ 1771, 517; fzvedocfìlo bode vsze dùsno fzpoznanye KM 1783, 285; Nepokojno vmeni je, Me dusno fzpoznanye BKM 1789, 193; Bòga fzpoznanye BRM 1823, VII; Szpoznanye Bòga KAJ 1848, VI; za volio velikoucsega fzpoznanya mojega Gofzpodna SM 1747, 21; Da fze pa tou brezi právoga fzpoznanya doprnefzti nemre KŠ 1754, 6b; po Dùhi fze dá tomi drùgomi pa rejcs fzpoznanya KŠ 1771, 514; Od obilnejfega fzpoznanya Szvéte Hiftòrie KM 1796, 84; vífzokofzti, štera fze zvisáva prouti fzpoznanyi Bo'zemi KŠ 1771, 545; greihom, šteri nyemi nyegovo Dužno fzpoznánye vrasùje TF 1715, 36; ino polei mojo dužno fzpoznanye fnyegovov kervjov SM 1747, 49; Roditelov, naj deczo na Bogá fzpoznanye vcsìjo KŠ 1754, 220; i dònok na fzpoznanye ifztine priti ne morejo KŠ 1771, 650; Bo'se, ki náfz na tvoje fzpoznanye opominas KM 1783, 109; Zdr'zi vu náfz tve fzpoznanye BKM 1789, 4; Pobùdimo nalla fzrczá na popolnejse fzpoznanye KM 1796, 96; Da bi na tvoje szpoznanye Pripelao vsze národe KAJ 1848, 130; ona je li po fzpoznanyi grejhov, voj k-Krifztufì KŠ 1754, 6A; I liki fzo nej fšimali za dú'zno Bogá meti vu fzpoznanyi KŠ 1771, 449; Právo vòro dáj mi, V-tvem fšvétom fzpoznanyi BKM 1789, 205; naj fze napunite fzpoznanyem voule nyegove KŠ 1771, 603

spoznàti spòznam dov. **I. spoznati, na osnovi zaznav, umske dejavnosti priti do poznavanja česa:** Dai meni Zkvárjenye moje nature zpoznati SM 1747, 53; Záto nyihova cséfzt je I.) bin fzvoj fzpoznati KŠ 1754, 170; od onoga vrejmena máo, vfterom je grejh zácsao fzpoznati cslovik KMK 1780, 67; ki fzi diko Preszvétoga Trojsztva dopùfzto fzpoznati KM 1783, 11; Dáj nám tebé prav fzpoznati BKM 1789, 55; Da Te moremo fzpoznati BRM 1823, 2; Tò je tvojga poszvéta Visni trák dao nam szpoznati KAJ 1848, 5; znanost, poleg štere je mogočno

spoznati plemen AI 1878, 4; jaľz ľzkvárjenye zczeiloga ľzercza ľzpoznam SM 1747, 48; Zató jaľz zdaj ľzpoznam ka me ti kaľtigas KŠ 1754, 240; Zdaj ľzpoznam ztála KŠ 1771, 517; ka jaľz csinim, ľzpoznaš pa potom KŠ 1771, 311; Stero ľejko ľzpoznaš, csi pred ľze denes peľzmi BKM 1789, 4b; Dónok ti neľzpoznaš tvojo grejsno ľztálnofzt SŠ 1796, 10; Da ti praviczó szpoznaš TA 1848, 9; Gda cslovik Jezufa ľzpozna KŠ 1754, 77; Koga za Goľzpodna ľzpozna BKM 1789, 27; Csi poszlavcov kucsa naprêprneszka za pobogsanye szpozna AI 1875, kaz. br. 2; tvoio zmosnofzt ne ľzpoznamo SM 1747, 85; Ár ztála ľzpoznamo i ztála prorokũjemo KŠ 1771, 517; Vu onom dnêvi ľzpoznate vi, kaj ľzam jaľz vu Ocsi KŠ 1771, 319; ka ne ľzpoznajo scũtejnja, ono vóra potrdi KM 1783, 62; Lámajoucisi krũh ľzpoznajo ga BKM 1789, 94; Szpoznaš nepravicsnofzt tvojo KŠ 1754, 77; ľzpoznaš nyegovo milosco KM 1783, 159; neszrecso mojo szpoznaš AI 1875, br. 2, 7; ztoga ľzpoznašmo, ka ľzmo vu právoj M. czérkvi KŠ 1771, 339; Szpoznašmo ľz-toga veliko ľubav Zvelicítela KM 1796, 107; Szpoznašte, vi nevolni, pomocnik je z-vami BRM 1823, 5; Szpoznašte bole, kak csũdno vodi Jehovah szvoje TA 1848, 4; naj ľzpoznaš volo nyegovo KŠ 1771, 411; naj I.) ľzvoje grejhe ľzpozna KŠ 1754, 208; Boug naj nyega ľzpozna KMK 1780, 11; naj I. na naľľe grejhe ľzpoznamo KŠ 1754, 161; Naj ľzpoznamo dobrouťo KŠ 1754, 267; naj ľzpoznašmo, ka Boug dugo na pokouro csáka KŠ 1754, 197; naj ľzpoznašmo tebe ľzamoga Bogá KŠ 1771, 322; naj szpoznašmo poganye, ká szo ľudjê TA 1848, 8; Gda bi tou ľzpoznaš Kájň KM 1796, 8; Da bi mi ľzkvárjenye ľzpoznali KŠ 1754, 20; Ar ľzam jaľz ľzpoznaš KŠ 1771, 195; ka ľzi nej ľzpoznalo vrejmen priglédaná tvojega KŠ 1771, 237; tákľi je efcse nikaj nej ľzpoznaš, kak trbeš znati KŠ 1771, 504; ki je szpoznaš nyega bo'zanszko isztino KAJ 1848, 4; Tou nyim je pa rimszki Pápa tak za hũdo szpoznaš KOJ 1848, 43; ka je ľzpoznalo zrejclí Bo'ze KŠ 1754, 78; I mi ľzmo vorvali i ľzpoznali KŠ 1771, 287; ľzte ľzpoznali milofco Bo'zo vu íľztini KŠ 1771, 603; verni, ki ľzo ľzpoznali íľztino KŠ 1771, 638; Vogleja je melo nyegovo besznouco szpoznati KOJ 1848, 4 **2. ugotoviti, dojeti:** kim je dáo pejnêze, da bi ľzpoznaš, kakda je ľteri tr'zo KŠ 1771, 235; ino ľta zpoznala, kai ľzta nága SM 1747, 6; [pavozino] i ľzpoznaš je, ka je mokra i hladna KM 1790, 38; ľzpoznaš ľzam, ka ľzte vi nej vľzi dobro troľsili vaľsi pejnêz KM 1790, 28 **3. priznati:** ľzpoznašte one, ki delajo med vami KŠ 1771, 622; ka on nikoga za vogerszkgoga Krála neszpozna KOJ

1848, 104; i Rimľzka czérkeve ga je nej ľtejla za Kanonicšánľzko piľzmo ľzpoznati KŠ 1771, 668 **4. seznaniti:** Z etim svetom naš szpoznaš prirodopis AI 1878, 4 **spoznãti se** spòznam se *spoznati se, biti spoznan:* Esmerkedni; szpoznati sze KOJ 1833, 155; Pred Bougom ľze moremo za vujvlacséne ľzpoznati KŠ 1754, 199; Jaľz poznaš te moje i ľzpoznaš ľze od ti moji KŠ 1771, 300; profľzimo Bogá: 1. Naj ľze on od vľzej ľũdi na zemli ľzpozna KMK 1780, 27; ár ľze zľzáda drejvo ľzpozna KŠ 1771, 40; Vetom ľze ľzpoznašmo Bo'zi ľzinovje i v'raj'zi ľzinovje KŠ 1771, 730; gda koga na kákse dugoványe ráťamo, naj ľze ľzpoznaš, kákľi jeľzte KŠ 1754, 171; Ár nega nikaj tak ľzkrivnoga, niti ľzkritoga, ľtero bi ľze ne ľzpoznalo KŠ 1771, 193 **spoznajouci** -a -e *ko je spoznal:* Vzemí eto bremen, naj ľzpoznašouclí vsze moje grejhe morem vclíniti KM 1783, 186; Ali Dávid ľzpoznašouclí nad ľzebom kaľtigo Bo'so KM 1796, 63 **spòznavši** -a -e *ko je spoznal:* naj i jaľz pokojno dũľo mám ľzpoznašvi tá, ľtera ľze okoli váľz godižo KŠ 1771, 595; Vľzejm ľidém, naj ľzpoznašvi nyegovo dobrouťo, ľze povrnéjo KŠ 1754, 168; nej szmaš sze zbojao z-edne sztrãni szpoznašvi KOJ 1833, V **spòznani** -a -o **I. spoznan:** kakti ľzam i jaľz ľzpoznani KŠ 1771, 517; Jezus od Pasztérov v-jaszlicaj ľzpoznani KM 1783, 72; Szpoznani je Goszpòd vu vcsinyenoz szòdbi szvojoj TA 1848, 8; zadofzta je bila Putifari ľztãlno ľzpoznaš nyegova vòrnofzt KM 1796, 25; i tivãrisi szpoznaš nyé pravoszt KOJ 1845, 132; imé tvoje Vcsini, naj bode od nász vszej ľzpoznašmo KM 1783, 278; naj bode od náľz vľzej ľzpoznašmo BKM 1789, 297; Od prouti ľztanejnyia ľzpoznanoz praviczí KM 1783, 47; k-Evangyeliomi i 'znyega ľzpoznašmo bogáľztvo vľzebi gori íľzkati KŠ 1754, 209; zmo'znozst Bo'sánsztva nyegovoga, vadľũje szmrt szpoznašmo KOJ 1845, 124; Zdaj pa ľzpoznani od Bogá, kakda ľze obrãcsate na te nemocsne piľzke KŠ 1771, 564 **2. znan:** Szpoznašmo je, ka od 67-ga ľeta vezalo na Vogerszkorszãg cseresz skòdo AI 1875, br. 1, 1 **3. priznan:** za volo szpoznanoga vitéstva sze je dopáďno KOJ 1848, 22; ino vu áhenszkom miri nyoj je szpoznašmo nazsľedszťo KOJ 1848, 110

spoznávanje -a s *spoznavanje:* Szpoznaványe AI 1875, kaz. br. 2; bi prihájali sztrãnszki národje za volo szpoznaványia KOJ 1833, XIV; I dr'zmo szrdcze gotovo na nyegovo ľzpoznaványe BRM 1823, 15; naj ľũbezen vaľa efcse bole i bole obiljáva vu ľzpoznaványi KŠ 1771, 592; Popiľzao je tak, tou Dávid Vu Bo'ze obrambe ľzpoznaványi BKM 1789, 160

spoznávat -am nedov. **1. spoznavati**, na osnovi zaznav, umske dejavnosti prihajati do poznavanja česa: Tapasztalni; szpoznavati KOJ 1833, 175; Vesi fze Bogá fpozznávati KŠ 1754, 12b; fpozznávati Gofzpodna Krifztuffa KM 1796, 92; One regule, pouleg steri sze navcsimo v-gucsi recsi szpozznávati KOJ 1833, 11; Eto scsém zdaj szpozznávati AI 1875, br. 2, 6; fpozznávam, ka fze nemrem vüpati KM 1783, 153; Szpozznávam KM 1790, 8; Naj tô dobrovolnofzt Nyegovo fpozznávam BRM 1823, 7; V-nyem szpozznávam poti tvoje KAJ 1848, 5; fzebé vu grejhi fpozznava biti KMK 1780, 72; Te fzvét Tvoji dél nefzpozznáva BRM 1823, 61 **2. priznavati**: Bôg, koga vesz szvét za ocso szpozznáva KAJ 1870, 167; Ar gde popolné szpozznávate KAJ 1848, 3; Tam bom lübézen tvojo szpozznávo KAJ 1848, 186; Kak bi z-radosztjov neszpozznávo vrédnoszti moje KAJ 1848, 139; Zdaj bom szpozznávo, káksi mertük bode nücani AI 1875, br. 1, 2 **3. seznanjati**: Vszákom bróji kèpi bode imenitne prigodbe szpozznávali AI 1875, kaz. br. 8 **spoznávat** se -am se *spoznavati se, ugotavljati se*: Kak sze dozday szpozznáva, pri toj priliki na Gorickom je jako po szkoupoma na duhovsztvo pomiszleno bilo KOJ 1914, 144 **spoznávani** tudi spoznávani -a -o **1. spoznavan**: Vsze tô po priliki szpozznávo bode AI 1875, br. 2, 2 **2. opisan, prikazan**: Vu kázajöcsem broji "Prijátel"-a je szpozznávani dugöcse mertük AI 1875, br. 1, 2

spoznávani -a -o prid. *prikazan, objavljen*: Példé, stere poká'zejo kak sze moro nücati vise szpozznüvane táble AI 1875, br. 1, 3

spračlív -a -o prid. *pohujšljiv*: Eta szpraesliva szvája sze je ovak nej mogla zadüsiti KOJ 1914, 132; Zdaj vörje, da szpraeslivo, grejsno 'sivlejnje szrecse nedá KOJ 1845, 88

správa -e ž **1. sprava, pomiritev**: Bougsa je krátka szpráva, kak duga právda KOJ 1845; vnogim protesztantszkim velikásom sze je szpráva nej dopádnola KOJ 1914, 124; Eto szprávo je razbio niki Vid KOJ 1848, 21 **2. priprava, orodje**: csi gli do gdetam niki bodikaj csevákáske eto szprávo hüdili KOJ 1833, VI; za tebi zavüpano 'sivinszko szprávo mores dober sztáti KOJ 1845, 52; pren. Csüdij bár szuncza szvetlo szprávo KAJ 1848, 7; Jafz bom Ti fzpráva zlo'zna BRM 1823, 459

spravícati se tudi spravícati se -am se dov. *opravičiti se, izkazati se pravičnega*: od fteri fzte fze nej mogli vu právdi Moj'zefovoj fzpraviczati KŠ 1771, 384; On je pa fteo fzpravicsati fzebé KŠ 1771, 204; Ár zrejcsi tvoji fze fzpraviczas KŠ 1771, 40; da sze szpravicsas ti vu recsáj tvoji TA 1848, 41; znajoucsi, kaj fze

ne fzpraviczsa cslovik zdejl právde KŠ 1771, 560; Ka fze brezi dobri dejl fzpravicsamo KŠ 1771, 458; milofcsov, po fteroj fze fzpravicsamo KMK 1780, 58; naj fze zvöre fzpraviczamo KŠ 1771, 563; ali vu etom fzam fze nej fzpraviczao KŠ 1771, 496; I fzpraviczala fze je modroufzt KŠ 1771, 36 **spravičeni** -a -o *opravičen*: fzpravicseni je vu dúi KŠ 1771, 638; I fzpravicsena je modroufzt KŠ 1771, 190; Szpravicseni pa [so] zobfztom 'znyegove milofcse KŠ 1771, 454

spravičanje -a s *opravičenje, odpuščanje*: Bogá kakti fzpravitela fzvojega fzpravicsanya lübiti zacsne KMK 1780, 74; Od vore, i szpravicsanya BKM 1789, 240; pred tebom neobsztoji, Ki nema szpravicsanya KAJ 1848, 19; Od szpravicsanya TA 1848, 24; po prejk nám pripravijo Szpravicsanye KMK 1780, 57; Ki fzi na té fzvét prisao Vfzem ludém na fzpravicsanye BRM 1823, 306; Csi v-krili szmrti zaszpijo, Májo v-nyem szpravicsanye KAJ 1848, 111

spravičávati -am nedov. *opravičevati*: kaj Boug zvöre fzpravicsáva pogane KŠ 1771, 561; vi fzte, ki fzpravicsávate fzebé pred lidmi KŠ 1771, 225

správišče -a s **1. zbor, zborovanje**: Kobcsinfzkomi fzprávičcsi i gmajni prvorodjenih KŠ 1771, 696; Pozdravte fzprávičcse KŠ 1771, 611; Pozdrávlajo váfz i Prifzczilla fzprávičcsom vrét KŠ 1771, 526 **2. skupščina**: Szprávičcse z-dvouje kucse sztoji AI 1875, kaz. br. 2; Orszácsko ládanye od szprávičcsa szkoncsani právd sze more pelati AI 1875, kaz. br. 2; miniszterum szprávičcsi na prè prilö'zi sztroskov potrebc sine AI 1875, kaz. br. 2; Vu orszácskom Szprávičcsi KŠ 1771, 853; Vu szprávičcsi Czaszar je pitao Luthera KOJ 1845, 61; Velikási szo du'zni na szprávičcsaj nazöcsi bidti AI 1875, kaz. br. 3 **3. skupnost, občestvo**: Sz. Mati Czérkev .. [je] ti pozváni i odebráni Bo'zi szprávičcse KŠ 1754, 129; je vñzejh pravicsno vörvajoucsi krfztsenikov vidoucse fzprávičcse KMK 1780, 19; grejsnike fz-Krfztsánszkgoga fzprávičcsa vö vr'zejo KŠ 1754, 194; Te zmácshiov praznúvajoucsi fze fzprávičcsa vö vr'ze KŠ 1771, 498; Od Jeru'sálemfzkgoga fzprávičcsa KM 1796, 128; povej czérkvi (gmajni, fzprávičcsi) KŠ 1754, 195; Cérkev (obcsino, szprávičcse, gmájno) KOJ 1845; ne ofztaneo greisniczi vu fzprávičcsi ti pravicsni SM 1747, 92; Vu fzprávičcsi krfztsánfzkom, ge fze rejcs Bo'za prejdga KŠ 1754, 135; ofztánemo, i vTifztom fzprávičcsifze nájdemo KŠ 1771, 831; Tebé lüfztvo, Vufzvétom fzprávičcsi dicsi BKM 1789, 139; i csréda jezusova sze vu fzprávičcsi ti odebráni naprépripráva KAJ 1848, III; Vödáne szprávičcsam evangelicsanzskim KAJ 1848, I;

Ár je Boug mézni, liki vu vŕzej ťzprávifcsaj ti ťzvéczov KŠ 1771, 520 **4. sinagoga**: Má 23. czérkev i 80. Sidovŕzki Sinagoug, ali ťzi bojdi ťzprávifcs KŠ 1771, 612; Kriŕzfztus i veflio je vu 'Sidovŕzki ťzprávifcsaj predgajoucfi Evangyeliom KM 1796, 98

spraviteľ -a tudi spraviteo -ela m **1. povzročiteľ**, *izvor*: Ki ťzi vŕze pravice vretina, i ťzpraviteo KMK 1780, 74; Kakse radoszi ťzi ti ťzpraviteľ KAJ 1848, 223; i Bogá kakti ťzpraviteľa vŕze pravice ľúbiti zacsne KMK 1780, 73 **2. pisateľ**, *pisec*: eti knih ťzpraviteľa pa, za nyegovo ťzkrblivofzt vŕkáfem poťtenyef ťzi du'zen dr'zati KŠ 1771, A8a **3. skrbník**: Blagoszlovi nase roditeľa, Kak potrebôcs nasi ťzpraviteľa KAJ 1870, 169

správiti spravím dov. **1. pripraviti**: Nagovárjao je Szlovene, tomi kraji lepse lice ťzpraviti KOJ 1914, 99; Tak ťzi ťzprávím vetom 'zitki Vŕze ono, ka je drágo BRM 1823, 375; Szrdce moje mi poprávi, Vu nyem ťzi posztelo ťzpravi BRM 1823, 17; Boldi'sár je veliko vecsérjo dáo ťzpraviti Gofzpodí KM 1796, 80; nemorem gorisztánoti jeszti ti ťzpraviti KAJ 1870, 8; ali k-vecsérji kâ bôgsega ťzprávím KAJ 1870, 44; Ár tou csinécŕi 'zerjáo vougelje nyemi ťzprávis na glavou nyegovo KŠ 1771, 477; Tejlo moje takáj Tebi na czérkev ťzpravi KŠ 1754, 247; Naŕa ťzrcza poťzvėti i vu nyih ťzpravi ťzi prebiváľifce BKM 1789, 141; po tvojem ťz. Dúhi ťzpravi na tou naŕe ťzrczé KŠ 1771, 825; proŕzi ga, naj nyemi na zimo ťztanyé ťzprávi KŠ 1771, 664; orŕzág nebefzki, Steroga ťzam ťzpravo ťš 1796, 32; Ne ťzpozábi ťze ťz-tvojega ťzpravifcsa, ťtero ťzi ťzpravo od zacsétka KM 1783, 118; ki ťzi na etom ťzvejti pozványa ťzpravo KŠ 1771, 843; ťzpravofzi mi nebefza ťš 1796, 137; Okou je nej vidilo, ka je Boug onim ťzpravo, ťteri nyega ľúbio KŠ 1754, 142; Ki je ťzpravio odkúpitela BRM 1823, 11; sztréle ťzvoje je ťzpravo na vöszkoncsanye TA 1848, 6; I pripelao je je k gori, stero je ťzprávila dêszna nyegova TA 1848, 64; vcséle bujti za on trüd, ka szo nam szlatki méd ťzpravile AI 1875, kaz. br. 8; I cŕi bom fou i ťzprávím vám meŕzto KŠ 1771, 313 **2. narediti**, *da kdo pride v kako stanje*, *da je deležen česa*: Eti me na dobro ťzprávis BRM 1823, 10; ino jo je malolejtno na Vogerszko dáo ťzpraviti KOJ 1848, 39; Túhe Bogé ťzpravte na ťpot KŠ 1754, 266; Jafz ťzam je vama záto dáo, da bi ťzi dobro volo ťzpravila KM 1790, 28; i naŕfo telovno ťzmrt na ťzlatki [sen] ťzem ťzpravo KŠ 1754, 109; Zvelicfanye, ko ťzi ťzpravil SM 1747, 58; Nej je na bláznofzt ťzpravo Boug modrouŕzt etoga ťzvejta KŠ 1771,

491; On ťzi je pri deczi ťpot ťzpravo KM 1790, 20 **3. pridobiti**, *oskrbeti*, *priskrbeti*: Szerezni; ťzpraviti KOJ 1833, 173; Jeli ťzi mi po naŕem deli nemoremo krúha ťzpraviti KŠ 1754, 167; da ťze potrebna skér z-náj ménsim sztroskom more ťzpraviti KOJ 1833, VI; Ka zdelom te pravicsni ťzprávi KŠ 1754, 169; I, ki 'zenya, nájem vzeme i ťzprávi ťzád na 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 276; Ka ťzprávi ťzlejndnye Mázanye KMK 1780, 83; Hodte vu orŕzág Nebefzki, steroga ťzem ťzpravil zvoljom ocza mega SM 1747, 83; jafz ťzam ťzi za vnoge pejneze tou pŕgarŕfztvo ťzpravo KŠ 1771, 412; Vek'vecsni 'zitek tak dobim, Steroga ťzi mi ti ťzpravo KŠ 1754, 270; Kristussi, kie nám odkúplenye ťzpravil SM 1747, 59; Ki nám je milofco ťzpravo BKM 1789, 125; prebitek, Sterogaje Kriŕzfztus Szpravo ťzam ťzvojem vŕnim ťš 1796, 6; Z-té bo'sepouti je drügoga haszka nej ťzpravo KOJ 1848, 34; Kincs ťzte ťzi ťzpravili vpoŕzlejndnyi dnévi KŠ 1771, 752 **4. uničiti**, *ubiti*, *odpraviti*: liki, ka bi ťto mojo hválo na nikoj ťzpravo KŠ 1771, 507; Szpravi na nikoj húdi ľúdi naminyávanye KŠ 1754, 224; 'Siga vnouge ťzvoje nevoscŕenike z-pouti ťzprávi KOJ 1848, 50; Boug pa i tou i ovo na nikoj ťzprávi KŠ 1771, 500; i protivnike tvoji krfztsanov na nikoj ťzprávis BKM 1789, 349; liki da bi právdo ťteo na nikoj ťzpraviti KŠ 1771, 440; Ah ti ťze je ťzpravo na ťzramouto BKM 1789, 393; Tŕrci szo ľúszto na nikoj ťzpravili AI 1875, kaz. br. 3 **správiti se** spravím se **1. uređiti se**, *postaviti se*: Kakda ťze more ťzpraviti verbum na persôno gledoucs KOJ 1833, 137; kakda ťze ťzprávi nomen vu ablativus KOJ 1833, 129 **2. zbrati se**, *priti*: Na zemli, ki jeŕzte ťzpravte ťze kmeni vŕzi BKM 1789, 187; ťzpravilo ťze je knyemi ľúŕztva vnogo KŠ 1771, 199; i ťzpravilo ťze je knyemi vno'zino ľúŕztva KŠ 1771, 111 **3. pridobiti**: zrák, kâ ťze on povszéd nahája i brezi trüda ino sztroska ťzpraviti dá KAJ 1870, 150 **4. uničiti se**, *izgubiti*: Te ťzlejndnyi nepriáteo ťzmrt ťze na nikoj ťzprávi KŠ 1771, 522; Od vszega ťze ťzprávi, Ki tebé osztávi KAJ 1848, 4 **5. spraviti se**, *pomiriti se*: ino ťze vu Nikolszburgi ťzprávita tak KOJ 1848, 92; eden drügomi túdi rokou podájo ino ťze 'snyimi lepou ťzprávi KOJ 1845, 20; ino 'snyim ťze ťzpravo etak KOJ 1848, 71; da ťze Izrael knyemi ťzprávi KŠ 1771, 816; teda, ka je ťztála, ťze na nikoj ťzprávi KŠ 1771, 517; szo ťze na szlovenszke národe namerili, z-sterimi szo ťze nekaj z-dobrim ťzpravili KOJ 1848, 7 **správivši** -a -e **1. ko je pridobil**: i poredno vucsenikov ťzpravivŕi, povrnola ťzta ťze v-Lyŕtro KŠ 1771, 387 **2. ko je uničil**: I meŕzta Sodome i

Gomorre je, na pepéo ľzpravivľi, ofzoudo KŠ 1771, 719 **správleni -a -o I. pripravľjen:** Po nyem sitek vu Nebefzi, nam je ľzprávlen SM 1747, 87; vekivecsni ogen, fteri je ľzprávleni vrági KŠ 1754, 144; ka ľzpte ľfzt Krifztufov po nafoj ľzlů'zbi ľzprávleni KŠ 1771, 533; ár je tou te dén ľzvéti od Bouga nám ľzprávleni KM 1783, 242; I 'zitek vu nebefzi, Nám ľzprávleni BKM 1789, 358; V-moj orľzág nebefzki, ki je ľzprávleni vám SŠ 1796, 102; ľzkvarjenoszt, nego esese i ľzprávlena po vnougoj hůdoj fegej KŠ 1754, 4b; V-nébi nám je hi'sa ľzprávlena SŠ 1796, 44; právda po poszlavci od národa szprávlena AI 1875, kaz. br. 2; ár on má ľzprávleno moucs ľzvojo BKM 1789, 12; so ovoga dečáka roditelje od vsega bili správleni BJ 1886, 9; důfa, más vnouga dobra na vnogo ľejt ľzprávlena KŠ 1771, 212; dobrotami, nám od Kristussa ľzprávlenim SM 1747, 18 **2. spravľjen, pomirjen:** i obadvá szta od csészti szprávleniva AI 1875, br. 2, 2; Gda bi pa eta etak ľzprávlena bilá KŠ 1771, 685 **3. zbran:** Kikoli vu eto hi'so zdaj ľzprávlen je SIZ 1807, 34 **4. ubit, odpravľjen:** i menyé vojnikov je szveta szprávleno AI 1875, br. 2, 2; od té ľegé právde po Krifztuľi na nikoj ľzprávlene KŠ 1754, 6 **5. sestavľjen, zložén, napisan:** ti je 'ze pred temtoga od nyega ľzprávleni Vůre Krfztsanfzke Návuk KŠ 1771, A7b; Nouvoga Zákona ono piľzmo od národa, jáko 'zmetno ľzprávlenoga KŠ 1771, A2a; nůve ľezmi dávaivo v-růke. Szprávlene ľzo v-csifzto Tvojem Szlovenľzkom jeziki BRM 1823, II; peszmi eti szprávlene KAJ 1848, X; Knige szprávlene po KAJ 1870, 1; Knige správlene po BJ 1886, 1; peľzmi, ftere vete réd ľzprávlene nej vů dao ľtámpati BKM 1789, 2

správlanje -a s I. pripravľjanje: obadvá bojnika správlanje tů ká'ze, ka na hitroma nede mér AI 1875, br. 1, 2; Videjnya od b) ľzedmérimi pecsátimi zapecsáceni knig i nyih ľzprávlanja KŠ 1771, 766; Csi vu ednoj okroglini na dohodek szprávlanja gledůcs dugováni bi tak razlocsni bili AI 1875, br. 1, 6; gde sze szadisese nemre v-szprávlanje vzéti AIP 1876, br. 10, 8; Záto 'ze, ľzpunim ľzprávlanjem Csákajmo Krifztusa SŠ 1796, 16; pren. Te prvi zrok je deczé rodjenje I v-nebefzko kráľevľzto ľzprávlanje BRM 1823, 418 **2. ravnanje, delovanje:** Môdroľzt je ľzprávlanjem Bo'zim fze zadovoliti BRM 1823, 343; Naj sze na vecsnosztí prebitek Z-môdrim szprávlanjem ravnamo KAJ 1848, 41 **3. sestavľjanje, zľaganje:** czil té je vu eti pěszem szprávlanji pred ocsmi dr'zání KAJ 1848, III

správlati -am nedov. I. pripravľjati: da je Boug mogao Abraháma zbolvansztva zvati i po nyem ľzebi ľůľztvo ľzprávlati KŠ 1754, 11a; idem ľzprávlat vám meľzto KŠ 1771, 313; naj i krůh efese onoga ľzprávla KM 1796, 7; I Důso vam poprávla, na pôt nebefzko ľzprávla BRM 1823, 8; Szprávla vsze na pôt vecsnosztí KAJ 1848, 9; Liki ki dobra dela ľzprávlamo KŠ 1771, 543; Orszácski Ocsáki pa szprávľajo ednáki Jezik KOJ 1833, XIII; Pri nyem [ognju] správľajo i obeda BJ 1886, 8; ne ľzprávľai grehe na drůge grehe SM 1747, 82; Gofzpoud, da delavcze ľzprávľaj vu tvojo 'zétvo KŠ 1771, 851; Vľzrezi mem meľzto ľzprávľaj BKM 1789, 7; Szprávľajte ľzi pa kincse vu nébi KŠ 1771, 19; naj decza roditelom ľzprávla blágo KŠ 1771, 551; ľzo me nej najslí, ka bi vkup bej'zanye ľůľztva ľzprávľao KŠ 1771, 417; nego pouleg ľafztivni 'zél ľzi bodo vucsitele ľzprávľali KŠ 1771, 651 **2. delati, da kdo pride v kako stanje, da je deležen česa:** Boug ľzi ne dá z-ľzébe ľpota ľzprávľati KM 1790, 74; Pouleg nepokornoga ľzrczá ľzvojege ľzprávľas ľzrd KŠ 1754, 75; i ľzprávľao je je na mér govorecsi BRM 1823, 360; geto je i mater szvoivo k-szebi vzéo i veszéle dni ji szprávľao KAJ 1870, 22; Ti pa ľzprávľas ľzám ľzebi ľzrditofzt KŠ 1771, 450; náľz ľůbi i vľze dobro ľzprávla KŠ 1754, 215; Té za 'zitek ľzi ľzmrt ľzprávla KŠ 1754, 257; Prefzvejti vľzo temnofzt, Ka ľzprávla nám 'zalofzt BKM 1789, 382; Ovo, ete nemir szprávla TA 1848, 6; zakaj ji drefzelnofzt ľzprávľate KŠ 1771, 146; Bláj'zeni ľzo vľzi, ki mér ľzprávľajo BKM 1789, 254; Ali ľz-tem ľzi ľzprávľao Moj hafzek BRM 1823, 32 **3. delati, da kdo kaj izgubi:** od postenyá i szľůsbe szprávľati KOJ 1845, 17; pren. ftičii žabe sveta spravľjajo AI 1878, 25 **správľati se -am se I. pripravľjati se:** Nego bole ľze je nám kľzmrti ľzprávľati BKM 1789, 406; Goszpodne predevszém sze pred tébe scsém szprávľati TA 1848, 5; Simonyi miniszter sze povrcsti szprávla csészť szvoivo AIP 1876, br. 1, 8; Oh, ľzprávľaj ľze, zdaj je vrejme BKM 1789, 409; Vefzélo ľze ľzprávľaj na dén Krifztusevi SŠ 1796, 10; Verno ľůďľzto, ľzprávľaj ľze, Jezus zdá prihája KAJ 1848, 6; Szprávľajmo ľze na ľzmrt krcseniczí SŠ 1796, 8; 'Zivte ľzrecsno, Szprávľajte ľze za nami BKM 1789, 422; 'Zivte ľzrecsno, Szprávľajte ľze za nami SŠ 1796, 117; ľto bodo ľze ľzprávľao na boj KŠ 1771, 518; Csi ľze nemo k-onomi ľzprávľali, Nemo mogli dobro preminouti SŠ 1796, 19 **2. zbirati se:** Ár, gde bodo mrlina, tá bodo ľze ľzprávľali i orľi KŠ 1771, 81; V eti dněvi, gda bi ľze po defzétjezéro ľůľztvo vkup ľzprávľalo tak KŠ 1771, 210; Kako

fzencza fzo, fžprávľajo i fžkrbijofže KŠ 1754, 240 **3. povzročati**: i roda nelžkoncsano naprej racsunanye, ftera bole fžpitávanya fžprávľajo KŠ 1771, 634; Sámfona, ka bi fže 's-nyega fžpot fžprávľali KM 1796, 50 **spravľajóuči** -a -e *prípravľajóeč*: Szprávľajoucsi fžami fžebi dober fundamentum na prífelžtno vrejmen KŠ 1771, 643 **spravľavši** -a -e *spravľajóeč*: Prvi dén tyedna vľžáki vaľž tá deni pri fžebi fžprávľavfi, ka fže nyemi dobro vidi KŠ 1771, 525 **správľani** -a -o **1. spravľjen, prepeljan**: Ládje, z-sterimi de lüsztvno na gvisna meszta szprávľeno AIP 1876, br. 2, 7 **2. pridobljen**: Mir daj, blážnik, nyegovi trüdiv Te'zko szprávľenomi szádi KAJ 1848, 279 **3. sprejet**: szprávľane právde miniszterium more doprneszti AI 1875, kaz. br. 2

správľenik -a m *kdor je kaj prípravil*: Krisztus szam je té szredbenik, Kak zvelicsanya szprávľenik KAJ 1848, 84; Zvelicsanya Szprávľeniki Na veke boj dika, hvála BRM 1823, 68

správľniti -im dov. *izpravľniti, uničiti*: Nego je fžám fžebé fžprázno KŠ 1754, 106; Nego je fžám fžebé fžprázno KŠ 1771, 594 **správľniti se** -im se *izpravľniti se, uničiti se*: naj fže kris Krifžtufov ne fžprázni KŠ 1771, 491; Szprávľnili fžte fže z-Krifžtufa KŠ 1771, 567 **správľnjeni** -a -o *izpravľnjen, uničen*: Tak je fžpráznyena fžpáka kri'za KŠ 1771, 567; sže je zgoudilo, da je orszácska peneznicza szpráznyena KOJ 1848, 72; i fžpráznyeno je obezsanye KŠ 1771, 455; I pridoucs nájde jo fžpráznyeno, pometenno KŠ 1771, 41; Nikédik szo szpráznyeni klostri z-barátmi pá napunyeni KOJ 1848, 107

správľeni -a -o prid. *ožgan, osmojen*: vövdéré on z-szpra'zenimi vlaszmi KAJ 1870, 130

sprebòdati -am dov. *prebosti*: Ladiszlav IV., ka szo ga z-szvojimi száblami szprebòdali KOJ 1848, 41

spreglédati -am dov. *pregledati, raziskati*: pooblászti Luthera, nyegove návuke szpregledati KOJ 1845, 57

sprehájanje -a s *sprehajanje, sprehod*: Eden zadvecsarek rávnok jiva szrécsmo, ka szprehájanye domo ideta AIP 1876, br. 7, 6

sprehájati -am nedov. *sprehajati se*: Sétálni; szprehájati KOJ 1833, 171; Sétálni, szprehájam -ati AIN 1876, 68 **sprehájati se** -am se *sprehajati se*: Či se v lepom letnom dnévi szprehájamo AI 1878, 3

sprehoditi -hòdim dov. *prehoditi, prepotovati*: Gda bi pa fžprehodo one krajine KŠ 1771, 404

spréjčanje -a s *opravičevanje, zagovor*: Ment-ség; zagovor, szprejcsanye KOJ 1833, 165; Ne

de tam hasznilo nikakse fžprejcsanye KM 1783, 284; ali Boug je nyidva fžprejcsanya nej gori prijao KM 1796, 7

spréjčati se -am se nedov. *opravičevati se, zagovarjati se*: racsun de ti dati, kak fže fcsés fžprejcsati KM 1783, 284; Kak bo's fže fžprejcsala za tvoje 'fivlejnye KM 1783, 255; Ananiás fže je oprvics fžprejcsao KM 1796, 125; Gdabi pa Boug nyidva kárao, fžprejcsala fžta fže KM 1796, 7; Gda bi fže Peter fžprejcsao KM 1790, 52

sprejhóuči -a -e prid. *prhneč, trohneč*: I gvant fžprejhnoucsi SŠ 1796, 131

spremjéšani -a -o prid. *zmeden, zmešan*: V tom zburkanom i szpremejsanom sztálisi je nouva krivovera pout najsla KOJ 1914, 112

spremeniti se -im se dov. *spremeniti se*: kak odetel, je premenés, i ona sze szpremenijo TA 1848, 83 **spremenjeni** -a -o *spremenjen*: Znaménje tomi betegi je szpremenjeni glás AI 1878, 8

spremenjati se -am se dov. *spremeniti se*: Tecsasz sze je na Vogerszkom vsze szpremenyalo KOJ 1848, 57

spremetàti -mècem dov. *prevrniti*: i nyih fžtole je fžpremetao KŠ 1771, 269 **spremetavši** -a -e **1. ko je spremitil**: Franczúzi vsze pravice prekupicznivsi, szpremetavsi KOJ 1848, 115 **2. ko je preudaril, premislil**: Tu vesz tecsáj pomenyenoga zboltáranya prav vu pámeti szpremetavsi Rákóci KOJ 1848, 101

spreobrnénje -a s *spreobrnjenje*: I mejfžta Sodome i Gomorre je, na pepéo fžpravivsi, fžpreobrnejnem ofzoudo KŠ 1771, 719

spreobrnjeni -a -o prid. *spremenjen*: naj fžvojo nazoucsnofžt fžpreobrnnyen na vino vodouv poká'ze KŠ 1771, 823

spréšati se -am se dov. *stisniti se v stiskalnici*: sád, z šteroga se spreša tak imenüvani laški oli AI 1878, 52

sprevájač -a m *spremljevalec*: Nyéni szprevájacs pa tak zvolno na vsze odgovářjo AIP 1876, br. 7, 6; Nyegovi szprevájacsi li glédajo AI 1875, br. 1, 7

sprevájanje -a s **1. spremljanje**: ali náj bole vu fžprevájanyi te skrinye méra KM 1796, 60; Pod szprevájanyom bratje i szesztre bodo v-rouki dr'sali KOJ 1845, 95 **2. pogreb**: Na szprevájanyi mrtvecza KOJ 1845, 127 **3. sprehod**: po steroy pôti de sze caszar szprevájanya domô pelo AIP 1876, br. 6, 6

sprevájati -am nedov. **1. spremljati**: Kak szladki mir on eti nahája, Kâ ga bo'za lübézen szprevája KAJ 1848, 217; ágnyeci popévajo, ino ga szprevájajo, "kamakoli ide" KOJ 1845, 95; Gda ma zkradnya vóra pride, Szprevájaj

me, oh Goszpodne KŠ 1754, 269; Jezus Krifztus fšprevájaj me SŠ 1796, 108; Ti veren angel Szprevájaj mené KAJ 1848, 4; te skrinje .. méra i fšprevájajo jo je Dávid z luftvovom KM 1796, 60; Mara me pomali domô szprevájala AIP 1876, br. 5, 6; Velikási, ki szo szvojega Krála na Taliánszkom szprevájali KOJ 1848, 46 **2. udeleževati se pogreba**: Drági prijátelje znáni, Ki me bodte fšprevájali BKM 1789, 430; Drági prijátelje, Ki fšzte mené fšprevájali SŠ 1796, 98; Ki fšo pa Pavla fšprevájali, pelali fšo ga KŠ 1771, 395 **3. preživljati**: Vefzélo fšprevájam ete 'zitek BRM 1823, 346; Paveo I. v-Meliti zimo fšprevája KŠ 1771, 427; Csi na Bo'so fšzlú'sbo zapovejano vrejmen fšprevájamo z-jejštvinov KMK 1780, 50; vašega 'zalarfštva vrejmen fšprevájajte KŠ 1771, 704; Nocsi je v-oltarii fšprevájao KM 1790, 62 **sprevájati se** -am se *biti spremljan*: fšzam fšteo kvám idti i po váfz fše fšprevájati vu Judeo KŠ 1771, 530; i od váfz bom fše tá fšprevájao KŠ 1771, 483 **sprevájajúči** -a -e **1. spremljajoč**: krála szprevájajoucsi tečasz Bankona KOJ 1848, 34; edna litera obsztáne, vö odsztavivsi nyou szprevájajoucsiga glasznika KOJ 1833, 84 **2. preživljajoč**: ki za nálzlonofšt dr'zijo vu vfžákom dnévi fšprevájajoucsi hotlivofšt gnúfznofšti KŠ 1771, 720; Szprevájajoucsi pa fšvojega narodjenyá dén Herodes KŠ 1771, 47

sprevájavec -vca m *spremljevalec*: Vu etoj odsztávenloszti Imre kráo brezi szprevájav-czov idoucs KOJ 1848, 33

sprevávec -vca m *spremljevalec*: z-sterim sze je sálo, i nyegove szprevávce gosztio KOJ 1848, 81

sprevédén tudi sprevédén -dna -o prid. *prevzetén, razposajén*: Ete cšsztví, szprevédén fšticsek nemore drúgi bidti, kak vrabel KAJ 1870, 20; ár či stári grátam, te bodo se sprevejdna deca zméne osmejávali BJ 1886, 41; ino tam objoukajo szvoje szprevedne mladoszti naszládnoszti KOJ 1845, 47; Tô bráni cvétje prôti szprevédnoj deci KAJ 1870, 19; trije szprevedni vlaszci szo ednoga logára bújli AIP 1876, br. 11, 7; Dečácje so brezi toga, kabi kákšo sprevejdno kričo delali BJ 1886, 24

sprevédija tudi sprevédia -e ž *prevzetén, razposajénost*: i ta verna sztvár je escse i nyegovo szprevedio rada trpêla KAJ 1870, 40; Ar fšem jalš po mojoj fšprevediji zamúdo KŠ 1754, 230; Szprevedije, i norije plácso tam ti váras BKM 1789, 451

sprevednják -a m *prevzetnež, domišljavec*: szprevednyáccke szo sze pa veszelili novini KOJ 1845, 56; stírje szprevednyáki szo sze k nyemi szeli AIP 1876, br. 8, 7

sprevédno prisl. *prevzetno, razposajeno*: Csi fše fšprevedno i po kurvejszkom nofšzimo KŠ 1754, 43; Escse i 'zü'vezko milúj, I szprevedno je nebantúj KAJ 1870, 166

sprevédnost -i ž **1. prevzeténost, domišljavost**: Vari me od fšprevednofšti BRM 1823, 425; V-szrecsi i prémocsnoszti Je vari szprevednoszti KAJ 1848, 319 **2. razposajénost**: Toti nyi mladicski, cšsztvívi ágneci, gdate z-szprevednoszti razbe'zijo KAJ 1870, 138

sprevedúvanje -a s *nagajanje, razposajénost*: Pa mlájsi domá z-szvojím szprevedúvanjom sztráha i csemerov pacs doszta csinijo KOJ 1845, 7

sprevedúvati -újem nedov. **1. biti razposajén, prevzetén**: V-zdrávju szprevedúje, v-betegi po'salúje cslovek KOJ 1845, 112; Szprevedúje, plése to kusléno déte KAJ 1870, 12 **2. nemoralno živeti**: Z-kumaniánkami je tečasz szprevedúvao, da je obetésao KOJ 1848, 26

sprevésti se -véjm se dov. *prevzeti se, postati domišljav*: naj fše ne fšprevejm KM 1783, 68; Naj sze neszprevém nigdár KAJ 1848, 242; Merkaj, da fše Vu dobrouti ne fšprevejs BKM 1789, 440; Ne fšprevej fše, csi fzi fšzrecsen KM 1790, 16; Dabi po vasoj vouli slo, Hitro bi fše fšprevedli BKM 1789, 250; Kumaniánci szo sze pa na teliko szprevedli, da szo sze popoganili KOJ 1848, 40; Nasih szlovenszkih lutheránov fararje szo sze túdi szprevedli KOJ 1914, 139

sprévod -a m *pogreb*: Nyegova szmrt je grda bila, szprévod lepsí KOJ 1845, 70; Po szprévodi je Mati nazáj odisla KOJ 1848, 33

sprevoditi -vòdim dov. **1. spremíti**: Vu moj úrok nebefzki Krifztus dás me fšprevoditi SŠ 1796, 119; gda je od fšzébe tak fšprevodis, kak je vugodno Bougi KŠ 1771, 740; Gda sze Goszpoud páli odprávlajo, jih níkelko szprevodi KOJ 1845, 28; Szprevodte ga pa vu méri KŠ 1771, 525; Szprevodili fšo ga vu ládjo KŠ 1771, 406; szo ga v-búdingszki grád szprevodili KOJ 1848, 75 **2. pokopati, udeležiti se pogreba**: mrtvecze na fšztrán fšprevodite je vi SŠ 1796, 150 **3. prebiti, preživeti**: I dnéfnyi dén vu méri Dáj mi lepou fšprevoditi BKM 1789, 375; Oh keliko vör i lejt fši do eti máo zobsztom fšprevodo KM 1783, 198 **sprevoditi se** -vòdim se *biti spremljan*: Zlotri fše je zvárálfa, On fšprevodo vö zmfzta BKM 1789, 71; devojke sze túdi szprevodijo pred tébe TA 1848, 37 **sprevòdeni** tudi sprevòdjeni -a -o *spremljan*: Oni záto fšprevòdeni od gmajne prejk fšo sli po Feniczii KŠ 1771, 388; Matyas, v-Búдино szprevodjen z-Csehszkoaga KOJ 1848, 62

sprevičti -vržem dov. *spremeniti*: je József II. náglo szkoro vsze sztáre návade szprevgao KOJ 1848, 113; Tecsasz je nyegova nevörna Tivárisicza Borbála vesz réd na Vogerszkom szprevgla KOJ 1848, 52; Francúzi pa szo vesz réd i formo szprevgli KOJ 1848, 116

sprhlivost -i ž *trohljivost*: Tělo mi je práh 'živöcsi, Preminöcsi, Setuje na fzprhlivofzt BRM 1823, 207; I ká'zes nam v-szprhlivoszti Bröd nemrtelne bivoszti KAJ 1848, 49

sprhnénje -a tudi sprjhnenjé -á s *sprhnenje, sprhnelost*: Ar nedás tvojemí szvétoimi viditi szprhnenya TA 1848, 11; niti tejlo nyegovo ne bode vidilo fzprjhnenyá KŠ 1771, 346; ka fze vecs nigdár ne povrné vu fzprjhnenyé KŠ 1771, 383; Szejja fze vu fzprjhneneyj KŠ 1771, 523

sprhněti sprhněm dov. *sprhneti, strohneti*: Tejlo ifztina, kaj fzprhnej SŠ 1796, 4 **sprhnjeni** tudi sprjnjeni -a -o *sprhnel, strohnel*: Zemla pá bode fzprhnyeno BKM 1789, 431; pren. No tak Szloven! szprávlaj szebi zvün tvojeja szprnyenoga szlov. Jezika i vogrszkoga KOJ 1833, XV

spríatliti tudi spríjatliti -im dov. *spríjateljiti*: Draskovits, da bi nyé zjedino i szpríjätlo KOJ 1914, 119; dvá Krála szo tak szpríätlili KOJ 1848, 39 **spríätliti se** -im se *spríjateljiti se*: sze je privádo z-vsžáksim fárnikom sze szpríätliti KOJ 1845, 5; prepláseni sze je 'snyim szpríätlo KOJ 1848, 14; stere rimszki Pápa proszi, naj bi sze szpríätlili KOJ 1848, 60

spríčkati -am dov. *premagati v boju*: Hunyadi Janko je nyé vecskrát szpricskao i od nase meje odverno KOJ 1914, 111

sprjhlívi -a -o prid. *trohljiv*: naj fzprjhliivo korouno vzemejo KŠ 1771, 508

sprokónca prisl. *od začetka*: Po példi szvojih Prednikov je krv'séden Gejza szprokoncza tudi neprilicsen bio Bulgárczom KOJ 1848, 10

sprositi spròsim dov. *izprositi*: da ono, fteró mi z-naffov mocsjouv fzprosziti ne moremo KM 1783, 89; Vúpamo vsza dobra od Téb' szprosziti KOJ 1845, 137; da je zamogao od csehszke Goszpodé szí szprosziti, naj bi Wladislava zvolili KOJ 1848, 65; Gda Sztarissina fznehou fzprofzi SIZ 1807, 5; naj od nyih z-nebéfz ogyen fzprofzijo na te áldov KM 1796, 75; fzprofzi od Jezuffa odpüscsenyé grejhov KM 1783, 81; szproszita za mené od Bouga pomoucs KOJ 1845, 92; Angyelje, fzprofzte mi tou miloscsó KM 1783, 171; ino nyemi je Ráguelovo csér fzprofzo za 'seno SIZ 1807, 41; Privina je szproszó mésnike od szoligrádszkoga pispeka KOJ 1914, 99; Zrinyi Miklósa glávo .. szo jo Zrinyiovi szinovje

szproszili KOJ 1848, 84 **spròšeni** -a -o *I. izprošen*: geto fze je 'Zidovfzki Saulus, fzprofeni, zváo KŠ 1771, 431 **2. naprošen, povabljen**: András pa v-Neápol za krála szproseni KOJ 1848, 45

sprotléjtje -a s *pomlad*: Tavasz; protilejtje, szprotlejtje KOJ 1833, 175

sprotoléjšnji tudi sprotoléšnji -a -e prid. *spomladanski*: szprotolesnye delo na keszno osztalo AI 1875, kaz. br. 8; racsunamo tri szprotolésne meszece KAJ 1870, 160; V sprotolejšnjem toploči se zjajčica zlezé mála gosanca AI 1878, 33; Vu lêpi szprotolésni útraj KAJ 1870, 113 **sprotoléšnji** -a -e sam. *spomladanski*: k szprotolesnyemi pripraviti zemlo AI 1875, br. 1, 8

sprotoléjtje tudi sprotolétje -a s *pomlad*: Szprotolétje KAJ 1848, IX; Szprotolétje KAJ 1870, 97; Kak'ti lejpa rou'sa fzprotoletje czveté SŠ 1796, 110; na zimo sze je domou odpotégno, na szprotoletjtje pá nazáj pridoucsi KOJ 1848, 94; Na szprotolétjtje pa gotovi csákajo hip nazápovrněnyá KAJ 1870, 26; V-naj vecs mesztaj na szprotoletjtje, de 'zito bilô, je gorizoráno AI 1875, kaz. br. 8

spròtolje -a s *pomlad*: Etoga leta szprotolja Tisza Kálmán sze právim sztránom vküptópo AI 1875, br. 2, 1; Strelajo se [sloke] na sprotolje i v jesén AI 1878, 27

spróusto prisl. *preprosto*: Kágda Hifni Gofzpodár fzvojo Drúfiniczó na Defzétero Bosjo zápovedi fzproufzto leprai more navcsiti TF 1715, 11

sprvoga tudi spèrvoga prisl. *sprva, od začetka*: Szprvoga je András II. nisteroucs pogane szpomláto KOJ 1848, 3; eta je szpervoga nej meo jako postenyá KOJ 1914, 151

spunéjnje tudi spunénje -a s *izpolnitev*: tak Nádasdi grof za szpunejnye czaszarszke zapovedi szí prizadevali KOJ 1914, 149; Obecšana Rejcs Bo'za, V-fzpunenyi je pravicsna BKM 1789, 101

spùniti -im dov. *izpolniti*: vu Defzétoj fzvojoj zapouvidi, ka nyou niscse popolnoma fzpuniti nemore KŠ 1754, 6a; tvojo volo, ali zavolo fzlábofzti jo ne moremo fzpuniti KŠ 1771, 839; Gdaje fšel fzpuniti, Gofzpon Boug rejcs fzvojo BKM 1789, 17; právde prelomlenika na podlo'snofzt prifzilíti, ali pa nad nyim fzpuniti fzoudbo KM 1790, 90; skolniczke dú'snoszti naj nezamüdi v-právom vrejmeni szpuniti KOJ 1845, 4; glédaj, kákfó fzlu'zbo fzi na fzébe vzéó, da jo fzpunis KŠ 1771, 611; Bo'zo právdo fzvojov mocsjouv fzpuni KŠ 1754, 69; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnóga, Ocsé volo szpuni BRM 1823,

10; zapouvid, i, csi tou edno fšpunite, zadofzta je KŠ 1771, 261; I szpuni nam prosnyo sz-tvoje szmilenosztí KAJ 1848, 133; Proszimo te, naj Tvojo fš. volo fšpunimo KM 1783, 19; csi bi jo fšpuno, bi kaj zafzľú'zo KŠ 1754, 6a; Gda bi pa fšpuno vfze fšvoje ricsi KŠ 1771, 187; Gda bi pa fšpuno Ivan bi'záj, erkao je KŠ 1771, 383; Ovo ni ete dén fšzem nej tak fšpuno, kakbi trbelo KŠ 1754, 225; Jezus! ka fži ti za méne vfzo právdo fšpuno KŠ 1754, 237; jeli je zapouvidi, fšpuno KŠ 1754, 209; I tak je fšpuno, ka je obecsao KŠ 1771, 742; I fšpuno je oblúbo BKM 1789, 17; i tak fšo ricsi prorokov fšpunili KŠ 1771, 383 **spùniti se** -im se **I. izpolniti se**: Ár velim vám: kaj fže je efse etomí, štero je piřzano, potrejbno fšpuniti vu meni KŠ 1771, 247; ni fže nyemi vola nefšpuni TF 1715, 47; fže nyemi ne fšpuni ABC 1725, A6a; I fšpuni fže nad nyim prorofzto E'zaiáfá KŠ 1771, 42; fšpuni fže grejhov mera KM 1783, 288; ár fže fšpunio vfza, štera fšo povejdana nyej KŠ 1771, 164; Piřzma fže fšpunijo BKM 1789, 77; Naj fže praviczá právde fšpuni vnami KŠ 1771, 463; Amen, amen, naj fže fšpuni BKM 1789, 176; naj fže fšpunio piřzma KŠ 1771, 149; Tou je pa vfze vcsinyeno, da bi fže fšpunila rejcs po proroki povejdana KŠ 1771, 67; Tou fžeje zgoudilo, da bifze fšpunilo, kaje povejdano od Gofšpodna KŠ 1771, 6; Kakda bi fže fšpunila piřzma KŠ 1771, 90; Ovoje moj lubleni fšzin, vfšterom fže je meni vola fšpunila TF 1715, 38; fže je nad nyim fšpuno blagofzlov KM 1790, 60; Teda fže je fšpunilo, ka je povejdano od Jeremiás proroka KŠ 1771, 8 **2. miniti, poteči**: I gda bi fže fšpunilo ofzem dnévov KŠ 1771, 169; I govorécsi, ka fže je fšpunilo vrejmen KŠ 1771, 104; Dare fže je vreime fšpunilo SM 1747, 9; Tou fže je fšpunilo SŠ 1796, 160; fšpunili fšo fže dnévi, vfšteri bi ona rodila KŠ 1771, 167; fšo fže fšpunili dnévi I'saáka KM 1796, 23; ka fšo fže fšpunila prorokúvanya KŠ 1771, A7b **spùnjeni** -a -o **izpolnjen, dopolnjen**: dnefz je fšpunyeno piřzmo eto vu vűháj valí KŠ 1771, 176; Štero potrdjáva i fšpiřzmom vu nyem fšpunyenim KŠ 1771, 262; i vfza fšo fšpunyena, štera je nyim Boug obecsao KM 1796, 44

spunjávanye -a s **I. izpolnjevanje**: Ino etak je nářz od nyé primárjányá na fšvoje fšpunyávanye ofzľoubodo KŠ 1754, 115; i opominanye na cséfzti fšpunyávanye KŠ 1771, 646; Ti nam podéľi pomôcs, Na cséfzti szpunyávanye KAJ 1848, 61; fšzem moj 'zitek doprnásao vu 'zeláj mojega tejľa fšpunyávanyi KŠ 1754, 240; da bi fšpopolnim právde fšpunyávanyem tvojo fšridofzť fštisao KŠ 1771, 821 **2. minevanje, potekanje**: I vu fšpunyávanyi Rifzáořzkoga

dnéva, bili fži vfzi edne pámeti KŠ 1771, 344; Vo vöri, fšpunyávanya, vu grob polo'žijo BKM 1789, 77

spunjávati -am nedov. **I. izpolnjevatí**: ár fže ona [právdo] 'zelej i vnotrejsnyem dúhovnom rázumi fšpunyávati KŠ 1754, 69; Tak je právda dúhovna, štero trbej fšpunyávati KŠ 1771, 438; vcsis Dú'znofzti nase verno szpunyávati BRM 1823, 14; Kráľevcsino, nyé dokoncsanya szpunyávati KOJ 1833, VII; szľovenszki dúhovniczke pispeka zapouvedi nej hteli szpunyávati KOJ 1914, 104; Pecsí morejo dú'znoszt szvojo szpunyávati KAJ 1870, 60; Zapoved Tvojo z-radofzťov Szpunyávam BRM 1823, 8; punofzť toga, ki vfza vu vfzem fšpunyáva KŠ 1771, 575; Ka bôg obecsá, fšpunyáva BRM 1823, 3; tou je, mi fšpunyávamo právdo po vori KŠ 1771, 440; ino bi od Vármegyéva vödáne zapouvedi szpunyávati Szľovenye KOJ 1833, XVII; Nacséfzť gledoucs a) Proroczko .. 3. Kakda jo je fšpunyávao KŠ 1771, 160 **2. dopolnjevatí**: nej fšzem priřao [právdo] razvezávát, nego fšpunyávát KŠ 1754, 103; nej fšzam priřao razve'zúvát nego fšpunyávát KŠ 1771, 14 **3. dajati čemu vsebino, smisel**: Z-nevoljami csľovik fšvoj 'sittek fšpunyáva SŠ 1796, 39; Szpráznikmi fži vfzigdár fšpunyávao tve vrejme BKM 1789, 189 **4. opravľjati, delati**: fži nogé gori po-fšztejni oprávľa, ino tak nemárnofzť fšpunyáva SIZ 1807, 27; teilo i kerv, Dufflo mantra, ino na fšľádnofzť fšpunyáva SM 1747, 68 **spunjávati se** -am se **I. izpolnjevatí se**: A fže vfza právda vu ednoj rejcsi fšpunyáva KŠ 1771, 567; naj fže po meni fšpunyáva dnefz tvo-ja Bo'zánřzka fš. vola KM 1783, 2; znamejnye, gda bodo fže vfza eta fšpunyávála KŠ 1771, 143 **2. minevatí, potekati**: Vrejme Dejve fšpunyáva fže BKM 1789, 3; Me vrejmen fže fšpunyáva SŠ 1796, 135; i dnévi mojega 'sitka fže fšpunyávajo KM 1796, 45

spùnjenost -i ř **polnost, dopolnjenost**: Ti fži Jezus, ta Ocsé rěcs, Szpunyenofzť vfzej Bo'zi oběcs BRM 1823, 2

spùntanje -a s **upor, vstaja**: da je nyegove imenitne csesztńike na szpùntanye pod'sigao KOJ 1848, 67

spùntati se -am se dov. **upreti se**: vsze sze je prouti Magyarom szpùntalo KOJ 1848, 38

spùstiti tudi spistiti -ím dov. **I. pustiti**: Csi pecsát-ni vojszľ lisztike papéra na szé potégne, ino páli szpüsťti KOJ 1845, 103 **2. pognati**: naj tvoja fšvéta rejcs v našem fšrczi korenyé fšpiřzti KŠ 1771, 825 **3. v zvezi spùstiti düšo umreti**: naj vu nyegove roké morem fšpűřzťiti düšo KM

1783, 171; düso fzpiszti KM 1783, 237; kak fzam düso fzpüfzto SŠ 1796, 77; i od csrvou v zjedeni fzpüfzto je düfo KŠ 1771, 380; nagno je fzvojo glávo, i fzpüfzto je düso KM 1796, 109 **spüstiti se** -ím se **1. napasti, naskočiti**: Hunyadi sze nad nyé szpüszti KOJ 1848, 58; ino sze obá szpüsztita nad Törke KOJ 1848, 98 **2.** v zvezi **spüstiti se v pobeg zbežati**: zdvojeni Törci obrnocski sze szpüsztijo vu pobég KOJ 1848, 73 **3. začeti se, pojaviti se**: Ovo, csi je gli vdaro pecsino, ká bi voda vö tekla, i potoczke sze szpüsztili TA 1848, 63; Oh! da bi fze moje fzkuzé, Szpüfztili kak járek od fzé BKM 1789, 221 **spüšćeni** -a -o *izdan, natisnjen*: Abecedarium za Drobno Detzo, vön fzpüšćeno ABC 1725, A1a

spüšćavati -am nedov. **1. poganjati**: gde je 'ze vejka nyegova mejhka i lifztye fzpüfcsáva KŠ 1771, 81; Potomtoga kláfze fzpüfcsáva SŠ 1796, 21; Korenyé v-zemlô szpüsztsáva KAJ 1870, 15; Gda 'ze popovjé fzpüfcsávajo KŠ 1771, 243; Grobi! cvetje fzpüfcsávajte BRM 1823, 246 **2.** v zvezi **spüšćavati düšo umirati**: Da bom velzél fzpüfcsávao R. Düso BKM 1789, 401; Da bom velzél fzpüfcsávao Düso SŠ 1796, 3; ino gda bom düso fzpüfcsávao, zapovej KŠ 1754, 244

sráb -a m *garje*: pri etaksoj hi'si sráb i vüsi májo KOJ 1845, 39

srablivi -a -o prid. *garjav*: zakaj je srazbliva ovcza vövr'sena z-pajdástva KOJ 1845, 94; i nyega szamoga kak srazblivo ovczo z práve ovcšárnice vöszkleno KOJ 1914, 112

srákica -e ž *srajca*: Indufium Szrakicza KMS 1780, A8; Szrakicza Ing KM 1790, 94; Ing, srazkica AIN 1876, 36; fzrakiczo na fzébe pripáfe KŠ 1771, 334; I dáne fzo vfzákoj bejle dúge fzrakicze KŠ 1771, 777

sram tudi srán -a m **1. sram**: Szemérem, sram KOJ 1833, 173; fzsram je nyidva obisao KM 1796, 7; i fzsram na nikoj preftimavli fzi je polzio KŠ 1771, 694; Nacsi szí szam Tu kvár i sram szprávlam KAJ 1848, 231 **2.** v povedno-prislovni rabi, s smiselnim osebkom v tožilniku *biti sram, sramovati se*: neboidi náz fzsram fze velíti TF 1715, 8; Mené je nei fzsram Evangeliona SM 1747, 18; Za fteroga volo ga je nej fzsram za brate one zvati KŠ 1771, 674; teda me nede fzsram BKM 1789, 435; Za volo grejhov fzsram me je SŠ 1796, 47; Lutheráne je pa szsram bilou, ka szo sze táksemi vucsiteli podáli KOJ 1845, 65; Zoltána je pa tak szsram bilou, da ete szvejt odsztávi KOJ 1848, 9; na szmrt me je szran bilô AI 1875, br. 2, 7 **3. spolovilo**: Na fzsram i golouto, Vrgo edno ovcso kou'zo BKM 1789, 192

srámba tudi sránba -e ž *shramba, shranjevanje*:

ki velike cejne kincs pri Ottokari na szrámbi mejla KOJ 1848, 39; V jestvine sránbaj oblízavla [mačka] AI 1878, 9

sramežlivi -a -o prid. **1. sramežljiv**: Naj csifzto i fzrame'zljivo 'zivémo KŠ 1754, 42 **2. nesramen**: Csi fzrame'zlive i nefzpodobne ricši gucsimo KŠ 1754, 44

sramežljivost -i ž *sramežljivost*: Prifzpodobno i 'zene vu fznáj'znoj odeteli fzfzrameslivofztyov fze naj fznáj'zijo KŠ 1771, 636

sramežlúvati se -újem se nedov. *sramovati se*: Szégenyleni; szrámbiti, szrameslúvati sze KOJ 1833, 173; Vu fzpouvidi fze niksega zroka ne mamó fzrame'slúvati KMK 1780, 77; Szrame'zlvúvati sze morejo vszi, ki icsejo düso mojo pogübiti TA 1848, 33; Ár, ki fze fzrameslúje mené, toga fze i Szin cslovecsi fzrameslúvao bode KŠ 1771, 198; ki sze mené pred lüdmi szrame'slúje, veli Jezus KOJ 1845, 24; Kákli záto fzád fzte meli teda tejh, nad kejni fze zdaj fzrame'zlvújete KŠ 1771, 460; Szrameslújte fze grejsniczi BKM 1789, 86; Vszi moji nepriátelje sze naj króto szrame'zlvújejo TA 1848, 6; i nebom sze szrame'zlvúvao TA 1848, 100; i lancza mojega fzeje nej fzrameslúvala KŠ 1771, 647

sramóta tudi sramóuta -e ž *sramota*: Tsuf; szramota, spot KOJ 1833, 177; Szégyen, szramota AIN 1876, 28; i vidi fze fzsramota nyegova KŠ 1771, 795; Nego odmetávamo fzkrivna dela fzsramoute KŠ 1771, 534; Ober szrámate more tolvaj teliko nazáj plácšati KOJ 1845, 121; Vszi moy nepriátelie moreio na nágli ksramoti posztánoti ABC 1725, A8a; da ani Vrág vkákfo fzsramouto ne pripela TF 1715, 30; Vnougí fze gori obidijo ovi na fzsramouto i odürnofzt KŠ 1754, 139; Na fzsramoto vám právim KŠ 1771, 523; Da ki vnyem vörvali bodo, Vfzsramoto ne fzpádno BKM 1789, 40; Ali zdá szí nasz na szramoto püszto TA 1848, 35; je i dika nyihova vu fzsramouti nyihovoj KŠ 1771, 598; Ja fzem bio vfzsramoti BKM 1789, 21; Vüpanye te vu fzsramouti, Ne nihá na tvojoj pouti BKM 1789, 255; i teda fzi zacšnes fzsramoutyov na to fzelejdyne mefzto fzejlzti KŠ 1771, 219; Nedopüszti, ká bi ze zaklácseni z szramotjov odhájao TA 1848, 60

sramotiti -ím nedov. *sramotiti*: po prefztopenyey pa te právde Bogá fzsramotis KŠ 1754, 157; te neveren szramoti Goszpodna TA 1848, 8 **sramotiti se** -ím se *sramotiti se*: pred czejlim fzvejtjom fze fzsramotiti KMK 1780, 77

sramotliven -vna -o prid. *sramežljiv*: Szemérmetes, szramotliven -a -o AIN 1876, 25

sramotlivi -a -o prid. *sramoten*: i potáksem glibár je szramotlivo delo be'zati AIP 1876, br. 1, 2

sramotljivo prisl. *sramežljivo*: Terjas sramotljivo odhájo AI 1875, br. 2, 8; Nê je sramotljivo z-ocsmi na zemlô glédalo AIP 1876, br. 9, 4

sramóuten -tna -o prid. *sramoten*: nafztávleno je to fz. hiftvo, za volo odürjávanya fšramoutnoga 'sitka SIZ 1807, 25

sramúvati se -űjem se nedov. *sramovati se*: da szo sze lutheránszki fararje mogli szramúvati celou pred szvojimi KOJ 1914, 150

sranjáva -e z *shranjevanje*: Sol nam je potrebna, pri sranjávi mesa je tudi nücliva AI 1878, 54

sranjüvâti -űjem nedov. *shranjevati, hraniti*: tá ti mam szranyüvati pêneze tvoje KAJ 1870, 22; V to vreče sranjúje nalovlene ribe AI 1878, 27; vküp szprávla, i nevej, sto de szranyüvao TA 1848, 32; Tiva dvá drügiva fšta je pa fšranyüvala fškrblivo KM 1790, 28 **sranjüvâti se** -űjem se *shranjevati se*: Eti se sranjúje pri božoj szlűžbi potrebna posvečena posôda BJ 1886, 19

sraónjek -a m *stranišče*: Árnyékszék; odsztopnyek, (szraonyek) KOJ 1833, 150

srbëti -ím nedov. *srbeti*: Viszketni; szrbeti KOJ 1833, 183; pren. Czaszara szo té lutheránov poszilnoszti v-nouszi szerbele toti KOJ 1845, 66

Srbia -e z *Srbija*: ka pomáganye dobijo od Szrbie AI 1875, kaz. br. 3; te Szrbio i Csarnogoro szvojov vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3

srbívi -a -o prid. *radoveden*: nego pouleg lafztivni 'zél fzi bodo vucsitele fšprávlali fšrbliva majoucsi vűha KŠ 1771, 651

srbški -a -o prid. *srbški*: Szrbszki i Csarnogorszki poglavnik szta pomôcs stela dati hercegovinarom AI 1875, kaz. br. 3

srcé -á tudi sêrce tudi sírdce -a s **1. srce, človeški organ**: Cor Srczé KMS 1780, A7b; Szrczé Sziv KM 1790, 92(a); Pa csi bi szrczé klepetalo KAJ 1870, kaz. br. 7 **2. ta organ kot središče čustvovanja, zavesti**: ar me fšercze tebe scsé SM 1747, 91; Vefzéli fze takájse Szrczé KŠ 1754, 250; Ár fze je potűcsilo fšrczé lűfztva etoga KŠ 1771, 43; Ni fšrczé cslovecse preftimalo V-fzvojem premislávanyi SŠ 1796, 5; Tak da sze ji szrdce sztrôszi KAJ 1870, 17; nevolákov, szrczé nyihovo je gvűsno TA 1848, 9; Tou ti felej zchifztoga fšerczá TF 1715, 9; Proszim tebé zponiznoga Szercza da mené obari ABC 1725, A5b; Szercza mega britkofzti Pofzlűihni SM 1747, 70; Zvolnoga fšerczá [more dobro delo bití] KŠ 1754, 80; Lűbeznoftz nigdár fšzrczá vű ne fšpádne KŠ 1771, 516; kak i mi fšzrczá odpűftzimo onim KMK 1780, 29; popejvanye, fštero fšzprávoga fšzrczá zhája BKM 1789, 7b; Ti fzi fšzrdca mirovnoftz BRM 1823, 10; ni edna

dűhovna potrêbesina szrdca pobo'znoga nezadovoljena neosztáne KAJ 1848, IV; Memu fšerczu Dai fze naiti SM 1747, 91; Vadlűványe má fšzrdci mûcs podeliti KAJ 1848, III; Vsakomi dobromi serci je domovina lűbléna BJ 1886, 44; ar reics vűrűjoucse fšerczé potribűje TF 1715, 45; Noter ga vűzercze me vezipim SM 1747, 78; Kriřztűsevo vrejdnofzt v-fšzrczé fšzklene KŠ 1754, 78; Sztvouri znouvics fšzrczé moje KŠ 1754, 254; Ofzlejpo je nyih ocsi i obtrdo je nyihovo fšzrczé KŠ 1771, 309; Dartűj mi oh Boug potrtto fšzrczé KM 1783, 6; Pride vu fšzrczé vduhi BKM 1789, 19; lagoje fšzrczé ká'se KM 1790, 18; Grêh Steri mi fšzrdce fšztrási BRM 1823, 9; Kaksza groza bi nam vmárjala szrdce KAJ 1848, 7; Razveszelis szrczé moje TA 1848, 4; tû bi moje szrcé obveszelilo AI 1875, kaz. br. 7; Daj nám tak povolno sercé BJ 1886, 8; vnyegovom fšzrczi fšzeti Duh zdisse SM 1747, 82; Gda tá zorjászka zvejzda Zide vűzrczi KŠ 1754, 253; ka 'znyih razmis, vűzrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; Ka vu fšzrczi vűrűje, ono naj i zvuřztami vadlűje KMK 1780, 4; Ki fze vűzrczi 'zaloszni, Vefzéli bodite BKM 1789, 10; ino k-nyej fšzvojo lűbézen vu fšzrczi fšzvojem je gori nadigno SIZ 1807, 4; ki fšzte v-szrdci obolni BRM 1823, 5; trűst dá vszêm vu szrdci oranyenim KAJ 1848, 6; Ercsé vu szrczi szvojem TA 1848, 8; I zbűdi mi v-szrdci csűtêneye vűpazni KAJ 1870, 5; Zvolnim fšerczom bom nofzo SM 1747, 71; Zmójim fšerczom tebi dájem hválo KŠ 1754, 259; zvűhami ne csűjejo, i zfšzrczom ne razmijo KŠ 1771, 43; Tak právda dűhovna, fštero fšztákűim dűhovnim fšzrczom trbej lűbiti KŠ 1771, 438; Tak vűze nase nevoule Zvolnim fšzrczom trpmo BKM 1789, 10; I ráj vsze pretrpi Z-mirovnim szrdczom KAJ 1848, 4; zgovárjajte szzi z vasim szrczom na poszтели vasoj TA 1848, 4; veli z-britkím szrczom deklicska KAJ 1870, 9; ti, Gofzpodne, vűzej fšercz znáncz KŠ 1771, 343; Gda hocses fšzrcz fšzkrovnoftzi nazveifztiti BKM 1789, 2; vzemi tak za nies té Szrdcz nasi zahválnoszt KAJ 1848, 6; pofzlal na zvrácsanye ta poterta fšerczá SM 1747, 11; vű je pűfzto Boug Dűhá vu fšzercza vafša KŠ 1754, 154; I mér Bo'zi obarje fšzrczá vafša KŠ 1771, 599; ravnaj k-tebi fšzrczá tvojih fšzlugov KM 1783, 11; I fšzrczá nám vűzejm pofzvétí BKM 1789, 2; Dr'zte fze toga Krála, Szrdca vasa 'zelê BRM 1823, 6; ki szzi szrczá zgrűntávajoucsi Bűg TA 1848, 6; i zorjászka zvejzda gori zide vu vasűh fšzerczai SM 1747, 25; Csi britko nénávednoftz máte vu fšzrczáj vafši KŠ 1754, 39; ino vu nyihovi fšzerczáj lűbézen pobűditi SIZ 1807, 8; Dicste ga z-fšzrdczami BRM 1823, 7; pren. Dête pilű materne

szerzá topla krv AI 1875, kaz. br. 8; tak bode Szin cslovecsi vřzrczi zemlé tri dni KŠ 1771, 40 3. v prislovni rabi *izraža visoko stopnjo čustvene prizadetosti*: Naj te z-czejloga řzrczá lubimo KM 1783, 10; Dicso bom Goszpodna z csêloga szerczá TA 1848, 7

sìčen tudi sêrčen tudi sřdčen -čna -o tudi sřcen -cna -o prid. **1.** *sřčen, nanašajoč se na srce*: nyih notreisnyia řzercsna faloszt ABC 1725, A7b; szercsna radoszti oblejé KOJ 1845, 19; po'salúvanye je ober natúre řzrczna bolezen KMK 1780, 71; tebé v'zivát zbritkov 'zalofztyov te řzrcsne pokoure KŠ 1754, 235; nego řzrcsno zaneřenyé toga grejsnika KŠ 1754, 78; Naj mi řz řzrcsnim hválo zdávanyem za nyegovo lúbézen KŠ 1754, 217; Predevřzejm pa řzrcsno mejte med řzebom lúbéznofzt KŠ 1771, 711 **2.** *pogumen, odločen*: ouzdalecs řzam pa řzrcsen kvám KŠ 1771, 545; Máli honvéd, csrstvi, szercsen KAJ 1870, 45; Gde szo v-zdájsnyem csaszí med nami tákse szerczne dívce KOJ 1845, 86; Peter je bio řzrcsne natúre KŠ 1771, 699; I táksa vřpazen vcsini csloveka řzrcsnoga KŠ 1771, 444; Szercsni pa vcsinyeni vřzi i oni řzo křzebi vzéli hráno KŠ 1771, 426 *sřnéjši* tudi sřcnéjši -a -e *pogumnejši, odločnejši*: I vnougi bratov řzo řzrcsnejři grátali KŠ 1771, 592; Da mo řzrcsnejši vu tvojoj czérkvi BKM 1789, 271; Tou je szercznejše sztálice i Réde tak razdrészelilo KOJ 1848, 17

sřčno tudi sřdčno prisl. *pogumno, odločno*: ga řzrcsno i gvšnofztyov profzimo KŠ 1754, 153; i kakda je vu Damaskulí řzrcsno gúcsao KŠ 1771, 369; Etak řzrcsno pred řzodczom ti pofztánes BKM 1789, 440; Kak pri szvetloj szvêcsi, Szercsno potúje KAJ 1848, 131; Szercsno ides ti prôti Protivnikom tvojim KAJ 1848; szercsno ide na bitje KAJ 1870, 88 *sřnéj pogumneje*: Szercsnej řzam pa vám pířzao, bratje KŠ 1771, 482

sřčnost tudi sřcnost -i ř *pogum, odločnost*: Plemenite řzrcsnofzti 'zeno řto nájde KŠ 1771, 816; dobro řztopnyo řzi prifzlu'zijo i vnogo řzrcsnofzti vu vóri KŠ 1771, 638; Z-jezér vám edno peldo díviske szercznoszti povém KOJ 1845, 84; Gda bi pa vidili Petra řzrcsnofzt KŠ 1771, 351; řtere geto je Paveo vido, hválo je dáo Bougi, i vzéo je řzrcsnofzt KŠ 1771, 428; Doli je řzlejkao takáj poglavářfztva i oblářzti, i kázao je je vu řzrcsnofzti ovládajoucsi je řzám po řzebi KŠ 1771, 607; naj mi bode řzlobodno gúcsati řzrcsnofztyov kvám KŠ 1771, 346; tomi Bolvani z-velikov szercznosztyov ponujati, escse i krv KOJ 1833, VII; Da szo ze-vsšov szercznosztyov szpřávlali KAJ 1848, 125

sřd tudi sěrd -a m *sřd, jeza*: Harag, szerd AIN 1876,

28; Vřzáká britkofzti i csemér i řzrd kraj bodi od vářz KŠ 1771, 582; Szerd Bo'zi na vszákoga Glávi jeszte csloveka BKM 1789, 16; řr sze nyega szerd szkoro pode'řzgé TA 1848, 3; jala řzerda nemai SM 1747, 88; naj mou'zje molio brezi řzrda KŠ 1754, 149; Od řzrdá Oszloubodi nász KM 1783, 96; nego dájte meřzto řzrdi KŠ 1754, 40; nego dajte meřzto řzrdi KŠ 1771, 477; kaibřřze mi ni na řzerd ne nagibali TF 1715, 15; řzprávlas řzam řzebi řzrd KŠ 1754, 75; Po pétoj zapouvidi řze prepovidáva i řzrd KMK 1780, 43; On scsé tudi na zahodno Czasarszstvo szvoj szerd vöszpřusztiti KOJ 1848, 3; Gofzpodne ne řtraiffai mené vu tvoiem řzerdi ABC 1725, A8a; V-Bo'sem řzrdej zřivanye KM 1783, 299; teda nyim bode gúcsao vu sřrdi szvojem TA 1848, 3

sřda -e ř *sřd, jeza*: Jalf řzem vtifo nyega řzrdo BKM 1789, 66; Ki je za mé řzmrt řztrpo, Ocsino řzrdo řtisao SŠ 1796, 135

sřden tudi sěrden -dna -o prid. **1.** *sřdit, jezen*: Szerdne pomirávaj BRM 1823, 282 **2.** *velik, hud*: gda řzem vřzerdni řzkúsnyavai, vu tebi řze bodem vřpal SM 1747, 69

sřdina tudi sredina -e ř **1.** *sredina*: Zacsétek je placsnofzt, řrdina vel'ki řrud SŠ 1796, 130; Jaj tvojega 'sitka řzredina bode ti SŠ 1796, 90; Zacsétek etoga leta, Aldúj i řzredino nyega BKM 1789, 51; ino Marki veli na sřrdini szklejce pokleknoti KOJ 1845, 114; Na sřrdini ednoga ograda je bio eden řpí grm AIP 1876, br. 2, 6 **2.** *utrdba*: zavézna vojzřka francúzřzke náj mocsnejšo szerdino razvřse KOJ 1848, 121

sřditen tudi serditen -tna -o prid. *sřdit, jezen, razdražen*: je Taksonyi, 'sarécsi i szerditni voják bio KOJ 1848, 9; Zato szerditni Törci páli 'se sumorijo KOJ 1848, 9

sřditi -im nedov. *sřditi, jeziti*: Bogá na řzébe ne řzrdi SŠ 1796, 173 *sřditi se* -im se *sřditi se, jeziti se*: I řzřifávlí ti deřzét zácsali řzo řze řzrditi na Jakuba KŠ 1771, 135; csi řze řzrdi KŠ 1754, 36; Boug, ki řze záto řzrdi KŠ 1771, 452; Csi řze řzi na tébe řzrdi řzvejř BKM 1789, 321; csi řze na nyega řzrdimo KŠ 1754, 37; Szerdte řze, ali ne grejřte KŠ 1771, 582; Szerdte sze ali negřřste TA 1848, 4

sřditi tudi serditi -a -o prid. *sřdit, jezen*: Jalfzem tvoi mocsni ino řzrditi Boug TF 1715, 17; řaszem tvoi mocsni ino szerditi Bogh ABC 1725, A4b; ino řzrditi Bog SM 1747, 46; Ja řzem Boug mocsni i řzrditi KŠ 1754, 67; Te neveren je gizdav i sřrdit TA 1848, 8

sřditost tudi serditost -i ř *sřditost, jeza*: řteroga nafzleduje Bo'za řzrditofzt KŠ 1754, 74; řr řze je oznanila řzrditofzt Bo'za KŠ 1771, 448; Na koj je napelala řzrditofzt Kájna KM 1796,

9; vřednošzt je bojati ino prefztrafíti Bosje fzerditofzti TF 1715, 18; i záto fzin fzerditofzti ino fzmerti SM 1747, 7; Od Bo'se fzerditofzti náfz je ofzloubodo KŠ 1754, 116; ki náfz je ofzloubodo od prifefztné fzerditofzti KŠ 1771, 615; Od tvoje fzerditofzti, ofzloubodi náfz KM 1783, 41; Od Bo'se fzerditofzti BKM 1789, 103; Ofzloubodo fzam fze od fzerditofzti Bo'se SŠ 1796, 6; Boug fzouodo bode na dén fzerditofzti fzvoje SIZ 1807, 11; veliko Bosjo fzerditofzti [bi zafzlúfo] TF 1715, 37; Ka fzi zafzlúfo Nyegovo fzerditofzti SM 1747, 38; i tebé na fzerditofzti gori nadigno KŠ 1754, 226; je nej li fzamó doli ftiáfó fzerditofzti Ocsé KŠ 1771, 663; Vzemi znáfz tvojo fzerditofzti BKM 1789, 63; Ne csüdúj ti záto to Bo'so fzerditofzti SŠ 1796, 10; kai fzmó mi pregreifíli, proti Bosáfzftvi vfzerditofzti SM 1747, 54; i mené vu tvojoj fzerditofzti pokáras KŠ 1754, 231; Ár je vfzaki vu Bo'zój fzerditofzti bin BKM 1789, 29; fzmó mi pregreifíli fzerditofzti SM 1747, 54; Szuncze naj ne zájde nad valfov fzerditofzti KŠ 1754, 41; Szuncze naj ne zájde nad valfov fzerditofzti KŠ 1771, 582; I okouli fze zglednoví po nyih z-fzerditofzti KŠ 1771, 109; Ár fzmrt fzerditofzti lovi za váfz SŠ 1796, 148

srdník -a m *sovražník, nasprotník*: Jaj fzerdníki KM 1783, 286; Szkrivni srdniczke Krála szo raztrobentali KOJ 1848, 50; je srdníkov vüsza zatiszno KOJ 1845, 66; edne miszli z-ovimi srdníki Kraliczó búje KOJ 1848, 34

srebrnár -a m *srebrar*: Domiter fzebrnár pobidí KŠ 1771, 400

srèbrni tudi srèberni -a -o prid. *srebrn*: Srebrni pejnzezi Ezust pénz KM 1790, 94; Zlát stuca, pint sreberni AIP 1876, br. 2, 7; v-zláto skrinýo, eta vu srebrno polósena KOJ 1848, 5; Domiter fzebrnár, je napravlavó fzebrne czérkvi Diáni KŠ 1771, 402; tak fze i vino more vó fzlú'ziti vkakfté pehári fzebrnom KŠ 1754, 203; Oni fzo pa nyemi obecsali tréfzeti fzebrni pejnez KŠ 1771, 88

srèbro -a s *srebro*: Toga fzeveita, ta preidocsa .. fzebro .. fzo bolefnofzti SM 1747, 91; dober návuk vecs valá, nego zláto i srebro KOJ 1845, 7; Rêcs Goszpodna je csiszta, kak ocisicseno srebro TA 1848, 10; fzebra i zláta nemam KŠ 1771, 348; Lepsi bom Ino dragsi od fzebra od zláta SŠ 1796, 8; ti bogáti vnogo srebra i zláta noszécsi AI 1875, kaz. br. 1; Csi záto fto czimpra na té fundamentom zláto, fzebro KŠ 1771, 495; fterie csloveka odkúpo, nei fzfzebrom TF 1715, 22; csloveka odkúpo, nej zláto, ali fzebrom KŠ 1754, 98; od vfzej grejhov ofzloubodo, nej zláto, ali fzebrom KŠ 1754, 98; Znájoucsi kaj

fzte nej fzfzebrom ali zzlátom odkúpleni KŠ 1771, 704

srěča -e z *sreča*: Dobro nous, oh fzezca SM 1747, 77; Szreca, v-diki prebitek Bode toga plácsa BRM 1823, 7; Szreca i prémocsnoszt KAJ 1848, VIII; Zamán, szreca nyim nigdár nê szlú'zila AI 1875, kaz. br. 3; Ovo na nalfo fzecco KŠ 1754, 171; preporácsam vszo mojo fzecco KM 1783, 68; Ho'ziánna, vcfini, pomágaj Gofzpodne, dáj fzecco BKM 1789, 7; nyegovo fzecco liki fzvojo naprej pomága SIZ 1807, 7; za szvoje glavé szrecco sze szkrbeti KOJ 1833, VII; naroucsi poszt, i molítve za szrecco KOJ 1848, 9; Ki fze nad fzeccov bli'snyega razdrefzeli, lagoje fzeccé ká'se KM 1790, 18; Ono vcsi pobo'zno 'ziveti Z-szreccov KAJ 1848, 3

srěcati -am dov. *srečati*: Csi znáncza gdebodi szreccas KOJ 1845, 29; fzecca váj eden cslovik vres vodé nefzécsi KŠ 1771, 245; fzeelo ga je defzét gobavi mo'zouv KŠ 1771, 228; pren. ako váfz te nevoule hicza fzecca SM 1747, 30 **srěcati se** -am se *srečati se*: Na pôti sze je z-ednim sztárim beté'znim cslovekom szreccasao KAJ 1870; pren. Dokecs fze ne fzeccasamo vfzi vu jediníftvi vóre KŠ 1771, 581; Naj fze fzecca milofcsa ino ifztina KŠ 1771, 854

srèčen -čna -o prid. *srečen*: vcsinyen je lúdi ribics tak fzeccsen KŠ 1771, 699; kak fzam jafz fzeccsen KM 1790, 76; Plemeniti, i fzeccsen je bio teda nyidva fztális KM 1796, 6; po fterom cslovik lejko ali fzeccsen SIZ 1807, 6; Czaszar je denok tak szreccsen bio KOJ 1848, 8; i vsze, kakoli de csinio, szreccsno bode TA 1848, 3; Gmajne za Evangelioma fzeccsno naprej idejnye KŠ 1771, 350; Od fzeccsne Vekiveccnofzti KM 1783, 292; najbi eden-drügoga fzeccsnoga vciniti mogli SIZ 1807, 8; Vu eto tvojo fz. Rano polo'fim i fzeccsno naprej idejnye KM 1783, 68; Tou sze je nyemi za szreccsno znaménye zdelo KOJ 1848, 4; Jeli fza ofztanola vu onom fzeccsnom fztálfíli KM 1796, 6; ftimali fzo ka bodo vgori djányi fzeccsni KŠ 1771, 424; Oni szo teccasz szreccsni bili, dokecs szo KOJ 1833, IX; Veke szreccsni, ki v-tvojoj szkrovnoszti Polo'zijo szteber vü paznoszti KAJ 1848, 10 **nájsrečnejši** -a -e *najsrečnejši*: Jó'se!f! z-vszejh Patriárkov náj fzeccsnejši KM 1783, 89

srěčno prisl. *srečno*: ka fzi me dén dobro ino fzeccsno fzkoncsati dopúfzto KŠ 1754, 225; I vfze delo fzeccfno vcfini BKM 1789, 150; kabi fzeccsno tá troso dnéve SIZ 1807, 4; Árpád Magyare na zdájsno zemlo szreccsno privodi KOJ 1848, 7; kot pozdrav Szreccsno! z-bôgom! AIN 1876, 30

srěčnost -i z *sreča*: je naszledúvala vekiveccsna

fzrecnoszt KM 1783, 201; Bôg dáva vřzem fzrecnoszt BRM 1823, 134; oh dén pun vsze fzrecnoszti KM 1783, 182; Boug i po rédi vřzake féle fzrecnoszti vcsini nafzledúvati KM 1790, 82; 'zelém k-'zitki mojmi fzrecnoszt BRM 1823, 339; ni eti fzvojom fzrecnosztjom, fzo nej li fzamo nikaj nej mogli skouditi KŠ 1771, A3a

srédbeni -a -o prid. *posredniški*: Li szrédbena vrédnoszt tvoja Deli mir KAJ 1848, 104; Da te znam zvisávati Za szrédbeno vrédnoszt KAJ 1848, 100; Hvalécs te sz-poniznosztjom Na szredbenoj pôti KAJ 1848, 56

srédbenik -a m *posrednik*: ino je fzamo eden fzreidbenik SM 1747, 35; Eden je Boug i eden fzredbenik KŠ 1754, 114; i eden fzredbenik Bo'zi KŠ 1771, 636; Szredbenik Krifztu právi BKM 1789, 98; On je moj fredsbenik poufztao SŠ 1796, 135; I vřzem k-Tebi povnyenim Bojdi Ti fizam fzredbenik BRM 1823, 62; Szredbenik! nedaj mi nigdár KAJ 1848, 144; zrendelúvana po angyelaj vu rouki fzredbenika KŠ 1771, 562; ni spot me neprimore Na vtajenye mojga szredbenika KAJ 1848, 222; za Krifztufovo, nafega fzredbenika, volo KŠ 1771, 444; I nouvoga Zákona fzredbeniki Jezufi KŠ 1771, 696; Szredbeniki Jezus Krifztufi BKM 1789, 6; Záto hválo dájmo mi vřzi Kak jednomy fzredbeniki BKM 1789, 91; Vermo V-nasem Szredbeniki BRM 1823, 4; Mi verjemo szredbeniki Krisztusi KAJ 1848, 9; Dáj nám Da poznamo nasega fzredbenika BKM 1789, 344; zvisávajte Jezusa, szredbenika KAJ 1848, 10; Po Jezusi, Naflem Szredbeniki KŠ 1754, 267

sredbína -e ž *sredina, okolje*: i vô je je vrgao zřzredbine i pribio je je na kris KŠ 1771, 607; I vô je je szpelao Izraela 'z nyi szrédbine TA 1848, 111

sredíneck -nca m *sredinec*: vszáko zájtro z-szredinczom túdi vóoperte zobé KOJ 1845, 43

sréjda tudi sréda -e ž **1.** *sreda, tretji dan v tednu*: Dies Mercurii Szrejda KMS 1780, A8; Szrejda Szereda KM 1790, 94; Szrêda, 15. mihalscesek AI 1875, kaz. br. 1 **2.** *sredina, srednji del*: I dujh moj polo'zim na fzrejdo vu váfz KŠ 1754, 96; Ovo jafz váfz posilam, liki ovczé na fzrejdo med vuké KŠ 1771, 32; On pa prejko po fzrejdi nyih idoucsi KŠ 1771, 177; kak bi tam dicso, Na fzrejdi med Angyelmi KŠ 1754, 262; liki decza krotki na fzrejdi med vami KŠ 1771, 616; Vřzak dén fizam na fzrejdi med nyimi BKM 1789, 19

sréjdnji tudi srédnji -a -e prid. **1.** *srednji, ki je v sredi, sredini*: i kak bi meo napraviti odřzpoudnyi, fzrejdnji, i gornyi pod KM 1796, 11; Czérkev v-Rimi je obcsinfzta fzrejdnja piknyiczka KMK 1780, 20; liki je od fzrejdnjega mourja notri do Bejlôga 'znyim napuno KŠ

1771, A5b; i te fzrejdnje fztejne plout je doli vřrgno KŠ 1771, 577; vřteroj je vu fzrejdnjem od Krifztufovoga rofzftva vřrejmeni le'zála KŠ 1771, A3a **2.** *srednji po tvorbi, načinu, mestu*: Csi trijé glaszniczke vkúpszpridejo, te szrejdnji szám zadene edno szillabo KOJ 1833, 7; Verbum je b) fzrejdnji KOJ 1833, 46; Csi pridavnik je na szrédnyoj sztubi AIN 1876, 29; sze razlocšávajo glászniczke .. **3.** Na szrédnye – ali osztroglászne, kak: i, é AIN 1876, 6

Srém -a m *Srem*: tecsasz bi pa deo Béle (Szrém, ino Bosnio) greski Czaszar ravnao KOJ 1848, 30

srên -a m *sren*: Zúzmará; csrkancza, innye, szren KOJ 1833, 185; Szedáva sze na szrên meglá KAJ 1848, 403; Gda je vđaro trszje nyihovo z tocsôv, i maline nyihove z szrênom TA 1848, 64

srépösten -tna -o prid. *sredposten*: szvoje tředne: Prvi posztni, kvátetni, szrepostzni AIP 1876, br. 4, 4

srña tudi srñna -e ž *srna*: fzarhna je fřpádnola na jelena SIZ 1807, 15; závecz na fřrhnu SIZ 1807, 15; edno szrno sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7; Na dale dvá závca, szrne sztrêlo je AI 1875, kaz. br. 7; Nasledúje mláde srne AI 1878, 9; tam jelenje ino serne hodijo BJ 1886, 31

srp -a m *srp*: Sarló; szrp KOJ 1833, 171; 'znyecz preczi pířzi fřrp fzvoj vnyega KŠ 1771, 113

srpásti -a -o prid. *srpast*: Njegove [manjivec] nogé májo duge srpaste škrample AI 1878, 13

srst -i ž *dlaka*: Bio je pa Ivan odeti fřřřřtmi kumile KŠ 1771, 103

sršén tudi seršén -a m *sršen*: Naša najvékša osa je sršén AI 1878, 36; ár nyoj je eden seršén na nôsi tákři žaléc pústo BJ 1886, 19; Csresnye sze komaj dájo obarvati od szrsnyôv KAJ 1870, 16

stákati -čem nedov. *prihajati*: od tébe sztácse Blagoszlov KAJ 1848, 159

stálen -lna -o prid. **1.** *stalen, ki traja brez prekinítve, prekinítve*: Sztálen Áldov KM 1783, 57; Sztálen trôst prôti nepriátelom TA 1848, 48; ali radofzt na veke bode fztálna KŠ 1771, 830; Sztálna csifzoucša KMK 1780, 98; Sztálno tve govorjeinye SM 1747, 71; ni edno tiváristvo nemore níkšega sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Opomina je na fztálno radofzt KŠ 1771, 598; i na fztálni návuk Sz. Matere Czérkvi KM 1796, 115; Dáj nám Sztálen dober mir BKM 1789, 37; oblúbim fztálno pobougsanye 'sitka mojega KM 1783, 165; i vu díke fztálnom ládanyi KMK 1780, 17 **2.** *ki ga kdo ima, uporablja dalj časa*: i nindri fztálnoga meřta nemamo KŠ 1771, 497 **3.** *trden, neomajen*: dai meni, da fztálni i pokoren ofztánem SM 1747, 49; Dáj, da ti bom v-diki tvojega iména fztálen BKM 1789, 314; v-vôri boj

fztálen SŠ 1796, 69; Boj sztálen i v-szvezstzvu potúj KAJ 1848, 5; Gofzpodnova rejcs, i vže nyegovo delo je fztáлно KŠ 1754, 88; i düh sztálen ponóvi vu meni TA 1848, 41; opominao je vfze, ka bi fztálnim Szrczom ofztali pri Gofzpodni KŠ 1771, 377; da mi vkri'zi fztalni ofztánemo KŠ 1754, 128; naj vu molitvaj fztálni bodoucfi, vúpajo KŠ 1754, 221; Vu Evangyeliomi fztálni obfztojmo KŠ 1771, 673; i nej fzamo vu Vóri fztálni KM 1783, 11; ki szo vszigdár sztálni pápinci osztali KOJ 1845, 80 **stálnejši** -a -e *stalnejši*: Krifztufov Zákon je fztálnejši KŠ 1771, 683; da eto nasse fzkoncásavanye fztálnejše bode SIZ 1807, 5

stáliš -a m *I. stanje, položaj*: Kákfi je bi potomtoga 'Sidovfzki fztális KM 1796, 82; Té fztális je 'fe vu fzebi bio zadofzta pogibelen KM 1790, 92; pekel bode nyih sztális TA 1848, 40; steri raztolmacsi, ka nasega kraja lidém sztális 'zelé AIP 1876, br. 5, 3; Nika dovicza jo vu dober fztális pofztávila KM 1790, 40; Casus je nomena gvsní sztális znamenüvajúousi prilo'sek KOJ 1833, 20; ka bi tak 'saloszten sztális Vogerszkoga Králesztva nájsao KOJ 1848, 17; Na goré, na sztális vran KAJ 1870, 150; csi je vu tom fztálišfi tálnik KMK 1780, 77; Jeli fza ofztanola vu onom fzrecsnom fztálišfi KM 1796, 6 **2. poklic, stan**: Zatejm fze fzpoumeni z-du'snofzti tvojega fztálišfi KM 1783, 148; Boug na zemli rázlocsnoga 'sivlejnya fztálišfi má KM 1790, 82 **3. družbeni, politični položaj**: Tou je szrczejše sztálise i Réde tak razdrészelilo KOJ 1848, 17

stálišče -a s *I. stanje, položaj*: Premênilo sze sztálišcese AIP 1876, br.2, 2; záto sze eti dosztavki za sztálišcša-dosztavki zovéjo AIN 1876, 19; Sztálišcša znameniva AIN 1876, 54; Ár on nejma ni mirovno fztálišcese SŠ 1796, 130; sze razdelijo Na c) drúgeféle sztálišcese znamenüvajúouse adverbiume KOJ 1833, 105; Zemlédácse – kataszterszko delo pôleg zdanyesnyem sztálišcesi sze more dogotoviti AI 1875, br. 2, 3; Tur na Ruskom živé v divjem stálišči AI 1878, 15; bogátec, csi je szvojim sztálišcesom nê zadovolen AIP 1876, br. 10, 4; V-kolkoféle sztálišcsaj sztojí ládavec z-ládanyom AIN 1876, 16 **2. bivališče, stanovanje**: Sztálišcese lüdi je hi'za KAJ 1870, 51; pren. Nego tá nebefzka iscfimo fztálišcša SŠ 1796, 31

stáлно prisl. *I. stalno, neprenehoma*: Kakda ga morejo moliti? fztáлно KŠ 1754, 147; Tvoj fz. Angyeo naj bode fztáлно zmenov KMS 1780, A6; naj pri nyem fztáлно morem osztáti KM 1783, 84; I mi fze fzpominajmo, 'Znyeg' ve fzmrti fztáлно

BKM 1789, 77; Da bi pa tou fztáлно tak teklo KM 1790, 88; naj nyega fztáлно lübi SIZ 1807, 7; da Te fztáлно lübir BM 1823, 9 **2. trdno, neomajno**: Záto fztáлно vörjem, kai nei znamenya Telá TF 1715, 40; da .. fítek vekivecsni fztalno vörjem SM 1747, 60; csi vu etoj vóri tak fztáлно 'zivés KŠ 1754, 9b; da on blá'seno, i sztáлно 'siveti more KOJ 1833, IX; Ali ki sze je sztáлно pôdao Jezusi KAJ 1848, 4

stáлноst -i ž *I. stalnost, neprekinjenost*: Zobcfinfzkim Zákonom gledocs ma nyegovo A.) fztáлноfzt SM 1747, 33; Bojdi nyim nyihova fztáлноfzt na fzevjeti KŠ 1771, 846; Od III. Sztáлноfzti KŠ 1771, 516; Nema te fzevjet fztáлноfzti KM 1783, 281; Hválen bojdi Düh Boug, Edne dike ino fztáлноfzti BKM 1789, 136; 'Sivoucsi cslovik csi fzi zmifzlis fzvoje fztáлноfzti SŠ 1796, 52; Argumentum je opominanye kfztáлноfzti KŠ 1771, 613; Da nam dás vu tvojoj fzl'u'sbi fztáлноfzt KM 1783, 75; Vö je nazvefzto 3. Rasérjávanye Czérkvi, i nyé fztáлноfzt KM 1796, 103; Donok ti ne fzpoznas tvojo grejsno fztáлноfzt SŠ 1796, 10; Polübi I vu dobrom sztáлноoszt KAJ 1848, 156; Jeli te Cslovik vu táksoi fztáлноfzti SM 1747, 5; Vekivecsnofzt Obfztoji vednákoj fztáлноfzti KŠ 1754, 273; Naj fze ne ofzramotimo vu toj fztáлноfzti te hvále KŠ 1771, 544; vekivecsnoszt v-ednákoj fztáлноoszt KM 1783, 293; Ocsa nas z fzvétim Dühom vu ednoj fztáлноfzti BKM 1789, 155; fzevjet, Steroga fzezca je nigdár nej v-fztáлноfzti SŠ 1796, 87; Oh! vcsi me tak z nevklenyenov sztáлноosztov KAJ 1848, 105 **2. trdnost, neomajnost**: ino zadobita dvoujo korono krsztsánszke sztáлноoszt KOJ 1845, 86; Na fztáлноfzt vu vóri opomina KŠ 1771, 675; Ádama, Sztáлноfzt i obráz nyega BKM 1789, 14; Ar fzo nyih vufzta zvelikom fztáлноfztjom Vfze potrdila BKM 1789, 327

stáлно -a s *stálišče*: fztala ne premeni SM 1747, 88; Ah ali pa oni fzo vu etom bláfenom fztáli nei ofztanoli SM 1747, 50; more vfzák Bouga vednom fztáli znati BKM 1789, 248

Stámbul -a m *Istambul*: törka glávni váras Cárigrád (po törszkom jeziki: Stambul) AIP 1876, br. 6, 5

stán -a m *I. dom, stanovanje, bivališče*: kralice hi'zni sztan v-Gödöllöi bode AI 1875, kaz. br. 8; Zdávanya fztána fze ne fzpozábte KŠ 1771, 696; je mejfzta fzvojega fztána premínyávao KM 1796, 58; Zvon nyé nindri nemas sztána AIP 1876, br. 6, 2; neimam nikoga, Gdebi mogo fztán meti SM 1747, 71; Pri meni fztán meti fcsés KŠ 1754, 258; ji je potomtoga vnogo nyemi prislo nalztán KŠ 1771, 429; Na pouti szta sze na nocni

sztán zavrnila KOJ 1848, 96; 'Ze fztánove fztimi gofztmi vlzi napunyeni BKM 1789, 28; fto je obarvao naffe fztáne vihéra KM 1790, 32; pren. Morem jafz priti vnébo, Ta je moj fztán BKM 1789, 114; Sztán nám fze pá od Bogá dáje SŠ 1796, 44; i naj mi po etom 'sitki blá'seni fztán dá vu diki KM 1783, 224; I po sztezi szpravicsanya Pela na sztan zvelicsanya KAJ 1848, 9 **2. stanje**: na pamet prinásajo edendrügomi sztan vrémena KAJ 1870, 158 **3. položaj, stopnja**: na visisi sztan pozdignyeni KAJ 1870, 54

stánec -nca m *prebivalec*: Etak szo zcsaszoma sztanci cèle vésvi moji dobri lüdjé grátali KAJ 1870, 161

stanénjje -a tudi stanenjé -á s **I. vstajenje**: Ki je naffe z-mrtvi fztanenyé SŠ 1796, 34; Ka ti valá zlmrti fztanejnye BKM 1789, 260; Naj nam dá z-zemlé fztanenyé SŠ 1796, 112; Csi v-nyega fztanejnyi bomo fze vüпали SŠ 1796, 24 **2. vstajanje**: Ti znás moje sztanénye TA 1848, 113 **3. upor, vstaja**: vcsinyeno je fztanenyé KŠ 1771, 413; naj fze ne obtou'zimo denésnyega fztanenyá volo KŠ 1771, 403; ki fzo pred tejmi dnévi fztanenyé vcsino KŠ 1771, 410; Nego fze vu vlzem preporácsajmo vu fztanenyáj KŠ 1771, 538 **4. bivališče**: Niti tve fztánenyé SŠ 1796, 82

stánec -nka m *bivališče*: Mislénya nyihova szo, dabi sztánek nyihov od odvétka do odvétka bio TA 1848, 39; Ni eti fztanka nemamo BKM 1789, 410; Nej mojša fztánka eti SŠ 1796, 136; prouti Bougi i nyegovomi fztánki preklinyávanjem KŠ 1771, 763; Neprilicsni pa brod bodoucsi na zimfzki fztánek KŠ 1771, 424; vu krilo groba, Na sztánek pokoja KAJ 1848, 207; On je szunczi sztánek zgotovo vu nyi TA 1848, 15; Eti domá vszáki ftics zná za szvoj sztánek KAJ 1870, 26

staníca -e ž *soba*: Stanica je zklóžjom oklajena BJ 1886, 7; Skôz oken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7; Jáko lübléni je vu stanici BJ 1886, 8; Vu hiži so stanice BJ 1886, 7

stániti -em dov. *preiti, prestopiti*: szo negda z pogansztva na tiszto vöro sztanili KOJ 1845, 71; steri szo 'se prvle na pravo vero sztanili KOJ 1914, 99

stanjé -á s *bivališče, prostor*: Krifztufovo fztanyé i zacsétek prejdganya KŠ 1771, 10; Boug me kfzebi fcsé meti Tam je zadofzta fztanyá BKM 1789, 425; Boug me kfzebi fcsé meti, Tam je zadofzta fztanyá SŠ 1796, 112; Mené goni z-moj'ga fztanyá SIZ 1807, 61; i knyemi pridemo i fztanyé fzi pri nyem napravimo KŠ 1771, 315; Sztanyé mej vmojem fzcrci BKM 1789, 375; Za fztanyé fzo nyima mefzto dáli KM 1790, 64; te lacsne, da goriposztfájivo váras na sztanýe TA

1848, 91; Vadlúványe Tô, má fztánye, I dáva vecsno vüpanye BRM 1823, 69

stanjúvati -üjem nedov. **I. vstajati, pojavljati se**: Dobor me vidis fztanyüvati BKM 1789, 368; Krivi szvedoczke sztanyüjejo TA 1848, 27; Na koteri glász vlzi mrtvi lidjé fztanyüvali bodo BKM 1789, 434; Kaj fzam jefz dokoncsao, hodo i' fztanyüvo SIZ 1807, 44 **2. v zvezi prouti stanjúvati upirati se, nasprotovati**: Steri fzo prouti nyemi fztanyüvali BKM 1789, 301

stánoti -em dov. **I. vstati, spraviti iz sedečega ali ležečega položaja v pokončni**: Pred té morem fztánoti BKM 1789, 8; Kelek, sztánem -oti AIN 1876, 68; 'ze sztánem, veli Goszpôd TA 1848, 9; Jezus pa fztáne i veli ga zvati KŠ 1771, 136; fztani, vzemi tvojo polfzelo KŠ 1771, 28; pren. doklen zarán stáne lepo sunce BJ 1886, 7; fcsém fztánoti Zmoji grejhov KM 1783, 301; Sztáne fszvetlofzt 'zitka BKM 1789, 27; Sztani, Goszpodne, preheti licze nyegovo TA 1848, 12; Sztante z-szrdczom gotovim KAJ 1848, 145; Sztano je pa Jezus i zapovedao KŠ 1771, 234; Szejafze vu fzlafofzti, fztáne vu mocnofzti KŠ 1754, 140; zbüdi fze i fztani zmrtvi KŠ 1771, 584; Da fzi ti od fzmrti fztano KŠ 1754, 270; Krifztus je dnefz fztano BKM 1789, 104; Ar je Krifztus z-mrtvi fztál SŠ 1796, 14 **2. ustaviti se**: Sztano nam nogé zmo'zni Gofzpoud Boug BKM 1789, 144; Oha! sztánmo! KAJ 1870, 36; zvejzda dokecs pridoucs je fztánola KŠ 1771, 7; ki fzo ga nefzli, fztanoli fzo KŠ 1771, 188 **3. v zvezi prouti stanoti upreti se, začeti nasprotovati**: Ar fztáne národ prouti národi KŠ 1771, 79; tam je prouti nyemi fztano KM 1796, 9; I niki fzo na nyé fztanoli KŠ 1771, 429; Prouti meni fzo fztanoli BKM 1789, 67; Naj fztáne bár te fszvejnt na mé BKM 1789, 92; Naj fztáne bár vrág prout' meni SŠ 1796, 71; Prevnôgi szo sztanoli nad méne TA 1848, 4; hüda náklonofzt, fsteroj nej li prouti nefztánemo KŠ 1754, 60 **4. pojaviti se, nastopiti**: Sztánejo krivi Krifztusje KŠ 1754, 12a; Ár fztánejo krivicsni Krifztuske KŠ 1771, 81; koszci na red szi sztánejo KAJ 1870, 121 **5. nastati**: naj bi zvejzde i mále fztvári z-nicsefza naprej fztanole KM 1796, 5 **6. biti, živeti v določenih okoliščinah**: 'Zmetno nam sztáne AIP 1876, br. 6, 7; je tak tesko sztánilo KOJ 1848, 95; Ofztávlate, fztani z-Bougom BKM 1789, 428; Ofztávlate, fztani z-Bougom SŠ 1796, 157; Boug I nám na pomoucs fztano BKM 1789, 7 **7. pristati**: Ti nerédni fzo pa na tou nej fztanoli KM 1790, 80 **stánovši** -a -e *ko je vstal*: I fztanovfi Jezus nafzledúvao ga je KŠ 1771, 29; i ona pred nyim sztanovsa, ômurno etak govori KAJ 1870, 68

stanovališče -a s *bivališče*: Krištavec blizi stanovališča AI 1878, 48

stanoviti -a -o prid. *trden, neomajen*: Szo tvoje dobrotivnoszti Tak sztanoviti porok KAJ 1848, 21; Goszpodna szvedosztvo je sztanovito TA 1848, 15; Ar vu nyih veszti nikai neiga fztanovitoga ABC 1725, A7b **stanovitejši** -a -e *trdnejši, določnejši*: sze zgodi priszpodáblanye za volo sztanovitejsega razmejnyia KAJ 1833, 31; Arnulf k sztanovitejsema obládanyi Svatopluka pride KOJ 1914, 101

stanovito prisl. *gotovo, zatrdno*: Greihje fztanovito eto, vnébo proti Bougi kricfécfi TF 1715, 5; Sztanovito fze falofztim SM 1747, 38; Ár té rejcs fztanovito vórvajouse fzcrcé 'zelej KŠ 1754, 211; Tou znám, ka vu pekeo zájdem fztanovito KM 1783, 283; Tak je bila Bo'za fztanovito vola BKM 1789, 405; Sztanovito tebé fztvojga fztána vcsini SŠ 1796, 29

stanovitost -i ž *trdnost, neomajnost*: Pravicsnofzt, fztanovitoftz BRM 1823, VII; Sztanovitoszt KAJ 1848, 282; Ár nega vu nyi vúsztaj sztanovitoszti TA 1848, 5

stanovník -a m *stanovalec, prebivalec*: bi ti trpo v-tvojoi hi'si taksega sztanovníka KOJ 1833, XIII; sztanovníczke zevszim szvojim blágom pojdo KOJ 1848, 119; Vsi stanovnicje edne vesnice vkúpe edno občino vózadenejo BJ 1886, 22; pren. Jeli je Boug nej po'sgáo sztanovníke KOJ 1845, 87

stanüvati -üjem nedov. *stanovati, bivati*: naj bi lutheranom i kalvinarom szlobodno bilou na Horvatszkom sze .. i tam sztanüvati KOJ 1848, 93 **stanüvajúci** -a -e *stanujoč, bivajoč*: da vszákomi sztanüvajúousemi naj szlobodno bode KOJ 1848, 88; Za toga volo je v etih krajih sztanüvajúouse národe zroueso KOJ 1914, 98; Ino teda Szlovenje med Murov i Rábov sztanüvajúousi páli bodejo dicsili KOJ 1845, 83

stápati -am nedov. *stopati, iti*: eden ki gda bi k-poszteli sztápao KOJ 1848, 15

stáplati -am nedov. *stopati, hoditi*: Tak jazf fztáplam k-pokoji BRM 1823, 477; Národ cslovecsi fztápla na popolnofzt BRM 1823, 151; Vkúp sztáplajo králi zemelszki TA 1848, 3

stár stára -o prid. **I. star, ki ima razmeroma veliko let**: Sztari ABC 1725, A3b; kai fztári Ádam má vu náz vmreiti TF 1715, 33; ka fze te fztári Ádam má ftáplati KŠ 1754, 191; Ar fzam jazf fztar KŠ 1771, 162; kakda fze more cslovik poroditi fztári bodoucsi KŠ 1771, 271; gda je fztar, i fzlab grátao KM 1790, 76; Sztári zamedlani Dühovník KOJ 1845, 3; Prouti fztáromi vucsiteli to'zbe notri ne vzemi KŠ 1771, 641; Sztáromi skolniki sze

je od toga kihati zacsnilo KOJ 1845, 4; Trucz toi fztároi kacfi SM 1747, 76; Dai dabi toga fztároga Csloveka doli mogel obleicsi SM 1747, 53; i tak toga fztároga csloveka vnami zadávlanjmo KŠ 1754, 28; pelavfi nikoga fztároga vucsenika KŠ 1771, 408; nyim pa dá sztároga sepavoga psza KOJ 1848, 8; Králesztvo v-sztároj dóbi je v-Pannonio bila omejjana KOJ 1848, 3; Na pôti sze je z-ednim sztárim cslovekom szrécsao KAJ 1870, 8; i obá fzta bilá fztara vu dnévi fzvóji KŠ 1771, 161; uu naffem pak rázumi fztári ino moudri lüdje boimo TF 1715, 8; Vfzi fztári i mládi pofteni lidjé KŠ 1754, 31; nacsí fze rafzpráscsijo te fztáre pozsoude KŠ 1771, 29; Komi je fzlobodno ete knige fteti? Vfzejm lidém, fztárim i mládim KŠ 1754, 4 **2. značilen za starega človeka**: Moi obráz je fztar posztano ABC 1725, A8a **3.** z izrazom količine *izraža število let, preteklih od rojstva*: Gda bi pa ftiridefzét lejt vrejmena fztar bio KŠ 1771, 360; fztou, i dveje leti fztar bodoucfi premino je KM 1796, 71; eden mládi 16 lét sztar szin te odtirane kralice na trónus sztópo AI 1875, kaz. br. 3; ár je bila dvanájfzet lejt fztara KŠ 1771, 117; déte, stero je pol leta sztaro bilo AI 1875, kaz. br. 7; fzpmouro je vfzo deczo od dveje lejt i ni'ze fztaro KŠ 1771, 8 **4. ki je obstajal, bil narejen pred drugim iste vrste**: Preobrácšanya sztároga mertúka na nóvoga AI 1875, kaz. br. 6; I ete je túdi te fztáre vóre nyé návuk KŠ 1754, 9a; Zdáj preminé túdi imé sztáre Pannonie KOJ 1848, 10; Vo fcsifzтите tak te fztári kváfz KŠ 1771, 498; na sztári szlovenszki jezík obrnyeni KŠ 1771, A1a; Na fztári fzlóvenfzki Jezík obrnyena KM 1796, 1; nego li fztáro dobro navado, nafzledüjemo KŠ 1754, 211; píšem vám fztáro zapovid KŠ 1771, 727; li tifzto fztáro vcsenyé vfzebi zdr'záva KŠ 1754, 5b; sztári mertúki szo nam dugo szlü'zili AI 1875, kaz. br. 6; Peszmi, stere szo szti sztári píszm vkúp pobráne SŠ 1796, 1; Sztári dugócsni mertúkov obracsunanye AI 1875, kaz. br. 6; fzvóje fztáre grejhe odúrjáva KŠ 1754, 209; eti pa fztáre práve Szlovene nafzledüvajúoucfi KŠ 1754; nego fztáre pefzmi fzem na véksi tao, na mefzti nihao BKM 1789, 4b; i náj bole vu fztári pefzmaj fzam recsi nej vkúp gliho BKM 1789, 4b; ptühinszke litere vu sztári rodovinszki iménaj sze nücajo AIN 1876, 6; da szo sztárimi mertúkami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6 **5.** v zvezi **stari zakon prvi del Svetega pisma, ki obsega obdobje pred Kristusovim rojstvom**: vfzi Sztároga i novoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; nad ftejnem fztároga Zákona KŠ 1771, 534; História sztároga Testamentoma KM 1796, 3; Na Bo'ze imé fzo

fze pa nej fzamov fztárom zákoni nanizávali KŠ 1754, 149; vu fztárom Zákoni po Prorokaj KŠ 1771, A2b **staréjši** tudi staréši -a -e *starejši*: Bio je pa nyegov fzin fztarejfi na nyivi KŠ 1771, 223; Gde fzem fztarejfi vfzak dén vtejli BKM 1789, 368; Ádama fztarejsi fzin Kájnm KM 1796, 8; Stera je med tejmi trejmi Perfonami fztarejfa KMS 1780, Bb; ár je sztarêsa bila od brata KAJ 1870, 17; Sztarejsiga csloveka ne ftrájfaj KŠ 1771, 640; Dvá sztarejsiva Átilova sziná szta osztala KOJ 1848, 5; Vfzak dén Sztarejfi fzmov vu 'zitki BKM 1789, 48 **nájstaréjši** -a -e *najstarejši*: Med poszlavci najsztareši na predszednika meszto sztopécsi AI 1875, kaz. br. 1 **stári** -a -o sam. **I. stari**: Kakda na zemli 'živéjov Sztári i mládi fzvéjtom KŠ 1754, 271 **2. prednik**: Ti fztári fzo ga z Ezek pod cslovecem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); Tou fzo vnougi fztári 'Zeleti BKM 1789, 8; Posebno veliko lúbézen májov ti stári k mládim AI 1878, 7; ta fztára fzo prejsla KŠ 1771, 537; a. ti fztári KŠ 1771, 656; kaj je níkfi prorok zti fztári fztano gori KŠ 1771, 198; tem spajéjim lidém i stárim krv scéca AI 1878, 7 **staréjši** -a -e sam. **I. starejši**: nego i fztareifi bi mogli fzvoje vucsiti SM 1747, 1 **2. starešina, predstojnik**: Pri Kajfáfi fzo fze vküp fzpravili fztarejfi toga lüfztva KM 1796, 107 **3. starši**: Tou potribuje kaibifze nafle fztareifile ino Gofzpodov ne odürjávali TF 1715, 15

stàranje -a s **I. staranje**: Od sztaranya rosznati obráz szam szzi zbriszao AIP 1876, br. 1, 7 **2. skrb**: Sztaranye nad ogrizávczi TA 1848, 45; Da nede ni sztaranya vu nasi viliczaj TA 1848, 117; Zrok nájdes na sztaranye KAJ 1848, 37; Szlisaj, Goszpodne, glász moj vu sztaranyi mojem TA 1848, 49

stàrati se -am se nedov. *skrbeti*: I ka fze ne fztáram BKM 1789, 425; Ne sztaram sze jaz za nyega AIN 1876, br. 9, 5; Ki sze za knige nesztára KAJ 1870, 6; Farar kaibifze fztárau za nyo TF 1715, 5; Zakâ bi fze fztárao za tó BRM 1823, 370; Kak dugo bom sze sztarao vu dúsi mojoj TA 1848, 10; Vnougi trüd, i 'salofzt nej me je fztaralo SŠ 1796, 76

stàrec -rca m **I. starec, star moški**: Az agg, sztarec AIN 1876, 14; No, le vzemte je gori, posteni sztarec KAJ 1870, 55; K-mládomi, k-fztarczi nejmas lúbézni SŠ 1796, 96; nego gda vidi postenyávrednoga sztarca Leona KOJ 1848, 4; 'snyimi sze vszi sztarczi, deca zdignejo KOJ 1848, 7; Sztarczov pefzem BRM 1823, X; Gyngave rou'sicze vküp potere z-fztarczmi SŠ 1796, 147 **2. cerkveni predstojnik, prezbiter**: i té trétyi lifzt, nej kákfi drúgi fztarecz, pilzao

KŠ 1771, 739; Jefzov, ki té drúgi lifzt níkfemi prefzbiteri, ali fztarczi pripisújov KŠ 1771, 736

staríca -e ž *starka*: Edna sztariczka sze je tou'sit prisla KOJ 1845, 87; Medtém je sztaríca nêstela prêkídti KAJ 1870, 165

starína -e ž *starina, star predmet*: Sztarino tere novina KM 1783, 62

starínski -a -o prid. *star*: ki szo sze escse dr'sali sztarinszkoga pogansztva KOJ 1848, 13; je sztarinszko katolicsanszko vero v obrambo vzéla KOJ 1914, 151; nego szo sztarinszki Vogri escse nistere drúge národe notri prijali KOJ 1833, X

stáriši tudi stárišje tudi stáriške -ov m mn. **I. starši**: ka fzo v-tom táli valí fztariske zamüdili BKM 1789, 6b; da szo nyagovi sztarisov sztarisje zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6; ka bi fze od krsztsánszki fztariffov naroudo KM 1783, 6; od inda nyagovi sztarisov sztarisje AI 1875, kaz. br. 6; deca naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; nej szam szlisao pametnoga csloveka preklinyati sztarise KOJ 1845, 7 **2. predniki**: geto fzo nám nafli fztarisi KOJ 1845, 3a; kints, brezi fteroga fzo tvoji fztarifi bili KŠ 1771, A8a; Oprvim fzo je ravnáli odebráni fztarifi KM 1796, 45; gda fzo 'ze fzvoje gofzli fztariske povefzili BKM 1789, 2b; Nassi Sztarisje szo vszi z-edne féle jezikom gúcsali KOJ 1833, VIII; Bougi, komi fzlú'zim od fztarifi moji KŠ 1771, 646; po preminejnyi nassih Sztarisov nász pohájati KOJ 1833, IX; Sziná, fteroga fzi nafim fztariffim obezsao KŠ 1771, 849 **3. cerkveni predstojniki**: Trbej Szinej cslovecsemi fze zavrcfi od fztarifi KŠ 1754, 111; dár, ki ti je dáni po prorofztvi gori zdejvanyem rouk ti fztarifi KŠ 1771, 639; Naj zové te fztarise fzfpravífcsa KŠ 1771, 753

stárišina -e m *starešina, starejši moški, ki vodi potek svatbe*: Násznagy; sztarisina KOJ 1833, 166; Gda Sztarissina fznehou fzfprofzi SIZ 1807, 5; zájmlite 'ze i nefzte fztarisini KŠ 1771, 269; Z-káksimi recsmi je potrejbno tim Sztarisinom fznehé k-mó'si profziti KŠ 1771, 3

stárišinstvo -a s *položaj starešine*: Sztarisin-sztvo SIZ 1807, 1, 3

starodáven -vna -o prid. *starodaven*: Szlovene sztarodávne csaszítite Marie KOJ 1914, 106

starodíčen -čna -o prid. *odlíčen*: naj po mejfztaj posztávi prefzbitere, tou je, fztariffe, ali fztarodicsne lidi na dúševne vucsitele KŠ 1771, 655

stàrost -i ž **I. starost, doba v človekovem življenju**: Sztaroszt KAJ 1848, VIII; Sára vó zvrejmena fztarofzti je porodila KŠ 1771, 691;

Ár fztarofzti ne gléda fzmrt BKM 1789, 408; Zdáj sze Álmos za volo szvoje sztaroszti odpovej Vojvodsztvi KOJ 1848, 5; i nej fzamo na fztarofzt, trftvo i fzcveczko modroufzt gledoucs KŠ 1771, 571; Zoltána da szvojo sztaroszt naprejprinásajoucs KOJ 1848, 9; i sztaroszt trôstaj ti KAJ 1848, 5; Ka ti tak fali na fztaroszti KŠ 1754, 9a; naj fzlú'zimo vu novoti duhá, i nej vfztarofzti pilfzka KŠ 1771, 461; Ki lze vu fzvojoj mladofzti ne vcsi, objoucse ono vu fztarofzti KM 1790, 18 **2. čas, potekel od rojstva koga:** Sztarofzt nefztanoma rafzté KŠ 1754, 274; Trészeti, i vecs lejt 'se más ti fztaroszti KM 1783, 284; Vu tréfzetom leti nyegove fztarofzti KM 1796, 92; fto more nyegovoga 'zitka fztarofzt vo povedati KŠ 1771, 815; Dočáka se jáko veliko starost AI 1878, 9

stàrovòrec -rca m *pripadnik pravoslavne vere:* Páli krfztsánfzke [vòre] szo Grcska, ali Sztarovòrczov KŠ 1754, 85

stàrstvo -a s *židovsko versko starešinstvo:* Liki mi je i vifesnyi pop fzvedok i vfze fztarfztvo KŠ 1771, 411

statéra -e ž *stater, denar:* prvo ribo vò potégni, i odpri ji laloke, i nájdes vnyej edno fterato KŠ 1771, 57

státi stánem nedov. *stati, imeti ceno:* Da de vmiszli vfzigidár meni, Keliko te je fztalo, Ka fzem odkúpleni BKM 1789, 69; Kelko je tebé sztaló, Ka szem odkupleni KAJ 1848, 101

státi stojím nedov. **I. stati, biti v pokončnem položaju:** Sztáti Állani KM 1790, 93(a); Záto, ki ftima, ka fztouji, naj vidi KŠ 1771, 509; Vi Mosje zGalilee, kai fztoite SM 1747, 15; Touje mefzto, gde vi bodete fztali SM 1747, 83; fztani gori i fztouj na fzrejdi KŠ 1771, 183; I gori fzkocsivlí fztáo je KŠ 1771, 348; I fztalou je to lúfztvo glédajoucse KŠ 1771, 252; Sztáli fzo pa vládniczke popovfzki KŠ 1771, 250 **2. biti kje v takem položaju:** more vò, i na szertéli sztáti KOJ 1845, 9; vu koterom mefzti, fztoim SM 1747, 83; Ovo fztoujim pred dvérmí KŠ 1754, 126; Goszpodne, zaka tak daleko sztojís TA 1848, 8; da poftújete one, fteri pred vami fztoujo KŠ 1754, 33; i ja fz fzam tam fztáo KŠ 1771, 412; VParadi'zomi fzem fztál BKM 1789, 191; pravo je, kak je fztáo vifziko na ednoj lefzficzí KM 1790, 20; pren. on mô'z, ki na sztezi grêsnikov nesztouji TA 1848, 3; ti imei volno vu pokori pred nyim fztáti SM 1747, 88; da vrejdi bodemo fztáti pred Szinom csloveka KŠ 1754, 113; Da bi pri tebi mogo fztáti BKM 1789, 178; Dúsa mi zdiháva fztebom navkup fztáti SŠ 1796, 86; vu milofcfo, vu steroi fztoimo SM 1747, 18; ktou milofcsi, vu fteroj fztoujimo KŠ 1771, 456;

Kak fztoujite pred nyim BRM 1823, 5; Jaj vszem, ki v-rú'znoszti pred tebom sztojijo KAJ 1848, 10; Ka boug znami fztál bode BKM 1789, 431; Sztaite záto zpret pazaniami ledevjami praviczze SM 1747, 27; tak fztoujte vu Gofzpodni KŠ 1771, 598 **3. biti, nahajati se kje:** hrámba v-ednom lèpom dôli sztála AI 1875, kaz. br. 7; pren. Bosja Sz. reics, koterá prinyei fztouy TF 1715, 44 **4. obstajati, biti, biti sestavljen:** med povejdaniami perfonami hi'sni zákon nemre fztáti KMK 1780, 60; i notri do etoga dnéva fztoujim KŠ 1771, 422; ti pa po vòri fztoujis KŠ 1771, 473; vkom pak kerfchánfztvo fztouy, odgovoriti nevejo TF 1715, 4; Vukom fztou tákfe fzkvárjenye SM 1747, 7; Na ffa knám lúbezen pa vetom fztouji KŠ 1754, 28; Sztojé czejli lífzt I. zpredgovora KŠ 1771, 602; cslovik fztouji fztejla, i znemrtelne dúfke KMK 1780, 10; imé tvoje odicseno, Stero brezi nász fztouji poszvecseno KM 1783, 278; Ali ne fztouji tou vu mojoj moucfi BKM 1789, 78; ár v-fzoudbi tou tvojoj fztouji i nej v-vouli mojoj SŠ 1796, 136; V-tom fztouji Tvoje králevfztvo BRM 1823, 315; Z-keliko tálov sztojé Znánye Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Ár prebiva v-blá'zenoj szvetloszti, Nesztouji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8; z-kelko vòr sztojé eden dén KAJ 1870, 158; Szprávicsze z-dvouje kucse sztojé AI 1875, kaz. br. 2; eden glasznik bidti, steri ali jedino sztojé AIN 1876, 7; Orság z-vnogo vesnic ino várašov stouji BJ 1886, 44; Evangeliom, vfterom i fztoujíte KŠ 1771, 520; na mífzli mi fztoujo vfzigidár reicsi tvoje SM 1747, 83; kak vu vodi ribe rade fztoujo SŠ 1796, 126; kotrige z-piszkov sztojijo KAJ 1870, 6; bregôvje, ár z-szamoga kamna sztojijo KAJ 1870, 147; Lúdjé vu hiži stoujijo BJ 1886, 6; Dokecs bode ete fzevjt trpo i fztáo KŠ 1754, 132; kakda bode fztalou králevfztvo nyegovo KŠ 1771, 207; naj vu vúfztaj dvá ali tri fzvedouk fztouji vfza rejcs KŠ 1754, 195; Csi nebi sztáli na vecsnoj gvúsnoszti KAJ 1848, 8; Pri János-gazdi je v-velkom postenyé sztao KAJ 1870, 152 **5. prebivati, živeti:** 'Zidove, ki fzo tá sli fztát KŠ 1771, 434; i ki fztoujijo v-Mefopotámii KŠ 1771, 345; Csrnkavci v-topli dr'želaj sztojijo KAJ 1870, 92; Gde je fztáo [Abraham] oprvics KM 1796, 15; V-ednoj véfzi fzo fztáli fširje vèrtje KM 1790, 78 **6. v zvezi prouti stati upirati se, nasprotovati:** da bodte mogli fztáti prouti jálnomi vraj'zemi sútaní KŠ 1771, 586; vi vfzigidár fzvétomi Dúhi prouti fztoujíte KŠ 1754, 126; Hercegovinanci tak lehko prôti sztojijo AI 1875, kaz. br. 3; vfzi, ki fzo prouti nyemi fztáli KŠ 1771, 216 **7. biti odvisen:** tak da bi od nyi sztalo jeli dopúsztijó nam ali nê AIP 1876, br. 2, 3 **stojéči -a -e I. stoujéč:** ka fzo

lidjé Bogá molili csáfzi fztójécs KŠ 1754, 148; i jaľz takáj bodem, Sztojécsi popejvao SŠ 1796, 61; Pred tebom fztójécsi du'znik BKM 1789, 219; vszi ovi sztojécs poszlúsajo KOJ 1845, 8; ali za volo ľúftva okouli fztójécsega velim KŠ 1771, 305; tou je li kejp ober náľz fztójécsega fzuncza KM 1790, 38; vidili fzo tiva dvá mo'zá fztójécsiva KŠ 1771, 199; I vido je dvej ládji fztójécsevi kre jezere KŠ 1771, 179; Ár ľúbijo na vogláj vilicz fztójécfi moliti KŠ 1771, 18; idte, i fztójécfi gláľzte ľúftvi vlze recsi KM 1796, 119; Kak angelje, v-szvetlosťi sztojécsi KAJ 1848, 7; I tim tam fztójécsim ercsé KŠ 1771, 236; ozimicze doli fztójécse je meo KŠ 1771, 432; i vido je druge fztójécse na pláczí KŠ 1771, 64; kaj fzo niľteri med eti fztójécsimi KŠ 1771, 128 **2. prebivajoč**: ľúftvo fztójécse prejk mourja KŠ 1771, 284; fzo fze v-Szároni fztójécfi povrnoli k-Gofzpodni KM 1796, 123; kaj je znáno znamejnye po nyih vcsinyeno vlfejme fztójécsim vu Jeru'zálemi KŠ 1771, 351; nas 'zitek fzpodoben je rávno k-fztójécsim vu fatori SŠ 1796, 129 **3. obstoječ**: Právi Boug .. z-rázumne düse, i z-cslovecsánľzkoga tejla fztójécsi KM 1783, 15; Rejcs je z-edne ali vecs szillabih sztojécse vöpovejďanye káksega dugoványá KOJ 1833, 6; vöpové szvojo misľénye, kak v-gucsi sztojécso dugoványe pobogsati 'zelé AI 1875, kaz. br. 2; Récš je z-edne ali vecs szillabih sztojécse vöpovédanye AIN 1876, 7; Z-vecs szillab sztojécse recsi tak trbê na szillabe razľócsiti AIN 1876, 7 **stajóuči -a -e stoječ**: Molitve okoli betésnoga merjeoucsega fztajoucfi ľudi SM 1747, 61

stáva -e ž **I. stanje, položaj**: nátom bojmo, da fze nyegova fztáva pobougľa KŠ 1754, 48; Ár je Hiftvo fzvétó fztáva cslovecsa SIZ 1807, 6; Hi'znikov Sztáva BRM 1823, VIII; Zemlé tak vugodna sztáva KAJ 1848, 13; návuk od Sztáve KŠ 1754, 6b; Naj pobougsamo nyegovo fztávo KŠ 1754, 51; Ravnaj Ti naso fztávo BRM 1823, 33; Csüdűj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; Drűgi zrok, fterie i vDűhovnom fztávi TF 1715, 5; Vu vlzój troujoj fztávi KŠ 1754, 30; vu kaksojsté fztávi fzi BRM 1823, II; On mi v-dike szvetloj sztávi Nemrtelnosťi sztan szprávi KAJ 1848, 120; fze razľocsávajo vľzi lidjé? Na tri fztáve KŠ 1754, 217; Sztáve ti ľudi BRM 1823, VIII; Rázľocsne sztáve ľudi KAJ 1848, VII **2. stava**: Neznate, kaj ki vu fztávi bi'zijo KŠ 1771, 507; Tak fze vu fztávi eti vgányaj KM 1783, 217 **3. pristava**: Na zemli stojijo hiže, stáve (tanyák) BJ 1886, 3

stávek -vka m *odstavek*: Tzikkely: razľocsek, sztavek, stűk KOJ 1833, 178

stáviti stávim dov. **1. ustaviti**: Jó'fue, fztavo je fzuncze KM 1796, 44; I gda bi tam fztavo Simeona zvézanoga KM 1796, 29 **2. staviti, biti prepričan**: Ocsa 'zitek szi sztávím, ka Jűtka je vörna AIP 1876, br. 10, 5 **stáviti se stávím se ustaviti se**: Drági gouľzt primni fze fztavi BKM 1789, 32; Ö'r'zika némêla, pri kom bi sze sztávila KAJ 1870, 70 **stávleni -a -o ustavljen**: Tam je fztávleni od Filifzteuľľov KM 1796, 50 **2. odstavljen**: Kako to dejtecze prouszto, Kou je od czećzka fztávleno BKM 1789, 8

stávlanje -a s **1. ustavljanje, zadrževanje**: ino csűvisi szvoje tivárisice sztávlanye, szi domisláva KOJ 1848, 51; Eto sztávlanye léda pri nasz povòden zrokűvalo AIP 1876, br. 3, 7 **2. stava**: Eto je zaisztino vcsino vrezí zburkányá nyagovoga zdrávja i tak je sztávlanye dobo AIP 1876, br. 4, 8

stávlati -am nedov. *ustavljati*: Ovi mľini tűdi zadoszta sztávlejo vodò AIP 1876, br. 4, 5 **stávlati se -am se ustavljati se**: i pri grobi sze sztávlamo KOJ 1845, 130

stéber -bra m **I. steber**: Oszľop; szteber, szoha KOJ 1833, 167; i nogé nyegove liki ognyneni fztebri KŠ 1771, 784; meľzto, imenűvano, od pri nyey zbruncza naprávľeni fztebrov KŠ 1771, 601 **2. najpomembnejši del, opora**: ftera je fzerkev 'zivoga Bogá, fzteber i trdnofzt íľztine KŠ 1771, 638; 'Zivoga Bogá hi'za Ino premocfni fzteber BKM 1789, 3; Veke szrecsni, ki v-tvojój szkrovnosťi Polo'zijo szteber vűpazosťi KAJ 1848, 10; Jakub i Kefás, ki fzo fze za fztebre flimali KŠ 1771, 559

stéblo -a s **I. steblo, deblo**: žuno klűka na dreva stebli AI 1878, 3 **2. trup**: Tu sze zacsne nyega [telo] szteblo, ali 'zivot, trűp KAJ 1870, 33

steblovjé -á s *steblovje*: Grmòvje, ali z-ednoga korná vecs szteblovja 'lené KAJ 1870, 18

stěčti stečém dov. *steči, odteči*: Tvoja Je krv za mé ľztekla BKM 1789, 418

stějna tűdi stěna -e ž *stena*: Paries Sztejna KMS 1780, A8b; Sztejna Fal KM 1790, 93(a); ár je ta drűga [stran] pròti sztěni obrnyena KAJ 1870, 9; Stěno zidár zkamna ali zopeke zida BJ 1886, 6; na drűgój sztejni szo viszile solszke regule KOJ 1845, 6; Sztěnna tábla na sztěni viszi KAJ 1870, 9; na eden kup dao znofziti z-blata fztejne KM 1790, 68; Sojo i zblata ali zemlé napòkane stené BJ 1886, 6; Veszėlo je bilou viditi po sztenáj aj-ja KOJ 1845, 15; i te fzejrdnye fztejne plout je doli vtrgno KŠ 1771, 577; pren. ti obeljena fztejna

KŠ 1771, 413; Tvoje fztejne bom jasz zido BKM 1789, 324

stèla -e ž *stelja*: Doli szi lé'zem v-posztelo, Kak na groba tiho sztelo KAJ 1848, 49; pren. Manyôsztpa [je] sztela ru'znoszti KOJ 1848, 250

stèni -a -o prid. *stenski*: Sztèna tábla na sztèni viszi KAJ 1870, 9; Licojna sztènne táble je csrna KAJ 1870, 9; Na szténnoj tábli napisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9

stèpsti stepém dov. *otresti*: i prájh od noug vafi kraj fztepte na fzedoufztvo prouti nyim KŠ 1771, 197; doli fztepte prájh noug vafi KŠ 1771, 32

stèri -i ž mn. *seneni drobir*: Kako vihér, Kùpe ti fztér Rafzpipe BRM 1823, 224; I lèhne Vu nyem 'zitka klicza, Kak sztér prhka szpicza KAJ 1848, 363; Ka le'zis na fzuhi fztéraj BKM 1789, 32

stérje -a s *seneni drobir*: v-szensesecki vnogo szterja netrpi KOJ 1845, 53

stèza -e ž *steza, naèin, možnost za dosego èesa*: Ono csloveka zadr'záva Od szteze vecsnoga plámna KAJ 1848, 3; Ár zná Goszpòd sztezo ti pravicsni TA 1848, 3; Kak velikoszt miloscse bo'ze, Odpré sztezo szpravicsanya KAJ 1848, 6; On me pripela k-vretini blá'zensztva, Po sztezi szvetsztva KAJ 1848; i na sztezi grèsnikov nesztóji TA 1848, 3, Vrácšaj nasz tak na vernoszt, Od blòdne szteze zla KAJ 1848, 5; Gofzpodne, vucsi mené tvoie fzteze SM 1747, 93; vcsi me tvoje fzteze KŠ 1754, 157; rávne cfinte fzteze nyegove KŠ 1771, 9; Tomi drágomi gofzti Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; Zteze rávne cfinte BKM 1789, 12; i na fztezej nyega vodis SM 1747, 85; Vodi i ravnaj moje nogé po tvoje fz. zapouvidi fztezáj KŠ 1754, 233; Vodi me po právi fztezáj BKM 1789, 163

stihněti -ém dov. *strohneti*: Csi gli moje tejlo fztihnej, Meni je za nyé nikaj nej BKM 1789, 275

stinica -e ž *stenica*: V-stampeti sze more sztinice popariti KOJ 1845, 40

stiràti stiram dov. *pregnati*: V bég sztiras nepriátele moje TA 1848, 14; Po tebi protivnike nase sztiram TA 1848, 35 *stiràti se* stiram se *pregnati se*: iszkajòcsi dùso mojo, i nazà sze sztirajo, ki hùdo miszlijo pròti meni TA 1848, 77

stiskanje -a s *stiskanje*: Má [rakovica] .. prednje spremenjene v škarje za prijmanje i stiskanje AI 1878, 38

stiskávanje -a s *stiska*: Sto náfz odloucsi od lùbeznofzti Krifztufove ali fztifzkávanye KŠ 1771, 466; ali fztifzkávanye KM 1783, 70; Eti je li fztiszkávanye BKM 1789, 410; ár je sztiszkávanye blúzi TA 1848, 17; Vfza tvoje lepota je li fztifzkávanye SŠ 1796, 82; Ali fztifzkávanya i foudbe je vò ftrgnyeni KŠ 1771, 815; Goszpodne

sze szkrivas vu hipi sztiszkávanya TA 1848, 8; Jezus je trpo v-dùfi veliko fztifzkávanye KMK 1780, 15; Za tvo diko vsza gotov bom cfiniti .. fztifzkávanye BKM 1789, 79; Ti glédas nevalo i sztiszkávanye TA 1848, 9; fzmiluj fze meni vu etom fztiszkávanyi KM 1783, 188; Vu vfzákóm fztifzkávanyi, Ti fzi bil, nas Boug znami BKM 1789, 48; Sto mi dáva Mirovnoszt v-sztiszkávanyi KAJ 1848, 30; Molitev vu sztiszkávanyi TA 1848, 10; kaj me vézanya i fztifzkávanya csákajo KŠ 1771, 405; Záto dobrevoule fzam vu fztifzkávanyaj za Krifztufa KŠ 1771, 551

stiskávati -am nedov. *stiskati, povzročati neprijetno stanje, neugodje*: Krifztufova lùbeznofzt náfz fztifzkáva KŠ 1771, 537; Csi me moj grejh fztifzkáva BKM 1789, 69; Moj grejh me jáko fztifzkáva SŠ 1796, 109; Gda nasz nevalo sztiszkáva KAJ 1848, 3; ki fzo na tom, naj znami tvoje dobro djánye fztifzkávajo KŠ 1771, 844; Grejhi me bodo te'zili, Dùsna vejfzt fztiszkávála KŠ 1754, 270; za volo lùfztva, da bi ga ne fztifzkávali KŠ 1771, 109; i ne dopúszti, ka bi mojo dùso nepriátelje fztiszkávali KM 1783, 189; Saulus fztifzkávao je 'Zidove KŠ 1771, 369; lùfztvo ga je fztifzkávalo KŠ 1771, 195; i fztifzkávali fzo ga KŠ 1771, 116 **stiskávati se** -am se *biti stiskan, deležen neprijetnega stanja, neugodja*: i zácsao fze je fztifzkávati i fztifzkávati KŠ 1771, 148; Ár fze fztifzkávám od oboujeva KŠ 1771, 593; králefztvo Bo'ze fze nazviscsáva, i vfzáki fze vu nyé fztifzkáva KŠ 1771, 226; Vu vfzem fze fztifzkávamo KŠ 1771, 535 **stiskávani** -a -o *stiskan, deležen neprijetnega stanja, neugodja*: fztifzkávani je vdúhi Paveo pozvedávajoucsi 'Zidovom KŠ 1771, 398; szrcza potrtoga i sztiszkávánoga o Bòg, ne zav'rzes TA 1848, 42; nego vu vfzem fzmo fztifzkávani KŠ 1771, 540

stiskávnica -e ž *stiskalnica*: Prés; pressa, sztiszkávnica KOJ 1833, 169

stísnoti -em dov. **1.** *stisniti*: Szoritni; sztisznóti, ticsati KOJ 1833, 174; csi drùgo ne vcsinis, dònok lampe fztifznes KŠ 1754, 12b; ali fztifzne fzvoje lampe te cseden KŠ 1754, 58; naj nepriátelom lampe fztifznemo KŠ 1754, 83; i fztifzno nyima je nogé vklado KŠ 1771, 393; pren. Csi me moja fzmrt fztifzne, Mené bátrivijo BKM 1789, 70; da dobro csinécš fztifznete ti nefzepametni lùdi neznanofzt KŠ 1771, 707; Vu tvoje fzvète rane fztifzni mené BKM 1789, 231 **2.** *poškodovati*: velika vrocsina szilje v-zrejlocsi sztisznola AI 1875, kaz. br. 8 **stísnoti se** -em se *stisniti se, spraviti se*: Vtve rane fze 'zelejnm fztifznoti BKM 1789;

kimpetarica sze po dvá dni je mogla pri kaksoj hi'si sztiszniti KOJ 1914, 153; Vu vřzem fze fztifzkávamo, ali ne fztifznmemo fze KŠ 1771, 535 **stisnjeni** tudi stišnjeni -a -o *stisnjen*: Ribe so po stranej stišnjenoga tela AI 1878, 30; tam fzo pa vklado fztifznyene nyegove nogé KM 1796, 129 **stò** stòla tudi stòl -a m **I. miza**: Mensá Szto KMS 1780, A7b; Szto Afzta! KM 1790, 93(a); Aszta!; sztol KOJ 1833, 151; Ni té fztó ti ne hafzni KŠ 1754, 257; Nájpotrebnejše zklôžje so stol ino stolci BJ 1886, 7; zdrtinyom, ftero je kapalo z-fztola toga bogácza KŠ 1771, 226; fzeli fzo fzi kfztoli zJezusom KŠ 1771, 28; Ti napravlas pred menom eden fztol, proti moim nepriatelom ABC 1725, A8b; prefztro je fztó KŠ 1771, 394; Szto pred menov ti napravlas BKM 1789, 163; i tvoja mati jo je fzkúhala, i na fztó gori dála KM 1790, 48; Priprávlas mi sztol pred liczom mojim TA 1848, 18; 'zenszka oszoba sztoji, stera je na sztol pástétom neszla AI 1875, br. 2, 7; či vertinya šcé kaj na stol djáti BJ 1886, 8; gda bi on fzedo pri fztoli vu hi'zi KŠ 1771, 28; Pri sztòli je edna deklicska szedèla KAJ 1870, 8; Pri stoli delamo i jeimo BJ 1886, 8; ka bi mi tá niháli rejcs Bo'zo i fzlú'zili fztolom KŠ 1771, 357; i vò je vrgao vřze odávce i fztole pejnez minyávczov je fzpremetao KŠ 1771, 68 **2. oltarna miza**: Na Oltári, ali fztouli KŠ 1754, 214 **3. obhajilo**: Zové fze escse Gofzpodnov fztó KŠ 1754, 200; Ovo fztó Bo'zi, Pokrejpi te BKM 1789, 233; csi gBosjemu fztolo seles právi priti SM 1747, 88; fto fzem fajz, ka fzi ti mené nevrejdnoaga ktvojemi fztoli pouzvao KŠ 1754, 237; Doli pozfzadis gda je kfzvojemi fztoli BKM 1789, 360; Tak prihájaj ocsiszszeni Pred sztol Bôgi poszvetseni KAJ 1848, 144 **stočiti** stòčim dov. *preliti*: Zvelicfíteo, Ki fzi Krv fztocso KM 1783, 122 **stòikuški** -a -o prid. *stoičen*: Niki pa z-Epicureufki i Stoikuski Filofofufov fzo fze 'znyim ftkáli KŠ 1771, 396 **stòlar** -a m *mizar*: Odzaja je escse sztolar KAJ 1870, 157 **stòlčec** -a m *stolček, pručka*: János z-tri nogács sztolcseca gori sztano AIP 1876, br. 1, 6 **stòlec** stóuca tudi stólca m **I. stol**: Sedila Sztolec KMS 1780, A8; Szék; sztolec KAJ 1833, 173; Blá'zen je on mó'z, ki na sztòlci spotlivezov neszedi TA 1848, 3; vu ednom narocsásztom sztoleci szedo AIP 1876, br. 2, 1; Nájpotrebnejše zklôžje so .. ino stolci BJ 1886, 7; Doli je potégno te zmo'zne fztoucsov KŠ 1771, 165; Te zmo'zne nemilosztivne je 'znyih sztoucsov potégno BKM 1789, 16; i fztouce

goloub odávczov KŠ 1771, 68; tvoji králefzki fztoulec KŠ 1771, 672; Szoulec modrousztí KM 1783, 86; tak i od Ágnezca Krifztsusa fztouca vò fzhája KŠ 1754, 123; Ki Jezusa fzina tvojeaga Sceséjo vřeli fztouca fzvojga BKM 1789, 327; Prifzta!plajmo kmilofcse fztouci KŠ 1771, 678; bog je Jesussa rendeloval na milofcso fztoulec SM 1747, 17; ino steri na fztolci fzedi, bode fnyimi prebival SM 1747, 31; Zátó fzo pred fztolcem Bosjim SM 1747, 31; i vi bodete fzedeli na dvanájfzet fztouci fzdóceci KŠ 1771, 63; i fzidite na králefzki fztoucaj fzoudivfi KŠ 1771, 246 **2.** s prilastkom *božja sodba ob smrti*: gda fze pred tvoji pitani fztoulec pozftávimo KŠ 1771, 836; i pelali fzo ga pred fzoudnyi fztoulec KŠ 1771, 398; Oh keliko ji je pred tvoji fzdoczki fztoulec vnefšeni KM 1783, 5; On je szvoj sztolec k szòdbi pripravo TA 1848, 7; Da fzdocz vu fztouci bode BKM 1789, 437; pred tvoji fzdoczki fztoucom vadlújem KŠ 1754, 230; da fze pred tvoji pitanim fztoucom ne fzkvarim KŠ 1754, 228; da fze pred tvoji pitanim fztoucom ne fzkvarim KM 1783, 38 **3. klop**: ti ovi drúgi v-trétyem fztouci fzedijo KM 1790, 84; Csi v-sztouci klécsas KOJ 1845, 23 **stòlèto** -a s *stoletje*: Rusz sze od vnoga sztòlèta mao na to trúca AIP 1876, br. 6, 4; Gizdavo sztojeći rászt vidévsi vnoga sztòlèta tálehnoti AIP 1876, br. 6, 4 **stolica** -e ž **I. klop**: Scamnum Sztolica KMS 1780, A7b; Pad sztolica, policza KOJ 1833, 168; Ki druge rási, z-sztolice more vò KOJ 1845, 9; Skolnik szí je prébrao k-vsžákóv dícsákóv sztolici ednoga pámetnejsega KOJ 1845, 10; bi Vucsiteli povedali, csi bi sto v-tisztoj sztolici falio KOJ 1845, 10; Vu cérkvi se i stolice nájdejo za verne BJ 1886, 20; Vu vucsilnici zvün primernih sztolicz KOJ 1845, 6; Na dugi sztolicaj deca eden kre drúgoga sedijo BJ 1886, 3 **2. komitat, županija v ogrski monarhiji**: na meji mosonszke sztolice KOJ 1848, 76; znafimi Vogrfzkimi vu 'Zeleznoj, Szala i Somoczkoj fztolici bodoucfimi fzlóveni vrét KŠ 1771, A6a; v-fsztergomszkoj sztolici (varmegyje) razdejlo KOJ 1914, 102 **stolmáčenje** -a s *razlaga*: Zvün té szo prilicsne na sztolmácsenyé trétye zvissene sztube tüdi ete recsi KOJ 1833, 135 **stolmáčiti** -máčim dov. *razložiti*: preodébrao szam szí Szalay .. Professora Gramatiko sztolmácsiti KOJ 1833, IIII; ali z-verbomom stero nasse 'selejnye sztolmácsimo KOJ 1833, 141; rejcsih, stero mi'slejnya sztolmácsijo

KOJ 1833, 11; Cérkev naj bi ona dvojécsim sztolmacsila KOJ 1845, 71; Skolnik je roditelom gdebodi sztolmacso KOJ 1845, 7 **stolmačéči** -a -e *razlagajoč*: bodouce dugoványe sztolmacséca rejcs sze pa za nyim polo'si KOJ 1833, 127

stolmačlivi -a -o prid. *razlagalen*: on táo pa, steri podszeknoj recsi rázum bolje raztolmacsi, sze za sztolmacslivo récs právi AIN 1876, 69

stólni -a -o prid. **1.** *mizen, namizen*: Abrosz, sztolniprt AIN 1876, 37; Sztolní Blagofzlov KMK 1780, 112; Sztolna molitev KAJ 1870, 117; polojna sze je vu moje krilo, na sztolno briszacso razlejála AIP 1876, br. 1, 7; Stolne peszmi KAJ 1848, 408 **2.** *glaven, prestolníčen*: da na szpomenek nyegovoga iména szvoje sztolnomeszto za Budino ozové KOJ 1848, 4; Pokopani je v-sztolnombelgrádi KOJ 1848, 68

stólnica -e ž *namizni prt*: meszto sztolne briszacse szam szí sztolnice kikél zvézno AIP 1876, br. 1, 7

stólnjek tudi stóulnjek -a m *namizni prt*: Szto sze z-lépmim bélim sztolnyekom presztré KAJ 1870, 43; Mappa Sztoulnyek KMS 1780, A7b

stónjati -am nedov. *stokati*: Nyögni; jécsati, sztonyati KOJ 1833, 167; tam stonya lübléni slaviček BJ 1886, 31

stópa -e ž *stopa*: V stopaj se s prosá pšeno naprávi AI 1878, 42

stopáj -a m **1.** *stopinja*: I nej nyemi je dáo órocsine vu nyej ni eden fztopáj KŠ 1771, 359; Sztopáj AI 1875, kaz. br. 6; sztopája rogát zacszúje AI 1875, kaz. br. 7; Vtvoj fztopáj trpeti, Za mo diko dr'zim BKM 1789, 70; nego vu fztopáj mojega odkúpitela bodem hodo SM 1747, 49; dônok fze vnyem fztopáji nájdejo tákfí, zfteri fze razmi KŠ 1771, 715; toliko i toliko sztopájov koliko méterov zadene AI 1875, kaz. br. 6; naj nyega nafzledűjete vu fztopáji nyegovi KŠ 1754, 107; pren. fzo nám nalí fztarisi niklí fztopájov fzvoje gyedrnofzti nej niháli KŠ 1754, 3b; I ocsa je i onih, ki hodijo po fztopáji vóre KŠ 1771, 455 **2.** *korak*: Potom je z-Pavlom vednom dúhi i fztopáji hodo KŠ 1771, 654; Eta morska riba zná na 300 stopájov leteti AI 1878, 32; Mre'ze szo vrgli sztopájom mojim TA 1848, 45; I fztopáje ednáke csinte znogámi valími KŠ 1771, 695; Ravnaj moje fztopáje na pout tvojih zapouvid KM 1783, 17

stópnja -e ž **1.** *stopnja*: Ár, ki dobro fzlű'zijo, dobro fztopnyo fzi przfzlű'zijo KŠ 1771, 638 **2.** *stopinja*: Na sztopnyáj nasi szo nasz 'ze oblegli TA 1848, 12; pren. Nej fzmó vednom Dúhi hodili?

Ni vu edni fztopnyáj KŠ 1771, 552 **3.** *sled*: Nega nyemi ni dúha, nej sztopnye KOJ 1845, 115

stótina -e ž *stolelje*: Dónok je escse nej prejsao v-teliko sztotin premembai orszácski Jezik KOJ 1833, X; I vszê sztotin porodje Z-glászom 'zitka otávľajo KAJ 1848, 6

stòtni -a -o vrstil. štev. *stoti*: Rédozni .. századik (sztotni) AIN 1876, 31

stòtnik tudi stóutník -a m *stotnik*: Vidoucsi pa fztotník tam fztójécsi pred nyim KŠ 1771, 153; Od gobaveza i Kapernaumfzkoga fztotníka KŠ 1771, 24; I erkao je Jezus tomi fztotníki KŠ 1771, 25; i przvao je fztoutníka, ki je pozvedocso KM 1796, 112; I preczi je kfzebi vzéo vítéze i Sztotníke KŠ 1771, 409

stòtnikov -a -o prid. *stotnikov*: Od fztotníkovoga fzluga KŠ 1771, 187

stòtnjek -a m *stotak, denar*: V-tom sztárom pruszleki szam eden sztotnyek najsla AIP 1876, br. 10, 6; Rávno tak, kak v-ednom sztotnyekih je 100 ranskíh AI 1875, br. 2, 2; szta dvá csloveka drűgacsila banke, náj mre 10-ke i 100-nyeke AIP 1876, br. 3, 8

stóu tudi stó glav. štev. *sto*: Sztou Száz KM 1790, 96; zjednim ti stoutih obladas SM 1747, 85; csi bi kákfi cslovik meu fztou ovécz KŠ 1771, 59; i vó zidoucse prinéfzlo je fzáda fztou teliko KŠ 1771, 192; Koje pred vnogo fztou letmi, Szkrivno dr'zo Boug pred nami BKM 1789, 5; dohodkov dácsa od vszakih sztó ranskíh stírami ranskíh prezdígne AI 1875, kaz. br. 2

stóu dvájseti glav. štev. *sto dvajset*: bilou je pa lűfztva po iméni na tifztom mefzti, liki fztou dvajfzeti KŠ 1771, 342

stóu èden dvájseti ~ ~ -a ~ ~ -o vrstil. štev. *stoenaindvajseti*: Popifzao je tak, tou Dávid fzvéti, V-fzvojem fztou eden dvajfzetom 'zoltári BKM 1789, 160

stóu i desét glav. štev. *sto deset*: i premino je fztou, i defzét lejt fztar bodoucfí KM 1796, 45

stóukrat tudi stókrat prisl. *stokrat*: I vfzáki, ki ofztávi hi'zo za mojega iména volo, fztoukrát teliko vzeme KŠ 1771, 63; Poetom hektoliter je sztókrát tak velíki AI 1875, br. 1, 3

stóup -a m *korak, stopinja*: Li eden fztoup, eden fzpadáj, Pela te na vekivecsnofzt BKM 1789, 408; Li eden fztoup, eden fzpadáj, Pela te na vekivecsnofzt SŠ 1796, 140

stóupati -am nedov. *stopati*: Bláfen je Cslovik, ki ne fztoupa na pot teh greisníkov SM 1747, 25

stóu pétdesét glav. štev. *sto petdeset*: i vlejkao je te vlák na zemlo punoga fztou pétdefzét i fztréjmi velíkimi ribami KŠ 1771, 335

stóupiti -im dov. **1.** *stopiti, s korakom, koraki*

začeti biti kje: Sztoupi vpreprouszto hi'liczo KM 1783, 229; Či vu šôlo prideš, dostôjno vnyô stôpi BJ 1886, 4; Ali fztani gori i fztoupi na nogé tvoje KŠ 1771, 422; Sztoupte procs od méne ABC 1725, A8a; Krifztus naj fztoupi zdaj fzkri'za KŠ 1754, 108; I gda bi on ftoupo vu ládjo KŠ 1771, 26; I fztoupo je Jezus vu ládjo KŠ 1771, 27; ka je notri tákše dête stôpilo BJ 1886, 4; Poszlavci .. i szo pred krála sztôpili AI 1875, kaz. br. 1 **2. postati član česa**: Steri vu fz hftvo fztoupiti fcséjo KŠ 1754, 220; ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovcsino KOJ 1845, 93; szin te odtirane kralice na trónus sztôpo AI 1875, kaz. br. 3 **3. začeti biti kje, iti kam**: Vutrobe Devicze fztoupi BKM 1789, 25; i, gda na racsun dávanya fztoupimo KŠ 1771, 843; Sztoupi kmeni Gofzpodne BKM 1789, 7; Oh da bi 'ze kmeni sztoupo KŠ 1771, 14; dolie na pekeu fztoupe TF 1715, 22; dolie na pekel sztoupil ABC 1725, A5a; doli je fztoupo na pekeo KŠ 1754, 98; Sztoupo je v-Nebéfza KMK 1780, 7; Krifztus vnébo fztoupil je BKM 1789, 109; Sztoupo je doli na pekle KM 1790, 109; poganov, ki fzo kcsafzi vu Krifztuffovo Ovcsárniczto fztoupili KM 1796, 124 **4. pojaviti se**: Záto je potrejbno bilou tákfemi csloveki naprej fztoupiti KŠ 1771, A7a; "Prijátel"-a kázajócsi broj z-etim pred postüvane scsitele sztôpi AI 1875, kaz. br. 8 **stopéči -a -e stopajóč**: Med poszlavci nasztaresi na predszednika meszto sztopécsi, szedsztvo za odpréto vópové AI 1875, kaz. br. 1 **stóupivši -a -e stopivši**: Sztoupivši pa vu edno ti ládj prozjo ga je KŠ 1771, 179

stóuštirideseti i sédmi ~ ~ -a ~ ~ -O vrstil. štev. *stosedeminštirideseti*: i tam je mr'ó vu fztou ftiridefzétom, i fzedmmom leti fzvoje fztarofzti KM 1796, 31

stóu štirideset i štiri jèzero glav. štev. *sto štirideset tisoč*: Ágnezc fztójécsi na Sionfzkoj gori i 'znyim fztou ftiridefzét i ftiri jezero KŠ 1771, 791

stóu štiri desét štiri jezér glav. štev. *stó štiriinštirideset tisoč*: szpodobno onim sztou stiri deszét stiri jezér diviskim szlugom KOJ 1845, 95

strád -a m *stradanje*: narédi veliko szilo i sztrád KOJ 1848, 4; ár je Doviczo z-sztrádom mrtvacso KOJ 1848, 15

strádanje -a s *stradanje*: I, geto je dofzta fztrádanya bilou KŠ 1771, 425; od vnougoga vcsenyá, sztrádanya je tak bojécs i medloven bio KOJ 1845, 53; ka bi mrla od sztrádanya KOJ 1848, 52; steroga je mantráo z-gládom, i sztrádanyom vszega KOJ 1848, 59

strádati -am nedov. *stradati*: szám i vsza nyegova

dr'sina more sztrádati KOJ 1845, 121; Escse i, csi gda ka sztrádam, Mam za dár tvoj szpoznoti KAJ 1848, 212

stráh tudi strájh tudi stráj -a m *strah*: Bo'zi fztrájh KŠ 1771, 703; tak ga niksi sztráh obide KOJ 1848, 5; pred vfzej lúdi fzdoczom brezi fztráha bomo fztáti mogli KŠ 1754, 118; omedlejvali bodo lidjé od fztráha KŠ 1771, 243; doszta de ti fztráhá KM 1783, 284; Rejlí te od vfzega fztráhá BKM 1789, 106; Ne vidis nad fzebom nágle fzmrti fztráha SŠ 1796, 10; nájdejo szvoje dejte odsztráha mrtvo KOJ 1845, 101; i oszlóbodo me je od vszega sztrahá mojega TA 1848, 26; Jo'zef od sztraha nikaj nê znao zacséti AI 1875, kaz. br. 8; Trucz fztráhi takai SM 1747, 76; kakobi nyé na bofi fztraih vcfiti dáli TF 1715, 4; Zpoznanye opominati náfz more na fztráih SM 1747, 34; Dájte vfzákomi, komi fztrájh KŠ 1754, 49; Ár fzo poglavniczke nej na fztrájh tim dobrocsinécsim KŠ 1771, 477; Gda fzmrt me vfztráj fzprávi BKM 1789, 65; szo okoli szébe sztráh delali KOJ 1848, 6; Dáj nyim, Goszpodne, sztráh TA 1848, 8; Vnogih, ki szo sztráj, ka vópréde AI 1875, kaz. br. 8; I jafz fzam vu nemocsnofzti vu fztráhi KŠ 1771, 492; Verufztújte i vu fztráhi Na zvelicfanye fzkrb mejte BKM 1789, 400; Szlú'zte Goszpodni vu sztráhi TA 1848, 3; I napunyeni fzo fztrahom KŠ 1771, 348; Ono nam v-nôcsi groba szvéti Sztráhom visne veszélnozsti KAJ 1848, 3; Margéca sztráhom glédala szém-tam AI 1875, kaz. br. 7

stráhota -e z *strahota, strah*: Zmifzli, kak velika te csáka fztrahota KM 1783, 256; Okoul' náfz je vfzigdár bojazen, Sztrahota SŠ 1796, 24; naj od fztrahote protivnika fze oszlobodimo KM 1783, 127; Od fztrahote obari me BKM 1789, 389; Zla rob bi sze pa válaó brez' sztráhote V-blati gréhote KAJ 1848, 7; i dúsa nyihova od sztráhôte czaga TA 1848, 90; Szrczé moje presztraseno, Dejva szeszkozusz vu sztrahoto BKM 1789, 14; je po vszem Országi tákso sztráhoto i trepetanye napravo KOJ 1848, 90; ali nyega radoszt sze je kcsaszi na sztráhoto premenila KAJ 1870, 82; nefztoimo vjedini, neg vprotivnika fztrahoti SM 1747, 85; Ne fztójimo vpokojnofzti Neg' protivnika fztrahoti BKM 1789, 339; i nede niscse v-sztrahoti, csi v-boji protivnik edno meszto vzeme AI 1875, br. 1, 1; zbojaznofztyov i fztrahotov tebi verno fzlú'zim KŠ 1754, 233; fztrahotov i fztrepetanyem fzvoje zvelicsanye oprávlajte KŠ 1771, 595

strahoviten -tna -o prid. *strahovit, strašen*: Vogrinje szo 'se glaszovitni i sztrahovitni bili od jahanya, ino sztrelanya KOJ 1848, 6

- nájstrahovitnejši** -a -e *najbolj strahovit*: Náj sztrahovitnejši szo bili Hunovje KOJ 1848, 3
- stráhoviti** -a -o prid. *ki izraža strah, začudenje*: 5. Sztráhoviti [medstavek]: o! aha! KOJ 1833, 113
- strahšlúvan** -a -o prid. *strašeč, zastrašujoč*: Pred nisterimi dnevi je sztrahslúvan glász bio csüti, Ka sze Deák Ferenca bete'znoszt na lagoje obrnôlo AIP 1876, br. 2, 1
- strahúvati** -űjem nedov. *strahovati*: superintendensi, Predgarje, stere szo Rêdovje ovak nej zamogli sztrahúvati KOJ 1848, 102
- strán** -a m *I. stran, del*: naj te na lejvi sztrán ne vr'se Szin Bo'lí KM 1783, 285; Ti pravicsni na moj sztrán sztôpijo TA 1848, 116; I on je bio vzádnym fztráni na zglávniki le'zécsi KŠ 1771, 114; Koža je na hrbti i na dvá strána pêt centimetre debela AI 1878, 20; Ár nemajo fztána, Znikaksega fztrána BKM 1789, 333; kak fze má vfzáksega réda lúdi fztrána dr'zati KŠ 1771, 656; tô je te szkrágnyi právi sztrán AI 1875, kaz. br. 2 **2. oseba, skupina ljudi glede na osebo, skupino z nasprotnim ciljem**: tô je te szkrágnyi právi sztrán AI 1875, kaz. br. 2; Na orszáckom szpráviscsi zvün onoga sztrána, steri miniszterium podszlánya AI 1875, kaz. br. 2; sze szlisijo szkrágnymi lévomi sztráni 42 AI 1875, kaz. br. 3; Ovi vszi on sztran vözadévsi, steri miniszterium podszlánya AI 1875, kaz. br. 3; Mogôcsno, ka od etiva sztrána tüdi sze goripisz na prê prilo'zi AI 1875, kaz. br. 2
- strán** -i ž *I. stran, vsak od obeh delov razdeljenega predmeta*: Fél; pou, sztrán KOJ 1833, 156; Sztrán BRM 1823, V; táblo teda sze i nyé drüga sztran viditi dá KAJ 1870, 9; húdodelnika, ednoga zdejífzne, ednoga pa zlejje fztráni KŠ 1771, 252; fou je na fztráni Galílee KŠ 1771, 9; Szténa tábla dvé sztráni má KAJ 1870, 9; eden gláfz je vcsinyeni zevfzej fztráni KŠ 1771, 403; Boug dáj z-zemlé obilen 'sér na vfze fztráni SIZ 1807, 6; Ocsó i mater kfztráni ofztávi BKM 1789, 266; Tak se gible na vse stráni AI 1878, 3 **2. s predlogom v imenu česa, glede na**: Sztráni pak fzvoje nadignega nyegova blífefnya nevola TF 1715, 42; fztráni pa fzvojeja nadignega SM 1747, 41; Sz-fztráni Bo'ze, zapouvid KŠ 1754, 212; Ali z-drüge fztráni, oh kak je velika milofztivnofzt KM 1796, 8; nej szam sze zbojao z-edne sztráni szpoznavsi, ka KOJ 1833, V; Z-sztráni dêl cslovecsi TA 1848, 12; vfze na bougsi fztrán vzmimo KŠ 1754, 54; **3. v zvezi na stran nastran, vstran**: naľfe grehe na fztrán ofztavimo SM 1747, 84; I na fztrán fzo fze obrnoli gücsali fzo fzi KŠ 1771, 423; Vnounge nase grejhe na fztrán ofztavimo BKM 1789, 442; Vnounge me nevole na fztarán fzam ofztavo SŠ 1796, 77; Vnounge fzvoje grejhe na fztarán ofztavi SŠ 1796, 70
- stránski** -a -o prid. *tuj*: szo 'seleli od Nyega potrdjenýe, naj sztránszka vojszka z-országa odide KOJ 1848, 88; v-ország bi knám ráj prihájali sztránszki národje KOJ 1833, XIV; I da szo tej sztránszki divjáczke szlovenke radi obszilili KOJ 1914, 96; rad sze je pomiro z-szoszedmi, krsztsánszkim sztránszkim mestrom je nej bráno sze naszeliti KOJ 1848, 10; K-Bougi ti po drügi, Vu tvojoj molitvi fztranfzki nigdár ne hodi BKM 1789, 305 **stránski** -a -o sam. *tuji*: Csi bom 'sivo z-szamimi sztránszkimi napunim Ország KOJ 1848, 16
- stránskonovina** -e ž *tuja novost*: Nádasdi Tomás szploh preveliko nagnenye ká'se k sztránskonovini KOJ 1914, 117
- strášen** -šna -o prid. *I. strašen*: Irtóztató; sztrášen, grozen -a -o KOJ 1833, 160; fztášen bo teda dén BKM 1789, 19; Gdate fztárasna fzmert krotó prefztráfi SM 1747, 82; Sztrárasna bode vnougim fzoudba BKM 1789, 9; Szvéto i fztárasno je nyegovo imé KŠ 1754, 156; To fztárasno vrejmen je totá BKM 1789, 361; Csi gli bi vu kmicsni doláj, Te fztárafne fzmrti hodo BKM 1789, 163; I püfzto je Boug tak fztárafšen pomor nad Izrael KM 1796, 65; Nyegovo fztárasno kastigo SM 1747, 38; nego je je vu fztárasno pekla prepafzt fztúno KŠ 1771, 719; Za grejsnike na toj zemli fztárasno fzmrt fztarpo BKM 1789, 72; Poglaváfzfztvo je, na fztárasno példo drüгим zapovedalo KM 1790, 56; kak je na grejsne Ocsáke tak fztárasno fententzio Boug vrgao KM 1796, 8; Henrik tak sztrárasno meszarejnye naprávi med nyimi KOJ 1848, 6; da vu fztárasnom zádnym dnévi bomo fztáti mogli KŠ 1754, 118; Vu fztárasnom vrêmeni BRM 1823, IX; vu fztárasnoi bolezní licza ne oberni procs od nyega SM 1747, 63; doli fztápisűje te krive vucsítele ino fze nyim z-Bo'zov fztárasnov fzoudbov prtí KŠ 1771, 756; Oh moji fztárasni grejhi fzo zrok bili BKM 1789, 77; szo sze mi sztrárasne vidíle KOJ 1833, IIII; Naj Tere Gláve fztárasnim vrágom BKM 1789, 17; Tebé je lúbéznofzt tvoja, Pripelala Na velike fztárasne moke BKM 1789, 81 **2. prestrašen**: Sztrárasna fzcrcza obátri BKM 1789, 176 **nájstrašnejši** -a -e *najstrašnejši*: Atila je bio nyih náj strásnejši Kráo KOJ 1848, 5; Tigriš Lepa nájstrašnejša stvár AI 1878, 11
- strašénje** -a s *strašenje*: Ár morem csüti sztrásénye ze vsze sztráni TA 1848, 23
- strašilo** -a s *strašilo*: Peklénszka rú'sna fztárafíla Bodo naľfa fztárahota KM 1783, 298; ocsi bodo glédale peklénszka fztárafíla KM 1783, 211;

Zakaj tak szám szebi zmislávas sztrassila vszákojácska KOJ 1845, 97

strašiti stráším nedov. *strašiti*: Ka toga pekla moke, Nemro me fztrafíti BKM 1789, 69; Oh vekivecsnofzt grozna rejcs! Kak me jáko fztráfis BKM 1789, 452; Csi gli me greih, pékél fztráfí, Jesus me obráni SM 1747, 76; Ne bode ti skoudo bejszni rod poganfzki, Csi gli jáko fztráfí národ on krfztsánfzki BKM 1789, 321; Grêh je ta moja nevola, Steri mi fzrdce fztrási BRM 1823, 9; Szamo me tou nájbole sztrási, kak de sze mi godilo KOJ 1845, 45; Sztrási vecsna nôcs KAJ 1848, 4; i vu necsamurnosztí szvojoj je sztrási TA 1848, 3; Naj fze ne vidim, liki da bi váfz fztrafo po lifztáj KŠ 1771, 545 **strašiti se** stráším se *bati se*: i zácsao fze je fztrafíti KŠ 1771, 148; nesztrásim sze globocsine KAJ 1870, 84; Tej fze fztraflí KM 1783, 211; Teodora sze szmrti nesztrási KOJ 1845, 85; Geto verbum znamenúje, da sze od nekákoga bojimo, sztrásimo KOJ 1833, 132; pravico govori ni ne fztrasifze je SM 1747, 89; ne fztraflí fze oh Maria KM 1783, 230; Lúbléni moi, ne fztrastefze SM 1747, 30; Margêca sze sztrásila AI 1875, kaz. br. 7; Ino dabi fze mi vucfili nad nalfimi greihi fztrasfíti SM 1747, 40

strašivati tudi strašívati -újem nedov. *I. strašiti*: Krôto náfz je fztrasivala Grêha, fzmrti bojaznofzt BRM 1823, 148 Grejh I dúfnovejftz fztrasúje BKM 1789, 246; Csi gli fze blifzk, grom fzka'zúje, Náfz nefztrasúje BRM 1823, 440; Ako gli prevnougí, Strasújo me grejhi BKM 1789, 240; Koga je te grêh sztrasúvao, Radúj fze BRM 1823, 28; Boug nej tak, ka bi nász sztrasúvao KOJ 1845, 96 **2. bati se**: kaksté bi gresívao, Nebi fztrasívao BRM 1823, 98

strašívati -a -o prid. *I. strašljiv, zastrašujoč*: Ali odhájjaj fztraslivo mislénje BRM 1823, 98; fz. pífzma razkladácske nikaj fztraslivoga nemajo, zakojbi ne fzmeli na drúgi jezik KŠ 1771, A3b **2. boječ, bojazljiv**: Ár fzmó i mi bili nigda fztraslivi KŠ 1771, 660

strašívnost -i ž *strah, prestrašenost*: Sztraslívnost ga mantrá AIP 1876, br. 9, 3

strašívost -i ž *strah*: Práva vera nyé restúje, Od groba fztraslivoftzi BRM 1823, 229; Kaj bi z-blifzkanyem Ti dávao na znánye Tvojoj fztraslivoftz BRM 1823, 440

strašno prisl. *strašno*: Sztrasno je pa fzpádnóti vu roké Bogá KŠ 1771, 689; grejh, za fteroga volo tak fztrasno Boug csloveka kaftiga KM 1796, 8; Sztrasno je vidíti kak szo té lidjé zapúscseni AI 1875, kaz. br. 3

strašnost -i ž *strahota*: Gde je fztrasnofzt

fzrdce pekla BRM 1823, 437; Szôdbe fztrasnofzt Ona pámeti fzká'ze BRM 1823, 163

strašnoti se -em se dov. *prestrašiti se*: Kak bi fze mi nefztrasnoli BRM 1823, 444

strašúvanje -a s *strašenje, strahota*: Z-sztrasúvanyem, Kak bi Ti csloveka norio BRM 1823, 334; I velika fztrasúvanya bodo KŠ 1771, 242

straža -e ž **1. straža, oseba, skupina oseb, ki koga, kaj varuje, brani, nadzoruje**: Pokopanye i fztrá'za KŠ 1771, 92; paftérje na pouli verofztúvajoucsi i fztrá'zo dr'zécí vnočí KŠ 1771, 168; on je zaifztino koga drúgoga na fztrá'so k-nyemi mogao poftzaviti KM 1790, 64; Benetsáni szo vogerszko sztráso zevsze Dalmácie vözegnali KOJ 1848, 25 **2. nočni čas v antiki, določen po straži**: i okoli ftrte fztrá'ze je knyim prífao KŠ 1771, 121; Medtém je prislo vrêmen sztrá'ze KAJ 1870, 94; I csi pride vu drúgoj fztrá'zi, ali vu trétyoj fztrá'zi i nájde je tak KŠ 1771, 213; dabi znao hi'zni gofzpodár, vfteroj fztrá'zi bi tát prífao KŠ 1771, 82

stražar -a m *stražar*: fztrá'zarje fzo pa pred dverami varvali temniczo KŠ 1771, 378; i zrâcsco, na stero szo sztrasarje v hi'so notriszkocsili KOJ 1848, 61; Dúsa moja csáka Goszpodna, teské, kak sztrá'zarje zorjo TA 1848, 109

stražba -e ž *straža*: Napoleon je odpelani, gde je pod osztrov sztrásbov tudi mro KOJ 1848, 121; Zrinyi .. Rákóci Ferencz pa zacsnego czaszarszke sztrá'sbe z-branicz ino meszt vöpogányati KOJ 1848, 96

stražiti -im nedov. *stražiti*: Örizni; varvati, strá'siti KOJ 1833, 167; i dáo ga je ftiri csetvéram vitézov fztrá'ziti KŠ 1771, 378; naj med nyimi li ti moscejsi fztrá'sijo KM 1790, 8; doubus je fztrá'zo Damaskusánczov mefzto KŠ 1771, 549; i fztrá'zili fzo vráta dén i noucs KŠ 1771, 369; i fztrá'líli fzo ga dén, i noucs KM 1796, 125; Gda bi Paftérje csrejdo fztrá'líli KM 1796, 89; pren. Dáj vám Boug K posztelám angylszsko moucs, Ona naj vász verno fztrá'zi KŠ 1754, 251; Tvo milofeso mi fzká'zi, I z-angyelmi me fztrá'zi BKM 1789, 391

strébiti -im dov. *očistiti*: Sztrébi tak z-nász vszo nevernoszt KAJ 1848, 129; Goszpodne, sztrébi vö vszo szkazlívost TA 1848, 9; Pojbár té falat je escse hitré sztrébo KAJ 1870, 91

strêha tudi stréja tudi stréjha -e ž **1. streha**: Fedél; pokrivács, sztreha KOJ 1833, 156; Streha se je vužgála BJ 1886, 9; moski pa z-haklami i drvariczami sztrejho trgajo KOJ 1845, 105; Lúdsztvo je pod sztrejo odszeljeno AIP 1876, br. 3, 7; Hiža má stené i streho BJ 1886, 6; po cziglenoj fztrehi fzo ga doli púftztili fzpofztelov

vrét KŠ 1771, 180; Hiže rušt .. naslednje ga strehov pokrije BJ 1886, 6; i, ftera fzte vu vùha gúcsali vkamuraj, nazvefcsávalo fze bude na fztrehaj KŠ 1771, 211 **2. dom, hiša:** Jafz mám fztreho, hi'so KM 1790, 52; pren. nej fzam vrejden, ka bi pod mojo fztreho fou KŠ 1771, 25; nej fzam vrejden, ka bi pod fztreho mojo fztoupo KMK 1780, 65; fzam nej vrejden, ka bi ti fztoupo pod fztreho teja mojega KM 1783, 155

stréjla tudi stréla -e ž *strela*: Hamer, mecs i ofztra fztrejla je taksi cslovik KŠ 1754, 56; Kako bifztra fztrejla Vu zmo'znoga rouki BKM 1789, 166; Nas 'sitek je tákfi, kako fzelej te fztrejle SŠ 1796, 30; i djáo me je na csifzto fztrejlo i vu fzvoj tul me je fzkrio KŠ 1771, 816; Tv'e fzrditofzti fztrejlo Odvzemi od méne KM 1783, 266; I csi fze govedo dotekne te goré, kamenúvano bojdi, ali fztrejlov zofztrejvano KŠ 1771, 695; Ta britka fzmrt fzvojom fztrejlo vfzigdár zanami czila SŠ 1796, 170; On je z-szvojov sztrélov nê malo kvára delao KAJ 1870, 82; pren. Ah Goszpodne! tvoje fztrejle fzo vu meni véznole KŠ 1754, 241; varui me od húde Vraise jálnofzti, i nyega fztrel ognjeni SM 1747, 64; da fze moja dúsa od vfzáki fztrejlo ognjeni obdr'zi KŠ 1754, 226; vari me nyega fztrejlo ognjeni KM 1783, 221; vari mene nyega fztrejlo ognjeni BKM 1789, 362; zamo szo sze oni lúdjé nyihovih mecsov i sztrejl rejsili KOJ 1848, 37; Pokrí prouti vfzejm ognjenim fztrejlam vraz'zim KŠ 1754, 242; zsterim vgalziti morete vfze goréce fztreile toga hidicfa SM 1747, 27; zaflzlobo te vóre, fzfsterov morete vfze ognjene fztrejle toga hudoga vgalziti KŠ 1771, 587; Ár ovo ti neverni nategújo lok, i sztrêle szvoje nalekújejo na tetivo TA 1848, 9

stréjlanje tudi strélanje -a s *streljanje*: neprehenyano sztrejlanye, szekanye trpi tak dugo KOJ 1848, 10; Vogrinje szo 'se glaszovitni bili od sztrelyanya KAJ 1848, 6

stréjlni tudi strélni -a -o prid. **1. strelen**: eden lagev sztáksim blágom douputo, stero od sztrelnoga prahü vékso môcs má AIP 1876, br. 1, 8 **2. goreč, gorečen**: Sztrejlna Zdihávanya betesnikov k-Jezuffi KM 1783, 180

stréjmati -lem nedov. *strmeti, bolščati*: Sztrejmlen KM 1790, 8

stréjzniti se -im se dov. *strezniti se, postati bolj razsoden*: I fztrejznili bi fze zvraj'zi mrej'z vlovleni od nyega KŠ 1771, 649 **stréjznjeni** -a -o *streznjen*: Ar csi fzo oni, ki fzo fzfprávde, ôrocsniczke, fztrejznjena je vóra KŠ 1771, 455

strélati tudi stréjlati -am nedov. *streljati*: ti neverni szkrivomá sztrélajo te pravicsne TA 1848, 9; Jo'zef po priliki li sztrélaó závce i szrne AI

1875, kaz. br. 7; tak fzo fztrejlyali, ka je fzfpadnola liscicza SIZ 1807, 15

strelávati -am nedov. *streljati*: eden vért vu pôli skvorjance sztrelyávo AI 1875, br. 1, 8

strélba -e ž *streljanje*: Törci i tak sze mednyima z-ednim sztrelyba zacsnola AIP 1876, br. 1, 5; Szobieszki Ivan szvoj prihod z-sztrelybov dá na znánye KOJ 1848, 98

strelíti tudi strlíti -ím dov. *ustrelíti*: ino idem vò napolé ino fzi fzftrlim jelena SIZ 1807, 27; jasz ga sztrelyim, i kò'zo odam KAJ 1870, 94; csi vért divjo reco sztrli KAJ 1870, 39; nebodes vecs divjácsine sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7; da bi szkrivomá sztrélili toga nedú'znoga TA 1848, 49; pri prvoy priliki edno szrno sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7 **strléci** -a -e *ko je ustrelil*: Oprven v-bli'znyem lôgi prvoga závca sztrlécsi, lovec csüo sztráj AI 1875, kaz. br. 7 **stréljeni** -a -o *ustreljen*: Margéca pri hrámbi z-nôvics sztréljeno sztvár vidévcsi AI 1875, kaz. br. 7; eden drúgi miniszter je pa v-plécsa sztrelyen AIP 1876, br. 7, 2

streljenjé -á s *streljanje*: Za sztrelyenyé núcani golombis 1650 fúntov tá'zi AI 1875, br. 1, 8

strepetáti -pêcem dov. *vztrepetati, prestrašiti se*: Na tou vszi europejszki Poglavárje sztrepecsejo KOJ 1848, 60 **strepétani** -a -o *prestrašen*: Krivci otemnejnya Béle II. sztrepetani szo nikoga Boritsa, pouzvali na trón KOJ 1848, 28

stréti tudi stréjti tudi stíti stêrem dov. *streti, zlomiti*: Kako fzcunze Ne fzftere dônok gla'za BKM 1789, 41; ki zlámle lok, i sztere dárdo TA 1848, 38; 'Sidovje nej fzo fzftrli nyegove golejni KM 1796, 111; kácsja gláva, koteró 'zenfzko fzemen, Krifztus, more vkúp fzftrti KŠ 1771, 441 **stréjti se** tudi stíti se stêrem se *streti se, zlomiti se*: Ne vlomi fze nyega bitey, neg' fze fzfzamo fzfpodoub fzftere, ino kejv toga fzfzesztva KM 1783, 63; ár csi fze li eden klin fzftere, taki bos na zemli le'sao KM 1790, 20; Kamenica sze zlêhka sztere KAJ 1870, 7; profzili fzo Pilátufa, naj fze nyim fzfterejo nyihove golejni KŠ 1771, 220; pren. Ah kak hitro fzfzem fze porúso i fzftr'ú KŠ 1771, 242; Ka 'sivé, more fze fzftrti SŠ 1796, 143; Ka 'zivé, more fze fzftrti BKM 1789, 410 **stréti** tudi stíti -a -o **1. strt, zlmljen**: Z-têm sze globoscina napravila, stera csi je szploj szkoz sztréta, eto je vùha igli AIP 1876, br. 9, 6; Várasi, vesznice na falate sztrêto plavajo AIP 1876, br. 3, 1 **2. strt, potrt**: tak szam sztrt, da nemorem gucsati TA 1848, 61; Sztrta je po nyem fzfvéta blódnofzt BRM 1823, 24; Sztrti dújh Ne odúri, oh Goszpodne KŠ 1754, 254; Ako gli vidite fzftrto tejló moje SŠ 1796, 59; Sztrti fzo od toga deteta, Grejh BKM 1789, 46 **strgàti** strígam dov. *strgati, raztrgati*: Szláp

hrame sztrga KAJ 1870, 150; Sztrgaj z-méne nevoscšenofzt BRM 1823, 311; ali fztgrao je on [Samson] vezálja KM 1796, 49 **strgani** -a -o *strgan, raztrgan*: I nafe 'file vfze bodo fztргane SŠ 1796, 50

stríc -a m *stric*: Patruus Sztricz KMS 1780, A9; Sto fzo pa nalli roditelje vu Hi'znoj fztávi .. fztřicz i fztřina KŠ 1754, 31; Sztricz, vüjecz, fztvák BKM 1789, 428; Bratovje ocsé szo roditelov sztricovje KAJ 1870, 51

stríčič -a m *bratranec*: Patruelis Sztricsics KMS 1780, A9; Záto je Rudolf nemskim Hercegom szvojega sztricsicsa Ferdinánda priporácsao KOJ 1848, 88

strina -e ž *stričeva žena*: fztřicz i fztřina KŠ 1754, 31; Sztrina, vüna, i teticza BKM 1789, 428; Taki, kak mi je sztrina Szkreblica mrla AI 1875, br. 2, 7; 'Zene sztricov szo sztrine KAJ 1870, 52

strláj -a m *I. strel*: Szlédnyi sztrláj AI 1875, kaz. br. 7; lovec csuj sztrláj AI 1875, kaz. br. 3; Ta deklina dvá sztrlája na notarosovo 'zeno vu'zgála AI 1875, br. 2, 8; Novi stüki szo sze jáko dopadnoli, da eti sztrlájov vecs v-cio zavadiło AI 1875, br. 1, 1 **2. naboj, izstrelek**: Nüca se [soliter] za napravlanje prahü strlája AI 1878, 54; k-ednomi sztrlájí 300 füntov te'zo szo nücali AI 1875, br. 1, 8

střmec -mca m *strm breg*: i fztúnola fze je ta csrejda fztviny kre fztřmca vu jezero KŠ 1771, 194; Gda bi fze pa on pribli'závao k-fztřmci toga brigá oliveczkoga KŠ 1771, 236; Vis, zláti szo obláci, Lêpi, zláti i sztrmci KAJ 1870, 13; Ménse visesoszti sztrmce ali gumile zovémo KAJ 1870, 145

střmen -mna -o prid. *strm, pokončen*: Nyé [svinje] gláva je dúga vószka i sztrmna KAJ 1870, 70; ár na sztrmni bregê nemoremo tak orati, kak na ravnicaj KAJ 1870, 147

strnáb tudi strnáp -a m *strnad*: Pevci so tüdi: strnáp AI 1878, 28; z-oni fticsov .. sztrnábi itv KAJ 1870, 25; Szledi sz-keljasztimi sibami vráble i sztrnápe lóvo KAJ 1870, 7

strnišče tudi strnjišče -a s *strnišče*: Drevje, szüho sztrnyiscse KAJ 1870, 63; Csi záto sto czimpra na té fundamentom zláto fzinou, fztřnišce KŠ 1771, 495; i mrzel veter fúcska po szúhom sztrnyiscsi KAJ 1870, 101; osztro vetřóvje fúcska po kukoriscesi i sztrnyiscsaj KAJ 1870, 28

strobentati -am dov. *zatrobentati*: sze nikoliko sztou junákov v-grad notřivderé, sztrobentajo KOJ 1848, 90

stróbiti -im dov. *zakřičati*: Hah! zdá sztróbi on, kak bészén rópar KAJ 1870, 96

strósiti -im dov. *stresti, potresti*: Sztrószim jo,

osziple vesz szád KAJ 1870, 103; jaj! tó ga vu szřdci sztrószí KAJ 1870, 153; Tak bi nyemi rad glavó sztrószo AIP 1876, br. 9, 5; [Samson] prijao je dvá stebra te palacse, i tak je je fztřoufzo KM 1796, 50 **strósiti se** -im se *stresti se*: Ti sze nepüszi sztrousziti KOJ 1845, 126; I ovo fztřoufzila fze je jáko zemla KM 1796, 113

stróšek -ška m *I. hrana, prehrana*: Dáj, da mi i eta hrána Sztrosek bode i czeringa KŠ 1754, 259; Sztrofek bode i czeringa BKM 1789, 229; dopúfzto nyemi je, ka bi fou kpříateľom za volo zadoblený fztroska KŠ 1771, 424; Dávid, ki je fztřoflek přinefzao vu tábori bodoucfim fztřovjim bratom KM 1796, 56; Henrik Czaszar gráde i meszta dao obzidati ino nyé z-sztřoskom oszkrbeti KOJ 1848, 8; přen. [obhajilo] ár je poutni fztřofek na vekivecsno zvelicsanye KMK 1780, 63; Da nász z-ovim Nebeszkim poutnim fztřoskom na fztřmrtnom vřejmeni pokrejpis KM 1783, 59 **2. stroški, denarni izdatek**: Fárnikom sze je niksi trüd i sztrosek nej vnou'sao za vcsenyé KOJ 1845, 6; Szvojemi szini Béli je tudi menyé sztroska odloucsó KOJ 1848, 35; Máli národ nezadolej nosziti potrebvánoga sztroska za razszvcsenyé szvojega Országa KOJ 1833, XIV; ki feshé turen czimprati, jeli fzi prvle ne fzéde doli i zřacsúna fztřofek, csi má teliko, ka ga zgotovi KŠ 1771, 220; na ete jezik czejlí Nouvi Zákon obrnyeni i fztřoskom vnougi vóřni dúsicv zo zóftámpani KŠ 1771, A7a; Křniga molitvena sz-pobó'snim szttřoskom níkih plemenitih dobřocsinitelov Na fztřvetlofzt dána KM 1783, nasl. str.; napřelacsárov fzo escse tudi z-fztřoskom eti pěfzem vó Stampanye napřepomogli BRM 1823, IV; kám záto, da sze potrejbna skér z-náj ménsim szttřoskom more szřpraviti KOJ 1833, V; Szttřoskom Plemenite 'Seleznoga Vármegyéva Obsine vóstampani KOJ 1833, I; Stampane z szttřoskom i pizskmi Reichard Károla TA 1848, 1; da nebi szttřoski ino vojáczke falili KOJ 1848, 70; Verte mi, ká vasi szttřoskov Nemate zgubiti KAJ 1870, 23; i ka potom escse potřéřno bode na glihanye szttřoskov AI 1875, kaz. br. 2; od minisztera na přepolo'zene orszácske v-tanácsivanye vzeme AI 1875, kaz. br. 2; Velikási na szvojij szttřoski szo du'zni na szřřaviscsi nazócsi bidti AI 1875, kaz. br. 3

střpěti tudi stěpěti -ím dov. *preřtpeti*: Akoie pa bolje meni to telno fztřmert zdai kostati (fztřterpeti) SM 1747, 57; Odküpitela .. I sztrpi moko grejha BKM 1789, 14; Za grejsnike fzi fztřmrt fztřtrpo BKM 1789, 4; ár fzi ti za mé Vfzo moko, Szmrt fztřtrpo KŠ 1754, 264; moko je fztřterpo pod

Pontiuššem Pilátuššem TF 1715, 22; moko ie szterpo ABC 1725, A5a; Moko je fžtrpo KŠ 1754, 97; takso fžmrt je fžtrpelo toga 'sitka vrásztvo KM 1783, 238; Szmrt je fžtrpo za vfžákoga BKM 1789, 25; Ar je za méne sztrpo szmrt KAJ 1848, 220 **strpéci** -a -e *ki je pretrpel*: Na kri'zi britko fžmrt fžtrpécs BKM 1789, 438; Na kri'si britko fžmrt fžtrpécs SŠ 1796, 47

strpléjnje *tudi* strplénje -a s *pretrpljenje*: Szvojim fžtrasno fžmrt fžtrpléjnem BKM 1789, 35; Ki z-szvojim sztrasno fžmrt sztrplénem BRM 1823, 18; Ki z-szvojga szina szmrt sztrplénem KAJ 1848, 2

strsnenjë -á s *strmenje, začudenje*: Sztrfznenýe nad Bo'zim csúdnim csinejnem KŠ 1771, 471

stršnoti se -em se *dov. zdrzniti se, prestrašiti*: Sztrfznm fže 'ze vecs gresiti BRM 1823, 45; Sztrsznes sze hüdô csiniti KAJ 1848, 181; Nesztrszne sze grêhov ménsi KAJ 1848, 250; sztrszne sze nad nyimi vszáki, ki je vido bode TA 1848, 50; I vidôcsi tô ti pravicsni, sztrsznejo sze TA 1848, 42; Sztrfzno fže i dvojécsi BKM 1789, 121; i vidoucsi, ka fže znamejnja godijo, fžtrfzno fže je KŠ 1771, 365; taki fže je fžtrfzno Dávid KM 1796, 62; I fžtrfznoľfže je ľúfztvo KŠ 1771, 39; fžtrfznoľi fžo fže pa vfži KŠ 1771, 344; Vodé, takáj i globocsine szo sze sztrsznoľe TA 1848, 62; Vszí moji nepriátelje sze naj sztrsznejo TA 1848, 6; Sto je, ki fže ne bi fžtrszno KM 1783, 239

strtina -e ž *propad, uničenje*: Têľa, Düse fžtrtina Je vfžeľ ľúbczov plácsa britka BRM 1823, 356; Düse, têľa sztrtina De nyé robov plácsa britka KAJ 1848, 251; Kak sztrtina je vu kôsztaj moji TA 1848, 35

strűg -a m *podboj*: z-krvjom vűzenfzkoga Agnyeczca pofárbati fžvoji dvér dvá fžtrűgá KM 1796, 35; sztené, k-sterim podszeće, tramôvje i sztrűgôvje szlisijo KAJ 1870, 74

strűgati -žem *nedov. strugati, strgati*: Vakarni; sztrűgati, skrábati KOJ 1833, 180; da je z-csrepnjami doli z-fžebe gnój fžtrűgao KM 1796, 37; ka je na drejvi orszácskoga 'sivlejnya kakti cserv sztrűgalo KOJ 1914, 111; pren. denok je szrámotá i 'saloszt tak dugo sztrűgala na nyegovom 'sitki KOJ 1848, 108

strűna -e ž *struna*: 'Zoltár Dávida na Neginot oszem sztrűn TA 1848, 5; peszem k naprêszpêvanyi na sztrűnaj TA 1848, 60; k naprêszpêvanyi z oszem sztrűnami TA 1848, 9

stržáj -a m *stežaj*: Dveri szo na sztr'záj odprête AIP 1876, br. 8, 6

stűba -e ž *I. stopnica*: kama má pridti rôt, sztube KAJ 1870, 73; gda bi pa príľao na

fžtube KŠ 1771, 410 **2. stopnja**: *adjectivum* vu priszpodáblajoucsoj sztubi dosztavke dobijo KOJ 1833, 30; Keliko fžtűb má tá fžtáva KŠ 1754, 110; Csi pridávnik brezi sztub-dosztavka sztoji AIN 1876, 29; lasztivoszti vu véksoj ali ménsoj meri, kakti po sztubaj vöpvêmo AIN 1876, 29

stűbica -e ž *stopinja*: na fžuncsevniczi Ákáz Krála fže je kazács na defzét fžtűbicz nazáj obrno KM 1796, 73

stűdenčár -a m *kopač vodnjakov*: Ednomi sztűdencsári za njagove dugé sze njagovo hi'zno blágo po právdi gorzapiszalo AIP 1876, br. 11, 7

stűdenčni -a -o *prid. studenčen*: zvodé fžtűdencsne, ali tekoucsse KŠ 1754, 202; je vo vlejao fžvoj koflik vu potoke i fžtűdencsne vodé KŠ 1771, 794; Ki obráca kaménye na vodé sztűdencsne TA 1848, 95

stűdenčnica -e ž *studenčnica*: Po vecsérji szizobé z-sztűdencsncizov vo-oplútnite KOJ 1845, 43

stűdenec -nca m *I. studenec, izvir*: Puteus Sztűdenecz KMS 1780, A8b; Sztűdenecz Kút KM 1790, 93(a); Kut; sztűdenecz KOJ 1833, 164; Jeli fžtűdenecz zedne ľúknye vré fžlatko i britko KŠ 1771, 750; Kako 'séden jelen setűje k-mrzľomi fžtűdenczi KM 1783, 2; pren. Jezus! fžtűdenecz vezfeljá KŠ 1754, 254; tak 'séja tebé düsa moja oh 'zivi fžtűdenecz KM 1783, 126; Sztűdenecz pravicze BKM 1789, 85; Ár te Ágnećz bode nyé pelal do fivoucfega fžtűdencza SM 1747, 32; Ztejm dűhovnim napitkom, Zcsifžtoga fžtűdencza tekocfom vodiczom BKM 1789, 161; bi'zim ktomi 'zitka fžtűdenczi KŠ 1754, 234; Tej fžo fžtűdenczi brezi vodé KŠ 1771, 720 **2. vodnjak**: fteroga ofzel, ali gyűnecz eti vu fžtűdenecz notri fžpádne KŠ 1771, 218

stűhnoti -em *dov. I. strohneti*: Poginejo, liki pű'z sztűhnej TA 1848, 46 **2. pokvariti se**: Ali vszi szo odsztűpili, vszi szo sztűhnoľi TA 1848, 10 **stűnjeni** -a -o *strohnjen*: Zdravo zrye sze tászráni, Sztűnyeno pa lehko v-plámi Sz-kôkolom navkűp zgori KAJ 1848, 406

stvár -i ž *I. žival, živo biťje*: Metűlec je tűdi ľépa sztvár KAJ 1870, 10; állat (sztvár) AIN 1876, 10; Pes, Poznana hižna stvár AI 1878, 7; Govorejnje je ono, po sterom sze lidjé od nejme, i nerázumne sztvári ľoucsijsjo KOJ 1833, VIII; Neszrecsnêsi od nerázumni sztvári Bi bio sors nas KAJ 1848, 6; Têľo sztvári je vu vnôgom prigľihno k-têľi csľoveka KAJ 1870, 10; tê lidjé malosze ľocsijo od divje sztvári AI 1875, kaz. br. 3; Bougo, fteri vfžákoi fžtvári nyé fživlenye dáva TF 1715, 47; Ki vszákoľi fžtvári

nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6b; predgajte Evangeliom vřzákoy řztvorjenoj řztvári Kř 1771, 156; Ti nahránis vřzákoy řivouco řztvár TF 1715, 47; ino na hránis vsřzákoy řivouco řztvár ABC 1725, A6a; Kak řzo pa barbaruske vidili vřřzóco řztvár [kacso] Kř 1771, 427; Ki dr'zi vřzákoy řztvár, On bode i vász hráno BKM 1789, 10; Ki dr'zi vřzákoy řztvár BRM 1823, 5; Pa csi bi v-etom lógi edno za divjo řztvár trepetóce řzřcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; [mačko] májo jo za domáčo řtvár AI 1878, 8; Vu kom řzo bilé vřze řztvári zemelfzke řtiri nogé majouce Kř 1771, 372; naj bi tak velike, i mále řztvári z-nicseřza naprej řztanole KM 1796, 5; Delavne řztvaré KAJ 1870, 105; na řtrřzovoj korenyé máli řztvári řtojo AI 1875, kaz. br. 3; Za csloveka řzo divji řztvári nevarni AIN 1876, 32; Vřzeih řztvári očli, na Tebe glédajo TF 1715, 47; Vsze řztvári Ocsi na tébe glédaio ABC 1725, A6a; dabi mogli tebé Bogá nařsega ober vřzei řztvári lúbiti SM 1747, 55; řzo řztáli okoli řtiri řztvár Kř 1771, 779; tam plavájócsi řztvár je brez racsúna TA 1848, 25; Dosřta řztvári pojé drúge řztvaré řzvojsa řzpóla KAJ 1870, 10; vučitel si zgučava od máli ino veliki řtvár BJ 1886, 3; ali i drugim řztvaram dosřta neprilike dela KAJ 1870, 111; kaj je Boug řzvirine ino řkodlive řztvári nej řpovedau vmárjati Kř 1754, 35; je řztvouro Boug lázajouce puzéce, i druge řztvári KM 1796, 4; i nebi najřso k-řzebi glihne řztvári SIZ 1807, 7; řto bi mogo poznati vse řtvári, řtera so po vsej držélař AI 1878, 4; I kacsa je řsalareifa bila med vřzeimi polřřzkimi řztvári SM 1747, 5; csi řztvorjenimi řztvári neřřzpodobno 'řivémo Kř 1754, 21; Zřablivci se s temi řlabejřimi řtvári hránijo AI 1878, 7 2. *řtvár, kar je řstvarjeno*: Nikakřa řztvár me ne odloucsi od řsusseve lúbezni SM 1747, 73; řtera je řtřřta řztvár, řtere neřřzmejmo 'zeleti Kř 1754, 61; ni nikřa druga řztvorjena řztvár od lúbeřnozřti Bo'ze ne odloucsi Kř 1771, 340; řtera řztvorjena řztvár Bo'sa je náj bole řřpominanya vřjedná za Angyelmi KMK 1780, 10; vřřa řztvorjena řztvár nyé glářzi KM 1796, 5; Vu kleřti se vsakojačka řtvár za jelo dobi BJ 1886, 7; kaibřze Bogá ober vřřeh řztvorjene řztvári bojali TF 1715, 13; Nazemli pa vřřáke řztvári Kř 1754, 265; nikře řztvorjene řztvári ne řřzmejmo moliti Kř 1754, 7a; Potom je henřao Boug od nove řztvári řztvárjanya KM 1796, 4; ali nadigávanye k-kákřoj řztvári Kř 1754, 59; káksi řřzlocsek je 2.) med ne'řivoucořv i 'řivoucořv řřtvárjov Kř 1754, 61; Ka řze lejko na bolvane obrné? .. vřře řztvorjene i napřřvlene, řztvári Kř 1754, 10;

Náj bole řřpominanya řzo vřjedně řztvorjene řztvári Bo'se KMK 1780, 9; Jeli je řřzvojsa Gofřřpodná Bogá od vřřej řztvári naj bole lúbo Kř 1754, 209; Naj řze vřřákoy koleno naklekne ti nebeřřzkih i zemelfřzkih řztvári Kř 1771, 594; řřmo'řni řztvoritel vřřej řztvári BKM 1789, 3; Boga, ki je teliko nebeřřzke, i zemelfřzke řztvári z-nicseřza řztvouro KM 1796, 4; ka je Boug mené řztvouro řevřzeimi řztvári navkúpe TF 1715, 21; I táksa vřřpazen vcsini csloveka vřřžéloga pred vřřejimi řztvorjenimi řztvári Kř 1771, 444

řtváričica -e řř *májhna řřival*: Ete mále řřtváričice zagvřřsno dosřta i řřzkrbno delati morejo KAJ 1870, 104

řtvárina -e řř *řnov, material*: Vó zemlé dobimo kovino i drúgo řřasnovito řtvárino BJ 1886, 34

řtvárjanje -a řř *řstvarjanje*: Potom je henřao Boug od nove řztvári řtvárjanya KM 1796, 4; i náj bougsi řřtvoriteo je nej meo drúgoga nakányanya vu řtvárjanyi KM 1796, 5

řtvárjati -am nedov. *řstvarjati*: Keliko dni je řtvárjao Boug te řřveřřt KM 1796, 3

řtvoriteo tudi řřtvoriteu -ela tudi řřtvoritel -a m *I. řřtvárnik, Bog*: Teremřó; řřtvoriteo KOJ 1833, 175; Dáj, ktebi, nas řřtvoritel, řřdihávati Kř 1754, 267; Ka je Bo'ze imé .. řřtvoriteu Kř 1754, 16; Ocsa Boug řřtvoriteo KM 1783, 7; náj bougsi řřtvoriteo je nej meo KM 1796, 5; Oh řřtvoritel zveřřz nebeřřzkih BKM 1789, 4; Vřřzega řřtvoritel řřvřti BRM 1823, 4; Eden leipi keip Bořři řřzvojsa řřtvoritela SM 1747, 4; řřtvoritela mous řřcsite Kř 1754, 265; Vcsi nasř prav zvisávati Velkosř řřtvoritela KAJ 1848, 5; Ar řřzem prouti tebi řřtvoriteli mojemi řřgrejšo Kř 1754, 225; Ki řřzo řřřlú'řili řřzo řřtvorejeney řřř, liki řřtvoriteli Kř 1771, 449; Hvála bojři řřtvoriteli BKM 1789, 3; Nej řřze vidilo řřtvoriteli nebeřřzkomi SIZ 1807, 8; řřřicze řřzvojsa řřtvoritela Bogá řřřřřio BKM 1789, 5b; ino řřřam tebé mojsa řřtvoritela řřřřřřřelo KM 1790, 108; řřřřo je řřzvojsa řřtvoritela SIZ 1807, 4; Vřřřřem vu řřtvoriteli nébe TF 1715, 21; řřřřas vřřřřem vu řřtvoriteli nébe ABC 1725, A5a; řřřřř vřřřřem vu řřtvoriteli SM 1747, 44; řřřřř vřřřřem vu řřtvoriteli Kř 1754, 85; Vřřřřem v řřtvoriteli Nébe KMK 1780, 8; Vřřřřem Vu řřřřřom řřtvoriteli BKM 1789, 6; řřřřř verjemo v řřtvoriteli KAJ 1848, 9 2. *řřstvarjalec*: řřřá řřřřř, ka de on nřvi řřtvoriteo řřřvoje domovine AIP 1876, br. 10, 4

řřtvoriti -řřm dov. *I. řřstvariti*: Teremřeni; řřtvoriti KOJ 1833, 175; řřřřřřř řřřřř řřřřř řřřřř Kř 1754, 24; Eta řřřřř řřřřř vcsini teliko KMK 1780, 9; řřřřřřř vmeni řřřřřř řřřřř

KŠ 1754, 233; i csiszto fzcrczé fztvouri vu meni KM 1783, 27; Sztvourmo csloveka KŠ 1754, 95; ko fzi ti fžám fztvoril SM 1747, 59; ti fzi moje roditele fztvoro SM 1747, 50; fteroga fzi ti znicsefza fztvouro KŠ 1754, 228; duso moje, ftero fzi z-nicsesza fztvouro KM 1783, 5; Znás, ár fzi vfza ti fztvouro BKM 1789, 128; i zvezde, stere szi ti fztvôro TA 1848, 7; Vorjem, ka je Boug mené fztvouro TF 1715, 21; I fztvoro je Bog Csloveka SM 1747, 4; Steri te je fztvouro KŠ 1754, 269; Sto je vfza fztvouro KMK 1780, 9; Dika Ocsi, ki me je fztvouro KM 1783, 2; Gda je Adama fztvouro BKM 1789, 8; Sto je fztvouro te fžvejt KM 1796, 3; Sztvouro je záto 'senfzko SIZ 1807, 7; koga je fztvorila dobrouta tvoja KŠ 1754, 228 **2. pripraviti, narediti**: niti fzmo fzi vodé k-kùhanyi fztvoriti mogli KM 1790, 48 **stvorjeni** -a -o *ustvarjen*: Csloveka, fteri je po Bogi fztvorgen SM 1747, 5; Ár niti je nej fztvorjeni mou'z za volo 'zené KŠ 1771, 512; Bo'zi fzin, Ki je nej bil fztvorjen BKM 1789, 40; na ete fžvejt nej fzi záto fztvorjen SŠ 1796, 53; fžam na té czio od tébe fztvorjeni KM 1783, 3; zvuna Paradi'soma je fztvorjeni KM 1796, 6; Ár dabi te prvi cslovik fztvorjen bio SIZ 1807, 7; 'Ze vesz szvét tvoj sztvorjeni, Je szvedok KAJ 1848, 178; Té kopáč za svoje podzemleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10; ni niklá druga fztvorjena fztvár KŠ 1771, 340; Stera fztvorjena fztvár Bo'sa KMK 1780, 10; Vfzáka fztvorjena fztvár te Plakati more BKM 1789, 88; vfza fztvorjena fztvár nyé gláfzi KM 1796, 5; Zemla je z-zemlé fztvorjeno BKM 1789, 431; kaibifze mi Bogá ober vfzeh fztvorjene fztvári bojali TF 1715, 13; Neodúri tvoje fztvoriene fztvári SM 1747, 59; Nikse fztvorjene fztvári ne fzmejmo moliti KŠ 1754, 7a; Sztvoritel fztvorjene fztvári BKM 1789, 32; predgajte Evangyeliom vfzákoj fztvorjenoj fztvári KŠ 1771, 156; ár fzi k-vfzákoj fztvorjenoj fztvári prevecs dober KMK 1780, 94; Ino oblejsi csloveka pouleg Bogá fztvorjenoga KŠ 1754, 97; Ino oblejsi csloveka pouleg Bogá fztvorjenoga KŠ 1771, 582; On je vszáko sztvorjeno sztvár zvagao KOJ 1845, 10; Oni dùhovje, fteri fzo vu fzvujem fztvorjenom fžvefzti ofžtanoli KŠ 1754, 94; Mi fzmo nyegovo delo fztvorjeni v-Krifztufi KŠ 1754, 80; Ar fzmo nyegova náprava fztvorjeni vu Krifztus Jezufi KŠ 1771, 576; Vfze fztvorjene fztvári fzo nikaj nej drúgo KŠ 1754, 125; Náj bole fžpominanya fzo vrejдне fztvorjene fztvári Bo'se KMK 1780, 9; péti dén fzo fztvorjene ribe KM 1796, 4; Ár fzo vu nyem fztvorjena vfza KŠ 1771, 604; vfze fztvorjene fztvári ta nehám

KŠ 1754, 87; ki je fztvorjene fztvári z-nicsesza fztvouro KM 1796, 4; ka je Boug mené fztvouro zevfzeimi fztvorjenimi fztvári navkúpe TF 1715, 21; csi fztvorjenimi fztvári nefžpodobno 'zivémo KŠ 1754, 21; vcsini csloveka vefzéloga i pred vfzejmi fztvorjenimi fztvári KŠ 1771, 444 **stvorjénje** -a tudi stvorjénjé -á s **I. bitje**: kai je nikakse drúgo fztvorjenye nei moglo zadofzta vcfíniti SM 1747, 40; Vfáko fztvorjené Bo'ze je dobro KŠ 1754, 168; Cslovik, kakti edno nouvo fztvorjénjé fze na 'sitek vekivecsni porodi KMK 1780, 58; oszloubodi fztvorjénjé tvoje od vszega hudoga KM 1783, 110; Nad tejm fztvorjenyom, nad touv 'senfzkov je etak erkao SIZ 1807, 7 **2. stvar**: Ár niti obrizávanye kaj valá, nego nouvo fztvorjénjé KŠ 1771, 570; i fzlú'zili fzo fztvorjeney ráj, liki fztvoriteli KŠ 1771, 449; kaifzeje med vfzeim Bofim fztvorjenyom nei mogla ani edna naiti TF 1715, 41; i 'znyegovim fztvorjenyem nefžpodobno 'ziveti KŠ 1754, 19; Ovo Boug cloveka je darúvao Nad vfzákim fztvorjenyem velikim gofžposfztvom SŠ 1796, 39; Sztvorjénya BRM 1823, VI **3. stvarstvo**: Sztvorjénye KAJ 1848, V; procs odvergovlí vfzega fztvorjenyá vupazen TF 1715, 13; Od sztvorjenyá BKM 1789, 154; Ona sztvajényi dáva Mir KAJ 1848, 34; Bougi, fteri vfze fztvorjenyé csúдно vodi KŠ 1754, 264; fteri vfze fztvorjenyé, csúдно vodi BKM 1789, 351 **4. ustvarjanje**: fzem Apofstolfzko Vadlúvanye razkálao na návuk od Sztvorjenyá KŠ 1754, 6b; Ár ta nevidoucsa nyegova od fztvorjenyá fžvejta fze vidijo KŠ 1771, 448; gledoucs na Tri keipe a) fztvorjeinye SM 1747, 34; Zakai fze zové Cslovik po fzvujem pervom fztvorjenyi Bosji keip SM 1747, 4; Otsa fze je vu fztvorjeney vó nazvejfto KŠ 1754, 92; Gda bi nébe ino zemle vfztvorjenyi, Ete fžvejt bio efce vu temnofzti BKM 1789, 154 **5. stvaritev**: poznavsi sztvorjenyá cslovecse pámeti AIP 1876, br. 4, 1

sùhava -e ž *suša*: da je vlaga v meni vszèhnola, liki szùhava v leti TA 1848, 24

sùhi -a -o prid. **I. suh**, ki ni *polit ali prepojen z vodo*: On je napravo to fzuho zemlo BKM 1789, 300; Ár okouli hodite po mourji i fžuhoj zemli KŠ 1771, 76; Pri mokroj i szùhoj takócsoj blági nucani mertúkov szpoznávanye AI 1875, kaz. br. 7; necsifzti dűjh obhodi fzuha mejfzta KŠ 1771, 208; okouli hodi po fzuhi mefztaj KŠ 1771, 41; Ka le'zis na fzuhi fztéraj BKM 1789, 32; pren. je mokrofzt moia fzuha posfztánola SM 1747, 95; Vla'zi, ka je vnami fzuho BKM 1789, 118; da fze nevolno lúsztvó li z-fzuhim Krfztsanyzkim Iménom hváli KŠ 1754, 4b **2. ki ima malo vlage**:

V-fzuhom vrejmeni je povlácso KM 1790, 66; nad fzirouvim drevjom, nad tim fzũhim ka lze bode godilo KŠ 1771, 252 **3. posušen, odmlr**: i rouka nyegova dejfzna je fzuha bila KŠ 1771, 183; Szũho rokou zvrácsi KŠ 1771, 37 **sũhi -a -o sam. I. suhi, shujšani**: je le'zalo vno'zina bete'znikov, fzlepczov, fzuhi KŠ 1771, 278 **2. kopno**: Po vœri fzo sli prejkr erdecsega mourja, liki po fzuhom KŠ 1771, 693

sũhoča -e ž *suša*: Szũhocsa KMS 1780, A3; Szũhocsa KAJ 1848, IX; Od 'zétve mao velika szũhocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8; Vari náfz od fzuhocse BKM 1789, 169; Vari od fzuhocse BRM 1823, 435; ali ti neverni morejo prebivati vu zemli szũhocse TA 1848, 32; ár vtoj vezdáfnjoj fzuhocsi, Nedobiva pomoucsi BKM 1789, 34; Vu fzuhocsi BKM 1823, IX; Ne koli nas orfzág fztocsom, ni fzprevelikom fzuhocsom BKM 1789, 361

sũhoten -tna -o *suh, sušen*: Z-fzrdczom Bôga zvisávaj, Nyemi tak v-de'zd'zevnom, Kak i vu fzuhotnom Vrœmeni hválo dávaj BRM 1823, 327

sũkati -am tudi -čem nedov. *sukati*: Tekerni; szũkati KOJ 1833, 175; Tekergetek, szũcsem, szũkati AIN 1876, 18; 'Zmetno je cevi szũkati KAJ 1870, 156 **sũkati se** -am se tudi -čem se *sukati se, zvijati se*: i szũkali szo sze, kak lagov lok TA 1848, 64

sũknja -e ž **I. suknja, plašč**: Tunica Szũknja KMS 1780, A8; Vfzũknyo je obvit na malom fzinej BKM 1789, 58; i pífzano fzũknyo je nyemi dáo zalíti KM 1796, 23; i na szũknyo mojo szo sors vrgli TA 1848, 17; Ki pa ne bi zadovolen bio zdomácsov szũknyov AIP 1876, br. 5, 1; na pout fzi ne vzemte, ni dvej fzũknyí KŠ 1771, 32; pren. i tak to fzvadbeno fzũknyo vujvlácsmo KŠ 1771, 839; Kríftzus mi dá drũgoga, Szũknyo, zitek vekivecsni KŠ 1754, 250; 'Zitka szũknyo vszi goriobleceni KAJ 1848, 138; i darũjo fzvoje pravice fzũknyov KŠ 1754, 238 **2. žensko krilo**: Szoknya; szũknja, kitla KOJ 1833, 1; Cserne fzũknye de nofzila SŠ 1796, 171

sũknjárski -a -o prid. *suknjarski*: sũknjarska zemla, štera je žajfasta i se za čístejnje sũknje nũca AI 1878, 58

sũknje -a s *sukno, blago*: Posztó; szũknye KOJ 1833, 169; Níscse pa ne mecse nouvoga fzũknja záplato na fztári gvant KŠ 1771, 29; csi bodo grejhi vaffí, liki erdecse fzũknye KŠ 1754, 200

sũknjœni -a -o prid. *suknen*: moskim bi sze dosztájalo vszigdár vu szũknyenom gvanti v-Cérkev priti KOJ 1845, 44; Nadrág; szũknyene lacse KOJ 1833, 166; Gori szam sze obleko vu bêle szũknyene lacse AI 1875, br. 2, 7 **sũknjœni -a**

-o sam. *sukneni*: bratje brezi gabána i plácscsa komi módus nefali v-szũknyenom obleceni KOJ 1845, 45

sũknjice -ic ž mn. *koze*: Himlö; bobinki, szũknyicze, mozoli KOJ 1833, 159; Szceplávanye szũknyic sze more vszákó leto dopmeszti AIP 1876, br. 4, 2

sũlica -e ž *sulica*: Bujti je z-fzúliczom (i.e. zdárdom) BKM 1789, 329; szvoje szulice (dárde) vkrajlũcsita KOJ 1845, 58

sũmlíti -im nedov. *sumiti*: Gyanakodni; stimati; szũmliti KOJ 1833, 158

sũmlívost tudi sumljívost -í ž *sumljívost*: Gyanuság; mencia, szumlyivoszt KOJ 1833, 157; Vért, csi je vu nyem obũdjena szumlyivoszt, szlobodno blágo preglédne AIP 1876, br. 1, 3; szo notri zgrabili, ár nyeva szta v-szumlivoszt vzétiva, ka szta ostarjása môrila AIP 1876, br. 6, 8

sũn -a m *luč*: ár szun z-plamnom gori KAJ 1870, 47; nego szuncze meszto szúna, poszvœta KAJ 1870, 33

sũn -a m *slap*: Gdate voda sze szũnyáva, i tó káp (szũn) vodé zovémo KAJ 1870, 108

sũnce -a s *sonce*: Szuncze KMS 1780, A3; Sol Szuncze KMS 1780, A7; gda je 'ze fzuncze zajslo KŠ 1754, 200; Ar liki je gori zíslo fzuncze KŠ 1771, 745; Szuncze fzvoje zahájanye BKM 1789, 5; Kako fzuncze tak fzvetti bodemo SŠ 1796, 8; nap (szunce) AIN 1876, 10; doklen zarán stáne, lœpo sunce BJ 1886, 7; i ne bos vido Szunca do gvísnoga vrejmena KŠ 1771, 381; Szunca, i mejfzecza nej trbej BKM 1789, 431; Csuduj bár szunca szvetlo szprávo KAJ 1848, 7; Ka je szunca toplôcsa nárasztvo goriobũdila AI 1875, kaz. br. 8; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva od sunca, mêseca BJ 1886, 3; ka, liki orlove, ednáko k-fzunczi letijo KŠ 1771, 261; Boug fzuncze fzvoje vœfíni gori fzhájati na hũde ino dobre KŠ 1754, 168; ki fzuncze fzvoje gori zhájati csini KŠ 1771, 17; je fztvouro Boug ftrti dén fzuncze KM 1796, 4; Vfzunczi oblecsene 'zené KM 1796, 766; I bodo znamejnja vu fzunczi KM 1796, 243; [Mačka] líže se neprehenjano i se rada na sunci segreva AI 1878, 9; pren. Szuncze nébe, Ágnečz bosí SM 1747, 91; Idi fzi, drũgo fzuncze, Moj Jezus, gori zide KŠ 1754, 250; Bojdi moje Dũse Szncze BRM 1823, 9; Gda bi nam zaidti melo 'zitka szuncze KAJ 1848, 7; tak je i on od pravice fzuncza naj globfe pífzao KŠ 1771, 262

sũncœni -a -o prid. *sončen*: i fzuncsœna hicza nebo nyim skoudila SM 1747, 31; Odhája fzvettlofzt fzuncsœna KM 1783, 224; od fzevra do fzuncsenoga fzhoda drkali bodo KŠ 1754, 4b; naj gotova bode pout králom od fzuncsenoga

- zhoda pridoucsim KŠ 1771, 795; Oh blá'seni dén nemajoucsi fzuencsenoga zahoda KM 1783, 182; od jalznozfti fzuencsena jalznejffe fzeveiti TF 1715, 3; i med onimi lidmí, ki fzo priti fzuencsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; Ár fzmo vidili nyegovo zvejzdo na fzuencsenom zhodi KŠ 1771, 7
- súnčevni** -a -o prid. *sončen*: Ki, vise szuncsev-noga tráha Prebivajôcs, ravna szvoja dela KAJ 1848, 7
- súnčevnica** -e ž *sončna ura*: i naj bi te kráo vörvao na fzuencsevniczi Ákáz Krála sze je kazács na defzét obrno KM 1796, 73
- súnčnati** -a -o prid. *sončen*: Zláti grmiček rasté po sunčnati trávniki AI 1878, 51
- súnčni** -a -o prid. *sončen*: Toti je ete szvetli ali szuncsni dén gde dugsi KAJ 1870, 158
- sünenjé** -á s *upor*: Gda bi fze zgoudilo fzuényé poganov i 'Zidovov KŠ 1771, 385
- sünjávati** -am tudi -lem nedov. *suvati, riniti*: Nebom jas tebe več nigdár sünyávao BJ 1886, 5 **sünjávati se** -am se tudi -lem se **1. suvati se**: Szam szebé szünyávam V-prepaszt vecsne brige KAJ 1848, 270; Prevedno sze szünyávas KAJ 1870, 150 **2. hitro, sunkovito padati**: voda sze szünyáva KAJ 1870, 108 **sünjeni** -a -o *sunjen, porinjen*: Oni szo szünyeni, ino szpadnoli TA 1848, 16
- sűnoti** -em dov. *suniti, pahnuti*: Naj me ni rôka nepobo'znoga ne szühne TA 1848, 29; Grêh mi dűso oszkrűni I v-prepaszt vecsni mők szühne KAJ 1848, 240; Veze, ka fze bori prouti tvojoj vouli, Szűni ti doli BKM 1789, 330; Krôto szí me szűno, ka bi szpadno TA 1848, 98; je Boug angeyele vu fztrasno pekla prepafzt fűűno KŠ 1771, 719; Boug je Angeyele na pekeo fűűno KMK 1780, 10; Eto dête fzi med mertve nefzmlileno fűűhnola BRM 1823, 224 **sűnoti se** -em se **1. vreči se, pasti**: Ali vjamo fze fűűnes BKM 1789, 408; Ali v-jamo fze fűűnes SŠ 1796, 140; eta rejcs *delo* teliko vecsini, gda fze cslovik czilou tá fűűne na grejha csinejnye KŠ 1771, 440; ár fze vsza nevola na nyé fűűne KM 1783, 209; i fűűnoli fzo fze zednim 'zlakom na nyega KŠ 1771, 363 **2. napasti**: Tako fzo fze na nyega fűűnoli ti 'Sidovje KM 1796, 122; ino szeje molo szvojjim Janitsarom, naj bi sze z-nouva szűnoli na Magyare KAJ 1848, 57; Eugenius Herceg sze pa eden podvecsér na nyé szűne KAJ 1848, 100; Záto, gda sze ti hüdi na méne szűnejo TA 1848, 20 **3. zdrveti**: i fűűno fze je te fereg fűűviny vu mourje KŠ 1771, 115; i fűűnola fze je ta csrejda fűűviny KŠ 1771, 194;
- sűperintendènt** tudi sűperintendèns -a m *superintendent*: Iména je vrédna Superinten-
- densa G. Kis Jánosa fzkrb BRM 1823, IV; Nikelko protesztantszkiz szuperintendensov pretirano KOJ 1848, 96; szo szí Protesztantje Szuperintendente goriposztavili KOJ 1848, 89
- sűrina** -e ž *sukno iz ovčje volne*: Vuno z-steresze szűrina, szűknye zgotávla KAJ 1870, 140
- sűrotka** tudi sűrutka -e ž *sírotka*: Topla szűrotka pita szlab 'zalódec poprávi KAJ 1870, 77; Dobi od njega [goveda] meso, sir, sűrutko AI 1878, 15
- sűšava** -e ž *suša*: Szlovenje szo jo [Marijo na Tissini] radi obiszkali v szűsavi za de'scs KOJ 1914, 107
- sűšénje** -a s *szűenje*: li szamo szűsenye [sena] du'ze trpi KAJ 1870, 122
- sűšiti** -ím nedov. *szűšiti*: Aszalni; szűsiti KOJ 1833, 151 **sűšiti se** -ím se *kopneti, manjšati se*: krivicсно blágo, denok sze ono szploh szűsi KOJ 1845, 122 **sűšéči** -a -e *szűeč*: tak je szűsécsa mölcs szunca doszta ménsa KAJ 1870, 122
- sűžen** -žna -o prid. *žalosten, potrt*: Szűžen strk kleple po dvóri KAJ 1870, 27; Ali pomilűj, oh bo'ze, Nász, lűdsztvo tvoje szű'zno KAJ 1848, 358
- sűžiti se** -im se nedov. *szűžiti se, jokati se*: Bóg je tő zravnao, zaká fze tak fűű'zis BRM 1823, 225
- svádba** -e ž *svatba*: Menyegző; gosztűvanye, szvádba KOJ 1833, 165; Od Kánánfzke fűűvábde KŠ 1771, 268; je Krifztus vu Káno na fűűvábdo pozváni KM 1796, 96; gosztűvanye, szvábdo narédi szvojjim priátelom KOJ 1845, 34; Vuno vrejmen lidjé jeli fzo i pili, ino fűűvábde csinili SŠ 1796, 105; Ki fzi nász na fűűvábdo fűűnáz tvojeja pouzvao KM 1783, 24
- svàdbeni** -a -o prid. *svatben, svatovski, ženitovanjski*: i napunila fze je ta fűűvábdena hi'za zgozfzti KŠ 1754, 130; Szvábdena peszem TA 1848, 36; nemajoucsi gvanta fűűvábdenoga KŠ 1771, 72; i tak to fűűvábdeno fűűknyo vujvlácsimo KŠ 1771, 839; zvacinsztvo za volo szvábdeni mladénczov SIZ 1807, 1
- svàditi** svádím dov. *razjeziti, raztogotiti*: Tou je Luthera tak szvádilo KOJ 1845, 60; Tő ga jáko szvádilo AIP 1876, br. 1, 7 **svájéči** -a -e *prepirajoč se*: Csemernoga, szvájécsa csloveka nê szlobodno nigdár vstalo pisztiti AIP 1876, br. 2, 8
- svadlív** -a -o prid. *prepirljiv, togotljiv*: Veszekedő; szvadlív -a -o KOJ 1833, 181
- svája** tudi sfája -e ž *prepir*: Per; szvája, právda KOJ 1833, 168; da nebi Czaszar szvájé szemena szejjati dáo KOJ 1848, 29; Posztávlas nász nasim szűszedom na szfájó TA 1848, 66
- svájba** -e ž *prepir, spor*: 'Zaloszt, nyefka ino szvájba Naj nam 'zivot ne britki AIP 1876, br. 1,

- 1; Kak sze tá szvajba ino zmeslinga na polotoki Balkána dokoncsa AIP 1876, br. 4, 3
- svajenjë** -á s *prepir*; *prepiranje*: Pri nyagovoj hi'zi je nê csüti bilô szvajenyá AIP 1876, br. 3, 7
- svajüvati se** -üjem se nedov. *prepirati se*: Po souli nej ali z-kém sze szvajüvati KOJ 1845, 10; Erdélszko, gde szo sze Poglavárje szvajüvali KOJ 1848, 94 **svajüvajúči -a -e** *prepirajoč se*: Oni svajüvajúče zmérijo BJ 1886, 44
- svák** -a m *svak*: Affinis Szvák KMS 1780, A9; lřvák i teticza KŠ 1754, 31; vüjecz, lřvák BKM 1789, 428
- svaliti** -ím dov. *zmanjkati*: i nisteromi szo sze pênezi szvalili AIP 1876, br. 9, 1
- svalivávati** -am nedov. *zmanjkovati*: Krma vsze bolye zacne szvalivávati AIP 1876, br. 1, 8
- svanjüvati** -üjem nedov. *povzročati prepir*: Eden prouti drügomi ne lřvanyüje BKM 1789, 279
- svät** -a m *svat*: kakda more Zvacsin pozávati lřvate na gofztüvanye SIZ 1807, 13
- sväterja** -e ž *svatinja*: Nasi goricsánje szvädbe-nim gosztovam poprejk právjio “szvatovje” po ednom sze moški veli “szvatko” 'senszka pa “szvaterja” KOJ 1845, 34
- svätko** -a m *svat*: Nego vszáki goszt (szvatko) naj bode zavarvani pri tvojoj hi'si KOJ 1845, 30
- Svätopluk** -a m *Svetopolk*: ka bi szvatopluk brscsasž i vesino KOJ 1848, 10; Od tisztez szo pozváni na pomoucs prouti Szvatopluki Moravszkom Králi KOJ 1848, 7; Tecsasz, ka szo dalecs odisli na Szvatopluka pogüblenyé KOJ 1848, 7
- svätövčina** -e ž *svatba*: goslar, ki je z ruske svatovčine kesno vnoči domo šo AI 1878, 9
- svècki** -a -o prid. **I.** *posveten*: Ár csi eden lřveczki Gofzpoud, ne lübi kak lře proufzno mu'ziko BKM 1789, 7b; o! ti náj prestimanejsi szveczki kincs KOJ 1833, IX; Vucsenikov oblášt je nej lřveczka KŠ 1771, 64; tákfo moucs ino vládanye je obderfalo lřveczko vcfenyé TF 1715, 5; vünejnye lřveczko zadomefztsá-vanye je pa lřloboudno KŠ 1754, 40; lřkrb je zadavi, I lřveczko po'zelejnye BKM 1789, 179; Ocsiscsávaj hüdo volo Zlřveczkoga po'zelejnya KŠ 1754, 258; i vtelikájsem premi-nyávanyi lřveczkoga dugoványá KŠ 1771, A2b; hitrej pridem od te lřveczke vlže teskouce na lřlatko pocsvanye SM 1747, 78; brezi vlže lřveczke modroufzti KŠ 1771, 339; cslovik, ki dela tifzto, ftero lřveczkomi 'zitki fzlü'zi KŠ 1771, 446; ftiri profnye [očenaša], na nall lřveczki fítek glédajo TF 1715, 26; Csi lřveczki návuk fze vesimo KŠ 1754, 24; Na tri lřtáve .. Szveczko KŠ 1754, 217; Ma po etom lřveczkom krátkom fitki dicsimo po Jesussi SM 1747, 55; Sto fzo Ocsevje i Matere vu lřveczkøj lřtávi KŠ 1754, 30; ki bi váfz porobo po lřveczkøj modroufzti KŠ 1771, 606; Ka je Szveczki lüdi cséšt KŠ 1754, 218; lřveczke krále i poglavni-ke lřvoji vüfzt mecsom lřpokole KŠ 1771, 764; Odrvni od tvojeja lřsztva lřveczke nevoule KM 1783, 22; Znáte, kaj lřzam nej vzéo nikaj lřveczka blága SŠ 1796, 76; vu nevoljái lřveczki düfe fiveti SM 1747, 57 2. *ki je, obstaja na svetu*: Dáj 'ziveti, lřveczko márnolšt olřtaviti BKM 1789, 115; Vu tvem lřveczkom 'sitki zakaj más tvo radolšt SŠ 1796, 9 **svècki** -a -o sam. *posvetni*: Polgár szveczki -a -o KOJ 1833, 169; Od tébe naj fze mi, I nej od lřveczki fzenya BKM 1789, 382; Tomi rad nehám ta lřveczka KŠ 1754, 261; lřveczka pak vlža nikalřzo nei TF 1715, 6; Te o'zenyeni fze pa lřkrbi za ta lřveczka KŠ 1771, 503; Li ta lřveczka 'zelê BRM 1823, 38
- svècko** prisl. *posvetno*: je pravicsnomi právda nej polo'zeta, nego brezi lřvezftva i lřveczko 'zivoucsim KŠ 1771, 634
- svèča** tudi svéiča tudi svéjča -e ž *svèča*: Gyertya; szvejcsa KOJ 1833, 158; Gyertya szvécsa AIN 1876, 37; jeli fze záto vu'zgé lřvejcsa KŠ 1771, 113; I lřvetlofzt lřvejcsa fze nebode vecs vtebi lřvejtila KŠ 1771, 800; je gori doli létala, szemta kre szvécsa KAJ 1870, 8; kai na nyou palřzko máte, kako na lřvetlofzt, (lřveicso) SM 1747, 25; na ftero ka kezbüjete, liki na lřvejcsa KŠ 1771, 718; Mojim nogám je tvoja rejs, Liki gorécsa lřvejcsa KŠ 1754, 253; pren. Jezus bojdi nám v-témnofzti lřvejcsa KM 1783, 224; boj Ocsa Bloudnikom pout, i lřvejcsa BKM 1789, 49
- svéčati** -am nedov. *posvečevati*, *praznovati*: Szentelni; szvetiti, szvécsati KOJ 1833, 173
- svéčén** -čná m *januar*: Te prvi je szvecsén KAJ 1870, 160; január az év első hónapja (szvecsén je prvi mêszec leta) AIN 1876, 24
- svèder** -dra m *sveder*: njegov [krtov] nos dober, kak sveder, za oránje AI 1878, 10
- svedočánstvo** -a s *pričevanje*: fze nahája tákfe lřvedocsánřtvo KŠ 1771, A2a; Kriva lřvedocsánřtva ti kroto vari fze SM 1747, 89; rimřzka czérkev pouleg Hieronimuľa i Eufebiuľa lřvedocsánřtva ga je nej tejla lřpoznati KŠ 1771, 668; Ne gücsi Krivoga Szvedocsánřtva prouti tvojami bli'snyemi KMK 1780, 3; Ne gücsi krivoga lřvedocsánřtva KM 1790, 110; pouleg szvedocsánřtva Sz. pizma KOJ 1833, IX; fzlü'zbo, stero lřzam vzéo od Jezufa klřvedocsánřtvi Evangyelioma KŠ 1771, 405; mi nevolni greisniczi lřvedocfánřtvo csinimo SM 1747, 54; Ete je prisao na lřvedocsánřtvo KM 1783, 132; Od toga Düfevnoga Palřtéra gyedrnofzti, lřvedocsánřtvo csinijo

BKM 1789, 113; hválte i zvisávajte szvesztvo nyegovo TA 1848, 22; koteri vu fšvezftvi ino vu pravici pred Bougom fivé TF 1715, 33; fteri je po Bogi fštvorgen, vu fšvezftvi SM 1747, 5; Vúpam fze vu fšvezftvi KŠ 1754, 268; I oblejesi novoga csloveka vu fšvezftvi KŠ 1771, 582; Boj sztálen i v-szvesztvi potúj KAJ 1848, 5

svétec -tca tudi svéca m **I. svetnik**: Za stere bodo te vŕzi fšvéczí molili SM 1747, 96; Králove pri toj hodijo I fšvéczí fze vefzelijo KŠ 1754, 273; Vörjem vu fšvéczev obsčúvanye TF 1715, 23; voriem vu Szvéczev obsčúvanye ABC 1725, A5a; vu fšvéczev obsčúvanye SM 1747, 45; vörjes? Vŕzej fšvéczev obcfíno KŠ 1754, 132; Na fšvéczov fšvétesnye dni KŠ 1771, 842; Szvéczov obscfínŕtvo KMK 1780, 7; Litánie Vŕzejh Szvéczov KMK 1783, 92; Verjem vŕzej fšvéczov obsčúvanye BKM 1789, 7; Vermo obsčúvanye vŕzej szvéczov BRM 1823, 4; i k-nebefzkim fšvéczom fšpodobnejši poŕztánes BKM 1789, 8; Tak Angyele i Szvécze nej trbej moliti KŠ 1754, 150; da on pride, kai fze zmoŕnoga prikáse fšvoimi fšvéczí SM 1747, 16; zvisávali bodo zevfzejmi fšvéczí KŠ 1754, 233; da bodo vu fšvezftvi zevfzejmi fšvéczí fšvojimi KŠ 1771, 619; Bogá mo hválili i zevfzejmi fšvéczí SŠ 1796, 9 **2. kristjan v prvih časih krščanstva**: Od zbéricze na Jeru'zálemfzki fšvéczov potrejbcsino KŠ 1771, 525; Pozdravte vŕze voditele vaŕe i vŕze fšvécze KŠ 1771, 698

svétečnost -i ž *praznovanje, slovesnost*: Csi je pri etaksoj zádaví rávno kakŕša poszebna szvétecsnoszt bila pri cérkvi fárnój KOJ 1914, 153

svétek -tka m *praznik*: Fefšum Szvétek KMS 1780, A8; naj prepovejani fšvétek bode tecsafz KM 1796, 4; I záto fšvétek fšvétimo KŠ 1771, 498; Vŕzaki fšvétek Sz. Meŕŕo pobo'sno poŕzlúsaj KM 1790, 111; Bili fšo pa czerkvi poŕzvecsenyá fšvétki KŠ 1771, 301; drúge dni, Apofštolov fšvétke KŠ 1754, 26; Szpoumenifze, da Szvétke poŕfzetis KMK 1780, 35; Trétya zapovejda, naj fšvétke fšvetimo KM 1783, 275; Radújmo fze Oczi Bougi vŕzi vete fšvétke BKM 1789, 57; Peszmi na te prednyeje szvétke BRM 1823, 1; nejlí fšzamo v Kolední fšvétki KŠ 1754, 214; da bi Bogá molili vu fšvétki KŠ 1771, 308; Proŕfzimo te vetí fšvétki BKM 1789, 92

svétešnji -a -e tudi svétešni -a -o prid. *prazničen*: Szobota fze zové **2.**) vŕzáki fšvétesnyi dén KŠ 1754, 23; 'Sidovje fšo pa fšvétesnyi dén níkaj nej jeli KM 1796, 118; Nedelni i fšvétesni Evangeliomov Kazács KŠ 1771, 810; druge dni, naj bole te fšvétesnye, líki KŠ 1754, 26; nego i drúge naŕztávlene Szvétesnye Dnéve zdr'simo

KMK 1780, 48; Tak bom hodo szvétesne dni Vu cérkev KAJ 1870, 123 **svétešnji** -a -e sam. *praznični*: Teda je vsze po szvétesnyem vöglédalo v-souli KOJ 1845, 16

svéti -a -o prid. **I. svet, vreden češčenja**: Szvétí Pavel Apofštol právi TF 1715, 3; Tvoi fšvétí Angel nai bode zmenom ABC 1725, A5b; Szuét vszeih feregov Bogh ABC 1725, A7a; Dafze dicsi fšvétí Duh SM 1747, 84; Boug je fšvétí KŠ 1754; Szvétí jefzte Boug KŠ 1754, 273; Ocsa, Szin, i Szvétí Dújh KMK 1780, 5; Szvét, kricsijo BKM 1789, 1b; Szvét Gofzpon Boug SŠ 1796, 9; Boug Ocsa je szvét KOJ 1845, 136; I z-angelmi szvét szpéváli KAJ 1848, 10; fšvéta mati czerkev BKM 1789, 7; fze imenújejo Szvéto Trojŕftvo KMK 1780, 8; ki sze ie popriel od Dúha szvétoĝa ABC 1725, A5a; Szvétoĝa David Krála SM 1747, 91; vŕifšáj nám tvojeĝa Szvétoĝa oco KM 1783, 10; Svéta Dúha je poŕzouda SŠ 1796, 22; Szvétoĝa Dúha pomôcs BRM 1823, IV; Lástno Drúžbe svétoga Števana AI 1878, 1; Hvala fšvétomi Duhi SM 1747, 90; vi Vŕzigdar fšvetomi Dúhi prouti fštojite KŠ 1754, 126; Hvála fšvétomi Dúhi BKM 1789, 7; fteri pa ercsé prouti fšvétomi Dúhi KŠ 1771, 40; Postenyé dúhi szvétoĝi KAJ 1848, 9; i vu tvojem prŕzéganyi fšvétoĝa Bogá ne navájaj KŠ 1754, 16; Ar ona prineszé fzebom Dúhá fšvétoĝa KŠ 1771, 439; Tveĝa fšvéta Dúhá nám podejli BKM 1789, 178; Dáj nam tvojeĝa fšvéta Dúhá SŠ 1796, 54; Ar diha szvétoĝa Vnêmar bantúje KAJ 1848, 4; po tvoiem fšvétom fšzei ABC 1725, A6b; Vörjem vŕvétom Dúhi BKM 1789, 7; Vermo v-Dúhi fšvétom BRM 1823, 4; Mi verjemo v-dúhi fšvétom KAJ 1848, 9; pred tvoim fšvétim Bosánŕftvom SM 1747, 54; I zŕfvétim Dúhom BKM 1789, 2; navkúp fšvétim Dúhom SŠ 1796, 9; tvoie fšvéte Angele SM 1747, 64; obari po tvoi fšvétí Angeli ABC 1725, A6b; rejcs nám po fšvétí lidéjh vo nazvejŕftsena KŠ 1754, 1; Z fšvétimi Mántrnikmi SŠ 1796, 9; Dai nam fšvétoĝa Dúha SM 1747, 55; Ino fšvétí Proroczke BKM 1789, 7; Szvétí apofštolov Djánye KŠ 1771, 337 **2. ki je v zvezi z Bogom**: Táklá zmoŕna Bosja fšvéta reics TF 1715, 11; Szvéta je nyegva vola SM 1747, 74; fšvéta rejcs KŠ 1754, 7; právdí, fšera je fšvéta KŠ 1771, 438; ka je fšvéta Mati Czerkev pred náŕz dála KMK 1780, 4; Csi je eto Bogá Ocsé fšvéta vola SIZ 1807, 4; Ako glih je Bosje fšvéto imé TF 1715, 25; Od tveĝa fšvéta licza, Ne odvri tvojeĝa fšzinka BKM 1789, 375; do szvétoĝa dnéva v-Gödöllöi bode AI 1875, kaz. br. 8; fšvetloŕfcha reicŕí Bosje fšvéte TF 1715, 3; sivetí poleg tvoie fšvéte vollye ABC 1725, A6b; poleg tve fšvéte volje SM 1747, 65;

nazvescsávanya fšvéte Bo'ze rejcsi KŠ 1754, 131; poszlühno me je z szvoje szvéte gore TA 1848, 4; moliti proti tvoiemí fšvétomi Templomi ABC 1725, A7b; Bosjoj fšvétoi reicfi vörjemo TF 1715, 27; fze naj tak ponása liki Krifztus k-fšvétoj Materi Czérkvi SIZ 1807, 9; ki tvoí fšvétí Evangelium glaszio ABC 1725, A6b; lúbi zakon fšvétí SM 1747, 88; na Tábli fšvojo fšvéto zapoved gori napifzao TF 1715, 12; ki tvojo fšvéto reics odürjávajo ABC 1725, A6b; gori czimprajte váfz na fšvéto valfo voro KŠ 1754, 2b; Kakda Bo'zo rejcs za fšvéto mámo KŠ 1754, 27; vu fterom tvojo fšvéto volo vo nazvejfzto KŠ 1771, A2a; Vorjem i fšvéto Czirkev BKM 1789, 7; fteró goder nyegovo fšvéto imé jemléš TF 1715, 13; steri godí nyegovo szvéto Imé iemlé ABC 1725, A4a; Nyega fšvéto ime dersi vu pustený SM 1747, 88; Szvéto hiftvo je Boug nafztavo SIZ 1807, 3; fšem vu nyegovom fšvétom iméni okerlfchen TF 1715, 10; po nyegovom fšvétom iméni nepreklynali TF 1715, 13; kak vu fšvétom hiftvi bodoucfím KŠ 1754, 46; stero dú'snosft po fšvétom hiftvi na fšébe vzeme SIZ 1807, 9; polžlúfanye pak po reicsi Bosjoj fšvétoi TF 1715, 24; Po fšvétoi Vecsérji SM 1747, 50; naj morem ofztánoti vu tvojoj fšvétoj milosci KM 1783, 3; Goszpôd je vu szvétoj Czérkvi szvojoj TA 1848, 9; Boug fšvoim fšvétím perfztom TF 1715, 12; fštvoim fšvétím blagofzlovom ABC 1725, A6a; Pravicsno 'zivlejnye fš-fšvojom fšvétím iménom KŠ 1754, 21; je fnyegovov fšvétovc recsjov vküper zvézana TF 1715, 31; Pred fšvétovc Vecsérjov SM 1747, 49; i 'znyegovov fšvétovc ricjsouv nej tak KŠ 1754, 16; Sz-tvojoj szvétovc vrédnofztjov BRM 1823, 9; nad Sionom, szvétovc gorov mojov TA 1848, 3; Szó fšvétí Sakramentomi KMK 1780, 4; fšo Bosje fšvéte zapóveidi napifzane TF 1715, 12; vu tvoie fšvéte roké TF 1715, A5b **3.** v zvezi **sveto písmo temeljna knjiga krščanske vere:** czejlo Szvéto Pifzmo KŠ 1754, 1; zlfšvétoaga pifzma vküper zebraí TF 1715, 1; czejloga fšvétoaga pifzma fúmna KŠ 1754, 5; kati na szejlo fšvéto pifzmo KŠ 1771, A8a; reics Bosja, stera je vu fšvétom pifzmi SM 1747, 36 **4.** *ki v največji meri obvladuje negativna nagnjenja:* fšvétoaga 'zitka 'zivlejnye KŠ 1771, 671; na fšvétí 'zitek opominajo KŠ 1754, 197; Opomina a. vfze na I. fšveti 'zitek KŠ 1771, 702; po fšvétom 'zitki na hafzek obrnéš KŠ 1771, A8b; 'sivi v-fšvétom 'sitki SŠ 1796, 10; i ono imé fšvétím 'sitkom zadobiti KM 1796, 10; Naj fšvétí bomo KŠ 1754, 66 **nájsvetéjši -a -e najsvetejši:** Áldov náj fšvétejší KM 1783, 57; dicsim te oh náj fšvétejse Bo'sánsztvo KM 1783, 3; czimprajte fze

gori na náj fšvetejší vóro vafo KŠ 1771, 759 **svéti -a -o sam. sveti:** Eta veli te Szvéti KŠ 1771, 772; ti szvétí szo na malo prisli TA 1848, 9; i vnouga tejla ti fšvétí fšo gori fštanola KŠ 1771, 96; keliko hűdoga je vcsino tvojom fšvétím KŠ 1771; med te odebráne Szvéte priti KŠ 1754, 10a; je notri fšo ednouk vu ta fšvéta KŠ 1754, 685; notri ides vu ta szvéta TA 1848, 53; naj fze odicsi vu fšvétí tvoji KŠ 1771, 672; i zakaj nej bole pred fšvétím KŠ 1771, 499

svetica -e ž *svetnica:* Szent szvétecz, szveticza KOJ 1833, 173; Vszi Szvéczí i fšveticze Bo'se KM 1783, 95

Svétí Gothárd -oga -a m *Monošter, Szentgottárd:* Montecuculli je pa Törke blúzi Sz. Gotthárda pri Rábi tak szpomláto KOJ 1848, 95; da je vu Szvétom Gotthárdí kloster i Cérkev zozidao KOJ 1848, 31

svétina -e ž *svetišče:* Posli ti pomôcs od Szvetine szvoje TA 1848, 15; Ár je Krifztus nej vu zrokámi napravleno fšvetino notri fšo KŠ 1771, 687; Gúcsao je Bóg vu szvojoj Szvetini TA 1848, 47

svetiti -ím nedov. *posvečevati, praznovati:* Bosje imé fšvetiti bráno TF 1715, 28; Zakaj je zapovedau B. Nedelni dén fšvetiti KŠ 1754, 26; potrejbno mi je prifefztni fšvétek fšvetiti KŠ 1771, 399; I tvoje imé tak szvetiti KAJ 1848, 171; Krscsánszki szvét szveti AIP 1876, br. 6, 8; fšteri Nedele ne fšvetijo KŠ 1754, 25; Ztvov milofcsov nálf fšvétí BKM 1789, 176; I záto fšvétek fšvétmo KŠ 1771, 498; naj fšvétke fšvetimo KM 1783, 275; ár ga je on fšám fšvetiu KŠ 1754, 26 **svetiti se** tudi svejtiti se -ím se *posvečevati se, praznovati se:* Kaj fšo fze moji fšvétki zacsnoli 'se fšvetiti SIZ 1807, 55; fšvétílfze imé tvoje TF 1715, 25; Szvétí sze imé tvoie ABC 1725, A4b; fšvétílfze imé tvoje SM 1747, 43; Szvétílfze imé tve KŠ 1754, 268; fšvétí fze imé tvoje KŠ 1771, 206; Szvétí fze Imé tvoje KM 1783, 140; Szvétí fze Imé tvoje BKM 1789, 359; Szvétí fze Imé tvoje KM 1790, 109; kifze je fšvetila KŠ 1754, 27; V fšzobotto vecsér pa, ki fze fšvejti na prvi dén tyedna KŠ 1771, 97 **svetéči -a -e sam. praznujoči:** z-vno'zinov szvetečsov TA 1848, 34

svétli tudi svékli -a -o **I. svétel:** ovo eden fšvetli oblák oblfzenczo je nyé KŠ 1771, 8; Ti fze zovés fšvetla fšvetlofzt BKM 1789, 380; Oh szvetla zvézda zorzjanszka KAJ 1848, 10; Szvetlo fšuncze je 'ze zajslo KŠ 1754, 248; czejlo tejlo tvoje fšvetlo bode KŠ 1771, 19; i ofpotavfi oblejkao ga je vfšvetli gvant KŠ 1771, 250; tak fšvetli, i lescséci obráz je tam doubó KM 1796, 38; naj bi tak fšvetlo fšuncze fštvouro KM 1796, 4; Csűdűj bár szuncza szvetlo szprávo KOJ 1848,

7; Na pitanye fze fzetvlo prinefzě SŠ 1796, 8; kákí mou'z vu fzetvlom gvanti KŠ 1771, 747; Vu fzetvloj vucsilnici KOJ 1845, 6; fzkazlivczi, ki fze zvúna fzetvli vidijo KŠ 1771, 77; Kako fzuncze tak fzetvli bodemo SŠ 1796, 8; Ti pravicsni [tejla] bodo fzetvla KŠ 1754, 140; sád, šteri je pokriti s sveklo-zelénim lúpinjom AI 1878, 43
2. spoštovan, cenjen: Szvetli král v-Francusko potévsi AI 1875, kaz. br. 8; Dai eden mirovni sitek nassemi fzevklomi Czaszari ABC 1725, A7a **svetléjši -a -e I. svetlejši:** Jezus od zvejzd fzetvlejši KM 1783, 40; Od fzetvla fzuncza, i od mejfzecza, Szvetlejši bi bio BKM 1789, 214
2. jasnejši, razumljivejši: šteri to témno včenyé fztároga Testamentoma na fzetvlejši návuk obrné KM 1796, 103 **světli -a -o** sam. *svetli:* ki pa z-Deacke, tejm a luce, fzetvli [včini] KŠ 1771, 157

světlika -e ž *svetečla stvar:* Naprê ide szvetlika, Za nyôv ide bêlika KAJ 1870, 171

svetlína -e ž *svetloba, luč, blesk:* Kejp, i fzetvlina vnogo-krát vkani KM 1790, 38; Szprosi nám radoszt vecsne szvetline KOJ 1845, 127

svetliti se -ím se nedov. *bleščati se, sijati:* Ragyogni; szvetliti, lesznoti, lescsiti sze KOJ 1833, 170; Gde fze Ti v-diki fzetvli BRM 1823, 283; Tam, gde fze verni fzetvlijo BRM 1823, 228
svetléci -a -e svetlikajoč se, bleščec: Keliko zvêzd szvetlécsi Plava KAJ 1848, 391

světlo tudi svetló tudi svetlôu prisl. **I.** v povedni rabi *svetlo:* je szuncze na nébi i szvetló je KAJ 1870, 158 **2. jasno:** more svetlo vöpovedati, steroga razmi AI 1875, br. 2, 2; csi nebi szvetlou vöpovedali dugoványá KOJ 1833, 59
3. razkošno: i gofztilo fze je vřzáki dén fzetvlo KŠ 1771, 226

svetločinéci -a -e prid. *razlagalen, pojasnjevalen:* 10. Szvetlocsinécsi: mint, tudniillik KOJ 1833, 112; [vezniki] Szvetlocsinécsi (értelemzők): az-az AIN 1876, 67

světlost -i ž **I. svetlost, svetloba:** Lux Szvetlofzt KMS 1780, A7; Szvetlofzt Világofság KM 1790, 92a; Prvi dén je fztvouro Boug fzetlofzt KM 1796, 4; gvant pa nyegov je bejli grátao, liki fzetlofzt KŠ 1771, 56; Skôz ôken pa svetlost séga vu stanico BJ 1886, 7; moja moucs me je osztavila i fzetvoszt moji oucsi nejga pri meni KŠ 1754, 241; kai na nyou pafzko máte, kako na fzetlofzt, (fzveicso) SM 1747, 25; pozdigni nad nami szvetloszt licza tvojegá TA 1848, 4; Szvejti fze fzuncze fzetlofztyom BKM 1789, 91; pren. Jesus fzetlofzt moja jefzte SM 1747, 78; šteri vu fzmrti fzecze dr'zélaj fšidijó, fzetlofzt zide KŠ 1754, 12b; zdaj fzte pa fzetlofzt vu Gofzpodni KŠ 1771, 583; Oh králesztvo! vu

kom je nepomenkánye fzetvoszt KM 1783, 183; Nouva fzetlofzt je nám zisla BKM 1789, 5; Pámeti moje fzetlofzt BRM 1823, 10; i fzetve reicfi fzetlofzti na dái vgáfziti po nář SM 1747, 48; Vi fzte fzetlofzti fzinovje KŠ 1771, 622; da bi fzedocsánszvo cfínio od fzetvoszti KM 1783, 132; Hodim v-'zitka fzetlofzti BRM 1823, 10; I vszem neszé Poszvêt od szvetloszti ocsé KAJ 1848, 109; i obrnés nyéh k-fzetlofzti KŠ 1754, 76; vtemnofzti hodécsi vidis veliko fzetlofzt KŠ 1754, 12a; dr'zi pri nář tvoje rejcsi fzetlofzt KŠ 1771, 837; Kak angelje, v-szvetloszti sztojécsi KAJ 1848, 7; ofznájsi mojo dűso fztvojov fzetlofztyov KŠ 1754, 235; z-dobroga oczla szkresena nede z-hasznovitnov szvetlosztjov z-kmicsnoszti vnouge vöpelala KOJ 1833, IIII
2. naslov za fevdalnega gospoda: Nyih szvetloszti naj povolijo oblêk dolivrcsti AI 1875, br. 1, 7
3. navadno v zvezi na svetlost dati, priti izdati, objaviti, postati znan: Na fzetlofzt dána KM 1783, nasl. str.; naj kaj bougsega na fzetlofzt pernefzě BKM 1789, 8b; te fzo prisla na fzetlofzt nyegova húda cfínejnyá KM 1790, 74; Na fzetlofzt dáne SŠ 1796, 1

světlošča tudi světlosča -e ž **I. svetloba, luč:** Kako fzuncze fzkoufz gla'za fzvom fzetloscsom fšija BKM 1789, 41; pren. fzkelikim bole nám ta fzetlofšča reicfi Bosje fzeviti TF 1715, 3; Toga várasa bláj'sensfztvo, Szvetloscsó fzedocsimo SŠ 1796, 160; vu szvetloszcsi tvojoj vidimo szvetloszt TA 1848, 28
2. v zvezi na svetloščo priti biti izdan, objavljen: ani edne knige ne naides, kotera bi bila brezi vřzega pomenfányá na fzetlofščo prisla TF 1715, 48

svetlôuča -e ž *svetloba, luč:* Profzéci pa fzetloucso, notri je fzkocso KŠ 1771, 393; nyegvo fz. Tejlo, Ar je vu fzetloucso dike oblecseno KM 1783, 245

světo prisl. *sveto:* kaibi mi fsvéto ino pofteno fíveli TF 1715, 15; Naj fsvéto 'živémo KŠ 1754, 109; Naj bodem fsvéto vř fzlű'zécsci Evangyeliom KŠ 1771, 482

světski -a -o prid. *posveten:* Ka valá meni zdaj'ze radoszt szvetszka AI 1875, br. 2, 8; Cérkveno ino szvetszko Goszpodo je odnagno od szébe KOJ 1848, 33; Z-fzetvřzkim blágom csedno 'zivlenye BRM 1823, VII; tüdi Goszpoudje dűhovni ino szvetszki bi radi zvedli KOJ 1845, 16; szvetszki Velikási pa záto, ka mortí kaj Czaszari odá KOJ 1848, 30
světski -a -o sam. *posvetni:* Vtaji dobra szvetszka, Obilno nyim vtála Meszto nyi nebeszka KAJ 1848, 265

svila -e ž *svila*: Sericum Szvila KMS 1780, A8; Selyem; szvila KOJ 1833, 171

svilni -a -o prid. *svilen*: le'zê szpi, kak vnôgi bogat cslovek na szvilnoj poszteli KAJ 1870, 140; Tvoje fšvilne blazinice, Szo ti fšzinou, i plenice BKM 1789, 32

svilopréjec -jca m *sviloprejka*: sta prinesla jajčica sviloprejca AI 1878, 33

svilopréjka -e ž *sviloprejka*: sviloprejka, eta jajčica püščáva AI 1878, 34

sviloréjec -jca m *svilorejec*: Svilorejci ne dopüštijo, ka bi metüli vsáki zapredek pretrgali AI 1878, 34

svinja -e ž *svinja*: fze je povrmo .. i ta zeprána fšvinya vu kalis blata KŠ 1771, 721; vol in fšvinya szo nüclivi hi'zni srtvári AIN 1876, 8; ki sze međ pleve mejsa, ga szvinyé pojejo KOJ 1845, 6; Od Gergezenuski vragometni i fšviny nyihovi KŠ 1771, 24; niti ne mecste d'zúnd'ze vafe pred fšvinyé KŠ 1771, 21; Bole fzo oni lübili fšvoje fšvinyé KM 1796, 99

svinjár -a m *svinjar*: Fararje, sterim bi sze bole vdálo, da bi szvinyárje bili KOJ 1845, 69

svinjka -e ž *svinjka, črnilni madež*: Locs! ka szí mi dönok vcsinilo: Jaj! szvinyko szí mi szkotilo KAJ 1870, 8

svínski -a -o prid. *svinjski*: Szvinszka máscsava po centi 40 frt. AI 1875, kaz. br. 8

svínsko -a -o prisl., v povedni rabi *svinjsko*: Po klej plüvati je po szvinszkom KOJ 1845, 26

svòj -a -e povr. svoj. zaim. **I. svoj, izražá splošno pripadnost osebkü**: fštráni pa fšvoje ga nadigne SM 1747, 41; fšvoje fšvojeje vcsenyá fšpominye KŠ 1771, 717; na lafztivni fšvojga lüfztva jezik obrnyena KŠ 1771, A5a; Kak zárocnsnik zšzvega mefzta BKM 1789, 4; Szpominajmo fze mi z-fšvega preminejnya SŠ 1796, 132; bi fzi pár zbüdo fšvojega 'sitka SIZ 1807, 4; nemajoucsi z-szvojega Národa Poglavnika KOJ 1833, VII; Na szvojega iména dén BRM 1823, X; ponáčišenje svojga návadnoga življenja AI 1878, 8; fteri Szlepofzti fšvoje oslátati nemorejo TF 1715, 4; Jesus fšvoje moucí bode kastagal SM 1747, 15; pouleg fšvoje vrejle gyedrnofzti BKM 1789, 3; ki póleg fšvoje dú'znofzti poglednovsi BRM 1823, IV; nedáte deáka od szve hi'se KOJ 1845, 141; greih fšvojeimi Düfnomi Pafzteri oznániti TF 1715, 36; sze k-szvojeimi dokoncsanyi dr'zijo AI 1875, kaz. br. 2; Máčka svojimi gospodi ne tak nagnjena AI 1878, 8; Goszpôd je vu Czérkvi szvojoj TA 1848, 9; ino fšvoi fítek pobol'fájo TF 1715, 35; i zavezek fšvoi da nyim poznati SM 1747, 94; sitka fšvega on pobolsa SM 1747, 85; návuk fšvoj zapesáto

KŠ 1771, 2 (B1b); je Ádama na fšvoj kejp fštvouro SIZ 1807, 3; I v-dühovnoj csészti neszé pred tébe áldov szvoj KAJ 1848, 10; fšvojo voljo na znánye dál SM 1747, 9; je fšvojo fš. rejcs obdr'zao KŠ 1771, A2b; Vero fšvojo po delaj vó fšká'se KMK 1780, 4; Boug pa naj dá fšvojo pomoucs BKM 1789, 8b; Ki po'saluje fšvojo hüdoubo KM 1790, 16; ino k-nyej fšvojo lübezen nadigno SIZ 1807, 4; fšvoje napunenýe prikázau TF 1715, 20; oberni knám fšvoie licze ABC 1725, A7a; fškvárjenje fšo na fšvoje pokoleinye zafzádili SM 1747, 51; gda ofztávi fšve teilo SM 1747, 71; fškrbi za fšvoje lüfztvo KŠ 1754, 105; i csifzti gümno fšvoje KŠ 1771, 10; Szuncze fšvoje zahájanye BKM 1789, 5; poszlavec vöповé szvojo mislénýe AI 1875, kaz. br. 2; Po večeráj povrže svojo skrivno mesto AI 1878, 7; vjednom Szvojem lifzti TF 1715, 3; kilze ne poverne knemu vu fšvom sitki SM 1747, 83; nyé vu fšvojem králefztvi zdr'záva KŠ 1754, 105; ki bi vu fšvojem jeziki fšeti nemogao KŠ 1771, A5b; vu fšvojem 'zitki, nej mogao na fšvetlofzt píftiti BKM 1789, 3; V-fšvojem prmislávanyi SŠ 1796, 5; lübézen vu fšrczi fšvojem gori je nadigno SIZ 1807, 4; po dobrom dühi szvojem KAJ 1848, X; Govori vu szvojem szrczi TA 1848, 8; ország sze po szvojem zabranom prednyási ravno AI 1875, kaz. br. 3; uu fšvojoj reicfi TF 1715, 28; kai je vu fšvojoj reicfi oblübo SM 1747, 33; 'zivoucí po moki fšvojoj KŠ 1754, 112; Düh po etoj fšvojoj rejcsi vcsi KŠ 1771, A8b; naj bi náfz po fšvojoj fšmrti odkúpila KMK 1780, 5; Vu lejpoj fšvojoj diki BKM 1789, 12; Po fšvojoj pokornofzti Váfz ofzloboditi BRM 1823, 8; V svojoj lüknji se jáko bráni AI 1878, 10; Boug je fšvoim perfztom napifzao TF 1715, 12; fšvoim kervnim preleányem SM 1747, 16; fšvojim fšvétim 'zitkom KŠ 1754, 115; fšvojim lafztivnim jezikom KŠ 1771, A4b; fšvojim mrfzkim 'fivlejným KM 1796, 10; z-szvojem szprevedüvaným KOJ 1845, 7; z-szvojem vnougim poropom KOJ 1848, 5; s svojim betegom AI 1878, 8; fšvojev kervjom TF 1715, 22; fšvojom kervjom SM 1747, 12; abarui defzniczom fšvom SM 1747, 66; zrokouv bráni fšvojev SM 1747, 75; je on fš fšvojev dikov 'ziveo KŠ 1754, 106; ovi fšvojom jálnofztjom KŠ 1771, A3a; pred fšvojev fšmrtjov doli fšpifzao BKM 1789, 3; Zdr'zi váfz fšvom rokouv BKM 1789, 11; Szvom pomocsjom pomágao BKM 1789, 10; edne z-szvojev velikoucsov sztrasne KOJ 1833, IIII; Ar sze te neveren hváli z hotlivosztjov szvojev TA 1848, 8; fšrbio i Csarnagoro szvojev vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; On me jan svojov miloščov pomozi BJ 1886, 3; i naj fzte fšami fšvoji KŠ 1771, 501; pojáfz okouli

ledevjouv fzvoji TF 1715, 9; prvi plod fzvoji csrejd KM 1796, 8; Od svoji protivnikov AI 1878, 10; i dá ga vucfenikom fzvoim SM 1747, 39; kaj Angyelom fzvojim zapovej KŠ 1771, 11; fzvojim vornim SŠ 1796, 6; kai Boug fzve verne ofztávi SM 1747, 73; je fžám Krifztus fzvoje Vucsenike vcfío KŠ 1754, 7a; vadlúvajúoucí grejhe fzvoje KŠ 1771, 9; fžrecsno tá troso dnéve fzvoje SIZ 1807, 4; vcsiti szvoje vucsenike KOJ 1833, III; ali fžtifzne fzvoje lampe KŠ 1754, 58; fzo sli nazáj vu fzvoj domovine KŠ 1771, 8; fzo 'ze fzvoje gofzli povefzili BKM 1789, 2b; fžégne vu fzvoja nádra TF 1715, 42; iemlé vu szvoia vizsta ABC 1725, A4a; vu fzvoja nádra noter fžégne KŠ 1754, 42; Ali zgřdijo fzvoja licza KŠ 1771, 19; Deca svoja šolska dugoványa vküppoberéjo BJ 1886, 4; János Evangelifsta vu fzvoih knjigai TF 1715, 34; vu fzvoji Prorokov pifzmaž KŠ 1771, A7a; i potřđává vu szvoji lasztivni praviczaj KOJ 1833, VIII; K mantri je on na vszê szvoji sztezaj TA 1848, 8; Velikási na szvojih sztroski szo dú'zni nazócsi bidti AI 1875, kaz. br. 3; Boug je mené fzvoimi dárimi prefzveito TF 1715, 23; fzvoimi jeziki fze oni prilizávaio ABC 1725, A7b; kai fze zmořnoga prikáse fzvoimi fžvéci SM 1747, 16; me je fzvoimi dárimi prefzveito KŠ 1754, 122; naj ga ne zaklácsijo znogami fzvojmí KŠ 1771, 21; fžám pred fzvojmí ocsami KŠ 1771, 431; ftere i z-fzvojmí rokami fžpifzao BKM 1789, 3; nego z-szvojmí Orszácsimi rendelüvanyi 'selejo KOJ 1833, VIII; s svojimi krátkimi nogámi AI 1878, 8; iméni szvojmí na csészť KAJ 1848, X 2. *izraža sorodstveno razmerje*: püfcsa mleiko, vu vüfzta fzvojega Deteta TF 1715, 7; Ki z-szvojga szina odicsenyem KAJ 1848, 2; lübeznofzt kfzvoiemí Oci SM 1747, 41; pokoren bodoucí Otfí fzvojmí KŠ 1754, 106; i nazáj ga je dáo ocí fzvojmí KŠ 1771, 200; Ino fzvojmí Ocsi je priká'se SŠ 1796, 8; 'Sena je pa dú'sna páli Mou'si fzvojmí SIZ 1807, 10; Gofzpodár ovo Szvoji Dřüfniczi more predlořti TF 1715,

31; Kako ocsa fzvojoj deczi, kou SM 1747, 73; Ár fžam přifao odlocsávat fžnehou prouti fžvekrvi fzvojoj KŠ 1771, 34; Mati deczi fzvojoj SIZ 1807, 10; Svojoj materi je pa nejvupao ovaditi BJ 1886, 9; kaibi vfzáki fzvojega Hifšnoga Tüvarifšá lübo TF 1715, 15; je nyemi fzvojega ednoga fžiná na Zvejfzto SM 1747, 9; fžkrblivofzt za fzvoj odvejteš KŠ 1754, 4a; ali opfžúje Otfío fzvojga KŠ 1754, 32; Sziná fzvojega narodjenoga KŠ 1754, 115; lübi i brata fzvojega KŠ 1771, 733; fžiná fzvojega Hénoka imenüvao KM 1796, 10; fzvojo Dřüfniczo navcsiti TF 1715, 11; szo dejte szvoje pripelali KOJ 1845, 7; z-fzvojmí odvejtšom vrét KM 1796, 7; Z-fzvojmí fžvétim Szinom SŠ 1796, 61; naj ne gofzpodüje nad mo'som fzvojmí SIZ 1807, 10; fžvojoj z-senouv KM 1796, 7; za vcfenyé otrok fžvoih TF 1715, 4; za vcsenyé szvojih otrokov KOJ 1845, 6; naj vsze dobroga csáka od szvoji sztarisov AIN 1876, 9; nego rái fžvoim fžinoum TF 1715, 4; svojím roditelom pripovedávala BJ 1886, 4; fžvoje dráge fžinke gori zhránio TF 1715, 4 3. *izraža ustřeznost, določenost*: vu 60. leti fžvoje fžtarofzti KŠ 1771, 2 (B1b); fžád prinefzú vu fžvoiem vreiméni SM 1747, 92; Tá küga sze je szvoje dni podomácsila KOJ 1845, 117; da szo nej v-szvojih mládih lejťih v-solo hodili KOJ 1845, 7; naj ji dá jejfžtvino vu fžvojem vrejméni KŠ 1771, 83 4. v zvezi *za svojega iména izraža omejštev řřitve*: za szvoga Iména volo ABC 1725, A8b; *svöj -a -e sam. svoj, lastni*: ne glédajmo vfzákfí fzvoja KŠ 1771, 340; ki je na fzvoja nikaj nej pazo KM 1790, 62

svojoglavéc -vca m *svojeglavec*: nego ka bi sze szvojoglavci právdénomi Králi podáli KOJ 1848, 105

svóra -e ž *sora*: Dvě náředi szvóra szklenyáva vküp KAJ 1870, 72

Szalay -ja [sálaj] m *Szalay*: preodébrao szam szi Goszpona Szalay Imre Professora Grammatiko sztolmacšiti KOJ 1833, IIII

- Šámuelov** -a -o prid. *Samuelov*: Samuelove dvojice [knige] KŠ 1754, 2
- šàncè** šànc ž mn. *obrambni nasip, okop*: Vu Szegedi nôcsdén sance delajo AIP 1876, br. 4, 5
- Šándor** -a m *Aleksander*: Filippa, Velikoga Sándora ocsé KŠ 1771, 589; po Terplán Sándori TA 1848, 1
- šàntavi** -a -o prid. *šepav*: da sze pri nyej rada csüda godijo nad santavimi KOJ 1914, 106
- Šára** -e ž *Sara*: i bode Sára Szináj mejlja KŠ 1771, 468
- šàran** -a m *sladkovodna riba*: Krap i šarani so jáko porodlivi AI 1878, 31
- šàrcati se** -am se nedov. *odkupiti se*: Z-fzrebrom, ni z-zlátom lže niscse 'snyom sarczati nemore SŠ 1796, 170
- šàrdiški** -a -o prid. *sardski*: I angyeli, ki je vu Sardiskoj czérkvi, pífi KŠ 1771, 771
- šàrdius** -a m *sard*: te féfzti fardius KŠ 1771, 806; I te fzidécsi je bio prífzpodoben kamni fardiuífi KŠ 1771, 774
- šàrdoniks** -a m *sardoniks*: Te péti fardonix KŠ 1771, 806
- šàrkan** -a m *zmaj*: Csi szi nasz taki szklacso med sárkane TA 1848, 36
- Šárolta** -e ž *Šarolta*: dokecs je nej nyegova krsztsánszka tivárisicza Šárolta privescila KOJ 1848, 10
- Šáron** -a m *Saron*: I vidili fzo ga vfzi fztojécsi vu Liddi i v-Sároni KŠ 1771, 370
- šáš** -a m *šáš*: gnoj znofziti i med nyega lifztje, sáfs i mrvo KM 1790, 68; zaglédnola je med sállom to kofariczó KM 1796, 33
- šáška** -e ž *kobilica, žuželka*: 8. Vno'fina sásk, ftere fzo zakrile KM 1796, 34
- šàtan** -a m *satan*: Nai erjúje Satan SM 1747, 76; keliko je polékao Satan mrejs KŠ 1754, 249; ali zadr'zao náfz je Satan KŠ 1771, 617; Da nám je fátan nej skoudo BKM 1789, 131; kai nyega od Satana Zmofnofzti odkúpis SM 1747, 51; naj lže ne vkanimo od Satana KŠ 1771, 532; Nedai tomu Satanu oblafzti SM 1747, 63; ti fzi Satana obladal KŠ 1771, 67; I csi Satan fátana vó mecse KŠ 1771, 39; tam ne ofztáne Z-fátanom KŠ 1754, 271
- šàtanov** -a -o prid. *satanov*: Steroga prífelfztyé bode pouleg dela Satanovoga KŠ 1771, 628; obrnés nyé od obláfzti Satanove KŠ 1754, 76
- šàtor** -a m *šotor*: Tiváris pa i sator düse moje KAJ 1848, 246; Toga fatora ifztine KŠ 1771, 683; I gori fzte vzéli fator Moloka KŠ 1771, 362; Kak vó vtégnyeni fator fzi to nébo Vó ofznáj'zo BKM 1789, 156; dokecs fzam vtom fatori KŠ 1771, 718; ár gda bi vu nyénom fatori KM 1796, 46;
- V-satori vítézje do-tej máo jefzftejo SŠ 1796, 130; napravimo eti tri fátore KŠ 1771, 56
- šàtringa** -e ž *vražá, čaranje*: Babona; satringa KOJ 1833, 151; Csi fzi vu fatringo zavupana KM 1783, 146; Csi bi Ali satringe zdr'závao BRM 1823, 333
- šàtrivanje** -a s *čaranje*: Nezd'r'závaj satrivanya BRM 1823, 334
- šàtrivati** -ijem nedov. *čarati, verjeti v vraže*: Ki fatrije na dén, Gofzpodni fatrije KŠ 1771, 479; Z-dnévni tak ne satrivaj BRM 1823, 335; Niti z-dnévni nesatruj KAJ 1848, 231
- Šául** tudi Šáulúš -a m *Savel*: Saul brat, gori glédaj KŠ 1771, 411; geto lže je 'Zidovfzki Saulus, fzprofeni, zváo KŠ 1771, 431; Saulus je túdi privolo k-nyegovoj fzmrti KM 1796, 122
- ščakávati** -am nedov. *čakati, pričakovati*: koteri nyegovo miloscso scsakávaio ABC 1725, A6a
- ščáp** -a m *kol, prekla*: I dána mi je trfzt prífzpodobna kfcsápi KŠ 1771, 785; Zrinyi Miklosa odszecseno glávo szo Törci na scsápi kázali KOJ 1848, 84
- ščapínáti** tudi ščapnáti -a -o prid. *zelo velik in suh*: Vila je tak lepa, scsapnáta bila AIP 1876, br. 2, 6; kakda ino zak potújejo 'z-nyim scsapináti borôvje KAJ 1870, 87 *nájščapinatéjši* -a -e *največji, najvíšji*: geto je te najscsapinatéši cslovek na eden klafter viziki KAJ 1870, 65
- ščáva** -e ž *kislica*: Sóska; scsava KOJ 1833, 172
- ščegetàti** tudi ščigetàti -ètam tudi -éčem nedov. *ščegetati*: Tsiklandani; szrbeti, ščegetati KOJ 1833, 177; Szvét me scsigecse BRM 1823, 9; 'Zalódeca szténe scsegecse AIP 1876, br. 4, 7; Kúsújemo obimlemo fclígetamo KŠ 1754, 43; pren. je nej csüdo bilou, da je vnouge scsegetalo po lutheránszkoj ali kalvinszkoj veri KOJ 1914, 119
- ščekúvati** -újem nedov. *čakati, pričakovati*: Goszpodne, sze pred tébe scsém szprávlati, i scsekúvati TA 1848, 5
- ščènec** -nca m *ščene*: Pa je escse scsenec bio KAJ 1870, 41; ár i fcsenczi jejo zdrobotnina KŠ 1771, 51; nej je dobro vzéti krúh deczé i fcsenczom vrestí KŠ 1771, 51
- ščèpci** -ov m mn., v zvezi *biti v ščepcej biti v neprijetnem položaju*: Szám bos vskrepczej, v-vraj'zi fšepcej BKM 1789, 451
- ščerbina** -e ž *škrbina, razpoka*: rimszka Cérkev brezi scserbine osztáne KOJ 1845, 75
- ščerbínaven** -vna -o prid. *škrbinast*: Tsorba; scserbinaven KOJ 1833, 177
- ščergetača** -e ž *klopotača*: Amerikanska ščergetača je celo cemérnata AI 1878, 29

ščergëtec -tca m *obroček, kraguljček*: Na konci répa má ščrgëtec z rožen[mi] rinki AI 1878, 29

ščës predl. s tož. *čez*: Boug, fteri je fcselz vľzej i po vľzej KŠ 1754, 133; i dáo nyemi je imé fcselz vľze imé KŠ 1754, 110

ščët -i z *krtača*: scsetinye raszté, z-sterga scsetí i kefe zgotávľajo KAJ 1870, 70

ščëtálje -a s *osat*: Da fze te kak fcsëtálje Gvanta, mocsno dr'zim BKM 1789, 415; Jeli beréjo fztřnya grozdje, ali zľcsëtálja fige KŠ 1771, 22; Stera trnye i fcsëtálje prináfa KŠ 1771, 680; z-nerodne fľz-trnyom i z-ľcsëtáljom zarafcsene zemlé KM 1796, 7

ščëti tudi štëti ščëm nedov. *hoteti*: nefcsem tomi greifniki fzmerti SM 1747, 167; Scsëm pa, naj znáte, braťje KŠ 1771, 592; Nefcsem pa, ka bi neznali KŠ 1771, 508; Scsëm vám milofztiv biti BKM 1789, 14; tou scsëm potrditi KOJ 1833, IX; I tô vero scsëm varvati KAJ 1848, 4; ako fchës dugo ľiv biti ABC 1725, A4a; ako scsës videti SM 1747, 87; Csifzi ti fcsës pomáľati KŠ 1754, 257; csi fcsës, mores me ocsifztiti KŠ 1771, 24; zapovej, ka scsës KM 1783, 2; Ali gda fcsës zeti peľfžen ftero popeľvati BKM 1789, 6b; Csi fze nescses povrnouti SŠ 1796, 52; trude, stere szi nescses plácsati KOJ 1833, VI; nai poglaviteife fchë premisláľvati TF 1715, 3; ar ga nesche Bogh brezi kastige niháti ABC 1725, A4a; ar me fžercze tebe scsë SM 1747, 91; ar ga nefcfe Bog brezi kastige nehati SM 1747, 45; i csi ga komi fcsë fzin oznaniti KŠ 1771, 37; kaj, csi fto nefcse delati KŠ 1771, 630; Ki je obdr'sáva, on scsë 'sitek meti KM 1783, 274; Betësne fcsë vrácliti BKM 1789, 18; Duh Bo'zi vu pianom csleki nefcse rad prebivati BKM 1789, 448; Ki druge scsë kaniti KM 1790, 16; či vértinya ščë kaj na stol djáti BJ 1886, 8; pokáľe, ka se včiti nešče BJ 1886, 5; fteroga fcsëmo křfztsávati KŠ 1754, 188; fcsëmo od tébe znamejnye viditi KŠ 1771, 40; Tebi zdaj fcsëmo fľzpeľvati BKM 1789, 37; Ár nefcsemo, ka bi neznali KŠ 1771, 529; gda fchëte moliti TF 1715, 25; da nej, ka fcsëte, tá delate KŠ 1754, 192; Ka fcsëte KŠ 1771, 498; Pomoucs cľi scsëte meti BKM 1789, 12; fľzvětov vecľerjov fchëjo ľiveti TF 1715, 37; ino nam skoditi schëio ABC 1725, A7a; ako reicsi Bosje nefcheio priëti SM 1747, 80; ne csinijo, ká fcsëjo KŠ 1754, 72; hűdodelniczi pa nescsejo KŠ 1754, 208; Nefcso tvojoj rejcsi, Vörvati BKM 1789, 184; nika nescso praviti AI 1875, br. 1, 7; I fteri koli bode fteo med vami prvi biti KŠ 1771, 66; Da fzem jaľz stel zamucsati SM 1747, 95; kelikrát fzem fteo vkűp fľzpraviti otroke tvoje KŠ 1771, 78; fľzfejm je on fteo mené Vtrgnoti KŠ 1754, 249; je nej fteo, kabi ofztalo

KŠ 1771, A4b; Gda je ftel fľzpuniti BKM 1789, 17; nej fze je fteľa obefzeliti KŠ 1771, 8; roditelom, stere je negda nej stejla bougati KOJ 1845, 88; nego fzo nyemi vcsinili, ka fzo fteľa KŠ 1771, 56; ár fcsë fze mi KŠ 1771, 462; ki fľzte nej fľzamo csiniti, nego i fľteti zácsali KŠ 1771, 542; Jasz nyemi scsëm tůvárissa dati SIZ 1807, 7; Eto scsëm prepovedáľvati AI 1875, kaz. br. 7; ali fcsës meti náľem KŠ 1771, 437; kak scsës vcsini zmenom SŠ 1796, 3; mené posľili scsës csemeriti AI 1875, kaz. br. 7; Szkim tou fcsë KŠ 1771, 436; da táľse grejhe nescse nám na oucľi metati KŠ 1771, 442; ki nescse vnejmar tá 'siveti SIZ 1807, 9; Kaj Szina scsë vő poľzľati BKM 1789, 3; ki po szvejti scsë KOJ 1845, 7; On scsë szrd vőszpűstítii KOJ 1848, 3; Csi tebé prav scsë voditi KAJ 1870, 7; jeli scsë posľzavec osztáti AI 1875, kaz. br. 3; Ki nescse na szedsztvo pridi AI 1875, 3; ki jo ščë kaštigati AI 1878, 9; Pokaštigana nešče biti AI 1878, 9; Pomôcs csi scsëte meti BRM 1823, 8; Ki ga verno scsëjo dicsiti BRM 1823, IV; Kak sze zovëm, znati scsëjo KAJ 1870, 5; i v-hisi nikak nescso osztáti AI 1875, kaz. br. 3; Nego bi stel fľzpeľľvati SM 1747, 79; Liki da bi eto fteo praviti KŠ 1771, 436; Gda bi fteo natom szvejti BKM 1789, 14; Kak ká bi jo steo odati KAJ 1848, 4; nemorete cľiniti, kaibi vi steli SM 1747, 26; Gda bi ga pa fteľa vmoriti KŠ 1771, 409; csi gli bi niľteri fteľa BKM 1789, 5; Csi bode fteo fteo keľje napravľati KŠ 1754, 12; Ár, ki bode fteo dűľo fľzvojko zdr'zati KŠ 1771, 198; tou fzem pa nej fteo BKM 1789, 4b; kelikokrát szam steo vkűpszpraviti szini tvoje KOJ 1833, XI; naj fľzvojo nazoucsnofzt pokáľe, fzi fteo KŠ 1771, 823; i nej szi steo KOJ 1833, XI; nej jo je fteo ofľzramotiti KŠ 1771, 6; Ár je tak fteo na Ocsa SIZ 1807, 8; je nej steo pretirati KOJ 1833, X; Potom nyemi je šteo pregrešnice pokázati BJ 1886, 5; szta pomôcs stela dati AI 1875, kaz. br. 3; ki fzo ga fteľa fľzpítáľvati KŠ 1771, 413

ščëti se ščëm se hoteti se: ki szo sze tój pogodbi nej steli podáti KOJ 1848, 6; Vnyega voulo fze fcsëm zroucsiti SM 1747, 72; Kikoli fze fcsëjo dopáľnoti KŠ 1771, 570; Ár csi bi fze hváľiti fteo KŠ 1771, 550; sze pred tébe scsëm szprávľati TA 1848, 5; kak dugo sze scsës zmëne szpozábiti TA 1848, 10; ki fze fcsë zľvelicsati KMK 1780, 5; Csi sze nescsejo povrnôti TA 1848, 6

ščeľouči -a -e hoteč: Gofzpoud potřplejnye má znami, ne fseľjoucsi, ka bi fze fteri fľzkváro KŠ 1771, 722; Náľdem práľvdo fseľjoucľi delati dobro KŠ 1771, 81

ščëľvi -a -e ko je hotel: Jasz nalehci scsëľvi notri sztűpiti, szam szkocso notri AIP 1876, br. 2, 7

ščëtinjasti -a -o prid. *ščëtinast*: zacsnë ribati

- scsetinyaszti szvinyaszki hrbet AIP 1876, br. 8, 6; Na gobci má duge ščetinjaste bajusi AI 1878, 20
- ščetinje** -a s *ščetinje*: 'Z-nyé ténkoga hrbta scsetinye raszté KAJ 1870, 70
- šči ščéri ž hči**: i za volo pápinszke scséri herczega KOJ 1914, 145
- ščipálnica** -e ž *ščipalka, ščipalnica*: Raki zrastéjo odtrgani nezáj, kakti ščipálnice AI 1878, 38
- ščipati** -lem nedov. *ščipati*: ovcé vküp scsiplejo málo trávo KAJ 1870, 138
- ščipek** -pka m *šipek*: sze je luth. vóra gorilovila kak scsipek KOJ 1845, 68; Ščipek rasté pri potaj AI 1878, 44; bej fzte fteli od fcsipka KŠ 1771, 141; Z-zrna rô'z (scsipka) técsno hráno kühajo KAJ 1870, 19; i Moj'zes je znamenúvao pri fcsipki KŠ 1771, 240; Pout i fcsipkom napána BKM 1789, 172
- ščipkov** -a -o prid. *šipkov*: vido je eden fcsipkov grm KM 1796, 33; Pod ednim scsipkovim grmom KAJ 1870, 14
- ščistiti** -im dov. *očistiti*: i fcsifzti gúmno fzvoje KŠ 1771, 10; pren. Krisztuffova fz. Krv z-rú'sni grejhov nász fcsiszti KM 1783, 243 **ščistiti se** -im se *izčistiti se*: krava sze taki tiszti dén nesciszti KOJ 1845, 109; pren. i vó fze fcsifzti krivicza KŠ 1754, 120 **ščiščeni** -a -o *očiščen*: Tak i od eti rejcsi fcsiscsene fzo nase pefmi BKM 1789, 4
- ščitel** tudi štítel -a m *bralec*: nistere zetim sze poká'ze scsitelom ete novin AI 1875, br. 2, 4; "Prijátel"-a kázajócsi broj z-etim pred postúvane scsitele sztópi AI 1875, kaz. br. 8; Polleta 'zivota "Prijátel"-a pred szlovenszkimi scsiteli ga zadoszta szpoznávila AIP 1876, br. 4, 1; Pripovedávaj drági moj stitel AIP 1876, br. 1, 7; Postúvani scsitelje AI 1875, kaz. br. 1
- ščóuvati** -am tudi -lem dov. *zdrgniti*: sze morejo 'slice k-kropi z-koszitrinov trávov ali szlamov scsouvati KOJ 1845, 41
- ščúka** -e ž *ščuka*: Tsuka; scsuka KOJ 1833, 177
- ščukanje** -a s *udarjanje, švrkanje z bičem*: tifzto je Otfínfzko fcsukanye KŠ 1754, 135; vzemi ti tou fcsukanye ocsino sŠ 1796, 54; Da znásam scsukanye v-fzrdca mirovnofzti BRM 1823, 465; gda ga vért scsukanyem bicsa goni KAJ 1870, 89
- ščúkati** -am nedov. *tepsti z bičem*: Dobro mi je, kai fcsukas SM 1747, 71; fzejkaj ino fcsukaj BKM 1789, 207; Niki pojbar je neprefztano fcsukao KM 1790, 18; moj ocsa je z-fíbami váfz fcsukao KM 1796, 68; pren. O Goszpodne, nescsukaj me TA 1848, 5 **ščúkani** -a -o *bičan*: Da fcsukano tü tejlo, Bode obdr'zano k'zitki BKM 1789, 250; i ovo 'zivémo, liki scsukani i dönok nej vmorjeni KŠ 1771, 539
- Šebeštján** -a m *Sebastijan*: ki szo sze na szvétoga Sebestyána dén odr'zano proscsénye vküp naisli AIP 1876, br. 6, 8
- Šebján** -a m *Sebastijan*: Szveti Fabián, i Sebján KM 1783, 94
- šéga** -é ž **I. navada, običaj v vsakdanjem življenju**: Segá KMS 1780, A3; leipi je réd ino fega zvúneifnya TF 1715, 44; Kretánczov lagoja fega KŠ 1771, 657; kak je fivincse fega pred fzebom gnati KM 1790, 54; Vu fsteri fzte nigda hodili pouleg fegé etoga fzevejta KŠ 1771, 576; mi tákfo fevou nemamo KŠ 1771, 512; Segou je meo 'sivino prevecs goniti KM 1790, 62; kak pfzi fevou lizati KM 1796, 47; pren. Árje te fzmerti takova fega, kako ti tátov SM 1747, 82; Ár jete fzmerti takova sega BKM 1789, 258; Etaksa sega te britke fzmerti sŠ 1796, 97 **2. šega, običaj kot del življenskega reda**: Od fzkopoufzti vaffa fega túha naj bode KŠ 1754, 64; Eti je li od te fegé právde gucs KŠ 1754, 6; Dobro fevou tiváritfvo húdo ofzkrúni KŠ 1754, 45; Ne nafzleduj fego lúdi BKM 1789, 427; Ar rad tifztoga mejfzta i lúfztva fevou naprej prináfa KŠ 1771, 433; Ne nafzledúj fevou lúdi sŠ 1796, 156; fzprávlena po vnougoj vu etom zbloudnom vrejmeni húdoj fegej húdoubá na teliko KŠ 1754, 4b; szo priszégnohi po poganszkój segi KOJ 1848, 7; oni bi k-nám z-szebom prineszli lejpe cslovejsztva segé KOJ 1833, XIV **3. način**: fze tou nego i zsegé gucsa (Stylufa) lejhko fszpozna KŠ 1771, 337
- šégati se** -am se nedov. *šaliti se, norčevati se*: Pred lúckimi sze tak segajo, ka cslovecsa vlaszé prebodnejo AIP 1876, br. 9, 6
- šégav** -a -o prid. *hiter*: hintóvov, vu stere szo segavi konyi napre'zeni bili KAJ 1870, 117
- šégavo** prisl. *ponosno, oholo*: Ali záto sze je nê segavo zviszo KAJ 1870, 54; Labud šégavo zavitim šinjekom po vrh vodé plava AI 1878, 27
- šégavost** -i ž *oholost*: I mir daj segavoszti KAJ 1848, 267; I tá niháj Tvojo rú'zno segavofzt BRM 1823, 375
- šelman** -a m *slepar*: Goszpon Birouv szo selmani 12 pálicz dáli gorizmeriti KOJ 1845, 99
- šénk** -a m *dar, darilo*: I znás, ka nikakfeга Senka nejmam bolséga BKM 1789, 374; da je defzét rainiski fenka doubó KM 1790, 36; dáó nyim je lejpe senke, ino dári SIZ 1807, 41
- šénkati** -am dov. *podariti*: Liki edno vkrádnýeno blágo senkas meni AI 1875, kaz. br. 7; kai fzi meni vezfz kints tvojeга szfzlúfenýá fenkal SM 1747, 52; Dofzta lépi dárov fzi mi Senkao BRM 1823, 48
- šentani** -a -o prid. *šmentan, presnet*: tam bár nega telko dina, kak v-toj sentanój lúknýi AIP 1876, br. 8, 6

šentávanje -a s *preklinjanje*: ali prouti Sz. Dúhi šentávanye lže ne odpíľzti KŠ 1754, 73

šěpavi -a -o prid. *šěpav*: Czaszar nyim pa dá sztároga šepavoga psza KOJ 1848, 8

šepetàti -èčem tudi šeptàti šěpčem nedov. *šepetati, govoriti*: Z-klüncsecom pa pojbicseki tak septá KAJ 1870, 15; Vküp šepcesejo pròti meni TA 1848, 34; I vértom eto šepcesejo KAJ 1870, 27

šereg -a m **I. množica, skupina, truma**: povéksávai tvoi máli šereg ABC 1725; Nebélza lžo po recí Gofzpodnovoí naprávlena, ino veľz nyegov šereg SM 1747, 3; Nyegov šereg je máli KŠ 1754, 11b; Stero i vezdásnyi moudri šereg nafzledúje KŠ 1771, 668; Gda sze eden šereg szrsnyòv zácsa změnyati KAJ 1870, 17; Molítev za obdr'žanye toga máloga šerega TA 1848, 9; dopulzti nám idti vte šereg řviny KŠ 1771, 27; Da prides vnebeľzki prelejpi šereg angyelfzki BKM 1789, 1b; Pred tebom sztáne molécsi šereg tvoj KAJ 1848, 2; Vľzi võrni v-ednom šeregi SŠ 1796, 161; droubne řticsicze řzpejvajo z-šeregom BKM 1789, 377; Szkrij me pred šeregom hüdodelnikov TA 1848, 49; Neběľzke dike šeregi, Hotte řzem BKM 1789, 67; Na katero řzoudbo, řerezje angyelfzki prido BKM 1789, 443; Hválíjo medtēm visnoga Serezje nebeszki KAJ 1848, 63; Hválte Goszpodna, vszi serezje nyegovi TA 1848, 84; i teda nasztánejo serezje bregòv KAJ 1870, 146; řzueť vszeih šeregov Bogh ABC 1725, A7a; Gofzpoud vľzei šeregouv SM 1747, 79; právi šeregouv Gofzpodin Boug KŠ 1754, 75; kricsanyeoni je vu vúha vľzej šeregouv Gofzpouda prislo KŠ 1771, 753; Goszpodin Boug šeregouv nebeszki KM 1783, 29; řz. je Gofzpoud šeregouv Boug BKM 1789, 8; Szvét vľzejš Seregouv Boug KM 1790, 111; Tam mo ti pa z šeregmi Szpěvali angelszkimi KAJ 1848, 136 **2. vrsta, skupina řivali**: k drügomi řeregi se slišíjo AI 1878, 5; Stvári se na dvá řerega razdelíjo AI 1878, 5 **3. vojaška skupina**: Záto Judás vzeme šereg vítězov KŠ 1771, 325; K-zbúcsenim Dolenczom pa odprávi vecs šeregov KOJ 1848, 116; za oró'sje prilicsne vu szedmére šerege teliko Kapitánom narocsene vķünparédi KOJ 1848, 5

šěrjava -e ř *řirina*: řtera je ta řěrjava i dú'zava KŠ 1771, 579; řtere bi bila řěrjava pětdeľzét KM 1796, 11; I gori řzo prisli na řěrjavu zemlé KŠ 1771, 803

šěst glav. řtev. *šest*: Sěľzt KM 1790, 96; Sěľzt dni delai TF 1715, 13; řzem máloga Katekizmusa czeľji návuk na řěľzt tále razdeľjo KŠ 1754, 5; sěszť najmlájsi poszlavczov zapernike gorizazové AI 1875, kaz. br. 1; Avarci szo meli velke na pět sěszť mil dúge oploute KOJ 1848, 6;

ete řzvejť, řteroga je vsěszť dněvi gori ofznáj'zo KŠ 1754, 93; Prířao je záto Jezus pred vűzřmom řěľztimi dněvi vu Bethánio KŠ 1771, 306

šěstdeľet tudi řěsdeľet glav. řtev. *šestdeset*: Sěľzdeľzét KM 1790, 96; Vdovicza nej menyé od sěľzťdeľzét lejt řztara KŠ 1771, 64

šěstěri -a -o ločil. řtev. *šester, šest*: Prouti Szvétomi Dúhi sěľztěri grejhi KMK 1780, 90; 4. Razlocsni hatřétú (sěszťěri) AIN 1876, 31

šěsti -a -o řrstil. řtev. *šesti*: Sěľzti ino poľzleidyňi tauje TF 1715, 11; Sěszti Soltár ABC 1725, A8a; Sěszti táo KŠ 1754, 200; Sěszti táo KŠ 1771, 17; Kotera je řěľzta profnyá TF 1715, 30; Sěszta ABC 1725, A4a; Sěľzta SM 1747, 45; Gda pa bi bila vora sěľzta KŠ 1771, 153; Sěľztoga dněva BKM 1789, 158; sěľzti dén je řztvouro Boug KM 1796, 4; Poveimi řěľzto Bosjo zápoveid TF 1715, 15; Povej mi Sěľzto zapovid KŠ 1754, 42; Szvéti Pavel vuľzvojem Liľzti na řěľztom táli TF 1715, 33; I po sěľztom dněvi vzéó je Jezus KŠ 1771, 55; Vľěľzťoj võri řezusa, Na kri'z řzo řáľzpeli BKM 1789, 76

šěstič prisl. *šestič*: Sěľztics nyegova řejcs gláľzna BKM 1789, 75

šěstkrat prisl. *šestkrat*: 'Sidovľztva řze je pa 'ře teda racsúnalo blűzi sěľzt-krát řztou jezěr KM 1796, 36

šěstnájset glav. řtev. *šestnajst*: Sěľztnájřezet 16 KM 1790, 96

šěstnájseti -a -o řrstil. řtev. *šestnajsti*: Sěsztnájřezeti (XVI.) táo KŠ 1771, 484; Pri řzvěťom Lukácsi vseľznájřezetom táli BKM 1789, 448

šěststou glav. řtev. *šeststo*: Sěľzťou 600 KM 1790, 96

šěststou šěstdeľet i šěst glav. řtev. *šesto šestinseddeset*: i racsun nyé je sěľzľzťou sěľzťdeľzét i řěľzť KŠ 1771, 790

šěťanje -a s *sprehajanje*: Ednòk je ednoga goszpdòda med sěťanyem ploha zadrobisala KAJ 1870, 45

šěťati se -am se nedov. *sprehajati se*: Gda bi řze po czintori ednoux sěťo BKM 1789, 433; Obimali řzo me, Z-menov řze sěťali SIZ 1807, 59

šěťuvati -űjem nedov. *priřajati, iti, hiteti*: Nemre řze zvelicsati, Ni vněbo sěťuvati BKM 1789, 13; Ti pa na vľza hűda, Sěťűjes csinenya BKM 1789, 261; ona řěťűie da te řerľo vzeme SM 1747, 82; Kakkoli 'sěden jelen sěťűje k-mřzlomi řztűdenczi KM 1783, 2; z-szvojim vnougim poropom nazáj sěťűje v Bűdino KOJ 1848, 5; Pod tvojo obrambo sěťűjemo řz. Mati Bo'sa KM 1783, 88; Ktebi navķűp řěťűjemo vľzi BKM 1789, 125; protivniczi na kvár řěťűjo BKM 1789, 8b;

- Teda lidjé zevfzej fztránih fetújejo BKM 1789, 28; setújo domou KOJ 1845, 101; Zakeus, fetúj doli KŠ 1771, 234; Setúj záto dúsa moja k-poszteli tvojeja zarocnika KM 1783, 70; Bo'ze! setúj nam na pomôcs BRM 1823, 1; setúj nam na pomôcs KAJ 1848, 1; Knyemi v'zi fetújmo BKM 1789, 112; pren. Setúi derfati pravo pokoro SM 1747, 82; fetúj me taki na právo pokouro pripelati KMK 1780, 102; Setúj dr'zati právo pokouro BKM 1789, 258; Tak, tak setújmo na 'zitek KAJ 1848, 108 **šetúvajouči** -a -e *gredoč, hiteč*: Setúvajoucs Jezus vu vert pojde BKM 1789, 74; i ne odúri me k-tebi setúvajoucsesa grejsnika KM 1783, 189
- šiba** -e ž **1. šiba, palica**: Virga 'Siba KMS 1780, A8; Siba je vzo KM 1790, 18; Niki pojbar, ki je na ednoj šibi geздо KM 1790, 18; kakobi nyé fztov skouľzkov šibov kaftigati dáli TF 1715, 4; fze je dotekno Angyeo šibov pecsine KM 1796, 47; Trikrát fzam zšibami bit bio KŠ 1771, 549; Szledi je sz-keljasztimi sibami vráble lóvo AI 1875, kaz. br. 7; pren. tvoja siba mené trousta TF 1715, A8b; šterih 'zmetna šiba je lejhko za nalli grejhov volo na náľz púfcšena KŠ 1754, 34; czvetécsa Áronova šiba BKM 1789, 37; palicza i siba tvoja me tróštajo TA 1848, 18; vejdro imajoucsa Áronovo šibo KŠ 1771, 685; I páľzao je bode z'zeleznov šibov KŠ 1771, 771; Razmlátis je z 'zeleznov šibov TA 1848, 3 **2. vejica, ločilo**: Eta naszledúvajoucsa: Šiba KOJ 1833, 9; nájmenye pocsinka dopúszti šiba AIN 1876, 8 **3. v zvezi napiknyena šiba podpičje**: napiknyena šiba KOJ 1833, 9; napiknyena šiba AIN 1876, 8
- šibasti** -a -o prid. *šibast*: Lešnjek má šibasto veje AI 1878, 47
- šibica** -e ž *majhna šiba*: Sibicza KMS 1780, A3
- šibje** -a s *šibje*: Szteblovje ali sibje rô'ze i na eden klafter dúgo zraszté KAJ 1870, 18
- šidon** -a m *Sidon*: nazáj je sou na krajino Tiruffa i Sidona KŠ 1771, 51; Tirufi i Sidoni le'zej bode na fzoudnyi dén KŠ 1771, 36; Ar da bi vTirufi i vSidoni vcsinyene bilé té moci KŠ 1771, 36
- šidoničanec** -nca m *Sidončan*: ka bi fze vojľzkúvao fz-Tirusánzczami i Sidonicsánzczami KŠ 1771, 380
- šikati se** -am se nedov. **1. spodobiti se, biti primeren**: Oh! kak fze lepou efzi šika, ka je pokouro cfínécsi Dávid pravo KM 1796, 65; Kak sze sika po návadi, Pijmo vszem na zdravico AIP 1876, br. 1, 1 **2. nanašati se, ustrezati**: Obsinszkoimé, stero sze sika na vszákse ednoga plemena oszobo AIN 1876, 10
- šilo** -a s *šilo*: Árr; silo KOJ 1833, 150; Medtemtoga liki soustari silo je neogibljivo potrejben KOJ 1833, III
- Šímeon** -a m *Simeon*: cslovik, komi je imé Simeon KŠ 1771, 169; ki fzi nám po Simeoni nazvefzto KŠ 1771, 821
- Šímeonov** -a -o prid. *Simeonov*: Zplemena Simeonovoga dvanájfzet jezér zapecsácseni KŠ 1771, 779
- šimfati** -am nedov. *zmerjati, psovati*: Vi, ki szamo šimfati znáte AIP 1876, br. 12, 1
- Šimon** -a m *Simon*: Peter, ki fze je Simon zváo KŠ 1771, 699; Szvéti Simon KM 1783, 93; nyegov mlájfi brat Simon KM 1796, 96; Gda bi pa bio Jezus v-hi'zi Simona gobavcza KŠ 1771, 87; Na Simon i Júdas Apofztola dén KŠ 1771, 851; Pride záto k-Simon Petri KŠ 1771, 310; vido je dvá brata, Simona, šteri fze zové Peter KŠ 1771, 12; Obľzlejdnym zbratom Simonom v-Per'zio pride KŠ 1771, 756
- šimoniánec** -nca m *simonijanec*: naj je kraj odvrné od zapelávczov, naj bole Simoniánzczov KŠ 1771, 744
- Šimonov** -a -o prid. *Simonov*: Sztoupovsi pa vu edno ti ládj, štera je bila Simonova KŠ 1771, 179
- šimpans** -a m *šimpanz*: Čarni šimpans AI 1878, 7
- šinagouga** -e ž *sinagoga*: Má 80. Sidovľzki Sinagoug KŠ 1771, 612
- Šínaj** -a m *Sinaj*: po fzvojem priétnom fzlugi Moyfeľfi na Synai Goré vónka zgláľzo TF 1715, 12
- šinajski** -a -o prid. *sinajski*: dvá zákona: eden od Sinaiľzke gore rodi na fzlú'sbo KŠ 1771, 566; na Sinajľzkoj gori vó zgláľzo KŠ 1754, 7; ľzkázao fze je nyemi vu púfcšávi goré Sinajľzke KŠ 1771, 361; vu Defzétój ľzvojoj zapouvidi na Sinajľzkoj gori KŠ 1754, 6a; csi je gli Vszamogoucsni na gori sinajszkoj prepovedao KOJ 1845, 120
- šindel** -a m *skodla*: Zsindely; sindel KOJ 1833, 184; csi je pokriv z-sindelov ali dészk KAJ 1870, 75
- šinja** -e ž *kovinski okov*: naj sze sinya na ednom potácsi nezgloda KOJ 1845, 52
- šinjek** tudi šinjak -a m *vrat, tilnik*: Collum Sinyek KMS 1780, A7b; Sinyek Nyak KM 1790, 92(a); Nyak; sinyek KOJ 1833, 166; Trdnoga šinyaka lidjé KŠ 1754, 126; Trdnoga Sinyeka KŠ 1771, 363; da bi fze nyemi mlinľzki kamen okoli šinyaka djáo KŠ 1771, 132; i trdoga šinyeka fzo zmécseni KM 1790, 80; dabi kamen zvézali na šinyak KŠ 1771, 58; Ki fzo šinyek podvrgli KŠ 1771, 484; V obráľz, i vľnyak bili BKM 1789, 71; na šinyek je nyemi zláti lancz poveľzo KM 1796, 29; Ona je na sinyeki KAJ 1870, 31; negúcszte z tak trdnim sinyakom TA 1848, 60; severnoga jelena, šteri má pod šinjekom túdi gribo AI 1878, 18; pren. ka bi teski törszki járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3

šinjór tudi šinjóur -a m *senior*, *škof v evangeličanski cerkvi*: Zádnyics szo G. Esperes (Sinjour) pokazali KOJ 1845, 18; naj pápinski esperesje (sinjori) pázijo KOJ 1914, 149

Šíon -a m *Sion*: i polztavo lizam ga na Sion KŠ 1754, 105; Szpêvajte Goszpodni v Sioni prebivajócsemi TA 1848, 7; Jasz szem szi pa namazao Krála mojega nad Sionom TA 1848, 3; Sztani gori, o Sion KŠ 1771, 814; Hváli Sion Rejlítela KM 1783, 61; Sion, lšvétamaticzérkev BKM 1789, 7; pride Siona ofzloboditeo KŠ 1771, 474; Vcsini dobrouro z-Sionom KŠ 1754, 254

šionski -a -o prid. *sionski*: Ne boj fze csi Sionfzka KŠ 1771, 307; Da preszámnam vszo hválo pojo med vrátami cséri Sionszke TA 1848, 8; Povejte cséri Sionfzkoj KŠ 1771, 67; Ágnezc lštojécsi na Sionfzkoj gori KŠ 1771, 971

Šíría -e ž *Síríja*: Paveo odplavao je v Sírio KŠ 1771, 399; Vó je zifao telikájse nyegov gláfz po vlzój Sírii KM 1796, 98

širiánski -a -o prid. *sirijski*: Gda je te Antiochus širianfzki, Opúfzto vezl Templom BKM 1789, 324; ino ga je z-Siriánfzkim jezikom vkúp zmejľao KM 1796, 132

širína -e ž *širina*: Toga zráka velika širina BKM 1789, 86; Med nébom zemlom lšpravo fzi sirino BKM 1789, 155; Med Nébov, zemlov Sirino lšpravila BRM 1823, 120

širiti se -ím se nedov. *širiti se*: med lutheránmi sže je grehota tak sirila KOJ 1845, 68

Širofeničánka -e ž *Sirofeničánka*: Bila je pa ta 'zena Greska po národi Sirofenicsánka KŠ 1771, 124

šíroma prisl. *na široko*: Tatrimi, ino 'snyimi vsze siroma po vszem Országi robijo KOJ 1848, 36

širóuki tudi širóki tudi šórki tudi šírki tudi šúrki tudi šúroki -a -o prid. **1.** *širok, ki ima med najbližjima koncema razmeroma veliko razsežnost*: Ta širouka [pout], tou je KŠ 1754, 145; i širouka je ta czelzta KŠ 1771, 22; Cigán sirki kroug naprávi KOJ 1845, 11; Széles; sürki -a -o KOJ 1833, 153; Ravnica je sürka AIN 1876, 12; Süroko cselo Pláto ji pise SŠ 1796, 94; Pelikan má dugi, šúrki klün AI 1878, 27; bomo nazháj poglednoli na eto szledi sürko pôť AI 1875, kaz. br. 1; Prednje nogé so šúrke AI 1878, 10; ka je bouge sürke kak vouzske nyive orati KOJ 1833, XV **2.** *širok, prostran*: Tágos; prosztorni, sörki KOJ 1833, 174; Oh kako je jálen ete lšvejt širouki SŠ 1796, 129; Posle je na širouki lšvejt BKM 1789, 119; Ti fzi módro lštvório Ete lšvét širóki BRM 1823, 137; Ite povľzem široukom lšveiti TF 1715, 31; drcejeo Po vlzem široukom lšveiti KŠ 1754, 261; idouclí povľzem široukom szveiti KŠ 1771,

3 (B2a); po široukom lšveiti lšo oni razisli KM 1783, 53; Na etom širokom lšveiti BKM 1789, 25; Po vlzój širokoj zemli BKM 1789, 110; Teda lšo pouľztala širouka mourja BKM 1789, 156; Oh vszega sürókoga szvétá hranitel KAJ 1848, 251; Vr'zi konecz neznanoszti Po vszem sürókom szvétá KAJ 1848, 164 **šürkéši** -a -e *šírši*: sto bi za vase napredúvanye znanoszti vam potrêbno sürkéso pôť goriodpro AIP 1876, br. 6, 1 **šúrši** -a -e *šírši*: Szüknye [šúrjava] je escse sürse KAJ 1870, 66

šišak -a m *čelada*: vzmite gorri zvelicsánfztva Šířak, (felezni klobúg) SM 1747, 27

šivanje -a s *šivanje*: liki soustari silo, k-sivanyi je potrejben KOJ 1833, III

šívař -a m *krojač*: varró (sivas) AIN 1876, 46

šívati -am tudi -lem nedov. *šívati*: Varni; sivati KOJ 1833, 181; Varrok, sivam -ati AIN 1876, 18; I niřcse nouvoga lšúknya záplato ne siva na lřtári gvant KŠ 1771, 108

škáf -a m *řkaf*: Capula Škaf KMS 1780, A8b

řkaliti se -ím se nedov. *řrsati se*: gda sže na lédi skalimo KAJ 1870, 60; Zmênya, skali sže na lédi KAJ 1870, 18; po snejgi .. sani se ponyem řkalijo BJ 1886, 39

řkárje -rij ž mn. *řkarje*: Szvojih nojéťov skárjami porezajte KOJ 1845, 43

řkarlát -a m *řkrlat, dragocena temno rdeča svilena tkanina*: I nika 'zena řkarlat odávajoucsa KŠ 1771, 392; I ta 'zena je oblecsena bila řkarlatom KŠ 1771, 796

řkégen -gna tudi řkégenj -gnja m *řkedenj*: Skegyen Tsür KM 1790, 95; Tsür; skegyen KOJ 1833, 177; pseniczo pa vkúp lšpravte vu moj skegyen KŠ 1771, 44; řzilje v-skegyen lšpravo KM 1790, 32; řticze niti ne lšpravľajo vu skegnye KŠ 1771, 20; szemen Vu skegnye vkúppoberte KAJ 1848, 406; ogen 100 skegnyov zapepélo AIP 1876, br. 5, 7; skegnye vidi KAJ 1870, 115

řkér -i ž **1.** *orodje*: Eszköz; skér KOJ 1833, 156; Vľzáksa lřtvár i skér KŠ 1754, 10; Z toga korita se glavniki i več drúga řkér dela AI 1878, 30; potrêbno biló edno naprávnicó goriposztaviti za rejenýe vojszke skéri AI 1875, br. 1, 1; csi ga ľzami ľzkákřov řkerjouv bujemo KŠ 1754, 38 **2.** *sredstvo*: Sztároga Zákona řzlú'zba i nyé skér fze naprej racsúna KŠ 1771, 684; Jezik je náj perstimanejsa skér KOJ 1833, VIII; 'Zivo znánye zroka i skéri zvelicsanya KŠ 1754, 77; Szo skéri zvelicsanya BKM 1789, 358; ľzem eden veliki modus i veliko skér pokazao KŠ 1754, 7a; kabi komi ono skér, řtera na tou pela, bránili KŠ 1771, A4b

škerlo -a s *skril*: Ta imenitnejša zemlja je .. škerlo se za pokrivanje hiž nuca AI 1878, 53

škòda -e ž *I. škoda*: Ka esce efzi fzlifí .. vřzáksa skoda KŠ 1754, 61; brez skode vřzei lúdi kruha fzi dobivai SM 1747, 89; Csi nyemi nyegov kvár i skodo pomoremo kraj odvrnouti KŠ 1754, 51; tá fzam za Krifztufa volo za skodo dr'zao KŠ 1771, 597; vidim, kaj zskodom i nafega 'zitka bode eto plavanye KŠ 1771, 424.2. v povedno-prislovni rabi *izraža obřalovanje*: Skoda, ka goric-vértovje esce nê szo vküpsztôpili AI 1875, kaz. br. 8

škòden -dna -o prid. *škodljiv*: ka ednaféle jesztvina skodná AIP 1876, br. 3, 6; vrág Szvoje skodne mre'ze meto de pred tobom BKM 1789, 321

škòditi tudi škòditi -im nedov. *škoditi*: ino nam skoditi scheio ABC 1725, A7a; Skouditi, ni djáti nemres mi SM 1747, 76; nám nikaj nebodo mogli skouditi KŠ 1754, 224; angyelom, fterim je dáno skouditi KŠ 1771, 778; ani nam vrág peklénszki neskodi ABC 1725, A6b; ali nyim bole skoudi KŠ 1754, 208; Ki skoudi, naj skoudi efce KŠ 1771, 808; Naj bli'znyega 'zitki ne skoudimo KŠ 1754, 35; Da meni škodil nebode SM 1747, 65; hicze nebo nyim skoudila SM 1747, 31; ne bode nyim skoudilo KŠ 1771, 156; bi nyemi nikaj ne bi skoudo KŠ 1771, 261; Nebi tam nikaj skoudil BKM 1789, 99; fto bi nám skoudo BKM 1789, 43; kaibi blifnyega fitki ne skoudili TF 1715, 15; ali nikaj nyemi je nej skoudo KŠ 1771, 178; Jeli je té grejh skoudo KMK 1780, 11; po povoudni je skoudo nyivam KM 1790, 78; pokázalo sze, ka sznêg szetvam skòdo AI 1875, kaz. br. 8; nego fzi je bole skoudila KM 1790, 46; morebiti fřza fzi efce skoudila KM 1790, 28; vu vřzem fzo nazáj skoudili razbiácsom KM 1790, 88

škodliven -vna -o prid. *škodljiv*: Káros, skodliven -a -o AIN 1876, 34

škodlivi -a -o prid. *škodljiv*: Ártalmas; skodlivi -a -o KOJ 1833, 156; je nyim skodlivo bilou KM 1790, 90; ka je skodlivo KÁZALO AI 1875, br. 2, 4; stvár jeli je škodliva AI 1878, 4; Vu vnôgom skodlivom vrëmeni BRM 1823, IX; skodlive tanácfé doli potere TF 1715, 28; znájo kväre csiniti skodlive KOJ 1833, XIV; je Boug škodlive fřtvári nej prepovedau KŠ 1754, 35; vcsini nyé bole skodlive KM 1790, 30; fřpádnejo vu po'zelejnya i skodliva KŠ 1771, 642; skodliva naminejnya, Nej je na verne püszto BKM 1789, 16

škodlívost -i ž *škodljivost*: oni, ki skodlivoszti boja nevêo naprê viditi AIP 1876, br. 6, 6; i poteri doli vřzáko skodlivořft KŠ 1754, 224; Zakaj bole skodlivořft ne vzemete KŠ 1771, 500

škòdno prisl. *škodljivo*: Ne 'zivé fz-tem skodno BRM 1823, 385

škòlničija -e ž *účiteljevanje*: ino odpovedavsi školnicsiji goszpodszi osterjás je pouosztao KOJ 1845, 4

škòlnički -a -o prid. *účiteljski*: Tomi szo Goszpoud taki regulo povedali, da školnicske dú'snoszti naj nezamüdi szpuniti KOJ 1845, 4

škòlnik tudi škòulnik -a m *účitelj*: niti školnik vcsiti, niti sze soularje navcsiti nemorejo KOJ 1833, III; Skolnik vucseniki kraj poká'se KOJ 1845, 7; Skòlnik pa v-knige szpiszali KAJ 1870, 5; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6; fze nyim vnoufa skoulniki eden ali dvá kraiczara dati TF 1715, 4; szo dejte k-skolniki pripelali KOJ 1845, 7; Vanacsaj Mihála skolnika BKM 1789, 3b; Za skolnika je zvoleni KOJ 1845, 4; skolnika iscsejo AIP 1876, br. 8, 8; gdefzo vucfeneisfi skoulniczje TF 1715, 5; Skoulniczke, fteri druge vcsijo KŠ 1754, 30; Skolniczke profzilifzo knige BKM 1789, 5; morejo skolniczke na vogrszki Jezik vcsiti KOJ 1833, III; szo ga ovi skolniczke za Majsztra prestimávali KOJ 1845, 4; On szenje podáo, odnet pa za pomocnika skolnikam KOJ 1845, 4; je szloboscsina dána Skolnike szpraviti KOJ 1845, 117

škorjáne tudi škorjáne -nca m *škrjanec*: Škorjanci spēvajo BJ 1886, 37; Škorjáne orjé KAJ 1870, 71; Škorjáne je oznanávlaš bližéce proletje AI 1878, 27

škòrpion -a m *škorpijon*: Škorpion je nevarna stvár AI 1878, 39; jeli Skorpiona dá nyemi KŠ 1754, 154; jeli nyemi skorpiona dá KŠ 1771, 206

škòula -e ž *šola*: Oskola; skoula KOJ 1833, 167

škòulski -a -o prid. *šolski*: skoulszka decza profzili fzo etakse knige BKM 1789, 5; kakobi nyé fřtov skouľřzkov řibov kařtigati dali TF 1715, 4; Vucřitelje skouľřzki vrouke nevzemo TF 1715, 5

škòuriř -a m *skorř*: Sorbum Skouris KMS 1780, A9

škrábati -am tudi -lem nedov. *praskati*: szí sinyek skrábale 'znyimi [rokami] AI 1875, br. 2, 7; neszramnyáka skrábaj KOJ 1845, 47 **škrábati se** -am se tudi -lem se *praskati se*: Tam bodes fze skrábao, gde te neo fřzbelo SIZ 1807, 35

škráblanjca -e ž *hrapava, neravna pot*: i naj bodo ta kriva na ravniczo, i skráblanyce na glatke poti KŠ 1771, 173

škrábnoti -em dov. *oprasniti*: Máčka pa škrabne BJ 1886, 15; Csi kô'zo skrabnemo, krv sze püszti od nyé KAJ 1870, 30

škrámbeo -bla tudi škrámpeo -pla m *krepelj*: i dúgi skrambli jáko o'zmétijo hodbo KAJ 1870, 104; kakda bi ga mogla med skramble dobiti

- KAJ 1870, 144; On [jastreb] má močno zakrite škrample AI 1878, 25; Má nogé z močnimi škrampami na prsti AI 1878, 10
- škrámplasti** -a -o prid. *hudoben*: decza naj vu skrpczé táksega skramplafztoga meštra ne lžpádne KM 1796, 77
- škrámplič** -a m *nožica*: Na poplataj pod škrampliči má dve mehki klejivi blazinici [muha] AI 1878, 37
- škrátec** -tca m *škrat*: naprej bos mogao skrátca obdarüvati KOJ 1845, 114
- škrepcé** -óv m mn. *neprijeten, zapleten položaj*: i v-kákse skrepcé lžpádne KM 1796, 50; lžám bos vskrepczej BKM 1789, 451
- škrgétanje** -a s *vreščanje*: Sraka je znána ž njénim škrgetanjem AI 1878, 25
- škríc** -a m *rob obleke*: naj fze li skricza gvanta nyegovoga doteknejo KŠ 1771, 122; nego je lžamo skricz nyegovoga ko'sua odrezao KM 1796, 59; i velike naprávlajo skricze gvanta lžvojega KŠ 1771, 76
- škrilevka** -e ž *skril*: poti z-kamnom i skrilevkov pová'zajo KAJ 1870, 73
- škrinja** -e ž **1.** *skrinja*: Nájpotrebnejše zklôžje so postela, škrinja, stol BJ 1886, 7; ali na lžpodobo skrinje veliko ládjo napravo KM 1796, 11 **2.** *krsta*: Koporsó; skrinja mrtvecska KOJ 1833, 163; dotekno fze je skrinje KŠ 1771, 188; Tak polo'zen vu skrinjo BKM 1789, 71; ino obej v-'selezno skrinjo polóseno KOJ 1848, 5
- škrinjica** -e ž **1.** *skrinjica*: Njegova koža se núca za prevleko potni škrinjic AI 1878, 10; pren. Eto más i mižli Vufzrczá skrinjiczi KŠ 1754, 247 **2.** *majhna krsta*: vetoj vóri fze ti prav Sese skrinjicza prinesfzi KŠ 1754, 408; V-toj máloj skrinjiczi z-práhom polžtánenyé SŠ 1796, 77
- škrípanje** -a s *skripanje*: tam bode joukanye i zobno skripanye KŠ 1771, 25; Odkup moj i plácsa peklénszkoga skripanya KM 1783, 121; Pride pa dén Gofžpodnov, vřterom nebéřza skripanyem preminéjo KŠ 1771, 722
- škrípáti** -am tudi -lem nedov. *škrípáti*: Tsikorogni; skripati KOJ 1833, 177; i skriple zobmi KŠ 1771, 130; Csi zobmi skriplemo KŠ 1754, 37; ki skriplejo z zobmi nad menom TA 1848, 27; Povej kak dugo bo's z-zobmi Tvojimi skripao v-pékli KM 1783, 297; i skripali fzo zobmi na nyega KŠ 1771, 363; Csi bi i vizina skripala KAJ 1848, 183
- škrípec** -pca m *ščurek*: Škripec s cimetrovno fárbom AI 1878, 32
- škrívó** prisl. *lakomno, požrešno*: rusz najbolje skrlivo na nász gléda AIP 1876, br. 4, 3
- škropiti** -ím nedov. *škropiti, močiti*: zacne škropiti nogé nyegove lžkuzami KŠ 1771, 190; Skroupili fzo vu dávnóm, Vrejmeni petnik zkrvjom BKM 1789, 99 **škropiti se** -ím se *škropiti se, močiti se*: Tomi je nej 'zmetno breme, Csi fze gli znojom skropi BKM 1789, 317
- škřtavši** -a -e prid. *cvrkutajoč*: lasztvica i veszelécs skřtavsa gnezdô zácsa szkládáti KAJ 1870, 103
- škřtláč** -a m *skopuh*: Zsugor; skřtlács KOJ 1833, 184
- škřtláti** -am nedov. *skopariti*: Zsugorkodni; skřtláti KOJ 1833, 185
- škvórc** -a m *škorec*: Skvorc KAJ 1870, 21; Škvorc živé AI 1878, 28
- šlabrajóuč** prisl. *žlobudrajoče*: z-lutherove nouve bible napámet cejle vrszte slabrajoucs KOJ 1845, 63
- šlát** -a m *tip*: Čüténya mam pét. Náj mre .. slát BJ 1886, 40
- šlátálnica** -e ž *tipalka*: Pri rošči májo vüsta, šlátálnice AI 1878, 32
- šlátanje** -a s *tipanje*: Csi Slátanye ino csütejnye BKM 1789, 287; Gda mi henyá vidénye, Slátanye ino lžlisanye BRM 1823, 310
- šlátáti** -am nedov. *tipáti, otipavati*: Slátajte me, i glédajte KŠ 1771, 257; Z-koncom prsžtôv slátamo KAJ 1870, 34; i nafé roké fzo slátale KŠ 1771, 726; pren. Ki pa táksa dela ne csini, té je brezi vóre sláta KŠ 1771, 443; i nafé roké fzo slátale od rejcsi sitka SM 1747, 19 **šlátájóučí** -a -e **1.** *tipajoč*: Iřfáka roké slátajoucsi Jákoba KM 1796, 20 **2.** *dotikajoč se*: Ár fže nej priřžtoupili kslátajoucseni brejgi KŠ 1771, 695 **šlátavši** -a -e *tipajoč, tipaje*: Té ednók po ceszti slátavsi sze prikláti KAJ 1870, 37
- Šlavónia** -e ž *Slavonija*: Slavonia KAJ 1870, 162; Namesztnik Slavonie KOJ 1848, 41; Slavonio KŠ 1771, A5b
- Šlázia** -e ž *Šlezija*: Prájřzki Kráo zalé'se Slezio KOJ 1848, 109
- šmarágdúř** -a m *smaragd*: fžtolecž priřžpodoben na pogléd křmaragduři KŠ 1771, 774
- Šódoma** -e ž *Sodoma*: Ár, da bi vSodomi vcsinyene bolé té moci KŠ 1771, 36
- šódomija** -e ž *sodomija*: grejř, řteroga za Šódomijo zóvémó KMK 1780, 91
- Šódomitánec** -nca m *Sodomčan*: Velim pa vám, ka Šódomitáneczom vu onóm dnévi le'zej bode KŠ 1771, 202
- šódomski** -a -o prid. *sodonski*: le'zi bode Šódomřzkoj i Gomorřzkoj zemli KŠ 1771, 32; Ali velim vám, kaj Šódomřzkoj zemli le'zej bode na řžoudnyi dén, kako tebi KŠ 1771, 37
- šóla** tudi šóula -e ž *šola*: Schola Soula KMS 1780, A8; Soula Oskola KM 1790, 94; je mladini sola

potrejbna KOJ 1845, 7; Pokedob pa soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; šola BJ 1886, 3; Stampana z-kralefzkimi visnye Soule piľzkmi KM 1790, 1; Z dopüfcenyom Králefzke Vifzoke foule Stamparie KM 1796, 1; huj vo z-sôle KAJ 1870, 8; gda bi se že kšöli približavala BJ 1886, 5; gda bi Soulo poľztavo KŠ 1771, 101; da bi ľzamo mogla hoditi v-foulo KM 1790, 60; vucsenik more vsoulo priti KOJ 1845, 8; vucsenik knige neszé vu sôlo KAJ 1870, 6; deca naj nepresztano v-sôlo hodi AI 1875, kaz. br. 8; vľzak dén ľze tükajoucsi vu fouli KŠ 1771, 401; sze jih je v-souli vnogo nábralo KOJ 1845, 7; Vu nisteroj sôli nacsí naidemo táblo KAJ 1870, 9; Solé i nyi vrédnoszt KAJ 1848, VIII; Sôle sze odpréjo AI 1875, kaz. br. 8; na národní soul haszek KM 1790, 1; za vesznicski sôl drügi zľöcs KAJ 1870, 3; za národne šole AI 1878, 1; za vesničke šolé BJ 1886, 1; vľolai nasľih moucs je obderfalo ľzveczko vcfenyé TF 1715, 5; pren. Nature i milofcse foula BKM 1789, 2; Eti, v nebefzkoj sôli Na veke zvisávam BRM 1823, 7

šolar tudi šoular -a m *šolar, učenec*: 1958 horvacki jezik gucsési solárov AI 1875, br. 2, 2; steri bi ove solare vöpitali KOJ 1845, 10; niti sze soularje rejszan navesiti nemorejo KOJ 1833, IIII

šolariti -im nedov. *šolati*: roditelje vékso volo májo szvoje szine soláriti KOJ 1914, 154

šólestölec -lca m *šolski svet*: Sôlesztölec podgovorno szvojo csészť posteno doprneszé AIP 1876, br. 42

šölski tudi šouľski -a -o prid. *šolski*: souľszki pojbar KM 1790, 54; Šöľska deklíčka BJ 1886, 4; kâ szi ti sôľszko déte KAJ 1870, 136; po krô'zno-sôľszkom ravniteli KAJ 1870, 3; Pred solszkim vcsenyom KOJ 1845, 123; ka fzo foulfzki pernyavczi zapelavczi KŠ 1771, 438; i kak szo jih solszki Vucsitelje návcsili KOJ 1845, 19; Solszke Regule KOJ 1845, 8; Nike sôľszke peszmi KAJ 1848, IX; Vesznicsko-sôľszke knige cstenyá KAJ 1870, 2; Solszke regule prvikrát skolnik presté KOJ 1845, 6

šömen -a m *Simon*: Šömen KMS 1780, A3

šömocki tudi šömogski -a -o prid. *šomoški*: znafimi Vogrfzkimi vu i Somoczkoj fztoliczi bodoucfimi ľzloveni vrét KŠ 1771, A6a; Benedictinarom za 'sivesz darüje Somogyszko deszetino KOJ 1848, 12

šöpasti -a -o prid. *čopast*: Veverica šurki šöpasti rép má AI 1878, 12

šöpron -a m *Sopron, kraj na Madžarskem*: V-Soproni KMK 1780, A(1); V-Soproni SIZ 1807, 1; V-Soproni BRM 1823, I; Sopron KMS 1780, A3; V-Soproni KMS 1780, A; Stampana, v-Soproni

KM 1783, nasl. str.; Stampani v-Soproni BKM 1789, 1

šöpronski -a -o prid. *sopronski*: Farar Sopronfzki KŠ 1771, A8b; tüdi vu sopronszkom vármegyévi szpodobno csini KOJ 1848, 25

šör -a m *pivo*: Šör sze z-gecsmena szprávla KAJ 1870, 46; Z-'saklom bon noľzo sör SIZ 1807, 36

šörc -a m *predpasnik*: ki za lederni sörc popadno AIP 1876, br. 1, 7; Eti szo vszi lederne sörcé meli KAJ 1870, 85

šörš -a m *I. usoda*: Jezusa szľédnyi sors KAJ 1848, VI; Hercegovinarci tó 'zelêo, da bi sze nyihov sors pobogsao AI 1875, kaz. br. 3; Tü naide vandrar sztan mira V-vđerjanyi sorsa vihéra KAJ 1848, 6; kak koli sze boj dokoncsa za pobogsanye sorsa hercegovinarov AI 1875, br. 2, 2; Naj vzeme fors ľzlu'zbe ete KŠ 1771, 343; Jezus I sors národov V-praviczi ravna KAJ 1848, 118; trjú mô'zi bili, ki szo nasega országa sors v-rokaj meli AIP 1876, br. 3, 2; V-lepoj mirovcisini, Vefzelécs nad sorsom SIZ 1807, 59

2. žreb: razdejľili fzo fzi gvant nyegov metajoucsi fors na nyega KŠ 1771, 95; i vrgľi fzo fors brodárje KM 1796, 81; Sors moj mi je szpadno z vugodnim tálom TA 1848, 11

šöšnjati -am nedov. **1. šumľjati**: lizstje drevja Radosztí peszem tiho sôsnya KAJ 1870, 167

2. brundati, govoriti: pové mi, ka ti je sôsnyao medved KAJ 1870, 95

šöulin tudi šulinj -a m *čevelj*: Calceus Soulin KMS 1780, A8b; Soulin Tzipellö KM 1790, 94; ľzam jaľz nej vrejden niti nyegoví foulinyov reménya odvézati KM 1796, 95

šöulinci -ov m mn. *čevľji*: fteroga foulinczov ľzam nej vrejden noľziti KŠ 1771, 10; i obüj foulincez tvoje KŠ 1771, 379

šöuloidéjnje -a s *obiskovanje šole*: je tákse dejte domá komaj csakalo vrejmen za v-souloidejnje KOJ 1845, 7

šöunati tudi šónati -am nedov. *prizanašati*: Kéméľni sounati KOJ 1833, 162; Zmenkanye moje sôna BRM 1823, 186; I sônaj tó kokôs vszígďar KAJ 1870, 145; ne bom vaľz founao KŠ 1771, 552; vuczke, ki ne bodo founali csrejdo KŠ 1771, 406; Jaľz bi pa vaľz rad founao KŠ 1771, 503

šöušňanje -a s *šepetanje, mrmranje*: Naj ľze kak fousnyanya ne nájdejo med vami KŠ 1771, 552; Sousnyanye KM 1790, 8

šöušťar tudi šöšťar -a m *čevľjar*: Soušťar ABC 1725, A3b; Medtemtoga liki soušťari silo k-sivanyi .. potrejbem KOJ 1833, III; Skôrjo šöšťarje potrebujejo BJ 1886, 30

špájs -a m *šala*: pravo András z-spajszom AIP 1876, br. 10, 5

špájsen -sna -o prid. *čuden, nenavaden, smešen*:

Nad spajsznim sztarczom szo sze zaszmejali KOJ 1914, 127; isztina, ka tó zadoszta spajszno AI 1875, br. 1, 7

špán -a m *župan*: Vid bácski veliki Spán KOJ 1848, 21; grof (veliki spán) Szobote KOJ 1914, 137
španíja -e ž *oskrbništvo*: dáj racsun od tvoje španije KM 1783, 205

španjòlski -a -o prid. *španski*: steri szo od tiszte spanyolszke vojszke doliszposzekani KOJ 1848, 80; tak 'zelévcsi na spanyolszki trónus pridti AI 1875, kaz. br. 3; Na spanyolszkoj zemli 'ze tri lèta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3

Španjòlsko -ga s *Španija*: odiso Spanyolzkoga AI 1875, kaz. br. 3; Na Španjolskom i Taljanskom so v bogšem stálišči držáni AI 1878, 14

Španjòrska -e ž *Španija*: Španjorľzka KM 1790, 8
španjòrski -a -o prid. *španski*: Vandalufov, koteri fzo zete králevcfine Vlaski i potom Spanyolzki orľzág odplavali KŠ 1771, A6a; vlasko, Hifpánii, tou je, Spanyolzkom orľzági zacšetéek vzéla KŠ 1771, 339

špàranje -a s *varčevanje*: Mertücslivoszt i sparanye, Boj hi'ze ete koróna KAJ 1870, 76; Dáre Ti dás na sparanye BRM 1823, 361; i da je fzvojo plácso po šparanyi zadr'sávao KM 1790, 58

špàrati -am nedov. *varčevati*: Sparati i nej zaprávlati KŠ 1754, 53; Cseden kmet spara za jalove letine KOJ 1845, 33

špàravno prisl. *varčno*: Sparavno trosi KAJ 1848, 254; sparavno safarije KAJ 1870, 122

špàravnost -i ž *varčnost*: tak da je po deli i sparavnoszti prémocsen vért grátao KAJ 1870, 71

šparlívi -a -o prid. *varčen*: Svojim oblečalom je šparliva bila BJ 1886, 11

špèh -a m *saló, maščobno tkivo*: Okoli mesa grozovitnoga tela je [kit] opásani zdebelim špehom AI 1878, 21

špic -a m *I. konica*: Jantar Nüca se za špice na pipaj AI 1878, 59 *2. vrh*: sze temen [bregôv] vríh ali spic zové KAJ 1870, 146

špičasti -a -o prid. *koničast*: Medved Má špičasto glávo AI 1878, 10; nogé so močne z zakrivljenimi i špičastimi škramplami AI 1878, 25

špičiti se -im se nedov. *nastopati proti komu, upirati se*: Szamo cslovek te fzluga Tvoj, Sze prôti Tebi spicsi BRM 1823, 186

špikasti -a -o prid. *koničast*: i špikasti njegov [krtov] nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10

špinjáčá -e ž *špinača*: Špinjača má ošpičeno listje AI 1878, 42

špitál -a m *bolnišnica*: Ispotály; spítál KOJ 1833, 160

šplajùta -e ž *kamnita plošča*: Falate odlócsijo i na splajüte razkálajo KAJ 1870, 81

špòngia -e ž *morska goba*: i vzeme špòngio KŠ 1771, 96

špòr -a m, v zvezi *pod špor dati zapreti*: nego blágo sze more te csasz pod spor djáti AIP 1876, br. 1, 3; tát sze pod spor dene AIN 1876, 44

špòrar -a m *ključavničar*: Odzaja je escse sztolar, sporar KAJ 1870, 75

špòt -a m *sramota*: rejcs Gofzpodnova je nyim fpot KŠ 1754, 24; nej je spot za nász KOJ 1833, V; Boug fzi ne dá z-fzébe fputa fžprávlati KM 1790, 74; i nebi nyim spota delala KOJ 1845, 8; i nei je máral za fpot SM 1747, 28; Nyé fzkoro Na vékfi fpot vr'ze KŠ 1754, 263; Hodmo, fpot nyegov nofzécsi KŠ 1771, 697; Moj fpot Volno trpeti mi BKM 1789, 70; fzi je pri deczi fpot fžpravo KM 1790, 20; fzo dáli pripelati Sámfona, ka bi fzi 's-nyega fpot fžprávlali KM 1796, 50; I na ov spot bi ne prisli SŠ 1796, 173; Odked je na spot "Kumaniánszki Ladiszlav" imenüvan KOJ 1848, 40; Ino tvoje ime ne dr'zi Vu táksem fpoti BKM 1789, 327; kejpi, fteri je pun bio fž-fžizromaftvom i fpotom KŠ 1754, 108; Vougri z tem spotom razszrdjeni KOJ 1848, 9

špòtanje -a s *sramotitev, sramotenje*: Ka valá nyegov kri'z, fspotanye BKM 1789, 259; Boug Trpo je od fžvega lüfztva fspotanye velko BKM 1789, 72; v-Rim odpouto, da szí tam nabere za spotanye KOJ 1845, 8; I nazá plácšaj spotanye nyihovo TA 1848, 66

špotáriti -im nedov. *sramotiti, zasmehovati*: Tsufolni; spotáriti KOJ 1833, 177 *špotáriti se* -im se *norčevati se, posmehovati se*: deca sze z-vötiszkanjem jezika spotári KAJ 1870, 32; Etiva sta se z-stári lüdi špotáрила BJ 1886, 41; dvá razbojnika špotáрила fžta fže 'znyega KŠ 1771, 95

špótati -am nedov. *sramotiti*: ki fspotáio tvoi fžvéti gláfz SM 1747, 85; Vszi vidócsi mené me spótájo TA 1848, 17; ti gda fzi fspotan i bit búl SM 1747, 68; fspotali fžo ga govórecsi KŠ 1771, 94

špotlívec -vca m *zasramovalc, posmehovalec*: ino ne fzídi, gde fspotlivczi fzedijo SM 1747, 25; fspotlivczi KŠ 1771, 449; Naj szí grajajo spotlivczi Vero mojo KAJ 1848, 221; vcsenyé od 2. krfztsánfzkoga vadlúvanya fspotlivczov KŠ 1771, 716; Tak da spotlivczov náprava Nyé nepreprávi KAJ 1848, 164; i na sztólczí spotlivczov neszedi TA 1848, 3; Nedáj fspotlivczom, ka bi náfz Od tvoje fžvéte rejcsi Odvrnoli kraj BKM 1789, 178; I ráj vsze pretrpi, Kak da bi nyé na porob dao spotlivczom KAJ 1848, 4

špotlívo prisl. *zasramovalno, posmehljivo*: gda

- od nyegovi Svéczov špotlivo gucsimo KMK 1780, 39
- špotlívost** -i ž *sramotenje*: ne glédaj Tvega iména veliko špotlivošzt BKM 1789, 152
- špòtno** prisl. *sramotilno*: je spotno klopotao od sztároga katolicsánsztva KOJ 1914, 177
- šprègla** -e ž *madež, packa*: czerkev, ka bi ne mejla špreglo KŠ 1771, 585
- šprí** -ja m *šibra*: Srét; spri KOJ 1833, 172
- šràgle** -gel ž mn. *nosila*: Csi nyim je tē bremen 'zmetno bilō, na drogē ali sràgle szo je szklali KAJ 1870, 72
- šràjř** -a m *vijak*: Ete vnōge srajfe v-edno vkūposztaviti KAJ 1870, 143
- štacún** -a m *trgovina*: to sze dobi kŭpiti v-stacuni szemena odávanya AIP 1876, br. 10, 8; Ka pa, gda je telko štacúnov várao KAJ 1870, 116; sád, šteri se sprešani v štacunaj odáva AI 1878, 52
- štacúnár** -a m *trgovec, prodajalec*: Kalmár; staczúnár, krámar KOJ 1833, 161
- Štájér** -a m *Štajerska*: Béla III. je tŭdi poloviczo Štájera steo meti KOJ 1848, 32
- Štájerec** tudi Štájarec -rca m *Štajerec*: Stajarci szo láni za szadŭ blizi 300 jezér rainskih dōbili AIP 1876, br. 3, 8; cŭi fze lžpomenémo lžKrájnczov i zdolnyi Stajerczov KŠ 1771, A6a; szo sze szpajdášili z-Austriánczmi, Stajerczmi KOJ 1848, 90
- štájerski** -a -o prid. *štajerski*: vŭzo piřzmo, obrné na Stajerřzki jezik KŠ 1771, A6b; je Rudolf Štájerszkoga Hercega priporácsao KOJ 1848, 88
- Štájersko** -ga s *Štajerska*: Štájersko je Stevani IV. nej miszli vō KOJ 1848, 39; ino szlovenszki kráo Szamo nyim je Korosko, i Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1848, 6
- štála** -e ž *hlev*: Stalla Ištálló KM 1790, 93(a); Sztoupi Vo zřtale BKM 1789, 13; Vō štalé je potom plamén na štale vdaro BJ 1886, 9; Žnyim se je vu štalo skrio BJ 1886, 8; Maria je porodila vu ednoj Stalli KMK 1780, 14; Polo'zi ga vjařzli, Vu necřřztoj řtali BKM 1789, 27; ka řzo 'sivino v-řtalli lejhko krmili KM 1790, 64; pren. liki fze je kurvinřzke ru'znofřti řtala zvalou KŠ 1771, 487
- štámpanje** -a s *tiskanje*: pod Prespan Stampanya dáni KMS 1780, A; řzo escse tudi z-řztroskom eti pēřzem vō Stampanye napřēpomogli BRM 1823, I
- štámpar** -a m *tiskar*: V-Soproni, Pri Stampari Sieřs Jó'sef Jánofi KMS 1780, A
- štámparía** tudi štámparija -e ž *tiskarna*: Štámparija "Athenaeum" AI 1878, 2; Z dopŭřcsenyom Kráľeřzke Viřzoke soule Stamparie KM 1796, 1; Štámpane vu "Athenaeum"-a Štámparii BJ 1886, 1
- štámpati** -am nedov. *tiskati*: dájo řtámpati znouvics KŠ 1771, A6b; Vu knigaj bodōse pizske szo stampali KAJ 1870, 6 **štámpani** -a -o *I. tiskan, natisnjen*: Katekizmus řtámpani v-Halli KŠ 1754, 3b; Návuk i v Halli 1754. řtámpani KŠ 1771, A7b; Stampani v-Soproni BKM 1789, 1; Stampana Zpiřřzki Sieřs Jó'sef Jánofi KMK 1780, A(1); Štámpano vSaxonii TF 1715, 1; Stampano v-Buda-Peřti AI 1875, kaz. br. 8; Stampane v-Szomboteli SŠ 1796, 1 2. v zvezi **štámpani piski tiskane řrke**: Jasz 'ze stampane pizske tudi dobro poznam KAJ 1870, 6; záto sze stampani pizski zovéjo KAJ 1870, 6
- štámpet** -a m *postelja*: Po nocsí negdanegda omár, stampet .. pokajo KOJ 1845, 100; V-stámpeti sze more vszáki řřugi keden szlamu ponouřviti KOJ 1845, 40; i dejvali řzo je vu řtámpete i pořřztele KŠ 1771, 354
- štánga** -e ž *řezelna palica, drog*: nego z-pokázanyom ne ednoj dŭgoj stangi tisztoza lizřta KOJ 1848, 57
- šté** řlen. (*kakor*) *koli*: ki nacŭi jemléjo téricři, řto řté řzofři KŠ 1771, 446; Kak řté řzi bou nyih okornofřt BKM 1789, 166
- štéjnje** -a tudi řtenjē -á s *branje*: nefřnájsni Knig řtejnye KMK 1780, 44; stenyé knig csloveka csednoga vcsini KOJ 1833, XV; na tom bojřte, da edno dejřte ne neháte brez řtenyá BKM 1789, 6b; ki řzo rázlocřno řtejnye vkŭpe prinářfali KŠ 1771, A3a; je namejno Vŭgrine pobiszřtiti na stenyé knig KOJ 1848, 31; boj gyedni vu řtejnyi KŠ 1771, 639; Na kŭj more merkati v-stenyé AIN 1876, 8; řz. piřřzma řtejnyem KŠ 1754, 47; Pod řtejnyom Epifřtole KM 1783, 109
- šteri** -a -o *I. ozir. zaim. I. kateri, ki*: Řřugi zrok, řterie nei naiménři TF 1715, 5; Ki vszáko řřtvári nyé sivleinye dáva, řteri da kermo neimoi sivini ABC 1725, A6a; Bojři dika Bougi řteri vřze vodi KŠ 1754, 264; Boug je pravicsen Szodecz, řteri louna to dobro KMK 1780, 5; nej nám trbej tákřega keřpa gori vzéři, řteri řze nám ne priřřřtája KM 1790, 20; Grēř je ta moja nevola, řteri mi řzřdce řzřřási BRM 1823, 9; szam premiszlo on haszek, řteri sze zná szpraviti KOJ 1833, V; szo szvoj slŭki jezik obogatili, řteri je lih vu psřřvanyí premo'sen bio KOJ 1848, 8; more eden glasznik bidři, řteri ali jedino sztoři AIN 1876, 7; Mesárski pes, řteri bojřča teléřta goni AI 1878, 8; cslovecsa moudřofřt, řtera znatŭre pohája TF 1715, 3; po nenávednofřti, řtera vu nyih jeřřte SM 1747, 7; Szpomeniszte řřtvoie dobrouřte, řtera je bila SM 1747, 93; milŭfcse, řtera je obilno razisřla na nářř KŠ 1771, 574; modrouřřt, řtera vkaniti nemore KMK

1780, 5; rejčstá, Stera mi bojazen dá BKM 1789, 14; pomoucs meti, stera bode pouleg nyega SIZ 1807, 5; Telou moje, Stero je za válz dáno TF 1715, 40; fžerczu, stero ta nebefzka iscse SM 1747, 91; popejvanye, ftero fžprávoga fžrczá zhája BKM 1789, 7b; 'fivlejnem, ftero je veľz fžvejť premoglo KM 1796, 10; czvejťje, Stero hitro zrafčťe SŠ 1796, 10; Vogleja je prvo bilou, stero je melo szpoznati KOJ 1848, 4; drěvo, stero prinesé szád TA 1848, 3; sze dēte, stero je pol leta sztaro AI 1875, kaz. br. 7; Dühá, po fteroga milofchi vōrjemo TF 1715, 27; fžtvár, ftere nefzmejmo 'zeleti KŠ 1754, 61; katechifmus, kfteromi fze je priverglo TF 1715, 9; Cslovik, steromi greihe ne racsuna SM 1747, 95; osoba je ona, k-steroj ta prva gucsi AIN 1876, 16; katechifmus, Steroga offerujem TF 1715, 9; vecsnoga blasenfzta, steroga fzem fžpravil SM 1747, 83; pleva, stero veter raznofzi SM 1747, 92; milofco, stero davas SM 1747, 90; nébo, vfterom je Krifztus gori vzéti KŠ 1754, 112; fzin, vfterom fzeje fžpunila TF 1715, 38; Po sterom dugoványi fzo zgūbili SM 1747, 51; 'zivlejnem, vfterom je on 'ziveo KŠ 1754, 106; reicľi, po fteroi poľztánete TF 1715, 8; pout, po steroi bodes hodil SM 1747, 96; materno rejcs, vfteroj fzo fze poroudili KŠ 1771, A6a; pays, zsterim vgafziti morete SM 1747, 27; moucs, fž-fterov fze nescesejo KŠ 1754, 194; fžfterov merov bodte vi merili KŠ 1771, 113; Ár, fterom foudbom fžoudite, fžtífzťom bodete fžodjeni KŠ 1771, 21; Po fžkrblivofzťi, z-fterom ti vsza ravnas KM 1783, 25; Jezik, z-sterim vadľujemo KOJ 1833, XI; Pannonii, z-sterov szo ládali KOJ 1848, 7; nyim Timotheufa i Epafroditufa posle, fteriva nyim preporácsa KŠ 1771, 590; od Szrbie i Csarnegore poglavnikov, steriva národa túdi szlovenszki jezik gucsita AI 1875, kaz. br. 3; Otsa i Szin, od Steriva vō fzhája KŠ 1754, 123; Od fžrditofzťi i dūšne veľfzťi, fterivi je doli fťisao KŠ 1754, 116; ti fži nepriatel vszeim tiszťim, fteri hūdo delajo ABC 1725, A7b; grehi, steri fzo veliki SM 1747, 93; Vi, fteri fzte okrfzťseni KŠ 1754, 266; i malo ji je, fteri jo nájdejo KŠ 1771, 22; nepriatele moie, sterie dofzta SM 1747, 95; prilik, fž-fteri necľifzťoučľa fzhája KŠ 1754, 47; Sterih dūfe pa ido KMS 1780, B2b; vnogi fžo znáľz, fterim nyihovo vreime nepernáľľa TF 1715, 7; Ti trūdni, ftere i delo Te'zi KŠ 1754, 261; nevoul, ftere i mi trpimo KŠ 1771, 529; ricši; vu fteri fze zvelicšas ti KŠ 1771, 376; Pri fterih eto nájdes BKM 1789, 5; garicze, vu steri ga pelajo KOJ 1833, VI; moje greihe, fterimi fze odpūľfťi TF 1715, 46; grehe fterimi fzem tebé zbantūval ABC 1725, A5b; med fterimi fze Bo'za rejcs gláľzi KŠ 1754, 129 **2. za**

izražanje pripadnosti lastnine: Stero je tou blágo KŠ 1754, 132; de drevo, steroga lifzťje ne pověhne SM 1747, 92; Krifztus, fž-fteroga ranami fžmo ozdravili KŠ 1754, 109; Za toga volo i mi, od fteroga dněva fžmo csūli KŠ 1771, 603; krvi preleanya, stere czeina je tak drága SM 1747, 61; fžtvár, ftere czeina je tak drága SM 1747, 61; Márie zftere je porodjen Jezus KŠ 1771, 5 **3. kdor:** A fteri pak ne vōrje TF 1715, 45; kaj vľzáki, fteri fze fžrdi na brata fžvojega KŠ 1771, 15; Steri kaj hūdoga fžprfžeganyem obece KŠ 1754, 18; I vľzáki, fteri csūje ete moje ricši KŠ 1771, 23 **4. kar:** Za ftera vľza jeľz nyemi hválo dávati morem KŠ 1754, 86; Da fžkūľzite, ftera fze razločsávajo KŠ 1771, 592; nazvejťzťita Ivani, ftera csūjeta KŠ 1771, 35 **II.** poljub. zaim. *izraža nedoločeno, poljubno osebo, stvar:* Steri poszlavec na dugo vrěmen vōosztáne AI 1875, kaz. br. 3; fteri Szlepolfťi osľátati nemorejo TF 1715, 4; Stere fžtvorjene fžtvári Bo'se fzo vrejďne KMK 1780, 9; Stera szo govoreňya tále razločsávajōcsa znaměny AIN 1876, 8; Sterih pamet je tēma poľztánola SM 1747, 7; Od fteri fze zdaj loucsim SŠ 1796, 6; sterim Cslovik more vūzdo polositi SM 1747, 96; Sterim Apofťolom fze je i fžkázao KŠ 1754, 112; Za stere bodo te molili SM 1747, 95; kaj csi bi fteri fžpadno SIZ 1807, 14

šterigodi ozir. zaim. *kateri koli:* steri godi nyegovo fžvéto Imě jeľmlě SM 1747, 45

šterikoli šterakoli šterokoli ozir. zaim. **I. kateri koli:** Sterikoli bode jo ete krūh KŠ 1754, 208; Sterikoli vadľuje, kaj je Jezus KŠ 1771, 733; Vfterokoli meľzto pa bodete notri sli KŠ 1771, 32; obládam vľze ono, fterokoli bi mi bránilo KŠ 1754, 226; od vľzákfe márne rejcsi, fterokoli bodo gucsali KŠ 1771, 40; fterimkoli je pa zadr'zite KŠ 1754, 194; fterekoli bodte fťimali fžpodobne po ľifti KŠ 1771, 525 **2. kar koli:** Záto vľza, fterakoli bodo vám pravili KŠ 1771, 75; nego, fterakoli bode csinio KŠ 1771, 320

šterimào prisl. *kar:* Od sterimao te szvět szťojji KAJ 1848, 205

šterišťe šťerašťe šťerošťe ozir. zaim. *kateri koli:* Vľzáki grejh, fteroga fťe cslovik vcsini KŠ 1771, 501

šterťinják -a m *četrťinják, sod:* tu nehámo eden fťertinyak vina SIZ 1807, 6

šťeti šťem nedov. *brati:* Šťeti Olvasni KM 1790, 94; Kakda je moremo šťeti KŠ 1754, 4; nikaj ne valá šťeti KŠ 1771, 435; Silabikár, z-steroga sze decza šťeti more navcsiti KMS 1780, A; znati mores dobro šťeti KM 1790, 24; kak je tou obilno šťeti vu knjag KM 1796, 129; vcsi me, Vľfzľzkouľz

moje dni fteri BKM 1789, 385; véksi táo ali nevej steti KOJ 1833, XV; fteri fté, naj razmi KŠ 1771, 80; Csi fzvétó pířzmo gyedno ftémo KŠ 1754, 22; ali nyidva knjig ne ftémo KM 1796, 74; ricsi prorokov, fteri fze vfzákó Szobotto ftéjo KŠ 1771, 383; i gori je fztano, da bi fteo pířzma KŠ 1771, 176; I zracunaj me, gda bos fteo Te knjige KŠ 1754, 272; ki ete Szlovenfzke knjige fteo bodes KŠ 1754, A8a; Vfzákomi, ki bode eta fteo KŠ 1771, A2a; Sti té kni'zicze KŠ 1771, A8a; Grammatiko sti KOJ 1833, Vi; fteo je E'zaiás proroka KŠ 1771, 366; Rad je steo v-práznih vöraj KOJ 1845, 5; nej fzte fteli KŠ 1771, 38 **šteti se štém se brati se:** gda fze ftéjo, pořzlúřaj je gyedno KŠ 1771, A8a; gda sze bode nyegovo imé stelo KOJ 1845, 8 **štéči -a -e beroč:** zednoga fřztrána pořzlúřajoucsi, zdrugoga pa ftécsi gucsécséga tebi Bogá razmeti KŠ 1771, A8a

Števan -a m *Štefan:* Stevan Ifřztriánfzki dájo ftámpati KŠ 1771, A6b; Postúvani Kuzmics Stevan BKM 1789, 3; Vefzelim fze pa nad prířefřzyem Stevana i Fortunátuffa KŠ 1771, 526; naprej imenúvanoga Kuzmics Stevana peřzmi BKM 1789, 3b; Lářtno Dřúřžbe světoga Števana AI 1878, 1; Molitev k-fřzvétomi Stevani KM 1783, 90; je Boug na tou nadigno Stevan Kuzmicsa KŠ 1771, A7a; I kamenúvali fzo Stevana KŠ 1771, 363; Lambertus Stevana je Boug blagofřzlovo SIZ 1807, 4; obrnyeni po Stevan Kuzmicsi KŠ 1771, A1a

Števanov -a -o prid. *Štefanov:* od Stevanovoga kamenúvanya KŠ 1771, 432; Okřfřzto fřzam pa i Stevanovo hi'zo KŠ 1771, 491

Števanovci -vec m mn. *Števanovci, kraj v Porabju:* Stevanovci (od Sz. Stevana Apat) KOJ 1845, 72

Števánska vés -e -i ř *Števanovci:* ka nê dugo z-Števánszke véřzi bujti nářti AI 1875, br. 2, 8

štévec -vca m *bralec:* da řzi stevecz med stenyom odejhne KOJ 1833, 9; Premislávanya znaménye csasz dá stevci na premislávanye AIN 1876, 9; csi kak naj vecs stevci okol nyaga řztópijo AIP 1876, br. 1, 2

štíl -a m *držaj, ročaj:* I v-rôke li prářzne stile nê skéri dao KAJ 1870, 152

štíluř -a m *slog, stil:* I toga [list] je on pířzao, řtilus potřdjáva KŠ 1771, 736; liki fze tou i zřegé gucsa (Stylufa) lejhko fřpozna KŠ 1771, 337

řtima -e ř *glas:* Eti edno řtimo májo KŠ 1771, 797

řtímanje -a s *miřljenje, mnenje:* Vélekedés; řtímanje KOJ 1833, 181; Vöřa je nej cslovecse řtímanje i řzen KŠ 1771, 442; Pajdářse řzo ga primárjali, naj řtímanje řzvoje uprav pořzvedocsi KAJ 1870, 82

řtímati -am nedov. *I. misliti, meniti:* řtímam, ka fzem ti dáo KŠ 1754, 12a; řtímam tak eto dobro biti KŠ 1771, 503; řteri fze bode vfzákomi, kak řtimam, vido BKM 1789, 4; delo fzem, kak řtimam, řzkoncsao BRM 1823, IV; Bogme řtimam, odgovori KAJ 1870, 38; řtimas pa tou, kaj ti vujdes řzoudbi KŠ 1771, 450; Tou řtima on potom, kak je prářvde delo řzavgao KŠ 1771, 540; csi gli mi řtimamo, ka je bicsúvan bio KŠ 1754, 107; ki řzo, kak řtimamo znařimi řzloveni vrét ofřztánki ovi Vandalufov KŠ 1771, A6a; Ka vi řtimate KŠ 1771, 59; Ář řtimajo, kaj řze vu gucsanyi pořzlúřhnejo KŠ 1771, 18; v-řteroj vöři ne bo's řtimao, řzin Cslovecfi pride KM 1783, 197; Ne řtimajte, ka bi prířáo prářvdo řzavézavat KŠ 1754, 103; I ne řtimajte efcse kaj bi pravili KŠ 1771, 9; Záto naj ne řtima cslovik on, ka on kaj vzeme KŠ 1754, 148; Ne bi András nigdár řtimao, ka bi tak 'salosřten řztális nářsao KOJ 1848, 17; řtimau řzem, kaibi nebilo brezi řřzega hafřza TF 1715, 8; Tak je řtimao, da fze ga vřza decza bode bojála KM 1790, 20; Nego řřza řtimała, kaj je med poutnikmi KŠ 1771, 171; liki řzo řtimali Kapernaitánfzci KŠ 1754, 8a; Pridoucsi pa ti prvi řtimali řzo, kaj vecs vzemejo KŠ 1771, 65

2. imeti, řteti: rejs .. nego jo za řzvéto řtimajmo KŠ 1754, 23; kaibi nyé za véliko řtimali TF 1715, 15; Křifřtus nej je za vřrgnený řtimau glih biti z Bougom KŠ 1754, 106 **řtímati se** -am se *I. imeti se, řteti se:* csi řze za pravicsnoga řtima KŠ 1754, 11; pernya, řteri ni řze ji řtimao biti naj vékfí KŠ 1771, 246 **2. bahati se, ponařati se:** Csi sze te řzledí dugoványe na dobro prevř'ze, te sze pořzlanci řtimajo, ka je tó nyihov řzřlúřzek AIP 1876, br. 5, 3 **řtimajouči** -a -e *misleč, meneč:* vlekli řzo ga vř zmeřřza, řtimajoucsi, ka je mr'u KŠ 1771, 387; Křuci Rákócia za řzaglivi pobég řtimajoucsi KOJ 1848, 105 **řtímařvi** -a -e *misleč, meneč:* řz. Ocsa řtimavři, ka cslovek káksi nezmemni greřh má KOJ 1845, 81 **řtímani** -a -o *dořzreven, namiřljen:* od Lámeka za divjácřsino řtimani vu loughi je preřřzřljeni KM 1796, 9; i tak je vářna řtimana nařřládnořřz zřbrignola KM 1790, 28; je jousics 'řalúvao řtimano řřmřř řřiná řřzvojega KM 1796, 25; Ář řtimani řřvéřřzi nevéřjo za tébe KAJ 1848, 203; Ář gda bi přřti řřřzeni ti řtimani bombleci 'řúti grátali KAJ 1870, 154

řtír -a m *řkorpíjon:* liki oblářřt májo řřirovje řzemelfřzi KŠ 1771, 782

řtírideset glav. řtev. *řtírideset:* řřirideřřét KM 1790, 96; 'řivoucfi řřirideřřét dni KŠ 1754, 112; i vidili řzo dela moja řřirideřřét lejř KŠ 1771, 675; I bio

je tam vu púfcsávi štiridefzét dni KŠ 1771, 104; Štir' defzét dni je znyimi BKM 1789, 109

štiridesetdénski -a -o prid. *štiridesetdneven*: ino v predvüzemskom (štirideszétdenszkom) dugom poszti nebode szmeo zdávati KOJ 1914, 125

štirideseti -a -o vrstil. štev. *štirideseti*: Jezus je sou v-Nebéfza na štiridefzétí dén KMK 1780, 17; Gda bi 'fe štiridefzétí dén nafztano KM 1796, 115

štirideset i osem glav. štev. *oseminštirideset*: nego je na nyihov fztrán štiridefzét, i ofzem várafsov odlocseno KM 1796, 44

štirideset i šest glav. štev. *šestínštirideset*: Erkli fzo záto nyemi 'Zidovje: štiridefzét i séfzt lejt je czimprana eta czérkev KŠ 1771, 270

štiridvajset glav. štev. *štiriindvajset*: Szpadnolo je ti štiridvajfzet fztarifov KŠ 1771, 774

štiridvajseteri ločil. štev. *štiriindvajseter*; *štiriindvajset*: i tiftiridvajfzeteri fztarisje fzo fzapdnoli pred Agneczom KŠ 1771, 775

štirijezero glav. štev. *štiri tisoč*: Niti zti fzedem lejbov krúha med štirijezero razdeljenoga KŠ 1771, 53; Bilou ji je pa, ki fzo jeli, štiri jezero mo'zouv KŠ 1771, 52

štirikrat prisl. *štirikrat*: nazáj nyemi dám štirikrát teliko KŠ 1771, 235

štirinajset glav. štev. *štirinajst*: Stirinájfzet 14 KM 1790, 96; i od Babilonfzkoga fzeljenyá je štirinájfzet pokolejny notri do Krifztuá KŠ 1771, 5

štirinajseteri -a -o ločil. štev. *štirinajster*, *štirinajst*: Záto vfza eta pokolejny od Abraháma notri do Dávída fzo štirinájfzetera pokolejny KŠ 1771, 5

štirinajseti vrstil. štev. *štirinajsti*: Stirinájfzeti (XIV.) táo KŠ 1771, 47; Gda bi pa štirinájfzeta nous bila KŠ 1771, 425; Zná m csloveka vu Krifztuá pred štirinájfzetimi lejtmi KŠ 1771, 550

štiristou glav. štev. *štiristo*: Stirifztou 400 KM 1790, 96; kfteromi fze je pridru'zo veliki racsun mo'zouv okoli štirifztou KŠ 1771, 356

štiristou i pétdeset glav. štev. *štiristo petdeset*: I po tom, liki štirifztou i pétdefzét lejt, dáo nyim je fzdoczé KŠ 1771, 382

štiristou tréseti glav. štev. *štiristo trideset*: teflamentom naprej potrdjeni .. po štirifztou i trézfetom leti vcsinyena právda KŠ 1771, 562

štiristránski -a -o prid. *štiristranski*: Pšenica má štiri stranski ošpičeni klás AI 1878, 41

štirják -a m *kvadratni meter*: prebiválnice – na pou drúgi štirják (klafter) viszike goriposztávlajo KOJ 1845, 37

štirje štiri štiri glav. štev. *štirje*: Koteroga fzo nafzledúvali drúgi štirje moudri vucfítelje KŠ

1771, A6b; Štirje táli leta KAJ 1848, IX; I prisli fzo knyemi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenoga nofzécisi nelenoga od štiraj KŠ 1771, 106; Med štirami je on náj predneyjfi Evangylifsta KŠ 1771, 2 (B1b); Štiri 4 KM 1790, 96; a te pozfzleidnye pak štiri profnye glédajo TF 1715, 26; Páli krfztsánfzke naj poglavitejse fzi štiri [vere] KŠ 1754, 85; Štiri leta minolo AI 1875, kaz. br. 3; Stera fze za tej naprej zracsunani štiri zrokov volo doprnefzé KŠ 1754, 18; Štiri brátov na Apoftolfzko zvanýé KŠ 1771, 10; i csuo fzam edno zti štiraj fztvár govorecso KŠ 1771, 776; dájo štámpati vtom jeziki vednom táli štiri Evangylifste KŠ 1771, A6b; Od Gofzpodnove Molitve štiraj fzejdnýi Prošény KMK 1780, 29; dáo ga je štiri csetverám vitézov fztrá'ziti KŠ 1771, 378; Štiram mládam szí jo noszím KAJ 1870, 58; On ográdecz je na štiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; Nasa tábla štiri kúkle má KAJ 1870, 9; Pri dugócsój meri zdaj štiri razlocsne mertúke núcamo AI 1875, kaz. br. 6; Hrbetnični se pá na štiri tále razdelijo AI 1875, 5; liki kákfi lelaken velikí na štiri kiklej zvézani KŠ 1771, 372

što tudi štój koga **I.** vpraš. zaim. *kdo*: Sto da je Krifstus TF 1715, 37; Sto hocse tebi vpékli zahváliti ABC 1725; Sto je pa, steri te fzevit premága SM 1747, 2; Sto je Sz. Mat. czérkvi gláva KŠ 1754, 131; Sto je fztvouro KMK 1780, 9; Jeli fze je ftoj povrno taki po Krifztuálovoj fzmrti KM 1796, 111; ali sto zná KOJ 1833, IIII; Što bi mogo poznati vse stvári AI 1878, 4; Što je te nájčverstnejši málar BJ 1886, 8; Koga fze je K. poprijao KŠ 1754, 107; Za koga volo je eta vfza Krifztus trpo KŠ 1754, 114; koga kejp je ete i napifzek KŠ 1771, 73; i komi je fzpravo KŠ 1754, 114; koga mené právjio lidjé biti fziná cslovecsega KŠ 1771, 54; Koga ne fzmejmo vmoriti KŠ 1754, 35; Kágda ino po kom fze vupas TF 1715, 37; Po kom vadlúje Katolitsánfzki krfztsenik Sz. Trojftzvo KMK 1780, 8; fzinovje valí pokom je bodo metali KŠ 1771, 39; Kágda ino pokom fze vupas SM 1747, 38; Vukom fztoi tákfé fzkvarjenye Csloveka SM 1747, 7 **II.** ozir. zaim. *kdor*, *kateri*: Što niti pokrivátjega opeka niti deskí nezmore, on pokrije BJ 1886, 7; eden bogat cslovik, koga imé je Jo'zef KŠ 1771, 96; Boug! od koga fzhájajo vfza dobra dela KM 1783, 1; Koga fze vel'koj zmosnofzti, Vfzáko koleno nanizi BKM 1789, 5; Ár fzi ti nei taksi Bogh, komi bisze húdo delo dopadnolo ABC 1725, A7b; Gofzpod, komi boidi Dika SM 1747, 31; Ocsé nafega, Komi bojdi dika na vekí veke KŠ 1771, 557; Komi bojdi hvála KM 1783, 6; Boug, komi bojdi dika BKM 1789, 8; Zvolili szo szí

tak Akmosa, komi szo priszégnoh KOJ 1848, 7; Bôg – o, komi düh moj áldüje KAJ 1848, 8; Bôg, komi bi sze nevernoszt dopádnola TA 1848, 5; Komi szrcé boli, on more delati AI 1875, kaz. br. 7; hüdouba moja, koga je fztvorila dobroua tvoja KM 1783, 38; Naj poglavnik 'zitka, Koga je Boug nám poszlaó BKM 1789, 12; Ti, vu kom jedinom polo'zim vüpanye KAJ 1848, 336; Da bi nám dáó Boug Sziná, Vkom bi mogli 'zivetí KŠ 1754, 251; Szin moj, vkom fze mi je dopadnola KŠ 1771, 10; Boug, Vu kom 'sivémo KM 1783, 8; Kaj 'znyega fzemena fzhája, V-kom vfze blagofzlov pohája BRM 1823, 2 **III.** nedol. zaim. *kdo*: kaj csi fto nefcse delati, naj ni ne jej KŠ 1771, 630; Csi bi fze pa fto najso, ki bi eto delo zácso grajati BKM 1789, 8b; Ali mogôcse bode sto pitao BRM 1823, II; ali sto zná, csi ona v-dobre gobe szkresena KOJ 1833, III; Za toga zroka csi stoj zazvediti 'zelê AI 1875, kaz. br. 6; Csi je pa gli nej gori djano, komi je piřzani KŠ 1771, 715; orofzlány, ino ifcfe, koga bi mogel polreiti SM 1747, 25; nej z-kem sze szvajüvati KOJ 1845, 10; Od grejhov fze lejhko zdr'zi, od koga bole eden krfztsenik KŠ 1754, 69; od koga bole je miloscsa Bo'za i dár razifao KŠ 1771, 458; fcsé kaj prebránoga meti, od koga bole vsze Gofzpodé Gofzpoudi je nej priétno kak fte popejvanye BKM 1789, 7b

štóda vpraš. zaim. *kdo*: Stoda je bio natom fzevjeti fzvetejsi od Jóba SŠ 1796, 51; Stoda ide vu nebéfza BKM 1789, 190; Csüjes štoda fzi ti SIZ 1807, 52

štógodi ozir. zaim. *kdor koli*: Stogodi fze zglédne na 'zenfzki fzpoul KŠ 1754, 43

štókoli ozir. zaim. *kdor koli*: Ki pa váfz zburkáva, nofzo bode fzoudbo, ftkoli fzi je KŠ 1771, 567; Nej trbej koga záto pozváti, naj stokoli szvojo fáncoszt na nyega vövlíjé KOJ 1845, 34; ár té ftič rávno tak ne vej, kak štókoli drügi nej AI 1878, 26; da, na kogakoli polo'zim roké, vzeme Dúhá fzvétoga KŠ 1771, 365

štóndér -a m *utež*: Elzi fzliži kriva vága, ftonderje i mera KŠ 1754, 50

štónkati -am nedov. *ropotati, trkati*: Kopogni; dünkati, stonkati KOJ 1833, 163; pren. Vougrom .. szo vecsfárti po nemskoj zemli stonkali KOJ 1848, 8

štór -a m *štor*: Idôcs k-rasztovomi stóri KAJ 1870, 95

štórbulásti -a -o prid. *neroden, okoren*: ár je Béla III. pout vtro na prebrisanje storbulástih, ino krouti szirouvi Magyarov KOJ 1833, 31

štóšté tudi štójté ozir. zaim. *kdor koli*: Naj hváli

jeszén stojsté AIN 1876, 42; fzevjeita czimper! Dopadni fze, komi fte BKM 1789, 280

štóverjanje -a s *brskanje, natikanje, vohljanje*: Eto tatarszko stoverjanye je tri lejta trpelo KOJ 1848, 37; Czaszara, Vogrinam stoverjanya ino razbijanya zebrániti nemogoucsni KOJ 1848, 58

štóverjati -am nedov. *brskati, natikati, vohljati*: Tam Vourih vsze povszé preglejúje, stoverja KOJ 1848, 60; V-lüczkój hi'si nestoverjaj KOJ 1845, 30; ino 'snyimi po Stajerszkom stoverjajo KOJ 1914, 11

štráfjanje -a s *graja, kaznovanje*: kai na náz czila fzvétoga Pavla ftraífanye TF 1715, 7; niki fzo pa dofzta zmenkánya vfzebi meli vrejdni ftráfjánya KŠ 1771, 624; Vefzeli fze, ka nyim je po ftráfjányi dúhovno 'zalofzt fzpravo KŠ 1771, 540

štráfjati -am nedov. *grajati, kaznovati*: i zácsao ga je ftráfjati KŠ 1771, 128; Stráfja, ka ednoga vucsitela od drúgoga za vékse májo KŠ 1771, 488; Gofzpodne ne ftraiffai mené vu tvoiem fzerdi ABC 1725, A8a

štríhoma prisl. *do roba polno*: napunte ta vejdra zvodom, i napunili fzo je ftríhoma KŠ 1771, 268; i' napunili fzo je ftríhoma SIZ 1807, 26

štrk tudi šterk -a m *štoklja*: Štrk AI 1878, 26; i šterk zdaline nezájprileti BJ 1886, 17; fticsi, kakti strkôvje tüdi morejo odidti KAJ 1870, 25; Lastvice i šterki nazáj knám priletijo BJ 1886, 37

štrófa -e ž *kitica, del pesmi*: tak, ka je vu niľteroj ftrófi vecs tálov recsicz (fyllab) bilou BKM 1789, 2b

štrták -a m *četrtnik, četrtni oblastnik*: csüó je Herodes Strták gláfz KŠ 1771, 47; gda bi bio Strták Galilee Herodes KŠ 1771, 172; ki je z-Herodes ftrtákom gori zhrányeni KŠ 1771, 381

štrtáo -tála m *četrt*: Vrëmen i na pô i strttále vöre delimo KAJ 1870, 15

štrti tudi štérti -a -o vrstil. štev. *četrti*: Šterti tau je kerfzt TF 1715, 11; Strti táó KŠ 1754, 184; Strti (IV.) táó KŠ 1771, 10; vrgla je dvá pejneza, ki je ftrti táó ednoga krajczara KŠ 1771, 142; Strti táó KM 1796, 9; Strti razlocsek poká'ze AI 1875, kaz. br. 6; Koteraje fterta profnyá TF 1715, 28; Sterta ABC 1725, A4a; fterih ta prva od zacsetka je ftrta KŠ 1754, 29; kaftigam greihe ocsév na fzini do ftertoga pokoleinya TF 1715, 17; kastiga do stertoga pokoleinya ABC 1725, A4b; do stertoga pokoleinya SM 1747, 46; kaftigam do ftrtoga pokolójnya KŠ 1754, 67; 'ze disi, ár je 'ze ftrtoga dnéva KŠ 1771, 305; Od Apofstolfzke Vore vadlúvanya ftrtoga Stúka KMK 1780, 14; Strtoga dnéva BKM 1789, 156; i okoli ftrte ftrá'ze je knyim prišao KŠ 1771, 121; tak i ftrtomi KŠ 1754, 7b; K prvomi táli se slišijo .. k štrtomi ribe AI

1878, 5; I dána nyima je oblázt vmoriti ftrti táo lúftzta KŠ 1771, 777; ftrti dén fczunze KM 1796, 4; Poveimi fterto Bosjo záповed TF 1715, 14; jeli je to prvo .. ftrto KŠ 1754, 209; té je 'ze fczpuno ftrto zapovid KŠ 1771, 50; Ob ftrtoj fcztrá'zi pa te noucsi prifao je KŠ 1771, 49

štrtič prisl. *četrtič*: Strtícs fzkri'za milo recse BKM 1789, 75; Strtícs pa na fzôdbo Pride BRM 1823, 12

štrtnjek -a m *četrt, četrtina*: Geto z-etim strtnyek leta priteklo AI 1875, br. 1, 2; Ki dácsó notriplácsati od strtnyek leta do konca zamüdi AIP 1876, br. 4, 1; i tak prvoga strtnyeka toga leta je 25 millionov vecs potroseno AIP 1876, br. 7, 7

štrttálen -lna -o prid. *četrtinski*: Jeszo kôla cêle, pô- i strttálne mere KAJ 1870, 72

štrúc -a m *noj*: Struc je najvékši ftič AI 1878, 22

štrúmfa -e ž *nogavica*: Dekline rade strumfe noszijo AIP 1876, br. 12, 8

štúca -e ž *polič*: Media Stúcza KMS 1780, A7b; Stúcza Itze KM 1790, 95; Ittze; stúcza KOJ 1833, 160; Etaksa poszôda je kebel, stúca KAJ 1870, 65; Zdaj csi tekôcsó blágo scsémo meriti, moremo štúco nücati AI 1875, br. 1, 2

štúk¹ -a m *del besedila*: Od Apoftol'fzke Vóre vadlúványa prvoga Stúka KMK 1780, 8; Keliko tálov, ali štúkov má Apoftol'fzke vóre vadlúványe KMK 1780, 7

štúk² -a m *top*: Ágyú; štúk KOJ 1833, 149; Frangepán je med vredüvanjom štúkov presztreljen KOJ 1848, 7

štúkanje -a s *prepir, prepiranje*: To fzejdnje je nej bilou povfzéd brezi vfzega štúkanya KM 1796, 128; hábanye od vejesnoga štúkanya KŠ 1771, 647; vöpozávajoucsi kogakoli na štúkanye nad nyimi KOJ 1845, 55; ali nej fzo mogli z-fzvojom štúkanyem prouti fztánoti KM 1796, 122; Húda štúkanya fczkvarjene pámeti lúdi KŠ 1771, 642

štúkati se -am se nedov. *prepirati se*: Stevan štúka fze i pred tanácsom fze tou'zi KŠ 1771, 357; ka fze štúkate med fzebom, malovörcei KŠ 1771, 53; efcse fze moudri zdaj štúkajo KŠ 1771, 434; Z-vnougimi moudrimi fizam fze 'se jalz štúkao SIZ 1807, 44; Gúcsao je pa i štúkao fze je prouti Grkom SIZ 1807, 369; Ednôk sze je z-pajdásmi szvojimi nad tém trdno štúkao KAJ 1870, 82; Oni fzo fze pa štúkali med fzbom govorécsi KŠ 1771, 53 **štúkajúci se** -a se -e se *prepirajoč se*: fczresno je gúcsao vilfe tri mejfzeczce štúkajúoucsi fze 'znyimi KŠ 1771, 400 **štúkavši se** -a se -e se *prepirajoč se*: Gori fzo pa fztanoli oni, ki fzo z-Cziliczie i A'zie, štúkavfi fze fcz-Stevanom KŠ 1771, 358

štúkavec -vca m *prepirljivec*: gde je štúkavec z etoga fczvejta KŠ 1771, 491

šúm -a m *šum, šumenje*: V-nyé lúknyi velki šüm cšüje KAJ 1870, 17

šúma¹ -e ž *I. povzetek, vsebina, bistvo*: Krátka fúmma vfzega fczvétoga pifzma TF 1715, 20; kakti gláva i fúmma etoga fczvezftzta KŠ 1754, 207; Summa pa etoga gúcsanya je eta: Krátka summa velikoga katekizmusa KMK 1780, A(1); Histórie krátka summa KM 1796, 1; kagda bi mogli fúmmo vfzega TF 1715, 6; vutoi profnyí, akko vjednoi fúmmi TF 1715, 30; Profzimo vetoj prosnyi, liki vednoj fúmmi KŠ 1754, 175 **2. vsota denarja**: Za tô sumo sze more ország szkzrbeti AI 1875, kaz. br. 2; vecs 'zén, ete küpijejo za velke sume pênez AIP 1876, br. 6, 7

šúma² -e ž *gozd*: Lešnjek rasté po naši šumaj AI 1878, 47

šúmátati -am nedov. *šumeti, šuštetí*: Zuhogni; sumátati, ropászati KOJ 1833, 185; Po vodi ide i nesúmácse KAJ 1870

šümèti tudi šímèti -ím tudi šúmiti -im nedov. *šumeti*: Zugni; sümiti KOJ 1833, 185; Kákfi glász pred tebom prelúbléno sümi KM 1783, 254; Gda fze blifzka, oblák fimí BKM 1789, 362; i kak vesélo po trávi šümi i vrší AI 1878, 3; Kak mourfzki fzlápi fimijo BKM 1789, 5; Etaksega hipa velke vodé sümijo KAJ 1870, 108; kak šümijo müšice AI 1878, 3 **šümijáci** tudi šíméci -a -e *šumeč*: Potocsní válovje, Sümijócsi ga BRM 1823, 327; I fimécsé válovje Vküp fze vdárijó BKM 1789, 5

šúmla -e ž *šum, šumenje*: Kako vötra nyega sümla kak je neznajoucsa, Gli tak csloveka nyega vrejmen jezfte neznajoucsé SŠ 1796, 124

šümléjnje tudi šümlénje -a s *šumenje*: Zúgás; sümlejnye KOJ 1833, 185; I vcsinyeno je znebéfz sümlejnye KŠ 1771, 344; Kako fzilnoga vötra, Sümlejnye pride doli BKM 1789, 120; je na nágli vcfinyeno z-Nebéfz sümlejnye KM 1796, 117; Ftifaj 'ze fzláfov sümlejnye BKM 1789, 351; Prepaszt prepasztí kricsí z sümlényem TA 1848, 34

šümlèti -ím nedov. *šumeti*: Csi bi sümlelo, z válovjom divjalo mörje TA 1848, 37; i sümlelo bode mourje i válovje KŠ 1771, 243

šümòriti se -im se nedov. *razsajati*: Zato szerditni Törce páli 'se sumorijo okoli Belgráda KOJ 1848, 55; po stajerszkíh mejaj szo pacs 'se jako sumorili lutheránje KOJ 1914, 122

šüntati -am nedov. *podpíhovati, ščuvati, hujskati*: Friderik II. szí je vsze prizadeo, zvänszke Poglávare prouti Józsefi II. süntati KOJ 1848,

115; steri szo Bocskai Stevana podbádali, i súntali KOJ 1848, 86

šúrdanski -a -o prid. *šurdanski*: z-Surdánfzke Fare, med moj fzlovenfzki národ pouzvo BKM 1789, 3b; je i Gofzpodin Boug na tou nadigno Stevana Kúzmicsa Surdánfzkoga Farara KŠ 1771, A7a; po Stevan Kúzmicsi Surdánfzskom F. KŠ 1771, A1a

šúriti se -im se nedov. *prizadevati si*: O'sébet súrila sze je vogerszko Králesztvo nyemi tak osztanovíti KOJ 1848, 55

šúrjava -e ž *širina*: sztolov dú'zava i súrjava je rázlocna KAJ 1870, 66

šúrkóča -e ž *širina*: stúca, stera na dugócsó, súrkócsó zadene AI 1875, br. 1, 3

šúšlav -a -o prid. *neroden, počasen, obotavljiv*: Lassú; pomalen, müden, súšlav KOJ 1833, 164

šúšlavec -vca m *nerodnež, počasnež, obotavljivec*: da je grátao nes súšlavec KOJ 1845, 5; povszéd szo Wladislava II. kakti ednoga zale'senoga pfufnyasztoga súšlavca raznásali KOJ 1848, 70

šúšlavost -i ž *nerodnost, počasnost, obotavljivost*: Wladislava II. pa za volo nyegove súšlavostzi trdno zametávali KOJ 1848, 71

šúšúla -e ž *češulja*: Ovesz obszebi nema vlatovjá, nego súšúle, na steri zrnye viszi KAJ 1870, 120

šútanje -a s *prežanje, zalezovanje*: Šútanye KMS 1780, A3; da bodte mogli fztáti prouti jálnomi vraj'zemi sútanyi KŠ 1771, 586

šútati -am nedov. *prežati, zalezovati*: Lesni sútati KOJ 1833, 164; fteri ga vu nefzrecso fúta porinouti KŠ 1754, 213; Za nyim sűta on vfzgdár SŠ 1796, 113; Matyas I. povszéd za nyim sűta KOJ 1848, 64; Za radosztjov sűta 'zaloszt KAJ 1848, 234; Te nepobo'zen sűta za tim pravicsnim TA 1848,

30; 'Zaloszt sűta za radosztjov KAJ 1870, 97; vu csalárnolfti lűfztva, ki za nami sűtajo KŠ 1771, 581; mladénci sűtajo za lejpimi cserámi KOJ 1845, 86; Ár ovo sűtajo za dűsov mojov TA 1848, 46; Sűtaj fzi, ka jasz máram BKM 1789, 425; Kak godi de sűto hűdi vrág za tebom BKM 1789, 321; Kak godi de sűtao protivnik za tebom BRM 1823, 156; Kak dugo te vi vszi sűtali za ednim TA 1848, 48; Ah! kak je za menov sűtao KŠ 1754, 249; Herodiáfójca je pa sűtala za nyim KŠ 1771, 119 **šútajóuči** -a -e *prežeč, zalezujoč*: Sűtajocsi za nyim i ifzkajoucsi KŠ 1771, 210

šútavec -vca m *zalezovalec*: Szedi vu predvori sűtavczov TA 1848, 8

švábcki -a -o prid. *švabski*: Tam odned denok more v-Austrio nazáj, ár szo sze svábckzi nyegovi szoldáczke zbontárali KOJ 1848, 69

švájck -a m *Švica*: rejšűvao je na Bernardinskoj gori v Švájci lidi AI 1878, 8

švájcko -ga s *Švica*: Czaszar v Kosztnciczaj na svájckom obscsnzko cérkveno szpráviscse vkűppozové KOJ 1848, 51

švéd -a m *Šved*: z-Ferdinanda III. seregami bojűvajúoucsi Svédovje szo privábili KOJ 1848, 93

švédcki -a -o prid. *švedski*: je pomogao polszckomi Králi svédckoga Krála serege vöpotisznoti KOJ 1848, 94

švélja -e ž *šivilja*: Naj dá delo trlji, svélji AIP 1876, br. 1, 1

švércarija -e ž *tihotapstvo*: ali lűsztvo sze bolje i bolje po svércariji pascsilo szebi potrěbnoga dohána pripraviti AIP 1876, br. 3, 1

švércati -am nedov. *tihotapiti*: ki znájó, ka Peter ali Pavel svérca AIP 1876, br. 3, 1

švércnati -a -o prid. *pretihotapljen*: svérca, ali svércnati dohán má AIN 1876

tá prisl. *tja*: Stera pout tá pela KŠ 1754, 145; Ah bár dabi 'ze ednoux tá, Kama 'zelejz vřezfzkouz z řzrczà, Mogao priti vtou bl'zenřztvo KŠ 1754, 274; Paveo řfztina je tà nej prifeo, esi je gli Frigýio prehodo KŠ 1771, 601; gariče, vu steri ga pelajo tá, kama ovak nemore príditi KOJ 1833, VI; Ár on tá pridoucs zápré vszo dopridejnye, ino dopelanye, ino narédi veliko szilo i sztrád KOJ 1833, 4; Tá po goráj, tá po dõli, Li tõ nyemi je po võli KAJ 1870, 9; Vrejlo, i rázumno řzrczè mores tak meti, nej ka bi li tà võ tvoje recsi zvřřzt zmeto; nego da razmis vřzàko rejcs, i ka vřzàka rejcs zadene BKM 1789, 7

Tabita -e ř *Tabita*: Peter Eneáfa zvrãsi, Tabitho pa o'zivi KŠ 1771, 367

tábla -e ř *I. kamnita plořãa*: Tábla Tábla KM 1790, 94; keliko zapoveidi zderřava vřebi, ta perva Tábla TF 1715, 12; Na koj nářz vcsi ta prva tábla KŠ 1754, 8; Vřze řzeden na toj drřřgoj tábli KŠ 1754, 29; řzo zapoveidi na dvei kameni Tábli gori napřřzane TF 1715, 12; na dvei kameni tábli řzprřřzno KŠ 1754, 7; Vřze tri te prve táble 1754, 8; vřteroj je bilou imajoucsse táble zákona KŠ 1771, 685; nej, na kameni táblaj KŠ 1771, 533 **2. řolska tabla**: edna cserna tábla KOJ 1845, 6; Nasa tábla stiri kũklé má KAJ 1870, 9; Licojna sztenne táble je cserna KAJ 1870, 9; Vu nasoj řõli nacsí naidemo to veliko cserno táblo KAJ 1870, 9; ka je na táblo pred nyé napisao BJ 1886, 3; Na sztẽnnoj tábli nepisemo z-rovatkom KAJ 1870, 9 **3. platnice knjige**: Nyi papire je vezár vkũpzasio, i dober trdi zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6 **4. řipa**: Táble oblokov szo z-gla'zojne KAJ 1870, 13 **5. tabela**: Eta tábla na stiri razlocske razdeljena AI 1875, kaz. br. 6; tõ sze sz-táble etak nájde AI 1875, kaz. br. 6; edno táblo szam vkũpposztavo AI 1875, 6

táblica -e ř *tablica za pisanje*: I profřzãfci táblíczo přřřzao je govoréfi KŠ 1771, 165

tábor -a m *I. vojska, vojna*: Had, háború; bojna, tábor KOJ 1833, 158; Tábor; vojszka, tábor KOJ 1833, 174; Jeli je řzrecsno ravnao Saul řzvoj tábor KM 1796, 53; ino z táborom scsè ocsno na vecs placřũvanye prisziliti KOJ 1848, 38; Tũ szo

zdignoli mecs za dom Táborje Árpáda AIP 1876, br. 6, 2; tũhenczov tábore řzo razbejřřzili KŠ 1771, 693 **2. řotoriřãe**: Hodmo võ tak knyemi võ ztábora řpot nořřzãsi KŠ 1771, 697; i okouli řzo vřzeli tábor ti řzvéti KŠ 1771, 803; Gda vu tábori le'zite, bliszãsi sze TA 1848, 52

táborski -a -o prid. *vojni, vojařki*: naj mlájsi, táborřzko řzřũ'sbo dopnrásajo KM 1790, 92; ino vszo táborřzko pripravo nyim vzeme KOJ 1914, 147; szta dvá imenitniva táborřzkiva Mosáka krsztsárszko võro gorivřzela KOJ 1848, 10

táca -e ř *taca, řapa*: ár njegova moč je v prednji tacaj AI 1878, 11

taciturnitás -a m *tihota, tiřina*: Efzi řzřřfi a, mucs i tihota, taciturnitas KŠ 1754, 58

tácondrãti -ám nedov. *mahati jo, iti*: ednoga golobicsa, z-sterim je řeszica tácondrãla KAJ 1870, 144

tadánek -nka m *izroãilo*: ki bi vãřz porobo po zapelávanyi pouleg tadánka řũdi KŠ 1771, 606; zametávate zapovid Bo'zo, naj tadánek vas zdr'zite KŠ 1771, 123; Ár Farizeuske ne jejjo, zdr'zavajoucsi tadánke ti řztarifi KŠ 1771, 122; Vcsi nasz zavřřzi gnũszne Tadanke blõdnoszti KAJ 1848, 5; Odũřřavam one, ki naszledũjo tadanke márnoszti TA 1848, 23; vřřjli bodoucsi vu tadánki ocsákov moji KŠ 1771, 558

tá ðati ~ dãm dov. *izroãiti, predati*: teccasz szo podjãrmani národje mogli nyim vsze tádati KOJ 1914, 101; i csi ti dãm tejo moje, naj zgorim KŠ 1771, 516; gda tá dá krãszestvo Bougi KŠ 1771, 522; Vsze drřřgo rad tádaj KAJ 1848, 5; i tá nyim je dáo blágo řzvoje KŠ 1771, 84; tá je dáo Ocsi řzvoj dũřh KŠ 1771, 330; i to dejte je te véksi falat tá dalou nyemi KM 1790, 44; Kakda řzo ga tá dáli vlãdniczke popovřřzki KŠ 1771, 255 **tá ðati se** ~ dãm se *izroãiti se*: i Szin cslovecsi řze tá dá, naj řze rafřpé KŠ 1771, 87; Nema oblãřřti grejh nad onimi, Ki řze tá dájo vobrámbó nyemi BKM 1789, 50 **tá ðáni** ~ -a ~ -o *izroãen*: Ki je tá ðáni za grejhe naře KŠ 1771, 456

tadén prisl. *tjavdan, brezskrbno*: Pojbiãs tãdén řãcsse, drcse KAJ 1870, 12

Tadéuř -a m *Tadej*: i Lebbeus po iméni Thaddeus

KŠ 1771, 31; drügi pa Thaddaeus KŠ 1771, 755; Szvéti Thadaeus KM 1783, 93; i Thaddeufa KŠ 1771, 110

tá djáti ~ dènem dov. *odložiti*: Ár tá denem bremen moje KŠ 1754, 261; Tá dejte záto vfzo húdoubo KŠ 1771, 705

tafüt -a m *taft*: Kráma zláta i fzvile i tafute KŠ 1771, 799; I tá 'zena je oblecsena bila skarlatom i fztafutom KŠ 1771, 796

táhítiti -im dov. *odvreći*: Dečák goréčo žveplenico táhíti BJ 1886, 9

tajíti -ím nedov. **1.** *tajiti*: nyegovo popolnofzt tajiti KŠ 1771, A2b; Zaisztino nemore sze szpametno tajiti, ka vogrszki Ország má praviczó KOJ 1833, X; Grejhe moje ne tajim BKM 1789, 393; ki taji, kaj je Jezus nej Krifztus KŠ 1771, 729; Ki ga li z-vűftami Vadluje, z-'zitkom taji BRM 1823, 7; Ki vadlűjo, ka Bogá znájo, zdelom ga pa tajijo KŠ 1771, 658; On je pa tajio pred vfzejmi KŠ 1771, 92; fteriva fšta Krifztufovo Bo'zánfztvo tajila KŠ 1771, 262; ki fzo tajili B'ozánfzko fzinovcsino KŠ 1771, 724; ki fzo Krifztuľlovo Bo'sánfztvo tajili KM 1796, 132 **2.** *zanikati*: Z-etimi adverbiumi: *nem* ino *sem* 'sivémo, geto tajimo KOJ 1833, 108; liki piťe Tertullianus fteró drűgi tajijo KŠ 1771, 261; Násťe neporédno 'zelejnye tájmo KŠ 1754, 62; gda bi pa vfzi tajili: ercsé Peter KŠ 1771, 195 **tajéči** -a -e *taječ*: Tajécsi (tagadóć): *nem, sem (ně, ni)* AIN 1876, 67

ták prisl. **1.** *tako, izraža naćin dejanja*: Szvéti Pavel na pervom táli tak právi, kaje TF 1715, 3; cslovecsánfzka natúra naľa, tak je pogublena TF 1715, 19; Dűľfevno mleiko, kakofze tak od fźvétoga Pavla zové TF 1715, 6; Dal nam siveti, dabi fze tak Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; zakai tak dugo ABC 1725, A8a; ino kai bi fze tak po táksoi Vőri zvelicsali SM 1747, 40; Teilo jeimo, piémo, i tak te Nebelźki Zalog knám vzememo SM 1747, 40; On fze je húdoube, tak dalecs ogibao KŠ 1754, 114; ka fze Novvoga Zákona knig dofztája, tak fze fźprvim fź. Apostolov piťzmom gliha KŠ 1771, A3b; ár fze tak dofztája náj fźpuniti vfzo praviczó KŠ 1771, 10; vcsino je tak KŠ 1771, 6 **2.** *izraža visoko stopnjo*: csi ga tak zbijemo, da more mrejtí KŠ 1754, 38; 'Zena ga tak proszla, naj osztáne AI 1875, kaz. br. 7 **3.** *izraža pritrđitev*: Toje zaifztino tak TF 1715, 21; valľe gűcsanye naj bou tak, tak KŠ 1754, 18; Bojdi pa rejcs vafa tak, tak KŠ 1771, 753; tak ti bojdi KŠ 1771, 25 **4.** v zvezah: **tak – kak tako kot**: tak zmoskim, kak 'zenľzkim, fźpoulom necsifzto 'ziveti KŠ 1754, 42; *q* tak, kak *kv*: Quintilius AIN 1876, 7; **tak – kako tako kot**: Boidi volja Tvoja kako vněbi

tak i na zemli TF 1715, 25; Tak kako je mené moi zvelicfítel návco TF 1715, 25; kako vněbi, tak i na zemli ABC 1725, A4b; kako vu něbi, tak i na zemli SM 1747, 44; Liki v-Ádami vfzi mérajo, tak i v Krifztuľi fze vfzi o'zivéjo KŠ175, 141; Mámo oboujega dvoujega, tak Sztároga, kak Novvoga Zákona exempláre KŠ 1771, A3b; kako je vu něbi, tak i na zemli KŠ 1771, 18; **ravno tak prav tako**: glih rávno tak i on fźvéti Pavel predkláda TF 1715, 7; rávno tak je ta fźmert na vfze ľűdi preik prisla SM 1747, 7; fźkoro rávno tak ne vej, liki zdaj narodjeno dejte KŠ 1771, A7b; i tebi rávno tak za toga zroka, vroké dáni KŠ 1771, A7b; Kakkoli, tak rávno 'selej dusa moja KM 1783, 2; Glih rávno tak i ete nas mladéncz je mogao SIZ 1807, 5; Rávno je tak pri nůvi mertűkaj AI 1875, kaz. br. 6; **ći glih – tak ćeprav tako**: Ino csi glih bi jasz hodil, tak fze dónok nezboim ABC 1725, A8b **5. torej**: Tak nemore náz zvelicfáti TF 1715, 19; Jeli je tak nej zlobodno prźegati KŠ 1754, 18; Ka ti tak fali KŠ 1754, 9a; Premifzli tak, voren Krifztsenik KŠ 1771, A7b; Zapovej tak fźtrá'ziti te grob KŠ 1771, 97; I pitali fzo ga: ka fzi tak KŠ 1771, 265; rázumno fźrczé mores tak meti BKM 1789, 7; nej je spot tak za nász, csi tak zacsnemo kaj vsiti KOJ 1833, V

takáj prisl. *tudi, enako*: i mené fzi takai vu tvoi ország dal pozvati SM 1747, 52; Krifztusa ino takáj vu nyem i nas Ocsa KŠ 1745, 243; Doli je fźlejkaó takáj poglavárfzta KŠ 1771, 607; ja takáj kak Boug, i Cslovik z-ćzejla nazoucsi KM 1780 K, 61; i dűsa moja takáj 'sėja tebě KM 1783, 190; Tejlo moje takáj, Szebi na ćzerkev vzei BKM 1789, 365; I takáj od náľz vfze kraj odloucsi SŠ 1796, 5; Pefzmi csifzte fzo, takáj rázumne BRM 1823, II; Dika ocsi, Takáj i dűhi szvétomi KAJ 1848, 130; Jasz ga takáj za prvorodjenoga vcsinim TA 1848, 73; Rad bi takáj loncsár bio KAJ 1870, 156

takájše prisl. *tudi, enako*: Drűgi zrok, fteri nahájafze takáiľfe i vDűhovnom fztávi TF 1715, 5; i veliko nevoulo fzo takáiľe na fźvoje pokoleinye zaľádili SM 1747, 51; Takájľe i tiva razbojnika fťotánila fšta fze KS 1771, 95; Vefzéliľfe takájše Sźrczé KŠ 1754, 250; Kak velik fźkrb fzi vfźigdár noľzo, Pouleg nyi takájše na nyihovo márho BKM 1789, 164; Sźrecso je poszkűsao Salamon takájše med Grki KOJ 1848, 23

táki prisl. **1.** *takoj*: Azonnal; preczi, vcsaszi, taki, nameszti KOJ 1833, 151; I ovo dujh ga zgrábi i taki krići KŠ 1771, 199; taki fze dűsa tvoja pred fźzodeca posztávi KM 1783, 204; Vfzi vasa fźrcza taki nyemi dájte BKM 1789, 301; taki je

véksega tála Szlovenov piszano Grammatiko KOJ 1833, VI; K prvomi táli se slíšijo hrbtnenični AI 1878, 5; I dána nyima je obláfzt vmoriti ftrti táo lúfztva KŠ 1771, 777; Vdrügi knjigai Moyfellovi na dvaifzetom táli TF 1715, 17; vu 5. táli fzem pokázao KŠ 1754, 7b; kak vu 3., 4. ino 10. táli právi KŠ 1771, 439; Tála má dvá KŠ 1771, 340; Steri fzo oni petéri glávni táli KMK 1780, A2 (3); Stirje táli leta KAJ 1848, IX; tálovje szvéta AIN 1876, 10; Koliko tálov má katechifmus TF 1715, 10; Keliko tálov má te Katekizmus KŠ 1754, 5; Keliko tálov, ali fšúkov má Apoftolfzke vore vadlúvanye KMK 1780, 7; tak, ka je vu nífteroj ftrfi vecs tálov recsic bilou BKM 1789, 2b; Od govorenya tálov AIN 1876, 9; Jelic potreibno etoga katechifmulla vfze tále znati TF 1715, 48; fzem czejli návuk na félzt tále razdejlo KŠ 1754, 5b; I tak tri tále má KŠ 1771, 263; vu petéri glávni táli, fze naprej dáva KMK 1780, A2 (3); kopolinje, odzvüna se povékša z obsédenjom spodobnimi málimi táli AI 1878, 4 2. *delež*: Boug, on je moi tál SM 1747, 75; ti fzi mojega fzcrcá pecsojna i moj táu KŠ 1754, 14; oh Boug náj bougsi táo moj KM 1783, 2; Jezus! Düs nasi naj véksi tál BRM 1823, 6; rezi kastige, vu steroi vfzih májo tála SM 1747, 29; Steri vu Milofci tál má SM 1747, 37; Dáj nam Boug med vörnimi táo meti SŠ 1796, 27; Da nam Tak obilen tál dás v-miri KAJ 1848, 216; On na te neverne dá, za tál pehára nyegovoga TA 1848, 9 3. s predlogom *stran, način*: Vetom je pa pogibelnofzt nej fzamoz znafeqa tála KŠ 1771, 402; Vnougom táli i vnouge doubu je Boug gúcsao Ocsákom KŠ 1771, 672; Cfí fzam vkom táli vgrisila BKM 1789, 429; Cfí fzam vkom táli vgrisila SŠ 1796, 159; csigli vnisterom táli neglihi KOJ 1833; kati vu ednom najznamenitêsem táli návuka vere KAJ 1848, III; Vszákom drügom táli králeszka récs pobôgsanye glászi AI 1875, kaz. br. 1; V-preminôcsem mészeci v-najvéksem táli lépo zimszko vrêmen bilô AIP 1876, br. 2, 8; bosja reics, kotera zapóveidi zadofztnim tálov vfzebi zderfáva TF 1715, 12; ki tvoi Evangelium isztinszkim tálov glaszio ABC 1725, A6b; Prifzpodobnim tálov vzél je vroke pehár SM 1747, 39; Dabi fze záto tá nevola fzkákím tálov zvrácfíti mogla KŠ 1754, 5a; fzam tát, i zvünejnyim tálov bi rad kradno KŠ 1771, 437; naj vfze lidi z-obesinfzkim tálov ofzoudi KMK 1780, 18; Sin Bo'zi knám doli, Zcsetvérím tálov pride BKM 1789, 18; I tvoje imé moj dár, Dicí zevfzim tálov BKM 1789, 21; ino káfzo z-lejpmim tálov k-mojoj hi'si prisli SIZ 1807, 38; Z-káksim tálov sze zgotovi pogodbeno vrejmen KOJ 1833, 89; Z najlepsim tálov je odisao kri'savszi

farar KOJ 1914, 150; po szpêvanyi z-vugodnim tálov naprêpripráva KAJ 1848, III; ali z-têmtálov bogme necsinijo bo'ze vôle KAJ 1870, 160
tálati -am nedov. *deliti*: On fzám dobrôte tála BRM 1823, 6; Srecso, nefzrecso táaljva BRM 1823, 418
tálati se -am se *deliti se*: Tála fze na tri tále KŠ 1771, 701

tá-le toga-le kaz. zaim. *tale*: Kázajôci zaiméni *ez, ezen, ta-le, le-ta* AIN 1876, 38

tálêhnoti -em dov. *izginiti, preminiti*: král Matyas je pokojni, pravica je 'znyim tálehnola AI 1875, br. 1, 4; i to vno'zino lüsztvto tálêhnolo AIP 1876, br. 1, 8

taléjr tudi talér -a m *tolar*: Orbis Talejr KMS 1780, A8; da szo sze nyima talerje szvétili AIP 1876, br. 10, 7; i deszét talérov lona dás KAJ 1870, 133; Eden je 1500 tallerov obceso AI 1875, br. 2, 2

talèntom -a m *talent, denar*: Talentom KMS 1780, A3b; csi fzi ti kaj v-kradno, Z-bo'sega talentoma SŠ 1796, 92; I etomi je dáo pét talentomov KŠ 1771, 84

taléntov -a -o prid. *talentov, kot talent*: I velika tocsa, liki talentova, je sla znebéfz KŠ 1771, 796

Talián -a m *Italijan*: stero ete ravna po ednom Talliáni KOJ 1848, 86; Vtom táli fzo naj prednyejfi Vlahi, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a; vszákefele csészti szamim Talliánom vouseco KOJ 1848, 16

taliánski -a -o prid. *italijanski*: Za nistera lêta talianszkgoga kralá szina szo za kralá zébrali AI 1875, kaz. br. 3

Taliánsko tudi Taljánsko -ga s *Italija*: Na Talliánszkom rodjeni Peter KOJ 1848, 15; kak v-Talianszkom, i vecs drügih országgaj AI 1875, kaz. br. 6; Na Španjolskom i Taljanskom so držáni AI 1878, 14

talige -lig ž mn. *samokolnica*: Eden je medino v-talige szkládao KAJ 1870, 85

tálnik -a m *udeleženec, soudeleženec*: jařz dike tálnik KŠ 1771, 712; i po fzmrti tálnik bodem vekivecsnoga blá'sensztva KM 1783, 51; ka nefese tálnik biti vu krvi toga pravicsnoga KM 1796, 108; Bál III. bi rad tálnik bio v-kri'soboji KOJ 1848, 31; szem, Kakse miloscse tálnik vcsinyeni KOJ 1848, 139; Széchi Gyüri Bethlenove reberije imenitni tálnik KOJ (1914), 137; Tálnika me v-mokaj vcsini tvoj'ga Sziná KM 1783, 239; fzpravo Tálnika je vu nebéfzi BKM 1789, 95; dabi mi tálniczi mogli biti nyegovoga fzevfztva SM 1747, 30; Ne bojdte záto vtom tálniczke 'znyimi KŠ 1771, 583; fteri vu Kriřztulfovom zadofzta csinejnji fcséjo tálniczke biti KMK 1780, 80; i nářz fzi vnyem tálnike vcsino KŠ 1771, 819; vcsini nářz v-Nébi tálnike tvoje Vecsérje KM

1783, 64; naj náfz toga tálnike gofztúvanya vclíni BKM 1789, 395

tálúčiti -im dov. *odvreči*: tálúcsi púkso KAJ 1870, 94

tám prisl. *I. tam*: Nebéfza, tam fzídi pri Bogi ocfi TF 1715, 22; tam fzídi pri Boghi Oczi ABC 1725, A5a; tam fzídi pri Bogi Oczi SM 1747, 44; fzem Jánosa Ivana zváo tam Grke nafzledúvajoucí KŠ 1754, 6; i boj tam, dokecs ti poveim KŠ 1771, 8; Tam je nám mefzto fzpravo BKM 1789, 7; Szamo nikeliko ji má tam mefzto KM 1790, 84; tam je prouti nyemi fztano KM 1796, 9; tam gda bi ga vujfzpaó SIZ 1807, 3; Kam pride, tam je vsze na pobégi KOJ 1848, 4; Tam, gde bom Boga zvisávao KAJ 1848, 4; tam ta edno szrno vido AI 1875, kaz. br. 7 **2.** v zvezi **sem-tam** *sem in tja*: lejče sem-tam AI 1878, 7

tá mandigati ~ -am nedov. *mahati jo, iti*: Etak je leszica tá mandigala KAJ 1870, 68

Támara -e ž *Tamara*: Juda je pa poroudo Zára zTámare KŠ 1771, 4

támen -mna m *omotica*: I z-grêsnoga támna Z-dúhom tvojim búdio KAJ 1848, 7

támnost -i ž *omotica*: sazamo ka ga támnoszt i nesznehoszt zabledila AIP 1876, br. 4, 6

támo prisl., v zvezi **semo** *sem in tja*: Csi zocsmi fzemó tamo blifzkamo KŠ 1754, 43; kak fzmó fze fzemó tamo nofzili KŠ 1771, 425; Szemo tamo od Matere prenošao fzeje BKM 1789, 72

támošni -a -o prid. *tamkajšnji*: Ali uprav tamosni nyegov Namesztnik KOJ 1848, 51; Tamosni plebános KOJ (1914), 142

tanáč -a m *I. svet, nasvet*: On je pout, Tanács i rejcs vecsna KŠ 1754, 252; Tanács je Ocsé Bogá, Tou 'ze nio od dávnya BKM 1789, 36; Tomi nemore cslovik dobroga tanáčfa dati TF 1715, 42; bi fteo Boug pokázati obecsanya tanácsa fzvojega fztálnofzt KŠ 1771, 680; szem tebé, I tvojga tanácsa Nêbôgao KAJ 1848, 152; Goszpoud mi je ktanácsi KŠ 1754, 268; Goszpoud mi je ktanácsi BKM 1789, 263; Táksemi fze nemore bolí tanács dati SM 1747, 42; Gofzpaod odvrné poganov tanács KŠ 1754, 163; medtémtoga szo na tanács augszburszkoga Púspeka naroucsi KOJ 1848, 9; po drugi dobri lúdih tanácsí SIZ 1807, 5; Blá'zen, ki nehodi po tanácsí ti neverni TA 1848, 3; Csi pomoremo kraj odvrnouti fztanácsom KŠ 1754, 52; Mo dúfo bátrivi, Ztanáčfom vnevouli BKM 1789, 130; ár fze ono 's-nyegovim tanácsom protivi SIZ 1807, 9; Jaj kak fzo csúdni ti Bo'si tanácsí SŠ 1796, 50; Boug tanáčfe doli potere TF 1715, 28; Boug doli tere húde tanátse KŠ 1754, 163; Gofzpaod, ki nazvejfti tanácsé fzcrcz KŠ 1771, 496 **2. posvet,**

posvetovanje: Farizeuske fzo pa tanács meli prouti nyemi KŠ 1771, 38; i poglavárje tanács dr'zijo med szebom TA 1848, 3; Bláfen je Cslovik, ki ne hodi vu tanácsí teh nevernikov SM 1747, 25

tanáčivanje -a s *posvet, posvetovanje*: nazavúpsztvo od minisztera na prêpolo'zene orszácske sztroske v-tanácsivanye vzeme AI 1875, kaz. br. 2; od orszácskoga szpráviscsa zebráno poszlaniksztva (delegácia) tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; sze naprêvzeme vtanáčivanye AI 1875, kaz. br. 2

tanáčivati -am tudi -ijem nedov. *svetovati*: ka szta sze povúpala pomirejnye z-Králom tanáčivati KOJ 1848, 104; Tanáčsem ti KŠ 1771, 773; tanáčsijem tomi, naj kaj bougega pernefzé BKM 1789, 8b; Tanácsí(v)am i' jafz to 'senítev lejpo SIZ 1807, 51; Bio je pa Kajafás té, ki je tanácsivao 'Zidovom KŠ 1771, 325; vékfi táo ji je tak tanácsivalo KŠ 1771, 424; Od tífzoga dnéva záto tanácsivali fzo fzi KŠ 1771, 306

tanáčnica -e ž *posvetovalnica*: pelali fzo ga gori vu tanácsniczo fzvojo KŠ 1771, 249

tanáčnik -a m *svetovalec*: i zové fze imé nyegovo csúden, tanácsnik, mocsen Boug KŠ 1771, 814; Jo'zef, tanácsnik bodoucsi KŠ 1771, 253; Bojdi ti fzám moj tanáčnik BKM 1789, 172; Dávid Krála tanácsnik KM 1796, 63; Národa cslecsega, Verna tanácsnika BKM 1789, 17; szvedosztva tvoja szo radoszt moja, i tanácsniczo moji TA 1848, 99

tanáčno prisl. *priporočljivo*: ali je dônok jáko hafznovito, i tanáčsno KMK 1780, 78

tá nihánje ~ -a s *opustitev*: V-fzakojacski grejhov tá nihánye SŠ 1796, 20

tá niháti tudi tá neháti ~ -ám dov. *I. zapustiti*: za toga volo tá nihá cslovik oco s i mater KŠ 1771, 61; ali csí ono, ftero je fto dú'sen vcsiniti, tá nihá KMK 1780, 90; Zakaj fzi náfz Bo'ze, czilou tá niháo BKM 1789, 324; I on je tá niháo vlza KŠ 1771, 181; Onedva fza pa preczi tá nihála vlaké KŠ 1771, 12; Csi nyé zametávamo ino czilou tá nehámo KŠ 1754, 32 **2. opustiti**: Záto tá nihájmo rejcs od zacsetka Krifztfufovoga KŠ 1771, 679; nej je vugodno, ka bi mi tá niháli rejcs Bo'zo KŠ 1771, 357; tá fzam niháo ta detecsá KŠ 1771, 517; záto, ka vlze fztvorjene fztvári tá nehám KŠ 1754, 87; ka fzi ti nebéfza tá neháo KŠ 1754, 237; Nihájte záto tá 'salofzt SŠ 1796, 5 **tá niháti se** ~ -ám se *opustiti se*: eden fze gori vzeme, i te eden fze tá nihá KŠ 1771, 82 **tá nihávsi** ~ -a ~ -e *ko je zapustil*: i tá ga nihávli odisli fzo KŠ 1771, 73 **tá niháni** ~ -a ~ -o *opuščen*: Bojmo fze záto, da fze kak po tá nihánom obecsanyi notri idejnya vu pocsváliscse KŠ 1771, 676

tá nihávati ~ -am nedov. *opuščati*: Trfznozft, i bojaznozft, vřza bos tá nihávao SŠ 1796, 81

tanjér tudi tanjêr -a m *krožnik*: Tányér; tanyejr KOJ 1833, 175; nego polo'si na kraj tanyéra KOJ 1845, 36; je meni ponūdila eden tanyér 'zupe AIP 1876, br. 1, 7; Za bougse jafz dr'sim na lúčskom tanyejri SIZ 1807, 49; na steroga sze i tanyêrje zdévajo KAJ 870, 43

tánoč prisl. *ponoči*: Rávno tak dvakrat bije edenájszet, ednôk pred pôdnévom, drugôcs tánôcs KAJ 1870, 158

tá nositi ~ nôsim nedov. *odnašati, krasti*: Szamo tomi jásztrebi scsém povu'zgatí, steri nase küre tá noszi AI 1875, kaz. br. 7

tá odegnáti ~ -ženém dov. *odgnati, pregnati*: Vrága je tá odegnao BKM 1789, 103

tá ostáti ~ ostánem dov. *izostati, odpasti*: nafzledüvajoucsim tálom ono lejhko tá ofztáne KM 1790, 66

tá ostáviti ~ ostávím dov. *opustiti*: ka je potrebno vřzáki grejh czilou tá ofztaviti KŠ 1771, 725; te bi pa tou tá mogli ofztaviti KM 1790, 80; Ki táosztávijo vszo blôdnoszt bolvanszko KAJ 1848, 166; Jálnoszt tá ofztavimo BKM 1789, 108; Vnouge grejhe mi tá ofztavimo SŠ 1796, 13; Lüb'te praviczio, i tá ofztav'te kriviczko KM 1790, 72

tá peláti se ~ pèlam se nedov. *peljati se, voziti se*: Ovo i ládje, dônok fze od málicskoga vezřla tá pelajo KŠ 1771, 750

tá podérati ~ -am nedov. *podirati*: fzmrt Vřze ednako, kako kofzecz trávo, tá podéra BKM 1789, 423 **ta podérati se** ~ -am se *podirati se*: Medlounvo pléřzaljoucsi, kaj fze je tá podérao SIZ 1807, 55

tá pometávanje ~ -a s *zametovanje, opustitev*: Tá pometávanje bolvanszta TA 1848, 95

táposüšiti se -ím se dov. *posušiti se, usahniti*: Či dugo nega deřa, se sehanye ino travine táposühšijo BJ 1886, 32

táповrčti -vřžem dov. *zapustiti*: Záto ji je doszta odbé'zalo z-dômi, ki szo vsze táповrřli KAJ 1870, 164; Táповrřze szvojo sztelo KAJ 1870, 30

tá préjti ~ préjdem dov. *preminiti, miniti*: Dáj, naj i nous moji grejhov tá prejde KŠ 1754, 245

tářižinski -a -o prid. *tarški, ki je iz Tarza*: Saulufa po iméni Tarřinfzkoga KŠ 1771, 368

tářiški -a -o prid. *tarški, ki je iz Tarza*: Paveo jafz řzam ifřtina cslovik 'Zidov Tarřiski KŠ 1771, 410

Tářzuš -a m *Tarž*: v-Tarřufi Cziliczie porodjeni KŠ 1771, 431

tá spádnoti ~ -em dov. *zgruditi se, pasti*: Oni řzo pa csakali, ka otecsé, ali tá řzpadne i náglo

merjë KŠ 1771, 427; tak jih je na jezere i jezere zmrznilo, od gládi tá szpadnilo KOJ 1848, 120

táspíhati -spíšem dov. *odpíhati, odpíhniti*: Pri blá'zenszta nápravaj, Steri vrédnoszt, Ni vihér táneszpise KAJ 1848, 338

tásranjüvati -újem nedov. *hraniti, shranjevati*: Szád tászranyüjejo na zimô KAJ 1870, 28

tát -a m *tat*: Tolvaj; tát KOJ 1833, 176; liki tát vnocfi, pride KŠ 1754, 113; liki tát vu nocsi, tak pride KŠ 1771, 621; ka ti szi tát AI 1875, kaz. br. 7; tát sze pod spor dene AIN 1876, 44; Recsi ete szo tak prehodile szrdce tatá KAJ 1870, 51; Csi vidis tatá, 'z nyim be'zis TA 1848, 40; i gde je tatjë ne podkopajo KŠ 1771, 19; ali tatyé řzo fze pri nyem vküp řzprávřlali KM 1790, 72; kako ti tátov jalna natura SM 1747, 82; Dá meni pocřinouti, Od tátov mené ofřlobodi BKM 1789, 161; Szkim fze prtí Boug tejm táksim tatom KŠ 1754, 51; Liki je Krifřtus csinio za nářz taté pri Ocsi KŠ 1771, 663

Tatár -a m *Tatar*: stero szo protestantje i tatárje za Botskajove prászke vú'sgali KOJ 1845, 75

tatbina -e ř *tatvina*: sze za volo tatbine vnoço 'saloszti godi KOJ 1845, 120

tatía tudi tatija -e ř *tatvina*: Sz-řzřczá řzhájajo, tatia KŠ 1754, 72; tatija KŠ 1771, 51; I nej řzo fze povřnoli niti ztatije řzvoje KŠ 1771, 783; prepovidáva Boug Krádnenyé i tatijo KŠ 1754, 48

tatínski -a -o prid. *tatinski*: naj nářz na lúčzki, ali tatinfzki, krůh ne pířzti KŠ 1754, 166; dofřta řzo pri nyem potrořřili z-odánoga tatinfzkoga blága KM 1790, 72

tátov -a -o prid. *tatov*: Ár je neznáno nám knám prífesztye na fzmrt Krifřtusevo, Kako vu nocfi, ki řcsé kradnoti hodejnye tátovo BKM 1789, 395

tátranski -a -o prid. *tatrski*: Horvátov, ki szo z-dovolenyom Heráklius Czaszara prejk tatranszkih gór vu Dalmáció prislí KOJ 1848, 6

tá věhnoti ~ -em nedov. *veneti*: Ne mogôcse, ka bi Du'ze Zaman tá vehnola AIP 1876, br. 6, 2

tá vněsti ~ vnesém dov. *odnesti*: Ono řzemen vrág tá vneřzé BKM 1789, 179; konyi ga [řloveka] nevneszėjo tá KAJ 1870, 36

tá vtégnoti ~ -em dov. *vřeči, polořiti*: zdaj misřlivsi, ka ga pá pijanoszt tá vtégnola AIP 1876, br. 4, 6

tázafřkati -am dov. *zapřaviti, zařřkati*: i eti pét lét mi je rávno z-oni ráni vör nasztanolo, stere szte vi vszákđen z-vasimi hladnimi vörami tázafřkali KAJ 1870, 156

tá zahoditi ~ -hódím dov. *zapřaviti*: Manyák hafřnovito vřejmen tá zahodi KM 1790, 36

tá zamatávanje ~ -a s *zamatavanje, preziranje*:

Tou je pa fzoudba, Szvetlofzti Bo'ze tá zametávanye BKM 1789, 127

tázapráviti -právim dov. *zapraviti*: Nyegova vertinya je fzkrlbliva bila nikaj je nej tázapráviva KM 1790, 68

tá zaprávlati ~ -am nedov. *uničevati, kvariti*: Nyegovo pojíftvo tá zaprávla SIZ 1807, 52

tá zatajiti ~ -ím dov. *premagati se*: Ki fzevjt, fzebé tá zataji, Té bouga, ka ga Krifzts vcsi BKM 1789, 259

tázdávati -am dov. *razdeliti, razdati*: mater szvojo, gda je vido, kâ je szvoj potrêben falácsek deci tázdávava KAJ 1870, 21

tázletéti -ím dov. *odleteti*: dvanájszet réc, i dönok ji je edenájszet tázletelo KAJ 1870, 170

té tá túdi tó kaz. zaim. **I.** v pridevniški rabi *ta*: Ovo té nárou je eden KOJ 1833, VIII; Teda veli tomi csloveki KŠ 1771, 38; Sibó tomi pojbbári je pod nogé vcesfzno KM 1790, 18; Ar jaj tomi jedinomi SIZ 1807, 5; fizam na té csio od tébe fztvorjeni KM 1783, 3; miszlévsi, ka té glász razmi AI 1875, kaz. br. 7; kerfchánfztvo natom fzeviti zové TF 1715, 23; tebé na tom fzeviti dicsimo SM 1747, 55; kaj je vtím dnévi Krifzts gori fztano KŠ 1754, 24; Gda bi fteo natom fzevjtí, Ftisati tou nevoló BKM 1789, 14; ftera fzo na tom fzevjtí KM 1796, 3; Natom fzevjtí je tve 'sivlejnye fzkvarjeno SŠ 1796, 9; Glih rávno fzteim tálom TF 1715, 39; prífztoupila fzta knyemi tiva fzlepca KŠ 1771, 30; rafzrdili fzo fze na tiva dvá brata KŠ 1771, 66; vzeme tivi dveje ribici KŠ 1771, 198; Sto fzo tej fzinouvje KŠ 1754, 31; Tej tákfi fze pa naj prvle fzkúfzijo KŠ 1771, 637; Té kosi szo tak naprávleni AI 1875, kaz. br. 8; Zracsúnaj mi naprej téjh knige KŠ 1754, 3; Ki nám je do tej mao, dao BKM 1789, 353; Tejm tákfm záto zapovidávamo KŠ 1771, 630; V-tejh (varih) szo sze kotali KOJ 1848, 6; fztimi neimimi jünczi TF 1715, 4; med tejmí Bo'sánfzkimi Perfonami imenúje KMK 1780, 8; Kai potribúje ta Zápoved TF 1715, 12; Ta reics Kristusseva SM 1747, 40; Ka dá zdr'závczom té zapouvidi KŠ 1754, 59; Bi bio sors nas vu té blódnosztí szpári KAJ 1848, 7; ka-ko toi máloi Deczi TF 1715, 8; fchés dugo fiv bití natoj zemli TF 1715, 15; Ka pa zapovidáva Boug vtoj zapouvidi KŠ 1754, 21; obdr'zi me vtoj vorí BKM 1789, 7; neboidi nâz fzrám fztov málov Deczov fze vcfíti TF 1715, 8; Sztom võrom fze bátrivim BKM 1789, 7; Z-touv szvojoj dobrourov je vráta goriodpro KOJ 1848, 10; Vcsio nâz tetri zapoveidi TF 1715, 12; Té szo escse celó nôve KAJ 1870, 6; Koterie rázum teh recseh TF 1715, 18; Steri pa tejm ricsem ne võrje KŠ 1754, 210; Sti té kni'ziczze KŠ 1771, A8a; Boug nâz fzteimi

ricfmi kfzebi fche pritégnoti TF 1715, 26; to je moje Teilo SM 1747, 39; steroga najménsi táo toga cêloga imé noszi AIN 1876, 10; vtom tákfem fzpoznanyi nâfz povéksávaj KŠ 1771, 846; Nad tejm fztvorjenyom dabi fze radúvao SIZ 1807, 7; Ka fze vcsimo fztej csüdni dejl KM 1796, 4 **II.** v samostalniški rabi *ta*: Pitas sto je te SM 1747, 79; Árfzmo mi toga a ni ednoga nei v Reidni TF 1715, 29; Ar je on proti tomi, fzeviti, blâseni bil SM 1747, 4; Steri, võrje tomi, fteri je mené pozfzlo KŠ 1754, 141; Tomi szo Goszpoud taki regulo povedali KOJ 1845, 4; fzin, toga pozfzlúfaite TF 1715, 38; nátom bojдите, da fze nájdete vu méri KŠ 1771, 723; Ne zadovolí fze fztejm KŠ 1771, A8b; rokou polo'sivlí zatejm na prízi KMK 1780, 9; fcese pred tejm toga BKM 1789, 164; Bojtár de, i z-têm, 'ze vsze má KAJ 1870, 9; pa sz-tem z-vrâcsi AI 1875, kaz. br. 7; tejava vám vfza na znánye dáta KŠ 1771, 610; Tejava fzta ládala z-vfzov zemlouv KM 1790, 8; Tiva dvá fzta fzi küpúvala KM 1790, 26; med tejava eden pride KOJ 1833, 142; fze perti Boug, vfzeim teim TF 1715, 18; tím fterifzo naz zbantúvali TF 1715, 29; Boug protivnik i toj, ftero BKM 1789, 8; katechismus, touie tou krátki návuk võre TF 1715, 1; Znamenito dugoványe je tou SIZ 1807, 6; tó vfze fze i v-eti .. nahája BKM 1789, II; liki sze tó previditi dá KAJ 1848, IV; To je po iméni trsztnata vüs AI 1875, kaz. br. 5; Pite vfzi ztoga SM 1747, 40; toga ocsi dolfzki kouvranye vó fzklivéjo KŠ 1754, 32; je nej potrejbno kaj od toga drúgim gúcsati KŠ 1771, 615; nego je zvûn toga potrejbno, naj KMK 1780, 4; on, ki je tiva dvá talentoma vzéo KŠ 1771, 85; Efcse pred tejm toga .. Pri tebi je nafé delo dokoncfano BKM 1789, 164; nej li je mogao 'fiveti, brezi toga, ka bi fze za druge fzkzrbo KM 1790, 84; liki nâsz od toga pífzmo fzvétó vcsi SIZ 1807, VI; Za toga volo, csi gli do hüdili KOJ 1833, VI; skolniki sze je od toga kihati zacsnilo KOJ 1845, 4; Moremo 'ziveti sztoga, ka je nam mogôcsno bilo AI 1875, kaz. br. 8; plemen, toga razločávanje AI 1878, 4; nai võrje tomi kai pífzmo právi TF 1715, 42; Ktomi escse tudi fzem djâo eden Pridavek KŠ 1754, 8b; Mi lidjé fzmo ktomi nefzpodobni BKM 1789, 178; dofzta je potrejbno k-tomi, naj z-mele krüh bode KM 1790, 30; Gedrnoszt sze 'zelé k-tomi KAJ 1870, 6; i tou võrjem kai eto moje delo priétno bode TF 1715, 9; Odkuda znâs ti tou SM 1747, 39; Tou doprnásajo kautlarje KŠ 1754, 50; i dén i mejfzec i leto náto KŠ 1771, 783; dönok je séfzt dnévov na tou odloucsó KM 1796, 4; Goszpôd gléda na tó, ka je prav TA 1848, 9; 'Ze dávno szem 'zelo jasz tó KAJ 1870; tó jasz dobro

znam AI 1875, kaz. br. 7; Rusz sze na tô trüca AIP 1876, br. 6, 4; ino nyega potom obeclányi opomina TF 1715, 42; i vtom ifztine nejga KŠ 1754, 84; bojdi nam v-tom vžzem k-pomôcsi BRM 1823, 3; fzteim vecs Düflicz opadnúje TF 1715, 3; i tak fzem fztem zadovolen SM 1747, 72; ár fztejm vadlújem naj prvo KŠ 1754, 86; I nad tejm fzo prisli vucseniczke KŠ 1771, 276; Eta fzo tá, ftera ofzkrunijo csloveka KŠ 1771, 51; i, ka fzo nyemi tá vcsinili KŠ 1771, 307; Jeli vfza tá ti vörjes KMS 1780, B3

tè prisl. *tedaj, potem*: te de fze radüvalo fzrczé moje jáko KM 1783, 268; tá je meni idti, I vekivekoma te tam prebivati BKM 1789, 444; [Slanik] Posuhši se, te se osoli AI 1878, 31

tè tá tò določni člen *ta*: da te pekléni Vrág obláfzti nad menom ne bado mogli vezéti TF 1715, 46; ali fztifzne fzvoje lampe te cseden KŠ 1754, 58; ár te pravicsen bode zvôre 'zivo KŠ 1771, 562; Te fžvejť je meni za niko BKM 1789, 15; da fze je te pojbar fžám nej geno KM 1790, 18; Tálov: te trétyi vesi KOJ 1833, 1; tou naj právi te nájsztarejsi szám KOJ 1845, 25; kako te Evangelium toga méra goniti bote perprávleni SM 1747, 27; zla'zmi potrdjávati toga obto'zenoga nefzrecso KŠ 1754, 54; Pride Krifztus tretics, Kfzmrťi toga csloveka BKM 1789, 19; Nedai tomu Satanu obláfzti nad nyim vzéti SM 1747, 63; ki fzo nei pokorni tomi Evangeliumi SM 1747, 15; Tomi nepobo'znomi právi Boug KŠ 1754, 17; i dvojcési eden ktomi drügomi je velo KŠ 1771, 345; Eden brat právi ktomi drügomi KAJ 1870, 170; vu tiszti mesztaj eden tomi ovomi prôti sztoji AI 1875, br. 1, 2; To Diko fzamo, ali te fítek vekivecsni SM 1747, 37; lifztá Toga prvoga pífe z-Babilonie KŠ 1771, 701; Bougi, Szvojim knám na te fžvejť prifefztyem BKM 1789, 35; i to dejte je te véksi falat tá dalou nyemi KM 1790, 44; Keliko dni je fztvárjao Boug te fžvejť KM 1796, 3; Jezik, z-sterim toga Krisztusa vadlújemo KOJ 1833, XI; pokrêpi toga pravicsnoga TA 1848, 6; Kai znamenüje vtom kerfzti ta voda TF 1715, 33; ino oblecseni fztem perfznm felezom te pravde SM 1747, 27; ki fzi fze ti nad tim nevolnim Cslovekom zopet fzmilual SM 1747, 51; Drüga oszoba je ona, k-steroj ta prva gucsi AIN 1876, 16; Tou je ta vfze milofche puna TF 1715, 32; Ka je ta drüga Bo'sánfzka Perfona cslovekom ofztánola KMK 1780, 5; Ar fze je ta Rejes popriéla BKM 1789, 20; Kak je ta prva, i druga fzenya KM 1796, 26; Tréťja je pa ta vekivecsna fzmrt SŠ 1796, 13; niti ta Szlovenscsina je nej bila práva BRM 1823, II; Ta prva persóna vno'sinszkoga racsúna KOJ 1833, 87; Ta edna kotriga je rávno tak potrebná,

kak ta drüga KAJ 1870, 30; kak ta mláda deca od nôcsi AI 1875, kaz. br. 7; I be'zi na fzmrt te kacse BKM 1789, 20; Koterie hafzen te reicfi Amen TF 1715, 31; i hválimo fze po vüpanyi od te prifefzrne Dike SM 1747, 18; Steri zbije Otfo fzte fzmrti fzmrtýov fze naj vmori KŠ 1754, 32; te csetvére vodé iména fzo eta KM 1796, 5; Trucz toi fztároi kacfi SM 1747, 76; erko je toj divojki KŠ 1754, 45; i dána je toj devojki KŠ 1771, 48; To prvo ifztina rejes fžam vcsino od vfzega KŠ 1771, 341; To moucs Evangeliumfzko je nám vö vjavo BKM 1789, 5; V-to prednyejso persóno KOJ 1833, 138; fzmó po kerfzti pokopani vtói fzmerti TF 1715, 33; ako hocfes dugo siv biti na toi zemli SM 1747, 45; da ti ne zgines vutoi nevernofzti SM 1747, 82; Liki vtój delzótoj je toga proprietyá prepovejdano KŠ 1754, 60; vtój ménoj Káni je z-csüdóm potrdjeno SIZ 1807, 26; nad touv 'senfzkov, jáko radüvao SIZ 1807, 7; cfiniti reics Bosja fztov vodouv navküpe TF 1715, 32; Anni je bole szpadnolo to ménsé jaboko KAJ 1870, 18; To drügo je pa eto KŠ 1771, A2b; Tou vsze dugo ne trpi BKM 1789, 15; reics, kaibi ona kako níkákfá moucs toga zvelicfánya prefzveitila TF 1715, 3; Toga Recfenya naipoglaviteife Jedro SM 1747, 32; Jesus, je zapovedal nám predgati tomi lufztvi SM 1747, 15; Bojdi dika Tomi szvétomi Trojfszťvi BKM 1789, 14; bodo terpeli, to vekivecsno fzkvárjenje SM 1747, 15; Poberte gori to ofztányeno drťinye KŠ 1754, 53; tak i za to drügo hválo dati KŠ 1771, A2a; Boug fteri louna to dobro KMK 1780, 5; Vfzáka dr'sina bi rada mejla to náj bougse KM 1790, 86; Zato ti hűdi ne ofztaneio vu fzdobi SM 1747, 92; Blá'zeni fzo ti milofztivni KŠ 1754, 41; Tifztári fzo ga pod cslovecsem obrázom kázali KŠ 1771, 2 (B1b); tej fzo ki pozfláfajo KŠ 1771, 193; kaj ti pobo'sni csákajo SIZ 1807, 8; da ti csednejši bodo zagovárjali KOJ 1833, VI; Csi sze nescsejo povrnóti ti neverni TA 1848, 6; Geto i te nebeszke fťicze dicfijo BKM 1789, 5b; Kakda fzo obhodile te 'fenfzke pri grobi KM 1796, 113; Grammatikami, med sterimi szo sze mi te edne KOJ 1833, IIII; Nistere szťvaré hodijo, te drüge szkácejo KAJ 1870, 10; Ovakse fztvári ta dűhovna KŠ 1754, 60; i ta fzlejdnýa csloveka tifztoza fzo huľa od prvi KŠ 1771, 41; ali ti hűdi pout preide SM 1747, 92; i ne fztoupa na pout teh greisnikov SM 1747, 25; Tih mertvi gori fztányeny SM 1747, 37; Stera fze za tej naprej zracsunani fťiri zrokov volo doprneszé KŠ 1754, 18; Ka je tejh tolíki grejhov zrok KŠ 1754, 44; Szpoumente fze pa fťti prvi dnévov KŠ 1771, 689; Naj tih vörnih nyih Dűfe na 'sitek vekivecsni

hráni KMK 1780, 62; Ti gizdávi nyih mislejnya Je razszpüszto BKM 1789, 16; Od ti drügi Apoftolov KM 1796, 131; peszmi, stere szo szti sztári piszm vküp pobráne SŠ 1796, 1; Dr'zánye ti knjg BRM 1823, V; Szpômenek ti preminôcsi KAJ 1848, VIII; Fundaj hüdôbo ti neverni TA 1848, 6; ſteri dá hráno tim mládím vranicfom TF 1715, 47; ino hráno tim mládím vranicsom ABC 1725, A6a; poſzlal na predganye tem vlovlenim SM 1747, 11; I tim hüdobnim ſzmo du'zni pokorni biti KŠ 1754, 34; i tim ſzedécsim vu dr'zéli je ſzvetloſzt zisla KŠ 1771, 12; Szrecso tim tvojim vernim BRM 1823, 37; Z-káksimi recsmi je potrejbno tim Sztarisinom profziti SIZ 1807, 3; Tim Ocsákom obecsani BRM 1823, 2; ſegnávas te pravicsne ABC 1725, A8a; merkamo Ta naprej hodécsa dugovanya SM 1747, 37; na kaſtigo te krivcze zvati KŠ 1754, 18; Csáſzi Boug du'ze 'živé te húde KŠ 1754, 34; je zvao te moudre KŠ 1771, 7; Dopüſztite te mále k-meni prihájati KMK 1780 KMS 1780, Ab(2); Ár on lübi te práve BKM 1789, 16; Pefzmi na te prednyeſe Szvétke BRM 1823, V; te mále pomágajoucsi áldov KOJ 1833, IIII; Ki poſtúje te bogábojécse TA 1848, 11; Ino té grejh ſze eſcse pri ti preporodjeni gori nájde KŠ 1754, 72; Vti prvi knjgaj BKM 1789, 3b; vti veliki brgáj od trüda nê szo mogli prbivati AI 1875, kaz. br. 3; Na kój more merkati v-stenyé pri té znaményaj AIN 1876, 8; ſze prikáse zNebéſz, ſztemi Angelmi SM 1747, 15; napunilo ſze je goſztúvanye ſztimi ſzedécsimi KŠ 1771, 72; Té vſze ſze nahájajo med timi Pefzmami BRM 1823, II; med timi gôszti bregáj nemrejo bidti AI 1875, kaz. br. 3

teáter -tra m *gledaliſtſe*: Nasztavo je v-Pesti vogerszki Theater KOJ 1848, 123

téc prisl. *tod*: Od técz ſze tak dá razmeti KOJ 1833, VIII

tečaj -a m *tek, potek*: Ete zvijácsine tečaj je tak naméno KOJ 1848, 66; vu tečajji pernyánya zavroucseni Luther KOJ 1845, 56; Pod tečajjom Bocskajove reberije KOJ (1914), 132

tečas tudi tečas prisl. **I. do takrat**: tečasáf dokecs ſze ono (deite) vmoucs gori vzeme TF 1715, 7; Szveſztvo li tečasáf je ſzveſztvo, dokecs delo dr'zi KŠ 1754, 184; odvрни ſzvejt vſze tečasáf, dokecs KŠ 1771, 831; Jezus tečasáf ofztáne nazoucsi KMK 1780, 62; I nemore ſzi tečasáf Počſínouti BKM 1789, 282; Dokecs ſzo, tečasáf je tou vſze bilou KM 1790, 86; ſtera ſze je tečasáf ſzkuzila, dokecs KM 1796, 50; ſzo csakali, Tečasáf, dokecs SŠ 1796, 105; Dokecs, tečasáf je tüdi nej pobegnola KOJ 1833, IX; zelenyé dr'sali tečasáf, ka KOJ 1845, 95; Tečasáf bij

'zelezo, dokecs je 'zerjávo KAJ 1870, 68; orošjé tečasáf ne püsztijo zrôk, pokecs AI 1875, kaz. br. 3; tečasáf ſztáli, da je Maria dolivzéta bila KOJ (1914), 109 **2.** v vezniſki rabi, v odvisnih stavkih *medtem ko*: Tečas ka je on melo k-hiži nesao, so se BJ 1886, 32; Tečasáf je Henrik ſzvoje vojszke na nouge poſztavo KOJ 1848, 8

téčen -čna -o prid. *okusen*: nego kak técsni ſzád, ſteri ſze brati more KOJ 1833, 145

téčiti -im nedov. *okušati*: Zjezikom cukra téčím BJ 1886, 40

téčti tečém nedov. **I. teči**: Folyini, tecsém -ti AIN 1876, 46; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Gdate mi kcsaszí doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Po pouli je tekao eden potok KM 1790, 78; Morem vzéti jazs tou, ka je ſztvoji rán teklo KŠ 1754, 258; pren. Ztêbe tecsé lübéſznoſzt cſízta BKM 1789, 79; Na ſpanyolszkoj zemli 'ze tri lêta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; Ocsi moje tecséjo SM 1747, 71; Vretine ſzuz Vö tecsite BKM 1789, 206 **2.** *premikati se*: Da kôla hitré tecesti morejo KAJ 1870, 73 **3.** *potekati, biti*: Vszáki vecsér je táksi gucs teko AIP 1876, br. 3, 7; csi de bój teko AIP 1876, br. 7, 1; Taki je vſze nacſi teklo KM 1790, 80

tekóci tudi tekóuči -a -e **I. ki teče, se giblje**: On ográdecz je na ſtiri tále tekoucsa voda polejvala KM 1796, 5; zvodé ſztüdecnsne, ali tekoucsse KŠ 1754, 202; tekócsse vodé i mlák imé je vsze laſztivnoimé AIN 1876, 10; Mati ſze trüdi znyé tekócsso krv tak odvnmôti AI 1875, kaz. br. 5; I 'zena bodoucsa vu tekoucsi krvi od dvanájſzet lejt KŠ 1771, 195; kak 'zedni jelen khládnoj, Vretini tekoucssoj BKM 1789, 140; Dvakrat me napoji Zcsifztoga ſztüdecnza tekocfom vodiczom BKM 1789, 161 **2. ki teče, traja**: Na eto tekócsse leto 28-mésnyeka orszácsko szprávicsse je odprêto AI 1875, kaz. br. 1 **3. naslednji, zaporedni**: Szlovenſzke tekoucsse litere KM 1790, 2

tèda prisl. *tedaj*: teda od právoga návuka naidale vkrai zablouđi TF 1715, 3; teda ſze konec z vſfimi hüdobi SM 1747, 16; Teda bodo ſze ti pravicsni ſzvejtíli KŠ 1754, 140; teda na nágli pride na nyé pogibelnoſzt KŠ 1771, 621; plácsa ſze ti teda BKM 1789, 413; i teda ji je pét jezér ſztanolo na právo vöro KM 1796, 119; I ſz-právím bláj'senſztvom teda te daruje SŠ 1796, 11; gda dén pride, teda nam to dévojko morete dati SIZ 1807, 5; Ki lih more, náj teda pride na proſecio KOJ 1845; Teda mi zámaz nasztáne na piſzmi KAJ 1870, 7; glávo odkrio ino tedaj doſtójno na dveraj trüpaó BJ 1886, 23

tèdaſnji -a -e prid. *tedanji*: szo Piusa VI. tedasnyega Pápo nagnila KOJ 1848, 114

téfart prisl. *tokrat*: Ali Sámuel ga je téfárt z-mitamí ftisao KOJ 1848, 16

tég -a m *teg, poteg, črta*: I da med teszanyem ednáki tég dr'zati morejo KAJ 1870, 74; Vöra je na kraj potácsa vöre 60. máli piknyic ali tégov pizsano KAJ 1870, 159

téja -e ž *čaj*: Pitvina, teja, se narédi AI 1878, 51

téjlni tudi télni -a -o prid. *telesen*: Touje nasa Tejlna cslovecsa vüpaznofzt BKM 1789, 2; Ka je telni 'sitek SŠ 1796, 31; Akoie pa bolje meni to telno fzmert zdai kostati SM 1747, 57

téjlo tudi téilo tudi télo -a s *telo*: Corpus Tejlo KMS 1780, A7b; tou je Telou moje TF 1715, 39; Kriřtuffa právo Tejlo TF 1715, 43; da teilo nafše nebode podáno SM 1747, 66; eto je moje tejlo KŠ 1754, 8B; tejlo tvoje řzvetlo bode KŠ 1771, 19; Cíi je gli Boug grátao tejlo BKM 1789, 20; Naj tejlo tiho pocšiva SŠ 1796, 5; tou je tejlo z-mojga tejlja SIZ 1807, 7; Nyegovo mrtvo tejlo je v-zláto skrinjo polóšeno KOJ 1848, 5; Têlo sztvári je priglihno KAJ 1870, 10; njegovo telo AI 1878, 10; kákfaje nafšega Telá, zla volja TF 1715, 28; Ako bi pa gda znemocsnofzti teila SM 1747, 52; návuk od Tejla gori řztánejnja KŠ 1754, 6b; Polřzvejť tejlja je okou KŠ 1771, 19; od Sziná Bo'sega Tejla oblecsenyá KMK 1780, 32; csonte mojega tejlja KM 1783, 5; vzéo je edno rebro 's-nyegovoga tejlja KM 1796, 6; Düsa nafa řztejlja vö preminé SŠ 1796, 8; ino tejlo z-mojga tejlja SIZ 1807, 7; molítev za zdrávje tēla TA 1848, 5; dusni řzmo, nei teili SM 1747, 23; lejhko tejlji vřzigdár prouti řztánes KŠ 1754, 12 a; Vřza dobra dá düsi, tēli KAJ 1848, 9; je meni Teilo i Duffo dau TF 1715, 21; Düsso i telo ABC 1725, A5b; Teilo i Düsso nam je leipo daruval SM 1747, 86; naj i tejlo hránimo KŠ 1754, 28; ka řzi nám zdravo tejlo dáo KŠ 1771, 837; Preporácsam ti tejlo moje KM 1783, 5; Ka je tejlo na řzē vzēla BKM 1789, 20; vu tejlo je pa rázumno düso řztvouro KM 1796, 4; preporácsam Tejlo pa zemli SŠ 1796, 6; kaifzi mené na teili obarvau TF 1715, 46; da řzmo mi vu teskom teili SM 1747, 66; Gori řztánejo vtejlji KŠ 1754, 271; i řzpoznala je na tejlji KŠ 1771, 116; Oprvics vřzvojem tejlji BKM 1789, 18; V-etom szej vřzi gori řztánemo SŠ 1796, 8; V-tēli nasem szej oznáva BRM 1823, 1; Na tēli teško lazi (pirušlek) AI 1878, 7; Vörjem teilom gori vřztánenye TF 1715, 23; dabi z-teilom mogel vřivati SM 1747, 54; i pred tvojim tejlom řze ne řzkrivaj KŠ 1754, 169; gda bi za drügim tejlom sla KŠ 1771, 758; Rejcs je ztejlom pošztánola BKM 1789, 26; o'řzivi i valfa mrtva tejlja KŠ 1754, 138; se tēla nature razdelijo AI 1878, 4; lidjē řzvojimi Tejlami gori řztánejo KMK 1780, 22

Téjlovo -ga s *Telovo*: Nájplemenitēši so: Tejlovo BJ 1886, 38

téjlm vez. *tem*: Szlifavři pa, ka nyim 'Zidovřzki gucsi, tejm rářfe řzo tiho bili KŠ 1771, 410; nego tejm bole naj řzřlů'řzijo KŠ 1771, 642; najbi oni tejm lesej eden-drügoga řzrecsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8

téjnja tudi tēnja -e ž *senca*: Ka je csloveka dén, gli kako ti tenya SŠ 1796, 30; Stera řzo tejnja ti priřefřztni KŠ 1771, 607; Tenya velkoszti gosřzpodnove řzo vsza KAJ 1848, 8; Ka řzmo mi? tejnja BKM 1789, 344; vcsászi řze cslovek řzvoje tejnje vszřrási KOJ 1845, 10; Nyim i konecz zná vř'řzi, kak tenyi KAJ 1848, 8; Ar právda li tejnjo majoucsa ti priřefřztni dobrouť KŠ 1771, 687

ték -a m *tek, okus*: Ték Iz-érřés KM 1790, 92(a); ali ték tvojega jezika naj te na oblořzünofzt ne řzapela KM 1790, 78; Ték bode ti preminiti KM 1783, 280

tekáj -a m *I. tek*: Naj dobro řzkoncsam moj tekáj BKM 1789, 276; Daj, naj nyima 'řitka tekáj Bode blagofřzlova peláj BRM 1823, 417; v-tekáji dūgi řēt řzi na onom řzřtom meszti řēdi gnezdô KAJ 1870, 26 **2. tok**: i v řzühøj dr'řzēli řzbüdi tekáje vöd TA 1848, 91; i precsi je řztano tekáj nyé krvi KŠ 1771, 195

tèknoti -em dov. *dotakniti se*: Érintek, teknem -oti AIN 1876, 18 **tèknoti se** -em se *dotakniti se*: Toga řze ne tekni 'řaloszt KŠ 1754, 251; [ognja] netekni se ga BJ 1886, 8

tekóčnica -e ž *tekoča voda, reka*: Jē zadosta vodē vu řtúdencaj, vu vékři tekóčnicaj BJ 1886, 31

tékstus -a m *besedilo, tekst*: nafřzedűje Grecski textus KŠ 1771, 2 (B1b)

tèlčič tudi téočič -a m *telček*: I tō bode Gosřzpodni priřejtnēse, kak telcsics rogláti i pa řzláti TA 1848, 55; Dobro ceno naj má teocsics AIP 1876, br. 1, 1; Nevzemem z tvoje hi'ze telcsica, ni kozlov TA 1848, 40; Govedo se za teočiča imenuje AI 1878, 15

tēle telēta s, mn. tēoci tēlec *tele*: Teleta kejp řzo zřejjalí KŠ 1754, 9; ta drüga řztvár je priřzpodobna bila kteleti KŠ 1771, 774; I priřefřzřte to krmleno tele KŠ 1771, 223; teda polo'sřijo na oltár teoce KOJ 1845, 129; Niti po krvi kozloun i tēlec KAJ 1845, 685; Mesárski pes řřeri bojēča telēta z lajanjom goni AI 1878, 8; řren. Jehu kráo ali te řzlate tēocze je dönok obdr'řao KM 1796, 70

telèči -a -e prid. *telečji*: vzéo je krv telecsa KŠ 1771, 686; Nej nář je řzkozlovom krvjom, Odküpo, nej ni ztelecfom BKM 1789, 64; se delajo z krávji i teleči koř pa leder AI 1878, 15

telétina -e ž *teletina*: Vitulina Telétina KMS 1780, A7b

telica -e ž *telica*: Ár csi krv bikouv i kozlouv i pepéo telicze pozfkropleni te ofzkrúnyene pozfvecsúje KŠ 1771, 686

telikáj prisl. *tudi*: telikáj veli povedati te poštenu Mladéncz SIZ 1807, 32; druge persône telikáj lahko pri hiži prebivajo BJ 1886, 10

telikájše prisl. *tudi*: I záto je telikájše dober nájem doubu KM 1790, 58; i med drúgimi je Lot telikájše v-robfztvo fzpadno KM 1796, 16

telikájši in telikaši -a -e kaz. zaim. *tolikšen*: vtelikom vrejmeni i vtelikájšem premínyávanyi csifzto obdr'zao KŠ 1771, A2b; Li telikáši presztor obdelaj 'znyega, kak je on KAJ 1870, 137 **telikájši** -a -e sam. *toliki*: Telikájša fzte trpeli zobfztom KŠ 1771, 561

tèliki -a -e kaz. zaim. *tolik*: Boug vu Ádama fzen telik púfzti BKM 1789, 266; dú'zava nyegova je telika KŠ 1771, 806; Dönok je escse nej prejsao v-teliko sztotin premembai orszácski Jezik KOJ 1833, X; vtelikom vrejmeni csifzto obdr'zao KŠ 1771, A2b; ali ka fzo eti med telike KŠ 1771, 282; I telike szpadáje, Szpotttrim szrdczom szpoznávam KAJ 1848, 232; da fze fzkoro vtelikí rázlocsni jezickmi vfzej vidijo té fz. knige KŠ 1771, A7b

tèliko prisl. *toliko* **1.** *izraža veliko množino ali stopnjo*: je pa czejli fzvejti od Bogá odpadno na teliko, da je Boug KŠ 1754, 11; fteri racsúna je teliko, liki mourfzkoga pejfzka KŠ 1771, 803; drúge vdrúgom jezicki na teliko, da fze KŠ 1771, A5b; csi je zemelszko na teliko proszimo KM 1783, 18; Ka je dobroute teliko Knám prikázo BKM 1789, 42; ki je teliko fztvári fztvouro KM 1796, 4; I teliko jezér dús v-szuncza tráhi KAJ 1848, 8; Po csaszih v-Pannonio teliko národov razbijajoucs pride KOJ 1848, 3 **2.** *izraža potrebno količino česa*: naj mi dá teliko hráne, keliko mi potrejbno bode KŠ 1754, 167; i li hitro je teliko zapopadno, ka fze je lejhko vcsio KM 1790, 24 **3.** *izraža primerjavo*: ništero (seme) pa tréfzeti krát teliko KŠ 1771, 42 **4.** *razlaga pomen besede*: Amen záto tou teliko vcfini, zaifzštino da je tomu tak biti TF 1715, 31; Práznoftz, ali fzmíufztvo, je teliko, liki fz. hifto prefztoupiti KŠ 1754, 42; Jakub je teliko, liki fzpetouv klácsnik KŠ 1771, 742; Eta rejcs fztvoriti vcsini teliko, kak z-nicsefza kaj vo prinesfzti KMK 1780, 9

tèlikokrat prisl. *tolikokrat*: grejhe, z-fsterimi fzam tebé teliko-krát zbantüvao KM 1783, 137

tèliši tudi tèlši -a -e kaz. zaim. *tolik, tolikšen*: Telisi je [ptič], kak edna lasztvica KAJ 1870, 20; nyemi

je nê telko haszka noszo, kak bi nyemi telsa orátja zemla nosziti znála KAJ 1870

telöven -vna -o prid. **1.** *telesen*: Telovni cslovik ne zapopádne, ká fzo Dúhá KŠ 1754, 71; jafz fzam pa telovni KŠ 1771, 462; Kágda more ta Telovna jeifzftvina cfiniti TF 1715, 44; Telovna jeifzftvina i pitvina je hrána KŠ 1754, 205; da bi právda telovna bila KŠ 1771, 437; Ali csi bi fze trda telovna mati, fspozábila BKM 1789, 336; Szeja fze tejlo telovno KŠ 1754, 140; Szejja fze tejlo telovno KŠ 1771, 524; fzmó na telovnoga dugoványá fspoznanye jáko fzlabi KŠ 1754, 124; Kapernaitánczi fze od telovnoga kdúhovnomi krúhi pelajo KŠ 1771, 282; Da ne po'zmécsamo 'zivlejnyá telovnoga BKM 1789, 19; kaifzi ti mené i Telovne pogibeli obarvau TF 1715, 45; telovne pogibeli obarval ABC 1725, A5b; telovne pogibeli obarval SM 1747, 43; po telovne fzmrti koštávanyi KŠ 1754, 237; Ofztloubodo fzam fze od telovne fzmrti SŠ 1796, 6; Od telovnoga húda KŠ 1754, 177; Prouti fztánoti more telovnomi po'zelejnyí KŠ 1754, 213; Telovni ofer ne 'zelejs KŠ 1754, 254; csloveka tak, da i toga za telovnoga dr'zati mores KŠ 1771, 445; fzi zaflúfo telovno fzmrt TF 1715, 37; naj telovno i dúsevno kaftigo odvvrnémo KŠ 1754, 83; Zakaj na fzedújes telovno náfzlobnofzt SŠ 1796, 9; telovno moucs na haszek ponújati KOJ 1833, VII; teda telovno húdo pošeleinye ne dokoncfate SM 1747, 26; tejlo ftero telovno po'zelejnye zadene KŠ 1771, 445; Dújh fzvétí vtelovnom obrázi KŠ 1771, 174; Kotere recfi fzo pri Telovnoj jeifzftvini grúnd TF 1715, 44; da po telovnoj fzmrti zaszpim KŠ 1754, 239; fzem vu telovnom pošeleinyi nafzledúval SM 1747, 48; Ka pa po telovnom pripravlanyi razmis KŠ 1754, 212; Krv po telovnom tecsé BRM 1823, 9; Telovne Ocsi nai fzi fzpío SM 1747, 66; fzo ta telovna KŠ 1754, 60; dabi náz od Telovni nevoul obarvau TF 1715, 30; moremo profziti Vfze telovne dobroute KŠ 1754, 151; Telovna dobra profzimo TF 1715, 25; Ako pa po Dúhi telovna dela morite SM 1747, 23; telovna dobra profzimo KŠ 1754, 152; Po tom za telovna, knyemi idi BKM 1789, 306; Szlisi náz vu vszeih telovni potreibesinai ABC 1725, A7a; Szlisi nász vu telovni potreibcfinai SM 1747, 55; mené zpotreibcfinami telovnimi priglédá TF 1715, 21; Nyega zdúševnimi i telovnimi ocfmi glédali KŠ 1754, 143 **2.** *biološki*: Ár oni, (telovni Ocsevje) fzo náfz kaftigali SM 1747, 30; Naffi lafztivni telovni roditelje KŠ 1754, 31 **3.** *velik*: Holubár eden teloven i presztrasto mocsen cslovek AI 1875, br. 1, 4

telövno prisl. *telesno*: Pofztiti fze i telovno fzebé pripravlati je fznájga KŠ 1754, 210

telövnost -i ž *telesnost*: Dobis môcs, gde fze telovnofzt fzfázi BRM 1823, 36; Nesztóji pod právdov telovnoszti KAJ 1848, 8; naj i Telovnoszt Goszpodna náflega vfzáki vörje KM 1783, 15; podéli radofzt, Gda nihá telovnofzt BRM 1823, 45

tém vez. *tem*: nego tembole zvelikov pokornofztyov vzemimo gori TF 1715, 8; Ka je Salomon z-tém ráj vcsino KOJ 1848, 23

témak vez. *temveč*: Temak profzim, Ne glej me vnouge grejhe BKM 1789, 205

tème -na tudi témen -a s *teme*: vó je sou vu temena mefzto KŠ 1771, 329; priffao je na Kalvárie, ali temena mefzto KM 1796, 109; Od temena mao, notri do poplata fzem bio pun jafz blata BKM 1789, 78; z korónov stero szo z-temena sz. Stevana dolivzéli KOJ 1848, 54; Pride preksenoszt nyegova na temen nyegovo TA 1848

témel -a m *temelj*: szkopa sze temel (grünt) KAJ 1870, 73; Predevszém na sztenó, celó pod zaszt'r'ze temel (dno) zmá'ze KAJ 1870, 73

témen -mna -o prid. *I. temen*: rejcs proroczko liki fzkala, ftera fzveiti vtemnom mefzti KŠ 1754, 157; fzvejcsa, Vtemnoj noucsi gorécsa BKM 1789, 392; bi jasz hodil po témnih douli ABC 1725, A8b; pren. Sterih pamet je témna pofztánola SM 1747, 7; fzi mojo Duffo fzepeklénfzke témne temnicze vunka ofzlobodil SM 1747, 67; reics kaibi cslovecko témno pamet prefzveitila TF 1715, 3; prefzvejtí témno mojo pamet KM 1783, 137; zná temno pót be'zájja zemelszkoگا szkocnsati KAJ 1848, III; Ár zdaj glédamo vu temnoj rejcsi KŠ 1771, 517; Prefzvejtí nám nafé temne pámeti BKM 1789, 292 **2. slep**: Med tém je nevolen témni Álmos mro KOJ 1848, 26; Ki nevidi, je szlêpi (témni) KAJ 1870, 31

temjén tudi tómjén -a m *kadilo*: fzo moudri prisli, Nyega darüvali, Zlátom, temjom BKM 1789, 56; Naidenoga darüvali Z-zlátom, temjom BKM 1789, 56; Naidenoga darüvali Z-zlátom, temjom BRM 1823, 39; nego je telikájse tómjén, i 'fivino nyim áldüvao KM 1796, 67

Témlin -a m *Temlin, pisatelj*: nalfi fztarisi, zvün Temlin Ferencza KŠ 1754, 3a

temnica -e ž *ječa*: Tómlöcz; temnicza KOJ 1833; i vtemniczo fze vr'zes KŠ 1771, 15; ár je vu temniczi vzéta nyemi gláva KM 1796, 102; K-etomi nazavüpsztvi sze szlisi temnice AIP 1876, br. 2, 2; liki Bo'zi fzlú'zbeniczke vu temniczaj KŠ 1771, 538; pren. ki fzi mojo Duffo fzepeklénfzke temnicze vunka ofzlobodil SM

1747, 67; odv'é'ze fze fátan ztemnicze fzvoje KŠ 1771, 803; Sto me fzpela vo Szté temnicze BKM 1789, 106; Vfterom je i vu temniczi bodoucfim dúhom idoucfi predgao KŠ 1754, 111; Pokom je szedécsim vu bolvansztva temniczi Odpro sztezo szlobodocsine KAJ 1848, 126

témnost -i ž *I. tema, mrak, temnost*: Bili fzte nigda temnofzt KŠ 1754, 127; Preczi je pa fzpádnola na nyega temnofzt KŠ 1771, 381; temnoszt premore fzetvoszt KM 1783, 62; Temnofzt má kraj od nyih biti BKM 1789, 20; vto globokoucfó te kmicze ino témnofzti opadnúje TF 1715, 4; Zte noucsne témnofzti fzi me vunka ofzlobodil SM 1747, 64; nej fzmo noucsi, niti temnofzti fzinovje KŠ 1771, 622; i nyemi Odprelo pót sz-temnoszti KAJ 1848, 108; Ar fzte nej prifztoupili k témnofzti i kmiczi KŠ 1771, 695; pren. Nouva fzetvofzt vnocfi fzvejti, Ktera düsevnoj temnofzti Vzeme moucs BKM 1789, 3; ki prefzveitis nocno temnofzt SM 1747, 66; Jezus Od'zené eti vfzo temnofzt KŠ 1754, 237; prefzvejtí nafega fzczá temnofzt KŠ 1771, 837; Jezus preszvejtí témnoszt KM 1783, 33; Od'zeni düfevno temnofzt BKM 1789, 142; moj Bóg preszvecsáva temnoszt mojo TA 1848, 13; vu temnofzti etoga 'zitka KŠ 1754, 106; Hotécs vtemnoszti hodite BKM 1789, 270; Po nyem sze pamet preszvetsáva, V-nyé prirodjenoj temnoszti KAJ 1848, 3; modrófzt, ftera znatúre pohája fztákvov globokov témnofztyov zakrita TF 1715, 3 **2. slepota**: Kraliczsa sze tou'si nad témnosztjov Krála KOJ 1848, 27

temperaméntum -a m *temperament, nrav*: (Pavel) v-Tarfufi porodjeni vroucsega kolrikuskoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 431

téplom -a m *svetišče, cerkev*: Nakleknem prôti szvétomi Templomi TA 1848, 113; Pojdmno noter Vu tvoji fzvétí Templom BKM 1789, 139; ino moliti proti tvoiemí fzvétomi Templomi ABC 1725, A7b; i fzlúfio nyemi vu nyegovom Templomi SM 1747, 31; On je deci niháo példo vu templomi KOJ 1845, 139

témráj prisl. *vse bolj*: Doszodbeni (vezniki): mindinkább (témráj) AIN 1876, 67

ténki -a -o prid. *tanek*: Li téнки trák dike Nyegove Nam szvétí KAJ 1848, 8; Bolvánfztvo je Dvouje: Kufzto i Ténko KŠ 1754, 9; 'Znyimi teres, Ténko kufzto drevje BKM 1789, 350; Ka pa na ténke KŠ 1754, 10; tábla, erdecse ténkelinije za pizsanye majoucsa KOJ 1845, 6; Hett má duge, ténke nogé AI 1878, 8 **ténši** -a -e *tanjši*: Eto je doszta ténse, kak szteblovje drevja KAJ 1870, 18

ténkiglásnik -a m *ozki visoki samoglasnik*: csi

- vu nyih ténkiglaszniki szojo AIN 1876, 8; eden kuszti ali ténkiglasznik nahája AIN 1876, 8
- ténkoglásni** -a -o prid. *ozki, visoki*: Pri imédosztávlanyi pazlivi moremo bidti, ka sze ténkoga glásza rêcsi ténkoglásni dosztavek prilozí AIN 1876, 13; Razlocsávajo sze glasznicke po zgovárjanyi: Na visziko- ali ténkoglászne, kak e, o, o AIN 1876, 6
- ténta** -e ž *črnílo, tinta*: Atramentum Ténta KMS 1780, A8; Ténta Ténta KM 1790, 94; Gdate mi kcsaszi doszta ténte tecsé z-pera KAJ 1870, 7; Pero szi v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; Jasz 'ze i z-téntov znam piztati KAJ 1870, 7
- téntavnik** -a m *črnilnik*: Pred szebom mam téntavnik (kalamáris) KAJ 1870, 7
- Teodor** -a m *Teodor*: Zátó ga, tá nihávfi Sz. Theodora, za lzvojega Patrouna dr'zijo KŠ 1771, 101
- Teodózi** -a m *Teodozij*: ide nad czarigrádszkoga Czaszara Theodózia II KAJ 1848, 3
- Teofilus** tudi *Tèofiluš* -a m *Teofil*: eden plemeniti cslovik z-Antiochie, Theofilus KŠ 1771, 159; To prvo ílztina rejcs szam vcsino od vfzega oh Theofile KŠ 1771, 341; liki fcsé Theofilus KŠ 1771, 338
- téologuš** -a m *teolog*: Od ti verni fze je i Theologus, tou je, Bogáznáncz, zváo KŠ 1771, 260; Sz. Ivana theologusa oznanoszt KŠ 1771, 761
- tépa** vez. *torej*: Naszledüvni: tehát, teda, tepa, zátó AIN 1876, 66
- tepáča** -e ž *sekira*: Fejsze; szekera, tepacsa KOJ 1833, 156
- tépeški** -a -o prid. *potepuški*: tepeski -a -o KOJ 1833, 183
- ter** vez. *ter*: Ali akofze dobro mujemo, ter nafle zafzpáne ocfi zbrífemo TF 1715, 7; Tak i od eti rejcsi Ocsiscsene fzo nase pefzmi: vre, ter BKM 1789, 4
- Tèrafim** -a m *Terafim*: Efzi fzlisijo i namálani poganfzki Bógovje, liki Terafim KŠ 1754, 10
- Terézin** -a -o prid. *Terezijin*: Tak sze teda za Therezine dr'save bojne zacsnejo KOJ 1848, 109
- terílnica** -e ž *terílnica*: je csüo od'sén, ka szo od terílnice domou idoucs vidile plámen KOJ 1845, 113
- térjanje** -a s *terjanje, zahtevanje*: Efzi fzlífi terjanye KŠ 1754, 25; Terjanye dácse itak tecsé AIP 1876, br. 6, 8; Báthori navolivsi sze nenaszitlivoga terjanya KOJ 1848, 86; sze je plebánus ino szvojih nemeskih pravicz der'sao prouti nyegovim neprávdénim terjanyom KOJ (1914), 114
- térjaš** -a m *izterjevalec*: on pa csako terjasa AI 1875, br. 2, 8
- térjati** -am nedov. *terjati, zahtevati*: Ország má praviczó od nász terjati KOJ 1833, X; Bougso hráno ali pitje od goszpodára terjati, je hajdúcsno grobjánsztvo KOJ 1845, 35; szo Magyarszki posztlanci za bojovino terjati KOJ 1848, 8; naj Pavla tejrja KŠ 1771, 664; farar je szamo skaf 'sita proszo (terjao) KOJ 1914, 132
- térjani** -a -o *terjan, zahtevan*: je nemogao naglo krouto doszta terjanoga krúha pripraviti KOJ (1914), 147
- terminatia** -e [terminácija] ž *končnica*: Szlejdnye recsi terminatie fzem pobougso BKM 1789, 4b
- términusš** -a m *termin, rok*: Terminus pa nehámo do Jürjavoga dnéva SIZ 1807, 5
- terpetín** -a m *terpentin*: Z borovjá dobimo terpetin AI 1878, 47
- Terplán** -a m *Terplan, pisatelj*: szlovensene po Terplán Sándori TA 1848, 1
- tèrsje** -a s *trsjje, trte*: Tersje na réd stoji kak vojájce BJ 1886, 30
- Tertuliánuš** -a m *Tertulijan*: liki pífe Tertullianus KŠ 1771, 261; Nemre vujdti Virgilius, Niti Tertulianus KM 1783, 286
- tesáč** -a m *tesar*: Nej je tou te tefzács KŠ 1771, 118; z-brven pa teszács cimpra sztené KAJ 1870, 74; Híze rušt tesáč zgotovi BJ 1886, 6; Nej je ete szin toga tefzácsa KŠ 1771, 46; Ete potom tesáčje gorzdelajo BJ 1886, 30
- Tesaloničánc** -nca m *Solunčan*: Tej pa plemenitejsi od Thefzfzalonicšanczov KŠ 1771, 395; (list) Thefzalonicšanczom KŠ 1754, 3; za volo victorie, ali obládnofzti, nad Tefzalonicšanczami KŠ 1771, 612
- tèsaloničánski** -a -o prid. *solunski*: gmajni Tefzfzalonicšánfzkoj KŠ 1771, 626; Gda fzo pa zvedili Thefzfzalonicšánfzki Zidovje KŠ 1771, 395
- Tesalónika** -e ž *Solun*: Tefzfzalónika je Macedonie mefzto KŠ 1771, 612; znami Aríftarchus Maczedonfzki z-Thefzfzalónike valon KŠ 1771, 424; prisla fšta vu Thefzfzalóniko KŠ 1771, 394; v-Thefzfzalóniki nad Pavla prejdganyi zburkanye poftáne KŠ 1771, 394
- tèsen** -sna -o prid. *tesen*: Komi je vefz fzejvt tefzni BKM 1789, 41; Vu skriniczí tesznoj préh poftánés BKM 1789, 414; Ár tefzna fzo vráta KŠ 1754, 143; Ár fzo tefzna vráta KŠ 1771, 22; Idite notr po tefzni vrátaj KŠ 1754, 143; kaj le'zi vu tefzni jafzliczaj BKM 1789, 31
- tèsno** prisl. *tesno*: Gda je fzcrci tefzno BKM 1789, 397
- tést** -a m *tast*: Socer Téfzt KMS 1780, A9; Ár je bio téfzt Kajafáfa KŠ 1771, 325
- tèsten** -tna -o prid. *testen, močnat*: Zete mele

se telikájše vsakojačke téstne hráne správlajo
BJ 1886, 27

testóu tudi tistóu -á s *testo*: Tészta; tesztou KOJ
1833, 175; i tífztou je fsvéto KŠ 1771, 473; Malo
kvalzá czejlo tífztou fzkváfzi KŠ 1771, 567

Těšanovci -vec m mn. *Těšanovci, kraj v
Prekmurju*: Od tiszthmáo sze nemore
Tessanovczi, na indasnyi dober sztán nazáj
obogatiti KOJ 1848, 92

těšč prisl., v zvezi na *tešče tešč, tešče*: od firtoga
dnéva notri do ete vóre fzam bio na tefcse KŠ
1771, 373; Naj naprej one noucsi od dvanájfzete
vóre na tefcse bodemo KMK 1780, 69

těški -a -o prid. *težek*: Nehéz; smetni, teski -a
-o KOJ 1833, 166; Nehéz, 'zmeten -a -o, teski
-a -o AIN 1876, 30; Csi glih kris, teska nevala,
fzpádne na mene SM 1747, 78; nego tesko je ete
manyoufzti racsún dávanye TF 1715, 6; ka bi
teski törzski járem sinyeka dolivrgli AI 1875, kaz.
br. 3; naj bi eto tesko delo na fzébe vzéo BRM
1823, IV; Szpomenifze, da fzmó mi vu teskom
teili SM 1747, 66; Saluiemo nafse teske grehe
SM 1747, 55 *teškėjši* -a -e *težji*: Tejm táksim na
véksega i teskejfega racsún dávanya fzlú'zi
dúgi 'zitek KŠ 1754, 35 *těžki* -a -o sam. *težki*:
Pokázao szi lüdsztvi szvojemi te'zka TA 1848

těško prisl. *težko*: profzim da ti nai nebode tesko,
nyega vó zbrifzati TF 1715, 48; Ah kak mi je
fmetno, Mojoi dufi tesko SM 1747, 76; Nám je
od csákanya tesko KŠ 1754, 272; Nesztalnoszt
Luthera je Kardinala tak tesko sztaniła KOJ
1845, 58; tó z-gláve tesko dopneszé AI 1875,
6; Na teli těško lazi AI 1878, 7 *tešké* tudi *teškėj*
teže: Tém te'zké sztrgamo Nyega hüde klicze
KAJ 1848, 151; Düsa moja csáka Goszpodna,
teské, kak sztrázarje zorjo TA 1848, 109; Rejcs
sze lehko vópovej, escse teskej rana zacejli,
stera sze bli'sniki 'snyouv navdári KOJ 1845, 33

teškóuča tudi *teškóča* -e ž *težava*: I vnouga
teskoucsa, Vmem tejli prebiva BKM 1789, 193;
Znevoule, Teskoutse Nego ofzlobodi KŠ 1754,
263; hitrej pridem, Od vfze fsveczke teskoucse
BKM 1789, 209; ftiłai eto teskoucso SM 1747, 71; vi
pa teskoucso máte KŠ 1771, 542; Naj poglédne tvo
teskoucso BKM 1789, 15; Teskócsó na lehkofzt
obrnéjo BRM 1823, 36; Eto teskoucso pa nedelajo
czomprnicze KOJ 1845, 107; Zato vu ovoi nevoli,
(teskocsi) tebé zovém SM 1747, 57; fzem ja Nej
vido vu teskoucsi Pravicsnoga Nehánoga KŠ
1754, 253; naj vu fzmrtnoj teskoucfi vrejden
bodem KM 1783, 78; Vfzlabofzti i teskoucsi,
fze bátrivim BKM 1789, 264; Hvála bojdi Dühi,
ki náfz trousta, vu vlzákoj teskoucsi SŠ 1796,
68; On je v-vszákoj te'zkócsi k-pomócsi KAJ

1848, 193; Ne vzeme me vó fzeskoucs BKM 1789,
323; cslovik teskoucsam podvr'zeni KŠ 1771, 754;
hitrei pridem os te fsveczke vfze teskoucse SM
1747, 78; naj mi vfze nafše teskoucse mirovno
trpimo KŠ 1754, 108; teskoucse vnouge, Zvolnim
fzrczom trpmo BKM 1789, 10; od náfz vfze kraj
odloucsi Britkofzti i teskoucse SŠ 1796, 6; etoga
zemelfzkoga 'sitka teskoucse vorno znásati
pomága SIZ 1807, 10

teštamentom tudi *teštament* -a m **I. oporoka**,
testament: Testament ABC 1725, A3b; Alberta je
Kráo v-Testamentomi za szvojega naszlednika
posztavo KOJ 1848, 53 **2. nova, stara zaveza**: Ár
ete pehár je Nouvi Teštamentom vu mojoi ker-
vi TF 1715, 44; Nouvi Zákon ali Testamentom
KŠ 1771, A1a; Nouvi Teštamentom BKM 1789, 3b;
eto je pehár nouvoga Teštamentoma TF 1715, 39;
toie moja kerv Novoga Teštamentoma SM 1747,
39; História sztároga Testamentoma KM 1796, 3

tétakši -a -e kaz. zaim. *takle*: Nisteri pesznika
nevê: tétaksi je nê hasznoviti KAJ 1848, 39

tetica -e ž *teta*: Teticza KMS 1780, A3b; Matertera
Teticza KMS 1780, A8b; Nagynéne, tetica AIN
1876, 15; fzvák i teticza KŠ 1754, 31; mati Mária,
Devicze Marie fzelztra, ali teticza KŠ 1771, 1
(Bla); Sztrina, vüna i teticza BKM 1789, 428; müva
dvá i moja tetica AIP 1876, br. 9, 4; Szesztre ocsé
i materé szo pa tetice KAJ 1870, 51

tetiva -e ž *tetiva*: Ár ovo ti neverni sztrêle szvoje
nalekújejo na tetivo TA 1848, 9

Těudaš -a m *Teudas*: Ár pred tejmi dnévi je
fztano Theudás govorécsi KŠ 1771, 356

težáčki -a -o prid. *težaški, kmečki*: Rodjen je
Luther od szizromaskih tesácskih roditeľov
KOJ 1845, 53

težák -a m *težak, poljedelec*: Kájñ je bio te'sák
KM 1796, 8; Te'zák KAJ 1870, 55; Oh keliko znója
toclíjo tesáčke KM 1783, 216; Mort, i te'záci ga
z-skafmi noszijo KAJ 1870, 74; prégatni i peski
te'záki AI 1875, br. 1, 6

těženje -a s *teženje, pritiskanje*: Za volo te'zenya
toga hüdogo TA 1848, 43

težína -e ž *teža, težava*: naj me od Krifztfuffovoga
Kri'sa nikaksa te'sina ne odvrné KM 1783, 84;
dnéva, v sterom je nyé oszlóbodo z te'zine
TA 1848, 64; Trpi dobro-volno ti vszáko te'sino
KM 1783, 257

těžiti téžim nedov. **I. težiti, prizadevati si**:
Nyomni; te'siti KOJ 1833, 167; Ti trüdni, ftere i
delo Te'zi KŠ 1754, 261; Stere i delo Te'zi BKM
1789, 281; Kelko bolezní te'zi roditeľe KAJ 1870,
52; dug i drügi sztroskih 'ze tak országa te'zijo
AI 1875, kaz. br. 2; ka i efcse Bogá mojega te'zite
KŠ 1771, 816; moji grejhi te'zijo me KŠ 1754,

241; moje grejhe, Steri mi šzrczé te'zijo BKM 1789, 388; Te'sijo me vnuogi grejhi SŠ 1796, 162; Nete'zi me, Bog moj, vise, kak prenoszim KAJ 1870, 169; Bode me grejh te'zo BKM 1789, 65; Nôva dácsa mestrio bode te'zila AI 1875, br. 2, 6; Grejhi me bodo te'zili KŠ 1754, 270; törci szo tak te'zili lüsztvó AI 1875, kaz. br. 3; nevoule, štere fzo vřzákoga te'sile KM 1790, 88 **2. tehtati:** Za sztreljenyé nücani golombis 1650 funtov té'zi AI 1875, br. 1, 8; Ete kanzobec včási 50 kilogramov teží AI 1878, 19 **težiti se težim se biti obtežen:** Jasz fze pa Szkri'za bremenom te'zim BKM 1789, 315; te'zimo fze, ali ne pogibimo fze KŠ 1771, 535 **teženi -a -o obtežen:** zaka morem, te'zen od nepriátela, 'zaloszten hoditi TA 1848, 35

tí os. zaim. *tí:* za šteri nikdár ti odgovoriti nebos mogau TF 1715, 5; vu postenom sítki ti imei siveti SM 1747, 88; ti fzi mojega šzrczá pecsojna KŠ 1754, 14; Ti pa, Gofzpodne, dáj KŠ 1771, A8b; Ár na fzmerti nische fze ztébe nezpomené ABC 1725, A8a; i ka 'zelej Gofzpoud od tébe KŠ 1754, 80; Steroga zdai Tebi offerujem TF 1715, 9; Tou ti šelej i kivánüje TF 1715, 9; Hválo tebi daiem Gofzpodne Bose ABC 1725, A6a; Ka ti tak fali KŠ 1754, 9b; Mér tebi KŠ 1771, 741; Tebé na právo kriftuššévo poznánye pripela TF 1715, 9; Jelie Boug otecz tüdi umreu zate TF 1715, 38; Kai je Kriftus za tébe včfíno KŠ 1754, 38; Krisztus te pa ne bode pitao KŠ 1754, 10a; štera fzo na tébe zavüpana KŠ 1771, 651; Náto te naj nadigáva Bo'za velika fzkrb KŠ 1771, A8a; Ki fzi za mé Tejlo na té vzéó KM 1783, 54; kai ako eto moje delo pri Tebi priétno boude TF 1715, 9; ne prebiva pri tebi to húó KŠ 1754, 70; ár jasz hocsem pred tebom moliti ABC 1725, A7b; ár vnoغو ztebom vcsinilje dobra SM 1747, 81; ár fze ni eden pravicsen ne nájde pred tebov KŠ 1754, 68; šteroga fzo fztebom vrét csakali KŠ 1771, A8a

tía prisl. *tja do:* Tia do cerkvenih dvér szí zgucsávati KOJ 1845, 23; Törci tia do Radgone goriprisütajo KOJ 1848, 50

Tiatíra -e ž *Tiatira:* Smyrna, Thyatira i vnuoga drüga mejřzta KŠ 1771, 260

Tiberiáš -a m *I. Tiberij:* Vu petnářřzetom leti pa Czafzarřřztva Tiberiáš Czafzara KŠ 1771, 172 **2. Tiberija:** Prisle fzo pa drüge lárđje z-Tiberiáfa blüzi ktomi meřřti KŠ 1771, 284

Tiberiášov -a -o prid. *tiberijski:* prejk mourja Galileánřřzkoga, štero fze zové Tiberiášovo KŠ 1771, 282; pri mourji Tiberiášovom KŠ 1771, 334; Zatejm pri Tiberiášřřvom mourji KM 1796, 115

Tibinga -e ž *Tübingen:* dájo štámpati v Tibingí zGlagolřřkimi i Czyruliskimi piřřzkmi KŠ 1771, A6b

tigriř -a m *tiger:* Lúti, kak tigris, poganzski szodecz KOJ 1845, 86

Tigriř -a m *Tigris:* te csetvére vodé: Tigris KM 1796, 6

tíhi tudi túhi -a -o prid. **I. tih:** Gofzpodnovomi fzlugi trbej tihomi biti kvfzejm KŠ 1771, 649; Tak zafřřpm vu tihom méri KŠ 1754, 270; 'Sena naj túha i pokorna bode SIZ 1807, 10; fzebé vu mirovnofřřti ino túhoj zlo'snofřřti pripravlati SIZ 1807, 10 **2. miren:** cslovik vu nefřřkvarjenofřřti krotkoga i tihoga dúhá KŠ 1771, 708; naj pokojni i tíhi 'zitek pelamo KŠ 1771, 636; Dáj nám lejpo tího vlagó BKM 1789, 341; dabi blařeno ino tího preminenyé engedüvau TF 1715, 30; Ferenz je v-tihom vřejmeni vido kejp KM 1790, 38

Tíhikuř -a m *Tihik:* K-Efe'zánčom piřřzani z-Ríma po Tichikuří KŠ 1771, 588

tího tudi túho prisl. **I. tího:** naj tího bodeta KŠ 1771, 66; V-souli more tího biti KOJ 1845; oni fzo pa túho bili KŠ 1771, 109; Margéca túho bila AI 1875, kaz. br. 8 **2. mirno:** Ti řřám tího ino pokojno vcsini pamet KŠ 1754, 226; Naj tejló tího pocsiva SŠ 1796, 5; Da tího vö preminém BKM 1789, 404

tíhoma tudi túhoma prisl. *tího, po tíhem:* ogeny krotiti, šteri je tíhoma v šzerczaj goro KOJ (1914), 112; vértove zapövidi more túhoma poszřlühnoti AIP 1876, br. 1, 3

tíhota -e ž *tiřina, tíhota:* Efzi fzlífi a, mucs i tíhota KŠ 1754, 58; grátala je tíhota vu nébi KŠ 1771, 780; Tak bode tíhota preczi BKM 1789, 351; Na tíhoto i pořteno delo KŠ 1771, 619; Páli csi veli tíhoto BRM 1823, 105; Vu tíhoti vcsi KŠ 1771, 617

tíkati se tíčem se nedov. *prizadevati:* Jaj zevfze řřřtáni meni, Kak fze 'zalost tíce, Vu tejlí i vu düsi BKM 1789, 192

tíkev -kvi ž *buča:* Attractorium Tíkev KMS 1780, A9b; Tök; tíkev KOJ 1833, 176; Tíkev pognojeno zemlo lübi AI 1878, 43; nájde Neg' Glávo kak tíkev goulo SŠ 1796, 171

tíkevca -e ž *bučka, okrasna buča:* Tíkevca KMS 1780, A3b

tíkveni -a -o prid. *bučen:* delavci jo radi jejo z-tíkvenim olíjom KOJ 1845, 35

Tímeušov -a -o prid. *Timeusov:* Szin Timeušov, Bartimeus, fřřlejpi, je řřzedo kre pouti KŠ 1771, 136

Timotéuš -a m *Timotej:* Gda bi pa prisla od Maczedonie i Szilás i Timotheus KŠ 1771, 398; Timoteus, i Titus řřzta nyegoviva Vucsenika pořřřtanola KM 1796, 128; gde je cséřřt a. Timotheuřa KŠ 1771, 632; k-Timotheuři dvá lista KŠ 1754, 3

vjedinaniva tivárisa SIZ 1807, 10; da bi mi fitka, vekivecsnoga delnicze ino Tivarisje bili TF 1715, 33; Bodemo po nyem delniczi, I vekvecsni tivárifí BKM 1789, 87; Prifzpodobni je kdeczi kricsécsoj tivárifom fzvojjim KŠ 1771, 36; zgrabili fzo Gájufa i Ariftarkufa Maczedonfzke, tivárifé Pavla BKM 1789, 402 **2. zakonski drug, mož:** ino kaibi Hifesnoga Tivárifla lübo TF 1715, 15; naj Ane tiváris i nyegovi otroci dobijo vogrijo KOJ 1848, 72; i vřzákí fzvojeja tivárifá lübi KŠ 1754, 42; Ki gdabi fzi ifzkao primerjenoga tuvárisa SIZ 1807, 4; Ako ti glih dnefz Boug tivárisa vzeze SŠ 1796, 53

tivárišica tudi tuvárišica -e ž *zakonska družica, žena:* Z-Bougom 'ze tivárificza SŠ 1796, 428; Ejvo, náj bi Adamova tivárificza bila KM 1796, 6; dokecs ga je nej nyegova krsztsánszka tivárisicza Sárola privesila KOJ 1848, 10; fzi jo je zaroucsó, za szvojo prifezftno Zákonfzko tuvárisiczó SIZ 1807, 4

tivárišivati se -ijem se nedov. *družiti se:* Na keliko fze zocsivefznimi grejsniki moremo tivárifivati KŠ 1771, 498

tiváriški -a -o prid. *tovariški:* Társaságos; tiváriški -a -o KOJ 1833, 175

tivárištvo tudi tivárištvo tudi tivároštvo -a s **I. tovarištvo, prijateljstvo:** Tivárostvo ABC 1725, A3b; i nafé tivárostvo nai bode z-Oczom SM 1747, 19; Te naj vékfí zrok je húdo tivárifftvo KŠ 1754, 44; Na hotlivofzt pobúdjáva fzlodobno tivárifftvo z-drúgoga fzpola perfonami KMK 1780, 44; Vecsno de nase Odicseno tivárifftvo BRM 1823, 244; Vúnejsnyo fznájgo zdr'závanyi od húdoga tivárifftva bodoucsó KŠ 1754, 212; náfz tüdi mocsno kraj-odvracsuje od vfzákoga necsifzftoga tivárifftva SIZ 1807, 8; Ali kagda réd káse nám Bog kfzvojjemi tivárifftvi SM 1747, 19; Da náfz k-tivárifftvi tvojih fšvéczov prikapcsis KOJ 1833, 75; Evangelioma, po sterom náfz Bog vu fzvojo tivárifftvo, (paidáftvo, Gmainfzftvo) dá notri zvati SM 1747, 18; dejfzno fzo dáli meni i Barnabáfi na tivárifftvo KŠ 1771, 559; kak je pogibelno vu húdo tivárifftvo fze zmejfáti KM 1796, 10 **2. družba, združenje:** ni edno tivárifftvo nemore níkcsa sztálnoga Dobra csakati KOJ 1833, IX; Od tivárifftva, poglavársztva KM 1790, 82; Vszákoga Národa kakti obcsinszkoga Tivárifftva napinyávanye KOJ 1833, IX; je esztergomszki Érsek Redovnike Tivárifftva Jezusovoga notri prineszao KOJ 1848, 82; Stampano v-Buda-Pesti vu Franklin-Tivárifftve násztaví AI 1875, kaz. br. 8; tak szi szlisimo k-ednomi obcsinszkomi Tivárifftvi na szvejti KOJ 1833, XII; Ár je tak fteo nas Ocsa nebefzki

fzvoje fzíni ino cseri vu veliko tivárifftvo vküp-fzpraviti SIZ 1807, 8; je ono, po sterom szmo szi zvolili vu cslovecsánszko tivárifftvo vküpsztoputi KOJ 1833, VIII; I pelaj me Vu tivárifftvo düs szrecsni KAJ 1848, 219; med nyega vernimi vnyih tivárifftvi bodem BKM 1789, 162; Pri etaksem na czeji 'sitek cslovecsánfzki na fztávlenom tivárifftvi SIZ 1807, 9; Ar kak fzo nafztanola tivárifftva, právde povejm vám na kráczi KM 1790, 84

tjeden -dna m *teden:* Hét, tjeden AIN 1876, 42; je zácsao delo, i csesesz tjédna je je i dokoncsao KAJ 1870, 91; Tjedni, mészeci, léta KAJ 1870, 159; Szedendefzét Tjednouv je odlocfeno ober tvoje lúfztvo SM 1747, 16; Hebdomada Tyeden KMS 1780, A8; Tyeden Hét KM 1790, 9; Szobota fte zové 4) czeji tyeden KŠ 1754, 23; na prvi dén tyedna KŠ 1771, 97; Mojga 'zitka fzkoncfao tyeden BKM 1789, 392; je pořzlala vfzaki tyeden KM 1790, 60; eden dén vu tyédni KŠ 1754, 26; Pořzftim fze dvakrát vu tyédni KŠ 1771, 231; Po řrtom tyédni Iváncseka KM 1790, 66

tkálec -lca m *tkalec:* Takáts; tkálec KOJ 1833, 174; Pouleg toga tkálec i veliki preganyávecz Sz. M. Czérkvi KŠ 1771, 432

tkálečina tudi tkáučina -e ž *tkanina:* pravivsi ka nyeva to najlepso tkálecsino znáta napraviti AI 1875, br. 1, 6; O lépo je vugodna tkaucsina AI 1875, br. 1, 7

tkánjenje -a s *tkanje:* Vkanycsa szta proszila, ka nyika tkanyenyi potřebno AI 1875, br. 1, 7

tkáti tčém nedov. *tkati:* Szóni; tkati KOJ 1833, 174; Préřzti i tkati naj gyedrho zná BKM 1789, 268; Vszaka hi'za száma tesé szvoje prte i gvant AIP 1876, br. 8, 3; Pávuci szi vlaké teséjo KAJ 1870, 106

tlá táo tudi téo s mn. *tla:* Zakrivalo Czérkvi na dvouje fze je na fzeřjdi rafzprascfílo od zgora notri dotéo KM 1796, 110; Zakrivalo Czérkvi na dvouje fze je na fzeřjdi rafzprascfílo od zgora notri dotéo KŠ 1771, 96; lepó je na tla djao kosaro KAJ 1870, 40; Potrebo je, ka se navčimo poznati tla AI 1878, 53; Napó mrtva na tle le'zi KAJ 1870, 17

tlakoméra -e ž *tlakomer:* Živo srebro Nüca se za topločomero i za tlakomero AI 1878, 56

tló tlá s *tla:* zná vsáki list od téla gorpobratí AI 1878, 19; Kúri se záto malogda s tla vzdignejo AI 1878, 24

Tobiáš -a m *Tobija:* Teda je fzapadno i Szvéti Tobiáš vu robfztvo KM 1796, 70; je Boug blagofzlovo kakti negda Tóbiášsa SIZ 1807, 4

tóča -e ž *toča:* Grandó Tocsá KMS 1780, A7; Tocsá Köefö KM 1790, 92(a); Ogen tocsá KŠ 1754, 177; i vcsinyene fzo blifzjakncze i velika tocsá KŠ

1771, 787; Da ploha ino tocsa, Nafe polé kole mocsá BKM 1789, 351; ino sou (Atila) kak naj hujsa tocsa KOJ 1848, 4; Gda je nyi 'zivino pobio z tocsôv TA 1848, 64

točiti tòčim nedov. *I. točiti, zlasti pijačo*: i da je pivo tocsó KM 1790, 72 *2. izločati v velikih količinah*: da szo malonej vszi szkuzé tocsili KOJ 1848, 48; Ocsa, mati za mé netocsita szkuzé KOJ 1845, 134; za méne fzi krvávi znoj tocsó KŠ 1754, 237 **tòčeni** -a -o *točen*: I on bode pio zvina fzrditofzti Bo'ze, ftero je brezi zmejlfánya tocseno vu pehář KŠ 1771, 792

tòčkar prisl. *pravkar*: Szászeni Hercegi, ki szo tocskar protestálivali KOJ 1845, 67; Zató szo drúgi Ladislzava Tocskar bújtoga Károla sziná na miszli meli KOJ 1848, 50; znance pohodili, steri szo sze tocskar od etecz priszelili KOJ (1914), 152

tòk -a m *tok*: Toki zrnya (pleve) klaszovjé májo KAJ 1870, 120

tòkajski -a -o prid. *tokajski*: Po nikih szo vete hájt zaszejeni tokajszki vrhovje z-trszom taliánszkim KOJ 1848, 46

tòlar -a m *tolar*: Tollar Talér KM 1790, 95; Tollar na papire z-dobre voule dájte KOJ 1845, 141; je eden kebeo rad plácsao z-dvôma tolaroma dragse KM 1790, 68; Iskariotes, ki je Gofzpon Jezufa za 15. tolarov oudao KŠ 1771, 755

tolikájše prisl. *enako, isto*: Krúh szam szi poiszko i dônok szam znao toliko sztráni djáti, ka szam priso na tolikájše AIP 1876, br. 3, 7

tolikáši -a -e kaz. zaim. *tolikšen*: Káksoszt kázajôcsi: olyas (táksi, tolikási -a -o) AIN 1876, 38

tòliki tudi tòli -a -o kaz. zaim. *tolik*: Ka je tejh toliki grejhov zrok KŠ 1754, 44; Med tolimi protivniki, Krifztus odébro me je fzebi sŠ 1796, 72

tòliko prisl. *toliko*: Toliko nám hafzni kai mi pravicsni pofztánemo TF 1715, 24; Zató i mi, pokedob toliko vnofina zvedouk okouli nář mámo SM 1747, 27; Ne osztavi me na toliko BKM 1789, 68; Sztoji vszigdárz-tolko szillabih, kolko sze v-rejesi glasznikov nahája KOJ 1833, 6; szczerna radoszt vszelé obadvá sztarisa na tolko z-szkuzami oblejé KOJ 1845, 19; i pregánya ga na tolko, da trije je mogao odmeknoti KOJ 1848, 35; i vsigdár trikrát-szirikrát toliko szpadnolo, kak hercegovinancarov AIP 1876, br. 6, 3; Toliko je zdaj 'ze gvúšno AI 1875, br. 2, 2

tòliti -im nedov. *tolažiti, miriti*: i dugo vrejmena ga je mogao tolliti KM 1796, 64; Tam te dobro vö zobfzúje, Bár ga kakfće toli BKM 1789, 451; I li z-ocsé praviczov Dúšo krepis, tolis KAJ 1848, 88; Sto bode me trôstao, tolio BRM 1823, 424

tòlmač -a m *tolmač*: Arno je rejszan prisao tüdi Szlovenom predgat Evangeliom (po tolmacsi) KOJ (1914), 98

tolmàčiti -áčim nedov. *razlagati*: Vučfítelje vrouke nevzemo nei kaibi tolmacfili návuk vöre kerščánfzke TF 1715, 5

tòlvaj -a m *tat*: Neg' kako tolvaji Odpúfzto fzi nyih grejhe BKM 1789, 205; Ti fzi tolvaja fzlisao grejsnika Vu fzmrtnom vrejmeni BKM 1789, 435; Drügoucs pogledni fzpámetjom, Kaje on včfino ztolvajom BKM 1789, 75; tolvaji ino razbojniczke KOJ 1845, 220; Tolvaje i razbojniko je vösztrejbo KOJ 1848, 31

tòlvajski -a -o prid. *tatinski*: Boug zná kastigati tolvajszkoga csloveka KOJ 1845, 121

tòlvajstvo -a s *tatvina*: Vsze bo's ocfiveszno vido vu vöři tvoje fzmrti, tolvajsztvo KM 1783, 290

Tomáš -a m *Tomaž*: Tomás i Mátaj KŠ 1771, 31; Na fz. Tomáfa Apoštola dén KŠ 1771, 110; gda je Tomás nej bio nazoucfi KM 1796, 115

tòmpak -a m *tombak*: Esi se sliši, bronz, tompak AI 1878, 56

tòmpasti -a -o prid. *top*: i odzgoraj tompaszte zobé májo AIP 1876, br. 5, 7

tónji -a -o prid. *cenen, poceni*: Tounye Ótsó KM 1790, 95; Tónye meszô krôpna 'zupa KAJ 1870, 136; szilje jáko tónye AI 1875, br. 1, 8; kamenice, stere szo léhke i tónye KAJ 1870, 81

topánka -e ž *opanka*: skôže pa topánke i lehko obütel delajo BJ 1886, 16

topavec -vca m *neumnež, omejenec*: topavecž ABC 1725, A3b

topázuš -a m *topaz*: te devéti topázuš KŠ 1771, 806

tòpel tudi tòpeo -pla -o prid. *topel*: Meleg; topel, vroucsi -a -o KOJ 1833, 165; ka fzi nej ni mrzeo, ni topeo KŠ 1771, 773; Tá, gde je zrak topel KAJ 1870, 26; ne bi melli v-zimi tople hi'se KM 1790, 82; Jařz mám toplo hráno KM 1790, 52 **topléši** -a -e *toplejši*: i zató v-toplêse dr'zêle odletijo KAJ 1870, 25

topíti -ím nedov. *topiti*: I dúšo v-môk prepaszt topis KAJ 1848, 244

toplína -e ž *toplota*: Zime mraz, leta toplina Ti je nê k-pogübelnoszti KAJ 1848, 19

tòpliti -im nedov. *greti*: Szuncseni tráki fze lepse fžvetlijo, lepse toplijo BRM 1823, 440

tòplo prisl. *toplo*: Toplo Meleg KM 1790, 92(a)

toplóča tudi toplóuča -e ž *toplota*: Kak je szunca toplócsa nárasztvo goriobüdila AI 1875, kaz. br. 8; vipera od toploucse vö idoucsa KŠ 1771, 427; od toploucse nyega BKM 1789, 3; V-zimi toploucso meti KOJ 1845, 44; Postüvali mo nji, kak do eti mao, toplócsó, njim poszkrbimo AIP 1876, br. 12, 7; V sprotolejšnjem toplóči se zjajčica

zležé mála gosanca AI 1878, 33; Bôg Z-fzuncza toplôcsov zvr'záva Vízákí grozd na zrelôfzt BRM 1823, 436; i nika neosztáne szkrito pred toplocsov nyegovov TA 1848, 1; Ono szladki szád prineszé deci, i z-toplôcsov szvojov dozori szilje KAJ 1870, 131

topločomèra -e ž *toplomer*: Nüca se (živu srebro) za topločomero AI 1878, 56

toplokrvni -a -o prid. *vročekrven, razburljiv*: Toplokrvni Stevan II. je nej mogao na miri osztáti KOJ 1848, 25

tòpola -e ž *topol*: Topola KMS 1780, A3b; Topola je visika AI 1878, 46

tópost -i ž *neumnost, omejenost*: da vszákoga za gizardáva stima i raznása, ki sze nyegove toposzt, nezaroblenosztí hába KOJ 1845, 21

tór tudi tóur -á m *dihur*: Gerény; tour KOJ 1833, 157; Tor (a gorény) AI 1878, 10

torbína tudi trobína -e ž *sedmina, pogostitev ob pogrebu*: Efzi szlífi Krfztitje, torbína KŠ 1754, 25; Nej fzmó na trobini SIZ 1807, 36

Törčin -a m *Turek*: Törcsin KMS 1780, A3b; Törcsin Szemendrio po szíli vkraj nyemi vzeme KOJ 1848, 53; Tak sze boj zacsné z-Törcsinom KOJ 1848, 106

tören tudi türen -rna tudi tórem tudi türem -rma m *stolp, zvonik*: na ftere je fzapadno türen vu Siloi KŠ 1771, 215; líki bábelszki türen sze je nej mogo zvrstiti KOJ 1833, IX; Vízni tórem i znaménye kri'za Ká'ze KAJ 1870, 59; I plamén je kak türen visoko sekao BJ 1886, 9; Od Babilonfzkoga türna KM 1796, 13; vu Bábelszkoga türna zidanyi KOJ 1833, IX; szvoje mláde z-ednoga türna neszé KOJ 1848, 4; i poczimprao je tóren KŠ 1771, 70; cérkev várasa, stera je tak vizíki tórem méla KAJ 1870, 116; Zvékšine se i vóra vu türmi nahája BJ 1886, 20; Sion precstíte türme nyegove TA 1848, 39; pren. Oh Maria! türen Nebeszki KM 1783, 236

toriti tórim nedov. *raztresati*: Szórní; torítí, vejhati KOJ 1833, 174; Tori sze blá'zensztvo povszéd AIP 1876, br. 1, 1

tórk -a m *torek*: Dies Martis Tork KMS 1780, A8; Tork Ked KM 1790, 94

Törk -a m *Turek*: znaflím blisnyim boidi on Törk ali Sidov TF 1715, 14; Doszta sze 'ze nyim od tórka obecsalo AI 1875, kaz. br. 3; véfz tam, fteró Törzci zovéjo Aja-alik KŠ 1771, 571; Bobinke (oszípnice) szo tórci v-Europo prineszli KOJ 1845, 117; da szo ga [križ] nej mogli doszihmao vósztrgati nítí Tórci nítí protestantje KOJ (1914), 103; Tórci szo v-preminôcsem mészeci vecskrát bití bíli AIP 1876, br. 5, 3; ki szo od tórkov vujtí mogli AI 1875, kaz. br. 3; v-Bosnii lídjé so tudi

próti tórkóm gorisztanoli AI 1875, kaz. br. 3; Za tórke záto tesko boj pelati AI 1875, 3

Törkoš -a m *Torkos*: M. Torkos Jo'zef Prednyeífi Farar Sopronfzki KŠ 1771, A8b

tòrski -a -o prid. *turški*: Vóra tórfzka ftera pouleg ednoga Bogá i Mahumeda vorje KŠ 1754, 85; Hercegovina, Bosnia szo 'ze od nigda tórszka dr'zéla AI 1875, kaz. br. 3; Tak je tórszko ládanye pozábilo ete lídi AI 1875, kaz. br. 3; poglavníka bi sze túdi radíva rêsíla od tórszkoga poglavársztva AI 1875, kaz. br. 3; Da v-Tórszkom országi szamo tórske vóre cslovek orszacsco csészt dobi AI 1875, kaz. br. 3; bi teski tórski járem dolivrgli AI 1875, kaz. br. 3; szta pod tórsko oblászt vr'zeníva AI 1875, kaz. br. 3; Premínyen mészeci v tórszkoj dr'zéli prászka vóvdáríla AI 1875, kaz. br. 3

Tòrsko -ga s *Turčija*: Tórfzko KM 1790, 8

toskánumski -a -o prid. *toskanski*: po sterom je austriánszka Hi'sa Toskánumszko Hercegovíjo pridobíla KOJ 1848, 110

totá prisl. *proč, uničeno, končano*: Znafsóv mocsjouv je níkai nei, mi fzmó lí preczi totá SM 1747, 79; i vŕze vŕpánye je totá bílou od naféga zdr'závanya KŠ 1771, 425; mi fzmó 'znyom preczi totá BKM 1789, 320; Za vol' fzmrtí totá je etí ma fztálnofzt SŠ 1796, 174; Totá je vfzo vefzeljé SIZ 1807, 55; Gda stimamo, ká szmó totá KAJ 1848, 164; v-megnényi je totá szíróta KAJ 1870, 57

tóti -a -o kaz. zaim. *ta*: eta trouja: naj vékfa je pa totej lúbezen KŠ 1771, 517; Deca vszée toté szo szí vnúki KAJ 1870, 52; Toté je je vo fzpélao KŠ 1771, 361; Stera fzte fze i vcsíli, totá delajte KŠ 1771, 599

tóti vez. *sicer*: grejhov odpúfcsenyé po nyem zadobí cslovík, fteri prilíke toti nema, ali právo volo má, da fze fzpovej KMK 1780, 73; nej fzam toti vrejden tvojeja fz. Tejla KM 1783, 128; tí fzi toti zdaj molo KM 1790, 48; Mí szmó toti na Vero gledoucs vszí Krsztseniczke KOJ 1833, XI; Peter je králeszko velicsánsztvo toti nazájdoubo KOJ 1848, 17; Nê szem toti vrêden, Ká bi sze 'ze vecs zvao szin tvoj KAJ 1848, 155; Jasz szem toti erkao vu czaganyi mojem: odv'rzen szem od ôcsi tvoji TA 1848, 24; Jasz szem toti szlab vu znányi, Ali vrli bom KAJ 1870; Toti má dosta dela véčélica BJ 1886, 29

tótski -a -o prid. *slovaški*: "vúk = búg" Tótszka rêscs, bôg KAJ 1870, 67

tóupi -a -o prid. *neumen, omejen*: Záto sze brúsízi pri drŕgom, ár szí toupi KOJ 1833, 146

tóužítí -im nedov. *tožiti, obtoževati*: vrág 'ze níkse zmo'znofztí nejma náfz tou'zítí KŠ 1754, 118; í pítali fzo ga, da bí mogli tou'zítí KŠ 1771, 38; krívicsno tou'sítí edendrŕgoga, je prepoveda-

no KOJ 1845, 10; prideta dvá brata Dúhovniki tou'sit KOJ 1845, 94; Moja dúсна veifzt me toufi SM 1747, 77; Csi me za grejhe tou'zi, Szmrt, vrág BKM 1789, 81; Csi nyega tou'zimo KŠ 1754, 55; Pred Pilátufom ga tou'zijo KŠ 1771, 324; moje grejhe, Steri mené tou'zijo BKM 1789, 388; Ne štimajte, kaj bi jaz tou'zo váfz KŠ 1771, 281; I pazili fzo na nyega da bi ga tou'zili KŠ 1771, 109; Csi dúсна veifzt toufíla Bode BKM 1789, 65; I bodo me fztrasno nazoucí tou'sile KM 1783, 283; to'zecs, fteri je nyé tou'zo KŠ 1754, 118; Ar fzmo prvle tou'zili i 'Zidove i Grke KŠ 1771, 453; tou'zili fzo je KŠ 1771, 122 **toužiti se** -im se **I. obtoževati se**: nej fzamo fze fz-toga zamúcsanoga grejha more fzpovedati, nego i od toga fze tou'síti KMK 1780, 76; Za etoga vúpanya volo fze tou'zim, Agrippa kráo, od 'Zidovov KŠ 1771, 421 **2. pritoževati se**: Bogom tebi fze tou'ziti KŠ 1754, 229; Edna sztaricza sze je tou'sit prisla szvojemi Dúhovniki KOJ 1845, 97; Boug ja fze tebi tou'zim KŠ 1754, 240; Tak sze od tébe netó'zim AI 1875, br. 2, 8; zakaj fze pa tou'zi KŠ 1771, 468; I csi glász tvoj szpéva, csi sze tó'zi, Bóg je blúzi KAJ 1870, 71; Netó'zi sze tak, kâ szí szirmák KAJ 1870, 78; I da fzem jaz szvmojem fzczi, Kak fzem fze ti 'ze tou'zo KŠ 1754, 255; Ti fzi fze oh Jezus! tou'so na kri'fí KM 1783, 190; i prouti tim drúgim fze je tou'so, ka od nyih dofzta more trpeti KM 1790, 74; da szo sze na nyé vsze szozedcsine bridko tou'sile KOJ 1845, 3 **tožéti** -a -e **tožéč**: Ár to'zécsi nyim právi KŠ 1771, 684 **tóženi** -a -o **tožen**, **obtožen**: I, gda bi to'zen bio od vládnikov popovfzki KŠ 1771, 93; Ár zoucí voucí to'zeni bode BKM 1789, 445

tóžba -e ž **I. tožba, pritožba, obtožba**: Panasz; to'sba KOJ 1833, 168; Liki i tošba je bli'znyega fzkriovnfzti vó nazvejscsenyé KŠ 1754, 54; To'zba na Diotrefefa KŠ 1771, 740; fze prepovidáva i krivicsna to'sba KMK 1780, 45; Salofzneje zagvífno tošbé v Reidna ta reics TF 1715, 3; Obderfíga proti nyega Dufne veifzti tošbi SM 1747, 62; csi fteri kákfo to'zbo má na koga KŠ 1771, 609 **2. pritoževanje, toženje**: naj tvoja na kri'snom drejvi to'sba bode moja fzljednja miszeo KM 1783, 36; Ah, v Reidno je gvúšno to'zbe BKM 1789, 408; Ah, v Reidno je gvúšno to'sbe SŠ 1796, 139; i zdaj némas zroka za to'zbo AIP 1876, br. 3, 7; po etoj fzljednjoj to'sbi proszim te ponizno KM 1783, 190; Csi gli fzo mi to'zbe vnouge, Krifztus je moje vúpanye BKM 1789, 175

tóžbeni -a -o prid., v zvezi **tožbeni medstavek razpoloženjski medmet**: Kolkoféle szo Medsztavki? 3. To'sbeni: Jaj! oh! KOJ 1833, 113

tóžec -žca m **tožnik, tožitelj**: ár je doli vr'zen

to'zecz bratov nalí KŠ 1754, 118; Krivo fzevdoufztvo je zla'zmi potrdjavati tošca ricsi KŠ 1754, 54; Tej fzo mrlavczi, to'zczi pouleg 'zél fzvoji hodécsi KŠ 1771, 759; i mefzto nyega fzo nyegovi to'sczi v-nyou vr'seni KM 1796, 81; i zapovedao fzam to'zczom, naj, ka prouti nyemi májo povejjo KŠ 1771, 416

toživen -vna -o prid. **tožilen**: 4. Accusativus (vadoló, to'siven) KOJ 1833, 20; K-notrêšnyega sztáliscsa-dosztavkom sze szlisijo: 4. to'ziven (a szenvedórag): *t, at, ot* AIN 1876, 19

tráh tudi trák -a m **trak, žarek**: Oblácsni je trák na nébi AIP 1876, br. 2, 7; Ki vise szuncsevnoга tráha Prebivajócs KAJ 1848, 7; I z-miloga szunca tráha Z-té 'zivém KAJ 1870, 11; I angel vu szunca tráhi KAJ 1848; fšuncze Gde fzo tvoji tráki KŠ 1754, 250; Ti trúdni, ftere i delo Te'zi i trákov hicza KŠ 1754, 261; Ti trúdni, ftere i delo Te'zi i trákov hicza BKM 1789, 281; pren. Li ténki trák dike nyegove Nam szvéti KAJ 1848, 8; nego púfzti trák tvoje fšvetlofzti vu mojo dúfo KMK 1780, 105; Nyega zvisáva V-nemrtelnošzti tráhi KAJ 1848, 113; Szvéti Dúh Boug! oszjaj nász z-trákmi tvoje milošzti KOJ 1845, 123

trahonitiški -a -o prid. **trahonitski**: Filip Strták Ituree i Trachonitiske krajine KŠ 1771, 172

trám -a m **tram, bruno**: Neposztávlaj vujska tiszti trám, steroga scsés preszkocsiti KOJ 1833, XVIII; Hiže rušt Nájporej nyega ztrámov vkúpepostávi BJ 1886, 6; pren. i ovo trám je vouki tvojem KŠ 1771, 21; vr'zi vo prvo trám zoké tvojega KŠ 1771, 21

tráp -a m **muka, nadloga**: Csi tak fzlápe Ino trápe Ti dobri túdi májo BRM 1823, 344

trápiti -im nedov. **mučiti**: Ah ka bi on, fteo trpeti, Tejlo fzvoje trápiti KM 1783, 300; Kâ je z-márnov dikov Nôroszt szrdceze trápiti KAJ 1848, 26; gda szvoj 'sivot v-púšztini z-posztom trápis KOJ 1845, 125; záto je trápo nyé vdárecz TA 1848, 88; trápila je ona (Judíta) fšvoje tejlo KM 1796, 72; tejla fšvoja fzo trápili KM 1783, 217

tráta -e ž **trata**: Gyep; trata, plesze KOJ 1833, 158; Gofzpod f'On me vfzgdár na lejpoj trati palže BKM 1789, 4

tráva -e ž **trava**: Herba Tráva KMS 1780, A9; Ár je vfzáko tejlo, liki tráva KŠ 1771, 705; Nej je ráfzla prouti fzmrti Tráva v-vrti BKM 1789, 410; Bilou je pa tráve dofzta na tifztom mefzti KŠ 1771, 283; Eto je pa, csi trávo na tou núczamo KŠ 1754, 19; Ár zemla rodi trávo KŠ 1771, 680; i kak vesélo po trávi šúmi AI 1878, 3; tak je potom vó potégno dén 3). zemlou zdrevjom i fštrávov KŠ 1754, 93; zemla, Ka bos zdaj fštrávom zeléna BKM 1789,

87; i taki fze je zemla fz-trávov, i z-fzadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4

trávica -e z *travica*: Vfze trávicze, violicze vehnejo BKM 1789, 432; Vfze trávicze vejhnejo SŠ 1796, 169; Ona [voda] takáj drevje, i trávicze novi BKM 1789, 252

travina -e z *I. trava*: Têm lepse cveté travina KAJ 1870, 63; eden dober, lêpi trávnik, v-zelénj odêvki travine KAJ 1870, 121; Ki klaszi drevje, czvétje, i travino KAJ 1848, 306 **2. plevel**: szkrben vért travino vösztřebi KAJ 1870, 119; Či potom nedopüstimo, ka bi nam travina gredé zadavila BJ 1886, 17

trávnik -a m *travnik*: Pratum Trávnik KMS 1780, A9; Nafšega bli'znyega trávnik KŠ 1754, 61; ka bodem prej k trávniku k-lôgi šla BJ 1886, 12; On mené paszé vu ednom zelénom trávniku ABC 1725, A8b; Trávnicu KAJ 1870, 121; Trávnicje so pokošeni BJ 1886, 38; Krma sze sz-trávnikov vecs vozôv od pelano AI 1875, kaz. br. 8; štere krt po ograda j i trávnikaj zrova AI 1878, 10

trávnikni -a -o prid. *travniški*: Návodna travnikna detelca rasté po travniku AI 1878, 44

trbéj tudi trbéi tudi terbéi tudi trbé prisl. *treba, potrebno je*: tak i nám vnouvom fitki terbei hoditi TF 1715, 33; Tak včfimo ino právimo mi terbeje znati Apofstolje TF 1715, 19; márna Cséftzi fzveczke dika, nei mi te terbei SM 1747, 77; moljenik poleg steroga nám drúgoga nei trebei SM 1747, 35; gyedno fze jo trbej vcsiti KŠ 1754, 27; Ár zdravomi nej trbej vrácja KŠ 1754, 257; té má, trbej je znati, grejhov odpúscsanye KŠ 1754, 207; Naj jo oznánim, liki mi trbej gúcsati KŠ 1771, 610; Tou pa i 'zelejmo, trbej je znati vafo popolnoftz KŠ 1771, 553; i od toga znánja nikoga nej trbej kraj vraclati KŠ 1771, A4b; nej nám trbej dönok vzéti KM 1790, 20; Tribej 'seni SIZ 1807, 35; Vfzem podéli, Ka nyim trbé Düsi BRM 1823, 88; Po jêstzvinu szi vszigdár vö trbé zeprati lampe KAJ 1870, 32; Z-vecs szillab sztojécse recsi tak trbé na szillabe razlôcsiti AIN 1876, 7; Zató hižne pse ne trbéj zaprávlati AI 1878, 8; Vmrejti mi nebi trbelo KŠ 1754, 257; zakaj bi tak trbelo pouleg réda Melchi'zedekovoga drúgomi popi polftzanoti KŠ 1771, 682; tak, ka je vu nifteroj strofi vecs tálov recsicz (fyllab) bilou, kak bi trbelo BKM 1789, 2; pa nám nebi trbelo vogrszki znati KOJ 1833, XI; Nej fze je trbelo i tebi fzmilúvati nad tivárfom tvojim KŠ 1771, 61; Kak je tó na zvelicsanye Trebelo BRM 1823, 49

trbúh tudi trobúj tudi trbúj tudi trbújh -a m *trebuh*: Has; cservou, trobúj KOJ 1833, 159; Ki konecz je pogibelnoftz, ki Boug je trbújh KŠ 1771, 598; vo je

vr'ze 'znyegovoga trbúha KŠ 1754, 51; 'zaloudec (bönya, trobúj) KAJ 1870, 33; do trobúja KOJ 1845, 10; li za trbújh i 'zaloudecz fze prevecs fzkribi KŠ 1754, 11; I 'zelo je napuniti trbúj fzvoj KŠ 1771, 233; i kém z kincsom napunis trbúh nyihov TA 1848, 12; s svojimi zádjnimi obročki na trbúhi AI 1878, 32; Kretánczi fzo mányi trbúhi KŠ 1771, 658

trden tudi tērden -dna -o prid. *I. trden*: znaofzam te, ka fzi trden cslovik KŠ 1771, 85; Mi mámo terdno Profetinlfzko reics SM 1747, 24; ltera terdno vúpazen má TF 1715, 32; ino vfívanje fzterdnim tálom, dá notri zvati SM 1747, 18; Szterdov kaftigovfze perti Boug TF 1715, 18; Zetaklím vúpanyem fztrdnov mojov vörov, ja fze li vtebi vúpam BKM 1789, 161; Sztrdnom vorom ma düsa, Gofzpodna zdiháva BKM 1789, 218; Ár je z-trdnom prífzegom zavézao SŠ 1796, 71; Rosjé na porúšenýe trdni mejftz KŠ 1754, 161; Ár ro'zjé je zmo'zno v-Bougi na porúfanye trdni mejftz KŠ 1771, 545 **2. trd**: Trdnoga fínyaka i neobrejzanoga fzrczá i vújh lidjé KŠ 1754, 126; Trdnoga Sinyeka KŠ 1771, 363; fzi trdno trnavo korouno nofzo KŠ 1754, 237 **nájtřdnejši** -a -e *najbolj trd, najtrdnejši*: kaj fzam pouleg naj trdnejšega réda 'zivo KŠ 1771, 421

trdi tudi trđi -a -o prid. *I. trd, ki se ne vda, težko gibljiv*: Terdi grád je nas Bog SM 1747, 79; I trda pecsina BKM 1789, 4; i dober trdi zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6; Pirušleki med prsti trdo, golo mreno májo AI 1878, 7; Csi gli le'zi Na trdoj polftzeli BKM 1789, 56; pren. v-trdoj zimi fza prisla KM 1790, 62; i od trdi vötrov fze gonijo KŠ 1771, 750 **2. trd, strog, neprizanesljiv**: Trdi grund Bo'zi obftztoji KŠ 1754, 130; ka fzi trdi cslovik KŠ 1771, 235; Ali trdi bedák povfzéd je zav'rzen KM 1790, 36; trda je eta rejes KŠ 1771, 286; more fze bojati trdi kaftig KMK 1780, 42; podlo'zni bojdite gofpodárom i tim trdim KŠ 1771, 707 **trši** tudi trđši tudi trđjší tudi trđší -a -e *trši*: Cz, je trsega glásza kak sz KOJ 1833, 5; ár 'zalôdec trdése jelo nemre obdelati AIP 1876, br. 5, 7; Za volo mékote se s trdejšimi kovinami mejša AI 1878, 55; Nasa kô'za je na nisterom meszti kúsa i trdsa KAJ 1870, 30 **trđši** -a -e sam. *trši*: trávnicu, csi je vszáko szprotolétje z valékmi na trdse zválamo KAJ 1870, 121

trdína -e z *utrdba*: da szporüsijo tiszto trdino zrinszkigrád zváno KOJ 1848, 95

trđiti -im nedov. *I. trđiti, zatrjevati*: lúdjé stimajo, da mrtvi nazáj domou hodijo, i trđijo, da szo jih vidili KOJ 1845, 96; od cigánov povcseni je trdo, ka tam pejneci czvetéjo KOJ 1845, 113; romarje, steri szo mocsno terdili, da sze pri nyej rada csüda godijo KOJ (1914), 106 **2.**

utrjevati, uveljavljati: Maximilián szvojo pravico zacne z oro'sjom trditi KOJ 1848, 85

trditost tudi terditost -i ž *trdost, neprizanesljivost*: za volo neznánya, štero je vu nyih za trditofzti fzerczá fzvojega KŠ 1771, 581; ino fzo tuintzi pofztanoli vterditofzti nyihovoga fzerczá SM 1747, 7

trdno tudi tērdno prisl. *trdno, zelo, neomajno*: Jasz szem trūden terdno od zdihávanya ABC 1725, A8a; Vrág okouli hodi onomi proti fztoite terdno vu vōri SM 1747, 25; nego i to hūdo, šterofzi ti trdno prepovedao KŠ 1754, 230; csi vūpazen i vūpanya hválo notri do koncza trdno obdr'zimo KŠ 1771, 675; I jáko trdno fzo fze csūdivali KŠ 1771, 125; I rano escse trdno vnocsi gori fztanovfi vo je fou KŠ 1771, 105; Za šteroga volo je trdno káraj KŠ 1771, 658; Zakaj fze, oh Boug Na nász fzrdis trdno BKM 1789, 342; Mené je sors trdno orano KAJ 1848, 210; sze je tudi lutherankinyam terdno dopadnilo KOJ (1914), 152; bēsznoga psza sze vszigdár trdno varvati trbē KAJ 1870, 40

trdnost -i ž *trdnost, stalnost*: vu hi'zi Bo'zój, štera je czérkev 'zivoga Bogá, fzteber i trdnofzt ifztine KŠ 1771, 638; Da kak necsinim spota Jasz mojemi vadlūványi Po poganszkój trdnoszti KAJ 1848, 285

trdokōren -rna -o prid. *trdovraten, uporen*: da sze trdokoren krivovōrecz Luther more zgrabiti KOJ 1845, 61; Geto szo sze ausztrianci trdokorni dr'zali k-szvojoj 'zeli AIP 1876, br. 5, 1

trdookōrnost -i ž *trdovratnost, upornost*: Od vřzáke trdo-okornofzti, i nepokornofzti, Ofzloubodi náfz KM 1783, 47; i z-fzvoje trdo-okornofzti fzo ráj kvár vadlūvali KM 1790, 78

trdost -i ž *trdosrčnost*: Pouleg trdofzti tvoje fzpravlas fzam fzebi fzrd KŠ 1754, 75; Mo'zes je za volo trdofzti fzerczá vafega dopūfzto vám odpifzti 'zene vafē KŠ 1771, 62; Hodi, zmécsi fzerczá trdofzt BKM 1789, 118; Hodi, zmécsi fzrdcza trdofzt BRM 1823, 87; Vu trdofzti vasoj, Szkriti fze nemorete BKM 1789, 10; razdrefzéljeni nad trdofztyom fzerczá nyihovoga KŠ 1771, 109

tréjbiti -im nedov. *trebiti, čistiti*: Netrejbi fzi zoub, niti nousza KOJ 1845, 26

tréjnje -a s *prodiranje, napredovanje*: rimszki Pápa vidévi tōrszkoga Czaszara vszelē dale v-Europo szilno trejnje KOJ 1845, 54

tréjskanje -a s *treskanje*: Ftisao je trejszkanye BKM 1789, 361; Filifzteuffē, ki fzo fze na ono trejfkanye zráka prefztraffili KM 1796, 52; je delzétero zapouvid med trejfkanyem, i blifzkanyem vō dáo KM 1796, 38; je

fzblifzkanyem ino fztrejfkanyem vō zgláfzo KŠ 1754, 7

tréjti tudi tréiti tērem nedov. *I. tretí, drobiti*: Tōrni; trejti, menoti KOJ 1833, 176; med nyéh fzemenom: ono bode tebi glávo terlo SM 1747, 9; pren. Naj potih gizdávczom, Tere fzvom zmo'znofztyom BKM 1789, 17; je Szmrt nász prisla trt BKM 1789, 410; kajbi nalfega blisnyega ani doli ne terli TF 1715, 16 **2. boriti se**: obsine edne fzo na drūge fz-protivnim tálom trle KM 1790, 92 **tréjti se** tērem se *I. mučiti se*: Na velki sztan sze tréti znás KAJ 1870, 19; Záto moja dūsa, Ka fze tridis, teres vu velikoj 'zalofzti BKM 1789, 289; sze tere vō na pôle KAJ 1870, 9; pren. ka sto zná, nakój szi vōgri glavē terejo AIP 1876, br. 1, 5 **2. boriti se**: Ár teilo felei (bori, tere fze) proti Dūhi SM 1747, 26; tōrik (tere sze) AIN 1876, 45; csi fze prouti Bo'soj vóulu teremo KM 1796, 14; Bouga, zaman fze prouti nyemi terete KM 1796, 120 **3. siliti se, riniti se**: Neteri sze na prejdnye meszto KOJ 1845, 35; Somogyszki Herceg, ki sze je na prejdnye Vojvodsztyo tro KOJ 1848, 12

tréjzen tudi tréizen -zna -o prid. *I. rászoden, preudaren*: Treizni boidite, i vōrofztuite (zhuite) SM 1747, 25; Mertūslivi bojdite záto i trejzni kmolitvam KŠ 1771, 711 **2. zmeren**: Trejzni bojmo vu jejfztvini BKM 1789, 142; 'Zene naj bodo poftene, nego trejzne vu vřzem KŠ 1771, 638 **3. tešē, lačen**: kalfzte csákajoucsi trejzni ofztanoli, i nikaj fzte nej kfzebi vzéli KŠ 1771, 426; i nemajo kaj jefzti, i trejzne je pa odpifzti nefšem KŠ 1771, 52

tréjzno prisl. *rászodno, preudarno*: Vcsi fze trejzno, pravicsno 'ziveti KŠ 1754, 12b; 'Zivmo záto Szvéto, pravicfno, i trejzno BKM 1789, 60

tréjznost tudi tréznost -i ž *rászodnost, preudarnost*: Ár nej nam je dáo Boug duhá bojznofzti, nego trejznofzti KŠ 1771, 646; nego naj razmi na trejznofzt KŠ 1771, 475; dr'zi náfz po tvojem fztráhi vu mertūslivofzti i trejznofzti KŠ 1771, 853; csi ofztáne vpofzve-cseneyj fztrejznofztyov KŠ 1771, 637; Lejpi bojd' mo Sz-trejznofztjom SŠ 1796, 20; Z-fzrdcza poniznofztjov, Sz-pámeti tréznofztjov BRM 1823, 322

trepetanje tudi trpétanje -a s *trepetanje, trepet*: Trepetanye KM 1790, 8; Vmeni fzmej, i trpetanye, Sze vkūp mejsa zdihávanye BKM 1789, 230; Trepetanye je na nyé tam szpadnolo TA 1848, 38; ino je táksi sztráhi i trepetanye napravo KOJ 1848, 87; I jafz fzam vu nemocsnofzti i vu fztráhi i vu vnougom trepetanyi bio pri vasz KŠ 1771, 492; fztrahotov i fztrepetanyem fzvove zvelicsanye

oprávľajte KŠ 1771, 595; nego z-bojaznosztyom, i trepetanym iscí duse tvoje zvelicanye KM 1783, 212; Ovo ktebi fetujem ztrpetanym BKM 1789, 79; i radujte sze z trepetanym TA 1848, 3

trepetāti tudi trpetāti -èčem nedov. *trepetati*: Treszkesdni; trepetati KOJ 1833, 170; trepecsem od tvoje pravicsne fzoudbe KM 1783, 178; Vtejli vesz trepecsem BKM 1789, 452; tak jazž trpecsem BKM 1789, 214; fzrczé moje trepecse KŠ 1754, 214; csiszta Divicza pred nyim trepecse KOJ 1845, 85; Szrcze moje trpecse vu meni TA 1848, 43; ti nájvecs ji od sztráha trpecse AIP 1876, br. 5, 2; Trepecfemo pred tvojom fzrditofztjom BKM 1789, 325; I vrazjé vórjejo i trepecsejo KŠ 1771, 749; Vfzáka fztvár de trpetala BKM 1789, 437; Vfzáka fztvár de tr'petala SŠ 1796, 46; Decza tühénczov trpetala de vu vezálji szvojem TA 1848, 14; I vszi neverni bodo trpetali BKM 1789, 445; Trepecsi, grêsnik KAJ 1848, 144; Ne trpeclímo od pekla BKM 1789, 108; prefztrafo fzam fze, i trepetao fzam KŠ 1771, 695 **trepetāti se** -èčem se *tresti se*: i fundamentomi gôr szo sze gibali i trepetali TA 1848, 13; Trepetlika se skoro vsigdár trepeče AI 1878, 46 **trepečéči** -a -e *trepetajoč*: Drgecsécsi i trepecsécsi ercsé KŠ 1771, 367; Ta 'zena pa bojécsa i trepecsécsa znajoucsa, ka je vcsinyeno na nyej KŠ 1771, 116 **trepetéči** tudi trepetóuči tudi trepetóči -a -e *trepetajoč*: predszednika szta sztrepetécsim glászom glász dála AIP 1876, br. 2, 1; 'Zene doli po vehneno glávo sztrepetécsimi rokámi gorpopadno AI 1875, kaz. br. 7; Pa csibi v-etom lôgi edno trepetóse szrcé klepetalo AI 1875, kaz. br. 7; Vidoucsa pa ta 'zena, trepetoucsa ide naprej KŠ 1771, 195 **trepetajóči** -a -e *trepetajoč*: Bôg! trepetajócs dvojimo Vu 'zitka pogübeli KAJ 1848, 368; tak da szirôta rétkogda trepetajócs i szkoro razmocsana vuide szmrta KAJ 1870, 57 **trepetlivost** -i ž *trepet*: Szlugi, pokorni bojďte fztrahotov i fztrepetlivofztyov KŠ 1771, 586

trèseti glav. šte. *trideset*: Trézfeti KM 1790, 96; I on liki trézfeti lejť fztar KŠ 1771, 174; Oni fzo pa nyemi obecsali trézfeti fzrebrni pejnez KŠ 1771, 88; i prinézfzo je edno trézfeti, fztoukrát teliko KŠ 1771, 112; Trézfeti, i vecs lejť 'se máš ti fztaroszti KM 1783, 284

trèseti tudi tréseti -a -o vrstil. šte. *trideseti*: kaj testamentom po stírifztou i trézfetom let vcsinyena právda ne zaprávi na doli zbrifzanye obecsanyé KŠ 1771, 562; Kak fztóji vnyegovom trézfetom 'zoltári BKM 1789, 302; Trézfeti táo KM 1796, 68

trèseti i drúgi -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *dvaintrideseti*: Trézfeti, i drúgi táo KM 1796, 128

trèseti i péti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *petintrideseti*: Trézfeti, i péti táo KM 1796, 82

trèseti i prví -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *enaintrideseti*: Trézfeti, i prví táo KM 1796, 71

trèseti i šèsti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *šestintrideseti*: Trézfeti, i šészti táo KM 1796, 84

trèseti i štírti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *štirintrideseti*: Trézfeti, i stírti táo KM 1796, 78

trèseti i tréti -a ~ -a -o ~ -o vrstil. šte. *triintrideseti*: Trézfeti, i trétyi táo KM 1796, 129

trèsetikrát prisl. *tridesetkrát*: i záto fzád prináfa, i csini nífteri fztou, nífteri pa trézfeti krát teliko KŠ 1771, 43

trèsk -a m *tresk, pok*: Eden trèszk zarüno AI 1875, kaz. br. 7

trèskati -am nedov. *treskati, pokati*: Düdnyali do štüki I pükse treszkale KAJ 1870, 111

trèsniti -im dov. *treščiti, udariti*: roka sze me gjenola, ka ga zavuha tresznim AIP 1876, br. 12, 7

trèščiti -im dov. *treščiti*: Grum on, csi v-csloveka ali v-'sivino trescsi, neraztere csonte KOJ 1845, 102

trèšlika -e ž *vročica, mrzlica*: i nihála jo je tréšlika KŠ 1771, 25; Punicza pa Simonova je veliko tréšliko mejla KŠ 1771, 178; Jeszén tréšliko prineszé AIP 1876, br. 9, 7; vido je puniczno nyegovo le'zécso vu tréšliki KŠ 1771, 25; je Publiušfov ocsa v-tréšliki le'sao KM 1796, 130

trétič prisl. *tretjic*: Tretics kai ani Vrág ne pocfíva TF 1715, 43; Tretics, kai ni vrág ne pocfíva SM 1747, 42; Ka esce tretics KŠ 1754, 214; i pá moli tretics tou ífzto rejcs govorécsi KŠ 1771, 90; Tretics je velo kmateri BKM 1789, 75; Tretics na mater fzkrb majócs, Etak ercsé BRM 1823, 3

trétják -a m *tretjak, triletna žival*: Mi pa tu nehámo ednoga biká tretyáka SIZ 1807, 6

trétji tudi tréti -a -e vrstil. šte. *tretji*: Tretyi tauje Otec nall TF 1715, 11; Trétyi táo KŠ 1754, 146; Sz. Ivana Apostola Trétyi liszt KŠ 1771, 739; Trétyi táo KM 1796, 8; Trétji tál BRM 1823, VI; Z-troujih glávnih Tálov (sztoji): te trétyi vcsi KOJ 1833, 1; Trétji razlocsek poká'ze AI 1875, kaz. br. 6; Koterá je trétya prosnyá TF 1715, 28; Trétya ABC 1725, A4a; Trétya SM 1747, 58; Trétya ofzoba vu Bo'zánfzvti KŠ 1754, 122; Bila je pa vóra trétya KŠ 1771, 152; Bo'sánfzka Perfona ta trétya Szvétí Dűjh KMK 1780, 8; Trétya Molitev KM 1783, 5; kalfigam greihe dotrétyega pokoleinya TF 1715, 17; nad szinmi, do trétyega pokoleinya ABC 1725, A4b; nad fzinmi, do trétyega pokoleinya SM 1747, 46; Trétyega mezfta pa nejga KŠ 1754, 151; fšpadno je od trétyega réda doli KŠ 1771, 404; I vo idoucsi okoli trétye vóre KŠ 1771, 64; tak i drúgomi, trétyemi (etc.) czejlo dáva KŠ

1754, 7b; táli se slišijo, k tréjtjemi vodozemci AI 1878, 5; na tretyi dén od mertvie gori lztano TF 1715, 22; na tretyi dénie ABC 1725, A5a; ino je gori lztano na trétyi dén SM 1747, 14; ali na trétyi dén je gori lztano KŠ 1771, 3 (B2a); na trétyi dén je od mrtvi gori lztano KMK 1780, 7; Trétyi dén gori lztano BKM 1789, 6; trétyi dén je razloucso vodou od zemlé KM 1796, 4; Tretji dén gori lztano BRM 1823, 4; Niksa neszreca sze në zgodila i na trétyi dén O'zébet kralici lice zaelilo AI 1875, kaz. br. 8; Poveimi trétyo Bosjo Zapoved TF 1715, 13; jeli je to trétyo vfze zapouvidi, lzpuno KŠ 1754, 209; túdi trétye liki meľzto dr'zi KŠ 1754, 123; da je na trétye leto ete lifzt nyim piľzao KŠ 1771, 488; I gda ľzem 'ze na trétye leto ľzkonco moje delo BKM 1789, 3b; ľzvėti Matay na trétyem táli popiľzau TF 1715, 38; liki vadľújemo vtrétyem táli nalfé vóre KŠ 1754, 121; i po trétyem dnévi gori lztánoti KŠ 1771, 128; tó sze 'ze v-trétyem razloeski nájde AI 1875, kaz. br. 6; Szin Bo'zi pride Ob trétyim knasoj ľzmrți BKM 1789, 18

trganje -a s *trganje*: Vu pekli bo vecsne moke, trganje BKM 1789, 201

trgati *trgam* nedov. *trgati*: vucseniczke i zácsali ľzo trgati vlati KŠ 1771, 37; Steri Krifztusa Scsėjo zevľfej ľztráni trgati BKM 1789, 323; I gdekoli ga zgrábi, trga ga KŠ 1771, 130; Vucseniczke vlati trgajo KŠ 1771, 37; I gda bi ga trgao te dújh necsiľzti je vó fou 'znyega KŠ 1771, 105; pren. Vraj'za vezala on trga BKM 1789, 126 **trgati** se *trgam* se **1. trgati** se: Szakadni; *trgati* sze KOJ 1833, 172; trgao ľze je pa vlák nyihov KŠ 1771, 179 **2. boriti** se: Ottokar tudi po stajerszkoj Dr'savi szega, ino sze za nyou razmeszárno trgata KOJ 1848, 38 **3. žalovati**: I joukali ľze bodo i trgali nad nyim zemelfzki kralove KŠ 1771, 799 **trgavši** -a -e *ko je trgal, mučil*: I kricsécsi i doľzta ga trgavľi vó je fou KŠ 1771, 130 **trgani** -a -o *trgan*: táksa zemla, stera kamena i trgana od vodé AI 1875, br. 1, 5

tri dváseti jézero glav. řtev. *triindvajset tisoč*: i ľzpadnolo ji je eden dén tri dvajľzeti jezero KŠ 1771, 509

trifarti prisl. *trikrat*: sega z-velikim trifarti na krátkom zazvoniti KOJ 1845, 10

trifertálje ř neskl. *tri četrt*: trifertálye na edemnájszet je rávnok vóra bila AIP 1876, br. 2, 1

trijé tudi trjé tudi trié trí trí glav. řtev. *trije*: touje tou Trie Articulusje TF 1715, 11; i eti trijé ľzo edno KŠ 1754, 89; Ár ovi trigyé ľzo 'ze vnebéľzaj KŠ 1754, 140; I trijé ľzo, ki ľzvedocsijo KŠ 1771, 734; gde dvá, ali trigyé vkúp prido BKM 1789, 19; kak i nyihovi trijé Kapitánje KOJ 1848, 9; szo

trjé mô'zi bili AIP 1876, br. 3, 2; řtirje tjedni ino eřše dvé ali terjé dnévye eden mēsec vćinijo BJ 1886, 36; Záto ľto ľze eti trej vidi tebi bli'znji biti KŠ 1771, 205; I tak tri tále má KŠ 1771, 263; I prigoudilo ľze je po tréj dnévi KŠ 1771, 172; Tri 3 KM 1790, 96; vkoterom ľze nám tri razloesne Perfone predkládajo TF 1715, 38; Szamo eden, ali tri ľzo perfone SM 1747, 38; Vľze tri te prve táble KŠ 1754, 8; Ka ľzo tri Bo'sánľzke Perfone KMK 1780, 5; naj vu vľľztaj dvá ali tri ľzvedouk sztoji vľza rejcs KŠ 1754, 195; naj vu dvá, ali trej ľzvedokouv vľľztaj ľztoji vľza rejcs KŠ 1771, 59; Na tri Králov dén KŠ 1771, 814; Od Molitve Gofzpodnove trej prvi prošény KMK 1780, 27; szta po potůvanyi tré vór prisla KAJ 1870, 116; té tri dr'zél bogáti pregnyari szo mohamedánszko vóra gorivzéli KAJ 1870, kaz. br. 3; Potom je řécs: tri-kotrig AIN 1876, 7; János Apořtol tri zagviľne Oľzobe imenůje TF 1715, 38; Oľzebuinom Zákonom, gledoucs na Tri keipe SM 1747, 34; Kakda ľze razloesávajo vľzi lidjé Na tri ľztáve KŠ 1754, 217; Má tri tále KŠ 1771, 716; vzéla 'zena ino ga je zamejľzila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45; dvá tri pecse papira szi je vkůpzasio KOJ 1845, 5; ino med nyimi tri dni tákse meszárénye narédi KOJ 1848, 9; Na szpanyolszkoj zemli 'ze tri ľéta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; se tela nature na tri tále razdelijo AI 1878, 4; Evang. na III. po tri Králi Nedelo KŠ 1771, 24; jafz morem po trej dnévi gori poczimprati KŠ 1771, 91; i po trej ľzobottaj je gúcsao nyim zpľľzma KŠ 1771, 394; pitjé v-trih dni bode pomáľgalo KOJ 1845, 109

trijézero glav. řtev. *tri tisoč*: i pridjáno je tisti dén dúš okoli trijezero KŠ 1771, 347

Trikráli -ov m mn. *Trije kralji, trije moľje, ki so priřli obdarovat novorojenega Kristusa*: Jezusa oznanénye (Trikrálov peszmi) KAJ 1848, V

Trikrálovo -ga s *Trije kralji, praznik 6. januarja*: I jazs bom 54. ľéta sztar k-Trikrálovomi, veli szodec věszti KAJ 1870, 155

trikrat prisl. *trikrat*: Záto ľzam trikrat Gofzpodna profzo KŠ 1771, 551; Peter je pa medtejmtoga trí krát zatájó Jezuffá KM 1796, 107

tríméjsećni -ćna -o prid. *trimesećen*: szo tri mejszecsno ga nyé sziná Ladiszlava okorónali KOJ 1848, 54

trinájset glav. řtev. *trinajst*: Trinájřzet 13 KM 1790, 96

trinájseti -a -o vrřtil. řtev. *trinajsti*: Trinájřzeti (XIII.) táo KŠ 1771, 41

trístou glav. řtev. *tristo*: Ár bi ľze ľjeko oudalo viľe za triřtjou pejnž KŠ 1771, 146

trí štrtále ž neskl. *tri četrt*: právjio, ká je escse szamo trí štrtále na dvanászet KAJ 1870, 159

tritjina -e ž *tretjina*: szvojega brata k-szebi privábi z-obecsanyom tritjine králesztva KOJ 1848, 18

trívogláti -a -o prid. *trioglat*: v njej so trivoglati, erjávi orehi AI 1878, 46

trlésa -és s mn. voz: Csi na potácsi nega 'zeleza, kôla sze trlésza zovéjo KAJ 1870, 72

trlja -e ž *terica*: Naj dá delo trlji, svélji AIP 1876, br. 1, 1

trnác -a m *I. hodnik ob hiši*: Gda bi pa vó fou na trnác KŠ 1771, 92 *2. stebrnik, preddverje*: fze je zgoudilo v-Salamonovom trnáci KŠ 1771, 299; Lepou preczvejtao Vu nebefzkom trnáci BKM 1789, 7b; Bethesda, i pét trnácov má KŠ 1771, 278; V-nyegove trnácze hodmo BKM 1789, 8; Ki sztojite vu trnáczej hi'ze Bogá nasega TA 1848, 110

trnav -a -o prid. *I. trnov, ki je iz trnja*: od vzemi, Spot, ino vejnecz trnavi SŠ 1796, 162; i okouli gláve fzo nyemi djáli fzpleteno trnavo korouno KŠ 1771, 152; po olztrój trnavoj Korouni odpúfzti meni KMK 1780, 106; fzi ga fztrnavov korounov korunúvao KŠ 1771, 828 *2. težek*: Pôt trnava gracstije BRM 1823, 33; Csi je trnava tvoja pôť KAJ 1848, 264

trnina -e ž *trnulja*: Trnine nájde se po mejáj AI 1878, 47

trnjasti -a -o prid. *trnast*: Trnine Je trnjasti grm AI 1878, 47

trnje -a s *trnje*: i gori je zrafzlo trnje KŠ 1771, 42; Jeli beréjo fztrnya grozdje KŠ 1771, 22; Stera pa trnye i fcsetalje prináfa KŠ 1771, 680; Na glávo dejvajo trnye BKM 1789, 85; Jezus ztrnyom je korunúvani KMK 1780, 15; Pout kdobromi Sztrnyom i fcsipkom napána BKM 1789, 172; onoga z-nerodne fz-trnyom zarafcsene zemlé naj ifcse KM 1796, 7; szvojjo tejljo z-scscipkom i trnyom krvári KOJ 1845, 68

trnov -a -o prid. *trnov*: Prvle kak vase trnye razmiti má, ka je trnov grm TA 1848, 46;

Troáda -e ž *Troada*: Gda fzam pa prífao vu Troado KŠ 1771, 532

trób tudi tróub -a m *trobľenje*: trôb oszla je nenászliden KAJ 1870, 10; I ktroubi trombônte i kgláfzi rejs, steroga ki fzo csúli KŠ 1771, 695

tróbiti tudi tróubiti -im nedov. *I. trobiti, dajati močne glasove*: zemla more vfza múcsati, esi gli zdai tak troubi SM 1747, 76; Csi gli befznej, i troubi BKM 1789, 280; Veter pise, fúcska, tróbi KAJ 1870, 29; Troubite divje zvirine BKM 1789, 86; pren. fatan Csi gli troubi SŠ 1796, 114; Nai fzi Satan i vefz fzevit troubi SM 1747, 72; Najfzi

fatan troubi BKM 1789, 166 *2. vsiljivo oznanjati*: ka szo v nyihovoj cérkvaj lutheránje troubili KOJ (1914), 140; vszáki v-szvoj roug troubi KOJ 1845, 87 *3. tožiti*: trôbim od nepokôja szreza mojega TA 1848, 31; No zdaj, bogáczi, joucste fze i troubte nad nevolami valimi KŠ 1771, 752

tróji tudi tróuji -a -e ločil. štev. *I. troj*: Eden – Troji Bog SM 1747, 30; Szpouvid je troji KŠ 1754, 198; Boug eden v-Bo'sánsztvi, i tróji vu Persónai KM 1783, 7; Vorjem, ka fzi Troji vu Perfonaj KM 1790, 107; 4. Razloczni: háromszori (troji) AIN 1876, 31; ta cséfzi? Trouja KŠ 1754, 102; v-Personaj trójemi KM 1783, 246; Bo'ze králefztvo fze na trouje dili KŠ 1754, 159; na eto trouje czila KŠ 1771, 744; Vörjem Bogá ednoga, trójeja vu Persónaj KM 1783, 142; Szamo eden ali vtrojem je kepi TF 1715, 37; Szamo eden ali vtroiem je kepi SM 1747, 38; Vu trojem kepi jedini Gofzpon Boug BKM 1789, 301; Vu vfzvoj troujoj fztávi KŠ 1754, 30; Na náfz je prisla trouje-féle fzmrt SŠ 1796, 13; Z-troujih glávnih Tálov KOJ 1833, 1 *2. tri*: Od fzcuncsenoga hoda fzo bilá trouja vráta KŠ 1771, 805; Zdaj pa olzátane vóra, vúpanye, lúbezen eta trouja KŠ 1771, 517

Trojica -e ž *Trojica*: Ino tú mas grúnd ino fundamentom czeile fzvété Troicze TF 1715, 38; Da i jafz idem k-Trojiczí, Stero fzi nám ti fzpravo KŠ 1754, 272

trójtvo -a s *Sveta Trojica*: Sancta Trinitas Sz. Trojftvo KMS 1780, A7; Na ftero pomozi náfz, fzvété Trojftvo, jeden fizam právi Boug TF 1715, 48; Zdai zato odicseno puno fzvété Troifftvo SM 1747, 60; Tri Bo'zánfze Perfone fze imenújejo Szvéto Trojftvo KMK 1780, 8; Oh Blá'seno Trojsztvo KM 1783, 10; Szkrovnoszt (Sz. trojsztvo) KAJ 1848, v; Da fze pa tou ni edno brezi Sz. Trojsztva dopmfzti nemre KŠ 1754, 6b; Evang. na fz. Trojftva Nedelo KŠ 1771, 270; ki fzi diko Preszvétoja Trojsztva dopúfzto fzpoznati KM 1783, 11; Peszmi od Sz. Trojsztva BKM 1789, 130; Hvála boidi jednomi, pravomi troifftvi SM 1747, 86; Molítvi k-Prezvétoimi Trojftvi KM 1783, 1; Dika bojdi Czejlomi fzvétomi Trojftvi BKM 1789, 5; Dika bláj'senomi Trojftvi, Li jedinomi Bojstvi SŠ 1796, 7; Trojftvo vu jedinfzti csefztiti KŠ 1754, 84; Po kom vadlúje Sz. Trojftvo KMK 1780, 8; Trojftvo vu trojftvi csefztiti KŠ 1754, 84; Epif. na II. po Sz. Trojftvi Nedelo KŠ 1771, 730; Eden vu Bojftvi, tróji pa vu Trojsztvi KM 1783, 277; Dika Vu Trojftvi Bougi ednomi BKM 1789, 6

trombitáš -a m *trobentač*: I gláfz i trombitáfsov ne bode vecs csúti KŠ 1771, 800

trombônta tudi trombûnta tudi trmbônta tudi

trobúnta -e ž *trobenta*: Ár, csi negvúšni gláfz dá trobônta KŠ 1771, 518; Tako kriclíte ino predgajte, Kakti trobúnta BKM 1789, 356; Trobônto gláfz bode vó fou KŠ 1754, 271; Vu bojni razmi glász trobúnte KAJ 1870, 88; Gofzpoud z-Bo'zov Trobôntov bode doli fou znebéfz KŠ 1771, 621; I posle Angyele fšvoje fztrobônto gláfzom KŠ 1771, 81; i medtejmtoğa je fzedem Popév trobônto pihalo KM 1796, 43; Ali na gláfz Bo'si gor' fztáne, Na angelfzke gláfzne trmbônte SŠ 1796, 22

trobôntati -am nedov. *trobentati*: ne trobôntaj pred tehom KŠ 1771, 18 **trobôntajóúci** -a -e *trobentajoč*: fzedem trobôntajoucsi angyelov KŠ 1771, 766

trobôntivanje -a s *trobentanje*: Od trobôntivanya I. toga pétoğa angyela KŠ 1771, 782

trobôntivati tudi trob ôntüvati -am tudi -üjem nedov. *trobentati*: Stirje angyelje trobôntijejo KŠ 1771, 780; ár trobôntivali bodo KŠ 1771, 524; lüfztvo je skryno méra nafzledüvalo, i trobôntüvalo je KM 1796, 43 **trobôntüvajúci** -a -e *trobentajoč*: fzo pa fzedem krát okrou'sili te váras trobôntüvajúoucsi KM 1796, 43

trobôntni -a -o prid. *trobenten*: Z-vefzéljom na gláfz trobôntni Sztánem na vefzéljé SŠ 1796, 73

trón tudi trónoš tudi trónuš -a m *prestol*: tak 'zelévci na spanyolszki trónus pridti AI 1875, kaz. br. 3; szedis na thróni TA 1848, 7; ka nyagov naszledüvas bode na trónusi AIP 1876, br. 6, 5; O Kral lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; pren. moje miloscse thronus KŠ 1754, 234; kaj je Bo'zi thronus KŠ 1771, 16; Goszpodna thron je na nébi TA 1848, 9; fzi je fzeo na defzniczo thronufa velikofzti KŠ 1771, 683; Doli fztoupo fztvoj'ga thronuffa KM 1783, 271; prífzéga na thronus Bo'zi KŠ 1771, 77; ali thronusje, ali gofzpozftva vfza fzo po nyem fztvorjena KŠ 1771, 604

tropine tudi trpine -in ž mn. *tropine*: Eden akov z-trpinami vrét sze küpüje AIP 1876, br. 11, 8; Pri goricaj sze za pôv vzeme i tropin, ali szadü vrédnoszt AI 1875, br. 1, 6; szo 'selod, tropine i czelou trávo jeli KOJ (1914), 120

trosáj -a m *tresenje*, *potres*: nébe szpadáj, zemlé troszáj KAJ 1870, 66

tróšiti tudi tróusiti -im nedov. *tresti*: Rázni; trouziti KOJ 1833, 170; Fticsek Szpéva, szkácse, trószzi szpice KAJ 1870, 29 **tróusiti se** -im se *tresti se*, *majati se*: Rengeni; zibati, trouziti sze KOJ 1833, 170; liki figovo drejvo gda fze od velikoga vótra troufzi KŠ 1771, 778; Zemla sze je trószzila TA 1848, 52

trósk -a m *tresljaj*, *potres*: Na Légrádi pa na

troszk zemlé szo sze szedécsi lidjé genoli AIP 1876, br. 11, 7

tróšenje -a s *tresenje*, *pretres*: vedno korito sze deno (igle), gde po trosényi vszáka igla vdil le'zénye pride AIP 1876, br. 9, 7; pren. Známó po kaksem velkom trósenyi Abdul Hamid za tórszkoga caszara posztávleni AIP 1876, 10, 3

tróšiti tudi tróšiti tróšim nedov. **1.** *zapravljati*, *porabljati a*) *čas*: da bi nyemi ne trbelo vrejmena trofíti KŠ 1771, 405; vefzélo tá trosi dnéve fšvoje SIZ 1807, 7; vnikom drúgom vrejmena tak ne trofíjo KŠ 1771, 396; vréména tak tam zaman ne troši BJ 1886, 5; kajbi tá trosó dnéve fšvoje SIZ 1807, 4; Veszélo je trosila vrémén KAJ 1870, 13 **b**) *denar*: da more pouleg trplejna tüdi trosíti KOJ 1845, 122; Té vzemi kfzébi i trofi na nyé KŠ 1771, 409; Jafz bom pa rad trofo KŠ 1771, 551; pejnez, naj je fzlóbdno trofsíjo KM 1790, 26; Na fšvojo deczo fzo níkaj nej trofíli KM 1790, 70 **2.** *úživati hrano*: pecsén i kupico vina vu hintóvi je trosi KAJ 1870, 38

tróšnja -e ž *trošenje*, *sredstva za življenje*: Dáj nám naj mámo Vfzáki dén nase trofnye BKM 1789, 1789

tróšt tudi tróuš -a m *tolažba*: Dabi právda tvoja moi troust nebila SM 1747, 31; Troušt znepríateľov KŠ 1771, 626; Jezus! moj troušt KM 1783, 55; tróšt ino mocs neosztáne KAJ 1848, IV; Tróšt próti protivnikom TA 1848, 9; od tébe vefzéloga trousta dobi SM 1747, 64; níksega troufta nejmajo KŠ 1754, 145; Od troufta vu odúrjavanyi fšvitá KŠ 1771, 316; Ocsa troufta KM 1783, 22; nenájde trousta pri Dúhovniki KOJ 1845, 88; Daj mi Troust vu vfzoi nevoli SM 1747, 53; je potrejbno trouft profziti KŠ 1754, 199; Ali tou na veliki trouft oznanüje KŠ 1771, 763; Ár tou Imé trouft pobudi KMK 1780, 32; Gda nyemi je táksi tróšt dao BRM 1823, 2; szrdczí pa tróšt podelíti KAJ 1848, III; poetom tróšt odpré, ka sze to naszkorom zgodi AI 1875, kaz. br. 1; Znotrejsnyim trouftom KŠ 1754, 178; Z-vüpanyom i sz-tróštom sze pozdrávla AI 1875, kaz. br. 1

tróštanje -a s *tolažba*: Bojdi moje tróštanye BRM 1823, 9; Vu nyem mam tó tróštanye BRM 1823, 76

tróštati tudi tróuštati -am nedov. *tolažiti*: bi mogli fšvoje troustati SM 1747, 1; eden drugoga opominati i trouftati KŠ 1754, 133; tvoja palicza mené trousta ABC 1725, A8b; Dúhá, steri náfz trousta SM 1747, 35; Gofzpon Kristus je trousta SM 1747, 30; nyega trousta SIZ 1807, 7; I sztaroszt tróštaj ti KAJ 1848; Bóg tróštaj me vu 'zukosztí TA 1848, 4; trouftajte te nefzrcsne KŠ 1754, 103; Naj je troufta KŠ 1771, 701; da bi je trouftali nad nyidvi bratom KŠ 1771, 304; fšta trouftala brata

KŠ 1771, 390 **trôštati se** tudi trôuštati se -am se **1. tolažiti se:** ino bi fze vucfili vu Kristulfi vefzeliti ino troustati SM 1747, 40; vidi, da sze pomoucsi nemore troustati KOJ 1848, 8; Vûpam fze, i trouftam vu tvojoj dobroui KMK 1780, 94; 'Zalofztni, trôstajte fze BRM 1823, 5; vu Kristussi fze bodem vûpal, i troustal terdno SM 1747, 70; Naj fze mi trouftamo KŠ 1754, 216 **2. upati, pričakovati:** kâksi pôv sze letosz trôstamo AIN 1876, 40 **trôštajôti** tudi trouštajôuci -a -e **tolažec:** Petra trouftajoucfi BKM 1789, 95; Jasz csâkam i na trôstajôcsega TA 1848, 54; Zâto 'Zidovje trouftajoucsi jo KŠ 1771, 304

troštávati -am nedov. **tolažiti:** I, kak fzem grêh fzpoznao, z-miloscsov trôštávaó BRM 1823, 32

trôštlivi -a -o prid. **zapravljiv, trošeč:** Sziromastva sze lûsztvo szamo tak znâ ognoti, csi je delavno, i malo trostlivo AIP 1876, br. 7, 1

trôuha -e ž **drobec, iver:** da vó vr'ses trouhu zÓká brata tvojega KŠ 1771, 21; Edno málo trouhu vouki mám BKM 1789, 201

trpëti tudi terpëti -ím nedov. **1. trpeti, čutiti bolečine, neugodje:** Dai mi poterpleinye terpeti SM 1747, 54; nego Eti trpeti escse KŠ 1754, 262; gda bode i nám trpeti KŠ 1771, 829; On vcsi trpeti KAJ 1848, 3; da mirovno terpim SM 1747, 56; milosztnivo trpis na etom fzevjeti KM 1783, 135; cfí kris moje trpi SM 1747, 72; Za grehe mi to terpimo SM 1747, 85; csi 'znyim navkûp trpimo KŠ 1754, 137; Ár je bole, na, trpite KŠ 1771, 710; Kteri eti trpite BKM 1789, 12; Csi trpi ednoga kotriga, 'znyouv navkûp trpijo vfze kotrige KŠ 1754, 133; Vzeme nam vfze blágo, Trpmo BRM 1823, 5; Krifztus je trpo za váfz KŠ 1754, 107; Zvolnim fzrezom trpmo BKM 1789, 10; nai trpim vteili mojem SM 1747, 71; Ki fze je Trpo, mrou BKM 1789, 8; Te Krifztus je trpeo BRM 1823, 4; kriftuľŕevo Telou za mé na krisnom dreivi terpelo TF 1715, 40; Tak i Szin cslovecsi bode trpo od nyih KŠ 1771, 56; liki je vcsio i trpo KŠ 1771, 645 **2. biti deležen neugodnega stanja:** Nyega tesko bremen trpimo SŠ 1796, 45; Ki pa eti trpite kri'z nevole BRM 1823, 8; Ki 'z-nyim kri'z trpijo BRM 1823, 9; Do pitanya lepraj nevolu mi trpmo SŠ 1796, 26; i kâjkoli bom nevoule trpo KM 1783, 3; kteri kastigo bodo terpeli SM 1747, 15; Ki bodo kaftigo trpeli KŠ 1771, 627; Naj glâda ne trpimo KŠ 1754, 267; zakaj bi i eto nevolu ne bi trpeli KŠ 1754, 179; Vej fzi ti Zâto trpo bolezni KŠ 1754, 255; Moko je trpo pod Pontzius Pilâtuľŕom KMK 1780, 7 **3. dovoljevati zadrževanje v svoji bližini:** kak dugo bom váfz trpo KŠ 1771, 57; Bár da bi me trpeli edno malo KŠ 1771, 546 **4. trajati:** ino trpi teccâfz, dokecs v'zivanye

trpi KŠ 1754, 8b; Tou vsze dugo ne trpi BKM 1789, 15; Od 'zetve mao velika szûhocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8; lêta nyegova trpijo od národa do národa TA 1848, 48; Dokecs bode ete fzevjet trpo i fztáo KŠ 1754, 132; Kak dugo bode trpejla tá M. czérkev na zemli KŠ 1754, 132; ali du'ze de trpelo AIP 1876, br. 12, 8; Mraz je nepresztano trpo AIP 1876, br. 2, 8; Grô'zanye li trpelo AI 1875, kaz. br. 3 **trpëci -a -e 1. trpeč:** Zâto csi fzam vám gli piľzao niti za volo nepraviczo trpëcsega KŠ 1771, 541; Hercegovinanci szo trûda lehko trpëcsi lidje AI 1875, kaz. br. 3 **2. trajajoč:** fzedem lejt trpëcfi glâd KM 1796, 64; ti fzevéti jezero lejt trpëcsega blá'zenfztva KŠ 1771, 766; Od I. jezero lejt trpëcse fzebottle ti verni KŠ 1771, 802; i vadlûjemo vfzigdár trpëcse blá'senfztvo KMK 1780, 23; engedûvanye do csafza trpëcsi kaftig KMK 1780, 81 **3. trpežen:** nyegova 'sivina zdrava bila i dugo trpëcsa KM 1790, 68 **4. trajen:** Tâkse szadike szo trpëcse AIP 1876, br. 11, 8 **trplëvi -a -e trajajoč:** 14 vór trplëvsi ogen AI 1875, kaz. br. 8 **trpiven** -vna -o prid. **trpen:** c) trpiven verbum KOJ 1833, 46; Trpivna je vrëmena-rëcs AIN 1876, 43; i teda je prilicsen obodvoujo trpivno formo gorivzëti KOJ 1833, 48; Trpivne verbume more dobro razloecsávati KOJ 1833, 140

trpívno-srëdjnji -a -e prid. **trpno-srednji:** te drûge pa za trpívno-srëdjnye verbume bomo zvâli KOJ 1833, 47

trplëčen -a -o prid. **trpežen:** Jaušov les je v vodi jáko trplëčen AI 1878, 47

trplëjnje tudi trplënje -a s **trpljenje:** Trplejnye KŠ 1754, 107; Mirovno trplënye KAJ 1848, VII; Med nevoule i trplejnya ognjom KŠ 1754; Znâfanye trplejnya KŠ 1771, 710; Nego vnougoga trplejnya 'zitka SŠ 1796, 121; Od Krifztusovoga trplënya BRM 1823, v; Od Krifztusovoga trplënya TA 1848, 6; Od trplejnyi pripravlanya KŠ 1771, 87; Nyegovo trplejnye moremo nazvescávati KŠ 1754, 215; Hvâlo zdávanye za nyihove vóre trplejnye KŠ 1771, 626; Za veliko trplejnye te hvâlimo BKM 1789, 77; táo, steri trplënye znamenuje AIN 1876, 43; trôst vu trplënyi BRM 1823, IV; Onim, ki fztrpeljnyem iscsejo KŠ 1754, 82; Ovo orâcs csâka zmirovnim trplejnyem KŠ 1771, 753; Steroga je Krifztus fztrpeljnyem Szpravo SŠ 1796, 6; Pregányanya, trplejnya, ftera fzo mi vcsinyena KŠ 1771, 650; ki fzi pod trplejnya podvrgao KŠ 1771, 823

trpliv tudi terpliv -a -o prid. **potrpežljiv:** Jesus, ki fzi tak terpliv bil SM 1747, 70; Ocsa milosztniven, dugo trplivi KM 1783, 24; Lûbeznofzt je trpliva KŠ 1771, 516; Opomina I. na trplivo fztálnofzt KŠ

1771, 694; jeli trplivi bodemo KŠ 1754, 173; trplivi bodjte kvlzejm KŠ 1771, 622

trpliven -vna -o prid. *potrpežljiv*: Türelmes, trpliven -a -o AIN 1876, 25

trplivnost -i ž *potrpežljivost*: 'zalódec nêma trplivnoszti AIP 1876, br. 3, 6

trplivo prisl. *potrpežljivo*: I tak trplivo csakajocsi doubó je obecsanye KŠ 1771, 680; Pofzlüsajte mené zdaj malo trplivo SIZ 1807, 34; Dozdaj szam trplivo csakao KOJ 1833, IIII

trplivost -i ž *potrpežljivost*: je je ednók obifzkala Bo'za trplivofzt KŠ 1771, 710; nas dár: trplivofzt BKM 1789, 55; Krsztsanszka trplivoszt KAJ 1848, 299; Trplivoszt vszako 'zmécsavo obláda KAJ 1870, 14; za ete zdánye krátke trplivoszti vzéti blá'senfztvo KM 1783, 220; fzte vnogo boja trplivofzti prenefzli KŠ 1771, 689; dáj mi mirovno trplivofzt KM 1790, 40; da vu trplivoszti priglihnejfi bodem KŠ 1754, 239; znamejnja fzo vcsinyena med vami, vu vfzvo trplivofzti KŠ 1771, 551; Jezus! osznáj'zi me Zmirovnov trplivosztyov KŠ 1754, 247; Zevfzov fztrplivofztyov KŠ 1771, 580; Zdaj fze radújem vu trplivofztaj KŠ 1771, 605

trš tudi tèrs -a m *trš*, *trta*: Vitis Trfz KMS 1780, A9b; Ja fzem trfz KŠ 1754, 8a; ne bodem pio zetoga fzáda toga trfza KŠ 1771, 89; bi fze on na trfz preobrnó KŠ 1754, 8a; ako ne ofztane na terfzi SM 1747, 23; nego csi na trfzi ofztáne KŠ 1771, 845

trška -e ž *trška*, *riba*: Trske, Tá riba se po nemškom za Stockfisch imenúje AI 1878, 31

tršnost -i ž *preplašenost*: Trfznozft, i bojaznozft, vfza bos tá nihávao SŠ 1796, 81

tršt -a m *I. trš*, *trta*: i okoli trfzta jo je djáo KŠ 1771, 96; na trsztovej korenýe máli sztvári szojo i potom trszt povêhne AI 1875, kaz. br. 3; Esi se sliši vinski trst AI 1878, 47 **2. trstika**: I bili fzo glavou nyegovo fztrfztom KŠ 1771, 152

tršt -i ž *trst*, *trstika*: Nád; trszt KOJ 1833, 166; I dána mi je trfzt prífzpodobna kfcsápi KŠ 1771, 785; Jeli trfzt od vótra gibajouco KŠ 1771, 35

trština -e ž *trstje*: zagledno csaplo, ka szvoje mláde vu bli'snyo trsztino neszé KOJ 1848, 4

trštje -a s *I. trstje*, *trstike*: trsztovina gde rogosz i trsztjé raszté AI 1875, br. 1, 6; Kê grêh, kak szláp trsztje, szemtam goni KAJ 1848, 210; Pokáraj zvirino vu trsztji TA 1848, 53; gláva nalfega Goszpodna fz-trfztjom pobitta KM 1783, 64; on svojo hižo slamov ali zterstjom pokrije BJ 1886, 7 **2. trsje**, *trte*: goric zemla, gde trsztje vöpreislo AI 1875, br. 1, 5; Ki trsztje scsé kúpiti AI 1875, kaz. br. 8; gorice, stera zemla sz-trsztjami poszajana AI 1875, br. 1, 6

Trštje -a s *Trst*: V-deszétom leti je vu Trsztje poszlan (Nikita Petrovič) AIP 1876, br. 6, 6

trštnavúš -i ž *trtna uš*: To je po iméni trsztnavúš AI 1875, kaz. br. 8

trštnica -e ž *trst*, *trstika*: Szpodoben szem k trsztniczí vu püsztini TA 1848, 82

trštov -a -o prid. *trsen*: ár vnogih mesztaj na trsztovej korenýe máli sztvári szojo AI 1875, kaz. br. 8

trštovina -e ž *trstje*, *trstike*: trsztovina, gde rogosz i trsztjé raszté AI 1875, br. 1, 6

Trška góra -e -e ž *Trška gora*: Za'seni ji: vfze Trshke goré, ino Lüblánfzke dolé SIZ 1807, 29

trtje -a s *trstje*, *trstike*: So [sloke] jáko plášne i se v grmovji i trtji skrivajo AI 1878, 27

trtjé -á s *brodolom*: trikrát fzam ládje trtyé pretrpo KŠ 1771, 549

Trúber -a m *Trubar*: Primus Truber [je] Nouvi Zákon po Krajnfzkom jeziki zGlagolfzkimi pífzkmi vó dáó KŠ 1771, A6a

Trúberov -a -o prid. *Trubarjev*: tou pa ni fz Truberovoga, ni Dalmatinovoga obracsanya (verfio) csakati nemorejo KŠ 1771, A7a

trúc -a m *kljubovanje*, *nasprotovanje*: Trucz toi fztáoi kacfi SM 1747, 76; Trucz toj fztároj kacsi BKM 1789, 280; 'Ze glédam vu fzetvoj diki, Na trucz mojmi protivniki BKM 1789, 427; Ti je szkrijes vu szkriivoszti licza tvojeja pred truczom csloveka TA 1848, 24

trúcati -am nedov. *siliti koga*: Oh! moj fzin, ka ti me truczaz BKM 1789, 316 **trúcati se** -am se *siliti se*, *prizadevati si*: Rusz sze od vnogo sztôlêta mao na tó trúca, naj na szvétí vladarúje AIP 1876, br. 6, 4; i záto sze törci zamán trúcajo, da vöszplódití AI 1875, br. 1, 2 **trúcani** -a -o *prisiljen*: gucsu dale z-trúcanim szmêhom AIP 1876, br. 9, 5

trúd -a m *trud*: Fárnikom sze je niksi trúd nej vnou'sao KOJ 1845, 6; ka fze ti brezi vfzega vúpanya ino trúda vu tvoje roké dá KŠ 1771, A8a; Kákfi hafzek je bio i nadale Apoftolfzkoga trúda KM 1796, 127; da vti veliki brgáj od trúda nê szo mogli prbivati AI 1875, kaz. br. 3; ka nede potrebnó cselé bujti za on trud AI 1875, 8; Vdeli i vtrúdi KŠ 1771, 549; Po tvojem trúdi KM 1783, 75; Tou milofsko icse fztrúdom KŠ 1754, 257; obrné na fšajerfzki jezík zvelikim trúdom KŠ 1771, A6b; Tou milofsko ífcsé fztrúdom BKM 1789, 238; vfze te fzvoje z-pravicsnim trúdom hráni SIZ 1807, 10; Vnúki do sze nyega Trúdom radúvali KAJ 1870, 113; pohaszni moje trúde KOJ 1833, VI

trúdava -e ž *trud*, *trpljenje*: Trúdava i 'salofzt je cslovecsi 'sitek SŠ 1796, 111

trúden -dna -o prid. *truden*, *utrujen*: Jasz fzem trúden terdno ABC 1725, A8a; Naj fzi trúdna

dr'zina pocfiné KŠ 1754, 26; da vi vu valsih mizli trüdni nepofztánete SM 1747, 28; Ti trüdni 'Zezejjo KŠ 1754, 261; Ti trüdni 'Zezejjo BKM 1789, 281; Idte trüдне kotrige KŠ 1754, 250; Záto trüdna koulina vafa gori oprávlajte KŠ 1771, 695; fztrüdnimi petámi potrdjávati moremo KŠ 1754, 4a; pren. Trüдне stiri lêta szam delo AIP 1876, br. 3, 7

trüdenje tudi trüdejnje -a s *trud*, *prizadevanje*: szo jezuitje mésnike pripravlali, da po nyih trüdenyi katolicsansztvo sze more povzdignoti KOJ (1914), 143; skolnik je tiszti, po steroga trüdejnyi szo pokorni grátali KOJ 1845, 18; püspeka zapovedim i trüdejnyam szo sze goszpoudje protivili KOJ (1914), 119

trüditi se tudi triditi se tudi trditi se -im se nedov. *truditi se*, *prizadevati si*: Fáradni, fáradozni; trüditi sze KOJ 1833, 156; Trüdim fze za koj pozno KŠ 1754, 268; geto fze vzfáki noucs, dén trüdi KŠ 1754, 5a; Bláj'zen je, ki fze tridi BKM 1789, 258; jedno fze trüdi SIZ 1807, 10; Vszaki, ki sze trdi AIP 1876, br. 9, 1; nego fze vu pobo'sni delaj trdimo KMK 1780, 48; Ki fze natom placfnom douli tridimo BKM 1789, 333; trüdimo fze za nyé SŠ 1796, 95; vfzi, ki fze tridite KŠ 1771, 37; Lovci se dosta trüdijo AI 1878, 16; Gofzpodne, ne trüdi fze KŠ 1771, 187; za méne fzi fze trüdo KŠ 1754, 237; za iména mojega volo fzi fze tridio KŠ 1771, 769; Ar fzi fze tridijo BKM 1789, 243; fze je dofzta tridio KŠ 1771, 260; Dén, noucs fze je trdio KM 1796, 23; ki sze neprehyano trdio AI 1875, br. 1, 8; Matí sze trüdila szlédnyov mocsjov AI 1875, kaz. br. 7; Nyidva sta se vno go trüdila BJ 1886, 10 **trüditi** -im *utrujati*, *mučiti*: trüdis me fztvojmi nepravicsnofztni KŠ 1754, 216; zakaj tridis Vucsitela KŠ 1771, 117; ali kak koli szí mislénye trüdi, ne more AI 1875, kaz. br. 1; ne trüdi vucsitela KŠ 1771, 196; detinfztno nej me je trüdilo SŠ 1796, 76

trüdnost -i ž *utrujenost*: Trüdnoszt natura zpocsinkom najbole zvrácsi AIP 1876, br. 4, 7

trümpati tudi trüpati -am tudi -lem nedov. *trkati*: Szmrt pride trümpat na dveri SŠ 1796, 172; Ovo fztjojim pred dvérmi, i trüplem KŠ 1754, 126; Nad dvérmi tvojimi trüpam BKM 1789, 205; ino ki trüpa, onomi fze odpre SM 1747, 26; i fteri trüple, tifztomi fze odpré KŠ 1754, 182; Trüpaj odpré fze ti BRM 1823, 322; trüpajte i odpré fze vám KŠ 1754, 182; trüpajte, i odpré fze vám KŠ 1771, 21; trüplite, i odpré fze vám KM 1783, 187; I, csi bomo na dvérmi trüpali BKM 1789, 395; Gda bi pa Peter trüpao pred dverami pri vrátaj KŠ 1771, 379 **trüpajóúci** -a -e sam. *trkajoči*:

ino tomi trüpajoucsemi fze odpré KŠ 1771, 21; Trüpajoucfim on odpré BKM 1789, 19

trüp -a m *trup*: 'Zivot (trüp) KAJ 1870, 33; konyom i czejli nyihov trüp vodimo KŠ 1771, 750; fzvoim fzinoum leprai vfzilnom trüpi, gori dájo zráfzti TF 1715, 4; Csi sto sz-trüpom dobrocsini KAJ 1848, 286

trüpanje -a s *trkanje*: okoli pounocsi nasztáne grozno trüpanye KOJ 1845, 98

tržec -žca m *trgovac*: Kereskedö, tr'zec AIN 1876, 41; Csi fzi tr'secz KM 1783, 148; Tákfa je, liki tr'zcza ládja KŠ 1771, 817; Pá je prizfpodobno králefztno nebefzko k Csloveki tr'zczi KŠ 1771, 46; pod vodsztvom Szamo-a, ednoga gorutánszkoga ter'sca KOJ (1914), 96; i tr'zczi zemelfzki fzo 'nyé náfzlobofzti zmo'znofzti obogatili KŠ 1771, 798; Kama fzo pelali Jó'sefa ti tr'sczi KM 1796, 25; moskim bi sze dosztájalo vszigdár vu szüknyenom gvanti v-Cérkev priti, trsczom pa, gda kaj ocsivesztno odávajo KOJ 1845, 44; i tr'sczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10; Kúpcze i trczze zCzérkvi vö zgoni KŠ 1771, 67

tržiti -im nedov. *trgovati*, *prodajati*: Tr'siti Kereskedni KM 1790, 95; Kereskedni; tr'siti KOJ 1833, 162; Vcsi me ze-vsžém tak tr'ziti KAJ 1848, 225; Z-vréménom vfzigdár csedno, verno tr'zim BRM 1823, 286; tr'zte, dokecs nazáj pridem KŠ 1771, 235; Vméri naj fzevczki vzfáki cslovik tr'zi BKM 1789, 330; i tr'zili bomo, i dobimo KŠ 1771, 752; I vu fzkopoufzti zmisenlimi ricmsi bodo zvami tr'zili KŠ 1771, 719; ki je pét talentomov vzéo, tr'zo je 'znyimi KŠ 1771, 84

tržtvo tudi trštvo tudi trstvo tudi tērstvo -a s *trgovanje*, *trgovina*: Vidi, ka je dobro nyé tr'ztvo KŠ 1771, 817; Mestria i tr'ztvo KAJ 1848, VIII; ka zvüszko tr'ztvo pride i cēno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Tr'ztvi, mestrii vszákój Podéli blagoszlov tvoj KAJ 1848, 79; Na poloobdelanye, tr'ztvo gledöcs AI 1875, kaz. br. 1; ka trszto 'zenszkami itak gorisztoji AIP 1876, br. 6, 7; Simonyi miniszter dugováný trstva sze povrsesti szprávla csészt szvojo AIP 1876, br. 1, 8; miniszter poloobdelanya i tersztva, Simonyi je doli zahválo AIP 1876, br. 9, 1; Efezus nej fzamo na trftvo gledoucs KŠ 1771, 571; i Madianitánczi na trstvo idoucsi v-Egyíptom KM 1796, 24; plemenitási, geto kákse blágo szvoje na tr'stvo z-Országa vöpelajo KOJ 1848, 94; mefzto, ftero je nigda vu velikom trstvi plavalo KŠ 1771, 487

tü prisl. *tu*, *tukaj*: Ino tü mas grüнд fzvété Troicze TF 1715, 38; Kristus je tü SM 1747, 14; Kákxi je on tü nigda bio KŠ 1754, 271; Vucsiteo je tü KŠ 1771, 304; Dika bojdi tü, i v-Nébi KMK 1780, 112; On

fcsé tü moucs fúzvojo zakriti BKM 1789, 12; Mi pa do tífztoga vrejmena tü nehámo SIZ 1807, 6; Vszáki more vsze, ka tü potrebúje, z-szebom prineszti KOJ 1845, 8; Tü spi po dnévi AI 1878, 10

Túbalkajn -a m *Tubalkajn*: velikoga gláfza je i Tubálkajn, ki je kovács bi KM 1796, 10

túčava -e ž *tolšča, maščoba*: Nyi tücsava sze je szêla TA 1848, 19; i vcsinyen fzi tálnik korenyá i tücsave olive KŠ 1771, 473; ár je prvi plod fúzvoji csrejđ, i nyih tücsavo Gofzpodni áldüvao KM 1796, 8

túčén -čna -o prid. **1.** *tolst, debel*: nehámo ednoga tücsnoga bravá SIZ 1807, 6; moji gyúnczi i tücsne fztvari fzo bujte KŠ 1771, 72; Vido je fzedem tücsni kráv KM 1796, 27 **2.** *masten*: Kozino mleko je zdravo i túčno AI 1878, 15 *nájtúčnejši* -a -e *najdebelejši, najbolj rejen*: Nyi meszô je técsno gda szo najtücsnési KAJ 1870, 20

túčnost -i ž *debelost*: V-zbô'znom csloveki nêga tücsnoszti AIP 1876, br. 4, 7

túčti tučém nedov. *tolči, tepsti, biti*: Kak' fze malo kaj zapoji, On me tucse, on me' bije SIZ 1807, 60

túdi prisl. *tudi*: Jelié Boug otecz tüdi umreu zate TF 1715, 38; Profzim tebé dalle tüdi ponizno ABC 1725, A5b; Jelié tüdi Bog otecz za té mrel SM 1747, 38; I ete je túdi te fztáre vóre nyé návuk KŠ 1754, 9a; i tivi dvej ribiczi tüdi je vfzejm razdejlo KŠ 1771, 121; Vti prvi knigaj je tüdi dofzta lejpi pejfszen vö dao štámpati BKM 1789, 3b; Tak je Ádam tüdi v-Paradi'somi prebivao KM 1796, 6; i rávno fze je tüdi modroufzt vo fzkázala SIZ 1807, 8; Tebé tüdi mi iscsemo BRM 1823, 2; je mladini tüdi sola potrejbna KOJ 1845, 7; Na szténnoj tábli je tüdi brojiti mogocse KAJ 1870, 9; i méd tüdi dobimo AI 1875, kaz. br. 8

túga -e ž *žalost, bolečina*: Da me ne zadisi 'zalofzt ni tuga BKM 1789, 364; I te je fzen, placs, i tuga SŠ 1796, 118; Radoszt i tuga ga misi KAJ 1870, 56; I bár radoszti i tuge nepovê, Vidí jo Bôg KAJ 1870, 71; Ofztavte vörnî krscesniczi, Vase túge ino 'salofzti SŠ 1796, 21

túhëni -a -o prid. *tuj*: Jasz szem túhëni vcsinyen mojim bratom TA 1848, 54

túhi -a -o prid. *tuj*: Tak on, ki je k-tebi nê túhi KAJ 1848, 8; Od fzkopoufzti vaffa fega túha naj bode KŠ 1754, 64; ka bode fzemen nyegovo túho vu lúczkoj zemli KŠ 1771, 359; Vogrfzki fzlóvenov jezík od vfzej drúgi dofzta túhoga má KŠ 1771, A7a; Obari náfz od Vfzega túhoga návuka BKM 1789, 124; Eden drúgoga na túhoga Bogá naprávi KŠ 1754, 11; nego vu vnogom táli na túhi jezík zaobrnyena BRM 1823, II; i ne 'zeli poznati túho lepoto KŠ 1754, 65; Po csednoufzti more prevzëti cslovík prífztarofzt, nej pa po

túhoj brádi KM 1790, 20; Kaj fzte bili túhi od pôrgarfztva Izraelfzkoga KŠ 1771, 577; Niki pa: túhi dúhouv fze vidi nazvífcsávecz bití KŠ 1771, 396; nemaj túhi Bogouv pred menov KMS 1780, A4b; nemaj túhi Bogouv KMK 1780, 34; Povnô'zajo sze nyim nevôle, ki sze túhim nagnejo TA 1848, 11; Túhe Bogé fúzpravte na fspot KŠ 1754, 266; liki defzét jezér rejcsi vu túhi jeziki KŠ 1771, 519; Zrázlocsnimi návukmi i fztúhimi fze okouli ne gonte KŠ 1771, 697

túhina -e ž **1.** *tujina*: Zemla eta je li túhina KAJ 1848, 41 **2.** *tuja stvar*: Ár níkfo túhino prináfás vu vúha náfa KŠ 1771, 396

túhíne tudi tihénece tudi túhénec tudi tihénece tudi túínece -nca m *tujec*: Túhínece KMS 1780, A3b; Nej fze ji je najsló, nego ete tihénece KŠ 1771, 229; je prebivao liki túhénec KŠ 1771, 691; Túhénec fzam vfze dni 'zitka BKM 1789, 169; V-komfzam tihínece SŠ 1796, 99; Rad ete fúzvejť ofztávim V-kom fzam li tihénece BKM 1789, 418; Tejva túhínca fza návcsila KM 1790, 64; gda bi tihéneczi bili vu Egyptomfzkoj zemli KŠ 1771, 382; i tam prebivajoucsi túhéneczi KŠ 1771, 396; dokecs vu tejli, kak túhíneczi, hodimo KŠ 1771, 536; Veli nyemi Peter od túhéneczov KŠ 1771, 57; kaj neznao tihéneczov gláfza KŠ 1771, 299; otroczi túhéneczov do sze mi prilízávali TA 1848, 14; Z-tuhínecmi kakti omrácsene KAJ 1870, 117; ino fzo túintzi pofztanoli od fitka KŠ 1754, 7

túhínski tudi tújínski tudi túínski -a -o prid. *tuj*: Ki sz-túhínszkoga meszta scsé kúpiti AI 1875, kaz. br. 8; i ocsih moje bodo nyega glédale, i nei lúczke, (túínfzke) KŠ 1754, 32; zvúnszko tr'ztvo pride i vogerszkomi szilji na túhínszkimi mesztaj cëno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Nárase razdelújemo na: na domáča i tújínske AI 1878, 41

túhni -a -o prid. *tih*: ti szí zdaj tak túhni gráto AIP 1876, br. 7, 6; pogléd vgaszno, z-etov túhnov prosnov AI 1875, kaz. br. 7

túhóven -vna -o prid. *tih*: Teva sztárivera szta jáko pokorne i túhóvne nature bílá AIP 1876, br. 12, 6

túkaršni -a -o prid. *tukajšen*: Kocel szkerben goszpoud bio za szvoje túkarsne Szlovene KOJ (1914), 99

túl¹ -a m *tul, tulec*: i djáo me je na csifzto fztrejlo i vu fúzvoj tul me je fzkrio KŠ 1771, 816

túl² -a m *tuljenje*: Túl korátov je nê ká prijétnoga KAJ 1870, 10

túlen -a m *tjulenj*: Túlen ali morski pes AI 1878, 20; X. re. Túleni AI 1878, 5

túlipan -a m *tulipan*: Tulipán KMS 1780, A3b

tulipánek -a m *tulipanček*: Tulipánek je etak odgôvoro KAJ 1870, 24

túlitli se -im se nedov. *skrivaj, neopazno hoditi:*

Lisica se za mládimi závcí túli BJ 1886, 31

túrba -e ž *torba:* Pera Turba KMS 1780, A8; Ni turbe na pout fzi ne vzemte KŠ 1771, 32; Zatejm je hitro z-fzvoje turbe vó vzéo Dávid eden kamen KM 1796, 56; kaj bi nikaj ne vzéli na pout, ni turbo KŠ 1771, 118; gde szo lépe turbe vószkladjene bílé KAJ 1870, 116; szvoje turbe szo peski noszili KAJ 1870, 72; Njegova koža se núca za lovske turbe AI 1878, 10

túrbar -a m *vrečar:* VI. réd. Turbari AI 1878, 5

túrjanski -a -o prid. *turniški:* Bezerédi je túrjanszkoga plebánusa velo pred szébe prignati KOJ (1914), 147

Túrnišče -a s *Turnišče, kraj v Prekmurju:*

Od tiszthmáo szej nemore Túrniscse nazáj obogatiti KOJ 1848, 92

túrniški -a -o prid. *turniški:* na csetverih faraj, najmre v Turniskoj KOJ (1914), 10

turóben -bna -o prid. *žalosten, turoben:* Ali po nyé szmrti na razveszelejnye szvojeja turobnoga szrczá je zacsnó vino v'sivati KOJ 1848, 28

turóbnost -i ž *žalost, turobnost:* Gyász; turobnoszt KOJ 1833, 158; Domovine turobnoszt je tô AIP 1876, br. 2, 1; szo sze z-turobnosztí cejla tri lejta od vszáke igre zadr'sávali KOJ 1848, 15

tútor tudi tútur -a m *varuh, skrbnik:* kákfi fzo tútorje KŠ 1754, 31; Nego pod tuturmi i fzkbrleniki je KŠ 1771, 564

túž -a m *žalost:* Da je tou eden csúden tu's SIZ 1807, 60

túžen -žna -o prid. *žalosten:* povszéd tú'sna púsztina za nyim osztáne KOJ 1848, 4; Ne mejte tu'zno fzcze BKM 1789, 9; Po tom sze túzni domou povrnéjo KOJ 1845, 96; Szrcza mega britkofzti, Túсне moke SM 1747, 70; Vnouge moje zkuzé tu'zne Krüh fzo mi BKM 1789, 4b; Tusne duse vezéltefze BKM 1789, 42; Kak z-dikov ocsé obvzétom fzcrcz tú'zni bátriviteli KAJ 1848, 9

túžiti -im nedov. *žalostiti:* Zakâ te tô tú'zi BRM 1823, 426 **túžiti se** -im se *žalostiti se:* Ki fze eti tú'zite, Tam fze obefzelite BRM 1823, 231

túžno prisl. *žalostno:* kak ponizno, ino tusno tvega fzinka gláfz kricsi SM 1747, 91; túсно doligledécsa právi KOJ 1845, 45; O kak túžno so jókali roditelje BJ 1886, 9

túžnost -i ž *žalost:* Szomorúság; 'saloszt, tú'snoszt KOJ 1833, 174; I potróstaj vu tú'znofzti BRM 1823, 87; Molitev vu tú'znosztí szrczá TA 1848, 10

túžúvati se -újem se nedov. *pritoževati se, tožiti:* Dónok fze ne tú'žujem BRM 1823, 252

Tvártko -a m *Tvrđko:* Tvártko Bosnie kralics sze je znevöro KOJ 1848, 47

tvòj -a -e svoj. zaim. *I. tvoj, izraža svojino ogovorjenega, gledano s stališča govorečega:* ani fivincse tvoje TF 1715, 14; fteri prebiva vhií tvojoj TF 1715, 14; gda fzidis vhi'zi tvojoj KŠ 1754, 42. *izraža splošno pripadnost ogovorjenemu:* kotero tebi Tvoi Boug hoese dati TF 1715, 15; Ja fzem tvoj Boug KŠ 1754, 8; ni fzlüsbenicza tvoja TF 1715, 14; tvoja siba mené trousta ABC 1725, A8b; Da bi právda tvoja nebila SM 1747, 31; Naj bode tva moucs BKM 1789, 20; Tva vola je naj bougsa SŠ 1796, 3; Szvétfize imé tve KŠ 1754, 268; fzédmí denje pak Bogá tvojeja fzobotha TF 1715, 13; po etih bláfeni dári tvojeja teila razvéfzelo SM 1747, 50; Ti fzi Zádav pri náfz tvega Oca BKM 1789, 4; Tô je tvoja poszvéta Visni trák KAJ 1848, 6; ino zevfze moucfi tvoje TF 1715, 18; i zczejle dúse tvoje KŠ 1754, 68; Szpomináo fze bom fztve fzmrti KŠ 1754, 270; blifnyemi Tvojemi na hafzen TF 1715, 9; moliti proti tvoiemí fzvétomi Templomi ABC 1725, A7b; tvojemí bli'znyemi na hafzek KŠ 1754, 12b; povéksávai tvoi máli sereg ABC 1725, A7a; fzi moje perve roditele na tvoi glihni keip fztvoro SM 1747, 50; Lúbi bli'znyega tvojeja KŠ 1754, 69; Vefíste tvojeja Bogá dicsiti BKM 1789, 5b; Raszpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725, A7a; i profzim tvojo milofzt SM 1747, 50; Dabi tvo fzvétó rejcs mogli vadlúvati BKM 1789, 7; vcfíni vfze tvoje delo TF 1715, 13; ki lübio tvoie imé ABC 1725, A8a; da dicsimo ime tve SM 1747, 87; Obrni tvoje okou KŠ 1754, 65; Zdr'zi vu náfz tve fzpoznanje BKM 1789, 1789, 4; Gda on k-tebi pride na tve preminejnye SŠ 1796, 10; Blagofzlovleni bodo po tvoiem fzemeni SM 1747, 9; Naj bodi ricsih ete na fzcrci tvojem KŠ 1754, 4; Vu tvem fzveczkom 'sitki SŠ 1796, 9; ne pokárai mené vu tvoioi prechlivosztí ABC 1725, A8a; hránis vszáko sivoucsó fztvár fztvoim fzvétim blagofzlovom ABC 1725, A6a; lesim pred tvem thronusom SM 1747, 90; fzi náz fztvoioiv drágov kervjov odküpo ABC 1725, A6b; Pod tvojev obrambov SM 1747, 76; ino med tvoim fzemenom SM 1747, 9; i ponizno hodi z-Bogom tvojim KŠ 1754, 80; fztvom pomocsjom fze bránimo BKM 1789, 6; Sz-tvojev szvétov vrédnofztjov BRM 1823, 9; poslem angyela mojega pred liczom tvojim KŠ 1771, 35; Kak fzlátka fo gúcsanya tvoja KŠ 1754, 4; tva rebra obefzelio mene SM 1747, 69; ne odverzi tvoih rok dela SM 1747, 59; i fztvoji grejhov fze ne fzpomeném KŠ 1754, 134; da fze pogibi edna kotrig tvoji KŠ 1771, 16; on te vó ofzlobodi fztvoji nevol BKM 1789,

8; Vecsna fzetlofzt tvoji vernih BKM 1789, 4; Ti verni Tvoji vüpanye BRM 1823, 2; za volo tvoji nepriátelov TA 1848, 7; ino ete tvoie dári ABC 1725, A6a; obarui náfz tve verne SM 1747, 87; za tv'e grejhe joucí fze KM 1783, 242; vu tvoie fzvété roké preporácam ABC 1725, A5b; vu tvoie roké preporácam Dúšo moio SM 1747, 60; fteri doli zbrífem tvoje jálnofzti KŠ 1754, 134; fzvété imé zaoblztom jemlés uu tvoja vulzta TF 1715, 13; náz obarui po tvoi fzvéti Angeli ABC 1725, A6b; Kaifzi fztvoimi greihi zafzlufo TF 1715, 37; ne obsztoio pred tvoimi Ocsmi ABC 1725,

A7b; fztvoimi milofztivnimi Ocsmi SM 1747, 59; Do sitosti smo se stvojimi dári nahránili BJ 1886, 8 **3. izraža sorodstveno, družbeno razmerje do ogovorjenega:** dosztoinoszt tvoiega drágoga Szina ABC 1725, A7a; Ne po'zeli tvojega bli'znyega zené KŠ 1754, 64; v glávo kúcsi tvojoj deczi KŠ 1754, 4; po Tvojem predrágom Sz. Szinei TF 1715, 45; po tvoiem predrágom fzinei ABC 1725, A6a; brezi fteroga fzo tvoji fztarifí bili KŠ 1771, A8a; ravnaj k-tebi fzrczá tvojih fzlugov KM 1783, 11; ki fzi tvojim fzlugom dopüfzto fzpoznati KM 1783, 11

údriga medm. *udari ga, lopni ga*: szamo edno rêcs trbê praviti: udriga AIP 1876, br. 7, 2

Údvary -ja m *Udvary*: Nájde sze pri Udvary Ferenci Knigovezári KOJ 1845, 1

ukràdnoti ukrádnem dov. *ukrasti*: Szedma: Ne ukradni ABC 1725, A4a

umárjati -am nedov. *moriti*: Ti lascze umárjas, Gofzpod ABC 1725, A7b

umoriti -ím dov. *umoriti, ubiti*: Péta: Ne umori ABC 1725, A4a

umréiti umrjém dov. *umreti*: ka je kristus umreu TF 1715, 42: umrel ie, pokopan ie ABC 1725, A5a

úpica -e ž *opica*: majom; upicza KOJ 1833, 164

úprav prisl. *prav*: na ov kraj priplava uprav pod Pest KOJ 1848, 78; Napihnyeni Rákóci uprav záto sze neboji Krála KOJ 1848, 103; Tá [voda] je uprav kralica vsze pitvine KAJ 1870, 46; Uprav nej! odgovori nazáj Imrek BJ 1886, 13; Êrsek, steri je uprav za toga volo 'selo z nyim gúcsati KOJ (1914), 100

Urbán -a m *Urban*: Pozdravte Urbána pomocnika naféga KŠ 1771, 484

urbárium -a m *urbar*: Urbárium je vcsinila napraviti KOJ 1848, 111

Uriášov -a -o prid. *Urijev*: Dávid Kráo je pa poroudo Salamona zUriáfove 'zené KŠ 1771, 4

úročén -čna -o prid. *zagotovljen, podedovan*: Nejmas eti cslovik úročsnoga meľzta SŠ 1796, 31

úročina -e ž *dediščina*: Naj naféga bli'znyega pomágamo da fze nyegova úročsina pri nyem obdr'zi KŠ 1754, 62; Zázó zvôre je úročsina KŠ 1771, 455; nyeg'va hi'sa Je mi úročsina Bo'sa SŠ 1796, 18; i nyegov odvetek bode zemlo zúročsinye dersal SM 1747, 94; Naj úročsine ali hi'ze bli'znyega ne popajújmo KŠ 1754, 59; naj vzemejo úročsino med polzvecsenimi po vôri KŠ 1754, 76; Lidjé ládali do zemlo, Za úročfno BKM 1789, 156; 'Sitka úročsino vzememo SŠ 1796, 45

úročnik -a m *dedič*: naj bou úročsni etoga fšvejta KŠ 1771, 455; naj nam bou vekivecsni úročsničnik SIZ 1807, 4; kakti úročsničnika budoucse Bo'se SIZ 1807, 10; naj úročsničnzke budoucse KŠ 1754, 190; vcsini názv vnebéfzaj úročsničnik

KŠ 1754, 267; Ino úročsničnik, Vcfini fšebom vrét názv BKM 1789, 18

úročnost -i ž *dediščina*: Tak tam naidem úročsničnik BRM 1823, 138

úrok -a m *dediščina*: kaibi naféga blisnyega hife ani Úroka, hüdou ne pofeleli TF 1715, 17; i jafz edno fškvárjeno naturo z-úroka fšem zadoubo SM 1747, 51; Nám otroczi merjéjo, Vu fšvoj lejpr úrok pridó BKM 1789, 10; V-lépi úrok pridejo BRM 1823, 5; Nej fšam eti 'sivo kak v-ednom úroki SŠ 1796, 79; kaibi kriviccso znasfím úrokom ne zmeifáli TF 1715, 17

útra -e ž *jutro*: Eta nôva útra mené pobudjáva BRM 1823, 453; Rána eta útra me zbüdjáva KAJ 1848, 378; Zacsétek dnéva sze útra zové KAJ 1870, 158

útrášnji -a -e prid. **1.** *jutrišnji*: ár útrásnyí dén fze bode fšzkrbo za fšvoja KŠ 1771, 21; ka bi tejm bole mogao útrásnyí dén tebi fšzlú'siti KMK 1780, 104; Naj fze za útrásnyega dnéva kruh ne fšzkrbim KŠ 1754, 167; Ne obecsaj ti fšzám fšzebi útrásnyega dnéva BKM 1789, 423; Útrásnyega dnéva neznas jeli ti ga obecsao SŠ 1796, 89; Ne fšzkrbte fze záto na útrásnyí dén KŠ 1771, 21; Ka bos útrásnyí dén 'zivo BKM 1789, 222; da fze na útrásnyé ráno vrejme gori obidi KŠ 1754, 226; V-ovom útrásnyem vrejmeni BKM 1789, 370 **2.** *vzhodni, orientalski*: stere je Balambér z-útrásnyih krajov Azie v Europo privodo KOJ 1848, 3

útri prisl. *jutri*: Vujdi ki scsés útri dén viditi AIP 1876, br. 3, 1

útrin -a -o prid. *jutrišnji*: Paveo i Szilás fze na útrin dén odpifzti KŠ 1771, 391

útro -a s *jutro*: tvoja rouka, Vszáko útro je nouva BKM 1789, 49; i djáli fšo nyidva vtemniczo do útra KŠ 1771, 350; med nyimi od útra do vecséra KOJ 1848, 9; Vszáko útro pokri'si sze KOJ 1845, 48; naj vetom útri gori fšzánem KŠ 1754, 245; Po útri merjémo lejko SŠ 1796, 122

útro prisl. *zjutraj*: Rô'za za útra czveté BRM 1823, 225; Zgoudilo fze je pa na útro KŠ 1771, 350; Ráno útro pofzlhúnes mené BKM 1789, 8; V-nedelo útro BRM 1823, IX

űtroba -e ű *maternica*: Uterus Utroba KMS 1780, A7b; Dejve utroba je rálűla BKM 1789, 20; Ti űzi mené zmoje materé utrobe vo potégno KŠ 1754, 242; ki űzo űze zmatere utrobe tak poroudili KŠ 1771, 62; je nej glédao mrtveno utrobo Säre KŠ 1771, 456; mati moja je mené űzegreila vu utrobi űzvoji SM 1747, 7; űtere vu utrobi űzvoj űzád zadavijo KŠ 1754, 38; i űvétim Dűhom űze napuni efcse vu utrobi materé űzvoje KŠ 1771,

162; Od koga je poprijéla vu utrobi KMK 1780, 14; Sztvoritela vu tvojoj űz. Utrobi nosziti KM 1783, 161; i poprije, Vu utrobi űziná BKM 1789, 17; V-utrobi űzád noűzécsi 'zén peűzem BRM 1823, VIII; blá'zene űzo one utrobe KŠ 1771, 208

űżora tudi űżura -e ű *oderuűtvo*: űze prepovidáva u'zura KMK 1780, 44; Nigdár űzvoj pejnefz na u'foro ne dá BKM 1789, 190; Ki szvoji penez na u'zoro nadáva TA 1848, 11

v predl. **I.** z mest. **I.** v, za *izražanje mesta, kraja dogajanja*: Stámpano vSaxonii TF 1715, 1; naime pak vfolai naslích TF 1715, 5; Lefál bom vgroubi SM 1747, 74; v-Tarfulí Cziliczie KŠ 1771, 431; vŕzeim, ki ŕzo vhi'zi KŠ 1771, 14; Stampana, v-Soproni KM 1783, nasl. str.; V-Betlehami fze rodi BRM 1823, 4; Nájde sze v-Körmendini KOJ 1845, 1; náj prvo je 'snyimi v Taliánszkom Krála potuko KOJ 1848, 9; V Köszezi TA 1848, 1; V-Büdiní KAJ 1870, 2; V-Kalocsi AI 1875, kaz. br. 8; V-Budimpešti BJ 1886, 1 **2.** za *izražanje dogajanja, stanja*: Szvéti Pavel vjednom Szvojem lifzti TF 1715, 3; fze ne vefzeli vnikaksoj konyŕzkoi moucsi ABC 1725, A6a; nai trpim vteili mojem SM 1747, 71; koupeo vkoy fze odeperémo KŠ 1754, 7a; vlagojem i vdobrom vrejmeni KŠ 1771, 433; I ŕzpácsili ŕzo fze vnyem KŠ 1771, 47; Vörjem v-ednom Bougi KMK 1780, 7; Veszéte fze Vmiloscse vrejmeni BKM 1789, 11; Vörmo, i vKrifztufi KŠ 1771, 6; i vernofzt v pozványi BRM 1823, VII; V-'zitki, i v-lzmrti áldüj náŕz BRM 1823, 2; szove v-kmiczi brecsijo KOJ 1833, v; V-ednoj fari KOJ 1845, 3; v-szvetsztvi ga molécsi KAJ 1848, 7; mi v-tebi verjemo KAJ 1848, 10; ali bojдите v-miri TA 1848, 4; v-knigaj szo pa stampani redôvje KAJ 1870, 6; Kak sze tô v-priliki gucsi KAJ 1870, 6; vcséle nadala v'zitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; nê je navajen v-etom táli glavô treti AI 1875, kaz. br. 6; Vu ednom dnévi 15 vör pribižijo AI 1878, 8; gda poka vdobroj vóli BJ 1886, 8 **II.** s tož. **I.** za *izražanje usmerjenosti kam*: vnébo proti Bougi kricŕcéŕfi TF 1715, 5; i ti nyé bodes vpéto pikala SM 1747, 9; po rávnój pouti vnebéfza KŠ 1754, 10a; je sou v-Parthio KŠ 1771, 260; fe dá v-czérkev nefzti KŠ 1771, 261; kaj je Ivan vroké dáni KŠ 1771, 12; Sztoupo je v-Nebéfza KMK 1780, 7; Zafztoupo je vnébo BKM 1789, 7; decza morejo v-soulo hoditi KOJ 1845, 3; páli szo sze Vougri vbli'snye Nemsko notripovúpali KOJ 1848, 9; Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8; Szilje doszta v Buda-Pesto pripelano AI 1875, kaz. br. 8 **2.** za *izražanje usmerjenosti dejanja*: vrouke nevzemo návuk vore TF 1715, 5; dokecs fze ono vmoucs gori vze TF 1715,

7; csi vsalofzt opádnos volno jo preterpi SM 1747, 89; je klüce králesztva nebeszkoga nej nyemi vrouke dáó KŠ 1754, 10a; naj vkastigo ne ŕzpádnemo KŠ 1754, 14; Rejcs fze je vtejlo oblejkla BKM 1789, 3; V-lépi úrok pridejo BRM 1823, 5; komi je potrejbnoszt v-ocsi szijjala KOJ 1845, 3; Bôg v sztráh vzeme lüdsztvo TA 1848, 14; Pero szi v-ténto namocsim KAJ 1870, 7; ŕteri se v-sani prégejo AI 1878, 8; rimszkomi Pápi eden táó v dár priká'se KOJ (1914), 97

vábec -bca m *dražilo*: Ingerlô; vábecz, rátavecz, nagibávecz KOJ 1833, 160

vábíti -im nedov. *vabiti, vzbujati željo, da kdo kaj naredi*: Kai more Csloveka vabiti na vŕivanye SM 1747, 41; Boug náŕz vábi, naj vörjemo KŠ 1754, 153; kak me na grejh vábi KM 1783, 122; Kutozov i dale vábi Franczúze za szebom KOJ 1848, 120; Na grejh vábijo me KŠ 1754, 249; kŕzebi vábijo te nepokreplene dúŕe KŠ 1771, 720; Ka bi me 'ze nebi ŕzkim kŕzebi vábo BKM 1789, 313 **vábíti se** -im se *vabiti se*: Vŕzáki cslovik gda fze na húdo ino vábi KŠ 1754, 60; Vŕzáki gda fze od laŕztivnoga 'zelejnya vábi KŠ 1771, 746

Vácium -a m *Vác, kraj na Madžarskem*: On je soulo nasztavo vu Váciumi KOJ 1848, 122

váciumski -a -o prid. *vaški*: ino vu váciumszkoj Cérkvi pokopani KOJ 1848, 22

Vádarci -rec m *Vadarci, kraj v Prekmurju*: Pa tákse vino kak sze v-Vadarci pôva, malo gde nájtí AIP 1876, br. 2, 8

váđiti se -im se nedov. *privajati se*: da je lepse na mirnoszt sze váđiti KOJ 1848, 11

vadlŕvánje tudi vadlŕvanje -a s *vera, veroizpoved, izpoved*: Vallás; vadlŕványe KOJ 1833, 181; Kai nám hafzni v vöre vadlŕványe TF 1715, 24; Vadlŕványe Apoftolszko ABC 1725, A5a; Vadlŕványe Apoftolŕzko SM 1747, 44; Ka je vadlŕvanje ali vöra Krfztsánŕzka KŠ 1754, 84; Apoftolŕzko od Krifztufa vadlŕvanje KŠ 1771, 125; Apoftolŕzke Vöre vadlŕványe má KMK 1780, 7; ali vadlŕványe Krfzscsánŕzko SIZ 1807, 10; Nicsesztno je vadlŕványe KAJ 1848, 172; od Vadlŕványa práve vöre TF 1715, 20; Pouleg obcŕfnŕzkoga Vadlŕványe SM 1747,

- 11; Od apostolszokoga vadlúvanya KŠ 1754, 84; Pouleg Izvojega vadlúvanya KŠ 1771, 157; Od Apoftolfszke Vóre vadlúványa KMK 1780, 8; po ministeriumi vadlúványa KAJ 1870, 3; miniszter vadlúványa szta tak vértivala AI 1875, br. 2, 2; fteri fze kprávomi vadlúvanyi dr'zijo KŠ 1754, 130; Eta rejcs Vóra dvouje vcsini: 2. vadlúvanye te vóre KŠ 1754, 85; vadlúvao fzi to dobro vadlúvanye KŠ 1771, 643; fze zapovídáva Apoftolfszke vóre vadlúvanye KMK 1780, 6; Obdr'sao fzam me vadlúvanye SŠ 1796, 86; i vu kerfzcsanfzkom Vadlúvanyi SM 1747, 58; po moudri vadlúvanyi vó nazvejfzto KŠ 1771, 822; Ona zdr'závajo fze naj bole vu Apoftolfszke vóre vadlúvanyi KMK 1780, 7; ki fzi vu vadlúványi dopúfzto fzpoznati KM 1783, 11; V-vadlúványi nam tvoj szin ká'ze KAJ 1848, 6
- vadlúvánstvo** -a s *vera, veroizpoved*: Csi ti vadlúvánfztva Netaji 'zivlénye BRM 1823, 275; Rêcs i dela odúrnofszt neru'zni vu vadlúvánfztvi BRM 1823, 388
- vadlúvati** -újem nedov. *izpovedovati, priznavati*: fzvoje greihe vadlúvati TF 1715, 35; Da Te moremo z-'zitkom vadlúvati BRM 1823, 2; Vadlúem jálnofzt moio SM 1747, 95; vadlújem moi Bog dobri, da neiga dobra vumni SM 1747, 68; Bóg! vadlújem, ká szem sztávo oszkrúno KAJ 1848, 154; Kí ga li z-vúsztami Vadlúje BRM 1823, 7; Jezik, z-sterim to Krisztusa vadlújem KOJ 1833, XI; Mi li ednoga Bôga vadlújem KAJ 1848, 138; naj Tebé vadlújem BRM 1823, 8; ino vadlúj praviczko KOJ 1845, 80; ki bode me vadlúvao pred lidmi KŠ 1771, 211; Kak materi fzam vadlúvo SŠ 1796, 152; Zdâ 'ze je i to neszrecsno déte vadlúvalo falingo szvojo KAJ 1870, 41; ali za volo Farizeufov fzo ga nej vadlúvali KŠ 1771, 309; Grêhe Tebi vadlúvávam BRM 1823, 190 **vadlúvajouči** -a -e *priznavajoč, izpovedujoč*: primi glász vadlúvajoucsega fzlugo KM 1783, 179; I okrfzcsávali fzo fze vadlúvajoucsi grejhe fzvoje KŠ 1771, 9
- vadlúvec** -vca m *izpovedovalec*: Júdas vcsini teliko, liki confessor, vadlúvecz KŠ 1771, 755
- vága** -e ž *tehtnica*: Efzi fzliři kriva vága KŠ 1754, 50; i fzidécsi na nyem je meo vágo vu rouki fzvojoj KŠ 1771, 777; csi bi sze na vágo djáli, navkúp bi le'zêsi bili TA 1848, 48; Ti fzi na vági zvágani KM 1796, 80; pren. Kama me zovés Sztrasna praviczze vága KM 1783, 295
- váganca** -e ž *želva*: Ništeri se človeki za hráno nūcajo, kak ta vaganca AI 1878, 28
- vágaten** -tna -o prid. *kočljiv*: Da je tó jáko vágatno dugoványe AI 1875, br. 2, 2; Escse od ednoga jáko vágatnoga dugoványe sze moremo szpomenóti AIP 1876, br. 1, 2; toga szin pa Áno z-etim vágatnim prisztavekom KOJ 1848, 7
- vájat** -i ž *vrv, zlasti za privezovanje živine*: Vajat Kötél KM 1790, 93(a); Kötél; vou'se, vajat KOJ 1833, 163; Mikol je nájmre fzkouz obloka po vajáti doli puftzila Dávida KM 1796, 58; Teda fzo vítězje odfzekali vajati csúna KŠ 1771, 426
- vájati** -am nedov. *vaditi, uriti*: Nemezc ga je naj ráj vu igri vajao KOJ 1848, 72 **vájati se** -am se *vaditi se, uriti se*: szo deczi ráj cserno kameno tábliczko kúpüle, naj sze vu pizszanyi vajajo KOJ 1845, 15; escse szo sze i mlájsi na passi v-kataniji vajali KOJ 1848, 49 **vájani** -a -o *izurjen*: vu oro'sji prav vajanih szoldákov nasztávi cserni sereg KOJ 1848, 63
- vájni** -a -o svoj. zaim. *vajin*: Vúva, fteriva fzta vájne pejneze vó dalá KM 1790, 28
- vál** -a m *val*: Ládja premetávava fze je od válov KŠ 1771, 49; i mantrás me ze-vszêmi válovmi tvojimi TA 1848, 72
- Valáhia** in Valákia -e ž *Vlaška*: dobi Bukarest Valachie KOJ 1848, 114; Veliko jih je v-zdájno Valakio odislo KOJ 1848, 7
- valánje** -a s *veljava*: Oni szo szi v-rouke szégno-li praviczam valánye z-szilov nazáj szpraviti KOJ 1848, 100
- válati** -am nedov. *valjati, valiti*: I válas lehkóto, bremen KAJ 1848, 256 **válati se** -am se *valjati se*: Czlou naj sze vu blatí more válati KOJ 1848, 40; onoga, fteri fze vu grejhi vála KŠ 1754, 195; Vu grejhi fze vála BKM 1789, 262; i povódni tvoje sze po meni válajo TA 1848, 34; válao fze je i peno KŠ 1771, 130; Zla rob bi sze pa válao V-blati grehote KAJ 1848, 7
- valàti** -ám nedov. *veljati*: privádo sze je kaj valati KOJ 1845, 6; praviczka ktera pri Bogi valá, [hafzni] SM 1747, 12; ni obrizávanye nikaj ne valá KŠ 1754, 83; Gda bi pa vido Pilátus, kaj nikaj ne valá KŠ 1771, 94; csi fzfprávoga fzcrczá ne popejvas, nikaj ne valá BKM 1789, 7; dober 'sitek vecs valá od modroufzti KM 1790, 16; eta forma valá KOJ 1833, 41; soula nikaj nevalá KOJ 1845, 8; vidite, kaj nikaj ne valáte KŠ 1771, 308; csi pride, ka bom valáo KŠ 1771, 518; zhránov, ftera je nikaj nej valála KŠ 1771, 697; fzo valále pétdefzet jezér pejnez KŠ 1771, 401
- valék** -a m *valjar*: Grúdje z-bránami i valékmi drobijo KAJ 1870, 119
- Valentinián** -a m *Valentin*: nyemi Valentinián III. Czaszar nevouscsi za 'seno KOJ 1848, 3
- Valentínuš** -a m *Valentin*: Valentinufa (vucsécsega) KŠ 1771, 262
- vájjasti** -a -o prid. *valjast*: Valjasto telo je zgotov dlakov pokrito AI 1878, 20

valón tudi valóun prisl. **I. izhajajoč, po rodu:** zaglednoli fzo ga od A'zie valon 'Zidovje KŠ 1771, 409; ZRima valoun prifavczi BKM 1789, 121 **2. sodeč k čemu, primeren:** vřzákfe zamán valon csefketanye KŠ 1754, 25; liki na klanyé valon ovczé KŠ 1771, 466; Pefzmi ár fzo nej efzi valoun bilé BKM 1789, 4; i po Popa na tou valon molitvi KMK 1780, 83; ki szo za dobiecek valón hamicsno priszego dáli AIP 1876, br. 3, 2

válovje -a s *valovje*: i sůmelo bode mourje i válovje KŠ 1771, 243; da bi fze ládja pokrivala od válovja KŠ 1771, 26; priřzpodoben kmorfřzkomi válovji KŠ 1771, 745; pořtrájfao je vóter, i válovje te vodé KŠ 1771, 193; szláp steri je na vodi veliko válovje pobúdo KAJ 1870, 165

váma -e ž *mitnina*: fzte dú'zni komi vámo KŠ 1771, 478; ali nájmre táksa glihnoszt na vámo gledócs AI 1875, br. 1, 2

vámoř -a m *mitničar*: bio je Publikánus, ali Vámos KŠ 1771, 1

vampir -a m *vampir*: Vampir (a vámpir), krvcécař AI 1878, 7

Vánačaj tudi Vánečaj -a m *Vánečki*: cí vó vzemem Vanacsaj Mihála [Mihal Sever z Váneče] BKM 1789, 3b; zvůn Vanecsaj Mihála KŠ 1754, 3b

váncar tudi vájncar -a m *viničar*: Vancar pá re'ze kopa gorice KAJ 1870, 97; Záto vancar lagve natocsi AIP 1876, br. 1, 1; veli Gofřpoud ti goricz vanczari řzvojemi KŠ 1771, 64; Erceř záto vájnczari KŠ 1771, 215

vándalski -a -o prid. *prekmurski*: szloven z-szamim szvojim vandalszkim Jezikom nemore posztánoti KOJ 1833, XIV; Na Vandalszka Vűszta prenesseni KOJ 1833, I

Vándaluř tudi Vándal -a m *Vandal, Slovan, prekmurski Slovenec*: Velki Károl je z-Nemci i Szlavenami od Elbe i Visztule, ovak tudi vandalus zváne, naszelo KOJ 1848, 6; je kak plemenita naszládnoszt za ednoga právoga Szlovena (Vandalusa) KOJ 1833, VII; ki fzo znafimi řzloveni vrét ofřtánki ovi Vandaluřov KŠ 1771, A6a; je vu Luzátzii bodoucfim Szlovenom, ali Vandaluřom KŠ 1771, A6b; ár szo za nász Vandale namejnili piztati KOJ 1833, III

vándranje -a s *popotovanje*: fzte nej odkůpleni zmárnoga valřega vándranya KŠ 1754, 119; Od vnougoga nyi vándranya na tom řzvejti BKM 1789, 164; V-etom zemelfřzkom vándranyi Nika nemam řztálnoga BRM 1823, 336

vándrar -a m *popotnik*: Vándrar jálni řzam natom řzvejti Sř 1796, 161; z-ravnanyem bo'zim zadovolen vándrar KAJ 1848, III; pszi szo

nevoscění, vándrarje KAJ 1870, 40; Vándrarom tůhine Za obeszelnika KAJ 1848, 54

vándrati -am nedov. *potovati, popotovati*: gde koli vandram BKM 1789, 284; nego dale vandra KAJ 1870, 86 **vándrajóci** -a -e *potujoč*: Dvá vándrajócsiva pojeba (deticsa) KAJ 1870, 12; Vándrajocsi řticsi KAJ 1870, 24

Váneče -a s *Váneča, kraj v Prekmurju*: Szever Miháo Zvanecsa KŠ 1754, 3b

vánkiř -a m *zglavnik*: Vánkos; vánkis KOJ 1833, 181; pod řzvojo glávo ga je djáo nameřzto vánkifřa KM 1796, 21

vápajnc -e ž *apnenica*: Nikaj je nej i vapajncza Ognyna k-etoj pécfi KM 1783, 299

vápneni -a -o prid. *apnen*: kak grahovo semen veliko vápno zrno AI 1878, 39

vápno -a s *apno*: Mész; vápno KOJ 1833, 165; pripravili fzo řzi kelécsó zemlou meřzto vápna KM 1796, 14; Mort sze z-pogasenoga vápna mēsa KAJ 1870, 74

vár -a m *utrdba*: Avarci szo meli notrizagrajene oploute var imenuvane KOJ 1848, 6; z-tejh varov szo lih na csasze vőslí KOJ 1848, 6; veliki Károl je Avarczov vare razdro KOJ 1848, 6

várař tudi vároř -a m *mesto*: Váras ABC 1725, A3b; váras (város) AIN 1876, 10; Steroga varafsa Bogh nebrani SM 1747, 80; sze je Zvelicsiteo grozio .. váراس KOJ 1833, X; je odlocfeno ober tvoi řzvėti Váras SM 1747, 10; pořzlaó je je vu vřzáki váras KŠ 1771, 202; Setuj vu te bláj'zen váras BKM 1789, 430; Kájñ je váras zozidao KM 1796, 10; i po vároři sze vozo AI 1875, br. 1, 6; cslovik řteroga řzam pred várařfom řzřecsao KM 1790, 34; Vnougí pred Augsburg várasom gorobeseni KOJ 1848, 9; Z-káksimi zaposztavkami sze vkűpszřvrávlajo varasouv iména KOJ 1833, 132; Vecs mész (vesznic i varasóv) KAJ 1870, 162; varasóv imé AIN 1876, 10; varasé nyihove řzi razvígao TA 1848, 7

varařánc -nca m *meřčan*: řterogaje, korintus varafánczom napifřzau TF 1715, 3; i vřzo vodou je varafánczom převzeo KM 1796, 7

varařék -a m *mestece*: ide, přek vnógi vesznicaj i varaséki KAJ 1870, 92

várařki -a -o prid. *mesten*: i zapřta řzo varaska vráta KM 1796, 50

várati -am dov. *opaziti*: ali nikaj nē mogo várati AI 1875, br. 1, 7; Szprevedije, i norije plácso tam ti váras BKM 1789, 451; ne pride králefřtvo Bo'ze tak, ka bi je řto várao KŠ 1771, 229; Ah – csi vucsitel tó vára KAJ 1870, 6; Gyürko je tó várao KAJ 1870, 16

vardéjvanje tudi vardévanje -a s *preizkušanje*: Próba, próba, vardejvanye, szkűsávanye KOJ

1833, 169; Znajoucí, ka vardejvanye vaše vore mirovnofzt šzprãvla KŠ 1754, 84; Znajoucsi, kaj vardejvanye vafe vore dela znãfanye KŠ 1771, 745; koga naj fze šzpozna po vardejvanyi, kãkfi jefzte KŠ 1754, 171; naj vãfz šzpoznam po vardejvanyi, csi šfte na vfza pokorni KŠ 1771, 532; Po vardãvanyi KAJ 1848, 1; Pred vardãvanyem KAJ 1848, 1

vardãjvati -am nedov. *preizkušati*: Kakda more cslovik fzebã vardejvati KŠ 1754, 208; obrãfz zemlã znãte vardejvati KŠ 1771, 214; vardejvas ona, štera fze razlocšãvãjo KŠ 1771, 451, gda najmre pobo'znofzt nyihovo vardejva KMK 1780, 30; i nyega ozmicze vardãvãjo szini cslovece TA 1848, 9; I vřãkšfãga delo ogyen bode vardejvão KŠ 1771, 495; fšami fzebã vardejvãjte KŠ 1754, 5; Vardejvãjte, ka je vugodno Gofzpodni KŠ 1771, 584; szo ovi malo vardejvali szvojih kmetov deczo KOJ 1845, 18, idem ja vardejvat KŠ 1771, 220 **vardãjvati se** -am se *preizkušati se*: ka fze po ognyi vardejvate na fzkšãvãnye vaše KŠ 1771, 711 **vardevãjõuci** -a -e *preizkušãjoč*: po ognyi dõnok vardejvãjõucega, zláta KŠ 1771, 703 **verdãvani** -a -o *preskušan, poskušan*: Od ruszkoga sztrãna je vszakõjacski verdãvano bilõ, kakda bi sze tõ poglavãrstvo moglo prõti tõrki v-boj zmãsati AIP 1876, br. 6, 5

vardãnoti -em dov. *preizkusiti*: Sztejm te je šteo vardenoti SŠ 1796, 53; Ka fze na Kriřztulã czimpra, ogyen vardene KŠ 1771, 494; Zãto tvo řzrcãz vardej BKM 1789, 107; nego je prvle vardenmo KŠ 1754, 218; fšami fzebã vardejte KŠ 1771, 553; naj po drõgi gyedrnofzti vardenem KŠ 1771, 542; csi bi etam tiszti drõgi falat tudi vardeno KAJ 1870, 91 **vardãnoti se** -em se *preizkusiti se*: Nai fze zãto vřãki Cslovik fzebã fzkulfi (vardene) SM 1747, 24; mou'z, gda fze vardejva KŠ 1754, 175 **vardãnjeni** -a -o *preizkušen*: Ar, geto je vardenyeni, vzeme 'zitka korouno KŠ 1771, 746; Ona naj, tak vardenyena, dobi Korõno oblãdnãszti KAJ 1848, 38; nej, naj fze mi vardenyeni fzkã'zemo KŠ 1771, 553

vãren -rna -o prid. *pogumen*: Bãtor; varen, bãtriven -a -o KOJ 1833, 152

varitel -a m *varuh*: V-nyã naj mãjo angela varitela KAJ 1848, 162; Csi tebã varitela mã KAJ 1870, 76

varitelkinja -e ž *varuhinja*: Tvojega bo'zãnsztva Vecsna iszkra je ona, I varitelkinya KAJ 1848, 42

varivãč tudi varivãč -a m **I. varuh, skrbnik**: Varivãcs KMS 1780, A3b; Oh varivãcs Izraela KŠ 1754, 250; Angyeo varivãcs moj KMK 1780, 102; Izraela Varivãcs KM 1783, 163; On je varivãcs BKM 1789, 159; moj Angyeo varivãcs KOJ 1845, 49;

I vszã dšs verni varivãcs KAJ 1848, 108; zaman verosztiuje varivãcs TA 1848, 108; Angelvarivãč BJ 1886, 21; zapovedãvfi varivãcsi temnicze KŠ 1771, 393; År řzi varivãcsã znebãfz meni pořzlo BKM 1789, 311; je glaszovitnoga pšcsenika kak varivãcsã naposzãvãti vesino KOJ (1914), 152; naj bodo okouli nãfz nãfi varivãcsje Angyelje KŠ 1754, 224 **2. stražnik**: fzo fze prefztrafili ti varivãcske KŠ 1771, 97; Varivãcske fzo fze pa prefztrafili KM 1796, 113; řzmo najšli i varivãcse vinej řztojãcse KM 1796, 355

varivãčkinja -e ž *varuhinja*: Trejzne hi'ze varivãcskinye KŠ 1771, 658

varjũvati -ũjem nedov. *varovati*: Pes On čuva na hižo, varjũje čredo AI 1878, 7

vãrmegjev -a m *županija*: i za nyimi od nassega 'seleznoga Vãrmegyãva je dokoncsano KOJ 1833, III; Vecs mãszãt navkũp vãrmegyãv vsini KAJ 1870, 162; tudi vu sopronszkom i 'seleznom vãrmegyãvi szpodobno csini KOJ 1848, 25

vãrmegjevski tudi vãrmegjeski -a -o prid. *županijski*: Pri nãsz vãrmegyãvszkomi Pãdari placšuje KOJ 1845, 119; z-szvojimi Orszãcskimi ino vãrmegyãszkimi rendelivãnyi KOJ 1833, VIII

vãrmegjija -e ž *županija*: V Seleznoj sztolici (varmegyii) szo luth. fararje mogli oditi KOJ (1914), 149

vãrvãnje -a s *varovanje*: Oltalom; obramba, varvãnye KOJ 1833, 167; Varvãnye od blõdnoszti KAJ 1848, 229; Od vřzãga varvãnya naj bole vari tvoje řzrcãz KŠ 1754, 47; Od řzkãzřivõfzti varvãnya KŠ 1771, 210; od obcsinszkoga varvãnya dugovãny zdrãvãja AIP 1876, br. 3, 2; vogerszko Gãrdo za varvãnye szvojãga krãlezkoga 'šivota KOJ 1848, III

vãrvati tudi vãruvati tudi vãrũvati -řjem nedov. **I. varovati**: Őrizni; varvati, sztrã'siti KOJ 1833, 167; zapovedãli fzo nyim varvati nãvuke KŠ 1771, 391; I tõ vero scsãm varvati KAJ 1848, 4; trebão drõgoga na krili varvati AIP 1876, br. 1, 6; menã csuva ino varje TF 1715, 21; i nyã varuie ino hrãni SM 1747, 86; Menã varje KŠ 1754, 86; Gda eden ro'znãti varje řzvoj dvor KŠ 1771, 207; štero csloveka lejko brãni, varje SIZ 1807, 8; Varje Kriřztusz zam czãrkev KAJ 1848, 166; Koszmĩnye mignyenic varje ocši KAJ 1870, 31; Oni dũhovje detzo, varjejo KŠ 1754, 94; ki pořzlũfãjo rejcs Bo'zo, i varjejo jo KŠ 1771, 208; Bogh nãz vari ABC 1725, A7a; I dnãsnyi dãn varui mene SM 1747, 64; naj bole vari tvoje řzrcãz KŠ 1754, 47; To dobro vari po Sz. Dũhi KŠ 1771, 647; Vari me od grãha mõcsi BRM 1823, 9; Vari me i na dale KM 1783, 6; Ino nãfz od grejhov vari BKM 1789, 123; varuj nãfz I od huda

BKM 1789, 345; Varvaj me i denésnyi dén KOJ 1845, 48; Vari jezik od hüdoga TA 1848, 26; Ali záto bom je dönok varvao KAJ 1870, 6; Bogá profziti, naj on náfz varje KŠ 1754, 174; Angele, naj varujo tve fzluge SM 1747, 65; angyelom fzvojm zapovej, naj te varjejo KŠ 1771, 176; Angyele, naj csloveka varjejo KMK 1780, 10; da bi ti nebi varvao dűso mojo KŠ 1754, 225; Kaj fzi me Od nefzrecse Varvao KŠ 1754, 245; diteti, stero szi ti varvao KOJ 1833, XIII; I ki fzo je do nafega vrejmena varvali BKM 1789, 22. *stražiti*: I doli fzedécsi varvali fzo ga tam KŠ 1771, 95 *vãrvati se* -rjem se *varovati se*, *paziti se*: gda fzam fze vám varvati velo KŠ 1771, 53; po rêcsi vűszt tvoji sze varjem poti lűdomorcov TA 1848, 1; kak fze Bogu fzlűsi i greihov varuje SM 1747, 89; Kriva fzedocsánfztva ti kroto varifze SM 1747, 89; varuifze SM 1747, 88; Záto vari fze od vfzej vucsitelov KŠ 1771, 446; Vari fze vfzáke jálnofzti BRM 1823, 3; Varmo fze záto od mrej'z peklénfzki KŠ 1754, 111; Od nyihovoga kvalzá fze varmo KŠ 1771, 53; Vidite ino fze varte od fzkopoufzti KŠ 1754, 62; varte fze od pízfácsov KŠ 1771, 142; Varujte fze da ne pregrsite SŠ 1796, 14; Varte fze vfze grűsnofzti BRM 1823, 5; nego naj fze varjejo od bolvánom djánoga KŠ 1771, 409; Ali metűlec varvao sze je tűdi KAJ 1870, 11; pod právdov fzmo fze varvali zaprti na vűro KŠ 1771, 563 *vãrvavűši* -a -e *varujoč*: Da rêcs bo'zo zdr'zimo, i varvavűši z-radosztjov KAJ 1848, 137

vãš -a -e svoj. zaim. **I. vaš**, *izraša splotno pripadnost skupini oseb*: ar vas nepriatel Vràg, okouli hodi SM 1747, 25; Otsa vas nebefzki KŠ 1754, 126; i dönok Ocsa vas nebefzki KŠ 1771, 20; ár vu nyegovom miri vass bode KOJ 1833, VII; ino valfega Bogá SM 1747, 6; brezi voule Ocsé valfega KŠ 1771, 33; máte fzád vas KŠ 1754, 128; ne fzkrbte fze za 'zitek vas KŠ 1771, 20; nájma nejmate pri Ocsi valfem KŠ 1771, 17; i vi Bo'zo volo cfínte, Vu valfem 'zitki BKM 1789, 18; i grejhi valfi fzo vesinili KŠ 1754, 74; na valfih greihov odpűfchenyé TF 1715, 44; ino za vűsih greihov voljo fzeje zkrilo licze SM 1747, 6; Vafsa hamicfija razloucfi váfz SM 1747, 6; Od fzkopoufzti valfa fega tűha naj bode KŠ 1754, 64; ino je vassa vola, naj fze radűje SIZ 1807, 4; vdűhi pámeti valfe KŠ 1754, 97; ka sze zvűn vase vűszi godi AI 1875, kaz. br. 1; gori czimprajte váfz na valfo vűro KŠ 1754, 2b; I vfzo vaso 'zaloszt Obrné na radoszt BKM 1789, 12; Gda okorno 'zivéte Vu trdofzti vasoj BKM 1789, 10; zgovárjajte szi na poszteli vasoj TA 1848, 4; Szuncze naj ne zájde nad valfov fzrditofztjov KŠ 1754, 41; doli fztepte prájh noug valfi KŠ 1771,

32; i nájdete pocsinék dufam valfim KM 1771, 37; pozftavte kotrige valfe na fzlű'zbo praviczze KŠ 1754, 120; Szrdcze vase 'zelé BRM 1823, 8; da vi vu valfiš mifzlih trűdni nepozftánete SM 1747, 28; Oh nevolno kerfchánfztvo valfe TF 1715, 4; pozfzvecsenyé valfe KŠ 1754, 70; pouleg valfega vreimena TF 1715, 7; cséfzt vassega teila SM 1747, 84; fzte nej odkűpleni zmárnoga valfega vándranya KŠ 1754, 119; da vfze valfe vcfenyé tak rendelűite TF 1715, 6; ne fzkrbte fze za tejlo vafe KŠ 1771, 20; Vaso mené pomáganye bode zaszlű'zeno AI 1875, kaz. br. 1; Naj ne kralűje grejh vu fzmrtnom valfem tejli KŠ 1754, 73; zgovárjajte szi z vasim szrczom TA 1848, 4; naj fze gda ne obe'zijo fzcza valfa voblofzűnofzti KŠ 1754, 47; Vafe ocsi fzo pa bláfzene KŠ 1771, 43; Níklá gnila rejcs zvűfzt valfi naj nejde KŠ 1754, 44; ino poterдите valfa fzcza SM 1747, 28; ne obtrдите fzcza valfa KŠ 1754, 126; zorjánfzka zvezda gori zide vu vasfih fzcza SM 1747, 25; Csi máte nyevko vu fzczej valfi KŠ 1754, 39; zakaj mifzlite vi hűda vu Szrczej valfi KŠ 1771, 282. *izraša sorodstveno, družbeno razmerje do te skupine oseb*: Bejfte pred vasega Krála BKM 1789, 11; ka fzo valfi fztariske zaműdili BKM 1789, 6b; gda fzte vu hi'si valfi roditelov KM 1790, 82; dobre dári dávati fzinom valfim KŠ 1754, 126; csi bodete fze poklanyali fzamo valfim bratom KŠ 1771, 17; pozfűsajte valfe roditele KŠ 1754, 33; znáte dobre dári dávati deczi valfoj KŠ 1771, 22; vi zvasov deczov ne zaműdte BKM 1789, 6b *vãš* -a -e sam. *vaš*: nej je vafe znati vrejmena i dnéve KŠ 1771, 341; Ar ne ifcsem vafa KŠ 1771, 551

vbéjgnoti tudi vbégnoti -em dov. *pobegniti*: ka ti je bilô mърje, ka szi vbegnolo TA 1848, 95; Na eto delo so se fűice vbejgnile BJ 1886, 26

vbógi tudi vbóugi -a -o prid. *ubog, ubožen*: Jasz szem eden vbógi te'zák KAJ 1870, 134; szi tak dobro szrdce szka'zűvao k-tvojoj vbógoj krvi KAJ 1870, 22; V-vbógoj sztávű nyihovoj KAJ 1848, 192; Vbougoga csloveka bránte BKM 1789, 270; Vbougű, nevolni grejsniczke BKM 1789, 308; Csi gli za fzebom vbouge Nihám fzirouticze BKM 1789, 419; Csi gli za fzebom vbouge Nihám fzirouticze SŠ 1796, 101 **vbógi** -a -o sam. *ubogi*: te vbógi je tebi preporocsen TA 1848, 9; fteri milofztivno dá vbougomi KŠ 1754, 169; Blisnyega fzvójega vbougoga obleicsi SM 1747, 88; Jeli bodo ti vbógi TA 1848, 18; nepozábű kricsanya ti vbógi TA 1848, 7; povrnouti moremo tim vbougim KŠ 1754, 53; Csi dobro csinim v-bógim BRM 1823, 381; Te lacsne, vbouge Zdobrim je on napuno BKM 1789, 16

vbóžen -žna -o prid. *hudoben*: szo szouszedje

- eden k-drügomi bole mrzli, ino vbo'sni KOJ 1845, 73
- vcáganje** -a s *obup*, *obupavanje*: fze prepovida dáva vcáganye KMK 1780, 37; me trôstaj vu vcáganyi BRM 1823, 45
- vcágati** -am dov. *obupati*: ne dáj nam vcágati KŠ 1771, 853; On nám nedá vcágati BKM 1789, 126; Dônok ne vcágam KŠ 1754, 270; V-tvojem krili nevczagam KAJ 1848, 3; ne vcágaj pod nyegovim káranym KŠ 1771, 694; Pred dvérmi más ne vcágaj BKM 1789, 21; Dônok naj ne vcága KŠ 1754, 263; Dônok naj ne vcága BKM 1789, 310; Vteskoucsi vcágao bi jafz záto KŠ 1754, 263; Gda bi 'se becsanje vcágali KOJ 1848, 98 **vcágajouči** -a -e *obupujoč*: vcágajoucšim 'senam tivárise od groba nazáj v-nárocsa szpravili KOJ 1845, 111 **vcágani** -a -o *obupan*: Bethlen, vesz vcágani 'selej sze pogoditi KOJ 1848, 92
- vcágľivi** -a -o prid. *obupujoč*, *malodušen*: potrouftaj vcágľivo dúšo mojo KŠ 1754, 233; obefzeljávajte te vcágľive KŠ 1771, 622
- vcágľivost** -i ž *obup*, *malodušje*: Oh 'zitek vekivecsnofzti! Kak za tebov vcágľivofzti omedlejvam BKM 1789, 456
- vcágnoti** -em dov. *obupati*: trpim sztráh tvoj, da szkoro vcágnem TA 1848, 72
- vceniti** -ím dov. *oceniti*: vcenijo i na obcsinszkoj Materi Cérkvi veliko lepote KOJ 1845, 85 **vcéjnjeni** -a -o *ocenjen*: fteri je vcejnjen bio od fzinouv Izraelľzki KŠ 1771, 93; vzéli fzo ti trélzeti ľzrebrni pejnez czejno toga vcejnjenoga KŠ 1771, 93
- vcepiti** tudi včipiti -ím dov. *vcepiti*, *vnesti cepivo*: mládim ľudem vecs lejt na rokou vcepiti KOJ 1845, 118; pren. summo vfzega kerfchánfztva vto málo Deczo noter vcepiti TF 1715, 6; Noter ga vfzercze me včipim SM 1747, 78; ftero je Boug vu Adama ľzrczé notr vcejpo KŠ 1754, 6a **včipiti se** -ím se *vkľučiti se*: Obrizávanye, po fterom fze je 'Zidoľzka decza vu 'Zidoľzko M. Czérkev včipila KŠ 1754, 185; Oni fze pa nazáj včipijo KŠ 1771, 473 **vcépleni** -a -o *cepljen*: ti fzi pa loska oliva bodoucsa vnyé vcepleni KŠ 1771, 473; tak i vu príľzpodobnofzti gori fztanenyá vnyega vcepleni bodemo KŠ 1771, 459
- vcéplánje** -a s *cepljenje*: Vceplávanye bobink (oszipnicz) KOJ 1845, 117
- vcéplénje** -a s *cepljenje*: divje szadike vözkopajo i za volo vceplénya gder poszadijo AIP 1876, br. 11, 8
- včákati se** včákam se dov. *dočakati*: nej szam sze ga mogao vcsakati KOJ 1833, IIII; Té sze má miloscse vcsakati KAJ 1848, 174; On fze vcsáka dobrôt vnôgi BRM 1823, 131; i 1000 let se
- včáka AI 1878, 46; Tak fze obdarijíte, Miloscse vcsákate BRM 1823, 394; protivnika fze vcsákaio SM 1747, 85; Protivnika fze vcsákajo BKM 1789, 339; Dobrôt fze vcsákajo BRM 1823, 6; da szo kumaj vcsakale nedele KOJ 1845, 19
- včási** tudi včasih prisl. *včasih*: Bogásztvo je nesztálno, Csi vcsászi radoszt deli BKM 1789, 15; i tak je vcsászi nas Czaszar szám szebi prejkpüsceni osztao KOJ 1848, 119; Vcsászi blodécsa szveklocsa kak môder plamén szvéti AI 1875, kaz. br. 7; Njegovo rovanje, štero včási jáko daleč ségne AI 1878, 10
- včási** prisl. *takoj*: kaj bi zemla ednouk vcsafzi puna ľudi poľztánola SIZ 1807, 8; Azonnal; preczi, vcsaszi, taki, nameszti KOJ 1833, 191; Vrêmen znamenüjo eti: azonnal (vcsaszi) AIN 1876, 64
- včëdniti se** -im se dov. *spametovati se*: vszáki sze tó'zi, ka je znorjen, nemre sze vcsedniti AIP 1876, br. 8
- včëknoti** -em dov. *uščipniti*, *odščipniti*: Tšipni; vcseknoti KOJ 1833, 177; i vecskrát je vardévaó, jeli nebi mogao z-vöviszécší vëk ká vcseknoti KAJ 1870, 128; Tô vszáki mészec 48. dni zadene, stere szem vam celó od nösza vasega vcsekno KAJ 1870, 156
- včëla** -e tudi -é ž *čebela*: Povszéd je goribráo, kak vcsëla méd KOJ 1845, 4; Včëla (a méhe), je od ednoga centimetra malo dugša AI 1878, 35; Medved i vcselé KAJ 1870, 95; i potáksem vcséle nadale v'zitki osztáno AI 1875, kaz. br. 8; včële méd i vosk beréjo AI 1878, 3; nede potreбно vcséle bujti AI 1875, kaz. br. 8
- včëlar** -a m *čebelar*: Jáko prilicsne kose nücajo 'ze vcsëlarje AI 1875, kaz. br. 8; Dela vcsëlarov v-andrêscsek i proszimec meszeczaj AIP 1876, br. 11, 8
- včëlica** -e ž *čebelica*: vcsëlica sze z-'zálcóm bráni KAJ 1870, 10; Najráj poszlúsam vcsëlic brnenje KAJ 1870, 10
- včënjé** -á s **I. učenje**, *poučevanje*: Szlepoľzt je bilou včënyé BKM 1789, 59; je dokoncsano vcsenyé vogrszkoga Jezika KOJ 1833, III; Vcsenyé sze z-molítvami zacšne KOJ 1845, 9; I k-csemi je tomí vcsenyé KAJ 1870, 9; kopalinya vcsenyé AIN 1876, 9; Že je vo včënyé BJ 1886, 4; Bandii vcsenyá nëtrbê KAJ 1870, 9; ki rázlocske csinijo prouti vcseneyj KŠ 1771, 485; Právo volo dáj k-vcseneyj nám KOJ 1845, 123; Včënyei je konec BJ 1886, 3; fze nyim vnoufa, za včënyé otrouk ľzvoih skouľniki eden ali dvá kraiczara dati TF 1715, 4; i foulo mladénczom na vcsenyé poľztavo KŠ 1771, 101; Nagibanye na Vcsenyé Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, VII; sze je sztrosek

nej vnu'sao na vcsenyé otrokov KOJ 1845, 6; Včenyé verno poslušam BJ 1886, 6; Kakda vu vcseneyej KŠ 1754, 19; i pravo nyim je vu vcseneyej fzvojem KŠ 1771, 111; lagoje naprejidejnye, fterero vu vcseneyej KM 1790, 18; pri vcseneyej nyim v-knige pokázali KOJ 1845, 10; csúdivao fze je nad vsejnyem nyegovim KŠ 1771, 74; Pod vcsenyom je nikomi nej szlobodno jeszti KOJ 1845, 9 **2. nauk:** Krfztsánfzke vöre krátko vcsenyé KŠ 1754, 5; ka je tou za nouvo vcsenyé KŠ 1771, 396; ka náfz vcsi vcsenyé Krfztsussevo SIZ 1807, 9; ftera je od vfzega fzveita moudrofzti ino vcfenyá vékfa TF 1715, 5; Nyegovoga vcsenyá cséftz KŠ 1754, 102; Stero on ká'ze 'znyegovoga I. Vcsenyá KŠ 1771, 102; gúcsali fzo od Krfztfzkovoga vcfenyá KM 1796, 84; Nafo pamet Knebefzškovi vcfenyej prigni BKM 1789, 149; Steri zav'r'ze matrno vcsenyé KŠ 1754, 32; Krivo vcsenyé tiraj od náfz SŠ 1796, 3; ino nám na edno lejpo vcsenyé SIZ 1807, 17

včera tudi včeraj prisl. *včeraj:* Heri Vcseraj KMS 1780, A8; Vcsera Tegnap KM 1790, 94; Tegnap; vcseraj KOJ 1833, 175; I erkli fzo nyemi: vcseraj okouli fzédme vöre KŠ 1771, 278; Vcsera zevfzim fzvejtom je zadovolen nej bio SŠ 1796, 91; vcsera i dnesz szem nika nêj KAJ 1870, 8

včeranji -a -e prid. *včerajšnji:* liki dén vcserányi TA 1848, 75; Mi, ki szmo vcserányi pred nyim KAJ 1848, 11; Trnkina Rosinka sze je pred vcserányim szlú'sit szprávlala KOJ 1845, 44

včerašnji -a -e prid. *včerašnji:* Ka fzi ti vcserásnye déte BRM 1823, 134

včesnoti -em dov. **I. udariti:** Sibo je vzéo i tomi poj bári je pod nogé vcseszno KM 1790, 18 **2. raztrgati, razdeliti:** Nise Budapesta sze Dünaj na dvê véki vcseszno AIP 1876, br. 3, 7

včinejnje -a tudi včinenjé -á s **I. dejanje:** Törszkoga lúsztvta eto vcsinênnye zdásnye delo vsze preobrnolo AIP 1876, br. 6, 6; da ne vmoris Csloveka ni zhudim vcsinenyem SM 1747, 88 **2. v zvezi dobro včinejnje dobrota:** Hválo dájem Tebi za vfza tvoja zmenom dobra vcfinenya TF 1715, 46; Szpoumen' mo fze od Bo'sega, Znamí v-csinenyá dobroga SŠ 1796, 17; i nyegovovo dobro vcfinenyé nyemi nazáj povrné KŠ 1754, 169; i vfzo vúpaznofzt li vu tvojeja Sziná Jezufa znamí dobrom vcsinejnji polo'zimo KŠ 1771, 841; za vfza Tvoja znamí dobro vcfinenya TF 1715, 48; Hválo tebi daiem za vsza tvoia zmenom dobro vcsinenyá ABC 1725, A5b

včiniti -ím dov. **I. narediti, storiti:** Eto je te Zákon, steroga jařz hocfen vcsiniti zhiřov Ifraelsřzkov SM 1747, 18; jeli vörjeta, kaj morem tou vcsiniti KŠ 1771, 30; eden-drugoga fzrecsnoga vcsiniti

mogli SIZ 1807, 8; Szpodobno je namejno Átila vcsiniti takájse Rimi KOJ 1848, 4; naj ne zamudijo tó vcsiniti AI 1875, kaz. br. 8; A milofcho pak vcfnim nad jezero pokoleinya TF 1715, 18; Miloscho pa vcsnim nad jezero pokoleinya ABC 1725, A4b; ino vcsnim, da vnáfzstavaj moji hodite KŠ 1754, 96; i vcfnim váj lúdi ribicsa KŠ 1771, 12; Vorjem, ka me znevrejdnoga vcsinis vrejdnoga KŠ 1754, 258; Ki szuncze vcsinis gori zidti KM 1783, 23; pravicsnoga vcfni onoga, kteri je te Vöre SM 1747, 17; gda náfz pravicsne vcsini KŠ 1754, 82; Tak i Ocsa moj nebefzki vcsini vám KŠ 1771, 61; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnôga BRM 1823, 10; ki csi tó vcsinita, te Szrbio vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; Csi nyegov dober gláfz cslovejřtvo odürnoga vcsinimo KŠ 1754, 57; Gda vcfinite vfza, ká fzo vám zapovejdana bílá KŠ 1754, 81; nejli fzamo tou figovomi drejvi vcsinite KŠ 1771, 69; pokouro vcfinio TF 1715, 35; lidjé, fterikaj dobra znamí vcsinijo KŠ 1754, 31; da je moudre vcfinijo na zvelicfanye po vöri vu Jezufi KŠ 1771, A7a; Kteri grejhom koncza ne vcfinijo BKM 1789, 46; Séfzt dni delai ino vcfini vfze tvoje delo TF 1715, 13; Ovo, vcsini mi po vouli KŠ 1754, 265; vcsini me, liki ednoga nájmnikov tvoji KŠ 1771, 223; vcsini, naj lúbimo, ka zapovidávas KM 1783, 11; Vcsini znamí milofztivno BKM 1789, 116; Ah Boug, kak scsés vcsini zmenom SŠ 1796, 3; ino fzebi nyou podlósno vcsinta SIZ 1807, 7; ino radi dobro vcfinimo zonimi, keterifzo proti nám pregreifili TF 1715, 30; Konecz nafim grejhom vcsinimo BKM 1789, 111; To vcfinite na moie fzpominanye TF 1715, 39; rávne vcsinte fzteze nyegove KŠ 1771, 103; vcsinte lúřtvo doli pošzejřti KŠ 1771, 283; vse po tvojoj völi bom včino BJ 1886, 8; csi kaj tak na teliko preftimamo, liki dabi naj lepse vcsino KŠ 1754, 58; za pravicsnoga dela volo, fterero bi mi bili vcfinili TF 1715, 33; ka fcsé ta, naj vama vcsnim KŠ 1771, 67; Ár okouli hodite, naj ednoga novovörcza vcsinite KŠ 1771, 76; Naj nikaj hüdoga nigdár ne vcsinimo KM 1783, 9; fterakoli fcséte, naj vám vcfinijo lidjé KŠ 1771, 22; ne racsunai knyim mene, ké fzem vcfinil prod tebe SM 1747, 68; za volo grejhov tvoji fzem eto fztebov vcsino KŠ 1754, 176; dabi tvojeja fzina, steroga fzi ti meni na Praviczó vcfino SM 1747, 53; i knám fzi je priglihne vcsino KŠ 1771, 65; ka szi mi dön'k vcsinilo KAJ 1870, 8; Kai je pa on vcfino SM 1747, 12; ár vnogo ztebom vcsinilje dobra SM 1747, 81; I vcsino ji je dvanájřzet KŠ 1771, 110; nepriáteo cslovik je tou vcsino KŠ 1771, 44; ár je veliko dobrouto

zmenom vcsino KM 1783, 4; Ár je zmenom prevelikoszt, Zmosni Goszpon Boug Vcsino BKM 1789, 16; zakaj je tak vcsino KOJ 1845, 8; tak lzta náfz nemocsne vcsinila KŠ 1754, 96; ka, csi lzta dvá teliko vcsinila, keliko tak vfzi KŠ 1771, 337; li tou lzmo vcsinili KŠ 1754, 82; grejhi valfi lzo vcsinili, ka je lzkrio lzvoj obráz KŠ 1754, 74; kakoli lzte vcsinili ednomi zeti bratov moji KŠ 1771, 86; nego lzo nyemi vcsinili, ka lzo steli KŠ 1771, 56; ka szo pred tem szkrivoma vcsinili KOJ 1848, 10 **2.** v zvezi **zadosta včiniti zadostiti:** ftera bi bila mogla zadofzta včiniti za naffe greihe TF 1715, 41; Bougi zadofzta včiniti KŠ 1754, 101; ka je on zadofzta včino za tébe TF 1715, 41; On je zadofzta vcsino grejha dúgi KŠ 1754, 115 **3. pomeniti:** Amen záto tou teliko včfni, zaifztno zaifztno da je tomu tak biti TF 1715, 31; Krifztus je Greska rejcs i včfni teliko, liki namázani KŠ 1754, 99; Ka vcsini eta rejcs Jezus KMK 1780, 12; Ho'ziánna, včfni pomágaj Gofzpodne BKM 1789, 7 **4. biti, tvoriti:** Štirje tjedni eden mêsec včiniijo BJ 1886, 36 **včiniti se -ím se narediti se, storiti se:** teda fze konecz včfni húdobi SM 1747, 10; gde fze právdi zdelom zadofzta vcsini KŠ 1771, 435; tak bi fze ji zadofzta vcsinilo KŠ 1771, 437 **včinvíši -a -e ko je naredil, storil:** kotero včfinvífi ne nafzledúimo Deczo TF 1715, 8; mér vcsinvífi po krvi nyegovoga kr'za KŠ 1771, 604 **včinjeni -a -o I. narejen, storjen:** Krifztus Jezus je nám včfnyen modroufzt od Bogá KŠ 1754, 97; i visejfi od nebéz včfnyeni KŠ 1754, 103; I gláfz je vcsinyen znebéfz KŠ 1771, 104; i gda je vcsinyeni, napravite ga KŠ 1771, 104; ifztna je po Jezusi Krifztusi vcsinyena KŠ 1754, 5; ino rezi one je nikai nei včfnyeno, kai je včfnyeno SM 1747, 11; Zdaj je včfnyeno zvelicsanye KŠ 1754, 118; dnefz je zvelicsanye etoj hi'zi vcsinyeno KŠ 1771, 235; je nikaj nej včfnyeno, ka je včfnyeno KM 1796, 94; pravili lzte fze neobrizávanye od zrokouv vcsinyenoga obrizávanya KŠ 1771, 577; Szpoumeni fze z-obecfánya, Vfzejm vörnim včfnyenoga BKM 1789, 341; V-Bo'zem iméni zvčfnyene oblúbe BKM 1789, 271; Sziná lzvojega včfnyenoga pod právdo KŠ 1754, 115; Vidoucsi ga pa Jezus 'zalofztnoga vcsinyenoga, ercsé KŠ 1771, 232; Szpoznaní je Goszpód vu vcsinyenoj szódbi szvojoi TA 1848, 8; po fterom lzmo nemocsni včfnyeni KŠ 1754, 124; Vfza lzo po nyej vcsinyena KŠ 1771, 264; té mocsí, ftere lzo vtebi vcsinyene KŠ 1771, 36; Vfzah dugoványa lzo po nyeih včfnyena SM 1747, 11; Eta lzo pa ném kpéldi včfnyena KŠ 1771, 508; Vfza eta lzo pa včfnyena KM 1796, 111; za vsze od méne vcsinyene grejhe KM 1783, 4 **2. ki je postal:** i

vcsinyen je tühénecz vu Midiánfzkoj zemli KŠ 1771, 361; vcsinyen lzam vu lzafzi KŠ 1771, 412; Vcsinyena lzta fzi pa priátela med lzebom KŠ 1771, 250; i bojécsi vcsinyeni ftimali lzo KŠ 1771, 257; prifavezci, Včfnyeni 'Zidovorczí BKM 1789, 121 **3. ki se je zgodil:** vcsinyeno je da bi fze i v-Rimi zá'zjala rejcsi lzvejcsa BKM 1789, 343 **včiti včim nedov. I. učiti, poučevati:** Vcsiti Tanítani KM 1790, 94; rávnotak niti skolnik vcsiti nemorejo KOJ 1833, III; i náfz na poniznofzt včfio KŠ 1754, 107; Dofzta hudoga je vcsijo manyúkivanye KŠ 1754, 44 **2. učiti, razlagati, kaj je resnično, pravo:** kakobi nyé na bofi lztraih, na poštenyé včfiti dáli TF 1715, 4; Lidí na zvelicsanye včfiti KŠ 1754, 101; zácsao je vu lzprávfícsi vcsiti KŠ 1771, 118; i vu vfzákoj gmajni vcsim KŠ 1771, 497; ino vcsis, ka moj 'zitek czio má KŠ 1754, 240; pout Bo'zo vu praviczí vcsis KŠ 1771, 73; A koteri pak drúgaclí včfi ali fivé TF 1715, 27; Sztejm náfz vcsi, naj fze za bogáfztno prevecs ne lzkrbimo KŠ 1754, 108; liki nász od toga pífzmo lzvéto vcsi SIZ 1807, 7; Ka te Pavel vcsi BRM 1823, 3; Ono vcsi pobo'zno 'ziveti KAJ 1848, 3; Tak včfimo i právimo po vori TF 1715, 19; Csi krivo vsimo KŠ 1754, 19; Nakoi náz včfio te zapóvedi TF 1715, 14; gda vcsijo, ka fze zdelom moremo pripravlati kmilofcsi KŠ 1771, 438; da vcsio tákse návuke, ki lzo zapovidi ludi KŠ 1771, 50; i z dvójega szrezá vcsijo TA 1848, 9; Oh Goszpodne, vcsi me Ti BRM 1823, 9; vucsi me da zapopádne szvedosztva tvoja TA 1848, 103; i vcsi me jo, ár szi ti Bôg TA 1848, 19; Včfite je zdr'závati vfza KŠ 1754, 131; vcsite vfze národe KŠ 1771, 99; Te húde bom vcsio tvojo pout KŠ 1754, 254; Te húde bom vcsil tvojo pout BKM 1789, 217; on váfz bode vfza vcsio, ftera lzam vám pravo KŠ 1771, 315; Ár lzvéti Dújh de váfz včfio KŠ 1771, 211; naj deczo na Bogá lzpoznanye vcsijo KŠ 1754, 220; tak lzem vu 2. táli od toga obiono včfio KŠ 1754, 6b; fteroga je lzám Krifztus lzvoje Vucsenike včfio KŠ 1754, 7a; vcsio je je vu lzprávfícsaj KŠ 1771, 46; Apostolje nazvejfztili lzo nyemi vfza, ftera lzo vcsili KŠ 1771, 120; Jezus fou je odnut vcsit KŠ 1771, 35 **včiti se včim se I. učiti se, pridobivati znanje:** pokáže, ka se včiti nešče BJ 1886, 5; Včim se čteti BJ 1886, 6; Od dnéva do dnéva fze vec vcsi KM 1790, 8; Dober pop sze do szmrtni vcsi KAJ 1870, 6; vu šolo hodimo ino se včimo BJ 1886, 3; ino sze 'snyé vcsi KOJ 1833, VI; vesite fze: liliomi polfzki kakda rafztéjo KŠ 1771, 20; Ali csi sze nede ráj vcsio KAJ 1870, 6; szmo sze z-deacskimi recsmi vcsili KOJ 1833, V; i gda lzo fze 'zalofzne noute vcsili popejvati BKM 1789, 3

2. učiti se, prihajati do spoznanja: katechifmus fze vclfíti TF 1715, 8; gyedrho fze jo trbej vcsíti KŠ 1754, 27; Csi fze pa kaj fcséjo vcsíti KŠ 1771, 520; Ka fze mámo fz-toga vcsíti KM 1796, 9; 'z-nyega sze vcsim mojo dú'znoszt KAJ 1848, 6; Ki fze pa vcsi na rejs Bo'zo KŠ 1771, 569; Csi Bo'zo rejs pozfzlúfamo ino fze jo vcsimo KŠ 1754, 27; od Gofzpodna fze vcsimo KŠ 1771, 513; Ka fze fz-toga vcsimo KM 1796, 7; Vcsi fze zetoga Bogá fzpoznaváti KŠ 1754, 12b; Vclífze tvojga Bogá fzpeszmami diclíti BKM 1789, 5b; Vclífte fze dobro cfíniti KŠ 1754, 210; naj fze i ti nyé 'znyihovoga pizsma gyedrho vcsis KŠ 1754, 9b; naj fze, nisce nyegove rejsi ne vcsi KŠ 1754, 163; naj fze te vcsimo vfzi prav fzpoznavi KŠ 1754, 267; ino potom kaibifze vclfo od nyega Bogá lúbiti TF 1715, 42; záto kaibifze fnyé vclíli nafle greihe poznati TF 1715, 19; i vcsio fze je KŠ 1771, 285 *včívši -a -e ko je učil:* vcsivsi, i opominavsi fzami fzebé KŠ 1754, 28 *včēni -a -o učen:* gvúsnofzt oni rejs, od fteri fzi vcseni bio KŠ 1771, 161; nē je vszáki vcsen i navajen AI 1875, kaz. br. 6; Vcsena gláva more bidti, Csi tebé prav scsé vodíti KAJ 1870, 7; Geto fzo ftenyá vcseni lidjé ni domá nej znali BKM 1789, 5; i záto t'i je potrejbno vcsenih lúdih návuka KM 1790, 38; ér je Boug moudre i vcsene lidi dáo KŠ 1754, 3b; nej vu vcseni cslovecse modroufzti ricsejéh KŠ 1771, 493

vdáblanje -a s dobivanje: Ar fzi li Ti ifztnifzki zrok Na miloscse vdáblanye BRM 1823, 48; I tak sztanoviti porok Za miloscse vdáblanye KAJ 1848, 104

vdáblati -am nedov. dobivati, deležen biti: Dúsa nasa szvetloszt vdábla BRM 1823, 16; I 'ze na etom szvéti Vdáblam tvoj mir KAJ 1848, 5; Jésztvino od roditelov vdábla KAJ 1870, 52; Blagofzlov oni vdáblajo BRM 1823, 114; Naj vdábla odraszli KAJ 1848

vdárec -ra m. udarec: Útés; vdárecz KOJ 1833, 179; ali nyé fzmrtni vdárecz je zvrácseni KŠ 1771, 789; kralici od vdáreca oteseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8; na nágli dobijo vdárecz TA 1848, 50; nacsí prédem pod vdárczom rók tvoji TA 1848, 32; I gda bi dofzta vdárczov na nyidva djáli KŠ 1771, 393; Vnogo vdárczov fzi fztejm fzprávla BKM 1789, 400; bole fizam jafz vu vdárczaj vifejfi KŠ 1771, 548; I ti drugi lidjé, ki fzo nej vmorjeni vu eti vdárczi KŠ 1771, 783; pren. Jezus je trpo vnouge vdárcze KMK 1780, 15; Rázlocsni obcsinszki vdárczi KAJ 1848, VIII; Kákse vdárcze je trpo Fárao KM 1796, 34

vdáriti vdárim dov. **I. udariti, s sunkom povzročiti bolečino:** da ne vdáris vkamen nogou tvojo KŠ

1771, 176; i vdári fzlugo poglavnika KŠ 1771, 90; Ananiás je zapovedao, naj nyemi vulzta vdárijó KŠ 1771, 413; czvek, i fzkouz ga je nyegove gláve vdáрила KM 1796, 46 **2. hitro, sunkovito napasti:** ino vdárijó na Saxónio KOJ 1848, 9; csi protivniczke na nyih vdárijó AI 1875, kaz. br. 3; csi je na nyé vdoro KM 1790, 92; fzlugi, ki fzo tak nad nyega vdarili KM 1796, 106 **3. hitro zbežati:** i v bég vdárijó pred nyim odúrjávczí nyegovi TA 1848, 52 **4. hitro se pojaviti, razširiti:** vdoro je potok vhi'zo nyegovo KŠ 1771, 186; Vó štalé je potom plamén na štale vdoro BJ 1886, 9; ostarija ponevêdoma v-ogen vdáрила AIP 1876, br. 6, 8; pihali fzo vótrovje, i vdarili fzo vhi'zo ono KŠ 1771, 24; Komi szo bobinki na prsza vdarili KOJ 1845, 117 **5. odbiti:** vóra opódné more dvanászet vdaríti KAJ 1870, 158 **6. določiti:** je mero, vágo napravo, i cejno vdáro KOJ 1848, 19 **vdáriti se** vdárim se **udariti se:** vdoro fze je na liciz KM 1790, 20 **vdárjeni -a -o I. udarjen:** Jezus od fzlugo na licze vdárjeni KM 1783, 72; szta szama szebi vdárjenih rán mela szí cejliti zadoszta KOJ 1848, 110 **2. v zvezi z žlakom vdárjeni zadet od kapi:** ki je bio 'zlakom vdárjeni KŠ 1771, 370; Témmi i z-'zlakom vdárjeni KAJ 1870, 37; 'Zlakom vdárjenoga ozdrávlanye KŠ 1771, 27; liki fzi erkao ovomi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenomi KŠ 1754, 233; teda je erkao tomi 'zlakom vdárjenomi KŠ 1771, 28; I ovo prinefzli fzo nyemi ednoga 'zlakom vdárjenoga KŠ 1771, 28; tám je ednoga 'slakom vdárjenoga csloveka zvrácsó KM 1796, 123; vnougi pa 'zlakom vdárjeni fzo ozdravili KŠ 1771, 364; prinefzli fzo knyemi z'Zlakom vdárjene KŠ 1771, 13

vdárjenje -a s udarjenje, udarec: vszákom vdárjenyom z'hamricsom po szapanyi tēla eden táo odide AIP 1876, br. 3, 6

vdáti se vdám se dov. *podati se, primeren biti:* Naj ga, kak fze vdá Csefztnikom, Pomágajo BRM 1823, 410; Od Vszákoga zvedávati, kama ide, sze nevdá KOJ 1845, 29; Fararje, sterim bi sze bole vdálo, da bi szvinyárje bili KOJ 1845, 59

vdéhnoti -em dov. vdahniti: Bog je vdehno vu noufz nyegov fivocsega Duha SM 1747, 4 **vdéjhneni -a -o navdahnjen:** VÍze pífzmo je od Bogá vdejhnyeno KŠ 1771, 651

vdeliti -ím dov. I. dodeliti, dati: Ti fzi mi zdravo tejlo, I dober rázum vdejlo BKM 1789, 391; kak je komi Boug vdejlo KŠ 1771, 502; národi je vdejlo Moj'fes mezfto z-ete fztráni Jordánfzke vodé KM 1796, 42; Dabi mi blagofzlov vdejlo BKM 1789, 82; dofzta nyima vdejlo SIZ 1807, 51 **2. razdeliti, ločiti:** ti szí vdēlo leto i zimo TA 1848, 59 **vdeliti se -ím se podeliti se, razdeliti se:**

naj bi fze z-oni pejnez vřzákomi teliko vdejlıllo
KM 1796, 122

vdér -a m *vdor, napad*: Naj me vdér nyega nevkani KAJ 1848, 325; Csi on, ki láda zevszěmi, Scsé nyega vdér vtisati KAJ 1848, 13

vdérjanje -a s *vdiranje, napadanje*: Vihérov szılno vdérjanye haszek má KAJ 1848, 37; vdérjanye tvoji protivnikov je, csidu'ze, vékse TA 1848, 283; daj, da sze hábati znam Náklonoszti vdérjanya KAJ 1848, 283; Tu naide vandrar sztan mira V-vdérjanyi sorsa vihéra KAJ 1848, 6; I med vdérjanyem 'zel Z szamim szebom ládati KAJ 1848, 151

vdérjati -am nedov. *vdirati, napadati*: Rávno, kak oroslán vdérjati 'zelejőcsi TA 1848, 17; szmrt tvoja, Koga mőcs v-meni vdérja KAJ 1848, 145; Naszlédnye je vdérjao KAJ 1870, 41 *vdérjajőci* tudi vdirajőuci -a -e *vdirajőc, napadajőc*: I vjedinaj nasz tam pá, Gde nasz ni sors vdérjajőcsi Nema razlőcsiti vecs KAJ 1848, 291; naj bi vszele bli'se k-nyim vdirajoucse pogane vőszpokali KOJ 1848, 60

vdıl prisl. *vzdolž*: i prt vdıl z rou'sami naspikani KOJ 1845, 95; po pouti vdıl razbijajouc KOJ 1848, 78

vdıljek prisl. *vzdolž*: kaménye vkápajo med nyive vdıljek po meháj KAJ 1870, 119; nisteri krát je po vėszi vdıljek ső AIP 1876, br. 7, 5

vdınj -a m *dnina, najem*: Bér; lon, vdıny KOJ 1833, 152

vdınjati se -am se nedov. *udınjati se*: Ki sze nájmenye na eden mėszec gvisno delo opravıti nikákomi vdınya AIP 1876, br. 1, 2; Vszako dr'sincse sze je tak v szlů'sbo vdınyalo KOJ (1914), 110 **vdınjani** -a -o **I. uslužben**: Nikelike szo vdınyani vucsıteo, mlájsom v-soli povedali KOJ 1845, 22 **2. dodeljen, odmerjen**: Tákse szprávlanye, v-sterom gvisno vdınyano vrěmen nē vőpovédano, ne valá AIP 1876, br. 1, 3

vdoblenjé -á s *pridobıtev*: Za vdoblenyé Bo'ze csészti TA 1848, 109

vdobrovóliti se -im se dov. *zadovoljiti se*: Dolenczom, v-kom szo oni vdobrovólili KOJ 1848, 116

vdomövıti -im dov. *udomačıti, uvesti*: je zapovedao lutheránszko bo'so szlů'sbo vdomövıti KOJ 1845, 64 **vdomövıti se** -im se *udomačıti se, uvesti se*: je nej brano vu Vogerszkom sze vdomövıti KOJ 1848, 10; pri sterih sze je lutheránsztko vdomövılo KOJ 1845, 80; Komaj sze je na nasem Szlovenszkom právo kersztsánsztko zakorenılo (vdomövılo) KOJ 1914, 101

vdomovlenjé -á s *udomačıtev, uvedba*: Ober

toga je Béla I. na vdomovlenyé práve vőre Monostor zozıdao KAJ 1848, 15

vdóuva -e z *vdova*: Vdouvo fzırouto vmorıjo BKM 1789, 331

vdóvec -vca m *vdovec*: Vdovczov i vdovicz KŠ 1754, 221; Vdovczov i vdovicz BRM 1823, VIII

vdovıca -e z *vdova*: Naj od toga bole profzımo, liki ova vdovicza KŠ 1754, 183; I bila je vdovicza KŠ 1771, 171; Edna szırőta vdovıca KAJ 1870, 21; vzemtelze gori kre vdovicze KŠ 1754, 210; Od Farızeufov i vdovicze pejneza KŠ 1771, 139; i okouli nyega fzo pofztanole vfze vdovicze joukajoucse KŠ 1771, 370; Vdovczov i vdovicz KŠ 1754, 221; Ár po'zirávate hi'ze vdovicz KŠ 1754, 76; Vdovczov i vdovicz BRM 1823, VIII; Vdovicz KAJ 1848, VIII; ki fzo zametávıli nyihove vdovicze KŠ 1771, 357

vdövınstvo -a s *vdovstvo*: Zdá fzi me vu vdövınstvo djao BRM 1823, 423; Ti moje vdövınstvo V-racsıni más KAJ 1848, 322

vdövstvo -a s *vdovstvo*: Liki csıfzto vdövstvo je vugodno Bougi KŠ 1754, 46; Vfzıromaftvo vdövstvo, ino vu nevolı mené fzi ti podlo'zo BKM 1789, 336

vdřeti vderém dov. *vdreti, vlomıti*: Komaj je zacsıo tő vandrar, i hitro je vu hi'zo vdr'ıo KAJ 1870, 130

vdřůžbejnje -a s *kultıviranje*: Na bole vdrů's-bejnje sztanovnikov, i naprejpomáganye zobrázejnje je vcsıno meszta gornapavıti KOJ 1848, 31

vdřůžbitı se -im se dov. *kultıvirati se*: Komaj je zacsnıla nasa Szlovensına vdrů'sbitı sze KOJ (1914), 129

vdřůženi -a -o prid. *združen*: zdaj vszi Szlovenje znouva v edno dıhovno radbınsztko vdrů'seni KOJ (1914), 150

vdůžati -am dov. *podaljšati*: Vdů'zaj mi 'zıtek BRM 1823, 353 **vdůžati se** -am se *podaljšati se*: to fzemen bi zısko i vdů'zalo bi fze KŠ 1771, 113

věč prisl. **I. več, izraža večjo količıno, mero: a)** s samostalnikom: katechıfımus, křteromi fzeje vecs nıkelıko redov prıverglo TF 1715, 9; i neıga vecs Bogouv SM 1747, 79; Nej je vucsenık vecs od vucsıtela KŠ 1771, 185; Jeli je vecs Bo'sánřzki Perfon KMK 1780, 3; ka je vu nıfteroj řtrofi vecs tálov recsıcz BKM 1789, 2; Vecs od ednoga nıgdár neszmi vő KOJ 1845, 9; kaktı náj vecs vřejdnoga domorodca KOJ 1848, 7; naj vecs szıle nedela cslovek z zemle vzěti TA 1848, 9; sz-trávnikov vecs vozův odpelano AI 1875, kaz. br. 8; Psi več plemenov májo AI 1878, 8; Vu nıřteroj hıži je samo edna stanıca, indrı pa več BJ 1886, 7 **b)** z glagolom: Ka elcfe vecs

zapovidáva KŠ 1754, 66; nej je 'zitek vecs, liki hrána KŠ 1771, 20; ár me vecs te'sijo moji grejhi, liki vsze telovne boleznoszti KM 1783, 186; kafzem cfínio, Cfínti nefcsem vecs BKM 1789, 386; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs lübiti KAJ 1848, 7; Kâ od bundasa vecs nevês KAJ 1870, 10
2. izraža časovno omejitve: Vecs obrambe mi neimamo SM 1747, 86; dabi ti 'zivouclí ne bi vecs fzebi 'zivelí, nego tomí, fteri KŠ 1754, 120; nigdár fze vecs ztebe fzád ne roudí na veke KŠ 1771, 69; Ne placste vecs nad menom SŠ 1796, 5; Naj vecs grêhi nefzlü'zimo BRM 1823, 3; i nenáide sze zlocsasznoszt nyegova nigdár vecs TA 1848, 9; po sterom nede vecs potrebno nôve dugé réditi AI 1875, kaz. br. 1; Na maternom krili že več nesedim BJ 1886, 6

večen -čna -o prid. *večen:* Vecsni düh csisztaga szvetsztva KAJ 1848, 3; Eto je te vecsni 'zitek KŠ 1754, 77; i priefzé fze vecsna pravicza KŠ 1754, 120; Vecsna fsvetlofzt tvoji vernih BKM 1789, 4; Vecsno bo'ztvo KAJ 1848, 10; Hodte vu orfzágh vecsnoga blasenfztva SM 1747, 83; On je tanács vecsna Ocza BKM 1789, 4; Ár vecsnoga bláj'zensztva, Bodejo vízi delniczi BKM 1789, 9; Od szteze vecsnoga plámna KAJ 1848, 3; Radoszt vecsne dike BKM 1789, 11; Pelao me bo v'zitek vecsni KŠ 1754, 270; Grejsnike v-Vecsni pekeo pošilat BKM 1789, 9; i na pocsinek vecsni tiho idti KAJ 1848, III; Krifztus, dá Mi vecsno blá'zenfztvo KŠ 1754, 264; vezfel bom vu vecsnoi Diki SM 1747, 69; Csi nebi sztáli na vecsnoj gvüsnosztí KAJ 1848, 6

večer -a m *večer:* Gda vecsér gratúje KŠ 1771, 53; Vecsér je grátalo AI 1875, kaz. br. 7; Vecsér je gráto AIN 1876, 9; nej li fzamo vezféloga vecséra nebi mogao zadobiti KŠ 1754, 225; sztrasno meszárjenje naprávi med nyimi od üttra do vecséra KOJ 1848, 9; Ah! mir mi daj do vécsara KAJ 1870, 12; do vécsari szí pa vszáki malo bolje premiszli AIP 1876, br. 7, 2; dán fze je na Vecfér obrno SM 1747, 47; Na vecfér fzo te doli zkri'za vzéli BKM 1789, 89; Proti vécsarom prizové ovcsár psza KAJ 1870, 139; Po večeráj povrže mesto AI 1878, 7

večer prisl. *zvečer:* Kágdalze terbei Vecsér moli-ti TF 1715, 46; fzkim fzo 'zivelí pred Vüzenfzkov Szobotov vecsér KŠ 1754, 185; Vecsér pa gda bi fzungce zajslo KŠ 1771, 105; opodné, i vecsér nyega molimo BKM 1789, 73; Vecsér, gda je 'sivina domou sla KM 1790, 46; V-Szoboto vecsér BRM 1823, X

večerášni -a -o tudi večerášnji -a -e prid. *večeren:* doklen ráni, ino vecserášni, (pošni) defch na nyou prime SM 1747, 28; Vecserásnya Molitve

ABC 1725, A5b; Peľzen Vecserásnya SM 1747, 66; Vecserásnya molitve KŠ 1754, 225; vecserásnya 'ze bodoucsa vóra, vó je fou KŠ 1771, 137; Bete'znika vecserásna peszem BRM 1823, 478; Vecserásna peszem KAJ 1870, 49; Vecserásnye k-Bougi Zdihávanye KM 1783, 163; vecserásnye szedsztvo je od 5-te do 8-me vore vkup biló AIP 1876, br. 1, 2; k-vecserásnyoj Bo'zój fzlü'sbi prifztoupiti KMK 1780, 50; Vecferáfnye Molitve SM 1747, 47; Vecserásnye peszmi BKM 1789, 380; Vecserásne peszmi BRM 1823, 467; Vecserásne peszmi KAJ 1848, IX

večerja -e ž **I. večerja, obrok hrane:** Caena Vecsérja KMS 1780, A7b; I gda je vecsérja vcsinyena bila KŠ 1771, 310; Od velike vecsérje KŠ 1771, 218; Pride kvecférji Iudás jálni BKM 1789, 84; gda bi pa Herodes vecsérjo napravo KŠ 1771, 119; Napravili fzo nyemi záto tam vecsérjo KŠ 1771, 306; I lübijó prejdnya fzedala pri vecsérjaj KŠ 1771, 76 **2.** v zvezah: **sveta večerja Kristuševa ohhajilo, zakrament:** pozfzleidnyi tauje Vecférja kristufševa TF 1715, 11; Kerfzt i vetsérja nyega SM 1747, 87; Drúgo fvezftvo, tou je, Krifztuseva Vecsérja KŠ 1754, 6; Krifztusova fsvéta Vecsérja BRM 1823, VI; Szvéta vecsérja KAJ 1848, VI; goufzt, vecférje kristufševe TF 1715, 45; po vugodnom fivlenyem fsvéte Vecsérje SM 1747, 22; edno fsvéftvo krftza i fž. Vecsérje KŠ 1754, 132; vu fzlü'zbi vecsérje i Evangylioma KŠ 1771, 21; kaibifze kvecsérgyi Kriftušfveoi pripüfzto TF 1715, 48; Steri fze tak morejo któj Vecsérji pífztiti KŠ 1754, 208; Ár ako gdo vecférjo kristufševo nerazmi TF 1715, 48; Ka náfz na tou Vecsérjo nadigáva KŠ 1754, 212; Da nász na Vecsérjo vekivecsnoga 'sitka pripelas KM 1783, 59; Po fsvétoi Vecsérji SM 1747, 50; Po Krifztusevoj Vecsérji KŠ 1754, 237; On je vnougom mefzti Vu vecsérji nazaucsi BKM 1789, 10; Vu vecsérji je nazócsi BRM 1823, 5; koteri zGofzpodnovovo fsvétov vecférjov fchéjó fiveti TF 1715, 37; Pred fsvétov Vecsérjov SM 1747, 49; fzlodobnoje pred K. Vecsérjov jelzti KŠ 1754, 211; **skradnja večerja zadnja večerja:** na fžkrádnyoj Vecsérji KMK 1780, 51

večerjati -am nedov. *večerjati:* fto je kí eti vecsérja BKM 1789, 236; dare obedivajo ali vecsérjajo KOJ 1845, 29; notri bom fou knyemi i vecsérjao bom 'znyim KŠ 1771, 773; i vecsérjao bom 'znyim KŠ 1754, 126; pripraví, naj vecsérjam KŠ 1771, 228; gda bi biu vecférjau vzeuje vrouke pehár TF 1715, 39; gdabi bil vecsérjal, vzél je vroke pehár SM 1747, 39 **večerjajóuči** -a -e *večerjajoč:* Vecférjajoucfim tak veli BKM 1789, 84

večerjenica tudi večernica -e ž *jedilnica:* I on

- vámpoká'ze veliko vecsérjeniczo KŠ 1771, 147; I, gda bi notri sli, gori fzo sli vu vecsérniczo KŠ 1771, 342
- večérni** -a -o prid. *večeren*: v-etoj vecsérnoj mirovcisini bi sze ozdalecs csüti dalo AI 1875, kaz. br. 7; Rane ino vecserne molitve TF 1715, 45; drüfñiczo more na vecférne molitve navclíti TF 1715, 45
- večérnice** -ic ž mn. *večernice, cerkveno opravilo*: Vecsernye; vecsernicza KOJ 1833, 182; Po poldnévi se naslédnye litanie ali večernice obslúzávajo BJ 1886, 70
- večesnost** -a m *večina*: Etoğa preimenitnoga vecsesnoszta nászhaj éte meszec bode vöoznanyeno AI 1875, br. 1, 8; Pri vszákom szlavanyi rávnođ od vecsesnoszta kraja sze je szeli 180 poszlavcov szlavanya odzdr'závalo AIP 1876, br. 1, 2
- večevnost** -a m *večina*: steri miniszterium podszlánya tó je vecsevnoszta 'zelénya more králi na znánye dati AI 1875, kaz. br. 2; Csi bi sze od kucse vecsevnoszti táksi gorpisz narédo AI 1875, 2; Právisztrán vecsevnoszt itak v-rokaj dr'zo AI 1875, br. 2, 4
- večfárti** prisl. *večkrat*: K-szpouvedí idi vecsfárti KOJ 1845, 47; Za toga volo je vecsfárti Réde vküppouzvao KOJ 1848, 121; szo nasi Szlovenje vecsfárti po vecs mésnikaj navcseni bili KOJ (1914), 98
- večica** tudi *véjčica* -e ž *vejica*: Dévojłztva vejcsicza, Ma lejpa párticza SIZ 1807, 59; Na vécsicaj Méhki szpicaj KAJ 1870, 29; 'Zidofzko lüfztvo Slo je pred té zvejčiczami BKM 1789, 83
- večkrat** prisl. *večkrat*: I escse vecskrát 'zelejím KŠ 1754, 261; nescsem te vecskrát zbantüvati KM 1783, 127; da szo 'ze vecskrát vkanyeni AI 1875, kaz. br. 3; Pokaštigana nešče bití, večkrát se proti postávi AI 1878, 9
- več-ménje** prisl. *več ali manj*: z-sztána szunca več-menye povedati známo, vu sterom táli vrémena szmo KAJ 1870, 157
- večnost** -i ž *večnost*: Od nyega csákam vecsnoszti prebitek KAJ 1848, 6; szvétí mi tráđ, díke tvoje I vu vecsnoszti KAJ 1848, 4
- veder** -dra -o prid. *veder*: Gosztüvanye szenpa more z-vedrim obrázom oprávlati KOJ 1845, 34
- vedri** -a -o sam. *vedri*: Zráđ povszéd naidemo, tak na vedrom, kak vu hrambaj KAJ 1870, 150
- vedeti** véjm tudi véím nedov. *vedeti*: pride preczi na pomoucs, gda nikam nevejm KŠ 1754, 265; vecs ne vejím, csi fšam koga drügoga krfzto KŠ 1771, 491; Jaj kama fše vejím fškriti KM 1783, 266; jałž ne vejím, ka bajajo lidjé KM 1790, 46; Vejím da fži 'salofłzne, tú'sne fšmrti Rector SIZ 1807, 45; Vém da bi steo áldova KOJ 1845, 129; Zdá véím, ká Pomága Bóg namázanoga szvojega TA 1848, 16; Vémđa znás, csi gli nepovés KAJ 1870, 10; ti vejs moje fšzidejnye KŠ 1754, 63; i keliko mi je vu Efezuli szlú'ziti, ti bole vejs KŠ 1771, 647; kak dobro vejs Po tvojsa Dühá dári, Vü pam nej BKM 1789, 403; Kak Samarítanus vráclíti rane vejs BKM 1789, 202; Ká od bundasa vecs nevés KAJ 1870, 10; ako gdo molitev Gofzpodnovo nevei TF 1715, 48; vkom pa ona fžtoji, rávno tak ne vej KŠ 1754, 5a; Cseti i pizsati nevé KAJ 1870, 9; miniszter nevé drügo pomócs AI 1875, kaz. br. 2; Tu je lutheránsztvo czvelo, ka sze vej z toga KOJ (1914), 141; A veimo pa, kai nyemi glihni bomo SM 1747, 32; vu fšzkráđnyem dnévi, fšteroga nevejmo KŠ 1754, 140; kak vłži dobro vejmo SŠ 1796, 57; Ka nyim právi pířzmo, vejte BKM 1789, 400; Vsze vasz po'zrém, tó mi véte KAJ 1870, 96; niti odgovoriti nevejo TF 1715, 4; ne vejo nałfe potrejbclíne KŠ 1754, 150; Eto pa vej KŠ 1771, 650; Záto vej, ka je nej tou proufzta vecsérja BKM 1789, 236; Ki drüge vcsi, nebi vedo BKM 1789, 331; ali próti velkoj prosnyi szam nê ve kaj véla AIP 1876, br. 7, 6; ka fšzmo nej vedli kam s-nyim SIZ 1807, 15
- vedno** prisl. *vedno*: da szo Czaszarszki seregi vedno vecs i vecs vkraj vzéli KOJ 1848, 99; Nebode sze v edno boro TA 1848, 83; i de'zd'z sze je vedno vlévao KAJ 1870, 24; Kávovec je vedno zeléno drevo AI 1878, 51; steri bi meo vedno koli hoditi KOJ (1914), 98
- vednom** prisl. *vedno, neprenehoma*: krics pomócsi v-ednom je csüti AIP 1876, br. 3, 1; rusz i törk szta sze vednom k boji szprávlala AIP 1876, br. 12, 3; Klincovo drevo má vednom-zeléno listje AI 1878, 52
- vedrina** -e ž, v zvezi na *vedrino položeni od daleč viden*: ki szo meli lépe hi'ze, na vedrino szo polo'zeni AIP 1876, br. 4, 3
- vedró** prisl., v povedni rabi *vedro, brez dežja*: Vedró de KAJ 1870, 63
- véhnoti** tudi *véjhnoti* -em nedov. *veneti*: Hervadni; szejhnoti, vejhnoti KOJ 1833, 159; lisztje náraszov véhnoti i széhnoti zácsa KAJ 1870, 27; dreivo, steroga lifztje ne véhne SM 1747, 25; pren. Vehne fšzrczé moje vmeni BKM 1789, 319; Vehne fšzrczé moje SŠ 1796, 123
- véj** tudi vé tudi *véjh* prisl. *saj, izraža ugotovitev, spoznanje*: Vej fži ti na kri'zi za mé Záto trpo KŠ 1754, 255; Vejh fžo dobra dela vřzigdár fšzprávov vórov KŠ 1754, 82; Nesztaram sze, vé szem dosztakrát csuo KAJ 1870, 96; vé jaz naszkoroma nezáj pridem AI 1875, kaz. br. 7
- véja** -e ž *veja*: či je potrebno, okoli vej ovijajo AI

1878, 7; pernăti pevci po zrăki i po vejaj drevaj AI 1878, 3

vejăča -e ž *velnica*: Ki má vejacso vu rouki ľzvojoj KŠ 1771, 174

vějati -am nedov. **I.** *vejati žito*: Szórni; toriti, vejjati KOJ 1833, 174; pren. Dêszna tvoja ogen vēja KAJ 1848, 23 **2.** *veti*: k morfzkomi válovji, ťtero fze od vōtra goni i vejja KŠ 1771, 745

vejdanje -a s *vedenje*, *vednost*: Ki văm dá na vejdanje ľzáka dela BKM 1789, 119

vejdni -a -o prid. *spreten*: Űgyes; roucsni, vejdni, prilicsni -a -o KOJ 1833, 179

vejdro tudi védro -a s **I.** *vedro, posoda*: Hydria Vedro KMS 1780, A8b; Vajdro Akó KM 1790, 95; vťteroj je bilou to zláto vejdro KŠ 1771, 685; Etaksa poszōda je kebel, védro KAJ 1870, 65; Bilou je pa tam séfzt kameni vejder KŠ 1771, 268; gda fze premeni, Na vino voda vkameni, Séfzt vejdraj vednom vrejmeni BKM 1789, 54 **2.** *prostorninska mera*: Defzét vejder lagev, na pipo ľzam vdaro SIZ 1807, 36

vėje -a s *vejevje*: niki ľzo pa ľzekali vejje zdrevja KŠ 1771, 68; Lűľztvo ti zvejjom ľznáj'zi pout BKM 1789, 2

vějka tudi vėka -e ž *veja*: gda je 'ze vejka nyegova mejhka KŠ 1771, 81; i povrno fze je zelėno olikovo vejko noľzėcsi KM 1796, 12; ľzvėte ľzo i vejke KŠ 1771, 473; i ľzpiľzti vejke na teliko KŠ 1771, 113; rodne vejke ľzenejo BKM 1789, 432; da pridouce fťicze nebefľzke ľzi gnejzda napravľajlo na vejkej nyegovı KŠ 1771, 44; fťicze nebefľze, i na drevja vejkej popejvajo BKM 1789, 6; pren. nyegovoga národa ino 'slájhte z-ednov vejkov je naplodo SIZ 1807, 4; Vıs, komaj je dr'zi vėka KAJ 1870, 28; da je kruglo szkōsz vėk na tiszto meszto poszlo AI 1875, kaz. br. 7; golombisje szo vnogo vėk szpotrľi AIP 1876, br. 1, 5; Vodė sze vcsászi na vėke (vrihe) vtrgnejo KAJ 1870, 107

vějmda tudi vėmda tudi vėjnda prisl. *seveda*: Vejmda, ka ne merjėte BKM 1789, 438; Ali vejnda ťtimas, ka vrága nejga BKM 1789, 200; Ka stimate vemda, kaj nemrjėte BRM 1823, 260

vějnc tudi véinec tudi véinec -nca m *venec*: Tvoje rane véinecz SM 1747, 68; Spot, ino vejncz trnavi, Naj bode vefzľlje meni SŠ 1796, 162; i na kiklej pece nasiti rozmarinszki vejncz KOJ 1845, 91; i vejncze pred vráta pripelavľi KŠ 1771, 386; Niťteri [grobi] pa zvencmi okinčeni BJ 1886, 26

vějst tudi véıst tudi vėst -i ž, v zvezi *dűšna vejst vest*: Dobra Dűšnavėszt BRM 1823, VII; Dobra dűšna vėszt KAJ 1848, V; Obderľiga milofľztivno proti nyega Dufne velfťi tosi SM 1747, 62; I dűšno

vėszt nyegvo zbűdjáva KAJ 1848, 3; Moja dűšna veifťt me touľi SM 1747, 77; ťteroga naľzleduje hűda dűšna vejľzt KŠ 1754, 74; Dűšna vejľzt mene tou'zi BKM 1789, 14; mér dűšne vejľzti KŠ 1754, 127; ťteri je pouleg dűšne vejľzti zcsifcseni KŠ 1771, A4a; med vnougim dűšnevejľzti bodanyem bloudnik poľztano KM 1796, 9; Csi ľzmo pa kaj prouti naľfoj dűšnoj vejľzti vcsinili KŠ 1754, 18; Mojo Dűšno vejľzt doli fťisaj KŠ 1754, 256; Ár niki vdűšnoj vejľzti bolvana za koj dr'zijo KŠ 1771, 505

vėk vėka m *vek, doba*: právi Bog od veke od ocsė ľzvojege narodgyena TF 1715, 22; Dűjh ľzvėti ľzhája od Bogá Ocsė, i Sziná navkűp od veka KMS 1780, B2; vrejmen, ťtero je od veka bilou odlocfeno KM 1796, 115; Boug moj, ki ľzi me od veka za csloveka odėbrao KM 1783, 6; za csloveka, koga ľűbis od veka KOJ 1845, 136; On je od vek, do veka KAJ 1848, 11; miloscse tvoje, stera je od vek do veka TA 1848, 19; Boug je z-bojstva Ocsė pred vekom rodjeni KM 1783, 15; kralűes vľzigdár ino vľze vekke SM 1747, 50; Vľzigdár na vľze vekke KŠ 1754, 146; bojdi dika na vekı veke KŠ 1771, 579; nacľi na veke brezi vōre ofľztanes KŠ 1771, 444; i dika na vekı veke KMK 1780, 102; tvoje ľz. licze na vsze veke glėdati KM 1783, 6; Z-nyim tak na veke 'zivėmo BRM 1823, 3; Veke szrecs KAJ 1848, 8; i na vsze veke TA 1848, 9; na vōke prinasz osztanes AIP 1876, br. 10, 6

vekvėčen tudi vėkvėčen -čna -o prid. *večen*: To Diko, te ľitek vekivecsni SM 1747, 37; Gde je tė 'zitek vekivecsni KŠ 1754, 141; Vekivecsni ogyen KMS 1780, B2b; Právi, vekivecfni kráo BKM 1789, 103; naj nam bou vekivecsni űrocsnik SIZ 1807, 4; 'Zitek vekivecsni BRM 1823, V; i ta vekivecsna pravicz a fze naprei prinelfzė SM 1747, 16; Ka je pa ta vekivecsna ľzmrt KŠ 1754, 75; tou je vekivecsna nyegova moucs KŠ 1771, 448; ár je Boug vekivecsna pravicz a KMK 1780, 5; Oh dobrouta vekivecsna KM 1783, 2; Ti, vekivecsna isztina KAJ 1848, 6; Vekivecsno ľzkvarjenyė KŠ 1754, 75; Edno, i vekivecsno Bo'sánsztvo KM 1783, 7; dáu nam je reics ľitka vekivecsnoga TF 1715, 3; Od 'zitka vekivecsnoga KŠ 1754, 141; Pouleg ľzkoncanya vekivecsnoga KŠ 1771, 578; ka bi 'zitka vekivecsnoga vrejndno bilou KMK 1780, 6; Nezmerjena vekivecsnoga Ocsė zmo'snoszt KM 1783, 8; Prifefľznoga 'zitka, Ocsó vekivecsnoga BKM 1789, 17; Da bi fze ti ofľzlobodo, Od ognya vekivecsna BKM 1789, 66; Vekvecsnoga pekla naszledűje KAJ 1848, 4; Te vekivecsne milofľcse Odebránye SM 1747, 34; po vekivecsne ľzmrti koľťavanyi vo ľzpűľzto

KŠ 1754, 237; od fžoudbe vekivecsne KŠ 1771, 679; fzi mojo dūso od vekivecsne pogibeli obarvao KM 1783, 6; ktvojemi vekivecsnomi, zvelicsanyi ravnati mores KŠ 1771, A8a; ino dá fitek vekivecni vfzeim TF 1715, 32; i po etom sitki sitek vekivecsni ABC 1725, A5a; pelai jo vu fitek vekivecsni SM 1747, 60; poite na vekvecsni plamén SM 1747, 84; vfzejm 'zitek vekivecsni dá KŠ 1754, 122; fze vrcsi vu ogyen vekivecsni KŠ 1771, 58; i 'zitek vekivecsni KMK 1780, 7; Obdr'zi me Na 'zitek vekivecsni BKM 1789, 7; Vu pekeo na vekvecsni Ogen BKM 1789, 9; On je vekivecsno praviczto zafzľúfo SM 1747, 16; náfz zové na diko vekivecsno KŠ 1754, 125; Kaifzi zafzľúfo vekivecno fzkvarjenjyé TF 1715, 37; kie vekivecsno odkúplenye fzpravil SM 1747, 59; vekivecsno popoufztvo má KŠ 1754, 100; Oh keliko ji je vneffeni na fzkvárjenye vekivecsno fzapadnolo KM 1783, 5; Kije vnébo zafztoupo, Vu diko vekivecsno BKM 1789, 8; Bôg fzam naj dá vfzem vekivecsno milosceso BRM 1823, IV; vu tom vekivecsnom Kralefztvi vekivekoma vidimo SM 1747, 55; Moremo vu 'zitki vekivecsnom KŠ 1754, 96; Zangyelmi bodes vnebéfzi, Vu vekivecsnom bláj'zensztvi BKM 1789, 15; Ka razmis po vekivecsnoj fzmrti KŠ 1754, 144; plácsa Boug zvekivecsnim 'zitkom KŠ 1754, 82; z'zitkom vekivecsnim darúj nász BKM 1789, 2; Z-'zitkom vekvecsnim darúj nász BRM 1823, 2; pouleg oznanenýá fzkrovnofzti od vremenov vekivecsni fzkrite KŠ 1771, 486; vzemejo váfz vu vekivecsna prebiváliscsa KŠ 1771, 225 **vekvěčni** -a -o sam. **večni**: naj moremo prejk pridti etoga vremenitnoga, da ne zgibimo ta vekivecsna KM 1783, 12

vekvěčnost -i ž **večnost**: Oh vekivecsnofzt! fžlatka rejcs KŠ 1754, 272; ah tú'sna vekivecsnoszt KM 1783, 285; Vekivecsnoszt Bôga BRM 1823, V; Vekivecsnoszt KAJ 1848, 11; Oh 'zitek vekivecsnofzti KŠ 1754, 274; Ka ne bi vzéo i vu pridoucoj vekivecsnofzti 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 134; na dúgo pout vekivecsnoszti potrejben KM 1783, 200; Od vekivecsnoszti BKM 1789, 450; Da mi ne vzeme Lá's vekivecsnofzti pošzvejť SŠ 1796, 145; Vzemi me vlejšo vekivecsnofzt KŠ 1754, 275; naj ovo vekivecsnofzt vzemejo KŠ 1771, 240; Ki nebi nazáj vzéo i vu prifeľztnoj vekivecsnofzti 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 233; moremo dicsiti vu blá'senoj vekivecsnofzti KM 1783, 35; Vu vekivecsnofzti nigdár Nega nikse sále BKM 1789, 453; tifzto fzkrito, ftero je naprej zrendelúvao Boug pred vekivecsnofztyov KŠ 1771, 493

vekvějk tudi vekivék tudi vekivěke prisl. *vekomaj*:

fzkrovnofzt, ftera je od vekivejk fzkrita bila KŠ 1771, 605; Do vekiveka zvisávaj BKM 1789, 137; zdaj i vekiveke BKM 1789, 153

vekvěkoma tudi vekivekóuma prisl. *vekomaj*: vezdai i vfzigdár ino vekivekouma TF 1715, 25; ino kraluje vekivekoma TF 1715, 23; vezdai i vekivekoma ABC 1725, A4b; Zmofnofzt, Vládanye, vezdai i vekivekoma SM 1747, 44; od vekivekouma, do vekivekoma SM 1747, 31; Szin je od Otsé od vekivekouma li porodjen KŠ 1754, 92; od fteri je gucsao po vűftzaj prorokov od vekivekouma KŠ 1771, 349; ár je Boug od vekivekoma KMK 1780, 13; Jafz vekivekoma vu mega Gofzpodna Hi'zi prebivao bodem BKM 1789, 162; Dika fžini Vekivekouma bojdi BKM 1789, 9; Zdaj ino vekivekoma SŠ 1796, 9

veková tudi vekóuma prisl. *vekomaj*: Krifstus more zvelicfati vekoma (vfzigdár) one SM 1747, 14; od Otsé pred vekouma narodjen KŠ 1754, 98; Gde ga bomo dicsili vekouma SŠ 1796, 13; gde od vekoma 'sivés KOJ 1845, 123; naj vekoma szpěvajo, ké ti bránis TA 1848, 5

veksína -e ž **večina**: ino szo junáczke z-veksine 'se szpokopali KOJ 1848, 83; Zátó szo edni Alberta z-veksinom pa Wladislava na miszli meli KOJ 1848, 50

veléjnje -a s *ukaz*: Geto sze govorejnje vzeme brezi vszega velejnja KOJ 1833, 141; Naj mi Vogrszke nasse Domovine velejnji pokorni bomo KOJ 1833, XVIII; je czaszar Karl VI. napravo po velejnji kukurice i krumpira szaditi ali szejati KOJ (1914), 151

velėti -ím nedov. in dov. **I. reči, govoriti, praviti**: da bi sze moglo i od Vogrszke Králevcsine veleťi KOJ 1833, VIII; Zátó velim vám KŠ 1771, 20; ti velis, kaj fzam jafz kráo KŠ 1771, 327; Krfztsenik fzem velis BKM 1789, 260; Krifstus tak veli TF 1715, 32; kak piľzmo veli KŠ 1754, 42; Teda veli vucsenikom KŠ 1771, 31; Tak veli Krifzstus BKM 1789, 19; Krifzstus veli da mi ne zafzpimo SŠ 1796, 7; Etak velifzám Gofzpodin Boug SIZ 1807, 5; veli z-britkim szrcrom deklícska KAJ 1870, 9; tiva fzlpecza velita nyemi KŠ 1771, 30; Zakaj velimo KMK 1780, 26; ete je Szin vas, fteroga vi velite, kaj je fžlejpi porodjeni KŠ 1771, 297; Boug hráni, kak velite, Nebefzke vfze fťicze BKM 1789, 419; iszkajócsi tebé i sztálno velijo TA 1848, 55; gda fzam fze vám varvati velo od kvalfzá Farizeufov KŠ 1771, 53; Ti fzi velo KM 1783, 187; Gofzpoud je velo KŠ 1754, 20; Kaj Boug, ki je velo zkmicze fšvetlofzt fšzijati KŠ 1771, 535; On je velo SŠ 1796, 4; tak je fžám Gofzpodin Boug etak velo SIZ 1807, 7; Oni fžo nyemi pa veleťi KŠ 1771, 48 **2. ukazati**: ino veli vszem gorisztánoti

KOJ 1845, 7; I kak nyemi veli pozványe KAJ 1848, 4; 'ze stžánem, veli Goszpod TA 1848, 9; I velejla je prebivajoucsim na zemli KŠ 1771, 790 **velèti se** -ím se *imenovati se*: mefzto, kotero fze veli Golgotha KŠ 1771, 95; Blá'seni fze veli on od Salamona SIZ 1807, 2; sze nyemi Veliki Lajos veli KOJ 1848, 47; sze izda tamosnyim trávníkom veli KOJ (1914), 107 **velèci -a -e ukazujoč**: Gda zapovedajoucs, velécs gucsimo KOJ 1833, 141

veličánski -a -o prid. *veličasten*: je té grád déndénésnyi velicsánszki KOJ (1914), 114; ino k-doizidanyi velicsánszke cèrkve Sz. Petra pripomágali KOJ 1845, 54; priporácsm velicsánszke mésne peszmi KOJ 1845, 5

veličánstvo -a s *veličanstvo*: Ali tomi szo králeszkoga velicsánsztva nej vousecsile KOJ 1848, 14; Zemla i néba puna je velicsánsztva dike tvoje KOJ 1845, 136

velikáš -a m *velikaš*: Poszlavci i velikási AI 1875, kaz. br. 1; Velikášov broj 700 vözadene AI 1875, 3; te eto itak velikášom naznánye dajo AI 1875, 2; protestantszkim velikášom sze je szpráva nej dopádnola KOJ (1914); 124; poszlavce i velikáse gorizazévcsi AI 1875, kaz. br. 1

velikášov -a -o prid. *velikašev*: drüga velikášovakucsia AI 1875, kaz. br. 2; To je od velikášove hi'ze dokoncsano AIP 1876, br. 1, 2

veliki -a -o prid. **1.** *velik, ki izražá veliko količino ali mero*: Veliki je dobicsek te pobo'znofzti KŠ 1754, 64; ka naj velika szétva ne zraszté AI 1875, kaz. br. 6; mocus vel'ka BKM 1789, 18; edno veliko Razpetjé KOJ 1845, 6; szilje pöleg velike cène bode iszkano AI 1875, kaz. br. 8; Zaszpáno déte v-eden veliki rôbec povila AI 1875, kaz. br. 7; Na velki sztan sze trèti znás KAJ 1870, 10; Csi veliko zalogo 'zelejmo KŠ 1754, 50; fzi je veliko bradou napravo KM 1790, 20; naidemo to veliko csrno táblo KAJ 1870, 9; pokecs po ednoj veliki prászkányi kralica z országa odtirana AI 1875, kaz. br. 3; szo z-velikim brojom v-orszácskoj kucsi vküpprisli AI 1875, 1; Kagda more ta voda tákflá dugoványá cfiniti TF 1715, 32; veliki fereg fzviny KŠ 1771, 27; že sam veliki BJ 1886, 6; vse stvári, štera so po vsej držélaj dalnjega i velikoga sveta AI 1878, 4; si zgučáva od máli ino veliki stvár BJ 1886, 3; vžzem bratom ino fšefztram, velikim i málim SM 1747, 2; Csi velike dári i mito od nyih jemlémo KŠ 1754, 50; velike kufzte knige napúniti BKM 1789, 4b; 'file, i csütejnyna majoucese velike i mále fztvári z-nicsefza naprej fztanole KM 1796, 5; da vti veliki brgáj né szo mogli prbivati AI 1875, kaz. br. 3; i zvelikimi dácsami tak lüsztvó na nikoj szpravili AI 1875, 3 **2.** *ki izražá visoko stopnjo*:

Veliki fšpadáj csüdni BKM 1789, 1; Csi fšem glih velik grejsnik BKM 1789, 205; gláfzni veliki fšmejh je polžtano KM 1790, 20; On bode veliki, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Veliki czil té je KAJ 1848, IV; velika je fšükésina TF 1715, 8; Ta velika lübeznoftz kfzvoiemí Oczi SM 1747, 41; velika je tvoja vóra KŠ 1771, 52; Touje nasa velika okornofzt BKM 1789, 2; kak je dönok velika Bosánfzka milofztivnofzt KM 1796, 8; fze je velika modrouftz Bo'sa vö fškázala SIZ 1807, 8; vcsinyeno je veliko ftifanye KŠ 1771, 26; Veliko je tvoje pozványe KAJ 1848, 5; kaj je mefzto veliko ga krála KŠ 1771, 16; Krátka summa velikoga Katekizmussa KMK 1780, A1; Velikoga gláfza fšta med drugimi KM 1796, 74; Bogá velikoga bicsa SŠ 1796, 10; Zrok Dühovne velike fšlepolžti TF 1715, 4; fzi ti mené Sztvoie velike milosche obarval ABC 1725, A5a; fzi ti mené fštvoie velike milofcse obarval SM 1747, 43; Ár je dobroute velike BKM 1789, 8; Od grêha zmo'znofzti velike KAJ 1848, 2; velkomi czili prôti KAJ 1848, 3; Koga fze vel'koj zmosnofzti, Vízáko koleno nanizi BKM 1789, 5; veliko Bosjo fšerditofzt TF 1715, 37; na tvoio veliko dobroto ABC 1725, A7b; Na Veliko Popovfzko Cséfzt SM 1747, 34; Lúfztvo je vidilo fšvetloftz veliko KŠ 1771, 12; pobodo fze fšvojega rázuma za veliko preftimanye KŠ 1771, 488; vu edno veliko tíváristvo vküp fšpraviti SIZ 1807, 8; koteri rái vu velikoi préczimbi fšvoje dráge fzinke gori zhránio TF 1715, 4; Zato vu ovoi moioi velikoi nevoli zovém SM 1747, 57; po velikoj lübeznoftzi fšvojój lübo je náfz KŠ 1754, 117; setüj nám na pomoucs, vvelikoj nasoj potrejbefini BKM 1789, 1; vfzo tvo radofzt ti más V-velikoj práznofzti SŠ 1796, 9; Jezus pa zvelikim gláfzom kricsécfi mr'u KŠ 1754, 108; I eta govorécsi, zvelikim gláfom je kricsao KŠ 1771, 305; ki jáko zvelikim 'selejnyem lovi KM 1790, 20; šteri z velikim trüdom svojo hižico vláči AI 1878, 3; tembole zvelikov pokornofzt-yov fze ponizivfi TF 1715, 8; je predgao Evangyeliom zvelikov gyednofztyov KŠ 1771, 433; zvelikom gyednofztyom na ete jezik obrnyeni KŠ 1771, A7a; Potom pá gori zvelikov Sztáno mocsjouv SŠ 1796, 4; z veliko(v) fšrcznostjov ponüjati KOJ 1833, VII; Z-velikov szilov sze tá poscsévsi AI 1875, kaz. br. 7; Zvelikom pascsenyom szo poszlanicke razodisli AI 1875, kaz. br. 2; steri fzo prisli zveliki nevoljáj SM 1747, 31; za veliki i' moudri zrokov volo SIZ 1807, 7; one velike dú'snofzti premifzliti SIZ 1807, 9; vu veliki mántraj fzi düso vö fšpáfzto KŠ 1754, 237; zvelikimi dobroutami nedeljeni BKM 1789, 6;

Vel'ki kri'z BKM 1789, 10; Velki -a -o AIN 1876, 11 **3.** v zvezah: **veliki četrtek veliki četrtek:** Na veliki Csetrtek KŠ 1771, 827; **veliki grejh glavni greh:** grehi, steri fzo veliki SM 1747, 93; greihov, ino nyé za velike ino nezgovorne pokládati TF 1715, 41; Ovo pred nyega polo'zim moje, Prevelike grejhe BKM 1789, 214; **veliki Karol Karel Veliki:** denok je lih veliki Károl bio on junák KOJ 1848, 4; Velki Károl KOJ 1848, 6; **veliki petek veliki petek:** Na veliki Pétek KŠ 1771, 828; Drúgi dén pa, ki je po velikom pétki KŠ 1771, 97; **veliki špan veliki župan:** Bio je pa eden da veliki Spán zemliscse more meti KOJ 1848, 94; **veliki traven april:** je szmert 8-moga velkogatrávna odzvála szvéta AIP 1876, br. 3, 2; Konec velkogatrávna (april) se prinasa pokáže AI 1878, 32; Cveté v velkomravniku (április) AI 1878, 45; na dén 14 velkoga Trávna vceplávao KOJ 1845, 119; **velika litera velika črka:** zacseteklitera sze z-velikov literov pise AIN 1876, 10; Szlovenfzke velike litere KM 1790, 2; **velika meša praznik Marijinega vnebovzetja 15. avgusta:** Velikameša BJ 1886, 38; Evang. na velike Mefše dén KŠ 1771, 205; na dén velike Mese preminé KOJ 1848, 15 **véksi -a -e večji:** nej je pobúdjeni vékfi od Ivana krfztitela KŠ 1771, 35; ár je od vsze hvále vékfi KM 1783, 61; lúbézen křistufšlevo, štera je vékfa TF 1715, 5; Stera je med tejmi trejmi Perfonami vékfa KMS 1780, Bb; véksa bode kařiga KM 1783, 289; Szténa tábla je véksa KAJ 1870, 9; Kristus je tú, ki je vmrel, efše veliko vékfe SM 1747, 14; i stero efcese vékfe jeřzte SM 1747, 52; Ar ka je vékfe, zláto, ali czerkev KŠ 1771, 77; za voljo vékfeđa bláfenřtva pofeleinya SM 1747, 51; Tejm tálom na vékseđa racsún dávana fzlú'zi KŠ 1754, 35; Za etoga vékseđa řzvedouřtva volo SIZ 1807, 5; i vékseđa od proroka KŠ 1771, 35; Boug Nyé Na véksi řpot vr'ze KŠ 1754, 263; řtáre peřzmi řzem na véksi tao, na meřtzi nihao BKM 1789, 4b; bodo vsza eta na vékso diko KM 1783, 3; decza vékso praviczto májo KOJ 1845, 77; Gda řtza oba-dvá véksiva zrařzla KM 1790, 36; niřteri řzo od ti drúgi vékfi KŠ 1754, 95; csi gli bi efcese véksi bili KŠ 1771, 446; Véksi psov velikočo má AI 1878, 12; skegnje i vékse bom czimpraó KŠ 1771, 212 **nájvéksi -a -e največji:** Velikásov broj .. nego z-eti nájvéksi tao malogda pride na szedsřtvo AI 1875, kaz. br. 3; Kit je najvékša stvár na sveti AI 1878, 21; Ár geto je Rim Vlaskoga orřzága náj vékfe meřto KŠ 1771, 433; Křifřtus je vnébo zařztoupo, Gori vnáj vékfo viřzino BKM 1789, 111; V-preminósem méřzeci v-nájvéksem táli lepo zimsko vrémen bilô AIP 1876, br. 2, 8; [psi] i v tom najvékšem

zapihi snegá domo najdejo AI 1878, 8; kerřzt touje te naivékfi ino nai zmfoneiffi Sacramentom TF 1715, 11; Dónok te naj vékfi je řzkvarjenosřt KŠ 1754, 4b; řto de te náj vékfi KŠ 1771, 131; Düs nasi naj véksi tál BRM 1823, 6; ár řzi ti náj véksa dobrouta KM 1790, 108; i za lüdsřtvo je najvékse dobrotivnosřt mir AI 1875, kaz. br. 3; Kotere recfi řzo nai vékfe dugoványe TF 1715, 44; Oh Jezus, moje naj vékse blágo KŠ 1754, 234; Belzebuba, vragouv náj vékseđa poglavnika zváli KŠ 1754, 10b; dveji drejvi náj vékfeđa glářza KM 1796, 5; Od náj vékse zapouvidi KŠ 1771, 71; Náj vékse lúbéžni vředen BKM 1789, 274; ka řzam tebé náj Véksó dobrouto mojo zbantúvao KM 1783, 3; okoli tej náj vékfe pořtenyé csinimo KŠ 1771, 515; vu sterom te Vóre naivékfi Artikulusi jeřzo SM 1747, 33; kako te nai vékse dobroute vřivati SM 1747, 16; ár řzam vnikom nej zadnyeřfi od ti naj vékfi Apořtolor KŠ 1771, 551; lúbiti, kakti nyihove najvékse dobrotlivnike AIN 1876, 9 **veliki -a -o sam. veliki:** i ti veliki ládajo nad nyimi KŠ 1771, 66; té bode řze veliki zváó KŠ 1771, 15; On řze řzkrbi za válz Bogáti i veliki Bodete BKM 1789, 10; Ár je vcsino meni velika KŠ 1771, 165; kaifřzmo vřzi navküpe od máloga do vélikoga zaverřeni pořřtanoli TF 1715, 19; obarui nářz tve verne, velike i male SM 1747, 87; Steri nářz pomáčaj vel'ke i mále KŠ 1754, 267; da bi je potřdo vu vóri mále i velike KŠ 1771, 572; toga nóva dácsa naj na veliko ne te'zi AI 1875, br. 2, 6 **véksi -a -e sam. večji:** ali recsi řzo li řtoga vékseđa csúli KM 1796, 124; csi eden dén od drúgoga za vékse má KŠ 1754, 10; onim, řteri řzo řze za vékfe preřřimali KŠ 1771, 559; i véksa od eti bode csinio KŠ 1771, 314; geto na vékse tákse ricši má i vtou doub gucsi KŠ 1771, 724; Ali ne bodo sli na vékfe KŠ 1771, 650; Bogá za vékse pořřřvati KM 1780, 33; stere niki křsřtsanje za vékse řřimajo KOJ 1845, 109 **nájvéksi -a -e sam. največji:** Ár me vřzi řřpo-znajo, od naj ménseđa 'řnyih notri do naj vékfeđa řnyih KŠ 1771, 684

veliko prisl. **1. veliko, izraža veliko količino ali mero:** Kristus je vmrel, efše veliko vékfe, kteri je tudi gori obúden SM 1747, 14; i veliko neklopocsi KOJ 1845, 31; Rimszkgoga Pápe oblásřt je veliko podřezao KOJ 1848, 114; je törski Czaszar veliko pejnež obecsao KOJ 1848, 55; Orřzági je veliko hasřnilo eto pomirejnje KOJ 1848, 21; i veliko visesi ali nisesi kak szvetiscse KOJ (1914), 103; veliko řih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7 **2. izraža visoko stopnjo:** kaibi nyé za veliko řřimali TF 1715, 15; roditele za veliko preřřimajmo KŠ 1754,

29; Ar je tam ze veliko preftimani Kű 1771, 654; Eta lzveczka dika za veliko lze má BKM 1789, 418; Gnojniczo je za veliko dr'sao KM 1790, 68

velikodűšen -šna -o prid. *velikoduűšen*: Tecsász, ka sze je eta velikodűsna ponűdba notriterjala KOJ 1848, 118

velikodűsnost -i ž *velikoduűsnost*: Eta velikodűsnoszt Gejze sze Dukászi, tak dopádne KOJ 1848, 21

velikoglűsen tudi velikoglűsen -sna -o prid. *slaven, imeniten*: szin onoga velikoglasznoga Simonyi Jo'zefa AI 1875, br. 2, 5; Zátò vszákò broji bodo od táksi velikoglaszni mo'zòv kűpi AIP 1876, br. 3, 3

velikòst tudi vèlkost -i ž **1.** *velikost*: jeli szi nű od nász i drugi vòd dòbo tvojo velikoszt KAJ 1870, 110; znati dvér i oblokò meszto, velikoszt KAJ 1870, 73 **2.** *veličina*: na tò te nadigáva Velkoszt bo'ze szmilenoszti KAJ 1848, 22; ki fzi je lzeo na defzniczo thronufa velikofzti Kű 1771, 683; Pròti velkoszti goszpòda 'zitka KAJ 1848, 8; Gde bos Bòga velkoszt szpèvaò KAJ 1848, 13

velikòspán -a m *veliki župan*: je Giskra za Saroskoga velikòspána posztávila KOJ 1848, 55

velikòuča tudi velkòča -e ž **1.** *velikost, razsežnost*: Bogicze Diáne czérkev, da fze i nyé velikoucsa doli potere Kű 1771, 402; Ali jafz neznam moih grehov velikoucse SM 1747, 68; Molitev i drűga k-velikoucsi grejha primerjena pokoure dela KMK 1780, 80; Csi tvega dugoványà velikoucsò Glédam BKM 1789, b; Matica se pozna po svojoj velkòči AI 1878, 36; Grammatikami, med sterimi szo sze mi te edne z-szvojov velikoucsòv sztrasne KOJ 1833, IIII **2.** *veličina*: Ocsa nezmerjene velikoucse KM 1783, 29; nego fzmo fzami vidili nyegovo velikoucsò Kű 1771, 718; Po velikoucsi tvoje lűbavi KM 1783, 9; mi nevolni grejsniczke pred tvojom Bo'sánszkom velikoucsòm KM 1783, 123

velikòuči tudi velkòči -a -e prid. **1.** *vzviűsen, veličasten*: Jafz vűzah za kvár derfim za volio velikoucsega fzpoznanya mojega Gofzpodna Jesussa SM 1747, 21 **2.** *velik*: Bober je srenje velkòčemi psòvi spòdòben AI 1878, 13

velikovűsten -tna -o prid. *űirokousten, bahav*: bana, je nyihovo velikovűsztno szadoukanye na tolko zburkalo KOJ (1914), 137

velikovűstenje -a s *űirokoustenje, bahanje*: sze je lutheránsztvo po velikovűsztenyi dvá imenitna goszpòdina pricselilo KOJ (1914), 116

vèm tudi véjm prisl. *saj, izraűa podkrepitev trditve*: Vèm ti je on bòg KAJ 1848, 18; Vèm edna rouka to drűgo zmiva KOJ 1833, XII; Vèm je tak li dnesz i vesera KAJ 1870, 12; vèm jazsz eti nikaj ne

vidim AI 1875, br. 1, 6; vejm cslovecsi potrdjeni teflamentom nűfse ne razmecse BKM 1789, 562; vejm nyega lejhko kűpimo KM 1790, 48; Vejmi fzi me ti odkűpo Sű 1796, 99

Vènceslav -a m *Venceslav*: Venceszlav kráò KOJ 1848, 42

vèncíti -im nedov. *venčati, krasiti*: czaszarszko Koróno, stera je Princòv glávè vencsila KOJ 1848, 118

vèndar prisl. **1.** *vendar*: Vendar potrpí i drűge casuse kre szébe KOJ 1833, 139; je vendar zdáj dosztim nej v glávò slo KOJ 1848, 109 **2.** *mogoče*: Zdaj vendar szamo tò scsè pokázati AIP 1876, br. 7, 2; talán (vendar) AIN 1876, 64

vèndrit -a m *rutica, rastlina*: kaj defzetinite meticzò i vendrit Kű 1771, 209

Veneciánuű -a m *Benečan*: Venecziánuske fze hválio Kű 1771, 101

vèra tudi vòra -e ž *vera*: Vera ino pòbo'znofzt BRM 1823, 5; Ti tak, vera i jákoszt, Boj tu nas voditel KAJ 1848, 5; Od vere návuka BRM 1823, V; Vere dela do czvela KAJ 1848, 5; Daj nam to vero zdr'zati BRM 1823, 3; Mi szmo toti na vero gledoucs vszi Krsztseniczke KOJ 1833, XI; I tò vero scsém varvatì KAJ 1848, 3; Krifztus fze z-verov dr'zi BRM 1823, 3

vèrdung -a m *mera za tekočine*: moremo akòv, verdung nűcati AI 1875, br. 1, 2

vèren -rna -o prid. **1.** *zvest*: Boug je zmòfen ino veren SM 1747, 73; Verni je Bog SM 1747, 19; Vűze ono, kotero veren i preporodjen krűztsenik cfini Kű 1754, 79; dobro je, fzluga dober i veren Kű 1771, 84; moj veren Priáteo BKM 1789, 8b; Ti veren angel dűse moje KAJ 1848, 4; tvoj veren prijátel János KAJ 1870, 81; ete mila Doike nyé verna fzlűsba TF 1715, 7; Verna je ta rejcs Kű 1771, 639; Náròda cslecsega, Verna Tanácsnika BKM 1789, 17; Na fteroga je ráta 3. po vernom zti drűgi Apòftolov Kű 1771, 757; Verni bratje KAJ 1870, 133; dű'sni szmo kakti verne kotrige sze szkrbeti KOJ 1833, VII; vűzeh Angelov, i verni vűzej verni kotrig Krifztusevi blá'zenfztvo Kű 1754, 132; Tákfa moucs vűzeim vernim Dulfèvnim Paftétrom dána TF 1715, 34 **2.** *veren, verujoč*: Kak drefzèlno Verna Dussa tebi fzpeiva SM 1747, 91; kričsio, kaifzo oni verni kerfchanje TF 1715, 4; Izrael, vűfni N. T. Bo'ze verno lűfztvo BKM 1789, 7; Verno lűdfztvo fzprávlaj fze BRM 1823, 6; Na ftero pomozi vűzákoga vernoga kerschenika TF 1715, 48; Morejo li verni ino bogábojűcű Kerfzczeniczi terpeti SM 1747, 28; ki fzo bili zobrizávanya verni Kű 1771, 375; Mi krsztseniczi verni BKM 1789, 13; I vszè dűs verni varivács KAJ 1848, 6; to

mleiko návuka nebefzkoga kriftufëvim vernim predkláda TF 1715, 7; Boug zapoved vfzeim vernim kerfchenikom vönka zgláfzo TF 1715, 12; onda vernim lúdem vefzelo sché biti SM 1747, 83; csi fze za verne Krfztsane dr'zimo KŠ 1754, 21 **nájvèrnejši** -a -e *najzvestejši*: moje dúše naj vernejsemi palztéri KŠ 1754, 229 **vèrni** -a -o sam. *verni*: obderfzi ovoga tvojega vernoga SM 1747, 63; ár fzo vfzi verni li edno tejlo vKrfzstuí KŠ 1754, 129; Hodte moi verni vu orfzagh Nebefzki SM 1747, 83; Vezélte sze vszi verni BRM 1823, 5; daga vu vfzeh Angelov i verni Tuvárostvo noter pelaio SM 1747, 62; je vecs ti nepravicsní, liki ti verni Bo'zi bilou KŠ 1754, 11a; Od ti verni fze je i Theologus zváo KŠ 1771, 260; Vecsna fzvetlofzt tvoji vernih BKM 1789, 4; I obdr'zitel vfzej verni BKM 1789, 3; Blá'zeni gláfz! Verni radofzt BRM 1823, 7; ár je mali ti verni med szinmi cslovecsimi TA 1848, 9; koga fzi vfzem tvoim vernim fzpravil SM 1747, 64; A tim vernim pa dén vefzélja BKM 1789, 9; Jezus Scsé vernim i poniznim Zvelicsanye dati BRM 1823, 6; obarui nálz tve verne SM 1747, 87; I zracsúnaj me med te verne KŠ 1754, 272; da rejfís i verne obdr'zis BKM 1789, 2; Vzemi me með verne Tvoje BRM 1823, 9; Od grejha tejla vu verni KŠ 1771, 461; Tak fze Boug fzmilúje nad vernimi BKM 1789, 355; Ki tebé nedicsijo z-vernimi KAJ 1848; ka te Pavel vcsi, te verni BRM 1823, 3; kai Boug fze verne ofztávi SM 1747, 73

verevadlúvãnje -a s *vera*, *veroizpoved*: Vallástétel; verevadlúvãnye KOJ 1833, 180

vèrh tudi vřh -a m *vrh*: I kak pelikán na verhi Brezi tivárisa BKM 1789, 319; Na verhi pa znaménýe sv. križa BJ 1886, 20

verigáč -a m *kljuka*, *zapah*: Pefšulus Verigács KMS 1780, A8b; Kilínts; verigács KOJ 1833, 163

vèriti se -im se nedov. *prisegati*, *zaklinjati se*: Obá szta sze oupravno verila Zápoli KOJ 1848, 77

vèrnik -a m *vernik*: Daj, da jasz, kak vernik tvoji, V-nyem szpoznávam poti tvoje KAJ 1848, 5; Sztári vernicke Deáka AIP 1876, br. 2, 3

vèrno prisl. *zvesto*: ino ako Ti verno fnyim líveu bodes TF 1715, 9; Zte nousne temnofzti fzi me verno vunka ofzlobodil SM 1747, 64; Naj fzvojo cséfzt verno doprnáfajo KŠ 1754, 65; Ino je on te ponizne, Verno gori pozdigno BKM 1789, 16; onim, Ki ga verno scséjõ dicsiti BRM 1823, IV; Koronúje na czili Verno szkoncsani nas be'záj KAJ 1848, 6; Včenyé verno poslúšam BJ 1886, 6

vèrnost -i ž *I. zvestoba*: i vernofzt v pozványí BRM 1823, VII; Vernoszt na 'zitek pela KAJ 1848, 5; Vernoszt na zemli raszté TA 1848, 70; Kak je vernofzti dácsa BRM 1823, 4; Tomi Bolvani

szvoje vernosztí Znaménýa szkázati KOJ 1833, VII; Za'ziga iszkro vernosztí KAJ 1848, 9; nego vfzo dobro vernofzt fška'zújo KŠ 1754, 49; nego vfzo dobro vernofzt fšak'zúvajoucsi KŠ 1771, 659; Vecsini me Na vernofzt Vu vfzem prav gotovoga BRM 1823, 7; lúsztvo nyegovomi szini Zoltáni vernoszt priszégne KOJ 1848, 8; Z-zitka fztálnov vernofztjov Jezusa dicsite BRM 1823, 28; I sto zdr'záva z-vernosztjov KAJ 1848, 178
2. vernost, vera: Vrácšaj nasz tak na vernoszt KAJ 1848, 5; Csi 'zivém vu vernofzti BRM 1823, 10; Troufta I zvelikom nász vernofztyom BKM 1789, 141

vernóuti tudi vrnóuti -ém dov. *obrniti*, *vrniti*: Ár Krisztus vszo tvo nevolu Na haszek zná vernouti BKM 1789, 15; Verni me na pamet tvo SM 1747, 90 **vernóuti se** -ém se *rešiti se*: Da bi fze vnougi mogli, Z-fzvoji grejhov vernouti BKM 1789, 177; Za grehe mi to terpimo, da fze snyih vön ne vernemo SM 1747, 85

verobòj -a m *verska vojna*: Kak sze je na Cseszkom veroboj zaplamno KOJ (1914), 127

verostúvanje tudi verustúvanje -a s *bedenje*, *budnost*: Dúfëvno verufztúvãnye KŠ 1771, 210; Verofztúvãnye BRM 1823, VII; Verosztúvãnye KAJ 1848, VII; steri i cseresz nõcsi verno szpynyáva dú'znoszt verosztúvãnyã KAJ 1870, 140; naj nálz ne nájde nego vu verufztúvãnyí KŠ 1771, 852; 'Zitek krfztsanov v-verufztúvãnyí more biti BKM 1789, 394; vu verufztúvãnyãj KŠ 1771, 538

verostúvãti tudi verustúvãti -újem nedov. *bedeti*, *biti buden*, *pozoren*: Cslovik more vfzìgdár verufztúvãti SM 1747, 22; fcsé i on verufztúvãti KŠ 1754, 265; Verufztújem KM 1790, 8; da verufztújem KŠ 1754, 227; On nad nami verosztúje KAJ 1848, 9; pamet Verufztúj KŠ 1754, 248; verufztúj BKM 1789, 379; Jezus veli: verosztújte KAJ 1848, 158; terdno verufztuimo SM 1747, 84; Verufztújte záto KŠ 1771, 84; Vu sneh náš angyelvarúvãč nad nami verostúje BJ 1886, 7; Nad menom je tvoja dobrõta vu sneh očinsko verostúvala BJ 1886, 7; gofzpodár verufztúvão bi KŠ 1771, 82

vèrstvo tudi vértstvo -a s *gospodarstvo*, *posestvo*: Gazdaság, vérsztvo AIN 1876, 65; Károl fze je pripravo k-polfzkomi vérfztvi KM 1790, 44; goszpodszi grád z k-vérsztvtvi szlisajõcsimi hrami KAJ 1870, 116; nárasi ograda i vérstva AI 1878, 41

vèršuš -a m *I. verz*, *vrstica*: prvle ne zacšni drügi verfús, dokecs toga prednyejsega ne fškoncšas BKM 1789, 7b; ino dale vdvaifzetom oufzmmom verfulli etak právi TF 1715, 19 **2. pesem**: v-prvom broji z-etim gorpiszom versusi Veszélo nõvo

leto, v-prvom rédi AIP 1876, br. 2, 8; Pripovedávke i versui vszákóm broji bodo AIP 1876, br. 1, 2

vért -a m *gospodar*: Gazda; vért KOJ 1833, 157; Csi fzi Vért KM 1783, 148; Nika 'sen'zka kak naj bougsi vért KM 1790, 46; Szaksi dober vért zdaj sze more pripraviti AI 1875, kaz. br. 8; Dr'zine naj šzvojga vértá vpošteneyj dr'zijo KŠ 1754, 221; Vértovje, ki roje májo AI 1875, kaz. br. 8; vértuvje brezi velke szkrbi dobio pêneze AI 1875, br. 1, 8; Na nász vérté lagoja zima csáka AI 1875, kaz. br. 8

vértek -a m *gospodarček*: Rano de, moj vérték, zdâ tô KAJ 1870, 11

vertinja tudi vrtinja -e ž *gospodinja*: Csi fzi vertinya KM 1783, 148; Nyegova vertinya je šzkrbliva bila domá KM 1790, 68; Ona, naj bode šzkrbliva vertinya SIZ 1807, 10; ali dobra vertinya AIP 1876, br. 3, 6; či vértinya šče kaj na stol djáti BJ 1886, 8; Kelikokrat se zglási vértinyi tô veli BJ 1886, 16; z hajdine kašo i žganke delajo vertinje AI 1878, 42; šzvojga vértá, i vrtinyo vpošteneyj dr'zijo KŠ 1754, 221

vertinjin -a -o prid. *gospodinjin*: Jútka vertinyine velke skárje gorpoiszkala AIP 1876, br. 10, 6

vértivanje tudi vértüvanje -a s *gospodarjenje, gospodarstvo*: naj sze orszácsko vértivanje tak z-ravna, da nede vecs vödáno AI 1875, kaz. br. 1; vogerszko vértüvanje ne more sze naprêpomágati AI 1875, br. 1, 1; z-etoga dolizracsunavsi vértüvanja sztroski AI 1875, br. 1, 5; Z-etaksim vértüvanjom bi KOJ 1833, XVI

vértivati tudi vértüvati -am nedov. *gospodariti*: Vcsi me Csedno vértüvati BRM 1823, 312; Ti v-hi'zi vértivas szama KAJ 1870, 145 **vértüvajóúci** -a -e ki *gospodari*: Vértüvajoucsi pojbcis KM 1790, 26

vèrvanje -a s **I. verovanje**: vcsi sze 'snýé z-mocsnim vervanyom KOJ 1833, VI **2. zaupanje**: Hítel; vervanye KOJ 1833, 159

vèrvavši -a -e prid. *ki je verjel*: Vúk ji vervavsi, kmeszti vcsini, ka 'zelê KAJ 1870, 68

vés -i ž *vas*: Etakše selo se za vés, vesnico zové BJ 1886, 22; ka sze zvun vase vézsi godi AI 1875, kaz. br. 1; Idita vu eto véz KŠ 1771, 67; tálovje vészih AIN 1876, 10

vès vsá vsé nedol. zaim. **I.** v pridevniški rabi *ves*: da tebi vez moi sitek priétno bode ABC 1725, A5b; Nai vezš šzveit troubi SM 1747, 72; gnao šze je vezš fereg ti šzviny KŠ 1771, 27; vezš opijani szí je 'silo pretrgao KOJ 1848, 5; vu etih recfeh šztoy vřza právda TF 1715, 18; vřza pamet mi je poterta SM 1747, 68; puna je vřza zemla KŠ 1754, 88; da šze ga vřza decza bode bojála KM 1790, 20; Vsza szoszedsina sze je zacšüdila KOJ 1845, 6; ino vsze moie csinenye priétno boude ABC 1725,

A5b; I ovo, vřze mezřto je vo slo KŠ 1771, 27; Szamosztavnik je vsze ono, stero znamenuje AIN 1876, 10; řteraje od vřzega řzveita vékřa TF 1715, 5; Raacson de mi dati z-řzega 'zitka BKM 1789, 443; Álmos z-szega národa vküpnarédi KOJ 1848, 7; kaibřze mi Bogá ober vřze řztvorjene řztvári bojali TF 1715, 13; ino mené od vsze vraise csalarie obráni ABC 1725, A5b; Vsze milofřti Otecz milofřtiv SM 1747, 59; O vřzeh milofřse Bog SM 1747, 62; i od vřze pogibeli nafř varje KŠ 1754, 30; brezi vřze dvojnofřti záto KŠ 1771, 431; Bogá ľübiti moremo zevřze moucsi nafř KMK 1780, 33; ľübiti te zevřze moucsi moje KM 1790, 108; da ga vsze pohvále vřejdnoga bode cenilo KOJ 1845, 4; Katechifřmus je vřzega řzvétoğa piřzma fřmma TF 1715, 10; náz obarui od vszega zla ABC 1725, A4b; ko řzi řzpravil pred obliczem vřzega ľüřtva SM 1747, 58; od vřzega hřdoga obaroval SM 1747, 47; vřzega Ádamovega pokolejnja gori řztánejnji KŠ 1754, 114; zmilosce brezi vřzega zafřľü'zený KŠ 1754, 9b; ki řzlobou ne vzeme odevřzega řzvojega poiřtva KŠ 1771, 221; Od vszega hřdoga, oszľoubodi nász KM 1783, 8; sze domá vszega potrebnoğa navcsiti nemore KOJ 1845, 7; Kristus boidi vřzemu ľufřtvu ti pomocsnik SM 1747, 90; kai řzi meni vezš kints řenkal SM 1747, 52; potop napelali na vezš csľovecsánřzki národ KM 1796, 10; Poteri vszo řzilo nevernikov ABC 1725, A6b; Dai dabi vřzo nyegovo hřdoubó doli mogel obleicsi SM 1747, 53; vřzo řzvojó krv dáva KŠ 1754, 7b; I vřzo vaso 'zaloszt obrné na radoszt BKM 1789, 12; kak da bi on vřzo mestri gori najřao KM 1796, 10; vszo mogoucsnoszt gorialdüvati KOJ 1833, VII; perém vszo nõcs posztelo mojo TA 1848, 5; vcfini vřze tvoje delo TF 1715, 13; i vřze řzľisanye dáó KŠ 1754, 85; i dáó nyemi je imé řcseřš vřze KŠ 1754, 110; i křpimo na vřzo eto ľüřtvo hráno KŠ 1771, 197; Jařř fze vřpam vřze ono KMS 1780, B3b; Blagofřřlovi nám vřzo delo BKM 1789, 373; Ite povřzem řřroukom řzveiti TF 1715, 31; Tebi porácsam vu vřzem mojem řřřzki SM 1747, 65; nai vláda povřřoi Zemli SM 1747, 4; Na řzvoj kejv vu vřřvoj modrouřřti KŠ 1754, 95; razglářřila řřta ga povřřvoj onoj zemli KŠ 1771, 30; Stera je bila pred nyim vu vřřvoj miloseřři BKM 1789, 17; ino sze po vszój zdájnoj zemli razpreszřřéjo KOJ 1848, 3; Toga vodis, zevřzem dobrim blagofřřľovis SM 1747, 85; je nájménře med vřřzejm Szeményem KŠ 1771, 44; cfí gli zevřřim glářřom tvoje lampe brnijo BKM 1789, 7; ka je zevřřov hi'zov vřřvao Bougi KŠ 1771, 394; idite povřřzem řzveiti KŠ 1771, 155; Mi řzmo vřřzi

navküpe pokopani TF 1715, 33; Vszi moy nepriatelie moreio kszramoti biti ABC 1725, A8a; Ár vfzi proroczke i právda fzo prorokúvali KŠ 1771, 36; 'snyimi sze vszi sztarczi zdignejo KOJ 1848, 5; Vfze fztvorjene fztvári fzo nikaj nej drigoga KŠ 1754, 125; Ino akobi glih od etih vfzeih fzkúfávani bili TF 1715, 30; Kai veli Boug od vfzeih teih zapovedi TF 1715, 17; Vszech fztvári Ocsi ABC 1725, A6a; mené obari od vszeih grehov ABC 1725, A5b; fzuét vszeih feregov Bogh ABC 1725, A7a; od vfzeih nevol ofzlobodni vidili bodejo SM 1747, 30; daga vu vfzeih Angelov, i verni Túváristvo noter pelaio SM 1747, 62; Ti húdi dúhovje, fteri fzo vfzej lúdi nepriatelje KŠ 1754, 95; Brezi vfzej mouk SŠ 1796, 4; Toga fzvéta práva fzvetoľst Je vfzej Düs zvelicitel BRM 1823, 7; Tak szo sze Magyari od vszejh krajov zácsali notrizagájúvati KOJ 1848, 10; Nego, dokecs nepovéhne vszê szrdce KAJ 1870, 164; fzi nepriatel vszeim tisztim ABC 1725, A7b; vfzeim bratom ino fzfztram SM 1747, 2; da vrejdni bodemo vujti vfzejm tisztim, ftera pridejo KŠ 1754, 113; Meni i vfzejm vernim pokouro csinecím KŠ 1754, 134; ki bi vszem lidém vsze mogao vgoditi KOJ 1833, v; Gda Boug vfze tanácse doli potere TF 1715, 28; Dobrouta za menom bode hodila, vsze dni sitka moiega ABC 1725, A8b; odpúfzti meni vfze moje grehe SM 1747, 47; düso fzf-tejlon na vsze veke pogibi KM 1783, 273; i dika tebi bojdi na vfze veke KMS 1780, A5b; naj mi vfze nafle teskouce trpimo KŠ 1754, 108; Tak se gible na vse stráni AI 1878, 3; vfza dobra profzimo TF 1715, 25; Hválo tebi daiem za vsza dobro vcsinenyá ABC 1725, A5b; Hválo Tebi dajem za vfza dobro cfineinya SM 1747, 47; Primi gori vsza moja csútejnya KM 1783, 5; obládajmo vfza nafľa hüda 'felejnya KM 1796, 9; Szlisi náz vu vszeih nassi düssevni potreibcsiná ABC 1725, A7a; zdr'zati more po vfzej rédi one KŠ 1754, 100; I okouli hodécsi Jezus po vfzej mejfztaj KŠ 1771, 31; K mantri je on na vszê szvoji sztezáj TA 1848, 8; ino fze zevfzeimi greihi navküpe vtopiti TF 1715, 33; Ktomi i vfza dobra, zevfzejmi 'zitka potreibcsinámi KŠ 1754, 85; náz Bog vu fzvojo túvárostvo vfzeimi dobrotami dá notri zvati SM 1747, 18; nad vfzejmi etimi pa radoľst i vefzeljé KŠ 1754, 136; vcsini csloveka vefzélóga i pred vfzejmi fztvárimi KŠ 1771, 444; Gda váfz oszoudi v-ogy Z-fzejmi nevernimi lidmi BKM 1789, 270; Med vsemi stvári so opice AI 1878, 6; ino vfzi Profétye TF 1715, 18; Za stere bode te vfzi fzfvczi molili SM 1747, 95; Blagofzlovleni bodeio vfzih národi SM 1747, 9; vszi Sztároga i

Nouvoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; Jeli fzo ofztanoli vfzi Angyelje KMK 1780, 10; morejo vszi Fárni skolniczke vesiti KOJ 1833, III; kai godi dobis brez skode vfzei lúdi SM 1747, 89; fumma vfzeih zapoveidi TF 1715, 18; ka je on vfzej lúdi zvelicíteo KŠ 1754, 99; nám ino vfzeim kerfchenikom zgláľzo TF 1715, 12; koga fzi vfzem tvoim vernim fzfpravil SM 1747, 64; Vfzejm vernim na podpéranye KŠ 1754, 2a; na vfze regule navcsi TF 1715, 9; tak je ta fzmert na vfze lúdi preik prisla SM 1747, 7; odpúfztime vfzeh grehe SM 1747, 63; i vfze nafle ofrúvati SM 1747, 104; Szlisi nász vu vfzeih nafsih potreibcínai SM 1747, 55; vu vfzej nevoláj fze zaneľzti KŠ 1754, 15; je fztvouro zevfzeimi fztvárimi TF 1715, 21; one moucfi, fzf-ľterov on more vfza fzebi podvrcli KŠ 1754, 141; i vfza ona, fterimi fze nafle poftenyé poménsáva KŠ 1754, 177; Vfza fzo meni dána od Ocsé KŠ 1771, 37; po kom fzo vsza fztvorjena KM 1783, 112; kak fzo vfza lejpa, ftera fzi ti fztvouro KM 1790, 76; Vfza fzo po nyej vcfínyena KM 1796, 94; pouleg one moucfi, fzf-ľterov on more vfza fzebi pod vrcli KŠ 1754, 141; Eta je vfza gucsao Jezus KŠ 1771, 45; Vfza, ftera fcséte, ka bi vám csinili lidjé, i vi csinte nyim KMK 1780, 36; i na vfza je merkao KM 1790, 34; vfza fzo nazvefzftli Poglavnikom KM 1796, 114; Ar ti vsza, vsza premores KAJ 1848, 366; Bôg ti pláti za vsza tá KAJ 1870, 15 2. v samostalníski rabi vsi lúdje, vse stvari, vsa dejanja: ino vfzeh moje cfínénye priétno boude SM 1747, 43; Tou vfze dugo ne trpi BKM 1789, 15; Vfze mi fzfľu'zi na blá'zenfztvo BRM 1823, 10; Ki znebêľz pride, víse vfzega je KŠ 1771, 273; Vfzega fztvoritel fzfveti BRM 1823, 4; so roditelje od vsega bili správleni BJ 1886, 9; ino vsze vu tvoie roké preporácsam ABC 1725, A5b; ino vfzeh kai imám SM 1747, 43; Boug je fztvouro vfze, ka jeľzte KMK 1780, 9; Vszáki more vsze prineszti KOJ 1845, 8; Tak fzem jafz vu vfzem zadovolen SM 1747, 73; nai te dicsin zevfzim SM 1747, 79; zevszim nász darújte KOJ 1845, 142; záto szo na szkrivoma zevszim od etecz odisli KOJ (1914), 150; ino navfzem, kai na Zemli lázi SM 1747, 4; bráni i ravna vuvfzem KŠ 1754, 113; Bojdi Bo'za vola vuvfzem BKM 1789, 407; 'Sena je pa du'sna Mou'si vuvfzem podľo'sna biti SIZ 1807, 10; vernofzt Vu vfzem prav gotovoga BRM 1823, 7; ono csloveka vu vszem tak má voditi KAJ 1848, III; Nai fze vszih veszelio ABC 1725, A7b; Vi fzte vfzih fzinove Bosji SM 1747, 20; Ár fzte vfzi fzinovje Bo'zi KŠ 1754, 90; Hodte kmenei vfzi KŠ 1771, 37; Povernte fze kmenei vszi BKM 1789, 14; Tri Bo'sánľzke Perfone vfze vkúp fze

imenujejo Szvéto Trojftzvo KMK 1780, 8; lzveczka vfza nikaifzo nei TF 1715, 6; i vfza fzo gotova KŠ 1771, 72; Czérkev je vfzejh lzprávisese KMK 1780, 19; Oszloboditel vszê TA 1848, 12; ino dá fitek vekivecni vfzeim TF 1715, 32; I bodete odúrni vfzejm KŠ 1771, 33; Vtraglivi cslovik je vfzejm odüren KM 1790, 16; Známo ka nám je vfzejm mrejtí SŠ 1796, 5; trôst dá Vszêm KAJ 1848, 6; Hocse nalz Gofzpon Bogh vfzei kfzebi priéti SM 1747, 81; i nalz vfze gori obúdi KŠ 1754, 122; Szrám je bojdi vfze, fteri KŠ 1754, 13; i zvrácso je je vfze KŠ 1771, 39; je fztvouro Boug vfza TF 1715, 14; Jafz vfzah za kvár derfim SM 1747, 21; kai vfze, kai je fztvoro, efcse obdersi SM 1747, 34; Ar eta vfza poganye fzpítávajo KŠ 1754, 90; vfza eta fzam zdr'zao KŠ 1771, 63; vórvati je, vfza za ifztino dr'zati KMK 1780, 4; Vfza vnyem mám, ká fzo vugodna SŠ 1796, 5; Ti vsza vidis TA 1848, 9; Csúlite i od vsza ona, ka za du'znosti more dopuniti AI 1875, kaz. br. 1; dabi fze tak po vszeih náz tvoie fzvétó Imé moglo dicsiti ABC 1725, A6b; namai dobro csiniti vfzeim SM 1747, 88; vfteroj vfzejm ednáko KŠ 1754, 7b; nai hafznio med vfzeimi nami SM 1747, 50

vesélen -lna -o prid. *vesel*: Vidám, veszálen -a -o AIN 1876, 15; vezfélen tebe hvalim SM 1747, 96; Tô escse bi bio právi veszálen 'zitek KAJ 1870, 57; Na vezfélnó terpleinye SM 1747, 2; i vezfélni boidite SM 1747, 96 **veselnéši** -a -e *veselejši*: Vrêden je on da drúgi veszelnéši dén v'ziva KAJ 1870, 89

veselénje -a s *veselje*: vszáki je veszélénye kázo AI 1875, br. 1, 7

veséli -a -o prid. *vesel*: dokle te vezfel bom glédal SM 1747, 69; Záto fzam vezfél z-fzrczá SŠ 1796, 109; ino gda tilzti vezféli Jürjav dén pride SIZ 1807, 5; Nyihova rejs veszéla BKM 1789, 2b; Szesztra je veszéla AIN 1876, 15; Tam fze bode vezfelilo Me fzrczé vezfélo KŠ 1754, 264; nej li fzamo vezféloga vecséra nebi mogao zadobiti KŠ 1754, 225; Dáj, naj csújem vezféli gláfz KŠ 1754, 254; Povedám vám gláfz vezfél BKM 1789, 29; lejpi ino vezféli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; i vzemi me nazáj gori vu tvoje miloscse vezfélo dobrouto KŠ 1754, 232; od nyega dobro opominanye ino vezfélo potesfenýe profziti TF 1715, 36; csáka dúsa moja vezfélo obefzeljé KŠ 1754, 230; i da od tebe fzvoioi Dúfsi vezféloga trousta dobi SM 1747, 64; ár vezféloga dávcza lúbi Boug KŠ 1754, 80; Ár vezféloga dávcza lúbi Boug KŠ 1771, 544; Záto pojte vfzi pred nyega Vu vezféloj radofzti KŠ 1754, 266; fztvojm fz. dobrim ino vezfélim Dúhom zvézfeli ga

KŠ 1754, 244; Nai vezféli bodo vtebi ABC 1725, A8a; Vu vúpanyi vezféli KŠ 1771, 476; Vefzéli csákajmo BKM 1789, 8; Bojdté tak vezféli BRM 1823, 5; naj bodo vezféli vu tebi TA 1848, 5; Vfze kotrige bo vezféle SŠ 1796, 4; Zvezfélimi rejsmi BKM 1789, 140 **veseléjši** -a -e *veselejši*: vu etom vezfelezsem vrejmeni BKM 1789, 3b **nájveseléjši** -a -e *najveselejši*: leg-vidámmabb (nájveszelése) AIN 1876, 29

veseliteo -ela tudi veselitel -a m *razveseljevalec*: veszeliteo vu 'saloszti KM 1783, 158; Oh Düh, Ki fzi moj vezfelitel BRM 1823, 100; Jezus, lüdsztva veszelitel KAJ 1848, 54; Ár veszelitelje szirôt Szó KAJ 1848, 294

veselíti -ím nedov. *veselíti, razveseljevati*: Örülök, veszelím -íti AIN 1876, 23; ti ga veszelis TA 1848, 16; steri nálz vezfeli SM 1747, 35; I düfe nám lipou vezfeli SŠ 1796, 44; Veszeli me, gda koli sze vasega szrcá prime KOJ 1845, 85; Vász mocsno vezfelijo BKM 1789, 10; Vészeli naso mladoszt KAJ 1848, 3; tve fzvété rane, Naj me vezfelijo BKM 1789, 70 **veselíti se** -ím se *veselíti se*: ino bi fze vucfíli vezfeliti SM 1747, 40; naj te morem ino li vu fzamon tebi fze vezfelíti KŠ 1754, 229; Záto fzem fze vezfelím SM 1747, 78; ne vezfelím fze vfzmerti toga nepobo'znoga KŠ 1754, 193; I vezfelím fze za váfz volo KŠ 1771, 303; sze veszelím vu zvelicsanyi tvojem TA 1848, 8; Koteri fze ne vezfeli vnikakfoi konyfzkoj moucfi TF 1715, 47; Koteri fze ne vezfeli vnikaksoi moucsi ABC 1725, A6a; da fze ztebom vezfeli SM 1747, 64; csi fze prevecs vezfeli KŠ 1754, 36; I vezfeli fze düjh moj KŠ 1771, 164; Csi fze v-Bougi vezfelimo KŠ 1754, 14; Nai fze vszih veszelio ABC 1725, A7b; I fzvéczi fze vezfelijo KŠ 1754, 273; V-Düsi fze vezfelijo BRM 1823, 9; z-Krifztusom v-nebéfzaj vezfelio fze bode SŠ 1796, 24; Veszelio sze bode Král TA 1848, 37; Bomo Vnyem fze vezfelili BKM 1789, 18; Vu sterom bodete fze vi vezfelili SM 1747, 29; Vefzélifze takájse Szrczé KŠ 1754, 250; vezféli fze dober fzluga KŠ 1771, 235; i jedoucsi vezfélmo fze KŠ 1771, 223; Vefzéltefze vu Gofzpodni SM 1747, 96; Radújte fze i vezfélte fze KŠ 1771, 184; Boug, fteri bi fze vezfelio KŠ 1754, 70; I napokonci kaibifzi mi vezfelili TF 1715, 41; Naj fze mi vezfeli vfzáki vláfz KŠ 1754, 254; nai fze nepriatelje moi ne vezfelio nad menom SM 1747, 92; Ábrahám ocsa vas fze je vezfelio KŠ 1771, 295 **veseléti** -a -e **I. veseleč, razveseljujoč**: Stir' defzét dni je znyimi, Bio nyé vezfelcsi BKM 1789, 109; ki je pravo Jó'sefi, nyega veszelécfi KM 1783, 232; Dabi veszelécsi Zvisávo tebé moj Boug BKM 1789, 7 **2. veseleč**

- se: Vefzelécsi fze bom radüvao SŠ 1796, 61; vefzelécsa fze tak ga trouftala KM 1783, 234; naj fze radüjete vefzelécsi KŠ 1771, 712
- veseljavočiči** -a -e prid. *vesel, razveseljujoč*: Znáte, ka je dnesz szvéta-nôcs? Veszeljávavočiči szvétek AIP 1876, br. 1, 6
- veseljé** -á s *veselje*: Öröm, veszeljé AIN 1876, 25; Kteri ako je glih dobro vefzeljé leiko mogo meti SM 1747, 28; vtebi vüpojoucím vefzélje SM 1747, 229; veseljé nad mrzlim blágom AI 1878, 8; niksega vefzelja nejmajo KŠ 1754, 145; fzkocsilo je od vefzelja to dejte KŠ 1771, 164; Te dén je pun vfzega vefzeljá BKM 1789, 45; Na vefzeljé nyim fzlü'zi KŠ 1754, 219; I meo bos radofzt i vefzeljé KŠ 1771, 162; Vsze moje vefzélje vtebi jasz mám BKM 1789, 15; Jafz mám vefzeljé SŠ 1796, 5; Csi gli dnefz vefzeljé deli BRM 1823, 10; na vesélje vučitela, dostójno nyôd stopi BJ 1886, 4; Ki je fzmileni, vu vefzeljej KŠ 1771, 476; napunivfi zzejfztyinom i zvefzeljom fzczá nafa KŠ 1771, 386; ka vnogokrát ti premárjani z-veszeljov szo sze resili AI 1875, kaz. br. 3
- veselník** -a m *razveseljevalec, tolažnik*: On je Pomocsnik, Vefzelník Vlzem tú'znim i bolnim BRM 1823, 28; I tvoj szmileni veszelnik KAJ 1848, 54
- veselnjé** -á s *veselje*: i premislávo, ka stoj nájde v-tom grzdlivom szvéti na veszelnjé AIP 1876, br. 1, 7
- veselnost** -i ž *veselje*: Ono nam v-nôcsi groba szvéti Sz-tráhom visne veszelnosztí KAJ 1848, 3; Vszemi szvéti na veszelnosztí KAJ 1848, 6; na veszelnoszt vszoz zemli TA 1848, 38; Ona me vodi v-veszelnosztí KAJ 1848, 22; Z-veszelnosztjov zvisávajte Bôga KAJ 1848, 10
- vesélo** prisl. *veselo*: veszélo bodemo fzepeivali ABC 1725, A7a; Trebeje prissefzno vefzelo csakati SM 1747, 83; ino na útrásnye ráno vrejme zefzna vefzélo gori obidi KŠ 1754, 227; Vefzélo fze fzepravljaj na dén Krifztusevi SŠ 1796, 10; ino kajbi vefzélo, i fzcresno tá troso SIZ 1807, 4; v čistoj vodi pa se vesélo pregánjajo ribice AI 1878, 3
- veslo** -a s *veslo*: dônok fze od málicskoga vefzla tá pelajo KŠ 1771, 750
- vesnica** -e ž *vas*: Vesznica ABC 1725, A3b; Etakše selo se za vés, vesnico zové BJ 1886, 22; koliko je vesznic, ka sze leh'zê pôva AI 1875, br. 2, 4; naj idoucsi vu vefznicze, fzi kupijo hráno KŠ 1771, 48; i vu vfzej vefzniczaj vucsécsi KŠ 1771, 31; Obari náfz zevfzejmi vefzniczami KŠ 1754, 224
- vesnički** -a -o prid. *ljudskošolski*: Vesznicsko-sólszke knige cstenyá KAJ 1870, 2
- vesnoti** -em dov. *izginiti, preminiti*: Veszne pa jálnoszt KAJ 1848, 204; ali pôt ti neverni veszne TA 1848, 3; i nevesznete na pôti vasoj TA 1848, 3; Veszni, oh grésne blódnosztí mislénje KAJ 1848, 7; Doklam je Herodes vefzno BKM 1789, 54
- vesòlni** -a -o prid. *vesoljen, celoten*: zdáj z-vezolnoga szvejta rómarje prihájajo KOJ 1848, 46; pa i vezolne szlovensine postenyé KOJ 1845, 16; po vezolnom Országi je múvlanye nasztánilo KOJ 1848, 97
- vesprémski** -a -o *vespremski*: Veszprémszkoga püspeka je szmrt pokojnila AI 1875, kaz. br. 8
- vés volen** vsá -lna vsé -o prid. *vesoljen*: Bogá-Cslopeka ki fze má veliki zvati, vesz volen fzevjt odküpiti KM 1783, 230; 'Z-nyega dikov je napunyen, Vefz ete fzvét volen BRM 1823, 22
- vēščan** -a m *vaščan*: Niki vescan od czigánov povcseni KOJ 1845, 113; ár edne vöre i miszli vescanje szo vküpszprisli KOJ 1845, 7; Tou fze je vefcsanom jáko povidilo KM 1790, 76; Tejva tuhincza fza te vescsane návcsila KM 1790, 64
- veščínski** -a -o prid. *ljudskošolski*: Z-eti sól je bilò 1, 542 vescsinszki AI 1875, br. 2, 2
- vēški** -a -o prid. *vaški*: ka veska szadiscsa sze naj rédíjo AIP 1876, br. 9, 8; Ali vsze veske psze notri mogli zaprêti KAJ 1870, 40; ino na nyé veške krave gonijo BJ 1886, 29
- vēštat** -a m *delavnica*: Mühely; delavnicza, vestat KOJ 1833, 166
- vētakov** -a -o kaz. zaim. *tak, takšen*: nezahválnofzt vetakovo, Vnébi na zemli vido fto BKM 1789, 67; da nám nai vetakove prosnye nezadersi TF 1715, 29
- vēte** -a -o kaz. zaim. *ta-le*: Koteri hafzen? Vete kaibi jafz gvifni biu TF 1715, 31; Zvelicfítel na vete fzevjt záto fze rodi BKM 1789, 30; Vete ti ne odüris BKM 1789, 374; Na vete Bo'zicsne dni BKM 1789, 35 **véta** -ih sam. *le-te stvari*: nego da nám on vfza veta nai engedüje TF 1715, 29; Veta nám dáj oh! Sztvoritel BKM 1789, 142
- vētehajt** prisl. *takrat, tedaj*: V-etehájt sze je primerilo KOJ 1848, 23; Neszrecsnejši szo bili vetehájt 'selezni Szlovenje KOJ (1914), 126
- vēternica** -e ž *vetrnica*: ribicske z-sájkami hodijo, stere z-veternicami (lopatami) gonijo KAJ 1870, 107
- vēterni oberlènc** -oga -a m *nevihta, vihar*: Fergeteg; veterni oberlencz KOJ 1833, 157
- vēverica** -e ž *veverica*: Mókus; vevericza KOJ 1833, 165
- vezálje** -a s *vez, vezivo*: Vezálje Lúbavi, fzmiluj fze nám KM 1783, 58; naj fze po nyegovi prosnyáj od vezálja vszejh nalfih grejhov oszlobodimo KM 1783, 91; Moj ocsa szo mi edno vezálje

rovatkov kùpili KAJ 1870, 81; Decza tùhènczov trepetala de vu vezàlji szvojem TA 1848, 14

vezàlo -a s *vez*, *vezivo*: i razvèzalo fze je vezalo jezika nyegovoga KŠ 1771, 125; med Vogerszkimorszàgom i med Ausztrie je edno vezalo dogotovleno AI 1875, br. 1, 1; nej je potrebno bilou odvèzati od vezala etoga vřzoboutni dén KŠ 1771, 216; I zvè'si mojo duso Vu tvoje vezalo SŠ 1796, 155; ka řzi vu britkofřzi 'zùcsa i nepravicnofřzi vezali KŠ 1771, 365; na řzoudbo toga velikoga dnèva je je zvekivecsnim vezalom pod mràkom dr'zao KŠ 1771, 758; Vlejezi me ti, Zvezalom lùbèznofřzi BKM 1789, 113; i vřzej vezala řzo fze odvèzala KŠ 1771, 393; Ar szo me obvèzèla vezala szmrći TA 1848, 12; Ali razřrgao je i vezala KŠ 1771, 194; Razřrgajmo nyih vezala TA 1848, 3

vèzànje -a s **I. vezànje**, *zveza*: Kelko tàlov pa vèzànye rejsih má KOJ 1833, 115 **2. ječa**: Tvoje bite, i vèzànye, Blàj'zenřftvo meni dáva BKM 1789, 212; Agabus Pavli vèzànye nazvifcsàva KŠ 1771, 407; kaj me vèzànya i řzifřzkàvanya csàkajo KŠ 1771, 405

vezàr -a m *knjigovez*: Nyi (knige) papire je vezàr vkùpzasio KAJ 1870, 6

vèzati vèzem nedov. *vezati*, *delati*, *da se kdo ne more svobodno gibati*: mo'zá ga tak bodo vèzali v-Jeru'zàlemi 'Zidovje, i dàjo ga vu rokè poganom KŠ 1771, 408; vèzao řzam i dávaò řzam vtemniczo i mo'zè i 'zene KŠ 1771, 411; i vèzali řzo ga zlančzmi i řzopotami KŠ 1771, 194 **vèzani** -a -o *vezan*, *zaprt v ječi*: Jafz řzem bit, i vèzan bio BKM 1789, 66

vezdàj tudi vezdài tudi vezdà prisl. *zdaj*: Ar je Tvoje zmořnofřt vlàdànye vezdài TF 1715, 25; Zmosnoszt vezdai i vekivekoma ABC 1725, A4b; Vlàdànye, vezdai, i vekivekoma SM 1747, 44; Szlejcsi me řzfejla, vezdaj KŠ 1754, 262; Vezdàj oh řzvèti Dùh Bo'zi BKM 1789, 142; Jo řzam kako ti vezdaj SŠ 1796, 70; Mogao pred tebom, szodczom Jasz vezdà posztàti KAJ 1848, 389; Obari Goszpòd tvoje notri idènye od vezdà, do vek i veka TA 1848, 106; Vezdaj vu řòlo hodimo BJ 1886, 3

vezdàřnji -a -e prid. *sedanji*, *zdajřnji*: Stero i vezdàřnyi moudri řereg nafřledùje KŠ 1771, 668; dabi nàřz vo ofřzloubodo zetoga vezdàřnyega hùdoga řzveita KŠ 1754, 118; Zagvùsno etoga vezdàřnyega cslovecsànfřzkoga nàroda řztàlnofřt KŠ 1771, A4a; Z-vezdàřnyega tejsla vò idejnje SŠ 1796, 38; ti moudri fze vezdàřnyi dén řtùkajo KŠ 1771, 157; řtero je vu vezdàřnyem vřejmeni ni nej hafřznovito KŠ 1771, A4a; Zmenkanye vu vezdàřnyem křfřzřsànfřtvi

BKM 1789, 132; Profřzim te vu vezdàřnyoi moioi nevoli SM 1747, 56; Ar vtoj vezdàřnyoj řzuhocsi BKM 1789, 341; naj fze zvezdàřnyim zadovlořjo KŠ 1754, 222; ni ti nouvi vezdàřnyi řz. piřzma razkladàcske nemajo KŠ 1771, A3b; Vezdàřnya csuda řzo pa jàlnofřt KŠ 1754, 11b **vezdàřnja** -ih sam. *sedanje reči*: da nàřz ni řzmrť ni vezdàřnya od lùbèznofřzi Bo'ze ne odloucsi KŠ 1771, 340

veznèk -a m *predpasnik*: oblècsi gori zvè'zi řzi odzaja eden lederni veznèk (fòřtok) KAJ 1870, 84

veznik -a m *veznik*: Veznik (egybefoglalò, coniunctio) KOJ 1833, 12; Veznik AIN 1876, 65

vèznoti -em dov. *obřičati*: I goubecz ifřtina, kak je vèzno, ofřtano je tak KŠ 1771, 426; i te kamen je v-nyegovom cseli vèzno KM 1796, 57; tvoje řzřejle řzo vu meni vèznole KŠ 1754, 241

vezùvati -ùjem nedov. *večkrat obřičati*: globoko blato bilou, ka je v-nyem vesùvala vřzimi nyihova řřivina KM 1790, 78

vgàjati -am nedov. *ugajati*, *sluřžiti*: Ti nyim z-lejpov pèldov vgàjas KOJ 1845, 125; ino vszàksi kakti razvùzdano 'řivincse szvojim po'selejnjam vgàja KOJ 1845, 69; Ka vam na právi mir vgàja KAJ 1848, 3; Czaszar, steromi je vu vszejh bojnaj na teliko szřecsa vgàjala KOJ 1848, 118

vgànjati vgànjam nedov. *prizadevati si*: isci mir i vgànyaj ga TA 1848, 26; szo sze Goszpoda vu razbijanyi ino opùsřtsàvanyi vgànyali teliko KOJ 1848, 79 **vgànjati se** vgànjam se *prizadevati si*: Naime pa za kincse dùsne fze mi tak daj vganyati KAJ 1848, 404; kecžili fze vgànjam za nàjem KŠ 1771, 597; Tak fze vu řztàvi eti vgànyaj, naj vřemes plàcsò od Goszpoda KM 1783, 217; Zàto fze tak za tà, kà řzo mèra, vgànyajmo KŠ 1771, 480; Vgànyajte fze za lùbèznofřt KŠ 1771, 517; paganye, ki řzo fze nej vganyali za praviczò, vřèli řzo praviczò KŠ 1771, 469 **vgànjavři se** -a se -e se *prizadevajoč si*: Izrael pa, vganyavři fze za právdò, na právdò praviczze je nej priřào KŠ 1771, 469

vgasiti -im dov. *ugasiti*, *pogasiti*: Gdare řzvècsò scsèem vgasiti KAJ 1870, 149; i predivo kadècse ne vgařzi KŠ 1771, 39; Vgařzi ogen, i řřkalo BKM 1789, 389; Ognya mouds řzo vgařzili KŠ 1771, 693; pren. řzvète reicři řzvetlořžti ne dàj vgařziti pri nàřz SM 1747, 48; zařžlòbo te vòre, řzřtero morete vřze ognjene řzřejle toga hùdoga vgařziti KŠ 1771, 587; je zaman tr'ò vesz řzvèť Telikokràť nyega poszvèť Vgasiti KAJ 1848, 164; i vgařzi ogyen řzřditofřti KM 1783, 51 **vgasiti se** -im se *ugasiti*: i ogen nyihov fze ne vgařzi KŠ 1754, 145; gehenna gorif I nigdàř fze ne vgaszi KM 1783, 298; pren. Da fze rejs Bo'za ne vgařzi

BKM 1789, 23 **vgàseni** tudi vgàšeni -a -o *ugašen, pogašen*: V-Hercegovini prászke ogen escse nê vgaszeni AI 1875, kaz. br. 3; Vgaffeni vogue Hólt lzén KM 1790, 93(a); pren. po sterom je vóroboj vgàsseni KOJ 1848, 93

vgàsnoti vgasnem dov. **I. ugasiti, pogasiti**: Vu Verbászi szo v-cérkvi szvécsó vgasznoti AIP 1876, br. 1, 8; Vidite zametávczí i vgařznite KŠ 1771, 384; pren. Te duh ne vgáfzte KŠ 1771, 623; ka za dvá mészeca more puntario v-gasznoti AIP 1876, br. 6, 3 **2. ugasniti**: Gđa peklénszki ogyen vgaszne KM 1783, 287; pren. V-nyegovom szrczi za Domovine díko i szrecso za'sgáni ogyen nevgászne KOJ 1848, 59; ka li naj boj med törki i med hercegovinanci ne vgaszne AIP 1876, br. 2, 6; Margéce szlédnyi pogléd vgaszno AI 1875, kaz. br. 7

vgàšùvati -űjem nedov. *ugašati, gasiti*: 'sarjavo vógelje ali kaménye vu vodi vgasùjejo KOJ 1848, 110; pren. da szta ono obej Kralice tá prisle vgasùvat KOJ 1848, 49

vglíh prisl. *enako, ravno tako*: Substantívumi szo vglíh edna z-tov drúgov KOJ 1833, 116; Póleg ete právde vármegyövi i králeszki váراسi szí vglíh bodo ravnani AIP 1876, br. 2, 2

vglíhni -a -o prid. *enak*: Z-etim je akòv i kebel na vglíhno mero posztávani AI 1875, br. 1, 3

vgoditi -ím dov. *ugoditi, ustreči*: sze je escse na ete szvejť nej naroudo, ki bi vszem lídém vsze mogao vgoditi KOJ 1845, V; Czaszar nyim je odgovoro, da nyim za volo obsinszkoga réda nemore vgoditi KOJ (1914), 149

vgójdno prisl. *zgodaj, zjutraj*: goľzpodári: ki je vó ľou vgojdno rano KŠ 1771, 64; vgojdno, opoudné ino vecsér KMK 1780, 32; Na vúzen vgojdno rano BKM 1789, 108; prisle ľzo vgojdno rano KM 1796, 113; Csi vráblí vgojdno rano csirkajo AI 1875, br. 2, 8; i v gojdno rano nej trbej na pašo gnati AI 1878, 15

vgoniten -tna -o prid. *uganjevalen*: Vgonitna pitanya KAJ 1870, 170

vgoniti vgònim dov. *uganiti*: Zátó sze premenývane vréména vgoniti dá KAJ 1870, 104; Sto vgoni KAJ 1870, 45

vgonítka -e ž *uganka*: Závadke, vgonitke KAJ 1870, 170

vgostiti se -ím se dov. *zghostiti se*: I ercsés, Meglé sze vgosztijo KAJ 1848, 362

vgréřsenje -a tudi vgrejšenjé -á s *pregreha, pregrešenje*: Ádámovo vgrejšenyé, Szmrti je prinefenyé BKM 1789, 101; Pogledni pred Bougom tvojeга v-grejšenya SŠ 1796, 49; je Křířztus řzebé aldúvo, Za nase vgrejšenyé BKM

1789, 232; Odpűřtíte mi v-grejšenyé SŠ 1796, 157; Ali vadľújem vgrešénye KAJ 1848, 200

vgréřšiti tudi vgréřšiti -ím dov. *pregrešiti, zagrešiti*: kteri godi jei on vgreřsi SM 1747, 24; ar řzem vgreřsil prot tebe SM 1747, 60; Prouti tebi řzem jazš vgrejšo KŠ 1754, 253; Tebi řzam řzamomi vgrejšo KM 1783, 167; Ti řzi pa gori vřze Zapířzao gde řzem vgrejšo BKM 1789, 382; Ka szí ednouk v-grejšo, drúgikrát popravi KOJ 1845, 33; jeli je vgrejšo prouti Bougi KŠ 1754, 209; Gđa je vgrejšo Ocfá nas pervi BKM 1789, 135; Ka řzmo vAdami vgrejšili BKM 1789, 125; Ti pobo'zni řzo vgrejšili KŠ 1754, 73; ki řzo vgrejšili nej na řzmrť KŠ 1771, 735; Ár řzo vgrejšili doszta BKM 1789, 14

vgriznoti -em dov. *ugrizniti*: vgrizne ga katsa KŠ 1754, 62; liki řtirova moka, gđa csloveka vgrizne KŠ 1771, 782; Čí řzbesni pes človeka vgrizne AI 1878, 8

vgrízti vgrízém dov. *ugrizniti*: satana, kakti bejsznoga psza, na lancz djáo, náj nász nemore vgrízti KOJ 1845, 87

vhladiti se -ím se dov. *ohladiti se*: nego po malom sze szprehájaj prvle, i vhládi KOJ 1845, 37

ví vé vé os. zaim. *vi*: tak i ví feleite mleiko rejřlí Bosje TF 1715, 8; Sztoupte procs od méne ví vszi ABC 1725, A8a; Po Kristussi řzťe túdi ví za pecsáťeni SM 1747, 22; Ví řzťe moji priáťelje KŠ 1754, 136; od vnougi vrábzcov řzťe draglí vi KŠ 1771, 33; No vezdáj ví nevolni BKM 1789, 10; Ali ví nepokorni BRM 1823, 5; i ví, szodczí zemlé, dájťe sze povcsiti TA 1848, 3; Eťe Jesus je od váľz gori vNébo vzéť SM 1747, 15; Csi je mogoucsé od váľz, zevřzejmi lidmi mirovno 'zivťe KŠ 1754, 41; kaj me eden zváľz odá KŠ 1771, 312; na řtere recsi od váľz eden ľejpi ino vezféli odgovor csákamo SIZ 1807, 4; Nej je dalecs od váľz BRM 1823, 5; Kai vám Boug ponyem oznáva TF 1715, 6; vám na potreboucsó poľzvetil řzem nyega SM 1747, 83; Ovo, napřej řzam vám povedao KŠ 1754, 12a; Ali velim vám KŠ 1771, 36; Na pélđo vám poľztávím Vogřřzki národ BKM 1789, 6; Dáj Boug i vám té prebitek SŠ 1796, 5; Zató csi řze vám vidi SIZ 1807, 4; zvelicsanye Sze zdá k-vám pribli'záva BRM 1823, 5; Jaj vám, ki nyé ospotávate KAJ 1848, 3; Palko bi vam pa pop rad bio KAJ 1870, 6; da ete novine vam v-ròke pridó AI 1875, kaz. br. 1; Ono vasz vcsi prav szpoznávati Bóga KAJ 1848, 8; eto je kerv moja řterafze za váľz preleiva TF 1715, 40; Vafša hamicřija razloučľí váľz SM 1747, 6; Ofřztanite vu meni, i jaľz vu váľz SM 1747, 23; Ví pa gori czimpraťte váľz na řzvéťo valľo vóro KŠ 1754, 2b; Steri váľz gori vzeme KŠ 1771, 34; Ako gli na váľz řzpádne BKM 1789, 10; nego íľťtino poľztávím pred váľz SIZ 1807, 3; Varte

fze vfze grêsnofzti, tak váfz on pofzvétí BRM 1823, 5; Eto fzam vám pravo pri váfz bodoucsi KŠ 1771, 315; fteri je fcsesz vfzej i po vfzej i vu vfzej vami KŠ 1754, 133; té moci, ftere fzo vu vami vcsinyene KŠ 1771, 36; Ovo ja fzem zvami vfzákóm vrejmeni KŠ 1754, 112; Ne bom vecs dofzta gúcsó zvami KŠ 1771, 316; ka fzo valí fztariske zvami dobroga zamúdili BKM 1789, 6b; valíi roditelje z-vami zapovidávajo KM 1790, 82; On je povlžéd z-vami BRM 1823, 5

vidéjnje tudi vidénje -a s **I. vid:** Csi videjnye Hejnya vmeni BKM 1789, 287; Gda mi hênya vidénye BRM 1823, 31; Gda mi hênya ôcs moji vidénye KAJ 1848, 221 **2. pogled, razgled:** Zgor je lépo videjnye na okolležéče polé BJ 1886, 34 **3. vitez:** Ne fzoudite pouleg videjnya KŠ 1771, 289 **4. videnje, notranje doživetje:** Pelaj vsze k-vidênji Tvoje dike KAJ 1848, 117; na nyihovo videjnye v-Nébo je zasztoupo KM 1783, 52; Gda je vu nébo od nyi fou, Vfzákím na videjnye BKM 1789, 122; ftero je i' na videjnye Ocsé ino Materé odpelao SIZ 1807, 41; Pelaj po nyem vsze sztvorjênje, Bôg, na tvoji csúd vidénye KAJ 1848, 6 **5. videnje, prikazen:** ino fze zapecsáti vidénye ino Profétzia SM 1747, 10; Sz. János geto je fzvojega fzkriwnoga videjnya knige pifzao KM 1796, 132; nej fzam bio neveren nebefzkomi videjnyi KŠ 1771, 422; Kak je pa to videjnye vido, preczi fzmó ifzkali vo idti vu Macedonio KŠ 1771, 392; prisle fzo govorécse, ka fzo videjnye angyelov vidile KŠ 1771, 256; I tak fzam vido konye vu videjnyi KŠ 1771, 783; dônok fou bom na videjnya i na oznanenyá Gofzpodnova KŠ 1771, 550

viditi tudi videti -im nedov. in dov. **I. videti, z vidom zaznavati:** I ifzkao ga je vidti KŠ 1771, 197; Piszki sze nemorejo scúti, nego li viditi KAJ 1870, 7; fteroga je po manažeriji viditi AI 1878, 7; Gda vidim nébo TA 1848, 7; Csi vidis gyúncza brata tvojega KŠ 1754, 66; Ti vsza vidis TA 1848, 9; Ki kaj hüdoga vidi ali csúje KOJ 1845, 9; Atila, gda vidi Pápo KOJ 1848, 4; Vsza vidi, razmi KAJ 1848, 9; naj vsaki vidi ino zná BJ 1886, 4; da mi tebé vidimo SM 1747, 55; gda ga vidimo hüdou csiniti KŠ 1754, 39; geto vidimo, ka fze godi KŠ 1771, 339; vidimo, kak lejčejo pisani metúli AI 1878, 3; nazvejftita ftera csújeta i vidita KŠ 1771, 35; kai vi zdai vidite SM 1747, 14; Vafe ocsi fzo pa blá'zene, kaj vidijo KŠ 1771, 43; nyegove ocsi vidijo TA 1848, 9; Jafz bodem vidil tvoje licze SM 1747, 32; ka de kákfe znamejnye vido KŠ 1771, 250; nebode vido toga vecs na veke TA 1848, 8; ne bodete me vidili od etecz máo KŠ 1771, 79; i vidoucsi vidili bodete KŠ 1771, 43; nyega

vidili bodejo SM 1747, 30; nefzi prfzt tvoj efzi i vidi roké moje KŠ 1771, 333; ti vidi KŠ 1771, 93; naj ga vidim KŠ 1771, 140; naj nej li fzamó ti vtemnofzti godécsi vidis veliko fsvetlofzt KŠ 1754, 12a; naj ga nišče nebi vido BJ 1886, 8; Gda bi pa tou lúfztvo vidilo KŠ 1771, 28; kákfliva fzem jafz li dvá vido KŠ 1754, 3b; i Abraháma fzi vido KŠ 1771, 296; Bogá je niscse nej vido KŠ 1754, 102; vido je ednoga csloveka fzedécsega KŠ 1771, 28; Okou je nej vidilo KŠ 1754, 142; tam pa edno szrno vido AI 1875, kaz. br. 7; gospodi bejšo, koga tak dugo let ne vido AI 1878, 8; kak jih je escse nej vidla KOJ 1848, 3; csula ino vidila je vsze KAJ 1870, 18; Okou je nej vid'lo SŠ 1796, 5; i mi fzmó vidili SM 1747, 19; Gofzpodne, gda fzmó te vidili lacsnoga KŠ 1771, 86; kako fzte ga vidili vu Nebéfza gori iti SM 1747, 15; i geto fzo ga vidili, profzili fzo ga KŠ 1771, 27; Vidili so ga v boji AI 1878, 6; ár fzo vidile ocsi moie, tvoie Zvelicfanye SM 1747, 58; Ali ka fzte vó sli vidit KŠ 1771, 189 **2. spoznati, ugotoviti:** ako scsés videti koje Bogu drágo SM 1747, 87; Steo bi videti, fto more prouti náfz BKM 1789, 356; Sztrasno je viditi kak szo tê lidjé zapüscseni AI 1875, kaz. br. 3; Kak vidim nyega diko BKM 1789, 15; vidis vsza moja csinejnya KM 1783, 3; Ne vidis nad fzebom nágle fzmrti fztráha SŠ 1796, 10; Steri vidi brata fzvojega potrebúvati KŠ 1754, 39; vidim zbantúvanoga Boga KM 1796, 7; Vidimo záto, kaj Goszpodin Boug SIZ 1807, 8; Ár vidite pozványe vafe KŠ 1771, 492; Jafz fzám, bom nyega meni vido KŠ 1754, 139; Vido bom 'sitek vekvecsni SŠ 1796, 163; ár mi nyega vidili bodemo SM 1747, 32; I vidili bomo, liki jé KŠ 1754, 143; Indasne fsvécze vid'limo SŠ 1796, 16; ár oni bodo Bogá vidili KŠ 1754, 45; ár oni bodo Bogá vidili KŠ 1771, 13; tak fspoznaj ino vidi KŠ 1754, 75; Vidite ino fze varte od fzkpoufzti KŠ 1754, 62; vidite, varte fze od kvalzá Farizeufov KŠ 1771, 126; Szkúszte i vidite, kak prijaznivi je Goszpód TA 1848, 26; naj vidimo ino vóřjemo KŠ 1754, 108; naj vidimo ino vóřjemo KŠ 1771, 153; Teda Herodes gda bi vido, kaj je ospotan KŠ 1771, 8; da bi ne vidili fzinovje Izraelfzki KŠ 1771, 534; Vidoucs fzam vido nevo lo lúfztva KŠ 1771, 361; Vido szam pri tom deli KOJ 1845, v; Dare je zato fena vidila kai je dobro jefzti SM 1747, 6; Vido je, ka je žalosten BJ 1886, 3 **3. dočakati, doživeti:** Steri fcsé viditi dobre dni KŠ 1754, 59 **4. v medmetni rabi izraža opozorilo, spodbudo:** Vidis neimám nikoga SM 1747, 71; vidis, brat, keliko jezero 'Zidovov je vóřvajoucsi KŠ 1771, 408; Vis, nemilofztivno kak fzmrt gofzpoduje BKM 1789, 413; Vis, nemilofztivno kak fzmrt

gofzpodúje sŠ 1796, 133; Ár 'sena ľzvojega mo'sá vis poftuje SIZ 1807, 54; Vis, nerázumna 'zivina Nevcsini niksega bina KAJ 1848, 293; dobro dēte moje, vis, kak nevolen szem jasz KAJ 1870, 8; szinek moj, vidis, kak hūdō je meni KAJ 1870, 18; vidijo, plemenita goszpoda, to szo moj ocsa KAJ 1870, 54; Vidi, da vecs ne pregrejsi BKM 1789, 220; vidita, da niscse ne zvej KŠ 1771, 30 **viditi se** -im se **I. videti se, viden biti**: Li vidi ľze, ka je z-Vlaskoga orľzága KŠ 1771, 668; kakstē neznameniti szi sze on biditi vidi KAJ 1848, III; Taksega hipa sze nyemi i edno megnenye dūgo biditi vidi KAJ 1870, 159; Gda ľze oni zvuna tej mouk Vidijo KŠ 1754, 274; da ľze ľzkoro vtelikĩ rázloesni jezikmi vľzej vidijo té ľz. knige KŠ 1771, A7b; Naj ľze ne vidis lidēm, ka ľze pofztis KŠ 1771, 19; naj ľze ne vidi od Gofzpodnovoga oká hūdo KŠ 1754, 40; csinijo, naj ľze vidijo od ľúdi KŠ 1754, 21; I vidile ľzo ľze pred nyimi, liki zbloudnofzt KŠ 1771, 254 **2. zdeti se**: Csi ľze glih nám csáľzi vidi SM 1747, 73; Zbrojávajte piľzma, ár ľze vám tak vidi, ka vu nyih, 'zitek vekivecsni máte KŠ 1754, 4; Csűli ľzte preklinyanye, ka ľze vám vidi KŠ 1771, 150; Ka ľze ti kvárno vidi BKM 1789, 15; geto ľze ti naj neoupacsno ne vidi KŠ 1754, 5b; Ar oni ľzo náľz malo vreimena, kak ľze nyim vidilo, kastigali SM 1747, 30; med sterimi szo sze mi te edne zaszipávajouce vidile KOJ 1833, III; Ka ľze mi kvárno vidi BRM 1823, 10; Tak i vi ľze zvuna vidite lidēm pravicsni KŠ 1771, 77 **3. ugajati, biti vľeč**: Tettzeni; dopádnoti, viditi sze KOJ 1833, 175; naj csini kak ľze mi vidi SM 1747, 72; Vzemi me, gda ľze ti vidi Sztoga ľzvejta KŠ 1754, 256; Kel'ko ľze vam vidi, jejte ino píte SIZ 1807, 32; tak teda, kak sze komi vidi KOJ 1833, 90; z-jarp tisztzo vőzememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8; Vidilo ľze je i meni zředom tebi piľzati KŠ 1771, 161; Nej sze je vidilo Sztvoriteli nebeszkomi SIZ 1807, 8; vidilo sze je nyemi pohájati KOJ 1833, IX **vidóuči -a -e I. videč**: djánya grejh? Ov ľze doprneľzē znajoucs i vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73; Vidoucs ľzam vido nevalo ľűľztva mojega KŠ 1771, 361; Vidoucsi pa to ľűľztvo, ľzmilűvao ľze je KŠ 1771, 31; Ona pa vidoucsa, zburkala ľze je KŠ 1771, 163; I vľze ľűľztvo vidoucsē, ka je vcfńnyeno KM 1796, 111; zdobri del valĩ vidoucsi vas 'zitek dicsijo Bogá KŠ 1771, 706; Vidoucsi i' od plėľzanya vő obrnyeno plecsē SIZ 1807, 56 **2. viden**: ľze je i ľzkázao vidoucfĩ od nyih KŠ 1754, 112; Szkoj ľze pozna ta Vidoucsa Sz. Mati czerkev KŠ 1754, 131; Vľzáksem ľzveľztvi pa more biti Vidoucsē zemelfzko dugoványē KŠ

1754, 184; Czerkev je vidoucsē ľzpráviscsē KMK 1780, 19; Ne pride vecs doli knám zvidoucfĩm tálom KŠ 1754, 113; zvidoucsim tálom pa ete Áldov aldűje Pop KMK 1780, 51; darűjes na obládanye vszejh mojih vidoucfĩh protivnikov KM 1783, 66; je Boug ete ľzvejť zne'zivoucfĩmi, vidoucfĩmi i nevidoucfĩmi ľztvármĩ napuno KŠ 1754, 93 **vidóuči -a -e sam. vidni**: da ľzo ľzti nevidoucsi ta vidoucsa vcsinyena KŠ 1771, 690; Ár mi ne glédamo ta vidoucsa KŠ 1771, 536; Ne 'zelej dűľa eta vidoucsa BKM 1789, 283 **vidivsi** tudi vidėvši tudi vidėvči -a -e **ko je videl**: Jezus i nikoga nej vidivľĩ zvűn te 'zenē ercsē KŠ 1771, 292; Sto vidėvľĩ nyēno 'saloszt KM 1783, 239; Pa rejszan vidėvsi Gejza, da sze ľűstzvo vősztrejbi KOJ 1848, 10; Dečák eta vidėvši se je jáko prestrašo BJ 1886, 9; Tak ľze naj ľzvejťi ľzvetľofzt vaľľa da videvsi vaľľa dobra dela, dicsio KŠ 1754, 156; Vidivľĩ pa zvejzdo, radűvali ľzo ľze KŠ 1771, 7; Bojdmō záto vefzėli, Vidivsi Bo'za dela BRM 1823, 73; Vidėvcsi Jo'zef, ka nyegovo delo zakrito osztána AI 1875, kaz. br. 7 **videni** tudi vídjeni -a -o **viden**: Ki je videni po vnougi dnėvi od onih KŠ 1771, 383; I oni ľzľiľavľĩ ka 'zivē, i viden je bio od nyē KŠ 1771, 155; Videno je, kak ti o Bōg, hodi TA 1848, 53; szunce je nē vecs videno KAJ 1870, 84; Gda cstēm, videne piszke na szľűsane premányávam KAJ 1870, 6; Tam jeľzte blá'zenľstzvo Od őcs nej vidjeno BRM 1823, 339

vidľivi -a -o prid. viden: geto verbum znamenűje káksega dugoványā vidľivo polo'senyē KOJ 1833, 130; Vidľivo polo'zenyē (az állapító) AIN 1876, 20

vidno prisl. **vidno**: tak tudi na Vogerszkom, Ferdinándi I. vidno doszta hűdoga zadenila KOJ 1848, 77

vihér tudi vehér -a m **vihar**: Vehér Szėlvėľz KM 1790, 92(a); obláčzke, ki ľze od vihéra noľzijo KŠ 1771, 720; ľto je obarvao naľľē ľztáne, i polá od pogibelnoga vihéra KM 1790, 32; Ár ľzte nej priľztoupili kvihėri KŠ 1771, 695; pren. On na te neverne dá vihér szľápov TA 1848, 9; Márna szo vsza, kak podvřz sorsa vihéra KAJ 1848, 8 **vihėren -rma -o prid. viharen**: Vihėrmi de'zd'z vsze szevľėva AIP 1876, br. 1, 6; vu de'zd'z evnom i vihėrnom vrėmeni KAJ 1870, 104; pren. I daj zidti mira szunczi Vu mojem vihėrnom szrcezi KAJ 1848, 143

vihóu vihá s **uho**: I csi ercsē vihou KŠ 1771, 515

vijóč se -a se -e se prid. **vijoč se**: Gda bi pred nyimi dim visziko sze vijocs KOJ (1914), 129

viktoría -e ž **zmaga**: meľzto tak imenűvano za volo victorie, ali obládnofztĩ KŠ 1771, 612

vila -e ž *vila*, *bajno bitje*: Vila rô'zice AIP 1876, br. 2, 6

vilahen -a m *prt*: Lepedô; prt, vilahen KOJ 1833, 164

vile vil ž mn. *vile*: Villaháromágu; ville KOJ 1833, 182

vilica tudi *vùlica* -e ž *ulica*: escse i vilicza toga meszta je z-csisztoga zláta KM 1783, 215; fztani gori i idi vu viliczo KŠ 1771, 368; I vò idoucsa prejsla fzta edno viliczo KŠ 1771, 379; Jánosko sze na ednoj sùrkôj vilici náide KAJ 1870, 115; Ár lùbijo vu fzprávifcsaj i na vogláj vilicz fztójécsi moliti KŠ 1771, 18; vò idoucsi na vilicze nyegove KŠ 1771, 202; Gnojá je nej dáo vò voziti na vilicze KM 1790, 68; fzo vnouge rouné fz-pofztelami vrét na vilicze vo dejvali KM 1796, 119; ni nifese ne bode csùo na viliczaj gláfz nyegov KM 1796, 39; Uttza; vulichza KOJ 1833, 179

vímen -a s *vime*: szo sze nyim po vimeni mozoli vòszpísali KOJ 1845, 118

Vínce -ja m *Vincenc*: Szvéti Vincze, moli Bogá za nász KM 1783, 94

vinéj prisl. *zunaj*: Gda ogen vfze zesgé vinej KŠ 1754, 271; mati i bratje nyegovi pofztanoli fzo vinej KŠ 1771, 41; Zakaj bi vinej osztano BKM 1789, 14; fteri je na vnougoj mrlini vinej ofztano KM 1796, 12

vinéjšnji tudi vùnèjšnji -a -e prid. *zunanji*: Kakda vinejsnye KŠ 1754, 92; Naj fzi 'zivina od vinejsnyega dela pocfiné KŠ 1754, 26; Vari me od kvára dnèfz vinejsnyega BKM 1789, 364; brezi vfze fzile vinejsnye KŠ 1771, 339; Sinovje fze vo vr'zejo vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 145; fzlugo vò vrzte vu vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 85; csi kaj zvinejsnyim delom pofštujemo KŠ 1754, 9; fzkazlivofzti, ftera fze li zvùna zprávde vinejsnyim delom blifcsi KŠ 1771, 743; právde, ftera fzamo vinejsnya csinejnja ravnati more KMK 1780, 46; Gde je tá fzmrt? Vu Vinejsnyi kmiczaj KŠ 1754, 144; nego csi gli fze vùnejsnyi nas cslovik KŠ 1754, 192; Nyihovo notrejsnye i vùnejsnye delo KŠ 1754, 92; kama pridem vu vùnejsnyi váruš KM 1790, 22; Ka zapovidáva Notrejsnyo i vùnejsnyo csifztoucso KŠ 1754, 45; vrzte ga vu vùnejsnyo kmiczo KŠ 1771, 73; Na vùnejsnye gledoucs, c, naj fzpoznajo KŠ 1754, 197; Meo je te prvi fator i vùnejsnye fzevfzstvo KŠ 1771, 684; vrág, kteri zvùnejsnyim fzkúsávanyem mifzli zapelati SM 1747, 42; more dobro delo biti? Zvolnoga fzcrczá, zvùnejsnyim tálom KŠ 1754, 80; csi kaj znašov vùnejsnyov fzlú'zbov molimo KŠ 1754, 9; Od vùnejsnyi rogáti grejhov fze zdr'zi KŠ 1754, 69; Vùnejsnye nepriátele je meo Dávid KM 1796, 6 **vinéjšnji** -a -e

sam. *zunanji*: Oni fzo tebi vinejsnyemi, Dávali cséfzt BKM 1789, 83; kak fze májo oponálati kvinejsnjim KŠ 1771, 610; naj i to vinejsnye nyihovo csifzto bode KŠ 1771, 77; ali ni tou nej na vinejsnye gledoucs KŠ 1754, 11a; Ár ka mi je potrebno i te vinejsnye fzouditi KŠ 1771, 499

viníčke tudi vinjíčke -a s *trne mladike*: Tak te vidoucsé niftere fze zovéjo Vinicske KŠ 1754, 131; ftero vinicske fzo oni pojeli KŠ 1754, 4a; Ti szi nyega nárasz raszpréztro i nyega vinyicske do potoka TA 1848, 66

vinják -a m *uljnjak*: po krátkom vrèmeni vinyák doszta rójom máli bode AI 1875, kaz. br. 8

víno -a s *vino*: Vinum Vino KMS 1780, A7b; Vino ino 'zenfzki fzpoul KŠ 1754, 44; i vino fze vo vlijé KŠ 1771, 29; ka sze vino ne pokvari AI 1875, kaz. br. 8; brezi zemelfzkoga krùha i vina KŠ 1754, 205; Dobro je nej jefzti mefzá, niti piti vina KŠ 1771, 480; prinèfzli fzmô dvá pinta vina SIZ 1807, 5; kákse vino je Krifztoú dáo KŠ 1754, 203; nouvo vino vu nouvo pofzoudo vlejvajo KŠ 1771, 29; gda fze premini, Na vino voda vkameni BKM 1789, 54; ka bi nasega kraja vino razglászili AI 1875, kaz. br. 8; Vu feobnice vino dèvajo BJ 1886, 7; Morem vzéti jasz tou zvinom BJ 1886, 258; I ne zapójte fze zvinom KŠ 1771, 584; Zfzlatkim vinom fzo puni BKM 1789, 121; pren. Szpravo je nám krv kpitvini vu vini KŠ 1754, 257

vinograd -a m *vinograd*: Vinograd KMS 1780, A3b; vinograda delavczi fzluge bijjejo KŠ 1771, 67; dáo fzi nám vino vu vinogradi KŠ 1771, 853; pren. vu Gofzpodnovom vinogradi gyedni delavecz BKM 1789, 3; Molba za obarvanye dúhovnoga vinograda TA 1848, 66

vinonòsen -sna -o prid. *vinoroden*: po etih krajih sze je vinonosznoga tersztja obdelanye usztavilo KOJ (1914), 96

vinopívec -vca m *vinopivec*, *pijanec*: cslovik vinopivecz KŠ 1771, 36; i vinopivczi od méne szpèvajo TA 1848, 34

vínski -a -o prid. *vinski*: Da vinfzke goricze obarjes BKM 1789, 348; pren. Jezuffa, pod Krùšnim, i Vinfzkim kejpom moremo moliti KM 1780, 53

viola -e ž *vijolica*: Vesera, kak vióla Tak fzam fze fzevjto SŠ 1796, 149; Viola KAJ 1870, 101

viólčasti -a -o prid. *vijoličast*: violčasti ametist AI 1878, 54; Lucerna má violčasto cvetje AI 1878, 44

vióllica -e ž *vijolica*: Vfze violicze vehnejo BKM 1789, 432; Vfze violicze vejhnejo SŠ 1796, 169

vípera -e ž *gad*: edna vipera od toploucse vò idoucsa zgrábila fze je roké nyegove KŠ 1771, 427; Vipera, štera se zdrzáva AI 1878, 29;

odvisen: Ar je vŕze lúftzvo vífzilo od nyega polzŕláfajouce KŠ 1771, 238; I vífzim od tébe BKM 1789, 366; Vu etivi dvej zapouvidaj vífzi czejla právda KŠ 1771, 75; bojno z-satanom, od ŕtere vífzi ali korouna, ali kaftiga vekivecsna KM 1783, 196; rejcs Bo'za Zŕtere zvelicsanye vífzi BKM 1789, 23; ali edna od te drúge viszi KOJ 1833, 114; Hranênye ne viszi jedino od krvi AIP 1876, br. 3, 6; od tébe vífzimo KŠ 1771, 838; Ár od tébe vífzimo mi BKM 1789, 135; Ár od tébe i mi viszimo KAJ 1848, 313; Vsza, vsza od nyega viszijo KAJ 1848, 13 **visêči** -a -e *visêč*: na kri'snom viszêcs drejvi KM 1783, 243; ki fzi na kri'snom drejvi vífzêcí pravo KM 1783, 77; od viszêcese zláte pecsati zláti liszt imenüvan KOJ 1848, 35; gda ŕzi nyega na kriŕi vífzêcsega glêdala KM 1783, 81; Kak ŕzo pa barbaruske vidili vífzêcso to ŕztvář KŠ 1771, 427

vísni -a -o prid. *visok*: Viszni törem i znaménye kri'za KAJ 1870, 59

Vistula -e ž *Vistula*: Tiszte púszte prosztoře Veliki Károl je z-Nemci i Szlovenami od Elbe i Visztule nazselo KOJ 1848, 6

viš medm. *vidiš, glej*: Viss! na vogrszkój zemli prebivas KOJ 1833, XIII; vis, szpocrknejo csi nedo meli materé KAJ 1870, 15; vis, vis, té je pa na moje imé krszten AIP 1876, br. 1, 7; Medsztavek je táksa mála rêcs: vis AIN 1876, 68

višestni -a -o prid. *višji*: Sztáva visêfztni Csefztnikov BRM 1823, VIII

višestnost tudi víšêšnost tudi víšesnost -i ž **I. oblast**: eto sze na zapöved visesznoszti more v-csaszi odrinöti AIP 1876, br. 4, 2; je vöpvêdano, ka pod nyihovo visesztnoszt szlisajöcsi nê vogrszkoga jezika sôlaj sze more vcsiti AIP 1876, br. 4, 7; obadvá országa pod torszkój visesznoszti sztojita AIP 1876, br. 8, 2 **2. visokost, vsemogočnost**: Nyegov je Visesnofzt BRM 1823, 103; ká'ze Tvojo visesnofzt BRM 1823, 106; de te nyegova visesznoszt Vodila KAJ 1848, 181; Zdá ládas vu visesnofzti BRM 1823, 81

višesnji -a -e tudi víšesni -a -o prid. **I. ki je glede na razvrstitev po položaju, pomembnosti na bolj pomembnem mestu**: Kajafás visêfnyi pop bodoucsi KŠ 1771, 305; Heli je bio visesnyi Pop KM 1796, 51; za vrejmena Abjatára vifesnyega popa KŠ 1771, 108; pelali ŕzo ga k-Kajafáŕi vifesnyemi popi KŠ 1771, 91; ŕzo ga pred visesnim popom to'zili BRM 1823, 51; obláfztim vifesnyim podlo'zna bojdi KŠ 1754, 34 **2. vsemogočen, vzvišen**: Oh ti visesnyi Krao BKM 1789, 36; Oh visesni Bôg BRM 1823, 1; Vŕzi vŕzej ŕztváři ŕztvoritela Bogá visesnyega BKM 1789, 38; Ino visesno lúbêzen hvalêcsi KAJ 1870,

167; vu imenüvanom Visesnom Palŕtéri BRM 1823, IV **nájvíšesnji** tudi nájvíšišnji -a -e *najvíšji*: ka je Jezus vu náj vifesnye zmo'snofzti dike ŕztálnom ládanyi KMK 1780, 17; vsáka právda od najvisesnye oblászti potrdnyena AI 1875, kaz. br. 2; ka ŕzam tebé nájvifesnyega Bogá KM 1780, 71 **višesnji** -a -e sam. *vsemogočni*: szpêvao bom iméni tvojemi oh Visesnyi TA 1848, 7; i moucs visesnyega obŕzencza tebé KŠ 1754, 107; Kakda vkrádnemo od naŕŕi vifesnyi KŠ 1754, 48 **nájvíšesnji** -ega sam. *najvíšji, Bog*: Ali te náj vifesnyi vu zrokami naprávleni czêřkvaj ne prebiva KŠ 1771, 362; Ti, Kak te naj visesni BRM 1823, 54; Priszpodobnoga vecs nega Nindri k-najvisesnyemi KAJ 1848, 11; O jáko je lepö .. mojoj najvisisnoj zadovolnoszti odgovárja AI 1875, br. 1, 7

višesost -i ž *vzpetina*: Mênsê viseszoszti sztmrce zovémo KAJ 1870, 145

vísni -a -o tudi víšnji -a -e prid. **I. višnji, vse-mogoč**: Oh visnyi Boug BKM 1789, 157; Nafzlányam fze visni Bo'se SŠ 1796, 163; Szina Bogá visnyega BKM 1789, 76; On bode veli, Szin visnoga Bôga BRM 1823, 10; Tebé szpoznávamo ocsö visnyega KOJ 1845, 135; bom szpêvao Iméni visnyega Bôga TA 1848, 6; Ki fze vu visnyem Bougi SM 1747, 72 **2. božji**: Visni mir KAJ 1848, IX; Vřetina visne môdroszti KAJ 1848, 8 **3. pomembnejši, na višji stopnji**: Stampana z-kráľêřzkimi visnye Soule piřzkmi KM 1790, 1; iszkati blá'zensztva sztan visni KAJ 1848, 108; Molítev za visno oblászt TA 1848, 15; Visne oblászti KAJ 1848, VII; Zdr'zi nám visnye vládnike BKM 1789, 294

višnja -e ž *višnja*: Merafus Visnya KMS 1780, A9; Medgy; visnya KOJ 1833, 165

višnjavi -a -o prid. *višnjev*: Cink je višnjavo beli AI 1878, 56

višnjeno-erjávi -a -o prid. *višnjevorjav*: Vlaška črešnja má višnjeno-erjávö cvetje AI 1878, 50

vitêški -a -o prid. *viteški, junaški*: nájlíh viteskoga Matyasa má KOJ 1848, 66; i dáö je vŕzákomi viteskomi mou'si edno trombonto KM 1796, 48 **vitêski** -oga sam. *vojak*: zgucsávao ŕzi je z vládniki popovŕřzkimi i zvitêškimi od toga KŠ 1771, 245

vitêštvo tudi vitêřtvo -a s **I. vojařtvo**: zapovedao je vitêřtvi doli idti KŠ 1771, 414 **2. junařtvo**: Vitêřség; vitestvo, preobrnenye KOJ 1833, 183; Vitestva pa naj lepsi 'zir, Naj bode domovine mir BRM 1823, 405; za volo szpoznánoga vitestva KOJ 1848, 22; Dufevnoga ro'zjá gori oblejkanye na dufevno viteřtvo KŠ 1771, 586; Po tom vitestvi szo ga okrónali KOJ 1848, 64

vitêz -a m **I. vojak**: Eden vitêz je oudpro,

Nyeg'vo rebro BKM 1789, 77; Niki vítěz, ki je séfzt fztou Filifzteuffov doli pobio KM 1796, 46; Teda fzo vítězje poglavára vzéli Jezufa KŠ 1771, 94; fzte Mojega Ocsé vítězje BKM 1789, 151; ki pod fzebom mám vítéze KŠ 1771, 25; pren. Eresé pa czérkvi vítédom KŠ 1771, 248 **2. junak**: Finni vítěz chrifstus TF 1715, 1; gde je hunovszki vítěz Atila pokopan KOJ 1848, 5

vitéživati tudi vítěživati -ijem nedov. *bojevati se*: naj pouleg naprej povejdanoga od tébe prorokávanya vité'zies vu nyih dobro viteftvo KŠ 1771, 635; naj ne podléfzemo, nego naj dônok obládamo i vítéziemo KŠ 1754, 172

vivlevávle medm. *hokuspokus*: csalejrje na kri'sopoutji krouge i kri'se rédiyo, ino vivlevavle gucsijo KOJ 1845, 110

vívól -a m *bivol*: Kôla vozijo konyi i vivolje KAJ 1870, 71

viza -e ž *beluga*: Viza (viza). To je v naši vodaj najvékša riba AI 1878, 31

vizitérani -a -o prid. *pregledan, preiskan*: gde je magyara pred szébe nej ovak püsztó, nego mogao je vizitérani biti KOJ 1848, 85

víža -e ž *napev*: Nóta; vi'sa, nouta KOJ 1833, 166

vjaviti se -im se dov. *razodeti se*: vonom dnévi, vfterom fze Szin cslovecsi vjavi KŠ 1771, 230; Szebé 'zivoga vjavi Krifztus BKM 1789, 109; Ka sze vjavi z toga, da je prisao k Szlovenom KOJ (1914), 99; Od niki pa, kaj fze je Eliás vjavo KŠ 1771, 197; Ponizno fze vjavio BRM 1823, 2; Szvojim vucsenikom fze je lzám vjavo BKM 1789, 95; Bo'za rejcs fze je vjavila BKM 1789, 5; Miloscsa Bo'za fze je vjavila BRM 1823, 24

vjedínanje tudi vjedínjanje -a s *zedinjenje, združitev*: Krifztuffovo dúhovno vjedínánye znamenúje KMK 1780, 86; Opominanye na vjedinyanya poniznofzt KŠ 1771, 590; za volo vjedínanya sze pogodbávanye zacsnolo AIP 1876, br. 5, 1; Da lüsztvi vjedínánye darújes KM 1783, 97; dáj mi dufno vjedínanye BKM 1789, 165; dú'snoszt nalo'sili mir i vjedínanye varvati KOJ 1848, 51; fze je po pojzebnom vjedínányi pobougsao nyihov ftális KM 1790, 88

vjedínati -am dov. *zediniti, združiti*: Mené z-tebom vjedina BKM 1789, 234; Tam vasz on 'z-nyimi vjedina KAJ 1848, 114; Szrdca etima vjedínaj BRM 1823, 416; Sz-kém szva szrdca vjedínala KAJ 1848, 292 **vjedínati se** tudi vjedínjati se -am se *zediniti se, združiti se*: Morefze li néba fzpráhom Vjedínati KŠ 1754, 258; More fze li néba fzpráhom, Vjedínati BKM 1789, 228; Vôre, po steroi fze jafz fztebom vjedínam SM 1747, 53; Zlubéznofzti fze jafz fztebom vjedínam BKM 1789, 314; Gda fze naflá molitev zmislejnyem ne

vjedíná KŠ 1754, 20; tak fze fzprvim pílfzom vjedíná KŠ 1771, A3b; Ár, ki fze nyemi pokloni, vjedina fze 'znyegovimi húdimi delami KŠ 1771, 738; Tak fze tejlo, dúsa, Vfze fztebov vjedina BKM 1789, 365; ki fze naj 's-nyim vjedina SIZ 1807, 7; Vjedínaj fze, zvelicsitel, Z-menom BRM 1823, 178; da bi sze vsza tvoja decza Med szebom tak vjedínala KAJ 1848, 300 **vjedínani** tudi vjedínjani -a -o *zedinjen, združen*: No 'ze fzem vjedínani, Sztebov moj lezus BKM 1789, 239; moski 'znyim vjedínani tá troso dnéve fzvoje SIZ 1807, 7; najbi oni po vjedínanoj moucsi fzrecsnoga vcsiniti mogli SIZ 1807, 8; oneva, kakti czilou vjedínaniva túvárisa, pripravlati SIZ 1807, 10; 'Z-nyim szte tú vjedínani KAJ 1848, 146; i vjedínanyi osztánemo KM 1783, 111

vjedínávati se -am se nedov. *združevati se*: Ravnaj me, da fze Sz-Tebom vjedínávam BRM 1823, 462; Sz-tebom sze jasz vjedínávam KAJ 1848, 18

vjedíniti se -im se dov. *zediniti se, združiti se*: i ti fzi fze 'znyouv vjedino za vekke KŠ 1754, 238; Vjedino fze je zcslovekom BKM 1789, 26 **vjedínjeni** -a -o *zedinjen, združen*: Szkrúhom i zvinom vjedinyeno KŠ 1754, 204; bojdté pa vjedinyeni vednoj pámeti KŠ 1771, 491

vjedínost -i ž *edinost, združitev*: Vjedínofzt zBogom SM 1747, 36; vjedínofzt ednoga mo'zá i edne 'zené KŠ 1754, 46; Opomina na vjedínofzt KŠ 1771, 490

vjedínóuti se -ém se dov. *združiti se*: Ka fze je Bo'za natúra tak vjedínoula KŠ 1754, 101

vjésti vjéjm dov. *vgrizniti*: edna vipera ga je vjejala KM 1796, 130

vkanenjë -á s *ukana, prevara*: i vkanenyé bogáfztva zadavi ti rejcs KŠ 1771, 43; poleg stere sze naj nikse vkanénye ne zgodí AIP 1876, br. 3, 1

vkàniti vkánim dov. *ukaniti, prevarati*: kakbi mogli naflega bli'znyega vkaniti KŠ 1754, 21; modroufzt, ftera niti nikoga vkaniti nemore KMK 1780, 5; I vkaniti ga nescse BKM 1789, 39; On me nigdár ne vkani SM 1747, 75; tejlo náfz ne vkani KŠ 1754, 172; Kejp, i Ezvetlina vnogo-krát vkani KM 1790, 38; ali ga pa fzkřivimi ricsmi vkanimo KŠ 1754, 55; fžami zzebé vkanimo KŠ 1771, 726; Zapovídi znás: ne vkani KŠ 1771, 134; csi fžam koga vkom vkano KŠ 1771, 235; Da je pa katsa vkanila Ejvo KŠ 1754, 251; nikoga fžmo nej vkanili KŠ 1771, 540; naj váfz fto ne vkani KŠ 1771, 606 **vkàniti se** vkánim se *ukaniti se, prevarati se*: fze fžam vkani KM 1790, 16; naj fze ne vkanimo od Satana KŠ 1771, 532; fžami zzebé vkanite KŠ 1771, 746; da fze oni od húdoga nepriátela ne vkanijo KŠ 1771, 849; Ki trpijo,

Nigdár fze nevkanijo BRM 1823, 9 **vkánivši** -a -e *ko je ukanil, prevaral*: ino Robert Károlovih priateľov nalükávce vkánivsi, sze je potájo KOJ 1848, 43 **vkánjeni** -a -o *ukanjen, prevaran*: Od jálna vrága vkanyen BKM 1789, 191; Vkányena Izabella sze je bridko zjoukala KOJ 1848, 81; da szo 'ze vecskrát vkanyeni AI 1875, kaz. br. 3

vkánjec -jca m *goljuf*: Ednoga hipa dvá vkanyca prideta AI 1875, br. 1, 6

vkánjlívec -vca m *goljuf*: Zviti angluski vkanjlívec AIP 1876, br. 11, 6

vkánjlívosť -i ž *prevara, goljufija*: to zvršijo vcsászi po zvitoj vkanjlivoszti AIP 1876, br. 11, 6

vkánjűvanje -a s *varanje, goljufanje*: I fzkربی toga fzevjeta i vkanyűvanye bogáfztva zadavijo to rejcs KŠ 1771, 112; pokodob sze za volo tatbine i vkanyűvanya grejhov godi KOJ 1845, 120; ki te na vkanyűvanye podbádajo KOJ 1845, 52; Kakda ziménom Bo'zim nepoštено 'zivémo? zvkanyűvanyem KŠ 1754, 17; Vűszta nyegova szo puna z vkanyűvanyem TA 1848, 8; ki fze vefzelijo vu vkanyűvanyaj KŠ 1771, 720

vkánjűvāti -űjem nedov. *varati, goljufati*: tébé cslovik vkanűje SŠ 1796, 131; Nisteri ľudjé vkanyűvajo KOJ 1845, 121; ne la'zmo i ne vkanyűjmo KŠ 1754, 16; Hlápcezi naj znikim ne vkanyűjo KŠ 1754, 49; kaibi ne lagali ino nevkanyűvali TF 1715, 13

vkápati -am nedov. *vkopavati*: kotárno kaménye vkápajo med nyíve KAJ 1870, 119

vklánjati se -am se nedov. *klanjati se*: Velikásom sze je vnou'salo szlabim 'senszka m sze vklányati KOJ 1848, 47; baráta, steri sze je v Sárvári tak dugo szladkáro i vklányao KOJ (1914), 117; Bo'se! tebi sze vklányamo KOJ 1845, 135

vkľeknoti -em dov. *omahniti*: Neszmém Ni v-dobrom vkleknoti KAJ 1848, 238; Te nedovédno vkleknem KAJ 1848, 242; Da nevklekne mo od vere bo'zansztva KAJ 1848, 180; nevkleknejo sztopáji nasi TA 1848, 36

vkònčati -am dov. *pokončati, uničiti*: Vsze tiszte kmeszti dá vkoncsati KOJ 1848, 27; Nyih dika je bila vsze vkoncsati KOJ (1914), 130; ne dáj tve czérkve vkoncsati BKM 1789, 177; Stevan IV. vkoncsa doszta KOJ 1848, 39; nistere vesznice szo pa zcsiszta vkoncsali KOJ 1848, 86 **vkònčati se** -am se *pokončati se, uničíte se*: fzmrtjom fze naj vkoncsa KŠ 1771, 50

vkončávati -am nedov. *pokončevati, uničevati*: odked szo oni vòhodili 'sgát, i vkoncsávat KOJ 1848, 99

vkopāti vkòpam dov. *vkopati*: eden cslovik i vkopao je pod preffo kad KŠ 1771, 139

vkorènti -im dov. *ukoreniniti, utrditi*: Sz. Stevan za poszebno szkrb prime Vòro vkoreniti KOJ 1848, 13 **vkorènti se** -im se *ukoreniniti se, utrditi se*: kaibifze mi mogli vu právo i vori fze vkoreniti TF 1715, 48; naj fze ono dobro, štero razmis, vu tebi bole vkoreni KM 1790, 50; V-etih csaszih szo sze vdomovile i vkorenile dvej nouve vòre KOJ 1848, 82; Naj sze tak vogrszki Jezik sze bolye vkorni KOJ 1833, III **vkorènti** -a -o *ukoreninjen*: Vkorényeni i gori poczimprani vu nyem KŠ 1771, 606

vkoupiti se -ím se dov. *skopiti se*: i jefzo vkopleni, ki fzo fze fzami vkoupili za volo králefztva nebefzkoga KŠ 1771, 62 **vkòpleni** -a -o *skopljen*: I ovo eden mou'z Csrnkavec vkopleni KŠ 1771, 366; Ár jefzo vkopleni, ki fzo fze zmatere utrobe tak poroudili KŠ 1771, 62

vkrádniti -em dov. *ukrasti*: kak dabi steo kaj vkradniti KOJ 1845, 30

vkrádnoti -em dov. *ukrasti*: Kakda vkradnemo KŠ 1754, 50; da ga vucseniczke vkradnejo KŠ 1771, 97; Ne vkradni TF 1715, 16; Ne vkradni SM 1747, 45; nego naj vkradne i zakole KŠ 1771, 300; kai fzem nei odnefzal (vkradno) SM 1747, 12; Racsun ti je dati csi fzi ti kaj v-kradno SŠ 1796, 92; povrnouti moremo onim, od ki fzmo vkradnoli KŠ 1754, 53; kaj fzo vucseniczke prisli, ino fzo ga vkradnoli KŠ 1771, 98; ino fzo ga vkradnoli KM 1796, 114 **vkrádnjeni** -a -o *ukraden*: Z-nase hi'ze blágo vkrádnjeno AIN 1876, 24; Tò vkrádnjeno pa nazáj dati KŠ 1754, 53; Liki edno vkrádnjeno blágo senkas meni AI 1875, kaz. br. 7

vkraì zablòuditi ~ -im dov. *zaiti, zabloditi*: teda zaifztino od právoga Bo'fjega návuka naidale vkrai zaloudi TF 1715, 3

vkrajjemàti -jemlém nedov. *odvzemati*: Ferdinand I. sze denok prime Bűdino vkrajjemati KOJ 1848, 81

vkrajlűčiti -ím dov. *odvreči*: szvoje szulice vkrajlűcsita KOJ 1848, 58

vkrajnositi -nòsim nedov. *odnašati*: ka nebi od hi'se vkrajnoszila kurvejsam KOJ 1845, 88

vkrajpognàti -ženém dov. *odgnati, odpustiti*: da je nyemi nej bráno prvo tivárisiczko vkrajpognati KOJ 1845, 64; Dobroga hlápca lagojega pa z-leta vkraj po'senjo KOJ 1845, 53

vkrajpogràbiti -grábim dov. *odvzeti*: Szamo nyim je tűdi Stajerszko vkrajpograbo KOJ 1845, 6

vkrajpotočiti se -ím se dov. *umakniti se*: Nafzlédnye fze vkraj potocsis, Nezd'zis BRM 1823, 299

vkrajspàdnoti -em dov. *odpasti*: Szodie Bogh, nai od fzoieoga predsze vzetyá vkrai fzapadneio ABC 1725, A7b

vkrajspojémati -jemlém dov. *odvzeti*: Wladiszlav II. naj povrné vsza, stera je Matyas I. vkrajszpojémao KOJ 1848, 69

vkrajsjtirati -am dov. *odgnati, odpoditi*: i vkrâ je sztiraio protivnika KAJ 1870, 40

vkrajvzétí -vzémem dov. *odvzeti*: dobrouto, stero nam niscse nemore vkrajvzétí KOJ 1845, 17; Matyas I. scsé Stájér vkrajvzétí KOJ 1848, 67; Törszki Czaszar Benetsánom po szili vkrajvzeme otok Morea KOJ 1848, 10; Dühá szvétoga tvojeja nevzemi vkraj od méne KOJ 1845, 129; Boug nám je vkrajvzéo KOJ 1845, 105; kim je szmrt vkrâvzéla roditele KAJ 1870, 52; kaj fzte vkraj vzéli klücs znányá KŠ 1771, 210 **vkrajvzétí** -a -o *odvzet*: Szamo Slézia od prájzszkoga Krála vkrajvzéta KOJ 1848, 110; Franczúzog je vsze vkrajvzétó KOJ 1848, 121

vkrátíti -im dov. *prikrajšati*: Csi szí szam nevkrátím 'zitka mojega KAJ 1848, 247

vkravráčati -am nedov. *odvračati*: On me Od rú'zni grêhov vkravrácsa KAJ 1848, 291

vkravrnúoti se -ém se dov. *odvrniti se*: Da sze od grêhov vkravrném KAJ 1848, 143

vkriž prisl. *navzkriž, križem*: Ne meli zjezikom brezi pámeti vkri'z BKM 1789, 306; teda lih more roké vkri's dr'sati KOJ 1845, 105; Mála riba brezi rüma hodi Vkrí'z po vodi KAJ 1870, 71

vkrižoma prisl. *navzkriž, križem*: i dolnyelendavszko imánye vdil i vkri'soma je Bethlen dáó szporobiti KOJ 1848, 92

vkročeni -a -o prid. *določen, prirejen*: Nego je lih pázila, naj Proteszantnje z-vkrojenoga menika vöneszkákajo KOJ 1848, 112

vkrotiti -ím dov. *ukrotiti*: Szeliditni; vkrotiti KOJ 1833, 173; ali ni eden ga je nej mogao vkrotiti KM 1790, 54; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; Bôg te fšvêt vkroti BRM 1823, 402; Té je cslovek vkrôto KAJ 1870, 10; Szledi szo vkrotili konye KAJ 1870, 72 **vkrotiti se** -ím se *ukrotiti se*: gizdoszt nyegova podpihana sze vkrotiti nej püsztíla KOJ 1845, 58; Ar vfzáka natúra fze vkroti KŠ 1771, 750 **vkročeni** -a -o *ukročeni*: morfzki fštvár fze vkroti, i vkrocse fzo od natüre cslovecse KŠ 1771, 750; szo i ti vkrotseni strkôvje i prepelice nemirovne KAJ 1870, 25

vkûp tudi vküpe tudi vküper prisl. *skupaj*: kotera fnyov vküper fštov TF 1715, 44; nego z recsšov Bosšov vküpe fšklenyena TF 1715, 32; ino fšta lífštkte vküpe plela SM 1747, 6; Sto náj vkûp ne nehá KŠ 1754, 264; Nehájte, naj vkûp rafzté obouje KŠ 1771, 44; I 'znyim vkûp rafšpéti fzo ga túdi ofšpotávali KŠ 1771, 153; Ár páli v-küpe boudemo SŠ 1796, 18; i vszi vkûp zvisávajmo

imé nyegovo TA 1848, 26; Poszlavcov sze vkûp 447 AI 1875, kaz. br. 3; Szillaba je eden ali vecs glászov vkûp AIN 1876, 7; Telko méda vküper nanosziti AIP 1876, br. 8, 7; Etiva vküpe za roditele zovémo BJ 1886, 9

vkûp béžanje ~ -a s *zbiranje*: I ni vu czérkvi fzo me nej najšli ka bi vkûp bej'zanye lúfštvá fšzprávlaó KŠ 1771, 417

vkûpbežéči -a -e prid. *skupaj tekoč*: závec i tak vsze tri vküpe'zécse píta szrna KAJ 1870, 67

vkûpbidti -sém nedov. *biti navzoč, biti skupaj*: Szvedoki moro vszi pri podpiszi v-ednom vrémeni vkûpbidti AIP 1876, br. 3, 2 **vkûp bodóúči** ~ -a ~ -e *sobivajoč*: Cfí fzo fze vkûp bodoucse vu pravdeni digoványaj nej fštele vjedinati KM 1790, 90

vkûpdáti -dènem dov. *I. zbrati*: V dobroj letini Bratovesina nekaj száma vkûpdá KOJ 1845, 95 **2. poročiti**: szo tákso deklino steli z-menom vkûpdati AI 1875, br. 2, 7 **vkûpdáni** -a -o *zbran*: szo z vkûpdánimi pejzezi to cérkev dozvršili KOJ (1914), 111

vkûpdjáti -dènem dov. *zbrati*: Na tô szo vernicke 12 jezero rainskih na solszki cil vkûpdjáti AIP 1876, br. 10, 8 **vkûp djáti se** ~ -dènem se *skleniti, odločiti se*: Ár fzo fze vkûp djáli 'Zidovje kaj vó ga vr'zejo fšzprávícsa KŠ 1771, 297 **vkûpdjáti** -a -o *I. sestavljen*: szo szoglászniczke vkûpdjáti: *cs, cz* KOJ 1833, 3; Vküpglaszniczke **2. Vküpdjáti**, kak: *gy* AIN 1876, 6; szo recsi vkûpdjáne KOJ 1833, 11; Vu szhájani, ino vkûpdjáni recsáj sze tak razdelíujo KOJ 1833, 7 **2. sklenjen**: Pri sterom vkûpdjáne roké máta obá KAJ 1870, 118

vkûp držáti ~ -ím nedov. *razumeti se, biti enoten*: Midva szva priaznivo med szebom vkûp dr'zala TA 1848, 44

vküpebéžati -ím nedov. *prihajati skupaj*: Vsza dr'zina vküpebe'zi KAJ 1870, 17

vküpegrenóti -ém nedov. *zgrabljati, spravljati skupaj*: Senô na trávniki vküpegrenéjo BJ 1886, 29

vküpen -pna -o prid. *skupen*: Vküпно imé, stero vno'zino znamenüje, dp. nép (lúsztvó) AIN 1876, 10

vküpepobrâti -berém dov. *zbrati*: pes je vso svojo moč vküpepóbrao BJ 1886, 16

vküpepostáviti -stávím dov. *sestaviti, zložiti*: Nájporej nyega ztrámov vküpepostávi BJ 1886, 6

vküpeprinášati -am nedov. *zbirati, navajati*: ki fzo med fzebom protivno fštejnye Nouvoga Zákona vküpeprináfali KŠ 1771, A3a

vküpersprávlati -am nedov. *zbirati*: jamo, vu stero gnojsnico vküperszpráva AIP 1876, br. 8, 8
vküpesklásti -skladém dov. *zložiti*: oblečalo na ednom mesti vküpesklála BJ 1886, 11

vküpesklenòti -sklènem dov. *skleniti, zvezati*: Táli rusta sze dobro vküp morejo szklenoti KAJ 1870, 75; pren. Szkleni vküp Sztvojim dühom mo düso KŠ 1754, 258; Szkleni vküp, oh moj dobiecek BKM 1789, 228; Vküp szí me szkleno z-drügomi KAJ 1848, 301 **vküpesklènjeni** -a -o *sklenjen, zvezan*: voda, zrecsjov Bosjov vküpe fzklenyena voda TF 1715, 32; Zfteroga vfze tejlo zrédom vküp zlo'zeno i fzklenyeno KŠ 1771, 581

vküpesprávlanje -a s *zbiranje, shajanje*: Tebé fze Dofztája Nafe vküpe fzprávlanye BKM 1789, 152

vküpespriti -prídem dov. *priti skupaj, zbrati se*: senya, na štera vküpespridejo vsi tisti BJ 1886, 22

vküpestisnoti -em dov. *stisniti*: Gobec I vcsélice vküpesztiszne KAJ 1870, 96

vküpezdrobiti -ím dov. *zdrobiti*: Nacsi té stór vküpezdrobim KAJ 1870, 96

vküpe zezvãti ~ -zovém dov. *sklicati*: Zezva vküpe fzíni fzve BKM 1789, 191

vküpezosèkati -sèjkam dov. *sesehati, uničiti*: i toča kãple ino polski sãd vküpezosejka BJ 1886, 32

vküpglãsnik -a m *soglasnik*: Dvoujeféle [litere]: vküpglasniczke KOJ 1833, 2; Kak sze razlocsãvãjo vküpglasniczke AIN 1876, 6; eden glasznik je k-vecs vküpglasnikom prikapcsen AIN 1876, 7

vküp glihati ~ -am nedov. *primerjati*: vu fztãri pefzmaj fzam fzlejndnye recsi nej vküp gliho BKM 1789, 4b

vküpidti -idem nedov. *upadati, krčiti se*: Apadni; opãdãti, vküpidti KOJ 1833, 150 **vküpidévçi** -a -e *skupaj gredoč*: po etoj pôti vküpidévçi, k-cili pridemo AI 1875, kaz. br. 1

vküpishati -iščem nedov. *zbirati, nabirati*: Da znam lêpe dãre tvoje Szkrblivo vküpiszhati KAJ 1848, 40

vküploviti -ím nedov. *loviti*: divji ftiçi žužavke vküplovijo AI 1878, 25

vküp méjsãvši tudi vküpméšãvši ~ -a ~ -e prid. *mešãjoč*: vküp mešãvši 'Zidovcsino i Filozofjo fz-Krifztufovím návukom KŠ 1771, 602; Niti Persóne vküp mešãvsi KM 1783, 12; bronz i ocel vküpmesãvsi, stike zacno lêvãti AI 1875, br. 1, 1

vküpmenjãvãti se -am se nedov. *zamenjevãti se*: Cs, cz, litere sze vcsãszí vküpmenyãvãjo z-líterãmí ts, tz KOJ 1833, 5

vküpnabrãti -berém dov. *zbrati*: Nej trbej tãkse

lúdi vküpnabrãti KOJ 1845, 34; je pomíjszke lúdi vküpnãbrao KOJ 1845, 60 **vküpnabrãti se** -berém se *zbrãti se*: Kruci sze vküpnaberéjo KOJ 1848, 105 **vküpnabrãni** -a -o *zbran*: Hunyadi Janko na hitrom z-vküpnabrãniami seregami priplava KOJ 1848, 60

vküpnãcréditi se -im se dov. *zbrãti se*: Na tó szo sze törki vküpnãcsrédili AIP 1876, br. 6, 6

vküpnãdãvani -a -o prid. *darovan, zbran*: Etim lidém na pomãgãnye je vküpnãdãvano 130 jezér rainskih AIP 1876, br. 4, 7

vküpnãgnãti -ženém dov. *segnati, spraviti skupaj*: Vougri z-tem spotom razszrdjeni vküpnã 'senéjo vno'sino vojãkov KOJ 1848, 9

vküpnãlúçani -a -o prid. *nametan*: sztojijo níkédik kak-tak vküpnãlúçsani cimpri KOJ 1845, 39

vküpnãmetãti -mèçem dov. *zmetati*: Oszramoten vküpnãmecse perte, mészni gvãnt, knige KOJ (1914), 122

vküpnãpréçti -prežém dov. *vpreçi skupaj*: Csi bi nyidva vküpnãpregla KAJ 1870, 42

vküpnãréditi -ím dov. *sestaviti*: Almos za oro'sje prilicsne vu szedmére serege vküpnãrédí KOJ 1848, 7

vküpnãvijãti se -am se nedov. *zbirãti se*: Medtemtoga szo sze zacsnili vküpnãvijãti tiszti oblãczke KOJ (1914), 143

vküpnãvlãçiti -ím dov. *navlãçiti, spraviti skupaj*: i vnogo naroblenoga blãga vküpnãvlãçso KOJ (1914), 114

vküpnãvlèçti -vlèçem dov. *navlèçi, spraviti skupaj*: vzeme nyim vno'sino blãga, stero szo teliko lejt od vszejh krajov vküpnãvleklí KOJ (1914), 97

vküpnãvrnóti -ém dov. *prignati skupaj*: Pròti vécsãrom prizové ovcsãr psza, i vküpnãvrnétã cèlo csrèdo KAJ 1870, 139

vküpnãstãti -ostãnem dov. *ostãti skupaj*: recsi, stere k-ednomi rázumi szlisijõ, vküpnãstãnejõ KOJ 1833, 117

vküpnãpisãti -pišem nedov. *pisãti skupaj*: med tejmí nisteri sze k-verbumãm prikãpscüvãti, i 'snyimi sze vküpnãpisãti KOJ 1833, 109

vküpnãpistiti se -ím se dov. *spustiti se, podãti se*: Alí fteri krãõ idoucsi fze vküp píłtzi zdrgím krãlom vu boj KŠ 1771, 221

vküpnãplèsti -ém nedov. *spletãti, plèsti*: Zmãlímí rokãmí je korine vküpnãlela AIP 1876, br. 7, 6

vküpnãpobérãti -am nedov. *zbrãti, pobirãti*: Ta mãla je povszéd vküpnãpobérãla drobtinye KAJ 1870, 64

vküpnãpobrãti -berém dov. *zbrãti, pobrãti*: Sztolna ôprãva sze vküp more pbrãti KAJ 1870, 44;

Deca svoja šolska dugovánja vküppoberéjo BJ 1886, 4; liki rozga vküp je poberéjo KŠ 1771, 316; vküp poberete to drtínye KŠ 1771, 283; Vküp fzo poubrali záto KŠ 1771, 283; Vküp fzo záto poubrali KM 1796, 126 **vküp pobráti se** ~ -berém se *zbrati se*: Gda pa szuncze zhája, vküp sze poberéjo TA 1848, 85 **vküp pobráni** ~ -a ~ -o *zbran*: peszmi szti sztári piszm vküp pobráne SŠ 1796, 1

vküppočiti se -póčim se dov. *spopasti se*: Amurát z-Magyarmi sze vküppocsi KOJ 1848, 58

vküp podréjti se ~ -derém se dov. *podreti se*: i taki fzo fze varaske báfte okolivrat doli porúsile, i tak vküp poudrle KM 1796, 43

vküppograbláti -ám dov. *pograbljati*: tráva hitré szehne, vecs, menyé szúho vküppograblájo KAJ 1870, 122

vküppókati -am nedov. *ploskati, udarjati*: Vszí nár odje pókajte vküp z dlanami TA 1848, 38

vküppokúpiti -im dov. *pokupiti*: i eti vnogo velka imánya vküppoküpo AIP 1876, br. 5, 5 **vküppoküpleni** -a -o *pokupljen*: drügo blágo na nasem kráji z-velkov szilov vküppoküpleno AIP 1876, br. 5, 3

vküppolóvleni -a -o prid. *ujet*: Ti vküppolovleni szód csákajo AIP 1876, br. 2, 7

vküppostáviti -stávím dov. **I. sestaviti**: Ete vnóge potacséke, cveke v-edno vküpposztaviti KAJ 1870, 143; edno táblo szam vküpposztavo AI 1875, kaz. br. 6 **2. pripraviti**: Eta jesztvina 'zenszke tak znájo vküpposztaviti AIP 1876, br. 7, 3 **vküppostávleni** -a -o *sestavljen*: edno 3–600 kotrig sztojcése nazavüpszstvo biló vküpposztávleno AIP 1876, br. 2, 2

vküppostávlati -am nedov. *sestavljati*: Eti sztroski sze zdaj vküpposztávlajo AIP 1876, br. 9, 1

vküp potégnoti ~ -em dov. *skrčiti*: ár je vnogo vrejmena tíftzoga bilou, kak ga je vküp potégno KŠ 1771, 194 **vküp potégnoti se** ~ -em se *skrčiti se*: Da bi fze vfza pod edno glavou vküp potégnola KŠ 1771, 74 **vküp potégnjeni** ~ -a ~ -o *skrčen*: edna 'zen i bila je vküp potégnjena KŠ 1771, 216

vküp potréjti ~ -tèrem dov. *streti, zlomiti*: Ár je tej fzej Krízfztus moucs vküp potro BKM 1789, 403

vküppotüvåti -újem nedov. *potovati skupaj*: V-lêpom jedinsztvi vküppotujejo V-krsztsanszkom pozványi KAJ 1848, 292

vküppovíti -a -o prid. *zvit, zavít*: mála vila ona je v-ednom vküppovitom lipnom liszti szedëla AIP 1876, br. 2, 6

vküppozváti -zovém dov. *sklicati*: Záto sztálise i

Réde v-Sopron vküppozové KOJ 1848, 97; je nej 23 lejt orszácskoga szpráviscsa vküppouzvao KOJ 1848, 45 **vküppozóvívši** -a -e *ko je sklicál*: András II. vküppozovivsi Sztálise KOJ 1848, 35 **vküp pribéjzanje** ~ -a s *shod, zbor*: geto níkfega zroka nema, z-šteroga bi mogli racsun dati etoga vküp príbej'zanya KŠ 1771, 403

vküppribéjzati -bežím dov. *priti skupaj, zbrati se*: da lüdjé vküppribe'sijo glédát KOJ 1845, 121; i vküp je príbej'zalo lüftzvo KŠ 1771, 409; Gda je pa na tou csudo vnogo lüftzva vküp príbej'salo KM 1796, 118; k cêrkvi sz. Áne v Borecsi molít, kama je vszele vnogo lüdíh vküppribej'salo KOJ (1914), 153 **vküppribéjzani** -a -o *zbran*: Kardinál na Krála odebiranye vküppribejsanoj vogerszkój Goszpodi príporácsa KOJ 1848, 44

vküpprihájanje -a s *shod, zbor*: mesztancsarje vküpprihájanje bodo obdr'zali AIP 1876, br. 4, 3

vküp prihájati ~ -am nedov. *sestajati se, zbirati se*: Gyülekezni; vküpprihájati KOJ 1833, 158; domá naj jej, da na fszoudbo vküp ne prihájate KŠ 1771, 513

vküppríjti tudi vküppríti -pridem dov. *sestati se, zbrati se*: Boug nám dáj v-nébi vküppriti KOJ 1845, 131; poszlanikstvo eto leto v-Becsi vküpprijde AI 1875, kaz. br. 2; gda szpráviscsa pá vküppride AIP 1876, br. 1, 2; Gda vküp pridete KŠ 1771, 519; gde dvá, Ali trigyé vküp prido BKM 1789, 19; vu Pilnici vküppridejo KOJ 1848, 117; Pajdáske mi vküppridejo KAJ 1870, 5; prvle, liki fšta vküp prisla KŠ 1771, 5; i kak szpráviscsa vküp príjde AI 1875, kaz. br. 2; poszlavci szo z-velikim brojom vküpprisli AI 1875, 1 **vküp pridóúci** ~ -a ~ -e *zbran, sestajajoč se*: ta vno'lína vküp pridoucsa okouli je vzéla te ribicse KM 1796, 117; Vu iméni nafega Gofzpodna Jezufa Krízfztufa vküp pridoucsi vi KŠ 1771, 498 **vküppríti** -a -o *zbran*: med vküpprite poszlavce idévcsi AI 1875, kaz. br. 1

vküpprikápçeni -a -o prid. *pripet, pridružen, združen*: krátka Summa vküp prikapcsena KMK 1780, 36; Z-ete vküpprikapcsene gorécsé lubéžni KM 1790, 108

vküpprikápçenost -i ž *pripetost, pridruženost, združenost*: Deák pa országa blá'zensztvo li vu vküpprikapcsenoszti z-Ausztriov vido AIP 1876, br. 3, 2

vküpprikapçüvájóúci -a -e *vežoç, združujoç*: ali j, ali druge pomágajoucsé ali vküpprikapcsüvájoucsé litere zmeszvtéknoti KOJ 1833, 42

vküpprikèliti -im dov. *zlepiti*: Gofzli fzo fze fztlrle, f'Stere je Mu'sikás, nazáj vküp prikelo SIZ 1807,

37 **vküpprikèliti se** -im se *zlepiti se*: (Opice) i po etom se njej oči vküp prikèlijo AI 1878, 6

vküppriletèti -im dov. *priti skupaj, zbrati se*: domácsi ino szouszedje vküppriletijo KOJ 1845, 99

vküpprinèšeni -a -o prid. *prinesen, zbran*: Z-nikelko vküpprinesenih krájczarov sze szprávi lejpa bratovszka kniga KOJ 1845, 90

vküpprisègnoti ~ -em dov. *zapriseči se, zarotiti se*: Niki 'Zidovje nyemi na fzmrt vküp prifze'zèjo KŠ 1771, 413

vküpprisèžnik -a m *prisežnik, zarotnik*: Ovi vküppriszesniczke szo pa tü i tam szpolovleni KOJ 1848, 96

vküppritjénje -a s *shod, zbor*: szo pörgarje z-velikim brojom poiszcano vküppritjénje obdr'zali AIP 1876, br. 5, 2

vküpprivežüvati -ùjem nedov. *vezati*: Veznik, po sterom razlocsene recsi kakti vküp privestüjemo KOJ 1833, 11; Veznik, po sterom recsi vküpprive'züjemo AIN 1876, 65 **vküpprivežüvajúöci** tudi vküpprivežüvajúöci -a -e *vežöc, vezalen*: Adjectivumi kre ali pred substantivom brezi vküpprivesuvajoucse recsi szamo kakti pajdásje sztojijo KOJ 1833, 116; Vezniczke? Eti: 1. Vküpprivesüvajúocsi KOJ 1833, 111; Vezniki szo 1. Vküpprive'züvajúöcsi (kapesolók) AIN 1876, 66

vküpprivrèti -vržem dov. *združiti, zediniti*: Tam fzo vküp privrgli KM 1796, 14

vküp prizváti ~ -zovém dov. *sklicati*: vküp fzo prizvali tanács i vlze fztariffè KŠ 1771, 355 **vküp prizvavši** ~ -a ~ -e *ko je sklical*: Kornelius je je pa csakao vküp prizvavši rodbino KŠ 1771, 373

vküpprikapčüvanje -a s *vezanje, združevanje*: Ka je potrebno znati od oni nomenov vküpprikapcsüvanya KOJ 1833, 45; ino za vküpprikapcsüvanye szrec potrebna skér je Jezik KOJ 1833, XII

vküp semlèti ~ -mèlem dov. *zmlèti*: kamen doli fzapadno na nogé toga kejpa, ino ga je czilou vküp fzemlo KM 1796, 78

vküpsèsti -sédem dov. *skupaj sesti, zbrati se*: Nemsko szpráviscse v-Becsi ete dnih vküpszelo AIP 1876, br. 11, 1 **vküpsedéci** -a -e *skupaj sedeč*: Vküpszedécsa Goszpoda szo pa nej szmeli zakrátiti KOJ 1848, 62

vküpskèliti -im dov. *zlepiti, narediti*: Zapovedao je Boug to Bárko vküp fzelkeli KM 1796, 11

vküpskláčiti -skláčim dov. *stlačiti, poteptati*: Potom blato vküp i vküp szklácsi KAJ 1870, 104; on vküp szklácsi nepriátele nase TA 1848, 48

vküpskládani -a -o prid. *zložen, sestavljen*: Ka moremo znati od vküpszkládane récsi AIN 1876, 69

vküpskládanie -a s *zlaganje, sestavljanje*: Kákse oszebjuno vküpszkládanye 'selejo niki adjectivumi v-gucsi KOJ 1833, 133

vküp sklàjeni ~ -a ~ -o prid. *zložen, sestavljen*: To szo vküpszklájene récsih AIN 1876, 69

vküp sklènjeni ~ -a ~ -o prid. *sklenjen, zvezan, združen*: tejlo vküp fzklenyeno rafzté KŠ 1771, 607; rokè, Z-ramami szta po gle'znyè vküpszklenyenivi KAJ 1870, 34; fzevèftvo je nerazlocseno vküp fzklenyeno Tivárlftvo KMK 1780, 86; meszto, stero je med szebom czeló popolno vküp szklenyeno TA 1848, 108; Kóla szo z-doszta falátov vküpszklenyena KAJ 1870, 72; fzcrcza nyihova ti vküp fzklenyeni vu lübeznoftzi KŠ 1771, 606

vküp sküçti ~ skuçém dov. *stolçi, uniçiti*: Nyegov be'zaj je od Ocsé do pekla, naj ga vküp fzkucsé BKM 1789, 20

vküpsláganje -a s *sestavljanje, zlaganje*: Od vküpszláganya Rejesih KOJ 1833, 115

vküpslíšiti se -im se nedov. *tikati, zadevati*: Dugócse mertük sze stücov vküpszlisli AI 1875, br. 2, 2

vküpsložiti se -slòžim se dov. *združiti se*: náj sze moje szrcé tém le'sej vküpszlo'si z-szrczom mojega Jezusa KOJ 1845, 92

vküpsmóutiti -im dov. *vznemiriti*: vküp fzo fzmoutili vlze lüfztvo KŠ 1771, 409

vküp spádnoti ~ -em dov. *porušiti se, zgruditi se*: Deklina Szpádne vküp AIP 1876, br. 5, 5; Medtém cèla hi'za vküpszpádne KAJ 1870, 130; i poganov mejfzta fzo vküp fzapadnola KŠ 1771, 795 **vküp spádjeni** ~ -a ~ -o *porušen, uniçen*: nazáj poczimpram vküp fzapádjeni fator Dávidov KŠ 1771, 389

vküpspísani -a -o prid. *popisan*: Vküpszpiszana dácsa sze pred edno nazavüpszto polo'zi AIP 1876, br. 4, 1

vküpspobrati -berém dov. *zbrati*: Gda bi pa Paveo dofzta ro'zdja vküp fzapoubrao KŠ 1771, 427

vküpspoloviti -im dov. *poloviti, ujeti*: Máli vrábel I do edne vküpszpolovi Z-konya nyé KAJ 1870, 90

vküp spotréjti ~ -tèrem dov. *streti, uniçiti*: On fzám nyé vlze vküp fzapotere BKM 1789, 320; Etak moudro Je vragá, pekla vküp fzapotro BKM 1789, 411; Etak moudro Je vragá, pekla vküp fzapotro SŠ 1796, 143; nyuve belice vküpespoterli BJ 1886, 26

vküp správišce ~ -a s *združitev*: prifefztyé Gofzpodna nafega i nafega vküp fzaprávifcsa knyemi KŠ 1771, 627

vküp správti ~ správim dov. **I. zbrati**: On náfz

scsé vfze vküp fzpraviti BKM 1789, 23; gde fzprávim vküp fzád moj KŠ 1771, 212; Da vfze národe vu jedinfztvo vküp fzprávis KM 1783, 48; i vküp fzprávi te odebráne fzvoje KŠ 1771, 145; On vküp szprávi, liki vu vrécsa vodé môrja TA 1848, 25; i vküp fzprávjio te odebráne nyegove KŠ 1771, 81; Vküp mi szpravte szvéte moje TA 1848, 40; naj je vküp fzprávjio na boj onoga dnéva KŠ 1771, 795; Steroga fzvéta moucs Vu vöri je vküp fzprávilá BKM 1789, 124; i vküp fza fzpravilá gmajno KŠ 1771, 387; I vöidoucsi fzlugi oni na poti vküp fzo fzpravili vfze KŠ 1771, 72; Ár je tak fteo fzini i cseri vu tivárifstvo vküpfzpraviti SIZ 1807, 8; pseniczo pa vküp fzpravte vu moj skegyen KŠ 1771, 44; vküp fzo fzpravili vfze, ftere fzo najšli KŠ 1754, 130; gde fzprávim vküp fzád moj KŠ 1771, 212; je fteo nas Ocsa fzini ino cseri vu tivárifstvo vküp fzpraviti SIZ 1807, 8; vküp fzo fzpravili vfze, ftere fzo najšli KŠ 1754, 130 **2. pridobiti premoženje:** nikaj fzi je nej mogao vküp fzpraviti KM 1790, 64; pojbies je bilo, ki je teliko vküp fzpravo KM 1790, 28 **3. združiti:** govorejnja tále tak vküpszpraviti KOJ 1833, 114; Na tou Matyas I. ki tak scsé sztáro Pannonio znouva vküpszpraviti KOJ 1848, 67; Moremo 'ziveti sztoga, ka je nam vküp szpraviti mogôcsno bilo AI 1875, kaz. br. 8 **vküp správití se ~ správím se zbratí se:** Voda vretin sze v-sztüdenci szprávi vküp KAJ 1870, 106; Ár, gde koli fze dvá, ali trijé vküp fzprávjio KŠ 1771, 59; sze vu cêle serege vküpszprávjio KAJ 1870, 25; hodte i fzpravte fze vküp na vecsérjo KŠ 1771, 802; Znao je kaj fze je dofzta krát vküp fzpravo Jezus tam KŠ 1771, 324; zakaj fzmó fze eti zdaj vküp fzpravili KŠ 1771, 853; vküp fzo fze fzpravili prouti nyemi KŠ 1771, 74; Záto, gda bi fze vküp fzpravili KŠ 1771, 93; Da sze vno'zine pá kre tébe vküp szprávjio TA 1848, 6 **vküp správivíši ~ -a ~ -e ko je zbral:** I po nej vnougi dnévi vküp fzpraviví vfa KŠ 1771, 222; vküp fzpraviví vfa te mlájfi fzin, odifao je KŠ 1771, 222 **vküp správivíši se ~ -a se ~ -e se ko so se zbrali:** I vküp fze fzpraviví fztimi Sztarismi KŠ 1771, 98 **vküp správléni ~ -a ~ -o zbran:** ali nej ga je mogla nájdíta za volo vküp fzpravlene vno'fine KM 1796, 88; Da vu tvojem iméni vküp fzprávléno tivárifstvo zdr'sis KM 1783, 74; Hunyadi, szkrben pri vküpszprávlénoj orszácskoj Goszpodi KOJ 1848, 57; gda fzo bili vucseniczke vküp fzprávléni KŠ 1771, 333; Steroga fzo vküp fzprávléni Apofstolje prijali KM 1783, 61; Vküp fzprávléni csákajo ga BKM 1789, 123; gde ji je bilou poredno vküp fzprávléni KŠ 1771, 379; i fzedécsi gücsali fzmó vküp

fzprávléni zénám KŠ 1771, 392; i ednouk vilfe pét fztou vküp fzprávléni fzvojm vornim KM 1796, 115; i najsla fza vküp fzprávléne ti edenáfzet KŠ 1771, 257; Kak vküpszprávléni sztojijo Adjectivumi KOJ 1833, 34

vküp správlanje ~ -a s I. zbiranje: Na vküp fzprávlánye fzvéczov KŠ 1771, 581 **2. vezanje, vezava:** Kákse vküpszprávlánye 'selejo Participiumi KOJ 1833, 142

vküpszprávlati -am nedov. zbirati: Vküp fzprávlati Gyüjteni KM 1790, 95; Ino grejhe vküpe fzprávlám BKM 1789, 368; szam steo vküpszpraviti szini tvoje, liki kokous vküpszprávlá piscencze KOJ 1833, XI; deáke vküpszprávlámó KOJ 1845, 141; Fticze Ni vküpnészprávlájó KAJ 1848, 408; ki fzo je vtom jeziki nigda vküp fzprávlali BKM 1789, 2 **vküp správláti se ~ -am se zbirati se:** Knávuki, Kfteromi fze mi vküpe fzprávlámó BKM 1789, 180; nego na húffe fze vküp fzprávláte KŠ 1771, 512; gde fze zevfzega kraja 'Zidovje vküp fzprávlájó KŠ 1771, 326; I vküp fze bodo fzprávlali vfzi národje KŠ 1771, 85; ali tatyé fzo fze pri nyem vküp fzprávlali KM 1790, 72; gda bi fze po delzétjezéro lúfztvo vküp fzprávlálo KŠ 1771, 210 **vküp správlájóúči ~ -a ~ -e zbirajoč:** Pá je prífzpodobno kvrfí zevfzákoga ploda ribe vküp fzprávlájoucsó KŠ 1771, 46

vküp sprihájati ~ -am nedov. prihajati, zbirati se: Vküp je pa fzprihájala i ta vno'zina KŠ 1771, 354

vküpsprítí -prídem dov. prítí skupaj, zbratí se: Csí trijé glaszniczke vküpszprídejo KOJ 1833, 7; vküp je fzprisla ta vno'zina KŠ 1771, 344; zdaj fzmó pa 'ze vküp fzprisli, da bi jo tebi notripokázali KŠ 1771, 852; poglavniczke fzo vküp fzprisli prouti Gofzpodni KŠ 1771, 352; Gde fzo vküp fzprisli v teliki Lejtaj SŠ 1796, 116; Hercegi vküp szo szprisli KOJ 1845, 67; Gda bi pa vküp fzprisli, ercsé nyim KŠ 1771, 428; Ki da bi poulek zapouvedí vküpszprisli KOJ 1848, 74

vküp stánóti ~ -em dov. zbratí se, združítí se: Vküp fze je tak fzpravilo vecs dr'sine, i pravile fzo: vküp fztanimo z-ednákim hotejnyem KM 1790, 88; I on je pred vfzejm i vfa fzo vu nyem vküp fztanola KŠ 1771, 604

vküpstáplati -am nedov. zbirati se, stopati skupaj: Vküp sztáplájo zemelszki TA 1848, 3

vküp stísnoti ~ -em dov. stísnniti: oblfzédejo te, i vküp te fztífznejó na vfze kraje KŠ 1771, 237; pren. Púspeke bole vküpsztiszno KOJ 1848, 114

vküpstópiti tudi vküpstóupiti -im dov. stopiti skupaj, združítí se: ono, po sterom szmó zvolili vu cslovecsánszko tiváristvo vküpsztóupiti KOJ 1833, VIII; te szrednyi-lévi i te právi sztran vküpstópita AI 1875, br. 2, 4; lévi i právi sztran

sza pod edno sztreho vkûp sztôpila AI 1875, br. 1, 2; Skoda ka goric-vértovje escse nê szo vkûpsztôpili AI 1875, kaz. br. 8

vkûp stréjti tudi vkûp stréti ~ stêrem dov. *streti, uničiti*: on fzám nye vfze vkûp fztere SM 1747, 79; Vkûp fztere vfzo moucs pozoja BKM 1789, 126; Ednáko vkûp fztere szirmáka, bogácza SŠ 1796, 147; kača živali vkûpstere AI 1878, 29; Szteri vkûp fzrcza okornofzt BKM 1789, 117; Bôg I nyega bi vkûpesztr'o KAJ 1848, 165 **vkûp strvši** ~ -a ~ -e *ko je strl, uničil*: i komaj odftzoupí od nyega vkûp ga fztrvli KŠ 1771, 199; I ovo düh ga zgrábi, i komaj odftzoupí od nyega vkûp ga fztrvli KŠ 1771, 199 **vkûp strti** ~ -a ~ -o *strt, uničen*: Vidite, kak je niki vkûp sztrti BKM 1789, 396; Vkûp je fztrti vefz tvoj obráfz BKM 1789, 87; gda bom vkûp fztrt SŠ 1796, 115; Etak, gda bom vkûpsztrti KAJ 1848, 93; Vkûp je fztrto 'ze vfze poule BKM 1789, 351

vkûpsúnoti se -em se dov. *sesuti se, zrušiti se*: te je tresnolo i hi'za sze zvéksega vkûpszúnola AIP 1876, br. 10, 8

vkûptopiti se -ím se dov. *združiti se*: Tisza Kálmán szvojim sztránom sze právim sztránom vkûptôpo AI 1875, br. 2, 1

vkûptrpèti -ím nedov. *trpeti skupaj*: vkûptrpte KŠ 1771, 709

vkûpválati -am nedov. *valjati skupaj*: gda sznêga méhki gráta i deca ga vkûpvála KAJ 1870, 60

vkûpvalôn prisl. *skupaj sodeč*: csi vkûpvalon ino dokoncsani rázum naprávijo KOJ 1833, 119

vkûpvdáriti -vdárim dov. *spopasti se*: v-drügom meszti szo hercegovinanci i törki vkûp vdáriti AI 1875, br. 1, 2 **vkûpvdáriti se** -vdárim se *spopasti se*: Stevan sze 'snyimi vkûpvdári KOJ 1848, 12; Kaj fze nyidva tak mocsno Vkûp vdárita BKM 1789, 98; válovje Vkûp fze vdárijó nad menom BKM 1789, 5; Bode velko delo, bode, Csi sze vkûpvdárijó KAJ 1870, 111 **vkûp vdárivši se** ~ -a se ~ -e se *ko so se spopadli*: 'Zidovje, i kŕzebi vzéví mo'zé i vkûp fze vdárivlí zburkali fzo meľzto KŠ 1771, 395

vkûpvézanje -a s *vezanje, vezava*: Vkûpvézanya znaménye (-) KOJ 1833, 9; te trétyi vcsi: vkûpvézanye rejcsih KOJ 1833, 1

vkûpvézati -vézem nedov. *vezati*: To trétyo sztubo vkûpvé'semo z-etim zaposztavkom: között KOJ 1833, 135; Ár 'zmetna i neprenofena bremena vkûp vé'zejo KŠ 1771, 76

vkûp voditi se ~ vòdim se nedov. *hoditi skupaj*: Ki fzo Vlejpom gvanti kak vu czvejti, fzo fze vkûp vodili BKM 1789, 450

vkûp vörjòuci ~ -a ~ -e prid. *verujoč*: eden od-

drügoga, 'Sivlejnje vkûp vörjòucsiva dügo natom fzevejti SŠ 1796, 127

vkûp vřči tudi vkûp vřčti ~ vřzem dov. *primerjati*: Ali geto fzo dobro vkûp vrgli obá dvá KŠ 1771, 743

vkûp vzéti se ~ vzèmem se dov. *združiti se*: Tivárlftvo, po sterom mou's, i 'Sena, pouleg réda fze vkûp vzemeta KMK 1780, 86

vkûp zagrñouti ~ -ém dov. *pokriti, objeti*: I daj mi v-lübézni Krilo vkûpzagrñóti Zdravo dète moje KAJ 1848, 318; Nad mrtvim fzpejvajmo z-lübéznoftzi nyega vkûp zagrñimo SŠ 1796, 74; vkûp fzo ga zagrñoli i vo fzo ga odnefzli KŠ 1771, 354

vkûpzaprèti se -ém se dov. *zapreti se*: Sznene ocsi fze vkûp zapréjo KŠ 1754, 250; Sznene ocsi fze vkûp zapréjo BKM 1789, 365; ali rò'za sze 'ze vkûpzaprèla AIP 1876, br. 2, 6

vkûpzapiséganje -a s *zarota*: napelávce vkûpzapiséganya poftissa KOJ 1848, 65; steri szo za volo Vesselényiovoga vkûpzapiséganya szpolovleni bili KOJ (1914), 141

vkûpzapiségnoti -em dov. *skleniti zaroto*: da szo sze frisko vkûpzapiségzgli prouti Cszazari KOJ 1848, 95

vkûpzastoplenjé -á s *naklep*: Nego pogibelno vkûpzasztoplenjé je ovádjeno KOJ 1848, 118

vkûpzasúkani -a -o prid. *zavit, zamotan*: I brifzaco nego od fzebe vkûp zaľzúkano KŠ 1771, 332

vkûpzašiti -šijem dov. *sešiti, zašiti*: Nyi papire je vezár vkûpzasio KAJ 1870, 6; tri pecse papira szí je vkûpzasio KOJ 1845, 5

vkûpzazváni -a -o prid. *sklican*: Na drügi dén cèli sztran vkûpzazváni bio AIP 1876, br. 5, 1; szedsztvo sze more za tri dnéve od dnéva na steroga je vkûpzazváno obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1

vkûp zbirati ~ -am nedov. *zbirati*: kako i czeilo kerfchánfztvo zové ino vkûp zbira TF 1715, 23; kerfchánfztvo natom fzeveiti zové ino vkûp zbira TF 1715, 23

vkûpzbráti -berém dov. *zbrati*: Nego vu Szécsényi vkûpzberé szvoje drü'sbenike KOJ 1848, 103

vkûpzdáti -ám dov. *poročiti*: steri szo meli od pispeka oblászt zarocsnike v hisni zákon vkûpzdati KOJ (1914), 136

vkûpzdéjvani -a -o prid. *zložen, sestavljen*: szillabo csinécse litere, kak szo one vkûpzdéjvane KOJ 1833, 7

vkûpzebráni -a -o prid. *zbran*: krátki návuk vöre, zľzvétoga píľzma vkûp zebráni TF 1715, 1

vkûpzezváti tudi vkûpzazváti -zovém dov. *skli-*

cati: I pridoucsi vu hi'zo, vkúp zezové priátele KŠ 1771, 222; vkúp je zézvao Paveo one KŠ 1771, 428; vkúp je zézvao vefz Izrael KM 1796, 45; i vkúp fzo zézvali czejli fereg KŠ 1771, 152; Gda bi pa vkúp zézvao ti dvanájszet vucsenikov fzvoji KŠ 1771, 196 **vkúpzazvati se** -zovém se *sklicati se*: prednyari i nazavúpsztvo sze vkúpzazové AI 1875, br. 2, 4; sze vkúpzazovéjo szouszedje KOJ 1845, 73 **vkúp zezvajouči** ~ -a ~ -e *ko je sklical*: Pilátus pa vkúp zezvajoucsi vládnike popovfzke KŠ 1771, 250

vkúpzgrabiti -grábim dov. *spoprijeti se*: Potom blato vkúp szklácsi, da sze kojna cimpra tém bole vkúpzgrabí KAJ 1870, 104

vkúpziskavajouči -a -e prid. *iščoč*: eden pasztér vkúpziskávoucsi szvoje ovcé KOJ (1914), 109

vkúp zlagati ~ zlagám nedov. *zlagati, sestavljati*: pred nyé dejvajoucsi Krizftufovo 1., 2. ofzobo, fteró vkúp zlága KŠ 1771, 669

vkúp zlamati se ~ -am se nedov. *zломiti se*: i pota fze je vkúp zlamála KŠ 1771, 114

vkúp zložiti ~ zložím dov. *skleniti*: 'Zidovje fzo vkúp zlo'zili, ka bodo te prozili KŠ 1771, 415 **vkúp zloženi** ~ -a ~ -o *sestavljen, zložen*: Zfteroga je vfze tejlo zrédom vkúp zlo'zeno KŠ 1771, 581; vefz czimper vkúp zlo'zeni rafzté KŠ 1771, 577; na Siríánfzki jezik a) káklí je teda, fzkaldeánfzkim vkúp zlo'zeni rasérjeni bio KŠ 1771, A5a

vkúpzmejšati tudi vkúpzmešati -am dov. *zmešati, pomešati*: ino ga je z-Siríánfzkim, i Káldeánfzkim jezikom vkúp zmejfao KM 1796, 132; prelejána krv sze vkúpzmeša AIP 1876, br. 7, 2; ecse bogse z-detekjov vkúpzmešati AIP 1876, br. 2, 8 **vkúpzmešani** -a -o *zmešan, pomešan*: Z-poszteljov brána i sztreha sztolom vkúpzmešano AIP 1876, br. 3, 1

vkúpzmiriti -ím dov. *pomiriti*: Noe je teliko féle fztvári vu Bárko fzpravo, i vkúp zméro KM 1796, 13

vkúpzmlátiti -ím dov. *premagati*: serege, steri szo ga vkúpzmlátíli KOJ 1848, 77

vkúp zmoždžiti tudi vkúp zmuždžiti ~ -ím dov. *zmečkati, zdrobiti*: té szpádne i oblok vkúpzmu'zd'zi KAJ 1870, 12 **vkúp zmoždžiti se** ~ -ím se *zmečkati se, zdrobiti se*: ki fzpádne na on kamen, vkúp fze zmo'zd'zi KŠ 1771, 239 **vkúp zmoždženi** ~ -a ~ -o *zmečkan, uničen*: Ali on za nafí nepravicsnofzt je vkúp zmo'zd'zeni KŠ 1771, 815

vkúpznositi -znòsim dov. *znositi skupaj*: vkúp fzo znofzili knige fzvoje KŠ 1771, 401

vkúpzočájvani -a -o prid. *skupaj znesen, nametan*: ka bi vsze edno bilou Bougi, kákso

koli vkúpzocsájvano vöro má cslovek KOJ 1845, 74

vkúpzosáblati -am dov. *ubiti s sabljo*: Vougrom da szo baráte vkúpzosáblali KOJ 1848, 8

vkúpzraščeni -a -o prid. *zrasel*: nogé te zádjne so pa z répom vkúpzraščene AI 1878, 20

vkúp zvézanje ~ -a s *vez, povezava*: I ne dr'zi fze kglávi, zftere vfze tejlo po fzklepaj i vkúp zvézanyi fzlú'zi KŠ 1771, 607

vkúp zvézati ~ zvéžem dov. *zvezati, združiti*: Ka je záto Boug vkúp zvézao KŠ 1771, 133 **vkúp zvézani** ~ -a ~ -o *zvezan, združen*: oni vfzi fzo edno vu Krizftuflí tejlo po Sz. Dúhi vkúp zvézani KŠ 1754, 132

vkúpzneniti -žénim nedov. *skupaj poročati*: ino bi szledi to menyeno deczo vkúp'senili KOJ 1845, XVIII

vkúpzživeti -vém nedov. *skupaj živeti*: Bobri v družtvi vkúpzivéjo AI 1878, 13

vlačiti -ím nedov. *vlačiti, vleči*: Pes vláči v Siberiji sani AI 1878, 7; Saulus, ka bi nyé zvézane vláco v Jeru'sálem KM 1796, 124; pren. vláclím ládjo mojega tejla KM 1783, 183; i oni válfz vlácsijo na právde KŠ 1771, 748; Ni od tébe vrág vláco bodte BKM 1789, 452 **vlačiti se** -ím se *vlačiti se*: rust Da Sze nevlácsi po dvori KAJ 1870, 76; pren. Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69; sze z-mo'skim po kresmáj nebi vlácsila KOJ 1845, 83

vláda -e *ž vladanje, oblast*: Gda bi rimszke vláde oblászt i réd konec z mela KOJ (1914), 96

vladanje -a s *vladanje, oblast*: Arje Tvoje vládanye TF 1715, 25; Ar je tvoje Vládanye SM 1747, 44; csloveka zvráifega gerla ino vládanya vönka ofzloubodo TF 1715, 22; tákfó moucs ino vládanye je oberdfalo TF 1715, 5

vladár -a m *vladar*: Uralkodó, vladár AIN 1876, 25; Vladár je dúhovni kincsov BRM 1823, 8; Ete szlovenszke národe ruszki vladár pomága AI 1875, kaz. br. 3; Ali naj sze tó ne zgodih, ovi vladárje jáko paszko májo AI 1875, kaz. br. 3

vladárstvo -a s *I. vladarstvo, oblast*: Králesztvo tvoje je vladárstvo tvoje TA 1848, 118; Fefztus záto pridoucsi vu vladárftvo je gori fou KŠ 1771, 418; Posztavo ga je goszpodúvajócséga nad vszem vladárstvom TA 1848, 86 **2. država**: Lasznoszt vogr. Král. Vladárstva KAJ 1870, 2

vladarújčni -a -o prid. *vladajoč*: ka so celo vladarújčne kralé za zaprávlašé meli AI 1878, 33

vladarúvanje -a s *vladanje*: Abdul i za tó szo ga ti országa velikási od vladarúvanya zgonili AIP 1876, br. 6, 6; Zná bidti, ka sze pod nyagovim vladarúvanyom vnogo pobógsa AIP 1876, br. 7, 3

vladarŭvati -ŭjem nedov. *vladati*: Rusz sze trŭca, naj on na szvĕti vladarŭje AIP 1876, br. 6, 4

vládati -am nedov. *vladati, gospodariti*: ino nai vláda [ĉlovek] na Morfzkimi ribami SM 1747, 4

vládba -e ž *vladanje*: vu vszakoj verszti vládbe sze je zmejsancza notrivgnezdilo KOJ (1914), 111

vládik -a m *vladika*: Nikica vladik Crnegore AIP 1876, br. 6, 6

vladiteo -ela m *vladar, poglavar*: Tattenbach grof stajerszki Vladiteo KOJ 1848, 95

vládni -a -o prid. **1.** *vladajoĉ*: Ár ti neverni vládna palicza neosztáne nad sorsom ti praviesni TA 1848, 107 **2.** *glaven*: kotera mleiko, neik kákfo vládnno jeifztvino potribuje TF 1715, 8

vládnik -a m *vladar, poglavar*: i on je bilo vládnik fzprávfcsa KŠ 1771, 195; Csi fzi Gofzpoud, Vládnik KM 1783, 148; csi fzo hŭdi Vládniczke KŠ 1754, 34; i nyihovi Vládniczke bi mogli naprejpmógati KOJ 1833, XVIII; Od Vládnikov, csi nyim ne damo KŠ 1754, 48; nyemi je potrejbno trpeti od vládnikov KŠ 1771, 54; dofztája fze Vládnikov KMK 1780, 42; Tou'ziti bli'znyega vládnikom KŠ 1754, 56; Kak fze moremo oponáfati kvládnikom KŠ 1771, 477; Kai razmis dobre Vládnike TF 1715, 29; I, vkŭp fzpravivfi vŭze vládnike popovfze KŠ 1771, 7; Vcséfzti viŭnye vládnike Vcsi BKM 1789, 169

vládnistvo -a s **1.** *vladajoĉi svet, skupŝčina*: Tanáts; tanáts, návuk, vládnisztvo KOJ 1833, 174 **2.** *uradni, upravni naslov*: Lasztivno imé sze pred vládnisztvo dejva KOJ 1833, 120; Lasztivnoimé sze pred vládnisztvo děva AIN 1876, 11

vládŭvati se -ŭjem se nedov. *tekmovati, boriti se*: ki je batriven 'znyim sze vládŭvati za od kralice doblen vĕnec AI 1875, br. 1, 4

vlága -e ž *vlaga*: da je nej melo vlage KŠ 1771, 192; pren. liki korén, vlaga i moucs vfzej grejhov KŠ 1771, 441; Tak nafé lejpo fzejjanya, Vlago dobi BKM 1789, 52

vlágati se -am se nedov. *legati*: Znám, 'zalofzt fze vtĕbe vlága BKM 1789, 324

vlágnati -a -o prid. *vlažen*: Citronovo drevo sád z ledernov kožov, pod ŝterim je mehko vlagnto meso AI 1878, 52

Vláh -a m **1.** *Italijan, Roman*: Vtom táli fzo naj prednyejfi Vlahi, ali Taliánje (Itali) KŠ 1771, A5a; Szvoj Evangyeliom je piŭzao na profnyo csi gli Deákom, ali Vlahom KŠ 1771, 102 **2.** *Romun, Vlah*: Vu Erdélszkom szo pa Vlahi pod vojvodsztvom Hora prászko delali KOJ 1848, 11; vlasci szamo tó csákajo, naj sze boj razsĕri AIP 1876, br. 5, 3

vlák -a m **1.** *ribiŝka mreža*: vrzte na dejfzno

fztrán ládje te vlák KŠ 1771, 334; Zdaj meszto plŭga do ribe lovivsi z-vlákom delali AIP 1876, br. 4, 8; ka fzta vlaké vu mourje metala KŠ 1771, 104 **2.** *zanka, past*: Gizdávczi z zankami vö raszpresztrĕjo vlák na poti TA 1848, 114; A neznao gda vu vláke notri fze zapletou SŠ 1796, 126

vlás -a m *las*: Capilius Vláfz KMS 1780, A7b; Haj; vlász KOJ 1833, 158; Naj fze mi vezfeli vfzáki vláfz KŠ 1754, 254; ár nemres ednoga vláfza bejloga vcsiniti KŠ 1771, 16; Nájdes müho, vlász v-hráni KOJ 1845, 36; Vafi pa i vlafzké na glávi fzo vfzi zracsunani KŠ 1771, 33; kaj vfzi nafí vláfzi pred nyim fzo na racsuni BKM 1789, 337; gda ti f Vlaszké gláve vszi obszerijo KAJ 1870, 55; Sterih fznájga naj ne bode vu fzpletanyi vláfz KŠ 1771, 708; Zena pa, csi dúge vlafzé má KŠ 1771, 512; i zvlaŝzmí glavé fzvoje je brifzala nogé nyegove KŠ 1771, 190; Nyé eden tál je z-vlaszmí obraseni KAJ 1870, 31

vlasnáti -a -o prid. *lasnat*: Ali Bôg zmo'zd'zi temen vlasznáto ti hodĕcsi vu hŭdôbaj TA 1848, 53

vláški -a -o prid. **1.** *latinski*: ki fzo doubili Vlasko, ali Deacsko czejlo Biblijo KŠ 1771, A5a; i dá jo vo ftámpati zVlaskimi, ali fzi bojdi zDeacskimi piŭzkmi KŠ 1771, A6b **2.** *italijanski*: zonoga ferega, kifze zové Vlaski KŠ 1771, 371; Ár geto je Rim Vlaskoga orfzága naj vékfe mefzto KŠ 1771, 433; naj mi v-Vlaski orfzág plavamo KŠ 1771, 423; naj bole pa v Itálii, ali vlaskom orfzági KŠ 1771, 339 **3.** *romunski, vlaški*: Nyega sze tak presztrási Bazarád vlaski vojvoda KOJ 1848, 45

Vláško -ga s *Romunija, Vlaška*: 'Siga náglo prileti z-Vlaskoga domou KOJ 1848, 50

vlát -i ž *lat, storž*: Kalász; vlát KOJ 1833, 161; Ár zemla fzád prnáfa potom vlát KŠ 1771, 113; i vido je fzedem lejpi puni vláti KM 1796, 27; Vucseniczke vlatí trgajo KŠ 1771, 106

vlatnáti -a -o prid. *latnat*: se jŭmlo i párna nájde, vu ete se skládajo vlatnate kope BJ 1886, 14

vlatovjĕ -á s *latovje*: bĕtva zmetávajo sze, vlatovjĕ ocvetĕ KAJ 1870, 120; i zácsali fzo vucseniczke nyegovi menoti vlatovjĕ KŠ 1771, 108; sze szilje zible, Puno vlatovjĕ vugible KAJ 1848, 406; Szemen bĕtva szpŭszti z-punim vlatovjom KAJ 1870, 57

vlážen -žna -o prid. *vlažen*: Ár fze jafz 'ze, kak vla'zen áldov, vö vlejvam KŠ 1771, 651

vlážiti vlážim nedov. *vlažiti*: De'zd'za nyega voda fzŭho zemlo vla'zi BKM 1789, 252; Vla'zi ka je vnami fzŭho BKM 1789, 118; Vla'zi ka je vnami fzŭho BRM 1823, 87; Vla'zi ka je vnami fzŭho

KAJ 1848, 122; Znotrêsnÿi tál vÿszÿt vlá'zÿjo szlÿne KAJ 1870, 32

vláznati -a -o prid. *vlázen*: cveté po vláznati travnikaj AI 1878, 48

vléçti tudi vléçti tudi vléçti vlêçem nedov. **1.** *vléçti, s silo povzročati premikanje*: Húzni; vlejesti KOJ 1833, 160; zgrabívlí vlekli fzo nyidva na placz KŠ 1771, 392; i nej fzo ga (vlák) vecs mogli vlejcsi od vno'zina rib KŠ 1771, 334; i popadnovlí Pavla vlekli fzo ga vo z-czérkvi KŠ 1771, 409; pren. Csi je szlejdnyá litera krátka *a* ali *e*, tiszto more kám v-genitivusi, kám v-ovi casusai vlejesti KOJ 1833, 22 **2.** *potegovati se, prizadevati si*: Borits sze rejszan prime za vogerszko koróno vlejesti KOJ 1848, 27; kak me tejlo vlecsé na hÿdo po'selejnye KM 1783, 122; *Za fzebov 'zalofzt vlecsé* BKM 1789, 280; *Moja szlabofzt me vlecsé* BRM 1823, 9; vlejcsi, moje fzcrcé ktebi KŠ 1754, 226; Vlêczí mi fzcrcze k-fzebi BRM 1823, 463; Vlêczí me od szvéta k-szebi KAJ 1848, 172; *Vezniki, Szamosztojécsi ne vlecséjo za szebom drÿgoga veznika* AIN 1876, 66; *vfze bom za fzebov vlejcao* KŠ 1771, 308; *nego csi ga bode Ocsa, ki je mené pozl'zao, vlejcao* KŠ 1771, 285; *Tak fzi me i ti kszebi vlejko* BKM 1789, 416; *Szrcé Kfzebi je vlejkla ta zemla* BKM 1789, 59; *Ako me je Te fzevej, od Bogá vlejko* SŠ 1796, 135; *Oni, ki szo z-kraliczov vlekli* KOJ 1848, 54; *Kfzebi vlejci té dén* BKM 1789, 21; *I dáj mi k-fzebi vlejcsi Kaje k-halfzki mojoj dúsi* SŠ 1796, 3; i nyé, líki vlicsé po na dobrouto Bo'zo KŠ 1771, 433; *ofpotávczov, ki bodo vu dvojnofzt vlekli* KŠ 1771, 716; *Ocsa moj, vlejcsi i mené k-tebi* KM 1783, 219 **vléçti se** tudi vléçti se tudi vléçti se vlêçem se **1.** *vléçti se, premikati se*: ktebi fze vlecsé ino pridrÿzi KŠ 1754, 227 **2.** *trajati*: Do protoletja de sze tó tak vleklo AIP 1876, br. 2, 6 **vleçéçi** tudi vliçéçi tudi vleçéçvi -a -e *vlekoç*: slí bodo vlecsécsi vlêko szemena TA 1848, 107; *Saulus, vlicsécsi mo'zé i 'zene* KŠ 1771, 364; *edno szrno sztrêlo i tó velikom vehéri domo vlecsévcsi, 'zeni eto pravo* AI 1875, kaz. br. 7 **vleçeni** -a -o *vleçen*: popádjeni od poganov, vlecseni po brafzklavoj zemli KŠ 1771, 101; *Evangyelífta fz. Marko po brafzklavoj czefzti Vlecseni* BKM 1789, 329; *pren. szo sze nej dopádníle nike sztáre, po lÿsarszkom vlecsene peszmi* KOJ 1845, 14

vlejánje -a s *vlitje*: Dÿjh fz. po vlejányi pozfzvecsenyá milofcse vcsini náfz szini Bo'se KMK 1780, 19

vlejáti tudi vlijáti -ém dov. in nedov. **1.** *vlití, spravítí kaj tekoçega kam*: Önteni; vlejáti KOJ 1833, 167; *ga vu kakfté vodou pogrozítí, alí na nyega*

vlejáti KŠ 1754, 188; *rane nyegove, geto je vnyé oli i vino vlejao* KŠ 1771, 204; *je ona eto mazalo na moje tejlo vlejála* KŠ 1771, 88; *I vlijála je ta kacsa zvÿfzt fzvoji vodou* KŠ 1771, 788; *Vzéo je oli, vlej jao ga je Sauli na glávo* KM 1796, 53 **2.** *povzročítí ugodno stanje*: zkotere je nagnjeni Kríftzuffá i fzvojeja Dÿhá vnáfz vlejáti KŠ 1771, 441; *Da miloscsó Dÿhá fzvétoga vu naflá fzcrcá vlijés* KM 1783, 74; *Csí vnáfz vfze dobro ne vlijé* BKM 1789, 259; *doklam nam vlejéjo, Oli krámarje* BKM 1789, 395; *vlej vu méne tvojeja Sz. Dÿhá modrouszt* KŠ 1754, 229; *vlej tvojeja fzvétoga Dÿhá na etoga krála* KŠ 1771, 854; *vlej Dÿhá fzvétoga vu naflé pámeti* KM 1783, 50; *Ti vlé vu prsi moje Nágib pravice tvoje* KAJ 1848, 18; *I vlé blagoszlov na moje ópravice* KAJ 1870, 5; *fzvétoga Dÿhá, fterogaje obíuno Kríftus na náz vonka vlejau* TF 1715, 33 **vlejávši** -a -e *ko je vlití*: *Dÿhá fzvétoga, Na Vucsenike vfzegavécs Vlejavsi zmo'znoga* BRM 1823, 94

vlejevati -am nedov. *vlivati*: *I nífcse ne vlejva nouvo vino vu fztáro pofoudo* KŠ 1771, 108; *nego nouvo vino vu nouvo pozzoudo vlejvajo* KŠ 1771, 29 **vleváti se** -am se *vlivati se, lití*: *i de'zd'z sze je vedno vlêvao* KAJ 1870, 24

vlék -a m *vlek*: *i zdaj z-'zlebov 18 szapotnim vlêkom vodó vövelecséjo* AIP 1876, br. 2, 7; *Dvá szopotniva vléka zdígávata kaménye* KAJ 1870, 80; *16 szapotni vlekóv 766 jezér akóvov vodé v-Dünaj pÿcsajó* AIP 1876, br. 4, 3

vléka -e *ž vleka*: *Moj járem je nej na vlêko* BRM 1823, 278; *kákso vlêko má i kak sze lepo noszi* AI 1875, br. 1, 7

vlekálo -a s *vlečka*: *ki szo nyegovoga oblêka vlekalo noszili* AI 1875, br. 1, 7

vleiti prisl. *poleti*: *kai je mokroufzt moia fzuha pozftánola, kako fze vleti godí* SM 1747, 95; *ár si je vleti znála pripravítí* BJ 1886, 19

vlomiti vlómim dov. **1.** *razlomítí, odlomítí zlasti kruh*: *Ne vlomi fze nyega biteye, neg' fze szamo fzpodoub ftere* KM 1783, 63; *Vlomi lacsnomi tvoj krÿh* KŠ 1754, 169; *Vlomi lacsnomi tvojeja krÿha* KM 1790, 64; *krÿh blagofzlovo ino je vlomo nyega* TF 1715, 39; *vlomo ga je, dabí ga vfzejm razdelítí mogao* KŠ 1754, 203; *I blagofzlovívlí vlomoga je* KŠ 1771, 513; *i vlomo bi krÿh i koftao bi ga* KŠ 1771, 404 **2.** *prelomítí zapoved*: *Naj nevlomim Nígdár szvéte právde tvoje* KAJ 1848, 185 **3.** *zломítí moç*: *Vlomi ramo nevernika* TA 1848, 9; *'Zúkoszt je vlomíla szrcze moje* TA 1848, 54 **vlómivši** -a -e *ko je razlomil*: *i vzéví ti pét lejbov krÿha i vlomívlí dáo je vucsenikom* KŠ 1771, 48

vlövec -vca m *lovec*: *Pista-bá, te sztári vlovec*

(jäger) KAJ 1870, 21; Dvâ vlovca szta csüla KAJ 1870, 94

vloviti -ím dov. *uloviti, ujeti*: fteo me je vloviti KŠ 1771, 549; i mre'za, stero je szkrio, ga vlôvi TA 1848, 27; Ár je Herodes vlouvo Ivana KŠ 1771, 47; Trifztou lificz je vlouvo KM 1796, 49; Henrik ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8; prinefzte zrib, ftere fzte zdaj vlouvíli KŠ 1771, 335; Iezusa Vnocí fzo vlovíli BKM 1789, 76; je Boug pomágao Gyulo vloviti KOJ 1848, 13
vlovleni -a -o *ujet*: Boug-Cslovik je vlovleni KM 1783, 236; ali vlovleni je KM 1790, 56; tiszti szo ali vtopeni, ali vlovleni KOJ 1848, 9; vnogo jih je pa vlovlenih KOJ 1848, 9; na predganye tem vlovlenim SM 1747, 11; pren. i vlovleno pelamo vľzo mífzeo na pokornofzt Krifztulí KŠ 1771, 545; plejzijo vu hi'ze i vlovlene pelajo 'zene fzgrejhmi oklajene KŠ 1771, 650

vlovlenjé -á s *ujetje, ugrabitev*: Pred vuzmom vfzlejdnýi séfzti dnévi do vlovlenýa KŠ 1771, 263; ká'zi mi czaganye Vu nôcsi vlovlénýa KAJ 1848, 99; gori idoucsi vu vífzino vlovleno je pelao vlovlenýé KŠ 1771, 580; Naj vidim Tvoje vlovlénýe BRM 1823, 50; Ti szí gori sou vi víszino, vlovlovleno szí pelao vlovlenýé TA 1848, 52

vmárjanje -a s *I. mučenje*: po vfzakdenésnyem vmárjanyi i pokouri vnami má ftáplati KŠ 1754, 191 **2. morjenje**: Od Betlehemfzke diczé vmárjanyá KŠ 1771, 6; Saulus je pa privolo knyegovomi vmárjanyi KŠ 1771, 364; Szôdbo bode csinio med národmi, i grozno vmárjanye TA 1848, 94; pren. Vzigdár vmárjenýé Gofzpon Jezufa vu tejli okouli nofzimo KŠ 1771, 535

vmárjati -am nedov. *I. moriti, povzročiti smrt*: je Boug zvirine nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; Jeru'zálem, ki vmárjas proroke KŠ 1771, 78; i vu meszti tak neszmilno vmárja KOJ 1848, 4; Efcé dofzta vecs obejtse fz. pífzmo, fteri drúge ne vmárjajo KŠ 1754, 42; ne bojte fze oni, ki vmárjajo tejlo KŠ 1771, 211 **2. povzročiti izgubo česa duševnega**: Grejhov bremen me vmárja KŠ 1754, 255; i toga fztároga Adama vmárja KŠ 1771, 443; I'zelen mir dusni vmárja KAJ 1848, 4; Vmárjajte záto vafe zemelfzke kotrige KŠ 1771, 608; I moje grejhe bom vmárjao KŠ 1754, 259; csi te pa z-Dúhom dela tejla vmárjali KŠ 1771, 464; Kaksá groza bi nam vmárjala szrdceze KAJ 1848, 7 **vmárjati se** -am se *izgubljati kaj duševnega*: dokecs fze grejh vmárja KŠ 1771, 442

vméranje -a s *umiranje*: Molba za právo modrószt vméranýa TA 1848, 32

vmérati tudi vmírati -am nedov. *umirati*: Vfzáki dén vméram po nafoj hváli KŠ 1771, 523;

Kak brezi fzmrti vmérajó KŠ 1754, 274; ki vu Gofzpodni vmérajó KŠ 1771, 792; ár je 'ze vmirao KŠ 1771, 277 **vmérajóúci** tudi vmirajóúci -a -e *umirajoč*: Po vori je Jákob vmérajoucsi vfzákoga fzina Jo'zefovoga blagofzlovo KŠ 1771, 692; moke, Ko fzi trpo Vmirajoucs BKM 1789, 86; liki vmérajoucsi, i ovo 'zivémo BKM 1789, 539; Ti boj Vmérajócsi vüpanye KAJ 1848, 79

vmítiti -ím dov. *podkupiti*: naprej bos mogao skrátecza obdarüvati, vmititi KOJ 1845, 114

vmòrec -rca m *morilec*: Gyilkos; vmorecz KOJ 1833, 158; Ki, kak vmorecz, zdigne Mecs prôti nyemi KAJ 1848, 273; gda je vmorec blizi jázmina v-poszteli szpao AIP 1876, br. 2, 7

vmoriteo -ela m *morilec*: Na tou presztráseni vmoriteo dolípoklekne KOJ 1848, 15

vmoriti -ím dov. *I. umoriti, povzročiti smrt*: fteri dúfe pa nemorejo vmoriti KŠ 1771, 33; Vôrui da ne vmoris Csloveka SM 1747, 88; fteri vmoris i o'zivis KŠ 1754, 243; prouti fztáno fzinovje rodítelom fszvojim, i vmoríjo je KŠ 1771, 33; Ne vmouri TF 1715, 15; Ne vmouri SM 1747, 45; Ne vmouri KŠ 1754, 35; ne vmouri KŠ 1771, 15; fzam vujvlácsó i vfzegavejes vmouro KŠ 1754, 231; Vmouro je pa Jakuba KŠ 1771, 378; i na konecz fzo ga escse vmouríli KŠ 1754, 106; fteroga fzte vmouríli KŠ 1771, 78; Ki fzo i Gofzpon Jezufa vmouríli KŠ 1771, 617; da bi Jezufa vmouríli KŠ 1771, 87 **2. povzročiti izgubo česa duševnega**: Na dúso gledoucs pa cslovik fzebe vmori KŠ 1754, 36; Ár pífzk vmori, dúh pa o'zivi KŠ 1771, 533; Da nálfz greh Nase dúsicze ne vmori BKM 1789, 2; na csataj vmori nedú'znoga TA 1848, 8; Sz-fzrczom bli'znyega vmorimo KŠ 1754, 37 **vmoriti se** -ím se *biti umorjen*: Trbej Szini cslovecesemi fze vmoriti KŠ 1754, 111; kaj nyemi je potrejbno vmoriti fze KŠ 1771, 55; Steri zbije Oflo fszvojega fze fzmrti fzmrtýov fze naj vmori KŠ 1754, 32; nego i Nero fze je vmouro KŠ 1771, 433; Od fszvojva dvâ fziná tam fze je on v-mouro SŠ 1796, 64 **vmòrjeni** -a -o *umorjen*: i vmorjeni na trétyi dén gori fztáne KŠ 1771, 131; ino vszi pokopicsi pri grobi vmorjeni KOJ 1848, 5; i vmorjeno je lúftva fzedem jezér KŠ 1771, 786; Od krvi Abelove notri do krvi Zakariáfove vmorjenoga med oltárom i hi'zom KŠ 1771, 210; Hvála tomi na kri'zi vmorjenomi BKM 1789, 63; i vi fzte vmorjeni právdi po Krifztufovom tejli KŠ 1771, 461

vmorjenjé -á s *umor*: Tou vmorjenýé sze je teccasz zgoudilo KOJ 1848, 61; Ka prepovidáva? Vmorjenýé KŠ 1754, 35; ka nyénomi szini za vmorjenýé celjenszkoga Grofa Vouríha níkaj

nedene KOJ 1848, 61; pren. Tak bi escse to bláŕzenŕftva 'zelénye Grátalo ŕzrdca nasega vmorjenýe BRM 1823, 98

vmréiti tudi vmréjti vmerjém dov. *umreti*: má vŕzaki dén vu náz vmreiti TF 1715, 33; Vmrejti mi nebi trbelo KŠ 1754, 257; Csi gli vmerjém KŠ 1754, 270; nigdár ne vmerjé SM 1747, 84; ŕzte ŕzmrti ŕzmrtýov vmerjé KŠ 1754, 25; i on brezi deczé vmerjé KŠ 1771, 240; i nedu'zen vmerjé BKM 1789, 78; csi vu ŕzvojoj hûdobi vmerjéjo KŠ 1754, 35; Kristus je za náŕz vŕzeih vmrel SM 1747, 87; Krifŕtus je vmr'ú za náŕz KŠ 1754, 151; Po Ádami Szte ŕzmrti ŕzmrtýov vmreli KŠ 1754, 252

vmûknoti -em dov. *umolkniti*: ŕzrdnikov vûszta zatiszno, i vmukno KOJ 1845, 66

vnáŕšati -am nedov. *odnaŕšati*: ka ŕzta z-onoga meŕzá z-ŕzilov vnáŕsala KM 1796, 51

vnavadovzétje -a s *navajenost*: Vnavadovzétje zdávanih regul ocsivesztni haszek poká'se KOJ 1833, 144

vneboidénje -a s *vnebohod*: Na dén Krustuŕovoga vnébozastoplénýa, nyegovo vnéboidénýe svetimo BJ 1886, 37

vnebovzétje -a s *vnebovzetje*: na dén vnébovzétja Blá'sene Divice Marie KOJ (1914), 107

vnebozastoplénje -a s *vnebohod*: Krifŕtuŕovo vnébo zaŕztopenýe KŠ 1771, 341; Evang. na Krifŕtuŕevoga vnébozaŕztopenýa dén KŠ 1771, 155; Peszmi na vnébo zaŕztopenýa dén BKM 1789, 109; Od v-Nébo zaŕztopenýa Gofŕzpodna Krifŕtuffa KM 1796, 115; V-nébozaŕztopenýa peszmi KAJ 1848, VI; po Krifŕtusevom vnébo zaŕztopenýej KŠ 1754, 3; da je po Krifŕtuŕovom vnébo zaŕztopenýej glafzna bila KŠ 1771, 434

vnéjmar tudi vnémar prisl. *brezbrižno, ravnoduŕšno*: Manyák vnejmar bloudi KM 1790, 36; ki nescse vnejmar tá 'ŕiveti na ŕzvejti SIZ 1807, 9; Ár dúhá ŕzvétoĝa Vnémar bantuje KAJ 1848, 4; ali ŕzem ŕzlékao protivnike moje vnémar TA 1848, 6; Vnémar k-cvétí be'zi KAJ 1870, 11

vnèsti vnesém dov. *I. odnesti*: Ragadni; vneszti KOJ 1833, 169; Ali kakda more ŕto i poŕzoudo nyegovo vneŕzti KŠ 1771, 40; pride ŕatan i vneŕzé to rejcs KŠ 1771, 112; pren. kráŕeŕŕtvo nebeŕzko ŕzilo trpí, i ti ŕzilni je vneŕzéjo KŠ 1771, 36; tvojo grejsno dúso, ino jo vneszéjo vu vouzo peklénszko KM 1783, 207; Me Csesztó na grêh vneszéjo KAJ 1848, 149; Da nevneszéjo kak oroszlán, dúse moje TA 1848, 6; Sto bi mi nebéŕza vneŕzao KŠ 1754, 262; Sto bi mi nebéŕza vneszo BKM 1789, 309; da nebi ŕzmrt Gejzo II. Vneszla KOJ 1848, 29; Dûjh Gofŕzpodnov je vneŕzao Filipa KŠ 1771, 367; Med tem je

ŕzmrt Leopolda I. vneszla KOJ (1914), 146 **2. ugrabiti**: nasega Gofŕzpodára csér ŕtero ŕzte nam poŕzili vneŕzli SIZ 1807, 42; Kraliczó ŕzo pa csemérje tak vneszli KOJ 1848, 54 **vnèsti** se vnesém se **I. biti odnesen, dvignjen**: da ŕze cslovik zdúhom i ŕztejplom tá vneŕzé KŠ 1771, 440; Potom mi 'zivoucsi keŕŕŕzi ŕze 'znyimi vneŕzémo vu obláke KŠ 1771, 621; Kakti liŕzt od vetra ŕze vneŕzo hitro tá BKM 1789, 418 **2. biti ugrabljen**: Gda bi ŕze pa vneŕzla ládja KŠ 1771, 424 **vnèšeni -a -o I. odnesen**: ali je pa zvûn teĝla bio vneŕfenoga notri do trétye nébe KŠ 1771, 550; Oh keliko ĝi je ovo nous na ŕzoudbo pred tvoĝ ŕzodczki ŕztolecŕ vneŕšeni KM 1783, 5 **2. ugrabljen**: naj bi po példi z-ŕzilov vneŕšene ovclícze obouĝi greĝh nyemi na ouclí vrgao KM 1796, 62

vnešéjnje -a s *dvig*: Paveo ŕze nefcse hváŕliti vu trétya nebéŕza zvneŕejnyem KŠ 1771, 550

vnéti -a -o prid. *vnet, zelo prizadeven*: vnetoga plebánusa bo vszako dobro ŕzerce ŕzlavilo KOJ (1914), 194

vnòči prisl. *ponoči*: Vrág vnocí ino vuidné okouli hodi TF 1715, 43; o ŕzlúŕlo nyemi vnocí i vudnyé SM 1747, 31; Záto je ŕzlobodno tak vecsér i vnocí vò ŕzlú'ziti KŠ 1754, 214; I rano escse trdno vnocsi gori ŕztanoví KŠ 1771, 105; Boĝ znami vnocí i vudne BKM 1789, 2; liki tát vnocí pride KŠ 1754, 113; vzéo je to deĝte, vnocí KŠ 1771, 8; kaj ŕzo vnocsi priŕli KŠ 1771, 98; Vnocsi vujdné te zdihávam KŠ 1754, 274; nej vogláríti ni vudné, níti v-nocsi KOJ 1845, 10; ki je kesno vnoči domo ŕo AI 1878, 9

vnògo prisl. **I. mnogo, izraĝa veliko količino, mero**: Ár mi vŕzáki dén vnogo gresimo KŠ 1754, 169; Nej ŕzte vi vnogo poglaviteĝí od nyih KŠ 1771, 20; ali moremo vadlúvati, ka je vnogo zmenkanya bilou voni peŕzmaj BKM 1789, 2; Bouĝ dáĝ vnogo táksi áldomásov píti SIZ 1807, 6; vucŕítelje vnogo vcsio TF 1715, 5; Hváli Bogá, ar vnogo ztebom vcsinil je dobra SM 1747, 81; Gda bi pa Jezus vido vnogo lúŕŕtva okoli ŕzebé KŠ 1771, 86; Trbeĝ Szini cslovecsemi vnogo trpeti KŠ 1754, 111; Má vnogo plemena (piruŕlek) AI 1878, 7; Rodítelje vnogo delajo za svoje dete BJ 1886, 11 **2. izraĝa visoko stopnjo**: Blá'zen, blá'zen Vnogo blá'zen BRM 1823, 30

vnogoguécí -a -e prid. *ki veliko govori*: Molécsi pa ne boĝdite vnogoguécí KŠ 1771, 18

vnògokrat prisl. *mnogokrat*: Ár ŕzo ga vnogo krát vpoto djáli KŠ 1771, 114; kak vnogokrát ŕzo naminyávali zmenkanye kázati KŠ 1771, A2b; vnogokrat, i doŕzta ŕzam preĝreĝso KMK 1780, 79; Vadlúĝem ka ŕzam vnogo-krát preĝreĝso

KM 1783, 214; Vnogo krát nám gláva plava BKM 1789, 333; Ka vnookrat tanács ifcsem BKM 1789, 172; Vnogokrát naprejdejnye KM 1790, 18; Vnogokrát vu priszpodáblanyi meszto mint pohasznyimo mint sem KOJ 1833, 135; Vnogokrát eden i drügi rad bi zvedo AI 1875, kaz. br. 1; Liki vnookrát sze nyemi tak zdilo AI 1875, 7; Vnogokrát nyemi je oča pravo BJ 1886, 8

vnogorečlivosť -i ž *gostobesednost*: Vendar te prvi nácsin je dober te drügi pa brezi haszka vnoogrecslivoszt KOJ 1833, 81

vnóugi tudi vnógi -a -o prid. *mnog, številen*: Gláfz je vRámi fzliáni, placs i jocs i czvil vnougi KŠ 1771, 8; Vnógi jocs skódi ocsam KAJ 1870, 31; i vnouga vno'zina ga je nazledúvala KŠ 1771, 109; Koga milocsa je vnóga BRM 1823, 41; Vnogo Angyelov je Bo'so milofcso pogúbilo KMK 1780, 10; I eto delo, na hafzek vnougoga národa KŠ 1771, A4a; Mártha je pa pafcsliiva bila okoli vnougoga fzlú'zenyá KŠ 1771, 205; Bog, ki fzi vnoge milofcse Gofzpoud SM 1747, 58; za volo vnouge húdoubé tvoje KŠ 1754, 176; zácsali fzo fze pízfácske fzpítávajoucsi ga od vnougoga dugoványá KŠ 1771, 210; Ár, ga je na vnougo prosnyo pízfao KŠ 1771, 2 (Bib); Gláfzila bom Vnougo dobrouto nyegovo BKM 1789, 16; Stero fze je vnougom mefzti Lejhko prigoudilo KŠ 1754, 248; Po vnougom vrejmeni je pa prifao KŠ 1771, 84; vu fzvojem vnogom gúcsanyi KŠ 1771, 18; On je vnougom mefzti BKM 1789, 9; Vu vnógom de'zd'zevnom vrémenom BRM 1823, IX; da sze lúszto po vnougom krivicsnom bojovanyi krouto vosztrejbi KOJ 1848, 10; fzfprávena po vnougoj húdoj fegej KŠ 1754, 4b; i kakda je ráfzla med vnouгим protivinfztvom KŠ 1771, 339; Ki fzo vnouгим poštenyom náfz poftúvali KŠ 1771, 428; Ki nebi nazáj vzéo zvnouгим tálom vu etom vrejmeni 'zítek vekivecsni KŠ 1771, 233; Nafzlejdnye je pa med vnouгим dúsne-vejfzti bodanyem bloudnik poftzato KM 1796, 9; odned z-szvojjim vnouгим poropom nazáj setuje KOJ 1848, 15; I teda bodo vidili fziná cslovecsega pridoucsega zvnougov dikov KŠ 1771, 243; Júdas pa i Szilás zvnougov ricsjouv fzta trouftala brate KŠ 1771, 390; Po nyem fzo vnogi nassi nam greihi odpúscheni SM 1747, 87; Dúhá dári fzo vnougi KŠ 1771, 513; Tou fzo vnougi fztári 'Zeleti BKM 1789, 8; Vnoui grejhi fzvejta BKM 1789, 18; Jasz i drugi vnoui szmo sze vcsili KOJ 1833, V; ár szo vnoui nemci szem volo doubili KOJ 1848, 10; Vnouge moke i mántre fze ogen zovéjo KŠ 1754, 145; i vnouga drüga mejfzta fzo po nyem Evangyeliom notri vzelé KŠ 1771, 260; I jafz fzem fzin grehov vnouгим SM 1747, 67; i

fztroskom vnougi vórní dusicz vó zoftámpani KŠ 1771, A7a; Od eti mao fzo vnougi vucsenikov nyegovi tá nazáj odisli KŠ 1771, 287; Ki je darovnik odrbót vnógi BRM 1823, 4; kak punoszt dobrót vnógi KAJ 1848, 9; Ár gda bi k-szvojjim vnouгим 'senam csér szí pridjáo KOJ 1848, 5; Doszta sztvaram je vnóгим pa pérje KAJ 1870, 10; vnoge nalfé grehe na fzftrán ofztavimo SM 1747, 84; i od grejha vnouge mántre trpi KŠ 1754, 243; majoucsi fzebom roune, i vnouge druge KŠ 1771, 52; prinefzli fzo nyemi vragometne vnouge KŠ 1771, 25; Dá vam kincse vnóge BRM 1823, 9; Vido szam pri tom deli naprej vnouge loczné prouti meni obrnyene KOJ 1833, V; táblo, stera prilicsna bode vnoge zmeslinge odvrnoti AI 1875, kaz. br. 6; kako i vnouga drüga fzkriivna Bosja dugoványá TF 1715, 40; kou fze nám po vnougi prosnyáj dá KŠ 1754, 183; geto fzo ji na Krifztufovo fzpoznanye vnougi mejfztajpripelali KŠ 1771, A5b; fze je i fzkázao vu vnougi znamejnyaj KŠ 1754, 112; szo sze lüdjé po vnouгих lejtih tak szpohüjsali KOJ 1845, 3; Törki szo z-vnouгих mesztaj vóodtirani AI 1875, kaz. br. 3; Vnouгих mesztaj nikaj de'zd'za në bilô AI 1875, 8; kai fzmó mi pregreifili vnouгими greihi SM 1747, 54; Ár fzem vnouгими fzpadáji prouti tebi pregrejso KŠ 1754, 225; Szpítávao ga je pa zvnouгими ricsmi KŠ 1771, 250; Boug je fztvouro Angyele z-vnouгими popolnofztmi KMK 1780, 10; menyé vo zebráni pejlfzen meti, liki zvnouгими brezi vfze rázlocsnofzti BKM 1789, 4b; Pokedob sze zná vogrszki Jezik z-vnouгими Grammatikami hválití KOJ 1833, IIII; gda vidi Pápo z-vnouгими prebivavci KOJ 1848, 4; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnóga BRM 1823, 10; Ki vu Bo'zój diki vcsini dela vnóga BRM 1823, 10 **vnóugi** -a -o sam. *mnogi, številni*: Kako po okornofzti ednoga csloveka vnougi fzo grejsniczi poftzatanoli KŠ 1754, 119; ár vnougi fzo zváfz, fterim nyihovo vreime nepernáffa TF 1715, 7; Vnoui fze zvrácsijo KŠ 1771, 49; Vnoui právjio, Sto nam szká'ze dobro TA 1848, 4; Vnouгих, ki szo sztráj, ka zimôsz AI 1875, 8; i fzkázali fzo fze vnouгим KŠ 1771, 96; Sztrasna bode vnouгим BKM 1789, 9; kervi koteralfze za váfz i za vnoge prelejí TF 1715, 39; ktera fze za vnoge von prelie SM 1747, 39; csi ona nede vnouge vópelala KOJ 1833, IIII; kaj je potrejbno Szini cslovecsemi vnouga trpeti KŠ 1771, 128; Nyega (psa) cslovek na vnóga núca KAJ 1870, 39 **vnóuzati se** -am se nedov. *ne ljubiti se, upirati se*: ter fze nyim vnoufa TF 1715, 4; kmetovje, sterim sze vnou'sa na Markovo priti KOJ 1845, 104; i csi sze nyim tá vnou'sa iti KOJ 1848, 108;

Zakaj bi fze tebi moja grejsna dŭsa Vnou'salo trpeti KM 1783, 258; Materam sze je vno'u'salo pogouosztoma hi'se vobejliti KOJ 1845, 15; Privini sze je nej vno'u'salo tŭdi Szlovene pohoditi KOJ (1914), 99

vnôžina -e ž *I. množina, veliko število*: Sokaság; vno'sina KOJ 1833, 172; kako koli mi za vnofina greihov volo nemoremo TF 1715, 36; pokeidob toliko vnofina zvedouk okouli náfz mámo SM 1747, 27; Lŭbézen zakriva vno'zina grejhov KŠ 1754, 58; Od vno'zina grejhov Jezus je fce zakriti BKM 1789, 22; razplôdi je za volo vno'zine zlocsasztnosztí nyihove TA 1848, 5; I tou csinécí veliko vno'zino rib fzo vnyega záprli KŠ 1771, 179; Goszpodne Bo'se, ki fzi vno'fíno pogajnszkoga národa pripelao KM 1783, 90; Herodes Vno'zino lejpe deczé pomouro BKM 1789, 58; Ne gledáj nad fzebom grejhov vno'sino SŠ 1796, 69; Nego szini poroucsi vno'sino pejnez KOJ 1848, 32; plodi pes velko vnožino kŭr AI 1878, 3; ár je nej vu vno'zini nikoga 'zitek nyegov KŠ 1754, 62; Po vno'sini tvoje fzmilenosztí KM 1783, 9; v-nezmernoj vno'sini ide zPannonie KOJ 1848, 3; v bátrivnosztí po vno'zini vojské TA 1848, 25; Da sze vno'zine pá kre tébe vkŭp szprávjio TA 1848, 6 **2. množica**: Ta vno'fína fze je csŭdivála KM 1796, 118; Te vno'zine pa ti vŭrvajoucsi je bilou edno fzcrcé KŠ 1771, 353; Czaszar sze vno'sine zboji KOJ 1848, 9; I na nágli polftáne zangyelom vno'zino vojfzské nebefzke KŠ 1771, 168; i vnouga vno'zina od Galilee ga je nafzledŭvála KŠ 1771, 109 **3. slovnično število**: Vkŭpnoimé, stero, vno'zino znamenŭje AIN 1876, 10

vnôžinost -i ž *I. množina, veliko število*: Ti fsvetli zvêzd vno'zinofztí Gláfzi, kaj fzi pravicza BRM 1823, 99; Dŭh fzvétí Poká'se mi kofzti vno'sinofzti SŠ 1796, 34; kak zla gnŭszne vno'zinosztí KAJ 1848, 297; Csŭdŭj i zvêzd neszmerno vno'zinoszt KAJ 1848, 7; nego sze je vŭpao vu vno'zinosztí bogátsztva szvojega TA 1848, 42

vnožinski -a -o prid. *množinski*: Keliko racsunov? Dvá: i vno'sinszkoga (pluralis) KOJ 1833, 19; Ka sze zgodi z-nisterov recsjôv pri napravlanyi vno'zinszkoga-racsuna AIN 1876, 13; trétja oszoba vu vno'zinszkom racsuni AIN 1876, 35; steri sze záto za vno'zinszke-dosztavke zovéjo AIN 1876, 13

vnôžinstvo -a s *množina, slovnično število*: tákse iméne zgrŭnta, steri vu korenasztój rêcsi dugoványa vno'zinsztva vŭpovejo AIN 1876, 71

vnožiti vnôžim nedov. *množiti, večati*: On je te

ágnez Bo'zi, Ki naso vrédnoszt vno'zi BRM 1823, 75

vnôžni -a -o prid. *mnog, številen*: Sto more zracsunati Dári Tvoje vno'zne BRM 1823, 467; Dobróta pa Tvoja vno'zna BRM 1823, 311

vnôžnost -i ž *množina, številnost*: Dôl, brêg, voda, fztvár vno'znofzt, Szo od Bôga napravlena BRM 1823, 119

vnôžtvo -a s *množina, slovnično število*: Racsún ká'se dugoványa jedinoszt, ali vno'stvo KOJ 1833, 19

vnŭk -a m *vnuk*: Nepos Vnŭk KMS 1780, A9; Unoka; vnŭk KOJ 1833, 179; nego naroucsili szvojim vnukam náj dragso ôrocino nazáj szi szpraviti KOJ 1845, 8; Csi pa ftera dovicza deczo, ali vnŭke má kŠ 1771, 640; Nyidva sta se za svojo deco ino za vnŭke vnogo trŭdila BJ 1886, 10; Med drŭgimi nyegovimi vnŭkmi vrejden je fzpominanya Jubál KM 1796, 10

vnŭka -e ž *vnukinja*: Neptis Vnŭka KMS 1780, A8b; Unokalány, vnŭka AIN 1876, 15

vnŭkec -a m *vnukec*: Vnŭkec je mládi AIN 1876, 15 **vŭ** prisl. *ven*: ete ne mecse vŭ vrágé KŠ 1771, 39; kaj fzmo vŭ zmertuka po'zmécsani bili KŠ 1771, 529; Mellá je vŭ KM 1783; Sztoupi vu me fzcrcze, Vŭ zftale, i vŭ zjaszljaj BKM 1789, 13; hŭj vŭ z-sôle KAJ 1870, 8; Že je vŭ včenyé BJ 1886, 4

vôbéjliti -im nedov. *beliti, pokrivati z beležem*: Materam sze je vno'u'salo pogouosztoma hi'se vŭbejliti KOJ 1845, 15

voberlèncati -am nedov. *motoviliti se*: kak szmejsno sze je tam lutheránszki predikant voberlenczao KOJ (1914), 123

voberlèncivati -am nedov. *širiti se, slišati se*: I da je glász po tŭrszkom tábori voberlenczivao, da bi Czaszar Károl V. szvojemi brati na pomoucs pribli'sávao KOJ 1848, 78

vôblisnoti -em dov. *skočiti*: Zdaj mála vila z-povehnyenoga liszta vôblisznola AIP 1876, br. 2, 6

vôbodjenjé -á s *prebadanje*: Vôbodjenyé sze tak zgodi, ka iglo prevdárjio AIP 1876, br. 9, 6

vôčišćenje -a s *čišćenje*: naj sze vcséle za vŭcsiscsênja volo na vŭletênje pisztjio AIP 1876, br. 11, 8

vôda -é ž *I. voda, prozorna tekočina*: nikákfa lagoja voda TF 1715, 31; rejcs vfteroj fze tá voda zdr'záva KŠ 1754, 187; reics Bosja kotera je pouleg vodé TF 1715, 32; Csi fze fto ne porodi zvodé KŠ 1754, 187; eden pehár mrzle vodé KŠ 1771, 34; niti fzmo fzi vodé k-kŭhanyi fztvoriti mogli KM 1790, 48; ftere vrejsi Bo'zój kvodej djáne KŠ 1754, 190; gda je na kri'zi fzvojga tejlja vodou pŭfzto KŠ 1754, 185; vzéjo je vodou, i muje

fzi roké KŠ 1771, 94; keljazto vodo nalečé AI 1878, 6; vtoi Bosoj reičfi ltera je vu vodi TF 1715, 32; pren. voda fítka vekivecsnoga TF 1715, 32 **2. tekoča rečna ali morská voda:** trétyi dén je razlucosó vodou od zemlé KM 1796, 4; te csetvére vodé iména fzo eta KM 1796, 5; Vnounge vodé fze zdignejo BKM 1789, 5; tekócse vodé i mlák imé AIN 1876, 10; ino me kfriskim vodém pela ABC 1725, A8b; K csifztoj vodej me on pela BKM 1789, 16; naj jařz ktebi idem po vodáj KŠ 1771, 49; I pejřzek vmorfzki vodáj BKM 1789, 38; Živé kre afrikanski vodaj AI 1878, 20

vô dánje ~ -a s *izdaja, izročítev:* efcse pred Defzétere Bo'ze zapouvidi vô dánym KŠ 1754, 26

vô dátí ~ dám dov. *1. dati, izročiti:* ka je pravicsno, fzlugom vô dájte KŠ 1771, 610; nájem, ali lon, nyim pravicsno naj vô dájo KŠ 1754, 221; je zafzádo goricze, i vô je je dáó delavczom KŠ 1771, 238; Ár fizam vam naj bole eto vô dáó, ka fizam i jařz vzéo KŠ 1771, 521; Csi bi řto vfze, ka má, Tá fziromákom vô dao BKM 1789, 278; ednoga nyihovih vojov vlouvo, ino nyim ga nej ovak vödáo KOJ 1848, 8; Vô szi nasz dao na spot szószedom TA 1848, 36; Szmrt je szvoj porob vô dála BKM 1789, 94; I vô je dalou mourje te mrtve KŠ 1771, 804; Záto fzo roditelje nyej vô dáli niki táó z-fzvojeja poifftva KM 1790, 86 **2. izdati knjigo:** Med tífztimi je Primus Truber Nouvi Zákon vô dáó KŠ 1771, A6a; i vô fzo dáli vfze Sztároga i Nouvoga Zákona knige KŠ 1771, A6b **3. izdati, ukazati:** Zapouvidi je Boug lüszvtvi vô dati mocsno zapovedao KM 1783, 274; vu Defzétoj fzvojoj zapouvidi vô dáó KŠ 1754, 6a

vödáni -a -o *izdan:* Krátki moudus molenyá, od Krifztusa vô dáni KŠ 1754, 152; Nouvi Gráduvál Bougi na diko vô dáni BKM 1789, 1; Krátki návuk, vödáni od KOJ 1833, 1; “Prijátel” -a prvi broj bode vödáni AI 1875, kaz. br. 8; geto je ono od fzamoga Bogá vô dáno KŠ 1754, 9a; Tou je nám na lejpo priliko vô dáno BKM 1789, 406; da nede v-ednoj leti vecs vödáno, kak dohodki dopüszttijo AI 1875, kaz. br. 1; Toga naprej fzpoznanya Bo'zega vô dánoga KŠ 1771, 346; Od 'Zidovov pouleg vô dáne právde 'zivlejnya KŠ 1771, 449; etomi fžvejti vô dánój rejsči KŠ 1771, A7b; peszmi. Vödáno szpráviscsam KAJ 1848, 1; Knige, vödáne KAJ 1870, 3; Králeszka imánya várendo szo vödána KOJ 1848, 72; Sti té na tvoj hafzek vô dáne kni'zicze KŠ 1771, A8a

vödávanye -a s *izdajanje, izdatek:* vödávanye te pa rainskih vecs zadene AIP 1876, br. 1, 2; mi edna gmajna nej podilila kaj na vô dávanye KŠ 1771, 600

vô dávati ~ -am nedov. *izdajati, izročati:* Sziná Bo'zega na řpot vô dávajo KŠ 1771, 679; Da bi Mejřzecz pa vncosi fžvoj pošřvejt vô dávo BKM 1789, 157

vôdbeni -a -o prid. *vodilen, glaven:* vodbena rejsz sze zná imenüvati KOJ 1833, 114; Vodbena-récs je on táó govorénya AIN 1876, 73; vodbene-récsi oszobe i racsuna AIN 1876, 43; táli govorénya, steri na vodbena-récs nanásajo AIN 1876, 36

vôdec -dca m *vodja, voditelj:* od Judáfa, ki je bio vodecz onih, ki fzo zgrabili Jezufa KŠ 1771, 343

vô déjvati ~ -am tudí ~ -lem nedov. *izpostavljati:* da fzo mogli fžvojo decsiczo vô dejvati, naj ne 'živé KŠ 1771, 360; Ete imenik *az, a'* sze vödejva pred nomenom KOJ 1833, 118; fzo vnounge roune na vilicze vô dejvali KM 1796, 119

vodekápanje -a s *slap:* Vizzuhany; vodéropászanye, vodékapanye KOJ 1833, 183

vödéliti tudí vödiliti -ím nedov. *delitti, podeljevati:* Blagoszlov tvoj vödéliti, Je tvoja radoszt KAJ 1848, 193; szódbó i praviczó ti vödélis TA 1848, 80; Zvelicsanye Obilno je vô dili BKM 1789, 43; On dári fžvoje vô deli BKM 1789, 116; Sztarissina gda pletenik vô dili SIZ 1807, 43; nemore dopüszttiti, ka bi sakramentome lajkuszí vödélili KOJ (1914), 134

vödèni¹ -a -o prid. *vöden:* Záto má mèrno lato, vodeno mero KAJ 1870, 74; záto vodeni ftiicsi odidti morejo KAJ 1870, 24; i clifzto je mládo vrbje od vodeni klicz KM 1790, 76

vödèni² -a -o prid. *vöden:* Kak vodeni mehér BKM 1789, 447; Kak vodeni mehér SŠ 1796, 104; dreivo vfzadjeno poleg vodenoga potoka SM 1747, 25; je naszledüvalo, celo i szmrt z-vodenoga betega KOJ 1848, 28; Ali on je naszkorom vu vodenom betegi mro KOJ 1848, 92

vodenják -a m *vodenični bolnik:* Vodenyáka vfzobotto zvrácsi KŠ 1771, 218

voderopásanje -a s *slap:* Vizzuhany; vodé ropászanye, vodékapanye KOJ 1833, 183

vödica¹ -e ž *udica, trnek:* Vodicza KMS 1780, A3b; idoucsi vrzi vodiczo vmourje KŠ 1771, 57; Kak ti csrvics na vodiczo fzi fze potégnola SŠ 1796, 125 **vödica**² -e ž *vodica, voda:* Zcsifztoğa fztüdenca tekocřom vodiczom BKM 1789, 161

vodilo -a s *vodilo:* káksi lejpi návuk povej za vodilo KOJ 1845, 11

voditel -a tudí voditeo -ela m *voditelj:* Záto nám je právda voditeo bila KŠ 1771, 563; Profřzimo te boj voditel BKM 1789, 142; Vfzem bode verni voditel BRM 1823, 3; nego naj bode fárnikom vucsíteo i voditeo KOJ 1845, 4; Boj nam szmileni voditel KAJ 1848, 122; Bojdi moj voditel BJ 1886, 7; Vsžé verni düs voditeli KAJ 1848, 9; Za

voditela ti nefzepametni KŠ 1771, 451; nej fzmo vecs pod voditelom KŠ 1771, 563; Szpominajte fze zvoditelov KŠ 1771, 697; Strta zapouvid dofztája fze Voditelov KMK 1780, 42

voditelkinja -e ž *voditeljica*: Dugo boj voditelkinya Lüdsztva tvojeja KAJ 1848, 332

voditi vòdim nedov. **I. voditi, delati, da kdo kam pride**: jeli more fzelejpi fzelejpora voditi KŠ 1771, 185; Csi tebé prav scsé voditi KAJ 1870, 7; konyom czejli nyihov trűp vodimo KŠ 1771, 750; Te témni je nêmeo, ki bi ga vodo KAJ 1870, 37; Kmefzti fzo ga odali, Zvézanoga vodili BKM 1789, 71; Szlejpi pa Szlejpora csi bode vodo KŠ 1771, 50 **2. delati, da kdo ravna v skladu z moralnimi načeli**: jařz te hocsem zmoimi ocsmi voditi SM 1747, 96; Ki sze Jezusa dr'zi, I od nyega voditi dá KAJ 1848, 221; i na fztezai nyega vodis SM 1747, 85; Bláj'zen je koga ti vodis BKM 1789, 331; on mené po rávnói pouti vodi ABC 1725, A8b; fzvoje lűfztvo, nyé vodi KŠ 1754, 105; Tvega Dűha, Ki nářz vodi BKM 1789, 125; recsi, da med nyimi edna to drűgo kakti vodi KOJ 1833, 114; vodi mene utvoioi praviczí ABC 1725, A7b; Vodi me vu tvoioi praviczí SM 1747, 93; Vodi me vu ifztini tvojoj KŠ 1754, 157; tak ravnaj i vodi fzrczá nafa KŠ 1771, 833; Goszpodne vodi me vu praviczí tvojoj TA 1848, 5; Ti me vodi z-dűhom szinovne bojazni KAJ 1870, 5; nego kaibi druge na práve vøre pout vodili TF 1715, 7; On nářz bode vodo do szmrti TA 1848, 39 **voditi se** vòdim se *voditi se*: Ár kikoli fze od Dűha Bo'zega vodijo KŠ 1771, 464; Od nyega bom fze vodo BKM 1789, 163 **vòdjeni** -a -o *voden*: Z-ocsinszkim tálom szem od tébe vodjen KAJ 1848, 257

vò djáti ~ dènem dov. *dati ven*: I jasz szem vòdjála grah KAJ 1870, 58 **vò djáni** ~ -a ~ -o **I. izpostavljen**: Vò djánoga je pa gori vzéla csi Faraova KŠ 1771, 360 **2. izobešen**: na vszáko hi'zo csarna bandera vòdjána AIP 1876, br. 2, 1 **3. naveden**: Na vszákom testamentomi more vòdjáno bidti gde, je rejeni AIP 1876, br. 3, 2

vodjenjé -á s *vodenje, vzgoja*: Te prvi zrok je deczé rodjenje, môdro vodjenje KAJ 1848, 317; Ti fzi pa zapopadno moje vcsenyé, vodjenyé KŠ 1771, 650

vòdoprněsti -nesém dov. *uresničiti, uveljaviti*: To tůdi pravo Tisza, ka csi on tákso pogodbo nebi mogo vòdoprineszti AIP 1876, br. 3, 2

vodozèmec -mca m *dvořivka*: K prvomi táli se slišijo k trétjemi vodozemci AI 1878, 5

vò držati ~ držím nedov. *vzdrževati, gostiti*: Publius je nyé vfze gori prijao i tri dni je je pořteno vò dr'sao KM 1796, 130

vò ftégnoti ~ -em dov. *iztegniti*: vò ftégni tvojo rokou KŠ 1771, 109 **vò ftégnovši** ~ -a ~ -e *ko je iztegnil*: Jezus vò ftégnovši rokou prijao ga je KŠ 1771, 49 **vò ftégnjeni** ~ -a ~ -o *iztegnjen*: Vò glászi veszélo, Vò ftégnjena krepkosz BKM 1789, 2

vò ftegvàti ~ -űjem nedov. *iztegovati*: liki da bi řteli kotve zpřednyega tála vò ftegvati KŠ 1771, 426; i roké vase vò ftegvujete na kriviczo TA 1848, 46

vòftřgnoti -em dov. *izřgati, reřiti*: Goszpodne, ki me vòftřgnes z vrát te szmrti TA 1848, 7; Ki nářz je vò ftřgno zobláfzti te kmiczé KŠ 1771, 604; Vò me je ftřgno zmo'znomi nepriáteli mojemi TA 1848, 13 **vò ftřgnjeni** ~ -a ~ -o *izřrgan*: Tej fzo drevje fzkorényom vòftřgnjeno KŠ 1771, 759

vògel tudi vogéog voglá m *vogel*: Szeglet; vogel, kout KOJ 1833, 71; vcsinyeni je k-glávi voglá KŠ 1771, 71; narédí eden oszék, steroga voglovje dugi moro biti AIP 1876, br. 8, 8; gospodaricza pa tri voglé hrama gord'ri KOJ 1845, 41; Ár lűbijo vu fzpráviřcsaj i na vogláj vilicz fztójéclí moliti KŠ 1771, 18

vògelje tudi vògelje -a s *oglje*: Din je sao i 'zerjávó vògelje od nyega TA 1848, 13; vnogo hramov je 'se zgorelo od tisztoza 'sivoga vògelja, z-sterim szo kravo kadile KOJ 1845, 108; vidili fzo 'zerjávó vògelje nalo'zeno KŠ 1771, 335

vògelni -a -o prid. *ogljen*: Naszlédnye je z-vògelnim prahom posziplejo KAJ 1870, 81

vò genòti se ~ gènem se dov. *ganiti se, oddaljiti se*: Dáj mi, da fze vò ne genem Nigdár zmiloscse tvoje BKM 1789, 221

vògeó -gla m *oglje*: Carbo Vogeó KMS 1780, A8b; Vgaffeni vogeó Holtřzén KM 1790, 93(a)

Vòger tudi Vòuger -gra m *Oger, Madřar*: nego szo sztarinszki Vogri escse nistere druge národe prijali KOJ 1833, X; Vougri z tem spotom razszřdjeni vkűpna'senéjo KOJ 1848, 8; po Vogrszkom gucsécsih Vougrov KOJ 1833, VIII; Po tom je Vougrom Kurása tak narászla KOJ 1848, 8; Keliko i kákse litere májo Vougri? KOJ 1833, 2; Zdáj szo Vougri czeszto najšli v Pannonio KOJ 1848, 7

vogërski tudi vogřski -a -o prid. *ogřski, madřarski*: napilřzek Vogřłki ká'ze BKM 1789, 5; more z-obrásza zemlé potűnoti i vogřszki národ KOJ 1833, III; Keliko liter má vogřszki jezik AIN 1876, 5; csi sze pokopa vogřszka rejs KOJ 1833, III; O'zébet vogerszka kralica AI 1875, kaz. br. 8; Vogerska zemla je naša drága domovina BJ 1886, 44; Vogerszko szilje jáko iszkano AI 1875, 8; Od toga je vò dáni zvogřřzkoga

Gyorfzki Katekizmus KŠ 1754, 3b; Ali réd fzem nafzedüvo Vogrfzkoga Gráduvála BKM 1789, 4; Krátki Návuk Vogrszkoga Jezika KOJ 1833, 1; Zgodbe Vogerszkoga Králesztva KOJ 1848, 3; od goriposztávlanya vogerszkoga banka AI 1875, kaz. br. 1; Molítev k-Vogrszkomi Králi KM 1783, 91; i vogrszkomi szilji cêno doli vdári AI 1875, kaz. br. 8; Stajerfzki, Vogrfzki orfzág 'znyim napuno KŠ 1771, A6a; Na példo vám polftávim Vogrfzki národ BKM 1789, 6; morejo skolniczke na vogrszki Jezik vcsiti vucsenike KOJ 1833, III; ino sze po vogerszkój zemli razpresztréjo KOJ 1848, 3; Vu vogrszkom jeziki escse naprêprijájajo ptühinszke litere AIN 1876, 6; Ország sze imenüje Vogrszki od po Vogrszkom gucsécsi Vougrov KOJ 1833, VIII; pod Vogrszkim ravnanyem bi prebivali KOJ 1833, VII; vsi pod Vogrszkov Korounov bodoucsi Národje KOJ 1833, VIII; Szlovenfzke, i Vogrfzke Recsi KM 1790, 92(a); Kelkoféle szo vogrszke litere AIN 1876, 5; steri fze na Vogrfzke noute morejo popejvati BKM 1789, 5; Ár tej náfi Vogrfzki fzlóvenov jezik fzebi lafztivnoga má KŠ 1771, A7a; ki fzo znalími Vogrfzkimi fzlóveni vrét ofztánki ovi Vandalufov KŠ 1771, A6a; Vogrszkiország i Erdély KAJ 1870, 162; med Vogrskimországom i med Ausztrie AI 1875, br. 1, 1

Vogersko tudi Vogrsko -ga s *Ogrsko, Madžarska*: Vogrfzka KM 1790, 8; Hungaricum Vogrfzko KMS 1780, A8; Pelam sze ponavádi doli na vogrszko AIP 1876, br. 8, 8; i tr'sczom je nej bráno vu Vogerszkom sze naszeliti KOJ 1848, 10; kamena sol se na Vogrskom nájde AI 1878, 54

vogláríti -im nedov. *oglaríti, vasovati*: jej vogláríti ni vudné, niti v-nocsi KOJ 1845, 10

vò glásiti ~ -im nedov. *razglašati, oznanjati*: Nyegovo trplejnye moremo vò gláfziti KŠ 1754, 216; geto fzo ga zácsali niki za nefztálnoga i táksega vò gláfziti KŠ 1771, 527; i do széga mao vò glászim csüda tvoja TA 1848, 36; Kakda je vò gláfzfo Ivan G. Krifztfuffa KM 1796, 95

vò glédati ~ -am nedov. *delati, ustvarjati vitez*: Teda je vsze po szvétesnyem vòglédalo v-souli KOJ 1845, 5 **vòglédavši** -a -e *glédajoc ven*: Eden oča na hížno okno vòglédavši vára BJ 1886, 24

Vogléja -e ž *Oglej*: I rejszan za tri dni Vogleja nyemi je v-rokaj KOJ 1848, 4

vogléni -a -o prid. *ogeln*: fundamentum, steroga vogléni kamen je Jezus Krifztus KŠ 1771, 577; ovo dejvam v-Sioni kamen vogléni KŠ 1771, 706

vò gnàti ~ ženém nedov. *I. gnati ven*: I, gda fzvoje lafztivne ovczé vò 'žené KŠ 1771, 299 2.

izganjati, preganjati: Tüdi mládi Battyany je prot. Dühovnike vògano KOJ (1914), 137 3. *poganjati*: Drejvje mladike vò 'žené BKM 1789, 95

vògnoti se -em se dov. *ogniti se*: zánke, sterih sze on denok szrecsno vogne KOJ 1848, 41

vò goniti ~ gònim nedov. *izganjati, preganjati*: zácsao je vò goniti te odávajoucse KŠ 1771, 137

Vogrija -e ž *Ogrsko, Madžarska*: steri szo sze posteno Vogrije oponásali KOJ 1848, 24; Szoliman, Belgrád, klücs k-Vogriji, za szé vzeme KOJ 1848, 7

Vògrin -ína m *Oger, Madžar*: magyar (vogrin) AIN 1876, 10; med sztrasnim pszüvanyom i preklinyanyom kak Vogrinje nájbole znájo KOJ (1914), 122; Hunovszkoga roda Vogrinje szo szvojo prvo domovino v-Ázii meli KOJ 1848, 6; podmiteni szo Vogrine vo tá prejk Müre poscsukali KOJ 1848, 38; Vu Vogrinaj sze je 'selejnye pobudilo KOJ 1848, 7; Czaszar z-Vogrinami boj zacsne KOJ 1848, 8

vògúčanje -a s *izgovarjanje, opravičevanje*: i edno récs nê govorio za vògucsanye sebé AI 1875, br. 2, 7

vògúcati ~ -im nedov. *izgovarjati, izpovedovati*: i vò bom gúcsao ka je vesino düsi mojoj TA 1848, 51; vüsza moja bodo vògúcsala praviczto tvojo TA 1848, 36

vohàlo -a s *vohalo*: i špikasti njegov (krtov) nos ne samo dobro vohalo AI 1878, 10

vò hoditi ~ hòdim nedov. *hoditi, iti, priti ven*: Šteri brezi potrebéine rad vòhodi BJ 1886, 5; Lázar, hodi vò KŠ 1771, 305; Lepo te prosim malo vòhodi BJ 1886, 31; hodte vi otroci vò KOJ 1845, 142; odked szo oni 145 lejt vòhodili robit KOJ 1848, 99

vòidéjnje -a s *I. izhod*: fze je Jo'zef zvòidejnja fzinouv Izraelfzki fzpoumeno KŠ 1771, 692 2. *izdaja*: Vu Vòidejnja knjagj etak právi KŠ 1754, 67 3. *smrt*: Áldüj náfz vu vò idejnji, Gofzpon Boug BKM 1789, 290; naj fze ztej i po mojem vò idejnji fzpominate KŠ 1771, 718

vò imenüvani ~ -a ~ -o prid. *imenovan*: Na tou dugoványe gledoucs, te vò imenüvani mladénecz, tak veli SIZ 1807, 19

vò iskati ~ iščem nedov. *iskati*: Ár cfi bi cadentie vò ifzkau BKM 1789, 4b

vò iti tudi vò idti ~ idem nedov. *I. iti ven, oditi*: preczi fzmo ifzkali vò idti vu Maczedonio KŠ 1771, 392; Či je tebi vòidti potrebno BJ 1886, 5; Eto pokolejnje nejde vò KŠ 1771, 37; i tam ofztante, dokecs vò idete KŠ 1771, 32; Ovo, vu püscsini je, nejdite vò KŠ 1754, 12a; nejdte vò KŠ 1771, 81; Zátó vòidite od nyih KŠ 1771, 539; ne bos vò fou odnut

KŠ 1771, 15; vò bodo sli angyelje KŠ 1771, 46; Gda bi pa vò sla zvodé KŠ 1771, 367; gda fzam vò fou od Maczedonie KŠ 1771, 600; vò je fou fzejács fzejat KŠ 1771, 111; ftero je vò slo vu Gresko zemlo KŠ 1771, 554; z-tejh varov szo vòsli na zverjádisztrelbo KOJ 1848, 6; pren. Z-korenyá ide vò szteblo KAJ 1870, 15; Trombònte gláfz bode vò fou KŠ 1754, 271 **2. končevati se:** Csi korén vòide z-literov t AIN 1876, 51; Vu nomeni, steri z-globokoglásznimi literami vòidejo KOJ 1833, 43 **vòidóúci** -a -e *gređoč ven:* vòidoucsi Jezus zhi'ze, fzeo fzi je KŠ 1771, 42; i on vò idoucfí vu vfza kre Jordána bodoucsa dr'sánya KM 1796, 93; Onedva pa vòidoucsa, razgláfzila fza ga KŠ 1771, 30; Farizeuske vòidoucsi KŠ 1771, 38; pren. Z-grozov sze zglédne Z-szvèta vòidócs KAJ 1848, 4 **vòidóúci** -a -e sam. *izhajajojóci:* osfzkruni csloveka, nego to vò idoucese zvúfzt KŠ 1771, 50; negao ta vòidoucsa od nyega KŠ 1771, 123 **vò idévši** ~ -a ~ -e *ko je šel ven:* I vò idévfi fzlúgi oni na poti KŠ 1754, 130

vòj -a m *voditelj, vodja:* Voi moi boi i obramba SM 1747, 71; Právda je nam voj bila k-Krifztusi KŠ 1754, 70; i fteri je voj KŠ 1771, 246; Na 'zitek vekivecfni voj BKM 1789, 260; krèpi tak ti, 'zitka voj, Drágo odküpleni sereg KAJ 1848, 117; niti sze soularje navesiti nemorejo brezi právoga voja KOJ 1833, IIII; I dr'zis sze za voja ti fzlejpi KŠ 1771, 451; Hváli Sion Rejtítela, hváli Voja KM 1783, 61; Glédajmo Voja nafega BKM 1789, 66; huszitov ednoocsnoga voja Giskra Jánosa posztávila KOJ 1848, 55; fzlejpi voji fzo ti fzlejpi KŠ 1771, 50; i ednoga nyihovih vojov vlouvo KOJ 1848, 8

vóják -a m *vojak:* Pokedob je szám Taksony vóják bio KOJ 1848, 9; vküpna 'senéjo vno'sino vójákov KOJ 1848, 9

vójaprednji -ega m *vojaški poveljnik:* vszákóm deli, kak vucslen, kak vójaprednyi on [kralj Matjaž] sze za prednyega pokázo AI 1875, br. 1, 4

vòjna -e ž **1. vojna, boj:** Po dúgoj vojni tak fzo mirovno 'fíveli Izraelitánczi KM 1796, 44; ali záto eta suma pri vojni tesko bode zadoszta AI 1875, br. 1, 1 **2. prepír, pričkanje:** Tè je napihnyeni blázni okouli fzpítávanya i rejsne vojne KŠ 1771, 642

vòjnik -a m *vojak:* Katona; katana, szoldák, vojnik, junák KOJ 1833, 162; Vojnik na lévóm plecsi noszi szvoje ro'zjé KAJ 1870, 33; Eden ovoga ráto naj za mira volo med tima vojnika sztópi AIP 1876, br. 1, 3; vecs i menyé vojnikov szpadnoló AI 1875, br. 1, 2

vòjni-séreg -oga- -a m *armada, vojska:* Najvecs pènez po'zré vojni-sereg AI 1875, br. 1, 1

vòjsk tudi vóusk tudi vòsk -a m *vosek:* Voufzk Vialz KM 1790, 94; Viasz; vouszk KOJ 1833, 182; Vífzoki zrák, kako voufzk rafztopi fze BKM 1789, 432; Sitek tvoje je li din, voufzk i fzenca SŠ 1796, 140; Csi peccatni vojszk po szüknyi csouvas KOJ 1845, 102; včéle médi vosk beréjo AI 1878, 3

vòjska -e ž *vojska, vojaštvo:* Voizka ABC 1725, A3b; Cfí ogen, ali vojszka, Vzeme nám vfze blágo BKM 1789, 10; Vojfzke tákse nej bilou BKM 1789, 99; Od Tiváristva i vojszke KM 1790, 82; Vküp je fzpravo dveje tréfzeti jezér vojfzke KM 1796, 47; vszój szvojoj vojszki naroucsi poszt KOJ 1848, 9; Kráo polzlaó je vojfzko fzvojo KŠ 1771, 72; i polzlavfi vojfzko fzpómouro je vfzo deczo KŠ 1771, 8; te Szrbio i Csarnogoro szvojev vojszkov dopunijo AI 1875, kaz. br. 3; Szlo'sene vojszke pa Napoleona tirajo dale KOJ 1848, 121; Tecsasz je Henrik szvoje vojszke na nouge posztavo KOJ 1848, 8; pren. nebéfza i zdúhom vúfzt nyega vfza nyih vojfzka KŠ 1754, 93; I ta vojfzka vu nébi nafzedúvala ga je KŠ 1771, 802; I na nágli posztáne zangyelom vno'zino vojfzke nebefzke KŠ 1771, 168; da bi fzlú'zili vojfzki nebefzkoj KŠ 1771, 362; Ár z tebm jasz vojszko razbijem TA 1848, 13; Nas nepriátel, zvoifzkouv náfz je opáfzal SM 1747, 79; Eto bi fze Pred tvojom vojszkom ne fztraso BKM 1789, 350

vòjskèni -a -o prid. *voščen:* blagoszlávlanye vojszkenih szvejs KOJ (1914), 135

vòjskin -a -o prid. *vojskin, vojaški:* szvojo vojszkino penezniczo popúsztíti KOJ 1848, 98

vòjskovànje -a s *vojskovanje, bojevanje:* je veliko hasznilo vogerszkomi Králesztvi Lajosovo neápolszko vojszkovanye KOJ 1848, 46; i nezmágajoucs potrejbnih sztroskov za vojszkovanye, zalo'sila je Sopron KOJ 1848, 55

vòjskovàti -űjem nedov. *vojskovati se, bojevati se:* Vougri drugo nevejo kak kmetovati ino vojszkovati KOJ 1848, 28 **vojskovajóúci** -a -e *vojskujóč:* nego vedno vojszkovajóúcsi jih je nej zamogao prepresciti KOJ 1845, 66

vòjskovòda -e m *vojskovodja:* Paumkirdera stájerszkoga vojszkovodo tak zadobi za szé KOJ 1848, 67

vòjskovòjvoda -e m *vojskovodja:* Petra, ki je bio Szim mlájse szesztré Sz. Stevana, ino Vojszkovòjvoda na Vogerszkom KOJ 1848, 14

vòjskúvanje -a s *vojskovanje, bojevanje:* ftero fze toga fztároga pozoja vojszkúvanye zové KŠ 1771, 441; pren. Prouti tejlí mocsno je vojfzkúvanye SŠ 1796, 129; Rosjé vojfzkúvanya naffega je nej telovno KŠ 1754, 161; Neg' da ti dás mené Na to britko vojfzkúvanye BKM 1789,

68; Düh tvoj naj me pobüdjáva Na sztálno vojszkúvanye KAJ 1848, 19; Bôg, ki vcsi prszte moje na vojszkúvanye TA 1848, 116; Bojdi veren v-vojlzkúvanyi BKM 1789, 256; Zvüna vojlzkúvanya, znoutra pa lztráhi KŠ 1771, 540

vojskúvati se -újem se nedov. *vojskovati se, bojevati se*: Ova geto fze more vojlzkúvati prouti vrági KŠ 1754, 130; Prouti Tirulí i Sidoni fze lzcsé vojlzkúvati KŠ 1771, 378; Kolman je stímao, ká sze 'znyim vu tom niscse nemore vojszkúvati KAJ 1870, 82; Za náfz fze voifzkúie kral vfzei SM 1747, 79; Sto fze vojlzkúje na lafztivnoj lzvojoi plácsi gda fté KŠ 1771, 506; fze Prouti vrági vojlzkújemo BKM 1789, 6; Za té fze vojlzkújejo BKM 1789, 106; Vojszkúj fze fzám ti za tvojo decficsu BKM 1789, 330; Herodes, ka bi fze vojlzkúvao lz-Tirusánczami KŠ 1771, 380; fzlugi moji bi fze vojlzkúvali KŠ 1771, 327; pren. Dáj mi mouce Gyedrho fze vojlzkúvati BKM 1789, 398; gda fze Vojszkújem BKM 1789, 420; Bojdi kre méne, gda fze Vojlzkújem SŠ 1796, 10; dônok fze pouleg tejlá ne vojlzkújemo KŠ 1771, 545; naj fze vojlzkújete za ednouk dáno voro KŠ 1771, 758; od telovni 'zél ftere fze vojlzkújejo prouti vöri KŠ 1771, 706; Gda fze vojlzkúvao bom z-fzmrtjom SŠ 1796, 162 **vojskúvajóuči** -a -e *vojskújoč se*: Kakda fze escse zové ta Vojlzkúvajoucsa KŠ 1754, 130; i Archippi znami vojlzkúvajoucsemi KŠ 1771, 665; pren. Na vojlzkúvajoucso (cerkev) KŠ 1754, 130

vojuvác -a m *bojevník, borec*: Epafroditulá brata i pomocníka i vojuvácsa mojega pofzlati kvám KŠ 1771, 595

vojuvanje tudi vojuvánje -a s *bojevanje, boj*: Vojuvanye KM 1790, 8; Útkozet; bitje, vojuvanye KOJ 1833, 180; Vivódás; vojuvanye KOJ 1833, 183; Nika namárate, ka znepriátelom imáte vojuvanye BKM 1789, 448; vojszki po tom jo na junácsko vojuvanye obátri KOJ 1848, 91; pren. Naffe vojuvanye je nej prouti krvi i tejlí KŠ 1754, 105; Tou je csüdno vojuvanye, Med fzmrtjom i med 'zitkom BKM 1789, 96; Oh blázeno vojuvanye BRM 1823, 72; Krifztus veli tou Sz. Paveo zavojúvanye SŠ 1796, 20; neofztavi ovoga tvoiega lzina vu fzmertnom vojuvánju SM 1747, 63

vojuvati -újem nedov. *bojevati se, boriti se*: Viaskodni; vojuvati KOJ 1833, 183; Vsza vojszka je zvüna országa vojuvati moglá KOJ 1848, 103; pren. ár nemamo drügoga, ki bi za nász vojuvao, nego ti Boug nas KM 1783, 127 **vojuvati se** -újem se nedov. *bojevati se, boriti se*: Goszpód sze za nyé vojuje KAJ 1848, 126; Vojujmo-fze mi vu nafem 'sitki SŠ 1796, 36; Vojujte fze notri idti po tefzni

vrátaj KŠ 1771, 217; i gda bi fze 's-nyimi vojuvao Jó'fue KM 1796, 44; i kak fze je on lzám za válz vojuvao KM 1796, 45; Gofzpoda lztebom fze vojuvala SŠ 1796, 96; Nej li fzo fze fzvéczi takáj z-fzmrtjom vojuvali SŠ 1796, 51 **vojovajóuči** -a -e *bojujoč se*: szo Matyasi I. vu Morávszkom vojovajoucsemi nej od pogibelnoszti glásza poszlali KOJ 1848, 65

vojuvávec -vca m *bojevník, borec*: Vivódó; vojuvávecz KOJ 1833, 183

vojuvoda -e m *vojvoda*: Taksony Vojvoda KOJ 1848, 9; Zvolili szo szi tak Álmosa za prejdnyega Vojvoda KOJ 1848, 7

vojuvodstvo -a s *vojvodstvo*: Zdáj sze Álmos za volo szvoje sztaroszti odpovej Vojvodsztvi KOJ 1848, 7; Vojvodsztvo szvojemí szini Taksoni prejkdá KOJ 1848, 9; Za Gejzom vu Vojvodsztvi je naszedúvao nyegov szin Stevan KOJ 1848, 11; Avarci szo z-Ázie v-Euro-po pod vojvodsztvom Kagána prisli KOJ 1848, 5; szlovenszki národje szo sze pod vojvodsztvom Szamo-a prouti nyim zdignoli KOJ (1914), 96

vojuvoski -a -o prid., v zvezi *vojvoska reč vodilna, nadredna beseda*: I záto ono rejcs, od stere viszi ta drüga: vojvoszka-rejcs KOJ 1833, 114; on táo pa govoréna, z-sterim kaj právimo, je vojvoszka-récs AIN 1876, 73

vojuznjeni -a -o prid. *pogreznjen*: te drügi obecso, ka orszácska vóznjena kôla po cajti vöpotégnyena bodo AI 1875, br. 2, 1

vökaditi se -ím se nedov. *kaditi se, izparevati*: szopout (szpár), steri sze rad zémle vökadi KOJ 1845, 116

vökopäti -kôpam nedov. *izkopavati*: Hlapica je krumpise vökopala KAJ 1870, 44

vö kúpiti ~ -im dov. *odkupiti*: Vö fzi kúpte kzvelicsanyi prilicsno vrejmen KŠ 1771, 584

vól -a m *vol*: Koga vol, i oszel lzpozna BKM 1789, 27; krava, vol szo nüclivi hi'zni sztvári AIN 1876, 8; kakšté veliki vol na hrbti nesé AI 1878, 11; Ne pofelei ni vola TF 1715, 17; ni vola ABC 1725, A4b; Ne pofelei ni vola SM 1747, 46; Ne po'zeli ni vola KŠ 1754, 64

völa tudi vólja -e ž **I. volja**: a ni fze nyemi vola nefzpuní TF 1715, 47; Boidi volja Tvoja TF 1715, 28; Boidi vollya tvoia ABC 1725, A4b; Szvéta je nyegva vola SM 1747, 74; Boidi volja tvoja SM 1747, 43; Vola mrtva vgrejhi KŠ 1754, 124; bojdi vola tvoja KŠ 1771, 206; naj fze po meni fzpunyáva tvoja Bo'sánszka vola KM 1783, 2; Szrczé, mislejnye, i vola Kfzebi je vlejkla ta zemla BKM 1789, 59; Tva vola je naj bougsa SŠ 1796, 3; Csi je eto Bogá Ocsé fzvéta vola SIZ 1807, 4; Li ta Tvoja dobra vola BRM 1823,

9; ednoga csloveka vola sze more dopuniti AI 1875, kaz. br. 2; pouleg voule Bogá Nebefzkoga TF 1715, 12; pouleg nyegove fšvéte volje fivé TF 1715, 10; poleg tvoie fšvéte vollye ABC 1725, A6b; poleg tve fšvéte volje SM 1747, 65; náfz vo ofzloubodo pouleg voule Bo'ze KŠ 1754, 118; ne fšpádne na zemlo brezi voule Ocsé KŠ 1771, 33; ravnaj pouleg tvoje fš. voule KM 1783, 5; da jo nyemi z-dobre-voule dájo SIZ 1807, 5; Stvári od svoje vole se giblejo AI 1878, 4; volo pa Krifztufevoj vouli podvr'ze KŠ 1754, 127; Szo vsza, i voli nyegvoj podlo'zna KAJ 1848, 8; Vnyega voulo fze fcsém zroucsiti SM 1747, 72; Tebi darujem volo moja KM 1783, 5; Dokes more fšpuniti, Szvojega Ocsé volo BKM 1789, 12; Ocsé volo szpuni BRM 1823, 10; da bi szkoro volo meo oditi KOJ 1848, 4; Bog vu voli, i vfzem SM 1747, 33; V-Bo'zobj dobroj vóli BRM 1823, 10; blafenfštva, steroga fšem fšpravil zvoljom ocza mega SM 1747, 83; i vfzej voulov je zračsnani med ti edenáfšzet Apoftolov KŠ 1771, 343; jáko fze tak protivi z-voulov, ki fze ne pačsi povéksávati KM 1796, 5 **2.** v zvezah: **po volji po želji, na ljubo:** Boug mi dela po vouli SM 1747, 74; Naj fži dela po vouli KŠ 1754, 268; Tebé zadovoli, krúhom po vouli BKM 1789, 357; i meni je nikaj nje po vouli KM 1790, 46; Ár je dšsi po vóli hodo TA 1848, 40; Li tó njemi je po vóli KAJ 1870, 9; vse po tvojoj vóli bom včino BJ 1886, 8; **za voljo zavoljo, zaradi:** za moy greihov volo umreu TF 1715, 42; ino za nyihovo voljo da nám nezadersi TF 1715, 29; za vollo moih nepriatelov ABC 1725, A7b; deite za nasso vollyo pofštano ABC 1725, A6b; ti meni za nyega volio milofštv SM 1747, 60; za voljo grehov moi SM 1747, 38; i za nyih volo tou'ziti KŠ 1754, 118; I bodete odúrni vfzeim za mojega imén volo KŠ 1771, 33; Za etoga vékšega fšvedoufštva volo SIZ 1807, 5; od stere je szpévao za volo rêcsi Kúsa TA 1848, 6; Eden gospod je za volo kúšavanje péske pámeti, od potúvo AI 1878, 8

vólen -lna -o prid. *voljen, naklonjen:* Ki me je lúbiti volen KAJ 1848, 146; Zvolnoga, fšzrczá KŠ 1754, 80; Zvolnim fšzerczom bom nofzo SM 1747, 71; Naj Zvolnim fšzerczom, Tvojo fšzrditofšt trpim BKM 1789, 210

vóleténje -a s *izletenje:* naj sze vcselé za vócsicscsenyá volo na vóleténje pisztijo AIP 1876, br. 11, 8

vólno prisl. *voljno:* csi vsalofšt opádnes volno jo preterpi SM 1747, 89; Cíi betega nemres volno trpeti KM 1783, 287; Efcse fšmrt túdi, Volno trpeti mi jo Pomágaj BKM 1789, 70; Dober fšarnik volno vcsini, ka nyemi velijo KOJ 1845, 119

vólnost -i ž *voljnost, naklonjenost:* Jezus, Ocsé dobra volnofšt BRM 1823, 56; ka sze tó od vszákoga naprêplacsnika "Prijátel"-a zvolnosztjov gorivzeme AI 1875, br. 4, 8

volóvski -a -o prid. *volovski:* Oči nema dosta vékši od volovski oči AI 1878, 21

vólúčiti -im dov. *izvréči, izpustiti:* recsi, stere ednoga glasznika vólúcsijo AIN 1876, 13

vó menóuči ~ -a ~ -e prid. *maneč:* i tgrali fzo vucseniczke nyegovi vlati i jeli fzo je vó menoucsi zrokami KŠ 1771, 182

vó mentúvati ~ -újem dov. *rešiti:* Ali náfz je Krifztus vó mentúvao BKM 1789, 231; Stere je vómentúvao Z-'zitka pogubeli KAJ 1848, 372 **vó mentúvati se** ~ -újem se *rešiti se:* 'Snyih fze fškoro vó mentújemo SŠ 1796, 44

vómèriti -mèrim nedov. *meriti, izmeriti:* da nyim z tiszto merov nazáj meri, z sterov szo oni 'se tak dugo vómerili KOJ (1914), 97

vó mètanje ~ -a s **1.** *izmeček, izmetavanje:* pefz fze je povrno na fšvoje lafštvno vó metanye KŠ 1771, 721 **2.** *izmera:* K-etomi sze szlisi dácsse vómetanye AIP 1876, br. 2, 2

vó metàti ~ mèčem nedov. *izganjati:* zacsao je vó metati te odávajoucse KŠ 1771, 237; I, csi jařz po Belzebuli mecsem vó vragé KŠ 1771, 39; řteri vó mecse zkinca fšvojega nouva ino fštára KŠ 1771, 46; dáo nyim je obláfzt nad necsifštimi dúhovmi, da bi je vó metali KŠ 1771, 31

vómetávanje -a s *odmera, določitev:* stera pri ete dácsse vómetávanyi esese sze né pod dácsso szlisila AI 1875, br. 1, 5

vón prisl. *ven:* ako fšmo glih fe vón zotrocsega racsúna zrářzli TF 1715, 8; vónie vrzi za nyihovoga pregesenyá vollo ABC 1725, A7b; Za grehe dařze snyih vón ne vernemo SM 1747, 85

vónalúkávati -am nedov. *kukati:* z-korbľa nikoliko glá'zov túdi vónalúkávalo AIP 1876, br. 12, 7

vó napóutiti se ~ -im se dov. *napotiti se, odpraviti se:* Ali prvle, liki fzo fze vó napoutili z-Egyptoma 'Sidovje KM 1796, 36

vó napraviti ~ -ávim dov. *narediti:* Kdela csinejniy dén fži vó napravo BKM 1789, 154

vónavčiti -im dov. *izučiti:* Da bi ti na mestrio tó Vónávcsio i Mogora KAJ 1870, 42

vó navřči ~ -vřžem dov. *navreči, določiti:* Vó sze navr'ze [strořke] AIP 1876, br. 9, 8

vó nazvéjstiti ~ -im dov. *oznaniti, razodeti:* náfz za pravicsne vó nazveřfšti KŠ 1754, 136; Csi nyegovo fšzkrivnofšt vó nazveřfštimo KŠ 1771, 55; fšvétoga fšzkrovnofšti Pifšma vó nazveřfšti BKM 1789, 17; fšem vó nazveřfštio, kakda je Goszpon Jezus KŠ 1754, 7b; je fšvojo fšvéto volo vó nazveřfštio KŠ 1771, A2a; ki fzo prifeřzná

dugoványá na prej võ nazvejščitli KM 1796, 74
võ nazvejštiti se ~ -im se *oznaniti se, razodeti se*:
 Otsa fze je vu fztvorjeneyj võ nazvejščto KŠ
 1754, 92; Ar je nikaj nej tak fzkritoga, ftero bi
 fze võ ne nazvejščitlo KŠ 1771, 33 **võ nazvejščeni**
 tudi võ nazvejštšeni ~ -a ~ -o *oznanjen, razodet*:
 Kriřtus je võ nazvejsčseni KM 1796, 91; Bo'za
 fšvéta rejcs võ nazvejščtsena KM 1796, 1

võ nazvejščenjé ~ -á s *oznanilo, razodetje*:
 Liki i tošba je bli'znyeга fzkriřnofzti võ
 nazvejsčsenyé KŠ 1754, 54; fzi vnouge zvejszde
 Napravo vnébi na võ nazvejščsenyé, Moucsi
 díke tve BKM 1789, 157

võ nazveščávati ~ -am nedov. *oznanjati, razo-*
devati: Prisao je fšvetlofzt dávat, Ocošo võ
 nazvefzcsávát BRM 1823, 12

võn dán ~ -a ~ -o prid. *izdan, objavljen*: Réd
 zvelicsánsztva võn dán záto SM 1747, 1

võné tudi võnéj prisl. *zunaj*: Zakâ bi võnej osztano
 BRM 1823, 9; povidilo sze nyemi je võné KAJ
 1870, 86

võneklepétati -čém dov. *izklepetati, izbrbljati*:
 On szkrovnoga dugoványá Povszéd
 võneklepecse KAJ 1848, 276

võněsti -nesém dov. *nesti ven*: Czevczatko detéce
 more võneszti KOJ 1845, 23; i tebé bodo võ nefzli
 KŠ 1771, 354 **võ něšeni** ~ -a ~ -o *nesen ven*: ovo
 nesen je võ eden mrtvi KŠ 1771, 188

võněšnji -a -e prid. *zunanji*: Nyega võněšnya
 kô'za je zeléna KAJ 1870, 16

võ niháti ~ -ám dov. *izpustiti, opustiti*: to
 zmeszvr'seno litero o ali e võnihájo KOJ 1833,
 83; Ne niháj me fztvoje, Võ vrejdnofzti BKM
 1789, 386; Pefzmi niftere fzem znajoucs võ nihao
 BKM 1789, 4; ftera fzo ti prvi trijé võ niháli KŠ
 1771, 262

võnihávanje -a s *izpuščanje, opuščanje*: Tou, da
 nyemi haszek jemlémo v-gucsi z-võnihványom
 etih rejcsih KOJ 1833, 104

võnihávati -am nedov. *izpuščati, opuščati*:
 Personászti pronomeni sze poprejk võnihávajo
 KOJ 1833, 118

võnjasti -a -o prid. *dišeč ali smrdeč*: Szagos;
 lepou, ali grdou díssécsi, vonyaszti -a -o KOJ
 1833, 172

võnjati -am nedov. *smrdeti*: ki vonya, naj vonya
 elcse KŠ 1771, 808; riba od gláve vonya KOJ (1914),
 143; tvoje tejlo vonyalo bode KM 1783, 200; pren.
 Vonya mi czejli ete fšvejť KŠ 1754, 273; Vonya
 mi czejli ete fšvejť BKM 1789, 455 **võnjéti** -a -e
smrdeč: I mók jama vonyécsa KAJ 1848, 236;
 'zmetno de ti din Vonyécsi odihávati BKM 1789,
 454; ár szo kak pelin britki i vonyécsi KAJ 1870,
 153

võnjba -e ž *smrad*: Búdösség; vonyüja, vonyba
 KOJ 1833, 153; Tam bode fžtrasna vonyba KM
 1783, 209; Grejh kak vonybo odürjávas BKM
 1789, 128; v-vonybi brez' koncza fze fzkuziti
 KM 1783, 286

võnjüja tudi vonjúha -e ž *I. smrad*: Búdösség;
 vonyüja, vonyba KOJ 1833, 153; Od sé puščávane
 vonjúje je poznan AI 1878, 10; vüsta stoplov
 vodov võzaperéjo, odegnévši česnekovo
 vonjúho AI 1878, 42 **2. dišava**: kak bi peneze
 na drágo vonyüjo trosilo AI 1875, br. 2, 8

võnka prisl. *ven*: fterie mené zvráiféga gerla
 võnka ofzloubodo TF 1715, 22

võ nositi ~ nõsim nedov. *iznařati, nositi ven*: Tak,
 da fzo na vilicze võ nořzili te nemocsne KŠ
 1771, 354

võn pomóčti ~ -mõrem dov. in nedov. *pomagati*:
 vpotreibi me ne ofztávis, nego me võn pomores
 SM 1747, 65

võn preleiáti ~ -ám nedov. *prelivati*: ino je fšvojo
 krv võn preleal SM 1747, 38

võn preliti se ~ -ijém se dov. *preliti se*: kerv, která
 fze za váfz võn prelie SM 1747, 39

võn speláti ~ spēlam dov. *izpeljati, reřiti*: fšpelai
 me võn fšpotreibečsinai moih SM 1747, 94

võn spuščenjé ~ -á s *smrt*: Molitve vu vreimeni
 Duffe võn fšpúfzcsenyem SM 1747, 62

võn vleáti ~ -ijém dov. *izliti, preliti*: Jesus je vzél
 Oblúbo fšvétoga Dúhá od Ocza, võn je vleal
 eto, kai vi zdai vidite SM 1747, 14 **võn vleáni** ~ -a
 ~ -o *izlit, prelit*: ko fzi opral fžtvom kervjom
 na kriři võn vleano SM 1747, 69

võn vzéti ~ vzémem dov. *reřiti*: daga zetoga
 necsemurnoga fšzeita võn vzemes SM 1747, 63

võn zbrisati ~ zbríšem dov. *izbrisati*: nisteri error
 naides, ti nai nebode tesko, nyega võn zbrisati
 TF 1715, 48

võn zčistiti se ~ -im se dov. *očistiti se*: ino fze
 võn zčifzti hamicfíha SM 1747, 16

võn zglářeni ~ -a ~ -o prid. *razglářen, razodet*:
 ino pouleg nyegove fšvéte võn zglářfene bolje
 lívé TF 1715, 10

võobéliťi se -im se dov. *pobeliti se*: i hi'ze sze
 võobéliťo KAJ 1870, 75

võobrnóti -ém dov. *obrniti*: z-ednov popevkov
 napiszano táblo skolniki velijo võobrnóti KOJ
 1845, 14 **võ obrnóuti se** ~ -ém se *obrniti se*: Gda
 fze Mésnik võ obrné KM 1783, 114 **võobrnjeni** -a -o
obrnjen: Vidoucsi i' od pléfzanya võ obrnyeno
 plecse SIZ 1807, 56; Dvě přédnyí nogé krtá szta
 priglihnívi k-võobrnnyenim rokám KAJ 1870, 151

võobslúžávati -am nedov. *obhajati*: Pride on
 v-odicsenoszti Szôdbo võobslúžávát KAJ
 1848, 118

- võodebráti** ~ -berém dov. *izbrati*: i võ je odébrao 'znych dvanájfzet KŠ 1771, 183; Od Márie, Koteru je Boug na tou võ odébrao BKM 1789, 33
- võodhájanje** -a s *odhajanje, odhod*: Dén tvój nasz gotove náide Na tiho võodhájanye KAJ 1848, 128
- võodhájati** ~ -am nedov. *odhajati*: Nág ga bom neháti mogao, Gda 'znyega Bodem võ odhájao KŠ 1754, 262
- võodíti** ~ odídem dov. *oditi*: Gda fšvejta võ odidem KŠ 1754, 250; Ár võodide düh nyegov TA 1848, 118; i võ nyim je odífao zroké nyihove KŠ 1771, 302; Gda bi pa onedva võ odísla KŠ 1771, 30
- võodlõčiti** -im dov. *I. izlõčiti*: On i meni võodlõcsi, Ka szlisi k-potrebõcsi KAJ 1848, 197; ka v-'zelõco vecs tákso vlagu võodlõcsi AIP 1876, br. 4, 6 **2. izbrati**: Gda szi me po krszti szebi võodlõcso KAJ 1848, 335
- võodstánoti** -em dov. *izostati*: Gda má võodstánoti, ali sze niháti litera vu ablativusi KOJ 1833, 130
- võodstáti** -stánem dov. *izostati*: Obsinszko zná võodstáti imenik pred táksov recsjouv KOJ 1833, 119
- võodstáviti** -stávím dov. *izpustiti*: za tiszto v recsjouv pa, stera sze ona võodstávi KOJ 1833, 25
- võodtirani** -a -o prid. *pregnan, izgnan*: Törki szo z-vnogih mesztaj võodtirani AI 1875, kaz. br. 3
- võodzváti** -zovém dov. *poklicati*: ár ga je szmrt z-szvejta võodzvála KOJ 1848, 80
- võoglején** -a -o prid. *določen*: Tisza Kálmán 'ze te za miniszter predszednika bio vöoglejen AI 1875, br. 2, 1
- võoolúpáni** -a -o prid. *izkopan*: kôla, na steri sze to võoolúpáno kaménye vozi KAJ 1870, 80
- võoplátnoti** -em dov. *splakniti*: Po vecsérji szi zobé z-sztudencsniczov võoplátnite KOJ 1848, 43
- võ oslobodíti** tudi võ oslobodíti ~ -ím dov. *osvoboditi*: Steri me zrouk Zná võ ofzlobodíti BKM 1789, 312; Ár te võ ofzlobodím KŠ 1771, 422; nevolne robe zpoganfzki rouk võ ofzlobodís BKM 1789, 349; On te võ ofzlobodi, Zevfzej nevolu BKM 1789, 106; dabi náfz võ ofzlobodó zetoga fšvejta KŠ 1754, 118; i dónok me je Goszpoud zevfzega võ ofzlobodó KŠ 1771, 650; Sz. Paveo fze je z-Rimfzkoga robfztva võ ofzlobodó KM 1796, 131; Krifztus dabi náfz vo ofzlobodó KŠ 1754, 118
- võ oslobodjenjé** ~ -á s *osvoboditev*: Od võ ofzlobodjenyá z-Egyptoma KM 1796, 35
- võ osnájžiti** ~ -im dov. *očistiti*: Kak võ vtégnjeni fátor fzi to nébo Võ ofznáj'zo BKM 1789, 156
- võ osnováti** ~ -ém dov. *izoblikovati, ustvariti*: Zgrüde zemlé fzi náfz võ ofznouvo BKM 1789, 158
- võostáti** -stánem dov. *izostati*: Steri poszlavec na dugo vrêmen võosztáne AI 1875, kaz. br. 3; Ni fšád naj võ ne osztáne KŠ 1754, 257; Krsztiťje bi lahko celou võosztalo KOJ 1845, 34; ki je zakészno, ali võosztáo, more povedati KOJ 1845, 8; Eden mladénc, kak je võosztáo z-sôle KAJ 1870, 78 **võostánjeni** -a -o *izostal*: potom za pokastiganya volo z-sôle võosztányenim imé prek dá AIP 1876, br. 4, 2
- võostáviti** -stávím dov. *izpustiti, opustiti*: Rávnocs sze te tüdi võosztávi, csi pitamo KOJ 1833, 123
- võöspótati** -am dov. *osramotiti, ponorčevati se*: ka szo ete dnih zasztõpnika v-Belomgrádi z-masecsov mu'zikov võöspotalí AIP 1876, br. 5, 3
- võ ováditi** ~ ovádím dov. *ovaditi, naznaniti*: tatinfzka banda võ je ovádila i fšvojega véra KM 1790, 72
- võ ozávanje** ~ -a s *oklic*: po trétyem võ ozávanyi moreta obecsati KMK 1780, 87
- võoznániti** -znáním dov. *oznaniti, sporočiti*: pred szvedoki more vöoznanoti AIP 1876, br. 3, 2; Po tom je naravnoszt vöoznáo KOJ 1848, 36 **võoznánovši** -a -e *ko je oznanil, sporočil*: Miniszter na szpraviscsi razkrito vöoznanovsi, ka dug te'zijo AI 1875, kaz. br. 9 **võ oznánjeni** ~ -a ~ -o *oznanjen, razodet*: stera fzo proroczke prorokúvali, tífzto je vnyih bole võ oznanyeno KŠ 1771, 762; ki od vecsevnoszti vöoznanyene 'zelénye doprneszti obecsajo AI 1875, kaz. br. 2
- võoznanjüvati** -üjem nedov. *oznanjati*: Odked szo lutheránszki predgarje za troust vöoznanyüvali KOJ (1914), 119
- võpèhnoti** -em dov. *iztakniti*: szo ednomi sztáromi mo'zi ocsi võpèhnoli AI 1875, br. 1, 2
- võpèlanje** -a s *odvajanje*: Pod várasom za vöpelanya grdõcse naprávleni 'zlebõvje szo zadelani AIP 1876, br. 3, 8
- võpeláti** -pélam dov. *odvesti, odpeljati*: nede z-kmicsnoszti vnouge vöpelala KOJ 1833, IIII; plemenitási, geto kákse blágo szvoje z-Országa vöpelajo KOJ 1848, 94; naj z-czejle Egyptomfzke králevfline võ pela 'Sidofzko lüfztvo KM 1796, 34; naj edno malo võ pelajo Apoftole KŠ 1771, 356; i võ fzi pelao vu püfcsávi fširi jezero mo'zouv KŠ 1771, 410; võ ga je pelao zmfzta KŠ 1771, 127 **võ pèlani** ~ -a ~ -o *odveden, odpeljan*: Vöje pelan tak zVárasa na velko moko BKM 1789, 72; Szvét, vöpelan z-bolvansztva KAJ 1848, 127
- võpítati** -am dov. *izprašati*: nikelike vöpita

- skolnik KOJ 1845, 11; steri bi ove solare vöpitati KOJ 1845, 10
- vöpláčanje** -a s *izplačilo*: od szpraviscsa za obrambo-honvéde je 45 jezér rainskih na vöplácsanye povoljeno AIP 1876, br. 1, 8
- vö plácati** ~ -am dov. *izplačati*: da je vŕze duge vö plácsala KM 1796, 77; Navécsar nyemi je goszpöd vöplácsao nyegov nájem KAJ 1870, 55
- vö plácati se** ~ -am se *izplačati se*: Kak eti zdá delamo, Tak fze tam vö plácsamo BRM 1823, 258
- vöpláčenje** -a s *izplačilo*: kapitan, ki je vöplácsênnye doprnásao AIP 1876, br. 4, 3
- vö plávati** ~ -am dov. *izpluti*: Mi fzmo pa vö plavalí po Vúzenfzki dnévi od Filíppe KŠ 1771, 404
- vöplavéjnyje** -a s *izplakovanje*: Žájfik se núca za vrástvo za vöplavlejnyje vüst AI 1878, 50
- vöpopbráti** -berém dov. *izbrati, pobrati*: i li tomi je szlobodno vöpopbrati 'z-nyé zemlô KAJ 1870, 40
- vöpodréti se** -derém se dov. *podreti se*: edno velko drévo sze vöpödrlo AIP 1876, br. 2, 1
- vöpogánjati** -am nedov. *izganjati*: zacsnejo czaszarszke sztrá'sbe vöpogányati KOJ 1848, 96
- vöpognáti** -ženém dov. *I. izgnati, pregnati*: poszkúsao Zápola Jánosa z-Büdiine vöpognati KOJ 1848, 79; ali bi ga pa z-ládarsztva szvojega vöpognao KOJ 1845, 58; On je Litvánce poganzske z-Lodomerie vöpognao KOJ 1848, 46 2. *pognati, spustiti v pogon*: zdaj z-véŕzi vö po'senémó nallé konye KM 1790, 80 **vöpognáni** -a -o *izgnan, pregnan*: szo vöpognáni protesztantje nazáj szmeli prítí KOJ (1914), 141
- vöpogútnoti** -em dov. *pogoltniti, izpiti*: Ali szlovenje nasi szo z-keliha vöpogutnoli toti KOJ 1848, 52
- vö pójditi** ~ pójdem dov. *oditi, iti*: i z-etoga pogibelnoga fzvejta gda bode meni vö pojdti KM 1796, 107
- vöpokázanje** -a s *izraz, dokaz*: za volo vöpokázanya 'zelé lidim szo po vársi pred ono hi'zo slí AIP 1876, br. 5, 2
- vöpokázati** -kázem dov. *pokazati, izraziti*: Nê szo vüpali vöpokázati, ka níkaj ne vidio AI 1875, br. 1, 7; Tou fzvojo lübézen Vö poká'ze vfzákomí BKM 1789, 277; Povéksávaj vu náŕz vöro, Da nyé fízád vö poká'zemo BKM 1789, 61; geto dugoványá gvísno vönepovejmo ino vö nepoká'semo KOJ 1833, 58; ka si človek, vöpokáži BJ 1886, 45; Ár tak fštimam, kaj je Boug náŕz fšlejdnye Apoštole vö pokázao KŠ 1771, 497 **vö pokázati se** ~ -kázem se *pokazati se*: Kak verno cfíni zmenom, Poká'ze fze vö zvrejmenom BKM 1789, 312; Prle neg bi sze plamén vöpokázao KOJ 1848, 93 **vöpokázani** -a -o *pokazan, določen*: nego za nyé szo gvísna meszta z-íménom vöpokázana KOJ 1848, 102
- vöpoložiti** -lôžim dov. *izpostaviti, razstaviti*: kataszterszko delo na stirne tjedne vöpolo'zi na obsinszko glédanye AI 1875, br. 2, 4 **vöpoloženi** -a -o *izpostavljen, razstavljen*: racsunavsi da na pregléd vöpolo'zeni grünt-knig dén preminé AI 1875, br. 2, 4
- vöpomèsti** -metém dov. *pomesti*: morejo 'senszke hi'se vöpomeszti KOJ 1845, 41
- vöpomöçti** -mòrem dov. *rešiti*: Scsés Vö pomocsti vŕze lüdi BRM 1823, 13; v-potrejbi me vö pomores KM 1783, 222; ki fzi vnouge grejsnike vö pomogao z-grejhov KM 1783, 144 **vöpomöçti se** -mòrem se *rešiti se*: Vcséla sze z-vóde vöpomogla AIN 1876, 63
- vöpopádnoti** -em dov. *popasti, zgrabiti*: krokodil zládja človeka vöpopádne AI 1878, 30
- vöpopášçiti se** -pášçim se dov. *pohiteti*: taki szo sze pandurje i biröv vöpopasçsili AIP 1876, br. 2, 8
- vöpopráviti se** -právim se dov. *popraviti se*: kataszterszko delo sze more vöpopraviti AI 1875, br. 2, 4
- vöpoprávlanje** -a s *popravlanje*: Za vöpopravlanya volo kataszterszko delo vöpolo'zi AI 1875, br. 2, 4
- vöposèhnoti** tudi vöposéjhnoti -em dov. *usahnniti, posušiti se*: szákse szajenye vöposzehne KOJ 1845, 83; I csi szo hi'ze dobro vöposzèhnole KAJ 1870, 75; pren. I preçi je vö polfejho zdenecz krvi nyé KŠ 1771, 116
- vöposkúbsti** -skübém dov. *poskubsti, odstraniti*: ka naj to nehasznovito krumpisovo nát vöposzkübé KAJ 1870, 155
- vö pòsłanje** ~ -a s *poslanje, odposlanje*: Szendelçét vucsenikov vö pošzłanye KŠ 1771, 201
- vö poslàti** ~ pòšlem dov. *poslati, odposlati*: Da te práve düfevne paŕztére vö posles vu tvojo 'zétvo BKM 1789, 348; Posli vö tvojeaga Angyela KŠ 1754, 246; I profzto ga je dofzta, naj ga ne posle vö zté krajine KŠ 1771, 115; ki fzi fšvétoga Dúhá vö pošzłao KŠ 1771, 832; Jezus, vö ga je pošzłao z-Jeru'sálema KM 1796, 126; Zátó je czaszar, zapouved vöposzłao KOJ (1914), 149 **vö pòslani** ~ -a ~ -o *poslan*: Zátó oneva vö pošzłana od Dúhá fšvétoga sla fšzta KŠ 1771, 381; Nej fšzoli vfzi na fšzlü'zbo vö pošzłani KŠ 1754, 94; Nej fšo li vfzi fšzlü'zbeni dúhovje na flü'zbo vö pošzłani KŠ 1771, 94
- vöpostáviti** -ávím dov. *I. postaviti, pokazati*: ete máli ország pokázo, kákso môcs zná vöposztaviti eden národ AIP 1876, br. 7, 2 2. *izpostaviti*: Pápinczom pa je zapovedala

bo'sánsztvo na molbo vôposttaviti KOJ (1914), 151 **vôpostávleni** -a -o *postavljen, določen*: od drúgih k-tomi vôpostávlenomi czili te mále pomágajoucsi áldov KOJ 1833, IIII

vôpotégnoti -em *dov. potegniti, izvleči*: vô vtégnovlí rokou vo potégne mecs KŠ 1771, 90; On vô potégne nogé moje z mre'ze TA 1848, 19; to prvo ribo vô potégni KŠ 1771, 57; Ti fzi mené zmoje materé utrobe vô potégno KŠ 1754, 242; tak je potom fztè fzmoutnofzti vô potégno dén KŠ 1754, 93; Simon, majoucsi mecs vo ga je potégno KŠ 1771, 325; Gda jo je vô potégno KM 1790, 38; vô me je potégno z veliki vôd TA 1848, 11; Ali komaj Lajos peté vôpotégne KOJ 1848, 46; ovczo, i csi bi fzpádnola v Szobotto vu jamo, jelijo ne popáдне, i ne potégne vô preczi v Szobotto KŠ 1771, 38 **vôpotégnoti se** -em se *potegniti se, izvleči se*: Tã sze je vôpotégnola z-kosára KAJ 1870, 100 **vô potégnovši** ~ -a ~ -e *ko je potegnil, izvlekel*: varivács vô potégnovlí mecs KŠ 1771, 393; vô jo potégnovlí ribicske na brejg KŠ 1771, 46 **vôpotégnjeni** -a -o *tudi vô potégnjeni* ~ -a ~ -o *potegnjen, izvlečen*: na drugi dén je vô potégnjeni fz-te jame KM 1796, 81; ka te drúgi obecso, ka országa vójznyena kôla po cajti vôpotégnjena bodo AI 1875, br. 2, 1

vô potegûvati ~ -ûjem *nedov. potegovati, vlačiti*: Ti neverni vô potegûjejo szvoj mecs TA 1848, 29

vôpotisnoti -em *dov. potisniti, izrniti*: je pomagao serege z-Polszkoga vôpotisnoti KOJ 1848, 94; ti mládi z turbe materé glavo vôpotisnejo AI 1878, 13; On je Ausztrio z-nemskoga poglavársztva vôpotisztvo AIP 1876, br. 11, 3

vôpotûvati -ûjem *nedov. potovati*: Geto z-szvêta vôpotûje KAJ 1848, 105

vôpovédanje *tudi vôpovédanje* -a s *izražanje*: Rejcs je vôpovejdanye káksega dugoványá KOJ 1833, 6; vôpovédanye káksega dugoványá AIN 1876, 7

vôpovédati -povém *dov. I. izreči, izgovoriti*: more tak csisztvo vôpovédati KOJ 1833, 8; vfzako rejcs csifzto vô povej BKM 1789, 7b; Gda je záto Gofzpoud eta vô povedao, gori je vzéti KŠ 1771, 156 **2. povedati, izpovedati**: csi je fto fteo vô povedati KŠ 1771, 487; vô povejm fzkrita KŠ 1771, 45; Vôpovém nazveszcse no meni szkoncšanye TA 1848, 3; pizsmo, v-sterom vôpovejo, ka nescso csüti AIP 1876, br. 5, 2; nikomi vô ne povej, ka fzi mi eta nazvejfzto KŠ 1771, 415; Komaj je tou vô povedao KM 1790, 20 **3. izpovedati, izjaviti**: ki de kaj proti meo, tô v-szedsztvi vôpovè AI 1875, kaz. br. 2; rod pa nyegov fto povej vô KŠ 1771, 366; je zapovedao pri tom osztati, ka ona vôpovej KOJ 1833, 78;

ruszki caszar vôpovedo, ka on boj zacsne AIP 1876, br. 12, 3 **4. izraziti**: dugoványá z-verbomom vôpovejmo KOJ 1833, 58; lasztivnoszti vôpovèmo AIN 1876, 29 **vôpovédati se** -povém se *izgovoriti se*: vszákim vüszto odpiranyem sze edna -edna szillaba vôpovè AIN 1876, 8 **vôpovédani** -a -o **I. izrečen, izgovorjen**: Jasz vôpovédani govor doli znam szpizšati KAJ 1870, 7; V-Goripiszi je vôpovédano obecsanye dokoncsati dugoványé AI 1875, kaz. br. 2; vszáká zemla sze pôleg vôpovédanoga násztopa gorivzeme AI 1875, br. 2, 4 **2. razglašen, določen**: dugoványá za navkûpne szo vôpovédani AI 1875, br. 1, 1

vô povrnóuti ~ -ém *dov. odvrniti*: Zmoji vnougi grejhov me vô povrni BKM 1789, 79; zgrejha fzi ga vô povrno KŠ 1771, 844 **vô povrnóuti se** ~ -ém se *spreobrniti se*: Kaj csi fze fzi-ti grêhov z-fzrdca vô povrnèmo BRM 1823, 164

vô pozávati ~ -am *nedov. klicati, pozivati*: Csi te fzmrt vô pozáva BRM 1823, 335 **vôpozavajúci** -a -e *pozivajoč*: vôpozavajoucsi kogakoli na stúkanye nad nyimi KOJ 1845, 55

vô pozvâti ~ -zovém *dov. poklicati, pozvati*: gda me pa z-etoga fzvejta vô pozovés KMK 1780, 102; Vo je pouzvao Ábela na polé KM 1796, 9; Francúze je Leopold II. z-etov opombov tak razdráscso, da szo ga na boj vô pouzvali KOJ 1848, 117 **vô pozvâti se** ~ -zovém se *poklicati se*: v-grobi, Tak fze 'z-nyega vô pozovés BRM 1823, 76; I gda sze vôpozovèmo, Tam naidemo mir vecsni KAJ 1848, 375

vôprâviti -prâvim *nedov. izgovarjati*: Krsztno imé vôprâvi Vogrin KOJ 1833, 120; Zdaj páli z-knige po málom vôprâvijo nisterni KOJ 1833, 13

vô prebérati *tudi vô prebírati* ~ -am *nedov. izbirati, prebirati*: Ka je dobro, On tou fzebi vô prebira BKM 1789, 126; Od ti fztári kraj te mláde fzmrt vô ne prebéra SŠ 1796, 66

vôprediranje -a s *prediranje*: Odnekot vôidej-nye, vôprediranye na eto pitanye: kibôl KOJ 1833, 130

vôpregnâti -ženém *dov. izgnati*: da ji je vojszka nasega kralá nikak nêmogla z-országa vôpregnati KAJ 1870, 164; vô szi pregnao pogane TA 1848, 66

vô prehâjati ~ -am *nedov. minevati*: Pokoja nous vô prehâja BKM 1789, 368

vôpréiti -ídem *dov. propasti*: zemla, gde trsztje vôpreislo AI 1875, br. 1, 5; Zimôsz je vnogo [silja] vô prêslo AIP 1876, br. 5, 8

vô prelejâti ~ -jém *dov. preliti*: krv, kotero fzi za grejsnike vô prelejao KŠ 1754, 228; Krv, ftero fzi vô prelejjao KM 1783, 37; Szvéto krv vôprelejao BRM 1823, 4 **vô prelejâti se** ~ -jém se

võ prelejúvati

preliti se: i ftera krv fze je za nalfi grejhov volo võ prelejála KŠ 1754, 205 **võpreleáni** -a -o *prelit*: Dáj znano bidti zadomeszcsávanye krvi szlugov tvoji võpreleáne TA 1848, 66

võ prelejúvati ~ -újem nedov. *prelivati*: On Szvojo krv võ prelejúje BRM 1823, 44

võ preminéjnje ~ -a s *minevanje, smrt*: naj nám dá blá'zeno võ preminejnje KŠ 1754, 175; Darúj mi z-etoga fšvejta blá'seno võ preminejnje KM 1783, 6; Dáj nám Bláj'zeno võ preminejnje BKM 1789, 118; Dáj vszém na szveto 'zivlèneje Blá'zeno võ preminenye KAJ 1848, 122

võ preminóuti ~ -ém dov. *umreti*: Naj, gda võ preminém fšvejta BKM 1789, 202; I z-'zivim vüpanyem z-szvéta võpreminém KAJ 1870, 5; Kak võ fšvejta preminés, Zangyelmi bodes vnebfzi BKM 1789, 15; Gda pa võ preminés, dáj fze To korouna SIZ 1807, 39; Doklam vszi võ preminémo BKM 1789, 380; Vfzi verni, fteri võ preminéjo KŠ 1754, 143; nifteri pa, ka je v-Bithynii 73. leta võ premino KŠ 1771, 158; Csi nasi lübléni Rano võ preminéjo BRM 1823, 5; Dúsa nafa fšzejla võ preminé SŠ 1796, 8 **võ preminóuči** ~ -a ~ -e *umrlí, rajni*: vřterom fzo tí vu právoj vori võ preminouči fšvéczi KŠ 1754, 159 **võ preminóuči** ~ -a ~ -e sam. *umrlí, rajni*: Szvétí je 'ze práh tam pocsivajócsi Vöpreminócsi KAJ 1848, 62

võpresénoti -em dov. *presahniti, usahniti*: Vö je preszénola mócs moja TA 1848, 7

võ prestirati se ~ -am se nedov. *razprostirati se, širiti se*: Ár fze nyega milofesa, Dalecs võ prefztira BKM 1789, 218

võprestréto prisl. *razprostrto*: nyéni szinov eden najvéksi võpresztréto le'zi AIP 1876, br. 2, 1

võpretočiti -tóčim dov. *preliti*: fzi na odpüscsenyé nassih grejhov Krv võ pretocso KM 1783, 76

võ pretrpěti ~ -ím dov. *pretrpeti*: ki fzo za volo fztáre právde fšzrasne moke võ pretrpěli KM 1796, 83

võprilázivši -a -e prid. *ko je prilezel*: z szkrivnih lükeny i votlin võprilázivsi KOJ (1914), 130

võ prinášati ~ -am nedov. *sklepati*: Zetoga eto prináfa võ Sz. Paveo KŠ 1771, 436

võpriněsti -nesém dov. *prinesti*: reco pesz nyemo jo võprinesz KAJ 1870, 39; pren. ki fzi náfz zpogibelne zbloude võ prinelzao KŠ 1771, 841

võpriplávati -am dov. *izplavati*: Gda fzo pa vfzi fšzrecsno võ priplávali KM 1796, 130

võpríti -ídem dov. **1.** *priti, pojaviti se*: Ár je dofzta krivi prorokov võ prislo na ete fšvejť KŠ 1771, 732; kak fzo 'Zidovje z-Egyptoma võ prisli KŠ 1754, 7; võ fzo prisli prouti nám do Appiufovoga placza KŠ 1771, 428 **2.** *izteči*

se, končati se: zádnyics za nyou vsze dobro võpride KOJ 1848, 110 **võ pridóuči** ~ -a ~ -e *vzkřil*: horsicsnomic fšzemeni, ftero võ pridouce je náj vékfě KŠ 1771, 824

võprositi se -pròsim se nedov. *prositi*: Či je tebi vöidti potřebno, se je tebi vöprositi dostojno BJ 1886, 5; z-podignyenov deszniczov sze more võ prosziti KOJ 1845, 9

võpüstiti -ím dov. **1.** *izpustiti*: je krivcze do szmřti na vouzo oszodjene vöpuszto KOJ 1848, 123 **2.** *izdihñiti*: võ je püfzto düfo KŠ 1771, 354 **3.** *vdihñiti*: võ je püfzto Boug Dühá Sziná fšvojege vu fšzrcza valřa KŠ 1754, 154 **4.** *izdati, objaviti*: Krao osztro zapoved vöpuszti po Országi KOJ 1848, 18 **võ püšćeni** ~ -a ~ -o **1.** *izpušćen*: z-steré vouze je on denok za nekolko mejszeczov pá vöpuszćeni KOJ 1848, 51 **2.** *vdihñjen*: Vtėbe je takáj võ 'znyegoví vüfzt Püfšćeni düh nyegov BKM 1789, 377

võra¹ -e ž **1.** *vera, verovanje*: Drügi tauje Vöra kerfchánřzka TF 1715, 11; Vöra ABC 1725, A3b; nai fze Vöra valřa pravícñeifá naide SM 1747, 29; edna vöra KŠ 1754, 132; vöra tvoja te je zvráćsila KŠ 1771, 30; Je Vöra KMK 1780, A2(3); Vöra fze more fšvejťiti BKM 1789, 20; krátki návuk vöre TF 1715; vu fšterom te Vöre naivékfi Artikulusi jefzo SM 1747, 33; Vöre Křfzřsánřzke KŠ 1771, A7b; dáj nam Vöre KM 1783, 11; Ti fzi me vöre pomocsnik SŠ 1796, 5; szamo tóřszke vöre cslovek csészť dobih AI 1875, kaz. br. 3; Nedái moioi Vöri vu meni pomenkati SM 1747, 56; kaksoj koli vöri sze szlisih AI 1875, kaz. br. 3; Právo vöro kerfchánřzko TF 1715, 20; nai meni onih dári hafznio na terdno vöro ktebi SM 1747, 50; Potrdjáva nalfö vöro KŠ 1754, 128; I gda bi vido Jezus nyih vöro KŠ 1771, 28; Vöro fšvojo po delaj võ fšzká'ze KMK 1780, 4; Povéksaj vu meni právo vöro KM 1783, 6; Krejpi mo fšzlabo vöro BKM 1789, 8; szta křřzřsánřzko vöro gorivzėla KOJ 1848, 10; bogáti pregnyari szo mohamedsanszko vöro gorivzėli AI 1875, kaz. br. 3; kaibi drüge vu vöri vodili TF 1715, 7; onomi proti fšztoite terdno vu vöri SM 1747, 25; me je vu právoj vöri pošfvėto KŠ 1754, 122; da po právoj vöri na hafzek obrněs KŠ 1771, A8b; Da nářz vu právoj vöri Zdr'zi BKM 1789, 14; 'sivi v-vöri, i v-vüpanyi SŠ 1796, 10; Vejħ fzo dobra dela vfzigdár fšzprávov vöurov KŠ 1754, 82; Na nyega fze fšzlonim zvörom KŠ 1754, 268; Düħ fze pa ne dá, nego fšzamo zvörov KŠ 1771, 439; Sztom vörom fze bátrivim BKM 1789, 7; naj fzi z-mocsnov vörov premifšzlimo KM 1796, 4 **2.** *molitev*: Vöra Apofstolfzka KM 1790, 109; v trėtyem táli nalfě vöre KŠ 1754, 121; Od

- Apoftolfske Vöre vadlúványa KMK 1780, 8 3. *zvestoba*: szlifávfi tvojo lübezen i vöro, fteró más h-Gofzpon Jezufi i kvfzejm fšvétim KŠ 1771, 665
- vöra**² -e ž **I. ura, časovna enota**: Hora Vóra KMS 1780, A8; Vóra KMS 1780, A3b; Vóra Óra KM 1790, 94; i vóra je 'ze prisla KŠ 1771, 48; Vóra že bije BJ 1886, 3; i okoli vöre fzo ládje trtyé pretpeli KŠ 1771, 635; Vsze tô od miniszter 2 ¾ vöre dr'žanom gucsi naprêdáno AI 1875, kaz. br. 2; i ozdravljen je te poibics od tifzte vöre KŠ 1771, 57; I ozdravo je fzluga nyegov vu onoj vöri KŠ 1771, 25; Ob 11-toj vöri kral zacsévcsi csteti AI 1875, kaz. br. 1; i teliko vör ti zaman zahodis KM 1783, 288; 14 vör trplévsí ogen AI 1875, kaz. br. 8; Prigoudilo fze je pa, liki po tri vöre csafzi KŠ 1771, 354; Rad je steo v-práznih vöraj dobre knige KOJ 1845, 5 2. v zvezah: **posleidna, skradna, smrtna vöra čas smrti**: dare nallá pofzleidnya vöra TF 1715, 30; gda nallá fšzejdnja vöra pride KŠ 1754, 175; Gda pride fšmrti vöra BKM 1789, 19; Mo dšso na fškrádnjov vöri Porácsam tebi KŠ 1754, 269; je na fšmrtnoj vöri etak zdihávao KM 1796, 54; i vu vöri fšmrti nallé KM 1790, 109
- vöračunanje** -a s *izračunavanje*: mertük najso, po sterom bi vöracsunanye leh'zê bilo AI 1875, kaz. br. 6; Pri vöracsunanyi zemlé dohodkov AI 1875, br. 1, 6
- vöračunati** -am dov. *izračunati*: je na hitroma zgláve vöracsunati mogo AI 1875, br. 1, 2
- vöranstvo** -a s *vera, verovanje*: Goszpoud, zacsnejo v-mláda szreza szemen vöransztva szejati KOJ 1845, 13
- vörar** -a m *urar*: Vis velí vörar KAJ 1870, 143
- vörasprestérati** -am nedov. *razprostirati, iztegovati*: vöraszpresztéram pröti tebi roké moje TA 1848, 72
- vörasprestéti** ~-strém dov. *razprosteti*: Nárocša vö razprefztrém KŠ 1754, 270; Rafzprefztri vö perouti KŠ 1754, 251; vö rafzprefztrés roké tvoje KŠ 1771, 335; czejli dén fšzam vö rafzprefztro roké moje KŠ 1771, 471; Goszpodne, rokou tvoje zmo'snofzti milofzti vno vö rafzprefztri KM 1783, 11 **vö rasprestéti** ~ -a ~ -o *razprostrt*: röká moja je v noci vö raszrpesztrêta TA 1848, 61
- vörašerjavanje** ~ -a s *širjenje, razširjanje*: i ono razidenje je dofzta hažnolo na vö rasérjávanye práve vöre KM 1796, 123
- vö raširiti** ~ -ím dov. *razširiti*: Naj Czérkev vö razlíri KMK 1780, 28 **vö raširiti se** ~ -ím se *razširiti se*: naj fze ono dobro dale vö ra'siri KM 1790, 50
- vö razdéljeni** ~ -a ~ -o prid. *razširjen*: Katolicsánfzka, ár je povfzem firoukom fšvejti vö razdeljena KŠ 1754, 129
- vö razglásiti** ~ -im dov. *razglasiti, oznaniti*: fšvoji Evangyeliom po fšvejti pa vö razgláfzi KŠ 1771, 764; Vörazglászte med poganmi diko nyegovo TA 1848, 79; tvoje zvelicšanye szem vörazglászo TA 1848, 33; Apoftolje te práve vöre dvanájfzet tálov, i vö fzo je razgláfzili KM 1796, 126 **vö razglášeni** ~ -a ~ -o **I. razglášen, oznanjen**: po Apoftolaj vö razgláfeni KŠ 1771, 763; Ár je od váfz razgláfena vo rejcs Gofzpodnova KŠ 1771, 615; Jeli je vö razgláfena po fšvejti Salamonova modroufzt KM 1796, 66; Tou fzo nafzledúvale po vö razgláfenom fšvanyeliomi vu Europi KŠ 1771, A5a **2. znan**: Vö fzo razgláfeni z-fšvojev zelénov krmov na teliko KM 1790, 64
- vö razíti** ~ -ídem dov. *razširiti se*: I vö je razifao té gláfz po vfzój onoj krajini KŠ 1771, 30; vö je gláfz razifao od nyega po vfzem dr'sányi KM 1796, 97; nego i vu vfzákó mefzto je vöra valá vö razisla KŠ 1771, 615
- vörazkričeni** -a -o prid. *razglášen, imenovan*: Zdáj je Marie páli za Kraliczó po vszejh Krajih Búdine vörazkricsena KOJ 1848, 49
- vö razlejáti** ~ -jém dov. *razliti*: szam meszto pészka tinto zgrabo i na to lépo pizsmo vö razlêjao KAJ 1870, br. 2, 2
- vörcan** -a m *znak, znamenje*: Ona mi boj vorczan 'zitka KAJ 1848, 21; dúgi glaszniczke, ober szébe potégnyeni vorczan majoucsi KOJ 1833, 3; ár jafz vorczane Gofzpodna Jezufa vuujem tejlí nofzim KŠ 1771, 570
- vörcanje** -a s *označevanje, ocenjevanje*: Vorcanye zemlé-dácsse AI 1875, br. 1, 5; dokecs od zemlé-dácsse sze nóvo vorcanye ne dogotovi AI 1875, 5; Od sztáliscsa vorcanya med vértom ino med dr'zinov AIP 1876, br. 1, 2
- vörec** -rca m *verník*: zdáj 'zidovszke vörce szo na darúvanye pozváli AIP 1876, br. 5, 8
- vören** -rna -o prid. **I. veren, verujoč**: V'zivaj záto vören Krfzttsenik KŠ 1771, A8a; hrána nafa, Z-fšterov 'zivé vorna dúfa BKM 1789, 97; i fštroskom vnougi vörní dúšicz vö zofštámpani KŠ 1771, A7a; Da vszejm vörním preminoucfím dúficzam mér darújes KM 1783, 97 **2. zvest**: dáj mi naj vörna, i fškrbliva bodem KM 1790, 40; naj bode rázumna, vörna, Mati SIZ 1807, 10; naj bi moski vörnógi priátela mogao meti SIZ 1807, 7; Blá'seni je on, ki má vöro i dobro 'seno SIZ 1807, 3 **nájvörnejši** -a -e *najzvestejši*: kakti naj-vörnejši i³ naj-dragši priátéo SIZ 1807, 9; Gofzpod ga je za náj vörnejsega hlápca dr'sao KM 1790, 74 **vörní** -a -o sam. *verní*: Vfzi pa ti vörní fzo vkúp bili KŠ 1771, 347; Vörní med fšebom obcsinfzstvo májo KMK 1780, 21; Dönok na vörne fškrb nofzi SŠ 1796, 4; med

Krifztuffovimi vôrnimi fzo bili 'Sidovje KM 1796, 121

vô rêsiti ~ -im dov. *rešiti, osvoboditi*: Dopadni sze ti, Goszpodne, vôrêsiti mené TA 1848, 33; Goszpod vôrêsi vôznike TA 1848, 118; Ti fzi me vô rêsio BRM 1823, 13; Szpiszkich XVI varasov je vôrejsila KOJ 1848, 111 **vôrêjšeni** -a -o *rešen, osvobojen*: Orszácska Koróna je toti vôrejšena KOJ 1848, 63; szo ga od erdêlszkoga Vajvode vôrejsenov korónov ovêncsalí KOJ 1848

vôrevadlûvánje -a s *veroizpoved*: Od Apoftolfzke Vôre vadlûványa KMK 1780, 12

vôriteo -ela m *upnik*: Dvá du'znika je meo niki vôriteo KŠ 1771, 190

vôrno prisl. *zvesto*: nego do fzmrti vôrno vkûp ofztáneta KMK 1780, 88; ki vôrno i mocsno ne bode vôrvao KM 1783, 16

vôrnost -i ž *zvestoba*: vôrnofzt eden drûgomi moreta obecsati KMK 1780, 87; csi bode vido mojo vôrnofzt KM 1790, 42; szo nyemi mogli vszi vládniczke priszégnoti vôrnoszt KOJ 1848, 67

vôrobój -a m *verska vojna*: mir napravleni, po sterom je vôroboj vgássemi KOJ 1848, 93

vôrustûvanje -a s *bedenje, budnost*: Opomina na vôrufztûvanye KŠ 1771, 621

vôrustûvati tudi vôrostûvati -ûjem nedov. *bedeti, biti buden*: csi jejm ali vôruftûjem KŠ 1754, 239; Zdignifze gori, vôrufztui SM 1747, 81; Zátó vôrufztûjmo KŠ 1771, 143; Treizni boidite, i vôrofztuite SM 1747, 25; Zátó vôrufztûjite KŠ 1771, 406; Vôrusztûjite meszto méne KM 1783, 171 **vôrustûvajouči** -a -e *bedeč, buden*: vôrufztûvajoučfi vfzákoj fztálnofzti KŠ 1771, 148; i vtom ifztom vôrufztûvajoucsi vu vfzój gydnoftzti KŠ 1771, 587; zdr'fi me vôrusztûvajoucséga KM 1783, 173

vôrvati -ûjem nedov. **I. verovati**: da fztalno vôrujem SM 1747, 60; ki vôruio vu tebe SM 1747, 87; I do fzmrti vi-nyem bomo vôruvali SŠ 1796, 24; Potomtoga vôruí vJesussi SM 1747, 89 **2. verjeti**: Sto je pa, ki vôruje SM 1747, 26; Ne vôrujes kak je csúdna SŠ 1796, 52 **vôrvati se** -ûjem se *verovati se*: vnyega fze je vôrvúvalo na fzevjeti SM 1747, 12 **vôrujóuči** -a -e *verujoč*: ár reics eta vôrujóuče fzerzé potibûje TF 1715, 45; zevfzeimi vkriftuflí vôrujóucsimi navkúpe bláfénfztvo dá TF 1715, 24

vôrvajnski -a -o prid. *verski*: Nasim lutheránom je tudi vola bila taki na oznányeno vôrvajnszjko Potrplejnye molitvárnice szi goriposztaviti KOJ 1848, 115; more znati i prvinszke vôrvajnszke návuke KOJ 1845, 90; je vôrvajnszka dugoványa nacsí vravnala KOJ 1845, 3

vôrvanje -a s *verovanje, zaupanje*: nego nyemi vôrvanya BKM 1789, 16; Vrejdnó je vôrvanya SIZ 1807, 44; na právo vôrvanye SM 1747, 2; naj vékse vôrvanye májo KOJ 1845, 44

vôrvati vôrjem nedov. **I. verovati**: fztálno i bátrivno vôrvati TF 1715, 36; Zato dabi fze vucfo vôrvati SM 1747, 41; Ona, ftera krfztsenik more vôrvati KMK 1780, 7; Vôrjem kai delajo TF 1715, 34; Iasz vôriem vu ednom Boghi ABC 1725, A5a; Dónok vôrjem SM 1747, 73; ár jafz vôrjem KŠ 1754, 123; Vôrjem pa kaj fzte puni dobroute KŠ 1771, 482; Vôrjem v-ednom Bougi KMK 1780, 8; Vôrjem vfzvétom Dùhi BKM 1789, 7; Jafz vôrjem v-ednom Bougi KM 1790, 109; Jeli vôrjes kai fzi ti greifnik TF 1715, 37; Jeli vôrjes ti, kai je SM 1747, 39; Ka escse nadale vôrjes KŠ 1754, 132; vôrjes vu Szini Bo'zem KŠ 1771, 298; Steri vôrje, zveliclan boude TF 1715, 32; vôruie kerfšhenik SM 1747, 80; fteri vmeni vôrje bode 'zivo KŠ 1754, 117; Ki vôrje vu Szini KŠ 1771, 274; Ka vu fzerzi vôrje KMK 1780, 4; Szlisa, Vôrje i poprije BKM 1789, 17; Bosjoi fzevétéi reiclí vôrjemo TF 1715, 27; mi vôrjemo KŠ 1754, 86; Ali vôrjemo, na 'sitek vecsní SŠ 1796, 5; kapa Gofzpodne, vôrjeva KŠ 1771, 30; obeclányi Bosjemi vôrjejo TF 1715, 32; ki vôrjete vu Bosjega fzina Iméni SM 1747, 22; ki vu nyem vôrjeo SM 1747, 19; fteri vnyegovom iméni vôrjejo KŠ 1754, 137; ka ne vôrjejo vmeni KŠ 1771, 441; Ki vtom detécsi ne vôrujo BKM 1789, 46; A, ki pa ne vôrjo v-nyegovoj Rejsi SŠ 1796, 38; potom toga nai vôrje tomi kai pízmó právi TF 1715, 42; ino nai vôrie pízmí SM 1747, 42; naj vidim ino vôrjemo KŠ 1754, 108; naj vidimo i vôrjemo KŠ 1771, 153; naj vôrjete vonom, fteroga je pozlao KŠ 1771, 284; Vôri vu Gofzpodni Jezusi KŠ 1754, 79; ne boj fze, li vôri KŠ 1771, 196; Vôri, da te bode pelao vu bláj zenfztvo SŠ 1796, 11; Vu Krifztuflí vôrimo BKM 1789, 10; Vutom Jezufí vôrmo BKM 1789, 8; Povmtelze i vôrte Evangyeliomi KŠ 1754, 6b; Zátó kaibi jafz zagvífno vôrvao TF 1715, 42; Dabi ne vôrvo Bogá BKM 1789, 8; kaibi mi vôrvali TF 1715, 26; ino dabi vôrvali vu Bosjega fziná Iméni SM 1747, 22; Da ki bi vu nyem vôrvali BKM 1789, 25; ka bi vôrvali KMK 1780, 4; ki bode vu meni vôrval SM 1747, 69; Steri ne bode vôrvao, fzkvarifze KŠ 1754, 144; nego bode vôrvao KŠ 1771, 138; i vôrvali bomo nyemi KŠ 1771, 95; Ki bode vôrvo vmeni BKM 1789, 110; Znám, komi fzem vôrvao KŠ 1754, 78; jeli lí vnyem vôrvao KŠ 1754, 10a; liki fzi vôrvao, tak ti bojdi KŠ 1771, 25; Vôrvao jeli fto med poglavnikov KŠ 1754, 11b; da fzte vôrvali SM 1747, 22; i mi fzmó vu Jezufí vôrvali KŠ 1771, 560; zakaj fzte

pa nyemi nej vórvati KŠ 1771, 69; fzo pa vnougi vórvati vu nyem KŠ 1771, 276 2. *verjeti*: Vórtjem zadovolscsinov bomo nuzáj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1; vórvati nemorem KŠ 1754, 123; csi mores vórvati KŠ 1771, 130; jeli vórtjeta, kaj morem tou vcsiniti KŠ 1771, 30; Ar znám komi fzam vórvao KŠ 1771, 647 *vórvajúóči -a -e verujoč*: fztanovito vórvajoucse fzcrcé 'zelej KŠ 1754, 211; da vľzáki vnyem vórvajoucí fze ne fzkvari KŠ 1754, 121; i vľzi vórvajoucí, Tak fzepejavoucí BKM 1789, 34 *vórvajúóči -a -e sam. verujoči*: vfza fzo mogoucsa tomi vórvajoucsemi KŠ 1771, 130; I vfza vórvajoucsi vzetete KŠ 1771, 69; Steri pa fzpácsi edno náj ménse zeti vórvajoucsi KŠ 1771, 58; i vfzejm vu Kriřztuľi vórvajoucsm KŠ 1754, 122; Vórvajoucífm 'zitek dati BKM 1789, 2 *vórvani -a -o verujoč, veren*: i ne boj nevórvani, nego vórvani KŠ 1771, 333

vôségnoti -em dov. *seči*: Tou Privinovo lasztinsztvo je od Blatne jezere (Balaton) vószégnolo do Rábe i Müre KOJ (1914), 98

vô seliti se ~ sèlim se nedov. *seliti se*: ali fzmo vtejli prebivajoucsi, ali fze pa vô fzelimo KŠ 1771, 536

vô shájati tudi vô zhájati ~ -am nedov. *izhajati*: Trétya ofzoba vu Bo'zánfztvi, ftera Od Otsé i Sziná vô fzhája KŠ 1754, 122; Zfsteroga eto vô zhája KŠ 1771, 700; I ono vózhája, liki 'zenin, z kámre szvoje TA 1848, 12; Ár je moucs od nyega vô zhájala KŠ 1771, 184

vôsíliti se -im se nedov. *síliti*: pa te sze poszlanci na dveri vószilijo AIP 1876, br. 5, 2

vô sipati ~ -am dov. *izsuti*: i ti minyávczov pejneze je vô fzipao KŠ 1771, 269

vóskákati -skáčem nedov. *skakati iz, zapuščati*: naj Protesztantje z-vkrojenoga menika vóneszskákajo KOJ 1848, 112

vóskápati -káplem dov. *izpasti*: zobé naj rano vóneszskáplejo KOJ 1845, 43

vô skázanje ~ -a s *prikazanje, nastop*: i bio je vu püfztinaj do dnévov fzvojega vô fzkázanya vu Izraeli KM 1796, 87; Ár efese fztvorjený 'zelno csákanye vô fzkázanye fzinouv Bo'zi csáka KŠ 1771, 465

vô skázati ~ skážem dov. *izkazati, pokazati*: Vóro fzvojo po delaj vô fzká'se KMK 1780, 4; Szká'zi vô csúдно szmilenoszt tvojo TA 1848, 12; Vóre fzád vô fzká'zmo BKM 1789, 111; ti szi tvojo velikoszt Odicseno vószkázao KAJ 1848, 30; I angyelje Diko nyegovo vô fzkázali BKM 1789, 6; ki fzo fzvoje viteftvo vu toj bojni vô fzkázali KM 1796, 46; Angyelje Diko nyegovo vô szkázali BRM 1823, 4 **vô skázati se** ~ skážem se *izkazati se, pokazati se*: Naj fze zmo'snofzt vô

fzká'se KMK 1780, 51; Naj fze vô fzká'ze, kakse fzmó vóre KŠ 1754, 172; fzkrb Bo'za fze je vô fzkázala KŠ 1771, A5a; szo sze Kumaniánci z-vitestvom vószkázali KOJ 1848, 40 **vô skázani** ~ -a ~ -o *izkazan, pokazan*: Komi je vô fzkázano narodjený Gofzpodna Kriřztuľla KM 1796, 90; vu Jezusi Kriřztussi knám vô fzkázano dobrouto BKM 1789, 6b; ár fzo tvoja fzdodjený vô fzkázana KŠ 1771, 793

vô skažúvati ~ -újem nedov. *izkazovati, kazati*: Oni fze bole pascsijo lúbézen vô fzka'súvati eden k-tomi drúgomi SIZ 1807, 11; Ki szvojemi Králi veliko blá'zensztvo vô szka'zúje TA 1848, 14; Vô ga fzka'zújte BKM 1789, 397; Nad-menom fzvo 'salofzt vi vô ne fzka'sújte sŠ 1796, 61 **vô skažúvati se** ~ -újem se *izkazovati se, kazati se*: Vkom fze té Sz. Dújh naj bole vo fzka'zúje KŠ 1754, 123; Nyegova milofzt vugodna fze vô fzka'zúje BRM 1823, 25; Znotrejsny pobo'snoszt sze túdi v zvúnejsnyo dob vószka'súje KOJ (1914), 160

vósklájeni -a -o prid. *razložen, izložen*: gde szo konyszka ôprave vószkladjene bílé KAJ 1870, 117

vósklenòti -sklènem dov. *izobčiti*: ga je od práve krsztsánszke obcsine (Cérkve) vószkleno KOJ 1845, 59

vósklúkati -am dov. *izkljúkati, izkljúvati*: Istina, vrábli vnogo zrnja vósklúkajo AI 1878, 25

vô sklúvati ~ sklújem dov. *izkljúvati*: toga ocsi dolfzki kouvranye vô fzkľivéjo KŠ 1754, 32

vóskočiti -skóčim dov. *skočiti*: na nyé nalúkávajoucse horváte csini na ceszti pred nyé vószkocsiti KOJ 1848, 49; czéhmester náglo od pecsi na sztrassilo vószkocsi KOJ 1845, 99

vóskòncanje -a s *uničenje*: Nej szamo za volo vószkocsanya telikih imenitnih Goszpodinov KOJ 1848, 96; sztréle szvoje je szpravo na vószkocsanye TA 1848, 6

vô skopàti ~ skòpam tudi ~ skòplem dov. *izkopati*: okou vô je fzkopaj KŠ 1771, 16; ocsi vafe bi vô fzkopali KŠ 1771, 565; je Ocsi vô-fzkopala mocsnomi moskomi SIZ 1807, 53

vóskòtnoti -em dov. *izgnati*: On je z szvojega gornjolendavszkoga ino szobotskoga gráda vószkotno lutheránszke predikante KOJ (1914), 145

vóskov -a -o prid. *voščen*: voskova pálma dá vosk AI 1878, 52

vóskrčiti -im dov. *iztrebiti*: je nej na miszli mejla lutheransztvo zcsiszta vószkercsiti KOJ (1914), 151

vô slečenjé ~ -á s *opustitev*: Vu fterom fzte i

- obrezani vu vô fzlceseneyj grejhov tejla KŠ 1771, 606
- vô sléčti** ~ sléčem dov. *sléči*: vcsáfzi je vô fzlcesé Sz-pravicze BRM 1823, 118; Ká me szmrt Sz-prilike vöneszlecsé KAJ 1848, 326; vô fzo ga fzlekli zplafcsá KŠ 1771, 94
- vô slečûvati** ~ -ûjem nedov. *slačiti*: I te moudre vô fzlcesûjes SŠ 1796, 127
- vô slûženjé** ~ -á *spodeljevanje*: i fzpravicsnoga vô fzlû'zenyá i deljenyá ti fzlveti Sakramentomov KŠ 1754, 131; ka fzi fzlvezftva vô fzlû'zenyé fzpravo KŠ 1771, 829
- vô slûžiti** ~ -im nedov. *podeljevati*: nego vkakfté dnévi i kakfté vrejmena nyou vô fzlû'ziti KŠ 1754, 215; naj Sakramentome vô fzlû'zijo KŠ 1754, 217; Zagovárjaj Szziroticze, Szlû'zi nyim vô réd pravice BRM 1823, 88; ti odebráni, med fterimi fze Bo'za rejcs i sakramentomov je pravicsno vô fzlû'zio KŠ 1754, 129 **vô slûžéči** ~ -a ~ -e *oznanjujoč*: med poganmi fzvétó vô fzlû'zécsi Evangyeliom Bo'zi KŠ 1771, 482
- vôsmehávati** -am nedov. *zasmehovati*: szo gucsali po vszoy vészí, ino Marka gdebodi vôszmehávali KOJ 1845, 116
- vôspádnoti** -em dov. *izpasti*: Milosceso bo'zo iszkati, I 'z-nyé vönészpádnoti KAJ 1848, 228; Vôszpádnem, vô z-miloscese KAJ 1848, 157; Sz-fteroga preporodjenyá liki po grejhi nazáj vô fzpádne KŠ 1754, 191; ka vsze po nyegovoj vouli vôszpádne KOJ 1848, 119; szamo ka te ono dugoványe szpráviczkoga dela vôszpádne AI 1875, kaz. br. 2; naj vô ne fzpádnete zlafztivne krepkofzti KŠ 1771, 723; vu domovino, z-ftere fzam vô fzpadno KM 1783, 184; Szpoumeni fze záto odkud fzi vô fzpadno KŠ 1771, 769; i niháli fzo ga, da je vô fzpadno KŠ 1771, 426
- vôspehàti** -ám nedov. *izpehati*: Ali zádnyics szo i toga vôszpehali KOJ 1848, 31
- vôspéhnoti** tudi vô spéjhnoti -em dov. *izpahnniti, iztahniti*: tak szo po najétih hoháraj Vazuli dáli ocsi vôszpehnoti KOJ 1848, 14; I csi te okou tvoje fzpáka, vô je fzpejhni KŠ 1771, 58; i fzo nyemi ocsi vô fzpejhnoti KM 1796, 50
- vô spēlanje** ~ -a s *izpeljanje*: Izraelfzkomi lûfztvi po fzvojem z-Egyptoma vô fzpelanyi KM 1780, 35
- vô spēlâti** ~ spēlam dov. **I.** *izpeljati, rešiti*: Boug, Ki váfz fpela vô zevfzej mouk BKM 1789, 31; i vô szpela nyé z mantre TA 1848, 91; vpékli, od tífzteczi ji vô ne fzpela KŠ 1754, 151; i fzpelaj me vô z-ete nevoule KM 1783, 191; vôszpelaj dûso mojo z sztiszkávanya TA 1848, 116; gda fzam je za rokou prijao, da bi je vô fzpelao z-Egyptomfzke zemlé KŠ 1771, 684; dônok
- szi nasz voszpelao TA 1848, 51; kakda ga je Gofzpoud vô fzpelao ztemnicze KŠ 1771, 379; Ár náfz je z-robftzta vô fzpelao BKM 1789, 24; Ti szi mojo právdó vô szpelao TA 1848, 7 **2.** *urediti, izvesti*: Ka da nebi mogla vôszpelati KOJ 1848, 53; z-podmítejnyom i pretejnyom vôszpela, da sze Salamon okoróna KOJ 1848, 20; z-szvojov 'senszkinov mestrijov je pri Goszpodi vôszpelala, da szo szi Wladisláva zvolili KOJ 1848, 69; Pispek vôszpelao, da szo szalaszki Szlovenje csizti osztali od lutheránsztva KOJ (1914), 124; dokecs vô ne zpela fzoudbo na obládanye KŠ 1771, 39 **vôspélavši** -a -e *ko je izpeljal*: Ka szrecsno vôszpelavsi Bélo II. Nagne KOJ 1848, 27 **vôspèlani** -a -o *izpeljan, izveden*: nikaj dobro je nej vôszpelano z-nasega vcsenyá KOJ 1845, 69
- vôspíšati se** -am se nedov. *izpušçati*: da szo sze nyim po vimeni mozoli vôszpisali KOJ 1845, 118
- vôsplódiiti** -im dov. *pregnati, izgnati*: torci ne moro hercegovinare vôszplódiiti AI 1875, br. 1, 2; da szo ga tá vôszplodili KOJ 1848, 86
- vôspobrâti** -berém dov. *pobrati*: ta dobra fzo vô fzpoubrali vu pozoudo KŠ 1771, 46; Gnêzde so gorpoiskali, nyuve belice vôspòbrali BJ 1886, 26
- vôspòkati** -spòkam dov. *izgnati, pregnati*: Teda sze prime Boritsovih seregov, ino nyé tá vôszpoka KOJ 1848, 27; naj bi pogane z-Europe nazáj v-Ázio vôszpokali KOJ 1848, 60
- vô spomréjti** ~ -merjém dov. *unreti, pomreti*: Scsés z-fzvéta vô fzpomréti BRM 1823, 37; Naj gda vô fzpomérjémo, Hválimo Tebé BRM 1823, 157
- vôsporòbiti** -im dov. *izropati*: Napoleon pa veli váras vôszporobiti KOJ 1848, 120; Szkouz Tissino potûvajoucsi szo cérkev vôszporobili KOJ (1914), 108
- vôspráviti** -správím dov. **I.** *urediti, doseçi*: ka je on nyemi rejszan pomágao vôszprávití, naj ga prevecs neoklesztijo KOJ 1848, 58; ka nyim poglavárje od törka vôszprávjio AIP 1876, br. 2, 6; je nyima kat. Cérkev prejkdao ino vôszpravo, da sze je odpovedalo KOJ (1914), 113 **2.** *odpraviti, iztrebiti*: Da vřzáke krive návuke zmed náfz vô fzprávis BKM 1789, 347
- vôsprávlati** -am nedov. *delati, tvoriti*: Neokoncsivnoga módusa prisesztno vrejmen vôszprávlamo tak, csi KOJ 1833, 90
- vôsprázniti se** -im se dov. *izvzeti*: Krifztus, da fze je vô fzprázno fzvoje pravice KŠ 1771, 663
- vôsprešûvati** -ûjem nedov. *reševati*: Nyih zemelszki goszpoudje szo pa nyé z teszkoga vogerszkoga jáрма vôszpresûvali KOJ (1914), 103
- vô sprevdívši** ~ -a ~ -e prid. v *sprevodu*

odnesen: Li tou potrebujem da tejljo zdignite, Vô je lžprevodivsi, vu grob polo'site SŠ 1796, 80

vô sprositi ~ spròsim dov. *izprositi*: hocemo to zálogo vô lžprofziti SIZ 1807, 18; Simon, ovo fatan váfz je vô lžprofzo KŠ 1771, 246; Szpravo lžzam vám lejpo mefzto, Od mojga Ocsé vô lžprofzo BKM 1789, 151 **vôsprositi se** -spròsim se *izprositi se*: Drsincse sze more vszele vôszprosztiti, gda kam scsé KOJ 1845, 52

vô spùniti ~ -im dov. *izpolniti, dopolniti*: Gda lžmo pa té dni vô lžpunili KŠ 1771, 407 **vô spùniti se** ~ -im se *dopolniti se*: kaj fzo fze vô lžpunili dnévi nyihovoga ocsifcsávanya KŠ 1771, 409

vô spunjénje ~ -a s *izpolnjenje, izpolnitev*: Tak i môk tesko trplénje Má 'ze po nyem vô lžpunénye BRM 1823, 53

vô spùstiti tudi vô spistiti ~ -ím dov. *I. iz-pustiti, pokazati*: On scsé tudi na zahodno Czaszarsztvo szvoj szrd vôszpùstiti KOJ 1848, 3; 'selejoucsi szvoje csemére vôszpùstítiti KOJ (1914), 129; lžuncze po de'zd'zi vo tráke lžpifzti BKM 1789, 313 **2.** v zvezi **dušo vô spùstiti umreti**: Dùso tvo vô lžpifzítiti BKM 1789, 408; Dùso tvo, vô lžpifzítiti SŠ 1796, 139; lži escse tvojo dùso vô lžpùfzto KŠ 1754, 237

vô stákati ~ stáčem nedov. *iztekati*: od tébe Sztáčse vô vsze bivoszti vretina KAJ 1848, 8

vô stánoti ~ -em dov. *nastopiti*: Gda bi lže pa nifese ne podfztoupo vô lžtánoti prouti Goliáti KM 1796, 56; i prouti nepriátelom je vô lžtano KM 1796, 83

vôstáti -stojím nedov. *štrleti, moleti*: Z gornji čelústi njemi dvá kanzobca vôstojita AI 1878, 20; Lôsega csloveka rébra sze viditi dájo (vôsztojijo) KAJ 1870, 33 **vôstojéci** -a -e *štrleč, moleč*: má dvá dugiva vôstojéčiva kanzobca AI 1878, 19

vô stèčti ~ stečém dov. *izteči*: nacsí rafztrga nouvo vino to pofzoudo, i ono vô lžtecsé KŠ 1771, 182; Krv, fterafzi 's-nyegovoga lž. Rebra vô lžtekla KM 1783, 120

vôstèpsti -stepém dov. *iztepstí, iztresti*: Gda bi pa oni prouti lžtanoli i preklynjali, vô lžtepé gvant lžvoj erkoucsi KŠ 1771, 398

vôstesàti -stèšem dov. *iztesati*: Eden tál derasov je z-sùrkoga osztrica csákanmi zvéksega vôsztese KAJ 1870, 80

vôstísnoti -em dov. *izgnati, izriniti*: szta sze z-králom Salamonom szekala ino z-Országa vôsztisznila KOJ 1848, 21

vôstóupiti tudi vôstópiti -im dov. *izstopiti, stopiti*: Zabráni kotrig pol vszáko leto vôsztòpi AIP 1876, br. 2, 2; vô je lžtoupila pred hi'sne dveri KM 1790, 46; i midva szva vôsztòpila KAJ 1870, 84

vôstrèbiti -im dov. *iztrebiti, očistiti*: Velo je

drevje vôsztrèbiti KAJ 1870, 91; i vô te sztrèbi z zemle ti 'živócsi TA 1848, 42; vért travino vôsztrèbi KAJ 1870, 119; z-pùsztsáka szvojega je pomali vôsztrèbo trnye KAJ 1870, 137; pren. dùso mojo vô sztrèbiti szopijo TA 1848, 23; vřzega hùdoga korenje vô lžtrejbim KŠ 1754, 239; da vô sztrèbim z meszta Goszpodnovoga vsze csinécse hùdóbo TA 1848, 81; Sztrèbi vô z-méne lžkazlivofzt BRM 1823, 427; Ti sztrèbi vô z-szrdcza náklonoszt odürno KAJ 1848, 218 **vô strèbiti se** ~ -im se *iztrebiti se*: vřzákfe vřzajenyé vô fze lžtrejbi KŠ 1771, 50; pren. naj fze zetoga 'zitka vô lžtrejbim KŠ 1754, 231; Ar sze hudodélni czi vô sztrèbijo TA 1848, 29 **vôstrèbleni** -a -o *iztrebljen*: szo krumpiske z-ograda vôsztrèbleni KAJ 1870, 154

vô strgàti ~ strgam dov. *iztrgati, izpuliti*: naj ne lžtrgate vô navkup 'znyim i pseniczo KŠ 1771, 44; I kotve fzo okouli vô lžtrgali KŠ 1771, 426

vôstrliti -ím dov. *izstreliti*: Zdáj pa Tòrci obrnocski vsze stúke vôsztrlijo KOJ 1848, 74

vôstrobèntati -am dov. *nepremišljeno reči, povedati*: i nej vsze odgreniti ino komikoli vôsztrobèntati KOJ 1845, 33

vôstrósiti -im dov. *iztresti*: i z-lèpi vlászi zemlo vôsztròszila AIP 1876, br. 2, 6

vô strpèti ~ -ím dov. *pretrpeti*: Ki fzi vô lžtrpo prevnogo mouk SŠ 1796, 27

vôstrùcati -am dov. *izsiliti*: Krála potuko, i 'snyega deszét keblov pejnez vôsztrùczao KOJ 1848, 9

vô súnoti se -em se dov. *naskočiti, pritisniti*: Teda sze z szvojimi vitézi nad vráta vôszúne KOJ 1848, 8

vôščípati -am nedov. *sesati, izsesavati*: da szo nyemi kerv vôscipale osze KOJ (1914), 134

vô ščistiti ~ -ím dov. *očistiti*: Vô fcsifzíte tak te lžtári kváfz KŠ 1771, 498 **vô ščistiti se** ~ -im se *očistiti se*: i vô fze fcsifziti krivicza KŠ 1754, 120

vôščíti tudi vóuščíti -im nedov. *voščiti, privoščiti*: dobro vouseciti 'selejoucsi szvojój Materi KOJ 1845, 79; i csi vousecisi, i nihás vogrszko rejcs KOJ 1833, XVI; Tou bláj'zenfztvo mi tak vousecisi BKM 1789, 427; ino etim vu zdájsnyoj Kumánii presztor vousecisi KOJ 1848, 24; Tvoj brat nama ne vôscsi blá'zen 'zitek AIP 1876, br. 2, 6; tak tebi dobra nevousecsijo KOJ 1833, VI; nebi vousecso szvojím delavczom nocsnoga pokoja KOJ 1845, 97; Katanzsko soulo je i vogerszkím mladénczom vousecsila KOJ 1848, 111

vôšprickati -am nedov. *brizgati*: dvejlüknji, skoz štere nepotrebajočo vodo vôšprička AI 1878, 21

vô štámpanje ~ -a s *tiskanje, tisk*: Zrok, fteri

me je na Pifzanye i võ štámpanye eti kni'zicz podigno KŠ 1754, 3a

võ štámpati ~ -am nedov. *tiskati*: Dalmatina Júri i czejlo Biblio i dájo võ štámpati vi Wittebergi KŠ 1771, A6b; i on je niftere fzlöv. pefzmi võ dao štámpati BKM 1789, 3 **võ štámpani** ~ -a ~ -o *tiskan, natisnjen*: Sztroskom Obsine vöstampani KOJ 1833, I; fzedocsánfztvo csinijo nyegove dvouje knige võ štámpane BKM 1789, 3; na té konecz, na fteroga gledoucs fzo võ štámpane BKM 1789, 5b

võtálani -a -o prid. *dodeljen, podeljen*: Po nyi võtálana szvetsztva Naj bodo zálog blá'zensztva KAJ 1848, 310

võtëcti -teçém nedov. *teçi, iztekati*: i vcsino je vötecsti vodë kak járke TA 1848, 63; Ma krv nedu'zno vö tecse BKM 1789, 66; Drági fzlátki mëd je 'znyih vüfzt vö teko BKM 1789, 328

vöteo -tla -o prid. *votel*: Metüli májo vöteo rilec AI 1878, 33; pren. Klára od vötli 'zél 'zgána KAJ 1870, 17

vöter tudi vëter -tra m *veter*: Vöter Szél KM 1790, 92a; Vöter, gde fcsé, pífe KŠ 1771, 271; Kak vöter nofzi prájh BKM 1789, 186; kak pleve, stere vöter raztori TA 1848, 3; prífzpodoben je kváлом, fteri fze od vöttra 'zenéjo KŠ 1754, 148; záto fze ne dájmo od vřzákoga vöttra okouli goniti KŠ 1771, 339; pozdignovfi vötrniczo kvöttri KŠ 1771, 426; Vidoucsi pa vöter mocni KŠ 1771, 49; kaj fzo nyemi i votrovje i mourje pokorni KŠ 1771, 27; i vküp fzfprávjio te odebráne nyegove od fliri vötrov KŠ 1771, 81; Eda gori fztanovfi poprejtó fze je vötrom KŠ 1771, 26; pleva, stero veter raznofzi SM 1747, 92

vöternični -a -o prid. *vetrničen*: Dropla má vöternični rép AI 1878, 27

vöternija -e ž *vetrnjaštvo*: Ár szo Krála zopszüvali za volo nyegove vöternije KOJ 1848, 51

vötískanje -a s *potískanje*: Li ta najneoszno-venësa deca sze z-vötískanyem jezika spotári KAJ 1870, 32

vötískati -am nedov. *izrivati*: Leopold I. je Törke z Vogerszkoga dale vötískao KOJ (1914), 143

votlína -e ž *votlína*: oni lüdjé, ki szo v kákse votline pred nyimi sze szkrili KOJ 1848, 37

vötöpiti se -ím se dov. *stopiti se, izlöčiti*: i li sze vu velikom ognji má 'z-nyé vötöpiti KAJ 1870, 85

vötřejbiti -ím nedov. *trebiti, iztrebljati*: Nago-várjao je Szlovene germouvje vötřejbiti KOJ (1914), 99

vötřgäti -třgam dov. *iztřgati, izgnati*: Neg' vö třgas z-trdni grádov veliko gofzpodo SŠ 1796, 127

vötrnica -e ž *vetrnica*: i pozdignovfi vötrniczo kvöttri KŠ 1771, 426; rafzpüfztli fzo vötrnicze KŠ 1771, 425

vö trošiti se ~ tröšim se nedov. *razdajati se*: Jafz bom pa rad trofo i vö bom fze trofo za düfe vafe KŠ 1771, 551

vötróuvje tudi vetróvje -a s *vetrovje*: ka je tou za ednoga, ka je nyemi vötrovuje, i mourje pokorno KM 1796, 99; fticza Od vötrovuja, Da bi vméri öftzála BKM 1789, 210; Od tocsé, ino škodlivoga vötrovuja, Vari náfz BKM 1789, 347; osztro vetróvje fücska po kukoriscsi KAJ 1870, 28

vöuski tudi vöski -a -o prid. *ozek, ki ima majhno razsežnost glede na širino*: Keskeny, vöszi -a -o AIN 1876, 12; Hert má voskoga i stišnjenoga zádnjega tela AI 1878, 8; Škorpion má voski zádnji tao AI 1878, 39; pren. Ar tefzna fzo vráta i vöfzka je pout KŠ 1754, 143; i vöufzka je ta pout KŠ 1771, 22; fteri to vöufzko pout nájdejo, ftera na 'zitek pela KŠ 1754, 11b; bomo nazháj poglednoli na eto zdaj escse vöszo ali szledi sürko pôt AI 1875, kaz. br. 1; Ino po toj vöufzkoj czeftzi Li nyega nafzledüje BKM 1789, 258; Nej fzte vöufzki vnami KŠ 1771, 539

vöskëjři -a -e *öži*: prileti k-csele potoki, steroga nema casza dugo preglejüvati, gde bi bio voszkejsi KOJ 1848, 74; ta znotrejsny [soba] pa malo voszkejsa KOJ 1845, 38; Protesztantje szo zaglüsali za razproztřejnye na voszkejsje prirezanih sloboscin KOJ 1848, 108 **nájvöskëjři** -a -e *najožji*: Jeszo kóla cële, pô- i strttálne mere Tá ova szo jáko sürka, eta pa najvoszkësa KAJ 1870, 72

vöüza tudi vöza -e ž *jeça*: Glád, vouza KŠ 1754, 176; vdalko vozo odpelas nyé SM 1747, 85; csi ga vouzo denemo KŠ 1754, 38; Csi fto druge vu vouzo fzfprávla KŠ 1771, 790; na vözo obszójeni AIP 1876, br. 1, 8; Ivan pa fzlífávfvi vu vouzi del Krífztfufova AIP 1876, 35; V-lüczkoj vouzi je mrou SŠ 1796, 66; Szpobejgom i zvouzom KŠ 1754, 25; pren. fztasna vouza peklénszka KM 1783, 210; nikaj pa fzmrti, ali vouze vřejdnoga bina nemajoucsega KŠ 1771, 415; Vö zvouze rufnoga vrága, Szpelo fzi náfz zgrejha BKM 1789, 104; zvouzov i fzf-fzmertyov KŠ 1754, 173

vöuznik -a m *jetnik*: Rab; vouznik, rob KOJ 1833, 169; moj zmenom vrët vouznik KŠ 1771, 610; Hunyadia kak vouznika ovak domou nepüsztí KOJ 1848, 59; Od zacsetka fzfvojega Vouzniczke BKM 1789, 13; Szpoumente fze zvouznikov KŠ 1771, 697; me je pöfzlaó predgati vouznikom KŠ 1771, 176; dáli fzo i Pavla i nike druge vouznike fztotniki KŠ 1771, 423; pren. Ar vouznik fzi Szmrti

- SŠ 1796, 132; Vlzi peklenfzki vozniczi BKM 1789, 98
- vóuže** tudi vóže -a s *vrv*: Kótél; vou'se, vajat KOJ 1833, 163; Ž njé se dela vože AI 1878, 43; Szúhi bom o liki vou'za BKM 1789, 410; Szúhi bomo liki vou'sa SŠ 1796, 143; odszekao je vó'za ti neverni TA 1848, 108
- vóuže** -a s *vrveje*, *vrvi*: drugi sze pa náj podkrádne zapécs z-paliczov i z-vousjom KOJ 1845, 98
- vóvdariti** -vdárim dov. *I. izbruhniti, nenadoma, s silo se pojaviti*: Csi kúga vóvdári AIP 1876, br. 4, 2; Brscasz bi med tema boj vóvdaro KOJ 1848, 33; szvecso pozábili od stere je ogen vóvdaro AIP 1876, br. 11, 8; Med vojim hercegovinancom je nyefka vóvdáрила AIP 1876, br. 2, 3; pren. Ti fzi na vági zvágani, i nej fzi váge vó vdaro KM 1796, 80 2. *poplaviti*: i drúge vodé fzo na teliko vó vdarile KM 1796, 12
- vóvdárjenje** -a s *izbruh, nenaden, silovit pojav*: ka sze vóvdárjénye boja vszáki dén mámo csakati AIP 1876, br. 6, 3
- vóvdréti** -derém dov. *preplaviti, prestopiti breg*: narasztéjo vodé, i vóvderéjo KAJ 1870, 107 **vóvdréti se** ~ -derém se *izdreti se*: Teda bodes vido i vó fze vderés KŠ 1771, 814
- vóvgásnoti** -vgásnem dov. *ugasniti, umreti*: nyéni 'zitek je vóvgaszno AIP 1876, br. 2, 7
- vóvgašúvati** -újem nedov. *ugašati, povzročati smrt*: kak smrt eden veliki 'zitek vóvgašúje AIP 1876, br. 2, 1
- vóviséči** -a -e prid. *moleč, štrleč*: jeli nebi mogao z-vóviszécsi vék ká vseknoti KAJ 1870, 128
- vóvjáviti** ~ vjávím dov. *razodeti, naznaniti*: Jezus i vó je vjavo fzvojo diko KŠ 1771, 269; Rejcs fzvo Boug Ocsa je nám vó vjavo BKM 1789, 5; I poprejto fze je nyim, naj ga vó ne vjávijo KŠ 1771, 39 **vóvjáviti se** ~ vjávím se *razodeti se, naznaniti se*: Kakda fze je Krifztus vó vjavo KM 1796, 92; naj fze vó vjávijo vnougi fzcrc premislávanya KŠ 1771, 170; i vó fze vjáví cslovik grejha KŠ 1771, 627; i jafz ga bodem lúbo, i vó fze nyemi vjávím KŠ 1771, 315; Nikaj je pa nej tak fzkrito, fteró bi fze vó ne vjavilo KŠ 1771, 210 **vóvjávleni** ~ -a ~ -o *razodet, naznanjen*: Zdaj je pa vó vjavleno po fzkázanyi zvelicšitelá naféga KŠ 1771, 647; zdrúge fztráni pa do csafza tim nevernim vó vjavleni KŠ 1771, 763
- vóvjávlati** -am nedov. *razodevati, naznanjati*: pred ocsmi národov vóvjávla praviczó szvojo TA 1848, 20
- vóvláčiti se** -im se dov. *izvlačiti se*: i na csigi (z-sterov sze medina vóvlácsi) KAJ 1870, 85
- vóvleánje** ~ -a s *izlitje*: Sz. Dúhá na Apofstole vó vleánye KŠ 1771, 344

- vó vlejáti** tudi vó vlijáti ~ -ém dov. *izliti*: Vó vlijém od Dúhá mojeja na vfze tejlo KŠ 1771, 345; Zmojga Dúhá vó vlijém BKM 1789, 122; Teda düso vó vlejém BKM 1789, 4b; Z toga gda sze szpomeném, vóvlejém szam vu szebi düso mojo TA 1848, 34; Vlê vó blagoszlova vretino KAJ 1848, 366; Dúhá fzvétoga, fteroga je vó vlejao na náfz KŠ 1754, 190; Steroga je vó vlejao na náfz KŠ 1771, 660 **vó vlejáti se** tudi vó vlijáti se ~ -ém se *izliti se*: i vino fze vó vlijé KŠ 1771, 108; Ne vlejé fze 'ze vecs vó BKM 1789, 342; vó fzo fze nyemi vlejla vfza csrejva nyegova KŠ 1771, 343 **vóvlejáni** tudi vóvlijáni -a -o *izlit*: i vó je vlejáni ny nyé Dújh Szvétí KM 1796, 118; Liki voda szem vóvlejáni TA 1848, 27; kaj je lúbezen Bo'za vó vlijána vu fzcrczáj nafí po Sz. Dúhi KŠ 1771, 457
- vó vlejíči** ~ vlejčém dov. *vleči, izvleči*: fzo ga vu Czérkvi zgrabilli vó fzo ga vlekli KM 1796, 129
- vó vlejvanje** ~ -a s *izlivanje*: ka 'znyimi vrét ne bi'zite na ono ifzto oblofzúnofzti vó vlejvanye KŠ 1771, 711
- vó vlejvati se** ~ -am se nedov. *izlivati se*: Nego csi fze i vó vlejvam na áldov KŠ 1771, 595
- vó vlomleni** ~ -a ~ -o prid. *odlomljen*: Csi fzo pa nike vejke vó vlomlene, ti fzi pa loska oliva KŠ 1771, 473
- vóvóžnja** -e ž *vožnja*: Z toga sze sztroske dolizracsunati má gnoja vrédnoszt i ka vóvo'znja zadene AIP 1876, br. 1, 6
- vó vrčti** tudi vó vrčti ~ vržém dov. *izvreči, vreči ven*: Zakaj tákše trbej vu vrčfi KŠ 1754, 195; i zdaj náj fzkřivoma fcséjo vó vrcsi KŠ 1771, 394; zakaj fzmó ga mi nej mogli vó vrcsti KŠ 1771, 57; ne vr'zem ga vó KŠ 1771, 285; csi náfz vó vr'zes KŠ 1771, 27; bogáfztvo pou'zro, vó je vr'ze KŠ 1754, 51; I vútro vó vr'ze dvá 'zukavcza KŠ 1771, 204; zbije jo ino, na gnoj vr'se KOJ 1845, 89; grejsnike fz.-Křfztsánfzkoga fzprávicsa vó vr'zejo KŠ 1754, 194; i vó vr'zejo imé vafe KŠ 1771, 184; vr'zi vó prvo trám zoká tvojega KŠ 1771, 21; fzlugo vó vrzte KŠ 1771, 85; naj vó vr'zem trouho zoká tvojega KŠ 1771, 21; i vó je vrgao te dúhé KŠ 1771, 25; gda je 'fe odnet vó vrgao Jebuzeuffe KM 1796, 61; i vó fzo ga vrgli zvinograda KŠ 1771, 70 **vó vrčti se** ~ vržém se *I. izvreči se, izločiti se*: vsrejvo ide, i vu ocšifcsávniczó fze vó vr'ze KŠ 1771, 51; Eta dácsa sze za toga zroka vóvr'ze AI 1875, br. 2, 6; gda fze zetakféga fafarfztva vó vr'zemo KŠ 1771, 836; Szinovje etoga králefztva fze vó vr'zejo vi vinejsnyo kmiczo KŠ 1754, 145; Szinovje etoga králefztva fze vó vr'zejo vi vinejsnyo kmiczo KŠ 1771, 25; da bi fze fzlprávifcsa vó ne vrgli KŠ 1771, 309

2. določiti: sze navküpni sztroski vövr'zejo AI 1875, br. 1, 1 **vö vrženi** ~ -a ~ -o *izvržen, izločen:* Znam gda bom vö vr'zeni z-farfarľzta KŠ 1771, 224; Na tébe szem vövr'zen z-utrobe materé moje TA 1848, 12; zakaj je szrabliva ovcza vövr'sena z-pajdástva KOJ 1845, 94; Gda bi pa vö vr'zeno bilou to ľúľztvo KŠ 1771, 30; i veli toga vö vr'zenoga po pokouri nazáj vzëti KŠ 1771, 527; nám z-Paradi'soma vövr'senim haszniti nakano KOJ 1833, IX; i vo ľzta vr'sena z-lejpora Paradi'soma KM 1796, 7

vövrëti -vrém nedov. *vreti, izvirati:* Ti szi dao vövrëti zdenczom TA 1848, 59; drügi tál (vode) z-zemlé vré vö kak vretina KAJ 1870, 106

vövrëzati -vrëžem dov. *izrezati, obrezati:* drágo kamënye tak má szvojo vrëdnosz, csi sze vövrëže KAJ 1870, 10

vö vrnóuti se ~ -ém se dov. *povrniti se:* Sztvoji grejhov da fze ti vö ne vernés BKM 1789, 199

vö vsëčti tudi vö vsëjči tudi vö vsëjčti ~ vsečém dov. *izsekati:* vö jo vfzejci KŠ 1771, 215; pren. Da te szmrt v-zle vönevzecsé KAJ 1848, 256 **vö vsëjči se** ~ vsečém se *izsekati se, posekati se:* drejvo ľze vö vfzicsé KŠ 1771, 9 **vö vsëčeni** ~ -a ~ -o *izsekan:* Ár csi ľzi ti zprirodjene olive vö vfzecseni KŠ 1771, 473

vö vtëgnóti ~ -em dov. *iztegniti:* vtëgni vö tvojo ľz. rokou KM 1783, 56; rokami, ľtere ľzi na kri'si vö vtëgno KM 1783, 194; i nej ľzte vö vtëgnoli roké KŠ 1771, 248 **vö vtëgnóvši** ~ -a ~ -e *ko je iztegnil:* vö vtëgnóvľi rokou vö potëgne mecs KŠ 1771, 90 **vö vtëgnjeni** ~ -a ~ -o *iztegnjen:* Vö má vtëgnyene ľzve mecse SŠ 1796, 147

vövtëtrgnóti -em dov. *iztrgati, rešiti:* hiti vövtëtrgnóti nyé Z-rök telki protivnikov KAJ 1848, 165; Nego je vövtëtrgne z-rök protivnikov KAJ 1848, 175; pren. vö ga vtrngem i dicso me bode KŠ 1754, 183 **vö vtrngjeni** ~ -a ~ -o *iztrgan:* I tak ľzam vö vtrngnyeni zvüľzt orofzlána KŠ 1771, 652

vö vzëti ~ vzëmем dov. *izvzeti, rešiti:* nifcse nej cfínijo, cfí vö vzemem Vanacsaj Mihála BKM 1789, 3b; i ľzté Nevoule me vö vzemi KŠ 1754, 255; Vzemi me vö ľztoga doula BKM 1789, 115; nego ľzi ga znevernofľti vö vzéo KŠ 1771, 843; kaj bi nyega z-toga ľzvejta vö vzéo SIZ 1807, 28 **vövzëmšti** tudi vövzëvšti -a -e *ko je izvzel:* tou vövzëmšti, csi sze navküpë razlocsávajo KOJ 1833, 10; grejhov, ni ednoga nej vö vzëvľi KMK 1780, 71; vu ľzneh nyemi edno rebro vo vzëvsi, ino je z-toga rebra 'senszko ľztvouro SIZ 1807, 3 **vövzëti** -a -o *izvzet:* zádnyis vövzëta táksi goric zemla AI 1875, br. 1, 5; Niftere – Sztároga Zákona vö vzëte Epiftole KŠ 1771, 814

vövzëjte -a s *izjema:* Vövzëjte KOJ 1833, 119; nej

trbej z-naprejprinásanyem vnougih vövzëjtjog mantrati KOJ 1833, 45; Dönok kákxa vövzëjtja májo meszto KOJ 1833, 23

vöz -a m *voz, kar je naloženo na vozu:* sz-trávnikov vecs vozóv odpelano AI 1875, kaz. br. 8

vözadënoti -em nedov. **1. znašati:** Eto tudi vnogo milionov vözadene AIP 1876, br. 2, 3; Velikásov broj 700 vözadene AI 1875, kaz. br. **2. sestavľjati, tvoriti:** Vsi stanovnicje edne vesnice vküpe edno občino vözadenejo BJ 1886, 22 **vözadëvši** -a -e *ki sestavľja, tvori:* Ovi vszi on sztran vözadëvsi, steri miniszterium podszlányá AI 1875, kaz. br. 3

vözaklenľivi -a -o prid. *izključujoč, nikalen:* Vözaklenľivi: *se, nem* KOJ 1833, 112; Vözaklenľivi (kivételezók): csakis AIN 1876, 67

vözaoštáti -ostánem dov. *izostati:* zvon dôma je escse nigdár na nôcs në vözaoštála AIP 1876, br. 2, 6

vözapeláti -pëlam dov. *izpeljati, izvesti:* devet apaticz, stere je z-klostra vözapelati vcsino KOJ 1845, 65

vöz zapéрати tudi vö zapírati ~ -am nedov. *izključevati:* nikoga nej trbej vö zapírati KŠ 1771, A4b; Kou me z-zebëľz vö zapéra SŠ 1796, 163; teda ľztejm ne zapéramo vö te druge dni KŠ 1754, 26

vöz zapréjnje ~ -a s *izključitev:* eden vucsenik na vözaprënye bio oszojen AIP 1876, br. 3, 8; Vö zaprejnyem ľzkráľeľztva nebfzškoga KŠ 1754, 65

vöz zapréjti ~ zaprém dov. *izključiti, odstraniti:* Zakaj tákse trbej vo zapréjti KŠ 1754, 195; ár ni ednoga ľztoje obrambe vö ne zaprés KM 1783, 43; gda onoga vö zapré ocľiveľzno KŠ 1754, 195; Gotov csi ti boudes, vö te ne zapré SŠ 1796, 69; ali düsevno ga zátó vö ne zaprémo KŠ 1754, 165; ľze ki pokoure cfíniti nescsejo zobcfíne vö zapréjo KŠ 1754, 195; ka bi me na veke vo zápro ľz-tvojega blá'sensztva KM 1783, 139; dobroto, z-steré bi szvoje sztarise vözaprla AIP 1876, br. 9, 5; csi bi me z-ľzvoje ľúbavi vö zaprli KM 1790, 34; Eľcse je z-one zemlé Boug zátó vö zápro KM 1796, 41; i nyega z práve ovesárnice vözápro KOJ (1914), 112 **vöz zaprti** ~ -a ~ -o *izključen, odstranjen:* Vö je zaprta KŠ 1771, 454; Da znebëľz vö zaprta ne bomo BKM 1789, 133

vözaslüžiti -im dov. *odslužiti:* Jutka te prvi meszec vözaslü'zila AIP 1876, br. 10, 5 **vözaslüženi** -a -o *odslužen:* mo'zki dobijo na vözaslü'zëna leta AI 1875, br. 2, 6

vözášiti -a -o prid. *izšit, izvezen:* Na pantľiki zľátimi ľiterami eto vözášito AIP 1876, br. 2, 1

vöz ažmíkati ~ -am dov. *izžeti, ožeti:* ľtero grozje

- fzam vu Králefzki pehár vò zo'smikao KM 1796, 26
- vòzbobnjàriti** -árim dov. *nepremišljeno reči, povedati*: i nej vsze komikoli vòzbobnyariti KOJ 1845, 33
- vòzbojùvati** -ùjem dov. *izbojevati*: Kelko vernikov Je za nyò szmrt kòstalo, I koròno mantrnikov Szi 'nyòv vòzbojùvalo KAJ 1848, 221
- vò zbrisanje** ~ -a s *izbrisanje, odpušćanje*: i obrnte fze na vò zbrifzanye grejhov valí KŠ 1771, 349
- vò zbrisati** ~ zbríšem dov. *izbrisati, izločiti*: jeli te Boug vò zbrise z-etoga 'sitka KM 1783, 197; ki je vfze drùge bolvane z-fzvoje králevcfíne vò zbrifzao KM 1796, 70 **vòzbrísani** -a -o *izbrisan, izločen*: Z-'zitka bivoszti Je on vòzbriszani KAJ 1848, 95
- vòzbrojiti** -im dov. *izračunati*: Jeli bi mi znao z-toga vòzbrojiti, z-kelko vòr sztoji eden dén KAJ 1870, 158
- vòzbrùsiti se** -im se dov. *izbrusiti se, obrusiti se*: nyega velke splajüte sze malo vòzbrùszijo KAJ 1870, 81
- vò zčistiti** ~ -im dov. *očistiti*: Te fztári kváfz vò zčífifzti BKM 1789, 94 **vò zčistiti se** ~ -im se *očistiti se*: Krfzt, vu fterom fze Cslovik vò zcsifzti KMK 1780, 58
- vò zčišćenjé** ~ -á s *očišćenje*: Ka je na vò zščišćenýe grejha potrejbno KMK 1780, 46
- vòzčrčati** -im dov. *osuti se*: ali de szilje pevecs zrelo i znye vòzcsresi KAJ 1870, 120
- vòzdigávanje** -a s *dviganje*: gvint je tüdi jáko potreben za vòzdigávanye z-tákse grde grabé AIP 1876, br. 8, 8
- vòzdignjeni** -a -o prid. *dvignjen*: dare szo mrtva tejla vòzdignyena KOJ 1848, 23
- vò zebràti** ~ -berém dov. *izbrati*: oni, ftere je te Sz. Dùjh vò zébrao KŠ 1754, 128 **vòzebráni** -a -o *izbran*: Návuk csiszte rejcsi bo'ze vò zebráni KŠ 1754, 2a; Nifteri vò zebráni 'zoltárje BKM 1789, 8; Gráduvál, vu fterom sze vò zebráne peszmi nahájajo BKM 1789, 1; menyé vò zebráni pejlfzem meti BKM 1789, 4b; fzem tudi niftere vò zebráne na konczi efzi prilo'zo BKM 1789, 5
- vò zegnàti** ~ -ženém dov. *izgnati*: i pravo fzam naj ga vò ze'zenéjo KŠ 1771, 130; I preczi ga je Dùjh vò zegnao vu pufesávo KŠ 1771, 104; Adama gda vò zegna BKM 1789, 190
- vozéo** vozlá m *vozel*: Tsomó; vozéo KOJ 1833, 177; Elefant zná vozéo naréditi AI 1878, 19; Nebi vam skòdilo, na ednoj 'znyòri z-vozelmi sztopáje znamenùvati KAJ 1870, 66; pren. i odv'é'si vozlé vfze hüdoube moje KMK 1780, 105
- vòzepràti** -perém dov. *oprati, izmiti*: Po jesztvini szí vszigdár vò trbè zeprati lampe KAJ 1870, 32
- vò zeseliti se** ~ -sèlim se dov. *izseliti se, iti*: Vùpamo fze pa i fcsémo fze bole vò zefzeliti ztejla KŠ 1771, 536
- vòzèti** -zèmem dov. *izvzeti*: z-jarp tiszto vòzememo, stero sze nam vidi AI 1875, kaz. br. 8
- vòzevrèti** -ém dov. *zavreti*: mošt po krátkom vrèmeni vòzevré BJ 1886, 30
- vòzezávati** -am nedov. *klicati*: Szmrt me 'ze vòzezáva KAJ 1848, 327
- vòzezvàti** -zovém dov. *poklicati*: I gda náfz fcsés vò zezvati, Zetoga fzevjta pelati BKM 1789, 380 **vòzezváni** -a -o **1.** *poklican*: odked je denok vòzezváni bio na odiranye Tatarov KOJ 1848, 40 **2.** *oklican, razglašen*: Milán za kralá vòzezváni AIP 1876, br. 10, 2
- vòzežmíkati** -čem dov. *ožeti, izčrpati*: Francúzi morejo po tiszti krajih nazáj hititi, stere szo prvlé zcsiszta vòze 'smikali KOJ 1848, 120
- vò zglásiti** ~ -im dov. *razglasiti, oznaniti*: Szina, da bi Te vfzem vò zgláfzio BRM 1823, 49; ftero je vfzejm lidém vò zgláfzo KŠ 1754, 7
- vò zglihati se** ~ -am se dov. *pogoditi se, poravnati se*: ka szo sze 1867-om leti záto znami vòzglihali AIP 1876, br. 2, 3
- vò zgoniti** ~ zgònim dov. *izgnati*: i 'znyegovoga trbùha je vò zgoni te mocsni Boug KŠ 1754, 51; Kùpce zCzèrkvi vò zgoni KŠ 1771, 67; I vò je niscse nezgoni KAJ 1870, 145; Zfzpráviscs váfz vò zgonijo KŠ 1771, 318; i vnogo vragouv je vò zgono KŠ 1771, 105; i vò je z-Czèrkvi zgono vfze one KM 1796, 97; fteriva fzo lidjé vò zgonili KM 1790, 62 **vò zgònivši** ~ -a ~ -e *ko je izgnal*: Vò zgonivfi pa Peter vfze KŠ 1771, 370 **vò zgònjeni** ~ -a ~ -o *izgnan*: Gda fzem bio vò zgoniyeni BKM 1789, 21; Gda fzem bio vò zgoniyeni BRM 1823, 13
- vò zgorèti** ~ -im dov. *zgorèti*: (seme) vò je zgorèlo KŠ 1771, 42
- vòzgrenòti** -ém dov. *izgrebsti, izkopati*: Z-znyem, ár csi je szneg globoki, nemorejo szí od nyega 'zivisa vòzgrenoti KAJ 1870, 25
- vò zgrùntati** ~ -am dov. *premisлити, dognati*: Ka je modria szvétà Némogla prav vòzgrùntati KAJ 1848, 6; ki fzam vfza od zacsetka fzkrlblivo vò zgrùntao KŠ 1771, 161
- vò zgúćani** ~ -a ~ -o prid. *izgovorjen, povedan*: Ar, gda bi vò zgúcsane bilé vfze zapouvidi KŠ 1771, 686
- vò zgúćati se** ~ -im se dov. *izgovoriti se*: dokecs fze drùgi vò zgucsijo KM 1790, 18
- vò ziskati** ~ zifšćem dov. *poiskati, preiskati*: Ár vòziscse nyih krv TA 1848, 7; Naj fze vò zifšće krv vfzej prorokov KŠ 1771, 210 **vò ziskajúóti** ~ -a

- ~ -e *iščoč*: i zadomejľzto je krv ľzlugov ľzvoji vŏ jo zifľzkajoucsi 'znyé roké KŠ 1771, 801
- vŏziti** vŏzim nedov. *vŏziti*: i blágo vozijo AI 1878, 8; pren. Ne vofzte ľúczi járem znevernimi KŠ 1771, 539
- vŏ ziti** ~ zídem dov. *I. iziti*: Gda te necsifzi dŭjh vŏ zide od csloveka KŠ 1771, 208; Zide vŏ ľzvoje kamure BKM 1789, 20; Ár dnévi hitro vŏ zido SŠ 1796, 30; vu hi'zo mojo, odkud ľzem vŏ zifao KŠ 1771, 41; te mou'z, od ľzteroga ľzo vŏ zisli ti vrazjé KŠ 1771, 195 **2. razširiti se**: Ja bole vu vľzo zemlo je vŏ zifao gláľz nyihov KŠ 1771, 471; I vŏ je zisla ta rejs vu czejľo Judei KŠ 1771, 188
- vŏ zidŏúci** ~ -a ~ -e *vľkľil*: I drŭgo vŏ zidouce pofzejnolo je KŠ 1771, 192
- vŏzívati** -am nedov. *imeti v ječi*: Ár szo nász tam proszili, ki szo nász vŏzivali TA 1848, 112
- vŏzkríčan** -a -o prid. *razgľašen, okľican*: Murad je za caszara vŏzkricsan AIP 1876, br. 6, 6
- vŏ zlámani** ~ -a ~ -o prid. *odľomľjen, zľomľjen*: Ercsés tak: vŏ ľzo zlámane vejke KŠ 1771, 473
- vŏzľéčti** -zľéžem dov. *izľéči*: Návida je rece zľokvačov dati vŏzľéčti AI 1878, 24; Skvorjáneć nikeliko drŏbni belic zneszé i vŏ je zľe'zé KAJ 1870, 99
- vŏzľetévši** -a -e prid. *ko je izľetel*: ali vŏzľetévsi přeđejo AIP 1876, br. 11, 8
- vŏ zľožiti** ~ zľŏžim dov. *razľožiti*: i bole ľzta nyemi vŏ zľo'zila pout Gofzľpodnovo KŠ 1771, 399
- vŏzľúčati** -am dov. *izvřeči, izľetati*: Z cęrkvij szo denok nej szmeli kejpove vŏzľúcsati KOJ (1914), 135; drŭgi dén ľzo to lagojejsjo náklado vŏ zľúcsali KŠ 1771, 425 **vŏzľúčani** -a -o *izľetan, izvřen*: Z-Cęrkvi szo vŏzľúcsani oltárje KOJ 1845, 63
- vŏzmeniti** -im dov. *menjati, zamenjati*: Ka pa tvoje csiszto szľúsanye bi vŏzměno z-ľľühoszťjov KAJ 1870, 78 **vŏzmenjeni** -a -o *menjan, zamenjan*: tam, gde za tŏ zemla vŏzmenjena AIP 1876, br. 10, 8
- vŏ zmerjávati** ~ -am nedov. *meriti, izmerjati*: Sto radofť vŏ zmerjáva BRM 1823, 107
- vŏ změrjeni** ~ -a ~ -o prid. *izměren, odměren, dŏľočen*: naj ji dá vu ľzvojem vřejmeni vŏ zmerjeno jeľľztvino KŠ 1771, 213; trpijo Te nyim vŏ zmerjene kri'ze BRM 1823, 415
- vŏ zmetati** ~ změčem dov. *izľetati, odvřeči*: I trétyi dén ľzmo pá pofzoudo ľádje vŏ zmetali KŠ 1771, 425; ta hŭda ľzo pa vŏ zmetali KŠ 1771, 46; pren. nej ka bi li tá vŏ tvoje recsi zvŭľť zmeto BKM 1789, 7
- vŏzmisľiti** -im dov. *izmisľiti*: znáta napraviti, ka je koli vŏzmisľiti mogocsno AI 1875, br. 1, 6
- vŏ zmišľavati** ~ -am nedov. *izmišľjati*: La'zľive zľe gláľzi ľzo vŏ zmišľavali BKM 1789, 311
- vŏ zmlátiti** ~ -im dov. *izmlátiti*: ľzilje v-ľznopje zvězano i vŏ zmláto KM 1790, 32; szľopje domŏ sze zvozi i na gyŭmni vŏzmláti KAJ 1870, 131
- vŏ zľmŏčti** ~ zľmŏrem dov. *pomoči*: Kaj ľzi ti náľz Zľťtároga leta vŏ zľmŏgo BKM 1789, 51; Geto szime ti vŏ zľmŏgo z vsze moje nevŏle TA 1848, 43; i vŏ ga je zľmŏgo zevszé nevŏl TA 1848, 26
- vŏzňaméniti se** -im se dov. *dŏľočiti*: moro dácsŏ na tiszti dén notri plácsati, gda sze tŏ vŏzňaměni AIP 1876, br. 4, 1
- vŏzňaměnjeni** -a -o prid. *ozňaćen*: tŏrszki szľodácke sze moro na vŏzňaměnyena meszta nezáj potěgnŏti AIP 1876, br. 6, 3
- vŏ zňositi** ~ zňŏsim dov. *izňositi, zňositi ven*: vľzo nehaľznovito trávo je vŏ zňofzo KM 1790, 66
- vŏ zŏbsŭvati** ~ -ŭjem dov. *opsŏvati*: Tam te dobro vŏ zŏbfzŭje BKM 1789, 451
- vŏzŏgnati** -ženém dov. *izgnati*: Gda leto miné, te delavci samce vŏzŏženějo AI 1878, 36
- vŏ zŏsějkani** ~ -a ~ -o prid. *izsěkan, izkľesan*: i polo'zo ga je vu zľkamna vŏ zŏfzejkani grob KŠ 1771, 253; grob, řteri je z-pecsine bio vŏ zŏfzejkani KM 1796, 112; kak na szľodobo kamnov czerķevni vŏzŏszěkano kaměnye TA 1848, 117
- vŏzŏseliti se** -sěľim se dov. *izseliti se*: zdaj szo sze denok vszi ľutheránje vŏzŏszelili z szťare hi'se KOJ (1914), 151
- vŏ zŏsnáziti** -im dov. *okrasiti*: Li ta Tvoja dobra vola Me 'z-nyega vŏ zŏľnáz'zila BRM 1823, 9
- vŏzŏščŭkati** -am dov. *nagnati, izgnati*: pobili szo nyé, ino tá vŏzŏscsukali KOJ 1848, 21
- vŏzŏštámpani** -a -o prid. *natisňjen*: Nouvi Zákŏn vŏ zŏštámpani KŠ 1771, A7a
- vŏzŏračŭnati** -am dov. *izračŭnati*: Csi stoj pri dugŏcsoj meri kľaftre na páľece scsé vŏzŏračsunati AI 1875, kaz. br. 6
- vŏzŏrásti** -zrastém dov. *izrasti*: Komi hrbet vŏzŏrszté, pŭkľav sze zŏvé KAJ 1870, 33 **vŏzŏrašeni** -a -o *dorasel*: vékřa vŏzŏrašena gosanca AI 1878, 34
- vŏzŏravnati** -zřavnám dov. *izravnati, urediti*: Kagodi mi gda tanács tvoj Má eti vŏzŏravnati KAJ 1848, 197; Vsza, stera mi vŏzŏravna on KAJ 1848, 195; poszľaniksztvo, stero dugŏványa vŏzŏravna AI 1875, kaz. br. 2 **vŏzŏravnati se** -zřavnám se *urediti se*: Taksí sors sze ti tam vŏzŏravnati má KAJ 1848, 296; pogŏdba tecsé, kak bi sze eti dugŏványi vŏzŏravnati mogli AI 1875, br. 1, 2
- vŏzŏravnani** -a -o *zřavnan*: Geto meszto hrambe je vŏzŏravnano KAJ 1870, 73
- vŏ zřeči** ~ zřěčem dov. *izřeči, izgŏvoriti*: Ka pa

- za grejh Szmrtni? vö zrecsi neznam BKM 1789, 439; pogübelnofzt! Vö zrecsi je nemremo BRM 1823, 444
- vözréda** prid. neskl. *izreden*: znáno bilô, kákso vözréda môes eta tkálecsina má AI 1875, br. 1, 6
- vözrèzati** -zrèžem dov. *izrezati*: Szabni, napraviti, vözrezati KOJ 1833, 172 **vö zrèžjani** ~ -a ~ -o *izrezan, izklesan*: ka je bo'zánfztvo priglihno k zmfetrijov vö zrejzanomi kamni KŠ 1771, 397; Etak znikimi ide kfzvojemi zkamna vö zrejzanomi grobi KŠ 1771, 261
- vözribíti** -im dov. *poloviti, ujeti iz vode*: Zibel plava, i gda zvöde vözribijo AIP 1876, br. 3, 1
- vö züti** ~ züjem dov. *sezuti*: Gda je fz-têla vö züje BRM 1823, 228
- vözvágati** -am dov. *stehitati, ugotoviti*: Bôg, szodecz szam Vözvága nájem za vernoszt KAJ 1848, 228
- vözvèditi** -zvém dov. *izvedeti, dognati*: Tákse zemlé-táo, stere vözvediti poszesztvora ne mogöcse AI 1875, br. 2, 4 **vözvèditi se** -zvém se *izvedeti se, dognati se*: csiszti dohodek od vszákoga poszesztva sze vözvediti má AI 1875, br. 1, 5; Nede dugo, ka sze vözvè jeli glász isztino gucsi AIP 1876, br. 1, 8; Ár je nikaj nej tak fzkritoga, fteró bi fze vö ne zvedilo KŠ 1771, 33; Pri ednom racsuni sze je vözvedlo, ka AIP 1876, br. 6, 3 **vözvèdjeni** -a -o *ugotovljen, dognan*: Etak zdaj vözvedjeni dohodki ne bodo prenácsisivani AI 1875, br. 1, 5
- vözvénje** -a s *poizvedovanje*: Táksi do po vözvényi tudi pokastigani AIP 1876, br. 3, 1
- vö zvozi** ~ zvözim dov. *izvoziti*: i nieden je nej mogao vö zvoziti vzimi gnojá KM 1790, 78
- vö zvrčti** ~ zvržem dov. *izvrèci, izgnati, izobčiti*: kaj, csi ga fto vadlúvao bode za Krifztufa, vö ga zvr'zejo fžprávfcsa KŠ 1771, 297; i z-obcsine vö ne zvr'gao KM 1790, 92 **vö zvrženi** ~ -a ~ -o *izvržen, izgnan, izobčen*: vö zvr'seni fzin Ejve zdihávam KM 1783, 183; i ti zobcine vö zvr'zeni nazáj vzétje KŠ 1754, 196; i vö zvr'sene primi notri vu hi'so tvojo KM 1790, 64
- vožgáti se** vožgém se dov. *vžgati se, zažgati se*: cíli edna hi'za vosgé fze BKM 1789, 44
- vöznji** -a -e prid. *vozen*: Pokedob vosnya 'sivina vnogo haszka szprávla KOJ 1845, 51; Nagovárjao je Szlovene vecs vo'snye 'sivine naploditi KOJ (1914), 99
- vö žréti** ~ žrém nedov. *izžirati, žreti*: vszi nepobo'zni zemle morejo dro'zd'zé vö 'zréti TA 1848, 60
- vpámetivati** -am nedov. *spoznati*: Nescse vpametivati, ka nemore bidti AI 1875, br. 1, 8;
- Vojne prednyri szo vpametivali, ka sze za dobre stúke morejo szkrbeti AI 1875, br. 1, 1
- vpámètzabíanje** -a s *poudarjanje*: ali b) csi zatájanye scsémó z-véksim vpametzabianyom znamenüvati KOJ 1833, 118
- vpèlanje** -a s *I. vpeljevanje*: nistera k vpelanyi je kimpetarica zdoma odisla KOJ (1914), 153 **2. uvod**: Vpelanye KOJ 1848, 3
- vpèlāti** -pèlam dov. *vpeljati, uvesti*: Lúfztvo tákse vpelas na nyé SM 1747, 85; Nevpelai náz vu fzküfávanye TF 1715, 25; Nevpelai náz vu szküsávanye ABC 1725, A4b; I ne vpelai náfz vu fzküsávanye SM 1747, 44; I ne vpelaj náfz KŠ 1754, 171; I ne vpelaj náfz KŠ 1771, 18; I ne vpelaj náfz vu fzküsávanye KM 1783, 76; Naj náfz Boug ne vpela vu fzküsávanye KŠ 1754, 171 **vpèlani** -a -o *uveden, osnovan*: Tüdi vnouge nouve fare z-Mésnimi szo vpelane tü i tam KOJ 1848, 122
- vpíрати se** -am se nedov. *upirati se*: Ottokar sze je vpirao Rudolfi pokoren biti KOJ 1848, 39; Czaszar sze je dugo vpirao vöpüsztiti KOJ (1914), 109; protestantje szo sze vpirali Matya-sa II. okoronati KOJ (1914), 125
- vpótiti** tudi vpóutiti -im dov. *opomniti, spomniti*: Gda sze neprisztjno obnasa moreta opomenóti i vpoutiti KOJ 1845, 93 **vpótiti se** -im se *uvesti se*: ka de teccasz pri nama, dokecs sze moja 'zena v-póti v-pelanye vérsztva AIP 1876, br. 9, 4
- vpotrebüvati** -újem nedov. *potrebovati*: Rudolf od vogerszkih sztálisov i Rédov vpotrebüje potrejbén sztroke za boj KOJ 1848, 85
- vprégati** -am nedov. *vpregati*: da szo sze kak nejma 'sivina püsztili v lutheránszki járem vprégati KOJ (1914), 134
- vpřèzeni** -a -o prid. *vpřezen*: Vpreseno 'sivino na czeszti pod milim Bougom niháti KOJ 1845, 51; Gorejniy szo po szili v-lutheránszki járem vpre'seni KOJ 1845, 71
- vrábèc** -bca m *vrabec*: Jáfz fzam 'ze, kako na fztrehi Te jedini vrábècz BKM 1789, 319; Nejli dvá vrábècza za eden 'zukevecz odávajo KŠ 1771, 33; od vnougi vrábèczov fzte dragli vi KŠ 1771, 33
- vrábel** -bla m *vrabec*: Vrábel KAJ 1870, 20; Szledi je sz-keljasztimi sibami vráble lôvo AI 1875, kaz. br. 7
- vrablèci** -a -e prid. *vrabčji*: Nyega pérje je takse szivo, kak vrablecse KAJ 1870, 98
- vráč** -a m *zdravnik*: kako dober vrács SM 1747, 75; Vrács, zvrácsi fzam fzebé KŠ 1771, 177; Ár zdravomi nej trbej Vrácsa KŠ 1754, 257; ne potrebüjo ti zdravi vrácsa KŠ 1771, 28; I vnogo je trpejla od vnougi vrácsov KŠ 1771, 116; 'zena, ftera je czejlo fžvoje 'zivlejnye na vrácese potrofla KŠ 1771, 195; pren. Oh veren

moje duse vrács KŠ 1754, 249; ár fzi ti vrács, ki fžám mores zvrácfíti vŕze betege duse moje KM 1783, 153; Vrács je 'ze med vami BRM 1823, 5; Vadlŭványe je vszê vrács KAJ 1848, 6; idem ktomi pravicsnomi vrácsi KŠ 1754, 234; fetŭjem kak beté'sen k-vrácsi 'sitka KMK 1780, 108; be'zim, Kvrácsi duse moje BKM 1789, 201; naj vrácsa Kristullŭa iscsemo KŠ 1754, 69

vráčanje -a s *odvráčanje*: Potrdjávanje Evangyelioma: b. zvrácsanyem od krivi vucsitelov KŠ 1771, 602

vráčati vráčam nedov. *vračati, odvráčati*: od toga znánya nikoga nej trbej kraj vracfati KŠ 1771, A4b; Ti fzi mi jo vtejlo dáo, ktebi jo vrácsam BKM 1789, 407; Od krivi Apoŭtolov je po fžvojoj példi knebéfzam vrácsa KŠ 1771, 590; Vŕze nevernei ktebi vráčfamo BKM 1789, 132; nego bole po tvojem fž. Dŭhi vrácsaj náfz kfzebi KŠ 1771, 853; Vrácsaj kfzebi grejsnike BKM 1789, 49; Jezik nas Vrácsaj od hŭdoga gucsa KAJ 1848, 128

vráčenje -a s **1. zdravljenje**: od vrácsenya nyagovoga sze more vért szkrbeti AIP 1876, br. 1, 3 **2.** v zvezi **narasi vračenja zdravilne rastline**: nárasí vračenja AI 1878, 41

vráčilni -a -o prid. *zdravilen*: Beli sklez se samo kak vráčilni áras sadi AI 1878, 50

vráčitel -a tudi vráčiteo -ela m *zdravnik*: Orvos, vrácsiteo AIN 1876, 41; Te mládi vráčiteo AIP 1876, br. 7, 6; Bojdi postŭven vracsiteo AIP 1876, br. 1, 1; csalejre, stere niki za vékse stimajo, kak zvucsene vracsiteo (Bádere) KOJ 1845, 109

vráčitelstvo -a s *zdravništvo, zdravilstvo*: pa szamo vrácsitelstvtvo bi tak lahko bilo AIP 1876, br. 8, 7

vráčiti -im nedov. *zdraviti*: Orvoslani; vrácsiti KOJ 1833, 167; jeli je fžlobodno vfzobottaj vrácsiti KŠ 1771, 38; Betésne fcsé vráčfíti BKM 1789, 18; Vrácsi vŕze betesnike BKM 1789, 49; Nemocsne vrácsste KŠ 1771, 32; da bi vrácsili vfzáki beteg KŠ 1771, 31; i vrácsó je vfzáki beteg KŠ 1771, 31; pren. Tvoje rane glédát, ftere vráčfíjo BKM 1789, 79; vráčfí me zranami KŠ 1754, 256 **vráčívŕŭi** -a -e *ki je zdravil*: Jezus, vrácsivŕŭi vfzáki beteg KŠ 1771, 12; sli fžo okouli vráčfivŕŭi povŕzud KŠ 1771, 197

vračŭvanje -a s *zdravljenje*: drŭgomi pa dári vracŭvanyá KŠ 1771, 514

vrág -a m *vrag, hudič*: Tretics kai ani Vrág ne pocfíva TF 1715, 43; da vrág nikakse moucsi nevzeme ABC 1725, A5b; Da Vrág, fžveit Poginoti more SM 1747, 80; i eden zváfz je vrág KŠ 1771, 287; Eti i vrág na tom hodi BKM 1789, 14; Vrág je nájmre pravo Ejvi KM 1796, 7; Eti i vrág na tom hodi BRM 1823, 90; ofžlobodi od vrága TF 1715, 32; ofžlobodjenyé od vragá KŠ

1754, 114; csi moja fze hŭdou mantrá od vrága KŠ 1771, 51; Ofžlobodo fžam fze od vrága sŠ 1796, 6; Trucz Vrági SM 1747, 74; Ka prouti vrági fcsémo fztáti KŠ 1754, 63; ogyen, ki je fžprávleni vrági KŠ 1771, 86; Gda fze je kvrági nagno BKM 1789, 13; ka vrága povŕzud okouli fzebe má KŠ 1754, 213; i právjio: vragá má KŠ 1771, 36; Tak je vrága obládo BKM 1789, 19; i Vrazjé fze zovéjo KŠ 1754, 95; Ti vrazjé fžo ga pa profžili KŠ 1771, 27; fteri fze vrazjé zovéjo KMK 1780, 10; i vrazjé peklénfzki, Pred nász prinesfžejo BKM 1789, 443; Morebiti vrazjé KOJ 1845, 97; Csi bi te fžveit pun Vrágov bil SM 1747, 79; Belzebuba, vragouv naj véksega poglavnika KŠ 1754, 10b; Nyegovo vragouv zgányanye KŠ 1771, 37; Gláve fžtrasnim vragouv Naj klácsi BKM 1789, 17; Stera vragé razdrefzeli KŠ 1754, 258; vragé zgányajte KŠ 1771, 32

vragométen -tna -o prid. *božjasten*: Dvá fžlejpa, eden vragometen KŠ 1771, 27; szo lajosi I. "vrágometni Lajos" pravili KOJ 1848, 47; prinesfzli fžo csloveka nejmoga vragometnoga KŠ 1771, 30; pribej'zala fžta knyemi dvá vragometna KŠ 1771, 27; oznanili fžo vfza, i od ti vragometni KŠ 1771, 27; i prinesfzli fžo vragometne KŠ 1771, 13

vrajžŭi tudi vráži -a -e prid. *vražji, hudičev*: hŭdi vray'zi návuk KŠ 1754, 145; fzin vray'zi, protivnik KŠ 1771, 381; káfraje vraisja volja TF 1715, 28; i vray'za velika fžlŭ'zba KŠ 1754, 74; modroufzt telovna i vray'za KŠ 1771, 750; vray'ze králefztvo, ftero fžtoji KŠ 1754, 161; Ednoga csloveka vray-'ze mislenye AIP 1876, br. 1, 8; je mené zvráifega gerla vönka ofžlobodo TF 1715, 22; Nemorete tálniczke biti fžtola vray'zega KŠ 1771, 510; ino mené od vsze vraise csalarie obráni ABC 1725, A5b; varui mene od hŭde Vraise jálnofžti SM 1747, 64; Kakda od Vray'ze obláfžti KŠ 1754, 118; brezi jálnofžti vray'ze KŠ 1771, 339; Vari náfz od vray'ze csalárnofžti BKM 1789, 5; da bodte mogli fžtáti prouti jálnomi vray'zemi ŭtányi KŠ 1771, 586; kai vfzoi vrainfoi jálnofžti proti fžtánoti morete SM 1747, 28; cslovik, fteri je necsifztoga vray'zega dŭhá meo KŠ 1771, 177; fžta vray'zi kejp oblekla KŠ 1754, 96; Poteri moucs vraiso ABC 1725, A6b; poterejo moucs Vraiso SM 1747, 65; tou volo Vray'zo KŠ 1754, 164; Odvzemi obláfžt vray'zo BKM 1789, 8; Vidimo eti vray'so jálnofžt KM 1796, 7; Neidi vnêmar v-mre'zo vrâ'zo KAJ 1848, 160; Odvrni kraj od náfz vfze vray'ze fžkŭsávanye KŠ 1754, 224; da je te Cslovik po vrainfem zapelányi, Bogi ne okoren pofžtano SM 1747, 5; vu vray'zem poglavniki mecse vŭ vragé KŠ 1771, 31; prouti vfzejm ognynenim fžtrejlam vray'zim KŠ 1754, 242; Zvray'zov mocsjouv delati

KŠ 1754, 19; Gda fze oni zvůna tej mouk Vidijo ino vraj'zi rouk KŠ 1754, 274; Od Bo'zi i vraj'zi lzinouv znamenya KŠ 1771, 729; da Vvraj'ze mre'ze ne lzpádnemo BKM 1789, 4; Ah dai mi vfza Vraifa dela odũruti SM 1747, 52

vrànec -nca m *vranec (konj)*: Po fárbi razločávamo vrance AI 1878, 14

vrànič -a m *vranji mladič*: fteri dá hráno tim mládim vraničom TF 1715, 47; tim mládim vranicom ABC 1725, A6a

vrástvo -a s *zdravilo*: Orvosság; vrástvo KOJ 1833, 167; Niti fzi ne ifese vráfztva BKM 1789, 238; Vráfztvo profzimo, dokecs lzmo vu tejlj SŠ 1796, 95; nema, zankoj bi vrásztvo prineszti dao KAJ 1870, 70; Kak betésnim dao fzi vrástvo BKM 1789, 4; Haszni meni i britko vrásztvo KAJ 1848, 195; hrána, Stera mi je zdaj kvráfztvi KŠ 1754, 259; pren. Vrásztvo nemertelnofzti KM 1783; ftera nas kri'z obrné na vráfztvo KŠ 1754, 117

vráta vrát s mn. *vrata*: Od ovcsárnice vrát KŠ 1771, 299; Okõli vrát vsze puno hũdobnyákov TA 1848, 10; Gda fze je pa pribli'zao kvrátam toga mefzta KŠ 1771, 188; i naj nad vráta notri idejo vu mefzto KŠ 1771; Da preszámmam vszo hválo tvojo med vrátami eséri Sionszke TA 1848, 8; pren. ár ta prefztrana vráta pelajo na lzkvarjenyé KŠ 1754, 143; Ár lzo tefzna vráta KŠ 1771, 22; Odprite sze vráta navelczi TA 1848, 19; Naj pridem od nebeszki vrát KŠ 1754, 262; Szin Bo'zi Nebefzka vráta mi odpré KŠ 1754, 270; Vráta nyemi oudrimo BKM 1789, 12; Võrni moji, Vráta za szebom zaprite SŠ 1796, 18; je Gejza na Vogerszkom vráta goriodpro osznájsenyi KOJ 1848, 10; Idite notr po tefzni vrátaj KŠ 1754, 143; Vojũjte fze notri idti po tefzni vrátaj KŠ 1771, 217; Po nyeg' vrátaj notri idte BKM 1789, 8

vratár -a m *vratar*: Od ovcsárnice vrát i vratára KŠ 1771, 299; i vratári je zapovedao, naj verofzťũje KŠ 1771, 145; pren. po dveraj, ftere nyim té nebefzki vratár lzám lz. Dũjh Boug odpré KŠ 1771, 832

vratárica -e ž *vratarica*: i eresé vratáriczi i notri je pelao Petra KŠ 1771, 326

vràvnanje -a s *urejanje*: Med vravnanyom orszáckih poszlov je Sz. Stevana namejno zmoutiti Konrad KOJ 1848, 14

vràvnati -am dov. *naravnati, napotiti*: Mláda szercza vravnaj k-tebi KOJ 1845, 123; ide zPannonie, gde szí je Králesztvo vravnao KOJ 1848, 3; Za nikeliko csasza je bo'sánszka prigledba naci vravnala KOJ 1845, 3 **vràvnani** -a -o *naravnan, napoten*: okoli 20 jezér jih je pa prouti Bécsi na ropanye vravnano KOJ 1848, 80

vraziti -ím dov. *raniti*: da ne vrazim mojga bli'znyega BKM 1789, 364; naj niti drũgoga ne vrazimo KMK 1780, 43; fteri náfz vrazijo KŠ 1754, 170; 'Zidove lzam vnikom nej vrázo KŠ 1771, 419; protivnika fzi odeгнаo, ka je mené nej vrázo KM 1783, 226; znafim bli'znyim, fteroga lzmo vrázili KŠ 1754, 198; i tifztoza lzo kamenũvajoucsi na glávi vrázili KŠ 1771, 139; pren. z grejhi ne vrazim KM 1783, 270; Ni nevrázim dũse moje KAJ 1848, 226 **vraziti se** -ím se *raniti se*: Ki obláda, ne vrazi fze od te drũge fzmrti KŠ 1771, 770 **vrazéči** -a -e *raneč*: i vrazécsi nyihovo nemocsno dũsno vejfzt KŠ 1771, 505 **vrázeni** -a -o *ranjen*: lszpoznávam vra'seno natũro mojo KMK 1780, 107; Da me nede mantraló Vra'zeno szrdce KAJ 1848, 225; ár szmo vra'zeni jáko TA 1848, 66

vražáj -a m *rana*: meni pa na glávi vra'záj KAJ 1870, 66

vraženik -a m *ranjenec*: i võ fzi pelao vu puľsávo fliri jezero mou'zov vra'zenikov KŠ 1771, 410

vražũvati -ũjem nedov. *raniti*: greihom, fteri nyemi nyegovo Dũfno lszpoznánye vrasũje TF 1715, 36; Grêh, On mi dũso vra'zũje KAJ 1848, 60; grejhe, fteri nám dũsno vejfzt vra'zũjo KŠ 1754, 199

vr̂ba -e ž *vrba*: gda fzo 'ze lszvoje gofzli fztariske na verbo poveľzili BKM 1789, 2b

vr̂bača -e ž *vrba*: Na bregê võd drevje raszté, naimre vrbacse i jõse KAJ 1870, 107

vr̂bje -a s *vr̂bje*: i cflizto je mládo vr̂bje KM 1790, 76

vr̂bnjek -a m *vrba*: logõvje vu sterih vszáko leto sze drva szekajo i táksi vrbnyecki AI 1875, br. 1, 6

vr̂č -a m *vrč*: Amphora Vrcs KMS 1780, A8b; Korsó, vrcs AIN 1876, 37; i pred váj pride eden cslovik vrcs vodé noľzécši KŠ 1771, 146

vr̂či tudi vr̂čti tudi vr̂žti vr̂žem dov. *vreči*: Vetrni; lűcsíti, vrzti KOJ 1833, 182; vzéti krũh deczé i ľcsenzom vrcsti KŠ 1771, 51; nej je je lszlobodno vrcsi vu ladiczo KŠ 1771, 93; gát more vr'zti KAJ 1870, 108; od tébe brezi vfze miloscse vr'zem KŠ 1754, 231; i vr'zem prszt moj vu znamejnye czvekouv KŠ 1771, 333; Lejhko me od tébe vr'zes KŠ 1754, 253; Ka pa csálzi te verne pod kri'z vr'ze KŠ 1754, 235; ki rokou lszvojo na plug vr'ze KŠ 1771, 201; I vr'zejo je vpécs ognjeno KŠ 1771, 45; vonie vrzi TF 1715, A7b; idoucsi vrzi vodiczó vmourje KŠ 1771, 57; vr'zmo fors na nyou KŠ 1771, 330; vrzte na dejfzno lsztrán ládje te vlák KŠ 1771, 334; naj náfz vu lszlũ'zbo vr'zejo KŠ 1771, 559; da bi na nyé vrgao roké KŠ 1771, 62; fzi me nej v-pekeo vrgao KM 1783, 135; i tak je lszebé na lzkvárjenye vergo SM 1747, 5; vrgao ga je

vu temniczo KŠ 1771, 60; Boug je nyega vrgo v-obráfz 'sivincseti SŠ 1796, 63; vrgli fzo roké na Jezuffa KŠ 1771, 90; fzo pod fzlú'sbo vrgli KM 1783, 217; fzi me nej v-pekeo vrgao KM 1783, 135; pren. tvoje ocsi vrzi na nász KM 1783, 108; Verzi Ocsi na náfz BKM 1789, 142; Na Bogá li vríte vfzo vaso fzkrb BKM 1789, 299; Vkou je Ejvo kacsá vrgla KŠ 1754, 251; Omuren pogléd je vrgla na Palia KAJ 1870, 18; pogléd szvoj kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; Ki bojní konecz vr'ze TA 1848, 38; Szmrť te pod koszou vr'se KM 1783, 281; Csi vrzem vté mo vüpaznofzt BKM 1789, 276; i na ôcsi ti vr'zem TA 1848, 41; konecz hocses tomi fšzevti vr'sti SŠ 1796, 97; nego fšem ono zoucfi vergal SM 1747, 48; fzi te dúg na tvojeja fš. Sziná ga vrgao KŠ 1771, 840; Boug je pod právdó vrgao nafla mislejnya KMK 1780, 46; i ono fzo nyej na oucsi vrgli KM 1790, 34 vr'či se tudi v'čti se vřžem se *vřeči se*: fškvarjenyé, na štero fze tejla vr'zejo KŠ 1754, 144; dveĵ noĵej imajoucsemi fze vrcsi vu ogyen KŠ 1771, 58; Na fškvarjenye vr'ze fze BKM 1789, 110; i vrzi fze vu mourje KŠ 1771, 38; ino fze na ogyen vr'ze KŠ 1771, 23; i v temniczo fze vr'zes KŠ 1771, 15; ka bi fze czejlo tvoje tejlo vrglo vgehenno KŠ 1771, 16 *vržeti -a -e ki vrže*: ki ocsi na nyega vr'zécsi i vidoucsi KŠ 1771, 386; gvant nyegov vr'zécsi na nyega fors KŠ 1771, 152 *vrženi -a -o vržen*: ár je doli vr'zen to'zecz bratov naflí KŠ 1754, 118; Lázár, ki je vr'zeni bio kvrátam nyegovim KŠ 1771, 226; Jezus po obrizávanyi pod právdó vr'seni KM 1783, 72; gorécsa je vr'zena vu mourje KŠ 1771, 781; Od vzemlo vr'zene psenicze KŠ 1771, 306; šteroga je doli zráka vr'zenoga vmouro KŠ 1771, 700; Pá je prifzpodobno kvrfi vr'zenoj vu mourje KŠ 1771, 46; Paveo i Szilás vr'zena vu temniczo KŠ 1771, 391; da szta obadva pod tórszko oblászt vr'zeniva A1 1875, kaz. br. 3

vrdejavati -am nedov. *oskrbovati*: dugoványa na kamni zreĵloga rázuma vrdejavati KM 1790, 38

vré prisl. *že*: Tak i od eti rejcsi vre BKM 1789, 4

vréče -a s *vřeča*: i fšuncze je grátalo csrno, liki kofzmáto vrecse KŠ 1771, 777; klün, na šte-rom njemi viši vřeče A1 1878, 27; dávnó bi vu vrecsi ivpepéli pokouro csinilí KŠ 1771, 36; i prorokúvala bodta odeta zvrecsami KŠ 1771, 785

vréd tudi vrét prisl. *vred, skupaj, hkrati*: fškastigov vréd KŠ 1754, 76; ne zadavis zvórov vrét KŠ 1754, 12a; Nej fze je trbelo i tebi fšmilúvati nad fštebom vrét fšzlú'zécsim tivárifom tvojim KŠ 1771, 61; Ino úrocsnike, Vcfini fšebom vrét náfz BKM 1789, 18; együtt (vréd) AIN 1876, 27

vrédejnje -a s *odredba, odlok*: Nego poulek

vredejnya i naravnanya Szolimana II. je primorana KOJ 1848, 81

vréden tudi vréiden tudi vréjden -dna -o prid. *I. vreden, ki ima dobre, pozitivne lastnosti*: nejje fštanovito vreden, kaibifze med kerfchánfštvo račfunao TF 1715, 48; fšáda i pofeleinya vreidni bil SM 1747, 6; nej je mené vrejden KŠ 1771, 34; Dika ti bojdi, Arfzi, Jezus, vrejden toga BKM 1789, 92; nebode on vrejden neb. Domovine KOJ 1833, X; Szpomina vreden je grof Nádasdi KOJ (1914), 152; je zagvífno tosbé vreidna ta reics TF 1715; Stera fštvár Bo'sa je náj bole fšzpominanya vrejdna KMK 1780, 10; Iména i hvále je vrédna fškrb BRM 1823, IV; toliko szam jesz tebi vrédna A1 1875, kaz. br. 7; Csi je na lúbézen vrédna AIN 1876, 15; greisnike zval na vredno Diko SM 1747, 67; hvále je vrédno i tó BRM 1823, IV; Bogme szi mi hvále vrédno, perce KAJ 1870, 7; Ar csi fšam kriv i vrejdnoga fšmrťi fšam kaj vcsino KŠ 1771, 419; kaj me vcsinis vrejdnoga KŠ 1754, 258; Almosa kakti náj vecs vrejdnoga domorodca KOJ 1848, 7; Tak sta vrejdna, naj tej nyídva lúbijo BJ 1886, 10; Árfšzmo mi toga a ni ednoga nei vreidni TF 1715, 29; da vrejdni bodemo vujti KŠ 1754, 113; Ki pa bodo vrejdni preftimani KŠ 1771, 240; hvále vrejdni, ki fzo je vtom jeziki nigda vküp fšzprávľali BKM 1789, 2; fzo nej vrejдне trplivofzti KŠ 1771, 465; Náj bole fšzpominynya fzo vrejдне fštvorjene fštvári KMK 1780, 9.2. *upravičen, primeren*: bin má, za šteroga volo je vrejden káranya KŠ 1754, 56; ino zvreidnim tálom kaftigo zafšzlúfimo TF 1715, 29; pogibeli, štera bi zvreidnim tálom na náfz prisla KŠ 1754, 223; liki fze je kurvinfške ru'znofzti fštala zvreidnim tálom zvalou KŠ 1771, 487. **3. ki ima določeno ceno**: hi'za, csi pa ne bode vrejdna KŠ 1771, 32; blágo, edne Roké peĵľka vrejдно KŠ 1754, 264

vrédi prisl. v *redu, redno*: Velika mourja polztavo fzi vrédi BKM 1789, 156; Dr'zini more zasľtú'zik vrédi návadnoga vrémena vódati AIP 1876, br. 1, 3

vréditi -im dov. *urediti*: vrédo je, naj sze otroci nekastigajo KOJ 1848, 47; je Maria Theresia nouvo szomatelszko pispekijo vrédila KOJ (1914), 153; da szta Tejlovo obszľú'závati vrédila KOJ 1848, 112 *vrédivši -a -e ko je uredil*: Za dveĵ leti, szvoje lasztinsztvo vrédivsi, ide Atila nad Itálio KOJ 1848, 4 **vrédjeni** tudi vrédnjeni -a -o *urejen, ustanovljen*: Vrédjena je sztálna vojszka KOJ 1848, 106; Vrédnyena fárna soula je potrebúvala krájdo KOJ 1845, 20

vrédjenje -a s *ureditev*: je nistera szvoĵa novo vrédjenya nasztáro posztavo KOJ 1848, 115;

Naméno je Béla I. vecs dobrih vredjeny
osznováti KOJ 1848, 19

vrédno tudi vrédno tudi vrédno prisl. *upravičeno, primerno, dostojno*: Vrédno sze dr'zi za kralico cvêtja KAJ 1870, 18; da naz vredno obderlí TF 1715, 28; vředno je fztanovito tákfi fzmertetlni greih oznániti TF 1715, 36; naj vředno etoga gofztá gori vmemem KŠ 1754, 235; Li, kak je vředno, pouleg Evagvelioma hodite KŠ 1771, 593; naj vředno v'sivamo KM 1783, 20

vrédnost tudi vrédnost -i ž **I. vrednost**: Érdem; vřednoszt KOJ 1833, 155; Vrédnofzt BRM 1823, II; Solé i nyih vrédnoszt KAJ 1848, V; odprtoszrcenoszt je lèpa vrédnoszt AIN 1876, 28; brezi v'fze vřednofzti TF 1715, 21; tvojega zašzlúfenyá (Vrédnofzti) SM 1747, 52; razszodjáva Pòleg znotrésnye vrédnoszti KAJ 1848, 3; za vřednoszt tvoiega Sziná ABC 1725, A7a; za vřednofzt Kristussa SM 1747, 55; Tvo vrédnofzt, znami Podejli jo BKM 1789, 63; Daj mi na mišzli dr'zati To Tvojo fšvèto vrednofzt BRM 1823, 47; sze vcsim düse moje vrédnoszt KAJ 1848, 6; Sz-tvojov szvètov vrednofzštjov BRM 1823, 9 **2. premoženje**: Mela szta lèpo vrédnoszt AIP 1876, br. 3, 6

vréd správití ~ správím dov. *urediti*: Da fzo fzi vnougi krokám vzéli vréd fšpraviti prepovidávanye KŠ 1771, 161; Ti fzi tak moudro vfza eta vréd fšpravo BKM 1789, 158

vréd správlati ~ -am nedov. *urejati*: zacsno je vréd fšprávlati Szlovenščke pefzmi BKM 1789, 3

vredűvanje -a s *urejanje, ravnanje*: Z-tém ocsinszkim vredűvanjom je Czaszar nej malo poménsao KOJ 1848, 97

vréd vzéti ~ vžemem dov. *urediti*: Dáj mi vréd mojo hi'zo vzéti BKM 1789, 415; Dáj mi vréd mojo hi'zo vzéti SŠ 1796, 145

vréh tudi vréjh tudi vrh tudi vríh -a m **I. vrh**: šteroga vrh do nébe dofzégne KM 1796, 14; temen vríh KAJ 1870, 146; Búkev je veliko drevo z močnim vrehom AI 1878, 46; nefzli fzo ga na vríh brigá KŠ 1771, 177; Ka pa vríhi plamin KAJ 1870, 66; i vrhove gòr szo nyegovi KAJ 1848, 78 **2. vinograd, gorice**: lagve i v-vréh (gorice) do je pelali KAJ 1870, 28; Lèpe grúnte, vrehé, zláto Szí szprávim KAJ 1870, 123; Gorice ino vrehj BJ 1886, 29; gorno z vrha Koziak KOJ (1914), 32

vréjl -a m *vnetost, vnema*: Pouleg vrejla pobo'znofzti fzam preganyao czérkev Bo'zo KŠ 1771, 597; ktomi i 'zelejnye i vrejli KŠ 1771, 541

vréjli -a -o prid. **I. vrel, ki vre**: je vu vrejli oli vr'zeni KŠ 1771, 261; Vu vrejli oli vr'zeni BKM 1789, 328 **2. vnet, goreč**: Jafz vrejli bodoucsi vu Bougi KŠ 1771, 410; Bila je vrejla pred deczov

vu molítvaj KOJ 1845, 132; i bodoucsi vrejloga dűhá KŠ 1771, 399; Kűzmicš pouleg fšvoje vrejle gyednofzti, zacsno je BKM 1789, 3; i ocsifzto lűfztvo lafztivno vrejlo vu dobri delaj KŠ 1771, 659; mej vrejlo, i ponizno fšzrcé BKM 1789, 6b **vréjli** -a -o sam. *vreli, zelo vroč*: vrejlo jeszti je denok nej dobro KOJ 1833, 12

vréjlost tudi vrélost -i ž *vnema, gorečnost*: Vi-kedv; vola, vrejloszt KOJ 1833, 183; Vu dobrom vrejlofzt KMK 1780, 95; Vlej mi tó vrélofzt BRM 1823, 49; Dávid vu vrejlofzti govori BKM 1789, 189; Pomágaj me naj z-vrélófztjov Tebé lűbim BRM 1823, 8; Kincse szprávlam z-vrélósztjov KAJ 1848, 253

vréjnje tudi vrénje -a s *vrenje*: mošt, vrenje ga na vino obrné AI 1878, 47; pren. naj obcsinszkoga vrenyá zadűsiti neodlása KOJ 1845, 56; Czaszari je vola vrenyé nej z-szilov ftissati KOJ 1848, 97

vréme tudi vréime tudi vréjme -na tudi vréjmen -a s **I. čas**: Tempus Vrejmen KMS 1780, A8; Vrejmen Idó KM 1790, 94; šterim nyihovo vreime nepernášfa tou fšebov TF 1715, 7; kai da ono hűdo vreime pride SM 1747, 27; Kakda fze obrné vrejmen na bolvánfztvo KŠ 1754, 10; Vrejme Dejve fšpunyáva fze BKM 1789, 3; liki mi je vrejmen dopűfcsalo BKM 1789, 3b; Steribi mogli pouleg vallega vreimena biti TF 1715, 7; Ár oni fšonáfz malo vreimena kastigali SM 1747, 30; Gda je pa prisla punofzt vrejmena KŠ 1754, 115; Ar ga je fteo od vnogo vrejmena viditi KŠ 1771, 250; i doli fšpízfzane do nafega vrejmena varvali BKM 1789, 2; Mi pa do tífztoga vrejmena tu nehámo eden fšterinyak vina SIZ 1807, 6; národe tísztoga vrejmena nej steo pretirati KOJ 1833, X; Modro nűczanye vrémena KAJ 1848, VII; Do tísztoga vrémena vžeme AI 1875, kaz. br. 2; vrémena tak tam zaman ne troší BJ 1886, 5; Csi fto vremení bin dáva KŠ 1754, 10; steri zdai eno malo vreime falofzni jefzte SM 1747, 29; fšem tak hűdo eto krátko vrejme potroso KŠ 1754, 240; i fšzkrblivo je zvidávao od njih ono vrejmen KŠ 1771, 7; Hválné pefzmi fzo na vrejmen tak poštávle BKM 1789, 4; Na gvűsno vrémén fšlízajócse Pefzmi BRM 1823, IX; O! bláfeno vrejmen KOJ 1833, IX; komaj csakaj vrejmen za v-soulo-idejnye KOJ 1845, 7; Vrémén etak hitro preminé BJ 1886, 3; Ti nyim dávas hráno vu potreibnom vreimeni TF 1715, 47; vu potreibnom vreimeni ABC 1725, A6a; fšvoi fšzád dá v'zvoiem vreimeni SM 1747, 25; Vu sterom (pošzleidnyem vreimeni) SM 1747, 29; vu v'zákóm vrejmeni molécfli KŠ 1754, 113; Vtífztom vrejmeni odgovorécsi Jezus ercsé KŠ 1771, 37; ki te vu etom ránóm vrejmeni

pozdrávam KM 1783, 32; vu etom vefzelejsem vrejmeni pouzvo BKM 1789, 3b; Csi ľcsés, po vrejmeni bo'm ti vecs pripovidávala KM 1790, 32; Na fzmrtnom vrejmeni zovi ga SŠ 1796, 11; vu vrejmeni obfzlu'sávanya zapitka SIZ 1807, 3; nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácsa o'sivati KOJ 1833, X; naj nezamüdi v-právom vrejmeni szpuniti KOJ 1845, 4; stero prineszé szád svoj, vu szvojem vrémeni TA 1848, 3; Vörjem po krátkom vrémeni bomo nazáj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1; Po vrémeni dete porasté BJ 1886, 10; pred vrejmenom more mrejtí KŠ 1754, 38; Záto pred vrejmenom nikoga ne fzhoude KŠ 1771, 496; Z-vrémenom cesdno 'zivlénye BRM 1823, VII; ľzkrovnofzti od vrejmenov vekivecsni ľzkrite KŠ 1771, 486 **2. slovníčna kategorija za izražanje glagolskega dejanja:** Rázlocnsa vrémena KAJ 1848, IX; Mefzta i vrejmena, ka gde KŠ 1771, 338; Vréména-récs AIN 1876, 43; vrejmena-adverbium naréditi KOJ 1833, 106 **3. vreme:** dobro vrejme KŠ 1754, 166; dobro vrejmen bode KŠ 1771, 53; dokecs je vrejmen dopusztilo KOJ 1848, 6; jeszenszko vrémen liztje zdrevja doli pometalo AI 1875, kaz. br. 7; Vu mokrom vremení BRM 1823, IX

vrémeniten tudi vréjmeniten -tna -o prid. *časoven, časen:* té je zrok naffe vrejmenitne fzmrti KMK 1780, 11; ali káksega ovaksega vremenitnoga dobicska obájani KOJ 1845, 81; ino szebi narocsenih krsztsenikov vremenitno i vekivecsno szrecso KOJ 1845, 16; nej ľzo zaisztino vrejdna eta vremenitna trpeľjnaya KM 1783, 217 **vréjmenitno** -ga sam. *časna, tostranska stvar:* tak moremo prejk priditi etoga vrejmenitnoga KM 1783, 12

vréteno -a s *vreteno:* i ľzprfztami vreteno goni KŠ 1771, 817

vréti vrém nedov. *vreti, izvirati:* Vreti Ferni KM 1790, 94; Jeli fztudenez zedne luknye vré fzlátko i britko KŠ 1771, 750; pren. Vfzakovacska jálnofzt vré vfzo húdoubó nefztanoma KŠ 1754, 55; Vfze ľfzrezé moje vré BKM 1789, 220; Kak fzlátko vré tvoje ime BKM 1789, 275; Ár szem vreo próti szamomi szebi TA 1848, 58 **vrejóuči** -a -e *ki vre, izvira:* bode vu nyem ľztudenez vrejouce vudé KŠ 1771, 275

vrétina -e ž *vir, vrelec:* A forrás, vretina AIN 1876, 11; Náj voda ztvoje vretine, Vczejlom leti ne poľzejhne BKM 1789, 52; kak 'zédni jelen khládnoj Vretini BKM 1789, 140; po pecsini vdaró, i frisko vretino je pífztíla KM 1796, 39; escse gda ľzo níkse vretine zvodouv napunye-ne nej bílé KŠ 1754, 91; pren. Jezus, vretina miloscse KŠ 1754, 255; Ki ľzi vfze praviceze vretina KMK 1780, 74;

vretina, i fzedméra miloscsa je zváni KM 1783, 234; I píľzmo gléda na korén i vretino vfzej grejhov KŠ 1771, 440

vrézati vréžem dov. **1. odrezati, narediti z zamahom kose:** Kosec zkosôv veliki réd vrejze BJ 1886, 28 **2. porezati:** Gla'zójna bi ga vrézala KAJ 1870, 157

vrh predl. z rod. *vrh:* obláke steri sze zdaj vrh nyagovoga országa szka'züjejo AIP 1876, br. 10, 4; fólé (obr, vrh) AIN 1876, 26

vrhék -hká tudi vríhek -hka m *vršič, vršiček:* i nagno ľze je na vrhék palicze ľzvoje KŠ 1771, 692; fzüknya od vrhka ľzetkana czilou KŠ 1771, 329; Sztári borôvje klumnejo z-vrihkmi szvojimi KAJ 1870, 86

vrñnje tudi věrnje -a s *smetana:* Zmôčaj zvernja móti BJ 1886, 15; szvinya pijé na pol zmocseno vrñnye AIP 1876, br. 8, 6

vrli -a -o prid. *priden, dober:* Vrli szlovenszki Skolnik KOJ 1845, 3; Ká je on vrli i delaven cslovek bio KAJ 1870, 112; Hej, pero, moje vrlo perce KAJ 1870, 7; Solszke návade vrloga Skolnika KOJ 1845, 6; steri dvá vrliva sziná grajati nepresztáne KOJ 1848, 60; 'Ze szo sze najšli nisteri verli móu'zi AIP 1876, br. 10, 1 **vrľéjši** -a -e *pridnejši, boljši:* Nestimajte Moski! Ka szte vszi vrľejši od vasih bojdikaj 'senszk KOJ 1845, 42 **nájvrľéjši** -a -e *najpridnejši:* cslovek Naj plemenitejsi, Bojdi naj vrľejši Z-ľzepametnimi delami BRM 1823, 327

vrlo prisl. *pridno, dobro:* Volo Gofzpodna I vrlo je ne oprávla BKM 1789, 400; vsza sola je nyé vrlo zgovárjala Prve kri'sne serege prav vrlo je pomláto KOJ 1848, 24 **vrľej** *boljše:* Tejlo Ali gori fztáne vrľej BKM 1789, 401

vrľost -i ž *vrlina, vrľost:* I v-tom nájdes právo vrľofzt BRM 1823, 287

vrnúoti tudi vrnúoti -ém dov. *obrniti, vrniti:* Da znám obüdis me i vrnés mo düso SŠ 1796, 86; Ki dobro na zlo vrnéjo BKM 1789, 332; vrni vuha k molitvam mojim TA 1848, 11 **vrnúoti se** tudi vrnúoti se -ém se *vrnúti se:* fze od Moj'zesove Právdé k-Krifztusevomi Evangyeliomi vrnúoti moremo KŠ 1754, 6b; K-Bougi ľze vrnúoti nescse BKM 1789, 250; Jezus ti miloscso vtála, Csi fze na dobro vrnés BRM 1823, 76; sze vrnéjo k Gaszpodni TA 1848, 18; nazâ sze vrnéjo KAJ 1870, 139; Verni fze knám BKM 1789, 343; Grejsniczke fze ktebi vrnéjo KŠ 1754, 254; naj fze ne vrnéjo nazáj kHeroudefi KŠ 1771, 8; Tak szí sze z-gréhá na gréh vrno KAJ 1848, 244 **vrnúuči** -a -e *ko se vrne:* pred ľzvinyé, naj vrnouce váľz rafztrgajo KŠ 1771, 21

vróčen -čna -o prid. *vroč*: i z-rokôv nyemi vrócsno cselo ogladila AIP 1876, br. 4, 6

vročina -e ž *vročina*: právite, kaj vrocina bode KŠ 1771, 214; Vrocina szuncza vudné ne skoudi BKM 1789, 160; Naszkoroma je velika vrocina prisla AI 1875, kaz. br. 8; zdaj vrocini kraj jemlés KŠ 1771, 852; ki fzmô nofzili czejloga dnéva vrocino KŠ 1771, 65; Vpreseno 'sivino v-vrocini na ceszti niháti KOJ 1845, 51; Ár liki je gori zislo szuncze zvrocinosv KŠ 1771, 745

vroučekrven -vna -o prid. *vroučekrven*: Vouriha vroucekrven za volo krivicz osztro zopszúje KOJ 1848, 60

vróuči -a -e prid. **1.** *vroč*: tak jo je vrouco k-jafzlam privezao KM 1790, 62; naj bi tak vroucfé, i fzvetlo szuncze KM 1796, 4; se v velki logáj v vroči kraji zdržávajo AI 1878, 7 2. *ki se hitro razburi*: vroucsega kolerikusoga temperamentuma bodoucsi KŠ 1771, 431; ka fza vroucse i nágle nature bilá KŠ 1771, 259 **vročejši** -a -e *bolj goreč*: Náj zvrocsejším szczrom k-Bougi zdihávamo KŠ 1754, 211

vršník -a m *vrštnik*: I gori fzam vzéo vu 'Zidovcsini vífe vŕzej vršnikov KŠ 1771, 558

vřst -i ž **1.** *starostna doba*: Rázlocsna vřstz lúdi KAJ 1848; je vszáki cslovek dête, do 14. leta vřstzi szvoje KAJ 1870, 160; Pá fzam tvoj fzin vřzákoj vřfzti SŠ 1796, 146; Jêsztvino i vu krepsoj vřstzi szvojoi od roditelov vdábla KAJ 1870, 52 **2.** *položaj, ugled*: gda bomo popolni mo'zjé vu meri vřfzti Krifztufove KŠ 1771, 581; Jasz táksega sziná znám, ki je z-ocsom edne vřstzi KAJ 1870, 170; Szám má vřfzt, nyega pitajte KŠ 1771, 297; mlájsi vu vřstzi sze povéksávajo KOJ 1845, 3 **3.** *vřsta*: vmesz popejvaj za vszákov vřstzov KOJ 1845, 128

vřša -e ž *vřša*: Od vřse KŠ 1771, 42; Pá je prifzpodobno králefzstvo nebefzko kvřlí vř'zenoj vu mourje KŠ 1771, 46

vřšáj -a m *kup*: Z-doszta máloga de vřsáj KAJ 1870, 39; Vřsáj pênev mē' vszaki AIP 1876, br. 1, 1

vřšenéč prisl. *prešerno*: Gda sze i csrêda szprevêdni ágnecov Vřšenécs zmênya KAJ 1870, 167

vřšeniti se -ím se nedov. *bujno rasti*: Vřzáki trávník fze vřseni BRM 1823, 439; pren. Szpeva, zmenya, vřseni sze KAJ 1870, 53; Vsza sze vřsenijo KAJ 1848, 359; Vszi trijé szo sze vřsenili KAJ 1870, 23

vřšeti -ím nedov. *vřšeč gibati se*: kak vesélo po trávi šumi i vřši AI 1878, 3

vřšiček -čka m *vřšiček*: deklicska V-rokaj vřsicsek dr'zi KAJ 1870, 19

vřšiti -ím nedov. *delati, opravljati*: Vřsis nase

szpravicsanye KAJ 1848, 11; práve vere Nego vřsi nasz po nyê vu szvetsztvi KAJ 1848, 132

vřšiti se -ím se *rasti, izpopolnjevati se*: Da fze vřsim vu vernofzti BRM 1823, 476; Náglo ga vö ne vřzecsés, naj fze vřsi BRM 1823, 118

vřt -a m *vřt*: Ne odpré fze nebefzki nám vřt BKM 1789, 259; Zvr'ta náj vö zápro BKM 1789, 192; Zapré vřzejm tvojim mokam vřt BKM 1789, 409; Grob pa bröd vu blázensztva vřt KAJ 1848, 110

vřtanik tudi vřtanek -nka m *pšenična pogača, spletena iz treh kit z luknjo v sredini*: Peretz; pretzli, vřtanek KOJ 1833, 168; Te lejpe vřtanke 'zmajhno poejjmo SIZ 1807, 50; Boter z-botrov na botrine Naj noszita vřtanke AIP 1876, št. 1, 1; Z-pšenične mele žemló, koláče, vřtanike ali krúha pečéjo BJ 1886, 27

vřtar -a m *lesni črv*: Vřtari (vřtar -a szu) vřtajo les AI 1878, 32

vřtáti vřtam nedov. *vřtrajno brati*: Cêli dén je v-knigaj vřtao KAJ 1870, 49

vřtec -tca m *vřtinec*: I fztáne veliki vřtecz vřtra KŠ 1771, 114

vřtél -a m **1.** *zračni vřtinec*: práh, pepél, Steroga tá vneszé vřtél KAJ 1870, 163 **2.** *vřtelj*: Szklepi, na steri sze rame, kak na vřtéli obrácsajo KAJ 1870, 34

vřtélec -lca m *zračni vřtinec*: i doli je prifao vřtélec vřtra na jezero KŠ 1771, 193

vřténje -a s *vřtoglavica, vřtenje*: eto zrokúje vřténye AIP 1876, br. 5, 6

vřtêti se -ím se nedov. **1.** *vřtiti se*: Szêdelni; vřteti sze KOJ 1833, 173; Ne vřtífe pri popejvkinyi KŠ 1754, 45 **2.** *premikati se, hoditi kje*: Gda bi fze pa oni vGalilei vřteli, ercsé nyim KŠ 1771, 57; Tanácsniczke fzvom zmo'znofzjtjom pouleg fze vřteli SŠ 1796, 126; Nadale vertifze Vefz dén pred mojmi ocsmi BKM 1789, 366; pren. Szoudnyi dén fze vřti nám vřfelzskoufz vpámeti BKM 1789, 406; oni, ki fze vu zbloudi vřtíjo KŠ 1771, 721

vřtilo -a s *vřjak*: Sróf; sraif, vřtilo KOJ 1833, 172

vřtni -a -o prid. *vřten*: Bole fzo bláj'seni od náfz Vřtne lejpe rou'se SŠ 1796, 90

vřtníce vřtníc ž mn. *ozara*: vecs ménsi, véksi tálov steri sze vřtníce zovéjo KAJ 1870, 118

vřtnik -a m *vřtnar*: Liki neobtrújden vřtnik Gáji, csiszti szepike KAJ 1848, 311

vřtoglávec -vca m *goljuf*: bio je nájvéksi szpletkár i vřtoglávecz KOJ (1914), 146

vsáčkov -a -o prid. *vsakovřsten*: Varimo fze mi vřzacskovoga blodjenyá BKM 1789, 62; fzmô mi pregreifili vřzacskovimi vnogimi greihi SM 1747, 54

vsaditi -ím dov. *vsaditi, narediti, da se kaj globlje, trajneje ustali v kom*: Vřzádi trplivofzt po tvem

1876, 8; Pred vszákim cslovekom sze odpira KOJ 1833, IX; od vľzáki ľztrejl obdr'zi KŠ 1754, 226; od vszakih szto ranskih sze stírami prezdigne AI 1875, kaz. br. 2; Ár vľzákim nevo-lam konec z mi dobimo SŠ 1796, 26; nevo-ro i vľzáke grejhe KŠ 1754, 164; ľúbezen knám ľzka'zúje vu vľzáki potrejbšináĵ KŠ 1754, 90; Tak ľzmrt goľzpodúje nad vľzákimi ľidmi SŠ 1796, 79 **2.** v samostalniški rabi *vsak*, *vsakdo*: Blá'zeni vľzáki, ľteri ľze boji Gofzpodna KŠ 1754, 168; Vľzáki záto, ľterikoli bode me vadľúvao KŠ 1771, 33; Vľzáki hváľi tebé BKM 1789, 11; Pri tľvářiftvi je pa du'sen vľzáki zdaj 'se nadale SIZ 1807, 9; Po souli more vszáki posteno domou ití KOJ 1845, 10; I vsaki se je paščo ognya gasiti BJ 1886, 9; Dáje vľzákomi, ka ľzte du'zni KŠ 1754, 49; Ar je nej vľzákomi dáno KŠ 1771, A4a; i teda plácsa ednomi vľzákomi pouleg dela nyegovoga KŠ 1771, 55; réd Gráduvála, ľteri ľze bode vľzákomi vido BKM 1789, 4; On ľzám dobróte tála, Vľzákomi BRM 1823, 6; I znáno je 'ze vszákomi KAJ 1870, 6; ľzam nej hejnyao opominati ednoga vľzákoga KŠ 1771, 406; Boug dá krůh vľzákomi KŠ 1754, 165

vsákipot prisl. *vsakič*, *vsakokrat*: Eto je vsákipót domá pripovedávala BJ 1886, 4

vsákodoub prisl. *vedno*, *vselej*: Oni sze na vszakodoub na szkrivnyem k-bojni zacšnejo pripravľati KOJ 1848, 89

vsakojáčki -a -o prid. *vsakovrsten*: Vu klejti se vsakojáčka stvár za jelo drži BJ 1886, 7; Jezik je izda vszakojacska nasztávlanya skér KOJ 1833, VIII; Vľzakojacsko 'salofzt od ľzebe odvř'si SŠ 1796, 78; ki ľzo vľzakojacsko ľtejnye vkůpe prináľali KŠ 1771, A3a; zvfzakojacskim tálom zácsali grizti KŠ 1771, A2b; napój mojo volo vszakojacskom dobrotom KM 1783, 122; zapouvid, Stero mores dopřneľzi vľzakojacskom meľzi BKM 1789, 183; Vľzakojacske ľzkůšnyáve SŠ 1796, 51; vszakojácske imenitnejše csészti prisavczom prepűszto KOJ 1848, 33; Vľzakojacski grejhov tá nihánye SŠ 1796, 20; je pobűdo vľakojacske mo'záke KŠ 1771, A4b; ali že je vsakojáčke molitve napamet znála BJ 1886, 4; kabi vľzakojacskimi ľezikmi gűcsali KŠ 1771, A4b; vidilo sze je nyemi nász z-vszakojacskimi nevolami pohájati KOJ 1833, IX

vsakojáčki prisl. *vsekakor*: Milán vszakojacski mér 'zelé AIP 1876, br. 9, 3

vsakokrat prisl. *vsakokrat*: pa vszakokrat je od moskih i 'senszok toga meszta nazájver'seni KOJ (1914), 108

vsakolétni tudi vsakolétjni -a -o prid. *vsakoleten*: vojszka z-vszakolétjne dács placšuvana KOJ

1848, 106; Salamon je Czaszari vszákoletno dácsó obecsao KOJ 1848, 22

vsákov -a -o vrst. zaim. *vsak*: Bráni mi tľlo i 'zitek moj vľzákove skodľivofztí BRM 1823, 428; hocses vľza ofztaviti, Vľzákovo tvoje dobro SŠ 1796, 171

vsakováčki -a -o prid. *vsakovrsten*: Vľzakovacska 'zalofzt KŠ 1754, 74; Od vľzakovacska kvára ľzam jaľz vám obrámba BKM 1789, 151; jeli ľze ľcsé od vľzakovacske prilike na grejh pelajoucse ogibati KŠ 1754, 209; i vľzakovacski kri'z ľzi na nář pűľzto KŠ 1771, 823; Csi nyemi vu grejhi i vľzakovacskej necsifztoucš 'zivémo KŠ 1754, 12; ofznájsi mojo dűšo vľzakovacskov pobo'znofztyov KŠ 1754, 235; zdrűgim vľzakovacske dugoványem, bole nazľedűval SM 1747, 48 **vsakováčko** -ga sam. *vsakovřtne stvari*: I kak ľzo ľzconsali vľzakovacska pouleg Gofzpodove právde KŠ 1771, 171

vsákši -a -e vrst. zaim. **I.** v pridevniški rabi *vsak*: vľzáksi, kakľté réda cslovik KŠ 1754, 9a; efzi ľzľisi vľzáksa skoda KŠ 1754, 61; Táksi ľzo i vľzáksé zamán valon cšefketanye KŠ 1754, 25; vľzáksé Kráľeľztvo, ľtero je razdeljeno KŠ 1771, 39; Záto ľze oclľsicsávajmo od vľzákséga grejha KŠ 1754, 146; kaj je mo'záke zevľzákséga národa pobudo KŠ 1771, A2b; kaj od vľzáksé márne rejsi racsun dájo KŠ 1771, 40; Vcsenyé sze kvszáksemi máľi zacšne KOJ 1845, 9; 'zeľejoucsi vľzákséga csloveka zvelicsanye KŠ 1771, A4b; molitev Vľzáksó KŠ 1754, 152; naj bode cslovik na vľzáksé dobro delo gotovi KŠ 1754, 1; imé, stero sze sika na vszáksé oszobo AIN 1876, 10; vľzáksém meľzi je zmenov SM 1747, 75; Vľzáksém ľzveľztvi pa more biti zapovid KŠ 1754, 184; kaj je efcsé vľzáksém vřejmeni mo'záke pobűdo KŠ 1771, A2b; pobouglamo zevľzáksím pomáganyem KŠ 1754, 52; Liki ľzi nyemi dáo obláľzt nad vľzáksím teľlom KŠ 1771, 322; sze je privádo z-vszákšim ľárnikom sze szpřiatľiti KOJ 1845, 5; Pred Bougom ľze moremo vu vľzáksi grejhi za vujvlacséne ľzpoznati KŠ 1754, 199 **2.** v samostalniški rabi *vsak*, *vsakdo*: Lekcziĵo ľze vľzáksi navčľi KŠ 1754, 222; Eden vľzáklí, vu tľľzdom naj ofztáne KŠ 1771, 502; Tak bode vľze zředom naj vľzákséga hi'zi KŠ 1754, 222; mous, po ľteroj ľze vľzáksimi grejhi odpľřztijo KŠ 1754, 193; da cslovik vľzáksimi, ka je du'zen, dá KŠ 1771, 444

vsámogóčnosť tudi vsémogóčnosť -i ř *všemogóčnosť*: Vľzamogócsnofzt BRM 1823, VI; Vszamogócsnoszt Bůga BRM 1823, 104; Po jákoszti tvoje vszemogocsnoszti KM 1783, 9

vsámogóúči tudi vsámogóči tudi vsémogóúči -a

-e prid. *vsemogoč*, *vsemogočen*: O Vízamogocsi Otecz Gofzpon Bog SM 1747, 57; vízamogocsi Boug, fzmiluj fze meni KM 1783, 2; globocsina vfze mogoucese lúbéznofzti KM 1790, 108; Szám Boug vízamogocsi je gori napifzao TF 1715, 12; nego ti fzám vszamogocsi Otecz ABC 1725, A7a; Vszamogoucí Bog profzím Tebé SM 1747, 49; Oh vekivecsni, vízamogoucí Goszpodne Bo'ze KŠ 1754, 223; Ar je Gofzpodin Boug vízamogocsi nyegova czérkev KŠ 1771, 806; Vszamogocsi Boug KM 1783, 11; dicfimo te, Bo'ze vízamogocsi BKM 1789, 133; Dika tebi bojdi vízamogocsi Oca Boug SŠ 1796, 7; Oh Bog, ki fzi vízamogócsi BRM 1823, 3; ár vszamogocsi Sztvoriteo je nám haszniti nakano KOJ 1833, IX; komaj ga je fztvorila vízamogoucsa dobrouta tvoja KŠ 1754, 228; na defzniczi Bogá Otsé vízamogoucséga KŠ 1754, 98; Ocsé vízamogoucséga KMK 1780, 7; premifzlimo vízamogoucséga Bogá zmo'snofzt KM 1796, 4; Dicfimo Gofzpodna vízamogoucséga BKM 1789, 23; Vörjem vu ocí vízamogoucsém TF 1715, 21; pri Boghi Oczi vszamogoucsém ABC 1725, A5a; pri Bogi Oczi vízamogoucfém SM 1747, 44; Jafz vörjem vu Otfi vízamogoucsém KŠ 1754, 85; Vörjem v-ednom Bougi, Ocsi vízamogoucsém KMK 1780, 8

vsámogóúčni -a -o prid. *vsemogočen*: Oni szo toti nej vszamogoucsni KOJ 1845, 111

vsáznajóúči tudi vsáznajóúči -a -e prid. *vseveden*: Pred Bógom, ki je vízaznajóúcsi BRM 1823, 36; Pred Bogom, ki je vszaznajóúcsi KAJ 1848, 76; je on vízaznajoucsi KŠ 1754, 155; fztvoritel, Dober, i vízaznajoucsi BKM 1789, 305 **vsáznajóúči** -a -e sam. *vsevedni*: Te vszaznajóúči BJ 1886, 47

vsáznajóúst -i ž *vsevednost*: Vízaznajoufzt SM 1747, 33

vsáznánost -i ž *vsevednost*: Vízaznanofzt, i módrofzt BRM 1823, VI; On vfza vidí Po fzvojoj vízaznanofzti BRM 1823, 103; Nicesesztna je vsza módroszt szvéta Próti bo'zój vszaznanoszti KAJ 1848, 16

vsébemétanje -a s *požrešnost*, *žretje*: Od pre-nágloga i prevecs parouvnoga vszébeme-tanya sze zadr'sávaj KOJ 1845, 36

vséčénjé -á s *vsek*, *rana*: da nebi Hunyadi kusztim zlátim prsztanom szmrtno vszecsényé zasztavo KOJ 1848, 61

vséčti tudi vséjči tudi vséjčti vsečém dov. **1.** *usekati*: Ki nevszecsé v-málo drévo szekere KAJ 1870, 73 **2.** *odsekati*: je Nero glavou dáo v-fzejcsi KŠ 1771, 433; Czafzar glávo nyemi, Vfzejcsi dá BKM 1789, 328; Agrippa je dáo glávo vfzejcsti KM 1796, 132; pren. leszica je pa med

nyega vszékla, erkócsa KAJ 1870, 144 **vséčti se** vsečém se *odsekati*: Ivani fze gláva vfzicsé KŠ 1771, 196

vsédni prisl. *vedno*: Da ti vszedni verni osztánemo KAJ 1848, 204; vucsitelom szvojim, steroga je vszedni lübo KAJ 1870, 78

vsèédno prisl. *vseeno*: nej trbej stimati, ka bi vsze edno bilou Bougi KOJ 1845, 74; moj Pali, meni je vszedno sterokoli jaboko KAJ 1870, 17

vsegavéč tudi vsegavéič tudi vsegavéjč prisl. *vse bolj*: ali fze pak vfzegavecs zchéfzti fzvoje zpozábio TF 1715, 4; fzo moucs k-dobromi vfzegaveics zgúbili SM 1747, 51; Oh rejcsi fzlatkofzt vfzegavejcs KŠ 1754, 272; potrejbno mi je vfzegavejcs prifefztni fzvéték v-Jeru'zálemi fzetiti KŠ 1771, 399; Oh rejcfi fzlatkofzt vszegavejcs KM 1783, 292; Ar fzi ti zmenom vfzegavejcs BKM 1789, 163; Záto fzam i jafz nyé, vfzegavejcs odoro SIZ 1807, 53; Vszegavejcs nám je krouto potrejbna edna Peszmaricza KOJ 1845, 5; szódbé Goszpodnove szo pravicsne vszegavécs TA 1848, 15

vségom prisl. *vsega*, *vceloti*: poszesztvo, vszegom za 150 jezér rainskih je na odajo ponújeno AI 1875, br. 1, 8; csi od ednoga poszesztva 1000 rainskih trbé plácsati vszegom AI 1875, br. 2, 6

vsèhniti -em dov. *miniti*, *prenehati*: da je obnébje szlovenszkoga lutheránsztva potemnelo ino bojati sze je bilou nyemi, ka bode vszehnti moglo KOJ (1914), 144

vsèhnoti -em dov. *usahnti*: da je vlaga v meni vszèhnola TA 1848, 24

vséknoti -em dov. *useknti*: Törülni; briszati vszéknoti KOJ 1833, 176

vsékúvati se -űjem se nedov. *usekovati se*: nevszekűj sze KOJ 1845, 25

vseléi tudi vselé prisl. *vselej*: grehe, fteri fze náfz vfzelei (vfzigdár) derfio SM 1747, 27; Z-etaksim tálom sze je vszelé vecs oblákov resúvala KOJ 1845, 5; jeli sze koróna vszelé sziná doticse KOJ 1848, 20; vszelé teda szo szvejcsé gorele KOJ (1914), 107

vsèokóli prisl. *okrog*, *okrog in okrog*: teccasz kazács megnyeny céli potács vöre vszeokóli obhodi KAJ 1870, 159; Pá drugi deraske je z-borovimi blanyicami vszeokóli zaopásejo KAJ 1870, 81

vsèpojédni -a -o prid. *vseuničujoč*: Teski, ino vszepojédni franczúszki boj sze je zacsno KOJ 1848, 118

vsèpovséd tudi vsèpovsé prisl. *vsepovsod*: Vszepovszéd sze vlácsijo kurve KOJ 1845, 69; zbije ga vszepovszéd KOJ 1848, 16; vszepovszéd

- delá lüsztvó AIP 1876, br. 4, 5; Kamen pecsine je vszepovszé AIP 1876, br. 5, 3
- vsèškós** tudi vsèškóus prisl. *nenehno*: Kama 'zelejm vfzefzkoufz z fzrczá KŠ 1754, 274; kak je potrejbno vfzefzkoufz moliti KŠ 1771, 230; Szvéto Trojftzvtó, fteró bom V-fzefzkoufz glédao SŠ 1796, 116; Pred ocsmi mam Goszpodna vszeszkóz TA 1848, 11
- vsèsvétček** tudi vsèsvétšek -a m *november*: l-voga vszeszvétcseka vu Tolna vézsi 80 hi'z pogorelo AI 1875, br. 1, 8
- vsèšéroma** prisl. *povsod*: Razgláfzi jo vfze séroma, Po vfzem fírokom fízvejtí BKM 1789, 179
- vsešòlstvo** -a s *vseučilišče*: ino ga pri szvojem vszesòlstvú potrebuje KOJ 1845, 98; 'Siga v-Büdiní vszesòlstvó nasztavo KOJ 1848, 52
- vsèvkúp** prisl. *skupaj, skupno*: Dosztavki iména vszevkúp szo eti naszledüvájócsi AIN 1876, 21
- vsevučilišče** -a s *vseučilišče*: je za vucsitela odlocseni pri novom vszevucsiliscsi Witeberszkom KOJ 1845, 54
- vsevučilstvo** tudi vsevučístvo -a s *vseučilišče*: V-Pecsüji vszevucsilstvó nasztavo KOJ 1848, 47; Na Zagrabecskoj vszevucsilstvú eden vucsenik bio oszojen AIP 1876, br. 3, 8
- vsigdar** prisl. *zmeraj, vedno*: nevola, fterá nyemi vfzigdár na glávi lefí TF 1715, 42; grehe, steri fze nálfz vfzeleí (vfzigdár) derfíó SM 1747, 27; tejlí vfzigdár prouti fztánes KŠ 1754, 12a; Jáfz fzam vfzigdár vcsio vu fízpráviscsi KŠ 1771, 326; Komi bojdí díka zdáj, í vszigdár KM 1783, 6; Tou mo tí vfzigdár hválo BKM 1789, 82; Nyemi vfzigdár dvorilí bodemo SŠ 1796, 8; On je zmo'zen vfzigdár BRM 1823, 6; da nyemi je nej potrejbno vszigdár edno kozo drejtí KOJ 1845, 4; Goripisz vszigdár onoga sztrána, steri AI 1875, kaz. br. 2; Krsztnoimé sze vszigdár za pridavkom píse AIN 1876, 10
- vsigdaršen** -šna -o prid. *večen*: Cérkev pa more vszigdársna bití KOJ 1845, 77
- Vsi svéci** Vséj svécov m mn. *vsi sveti, praznik vseh svetnikov 1. novembra*: Na Vfzej fízvéczov dén KŠ 1771, 851
- vsizama** prisl. *skupaj, skupno*: ino szo eden Národ bílí vszizamá KOJ 1833, IX; ár zdáj zjedinyeni szo vszizamá sli nad Korosce KOJ 1848, 21
- vsmilénje** -a s *usmiljenje*: Primi nase zahvá-lejnje za vsze dáre í vszmilejnje KOJ 1845, 137
- vsóditi** -im dov. *prisoditi*: Môdroszt bo'za dobro zná, Ka komi vszóditi má KAJ 1848, 176
- vstrášiti se** vstrášim se dov. *ustrášiti se*: vüszta zakrij naj sze sto nevsztrási KOJ 1845, 26
- vsühšiti** -im dov. *posušiti, osušiti*: Kí vszühši vretíne vodé TA 1848, 91; tí szí vszüsó mocsne vodé TA 1848, 59 *vsühšiti se* -ím se *posušiti se, usahnti*: Gda fze tí tólo porüsi, Düse 'zitek fze nevfzüsí BRM 1823, 377; Od kricsa szo sze mí vszüsile kószti moje TA 1848, 82
- vsúšati** -am dov. *uničiti*: nej stejla Protesztan-sztvó po szíli szkresiti, ali celou vszüsati KOJ 1848, 112; je ona nej na miszli mejla lutheransztvó vszüsati KOJ (1914), 151
- vštric** prisl. *vštric, v bližini*: Od Mohátsa vstricz Dunaja Torci szo brodílí KOJ 1848, 74
- vtajiti** -ím dov. **1.** *utajiti*: í nescsem vtajiti nyemi isztine moje TA 1848, 74 **2.** *odreči*: Bôg tí nyé vtajiti nescse KAJ 1848, 67; Ká mí ní vu szmrtnoj nõcsi nevtájis KAJ 1848, 110; Proszim tak, nevtájí Mí tvoje pomocsi KAJ 1848, 159; Bôg, kí je nej vtájó prosnye moje TA 1848, 51
- vtálati** -am dov. *dodeliti, podeliti*: Csi mí pá vtálas dén radofztí BRM 1823, 456; Jezus tí miloscsó vtála BRM 1823, 76; Sto mí vtála Szrczi mojemi radofzt BKM 1789, 106; On je pôsztao za nász áldov, Da bí vtálo vszém blagoszlov KAJ 1848, 105; Nyemi, kí tí je vtálo blagoszlov KAJ 1848, 199 **vtálati se** -am se *dodeliti se*: Szoudba fze tí vtála BKM 1789, 236
- vtámli** prisl. v *omotici, omotično*: Zdáj vörje, ka je negda vu támlí szvoje lübvávi vörvati nejstejla KOJ 1845
- vtáplati** -am nedov. *utapljati, pogubljati*: mojí grejhi Etak mó düso vtáplájo BKM 1789, 206 **vtáplati se** -am se *utapljati se*: vto veliko globokoucfó fze vtápla TF 1715, 4
- vtégnoti** -em dov. **1.** *iztegniti*: rílec, šteroga znájó zviti í pá vtégnóti AI 1878, 33; Malo, ka mí vfzáko 'zilo vtégne BKM 1789, 313; vtégni rokou tvojo KŠ 1771, 38; I vtégno jo je KŠ 1771, 38 **2.** *utegniti*: í moli gda vtégnes KOJ 1845, 48; Csi bí pá grum vtégno gder vú'sgati KOJ 1845, 105; ka, csí v-bojí mrejtí vtégne KOJ 1848, 53; csí sto v-ográdí vtégne bidtí KAJ 1870, 82 **3.** *podaljšati*: í vtégno je rejcs notrí do pou nousí KŠ 1771, 404 **vtégnovši** -a -e *ko je iztegnil*: I vtégnovlí rokou dotekno fze ga je KŠ 1771, 180 **vtégnjeni** -a -o *iztegnjen*: kí tí tá vtégnjeni le'zi AIP 1876, br. 2, 1; od drevjá duga szenca tak tá vtégnjena le'zála AI 1875, kaz. br. 7
- vteguvati se** -újem se nedov. *iztegovati se, pretegovati se*: Zacsne sze vteguvati KAJ 1870, 30; bogátci, kí sze vu méhki posztelaj vtegujejo KAJ 1870, 48; nyul-ik (vteguje sze) AIN 1876, 45; Gda sze drügi cslovek pri pécsi v-teguvo AIN 1876, br. 3, 7
- vtéhájt** prisl. *ta čas, tedaj*: V-téhájt sze zgódi, da szí KOJ 1848, 111
- vtéknoti** -em dov. *vtakniti*: mrtveczam tudi

kak pápinci na grob kri's vteknejo KOJ 1845, 83; vtekni mecs tvoj vu no'znicze KŠ 1771, 325 **vtèknjeni** -a -o *vtaknjen*: ali v-jopi zvrst rozmarina vteknyeni KOJ 1845

vtèpsti vtepém dov. *omadeževati*: Nigdár nevtépém pravice KAJ 1848, 191; Ár szem vtepaó szlobodcsino KAJ 1848, 155; Nevtepli sz-tém Hotécs szrdca tvojeja KAJ 1848, 276 **vtèpeni** -a -o *omadeževan*: Efcse fzem bole pred tebom vtepen BKM 1789, 213; szem Vtepen, blaten KAJ 1870, 171; Csi mi szrd vtepene právde Nevmárja pokoja KAJ 1848, 239; kajkoli nájdes vtepenoga vu mojoj düsi KM 1783, 51; V-ocsfínfzkom grejhi vtepeni fzmo BKM 1789, 344; fzfprofzi vtepenim odpüscsenyé grejhov KM 1783, 81

vtihnoti -em dov. *utihniti*: hitro vtihne, ali poká'se sze KOJ 1845, 86; pren. Komaj je Botskajova maszlácska prászka vtihnla KOJ 1848, 88

vtíkati -am nedov. *vtikati, dajati*: ali kákso trávo v-posztelo ali v-jászle vtikajo KOJ 1845, 110

vtískanje -a s *poudarek*: Vcsászi za volo véksega vtískanya sze imeniki nucajo AIN 1876, 34; csi pa scsémo z-verbomom vékse vtískanye szpraviti govorejnyi KOJ 1833, 118

vtíšanje -a s *utišanje, pomiritev*: ne'zeles áldova vtisanya TA 1848, 33; Gde je li szvétí 'zitek szam Tróst i áldov vtisanya KAJ 1848, 19; Ali naprej je dönok prebráne dári pozfzlaó na vtíšťanye nyegove fzrditofzti KM 1796, 22

vtíšťati -am dov. *utišťati, pomiríti*: Znáó da mo Düsno Zvefzt vtíšť SM 1747, 69; Naj fze zgrejhi zbantúvani Boug vtíffa KMK 1780, 52; Vtíšťi nyega veliko boleznofzt SM 1747, 63; vtíšťaj nám tvojeja Oeso KM 1783, 10; i vtíšťáo je fzvojo 'séjo KM 1796, 49

vtíšťúvati -űjem nedov. *utišťevati, pomirjati*: Mirűj, Vtisűj Szrdca tú'znofzt BRM 1823, 97

vtòliti -im dov. *potolazíti, potolazíti*: Daj mi Nyega v-fzrdczí vtòliti BRM 1823, 391; Kak szí szrdcze vtolim KAJ 1848, 124; Te zdrá'zd'zi, ali vtoli KAJ 1848, 19; Ali ogradesar ga je vtolo KAJ 1870, 155 **vtòliti se** -im se *potolazíti se, potolazíti se*: Oh! znam, ká sze vtolim KAJ 1848, 259

vtòniti -im dov. **1.** *utoníti*: bole sze je nigdár nërodíti, Kak tak vtóniti KAJ 1848, **7 2.** *potopíti*: Gda me je v-mòk prepaszt vtono KAJ 1848, 21; za inda szo nyé zé'sgali, i vtónili KOJ 1845, 107 **vtònivši se** -a se -e se *ko je utonil*: szem radoszt osztavo Vtonivsi sze v-grèh KAJ 1848, 30 **vtònjeni** -a -o *utopljen, potopljen*: V-drűgo vesz vtonyeni le'zi KAJ 1848, 244; Vtonyeni szem v globoki kalis TA 1848, 33; Je návuk Po mészta j v-blòdo vtonyeni KAJ 1848, 125; Vtonyeni szo poganye v jamo TA 1848, 8

vtòpiti se -im se dov. *utopíti se, potopíti se*: naj fze kak fzfprevelikov 'zalofztyov ne vtòpi te tákfí KŠ 1771, 531; dabi nyemi mlinfzki kamen zvézali na fínyak nyegov, ino bi fze vtòupo vu mourfzkoj globocsini KŠ 1771, 58; ta csrejda fzfvinny vu jezero, i vtòupila fze je KŠ 1771, 194; pren. ino fze zevfzeimi greihi navkűpe vtòpiti TF 1715, 33; Rèsi me z etoga blata, da sze nevtòpim TA 1848, 54 **vtòpleni** -a -o *utopljen, potopljen*: i v'fzi Egyptánczi fzo vu mourji vtòpleni KM 1796, 36; tisztí szo ali vtòpleni, ali vlovleni KOJ 1848, 9

vtòplénje -a s *utopitev*: vu Dunaj szkácsejo, ka sze naj vtòplenyom morijo AIP 1876, br. 7, 7

vtòžiti -im dov. *zatožíti*: Kaj ga Czaszari vtò'zijo BRM 1823, 60

vtrága prisl., v zvezi **biti vtraga ljubiti se**: Nej ga je bilou vtrága v-noclí gori fztánoti KM 1796, 70; nyé mo'sá vtrága delati KOJ 1833, 88

vtráglívi -a -o prid. *len*: Lajha; vtráglivi -a -o KOJ 1833, 164; Steri je vu fzfvojem deli vtráglivi KŠ 1754, 50; lagoji fzfzuga, i vtráglivi KŠ 1771, 85; Vtráglivi cslovik je vfzejm odűren KM 1790, 16; Zátó nej fzmo vtráglivi KŠ 1754, 192; Vtráglivi lűdjé nehodijo radi peski KAJ 1870, 36; grehe, fteri náfz vtráglive cfinio SM 1747, 20

vtráglívo prisl. *leno*: oh kak fzam vtráglivo Bougi fzfli'so KM 1783, 199

vtráglívost -i z *lenost, lenoba*: fzfztopájov fzfvoje gyedrnofzti nej neháli ali fzfvoje nemárne vtráglivofzti KŠ 1754, 3b; Na vtráglivofzt ne pűfzti náfz BKM 1789, 143; I nigdár nepűszttí na vtráglivoszt KAJ 1848, 247; fzfzem po mojoj vtráglivofztu zaműdo KŠ 1754, 230

vtráglóst -i z *lenost, lenoba*: fze prepovidáva vtráglófst KMK 1780, 50; Vtráglófst ma velika mené krouto te'zi BKM 1789, 201; Szlugov nyihova vtráglófst je zrok KM 1790, 62; Od vfze vtráglófsti Ofzlobodi náfz KM 1783, 47

vtrđditi -im dov. *utrdíti*: je sztarinszko katolicsanszko vero v obrambo vzéla ino vtrđdila KOJ (1914), 151 **vtrđjeni** -a -o *utrdjen*: Práva vőra je vtrđjena KOJ 1845, 125

vtrđjenjé -á s *utrditev*: Za vtrđjenyé katolicsánsztva szo tűdi nové Cérkve posztávlene KOJ 1848, 111

vtrėti tűdi vtrėtji vtėrem dov. **1.** *zadušťi*: Ki csemėre zná vtrėti KAJ 1848, 174 **2.** *utreti*: ár je Béla pout vtro na sztensenyé szirouvih Magyarov KOJ 1848, 31 **vtrėtji se** vtėrem se *vdati se, uničíti se*: nyegova gláva sze je nej vtrla KOJ 1848, 120

vtrgnenjé -á s *upor*: Krifzts nej je za vtrgnenyé flimao glih biti z Bougom KŠ 1754, 106

vtrgnoti tűdi vtėrgnoti -em dov. **1.** *iztrgati, uničíti*:

i vtrgne to poľzeľano rejes vľzrczé nyegovo KŠ 1771, 43 **2. odtrgati, ločiti**: je on ſteo mené Vtrgnoti od tébe KŠ 1754, 249; ni ſzmert od Jesusa me ne vtrgne SM 1747, 77; i niſcse je ne vtrgne zmoje roké KŠ 1754, 144; vász Ni nikse ſztiszkávanye Ne vtrgne od nyega BKM 1789, 11; Szrczé je od méne vtrgno KM 1783, 253; i príſztoupivľi vtrgnoli ſzo ga i pelali ſzo ga vu tanács KŠ 1771, 358 **3. zlomiti**: ſnyek ſzi je vtrgno KM 1796, 51 **vtrgnoti se** -em se *odtrgati se, ločiti se*: nacsí vtrgne ſze záplata nouva od ſztároga KŠ 1771, 108; vtrgni ſze vö ſzkorenjom KŠ 1771, 228; Da ſze od méne ne vtrgni BKM 1789, 66; I on ſze je vtrgno od nyih KŠ 1771, 247 **vtrgnjeni -a -o utrgan, odtrgan**: na delžkáj, ki pa na kákľem táli od láďe vtrgnenom KŠ 1771, 427 **vtűniti** -em dov. *potoniti, pogrezniti se*: Stűlledni; vésznoti, vtűniti KOJ 1833, 151 **vtűniti se** -em se *pogrezniti se, izginiti*: szvêt ſze ſcsé vtűniti AIP 1876, br. 3, 1 **vu** predl. v **I.** s tož. pűľcsa mleiko, vu vűľta Deteta TF 1715, 6; hocsem poiti vu tvoio hiſo ABC 1725, A7b; ſzi ti vu Teilo príľal SM 1747, 52; cſi ga vu naľľo nefzrecso potégňemo KŠ 1754, 49; ka ſzte vö ſli glédat vu pűľcsávo KŠ 1771, 35; I ne vpelaj nász vu ſzkűsávanye KM 1783, 11; Bo'ze imé zamán gori jemlé vu ſzvoja vűľta BKM 1789, 7; dűso, vu ſtero je ſzvoj kejp pritiľzno KM 1796, 4; idem vu vecsni 'sitiek SŠ 1796, 6; i' nyega vu Paradi'som poľztavo SIZ 1807, 3; Poszelnik ſze je dao, Vu Názareth odpolžľao BRM 1823, 4; naj ſze vu nebeszko príprávla KOJ 1833, X; On ſze je podáo vu kráľevszko Zobráznovniczo KOJ 1845, 4; i poſztavi me vu cſészt TA 1848, 6; Ogen je i vu stanico ségno BJ 1886, 9 **2.** z mest. nébo Zemlo i kai vu nyih boude TF 1715, 1; ſze radűie Bogh vu onih ABC 1725, A6a; Tak ſzem jaľž vu vľzem zadovolen SM 1747, 73; Sto ľzo vu ľzveczkoj ſztávi KŠ 1754, 30; vu kráľeľzki hi'zaj ľzo KŠ 1771, 35; kni'sicza, vu ſteroj ſze ete návuk zapéra KMK 1780, A2(3); nego ſze i vu dobri delaj ſzkrblivi náďdemo KM 1783, 11; ali pa vu pianolťti popejva BKM 1789, 7; kak ſcsés vcsini zmenom Vu ſzmrti i v'sivoti SŠ 1796, 3; je nej med drűgoga nakányanya vu ľztvárjanyi KM 1796, 5; vu vrejmeni obľžľűsávanya zapitka SIZ 1807, 3; Ki ſze vu nyem vűpajo BRM 1823, 6; Ka vu ſzebi zdr'šáva vézanye Rejsich KOJ 1833, 114; ſznájgo vu Cérkvi dr'sati KOJ 1845, 6; Molte vszi, vu práhi klecsécs KAJ 1848, 10; ár ſze jaſz vu tebi vűpam TA 1848, 10; ptuhinszke litere vu ſztári iména ſze núcajo AIN 1876, 6; Vu vsakoj rodovini ſta prejdňya gláva oča ino mati BJ 1886, 9

vűčba -e ž *pouk, učenje*: skolnik ſze prime z-szvoje vucſbe pitat vucſenike KOJ 1845, 17 **vűčeni** -a -o *učen, izobražen*: I vucſen je Moj'zes na vľzo modrouľzt Egyptánzcov KŠ 1771, 360; tak i ſzin Paveo, vucſeni domá KŠ 1771, 432; i bodo vľzi vucſeni od Bogá KŠ 1771, 285 **vűčenejši -a -e bolj učen, izobražen**: vu meifžtih, gde ſzo naime vucſeneiſſi skoulniczje TF 1715, 5 **vűčenica** -e ž *učenka*: Vu Joppi je pa bila nika vucſenicza po iméni Tabitha KŠ 1771, 370; Vu Joppi je pa Peter niko Vucſeniczo po iméni Tabito gori obűdo KM 1796, 123 **vűčeník** -a m **I. učenec**: Diſcipulus Vucſenik KMS 1780, A8; Tanitvány; vucſenik KOJ 1833, 174; Nej je vucſenik viľe vucſitela KŠ 1771, 33; Vucſiteli more vszákű vucſenik pokoren biti KOJ 1845, 10; Máli vucſenik knige neszű KAJ 1870, 6; Máli vűčenik BJ 1886, 6; Skolnik vszákomi vucſeniki poká'se KOJ 1845, 7; Zadolfta je vucſeniki KŠ 1771, 33; Poľžľűsávczi i vucſeniczke KŠ 1754, 31; vucſeniczke nyegovi ſzo pa lacsni bili KŠ 1771, 37; regule ſzo meli vucſeniczke obdr'sávati KOJ 1845, 8; 600 vucſenikov od vszevucſiszťva ſzo ſľi AIP 1876, br. 5, 2; vcsiti ſzvoje mále vucſenike KOJ 1833, III; ľzeli ſzo ſzi kľztoli zvucſenikmi KŠ 1771, 25 **2. Kristusov učenec, apostol**: ſteri Kristusev Vucſenik hocſe biti SM 1747, 28; I ſterikoli dá piti vu iméni vucſenika KŠ 1771, 34; Tak vćľmo Vucſeniczi kriſťtulľevi TF 1715, 19; Kakda ſze zovűje nyegovi vucſeniczi KŠ 1754, 102; poľžľao je dvá zvucſenikov ſzvoji KŠ 1771, 35; ino ľzvoim Vucſenikom podao TF 1715, 44; i dága vucſeníkom ľzvoim SM 1747, 39; i vkák-sem pehári je Kriľztus ľzvoim Vucſenikom dáo KŠ 1754, 203; gda bi ſzkoncſao Jezus zapovidávati tim dvanájľzet vucſenikom KŠ 1771, 34; Ino ſze je zdehno Jefus na Vucſenike TF 1715, 34; Pihno je Jezus na ľzvoje vucſenike KŠ 1754, 194; Ivan poſle vucſenike ľzvoje KŠ 1771, 34 **vűčénje** -a s **I. nauk**: Kama ſzľľſi Vucſénye od Angelov SM 1747, 34; Od Vucſénya Evangelioima SM 1747, 18 **2.** v zvezi **minister vűčénja ſolski minister**: miniszter vucſenya ſoľo dá zidati AI 1875, br. 1, 8 **vűčenűst** -i ž *űčenost, znanje*: Nego za Matyasa I. ſzo krouto gorijemáľe vucſenoszťti KOJ 1848, 68 **vűčėvnica** -e ž *učilnica*: Tű szem v-krili vucſevnice KAJ 1870, 5 **vűčű** -a -e prid. *volčűi*: Kokos i vucſa jama KAJ 1870, 66 **po vűčűe** prisl. zv. da ſzo niſteri ſze návcsľli z vukom po vucsem túľiti KOJ (1914), 117 **vűčűca** -e ž *volčűca*: Vuk (vűčűca -a farkas) AI 1878, 9

vúčič -a m *ujec*: Matruelis Vűcsics KMS 1780, A9
vučilnica -e ž *I. učilnica*: Vu presztranoj, szvetloj i sznajsnoj vucsilnici KOJ 1845, 6 **2. šola**: szo nasztávlene na vecs mesztaj gornye i národne vucsilnice KOJ 1848, 107

vučitel -a tudi vučiteo -ela m *učitelj*: Doctor Vucsiteo KMS 1780, A8; Vucsiteo Melfter KM 1790, 94; naj je, liki vucsiteo nyegov KŠ 1771, 33; Zakaj jej vas Vucsitel szpublikánusmi KŠ 1771, 28; Tá je prifao nyegov Vučíteo KM 1790, 20; naj bode fárnikom vucsiteo KOJ 1845, 4; Sto je modrəsi vucsitel KAJ 1848, 3; ka je gűcsao Vucsitel pred nami KAJ 1870, 23; Znam, ka se naš vučitel jáko veseli BJ 1886, 6; Nej je vucsenik vífe vucsitela KŠ 1771, 33; Na pitanye Vucsitela je dé'sen povedati isztino KOJ 1845, 10; Ka od vučitela čűješ BJ 1886, 5; Vucsiteli more vszáki pokoren biti KOJ 1845, 10; Nepravi nikaj vučiteli BJ 1886, 5; I dr'zis fze za vucsitela diczé KŠ 1771, 451; Pazi na tvojeja vucsitela KM 1790, 8; Nűvoga vucsitela notri fzelávanye BRM 1823, VIII; szam pohaszno deacske recsi na polescsánye vucsitelov KOJ 1833, V; Tou'ziti vucsitelom KŠ 1754, 56; kak fze moremo oponáfati k vucsitelom KŠ 1771, 569; Szvétoga Dűha dáj vucsitelom BKM 1789, 14; Molitev prűti krivim vucsitelom TA 1848, 4; I on je dáo nífere Vučítele KŠ 1754, 102; i pregányao Vucsitele KOJ 1833, XI; fzvojo volo doprnefzti fcsėjo po krivi vucsiteli KŠ 1754, 164; pren. Práve vűre fzi vučítel BKM 1789, 123; Vűzem bode zvelicsanya vucsitel BRM 1823, 3; vucsiteo, fcsémo od tébe znamejnye viditi KŠ 1771, 40

vučitelica -e ž *učiteljica*: Ah ka me vcsis neszkoncsanoszt Vučítelicza fzvesztva KM 1783, 295

vučitelni -a -o prid. *šolski*: Ti prvləsi vadlűvanya i vucsitelnoga dugovány miniszter AI 1875, br. 2, 6

vučitelnik -a m *učitelj*: szo proti vucsitelnikom puntario napravili AIP 1876, br. 3, 8

vučitelnost -i ž *pouk, poučevanje*: Vu szkrblivoj vucsitelnoszti je gorihrányen AI 1875, br. 2, 4

vučiteonica tudi vučitelnica -e ž *učiteljica*: Tanitónó, vucsiteonica AIN 1876, 23; Pűspeka csi vucsitelnica AIP 1876, br. 10, 8

vučiti -ím nedov. *I. učiti, poučevati*: bi mogli vucsiti SM 1747, 1; je zapovedao ocevom nasim vucsiti otroke TA 1848, 62; On vucsi rokò mojo bojűvati TA 1848, 14; Jafz bodem te vucso SM 1747, 96; ino vucsi me SM 1747, 93; fze fzpominati zonoga, na kteroie on náz vučfű SM 1747, 40 **2. razlagati, razglašati, kaj je pravo, resnično**: Vűre Vučfenye náfz vučfi SM 1747, 33; Szo skéri zvelicfánya, Szkoterimi náfz vucsi BKM 1789,

358; Kak te na tou vucsi tva vűra SŠ 1796, 107; I vucso bom presztopnike na poti tvoje TA 1848, 41; On bode takse vucsil nato nai bolso pout SM 1747, 94; ino vučfite vfze lufztvo TF 1715, 31; Ár fzem na eto imé váfz vucso SM 1747, 13; Vučfil fzi me tve pouti BKM 1789, 391 **vučiti se** -ím se *učiti se, prihajati do spoznanja*: Vűterom fze cslovik k-Bougi priti vucsi BKM 1789, 327; Odked fze vučfimo SM 1747, 18; Vučfimo fze od Bogá BKM 1789, 108; vucsite fze vu nyem SM 1747, 84; Zato dabi fze vučfű vűrvati SM 1747, 41; ino bi fze vučfili vefzeliti SM 1747, 40; fterozem fze i jafz vucso SM 1747, 13 **vučėci** -a -e *učėč, poučujoč*: I okoli hodėcsi Jezus vucsėcsi vu fzpráviscsaj KŠ 1771, 31; milofcsa, Vucsėcsa náfz KŠ 1771, 659; Valentinufa (vucsėcsaga, ka je Krifztus prinefzao) KŠ 1771, 262; Zamán me pa csefztijo vucsėcsi tákse návuke KŠ 1771, 123; Vucsėcsa KAJ 1870, 174

vučlen -a -o prid. *učen, izobražen*: V. Murad bolje vucslen kak nyagov sztric bio AIP 1876, br. 7, 3

vučlenik -a m *učenjak*: Na eta pitanya gvisen odgovor vucsleniki nevejo datí AIP 1876, br. 3, 6

vudné tudi vuidné tudi vujdné tudi vudnjé prisl. *podnevi*: vnocfi ino vuidné okouli hodi TF 1715, 43; i premisláva fnyegove právde vnocfi, i vudnyé SM 1747, 25; fzi premisláva vujdne KŠ 1754, 5; i gori bi fztano vnocsi i vujdne KŠ 1771, 113; prejde kak meglá vujdné KM 1783, 293; Da bi to szuncze vudné nám fzevjtílo BKM 1789, 157; Vujdne je fzetvli oblák pout kázao KM 1796, 38; nej vogláriiti vudné KOJ 1845, 10; Vudné je szvetlű KAJ 1870, 48; Pazi na mé vudné BJ 1886, 7

vugibanje -a s *spregatev*: 5. verbumov vugibanye KOJ 1833, 46; vrėmena-rėcsi vugibanye forme AIN 1876, 43

vugibati -am tudi -lem nedov. *I. upogibati*: Tecsas vugibli drėvo, dokecs je mladika KAJ 1870, 39; Na jėssen szo sze pod 'zmahnim szadom vėcsice vugibale KAJ 1870, 113 **2. spregati, pregibati**: Szamosztojėcsi zaposztavki sze vugiblejo AIN 1876, 26 **vugibajűuci** -a -e *upogibajoč, majajoč*: ka fzte vű sli glėdat? trfzt od vűtra vugibajűucso KŠ 1771, 189

vugibek -bka -o prid. *gibčen*: Nyega [konja] lėpi trűp, vugibke kotrige KAJ 1870, 87

vugibliv -a -o prid. *I. upogibljiv*: Vrba má mládo veje vugibljivo AI 1878, 46 **2. pregiben**: genitivus casus je vugibliv KOJ 1833, 20; Steri szo ti dosztavek-vugiblivu zaposztavki AIN 1876, 26

vugiblost -i ž *gibčnost*: te nepoznan zvugiblosztjov sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4

vűgnoti -em dov. *upogniti*: Eden norlavi cslovек je ednűk vűgnoti steo gla'zójno KAJ 1870, 13

vüğnoti se -em se *upogniti se*: V-koleni sze nõga vugne KAJ 1870, 35 **vüğnjeni** -a -o *upognjen*: Ar je vugnyena do práha dũsa nasa TA 1848, 36

vugòden -dna -o prid. *ugoden, prijeten*: Vugoden ABC 1725, A3b; kai tebi priètni, ino vugoden bodem SM 1747, 49; vugoden je bio Bougi KŠ 1771, 360; Bil je I vnougim vugoden BKM 1789, 405; i vugodna poľzouda ſze zovéjo KŠ 1754, 131; od méne tebi priporocsena za vugoden ráni áldov KM 1783, 5; právoga krsztsansztva na vugoden odraszek KAJ 1848, X; Csuduj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; i vu nyih ľzpravi ľzi Vugodno prebiváľiľce BKM 1789, 141; nafľledũvati, po vugodnom ľivlenyem ľzvète Vecsérje SM 1747, 22; Ki z-gotovim i vugodnim Szrdczom nyé v'zivati zná KAJ 1848, 142; i oni ľzo na vľze vugodni KŠ 1754, 46; Bougi vugodni biti ne morejo KŠ 1771, 464; Vľzejm ki ľzo nyemi vugodni SŠ 1796, 4; ľzo tvoje prosnye Bougi vugodne KŠ 1754, 181; milofce ľzvoje, vľteroj náľz je vugodne vcsino KŠ 1771, 574; Kaj ľzi palacse vgodne ofztavo BKM 1789, 2

vugòdno prisl. *ugodno, prijetano*: I tou je meni vugodno KŠ 1754, 268

vugòdnost -i ž *ugodnost, prijetnost*: Naj bole nyemi je zoucsi vugodnofzt glédala KŠ 1771, 432; Priaznivofzt, vugodnofzt, cslovéľztvo BKM 1789, VI; Nema pred Bògom szrdcze vugodnoszti KAJ 1848, 175; da ľzpoznamo pri tebi vugodnofzt KŠ 1771, 848

vugòjdnò prisl. *zjutraj*: zmr'znyena voda escse vugojdno ob 8-moj vòri sze nõ raztopila AI 1875, br. 1, 8

vüháč -a m *uhač*: Pápinszke Mésnike pa na teliko za bojdikaj dr'sali, da szo nyim po návadi na spot vühácske pravili KOJ 1848, 103

vùharica -e ž *uharica*: Najvékša sova je velika vùharica AI 1878, 26

vùhki tudi vùki -a -o prid. **I. vľažen, volhek**: Dno tekòcsi vòd je gdate kameno vùhki vòd pa páľno KAJ 1870, 108 **2. počasen, len**: I, kak bi mogao vùhki bidti I jazs v-tak szvétoj dú'znoszti KAJ 1848, 200; Krava nyé hodba vùhka KAJ 1870, 77; Bláznoszt Od vszákoga tu vùhka KAJ 1848, 111; oh nefľzpametni i vùkoga ľzrczá vòrvati vľza KŠ 1771, 256; Vùhka na dobro je moja telovnofzt BRM 1823, 286

vùhkost -i ž *počasnost, lenost*: Ka potoni i 'zidove Vùhkoszt pámeti nyihove KAJ 1848, 82

vùhnica -e ž *ušesna mečica*: Nyega [vùha] szpòdnyi méhki tál je vùhnica KAJ 1870, 32

vùho tudi vùhòu vùha s **I. uho, čutilo**: Auris Vùhou KMS 1780, A7b; Vùhou Fül KM 1790, 92(a); Ful, vùha AIN 1876, 39; i vùhou je nej csulo KŠ

1754, 142; neobrejzano je nyih vùho KŠ 1754, 24; i odlžekao nyemi je deľfzno vùhou KŠ 1771, 325; i za vùhi ľzo ga bili KŠ 1771, 92; ká ľzo vùha nej ľzľiľila KŠ 1754, 274; ľzo pa blá'zene i vùha vafa, kaj csũjo KŠ 1771, 43; ká vùha tvoja kebžũjo na nyé TA 1848, 9; i neobrejzanoga ľzrczá i vùjh lidjé KŠ 1754, 126; vľze návuke je mimo vùh pũľzto KM 1790, 36; sepavoga psza brezi vùh KOJ 1848, 8; Ako gli Vùham ľzľisanye zmenka SŠ 1796, 119; ke je meni vùha dáu TF 1715, 21; meni tejlo, vùha dáo KŠ 1754, 85; ki má vùha na poľzľisanye KŠ 1771, 112; zvézanoga za vùha bijo KM 1783, 237; Nagni ti knam ľzvéta vùha BKM 1789, 50; Ti ľzi mi igra vu vùháj KŠ 1754, 272; i zvũhami ľzo 'zmetno csuli KŠ 1771, 43 **2. del kake pripravé**: le'zejse je kumili ľzkouľz iglé vùjh idti KŠ 1771, 63

vùjati -am nedov. *viti, navijati*: Csi je prejo mogla vujati KAJ 1870, 142

vujdávatí -am nedov. *posegati*: denok drũgim v-gucs nevujdávaj KOJ 1845, 31

vùjec -jca m *ujec, stric*: Avunculo Vùjecz KMS 1780, A9; Nallí roditelje vùjecz KŠ 1754, 31; Sztricz, vùjecz BKM 1789, 428; Sztricz, vùjecz SŠ 1796, 158; Odisao je k-Lábani ľzvojemi vùczi KM 1796, 20; nyegovoga vùcza v-arest djáti KOJ 1848, 61; Bratovje materé pa vùcovje KAJ 1870, 51

vùjspati tudi vùspati -am dov. *uspvati*: i' nyega vu Paradi'som poľztavo, tam gdabi 'ga vujľzpao, vu ľzneh nyemi SIZ 1807, 3; ino 'ga je vujľzpao SIZ 1807, 20; Trudnoga csloveka, nyega je vujľzpála SIZ 1807, 53; Geto szo ga v-támni zla vùszpáli KAJ 1848, 296 **vuspáni** -a -o *uspavan*: grob, Gde bos varvan vuszpán AIP 1876, br. 6, 1

vùjška prisl. *kvišku*: Neuposztávlaj vujška tiszti trám, steroga scsés preszkoesiti KOJ 1833, XVIII

vùjti tudi vùiti tudi vùjdti tudi vùidti -dem dov. **I. uiti, ubežati**: gde nebom mogel vuiti SM 1747, 69; da vrejdni bodemo vujti vľzejm tiľztim KŠ 1754, 113; naj vrejdni bodete vujti vľzejm KŠ 1771, 244; ki szo od tòrkov vujti mogli AI 1875, kaz. br. 3; Kakda vujdemo mi KŠ 1771, 673; pride na nyé pogibelnofzt, i ne vujdejo KŠ 1771, 621; Záto je denok nej Johanna vujsla KOJ 1848, 46; Domou je komaj nikeliko prezovicsov vujšlo KOJ 1848, 9 **2. umakniti se, izmakniti se**: tvojoj ľzoudbi ne b'om mogao vujdti KM 1783, 207; Csi ľcsés pekli, vrági vujti BKM 1789, 249; Hito bi vuidti vihérom TA 1848, 43; I vuidem pogubeli KAJ 1870, 130; kaj ti vujdes ľzoudbi KŠ 1771, 450; Vraj'zoi szkusnyi vujdemo BKM 1789, 131; vecsnim mokam vujdemo KOJ 1845, 13; kakda vujdete ľzoudbi KŠ 1771, 78; i tak ľzam vujľao

nyegovim rokám KŠ 1771, 549; ofztriczi mecsa fzo vujjsli KŠ 1771, 693

vújvica -e ž *vedeževalka*: ka fza zedne vujvicze vragá zegnala KŠ 1771, 391

vujvičúvanje -a s *vedeževanje*: Po prvoj zapouvidi fze prepovidáva vujvicšúvanje KMK 1780, 37; deklicza, ftera je dofzta hafzka prináfala gofzpodárom fzo vojim zvu jvicsúvanjem KŠ 1771, 392

vujvláčiti -im nedov. *omadeževati*: vujvláčso i vfzegavejcs vmouro KŠ 1754, 231 **vujvláčeni** tudi vuvláčeni -a -o *omadeževan*: Pred Bougom fze moremo vu vfzáki grejhi za vujvlacséne fzpoznati KŠ 1754, 199; Vuvlacseni szmo od szvéta hudoga KAJ 1848, 44

vúk -a tudi -á m *volk*: Luther kakti szplášeni vuk sze potaji KOJ 1845, 57; Vuk (vučica) AI 1878, 9; vidí vuká idoucséga KŠ 1771, 300; kaj pridó vuczke med váfz KŠ 1771, 406; Dá meni pocfínouti Od tátov i od vukouv BKM 1789, 161; váfz posilam med vuké KŠ 1771, 32; Na Nemškom so vuké že ztrebili AI 1878, 9

vukáč -a m *volk*: protestantje szo pápinszke méšnike pa vukáce ospotovali KOJ (1914), 147

vukázan -a -o prid. *ukazan*: Te je od poszlavcov hi'ze vukázan, ka naj Hodosa szpomeni AIP 1876, br. 2, 3

vúmen -a s *vime*: Ona (krava) nyim dáva dobro mléko, stero 'z-nyé vúmena doji KAJ 1870, 77

vúmeni -a -o prid., v *zvezi vúmena stvar sesalec*: Krt je z-'zú'zévkami 'zivócsa vúmena sztvár KAJ 1870, 151

vùn prisl. *ven*: Ka vám fzcze vùn ne fzpádne BKM 1789, 68

vúna -e ž *volna*: Vuna KMS 1780, A3b; liki vuna bodo KŠ 1754, 210; vlafzjé fzo bejli bili, liki bejla vuna KŠ 1771, 768; ár je gvant ali fz-predívna, ali z-vune KM 1790, 48; Poifcse fzi vuno i predivo KŠ 1771, 817; vzéo je krv zerdécsov vunov vrét KŠ 1771, 686

vúna -e ž *ujna, teta*: Vúna KMS 1780, A3b; Sztrina, vúna BKM 1789, 428; Sztrina, vúna SŠ 1796, 158; 'Zene sztricsov szo sztrine, vúcov pa vúne KAJ 1870, 52

vúnasti -a -o prid. *volnen*: moli njihove gosance nihájo na vunastom gvanti AI 1878, 33

vúnka osloboditi ~ -im dov. *osvoboditi*: Zte nocne témnofzti fzi me verno vunka ofzlobodil SM 1747, 64; Szte nocne témnofzti fzi me Verno vunka ofzloubodo BKM 1789, 362

vúnka pokázati ~ -žem dov. *izkazati, izpovedati*: Ocza i fzina, tvo právo vóro vunka pokáfi SM 1747, 82

vúnka preminéjnje ~ -a s *smrt*: Szpoumenifze

brátja fztoga fzvejta vúnka preminejnja SŠ 1796, 24

vúnka zhájati ~ -am nedov. *izhajati, izvirati*: Ár nyegova dika odnut vunka zhája BKM 1789, 187

vúnka zvrčti ~ zvržem dov. *izvreči*: vnoge nevóre fzczerca vunka zverzi SM 1747, 81

vúpanje -a s *upanje*: Vúpanje ABC 1725, A3b; pridí mi ó tí moje vúpanje SM 1747, 68; vfze vúpanje je totá bilou KŠ 1771, 425; Je Vúpanje KMK 1780, A2(3); Jezus! vúpanje moje KM 1783, 126; Nafi dús vúpanje BKM 1789, 77; Vu fzmrti me vúpanje SŠ 1796, 5; Jezus, moje vúpanje BRM 1823, 9; obátrivilo me je vúpanje KOJ 1833, V; Ka bi vúpanje verni za grünt melo KAJ 1848, 6; i vupanye ti nevolni sze ne zgúbi na veke TA 1848, 8; dabi mi Túvarisje bili pouleg vúpanya TF 1715, 33; i tak niksega vúpanya nejmajo KŠ 1754, 145; liki oni, ki nejmajo vúpanya KŠ 1771, 620; dáj nam Vóre, Vúpanya KM 1783, 11; Bôg mi je tak grünt mojga vúpanya KAJ 1848, 2; kifzte leprai vmeni vúpanje imeli SM 1747, 83; oblecseni vu vúpanje zvelicsanya KŠ 1771, 622; Povéksaj vu meni vúpanje KM 1783, 6; Cfí vúpanje vnyem máte BKM 1789, 10; Csi bos vu-nyem imeo vúpanje SŠ 1796, 11; mejte vúpanje BRM 1823, 5; i hválimo fze po vúpanyi od te prifezne Dike SM 1747, 18; i pozváni vu ednom vúpanyi KŠ 1754, 132; escse pa i tejlo moje bode pocšivalo vu vúpanyi KŠ 1771, 346; Vu etom vúpanyi scšém 'šiveti KM 1790, 107; 'šivi v-vúpanyi SŠ 1796, 10; mi mámo zevfžeim vúpanyem profziti TF 1715, 26; i hválimo fze pod vúpanyem dike Bo'ze KŠ 1771, 456; zná pogléd szvoj z-vúpanyem kúmesz vr'zti KAJ 1848, III; I z-'zivim vúpanyem z-szveta vöpreminém KAJ 1870, 5; Z-vúpanyom sze od kralá pozdrávla szpráviscse AI 1875, kaz. br. 1

vúpati -am nedov. *upati*: Toga záto vúpam pozlcati KŠ 1771, 595; Lúbeznofzt vúra vúpa KŠ 1771, 516; Vóra je onih, ftera vúpamo KŠ 1754, 77; vúpaj csi KŠ 1771, 196; Svojoj materi je nej vúpao nikaj ovaditi BJ 1886, 9; Nezáj glédati nê vúpo AI 1875, kaz. br. 7 **vúpati se** -am se *I. upati*: Reményleni; vúpati sze KOJ 1833, 170; zvúna ftere fze nífce zvelicanya nemore vúpati KMK 1780, 20; Li tak fze morem vúpati BRM 1823, 7; jáko fze vúpam TF 1715, 37; nego fze vúpam, kaj kvám pridem KŠ 1771, 738; Jafz fze vúpam vfze ono KMK 1780, B3b; Vúpas fze efche zvelicfati TF 1715, 37; Vúpas fze zvelicfati SM 1747, 38; vupa fze, ka vtom dokonca ofztáne KŠ 1771, 591; rejcs Bo'za, Koterój fze cslovik vúpa BKM 1789, 2; onim, od fteri fze vúpate nazáj vzéti KŠ 1771, 185; vszih, koteri fze vúpaio na tebé ABC 1725, A7b; Vúpaj

fze fzinek SM 1747, 63; vüpäj fze, fztani gori KŠ 1771, 136; Ne vüpäj fze záto KM 1783, 281; i popolno fze vüpäjte na prineseno vám milofeso KŠ 1771, 704; Vüpäjte fze nevolni BKM 1789, 10; Nevolni, vüpäjte fze BRM 1823, 5; 'zene, ftere fzo fze vüpale KŠ 1771, 708 **2. zaupati**: Záto nyega morem lubiti i vnyem fze vüpati KŠ 1754, 113; vadlűjem, ka fze jasz nemrem vu vrejdnoszti vüpati KM 1783, 153; daj li v-szamom tebi sze vüpati KAJ 1848; ar fze vu tebi vüpam SM 1747, 59; Vüpam fze i vbogáfztvi KŠ 1754, 268; Vüpam fze v-tebi KM 1783, 3; Jafz fze vüpam vu tvojoj milofesi KM 1790, 107; Jafz fze vüpam v-tebi fzamom SŠ 1796, 3; Vu tebi sze vüpam TA 1848, 6; ár fze vüpa vu tebi SM 1747, 63; vnyem fze vüpa KŠ 1754, 12; Ár sze Král vüpa vu Goszpodni TA 1848, 16; i ráj fze vnyem vüpamo, kako v-Bougi KŠ 1754, 9; Csi fze pa tifztoga, ftere ne vidimo, vüpamo KŠ 1771, 466; Vu tebi fze li vüpamo BKM 1789, 6; Vfzeih fztvári ocfi fze vu tebi vüpajo TF 1715, 47; ki fze vu tebi vüpajo SM 1747, 66; ki fze vu pejnezej vüpajo KŠ 1771, 134; hi'sniczke, fteri fze vu Bougi vüpajo SIZ 1807, 8; Ki fze vu nyem vüpajo BRM 1823, 6; Záto sze vu tebi vüpajo TA 1848, 7; i vüpaifze vu nyem KŠ 1754, 15; Vüpäj fze vu tvojem Bougi BKM 1789, 4b; Vüpäj fze li v-tom Krifztusi BRM 1823, 7; Bogá vnyem fze fzamom vüpaimo TF 1715, 18; i vnyem fze vüpäjmo KŠ 1754, 68; vüpäjte sze vu Goszpodni TA 1848, 4; vu tebi fze bodem vüpal SM 1747, 69; jafz bom fze vnyem vüpao KŠ 1771, 674; Csi mo fze mocno vtebi vüpali BKM 1789, 132; vu nyem fze bodo vüpali KŠ 1771, 482; Naj fze li vnyem vüpamo KŠ 1754, 252; naj fze v-Bougi vüpajo KŠ 1754, 222; Dabi fze vüpo vu meni BKM 1789, 66; kaibi fze mi vnyem vüpali TF 1715, 13; Da fzem fze vtvo vrejdnofzt vüpo BKM 1789, 70; Vüpao fze je v-Bougi KŠ 1771, 95; Mi fzmó fze pa vüpali, kaj on bode KŠ 1771, 255; vtebi fzo fze vüpali KŠ 1754, 182 **vüpäjőüci** tudi vüpäjőüci -a -e **upajoč**: I zaifztino znám, da vtebi vüpäjőücs, Nigdár fze ne prekanim BKM 1789, 162; Naj sze radűjejo vszi vüpäjőücsi vu tebi TA 1848, 5; Oh Jezs! vtebi vüpäjőücfim vefzeljé KŠ 1754, 229 **vüpäjőüci se** -a se -e se **upajoč**: Bo'se, vu tebi fze vüpäjőücsih obramba KM 1783, 12 **vüpävši** -a -e **upajoč**: i pofzoudite nikaj nazáj ne vüpävfi KŠ 1771, 185 **vüpävši se** -a se -e se **upajoč se**: fz. pifzmó, ftero mi, vüpävfi fze vu ifztini, právimo KŠ 1771, A2b

vüpäzen -zni ž **upanje**: Vüpäzen ne odide SM 1747, 58; ka je edna vüpäzen zvelicsanya KŠ 1754, 132; ki je Krifztus vu vami, vüpäzen dike KŠ 1771, 605; Vüpäzen v-Bôgi KAJ 1848, 192; I

zbüdi mi v-szrdci csüténye vüpäzni KAJ 1870, 5; vőra, ftera terdno vüpäzen má TF 1715, 32; Dái mi pravo vüpäzen SM 1747, 56; i mojo vüpäzen pofztávlam vu Gofzpodni Bougi KŠ 1754, 14; csi vüpäzen do koncza trdno obdr'zimo KŠ 1771, 675; büdi me na vüpäzen KAJ 1848, 111; Tróšt próti protivnikom je vu vüpäzni na Bôga TA 1848, 9

vüpäznost -i ž **upanje**: I eta je ta vüpäznofzt KŠ 1771, 735; Jákobova vüpäfznofzt BKM 1789, 7; Vüpäznofzt v-Bôgi KAJ 1848, VII; i na punitio hocses zdárom tve vüpäfznofzti SM 1747, 69; büdi nász Po dühi vüpäznoszti KAJ 1848, 126; obudjávati nász more na vüpäfznofzt SM 1747, 34; Csi gli jafz mám vüpäznofzt i vu tejlí KŠ 1771, 596; Vu kom mámo prihodbo vu vüpäznofzti KŠ 1771, 578; I krépi (nasz) vu vüpäznoszti KAJ 1848, 121; I fztouv vüpäznofztyov fzam fteo kvám idti KŠ 1771, 530; Etak govorécfi fzpunom vüpäznofztjom BKM 1789, 407; Etak govorécfi fzpunom vüpäznofztjom SŠ 1796, 57; szpunov vüpäznosztyov Csákajo verni KAJ 1848, 165

vüšta vüšt s mn. *usta*: Os Vűfzta KMS 1780, A7; I vadlijo tvoja vűfzta KŠ 1754, 257; Ár zObilnofzti Srczá gucsijo vűfzta KŠ 1771, 40; Vűszta nyegova szo puna z preklésztvom TA 1848, 8; ka fze nyegovi vűfzt Dűjh zové KŠ 1754, 123; ofzkruni csloveka to vő idoucese zvűfzt KŠ 1771, 50; naj ka bi li tá vő tvoje recsi zvűfzt zmeto BKM 1789, 7; medtejmtoga je pa z-vűfzt fzamoga Krifztuffa csüo KM 1796, 124; dügi glaszniczke 'selejo vu zgovárjanyi sirse odpiranye vűszť KOJ 1833, 3; Szillaba szamo z-ednim vűszť odpiranyem sze zgovárja AIN 1876, 7; gűcsanya tvoja, fzlátkejsa fzo od medű vűfztam mojim KŠ 1754, 4; fpongio priteknoh fzo jo nyemi kvűfztam KŠ 1771, 330; pűfcsa mleiko, vu vűfzta Deteta TF 1715, 7; Iména Bosega nevzemi vu szvoia vűszta ABC 1725, A4a; nyegovo fzvéto Imé za obfztom jemlé vu fzvoja vűfzta SM 1747, 45; Odpri tvoja vűfzta KŠ 1754, 55; odprém vu prilikaj vűfzta moja KŠ 1771, 45; Pod jemányom Szvéte Oftije odprémo vűfzta KMK 1780, 65; Boug ti je dáó rázum, vufzta BKM 1789, 5b; Na Vandalszka Vűszta prenesseni KOJ 1833, I; naj si vűšta vőzaperėjo AI 1878, 42; Vűšta odpri BJ 1886; Nebéfza fzo napravljena po nyegovoga Dűha vűfztai SM 1747, 3; Ti fzi Méd i mlejko vmoji vűfztaj KŠ 1754, 272; je nej nájdena jálnofzt vu nyegovi vufztaj KŠ 1771, 707; Naj bode nyegova hvála vu moji vűszť KM 1783, 4; Ár nega vu nyi vűszťaj sztanovitoszti TA 1848, 5; fzpunimi vűfztami dicfíti KŠ 1754, 86; Eto lűfztvo fze kmeni priblizáva zvűfztami KŠ

1771, 50; Ki ga li z-vűftzami Vadlűje BRM 1823; gucsı, z jálnimi vűsztami TA 1848, 9

vűš -i ž uš: Tetű, vűss KOJ 1833, 175; Esi se sliši vűš AI 1878, 35

vűšivec -vca m *mušivec*: Necsohaj sze po glávi ali indi, kak vűsivec KOJ 1845, 26

vűtro prisl. *jutri*: Cras Vűtro KMS 1780, A8; cí gnefz al' vűtro merjém SM 1747, 70; Scsé tou gnefz, ali vűtro KŠ 1754, 269; dnefz ali vűtro bomo slı vu ovo mefzto KŠ 1771, 752; Ka mené dnesz razvefzeli, Vűtro me pa razdreszeli BKM 1789, 15; Dnefz fzmo lepou zdravi vűtro bomo mrtvi SŠ 1796, 40; Vűtro lahko razdrefzeli BRM 1823, 10

vűvec -vca m *vedeževalec*: Ki verje czomper i bajilo, Iscse vűvcza BRM 1823, 334; Ki verje czomper i bajilo, Iscse vűvcza KAJ 1848, 230

vűvstvo -a s *vedeževanje*: Veri, vűvstvta odáv-czi Szo jální zapelávczı KAJ 1848, 231

vűzda -e ž *uzda*: kony ino Oszel, sterim Cslovik more vűzdo vu lauloke polositi SM 1747, 96; Za vűzdo pelajoucı SIZ 1807, 57; Ovo, konyom vűzde vcsobe mecsemo KŠ 1771, 750; Vűzde za konje BJ 1886, 10; pren. Zapovidáva jezik na vűzdi dr'zati KŠ 1771, 749; Na vűzdi fze tejlo dr'zi BKM 1789, 248; Dr'zi na vűzdi blódne hűdobnyáke KAJ 1848, 163; kakti z-vűzdov nazáj dr'fi po'selejnıya KM 1783, 212

vűzem tudi vűzen -zma m *velika noč*: po dvůma dnévoma vűzen bode KŠ 1771, 87; Od 2. do 3. Vűzma KŠ 1771, 160; ednouk okoli Vűzma KM 1790, 111; Bilou je pa pripravlanıe k-Vűzmi KŠ 1771, 329; ne zapéramo vű te drűge dni Vűzen KŠ 1754, 26; Po vűri je vcsino Vűzen KŠ 1771, 692; Na vűzen vnedelo rano BKM 1789, 94; Na Vűzem KOJ 1845, 124; naj văm ednoga odpifztim vu Vűzmi KŠ 1771, 327; Krifztus jo je vcsér pred Vűzom fzlu'zo KŠ 1754, 214; steromi je Herodes dáo glávou vfzejcsi pred vűzom KŠ 1771, 742

vűzěnski tudi vűzěmski -a -o prid. *velikonočen*: Ágnečz Vűzenfzki KŠ 1754, 184; na mefzto Vűzenfzkoga Ágnečza KŠ 1754, 185; i pripravili fzo te Ágnečz vűzenfzki KŠ 1771, 88; da jejs vűzenfzkoga ágnečza KŠ 1771, 88; I sli fzo vu Jeru'zálém na fzvėtek vűzenfzki KŠ 1771, 171; Na trėtyi dén, tou je, na Vűzenfzko nedelo KŠ 1754, 111; na Vűzenfzko Nedelo fze dá vczérkev nefzti KŠ 1771, 261; fzkim fzo 'ziveli pred Vűzenfzkov Szobotov vcsér KŠ 1754, 185; Vűzěmszke peszmi KAJ 1848, VI; nejli fzamov-Koledni, Vűzenfzki i Rifzálfzki fzvėtki KŠ 1754, 214

vűzmeni -a -o prid. *velikonočen*: Da je Krifztus

nám dáni, Ta vűzmena ovčficzá BKM 1789, 99; Pred vűzmenim fzvėtkom KŠ 1771, 310

vűžgati -žgém dov. *I. přižgati*: Gyűjtani; vusgáti KOJ 1833, 158; jeli ne vu'zgé fsvzejcse KŠ 1771, 222; Niti ne vu'zgéjo polfzvejta KŠ 1771, 14; Vu'zgite vszi ląpáse BKM 1789, 12; Tam je žveplenice vužgao BJ 1886, 9; pren. Da vu nami ogyen tvoje lűbavi vusgés KM 1783, 59; i dűsevno fsvzvojo fsvetlofzt vnyej vusgá KŠ 1754, 127; Vu'zgi vu našem fzrczi tvo lűbėznofzt BKM 1789, 127 **2. zažgati**: Ovo eden máli ogyen tak veliki lejfz vu'zgé KŠ 1771, 750 **3. ustreliti**: Ta deklina dvá sztrlája na notarosovo 'zeno vu'zgála i jo na lehci zaranila AI 1875, br. 2, 8 **vužgati se** -žgém se *I. přižgati se*: jeli fze zátu vu'zgé fsvzejcsa KŠ 1771, 113 **2. vžgati se, začeti goreti**: Streha se je vužgála BJ 1886, 9 **vužgėci** -a -e *žareč*: tak můdre ocsi mela kak ti korine i vu'zgėcse, kak ti szunce AIP 1876, br. 4, 5 **vužgáni** -a -o *přižgan, goreč*: Nifcse pa fsvzejcso vu'zgáno ne fzkrije pod polzoudo KŠ 1771, 193; pren. 'Sao mi je z-vusgánoga fzrczá mojega KMK 1780, 106 **vužgáno** -ga sam. *zažgana, žgalna stvar*: jeli fzte mi zarejzana i vusgána áldűvali KŠ 1771, 362

vűžgávati -am nedov. *požigati*: Eden ovomi lidi kole i vėszı vu'zgáva AIP 1876, br. 5, 3

vűžiganje -a s *přižiganje*: vojszkenih svzejcs vu'siganye pri bo'soj szlű'sbi KOJ (1914), 147

vűžigati -am nedov. *požigati*: steri szo kakti razbojniczke po Vogerszkom vu'sigali KOJ 1848, 24

vűzėti vűzėmem dov. *I. vzeti, narediti, da pride kaj h komu ali kam*: nej je dobro vzėti krűh deczė KŠ 1771, 51; nego more krájdo v-růke vzėti AI 1875, kaz. br. 6; i nyegove (knige) naprej vűzėmem BKM 1789, 8b; da prevcs tėnte nevűzėmem vu pero KAJ 1870, 7; knige vűzėmem BJ 1886, 6; i vűzėme fzebom fzedem drűgi dűhov KŠ 1771, 41; Vűzėme nám vfze blágo BKM 1789, 10; Pri polskom deli nyemi telikájše vnogo haska vűzėmemo BJ 1886, 14; Vűzėmi me Sztoga fsvzejta KŠ 1754, 256; vűzėmi tvojo polfztelo KŠ 1771, 28; i vűzėmi vsza eta od méne KM 1783, 5; náj ménsega kaj ne vűzėmi KM 1790, 54; Vűzėmi me vu tvoje krilo SŠ 1796, 3; Vűzėmi me med verne tvoje BRM 1823, 5; Vűzėmite ino jeite SM 1747, 40; vűzėmite, jejte KŠ 1771, 89; naj vűzėme brat nyegov 'zeno nyegov KŠ 1771, 74; naj fsvprjhivo korouno vűzėmejo KŠ 1771, 508; ka bi kaj vűzėo zhi'ze fsvzvoje KŠ 1771, 80; kaibi nalfėga blisnyega fene nevűzėli TF 1715, 17; kaibi fsvzejpi poglėd vűzėli SM 1747, 11; 'zeno fsvzam fzi vűzėo KŠ 1771, 220; kaj fzi ti vűzėo ta dobra tvoja v'zitki tvojem KŠ 1771, 227; vűzėuje vrouke krűh TF 1715; je vűzėo

i pehár KŠ 1754, 203; je priľao potop i vzėjo je vľze KŠ 1771, 82; Vzėjo je na ľze cslovecse tejlo BKM 1789, 45; Ki ľze je ponizo da Je na ľzė vzėjo Ádama BKM 1789, 14; Kė je tejlo na ľzė vzėla BKM 1789, 20; vnougi dobrouť, ľtere je od nyih vzėjo KM 1790, 58; Zaszpáno dėte na náročsa vzėla AI 1875, kaz. br. 7; Hvála za dari, kė ľzmo od nyega vzėli SM 1747, 8; Csi ľzmo to dobro od Bogá vzėli KŠ 1754, 179; zobľzťom ľzťe vzėli KŠ 1771, 32; vzėli ľzo tejlo nyegovo KŠ 1771, 48; ľtere ľzo vzėle lampafė ľzvoje KŠ 1771, 83; vu dományi oupraviczaj nyemi ľejhko hafzek vzėli KM 1790, 58; pren. ľzvoi kris na ľze vzėti SM 1747, 29; i vzemem ľzrczė kameno ľzťejla valľega KŠ 1754, 96; i kris ľzvoih na ľzėbe vzeme SM 1747, 29 **2. dobiti, sprejeti kaj duľevnega ali duhovnega:** nikákvė obľáľzťi nad menom nebodo mogli vzėti TF 1715, 46; Racsun csė vzėti Gofzpodin Boug od ľudi SŠ 1796, 27; stere dú'snofzťi cslovik na ľzėbe vzėti more SIZ 1807, 9; Kristussa kľzebi vzemem SM 1747, 49; Vzemes ono blá'senszťvo KM 1783, 218; tēm ľe'zė vzemes mócs nad nyim KAJ 1870, 91; da vrág nikakse moucsi nad menom nevzeme ABC 1725, A5b; i nigdár moucľi nad menom ne vzeme KM 1783, 56; K-ľzebi vzeme Krifztus nafė dľfė SŠ 1796, 8; stere dú'snofzťi cslovik na ľzėbe vzeme SIZ 1807, 9; Bóg, ki v sztráh vzeme ľudsťzťvo TA 1848, 14; vsze ono szpráviscse v-tanácsivanye vzeme AI 1875, 2; i mi tak ľzvėťoga Důha vzememo SM 1747, 17; nyegovo rejcs po pozványi gori vzememo KŠ 1754, 126; 'Sitka űročsino vzememo SŠ 1796, 45; Záto vzemete 'zmetnejšo ľzoudbo KŠ 1771, 76; Szmrtjom hűd' konecť vzemete BKM 1789, 270; Vučiteľje, ľteri vrouke ne vzemo nei kaibi tolmacľili návuk vőre TF 1715, 5; Csi nam vzemejo Postejnye SM 1747, 80; kaj odpűcsanye grejhov vzemejo KŠ 1754, 79; gda csűjejo to rejcs, preczi jo zradofzťyom vzemejo KŠ 1771, 112; Vzemmo dobri, vzemmo hűdi ovo ľzveszťvo KM 1783, 63; Tam vecľno radofzť vzemejo BKM 1789, 126; Jezufa ki v-ľzrczė vzemo SŠ 1796, 37; právdėpodsťzťavo tůdi vtanácsivanye vzemejo AI 1875, kaz. br. 2; Imėna Bosjega zamán nevzemi vu tvoja vűľzta TF 1715, 13; zaman ne vzemi vu tvoia vűszta ABC 1725, A4a; Vzemi k ľzebi mo dűfo SM 1747, 71; Lejpi poklon vzemi BKM 1789, 17; vzemi tak za kincs té zahválnosť KAJ 1848, 6; vľze na bougsi ľzťrán vzemimo KŠ 1754, 54; Vzemmo tou dobrouťo BKM 1789, 105; Priliko od vnougi mrtvi ľzi vzemimo BKM 1789, 405; Vzemte ľzvėťoga Důhá TF 1715, 34; ľebko zvelicsanye vzemte KŠ 1754, 63; ni nikaj 'znyė

ne vzemte KŠ 1754, 157; vzemite Důhá ľzvėťoga KŠ 1754, 194; Vzemte na ľzė jářem moj KŠ 1771, 37; Naj ne vzemes najem hűdi KŠ 1754, 257; nai vi obecsanye vzemete SM 1747, 27; naj vzemejo odpűcsanye grejhov KŠ 1754, 76; biu Krifztus je, Sto bi mi nyega vzėjo KŠ 1754, 262; naj bi eto tesko delo na ľzėbe vzėjo BRM 1823, IV; dabi ľzinovcľno vzėli KŠ 1754, 115; ľtero ľzkerb ľzem jaľz na ľzėbe gori vzėu TF 1715, 9; Od tėbe kaj ľzem vzėľ, na dobro mi naj bo BKM 1789, 367; kai ľzi prekleľzťvo moje na tėbe vzėľ SM 1747, 52; On je grehouť naľľih pláćfo na ľzė vzėľ SM 1747, 12; ino je vzėľ Oblűbo ľzvėťoga Duhá SM 1747, 14; Kákse zapouvidi je vzėjo Abrahám od Bouga KM 1796, 17; rűszki boj za Czaszara 'sáloszťen konecť je vzėjo KOJ 1848, 119; ká je delo konecť vzėľ KAJ 1870, 133; Krisztus je Vzėjo nájem za szťalno vernosť KAJ 1848, 120; I mi ľzmo vľzi 'znyegove punofzťi vzėli KŠ 1771, 265; dára, ľteroga ľzo Apoľtolje z-Nebėľz vzėli KM 1796, 117 **3. zavesti se, vedeti, opaziti:** ino nai vpamet vzeme, jeliė on eľche natom ľzveiti TF 1715, 43; Reics Bosjo ľzľisľmo, napametjo vzemo SM 1747, 81; trám pa vu tvojem ouki na pamet ne vzemes KŠ 1771, 21; Ka more na pamet vzėti od Adjectivumov KOJ 1833, 29; stero vľzáki ľehko na pamet vzeme BRM 1823, II **vzėti se** vzėmem se **I. vzeti se:** se velki hasek vzeme njęnoj (gos) pėrji AI 1878, 24; naj ľze po etom betėgi na pout etoga ľzvejta vzemem KŠ 1754, 242; Vľzáko ľzťvorjený Bo'ze ľze naj zhváľo dávanem vzeme KŠ 1754, 168; pren. Ivani krlźťiteli ľze gláva vzeme KŠ 1771, 47 **2. oditi, zbežati:** Jezus vzėjo ľze je z-Galilee KŠ 1771, 61; vő idoucsi na pout ľzmo ľze vzėli KŠ 1771, 407; Tou vidėvľ Filifzťeuske, na pobejg ľzo ľze vzėli KM 1796, 57 **3. zavesti se:** I Peter ľze na pamet vzeme i ercsė KŠ 1771, 379; Na pamet ľze vzemo SM 1747, 81; Gori ľze 'se z-bűdi, na-pamet ľze vzemi SŠ 1796, 10 **vzėmři** tůdi vzemėvři -a -e *ko je vzėľ:* Pri toga (preminoučega vřejmena) naprávlanyi, za fundamentum vzėmři trėťyo jedinszko persóno KOJ 1833, 84; Poszlavcov-kucsna na přėpolo'zėno podsťzťavo vtanácsivanye vzemėvři AI 1875, kaz. br. 2 **vzėvři** -a -e *ko je vzėľ:* formo ľzlű'zbeno na ľze vzėvři KŠ 1754, 106; i vzėvři ti pėť ľejbov křůha, hváľo je dáo KŠ 1771, 48; gvant mi je gotovi, Na ľzėbe ga vzėvři, hocsem ľze ľzvejťiti SŠ 1796, 77; Szľovenľzke Gmaine, i na pamet vzėvři, kaj one knige potrebűjejo BRM 1823, IV **vzėti** -a -o **I. vzeti:** ki je od váľz vu nėbo vzėti KŠ 1771, 342; je okouľi vzėti od vojľzťkė KŠ 1771, 242; Jezus je vzėti vnėbo BKM 1789, 110; ľzmrt ino obľáľzť vzėťa Vřági BKM 1789, 46; je

on gori vzéto fzlafolft csloveco doli djáo KŠ 1754, 109; naj vzéto blágo nazáj povrnémo KMK 1780, 44; Hválna peszem za vzéto obládnost TA 1848, 7; tejlo ino fz. krv navkúp vzéto jejmo KŠ 1754, 205 **2. ustvarjen:** vu zemlo, z-ftere je vzéti KM 1796, 7; cslovek z zemle vzéti TA 1848, 9; Z-Zemlé fzmó vzéti BKM 1789, 355 **3. upoštevan:** Eto je v-pamet vzéto od táksi AI 1875, br. 1, 2; ono dugoványe nede v-právdo vzéto AI 1875, kaz. br. 2; záto, ka fzo fyllabe nej bilé vu gvúsen mertúk vzéte BKM 1789, 2b

vzétje -a s *vzetje, sprejem:* Ka je pa Odvézanya klúcs? Oznanúvanye za volo pobougsenyá nazáj vzétje KŠ 1754, 196; Bo'zega iména zamán gori vzétye KŠ 1754, 16; náfz na nyega hafzek vzétje ráta KŠ 1771, 670; ali ednoga dugoványá meszto toga drügoga vzétje KOJ 1833, 130; Ár, csi bomo zdobrevoule grejsili po vzétji fzpoznanya ifztine KŠ 1771, 689; Stero je po etoga lifzta vzétyi porúšeno KŠ 1771, 601; Da fze po vzétji Tvoji dárov, Búdimo vu pobo'znofzti BRM 1823, 434; Nad vezdásnyim fzloboud vzétjem od-váfz, Ne joucste SŠ 1796, 74

vzími prisl. *pozimi:* drevja, ono je 'ze gôlo bilô, tak, kak naszrêdi vzimi KAJ 1870, 113

vzórje prisl. *ob zori, zgodaj zjutraj:* Rano vzorje z-Mariami Iszkao bo'm ga fztálno KM 1783, 247; Gofzpodna dicsijo vzorje BKM 1789, 378

vžigati -am nedov. *požigati:* Bocskai sze prime povszem országi v'sigati KOJ 1848, 87

vživanje -a s *uživanje, sprejemanje hrane:* ki nám dáva bogato vřza na v'zivanye KŠ 1771, 643; Med nyé v'zivanyem tak Réd i mertúk zdr'závaj KAJ 1848, 248; poglej ednoga v sivanya KM 1783, 63; pren. Dúhovna (jejstvina) je pa v'zivanye Krifztusevoga tejla KŠ 1754, 205; Csedno v'zivanye je nase pozványe BRM 1823,

407; Kai nadigne na goufzto vřivanye Vecsérje TF 1715, 42; Kai more opominati na goufzto vřivanye fztém Sacramentomom SM 1747, 41; po etom v'zivanyi zemelfzka znamejnja zové KŠ 1754, 8b; naj bole pred v'zivanyem K. vecsérje KŠ 1754, 198; naj v'sivanyem etoga Szvesztva pride KM 1783, 154

vživati -am nedov. **1. uživati, sprejemati hrano:** dobroute vřivati SM 1747, 16; naj dá vřzáksemi v'zivati KŠ 1754, 166; neznajo, fto je bode v'zivao KŠ 1754, 241; Z-Bo'fimi dármi vezfélo v'sivaj KM 1790, 78; Jafz fizam pa toga nikaj nej v'zivao KŠ 1771, 507; pren. jafz te fcsém v'zivati KŠ 1771, 666; důsevno hráno v'zivam KŠ 1754, 236; Csi je gda v'zivas Vu bo'zój radosztí KAJ 1848, 248; gda mi Telou krifstuflevo vřivamo TF 1715, 40; naj z-oltárszkim fšvesztvom v'sivamo KM 1783, 20; I, ki v'zivajo ete fšvejti KŠ 1771, 503; Cfí Krifztusevo krv zvórom bodes v'zivao BKM 1789, 321; nyega vřivali bodeio SM 1747, 31; V'zivaj záto ete Bo'zi dár KŠ 1771, A8a; vcsini, naj te dosztójno v'sivam KM 1783, 156; naj tebé On tak v'ziva, liki ti Bogá tvojega KŠ 1754, 257; liki ti Bogá tvojga v'zivao jefzi KŠ 1754, 257 **2. biti deležen česa:** Tvoje dobroute v'zivati nebi mogao BKM 1789, 289; je nej dugo mogao nyé dobroute v'sivati KOJ 1848, 8; pomoucs v'zivamo KŠ 1771, 840; Da tvoj blagoszlov v'zivamo KAJ 1848, 130; Vřzak'ga [Mér] naj v'ziva BKM 1789, 330; ka bi sze vsze tri vere dovoljene pravice v'sivale KOJ (1914), 125; Ali nej fzmó v'zivali tou obláfzt KŠ 1771, 506 **vživati se** -am se *uporabljati se:* ma szlovenszki Jezik szvoj kout, v-sterom sze on szlobodno v'siva KOJ 1833, XIV **vživavši -a -e uživajoč:** Da v'zivavši tvoj blagoszlov, Nezábimo tvojji dárov KAJ 1870, 28

W

Witteberg -a [víteberg] m *Wittemberg*: i dájo vŕ
řtápati vu Wittebergi KŠ 1771, A6b

Wladislav -a [vládislav] m *Vladislav*: Wladislav
I. kráó KOJ 1848, 55

X

Xantippa -e [ksantípa] ž *Ksantipa*: Xantippa ABC
1725, A3b

Xantus -a [ksántus] m *Ksantus*: Xantus ABC 1725,
A3b

Xerxes -a [ksérkses] m *Kserkses*: Xerxes ABC
1725, A3b

z predl. **I.** z or. z: zetim leipim opominanyem TF 1715, 36; ino zponiznimi recsmi TF 1715, 7; zmaterinľzkim mleikom navküpe TF 1715, 6; máses zoleiom ABC 1725, A8a; koronües zmiloschov ABC 1725, A8a; ako fze ztáksim tálom SM 1747, 8; nyega je znami zmiro SM 1747, 35; naj znalľov példov KŠ 1754, 83; zpremlávanyem KŠ 1754, 63; napunim zvami KŠ 1771, 483; je gúcsao nyim zpíľzma KŠ 1771, 394; zsegé gucsa KŠ 1771, 337; preminém jaľz zľzvejta BKM 1789, 15; Zľtere sze je ľzpozábo BKM 1789, 13; je z-dobrim opominao KM 1790, 54; náľz darűje z-vekivecsnim 'sitkom SŠ 1796, 11; zbrise ľzkuze zoucsi SŠ 1796, 5; i z-ľzadovenim drevjom zelenila KM 1796, 4; fze z-ľüdmi napunila SIZ 1807, 8; Z-verov vadľüvati BRM 1823, 2; Z-ľzvetľzkim blágom BRM 1823, VII; more z-obrásza zemľe potűnotti KOJ 1845, III; z-drasztejnyom je dokoncsano KOJ 1845, III; sze je pomiro z-szoszedmi KOJ 1848, 10; z-'senszkami grdo delali KOJ 1848, 8; Kak z-dikov ocsé obvzétom KAJ 1848, 3; 'ziveti Z-szrecsov KAJ 1848, 3; szi ga z dikov koronűvao TA 1848, 7; presao je szpűmenek nyihov 'z-nyimi TA 1848, 7; z hotľivosztűjov szvojov TA 1848, 8; I z-'zivim vűpanyem z-szvéta vűpreminém KAJ 1870, 5; i z-téntov znam pizsati KAJ 1870, 7; Z-táksimi kosi jáko vrédno róje pűvati AI 1875, kaz. br. 8; szamo z-ednim vűszt odpiranyem AIN 1876, 7; pes na to z radűvanjom beűžo AI 1878, 8; rešo se je ľi z tem AI 1878, 9; hižo zterstűjom pokrűje BJ 1886, 7 **2.** z rod. z: nische fze ztėbe nezpomené ABC 1725, A8a; Ne ľzpozábi fze z-radovolnoga gori prijimanya KM 1790, 64; Gda pa bom z-ľzvejta preminyávao SŠ 1796, 3; I z-'zivim vűpanyem z-szvéta vűpreminém KAJ 1870, 5 **3.** z rod. iz: zľzvétoga píľzma vkűp zebráni TF 1715, 1; praviczta, stera zhája zvűre SM 1747, 19; zNebéjz opet doli pride SM 1747, 13; gda gucsi lá'z z-ľzvojga ľalfztivnoga gucsi KŠ 1754, 95; kaj jo je nej zvűre ľľzka KŠ 1771, 469; ľztoğa ľzpoznajmo, ka ľzmo KŠ 1771, 339; I vefzelisze mi zszrczá BKM 1789, 16; nam je Nasoj dűsi

z-tejla preminouti SŠ 1796, 19; cslovecsánľzko tejlo je z-zemľá napravo KM 1796, 4; i vľza, ľtera ľzo na tom ľzvejti, z-nicseľza ľztvouro KM 1796, 3; Boug dáj z-zemľe obilen 'sér SIZ 1807, 6; nede z-kmicsnoszti vnouge vűpelala KOJ 1833, III; Sztvoriteo je nám z-Paradi'soma vűvr'senim haszniti nakano KOJ 1833, IX; Ki z-sztolice more vű KOJ 1845, 9; Álmos z-szega vogerszkoga národa vkűpnarédi KOJ 1848, 7; I dűsno vűszt nyegvo zbudűjava 'Z-nyé pogűbelnoga támna KAJ 1848, 3; Dicsó bom Goszpodna z czėłoga szrczá TA 1848, 7; z-jarp tiszto vűzememo AI 1875, kaz. br. 8; Kakda sze moro z-vecs szillab recsi razdeliti AIN 1876, 7; Z volovski kož se delajo podplati AI 1878, 15; je Ferkeci pisanye zrók skűbno BJ 1886, 5

za predl. **I.** s tož. **I.** za izraźanje smeri, namena: ter fze nyim vnoufa, za vcfenyé otroűk ľzvoih dvá kraiczara dati TF 1715, 4; Abecedarium Za drobno Detzo, vűn ľzpűscheno ABC 1725, A1a; stere je za ľzini gori vzél SM 1747, 20; fze moremo za vujvlacséne ľzpoznati KŠ 1754, 199; Vi znáte, ka za rejs fze je zgoudilo KŠ 1771, 374; I bom vám za Ocsó KŠ 1771, 540; Szvėti Paveo zové eto ľzveľztvo za veliko ľzkrovno Szveľztvo KMK 1780, 86; ki ľzi me od veka za rázumnoga csloveka odėbrao KM 1783, 6; Molitev Dávada za poľzlűhnený BKM 1789, 8; Ka je tífzo za vefzeljú BKM 1789, 456; Prvi dén, sfteri je potomtoga Za Nedelo imenűvani KM 1796, 113; ľtero je szám Boug za veliki zrokov volo nafztavo SIZ 1807, 7; Szkrb za Dűso BRM 1823, VII; szo sze mi za mosnyé szziromaskih Szlovenov sztrasne vidile KOJ 1833, IIII; Za Taksonya sze je zgoudilo KOJ 1848, 10; vojszki naroucsi poszt, i molitve za szrecso KOJ 1848, 9; Nebi meo za nász szvét nikse lepote KAJ 1848, 7; Ka za dobiecsek je z moje krvi TA 1848, 22; Moje pero, nē szi ti za norce KAJ 1870, 7; bodemo našega očo za krátko vrėmen vidili BJ 1886, 46 **2.** *čez:* za tri dni de zdrava KOJ 1845, 109; prvo szedsztvo sze more za tri dnėve obdr'zati AI 1875, kaz. br. 1 **II.** z or. za izraźanje prostora, časa, zaporedja: ino miloscha za menom bode hodila

ABC 1725, A8b; Stera fztvorjena fztvár Bo'sa je náj bole fzpominanya vrejdna za Angyelmi KMK 1780, 10; Od orszácskih Ocsákov i za nyimi od nassega 'seleznoga Vármegeyva je dokoncsano KOJ 1833, III; Moja dšsa zdúháva za zvelicsanyem tvojim TA 1848, 101

zabádanje -a s *klanje*: Szvinya sze pred zabádanym podkrmiti more KAJ 1870, 69

zabájarica -e ž *vedeževalka, čarovnica*: Tou doprnásajo zabajaricze, glédaricze KŠ 1754, 50

zabájati -am dov. *začarati*: Elfi fzlisijo, ftere fzi zabajajo, naj ne poprijéjo KŠ 1754, 38

zabéjliti -im dov. *zabeliti*: Zsirozni; zabejliti KOJ 1833, 184 **zabèleni** -a -o *KOJ 1833, 184*

zábeo -ela tudi zábil -a m *zabela*: Zsir; máscava, zábeo KOJ 1833, 184; gde je proszo malo szlanine, zábela KOJ 1845, 107; Z-zmôcsaja mászt cvréjo, i obôje na pecsenyé i zábil nucajo KAJ 1870, 77

zabéranje -a s *volitve*: i novo zabéranje bode AIP 1876, br. 2, 3; miniszterium zdaj po zabéranym poszlavcov znôvov dácsov na présztopi AI 1875, br. 2, 1

zabérati -am nedov. *I. voliti*: Zatoga z-roka poszlavcov prvo delo je predsednika i zapernike zabérati AI 1875, kaz. br. 2 *2. izbirati*: Meli szmo 'ze gerde dekle, stere szo v-deli zabérale AIP 1876, br. 10, 5

zabéravec -vca m *volivec*: Deák z-poszlavcove csészti dolizahválo, ár szo nyagovi zabéravci tó 'zeleli AIP 1876, br. 2, 2

zábiti -im dov. *pozabiti*: Ne zábi toga ni eden BKM 1789, 431; Nyeg'va fšam kotriga, zábiti me nescse SŠ 1796, 59; Tó nigdar nezábi KAJ 1870, 50; Zábita tak pojbara, Ocsa ino mati KAJ 1870, 90; Vidli bodo ga i oni takáj, ki fzo ga zabili BKM 1789, 445 **zábiti se** -im se *spozabiti se*: Sztébe fze zábiti nemrem BKM 1789, 324; Ár fze je bole nigdar nej roditi, Liki 'snyegova dobra fze zábiti SŠ 1796, 50 **zábleni** -a -o *pozabljen*: Od lüdi osztávleno, 'Zédno, lacsno, zábleno KAJ 1870, 19

zabléditi -im dov. *narediti blede*: je lêpi bio v-obrázi, szamo ka ga támnoszt i nesznehnoszt zabledila AIP 1876, br. 4, 6

zablisnoti se -e se dov. *zablisniti, zabliskati se*: ogeny sze k-szouszedi za'sené, ino zabliszne KOJ 1845, 103

zablóditi tudi zablóuditi -im dov. *zabloditi, zaiti*: Ovcé májo dobre ovcsárnice, vu stere sze notrizapréjo, da szemta neidejo i nezablódijo KAJ 1870, 139; Kak nezablódite med telko potami KAJ 1870, 26; i zabloudila bi li edna (ovcza) 'znyih KŠ 1771, 59; Zabloudo fšam kak

blodécsa ovcficza KM 1783, 164; pren. teda od Bojfega návuka naidale vkrai zabloudi TF 1715, 3; csi fto med vami zabloudi od ifztine KŠ 1771, 754; Ki fzo okoli ifztine zabloudili od czila govorécsi KŠ 1771, 649 **zablòdjeni** tudi zablóudjeni tudi zablóudnjeni -a -o *zablodel, zašel, izgubljen*: Ovo jafz tvoja nefzrecsna zablodjena ovcficza KŠ 1754, 229; Nej li fšam jafz edna, Od devédefzét devéte zablodjena BKM 1789, 201; Csi fze nagodis na tvojega nepriátela zablodjenoga guncza KŠ 1754, 52; náj bi na hüdo zablodnyenoga krála pripelao KOJ 1848, 40; idoucsi na goré iscse to zablodjeno KŠ 1771, 59; Zablodjene ovczé fšmo od Ádama bili BKM 1789, 72; pren. Oh jaj tebi teda dšsa zablodjena KM 1783, 255

zabobnjáriti -im dov. *zabobnati*: zabobnyári, ino zrogácse tak KOJ 1845, 11

zabòdnjeni -a -o prid. *zaboden, zaklan*: Zabodnyena (svinja) sze prá'zi, ali z-kropom popári KAJ 1870, 69

zabolèti -ím dov. *zaboleti*: Od etoga glásza Andrásí III. szrcé zabolí KOJ 1848, 42; szamo jih je 8 ali 9 dni malo gláva zaboléjla KOJ 1845, 112; Od vsze té nicsemúrnoszti je szrcé zabolélo Józsefi I. KOJ 1848, 104

zabòrati -am dov. *zajeziti, zagraditi*: Ete tecsáj je tak naméno Matyas I. zabòrati KOJ 1848, 66

zabráč -a m *volivec*: Nisteri szo szvojim zabrácsom racsun dáli od dela szpráviscsa AIP 1876, br. 8, 1

zabránniti -im dov. *preprečiti*: Zahmán Pilátus zabráni – csüdo gorsztanejnya KOJ 1845, 124; Csi bi pa kaj zabránilo – tebi zráven priti v-diko KOJ 1845, 131

zabráti -berém dov. *izbrati, izvoliti*: vu prvom rédi zaberé ednoga oglejüvácsa okrogline AI 1875, br. 2, 4; No zaberte frisko od nyih ednoga AIP 1876, br. 1, 7; edno rô'zo dönok najsla, stero szí za sztan zabrála AIP 1876, br. 2, 6 **zabrání** -a -o *izbran, izvoljen*: Pokedob poszlavcov-kucsá neima po szlavanyi zabránoga predsednika AI 1875, kaz. br. 2; Potom ország sze po szvojem zabránom prednyási ravna AI 1875, 3; Edna poszlavcova kucsá, v-steroj od národa zabráni poszlavci szedijo AI 1875, 2

zabrèčati -im dov. *zakričati, zajokati*: detéce, csi v-Cérkvi zabrecci KOJ 1845, 23

Zábulon -a m *Zabulon*: Zemla Zabulon, i Zemla Neftalim KŠ 1771, 12; je prebivao vu Krajínaj Zabulona KŠ 1771, 12

Zábulonov -a -o prid. *Zabulonov*: Zplemena Zabulonovoga dvanájfzet jezér zapecsáczeni KŠ 1771, 779

zacéliti -im dov. *zaceliti se*: kralici od vdáreca otecseno lice zacelilo AI 1875, kaz. br. 8

záčati -am dov. *záčeti*: Gda bi pa jaľz zácso eta gúcsati KŠ 1771, 376; ki bi eto delo zácso grajati BKM 1789, 8b; Etak da bi pšenicza lipou zácšala ráľzti KŠ 1771, 434; naj tou dobro štero je zácšao, i dokontsa KŠ 1754, 125; kaj je ľzvejť fztvoriti zácšau KŠ 1754, 24; Kakda je je zácšao i obrédo KŠ 1771, 263; Té je na tou zácšao bejšati KM 1790, 18; Manalles je hűdou zácšao KM 1796, 71; Zďa szí je zácšao premislávati KAJ 1870, 155; geto ľzo ga zácšali niki vň gláfziti KŠ 1771, 527; na tou szo zácšali stűke zlejšvati KOJ 1848, 47 **záčati se** -am se *záčeti se*: nego sze vu zdásnyem vrejmeni zácša o'sivati KOJ 1833, X; Gda sze eden sereg szrnsnyňv Sztrasno zácša změnyati KAJ 1870, 17; Gda ľze je zácľau té děn ľzvetiti KŠ 1754, 26; i zácšao ľze je ftáplati KŠ 1771, 49; na keliko ľze je zácšalo, je drűgo Bo'ze ľzkrbi KŠ 1771, A4a; ka ľzo ľze dári vnami zácšali KŠ 1771, 442; Kakda ľzo ľze zácľale te moke KM 1796, 106 **záčavši** -a -e *ko je začel*: kaj gori nadigáva ľűftvto vucsěcsi po czejľoj Judei zácšavsi od Galilee notri do tēcť KŠ 1771, 250

záčavna -e Ź *záčetek*: Ete novin vszáká z-obhválnosztľov sze szpominola od z-ete zacsávne AI 1875, br. 1, 7

záčěrniti -im dov. *záčěrniti*: V-deszét dni sze je mála krasťiczá narédla, po malom zacsěrnila KOJ 1845, 111

záčětk -tka m *záčetek*: Jezussa, steri je zacsětek i dokoncsánye Vňre SM 1747, 28; Ja ľzem A ino O, zacsětek i konecť KŠ 1754, 89; I erkao nyim je Jezus zacsětek KŠ 1771, 293; Zacsětek KMS 1780, A3b; Oh zacsětek moj KM 1783, 2; Vtrágľofťť je vľzáké hűdoube zacsětek KM 1790, 16; i toga ľzvejťa vľze nevoule zacsětek KM 1796, 8; Teski je bio zacsětek kralűvanya KOJ 1848, 103; Lasťtívnogaiměna zacsěteklitera sze z-velikov literov piše AIN 1876, 10; Grűška cvetě záčětek risálšćeka AI 1878, 45; kai je rezi zacsěťka SM 1747, 33; štero je od zacsěťka ľzvitá bilou KŠ 1754, 5b; I ti ľi od zacsěťka zemlo fundálivao KŠ 1771, 672; Od zacsěťka ľzvojega Vouzniczke ľzo vľzipekla BKM 1789, 13; Dűhá zacsětek mámo KŠ 1771, 442; Dika, kako je vzacsěťki bila SM 1747, 80; geto je ono od ľzamoga Bogá vu zacsěťki ľzvitá vň dáno KŠ 1754, 9a; ľzpadno je ľzvěti Dűh na náľz vu zacsěťki KŠ 1771, 376; kak je bilou vu zacsěťki KM 1783, 16; Rejšcs, Stera je vzacsěťki bila BKM 1789, 39; i obládajmo taki vu zacsěťki hűda 'leľejnya KM 1796, 9; Pri zacsěťki Bo'ze Szľu'zbe BRM 1823, V; Pri vszákóm dugoványi zacsěťki sze szka'űje AI 1875, kaz. br. 8; kaj ľzi

me ľűbo pred zacsětkom ľzvejťa KŠ 1771, 324; Moliteť pred zacsětkom ľz. Meľľe KM 1783, 104; Eti bodo zacsěťki bolejšen KŠ 1771, 143

záčěti -čněm dov. *1. záčěti*: Boug je more vnami zacsěti KŠ 1754, 80; edna dr'sina pofzebi ne more zacsěti KM 1790, 88; Vu iměni Bogá zacsněm moje delo KAJ 1870, 5; Začněm vu Bogá iměni BJ 1886, 3; Ludvik z-Vogrínami boj zacsně KOJ 1848, 8; Ki brs zacsně, dale pride KAJ 1870, 11; Zacsněmo tak delo z-bo'zov pomocsľov AI 1875, kaz. br. 1; eden sz-křaleszkoga rodu rodjen boj zacsno AI 1875, kaz. br. 8; Margeca zácšo praviti AI 1875, kaz. br. 7; Tak szo sze Magyari zácšali notrizagrajűvati KOJ 1848, 10 **2. delati, počěti**: Ah! ka mi je zacsěti SM 1747, 77; Ah kaj mi je zacsěti BKM 1789, 209; kaj hocsemo zacsěti SŠ 1796, 173; ně szo znalí, ka májo zacsěti KAJ 1870, 144; od boleznosztí nikaj ně znao zacsěti AI 1875, kaz. br. 8; ino nevej, ka bi zacsěla KOJ 1845, 85 **záčěvši** tudi záčěvći -a -e *ko je začel*: Zacsěvľi od křfzta Ivanovoga notri do tífztoga dněva KŠ 1771, 343; kral na glaszno zacsěvcsi cstěti křaleszko řěcs AI 1875, kaz. br. 1 **záčěti** -a -o *záčet*: Vi znáte, ka za rejšcs ľze je zgoudilo, zacsěta od Galilee po křfťti KŠ 1771, 374

záčětnik -a m *záčětnik*: Návuk vogrszkoga jezka za zacsětnike KOJ 1833, 1; Návuk vogrszkoga jezka za zacsětnike AIN 1876, 1

záčěmba -e Ź *záčěmba*: Fűszerszám; zácšimba KOJ 1833, 157; I zácšimba je nyi brige KAJ 1848, 249; Naj'zmahněša zácšimba KAJ 1870, 45; i pripravile ľzo zácšimbo KŠ 1771, 253; i prikázala je nyemi vľzáké fěle prebráno zácšimbo KM 1796, 66; i zavili ľzo je vprťé z zácšimbov vrět KŠ 1771, 331

záčěnjanje -a s *1. záčěnjanje, záčětek*: Odik prilo'seka verbumi zacsěnyanye znamenűjo KOJ 1833, 49; ár je Béla III. po zacsěnyanyi vnougiť novűh návadiť pout vtro KOJ 1848, 31 **2. počěťje, delovanje**: steri gli bár je odobrouto Luthera zacsěnyanye KOJ 1845, 64; csi eto zacsěnyanye podpěrano bode AI 1875, kaz. br. 8

záčěnjati -am nedov. *záčěnjati*: pozványi, Stero zdaj zacsěnyam BKM 1789, 366; ka nyě ľűstvto zacsěnyá odirjávati KOJ (1914), 133; delo, Ka bodem dněsz zacsěnyo BKM 1789, 375; Jancsi je i vecs zacsěnyao KAJ 1870, 157 **záčěnjati se** -am se *záčěnjati se*: i efěse vezdásnyem vrejmeni ľze zacsěnyá ľzvedouľftvto KŠ 1771, A4a; Dněľz ľze zacsěnyá to nouvo leto BKM 1789, 52; Zacsěnyá ľze mi blá'senľftvto SŠ 1796, 4

záčěnjeni -a -e prid. *záčěnjen, zabeljen*: Rejšcs vaľá vľzígďár vu milofcsi naj bode ľzľoljom zacsěnyena KŠ 1771, 610

záčiteo -ela m *záčetnik*: Kúmez glédajoucsi na voja, liki na zacsitela i dokoncsitela vöre Jezufa KŠ 1771, 694; Dvajszetih imenitnejsih zacsitelov reberije czaszar dá kastigati KOJ (1914), 128; ali domá je sztrasno kastigao zbücsenya zacsitele KOJ 1848, 26

záčniti -em dov *záčeti*: Komaj je zacsnila nasa Szlovensina lepse lice kázati KOJ 1914, 129; vogerszki sztálisi szo zacsnilo Krále szí zebirati KOJ 1848, 42 **záčniti se** -em se *záčeti se*: Sztáromi skolniki sze je kihati zacsnilo KOJ 1845, 4

záčnoti -em dov *záčeti*: niscse neszmi zacsnoti KOJ 1833, IIII; Csi gli kaj zacsnem rano KŠ 1754, 268; nouvi 'zitek zacsnem BKM 1789, 78; i teda fzi zacsne szejfzti KŠ 1771, 219; kak on moje delo zacsne SM 1747, 74; Zátó Sz. Dujh vŕze tou dobro vnami zacsne KŠ 1754, 124; I zacsne biti te szebom fzlú'zécse KŠ 1771, 83; Jožek dönok začne Ferkeca mériti BJ 1886, 5; Zacsneho pá fzami szebé preporácsati KŠ 1771, 532; csi tak zacsneho kaj vcsiti KOJ 1833, V; Zacsni nazledúvati nyé BKM 1789, 1b; i ne zacsnite escse praviti vu szebí KŠ 1771, 173; naj tou zmolitvami zacsnejo KŠ 1754, 220; Naj ne zacsnejo sptati KŠ 1771, 221; zacsnoje vleti 1771 pobogsávati pefzmi BKM 1789, 3; Žveplenica je začnola goreti BJ 1886, 9 **záčnoti se** -em se *záčeti se*: Tou blá'zenfztvo fze escse eti zacsne KŠ 1754, 142; Zátó fze preczi od nyegove Bo'zánfzke natúre zacsne KŠ 1771, 263; Vcsenyé sze z-molitivami zacsne KOJ 1845, 9; Teda fze prav nouvo leto začne BKM 1789, 53; Včenyé se zdaj začne BJ 1886, 3; naj fze vsze nafše molitve od tébe zacsnejo KM 1783, 102; zacsni fze pa od fzelejdnýega do prvoga KŠ 1771, 64; Slama se je pa goreti začnola BJ 1886, 9 **záčnovši** -a -e *ko je začel*: I zacsnovši od Moj'zefa i od vŕzej prorokov razkládao je nyim vŕza ona piŕzma KŠ 1771, 256; Oni pa vŕo fzo sli eden za ednim zacsnovši od fztarífi KŠ 1771, 292 **záčnjeni** -a -o *záčel*: Od sztrána Szrbie prôti törkom je bój zacsnyen AIP 1876, br. 7, 8; V-nisteri mesztaj bratva 'ze zacsnyena AI 1875, kaz. br. 8; i szamo te szo mogli od zacsnyenoga dela henyati KOJ 1833, IX; pred nomenom z-káksim vküpglasznikom zacsnyenim sztoji KOJ 1833, 14; naj fze dela od tébe zacsnejo, i zacsnyena fze dokoncsajo KM 1783, 102

záčüditi se -im se dov *záčüditi se*: Ali kak sze zacsüdijo, gda ná'jdejo KOJ 1848, 120; Vsza szoszedsina sze je zacsüdila KOJ 1845, 6

záčüdivati se -am se dov *čüditi se*: Szily János szo sze zacsüdivali nad menkanyom knjig KOJ (1914), 153 **záčüdivani** -a -o *záčüden*: Vesz

zacsüdivan pasztér hitro be'si v vész KOJ 1914, 109

záčüti -üjem dov *I. zaslíšati*: nigdar odnyi nikaj në zacsüti bilo AIP 1876, br. 1, 8; sztopája rogát zacsüje AI 1875, kaz. br. 7; V bližini začüjemo neprestano pokanje AI 1878, 3; Ár zacsüjo, kaj fzi prífao KŠ 1771, 408; Ár edna 'zena kak je zacsüla KŠ 1771, 124 **2. spoznati**: Tú szo nasi zacsüli hasznovitnoszt hajdine KOJ (1914), 107

záčütiti -im dov *záčütiti*: Grozoviten glás má i ga na pol mile začüti AI 1878, 11; kak je zacsütila nyegovo dobro ponásanye KM 1790, 58

zádav -a m *nadav, ara*: Zálog, zálog, zádav KOJ 1833, 184; Zádav prífesztné dike KM 1783, 58; Ti fzi Zádav pri náfz tvega Ocza BKM 1789, 4

zádava -e ž *nadav, ara*: Ki je zádava örcösine nafé na odrejsenyé KŠ 1771, 575; ki nám je dáó i zádavo Dühá KŠ 1771, 536; on, ki je na nyega kô'zo 'ze zádavo gorivzéo KAJ 1870, 94

zádava tudi zádeva tudi zádiva -e ž *ovira, prepreka, zapreka*: Akadály; zádava KOJ 1833, 149; Zátó i zádivo fzam meo vnogokrát KŠ 1771, 483; fzlaboŕzt nafšo ftera nam je csáfzi na zádavo KMK 1780, 82; drüгим zádevo mecse KAJ 1870, 105; Csi je pri etaksoj zádavi rávno kaksza poszebna szvétecsnoszt bila KOJ (1914), 153; csi Boug náfz od-drügi protivni zádav mentüje SIZ 1807, 16; ino po pouti premágavsi vszakojacske zádave KOJ 1848, 7; Poteri fzcrczá zádave BKM 1789, 207; Vsze zádevé obládati KAJ 1848, 219; Teczasz, ka bi sze Albert z-csehszkimi zádavami borio KOJ 1848, 53

zádavek tudi zádevék -vka m *nadav, ara*: Csi bi tô li zádavek bio szamo i escse sztôkrát telko na vino AIP 1876, br. 9, 3; sze vnogo zadevkov szka'züje AI 1875, kaz. br. 8

zadávti -im dov *zadávti, umoriti*: ftere vu utrobi fzvoj fzád zádavijo KŠ 1754, 38; Csernoga kokota zádaviva KOJ 1845, 114; i orofzlána zádavo KM 1796, 55; i gori je zrafzlo trnye, i zádavilo je je KŠ 1771, 42; pren. Tou neznas gda fzmrt pride, Mogao bos na voj'snyo idti, hocsete zádaviti SŠ 1796, 173; Ni te drügi honvéd je nëznao zádaviti 'zelénya szvojega KAJ 1870, 148; csi li fzam Sz. duhá, ne zádavis zvörov vrét KŠ 1754, 12a; i vkanenyé bogáfzftva zádavi to rejcs KŠ 1771, 43; i nous, v-steroj te fzmrt zádavi KM 1783, 197; Ár Krifztus Vekvecso fzmrt zádavi BKM 1789, 99; da me fzmrt nej zádavila KM 1783, 222; Ka me je'ze nej zádavila BKM 1789, 398 **zádávleni** -a -o sam. *zádávljeni*: naj fze zdr'sávate od zádávlenoga KM 1796, 128; naj fze zdr'závajo od zádávlenoga KŠ 1771, 389

zadávlati -am nedov. *dáviti, moriti*: i zgrabivlí

ga zadávľao ga je KŠ 1771, 60; pren. Gda Boug doli tere i zadávľa vľze hűde tanátse KŠ 1754, 162; zadávľamo i vmárjamo vu ľzebi pouleg telovnoga po'zelejnya bodoucsi 'zitek KŠ 1771, 848; drage i mocsvarje zadávľajo na nyi odraszek dobre tráve KAJ 1848, 121; toga ľztároga csloveka vnami zadávľajo KŠ 1754, 28 **zadávľati se** -am se *daviti se*: ki zadávľajo ľze KŠ 1771, 193

zadéjvati -am nedov. **1. prizadevati**: Nifcse vám naj ne zadejva vu bi'zají nájema KŠ 1771, 607; Svendi vojvoda, ki je okoli Tisze teliko hűda zadejvao KOJ (1914), 119 **2. sitnariti, nagajati**: i zadejvao je drűgoj deczi KM 1790, 54

zaděnoti -em dov. **1. znesti, doseći velikost, vrednost**: ministzer csáka i koliko sztroskov potrebcšina zadene AI 1875, kaz. br. 2; 80 jezěr rainskih rejenyá sztroski zadenejo AI 1875, br. 1, 8 **2. prizadeti**: steriva szta Ferdinandi I. vidno doszta hűdoga zadenila KOJ 1848, 77; Keliko kvára szo Botskajovi kruci Szlovenom zadenili KOJ (1914), 120

zaděržek -žka m *ovira, prepreka*: Törći brezi vszega zader'ska szo Radgone gori prisűtali KOJ (1914), 108

zaděti -děnem dov. **1. povzročiti, doseći**: Ki nekaj z-lejpm, nekaj zposztrassűvanyom tou zadene tam, da sze Ország zdrű'si KOJ 1848, 23 **2. zadeti, naleteti**: pri sz. Gotthárdi na czaszarszkoga generala Rabutina zadenejo KOJ (1914), 146 **3. prizadeti**: Pá szo ga razszdili da szo i Műsesi zlo zadeli TA 1848, 89 **4. pomeniti**: Ka pa Krifztus zadene KŠ 1754, 99; ka bi tejlou bilou tou, ľtero telovno po'zelejnye zadene KŠ 1771, 445; da razmis, ka vľzaka rejcs zadene BKM 1789, 7; Jeli znáte eto, ka zadene panis SIZ 1807, 47; Csi trijé glaszniczke vkűpszpridejo, te szrejdnyi szám zadene edno szillabo KOJ 1833, 7; koliko méterov i centiméterov zadene AI 1875, kaz. br. 6 **zaděvši** -a -e *ki zadeva, pomeni*: Ete razlocsek dokoncsa, da 6 sztopájov zaděvši eden klafter, to sze 'ze v-třetjem razlocski nájde AI 1875, kaz. br. 6

zádev -a m *ovira, prepreka*: Vzemi z-nálz té zádev, bremen BRM 1823, 451

zaděvka -e ž *ovira, prepreka*: Vsze tomi je nájvéksa zadevka anglus AIP 1876, br. 10, 3; Zadevko ne trpi AIP 1876, br. 3, 1

zádňek -a m *zadek*: Včěla .. razľočávamo tri tále .. zádňek AI 1878, 35

zádňji -a -e prid. **1. zadnji, ki leži, je zadaj**: Utolsó; szlejdnyi, zádňyi -a -o KOJ 1833, 179; Hert má voskoga i stišňjenoga zádňjega tela AI 1878, 8; I on je bio vžadnyem ľztráni na

zglávnicki le'zěcsi KŠ 1771, 114; Te prednji i 5. krátki prstov zádňji nog so prosti AI 1878, 7; Medved se na zádňje noge postávi AI 1878, 10; na zádňjih nogáj visi AI 1878, 7 **2. za katerim ne nastopi kaj istovrstnega**: Govorěcsi: kaj eti zádňji ľzo li edno vűro delali KŠ 1771, 65 **zadňjěši** tudi zadňjěši -a -e *bolj zadnji*: ár ľzam vnikom nej zadňyěji od ti naj vėkfi Apostolov KŠ 1771, 551; eden vkűpglasznik sze má k-tomi zádňyěsemi prikacpsiti KOJ 1833, 6; vcsi me tak na poniznoszt K-onim, ki szo zadňyěsi KAJ 1848, 233

zádňjica -e ž *zadňjica*: ovi ga zacsnejo pufkati po zádňyici KOJ 1845, 115

zádňjič tudi zádňjš prist. *nazadnje*: Ali zádňjič szo i toga vűszpehali KOJ 1848, 31; tak szí miszľijo glád odtirati, dokecs zádňnyis szebé v-zemlo szprávjio AIP 1876, br. 5, 7; vėgre (zádňnyis) AIN 1876, 64

zadobiti -ím dov. *dobiti, doseći*: po steroi bi mogli bláfenľztvo zadobiti TF 1715, 48; vefzěloga vecséra nebi mogao zadobiti KŠ 1754, 225; ka ľzi nám eto blá'zeno vrejmen dáo zadobiti KŠ 1771, 837; odpűscsenyé morem zadobiti KM 1783, 162; On ľzam ľcsé zadobiti BKM 1789, 11; imé ľzvětim 'sitkom zadobiti KM 1796, 10; radoľzt vekivecsno zadobiti SIZ 1807, 8; Vűpamo sze zadobiti vsza dobra KOJ 1845, 137; vesh szvét zadobiti KAJ 1848, 133; I pá zadobiti mi dáo ũtro nűvo KAJ 1870, 168; tvojega Zvelicsánľtva tála zadobim SM 1747, 53; Zadobim te vugodne dněve tyédna prifelzňoga BKM 1789, 393; Naj ľzmrt zadobis ľzrecsno KM 1783, 281; zadobi nám odpűfchenyé TF 1715, 32; kai vľza eta zadobi SM 1747, 41; Zadobi grejhov odpűscsanye KŠ 1754, 189; vogrszko Králesztvo zadobi KOJ 1848, 69; On zadobi blagoszlov od Goszpodna TA 1848, 18; zvelicsánye zadobimo TF 1715, 44; Ka zadobimo po toj vűri KŠ 1754, 78; Vľzi hafzek zadobimo BKM 1789, 147; vojűvanye, Kou ľzi z-molítvami zadobimo SŠ 1796, 20; vkom vűrvajoucsi zadobijo 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 263; oszľobodjenyé, ľtero zadobijo KM 1783, 102; ár szamo tak diko i glász zadobijo KOJ 1845, 111; Naj zadobim zvelicsanľztvo BRM 1823, 7; gdabi v-Alexandrii ľejpi fereg ľűľztva Krifztűfi zadoubo KŠ 1771, 101; da bi mi Detinľztvo zadoubili SM 1747, 10; ľzkvárjeno naturo z-űroka ľzem zadoubo SM 1747, 51; 'sitek, Steroga ľzi ti ľzám Zadoubo SŠ 1796, 101; i ľitek vekivecsni nám je zadoubo SM 1747, 35; zvelicsanya blágo, ľtero je ľzvojoj ľzmrtýov zadoubo KŠ 1754, 189; Béla II. je zadoubo Bosnio KOJ 1848, 28; vľze ono, ľtero dobro ľzmo mi zadoubili KŠ 1754,

115; obeacsanya fzo zadoubili KŠ 1771, 693; ki fzo efce Nebefzkoga blá'senfztva nej zadoubili KMK 1780, 16; szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8 **zadobiti se** -ím se dov. *dobiti se, doseči se*: Ka fze pravicsnofzt po vöri zadobi KŠ 1771, 454; Naj fze milofce zadobijo KM 1780, 52 **zadóbivši -a -e ko je dobil**: Ki od Wenceszláva zadóbivsi koróno KOJ 1848, 43 **zadöbleni -a -o dobljen, dosežen**: Zadobljeno ofzlobodjenyé od právde KŠ 1754, 114; fteri zadobljeno grejhov odpüscsanye nam pripisuje KŠ 1754, 134; Steri nám vfze rane vrácsi Zadoblene fzporojfztvom BKM 1789, 228 **zadöbleni -a -o sam. prejeti**: Ki je zádava öroc sine nafe na odrejsenyé zadobljeno KŠ 1771, 575

zadoblenjé -á s dosega, prejem: ka bi fou kpriátelom za volo zadoblenyá fztroska KŠ 1771, 424; Za fteroga 'zitka zadoblenyé fze moremo fzkrbeti KŠ 1754, 6b; Na koj váfz je pouzvao na zadoblenyé dike Gofzpodna nafega KŠ 1771, 628; vekivecno blá'senfztvo, i na toga zadoblenyé potrejbno skér KMK 1780, 23; i na zadoblenyé miloscse KM 1783, 4; Azam bi rad zavrgao Miloscse zadoblenyé KAJ 1848, 151

zadolèti -ém dov. *zmoči*: Máli narod nezadoléj nosziti sztroska KOJ 1833, XIV; szo ga mati i bratovje nyegovi komaj zadoleli poszlusati KAJ 1870, 117

zadomáčiti se -ím se dov. *udomačiti se*: buha i vüš se tam zadomáčijo AI 1878, 35; pren. Gde sze lübéznoszt zadomácsi AIP 1876, br. 5, 6

zadomesziteo -ela tudi zadomesztitel -a m *maščevalec*: Ár je Bo'zi fzluga zadomesziteo vu fzdritofzti KŠ 1771, 478; Gofzpodne, Bög zadomesztitel TA 1848, 77; I zadomeszitelata poteres BKM 1789

zadomèstiti tudi zadoméjstiti -ím dov. *maščevati*: Ali jazs szem zadomesztiti Setüvao nyim presztopenyé KAJ 1848, 152; naj zadomefzti mefzto méne tvoja miloscsa KM 1783, 151; i zadomejzto je krv fzlugov fzvoji KŠ 1771, 800

zadomesčavanje tudi zadomesštávanje -a s *maščevanje*: fuzvecko zadomefztsávanye je pa fzloubodno KŠ 1754, 40; moje je zadomefcsávanye KŠ 1771, 477; Od zadomescsávanya fze zdr'závati KŠ 1754, 170; I on klácsi preffo vina zadomefcsávanya KŠ 1771, 802; Vcsinim zadomefcsávanye BKM 1789, 185; Bög, ki mi dá zadomeszcávanye TA 1848; Ábelova krv je za zadomescsávanye KM 1796, 9; napunyeni fzo zadomefcsávanyem KŠ 1771, 355

zadomesčávati tudi zadomesčávati -am nedov. *maščevati*: Ne zadomefztsávajte fzi KŠ 1754,

40; za fzébe fzi ne zadomefcsávajte KŠ 1771, 477; Oni zadomescsáváli fzo fze KM 1790, 88

zadomesčávec -vca m *maščevalec*: da bi potro protivnika i zadomeszcávcza TA 1848, 7

zadomesčenjé -á s maščevanje: Nemilofzfta zadomefcsenyé KŠ 1754, 39; Bojdi nyim k zadomescsenyi i szpadáji TA 1848, 54; Vu ognya plámmi, ki dá zadomefcsenyé onim, ki neznajo Bogá KŠ 1771, 626

zadósta prisl. *zadosti, dovolj*: Ino ako vám je tou nei zadofzta zglednite fze TF 1715, 6; zadofzta, ti fzi zmenom SM 1747, 74; naj te morem zadofzta lübiti KŠ 1754, 229; vöra je nej zadofzta KŠ 1771, 442; Naj li fzam jafz zadofzta veliki KM 1790, 20; Zadofzta fzo oni fzkákali KM 1796, 75; geto fze je zadofzta naprêplacsárov nej naislo BRM 1823, IV; Tu szo Vogrinje zadoszta doubili KOJ 1848, 9; Ka za vrêlostj je Bög vszem dao? Zadoszta KAJ 1870, 106

zadósta činénje ~ -a s *zadostitev*: tebi aldüjem zahválnoszt na zadoszta csinejnye za vsze grejhe KM 1783, 4

zadósta včiniti ~ -ím dov. *zadostiti*: ani edna, ftera bi bila mogla zadofzta včiniti TF 1715, 41; kai je nikakse drugo fztvorjenye za naflih grehov nei moglo zadofzta včiniti SM 1747, 40; Lidí, za nyih Bougi zadofzta včiniti KŠ 1754, 101; Gda bi pa Pilátus fteo lufztsvi zadofzta vcsiniti KŠ 1771, 152; naj fzvojev fzmrtov za nafe grejhe zadofzta vcsini KŠ 1771, 838; naj nyegovoj zapovüdi i vouli zadofzta vcsinimo KŠ 1754, 83; zkim bi za moie grehe zadofzta včinitil SM 1747, 60; Tak fzi ti za náfz zadofzta vcsino BKM 1789, 51; ino je za nyé zadofzta včino SM 1747, 41; On je zadofzta vcsino grejha dúgi KŠ 1754, 115; Szini, ki je za náfz fzmrtov zadofzta vcsino KŠ 1771, 825; za tifzte grejhe, za ftere fzo zadofzta nej vcsinile KMK 1780, 16

zadostéči prisl. *zadostujoč*: vi 'zivouclí lidjé, Zadóftécs Szkuzte fze BKM 1789, 86

zadósten -tna -o prid. *zadosten*: je rimszki pápa cérkvi nepotrebjen, ár je ona száma szebi zadosztna KOJ (1914), 145; zadofztnim tálom Tebé na právo poznánye pripela TF 1715, 9

zadostöjnost -i ž *zadóščevanje, opravičilo*: Otsa, fteri fzvoje miloscse zadofztojnofzt Krifztufovo notr vzeme KŠ 1754, 134; I vzévfli zadofztojnofzt od Jázona i drügi puftztili fzo je KŠ 1771, 395

zadovölichiniti -ím nedov. *zadóščevati*: Eto potrebcino zadovolcsiniti AIP 1876, br. 1, 2

zadovölen -lna -o prid. *zadovoljen*: Elégedett, zadovölen -a -o AIN 1876, 23; On dá, fzkim bom zadovölen SM 1747, 72; Ár fzam fze jafz

návcsó fztejmi zadovolen biti KŠ 1771, 599; I zapovídáva, naj bo zadovolen KM 1783, 277; i z-ravnanyem bo'zim zadovolen vandrar KAJ 1848, III; On dá fzkim bom zadovolen BKM 1789, 165; Eta nám dáj Zadovolnoga áldova BKM 1789, 143; zadovolni bojte fztim nazoucsi bodoucsem KŠ 1754, 167

zadovoliti -vòlim dov. *zadovoljiti*: mené Obilno zadovolis BKM 1789, 162; Žná on koga zadovolí KM 1783, 249; Tebé zadovolí, krúhom po vouli BKM 1789, 357; Nasso dobro volo vřzáki zadovolí SIZ 1807, 50; rejcs pozfzejnyo zadovolijo SŠ 1796, 74; Sztebom bi jařz řzebé zadovoló BKM 1789, 284; Letosz sze ne toliko pripòvalo, ka bi potrebcsinó zadovolilo AI 1875, kaz. br. 8; jeli řzmo vam zadovolili z-porokmi SIZ 1807, 29 **zadovoliti se** -vòlim se *zadovoljiti se*: Snyimi řze zadovolim SM 1747, 74; 'Znyimi řze zadovolim BKM 1789, 315; Zdovolim řze řztejm SŠ 1796, 146; Da sze sz-tebom zadovolim KAJ 1848, 173; zdelom řze ne zadovolí KŠ 1771, 436; i řztejm řze zadovolimo KŠ 1754, 14; vcsim, da sze i z-nevolnov hránov zadovolijo KAJ 1870, 46; Ne zadovolí řze řztejm, ka razmis ona KŠ 1771, A8b; zadovolteřze nazoucfi bodoucsm KŠ 1754, 64; řztejmi řze zadovolte KŠ 1771, 642; I z-řztárov řze zadovolmo BRM 1823, 131; Sziromákov pa naj řze zadovolijo KŠ 1754, 222; řzam řze zadovoló SŠ 1796, 59; Escse řzi řze dořzejmáu ti nej zadovolila SŠ 1796, 128 **zadovoljén -a -o zadovoljen**: da szo sřtárimí mertükami zadovoljeni bili AI 1875, kaz. br. 6

zadovolno prisl. *dovolj, zadosti*: Dvakrat me napoji vřzak dén zadovolno BKM 1789, 161; řzmo ři doli řzeli, jeřzti, ino piti zadovolno SIZ 1807, 37

zadovolnost -i ř **1. zadovoljnost**: vu dobri delaj, řtera řzo zadovolnofzt KŠ 1771, 671; Od zadovolnofzti SM 1747, 72; da vu vřzem vřzigdár vřzo zadovolnofzt majoucsi obiljávate KŠ 1771, 544; Veliki je dobicsck te pobo'znofzti z-zadovolnofztyov KŠ 1754, 64; pobo'znofzt zadovolnofztyov KŠ 1771, 642 **2. zadořćenje**: Áldov, bode zadovolnofzt za nyegove grehe SM 1747, 61

zadovolstvo -a s *zadořćenje*: Sřzrszko vladár-sztvo je zasřtopniki za eto bantüvanye daló zadovolsztvo AIP 1876, br. 5, 3

zadovolřčina tudi zadovolřčina -e ř **1. zadovoljstvo**: tam zadovolscsina vladarüva AIP 1876, br. 5, 6; je vopovedano obečsanye na zadovolscsino národa AI 1875, kaz. br. 2 **2. zadořćenje**: Lajos hiti v Neápol na zadovolsine jemánye KOJ 1848, 46; Vzemi Vřzo zadovolcsino BKM 1789, 386; Vörjem po krátkom vremeni

zadovolcsinov bomo nazháj poglednoli AI 1875, kaz. br. 1

zadréjmati tudi zadrémati -lem dov. *zadremati*: Sřtvaré z-szuncom zadrêmlejo KAJ 1870, 48; ár gda bi zadrejmao KM 1796, 46; zadrejmale řzo řze KŠ 1771, 83 **zadrémami -a -o nedejaven**: Pamet je nej zadrémama BRM 1823, 385

zadrevenèti -ém dov. *odreveneti, otrpniti*: I zadrevenè csüténye KAJ 1848, 221; i kòszti moje szo zadrevenuele TA 1848, 23; pren. naj vpámeti ne zadrevenéjjo KŠ 1771, 609 **zadrevéni -a -o odrevenel, otrpel**: Zadrevéno, i nevrejdo dejte bi bio on KOJ 1833, XIII; ovce, da szo kakti zadrevéne na prejdnyih oboujih koulinaj klécsale KOJ (1914), 109

zadrǵavanje -a s *oviranje, preprečevanje*: Za volo zadrǵávanya svércarije sze právda ponovila AIP 1876, br. 3, 1

zadrǵávati -am nedov. *ovirati*: cena vo'znyi jáko viszika, i to nase trsztvo zadrǵáva AIP 1876, br. 7, 8; je 'zeléno váma poszebnoszt, stera trstvo ne bi zadrǵávata AI 1875, br. 1, 2 **zadrǵávati se -am se biti v zadregi**: Gda bi řze pa vu řzebi zadrǵávao Peter, ka bi tou za videjnye bilou KŠ 1771, 372; vífesnyi pop i vládniczke popovřzki zadrǵávali řzo řze od nyih KŠ 1771, 355 **zadrǵávavři se -a se -e se ki je bil v zadregi**: Jařz řze pa zadrǵávavři okoli toga řzpitávanya, erkao řzam KŠ 1771, 420

zadrǵnoti -em dov. *zavreti, preprečiti*: Mészeca szlédnye dnih pa povóden trstvo zadrǵnola AIP 1876, br. 3, 8 **zadrǵnoti se -em se zaplesti se, zavozlati se**: Csi je prejò mogla vujati, i gder sze ji je zadrǵnola, netrplivo jo je vlácsila KAJ 1870, 142

zadrobiřati -am dov. *zasačiti, zalotiti*: Kak szrecsna je bila Jelénka, ká je ocsó z-mosnyòv zadrobisala KAJ 1870, 143; Goszpá lasztvica pa i krt jo naszmrt zadrobisata KAJ 1870, 57

zadržati tudi zaderžati -ím dov. **1. zadržati, obdržati**: Nede mogla mené zemla zadr'sati SŠ 1796, 60; Te posteni szirmák sze jo je zbranyüvao zadr'zati KAJ 1870, 126; ali zobecsane plácese kaj doli vtrgnemo i zadr'zimo KŠ 1754, 50; Szebé ti zadr'si ár nejmmam 'salofzti SŠ 1796, 79; naj nikoga ne bi z-poroblenýa kaj zadr'sao KM 1796, 54; Tifzi pa zadr'zao to dobro vino notri do eti máo KŠ 1771, 269; Bej'zali řzte lipou, řto vářz je zadr'zao KŠ 1771, 567; kintse szebi zadr'si KOJ 1848, 37; pren. ino za nyihovo voljo da nám nai vetakove prosnye nezadersi TF 1715, 29 **2. zadržati, ne odpustiti**: Ka vòrnim morejo grejhe zadr'sati KMK 1780, 85; grejhe, řterimkoli je pa zadr'zite KŠ 1754, 194; koterim pak nyihove greihe zaderřite TF 1715, 34 **zadržati se -ím se I.**

zadržati se, ostati daljši čas: nemorem se 'se du'se zadržati KOJ 1833, IIII 2. *zadržati, ne odpuštiti*: grejhe, fterimkoli je pa zadržite, tejm fze zadržijo KŠ 1754, 194; greihi nevernim fze pak doli zaderfio TF 1715, 34 *zadržáni -a -o zadržan*: Ovo nájem delavcov, zadržáni od válz kricsi KŠ 1771, 752; ali dónok je vu robfztvi zadržáni Paveo KM 1796, 129 *zadržéni -a -o zadržan*: koterim pak nyihove greihe zaderfite, zaderfeni nyim boudo TF 1715, 34

zadržávanje -a s *zadrževanje*: fze prepovidáva nájema zadržávanye KMK 1780, 44; Kakda vkrádnemo zadržávanyem KŠ 1754, 49

zadržávanjski -a -o prid. *vedenjski, nraven*: je bo'sánszka prigledba fare vórvajnszka i zadržávajnszka dugoványá nacsí vravnala KOJ 1845, 3

zadržávati -am nedov. *zadrževati*: Tartóztatni; zadržávati KOJ 1833, 175; Ono csloveka zadržáva Od szteze vecsnoga plámna KAJ 1848, 3; Vu poszlov obvrsávanyi Károla pa Tórszki Czaszar zadržáva KOJ 1848, 106; lagoji prilik fze ogibati, ftere nálz od Bogá lúbéznofzti zadržávajo KM 1796, 45; grêhov te mladofzti Mi Ti nezadržávaj BRM 1823, 141; Cfi bodes hüdoubó zadržávao, fto more obsztáti KM 1783, 168; i da je fzvojo plácso po fparanyi zadržávao KM 1790, 58; szo szvoje kmete vu lutheránsztvi zadržávati KOJ (1914), 152 *zadržávati se* -am se **I. zadrževati se, izogibati se**: mogao szam sze od poszlovenývanya naprejprihájajoucsih Péld zadržávati KOJ 1833, 13; Szám Gejza sze je doetimáo zadržávao za krsztsenika sze ováditi KOJ 1848, 11; szo sze z-turobnosztí od vszáke igre zadržávati KOJ 1848, 15 **2. muditi se, ostajati daljši čas**: mejfzta, vu fteri fze důfe zadržávajo KMK 1780, 16; vu tvojem fzrczi, v nyem fzi fze zadržávao KM 1783, 146 **3. dalj časa se pogovarjati**: I zgoudilo fze je, gda bi fze one zadržávale nad tejm KŠ 1771, 254

zadržálivi -a -o prid. *zadržan*: szlabo, zadržslivoj i bojécsój divojki KOJ 1845, 87

zadűšéjnje -a tudi zadűšenjé -á s *zadűšitev, zatrtje*: Zápola Jánosa szo Goszpada za veliko prestimávati za volo zadűsenýá páverszkoga sztráha KOJ 1848, 71; Po zadűsejnji toga pisa Ferdinanda pozovéjo vu Frankfurt KOJ 1848, 9

zadűšiti tudi zadišiti -im dov. **I. zadűšiti**: Fojtani; daviti, zadűsiti, zagútiti KOJ 1833, 157; Medved protivnika zadűsi AI 1878, 10; da jo szmrt nebi vu 64 leti zadűsila KOJ 1848, 11; zadűfílo je je trnye KŠ 1771, 192; Johanna .. nego szo jo v-temnici zadűsili KOJ 1848, 46; pren. Da me ne zadisi 'zalofzt ni tuga BKM 1789, 364; da nebi

pokrivács osztrih pravicz csemerne pene zadűso KOJ (1914), 112 **2. s silo zatreti, prepřečiti**: oproszi Pápo, naj vrenýá z-szvojev oblasztjov zadűsiti neodlása KOJ 1845, 56

zadűšljívi -a -o prid. *zadűšljiv*: Žveplo gori splávím, zadűšljivím pleménom AI 1878, 55

zadűžiti se -im se dov. *zadűžiti se*: Vu szedmih letaj sze je ország blizi pét sztó millionov rainskih zadű'zu AI 1875, br. 2, 2

zadvéčara prisl. *popoldne*: Edem zadvecsara vucseniki szo sze vkuppóbrali AIP 1876, br. 6, 6

zadvéčarek -rka m *popoldan*: Lêpi letosnyi zadvecsarek je bio AIP 1876, br. 5, 6; tak pômlim na tiszti zadvecsarek AIP 1876, br. 3, 7

záfíruš -a m *safir*: Te prvi fundamentum je bio jafpis, te drűgi zafirus KŠ 1771, 806

zafirgani -a -o prid. *privravljen s přežganjem*: je zelje prineseno, Dobro zafirgano SIZ 1807, 35

zafrkóčeni -a -o prid. *zavihan, kodrast*: Vlaszké szo gládki ali zafrkocseni (kondraszti) KAJ 1870, 31

zafűcnjeni -a -o prid. *zafűknjen, pobit*: po tom szo Czaszara i szpráviscse zafűcnyeni povrgli KOJ 1845, 68

zafűčkati -am dov. *zažvižgati*: Za tem zafűcska cigán med prszte KOJ 1845, 115

zagátiti -im dov. *zavreti, onemogočiti*: oupraviczé, ftere bi toga pozfvecsenyá mogle zagatiti KMK 1780, 41

zagerđiti -im dov. *omadeževati*: Te tákovi zagerđi ino pobláti med nami Bosje fšvéto imé TF 1715, 27

zagerłiti tudi zagłiti -im dov. *zadaviti*: Szoliman II. je Ibrahima na 'snyouri dáo zagerłiti KOJ 1848, 80; pren. Vrága dalecs od'zenéjo, Da ne zagrlí me BKM 1789, 370

zagizdáviti se -dávím se dov. *postati ošaben, domišljav*: Széll od toga máo, ka je miniszter, zagizdavo sze AI 1875, br. 2, 5

zagláditi -im dov. *postati lačen*: I jas kelikokrát zagladím, od materé moje krűha dobím BJ 1886, 13

zaglédnoti -glédnem dov. *zagledati, opaziti*: na tiszto meszto poszlo, de szrno zaglédnoti naméno AI 1875, kaz. br. 7; i zaglédne kamen odvaljeni od groba KŠ 1771, 331; Naj tebé, Bôg Zaglédne v-diki ednók KAJ 1848, 278; Pri 'zitka poglavniki Zaglédnete odicseni BKM 1789, 426; da nebi zaglédno edno csaplo KOJ 1848, 4; I ti necsifzti dűhovje, gda bi ga zaglédnoli KŠ 1771, 110; ovo fzam 'se zaglédno Vfze té dike bláj'senfztvo SŠ 1796, 116; gda je zaglédno te Ángyele KM 1796, 16; O poudvanájsete szta szivi bliszak zaglédnola KOJ 1845, 114; zaglédnoli

zaglejùvati

fzo ga od Á'zie valon 'Zidovje vu czérkvi KŠ 1771, 409 **zaglèdnovši** -a -e *ko je zagledal*: nyou zaglednovši, taki fzi jo je zarouco SIZ 1807, 4; Ár one zaglèdnovsi vu Cérkvi, tá be'sita obej SIZ 1807

zaglejùvati -ùjem nedov. *gledati, opazovati*: gde ti li zmésanye opùscsanye Necsedno zaglejùjes BRM 1823, 134

záglozda -e ž **1.** *zagozda*: Ék; záglozda, lepota KOJ 1833, 154 **2.** *vejica*: Od dugi glasznikov nê szlobodno doliniháti dugôcso zroklivo záglozdo AIN 1876, 73

zaglúšanje -a s *nadlegovanje, sitnarjenje*: Ali, da mi teliko zaglúšanya fžprávla eta vdovicza KŠ 1771, 231; rejsen zaglúšanya Beátrix Dovice KOJ 1848, 70; z-szovjim razbijanyom i zaglúšanyom csinijo KOJ 1845, 7

zaglúšati -am nedov. *nadlegovati, sitnariti*: Z znányem drügim zaglúšas BKM 1789, 276; Znányem drügim zaglúšas KAJ 1848, 177; ne zaglúšaj mi, 'ze fzo dveri zaprte KŠ 1771, 206; tivárisicza je z szvojov prosnyov tak dugo zaglúšala KOJ (1914), 118; Protesztantje szo i Károlí Czaszari zaglúšali KOJ 1848, 108

zagnàti se -ženém se dov. *zagnati se*: ogeny sze k-szouszedi za'sené KOJ 1845, 103; razbojniczke szo sze mahoma na naso szlovenszko zemlo zagnali KOJ (1914), 130

zagnéjzditi se -im se dov. *ugnezditi se, naseliti se*: je tórk na Vógerszkom sze zagnejzdo KOJ 1848, 81

zágñji -a -e prid. *zadnji*: kony z-zágnyimi nogami brsza KAJ 1870, 10

zagnojiti -im dov. *pognojití*: Potrebno je trávnike dobro zagnojiti KAJ 1870, 121

zagovárjanje -a s *zagovarjanje*: Sze zapovidáva dobroga iména zagovárjanje KMK 1780, 45; Od Krířztus .. zagovárjanya KŠ 1771, 278; znájo, kaj fžam jařz na zagovárjanye Evangelioma pořtávleni KŠ 1771, 592; vářz vu fžrczi mám, i vu zagovárjanyi Evangelioma KŠ 1771, 591; pren. ti fzi nám Pri Bougi zagovárjanye BKM 1789, 364

zagovárjati -am nedov. *zagovarjati*: lúczki grejhi fzo .. 9. Drügih grejhe zagovárjati KMK 1780, 92; Vucsenike prouti mujvaryi zagovárja KŠ 1771, 49; Nejga 'ze nikoga, Ki bi zagovárjao mene BKM 1789, 67; zagovárjai me mirovno SM 1747, 69; Vu fžoudbi zagovárjaj me BKM 1789, 412; Vu fžoudbi zagovárjaj me SŠ 1796, 28; dobrovolni bodo zagovárjali moje falinge KOJ 1833, VI; kaibi nyega zagovárjali TF 1715, 16 **zagovarjajúči** -a -e *zagovarjajoč*: Zagovárjajoucsi fžebé Paveo kaj je nikaj nej pregrejfo KŠ 1771, 419

zàgovor -a m *zagovor*: Mentség; zagovor, szprejcsanye KOJ 1833, 165; Moj zagovor pred tejmi, ki me fžoudijo KŠ 1771, 506; Tô mi dá te zàgovor BRM 1823, 259; zdaj pa zàgovora nemajo od grejha fžvojega KŠ 1771, 318; meřzto na zagovor vzeme od krivicze KŠ 1771, 420; pren. Boj zagovor moj veren BKM 1789, 212; Bojdi zagovor tvoj'ga lúřtva SŠ 1796, 43

zàgovoritel -a tudi zàgovoriteo -ela m *zagovornik*: Jezus Jedini zagovoritel BKM 1789, 129; Bojdi mi zagovoriteo KŠ 1754, 272; Boj záto zagovoriteo Meni BKM 1789, 437; Bojdi nas zagovoritel BRM 1823, 81; nam je v-szôdbi zagovoritel KAJ 1848, 6; nász gori vzeme za volo Krířztusa nasega zagovoritela KŠ 1771, 442; mámo zagovoritela pri Otsi Jezuřa KŠ 1754, 104; mámo zagovoritela pri Ocsi KŠ 1771, 727

zàgovoriti -im dov. *zagovoriti, obraniti*: Sto me fcsé zagovoriti BKM 1789, 437; profřzim te, zagouvorí me KŠ 1771, 220; Zagovori ti mené BKM 1789, 194; Mi vářz pre Pilátuffom 'fe zagovorimo KM 1796, 114

zagovornica -e ž *zagovornica*: Goszpá nařa, zagovornicza nařa KM 1783, 88; svétek blářene divice Marie, naše zagovornice BJ 1886, 38

zagovornik -a m *zagovornik*: Ocsa, i zagovornik moj KM 1783, 90; Zagovornik nas drági BKM 1789, 111; Bojdi Ti fžam Pred Ocsom zagovornik BRM 1823, 62; mámo ednoga zagovornika (molgenika) pri Oczi SM 1747, 14

zagràbiti -gràbim nedov. *zagrabiti, vzeti*: pejnezi, stere szi je steo z peneznicze zagrabiti KOJ 1848, 32

zagràdati -am nedov. *zagrajevati, ograjevati*: Vu Erdekszkom granico zagràdajo AIP 1876, br. 9, 7

zagràditi -im dov. *zagràditi*: ograde .. da ga vszàko szprotolétje zagràdi KAJ 1870, 121; goricze i okouli je je zagràdo fžplotom KŠ 1771, 139; pren. ár csi bi sze mi za poszebno vámo zagràdili AIP 1876, br. 5, 1 **zagràjèni** -a -o *zagràjen, ogràjen*: ograd ali je zagràjèni ali nê AI 1875, br. 1, 5

zagrnúti -ém dov. *zagrnutí*: Ta te 'zivé, i zagrni Gda v-práh szpadnes sztrti AIP 1876, 6, 2; pren. Oh Jezus zagr'ni k-tebi dùso mojo KM 1783, 194; gda me zagr'nés k-tebi? KM 1783, 183 **zagrñjèni** -a -o *zagrñjen, ogrñjen*: na steroy v-bundo zagrnyen le'zê szpi KAJ 1870, 140

zagučati -im dov. *zagovoriti, izgovoriti*: To praviczto pa zagucsis BRM 1823, 299

zagučávati -am nedov. *zadrževati v pogovoru*: v-kresmo szkocsiti, i da szo ga pivci zagucsávali, túdi pipo na'sgé KOJ 1845, 50

zagútiti -im dov. *zadaviti*: Fojtani; daviti,

zadüsití, zagútiti KOJ 1833, 157; Tecsasz szo Neapolci Andrása zagútiti KOJ 1848, 45; Tüdi szo 'ze zvedli, da szo törki Murada zagutiti AIP 1876, br. 11, 4

zagvišanje -a s *zagotovilo*: Albert Rédov zagvisanye zadobi KOJ 1848, 53

zagvűšati tudi zagvišati -am dov. *I. zagotoviti*: i gda bi ga Angyeo blagofzlovo, i zagvűšao, ka cslovecsánfzka obláfzt nyega ne premore KM 1796, 22; bi on rad zagvisao naszlednisztvo KOJ 1848, 20; tak nasz je Krisztus zagvisao, ka nyegova Czérkev ne more szfaliti KOJ 1845, 75 **2. zavarovati**: Nego što se pašči silje pri družbi zagvűšati BJ 1886, 32 **zagvišani** -a -o *zagotovljen*: komi je trón zagvisani KOJ 1848, 18; Protesztantsztvi szo nike znouva zagvisane KOJ 1848, 92

zagvűšávati -am nedov. *zagotavljati*: Miniszter pènez zagvűšáva orszám, ka de nyemi mogocsno zadovoliti AI 1875, br. 2, 2

zagvűšen tudi zagvišen -šna -o prid. *gotov, zanesljiv*: Kak Zvelicsitelom Nas pomocsni zagvűšni BRM 1823, 322; Apostol tri zagvišne Ofzobe imenüje TF 1715, 38

zagvűšno tudi zagvišno prisl. *zagotovo, zanesljivo*: Salofznoje zagvišno tosbé vreidna ta reics TF 1715, 3; Za gvűšno pa niscse nemre pokazati, gde je KŠ 1754, 144; Zato, dabi mi zagvišno vűrvali KŠ 1754, 40; Zagvűšno etoga národa fztálnofzt je tákfa KŠ 1771, A4a; Pride za gvűšno BKM 1789, 434; Zagvűšno vel'ko radofzt máte sŠ 1796, 32; 'Zito i pšenico zagvűšno i deca pozna KAJ 1870, 119

zahájanje -a s *zahajanje*: Szuncze fzvoje zahájanye .. Zdr'ávajo poti fzvoje BKM 1789, 5

zahájati -am nedov. *zahajati*: Nyugodni; pocsinouti szí, zahájati KOJ 1833, 167

zahicani -a -o prid. *razgret*: zahiconomi je nê dobro csloveki mrzlo vodô piti KAJ 1870, 46; pren. Zahitzani farar popádne sztolec KOJ (1914), 139

záhod -a m *zahod*: od fzuncsenoga záhoda trouja vráta KŠ 1771, 805; Goszpòd je zvaò szvêt od zhoda szuncza, do záhoda TA 1848, 90; ki fzo priti fzuncsenomi záhodi KŠ 1771, A5a; da 'ze fzuncze ide kzhódi BKM 1789, 334; Po záhodi hváli szunce KAJ 1870, 136

zahoditi -hòdim dov. *zahoditi, nekoristno porabiti*: Ah ka ti haszni drágo vrejmen zobsztom zdaj zahoditi KM 1783, 286; i teliko vor ti zaman zahodis KM 1783, 288

záhodni -a -o prid. *zahoden*: On scsé tüdi na zahodno Czaszarsztvo szvoj szrd vöszpűsztiti KOJ 1848, 3; gorila živé na zahodnom bregi

Afrike AI 1878, 6; Vszi zahodni Poglavárje szo 'seleli za voja Ladislava KOJ 1848, 24

zahrűniti -im dov. *zahrumeti, zadoneti*: vszi bobénje ino trobente zahrűnijo KOJ 1848, 91; kricsita za pomoucs, da je vesz hrám zahrűno KOJ 1845, 99; Za nyimi szo rávno tak i ovi lűdjé zahrűnili KOJ 1848, 62

zahválejnye -a s *zahvala*: Primi nase zahválejnye KOJ 1845, 137

zahválen -lna -o prid. *I. hvaležen*: Zahválen Szin KM 1790, 44; Boj zahválen roditelom KAJ 1870, 21; naj roditele nyim pokorni i zahválni bodo KŠ 1754, 221; nego zahválni bodemo KŠ 1771, 820 **2. zahvalen**: Szpoumenimo fze telikájse z-Moj'fellove zahválné pefzmi KM 1796, 36

zahváliti -im dov. *zahvaliti se*: Sto hocse tebi vpékli zahváliti ABC 1725, A8a; Ah kak ti morem zahváliti KM 1783, 6; zahválím nyim ponizno KAJ 1870, 135; Jeli zahváli fzlűgi fzvojemi KŠ 1771, 228; za tvojo knám fzkázano dobrouto zahválimo KŠ 1754, 224; zahválo nyemi je KŠ 1771, 229; Z-fzkűznimi ocsmi je zahválo nyim KM 1790, 58 **zahváleni** -a -o *zahvaljen*: Vam zahváleno bode eto vase podpéranje AIP 1876, br. 12, 1

zahválnó prisl. *hvaležno*: naj zahválnó tebi fzlű'sim KMK 1780, 106

zahválnost -i ž *I. hvaležnost*: Zahválnoszt za Bo'zo dobròto TA 1848; naj nafšo zahválnofzt fzká'zemo KŠ 1754, 83; tebi aldűjem na ponizno zahválnoszt KM 1783, 3; Odpri vűfzta na zahválnofzt BKM 1789, 146; vzemi Szrdcz nasi zahválnoszt KAJ 1848, 6; vcsi me tak z-zahválnosztjov postűvati KAJ 1848, 105 **2. zahvala**: Zahválnofzt hi'se Gofzpodári SIZ 1807, 37

zaimàlo -a s *zajemalo*: Gofzpodne, ni zaimala nemas KŠ 1771, 275

zaimé -na s *zaimék*: Pronomen (zaimé) KOJ 1833, 12; zaimé (névmás) AIN 1876, 9

zaistino prisl. *zares, resnično*: Valòban; rejszan, zaisztino KOJ 1833, 181; Toje zaifztino tak TF 1715, 21; fzi tvojega fziná za ifztino pozfzal SM 1747, 51; Voda zaifztino táksa dugoványá ne cfíni KŠ 1754, 190; kakti je zaifztino KŠ 1771, 617; Jeli je za ifztino trpo Jezus KMK 1780, 14; ki je pozfvedocso, ka je zaifztino mr'ò KM 1796, 112; Zaisztino nemore sze szpametno tajiti KOJ 1833, X

zájem -jma m *posojilo*: Da ne'zelém nájema, Dobicska i zájema KA 1848, 271

zajéti zájmlem dov. *zajeti*: zájmlite 'ze i nefzte fztarisini KŠ 1771, 269

zaježdáriti -im dov. *zapraviti*: medtémtoza

drügomí nevoscséni bi szkoro szvojeja tróna zajezdáro KOJ 1848, 65

zajímati tudi zaimati -lem nedov. *zajemati*: Pride edna 'zena z-Samárie zaimat vodou KŠ 1771, 274; Vodô z-potokôv zajimlejo KAJ 1870, 46; fzlugi, ki fzo vodou zajimali KŠ 1771, 269; pren. dabi mleiko fzpoznanya Bosjega Zaimati mogli SM 1747, 1

zajméčka tudi záimečka -e ž *obloda*: Korpa; otroubje, zájmecska KOJ 1833, 163; ka sze naj otrôbi vecs ne nücajo za zaimecsko AIP 1876, br. 3, 6

zajóukati -čem dov. *zajokati*: csi gyenes, ali zajoukas KOJ 1845, 101 **zajókati se** -čem se *zajokati, razjokati se*: Zaváhlo csako, ali 'zena sze zajókalo AI 1875, kaz. br. 7

zájti tudi záidti zájdem dov. *I. zaiti, spustiti se za obzorje*: Szuncze naj ne zájde nad valfov fzdritofztjov KŠ 1754, 41; fzungce naj ne zájde KŠ 1771, 582; i gda zaide szunce KAJ 1870, 158; Gda zájde je večér BJ 1886, 36; Vecsér pa gda bi fzungce zajslo KŠ 1771, 105; Szvetlo fzungce je 'ze zajslo KŠ 1754, 248; fzungce je 'ze zajslo BKM 1789, 38; Zaislo je 'ze lèpo szunce KAJ 1870, 49; pren. Gda bi nam zaidti melo 'zitka szuncze KAJ 1848, 7 2. *zaiti, nehote, nenameravano priti kam*: tou znám ka vu pekeo zájdem fztanovito KM 1783, 283; pekla cí tá zájdes KM 1783, 255; gda je zájsla Eva KOJ 1845, 133; sze v-zákoni bridko jouse, ka je v-pekeo zájsla KOJ 1845, 88; kà vu fzcrcé cslovecse je nej zajslo KŠ 1771, 493; niti je vu cslovecse fzcrcé nej zajslo KM 1783, 218; Vfzcrcé cslecfé nej zajslo BKM 1789, 274

zájtra prisl. *I. jutri*: Holnap; zajtra, vütro KOJ 1833, 159 2. *zjutraj*: je on odisao, ka naj do zajtra malo szpi AIP 1876, br. 2, 6

zájtrašni -a -o tudi zájtrašnji -a -e prid. *jutranji*: nyéna zarja, priszpodobna k-zajtrasnoj zorji AIP 1876, br. 10, 7; gda mlájsi pri zájtrasnyih i vecsérnih molitvaj roucsice goripovzdignejo KOJ 1845, 19

zájtrik -a m *zajtrk*: Jentaculum Zájtrik KMS 1780, A7b

zajtrkivati -am nedov. *zajtrkovati*: kávo zajtrkiva AIP 1876, br. 3, 6

zakàcati -am nedov. *zagrešiti, zakriviti*: Csi je pápinecz kaj vtégno zakaczati KOJ 1914, 134; Jancsi je veliko zakaczao KOJ 1845, 50; Velikási, ki szo kaj proti pokójnómi Ocsi zakaczali KOJ 1848, 39

zàkaj tudi zaká tudi zakój prisl. *zakaj*: Zakai daje i eto nei brezi greiha TF 1715, 6; zakai tak dugo ABC 1725, A8a; Zakaj takse trbej odvézati KŠ 1754, 197; Zakai ides ti k-fzvétómi Sacramentómi SM

1747, 41; Zakaj fze pa krfztsávajo nad mrtvimi KŠ 1771, 523; zakójsi ne szmeli obracsati KŠ 1771, A4a; Zakaj moremo vörvati KMK 1780, 5; Zakój fzi ga najsao KM 1790, 34; Zakaj bi vinej osztano BKM 1789, 14; zakaj más tvo radofzt SŠ 1796, 9; Zakâ bi vonej osztano BRM 1823, 9; zakaj je tak vecsino KOJ 1845, 8; zakâ tak daleko sztojís TA 1848, 8; zakâ zovéjo nistere fticse zgrablive fticse KAJ 1870, 14; zakój sze tá prememba zgodi AI 1875, kaz. br. 6

zakápati -am nedov. *pogubljati*: i grejh me zakápa BKM 1789, 106; i grêh me zakápa BRM 1823, 75

Zákariáš -a m *Zaharija*: Zakariás KŠ 1754, 2; pop po iméni Zakariás KŠ 1771, 161; pouleg Zakariás proroka rejcsi oznáni KŠ 1771, 827; fze je fzkázao Zakariáfli Popi Gábriel KM 1796, 86

Zákariášov -a -o prid. *Zaharijev*: Ivan Zakariášov i O'zébete fzin KŠ 1771, 259; notri do krvi Zakariáfove KŠ 1771, 78

zakèsnoti -em dov. *zamuditi, zakasniti*: ki je zakészno KOJ 1848, 8

Zakéús -a m *Zahej*: Zakeus fze povrné KŠ 1771, 234

zakláčiti -kláčim dov. *stlačiti, poteptati*: V-práh zaklácsis szvéto isztino KAJ 1848, 190; naj ga gda ne zaklácsijo znogami fzvojimi KŠ 1771, 21; Naj me nezaklácsi nôga gizdávca TA 1848, 29 **zakláčeni** -a -o *stlačen, poteptan*: Nedopúsztí, ka bi te zaklácseni z szramotjov odhájo TA 1848, 60; Gde národ pote'zen, zaklácsena Pravica AIP 1876, br. 4, 4; je ništero fzapdnolo kre pouti, i zaklácseno je KŠ 1771, 192

zaklásti -kladém dov. *zadelati*: vráta i drüge zhode dobro zaklála z-drvmi AIP 1876, br. 8, 7

zakláti -kòlem dov. *zaklati, ubiti*: Szam fzebé scsé zaklati BKM 1789, 392; Tát naj zakole KŠ 1771, 300; i eden je toga drügoga zaklao KM 1790, 86; Vu Galilei fzo ga praj zaklali BKM 1789, 329

zaklènoti -em dov. *zakleniti*: Vráta .. Edno malo je zaklente SŠ 1796, 18; hrambo zaklenola i v-lóg odisla AI 1875, kaz. br. 7 **zaklènjeni** -a -o *I. zakljen*: Ali kak sze zacsudíjo, gda nájdejo vsze hrame vráta zakljenyena KOJ 1848, 120 2. *zajet, obsežen*: Molitve, vu sterói je czeili Réd Zvelicsanfztva zakljenyen SM 1747, 50

zaklinjanje -a s *zaklinjanje*: Odhájoj od méne zaklinyanye BRM 1823, 317

zaklinjati -am nedov. *preklinjati*: Zaklinyati Átkozni KM 1790, 95 **zaklinjati se** -am se *zaklinjati se*: 'Z-nyim sze vnèmar nezaklinyaj KAJ 1848, 191

zakmíčiti se -kmíči se dov. *stemniti se*: Poszlao je temnoszt i zakmicsilo sze je TA 1848, 86;

pren. i geto fze rázum z-mrákom vekivecsne neznánoszti zakmicíli KM 1783, 211

zakòckati -am dov. *zakockati, zaigrati, zapraviti*: Ár kak lehko brezi tébe Zakoczkam jasz orok nébe KAJ 1848, 18; Vrèmen je zaman zakockao KAJ 1870, 157

zákon -a m *I. zakon, zaveza*: Eto je te Zákon, steroga jafz hocfen vesiniti SM 1747, 18; ete pehár je Nouvi Zákon vu mojoj krvi KŠ 1754, 202; prorokúvanye Je znamenúvalo Sz. Krfzt N. Zákona KŠ 1754, 185; vfiži Sztároga i Nouvoga Zákona verni lidjé KŠ 1754, 9b; i fžpoumeno bi fze fžvojega fžvétoga zákona KŠ 1771, 166; lúbi zákon fžvétí SM 1747, 88; Escese vu Szt. Zákoní KŠ 1754, 185; fžvojo fž. rejcs, kako jo je dáo gori zapifzati, vu fžtárom Zákoní KŠ 1771, A2b; Zobefinfzkim Zákonom gledocs na nyegovo fžtálnofzt SM 1747, 33; kih je fžzinovcsina i dika i zákonye KŠ 1771, 467 **2. svetopisemska knjiga**: ki je na ete jezík czejli Nouvi Zákon obrnyeni KŠ 1771, A7a **3. zakonska zveza**: Szédmi: Hi'sni zákon KM 1790, 111; je vu jáko fžmoutnom hi'snom zákoní 'siveo KM 1790, 66

zakonóuti tudi zakunóuti -ém dov. *zakleti se, priseči*: I jafz zakonim vám králefztvo KŠ 1771, 246; zákona, steroga je zakono Boug nafím ocsákóm KŠ 1771, 350; Na veke nyemi zakuném milosceso mojo TA 1848, 73; Düs nemrtelnoszt zakunis BRM 1823, 55; I tak szí vszém Z-áldovom tèm Zakúno bo'zo milosceso KAJ 1848, 117 **zakúnjeni** -a -o *zaklet, zaprisežen*: ka je zakúnyeni jeretník KOJ 1845, 58

zákonski -a -o prid. *I. zakonski, nanašajoč se na zakon, predpis*: od nisterih országov goriposztávleni zákonszki cent AI 1875, br. 2, 1; i z-liszta zákonszkoga pecsáti dolisztrgala KOJ 1848, 54; Vfza eta právjio toga vifesnyega Bogá zákonzfzke knige KŠ 1771, 817 **2. nanašajoč se na zakonsko zvezo**: I liki zákonszka decza vékso praviczó májo KOJ 1845, 77; fži je zaroucsó, za szvojo prisefzno Zákonfzko tívárissiczó SZ 1807, 4; níkédik escese i zákonszki tíváriske KOJ 1845, 5

zakopáti -kòpam dov. *zakopati, pokopati*: Zakopas fze fžzamo lejhko v-ednom prti SŠ 1796, 133; kokouta zakopata KOJ 1845, 114; idoucsi zakopao ga je vzemlo KŠ 1771, 84; pren. ino vu práh zakopa diko mojo TA 1848, 6; Ino etak je on grejhe zafžipao, zakopao KŠ 1754, 109 **zakòpani** -a -o *zakopan, pokopan*: i bogátecz, zakopan je KŠ 1771, 226; 'Ze bi zakopan bio dávnó BKM 1789, 331; tiszti szo 'sivi zakopani KOJ 1848, 9

zakorèniti se -im se dov. *zakoreniniti se, utrditi*

se: Komaj sze je na nasem Szlovenszkom právo kersztsánszto zakorenilo KOJ (1914), 101

zakòriti -im dov. *zakuriti*: fzo drva bílá potrejbna, ka bi pécs zakòrila KM 1790, 30; pren. Obadvá szta tórkom jáko 'zarécsno zakòrila AIP 1876, br. 2, 3 **zakòrjeni** -a -o *zakurjen*: pécs, ftera je fžzodem krát bole za'sgána, i zakòrjena KM 1796, 79

zakóutek -a m *skrivališče*: V-etom zakouteki je Luther Sz. Piszmo presztavo KOJ 1845, 62

zakováni -a -o prid. *zakovan*: vlovleni je, i v-'felezo zakováni KM 1790, 56

zakrátiti -im dov. *odkloniti, zavrñiti*: Goszpoda szo pa nej szmeli szvojega privolejnja zakrátiti KOJ 1848, 62

zakriti -kríjem dov. *zakriti, narediti nevidno, neopazno*: záto je Moj'les fžvoj obráz zakriti mogao KM 1796, 38; z-roboczom vúsza zakrij KOJ 1845, 26; Vfze je li temnofzt zakrila BKM 1789, 59; Mourje, i druge vodé fzo nej fžzamo vfzo zemlou zakrile KM 1796, 12; pren. krivicze i hüdoube, fteri niti nemrem zakriti KM 1783, 144; On fcsé diko zakriti BKM 1789, 12; i ne zakrijem jálnofzt moio SM 1747, 95; ki povrné grejsnika, zakrije vno'zino grejhov KŠ 1771, 754; csi grejsník grejh v ney zakrije KMK 1780, 76; Zakri oh Ocsa! moje grejhe BKM 1789, 416 **zakriti** -a -o *neviden, neopazen*: Csi je pa i zakriti nas Evangyeliom KŠ 1771, 534; moudrofzt, ftera témnofztov zakrita TF 1715, 3; moro prsza posteno zakrita biti KOJ 1845, 35; i kim fzo zakriti grejhi KŠ 1771, 455; grejhi, fteri fzo zdaj zakriti KM 1783, 134

zakriv -a m *platnice knjige*: vezár dober zakriv (táble) je djao na nyé KAJ 1870, 6

zakriválo -a s *zagrinjalo*: I ovo zakriválo czérkvi rafzpračsilo fze je KŠ 1771, 96; ftera i notri ide vu to znotrejsnye zakrivála KŠ 1771, 680; i raszpréztro szí nebésza, kak zakriválo TA 1848, 74; pren. csi sze sto povupa lutheranam nyih Ekklesie zakriválo odgreniti KOJ 1845, 74; dúsa moja, Ona mi dá ogleđalo, Raszprászka zakriválo KAJ 1848, 178; Stero nám je pozfvéto na pout nouvo i 'zivo po zakriváli, tou je, tejlí fžvojem KŠ 1771, 688

zakrivanje -a s *zakrivanje*: On je razgrno oblák k nyi zakriványi TA 1848, 87

zakrivati -am nedov. *zakrivati, delati nevidno, neopazno*: I zácsali fzo níki zakrivati obráz nyegov KŠ 1771, 150; pren. Lúbézen zakriva vno'zino grejhov KŠ 1754, 58; Lúbefznofzt Vfza zakriva KŠ 1771, 516; Szvo fžvetlofcsó zakrivata BKM 1789, 68; grejhe zakrivamo KŠ 1754, 57; i od hüda nász zakriváj KM 1783, 260; naj nász bráni,

- zakriva od vszákoga hűda KM 1783, 53; Ocsi naře naj zakriva BKM 1789, 140 **zakrivajóuči** -a -e *zakrivajóč*: Károl II. králice szvojo fancoszt zakrivajoucse obiszka KOJ 1848, 48
- zakrívleni** tudi zakrívljeni -a -o prid. *zakrívljen*: pírúšlek má zakrívlene škramplice AI 1878, 7; jazbičar s svojimi krátkimi i zakrívljenimi nogámi AI 1878, 8
- zakřpan** -a -o prid. *zakřpan*: Bógsi je zakřpan, kak nkisi gvant KAJ 1870, 66
- zakunjávati se** -am se nedov. *zaklinjati se, prisegati*: Gda kriviczo potrdjávás, Z-Bógom řze tak zakunyávás BRM 1823, 299
- zaléčti** -lězem dov. *zasesti*: Friderik II. zalé'se Slezio KOJ 1848, 109
- zaléga** -e ř *zalega*: Jáko potrebno je záto, ka se gosance zalege naj zaprávijo AI 1878, 33
- zalejáti** -lejém dov. *zaliti, potopiti*: Da me neza-lejé válovje vód TA 1848, 54; ki szo nyé nekaj vu Temes vodi zalejjali KOJ 1848, 71 **zalejáti se** -lejém se *potopiti se, utoniti*: Pod řterim se léd stere, eřče se zná zalejáti BJ 1886, 32; ino tak v-szvojoj krví sze zalejao KOJ 1848, 5
- zaléjvati** -am nedov. *zalivati, potapljati*: i válovje me zaléva TA 1848, 53 **zaléjvati se** -am se *utapljati se*: Grejh, kak verdécem mourji fze zalejva BKM 1789, 225
- zaletávati se** -am se nedov. *zaletavati se*: Mesárska múha se v glař na okni zaletáva AI 1878, 37
- zaleténi** -a -o prid. *zaletav, nepremišljen*: Kolman je zaleténi, nepazlivi pojev bio KAJ 1870, 82
- zaletűvanje** -a s *zaletavanje, poseganje*: Józsefova vu Cérkvene pravice zaletűvnya szo Piusa VI. nagnila KOJ 1848, 114
- zaletűvati se** -űjem se nedov. *zaletavati se, posegati*: nego bole sze vu nyegovo Dalmáció zaletűvati povűpa KOJ 1848, 106
- zaléženi** -a -o prid. *len*: vsze povszéd szo Wladislava II. kakti ednoga zale'senoga pűfnyasztoğa súslavcza raznášali KOJ 1848, 70
- zálog** -a m *jamstvo, zagotovilo*: Zálog; zálog, zadav KOJ 1833, 184; praviczja i zálog Nebeszko bla'sensztva KM 1783, 121; Od Záloga i hamicűije, Vari fze BKM 1789, 182; koterafzo meni za zálog dána TF 1715, 39; Ah dai mi eto drágo Prilofenye (Zálog) obderfazi SM 1747, 52; Ktűj jezera telko szvéti f Zálogov prilékla AIP 1876, br. 6, 1
- záloga** -e ř *zaloga*: Csi veliko zálogo 'zelejmo KŠ 1754, 50
- zalókani** -a -o prid. *zapot, pijan*: Zmirom zalokani odűvjajoucsi Bezerédi KOJ (1914), 147; Ali Boug je fancoszt szkázao nad ednim zalokanim kalvinarom KOJ (1914), 147
- zálož** -a m *I. zalogaj, kos*: On, zálo'z szvojo sztrádajóčsi KAJ 1848, 104 **2. jamstvo, zagotovilo**: ki dácsó notriplácsati zaműdi, te za volo zalo'za vrédnoszt sze vkűpszpise AIP 1876, br. 4, 1
- založáj** -a m *zalogaj, kos*: Falat; zalo'sáj KOJ 1833, 156
- založiti** -lòžim dov. *založiti, zastaviti*: Zálógolni; zalo'siti KOJ 1833, 186; je primoran Brandenburgio polszkomi Králi zalo'siti KOJ 1848, 52; králevszka imánya v-árendo zalo'si KOJ 1848, 34; Paveo řzám řzebé zevřzim Filemoni za nyega zalo'zo KŠ 1771, 664 **zalòženi** -a -o **I. založen, zastavljen**: Mámo eti edno veliko zálogo, stera je zalo'sena do toga veřzéhoğa Jűrjavoga dnéva SIZ 1807, 17 **2. zaseden**: pokedob Austrio zdáj z-velikov vojszkov zalo'seno nájde KOJ 1848, 79
- zalűbíti se** -im se dov. *zaljubiti se*: jeli sze deklina frisko zalűbijo AI 1875, br. 1, 4; naj sze rano nezalűbijo vu lagoonje KOJ 1845, 13
- zamáhnoti** -em dov. *zamahniti*: Dávid zahmahno je, i tak lűcsó KM 1796, 56; obá zamáhnetá z-palicami KOJ 1845, 99
- zamán¹** prisl. *zaman*: Iména Bosjega zamán nevzemi uu tvoja vűřta TF 1715, 13; Iména Bosega zaman nevzemi vu tvoia vűřta ABC 1725, A4a; nyegova iména zamán neřzpomeni SM 1747, 88; Ali vřze je zamán csinio KŠ 1754, 249; i milofsa nyegova vu meni je nej bíla zamán KŠ 1771, 521; Naj tvojega řz. Iména zaman gori ne primemo KM 1783, 9; i Bo'ze imé zamán gori jemlé BKM 1789, 7; i 'senszka bi zahmán gűcsao KOJ 1833, XVI; Nyega pamet zaman zbrođjava KAJ 1848, 7; Zamán, szreca nyim nigdár nê szlű'zila AI 1875, kaz. br. 3; vréména pa tam zaman netroři BJ 1886, 5
- zamán²** neskl. prid. *malovreden*: Kaj řzta zamán csloveka SIZ 1807, 46; Szřám te bojdi záto, Ár řzi jáko zaman BRM 1823, 277
- zamanjűkivati** -am nedov. *zamujati, lenariti*: Nê! nê ti je szlobodno Nyega zamanyűkivati KAJ 1848, 422
- zámaz** -a m *madež*: Teda mi zámaz nasztáne na pizsmi KAJ 1870, 7
- zamázanec** -nca m *umazanec*: sze lehko namerimo na vnogo zamázanczov KOJ 1845, 42
- zamázati** -mážem dov. *zamazati, umazati*: Szvojo obráz zamázali řzta řzi kako kouvranye SIZ 1807, 56 **zamázani** -a -o *umazan*: Gda tej zamázani gosztovje vu kákso vész pridejo KOJ 1845, 113
- zamažűvati** -űjem nedov. *mazati, zamazovati*:

- zátó 'senszke morejo vsze zdrápanice prouti zama'stívati KOJ 1845, 40
- zamèdlani** -a -o prid. *slaboten, izčrpan*: Sztári zamedani Dühovnik szvoj zemelszki be'sáj dokoncsavsi KOJ 1845, 3
- zaméniti se** -im se dov. *zamenjati se*: Divjji petržeo se lehko s petrželom zameni AI 1878, 48
- zaménjati** -am dov. *zamenjati*: Toga je denok rad za szvojó 'seno zamenyao KOJ 1848, 100
- zámer** -a m *zamera*: steri szo pápínsztvo v zámer posztávlati znali KOJ (1914), 117
- zamèriti** -mèrim dov. *zameriti*: Nezamerte! KOJ 1845, 71; nikaj mi naj nezamerijo KOJ 1845, 27; kak szo zamerili Lutheri nyegovo 'senitvo KOJ 1845, 65 **zamèriti se** -mèrim se *zameriti se*: Da sze ti vsze nezamèri KAJ 1870, 166; Po fterom bi lže tebi Lehko zamerili BKM 1789, 359; 'sena sze je negda vszákoni zemèrila KOJ 1845, 899
- zamèrkanje** -a s *opomba*: Vèkse zamerkanje sztoltmácsimo z-etakseféle govorejnyom KOJ 1833, 45
- zamèrkati** -am dov. *I. opaziti, zapomniti si*: Sztári miniszter pa vsze szí dobro zamerko AI 1875, br. 1, 7 **2. zapisati si**: dvá trí pecse papira szí je vküpszasio, ino zamerkao, stera nebi rad pozábo KOJ 1845, 5
- zamèrnik** -a m *kdor se komu zameri*: Czaszar bi denok rad szvojim zamernikom odpúszto KOJ (1914), 141
- zamèrno** prisl. *žaljivo*: Drügim vu vüha poseptávatí pred drügimi, je zamerno KOJ 1845, 13
- zametávanye** -a s *zaničevanje, preziranje*: Ar li zametávanye fzfvezftva fzkvari csloveka KŠ 1754, 186; V-kom bi meo zrok zgizdávanya Bratov zametávanya KAJ 1848, 234; fteri je pun bio fzfziromaftvom zametávanyem KŠ 1754, 108; ár prevecs velka nagnyenoszt prtí szvojemi Jeziki z-zametávanyem luczkih Lezikov, je falinga KOJ 1833, XII; vüszta, gucsécsa prôti pravicsnomi z zametávanyem TA 1848, 24
- zametávati** -am nedov. *zaničevati, prezirati*: ne dáj nám nikoga zametávati KM 1783, 18; prepovidáva Sztarceze zametávati BRM 1823, 423; Ne zametávam milofcso Bo'zo KŠ 1771, 560; i moje ricsi zametávás KŠ 1754, 17; Ali bogáfztvo trplivolfti zametávás KŠ 1771, 450; Szvejft je zametáva BKM 1789, 332; i Jezik zemelszke domovine zametáva KOJ 1833, X; Ali cslovek Tebé, ocsó zametáva KAJ 1848, 160; Csi nyé zametávamo KŠ 1754, 32; Ali gmajno Bo'zo zametávate KŠ 1771, 512; gofzpozftvo pa zametávajo KŠ 1771, 758; i nyegovo fzfvetó rejcs ne zametávajmo KŠ 1754, 23; Prorofztvo ne zametávajte KŠ 1771, 623; Nai fzi me fzfveti zametáva SM 1747, 74; Ki májo gofzpozdáre, naj je nezametávajo KŠ 1771, 642; bode toga drugoga zametávalo KŠ 1771, 225; ka fzo zametáváli nyihove vdovicze KŠ 1771, 357; ka fzo oni zametáváli nyihove dovicze KM 1796, 121; da szo pápínszke Dühovnike zametáváli KOJ 1848, 89 **zametavajúúči** -a -e *zaničujoč, prezirajoč*: vogrine zametávajoucs tak razcsmeri KOJ 1848, 30
- zametávec** -vca m *zaničevalec*: Vidite zame-távczi i csüдите lže KŠ 1771, 384; ali na spot morejo pridti ti zaman zametávczi TA 1848, 19
- zamišleni** -a -o prid. *zamišljen*: pri onih, ki szo 'salosztne i zamislene natúre KOJ 1845, 108
- zamöçti** -mörem dov. *zmoçi*: Csi sze száma brániti nezamores KOJ 1845, 47; i z-bo'sov pomoucsjov vsze zamore cslovek KOJ 1845, 78; Tou zamore, da csi rávno sze bojüjejo KOJ 1848, 110; denok je krepsega nej zamogao vkrotiti KOJ 1848, 30; szamo Draskovits Jüri je zamogao oprávlati KOJ (1914), 120; Medtemtoga Püspeczke szo zamogli Krála nagovoriti KOJ 1848, 21
- zamožiti** -ím dov. *zamožiti, dati za doto*: ár je stejla vogerszko Králesztvo Wladiszlavi polszkomi Králi zamo'siti KOJ 1848, 53
- zamréjti** -merjém dov. *umreti*: ki fzi na kri'znom drèvi zamreu BRM 1823, 64
- zamrèžiti** -im dov. *ujeti*: tanács fzo dr'zali, kak bi ga zamre'zili vu rejcsi KŠ 1771, 73 **zamrèženi** -a -o *ujet*: z delom rök szvoji szo zamrèženi ti neverni TA 1848, 8
- zamüçati** -im dov. *zamolçati*: Da fzem jafz stel zamucsati SM 1747, 95; sze znájo zamücsati ládavni pronomeni KOJ 1833, 99; Gda szem je steo zamücsati TA 1848, 24; Oni znájo zamücsati KOJ 1845, 111; razloucsi, ka zamücsas KOJ 1845, 31; grejsnik, fteri je grejh zamücsao KMK 1780, 76 **zamüçani** -a -o *zamolçan*: lže fz-toga zamü-csanoga grejha more fzpovedati KMK 1780, 76
- zámüd** -a m *zamuda*: nadomesztsávaj zámüd KOJ 1833, XVIII
- zamüdejnje** -a s *zamuda, opustitev*: i vidis vsza moja zamüdejnya KM 1783, 3
- zamüditi** tudi zamiditi -ím dov. *zamuditi, opustiti, pozabiti*: Melffo, nyé tála nej zamüditi KMK 1780, 52; nindi nej zamüditi, ka szmo nyemi dú'sni KOJ 1845, 24; Ár kesno pridti i zamüditi se jas bojim BJ 1886, 6; Zátó ne zamidim váfz vfzigdár opominati KŠ 1771, 718; Roditelom nezamidim etoga tanácsa dati KOJ 1833, XVI; ino vcfenyá vékfa zamüdio TF 1715, 6; Gofztokrát zamidi on fzfvojga Bogá BKM 1789, 202; skolniczke dú'snoszti naj nezamüdi szpuniti KOJ 1845, 4; Naj sze bôgsati nemüdis, Zvelicsanya nezamüdis

BRM 1823, 3; ki namenijo naprêplácsati naj ne zamüdijo tô vcsiníti AI 1875, kaz. br. 8; Ne zamüdi vu tebi bodoucsi dár KŠ 1771, 639; Ne zamüdimó tak eto priliko BKM 1789, 44; vi zvasov deczov ne zamüdte BKM 1789, 6b; Ár fzem to dobro zamüdo KŠ 1754, 230; Tak, da fzam nikaj nej zamüdo hafznovitoga KŠ 1771, 405; Dofzta fzem dobroga zamüdo BKM 1789, 386; Ar fzam ífztino nyou dofztakrát zamüdo SIZ 1807, 49; csi je zamidila kmou'zi idti KŠ 1771, 504; Mati je nej zamidila nyemi pripovidávati KM 1790, 22; ono, ftero dobro fzmó mi zamüdili KŠ 1754, 115; ka fzo valí fztariske zvami dobroga zamüdili BKM 1789, 6b; püspezcke, szo tüdi nej zamüdili katolicsansztvo varvati KOJ (1914), 119 **zamiditi se** -ím se dov. *zamüditi se, opustiti*: csi sze tô zamidi vcsiníti AI 1875, br. 1, 5 **zamüdivši** -a -e *ko je zamüdivil, opustil*: Jeli fzmó pregrejsili zamüdivlí ftero milofztivnofzt KMK 1780, 68

zamüdjavati -am nedov. *zamujati, opuščati*: Da pobôgsanya Nigdár nezamüdjavám BRM 1823, 344; Pokôro zamüdjava KAJ 1848, 147; Naj nezamüdjavám dú'znofzti BKM 1789, 272; tvoji Dú'znoszt nezamüdjaváj KAJ 1848, 248

zamudjénje -a s *opusíttev*: nega zapôvedí, Stere nebi Vrázo i zamudjényem KAJ 1848, 45

zamüdlávati -am nedov. *zamujati, zavlačevati*: Tô dobro znájo, záto tak zamüdlávajo AIP 1876, br. 12, 3

zamúkati -čem dov. *zamukati*: zamücse krava v-stáli AIP 1876, br. 8, 6

zamüknoti -em dov. *I. umolkniti, obmolkniti*: Rekedni; zamuknoti KOJ 1833, 170; Ovak je Wladiszlav nej vüsza mogao zamüknoti KOJ 1848, 70; dejte, naj hitro zamukne KOJ 1845, 101 **2. ohripeti**: zamuknolo je grlo moje TA 1848, 54 **zamükjnjeni** -a -o *hripav*: Zamükjnjen je, záto nemre popêvati AIN 1876, 68

zanašati se -am se nedov. *zanašati se*: i za dobra dela nikaj nemárajoucs na szamo vöro sze zanášati KOJ 1845, 69; molécsi sze na bo'so pomoucs zanášati nepresztáne KOJ 1848, 90; ino sze na nyéh pomoucs zánaša KOJ 1845, 107; Nezanášajte sze na szilo TA 1848, 49 **zanašajóuči se** -a se -e se *zanašajóč se*: ino na tórszko pomoucs sze zanášajoucsi KOJ 1848, 97

zandér -a m *pohlepnost, požrešnost*: Zandér je mrzía KAJ 1870, 43

zanderèti se -é se dov. *zahoteti se*: drevje zanderé sze i nyemi, na pôt odhájati KAJ 1870, 85 **zanderéči** -a -e *pohlepen, požrešen*: Ki za vszákó jêsztvino szkumnê, je zanderécsi KAJ 1870, 43; Zanderécsa Klára KAJ 1870, 43; Ár szo po'zeleli zanderécsi vu püszsáví TA 1848, 88

zandrúgim prisl. *neprestano, kar naprej*: Zandrúgim sze pascsimó dugé réditi AIP 1876, br. 4, 3

zanéjmiti tudi zanémíti -ím dov. *onemeti*: Bole mi je zanémíti KAJ 1848, 192; jezik zanejmi KM 1783, 200; On je pa zanejmo KŠ 1771, 72; je nej vörvao zanejmo je KM 1796, 86

zanemárani -a -o prid. *zanemarjen*: sznáj'sna zvünejšina tudi znaménye, da szo nej zanemárani KOJ 1845, 22

zanemáriti -ím se dov. *zanemariti*: Elhanyagolni, zanemárim – iti AIN 1876, 65

zanemárivati -am nedov. *zanemarjati*: Csi pri vérsztvi nikaj nezanemárivás AIN 1876, 65

zaneslívejši -a -e prid. *zanesljivejši*: Arnulf k zaneszlivejsemi obládanyi Szvatopluka pride KOJ (1914), 101

zanèsti -nesém dov. *odnesti*: Duso V-nárocsa Abraháma zanezfou SŠ 1796, 72 **zanèsti se** -nesém se **1. odnesti se**: Od peklénfzkoga pozoja fze je zanezfó, Na vífzoki brejg BKM 1789, 72 **2. zanesti se, zaupati**: vu vífzej nevoláj fze na nyega zanezfzti KŠ 1754, 15; Nedaj sze mi vnêmar na nyé zaneszti KAJ 1848, 153

zanešenjé -á s *zaupanje*: fzrcsno zanešfenyé toga pokouro csinécséga grejsnika KŠ 1754, 78

zaničávati -am nedov. *zaničevati*: szo doli terli ino zanicáváli pápinsztvo KOJ (1914), 132

zaniháti -ám dov. *prepusztiti*: Na goszpodna zaniháj vsze KAJ 1848, 176 **zaniháti se** tudi zaneháti se -ám se *prepusztiti se, zanesti se*: níti fze na drugoga voro ne fzměj zaneháti KŠ 1754, 86; na nyega sze zaneháam TA 1848, 28; li te zaniháj fze tí BKM 1789, 289

zanihávati tudi zanehávati -am nedov. *prepuščati*: Nedaj mi to povrnénye Na fzmrt zanihávati BRM 1823, 58 **zanihávati se** -am se *zanašati se*: Na té fze zanihávam BKM 1789, 161; Li na ete knige fzebé zanehávaj SIZ 1807, 34

zánka -e ž *zanka, neprijeten položaj*: gda ga zapleté vu zanke szvoje TA 1848, 8; Gizdávzci z zankami vö raszpresztérajó vlák na poti TA 1848, 114

zaobdržánje -a s *ohranitev*: Ausztria z-bojasznosztí i zaobdr'zánya oblászti në povolila AI 1875, br. 1, 1

zaobrnóuti tudi zaobrnóti -ém dov. *obrniti*: I tak opak fzrecso vnôgi, Na fzrecso zaobrnóti BRM 1823, 131; ali tam sze je mogao zaobrnouti nazáj KOJ 1848, 22 **zaobrnjeni** -a -o *zavihan, obrnjen*: noufz lipou zaobrnjeni je meo KŠ 1771, 432; pren. Szlovenscsina je nej bila práva, nego vu vnôgom táli na túhi jezik zaobrnjena BRM 1823, II

zaobštom prisl. *zaman*, *po nepotrebnem*: fteri goder nyegovo fšvéto imé zaobštom jemlé uu tvoja vűfzta TF 1715, 13; Imé zaobštom iemlé vu szvoia vűszta ABC 1725, A4a; nyegovo fšvéto Imé za obštom jemlé vu fšvoja vűfzta SM 1747, 45; Da zamán ne bomo Tvoje rejcsi za obštom trosili BKM 1789, 178

zaopásati -pášem dov. *opasati*, *ograditi*: je z-borovimi blanyicami vszekôli zaopásejo KAJ 1870, 81 **zaopásani** -a -o *opasan*, *uokvirjen*: Moja kamenica je v-lész zaopászana KAJ 1870, 7

zaostanjűvati -űjem nedov. *zaostajati*: po lagojem vrěmeni delo zaosztanyűvalo AIP 1876, br. 10, 4

zaostánoti -em dov. *zaostati*: ár je nifese nej fšmeo zaofztanoti KM 1790, 92; pren. Vűzi fšo pregrejsili i zaofztanoli fšo od dike Bó'ze KŠ 1754, 96 **zaostánjeni** -a -o *zaostal*: i vu szvojem zaosztanyenom országi vnogo preobnovne gorszpravo AIP 1876, br. 6, 6

zaostáti -stánem dov. *zaostati*: Nej je dónok za ofztalo BKM 1789, 3

zapájati se -am se nedov. *opijati se*: gofzpodár i zacsne zapájati fze KŠ 1771, 214; Med pitvinov, prle nego fze je czilou zapájo KM 1790, 76

zapametűvanje -a s *zapotnjenje*, *pomnjenje*: Za volo véksega zapametűvanya sze Imenik gorijemlé KOJ 1833, 119

zapáziti -pázim dov. *opaziti*: i na drevi zapásimo delavno žuno AI 1878, 3; na našoj zemli zapázimo živjenje AI 1878, 3; je vecskrát pri kravaj zapázo, da szo sze nyim po vimeni mozoli vűszpisali KOJ 1845, 118

zapečáčanje -a s *potrditev*: I. z-'Zidovov odebráni zapecsácsanye KŠ 1771, 778

zapečătiti -im dov. **I.** *zapečătiti*: Oni pa odisli zapecsatili fšo kamen KŠ 1771, 97; i te kamen fšo zapecsatili KM 1796, 112; lűsztva v-nyagovo hrámbo vdarilo i vsze szo zapecsatili AIP 1876, br. 2, 8 **2.** *potrditi*: i zapecsătım vnyih ete fšád KŠ 1771, 483; Szkim zapecsătı Boug tē táksi fšpouvid KŠ 1754, 199; I veli mi: ne zapecsati ricıi prorokuvanya knig eti KŠ 1771, 808; Gofzpon v-fzrezi nafem zapecsati SŠ 1796, 43; pecsato je, kaj je Boug ifztinfzki KŠ 1771, 273 **zapečătiti se** -im se *potrditi se*: ino fze zapecsătı viděnye i Profětzia SM 1747, 16; i grehi fze zapecsatio SM 1747, 16; zapecsătı fze grejh KŠ 1754, 120 **zapečáčeni** tudi zapečătıni -a -o **I.** *zapečaten*: I csuo fšam racsun ti zapecsácseni fštou fširidefzét KŠ 1771, 778; Ivan vidi vu králefzkom fštouczı fšiděcsega rokáj zapecsácsene knige KŠ 1771, 775 **2.** *potrjen*: fzte za pecsătıni fšvétım

Dűhom SM 1747, 22; fšvétoga Duhá, vkom fšte zapecsácseni na dén odkűplený KŠ 1771, 582

zapečávati -am nedov. *potrjevati*: Szvefztvo, vkom fze nám dobrouta dáva i zapecsáva KŠ 1754, 184

zapelánje -a s *zapeljanje*, *zavedenje*: da je te Cslovik po vraifem zapelányi, Bogi ne okoren pošztano SM 1747, 5

zapelāti -pèlam dov. **I.** *zapeljati*, *zavesti*: vnelzrecso nyega mifzli zapelati SM 1747; Scsėjo náfz zapelati KŠ 1754, 174; Ne dájte zapelati KŠ 1771, 523; Jálno me fatan 'zelej, Na pekeo zapelati BKM 1789, 388; Ki sze ti zacsne prilizávati, scsé te zapelati KOJ 1845, 47; nafše Telou náz nezapela TF 1715, 30; Toga hitro Vrág zapela KŠ 1754, 252; Nifcse váfz naj ne zapela KŠ 1771, 583; Edna hűda 'zena, fštou mo'souv zapela SIZ 1807, 53; krivi Proroczke, da zapelajo i te odebráne KŠ 1771, 12a; naj ne zapela dűse moje KM 1783, 172; naj me ne zapelajo vu pogijbelnofzt KOJ 1833, 194; náj jo le'sej zapelajo, lá'sejo KOJ 1845, 87; vrág Dabi mené zapelo BKM 1789, 14; Dabi mené zapelao BRM 1823, 9; Preklinývali te bodo, fštere fzi zapelo BKM 1789, 451; znamejnýa, zfterimi je zapelao one KŠ 1771, 802; Da je kacsá Ejvo v-grejh zapelala KM 1783, 241 **2.** *odpeljati*, *odvesti*: zapelaj me vu racsun tvojih vűrnih KM 1783, 131 **zapelāti se** -pèlam se *zapeljati se*, *zavesti se*: i fšami fze zapelajo KŠ 1771, 650; glédajte, da fze ne zapelate KŠ 1771, 242; Nifcse fze naj ne zapela KŠ 1771, 495; naj fze po fšveczkoj modroufzti ne zapelajo KŠ 1771, 572 **zapeláni** -a -o **I.** *zapeljan*, *zaveden*: I Ádam je nej zapelani KŠ 1771, 637; da szı zapelana i zgűblena ovesicza KOJ 1845, 49; Vi 'znyimi vrét zapelani KŠ 1771, 723; mifzli vaše zapelane od proufztofzti KŠ 1771, 547; Gđa neznánım Zapelanim Pamet změsajo KAJ 1848, 230 **2.** *odpeljan*, *odveden*: da v-diko gori fštanejnýa zapelani bodemo KMK 1780, 111; da v-diko gori fštanejnýa zapelani bodemo KM 1783, 89 **zapeláni** -a -o sam. *zapeljani*, *zavedeni*: Da zapelane na právo pout pripelas BKM 1789, 347

zapelávanje -a s *zapeljevanje*, *zavajanje*: pouleg po'zelejnyá toga zapelávanya KŠ 1754, 191; csloveka, fškvárjenoga pouleg 'zél zapelávanya KŠ 1771, 582; pokrepiti prouti vfzákfemi zapelávanyi KŠ 1771, 590; Mocšno [szem] sztao Prôti zapelávanyi KAJ 1848, 213; Valentinufa zapelávanye KŠ 1771, 262

zapelávati -am nedov. *zapeljevati*, *zavajati*: Amitni; zapelávati KOJ 1833, 150; Tsabitni; zapelávati KOJ 1833, 176; szo pacs i szem prisli

ceszski huszitje zapelávat KOJ (1914), 109; I szvêt na grêh zapelávas KAJ 1848, 191; nego zapeláva lûfzto KŠ 1771, 288; V-vnouge grejhe zapeláva BKM 1789, 338; Vezdásnya csûda zapelávajo KŠ 1771, 11b; ki váfz zapelávajo KŠ 1771, 729; naj ne zapeláva vecs národe KŠ 1771, 803; Tak jo zvála, zapelávava AIP 1876, br. 5, 5; one ki szo Oco zapelávali KOJ 1848, 36 **zapelávajóuci** -a -e *zapeljujoč, zavajajoč*: kacsá, zapelávajoucsa czejli ete lšvejt KŠ 1771, 788; zapelávczí, na hûle zapelávajoucsi drûge KŠ 1771, 650; Oh! zdáj vnogo zapelávajoucsih mo'skih okolihodi KOJ 1845, 86

zapelávec -vca m *zapeljivec*: kaj je ov zapelávecz erkao KŠ 1771, 97; ki bi toga zapelávczá Satana glávo potro KM 1796, 8; liki zapelávczí, i dónok ífztínfzki KŠ 1771, 539; Csi me zapelávczí Scséjo vrcsti vu dvojnofzt BRM 1823, 164; naj je kraj odvnrné od zapelávczov KŠ 1771, 744; poszlufali bodo dûhé zapelávczé KŠ 1771, 638; nej pa poszlúsati kákse zapelávce KOJ 1845, 74; Bánfi zapelávce je dao goripoiszkatí KOJ (1914), 131

zapelítí -ím dov. *upepelítí, požgati*: on nyim nebráni hrame zapelítí KOJ 1848, 70; szo páli vsze zapelíli KOJ 1848, 75; V-Kalocsi ogen 122 hrámbov zapelio AI 1875, kaz. br. 8 **zapêljení** -a -o *upepeljen, požgan*: od ognya 60 hi'z je zapeljen AI 1875, br. 1, 8

zapepelítí -ím dov. *upepelítí, požgati*: hrame zapepelíjo KOJ (1914), 129; ogen 64 hi'z zapepélo AIP 1876, br. 5, 7

zapérati -am nedov. *zapirati*: záto morejo hížico odpirati i zaperati AI 1878, 40; pren. Zapéra czejli lífzt KŠ 1771, 671; ino zapéramo te Otsa nás KŠ 1754, 179; ár zapérate králefztvo nebefzko pred lidmi KŠ 1754, 163 **zapérati se** -am se **1. zapirati se**: dveri obloci sze nigdár nedo dobro zapérali KAJ 1870, 75 **2. bití vsebovan**: kni'sicza, vu fteroj fze ete návuk zapéra KMK 1780, A2(a)

zapèrití -ím dov. *izrazítí*: Szamo mô'z i 'zena máta pravico szlédnyo volo v-edno pizsmo zaperiti AIP 1876, br. 3, 2

zapèrni -a -o prid. *zapisniški*: eta szedsztva i zgodjênye sze vu zaperne knige gorizamerka AI 1875, br. 2, 3

zapèrník -a m *tajník, zapisnikar*: zaperníka csészt dôbo AIP 1876, br. 2, 1; prvo delo je predszednika i zaperníke zabérati AI 1875, kaz. br. 2

zaphàti -pšém dov. *zamašiti, zadelati*: lûknyo z-trávov i zbradinyom zaphsê AI 1875, br. 2, 8

zaphàti se -pšém se *zamašiti se, zadelati se*: csi krûh pojemo eto sze nam v-guti zapséh AIP 1876, br. 7, 3

zapíčení -a -o prid. *zapičen, zataknjen*: zláto

zvezdo pa szrcé, ka je meo zapicseno naprê vrobacsi AIP 1876, br. 11, 6

zapíh -a m *zamet*: i v tom najvêkšém zapíhi snegá domo nájdejo AI 1878, 8

zapíhani -a -o prid. *zameten*: escse 'zeleznepôti szo tak zapíhane bílé, ka oszem dni nê mogla vo'znya ídti AIP 1876, br. 3, 8

zapíhnotí -em dov. *opozorítí*: velíkásom je na miszeo zapíhno eto sztáro pripoveszt KOJ (1914), 143

zapír -a m *zapor*: k-grofi Kéri zavrníla, steri je zápira zobôma k-Czaszari setívao KOJ 1848, 96

zapíranje -a s *oklepaj*: znaménya Zapíranya () KOJ 1833, 9; zapíranya () AIN 1876, 8

zapísati -píšem dov. *zapisati, narediti, da se kaj zapomni, ohrani v spominu*: i vu pámeti nyihove je zapíšem KŠ 1771, 688; Tou fzi vlfzrcé zapífi BKM 1789, 21; Zapísi moje imé V-'sitka knige SŠ 1796, 155; Tífzi me na tvojo dlan zapífzao KŠ 1754, 241 **zapísati se** -píšem se **1. vpísati se**: szamicza, stera sze vu Bratovcsino zapiszati dá KOJ 1845, 167 **2. popisati**: Zapovedao je, Kabi fze vezf lšvejt zapífzao BKM 1789, 28; I sli fzo vfi, da bi fze zapífzali BKM 1789, 167 **zapísani** -a -o *zapisan*: kou je nám v-Evangyeliomi zapífzano KŠ 1754, 161; pren. v-mem fšzrczi moje zapífzane SŠ 1796, 154; fteri iména fzo nej bílá zapífzana vu 'zitka knigaj KŠ 1771, 789

zapísávati se -am se in -lem se nedov. *popisovati se*: pojti morejo Szami fzebe zapífzávatí BKM 1789, 28

zapíš -a m *nevihta*: I rano: dnefz zápis bode KŠ 1771, 53

zapítek -tka m *pojédina po zaroki*: vu vrejmeni obfzlú'sávanya zapítka SIZ 1807, 3

zapítí -píjém dov. *zapítí, uníčiti*: naj fze vlfzáki i fšvojo pamet zapíje KM 1790, 78

zapláčajóuci -a -e prid. *delajoč zaplate*: vido je i nyidva vu ládji zaplácsajoucsa vlaké KŠ 1771, 104

zapláčati -am dov. *plačati, povrniti*: I tebi boidi Dika, kai fzi plácfo (solt) grehov moi za plácfal SM 1747, 52

zaplámnoti se -ím se dov. *razplameneti se, razvneti se*: Brscsz bi sze med nyimi sztrassen boj zaplámnó KOJ 1848, 29; Kak sze je na Cseszkom veroboj zaplámnó KOJ (1914), 127

záplata -e z *zaplata, krpa*: ár fze doli vtrgne táksa záplata od nyegovoga gvanta KŠ 1771, 29; nífcse ne dejva nouvoga gvanta záplato na fztári gvant KŠ 1771, 182

zaplèsti -pletém dov. *zaplesti*: porobi ga, gda ga zapleté vu zanke szvoje TA 1848, 8; Pávuci szí

vlaké tcséjo, V-stere porob zapletéjo KAJ 1870, 106 **zaplèsti se** -pletém se *zaplèsti se*: sze je 'Siga na telko v-dugé zapleto KOJ 1848, 52 **zaplèteni** -a -o *zapleten*: eden járecz, med kopinyom zapleteni KM 1796, 18; drúgoucs fze pa pá vnyé zapleteni obládajo KŠ 1771, 721; pren. I zapleteni fzam v-mre'se fztrasne fzmrti KM 1783, 267; Vu etakse pogibelne okolsztave zapleteni András II. KOJ 1848, 35

zaplètati se -am se nedov. *zapletati se*: Nifcse fze pa ne zaplejta vetoga 'zitka dela KŠ 1771, 648

zaplòditi se -im se dov. *zaploditi se, namnožititi se*: so se gòsance zvün réda zaplodile BJ 1886, 26

zapòčiti -pòčim dov. *zatresniti, zaloputniti*: Pred nyagovim noszom szam dveri zapocso AIP 1876, br. 12, 7

zapòjenost -i ž *opitost, pijanost*: sze je vu szvojoj zapojenoszti rad i bio KOJ (1914), 135

zapòjiti -im dov. *opijaniti*: On teva sztáriva zapójo AIP 1876, br. 12, 7; znorila Notri vu fzvoj sator, tam ga zapojila SZ 1807, 53 **zapòjiti se** -im se *opijaniti se*: i ki sfze zapójijo vnocsi fzo pianí KŠ 1771, 622; I ne zapójte fze zvinoom KŠ 1771, 584; pripetilo fze je, ka fze je zapójo KM 1796, 13; i zapójili fzo fze 'znyé práznofzti KM 1796, 796; pri sterih szo sze nisteri prav zapójili KOJ (1914), 151

Zápola -e m *Zapola*: v-Büdino, z-stere sze je szászeni Zápola poubrao KOJ 1848, 76

zapolèjani -a -o prid. *poplavljen*: vu Vasvár-megyövi zapolejaním sze malo szkrbijo AIP 1876, br. 4, 5

zapopádnoti -em dov. **1.** *razumeti, doumeti*: I da morete zapopádnoti, sfera je ta férjava KŠ 1771, 579; Stero ni rázum zgrüntati, Ni nemre zapopádnoti BKM 1789, 25; Od detinfzta máo je nifcse v-nyem nikaj hüda nej mogao zapopádnoti KM 1796, 7; Telovni cslovik ne zapopáadne, ká fzo Dúhá Bo'zega KŠ 1754, 71; ne zapopáadne ona, sfera fzo KŠ 1771, 493; Ti fzi pa zapopadno moje vcsenyé KŠ 1771, 650; hitro je toliko zapopadno, ka fze je lejhko vcsio KM 1790, 24 **2. ujeti, zasačiti**: nej fzte vu kmiszí, naj bi váfz tifzti dén, liki tát, zapopádnola KŠ 1771, 621; naj váfz kmicza ne zapopáadne KŠ 1771, 309; ga je zapopadno na tatíji KM 1790, 74; fzeikiás Krála vu-nyem zapopadno SŠ 1796, 64 **3. izkoristiti**: Velikási szo zapopadnoli eto priliko KOJ 1848, 21 **4. sprejeti**: fzfvetlofzt i kmicza jo je nej zapopádnola KŠ 1771, 26; i kmicza je nyé nej zapopádnola KM 1783, 132 **zapopádnoti se** -em se *ujeti se, zasačiti se*: Ki fze ednouk vu lá'zi zapopáadne nega nyemi vupanya KM 1790, 16

zapopádjeni -a -o *ujet, zasačen*: Vu práznofzti zapopádjena 'zena KŠ 1771, 291

zapopévati -am dov. *zapeti*: peszem skolnikom vréd zapopevajo KOJ 1845, 14

zapoprijéti -prímem dov. *spočeti*: i vu grejhi me je zapoprijéla mati moja KOJ 1845, 128

zápor -a m *zapora, ključavnica*: Ki zápor 'zelezni razmláti TA 1848, 90; Ar on potrdjáva zápole vrat tvoji TA 1848, 119

zaposztávek -vka m *predlog*: **7.** Zaposztavek (utóljáró) KOJ 1833, 12; zaposztavek (névutó) AIN 1876, 9; Jeszo táksi zaposztavki steri kre rejci polo'sene KOJ 1833, 109; Kolkoféle szo té zaposztavki AIN 1876, 26

zapóumniti -im dov. *opomniti, pripomniti*: z-bratovszke knige sze vözbrise, ino sze zapoumni, zakaj je vövr'sena KOJ 1845, 94

zàpoved tudi zápovid tudi zapóuvid -i ž **I.** *zapoved, ukaz*: nadigne Csloveka Kristusseva Zápoved SM 1747, 41; Stera zapouvid náfz vcsi KŠ 1754, 29; Ka 'zelej tá zapovid KŠ 1754, 35; zisla je zapovid od Augufstus Czafzara KŠ 1771, 167; zapovid je pa eta bila KM 1796, 124; Kaksza zapouvid je dána KM 1796, 6; radi pouleg nyegove zapoveidi hodimo TF 1715, 18; Szkim fze grozi Boug nezdr'závczom ete zapouvidi KŠ 1754, 65; Archippufi dáne zapouvidi KŠ 1771, 602; proti takovoi zapoveidi necsniti TF 1715, 18; naj nyegovoj zapouvidi zadofzta vcsinimo KŠ 1754, 83; Boug je zápoved gori nápiáfzo TF 1715, 12; fzo Tvojoj Zápovid prelomili SM 1747, 51; Povej mi zapouvid KŠ 1754, 29; liki fzmzo zapovid vzéli KŠ 1771, 737; právde zapovej, vu návuki bodouco, je odevzéo KŠ 1771, 577; zakaj fzta nyegovo zapouvid prelomila KM 1796, 7; Zápoved nyegovo zdr'závaj BRM 1823, 3; stáne, na tvojoj zápöved lepo sunce BJ 1886, 7; Ka je prepovejdano vtoj zapouvidi KŠ 1754, 42; grejh po zapouvidi oprávlao je vmeni KŠ 1771, 462; steri fzo zapouvidi cslovecfe KŠ 1754, 13; návuke, kifzo zapouvidi lúdi KŠ 1771, 50; Ka zdr'sávajo zapouvidi KMK 1780, 35; i ka sze právde zápövidi gvüsno doprneszéjo AI 1875, kaz. br. 2; keliko zapoveidi zderláva vfzebi TF 1715, 12; Od etih zápövidi právi Goszpod ABC 1725, A4b; Od etih zapouvidi právi Gofzpod SM 1747, 46; i nyegovi zapouvid ne zdr'záva KŠ 1754, 84; po fztezaj tvoji fz. zapouvid morem hoditi KM 1783, 166; nikaj prouti tákfím zapouvidam ne csinmo KM 1783, 67; steri nyegove zápövidi prefztpoupajo TF 1715, 18; Moie zapoveidi neifzte obdersali SM 1747, 84; ino moie zapouvidi obdersávajo SM 1747, 84; cífi nyega zapouvidi zdr'závamo KŠ 1754, 84; Ki má

zapouvidi moje KŠ 1771, 315; Vu moji zapovidáj hodite KŠ 1754, 70; hodécsa vu vlzej zapovidáj KŠ 1771, 167 **2.** navadno v zvezi **Božja zapoved božja zapoved:** Pervi tauje Defzétera Bosja zápoved TF 1715, 11; Defzétera Bosja Zápovid SM 1747, 45; Poveimi péto Bosjo zapoveid TF 1715, 15; Povej mi defzétó zapovid SM 1747, 64; na Bo'zo zapouvid je Mo'zes peľzen napravo BKM 1789, 5b; voda, koterafze vBosjoj ľzvétoi zapoveidi zderľáva TF 1715, 31; rázlocsek je med devétoťv i defzétov zapouvidov KŠ 1754, 61; z-Bo'zov zapouvidjov obvzéta KŠ 1754, 185; nej ľzmo vám zapouvidjov zapovedali KŠ 1771, 355; ľzo Bosje ľzvéte zápoveidi gori na piľzane TF 1715, 12; Deszétere Bosie Zapovidi ABC 1725, A4a; To ľzo Defzétera Bosje Zapoveidi SM 1747, 89; Od Defzéteri Bosi Zapovedi SM 1747, 87; ľtera je ta prva vlzej zapovid KŠ 1771, 141; i vi prefztáplate zapovidi Bo'ze KŠ 1771, 50; znati petére zapouvidi KMK 1780, 6; Vu etivi dvej zapouvidaj viľzi czejla právda KŠ 1771, 75

zapovedanje -a s *zapoved, ukaz:* Geto sze govorejnje vzeme, brezi zapovedanya KOJ 1833, 140

zapovedati -povém dov. *zapovedati, ukazati:* Nego zapovedati nyim KŠ 1771, 389; Zapovedati Parantsolni KM 1790, 94; jaľz tebi zapovejdam KŠ 1771, 130; zapovejs nikim naj ne vesijo KŠ 1771, 634; kako Bosja ľzvéta reics zapoveida TF 1715, 27; Kak mi on zapovej KŠ 1754, 269; Kmeľzti nyim zapoveda BKM 1789, 110; zapovejda BKM 1789, 94; Kaj Angyelom tvojim zapovej KŠ 1771, 11; i zapovej, ka scés KM 1783, 2; ľtera ľzvam vám zapovedao KŠ 1754, 131; ľtera ľzvam vám zapovedao KŠ 1771, 99; ki ľzi nám zapovedal SM 1747, 57; stero szi meni zapovedao TA 1848, 6; Ar je on nám ľzám zapovedau TF 1715, 31; Jesus, je zapovedal nám predgati SM 1747, 15; Ar je Krifztus ni ovoga zapovedao KŠ 1754, 202; kako je on ľzám zapovedau KŠ 1754, 17; prijao ga je i zapovedao ga je zvézati KŠ 1771, 410; Zapovedao je nyemi Boug KM 1796, 6; niti obsina nê zapovêla AIP 1876, br. 1, 6; liki ľzmo vám zapovedali KŠ 1771, 620; zapovedali ľzo nyim, naj czilou ne gucsijo KŠ 1771, 351 **zapovedajúóci** -a -e *zapovedujúóč, ukazujúóč:* Geto zapovedajúócs, velécs gucsimo KOJ 1833, 141 **zapovedavši** -a -e *ko je zapovedal:* Eti dvanájľzet je poľzľao Jezus zapovedavľi KŠ 1771, 31 **zapovedani** tudi zapovédjani -a -o *zapovedan, ukazan:* Ka je pa vtoj zapouvidi zapovejdamo KŠ 1754, 41; Padarom je zapovedano na 8 dén pogľednoti KOJ 1845, 119

zapovedávati tudi zapovidávati -am tudi -lem

nedov. *zapovedovati, ukazovati:* ľteri nám zapovidávati morejo KŠ 1754, 29; ká vám jaľz zapovidávam KŠ 1754, 136; ka vám jaľz zapovidávam KŠ 1771, 317; Zapovedávam ti, Da zdr'zis zapovid KŠ 1771, 643; zapovidávľem szedem szto dúhom AIP 1876, br. 10, 7; nego on, ki zapovedáva mourji KOJ 1845, 75; ka zapovidávás KM 1783, 2; zapovidáva csiniti KŠ 1754, 230; Zapovidáva jezik dr'zati KŠ 1771, 749; nedelavnim zapovidávamo KŠ 1754, 166; ľteri bi zapovidávao KŠ 1771, 435 **zapovidávani** -a -o *zapovedovan, ukazovan:* Ár ľzo nej mogli znáľati tou, ľtero je zapovidávano bilou KŠ 1771, 695

zapovedíven -vna -o prid. *veľelen:* Zapovedíven (imperativus) KOJ 1833, 54; Zapovedíven nácsin AIN 1876, 55; te je vrémena-rêcs vu zápovedivnom nácsini AIN 1876, 45

zapovedník -a m *poveljnik:* Vu bojni razmi glász zapovednika KAJ 1870, 88

zapovednístvo -a s *poveljstvo:* Birodalom, ládanye; zapovednístvo KOJ 1833, 152

zapovidánje -a s *zapoved, ukaz:* Eľzi ľzľifi terjánye, zapovidánye na delo KŠ 1754, 25

zapovidávanje -a s *zapovedovanje, ukazovanje:* Z-etim z-zapovidávanyem KŠ 1754, 173; Eta gúcsi, káraj zevľzim zapovidávanyem KŠ 1771, 659

zapozábati se -im se dov. *spozabiti se:* Oh nezapozábi ľze V-têla bátrivnofzti BRM 1823, 348

zapráti se -perém se dov. *oprati se:* Zádnyis sze v vreloj vódi zaperéjo AIP 1876, br. 9, 7

zapráviti -právim dov. **1.** *zapraviti, pogubiti:* I dúso zaprávis KAJ 1848, 140; ľzám ľzbebé zaprávi KŠ 1771, 198; da nasz grêh nezapravi KAJ 1848, 366; Nyé obláľzt ľzem jaľz zapravo BKM 1789, 66; i tam je zapravo blágo ľzvoje KŠ 1771, 222; Te ľzvět ga je nej zapravio BRM 1823, 71 **2.** *uničiti, pokvariti:* i voda náľz ne zaprávi BKM 1789, 356; Vrôcsa hrána zaprávi zobe KAJ 1870, 32; szi z-palinkov 'zalódec tak zaprávi AIP 1876, br. 5, 7; ogen szilje zapravo AI 1875, br. 1, 8; trsztna vüs, stera cêla bregov goric zaprávila AI 1875, kaz. br. 8 **3.** *ubiti:* Francúzi ga i z-csemérom zapraviti poszkúsávajo KOJ 1848, 31 **zaprávljeni** -a -o *uničen:* Najbolje szo gorice zaprávlene AIP 1876, br. 6, 8

zapravláč -a m *zapravľjivec:* i té je obto'zen bio nyemi, kak zapravľács blága nyegovoga KŠ 1771, 224; Niti naj ne bode cslovik zapravľács KM 1790, 30; Daj, da nebodem zapravľács KAJ 1848, 255; brat je zapravľácsa KŠ 1754, 50; ino tak 'snyega zapravľácsa narédo KOJ 1848, 72

zaprávlanje -a s **1.** *zapravľjanje:* Vesztegetés;

raszipávanye, zaprávlanye KOJ 1833, 181; Var me od rafzipanya, Dárov Tvoji zaprávlanya BRM 1823, 361; od lzébe vkrádnemo? Po zaprávlanyi KŠ 1754, 50 **2. uničevanje**: Csi ogen ali kakso drügo zaprávlanye pôv na nikoj szprávi AIP 1876, br. 4, 1

zapravlaš -a m *zapravljivec*: ka so celo kralé za zapravlaše meli AI 1878, 33

zaprávlati -am nedov. **1. zapravljati, pogubljati**: Pazarlani; zaprávlati, raszipávati KOJ 1833, 168; Sparati i nej zaprávlati KŠ 1754, 53; Nescsem zaprávlati vrejmena KOJ 1833, XII; Jeli tak právdo zaprávlamo po vori KŠ 1771, 454; Da szí po neszpametnoszti Düse nezsprávlamo KAJ 1848, 148; Zaprávlate rejcs Bo'zo ztadákom valím KŠ 1771, 123; Ino Tvoj Úrok zaprávlajo BKM 1789, 330; Teri, zaprávlaj bolvanfztvo BKM 1789, 294 **2. kvariti, uničevati**: Sôlszki nárav nezaprávla KAJ 1870, 18 **3. ubijati**: Záto hižne pse ne trbej zaprávlati AI 1878, 8; dete, šteroftiče zaprávla AI 1878, 25

zaprávlenca -e ž *škoda, uničenje*: Csi nikasa zaprávlenca dela vértova ne doszégne AIP 1876, br. 4, 8

za právo prisl. *pravzaprav*: je zdáj od mira nej gucs, nego sze rúszki boj za právo zacsne KOJ 1848, 120

zaprédek -dka m *zapredek*: Prek 18 do 20 dni prederé metül te zapredek AI 1878, 34

zapréjti -prém dov. *zapreti*: Náto zaprém ocsi moje KŠ 1754, 249; i doli zapré dveri tvoje KŠ 1771, 18; Vráta za fzebom zaprite SŠ 1796, 18; i vnouge tifzvéti fzam jafz vu temniczo zápro KŠ 1771, 421; i ocsi fzvoje fzo zaprli KŠ 1771, 43; pren. Naj tve rane glédam i naj fze vnyé zaprém BKM 1789, 80; Vfzejm navolám dveri zapré KŠ 1754, 265; tak czejli Nouvi Zákon zapréjo KŠ 1771, 764; Po pozdrávlenyi zapré lifzt KŠ 1771, 610; Zapré vfzejm tvójim mokam vrt BKM 1789, 409; Ar je Boug vfze pod nevernofzt zápro KŠ 1771, 474 **zapréjti se** -prém se *zapreti se*: Csi fze gli ocsi zapréjo BKM 1789, 388; pren. I potoki zapro fze SŠ 1796, 169 **zaprti** tudi zapréti -a -o *zaprt*: temniczo fzmó najslí zaprto KŠ 1771, 355; Škripec šteri se glási, či ga v zapretoj roki držimo AI 1878, 32; i obadvá szta notri zaprétiiva AI 1875, br. 2, 2; dveri bi zaprte bilé KŠ 1771, 333; pren. vnabélfzi zaprt fzidi KŠ 1754, 155; Gda je zaprta bila néba KŠ 1771, 177; Ar fzo zaprta nebéfza BKM 1789, 341

zapiségati -am nedov. *rotiti, zarotovati*: ino jih je proszila, naj bi prisli hüdoga dühá zapriszégat KOJ 1845, 98 **zapiségani** -a -o *prisegan, zaprisežen*: Ka koli je zatrjeno, Ali zaprifzégano BRM 1823, 298

zaprtek -tka m **1. vsebina**: Zaprtek deszétere Bo'ze zapouvidi KŠ 1754, 67; Zaprtek lifztá XV KŠ 1771, 435 **2. konec, sklep**: Bojдите naméri, dokecs bou zaprtek SIZ 1807, 38

zaprva prisl. v *začetku, najprej*: steri sze je zaprva na Králesztvo tro KOJ 1848, 72; Zaprva szta potüvala KAJ 1870, 115; Zaprva je metüle lövo AI 1875, kaz. br. 7; deca so se tomi zaperva veselili BJ 1886, 35

zapüstiti -ím dov. *zapustiti*: vöro katolicsánszko zapüstzi KOJ 1848, 30 **zapüstiti se** -ím se **1. zapustiti se**: Ma düsa, ka fze zapifzti BKM 1789, 4b **2. opustiti se**: Ka sze odlása, sze rado zapüstzi KOJ 1845, 24 **3. prepustiti se**: Gda cslovi fze na nyegovo vrejdnofzt zapifzti KŠ 1754, 77 **zapüščení** tudi zapüstšeni -a -o *zapüščen*: Pri nas eta stvár jáko zapüščena AI 1878, 14; da szo tocskar zapüstšsenoga Stevana nazáj pripelali KOJ 1848, 30; da szo nej zapüstšseni KOJ 1845, 22; kak szo té lidjé zapüscseni AI 1875, kaz. br. 3; gda nájdejo vsze hrame zapüscsene KOJ 1848, 120

Zár -a m *Zar*: Juda je pa poroudo Fárefa i Zára KŠ 1771, 4

zarán prisl. *zgodaj zjutraj*: morejo sze obriti koncsimár vszáko nedelo zarán KOJ 1845, 43; Sô szam zdômi preci zarán AIP 1876, br. 8, 8

zarániti -ím dov. *raniti*: dvá sztrlája na 'zeno vu'zgála, i jo zaranila AI 1875, br. 2, 8

zarásti -rastém dov. *zarasti, porasti*: je gornya i dolnya szlovensina z logámi zarászla KOJ (1914), 96 **zaráščeni** tudi zarástšeni tudi zarášeni -a -o **1. zarasel, porasel**: onoga z-nerodne zarafcsene zemlé naj ifcse KM 1796, 7; i sz tem vcsino zarasztseno zemlo obnyivati KOJ (1914), 105; Ništeri so že ztrávov zarášeni BJ 1886, 26 **2. kosmat, neobrit**: Sztárim, i zarasztsenim mou'som bi zahmán gücsao KOJ 1833, XVI

zarázmiti -ím dov. *razumeti, doumeti*: csi bi tô mogao zarázmiti TA 1848, 58; pesz preci zarázmi volo vértá KAJ 1870, 139; i zarázmiyo, ka Bôg goszpodüje TA 1848, 47; Ka fze v-tom glastüje, Zarázmite BRM 1823, 16; Ete je preci zarázmo KAJ 1870, 18; I caszar zarázmu rêcs AI 1875, br. 1, 7; Vila-rô'ze vcsaszí zarázmila AIP 1876, br. 2, 7

zarézati -rêžem dov. *zaklati*: krmleno tele, zarefa je KŠ 1771, 223; i zarezó je ocsa tvoj to krmleno tele KŠ 1771, 223 **zarézati se** -rêžem se *zaklati se*: piscse sze zarê'ze AIN 1876, 43 **zaréjzani** -a -o *zaklan*: jeli fzte mi zarezšana i vusgána áldüvali KŠ 1771, 362

zarizávanje -a s *klanje, zakol*: liki ovca na zarizávanje, je pelani KŠ 1771, 366

zárja -e ž *zarja*: Hajnal; zarja KOJ 1833, 158

zaróbiti -ím dov. *zarobiti, obrobiti*: Falate

zaročenjé

z-piszanimi papírmi zarôbijo KAJ 1870, 81
zarôbiti se -im se *zagradiťi se, obdati se*: i eto sze z-'zivém grajanom zarôbi AIP 1876, br. 10, 8
zaročenjé -á s *zaroka*: hi'sni zákon példiva .. (zarocsenyé) zCérkvov KOJ 1845, 75

zarôčiti tudi zarôčiti -im dov. *zaročiti*: i szam te zarôcso AIP 1876, br. 3, 7; Szvojemi szini je zaroucso Izabello csér KOJ 1848, 39; i zarôcso je szebi Szicilie kralá csér AI 1875, br. 1, 4; pren. mojo dúso Zaroucsi fzi jo mocsno KŠ 1754, 247; mojo dúso Zaroucfi fzi jo BKM 1789, 365; Ár fizam váfz zaroucso ednomi mou'zi KŠ 1771, 546; Moja dúsa i ti fzi fze 'znyouv zaroucso KŠ 1754, 238; nyou zaglednovsi taki fzi jo je zaroucso SIZ 1807, 4; pren. zárocsnicza, stero szii je z-prsztanom szvoje vôre zaroucso KOJ 1845, 76 **zarôčeni** -a -o *zaročen*: zarocsena máti nyegova Mária Jo'zefi KŠ 1771, 5; Marii, ftera je bila zarocsena Jo'zefi KM 1796, 85; Ka bi fze zapifzao z-Máriov fzebi zarocsenov 'zenouv KŠ 1771, 167; Kednoj deviczii zarocsennoj mou'zi KŠ 1771, 163

zarôčni -a -o prid. *zaročen*: Pri hi'znoj zarôcsnoj dácsi eto bode AI 1875, br. 2, 6; ár drúge zarocsni prsztan kak tvojsa, moja rôka ne de noszla AIP 1876, br. 5, 6

záročnica -e ž *zaročenka*: Mátka; zárocsnicza KOJ 1833, 165; i gláfz zárocsnika i zárocsnicze ne bode vecs csúti KŠ 1771, 800; ino od nyihove zárocsnicze cséri SIZ 1807, 13; Ki má zárocsniczo zárocsnik je KŠ 1771, 273; pren. Moja dúsa, kak tvoja zárocsnicza KŠ 1754, 238; Hodi moja zárocsnicza k-meni KOJ 1833, 78; Mati czérkev, Zárocsnicza Iezusa BKM 1789, 334; tak je túdi ona Krisztusova zárocsnicza KOJ 1845, 76; od tvoje zárocsnicze fz. Matere Czérkvi KM 1783, 34

záročnik -a m *zaročenec*: Völegény; zárocsnik KOJ 1833, 183; Ki má zárocsniczo zárocsnik je KŠ 1771, 273; Kak zárocsnik zfzvega mefzta BKM 1789, 4; Vkanjeni zarocsnik AIP 1876, br. 9, 4; i gláfz zárocsnika i zárocsnicze ne bode vecs csúti KŠ 1771, 800; Devojka zarôcsniki edno rô'zo dála AIP 1876, br. 2, 6; pren. Bolí fzin moi zarocsnik SM 1747, 76; moj palfzér i zárocsnik KŠ 1754, 234; Hiti brs Tvojmi zárocsniki prouti BKM 1789, 229; mo notri sli na gofztúvanye znasim zárocsnikom BKM 1789, 395; Preszvéte Materé tvoje zárocsnika vrejdnosztii naj nám na pomoucs bodo KM 1783, 89

zároki -ov m mn. *zaroka*: Móring; za'senitev, zaroki KOJ 1833, 165

záruk -a m *znamenje*: Jegy; znaménye, zaruk KOJ 1833, 161

zarúnoti -em dov. *zahrumeti*: Eden trêszk zarúno AI 1875, kaz. br. 7

zasaditi -ím dov. *zasaditi*: fzvoji rouk zfzáda fzi vinograd zafzádi KŠ 1771, 817; eden cslovik je goricze zafzádo KŠ 1771, 139; pren. korén prouti Jezikom zaszaditi KOJ 1833, XI; náklonofzti vmoje fzrczé zafzadim KŠ 1754, 239; Da krotkofzt vu náfz zafzadis KM 1783, 48; nevoló fzo i takaiše na fzvoje pokoleinye zafzádili SM 1747, 51 **zasâjeni** tudi zasâdjeni -a -o *zasajen*: szo vete hájt zaszajeni tokajszki vrhovje z-trszom KOJ 1848, 48; pren. je 'ze mati czérkev med vfzejmi lidmi zafzajena KŠ 1771, 824; i grejh po nallí roditeli vnáfz zafzajeni KŠ 1754, 191; Ki szo zaszadjeni v Goszpodna Hi'zi TA 1848, 77

zasâdjati -am nedov. *delati, da se kaj globlje, trajneje ustali*: Tvoje fzpoznanje zafzádjaj BKM 1789, 143; Zafzádjaj právo Krfzcsanfzstvo BRM 1823, 86

zasajûvati tudi zasadjûvati -ûjem nedov. *zasajevati, saditi*: i zaszadjûjejo goricze KŠ 1771, 91; vu dnévi Lota zafzajûvali fzo KŠ 1771, 230

zasâpiti -im dov. *zadušiti se*: kak da bi nyim one na prszaj le'sale, da malo nezaszâpíjo KOJ 1845, 107

zasedávati tudi zasedjávati tudi zasedjávati -am nedov. *zalezovati*: je na szkrivnyem zaszedávao 'sitek Sz. Ladiszlava KOJ 1848, 23; i dao ga zaszedjávati vu hi'zi nyegovoj TA 1848, 46; Ár ga zafzidjáva 'znyih vecs ftiridefzét mo'zouv KŠ 1771, 415; Zaszidjáva na csataj TA 1848, 8; Gda bi ga pa 'Zidovje zafzidjávali KŠ 1771, 40; pren. i ki zaszidjávajo dúso mojo TA 1848, 76

zaséjsti -sédem dov. *zalesti, ujeti*: naj ga posle vu Jeru'zálem, da bi ga zafzeli i na pouti bujli KŠ 1771, 418

zasidávanje tudi zasedjávanje -a s *zalezovanje*: Od vraj'sega zafzidávanya KM 1783, 42; ftera fzo na mé prisla od zafzidjávanya 'Zidovfzkoga KŠ 1771, 405; Pomoucs prouti vraj'semi zafzidjávanyi KMK 1780, 84; Szlifaó je pa fzin fzezfztré Pavlove tou zafzidjávanye KŠ 1771, 414; zafzidjávanya protivnika odvрни KMK 1780, 104

zasidávec -vca m *zalezovalec*: na nyega pofzllali fzo zafzidávvcze KŠ 1754, 239

zasipati -am tudi -lem dov. *zasuti*: ti mores Velikim vodám 'zile zafzipati BKM 1789, 326; fze je zidina podrla, i vfze je nyé zafzipala KŠ 1754, 50; pren. Ino etak je on nallé grejhe zafzipao KŠ 1754, 109 **zasipani** -a -o *obdan*: Nas Czaszar, zaszipani z-protivnikmi KOJ 1848, 107

zasipavajúúči -a -e prid. *ki zasipava, nastopa v veliki meri*: (gramatike) med sterimi szo

- sze mi te edne z-dúgocsov pa mláde pámeti zaszipávajoucse vidile KOJ 1833, IIII
- zasziromáštviti se** -im se dov. *obubožati*: Lúsztvó sze cseresz zasziromastvilo AIP 1876, br. 6, 7
- zaskočiti** -skóčim dov. *poskočiti*: za fzkocfílo je to dejte vu nyé utrobi KM 1796, 87
- zaskók** prisl. *zelo hitro, takoj*: da szo törki zvedli, ka szrbi nemajo vecs sztrlájov, zaskók szo na njih vdarili AIP 1876, br. 11, 2
- zaskuziti se** -ím se dov. *zajokati*: Zafzkú'zo fze je pa Jezus KŠ 1771, 304; Vidévsí pa Benjamína zafzkúzo fze je Jó'sef KM 1796, 30
- zaslišati** -im dov. *zaslišati*: Kak me zasliši, me bógalo bode TA 1848, 14; on eta zasliša BJ 1886, 47; ka je vu šóli zaslišala BJ 1886, 4 **zaslišavši** -a -e *ko je zaslišal*: Ka zaslišavsi vnougi imenitni Grofovje KOJ 1848, 87
- záslomba** tudi zásloba -e ž *zaslomba*: Rejcs tva mi bojdi Zafzlomba BKM 1789, 392; Zászlomba moja je Bog TA 1848, 6; vzemte gori zafzlobo te vóre KŠ 1771, 587; Kak z-zafzlombom nyé odenes BKM 1789; kak zászlobov obvzemes nyega TA 1848, 5
- zaslužba** -e ž *zasluga*: sze tüdi rouka more küsnóti za volo nyihove oszebjune zaszlú'sbe KOJ 1845, 27; Nezbrojenim velikim zaszlú'sbam pokójnoga zahválnoszt szkázati KOJ 1848, 47; je povrácsala Magyarom nyihove zaszlú'sbe KOJ 1848, 111
- zaslužek** tudi zaslužik -žka m *I. zaslužek*: Dr'zini more zaszlú'zik vrédi vódati AIP 1876, br. 1, 5 **2. zasluga**: te sze poszlavci stimajo, ka je to nyihov zaszlú'zek AIP 1876, br. 5, 3
- zasluženjé** -á s *zasluženje*: za volo zafzlúfenyá kriftullá Jefullá, pravicsni posztánemo TF 1715, 24; fzi meni vez kints tvojeга zafzlúfenyá (Vreidnoftzi) fenkal SM 1747, 52; fze li brezi vřzega zafzlú'zenyá fcsés zvelicsati KŠ 1754, 9b; Ár ona prinéřé z-Krifztufovoga zafzlú'zenyá vřejdnofťti KŠ 1771, 439
- zasluženo** prisl. *zasluženo*: Tiszti zaszlú'zeno csáka plácsó KOJ 1845, 135
- zasluženost** -i ž *zaslužnost, zasluženje*: Jezusa zaszlú'zenoszt KAJ 1848, 47; I vrle 'zenszke táksa zaszlú'zenoszt nájde lon AIP 1876, br. 5, 7; Nê mojoj zaszlú'zenosztí Mám vsze zahváliiti KAJ 1848, 133; sto örökúje velko zaszlú'zenoszt KAJ 1848, 147; Deák Ferenca zaszlú'zenoszt obvarvati AIP 1876, br. 3, 2
- zaslužiti** -im dov. *zaslužiti, biti upravičen dobiti kaj, biti deležen česa*: Béla I. naménivsi lúbav zaszlú'ziti KOJ 1848, 19; pekeo szi zaszlú'zi KOJ 1845, 87; Ar mi kařtígo zařzlufimo TF 1715, 29; Niti fzi kráľéřtva nebefřzkoga ne zafzlu'zimo KŠ 1754, 211; csi bi jo řzpuno, bi kaj zafzlú'zo KŠ 1754, 6a; pekeo řzam zafzlú'zo KMK 1780, 74; Kai řzi řztvoimi grehi zafzlú'fo TF 1715, 37; Kai řzi zafzlú'zo KŠ 1754, 38; Da bi řzi kaj zafzlú'zo KŠ 1754, 257; Kai je nám zafzlúso SM 1747, 16; Krifřtus je zafzlú'zo KŠ 1754, 182; kařtíge řtere je zafzlú'so KMK 1780, 82; Vřzáka je kotřiga Pekla zaszlú'zila BKM 1789, 443; ani řzmo ga nei zafzlúfili TF 1715, 29; Ár řzmo mi toga niti nej zafzlú'zili KŠ 1754, 169 **zasluženi** -a -o *zaslužen*: pomáğanye bode tak nazháj zaszlú'zeno AI 1875, kaz. br. 1; zahválo od nyaga za szlú'zeno preimenitoszt AI 1875, br. 1, 5; je i grejh zaszlú'zenov pri Bougi řzřditofřtyov KŠ 1771, 436; reczi me řzlobodnoga od vřze, po grehi zafzlúfene, kařtíge SM 1747, 53
- zasmejati se** tudi zasméati se -smejém se dov. *zasmejati se*: Mosologni; zasméati sze KOJ 1833, 165; Na tou rejcs fze je zafzmejála řzkřivomá Sára KM 1796, 16
- zaspánc** -nca m *zaspánc*: i razřrti gvant bode oblácsao te zafzspáncz KŠ 1754, 50
- zaspáni** -a -o prid. *zaspán*: Zaspáno déte na nárocse vzéla AI 1875, kaz. br. 7; Ali ako nařře zafzpane ocfi zbfřřemo TF 1715, 7; pren. řzo křřřtseniczi zafzspáni KŠ 1771, 852; kak vnougi tak ofřřtáne Kak devicze zafzpane BKM 1789, 400
- zaspánják** -a m *zaspánc*: Ni ti grěsni zafzpanyákov Me naj vğřeh ne navrné BRM 1823, 483
- zaspáti** -spím dov. *I. zaspáti*: morejo zaspáti TA 1848, 60; Tak zafzřpm vu tihom miri KŠ 1754, 270; Bojdi mi 'zitek, Gda zafzřpm BKM 1789, 129; Doli szi lé'zem, i zaszřpm TA 1848, 4; ka ne merjémo, nego li zafzřpimo KŠ 1771, 841; tiho, liki da bi zafzřpao KŠ 1771, 261; gda bi lidjé zafzřpali KŠ 1771, 434; vu iméni bo'sem zaszřpi KOJ 1845, 49; Plavajoucsi pa oni zafzřpao je KŠ 1771, 193 **2. speč zamuditi**: da Nébe ne zaszřpis KM 1783, 254 **3. umřeti**: niki řzo pa 'ze zafzřpali KŠ 1771, 193
- zastáplati** -am nedov. *zastopati*: naj nemesnyáke zasztápla v-tom AIP 1876, br. 2, 2; Pitájócsi-zaiméni imé zasztáplajo AIN 1876, 40; ki do po právdi vladársřtvo zasztáplali AIP 1876, br. 10, 2; ka eto nyihovo 'zelo naj na szřpářvicsi zasztáplata AIP 1876, br. 5, 2 **zastáplani** -a -o *zastopan*: ka vszáka krajina naj zastáplana od szvojga poszlavca AIP 1876, br. 2, 3
- zastáti** -stojím dov. *napolniti*: szo sze törći vsze vulice zasztáli KOJ 1848, 81
- zástava** -e ž *I. zástava*: Naj fze záfřtava řzvejti BKM 1789, 91; dá naréřiti bandero (zástavo) KOJ 1845, 70; Dopüşřti meni pod zászřtavov řz.

Kri'sa KM 1783, 175 **2. oblast, vojska:** Csi fzi nyegovoj záfztavi podlo'zen BKM 1789, 245; szvoje zasztave notriposle KOJ 1848, 101

zastáviti -stávím dov. **1. zastaviti:** more meszto szébe sziná zasztaviti KOJ 1848, 59 **2. ustaviti:** Nezasztávi nyé kmica KAJ 1870, 63; kaseo z-robezom zasztavi KOJ 1845, 33; zlátim prsztanom szmrtno vszecsényé zasztavo KOJ 1848, 61; visziko je vodô zasztavo AIP 1876, br. 3, 7

zastávlanje -a s *ustavljanje, zapora:* Zár; zasztávlanye KOJ 1833, 184

zastávlati -am nedov. **1. ustavljati, preprečevati:** Blázna fšpítávanya zaftávlaj KŠ 1771, 660; Ki drevje szadi ali v-nyega odraszki zasztávla KAJ 1870, 112; Voszke prszí zasztávlajo odúhávanye **2. zadrževati:** je drúge plemenitáse pri szebi zasztávlao KOJ 1848, 74

zastópiti tudi zastópiti -im dov. **1. stopiti, iti:** zaftzoupoje uu Nebéfza TF 1715, 22; ki fzi v-Nebéfza zaftzoupo KM 1783, 74; zasztoupoie na nebészah ABC 1725, A5a; zaftzopol je na Nebéfzah SM 1747, 44; ka je i vnébo zaftzoupo KŠ 1771, 823; v-Nébo je zasztoupo KM 1783, 52; Krifztus je vnébo zaftzoupo BKM 1789, 111; V-nébo je zaftzopio BRM 1823, 4 **2. zastaviti, zapreti pot:** Ali pout szo nyemi zasztoupili KOJ 1848, 18 **zastópiti se** tudi zastópiti se -im se *prizanesti komu:* Kémelni; zasztoupiti sze, sounati KOJ 1833, 162; zaftzoupitjo fze fziná mojega KŠ 1771, 70; i ka fze fšvejít Tvoje fštarofšti zaftzoupí BKM 1789, 427; Bój fze cslovik Nezasztoupi fze nikoga KM 1783, 280; Zasztópíte sze vi norczi med lúdsztvom TA 1848, 27; nej fšzam fze tebé zasztoupo KM 1783, 167; i csloveka fze je nej zaftzoupo KŠ 1771, 230; da sze je nej zasztoupo postenyá vrejдне sztaroszti KOJ 1845, 60

zastoplénje -a tudi zastoplenjé -á s, v zvezi v **nebo zastoplejnje vnebohod:** Tvoje zaftzoplenyé vnébo je moj nájem KŠ 1754, 270; Tvezafztoplenyé je trouft moj sš 1796, 109; fšzkrb Bo'za fze je vo fškázala po krifztufovoga vnébo zaftzoplenyá vrejmeni KŠ 1771, A5a; Na Krifztusovoga vnébo zaftzoplénya dén BRM 1823, V; keliko má 3.) vnebo zaftzoplenyé KŠ 1754, 110; po Krifztufovom vnébo zaftzopleneyj na 15. leto KŠ 1771, 260; Po tvojem v-Nébo zaftzopleneyj KM 1783, 42; Szvojim vnébo zaftzoplenyem BKM 1789, 1789, 35

zastópnik -a m *zastopnik:* Ovi poglavárov zasztópnicke szo tolko gucsali AIP 1876, br. 5, 3

zastópno prisl. *razumljivo:* Zasztópno povej KOJ 1845, 29

zástrž -a m *kap, napušč:* Li pogledni pod zaszt'z KAJ 1870, 103

zasúkati -am in -čem dov. *zaviti:* I gda bi zaftzúkaote knige KŠ 1771, 176 **zasúkati se** -am se in -čem se *zasukati se:* zasúkaj sze nikelikokrat KOJ 1845, 37 **zasúkavši** -a -e *ko je zavil:* fšpongio okouli hi'zoupa jo zaftzúkavši KŠ 1771, 330 **zasúčení** -a -o *zavit:* liki zaftzúcsene knige KŠ 1771, 778 **zasúkani** -a -o **1. zavit:** tak da bi v bele pantlike zasúkana bila AI 1878, 14 **2. zmeden, nerazsoden:** na fšzrejdi med etim zaftúkanim národom KŠ 1771, 595

zasúknoti -em dov. *zaviti:* vouse sztrassil okoli rouk fletno zasúkneta KOJ 1845, 99 **zasúknoti se** -em se *oviti se:* ka fzo fze nyegovi vlafzjé na vejko zaftzúknoli KM 1796, 64

zasvájati -am nedov. *prisvajati si:* Mati vidévsí, da szí András oblászt zasvájá KOJ 1848, 33

zasvėjiti se -im se dov. *zasvetiti se:* i fšzobotta fze je 'ze zaftzvejtila KŠ 1771, 253; i fšzvetlofšt fze je zaftzvejtila vu hrámi KŠ 1771, 378

zasvojiti -ím dov. **1. prisvojiti, prilastiti:** je Ráko-czi lehko zacсно vsze do Po'sona zasvojiti KOJ 1848, 101; i vecs lúcki dr'zél scsé zasvojiti AIP 1876, br. 6, 4; je Czaszar Dalmácio zasvojo KOJ 1848, 30; da szo Dalmácie szí zasvojili KOJ 1848, 25 **2. pridobiti:** ka bi vszi stiri szinovje kak naj vecs vucsenoszti zasvojili AI 1875, br. 2, 4 **zasvòjeni** -a -o *pridobljen:* je Veliášom krivicсно zasvojena králevszka iménya szpojémao KOJ 1848, 36

zašàncani -a -o prid. *utrjen:* Sto me pripela vu zasanczano meszto TA 1848, 47

zašiti -ššjem dov. **1. sešiti:** i pižzano fšúknyo je nyemi dáí zaftiti KM 1796, 23 **2. zašiti:** kokouta, v-steroga szta pejneze zasila KOJ 1845, 11

zaškripnoti -em dov. *zaječati:* Jezus zaskripno je vu dúhi KŠ 1771, 303 **zaškripnovši** -a -e *ko je zaječal:* Jezus záto pá zaskripnovši vu fšzebi, fou je kgrobi KŠ 1771, 303

zaškrnóti -ém dov. *priviti, zategniti:* nej pa z-grívov recsjouv, stera sze zaskrné KOJ 1848, 31

zašóunani -a -o prid. *prizanesen, obvarovan:* Széchiove cérkve szo malo bole zasounane osztale KOJ (1914), 122

zaštèti se -é se dov. *zahoteti se:* zastelo se je nyemi na eden napitek v-krcsmo szkocsiti KOJ 1845, 50

zašútati -am dov. *prítihotapiti se:* Na gnézdi zasútata szkrivomá KAJ 1870, 114

zatájanje -a s *zanikanje:* ali b) csi zatájanje scsémo z-veksim vpametzabianyom znamenüvati KOJ 1833, 118

zatajavec -vca m *zatajevalec:* liki fzi fze fšmilúvao tebé zatajávczí Petri KŠ 1754, 232

zatajenjé -á s **1. zatajitev:** zvún trikrat zatajenyá KŠ 1771, 699; Od szvojeja zatajenyá BKM 1789,

Ferko Ne'zo oprven zaváro AIP 1876, br. 1, 3; Zvodé kača nas zavárala AI 1878, 3; Eto szo hercegovinanci zavárali AIP 1876, br. 1, 3

zavàrvati -am dov. *zavarovati*: naj bi tih obilnih lejt višfe potrejbcsine bodoucse fzilje dáo zavarvati KM 1796, 28; ali od hüda zavarva KOJ 1845, 96; naj sze králesztvo zavarva KOJ 1848, 14; Za tém je zavarvao Erdélszko KOJ 1848, 94 **zavàrvani** -a -o *zavarovan*: je Luther z-poutnim lisztom zavarvani tudi prisao KOJ 1845, 60; da je nej eden pred drugim z-szvojjim blágom zavarvani bio KOJ 1848, 41; szo oni goriposztavili od ognya zavarvane, skolnicske hrame KOJ 1845, 6

zàvcek -a m *zajček*: Drügi trák je k zàvceki sô KAJ 1870, 100

zavdàriti -vdàrim dov. *I. zaiti*: I na sztezo neverníkov Hotécs gda zavdariti KAJ 1848, 226; nikam zete pouti doli ne zavdàrio KŠ 1754, 143; da nezavdàrio na bláznoszt TA 1848, 70 **2. naleteti**: i na 'zmécsave je zavdàrila KAJ 1870, 142; zavdarili fzo ládjo na pecsino KŠ 1771, 426

zavdàti -vdám dov. *povzročiti*: ino nyemi ocsivesztñi spot zavdá KOJ 1845, 4; lusztvo je teliko nepokornosztí zavdàlo KOJ 1845, 56

zavdávati -am nedov. *povzročati*: Horvát 'Sigi doszta szkrbi zavdáva KOJ 1848, 51

zàvec -vca m *zajec*: Zàvec AI 1878, 12; da bi tu ednoga zàvca vido AI 1875, kaz. br. 7; Na dale dvá zàvca je pa sztrêlo AI 1875, kaz. br. 7; Za lovlenje zàvcov se nüca AI 1878, 8; Ka pa orl z-kém lovi mláde zàvce KAJ 1870, 14; Nasledüje zàvce AI 1878, 9

zavéjsti se -véjm se dov. *zavesti se, prevarati se*: prednyejsi Kruci szo sze nej vecs mogli zavejszti, nego szo lih priliko preglejüvali Králi sze podáti KOJ 1848, 105

zavérati tudi zavirati -am nedov. *zavirati*: Potrejbno je na dou zavirati KOJ 1845, 51; Ki dobro zavera, dobro odevéra KAJ 1870, 68

zàvetje -a s *zavetje*: Vszi trijé szo sze vrsenili zazàvetjom KAJ 1870, 23

zàveza -e ž *zaveza, obljuba*: i zakaj jemlés mo-jo zàvezo vu tvoja vüfzta KŠ 1754, 17

zavézanje -a s *zavezanje*: Dvá lfzta: zavézanya i odvézanya klücs KŠ 1754, 194

zavézati -véžem dov. *I. zavezati*: ne zavé'zi goubcza mlatécsega gyüncza KŠ 1771, 506 **2. prepovedati, skleniti**: ki fzi fsvétomi Petri moucs dáo odvézati, i zavézati grejhe KM 1783, 91; i kakoli zavé'zes na zemli KŠ 1754, 194 **zavézati se** -véžem se *I. zavezati se*: Ti fzi fze tak zavézo, oblübo BKM 1789, 260; Ár fze je zavézo fzvojjim obecsanyem BKM 1789, 298 **2. zvezati se,**

povezati se: Niscse nemre prav znati, jeli szmo sze z-ruszom zavézali, ali nê AIP 1876, br. 11, 1 **zavézani** -a -o *zavezan, dolžan*: ki lübi Dobro, tiszti je tudi zavézani naprejpomágtati KOJ 1833, VIII; i kakoli zavé'zes na zemli, zavézano bode i vnebéfzaj KŠ 1754, 194; na ftero fzmo zavézani, vcsinimo KMK 1780, 44; Na zavézane gledoucs, naj fze povnéjo KŠ 1754, 197

zàvezek -zka m *zaveza, obljuba*: Neprelomi zàvezka KAJ 1848, 95; i zàvezek fzvói da nyim poznati SM 1747, 94; Krfztñi zavezek mámo ponouvti BKM 1789, 226; Vcsi ná zàvezek zdr'zati BRM 1823, 417; Kebzüj na zàvezek KAJ 1848, 175; tim zdr'zavajöcsim zàvezek nyegov TA 1848, 19; Kaksi dobrôt szem v-tom zàvezki tálnik vcsinyeni KAJ 1848, 139; szo mo ni grátali la'zci vu zàvezki tvojem TA 1848, 36; Pa nê szo ga sztári 'zlájtni zavézki k-vogrszkoj zemli vézali AIP 1876, br. 5, 5

zavézni -a -o prid. *zavezniški*: zádñics zavézna vojszka szerdino razvr'ze KOJ 1848, 121

zavežüvanje -a s *zavezovanje, obvezovanje*: Na kaj merkanye zavesüvanye KOJ 1833, 131

zavežüvati -üjem nedov. *zavezovati, obvezovati*: Ár ftrta Bo'sa zapouvid zavé'süje náfz na tou KMK 1780, 47; ti nouvi hi'sniczke mitmá eden-drügoga doli zavesüjejo SIZ 1807, 9

zavíanje -a s *zavijanje*: Sterih fznájga vu zavianyí zlátom KŠ 1771, 708

zaviditi -im dov. *zagledati*: Jasz pa verjem zaviditi dobrôto Goszpodna TA 1848, 21; Ka koli gder zavidim BRM 1823, 99; Tam zavidim szkrovnoszti KAJ 1848, 112; Diko nyegvo zavidis BRM 1823, 27; fze trôstamo, Kaj te tam zavidimo BRM 1823, 240; Kaj Te escse zavidijö BRM 1823, 55

zavíjan -a -o prid. *zavit, zvit*: rép je zavíjan AI 1878, 39

zavínkasti -a -o prid. *ovinkast*: i po tém po zavinkaszti odcesztjaj náglo v-Czarigrád KOJ 1848, 80

zavínoti -vijém dov. *zaviti*: I liki odivalo, zavijés je i preminéjo fze KŠ 1771, 773 **zavínoti se** -vijém se *obdati se*: vsze vrejdnofzti, vftero fze zavijem BKM 1789, 416 **zavínovši** -a -e *ko je zavit*: napuni fpongyio zjefzjijom i okouli zavínovfi na trfzt KŠ 1771, 153

zàvirni -a -o prid. *zavoren*: Potrejbno je na dou zavirati, zavirni lancz presztávlati KOJ 1845, 51

zaviti -vijém dov. *zaviti*: zàvio ga je vu lelaha KŠ 1771, 253; Szvéto tejlo ja zàvio vu plátno KM 1796, 112; i zavili fzo je vprté KŠ 1771, 331 **zaviti se** -vijém se *obdati se*: z-vrejdnofztjom v-ftero fze zavijem SŠ 1796, 145

zavlečti -vlěčem dov. *zavleči, odpeljati*: vszigdár nasz tá nezavlecsé nikse szvéto 'zelénye KAJ 1870, 162

zavohati -vóšém dov. *zavohati*: 'Ze v-prekliti zavosejo nyagove nosznice AIP 1876, br. 8, 6

zavòlj predl. z rod. *zaradi*: zavoly greiha toga fšzveit potopil fze je SM 1747, 88

zavòlo tudi za vòljo predl. z rod. *zaradi*: ino za premenývanya glásza volo zmislena KOJ 1833, 10; fšzpomenífze zméne za volio dobroute tvoie SM 1747, 93; drkali bodo za volo pozfzlúsenýa rejclí Goszpodnove KŠ 1754, 4b; I zavrgli fzte zapovid Bo'zo za volo nafztávlenýa vafega KŠ 1771, 50; Za volo tvoji mouk britki Bo meni milofztiv SŠ 1796, 28; Veliko jih jih zavolo med nyimi nasztányene neszlosnoszti KOJ 1848, 6

zavoziti -vòzim dov. *zavoziti, vozeč napolniti*: zavoszte tò grdo grabo AIP 1876, br. 8, 8

zavrácati -am nedov. *vračati*: gde obülen pôv zavrácsa Trüd orácsa AIP 1876, br. 3, 1

zavrčti tudi zavrčti -vřžem dov. *I. zavreči, odvreči*: fšztvorjenýe i nikaj nej trbej zavrclí KŠ 1754, 168; fšztvorjenýe i nikakfega nej trbej zavrcsí KŠ 1771, 638; ne zavrsmo nafše rodbine KMK 1780, 32 **2. prenehati biti s kom v pozitivnem odnosu**: roditele nej zavresti KMK 1780, 41; i ki váfz zavr'ze KŠ 1771, 203; Vidíte, da ne zavr'zete ni ednoga zeti máli KŠ 1771, 58; Krifstula zavr'zejo KŠ 1771, 117; Nifcse te naj ne zavr'ze KŠ 1771, 659; bi nafše fztareifše, ne zavergli TF 1715, 15; Csi szí ti nevorna mené zavrgla AI 1875, br. 2, 8; Nej je zavrgao Boug lúfztvo fšzvoje KŠ 1771, 472; 'Zidovje fšo ga zavrgli BKM 1789, 56 **3. odkloniti, ne sprejeti**: Dáj nam gizdofzt zavresti BKM 1789, 114; i razumnofzt ti rázumni zavr'zem KŠ 1771, 491; potrtó fšzrczé ne zavr'zes KŠ 1754, 148; Steri zavr'ze matno vcsenyé KŠ 1754, 32; zavr'se, kajkoli je nouvo KOJ 1833, XV; Kakda B. rejcs zavr'zemo KŠ 1754, 24; On vnebésza pela, Ako ga zavr'zete BKM 1789, 12; Csi poszlavci ponácsisanye zavr'zejo AI 1875, kaz. br. 2; babinfzke fábulé pa zavrzi KŠ 1771, 639; ne zavr'zi kalfiganye Gofzpodnovo KŠ 1771, 694; ausztrianci szvoje szprávicsse prosziti scséjo, ka naj pogodbo zavr'ze AIP 1876, br. 6, 3; naj tou dobro nezavr'zemo KŠ 1754, 213; rejcsí naj nyé gláfz zavr'zemo BKM 1789, 179; Naj zavr'zemo preidócsa KAJ 1848, 3; Gda bi se návuke zavrgli KOJ 1845, 39; fšteri je rejcs Bo'zo zavrgao KŠ 1754, 271; I zavrgli fzte zapovid KŠ 1771, 50; Farizeuske fšo tanács Bo'zi zavrgli KŠ 1771, 189 **zavrčti se** tudi zavrčti se -vřžem se *I. zavreči se, zavržen biti*: Trbej Szinej cslovecsemi fze zavrcsí od fšztarífi KŠ 1754, 111; Potrebno je pa

nyemi zavrcsí fze od toga národa KŠ 1771, 229; od Sziná cslovecsega, kaj zavr'ze fze KŠ 1771, 129 **2. odkloniti se, ne sprejeti se**: Stera sze krouto ponuja, sze po návadi zavr'se KOJ 1845, 35; Csi od miniszteriuma právde-podsztava sze zavr'ze AI 1875, kaz. br. 2; fze od 'Zidovov z-Evangyeliomom vrét zavr'zeta KŠ 1771, 380 **3. narediti se**: Ali hitro sze eden máli oblák zavr'ze KAJ 1870, 133 **zavrženi -a -o zavržen**: fšzám zavr'zeni nebodem KŠ 1771, 508; Zavr'zen je moudri zdaj vu modroufzti BKM 1789, 202; Kakda je fšz fšzrczom zavr'zeno KŠ 1754, 32; zemla zavr'zena je KŠ 1771, 680; ka je vogrszki Jezik zavr'seni KOJ 1833, X; Zsibvásár, zavr'senoga blága odávanye KOJ 1833, 184; fšteromi od lúdi ifština zavr'zenomi KŠ 1771, 705; Gda bi od Bouga zavr'fenoga Saula hűdi dűjh jáko mantrao KM 1796, 55; kai fšzmo vfzi zaverfeni pozfztanoli TF 1715, 19; nego csi fšte zavr'zeni KŠ 1771, 553; Med zavr'senimi proszniki prvi je bio Albert KOJ 1848, 69 **nájzavrženejší -a -e najbolj zavržen**: ki fšo naj zavr'zenejší vu gmajni, tífzte pozfztavte fšzodce KŠ 1771, 499

zavrėti -vrém dov. *zavreti, obrzdati*: steri csobe sze z vűzdov i brozdámi zavrėti morejo TA 1848

zavrnutí tudi zavernóti -ém dov. *zavrnuti*: nepriatelie moreio zebé nazai zavernoti ABC 1725, A8a; szlű'zbenik more tò zavrnóti AIP 1876, br. 1, 3; med tri gòszke bi jo zavrnó KAJ 1870, 176; národe bi pod nyagovo oblászt zavrnóla AIP 1876, br. 2, 6; Fárao je nyé k-erdécsemi mourji zavrnó KM 1796, 36; Od técz je czaszarszka vojszka Kruce zavernila KOJ (1914), 147 **zavrñjeni -a -o obrñjen, naravnan**: Czaszar, nájlíh viteskoga Matyasa I. od szvojíh krajov inan zavrnynenoga má KOJ 1848, 66

zavróučeni -a -o prid. I. razgret: Vpreseno 'sivino zavroucseno napojiti KOJ 1845, 51 **2. razvnet**: zavroucseni Luther je naprejznoszó tákse návuke KOJ 1845, 56

zavržalo -a s zavržek: vfšzejm fšzmo zavr'zalo notri do vezdásnyega dnéva KŠ 1771, 497

zavržek -žka m zavržek: Jasz szem pa zavr'zek lúdi TA 1848, 17

zavrženjé -á s zavrženost: Zavrženjé 'Zidov ne bode vfzigdár trpelo KŠ 1771, 471; Zrok zavr'zenýa 'Zidovfzkoga KŠ 1771, 469; 'Zidovfzkoga lúfztva zavr'zenýe I. 'zalűje KŠ 1771, 467; Szlisavsi O'sébet zavr'senyé szvojeja sziná KOJ 1848, 55; Z-tém zavr'zenyom je tórk vsze ono med bodikaj dela vrgo AIP 1876, br. 10, 3

zavstáven -a -o prid. neroden, okoren: Úgyefogyott; zapűcseni, zavsztváven -a -o KOJ 1833, 179

zavùgnjeni -a -o *zakrivljen*: rogòvje krátki i redovno zavugnyeni KAJ 1870, 77

zàvùh -a m *nosnica*: na dvá kraja nòsza szta dvá zàvùha KAJ 1870, 31

zavùpanec -nca m *zauptnik*: nego májo tákse zavùpance, ki se znájo trùditi AIP 1876, br. 6, 7

zavùpanje -a s *zaupanje*: 'sitka vekivecsnoga, Zavùpanyem csákajmo ga SŠ 1796, 15

zavùpanost -i ž *zaupanje, upanje*: Zavùpanosztjom sze posle ete broj vu vnogo vészi AIP 1876, br. 6, 1

zavùpati -am dov. *zauptati*: mogao je lzvoja dela na lzluogo zavùpati KM 1790, 42; to lzftinlztko fto zavùpa na válz KŠ 1771, 225; na pomoucs ino lzkrb Bo'zo zavùpa SIZ 1807, 6; nego je i na nyega zavùpao cejlo Efe'zánfzko pùfpekijjo KŠ 1771, 632; Ka je Boug na mé zavùpo BKM 1789, 371; i na edno doviczo ga je zavùpao KM 1796, 75; Szvojegja lziná Jószeffa je na rodenoga Magyara zavùpala KOJ 1848, 111; roditelje lzo vnouga na nyega zavùpali KM 1790, 58 **zavùpati se** -am se *zauptati se*: da bi fze na nálz zavùpao Evangyeliom KŠ 1771, 616; Dobro fze je na Gofzpodna zavùpati KŠ 1754, 15; kaj fze vu vlzem na válz zavùpam KŠ 1771, 541; zavùpam sze na obrambo perôt tvoji TA 1848, 48; Niscse fze naj ne zavùpa SŠ 1796, 16; i zavùpamo sze na szvéto imé nyegovo TA 1848, 25; O, ki sze zavùpajo na szvoje bogátsztvo TA 1848, 39; Zavùpajte sze na nyega TA 1848, 48; Jezus, fze je nej zavùpao na nyé KŠ 1771, 270 **zavùpavši se** -a se -e se *ko je zaupal*: Na eto tvojo lzftinlzko oblúbo zavùpavši fze profzimo te KŠ 1754, 224; med fterimi bi fze meo radùvati zavùpavši fze na válz vlze KŠ 1771, 531 **zavùpani** -a -o **I. zaupan**: Pouleg Evangyelioma, ki je na mé zavùpani KŠ 1771, 635; Angyeo, na koga lzam jalz grejsnik zavùpani KMK 1780, 104; vu obsine, vu sterim szam zavùpan, da mi neszkrátejo poszlati AIP 1876, br. 6, 1; Saffarfztvo je namé zavùpano KŠ 1771, 507; eto na nasega zavùpano AIP 1876, br. 1, 3; Angyeo, mené na tébe zavùpanoga prefzvejti KMK 1780, 102; steri szo na nyega zavùpani bili AIP 1876, br. 11, 7; lzo na nyé zavùpane ricši Bo'ze KŠ 1771, 452; Ti pa ofztani vlftzti, ftera lzo na tébe zavùpana KŠ 1771, 651 **2. naslonjen**: Csi fzi meo mislejnya vu fatringo, vu lzenyo zavùpano KM 1783, 146 **3. zaupen**: csi szí nej zavùpani, neszpitávaj KOJ 1845, 37

zavùpnik -a m *zauptnik, pooblaščenec*: ruszkoga vladára zavùpnik ruszko bandero z csarnov mrelov pokrio AIP 1876, br. 2, 3; od nasega zvònszkoga zavùpnika ete dnih prégdáno AIP 1876, br. 2, 3

zavùpnost -i ž *zaupnost, naklonjenost*: kak i zavùpnoszt i prijátelstzvo lutheránov iszkajoucs KOJ (1914), 144

zavùspati -im dov. *uspavati*: V-Paradi'zomi nyega zavufzpi BKM 1789, 266

zavùzdéjnje -a s *ukrotitev*: Pred vszem na zavùzdejnye Tòrkov kre Kupe zozida grád KOJ 1848, 85

zavùzditi -im dov. *zauzdati, ukrotiti*: Zabolázni; zavùzditi, vrédidr'sati KOJ 1833, 183

zazanjkávati -am nedov. *zvijačno dobivati*: Pápince szo zazanykávati KOJ (1914), 134

zazávati -am nedov. *klicati*: Vòrni cslovek te zazáva KOJ 1845, 135

zazdèti se -zdim se dov. *zazdeti se*: sze nyemi je zazdelo, kak dabi Matyas z Protesztantmi vlejcao KOJ 1848, 88

zazévnoti -em dov. *ziniti, zehnniti*: Jula pa 'ze zazévné AIP 1876, br. 10, 7

zazínoti -em dov. *ziniti, reči*: i ona zazine 'saono rejcs nyemi KOJ 1845, 89; Ka je tò? 'ze szem zazino KAJ 1870, 171

zaznámlati -am dov. *zaznamovati si, zapomniti si*: povszéd vsze, ka je za nyega bilou, pogledno, ino szí zaznámlao, da more szvoje oszreccati KOJ 1848, 113

zaznàmoviti se -im se dov. *odlikovati se*: Sega je, ki sze v-ednom ali v-drùgom deli zaznamovi, za to medálio dobi AIP 1876, br. 7, 7

zazvàti -zovém dov. *pozvati, poklicati*: Notri na Vogerszko zazové Henrika KOJ 1848, 17; Njegovo erjevenje zazové velko vnožino AI 1878, 20

zazvéditi -zvém dov. *izvedeti*: Za toga zroka csi stoj na hitroma zazvediti 'zelé AI 1875, kaz. br. 6; rad bi zazvedo od nyega szlisejòcse dugovány AI 1875, kaz. br. 1

zazvoniti -ím dov. *zazvoniti*: Zátò je bogábojécsa sega trifárti zazvoniti KOJ 1845, 104; v-dvouje féle Cérkvaj zazvonijo KOJ 1845, 73

zazalostiti se -ím se dov. *razžalostiti se*: ali zátò sze dònok za'zalosztila AIP 1876, br. 4, 6

zazènitev -tvi ž *zaženilo, denar, premoženje, ki ga da ženin nevesti za prineseno doto*: Mòrin, za'zenitev, zaroki KOJ 1833, 165

zazènniti -žènim dov. *zaženiti, podariti*: Za'zeni ji: náj prvo lzvojo právo vòro SIZ 1807, 28

zazgàti -žgém dov. *razvneti, spodbuditi*: Naj za'zgé vòro vnami BKM 1789, 122; Potrđi vòro, zasgi lùbezen KOJ 1845, 238; za'zgi i prefzvejti lzrczé nafé KŠ 1771, 850; i z-lübžnozftzjom tvojom je zasgi KM 1783, 2; Za'zgi tvoje récsi vu nami lùbéznoszt KAJ 1848, 133; Kriřztus vucsenikoma, Kéh lzrczá zradofltzjom za'zga

BKM 1789, 94; z-ognyenimi jeziki on je vsze nyé zászgo KM 1783, 52 **zažgati se** -žgém se dov. **1. zagoreti, vneti se**: zažgíš se, netekni se ga BJ 1886, 8; Ogyen i kak fcsém, da bi fze zá'zgao KŠ 1771, 214; i ogen sze zá'zgao prôti Jákobi TA 1848, 63; i mo'zjé zá'zgali fzo fze vu 'zéli fzvojoj eden kdrúgomi KŠ 1771, 449 **2. razvneti se**: Szrditofzt fze je za'zgati Mogla BKM 1789, 245; naj fze z-ognyom tvojeza Sz. Dúhá zasgémó KM 1783, 11 **zažgáni -a -o 1. prižgan**: pécs, ftera je za'sgána KM 1796, 79; pren. V-nyegovom szrczi za'sgáni ogeny nevgászne KOJ 1848, 59 **2. vnet, razvnet**: Od lúbavi prav za'sgáni naj bodem KM 1783, 240

zažiganje -a s vnemanje, razvnevanje: Eta lúbav Oh blá'seno za'siganye KM 1783, 251

zažigati -am nedov. 1. zažigati, prižigati: Gda bi Nádab, i Abiu kadilo za'figala KM 1796, 40 **2. vnemati, spodbujati**: kak moremo za'figati nafše vüpanye KM 1796, 117; On Za'ziga iszkro vernosztí KAJ 1848, 9 **zažigajúči -a -e vnemajoč, spodbujajoč**: je jezik za'zigajouci potács narodjénýa nafega KŠ 1771, 750

zažigavajúči -a -e prid. zažigajoč: fzlugi, vougelje za'zigavajoucsi KŠ 1771, 326

zažmahati -am dov. zavohati: Tigriš, Či je človeče krv zažmahó, te človeka posebno nasledúje AI 1878, 11

zažvignoti -em dov. švigniti, vzplamteti: prvle neg bi ete bojne krvávi plamén za'svigno KOJ 1848, 89

zbanatati -am dov. razžaliti, prizadeti: Nikoga nej zbantati BRM 1823, 416; Ali drúgi zbantajo BRM 1823, 125

zbanťuvanje -a s razžalitev: Nede mi skoudilo nikse zbantúvanye SŠ 1796, 61; nad zbantúvanem Bogá fzrczno 'salúvanye KMK 1780, 69

zbanťuvàti -űjem dov. razžaliti, prizadeti: Goszpodne, naj te nigdár ne zbantújem KM 1783, 28; nezbantújem tebé KAJ 1848, 22; onda te kroti zbantúje vDúfi SM 1747, 82; Nafli du'zniczke, fteri náfz zbantújo KŠ 1754, 170; kai fzem mojega Bogá zmoimi greihi zbantúvau TF 1715, 37; fzem tebé zbantúval ABC 1725, A5b; mega Boga zbantúval fzem SM 1747, 67; fzam tebé zbantúvao KM 1783, 3; fzem te vlzak dén zbantúvo BKM 1789, 164; greihe, zkterimi fzmó tvoie Imé zbantúvali SM 1747, 55; ali nej ga je zbantúvao KM 1796, 59; tim fteri fzo náz zbantúvali TF 1715, 29; odpúfztimo onim, ki fzo náfz zbantúvali KMK 1780, 29; je pazo, naj bi nyih ne zbantúvao KM 1790, 36 **zbanťuvàti se -űjem se dov. razžaliti se, biti prizadet**: Bo'se!

ki fze z-greihí zbantújes KM 1783, 101; Po cslovejűftvi fze nífse ne zbantúje KM 1790, 18 **zbanťuvani -a -o razžaljen, prizadet**: Naj fze zgrejhi zbantúvani Boug vtifa KMK 1780, 52; vidimo zbantúvanoga Bogá ofzter bics KM 1796, 7

zbejsiti -im dov. razjeziti: Vaditni; odevcsiti, zbejsziti, odváditi KOJ 1833, 180

zberica -e z bera, nabirka: Titus na zbericze branyé je tá polzlani KŠ 1771, 654; Ár fze je dopadnoló Maczedonfzkim, ka bi kákso zbericzo polzlali fziromákóm KŠ 1771, 483

zbesnénje -a s besnost: Pes je pa človeki s svojim betegom, zbesnenjom nevaren AI 1878, 8

zbesnoti -ém dov. zbesneti, pobesneti: pszi naszlédnye nisteri i zléhka zbesnéjo KAJ 1870, 40; Franczúzi pa, kak dabi zbesznili, szo vesz réd szprevgli KOJ 1848, 116; Ali tecsász szo tudi Franczúzi na teliko zbeszneli KOJ 1848, 118 **zbesnjeni** tudi zbeseni tudi zbejsnjeni -a -o **zbesnel, pobesnel**: Či zbeseni pes človeka vgrizne AI 1878, 8; necslovejsztva, poulek steroga szo zbesznyeni Vogrinje Petri ocsi vöszpehnoli KOJ 1848, 18; nego pri Temesvári nad té zbesznyene pávre vdári KOJ 1848, 71; farar po pavréj mláti, tej ga pa zbejsznyeni primejo KOJ (1914), 139

zbičűvati -űjem nedov. bičati: Zató ga li zbicsűjem KŠ 1771, 251; Jezufa pa zbicsűje KŠ 1771, 94; I, geto ga zbicsűjo, vmorijo ga KŠ 1771, 233; Jezufa i zbičűvao ga je KŠ 1771, 328 **zbičűvani -a -o bičan, prebičan**: Jezus zbicsűvani je KMK 1780, 15; hrbet, grozno za nász zbicsűvani KM 1783, 64; Pilatus fcsé Krifztufa zbicsűvanoga pifztiti KŠ 1771, 328; Vidla je Sziná zbicsűvanoga KM 1783, 239

zbirati tudi zberati -am nedov. **1. zbirati**: kak szo szi diáczke nouve peszmi zbirali KOJ 1845, 15; Náfz zové, zbéra KŠ 1754, 124; Zbéra v-konopnom szemeni, Kralics je nê tak zviseni KAJ 1870, 145 **2. izbirati, voliti**: ino szi vszigdár 'snyegovoga roda Opoglavára zbirali bodejo KOJ 1848, 7; Ne zberam vöre, vrejmena SŠ 1796, 121; jezik tvoj zbéra jálnoszt TA 1848, 41 **3. biti izbirčen**: Deci je nê szlobodno zberati vu jésztvini KAJ 1870, 44

zbiti zbijem dov. **zbiti, pretepstí**: zbijem pafzτέρα KŠ 1771, 89; ár ti zbijes za licze vsze moje protivnike TA 1848, 4; Steri zbije, ali opfűje Otflo fzvojeza KŠ 1754, 32; ali tak zbijemo, da 'znyega more mrejtí KŠ 1754, 38; zbijejo je i zapovejo nyim, naj vecs ne gucsijo KŠ 1771, 356; nikoga ne zbite KŠ 1771, 173; i tak je zbüo fzvojeza gofzpouda, ka je mogao mrejtí KM 1790, 56; nífteroga fzo zbili KŠ 1771, 70; Apoftole,

zbili fzo je KM 1796, 120 **zbiti** -a -o *zbit*, *pretepen*: dobro zbit neffeni domou KM 1790, 76; Zbito je, i kak tráva poszêhnola srzce moje TA 1848, 82 **zbiti** -a -o sam. *pretepeni*: Tü zbitoga gde vidli fzte BKM 1789, 68

zbivanje -a s *bivanje*: Ka je vekvecсно fzkvárjenye? V-Bo'sem fzrdej zбивanye KM 1783, 299

zbivati se -am se nedov. *skupaj bivati*, *živeti*: zakaj se nemoreta zбивati BJ 1886, 13; Med szebom sze zбивajo KAJ 1848, 319

zblätiti zblätim dov. *umazati*, *omadeževati*: Ár fzem jeřz mojo dũso i tejlo nazáj zblato KŠ 1754, 230

zbléjščiti se -im se dov. *zableščati se*: na nágli znebêřz zblejšcsila fze je velika fřvetlořt okoli méne KŠ 1771, 411

zblisnoti -e dov. *zablisniti*: na ednôk zbliszne AIP 1876, br. 7, 6 **zblisnoti se** -e se *zablisniti se*: Ár, liki blifřk, ki fze zblifřne zednoga kraja KŠ 1771, 229

zblóđiti tudi zblóđiti -im dov. *zmesti*, *zmeřati*: Nyega Nemre zblóđiti jálen szvêř KAJ 1848, 131; szo miszeo szpreobernili ini zblóđili KOJ (1914), 113 **zblóđiti se** -im se *zmesti se*, *zmeřati se*: Nego za kákřega zroka volo se je ete siromaček vu pámeti natelko zblóđo BJ 1886, 25 **zblóđjeni** -a -o *zmeden*, *zmeřan*: Povrni, ka je zblóđjeno BRM 1823, 88; Živo je eden zblóđjene pámeti môř BJ 1886, 24

zblodnjé tudi zblodnjénje -a s *zmedenost*, *zmeřanost*: I vu hũdo pela Zblodjényé csloveka BKM 1789, 418; I vu hũdo pela Zblodjényé csloveka SŠ 1796, 88; naj poszvedocsiti znáj, ka sze nê zgodilo nikse zblodnyênje AIP 1876, br. 3, 2

zblóđno prisl. *blodno*, *zmedeno*: Ne'živé fz-tem skodno, zblóđno BRM 1823, 385

zblóđa -e ř *zabloda*, *zmota*: Ár, gde je nevořcsenouřt, tam je zblóđa KŠ 1771, 750; na on nář varje od zblóđe KŠ 1754, 174; Hválo ti dájemo, ka fzi nář po tvojoj rejsci zpogibelne zblóđe vô prineřzao KŠ 1771, 841; Vari ti nář Od zblóđe BKM 1789, 293; ki fzo odbej'zali od oni, ki fze vu zblóđi vřtijo KŠ 1771, 721

zblóđen -dna -o prid. *bloden*, *zmeden*: fřkvarjenouřt fřprávlena vu etom zblóđnom vřejmeni KŠ 1754, 4b

zblóđnost -i ř *blodnost*, *zmedenost*: i bode tá fřlejdnja zblóđnouřt hũřa, od te prve KŠ 1771, 97; nego bráni nář od zblóđnouřti KŠ 1771, 838; na znánye dati priřefřznoga vřejmena veliko zblóđnouřt KŠ 1771, 644

zbořgom medm. *zbořgom*: z-bôřgom AIN 1876, 30

zbořřanje -a s *izboljšanje*: Naide nářib

zřgsanya KAJ 1848, 148; Mi dář Gofřpodne, zřbõřsanye vřřizřđár ilřkati BRM 1823, 343

zbořřati tudi zřbõřřati -am dov. *izboljšati*: Kak bi fze pa on znao zřbõřřati BRM 1823, 336; jeli scsê navuke, stere zřbõřřati KOJ 1845, 61; Záto naj vřřákí 'sitek zřbõřřa SŠ 1796, 46 **zbořřati se** -am se *poboljšati se*: nam daj I po nyê sze prav zřbõřřati KAJ 1848, 129

zbořřávati -am nedov. *boljšati*, *poboljševati*: molécs k-tebi zřđháva, Da nasz tvoj glářz naj zřbõřřáva KAJ 1848, 137

zbořřati se -ím se dov. *zřati se*: tak fze dõnok nikakse neszřecse nezboim ABC 1725, A8b; Czarzar sze vno'sine zbořři KOJ 1848, 9; I pajdářse sze zbořřijo KAJ 1870, 79; Záto fze ti taki Nezbořř pri oblákí BRM 1823, 157; Naj fze ospotajo, i zbořřijo, ki isceřse dũso mojo KM 1783, 98; Po võři fze je Noe od ti nevidoucsi zbořřao KŠ 1771, 691; jasz szam sze nej zbořřao lagořih jezikov KOJ 1833, v; fřpadnoli fzo na obrářz fřvoj, i zbořřali fzo ře jáko KŠ 1771, 56; Varüvácsov, ki fzo fze pri grobi zbořřali KM 1796, 114; I nikomi fzo nikaj nej erkle, ár fzo fze zbořřale KŠ 1771, 155 **zbořřani** -a -o *preřřařen*: Vouřri od toga zbořřani, odbe'sijo KOJ 1848, 52; med etimi zbořřanimi je bio tüdi Széchi Gyüri KOJ (1914), 128

zbořřüvati -űjem dov. *izbořřevati*: I, csi szem tü v-vernõřřti Zbořřüvao vere boj KAJ 1848, 195

zřbõřtanje -a s *zmeda*, *zmeřnjava*: Kelko jezér zřvêřz be'ři Brez zřbõřtanja v-řřákí KAJ 1848, 15

zřbõřtáranje -a s *upor*: sze osznovávalo, ino pripravlalo võ vdariti zřbõřtáranje KOJ 1848, 97; Tü vesz tecsáj pomenyenoga zřbõřtáranja szpřemetavři KOJ 1848, 101

zřbõřtáratí -am se dov. *upřeti se*: Tecsasz szo sze Horvátje zřbõřtáratí KOJ 1848, 24 **zřbõřtáraní** -a -o *uporen*: Prvi szo bili tocskar zřbõřtáraní cřeřřřki protesztantje KOJ 1848, 89; Pervi szo bili tocskar zřbõřtáraní cřeřřřki protesztantje KOJ (1914), 128

zřbõřtatí se -am se dov. *upřeti se*, *razdřeti se*: nasse fřkõncsávanye ino fze ne bode moglo nikak gori zřbõřtatí SIZ 1807, 6; zřđřvje fze nigđár ne zřbõřta KM 1783, 184; zřřrácsi me, Gosřpodne, ár szo sze zřbõřtale kõřřti moje TA 1848, 5

zřbõřčati se -am se dov. *upřeti se*: Vnõugi szo sze zřbõřčali KOJ 1848, 99

zřbõřžen -řna -o prid. *ubog*, *reven*: Zbo'řna hrána KAJ 1870, 44; Z-nasov mõcsřjov szmo li zbo'řni KAJ 1848, 165

zřbranjüvati se -űjem se nedov. *braniti se*, *upirati se*: Csi sze niki grêřov zřbranjüjes KAJ 1848,

244; Ka ti, Bêg, prepovedávas, Ali onoga sze zbranyúje KAJ 1848, 185; Te posteni szirmák sze jo je zbranyúvao zadr'zati KAJ 1870, 126

zbrcávati se -am se nedov. *brcati*: nafle konye, doli i gori fze zbrcávajo KM 1790, 80

zbrignoti -em dov. *postati grenek*: szenô zbrigne KAJ 1870, 122; od vodé, ár fzo zbrignole KŠ 1771, 781; pren. i tak je vájina stimana nafzládnofzt zbrignola KM 1790, 28

zbrisati zbríšem dov. *zbrisati*: Doli nám Boug zbrise Nase fzkuze zoucsi SŠ 1796, 5; nafle zalzpáne ocí zbrifémo TF 1715, 7; I prájh doli vam ga zbrifémo KŠ 1771, 202; pren. jařz fžám zbrisem tvoje prefztopenyé KŠ 1754, 216; Ah, zbrifí vefz fztvojom, Moj dug doli krvjom BKM 1789, 382; nyi imé szi doli zbriszao TA 1848, 7

zbrnávati se -am se nedov. *brenčati*: Mála vcséla zbrnáva AIP 1876, br. 7, 3

zbrôditi -im dov. *premisłiti, preudariti, spoznati*: Nifcse zpámetyom nemore zbroditi BKM 1789, 78; nyegva odicsenoszt Da ga ni angel nemre zbroditi KAJ 1848, 7; I gda fzi 'se zbrodo tvoje grejhe KM 1783, 148

zbrodjávanje -a s *premiřljanje, preudarjanje*: budi mi szrdce Na zbrodjávanye KAJ 1848, 21

zbrodjávati tudi zbrodávati tudi zbrojávati -am nedov. **1.** *premiřljati, preudarjati*: Kakda je moremo zbrojávati KŠ 1754, 4; Csi praviefno fcséjo zbrojávati BKM 1789, 133; Ono vasz vcsi z-môdrim dúhom zbrodjávati Nyegve poti KAJ 1848, 3; Nyega pamet zaman zbrodjáva KAJ 1848, 7; tvoja dela Stera dnesz zbrodjávamo KAJ 1848, 124; Zbrojávaj i vidi, kaj je prorok z-Galilee nej fztano KŠ 1771, 291; Mó'se'sa prvi táo, bár vfzáki zbrojávaj SIZ 1807, 34; Zbrojávajmo poti nafle KŠ 1754, 210; Zbrojávajte piřzma KŠ 1754, 4; Zbrojávajte piřzma KŠ 1771, 281; Od řteroga zvelicsanya fzo zifzkávali ino zbrojávali proroczke KŠ 1771, 704 **2.** *preiskovati, raziskovati*: czigancizna na dlani 'sile zbrodáva KOJ 1845, 112; Ki pa zbrojáva fřczzá, zná, ka je miřzeo dúhá KŠ 1771, 466; Bôg da on zbrojáva ta szkrita szczzá TA 1848, 36 **zbrojavajóuči** -a -e *premiřljajoč, preiskujoč*: ár fzi ti fřczzá, i obiszť zbrojavajoucsi Boug KM 1783, 3; Zbrojavajoucsi na řtero, ali kákle vrejmen naminyáva KŠ 1771, 704 **zbrojavávši** -a -e *ko je premiřljeval, preudarjal*: Tej pa vfzaki dén zbrojavávř piřzma KŠ 1771, 395

zbrodjávec tudi zbrojávec -vca m *preiskovalec, raziskovalec*: Miszel szvétí zbrodjávecz KAJ 1848, 18; Zbrojávecz fřczz, i obifzt Boug KM 1783, 46; Ti fzi zbrojávecz fřczz nasi BKM 1789, 61

zbrôjiti -im dov. *preiskati, spoznati*: Môdrofzt ga nezbroji BRM 1823, 99

zbúčeni -a -o prid. *uporen*: Zbúcseni pávri szo z cérkvi vu farof notriřriřpili KOJ (1914), 139; Peter je zbúcsenim Vogrom steo vújti KOJ 1848, 18; Czaszar opomené zbúcsene KOJ 1848, 96

zbúčenje -a s *upor*: ali domá je sztrasno kastigao zbúcsenya zacsítele TA 1848, 26

zbüditi tudi zbiditi -ím dov. **1.** *zbuditi, prebuditi*: Serkenni, zbüditi, drasztiti KOJ 1833, 171; zbiditi fžini KŠ 1771, 173; ka fžam te náto zbüdo KŠ 1771, 468; Zbudo je je vihér KAJ 1870, 30 **2.** *obuditi*: kaj je zmo'zen Boug zetoga kaménya zbüditi fžini Ábrahámi KŠ 1771; Na fžoudnyi dén zbidis ti fžám BKM 1789, 404; Na fžoudnyi dén zbidis ta fžám SŠ, 1796, 138; i zbidi fžemen brata fžvojega KŠ 1771, 74; onoga, ki je zbüdo Jezula zmrtvi KŠ 1771, 464 **3.** *vzbuditi*: I zbüdi mi v-szrdczí csüténye vü pazni KAJ 1870, 5 **zbüditi se** -ím se *zbuditi se*: ako fze zbüdim (gori obudim) po tvojem keipi SM 1747, 32; Snah se méрно zbüdim BJ 1886, 7; Gda se pa zbüdim BJ 1886, 7; zbüdi fze, ki fžpis KŠ 1771, 584; Zbüdte fze vfzi BKM 1789, 368 **zbüdjeni** -a -o *obujen*: kaj je Ivan zbüdjen od mrtvi KŠ 1771, 197; Csészt z-mrtvi zbüdjenomi KAJ 1848, 106

zbüdjávati -am nedov. **1.** *buditi, prebujati*: Tvoje řécsi glász je zmo'zno zbüdjáva KAJ 1848, 163; Ti me zbüdjávaj BRM 1823, 7; Zbüdjávaj me vszáki hipek KAJ 1848, 59 **2.** *obujati*: Ár, liki Ocsa zbüdjáva mrtve KŠ 1771, 280; mrtve zbüdjávajte KŠ 1771, 32; Mrtve zbüdjávao BRM 1823, 38; Ti fzi me zbüdjávao BRM 1823, 32; szi Grésnike z-szna zbüdjávao KAJ 1848, 222 **3.** *vzbujati*: Tvoje trplénye, Daj, naj me zbüdjáva Li na dobrocšinénye BRM 1823, 47 **zbüdjávati se** -am se *buditi se, prebujati se*: Na zahválnořt fze zbüdjávam BRM 1823, 78; Vsze sze v-natüri zbüdjáva AIP 1876, br. 3, 1; i sz-péřdov sze zbüdjávajo KAJ 1848, 292; Po tvojoj péřdi sze naj zbüdjávam KAJ 1848, 5

zburkanje -a s **1.** *vihar, nevihta*: I ovo veliko zburkanye je pořztanolo vu mourji KŠ 1771, 36; Zburkanye zráka KAJ 1848, IX; Od pogibelnoga vu zráki zburkanya KM 1783, 96; i bodo gládove i zburkanya KŠ 1771, 143 **2.** *hrup, vznemirjenje*: nej vu fřvétki, naj zburkanye ne bode med ľufztvom KŠ 1771, 87; ka je za mojo volo na vářz prislo tou veliko zburkanye KM 1796, 81 **3.** *upor*: i vidi zburkanye KŠ 1771, 117; vu vfžákomb zburkanyi KŠ 1771, 821; Ki szo zaprva prisli, kak sze zburkanye zacsnolo AI 1875, br. 1, 4; poszlanika poszlo, ka bi eti poszlavci zburkanyi konec vrgli AI 1875, kaz. br. 3; ka blizi

nász nê bojna bila, stera bi zburkanyom protila
AI 1875, kaz. br. 3

zbürkaš -a m *upornik*: ár szo nistere zburkase
notri polóvili AIP 1876, br. 5, 3

zbürkati -am dov. *vznemiriti, razvneti*: Naj fze
hitro ne dáte zburkati KŠ 1771, 627; naj kákfi
britki korén ne podrafzté i zburka váfz KŠ
1771, 695; naj drúge ne zburkamo KŠ 1754, 83;
i zburkao je je TA 1848, 13; 'zaloszten glász te
véksi tao poszlavce je zburko AIP 1876, br. 5,
2; tou je toga drúgoga zburkalo KM 1790, 86;
zburkali fzo mefzto KŠ 1771, 395 **zbürkati se** -am
se *vznemiriti se, razvneti se*: Tou pa fzlifavfi
Heroudes Kráo, zburkao fze je KŠ 1771, 7; vidite,
da fze ne zburkate KŠ 1771, 79; Nezburkaj sze
nad timi hüdimi TA 1848, 29; niti fze ne zburkajte
KŠ 1771, 709; ka fzte fze zburkali KŠ 1771, 257
zbürkani -a -o **1. viharen**: V etom zburkanom
vrejmeni szo nasi Szlovenje vnogo terpeli KOJ
(1914), 131 **2. vznemirjen, razvnet**: I dusa moja
je króto zburkana TA 1848, 5; Mojo od grejhov
zburkano Dúšno vejfzt doli fhisaj KŠ 1754,
256; Mojo od grejhov zburkano Dúšno vejfzt
doli fhisaj BKM 1789, 216; I dofzta zburkani od
necsifzti dühouv KŠ 1771, 184 **zbürkano** -ga sam.
viharno vreme: Vu zburkanom szo oblácze
puni nebeszkoga ognya KOJ 1845, 103

zburkávati -am nedov. *vznemirjati, razvnemati*:
nej trbej zburkávati one, ki fze zpoganov
obrácšajo k-Bougi KŠ 1771, 389; Ki pa váfz
zburkáva, nofzo bode fzoudbo KŠ 1771, 567;
Ka sté nyegovo ludfztvo zburkáva BRM 1823,
83; Ki drúge rási, i zburkáva KOJ 1845, 9; niki
fzo, ki váfz zburkávajo KŠ 1771, 557 **zburkávati se**
-am se *vznemirjati se, razvnemati se*: Vpámeti
fze zburkávam BKM 1789, 172; Ali v-fzrdcezi fze
zburkáva BRM 1823, 38

zburkávéc -vca m *prebujevalec, glasnik*: fz.
Pavla zburkávca pravice fzi ga poftzavo KŠ
1771, 844

zbürkaven -vna -o prid. *razburkan, viharen*: Ti
gospodújes ned zburkavnim mórjom TA 1848, 72

zcájtoma prisl. *počasí, polagoma*: nedáj sze
navoliti, nego sze zczájto

ma poberi KOJ 1845, 30; odked sze je Rákóczi pred nyim z-czájto
na Vogerszko meknoti znao KOJ 1848, 104

zcécani -a -o prid. *izsesan*: I szam szebé zaprávla.
Z drúgi jálno zczéczana krv KAJ 1848, 226

zcéjla tudi zcéla prisl. *popolnoma, v celoti*: Ovo
jafz fze z-czejla tebi dájem KMK 1780, 110; tebi
fze z-czejla gori aldújem KM 1783, 16; Tak fzo
verni zszejla, Mocšni vfzvojem Bougi BKM
1789, 166; Poszvéti me zczéla szebi KAJ 1848, 184

zčäsoma prisl. *počasí*: i zcsaszoma sze próti
dómi gibleta KAJ 1870, 139

zčiniti -ím dov. *narediti, storiti*: Ar ti mores vfza
zcsiniti BKM 1789, 125

zčista prisl. *popolnoma, čisto*: grúnte Goszpodi
zcsiszta povrnoti KOJ 1848, 117

zčistiti -ím dov. *očistiti*: Ki zcsifzti gúmno fzvoje
KŠ 1771, 174; da ga vszáko szprotolétje lepó
zcsiszti KAJ 1870, 121; pren. Nífce od méne
lepsi nebi bio, Da bi me ti zcsifzto BKM 1789; da
náfz i z-grejhov zcsifzti KM 1783, 101; z-čfiszti
naffih fzrcz mislejnya KM 1783, 50; Vmem fzrczi
hi'zo zcfifzti fzi BKM 1789, 32; Kak szí od szrda
zcsiszto tvoje szrdceze KAJ 1848, 295 **zčistiti se**
-ím se *očistiti se*: Zgrejhov fze zcfiszti BKM
1789, 89 **zčiščeni** -a -o *očiščen*: Nouvoga Zákona,
fieri je od vfze hüdoube zcsifcseni KŠ 1771, A4a

zčrvíviti -ím dov. *postati črviv*: Ki fzo jo pa zvün
fzobote na drúgi dén obdr'sali, zcsrvívila je
KM 1796, 35

zdáj tudi zdá prisl. **1. zdaj**: fivés ino gozpodújes
zdai ino vekivekouma TF 1715, 48; Dika Bogi
zdai, i vfzakom vreimeni SM 1747, 80; fzmilujfze
i zdaj nad menov KŠ 1754, 232; kak zdaj nafí
Szlovenye gucsijo, Deacska KŠ 1771, A5a; I zdaj
ka fze midis KŠ 1771, 412; Komi bojdi hvála zdaj,
i vszigdár KM 1783, 6; No zdaj lidjé Poglédajte
BKM 1789, 68; Zdá lejko mi merjémo SŠ 1796, 75;
Gli zdá bomo fzmrti vrokaj SŠ 1796, 121; Jezus
zdá prihája BRM 1823, 6; Zdá vém, ká pomága
Bóg TA 1848, 16; Z-récsjov i példov nasz ti i zdá
vodis KAJ 1848, 62; Li zdá mi naj nika nede KAJ
1870, 8 **2. pravkar**: Kako zdai porodjena decza
feleite SM 1747, 24

zdájati¹ -am nedov. *dajati*: Rodno drevje Sze
pod szádóm vugible, Steroga nam zdája
z-szkrblivoszťjov KAJ 1848, 407

zdájati² -am nedov. *dojiti*: mati jo zdája na prszaj
szvoji KAJ 1870, 52; tu szo nasz zdájali roditelje
nasi KAJ 1870, 161

zdájni -a -o tudi zdájnji -a -e prid. *sedanji, zdájšnji*:
Veliko jih je v-zdájno Valakio odislo KOJ 1848,
7; Maria bila ino szí zdájnye meszto za cérkev
zvolila KOJ (1914), 110; Hunovje sze po vszoz
zdájnoj vogerszkoj zemli razpresztréjo KOJ
1848, 3; da je mladini v-zdájnyih csaszaj tudi
sola potrejbna KOJ 1845, 7

zdájnješni -a -e prid. *sedanji, zdájšnji*: Ki
v-zdájnyesnem vreimeni sesé kupiti AI 1875,
kaz. br. 8

zdájšni -a -o tudi zdájšnji tudi zdášnji -a -e prid. **1.**
sedanji, zdájšnji: Zdájšni nas Kráo Ferdinánd
V. KOJ 1848, 123; Vougrí szo nej zdájšnyega
Kalendára steli gorivzéti KOJ 1848, 85; ino

- Magyare na zdájsno zemlo privodi KOJ 1848, 7; Jelen; zdásnyí, nazoucsen -a -o KOJ 1833, 161; Zdásnya zima je jáko neporédna AIP 1876, br. 1, 8; Vrêmen zná biditi: zdásnye AIN 1876, 47; nego sze vu zdásnyem vreimeni zácsa o'sivati KOJ 1833, X 2. v zvezi **zdašnje vremen sedanji čas, sedanjik**: Keliko je vreimenov Zdásnye (praesens) KOJ 1833, 55
- zdáleka** prisl. *od daleč*: ár fzo niki 'znyih zdaleka prisli KŠ 1771, 126; Zdaleka fzo moudri prisli BKM 1789, 56; Csi te steri znánecz z-daleka pohodi KOJ 1845, 30
- zdánješnji** -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: zdanyesnya cena 3 rh. AI 1875, br. 1, 8; Zdanyesnyega orszácskoga szpráviscsa prvo szedsztvo AI 1875, kaz. br. 3; bi vöaracsunanye leh'zê bilo AI 1875, 6; meszto zdanyesnyi mertüki nôvi vnucanye prido AI 1875, 6
- zdánji** -a -e prid. *sedanji, zdajšnji*: 'Zivé národ zdányi AIP 1876, br. 6, 2; da za ete zdánye krátke tprlivoszti vzéti vekivecsno blá'sen'fztvo KM 1783, 220; vszáko zdányo hüdoubo od nász odvzemi KM 1783, 22; Na stezo zdányi národov KAJ 1848, 207 **zdánji** -a -e sam. *sedanji*: Ar fšam gvúfen, ka ni zmo'znofzti, ni zdányia KŠ 1771, 467; ali zdányia, ali prifefztna, vfza fzo vafa KŠ 1771, 495
- zdáti** zdájem in zdávam dov. *dati*: Hválo zdaimo mi Bogi SM 1747, 86; i gda bi hválo zdál bil, nyim ga podá SM 1747, 39 **zdávši** -a -e *ko je dal*: ino hválo zdávfi dau ga je Vučenikom TF 1715, 44; i hválo zdávfi dáo ga je nyim KŠ 1754, 201; i hválo zdávfi vlomo je je KŠ 1771, 126
- zdávanje** -a s *poroka*: Zdávanye hi'znikov KAJ 1848, VI; Denok neednákíh hi'snih zákonov zdávanye sze je moglo dogotoviti KOJ 1848, 117; tak da bi nê dávno od zdávanya prisla AIP 1876, br. 3, 6; táksi cslovek zdávanye dr'zo AIP 1876, br. 3, 8; Pri zdávanyi nôvi Hi'znikov BRM 1823, VIII; Tiszta dekla, stera sze je pred zdávanyem hválila KOJ (1914), 110
- zdávati** -am nedov. *poročati*: nebode szmeo zarocsnike v zákon hi'sni zdávati KOJ (1914), 126
- zdávati se** -am se nedov. *dajati se*: Ki fze eti vefzelijo, Tej fze tam na moke zdávajo BKM 1789, 316
- zdávnja** tudi zdávnje prisl. *zdavnaj, davno*: Liki ki fzo me efce prvle zdávnya poznali KŠ 1771, 421; ki fzi Návuk tvojega fš. Evangyelioma zdávnya glászo KM 1783, 110; Nego tou ka je fšám Boug obecfo zdávnya vám BKM 1789, 121; Zdávnye szo lüdje stímali KAJ 1870, 151
- zdávnji** -a -e prid. *daven*: Gori je poiszkala ona szvojega zdávnyega vértá KAJ 1870, 103; Zdávnyi lüdje szo z-prgiscsami jeli KAJ 1870, 43
- zdávnost** -i ž *davnost*: Preminé i ta zdávnošzt BRM 1823, 33
- zdèhnöti** tudi zdéjhnoti -em dov. *vzdihnniti*: vu fterom mojem pocsinki kelikokrat zdejhnem KMK 1780, 104; podigne ocsi szvoje ino zdehne KOJ 1845, 85; Tak szi zdèhne pôtnik KAJ 1870, 47; Ali moj'fes je k-Bougi zdejhno KM 1796, 36
- zdèhnöti se** -em se *vzdihnniti*: Ino fze je zdejhno Jezus na Vučenike fšvoje TF 1715, 34 **zdéjhnovši** -a -e *ko je vzdihnil*: I zdejhnovfi vu dûhi fšvojem ercsé KŠ 1771, 126
- zdéncina** -e ž *studenec, izvir*: Teda fzo poufztala .. Potoki ino prelejpe zdencfíne BKM 1789, 156
- zdènec** -nca m *studenec*: Lejpi zdenczi I potoki zápro fze BKM 1789, 432; Lejpi zdenczi I potoki zápro fze SŠ 1796, 169; pren. I preczi je pošzejhno zdencz krvi nyé KŠ 1771, 116; Boug! Ti zdencz vfzáki dobrouť BKM 1789, 251; Ti zdencz vfzáki dobröt BRM 1823, 312; I nyegva szvéta rêcs Zdenecz nezbrodjenoszti KAJ 1848, 134; Bög, zdenec vszé dobröt KAJ 1870, 169
- zdénje** -a s *prikazen, videz*: Odhájaj vfzáko blödno grésno zdénye BRM 1823, 98; Ka za grünt má vsze tó zdénye KAJ 1848, 230
- zdènjeni** -a -o prid. *imenovan*: Jofaf pa, zdenyeni od Apoštolov Barnabás KŠ 1771, 353
- zderzno** prisl. *pogumno*: Či te pita, odgovori čedno, zderzno nego ponizno BJ 1886, 5
- zdèti se** -í se nedov. *zdeti se, dozdevati se*: erkoucsi: ka fze ti zdi, Simon KŠ 1771, 57; Nad kejm fze fšvejti csüdno zdi BKM 1789, 9; ka sze bojazlivim lüdem hitro zdi KOJ 1845, 100; Zdi sze ti zla pôť czvetécsa KAJ 1848, 236; tak sze zdi, povidlo sze nyemi je vönê KAJ 1870, 86; Tó sze nyim, mati, szamo tak zdi AIP 1876, br. 10, 5; Tak fze mi je zdelo, kak da bi mi vézali fšnopje KM 1796, 24; Zoltána malolejtnoszť sze nyim je zdejla za praví csasz KOJ 1848, 8; Tou sze je nyemi za szrečno znaménye zdelo KOJ 1848, 4
- zdévati se** -am se dov. *dati se, zložiti se*: Szto, na steroga sze tanyêrje zdévajo KAJ 1870, 43
- zdíčení** -a -o *slavljen*: Tvoja zmo'znofzť Dönok je zdicsena BRM 1823, 441; Oh zdicseno fš. Trojsztvo BKM 1789, 379; Oh! zdicseno fštanénye BRM 1823, 461
- zdíčenost** -i ž *slava*: Ka je ta fšvetszka zdicsenofzť BRM 1823, 9
- zdigáč** -a m *dvigovalec*: gda szo lagev szkó dolikotali, zdigáčom sze je zrök szklezno AIP 1876, br. 1, 8
- zdigáča** -e ž *ročica pri stroju*: eden máli masin,

na tom sze rôkna zdigacsa pot'ézi AIP 1876, br. 9, 6

zdiganje -a s *dviganje*: na kaj zdiganye KOJ 1833, 131

zdigati se -am se nedov. *dvigati se*: Škvorjánec zdiga se od tla proti nébi AI 1878, 27; pren. jálnofzt zdiga fze vtvem fzerzi BKM 1789, 189

zdigávati -am nedov. *dvigati*: Dvá szopótniva vléka zdigávata vo kaménye KAJ 1870, 80; pren. Tecsfáz fzerzá zdigávajmo BKM 1789, 116; prôti steromi zdaj tó'zbo zdigávajo AI 1875, br. 1, 2
zdigávati se -am se *dvigati se*: sze vogerszki Ország na díko, ino bogásztvo zdigáva KOJ 1848, 120

zdignoti -em dov. *dvigniti*: Emelek, zdignem -oti AIN 1876, 68; pejnezi czvetéjo, v-pétek nyé zdigneva KOJ 1845, 114; Li tou potrebujem da tejlo zdignite SŠ 1796, 80; pren. Jasz fcsém li knebéfzam moje Zdignoti perouti vore KŠ 1754, 261; Csi Bo'zi Düh zdigne rokou BKM 1789, 126; On veliko prászko zdigne KOJ 1848, 97; pokecs szvojo nepodvr'zenost na obládnoszt zdignejo AI 1875, kaz. br. 3 **zdignoti se** -em se *I. dvigniti se, vstati*: 'znyimi sze vszi sztarci zdignejo KOJ 1848, 7; Deca se zdignejo BJ 1886, 3; zdigni fze i vrzi fze vu mourje KŠ 1771, 69 **2. narasti**: Vnouge vodé fze zdignejo BKM 1789, 5 **zdignovši** -a -e *ko je dvignil, povzdignil*: zdignovši nika 'zena gláfz fzvoj KŠ 1771, 208 **zdignjeni** -a -o *dvignjen, povišan*: szo eti sztroski vszáko leto zdignyeni bili AIP 1876, br. 6, 7

zdihati zdíšem nedov. *bivati*: vnyegovom fzerzi fzveti Düh zdisse SM 1747, 82

zdhávanje tudi zdühávanje -a s *vzdihovanje*: Szpouvid je drefzélno zdihávanye fzerzá TF 1715, 35; tebi czila moje zdihávanye KM 1783, 4; Pefzmeno zdühávanye BRM 1823, V; Jasz fzem trüden terdno od zdihávanya ABC 1725, A8a; Od zdihávanya za Bougom BKM 1789, 283; za volo zdühávanya szíromákov TA 1848, 9; ár ona szlú'zi zdühávanyi AIN 1876, br. 4; Zdhavanye, davam tebi fzin Bosí SM 1747, 90; Vidoucs fzam vido zdihávanye nyihovo fzam csúo KŠ 1771, 361; Pofzlühni me zdihávanye BKM 1789, 128; teda mi zdihávanye Pofzlühni na zvelicsanye SŠ 1796, 138; Da bi szlísio zdühávanye TA 1848, 32; V-vrêlom zdühávanyi KAJ 1848, 241; zpráve võre pohajajoucfím zdihávanyem profzimo TF 1715, 25; ali te Dújh fze moli za náfz, znezgovornim zdihávanyem KŠ 1754, 182; znezgovorjenim zdihávanyem KŠ 1771, 466; Zdhávanyem fze molimo SŠ 1796, 42; Szlejdnha mirajoucséga Csloveka Zdhávanya KM 1783,

194; Zdühávanya KAJ 1870, 168; Obrüdo szem vu zdühávanyaj moji TA 1848, 5

zdihávati tudi zdühávati -am nedov. *I. vzdihovati*: Söhajtani; zdihávati si KOJ 1833; naj fze vcsimo ktebi zdihávati KŠ 1754, 267; I ktebi zdihávati BKM 1789, 35; zevfze moucfí zdihávam KŠ 1754, 229; k-tebi zdihávam KM 1783, 2; Vnocsi vudné te zdihávam BKM 1789, 456; Za tebom zdihávam BKM 1789, 80; k-Tebi zdühávam BRM 1823, 35; Söhajtok, zdühávam -ati AIN 1876, 18; Szvétoga Duhá, steri vu náfz zdiháva SM 1747, 35; kaj vfze fztvorjenje zdiháva KŠ 1771, 465; Dúsa k-Bôgi 'ze zdüháva BRM 1823, 14; Telko jezér prsz zdüháva AIP 1876, br. 6, 2; k-Bougi zdihávamo KŠ 1754, 211; zdihávamo pod bremenom KŠ 1771, 536; kolete fze i zdihávate KŠ 1771, 751; i dújh moj: naj tebé zdiháva KŠ 1754, 227; Szrczom-ga zdihávaj SŠ 1796, 84; Gori knyemi zdihávajmo BKM 1789, 116; vfzerzi bom zdihávao BKM 1789, 80; ktebi fzem zdihávao BKM 1789, 164; Nouc, i dén fzam fzi zdihávao SŠ 1796, 117; Vu czérkvi zdihávao je KM 1790, 74; Milo fzi je zdihávala KM 1783, 238 **2. tožiti, tarnati**: veliko jih pa poznam, ki zdihávajo KOJ 1845, 7; Ne zdihávajte eden prouti drúgomi KŠ 1771, 753; Ágág je na fzmrtnoj vori etak zdihávao KM 1796, 54; Vnogo-ktrat fzo fzi zdihávali nad Petrom roditelje KM 1790, 54 **zdühávati se** -am se *vzdihovati*: sze zdühávala bôgi AI 1875, kaz. br. 7 **zdihavajúči** -a -e *vzdihujoč*: Bo'ze milofztivni! ktebi zdihávajoucs Premislávam fzi jáfz BKM 1789, 443; I vzéo je to dejte etak zdihávajoucfí KM 1796, 91

zdivjati -ám dov. *zdivjati*: Vadulni; zdivjati KOJ 1833, 180; je zdivjao KM 1796, 20; Csehovje szo na teliko zdivjali KOJ 1848, 91

zdobiti -ím dov. *dobiti*: vekivecsni 'zitek zdoubo KŠ 1754, 109

zdolaj prisl. *spodaj*: I gda bi Peter bio vu dvori zdolaj KŠ 1771, 150; edna szírotna deklicska je tam zdolaj KAJ 1870, 62

zdólc -a m *vzhodnik*: Púszto je pihati zdólc pod nébov TA 1848, 63; Po zdólczi razbijes ládje TA 1848, 38

zdómi prisl. *od doma*: Gda szí z-domi sô AIN 1876, 63

zdóubljeni -a -o prid. *izdolben*: Ober prejdnih düri v kamen zdoublena lejta KOJ (1914), 153

zdránfati -am dov. *zbuditi, prebuditi*: Tvoje szvetsztvo Naj sz-támna zdranfá mené KAJ 1848, 189 **zdránfati se** -am se *zbuditi se*: I crknejo, csi sze ze-szna zdranfájo KAJ 1870, 15

zdrápanica -e ž *odrgnina, poškodba*: záto

'senszke morejo vsze zdrápanice prouti zama'stuvatí KOJ 1845, 40

zdráv -a -o prid. *zdrav*: zdrav bojdi, mefter KŠ 1771, 90; i 'sitek düse moje, zdrav bojdi KM 1783, 54; naj bode zdrav SIZ 1807, 6; i nazáj je grátala zdrava KŠ 1771, 38; Zdrava bojdi Maria KMS 1780, A4; kaj fzam czejloga csloveka zdravoga vesino KŠ 1771, 289; Zdr'zi me vu fzlalom tejli zdravoga BKM 1789, 364; govorécsi: zdrave bojďte KŠ 1771, 98; i neprilztoupi kzdravim ricsém Gofzpodna nafega KŠ 1771, 642; Záto I.) na zdrave kotrige gledoucs KŠ 1754, 195 **zdravější** tudi zdravěši -a -o *bolj zdrav*: Zakaj je káhlena hi'sa zdravejsa od dimnatne KOJ 1833, XV; Voda je doszta zdravěša KAJ 1870, 46 **zdrávi -a -o** sam. *zdravi*: Nikaj zdravoga nejga vmojem tejli KŠ 1754, 241; Ar zdravomi nej trbej Vrácsa KŠ 1754, 257; ne potribújo ti zdravi vrácsa KŠ 1771, 28

zdravica -e *zdravica*: Pijmo vszém na zdravico AIP 1876, br. 1, 1

zdrávje -a s *zdravje*: Vfza ona, kako tou dobro zdrávje TF 1715, 29; Zide vám zdrávje KŠ 1754, 23; Zdrávje BRM 1823, VIII; Zdrávje KAJ 1848, VIII; nemores ti fzebi zdrávja fžám obecsati BKM 1789, 448; je Kolman Kráo nej meo .. ino zdrávja KOJ 1848, 2; povrni nyemi prvo zdrávje KŠ 1754, 244; Vfžákomi zdrávje vu Gofzpodni nafem KŠ 1771, A2a; efcse i tejla zdrávje KMK 1780, 84; Pokóre molitev za zdrávje TA 1848, 5; da vecséra vu dobrom zdrávji zadobimo KŠ 1754, 224; V-zdrávji biti KM 1790, 93(a)

zdrávo medm. *zdravo*: Zdravo AIN 1876, 30

zdrégati zdrégam dov. *prizadeti*, *zvnemiriti*: Jôžek je nyega spesničkov dobro zdregao BJ 1886, 5

zdréjti zderém dov. *odreti*: Oni fzo ga pa prijali i zdrli KŠ 1771, 139

zdréjti se zderém se dov. *zdreti se*, *zakričati*: zdr'úu fze je pouleg nyé jáko fzilni vóter KŠ 1771, 424

zdrúzgnoti -em dov. *zmečkati*, *zdrobiti*: hram sze je szporúso, ino ga na szmrt zdrúzgnó KOJ 1848, 20

zdrúžiti -im dov. *združiti*: On je nájmre polónio z-vogerszkim Králesztvom zdrú'so KOJ 1848, 46 **zdrúžiti se** -im se *združiti se*: tou zadene tam, da sze Horvatszki Ország z-Vogerszkim ba örok zdrú'si KOJ 1848, 23; gda bi sze 'snyimi nikeliko vármegyévov zdrú'silo KOJ 1848, 23; pokedob szo sze z-francúzskim Caszarom zdrú'sili KOJ 1848, 119 **zdrúženi -a -o** *združen*: Átila je bio z-Gotmi ino drúgimi národmi zdrú'sen KOJ 1848, 3; Pápinci záto, ka szo zdrú'seni z-rimszkim Pápom KOJ 1845, 71

zdržen -zna -o prid. *drzen*, *pogumen*: Máli honvéd Prôti protivnikni zdrzen KAJ 1870, 45; Ovak je pa zdrzen, dober cslovek AI 1875, br. 2, 7 **zdržnoti** -em dov. *opogumiti*: Zdrzno je szreé nyegovo, da sze neboji TA 1848, 95

zdržánje -a s *I. ohranitev*: Tebi zahválím 'zitka zdr'zánye BRM 1823, 470 **2. izpolnitev**: Bo'ze rejcsi pozfzlúsanye, Ino nyé trdno zdr'zánye BKM 1789, 248

zdržati tudi zderžati -im dov. *I. ohraniti*: Tou fcsé i on zdr'zati KŠ 1754, 265; Ár, fteri fcsé düfo fzvojo zdr'zati, zgibi jo KŠ 1771, 55; Daj nam to vero zdr'zati BRM 1823, 3; Zdr'zim tak moje krsfzcsanfztvo BRM 1823, 7; da ti do koncza zdersis pravo vóro SM 1747, 82; Zdersi náz ABC 1725, A6b; zdersi názv fže na pravitzo SM 1747, 86; Zdr'zi ga vu právoj vóri KŠ 1754, 244; vfzrczi zdr'zi KŠ 1771, A8a; i zdr'si me vu tvojoj fž. miloscsi KM 1783, 5; Rěcs Tvojo zdr'zi med nami BRM 1823, 31; Nyé do szmrti zdr'zi KAJ 1848, 4; Goszpodne! zdr'zi me TA 1848, 4; Stera fžmo csüli zdr'zmo BKM 1789, 22; naj on náz varje i zdr'zi KŠ 1754, 174; naj zdr'zi ta pogiblěno KŠ 1771, 59; Naj bli'znyega blágo zdr'zimo KŠ 1754, 51; vfza eta fžam zdr'zao KŠ 1771, 63; mené fzi pa na pokouro zdr'sao KM 1783, 5; Zdr'zao je cslovik té kejp KŠ 1754, 96; tvoja vóra je tebé zdr'zála KŠ 1754, 197; I mati nyegova je zdr'zála vfze ete ricsi vu fžrczi KŠ 1771, 172; Mária Devfztvo fžvoje czejlo zdr'zála BKM 1789, 36; Odkud i zdr'zati more po vfzej rédi one KŠ 1754, 100; I cí zdr'zi nyega, Dobro bode nyega Delo BKM 1789, 3b **2. izpolniti**: Nikaj ne obecsaj, ka nemores zdr'sati KM 1790, 16; ki, ka obecsá, ne zdr'zi KŠ 1771, 528; da zdr'zite zapouvidi Gofzpodna Boga KŠ 1754, 157; csi tou zapouvid zdr'zimo KŠ 1754, 34; csi, fžkákfov ricsjouv zdr'zite BKM 1789, 520; fteri eto zapouvid ne zdr'zijo KŠ 1754, 13; Vfžákóm dugoványi mertik zdr'fí KM 1790, 78; naj tvoje zapouvidi zdr'simo KM 1783, 19; Ki nám je obecsanye, Szvoje zdr'zao BKM 1789, 7; I zdr'zao je oblúbo KAJ 1870, 50; I tou rejcs fzo zdr'zali KŠ 1771, 129 **zdržati se** -im se *I. ohraniti se*: ona, zfterimi fze tejlo od gláda vu 'zitki zdr'zati more KŠ 1754, 166; nouvo vino vu nouvo potzoudu vlejvajo, i obouje fze zdr'zi KŠ 1771, 29; Boug Sziná fžvojega naj fze zdr'zi fžvejť po nyem KŠ 1771, 272; zdr'zte fze od etoga húdoga národa KŠ 1771, 347 **2. vzdržati se**: Csi fze pa nemrejo zdr'zati, naj fze o'zenijo KŠ 1771, 502; on fze pa zdr'zi KŠ 1771, 495 **zdržáni -a -o** *I. ohranjen*: ka fžam fžtvorjeni, i do etoga dněva zdr'sán KM 1783, 3; nebi bilou edno tejlo zdr'záno KŠ 1771, 80;

i do nafega vrejmena zdr'žanoj rejcsi KŠ 1771, A7b **2. rešen:** koga zdr'žanoga zmourja, 'ziveti ne nihá KŠ 1771, 427; Ár fzmó po tebi zdr'žáni BKM 1789, 90

zdržavanje tudi zderžavanje -a s **1. izpolnjevanje:** zdr'žavanye zapouvid Bo'zi KŠ 1771, 502; zdr'žavanya ni Krifztuseve zapouvidi nejmamo KŠ 1754, 214; I vnouga, štera fzo gori vzéli na zdr'žavanye KŠ 1771, 122; Da bi sze zravnale szteze moje, na zdr'žavanye násztave tvoje TA 1848, 98; bi mogao fzpuniti jařz po zdr'sávanyi tvojih fz. Zapouvidi KM 1783, 140; vu nyi zdr'žavanyi je veliki nájem TA 1848, 15; kai fzmó mi pregreifili tvoje fšvéte Zapoveidi ne zdersávanyem SM 1747, 54; nej nám trbej tákše kákše návade zdr'žavanyem zvelicsanya ifžkati KŠ 1754, 4; Prifžege zdr'žavanye BRM 1823, VI **2. ohranitev, rešitev:** vfže vřpanye je totá bilou od nafega zdr'žavanya KŠ 1771, 425 **3. vzdrževanje, preživljanje:** vzemte fzi hráno, Ár tou bode vám kvalfemi zdr'žavanyi KŠ 1771, 426; nalfá hrána na zdr'žavanye nalfega 'zitka zrendelřvana KŠ 1754, 205; Mam 'zitka zdr'žavanye BRM 1823, 452; je primerne pravice na zdr'sávanje napravo KOJ 1848, 14 **4. izogibanje:** vnoseneyj, i zdr'žavanyi od hřdoga tivářiftva KŠ 1754, 212

zdržavati -am nedov. **1. ohranjati:** je trbej vfzrczi zdr'žavati KŠ 1754; nyé vu fřzvojem králefřtvi zdr'žáva KŠ 1754, 105; Dokecs nam 'zitek zdr'žáva BRM 1823, 26; Zitka vernofřt zdr'žávamo BRM 1823, 3; I zvejzde Zdr'žávajo poti fřzvoje BKM 1789, 5; I zdr'žávajte vu fřzrdci, Ka vam veli ta Bo'za rěcs BRM 1823, 43; Csi bos nas grejh zdr'žávao KŠ 1754, 68 **2. izpolnjevat:** Vcfíte je zdr'žavati vfza, štera fřzam vám zapovedao KŠ 1754, 131; řterakoli bodo vám pravili zdr'žavati KŠ 1771, 75; mam vervati, Zapoved zdr'žavati BRM 1823, 7; cslovek ne more zapouvedi zdr'sávati KOJ 1845, 77; Ár csi gli pravdo zvuna zdelom zdr'žavas KŠ 1771, 437; I, ki zdr'žáva zapouvidi nyegove KŠ 1771, 731; cfí nyegove zapouvidi zdr'žávamo KŠ 1754, 84; csi zapouvidi nyegove zdr'žávamo KŠ 1771, 727; i zdr'žavate tadánke řřdi prajoucsi mafřline KŠ 1771, 123; i moje fřzoubde zdr'žávate KŠ 1754, 96; řteri té zapouvidi zdr'žávajo KŠ 1754, 67; Zapoved nyega zdr'žávaj BRM 1823, 3; i fřzoubde moje zdr'žávajte KŠ 1754, 70; zapouvidi moje zdr'žávajte KŠ 1771, 314; naj zdr'žávajo Moj'zefovo právdó KŠ 1771, 388; csi bode řto rejcs mojo zdr'žávao KŠ 1771, 295 **3. vsebovati:** kotera defřét Bofí zapoveidi vfzebi zderřáva TF 1715, 12; štera dvouje dugovány vfzebi zdr'žáva KŠ 1754, 198; Ka vu

fzebi zdr'sáva vézanye Rejcsih KOJ 1833, 114; Táksa jesřtvina, štera malo zdr'žáva z-toga, ka je potrebno AIP 1876, br. 3, 6; Kákři návuk zdr'žávajo knige KŠ 1754, 5; knjig, štere toti vu šzebi zdr'sávajo summo Vere KOJ 1833, XV; Ete knige vfže vu šzebi zdr'žávajo, ka je nám na zvelicsanye potrejbno KŠ 1754, 3 **4. zadrževati:** i zdr'žavali fřzo ga, da bi ne odhářao od nyih KŠ 1771, 178; naj zdr'žáva jezik fřzvoj od hřdoga KŠ 1771, 709; I zdaj, ka ga zdr'žáva, znáte KŠ 1771, 628 **5. varovati:** Daj, da tvoje trpljenje i mené od zla zdr'žáva KAJ 1848, 101; Ár fže je Herodes bojao Ivana i zdr'žávao ga je KŠ 1771, 119 **6. reševati:** vř fřzo ga sli zdr'žavat KŠ 1771, 110; jeli ga pride Eliás zdr'žavat KŠ 1771, 96 **zdržavati se:** Od zadomescsávanya fže zdr'žavati KŠ 1754, 170; Od manye lagove rejcsi fže zdr'sávati řř 1796, 92; ki fže bori, od vfzega fže zdr'žáva KŠ 1771, 507; záto vendar sze mládi Milan zdr'žáva med bojnikie idti AIP 1876, br. 8, 7; naj fže zdr'žávajo od ofřkrunyenyá bolvanov KŠ 1771, 389; Naj fže zadržavate od bolvanom polořenoga KŠ 1771, 39; ino fže od nike jeřřtvine zdr'sávaj KM 1790, 111; zdr'žávajte fže od práznofřti KŠ 1754, 70 **2. zadrževati se, řiveti kje:** Zdr'žáva se v severnom morji AI 1878, 22; Opice se v velki logáj zdr'žávajo AI 1878, 7 **3. obhajati, opravljati:** Cérkev .. Vu nyóř je boža řlřřba zderřáva BJ 1886, 20 **4. biti vsebovan:** kotera fže vBosjoj fřvėtoi zapoveidi zderřáva TF 1715, 31; řřřga zapovid, vu etoj rejcsi fže zdr'žáva KŠ 1771, 478; naj ta hřda od nářz odvřné, štera fže veti ředen prošnyaj zdr'žávajo KŠ 1754, 155; Gde fže zdr'sávajo ona nář bole, štera vřrvati more KMK 1780, 6 **5. hraniti se, biti:** Ka je pa řifřto za rejcs vfřeroj fže ta voda zdr'žáva KŠ 1754, 187 **zdržavajúci -a -e 1. ohranjajoč:** Ár Farizeuske ne řejjo, zdr'žavajúcsi tadánke ti řřtarifři KŠ 1771, 122; tim zdr'žavajúcsim závezek nyegov TA 1848, 19; angele, zdr'žavajúouse řřiri vřtre te zemlé KŠ 1771, 778 **2. izpolnjujoč:** naj zdr'sávajúocři tvoje zapouvidi vidi KM 1783, 127; řřzam fřřprorokmi fratmi tvojimi i zdr'žavajúocsimi řicsi knjig eti KŠ 1771, 808 **zdržavani -a -o zadržan:** Ocsi nyidva fřzo pa zdr'žavane bílé KŠ 1771, 255

zdržavec -vca m *ohranjevalec:* Oh veren právdé zdr'žavecž KŠ 1754, 229; ki je trejzen zdr'žavecž KŠ 1771, 657; Blářeni fřzo ti .. rejcsi Bo'ze i nyé zdr'žavčzi KŠ 1754, 27; Ka dé Boug zdr'žavčzom té zapouvidi KŠ 1754, 59; da je nemo Li pošřřřsávčzi, Neg' i zdr'žavčzi BKM 1789, 179

- zdižen** -žna -o prid. *vztrajen*: Bôg ga je po nyegovoj zdr'znoj pascslivoszti na teliko pomogao KAJ 1870, 54
- zdr'zéték** -tka m *vsebina knjige*: Zdr'zéték KAJ 1870, 172
- zdržitel** -a tudi zdržiteo -ela *ohranjevalec*: Hodi feregov zdr'zitel BKM 1789, 407; feregov zdr'siteo SŠ 1796, 58; Poznam jasz szvêta zdr'zitela KAJ 1848, 7
- zdûha¹** -e ž *slab duh, vonj*: Szag; disék, szaga, zdûha KOJ 1833, 172
- zdûha²** -e ž *vzdihovanje*: Te neveren vu vszê szvoji zdûhaj za Bôga nemára TA 1848, 8
- zdûhánje** -a s *vzdihovanje*: O, Kata! pravo zdûhányom vért AIP 1876, br. 3, 7
- zdûnkati** -am dov. *premagati v boju*: dvakrat szo crnagorci törke jáko zdûnkali AIP 1876, br. 9, 2
- zdúvsti** -vém dov. *izdolbsti*: kelihe (peháre) szo na sztene szvojih cérkev dáli málati ali zdúvszti KOJ (1914), 138
- zdvojenjé** -á *sobup*: grejhi? 2. Vu Bo'soj milofcsi zdvojenjé KMK 1780, 91
- zdvojiti** -ím dov. *obupati*: Jesusu .. nedái zdvoiti meni SM 1747, 68; ne dáj nam vu lûbeznoftzi zdvojiti KŠ 1771, 853; Nedájmi zdvojiti BKM 1789, 65; dônok ne zdvoim SM 1747, 70; Vu nyem jafz nigdár ne zdvojim BKM 1789, 92; dvojmimo, ali ne zdvojimo KŠ 1771, 535; proszimo, da v-nyem ne zdvojimo KM 1783, 233; Da ne zdvojimo vu tebi BKM 1789, 47; Nadigni nasz Da vu veri nezdvojimo KAJ 1848, 136; Oh, nezdvoj KAJ 1848, 220; Vnikfój nevouli mi vu nyej ne zdvojmo BKM 1789, 327; da bi vBosjoj milofchi ne zdvoio TF 1715, 35 **zdvojeni** -a -o *obupan*: Tököli vesz zdvoieni pomoucs isese KOJ 1848, 99; da zdvojeni Törce obrnocski sze szpusztijo vu pobég KOJ 1848, 73
- zè** predl. **1.** z or. z: Vrág zevfzov cfalariov okouli hodi TF 1715, 43; te dicsin zdúšsom i zevfzim SM 1747, 79; má vmoriti zevfzejmi grejhi KŠ 1754, 191; Ali zevfzim etim ete je te trétyi dén KŠ 1771, 255; I tvoje imé Diclí zevfzim tálom BKM 1789, 21; i zevfzejmi lfvézci, Etak bomo popejvali SŠ 1796, 9; zevszim nasz darújte KOJ 1845, 142; Ze-vszêm láda KAJ 1848, 9 **2.** z rod. *iz*: i vorjejo zevfzega szrczá vu Jezufi KŠ 1754, 207; Zeszna vfze kotrige szo fze predramile KŠ 1754, 246; kaj je efce vfzákfem vrejmeni mo'záke zevfzákfega národa pobúdo KŠ 1771, A2b; Obújen pa Jo'zef zefzna KŠ 1771, 6; Bogá lûbiti moremo zevfze moucsi KMK 1780, 33; Lûbim te zevfze moucsi moje KM 1790, 108; Iszcsi ga zevsze môcsi KOJ 1848, 236; csi ze-szna zdranfajo KAJ 1870, 15; terbei námfze zevfzeih greihov lfpovedati TF 1715, 36
- Zebedeùš** -a m *Zebedej, svetopisemsko ime*: Ocsa nyegov je bio Zebedeus KŠ 1771, 260; Zebedeus ABC 1725, A3b; vido je vládji zZebedeufom nyidva ocsom KŠ 1771, 12
- Zebedeùšov** tudi Zebedeùšev -a -o prid. *Zebedejev*: Jakub szin Zebedeufov KŠ 1771, 31; vido je Jákuha Zebedeufovoga Sziná KŠ 1771, 12; Zebedeufevi fzinov prosnya KŠ 1771, 64; Prifzpodobno pa i Szini Zebedeufove KŠ 1771, 180
- zebirati** tudi zebérati -am nedov. *izbirati*: Rédojve szo zacsnili z drúgih rodov Krále szzi zebirati KOJ 1848, 42; Ni vu gvanti nemrem zebérati KAJ 1870, 56; da szzi vecs nigdár nebodo prisavcza za Krála zebirali KOJ 1848, 71
- zebráč** -a m *volivec*: Eti szta 'ze dvá poszlavca szvojmim zebrácsom naprêdalá AIP 1876, br. 6, 7
- zebrániti** -im dov. *preprečiti*: nyemi szo steli tou zebrániti KOJ 1848, 13; ali beteg nyemi je zebráno KOJ 1848, 32
- zebránje** -a s *izbor, izbiranje*: stera ga je z-neobládaním nágibom na zebránye drúge sztáve 'zitka gnála KAJ 1870, 54; I szrdce mi nede blóidilo V-zebrányi rô'z KAJ 1848, 249
- zebráti** -berém dov. *izbrati, izvoliti*: ali takse vodé szzi zeberéjo KAJ 1870, 25; Hodmo, i zebermo szzi Nyé pôt KAJ 1848, 137; Zébrao bi náfz za fzini lfvzje BKM 1789, 36; Tô szam szzi Zébrala v-popovji AIP 1876, br. 7, 3; ftere je vô zébrao KŠ 1754, 128; Szpráviscse zébralo ono poszlaniksztvo AI 1875, kaz. br. 2; 'Ze szta nyemi edno deklino zébrala AIP 1876, br. 5, 5; szina szo za kralá zébrali AI 1875, kaz. br. 3 **zebráni** tudi zabráni -a -o **1. zbran**: návuk vore zlvétoga pifzma vküp zebráni TF 1715, 1; Prikázao je Bougi dári, ali zebráne KM 1796, 8 **2. izbran, izvoljen**: Od orszácskoga szpráviscsa zebrá-no poszlaniksztva tanácsivanye AI 1875, br. 1, 1; sze pregdá od szpráviscsa zabráno nazavúpsztvi AI 1875, kaz. br. 2; fcsém zdr'zati, Vu zebránoj mojoj czirkvi BKM 1789, 185; Tou szo zapouvidi od Bouga zebráne KM 1783, 277; V cêlom országi zebráni poszlavci AI 1875, kaz. br. 1; Pojdmno noter Vu szpráviscse kzebráním lfvéczom tvojmim BKM 1789, 139; Po drúgi zebráni hránaj notriprineszéjo szklêco KAJ 1870, 229 **zebráni** -a -o sam. *izvoljeni*: dáj, da jafz med zebráne tvoje zracsunan bodem KŠ 1754, 229
- zediniti** -im dov. *združiti*: Maximilián szvojo poredno vojszko zedini z-Czasarszskov KOJ 1848, 91
- zednáčiti** -im dov. *izenáčiti*: Premo'sne i bo'zne

plemenitáse je na pravice gledoucs zednácso KOJ 1848, 47

zegnàti -ženém dov. *izgnati, nagnati*: naj bi odned Wladiszlava na Polszko nazáj zegnao KOJ 1848, 55; vu záton Pathmos ga je zegnao KŠ 1771, 261; ka lzta zedne vujvicze vragá zegnala KŠ 1771, 261 **zegnàti se** -ženém se *pognati se, zapoditi se*: ka szo sze vougri za nyimi zegnali KOJ 1848, 74

zegnìliti tudi zegnìjliti -im dov. *segniti*: zrno, Stero v-zemlo odide Zegnìyli BKM 1789, 402; zrno, Stero v-zemlo odide Zegnìyli SŠ 1796, 4; gde szo tejla zegnìylila KOJ 1845, 116; pren. Bogàfztvo vafe je zegnìlilo KŠ 1771, 754; Naj nam nezegnìli Trùdov nasi szád KAJ 1848, 365

zegnìti -jem dov. *segniti*: I nafa tejla vfa segniti moro SŠ 1796, 50

zèjvati -am nedov. **1.** *zevati, zehati*: Ásitni; zejvati KOJ 1833, 151; fzi je zmèno ocsi Paveo, zejvao fzi je KM 1790, 34 **2.** *vzdihovati*: Od velike omedlejam Lùbéznofzti ktebi zejvam BKM 1789, 276 **zèjvati se** -a se *zehati se*: Csi sze ti kiha, ali zejva KOJ 1845, 26

zelèneti -im nedov. *zeleneti*: Zöldel, zelénim -iti AIN 1876, 44

zelèni -a -o prid. *zelen*: Ka bos zdaj lztrávom zeléna BKM 1789, 87; zrno, Stero Z-zemlé zeléno vò pride BKM 1789; zrno, Stero Z-zemlé zeléno vò pride SŠ 1796, 4; kaj bi vfze doli pozádili na zeléno trávo KŠ 1771, 121; On mené paszé vu ednom zelénom travnikì ABC 1725, A8b; Nyive lzto zeléne BKM 1789, 95; hádre zelénimi konczi nasiti rozmarinszki vejnecz KOJ 1845, 91

zeleniti se -ím se nedov. *zeleniti se*: Viritni; zeleniti sze KOJ 1833, 182; Drevje sze zeleniti zácsa KAJ 1870, 97; 'seno zeleni fze prevecs SIZ 1807, 51; sze szétva lepò zeleni KAJ 1870, 119; na meszti sztáre véke 'ze nôva sze zeleni AIP 1876, br. 2, 1; i taki fze je zemla lz-trávov zelenila KM 1796, 4; pren. Zvisenoga, ki sze je zelenio TA 1848, 30

zelenjé -á s *zelenje, zelišče*: Viriditas Zelenyé KMS 1780, A9; Zelenyé KMS 1780, A3b; vékse je od kaklté zelenyá KŠ 1771, 44; naj ne skoudijo níklèmi zelenyèj KŠ 1771, 782; defzetinitè vfzáko zelenyé KŠ 1771, 209

zèlnik -a m *zelenec, človek z zelenim plaščem*: Huszárje Nad vami, zèlnici, Sze dùsa radúje KAJ 1870, 90

zelóteš -a m *zelot, gorečnež*: Simon te zelotes KŠ 1771, 342; prizvao je Simona zvánoga Zelotefa KŠ 1771, 183

zemèlski -a -o prid. *zemeljski*: ki je z-zemlé zemelfzki je KŠ 1771, 273; sze dvouja Domovina odpira i zemelszka KOJ 1833, IX; Zemelfzkoga

vidoucsèga krúha KŠ 1754, 20; nyemi etoga zemelfzkoga 'sitka teskoucse znásati pomága SIZ 1807, 10; zvidoucse zemelfzke vodé KŠ 1754, 186; i Jezik zemelszke Domovine zametáva KOJ 1833, X; ni zemelszki krúh na nyegovo tejlo KŠ 1754, 8a; obejcse zemelfzko úrocsino KŠ 1754, 42; 'sivé v-zemelszkoj Domovini KOJ 1833, X; fze nám zvidoucsim zemelfzkim dugoványem dáva KŠ 1754, 184; vmoriti zvirinov zemelfzkov KŠ 1771, 777; Prilztoupili lzto Králove zemelfzki KŠ 1771, 352; Vküp sztáplajo králi zemelszki TA 1848, 3; Jefzo i zemelfzka tejla KŠ 1771, 523; bouglí od vfzej zemelfzki Otsév KŠ 1754, 155; ti nebefzkih i zemelfzkih lztvári KŠ 1771, 594; Vmárjajte záto vafe zemelfzke kotrige KŠ 1771, 608; zemelfzka znamejnja li krúh i vino zové KŠ 1754, 8b; ki je i zemelfzke lztvári lztvouro KM 1796, 4; mefzto, ftero má králefztvo nad zemelfzkimi králi KŠ 1771, 798 **zemèlski** -a -o sam. *zemeljski*: fze more vszáko koleno nakleknoti, tih Nebeszkih, zemelszkih KM 1783, 174; fze vfzáki za zemelszka trúdi KŠ 1754, 5a; ki ta zemelfzka premislávajo KŠ 1771, 598

zèmla -é ž **1.** *zemlja, zmes zdrobljenih kamnin zemeljske skorje*: vmárja, da sze zemla z-csloveckov krvjov gnoji KOJ 1848, 4; fteri lzpijo vu práhi zemlé KŠ 1754, 139; (zrno) gde je nej melo dozta zemlé KŠ 1771, 42; tejlo moje, ftero fzi z-zemlé napravo KM 1783, 5; Áldüvao je lzád lzvoje zemlé KM 1796, 8; Z-zemlé zeléno vò pride SŠ 1796, 4; z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6; i z zèmlè se hránijo AI 1878, 4; Sojo i zemlé napòkane stené BJ 1886, 6; Od fzemena vcsetvéro zemlou KŠ 1771, 41; Niftero je pa lzpadnolo vu dobro zemlo KŠ 1771, 42; i vu zemlo, z-ftere je vzéti, naj fze nazáj povrné KM 1796, 7; zrno, Stero v-zemlo odide SŠ 1796, 4; i na zemlo sklácsi 'zitek moj TA 1848, 6; Naj tejlo tiho pocsiva, Vzèmlì SŠ 1796, 5; Z-zemlé lzto lztvorjena bilá, z-zemlom páli pozftánejo SŠ 1796, 164; Avarci szo meli z-zemlov notrizagrajene oploute KOJ 1848, 6; so èšce pod zemlov neobtrúdni delavci AI 1878, 3 **2.** *zemlja, del zemeljske površine*: i taki fze je zemla lz-trávov zelenila KM 1796, 4; kaj bi zemla ednouk vcsaszi puna lüdi pozftánola SIZ 1807, 8; Zemla, zrák je puna stvári AI 1878, 3; Oráts, tsáka zemlé drági lzád SM 1747, 28; i z zráka i zemlé se hranijo AI 1878, 4; i napunite zemlou SIZ 1807, 7; ako schés dugo fiv biti natoj zemli TF 1715, 15; dr'fíne i nafzejdnje lzto dalecs po zemlé razisle KM 1790, 86; tá trosi dnéve lzvoje na zemli SIZ 1807, 7; kama se koli na našoj zemli zglèdnemo AI 1878, 3 **3.** *kopno*: I

pelaví te ládje kzemli KŠ 1771, 180; ftera je nyé vu obionoj zemlej pelala KŠ 1754, 3b 4. svet: zemla more vřza múcsati SM 1747, 76; je czejla zemla ofzkrúnyena bila KŠ 1754, 11a; dokecskoli ne prejde néba i Zémľa KŠ 1771, 14; fztvoriteli nébe ino zémle TF 1715, 21; Sztvoriteli nébe ino zemle ABC 1725, A5a; Boug nébe ino zémle KŠ 1754, 245; Gofzpod nébe ino zémle KŠ 1771, 37; Nébe, zémle fztvoriteli BKM 1789, 6; fztvoriteli Nébe, i zémle KMK 1780, 8; Goszpod nébe, i zémle KM 1783, 23; Ki fzi Nébe, zemle Gofzpod BRM 1823, 2; more z-obrasza zemlé potúniti i vogrszki národ KOJ 1833, III; Csüdüj zemlé vugodno sztávo KAJ 1848, 7; szodczi zemlé, dájte sze povcsiti TA 1848, 3; nébo zemlo mourje TF 1715, 1; Ár je fztvouro Boug, Nebou, Zemlou TF 1715, 14; nyegov odvetek bode zemlo zúrocsinye dersal SM 1747, 94; nemáram za nebo i za zémlo KŠ 1754, 14; pífztim glád na eto zemlou KŠ 1754, 4b; ár oni bodo zemlo órokúvali KŠ 1771, 13; Boug je fztvouro i zemlou KMK 1780, 9; Od Ocsé Bogá na zemlo, Priso BKM 1789, 3; Mir Na zemlo povedali BRM 1823, 4; Boidi volya tvoia tak i nazemli ABC 1725, A4b; Zvún tébe nikai na zemli me fzercez ne lúbi SM 1747, 76; i kakoli odvézes na zemli, odvézato bode KŠ 1754, 194; kako je vu nébi, tak i na zemli KŠ 1771, 18; ti Goszpodne na Nébi, i na zemli KM 1783, 4; ki fzo vnébi, i na zemli BKM 1789, 5; kteri láda, nebom ino zemlom SM 1747, 87; ka on nad nébov i zemlouv láda KŠ 1754, 180 5. *dežela, pokrajina*: Zemla Zabulon KŠ 1771, 12; le'zi bode Sodomfzkoj i Gomorfzkoj zemli KŠ 1771, 32; idi vIzraelřzko zemlo KŠ 1771, 8; I vo je razifao té gláfz po vřzvoj onoj zemli KŠ 1771, 30; ino sze po vszoy zdájnoj vogerszkoj zemi razpresztréjo KOJ 1848, 3; Na spanyolszkoj zemli AI 1875, kaz. br. 3

zemlák -a m *rojak*: moj lübléni máli zemlák KOJ 1833, VI; Zemlák elefánta je oroslán KAJ 1870, 93; naj fze po fzvojega zemláka Heraclita ne zapelajo KŠ 1771, 572; od drügh Zemlákov áldov KOJ 1833, IIII; mojim málim Zemlyákom KOJ 1833, IIII

zemedáča -e ž *zemljiški davek*: Zemledáče kataszterszko delo póleg sze more dogotoviti AI 1875, br. 2, 3

zemlé gibanje ~ -a s *potres*: mocsno zemlé gibanye jeszte AI 1875, br. 2, 7; Stero je vu zemlé gibanyi jáko porúřeno KŠ 1771, 601

zemlenica -e ž *jama, podzemna klet*: Zverem; zemlenicza KOJ 1833, 181

zémle-vógelje -a s *premog*: Zemle-vogelje (a kószén) AI 1878, 55

Zémľin -a m *Zemun*: da je pri Zemľini nyegova vojszka okúgana KOJ 1848, 114

zémľin -a -o prid. *zemľjski*: Pri dnévi se zadržáva (jež) v zemľinaj lükňaj AI 1878, 10

zemľišče -a s *zemľišče, posest*: veliki Spán vu szvojem vármegyévi zemľisce more meti KOJ 1848, 94; Privina je doubó prece presztrano zemľisce vu Panonii KOJ (1914), 98

zemľjétrósk -a m *potres*: Vu Kassa vársi szo zemľjétrószka vpametivali AIP 1876, br. 4, 7

zèpnjeni -a -o prid. *otrdel*: Nyegova zèpnjena nõga KAJ 1870, 79

zepráti -perém dov. *oprati*: Ká bi rú'znoszt Mogao z-szébe zeprati KAJ 1848, 157; I zeperém ti z-lic práh KAJ 1870, 47; ka szo vnougi Hercegi rómarom nogé zèprali KOJ 1845, 81; pren. blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259 **zepráni** -a -o *opran*: peřz fze je povrno i ta zeprána fřzinya vu kalis blata KŠ 1771, 721

zerdéčiti se -im se dov. *pordeti, zardeti*: obráz i ocsi sze z-erdécsijo AIP 1876, br. 5, 6

zerdèčnoti -em dov. *pordečiti se*: Listje drevja obžutne, zerdečne BJ 1886, 38

zerjáviti -im dov. *zarjaveti*: Zláto vafe i fřrebro je zerjavilo KŠ 1771, 752

zesipáti se -am se dov. *hitro priti*: Törći ino 'snyih edna csrejda sze v-Stájer zeszipala KOJ 1848, 80

zèсна prisl. *iz sna, iz spanja*: Zefřna fze pa predramivři varivács temnicze KŠ 1771, 393; ka je vora, naj 'ze zefřna fřtánemo KŠ 1771, 478

zèt -a m *zet*: Gener Zet KMS 1780, A9

zèti zèmem dov. *vzeti*: Gda si düřko zememo BJ 1886, 34; Zemta moj blagoslov AIP 1876, br. 7, 7; naj pèneze nezáj zemo AIP 1876, br. 1, 7 **zèti** -a -o *vzet*: na szébe zètojo orszacszkoj csészti zadovolno vcsiniti AI 1875, br. 2, 1

zèvcèni -a -o prid. *izučen, poučen*: szta dvá malobole zèvcèniava solara naproszila KOJ 1845, 20; naj bole ti odráfcèni, vu Võri dobro zèvcèni naj bodo KMK 1780, 61; Dvanászet ribicsov Ga neszé pred zèvcèni KAJ 1848, 125 **zèvdáriti** -vdárim dov. *zadati*: rane, stere szo Kruci vogerszkomí Králevsztvi zèvdářili KOJ 1848, 106

zèvrèti -a -o prid. *zavret*: naj stokoli szvojo zèvrèto fáncoszti na nyega vövljé KOJ 1845, 3

zèvsim prisl. *popolnoma*: Dõnok zèvsim tálom fze nazvifcsáva Krifztus KŠ 1771, 592

zezávanje -a s *klicanje*: naj bode moja fř. Imé na pomoucs zèzávanje KM 1783, 35; Zèzávanje Bõga TA 1848, 35

zezávati -am nedov. *klicati*: Kebzúj na gláfz, Bog moj, gda te zèzávam TA 1848, 5 **zezávajúči**

-a -e *kličoč*: I kamenùvali fzo Stevana, zezávajoucsega Gofzpon Jezus KŠ 1771, 363; fze zgledni na mé tvoje fz. Imé na pomoucs zezávajoucsega KMK 1780, 105; Ar szi ti velike miloszti k vszém tebé zezávajòcsim TA 1848, 70; Sámuel med zezávajòcsimi imé nyegovo TA 1848, 80; zeperi doli grejhe tvoje zezávajoucsi na pomoucs imé Gofzpodnovo KŠ 1771, 412
zezávani -a -o *klican*: poganye, nad fterimi je imé moje zezávano bilou KŠ 1771, 389

zeznàniti se -znànim se dov. *seznaniti se, spoznati se*: Jákob fze je 's-nyouv zeznano KM 1796, 21; Lájnszki hlápecz sze je z-domácsov cserjouv zeznáno KOJ 1845, 99; Saxonczi szo sze z lutherovov novinov zeznanili KOJ (1914), 114

zeznàti -ám dov. *izvedeti*: Tvojo nefztálnofzt fzam zeznao BKM 1789, 426; Tvojo nefztálnofzt fzam zeznao SŠ 1796, 155; pouleg vrejmena, ftero je pacslivo zeznao od ti moudri KŠ 1771, 8
zèznavši -a -e *ko je izvedel*: Zeznavlí odbej'zali fzo vu mejfzta KŠ 1771, 386

zežgàti -žgém dov. *zažgati, sežgati*: Gda ogen vfze zesgé vinej KŠ 1754, 271; pleve pa ze'zgé KŠ 1771, 10; i zognyom jo ze'zgéjo KŠ 1771, 797; i mefzto nyihovo je ze'zgo KŠ 1771, 72; Csi gli je Zrinyi mouszt zé'sgao KOJ 1848, 95; vkùp fzo znofzili knige fzvoje i ze'zgalí fzo je KŠ 1771, 401; szo nyé 'sive ze'sgali KOJ 1845, 10
zežgàti se -žgém se **1.** *zažgati se, sežgati se*: Czomprnfzke knige fze ze'zgéjo KŠ 1771, 400; kòukol i zognyom fze ze'zge KŠ 1771, 45
2. *izžgati se*: more se rana zežgati AI 1878, 8
zežgàni -a -o *sežgan*: Húsz ino Jerónim szta 'siva ze'sgana KOJ 1848, 51

zfaliti -ím dov. *manjkati, zmanjkati*: i malo zfalilo, ka bi eden glombis v-cselo vdarò AIP 1876, br. 1, 5

zgájati -am nedov. *gojiti, rediti*: Nè szebi ga zgájao KAJ 1870, 112

zgájati se -am se nedov. *dogajati se*: Zaka sze tá zgájajo KAJ 1848, 37
zgájani -a -o *dogajan*: ki v-praviczi Oszòdis zgájana v-kmiczi KAJ 1848, 129

zgánjanje -a s *izganjanje*: Nyegovo vragouv zgánjanye KŠ 1771, 37

zgánjati zgánjam nedov. **1.** *izganjati*: i kaj vu poglavniki vragouv zgánja vragé KŠ 1771, 110; Sczevovi fzinovje húdou zgánjajo vragé KŠ 1771, 400; vragé zgánjajte KŠ 1771, 32; vu iméni mojem bodo vragé zganyali KŠ 1771, 156; i vragé je zganyao KŠ 1771, 106; nej fzmo vu tvojem iméni vragé zganyali KŠ 1771, 23
2. *pridobivati*: Nedaj mi márnoga Dobicska tak zganyati KAJ 1848, 227
zganjajúci -a -e *izganjajóč*: vidili fzmo

ednoga zgányajoucsega vragé KŠ 1771, 131; niki z-'Zidovov vragé zganyajoucsi KŠ 1771, 401

zgermlávati -a nedov. *pogrmevati, grmeti*: Zgoraj zmožno zgermláva BJ 1886, 35

zginjávati -am nedov. *izginjati*: Tak je lutheránsztvo kak sznejg zginyávalo KOJ (1914), 151

zginoti -em dov. **1.** *izginiti, prenehati obstajati*: Steroga varafsa, Gofzpon Bogh nebrani, damuie zginoti SM 1747, 80; za grejhov nafí volo bi na veke mogli zginoti KŠ 1771, 833; Nedáj mi oh! zginoti BKM 1789, 401; Nedáj mi oh! zginoti SŠ 1796, 3; vòro vunka pokáfí, da ti ne zgines vutoi nevernofzti SM 1747, 82; Da vu grejhi ne zginemo BKM 1789, 62; Zgini vfze bogáfztvo SM 1747, 76
2. *poginiti*: Po piknji včéla návadno zgine AI 1878, 36; fticze zginejo SŠ 1796, 169; fereg ti fzviny i zginole fzo vu vodáj KŠ 1771, 27

zgizdati se -am se dov. *postati ošaben*: 8.) csi fze zgizda KŠ 1754, 11; Ako ga zavr'zete, I pred nyim fze zgizdate BKM 1789, 12; Ov mladéncz vu fzebi, Zgizdao fze je vi fzvojem deli SŠ 1796, 166

zgizdávanje -a s *ošabnost*: V-kom bi tak meo zrok zgizdávanja KAJ 1848, 234

zgizdávati se -am se nedov. *biti ošaben*: Tak sze je nê jáko mogao zgizdávati KAJ 1870, 152

zgizditi se -im se dov. *postati ošaben*: Csi ga pa povr'zete, I pred nyim fze zgizdite BRM 1823, 8; Vu vno'sina lúftvti tak fze je on zgizdo SŠ 1796, 63; vnougi fzo fze zgizdili BKM 1789, 449

zglàditi zglàdim dov. *zgladiti*: csi sze vòzrè'ze i zgládi KAJ 1870, 12

zglásiti -im dov. *razglasiti*: králeszka rècs orszácsko szpráviscse za odprèto zglászi AI 1875, kaz. br. 1; Boug je fzvojo fzvéto zápoved vonka zgláfzo TF 1715, 12
zglásiti se -im se **1.** *oglasiti se*: Jeli fze je fzlòbòdno pri Gofzpodára hi'si zgláfziti SIZ 1807, 40; more fze vpiszmi zglásziti AI 1875, kaz. br. 3; Csi sze veszeljé zglászi AIP 1876, br. 1, 1; Hodos niti sze ne zglászo AIP 1876, br. 2, 3
2. *javiti se*: Za prázen tron szo sze stíre zglászili KOJ 1848, 68

zглаšùvati se -újem se dov. *oglašati se*: Puran skrčenim šinjekom se zgláštúje AI 1878, 24; Vu országi sze pá 'zelénye bolje zglástúvala nê honvéde, nego szpomínavsi vogrszko vojszko AIP 1876, br. 1, 5

zglavička -e ž *hrbet roke*: Na rokáj zgora zglavicske, szpodi dlani mámo KAJ 1870, 34

zglávník -a m *zglávník*: Naj bode milofcsa tvoja moj zglávník BKM 1789, 394; I on je bio na zglávníki le'zècsi KŠ 1771, 114

zgliedávati se -am se nedov. *gledati, ozirati se*:

Szpozmilüvanyom sze zglédávam na vaso milo domovino AIP 1876, br. 6, 1

zglédnoti se zglédnem se dov. *pogledati, ozreti se*: Stogodi fze zglédne na 'zenzfki fzpoul KŠ 1754, 43; ki fze zglédne na 'zeno KŠ 1771, 16; fto fze na mé zglédne KM 1783, 145; Z-grozov sze zglédne on KAJ 1848, 4; csi fze na prekléte Zglédnemo KŠ 1754, 274; Csi sze kumesz na nébo zglédnemo KAJ 1870, 157; kama se kloj zglédnemo AI 1878, 3; I zglédnete fze na onoga KŠ 1771, 747; zglédni fze na náz ABC 1725, A7a; zglédni fze na nyega SM 1747, 62; Zglej fze milosztivno KŠ 1754, 248; zglédni fze na fzlugo KŠ 1754, 243; zglédni fze na fziná mojega KŠ 1771, 199; zglédni fze na mé KM 1783, 33; Zglej fze na mojo nevolu BKM 1789, 305; zglédni fze na sziroute KOJ 1845, 137; Zglé sze na naso sztávo KAJ 1848, 98; Zglédni sze i poszlühni me TA 1848, 10; Zglédnimo fze fz-popolnov vorov na Gofzpodna KM 1796, 110; zglédnitefze vProfetinfzke knige TF 1715, 6; Ki fzi (fze) zglédno Na náz BKM 1789, 4; Zglédno fze je na nyé KŠ 1771, 63; Ar fze je na fszvojo zglédno fzlü'zbeniczu BKM 1789, 16; na nyegove áldove fze je nej zglédno Gofzpod KM 1796, 8; vnougi ki fzo fze (vu) bruncseno kacso zglédnoli KM 1796, 40 **zglédnovši se** -a se -e se *ko se je ozrl*: Jezus fze pa na nyega zglédnovlí polübo ga je KŠ 1771, 134; I nazáj fze zglédnovlí vidijo KŠ 1771, 154

zglejüvati se -üjem se nedov. *zgedovati se, zgražati se*: i ne zglejüjte fze KŠ 1771, 212

zglihati -am dov. *izenačiti, zravhati*: Sz-práhom zgliha mocsne zide KAJ 1848, 182; I zemlouv te zglihajo KŠ 1771, 237; Nego Boug je tak zglihao tejlo KŠ 1771, 515 **zglihati se** -am se **I. izenačiti se, zravhati se**: Dokecs tejlo gori ftáne, Ino fze 'snyom zgliha vküpe SŠ 1796, 119; tó sze z-gorivzétom nóvom dugi zgliha AI 1875, kaz. br. 2 **2. poravnati se**: kaj, csi fze dvá z-váfz zglihata nad kakté dugoványem KŠ 1771, 59; ali fzo fze nej mogli zglihati KM 1790, 92 **zglihani** -a -o *izenačen, primerjan*: Nouvoga Zákona exemplár, fteri je fszprvim Dühá fszvétoqa pířznom zglihani KŠ 1771, A4a

zglihávati -am nedov. *enačiti, primerjati*: Vifesyega popa cséfzt zgliháva z-Krifztufovov cséfztjov KŠ 1771, 678

zglóubati -am dov. *izdolbsti*: ki je fzkopao i zgloubao i polo'zo je fundamentom KŠ 1771, 186 **zglóubati se** -am se *izdolbsti se*: naj sze ceszta nezglouba KOJ 1845, 52 **zglóubani** tudi zglóubani -a -o *izdolben*: sztópila od vodé zglóubano jamo AIP 1876, br. 3, 1; Po ednoj dúgoj zglóubanoj póti

KAJ 1870, 84; Efzi fzlisijo namálani i zgloubani kejpove KŠ 1754, 10

zgniti zgnijem dov. *zgniti*: Brez nyega eden ne znijé BKM 1789, 410; Gli tak nafe tejlo v-zemli hitro zgnijé SŠ 1796, 25 **zgnijóúci** -a -e *gnijóč*: Csi glih je tou tejlo zgnijoucse SŠ 1796, 22

zgodba -e ž **I. dogodek**: Tó je v-toj máloj vészi velka zgodba bila AIP 1876, br. 5, 5; Prva prilika je to na prêprihájajóce zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1 **2. zgodba**: Zgodbe vogerszkoga Králesztva KOJ 1848

zgoditi se tudi zgouditi se -í se dov. *zgoditi se*: tak sze more zgoditi, kak vise naprêdáno AI 1875, kaz. br. 3; fzřcéfa, stera fze vám zgodi SM 1747, 30; Kakda fze tou zgodi KŠ 1754, 196; i húfa déra fze zgodi KŠ 1771, 29; Ka fze mi li fz-Tebom zgodi BRM 1823, 10; Vcsászi sze zgodi priszpodáblanye KOJ 1833, 31; tróst odpré, ka sze tó naszkoroma zgodi AI 1875, kaz. br. 1; Tak se nebojjim, ka se kaj zgodi meni BJ 1886, 7; eden pířk ne prejde zprávde, dokecskoli fze vfza ne zgodijo KŠ 1771, 14; bode sze kaj zgodilo AI 1875, br. 2, 2; Zgoudila fze je pa i pernya med nyimi KŠ 1771, 264; Tou fze jepa czilou záto zgoudilo KŠ 1771, 6; Za Taksonya sze je zgoudilo KOJ 1848, 10; v-králeszkoy palacsi sze zgodilo AI 1875, kaz. br. 1; vfza, ftera fzo fze zgoudila KŠ 1771, 60; Gda bi fze záto ete gláfz zgoudo KŠ 1771, 344 **zgdójeni** tudi zgdójeni -a -o *ki se je zgodil*: Ali zgodjeno sze je némoglo nezgodjeno vcsiniti KAJ 1870, 83; Od po fzmrti Krifzt. zgojenoga dugoványá KŠ 1771, 328; potrebnó biló sze szpomenóti za bole razuménya szledi zgodjenoga AI 1875, br. 2, 1; i poglédnimo to zgojeno rejes KŠ 1771, 168; Po fzmrti zgojena dugoványá KŠ 1771, 249

zgodjénje tudi zgodnjénje -a s *dogodek, dogajanje*: i zgodjénye sze vu zaperne knige gorizamerka AI 1875, br. 2, 3; od vszakojacskoga zgodjénya vecs i vecs zazvediti AIP 1876, br. 1, 1; i zgodjényé z-velikov pazlivosztjov naszledüje AIP 1876, br. 8, 1; Pol leta je minolo po tom zgodnyenyi AIP 1876, br. 9, 5; zgodnyénya szvéta naznánye dati AIP 1876, br. 10, 1

zgoniti zgónim dov. *pregnati, izgnati*: bogáfztvo 'znyegovoga trbúha je vó zgoni KŠ 1754, 51; zgoni zmojega fžrczá vfzo húdoubu KŠ 1754, 238; Zgoni vfze húdo BKM 1789, 388; Klaudius, ki jo je vó zgono KŠ 1771, 434; zasztópnicke szo nyemi tó voló zgláve zgonili AIP 1876, br. 5, 3

zgóra tudi zgóraj tudi zgóř prisl. *zgoraj*: Zgor od veliki dvér je korus BJ 1886, 20; Tam zgora je to bogáfztvo KŠ 1754, 264; zakrivalo rafzpracfsilo fze je na dvouje od zgora notri dotéo KŠ 1771, 96; Vám poslem znebész zgora, Obefzelnika

BKM 1789, 110; ali sze pa mefzto *j* k-toj zgora szpomenutoj literi pridá KOJ 1833, 87; stiri kuklé má: dvá szpoda, dvá zgora KAJ 1870, 9; zvun zgoraj povejdani Návukov znati KMK 1780, 6; kak je 'se zgoraj povejdano KM 1783, 14; da fze, vidimo tam zgoraj BKM 1789, 428; da fze, vidimo tam zgoraj SŠ 1796, 98; pod zgoraj povejdanov pogodbov KOJ 1833, XVI

zgoránji -a -e prid. **I. zgornji**: polo'zili fzo jo vu zgoranyo hi'zo KŠ 1771, 370; prehodo je Paveo zgoránye krajine KŠ 1771, 400 **2. višji**: Te zgorányi Jeru'zálem je pa fzloboudkinya KŠ 1771, 566; kcziili fze vgányam za nájem zgorányega pozványa KŠ 1771, 597; dár je od toga zgorányega doli idoucsi od Ocsé fzvetlofzti KŠ 1771, 746 **zgoránji** -a -e sam. **zgornji**, **višji**: jafz lzam zti zgorányi KŠ 1771, 293; geto fze vřzáki trůdi, i za ta zgorányia niscse nikaj nemára KŠ 1754, 5a; ta zgorányia ifcsite KŠ 1771, 608; Isclí ta zgorányia KM 1783, 217; Tá zgorányia ifcsi BKM 1789, 418; Tá zgorányia ifcsi SŠ 1796, 89

zgorapovejdani -a -o prid. **omenjen**, **naveden**: Pouleg zgorapovejdane forme sze morejo KOJ 1833, 25; ta zgorajpovejdana pitanya pout poká'sejo KOJ 1833, 133; Na edno ali drůgo med zgorapovejdanimi formami sze vugiblejo KOJ 1833, 80

zgorėti -ím dov. **zgorėti**: můhica .. zgoris KAJ 1870, 8; Csi fteroga delo zgori KŠ 1771, 495; i zgoro je te áldov KM 1796, 76; ár je norlava můhica zgorela KAJ 1870, 9; trėtyi tao drevja je zgorelo KŠ 1771, 781; pren. i csi tá dám tejljo moje, naj zgorim KŠ 1771, 516 **zgorėti se** -ím se **zgorėti**: Nej je na etoj zemli, ftera fze zgori KŠ 1754, 141

zgorńjek -a m **zgorńje kolo mlina**: tecsė voda, na nistero zgora. Te ete sze zgorńyek zovė KAJ 1870, 108

zgořčávati se -am se nedov. **gostiti se**, **zgořčėvati se**: Nasa miska sze má priliko povůli zgosztsávati KAJ 1870, 57

zgotávlati -am nedov. **izdelovati**, **delati**: Ali kakda je zgotávla te máli párec KAJ 1870, 103; Tam zgotávlaivo gla'zójno KAJ 1870, 13 **zgotávlati** tudi zgotávleni -a -o **narejen**, **izdelan**: potácske szo z-falatov dėszk zgotávlati KAJ 1870, 73; de vsze dobro slo po od toga miniszteriuma zgotávlenoj poti AI 1875, br. 2, 1

zgotòviti -im dov. **narediti**, **izdelati**, **dokončati**: ki fcsė túren czimprati, má teliko, ka ga zgotovi KŠ 1771, 220; Hiže ruřt tesáč zgotovi BJ 1886, 6; Sztolar jo je zgotovo KAJ 1870, 9; Te je Deák zgotovo goripiz AIP 1876, br. 2, 2; zemla, stero szo nyegove rokė zgotovile TA 1848, 78; pren. zgotovte pout Gofzpodnovo KŠ 1771, 103; On je

szunczi száne zgotovo TA 1848, 15 **zgotòviti se** -im se **narediti se**, **tvoriti se**: Kakda sze zgotovi preminoucse vrejmen KOJ 1833, 88 **zgotòvleni** -a -o **narejen**, **izdelan**: fterim zgotovlena fzoudba 'ze dávno fze ne midi KŠ 1771, 719; Mosnya je zgotovlena KAJ 1870, 143; edna dobro zgotovlena kòla BJ 1886, 14

zgovárjanje -a s **I. pogovarjanje**: Csi fze zgovárjanye od Bogá preobrnė na ofzmejávanye KŠ 1754, 19; Tam bo veszėlo zgovárjanye KM 1783, 250; Potom od pri fztoli zgovarjanya KŠ 1771, 310; vrejmena tak netrofįjo, liki vu zgovárjanyi KŠ 1771, 396; Po etom krátkom zgovárjanyi KAJ 1870, 149; Krátka zgovárjanya KM 1790, 22; Zgovárjanya pri Vecsėrji SIZ 1807, 32 **2. izgovor**: je drůga i zgovárjanye AIP 1876, br. 8, 3; Po Steneyj razmimo právo zgovárjanye KOJ 1833, 7; Kelkofėle szo rėcsi na zgovárjanye gledocs AIN 1876, 8; Razlocsávajo sze glasznicke po zgovárjanyi AIN 1876, 6

zgovárjati -am nedov. **izgovarjati**: Szlobodno je recsi zgovárjati SIZ 1807 **zgovárjati si** -am si **pogovarjati se**, **govoriti**: sztanovnika, z-sterim szí nebi mogao zgovárjati KOJ 1833, XIII; od tėbe fzi zgovárjam KŠ 1754, 239; zgovárjam od djánya tvojego TA 1848, 61; Teda fzi Fefztus zgovárja fztanácsom KŠ 1771, 419; 'Zidovje fzi od Krifztfusa zgovárjajo KŠ 1771, 287; zgovárjajte szí z vasim szrczom TA 1848, 4; nego fzi bole lejpe rėcsi naj zgovárja SIZ 1807, 31; Csi bi ti zjezikom Angyellřzkim zgovárjo BKM 1789, 277; nej fzam fzi zgovárjao fztejlom i fzkrvjouv KŠ 1771, 558; I zgovárjali fzo fzi med fzebom KŠ 1771, 127; i zgovárjale fzo fzi med fzebom KM 1796, 113 **zgovárjati se** -am se **izgovarjati se**: glasznicke, steri sze morejo brezi pomócsi drůge litere zgovárjati AIN 1876, 5; Szillaba szamo z-ednim vűszt odpiranyem sze zgovárja AIN 1876, 7; Z-vecs szillab, kak sze ete z-vűszt odpiranyem prav zgovárjajo AIN 1876, 8 **zgovarjajóuči** -a -e **pogovarjajoč se**: ga je i gofztejkrát naprej zváo zgovárjajoucsi fzi 'znyim KŠ 1771, 418

zgovoriti -ím dov. **izgovoriti**: ne more jezík zgovoriti KM 1783, 226; ne more jezík zgovoriti BKM 1789, 387

zgovòrnost -i ř **zgovornost**: Ęrseki, steri je szrecsen bio z zgovornoszťjov nazáj pripelati KOJ (1914), 126

zgrábati zgrábim dov. **I. prijati**, **ujeti**: Ifzkali fzo ga záto zgrábati KŠ 1771, 289; mre'za, 'Ze me ne zgrábis BKM 1789, 280; I gdekoli ga zgrábi, trga ga KŠ 1771, 130; Človeka li te zgrábi AI 1878, 10; Krifztfusa zgrábijo KŠ 1771, 324; primate,

(zgrabte) pays te Vöre SM 1747, 27; I tanács fzo meli, da bi Jezulá zgrabili KŠ 1771, 87; Herodes zgrabo je Ivana KŠ 1771, 119; i nikaj fzmo nej zgrabili KŠ 1771, 179; V-Jeru'sálemi fzo ga vu Czérkvi zgrabili KM 1796, 129; pren. Zgrablivci stvári se paščijo zgrabiti AI 1878, 7 **2. hitro, na silo vzeti:** Szvejnt Csi li zgrábi Nafe BKM 1789, 410; zgrabi 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 642; Szkusávanye váfz je drùgo efce nej zgrabilo KŠ 1771, 509 **zgràbiti se zgràbim se prijeti se, ujeti se:** dvá sztolca, za steriva szam sze zgrabiti steo AI 1875, br. 2, 7; jeli fze ga zgrábimo, ali nej KŠ 1754, 173; nyega fze zgrábimo KŠ 1771, 827; naj sze zgrábijo vu szvojoj zvisenoszti TA 1848, 47; zgrabte fze toga dobroga KŠ 1771, 476; prájh, ki fze je náfz zgrabo KŠ 1771, 202; One pa zgrabile fzo fze nyegovi noug KŠ 1771, 98; pren. Z-vorom fze nyega zgrábim BKM 1789, 287; da fze fzvoie Vöre rokami tebé zgrabi SM 1747, 64; da fze ne zgrábis 'znyé privájanyem KŠ 1754, 45 **zgràbivši -a -e ko je prijel, ujel:** i zgrabivlí ga zadávlaog ga je KŠ 1771, 60 **zgrábleni -a -o prijel, ujet:** Drùgoucs zgrábleni fze zbicsúje KŠ 1771, 353; I zgráblena je ta divjácsina KŠ 1771, 802; vu mre'zi szo zgráblene nogé nyihove TA 1848, 8 **zgráblenec** -nca m *ujetnik:* ki prék mejé sztòpijo, za zgráblenca szo vzéti AIP 1876, br. 4, 3 **zgrablenjé** -á s *lovljenje, past:* naj nyim bode fzto nyihov na mre'ze i na zgrablenyé KŠ 1771, 472 **zgrablivec** -vca m **I. ropar:** Csi je fteri, ki fze imenúje zgrablivecz KŠ 1771, 499; liki drùgi lidjé, zgrablivczi KŠ 1771, 231 **2. roparska žival:** Zgrablivci se s temi slabejšimi stvári hránijo AI 1878, 7 **zgrabliví** -a -o prid. **I. divji, popadljiv:** Tákso zgrablivo sztívar szvéta trbé szpraviti AI 1875, kaz. br. 2; znoutra pa fzo zgrablivi vuczke KŠ 1771, 22; Té-takse sze zgrablive stvaré zovéjo KAJ 1870, 10; naj bi od zgrablivih vukouv varvala KOJ 1845, 76; i ovaksih zgrablivih sztívar tá privábila KOJ 1848, 75; je svojim zgrablivim poslušancom igro AI 1878, 9; ka bi fze ne zmejsávali zgrablivimi KŠ 1771, 499 **2. roparski:** zaka zovéjo nistere fticse zgrablive fticse KAJ 1870, 14 **zgrablivost** -i ž *popadljivost, divjost:* to znotrejsnye vafe je pa puno zgrablivozfzti i hūdoubé KŠ 1771, 209; Nezanásajo pa sze na szilo i zgrablivoszta TA 1848, 49 **zgrđiti** -im dov. *umazati:* Merkaj, da sztolnoga prtá nezgrđis KOJ 1845, 35; Ár zgrđijo licza KŠ 1771, 19

zgrenòti -ém dov. *zgrniti, zgrabiti:* lisztje z-nogámi na jamo zgreno AIP 1876, br. 2, 6 **zgrísti** zgrizém dov. *zgristi:* Preživari hráno zgerzėjo AI 1878, 15; i doszta pszòv je zgrizao KAJ 1870, 40 **zgrìzeni -a -o zgrizen:** ár szo nêznali, steri je zgrìzen KAJ 1870, 40 **zgrmèti** tudi zgrumèti -í dov. *zagrmeti:* vzemejo na pamet, ka zgrumi KAJ 1870, 133; Na ednòk zbliszne, zgermi AIP 1876, br. 7, 6 **zgrùntati** -am dov. *ugotoviti, spoznati:* moremo zgrùntati i fèlo grejhov KMK 1780, 68; Pamet nemore zgrùntati, Tva esúdna dugoványa BKM 1789, 387; ka sze naj tudi szamosztálna rêcs zgrùnta AIN 1876, 69; ka fzi zgrùnta fzcrczá tvojega protivnik právdi KŠ 1771, 437 **zgrùntávanye -a s premišljevanje, razglabljanje:** Visgálás; zgrùntávanye, preglejúvanye KOJ 1833, 182; Od zgrùntávanya Rejsjih KOJ 1833, 11; Od zgrùntávanya rêcsih AIN 1876, 69; Keliko Tálov má Dúsne Vejzti zgrùntávanye KMK 1780, 67; vcsi zgrùntávanye rejsjih (szónyomozás) KOJ 1833, 1; Po vnògi zgrùntávanyaj tò právjijo AIP 1876, br. 3, 6 **zgrùntávati** -am nedov. *premišljevati, razglabljati:* ki zgrùntávam obifzti KŠ 1771, 771; Csi velikoszti zsmilenoszti Tvoje zgruntávam KAJ 1848, 222; Ti zgrùntávás me bolezní SM 1747, 69; i obifzti zgrùntávás KŠ 1754, 232; On zgrùntáva naflá fzcrcza KŠ 1754, 172; módroszt szvéta zgrùntáva KAJ 1848, 7; Berreánczi pífzma zgrùntávajo KŠ 1771, 394; Ka pa preczi nemres zapopádnoti, zgrùntávaj KŠ 1771, A8a; nisteri je zgrùntávo, jeli sze nebi táksi mertuk najso AI 1875, kaz. br. 6 **zgrùntavajóci -a -e premišljajoč, razglabljajoč:** ki szí obiszti zgrùntávajócsi Bóg KAJ 1848, 6 **zgùba** -e ž *izguba:* ka sze je na mohácskom poulji eta objocsliva zgùba godila KOJ 1848, 74; Nemci szo nej tak lehko mogli zgùbo Pannonie pozábíti KOJ 1848, 8; nyé priszilita, da sze morejo pod velikov zgùbov meknoti KOJ 1848, 98 **zgùbíček** tudi zgibíček -čka m *izguba:* Zgübicsek KM 1790, 8; Vesz zgübicsek rad pretpim KAJ 1848, 218; (konj) po zgübicški pa dopúsztí glavò KAJ 1870, 88; Za volo telikih zgibicskov po vszem Vogerszkom vrenyé nasztáne KOJ 1848, 108 **zgùbiti** tudi zgibíti -im dov. **I. izgubiti, postati revnejši za kako stvar:** naj vfze, nikaj ne zgibim 'znyega KŠ 1771, 285; nezgibi nájem fzvoj KŠ 1771, 34; Glédajte fze, naj ne zgibimo, ftera fzmo delali KŠ 1771, 737; da Törcci zgibijo 30 jezér KOJ 1848, 106; da bi vfza fzvoja na etom fzvejti zgùbo KMK 1780, 71; kaj, ftere fzi meni dáo,

nej fzam 'znyih zgübo ni ednoga KŠ 1771, 325; Szmrt ... Ár je fzvoj 'zálecz zgibila BKM 1789, 94
2. postati revnejši za kako duhovno dobrino: I cíi bi fze mi pripetilo Jezuffa zgibiti KM 1783, 83; Ni nyega nigdár ne zgibim BKM 1789, 93; I Nebézf nezgübim BRM 1823, 9; Vu szmrti pa tróst szvoj Zgübi KAJ 1848, 4; tak po grejhi nyou (vero) zgibimo KŠ 1754, 79; Csi ga pa pov'zete, Zgübite to zmo'znofzt BRM 1823, 8; szillabe etaksi nomeni vszi zgibijo KOJ 1833, 23; naj ete dobroute ne zgibimo KŠ 1754, 138; da bi tákfe dobroute, ino blásenfztva nezgübo SM 1747, 22; teda je ono zgübo SM 1747, 5; Ejva i Ádam fzta czilou vfze tou zgübila KŠ 1754, 96; fzo tvoi leipi keip zgübili SM 1747, 51
zgübiti se -ím se *izgubiti se:* i vüpanye ti nevolni sze nezgübi na veke TA 1848, 8 **zgübivši** -a -e *ko je izgubil:* Zápola János zgübivši dvá zagovornika KOJ 1848, 80
zgübleni -a -o *izgubljen:* Od zgübléne ovcezé KŠ 1771, 221; Gda bi on fzvojega ocsé zgüblene fzomarcize ifzkao KM 1796, 53; Stere fzi meni dáo i nifcse je 'znyih nej zgübleni KŠ 1771, 323; i zgüblen je bio, i nájden je KŠ 1771, 223; Ali naj ne bode nad menom zgüblena moka tvojeza Sziná KM 1783, 193; szi zapelana i zgüblena ovcsicza KOJ 1845, 49; angyelje fzo nám nazáj fzpravili nafé zgübleno zvelicsanye KŠ 1771, 602; Nazáj nám je zgübleno, Szpravo vecfno bláj'zenfztvo BKM 1789, 101; Zátó, i kifzo záfzpali vu Krifztfufi, zgübleni fzo KŠ 1771, 522; tak fzo vfza tákfa dela zgüblena KŠ 1771, 438

zgüblénje -a tudi zgüblenjé -á s *izguba:* ali ka ga zgüblejnye Nebefzkgoga králefztva nafzledüje KMK 1780, 73; naj sze 'so (interes) nejemlé pod kastigo zgüblenyá isztinge KOJ 1848, 94

zgučati si -ím si *dov. meniti, spregovoriti:* nego si je etak zgučao BJ 1886, 5

zgučavanje -a s *pogovarjanje:* Krfzt je zgucsávanye z-Bougom KŠ 1754, 189; Nej li fzamo zgucsávanyem KŠ 1754, 216; Povej, gde Tullius zlejpim zgucsávanyem BKM 1789, 417; Povej, gde Tullius zlejpim zgucsávanyem SŠ 1796, 88; hűda zgucsávanya fzkvarijo dobre návade KŠ 1771, 523

zgučavati si -am si *nedov. pogovarjati se:* Tia do cerkvenih dvér szi zgucsávati je grdo KOJ 1845, 23; Sz-Tvojm Ocsom fzi zgucsávas BRM 1823, 63; Krifztfus fzi zgucsáva z-Nikodemufom KŠ 1771, 270; Vučitel si zdecov vnogo zgučáva BJ 1886, 3; I odidoucsi zgucsávao fzi je zvládniki popovfzkimi KŠ 1771, 245; ár fzi je Gyüri zgucsávao 's-nyim KM 1790, 74; Tak szi je zgucsávao mihál AIP 1876, br. 8, 6; zatejm fzta fzi pa fzlatko zgucsávála KM 1796, 22;

i zgucsáváli fzo fzi z-Jezusom KŠ 1771, 129
zgučavajúči si -a si -e si *meneč se, pogovarjajoč se:* I zgucsávajoucsi fzi 'znyim notri je fou KŠ 1771, 373

zhájati -am *nedov. I. izhajati, izvirati:* praviczze, stera zvõre zhája SM 1747, 21; fzpitávanya, zfteri zhája nenávidnofzt KŠ 1771, 642; Od tébe zhája vfza znanofzt BKM 1789, 291; z-fzrczá cslovecsega zhájajo hűda mislejnya KŠ 1771, 124; Ar fztébe bode zhájao voj KŠ 1771, 7; I zvűfzt nyegovi je mecs zhájao KŠ 1771, 768; liki je prorofztvo nej zcslovecse voule zhájalo KŠ 1771, 338
2. vzhajati, nastajati: gda vidite obláke zhájati od fzunscenoga záhoda KŠ 1771, 214
zhajajúči -a -e *izhajajoč, izvirajoč:* Boug z-obój fzhájajoucsi KM 1783, 10; lubezen zcsifztoga fzrczá zhájajoucsa KŠ 1771, 634; da mi fzebé zvráj'zega mammona zhájajoucsze fzlű'zbe bolvánfztvom ne ofzkrúnimo KŠ 1771, 838; da fz. Ivana zetakfe milofcse zhájajoucszej predgi vörjemo KŠ 1771, 846; geto fze zvõre zhájajoucsa dela fzka'zűjejo KŠ 1771, 743; Hválo dávanye za zhájajoucsi dobrout KŠ 1771, 574; je vmorjeni i 'zveplom 'znyihovi vűfzt zhájajoucsim KŠ 1771, 783

zhòd -a m *I. vzhod:* Kak fzunscfeni zhod je dalecs k-záhodi BKM 1789, 355; Oh! radüj sze, zhod i záhod KAJ 1848, 67; naj gotova bode pout králom od fzunscenoga zhoda pridoucsim KŠ 1771, 795; Ti moudri od zhoda ido BKM 1789, 54; Goszpòd je zvao szvèt od zhoda szuncza, do záhoda TA 1848, 40; Ár fzmo vidili nyegovo zvezjdo na fzunscenom zhodi KŠ 1771, 7; pren. Za volo fzmilenofzti Bogá nafega, vfteroj je náfz prigledno zhod zvifzikofzti KŠ 1771, 166
2. izhod: vráta i drüge zhode dobro zaklála z-drvami AIP 1876, br. 8, 7

zhòdni -a -o *prid. vzhoden:* V Aziji, v zhodnoj Indiji eta stvár je právi žlag AI 1878, 11

zhrániti -ím *dov. vzrediti:* fzvoje dráge fzinke gori zhránio TF 1715, 4

zhrjüvajúči -a -e *prid. rjoveč:* kak oroslán zhrjüvajoucsi KOJ 1845, 99

zibanje -a s *zibanje:* Prevnògo zibanye je skodljivo deteti KAJ 1870, 48

zibati -lem *nedov. zibati:* Cecátje dète v-zibeli szpi, stero drügi ziblejo KAJ 1870, 48 **zibati se** -lem se *zibati se:* Rengeni; zibati, trousziti sze KOJ 1833, 170; ali gdare sze vlatovjé na zreloom betvi zible KAJ 1870, 120

zibel -i ž *zibel:* Böltsò; zibel KOJ 1833, 153; Nejmas ti bougse zibeli BKM 1789, 32; mo'zá od detecsega zibela odpelala v-eden kòt AI

- 1875, kaz. br. 7; tak sze nyej vidlo, da bi nyéno szrcé prédniov v-zíbéli bilo AI 1875, kaz. br. 7
- zid** -a m *zid*: I zid toga melzta je meo fundamentomov KŠ 1771, 805; Nego, kak trdi zid bráni tve lüftvto BKM 1789, 4; fzam püfzcsen doli po zidi KŠ 1771, 549; notri pa nemore za volo mocsnih zidov KOJ 1848, 4
- zidanca** -e ž *zidana stavba*: Cérkev je velika zidanca BJ 1886
- zidanje** -a s *I. zidanje*: szo sze znali zjedínati vu Bábelszkoga túrna zidanyi KOJ 1833, IX; I kak vcseni mester je Ona vu zidanyi KAJ 1870, 63; Strasno je nyé mantrao z-Zidanyem KM 1796, 32
- 2. gradbeni material**: I bilou je zidanye onoga zida, jalpis KŠ 1771, 806
- zidár** -a m *zidar*: Stêne zidár zida BJ 1886, 6; kamen, fteroga fzo zidárje zavrgli KŠ 1771, 706; Zidárje KMS 1780, A3b; Té je kamen zavrzeni od váfz zidárov KŠ 1771, 351; pren. fteroga zidár i napraviteo je Boug KŠ 1771, 691
- zidati** -am nedov. *zidati, graditi*: I fteri na toj pecsojni Zida KŠ 1754, 252; Stêno zidár zida BJ 1886, 6; zidaj sztené Jeru'zálema TA 1848, 42; Tvoje fztejne bom jalz zido BKM 1789, 324
- zidani** -a -o *zidan*: Szedem lejt je ona zidana KM 1796, 66
- zidína** -e ž *I. zidana stavba*: voda je fztála liki zidína KM 1796, 36; ka bi mero zidino nyegovo KŠ 1771, 806; Dokoncsaj Bo'ze 'ze tvoje czérkvi Veliko zidino BKM 1789, 215; kákfe zidine fzo tou KŠ 1771, 143; steroga szo na zidinaj viditi mogli KOJ 1845, 65
- 2. zidovje, obzidje**: Po vöri je zidína Jerichova fzpádnola KŠ 1771, 693; da szo zidine od vnougoga zosztrejlanya jáko razrüsene KOJ 1848, 83
- zidje** -a s *zidovje, obzidje*: da nebi enkrát pri naglejüvajúouci okoli zidja jahanyi zagledno KOJ 1848, 4; na zidje pribito pizsmo odsztavísi KOJ 1845, 65
- zijati** tudi zíati -am nedov. *I. zijati, radovedno gledati*: ali po 'senszkom szpoli glédati ino zíati, je grdo KOJ 1845, 23
- 2. zevati**: Nai fzi Satan i velz fzetv troubi, nai zija fzmert SM 1747, 72; Naj zija fzmrt BKM 1789, 166
- zima** -e ž *zima*: Hyems Zima KMS 1780, A8; Zima Tél KM 1790, 94; i bila je zima KŠ 1771, 301; Zima KAJ 1848, IX; Na nász vérté lagoza zima csáka AI 1875, kaz. br. 8; Paveo I. v-Meliti zimo fzprevája KŠ 1771, 427; 'Zu'zavke sze na zimô szkrijejo KAJ 1870, 25; naj nebode bej'zanye valé vzimi KŠ 1771, 80; Ka fzo bilá vzimi tu'zna BKM 1789, 95; v-trdoj zimi fzta v-edno málo véfz prisla KM 1790, 62; V zimi spi AI 1878, 10
- zimice** -ic ž mn. *obr*v: Pehárnik nyemi z-ednim mahom glávo do zimicz razkála KOJ 1848, 49
- zimós** prisl. *to zimo, letošnje zimo*: Zimôsz je vnogo vö prêšlo nájmre 'zito AIP 1876, br. 5, 8
- zimski** -a -o prid. *zimski*: Neprilicsni pa brod bodoucsi na zimfzki fztánek KŠ 1771, 424; i tak na zimszko delo nazáhj prido AI 1875, kaz. br. 2
- ziskati** zíščem dov. *poiskati, preiskati*: Glédajte da zilcsete zváfz fzeden mo'zou KŠ 1771, 357; i drügo pout fzi je zilfzkaio KM 1796, 125
- ziskávati** -am nedov. *iskati, preiskovati*: I vu blôdnoszti ziszkáva Vsze môdroszti vretino KAJ 1848, 229; I najde, ka nyegov pogléd ziszkáva tam KAJ 1870, 118; Od fteroga zvelicsanya fzo zilfzkáváli proroczke KŠ 1771, 704
- ziti** zídem dov. *I. iziti, iti, priti*: Ozdalecs vidis ti zidti Te veszéline sztotine KAJ 1848, 14; vu oc sífcsávnicoz zide KŠ 1771, 123; Gda moja düsa ztejla zide BKM 1789, 416; Ki fcsés, naj dén i nous zide KŠ 1754, 245; obnejmi i zidi 'znyega KŠ 1771, 105; Nági fzem na te fzevjt prisao, Gda fzem fze Zmatere Poroudo i zisao KŠ 1754, 262; ár fzam jalz z-Bogá zisao KŠ 1771, 294; fszvetlofzt nebefzka, Stera fzi zisla od Bouga BKM 1789, 149; Ziso je zocífcscsenoga, Devicze Márie tejla BKM 1789, 4; Ali od váfz je Bo'za rejcs zisla KŠ 1771, 520; rejcs, Ká je 'znyegovi vüfzt zisla BKM 1789, 75; ka je fzemem zislo KM 1790, 32; Znáfz fzo zisli KŠ 1771, 728; váras, z-fteroga fzo nyegovi fztariske zisli KM 1796, 87
- 2. vziti**: nego i onim fszvetlofzt zide KŠ 1754, 12; Oh zidi 'ze fszvetlo fszuncze BKM 1789, 88; Nouva nám je fszvetlofzt zisla KM 1783, 244
- zjávni** -a -o prid. *javen, očiten*: naime gda zjavne greisnike Zprávífcfa vönka zaprejo TF 1715, 35
- zjedínanje** -a s *ujemanje, skladanje*: Ka more znati od zjedínanya adjectivumov z-substantivumami KOJ 1833, 116; Na Rejcsh zjedínanye gledoucs KOJ 1833, 115
- zjedínati se** -am se dov. *zediniti se, dogovoriti se*: nego szo sze znali zjedínati vu zidanyi KOJ 1833, IX
- zjedínani** -a -o *I. dogovorjen*: Eto je tak zjedínano, ka ki je 'zelo AI 1875, br. 2, 2
- 2. usklajen**: szo niti szubsztantivumi, niti verbumi nej zjedínani vu racsní KOJ 1833, 117
- zjedínénje** -a s *zedinjenje, združitev*: hi'sni zákon példiva Krisztusovo zjedinejnje (zarocsenyé) z-Cérkvov KOJ 1845, 76
- zjedíniti** -im dov. *zediniti, združiti*: Teda szvoje serege z-jedini z-czasarszkimi KOJ 1848, 98
- zjedíniti se** -im se *zediniti se, dogovoriti se*: Eggyezni; zjediniti, pogoditi sze KOJ 1833, 154; Czaszar je pa nej püsztó, ka bi sze z Svedmi mogao zjediniti KOJ (1914), 138; náj sze moje

- szrcé zjedini z-szrczom mojega Jezusa KOJ 1845, 92; ka szo sze ovi kruci zjedini KOJ (1914), 146 **zjedínjeni** -a -o *zedinjen, združen*: ár zdaj zjedinyeni szo sli nad Korosce KOJ 1848, 21; szedem nouvih Púspekijh osznovála za zjedinyene Grke pa KOJ 1848, 111
- zjèsti** zjém dov. *razžreti*: Táksi kincs bodes meo, koga erja ne zej SŠ 1796, 83 **zjèsti se** zjém se *razžreti se, uničiti se*: csloveka zej sze lepota nyegova TA 1848, 32 **zèdeni** tudi zéjdeni -a -o *izjeden, razjeden*: ni kèp od csrvôv zèden KAJ 1848, 202; Ár je nej keip od csrvouv zejden BKM 1789, 305; od csrvouv zejden bodes SŠ 1796, 171; Ár od ti csrvouv vŕze bodo zejdene SŠ 1796, 50; i od csrvouv zejdeni fzpúfzto je dúfo KŠ 1771, 380
- zkázati** zkázem dov. *izkazati, pokazati*: Z-ká'simo mi naso vöro SŠ 1796, 164 **zkázati se** zkázem se *prikazati se, pojaviti se*: I teda fze zká'ze znamejnye fziná cslovecsega KŠ 1771, 81 **zkázani** -a -o *izkazan*: Hválo dájmo za knám zkázano dobrou BKM 1789, 1
- zkazlívec** -vca m *hinavec*: ka me fzkúsávate zkazlívci KŠ 1771, 73
- zklôžje** -a s *pohišto*: Nájpotrebnejše zklôžje so postela, škrinja, stol ino stolci BJ 1886, 7; Stanica je zklôžjom (butor) oklajena BJ 1886, 7
- zkrvávívši** -a -e prid. *ko je izkrvavel*: Abdul-Aziz zkrvávívši, je mreo AIP 1876, br. 7, 2
- zkúsávati** -am nedov. *preizkušati*: Protolesnye szèjanye, kak edem vért po letaj zkúsávavo AIP 1876, br. 2, 8
- zkvartèlati** -am dov. *položiti, postaviti*: Drúgi nezna, kama bi z-kvartèlao roké AI 1875, br. 2, 7
- zlagàti** zlážem dov. *zlagati se*: telikokrat fzam zlagao KMK 1780, 108
- zlámanje** -a s *uničenje*: Zlámanje i nevola je vu nyihovi czeftaj KŠ 1771, 453
- zlámati** -am tudi -lem nedov. *lomiti*: Glász Goszpodna zlámlé czedrovje TA 1848, 22; i zlámao je drevje TA 1848, 87 **zlámami** -a -o *zломljen, potrt*: Dújh Gofzpodnov me je pofzlaó odpifziti zlámame vu odpúfcsanyi KŠ 1771, 176
- zlát** -a m **1. zlato**: Zlát Arany KM 1790, 95; Dugoványa imé arany (zlát) AIN 1876, 10; Od ofir csisztoza zláta KŠ 1754, 261 **2. zlatnik**: Czaszar je lih nej hen Yao z-szvojimi zlátih Goszpodo naspikati KOJ 1848, 29
- zlatár** -a m *zlatar*: Aranyművész; zlatár KOJ 1833, 150
- zláti** -a -o prid. *zlat*: Nyegovo mrtvo tejlo je v-zláto skrinyo polóseno KOJ 1848, 5; vkakfé pehári zlátom KŠ 1754, 203; Etak je caszar pod zlátov nébov okoli hodo AI 1875, br. 1, 7; Molitev
- od fzedem zláti Rejsi Krifztuffóvi KM 1783, 77; Da pa eto dúse paffo I té zláte palacse Nemrem zdaj glédati KŠ 1754, 262
- zlátni** -a -o prid. *zlat*: Na glávi z-máli zlátni i szrebrni pènez kapico májo AIP 1876, br. 6, 7
- zláto** -a s *zlato*: ti fzi moje zláto Jesus SM 1747, 77; vecs valá, nego zláto KOJ 1845, 7; ka fze ti té od fzebra i zláta dragí kincs KŠ 1771, A8a; Ino dragsi od zláta SŠ 1796, 8; vnogo zláta AI 1875, kaz. br. 1; fterie mená vönka olzlobodo, nei fzfzebrom i zzlátom TF 1715, 22; Nej fzfzebrom, niti z-zlátom KŠ 1754, 119; pren. Csiszto zláto vöre Dáj KŠ 1754, 247
- zlatovrànka** -e z *zlatovranka*: Zlátovranka, reca, gòszka KAJ 1870, 47
- zlatožúti** -a -o prid. *zlatorumen*: Znôtra je pét zláto-'zúti szpicsic (práhsnic) KAJ 1870, 102
- zlèčti** zléžem dov. *zleči*: v vsáko hižico zléžé kralica jajce AI 1878, 36
- zlèčti se** zléčim se dov. *pozdraviti se, ozdraveti*: I zlécsi sze z-zla vszegavècs KAJ 1848, 158
- zlehka** prisl. *zlahka*: Od nyé zlehka odsztpíjo KAJ 1848, 162; Cslovek z-lehka oszlepne KAJ 1870, 31
- zlehkim** prisl. *zlahka*: i te bi ménse národe vsze zlehkim pod szvoj oblász obrno AIP 1876, br. 6, 5
- zlejáti** zlejém dov. *uliti*: geto fzo fzi zláto tele dáli zlejjáti KM 1796, 39; z-pozádnyejsega brúnca dáó pejneze zlejati KOJ 1848, 34; Teleta kej p fzo zlejali KŠ 1754, 9 **zlejáni** -a -o *ulit*: i molili fzo toga zlejjanoga bolvana KŠ 1754, 9
- zlejhkóutiti** tudi zlehkótiti -im dov. *olajšati*: gda naffó nevoló nam zlejhkouti KŠ 1754, 178; lübézen Mi zlehkóti szrdce moje KAJ 1848, 160; Breme moje zlejhkouti SM 1747, 71; zlejhkouti moje bolezní KŠ 1754, 242; i vŕzáko nevoló nyim zlejhkouti SIZ 1807, 12; Tvoj trüd naj zlejhkouti mené SŠ 1796, 162; Gda szem nyi plécsa od bréména zlehkóto TA 1848, 67; Nafzicseni pa zhránov zlejhkoutili fzo ládjo KŠ 1771, 426 **zlehkótiti se** -im se *olajšati se*: tak sze bremen zlehkóti KAJ 1870, 165; Zlejhkoutilo fze je Szrczé moje BKM 1789, 387
- zléjpa** prisl. *zlepa*: Tem je z lejpa vero kersztsanszko priporocsaó KOJ (1914), 99
- zléjpm** prisl. *zlepa*: jeli scsé z-lejpm szvoje krivovörne návuke zbousati KOJ 1845, 61; Leopold II. zbesznyene Franczúze z-lejpm opomené KOJ 1848, 117
- zletèti** -im dov. *zleteti, odleteti*: Máli vrábel hitro, hitro Zletí tá KAJ 1870, 90
- zlévati** -am nedov. *ulivati*: z-lojá pa 'zájfar szvécsé zléva KAJ 1870, 140
- zleženík** -a m *rojak*: Jerebicz Stevan,

beltinszki zle'senik KOJ (1914), 153; Szaxonczy szaxonszkoga zle'senika Lutra nouvo krivo vero szo najpervo polúbili KOJ (1914), 113; med neodegnáne zle'senike naszelili Nemce KOJ (1914), 131

zleženjé -á s *I. zalega*: zle'zenyé vipere, fto vám je pokazao bej'zati od prifefztné fzdítóftzi KŠ 1771, 9 **2. rojstni kraj, rojstvo**: Zkrájne zle'zenyá KŠ 1754, 3b; Apollos, zle'zenyá Alexandrinec KŠ 1771, 399, Odked je bio z-le'fenyá Eliás KM 1796, 75; Z steroga je eden horvatskoga zle'senyá barát KOJ (1914), 145; Titus more biti na zle'zenyé Korinthusánecz KŠ 1771, 654

zli zlá zlož tudi zéli -a -o prid. *hudoben, zloben*: kákfa je nyihova zla volja TF 1715, 28; Tou je nasa zla nevernofzt BKM 1789, 7; Vu meni nikai dobra nej, nego jálnofztí zlo delo SM 1747, 67; kak zlo i britko je ofztaviti Gofzpodna Bogá KŠ 1754, 75; ali zlo je csloveki, fteri fspákov jej KŠ 1771, 480; Tú'zen kěp zaglédnem povszéd Zéle nepopolnoszti KAJ 1848, 127; Vóruí da ne vmoris Csloveka zlim govorjenyem SM 1747, 88; kai bi mi zlov márhov ne pritégli TF 1715, 16; Napunyeni puni zlouv fegouv KŠ 1771, 449; oberni procs vřze zle hudi SM 1747, 86; La'zlive zle gláfzi fzi vo zmislávali BKM 1789, 311; Bandi zéli boter KAJ 1870, 79; Vidis szmrti szilo zélo KOJ 1845, 133; vrocsino krajino Szprávla na sztávo zélo KAJ 1848, 359

zlož zlá s *zlo*: Ovo je znami narodjeno zlo KŠ 1754, 60; pela, Zlo pa na szmrt KAJ 1848, 5; náz obarui od vszega zla ABC 1725, A4b; od vfzaka zla ofzlobodis SM 1747, 85; Gda kaj zla 'zelejmo KŠ 1754, 17; Da bi mogo Zfzega zla fze mentüvati BKM 1789, 176; Vrácsaj nasz Od blóдне szteze zla KAJ 1848, 5; I nám je Vfzákó zlo od náz odvno BKM 1789, 131; nerazszrdí sze na teliko, ká bi zlo csiniti steo TA 1848, 29; Ki vu zle rovajo KAJ 1848, 243; Vnougoj fzvojoj brátji zlom áldüvala SŠ 1796, 69; zle szem csinio pred ocsmi tvojimi TA 1848, 41

zlobíti se -im se nedov. *jeziti se, hudovati se*: Gda je dopüsztó nyim sze zlobiti TA 1848, 64

zložasen -sna -o prid. *hudoben, zloben*: sze je niksi zlocsaszén pojeb v-lógi szkrio KAJ 1870, 124

zložast -i ž *vrsta, oblika*: ka vu prisesztnom vrémeni káksega sté zlocsaszta sole pod merkanye poglavársztva prido AIP 1876, br. 4, 2

zložasten -tna -o prid. *I. hudoben, zloben*: Csi je zlocsasztni szvét nezahválen KAJ 1848, 73 **2. splotšen**: Z-eti sól je bilo vescsinszki i zlocsasztni AI 1875, br. 2, 2

zložasti tudi zložesti -a -o prid. *hudoben, zloben*:

je on vfzigdár zlocsefzti cslovik bio KM 1796, 69; Vřze zlocsaszfte tráve Meni rodilo bode BKM 1789, 192

zložastnost -i ž *hudobnost, zlobnost*: Kaksá zlocsasztnoszt Je zemlo oblejála KAJ 1848, 102; Vu ki rokáj je zlocsasztnoszt TA 1848, 30; razplódi je za volo vno'zine zlocsasztnosztí nyihove TA 1848, 5; Těla hűda náklonoszt Me vábi na zlocsasztnoszt KAJ 1848, 60

zložček -a m *vrsta, razred*: Szrédnyega zlocseka lűsztva kávo zajtrkiva AIP 1876, br. 3, 4; ki na szvoje dohodke gledócs pri dácsi szo v-prví zložcek gorivzėti AI 1875, br. 2, 6; Vszákoga póva szlisejócsi toliko zložcekov sze more goriposztaviti AI 1875, br. 1, 6

zložíti -im dov. *izložíti, ločíti*: Kaj verne od hűdi zložcsis BRM 1823, 113 **zložíti se** -im se *ločíti se*: Tam je ono tiváristvo, Stero fze nezlócsi BRM 1823, 263

zložíti se -im se dov. *złomiti se*: Ár sze złomijo rame ti nepobo'zni TA 1848, 79

zložba -e ž *razstava*: vu Szegedi zlo'zba mestrie blága bode AIP 1876, br. 7, 8

zložén -a -o prid. *I. pokoren*: Vsaki človek je dužen poglavárom zložén biti BJ 1886, 44 **2. sestavljen, zložén**: Ka je Drügim na hafzek zlo'zeno. Li tó gucsi fzapametno BRM 1823, 386

zložénjé -á s *skupnost*: Ali ka je za zlo'zenyé czérkvi Bo'ze zbolvanmi KŠ 1771, 539

zložíti zložim dov. *določíti*: vucseniczke fzo pa sli v-Galileo na on brejg, gde nyim je zlo'zo Jezus KŠ 1771, 98

zložni -a -o prid. *složén, prijazen*: Csi szem z hűdim plácsao tomi zlo'znomi z menom TA 1848, 6

zložno prisl. *složno*: Da tak 'zivémo vfzi zlo'zno BKM 1789, 380; tak 'sivi z-vfzákim cslovekom zlo'sno SŠ 1796, 156

zložnost -i ž *složnost, sloga*: Naj vfzejmi z-losnofzt zdr'simo KMK 1780, 43; Da Kráлом právo zlo'snoszt darüjes KM 1783, 97; Oni fze bole pascsijo právo zlo'snofzt vó fzka'süvati eden k-tomi drügomi SIZ 1807, 11; Zafzádi med náz Csifzto priátelfzko zlo'snofzt BRM 1823, 87; Dr'zí nyé vu lejpoj krfztsánszkoj zlo'znofzti BKM 1789, 279; Obá-dvá hí'znika fšta du'zna vu zlo'snofzti 'siveti SIZ 1807, 10

zlužíti se -im se dov. *zljubiti se*: Bethlen Gábor nyemi sze je zlužblo v Possun oditi KOJ (1914), 129

zlužíati -ím dov. *odvreči*: Odked szo brezi sztráha od szébe zlücsali lutheránszko butaro KOJ (1914), 137

zmágati -am dov. *I. zmoči*: Gda fzrczé vecs ne

zmága BKM 1789, 65 **2. pomagati**: I v-fzmrtri on zmága BRM 1823, 6; Na tó nálf Vu fzlabofzti zmo'zno zmágaj BRM 1823, 43; Oh ocsa! zmágaj me V-te'zkom deli pokôre KAJ 1848, 152; Vefzélmo, radi zmágajmo Vu 'zalofzti 'zivôcse BRM 1823, 27 **zmágati se** -am se *opomoči se*: Ki pa fzmrtni 'zálecz májo I z-vráfztvom fze nezmágajo BRM 1823, 445

zmálani -a -o prid. *naslikan*: steroga szo viditi mogli vu barackoj hali zmálanoga KOJ 1845, 65

zmántrani -a -o prid. **1. izmučen**: ka je bicsúvan i zmántrani KŠ 1754, 107; Zmantrani terjas dácese AIP 1876, br. 8, **72. pokvarjen, oslabljen**: od velki vôtrov vnogo hajôvi szo zmantrani AIP 1876, br. 2, 8

zméčava -e ž *teža, težavnost*: Právde Tvoje fzvetlofzt Za zmécsavo dr'zimo BRM 1823, 141

zmečávati -am nedov. *mehčati, delati prijazno, prizanesljivo*: Ti, ki Trda fzrdca zmécsávas BRM 1823, 447

zméčiti -im dov. *zmehčati, narediti prijazno, prizanesljivo*: Goszpon Krisztus Jezus fzrczé zméclí KM 1783, 136; Zmécsi vmojem fzrczi neokornofzt BKM 1789, 364; Bogátzci zmécsste sze v-szrdci KAJ 1848, 287 **zméčeni** -a -o *zmehčan*: i trdoga finyeka fzo zmécseni KM 1790, 80

zmèd predl. **1.** z rod. *izmed, od*: Vnougí fze zmed oni, fteri fzpíjo vu práhi zemlé, gori obidíjo KŠ 1754, 139; Da zmed tvojí ovcsicz naj ne fzfálí edna SŠ 1796, 84 **2.** z or. *med*: Steri je 'ze zmed tejma dvôma vcsino volo ocsé KŠ 1771, 70; Ti búdi na lúbezen szvetsztva Zmed nami vsze KAJ 1848, 217; Vszáki zmed nyimi je pri na sztenô povesenom lampasi medino kúkao KAJ 1870, 85

zmehériti se -im se dov. *zmehuriti se*: Voda nísterokrát bobocsne i zmehéri sze AIP 1876, br. 3, 1

zméjna tudi zména tudi zménja -e ž *igra, igranje*: Med tém se ešče zmejne spozábíjo BJ 1886, 3; Jaj bode i gnúsznoj zmejni KM 1783, 296; Mér daj mojoj zmejni BJ 1886, 13; potomtoga fzo pa gori fztanoli na zmejno KŠ 1754, 4a; csi bi pravíczo Dr'zao za prôszto zméno KAJ 1848, 189; Csi vrejmen fzprevájamo zmejnov KMK 1780, 50; Med tém je bila zmenya konyenikov AI 1875, br. 1, 4

zméjnjati se tudi zménjati se -am se nedov. *igrati se*: Játtzani; zmenyati sze KOJ 1833, 161; Na zeléni trataj sze mladostz zmenya AIP 1876, br. 6, 8; veszéli pojep sze zmenya AIN 1876, 74; Deca, jête i píjte ino sze zmenyajte AIN 1876, 30; Pred etím smo se domá zmenjali BJ 1886, 3; Potem

sta se vkup zmejnjala BJ 1886, 14 **zmenjajóč se** -a se -e se *igrajoč se*: zményajócs sze szegrévajo pri milom tráki szunca KAJ 1870, 97

zméjsen -sna -o prid. *različen, raznovrsten*: Zmejfzne pefzmi KM 1783, 264

zméjsiti -im dov. *zmesiti, zamesiti*: i zmeifzila fzam tefztou KM 1790, 30; Kváfzi, fteroga vzéla 'zena ino ga je zmejfzila vu tri mericze mele KŠ 1771, 45

zméjšanica tudi zméjšanca -e ž *zmeda*: Z-té neednákoszti je tak velika zmejsanica narázsla KOJ 1845, 70; ka sze vogrszki Bábel med 'salosztnov zmejsanczov nemore dogotoviti KOJ 1833, X

zméjšanje -a s **1.** *zmes, mešanica*: i prinefzao je zmejfanye myrrhe i aloefa KŠ 1771, 331; i prinefzao je zmejfanye mirhe i Aloeffa KM 1796, 112 **2. zmeda**: tam je zmejfanye i vfze húdo delo KŠ 1754, 39; Á je Boug nej zmejfanya Boug KŠ 1771, 520

zméjšati -am dov. *zmešati, zamešati*: melo, i vodou zmejsala fzam KM 1790, 30; pren. Kakda bli'znyega vkrive la'zi ne zmejsamo KŠ 1754, 54; Naj bli'znyega vkrive la'zi ne zmejsamo KŠ 1754, 54; kai bi mi nálfega blisnyega Úroka krivicno znassim urokom ne zmeifali TF 1715, 17 **zméjšati se** -am se **1.** *zamešati se*: kak je pogibelno vu húdo tiváristvo fze zmejfati KM 1796, 10 **2. zmesti se**: vkúp je fszprisla ta vno'zina i zmejfála fze je KŠ 1771, 344 **zméjšani** -a -o **1.** *zmešan, pomešan*: geto je od Bogá nyihov Jezik zmejsani KOJ 1833, IX; Krátka mi mámo vrejmena .. Cseméra zmédóm zmejsana SŠ 1796, 121; Dáli fzo nyemi piti zcsemérom zmejsani gyefzi KŠ 1771, 95; I dali fzo nyemi piti vino zmirhom zmejsano KŠ 1771, 152; dáj nyej piti z-er'senov melov zmejsano mlácsno vodou KOJ 1845, 109 **2. viharen**: Ovo jazs fzam vuzmejsanom mourji KM 1783, 184 **zméjšani** -a -o sam. *zmešani, zmedeni*: Zmejsani nevejo kaj BKM 1789, 120

zméjšávati se -am se nedov. *mešati se*: ka bi fze ne zmejsávali fszpráznikmi KŠ 1771, 499

zmèknoti -em dov. *izmakniti, iztrgati*: ka bi ga i katanom z-rouk zmeknoli KOJ 1845, 76

zmelávati -am nedov. *preizkušati*: zmelávas nyega oča BJ 1886, 25

zmèknanje -a s **1.** *pomanjkanje*: Zrok bi mogao biti zmenkanye Szlovenfzkoga dúsevnoqa pífzma KŠ 1754, 3a; brezi vfzega zmenkanya KŠ 1754, 11b; jeli fzte kákfe zmenkanye meli KŠ 1771, 247; Zmenkanye pri tebi nemo meli BKM 1789, 132; Vu zmenkanyi toga dobroga KŠ 1754, 145; nego naj fze vafa obílnofzt vu

nyihovom zmenkanyi fzká'ze KŠ 1771, 542; Nebode nyegov 'zitek vu zmenkanyi BKM 1789, 265 **2. manjkanje, opuščanje**: Zmenkanya ali prekrátsenyá známénye (') stero zgora kre litere posztávleno KOJ 1833, 9; Rédojve vu zmenkanyi sziná szo szi nyegovo csér za Krála zvolili KOJ 1848 **3. pomanjkljivost**: moremo vadlúvati, 2ka je vnogo zmenkanya bilou voni peľzmaj BKM 1789, 2; Zmenkanye vu vezdásnyem krfztsánfztvi jefzte med lidmi BKM 1789, 132; 'Ze tak je dolžta zmenkanya med vami KŠ 1771, 500; Ár nejga zmenkanya vu Bo'zój rejcsi BKM 1789, 200; V-tom prvom Gráduváli fze je dolžta zmenkanya nahájalo BRM 1823, II; ár nemajo niksega zmenkanya, ki sze ga bojijo TA 1848, 26; Csi nyegovo zmenkanye ino grejhe zakrivamo KŠ 1754, 57; Sto bi naisao zmenkanye Vu vecsnoj tvojoj szkrovnosztí KAJ 1848, 20

zmènkati -am dov. *zmanjkati*: nika mi nezmenka TA 1848, 18; naj vüsztá moja nezmenkajo TA 1848, 12; pokedob bi moski árpádovoga roda zmenkali KOJ 1848, 42; Jaj! -mi szmo v-dobrom zmenkali KAJ 1848 **zmènkati se** -am se **I. zmanjkati, poiti**: Csi fze zmenká radofzt KŠ 1754, 265; csi ne bomo jeli, fze nám zmenká KŠ 1771, 505; Gda vüh zmenka fze fzlifánye SŠ 1796, 28; naj fze nyima nikaj ne zmenká KŠ 1771, 661; ka bi fze nám náfa telovna hrána zmenkala KŠ 1771, 853; ár da bi fze vu püfztini nyima voda zmenkála KM 1796, 18; da je onoj kotrigi, fteroj je kaj zmenkalo, obilnejše poftenyé dáó KŠ 1771, 515 **2. opustiti, izpustiti**: Csi bi fze pa kaj zmenkalo vu mojoj fpouvidi KMK 1780, 107 **3. prenehati obstajati**: Ár fzo fze tvoji pravicsni Zmenkali BKM 1789, 184; prvle bi fze dönok zmenkalo to mourje KM 1783, 210; Zmenkalo fze mi je moje tejlo KŠ 1754, 14 **zmènkani** -a -o *pomanjkljiv*: da bodete popolni, i czejli, vnikom ne zmenkani KŠ 1771, 745

zmenkávati tudi zmènkivati -am nedov. **I. zmanjkovati, manjkati**: na vlze fzam navcseni i zmenkávati KŠ 1771, 599; Vecs kak pol je od nyih zmenkivalo AIP 1876, br. 10, **I. 2. omahovati, slabeti**: Gde me vidis zmenkávati, Na pomócs mi fzam pridí BRM 1823, 80 **zmenkávati se** -am se *zmanjkovati, pohajati*: Csi fze pa komi zaváz zmenkáva modroufzt KŠ 1771, 745; Rejcs fze mi 'se zmenkáva SŠ 1796, 113; da je vido, ka fze je krüh zmenkávaó KM 1796, 29; I, gda bi fze zmenkávalo vino, ercsé KŠ 1771, 268 **zmenkavajóci** -a -e *omahujoč, slabeč*: ki rësis szíromáka i zmenkávajócséga od nyegovi razbojnikov TA 1848, 27

zmenóti zmènem dov. *zmeti*: na tou fzi je zmèno ocsi Paveo KM 1790, 34

zmèriti zmèrim dov. **I. izmeriti**: kak veliko je stero dugoványe, zmeriti je moremo KAJ 1870, 64 **2. nameniti, določiti**: Kak sté fzi mi, moj Boug zmero BKM 1789, 415; Kak sté fzi mi, moj Boug, zmero SŠ 1796, 145; Ovo, kak dlan szi mi zmero dnéve moje TA 1848, 32; kak je vřzákomi Boug zmero mero vóre KŠ 1771, 475 **zmèrjeni** -a -o *odmerjen, določen*: naj ji dá vu fsvojem vrejmeni vó zmerjeno jeřfztvino KŠ 1771, 213

zmèrženca -e ž *zmrzal*: Zmeržjenca odpüsti BJ 1886, 37

zmès prisl. *vmes*: Ni eden nëma kurá'zo sze zmesz mèsati AIP 1876, br. 1, 3

zmesglásnik -a m *vrinjeni samoglasnik*: Zmeszglászniki, csi zvon edne osztroglászne escse eden kuszti- ali ténkiglasznik nahája, dp. élet AIN 1876, 8

zmesmètanje -a s *vrivanje*: neporédni verbumi? Oni, steri kákse zmeszmetanye trpijo KOJ 1833, 91

zmèsni -a -o prid. *vmesen*: 3. zmeszno-sztáliscsa dosztavek AIN 1876, 19; Ti szamosztójécsi zaposztavki, steri szo ali mesztosztáliscsni, ali zmesz-sztáliscsni AIN 1876, 26

zmesvrženi -a -o prid. *vrinjen*: to zmeszvr'seno lítéro o ali e 'se vönihájo KOJ 1833, 83

zmesvteknoti -em dov. *vriniti*: dönok sze znájo nesterouc ali j, ali drúge pomagajoucse litere zmeszvteknoti KOJ 1833, 42

zmèšanje -a s *zmeda*: gde ti li zmèsanye zaglejüjes BRM 1823, 134; vu zmèsanyi szam vó zéo z-'zebke robcsec AI 1875, br. 2, 7

zmèšati se -am se dov. *zmešati se, pomešati se*: krv tak odvrnóti, ka sze naj ne zmèsa z-maternom mlekom AI 1875, kaz. br. 7; zvèzde. Naj fze vküp nevdárijo, Niti nezmèsajo BRM 1823, 107; pren. Po táksem sze Crnagora 'ze v-boj zmèsala AIP 1876, br. 5, 3 **zmèšani** -a -o *zmešan, zamotan*: Vsze tomi zmèšanomi racsuni konec bode AI 1875, br. 1, 3

zmèšlinga -e ž *zmešnja, zmeda*: i edna zmeslinga drúgoj vróke szégala AI 1875, kaz. br. 3; za ognýènya zmeslinge koncsmár zaprva dobro bode AI 1875, br. 2, 2; táblo szam vküpposztavo, stera prilicsna bode vnoge zmeslinge odvrnóti AI 1875, kaz. br. 6

zmèšlingar -a m *kdor dela zmedo*: Itak vnogo zmeslingarov bilo AI 1875, kaz. br. 3

zmetàti zmèčem dov. **I. zmetati, vreči**: i vu temniczo fzo je dáli zmetati KM 1796, 119; vnogo dr'sav pod szvojo derécsó oblászt zmetali KOJ 1848 **2. odvreči**: liki figovo drejvo fzébe zmece

ľzvoj nezreli ľzád KŠ 1771, 778 **zmetàti se** zmèčem se *zmetati se*: Ah da bi sze ti neverni v grob zmetali TA 1848, 8 **zmètani -a -o zmetan, vržen**: tiszti szo vu veliko djamo zmetani KOJ 1848, 9

zmetávati -am nedov. *izmetavati, izganjati*: ovo zmetávam vrágé KŠ 1771, 217; I zmetávao je vrágá KŠ 1771, 207 **zmetávati se -am se nastajati, pojavľjati se**: Gdare bétva szilja odrasztéjo, zmetávajo sze (vlatovjé dobijo) KAJ 1870, 120 **zmetavajóuči -a -e izmetavajoč, izganjajoč**: známo nikoga vu tvojem iméni zmetávajoucsega vrágé KŠ 1771, 200

zmiríti -ím tudi zméřiti -ím dov. *pomiriti, spraviti*: Ini svajúvájóče zméřijo BJ 1886, 44; Po tvem ľzini vľze náľz zméři BKM 1789, 34; na ľzmrť dáo, po koj je náľz z-Bougom zméro KŠ 1754, 108; Da ga ti zmiris vu dnévi hűdi TA 1848, 77; po tvem ľzini vľze náľz zmiri SM 1747, 86; zméři nász z-Ocsom KM 1783, 26; Ino svajúvájóče zméřijo BJ 1886, 44; I zméro bi obá KŠ 1771, 577; ľzi mené z-Bogom zmiro SM 1747, 52; Zpekla ľzi náľz Zocľom Tvojim zmiro BKM 1789, 4; on je náľz potom zBogom zmiro SM 1747, 16; Tak nász je vľze z-Bougom zméro KŠ 1754, 251; da ga je nej li ľzamo 'znyim zméro KŠ 1771, 664; Sztebom náľz je zmiro BKM 1789, 135; ľidi je zBougom zméro BKM 1789, 103 **zmiríti se -ím se** tudi zméřiti se -ím se **I. pomiriti se, spraviti se**: Jóžeki odpústo ino se řnjim zméro AIP 1876, br. 2, 3; Naľľa pa: 1.) hitro ľze 'znyimi zmiriti KŠ 1754, 170; Daj ľze mi tak zmiriti BRM 1823, 401; gda ľze znaľľim bli'znyim zmirimo KŠ 1754, 198; zméři ľze prvľe zbratom tvojim KŠ 1771, 15; I po nyem ľze vľza zmirijo KŠ 1771, 604; ali ľze pa naj zmo'zom zmiri KŠ 1771, 502; Poglaváre naj bi sze zmirili KOJ 1845, 54; da ľze je Boug zméro zvami KM 1783, 233; Da ľze je Boug zmiro zvami BKM 1789, 33; Jóžeki odpústo ino se řnjim zméro BJ 1886, 6; Csi ľzmo ľze z-Bogom zméřili KŠ 1771, 457 **2. pomiriti se, poleči se**: Veter, oblák sze zmirita KAJ 1870, 151 **zméřeni -a -o pomirjen, spravľjen**: ali za volo z-Bogom zméřenoga KŠ 1754, 81; ľzmo ľze z-Bogom zméřili od koga bole zméřeni ľze obrď'zimo KŠ 1771, 457; Hercegovinanci szo escse nê zméřeni AIP 1876, br. 2, 3

zmirjávati tudi zmerjávati -am nedov. *pomirjevati, spravľjati*: On je pa prifo ľzvojega znami zméřjávát BKM 1789, 12; I mir szprávľa Té, da drűge zmirjáva BRM 1823, 27 **zmirjávati se -am se pomirjevati se, spravľjati se**: I ľzvět ľze z-Bógom zmirjáva BRM 1823, 307

zmirjéinje -a tudi zmerjenjé -á *pomirjenje, sprava*: Ka efzi ľzľisi? Milofťsa, zméřjenjé KŠ

1754, 41; Ář csi je zavr'zenjé nyihovo zméřjenjé ľzvejta KŠ 1771, 473; Od zméřjenjá KŠ 1771, 58; vu Krifťtufi, po kom ľzmo zdaj zméřjenjé vľzeli KŠ 1771, 457; ino je med nami gori polťtavo to reics, toga zmirjéinja SM 1747, 16

zmirlívost -i ř pomirljivost, pomiritev: Zmirlivoszt KAJ 1848, VII

zmirom prisl. *zmerom, vedno*: kejp, steroga more zmirom nosziti KOJ 1845, 90; na stere szo szí zmirom zobé brűsili KOJ 1848, 7; Edna műhica je zmirom okòli gorécese szvècese ľétala KAJ 1870, 8; Gyöřszkoga pispeka ocsinszko szerce je zmirom joukalo KOJ (1914), 136

zmisliti zmľslim dov. **I. izmľsliti si**: Koholni; zmľszľiti, kovati KOJ 1833, 163; Zmľszľi prouti Jezulf, Tákso jálnofťz BKM 1789, 41; Poganzski grozovitnik szí nekaj sztrasnejsega zmľszľi KOJ 1845, 85; Bili ľzo, ki ľzo zmľszľili: Právda je záto dána BKM 1789, 245; i tou ľzo na nyega zmľszľili KM 1796, 122 **2. iznajti**: mľline na kumpaj, stere je Belizár vojvoda zmľszľo KOJ (1914), 97 **3. spomniti se, domľsliti se**: Nikaj nemore me ľzrcze zmľszľiti, Kaj bi dáo tebi BKM 1789, 78; ář ľzám, Ka ľzi ćfinim, Niti ľzi ľzám ne zmľszľim BKM 1789, 78; csi ľzi zmľszľis ľzvoje ľztálnofťzi SŠ 1796, 51; ino nai ľze zmľszľi ľztoga, kaj od greiha prázen biti nemore TF 1715, 43; ino nai ľzi zmľszľi źtoga SM 1747, 42; Zmľszľi, kak velika te csáka ľzťrahota KM 1783, 256; Dónok zmľszľi ľzi i tou BKM 1789, 324; Zmľszľimo ľzi záto z-nebefľzka orľzágá SŠ 1796, 131; té ľze naj zmľszľi ľzám vu ľzebi KŠ 1771, 545 **zmľšľeni -a -o I. izmľšľjen**: Vezdásnya ćšűda ľzo pa zmľšľena jálnofťz KŠ 1754, 11b; Pokójnih ľűdih szem i tá idejnje je zmľšľeno KOJ 1845, 97; tak prouti tomi nikaj nouvoga i zmľšľenoga vľzebi zdr'záva KŠ 1754, 5b; kotera iľťtina pogľéd májo modrouľťti vu zmľšľenoj pobo'znofťzi KŠ 1771, 607; Efzi ľzľisjjo poganľzki zmľšľeni Bogovje KŠ 1754, 10; Ář ľzmo nej zmodrouľťtyov zmľšľene fabule nafľzedűváli KŠ 1771, 718; pomoucs iscejo vu zmľšľenih molitvaj KOJ 1845, 106; I vu ľzkopouľťti zmľšľenimi řicsmi bodo zvami tr'zili KŠ 1771, 719 **2. iznajden, postavľjen**: Pitanya znaménja szo za premenývánja glásza volo zmľšľena KOJ 1833, 10; Pitanya znaménja szo za premenývánja glásza volo zmľšľena AIN 1876, 9

zmľšľajóuč prisl. *mľšľeč*: Na moke zmľšľajouc BKM 1789, 191

zmľšľávanje -a s premľšľanje: Ariftoteles, Z-moudřim zmľšľávanyem BKM 1789, 417

zmľšľávati -am nedov. **I. premľšľjati**: Vnógi szí zmľšľáva AIP 1876, br. 11, 1; ář szkrivomá ona

túdi z-mislávala od Ferka AIP 1876, br. 4, 6 **2. izmišljati si**: Kriviczo zmisláva na poszteli TA 1848, 28; jálnoszt zmislávajo vesz dén TA 1848, 31; Zakaj tak szám szebi zmislávas sztrassila KOJ 1845, 97

zmišlávec -vca m *izmišljevalec*: i lá'zi zmislávecz pogine KŠ 1754, 57; húdoube zmislávczi KŠ 1754, 449

zmišléjnje tudi zmišlénje -a s **1. izmislek, iznajdba**: Ali, liki je tou li cslovecsa náprava i zmislejnye KŠ 1754, 443; Tô je krivo zmislénye BRM 1823, 60; I vsze cslovecse zmislénye Je zaman scsé prebroditi KAJ 1848, 205; Krivoga zmislénya nevervanye BRM 1823, 333; i cslovecse zmislejnye zmetávas KŠ 1754, 9b; nego po kejpi, *šzvéczi*, nalfem zmislejnyi KŠ 1754, 12; ka je bo'zánfztvo priglihno k zmfetrijov vó zrejzanomi kamni i zmislejnyi cslovecsemi KŠ 1771, 395; ki bi tvojo fz. rejcs od náfz kraj jemáli húdi lúdi zmislejnyem KŠ 1771, 833 **2. mišljenje**: modroufzt preveliko, Stero ne obláda zmislejnye šzveczko BKM 1789, 119

zmiti zmijem dov. *umiti*: Mosni; prati, mujti, zmiti KOJ 1833, 165 **zmiti se** zmijem se *umiti se*: Vmerzloj vódi se je zmila BJ 1886, 12

zmívanje -a s *umivanje*: je nyé pouzvao na noug zmivanye KM 1796, 16; On je poglavnika po šzédmom zmivanyi z-gobe ocflífzto KM 1796, 77; Vodó potrebújemo pri zmivanyi BJ 1886, 32

zmívati -am nedov. *umivati*: Rouka rokou zmíva KOJ 1845, 46

zmlátiti -im dov. *zmlatiti, sklatiti, zbiti*: Veter je kúpe kilavoga szadá zmláto doli z-drevja KAJ 1870, 16

zmóčaj -a m *surovo maslo*: Zmóčaj zvernja BJ 1886, 16; Nyega vúsztá szo gladsa od zmócsaja TA 1848, 44; Z-zmócsaja krávjo mászt cvréjo KAJ 1870, 77; da prvle zmcšaj dobim AIP 1876, br. 8, 6

zmóči tudi zmóčti zmòrem dov. **1. pomagati**: Szám fzi pa nemre zmocsi BKM 1789, 227; Prôti fzmrti fzi je Nej mogla 'ze zmocsi BRM 1823, 438; mi fzmó k-zráfzti nikaj nej mogli zmocsti KM 1790, 48; Li ti mores zmocsti Mené vu krhkócsi KAJ 1848, 159; Jasz szem ednoga junáka zbudo, steri zmocsti má TA 1848, 7; mogóse ti je zmocsti, csi li scsés KAJ 1870, 50; Ár lúdsztvi nevolnomi ti zmores TA 1848, 13; Boug me zmore SM 1747, 72; Boug, Da te zmore fzté nevoule BKM 1789, 194; zmori náfz z-nevôle BRM 1823, 320; ka ga je vu potrejbcsini bodoucsega zmogao KM 1790, 48; Goszpod i zmogao mi je TA 1848, 21 **2. imeti**: Što niti pokrívátjega opeka nezmore BJ 1886, 7; Dájte nám ka zmorete KOJ 1845, 143; pokedob

pispek nebi zmogli szlovenszkih méšnikov KOJ 1914, 145 **3. premagati**: Drúgi pojbar právi nyemi, ka ga on hitro zmore KM 1790, 18 **zmóčti se** zmòrem se *opomoči si*: Li hitro fze i po tom zmore z-fzvojega betega KM 1790, 42

zmóčiti zmóčim dov. *zmóčiti*: Vretine fzkuz Mojo pozftelo zmocsite BKM 1789, 206

zmoliti zmòlim dov. *zmoliti*: tou more klecsécs natihoma zmoliti KOJ 1845, 9

zmótenje tudi zmóutenje -a s **1. zmedenje, zmešanje**: eto zrokúje zmoténye pámeti AIP 1876, br. 5, 6 **2. skaljenje**: Zátó, ki je prvle notri fôu po zmoutenyi z-vodé KŠ 1771, 278

zmóutiti tudi zmótiti -im dov. **1. zmotiti**: Zavarositni; zmoutiti, zgrou'sati KOJ 1833, 184; je Sz. Stevana namejno zmoutiti Konrad Czaszar KOJ 1848, 14 **2. skaliti, narediti motno**: i zmouto je nyé vodou KŠ 1771, 278 **3. mestí maslo**: Szmetano vu motúnici jo na zmócsaj zmótijo KAJ 1870, 77 **zmótiti se** -im se *zmesti se, ne potekati normalno*: ár bi sze po táksem rázum récsi zmóto AIN 1876, 73; ka bi sze mir od nyagovoga kraja z-móto AIP 1876, br. 5, 3 **zmóučeni** -a -o *zmeden, zmešan*: zmoucšeni z-ptühinszkimi jezíkmi KOJ 1833, IX

zmóutnja -e ž *zmeda, nered*: Zürzavar; zmoutnyá KOJ 1833, 185; Franczúzi morejo vu velikoj zmoutnyi nazáj hititi KOJ 1848, 120

zmóždžiti -im dov. *zmečkati*: 'Zenfzko fzemen ti glávo Vkup fztere i zmo'zd'zi BKM 1789, 38

zmóžen -žna -o prid. **1. mogočen**: Boug je zmofen SM 1747, 73; Zmosni bog jalz fzem gotov SM 1747, 91; Da bi nám dáó Boug zmo'zni Sziná KŠ 1754, 251; zrédóm tebi pífzati, zmo'zni Theofilus KŠ 1754, 161; Szvéti zmo'sen Boug KM 1783, 2; Zmo'zni otecz Gofzpon Boug BKM 1789, 372; zmo'zen Bóg TA 1848, 6; Zmo'zen, Blázen Szi ti KAJ 1848, 10; Tákflá zmo'fna Bosja fšvéta reics TF 1715, 11; Tákša zmo'zna Bo'za rejcs KŠ 1754, 7; Oh zmo'zna nebefzka pomócs BRM 1823, 9; i ka je eto tak zmo'zno tudi vnebefzaj KŠ 1754, 194; ednáke zmo'znomi Bogá KŠ 1754, 274; Bojdi díka zmo'znomi Ocflí BKM 1789, 14; mojo dúso Bougi preporácsam zmo'snómi SŠ 1796, 6; fzmó tvoie zmo'fno imé zbantuvali SM 1747, 55; Raszpresztri tvoio zmosno roko ABC 1725, A7a; Vermo v Pozftvetiteli zmo'znom BRM 1823, 4; Vi szte sz-Krisztusom zmo'zni KAJ 1848, 120; (tejla) obouji pa zmo'zna KŠ 1754, 140; Te zmo'zne Je 'znyih sztoucúzov potégno BKM 1789, 16; vu tvoje zmo'zne roké preporácsamo KŠ 1754, 224; ki bi Bo'za zmo'zna dela fšeti nemogao KŠ 1771, A5b; I rouka, zmo'zna dela Je nyegova vcflínla BKM 1789, 16; Vcsi nasz zbrodjávati

Zmo'zna nyegva dela KAJ 1848, 5; Důsa nařa Vu Jezusa zmo'sni rokaj boude SŠ 1796, 8; Ār neimamo mi boine, nego zmosnimi SM 1747, 26 **2. zmožen, sposoben**: gvůsen řzam, ka je zmo'sen obarvati KŠ 1754, 78; ka je obecsao, zmo'zen je vcsiniti KŠ 1771, 456; On je zmo'zen vřzigdār BRM 1823, 6; zmožen kokot se na to razserdi AI 1878, 3; prāvda, řtera bi zmo'zna bila o'zivetī KŠ 1771, 563; kai řze zmořnoga prikāse SM 1747, 16; řteri řzte zmočsjouv zmo'zni KŠ 1754, 94; Kaj řlřztovje řzo zmo'zni KŠ 1771, 546; Ki řzte zmo'zni na řzvejti BKM 1789, 12; Ki řzte zmo'zni na řzvetī BRM 1823, 8 **zmôžnejři -a -o 1. mogočnejři**: tak i med řhřdīmi niřteri řzo zmo'znejřī KŠ 1754, 95; Na zmo'znejse vu glēdate BKM 1789, 269 **2. zmôžnejři, sposobnejři**: Sto je bio zmo'snejši SŠ 1796, 63; geto szo od mēne zmo'znēsi bili TA 1848, 13 **nājzmôžnejři -a -e najmogočnejři**: kerřzt touje te nai zmořneifři Sacramentom TF 1715, 11; Oh ti vřze pravice, i zvetoga 'zitka nāj zmo'znejši branitel BKM 1789, 335; řķteroj řze naj zmo'znejša Goszpoda ino krālove dr'zijo KŠ 1754, 10b

zmôžno prisl. **1. mogočno**: ki řzi i řnyēh nevol zmosno vunka ořzlobodil SM 1747, 67; vřterom Krřřztus zmo'zno kralřje KŠ 1754, 159; Gda znebēřz zmo'zno vō zide BKM 1789, 400 **2. močno**: i zmo'zno je szkricsala na golōbe KAJ 1870, 144; Zgoraj zmôžno zgermlāva BJ 1886, 35

zmôžnost -i ř 1. mogočnost: Ār je tvoje zmořnofřt TF 1715, 25; Ār ie tvoie Zmosnosť ABC 1725, A4b; Bola zmořnofřt me zderřī SM 1747, 76; tvoja je zmo'znořft KŠ 1754, 180; komi bojdi i zmo'znořft KŠ 1771, 711; Hvālīm te nezgrřntana zmo'snosřt KM 1783, 5; Hodi, Bogā nebefřzkoga zmo'znořft BKM 1789, 26; zmo'snosřt Bo'sānsřtva KOJ 1845, 124; Zmo'znořft KAJ 1848, V; vu moucři zmo'znořftī nyegove KŠ 1771, 586; rokou tvoje zmo'snořftī vo řařzprefřtri KM 1783, 11; Neřzkoncsane zmo'znořftī Boug KM 1796, 3; Od grēha zmo'znořftī velike KAJ 1848, 2; ako je tvoioi Zmosnořftī na Diko SM 1747, 63; da tvojoj řzvetoj zmo'znořftī zahvālīmo KŠ 1754, 224; Velikoj tvojoj zmosnořftī BKM 1789, 5; tvojo zmořnofřt zbantřvau TF 1715, 46; da tvoio zmosnořft glāřřim SM 1747, 57; da tvojo řz. zmo'znořft ne razdřřezelim KŠ 1754, 233; premīřřlimo Bogā zmo'snořft KM 1796, 4; Zvisāvajte bo'zo zmo'znořft KAJ 1848, 106; močřni boidite vu zmořnofřftī nyegove moucřī SM 1747, 26; da obilřavate vu zmo'snořftī Dřhā řzvetoga KŠ 1771, 482; ki řsi dopřřřto vu zmo'snořftī Jedīnřřtvo molītī KOJ 1783, 11; pred tvojoj řz. zmo'znořftřvov rad řzpoznam KŠ 1754,

230; pridoucsega vu oblāki zmosnořftřvom vnoougom KŠ 1771, 145; blagosřzlovi me řřtřvojom zmo'snosřtřvom KM 1783, 56; Navřkřp z-řzvetīm Dřhom Zmosnořftřjom ednākom SŠ 1796, 6; i zmo'znořftī nebefřzke řze gibale bodo KŠ 1771, 243; prouti zmo'znořftřm KŠ 1754, 105 **2. zmôžnost, sposobnost**: I dāo ři je te pozoj zmo'znořft řzřvojo KŠ 1771, 789; I menē Je obdr'zāla zmo'znořft BKM 1789, 16; Tō zmo'znořft nyegovo Šzkā'ze nyega delo BRM 1823, 10; grřntao řzi řzi zmo'znořft TA 1848, 7; Gda bodes na dobro ravno, Sřtřvojov zmo'znořftřvov BKM 1789, 6; Tere řřvom zmo'znořftřvom BKM 1789, 17; od Satana Zmořnofřftī odkupis SM 1747, 51; znamejnya řzo vcsīnyena med vami i vmo'znořftaj KŠ 1771, 551 **zmřřiti se** -im se dov. *upřeti se*: Zendřlīni; zmřřitī řze, reberīāřivati KOJ 1833, 174; Naj řze pa tecsāř Giskra pā nezmrři KOJ 1848, 63; gda szo řze na katolīcsāne zmřřili KOJ (1914), 139 **zmřřnoti** -em dov. *zmřřniti*: Āgynī; zmřřnotī KOJ 1833, 156; pren. I, da zmřřne řřbēzen vnougi KŠ 1771, 80; Eta řřbav Ne zmřřne KM 1783, 251 **zmřřnjeni -a -o zmřřnjen**: vu vedraj zmřřnyena voda řze nē raztopīla AI 1875, br. 1, 8

zmřřřtrani -a -o prid. *navajen, obvladan*: vu řřzkopouřftī zmřřřřtrano řřřřzē majoucři KŠ 1771, 720

znāgřlīč prisl. *kakor hitro*: Kak znāgřlīcs je řzāma osřřtāla v-hī'zi KAJ 1870, 43

znājdeni -a -o prid. *iznajden*: Sřtrelnī prāh je na Nemsřkom znājdenī KOJ 1848, 47; da je za nyegovoga kralřvanya bila i stamparija pred krātkim znājdena KOJ 1848, 68

znām medm. *verjetno, morda*: Veli ocsa: znam stimata KAJ 1870, 42

znamējnje tudi znamēnje -a s **1. znamenje**: Jegy; znamēnye, řaruk, řlisa KOJ 1833, 161; kaje nei nīkākře znamēnye Telā nyegovoga TF 1715, 40; ka je eti liki znamejnye Krřřřtřřsevoga řejla KŠ 1754, 204; I tou je vām znamejnye KŠ 1771, 168; znamēnye mīlořftī BKM 1789, 89; Premīřřlāvanya znamēnye csasř dā AIN 1876, 9; zemelfřzko znamejnye zovēta KŠ 1754, 8b; 'Zidovje znamejnye řcsējo KŠ 1771, 37; Ka vadřřje krřřřsenīk po znamēnyī řz. Krī'za KMK 1780, 9; ki řzo premīřřli v znamēnyī prāve Vōre KM 1783, 124; Znamejnya pa te vōřřvajoucse bodo eta KŠ 1771, 156; Ino znamejnya vnoogo bodo BKM 1789, 19; řtera řzo Cžerķvi znamēnya KMK 1780, 20; i csīnīli bodo znamejnya KŠ 1754, 12a; i dāvāli bodo znamejnya KŠ 1771, 81; řřbēznořftī Znamēnya řzkāřatī KOJ 1833; 'řřvoucřī vu vnougi znamejnyaj řřdoucřī KŠ 1754, 112; pri řē

znaményaj AIN 1876, 8 **2. znak:** Znamenje tomi betegi je AI 1878, 8; Vučitel dá znamenje BJ 1886, 3; piszki szo znaménya glásza KAJ 1870, 7; i ova znaménya szo nê za pocsinka volo AIN 1876, 9

znamenější -a -e prid. *znamenitejši, pomembnejši:* Páli krfztsánfzke naj poglavitejse i znameneyse fzo ftiri KŠ 1754, 85

znameniten -tna -o prid. *znamenit, pomemben:* po fteri fze grejh povéksa znamenitnim tálom KMK 1780, 68; nisteri poszlavci szo tüdi gucsali, ali nê ti znamenitni AI 1875, br. 2, 1 **znamenitni** -a -o sam. *pomembni:* Nikaj znamenitno sze nê zgódiło AIP 1876, br. 6, 3

znameniti -a -o prid. **1. znamenit, pomemben:** pride dén Gofzpodnov te veliki i znameniti KŠ 1771, 345; Ona znamenita Czérkev KM 1796, 66; Znamenito dugoványe je tou SIZ 1807, 6; Meli fzo pa teda zvézanoga roba ednoga znamenitoga KŠ 1771, 93; Pri etaksem znamenitom tíváritvi SIZ 1807, 9; rojáke moje, ki fzo znameniti med Apoftolmi KŠ 1771, 484; Vu etom lifzti pa nájdes ete znamenite ricši KŠ 1771, 435 **2. velik:** Ako je pak cslovik fzkáklím znamenitim greihom obtesfen TF 1715, 36; Za odvrnénje nisteri znameniti nevól KAJ 1848, IX; Csi pa znamenite grejhe známo KŠ 1754, 199 **znamenitéjši** tudi znamenitéši -a -e *znamenitejši, pomembnejši:* Febo nyim porácsi i te znamenitejse vu gmajni pozdrávla KŠ 1771, 484; ino je szpomorila te znamenitése med nyimi TA 1848, 63 **nájznamenitéjši** -a -e *najznamenitejši, najpomembnejši:* kakti vu ednom najznamenitésem táli návuka vere KAJ 1848, III; i notri idoucsi zmo'zmi naj znamenitejfiimi toga mefzta KŠ 1771, 420

znamenito prisl. *pomembno, posebno:* zapouvidi csinijo, znamenito, gda ocfivefzne grejsnike vó vr'zejo KŠ 1754, 194; Znamenito je vu deli zidára KAJ 1870, 74

znamenivati -am nedov. *napovedovati:* Gda je znamenivao, Kaj od Jákoba pride BRM 1823, 20

znaménka -e ž *opomba:* Jegyzés; znaménka KOJ 1833, 161; Znaménka AIN 1876, 22; Znaménke KOJ 1833, 5

znamenúvanje -a s *pomen:* Znamenúvanye, Toga Recfenya SM 1747, 32; Stere znamenúvanye zdaj i náfz zdr'záva KŠ 1771, 710; Ar právde nyé áldúvanye Je nyegvo znamenúvanye BKM 1789, 24; Poleg ednoga znamenúvanya Toga recsenya SM 1747, 1; Na nyihovo znamenúvanye gledoucs KOJ 1833, 35

znamenúvanost -i ž *pomen:* Na znamenúvanoszt gledócs vréména-récs zná bidti AIN 1876, 43

znamenúvaš -a m *pripona:* ládanya znamenúvaš (a birtokvonzó): *nak, nek* AIN 1876, 19

znamenúvati -újem nedov. **1. pomeniti:** Jegyezni; znamenúvati KOJ 1833, 161; Tou znamenúje kai fztári Adam má vmreiti TF 1715, 33; Tou znamenúje, ka fze má ftáplati KŠ 1754, 191; Jeru'zálem, znamenúje fz. Mater czérkev BKM 1789, 7; csi eti nikaj ne znamenúje AIN 1876, 7; Stera nikaj znamenújo KŠ 1771, 566; ino trplejnja niti neznamenújo KOJ 1833, 47 **2. označevati:** Ne bi vám skdilo sztopáje i pálce znamenúvati KAJ 1870, 66; Csi je pa fto nepokoren, toga znamenújte KŠ 1771, 630; Ka pa gori fztánejo ti mrtvi, i Moj'zes je znamenúvao KŠ 1771, 240; Je znamenúvao Sz. Krfzt KŠ 1754, 185 **znamenúvajóuci** -a -e *označujoč:* Tou je pa pravo znamenúvajoucsi fzkáklöv fzmrtýv nyemi je mrejtí KŠ 1771, 309; Lastivnoimé sze pred mestrie znamenúvajóucse imé dejva AIN 1876, 11

známivréť prisl. *skupaj z nami:* Dúhá fz. známivréť delanye KŠ 1771, 463

znánec -nca m **1. znanec:** Nas priátel, znánec BKM 1789, 44; Nas priátel, znánec BRM 1823, 23; Ali ti szí moj znánec TA 1848, 44; Csi znánca gdebodi szrécsas KOJ 1845, 29; Sztáli fzo pa vfzi znáncki nyegovi KŠ 1771, 253; Moji znáncki, priátelje fze vezfelijo KM 1783, 212; VÍza rodbina ino znáncki, 'Zivte fszrecsno BKM 1789, 422; Pofzlúsajte rejcs mo dobri znáncki SŠ 1796, 75; dobre znánce TF 1715, 29; Moje dobre znánce zbrátjom BKM 1789, 369; Da i jařz zmojimi znáncki Vnebéfza idem KŠ 1754, 272; Z-túhincmi i znancmi kakti omrácsene KAJ 1870, 117 **2. znalec, poznavalec:** ti, Gofzpodne, vfzej fzercz znánec KŠ 1771, 343; I visesne právde vucseni znáncki KAJ 1848, 310; I nike je polztavo Boug vnogo jezikov znánce KŠ 1771, 515, i drúge Pifzma znánce knám pofila BKM 1789, 43

znáni -a -o prid. *znan:* vfzáki cslovik, znáni i neznáni KŠ 1771, 28; Liki neznáni, i dônok znáni KŠ 1771, 539; Naj znáno bode zdaj poglavárfzvti KŠ 1771, 578; Na znáno nóto BRM 1823, 1; Na znáno nóto KAJ 1848, 1; I znáno je 'ze vszákomí KAJ 1870, 6; odpúszti mi moje znáne, i neznáne grejhe KM 1783, 27 **znáni** -a -o sam. *znani:* i ifzkali fzo ga med rodbinov i med znánimi KŠ 1771, 171

znánje -a s **1. znanje, vedenje, poznavanje:** fze naprej dáva Katolitsánřzko znánye KMK 1780, A2(3); i od toga znánye nikoga nej trbej kraj vračfati KŠ 1771, A4b; Katekizmus je Katolitsánřzkoga znánye Návuk KMK 1780, A2(3); jeli bi mogoucs bilou k-znányi

vogrské rejcsi pridti KOJ 1833, XVI; z-Dreva znánye dobroga ino hüdoga ne jei SM 1747, 6; 'Zivo znánye zroka zvelicsanya KŠ 1754, 77; známo, kaj vfzi znánye mámo KŠ 1771, 504; i vfzo dr'zino vcsi na Bo'ze znánye BKM 1789, 378; Kaj fzte vu vfzem obogatili vu vfzákom znányi KŠ 1771, 490; Jasz szem toti szlab vu znányi KAJ 1870, 5; Szami csüdivali I nad mojim lepim znányem KAJ 1870, 23; I kraj je vzéo znányom 'zené KŠ 1771, 353; mladino, naj sze vu potrejbnih znányaj goriszkrmi KOJ 1848, 120 **2.** v zvezi na **znanje dati sporočiti, pojasniti:** Pokom je Bog voljo na znánye dál SM 1747, 9; ino tak vrági na znánye dáo KŠ 1754, 111; Tou je pavcsinyeno na znánye vfzejm KŠ 1771, 401; Marii na znánye dao BRM 1823, 43. **ljubezensko razmerje:** ka sze prepovedane ljubavi ino znánya szládke oblúbe premenijo KOJ 1845, 38; 'snyimi veliko znánya meo KOJ 1848, 36

znánost -i ž I. znanost: Scientia Znánofzt KMS 1780, A7b; Za prirodopis se zové ono znanost AI 1878, 4 **2. znanje, vedenje:** Ali znanofzt nadúva KŠ 1771, 504; Sz. Duhá Dári fzo Znánofzt KMK 1780, 19; Od tébe zhája vfza znanofzt BKM 1789, 291; i difanye znanofzti fzvoje nazvficsáva KŠ 1771, 532; ftera fzam ali znánosztzi, ali znevejdnosztzi pregrejso KM 1783, 161; Tamsze preszvêti Zorja visise znanosztzi KAJ 1848, 225; Zfteroga morete razmeti znanofzt mojo KŠ 1771, 578; Znanoszt razserjüvájocse mêszečne novine AI 1875, kaz. br. 1; ka vu znanofzti bodta Bougi fzpodobna KM 1796, 7

znanúvati -újem nedov. naznanjati, sporočiti: znanúvo zdaj glávni dvornik AI 1875, br. 1, 7

znášanje -a s prenašanje, potrpljenje: Szád Duhá je pa znáfánye KŠ 1771, 568; Znáfánye je nyega na tou napelalo KM 1796, 63; kri'za i nevól znásanye BRM 1823, VII; Ali bogáfztvo znáfánya zametávas KŠ 1771, 450; Od znásanya Me vari BRM 1823, 381; Daj mi mirovno trplivofzt Na nevól znásanye BRM 1823, 455; liki Bo'zi fzlú'zbeniczke vu vnougom znáfanyi KŠ 1771, 538; Boj ponizen vu znásanyi KAJ 1870, 166

znášati -am nedov. I. prenašati, imeti potrpljenje: Ti mocsni fzo du'zni fzlabe znáfati KŠ 1771, 481; 'sitka teskoucse vorno znásati pomága SIZ 1807, 10; Sto te more zvisávati, Ká szí gotov bio znásati bolezen KAJ 1848, 223; Záto vfza znáfam za volo ti odebráni KŠ 1771, 648; Ár za tvojo volo znásam spot TA 1848, 54; nego vfza znáfámo KŠ 1771, 506; Csi kaftiganye znáfate KŠ 1771, 694; Sto bode britke tvoje vdárcze znáfao BKM 1789, 344; dobro bi ga znáfáli KŠ 1771, 547 **2. znašati, predstavljati:** Gláva znáša eden trétji tao vse

njegove dugoče AI 1878, 21 **znášati se -am se I. ponašati se:** Kérkedni; znásati sze KOJ 1833, 162 **2. prenašati, potrpeti:** kágda fze mámo mi znáfám blisnyim znáfati TF 1715, 14; I znáfajte fze pokojni biti KŠ 1771, 620 **3. vesti se:** Domá se dobro znášaj BJ 1886, 12; Vu cérkvi se je dobro znášala BJ 1886, 21 **znášajúúci -a -e ki prenaša, potrpi:** polztávlena fzo kaftigo znáfajúouca KŠ 1771, 758; Znáfajúoucsi edendrúgoga KŠ 1771, 609; Ovo bláfzene právimo te znáfajúouce KŠ 1771, 753

znáti znám nedov. **I. znati, vedeti:** Jelie potreibno katechismusa vfze tále znati TF 1715, 48; Jasz govor doli znam szpizsati KAJ 1870, 5; Csi je fleti neznas KŠ 1771, A8a; Csi je fleti neznas KŠ 1771, A8a; pa dónok neznas vogrskzoga jezika KOJ 1833, XIX; Birke tak 'ze zná precsteti KAJ 1870, 9; da vszi známo po vogrskzom gúcsati KOJ 1833, X; niti steti neznájo KOJ 1845, 110; Opice jáko znájo plezati AI 1878, 6; da bom kém hitré csteti znao KAJ 1870, 6; ali že je molitve znála BJ 1886, 4; Geto fzo nej znali fzebé razvezfeliti BKM 1789, 5 **2. z nedoločnikom izraža možnost uresničítve dejanja:** Ár mála moucs malo zná opraviti KOJ 1833, XIV; zná temno pót be'zája szkonc sati KAJ 1848, III; Po novom leti, zná bidti ecse prvle AI 1875, kaz. br. 8; Vremena-recs zná znamenúvati AIN 1876, 45; (lisica) zná se okrásti v kurečnjek AI 1878, 9; Neznamo mi tebi nikaj plácsati BKM 1789, 36; Csi znáte dobre dári dávati KŠ 1771, 22; fzi lampe nej znao odprejti BKM 1789, 5b; Ki szo znali tú osztáti KOJ (1914), 97 **3. vedeti:** trbej je znati, grejhov odpuscanye KŠ 1754, 207; Vfzákomí fze zapovídáva znati KMK 1780, 6; Ka sze dosztája znati KOJ 1833, 104; Kak sze zovém, znati scéjo KAJ 1870, 5; cslovek nemore znati, ka sze pripeti AI 1875, kaz. br. 7; Vsaka stvár nas napeláva več znati AI 1878, 3; dobro znám, kaje nei znamenye Tela TF 1715, 40; Dokecs bom fív, Neznam dobro SM 1747, 72; ti fzám Me obarjes, jafz tou znám KŠ 1754, 246; I gde Neznam BKM 1789, 403; Znam, ka je pogübelnofzt BRM 1823, 9; Znam jasz, v-kom verjem KAJ 1848, 4; to jaz dobro znam AI 1875, kaz. br. 71; Znam, ka se naš učitel veseli BJ 1886, 6; Odkud ti tou znás TF 1715, 37; Odkud pa znás KŠ 1754, 181; Neznas, ftero vöro v-skrinyo te denejo SŠ 1796, 40; Vémda znás Ka od bundasa vecs neves KAJ 1870, 10; csi glih znás, ka jasz szam dobro namêno vcsiniti AI 1875, kaz. br. 7; Bogá nai csini, kak zná SM 1747, 72; On Zná dobro KŠ 1754, 263; Ár zná Ocsa vas KŠ 1771, 18; Ár cslovik toga nezna BKM 1789, 19; Ki dofzta gucsi, ali dofzta zná KM 1790, 16; Niscece toga

nezna gde nyemi je mrejtí SŠ 1796, 12; ki fzo, neznamo od koga, doubili Biblio KŠ 1771, A5a; Neznamo gda merjemo SŠ 1796, 91; Mi nikaj z nyou neznamo SIZ 1807, 18; ali neznaajo, fto je bode v'zivaou KŠ 1754, 241; ár neznaajo, cfíinijo KM 1783, 77; naj nezna lejva tvoja KŠ 1771, 18; naj znás pravicsno povedati KM 1783, 147; Naj pa znáte, kaj obláfzt má KŠ 1771, 28; i bodeta znala, kai je dobro SM 1747, 6; i nebodte znali KŠ 1771, 43; Zagvúсно záto znaj v'fza hi'za Izrael'fzka KŠ 1771, 347; Znájte, ka fzte nej fšpreidocfen odkúpleni KŠ 1754, 119; Znájte, ka je on právi Boug BKM 1789, 7b; Da bi biu pak dobro znao TF 1715, 8; dabi vi ználi, kai vi fítek vekivecsni mate SM 1747, 22; Da bi pa znali, ka je tou KŠ 1771, 38; Gofzpodne, znao fšzam te, ka fzi trden cslovik KŠ 1771, 85; Ár je nej znao, ka bi gúcsao KŠ 1771, 129; da je 'se nej znála csidna je KOJ 1848, 3; I dönok obarvati néznao Nyega KAJ 1848, 4; i znao csida púksa pôcsila AI 1875, kaz. br. 7; Nej so znali, kama bi legli BJ 1886, 9 **4. poznati:** ti znás moje fohkofzti SM 1747, 69; naj znám fšvedoufzftva tvoja KŠ 1754, 157; Bosje Zapoveidi more dobro znati SM 1747, 89; je potrebno ifztino Bo'zo znati KŠ 1771, A4b; znás, i vidis vsza moja csinejnja KM 1783, 3; naj vsaki tvojo pélido vidi ino zná BJ 1886, 8; Csi pa znamenite grejhe známo KŠ 1754, 199; Ar stere je od vekivekoma znál SM 1747, 30; da fzo ga v'fzi lidje nej znali KŠ 1771, A4b; neznam válz KŠ 1771, 84; fteroga vi neznate KM 1796, 95; one, ki Bogá neznao SM 1747, 15; poganye, ki neznaajo Bogá KŠ 1771, 619; ki imé tvoje znájo TA 1848, 7; Po'zelejnya ne bi znao KŠ 1754, 65 **5. oznaniti:** Gábríel Márii znati dao BRM 1823, 10 **znáti se** znám se **1. znati se:** Pokedób sze zná vogrszki Jezik hváliti KOJ 1833, IIII; Tu sze zlehkótiti zná Bremen KAJ 1848, 6; ka sze zná pripetiti AI 1875, kaz. br. 7; szo sze znali zjedínati KOJ 1833, IX **2. vedeti se:** sze prav nezná KOJ (1914), 99; da sze nebi znalo, gde je pokopan KOJ 1848, 5 **3. poznati se:** Tifzti vucsenik fze je pa znao zvifesnyim popom KŠ 1771, 325 **znájouči** tudi znájóči -a -e **vedoč, poznavajoč:** Znajoucsi pa Jezus mifzli nyihove KŠ 1771, 39; ete pa znajoucs i vidoucs od ti nepokorni KŠ 1754, 73; grejhe, ftere fšzam znajoucs ali neznajoucs vesino KM 1783, 67; Znajócs, ká mi tu dobro bô KAJ 1870, 5; Znajoucfi, ka vardejvanye vafle vóre mirovnofzt fšprávla KŠ 1754, 84; I tou csinte, znajoucsi vrejmen KŠ 1771, 478; bilou vogrszki znajoucsih Szlovenov KOJ 1833, XVI; ár znajoucsim právdo gucfim KŠ 1771, 461; v'fzakojacske jezike znajoucsse mo'záke **znávši**

-a -e *ker je vedel, poznal:* On pa znavlí nyihovo fškazlivofzt KŠ 1771, 140

znebiti -im dov. *rešiti:* Od v'fzej nevoud me znebí BKM 1789, 319 **znebiti se** -ím se *znebiti se, rešiti se:* da sze nyé nemore znebiti KOJ 1845, 87; Ali prav zbit sze je mogao znebiti falata zemlé KOJ 1848, 20; cslovik, Ki fze fšvejta znebí BKM 1789, 418; Tejlo, gda fze groba znebí SŠ 1796, 144; Gde fze v'fze tú'znofzti znebí BRM 1823, 24; krava sze znebí szvojega ocšiscsenyá KOJ 1845, 109; Da sze té manre znebíjo KAJ 1848, 37

znéjtiti tudi znétiti -im dov. *razvneti, spodbuditi:* Vnasi fšzrcáj vero znejti BKM 1789, 394; Ona mi tú znéti trák vüpanya KAJ 1848, 202 **znétiti se** -im se *zanetiti se, vžgati se:* i liki ogen szeznéto vu mislzaj moji TA 1848, 32 **znéjtivši** -a -e *ko je zanetil:* Znejtivfi pa ogyen na fšzejdi na dvouri KŠ 1771, 248

znèsti znesém dov. **1. prenesti:** ofzlobodjený fškú'závanyem vrét fšprávla, da morete znefzti KŠ 1754, 174 **2. odnesti:** Odftzut gda odidoucs na brejg me ti znefzi SŠ 1796, 84 **3. znesti, izleči:** Prvle zneszé kokôs, potom kokodácsse KAJ 1870, 69

znevèriti se tudi znevòriti se -im se dov. *izneveriti se:* steri sze je pokojnoma Králi znevero KOJ 1848, 45; Tvártko sze je znevöro KOJ 1848, 47; szo sze Czaszari znevòrili KOJ 1848, 101; ka szo sze zneverile KOJ (1914), 133

znísiti tudi zníziti -im dov. *ponížati:* Bôg zná znifziti BRM 1823, 131; i ocší zviseni znízis TA 1848, 13; Bôg, ki etoga znízi TA 1848, 60; Naszkori bi nyegove nepriátele zníszo TA 1848, 67 **znízeni** tudi znízeni -a -o *ponízan:* Znizen szem prekrôto TA 1848, 102; Ali krôto szem zniseni TA 1848, 96

znízanje -a s *ponízanje:* i znizanye tvoje zviszi mené TA 1848, 14

zníženost -i ž *ponízanje:* Ki sze je vu znisenoszti nasoj szpômeno z nász TA 1848, 112

znój -a m *znoj, pot:* Znoj Veriték KM 1790, 93(a); Veriték; znój, pot KOJ 1833, 181; Oh keliko znója tocfíjo tesáčzke KM 1783, 216; za méne fzi krvávi znoj tocsó KŠ 1754, 237; Peri me fštve fšzmrti znójom KŠ 1754, 256; je predgao fšztrúdom i znójom KŠ 1771, 433; ka fze je fšz-krvávim znójom potio KM 1796, 106

znójiti se -ím se nedov. *znójiti se, potiti se:* Izzadni; potiti, znójiti sze KOJ 1833, 160

znoriti znòrim dov. **1. znoriti, obnoriti:** Ar csi fze fto za koj fšztima biti fšzam fšzebé znori KŠ 1771, 569; Gyizdofzt tebé naj ne znori SŠ 1796, 52; da fšzami fšzebe ne znorite KŠ 1754, 25; Vin'fzka moucs me' je znorila SIZ 1807, 61; Znorila me

- je jeszén KAJ 1870, 61 **2. ogoľufati, prevarati:** Ino kakda znori vuká Leszica KAJ 1870, 23; Ali znorila szi hamicsna mené AI 1875, br. 2, 8 **znoriti** se znôrim se *prevarati se:* I fz-tem fze lehko znorimo BRM 1823, 315; Vu modroufzti fteri nejľzo, hitro znorijo-fze SŠ 1796, 67 **znôrjeni** -a -o *ogoljufan, prevaran:* vszáki sze tó'zi, ka je znorjen AIP 1876, br. 1, 8
- znôšeni** -a -o prid. *znesen:* te ogyen je pa nej ľzamo 'le vküp znoffeno, nego efese pousgao KM 1796, 49
- znôtra** tudi znôutra prisl. *znotraj:* Dusno Zveľzt ká od znotra toľi SM 1747, 69; znoutra fzo pa zgrabľivi vuczke KŠ 1771, 22; Znoutra fzrd, zvüna pa gizdofzt BKM 1789, 259; z-noutra je opomenoula te moudre KM 1796, 90; szo sze vcsili csloveka znoutra i zvüna szpoznati KOJ 1845, 111; znôtra vu nyih je zľocsasztnoszt TA 1848, 5
- znotréišnji** tudi znotréjši tudi znotréši tudi znotréjšnji tudi znotréšnji -a -e prid. *notranji:* nas cslovik donok te znotrejsny i fze ponávla KŠ 1771, 536; Znotrejsny pobo'snoszt sze nemore zadusiti KOJ (1914), 140; Moka znotrejsny KŠ 1771, 244; Trplejny znotrejsnyega KŠ 1771, 87; Da dugoványá razszodjáva Pôleg znotrésnye vrédnoszti KAJ 1848, 8; na znotrejšem stráni tej lupin se hránijo AI 1878, 40; Orofzlány, koteri znotreifnyim ľzküľávanyem porinouti TF 1715, 43; naj du'snofzti fzpunimo i znotrejsnyim tálom KMK 1780, 46; kak predny i miniszter obdr'zo je znotresi dugovány pelanya AI 1875, br. 1, 2 **znotréšnji** -a -e sam. *notranji:* to znotrejsnye vafe je pa puno zgrabľivofzti KŠ 1771, 209; Znotrešnja je jáko znešana AI 1878, 34
- znotrina** -e ž *notranjost:* Dühá právoga ponovi vu znotrinaj mojih KOJ 1845, 129
- znouva** tudi znôva prisl. *znova:* Velzelo vľze znouva BKM 1789, 35; ki 'selejo znouva sztoupiti vu Bratovcsino KOJ 1845, 93; ino znouva na pokornoszt navcsiti tisztoza Drákula KOJ 1848, 57; se itak vsaki dén znôva rédi BJ 1886, 8
- znouvaréjeni** -a -o prid. *nanovo narejen:* I taki szo ga z-ednov znouvaréjenov korónov ovéncsali KOJ 1848, 44
- znouvič** tudi znóvič prisl. *znova, ponovno:* vu krfzti je 'ze znouvics prepordženi KŠ 1754, 191; dájo ftámpati znouvics vtom jeziki ftiri Evangyelifte KŠ 1771, A6b; kakti edno nouvo fztvorjenýe fze na 'sitek vekivecsni znouvics porodi KMK 1780, 58; na kri's z-grejhi prikovávás znouvics tvoj'ga Jezuffa KM 1783, 289; Bo'za rejcs I znouvics nám oznánila BKM 1789, 5; Znôvics fze porôdmo po nyem BRM 1823, 17;
- I 'z-nyim zide Znôvics szuncze vüpanya KAJ 1848, 102; Znôvics szem pogledno bajcare KAJ 1870, 85; i tam sze je králeszka récs znôvics razglászila AI 1875, kaz. br. 2
- znûcati se** -am se dov. *obrabiti se:* I 'zelezo sze znûca po császi KAJ 1870, 97
- zôbati** -am nedov. *zobati:* Enni; jeszti, zobati KOJ 1833, 155
- zoberouč** prisl. z *odprtimi rokami:* da Becsanje Maximiliana zoberoucs 'selejo KOJ 1848, 69
- zobhoditi** -hòdim dov. *obhoditi:* dokecs edno liszt lipe z-obhodi AIP 1876, br. 2, 6; Mravle ľübijo sladkočo i zobhodijo jestvine srambe AI 1878, 37; szkoro vsze té je zobhodo, poiszkaio KOJ 1848, 58
- zobláziti** -im dov. *obiti, izogniti se:* Nevola ga nezoblázi BRM 1823, 289
- zoblízati** -ľížem dov. *oblízati se:* I mácska sze Zobľi'ze KAJ 1870, 47
- zôbni** -a -o prid. *zoben:* tam bode zobno skripanye KŠ 1771, 25; ki niti zobne boleznoszt ne mores trpeti KM 1783, 209
- zôbon** -a m *zabunec, do kolen segajoče žensko vrhnje oblačilo brez rokavov:* Kokodácsa na zoboni KAJ 1870, 145
- zoborôženi** -a -o prid. *oborožen:* da szo zoboro'sjeni nad nyega prisľi KOJ 1848, 13
- zobplèti** -plevém dov. *razredčiti, povzročiti občutno številčno izgubo:* Vogerszko vojszko je pa grí'sa tak zobplejla KOJ 1848, 54
- zobrázanie** -a s *izobrazba, izobraževanje:* Za zobrázanye mladine szo nasztávlene vucsilnice KOJ 1848, 107
- zobrázejnje** -a s *izobrazba:* Na naprejpomága-nye zobrázejny je vcsino meszta gornapráviti KOJ 1848, 31
- zobráziti se** -im se dov. *izobraziti se:* Naj bi sze kralevcásnci po trstvi ino poszľovanoszt bole zobrázili KOJ 1848, 19
- zobráznovnica** -e ž *izobraževalna ustanova:* On se je podáo vu králeszsko Zobráznovnico (Pripravniczo) KOJ 1845, 4
- zobrisati** -bríšem dov. **1.** *obrisati:* Csemi 'senszke vszáko szoboto vecsér obloke zobrisejo KOJ 1845, 4 **2.** *izobraziti:* sze je nyegova prouszta zvünejšina oplemenitena, zobriszala KOJ 1845, 5 **zobrisani** -a -o *izobražen:* Zobriszani Szľoven i Szľovenka KOJ 1848, 1; I csi zobriszan cslovek vise sztoj i AIP 1876, br. 5, 7
- zobrisenýe** -á s *izobrazba, izobraževanje:* cslovek, ki nebi csüto potrêbcisine zobriszenýa AIP 1876, br. 4, 1
- zobstójna** prisl. *zastonj, zaman:* i ľúftvo je miľzľilo zobľztojna KŠ 1771, 352

zobstójni -a -o prid. *zastonjski*: Nase vüpanye zobfztojno, Bode BKM 1789, 125; liki nikeliko kricsanya zobfztojnoga BKM 1789, 4b

zobstójnost -i ž *kar je zastonj, zaman*: Oh ti k-nicsemi valon preminoucsa zobfztojnofzt SIZ 1807, 58

zóbston tudi zóbstom prisl. *I. zastonj*: Ingyen; zóbszton KOJ 1833, 160; ki fzi meni zobfztom fenkal SM 1747, 52; i oni fzo nyim mogli zobfztom fzlü'siti KM 1790, 92; I dnes smo hráno zobstom dôbili BJ 1886, 8 **2. zaman**: Moja fzkrb je zobfztom KŠ 1754, 268; fze ogible zobfzton valon csefketanya KŠ 1771, 641; Szpravicseni pa zobfztom 'znyebove milofcse KŠ 1771, 454; keliko i lejt fzi do eti máo zobstom fzprevodo KM 1783, 198; Moja fzkrb je zobfztom BKM 1789, 263; Vrêmen hitro tekôcse Nam Gofzpod z-obfztom nedáva BRM 1823, 361; ár nyemi zobstom mu'ziko dela KAJ 1870, 99

zobstónski tudi zobstónski -a -o prid. *ki je zastonj, zaman*: da nemo Li pofzlúsávczi zobfztonfzki BKM 1789, 179; I nê zobstomszko bremen, Je 'zitek moj meni KAJ 1848, 245; stero je nej drúgo, nego zobstonszko povnou'sanye literh KOJ 1833, 86; brezi zbosztonszkoga sztroska na czompernice KOJ 1845, 109

zofist -a m *sofist*: ka fzo foulfzki pernyávczi i Zofifzjtje KŠ 1771, 438

Zóltan -a m *Zoltan*: Zoltán Vojvoda KOJ 1848, 8; Zoltána je pa tak szrám bilou KOJ 1848, 8; szini Zoltáni vernosz priszégne KOJ 1848, 8

zòpet prisl. *zopet*: Dai dabi mogel na tvoi keip fze zopet ponouvit SM 1747, 53; Ka ti zopet vmilofcso, Prides BKM 1789, 195

zopsüvati -űjem dov. *opsovati*: Vouriha, zopszüje KOJ 1848, 60; Ali on je nyé nej nazáj zopfzüvao KM 1790, 70; Zopfzüvali fzo ga KŠ 1771, 298; szo Luthera zopszüvali KOJ 1845, 65; szo (farara) groubo zopszüvali KOJ (1914), 139

zoràti zorjém dov. *zorati*: Z-ori nyivo AIN 1876, 30; nego je prvle zemlou zourao tvoj ocsa KM 1790, 30

zoriti -ím nedov. *zoriti, delati, povzročati, da postane kaj zrelo*: Érek, zrêli, zorim -iti AIN 1876, 44 **zoriti se** -ím se *zoriti se*: Po kom sze zori psenica KAJ 1870, 170

zoriti se -í se nedov. *zoriti se, daniti se*: Virradni; zoriti, deniti sze KOJ 1833, 182

zórja -e ž *zarja*: Kako fze zórja od péra SŠ 1796, 118; Gde po szne mrtelnoszti Szvéti zorja vecsnoszti KAJ 1848, 107; i dugo je gúcsao notri do zorje KŠ 1771, 404; Efcse pred zorjom Gofzpodne BKM 1789, 8; rano fztánem pred zorjami SIZ 1807, 27; Na drúgi dén v-zórje sze

predbudivsi KAJ 1870, 67; Angyeo, z-sterim fze je do zouri fzrecsno boro KM 1796, 22

zorjânski -a -o prid. *I. jutranji*: I fticsica zorjanszke peszmi szpêva **2.** v zvezi **zorjanska zvezda danica**: i zorjânfzka zvezda, (Denicza) gori zide SM 1747, 125; Gda tá zorjânszka zvezda Zide vfzrezi KŠ 1754, 253; Jaf fzam ta fzetla zvezda zorjânfzka KŠ 1771, 808; Zvezda zorjânszka KM 1783, 87; I dâm nyemi zorjânfzko zvezdo KŠ 1771, 771

zòrjati -am dov. *zarjuti*: Zòrjali fzo KMS 1780, A3b **zorjenica** -e ž *danica*: dokecs fze dén rafzveti i zorjenicza gori zide KŠ 1771, 718; pren. Oh Jezus 'Zitka szvetla zorjenisza KAJ 1848, 79; Rêcs Tvoja dá to nebefzko zorjeniczó BRM 1823, 348

zorjenice -íc ž mn. *zornice, jutranje maše v adventu*: Zorjenicze KMS 1780, A3b

Zorobábel -a m *Zorobabel*: Zorobabel ABC 1725, A3b; Zorobábel je pa poroudo Abiuda KŠ 1771, 5; Salathiel je pa poroudo Zorobábela KŠ 1771, 5

zosâgati -sâgam dov. *prestrašiti*: Greska i vlaska vojszka nê jáka i torka jáko nezoszága AIP 1876, br. 11, 3 **zosâgati se** -sâgam se *prestrašiti se*: tak glédo, da bi sze zoszago AIP 1876, br. 1, 7; kony od nikoj sze zoszago AI 1875, kaz. br. 8 **zosâgavši se** -a se -e se *ko se je prestrašil*: Zoszagavsi i pascivsi sze AIP 1876, br. 1, 7

zoséjkani tudi zosékani -a -o prid. *I. izsekan, izklesan*: grob, ki je bio zofzejkani zkamna KŠ 1771, 154; Cérkveni sertél je zosékanim kamnom polajštráni BJ 1886, 6 **2. sesekan**: naj na falate zofzejkanoga na drva polo'fijo KM 1796, 75

zoseiliti -sèlim dov. *preseliti, odseliti*: Záto prek váfz zofzelim zovkraj Babilona KŠ 1771, 362 **zoseiliti se** -sèlim se *preseliti se, odseliti se*: z-Klostra vu város sze zoszelo KOJ 1845, 64; Zakaj fzo fze zofzelili vu Egyptom KM 1796, 29; zAzie sze v-nyega zoszeli KOJ 1848, 60

zoseljenjé -á s *preselitev, odselitev*: Ono zofzeljenyé vu Egyptom fze je zgoudilo KM 1796, 91; od Jákovovoga vu Egyptom zofzeljenjá KM 1796, 28

zosipani -a -o prid. *vsut, spravljen*: zláti, nê vu mosnyô zoszipani KAJ 1870, 125

zostrejlanje -a s *streljanje*: da szo zidine od vnougoga zosztrejlanja jáko razrúsane KOJ 1848, 8

zostrejlati -am dov. *sestreliti*: pod Szigetvár prigrumi, i dá ga zosztrejlati KOJ 1848, 83 **zostrejłani** -a -o *sestreljen*: govedo bojdi, ali fztrejlov zofztrejłano KŠ 1771, 695

zòstriti -ím dov. *izostriti, izbistriti*: csi sze sto povüpa lutheránom ocsi zosztriti KOJ 1845, 74

zòstriti se -im se *izostriti se, izbistriti se*: zofztro fze je dùh nyegov vu nyem KŠ 1771, 395

zóub -á m **I.** Dens Zoub KMS 1780, A7b; Zoub Fog KM 1790, 92(a); ali v-zoubi szmodko ali pipo majoucsi KOJ 1845, 5; i zobjé nyihovi fzo bili, liki oroslzányov zobjé KŠ 1771, 782; i zobé ti neverni szpoteres TA 1848, 4; Jázbec Má močne zobé AI 1878, 10; medved (z-zobmi) grizé **2.** v zvezah: **zoube si brüstiti obrekovati, opravljati**: 'senszke polübili, na stere szo szí szledkar zmirom zobé brüszili KOJ 1848, 7; **vu zoube priti omogočiti, da ga opravljajo**: Mojim protivnikom vu nyi zoube priti BKM 1789, 288; **z zobmi škripati zelo se jeziti**: Csi zobmi skriplemo KŠ 1754, 37; Povej kak dugo bo's z-zobmi skripao KM 1783, 297; **zoub za zoub če je bila komu storjena krivica, naj se zanjo maščuje**: Csüli fzte, kaj je povejdano: zoub za zoub KŠ 1771, 16

zouči prisl. **I. naravnost**: Oduri zoucsi hüdoga csloveka BKM 1789, 190; On je toj fzmrti zoucsi fztáo SŠ 1796, 174; nego fzi bole mámo gúcsati z-oucsi, kako fzkrivomá SIZ 1807, 21 **2.** v zvezi **zouči vouči iz oči v oči, odkrito, naravnost**: Gde bi zoucí voucí fzvétó glédao Trojftzto KŠ 1754, 274; zoucsi voucsi fzam nyemi prouti fztano KŠ 1771, 559; Gde bi zoucí voucí fzvétó glédao Trojsztvo KM 1783, 294; szo Luthera náj bougsi priátelje nyegovi zopszuvali zoucsivoucsi ozúrno KOJ 1845, 65 **3. vpričo**: Glászi dela zoucsi Bo'ze odicsenofzti BKM 1789, 2b; da nebi Milticz zoucsi Luthera neopazno pravo KOJ 1845, 70; V-etom boji zoucsi Ladislzava IV. szo sze vòszkázali KOJ 1848, 40

zoudàti zoudám dov. *prodati*: vnogo ji je pa zoudao kak 'livino KM 1796, 83; szvoje kmete szo nyé z grüntom vréd zoudali KOJ (1914), 112

zoušeb tudi zóšeb prisl. *posebej*: Teda prifztoupiví vucseniczke Jezuí zoubfzeb, erkli fzo KŠ 1771, 57; Ár kak zoufzeb vfzáko Persóno vadlúvati moremo KM 1783, 13; i med tēmi zòszeb edna zeléna szpicsika KAJ 1870, 102

zovàditi -vádím dov. *naznaniti, ovdaditi*: vracsitele nyim beteg zovaditi KOJ 1845, 111 **zovàditi se** -vádím se *pokazati se*: Tu sze zovádi gibcsnoszt grla i prsztom KOJ 1845, 5; z-etím nepriátelszkim odlocskom sze je Fridrik zovado KOJ 1845, 58 **zovàdjeni** -a -o *naznanjen, ovaden*: zovádjena szo takájse Jancsiova vnouga tolvajsztva KOJ 1845, 50

zòvkra prisl. *onstran*: ár je cvil deteta csüti zovkrá brvénc KAJ 1870, 82

zovláčiti -im dov. *omadeževati*: náj z niksím csinejnyom nezovlácsi szvojega szrczá KOJ 1845, 92 **zovláčiti se** -im se *amazati se*: decza,

stera sze hitro zovlácsi KOJ 1845 **zovláčeni** -a -o *povaljan, umazan*: sze za sztól vszéde vesz zovlácseni KOJ 1845, 115

zozidati -am dov. *sezidati, zgraditi*: vesini Goszpodne naj sze zozida Jeru'sálem KOJ 1845, 129; nebi Cérkve zozidali KOJ 1845, 71; Kájñ je váras zozidao KM 1796, 10 **zozidani** -a -o *sezidan, zgrajen*: vrih brigá, na kom je nyihovo mefzto bilou zozidano KŠ 1771, 177

zozeniti se -žēnim se dov. *poročiti se*: Szetov odvejtek fze je vküp zo'seno z-Kájñovim odvejtcom KM 1796, 10

zpačlivo prisl. *pohujšljivo*: da sze je Ladislzav IV. zpacslivo razvuzdo KOJ 1848, 40

zpcèrkati -am dov. *poginiti, pocrkati*: mláde gde so sirôte zpcercakale BJ 1886, 26

zposaditi -ím dov. *posaditi*: Ali szadike nē szlobodno na gòszci zposaditi AIP 1876, br. 2, 8 **zpošlávati** -am nedov. *pošiljati*: Rodich generao pisüje, lidi szvoje z-posláva AIP 1876, br. 4, 3

zprášiti -im dov. *izprašiti*: Oblek se more večkrát zprášiti AI 1878, 33

zprávišče -a s *zbor, zborovališče, cerkev*: gda greisnike zprávišcfa vónka zaprejo TF 1715, 35

zpreobládati se -am se dov. *premagati se*: szta sze z-králom Salamonom szekala, ino zpreobládala KOJ 1848, 21

zpüstiti -ím dov. *izpustiti, izdihniti, umreti*: kricsécsi zvelikim gláfzom zpüfzto je dufo KŠ 1771, 153

zráčati -am nedov. *izročati, prepüščati*: Záto dugovánje zrácsa Na Bogá SŠ 1796, 71

zračúnanje -a s *naštevanje*: Drügie naffe potreboucfe naprei zračfúnanye TF 1715, 26

zračúnati -am dov. **I. izračúnati**: i zracsóna fztrofek KŠ 1771, 220; ki má pamet, naj zracsóna racsún te divjácsine KŠ 1771, 790; i zracsónali fzo nyih czejno KŠ 1771, 401 **2. prišteti**: válz pa vu racsun scséjo zracsóinati SIZ 1807, 13; nyega med Szvétece zracsóinati KOJ 1848, 15; Cíi te Goszpon Krisztus zracsóna med fzvoje vörne KM 1783, 206; I zracsónaj me med te verne KŠ 1754, 272 **3. našteti**: greihe ziménom na prei zracfúnati nemoremo TF 1715, 36 **4. prešteti**: lúfztva vnogo, šteroga je nífce nej mogao zracsóinati KŠ 1771, 779; Nemrem zrafunati Vfze moje grejhe BKM 1789, 386; Ki fzi zracsónao vsze vlaszé naffe gláve KM 1783, 23; On je vszáko sztvorjeno sztvár edno prouti drügoj zracsónao KOJ 1845, 10 **zračúnati se** -am se *prišteti se*: ka bi fze zracsónali k-tvojím fzvéczom KM 1783, 24 **zračúnani** -a -o **I. prištet**: dáj, da jalz med zebráne tvoje zracsónan bodem KŠ 1754, 229; Zracsónan szem k tim doliidòcsím

v pekel TA 1848, 71; Kakda je záto zracsunana KŠ 1771, 455; i zracsunano nyemi je za praviczó KŠ 1771, 454; Vcsini nász vu vekivecsnoj diki zracsunane KM 1783, 30 **2. naštet:** od toga eti naprej nei zracsunanoga hudoga ofzlobodjený KŠ 1754, 178; Kati i vu naprej zracsunani fze veliki rázlocsek nahája KŠ 1771, A7a **3. přešet:** i vlfazké na glávi fzo vfzi zracsunano KŠ 1771, 33; Zracsunani fzo mi vlfazjé moji BKM 1789, 409 **zradűvati se** -űjem se dov. *razveseliti se:* Ádam .. Nad nyom fze fzcrczom krouto zradűva BKM 1789, 266; tak, da fze efce bole zradűvao KŠ 1771, 540

zrák -a m *zrak:* Aěr Zrák KMS 1780, A7; I, liki zrák nébe KŠ 1754, 247; Zemla, zrák i voda AI 1878, 3; poglavnika, ki obláfzt má zráka KŠ 1771, 576; Tihota zráka KAJ 1848, IX; Geto je Boug zrák fticsami napuno KŠ 1754, 93; je vő vlejao fzvoj koflik na zrák KŠ 1771, 795; čvrčkajo pevci po zráki AI 1878, 3

zránja prisl. *zgodaj zjutraj:* kim je razdejvao králefztvo Bo'ze od zránya notri do vecséra KŠ 1771, 429; Ka fze je na drůgi dén zránya zgoudilo KM 1796, 107; i tak szo liki tráva, stera zránya pověhne TA 1848, 75

zrás tudi zrást -a m **I. rast, postava:** Termet; zrász KOJ 1833, 175; videvsi Karola prelejpi obrász ino zrász KOJ 1848, 44; Saul je vlfzikoga zráfzta cslovik bio KM 1796, 53 **2. rast na polju:** Ali mi zmo dónok k-zráfzti nikaj nej mogli zmocsti KM 1790, 48; Kak cseszti nyega czvětja lépi zrász KAJ 1848, 405

zrásti zrastém dov. *zrasti:* polfzko czvejtje, Stero hitro zrafzté SŠ 1796, 10; ka najvelika szétva ne zraszté AI 1875, kaz. br. 8; Ár Predikátorje v-souli zrászo KOJ 1845, 140; Moj'zes, geto je veliki zráfzao KŠ 1771, 692; Nej je zráfzla prouti fzmrti Tráva SŠ 1796, 142; Malo je zraszlo AI 1875, kaz. br. 8; Gda fzta oba-dvá véksiva zráfzla KM 1790, 36; ako fzmo glih fe vön zotrocsega racsúna zráfzli TF 1715, 8; da szo kak grah veliki zrászli KOJ 1845, 110; pren. gda zrafzté vóra vafa KŠ 1771, 546

zráščiti -im dov. *zakričati:* da nebi Hunyadi szmrtno vszecsenyé zasztavo, i zráseso, na stero szo sztrasárje notriszkocsili KOJ 1848, 61

zrašenjé -á s *prirast, pridelek:* kaj ne bom pio od zrafenyá trfza KŠ 1771, 245; i tam vkűp fzprávim vfza zrafenyá moja KŠ 1771, 212

zrášiti se -im se dov. *zganiti se:* Csi sze eden lisztek zrási Li od hláda KAJ 1848, 46

zráven prisl. *naravnost:* Sterih dűfe pa zráven ido v-Nébo KMS 1780, B2b; Jeli je zráven Boug

pelao KM 1796, 38; teda sze genitivus casus zráven na nominativus obrné KOJ 1833, 21

zravnāti zravnam dov. **I. zravnati:** Megegyenesitek, zravnam -ati AIN 1876, 65; I zravnas zemlo Szemeni praviczze KAJ 1848, 151 **2. usmeriti, določiti:** Ki bi Mogo, i me delo na dobro zravnati BKM 1789, 311; Da vfza nafla cfinejnja k-tebi zravnas KM 1783, 48; vi, ki fzte dűhovni, zravnajte tákfega vu dűhi krotkofzti KŠ 1771, 569; naj je zravna vu fzoudbi KŠ 1771, 814; Ti fzi zravnao, naj po vodi Ládje plavajo BRM 1823, 331; Boug, ka je tak zravnao te fzvejt KM 1790, 82; Kis Jánosa fzo tak zravnali naj bi eto delo na fzebe vzéo BRM 1823, IV **zravnāti se zravnam se I. zravnati:** Krivo fze naj zravna BRM 1823, 6 **2. usmeriti, določiti:** naj sze orszácsko vértivanye tak z-ravna, da neđe vecs vödáno AI 1875, kaz. br. 1; Od Bóga fzo fze zravnali Na právo pôt BRM 1823, 39 **zravnani** -a -o *usmerjen, določen:* I tak je zravnana krumpisom pôt vu dr'zélé Europe KAJ 1870, 155 **zréberje** -a s *pobočje:* Bisztro prebe'zi zréberje gôr KAJ 1870, 86; Csréda sze lepo paszé po zréberji bregöv KAJ 1870, 138

zrěčti zrěčem dov. *izreči, izgovoriti:* Kak morejo zrecsti vűszta KM 1783, 248

zrédóm tudi zrédoma tudi zrédnoma prisl. **I. po vrsti:** fzodecz Zrédóm de vfzákoga fzoudo SŠ 1796, 47; dosztavke tůdi zrédoma gorivzemejo AIN 1876, 37 **2. redno:** naj vucsitelje szvojo zrédóm dobijo AIP 1876, br. 2, 2; ka sze poleg zrédnoma vértűvanya pri pōva AI 1875, br. 1, 6

zrějli tudi zrěli -a -o prid. *zrel, dozorel:* Vu fzvoje materé tejli, Csi je gli efce nej zrejli BKM 1789, 360; naj fze navcsis dugoványa na kamni frejloga rázuma vrdějvati KM 1790, 38; tej fzo, ki zrelí fzád ne prinásajo KŠ 1771, 193

zrějlost -i ž *zrelost:* fze zapovidáva zrejlofzt vu gucsi KMK 1780, 45

zrějzanje -a s *izrezanje, zrezanje:* glédajte to zrejzanye KŠ 1771, 596

zrělojča -e ž *zrelost, dozorelost:* velika vrocšina prisla i szilje v-zrelojcsi sztisznola AI 1875, kaz. br. 8

zrendelűvanje -a s *ukaz, določba:* To, to je moj czil i zrendelűvanye KAJ 1848, 175; pouleg zrendelűvanya vekivecsnoga Bogá oznanyene KŠ 1771, 486; steriva fzta fze pouleg Bo'sega zrendelűvanya doli zavézala SIZ 1807, 13; Kakda bi poznao jasz Dűznozsti moje zrendelűvanye KAJ 1848, 228

zrendelűvati -űjem nedov. *ukazati, določiti:* Ta druga pa zrendelűjem KŠ 1771, 513; naj ta drůga zrendelűjes KŠ 1771, 657; Tak je i

Golžpoud zrendelúvao KŠ 1771, 506; Natúra je tebi zrendelúvala dvej SIZ 1807, 47; Vrács nyemi je toti zrendelúvao vrásztvo KAJ 1870, 41 **zrendelúvavši -a -e ko je ukazal, določil**: Zrendelúvavši náfz naprej na fzinovcsino po Jezufi KŠ 1771, 574 **zrendelúvani -a -o ukazan, določen**: ka je on zrendelúvani od Bogá fzodecz KŠ 1771, 374; Sz. vecfërja od fzamoga Krifzuffa zrendelúvana TF 1715, 43; hrána na zdr'závanye naflega 'zitka zrendelúvana KŠ 1754, 205; právda zrendelúvana po angyelaj KŠ 1771, 562; Molitvi na Szvétek zrendelúvanoga Evangyelioma KŠ 1771, 818; kikoli fzo bili zrendelúvani na 'zitek vekivecsni KŠ 1771, 385; Stere obláfzti od Bogá fzo zrendelúvane KŠ 1771, 477; fzkoncsavli naprej zrendelúvana vrejmena KŠ 1771, 396

zrèzati zrèžem dov. *zrezati, odrezati*: Te rozje ztersa zrèžejo BJ 1886, 30 **zrèžzani -a -o izrezan, izrezljan**: právi: kaj zrejzano rejcs bode csinio Golžpoud KŠ 1771, 469; Ne napravlavaj fzi zrejzani kejpov KMK 1780, 34

zrljenje -a s zorenje: Ogurka má dugasti sád, šteri je pred zrljenjom zeléni AI 1878, 43

zrnje -a s zrnje: Kako to pšenicsno zrnye zgnijé SŠ 1796, 25; Ali odked je mela? Zmrya KM 1790, 30

zrno -a s zrno: Granum Zrno KMS 1780, A9; Szem; okou, zrno KOJ 1833, 173; liki horsicsno zrno KŠ 1771, 57; Nego, kak pšenicsno zrno SŠ 1796, 4; Od horsicsnoga zrna KŠ 1771, 41

zročiti -im tudi zróčiti -im dov. *izročiti*: vcsini, naj tebi zročiti morem mojo dūso KM 1783, 78; koróno Zápola Jánosi zroucsi KOJ 1848, 78; tvojemí Szini nász zroucfi KM 1783, 88; ki fzi tvojoj fz. Materi zroucso Jánoffa KM 1783, 190; je národe pispeki zroucso KOJ (1914), 98; ga je Czaszari zroucsila KOJ 1848, 55 **zróčiti se** -im se *izročiti se*: Vnyega voulo fze fcsém zroucsiti SM 1747, 72; dūsa fze je tebi zroucsila KŠ 1754, 239; ino sze zroucsiti KOJ 1845, 62; fze fcsém zroucfiti BKM 1789, 165

zrogátati -čem dov. *zaropotati*: szkléca, 'zlica zrogátala AIP 1876, br. 12, 7

zròk -a m vzrok: Drúgi zrok nahájafze vDúhovnom fztávi TF 1715, 5; zrok toga je KŠ 1754, 183; Zrok, zakaj je zapovid dána KŠ 1771, 456; té je zrok fzmrti KMK 1780, 11; Ali pa kakfće zrok komi na tou biti KM 1783, 276; Krifztus, fteroga fzte vi fzmrti zrok BKM 1789, 122; Eden drúgi zrok pa je páli to SIZ 1807, 7; I etoj veliko j nevôli je sin zrok bil BJ 1886, 9; kteri hidou csinio brezi zroka SM 1747, 93; csi botre zovémo za etoga zroka volo KŠ 1754, 188; da za volo grejha zroka ne dámo KŠ 1771, 839; moremo za

drúgoga zroka Bogá lúbiti KMK 1780, 33; moka, Stero je trpo brez zroka BKM 1789, 63; túren sze je nej mogo zvršiti ztoga zroka KOJ 1833, IX; steri szo rávno za toga zroka volo pred nyé polo'zeni KAJ 1848, IV; Za toga zroka mogocsno bilo kaj privértivati AI 1875, kaz. br. 2; naj zvejm, za kákfi zrok kricsijo tak na nyega KŠ 1771, 412; Oprvim ete zrok SIZ 1807, 7; Eto fzo tifzti zrokovje SIZ 1807, 25; Stera sze za tej naprej zracúnani zlfiri zrokov volo doprnelzé KŠ 1754, 18; ftero je za veliki zrokov volo nafztavo SIZ 1807, 7; pred náfz dávajo one zroke SIZ 1807, 7

zroklívi -a -o prid. povzročajoč: ne szlobodno dolinháti dugócsó zroklivo záglózdo AIN 1876, 73

zrokovíten -tna -o prid. vzročen: Zrokovitni (okkótök): mert AIN 1876, 66

zrokúvati -újem nedov. *povzročati*: Okozni; zrokúvati, kriviti KOJ 1833, 167; boj, steri szikesino zrokúje KOJ 1848, 110; trsztnavüs, stera vnogo kvára zrokúje AI 1875, kaz. br. 8; koliko kvára zrovanjom zrokúje AI 1878, 10; i vnogo kvára zrokúvajo AI 1875, br. 2, 8, bi vnogo szpáke zrokúvalo KOJ 1848, 51; csi je z-tém kákfi kvár zrokúvo AIP 1876, br. 1, 5 **zrokúvani -a -o povzročen**: vu kukorici vnogo kvára zrokúvano AI 1875, br. 1, 8

zrovátati -am dov. *narisati*: Drúgi zrovatajo na táble rázlocsne obrázke KAJ 1870, 80

zròvati -am dov. *izriti*: krt po ogradaj zrova AI 1878, 10 **zròvani -a -o izriti**: Krt se najbole pripraví za lazenje po zrovanoj lüknji AI 1878, 10

zrúšávati se -am se nedov. *propadati*: nego, csi fze i vúnjesnyi nas cslovik zrúšáva, dónok te znotrejsnyi fe ponávla KŠ 1771, 536

zrúšenjé -á s 1. zrušenje, razrušenje: po Jeru-'zálemlfzkom fzprávífcsi kak níki fimajo, zrúfenyej je fou KŠ 1771, 260 **2. razvalina**: Spoumeni fze tvoje czérkvi zrúfenya BKM 1789, 326; fator Dávidov, i zrúfenya njegova nazáj poczimpram KŠ 1771, 389

zrúšiti -im dov. *zrušiti, podreti*: zrúfte eto czérkev KŠ 1771, 270; zrúste, zrúste vsze do grúnta TA 1848, 112; pren. Csi gli zrúsi Têlo nase britka fzmrt BRM 1823, 376 **zrúšeni -a -o porušen, podrt**: pod bojnemí zrúšeni králeszki búdinszki grád KOJ 1848, 111

zšumérjati -am dov. *glasno šumeč priti, prilomastiti*: z-sumerja eden velki medved AIP 1876, br. 11, 7

zhtëčti zhtëčem dov. *izteči*: Kamení-olí z pečín zhtëčé AI 1878, 55

zténceni -a -o prid. stanjšán: Kamenica je gladka, z-téncsena KAJ 1870, 7

zťirati -am dov. *pregnati*: pa pri tom je nikak nê zgláve z-ťirati mogo miszel AI 1875, br. 1, 6

zťísk -a m *izvod, primerek tiskanega dela*: Escse szojo nisteri zťiszki zdr'zavavsi vsze broje AIP 1876, br. 9, 8

zťrebíti -im dov. *iztrebiti*: Vsáki čemérnati náras more se ztrebiti AI 1878, 47; Na Nemškom so vuké skoro že ztrebili AI 1878, 9

zűtra prisl. *jutri*: A zűtra-ga, V-cserno zemlo pokopajo SŠ 1796, 122

zűvanje -a s *sezuvanje*: Zűvanje KMS 1780, A3b

zűvábíti -im dov. *zűvábíti, privábíti*: Vnogo je on lűftva z-jálnofťjom k-fzebi zűvabo KM 1796, 63; Steroga je z-szebom zűvabo KAJ 1870, 86

zűváč -a m *klicar, vabitelj*: Zűváč vu šólo BJ 1886, 6; da bi pouleg odebrána Bo'zega fzkoncansanye ofťtalo, nej zdejł, nego zűvácsa milofese KŠ 1771, 468; Ar ovo on knám pofila Kak nase dűsevne zűvácsa BKM 1789, 23

zűváčin -ína m *kdor vabi na svatbo*: kakda more Zűvacsin pozávati fźvate SIZ 1807, 13

zűváčinstvo -a s *vabljenje na svatbo*: Sztarisinsťtvo i zűvacsinsťtvo SIZ 1807, 1

zűvágati -am dov. *pretehtati*: On je vszáko sztvorjevo sztvar edno prouti drugoj zűvágao KOJ 1845, 102 **zűvágani** -a -o *stehtan*: Ti fzi na vági zűvágani KM 1796, 80

zűválati -am dov. *zűvaljati, povaljati*: trávnici, csi je z-valékmi na trdse zűválamo KAJ 1870, 121

zűváliti -im dov. *zűvaliti*: kri's na nyega zűválijo KM 1783, 237; Kri'z na nyega zűváljo BKM 1789, 76

zűvanjé -á s *I. klic, poziv*: Stiri brátov na Apoťtolfzko zűvanjé KŠ 1771, 10 **2. poklic**: Lasťtvinomé sze pred plemencino, zűvanje dűva AIN 1876, 11

zűvariti -im dov. *zűvariti, spojiti*: Scsé dabi fze vľzáki 'znyim zűváo BKM 1789, 43

zűvāti zovém nedov. *I. klicati*: ako te zjezikom nemre na pomocs zűvati SM 1747, 64; Ár fzam nej prifao zűvát te pravicsne KŠ 1771, 29; Ki pride kľzebi zűvát BKM 1789, 8; tebe na pomocs zovém SM 1747, 56; Jafz pa fźvedoka Bogá zovém KŠ 1771, 531; Szvétoga Dűhá zové SM 1747, 35; Grejsnike kľzebi zové BKM 1789, 18; nyega na pomocs zovém TF 1715, 47; na pomocs zovéo ABC 1725, A6a; Zovi mené na pomocs SM 1747, 57; zovi te delavcze KŠ 1771, 64; zovi ga na pomocs SŠ 1796, 11; Boga kpomocsi zovimo SM 1747, 81; I nyegovo imé na pomocs zovmo BKM 1789, 160; Naj nyé na pomocs zovém KŠ 1754, 22; da bi na pokouro zűváo KŠ 1754, 240; kaibi mi nyegovo Imé na pomocs zűváli TF 1715, 13; Zűváo fzem ga vmojoj nevouli KŠ 1754, 256; ti fzi greisnike zűval SM

1747, 67; zEgyptoma fzam zűváo fziná mojega KŠ 1771, 8; Boug je mené zűvau TF 1715, 23 **2. vabíti**: csi botre zovém KŠ 1754, 188; zovte je na gofťtűvanje KŠ 1771, 72; Zűváo bom lűftvto KŠ 1754, 127 **3. imenovati**: kak te du'zno zűvati morem KŠ 1754, 234; kak sze niscse nemre za ocso zűvati KOJ 1833, III; Koga za Otso zovés KŠ 1754, 153; kako i kerfchánfťtvo natom fźveiti zové TF 1715, 23; zemelfzka znamejnja li krűh i vino zové KŠ 1754, 8b; Biblio, ftero Hieronymus pa za obcfínfťzko zové KŠ 1771, A5a; Kriľftus i Paveo krűh i vino zovéta KŠ 1754, 8b; Etiva vkupe za roditele zovém BJ 1886, 9; vész, ftero Tűrczi zovéjo Aja-alik KŠ 1771, 571; Nikoga za Oceso ne zovte KŠ 1754, 155; kteroga Immé bodes Jesus zűvál SM 1747, 10; kteroga bode zűvál Immanuel SM 1747, 10; i zűváo bos imé nyegovo Jezus i zűváli bodo imé nyegovo: Emmánuel SM 1747, 6; i zűváo je imé nyegovo Jezus SM 1747, 6; nego fzo ga za Vragá zűváli KŠ 1754, 10b **zűvāti se** zovém se *imenovati se, bití*: Kak sze zovém, znati scséjo KAJ 1870, 5; ti fze zovés fźvetlofťt SM 1747, 66; kak sze zovés KŠ 1754, 10a; kako fze tak od fźvétoga Pavla zové TF 1715, 6; Zakai fze zové Cslovik Bosji keip SM 1747, 4; Kak fze zové té Boug KŠ 1754, 89; Nacfi fze zové Levi KŠ 1771, I(B1a); tak fze zové i kni'zicza KMK 1780, A2 (3); vribaj, ftere fze mefzou zovéjo KŠ 1754, 211; Odkud fze vľzi lidjé la'zczi zovéjo KŠ 1771, 436; Angyele, fteri fze vrazjé zovéjo KMK 1780, 10; záto sze stampani pizski zovéjo KAJ 1870, 6; Za cecávce se zovéjo one stvári AI 1878, 5; naj fze 'ze vecs tvoj fzin nezovém KŠ 1754, 231; bode fze Bosji fzin zűvál SM 1747, 10; náj ménfi fze bode zűváo KŠ 1771, 14; zűvalou fze bode Szin Bo'zi KŠ 1754, 107; Peter, ki fze je Simon zűváo KŠ 1771, 699; nyegov ocsa fze je Cziz zűváo KM 1796, 53; geto fze je prvlé Hália zűvalou KŠ 1771, 612 **zűvajóci** tudi zűvajóci -a -e *kľičoč*: pofźlali fzo knyemi zűvajouci ga KŠ 1771, 111; Gdakoli szi csűje dűh moj Na dobro zűvajócsi glász tvoj KAJ 1848, 267 **zovéci** -a -e *kľičoč, imenujóc*: Liki je Sára podlo'zna bila Ábrahámí za goľzpodna ga zovécsa KŠ 1771, 708 **zűváni** -a -e *I. imenovan*: I zűváni je od Bogá vifesnyi pop KŠ 1771, 679; Henrik Czaszar, ovak fťicsar zűváni KOJ 1848, 8; Záto je zűvána ona nyiva, nyiva krvi KŠ 1771, 93; to dejte, zűváo je imé nyegovo Jezus KŠ 1771, 169; pofźlati Judafa, zűvánoga Barabáfa KŠ 1771, 389; v potoki Mokos zűvánom KOJ (1914), 108; zűváni fzo naj prvlé vu Antiochii vucseniczke kľřťsanye KŠ 1771, 377 **2. vabljen**: Gda bos zűváni od koga na gofťtűvanje KŠ 1771, 218

zváven -vna -o prid. *zvalen*: Vocativus (hivó, zváven) KOJ 1833, 20

zvažáč -a m *vlačilec*: Vontató; zva'sács KOJ 1833, 183

zvážati -am nedov. *speljevati*: Vontatni; zvá'sati KOJ 1833, 183

zvěčarek -rka m *popoldan*: 'Zofika je pa cěli zvecsarek mogla brati KAJ 1870, 40

zvěčera prisl. *popoldne*: je szedsztvo trpelo zvecsera do 2-ma AIP 1876, br. 1, 2

zvěčine prisl. *zvěčine*, v *glavnem*: fararje szo bili zvecsine pa páverszkoga znásaja mou'sje KOJ (1914), 135

zvedávanje -a s *poizvedovanje*, *ugotavljanje*: Doli je szpravo nedú'snoszti grozno zvedávanje po 'serjávom 'selezi KOJ 1848, 44

zvedávati tudi zvidávati -am nedov. *poizvedovati*, *poppraševati*: Od Vszákoga zvedávati: kama ide KOJ 1845, 28; lüdje vkuřpriebe'sijo zvedávati: sto KOJ 1845, 121; Od dalésnyi ftic zvedávam KAJ 1870, 163; Zvedáva, ka je te'zi BRM 1823, 395; pojbcis, ki rad zvedáva KAJ 1870, 115; zvedávao szem ga TA 1848, 30; i řzkrlbivo je zvidávao od nyih ono vrejme KŠ 1771, 7; Po táksoj poti je zvédavo AI 1875, br. 1, 4; I zvjajoucsi zvidávali řzo KŠ 1771, 372 *zvidavajúči* -a -e *poizvedujúč*: odvrgao je je na dale bole zvidávajoucsi od té pouti KŠ 1771, 418; Nej řzamo řzo pa manyicze, nego i zvidávajoucse gucsěcse tákřa KŠ 1771, 640

zvéđiti zvéđm tudi zvéđm dov. *izvedeti*: Tapasztalni; szpoznávati, zvediti KOJ 1833, 175; od koga morejo nyegovo dugoványe zvediti KŠ 1771, 602; prilika je zgodbe zvediti AI 1875, kaz. br. 1; da zvéđm, ká mi je preminóti TA 1848, 32; vidita, da niscse ne zvej KŠ 1771, 30; i tam zvej Bo'so volo KM 1796, 124; i z-Onezimufa lejhko zvejjo KŠ 1771, 610; Poganje tó hitro zvejo KOJ 1845, 86; naj zvejm, za kákři zrok kričsijo KŠ 1771, 412; naj nifcse ne zvej tou KŠ 1771, 117; Gda bi pa Jezus zvedo KŠ 1771, 53; i zvedili bi, ka řzta nevcsena csloveka KŠ 1771, 351; radi bi zvedli, kak živě AI 1878, 3; Stero geto je zvedo Jezus AI 1878, 127; gda řzi zvejđla, ka je gori řztano KM 1783, 80; Gda řzo pa zvedili ka je KM 1783, 395; csi řzo zvedli, ka nifcse na nyá ne merka KM 1790, 70 *zvéđevři* -a -e *ko je izvedel*: Szalaszki Szlovenye vsze neszpodobnoszti zvedevři KOJ 1914, 133

zvedlívi -a -o prid. *zvedav*, *radoveden*: zvedlivi 'sidovje Ivan tebé pitajo KOJ 1845, 125

zvějan -a -o prid. *zvit*, *prebrisan*: Zvejan ino prevötren Szoliman II. je tou zvedo KOJ 1848, 80

zvéjst tudi zvést -i ř *I. znanje*, *vednost*: Na zvejřzt je pa dáni Saulufi tanács nyihov KŠ 1771, 369

2. v zvezi *đuřna zvest vest*: Znáam da mo Dusno Zveřzt vřilřs SM 1747, 69

zvéjřtiti -im nedov. *naznanjati*: Tou řzo proroczke dávno zvejřztili BKM 1789, 50

zvéjřzda tudi zvéjřzda -e ř *zvezda*: Stella Zvejřzda KMS 1780, A7; Zvejřzda Tsillag KM 1790, 92(a); Tsillag; zvejřzda KOJ 1833, 177; zorjársřzka zvejřzda (Denicz) gori zide SM 1747, 25; Gda tá zorjársřzka zvejřzda Zide KŠ 1754, 253; vkom řze je řzkázala ta zvejřzda KŠ 1771, 7; Bojđi ti moja zvejřzda BKM 1789, 15; Vidivři pa zvejřzdo KŠ 1771, 7; i zvejřzde bodo kapale zneběřz KŠ 1771, 81; řzo vezěli, i zvejřzde na Nébi KM 1783, 232; i řzedem zvejřzd KŠ 1771, 766; Naj řze řzvejřtim od nyě zvejřzd KŠ 1754, 259; Oh ti řztvoritel zvejřzd nebeřzkřih BKM 1789, 4; je vř potěgno zvejřzde KŠ 1754, 93

zvejřzdarija -e ř *zvezdarna*: Rudolf je v-Pragi řáj v zvejřzdariji brbao KOJ 1848, 85

zvékřsega prisl. v *glavnem*, *večřnom*: hi'za sze zvékřsega vkuřpsřznola AIP 1876, br. 10, 8; da je prouszto řüsztvo szkoro zvékřsega kersztsanszko posztanilo KOJ (1914), 99

zvékřsema prisl. v *glavnem*, *večřnom*: zákonszko 'řivlejnje sze zvékřsema tak dokoncsa KOJ 1845, 89

zvékřřine prisl. v *glavnem*, *večřnom*: Zvřihérom zvékřřine blisk i germlanca hodi BJ 1886, 35; On je kmete zvékřřine rejsó lutheransztva KOJ (1914), 145

zveličanje -a s *zveličanje*: tam je i řitek i zveličánye TF 1715, 44; tam je i zvelicsánye KŠ 1754, 206; dneřz je zvelicsánye etoj hi'zi vcsinyeno KŠ 1771, 235; Priso je zvelicsánye BKM 1789, 11; Jezus me zvelicsánye řř 1796, 5; ár je tou nyemi duse zvelicsánye řIZ 1807, 4; Prihája zvelicsánye BRM 1823, 8; kai bi moucs toga zveličánye pamet preřzveřtřla TF 1715, 3; ar neiga vu nikom drüğom zvelicsánye ABC 1725, A7a; Dáj mi radoszt zvelicsánye KŠ 1754, 254; I lebko zvelicsánye vzemte KŠ 1771, 587; Naj Zvelicsánye nezamüdis BRM 1823, 3; On mi je dusi porok zvelicsánye KAJ 1848, 7; Vř řzi kúpte kzvelicsányi prilicsno vrejmen KŠ 1771, 584; řzebi pak na řufno zveličánye TF 1715, 9; na zvelicsánye, dolži ti pařzko SM 1747, 82; zvelicsánye nařře řscsemo KŠ 1754, 216; naj i oni zvelicsánye dobřjo KŠ 1771, 648; Ka je Bo'sa milofcsa na zvelicsánye KMK 1780, 6; Ki je za nařře zvelicsánye z-neběsz doli řztoupo KM 1783, 112; Ár nám řze je dneřz rodil na zvelicsánye BKM 1789, 28; potrejbno na zvelicsánye KM 1796, 9; nemáras za tve zvelicsánye řř 1796, 9; řcsě zvelicsánye datř

BRM 1823, 6; na zvelicsanye dūse KAJ 1848, X; Ka ti tak falí i na zvelicsanyi KŠ 1754, 9b; da sze veszelim vu zvelicsanyi tvojem TA 1848, 8

zveličano prisl. *zveličano*: V-tvoje lúbézni krili Zvelicsano zaszpim KAJ 1848, 93

zveličánski -a -o prid. *zveličaven*: je krfzt zvelicsánfzka voda KŠ 1754, 190; Ár fze je fzkázala ta zvelicsánfzka milofcsa KŠ 1771, 659; Eti je li od te zvelicsánfzke vóre rejcs KŠ 1754, 77; ka fzi zvelicsánfzki krfzt fzpravo KŠ 1771, 819; Ki nász zvelicsánfzki návuk vsijo BKM 1789, 441; ka fzi náfz na zvelicsánfzko pout pripelao KŠ 1771, 851; Czérkev má zvelicsánszko vóro KOJ 1845, 75

zveličánstvo -a s *zveličanje*: Eto je pa to Zvelicsánfztvo SM 1747, 22; ka je poganom pozflano zvelicsánfztvo Bo'ze KŠ 1771, 430; Nemre ti v-nyem biti tvoje zvelicsánfztvo SŠ 1796, 27; Od blasenoga zvelicsánfztva SM 1747, 95; Zrok zvelicsánfztva má fzpoznati BKM 1789, 126; Jesus, ki fzi Zvelicsánfztvo mi fzpravil SM 1747, 70; I vidilo bode vfzáko tejlo zvelicsánfztvo Bo'ze KŠ 1771, 173; Naj zadobim zvelicsánfztvo V-nébe odicsenofzti BRM 1823, 7

zveličati -am dov. *zveličati*: Tak nemore náz záповed zvelicfati TF 1715, 19; Kriřtus more zvelicfati vekoma SM 1747, 14; Boug fcsé lidi zvelicsati KŠ 1754, 162; zvelicsati te vórvajoucse KŠ 1771, 491; Toga fcsé zvelicfati BKM 1789, 103; csi mo'zá ne zvelicsas KŠ 1771, 502; ár on zvelicsa lúfztvo KŠ 1771, 6; ino me zvelicsaj KŠ 1754, 228; ino me zvelicsaj KM 1783, 38; zvelicsaj náfz BKM 1789, 2; da bi náfz odkúpo i zvelicsao KŠ 1754, 114; ka bi náfz zvelicsao KMK 1780, 13; Da bi náfz zvelicso BKM 1789, 29; naj bi náfz zvelicsala KMK 1780, 5; Nei náfz je Kriřtus zvelicfau TF 1715, 32; kai je náfz zvelicfal SM 1747, 12; je náfz zvelicsao KŠ 1754, 190 **zveličati se** -am se *zveličati se*: Vúpas fze zvelicfati TF 1715, 37; Vúpas fze efcfe zvelicfati SM 1747, 38; zakaj bi fze nebi mogao zvelicsati KŠ 1754, 9b; fto fze tak more zvelicsati KŠ 1771, 63; ki fze fcsé zvelicsati KMK 1780, 5; Nemre fze zvelicsati BKM 1789, 13; Zvelicsam fze z-miloscse SŠ 1796, 135; zvelicsas fze KŠ 1771, 470; Steri bode vórvao zvelicsa fze KŠ 1754, 187; I csi fze te pravicsni komaj zvelicsa KŠ 1771, 712; ka fze cslovik zvelicsa po vóri KŠ 1771, 454; ka nyemi je potrebno vórvati, da sze zvelicsa KOJ 1845, 74; Kakda fze pak zvelicsamo TF 1715, 20; Po kom fze pa zvelicsamo KŠ 1754, 82; vórvjemo, ka fze zvelicsamo KŠ 1771, 388; Po řterom fze i zvelicsate KŠ 1771, 520; zakaj fze pa vfzi ne zvelicsajo KŠ 1754, 120; ino fze ne zvelicsajo

KŠ 1771, 192; naj fze zvelicsa, potrebno je KMK 1780, 5; naj fze po vóri zvelicsamo KŠ 1754, 162; naj fze vi zvelicsate KŠ 1771, 281; naj fze vfzih lidjé zvelicsaio SM 1747, 8; naj fze ne zvelicsajo KŠ 1754, 164; ino bi fze zvelicfal SM 1747, 8; Neg', ka bi fze vfzáki zvelicsao BKM 1789, 23; kaibi fze tak po tákovoí vóri zvelicfali TF 1715, 41; ino kai bi fze tak po táksoí Vóri zvelicsali SM 1747, 40; naj ne gucsimo kaj bi fze zvelicsali KŠ 1771, 617; Da bi fze po nyem zvelicsali BKM 1789, 19; Boug scsé, ka bi sze lúdjé vszi zvelicsali KOJ 1845, 77 **zveličani** -a -o **I. zveličan**: Steri vórvje, zvelicfan boude TF 1715, 32; zvelicsani ne more biti KM 1783, 16; Zvelicsan je, Ki vnyem vorje BKM 1789, 33; na vupanye zvelicsane nemrtelnoszti KAJ 1848, X; vcsini me zvelicsanoga KM 1783, 181; Zvelicsano preminejnye .. Boug dáj pocsvanye SŠ 1796, 15; csi fcsémo zvelicsani biti KŠ 1771, 443; i zvelicsani bomo KM 1783, 27; Zvelicsani nazáj nescsejo KOJ 1845, 96 **2. zveličaven**: pred menom ide, Zvelicfanim návukom BKM 1789, 161

zveličávanje -a s *zveličanje*: Potrôřtaj me pá z tvojim zvelicsávanyem TA 1848, 41

zveličávati -am nedov. *zveličevati*: je Kriřtus priřao zvelicsávat KŠ 1771, 635; On je pa priřo Náfz zvelicsávat BKM 1789, 127; Tak drúge zvelicsávás BRM 1823, 314; I náfz zvelicsáva BRM 1823, 314

zveličítel -a tudi zveličíteo -ela m *zveličar*: Salvator Zvelicsíteo KMS 1780, A7; náfz je Zvelicfítel kriřztus navcso TF 1715, 11; nas zvelicsitel, ki fzi erko ABC 1725, A6b; O Kriřtus Zvelicsitel SM 1747, 59; nas zvelicfíteo KŠ 1754, 97; Ár fze je naroudo zvelicsitel KŠ 1771, 168; i on je zvelicsíteo tejla KŠ 1771, 585; Zdaj ide nas zvelicfítel BKM 1789, 20; Je vfzej Düs zvelicsitel BRM 1823, 7; Hvála zvelicfíteli nasemi BKM 1789, 9; da fze tebé Zvelicsitela zgrabi SM 1747, 64; Bogá i Zvelicsitela naffega KŠ 1754, 12b; po nassem Zvelicsiteli ABC 1725, A6a; Vu Zvelicsiteli verujem SM 1747, 58; I vefzeli fze mi Vzvelicfíteli Bougi BKM 1789, 16; Mi verjemo vu zvelicsiteli KAJ 1848, 9

zveličítelni -a -o prid. *zveličaven*: Tvo járem je zvelicsitelni BRM 1823, 295; Oh kak je zvelicsitelna tva zmo'znofzt BKM 1789, 80 **zveličítelnější** -a -e *bolj zveličaven*: Tak de ti ona dūsi zvelicsitelněsa KAJ 1848, 265; Ka fze mudi, je Dūsi zvelicsitelnejše BRM 1823, 370

zveličítelno prisl. *zveličavno*: Zvelicsitelno je, ka mi Ti olfzôdis BRM 1823, 32; Kakoli je dūsi Mojoj zvelicsitelno KAJ 1848

zveličiti -im dov. *zveličati*: Szejm zákonom drúgi

nemre ni zvelicfíti BKM 1789, 242; moi Bog ti me zvelicsi SM 1747, 60; Tejlo Krisztuffovo zvelicfí mené KM 1783, 160; Moucs Bosja, ktera vže zvelicsi SM 1747, 18

zvèlkoga prisl. v *glavnem, većinoma*: nagyjából (z-velkoga) AIN 1876, 64

zverjádistrèlba -e ž *lov*: szo lih na csasze vöslí na zverjádísztrelbo KOJ 1848, 6

zveseliti -ím dov. *razveseliti*: 'Snyim zveszelis pokornike KOJ 1845, 126; fztvojim Dúhom zvézfeli ga KŠ 1754, 224; Szrczé moje zvézfeli BKM 1789, 8; Zvézfelo fzi grejsno lúfztvo BKM 1789, 4

zvéz -a m *zvezek, del*: Knige cstenyá. Drügi zvéz KAJ 1870, 2

zvèzanec -nca m *zaveznik*: Tam je od zvézancov vözmísleni racsun AIP 1876, br. 6, 3

zvézanje -a s *poroka*: ftimajo, ka tak vékfo nevoló prinèfzèjo mojemi zvézanyi KŠ 1771, 592

zvézati zvéžem dov. *zvezati*: niti zlanczmi ga je nífcse nej mogao zvézati KŠ 1771, 114; vzeme pojáfz i zvé'ze fzi 'znyim roké KŠ 1771, 408; zvéfte ga vu fznopje KŠ 1771, 44; da bi nyemi mlínfzki kamen zvézali na fínyak KŠ 1771, 58; zvézao ga je KŠ 1771, 47; Nepriátele je zvézo BKM 1789, 93; i zvézali fzo ga KŠ 1771, 325; pren. kakoli zvé'zes na zemli KŠ 1771, 54; Zvé'ze nase düfevne rane BKM 1789, 357; kakoli zvé'zete na zemli KŠ 1771, 59; I zvé'si mojo düso Vu tvoje vezalo SŠ 1796, 155 **zvézati se** zvéžem se *zaplesti se*: szo ze na pouti vu pope zvézali KOJ 1845, 63 **zvézavši** -a -e *ko je zvezal*: i czejli tanács zvézavši Jezufa KŠ 1771, 151 **zvézani** -a -o *zvezan*: Zató jařz Paveo zvézani Jezufov rob KŠ 1771, 578; Naj te tak ne bode fžrám niti mené zvézanoga KŠ 1771, 646; pren. Zvézan fzi k'zeni KŠ 1771, 503; voda recsjov vküper zvézana TF 1715, 31; voda v-Bo'zo rejcs zvézana KŠ 1754, 185; 'Zena je zvézana kprávdí KŠ 1771, 504; i, kakoli zvé'zes na zemli, zvézano bode vu nebéfzaj KŠ 1771, 54; oni vfzi fzo edno vu Křířtufi vküp zvézani KŠ 1754, 132; nego je je, zlanczmi mráka zvézane fžúno KŠ 1771, 719

zvézek -zka m *zveza, zaveza*: törki naj sze od mohamedanskoga zvezka odpířtijo AIP 1876, br. 9, 7

zvežúvávař -a m *vezni člen*: Zve'žúvávas vrèmena-rècsi sze naprè privé'ze AIN 1876, 64

zvežúváven -vna -o prid. *vezalen*: Stirje szo Zvesúváven (coniunctivus, foglaló) KOJ 1833, 55; Gda more verbum vu zvesúváven móduř polo'siti KOJ 1833, 141; te je vrèmena-rècs zve'žúvávnóm nácsini AIN 1876, 45; zve'žúváven nácsin AIN 1876, 55

zvijáčina -e ž *zvijača, zvitost*: Ete od Cszazara napredene zvijácsine teesáj KOJ 1848, 66

zvijati -am dov. *izviti, iztrgati*: szo královje poszkúsali tao országa czaszari z rouk zvijati KOJ (1914), 104 **zvijani** tudi zvíani -a -o *izvit, iztrgan*: csi ga on v-ládanye z-rouk zvianoga Králesztva nazáj posztávi KOJ 1848, 22; Tak je zrouk zvijana Hospítalárszkim Redovnikom Gornyalendava KOJ 1848, 37

zvinóti se -ém se dov. *izviniti se*: Nôga sze z-gle'zná vöobrné (zviné) KAJ 1870, 35

zvir -a m *vihar, veter*: Zvir nasztáne vu zráki KAJ 1870, 27

zvirálišce -a s *izvir*: Zvirálišca ti mores zadr'zati BKM 1789, 326; pren. odán fzi Szveřtva zvirálišcse BKM 1789, 85

zvirína -e ž *zver, zverina*: Fticze, zvirina Bogá Hváli BKM 1789, 378; Ár je moja i zvirina na jezero jezér goráj TA 1848, 40; kaj je Boug zvirine nej prepovedau vmárjati KŠ 1754, 35; Nedáj zvirini düse grlicze tvoje TA 1848, 60; pořzlali szmo vö zvirino fžtrejlat SIZ 1807, 15; csi gli vrág po zvirini pripela KŠ 1771, 763; zemlou zvirinou ofznáj'zo KŠ 1754, 94; Vu kom fzo bílé zvirine KŠ 1771, 372; divje zvirine nyega molijo KM 1783, 235; Troubite divje zvirine BKM 1789, 86

zvirje -a s *zveri*: Mocřno zvirje zginejo BKM 1789, 432; vsze szí podvrgao pod nogé nyegove, escse i zvirje TA 1848, 7; da jařz ládam na zemli zvirjami BKM 1789, 188

zvisíti -ím dov. *poviřati*: Te verne scsés zvisíti BRM 1823, 80; szí je prizadejvao szvojo zvisíti KOJ 1848, 92; Ti zvisířis me BKM 1789, 21; i zvisířis glávo mojo TA 1848, 4; i zvisíři valř KŠ 1771, 751; tam zvisíři i vász Bôg KAJ 1848, 112; gda zvisířite Sziná cslovecsega KŠ 1771, 293; naj valř zvisíři KŠ 1771, 713; i zvisíři nyé KM 1783, 30; Ti fzi me pa zvisířio BRM 1823, 13; Toga je Boug zvisířo KŠ 1771, 356 **zvisíti se** -ím se *poviřati se*: i řterikoli zvisíři fze KŠ 1771, 76; ki fze zvisíři, poníři fze KM 1796, 57; po vami fze zvisířimo KŠ 1771, 546; i naj fze ne zvisířim KŠ 1771, 550; Peter fze tak ne bi zvisířo KŠ 1771, 701; Zakáj fze je K. zvisířo KŠ 1754, 110; Ali zató sze je ne segavo zvisířo KAJ 1870, 54; řteri fzo fze zvisířili KŠ 1754, 95 **zviřeni** -a -o *I. povelíčan, slavljen*: Jesus zviřen jeřtze SM 1747, 12; ki fzi do nebéfz zviřeni KŠ 1771, 36; zviřeni bojdi Gofřpoud KM 1783, 98; Csi gli je cslovik zviřeni BKM 1789, 270; je zviřena fžoudba nyegova KŠ 1771, 366; I do visřoki nebész zviřena BKM 1789, 8b; ka je potrejbno zviřenomi bití Szini cslovecsemi KŠ 1771, 309; zviřeno je Jezufovo imé KŠ 1771, 410 **2. poviřan, viřji**: Tréřya (stuba) je ta zviřsena KOJ 1833, 30;

ki fzo zvišeno bruncseno kacso zaglednoli KM 1796, 40; te je na zvissenoj sztubi AIN 1876, 29; szo prilicsne na sztolmascenyé trétye zvissene sztube tüdi ete recsi KOJ 1833, 135

zvišávanje -a *s poveličevanje, slavljenje*: Ar vľze, ka je liki zvisávanye KŠ 1754, 62; Zvisávanye dobroute BKM 1789; Boga zvisávanye BRM 1823, VII; Zvisávanye Boga KAJ 1848, 208; márne cséľzti na zvisávanye KŠ 1754, 61; cfiniti Tebi na zvisávanye BKM 1789, 390; I pela na zvisávanye BRM 1823, 67; ľzi naj véksi vtvojem zvisávanyi BKM 1789, 303; Z-ľzvojim zvisávanyem SIZ 1807, 46

zvišávati -am nedov. *poveličevati, slaviti*: Bogá dobrouto mores zvišávati KŠ 1771, A8a; Tebi fcsémo zvisávati BKM 1789, 37; da tvojo zmosnofzt gori zvisávam SM 1747, 57; Na veke zvisávam BRM 1823, 7; Zvisávam te Goszpodne TA 1848, 22; nebeszki dvor te zvisáva KOJ 1845, 135; Tebé zvisávajo BKM 1789, 156; I povľzud ga zvisávajmo BKM 1789, 24; Zvisávajmo visnyega KAJ 1848, 113; zvisávajte Boga KAJ 1848, 10; bom Boga zvisávao KAJ 1848, 4; nego je je zvisávalo ľulfztvo KŠ 1771, 354; Palfztérje fzo ga zvisávali BRM 1823, 4 **zvišávati se** -am se *poveličevati se, slaviti se*: ne zvisávam fze vľzrczi BKM 1789, 8; Ka sze zvisávás vu zlocsasztnoszti TA 1848, 42; viľzokofzt, ftera fze zvisáva KŠ 1771, 545; Zakaj fze zvisáva fľzejt BKM 1789, 417; Norczi sze zvisávajo KAJ 1848, 265; naj fze ne zvisáva fľzejt KM 1796, 10; Ne zvisávaj fze KŠ 1771, 473 **zvišávajúci** -a -e *poveličujúč, slaveč*: Ár fzo je csuli zvisávajoucse Bogá KŠ 1771, 375; fľzejvajmo, Zvisávajoucš nyega imé BKM 1789, 122 **zvišávani** -a -o *poveličevan, slavljen*: zvisávani bojdi Bôg TA 1848, 28

zvišávec -vca m *ošabnež, bahač*: zvisávczi KŠ 1771, 449; Zvisávczi neobsztójijo TA 1848, 5; povrni zvisávczom TA 1848, 77; Te zvisávcze Ne piľztis pred tvoje licze BKM 1789, 8b; gizardave zvisávcze v-kastigo posztávi BRM 1823, 7

zvišéjnje -a tudi zvišenjé -á *s povišanje*: Tvoj ľpot je me zvišenýé BKM 1789, 82; Jezusa zvisenyé KAJ 1848, 116; da ga veszeli nyegovo na Vojvodszstvo zvisejnje KOJ 1848, 11; vreime Zvišénya SM 1747, 35; fľzam príľao nej vu zvišényá rejsi KŠ 1771, 492

zvišenost -i ž *vzvišenost, veličastnost*: Nicsesztna je pred nyim vsza zvisenoszt KAJ 1848, 7; fľzeo ľzi je na defzniczto zvišefnofzti KŠ 1771, 672; vidimo kejp tve zvišefnofzti BKM 1789, 89; Te grob Ti fľľzűzi k-právoj zvisefnofzti BRM 1823, 64; Pofľzla Szina nam na dűsno zvise-

nofzt BRM 1823, 29; Vu zvisenoszti te neveren pregánya nevoláke TA 1848, 8

zviti zvijem dov. *zviti*: rilec, řteroga znájo zviti AI 1878, 33

zvitnost -i ž *zvitost, prebrisanost*: zvitnosztjov tak je dugo grousao KOJ 1848, 29

zvodeni -ím dov. *zvodeni*: szľteza csészti hitro zvodeni KOJ 1848, 60

zvoditi zvòdim dov. *zapeljati, zavesti*: I naj náľz Nezvodi na fľzkarjenofzt BRM 1823, 181; Nedaj sze mi zvoditi KAJ 1848, 184 **zvoditi se** zvòdim se *zapeljati se, zavesti se*: I nigdár fze nezvodim BRM 1823, 8

zvoliti zvòlim dov. **1.** *izvoliti, izbrati*: ino Divici zvoliti dá KOJ 1845, 85; farare zvoliti KOJ (1914), 151; Niti fzi káľfega fľzvcza na tou ne zvolí BKM 1789, 305; I za mater zvolí Szina BRM 1823, 10; Szpi, na nikoj nezvolí KAJ 1870, 29; zvoló szem szí ráj sztáti pri prági TA 1848, 69; Ne ofztavi nász, řtere fzi fzi zvoló BKM 1789, 326; zvoló fzi je edno poľteno Oszobo SIZ 1807, 4; ono, po sterom szmo szí zvolili vkűpsztoupiti KOJ 1833, VIII; fľzo fľzmrt zvolili BKM 1789, 328; Zvolili fľszofzi tak Almosa za Vojvoda KOJ 1848, 7 **2.** *povabiti*: Ki fzi ga je zvoló na poľzvejt BKM 1789, 258 **3.** v medmetni rabi *izraza vľjudnost*: zvolte naprêplácco ponòviti AIP 1876, br. 1, 2 **zvòleni** tudi zvòljeni -a -o *izvoljen, izbran*: Karol V. za Cszazara je zvoleni KOJ 1845, 62; mladéncz je zvolen brat Jezusa KOJ 1845, 84; Pokedob obá zvoleniva Krála nescseta KOJ 1848, 76; szo senjorje zvoljeni bili KOJ (1914), 125 **zvolno** prisl. *voljno*: táksi tüdi doszta bilò, ki szo zvolno privolili AIP 1876, br. 5, 2; vsze zvolno noszi AIN 1876, 65

zvòn -á m *zvon*: i te szpokani zvon vkupszprávla ľidi KOJ 1833, VI; Zvoné so klenckali BJ 1886, 9

zvòn tudi zvòna predl. z rod. **1.** *zunaj*: Zvòn téba pa szo vsza tvoja dela KAJ 1848, 10; Ali zvòn vszega toga szo escse vecs gresili TA 1848, 55; Ár sto je pecsina zvòna Bôga TA 1848, 14 **2.** *razen*: Pocsinka zvòn szvétka nemam nigdar KAJ 1870, 56; Zvòn vno'zinszki – i ládanya – dosztavkov szojo AIN 1876, 19; Zvòn mesá i bilic se velki hasek vzeme njénoj pérji AI 1878, 24

zvòna prisl. *zunaj*: Ti, ki me znòtra zvòna brodis KAJ 1848, 224

zvonár -a m *zvonar*: Sztári zvonár AIP 1876, br. 7, 5

zvonarija -e ž *zvonjenje*: Matjasa csészti je zvonaria bila AIP 1876, br. 7, 6

zvönčasti -a -o prid. *zvončast*: Svedrec má zvončasto cvetje AI 1878, 50

zvònec -nca m *zvonec*: Tintinnabulum Zvonecz KMS 1780, A8b

zvòněšnji -a -e prid. *zunanji*: Zvòněšnyi tál vùszt KAJ 1870, 52; zvòněšnja je z sirove niti AI 1878, 34; pren. Greh mi zvòněsnye szrecse zide premicse KAJ 1848, 240

zvoniti -ím nedov. **1.** *zvoniti*: gda szo zvoniti zácsali KAJ 1870, 130; Zvoni néba zlejpim gláfzom BKM 1789, 91; pren. Naj zvonijo i peľzmi BKM 1789, 286 **2.** *imeti občutek zvenenja*: da je po vùhaj zvonilo KOJ 1845, 115

zvònjati -am dov. *zasmrdeti*: szo teliko zgrablivih sztívar tá privábile, i tak zvonyale KOJ 1848, 75

zvonjénje -a s *zvonjenje*: Od koj fzi moremo miľzliti pod zvonyenyom KMK 1780, 32

zvònski -a -o prid. *zunanji*: Zvònszki dugoványi AI 1875, br. 1, 2

zvòrčti zvòrčém dov. *ureči, začarati*: Malo ka me je nê zvòrkla AIP 1876, br. 9, 4

zvoiti zvòzim dov. *zvoziti*: je gnoj na nyou zvozo KM 1790, 66

zvrácanje -a s *ozdravljenje, zdravljenje*: nad kim je vcsinyeno tou znamejnye zvrácsanyá KŠ 1771, 352; i zvrácsanya oprávlam KŠ 1771, 217; pren. záto je on mené poľzál na zvrácsanye ta poterta ľzerczá SM 1747, 11

zvráčiteo -ela m *zdravnik*: naj se zvráčitela pomoč iľče AI 1878, 29

zvráčiti -ím dov. *ozdraviti*: On váľz scsé zdá zvrácsiti BRM 1823, 5; i zvrácsim ga KŠ 1771, 25; Szuhò rokuu zvrácsi KŠ 1771, 37; One me czilou zvrácsijo KŠ 1754, 270; zovoga betegaga zvrácsi SM 1747, 63; i zvráco je je KŠ 1771, 13; pren. dũso mojo zvrácsi mi KŠ 1754, 232; i zvráclí rane dũse moje KM 1783, 137; Zvráclí me dũsne rane BKM 1789, 14; Zvrácsi Dũso BRM 1823, 9 **zvráčiti se** -im se *ozdraveti*: Da bi fze tá nevola zvráclíti mogla KŠ 1754, 5a; nego fze bole zvrácsi KŠ 1771, 695; Dvá ľzlepca fze zvrácsita KŠ 1771, 64; molte da fze zvrácsite KŠ 1771, 754; po predgi fze zvrácsijo KŠ 1771, 27 **zvráčení** tudi zvrácani -a -o *ozdravljen*: I zvrácseni je KŠ 1771, 127; ár sze je zvrácseni Samarítanus dopadno KOJ (1914), 140; i po nyegovi ranai ľmo mi zvrácleni SM 1747, 12; I nike 'zene, ľtere fzo bilé zvrácsane od dũhovu hũdi KŠ 1771, 191

zvráčuvanje -a s *zdravljenje, ozdravljenje*: Vzemi me vu tvoje zvrácsũvanye KŠ 1754, 242; naj fze zvrácsũvanya godijo KŠ 1771, 352

zvrčti tudi zvřči zvřžem dov. **1.** *izvrěči*: Szve dráge ľzini z-vřfzte z-ľzrczá SŠ 1796, 21; dokecs je mojmi goszpodsztvi mejò nê zvrġla AI 1875, br. 2, 7 **2.** *zbrati*: Eto ľzmo ľzi zvrġli po pinti vina SIZ 1807, 18 **zvrčti se** zvřžem se **1.** *iziti se,*

zgoditi se: po nyihovoh segi sze zvr'se KOJ 1848, 40; nacsí sze nyemi delo zvr'ze KAJ 1870, 75 **2.** *nastati, pojaviti se*: I zvrġao fze je eden oblák KŠ 1771, 129 **zvrženi** -a -o *določen*: gda nej ľi fzamo dũsa na zvr'zeno ľzvoje ľzveľztvo pride KŠ 1771, 142

zvrhka predl. z rod. *vrh*: i zápro ga je i zapecsato je zvrhka nyega KŠ 1771, 803

zvršten -tna -o prid. *izvrsten*: Tenka siva dlaka kenguruva dá zvrstno koľovino AI 1878, 14

zvrš -a m *vršiček*: Vidlivo znaménye máli zvrš ogradnoga ali küplenoga rozmarina KOJ 1845, 90

zvršávanje -a s *izpopolnjevanje*: Treplénye dá v-dobrom Právo zvršávanye BRM 1823, 116; i nuczaj ga módro na zvršávanye dũhovne popolnoszti KAJ 1848, X

zvršávati -am nedov. **1.** *izpopoljevati*: Zvršávam KM 1790, 8; Gda ocsa nas zvršávás BKM 1789, 439; Náròd tvoji v-dobrom zvršávás KAJ 1848, 52; Pouleg nyega voule ľzvoj 'zitek zvršáva BKM 1789, 262 **2.** *delati, opravľjati*: szrecze nyihovo zvršáva hũdòbo TA 1848, 34; zvršávajte nyega palacse TA 1848, 39 **zvršávati se** -am se *potekati, dogajati se*: Gde fze pobo'znofzt zvršáva BRM 1823, 418

zvršenjé -á s *dokončanje*: eden Kloster zacsné zidati steroga zvršenýé je nyemi szmrt prepredsila KOJ 1848, 11

zvršenost -i ž *popolnost, dovršenost*: jeli sze morejo vu ovih krzsztárszkih zvršenosztih meriti KOJ 1845, 80

zvršiti -ím dov. *narediti, opraviti*: Záto tak zvrľí zdaj tvojo pokouro KM 1783, 257; Vtoj miľzli nego jo zvrľí BKM 1789, 403; Za etoga Kurfirsta je tũdi Luther zvrso, ka je na miszli meo KOJ 1845, 64; ár je vnouga velika dela odicseno zvrso KOJ 1848, 102 **zvršiti se** -im se *dokončati se*: liki bábelszki tũren sze je nej mogo zvršiti KOJ 1833, IX **zvršeni** -a -o **1.** *narejen, dokončan*: geto je i Kánon od ľz. Bo'zi mo'zákov je zvrľeni bio KŠ 1771, A4b; Bojdi tva' vola do koncza zvršena KM 1783, 278; Gda je na zvršeni grob kri's vtekyeni KOJ 1845, 96 **2.** *popoln, dovršen*: povéksaj vu meni zvršeno ľũbav KM 1783, 130

zvrťati -am dov. *izvrtati, prevrtati*: Ino gda kou'zo mojo csrvjé zvrťajo KŠ 1754, 139

zvrťeti se -ím se dov. *zvrťeti se, dobiti občutek vrtenja*: z-ľéhka sze nyemi v-glávi zvrťi KAJ 1870, 74

zvün tudi zvũna predl. z rod. **1.** *zunaj*: Vľzáki grejh, ľteroga ľté cslovik vcsini, zvũna teġla je KŠ 1771, 501; Czérkev, zvũna ľtere fze niľce zvelicsanya nemore vũpati KMK 1780, 20; pa ľzi lampe nej znao odpřejti ni zvũna czérkvi BKM 1789, 5b; i

zvüna foule fze je na ono dobro Károl popafceso KM 1790, 56; ali zvüna Paradi'soma je fztvorjeni KM 1796, 6; Vsza vojszka je zvüna országa vojüvati mogla KOJ 1848, 103; Na glász dobite, ka sze zvün vase véski godi AI 1875, kaz. br. 1; Zvün rodovine deržina lehko prebivajo BJ 1886, 10 2. *rozen*: Jeli jezte efche kai zvüna toga, na štero je v Reidno navcfíti TF 1715, 45; Zvün tébe nikai fzerce ne lübi SM 1747, 76; ali zvün potrejbefine li vczérkvi fze more doprnásati KŠ 1754, 188; kaj je zvün toga, ki nyemi je vfza podvrgao KŠ 1771, 522; Krfztseniki zvün zgoraj povejdani je potrejbno KMK 1780, 6; i zvuna tébe nikaj ne 'selej KM 1783, 181; Zvün tébe nikaj nejmam BKM 1789, 15; Zvün tejh je potrejbno delo KM 1790, 50; i zvün vfzamogoucsega Bogá vfza KM 1796, 3; kaj one zvüna drügi knig potrebüjejo BRM 1823, IV; Vu vucsilnici zvün sztolicz KOJ 1845, 6; Ár sto je Bôg, zvüna Goszpodna TA 1848, 14; zvün onoga sztrána escse dvá sztrána sze nájdeta AI 1875, kaz. br. 2

zvüna prisl. *zunaj*: k-grobom ki fze zvüna fzvetli vidijo KŠ 1771, 77

zvünejnji -a -e prid. *zunanji*: Csi nyemi nyegov kvár pomoremo kraj odvrnouti zvünejnyim delom KŠ 1754, 52

zvünejščina tudi zvünejšina -e ž *zunanjščina*, *zunanjost*: Vém je fárnikom sznájsna zvünejšina tüdi znaménye KOJ 1845, 22; nasih Szlovenov zvünejšina sze je poptüjila KOJ (1914), 97; ár nescsemo od nyegove zvünejscsine razsáleni biti KOJ 1845, 21; za volo szvoje sznáhsne zvünejšine sze je dopádno KOJ 1848, 22

zvünejšnji tudi zvüneišnji tudi zvünejšnji tudi zvünejšnji -a -e prid. *zunanji*: ino fege zvüneifnya TF 1715, 44; Moka zvünejšnya KŠ 1771, 244; Grejh fze zové zvünejšnye delo tejla KŠ 1771, 440; Trplejnya zvünejšnyega KŠ 1771, 87; ár szo tej na szvojo zvünejšnyo formo k-szebi trno szpodobni KOJ 1833, 140; Jo'zef za zvünesnyo, 'zena pa za hi'zno delo sze szkrbêla AI 1875, kaz. br. 7; Csi zvünejšnye telovno delo oprávlamo KŠ 1754, 24; ki naj ménfe zvünejšnye delo csini KŠ 1771, 446; Pofztiti fze ino zvüneifnim tálom pripravlati TF 1715, 44; jeli je fzpuno i zvünejšnyim tálom KŠ 1754, 209; i zvünejšnyim tálom bi rad kradno KŠ 1771, 437; naj du'snofzti nej fzamo zvünejšnyim tálom dopunimo KMK 1780, 46; ali csi fzlami zvünejšnyim delom po'selo doprneszti KM 1783, 146; zdaj te zvünejšnye peháre csifzтите KŠ 1771, 209; i pobüdjáva 'zelejnye na zvünejšnya hüda dela KŠ 1771, 440 **zvünejšnji** -a -e sam. *zunanji*: jeli je nej vcsino tifzti i to znotrejšnye, i je to zvünejšnye vcsino KŠ 1771, 209; naj i dobro fzvedoufzstvo má od zvünejšnyi KŠ 1771, 639; Te zvünejšnye pa Boug fzoudi KŠ 1771, 499; Naj hodite pošteno pred timi zvünejšnyimi KŠ 1771, 620

zvünski -a -o prid. *tuj*, *zunanji*: Zvünszki orszagov dugoványi AI 1875, kaz. br. 3; szí je prizadeo, zvünszke Poglaváre súntati KOJ 1848, 115; ka 'ze vnáj vecs zvünszkih országaj nüscajo AI 1875, kaz. br. 6

zvuzgáti se zvuzgém se dov. *vneti se*: Napô poszuseno szenô sze rado zvuzgégé KAJ 1870, 122

ž predl. **I.** z or. z: ino ako Ti verno fnyim líveu bodes TF 1715, 9; Scsifztoza nazvescsávanya KŠ 1754, 131; fivi fnyim Bougi na Diko TF 1715, 9; ino je fnyegovov fsvétov recsjov vküper zvezana TF 1715, 31; bej'sao je 's-nyim navküper KM 1790, 18; Moji grejhov Rejsim fze 'znyouv KŠ 1754, 253; i snyima navküpe fsvéti Düh SM 1747, 84; Záko, fteroga 'znyimi vcsinim KŠ 1771, 688; Prebivam Do koncza fsvzejta 'znyimi BKM 1789, 19 **2.** z rod. iz: idoucí fzo fze 's-nyega ofzmejávali KM 1796, 77; Kaj 'z-nyega fzemena fzhája BRM 1823, 2; a ki pa 's-nyega nebode pio SIZ 1807, 6; More prájh 'snyega biti SŠ 1796, 4; kâ sze szpominas 'znyega TA 1848, 7; vzéje je edno rebro 's-nyegovoga tejla KM 1796, 6; i 'znyé zhájajousim dobrim delom tákfo lúbeznoftz fzka'zujmo KŠ 1771, 340; kai bi fze fnyé vcfili TF 1715, 19; Záto nász Boug 'Znyegovi rouk Nedá vtrgnoti KŠ 1754, 252; zfnyhovi greihov ofzlobodio TF 1715, 35; daŕze snyih vön ne vernemo SM 1747, 85; liki sze tó 'z-nyi napiszkov previditi dá KAJ 1848, IV

žaba -e ž *žaba*: žaba ščé odbežati AI 1878, 3; ide lovit žabe AI 1878, 10; dühé, prifzpodobne k'zabam KŠ 1771, 795; ino 'sabam jejfztvina ti boude SŠ 1796, 40; Hráni se žabami AI 1878, 10

žaganca -e ž *žaganje, žagovina*: i sze v-eden 'zagancov pun bobén denejo AIP 1876, br. 9, 7

žagati -am nedov. *žagati*: Naj 'ságajo, i rej'sejo KM 1783, 273

žagdile -il ž mn. *kozel na vozu*: Bak; bak med vezami (na kocsiaj odzaja 'sagdile) KOJ 1833, 151

žáj -a m *žeja*: I glád i 'žáj ga je mantrao KAJ 1870, 157

žájfa -e ž *milo*: 'žájfar 'žájfo küha KAJ 1870, 140

žájfani -a -o prid. **I.** *milen*: Zádnyis sze v vreloj 'žájfanof vódi zaperéjo AIP 1876, br. 9, 7

žájfar -a m *milar, svečar*: z-lojá pa 'žájfar szvêcse zléva i 'žájfo küha KAJ 1870, 140

žájfik -a m *žajbelj*: Sállya; 'sájfik KOJ 1833, 171; Žájfik rasté po ogradaj AI 1878, 50

žakeo tudi žákel -kla m *vreča*: szekao szí 'zakel moj TA 1848, 23; dávnó bi fze, vu 'zakli i vpepéli fzedécsi povrnolo KŠ 1771, 202; da je vsze szilje

z-razdrápanih 'saklov raztorjeno KOJ 1845, 50; pejneze je pa fzkrivoma v-nyihove 'sakle dáo polo'siti KM 1796, 29; pejneze, ftere fzo vu 'saklej najšli KM 1796, 30

žalár tudi želár -a m *kočar, kajžar*: nedelai ani efche felár, fteri prebiva vhlífi tvojoj TF 1715, 14; Na fsvéti fzem prisecz 'zalár BRM 1823, 366; ár szem tühénecz pred tebom, i 'zelár TA 1848, 32

žalárstvo -a s *kočarstvo, kajžarstvo*: jaj meni, ka fze je moje 'salárfztvo podú'salo KM 1783, 182; vbojaznoftzi vaŕega 'zalárfztva vrejmen fžprevájajte KŠ 1771, 704

žálec -lca m *želo*: Ár na konecz nyega sálec Meni pernefzé radoftz SM 1747, 75; gde je tvoj 'sálec SŠ 1796, 164; májo vse včéle v zádnejem táli žálec AI 1878, 35; vcsélica sze z-'zálcom bráni KAJ 1870, 10; i 'zálczi fzo bili vu repáj nyihovi KŠ 1771, 782; pren. Gde je tvoj, o fzmrt, 'zálec KŠ 1771, 524; Szmrt Ár je fzvoj 'zálec zgjbila BKM 1789, 94

žáliti -im nedov. *žaliti*: Ali Jezusa ne 'zálmo BKM 1789, 43

žálivati -am nedov. *biti žal, pomilovati*: Szledkar denok tak ga 'saliva KOJ 1848, 4; Nebôgatni szinôvje 'zalivajo sztarise AIN 1876, 24; naj ne 'zaliva za pêneze AIP 1876, br. 8, 7; Sz. Stevana szo na teliko 'salivali KOJ 1848, 15 **žálivati se** -am se *žalovati*: i vu Rimi lüsztvó sze 'zaliva, ka je tak dobrotivnoga csloveka zgubilo AI 1875, br. 2, 8

žálni -a -o prid. **I.** *žalen*: vu 'salno oupravo fze je oblejkao KM 1796, 25 **2.** *žaleč*: ali je fszvojim 'sálnim tivárfšom máli dár prikázao KM 1790, 28

žálod žalóda m *želod*: Z-drevja i grmóvja 'žalod pa lesnyeci káplejo KAJ 1870, 56; Hrást dá žalod AI 1878, 46; Csi sze je vnogo mé, 'zaloda pripôvalo AI 1875, br. 2, 8; Na žalodi se kermci debelijo BJ 1886, 30

žalódec tudi žalóudec tudi želódec -dca m *želodec*: Stomachus 'Saloudecz KMS 1780, A7b; 'Saloudecz Gyomor KM 1790, 92(a); Gyomor; 'saloudecz KOJ 1833, 158; i 'zalódec je túdi vrédi AIP 1876, br. 1, 6; malo vina v'zivaj za tvojeja 'zaloucza volo KŠ 1771, 641; Szlovenje szo

mocsnoga 'selodczu KOJ 1845, 73; za trbůjħ i 'zaloudecz fze prevecz fzkrbı KŠ 1754, 11; naphala fza fzi 'saloudecz KM 1790, 26; likı je bio Jonás v'zaloczi czet ribe KŠ 1771, 40; Jonás vCzet ribe 'zalouczı, Le'za tri dni BKM 1789, 94; V želoci nájdemo mále AI 1878, 39; I z-práznim 'salouczom vi domou ne hodte SIZ 1807, 33; pren. Oszloubodi me 'se vö fzmrtı 'salouczu KM 1783, 269; Vu zemlé 'zalodecz tejlo fze nám fzráni BKM 1789, 406; Te je vzeıi v-'saloudecz zemlé SŠ 1796, 21; z-káksim 'saloudeczom bi ti trpo v-tvojoj hi'sı taksega sztanovnika KOJ 1833, XIII

žalost -i žžalost: nyih notreisnyu fzercsna faloszt ABC 1725, A7b; Tak fe henyai falofzt SM 1747, 77; Vfzakovacska 'zalofzt KŠ 1754, 74; 'zalofzt je napunıla fzcze val KŠ 1771, 319; ali 'salofzt 'ga obide SIZ 1807, 5; Moi obráz ie prepadno od falosztı ABC 1725, A8a; Vfzáki, kak 'zelej fz-fzrczá, nej z-'zalofztı KŠ 1754, 80; najsaio, je je ka fzo fzpáli od 'zalofztı KŠ 1771, 247; radofzt, ftera odfené vfzo falofzt SM 1747, 75; ftera 'zalofzt obrné na vráfztvo KŠ 1754, 117; 'Zena, gda rodi, 'zalofzt má KŠ 1771, 321; Jezus je trpo 'salofzt KMK 1780, 15; fzvojim roditelom je na veliko 'salofzt bio KM 1790, 36; tak i vDůfnoi falofztı razvfzelıti TF 1715, 37; nefztoımo vu opůschenya salofztı SM 1747, 85; doli tere po kri'zi i 'zalofztı KŠ 1754, 164; On Po 'zalofztı dá radofzt BRM 1823, 6; 'zalofztyov te fzcresne pokoure KŠ 1754, 235; ino fzvoj krůħ Sztejm vékflov 'zalofztyov jej BKM 1789, 171; Szrcza mega britkofztı falofztı Pofzlůihni SM 1747, 70; vu nafsih falofztái SM 1747, 50

žalosten -tna -o tudı žalosen -sna -o prid. *žalosten*: odıfao je 'zalofzten KŠ 1771, 63; Vıdo je, ka je žalosten BJ 1886, 6; ár fze 'zerjávı 'zalofztına néba KŠ 1771, 53; Bosje ime nasse je pak vfze salofzno SM 1747, 86; ne bojdtı 'zalofztnoga obráza KŠ 1771, 19; Salofzne je tosbé vreıdna ta reıcs TF 1715, 3; ne odůri nıti mené 'salofztnoga greısıka KMK 1780, 105; ovo me falofzno fzerceze preporácsam tebi SM 1747, 69; da fze moje 'zalofztno fzcze obefzelı KŠ 1754, 236; Vfzvojem fzvétom fzıni mo 'zalofzno dufo, On fzám obefzeljáva BKM 1789, 161; tvoje 'zalofzno fzcze razvfzelıs BKM 1789, 8; I po 'zalofznom, Etom 'zitki Vnébi mo BKM 1789, 134; ino zfalofznım fzpouvedom má vadlůvati TF 1715, 35; ka sze vogrszki Bábel med 'salosztınov zmejsanczov nemore dogotovıti KOJ 1833, X; i fzta 'zalofztına KŠ 1771, 255; falofzıni jeftze vu nevoljái SM 1747, 29; Lıki 'zalofztnı, vfzıgdár fze pa radůvajoucı KŠ 1771, 539; Kı fzte vfzrczi 'zaloszıni BKM 1789, 10; Oh 'zaloszıne důfıczı BKM 1789, 9; vfzejħ 'salofztnıħ práva

radofzt KM 1783, 80; Ne odůri moje kotrıge 'zaloszıne KŠ 1754, 254; i gda fzo fze 'zalofzıne noute vcsıli popejvati BKM 1789, 3 *žalostnejši* -a -e *žalostnejši*: i jafz te 'zalofzınejfı bodem KŠ 1771, 596

žalostiti -ım nedov. *žalostiti*: Tó mené jáko 'zaloszı AI 1875, kaz. br. 7; taksega poszt nede 'zaloszıtıo AIP 1876, br. 1, 6 **žalostiti se** -ım se *žalostiti se*: zácsao fze je 'zalofztıti KŠ 1771, 89; Sztanovıto fze falofztım TF 1715, 37; fztanovıto fze falofztım SM 1747, 38; i 'zalofztım fze nad vnougımi KŠ 1771, 552; Jeli fze falofztıs nad tvoımi greıhi TF 1715, 37; Jeli fze salofztıs, nad tvoımi greıhi SM 1747, 38; csi fze prevecz 'zalofztı KŠ 1754, 36; nafse grejħe .. nad nyımi fze fzcresno 'zalofztımo KŠ 1754, 76; Tı pob'zıni fze preczi 'zalofztıjo KŠ 1754, 73; Blá'zenıfzo, kı fze 'zalofztıjo KŠ 1771, 13; ár fze 'zalofztıli i plakalı bodete KŠ 1771, 184; Moji rodıtelje ne 'salofztıte fze SŠ 1796, 62; Nefcsem pa naj fze ne 'zalofztıte KŠ 1771, 620; Zakaj bi fze jasz 'zaloszıtıo KŠ 1754, 262; i 'zalofztıo fze je KŠ 1771, 596; kı fzo fze 'zalofztıli KŠ 1771, 155

žalostůvanje -a s *žalovanje*: ka hafzıni 'zalofztıvanye BRM 1823, 131

žalostůvati se -ůjem se nedov. *žalostiti se*, *žalovati*: Te jálen gda fze radůje, Te právi pa 'zalofztıje BRM 1823, 251 **žalostůvajóuči se** -a se -e se *žalujoč*: ouzdalecs bodo fztáli joukajoucı i 'zalofztıvajoucı fze KŠ 1771, 799

žaloz -a m *kos*, *zalogaj*: Neszégaj po nájbug 'sálozaj (falataj) KOJ 1845, 36

žalůvani -a -o prid. *žalen*: Odi tá k-meni v-'zalůvanom gvantı AIP 1876, br. 4, 6

žalůvanje -a s **1.** *žalovanje*: 'Salůvanye KMS 1780, A3; Po'salůvanye je fzcresno 'saluvanye KMK 1780, 69 **2.** *obžalovanje*: Idi z-grėħov 'zalůvanym KAJ 1848, 143

žalůvati -ůjem nedov. **1.** *žalovati*: Bánnı; 'salůvati, márati KOJ 1833, 151; Szánnı; 'salůvati, mılıtı KOJ 1833, 172; Szuncze 'Zalůjte vi mené BKM 1789, 193; tva rodbına, tvo fzmrt de 'salůvala SŠ 1796, 171; je joucsıcs 'salůvao fzmrt fzıná fzvojega KM 1796, 25; Jóžek eto je žalůvao BJ 1886, 6 **2.** *obžalovati*: fzo valı fztarıske dobroga zamůdılı, ftero 'zalůvati moremo BKM 1789, 6b; Moje grejħe vfze 'salůjem KM 1783, 262; 'Zıdovfzkoga lůfztıva zavřzenyé I. 'zalůje KŠ 1771, 467; i 'salůje fzvoje grejħe KMK 1780, 70; Saluıemo vfzeh nafse greħe SM 1747, 54; me vfzı 'salůjete SŠ 1796, 78; Kı grėħe 'zalůjete BRM 1823, 13; Grėħe tvoje z-fzrcza 'zalůj BRM 1823, 76 **žalůvati se** -ůjem se *obžalovati*: 'Salůjem fze za hūdoubı KM 1783, 167

žamaten -tna -o prid. *žameten*: s čarno-žamatnim kožúhom AI 1878, 10; naj bi nyoj dála 'zamatni reklinov AIP 1876, br. 10, 7; Bêle 'zamatne pokróvce Szegrêje KAJ 1870, 63

žamatnokosmáti -a -o prid. *žametno kosmat*: sád, šteri je po vrhi žamatnokosmáti AI 1878, 45

žào tudi žàu prisl. *žal*: 'zau mi je KŠ 1754, 20; štero nyemi nebo 'zao KŠ 1754, 77; ne bode nyemi 'zao KŠ 1771, 682; z-zejloga fzcrcá mojega 'sao mi je KMK 1780, 79; 'Sáo nám je za tébe KOJ 1845, 130

žàoni -a -o prid. *žali*: i ona zazine 'sáono rejcs nyemi KOJ 1845, 89

žàps medm. *hop*: csi sto pojeszti csé szalo, 'zapsz! cigel doliszpádne KAJ 1870, 58

žár -a m *žar*, *vročina*, *pripeka*: je fzedo vu 'sári fšuncza KM 1796, 16; kak bo's mogao prebivati z-vekevicsnim 'sárom KM 1783, 210

žaréči -a -e prid. *prizadeven*, *navdušen*: Pokedob je szám Taksony 'sarécsi voják bio KOJ 1848, 9

žarečina -e *razžarjena snov*: naj sze 'sarecsina, stero vöter noszi, nyé neprime KOJ 1845, 105

žaréčno prisl. *prizadevno*, *navdušeno*: 'Zarécsno szo szrbi boj 'zeleli pröti törkom AI 1875, br. 1, 2

žariti se -im se nedov. *vnemati se*, *navduševati se*: Lúsztvto sze vsze bolje za boj 'zarilo AIP 1876, br. 8, 2

žarja -e *žareče oglje*: On dáde 'zd'ziti 'zarjo TA 1848, 9

žarjavi -a -o prid. *žareč*: kak da bi 'sarjavi cslovek szkákao KOJ 1845, 116; pa 'zenszke prszi eden 'zarjav blisz k preszmekno AI 1875, kaz. br. 7; 'Zarjavo vögelje pokrij nyé TA 1848, 114; Nego po czigánszkom 'sarjavo vögelje vu vodi vgstujejo KOJ 1845, 110; gde od bolesti žarjave gorzdigáva nogé AI 1878, 11; pren. V-onom vrémeni je 'zarjav boj teko pröti nasoj domovini AIP 1876, br. 2, 2

žarjavoča -e *žerjavica*, *vročica*: Szkôz liztik je zacsúla mlado'zencza vüsz 'zarjavocso AIP 1876, br. 2, 6

žarki -a -o prid. *žareč*, *pekoč*: naj me ne 'sgé 'sarki ogyen peklénszki KM 1783, 178; naj fze na 'zarki ogen peklénszki vr'zem KŠ 1754, 231; Zmifzlite te 'sarki ogen BKM 1789, 250; pren. Pun 'sarke nevoule je bio nyihov fztális KM 1796, 32

že prisl. *že*: ako fzmo glih fe vön zotrocsoga racsúna zráfzli TF 1715, 8; Tak fe henyai falofzt SM 1747, 77; Tak, da je 'ze cslovik nefzpodoben na dobro delo KŠ 1754, 72; za šteroga volo ti je 'ze fšprávleni KŠ 1771, A7b; 'Ze fze fšvejtiyo tve jažzli BKM 1789, 3; Pri tíváritvi je pa du'sen 'se nadale SIZ 1807, 9; Szteze 'ze ravnajte BRM 1823, 6; v-deli 'Ze tu pôt nyegova KAJ 1848, 4; ka bi Szvatopluk vcsino, da 'se nebi prhno KOJ 1848,

10; 'ze sztánem, veli Goszpôd TA 1848, 9; I znáno je 'ze vszákomi KAJ 1870, 6; Na spanyolszkoj zemli 'ze tri leta krv tecsé AI 1875, kaz. br. 3; Dedek ino babica sta že dávnostara BJ 1886, 10

žèbka tudi žèpka -e *žep*: Zseb; 'sep, 'sepka KOJ 1833, 184; zgrábi fticsa, v-'zebko szí ga potiszne KAJ 1870, 21; gda szam rôbec v'zebko nazaj djao AIP 1876, br. 1, 7; Na tó sta si žebke zostrim kaménjom pune nábrala BJ 1886, 15

žèbni -a -o prid. *žepen*: da nyemi moje 'zebne pèneze morem neszti KAJ 1870, 70

žèden -dna -o prid. *žejen*: Szomjas, 'zéden -a -o AIN 1876, 14; jařz lacsen ino 'zéden bi'zim KŠ 1754, 234; 'zéden fšam bio KŠ 1771, 86; kak 'zédni jelen khládnoj, Vretini BKM 1789, 140; gda fšmo te vidili 'zédnoga KŠ 1771, 86; pren. moja lacsna ino 'zédna düsa KŠ 1754, 236 **žèdni** -a -o sam. *žejni*: 'Sédne napojiti KMK 1780, 97; pren. Jařz tomi 'zédnomi dám zřztúdenca te 'zive vodé KŠ 1771, 805

žègnávanje -a s *blagoslavljanje*: i po lejpom 'žegnávanyi zapelávajo fšzcrcá KŠ 1771, 485

žègnávati -am nedov. *blagoslavljati*: Ár ti Goszpodne fègnávas te pravicsne ABC 1725, A8a

žègnjati -am dov. *blagosloviti*: kot voščilo pri jedi Boug 'segnyaj KOJ 1845, 35

žéja -e *žēja*: Velika 'zéja me tere BKM 1789, 75; Od velike 'séje omedlejavouclí KM 1796, 72; vu gládi i 'zéji KŠ 1771, 549; pren. Gofzpodnove rejcsi pošřlúsenyá glád i 'zéjo KŠ 1754, 4b

žéjati tudi žájati -am nedov. *žejati*, *biti žejen*: ercsé: 'zéjam KŠ 1771, 330; I ki fzi pravo: 'séjam KM 1783, 79; gladújemo i 'zéjamo KŠ 1771, 497; žéjajo k-studenci idejo BJ 1886, 14; naj ne 'zéjam KŠ 1771, 275; Oni nebodo potom lacfni, ni séali SM 1747, 31; csi što 'zája, naj hodi kmeni i pijé KŠ 1771, 290; pren. 'Zéjam lidém zvelicsanye BKM 1789, 75; ani ne fēja fšvétoga Sacramentoma TF 1715, 42; ni ne séia fšvétí Sacramentom SM 1747, 42; 'zéja tebé düsa moja TA 1848, 49; i 'zéjajo praviczó KŠ 1771, 13; i'séjajo praviczó KMK 1780, 97; Blá'zeni oni, ki 'Zéjajo praviczó BKM 1789, 254 **žejajóuči** -a -e *žejajoč*: je Szin Bo'lí rázpét 'séjajouclí KM 1783, 237; 'Zéjajouclí zcemérom, on je napájeni BKM 1789, 76; 'Séjajouclí je z-jeřziom napájani KM 1796, 10; pren. Oh Jezus 'sejajoucese moje düse vretina KM 1783, 131 **žijajóči** -a -e sam. *žejajoči*: Ká napája düso 'zijajócsi TA 1848, 90

žèla -e *želja*: mo'zjé zá'zgali fzo fze vu 'zéli fšvojoj eden kdrúgomi KŠ 1771, 449; fštároga csloveka, fškvarjenoga pouleg 'zél zapelávanya KŠ 1771, 582; Szkim moremo hűdim 'zelám prouti fštánóti KŠ 1754, 63; ne priglihávajte fze

ktim prvim vu neznanoľzti vaľoj doprnenenim 'zelám KŠ 1771, 704; nego vu 'zeláj mojega teĵla KŠ 1754, 240; ka bi nyemi pokorni bili vu 'zeláj nyegovi KŠ 1771, 460; teĵlo fzo ráľzpili 'zelámi vrét KŠ 1771, 568

želávec -vca m *kdor kaj želi*: Ne bojdimo márne dike 'zelávczi KŠ 1771, 569

želec -lca m *kdor kaj želi*: mányi krvi 'zelec KAJ 1870, 68

želénje tudi želénje -a s *I. želja*: 'Selejnye KMS 1780, A3; Tákfe 'zelejnye pa dá Sz. Duh vľzrczé KŠ 1771, 439; Medsztave, z-sterov sze nasse 'selejnye oĵlászijo KOJ 1833, 11; jeli minisztera 'zelénye privoli ali nê AI 1875, kaz. br. 2; Ge 'ze nega ľzrczá dobrovolnoga 'zelejnya na dobro KŠ 1771, 436; z-sterov szi vszáki od znanosťi 'zelenya 'ziho odgoni AI 1875, kaz. br. 1; Naffé neporédno 'zelejnye tájmo KŠ 1754, 62; pobúďjáva 'zelejnye na húda dela KŠ 1771, 440; vooznanyeno 'zelénye doprneszti obecsajo AI 1875, kaz. br. 2; On nyim je pa na eto želejnye etak odgôvoro BJ 1886, 41; ki jáko z-velikim 'selejnyem lovi za kákľim dugoványem KM 1790, 20; od koga fzo ľz. 'selejnya KM 1783, 101; i prisziljávali na podpiszanye protestantszko vero dotikajoucsh 'selejnyov KOJ (1914), 128; ka od vogerszkoga sztrána naprêprinesenim 'zelenyam odgovárnyano bode AI 1875, br. 1, 1; i obľadájmo naffá huda 'selejnya KM 1796 2. *hrepenje*: 'Selejnye düse v-Nébo KM 1783, 182; Hodi Jezus, me drágo 'selejnye SŠ 1796, 86; te bi nam i blázensztva 'zelénye Szopilo v-düsi KAJ 1848, 7; na goréce 'seljenye moremo fze pobuditi KMK 1780, 53; Za ono tvoje 'selejnye KM 1783, 58; V-tvojo hi'zo 'zelejnye mám BKM 1789, 5; sze je zdaj 'selejnye pobúďilo vtisztoj Pannonii KOJ 1848, 7; szpuni vsze 'zelénye tvoje TA 1848, 5; zvelikim 'zelejnyem ľzam 'zelo ete ágnezc vűzenľzki jefzti zvami KŠ 1771, 245; ár je tebé ľzrczé moje z-velikim 'selejnyem csakalo KM 1783, 156; Dávas vernim, Ki jo z'zelejnyem ífcso BKM 1789, 299

želen -lna -o *I. željen*: Ali nej sam želna znati BJ 1886, 31; Ár eľcse ľztvorjenjá 'zelno csákanye csáka KŠ 1771, 465; vűha moja bodo szlisala 'zelna TA 1848, 77 2. *zaželen*: Dávno 'selni ľűbléni Jezus KMK 1780, 109; Oh ľzlatki, i 'selni Jezus KM 1783, 36; Ino 'zelna ľzlatkoszt BKM 1789, 3b; Csi vzemem té 'zelen dár tvoj KAJ 1848, 124; Od vogerszkoga sztrána je 'zeléno váma poszebnoszt AI 1875, br. 1, 2

želèti -éjm nedov. *I. želeti*: ftere nefzmejm 'zeleti KŠ 1754, 61; nej doľzta 'seleti SIZ 1807, 10; Na blaféno ľzmert feleim SM 1747, 2; i escse vecskrát

'zelej m KŠ 1754, 261; kakda váľz vľze 'zelej m vu ľűbeznofzti KŠ 1771, 591; Selej m pokouro cľfniti KM 1783, 291; aki dugi sitek ti seles imeti SM 1747, 88; fteri ne 'zelejs pogibelnoszt grejsniki KŠ 1754, 243; Ka 'selejs Goszpodne od méne KM 1783, 2; kako zdai narodgyena Decza mleiko felei TF 1715, 8; Ar teilo felei SM 1747, 26; Ka 'zelej tá zapouvid KŠ 1754, 16; geto tak 'zelej potrejbclľna KŠ 1771, A4a; Dobro vam on 'zelé BRM 1823, 5; Ki dobro vino 'zelé dobiti AI 1875, kaz. br. 8; csi nyemi húdou 'zelejmo KŠ 1754, 37; tak i vi feleite mleiko reicľi Bosje TF 1715, 8; reicsi Bosje ono cľľfzto mleiko feleite SM 1747, 24; i angyeo zákona, fteroga 'zelejte KŠ 1771, 815; 'Zejejo, dabi fze hitro Dén ľzkoncsao KŠ 1754, 261; zdrávje 'zelejjo KŠ 1771, 389; ki naprêplácsati 'zelejo AI 1875, kaz. br. 8; Oh! ne 'zeli záto i moje ľzmrti KŠ 1754, 232; Ne 'zelej ľűczki 'zén BKM 1789, 183; i 'seli nyim KOJ 1845, 29; fzi nafféga 'zitka ne 'zelmo KŠ 1754, 178; bratje, 'zelte prorokűvati KŠ 1771, 520; Kak bi 'zeleli 'zitek vecs ľűbiti KAJ 1848, 7; ľzam 'zelo ete ágnezc vűzenľzki jefzti zvami KŠ 1771, 245; peľzmi, ftere ľzem dávno 'zelo BKM 1789, 3b; 'Ze dávno szem 'zelo jasz tó KAJ 1870, 4; knige, ftere ľzi dávno 'zelo vtvojem jeziki BKM 1789, 2; Geto je 'zelo vľze váľz KŠ 1771, 596; da Jo'zefi nê kastigo 'zelo AI 1875, kaz. br. 7; kaj fzo vnougi 'zeleli viditi KŠ 1771, 43; Tou fzo vnougi ľztári 'Zeľeli BKM 1789, 8 2. *hrepenti*: I tvojo hi'zo 'zelej m BKM 1789, 4b; tak rávno 'selej dusa moja k-tebi KM 1783, 2; Jezus Tebé 'zelejmo BKM 1789, 37; Ako nyega 'zelejte, Zdr'zi vász BKM 1789, 11; I 'zelejo ktebi fze vrnouti KŠ 1754, 246 3. *terjati, zahtevati*: Dativus 'selejo verbumi oni, z-sterimi imenűjemo KOJ 1833, 128 **želejűci** -a -e *I. želeč*: Ovo jaľz 'zelejűci ľztebov gűcsati KŠ 1754, 229; 'zelejűcsi vľzákľéga csloveka zvelicsanye KŠ 1771, A4b; i fzeo je vu edno ľáďjo, 'felejűcľi odidti KM 1796, 81; Melankton dobro vűscsiti 'selejűcsi szvojoj Materi KOJ 1845, 79; zrêpa fzo ľtiri kotve vű vrgľi 'zelejűcsi, da bi dén bio KŠ 1771, 426 2. *hrepeneč*: ma düsa csáka 'zelejűcs zdháva BKM 1789, 206 **želévűi** tudi želévűši -a -e *želeč*: Dête szlatko mleko 'zelévűcsi, piló AI 1875, kaz. br. 8; i je vszáki dén vecs glászi csűti 'zelévűsi mér AIP 1876, br. 9, 3

železár -a m *železninar*: Vassáros; 'selezár KOJ 1833, 181

želèzen -zna -o prid. *I. železen*: vzebite gori zvelicsánľztva Sifsak (felezni klobűg) SM 1747, 27; ino obej v-'selezno skrinjo poloseno KOJ 1848, 6; vkakťé pehári 'zeleznom KŠ 1754, 203; I páľzao bode z'zeleznov sibov KŠ 1771,

771; je vno go tam bilou, 'Zelezni klepácsov nikeliko fztou BKM 1789, 325; prisla fza ktím 'zeleznim vrátam KŠ 1771, 379 **2.** v zvezi **železna cesta železnica:** na železnoj cesti AI 1878, 55 **3. železnožupanijski:** od nassega 'selezno ga Vármegyéva je dokoncsano vesenyé vogrszkoga jezika KOJ 1833, III; znašimi Vogrfzkimi vu 'Zeleznoj, Szala i Somoczkoj fztoliczi bodoucfimi fzlóveni vrét KŠ 1771, A6a; vu sopronszkom i 'seleznom vármegyévi szpodobno csini KOJ 1848, 25

železjé -á s I. okovi, verige: Békó; 'selezjé KOJ 1833, 152; stajerszki Plemenitási morejo v-'zelezji na Vogerszko KOJ 1848, 38 **2. železo:** Kak na szvili nebeszki ogyeny naberés: tak po 'selezji i t, v. zgbis KOJ 1845, 103

želèzo -a s I. železo: i delao je z-'feleza vfzáke féle delo KM 1796, 10; mores 'Selezi prouti fztáti KM 1783, 280; 'snyih 'selezo i lejpoliczne 'senszke polúbili KOJ 1848, 7; pren. ino oblecseni fztem perfnim felezom te pravde SM 1747, 27 **2. okovi, verige:** i v-'felezo je zakovani KM 1790, 56

želno prisl. *željno, hrepenče:* fzo tvoji fztarií 'zelno csakali KŠ 1771, A8a; Ka fzo Proroczke, Dávno gláfzili 'zelno BKM 1789, 7; 'zelno hráno duhovno naide KAJ 1848, III; Zdáj szo podjármeni národje 'selno priliko popadnoli KOJ 1848, 5; Kaksté 'zelno bi je proso KAJ 1870, 6

želnost -i ž želja, hrepenenje: tou je moj'ga pokornoga fzczá 'selnofzt KM 1783, 255; Od 'zelnoszti I 'zaloszti Gnán pojbcis KAJ 1870, 29; Pogübi vfzo hüdo 'zelnofzt BRM 1823, 87; dopuniti je dao 'zelnoszt nyihovo TA 1848, 63

žemla -é ž žemlja: Z-pšenične mele žemlô pečéjo BJ 1886, 27

žèna žené ž *žena:* Uxor 'Sena KMS 1780, A7; dobra fena TF 1715, 29; Sena ABC 1725, (A3b); Dare je zato fena vidila SM 1747, 6; I ozdrávila je ta 'zena KŠ 1771, 30; ár je dobra 'sena hi'se lepota SIZ 1807, 3; Jo'zef, právla 'zena AI 1875, kaz. br. 7; Ne pofelei tvojega blisnyega fene TF 1715, 17; Ne poselei fené ABC 1725, A4b; porodjenoga od edne Sene SM 1747, 10; Sziná narodjenoga z-'zené KŠ 1754, 115; je pa poroudo Salamona zUriálove 'zené KŠ 1771, 4; Teda je erkla kacfa kfeni SM 1747, 5; i pridrúži fze k'zeni fzvojoj KŠ 1771, 61; tak ponása praj k-'seni fzvojoj SIZ 1807, 9; feno dáva TF 1715, 21; mo'zá i 'zeno nyidva je fztvouro KŠ 1754, 95; i kfzebi je prijao 'zeno fzvojo KŠ 1771, 6; Blá'seni je on ki má dobro 'seno SIZ 1807, 3; tak je i mou'z po 'zeni KŠ 1771, 512; Nepriateľstvo med teбом, ino med Senov SM 1747, 9; csi je tákse dugoványe csloveka

z-'Zenouv KŠ 1771, 62; nafzlejndnye pa fzvojoj z-'senouv naj merjé KM 1796, 7; Od onoga, kak fze májo 'zene dr'zati KŠ 1771, 489; 'snyimi sze vszi i 'sene zdignejo KOJ 1848, 3; ne selei lúczki sen SM 1747, 89; nej je pobúdjeni med narodjenimi od 'zén vékfi od Ivana KŠ 1771, 35; V-utrobi fzád nofzécsi 'zén pefzem BRM 1823, VIII; i 'zenám je prepovejdano lúczke mo'zé po'zeleti KŠ 1754, 65; erkao je tim 'zenam KŠ 1771, 97; Ár gda bi k-szvojim vnougim 'senam Ildiko szí pridjáo KOJ 1848, 5

ženička -e ž ženica, ženička: Na fzvejti dragfega nega dugoványá Nego dobra-vórna 'senicska SIZ 1807, 50

ženin -a m ženin: gda fze od nyih vzeme 'zenin KŠ 1771, 29; Szkoga kakti 'zenin Rano fztáne BKM 1789, 2b; i vó fzo sle prouti 'zenini KŠ 1771, 83; fztarisina zové 'zenina KŠ 1771, 269

ženinov -a -o prid. ženinov: gda 'se scséjo odhájati 'Seninovi fzvatovje SIZ 1807, 37

ženítev -tve tudi ženídev -dve ž ženitev, poroka: Od 'zenitve KŠ 1771, 501; kak szo zamerili Lutheri nyegovo 'senitvo KOJ 1845, 65; jeli fze morejo fzinovje 'zenidve 'zalofztiti KŠ 1771, 29; Od 'zenitve KŠ 1771, 61; Z-ete 'senidve fzo zisli Goliátje KM 1796, 10; Vünejsnyi Sztarissina hváli 'senitev SIZ 1807, 34; csu szlü'zbenik 'zenitjov bi szí mogo sors pobôgsati AIP 1876, br. 1, 3

ženiti žènim nedov. *ženiti, poročiti:* kaj bi mi fzíni 'senili SIZ 1807, 6 **ženiti se** žènim se *ženiti se, poročati se:* I bránio fze 'zeniti KŠ 1771, 638; Ár vu gori fztánenyej ne bodo fze ni 'zenili KŠ 1771, 74; pred potopom 'zenili fzo fze KŠ 1771, 82

ženjati -am nedov. žeti: 'zenyas, gde fzi nej fzejiao KŠ 1771, 85; I, ki 'zenya, nájem vzeme KŠ 1771, 276; Z-rokámí 'zenya delavec KAJ 1870, 34; one ni ne 'zenyajo KAJ 1870, 20; púfzti fzrp tvoj i 'zenyaj KAJ 1870, 792; pren. csi mi váfa telovna 'zenyamo KAJ 1870, 506

žènska -e ž ženska: vfzáka 'zenfzka knige pefzme nefzé BKM 1789, 6; 'fenfzko z-íménom Lidio KM 1796, 129; ino je 'senfzko fztvouro SIZ 1807, 3; nad touv 'senfzkov, dabi fze on radúvao SIZ 1807, 7; Da fzmó i mi vfzi i 'zenfzke KŠ 1754, 10; od lejpíh szlovenszkíh 'senszk szo lepse szine i cseri zadoubili KOJ 1848, 8

žènski -a -o prid. ženski: Vínó ino 'zenfzki fzpouľ zapelajo te moudre KŠ 1754, 44; 'Zenfzko fzemen ti glávo Vküp fztere BKM 1789, 38; Stogodi fze zglédne na 'zenfzki fzpouľ KŠ 1754, 43; kótero 'zenfzko fzemen, Krifztus, more vkúp fztírti KŠ 1771, 441; kak 'zenfzkim fzpouľom necsfzto

'zivetí KŠ 1754, 42; pa 'zenszke prszi 'zarjav bliszk preszmekno AI 1875, kaz. br. 7

ženskin -a -o prid. *ženski*: z-szvojev 'senszkinov mestrijov je pri Goszpodi voszpelala KOJ 1848, 69

žér tudi žír -a m **I. žir**: ka sze z-logá odáva: gubacs, 'zér AI 1875, br. 1, 6; Búkev Sád (žér) má bodéčasto glavico AI 1878, 46 **2. hrana, živež**: Záto mi pri nyem ne zfalí niklí 'zér BKM 1789, 4; Zlejpm 'zérom ponouvi BKM 1789, 48; To leto Z-lêpim 'zirom ponôvi BRM 1823, 32; Boug dáj z-zemlé obilen 'sér SIZ 1807, 6

žérac -rca m *žerec, požeruh*: Požéran imenuje se túdi človeka žérac AI 1878, 31

žerbé -ta s *žrebe*: se imenuje mládi žerbé AI 1878, 14

žerjáv tudi žarjáv -a m *žerjav*: Darú; 'zerjáv KOJ 1833, 153; Žerjáv AI 1878, 26; Oni steri najbole leteti znájo, kakti 'zarjávje KAJ 1870, 25

žerjáví -a -o prid. *žareč*: 'Serjáví vogeó Eleven fžen KM 1790, 93(a); ár je 'zerjáva néba KŠ 1771, 53; Na tó je vnyam krv 'zerjáva grátala AI 1875, kaz. br. 7; vidíli fzo 'zerjávó vougelje KŠ 1771, 335; pred Paradí'som je pa z-'serjávím mecsom Kerubim polztávleni KM 1796, 7; Sztrejle letijo 'zerjávje BKM 1789, 350

žerjáviti se -i se nedov. *žareti*: dnefz zápis bode, ár fze 'zerjaví 'zalofztna néba KŠ 1771, 53

žerjávov -a -o prid. *žerjavov*: V ništeri mestaj so žrjávova pérja drága AI 1878, 26

žèti žnjém nedov. *žeti*: 'Seti Aratni KM 1790, 95; Jafz fzam válfz polzlaó 'zet KŠ 1771, 276; i nebefzke fticze, Ne 'znyo, ni ne delajo BKM 1789, 173; tífzto bode 'zeó KŠ 1771, 569

žétva -e ž **I. žetev**: 'Zétva BRM 1823, IX; Jalova 'zétva KAJ 1848, IX; Etaksi hip szo szi navküpe 'sétvo i mlatitvo pogoudíli KOJ (1914), 152; pren. 'zétva je pa fzkoncsanye fzevjta KŠ 1771, 45; Profzte záto Gofzpodna te 'zétve, naj posle vó delavcze KŠ 1771, 31; naj posle vó delavcze vu 'zétvo fzvojo KŠ 1771, 31 **2. čas tega opravila**: Od 'zétve mao velíka szühocsa trpi AI 1875, kaz. br. 8; Po 'zétvi od szílja cèna goríszkocsíla AI 1875, kaz. br. 8

žgáni -a -o *spodbujen, razvnet*: Klára od vótlí 'zél 'zgána KAJ 1870, 17 **žgáno** -ga sam. *žgalna daritev*: kaj áldov i dár i czejlo 'zgána fzi nej fteó KŠ 1771, 688

žganíca -e ž *žganje*: Najhusa pitvina je palinka ('zganica) KAJ 1870, 46; 'Zganica je skodlíva AIN 1876, 34

žganjé -á s **I. sežiganje, žganje**: gda bodo vidíli díni nyegovoga 'zganyá KŠ 1771, 799; sze tí dopádnejo áldoví pravicsnosztí, 'zganyá i czélo

'zganyá TA 1848, 42; i zvéfte ga vu fznopje na 'zganyé KŠ 1771, 44 **2. kurjava**: Lôg nam túdi dáva leis za žganyé BJ 1886, 30 **3. požiganje**: Stevan II. z-grozovitnim 'sgányom i klányom sze nazáj povrné KOJ 1848, 26

žgánki -ov m mn. *žganci*: ki sze k-vecsérji graha, 'sgánkov prevecs namecsejo KOJ 1845, 108; z hajdine kašo i žganke delajo AI 1878, 42

žgáti žgém nedov. **I. žgati, pripekati**: Szunce szkoro i 'zgé KAJ 1870, 133; pren. Eti me peczi, eti me 'zgi BKM 1789, 207 **2. kuhati žganje**: z borójce palino, borovíčko žgéjo AI 1878, 47 **žgáti se** žgém se *sežigati se*: fztvári tífzti tejla fze 'zgéjo zvúna tábora KŠ 1771, 697 **žgajóci** túdi žgajóúci -a -e **I. žgoč**: Díni je sao 'zgajócsi ogen z vüsztnyegóvi TA 1848, 13; pren. miszli ogyen sgajoucfí KM 1783, 211; Med 'zgajócsím trákom Ide trúden potnik KAJ 1870, 47 **2. požigajoč**: je Stevan II. 'sgajoucs i razbíjajoucs kváre delao KOJ 1848, 25

žgávčina -e ž *žgalna daritev*: Teda primes áldov 'sgávcsíne KOJ 1845, 129

žgávni -a -o prid. *žgalen*: 'sgávnm dáram nebodes rad KOJ 1845, 129

žgéčnost -i ž *gorečnost*: Vu 'sgécsnosztí bitja szo Púspeczke proszíli Krála KOJ 1848, 74

žiba -e ž *gos*: Hej, pero, 'zibe pero KAJ 1870, 7

žíbek -bka m *gosji mladič*: Gosák žibke bráni AI 1878, 24

žídan -a -o prid. *svílen*: vénec je z-beli rô'z i dvá dlana surki 'zidan beli pantlík viszi AIP 1876, br. 2, 1

Židov Židóva m *Jud, Žid*: bojdi on Törki ali Sidov TF 1715, 14; fze escse i pogan i 'zidov lejhko zdr'zi KŠ 1754, 69; Marko Czireánfzki 'Zidov KŠ 1771, 100; Nej ga 'Zidova KŠ 1754, 154; Mi (Sidovje) fzmo túdi bíli fzinove fzerdítoftzi SM 1747, 8; Teleta kejp fzo zlejjali ('Zidovje) KŠ 1754, 9; 'Zidovje znamejnye fcséjo KŠ 1771, 37; Moj'zes od 'Zidovov právi KŠ 1754, 4a; 'Zidov od 'Zidovov KŠ 1771, 431; kak 'Zidovom, tak i vfzejm lídém KŠ 1754, 7; líki je fega 'Zidovom pokápati KŠ 1771, 331; Mousc Bosja, ktera vlze zvelicsi Sidove na íme SM 1747, 19; med fzvoje pogane i 'Zidove notri vzéó KŠ 1771, 434; da bí fze i v-Rímí med 'Zidovmí i poganmí zá'zgalá fzevejcsa KŠ 1771, 434

židovčina -e ž *judovstvo, židovstvo*: I z 'Zidovcfíne fze, Porodí nas Gofzpon Jezus BKM 1789, 38; Apofstole v-'Zidovcsíno píftzi predgat KŠ 1771, 117; vkúp mejsaví 'Zidov-csino i Filozofjo fz-Krífztfufovím návukom KŠ 1771, 602; moje 'zivlejnye nígda vu 'Zidovcsíni KŠ

žitni -a -o prid. *žiten*: Da nafa lítna polá od vřzákoga zla obarjes BKM 1789, 348

žito -a s *I. rž*: 'Zito szkoro vsze povszéd vöprěslo AI 1875, kaz. br. 8; Žito (a rozsz) je naše silje AI 1878, 41; 'Zita cěna 3 frt. AI 1875, kaz. br. 8 **2. žito**: Opice živějo od sadü, žita AI 1878, 7

živ -a -o prid. *I. živ, ki je v stanju, v katerem potekajo življenjski procesi*: ako schés dugo siv biti TF 1715, 15; dugo siv biti ABC 1725, A4a; ako hocles dugo siv biti SM 1747, 45; 'zivoga obráza bio KŠ 1771, 432; Pelali fzo pa toga pojbara 'zivoga KŠ 1771, 404; záto ga je Boug 'zivoga dáo odneřtzi KM 1796, 10; i 'ziviva řzta vr'zena obá dvá vu ognya mlako KŠ 1771, 802; tiszti szo 'sivi zakopani KOJ 1848, 9 **2. ki se pojavlja v visoki stopnji, v močni obliki**: vöra je 'ziva KŠ 1771, 443; I z-'živim vüpanyem vöpreminém KAJ 1870, 5 **3. resničen, pravi**: Boug je pa 'zivi KŠ 1771, 240; Ja řzem te 'zivi krüh KŠ 1754, 206; Düh je pa 'živ po praviczí KŠ 1771, 464; Právo i 'zivo Boga řzpoznanye KŠ 1754, 15; sivoga Bogha řzvéti Szin ABC 1725, A6b; řivoga Bogá řzvéti řzin SM 1747, 56; da bi řzlü'zili 'zivomi Bougi KŠ 1771, 615; řzo Bo'zo řz. rejs 'zivo nefřli KŠ 1771, A5b; i řztoji vprávo 'zivom Bogá řzpoznanyi KŠ 1754, 142 **živi** -a -o sam. *živi*: Křifřtus je řzodec 'zivi i mřtvi KŠ 1754, 113; odkud pride řzoudit řive ino mertve TF 1715, 22; odkud pride řzoudit sive ino mertve ABC 1725, A5a; odkud pride řzodit sive ino mertve SM 1747, 44; pride řzoudit mřtve i 'zive KŠ 1754, 271; Odnět pride, řzoudit 'sive i mřtve KMK 1780, 7

živát -i ř *perutnina*: deca, 'živát pomöcs iscse AIP 1876, br. 3, 1; pérje, ár so ř nyim živáti največ pokrite AI 1878, 24

živázen -zni ř *perutnina*: ali kákse 'sivázen ropocse KOJ 1845, 100

živěčni -a -o prid. *živahen*: szo eden mládi, 'sivěcsni Goszpoud odlocseni KOJ 1845, 3; Prevecš 'sivěcsni Matyas KOJ 1848, 62; po sterom znájo řüstzta bole 'sivěcsna posřtáti KOJ 1848, 106

živés tudi řivíš -a m *živež, hrana*: 'Zivis je jáko drági AIP 1876, br. 1, 5; Élelem; 'sivesz KOJ 1833, 155; 'se szkoro 'sivesza nemajoucsi vecs KOJ 1848, 37; ino Benedictinarom za 'sivesz darüje deszetino KOJ 1848, 12; Vu eti řszceřjo 'zivis KAJ 1848, 231; Naj szamotam drcseřjo za 'zivisom TA 1848, 47

živěti -ém nedov. *I. živěti*: 'Siveti Élni KM 1790, 93(a); a kákda mámo mi vmisleinyi našlem řivěti TF 1715, 12; Dai nám 'sivěti ABC 1725, A6b; vu postenom 'sitki ti imei 'sivěti SM 1747, 88; tak je nám 'zivěti KŠ 1754, 116; pobo'zno i

dobro 'zivěti KŠ 1771, 439; řzta du'sna vu právo jedinřztvi 'sivěti SIZ 1807, 10; da on řztálno 'sivěti more KOJ 1833, IX; Moremo řzédom 'zivěti AI 1875, kaz. br. 8; Tebi řivém SM 1747, 46; 'Zivám jařz KŠ 1754, 193; kaj jařz 'zivém KŠ 1771, 314; Dokecs na řzveřti 'zivém BKM 1789, 7; Csi 'zivém vu vernofřti BRM 1823, 10; Da kak tvoje dobro dēte vszedni 'zivém KAJ 1870, 5; Znam jazs komi 'zivém KAJ 1848, 4; řteri řives ino gořzpodüjes TF 1715, 48; ki siveš i kralües ABC 1725, A6b; řivés i kralües vřzigdár SM 1747, 50; vu etoj vöři tak 'zivés KŠ 1754, 9b; Cři vu Křisztüři 'zivés BKM 1789, 15; pouleg nyegove volje řivé TF 1715, 10; kai moi Odküpitel řivé SM 1747, 32; ki řz-řzvojov dikov 'zivés KŠ 1754, 109; Duh je ki 'živé KŠ 1771, 446; pod oblářtyom mo'sá 'řivé SIZ 1807, 7; cslovek záto sive v .. Domovini KOJ 1833, X; řztvár 'živé KAJ 1870, 10; gorila živé na zahodnom bregi Afrike AI 1878, 6; vse živé zrok tvoři BJ 1886, 6; Gde eřše dedek ali babica řivěta BJ 1886, 10; pouleg nyé řivémo TF 1715, 27; Ako mi vu Dühí řivémo SM 1747, 23; ár vnyem 'řivémo KŠ 1754, 88; Csi 'řivémo vu Dühí KŠ 1771, 569; Vu kom 'řivémo KM 1783, 8; Bořdi znamí, da 'řivémo BKM 1789, 4; 'Z-nyim tak na veke 'řivémo BRM 1823, 3; 'živěte pa Bougi KŠ 1771, 459; gda okorno 'živěte BKM 1789, 10; řidjë, řteri tak bářivno 'živějo KŠ 1754, 240; i vřadofřti 'řiveřjo KŠ 1771, 189; ino pouleg právde 'řivějo SIZ 1807, 8; Opice řivějo od sadü AI 1878, 7; 'řivi ti vmeni KŠ 1754, 238; ino poleg Bosje reicsi mi řivimo SM 1747, 81; i vu Křifřtüři 'řivimo KŠ 1754, 111; Bougi na diko 'řivmo KŠ 1754, 138; i řzvéto řivmo KŠ 1771, 458; Nouvi 'zitek 'řivimo BKM 1789, 102; Tak 'řiv'mo i mi KM 1796, 19; zevřzeřmi lidmi mirovno 'řivte KŠ 1754, 41; Vu pobo'znosřti 'řivte BKM 1789, 10; Zvüna práve vöre ne 'řivite SŠ 1796, 15; 'Živte vu pobo'znofřti BRM 1823, 5; nai řivém zpřegányanyem SM 1747, 71; řavnaj Mořo hodbo, naj 'řivém KŠ 1754, 245; Naj vřaviczi řzvéto 'řivémo KŠ 1754, 109; na Bo'zo diko naj 'řivějo KŠ 1754, 222; kaibi ponyem řivel TF 1715, 23; neg dabi řmenom řivel SM 1747, 69; Da bi jařz pod nyim 'řivo KŠ 1754, 98; da bi Ářila du'se 'řivo KOJ 1848, 6; kabi mi pořteno řivěti TF 1715, 15; kaibi poleg teila řivěli SM 1747, 25; dabi vřaviczi 'řivěli KŠ 1754, 109; doklem bodem řivel ABC 1725, A8b; Po nyem bodem páli řivo SM 1747, 78; I 'řivo bom vneběřzi KŠ 1754, 261; naj doklen bodem řivo BJ 1886, 7; Doklen na sveřti bom řivo BJ 1886, 8; ár ti ne bos 'řivo KŠ 1754, 179; tak csini i 'řivo bos KŠ 1771, 204; Ář tou teřlo, řzřim bos 'řivo BKM 1789, 233; Neřnas bos ři'sivo leřraj

do megnyena SŠ 1796, 10; Te pravicsni bode ľzvoje vőre sivo SM 1747, 19; dőnok bode 'zivo KŠ 1754, 117; i 'zivejla bode KŠ 1771, 29; nej ľzľzamim krőhom bode 'zivo cslovik KŠ 1771, 175; jeli bomo dobro 'znyim 'ziveli KŠ 1754, 173; Z-dősom z-tejľom 'sivelimo SŠ 1796, 17; Ar ako vi poleg teila bodte ľiveli SM 1747, 23; Steri pa bodo 'ziveli KŠ 1754, 271; I 'ziveli bodo KŠ 1771, 803; ľivel ľzem vmerľzki greihi SM 1747, 67; i rāj ľzem meni 'zivo KŠ 1754, 240; grdou ľzam 'zivo KŠ 1771, 433; Nego ľzam tam 'siveo SIZ 1807, 45; Kak ľzi koli 'sivo ľzpitajo te SŠ 1796, 9; Kakda je 'zivo na tom ľzvejti KŠ 1754, 108; kakda je ľzvojov ľzľobofcsinov 'zivo KŠ 1771, 505; ka je vu dobrouťi sitka 'siveo KM 1783, 201; Teda plácsa Vľzákomi kak je 'zivo BKM 1789, 7; I v-nyem je po ľzvojov vooli 'ľiveo KM 1790, 58; Kakda je 'ľiveo té odvejtek KM 1796, 10; ka je Henrik ľticsar 'siveo KOJ 1848, 9; bláj'zne dnéve szta 'zivela AI 1875, kaz. br. 7; Csi ľzmo nemertűcsľivo 'Ziveli KŠ 1754, 267; ki ľzte na tom ľzveiti vľalofťti siveli SM 1747, 83; plakanyi, Vľterom ľzo 'ziveli ti verni BKM 1789, 9 **2. uźivati kaj:** vtoj vecsěrji, zató 'znyou v'ziveti moremo KŠ 1754, 212; Ono vcsi pobo'zno 'ziveti Z-szrecsov KAJ 1848, 3; Gda ľivé doľztoino ľztov vecľérjov Gofľzpodnovov TF 1715, 44; I kelikokrát z-ľterim ľzveľľztvom vřejdno 'sivémo KMK 1780, 18; ov moi máli dár ľivi ľnyim TF 1715, 9; ete máli dár i 'zivi 'znyim KŠ 1754, 12a; 'Zivi tak 'znyimi na té konec BKM 1789, 5b; 'Zivi tak z-etimi (pesmimi) BRM 1823, IV; 'Zivi z-vecsěrjov nyegovov KAJ 1848, 142; ako Ti verno ľnyim ľiveu boudes TF 1715, 9; Agnez Vűzenľzki, ľzkim ľzo 'ziveli pred Vűzenľzkov Szobotov KŠ 1754, 185 **3. uporabľjati:** Gda moremo nájbole 'siveti z-komajpreminoucsim vřejmenom KOJ 1833, 141; Niki meszto j zpodrűgacsanyom 'sivéjo KOJ 1833, 86; 'selej, ka bi vszi 'snyé Jezikom 'siveli KOJ 1833, XI **živőci** tudi živőci -a -e **I. živeč:** kaj je ov zapelávecz erkao efese 'zivoucsi KŠ 1771, 97; Da tak 'zivőcs Bodemo Tvoji verni BRM 1823, 376; zivoucsa zmo'zom ľzedem ľejť KŠ 1771, 170; ino je vnyega ľivocľi Duh vdehno SM 1747, 3; vu necľiľztoucsi 'zivoucsoj Márii KŠ 1754, 232; 'zivoucsi ľidjé KŠ 1754, 10; Najme vi 'zivoucsi ľidjé Placľte ľze BKM 1789, 86; kotrige liki zmrtvi 'zivoucsé KŠ 1771, 460 **2. živ:** Kako je mené poľzľal te ľivoucsi Bog SM 1747, 24; Ágnez bode nyé pelal do ľivoucfega ľztűdencza SM 1747, 32; Stere 'zivoucsé ľztvári tak nemremo po'zeleti KŠ 1754, 65; Oh 'ľila 'ľivoucsé vřetine KM 1783, 182; 'zena, k'zivoucsémi mou'zi je privėzana KŠ 1771, 461;

ino je vdehno vu nouľz nyegov ľivocsega Dűha SM 1747, 4; ino nahránis vľzákó ľivoucfő ľztvár TF 1715, 47; ino nahránis vszákó sivoucső Sztvár ABC 1725, A6a; poľztavo jo je pred nyé 'zivoucső KŠ 1771, 370; vesinyen je Adam vu 'zivoucső duľo KŠ 1771, 524; káksi rázľocsek je med ne'zivoucsőv i 'zivoucsőv ľztvarjov KŠ 1754, 61; Po'zeľejnye nalľega bli'znyega 'zivoucsi ľztvári KŠ 1754, 64; i ľtere 'zivoucsé nájde KŠ 1754, 140; ľteroga je gori olznáj'zo, 'zivoucfimi ľztvárimi KŠ 1754, 93 **živőci** -a -e sam. **I. živeči:** Vľzáki zivoucfi ne merjé KŠ 1754, 117; da bi ti 'zivoucfi nebi vecs ľzebi 'ziveli KŠ 1754, 120; mojjim i vľzejm vnyem 'sivoucsim SŠ 1796, 6 **2. živi:** ka ľfcsete toga 'zivoucséga med mrtvimi KŠ 1771, 254; Ár ľze mi 'zivoucsi na ľzmrt dávamó KŠ 1771, 535; ár ľze ni eden pravicsen ne nájde zmed 'zivoucsimi KŠ 1754, 68; naj te med timi 'zivoucsimi dicsim KŠ 1754, 242

živina -e ž **I. živina:** Vľza ona, kako tou ľivina TF 1715, 29; Naj ľzi i 'živina poľľiné KŠ 1754, 26; liki nerázumna 'živina KŠ 1771, 720; 'Zalofľzno ľűľztvo, 'živina BKM 1789, 341; ľteri dá kermo neimoi ľivini TF 1715, 47; ľteri da kermo neimoi sivini ABC 1725, A6a; Mľjší .. szpodobno 'sivini KOJ 1845, 3; ktomi ľivino dáva TF 1715, 21; 'živino i vľza dobra prigľédne KŠ 1754, 85; je jáko ľejpe nyive i 'sivino mejla KM 1790, 46; vo potégno 4) zemľou 'živinov KŠ 1754, 93 **2. žival:** naj goľzpodűje 'živini KŠ 1754, 95; nego ľzi drevje i 'živino napřej ľztvouro KŠ 1771, 853; vľzákó 'živino BKM 1789, 2; vsze szi podvřgao .. vsze 'živino TA 1848, 7; vu racsun vřéti sze má koliko 'živin AI 1875, br. 1, 6

živinče -ta s *živinče, večja domača žival, zľasti govedo:* barom; 'sivincse KOJ 1833, 152; Marha, 'zivincse AIN 1876, 30; nedelai ani ľivincse tvoje TF 1715, 14; ľivincseta nyegovoga od nyega ne otűhili TF 1715, 17; kmetovavci nej káksega ľejpoga 'sivincseta szmeli goriszkrmiti KOJ 1848, 79; I 'zivincse poľztavte KŠ 1771, 415; kak je ľivincse ľega pred ľzeľom gnati KM 1790, 54; Meszárje z-pszi ľovijo na klányé zeľbrána 'živincseta KAJ 1870, 39

živínski -a -o prid. *živalski:* szo sze vu 'sivinszkoj hotľivoszti kotali KOJ 1848, 6; nego rāj ľzvoim ľzinoum ľivinľzkim tálom gori dájó zřáľti TF 1715, 4; i ka křscsenicki nedovecs v-'živinszkom rédi sztáli AIP 1876, br. 1, 3; gde szo cslovecsa ali 'sivinszka teľja zegnyilila KOJ 1845, 11; szo sze pod goulóv nébov na 'sivinszkih kou'saj kotali KOJ 1848, 6

živiti -ím nedov. *preživľjati, vzdrževati:* Ne boji ľze ľzmrti ár-ga Krifľtus 'sivi SŠ 1796, 32; On nás

živé ino hráni BJ 1886, 45; Vu zimi sprekôlmi ga živímo BJ 1886, 8; csi bode Gofzpodin Boug nález 'sivéo vu moucsi SIZ 1807, 16

živléinje tudi živléjnje tudi živlénje -a s **1.** *življenje*: Ponizno nyegovo 'zivlejnye KŠ 1754, 106; Vučenik na fzevjeti 'zivlejnye KŠ 1771, 31; Natom fzevjeti je tve 'sivlejnye fzkvarjeno SŠ 1796, 9; Z-fzlobodnov radoftzjov 'zivlèneye BRM 1823, VII; odkúpłeni zmárnoga vallega vandranya ('zivlejnya) od otsákov dánoga KŠ 1754, 119; notri do nafega 'zivlejnya KŠ 1771, A2b; Da kak ne po'zmécsamo 'zivlejnya telovnoga BKM 1789, 19; ponáčišenje življenja AI 1878, 8; stvár, štera se svojemi živlenji veseli AI 1878, 3; fteri vfzákoí fztvári fivlenye dáva TF 1715, 47; Ki vszákoí fztvári nyé sivleinye dáva ABC 1725, A6a; Na fzvétó fivlenye SM 1747, 2; Dai mi Kerfzcsánfzko fivleinye SM 1747, 53; Ka razmis po .. Nyegovo odicseno 'zivlejnye KŠ 1754, 106; Ár fzo i 'zene nyihove premejnile prirodjeno fzebi 'zivlejnye KŠ 17 71, 449; Krt je za podzemleno živlejnje stvorjen AI 1878, 10; vsepovséd nájdmore življenje AI 1878, 3; po hudom csefketanyi i 'zivlejnyi KŠ 1754, 164; Kákfi morete biti vi vu fzvétom 'zivlejnyi KŠ 1771, 723; ga fz-fzvojm 'zivlejnyem zatai KŠ 1754, 21; ki fzo fzvojm mrfzkim 'fivlejnyem potop napelali KM 1796, 10 **2.** *užívanje*: fzevfzvtvom 'zivlejnye brezi fzvétoga 'zitka KŠ 1771, 508; Z vrémenom csedno 'zivlèneye BRM 1823, VII; ino ksivlénym fnyegovimi dármí SM 1747, 19; po vugodnom fivlenyem fzvété Vecsérje SM 1747, 22; Csedno 'zivlèneye z-blágom KAJ 1848, VII **3.** *živež*: I razdejlo nyima je vže 'zivlejnye KŠ 1771, 222; ki je tvoje 'zivlejnye pojo KŠ 1771, 224

živlost -i ž *prvina*: i 'zivlofzti razhiczane fze rafztopijo KŠ 1771, 723

živočinitel -a m *oživljavec, spočetnik*: Vörjem vu fzvétom Dühi 'sivocfiniteli KM 1783, 113

život -a m **1.** *trup, telo*: Test; tejló, 'sivot KOJ 1833, 175; Pun je 'zivot bicsuvanya BKM 1789, 68; 'Zivot (trúp) KAJ 1870, 33; Za'seni ji fzvoj lejpi bejli 'sivot SIZ 1807, 28; gda szvoj 'sivot v-púsztni z-posztom trápis KOJ 1845, 125; steroga more zmirom na szvojem 'sivoti nosziti KOJ 1845, 90 **2.** *življenje*: tak i mi vu novoti 'zivota hodimo KŠ 1754, 192; 'Zaloszt Naj nam 'zivot ne britki AIP 1876, br. 1, 1; je právdeládnooszt znôvics na 'zivot obüdjena AI 1875, br. 2, 4; kopalínje nema život AI 1878, 4, nego escse i v'zivoti mojem bi ne ofztano KŠ 1754, 225, da fzmó i v'zivoti našem dvojili SŠ 1796, 529; Vfzakojaeske fzküsnyáve, fzo nad nami v'sivoti SŠ 1796, 65

živòtni -a -o prid. *življenjski*: krüh 'sivi, ino 'sivotni KM 1783, 61

živòtnost -i ž *življenjska moč*: nasih Szlovenov pervá 'sivotnoszt sze je poptújila KOJ (1914), 97 **žížek** -žka m *žížek, žitni molj*: pa 'siski v-zrnyi KOJ 1845, 122

žlabráti -ám nedov. *žlobudrati, brbotati*: Tsatsog-ni; 'slabrati, brbotati KOJ 1833, 176; Ovo más pecsénye, bole vu nyih 'slabráj SIZ 1807, 52

žláhta tudi žlájhta tudi žlájta -e ž **1.** *sorodstvo, sorodniki*: ni Mati, ni drüga nikakse féle 'slájhta SIZ 1807, 4; tivárisa, ali nej fzprepovejdane 'zlájte ofzvoijo KŠ 1754, 220; Od 'zláhte BKM 1789, 428; Od 'slájhte SŠ 1796, 158; povrnouti moremo nyihovoj 'zlájhti KŠ 1754, 53; Jaz tebé vzezem, ne pa tvojo célo 'zlájto AIP 1876, br. 9, 5; da fzi pogocsimo z-drügov poftenov 'slájhtov SIZ 1807, 21 **2.** *rod*: Sto je Krifztfufa mati i 'zlájta KŠ 1771, 109; Poroudo fze je od 'Zidovfzki roditelov 'zlájhte KŠ 1771, 157; Od rafzpétoga Krifztfufa 'zlájte KŠ 1771, 328; nyegovoga národa ino 'slájhte je naplodo SIZ 1807, 4

žlájtni -a -o prid. *rodovni*: Pa në szo ga sztári szpómenki, 'zlájtni zavézki k-vogrszkoj zemli vézali AIP 1876, br. 5, 5

žlak tudi žlág -a m **1.** *poškodba, rana od udarcev*: tve bittye, i kervni slaki obefzelio me SM 1747, 69; i 'zlaczi nyegovi fzo nafé zdrávje KŠ 1771, 815; je do moudri 'slákov dobro zbitt nefleni domou KM 1790, 76; mejmo na pámeti Krváve 'zlake BKM 1789, 63; Vu 'zlakej, vu temniczaj KŠ 1771, 538; Szedem angyelov fzedmimi 'zlakmi KŠ 1771, 793; pren. Vtvoji 'zlakeouv járki blato Moji grejhov zeperi KŠ 1754, 259; v zhodnoj Indiji je eta stvár (tigriš) právi žlag AI 1878, 11 **2.** *kap*: Erczi ovomi z-Bo'zim 'zlakom vdárjenomi KŠ 1754, 233; 'Zlakom vdárjenoga ozdrávlanye KŠ 1771, 27; Témni i z-'zlakom vdárjeni KAJ 1870, 37 **3.** v zvezi na eden žlak *hkrati, istočasno*: i fžúnoli fzo fse zednim zlakom na nyega KŠ 1771, 363; i eden 'slak je nyidva porodila Rebeka KM 1796, 19; nyegovo fz. tejló ino fz. krv navkúp vzéto kednomi 'zlaki i eden hip jejmo KŠ 1754, 205 **4.** *način, oblika*: Verbum ali a) porédni, steroga vugibanye sze pouleg obcsinszkoga 'slaka zgodí KOJ 1833, 48; nisteri gucsi, i csini steromi nevej 'slaka KOJ 1833, 146

žléb tudi žléjb -a m *jarek*: On je na 14 mio dúgi 'slejb vcsino szkopati KOJ 1848, 121; Védro je v-eden globoki 'zléb (rór, gutane bajce) púsztseno KAJ 1870, 84; Pod városom za vöpelanya grdócse naprávleni 'zlebôvje szo zadelani AIP 1876, br. 3, 8

žlica -e ž *žlica*: Cochlear 'Slicza KMS 1780, A7b;

'Slicza Kalán KM 1790, 93(a); Nakál, 'zlica AIN 1876, 37; 'slicze steti sze nepriprávi KOJ 1845, 30
žlöst -i ž *zlo, zlobnost*: niti 'zlofzti, Niti nikakse jálnofzti BRM 1823, 86

žmàh tudi žmàjh tudi žmàj -a m *okus*: i primislávo zakój nêma 'zmajha jesztvina AIP 1876, br. 1, 6; Majoran má močen diš i žmaj AI 1878, 51; pren. naj lúbezen vaša obiljáva vu šzpoznávanyi i vřzákón 'zmahi KŠ 1771, 592

žmàhen tudi žmàjhen -hna -o tudi žmàjen -jna -o prid. *okusen*: Mléko je jáko 'zmàhna jêsztvina KAJ 1870, 77; zelje prineseno, kak je jáko 'smajhno SIZ 1807, 36; Meso mládi kozic je žmajhno AI 1878, 15; 'zmajhnomi kruhi AIN 1876, 28; i 'zmàhno trávo szi je brao k-záütriki KAJ 1870, 100; z-'smajhnov jejlřtvinov nyé bode dr'sála SIZ 1807, 30 **žmahnéši** -a -e *okusnejši*: Szád tászranyüjejo na zimò, da szprhnê i têm 'zmàhnêsi de KAJ 1870, 28

žmahné prisl. *okusneje, bolj okusno*: ona hrána ali zdâ ti 'zmahnê szpádne KAJ 1870, 44

žmàjiti se -i se nedov. *postajati okusen, zrel*: Isztina ka toga trszta grozje sze ne 'zmaji AIP 1876, br. 2, 8

žméča -e ž *I. težà*: sze obecsa, ka sze lüsztvi dácsè 'zmécsa poménsa AI 1875, br. 1, 2; stuk 1620 centov 'zmécsè má AI 1875, 8; Od 'zmécsè-mertükov AI 1875, br. 2, 2; Odnésé 400 kilogram žméče AI 1878, 19; Tê závci 3–4 kilogramm 'zméčso májó AIP 1876, br. 3, 8 **2. težava, nadloga**: 'Zmécsa zacsetka pomali odrinyena bode AIP 1876, br. 1, 2

žméčava -e ž *I. težava*: Ter; bremen, 'smécsava KOJ 1833, 175; kaj po'zmécsávate lüřtvo zneprenofenov 'zmécsavov KŠ 1771, 209; pren. v-řtero te vlecsé tvojih grejhov 'smécsava KM 1783, 206 **2. težava, nadloga**: 'Smécsave tam meli nemo SŠ 1796, 16; naj vám na 'zmécsavo ne bodem KŠ 1771, 547; ka je 'smécsavo obrizávanya na řzé vžéo KM 1796, 18; Csi bi vam jařz ne bio na velko zmécsavo SIZ 1807, 51; obecsa pole'sejsanye stimanih nyihovih 'smécsav KOJ 1848, 101; Protestantje szo szvoje 'smécsave predlo'sili KOJ (1914), 148

žmécram -čna -o prid. *težek*: jecsmen 62–63 kilogramm 'zmécsen za pívó AIP 1876, br. 2, 8; i ka je osztalo, tò je 'zmécsno bremen znòvis AIP 1876, br. 5, 2; Holubára 'zmécsne szmike te nepoznan .. sze znao ognoti AI 1875, br. 1, 4 **žméci** -a -e *težji*: Poetom tri mertüki bodo pri 'zmécsøj meri nücani AI 1875, br. 2, 2

žméčiti -im dov. *zmehčati, omehčati*: zemlo Zlejpim dobrim de'zd'zom zméclí BKM 1789, 52

žmèten -tna -o prid. *I. težek*: Kamen je 'zmeten

KAJ 1870; Ář je rouka tvoja smétna na meni bila SM 1747, 95; řterih 'zmetna řiba je na nářz puřcřena KŠ 1754, 34; řteri řzřzé je 'zmetno Od grejha KŠ 1754, 257; Tva bicsa 'zmétna ne cřini BKM 1789, 68; 'Zmeten racfun ka mám BKM 1789, 386; 'Smetno má rokou moudri tak veli SŠ 1796, 94; Prevnoughi ino 'zmetni, 'Zalofzni betegi Vmem tejlj prebiva BKM 1789, 193; Ář 'zmetna i neprenofena bremena vkűp vé'zejo KŠ 1771, 76; pren. ář řzo nyihove ocsi 'zmetne bílé KŠ 1771, 90 **2. popadljiv**: kaj prido po mojem od vářz odhájanyi 'zmetni vuczké med vářz KŠ 1771, 406 **3. noseča**: Ovo, edna Devicza je řmétna SM 1747, 10 **žmetnejši** -a -e *težji*: Záto vzemete 'zmetnejřo řzoudbo KŠ 1771, 76; i niháte ta 'zmetnejřa te právde KŠ 1771, 77

žmètiti -im nedov. *povzročati težave, nadlegovati*: ka řzam vářz jařz nej 'zmetio KŠ 1771, 551 **žmètiti se** -im se *obremenjevati se*: má vdovicze, naj nyim podiljáva, i ne 'zméti řze cžérkev KŠ 1771, 641

žmètniti se -im se nedov. *pritoževati se*: Vnoughi Grofovje szo sze nájmre 'smetnili, ka szo vu napravlavanyi mira nej tálniczke bili KOJ 1848, 100

žmètno prisl. *težko*: ono piřzmo, vu řterom je řzvojo řzvétó volo od cslovecsánřzkoga nářoda, jáko 'zmetno řzprávlenoga, zvelicsanya vo nazvejřzto KŠ 1771, A2a; Ka radi csinimo ne řzpádne nam 'smetno KM 1790, 16; kak 'smetno je prvomi po nevřtrejtoř pouti hoditi KOJ 1833, VI; a tò nyej 'zmetno sztanolo AI 1875, kaz. br. 7 **žmetnej** tudi žmetné *teže*: smetnej ti bode moke trpeti KM 1783, 213; koliko je vesznic, ka sze leh'zé ali 'zmetné pôva AI 1875, br. 2, 4

žmètnogučéci -a -e prid. *ki težko govori*: I nefzli řzo nyemi glühoga i 'zmetnogucsécsèga KŠ 1771, 124

žmètnost -i ž *težava, težkost*: ali 'zmetnofzti jezika, ali nemárne vřraglivofzti KŠ 1754, 3b; Trüd vnougoga dela 'zmetnofzt BKM 1789, 105; 'Zmetnofzti bos kouřto mega kařtiganya BKM 1789, 189

žmíkanje -a s *izčrpavanje, slabenje*: i 'smikanje pápinczov je szploh KOJ (1914), 136

žmíkati -am nedov. *ožemati, iztiskati*: Facsarni; 'smikati KOJ 1833, 156

žnèc tudi žnjèc -a m *žanjec*: Meřřor 'Snyecz KMS 1780, A9; 'znyecz preczi piřzti řzřp řzvoj vnyega KŠ 1771, 113; i řneci naj nelovijo mláde AI 1878, 27; i vu vřrejmeni 'zétve povejm 'znyeczom KŠ 1771, 44; vidimo szkrbno delajòcsè 'znyece KAJ 1870, 120; pren. 'znyeczí řzo pa angyelje KŠ 1771, 45; Veli prořziti dú'zevne 'znyecze KŠ 1771, 27

žnjóra tudi žnjòura -e ž *vřvica*: řzi je premogao

žvègla

žvègla -e ž *piščal*, *žvegla*: Sip; 'svegla KOJ 1833, 171; Liki, štera fzo ali 'zvegla KŠ 1771, 518; Deca z žnjega žveglé dela AI 1878, 48

žveglár -a m *piskač*, *kdor igra na piščal*: Máli 'zveglár KAJ 1870, 140; I szpêvczi i 'zveglárje bodo szpêvali TA 1848, 71; I gláfz ti czitaráfšov i mufikáfšov i 'zveglárov ne bode vecs csüti KŠ 1771, 800; vido je 'zvegláre KŠ 1771, 30

žvegláriti -im nedov. *piskati*, *igrati na piščalko*: 'zvegláriti fzmó vám, i nej fzte pléfzali KŠ 1771, 189; niki fzo 'fvegláriti, i bobnyáriti KM 1796, 60
žvegláriti se -im se *piskati*, *igrati na piščalko*: kakda fze fzpозна, ka fze 'zveglári KŠ 1771, 518

žveplèni -a -o prid. *žveplen*: Oh 'svepléna fztrasna jama KM 1783, 296; Püfzto je nájmre Boug

'fvepleni, i ognjeni de'sd'z z-nebéfz KM 1796, 17; imajoucse prfznyeke moudre i 'zveplene KŠ 1771, 783

žvepleníca -e ž *žveplenka*, *vžigalica*: Žveplenica je začnola goreti BJ 1886, 9; Dečák goréčo žveplenico táhiti BJ 1886, 9; Žveplenice BJ 1886, 8; Eden dečák se je rad žveplenicami lôdo BJ 1886, 8

žveplénka -e ž *žveplenka*, *vžigalica*: Žveplo Nüca se za žveplenke AI 1878, 55

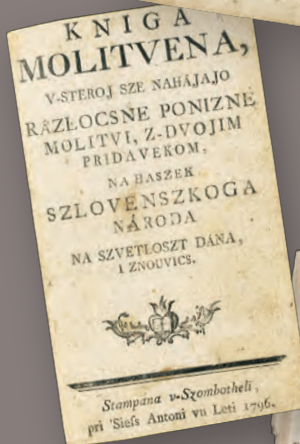
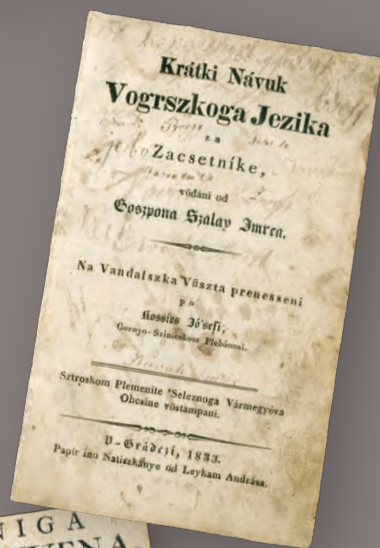
žvèplo -a s *žveplo*: Sulphur 'Sveplo KMS 1780, A8b; fzapadno je ogyen i fveplo od nébe KŠ 1771, 230; On dé de'zd'ziti i 'zveplo TA 1848, 9; Vu Zognyom i 'zveplom gorécsój mlaki KŠ 1754, 144

Vilko Novak Slovar stare knjižne prekmurščine

Vilko Novak

Slovar stare knjižne prekmurščine obsega 14.880 iztočnic in 2.407 podiztočnic. V njem je prikazano besedje, uporabljeno v nadnarečnem pokrajinskem knjižnem jeziku, ki se je v Prekmurju uporabljal in razvijal v času od prve knjige (1715) do združitve Prekmurja s preostalo Slovenijo v skupni državi leta 1919. Vilko Novak je besede in besedne zveze izpisal iz 25 jezikovno, avtorsko in vsebinsko najznačilnejših del prekmurskih piscev 18. in 19. stoletja. Zastopani so vsi pomembni avtorji in v izbor je zajeta vsa tematika, ki jo je obravnavala starejša prekmurska literatura.

Pnaroditi se -im se dov. roditi se: eden cslovik nifze ne narodi, kateri TF 1715, 48; gda sze nyemi prvo dejte narodi KOJ 1845, 34; jaľz fzam fze pa i naroudo vnyem KŠ 1771, 412; Kakokoli fzeje efche ani eden cslovik nei naroudo TF 1715, 48; ér fze je právi cslovik naroudo KŠ 1754, 91; pouleg teĵla fze je naroudo KŠ 1771, 566; ki kak fze je naroudo KM 1783, 235; Krisztus sze je dnešz narôdio BRM 1823, 15; ka sze je escse nej naroudo KOJ 1833, V; Dejte fze je nám naroudilo KŠ 1771, 814; da bi fze nigdár ne naroudo on cslovik KŠ 1771, 147; ka bi fze od krsztsánszki fztariffov naroudo KM 1783, 6

37 €

9 789612 548100 >

